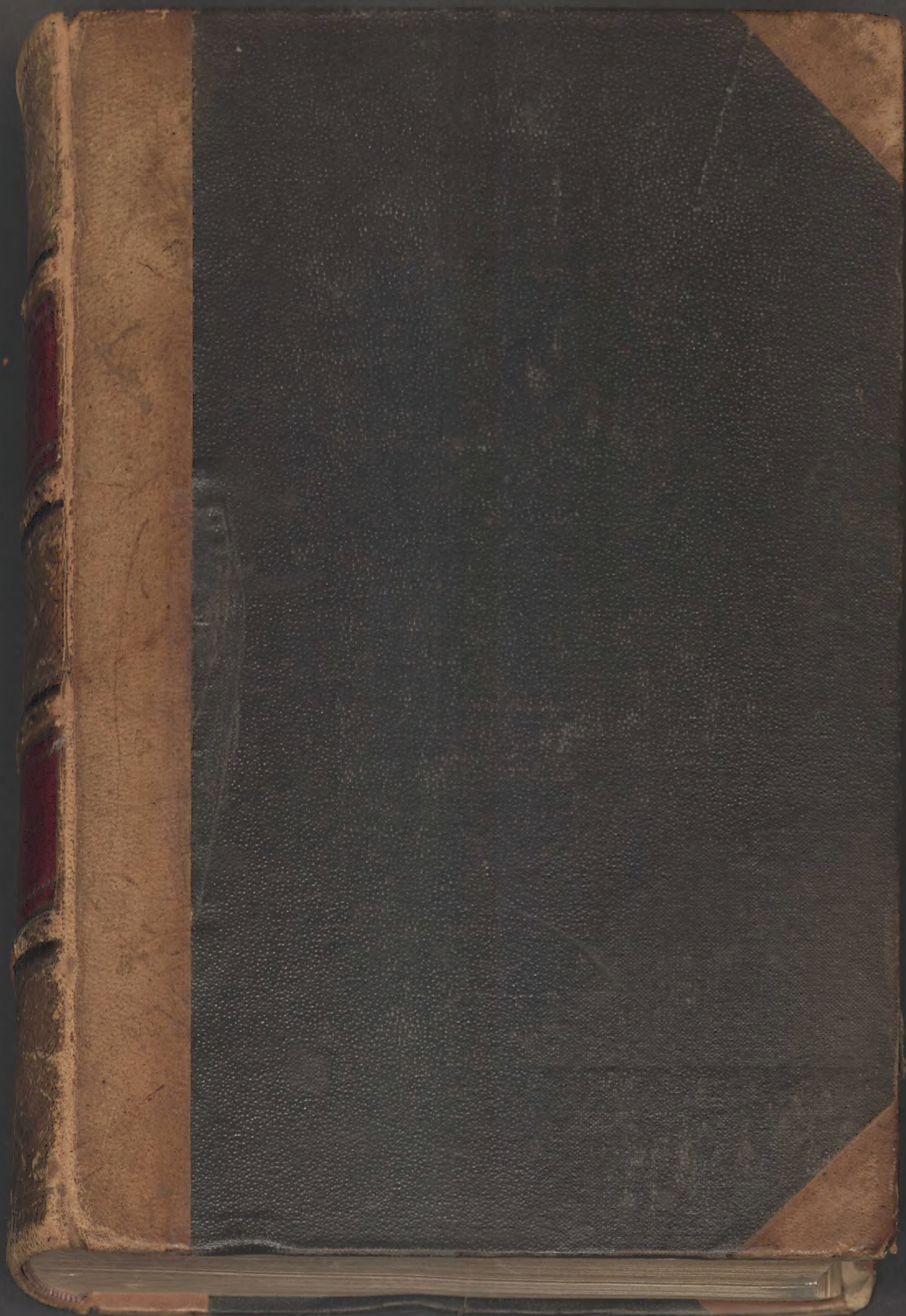

Bjarni Matthíasson.

L.

1. L, l, n. indecl., ogſ. (m. underforſt. littera) f., er Grækernes Λ m. forandret Stilling; — bb) ogſ. kan derom mærkes; a) den hyppige Indtræden af „l" f. „r"; ſaal. er lilium af λείριον, Palilia af Parilia, Lemuria af Remuria; ogſ. ere Endelſerne -alis o. -aris at ſammenligne; - fremdeles omvexles l o. n i lympha af νύμφη; - men Omvexlingen af „l" o. „d" f. und. Bogſtavet D; — b) ved Aſſimilation opſtaaer „l" af flere Conſonanter; ſaal. er libellus, f. liberulus, af liber; ligel. er alligo, f. adligo, o. ullus, f. unulus; — c) udfaldet er „l" i vis, f. velis; — d) ſom Abbreviatur er L. ofteſt Fornavnet: Lucius; men ogſ. undert. f. libens o. locus. — 2. L ſom Taltegn betyder 50, (og er i Formen, ſom det halve C, analogt m. V f. 5).

lăbărum, i, n., λαβαρόν: prægtig Krigsfane paa Conſtantin d. Stores Tid, Prudent. — lăbasco, ĕre, v. n. inch., [labo]; I) „egenl.": ville til at falde, true med Fald, Lucr. 4, 1281; — II) „fig.": at vakle, at være ſvag el. kraftløs; - Labascit victus uno verbo, quam cito! Ter. Eun. 1, 2, 98. — lăbascor, sci, v. dep. n., Biform af frgd., men alene „fig."; misericordia labasci mentem infirmam populi, Varr. ap. Non.

labda, ae, m.: = irrumator, Varr. ap. Non. — Labdacides, ſ. und. Labdacus. — labdacismus, i, m., λαβδακισμός: altfor hyppig Brug af Bogſtavet „l", Capella. — Labdăcus, i, m.: Konge i Theben og Fader til Lajus, Hygin., Senec.; — B) df. 1) Labdăcĭdes, ae, m.: hans Efterkommer; df. Stat. Theb. 6, 451, f. Sønneſønnen Polynices; men ibd. 9, 777, Labdacidae, i. e. Thebani; — 2) Labdăcĭus, 3, dux, ibd. 2, 210, (i. e. Eteocles).

lăbĕa, ae, f., ligeſom labio, Biform af labium: Læbe; in pl., Gell. 18, 4; — II) „overſ.": en Del af Oliepreſſen, (trapetum), Cato. — Labĕātae, arum, Liv., o. Labĕātes, um, Plin., m.: Folk i Illyrien med Hovedſtaden Scodra; — B) df. fem. adj. Labĕātis, idis, palus, Liv. 44, 31, terra, ibd. 23. — lābĕcŭla, ae, f., dem. af labes: en Plet el. Smudsplet; df. „alleg.": labeculam aspergere alicui, Cic. Vatin. 17.

lăbĕfăcĭo, fēci, factum, 3, v. a., pass. lăbĕfīo, factus sum, [labo]; I) „egenl.: bringer til at vakle el. ryſte; - ∾ dentes alicui, Ter. Ad. 2, 2, 36; labefacta pars muri, Caes.; cf. Tac. Ann. 1, 75; - navnl. ogſ. ryſter for at udrive el. løsrive; ∾ (hastile), Ovid. Met. 3, 69; cf. id. Pont. 3, 8, 6; — B) „beſ." ogſ.; a) ſætter i ryſtende Bevægelſe, tumler, odl.; - membra voluptatis vi labefacta, Lucr. 4, 1108; cf. Virg. Aen. 8, 391; men id. Ge. 2, 264: jugera labefacta movens, (i. e. labefaciendo movens); — b) ryſter, d. e. angriber el. ſvækker; ∾ ceteros contagione (om den Syge), Colum.; cf. Tac. Hist. 3, 93; - ogſ. om Ting: ignes labefacti aëre multo, Lucr. 5, 652; nix labefacta, (der-tøer), Senec.; — II) „fig."; A) „overſ."; a) bringer til at vakle, gior uſikker; - haec ... jam labefacta, (den ryſtede Stat), Pseud. Cic. d. Har. resp. 27; ligel. prope labefacta jam fide, Suet. Vesp. 4, (da hans Credit næſten var tilintetgiort); — b) ſtyrter i Fordærvelſe, gior ulykkelig, - hunc labefecit ... Macronis odium, Tac. Ann. 6, 29; cf. Cic. d. Senect. 6; — B) „ment.": ryſter el. forleder, bringer paa Afveie; - quem nulla umquam vis ... labefecit, Cic. Sest. 57; ∾ primores classiariorum, (forføre til Frafald), Tac. Ann. 15, 51; - men m. græſk Conſtruction: magnoque animum labefactus amore, Virg. Aen. 4, 395.

lăbĕfactātĭo, onis, f.: Ryſtelſe; ∾ dentium, Plin. 23, 27; - df. „overſ.": Forſtyrrelſe el. Forvirring (i Staten), Quintil. 8, 4, 14; af — lăbĕfacto, avi, atum, 1, v. a., intens. af labefacio; I) „egenl.": bringer til at vakle el. ryſte, brækker løs derpaa; - ∾ signum vectibus, Cic. Verr. 4, 43; cf. Suet. Ner. 38; — II) „fig."; A) „overſ.": beſkadiger, fordærver; - ∾ onus ventris, (fordrive Livsfrugten), Ovid. Am. 2, 13, in.; ∾ colla boum, (ſaare), Colum.; — B) „ment.": ryſter el. ſvækker, aliquem, (nogens Anſeelſe), Cic. Fam. 12, 25, ligel. dignitatem alicujus, id. Rab. Post. 16; - ogſ. fordærver el. forſtyrrer, rem publicam, id. Fin. 1, 13; men ∾ ea, quae dicta sunt, (ſvække el. giendrive), id. Acad. 2, 12; haud absistens spe labefactandae fidei, (ikke afladende fra Haabet, at bringe dem til Frafald), Liv. 24, 20. — labefactus, 3: partic. af labefacio. — labefio, factus sum: pass. til labefacio.

lăbellum, i, n., dem. af labrum: liden Læbe; - Platoni apes in labellis consedisse, vid. Cic. Div. 1, 36; cf. Virg. Ecl. 2, 34; - ogſ. kelende: meum labellum! Plaut.; — II) „overſ." o. ifølge etſlags Lighed: læbeformet Trug el. Kar; - ∾ fictile, Colum.; df. „poet." f. balneum, Catull. 55, 4, inc.; — not.: ogſ. anføres labellum, ſom etſlags Gravornament, Cic. Leg. 2, 26.

1. lăbĕo, ōnis, m., [labium]: med ſtore Læber, Arnob.; cf. Plin. 11, 60; df. — II) Labeo, onis, m.: romerſk Tilnavn, hvoraf mærkes: den ſtore Retslærde, Antistius Labeo, paa K. Auguſtus's Tid; vid. Gell. 13, 10, o. Dig. — Lăbĕrius, a: romerſk Slægts- o. Perſonsnavn, hvoraf mærkes: D. Laberius, Mimedigter paa Cæſars Tid; vid. Suet. Caes. 39, beſ. Hor. Sat. 1, 10, 6 o. 8; — df. Lăbĕrĭānus, 3, versus, Senec. d. Ir. 2, 11.

lābes, is, f., [1. labor]; I) „alm.": Fald, Indſtyrtning; A) „egenl."; ∾ agri, Cic. Div. 1, 23, terrae, Liv. 42, 15: Jordens Indſtyrtning, Jordfald; - ogſ. in pl.; ut labes factae sint etc., Cic. l. c. 35; labem dare, (ſtyrte ſammen), Lucr. 2, 1146; — B) „fig."; 1) „overſ.": Indbrud el. Indſtyrtning, Ulykke el. Fordærvelſe; - innocentiae labes et ruina, Cic. Flacc. 10; cf. Virg. Aen. 2, 97; men Plaut. Capt. 4, 3, 3, m. comiſk Pathos: quanta labes larido (veniet)? - ogſ. om et fordærveligt Menneſke: labes atque pestis provinciae (Verres), id. Verr. Act. 1, 1; - ogſ. Sygdom el. Peſt,

Gratian. Cyneg. 468; — II) „bes.": Plet, Smudsplet, odl.; A) „egenl."; – notam labemque etc., Hor. Ep. 2, 1, 235; sit ··· sine labe toga, Ovid.; victima labe carens, id.; men purum et sine labe salinum, Pers. 3, 25; men aliqua corporis labe insignis, Suet. Aug. 38; — B) „ment." o. „ethisk": Skamplet, Skændsel; – est hujus seculi labes quaedam et macula, virtuti invidere, Cic. Balb. 6; labem integris inferre, id. Coel. 18; Mores labe carent, Ovid.; vita sine labe peracta, id.; – animi labes: Sielens Urenhed, Cic. Leg. 2, 10; cf. Virg. Aen. 6, 745; – ogs. in pl.; quas conscientiae labes etc.? Cic. Off. 3, 21; — b) „metonym." (el. abstr. pr. concreto): skændigt el. ryggesløst Menneske; vid. Cic. Sest. 8 o. 11; — not.: abl. labi f. labe, Lucr. 5, 928.

lăbĭa, ae, f., ligesom labea, Biform af labium: Læbe, Appul. — 1. Lăbīci, (Lav.), orum, m., Liv., Cic., o. Lăbīcum, i, n., Sil.: By i Latium, imellem Tusculum og Præneste; — B) df. 1) Lăbīci, orum, m.: Indbyggerne deraf, Virg. Aen. 7, 796; — 2) Lăbīcānus, (Lav.), 3: labicansk, ager, Liv., via, id.; — bb) df. subst.; a) Labicanum, i, n.: det Labicanske, Cic. Parad. 6, 3; – ogs. et Landgods i denne Egn, Suet.; — b) Lăbīcāni, (Lav.), orum: Indvaanerne i det Labicanske, Liv. 4, 45. — lābĭdus, 3, [1.labor]: til at falde el. glide paa, iter, Vitruv. 6 prooem.

Lăbĭēnus, i, m.: en af Cæsars Generaler el. Legater i Gallien; – under Borgerkrigen gik han over til Pompejus; vid. Caes. B. C. 3, 13, oftere; — B) df. Lăbĭēnĭānus, 3, milites, Auct. B. Afr. 29. — lābĭlis, e, [1.labor]: hvori man let glider, limus, Ammian.; — II) „overf.": som let forfalder, forgængelig, Arnob. — *lăbĭo, onis, m.: = flgd., Verr. Fl. ap. Charis.; o. — lăbĭōsus, 3: med store Læber, Lucr. 4, 1162; af — lăbĭum, i, n., (oftere labrum), [beſl. m. λαβεῖν, i. e. capere]: Læbe; – labiis demissis, Terent. Eun. 2, 3, 44; labiorum fissurae, Plin.

lăbo, avi, 1, v. n.; [oprdl. Stamordet til 1.labor]; I) „egenl.": at vakle, ville til at falde, staae usikker, odl.; – signum illud nulla parte lababat, quum etc., Cic. Verr. 4, 43; labantes dentes, (som sidde løse), Plin., juncturae, Virg. Aen. 2, 492; cf. Ovid. Met. 2, 163; men labantque pedes, (rave el. snuble), id.; men littera labat, id. Her. 10, 140; — II) „fig."; A) „overf.": at vakle, at staae paa slette Fødder, at være el. komme i Forfald; – labante causa decemvirorum, Liv. 3, 60; cf. Tac. Hist. 2, 86; men non labasse sermone, Plin. 24, 28; labat memoria, (bliver svag), Liv. 5, 18; comisk er Plaut. Stich. 4, 1, 16: si res lassa labat, (ere Sagerne i Forfald); — B) „ment.": at vakle i Tænkemaade el. Troskab, at være ubestandig el. upaalidelig el. foranderlig; – vid. Liv. 22, 61; ligel. labare fidem sociorum, id.; men labare meum consilium, (at jeg er tvivlraadig), Cic. Att. 8, 14; cf. Hor. Od. 3, 5, 45.

1. lābor, lapsus sum, labi, v. dep. n.; I) „egenl."; A) „alm.": at falde el. glide ned derfra, bes. umærkeligen; – incitata semel proclivi labuntur, Cic. Tusc. 4, 18; demissum lapsi per funem, (som glide ned derad), Virg. Aen. 2, 262; cf. id. 11, 588; men labitur ex oculis gutta, Ovid.; cf. Hor. Od. 1, 13, 7; men lapsuram subire domum, (gaae ind deri), Ovid. Ib. 513; cf. Hor. Od. 3, 6, 3; – lapsa cadunt folia, Virg.; somno lapsi ocelli, Prop.; men labentes genae, (indfaldne), Suet. Aug. 99; labentibus super corpus armis, Liv. 2, 20; lapsus pede, (snublende), Hor. Sat. 2, 8, 72; cf. Cic. Vatin. 3; — B) „bes.": ligesom at falde el. komme derhen, (neml. ud. Bibegr.: nedad), at bevæge sig i en Retning; – quia continuo laberentur et fluerent omnia, Cic. Acad. 1, 8; – ignis lapsus in porticus, (som har udbredt sig dertil), Tac. Hist. 3, 71; – oftest „poet."; labi per aequor rate, Ovid. Her. 10, 65; cf. Virg. Aen. 8, 91; – navnl. ogs. om Slangens Bevægelser, ibd. 7, 374; men somnus labitur per artus, Ovid. Met. 11, 631; — II) „fig."; A) „overf."; a) „alm.": at falde el. synke ned, at geraade i Forfald, at gaae til Grunde; – labentem et prope cadentem rem publicam fulcite, Cic. Phil. 2, 21; cf. id. Rab. Post. 16; men ut mores magis magisque lapsi sint, (ere forfaldne), Liv. praef.; men labi spiritum, (at Aandedraget aftog), Tac. Ann. 6, 50; – df. lapsus, 3: ødelagt, ulykkelig; Regia ··· res est, succurrere lapsis, Ovid. Pont. 2, 9, 11; cf. Prop. 1, 1, 25, o. Virg. Ge. 4, 249; — b) „bes.": at gaae el. ile hen el. bort; navnl. om Tiden: at hensvinde umærkeligen; – Labitur occulte fallitque volubilis aetas, Ovid. Am. 1, 8, 49; cf. id. Trist. 4, 6, 17; – ogs. at slippe bort, at undløbe; lapsus custodiā, Tac., e manibus, Curt.; – ogs. om Begreber; forte lapsa vox, (undsluppen), Tac. Ann. 11, 31; men labi pectore, (blive glemt), Virg. Ecl. 1, 64; cf. Cic. N. D. 2, 57; – endel. ∾ in somnum, Petron., somno, Prop., (falde i Søvn); — B) „ment." o. „ethisk"; a) „alm.": henfalder el. forfalder deri; – ∾ ad opinionem, Cic. Acad. 2, 45; ∾ eo, ut etc., ibd.; labi ad illos, qui etc., id. Att. 4, 5; – labi in adulationem, Tac., in vitium, Hor.; – lapsus mente, (afsindig), Cels.; — b) „bes.": tager Feil, feiler, propter imprudentiam, Caes., errore communi, Cic. Dejot. 3; men ∾ consilio, (tage en urigtig Beslutning), id. Agr. 2, 3; cf. Liv. 9, 12: inter consilia media lapsi; ∾ a vera ratione, Lucr.; ogs. absol.: labi, errare, etc., Cic. Off. 1, 6; cf. id. Fam. 2, 7: numquam labēre, si te audies.

2. lăbor, (forældr. ogs. labos), oris, m.; I) „egenl."; A) som Handling: Møie, Anstrængelse; – labor est functio quaedam vel animi vel corporis, gravioris operis et muneris, etc., Cic. Tusc. 2, 15; cf. id. Coel. 17; laborem sibi sumere et alteri imponere, id. Mur. 18; laborem insumere in rem, Cic., in arte, id. d. Or. 1, 55; ∾ impendere ad incertum casum, id. Verr. 3, 98, men rei alicui, Virg. Ge. 2, 61; – res est laboris magni, Cic. d. Or. 1, 55; ligel. labor est, c. inf., Plin.; esse in labore, (at arbeide: om Bierne), id.; – laborem adire, Virg., obire, Liv., subire, suscipere, capere, Cic., (overtage); – ex labore se reficere, Caes.; – si discendi labor est, (s. discere), id. Off. 3, 2; sine ullo labore, Plin.; — B) som Frembringelse: Arbeide el. Gierning, bes. „poet."; – terras hominumque labores Despicit, Ovid. Met. 2, 404; cf. Virg. Aen. 2, 306, o. id. Ge. 1, 325; – ogs. Bedrift; labores belli, id. Aen. 11, 126; – navnl. ogs. Kunstens Arbeider, ibd. 1, 455; hvf. ogs. om Labyrinthen, ibd. 6, 26; – ligel. i Prosa: møisommelig Gierning; labor belli, (Krigsstrabadser), Cic. Fam. 7, 8; cf. id. Manil. 14, o. Caes. B. G. 5, 11; — II) „fig."; A) „alm.": Nød, Møie, Vanskelighed; – tantum laborem capere ob talem filium, Ter. Andr. 5, 2, 9; cf. Nep. Hann. 13, ogs. Virg. Aen. 2, 11, o. ibd. 5, 617; ligel. mox et frumentis labor additus, id. Ge. 1, 150; – ogs. Arbeidsomhed el. Driftighed, odl.; labor in negotio, Cic. Manil. 11; cf. id. d. Or. 1, 61; – men „poet.": labores lunae, Virg. Ge. 2, 478, solis, id. Aen. 1, 742, (Sol- og Maaneformørkelse); — B) „bes." ogs.; a) Sygdom, navnl. Biernes, Colum.; ∾ nervorum, (Nervesvaghed), Vitruv.; — b) Vægt, Tyngde; df. om Stene: laborem tolerare, Plin., sustinere, Vitruv., bære Vægten; — c) labores uteri, (s. filii el. Børn), Claudian.; — III) ogs. findes Labor som Person i Underverdenen, Virg. Aen. 6, 27.

*lăbōrātĭo, onis, f.: stor Anstrængelse; in pl., Fronto; o. — lăbōrātor, oris, m.: en Arbeider, August.; — [laboro]. — lăbōrātus, 3: partic. o. adj. af laboro. — Lăboriae, f. und. Laborinus. — lăbōrĭfer, a, um, [labor, fero]: som udholder

Arbeide el. Anstrængelse, Hercules, Ovid. Met. 9, 285, juvencus, ibd. 15, 129. — Lābōrīnus, 3, campus, el. ~ campi, ogs. Laboriae, arum, f.: Egn i Campanien, ved Capua og Nola, Grækernes campus Phlegraeus; (hod. Terra di Lavoro); vid. Plin. 3, 9, o. 17, 3, ogs. id. 18, 29.

lābōrĭōse, adv.: med Arbeide og Anstrængelse, besværligen, møisommeligen; - ~ est mihi, vid. Catull. 38, 2; - compar., ~ docere, Cic. R. Com. 11; superl., ~ accusare, id. Verr. Act. 1, 21; af — lābōrĭōsus, 3, [2.labor]; I) „egenl.": fuld af Arbeide, møisommelig, besværlig; - ~ deambulatio, Ter. Heaut. 4, 6, 3; - compar., nihil erit iis ··· laboriosius molestiusque provinciā, Cic. Leg. 3, 8; cf. Nep. Att. 12; superl., operum omnium longe maximum laboriosissimumque, Liv. 5, 19; — II) „fig.": overvældet af Arbeide og Møie; - vos laboriosos existimet, quibus etc., Cic. Coel. 1; quid enim nobis duobus laboriosius? id. Mil. 2; cf. Hor. Epod. 17, 16; - ogs. som lider af Legemssmerter, Cic. Phil. 11, 4; — B) arbeidsom; - industrios homines ··· (nos appellamus) laboriosos, id. Tusc. 2, 15; cf. Nep. Timoth. 1.

lābōro, avi, atum, 1, v. n. o. a., [2.labor]; I) neutr.; A) „egenl.": arbeider, anstrænger mig; (Marius) cum aestu magno ducebat agmen, laborabat, vid. Cic. Tusc. 2, 15, (hvor laborare opp. dolere); cf. id. Phil. 5, 6; men sese sibi ··· serere, impendere, laborare, id. Verr. 3, 52; — B) „fig."; 1) lider ilde, plages el. besværes; - te laborare (sc. morbo: at du er syg), Cic. Att. 7, 2; ~ ex intestino, (lide af Dysenteri), id., ex pedibus, (have Podagra), id.; men ~ e dolore, Ter. Ad. 1, 5, 38; ~ utero, Hor. Od. 3, 22, 2, (have Fødselsmerter); ~ frigore, Colum., a frigore, Plin., fame, id.; - ~ re frumentaria, (være slet forsynet dermed), Caes.; ~ ex aere alieno, (være trykket af Gield), id.; - ogs. absol.: laborantes, Quintil. 4, 1, 44, (som ere anklagede for Retten); - navnl. i Krigssproget: at være i Nød el. Fare; quos laborantes etc., Caes. B. G. 4, 26; - ogs. pass. impers.: maxime ··· laboratur etc., ibd. 7, 85, (haardest er Kampen der); ligel. om Krigsskibe, id. B. C. 2, 6; - df. „poet." om Træer (i Storm), vid. Hor. Od. 2, 9, 7, o. ibd. 1, 9, 3; ligel. om en Maaneformørkelse, Prop. 2, 25, 52, f. und. 2.labor; - endel. om Begreber: veritatem laborare nimis saepe ··· exstingui numquam, Liv. 22, 39; men nullo in motu laborare, Cic. N. D. 2, 60, (om Fingerbevægelser: aldrig at have Vanskelighed); — B) „ment."; a) giør mig Umage derfor, m. flgd. ut el. ne, ogs. m. in el. de etc., ogs. c. inf.; - animo laborabat, ut etc., Cic. Verr. 3, 57; ~ in re aliqua, Cic. N. D. 3, 24, de re aliqua, id. Caecin., pro salute, id., in famam, Senec., circa memoriam, Quintil.; - quem perspexisse laborant, Hor. A. P. 434; cf. id. Od. 2, 3, 11, o. Nep. Pelop. 3; — b) er bekymret derfor, sørger derover; - te laborare malis alienis, Cic. Fam. 4, 3; nihil laboro, nisi ut salvus sis, ibd. 16, 20; de se nihil laborat, id. Phil. 8, 9; — c) lider deraf el. derunder, er Offer derfor; - ~ ex invidia, Cic.; ~ odio apud hostes, contemptu inter socios, Liv. 6, 2; cf. id. 34, 4, o. Hor. Sat. 1, 4, 26; men laborantes in uno etc., (som ere forelskede i den samme Ulysses), id. Od. 1, 17, 19; — II) act.: forarbeider el. bearbeider; tilveiebringer ved Arbeide; - ~ castrensia pensa, Prop. 4, 3, 33; cf. Hor. Epod. 5, 60; ~ frumenta ceterosque fructus patientius, quam etc., Tac. Germ. 45; - df. pass.: quae a me ipso laborata proferri viderentur, Cic. Coel. 22; cf. Quintil. 12, 6, 5; arte laboratae vestes, Virg. Aen. 1, 644; laborati libri, Martial. 4, 33; — III) partic. laboratus, 3, flds. ogs. som adj.: møisommelig, vita, Stat., aevum, Val. Fl.; - compar., ~ continentia, (som koster mere Umage), Tertull.

lăbos, ŏris, m.: ældre Form af 2.labor, Sall., Virg., vid. Quintil. 1, 4, 13; df. — lăbōsus, 3, forel. f. laboriosus: møisommelig; ~ iter, Lucil. ap. Non.

Labradeus, (trisyll.), o. Labrandeus, ei o. eos, m.: Epithet til Juppiter; efter Byen Labranda i Carien, hvor han havde et Tempel, Plin. 32, 7, Lactant. — Labro, onis, f.: Havn i Etrurien, (hvor nu Livorno), Cic. Qu. Fr. 2, 6. — labros, (-us), i, m., λάβρος, (i. e. vorax): Navnet paa en Fisk, Plin. 32, 54; — not.: ogs. Navnet paa en Hund, Ovid. — lăbrōsus, 3: med læbeformet Rand, ferramentum, Cels.; af — 1. lăbrum, i, n., [lambo]: Læbe; - barba in superiore labro, Plin.; labra movet etc., Hor. Ep. 1, 16, 60; cf. Cic. Div. 2, 31; - „alleg." er Udtrykket: primis el. primoribus labris gustasse el. attigisse, (alene overfladisk at have lært noget), Cic. N. D. 1, 8, oftere; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) Rand el. Kant; - cornua (Drikkehornene) ab labris argento circumcludunt, Caes. B. G. 6, 28; labra fossae, ibd. 7, 72; in labris fontis, Plin.; — b) „poet." ogs.: en Grav el. Grøvt med en Dam, Auson.; — c) ~ Venerium, Plin., Veneris, Ser Samm.: en ved Floder voxende Plante. — 2. labrum, i, n., [lavo]: Kar el. Bækken el. Kiedel, navnl. til Badning; - labrum si in balneo non est, Cic. Fam. 14, 20; cf. Plin. Ep. 5, 6, o. Virg. Aen. 12, 417; - „poet." ogs. Labra Dianae, Ovid. Fast. 4, 761, (Sted hvor hun bader sig); - ligel. „poet.": Kar i Vinpressen; spumat plenis vindemia labris, Virg. Ge. 2, 6.

lăbrus, i, m., f. und. labros. — lăbrusca vitis, Plin. 12, 28, ogs. absol.: labrusca, (sc. vitis), Virg. Ecl. 5, 7: etslags vild Ranke, (vitis labrusca L.); - uva labrusca, Colum., ogs. absol. labruscum, i, n., Virg. Ecl. 52: Druen el. Frugten af den vilde Ranke. — lăbundus, 3, [1.labor]: faldende; unda sub undis labunda sonit, Attius ap. Non. — lăburnum, i, n.: bredbladet Bønnetræ; (cytisus laburnum L.); vid. Plin. 16, 31.

lăbȳrinthēus, 3, flexus (pl.), Catull.; o. — lăbȳrinthĭcus, 3, viae, Sidon.: labyrinthisk; af — lăbȳrinthus, i, m., λαβύρινθος: en Labyrinth, d. e. Sted el. Bygning med forviklede Gange el. Veie; - om den ægyptiske Labyrinth ved Heliopolis, vid. Plin. 36, 19, o. Mela 1, 9; - om en Efterligning deraf paa Creta, vid. Plin. l. c., ogs. Ovid. Met. 8, 159, o. Virg. Aen. 5, 888; - ogs. om en tredie Labyrinth paa Lemnos, ogs. om en fierde i Etrurien, fortæller Plin. l. c.

lac, gen. lactis, n., γάλα, gen. γάλακτος: Melk; - ~ bubulum el. vaccinum, Komelk, Plin.; ~ humanum, id., muliebre, Cels.; lac dare alicui, (give Die), Ovid.; cum lacte nutricis errorem suxisse, Cic. Tusc. 3, 1; ~ recens, Ovid., novum, Virg., (nymalket); lacte atque pecore vivere, (af Melke- og Kiødspiser), Caes. B G. 4, 1; - ogs. til Offringer brugtes Melk; vid. Virg. Ecl. 5, 67, o. Hor. Ep. 2, 1, 143; cf. Plin. praef.; - ordsprogsvis siges: lac gallinaceum (ὀρνίθων γάλα) om en Sieldenhed, ibd., Petron.; — II) df. „overf." ifølge etslags Lighed; A) lac herbarum, Planternes melkeagtige Saft; - vid. Ovid. Met. 11, 606; ~ caprifici, Cels.; ~ ficulneum, Colum.; — b) df. sammenlignende el. „alleg.": satiari velut quodam jucundiore disciplinae lacte, Quintil. 2, 4, 5; — B) Melkefarve; cetera lactis erant, (forresten var den melkehvid), Ovid. A. A. 1, 290; — not. a: ogs. som masc.; aeque unum lactem biberunt, Petron.; cf. Plaut. Bacch. 5, 2, 16; — not. b: nomin. lacte f. lac, id. Men. 5, 9, 30; ligel. lacte ··· hoc vocatur, Plin. 15, 16; — not. c: lactes, f. und. lactis.

Lăcaena, ae, f., Λάκαινα, fem. adj.: spartansk el. laconisk; - ~ virgines, Virg. Ge. 2, 487; — b) ogs.

subst.: Spartanerinde, Cic. Tusc. 1, 42; ligel. f. Helena, Virg. Aen. 2, 601, f. Leda, Martial. 9, 106. — lacca, ae, f.; I) Saar paa Lastdyrets Skinneben, Veget.; — II) Navnet paa en forresten ubekiendt Plante, Appul. — Lăcĕdaemon, ŏnis, f., Λακεδαίμων: By paa Peloponnesus, sædv. Sparta; acc. Lacedaemona (mittere), Nep. Lys. 3; – heder af sine strænge Sæder: severa, Cic. Leg. 3, 15, patiens, Hor. Od. 1, 7, 10; — not.: abl. (loc.): Lacedaemoni, f. Lacedaemone, Nep. praef.; — B) df. 1) Lacedaemones, um, m.: Lacedæmonerne, Mamert. Pan. ad Maxim. 9; — 2) Lacodaemonius, 3: lacedæmonisk el. spartansk; ∾ marmor, vid. Plin. 36, 11; ∾ orbis, (rimel. Skive el. Bord deraf), Juvenal. 11, 173; ∾ Tarentum, Hor. Od. 3, 5, 56, Ovid., (der er anlagt af Lacedæmonier); ∾ Galesus, (Flod ved Tarenten), Martial. 2, 43; — b) df. subst. Lacedaemonius, i, Nep. Paus. 1; pl. Lacedaemonii, orum, id. Con. 4, oftere.

lăcer, a, um, [rimel. besl. m. λακεῖν: at revne]; I) sønderreven, sønderslidt, corpus, Liv. 1, 28, vestis, Tac.; ogs. sønderbrudt, currus, Ovid., puppis, id.; – ogs. lemlæstet, „poet." c. acc. graec.; caput lacerum cornu, Ovid. Met. 9, 97; cf. Virg. Aen. 6, 495; — B) „overf."; ∾ gentilitates, Plin. Pan. 39; ∾ domus, Senec. Thyest.; — II) ligesom act.: sønderrivende; – lacero divellere morsu, Ovid. Met. 8, 878. — *lăcĕrābĭlis, e: som let sønderrives, d. e. skrøbelig, corpus, Auson.; — lăcĕrātio, onis, f.: Sønderriven, corporis, Cic.; ogs. in pl.: ∾ genarum, (i Sorg), id. Tusc. 3, 26; o. — lăcĕrātor, oris, m.: som sønderriver, Augustin.; — fem. lăcĕrātrix, īcis, cutis scabies, Macer; — [lacero].

lăcerna, ae, f.: tyk ulden-Kappe imod Regn og Kulde, navnl. til Brug paa Reiser el. i Krigen; vid. Cic. Phil. 2, 30, o. Suet. Aug. 46; – rimel. ogs. undert. Frak el. Surtout; vid. Suet. Claud. 6, (hvor lacernae under Skuespillet aflægges, for at vise Prindsen Opmærksomhed; – til dens Brug i Krigen el. i Leiren viser Ovid. Fast. 2, 745, o. Prop. 4, 3, 18; – sild. nævnes ogs. lacernae Tyriae el. purpureae el. coccineae, ogs. auratae (guldvirkede), Juvenal., Martial.; df. — lăcernātus, 3: som er iført en lacerna el. Regnkappe, Vell. 2, 80; men ∾ amica, Juvenal. 1, 62, (rimel. om en Yndling af Nero). — lăcernŭla, ae, f., dem. af lacerna, Arnob.

lăcĕro, avi, atum, 1, v. a., [lacer]; I) „egenl.": sønderriver el. sønderslider, ora, comas, vestem, Ovid. Met. 11, 726; ∾ verbere terga, id.; cf. Liv. 3, 58; men ∾ ferro ··· Cornua monstri, Hor. Od. 3, 27, 46; morsu canis laceratus, Phaedr.; – Neptunus navem laceravit Ulyssis, (adsplittede det), Ovid. Pont. 3, 6, 19; men ∾ opsonium, Petron., (tage el. skære Maden i Stykker); — II) „fig."; A) „overf.": adsplitter, ødelægger, fordærver; – ∾ rem suam, (tilsætte), Plin.; cf. Cic. Quint. 15: ad reliquias vitae ejus lacerandas etc., (for at adsplitte Resten af hans Livsmidler el. Underholdning); — B) „ment."; a) mishandler, forstyrrer, plager; – meus me moeror quotidianus lacerat et conficit, Cic. Att. 3, 8; ∾ patriam omni scelere, id. Off. 1, 17; — b) mishandler el. nedværdiger med onde Ord, udskælder; – ∾ aliquem verborum contumeliis, Cic, probris, Liv.; (obtrectatio invidiaque) ··· solet lacerare plerosque, Cic. Brut. 42, crebro vulgi sermone laceratur, tamquam etc., Tac. Ann. 15, 73.

lăcerta, ae, f.: Øgle, Firben; vid. Plin. 8, 60; ∾ virides, Hor. Od. 1, 23, 6; – ordsprogsvis findes Juvenal. 3, 231: Unius sese dominum fecisse lacertae, (af en Øglerede el. Myretue); – ogs. etslags Søfisk; s. und. lacertus. — lăcertōsus, 3, [lacertus, nr. II]: fuld af Muskler, kiødfuld; df. ogs. stærk, kraftfuld, equus, Varr.; pugnaces et lacertosi centuriones, Cic. Phil. 8, 9; cf. Ovid. Met. 11, 33.

lăcertus, i, m.; I) oprdl. som Dyr, ligesom lacerta; A) Øgle el. Firben, Plin. 8, 60; picti squalentia terga lacerti, Virg. Ge. 4, 13; — B) rimel. af Ligheden m. frgd.: etslags Søfisk; – ad captandos lacertos etc., Cic. Att. 2, 6 (Orell.); brugtes til Nedsaltning, Colum.; – ogs. lacerta, ae, f., Dig.; ogs. lacertum, i, n., Attius ap. Non.; — II) af Musklernes Lighed m. frgd. nr. 1 o. 2, (cf. musculus af μῦς), heder lacertus; A) „egenl.": den muskelfulde Del af Armen, navnl. Overarmen, (opp. brachium: Forarmen); – vid. Ovid. Met. 14, 303: subjecta lacertis Brachia; s. ogs. ibd. 1, 500; ligel. „poet.": o lacertorum tori, Cic. Tusc. 2, 9, e Sophocl.; cf. id. d. Senect. 9; — 2) df. ogs.; a) „bes." o. „poet.": den hele Arm, Armen; – lacertis colla innectere, Ovid. Met. 11, 240; lacertis amplecti el. cingere, (omarme), id.; lacerto excusso (telum torquere), Senec.; men adducto lacerto, Virg. Aen. 11, 561; — b) den muskelfulde Arm el. Armmusklerne; – athleta, cujus lacertos exercitatio expressit, Quintil. 8, 3, 10; – „poet." ogs. om Bierne: aptantque lacertos, Virg. Ge. 4, 74; ligel. „poet.": ventos anteire lacerto, (ved at kaste med den stærke Arm), Sil. 16, 562; — B) „overf." el. „alleg." bruges lacerti, (ligesom vort: Muskler, Nerver, Sener), navnl. om Talens el. Foredragets Styrke; – in Lysia (oratore) sunt saepe lacerti, etc., Cic. Brut. 16; cf. id. d. Or. 1, 57; men Hor. Ep. 2, 2, 48: arma, Caesaris Augusti non responsura lacertis, (hans stærke Arm, hans Krigstapperhed).

lăcessītio, onis, f.: Angreb, Udfordring; in pl., Amm.; af — lăcesso, īvi el. ĭi, ītum, 3, v. a., intens. af lacio; I) „egenl.": slaaer larmende derimod, slaaer derpaa; – manibusque lacessunt Pectora plausa cavis, Virg. Aen. 12, 85; cf. Ovid. Trist. 5, 9, 30: pede ··· lacessit equus (fores carceris); men Virg. Aen. 7, 526: aeraque fulgent Sole lacessita; ∾ aures, visum, Lucr.; – men Hor. Ep. 2, 1, 250, „alleg.": cruento Dente lacessiti; — II) oftest „fig."; A) „overf."; a) angriber, anfalder, virum fortissimum ferro, Cic. Mil. 31, hostes proelio, Caes., bello, id.; ogs. absol.: quorum ··· alter lacessitus (sc. armis) etc., Cic. Manil. 2; men vindemia pluviis lacessita, Colum.; – pax lacessita, (forstyrret), Tac.; men Plin. Ep. 1, 5: ∾ aliquem capitaliter apud centumviros; men ∾ deos (sc. precibus: irrigen at anraabe dem), Hor. Od. 2, 18, 12; — b) udfordrer, aliquem ad pugnam, Liv. 2, 45; men Virg. Aen. 7, 165: cursuque ictuque lacessunt (sc. sese invicem); men ∾ aliquem cratere, Val. Fl., (i. e. invitare); ∾ aliquem sponsione, Cic. Pis. 23; — c) tager fat derpaa, d. e. forsøger el. prøver (tento), pelagus carinā, Hor. Od. 1, 35, 7; ligel. ∾ pugnam, Virg., ferrum (i. e. pugnam), id., bella ignota, id.; — B) ligel. „ment."; a) angriber, navnl. med krænkende Tale; – ultro me maledictis lacessisti, Cic. Phil. 2, 1; ligel. ∾ aliquem injuria, (fornærme, krænke), id., Caes.; jurgio, Liv., jocis petulantibus, Suet.; — b) udfordrer el opfordrer, aliquem scripto, Cic. Fam. 12, 20; cf. id. Att. 1, 13; men id. Fam. 3, 8: hos ego sermones ··· lacessivi numquam, (har aldrig fremkaldt el. foranlediget dem); — not.: lacessiri, f. lacessi, Colum. — Lacetāni, orum, m.: Folk i Hisp. Tarrac., Liv. 21, 60; — Lacetānia, ae, f.: deres Land, id., Plin.

lăchănizo, (-isso), are, v. n., [λάχανον, i. e. olus], i Almuesproget, f. langueo: er svag el. sløv, odl.; vid. Suet. Aug. 87. — Lăchĕsis, is, f., Λάχεσις: den af Parcerne, som spinder Menneskets Livstraad, Ovid. Trist. 5, 10, 45; dum superest Lachesi, quod torqueat, Juvenal. 3, 27.

Laciădes, ae, m.: Borger af Cantonen Lakias

(δῆμος Λακίας) i Attika, Cic. Off. 2, 18. — 1. lăcĭnĭa, ae, f., λακίς; I) „alm.": Flig el. Skiød af et Klædebon; laciniā togae ... detinere, Suet. Calig. 15; men (lacinia) abstergere sibi sudorem, Plaut.; — b) of. ordsprogsvis: lacinia obtinere, (med største Vanskelighed), Cic. d. Or. 3, 28; — B) fild. ogs. en Klædning, Appul.; — II) „bef."; a) afrevet Stykke Tøi, Klud el. Klæde, odl.; - allium in laciniis colligatum, Plin. 19, 36; — b) en Afdeling af Hiorden; gregem in lacinias distribuere, Colum.; — c) Landstrimmel el. Landtunge, Plin. 5, 33; — d) endel. hos visse Dyr: en nedhængende Kiødbel el. Kiødlap; laciniae a cervice (caprae) binae dependentes, id. 8, 76. — 2. Lacinia Juno, f. und. Lacinium. — lăcĭnĭātim, adv., [1.lacinia]: delvis el. stykkevis, (dispergere), Appul., (opp. cuneatim stipare).

lăcĭnĭōse, adv.: f. und. flgd. — lăcĭnĭōsus, 3, [1.lacinia]: fuld af Flipper el. Kanter el. Indsnit, folia, Plin. 25, 21; — of. adv.: vena laciniose crispa, id. 16, 83; — II) „overf."; a) meget vidtløftig el. udsvævende, sermo, Tertull.; ogs. in superl., Hieronym.; — b) meget brydsom el. besværlig, vita, Tertull., imbecillitas, Appul.

Lăcĭnĭum, i, n., Plin. 3, 15, Liv. 24, 3: Forbierg i Nærheden af Croton med et berømt Junotempel; — B) of. Lacinius, 3: lacinisk, promontorium, Plin., litora, templa, Ovid. Met. 15, 13 o. 701; - „bef." benævnes derefter Juno Lacinia, Liv. l. c., Cic. Div. 1, 24; ogs. diva Lacinia, Virg. Aen. 3, 552, (hvortil vid. Serv.). — lăcĭo, ĕre, v. a.: lokker; quae lacere in fraudem possent, Lucr. 4, 1200; cf. Fest. p. 117, (Müll.)

Lăco el. Lăcon, ōnis, m., Λάκων: Laconier el. Lacedæmonier el. Spartaner, Nep., Hor.; pl. Lacones, Spartanerne, Propert.; men ∾ Ledaei, Martial., pii, id., (Brødrene Castor og Pollux), hvorom ogs. sidus Laconum, (i. e. Gemini), id.; — b) fulvus Laco, Hor. Epod. 6, 5, (spartansk Jagthund); cf. Virg. Ge. 3, 405; — B) of. 1) Lăcōnĭcus, 3, Λακωνικός: laconisk, purpurae, Hor. Od. 2, 18, 7, clavis, (af laconisk Opfindelse), Plaut. Most. 2, 1, 57; Laconicum, m. o. ud. balneum, (Svedebad), vid. Vitruv. 5, 10, ogs. Cic Att. 4, 10, bef. Colum. praef.; — bb) of. subst.; a) Lăcōnĭca, ae, f., (sc. terra), ogs. Laconice, es: Laconien el. det Landskab paa Peloponnesus, hvis Hovedstad var Sparta el. Lacedæmon, Plin. 9, 60, Nep., Vell.; — b) Laconicum, i, n., (sc. vestimentum), Plaut., (sc. balneum), f. ovenf.; — 2) Lăcōnĭus, 3: = frgd.; — b) of. subst. Laconia, ae, f., (sc. terra): = Laconica, Plin. 6, 39; — 3) Lăcōnis, ĭdis, fem. adj.; matre Laconide nati, Ovid. Met. 3, 223; — b) ogs. subst. Laconis, (sc. terra): = Laconica, Mela. — Laconia, Laconicus, etc.: f. und. Laco. — lacotomos, i, f., λακότομος: en ret Linie, som skærer Æqvator, Vitruv. 9, 8.

lăcrĭma, (lacryma, lacruma), ae, f., δάκρυ, δάκρυον, δάκρυμα; I) „egenl.": Taare; - cito arescit lacrima, praesertim in malis alienis, Cic. Part. or. 17; - oftest in pl.: Taarer el. Graad; - prae lacrimis loqui non posse, id. Mil. 38; dare lacrimas alicui, (begræde nogen), Ovid.; lacrimis confici, Cic.; in lacrimas effundi, Tac., ire, Virg., (briste i Graad); lacrimas effundere, Cic., emittere, Ovid., ciere, Virg., (udgyde el. fælde); multis cum lacrimis obsecrare, Caes.; lacrimis oculos suffusa nitentes, (acc. graec.), Virg. Aen. 1, 232; — II) „overf."; lacrimae arborum, Plin. 11, 5: den Fugtighed, som Træerne draabevis udsvede; lacrima vitium, quae veluti gummi est, etc., id. 23, 3.

*lacrĭmābĭlis, e: begrædelig, til at græde over; Vixque tenet lacrimas (Invidia), quia nil lacrimabile cernit, Ovid. Met. 2, 796; - „poet." ogs.: som fremkalder Taarer, fuld af Taarer, gemitus, Virg., bellum, id.; — II) „overf.": taareagtig, destillatio, Arnob.; — of. adv. lacrĭmābĭlĭter: med Taarer, deprecari, Hieronym.; — lacrĭmābundus, 3: med el. under Taarer, grædende, Liv. 3, 46; o. — lacrĭmātĭo, onis, f.: at fælde Taarer; of. lacrimationes oculorum: rindende Øine, Plin. 23, praef.; lacrimationum salivae, id. 11, 53.

lacrĭmo, (-ymo, -umo), avi, atum, 1, v. n. (o. a.), [lacrima]; I) „egenl.": fælder Taarer, græder; - te, ut a me discesseris, lacrimasse, Cic. Att. 15, 27; - discunt lacrimare decenter, Ovid. A. A. 3, 291; lacrimandum est, non plorandum, Senec., f. und. ploro; — b) ogs. c. acc. comm.; quid igitur lacrimas, (hvorfor el. hvorover)? Ter.; cf. id. Eun. 5, 1, 13; - men som act.: ∾ casum alicujus, (begræde), Nep. Alcib. 6; hvf. pass.: lacrimandus est, Stat.; — II) „overf." om Planter og Træer: at udsvede en Fugtighed; - lacrimantes calamos inseri non oportet, Plin.; — b) ogs. c. acc.; hvf. Ovid. Fast. 1, 339, pass.: lacrimatas cortice myrrhas etc. — lacrĭmor, ari, v. dep. n.: = frgd., Cic. Verr. 5, 46, inc.

lacrĭmōse, adv.: med mange Taarer, dicere, Gell.; af — lacrĭmōsus, 3, [lacrima]; I) „egenl.": fuld af Taarer, oculi, (som let rinde), Plin. 19, 7; men „poet.": lacrimosaque vino Lumina (anus), Ovid. Am. 1, 8, 111; ∾ voces, (klagende), Virg. Aen. 11, 274; — b) „bef." ogs. om Gienstande, som bringe Vand i Øinene; - saal. ∾ fumus, Hor. Sat. 1, 5, 80, o. Ovid. Met. 10, 6; ∾ odor caepis omnibus, Plin.; - ogs. til at græde over, sørgelig, jammerlig, bellum, Hor., Ovid., funera, Hor.; men ∾ carmen, (Sørgedigt), Ovid. Trist. 5, 1, 35; cf. Hor. Ep. 1, 1, 67; — II) „overf." om Væxterne: svedende; - si sunt lacrimosae (radices vitium), Plin. 11, 47. — lacrĭmŭla, ae, f., demin. af lacrima: liden Taare, Cic. Planc. 31, o. Ter. Eun. 1, 1, 26. — lacruma o. lacryma, m. Afledninger, f. und. lacrima.

lacta, ae, f.: en Art af Cassia, Plin. 12, 43. — lactānĕus, 3: melkeagtig, color, Theod. Prisc. — Lactantius, i, m.: christelig Forfatter i Beg. af d. fierde Aarh., (quasi quidam fluvius eloquentiae Tullianae), Hieronym. — *lactāris, e, capra, (som har Melk), Marc. Emp.; o. — lactārius, 3: som har Melk i sig, som giver Melk; ∾ boves, Malkekøer, Varr.; — B) „bef." ogs.; a) lavet el. tilberedet af el. med Melk; ∾ opus, Lamprid.; — b) som tilbereder Melkespiser, id.; — II) „overf."; ∾ herba: Melkeurt, Plin. 26, 39.

lacte, is: f. und. lac. — lactĕo, ēre, v. n., [lac]; I) at die el. patte; men sædv. in partic.; - Romulus parvus atque lactens etc., (som Billede), Cic. Catil. 3, 8; - hostiae lactentes, id.; hvf. absol.: rem divinam lactentibus facere (sc. hostiis el. animalibus), Liv. 37, 3; men viscera lactentia, (diende Børn), Ovid. Fast. 6, 137; — II) at have Melk i sig; navnl. „overf." om Væxterne: at have melkeagtige Safter; - dum adhuc lactent (legumina), Colum.; lactens lactuca, Plin.; lactentia sata, Ovid., frumenta, Virg.; men lactens annus, Ovid. Met. 15, 201, (naar Planterne have deres Melkesaft); — b) ogs. subst. lactentia, ium, n.: Melkespiser, Cels. — lactĕŏlus, 3, demin. af lacteus: melkehvid, puellae, Catull. 55, 17, agni, Prudent.

lactes, ĭum, f. und. lactis. — lactesco, ĕre, v. n., inch. af lacteo; I) „alm.": at blive til Melk; quum etc., omnis fere cibus matrum lactescere incipit, Cic. N. D. 2, 51; — II) „bef.": at faae Melk i Brysterne el. i Yveret, Plin. 11, 96; — b) ogs. om Væxterne: at faae Melkesafter; sata cuncta lactescunt, id. 18, 69.

lactĕus, 3, [lac]; I) „egentl.": af el. med Melk, fuld af Melk; – ∾ humor, (i. e. lac), Lucr., Ovid.; ∾ ubera, Virg.; — b) ogs. som drikker el. dier Melk, Martial.; ∾ verna, id.; — II) som ligner Melk; df. sædv. „poet.": melkehvid el. melkefarvet, cervix, Virg., colla, id.; men ∾ via, Ovid. Met. 1, 169, ogs. ∾ circulus, Plin., (Melkeveien paa Himmelen); ogs. ∾ orbis, (Grækernes γαλαξίας κύκλος), Cic. d. Rep. 6, 16.

lactĭcinium, i, n., [lac]: Melkespise, Apic. — lactĭcŏlor, oris, adj., [lac, color, oris, m.]: melkefarvet, spongia, Auson. — *lactĭlāgo, ĭnis, f.: = chamaedaphne, Appul.; — lactĭnĕus, 3: melkefarvet, d. e. hvid, cultus, Venant.; o. — lactis, is, f.: en Tarm; ∾ agnina, Titin. ap. Prisc.; – sædv. in pl. lactes, ium: Tarmene, bes. de finere Dele deraf, (a Graeco γαλακτίδες dictae, Prisc.); men Plin. 11, 79: lactes in homine et ove ··· in ceteris hillae; – ogs. undert. Indvoldene; vid. Pers. 2, 31; – laxis lactibus, (med tomme Tarme), Plaut. Curc. 2, 3, 40; men som Ordsprog, id. Pseud. 1, 3, 85: alligare canem fugitivam agninis lactibus; – ogs. Melken hos Fiskene; lactes muraenarum, Suet. Vit. 13; — [lac]. — lactĭto, are, v. n., intens. af 1. lacto: giver Die; cur uxor lactitet? Martial. 7, 101.

1. lacto, avi, atum, 1, v. n., [lac]; I) „alm.": at have Melk, at give Die; ubera lactantia, Ovid. Met. 6, 242; — II) „bes.": at die, at drikke Melk af Brystet; infans lactavit, Auson.; anni lactantes, (da Barnet endnu dier), id.; — not.: metae lactantes, (frisk Ost), Martial. 1, 44.

2. lacto, avi, atum, 1, v. a., intens. af lacio: lokker til mig for at skuffe el. føre bag Lyset, lokker, forfører, bedrager; (forel. Ord); – Sollicitando et pollicitando eorum animos lactas, Ter. Andr. 5, 4, 9; cf. id. ibd. 4, 1, 24; ∾ aliquem dictis lenibus, Attius ap. Non.; men Plaut. Cist. 2, 1, 9: Ita me amor ··· lactat. — lactōris, (is), f., [lac]: etslags Plante med melkeagtig Saft, Plin. 24, 104.

lactūca, ae, f., [lac]: Lactuk, Havesalat; vid. Plin. 19, 38, ogs. Martial. 13, 13, o. Hor. Sat. 2, 4, 59; ∾ sessilis, Plin., sedens, Martial., (en lavstammet Art deraf); men ∾ marina, Cels., caprina, Plin., ogs. tithymalus, (en vild Art deraf); df. — lactūcŭla, ae, f., demin.: liden el. ung Lactuk; lactuculae thyrsum pro potione sumere, Suet. Aug. 77. — Lacturcia, ae, f., i. e. dea lactescentium frumentorum, Augustin.; (al. deus Lacturnus). — Lacturnus, i, m., s. und. frgd.

lăcūna, ae, f., [lacus]; I) „egentl.": Fordybning, navnl. hvori Vandet samles; vid. Fest. p. 117 (Müll.); ogs. Grav el. Grøft el. Hule; – „poet." ogs. Afgrund; vastasque lacunas (orci), Lucr. 1, 115; cf. Cic. Arat. 431; men magnas in aquae vastasque lacunas etc., Lucr. 6, 551; cf. Virg. Ge. 1, 117; df. lucunae salsae, Lucr., Neptuniae, vid. Auct. ad Her. 4, 10, (i. e. mare); — B) ogs. „alm.": Fordybning, Hul, Revne, (pavimentorum, deri), Vitruv.; quum aratrum vomere lacunam facit, Varr.; – sint parvae utrimque lacunae, (Smilehuller), Ovid. A. A. 3, 283; — II) „overf.": Hul, d. e. Mangel el. Tab; – lacunam rei familiaris explere, Cic. Verr. 2, 55; ne qua lacuna sit in auro, etc., id. Att. 12, 6; men lignelsesvis: illa labes et quasi lacuna famae, Gell. 1, 3.

lăcūnar, āris, n., [af lacuna; neml. f. lacunare: med Fordybninger, sc. tectum el. opus]: et med Felter el. Fordybninger forsynet Loft, Vitruv. 7, 2; (s. ogs. und. laquear); – gladium e lacunari demitti, Cic. Tusc. 5, 21; cf. Hor. Od. 2, 18, 2; – som Ordsprog: spectare lacunar, Juvenal. 1, 56, (at være forstyrret el. adspredt); — B) lacunaria hede ogs. Felterne i Kransens (el. Kranslistens) nedre Flade, Vitruv. 4, 3; — not.: pl. gen. o. dat.: lacunariorum, lacunariis, id.

*lăcūnārius, i, m., fossor: en Grøftegraver, Jul. Firm.; — lăcūno, (avi), atum, 1, v. a.; I) „egentl.": fordyber; – lacunati tori (nucis pineae), Plin. 15, 9; — II) „overf.": pryder el. smykker ligesom med Tavl el. Felter; vid. Ovid. Met. 8, 561; o. — lăcūnōsus, 3: med Fordybninger; – figura, quae nihil (habet) eminens, nihil lacunosum, Cic. N. D. 2, 18; — II) sild. ogs.: fuld af Vandgraver, convallis, Appul.; ∾ incilibus (via), id.; — [lacuna].

lăcus, us, m., [besl. m. λάκκος, i. e. fossa, puteus, oprdl. enhver Fordybning]; df. I) „alm.": Fordybning med staaende Vand, (dog ogs. med Afløb og Tilløb); – quae illos Ennenses lacus lucosque colitis (deae)! Cic. Verr. 5, 72; ∾ Averni, Lucr. 6, 747; ∾ Albanus, vid. Liv. 5, 15 o. 16; – efter Varr. L. L. 4, 5, er lacus ··· lacuna magna, ubi aqua contineri potest, altf. Brønd el. Vandbeholdning el. Basfin, odl., hvoraf en stor Mængde fandtes i Rom; vid. Plin. 36, 24; – til dette sidste Slags hører Liv. 39, 44: lacus sternendos lapide locare, (om Censorerne); ligel. Hor. Sat. 1, 4, 37: a furno redeuntes ··· lacuque; — B) df. ogs. „poet.": Vand, Kilde, Flod; – vid. Ovid. Met. 3, 476: reddita forma lacu (f. lacui); cf. Virg. Aen. 8, 74, ogs. ibd. 6, 131, (om Styx i Underverdenen); — II) „bes."; A) ethvert større Kar til flydende Sager; df. navnl. Vandtrug, hvori gloende Jern afkøles og hærdes, Virg. Ge. 4, 17; ligel. Trug (el. Hule), hvori Kalken udlæskes, Vitruv. 7, 2; ligel. Kar, hvori Oliebærmen (amurca) optages, Colum.; — B) det-Kar, hvori den pressede Vin flyder; vid. Ovid. Fast. 4, 888; ogs. ∾ vinarius, Cato, Colum.; — bb) df. ogs. a) „meton.": den Vin, som presses paa engang, el. som Presskarret rummer, Plin. 18, 74; — b) sammenlignende o. „alleg." har Cic. Brut. 83: quasi de musto ac lacu fervidam orationem fugiendam; — C) Fordybning el. Giemmested til Bælgfrugter, Kornsorter, odl., Colum. 1, 6; – men ∾ leonum, (hvori de forvares), Prudent.; — not.: lacus, f. lacunar, Lucil. ap. Serv. ad Virg. Aen. 1, 726: resultant aedesque, lacusque; – men ordsprogsvis: sicco vilior ··· lacu, Propert. 2, 11, 11.

lăcuscŭlus, i, m., demin. af frgd.; I) liden Sø el. Dam, Colum. 3, 8; — II) Fordybning el. Giemmested til Oliver, odl., id. 12, 50. — lacuturris, is, m., [lacus], (sc. caulis): etslags Hovedkaal, Plin. 19, 41.

lāda, ae, f., ogs. lēdon, (-um), i, n., λῆδος: etslags Buskvæxt, hvoraf man samlede Gummien lādănum el. ledanum, λήδανον; – vid. Plin. 26, 30 o. 50; (cistus Creticus L.). — lādănum, i, n., s. und. frgd. — Lādas, ae, m.: en Alexand. d. St. tilhørende berømt Løber og Seiervinder i Olympia, Auct. ad Her. 4, 3, Martial., Juvenal. — Lādon, ōnis, m.: Flod i Arcadien, Ovid. Met. 1, 702; efter Mythen Fader til Daphne; — not.: ogs. en af Actæons Hunde.

Laeca, ae, m.: romersk Tilnavn, Sall., Cic. — laedo, si, sum, 3, v. a.; I) „egentl.": slaaer el. støder heftigen derimod; – ∾ naves ad saxa, Lucr. 5, 999; – df. sædv.: støder, saarer, beskadiger, aliquem vulnere, Ovid.; laesus cuspide, ogs. ∎ cuspide, id.; ogs. absol., laesus: saaret, (gladiator), Martial.; cf. Ovid. Rem. 615: Dum spectant oculi laesos, laeduntur et ipsi; – frondes laedit hiems, id.; herbas morsu laesere juvencae, id.; cf. Virg. Ge. 2, 220 o. 301, ogs. id. Aen. 7, 809; — II) „fig."; A) „overf.": at falde tung el. besværlig; – minus via laedet, (bliver mindre trættende), id. Ecl. 9, 64; men quae laedunt oculum, Hor. Ep. 1, 2, 38; cf. ibd. 1, 17, 8; men smaragdi sole laeduntur, (fordunkles deri), Plin.; grandine laesa Ceres, (nedslaaen), Ovid.; men silvae laesae, id. Met. 2, 408, (afbrændte); men Hor. Od. 3,

27, 60: zonā ··· Laedere collum, (i. e. elidere, frangere); — B) „ment."; a) bedrøver, nedslaaer; – tunc tua me infortunia laedent, Hor. A. P. 103; cf. Ovid. Pont. 3, 9, 25; – navnl. ogs.: krænker el. saarer med Ord, odl.; quum laesisset testis Pisonem, (havde vidnet imod ham), Cic. d. Or. 2, 70; cf. id. Caecin. 10; men ∾ tristi versu, Hor. Sat. 2, 1, 21; ogs. kan hidføres Ter. Ad. 5, 4, 10: nulli laedere os etc.; — b) fornærmer, krænker nogens Ret; – quod neque laedebat quemquam, etc., Nep. Att. 11; cf. Tac. Agr. 22; nulla laesus injuria, Cic. Verr. 3, 1; – ogs. bryder el. krænker en Forpligtelse el. et Pligtforhold; ∾ fidem, Cic. R. Am. 38; laesum foedus, Virg. Aen. 12, 496; laesa dignitas, Cic., pietas, Nep., religio, Tac., opinio, Quintil.

Laelius, Laelia: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes; 1) C. Laelius, Ven af Scipio Africanus d. yngre, i hvis Bedrifter han tog en vigtig Del; vid. Liv. 30 (paa flere Steder); – efter dette Forhold heder Cicero's Bog de Amicitia: Laelius; – ogs. hædredes han med Tilnavnet sophos el. sapiens, (den Vise), Cic.; cf. id. Fin. 2, 8, o Lucil.; hvorom ogs. Hor. Sat. 2, 1, 72: Mitis sapientia Laeli; — II) Laelia, Svigermoder af Taleren L. Crassus, vid. Cic. Brut. 58; — not.: Laelianus, 3, naves, Caes. B. C. 3, 100, (som commanderedes af en D. Lælius).

laena, ae, f., χλαῖνα: etslags Overklædning el. Kappe; findes som Embedsdragt for flamines, vid. Cic. Brut. 14; bares ogs. undert. af Fyrster og Konger, vid. Virg. Aen. 4, 262, (o. Serv. ibd.); men som Borddragt, Pers. 1, 30; – endel. som almindelig Kappe el. Kavai, vid. Juvenal. 5, 130; navnl. imod Kulden, vid. Martial. 14, 136. — Laenas, atis, m.: Tilnavn in Gente Popilia. — laeŏtŏmos, i, f., λαιότομος: Chorden til et Segment el. Cirkelafsnit, Vitruv. 9, 7, (Schneid.).

Laërtes, (-ta), ae, m., Λαέρτης: Fader til Ulysses, Ovid. Her. 1; — B) df. 1) Laërtĭădes, ae, m.: Søn af Laertes, (i. e. Ulysses), Hor., Ovid.; — 2) Laërtĭus, 3, heros, (i. e. Ulysses), Ovid. Trist. 5, 5, 3; ∾ regna, (i. e. Ithaca), Virg. Aen. 3, 272; — not.: Diogenes Laërtius, græsk Historiker i d. 3die chr. Aarh., var fra Laërte, en Søstad i Cilicien.

laesĭo, onis, f., [laedo]: Fornærmelse el. Krænkelse, Lactant.; — II) som rhetorisk Figur: Angreb paa Modparten, Cic. d. Or. 3, 53. — Laestrȳgon, ŏnis, m.; oftere in pl. Laestrȳgŏnes, Λαιστρυγόνες: oprdl. et Folk i Latium, i Egnen omkring Formiæ, derefter ogs. paa Sicilien; vare efter Mythen vilde og Menneskeædere; vid. Ovid. Met. 14, 233, o. Plin. 3, 9; – quis non Antiphaten Laestrygona devovet? Ovid. Pont. 2, 9, 41; cf. Juvenal. 15, 18, ogs. Sil. 14, 127; — B) df. Laestrȳgŏnĭus, 3; a) f. Formianus; ∾ domus, Ovid. Ib. 390, (i. e. Formiae); cf. Sil. 7, 176 o. 410; men Bacchus in Laestrygonia amphora, (i. e. vinum Formianum), Hor. Od. 3, 16, 34; — b) ∾ campi paa Sicilien, Plin. 3, 14. — laesūra, ae, f., [laedo]: Krænkelse, Tab; ∾ divitiarum, Tertull. — laesus, 3: partic. af laedo.

laeta, orum, etc.: f. und. 2.laetus. — *laetābĭlis, e: glædelig; – cui nihil ··· nimis laetabile etc., Cic. Tusc. 4, 17; cf. Ovid. Met. 9, 255; – compar., Mamert. Genethl. 18; — laetābundus, 3: meget glad el. fornøiet; – qui abunde laetus est, Gell. 11, 15; — laetāmen, inis, n., i Agerbruget: Markens Forbedring ved Giødsel; df. Giødsel el. Giødning, Plin. 18, 40; — laetanter, adv.: med Glæde, accipere, Lamprid. Comm. 3; o. — laetātĭo, onis, f.: overgiven Glæde, Caes. B. G. 5, 52; — [laeto].

laete, adv. af 1.laetus; I) „alm.": med Glæde, frydefuldt, fornøieligen; – laete atque insolenter ferre, m. acc. c. inf., Cic. Phil. 9, 3; laete aut severe dicere, (muntert el. alvorligen), Quintil.; – compar., neque quisquam ··· receptus est laetius, (quam Cicero), Vell. 2, 45; superl., ∾ gaudere, Gell. 3, 15; — II) „overf." om Væxterne: frodigen, frugtbart; – seges laete virens, Plin.; laurus recisa laetius fruticat, id.

laeti, orum, o. laeticus, 3: f. und. 2.laetus. — *laetĭfĭcātĭo, onis, f.: at glæde el. fornøie, Arnob.; o. — laetĭficator, oris, m.: som glæder el. fornøier, Tertull.; af — laetĭfĭco, avi, atum, 1, v. a., [laetificus]; I) „egenl." m. Personsobjecter: fryder, glæder, fornøier; – non illum gloria ··· laetificat, Lucan.; – df. pass.: at fryde sig, at være glad el. fornøiet, malo alterius, Plaut.; — not.: partic. laetificans, tis, ogs. som depon., f. laetus: fornøiet, glad; – Omnes hilaros, lubentes, laetificantes, faciam, ut fiant, Plaut. Pers. 5, 1, 8; — II) „overf." om Tingsobjecter; – sol ··· terram laetificat, (oplivet den), Cic. N. D. 2, 40; – df. navnl.: at frugtbargiøre el. giøde; Indus ··· agros laetificat et mitigat, ibd. 52; faba solum ··· laetificat stercoris vice, Plin.; laetificata seges, Sedul.

laetĭfĭcus, 3, [laetus, facio]: som fryder el. glæder, plausus, Stat.; laetifica referre alicui, (bringe godt Budskab), Senec. Troad.; — II) df. „overf." om Naturens Frembringelser: frydelig, herlig, velsignet; – laetificos ··· fetus submittere, Lucr. 1, 194; vites laetificae pampinis pubescere, Cic. Tusc. 1, 28, e poëta. — laetisco, ĕre, v. n. inch., [1.laetus], aliqua re: fryder mig derover, Sisenn. ap. Non.

laetĭtĭa, ae, f., [1.laetus]; I) „alm.": stor Glæde el. Fryd derover; – laetitia est opinio recens boni praesentis, etc., Cic. Tusc. 4, 7; laetitiā efferri, exsultare, affici, (hovere af Glæde), Cic.; laetitiam capere oculis, id. Att. 14, 14; laetitiam alicui dare, id., offerre, objicere, Ter.; ne me in laetitiam frustra conjicias, id. Heaut. 2, 3, 51; – tantam ex metu fecere laetitiam, ut etc., Liv. 4, 40; haec victoria tantae fuit Atticis laetitiae, ut etc., Nep. Timoth. 2; magna laetitia est nobis, quum etc., Sall. Jug. 109; recta et honesta ··· facere ipsa per se laetitiam, id est, voluptatem, Cic. Fin. 1, 7; – ogs. in pl.; repente vero incessi omnibns laetitiis, (om en overgiven Glæde), id. Fam. 2, 6; cf. id. Fin. 2, 4, e Caecil.: laetum esse omnibus laetitiis; — II) „fig.": hvad der opvækker el. medfører stor Glæde; df. A) „overf." om den ydre Natur: smukt Udseende, Skiønhed; – ∾ membrorum, Stat.; navnl. om Jorden og om Væxterne: Frugtbarhed, Frodighed, Rigdom, odl.; – loci laetitia, (opp. exilitas), Colum.; ∾ trunci (in vite), id., pabuli, Justin.; — B) „bef." om Talen; laetitia et pulchritudo orationis, (Talens Rigdom el. Fylde og Skiønhed), Tac. Or. 20. — laetĭtūdo, ĭnis, f., forcl. Biform af frgd., Attius ap. Non.

laeto, avi, atum, 1, v. a., [1.laetus]; I) „egenl.", men alene forcl.: fryder el. glæder, oculos specie optabili, Liv. Andr. ap. Non.; – df. pass. laetari: at fryde sig, f. und. laetor; — II) „overf." paa Agerdyrkningen, men alene eftercl.: at frugtbargiøre, at giøde; in laetandis arboribus, Pallad.

laetor, atus sum, 1, v. dep. n., [oprdl. pass. af frgd.]; I) „egenl.": fryder mig el. glæder mig høiligen derover; – c. abl., el. m. de, el. m. in, el. m. acc. comm., el. m. acc. c. inf., „poet." ogs. c. gen.; – ∾ sperata alicujus dignitate, Cic. Fam. 2, 9; ∾ de communi omnium salute, id. Marcell. 11; men id. Phil. 11, 4: in hoc est semper laetatus, quod etc.; men id. Fam. 7, 1: illud laetor (derover), m. flgd. acc. c. inf.; ligel. quod toto pectore laetor, Ovid. Pont. 1, 8, 63; hyf. pass.: laetandum magis, quam dolendum casum tuum, Sall. Jug. 14; cf. Cic. Manil. 1; – quae perfecta esse ··· laetor, Cic. R. Am. 47; men

non laetatus sum, me etc., Virg. Aen. 6, 392, (det bekom mig ilde), (litotes); - nec veterum memini laetorve malorum, ibd. 11, 280, (hvor dog gen. kan henføres til memini); — II) „overf." om Værterne og om Jorden; - omne genus vitis laetatur tepore potius, quam frigore, (trives bedre derved), Colum.; loca sterilia incendii beneficio laetantur, Pallad.; — III) partic. laetans, tis, ogs. som adj.: meget glad el. fornøiet; - laetanti animo et spe optima etc., Cic. Cluent. 9; cf. Catull. 64, 33; - „poet." ogs. laetantes agmine cygni, (deres muntre Flok), Virg. Aen. 1, 397; — B) „overf." ogs. om Egne, odl.: skiøn, yndig; - laetantia loca ··· aquarum etc., Lucr. 2, 344. — Laetōrius, a, s. und. Plaetorius.

1. laetus, 3; I) „egenl.", oftest om Personer og om deres Attributer; A) „alm.": meget glad; navnl. som viser el. yttrer sin Glæde; - Catilina alacer atque laetus, Cic. Mur. 29; laetus est, nescio quid (hvorover), Ter. Andr. 2, 2, 3; men fronte laetus, pectore anxius, Tac. Agr. 39; - ∾ ore alloqui, Ovid.; ∾ vultu gratulari, Cic.; ∾ clamor, Virg.; luctum laeto cultu mutare, Tac. Ann. 2, 75; - res laetae, (Medgang, Lykke), Quintil.; cf. Liv. 1, 13; - ogs. m. de, Ter. Ad. 2, 2, 44; ogs. m. acc. c. inf., id. Phorm. 5, 4, in.; - ogs. c. gen., Virg. Aen. 11, 73: laetus laborum; ligel. laetus incepti, Sil.; men Tac. Ann. 2, 26: miles laetus animi, (vel tilmode), quod etc.; - compar., ∾ color, Plin.; superl., ∾ severitatis vir, Vell. 2, 127; - endel. laetus est omnibus laetitiis, (hyperbole), Caecil. ap. Cic. Fin. 2, 4; men neutra acies laeta ex eo certamine abiit, (litotes), Liv. 1, 2; — B) „bef."; a) som fryder sig ved at giøre noget, som giør noget gierne el. villigen; - senatus ··· laetus decreverat etc., Sall. Jug. 84; cf. Virg. Aen. 9, 88; ogs. munter el. modig; vid. ibd. 7, 430; — b) som forlyster sig derved, c. abl., el. c. inf.; - gens saevis laeta, Sil.; cf. Hor. Od. 3, 4, 34, o. Sil. 9, 223; — c) tilfreds el. fornøiet dermed; - Contentus modicis meoque laetus, Martial. 4, 77; ogs. c. gen.; laetus opum pacisque, Val. Fl.; — II) „fig."; A) „alm." oftest om Ting og om Begreber; 1) frydelig, glædelig, lykkelig, behagelig, m. o. ud. dat.; - omnia erant facta hoc biduo laetiora, Cic. Att. 7, 26; virtus haud laeta tyranno, Val. Fl.; laetum militibus id nomen, Tac. Hist. 4, 68; - „bef." ogs.: begunstigende, heldvarslende, prodigium, Plin., augurium, Tac.; exta ··· futura laetiora, Suet. Caes. 77; — 2) som yder et behageligt Skue, med livfuldt el. frodigt Udseende, behagelig, yndig, skiøn, color, s. ovens.; et laetos oculis afflavit honores, Virg. Aen. 1, 591; - men laetum rubet, (neutr. som adv.: rødmer yndigt), Stat.; — 3) „bef." ogs., oftest „poet.", om Gienstande af Naturen, om Dyrene, Værterne, Jorden, odl.; a) smuk, frodig, frugtbar; - ∾ seges, Virg. Ge. in.; hiberno laetissima pulvere farra, ibd. 1, 101; laeta boum armenta, id. Aen. 3, 220; glande sues laeti, (fede el. mæskede dermed), id. Ge. 2, 520; — b) ∾ ager: stærk el. fed Jord, Varr.; ∾ pascua, Hor.; ogs. c. gen.: pabuli laetus ager, Sall. frgm. ap. Serv.; — c) rigelig, overflodig; flumina mammis pressis laeta manabunt, Virg. Ge. 3, 310; ogs. c. gen.: lucus laetissimus umbrae, id. Aen. 1, 441; — B) „bef."; a) om Talentet; laeta indoles, Quintil.; laetissimum ingenium, Plin. Ep., (rigt el. frugtbart); — b) om Foredraget: copia dicendi floribus laeta, (blomstrende), Quintil. 8, 3, 88; cf. Cic. d. Or. 1, 18; stilus laetior, (fyldigere, rigere), Plin. Ep.; men Quintil. 10, 1, 46, om Homerus: idem laetus et pressus, jucundus et gravis; — not.: neutr. laetum, som adv. s. laete, s. ovens.

2. laetus, i, m., i sildigere Tider: etslags Livegen, der imod en vis Afgift erholdt et Stykke Jord til Dyrkning; vid. Amm. 20, 8; - saadanne Jordlodder hede: laeticae terrae, Cod. Theod.; rimel. ogs. laeta, orum, n., ibd.

laeva, ae, f.: den venstre Haand, s. und. laevus. — laeve, adv. af laevus: paa el. til Venstre; ds. „fig.": urigtigen, vrangt, forkert; vid. Hor. Ep. 1, 7, 52, hvor non laeve (accipere: ret forstandigen). — laevigatio, laevigo, s. und. levigatio, etc. — Laevinus, i, m., [laevus]: romersk Tilnavn in gente Valeria, Liv. — laevis, e, s. und. 1. levis. — laevitas, s. und. 1. levitas. — Laevius, i, m.: forel. romersk Digter, af hvem Fragmenter hos Gell. o. Priscian.; — B) ds. Laevianus, 3, carmen, verba, Gell. 19, 7. — laevorsum, (-us), adv., [laevus, versum]: til Venstre, (opp. dextrorsum), Appul.

laevus, 3, λαιός; I) „egenl.": venstre, manus, Cic., auris, pes, humerus, Ovid., oculus, Lucr., latus, Ovid.; - ds. ogs. som ligger til el. paa venstre Haand el. Side (af den Talende el. Handlende); - ∾ Pontus, Ovid. Pont. 4, 9, 119; laevo fulmina missa polo, (i. e. a laeva coeli parte), id. Fast. 4, 834; cf. Virg. Aen. 3, 561, o. ibd. 5, 170; - ofte ogs. absol.: laeva, (sc. manus el. pars), laevum, (sc. latus), ogs. pl. laeva, (sc. loca); - vid. Virg. Aen. 1, 611, o. id. ibd. 3, 562, ogs. Liv. 21, 43; ligel. ad laevam, Cic. Univ. 13, in laevam, Plin.; ligel. Fleximus in laevum cursus, Ovid. Trist. 1, 10, 17; men laeva Propontidis intrat (sc. loca), id. Fast. 5, 257; cf. Virg. Aen. 5, 825; men ibd. 2, 693: Intonuit laevum, (som adv., s. ad laevum latus), s. nedens.; — II) „fig."; A) „overf."; a) upassende, ubeqvem, tempus, Hor. Sat. 2, 4, 4; — b) ulykkelig, ignis, (i. e. pestilentia), Stat.; ∾ fata deum, (deres tunge Tilskikkelser), Virg. Aen. 2, 54; „bef." om Varsler, s. nedens.; — B) „ment.": daarlig, forkert; - si mens non laeva fuisset, Virg. Aen. 2, 54; o ego laevus, qui etc., Hor. A. P. 301; — C) i Religionssproget: som varsler Held el. Uheld; neml. a) i d. romerske Augursprog: heldvarslende, lykkelig; (fordi neml. Auguren, ved at tage Auspicier, vendte Ansigtet imod Syden); - vid. Liv. 1, 18, „bef." ogs. Plin. 2, 25: laeva prospera existimantur, quoniam laeva parte mundi ortus est; - tonitru dedit omina laevo Juppiter, etc. ··· Augurio laeti etc., vid. Ovid. Fast. 4, 833; hertil hører ogs. Virg. Aen. 2, 693, s. ovens.; ogs. id. Ge. 4, 7: ∾ numina, (de naadige Guder); — b) omvendt heder laevus ogs. undert. paa Grækernes Vis, (fordi disse, ved at tage Varsler, vendte Ansigtet imod Nord): uheldvarslende el. ulykkelig; - ∾ picus, Hor. Od. 3, 27, 15; ∾ omen, Val. Fl. 6, 70; cf. Senec. Thyest. 699; — not. a: laevum som adv., s. ad laevum latus, s. ovens.; — not. b: Laevi (el. Levi), orum, m.: et gammelt italiensk Folk, Liv. 33, 37.

lăgănum, i, n., λάγανον: etslags Kage el. Pandekage af Mel og Olie, Hor. Sat. 1, 6, 115, Cels. — lăgēna, ae, f., λάγηνος: etslags Dunk el. Flaske med Hals og Hanke; ds. sædv. absol.: Vinflaske, Hor. Sat. 2, 8, 41; - nisi lagena defecisset, Quintil. 6, 2, 10; ∾ nivaria, (til el. med Isvand), Martial.; ogs. til Opbevaring af Frugter, Colum.; - sædv. af Ler, dog ogs. undert. flettet, Plin. 16, 56; men Syra lagena, Martial. 4, 46, (i. e. vitrea); — not.: af λάγυνος findes ogs. lagoena, lagona, laguna. — Lăgēos, i, f.: en græsk Vin; tenuisque Lageos, Virg. Ge. 2, 93; - hvortil ogs. hører: vitis Lagea, Plin. 14, 4. — Lăgēus, 3, s. und. Lagus.

lagoena, lagona, s. und. lagena. — lăgōis, ĭdis, f., λαγωΐς: Hasselhønen, Hor. Sat. 2, 2, 22. — lăgōnōpŏnos, i, m., (λαγόνων πόνος): Smerte i Underlivet, Plin. 20, 13. — lăgophthalmos, i, m., λαγώφθαλμος, (Hareøie), d. e. den Øiensvaghed, at det øvre Øienlaag ikke bedækker Øiet, Cels. 7, 7. — lăgōpus, ŏdis, f., λαγώπους, (Harefod); ds. 1) etslags Fugl med laadne Fødder, Plin. 19, 68, rimel.

Snehønen, (tetrao lagopus L.); — II) som Plante: Harefod, Hareklever, id. 26, 34.

lăguncŭla, ae, f., demin. af lagena, laguna: liden Flaske, Colum., Plin. Ep. 2, 6. — lăguncŭlus, i, m.: etslags Kage el. Bagværk, Stat.; (al. lucunculus). — Lăgus, i, m.: Fader til den Ptolemæus, der var den første Konge i Ægypten, og som deraf heder Ptolemaeus Lagi (sc. filius); vf. „poet.", flumina Lagi, (Nilfloden i Ægypten), Sil.; ligel. regia Lagi, (Ptolemæernes Kongeborg el. Residens el. Hof), Lucan.; — B) vf. Lăgēus, 3: lagisk, amnis, Sil., (i. e. Nilus), litora, Martial.

Lāïădes, ae, m., s. und. Laius. — lāĭcus, i, m., λαϊκός: Lægmand, Tertull. — Lāis, ĭdis el. ĭdos, f., Λαΐς: berømt Hetære i Corinth, Cic. Fam. 9, 26; multis amata viris, Ovid. Am. 1, 5, 12. — Lāïus, i, m., Λάϊος: Konge i Theben, Fader til Oedipus, Stat., Hygin.; — B) vf. Lāïădes, ae, m., Ovid. Met. 7, 759: hans Søn Oedipus.

Lalage, es, f.: Pigenavn, Hor. — Lălētānĭa, ae, f.: Egn i Hisp. Tarrac., (omtr. hvor nu Barcellona), Sall. frgm., Martial. 1, 50; — B) vf. Lălĕtānus, 3, vinum, Plin., faex, Martial.; - men subst. Laletani, orum: Indvaanerne, Plin. 3, 4. — lālĭsĭo, onis, m., (africansk Ord): Føllet efter det vilde Esel, Plin. 8, 69, Martial. 13, 67. — lallo, are, v. n., om Ammen: at lalle el. lulle Barnet i Søvn; lallare recusas, (vil ikke lade dig dysse i Søvn), Pers. 3, 17; vf. — lallus, i, m., el. lallum, i, n.: Ammens Lullen el. Nynnen ved Vuggen, Auson.

lāma, ae, f.; I) Sump el. Morads; in pl., Hor. Ep. 1, 13, 10; lamasque lutosas, har Enn. ap. vet. schol. ad Hor. l. c.; besl. m. λάμος, λαιμός, (i. e. ingluvies, vorago); — II) en Art af Mastixtræet, Plin. 12, 36.

lambdăcismus, i, m.: s. und. labdacismus. — lambĕro, are, v. a., (lamberat, i. e. scindit et laniat, Fest.), altf. sønderriver; vf. mishandler, men alene comisk, Plaut. Pseud. 2, 4, 53: lepide ··· me ludo meo lamberas, (betaler mig med min egen Mont).

*lambĭto, are, v. a. frequ.: at slikke; ∾ (aquam), om Hundene ved Nilen, Solin. 15; o. — lambĭtus, us, m.: Slikken el. Beslikken, Aur. Vict. d. Or. G. R. 20; af — lambo, bi, bĭtum, 3, v. a.; I) „egenl.": slikker el. beslikker; - ∾ labra, (som Ustik), Quintil.; - oftest om Dyrene; hvf. „alleg.": hi canes, quos tribunal meum lambere vides, Cic. Verr. 3, 11; cf. Plin. Pan. 48; - ∾ collum lagonae, (om Ræven), Phaedr. 1, 26; ∾ cibos, (om visse Fiske), Colum.; — II) „poet. overf.", om enhver let og flagrende Bevægelse; navnl. om Luerne: ∾ tectum, (omflagre), Hor. Sat. 1, 5, 73; cf. Virg. Aen. 2, 684, o. ibd. 3, 574; ogs. om en Flod, Hor. Od. 1, 22, 7, (at beskylle); men om Vedbenden, Pers. prol. 5: quorum imagines lambunt Hederae sequaces, (omsnoe el. omslynge).

lāmella, ae, f., demin. af lamina: tynd Metalplade, Metalblik; speculum argenteum tenui lamella ductum, Vitruv.; cf. Senec. Br. V. 21; vf. — lāmellŭla, ae, f., demin.: = frgd., Petron. 57.

*lāmenta, ae, f., forel. f. lamentatio: Hylen, Beklage, Pacuv. ap. Non.; o. — lāmentābilis, e: ynkværdig, begrædelig; - ∾ regnum (Trojae), Virg. Aen. 2, 4, tributum, Ovid. Met. 8, 263; — II) „overf."; ∾ vox: klagende, ynkelig, Cic.; cf. id. Leg. 2, 25; — [lamentor]. — lāmentārius, 3, [lamentum]: hvorover der grædes, til at græde over, aedes, Plaut. Capt. 1, 1, 28. — lāmentātĭo, onis, f., [lamentor]: hylende Beklage, Klageskrig, aegritudo cum ejulatu, Cic. Tusc. 4, 8; ogs. ∾ lugubris, id.; ogs. in pl.: quas hic lamentationes fieri solitas etc.? id. Verr. 4, 21. — lamentatus, 3: partic. pass., s. und. flgd.

lāmentor, atus sum, 1, v. dep. n. o. a., [lamentum]; I) neutr.: klager lydeligen, bryder ud i høie Klager; - matrem ··· miseram lamentantemque etc., Gracch. ap. Cic. d. Or. 3, 56; cf. ibd. 1, 57; men lamentari ac plangere, Suet. Ner. 49; — II) act.: græder høit el. lydeligen derover, bejamrer el. begræder el. beklager bitterligen; - Conqueri fortunam adversam, non lamentari, decet, Pacuv. ap. Cic. Tusc. 2, 21; ∾ caecitatem, Cic., matrem mortuam, Ter.; ogs. m. acc. c. inf., Hor. Ep. 2, 1, 224; - men „overf.": ∾ vitam, Cic. Tusc. 1, 31, (vise Jordlivets sørgelige Lod); — III) partic. lamentatus, 3, som pass.; A) „alm.": begrædt; quam sunt tua fata ··· lamentata diu! Sil. 13, 711; — B) „overf.": opfyldt med Klageskrig; quum lamentata resultant Dindyma, Stat. Theb. 12, 224.

lāmentum, i, n., [efter Doederl. f. lacumentum, af λακεῖν, lacero, etc.; cf. jumentum, f. jugmentum]; sædv. in pl.: lydelig Beklage, Klageskrig, Cic. d. Senect. 20; Lamentis gemituque etc., Virg. Aen. 4, 667; planctus et lamenta, Tac.; - ogs. „overf.": lamenta gallinarum, Plin. 10, 76.

1. lămĭa, ae, f., λαμία; I) Troldqvind el. Hex, der, ligesom Uhyret strix, udsuer Blodet af Børn, el. endog opsluger dem selv; - vid. Hor. A. P. 340; lamiae turres, (Hexehistorier), Tertull.; — II) Navnet paa en Flodfisk el. Brusksisk, Plin. 9, 40. — 2. Lămĭa, ae, m.: Tilnavn in gente Lamia, s. und. Lamus, ogs. Hor. Od. 3, 27, 2, o. Juvenal. 4, 154; — B) vf. Lămĭānus, 3, horti, Suet., Cic.

lāmina, (ctr. lamna), ae, f., [besl. m. ἔλασμα: det Drevne el. Hamrede, ligesom remus m. ἐρετμός]; I) „alm.": tyndt Stykke el. tynd Plade el. Skive af Metal el. af anden Materie; - aes in laminas tenuare, Plin.; ex argento laminas ducere, id.; lamna (el. lamina) aenea, Liv. 23, 19; ∾ plumbi, Plin.; men ∾ argenti, Ovid. Fast. 1, 209, (rimel. Sølvkar); men id. Met. 11, 124: ∾ fulva, (det Guld, hvortil Midas's Spiser forvandledes); men laminae utriusque materiae (i. e. auri et argenti), Senec. Benef. 7, 2; hvf. Hor. Od. 2, 2, 2, absol.: inimicus lamnae, (f. laminae, i. e. auri et argenti); - tigna laminis clavisque religant, (med Jernplader), Caes. B. C. 2, 10; ∾ ardentes, (gloende Metalblik, som Torturredskab), Cic. Verr. 5, 63; ∾ serrae, (Saugbladet), Virg. Ge. 1, 143; ∾ ensis, (Sværdklingen), Ovid. Met. 5, 173; laminae doliorum, (til Spunser paa Fade), Plin.; cornua el. ossa in laminas secare, id.; — II) „overf."; A) ifølge etslags Lighed; a) den endnu bløde Frugtskal; vid. Ovid. Nux 95; — b) laminae aurium: Øreflipperne, Arnob.; — B) „meton.": Mont, Penge, Rigdom; s. ovenf. Hor. Od. 2, 2, 2: inimicus lamnae. — lāmĭum, i, n.: Neldeart, som ikke stikker, vid. Plin. 21, 55; germ. Taubnessel. — lamna, ae, f., ctr. f. lamina. — lamnŭla, ae, f., ligesom lamella, demin. af lamina, lamna, Tertull.

lampădārius, i, m., [lampas]: Lampebærer, Fakkelbærer, Cod. Just. — lampădĭas, ae, m., λαμπαδίας, sc. cometes: ligesom Fakkelcomet, (af dens Gestalt), Plin. 2, 22. — lampădĭon, i, n., λαμπάδιον: liden Fakkel; paa Græsk, Lucr. 4, 1158.

lampas, ădis, f., λαμπάς; I) „egenl.": brændende Lampe el. Løgte, ogs. brændende Fakkel, navnl. til Krigsbrug; - ∾ ardens, Virg. Aen. 9, 535; ogs. ere lampades: Cupido's Attribut, Ovid.; cf. Cic. Verr. 2, 47; - ogs. hørte lampades el. Fakler til Bryllupper, Ter. Ad. 5, 7, 9, (hvor acc. gr. lampadas); vf. prima lampade, f. primis nuptiis, Stat.; — not.: hos Athenienserne gaves der Fakkelløb, el. Veddeløb med Fakler, da den Løbende ved Banens Ende havde at overgive den brændende Fakkel til en Anden; - vf. „alleg.": nunc cursu tibi lampada trado, (nu træder du i mit Sted), Varr.; cf. Pers. 6, 61; men Lucr. 2, 78: vitai lampada

tradunt, (deres Bane er endt); — b) ogs. Lampe, (el. Metallampe, odl.); - ∾ ferrea, Colum., aenea, Juvenal., praecincta auro, Ovid. Her. 14, 25; — II) „overf."; A) „alm.": Lys, Glands, Skin; nec lampade clara ··· perculsus, Stat. Theb. 10, 121; — B) „bes." ogs.; a) Himmelens Lys; navnl. Sollyset el. Solen, Virg. Aen. 7, 148; cf. id. ibd. 3, 647; men nona lampade, (f. nono die), Lucr. 6, 1196; - ogs. Maanens Lys el. Maanen; df. „poet.", Val. Fl. 7, 366: decima sub lampade Phoebes, (i. e. nocte decima lunae); — b) Luftsyn el. Meteor, der ligner en brændende Fakkel, Senec. Qu. N. 1, 15; ligel. Plin. 2, 25: lampades vocant plane faces, (opp. bolides). — Lampĕtīe, es, f.: Søster af Phaëthon; vid. Ovid. Met. 2, 349.

Lamprĭdĭus, i, m., Aelius: har skrevet de sildigere romerske Keiseres Levnet, fra Hadrianus indtil Carinus, levede under K. Constantinus. — Lampsăcum, i, n., o. Lampsăcus, (-os), i, f.: By i Mysien ved Hellesponten, Cic. Verr. 1, 24, o. A.; — B) df. 1) Lampsăcēnus, 3: lampsakisk, urbs, (i. e. Lampsacus), Val. Fl.; — b) df. subst. Lampsăcēni, orum: Indvaanerne, Cic. Verr. 1, 32; — 2) Lampsăcĭus, 3: = frgd., puella, Martial.; ∾ versus, (i. e. obscoenus), id. 11, 16. — lampȳris, ĭdis, f., λαμπυρίς: Johannisormen, cicindela, Plin. 11, 34.

Lămus, i, m.: mythisk Konge over Læstrigonerne, og Stifter af Byen Formiæ, som deraf heder: urbs Lami, Ovid. Met. 14, 233; cf. Hor. Od. 3, 17, in.; — II) en Søn af Hercules ved Omphale, Ovid. Her. 9, 54. — lămy̆rus, i, m.: etslags Søfisk, Plin. 32, 53.

lāna, ae, f., λῆνος, dor. λᾶνος: Uld, Faareuld; - lanam ducere, Ovid., trahere, Juvenal., (spinde), carere, Plaut., carmine trahere, Lucr., (karde); lanam facere, Lucr., Ovid., tractare, Justin., (behandle, forarbeide); — II) df. „overf."; A) Uldarbeide; - lana et tela victum quaeritans, (ved at spinde og væve), Ter. Andr. 1, 1, 48; dedita lanae, (som passer sin Uld), Liv. 1, 57; - ordsprogvis siges: cogitare de lana sua, (passe sin Dont), Ovid. A. A. 2, 692; — B) de bløde Haar paa el. af andre Dyr, (saal. Hareuld, odl.); ogs. de indre bløde Fiedre el. Dun; - ∾ leporina, caprina, anserina, Dig.; ∾ cygni, Martial. 14, 161; - som Ordsprog kan mærkes: de lana caprina (pugnare: stride om Ubetydeligheder), Hor. Ep. 1, 18, 15; — C) Uld el. Dun paa Træernes Frugter og Blade; - ∾ cydonia, Martial. 10, 42; cf. Virg. Ge. 2, 120: nemora Aethiopum, molli canentia lana, (d. e. Bomuldsbusken); cf. Plin. 12, 21; — b) ogs. Trævler el. Traader paa visse Planter; vid. Martial. 13, 57; — D) „alleg." er: vellera tenuia lanae, (de tynde og ligesom uldagtige Skyer), Virg. Ge. 1, 397; cf. Plin. 18, 82: si nubes, ut vellera lanae, spargentur, etc.

*lānāris, e: med Uld, uldbærende, pecus, Varr.; — lānārĭus, 3: hørende til Uld el. til dens Forarbeidning; - ∾ herba, Plin., radix, Colum., (Sæbeurt, hvormed Klæder renses); — II) df. subst., lanarius, i, m.: en Uldarbeider, Plaut.; o. — lānātus, 3: med Ulden, pellis, Colum.; ∾ ovis, (uklippet), id.; - lanatae, (sc. oves), Juvenal. 8, 155; ligel. absol.: lanata (pl.) sunt animalium stultissima, Plin.; — II) „overf." om Værter og Blade: med uldagtige Haar, vitis, Colum., mala, Plin.; ogs. compar., folia lanatiore canitie, id. 21, 84; - men lanati (lupi: Giedder) a candore mollitiaque carnis, id. 9, 28; - som Sentens kan mærkes Petron. 44: dii lanatos habent pedes, (Gudernes Hævn kommer uventet); — not.: ogs. er Lanatus, i: Tilnavn in gente Menenia, Liv. 4, 13; — [lana].

lancĕa, ae, f., λόγχη: Lanse, Spyd; - som Kastespyd var Lansen i Midten forsynet med en Rem (amentum), hvorved den kunde udslynges, hvs. Sil. 1, 318: impulsa levi torquetur lancea nodo; cf. Virg. Aen. 12, 374, (hvor lata er: lato ferro praefixa); s. ogs. Tac. Hist. 1, 79, o. ibd. 3, 27; men spiculatores cum lanceis, Suet. Claud. 35. — lancĕārĭus, s. und. lanciarius. — lancĕo, are, v. n.: svinger Lansen, Tertull.; o. — lancĕŏla, (el. lanciola), ae, f., demin.: liden Lanse, Capitolin.; — df. lanceolatus, 3: forsynet med Spids, (plantago minor), Macer; — [lancea]. — lances, s. und. lanx.

lancĭārius, i, m., [lancea]: Lansedrager, Ammian. — lancĭcŭla, ae, f., demin. af lanx: lidet Fad, Arnob. — lancĭnātor, oris, m.: som sønderriver; ∾ gregum, Prudent.; af — lancĭno, avi, atum, 1, v. a., [rimel. besl. m. lacero]: sønderriver, sønderslider, aliquem morsu, Plin. 9, 5; — II) ogs. „overf.": ∾ bona, (ødelægge el. adsplitte), Catull. 29, 18; vitam ··· lancinamus, (splitte Tiden til Unytte), Senec. Ep. 32. — lancŭla, ae, f., demin. af lanx: liden Vægtskaal, Vitruv.

*lānestris, e: ulden, af Uld, pallium, Vopisc.; o. — lānĕus, 3; I) „egenl.": ulden, af Uld, pallium, Cic. N. D. 3, 34; ∾ thorax subuculae, Suet.; ∾ infula, Virg., vitta, Prop.; - som Ordsprog mærkes: dii irati laneos habent pedes, Macrob. Sat. 1, 8; (s. ogs. und. lanatus). — II) „overf."; A) uldagtig, laaden el. haaret paa Overfladen; pira corio laneo, Plin.; — B) blød som Uld, latusculum, Catull. 25; ∾ lupus, Martial. 13, 89, (s. und. lanatus).

langa, ae, f., [celtisk Ord]: etslags Firben, af hvis Urin Stenen langurium (el. lyncurium) troedes at opstaae, Plin. 37, 11. — Langŏbardi, orum, m.: Folk i Nordtydskland, vestlig for Elben, Tac. Germ. 40, Vell. 2, 106; - Aar efter Chr. 568 droge de til Italien, hvor de gave Lombardiet Navn.

languĕfăcio, ĕre, v. a.: gjør mat el. kraftløs; df. „overf.": formilder el. beroliger; - excitare languentes, et languefacere excitatos, Cic. Leg. 2, 15; af — languĕo, ēre, v. n.; I) „egenl.": at være mat el. træt el. dorsk; - quum de via languerem, Cic. Phil. 1, 5; cf. Ovid. Her. 18, 161; - languere m. o. ud. abl. morbo: at være syg el. sygelig; vid. Virg. Ge. 4, 252, o. Suet. Aug. 81; cf. Ovid. Pont. 1, 4, 3: languent in corpore vires; — II) „fig."; A) „overf.": at være mat el. svag i sit Slags; flos languet, (visner), Prop.; lunae languet jubar, Stat.; - ligel. in partic.; vox nec languens, nec canora, Cic. Off. 1, 37; languens hyacinthus, (naar den er afplukket), Virg. Aen. 11, 69; men languentes ramos convaluisse, Suet. Aug. 92; languenti stomacho esse, (have slet Fordøielse), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 13; — b) „poet." heder languere om Havet: at være stille, Martial. 10, 30; ligel. coelo languente fretoque, (naar ingen Vind rører sig), Lucan.; cf. Virg. Aen. 10, 289; — B) „ment."; a) „alm.": at være aandigen sløv el. ligegyldig; vid. Cic. Leg. 2, 15, und. languefacio; men „alleg." id. d. Or. 2, 44; — b) „bes.": at være uvirksom el. dorsk el. efterladen; - languet juventus, nec etc., Cic. Pis. 33; ∾ otio, id., in otio, id.; cf. id. Off. 3, 1; ligel. nostri languentes atque animo remissi, Caes. B. C. 2, 14; cf. Sall. Catil. 52, o. Cic. Fam. 10, 28; ligel. Et, si nulla subest aemula, languet amor, Ovid. A. A. 2, 436; — not.: partic. languens, tis, som adj., s. ovenf.

languesco, gŭi, 3, v. n., inch. af frgd.; I) „egenl.": at blive svag el. mat; - ∾ senectute, Cic., corpore, id.; men ∾ corpora, Ovid. Trist. 3, 3, 39; — II) „fig."; A) „overf."; a) at komme i Aftagende, at forfalde el. hensvinde; - flos succisus aratro languescit moriens, Virg. Aen. 9, 436; languescunt lumina morte, (udslukkes), Catull. 61, 188; - ∾ vites, si etc., Plin.; color in luteum languescens, id.; - Ut solet a magno fluctus languescere flatu, (lægge sig), Ovid. Fast. 2, 775; luna claro repente coelo visa languescere, Tac. Ann. 1, 28; — b) om Vin: at miste sin Skarphed ved at ligge, Hor. Od. 3, 16, 35; — B) „ment.": aandigen at sløves el. aftage

el. ophøre; affectus omnes languescant, necesse est, nisi etc., Quintil. 11, 3, 2; ligel. si nos languescimus, Cic. Phil. 8, 2; cf. ibd. 12, 3, o. Plin. Pan. 18; — not.: rabies ··· paullum Languit (trisyll.), Lucan. 7, 246.

*languĭde, adv.: mat, svagt, langsomt, procedere, Colum.; - compar., ∾ versari in opere, Caes. B. G. 7, 27; — II) oftere „fig."; A) „overf."; - ∾ dulces palmae, Plin.; languidius lucere, (om en Ædelsten), id.; — B) „ment.": kraftløst, umandigen; negant ··· quicquem dictum esse languidius, Cic. Tusc. 5, 9; o. — languĭdŭlus, 3, demin.: noget mat el. svag, somnus, (som hidrører fra Mathed), Catull.; - men „overf.": ∾ coronae, (visnende el. visne), Cic. frgm. ap. Quintil. 8, 3, 66; — [flgd.].

languĭdus, 3, [langueo]; I) „egenl."; A) „alm.": mat, dorsk, langsom; - vino vigiliisque languidus, Cic. Verr. 3, 12; cf. id. Catil. 2, 5; - ogs. om Dyrene; tarda aliqua et languida pecus, Cic. Fin. 2, 13; cf. Hor. Epod. 5, 55; — II) „fig."; A) „overf."; 1) som giør dorsk; - ∾ otia, Tibull.; men Virg. Aen. 12, 908: ∾ quies, (i. e. somnus); — 2) sygelig, skrantende; Languidior noster si quando est Paullus, Martial. 9, 86; - oftere: mat el. svag i sit Slags, aftagende el. ophørende, odl.; navnl. om Elementerne, om Farverne, osv.; - ignes languidos sufflare, Plin.; ∾ aquā mergi, Liv. 1, 4; ∾ ventus, Hor.; hyf. „poet.": ∾ carbasa, (som Vinden ikke fylder), Lucan.; - ∾ color, Plin.; men languidus et quasi dubius dies, Plin. Ep. 6, 20; - men vultus severus, nec maestus, nec languidus, Quintil. 11, 3, 159; — b) vina languidiora, Hor. Od. 3, 21, 8, (som ved at ligge have tabt deres Skarphed); — B) „ment.": mat, svag, forkelet, umandig, odl.; - philosophus mollis, languidus, enervatus, Cic. d. Or. 1, 52; cf. id. d. Senect. 8: senectus non modo languida et iners non est, etc.; languidiore, credo, studio in causa fuistis, Cic. Lig. 9; languidioribus nostris etc., Caes. B. G. 3, 5; - men absol.: nihil remissi, nihil languidi (pati), Sall. Jug. 53. — languĭfĭcus, 3, [langueo, facio]: udmattende, Auson.

languor, oris, m., [langueo]; I) „egenl.": Mathed el. Træthed; - haec deambulatio me ad languorem dedit, Ter. Heaut. 4, 6, 3; multis languoribus peresus, Catull. 55, 32; cf. Ovid. Met. 11, 618; - ∾ corporis, (Mathed, Upasselighed), Cic. Div. 2, 62; men ∾ aquosus, (ifølge Vattersot), Hor. Od. 2, 2, 16; ∾ fictus, (foregiven Upasselighed), Ovid.; incidere in languorem, (blive svagelig), Suet.; ∾ faucium, (Ondt i Halsen), id.; — II) „fig."; A) „overf.": Mathed el. Svaghed, som Farvens, odl.; - vitium gemmarum: languor, etc., Plin. 37, 46; - men maria pigro fixa languore, (hvis Vande staae aldeles stille), Senec. Ag.; — B) „ment.": Sløvhed, Dorskhed, Uvirksomhed; - ne languori se desidiaeque dedat (senectus), Cic. Off. 1, 34; ∾ bonorum (Patrioternes), id. Att. 14, 6; cf. id. Phil. 7, 1; men mentes falsum gaudium in languorem vertit, Tac. Hist. 2, 42. — languria, ae, f.: = langa. — langurium, i, n., s. und. langa, Plin. 37, 11.

lănĭārĭum, i, n., [lanius], ligesom laniena: Kiødbod, Varr. R. R. 2, 4. — *lănĭātĭo, onis, f.: Slagtning, Myrden; in pl.: ∾ hominum, Senec.; o. — lănĭātus, us, m., ligesom frgd.: Sønderslidning, ferarum, (af vilde Dyr), Cic. Tusc. 1, 43; - ogs. „alleg." om Sielens Lidelser: si etc., posse aspici laniatus et ictus, quando ··· libidine ··· animus dilaceretur, Tac. Ann. 6, 6; — [1. lanio].

*lānĭcĭa, ae, f., Laber. ap. Non., o. lānĭcĭes, ēi, f., Tertull., sædv. lānĭcium, i, n.: Uld; - si tibi lanicium curae etc., Virg. Ge. 3, 384; men Plin. 6, 20: Seres lanicio silvarum nobiles, (ved deres Bomuld); — b) sild. ogs. lanicium, „overf." f pecus lanatum, (i. e. oves), Arnob.; o. — lānĭcĭus. 3: med Uld; custos gregis lanicii, Arnob.; — [lana]. —

lānĭcus, tis, adj., [lana, cutis, is, f.]: med Uld paa Skindet el. med Uldskind, aries, Laber. ap. Tertull. — lănĭēna, ae, f., [lanius]; 1) sc. taberna: Slagterbod, Kiødbod; in pl., Plaut., o. Liv. 44, 16; — II) sild. ogs. „overf.": Sønderlemmelse el. Section, Anatomering, Prudent.

lānĭfer, a, um, [lana, fero]: uldbærende, arbor, Plin. 13, 28. — lānĭfĭcium, i, n.: Uldarbeide, Justin., Colum.; af — lānĭfĭcus, 3, [lana, facio]: som forarbeider Ulden; - ∾ manus, Tibull.; cf. Ovid. Met. 6, 6; men ∾ puellae, Martial. 6, 58, (i. e. Parcae); — b) ogs. subst., lanifica, ae, f., (sc. mulier): Uldspinderske, Vitruv. — lānĭger, a, um, [lana, gero]: uldbærende, bedækket med Uld, bidentes, Virg., greges, id., pecus, Attius ap. Cic., (Faarene); men ∾ arbores, Bomuldstræerne, Plin. 12, 26; — b) ogs. absol., laniger, (sc. agnus), Phaedr. 1, 1; men laniger, (sc. aries), Vedderen, Ovid. Met. 7, 312; ogs. Vedderen som Himmeltegn, Manil.

1. lănĭo, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": sønderriver, sønderslider; - vid. Cic. Fam. 7, 1, o. Liv. 9, 1, ogs. Virg. Ge. 3, 514; men id. Aen. 12, 606: laniata comas, (acc. graec.), Ovid. Met. 4, 139; - ogs. afriver, tunicam, Ovid., vestem, Tac.; cf. Ovid. Met. 5, 398; - ∾ crinem manibus, ibd. 2, 350; cf. Tac. Hist. 1, 4: ∾ foede crura brachiaque; — II) „fig.": adsplitter; quin lanient mundum (venti), Ovid. Met. 1, 60; laniata classis, (som har lidt af Storm), Ovid. Her. 7, 125; - men „ment.": vitia cor laniant, Senec. Ep. 51.

2. lănĭo, onis, m., [besl. m. frgd.], ligesom lanius: en Slagter, Petron., Dig.; df. — lănĭōnĭus, 3: hørende til en Slagter, mensa, (Kiødblok, Skarpretterblok), Suet. Claud. 15. — lānĭpendĭa, ae, f., [lana, pendo], sc. mulier: som udveier Ulden (til de spindende Piger), Dig. — lānĭpes, ĕdis, adj., [lana, pes], senex, (hvis Fødder ere omviklede med Uld), Cassius ap. Quintil. 5, 11, 25.

*lănista, ae, m.; I) „egenl.": som holder el. oplærer Gladiatorer, (for neml. at sælge dem til Brug ved de offenlige Lege); - vid. Suet. Caes. 26, o. id. Aug. 42; - saadanne Personers Haandtering var lidet hæderlig, vid. Cic. R. Am. 40; hvorfor lanistae, Juvenal. 6, 216, sammenstilles med lenones; — II) „overf.": som ophidser til Strid, som sætter de Stridende sammen; vid. Liv. 35, 33, o. Anton. ap. Cic. Phil. 13, 19; men lanistae avium rixosarum, (som afrette dem til Hanekamp), Colum.; - ogs. som Skældsord: Bandithøvding, odl., Cic. R. Am. 6 o. 40; df. — lănistĭcius, (-itius), 3, familia, (Samling af Gladiatorer, som en lanista har kiøbt, el. som han holder og indøver), Petron.

lānĭtĭa, lanities, lanitium, s. und. lanicia, etc. — lănĭus, i, m., [besl. m. lanio]: en Slagter, Ter., Liv.; - pendere ad (s. apud) lanium, Phaedr. 3, 4; - ogs. en Offerslagter, Plaut. Pseud. 1, 3, 93; ogs. en Skarpretter el. Bøddel, ibd. 98. — Lanivium, etc., s. und. Lanuvium, etc.

lānōsĭtas, atis, f.: ulden el. af haaret Beskaffenhed; ∾ conchae, Tertull.; af — lānōsus, 3, [lana]: fuld af Uld, med Uld; ∾ uterus (ovis), Colum.; ∾ vellus, Appul. — lanterna, lanternarius, s. und laterna, etc.

*lānūgĭnĕus, 3: = flgd., Appul.; o. — lānūgĭnōsus, 3: med fine Haar el. Dun paa Overfladen, folia, Plin.; - compar., ∾ herba, id.; af — lānūgo, inis, f., [lana]; I) „egenl.": de fine el. bløde Haar el. Dun paa Overfladen; - tenera lanugine mala, Virg. Ecl. 2, 51; lanuginis instar (comae), Ovid. Am. 1, 14, 23; ∾ arundinum, Plin.; ∾ linea, (Fnug paa Linned el. Lerred), id.; — II) ifølge etslags Lighed; a) Melkehaarene el. det første bløde Skæg, Virg. Aen. 10, 324, o. Ovid. Met. 13, 754; — b) de

fine Træspaanner efter Boret, Colum. 4, 29. — lānŭla, ae, f., demin. af lana: en Uldtot, Cels.

Lānŭvĭum, (Laniv-), i, n.: By i Latium ved Via Appia, med et til Juno Sospita helliget Tempel; vid. Cic. Agr. 2, 35, o. id. Mil. 10 o. 17, ogs. Liv. 3, 29, oftere; — B) df. Lānŭvīnus, 3: lanuvinsk, ager, Hor., municipes, Liv.; — b) subst. Lanuvini, orum, m.: Indvaanerne af L., id.; – men Lanuvinum, i, n., (sc. praedium): Landgods i denne Egn, Cic. Att. 9, 9.

lanx, cis, f.; I) „egenl.": Bordfad el. Madfad; ogs. en Skaal, odl.; – ∾ rotundae, Hor. Sat. 2, 2, 41, cavae, Martial., quadratae, Dig.; – ∾ caelata, (udgraveret), Ovid., filicata, Cic.; – brugtes ogs. ved Offringer; vid. Virg. Ge. 2, 194 o. 394, ogs. Ovid. Pont. 4, 8, 10, (hvor parva acerra, opp. grandis lanx); — not.: per lancem et licium furtum concipere, vid. Fest. in Lance; herom ogs. Gaj. Inst.: qui furtum quaerere vult, nudus quaerat, linteo cinctus, lancem habens, etc.; — II) „overf.": Vægtskaalen; lancem in libra ··· ponderibus impositis deprimi, Cic. Acad. 2, 12; cf. id. Tusc. 5, 7, o. Virg. Aen. 12, 725; — b) df. ogs. „ment." e. „alleg.": vitam aequa lance pensitare, (bevare Ligevægt i Livet), Plin. 7, 5; cf. Pers. 4, 10: Scis enim justum gemina suspendere lance Ancipitis librae? – men aequa lance servari, (i. e. pari modo), Dig.

Lāŏcŏon, ontis, m.: trojansk Fyrste, Præst for d. thymbræiske Apollo; – vid. Virg. Aen. 2, 41 flgd., o. ibd. 201 flgd., ogs. Hygin. Fab. 135; — not.: om det berømte Kunstværk, (Gruppe, symplegma), som bærer hans Navn, vid. Plin. 36, 4.

Lāŏdămīa, ae, f., Λαοδάμεια: Datter af Acastus, Gemalinde af Protesilaus; – vid. Ovid. Her. 13, o. Hygin. Fab. 243. — Lāŏdĭcēa, ae, f., Λαοδίκεια: Navnet paa flere Byer, navnl. paa en By i Storphrygien; vid. Cic. Fam. 2, 17, o. ibd. 15, 4; heder Laodicensis civitas, ibd. 5, 20; – men Lāŏdĭcēni, orum, m.: Indvaanere deraf, Cassius ibd. 12, 13; – ogs. er Laodicea Navnet paa en By i Syrien, vid. Lentul. ibd. 12, 14 o. 15, ogs. paa en By i Coelosyrien, Mela 1, 12. — Laodiceni, orum, m., o. Laodicensis, e, s. und. Laodicea.

Lāŏmĕdon, tis, m., Λαομέδων: Konge i Troja, Søn af Ilus, Fader til Priamus o. Ganymedes; – vid. Cic. Tusc. 1, 26, Hygin. Fab. 89, o. Hor. Od. 3, 3, 22, bes. ogs. Ovid. Met. 6, 96 flgd.; – nurus (Laomedontis), Ovid. Fast. 6, 729, (i. e. Aurora, som Tithonus's Gemalinde); — B) df. 1) Lāŏmĕdontēus, 3, gens, Virg. Aen. 4, 542, (Trojanerne); men ∾ flammae, Sil. 1, 543, (i. e. ignis Vestae); — 2) Lāŏmĕdontĭus, 3, heros, Virg. Aen. 8, 18, (i. e. Aeneas); men ∾ pubes, ibd. 7, 105, (i. e. Trojana juventus); — 3) Lāŏmĕdontĭădes, ae, m.: Søn el. Efterkommer af L.; df. Virg. Aen. 8, 158, f. Priamus; – men ibd. 3, 248, in pl.: Laomedontiadae, f. Trojani; hos Sil. ogs. f. Romani.

lăpăthĭum, i, n., Varr., o. lăpăthum, i, n., λάπαθον, Plin. 20, 85, ogs. lapathus (-os), i, f., Colum., Lucil. ap. Cic.: en Bregneart, germ. Ampfer el. Sauerampfer. — *lăpĭcīda, Varr., ogs. lăpĭdĭcīda, ae, m., Sidon.: Stenhugger; o. — lăpĭcīdīna, ae, f.: Stenbrud; sædv. in pl., vid. Cic. Div. 1, 13, o. Plaut. Capt. 5, 1, 24; – men lapicidina bituminis, (hvoraf Jordbeg vindes), Vitruv.; — [lapis, caedo]. — lăpĭdārius, 3, [lapis]; I) hørende til Sten el. benævnt derefter; – ∾ latomiae, (Stenbrud), Plaut.; ∾ navis, (som fører Sten), Petron.; — B) fuld af Sten, stenig, campi, Solin.; — II) ogs. subst. lapidarius, i, m., (sc. artifex): Stenhugger, Dig. — *lăpĭdātio, onis, f.: Stenkast, Stenregn; fit magna lapidatio, Cic. Verr. 4, 43; cf. Flor. 3, 8; — II) „overf."; ∾ grandinis: Haglslag el. Haglbyge, Dig.; o. — lăpidātor, oris, m.: som kaster Stene, som stener, Pseud. Cic. p. Dom. 5; — [lapido].

*lăpĭdesco, ĕre, v. n. inch.: bliver til Sten, bliver forstenet; – ∾ (curalium) tactu, Plin.; o. — lăpĭdĕus, 3: af Sten; ∾ murus, (Stenmur), Liv., imber, (Stenregn), Cic. Div. 2, 28; – men „fig."; lapideus, sum: bliver ligesom forstenet, (neml. af Forundring), Plaut. Truc. 4, 3, 44; — II) „overf.": fuld af Sten, med mange Stene, stenig, campi, (Sted i Gall. Narb.); vid. Plin. 3, 4; — [lapis]. — lăpĭdĭcīda, s. und. lapicida. — lăpĭdĭcīnae, arum, Fest., s. und. lapicidinae.

lăpĭdo, avi, atum; 1, v. a. o. n., [lapis]; I) act.: kaster Stene derpaa, stener; ∾ aliquem, Petron., Flor. 1, 22; – df. pass.: lapidata sunt templa, Suet. Calig. 5; — b) ∾ mortuum, (bedække nogens Levninger med Sten), Petron.; — II) neutr., men alene impers., og om Jertegn; – Reate (i R.) imbri (abl.) lapidavit, Liv. 43, 13; cf. id. 27, 37; ligel. pass. impers., id. 29, 14: quod de coelo lapidatum esset; cf. ibd. c. 10: propter crebrius eo anno de coelo lapidatum (libris Sibyllinis inspectis).

lăpĭdōsĭtas, atis, f.: stenagtig Haardhed; – ∾ quaedam est in piscium cerebris, Tertull.; af — lăpĭdōsus, 3, [lapis]: fuld af Sten, stenig, terra, Varr., ager, Ovid., montes, id. Met. 1, 44; men ∾ corna, (med stenhaard Kierne), Virg. Ge. 2, 34; — II) „overf.": haard som Sten, stenhaard, panis, Hor. Sat. 1, 5, 92; cf. Senec. Benef. 2, 7; – ogs. in compar., sory ··· est lapidosius, (haardere el. mere stenagtigt), Plin. 34, 30; – men chiragra lapidosa, (med haarde Knuder), Pers. 5, 58.

lapillesco, (o. -isco), ĕre, v. n. inch.: at blive stenhaard, Tertull.; o. — lăpillŭlus, i, m., dem.: liden Sten, Solin.; af — lăpillus, i, m., demin. af lapis; I) „egenl.": liden Sten, Ovid. Met. 11, 604; lapillum pede tenentes (grues), Plin.; – ogs. Sten i Legemet, (Blærestén, Nyresten), id. 28, 9; — not.: om den Skik, at udmærke de lykkelige Dage med hvide Stene, f. Plin. 7, 41; df. diem signare melioribus lapillis, Martial. 9, 53; cf. Pers. 2, in.; – om hvide og sorte Smaastene til Afstemning i en Retssag, vid. Ovid. Met. 15, 41; — II) „overf.": Ædelsten el. Perle; inter niveos viridesque lapillos, (Perler og Smaragder), Hor. Sat. 1, 2, 80; – lapilli Indici, Martial., Erythraei, id., Eōi, Prop., (Perler derfra); ligel. caris ornare aures lapillis, (hænge Perler i Ørene), Ovid. A. A. 3, 129; – men ∾ Libyci, Hor. Ep. 1, 10, 19, (Stykker el. Fliser af numidisk Marmor). — lăpĭo, ire, v. a., [lapis], alene forel. o. „fig.": at forstene el. sløve; lapit cor cura, Pacuv. ap. Non.

lăpis, ĭdis, m., λᾶας; I) „egenl." el. „alm.": en Sten, (navnl. af det mindre Slags, og i sin naturlige Tilstand); – lapis est petra suae formae, Vitruv.; cf. Plin. 36, 49: viridis silex ··· ubi invenitur, lapis, non saxum, est; – lapidibus pugnare, Sall., cooperire aliquem, Cic., Liv.; lapide ictus, Nep., percussus, Plaut., (truffen deraf); – ∾ bibulus, (Pimpsten), Virg., molaris, (Møllesten), Quintil., incusus, (skærpet), Virg.; ligel. ubi lapis lapidem terit, (i Møllen), Plaut. As. 1, 1, 16; men ∾ albus, Hor. Sat. 1, 6, 116, (i. e. mensa e marmore); – som Ordsprog kan mærkes: lapide candidiore diem notare, Catull., (s. und. lapillus); – ligel. verberare lapidem, (anstrænge sig forgeves), Plaut. Curc. 1, 3, 41; – lapides loqui, (føre en haard el. sørgelig Tale), id. Aul. 2, 1, 20; – men til den Enfoldige el. Sløve: quid stas, lapis! Ter. Heaut. 4, 7, 3; cf. ibd. 5, 1, 44, o. Tibull. 1, 11, 59; — II) „overf." el. „bef."; a) Grændsestenen, Tibull. 1, 3, 43; ogs. ∾ sacer, Liv. 41, 13, s. ogs. und. terminus; — b) Gravstenen; Fac lapis his scriptus sit super ossa notis, Tibull. 1, 3, 51; cf. Prop. 3, 1, 37; ogs. ∾ ultimus, id. 1, 17, 20; — c) Ædelsten, bes.

en Perle; - elapsus aure lapis, Ovid. A. A. 1, 432; cf. Martial. 11, 50, Hor. Od. 3, 24, 48, ogſ. Tac. Ann. 3, 53, o. Catull. 69, 3; - men ∾ Phrygius, Hor. Od. 3, 1, 41, d. e. Marmor; ligel. ∾ albus, id., ſ. ovenf.; — d) Milesten, (ſom fandtes paa alle brolagte Veie fra Rom, ogſ. fra andre Byer, for hvert 1000 Skridt); - ad quintum lapidem, (5000 Skridt fra Byen), Nep. Att. 22; cf. Liv. 5, 4; men ad duodecimum a Cremona (sc. lapidem), Tac. Hist. 2, 24; — e) Sten el. Stenforhøining, hvorpaa Præco udraabte Slaver til Salg, Plaut. Bacch. 4, 7, 17; de lapide comparare (servos), Colum.; men Cic. Pis. 15, „alleg.": praeter duos de lapide emptos tribunos, (der, ligeſom Trælle, vare aabenbare kiøbte); — not. a: Jovem lapidem jurare, ſ. und. juro; — not. b: af lapis, is, findes abl. lapi, f. lapide, Enn. ap. Prisc.; - ogſ. ſom fem.: sublatae lapides, Enn. ap. Non.

Lăpītha, o. Lăpīthes, ae, m., pl. Lapithae, arum, Λαπίθαι: thesſaliſk Biergfolk ved Olympen; - Lapithernes Krig med Centaurerne beſkriver Ovid. Met. 12, 261 flgd.; cf. Hor. Od. 1, 18, 8, o. Virg. Aen. 7, 304, (hvor Lapithum, f. Lapitharum); - ogſ. adj.: Lapithes eques, Val. Fl.; - ogſ. fem.: Lapithae genus heroinae, (Ischomache), Prop. 2, 2, 61; — B) df. 1) Lăpīthaeus, 3, gens, Ovid. Met. 12, 530; — 2) Lăpīthēïus, 3, proelia, ibd. 14, 670; — 3) Lăpīthōnius, 3, nympha, Stat. Theb. 7, 297.

†lappa, ae, f.: en Borre, (etſlags Ukrud i Sæden), Virg. Ge. 1, 152, Plin. 18, 44; Mixta tenax segeti crescere lappa solet, Ovid. Pont. 2, 1, 14; df. — lappācĕus, 3: borreagtig el. borreformet, (caput helxines), Plin. 22, 19; o. — lappāgo, ĭnis, f.: etſlags borreagtig Plante, id. 26, 65. — Laprius, i, m.: Epithet til Juppiter, Lactant.

lapsăna, ae, f., λαψανή, Varr., ogſ. lampsana, ae, f., λαμψάνη, Cels.: Markſennep, etſlags ſpiſelig Plante, Plin. 20, 37, (sinapis arvensis L.) — lapsĭo, onis, f., [1.labor]: Gliden el. Snublen; df. „overf.": Feiltrin el. Feil, Cic. Tusc. 4, 12. — lapso, are, v. n., frequ. af 1.labor: at glide el. ſnuble el. rave, in sanguine, Virg. Aen. 2, 551; cf. Tac. Ann. 1, 65; - ogſ. at falde, vulnere, Stat.; — II) „overf.": verba lapsantia, (der ligeſom falde fra nogen), Gell. 1, 15.

1. lapsus, 3: partic. af 1.labor. — 2. lapsus, us, m., [1.labor]; I) „egenl.": Falden el. Fald; - sustinere se a lapsu, Liv. 21, 35; cf. Virg. Aen. 10, 750; men lapsu scalarum exanimari, (ved at falde ned deraf), Plin.; - lapsus terrae, (Jordſkred el. Jordfald), Liv. 21, 36; — II) „fig."; A) „overf.": enhver ligeſom glidende el. jevnt fremſkridende Bevægelſe, ſom Himmellegemernes, Vandets, Fuglenes, oſv.; - quum medio volvuntur sidera lapsu, Virg. Aen. 4, 542; si lacus emissus lapsu et cursu suo ad mare profluxisset, Cic. Div. 1, 44; cf. Hor. Od. 1, 12, 10; volucrum lapsus (pl.: deres Flugt), Cic. N. D. 2, 39; men om Slangens Bevægelſe, vid. Virg. Aen. 2, 225; men vitis serpens multiplici lapsu etc., ſ. Cic. d. Senect. 15; — b) df. „poet.": lapsus rotarum, Virg. Aen. 2, 236, (f. rotae labentes: de rullende Hiul); — B) „ment.": Feiltagelſe, Vildfarelſe; ab omni lapsu continere temeritatem, Cic. Acad. 1, 12; quum sint populares multi variique lapsus, id. d. Or. 2, 83; cf. Plin. 5, 1.

lăquĕār, āris, n., [laqueus], ligeſom lacunar: Loft med Fordybninger, (oprdl.: den gitterformede Indfatning af de enkelte Felter); ſædv. in pl.; - summa laquearia tecti, Virg. Aen. 8, 25; cf. ibd. 1, 726; men versatilia coenationum laquearia, vid. Senec. Ep. 90; cf. Plin. 33, 18; — not.: sing. laqueare, Virg. Cul. 63; df. — lăquĕārĭus, i, m.: ſom forfærdiger laquearia, Cod. Theod.

1. lăquĕo, (avi), atum, 1, v. a., [laqueus]: hilder i Snare, fanger i Garn, odl.; df. omſpænder; - ∾ profundum Retibus, Manil.; corpus laqueatum, (bundet), Colum. 6, 19. — 2. lăquĕo, (avi), atum, 1, v. a., [beſl. m. frgd., ſ. und. laquear]; — I) „egenl.": anbringer Fordybninger el. Felter i et Loft; men alene in partic. laqueatus, 3: prydet med Felter, tecta, Cic. Leg. 2, 1, o. Hor. Od. 2, 16, 11; ogſ. med tavlet og fordybet Loft; ∾ templa, Lucr.; ∾ coenationes, Suet. Ner. 31; — b) „poet." ogſ. om Naturens Arbeider; antra ··· laqueata ··· pumice vivo, Ovid. Fast. 2, 316; — II) „poet. overf.", men alene in partic. act.: laqueans, tis: der danner ligeſom feltformede Afdelinger; - ſaal. Manil. 1, 532: sidera ··· in varias coelum laqueantia formas.

lăquĕus, i, m.; I) „egenl.": Strikke el. Baand med Slynge el. Løkke, Slynge el. Snare; - laqueis captare feras, Virg. Ge. 1, 139; cf. Phaedr. 4, 2, o. Hor. Ep. 1, 16, 37; men laqueis avertere falces, Caes. B. G. 7, 22; cf. Sall. Jug. 94; non ante ··· Cornua (f. cornibus) quam validis haeserit in laqueis (taurus), Prop. 2, 25, 48; - navnl. ogſ. Strikke til at hænge el. qvæle med; collum inserere in laqueum, Cic. Verr. 4, 17; laqueo gulam alicui frangere, Sall. Catil. 58; laqueum injicere cervicibus, Suet. Vitell. 17; ogſ. ud. dat., Liv. 1, 26; laqueo vitam finire, Senec. Hippol., claudere animam, Ovid., premere collum, Hor.; — II) „fig."; A) „overf.": ligeſom Slynge el. Snare, hvori nogen fanges el. hildes, (hvor da Udtrykket tildels er „allegoriſk"); - quum illam belluam, judicii laqueos declinantem, etc., Cic. Mil. 15; cf. id. Cluent. 55: laquei legum etc.; - ogſ. Bryderi el. Forhindring; numquamne hos arctissimos laqueos ··· abrumpam? Plin. Ep. 2, 8; — B) ogſ. „ment.": liſtig el. overliſtende Tale el. Slutningsmaade el. Ordfortolkning; - verbi laqueo capere, Cic. Caecin. 29; cf. id. d. Or. 1, 10; in laqueos inexplicabiles incidere, Quintil. 5, 10, 101; laqueos juris enodare, Gell.

1. Lār, el. Lars, tis, m.: romerſk o. etruriſk Fornavn; Lar Herminius, consul, Liv. 3, 65; Lars Tolumnius, id. 4, 58; — not.: ſkal oprdl. bemærke: Herre el. Fyrſte; rimel. ogſ. beſl. m. flgd. — 2. Lar, gen. Lăris, m., pl. Lăres, gen. um, Cic., ium, Liv.; - efter Ovid. Fast. 2, 615, ere der tvende Sønner af Nymphen Lara el. Larunda: qui compita servant, Et vigilant nostra semper in urbe Lares; - ogſ. ere Lares: etſlags Skytsguder for Byer og Veie; hvf. Lares viales, Plaut., vicini, (i. e. vicorum), id., ogſ. compitales, vid. Suet. Aug. 31, ogſ. praestites, (Forſtandere), Ovid. Fast. 5, 129, ogſ. permarini, (ſom tages med paa Søreiſer), Liv. 40, 52, ogſ. rurales, hvf. pauperis agri custodes Lares, Tibull. 1, 1, 20; - „beſ." er der ogſ. en Lar el. Skytsgud for hvert enkelt Hus; hvf. Plaut. Aul. prol. 2: Ego Lar sum familiaris ex hac familia, unde etc.; cf. Ovid Fast. 5, 138 flgd.; - ſom Byens Skytsguder havde Lares deres Tempel i Rom; vid. Ovid. l. c. 6, 591; - men desuden offrede enhver Husfader hiemme til ſin Lar, enten i Atrium, el. paa Arneſtedet (focus), el. i et dertil indrettet Capel (Lararium); - vid. Hor. Od. 3, 23, 4, o. id. Sat. 2, 3, 164 flgd., ogſ. Suet. Aug. 31; — II) Lar, el. Lares, el. Lar familiaris, ſtaaer ogſ. undert. „overf." f. Hus og Hiem el. Bolig, odl.; - nostro ··· juncta fuere Lari, Ovid. Trist. 1, 3, 30; apto cum Lare fundus, Hor. Od. 1, 12, 43; cf. id. Ep. 1, 7, 58; men Lar conductus, (Leiebolig), Martial.; cf. id. 1, 77; df. ad Larem suum el. ad suum Larem familiarem (redire el. reverti), Cic.; ligel. in pl., nostros Lares, Ovid.; ogſ. forbindes: urbe, tecto, Lare (recipere), Liv.; — b) „poet." ogſ. om Fuglenes Reder, Val. Fl.; — B) df. 1) Lărālĭa, sc. sacra: Larernes Feſt, Fest. p. 119 (Müll.); — 2) Lărārĭum, i, n., (sc. sacellum): Capel til Larernes Dyrkelſe, Lamprid. Al. Sev. 29.

Lăra el. Lărunda, ae, f.: en Nymphe, (hed oprdl.

Lala, af λαλεῖν, men dea muta, efterat Juppiter havde berøvet hende den misbrugte Tunge); vid. Ovid. Fast. 2, 599; – ved Mercurius blev hun Moder til Larerne, ibd. 615. — Laralia, o. Lararium, s. und. 2.Lar.

lardum, i, n., s. und. laridum. — Lārentālĭa, s. und. flgd. — Lārentia, ae, f., ogs. Acca Larentia: Hyrden Faustulus's Hustru, der opfostrede Romulus og Remus; ogs. er hun Moder til de tolv Arvalbrødre; – vid. Ovid. Fast. 3, 55, o. Gell. 6, 7; — B) ds. Lārentālĭa, ium, n., sc. solennia: hendes Fest, Ovid. l. c. 57, o. Fest. p. 119 (Müll.) — Lāres, um o. ium, m., s. und. 2.Lar.

large, adv. af largus: rigt el. rigeligen, donare, Cic. R. Am. 8, bibere, Plin., convivari, Suet.; ∾ adorare deos, (med megen Røgelse), Plin.; – compar., ∾ suo usi, (som have bortødslet deres Eiendom), Sall. Catil. 16; – compar., largius aequo (potus: stærkt beruset), Hor. Ep. 2, 2, 215; ∾ pronunciare, (med fyldigere Stemme), Gell.; – superl., ∾ suppetere, Plin. Ep. 9, 2; ∾ facere alicui copiam rei alicujus, Cic. Verr. 1, 61; quibus largissime contigit vita, Plin. 7, 51.

largĭfĭcus, 3, [1.largus, facio]: rigelig, overflødig; – ∾ stipe ditantes, Lucr. 2, 628. — largĭflŭus, 3, [large, fluo]: som flyder rigeligen, imber, Attius ap. Cic. d. Or. 3, 39, fons, Lucr. — largĭlŏquus, 3, [large, loquor]: meget snaksom el. svadsig, Plaut. Cist. 1, 2, 2; ∾ lingua, id. — largīmentum, i, n., [largior]: Skenk el. Foræring, Lactant.

largio, īre, v. a.: Biform af flgd.; ds. largito, Att. ap. Non.; largi, Lucil., ibd.; – ds. part. pass. largitus, 3: bortskenket, Tibull. 4, 1, 129. — largĭor, ītus sum, 4, v. dep. a. (o. n.), [1.largus]; I) „egentl.": giver el. skenker rigeligen; giver el. skenker; – ∾ alicui civitatem, Cic. Balb. 22; cf. id. Leg. 3, 17; — b) ogs. bestikker el. forfører med Skenk el. Gave; – saal. ogs. m. ex el. de; ad largiendum ex alieno restrictior, id. Fam. 3, 8; largiendo de alieno popularem fieri, Liv. 3, 1; cf. Cic. Off. 1, 14; – ogs. absol.: quemcumque possint largiendo parare, Sall. Catil. 13; cf. id. ibd. 38; — c) ogs. m. Tings- o. Begrebssubjecter; – sol universis idem lucis largitur, Quintil.; cf. Caes. B. G. 6, 24; — II) „overf." el. „bes.": indrømmer el. tilstaaer, giør nogen til Villie, odl.; – (ut) amori nostro etiam plusculum ... largiare, Cic. Fam. 5, 12; men m. flgd. ut: si quis deus hoc mihi largiatur, ut etc., id. d. Senect. 23; ∾ injurias reip., (eftergive den Staten tilføiede Uret), Tac. Ann. 3, 70; – men Plaut. Mil. gl. 4, 6, 18: si te ultro largiere, (dersom du frembyder dig); — b) tildeler, alicui laetitiam, Plaut., occasionem impudentiae, Plin.; quod (mens divina hominibus) rationem largita est, Cic. N. D. 3, 27; — not.: largibar, (f. largiebar), Prop. 1, 3, 25; – largibor, (f. largiar), Plaut. Bacch. 4, 7, 30; – pass. partic.: largitus, 3, s. und. largio.

*largĭtas, atis, f.: rigelig Ydelse el. Meddelelse, muneris, Cic. Brut. 4; aut largitate nimia aut parsimonia, Ter. Heaut. 3, 1, 31; terra fruges cum maxima largitate fundit, Cic. N. D. 2, 62; o. — largĭter, adv.; I) „egentl.": rigeligen, overflødigen, fuldt op; – utrem ut habeat (nutrix) veteris vini largiter, Plaut. Truc. a. 5, v. 11; – ogs. c. gen.: illic inesse auri largiter, (en Mængde Guld), id. Rud. 4, 4, 144; cf. ibd. 5, 2, 27; — II) „overf.": meget el. høiligen; – ∾ posse, (have stor Indflydelse), Caes. B. G. 1, 18; men istinc largiter auferre, (borttage meget deraf), Hor. Sat. 1, 4, 132; ∾ distare, (være meget forskiellige), Lucr. 6, 1110; — [largus].

largĭtĭo, onis, f., [largior]; I) „egentl." el. „alm.": rigelig Skenk el. Gave; – largitione benevolentiam alicujus consectari, Cic. Off. 2, 15; cf. Caes. B. C. 1, 39; maximas largitiones facere, ibd. 3, 31; ∾ aedilicia, (som Ædilembedet medfører), Liv. 25, 2; – ∾ in milites, Hirt. B. Al. 4; men ∾ latronum, (s. in latrones), Auct. B. Hisp. 1; ∾ civitatis, Cic. Balb. 13; ∾ aequitatis, id. Mur. 20; — C) „bes.": Bortskenken af Eget el. af Andres, for derved at opnaae en vis Fordel, navnl. et Statsembede, odl.; vid. Suet. Caes. 13 o. 26; ds. ogs. Bestikkelse, odl.; – liberalitatem ac benignitatem ab ambitu atque largitione sejungere, Cic. d. Or. 2, 25; cf. id. Planc. 15; ligel. largitioni (tribunorum) resistere, id. Mur. 11; cf. id. ibd. 37, o. Nep. Milt. 6; — b) ogs. Bortødslen, beneficiorum, Senec. Benef. 1, 2; – ogs. Ødselhed, hvorom Ordsproget: largitio fundum non habet, Cic. Off. 2, 15; — II) under de sildigere romerske Keisere hede largitiones metonym o. concret: de keiserlige Kasser; neml. ∾ sacrae, (hvoraf de egentlige Statsudgifter udredes), o. ∾ privatae, (til personlige el. tilfældige Udgifter), Cod. Just.; — not.: de over disse Kasser ansatte Embedsmænd hede: largitionales, ogs. comites largitionum, ibd. — largĭtĭōnālis, is, m., s. und. frgd. no. II, not.

1.largītor, ari, v. dep. a., frequ. af largior: rigeligen at give el. yde el. udbetale; – Ex illa (dote) largitari te illi (sc. partem el. aliquid), Plaut. Trin. 3, 3, 14. — 2.largītor, oris, m., [largior]; I) „alm.": som giør Foræringer, som viser sig gavmild; c. gen., Sall. Jug. 95; ligel. ∾ praedae, Liv.; – ogs. ud. gen., id. 6, 2 o. 16; — II) „bes.": som bortskenker el. bortødsler Eget el. Andres, for derved at opnaae visse Fordele, som bestikker ved Gaver; – vid. Cic. Off. 1, 19, o. id. Catil. 4, 5; men id. Planc. 15: cujuscumque tribus largitor esset, etc. — *largĭtūdo, ĭnis, f., sield. Biform af largitas, Nep. ap. Charis.; o. — 1.largĭtus, adv.: sield. Biform, s. largiter el. large, Afran. ap. Non.; — [largus]. — 2.largĭtus, 3: partic. af largio o. largior. — largiuscŭlus, 3, demin. af compar. largior (af 1.largus): temmelig megen el. rigelig, haustus salivarum, Solin. 7.

1.largus, 3; I) „alm.": rigelig, megen, overflødig; sædv. om Ting og om Begreber; – quum sol terras larga luce compleverit, Cic. N. D. 2, 19; ∾ imber, Virg.; largi copia lactis, id.; cf. id. Ge. 2, 390; ∾ opes, Ovid.; – compar., ∾ ignis, Hor.; cf. Liv. 40, 14; ∾ stipendia, Tac.; cf. Hor. Od. 2, 18, 13; superl., ∾ munus (edere, anstille), Suet. Tib. 7; – ogs. c. gen.: fons largus aquae, Lucan.; ogs. c. abl.: folia larga succo, Plin.; – „poet." ogs. c. inf.; Spes donare novas largus (cadus), Hor. Od. 4, 12, 19; — II) „bes." om Personer: gavmild, som giver gierne el. meget; ogs. som giør noget gierne el. villigen; – duo sunt genera largorum ... prodigi ... liberales, Cic. Off. 2, 16; si largissimus esse vellet, id. Verr. 3, 50; – ogs. c. abl., „poet." ogs. c. gen., el. c. inf.; – largus opera, (som tilbyder sin Tieneste), Plaut.; largus promissis, Tac.; cf. id. Hist. 2, 59; – largus rapinae, (i. e. qui largitur de alieno), Sil.; largus animae, Stat. — 2.Largus, i, m.: romersk Tilnavn, bes. in gente Scribonia, Cic., Tac.; — ds. Largianus, 3, senatusconsultum de liberorum successione, Cod. Just.

lārĭdum, (Plaut.), syncop. lardum, i, n., [besl. m. λαρός, λαρινός, d. e. fed]: Flesk el. Svinekiød, Hor. Sat. 2, 6, 64 o. 85; ogs. in pl.: pinguia larda, Ovid. Fast. 6, 169; — not.: Biformen larida, (sc. caro), Cod. Theod.

lārĭfŭga, ae, m., [2.Lar, fugio]: som løber fra Hus og Hiem, en Landstryger, Petron. — lārignus, 3, [larix]: af Lærketræ, materies, Vitruv. — Lārīnum, i, n.: By i Nederitalien, i d. Frentanske, (hod. Larino), Cic. Cluent. 8, Mela 2, 4; — B) ds. Lārīnas, ātis; 1) adj.: larinatisk, (mulier), Cic. l. c. 7, municipium, ibd. 5; — 2) subst. Larinates, ium, m.: Indvaanerne deraf; in foro Larinatium, id. ibd. 13.

Lārissa, ae, f.: Navnet paa flere Byer, hvoriblandt: en By i Thessalien, ved Floden Peneus, Plin. 4, 15, Caes. B. C. 3, 80 o. 97, o. Hor. Od. 1, 7, 11; — B) df. 1) Larissaeus, 3, Achilles, Virg. Aen. 2, 197; - ogs. subst. Larissaei, orum: Indvaanerne af Byen L., Caes.; — 2) Larissensis, e; hvf. subst. Larissenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen L., Liv. 31, 31; — not.: hertil kan endnu mærkes: Larissa Cremaste i Phthiotis, Liv. l. c.; o. - Larissa, ae, f.: en Fæstning i Argos, id. 32, 25.

Lārius, i, m.: Indsø i Gall. Cisalp., hvorved Byen Comum; (hvf. hod. Lago di Como); vid. Plin. 2, 106, o. Plin. Ep. 5, 7, ogs. Virg. Ge. 3, 159; — B) df. adj. Lārius, 3, litus, Catull. 35, 4. — lārix, ĭcis, c.: Lærketræet, Vitruv., Plin. 16, 19. — laros, f. und. larus. — Lars, tis, f. und. 1.Lar. — Lartidius, i, m.: et Mandsnavn, (en Efterligner af Ulysses), Cic. Att. 7, 1. — Larunda, ae, f.: f. und. Lara. — larus (-os), i, m., λάρος: etslags graadig Søfugl, rimel. Maagen, Vulgat..

†larva, (ogs. lārŭa), ae, f., [besl. m. 2.Lar]; I) „egenl.": Spøgelse, Gienganger; - ex hominibus fieri Lares, si boni, Lemures, si mali, seu larvas; Manes autem deos dicit, si incertum etc., Augustin. ex Platone; - larvae stimulant virum, (han seer Spøgelser, han er affindig), Plaut. Capt. 3, 4, 66; cum mortuis non nisi larvas luctari, Plin. praef.; - ogs. som Skældsord, Plaut. Merc. 5, 4, 20; — II) „overf."; A) Maske, Hor. Sat. 1, 5, 64; — B) Skelet, Petron.; df. — larvālis, e: spøgelseagtig, habitus, Senec. Ep. 24; - ogs. larvialis, (el. larualis), e, macies, Auct. Priap. 33; o. — larvo, (avi), atum, 1, v. a.: forhexer el. fortryller, artus, Firmic.; - df. partic. larvatus, 3: forhexet el. fortryllet, Plaut. Men. 5, 4, 2, Appul. — lăsānum, i, n., λάσανον: etslags Kar; df. rimel. etslags Kogekar, Hor. Sat. 1, 6, 109; - sild. ogs. Commoditet, Petron. Sat. 41.

*lascīve, adv.: overgivent, loqui, Martial.; - compar., ∾ appetere herbas, (graadigere), Avien. Arat.; o. — lascīvia, ae, f.: Overgivenhed, Skemt el. Leg, odl.; - hilaritate et lascivia etc., Cic. Fin. 2, 20; men ∾ audax, (om en Vaabendans), Tac. Germ. 24; ∾ piscium, Pacuv. ap. Cic. Div. 1, 14; ∾ naturae, vid. Plin. 11, 45; — II) „bes." ogs. til det Værre: Kaadhed, Frækhed; - ∾ theatralis, Tac. Hist. 3, 33; cf. Sall. Jug. 39 o. 41; men ∾ maledicendi, Quintil.; - ogs. Smudsighed el. Utugt, Suet. Calig. 36; cf. ibd. 25; - ogs. letsindig Overgivenhed i Foredraget, Quintil. 2, 5, 22, o. id. 10, 1, 43.

lascīvībundus, 3: overgiven, Plaut. Stich. 2, 1, 16; af — lascīvio, ii, itum, 4, v. n., [lascivus]; I) „egenl.": er overgiven el. kaad el. tøilesløs; - lascivire magis plebem, quam saevire, Liv. 2, 29; licentiam omnem lasciviendi (alslags overgiven Lystighed) etc., Suet. Caes. 67: - ogs. om Dyrene: at hoppe el. springe afsted; Lascivitque fuga (agnus), Ovid. Met. 7, 321; piscium lascivientium modo, Liv. 27, 4; — II) „fig." om Foredraget: at være regelløst el. yppigt el. overgivent; - ∾ puerilibus sententiolis, Quintil. 12, 10, 73; ligel. id. 9, 4, 6: pedes in oratione simili licentia lascivientes; cf. id. ibd. 142.

*lascīvitas, atis, f.: Kaadhed el. Overgivenhed, Coel. Aur.; — lascīvĭter, adv.: kaadt el. overgivent, ludere, Laev. ap. Charis.; o. — lascīvŭlus, 3, demin.: noget kaad el. overgiven; manu lascivula et tenellula, Laev. ap. Prisc.; — [flgd.].

lascīvus, 3, [f. laxivus, af laxus]: kaad el. overgiven, puella, Virg., pueri, Hor.; lasciva decentius aetas, (som Overgivenhed klæder bedre), id. Ep. 2, 2, 216; men tenero lascivior hoedo (Galatea), Ovid. Met. 13, 791; ∾ Amores, Hor. 2, 11, 17; teneras lasciva per herbas Ludit (proles), Lucr. 1, 261; — B) „overf."; a) om Dyrene: som springer el. hopper el. leger, odl.; ∾ capella, Virg.; ∾ pisces, Rutil.; f. ogs. ovenf. Ovid. l. c.; - ogs. om Væxterne; ∾ hederae, (som slynge sig vildt), Hor. Od. 1, 36, 20; - ogs. om Ting; ∾ numismata, (som kastes ud isleng), Martial. 8, 78; ∾ acus, (som hører til overdreven Pynt), id. 11, 45; — b) ogs. om Foredraget: verba decent ··· Ludentem lasciva, etc., vid. Hor. A. P. 107; cf Quintil. 6, 3, 27: (dictum) lascivum et hilare, etc.; — II) „bes." til det Værre: overgiven el. overmodig, vid. Cic. Att. 2, 3; ogs. kaad, vellystig, utugtig, odl.; ∾ puella, Ovid. A. A. 1, 523; - ∾ libelli, Martial. 5, 2; lascivissimae picturae, Suet. Tib. 43; - ogs. om Talen: kaad el. overgiven; vid. Gell. 12, 2.

lāser, ĕris, n., λάσαρον: den harpixagtige Saft af Planten laserpitium el. silphium, Plin. 19, 15, (vort: asa foetida el. Dyvelsdræk); ∾ Cyrenaicum, Colum.; — II) „metonym." ogs. f. laserpitium el. denne Plante selv; radix laseris, Plin. l. c. 43; df. — lăsĕrātus, 3: tilsat med Saften laser; ∾ acetum, Plin. Val.; df. — laseratum, i, n.: etslags Kryderi af laser, Apic. — lăserpītiātus, 3: tilberedet el. tilsat med laserpitium, acetum, Cato, Plin. — lăserpitĭfer, a, um, [laserpitium, fero]: som frembringer laserpitium, Cyrenae, Catull. 7, 4. — laserpitium, (-icium), i, n., ligesom silphium: den Plante, hvoraf man faaer Saften laser; vid. Plin. 19, 15; (ferula asa foetida L.); — b) ogs. undert. f. laser el. Saften deraf; laserpitii pondo XXX, Plin. l. c.

*lassesco, ĕre, v. n. inch.: bliver træt; ∾ sub lorica, Hieronym.; - df. „overf.": at aftage el. ophøre; ne lassescat fortuna, metus est, Plin.; vitis fertilitatem lassescentem (sustinere), id.; o. — lassĭtūdo, inis, f.: Træthed; - artius ex lassitudine dormire, Cic.; a lassitudine quiescere, Nep.; lassitudine confici, Caes.; lassitudinem sedare, Nep.; - ogs. c. gen. caus.; lassitudo armorum equitandive, Plin., itinerum, id.; - citra lassitudinem exercere aliquid, (saa at man ikke bliver træt), Senec.; men Cic. Fam. 12, 25: nulla lassitudo impedire officium et fidem debet; in lassitudine proniores ad iracundiam, Plin.; — [lassus].

lasso, avi, atum, 1, v. a. o. n., [lassus]; I) act.: trætter el. udmatter; - nostris lassavit brachia plagis, Prop. 4, 8, 67; cf. Ovid. Her. 20, 241: Longior infirmum ne lasset epistola corpus; - „poet." ogs.: lassare numina (sc. precibus), Lucan.; cf. Martial. 8, 31; men id. 4, 3: sidus ··· lassare Bootae, (holde ud dermed el. derunder); - ogs. om Elementerne: lassari o. lassare se, at stilles, at ophøre; mare lassatur, Lucan.; lassatum fluctibus aequor, (som har lagt sig), id.; men astra lassata, Manil., (som formørkes el. gaae ned); cf. Lucan. 2, 727; — II) neutr.: at ophøre, odl.; alterius (aedificii) fundamenta lassarunt, (ere sunkne el. svækkede), Senec. Ep. 52.

lassŭlus, 3, demin. af flgd.: noget træt, Catull. 63, 35. — lassus, 3, [besl. m. laxus]: ligesom afspændt; df. træt, mat, udmattet, odl.; absol., el. c. abl., el. m. de el. ab; „poet." ogs. undert. c. gen., el. c. inf.; - lassos milites reficere, Justin.; ∾ stomachus, Hor.; men Saepe tulit lassis succus amarus opem, Ovid. Am. 3, 11, 8; men animus lassus, cura confectus, Ter.; - itinere et proelio fessi lassique, Sall. Jug. 5, 3; lassus assiduo gaudio, Plin., lacrimis ··· luctuque, Lucr.; - lassus ab equo indomito, Hor. Sat. 2, 2, 70, ab hoste, Ovid. A. A. 2, 712, de via, Plaut.; - lassus maris et viarum etc., Hor. Od. 2, 6, 7; men Plaut. Cist. 2, 1, 8: lassus animi; - ogs. staaer, paa Grækernes Vis, acc. f. abl., Senec. Oed. 1599: Lassus an pondus (f. pondere) titubavit Atlas? - Ne fueris lassa nomen vocare meum, Prop.; cf. id. 2, 12, 46; — II) „overf." om Ting og om Begreber: medtagen, udtømt, odl.; - Fructibus assiduis

lassa senescit humus, Ovid. Pont. 1, 4, 14; lassa et effeta natura, Plin. Ep.; men Plaut. Stich. 4, 1, 16: si res lassa labat, itidem amici collabascunt. — lastaurus, i, m., λάσταυρος: utugtigt Menneske, Suet. Gramm. 15.

lătăce, es, f.: etslags Trylleurt; vid. Plin. 26, 9. — lāte, adv. af 1.latus; I) „egenl." om Rummet: bredt, i Bredden; – longe lateque incensis aedificiis, Caes. B. G. 4, 35; cf. Cic. Leg. 1, 2; – ligel. vidt, vidt og bredt; vallis late patens, Hirt. B. G. 8, 9; – compar., ∾ possidere agros, Ovid.; cf. Liv. 21, 11; superl., ∾ continuatus ··· ager Sullanus, Cic. Agr. 2, 26; – populus late rex, (i. e. late regnans), Virg. Aen. 1, 21; cf. Hor. Od. 3, 17, 9; — II) „fig."; ars late patet, (er af stort Omfang), Cic. d. Or. 1, 55; fidei bonae nomen latissime patet, (strækker sig til en Mængde Forholde), id. Off. 3, 17; – ogs. om Foredraget: vidtløftigen, udførligen; latius (loquuntur) rhetores, dialectici compressius, Cic. Fin. 2, 6; men verba late concipere, (tage dem i en vid Forstand), Dig.

lătebra, ae, f., [lateo]; I) „egenl.": forborgent Sted, Smuthul; – quae latebra togatis hominibus esse possit (in balneis), Cic. Coel. 26; cf. Sueton. Vitell. 17, o. id. Ner. 48; – oftere in pl.; latebrae ferarum, Ovid.; cf. Virg. Aen. 4, 424; – men latebras animae etc., (Livets inderste Sæde el. Middelpunkt), ibd. 10, 601; – „poet." ogs.: ensomt Opholdssted, Hor. Ep. 1, 16, 15; – men lunae latebrae, (Maaneformørkelser), Lucr. 5, 750; — II) „fig."; A) „alm.": Smuthul, Afkrog, Skiul, odl.; – ex latebris atque ex tenebris erumpere, Cic. Sest. 4; omnes latebras suspicionum peragrare dicendo, id. Coel. 22; – ogs. in sing.: adhibere latebram obscuritatis, id. Div. 1, 45; cf. id. Fam. 3, 12; men ∾ scribendi, (dunkel Udtryksmaade), Gell. 17, 9; — B) „bef.": Udflugt el. Undskyldning; – si etc., latebram haberes, Cic. Fin. 2, 33; videant, ne quaeratur latebra perjurio, id. Off. 3, 29; latebram dare vitiis, Ovid. A. A. 3, 754.

lătebrĭcŏla, ae, c., [latebra, colo]: som holder til paa urene Steder, Plaut. Trin. 2, 1, 14. — lătebrōse, adv.: i en Krog el. Vinkel, occultare se, Plaut. Trin. 2, 2, 2; af — lătebrōsus, 3, [latebra]: med mange Smuthuller el. Vinkler el. Kroge; df. dunkel el. forborgen; – ∾ via, qua veniebat, Cic. Sest. 59; cf. Liv. 21, 54; ∾ flumina, Virg. Aen. 8, 713; – men ∾ loca, Plaut. Bacch. 3, 3, 26: Kipper el. Bordeller; — b) ogs. „fig." o. in superl., ∾ quaestio, (yderst dunkel Opgave), Augustin.

lăteps, tis: partic. o. adj. af lateo; — df. lătenter, adv.: hemmeligen, uformærkt, amare, Ovid. Pont. 3, 6, 60; men ∾ efficitur etc., Cic. Top. 17; af — lătĕo, ŭi, 2, v. n., [λαθεῖν, λανθάνω]; I) „egenl.": at være skiult el. forborgen; – abditum latere in occulto, Cic. Rab. perd. 7; ligel. ∾ in tenebris, id.; latet anguis in herba, Virg. Ecl. 3, 93; ogs. herbā coluber latens, Ovid.; cf. Hor. Epod. 9, 19; men id. A. P. 437: animi sub vulpe latentes; cf. Virg. Aen. 4, 582; – partic. latens, tis, ogs. absol.: skiult, forborgen; – ∾ saxa, Virg.; ∾ junctura, Plin.; — II) „fig."; A) „overf."; a) at holde sig forborgen el. skiult; df. fraudationis causa latere, (udeblive fra Retten), Cic. Quint. 13; men Nep. Att. 10: ∾ apud aliquem, (neml. af Frygt for Proscription); — b) at leve i Stilhed el. ubemærket; Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, etc., Ovid. Trist. 3, 4, 25; – df. ogs. at være el. leve i Sikkerhed; ∾ sub umbra amicitiae Romanae, Liv. 34, 9; cf. Phaedr. 4, 5; — B) „ment.": at være dunkel el. ubekiendt; – ∾ aliquem, (for nogen), sieldnere alicui, ogs. absol.; – quod latet sensum nostrum, Varr.; Nil illum, quod fit toto in orbe, latet, Ovid. Pont. 4, 9, 126; cf. Virg. Aen. 1, 134; men mihi semper lates, Lucan. 1, 419; ligel. ∾ hosti, Sil.; – ogs. absol.: qua ratione etc., latet, (det er ubekiendt), Nep. Lys. 1; cf. causa latet, Virg. Aen. 5, 5; – „bef." ogs. in partic.; rem latentem definiendo explicare, Cic. Brut. 41; in latenti jus civile retinere, Dig.; — not.: compar., ∾ origo, Augustin.

lăter, ĕris, m.: Tegl el. Teglsten; – in latere aut in caemento ··· ex quibus urbs effecta est, Cic. Div. 2, 47; cf. Caes. B. C. 2, 10; ∾ coctiles, (brændte, opp. crudi), Varr.; ligel. ∾ coctus, ogs. testaceus, (brændt Teglsten), Vitruv.; lateres ducere, (stryge Tegl), id., coquere, (brænde), id.; – men som Ordsprog om et unyttigt Arbeide: laterem lavare, Ter. Phorm. 1, 4, 9; — II) „overf.", fra Gestaltens Lighed: lateres aurei, argentei, (teglstenformede Masser el. Barrer af Guld og Sølv), Plin. 33, 17; — not.: hos Varr. ogs. in neutr.: aureum later.

lătĕrālis, e, [2.latus]: paa el. i Siden, dolor, Lucil. ap. Victorin.; — II) „overf.", subst. pl., lateralia: Giemmesteder (Tasker, Lommer) paa Siden af Saddelen, Dig. — lătĕrāmen, ĭnis, n., [later]: det af Tegl Forfærdigede; – lateramina vasis, (rimel. f. vas latericium), Lucr. 6, 232. — Lătĕrānus, a: Familienavn i flere romerske gentes; vid. Tac. Ann. 15, 49; Lateranorum aedes, paa Mons Caelius, Juvenal. 10, 17, (hvorefter endnu Lateranet benævnes); — II) Lateranus hed ogsaa Guden for Arnestedet (focus, fordi det sædv. var opført af lateres el. Teglsten), Arnob. — 1. lătĕrārĭus, 3, [later]: hørende til Tegl, terra, (hvoraf Teglsten stryges), Plin. 19, 45; — II) df. subst.; A) laterarius, i, m.: en Teglstryger, Non.; — B) lateraria, ae, (sc. officina): Teglhytte, Plin. 7, 57. — 2. lătĕrārĭus, 3, [2.latus]: hørende til Siden el. til Siderne; df. subst.: lateraria, (sc. tigna): Sidebiælker, Vitruv.

lătercŭlensis, is, m.: som fører Opsigt over Fortegnelsen over de offenlige Embeder, Cod. Just.; af — lătercŭlum, i n., demin. af later, oprdl. aflang Firkant; df. en Bog i denne Format; df.]: Fortegnelse over alle Embeder og Værdigheder i det romerske Rige, Cod. Just. — lătercŭlus, 3, demin. af later, men sædv. f. later: Teglsten, Caes. B. C. 2, 9; ∾ crudi, Plin., coctiles, id., f. und. later.; — II) „overf."; A) etslags Bagværk, Plaut. Poen. 1, 2, 112; — B) hos Agrimensorerne: et teglstenformet Stykke Land, Sicul. Flacc. ap. Goes.

1. lătĕrensis, e, [2. latus]: hørende til Siden; df. subst.: Drabant el. Gardist, Tertull. — 2. Laterensis, is, m., som romersk Tilnavn, f. Cic. Planc. 1, oftere. — *lătĕrĭcius, (-itius), 3: som er giort af Tegl el. Teglsten, muri, Caes., turris, id.; ∾ urbs, (opp. marmorea), Suet. Aug. 28; ∾ opus, Colum., ogs. absol. latericium, (sc. opus), Caes. B. C. 2, 9: Værk el. Arbeide af Teglsten; o. — lătĕrīna, ae, f., (sc. officina): Teglhytte, Tertull.; — [later]. — Lateritāna, el. -itiana, orum, n., (pira): en fortrinlig Pæreart, Colum.; (rimel. benævnte efter Laterium, i, n.: en Villa i det Arpinatiske; cf. Cic. Att. 4, 7, o. id. ibd. 10, 11.

lăterna, (ogs. lanterna), ae, f.: Løgte el. Haandløgte, Punica, (giennemsigtig), Plaut. Aul. 3, 6, 30, linea, (indsvøbt i Linned), Cic. Att. 4, 3, (Orell.); Dux laterna viae clausis feror aurea flammis, Martial. 14, 61; df. — lăternārĭus, (lantern.), i, m., (sc. servus): som bærer Lygten el. som lyser for nogen, alicujus, Cic. Pis. 9.

1. lătesco, ĕre, v. n. inch., [1. latus]: at blive bred, at tiltage i Bredden; – napi non in ventrem latescunt, Colum.; ossa paullatim latescentia, Cels. — 2. lătesco, ĕre, v. n., inch. af lateo: at skiule sig, at blive usynlig, Cic. Arat. 385. — latet, impers., f. und. lateo.

lătex, ĭcis, m., sædv. „poet.": enhver Væde el. Vædske; – saal. om Vand: Copia tot laticum, (i. e. fluviorum), Ovid. Pont. 4, 10, 59; Nec tibi sunt fontes

laticis, nisi paene marini, ibd. 3, 1, 17; securos latices (potant: Vand af Lethefloden), Virg. Aen. 6, 715; men laticum frugumque cupido, (d. e. Hunger og Tørst), Lucr. 4, 1086; – men om Vin: latex meri, Ovid., latex Lyaeus el. Lenaeus, Virg., ogſ. latex liquoris vitigeni, Lucr. 5, 15, ogſ. absol. latex, Virg. Aen. 1, 736; – ogſ. om anden Vædſke; Palladii latices, Ovid. Met. 4, 274, (d. e. Olie); ∾ absinthii, (Malurtſaft), Lucr.; ∾ nivei, (Melk), Prudent.; — not.: forel. ogſ. ſom fem., Attius ap. Prisc.

lathўris, ĭdis, f., λαθυρίς: etſlags Ulvemelk, (euphorbia lathyris L.), Plin. 27, 71; – Biformen lathyr hos Seren. Samm. er uvis. — lathyros, i, f., λάθυρος: = leontopodion, Appul. — Lathyrus, (Lathur.), i, m., Ptolemaeus: d. ſyvende græſke Konge i Ægypten, Mela 3, 9, Plin. 2, 67.

Lătĭālis, o. Lătĭāris, etc., ſ. und. Latium. — lătĭbŭlo, are, v. n.: Biform af flgd., Varr., inc. — lătĭbŭlor, ari, v. dep. n., Naev. o. Att. ap. Non., ligeſom lateo: ſkiuler mig; af — lătĭbŭlum, i, n., [lateo]: ſkiult el. forborgent Sted, Smuthul el. Afkrog; oftere in pl.; – navnl. ogſ. de vilde Dyrs Leie el. Hie, odl.; – quum etiam ferae latibulis se tegant, Cic. Rab. Post. 15; cf. id. Off. 1, 4; – ogſ. alm. ſkiult Sted el. Skiul, vid. Cic. Flacc. 13; — II) „overf.": volo aliquod emere latibulum et perfugium doloris mei, Cic. Att. 12, 13.

laticlavium, i, n., ſ. und. flgd. — lātĭclāvĭus, 3, [1.latus, clavus]: forſynet med den brede Purpurſtribe; – ∾ tunica, Val. Max. 5, 1, 7, mappa, Petron. Sat. 32; – men ∾ tribunus, Suet. Dom. 10; — II) df. subst.; A) laticlavius, i, m., i. e. senator, (el. med Senators Rang), Suet. Aug. 38, o. id. Ner. 26; — B) laticlavium, i, n.: = flgd.; ∾ petere, Dig.; ∾ honor, Lamprid. — lātĭclāvus, i, m., [1.latus, clavus]: den brede Purpurſtribe paa Senatorernes Toga, Cod. Theod.

lātĭfŏlius, 3, [1.latus, folium]: bredbladet, laurus, Plin. 15, 7. — lātĭfundium, i, n., [1.latus, fundus], (sc. praedium): ſtort Landgods, Jordegods; latifundia perdidere Italiam, Plin. 18, 7; cf. Senec. Ep. 88, Flor. 3, 19, o. A.

Latinae, arum, (sc. feriae), Latine, Latini, Latiniensis, ſ. und. Latium. — *lătīnĭtas, atis, f.; I) det rene latinſke Udtryk; vid. Auct. ad Her. 4, 12; men (Caecilius) malus auctor latinitatis, Cic. Att. 7, 3; — II) = jus Latii, ſ. und. Latium; – latinitate vel civitate donare, Suet. Aug. 47; cf. Cic. Att. 14, 12; — lătīnĭzo, are, v. a.: overſætter paa Latin, Coel. Aur.; o. — lătīno, avi, 1, v. a.: udtrykker paa Latin, Coel. Aur.; af — 1. Latinus, 3, ſ. und. Latium.

2. Lătīnus, i, m.: Konge over Laurenterne i Latium; efter Virg. Aen. 7, 47, var han Søn af Faunus ved Nymphen Marica, (vid. Serv. ibd.); endelig indgik han Fred og Forbund med den landflygtige Trojanerfyrſte Æneas, til hvem han gav ſin Datter Lavinia med Arveret til Riget; vid. Liv. 1, 1 o. 2, o. Justin. 43, 1; ſ. ogſ. Virg. l. c.

lātĭo, onis, f., [3.latus]: Henbringen el. Henføren; men alene „fig."; I) „alm."; auxilii latio: Ydelſe af Hielp, Liv. 2, 33; — II) „beſ."; A) suffragii latio: Stemmen el. Voteren; ogſ. Stemmeret; vid. Liv. 9, 43, ogſ. id. 38, 36, ogſ. id. 45, 15; – ∾ legis, at giøre et Lovforſlag; ogſ. det giorte Lovforſlag ſelv; – legum lationem exspectare, Cic. Att. 3, 26; — B) i Regnſkabsvæſenet heder latio expensi: Indſkrivning el. Indførelſe af en Udgift, Gell. 14, 2. — lătĭpes, ĕdis, adj., [1.latus, pes]: bredfodet, anas, Avien.

*lătĭtābundus, 3: ſom holder ſig ſkiult, Sidon.; — lătĭtātĭo, onis, f.: at holde ſig ſkiult; Udeblivelſe fra Retten, Quintil., Dig.; o. — lătĭtātor, oris, m.: ſom holder ſig ſkiult, Augustin.; af — lătĭto, avi, atum, 1, v. n., frequ. af lateo; I) „alm.": ſkiuler mig, holder mig ſkiult; vid. Cic. Cluent. 13; ∾ per tecta, Ovid., in terris, Lucr.; men ∾ alicui, Plaut., aliquem, Dig., (giemme ſig for nogen); – ogſ. om Dyrene, Hor. Od. 3, 12, 10; – men latitantia sidera, Ovid. Met. 10, 449, (ſom ikke ſees); cf. Caes. B. C. 2, 14; — II) „beſ.": udebliver fra Retten, undlader at møde; – qui fraudationis causa latitarit, Cic. Quint. 19, (ex edicto praetoris); cf. ibd. 17: si latitare ac diutius ludificare videatur.

lātĭtūdo, ĭnis, f., [1.latus]; I) „egenl.": Gienſtandens Bredde; – in hac immensitate latitudinum, longitudinum, etc., Cic. N. D. 1, 20; quindecim M. passuum in latitudinem patere, Plin. 3, prooem., cf. Caes. B. G. 2, 7 o. 8; – ogſ. in pl.; vires humerorum et latitudines etc., Cic. N. D. 2, 63; — b) med Indbegreb af andre Dimenſioner: Vidde el. Omfang el. Udſtrækning, odl.; – latitudinem possessionum tueri (non posse), Cic. Agr. 2, 26; — II) „fig."; A) ∾ verborum, (Ordenes brede og grove Udtale), Cic. d. Or. 2, 22; — B) Platonicam illam sublimitatem et latitudinem effingere, (Plato's Høihed og Rigdom el. Fylde i Foredraget), Plin. Ep. 1, 10.

Lătĭum, i, n., [efter Ovid. Fast. 1, 238: = latendo; cf. Virg. Aen. 8, 322; efter Varr.: a rege Latino]: Latium, Landſkab i Mellemitalien, hvori Rom ligger; – ∾ antiquum: fra Tiberen til Circeji; ∾ novum: med Tillæg af Æqvier, Volſker, Herniker, Aurunker; vid. Plin. 3, 9, hvorefter det ogſ. ſild. ſtrakte ſig lige til Lirisfloden; ſ. ogſ. Virg. Aen. 7, 574 flgd., Cic. d. Rep. 2, 24, o. A.; — bb) efter Latium (i Modſætning af Rom) benævntes ogſ. jus Latii, ligeſom Latinitas: den latinſke Ret, d. e. de Rettigheder og Fordele, ſom tilkom forſt Indvaanerne i Latium, derefter ogſ. de med dem ligeberettigede Folkeſlag; – in jus Latii transferre, Tac. Ann. 15, 32; — b) ſ. jus Latii findes ogſ. Latium, (sc. jus); externis Latium dilargiri, Tac. Hist. 3, 55; Latio donata oppida, Plin. 3, 3; — B) df. 1) Lătĭus, 3: benævnt efter Latium, latinſk el. romerſk, duces, Ovid. Met. 1, 560, annus, id., ager, id., Juppiter, id. Trist. 3, 12, 46; ∾ forum, (i. e. Romanum, hvor neml. Retsſager føres), ibd. 4, 4, 6; – jus Latium, hvorfor ogſ. absol. Latium, ſ. ovenf.; — 2) Lătĭālis, (ogſ. Latiaris, ſ. nedenf.), e: = Latius, populus, Ovid. Met. 15, 481, (i. e. Romani), sermo, Plin.; – „beſ." dyrkedes Juppiter Latialis (el. Latiaris) i Fælleſkab af ſamtlige latinſke Folkeſlag ved en Offerfeſt (Latiar) paa Albanerbierget; vid. Suet. Calig. 22, o. Cic. Mil. 31; – Latiale caput, Lucan. 1, 535, (d. e. Hovedet paa Juppiter Latialis's Støtte); — b) df. adv. Lătĭālĭter: paa Latin, i det latinſke Sprog, sonare, Sidon., (al. Latiariter, m. ſ. Bem.); — bb) Lătĭāris, e: = Latialis, hvormed det oftere forvexles; ſaal. Juppiter Latiaris (el. Latialis), Cic. Mil. 31, o. Liv. 21, 63; — b) df. neutr. Latiar, (ſ. Latiare, sc. sacrum el. solenne): den ovennævnte Feſt til Ære for Juppiter Latialis, Cic. Qu. Fr. 2, 4; Latiar, hoc est, Latinarum solenne, Macrob.; — not.: adv. Latiariter, ſ. ovenf. und. Latialiter; — 3) Lătīnus, 3, ligeſom Latius: latinſk el. romerſk; – genus unde Latinum, (Romerfolket), Virg. Aen. 1, 6; – df. navnl. ogſ. med Henſyn paa Sproget: lingua Latina, vid. Cic. Fin. 1, 3; vertere Graeca in Latinum, (overſætte paa Latin), Quintil. 10, 5, 2; – hertil hører compar., nihil Latinius his voluminibus, Hieronym.; o. superl., homo Latinissimus, (en ypperlig Latiner), id.; – casus Latinus, ſ. casus ablativus, (ſom alene tilhører Latinen), Varr. ap. Diomed.; — bb) „beſ." er ogſ. at mærke; a) feriae Latinae, Liv. 21, 63, o. id. 22, 1; – ogſ. absol. Latinae, (sc. feriae), Liv. 5, 17 o. 19, o. Cic. Att. 1, 3, oftere: aarlig Feſt, ſom i

fire Dage holdtes paa Albanerbierget til Ære for Juppiter Latialis af samtlige latinske Stammer; - ogs. blev denne Fest, (ifølge nogen indløben Feil, el. af Statsgrunde), undert. fornyet; vid. Cic. Qu. Fr. 2, 6, o. Liv. 32, 1; - derim. var den aarlige Congres af Latinerne (concilium Latinorum ad lucum Ferentinae ved Albanerbierget) ophørt fra Roms Aar 441, vid. Liv. 8, 2 o. 3, o. Fest.; — b) via Latina, Cic. Cluent. 59, o. Liv. 2, 39, ogs. absol. Latina, Juvenal. 1, 171, gik fra porta Latina igiennem Latium til Casilinum, hvor den løb sammen med via Appia; — c) subst. Latini, orum, m.: Indvaanerne af Latium; vid. Liv. 1, 2 flgd., o. ibd. 32 flgd., ogs. Cic. Off. 1, 12, oftere; - ogs. de Folk, som have jus Latii, oftest i Forbindelsen: socii et Latini, Cic. Balb. 8, o. id. Lael. 3; ogs. de Folk, som tale det latinske Sprog, vid. Quintil. 10, 5, 4; — cc) af Latinus, 3, afledes fremdeles, adv. Lātine: paa Latin, i det latinske Sprog; - ut publice Latine loquerentur, (at det latinske Sprog skulde bruges i offenlige Forhandlinger), etc., Liv. 40, 42; Latine reddere, (oversætte paa Latin), Cic. d. Or. 1, 34: Latine scire: kunne el. forstaae el. tale Latin, id. Caecin. 19, o. id. Brut. 37; — b) „bes." heder ogs. Latine loqui; α) at tale det latinske Sprog rigtigt el. vel el. til Fuldkommenhed, vid. Cic. Brut. 45, o. id. d. Or. 1, 32; — β) at tale uden Omsvøb el. ligefrem, id. Verr. 4, 1, o. id. Phil. 6, 17; — 4) Lātiniensis; pl. Latinienses, ium, m., Pseud. Cic. d. Har. resp. 28: en Folkestamme i Latium, inc., vid. Orell.; cf. Plin. 3, 9; — bb) df. a) Latiniensis, e, ager, Pseud. Cic. l. c. 10, vina, Plin. 3, 9; — b) Latiniensis, is, m.: romersk Familienavn, Cic. Manil. 19; — 5) Lătiārius, i, m.: Biform af Latiaris, Juppiter, Plin. 34, 18, inc.

Latmos, (-us), i, m., Λάτμος: Bierg i Carien, paa hvilket den sovende Endymion blev kysset af Gudinden Luna, Cic. Tusc. 1, 38; — B) df. Latmius, 3: latmisk, Endymion, Ovid. A. A. 3, 84.

†Lāto, us, f., Λαθώ, (dor. f. Ληθώ): Gudinden Latona, Varr. ap. Gell. 13, 22; — B) df. de græciserende Former; 1) Lātōides, (f. Lātōīdes), ae, m.: Søn af Latona, (i. e. Phoebus), Stat.; men pl. Latoidae, um (f. arum), (i. e. Phoebus et Diana), Auson.; — 2) Lātōis, (Let.), idis o. idos, f., Ληтωΐς; a) adj.; ∾ Calaurea, (som er Latona hellig), Ovid. Met. 7, 384; — b) subst.: Datter af Latona, (i. e. Diana), id. Her. 21, 153, o. id. Met. 8, 278; — 3) Lātōius, (Let.), 3, Ληтώϊος, Ληтῷος, proles, Ovid., (i. e. Apollo el. Diana, el. Apollo et Diana); - ligel. subst. Latoius, (Let.), (i. e. Apollo), id. Met. 11, 196; Latoia, (i. e. Diana), ibd. 8, 541; — bb) ligel. er af adj. ctr. Lātōus, 3: subst. Latōus, (i. e. Apollo), Hor. Od. 1, 31, 18, o. Ovid. Met. 6, 384. — lātōmia, ae, f., s. und. lautumiae.

Lātōna, ae, f., Ληтώ: Latona, Datter af Titanen Coeus ved Phoebe, Ovid. Met. 6, 185 o. 366, ved Juppiter Moder til Tvillingguderne: Apollo o. Diana, dem hun fødte paa Øen Delos; - vid. Cic. Verr. 1, 18, Ovid. Met. 6, 336 flgd., o. Hygin. Fab. 14, ogs. Cic. l. c. 5, 72; — B) df. Lātōnius, 3: latonisk, Delos, Virg., Cynthus, (Bierg paa Delos, hvor Latona blev Moder), Stat.; men ∾ virgo, Virg., Tibull., i. e. Diana; ligel. absol. Latonia, Virg. Aen. 9, 405, o. Catull. 34, 5.

Lātōnigĕna, ae, comm., [Latona, gigno]: Barn af Latona; hvf. Ovid. Met. 6, 160: Latonigenisque duobus, (i. e. Apollini et Dianae), som ogs. Senec. Ag. 320 hede: Latonigenae dii. — Lātōnius, 3: s. und. Latona. — lātor, oris, m., [fero, tuli, latum]: som fører el. bringer derhen; df. „overf.", lator legis el. rogationis: som bringer en Lov i Forslag; vid. Liv. 3, 9 o. 31, ogs. Cic. Catil. 4, 5; men legis ambitus lator, id. Mur. 2; cf. Caes. B. C. 1, 5. — Lātōus, 3: s. und. Lato.

*latrābilis, e: gøende, vox, Coel. Aur.; — latrātor, oris, m.: som gøer; - ∾ Molossi (canes), Martial. 12, 1; men latrator Anubis, (fordi han afbildes med et Hundehovede), Virg. Aen. 8, 698, o. Ovid. Met. 9, 690; — II) „overf.": der gøer og skriger for el. i Retten, en saadan Rabulist; - in rabulam latratoremque converti, Quintil. 12, 9, 12; o. — latrātus, us, m.: Gøen; canis vasti latratus canorique, Colum.; - ogs. in pl.; latratus edere, Ovid.; latratibus auras implere, id.; cf. Virg. Ge. 3, 411. — [1. latro].

latrīa, ae, f., λατρεία: Tieneste el. Dyrkelse, Cassiod. — lātrīna, ae, f., [ctr. f. lavatrina, Varr.]; I) et Bad, Lucil. ap. Non.; — II) Cloak el. Locum, Plaut., Suet., Colum.; — B) df. „overf.": Kippe el. Bordel, odl., Tertull. — latrinum, i, n., Biform af frgd.: et Bad, Lucil. o. Laber. ap. Non. — Lătris, idis, f., (λάτρις, i. e. serva el. ancilla), som nom. pr., Prop. 4, 7, 75.

1. latro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl." om Hunden: at gøe; - si luce quoque latrent (canes), Cic. R. Am. 20; cf. Virg. Ecl. 3, 18; ogs. pass. impers.: Scit, cui latretur, (ad hvem Hunden gøer), Ovid. Trist. 2, 459; - partic. latrans, tis, ogs. „poet." subst. f. canis, id. Met. 8, 344, Phaedr.; men aeternum latrans (Cerberus), Virg. Aen. 6, 401; — B) „fig.": at bruse el. larme, odl.; navnl. om det oprørte Hav; - fertur latrantibus undis, Sil.; - ogs. om den brusende Lidenskab el. Attraa; - animus quum pectore latrat, Enn. ap. Varr.; cf. Hor. Sat. 2, 2, 17; — 2) „bes." ogs.: at skrige og larme, navnl. om slette Sagførere i el. for Retten; vid. Cic. Brut. 15; cf. id. d. Or. 3, 34: ∾ ad clepsydram; - ogs. udenfor Retten: at skænde og larme; miserque Rumperis et latras, Hor. Sat. 1, 3, 135; — II) act., (saal. oftest „poet."); A) „egenl."; ∾ aliquem, (f. allatrare aliquem): gøe ad nogen, Hor. Epod. 5. 59; ∾ pellem, id. Ep. 1, 2, 66; men Plaut. Poen. 5, 4, 64, „alleg.": Etiam me meae latrant canes; - ogs. pass.: latrari (aliquem) a canibus, Plin. 25, 78; — B) „fig.": dadler bittert; - si quis Opprobriis dignum latraverit, integer ipse? Hor. Sat. 2, 1, 84; - „poet." ogs.: kræver el. fordrer med Strænghed; Nil aliud sibi naturam latrare, nisi ut etc., Lucr. 2, 17.

2. lătro, onis, m., [rimel. besl. m. λάτρις, i. e. servus; cf. Varr. L. L. 6, 3]; oprdl.: Drabant el. Livvagt, vid. Varr. l. c.; ligel. latrones dicta facessunt, Enn. ap. Non.; - navnl. ogs. Leiesoldat; vid. Plaut. Poen. 3, 3, 50, o. id. Mil. gl. 4, 1, 3; — B) df. sædv. Røver el. Stratenrøver, Bandit; - non semper viator a latrone ... occiditur, Cic. Mil. 21; cf. Juvenal. 10, 22, ogs. Hor. Ep. 1, 2, 31, o. Caes. B. C. 3, 109; - „poet." findes ogs. latro om Ulven, Phaedr. 1, 1; — II) „overf."; A) af Haandværkets Lighed: en Jæger, Virg. Aen. 12, 7; — B) i det gamle Schakspil, f. latrunculus: en Brikke el. Sten, (som forestiller en Soldat); latronum proelia (ludere: spille Schak), Ovid. A. A. 3, 357; cf. Martial. 14, 20: bella latronum (ludere).

3. Latro, onis, m., Porcius: berømt Taler og Rhetor, Samtidig med og Ven af M. Ann. Seneca; vid. Senec. Contr. 1, praef.; heder primus clari nominis professor, Quintil. 10, 5, 18; — B) df. Latrōniānus, 3, color (sc. orationis), Senec. l. c. 7.

lătrōcĭnālis, e, [latrocinium]: hørende til Røvere, manus: en Røverbande, Appul.; df. — lătrōcĭnālĭter, adv.: paa Røveres Vis, Capella. — *lătrōcĭnātĭo, onis, f.: Røveri el. Stratenrøveri, Plin. 19, 19; — lătrōcĭnātor, oris, m.: en Røver el. Stratenrøver, Dig.; o. — lătrōcĭnĭum, i, n.; I) „egenl."; A) oprdl.: Krigstieneste; - qui apud regem in latricinio fuisti, Plaut. frgm. ap. Non.; — b) „poet." ogs. om Schakspillet; s. und. 2. latro, o. Ovid. A. A. 2, 207; — B) df. sædv.: Røveri el. Stratenrøveri; ex occultis insidiis in apertum latrocinium etc., Cic. Catil. 3, 1; in furto aut latrocinio comprehensi, Caes.;

– paa Røverens Vis el. Maade; pugna latrocinio ... similis, Sall. Jug. 97; – ogs. Sørøveri, Vell. 2, 73; men latrocinio maris vitam tolerare, Justin.; — II) „overf."; A) aabenbart el. voldsomt Bedrageri el. anden røversk Adfærd, (navnl. som øves imod Medborgere, og i Modsætn. af furtum); – furtim et per latrocinia ... ad imperia et ad honores niti, Sall. Jug. 4; cf. Cic. R. Am. 22; — 2) df. abstr. pr. concr.: Røverbande el. røversk Complot imod den alm. Sikkerhed; si ex tanto latrocinio iste unus tolleretur, Cic. Catil. 1, 13; — B) Schakspillet; – Sive latrocinii sub imagine calculus ibit, Ovid. A. A. 2, 207; — [flgd.].

lătrōcĭnor, atus sum, 1, v. dep. n., [2.latro]; I) oprdl.: gjør Krigstjeneste, Plaut. Mil. gl. 2, 6, 19, o. id. Trin. 2, 4, 198; — II) df. sædv.: er Røver el. Stratenrøver, s. und. 2.latro; – liberam vagandi latrocinandique facultatem habere, Hirt. B. G. 8, 32; – ogs. aabenbart el. voldsomt at bedrage el. udplyndre (navnl. sine Medborgere); – latrocinantem interfici etc., Cic. Catil. 2, 7; cf. id. Mil. 7; — B) „overf."; a) om en Rovfisk: latrocinari ex occulto, Plin. 9, 57; — b) latrocinans medicus, (som gjør en Dissection, som anatomerer), Cels. — Lătrōnĭanus, 3, s. und. 3.Latro.

*lātruncŭlārĭus, 3; oprdl.: hørende til en Soldat; vid. 2.latro ab in.; df. „overf.": hørende til Schakspillet; ∾ tabula, Schakbrettet, Senec. Ep. 117; o. — lătruncŭlātor, oris, m.: som anstiller en Undersøgelse imod Røvere, Dig.; af — lătruncŭlus, i, m., dem. af 2.latro; I) oprdl.: Soldat; df. „overf.": Brikke i Schakspillet; – latrunculis ludere, (spille Schak), Senec. Ep. 106; — II) sædv.: Røver el. Stratenrøver; s. und. 2.latro; vid. Cic. Prov. Cons. 7; navnl. ogs.: mod hvem der føres Krig uden foregaaende Erklæring, (opp. hostis), Dig.; cf. Vopisc. Firm. 2. — lātŭmĭa, ae, f., s. und. lautumiae.

1.lātus, 3, [besl. m. πλατύς]; I) „egenl." om Rummet; A) „alm.": bred, via, Cic., mare, id.; – compar., s. nedenf.; superl., ∾ flumen, Caes.; – obnixus latis humeris, Virg. Aen. 9, 725; cf. ibd. 5, 312; – men neutr. absol.: in latum crescere, Ovid. Met. 1, 336; – ogs. tilføies Maalet in acc., ogs. in gen., el. in abl.; – fossa quindecim pedes lata, Caes. B. G 7, 72; singula latera pedum lata tricenum, Plin. 36, 19; longum sesquipede, latum pede, id. 35, 49; cf. Caes. B. G. 7, 19; — B) „bes." ogs.; a) ligel. om Rummet: vid el. udstrakt, af stort Omfang, stor; – ∾ fundi, Virg. Ge. 2, 468, agri, Liv.; cf. Ovid. Met. 2, 307, o. Hor. Od. 1, 12, 57; ∾ moenia, Virg.; cf. id. Aen. 2, 482; — b) om Personer: bred, bredskuldret; ogs. kæmpestor el. uhyre; – non sic altos, quemadmodum latos et lacertosos viros etc., Colum. 1, 9; men lato ... caligat in hoste, Sil. 1, 499; ligel. om Lemmerne; ∾ humeri, (s. ovenf.), artus (pl.), Tac. Ann. 2, 21; – ogs. som gjør sig bred el. stor; quum lati incesserunt (histriones), Senec. Ep. 76; ligel. Hor. Sat. 2, 3, 82: latus ut in circo spatiere, (brystende dig); – comisk er Phaedr. 1, 24: an bove esset latior? — II) „fig."; A) „alm.": bred, vid, omfattende; – lata verba, Cic. d. Or. 3, 12, (som udtales bredt el. tykt); minus claram et quasi latiorem (vocem facere), Quintil. 11, 3, 82; ∾ interpretatio, (naar Ordene tages mindre strængt), Dig.; lata gloria, Plin. Ep. 4, 12, (som gjør Opsigt; opp. magna gloria); ∾ culpa, (aabenbar el. haandgribelig), Dig.; ∾ fuga, (naar Exulanten er indskrænket til et bestemt Sted), ibd.; — B) „bes." om Foredraget: vidtløftig, udførlig, rig; – oratio Academicorum liberior et latior, quam etc., Cic. Brut. 31; genus orandi latum et sonans, Tac. Hist. 1, 90; latiore quadam comprehensione, Quintil. 2, 5, 14; – Aeschines nonne his latior et audentior, id. 12, 10, 33.

2.lătus, ĕris, n., [besl. m. frgd., dog m. forandret Qvantitet]; I) „egenl."; A) „alm.": Siden hos Mennesker og Dyr; df. om Ting: hvad der er imellem Forsiden og Bagsiden; – dolor lateris el. laterum, Smerte el. Sting i Siden, Cic., Hor., Cels.; juxta se dextro latere collocavit, Suet. Ner. 13; – men om Tyren: latus niveum (acc. graec.) molli fultus hyacintho, Virg. Ecl. 6, 53; – latus unum castrorum, Caes.; ∾ (insulae), id. B. G. 5, 13; – navnl. ogs. i Krigssproget: a fronte, a tergo, a lateribus (teneri: holdes indesluttet fra alle Sider), Cic. Phil. 3, 13; men equites ad latera disponere, (paa Hærens Fløie), Caes.; aperto latere aggredi, (i den aabne Flanke), id.; – latus aedificii, (Fløi deraf), Plin. Ep. 2, 17; ∾ navis, Virg.; cf. Hor. Od. 1, 14, 4; men ∾ mundi, ibd. 1, 22, 19; – navnl. heder om Fægterne: latus praebere el. dare, (blotte sig), Val. Fl.; s. ogs. nedenf.; men artifex lateris, Ovid. A. A. 3, 351; rimel. en Balletdandser; — B) „bes." ogs.; a) med Hensyn paa Taleren og Stemmen: Brystet; ogs. Stemmen selv; – bonis lateribus, Cic. d. Senect. 5; est enim munus (oratoris) non ingenii solum, sed laterum etiam et virium etc., ibd. 9; cf. id. d. Or. 1, 25 o. 60; – men id. d. Senect. 9: ex lateribus etc., bruges latera om Brystets og Sidernes stærke Bygning; men latere petitus imo spiritus, Hor. Epod. 11, 10, (i. e. imo pectore); — b) „meton." ogs. for Legemet el. Kroppen; latus fessum militia, Hor. Od. 2, 7, 18; cf. ibd. 3, 10, 20; ligel. Ovid. Met. 3, 23: latus submisit in herba; — II) „overf."; A) „alm."; a) „alleg.": dare latus alicui, (blotte sig for nogens Angreb), vid. Tibull. 1, 4, 52; ligel. praebere latus adulatoribus, (lade sig skuffe el. blende af dem), Senec.; cf. Hor. Sat. 1, 3, 59; men Ter. Heaut. 4, 2, 5: tecto latere abscedere, (komme vel derfra); — b) om nogens Omgivelser; a latere tyranni, Liv. 24, 5, (i. e. familiares regis); cf. Martial. 6, 68; ille tuum ... dulce latus, (i. e. familiarissimus tuus); – men tegere latus alicujus el. alicui, Hirt. B. Al. 52, o. Hor. Sat. 2, 5, 18: at gaae ved nogens Side, (bes. paa nogens venstre Side, for at bevise ham Ære); ligel. latus alicui claudere, Juvenal.; ligel. latus alicui dare, Senec.; – omvendt heder: adhaerere lateri (alicujus), Liv. 39, 25: være nogen paa Siden, ideligen at true nogen, odl.; — B) „bes." betegner latus: Side, d. e. Slægtskab; a meo tuoque latere etc., Plin. Ep. 8, 10; ogs. Sideslægtskab; sunt et ex lateribus cognati, ut fratres sororesque, Dig. — 3. lātus, 3: partic. af fero. — lătuscŭlum, i, n., demin. af 2.latus: liden Side; ∾ laneum, (dunblød), Catull. 25; – men latuscula speculorum, Lucr. 4, 312.

†laudābĭlis, e, [laudo]: rosværdig, orator, Cic., carmen, Hor. A. P. 403; honestum ... naturā esse laudabile, Cic. Off. 1, 4; cf. Auct. ad Her. 3, 4; – compar. melioremne efficit virum aut laudabiliorem (voluptas)? Cic. Parad. 1, 2; cf. Liv. 36, 21; — II) „overf.": god el. fortrinlig i sit Slags; maxime laudabile mel rutilum, Plin.; cf. id. 17, 3; men vinum laudabilius, id. 14, 4; df. — laudābĭlĭtas, atis, f.: Rosværdighed; df. som Ærestitel for el. til en Comes metallorum, Cod. Theod.; o. — laudābĭlĭter, adv.: rosværdigen, hæderligen; ad recte, honeste, laudabiliter vivendum etc., Cic. Tusc. 5, 5; – compar., Val. Max. 5, 1, 2.

*laudāte, adv.; „egenl.": rosværdigen; df. „overf": fortrinligen i sit Slags; – regias domos laudatissime ebore exornans, Plin. 36, 5; — laudātĭo, onis, f.: Rosen, at rose; df. A) „alm.": Lovtale; – si etc., quam lauream cum tua laudatione conferrem? Cic. Fam. 15, 6 ligel. c. gen. subj.: ∾ hominis turpissimi, id. Pis. 29; – oftere c. gen. obj.: laudationes ... eorum, qui etc., id. Fin. 2, 35; ligel. ∾ legis, Quintil.; s. ogs. nedenf.; — B) „bes."; a) Lovtale, rosende Vidnesbyrd for el. i Retten til den Anklagedes Fordel; vid. Cic. Coel. 2, id. Font. 2, o. id. Flacc. 15; ligel. ∾ judi-

cialis, Suet. Aug. 56; f. ogf. und. laudator; — b) laudatio funebris, Cic. Mil. 13, Liv., Quintil., ogf. absol. laudatio: Ligtale el. Mindetale, alicujus (over nogen), Liv. 2, 61; cf. id 5, 50: ut earum ··· laudatio solennis esset; cf. Cic. d. Senect. 4, o. id. Fin. 2, 35; o. — laudātīvus, 3: hørende el. passende til en Lovtale; bf. i Rhetoriken, ∾ genus orationis, f. demonstrativum g. or.: det fremstillende Foredrag; vid. Quintil. 3, 4, 12, oftere; ∾ materia, id.; - ogf. absol.: laudativa tota, quae est tertia rhetorices pars, id. 2, 15, 20; — [laudo].

†laudātor, oris, m., [laudo]; A) „alm.": en Lovtaler; ∾ integritatis et elegantiae (meae), Cic. Att. 6, 2; ∾ tuus, (som roser dig), id.; ogf. absol.: ∾ verus, Hor. A. P. 433; cf. Ovid. Her. 21, 33; — B) „bes."; a) som for el. i Retten taler el. vidner til den Anklagedes Fordel, f. und. laudatio; - excitare laudatores, Cic. Balb. 18; cf. id. Verr. 5, 22; (slige laudatores bleve neml. undert. af el. fra Provinsen sendte til Rom i dette Ærinde); — b) som holder en Mindetale el. Ligtale over nogen; - idem in utroque (et collega et fratre) laudator fuit, Liv. 2, 47; cf. Plin. Ep. 2, 1; bf. — laudātōrĭus, 3: hørende til en Lovtale, Fulgent.; o. — laudātrix, īcis, f.: Lovtalerinde; - ∾ vitiorum fama popularis, Cic. Tusc. 3, 2; cf. Ovid. Her. 17, 126. — laudatus, 3: partic. o. adj. af laudo. — laudicoenus, i, m., [laudo, coena]: som roser (den Reciterende) for at indbydes til et Maaltid Mad, hvorom f. Plin. Ep. 2, 14.

laudo, avi, atum, 1, v. a., [laus]; I) „egenl."; A) „alm.": roser el. berømmer; - ∾ ornatius, (opp. vituperare asperius), Cic. d. Or. 2, 9; ∾ maligne, Hor. Ep. 2, 1, 209, nimis valde, (overdrevent), Cic., ore pleniore, (i fuldere el. stærkere Udtryk), id. Off. 1, 18; - „poet." ogf. ∾ aliquem, (prise lykkelig), Hor. Sat. 1, 1, 9; cf. ibd. 3 o. 109; ogf. c. gen.: ∾ aliquem leti, (i. e. ob letum), Sil.; - mihi illam laudas? Ter.; men laudatus alicui, (f. ab aliquo), Cic. Fam. 1, 9; cf. Tac. Ann. 4, 57; endel. ∾ laudibus, (rose overmaade), Plaut.; cf. Cic. Leg. 3, 1; — B) „bes."; a) roser el. berømmer offentligen; - donatum atque laudatum magnifice pro concione (Jugurtham) etc., vid. Sall. Jug. 8; f. ogf. und. laudatio o. laudator; — b) holder Mindetale el. Ligtale over nogen; - (Serranum) laudavit pater scripto meo, Cic. Qu. Fr. 3, 8; cf. id. Mur. 36; — c) antager, holder for tienlig, odl.; - apri cerebrum contra serpentes laudatur, Plin. 28, 42; — II) „overf.": anfører, angiver, nævner; - Idque ut scias, Jovem supremum testem laudo, Plaut. Capt. 2, 3, 66; cf. Cic. Brut. 11, o. id. d. Or. 3, 18 o. 49, bes. ogf. Gell. 2, 6; — III) partic. laudatus, 3, ogf. som adj.; A) om Personer og Begreber: rosværdig, fortræffelig, ypperlig, odl.; - Laetus sum, laudari me abs te, pater, a laudato viro, Naev. ap. Cic. Fam. 15, 6, oftere; cf. Ovid. Met. 9, 715, hvor superl.; - laudatarum omnium artium procreatrix philosophia, Cic. d. Or. 1, 3; - compar., f. nedenf.; — B) om Ting: god el. tienlig el. dygtig i sit Slags; saccharon et Arabia fert, sed laudatius India, Plin. 12, 17; feniculum pulmonibus laudatissimum, id. 20, 96.

laurāgo, īnis, f., [laurus]: en laurbæragtig Plante, Appul. — laurĕa, ae, f., f. und. laureus; bf. — laurĕātus, 3: bekranset el. smykket med Laurbærgrene, navnl. i Anledning af en Seier; - ∾ lictores, Cic., fasces, id.; ∾ litterae, Liv. 45, 1; ogf. absol. laureatae (sc. litterae), vid. Tac. Agric. 18; - ogf. i Anledning af andre lykkelige el. hæderlige Begivenheder; vid. Cic. Mur. 41: imaginem parentis sui ··· laureatam etc.

Laurens, tis, Laurentīnus, 3, Laurentis, īdis, f., o. Laurentius, 3, f. und. flgd. — Laurentum, i, n.: Kystby i Latium, imellem Ostia o. Lavinium; vid. Mela 2, 4, o. Plin. 3, 9; — B) bf. 1) Laurens, tis, adj., ager, (det Laurentinske), Liv. 1, 4, arva, Virg.; cf. id. Aen. 5, 797: Laurentem attingere Tibrim; f. ogf. Plin. Ep. 2, 17, und. Laurentinus; - ogf. subst. Laurentes: Byens og Egnens Indvaanere, Liv. 8, 11, o. Virg. 12, 137; — b) „poet." ogf. f. romersk, bella, Sil., praeda, id.; - 2) Laurentīnus, 3: = frgd., via, Plin. Ep. 2, 1, litus, Martial.; — b) bf. subst., Laurentinum, - (sc. praedium), vid. Plin. Ep. 2, 17, (hvor det ogf. heder Laurens); — 3) Laurentis, īdis, fem. adj., terra, Enn. ap. Prisc.; — 4) Laurentĭus, 3, palus, Virg. Aen. 10, 709.

laurĕŏla, ae, f., demin. af laurea: Laurbærgren el. Laurbærkrands, navnl. som Ærestegn for de Triumpherende; bf. ogf. „overf.": Triumphen selv; - tantum modo ut haberem negotii, quod esset ad laureolam satis, Cic. Fam. 2, 10; cf. id. Att. 5, 20, (hvor laureolam in mustaceo quaerere, som Ordsprog, om en daarlig el. mislykket Stræben, navnl. efter Triumphens Ære; f. und. mustaceum). — Laurĕŏlus, i, m.: Navnet paa en berygtet Røver; vid. Juvenal. 8, 184, o. Martial. Spect. 7.

*Laurētum, i, n.: et med Laurbærtræer bevoxet Sted, en Laurbærskov; - bf. et saal. benævnt Sted paa Aventinerbierget, Varr., Plin.; o. — laurĕus, 3: af Laurbærtræet el. hørende dertil, folia, Cato, vectes, id., nemus (Laurbærlund), Martial.; men ∾ pira, (af deres Laurbærlugt), Plin.; men ∾ cerasa, id., (som ere indpodede paa Laurbærtræet); — b) som er giort af Laurbærgrene, corona, Liv. 23, 11, o. Cic. Pis. 24; — II) bf. som subst., laurea; A) sc. arbor: Laurbærtræet; - laurea in puppi navis longae enata, Liv. 32, 1; spissa ramis laurea, Hor. Od. 2, 15, 9; — B) sc. corona el. virga: Laurbærkrans el. Laurbærgren, som navnl. de Triumpherende bare paa Hovedet; bf. ogf. „meton.": Triumphen selv, el. en triumphbringende Seier; - si etc., quam lauream cum tua laudatione conferrem? Cic. Fam. 15, 6; ligel. deportare lauream, (komme hiem med Seier og Triumph), Tac. Ann. 2, 26; cf. Cic. Pis. 26; - undert. nøiedes den til Triumph berettigede Seierherre med at bringe Jupyiter paa Capitolium en Laurbærkrans; vid. Plin. Pan. 8, o. Suet. Dom. 6; — b) ligesom Laurbærtræet er Apollo helliget, saa bærer han ogf. en Laurbærkrans, hvormed ogf. hans Yndlinger, de sande Digtere, ere smykkede; - vid. Ovid. Rem. 75, o. Hor. Od. 4, 2, 9; - ligel. bæres en Laurbærkrands af dem, som raadsporge Guden, Liv. 23, 11, ogf. af Flamines paa visse Festdage, Ovid. Fast. 3, 137; endel. bekransedes dermed Forfædrenes Billeder i Anledning af en heldig Begivenhed; vid. Cic. Mur. 41; - men „alleg." heder Cicero: primus in toga triumphum linguaeque lauream meritus, Plin. 7, 31; — [laurus]. — laurex el. laurix, (nomin. inus.), īcis, m.; pl. laurices: spæde Kaninunger, (som lækker Spise); vid. Plin. 8, 81.

laurĭcŏmus, 3, [laurus, coma]: med Laurbærløv, med Laurbærtræer, mons, Lucr. 6, 152. — laurĭfer, a, um, [laurus, fero]; I) som frembringer Laurbærtræer, tellus, Plin. 15, 40; — II) som bærer en Laurbærkrans, juventa, Lucan. 8, 25. — laurĭger, a, um, [laurus, gero]: bærende en Laurbærkrans; laurigero sacrata palatia Phoebo, Ovid. A. A. 3, 389; - ogf. „alm.": omvunden el. smykket med Laurbær; ∾ manus, (Phoebi), vid. Propert. 4, 6, 54; men ∾ cuspis, (den laurbæromvundne Lanse), Martial. 7, 6. — laurīnus, 3, [laurus], ligesom laureus: af Laurbærtræet el. af Laurbær, folium, Plin., oleum, id. — Lauriōtis, īdis, f.: benævnt efter Egnen Laurion i Attika; vid. Plin. 34, 34. — lauripŏtens, tis, adj., [laurus]: laurbærmægtig, Epithet til Apollo, Capella. — Lauron, ōnis, f.: By i Hisp. Tarr., Flor. 3, 22, o. id. 4, 22; — B) bf. Laurōnensis, e, vina, Plin. 14, 8.

laurus, i, (gen. laurus, Plin., abl. lauru, nomin. pl. laurus, Tibull.), f.: Laurbærtræet, Lauren; vid.

Plin. 15, 39 o. 40; silva lauri, id.; sub laura mea, Hor. Od. 7, 19; — B) „bes." er derom at mærke; Lauren (laurus, δάφνη, s. und. Daphne) er Apollo hellig; vid. Phaedr. 3, 17; selv er Guden smykket dermed; vid. Ovid. Met. 1, 559; – ogs. bæres Lauren af Gudens Begeistrede og Yndlinger, (el. af de sande Digtere); vid. Ovid. Pont. 2, 7, 67, o. Hor. Od. 4, 2, 6; — b) men ligesom Apollo ogs. er Spaadommens Gud, bæres ogs. hans Laure af dem, der adspørge hans Orakel i Delphi; vid. Liv. 23, 11; - ogs. spaaede man deraf; vid. Tibull. 2, 5, 81, o. Propert. 2, 21, 36; - hvf. ogs. (laurus) praescia futuri, Claudian.; cf. Tibull. 2, 5, 63, o. Juvenal. 7, 19; — c) hvorledes den paa en vis Fest (Aarets ældste Begyndelse) bares af flamines, og smykkede visse hellige Steder, vid. Ovid. Fast. 3, 137 flgd.; — B) „alm." er Lauren Glædens og Kraftens og Seierens herlige Symbol; derfor bæres dens Krans (laurea el. synecd. laurus) af den triumpherende Feltherre; ogs. hans lictores, fasces, litterae, omvindes med Laurbærgrene; s. und. laureatus o. laurea; s. ogs. „bes." Plin. 16, 52: laurus triumphis proprie dicatur etc.; — II) „metonym." staaer ogs. laurus, ligesom laurea, f. Triumphen selv; – laurus nostra incurrit in oculos etc., Cic. Fam. 2, 16; Laurus Sarmatica, Martial. 7, 5, Parthica, Plin. Pan. 14; — not.: s. ogs. Cic. Mur. 41 und. laureatus.

1. laus, dis, f., [rimel. besl. m. κλύω, κλέος]; I) „egenl."; A) „alm.": Ros, Berømmelse; – qui in laude vixerunt, (berømte Mænd), Cic.; esse in laude et gratia cum populo, id. Verr. Act. 1, 17; et in laude et in vitio nomen (aemulationis est), id. Tusc. 4, 8; ligel. laus est, c. inf., Hor. Ep. 1, 17, 34; neque hoc in laude tua pono, Cic.; ligel. haec in laudem dicuntur, Gell.; – dicere laudes alicujus, (besynge), Virg. Ecl. 6, 6; ligel. dicere laudes de aliquo, Ovid. Pont. 4, 13, 36; ligel. habere laudes de aliquo, Cic. Att. 13, 18, (holde en Lovtale); men Ovid. Her. 17, 18: habere laudem de aliquo, (have Fordel over nogen); men laudem habere, Cic. Brut. 13, (fortiene Ros); cf. id. Off. 2, 13: parere sibi laudem ex re aliqua; – hoc mihi est laudi, (geraader mig til Ære), Hor., Ovid.; Fabio laudi datum (est), quod etc., Cic. Tusc. 1, 2; ligel. laudi ducitur alicui, Nep. praef.; – laudes et grates diis agere, (prise og takke dem), Liv. 7, 36; cf. Tac. Ann. 1, 69; – laude aliquem afficere, (berømme, ære), Cic.; laudem alicui tribuere, id.; laudes alicujus celebrare, id.; — B) „bes." ogs.: Lovtale el. Lovsang, odl.; Quid prius dicam solitis parentum Laudibus, (deres vante Lovsang til Guddommen), Hor. Od. 1, 12, 13; – men laudes funebres, Liv. 8, 40, supremae, Plin. 7, 45, ligesom laudatio: Mindetale over en Afdød; — II) „overf."; A) berømmelig Daad el. rosværdig Handling, Fortieneste; – vir abundans bellicis laudibus (Pompejus), Cic. Off. 1, 22; sunt hic etiam sua praemia laudi, Virg. Aen. 1, 461; cf. ibd. 9, 252; men quarum laudum gloriam adamaris, etc., Cic. Fam. 2, 4; ligel. nostras laudes in astra sustulit, id. Att. 2, 12; — B) om Ting: Fortrinlighed el. fortrinlig Brugbarhed, odl.; – Creticae cotes diu maximam laudem habuere, Plin. 36, 47; coccum Galatiae in maxima laude est, id. 9, 65; — 2. Laus, dis, f.: Navnet paa flere Byer; navnl. ogs. paa en By i Gall. Cisalp., Cic. Qu. Fr. 2, 15; heder ogs. Laus Pompeji, Plin. 3, 21.

laute, adv. af lautus; oprdl.: vasket, renligen, rent; df. sædv. „fig."; A) „overf.": prægtigen, paa fornem Fod; – laute exornatus: rigt pyntet, Plaut.; quod vivebat laute, Nep. Chabr. 3; cf. Ter. Ad. 5, 1, 2; – compar., Suet. Calig. 55; superl., s. nedenf.; – ogs. dygtigen, hæderligen; melius tueri et lautius etc., Cic. Tusc. 1, 1; — B) „ment.": skiønt, artigen, ludificare aliquem, Plaut.; cf. Cic. Lael. 26 e poët., hvor superl. lautissime; – ogs. som Udraab: facete, laute, lepide, (skiønt, prægtigt)! Ter. Eun. 3, 1, 37.

lautia, orum, n., [rimel. besl. m. lautus]: de Foræringer, (navnl. Køkken med Tilbehør), der i Rom paa offenlig Bekostning tildeltes venskabelige Staters Gesandter og andre høie Fremmede; – locus, (frit Qvarter) inde lautiaque legatis praeberi jussa, Liv. 28, 38; cf. id. 30, 17, oftere; — II) hos Appul. ogs. „overf." o. ironisk, lautia praebere: at forsørge.

lautĭtĭa, ae, f., [lautus]: overdaadig Pragt i Bolig og Levemaade; vid. Senec. Ep. 114, hvor ogs.: deinde ad coenas lautitia transfertur (sc. ab aedilicils); cf. Plin. 35, 46: summa coenarum lautitia; men med Lune: fama de nova mea lautitia etc., Cic. Fam. 9, 16; – ogs. in pl., Suet. Caes. 46, o. id. Aug. 71. — lautiuscŭlus, 3, demin. af compar. lautior: temmelig prægtig el. galant, vestis; ∾ Appul.

Lautŭlae, (Lautolae), arum, f., [lavo], (sc. aquae); I) Sted i Rom med varme Bade, Varr. L. L. 5, 32; cf. Serv. ad Virg. Aen. 8, 361; — II) ligel. Sted med varme Bade i Latium, imellem Anxur o. Fundi, Liv. 7, 39. — lautŭmĭae, (lātŏmĭae), arum, f., (λατομία, i. e. lapicidina); I) „alm.": Stenbrud, (hvis Bearbeidelse var en hyppig Forbryderstraf); – vel in lautumiis, vel in pistrino ··· aetatem agere etc., Plaut. Poen. 4, 2, 5; Inde ibis porro in latomias lapidarias, id. Capt. 3, 5, 65; — II) df. „bes.": et i Sten udhugget Fængsel; A) i Syracus, hvorom Cic. Verr. 5, 57: (Lautumiae Syracusanae) ··· opus est ingens ··· totum ex saxo etc.; — B) med Henspillen herpaa brugtes ogs. i Rom: Lautumiae, el. carcer Lautumiarum, f. carcer Tullianus; – triumviri carceris Lautumiarum etc., Liv. 32, 26; cf. id. 37, 3; df. — lautumius, 3: hørende til et Stenbrud; ∾ carcer, Senec. Cons. ad Marc. 17. — lautus, 3: partic. o. adj. af lavo.

*lăvācrum, i, n.: et Bad; ∾ refrigerantia, Gell. 1, 2; — lăvandria, orum, n.: Vask el. Tøi til at vaske; elutriare lintea et lavandria, Laber. ap. Gell. 16, 7; — lăvātio, onis, f.; I) „egenl.": Vasken, Baden, Badning el. Bad; – ∾ calida, Cels., ogs. ∾ calidae aquae, Plin.; vasa ad lavationem, Cic. frgm. ap. Colum.; — II) „overf.": Badekar el. Badetøi, hvad der hører til Badning, Dig.; ∾ argentea, Phaedr. 4, 4; cf. Cic. Fam. 9, 5; – ogs. Bad el. Badested el. Badekammer, odl., Vitruv.; o. — lăvātrīna, ae, f., Varr., s. und. latrina; — [lavo].

laver, ĕris, n.: etslags Plante, sædv. sion, germ. Merk, Plin. 22, 41. — †Lăverna, ae, f.: den Gudinde, til hvilken Tyve og Bedragere bade om Beskyttelse; efter schol. Cruq. ad Hor. Ep. 1, 16, 60: fortasse dicta a latendo, nam fures olim laterniones et laverniones dicebantur; – df. Hor. l. c.: pulchra Laverna, Da mihi fallere, etc.; df. — Lăvernālis, e, porta: en af Roms Porte, (i Nærheden af et Altar for denne Gudinde), Varr.; o. — lăvernio, onis, m.: en Tyv, Fest. p. 117 (Müll.); s. ogs. ovenf. und. Laverna.

Lavici, etc., s. und. Labici. — Lāvīnĭa, ae, f.: Datter af K. Latinus og Gemalinde af Æneas; vid. Liv. 1, 1 o. 2, ogs. Virg. Aen. 6, 764, o. Ovid. Met. 14, 449 o. 570; s. ogs. und. flgd. — Lāvīnĭum, i, n.: By i Latium, bygget af Æneas, og benævnt efter hans Gemalinde; s. und. frgd.; s. ogs. Ovid. Met. 15, 728; — B) df. 1) Lāvīnienses, ium, m.: Indvaanerne af Byen L., Varr.; — 2) Lāvīnĭus, 3: lavinisk, arva, Virg. Aen. 4, 236, litora, ibd. 1, in.; men ∾ sedes, (s. Lavinium), Lucan.; — 3) Lāvīnus, 3, poët. f. Lavinius, litora, Prop. 2, 25, 64; dog kan gen. Lavini, (Virg. Aen. 6, 84, oftere), være ctr. f. Lavinii. — lăvĭto, are, v. a., intens. af flgd., Auct. ap. Merul. frgm. Enn. p. 308.

lăvo, lāvi, lavatum, lautum o. lōtum, 1 o. 3, v. a. o. n., λούω; I) „egenl."; A) „alm.": vasker el. bader; – manus lava, et coena, vid. Cic. d. Or. 2, 60; qui Xantho lavis crines amne, Hor. Od. 4, 6, 26; men id. Sat. 2, 3, 21: quo ··· pedes lavisset ··· aere, (s. in el. ex quo vase aereo); men Sacra lavaturas

mane petebat aquas, Ovid. Fast. 3, 12; - df. medial, lavari: at bade sig, in fluminibus, Caes. B. G. 4, 1; cf. Ovid. Her. 21, 177; men lavari cum aliquo, (i Selskab med nogen), Cic. Off. 1, 35; - for partic. lavatus, 3, Plaut. Poen. 1, 2, inc., bruges sædv. i denne Bem., lotus, 3: vasket el. renvasket, vestimenta, Petron., pedes, Plin.; dog ogs. lautus, 3, manus, Hor. Sat. 2, 3, 381; navnl. ogs. om den, der har været i Bad før Maaltidet; vid. Cic. Dejot. 7, o. Ter. Phorm. 2, 2, 25; — b) ogs. er at mærke lavare, (absol. f. lavare se): at bade sig, at gaae i Bad; ubi nos laverimus, si voles, lavato, Ter. Eun. 3, 5, 48; men ibd. 53: abeunt lavatum; cf. Hor. Sat. 1, 3 o. 6; men lavanti regi ··· nunciatum dicunt etc., Liv. 44, 6; — B) „bef." o. „poet.": væder, bader, befugter; tabellas ··· lacrimis lavis, Plaut. Pseud. 1, 1, 8; quas ··· mare lavit arenas, Ovid. Met. 7, 267; cf. Virg. Aen. 10, 727; — II) „overf.": bortskyller el. fordriver; mala vino lavere, Hor. Od. 3, 12, 2; venias nunc precibus lautum peccatum tuum, Ter. Phorm. 5, 7, 80; - comisk er lavere alvum marsupio, (udtømme og ligesom rense), Varr. ap. Non.; — III) hertil er endnu at mærke: partic. lautus, 3, som adj.; A) om Personer: fornem, artig, galant; - quum in primis lautus esset eques Romanus, Nep. Att. 13; cf. Cic. Verr. 1, 6; - compar., ∾ liberti, id. Att. 13, 51; superl., s. nedenf.; - men med Lune: valde jam lautus es, qui etc., (du er da bleven saa fornem, osv.), id. Fam. 7, 14; - ogs. c. inf.: rhombos ··· libertis ponere lautus, (som viser sit Galanteri deri), Pers. 6, 23; — B) om Ting, ogs. om Begreber; a) prægtig, smagfuld, fin, supellex, Cic.; ad lautiora opera, (til finere Arbeider el. Meubler) etc., Plin.; coena lautissima, Plin. Ep.; men Cic. Pis. 27: nihil apud hunc lautum, nihil elegans, etc.; — b) rig, rigelig, anselig, patrimonium, Cic.; cf. Ter. Heaut. 4, 5, 50; men civitas ··· tam lauta, quam nobilis, Cic. Fam. 13, 32; cf. Virg. Aen. 8, 361; — c) ogs. om Begreber: illa liberalitas (quae opera fit) lautior ac splendidior, (ædlere el. smukkere), Cic. Off. 2, 15; lautum negotium: hæderlig Forretning, id. Att. 6, 1; men lautissima cura, (den omhyggeligste Pleie, Plin. 19, 42.

*laxāmentum, i, n.; I) „egentl.": Udvidelse i Rummet, Rum el. Plads; - ∾ amplum cellae (efficere), Vitruv. 4, 7; - ogs. Plads el. Aabning; ventus per minima laxamentum sibi parat, Senec.; - ∾ ventris, (Afførelse), Macrob.; — B) ogs. concret: vidt Rum el. vid Plads, Vitruv. 5, 9; — II) „fig."; A) Ophør, Hvile, Tidsfrist; - si quid laxamenti a bello esset, Liv. 9, 41; cf. id. 7, 38; ligel. nactus pusillum laxamenti, Trebon. ap. Cic. Fam. 12, 16; — B) Lettelse, Lindring, Formildelse; - legem nihil laxamenti, nec veniae habere, Liv. 2, 3; cf. Cic. Cluent. 33; — laxātio, onis, f., ligesom frgd.: Udvidelse el. Mellemrum, duorum digitorum, (af to Fingres Bredde), Vitruv.; — II) „fig.": Lindring, Coel. Aur.; o. — laxātivus, 3, hos Lægerne: lindrende el. formildende, cataplasma, Coel. Aur.; — [laxo]. — laxatus, 3: partic. o. adj. af laxo.

laxe, adv. af laxus; I) „egentl." om Rummet: vidt el. vide, rummeligen, habitare, Cic.; ne laxe capiat (surculum ramus), aut ne parum, (at Aabningen er for vid el. for smal), Plin. 17, 24; - ogs. vidt el. langt; ∾ distare, (være langt derfra), Plin.; - compar., nec aliud (metallum) laxius dilatatur, (quam aurum), id.; superl., laxissime vagatur Mercurii stella, id.; — II) „fig."; A) „bef." om Tiden og Tallet, - laxius proferre diem, Cic. Att. 13, 14; men ibd. 15, 20: laxius volo (sc. curari pecuniam: med længere Udsættelse, med længere Terminer); - de numero pastorum laxius constituere, (antage et større Antal; opp. angustius const.), Varr.; — B) „alm.": frit, uindskrænket; - in hostico laxius rapto vivere, Liv. 28, 24; men Sall. Jug. 85: Romanos ··· laxius licentiusque futuros, (de vilde giøre sig det mageligere, odl.), staaer adv. f. adj.

laxĭtas, atis, f., [laxus]; I) „egentl.": Vidde, Rummelighed; - in domo clari hominis ··· adhibenda est cura laxitatis, Cic. Off. 1, 39; laxitas loci, Sall. frgm. ap. Non., maris, Plin.; ∾ aëris, (den frie Luft), Pallad.; opportunam laxitatem praebere, Colum.; — II) „overf.": Blødhed, Slaphed, Arnob.

laxo, avi, atum, 1, v. a., [laxus], I) „egentl.": giør vid el. rummelig, giør videre eller større, udvider eller aabner; - ut forum laxaremus etc., Cic. Att. 4, 16; men laxata foramina retis, Ovid. Hal. 27; - ∾ manipulos, (udvide el. aabne dem), Caes. B. G. 2, 25; lilium ab angustiis in latitudinem paullatim se laxans, Plin. 21, 11; ∾ fores, (oplukke), Plin., claustra, Virg.; men id. Ge. 2, 331: laxant arva sinus, (aabne deres Skiød); - ∾ vincula epistolae, Nep., nodos Herculeos, Lucan.; men ∾ vocem, (aabne den Vei), Justin. 42, 4; men ∾ ructum, (fremkalde), Plin. 19, 26; — B) „bef."; a) løser, slapper; - ∾ arcum, (nedspænde), Phaedr. 3, 14; ad nervos laxandos oleum utile, Plin. 23, 80; ∾ intestina concreta, (neml. ved Afførelse odl.), id. 8, 54; men ∾ ferrum, (smelte det), Stat.; men Ovid. A. A. 3, 73: quam cito ··· laxantur corpora rugis, (blive rynkede); - ∾ rudentes, (fire Tougene), Virg., habenas, (give Tømmen), Val. Fl., frenos, Lucan.; — b) „poet." ogs. ligesom fortynder el. formindsker; laxabant astra tenebras, Stat.; men ∾ humeros pharetra graves, (lette eller befrie dem derfra), Senec. Herc. Oet. 787; — II) „fig."; A) „overf."; udvider, navnl. i Tiden, d. e. forlænger; ogs. udsætter, odl.; - ∾ diem fugae, Senec. Med.; men ∾ necessitatem dicendi longiore dierum spatio, Quintil. 10, 5, 22; — b) opløser, svækker; nulla scribendi securitate laxari, id.; men corpore laxati, (befriede derfra), Cic. d. Rep. 6, 15; men Liv. 26, 20: annona laxaverat (sc. se: Priserne vare faldne); ligel. vis morbi laxata, Curt.; - ut sibi ··· laxaret aliquid laboris, (skulde unde dem nogen Lettelse), Liv. 9, 16; men quies laxaverat artus, Virg. Aen. 5, 857; cf. Flor. 2, 4, ogs. Cic. d. Or. 3, 61, o. id. Brut. 93; — B) „ment."; a) opløser, svækker; ex eo (amore) ··· laxari aliquid, etc., Cic. Att. 6, 2; ∾ iram (formilde), Stat., temeritatem, (aflægge), Petron.; — b) letter eller lindrer; ut istis te molestiis laxes, (befrier dig derfra), Luccej. ap. Cic. Fam. 5, 14; ∾ animos ab laboribus, Liv. 32, 5; — not.: laxare, f. laxari el. laxare se, s. ovenf. Liv. 26, 20; — III) partic. laxatus, 3, ogs. som adj.: udvidet el. vid, adskilt el. opløst; A) „egentl."; ut primum laxatas sensit custodias, Liv. 21, 32; laxati ordines aciei abrumpuntur, Tac. Hist. 3, 25; membrana laxatior, Plin. 19, 3; men laxata pugna, (det afbrudte Slag), Liv. 21, 59; — B) „fig.", laxatus curis, Cic. Tusc. 1, 19; cf. id. d. Senect. 3.

laxus, 3, [efter Doederl. en anden Form af lassus]; I) „egentl.": vid, rummelig, aaben, hullet, (opp. astrictus); - laxos tenui de vimine circlos, etc., Virg. Ge. 3, 166; ∾ spatium, Senec.; - navnl. om Dragten; ferre sinu laxo, Hor. Sat. 2, 3, 171; male laxus in pede calceus haeret, id. ibd. 1, 3, 32; ∾ anulus, Ovid.; ∾ toga, Tibull.; - compar., ∾ domus, Vell., locus, Liv.; - ∾ janua, Ovid., compages, Virg. Aen. 1, 122; ∾ cutis, (med aabne Porer), Martial. 5, 80, ∾ vox, Gell. 13, 30, (som udtales med opspærret Mund); - laxiore agmine ire, Sall. fragm. ap. Non.; — b) slap, løs, arcus, (nedspændt), Virg., Hor., Ovid., funis, Hor., frena, Ovid., habenae, Virg.; hos Cic. Lael. 13, „alleg.": quam laxissimas habenas habere amicitiae, etc.; men caput laxum, Pers. 3, 53, (i. e. solutum et languidum, (som den Sovendes); — II) „fig."; A) „alm.": vid, stor, vidtløftig; - ∾ opes, Martial.; annona laxior, Liv. 2, 52, (rigere Forraad el. lettere Priser); - df. om Foredraget: laxioribus verbis dicere, (udførligere), Gell. 16, 1; — b) navnl. ogs. om Tiden:

diem statuo satis laxam, (temmelig lang Termin), Cic. Att. 6, 1; ligel. tempus laxius sibi postulavit, (længere Udsættelse), Plin. Ep. 4, 9; — B) „bes.": ligesom aaben el. uforvaret, d. e. skiødesløs, uagtsom, ligegyldig; milites laxiore imperio habere, Sall. Jug. 64; in quo (hoste) negligentiae laxior locus esset, Liv. 24, 8; s. ogs. ovens., Cic. Lael. 13.

lĕă, ae, fem. til leo, „poet." f. leaena: Løvinden, Lucr.; hirsutas cominus ire leas, Ovid. Fast. 5, 176. — 1. leaena, ae, f., λέαινα, (i. e. leo femina): Løvinden, fulva, torva, Virg., Gaetula, Hor., Libyca, Ovid.; cf. id. Met. 13, 547; men „alleg.": Quaenam te genuit sola sub rupe Leaena? Catull. 64, 154; - ∾ aerea, Cic. frgm. — 2. Leaena, ae, f.: Navnet paa en Hetære i Athenen, vid. Plin. 7, 23.

Lēander, (-drus), dri, m., Λείανδρος: en Yngling af Abydos ved Hellespontem, pleiede at svømme over til sin elskede Hero i det modliggende Sestus, indtil han omkom i det oprørte Hav, vid. Ovid. Her. 18 o. 19; — B) df. Lēandrĭcus, 3, natatus (pl.), Fulgent., o. Lēandrĭus, 3, Hellespontus, Sil. — Lĕarchus, i, m., Λέαρχος: Søn af Athamas o. Ino, hvem Faderen ombragte i Raseri; vid. Ovid. Met. 4, 515, o. Hygin.; — B) df. Learchēus, 3, umbrae, Ovid. Fast. 6 491; cf. id. ibd. 479.

Lĕbădia, (-ea, Plin.), ae, f.: By i Boeotien, hvorved Trophonius's Hule og Tempel, Cic. Div. 1, 34, Liv. 45, 27, o. Gell. 12, 5. — Lĕbĕdus (-os), i, f.: By i Jonien, nordlig for Colophon, Hor. Ep. 1, 11, 6, Plin. 5, 31. — lĕbes, ētis, m., λέβης: Metalkar, Kiedel, Bækken; - saadanne lebetes vare ofte af et fortrinligt Arbeide, hvorfor de ogsaa findes som Foræringer og Æresgaver; - vid. Ovid. Her. 3, 31, o. Virg. Aen. 3, 466; ligel. id. ibd. 266: Tertia dona facit geminos ex aere lebetas. — Lebynthus, (-os), el. Lebinthus, (-os), i, f., Λέβινθος: en af de sporadiske Øer, Mela 2, 7, o. Ovid. Met. 8, 222.

Lĕchaeum, i, n., Λέχαιον, o. Lechaeae, arum, f.: By og Havn ved de corinthiske (el. crisæiske) Havbugt, (ligeoverfor Cenchreae ved d. saroniske Bugt), Plin. 4, 5, Prop. 3, 20, 19, o. Liv. 32, 23; — B) df. Lĕchaeus, 3, spatia, Grat. Cyneg. 227.

lecte, adv. af 1. lectus: med Valg, fortræffeligen, Varr.; superl., lectissime, id. — lectica, ae, f., [best. m. 2. lectus]: etslags Sofabænk, navnl. som Bærestol; - lectica octophoro ferebatur, in qua pulvinus etc., Cic. Verr. 5, 11; cf. Catull. 5, 10, o. Hor. Sat. 2, 3, 214; - lecticae gestamine uti, (lade sig bære), Tac. Ann. 2, 2; ligel. lectica deferri, (om en Reisende), Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 12; cf. Suet. Aug. 43; s. ogs. und. lecticula; - aperire lecticam, (aabne dens Gardiner el. Vinduer), Cic.; cf. Juvenal. 3, 243; - lecticae usum alicui adimere, vid. Suet. Caes. 43; s. ogs. und. lecticarius; — not.: lectica scutorum, (opfyldt dermed), Cic. Phil. 2, 42; — II) „overf." el. ifølge etslags Lighed, heder lectica in arbore: det Sted paa Træet, hvor Grenene udbrede sig fra Stammen, (ligesom Sæder), Plin. 17, 22.

lectīcārĭŏla, ae, f.: som holder til med lecticarii, Martial. 12, 58; dem. af — lectīcārĭus, i, m., [lectica]: Bærestolbærer el. Porteur; vid. Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 12, o. Cic. R. Am. 46; — not.: sild. udgiorde lecticarii et eget Laug, hvf. castra lecticariorum, P. Vict. — lĕctīcŭla, ae, f., dem. af lectica, dog oftest for lectica el. Bærestol; - Scipio lecticula in aciem illatus, (han var neml. saaret), Liv. 24, 42; cf. Cic. Div. 1, 26; — B) ogs. kan mærkes; a) lecticula lucubratoria, (hvorpaa man arbeider el. studerer), vid. Suet. Aug. 78; s. ogs. und. lectulus; — b) Nep. Att. 22, bruges lecticula som Ligbaare; — II) „overf." heder ogs. Høneus Leie: consuetae lecticulae cubile, Appul.

lectĭo, onis, f., [2. lego]; I) oprdl.: Samlen el. Samling, lapidum (ex agro), Colum., (florum), Arnob.; — B) df. „overf.": Vælgen el. Valg, Udvælgelse, judicum, Cic. Phil. 5, 6 o. 16; — b) „bes." mærkes: lectio senatus, der i Republikens Tid foretoges af Censorerne, sild. af Keiserne, neml. ved Oplæsning af en Liste over Senatet; - hvo af de ældre Senatorer var udeladt paa denne Liste, var dermed udstødt af Senatet; vid. Liv. 9, 29, ogs. id. 27, 11, o. Suet. Aug. 35; - dog kan overalt denne lectio senatus ogs. forklares ved den ovennævnte Oplæsning; s. ogs. nedens.; — II) Læsen eller Læsning, librorum, Cic. Acad. 2, 2; ogs. Oplæsning, Recitation, Nep. Att. 14; - ∾ senatus, (Oplæsning af Listen over Senatet), s. ovens.; — B) sield. ogs. „meton.": det oplæste Stykke; df. lectio juris: Lovens Ord el. Text, Amm. 30, 4, Macrob.

lectisternĭātor, oris, m.: der belægger Spisebænkene med Hynder, (en Taffeldækker), Plaut. Pseud. 1, 2, 29; af — lectisternĭum, i, n., [2. lectus, sterno], oprdl. Spisebænkenes Bedækning med Hynder; ogs. Taffelets Dækning og Tilberedelse; df. sædv. i Religionssproget: høitideligt Offermaaltid, hvorved Gudernes Billeder vare anbragte paa prægtigen opredte Bordsenge, medens dem foresattes de mest udvalgte Retter; - disse Gudermaaltider besørgede Septemviri Epulones, der ogs. bagefter fortærede Retterne; vid. Liv. 5, 13, o. id. 22, 1 o. 10, oftere: — II) ogs. hos de Christne betegner lectisternium: et Erindringsmaaltid el. Indvielsesmaaltid, Sidon.

lectĭto, avi, atum, 1, v. a., intens. af 2. lego; I) oprdl.: samler ofte, pleier at samle, conchulas in litore, Val. Max. 8, 8; — II) df. sædv. „overf.": læser ofte, pleier at læse; - ∾ libros alicujus, Cic., auctores, id.; cf. Tac. Ann. 14, 50; men non legendos libros, sed lectitandos, etc., Plin. Ep. 2, 17; — b) forelæser, orationes, ibd. 5, 5. — lectĭuncŭla, ae, f., dem. af lectio: liden el. kort Læsning; in pl., Cic. Fam. 7, 1. — lector, oris, m., [2. lego]; oprdl.: en Samler; df. sædv. en Læser; - nihil aptius ad delectationem lectoris, quam etc., Cic. Fam. 5, 12; cf. Nep. Pelop. 1, o. Hor. Ep. 2, 1, 214; — B) en Forelæser, Plin. Ep. 9, 17; — II) sild. o. „overf.": en Værdighed i Kirken, Tertull.

*lectŭālis, e: som nøder til at holde Sengen, morbus, Spartian.; o. — lĕctuārius, 3: hørende til Sengen, sindon, (Sengelagen), Non., inc.; — [2. lectus]. — lectŭlus, i, m.: dem. af 2. lectus, men ogs. f. 2. lectus; oprdl.: Leie, Seng el. Bænk el. Sofa til at ligge paa; df. I) „alm.": Seng til at sove i, Cic. Catil. 1, 4; ogs. Ægtesengen, Martial. 10, 38; men ∾ liber, Cic. Att. 14, 13, (den Ugiftes Seng el. ugift Stand); — II) df. bes.; A) Sofa el. Loibænk, hvorpaa man hviler sig om Dagen, bes. hvorpaa man ligger for at studere el. skrive; vid. Plin. Ep. 5, 5, o. Ovid. Trist. 1, 1, 38; — B) Bordbænk el. Spisebænk, hvorpaa man ligger tilbords; - lecticulos jube sterni nobis, Ter. Ad. 2, 4, 21; cf. Cic. Mur. 36; — C) Seng el. Baare, hvorpaa den Afdøde lægges el. udbæres, Tac. Ann. 16, 11. — lectum, i, n., s. und. 2. lectus. — lectŭrĭo, īre, v. n., desid. af 2. lego: vil gierne læse, Sidon.

1. lectus, 3: partic. o. adj. af 2. lego. — 2. lectus, i, m., [2. lego; kan ogs. sammenl. m. λέκτρον, i. e. lectus]; oprdl.: Leie; df. „alm.": Seng til at sove i; - cubare in lecto, Nep. Dion. 9; lecto surgere, Prop., descendere, Tibull., desilire, Hor.; men recipere se lecto, (gaae til Sengs), Prop. 2, 24, 41; - ogs. lectus cubicularis, Cic. Tusc. 5, 20; — b) ogs. Sygesengen; te in lecto esse, quod etc., (at du holdt Sengen), id. Fam. 9, 23; ligel. lecto teneri, id. Verr. 5, 7; — II) df. „bes." A) Ægtesengen el. Brudesengen; - ∾ jugalis, Virg. Aen. 4, 496, ogs. ∾ genialis, Cic. Cluent. 5, o. Hor. Ep. 1, 1, 87; ogs. absol. lectus: Ægtesengen, Ovid. Her. 5, 101; heder ogs. ∾ adversus, af dens Plads ligeoverfor Døren, Prop. 4, 11, 85; - derimod

lectus caelebs, Ovid., vacuus, Propert., (enlig el. uden Ægtefælle); — B) Spisesofaen; - non quaero, unde habueris quinquaginta tricliniorum lectos, Verr. 2, 74; lecto recumbere, Hor. Ep. 1, 5, in.; in imo lecto residere, Suet. Aug. 74; lectus est stratus, Plaut.; — C) Seng el. Løibænk, hvorpaa man ligger for at hvile sig, navnl. ogs. for at studere; - quaedam (studia) lectum et otium et secretum desiderant, Senec. Ep. 72; s. ogs. und. lecticula o. lectulus; — D) Ligseng el. Ligbaare el. Paradeseng, odl.; vid. Tibull. 1, 1, 61, Prop. 2, 8, 33, o. Suet. Caes. 84; — not. a: gen. sing. lectus, f. lecti, Plaut. Amph. 1, 3, 15; nomin. pl. lectus, f. lecti, Cornific. ap. Prisc.; — not. b: lectum, i, n., f. lectus, Dig. — 3. lectus, us, m.: s. und. frgd. not. a.

1. lēda, ae, f., s. und. lada. — 2. Lēda, ae, o. Lēde, es, f., Λήδη: Datter af Thestius, Gemalinde af d. spartanske K. Tyndareus; ved sin Mand, men ogsaa ved Juppiter under en Svanes Gestalt, kom hun ned med tvende Æg; af hvilke fremstode, som udødelige: Pollux og Helena, som dødelige: Castor og Clytæmnestra; vid. Hygin. Fab. 77; cf. Ovid. Her. 17, 55: Dat mihi Leda Jovem, cycno decepta, parentem; cf. id. Am. 1, 10, 3; men pueri Ledae, (i. e. Castor et Pollux), Hor. Od. 1, 12, 25; — B) df. Lēdaeus, 3: nedstammende fra el. benævnt efter Leda; - ∾ Helena, Virg.; ∾ Hermione, (Helena's Datter), id.; men ∾ dii, Ovid., fratres, Sil., Lacones, Martial. 1, 37, (i. e. Castor et Pollux); hvorom ogs. ∾ astrum, id., ogs. ∾ sidera, Lucan., (egenl. som Stiernebilledet Gemini el. Tvillingerne); ∾ olores, o. ∾ ovum, Martial., (med Henspillen paa Leda's Undfangelse); — 2) „overf." f. spartansk; ∾ - Amyclae, (hvor Leda skal have boet), Sil.; men ∾ Phalantum, Martial. 8, 28: det af Spartaneren Phalantus byggede Tarent; ∾ gurges, (i. e. Eurotas), Stat. — lēdanum, i, n., s. und. ladanum.

lēgālis, e, [lex]: hørende til Loven; ∾ genus quaestionis, Quintil.; ∾ tractatus, (pl.), id.; — II) df. sild. „overf.": efter Lovens Forskrivt, lovmæssig, vita, Tertull.; df. — lēgālĭter, adv.: lovmæssigen, Cassiod. — lēgārĭum, i, n., [2. lego]: Biform af legumen, Bælgfrugt, Varr. R. R. 1, 32.

lēgātārĭus, 3, [legatum]: testamentarisk, bestemt ved Testamente; ∾ editiones, Tertull.; — II) df. subst.; A) legatarius, i, m.: der arver efter Testamente, Suet. Galb. 5, Dig.; — B) df. fem. legataria, ogs. ∾ mulier, Dig.

lēgātĭo, onis, f., [1. lego]; I) i Statssproget: A) „alm.": Affendelse af en Gesandt el. af et Gesandtskab; df. en Gesandts Forretning el. Embede, et Gesandtskab; - is sibi legationem ad civitates suscepit, Caes. B. G. 1, 3; cf. Cic. Flacc. 29; - legationem administrare, Nep., obire, id., Cic., peragere, Liv., gerere Quintil.: besørge el. forvalte en offenlig Sendelse; ligel. legatione fungi, Quintil.; - legationis munus el. officium, Caes.; — bb) hertil mærkes; a) legatio libera, naar en Senator reiser i Provinserne med offenlig Auctoritet og paa offenlig Bekostning, men alene i sine egne private Anliggender; vid. Cic. Fam. 12, 21; - om den heraf giorte Misbrug, vid. Cic. Leg. 3, 8, hvor ogs. legatio staaer f. legatio libera; - ∾ libera har sit Navn deraf, at under sammes Varighed kunde Vedkommende drage ind i Rom uden at nedlægge deres Værdighed; — b) angik en slig Reise tillige Opfyldelsen af et Religionsløfte, da hed den legatio votiva; vid. Cic. Att. 4, 2; — B) df. „bef."; 1) Gienstanden for en offenlig Sendelse, den et Gesandtskab paalagte Sag el. Forretning; - mitis legatio, nisi etc., Liv. 5, 36; - ogs. Udfaldet af en offenlig Sendelse el. Beretningen derom; df. legationem renunciare, Cic. Phil. 9, 1, Liv. 23, 6, oftere, o. legationem referre, id. 7, 32, oftere: at foredrage sit Ærinde som Gesandt, men ogs. at aflægge Beretning om Sendelsens Udfald; cf. Cic. Opt. Gen. Or. 7: quod legationem ementitus esset; — B) „meton.": Gesandterne selv; legationem mittere, Caes., Liv.; cujus legationis princeps etc., Caes. B. G. 1, 13; cf. id. ibd. 2, 35; — II) i Krigssproget: Undercommando el. den Næstcommanderendes Post ved Hæren; - cum imperio aut legatione in provinciam proficisci, Cic. Verr. 4, 5; ligel. legationem obire, id. Acad. 2, 2; s. ogs. legatus, i, und. 1. lego.

lēgātīvus, 3, [legatus, i]: hørende til et Gesandtskab, viaticum, Dig.; ligel. absol., legativum, (sc. viaticum: Diætpenge, odl.), ibd. — lēgātor, oris, m., [1. lego]: som giver el. skenker noget ved Testamente, Suet. Tib. 31. — lēgātōrĭa provincia, urigtig Læsem. f. locatoria pr., s. und. locatorius. — lēgātum, i, n., o. lēgātus, i, m.: s. und. 1. lego, nr. III.

lēgĭbĭlis, e, [2. lego]: læselig, Dig. — lēgĭfer, a, [lex, fero]: Lovgiver, Minos, Ovid. Am. 3, 10, 41; men legifera Ceres: C. som Lovgiverinde, Virg. Aen. 4, 58; — not.: ogs. subst., legifer, i, m.: Lovgiveren, (i. e. Moses), Prudent. — lĕgĭo, onis, f., [2. lego]; I) „egenl.": en Legion; df. A) hos Romerne: et Corps el. en Division af Krigsfolket, var inddelt i 10 Cohorter, hver (efter et Middeltal) med 420 Mand; til disse 4200 Mand kom endnu 300 Rytlere; vid. Liv. 7, 25; - dog angives Legionens Styrke forskielligen til forskiellige Tider, saal. til 5000 Mand Fodfolk, og 300 Ryttere, id. 26, 28; - og da der til hver Legion, (der ordenl. ene bestod af romerske Borgere), sædv. føiedes et ligesaa stort Antal af de Forbundnes Tropper, (socii el. auxilia), saa havde den, med Indbegreb af Rytteriet en Styrke af omtr. 10000 Mand; - ikkun i den yderste Fare optoges Slaver i de romerske Legioner; vid. Liv. 22, 57; - til Indtrædelse i den romerske Legion hørte en Alder af 17 Aar, vid. Liv. 25, 5; - endel. var Legionens Hovedfane: en Sølvørn; s. und. aquila; — B) ogs. findes legio o. legiones undert. brugt om andre (el. ikke romerske) Tropper, navnl. om Forbundstropperne; - duae legiones Rom., duae socium (f. sociorum) etc., Liv.; men ogs. om Gallernes Tropper, id. 22, 14, om Carthagernes, id. 26, 6; — II) „poet. overf." f. Trop el. Hær; vid. Virg. Aen. 7, 681, o. ibd. 9, 368; — b) comisk ogs. Hielp el. Bistand; saal. Plaut. Cas. prol. 50: Sibi nunc uterque contra legiones parat, („alleg.": seer sig om efter Hielp); df. — lĕgĭōnārĭus, 3: hørende til en Legion, cohors, Cic., milites, id.

*lēgĭrūpa, ae, m.: som giør Brud paa Loven, Plaut.; - ogs. lēgĭrŭpĭo, onis, m., id.; o. — lēgĭrūpus, 3: = frgd., Prudent.; — [lex, rumpo]. — legis.doctor, (skrives ogs. adskilt), oris, m., [lex]: en Retslærer, en Lovgiver, Vulgat. — lēgis.lator, o. legumlator, (skrives oftest hos Classikerne adskilt), oris, m., [lex]: en Lovgiver, Liv. 34, 31, Val. Max. 5, 6. — lēgis.pĕrĭtus, i, m., [lex]: den Retslærde, Vulgat.

lēgĭtĭme, adv.: lovmæssigen, retmæssigen, imperare, Cic. Off. 1, 4; cf. id. Caecin. 20; — II) „overf." behørigen; ∾ coquere, Plin.; ogs. ∾ studere, (paa den rette Maade), Tac. Orat. 32; af — lēgĭtĭmus, 3, [lex]; I) „egenl.": lovbestemt, lovligen forordnet, lovmæssig el. retmæssig; - ∾ dies comitiis habendis, Cic. Verr. 2, 52; ∾ controversiae, (som afgiøres efter Lovene), id. Orat. 34; ∾ imperium, (om Kongernes Regering), Sall. Catil. 6; men ∾ imperium, Cic. Phil. 11, 10, (opp. extraordinarium); ∾ filius, (opp. nothus), Quintil.; ∾ conjux, Ovid.; ogs. absol., legitima, orum: Lovformer el. Formaliteter, Nep. Phoc. 4; — II) „overf."; A) vedbørlig, rigtig, passende i sit Slags; - illum quasi legitimum numerum explere, Cic. Verr. 5, 22; ∾ poëma, Hor. Ep. 2, 2. 109; ∾ finis (orationis), Quintil. 9, 2, 57; - legitimum est, (det er brugeligt el. vedtaget, det er i sin Orden), c. inf., Plin. 19, 31, oftere; — B) fuldkommen el. ægte

i sit Slags; - ne olus quidem legitimum, sed scandicem etc., Plin. 22, 38; ∾ sonus, Hor. A. P. 273. — lēgito, are, sjeld. Biform f. lectito, Priscian. — lĕgiuncŭla, ae, f., dem. af legio: liden el. ufuldstændig Legion, Liv. 35, 49.

1. lēgo, avi, atum, 1, v. a., [besl. m. flgd.]; I) „alm.": sender, famulum aliquo, (i et Ærinde), Catull. 66, 57; — b) overdrager, giver i Ærinde, odl.; Quin potius, quod legatum est tibi negotium, id curas? Plaut. Cas. a. 1, v. 12; — II) „bes.", A) i Statssproget: sender som Gesandt; - in Africam legantur, qui reges adeant, etc., Sall. Jug. 21; s. ogs. Cic. Fam. 3, 8; — 2) deraf subst., lēgātus, i, m.: offenligt Sendebud, en Gesandt; - ut legati ex auctoritate senatus legarentur, Cic. Vatin. 15; legati, nuncii pacis et belli, ibd.; legatos mittere de pace, Liv., ad bellum indicendum, id.; cf. Nep. Them. 6, flgd.; — B) ligel. i Krigs- o. Statssproget: legare aliquem, (ansætte som Legat, d. e. som Undergeneral el. Understatholder), alicui, hos eller under nogen; - ne legaretur Gabinius Pompejo, Cic. Manil. 19; me a Pompejo legari (sc. sibi), etc., id. Att. 4, 2; cf. Sall. Jug. 28: ∾ sibi aliquem, o. Cic. Sest. 14: legatum sibi legare aliquem; — 2) deraf subst., legatus, i, m.: en Legat, d. e.; a) ved Hæren: Underfeltherre el. Næstcommanderende; - sædv. commanderede twende Legater Hærens twende Fløie, Caes., Liv.; dog forholdtes hermed forskielligen; vid. Caes. B. G. 1, 52, o. Liv. 26, 5 o. 6; - i Overgeneralens Fraværelse førte ogs. Legaten Commandoen; vid. Caes. B. C. 2, 17; - sild. ere legati legionum: Befalingsmænd over enkelte Legioner, vid. Tac. Ann. 4, 73, o. ibd. 15, 28; — b) i Provinsen: ligesom Understatholder, d. e. Statholderens øverste Medhielper, saavel i Hærens Commando, som i Rettens Forvaltning; - vid. Nep. Att. 6, o. Suet. Tib. 63; legatum esse alicui: beklæde en Legats Post hos nogen, Cic. Cluent. 36, s. ogs. ovens. id. Sest. 14; — c) sild. hede legati: de af Keiseren til Provinserne sendte Statholdere; vid. Tac. Ann. 12, 40, o. id. Agr. 33; disse legati ere da enten consulares el. praetorii; vid. id. Agr. 7, o. Suet. Vesp. 4; — C) i Retssproget: overdrager el. skenker ved Testamente; - ∾ usumfructum omnium bonorum alicui, Cic. Caecin. 4, pecuniam, id. Top. 3; cf. Suet. Aug. 101, o. Cic. Phil. 2, 42; men legare alicui aliquid ab aliquo, (ligesom giennem nogen el. ved Anvisning paa nogen); vid. Cic. Cluent. 12, o. id. Top. 4; — 2) deraf subst. legatum, i, n.: et Legat, d. e. en ved Testamente bestemt Skenk el. Gave; - Hortensii legata cognovi, Cic. Att. 7, 3; jus capiendi legata alicui adimere, Suet. Dom. 8; legatum el. legata petere, exsolvere, duplicare, Tac., praestare, Dig.

2. lĕgo, lēgi, lectum, 3, v. a., λέγω; I) „egenl."; A) „alm.": tager el. borttager stykkevis el. lidt efter lidt; deraf a) tager sammen, opsamler, indsamler; - ∾ nuces, (plukke dem), Cic., flores in calathos, Ovid., poma ab arboribus, Tibull.; men Ovid. Fast. 2, 251: ficus non erat apta legi; - ∾ spolia caesorum, Liv. 5, 39; men ∾ ossa, (opsamle Benene af de forbrændte Lig), Ovid.; cf. Virg. Aen. 6, 228; — b) tager sammen el. til mig, tager el. vikler sammen; - ∾ vela, Virg., Ovid., ancoras, Senec., funem, Val. Fl.; ∾ stamen, (vinde), Prop.; cf. Ovid. Fast. 3, 462: fila legenda, (som Theseus havde at opsamle og følge); — c) borttager hemmeligen, bortlister el. stiæler; - ∾ omnia viscatis manibus, Lucil. ap. Non.; bes. ogs. ∾ sacra, (begaae Tempelran), Auct. ad Her. 2, 30, Hor. Sat. 1, 3, 17; - ogs. „ment.": ∾ sermonem alicujus, (belure), Plaut. Pseud. 1, 4, 21; — B) „bes." m. Localobjecter, (cf. Virg. Aen. 9, 393: vestigia observata legit, følger Sporene, ogs. ibd. 12, 481): drager el. vandrer el. streifer derigiennem el. derover; - ∾ saltus, (om Jægeren), Ovid Met. 5, 578; luna coelum freno propiore legit, Senec. Med.; — b) deraf ogs. ∾ aequora, (seile derover), Ovid. Fast. 4, 289; cf. Virg. Aen. 2, 207; men Liv. 21, 51: navibus oram Italiae legens, (seilende langs dermed); cf. Ovid. Met. 15, 709: men Virg. Ge. 2, 44, „alleg.": primi lege litoris oram, (hold dig ved Kysten); — II) „fig."; A) „overf.": ligesom tager sammen el. giennemløber med Øinene; deraf 1) overskuer, betragter; - omnes longo ordine ... Adversos legere etc., Virg. Aen. 6, 754; — 2) deraf sædv. læser; ut eos libros ipse per te legeres, Cic. Top. 1; ∾ apud aliquem, m. flgd. acc. c. inf., id. Acad. 2, 45; men ibd, 2, 1: quos legisset, f. de quibus legisset; - ogs. absol.: legens, tis, f. lector: Læseren, Plin.; cf. Ovid. Trist. 1, 7, 25; - ogs. pass., id. ibd. 5, 14, 5; lecti versus (pl.), id.; cf. Cic. Fam. 6, 5; — bb) deraf ogs. a) oplæser el. reciterer; - quum legerit iis volumen suum etc., Cic. Brut. 51; cf. Plin. Ep. 5, 29; — b) forelæser og forklarer, satiras Lucilii, Suet. Gramm. 2; cf. id. ibd. 11; — c) legere senatum, om Censorerne: at oplæse en Liste over Senatorerne; s. und. lectio; s. ogs. Liv. 40, 51, oftere, (hvor dog legere senatum overalt kunde hede: at vælge el. udvælge; vid. Liv. 9, 30 o. 46; s. ogs. nedens.); — B) „ment.": udtager el. udsøger, sædv. vælger el. udvælger; a) „alm."; quae leget, quaeque rejiciet, Cic. Fin. 4, 15; ∾ conditiones nubendi, id. Coel. 15; cf. Ovid. Met. 1, 27; - ∾ milites, Liv. 37, 15, men Tac. Hist. 1, 18: exemplo militari, quo vir virum legeret, etc., sigter rimel. til en gammel Krigsbrug, hvorefter hver Kriger udtog sig en Staldbroder, (til at dele Faren ved en Expedition odl.); cf. Suet. Aug. 35; men Virg. Aen. 11, 632: legitque virum vir, (vælger sig en Modstander); — b) udvælger el. beskikker dertil; hos judices legere, (vælge de Mænd til Dommere), quorum etc., Cic. Phil. 5, 6; ligel. consulares (acc.) legēre (sc. dictatorem et magistrum equitum, de valgte dem iblandt Consularerne), Liv. 2, 18; - ogs. ∾ aliquem in judices, Gell., aliquem in senatum, Cic., Liv., in patres, Liv. 23, 22, in bulen (i. e. in senatum), Plin. Ep 10, 113; — III) partic. lectus, 3, ogs. som adj.: udsøgt, verba, vid. Cic. d. Or. 3, 37; - ogs. fuldkommen i sit Slags, Massicum (sc. vinum), Hor. Od. 3, 21, 5; lectum est (argentum) etc., Ter. Phorm. 1, 2, 3; - ogs. „ment.": udmærket el. fortrinlig; neque vir melior, neque femina lectior etc., Cic. Inv. 1, 31; lectissimi atque ornatissimi viri, id. Verr. 1, 6; ogs. c. gen.; lectis equitum etc., Virg. Aen. 9, 48.

legŭla, ae, f.; deraf legulae aurium: Øreflipperne, Sidon. — lēgŭlējus, i, m., [lex]: som aandløst holder paa Lovens Bogstav; - ∾ quidam cautus et acutus, Cic. d. Or. 1, 55. — *lēgŭlus, i, m.: en Samler el. Opsamler, (olearum, uvarum), Varr.; — lĕgūmen, inis, n.: Bælgfrugt; vario leguminum genere (feta terra), Cic. N. D. 2, 62; cf. Virg. Ge. 1, 74; o. — lĕgūmentum, i, n.: Biform af frgd., Gell. 4, 11; — [2. lego].

leiostrea, (liostr.), ae, f.; λειόστρεον (-ειον): Østers med glat Skal, Lamprid. — Lĕlĕgēis, etc., s. und. flgd. — Lĕlĕges, um, m., Λέλεγες: en i Lilleasien og i Grækenland udbredt pelasgisk Stamme; navnl. fandtes Leleger i Jonien, s. nedens. Plin. 5, 31, paa Grændsen af Carien, hvf. Ovid. Met. 9, 644, forbinder Caras et armiferos Lelegas; cf. Virg. Aen. 8, 725; fremdeles i Thessalien, Lucan., i d. Locriske, Plin., navnl. i d. Megariske, s. nedens.; — B) deraf 1) Lĕlĕgēis, idis, fem. adj.: lelegisk, nymphae, Ovid. Met. 9, 651; - efter Plin. 5, 31, blev Byen Miletus i Jonien ogs. engang kaldet Lelegeis; — 2) Lĕlĕgēius, 3: lelegisk; ∾ litora, Ovid. Met. 8, 8, (i. e. Megarensia); men ∾ moenia, ibd. 7, 443, (i. e. Megara); — not.: sing. Lelex, som nom. pr., Ovid. Met. 8, 565.

lēma, ae, f., λήμη; in pl. lemae, (ligesom gramiae): Slim el. Materie i Øiekrigen; - si lemae in oculis erunt, Plin. 23, 4. — Lemannus, m. o. ud.

lacus: Genfersøen, Caes., Lucan.; s. ogs. Plin. 3, 5, o. Mela 2, 5. — lembŭlus, i, m., dem. af lembus, Prudent. — lembunculus, i, s. und. lenunculus. — lembus, i, m., λέμβος; A) letseilende Krigsskib; - cum classe lemborum etc., Liv. 45, 10; — B) Baad el. Jolle, Plaut. Merc. 2, 1, 35, o. Virg. Ge. 201; ogs. Fiskerbaad, Attius ap. Non.

lemma, ătis, n., λῆμμα, (technisk Ord); oprdl.: hvad der tages el. opstilles for at forklares el. bevises; df. I) Materie el. Opgave el. Thema, odl., Plin. Ep. 4, 27; — II) df. ogs. a) en Overskrift over et Epigram, som betegnende dets Indhold, vid. Martial. 14, 2; - ogs. Epigrammet selv, id. 10, 59, o. Plin. Ep. l. c.; — b) lidet Eventyr; nutricis lemmata, Auson.; — II) „overf.": det Antagne el. Vedtagne; df. ligesom sumptio: den ene af Syllogismens Forsætninger; vid. Gell. 9, 16: vitium ··· sub falsa lemmatis specie latens.

Lemniacus, 3, o. Lemnias, ădis, f., s. und. Lemnos. — Lemnĭcŏla, ae, c., [Lemnos, colo]: Indvaaner paa Øen Lemnos; - df. Epithet til Ildguden, Ovid. Met. 2, 757, hvor Lemnicolae stirps, (i. e. Erichthonius, Vulcani filius).

lemniscātus, 3: smykket med Baand, s. und. flgd.; cf. Cic. R. Am. 35; af — lemniscus, i, m., λημνίσκος: nedhængende Baand paa Seierskranse, hvorved disse bleve end mere hædrende; s. und. frgd. Cic. l. c.; (lemniscos) adjici, ipsarum coronarum honos erat etc., Plin. 21, 4; cf. id. 16, 25; - ogsaa tildeltes disse lemnisci særskilt; vid. Liv. 33, 33, o. Suet. Ner. 25; — II) sild. ogs. vædet Linskav el. Charpi til Saar, Veget.

Lemnius, 3, etc., s. und. flgd. — Lemnos, (-us), i, f., Λῆμνος: Ø i Ægæerhavet imod Hellespονten, Vulcania, Val. Fl., (som Ildgudens Hiem), vid. Serv. ad Virg. Aen. 8, 454, o. Plin. 4, 23; - Lemni, (s. in Lemno), Ter. Phorm. 5, 7, 49; cf. Nep. Milt. 1; — B) df. 1) Lemnias, ădis, fem. adj.: lemnisk; ∾ exsul, (i. e. Hypsipyle), Stat.; ogs. subst. Lemnierinde; hvf. Ovid. A. A. 3, 672: Lemniasi (græsk Dativ: ταῖς Λημνιάσι) gladios in mea fata dabo; (neml. med Undtagelse af Hypsipyle havde Lemnierinderne dræbt deres mandlige Slægtninger); cf. id. Her. 6, 52; — 2) Lemniăcus, 3, catenae, (hvori Mars o. Venus fangedes ved Vulcanus's Kunst), Martial. 5, 7, Stat.; — 3) Lemnius, 3, pater, Virg. Aen. 8, 454, ogs. absol. Lemnius, Ovid. Met. 4, 185, (i. e. Vulcanus); - ∾ saxa, id. Trist. 5, 1, 62, s. und. Philoctetes; ∾ rubrica: en Jordart, vid. Plin. 28, 24; men ∾ furtum (Promethei), vid. Cic. Tusc. 2, 10; — b) Lemnii, orum: Indvaanerne af Lemnos, Nep. Milt. 1.

Lemonia tribus, ved Rom, Cic. Planc. 16, har sit Navn af Landsbyen Lemonium, udenfor porta Capena; vid. Fest. p. 115 (Müll.). — lemonium, s. und. limonion. — Lĕmŏvĭces, um, m.: Folk i Gall. Aquit., (hvor nu Limosin), Caes. B. G. 7, 4.

Lĕmŭres, um, m.: de Afdødes Skygger; Lemures animos dixere silentum, Ovid. Fast. 5, 483; — II) „overf.": Lemures larvae nocturnae et terrificationes imaginum et bestiarum, Varr.; ∾ nocturni, Hor., nigri, Pers.; - sing. Lemurem har Appul.; df. — Lĕmūrĭa, (m. forandret Qvantitet), orum, n.: Fest, hvorved Lemures udsonedes, vid. Ovid. Fast. 5, 421; beskrives ibd. 431 flgd.; men ibd. 479 flgd. fortælles, at denne Fest oprdl. hed Remuria, og at den var indstiftet for at udsone den dræbte Remus's Skygge.

lēna, ae, fem. til leno; I) „egenl.": Koblerske; ∾ obscoena, Martial. 11, 6; cf. Tibull. 1, 6, 12, o. Prop. 4, 5, in.; — II) „overf.": som stifter Kærlighed el. Forbindelse; - quasi sui lena natura etc., Cic. N. D. 1, 27; cf. Ovid. A. A. 3, 316; — not.: ogs. som appos. el. som adj.: lena anus, Ovid.; ∾ pictura, Claudian.

1. Lēnaeus, 3, Ληναῖος: lenæisk, d. e. bacchisk; ∾ latices, (i. e. vinum), Virg. Ge. 3, 510; ligel. Lenaeum honorem libare Jovi, id. Aen. 4, 207; Lenaeus pater, ogs. absol. Lenaeus, (i. e. Bacchus), id. Ge. 2, 7, o. ibd. 3, 529. — 2. Lenaeus, i, m.: udmærket Grammatiker; vid. Suet. Gramm. 15; — not.: Ovid. Ib. 331, er Lenaeus: en Benævnelse paa en forresten ubekjendt Konge.

lēne, som adv., s. leniter, s. und. 2. lenis. — *lēnīmen, ĭnis, n.: Lindringsmiddel, Lindring; testudo ··· laborum Dulce lenimen, Hor. Od. 1, 32, 15; cf. Ovid. Met. 6, 500, o. id. ibd. 11, 450; o. — lēnīmentum, i, n.: = frgd., Plin.; - men „overf.": ∾ honestae missionis, Tac. Hist. 2, 67; — [flgd.].

lēnĭo, īvi o. ĭi, ītum, 4, v. a. o. n., [2. lenis]; I) act.: lindrer, stiller, formilder; A) „alm." el. physisk; - ∾ vulnera, Propert. 3, 20, 32; men ∾ fluvium tumentem, (formindske dens Heftighed), Virg. Aen. 8, 86; ∾ inopiam frumenti, Sall.; ∾ stomachum latrantem, (stille Hungeren), Hor. Sat. 2, 2, 17; men ∾ clamorem, (skrige mindre stærkt), id. Od. 1, 27, 7; - navnl. ogs. om Lægemidler: ∾ dyspnoeas, collectiones, etc., Plin., articulares morbos, id.; — B) „bef." o. „ment.": te dies leniet, (vil formilde dig), Cic. Mur. 31; cf. Liv. 2, 45; vicit is, qui odium suum bonitate ··· leniret, id. Marc. 10; temperantia animos quasi concordia quadam placat et lenit, id. Fin. 1, 14; men Plaut. Bacch. 5, 2, 31: aliquem lenitum reddere, (i. e. lenire: bringe i god Stemning); - ∾ dolentem solando, Virg., dolores requie, Ovid., miserias alicui, Ter. Heaut. 1, 1, 75; — b) „poet." ogs.: søger at formilde el. trøste; talibus ··· Lenibat dictis animum, Virg. Aen. 6, 468; — II) neutr.: at blive mildere, at formildes; - dum hae ··· irae leniunt, Plaut. Mil. gl. 2, 6, 99; — not.: lenibat, (s. leniebat), Virg. l. c.; lenibunt, (s. lenient), Prop. l. c.

lēnis, e; I) „egenl.": lind, blød, sagte, umærkelig; - sensus judicat ··· lene et asperum, Cic.; ∾ (fricatio) mollit, Plin.; ∾ igne coquere, (ved sagte Ild), id.; ∾ cibi, (opp. acria), Cels.; ∾ venenum, (som virker langsomt), Cic. Att. 2, 21, men ∾ tormentum, Hor. Od. 3, 21, 13; - compar., ∾ vinum, (opp. asperius), Ter. Heaut. 3, 1, 50; superl., ∾ ventus, (meget sagte), Caes., Cic.; - navnl. ogs. om en Bevægelse, om en Beliggenhed, om Farven, om Lyden el. Stemmen, odl.; - ∾ volatus, Ovid., motus laterum, Quintil.; ∾ gradus, (langsom, sagte), Liv.; stagnum lenius, (som flyder langsommere), id. 1, 4; - ∾ clivus, (med mild Skraaning), id.; cf. Caes. B. C. 2, 24; - color suavior et lenior, Plin.; - ∾ sonus, id.; ∾ vox, (opp. aspera); Quintil.; cf. Cic. N. D. 2, 58; spiritum lenem agere, (aande mildt), Tibull. 1, 9, 57; (spiritus lenis i Grammatiken, opp. asper, Priscian.); — not.: neutr. lene findes ogs. „poet." som adv., s. leniter: mildt el. sagte; - rivo lene sonantis aquae, Ovid. Fast. 2, 704; clivi lene surgentes, Calpurn.; — II) „fig."; A) „overf." o. „ment."; 1) om Foredraget og om Udtalen: mild, jevn, rolig; - saepe placida, submissa, lenis (quaeritur oratio), Cic. d. Or. 2, 43; cf. ibd. 13; - lenis et fluens contextus orationis, Quintil.; prooemio lenis ··· convenit pronunciatio, id.; — 2) ogs. om den foredragne Gienstand; - lenia (debent) duci, acria currere, etc., id. 9, 4, 139; cf. Hor. A. P. 26; — B) „ethisk" el. om Characteren: mild, sagtmodig, eftergivende; - lenis a te et facilis existimari debeo, qui etc., Cic. Fam. 5, 2; leni ingenio esse in liberos, Ter.; lenissimus in hostes, Cic. R. Am. 53; men obtrectatoribus lenis, Suet. Calig. 3; - „poet." ogs. c. inf., Hor. Od. 1, 24, 17; - ligel. om en Meddelelse: leniorem sententiam dicere, Caes. B. C. 1, 2; lene consilium dare, Hor. Od. 3, 4, 41; - ∾ jocus, (mild, ikke bitter), Quintil. 6, 3, 27; — b) ogs. altfor eftergivende, svag; te tam leni et victo animo esse etc., Ter. Heaut. 3, 1, 29. — 2. lenis, is, m.: etslags Kar, Afran. o. Laber. ap. Non.

lēnĭtas, atis, f., [1. lenis]; I) „egenl.": Blødhed

el. Myghed, (neml. med Hensyn paa Sandserne), opp. asperitas; ∾ lini, Plin. 13, 26; ∾ vini, (dens Mildhed), id 14, 24; - ogs. om Farven: ∾ viridis (smaragdi), id.; men ∾ incredibili (fluere: yderst sagte el. langsomt), Caes. B. G. 1, 12; — II) „fig."; A) „alm." o. „ment.", om Foredraget, osv.: Mildhed, Jevnhed, Rolighed; - ∾ orationis, Cic., verborum, id., vocis, id., compositionis, Quintil.; cf. Cic. d. Or. 2, 15 o. 43, ogs. id. Brut. 48; — B) „bes." o. „ethisk"; Mildhed el. Maadehold, Sagtmodighed el. Eftergivenhed; - qua mollitia sum animi et lenitate etc., Cic. Sull. 6; cf. id. d. Or. 1, 12; dare se ad lenitatem, id.; men lenitas (praetoris) audiendi (s. in audiendo), id. Mur. 20; ogs. ∾ legum, (deres Mildhed), id. Rab. perd. 3; - men inepta lenitas patris, (hans utidige Eftergivenhed, Ter. Ad. 3, 3, 36.

lēnĭter, adv. af 1. lenis; I) „egenl." (el. m. Hensyn paa de ydre Fornemmelser): sagte el. mildt, lidt efter lidt, osv.; - ∾ ire per excubias custodum, Ovid. Am. 1, 6, 7; - compar., torrens lenius decurrit, (mindre stridt), id. Met. 3, 568; superl., s. nedens.; - ∾ acclivis el. editus collis, (med mild Skraaning), Liv., Caes.; ∾ blandus aspectu color, Plin.; ∾ hirsuta folia, id.; — II) „fig."; A) om Foredraget: mildt, roligen, uden Heftighed; - multa leniter, multa aspere (dicere), Cic Brut. 44; ∾ agere versum, (i. e. leni gestu), id. d. Or. 3, 26; — B) „ethisk": mildt, sagtmodigen, ogs. roligen, tilfreds; - qui mihi lenissime sentire visi sunt, (at stemme for de mildeste Forholdsregler), Cic. Fam. 5, 2; leniter traducere aevum, Hor. Ep. 1, 18, 97; cf. Ovid. Her. 5, 7; — b) kraftløst, uden Eftertryk; sin ··· agat lenius (senatus), Caes. B. C. 1, 1.

lēnĭtūdo, ĭnis, f.: Biform af lenitas, men alene „fig."; A) om Foredraget: Mildhed, Rolighed, Jevnhed; - ∾ orationis, Cic. Tusc. 5, 6; — B) „ethisk": Eftergivenhed, Føielighed, in aliquem, id. Verr. 4, 6.

1. lēno, (avi), atum, 1, v. a.: at drive Kobleri, Poët. in Anthol. Lat. B.; af — 2. lēno, ōnis, m., [lenio]: en Kobler; - ∾ perjurus, Plaut., pernicies communis adolescentium, Ter. Ad. 2, 1, 34; cf. id. Phorm. 3, 2, 23: ne parum leno sies; ∾ improbissimus et perjurissimus, Cic.; — II) „overf." er Forfører; lenonem quendam Lentuli etc., Cic. Catil. 4, 8; men Ovid. Am. 3, 12, 10, med Lune: puella ··· Me lenone placet, (ved min Anbefaling, ved mine Vers). — *lēnōcĭnāmentum, i, n.: ligesom lenocinium: Kobleri, Sidon.; o. — lēnōcĭnator, oris, m.: som ved Smiger vinder el. tilveiebringer noget; ∾ gratiae, Tertull.; — [lenocinor].

lēnōcĭnium, i, n., [2. leno]; I) „egenl.": Kobleri, Forførelse til Utugt; - ∾ facere, (drive denne Haandtering), Plaut.; ∾ profiteri, (angive sig for at drive den), Suet. Tib. 35; men ∾ uxori facere, (bortkoble hende) Dig.; — II) „overf."; A) „alm.": Lokkemiddel, Forførelse, odl.; - vitiorum illecebris et cupiditatum lenociniis (se dedere), Cic. Sest. 66; cf. id. Mur. 35: ∾ petere ab aliquo, (en letfindig Nydelse); — B) „bes." ogs.: 1) søgt el. overdreven Pynt el. Udsmykkelse; - - quo corporum lenocinia processerint, etc., Cic. N. D. 2, 58; cf. Suet. Aug. 79: omnis lenocinii negligens etc.; — 2) ogs. opsminket Tale el. Foredrag, Suet. Calig. 39; men Quintil. 8, prooem.: qui non ornamenta quaerimus, sed lenocinia; — 3) Anbefaling; ∾ muneris (metus antecedens), Senec. Benef. 1, 11; cf. Tac. Hist. 1, 18; men om et Kunstværk, Plin. 35, 40: in lenocinio commendationis dolor est.

2. lēnōcĭnor, atus sum, 1, v. dep. n., [leno]; oprdl.: er en leno, el. driver hans Haandtering: bf. sædv. „overf."; A) smigrer derfor, retter mig derefter, søger at behage, odl.; - tibi serviet, tibi lenocinabitur, etc., Cic. Div. in Caecil. 15; men ∾ insitae feritati arte et tempore, Tac. Germ. 43; — B) at hielpe derpaa, at befordre el. anbefale; ut libro isti novitas lenocinetur, Plin. Ep. 2, 19; cf. ibd. 1, 8; - men Quintil. 5, 12, 17: quo vitio mancipiorum negotiatores (Slavehandlere) formae puerorum lenocinantur.

lēnōnice, adv.: paa Koblerens Vis, facere aliquid, Lamprid.; o. — lēnōnius: 3: hørende til en leno el. benævnt efter en saadan, aedes, Plaut.; men ∾ servitus (i. e. apud lenonem), id.; ∾ fide uti, id. Rud. 5, 3, 30; ∾ lutum el. coenum, (som Skældsord), id.

1. lens, dis, f., pl. lendes: Luseæg eller Gnidder i Haaret, Plin. 29, 35. — 2. lens, tis, f.: Lindse, (som Bælgfrugt), Colum., Plin. 18, 31; ∾ Pelusiaca, Virg. Ge. 1, 228, palustris, Plin.; — not: acc. lentim, Cato; abl. lenti calido, (som masc.), Titin. ap. Non.

lente, adv. af lentus; I) „egenl."; A) seit el. klebrigt; - compar., arida ligna lentius serrae cedunt, Plin. 16, 83; — B) langsomt, procedere, Caes., augescere, (voxe), Tac. Agr. 3; lentius subsequi, Caes.; lentissime mandere, (om Eselet), Colum.; — b) i lang Tid; lentius spe trahi, Liv.; — II) „fig.": langsomt, trægt, skødesløst; - ∾ ferre, (være ligegyldig derved), Cic. d. Or. 2, 45; cf. id. Parad. 1, 3; ∾ agere, (være langsom el. dorsk), Liv. 1, 10; — b) ogs. til det Bedre: langsomt, betænksomt, nølende; - nisi eum (librum) lente et fastidiose probassem, Cic. Att. 2, 1.

lentĕo, ēre, v. n., [lentus]: at være langsom; lentet opus, (i. e. lente procedit), Lucil. ap. Priscian.; bf. — lentesco, ĕre, v. n. inch,; I) „egenl.": at blive sei el. blød el. bøielig; - dum lentescat (cicer in aqua), Colum.; men ∾ tellus, (bliver klebrig), vid. Virg. Ge. 2, 250; — II) „fig.": at formildes, at aftage; lentescunt tempore curae, Ovid. A. A. 2, 357.

lentĭcŭla, ae, f., dem. af 2. lens; I) „egenl.": liden Lindse, en Lindse, Cels.; — II) „overf."; a) lindseformet Gestalt, figura (in gemmis) etc., Plin. 37, 75; — b) etslags lindseformet Lerkar, Cels.: — c) lindseformet Plet paa Huden, navnl. Sommerfregne, id.; cf. Plin. 26, 5; bf. — lentĭcŭlāris, e, forma: lindseformet Gestalt, Appul.

lentīgĭnōsus, 3: fuld af Sommerfregner, Val. Max.; af — lentīgo, ĭnis, f., [2. lens]: lindseformet Plet, chartae, Plin.; stellio plenus lentigine, id.; — II) „bes.": Sommerfregne; lentigines ac maculas e facie tollere, id. 20, 4. — lentĭpes, ĕdis, adj., [lentus, pes, m.]: som gaaer langsomt, Auson.

lentiscĭfer, a, um, [lentiscus, fero]: som bærer Mastixtræer, bevoxen dermed, Linternum, Ovid. Met. 15, 713. — lentiscĭnus, 3: af Mastix el. Mastixtræ, oleum, Plin., resina, id.; af — lentiscus, i, f., o. lentiscum, i, n.: Mastixtræet, (pistacia lentiscus L.), vid. Cic. poët. Div. 1, 9, o. Plin. 15, 6; — II) „overf."; A) Mastixolie, Cato, Plin.; — B) en Tandstikker af Mastixtræ, Martial. 3, 82, oftere.

*lentĭtĭa, ae, f.: Bøielighed, Smidighed, virgarum (salicis), Plin. 16, 68; cf. ibd. 77; - ogs. Klebrighed; ∾ pituitae, id.; — lentĭtĭes, ei, f.: = frgd.; ∾ (plumbi), Auct. Aetn. 540; o. — lentĭtūdo, ĭnis, f., I) „egenl.": Langsomhed til at handle, Udsættelse, Uvirksomhed; - ∾ conjuratorum, Tac. Ann. 15, 51; cf. Vell. 2, 11; - ogs. alm. Langsomhed el. langsom Fremskriden; - durante tractu et lentitudine mortis, id. Ann. 15, 64; — II) „fig.": indre Sløvhed, Følesløshed, Ligegyldighed; - eam, quam lenitatem dicimus nos, vitioso lentitudinis nomine appellant, etc., Cic. Tusc. 4, 19; cf. id. Qu. Fr. 1, 1, 13; — b) ogs. om Talen; ceteros ejusdem lentitudinis et teporis libros, etc., Tac. Orat. 21; — [lentus].

1. lento, avi, atum, 1, v. a., [lentus]; I) „egenl."; bøier el. krummer; - ∾ arcum, (spænde Buen), Stat.; ∾ remos adductos, (neml. ved at roe), Senec. Ag.; cf. Virg. Aen. 3, 384; — II) bf. „fig."; A) uddrager i Længden; ∾ bella, Sil. 8, 11, (om Fabius Cunctator); — B) formilder el. forringer; lentatus vapor., (i. e.

remissus calor), Sidon. — 2. Lento, onis, m., [af lentus, altsaa den Langsomme]: romersk Tilnavn, Cic. Phil. 11, 6. — lentor, oris, m., [lentus]: Bøielighed; ad rotarum axes lentore fraxinus utilis, Plin. 16, 84; - ogs. Klebrighed el. Seighed; usque ad lentorem subigere, id. 17, 24.

Lentŭlĭtas, atis, f.: s. und. 2. Lentulus. — 1. lentŭlus, 3, dem. af lentus: noget langsom el. ligegyldig, (navnl. som Debitor); vid. Cic. Att. 10, 11. — 2. Lentŭlus, i, m., [a lente, vid. Plin. 18, 3]: romersk Tilnavn i den corneliske Slægt; — her mærkes P. Cornelius Lentulus Spinther, der som Consul arbeidede for Cicero's Tilbagekaldelse fra hans Landflygtighed; til ham ere ogs. Cic. Fam. 1, 1-9; df. — Lentŭlĭtas, atis, f.: comisk om Lentulernes høie Adel og Anseelse; vid. ibd. 3, 7.

lentus, 3; I) „egenl.; A) sei, lind, myg, bøielig; - ∾ vimen, Virg.; ∾ vitis, id.; men ∾ argentum, id. Aen. 7, 634, (som lader sig hamre); cf. id. Ge. 4, 170; - ∾ radix, stirps, id. Aen. 12, 773 o. 781; oftest m. Bibegr. af Smidighed el. Bøielighed; ∾ flagellum, Phaedr. 3, 6; df. „alleg.": lentior et salicis virgis, vid. Ovid. Met. 13, 800; men ∾ brachia, (som slynge sig fast derom), Hor. Epod. 15, 6; cf. brachia lentissima, id. Sat. 1, 6, 64; ligel. ∾ vincula, Plaut. Men. 1, 1, 18; — B) klebrig el. klebende; - gluten visco et pice lentius, Virg. Ge. 4, 41; — II) „fig."; A) „overf.": ligesom sei, d. e. sen el. langsom, tung el. svag el. sløv i sit Slags; a) med Hensyn til Indtrykket paa Sandserne; - lentus hic amnis fluit, Plin. 36, 65; cf. Virg. Aen. 7, 28: ∾ marmor, (i. e. ∾ mare: roligt, ubevægeligt); ∾ igne coquere, (ved sagte Ild), Plin.; cf. Hor. Od. 1, 3, 8, o. Ovid. Trist. 13, 11, 47; ligel. ∾ carbones, ibd.; - lentior calor, (svag el. mat), Plin.; - pugna lentior, (noget dorsk), Liv. 10, 28; — b) med Hensyn paa Tiden; - ∾ somnus, (som indfinder sig langsomt), Val. Fl.; ∾ spes, (som langsomt el. sent gaaer i Opfyldelse), Liv., Ovid.; ligel. spes lentior, Liv.; men ∾ amor, (vedholdende), Tibull., Hor.; men taedium lentissimum, Senec. Ep. 70; - ogs. om Personer; lentus abesto, (bliv længe borte), Ovid. Rem. 243; - df. m. Lune: ∾ negotium, (om en langsom Betaler), Cic. Att. 1, 12 o. 13; cf. id. Catil. 2, 10; - „poet." ogs. c. gen.; lentus coepti, Sil.; ligel. c. inf.; nec ··· lenta incaluisse etc., id.; — c) „poet." ogs.: som gjør tung el. langsom; ∾ pondera, Prop. 4, 1, 96; — B) „ment."; 1) med Hensyn paa Foredraget: langsom, mat, odl.; - lentus in dicendo et paene frigidus, Cic. Brut. 48; — 2) ethisk; a) langsom, dorsk, ligegyldig; - Hannibalem ··· lenti spectamus, Liv. 22, 14; men Ovid. Pont. 3, 2, 66: Haec est pro miseri lenta salute viri; cf. Cic. Att. 1, 18: nihil est illo lentius; men lenta puella, Tibull.; ligel. lentissima pectora, Ovid. Her. 15, 169; — b) langmodig, overbærende, taalmodig; - sane lentus in suo dolore esset, Tac. Ann. 3, 70; cf. Tibull. 4, 11, 6; - ogs. sindig, betænksom; - ∾ judex et consideratus, Cic. frgm. ap. Auson.: - ogs. rolig, sorgløs, Virg. Ecl. 1, 4.

lēnullus, i, m., dem. af leno, Plaut. Poen. a. 2, v. 24. — 1. lēnuncŭlus, i, m., dem. af leno, Plaut. Poen. 5, 5, 7. — 2. lēnuncŭlus, i, m., [f. lembunculus, dem. af lembus]: lidet Fartøi, Caes. B. C. 2, 43; occursu lenunculorum, Tac. Ann. 14, 5.

lĕo, ōnis, m., λέων: Løven; vid. Plin. 8, 17; rex ferarum, Phaedr.; cf. Virg. Aen. 12, 4, ogs. Ovid. Trist. 3, 5, 33; f. ogs. und. Cybele; — b) ogs. mærkes; leo femina, f. leaena; men ogs. absol. leo, f. leaena, Val. Fl., Stat.; — II) „overf."; A) leo, f. pellis leonis, Val. Fl.; — B) Stjernebilledet Løven, Hor. Ep. 1, 10, 15; quum sol in leone, est, Plin.; — C) en Krebseart, Plin. 9, 51; — D) etslags Plante, rimel. Løvemund, Colum. 10, 98 o. 260. — E) endel. eftercl. o. „alleg.", om overmodige Mennesker: in pace leones, in proelio cervi, Tertull.; ligel. Petron. 4, 4: domi leones, foris vulpes; — not.: Leones Mithrae, hede Mithras's Præster, Tertull.

Lĕōcŏrĭon, i, n., Λεωκόριον: Tempel i Athenen til Ære for en vis Leos's trende Døttre, der i en Hungersnød lode sig offre for Statens Frelse; vid Cic. N. D. 3, 19; heder ogs. Leoidum delubrum, ibd. — Leōides, um, f., s. und. frgd. - Leōnidas, ae, m., Λεωνίδας: berømt Konge i Sparta, faldt ved Thermopylæ, Cic., Nep. Them. 3. — 1. leōnīnus, 3, [leo]: af en Løve, hørende dertil, pellis, Plin., jubae, id.; ∾ specie canis, Varr.; II) „overf.": ∾ societas, (hvoraf den ene har Fordelen, den anden Skaden), Dig. — 2. Lĕōnīnus, 3: benævnt efter Keiser Leo; ∾ lex, Cod. Just.

lĕontĭce, es, f., λεοντική: etslags Plante, ogs. cacalia, Plin. 25, 85. — Lĕontini, orum, m.: By paa Østkysten af Sicilien, Plin. 3, 14, o. Cic. Verr. 2, 66; — B) df. ogs. a) det leontinske, Liv. 24, 7 o. 30; — b) Indvaanerne deraf, id. ibd. 29; — 2) adj.: Leontinus, 3, ager, Cic., campus, id., Plin. — leontios, i, f., λεόντιος, (sc. gemma): etslags ubekiendt Ædelsten, (benævnt af dens brandgule Farve), Plin. 37, 73. — lĕontŏpĕtălon, i, n., λεοντοπέταλον, (Løveblad): etslags Plante, Plin. 27, 72. — lĕontŏphŏnos, i, m., λεοντοφόνος, (Løvemorderen): etslags lidet Dyr; vid. Plin. 8, 57. — lĕontŏpŏdĭon, i, n., λεοντοπόδιον, (Løvefod): = leontopetalon, Plin. 26, 34. — lĕŏpardinus, 3: af en Leopard, adeps, Marc. Emp.; af — lĕŏpardus, i, m., λεοπάρδαλος: Leoparden, Vopisc., Lamprid.

lĕpas, (ogs. lopas, Non.), ădis, f., λεπάς, sc. concha: en Muslingart, der suer sig fast til Klipper, Plaut. Rud. 2, 1, 8, o. id. Cas. 2, 8, 57.

Lĕpĭdānus, 3: s. und. 2. Lepidus. — lĕpĭde, adv. af 1. lepidus; I) „alm.": artigen, skønt, tilpas; - ubi lepide voles esse tibi, (naar du vil gjøre dig tilgode), Plaut. Bacch. 1, 1, 50; - compar., eo potuerit lepidius fieri, (des bedre vil det kunne skee), id. Mil. gl. 3, 3, 50; superl., dare operam lepidissime et comissime, ibd. 66; - df. i Dialogen: billigende el. bekræftende, ogs. udraabsvis; - lepide facis, id.; Quid si etc.? B. lepide; licet! id. Bacch. in; Facete, lepide, nihil supra, Ter. Eun. 3, 1, 37; — II) „bes.": fint, vittigen, aandfuldt; - in quo ··· lepide lusit is, qui etc., vid. Cic. d. Or. 3, 43; cf. id. Orat. 44.

Lĕpĭdĭānus, 3: s. und. 2. Lepidus. — lĕpĭdĭum, i, n., λεπίδιον: Karse el. Havekarse, (lepidium sativum L.), Plin. 19, 57, Colum. — lĕpĭdŏtis, ĭdis, f., sc. gemma, [λεπιδωτός, ή, όν, i. e. squamatus, skælfuld]: en os ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 62.

lĕpĭdŭlus, 3: ret artig el. vittig, Capella; dem. af — 1. lĕpĭdus, 3, [besl. m. lepor]; I) „alm.": artig, net, fin, behagelig, manerlig, puella, Ter., forma, Plaut., mores, id.; - compar., Non invenies alium lepidiorem ad omnes res, id. Mil. gl. 3, 1, 66; superl., lepidissime pater, (bedste el. kæreste Fader)! Plaut.; men ∾ locus, (hvor man befinder sig vel); - ogs. dadlende el. ironisk; hi pueri tam lepidi et delicati, Cic. Catil. 2, 10; — II) „bes." om Talen og Udtrykket: artig, vittig, aandfuld, lunefuld; - Scimus inurbano lepidum seponere dicto, Hor. A. P. 273; cf. Catull. 6, 17: Ad coelum lepido vocare versu.

2. Lĕpĭdus, i, m.: romersk Tilnavn in gente Aemiliana; heraf mærkes: 1) M. Aem. Lep., som princeps senatus, Liv. 41, 27; — 2) M. Aem. Lep., som efter Sullas's Død søgte at omstyrte hans Acta; — b) hertil hører: Lepidanum bellum, Sall. frgm. ap. Arus., o. Lepidianus tumultus, Macrob. Sat. 1, 13; — 3) M. Aem. Lep., der med Antonius og Octavianus indgik

det andet Triumvirat; – til ham er Cic. Fam. 10, 6; men fra ham til Cicero er 34 o. 35, ibd.

lĕpis, ĭdis, f.: λεπίς: Skæl, (squama), Plin. 34, 24. — lĕpista, ae, f., [besl. m. λεπάς, i. e. concha]: Drikkeskaal el. Skaal; – ∾ fictilis aut aenea, Varr. ap. Non. — Lepontii, orum, m.: et Alpefolk i Nærheden af lacus Verbanus, (hod. Lago Maggiore), Plin. 3, 24, o. Caes. B. G. 4, 10; — b) df. Lepontĭcus, i, m., som Mandsnavn, Sil.

lĕpor, (-os), ōris, m.; I) „alm.": Behagelighed, Ynde; hvf. lepos Liberi, (Vinens Velsmag), Plaut.; ogs. absol.: medio de fonte leporum Surgit amari aliquid etc., Lucr. 4, 1126; cf. Cic. Fam. 7, 1: ludi ne id quidem leporis habuerunt; — II) „bes."; A) fin Levemaade, Artighed, Manerlighed; lepore et venustate affluens, Cic. Verr. 5, 54; — B) ∾ dicendi, Cic., lepores sententiarum, id. Orat. 27: Behagelighed i Tale og Tanke; cf. id. d. Or. 1, 7: magnus in jocando lepor; – bes. ogs. absol.: Vid el. Vittighed, Skemt el. Lune; vid. Cic. d. Or. 2, 54: in utroque genere leporis etc.; cf. id. Off. 1, 37.

*lĕpŏrārĭum, i, n.: Sted el. Hegn ved Gaarden, hvor Harer (ogsaa andre Dyr) holdes, Dyrehave, Varr.; o. — lĕpŏrīnus, 3: af en Hare, pilus, Plin., lana, Dig.; — [lepus]. — lĕpos, ōris: s. und. lepor. — lĕpra, ae, f., λέπρα, o. pl. leprae, arum: Hudsygdom el. Udslæt, hvorved Huden bliver ru el. hvas og skællet (ligesom Bark); vid. Plin. 20, 70 o. 86; — df. leprōsus, 3: som lider deraf, Sidon.

Leptis, is, f.: Navnet paa tvende Søstæder i Afrika; I) Leptis magna, ved den store Syrte, Mela 1, 7, o. Plin. 5, 3, ogs. Sall. Jug. 19; — B) df. Leptimagnensis civitas, Cod. Just.; — II) Leptis parva, i Nærheden af Adrumetum, Mela o. Sall. ll. cc., Cic. Verr. 5, 59, o. Liv.; — B) df. Leptĭcus, 3: leptisk, ostrea, Plin.; ogs. Leptītānus, 3, hvf. Leptitani, orum: Indvaanerne, Caes. B. C. 2, 38, Sall. Jug. 77 o. 79, o. Tac. Hist. 4, 50.

lepton centaurium, κενταύριον λεπτόν, i. e., centaurium minus: etslags Plante, Plin. 25, 31. — leptŏphyllon, i, n., λεπτόφυλλον: en Art af Væxten tithymalus, Plin. 26, 45. — leptŏpsēphos, i, λεπτόψηφος: en Porphyrart med smaa Pletter, Plin. 36, 11, (al. leucostictos). — leptorax, ăgis, f., λεπτόραξ, pl. leptorăges: de mindste Vinbær el. Druer (omtr. vore Corender), Plin. 14, 3.

lĕpus, ŏris, m., (gen. epic.), Biform af λαγώς, i. e. lepus: Haren, Plaut.; Auritosque sequi lepores, (jage dem), Virg. Ge. 1, 308; – ogs. om Hunnen findes masc.; qui lepus etc., Varr.; men Fecundae leporis etc., Hor. Sat. 2, 4, 44, (al. Fecundi l.); — som Ordsprog kan mærkes: aliis leporem excitare, (arbeide for andre), Petron.; cf. Ovid. A. A. 3, 662; ogs. som Keleord: mea columba, mi lepus! Plaut. Cas. 1, 50; — II) af etslags Lighed dermed benævnes ogs.; A) lepus marinus, Søharen, Plin. 32, 3; — B) Stiernebilledet Haren, Hygin. Astr. 3, 22, o. Cic. N. D. 2, 44; df. — lĕpuscŭlus, i, m., dem.: liden Hare, Hareunge, ogs. alm. en Hare, Cic., Colum.; men Cic. Verr. 4, 21, „alleg.": pro lepusculis capiebantur, etc.

Lerna, ae, o. Lerne, es, f.: By og Sø med en derigiennem løbende Flod i Nærheden af Argos paa Peloponnesus; vid. Mela 2, 3, o. Plin. 4, 9; – her var det, at Hercules dræbte hin syvhovedede Slange, paa hvilken for hvert afhugget Hovede tvende nye fremvoxede, imedens en Krebs søgte at bide Hercules i Benet; – df. belua Lernae, (i. e. hydra Lernae), Virg. Aen. 6, 287; cf. Cic. Tusc. 2, 9, e Soph.; — B) df. adj. Lernaeus, 3; a) lernæisk, anguis, Virg., hydra, Prop., pestis, Lucr., echidna, Ovid., (den ovenmældte Slange); ∾ cancer; Colum.: den ovenmældte Krebs; s. ogs. und. cancer; — b) „poet." ogs.: argivisk el. græsk, reges, coloni, alumni, Stat.

Lesbiacus, etc., s. und. flgd. — Lesbos, (-us), i, f., Λέσβος: Ø i Ægæerhavet, imod Kysten af Troas el. Mysien, (hod. Metelino), med Hovedstaden Lesbos el. Mitylene; er berømt af sin Frugtbarhed, af sin Vin, af sine Piger, navnl. ogs. som Fødeland for Pittacus, Alcæus, Arion, Sappho, o. Theophrastus; vid. Mela 2, 7, Plin. 5, 39, o. A.; — B) df. 1) Lesbĭăcus, 3: lesbisk; ∾ libri, af Dicæarchus, quod Mitylenis sermo habetur etc., vid. Cic. Tusc. 1, 31; — 2) Lesbĭas, ădis, f.; df. Lesbiades, (sc. feminae), Lesbierinderne, Ovid. Her. 15, 16; — 3) Lesbis, idis, f.; df. Lesbides, (sc. feminae): = frgd., Ovid. Her. 15, 199; men Lesbi puella. (voc., i. e. Sappho), ibd. 100; ligel. id. Am. 2, 18, 26, heder Sappho: Aeoliae Lesbis amica lyrae; men id. Fast. 2, 82: Lesbis lyra, (i. e. Arionis); — 4) Lesbĭus, 3, civis, Hor. Od. 1, 32, 5, (i. e. Alcaeus); ∾ plectrum, ibd. 1, 26, 11, (i. e. Alcaicum el. lyricum); ∾ pes, ibd. 4, 6, 34, (i. e. carmen lyricum); Lesbia vates, Ovid. Trist. 3, 7, 20, (i. e. Sappho); men Lesbium (sc. vinum), Hor.; ogs. ∾ vinum, Plin., marmor, id.; — 5) Lesbōus, 3, hvf. Hor. Od. 1, 1, 35: Lesboum ··· tendere barbiton, (stemme Sapphos's og Alcæus's Lyre, digte lyriske Sange).

lessus, (men alene in acc. lessum): Klageskrig over en Afdød, (bes. som Begravelses Cæremoni); vid. Cic. Leg. 2, 23, (e XII Tabb.); lessum alicui facere, Plaut., habere, Cic. l. c.

lētābĭlis, e, [leto]: dræbende, lues, Amm. — lētālis, e, [letum]: dødelig, vulnus, Virg., Suet. Caes. 82, arundo, Virg., ensis, Ovid.; df. — lētālĭter, adv.: paa en dræbende Maade, Plin. 11, 41.

Lethaeus, 3, s. und. Lethe. — lethalis, etc., s. und. letalis. — lēthargĭa, ae, f., ληθαργία: = lethargus, Plin. — lēthargĭcus, 3, ληθαργικός; I) som lider af Sovesyge, Hor. Sat. 2, 3, 30, Plin.; — II) ∾ morbus: Sovesyge, Plin. — lēthargus, i, m., λήθαργος: Sovesyge, Cels.; cf. Hor. Sat. 2, 3, 145; ogs. in pl.: lethargos resolvere, Plin.

Lēthe, es, f., [λήθη, i. e. oblivio: Forglemmelse]: Flod i Underverdenen, hvoraf de Afdødes Skygger drikke Forglemmelse af det Forbigangne; – df. securae ··· pocula Lethes, Ovid. Pont. 2, 4, 23; cf. ibd. 4, 1, 17: hebetantem pectora Lethen; — B) df. Lēthaeus, 3; a) som bevirker Forglemmelse; – Lethaeo perfusa papavera somno, Virg. Ge. 1, 78; cf. Ovid. Met. 7, 151: Lethaei gramina succi; ogs. id. A. A. 3, 648: quae ··· Lethaea lumina nocte premunt, (i. e. gravi sopore); b) hørende til Lethefloden el. til Underverdenen, amnis, Virg., gurges, Catull., stagna, Prop., (d. e. Lethefloden); ∾ ratis, (Charons Baad), Tibull.; ∾ tyrannus, (i. e. Pluto), Lucan.; ∾ dii, (i. e. dii inferi), id.; ∾ janitor, (i. e. Cerberus), Stat.; men ∾ vincula abrumpere alicui, Hor. Od. 4, 7, 27, (afvriste nogen Dødens Lænker).

lētĭfer, a, um, [letum, fero]: dødbringende, dræbende, fordærvelig, arcus, Virg., ictus, Ovid., morbus, Colum., annus, (pestbringende, usund), Virg. Aen. 3, 169; men ∾ locus, Ovid. Met. 5, 133, (hvor et Saar er dødeligt). — lēto, avi, atum, 1, v. a., [letum]: døder el. dræber, aliquem, Ovid. Ib. 505; letata ··· corpora, id. Met. 3, 55. — Lētois, Lētōius, s. und. Lātōis, etc.

lētum, i, n., [efter de Ældre af λήθη, i. e. oblivio, efter Doederl. af levare, men efter Prisc. af inus. leo, hvf. deleo]; I) „alm.": Døden, navnl. voldsom Død; – eodem sibi leto, quo ipse interiisset, esse pereundum, Cic. Div. 1, 26; pari leto affectus ab aliquo, Nep. Reg. 3; – dog oftest „poet": letum sibi consciscere, Plaut., Lucr., (ombringe sig selv); ligel. letum sibi parēre manu, Virg. Aen. 6, 434; – instantes Teucros letumque ferentes, (dødbringende), ibd. 11, 872; dare aliquem leto, (ombringe), id., Ovid., Phaedr.;

– dog ogſ. Cic. Leg. 3, 9, e XII Tabb., leto datus: omkommen el. afdød; ligel. mortis letique potitus, Lucr. 4, 767; — II) „poet. overſ." ogſ.: Undergang, Fordærvelſe; – Teucrum (ſ. Teucrorum) res eripe leto, Virg. Aen. 5, 699; — not.: ogſ. er Letum: en Perſon i Underverdenen, ibd. 6, 277.

leuca, (leuga), ae, f.: galliſk Mil, (lieu): = 1500 romerſke Skridt, Amm.; — not.: pl. Leucae, ſ. und. 2. Leuce. — leucăcantha, ae, f., λευκάκανθα: Hvidtornen, hvoraf twende Arter; I) phyllon el. ischias el. polygonaton, Plin. 22, 18; ogſ. leucacanthos, id. 21, 56; — II) = phalangites el. leucanthemon, id. 27, 98. — leucacanthos, i, m., ſ. und. frgd. — leucăchātes, ae, m., λευκαχάτης: hvid Achat el. Melkeachat, Plin. 37, 54.

Leucădia, ae, f., (sc. insula): Ø, (fordum Halvø), i d. joniſke Hav, paa Kyſten af Acarnanien, (hod. S. Maura), vid. Liv. 33, 17, o. Plin. 4, 2; – hed ogſ. Leucas, ădis, f.; hvf. Ovid. Met. 15, 289: Leucada continuam (ſammenhængende med Faſtlandet) veteres habuere coloni; Nunc freta circumeunt; cf. Plin. l. c.; ſ. ogſ. Leucas s. l.; — B) df. 1) Leucădius, 3: leucadiſk, aequor, Ovid., litus, Plin.; men ∾ deus, Ovid. Trist. 3, 1, 42, oftere, (d. e. Apollo, ſom her havde et Tempel); – Leucadio sacra peracta modo, id. Fast. 5, 630, vid. Serv. ad Virg. Aen. 3, 279; men Ovid. Her. 15, 220: Ut mihi Leucadiae fata petantur aquae, (at jeg kaſter mig deri for at omkomme); – Leucadia, (sc. puella, fra Leucadien), Prop. 2, 25, 86; – ogſ. er Leucadia: etſlags Skueſpil af Tarpilius; vid. Cic. Tusc. 4, 34; — b) subst. Leucadii, orum: Indvaanerne af Leucadien, Liv. 33, 17; — 2) Leucas, adis, f.: Hovedſtaden paa Leucadien, Mela 2, 3, Plin. 4, 2, o. Liv. 33, 17.

Leucaethiŏpes, um, m., Λευκαιθίοπες, Plin. 5, 8, ogſ. Leucoaethiopes, Mela 1, 4: de hvide Æthioper i Libyen. — leucanthĕmis, ĭdis, f., λευκάνθεμις, ligeſom anthemis: Camillaen, Plin. 22, 6. — leucanthĕmon, (-um), i, n.: λευκάνθεμον; 1) = frgd., Plin. 22, 26; — 2) = leucacantha, id. 27, 98; — 3) etſlags Plante, der lugter ligeſom abrotonum el. Malurt, id. 21, 34. — leucanthes, is, n., λευκανθές: = perdicium, id. 21, 104.

leucargillos, i, f., λευκάργιλλος: hvid Ler el. Lerjord, Plin. 17, 4. — Leucas, ădis, f., [Λευκάς, i. e. alba]: = Leucadia; – ogſ. Hovedſtaden paa Øen Leucadia, ſ. und. Leucadia; — II) ogſ. f. Leucata: Forbierg paa Øen Leucadia; vid. Leucata s. l. — leucaspis, ĭdis, fem. adj., λεύκασπις, (i. e. albo scuto instructa): med hvidt Skiold; – legionem ducere adversus leucaspida phalangem, Liv. 44, 41. — Leucāta el. Leucātes, ae, m., Λευκάτης: Forbierg paa Øen Leucadia, Liv. 26, 26, o. Plin. 4, 2; havde et berømt Apollotempel, vid. Virg. Aen. 3, 274; ſ. ogſ. und. Leucadius; – qui se e Leucata praecipitaverit, Cic. Tusc. 4, 18.

1. leuce, es, f., λεύκη, (i. e. alba); I) hvid Plet paa Huden, Cels.; — II) ſom Vært el. Plante; A) en plettet Neldeart, (lamium maculatum L.), Plin. 27, 77; — B) etſlags vild Ræddike, id. 19, 26; — C) det vilde Poppeltræ, vid. Serv. ad Virg. Ecl. 7, 61. — 2. Leuce, es, f., Λεύκη; Navnet paa flere Øer; navnl.; I) paa en Ø ved Creta, vid. Plin. 4, 20; — II) paa en Ø ved Mundingen af Boryſthenes, id. 4, 27. — leŭcēŏron, i, n., λευκήορον: = leontopodion, Plin. 26, 34.

Leuci, orum, m.: Folk i Gall. Belg., Caes., Plin. 4, 31; – sing. Leucus, i, Lucan.; — Leucippus, i, m.: Fader til Phoebe o. Hilaïra, ſom bleve bortførte af Caſtor og Pollux; vid. Hygin. Fab. 80, o. Ovid. Fast. 5, 709; — B) df. Leucippis, ĭdis, f., Phoebe, (Datter af Leucippus), Prop. 1, 2, 15; pl. Leucippĭdes, Ovid. Her. 16, 327.

leucŏchrȳsos, i, f., λευκόχρυσος: I) etſlags Ædelſten af Chryſolitharten, Plin. 37, 44; — II) etſlags cryſtalklar hvid Ædelſten, id. 37, 62. — leucŏcŏmus. 3, λευκόκομος, (hvidhaaret): med hvide Blomſter el. Blade, om Granatæbletræet, Plin. 13, 34. — leucŏcōum, i, n., (sc. vinum), λευκοκῷον: coiſk Hvidvin, Plin. 14, 10. — leucŏgaeus, 3, λευκόγαιος: med hvid Jord, colles, (imellem Puteoli o. Neapolis), Plin. 18, 29; men ∾ fontes, id. 31, 8, (ſom ere benævnte derefter); — II) leucogaea, (sc. gemma): etſlags Ædelſten, ogſ. leucographia, ogſ. galactitis, id. 37, 59. — leucogrăphĭa, ae, f., λευκογραφία, ſ. und. frgd. no. II. — leucŏgrăphis, ĭdis, f., λευκογραφίς: en Tidſelart, (carduus leucographus L.), Plin. 27, 78.

leucŏïon, i, n., λευκόϊον: den hvide Viol; df. vor Levkoi, Colum. 9, 4. — Leucon, onis, m.; I) Navnet paa en af Actæons Hunde, Ovid.; — II) Navnet paa en Konge i Pontus, id. Ib. 312. — Leucŏnicus, 3, lana, Martial. 11, 56, ogſ. absol. Leuconicum, (sc. tomentum), id. 11, 21, ſom har ſit Navn efter et Folk Leuci el. Leucones i Gallien. — Leucŏnŏtus, i, m., Λευκόνοτος: den opklarende Sydveſtwind; ∾ Lips, Auson.

Leucŏpĕtra, ae, f., [λευκός, i. e. albus, πέτρα, i. e. rupes]: Forbierg ved Rhegium imod fretum Siculum, Cic. Phil. 1, 3, o. id. Att. 16, 6. — leucŏphaeātus, 3: ſom bærer mørkegraa el. aſkegraa Klæder, amator, Martial. 1, 97; af — Leucophaeus, 3, λευκόφαιος: mørkegraa el. aſkegraa, odl., vellera, Vitruv., pannus, Plin. — leucŏphŏrum, i, n., λευκόφορον: Guldlim, Plin. 35, 17. — Leucŏphrȳna, ae, f., Λευκοφρύνη, (med hvide Øienbryn): Gudinden Diana's Tilnavn hos Magneſierne, Tac. Ann. 3, 62, Arnob. — leucophthalmos, i, m., λευκόφθαλμος, (Hvidøie), sc. gemma: etſlags Ædelſten, Plin. 37, 62. — leucŏpoecilus, (-os), i, f., λευκοποίκιλος, (hvidplettet), sc. gemma: etſlags Ædelſten, Plin. 37, 62.

leucos, on, λευκός, (i. e. albus); leucon ... genus ardeolarum, Plin. 10, 79; — Leucōsĭa, ae, f.: Ø i d. etruriſke Hav ved Pæſtum, Ovid. Met. 15, 705; ogſ. Leucothea, Plin. 3, 13. — Leucŏsȳri, orum, m.: de hvide Syrer, Folk ved Pontus Euxinus, hede ſild. Cappadoces, Plin. 6, 3, Curt.

Leucŏthĕa, ae, o. Leucothee, es, f., Λευκοθέα: en Havgudinde, Romernes Matuta, ſ. und. Ino; – Leucothee Grajis, Matuta vocabere nostris, Ovid. Fast. 6, 545; – ſ. ogſ. und. Leucosia. — Leucŏthŏe, es, f.: Datter af K. Orchamus i Babylon; hendes Forvandling til et med Røgelſe dryppende Træ, vid. Ovid. Met. 4, 196. — leucozŏmus, 3, λευκόζωμος: med hvid Saus, pullus, Apic. — leucrŏcŏta, (-cūta), ae, f.: indiſk Rovdyr af uhyre Hurtighed, beſkrives Plin. 8, 30; ſkrives ogſ. leocrocota.

Leuctra, orum, n., τὰ Λεῦκτρα; I) By el. Landsby i Boeotien, hvorved den thebanſke Hærfører Epaminondas overvandt Lacedæmonierne; – vid. Nep. Ep. 8, id. Ag. 6, o. Cic. Off. 1, 18; pugna in Leuctris, (ſ. ad Leuctra), id. N. D. 2, 25; — B) df. Leuctrĭcus, 3, pugna: det ovennævnte Slag ved L., hvorom ogſ. ∾ calamitas, id. Div. 1, 34; — not.: med Lune dateres Cic. Att. 5, 1: post Leuctricam pugnam die 765, (i. e. post caedem Clodii); — II) By i Laconien, Plin. 4, 8. — Leucus, i, ſ. und. Leuci. — leuga, ae, f. und. leuca. — lēus, 3, λεῖος: glat, brassica, Plin. 20, 33.

*lĕvābĭlis, e: ſom kan lettes el. lindres, motus, Coel. Aur.; o. — lĕvāmen, ĭnis, n.: Lettelſe el. Lindring, Cic. Att. 12, 16; ∾ curae, Virg. Aen. 3,

709; — [2.levo]. — lĕvāmentārius, 3, navicularius: som fører et mindre Fartøi, hvormed et større lettes el. losses, Cod. Theod.; af — lĕvāmentum, i, n., [2.levo], ligesom levamen: Lettelse el. Lindring; - ∾ miseriarum, Cic.; ∾ unicum doloris, studia, Plin. Ep.; - ∾ tributi, Tac. — Lĕvāna, ae, f., [2.levo]: Gudinde for de nyfødte Born, naar de løftes op fra Jorden, Augustin.

*lĕvātio, onis, f.; I) „egenl.": Løften el. at løfte i Veiret; - levationes onerum facere, Vitruv.; — II) „fig."; A) Aftagelse, Formindskelse; - levationem vitiorum fieri negant, (at Feilene aftage), Cic. Fin. 4, 24; ∾ periculi, Vell. 2, 130; — B) „ment.": Lettelse, Lindring; - magnae tibi levationi esse etc., (at det er dig til stor Trøst), Cic. Fam. 6, 4; o. — lĕvātor, oris, m.: som borttager el. bortraner, en Tyv, Petron.; — [2.levo]. — 1. lĕvatus, 3: partic. o. adj. af 1.levo. — 2. lĕvatus, 3: partic. af 2.levo. — lĕvenna, ae, m., i. e. levis: letsindig; ∾ homo, Laber. ap. Gell. 16, 7.

lĕvicŭlus, 3, demin. af 2.levis: let; df. „fig."; A) „overf.": ringe, ubetydelig; ∾ res, (en Ubetydelighed), Gell. 13, 39; — B) ethisk: noget forfængelig, Cic. Tusc. 5, 36. — lĕvidensis, e, [2.levis, denso]; oprdl.: af tynd og grov Væv; df. „overf.": ringe el. ubetydelig i sit Slags, munusculum, Cic. Fam. 9, 12, (om Talen for K. Dejotarus). — lĕvĭfidus, 3, [2.levis]: lidet at troe, troløs; omnes sunt lenae levifidae, Plaut. Pers. 2, 2, 61.

lēvĭgātio, onis, f.: Glatning; in pl., Vitruv.; af — 1. lēvĭgo, avi, atum, 1, v. a., [1.levis, ago]; I) „alm.": glatter, parietes tectorio, Varr., truncum falce, id.; — II) „bes."; A) ∾ alvum, (rense Maven), Gell.; — B) knuser el. støder tilsammen; omnia eadem in unum levigata, Colum. 9, 13; — not.: af partic. levigatus er adj. compar. levigatius oleum et spissius, Macrob. Sat. 1, 12. — 2. lĕvĭgo, avi, atum, 1, v. a., [2.levis, ago]: giør let, Cassiod. — lĕvĭpes, ĕdis, adj., [2.levis, pes]: letfodet, lepus, Cic. Arat. — lēvir, i, m., δαήρ: Mandens Broder, Dig.; levir est uxori meae frater meus, Fest.

1. lēvis, e, λεῖος; I) „egenl."; A) „alm.": glat, jevn, slet, (opp. asper); - ∾ corpora, Cic.; ∾ loci, id. Part. or. 10; ∾ stamina, Ovid.; men ∾ pocula, (glatte, polerede), Virg.; coma pectine levis, (glattet dermed), Ovid.; - compar., Levior assiduo detritis aequore conchis, id. Met. 13, 792; superl., ∾ corpora, Lucr. 4, 660; — b) neutr. leve, ogs. som subst., den glatte Flade; ut per leve ··· Effundat junctura ungues, Pers. 1, 64; cf. Hor. Sat. 2, 7, 87; — B) „bes."; a) glat, d. e. uden Haar el. Skæg, juventas, Hor. Od. 2, 11, 5; ∾ ora, (glat Ansigt el. Hage), Tibull.; men ∾ senex: glat, d. e. skaldet, Ovid.; - df. ogs. „poet.": glat el. ungdommelig, pectus, Virg. Aen. 11, 40; — b) glat, slibrig; levi sanguine ··· labi, Virg. Aen. 5, 328; - ogs. glattende el. opløsende, malvae, Hor. Od. 1, 31, 16; — c) levia, sint stødte el. revne Sager, Scrib. Larg.; — II) „fig."; A) „alm.": glat, pyntet, opstudset; - Femina quid faciat, quum vir sit levior ista? Ovid. A. A. 3, 437; cf. Pers. 1, 82; — B) „bes." el. om Foredraget: glat, uden Anstød, godt sammenføiet, flydende; - ∾ concursus verborum, Cic. d. Or. 3, 43; ∾ oratio, id. Orat. 4, opp. aspera; - ogs. kan hidsføres Hor. A. P. 26: sectantem levia etc.

2. lĕvis, e; I) „egenl."; A) „alm.": let, let i Vægten; - ∾ pondus, Ovid., (opp. grave); ∾ stipulae, Virg.; - compar., levior, quam pluma, Plaut.; men levior compedibus, (af hvem Lænkerne ere tagne), id. Capt. 5, 4, 28; superl., levissimum ex his frumentis hordeum, Plin.; - ∾ armatura, let Rustning, Caes. B. G. 2, 10; f. ogs. nedenf.; ∾ terra, (let, maver), Virg. Ge. 2, 92; men „alleg." til den Begravede: sit tibi terra levis, (el. som Indskrift: S. T. T. L.); cf. Tibull. 2, 4, 50; — B) „bes."; a) som bevæger sig med Lethed; - ∾ milites, letbevæbnede, vid. Liv. 8, 8, hvorfor ogs. „meton.": ∾ armatura, Cic. Phil. 10, 6; cf. Liv. 2, 65: quo leviores etc., o. Nep. Iphicr. 1; „poet." ogs. c. inf.: omnes ire leves, Sil.; - df. let, hurtig, flygtig, cursus, Phaedr., cervus, Virg., apes, id.; ∾ Somnus, (Søvnguden), id. Aen. 5, 838 flgd.; ∾ Parthi, (som Krigere), id. Ge. 4, 314; — b) let, ikke stærk; vinum levissimum, (ikke berusende), Hor.; loca leviora et ideo salubriora, (med lettere Uddunstninger, med bedre Luft), Varr.; men levis aura, Sil.: mild el. sagte Luften; — II) „fig."; A) „overf."; 1) let at giøre el. behandle el. udføre; - eo, quod videbatur levissimum, decursum est, ut etc., Liv. 5, 23; df. „poet.": leviora tolli Pergama, (lettere at forstyrre), Hor. Od. 2, 4, 11; — b) navnl. om Spiserne: let at fordøie; ∾ cibis nutrire, Cels.; levior piscis, qui in alto vivit, quam qui in vado, id.; — 2) let el. ringe el. ubetydelig i sit Slags; - quam pro levibus noxiis etc., Ter. Hec. 3, 1, 30; levius periculum, Caes.; men mea in vos merita ··· mea voluntate leviora, id. B. C. 2, 32; dolor in longinquitate levis, etc., Cic. Fin. 1, 12; cf. Hor. Od. 1, 24, 19; levi brachio aliquid agere, (med Lune: at tage sig noget let), Cic. Att. 4, 16; cui levissima pecunia semper fuit, Cic. R. Com. 5, (som aldeles ringeagtede Penge el. Vinding); in levi persona, id. Agr. 2, 17, (hos et Menneske uden Værd el. Anseelse); — B) „ment."; 1) „alm.": let, mild; - ∾ reprehensio, Cic. Acad. 2, 32; cf. ibd. 1, 40 und. 2.levitas; men ∾ Musa, (skemtende), Ovid. Pont. 4, 16, 30; cf. Phaedr. 4, 1; men Ovid. Trist. 2, 339: leve opus etc., (let Digtning); ligel. levia carmina, Tac.; — b) uden Vægt, intetsigende; - ∾ auditio, (løst Rygte), Caes.; levia verba, tomme Ord, daarlig Snak, Petron.; sit, precor, illa levis, (gid hun maa sige usandt)! Tibull. 1, 6, 56; - df. neutr. leve, absol.: hvad der er uden Vægt, intetsigende, Cic. Planc. 26; in levi habere, (ringeagte), Tac.; — 2) „bes."; a) mild, venlig; - qui suis se concinnat levem, Plaut. Trin. 3, 2, 78; cf. Prop. 1, 18, 11: Sic mihi te referas levis, (f. levem), ut non etc.; — b) letsindig, upaalidelig, ubestandig, odl.; quidam ··· quam sint leves etc., Cic. Lael. 17; men leves amicitiae, ibd. 26; Parva leves capiunt animos, Ovid.; levi sententia esse, (være letsindig), Ter. Hec. 3, 1, 32; quid levius aut turpius, quam etc., Caes. B. G. 5, 28; men Cic. Cluent. 28: leves et numarii judices, (uredelige og bestikkelige). — lĕvĭsomnus, 3, [2.levis, somnus, i]: letsovende; ∾ corda canum, Lucr. 5, 862. — levisticum, i, s. und. ligusticus, 3.

Lēvīta, ae, m.: s. und. Levites. — 1. lēvĭtas, atis, f., [1.levis]; I) „alm.": Glathed, glat Beskaffenhed, speculorum, Cic.; cf. id. d. Or. 3, 25; - men ∾ intestinorum, (deres glatte og gode Tilstand), Cels.; — II) „fig."; ∾ verborum et compositionis probabilis, (deres flydende Forbindelse), Quintil. 10, 1, 52; ∾ effeminata, id.

2. lĕvĭtas, atis, f., [2.levis]; I) „egenl.": Lethed, d. e. ringe Vægt el. Tyngde; - ∾ armorum, Caes.; qui nimia levitate cadunt etc., Lucr. 3, 388; — II) „fig."; A) „overf.": Lethed til at bevæge sig, id. 4, 203; „poet." ogs. Flygtighed; - Termine, post illud levitas tibi libera non est, Ovid. Fast. 2, 673; — B) „ment."; 1) „alm.": Overfladiskhed, Urigtighed; - ∾ opinionum, Cic. N. D. 2, 17; — 2) „bes."; a) Letsindighed, Flygtighed, Ustadighed, Ubestandighed; - levitatibus amatoriis dediti, Cic. Fin. 1, 18; levitas temere assentientium, id. Acad. 2, 38; cf. id. Brut. 27: ∾ perpetua in populari ratione; men „poet." om Lykkens

Gudinde, Ovid. Trist. 5, 8, 18: Et tantum constans in levitate sua est; men mobilitate et levitate animi etc., Caes. B. G. 2, 1; — b) Sletheb; ∾ judiciorum, (deres Uredelighed el. Bestikkelighed), Cic. Div. in Caecil. 3.

lĕvĭter, adv., [2.levis]; I) „egenl.": let, d. e. uden Vægt el. Tyngde; - ∾ armati, Curt. 4, 13; — b) navnl. om Stod el. Slag; - ∾ tundere baccas, Plin.; non leviter attingere, Suet. Gramm. 9; - compar., ∾ casura pila etc., Caes. B. C. 3, 92; superl., f. nedenf.; — II) „fig."; A) „overf.": let el. lidet, ikke synderligen; - ∾ saucius, (let saaret), Cic., aegrotans, id.; ∾ eminentes (genae: lidet udstaaende), id. N. D. 2, 57; cf. id. Div. 1, 17; men comisk: non leviter lucra ligurriens, id. Verr. 3, 76; ligel. m. Lune: quamquam bene volumus leviter lenonibus, (just ikke synderligen), Plaut. Poen. 3, 3, 9; ligel. ∾ laudare, id. 35; — B) „ment."; 1) „alm.": let, d. e. overfladisk; - ∾ agnoscere, Cic. Fin. 2, 11; ligel. ∾ in transitu attingere, Quintil.; homines leviter eruditi, Cic. d. Or. 3, 6; - tanto levius miser, Hor. Sat. 2, 7, 18; levius dolere, Ovid.; men Cic. Catil. 3, 7: ut levissime dicam; — 2) „bes.": let, d. e. uden Møie og Besværlighed; - levius el. levissime ferre, (tage sig noget let, bære det taalmodigen), Cic.; men Liv. 29, 9: a Scipione ··· nimis leviter latam suam injuriam ratus, etc.; men omnia levius casura, (alt vilde falde el. gaae lettere), id. Div. 2, 10; — b) levius custodiri, (i. e. negligentius), Curt. 4, 10.

Lēvītes, (-ta), ae, m.: en Levit, en af Levi Stamme, Prudent.; - „overf." ogs. f. diaconus, Sidon.; — B) df. 1) Lēvītĭcus, 3: levitisk, genus, stirps, Vulgat.; - ogs. subst., Lēvītĭcus, (sc. liber: tredie Mosebog), Isid.; — 2) Lēvītis, ĭdis, fem. adj.: levitisk, gens, (i. e. Levitae), Prudent. — lēvĭtūdo, ĭnis, f., [1.levis], ligesom 1.levitas o. levor: Glatheb; ∾ granorum, Lactant.

1. lēvo, avi, atum, 1, v. a., [1.levis]; I) „egenl.": glatter, polerer; - ∾ et radere tigna, Lucr.; cf. Virg. Aen. 5, 306; ∾ corpus, Cic. frgm.; — not.: partic. compar.: levatiora, Gell. 17, 8; — II) „fig.": glatter, sletter, udbedrer; - nimis aspera sano Levabit cultu, Hor. Ep. 2, 2, 123.

2. lĕvo, avi, atum, 1, v. a., [2.levis]; I) „egenl."; A) „alm.": letter el. løfter, hæver i Veiret; - levasse superpositum capiti decus, Liv. 1, 34; cf. Hor. Od. 4, 2, 25: levat aura cygnum, (i. e. tollit); - ∾ se de caespite, Ovid., saxo, id.; cf. Virg. Aen. 4, 690; men ∾ se alis, (derpaa), Liv. 7, 26; - paullumque levatus, Ovid. Met. 3, 440; men aqua levata vento, Liv. 21, 58; — B) „bes."; a) løfter el. hæver el. tager, tergum suillum furcā, (ned deraf), Ovid. Met. 8, 647, men vincla viro, (aftager ham dem), Virg. Aen. 2, 140; - ∾ tributum, (hæve el. incassere), Dig.; — b) „bes.": letter, gior lettere; - ∾ aliquem fasce, (tage den af ham), Virg. Ecl. 9, 65; men arbores putatione onere levatae, Plin.; ogs. absol., ∾ dentes (sc. sordibus: rense el. pudse dem), Martial. 14, 22; — II) „fig."; A) „overf."; a) ligesom løfter, d. e. udriver deraf, aegrum ex praecipiti, Hor. Sat. 2, 3, 292; df. ∾ se aere alieno, (afbetale paa sin Gield), Cic. Att. 6, 2; — b) gior lettere, d. e. forringer el. formindsker; - ∾ pretia frugum, Tac. Ann. 2, 59, annonam, Liv., Cic.; men ∾ omen, Virg. Aen. 3, 36, (afværge el. afvende); — c) letter el. lindrer, sitim fonte, Ovid.; cf. id. Rem. 239; men vulnus nil malum levantia (fomenta), Hor. Epod. 11, 17; ∾ artus fessos, id.; men ∾ membra gramine, (i. e. in gramine), Ovid.; — d) ∾ viros auxilio, (komme dem til Hielp), Virg Aen. 2, 452; — B) „ment."; a) ligesom fremhæver el. udriver deraf, d. e. befrier derfra; - Levare diris pectora sollicitudinibus, Hor. Epod. 13, 10; ligel. levatus curis, Ovid.; ∾ se infamia, Cic. Verr. 3, 61, aliquem metu, Liv., animos religione, id.; - ogs. c. gen.: ut me omnium laborum jam levas! Plaut. Rud. 1, 4, 27; - men ogs. omvendt: ∾ metum alicui, Cic. Tusc. 2, 24, alicui paupertatem, Plaut. Epid. 4, 1, 19; — b) borttager, forringer, svækker; ∾ suspicionem, et a se removere, Cic. Verr. 3, 59; ∾ injuriam, Caes. B. C. 1, 9; cf. Hor. Ep. 2, 2, 10; — c) vederqvæger, forfrisker; - ut me levarat tuus adventus, etc., Cic. Att. 12, 50; animi exercitatione levantur, id. d. Senect. 11; — not.: levasso, archaistisk fut. exact., f. levavero, Enn. ibd. 1.

lēvor, oris, m., (1.levis): Glatheb, (chartae), Plin.; men Cic. Univ. 13: in levore consedit, (paa den glatte Overflade); — II) „overf.": levor vocis, Lucr. 4, 554.

lex, gen. lēgis, f., [2.lego]; oprdl.: Loven, hvorom Cic. Leg. 1, 15: lex est recta ratio imperandi et prohibendi, etc.; cf. Quintil. 7, 5, 5: omnis lex, aut tribuit, aut adimit, aut punit, aut vetat, aut jubet, aut permittit; f. ogs. Cic. Leg. 3, 1; — df. 1) „egenl."; A) „alm.": offenlig Lov el. Forordning, hvorefter alle og enkelte sig have at rette, under en vis Straf for dens Overtrædelse; - hertil mærkes navnl. i Rom: leges XII Tabularum, der vare forfattede af Decemvirerne; vid. Liv. 3, 33 flgd., o. Cic. d. Or. 1, 43 flgd.; - populis leges vivendi et disciplinam dare, Cic. Leg. 1, 22; df. ofte lege el. legibus, (i. e. secundum leges); vid. Ter. Andr. 4, 5, 4, o. id. Phorm. 4, 2, 21, ogs. Nep. Phoc. 3, o. id. Cim. 1; - leges alicui imponere, (paalægge), Cic., constituere el. facere, id., dare, id., Ovid., ponere, Hor.; ligel. legem sancire, (med Hensyn paa den tilføiede Straffebestemmelse), Cic., condere, Liv., scribere, (foreskrive), Cic.; men leges figere, (opslaae som gieldende, altf. udstede), id. Att. 14, 12; - legibus aliquem solvere, (fritage derfra), id. Phil. 11, 5; legibus cedere, (underkaste sig dem), id. Mil. 23; men legem negligere, evertere, perfringere el. perrumpere, (foragte, giennembryde, osv.), id.; - lege agere, Cic. d. Or. 1, 36 o. 38: føre sin Sag for Retten; cf. Ter. Phorm. 5, 7, 90; ogs. legibus experiri, Nep. Timol. 5; (men om en Lictor heder lege agere: at opfylde Øvrighedens Befaling, at exeqvere en Straf, Liv. 26, 15); - sub legis vincula conjicere, (lægge under Loven, give en Lov derfor), Liv. 4, 4; men „poet.": per leges ire, (leve under el. efter Lovene), Ovid. Her. 16, 267; - endel. m. flgd, ut el. ne; lex erat Thebis, ne etc., Nep. Ep. 7; cf. Liv. 3, 9; — B) „bes." heder lex med Hensyn paa den romerske Statsforfatning i Republikens Tid, (tildels ogs. i andre Fristater); 1) Lovforslag (el. Bil), som af en Øvrighedsperson paa Talerstolen bliver foreslaaet Folket til Antagelse; - legem ferre, Cic. Off. 2, 21, o. Liv. 3, 11, o. legem rogare, Cic. Phil. 2, 29: at giøre Folket et Lovforslag; (men legem ferre, f. legem perferre, osv., f. nedenf.); legem promulgare: offenligen at bekiendtgiøre el. opslaae et Lovforslag, for at lade stemme derover, Liv. 33, 46; df. om Folket: legem de aliqua re sciscere, Cic. Planc. 14, jubere, id. Balb. 17, ogs. legem accipere, id. Off. 3, 30: at antage det giorte Lovforslag som Lov; opp. legem repudiare, (forkaste), id. Lael. 25, ogs. antiquare, vid. id. Off. 2, 21; - endel. ogs. om Lovens Auctor el. Ophavsmand: legem perferre, (at faae et Lovforslag antaget som Lov), Liv. 2, 46; ligel. ogs. legem ferre, (f. perferre), Cic. Agr. 2, 12, o. id. Sest. 26; — 2) det ved Folkets Billigelse el. Afstemning i Comitierne til Lov hævede Forslag, en saadan Lov el. Forordning; - df. om Folket, legem ferre, Liv. 3, 55: at give en Lov; legem abrogare, id. 4, 35, Cic. Phil. 5, 6: at afskaffe el. ophæve en Lov; — 3) i Forhandlingerne imellem det Offenlige og Privatpersoner, (ogs. imellem disse), heder lex: Contract el. vedtagen Bestemmelse; - in mancipii lege, (i Kiobecon-

tracten), Cic. d. Or. 1, 39; lex censoria, id. Verr. 3, 7, ogs. absol. lex, ibd.: Contract, som Censorerne (ogs. andre) indgaae med Generalforpagtere, Entrepreneurer, odl.; df. ogs. undert. Forpagtningscontract el. Leverancecontract, odl.; – legem dicere, (bekiendtgiøre), Cic. l. c.; – ogs. Punkt el. Betingelse i en Contract el. Overenskomst; accipiunt legem, Ovid. Met. 4, 170; ligel. syngraphi leges: Contractens Punkter, Plaut. As. 4, 1, 2; – ogs. Fredsbetingelse; pax data Philippo in has leges, Liv. 33, 30; leges foederis dicere, Virg. Aen. 11, 322; – ogs. alm. Vilkaar el. Betingelse; df. ea lege etc., Ter. Andr. 1, 2, 18; – ogs. „overf."; nos ea lege natos, ut etc., Cic. Fam. 5, 16; ligel. lex vitae, id. Tusc. 3, 16; — II) „fig."; A) „overf."; a) en vis Orden el. Regel el. Anordning; – sparsi sine lege capilli, (i Uorden), Ovid. Her. 15, 73; — b) en vis Maade el. Beskaffenhed; sub lege loci, Ovid. Hal. 32; cf. id. Am. 3, 2, 20; men optima lege, Cic. Agr. 2, 11, (under de heldigste Omstændigheder); — B) „ment."; 1) „alm.": Regel el. Forskrift, navnl. for en Kunst el. Videnskab, ogs. for en Veddestrid; ogs. for Livets Forholde; – versibus est certa lex, Cic. Orat. 38; cf. id. d. Or. 3, 49; in certando legi obedire, Suet. Ner. 24; – lex vitae, s. ovenf.; lex justae veraeque amicitiae, id. Planc. 2; — 2) „bes.": Regel el. Bestemmelse, som man paalægger sig selv, el. som man vedtager at følge; – legem sibi statuere, Cic. Verr. 3, 2; – ogs. Vis el. Maner el. Vane; mea lege utar, ut etc., Ter. Phorm. 3, 2, 48.

lexīdĭon, (-um), i, n., λεξίδιον: lidet Ord, ubetydelig Glose; in pl., colligere lexidia, Gell. 18, 7. — lexipȳrĕtos, (-us), i, m. o. f., ληξιπύρετος: som fordriver Feberen, vid. Plin. 20, 76. — lexipȳrexia, ae, f., ληξιπυρεξία: Feberens Ophør, Marc. Emp. — lexis, is, f., λέξις: Ord el. Glose; vid. Lucil. ap. Cic. d. Or. 3, 43; opp. phrasis, (Udtrykket), Senec. Contr. 3, praef. — Lexovii, el. Lexobii, orum, m.: Folk i Gall. Lugd., ved Udløbet af Sequana, (hvor nu Lisieux), Caes. B. G. 3, 9, oftere.

lībācuncŭlus, i, m., i.e. parvum libum: liden Kage, Tertull. — lĭbādĭon, i, n., λιβάδιον: en liden Art af Værten Tusindskiøn, Plin. 25, 31. — lībāmen, inis, n., [libo], „poet." f. libamentum; oprdl.: hvad der tages bort deraf; df. „overf.": libamina famae, (Formindskelse el. Krænkelse af nogens Ære), Ovid. Her. 4, 27; — II) „bes.": det til Offring Borttagne; df. det Offrede; ogs. Offeret selv; hvf. libamina prima, (som det første Offer), Virg. Aen. 6, 246; – ogs. hvad der kastes paa Ligbaalet, Stat.; — not.: Ovid. Fast. 3, 733, bliver libamen afledet af Liber, i. e. Bacchus.

lībāmentum, i, n., [libo], ligesom frgd., oprdl.: det deraf Tagne el. Borttagne; df. „overf."; A) „alm.": hvad man først tager deraf, den første Prøve; – primitias quasdam et quasi libamenta ingenuarum artium etc., Gell. Epil. 13; — B) „bes." hvad der tages deraf for at offres; df. Offring; ogs. Offeret selv; – ut libamenta sacrificiorum serventur, (Ydelsen af Offere), Cic. Leg. 2, 12; libamenta Veneri solvere, Justin. 12, 10.

lībănĭos, i, f., λιβάνιος: etslags Vinstok med Røgelselugt, Plin. 14, 22. — lībănītis, ĭdis, f., λιβανῖτις: en Benævnelse paa Værten polion, Appul. — lībănŏchrus, i, f., λιβανόχρους, (røgelsefarvet): etslags Ædelsten, Plin. 37, 62. — lībănōtis, ĭdis, f., λιβανωτίς, sc. herba: Rosmarinen, quod odorem turis reddit, Plin. 19, 61. — Lĭbănus, i, m., Λίβανος: Bierg i Syrien, Plin. 5, 17; — II) „overf."; libanus f. tus: Røgelse, Vulgat.

lībārĭus, i, m., [libum]: som tillaver og udsælger liba el. Kager, Senec. Ep. 56. — *lībātĭo, onis, f.: Drikoffer el. Libation, Pseud. Cic. d. Har. resp. 10; o. — lībātor, oris, m., [libo]: som offrer; – coenarum libator (Numa), Fronto; — df. lībātōrium, i, n.: Offerkar til Libation, Vulgat.

lībella, ae, f., dem. af libra; i Regnskabsvæsenet: liden Mønt; – libella argentea, (quae libram aeris valebat), nummi denarii decuma (sc. pars); vid. Varr. L. L. 5, 36, o. Plin. 33, 13; – df. ligesom vort: Skilling el. Styver, odl.: det allermindste; – Una libella liber possum fieri, Plaut.; cf. id. Capt. 5, 1, 27, o. Cic. Verr. 2, 10; men ad libellam deberi sibi etc., (netop saa meget), id. R. Com. 4; — b) df. i Arvesager, ligesom as: hele Arven; – fecit te palam ex libella (sc. heredem), me ex teruncio, id. Att. 7, 2; — II) teknisk: Blyvægt el. Vandvægt; – locus ad libellam aequus, Varr.; materiam (Tømmeret) ad regulam libellamque exigere, Plin.; cf. Lucr. 4, 516.

*lībellāris, e: boglig; ∾ opus, (i. e. libellus), Sidon.; — lībellātĭci, orum, m.: saadanne Christne, der, (for at undgaae Forfølgelse), forsynede sig med et Øvrigheden afkiøbt Vidnesbyrd (libelli), at de havde offret, Cyprian.; — libellensis, is, m.: som modtager og protocollerer Ansøgninger til Keiseren, Cod. Just.; — lībellio, onis, m.; I) en Notarius el. Skriver, Varr. ap. Non.; — II) ringe Boghandler el. Boghøker, Stat.; o. — lībellŭlus, i, m., dem.: liden Bog, Capella; — [flgd.].

lībellus, i, m., dem. af 2. liber; — I) oprdl.: den under Træets Bark værende Bast, der brugtes til at skrive paa; – Levis in aridulo malvae descripta libello (carmina), Cinna ap. Isid.; — II) sædv. „overf."; A) „alm.": liden Bog el. lidet Skrift, Afhandling el. Opsats; – scripsi etiam illud quodam in libello, qui etc., Cic. d. Or. 1, 21; men Liv. 29, 19: quod ··· libellis (sc. Graecorum) et palaestrae operam daret, (at han lagde sig efter Græsk og Gymnastik); – ogs. om et lidet Digt, Cic. Arch. 10; cf. Hor. Ep. 1, 13, 4; men libellus famosus: et Nidskrift, Suet. Aug. 55; — b) in pl. ogs. „meton": en Boghandling el. Boglade, Catull. 55, 4, o. Martial. 5, 20; — B) „bes." ogs.; 1) Hukommelsesbog, Erindringsliste, Dagbog; – si quid memoriae causa in libellum retulit, Cic. Phil. 1, 8; ogs. ∾ memorialis, Suet. Caes. 56; – ogs. Antegnelse el. Notis el. Fortegnelse, odl.; – mandatorum mihi libellum dedit, id. Att. 6, 1; – navnl. ogs. Antegnelse til egen el. andres Efterretning, Journal el. Rapport; – ut ex libellis suis animadverti, Brut. ap. Fam. 11, 11, (af hans Papirer); men libelli gladiatorum, (Fortegnelse el. Program derover), Cic. Phil. 2, 38; — 2) skriftlig Indstilling el. Klage el. Angivelse el. Bekiendtgiørelse, odl.; – in libellis laudationum (i skriftlige Anbefalinger) etc., Cic. Cluent. 69; tam multis rusticorum libellis et querelis, (saa mange Klageskrifter), Plin. Ep. 9, 15; cf. Plaut. Curc. 1, 3, 6; men libellum indicem insidiarum etc., Suet. Caes. 81; – navnl. skreven el. opslaaen Udbydelse til Salg; hvf. libellum el. libellos dejicere, at protestere imod en slig Udbydelse, at forhindre samme; vid. Cic. Quint. 6, o. Senec. Benef. 4, 12; – ogs. skreven Indbydelse el. Billet, navnl. til at bivaane en Recitation, Tac. Orat. 9, ligel. til Gladiatorlegene, s. ovenf. Cic. Phil. 2, 38; — 3) Bønskrift el. Ansøgning; – libellum componere, (opsætte el. forfatte), Cic. ad Planc. ap. Cic. Att. 16, 16; libellos signare, Suet. Aug. 50, subnotare, Plin. Ep. 1, 10: undertegne el. paategne, besvare, resolvere derpaa; ogs. libelli supplices, Martial. 8, 31; – df. a libellis, (Hofembedsmand, som modtager Bønskrifter til Keiseren), Suet. Dom, 14; — 4) Bevis el. Certificat; significare aliquid libello manu sua subscripto, Dig.

†lĭbens, (lub.), tis: partic. af impers. libet; df. — lĭbenter, (lub.), adv.: gierne, villigen, med Fornøielse, audire aliquem, Cic. Div. in Caecil. 12; cf. Caes. B. G. 1, 18; men bene libenter victitas, (vil gierne leve godt), Ter. Eun. 5, 8, 44; cf. Hor. Sat. 1, 1, 63; – compar., eoque libentius, quod etc., Nep. Ages. 6; men Cic. Fam. 9, 19: nusquam se umquam libentius, (sc. coenasse el. fuisse); superl., cui ego,

quibuscumque rebus potero, libentissime commodabo, Cic. frgm. ap. Non.; — lĭbentia, (lub.), ae, f.: Fornøielse, Munterhed, Plaut. Stich. 2, 1, 3; - ogs. in pl., Gell. 15, 2; - II) personificeret er Lubentia: Fornøielsens Gudinde, Plaut. As. 2, 2, 2; o. — Lĭbentīna, (Lub.), ae, f.: Epithet til Gudinden Venus; vid. Cic. N. D. 2, 23: Voluptatis et Lubentinae Veneris vocabula etc.; lucus Veneris Lubentinae, Varr. ap. Non.

1. līber, ĕra, ĕrum, [rimel. at sammenl. m. libet, el. m. ἐλυθ-, hvf. ἐλεύθερος]: fri; I) „egenl."; A) „alm."; 1) om Personer: som har sin borgerlige el. naturlige Frihed; df. a) som ikke er Slave; - omnes servi atque liberi, Nep. Them. 6; in jure civili, qui est matre libera, liber est, Cic. N. D. 3, 18; men „overf." id. Verr. 1, 48: quos numquam liberos putavit, (aldrig ansaae for frie Mennesker); — b) som har sin Frihed; df. som ikke er bunden; - ∾ captivus, (som gaaer frit omkring), Plaut. Capt. 1, 2, 7; men Cic. Fam. 7, 1, heder liber: som ikke er sysselsat; men id. Verr. 2, 78: som har bevaret sin Uafhængighed; — 2) om Folk el. Byer, odl.: politisk fri, d. e. selvstændig, uafhængig; - populus liber, Liv. 2, 1: som ikke regeres af Konger; men id. 37, 54: Carthago libera cum suis legibus est, (er fri el. uafhængig); cf. ibd. 55; — 3) ∾ bestiae, (som have deres naturlige Frihed), Cic. Fin. 5, 20; - ogs. om Ting og Begreber: fri el. uindskrænket i sit Slags; libera custodia, (hvori Fangen nyder større Frihed), Sall.; cf. Liv. 39, 14; - navnl. om Rummet; liberior aqua, Ovid., o. ∾ campus (sc. aquae), id., d. e. Havet; liberiore frui coelo, id. Met. 15, 301; — b) navnl. ogs.: som betegner en fri Stand el. Tilstand; - toga libera el. liberior, Ovid., ogs. vestis libera, id.: Mandstogaen, (der anlagdes i det 16de Aar, og hvormed en større Frihed indtraadte); men liber lectulus, Cic. Att. 14, 13, (den Ugiftes Seng, df. ugift Stand); — II) „fig."; A) „overf."; a) fri derfra, som ikke hindres el. indskrænkes deraf el. derved; absol., el. m. ab, el. c. abl., el. c. gen.; - liberae aedes, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 84, o. liber locus, id. Cas. 3, 2, 4, (hvor man er fri el. uforstyrret); men ∾ aedes: fri Bolig, Liv., s. nedenf.; ligel. otia liberrima, (aldeles uindskrænket Frihed), Hor. Ep. 1, 7, 36; - loca ··· ab arbitris libera, Cic. Att. 15, 16; libera a ferro crura, Ovid.; - liber carcere equus, id. Am. 2, 9, 20; liber metu, s. nedenf., - liber laborum, Hor. A. P. 212; men liber revertendi, (som kan vende tilbage), Ovid. Her. 1, 80; cf. Virg. Aen. 10, 154; — b) hvormed el. hvorved man kan handle frit el. efter Godtbefindende; - liberis mandatis venire, (med uindskrænket Fuldmagt), Liv. 38, 8; ∾ arbitrium rei alicujus el. de re aliqua, id. 31, 11, o. id. 37, 1, (fri Raadighed derover); ∾ fide incepta exsequi, (uden at være bunden ved et Løfte), id. 30, 4; - liberum est mihi, c. inf., (det staaer i min Magt), Cic. Phil. 1, 5; men ea libera est conjectura, (s. ejus rei, el de ea re: derom kan hver troe, hvad ham synes), Liv. 4, 20; - ∾ fenus, (hvor Renten ikke indskrænkes af Lovene), Liv. 35, 7; ∾ quaestio, (som ikke er indskrænket til visse Personer og Tider, altf. f. infinita quaestio), Cic. d. Or. 2, 16; men legatio libera, s. und. legatio; — c) som haves frit, hvorfor der ikke betales; - ∾ aedes, Liv. 30, 17, (oftere); df. ogs.: hvorpaa der ikke hefter nogen Gield; vid. Brut. ap. Cic. Fam. 11, 10; men ∾ agri, (skattefrie), Cic.; ∾ civitates, Liv. 37, 55; — B) „ment."; 1) „alm.": fri el. frimodig, dierv el. modig; - ∾ homo ad scribendi licentiam, Cic. N. D. 1, 44; integro animo et libero etc., id. Sull. 31; ∾ vocem mittere adversus aliquem, Liv. 35, 32; liberiores litterae, Cic. Att. 1, 13; liberrime Lolli, (som ikke ved af nogen Forstillelse), Hor. Ep. 1, 18 in.; ligel. liberrima indignatio, (som udtaler sig frit), id. Epod. 4, 10; — 2) „bes."; a) aandigen fri el. selvstændig; vid. Pers. 5, 83; nisi sapientem, liberum esse neminem, Cic. Parad. 5, 1; cf. Hor. Ep. 1, 16, 63 o. 66; - ogs. veltænkende, høihiertet; neutiquam officium liberi esse hominis ··· postulare, etc., Ter. Andr. 2, 1, 30; - men liber religione animus, (fri fra Overtro), Liv. 2, 36; liber metu, id.; — b) altfor fri, overgiven, kaad, tøilesløs; - sit adolescentia liberior, Cic. Coel. 18; cf. Ter. Eun. 3, 1, 40; men libera turba temulentorum, Cic. frgm.; men „poet.": ∾ vina, (overgivent Drikkelag), Hor. A. P. 85; men ∾ consuetudo peccandi, Cic. Verr. 5, 76.

2. lĭber, bri, m.; I) oprdl.: Træets Bast, (el. den indre Bark under cortex); ogs. undert. ligesom cortex: Barken; - obducuntur libro aut cortice trunci, etc., Cic. N. D. 2, 47; remittere librum, (slippe Barken), Colum.; cf. Virg. Ge. 2, 77, o. id. Aen. 11, 554; — II) fordi man oprdl. skrev paa hin indre Bark, navnl. paa det Slags, som man aftrak Papyrusværten, (vid. Plin. 13, 11), saa heder sild. liber, (ligesom βίβλος): en Bog (neml. som Indbegreb af flere beskrevne Blade); df. ogs. undert. Skrift el. Værk, odl.; - in eo libro, quem de rebus rusticis scripsi, Cato ap. Cic. d. Senect. 15; libros pervolutare, evolvere, volvere, (giennemblade, giennemgaae, studere), Cic.; libros legere, id., scribere, id., conficere, id., Nep., componere, Quintil., emittere, (udgive), id., edere, Cic.; - ogs. bruges liber om et Digt; (Horatii) de arte poëtica Liber, Quintil.; - ogs. om en Tale; iisdem ex libris perspicis, (i. e. ex orationibus), Cic. Att. 2, 1; - ogs. en Afdeling af et Skrift el. Værk; tres libri ··· de Natura Deorum, id. Div. 2, 1; men quinque in Verrem Actionis secundae Libri, Quintil. 11, 2, 25; — B) hertil mærkes; 1) libri, absol.; a) f. libri augurales, Cic. N. D. 2, 4; cf. id. Att. 9, 9, o. id. Div. 2, 23; — b) f. libri Sibyllini; libri per duumviros sacrorum aditi, Liv.; cf. id. 34, 55, ogs. id. 21, 62; — 2) liber, Fortegnelse el. Register el. Catalog; - in litterarum allatis libris, Cic. Verr. 3, 71; — C) Skrivelse el. skriftlig Anbefaling; - librum gravem multis verbis conscripsit etc., Nep. Lys. 4; — D) liber principis: keiserligt Rescript, Plin. Ep. 5, 14.

3. Lĭber, ĕri, m., [rimel. besl. m. 1. liber, o. svarende til Λυαῖος, d. e. Befrieren]: gammel italiensk Guddom for Forplantningen; efter nogle oprdl.: Solen; vid. Macrob. Sat. 1, 18, ogs. Serv. ad Virg. Ge. 1, 5: Vos o clarissima mundi Lumina ··· Liber et alma Ceres! - sild. forvexles Liber m. Grækernes Bacchus, som Vinens Opfinder, men benævnes da sædv.: Liber Pater; - Libero Patri, repertori vini, hirci immolantur, Varr.; cf. Hor. Ep. 2, 1, 5; — II) „meton." staaer Liber f. vinum; - Condita quum verax aperit praecordia Liber, Hor. Sat. 1, 4, 89; men Sine Cerere et Libero friget Venus, Ter. Eun. 4, 5, 6; cf. Cic. N. D. 2, 23, o. Quintil. 8, 6, 24; df. ogs. flos Liberi, o. lepos Liberi, (den ædleste Vin), Plaut.

4. līber, ĕri, m., [besl. m. 1. liber; hvf. pl. liberi: Børnene, oppon. servi: Tyendet], ligesom filius: en Søn; men in sing. alene sild. o. field.; - si quis libero maximam portionem relinquit, Cod. Just.; liberi et parentis non alius affectus, Quintil. Decl. 11; - sædv. in pl., liberi, orum: Børn, (neml. m. Hensyn paa Forældrene, men ikke paa Alderen); - cum conjugibus et liberis, Cic., Liv.; susceperas enim liberos etc., Cic. Verr. 3, 69; liberos procreare, id., gignere, Tac., educare et instituere, Suet.; - per liberos te precor, Hor. Epod. 5, 5, (men spottende); - jus trium liberorum hed visse Forrettigheder, som tillagdes dem, som havde tre Børn, men blev undert. af Keiserne tildelt saadanne, som ikke havde tre Børn; vid. Plin. Ep. 2, 13, o. Suet. Galb. 14; — not. a: Ter. Andr. 5, 3, 20, staaer pl. liberi ogs. m. Lune om et eneste Barn; — not. b: liberi, f. filii, opp. filiae, Hygin. Fab. 9; ogs. findes liberi f. nepotes

o. pronepotes, Dig.; — not. c: Plaut. Capt. 4, 2, 38, ogs. „overf." om Dyrene; - Lanii, qui concinnant liberis orbas oves; — not. d: liberum, f. liberorum, Cic., Liv.; progenies liberum, (f. liberi), Liv. 1, 13.

Lībĕra, ae, f., [3.Liber], som Gudinde: Gemalinde af Guden Liber; vid. Cic. N. D. 2, 24; - supplicatio ad Cereris, Liberi Liberaeque fuit (sc. aedes), Liv. 41, 28; hendes Tempel var i Nærheden af Cirkus Maximus, Tac. Ann. 2, 49; - efter Augustin. blev Venus af Qvinderne dyrket under dette Navn; — II) Libera heder ogs. Ariadne, som Guden Bacchus's Gemalinde, Ovid. Fast. 3, 512.

1. Līběrālis, e, [3.Liber]: hørende til el. benævnt efter Guden Liber el. Bacchus; df. Liberalia, (sc. solennia el. sacra, vid. Ovid. Fast. 3, 713): Bacchusfesten, paa hvilken Dag Romerne gave deres Sønner Mandstogaen; vid. Cic. Att. 6, 1, o. Ovid. Fast. 3, 771; - ogs. Liberales ludi, Naev. ap. Fest.

2. līběrālis, e, [1.liber]; I) „egenl.": hørende til Friheden, navnl. til Menneskets borgerlige og personlige Frihed el. frie Stand; - in liberali causa, qui asserebatur etc., (i en Retssag angaaende nogens frie Stand), Cic. Flacc. 17; cf. Ter. Ad. 2, 1, 40: aliquem liberali causa manu asserere, (paastaae for Retten, at nogen er frifødt); ligel. judicium liberale, (i. e. in causa liberali), Quintil. 6, 3, 32; - ∾ nuptiae, (imellem Fribaarne), Plaut. Cas. prol. 74; cf. Ter. Andr. 3, 3, 29; — II) df. „fig."; A) „overf."; a) af ædelt el. smukt Udseende; - pulcher et liberalis visus, Plaut. Mil. gl. 1, 1, 64; quam liberali facie (virgo)! Ter. Eun. 3, 2, 20; — b) rigelig, overflødig, viaticum, Cic., epulae, Tac.; liberalior victus, (bedre el. rigere Kost el. Næring), Liv. 41, 2; men liberalior fortuna, id. 22, 26, (bedre Kaar el. mere Anseelse, odl.); — B) „ment."; 1) „alm.": hørende el. passende til den Fribaarnes el. frie Mands Dannelse, navnl. om Lærdom og Videnskab; - vid. Cic. d. Or. 3, 32; liberalibus studiis dediti, Tac.; studia liberalissima, Cic. Arch. 3; — 2) „bes." o. „ethisk"; a) frisindet, d. e. ædel og aandfuld, høihjertet el. veltænkende; - nam ingenium tuum novi liberale, Ter. Ad. 4, 5, 50; men mens tua liberalis, (din Retsindighed), Cic. Coel. 21; cf. Ter. Ad. 3, 4, 18; — b) velvillig, forekommende; ∾ voluntas gratificandi, Cic. Off. 2, 15; responso minus liberali perterritus etc., id. Att. 3, 15; — c) godgiørende, gavmild; vid. Cic. Off. 2, 16; ligel. in omne genus hominum liberalissimus, Suet. Vesp. 7; men liberales ex fortunis sociorum, (som ødsle dermed), Sall. Catil. 52; - ogs. c. gen., ibd. 7: laudis avidi, pecuniae liberales erant; - liberales sumptus, Cic. Off. 2, 12: Godgiørenhed, milde Gaver.

līběrālĭtas, atis, f., [2.liberalis]; oprdl.: den Fribaarnes el. frie Mands Stand og Vilkaar; df. sædv. „ment."; A) „alm.": høi og ædel Tænkemaade, Høimodighed, Ædelmodighed; - ut eorum probetur ... liberalitas, Cic. Lael. 5; a quibus videtur decipi potuisse liberalitas tua, id. Qu. Fr. 1, 1, 4; — B) „bes." ogs.; 1) Godmodighed el. Venlighed, Mildhed el. Overbærelse; - Pudore et liberalitate liberos retinere, Ter. Ad. 1, 1, 32; opp. tristitia, Cic. Brut. 25; — 2) Godgiørenhed, Gavmildhed; - beneficientia, quam eandem ... liberalitatem appellare licet, Cic. Off. 1, 7; cf. ibd. 14; — b) df. ogs. under Keiserne „overf." (el. abstr. pr. concr.): frivillig Skienk el. Gave, - vid. Tac. Ann. 2, 37, o. id. Hist. 1, 20; ligel. Suet. Claud. 29: ne enumerem revocatas liberalitates ejus etc.

līběrālĭter, adv. af 2.liberalis: paa den Fribaarnes el. frie Mands Vis og Maade; df. sædv. „fig."; A) „overf.": rigeligen el. overflødigen; - quod erant instructi liberaliter, Caes. B. C. 3, 61; - compar., ∾ indulgere sibi, Nep. Chabr. 3; cf. Cic. Qu. Fr. 2, 6; - superl., f. nedenf.; — B) „ment."; 1) „alm.": paa en dannet og aandfuld Maade; - esse hominis ingenui et liberaliter educati, velle bene audire a parentibus, Cic. Fin. 3, 17; ligel. qui liberaliter eruditi, etc., id. Tusc. 2, 2; — 2) „bes." o. „ethisk"; a) med god og ædel Tænkemaade, retsindigen; - Propterea quod serviebas liberaliter, Ter. Andr. 1, 1, 11; ∾ vivere, vid. Cic. Lael. 23; — b) velvilligen, forekommende; - ∾ respondere, Caes., polliceri, Nep. Lys. 4; cf. Cic. Att. 5, 13: tametsi liberalissime erat pollicitus omnibus tuis; — c) gavmildt, høimodigen; - qua in re senatus ... large et liberaliter aestimasset etc., (havde bestemt Landmændene gode Priser), Cic. Verr. 3, 88; cf. ibd. 85; men id. Att. 16, 6: nec potui accipi liberalius.

*līběrātĭo, onis, f.: Befrielse; A) fra Trældom el. Afhængighed; - sub obtentu liberationis (rei publicae), Justin. 5, 8; — B) fra en Brøde, d. e. Frikiendelse el. Frifindelse; a) for Retten; in pl., Cic. Pis. 26; — b) udenfor Retten; quum a te ... liberationem culpae ... impetravissent, id. Lig. 1; — C) fra en Gield; liberationem debitori legare, Dig.; - ogs. fra anden Trængsel; liberatione molestiae gaudere, Cic. Fin. 1, 11; ∾ mali, Quintil.; o. —

līběrātor, oris, m.: en Befrier; - patriae liberatores etc., Cic. Phil. 1, 2; men Liv. 1, 56, som appos.: liberator ille populi R. animus; cf. id. 35, 18; — not.: Liberator, (Befrieren), som Tilnavn til Jupiter, vid. Tac. Ann. 15, 64; — [libero].

lībĕre, adv. af 1.liber; I) „alm.": frit, uhindret, uindskrænket; - quem tu respirare libere non sinis, Cic. Quint. 11; - compar., liberius vivendi potestas, Ter. Andr. 1, 1, 23; - men „alleg." om Talens Fremskriden: ingredi libere, non errare licenter, Cic. Orat. 23; — II) „bes."; A) som det sømmer den Fribaarne el. den frie Mand; - ∾ educatus, Ter. Andr. 5, 4, 8; — B) frimodigen; constanter et libere (me gessi), Cic. Att. 4, 16; men id. Planc. 13: imo fortasse liberius (sc. locutus est: har maaskee talt altfor frit); cf. Hor. Sat. 1, 4, 103, o. 2, 8, 37; — C) gavmildt, rigeligen; df. „poet.": Omnia liberius nullo poscente ferebat (tellus), Virg. Ge. 1, 127. — līběri, orum, m.: Børnene, s. und. 4.liber.

līběro, avi, atum, 1, v. a., [1.liber]; I) „egenl."; A) „alm.": befrier, frigiør, udløser, navnl. af Trældom el. Slaveri; - servos omnes puberes liberaverunt, Caes. B. C. 3, 9; cf. Cic. d. Or. 1, 40; men ∾ se a Venere, (løskiøbe sig fra hendes Tieneste), id. Div. in Caecil. 17; - ogs. befrier el. løslader af en Indespærring; cavea liberati pulli, Cic. N. D. 2, 3; cf. Phaedr. 3, 2; — B) „bes.": løser el. løsgiør; - quorum linguae ... scalpello resectae, liberarentur, (hvis Tungebaand løstes), Cic. Div. 2, 46; men „poet.": vaginā liberat ensem, (uddrager deraf), Ovid. Met. 6, 551; - ogs. opløser el. ophæver, obsidionem urbis, Liv. 26, 8; — b) sild. ogs.: ∾ flumen, (passere), Hygin., Frontin. Strat. 1, 4; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": befrier el. udfrier derfra; a) m. ab el. ex, el. c. abl. (efter d. udfaldne praepos.); - liberatus a quartana, Cic. Att. 10, 15; cf. id. Qu. Fr. 3, 1; - multos ex his incommodis pecunia se liberasse, id. Verr. 5, 9; - ∾ aere alieno, (befrie fra Gield), Sall. Catil. 41; ∾ obsidione, Caes.; - f. abl. staaer ogs. undert. gen., f. nedenf.; — b) men ofte er det Forhold, hvorfra nogen el. noget frigiøres, alene at forstaae af Sammenhængen; - ∾ Byzantios (sc. vectigalibus: giøre dem skattefrie), Cic. Verr. 2, 31; ligel. ∾ loca publica (i. e. agros publicos), id. Agr. 2, 21; cf. ibd. 1, 4; men ut eos ... liberarem, (sc. ab interdicto meo: fritog dem fra Forbudet), id. Fam. 13, 7; Buthrotios quum Caesar liberavisset, (sc. ne eorum ager lege agraria divideretur), id. Att. 16, 16, C.; - men templa liberata habento, (bevare deres Rettigheder, odl.), Cic. Leg. 2, 8, e XII Tabb.; — 2) „bes.": befrier fra en Pengefor-

Pligtelse, indfrier et Pant el. en Forskrivning; – Volusii liberandi consilium etc., (Planen at frigiøre denne Eiendom fra Heftelse), Cic. Fam. 5, 20; ligel. ∾ fundum alii obligatum, Dig.; ∾ fidem aerario obligatam, Suet. Claud. 9; cf. Liv. 7, 21: ∾ nomina, (indfrie el. ordne Gieldsposterne); men Cic. Off. 1, 10: quae promissa···jure liberantur, (erklæres af Retten for ugyldige); — B) „ment."; a) befrier derfra, frikiender, odl.; df. pass.: liberatus a scelere, Cic. Marc. 5; cf. id. Tusc. 1, 22; – ogs. c. abl. ud. ab; ∾ aliquem culpa, id. Att. 13, 22; – ogs. c. gen.; ∾ aliquem culpae, Liv. 41, 19; men id. 5, 28: voti liberari, at befries fra sit Løfte, (d. e. at opfylde sit Løfte); — b) df. ogs. i Retssproget: ∾ aliquem, (opp. condemnare), Cic. Cluent. 22; men id. Mil. 18: liberatur ··· non eo consilio profectus esse, ut etc., (han frikiendes derfor); — not.: liberasso, f. liberavero, Plaut. Most. 1, 3, 66.

lībĕrta, ae, f., s. und. libertus. — lībertas, atis, f., [l.liber]; I) „egenl.": Friheden, d. e. det frie Menneskes Tilstand; – libertas est··· potestas vivendi, ut velis, Cic. Parad. 5, 1; df. A) den personlige og borgerlige Frihed, d. e.; a) Friheden i Modsætn. af Trældom og Slaveri; – vindicare se in libertatem, Cic. d. Or. 2, 33 (alleg.); servo dare libertatem, id. Rab. perd. 11; cf. Caes. B. G. 3, 10; – comisk er Plaut. Cas. 2, 8, 70, in pl.: Tribus non conduci possim libertatibus, quin etc.; dog ogs. in pl. libertates, (om fleres Frihed), Dig.; — b) den i en Fristat levende Borgers Fordele og Rettigheder, navnl. hans Stemmeret ved Antagelsen af Love og ved Valget af Øvrigheder; – df. ad usurpandam libertatem vocare, (lade frit stemme el. votere), Cic. Agr. 2, 7; men libertatem eripere, Liv. 45, 15, (ikke tillade den frie Votering); ligel. libertas imminuta, id. Caecin. 12, (Krænkelsen af denne Ret); — c) sild. ogs. Skattefrihed, Dig.; — B) den politiske Frihed el. Statens frie Forfatning, (i Modsætn. af Kongedømmet); – vid. Liv. 2, 1; herom ogs. Tac. Ann. 1, 1: libertatem et consulatum L. Brutus instituit; arma capere pro communi libertate, Cic. Rab. perd. 9; asserere libertatem rei publicae, Quintil.; – ogs. en Stats Uafhængighed af andre Stater; non posse Graeciam in libertate esse, quoad etc., Liv. 42, 42; — II) „fig."; A) „alm.": Frihed el. Evne el. Formue til at giøre el. lade; vid. ab in.; – tabella dat populo eam libertatem, ut, quod velint (homines), faciant, Cic. Planc. 6; libertas ··· in plorando, ibd. 14; ogs. c. gen.; omnium rerum libertatem, imo licentiam desiderant (mulieres), Liv. 34, 2; – ogs. c. inf.; Sit modo libertas, quae volet ira, loqui, Prop. 1, 1, 28; men nimia in adolescentia libertas, (Tøileslóshed el. Udsvævelse), Cic.; — B) „bes.": Frihed i Talen, Frimodighed, odl.; – aliquid de libertate mea imminutum, Cic. Planc. 38; libertate intemperantius invectus in regem, Liv. 42, 14; cf. Hor. Sat. 1, 4, 5, o. Ovid. Her. 15, 68; — III) som Gudinde havde Libertas sit Tempel paa Aventinerbierget; vid. Liv. 24, 16, o. Cic. N. D. 2, 23; det derved værende Atrium omtales Liv. 25, 7, o. Cic. Mil. 22; – om det af Clodius opførte templum Libertatis, vid. Pseud. Cic. p. Domo 51, o. Cic. Leg. 2, 17; — not.: pl. libertates, s. ovenf.

*lībertīnĭtas, atis, f.: den Frigivnes Stand, Dig.; o. — lībertīnĭum, i, n.: den Frigivnes Arv efter Herrens Død, Calpurn. Decl., inc.; af — lībertīnus, 3, [libertus]: hørende til de Frigivnes Stand el. Klasse; – ∾ plebs, Plin., conditio, Dig.; ∾ patre natus, Hor. Sat. 1, 6, 6; ∾ milite uti, vid. Suet. Aug. 25; ∾ homo, Cic.; — B) df. absol. el. subst., libertinus, i, m., Cic., Liv., fem. libertina, ae, Hor. Sat. 1, 2, 48: den Frigivne, (neml. med Hensyn paa hans Stand, thi med Hensyn paa hans Forhold til hans Herre heder han libertus); – dog findes ogs. libertinus f. libertus, (men ikke omvendt); vid. Plaut. Pers. 5, 3, 56, o. Dig.; – naar det, Suet. Claud. 24 heder: Appium Caecum Censorem (a. u. c. 442) libertinorum filios in senatum allegisse; saa forstaaes ved libertini paa hin Tid: ikke liberti men libertorum filii; thi først Sønnesønnen af en Frigiven tillagdes ingenuitas; sild. bleve allerede Sønnerne af liberti holdte for ingenui.

lībertus, 3, [f. liberatus]: som er sat i Frihed; df. subst. libertus, i, m.: Frigiven, (neml. med Hensyn til sin Herre; s. und. frgd.); – Feci, e servo ut esses libertus mihi, Ter. Andr. 1, 1, 10; men servos nostros libertos suos fecisset, Cic. Mil. 33; – fem. liberta, ae, Hor. Sat. 1, 1, 10; ligel. liberta Veneris, Cic. Div. in Caecil. 17: som har kiøbt sig fri fra Gudindens Tieneste; — not.: libertis libertabusque, Dig.

lĭbet, (ogs. lŭbet), libuit o. libitum est, 2, v. n. impers.: det behager el. lyster (mig el. dig osv.), (jeg) vil gierne; – det staaer; a) c. nomin. pron. dem. el. relat., m. o. ud. dat.; – quod tibi lubet, idem mihi lubet, Plaut. Most. 1, 3, 138; men Cic. Att. 14, 19: mihi id, quod rogaret, ne licere quidem, non modo non libere; cf. id. Quint. 30; – men in pl., alene Suet. Caes. 20: quae cuique libuissent, (hvortil nogen havde faaet Lyst); – men ud. dat.; nihil vident, nisi quod lubet, Ter.; cf. Cic. d. Senect. 12: ut id non liberet, quod non oporteret; — b) c. inf., el. m. en Subjectssætning; ligel. m. o. ud. dat.; – non libet mihi deplorare vitam, quod etc., Cic. d. Senect. 23; cf. id. d. Or. 2, 85: libitum est mihi etc., o. Ter. Andr. 1, 5, 28; – ogs. ud. dat.; praedeambulare huc libitum est, id. Ad. 5, 1, 4; ligel. inchoare haec studia vel non vacabit, vel non libebit, Quintil.; cf. Cic. Lael. 12; — c) absol., m. o. ud. dat.; – ubicumque libitum fuerit animo meo, Plaut. As. 1, 1, 97; – dog saal. oftest ud. dat.; adde etiam, si libet, (hvis dig saa synes), etc., Cic. Tusc. 5, 15; men ut libet, i Svar: som du vil, odl., Ter. Heaut. 4, 4, 16, oftere; men Plaut. Pseud. 1, 3, 114: cur id ausus facere? B. lubuit, (det lystede mig saa); — II) hertil mærkes; A) partic. libens, (o. lubens), tis, som adj.; a) som giør noget gierne el. villigen, som er fornøiet el. tilfreds dermed el. derved; – tibi ··· Lubens bene faxim, Ter. Ad. 5, 6, 7; fugin' hinc? B. ego vero ac lubens, id. Andr. 2, 1, 37; animo aequo, imo vero etiam gaudenti ac lubenti etc., Cic. Att. 2, 4; cf. ibd. 10, 4; – ogs. in superl., libentissimo senatu uti, ibd. 1, 17; compar., s. nedenf.; – men lubens meritoque, som Bøn- el. Offerformular, Plaut. Pers. 2, 3, 3; ligel. laetus, lubens, id. Trin. 4, 1, 3; — b) fornøiet, glad, munter, odl.; – hilarum ac lubentem fac te in gnati nuptiis, Ter. Ad. 4, 7, 38; uti ego illos lubentiores faciam, quam Lubentia est, Plaut. As. 2, 2, 2; — B) af partic. libitus, 3, er subst. pl. libita, orum, n.: Godtbefindende, Vilkaarlighed, Lune; – sua ipsi libita, velut in captivos, exercebant, Tac. Ann. 6, 1; ad libita Caesarum, id. ibd. 12, 6; cf. id. ibd. 14, 2.

Lībēthra, ae, f., el. Libethra, orum, n., Mela 2, 3, Plin. 4, 16, ogs. Libethrus, i, m., Solin., Λειβηθρα, Λειβηθρος,: en Muserne hellig Kilde i Macedonien; – i Nærheden deraf er Byen Libethrum, i, n., vid. Liv. 44, 5; — B) df. Lībēthris, ĭdis, fem. adj.; Nymphae ··· Libethrides, Virg. Ecl. 7, 21, d. e. Muserne; vid. Serv. ibd.

*lĭbīdĭnĭtas, (lub.), atis, f.: Kaadhed, Vellyst, Laber. ap. Non.; o. — lĭbīdĭnor, ari, v. dep. n.: giør kaade Streger, Suet. Ner. 28, o. Martial. 7, 67; — [libido].

lĭbīdĭnōse, adv.: efter Lyst el. Lune, med el. af Kaadhed, overgivent, skamløst; – quae ille libidinose fecerit, Cic. Div. in Caecil. 12; cf. id. Off. 1, 4, o. Liv. 3, 36; – compar., Tertull.; af — lĭbīdĭnōsus, 3, [libido]; oprdl.: fuld af heftig Lyst el. Attraa, s. und.

flgd.; sædv. dadlende; I) „egenl." om Personer: lunefuld, regelløs, kaad, overgiven; ogs. vellystig; – homo dissolutus et libidinosus, Nep. Alcib. 1; – compar. „ nihil isto esse ··· libidinosius, Cic. Pis. 27; superl. ∾ homo, id. Verr. 2, 78; – men Senec. ad Marc. 10: Fortuna, ut varia, ut libidinosa domina etc.; — b) „poet." ogs. om Dyrene; ∾ caper, (springsk el. geil), Hor. Epod. 10, 23; — c) sild. ogs. c. gen.: som higer derefter; libidinosus gloriae, Tertull.; — II) „overf." om Ting el. Begreber: som behandles med Vilkaarlighed el. Frækhed; df. kaad, fræk, vellystig; – quid ··· libidinosissimas liberationes (de vilkaarligste Fritagelser) proferam? Cic. Pis. 36; – ∾ eloquentia, udsvævende, Quintil. 5, 12, 20; ∾ voluptatum cupiditates, Cic. Fin. 1, 18.

lĭbīdo, (o. lubido), ĭnis, f., [libet]; I) „alm.": heftig Lyst el. Attraa el. Begierlighed; vid. Cic. Tusc. 4, 6, o. Sall. Catil. 7; – ad libidinem fingere aliquid, (efter Tykke el. Indfald), Cic. Fin. 1, 6; cf. id. R. Am. 49; ad libidinem aliorum judicare, id. Font. 12; per libidinem (deserere locum), vid. Liv. 25, 21; ne regibus quidem parēre, nisi ex libidine, Tac. Ann. 4, 46; cf. Sall. Catil. 8; men Cic. Quint. 4: quas (res) libidine, non ratione gesserat; – in libidine esse, (være i Lidenskab), id. Fin. 3, 9; cf. id. Tusc. 3, 5: iracundia libidinis est pars; sic enim definitur: iracundia, ulciscendi libido; – ligel. c. gen.; ∾ citharae, cantus, Plin., (om Nero); saal. ogs. om en Naturtrang; ∾ nauseae, Cato, urinae, Gell.; – ogs. c. inf.; Hunc irridere lenonem, lubido est, Plaut. Pers. 5, 2, 26; qui tibi lubido est, male loqui? id.; men Lucr. 4, 780: quod cuique lubido Venerit, ejus etc., (hvortil nogen faaer Lyst); — II) „bes."; A) uregelmæssig Lyst el. Lidenskab, Kaadhed el. Frækhed; – spiritu ipso libertas mea libidinem tuam refutabit, Crass. ap. Cic. d. Or. 3, 1; in alterius voluntate, ne dicam libidine, (positum), id. Fam. 9, 16; temperantia libidinum inimica; libidines autem consectatrices voluptatis, id. Off. 3, 33; – ∾ judicum, (deres Vilkaarlighed el. Partiskhed, odl.), Cic. Rab. Post. 5; ligel. ∾ in jure dicundo, id. Verr. 1, 46; cf. Liv. 25, 21: ad libidinem militum etc.; — B) Uregelmæssighed i Omgang med Kiønnet, Vellyst el. Udsvævelse; – ne quod in vita vestigium libidinis appareat, Cic. l. c. 3, 2; cf. Liv. 1, 57, o. Ter. Andr. 2, 1, 8; — not.: libidines hede ogs.: kaade Afbildninger paa Kunstværker; in poculis libidines caelere, Plin. 33, praef.; cf. Cic. Leg. 3, 13.

Lĭbĭtīna, ae, f.: Liggudinden, d. e. den Gudinde, fra hvis Tempel i Rom de Dødes Begravelse besørgedes, hvor ogs. en Fortegnelse opteges over de Afdøde; hvf. in Libitinae rationem venire, (at komme paa Dødelisten), Suet. Ner. 39; men Libitinae quaestus acerbae, (om den usunde Aarstid), Hor. Sat. 2, 6, 19; — II) df. „overf."; A) det hele Begravelsesvæsen; – ne liberorum quidem funeribus Libitina sufficiebat, Liv. 41, 21; cf. ibd. 40, 19; df. qui Libitinam exercet, Val. Max. 5, 2, (som besørger Begravelser); men Phaedr. 4, 18: Libitina ne quid de tuo faciat lucri; — B) ogs. visse til Begravelser hørende Gienstande, navnl. Ligbaaret, Martial. 10, 97; men Plin. 37, 11: Libitina erat ex succino, (den Baare, hvorpaa de faldne Gladiatorer udførtes af Arena); — C) „poet." ogs. Døden; – si Libitinam evaserit aeger, Juvenal. 14, 122; multaque pars mei Vitabit Libitinam, Hor. Od. 3, 30, 7.

*Lĭbĭtīnārĭus, i, m., i. e. qui Libitinam exercet, (en Graver), Senec. Benef. 6, 38; o. — Lĭbĭtīnensis, e, porta, Lamprid. Commod. 16, rimel. den Port, hvorigiennem de faldne Gladiatorer udbares af Arena; — [Libitina]. — lĭbĭtus, 3, o. libitum, i, n., s. und. libet.

1. lībo, avi, atum, 1, v. a., λείβω; I) „egenl."; A) „alm.": borttager noget lidet deraf; – ∾ gramina dentibus, (afbide: om Folket), Calpurn. Ecl.; navnl. tager for at nyde; df. nyder (spiser el. drikker) deraf; – Rejice libatos illius ore cibos, Ovid. Am. 1, 4, 34; libabant pocula Bacchi, id. Aen. 3, 354; – ligel. „poet." om Dyrene, id. Ecl. 5, 56, o. id. Ge. 4, 54; men ogs. Liv. 25, 16: libato jecinore (efter at have ædt deraf) angues abiisse; — B) „bes."; a) tager derpaa, berører; – ∾ cibos digitis, Ovid. A. A. 1, 577; cf. id. Met. 10, 653; men oscula libavit natae, (kyssede hende), Virg. Aen. 1, 256; — b) borttager, forringer, formindsker; – vid. Lucr. 5, 261 o. 569; men ne quid cras libet ab ore dies, (at Alderen ikke skal forringe Skiønheden), Prop. 4, 5, 58; nusquam ante libatis viribus, Liv. 21, 29; libata virginitas, (krænket), Ovid.; — II) df. „fig."; A) „overf." i Religionssproget: tager deraf for at offre; df. a) bringer el. udgyder som Drikoffer; – in mensam laticum libavit honorem (i. e. vinum), Virg. Aen. 1, 740; cf. ibd. 5, 77; men nunc pateras libate Jovi, ibd. 7, 133; men ibd. 12, 174: paterisque altaria libant, (besprænge dem deraf); ogs. hos Plin.: ∾ lacte, vino; — b) offrer, diis dapes, Liv. 39, 43; navnl. offrer som Førstegrøde el. som det Første i sit Slags; vid. Tibull. 1, 11, 21, o. Cic. Leg. 2, 8, (e XII Tabb.); — c) „alm.": offrer, uvam, Tibull., frugem Cereri, Ovid.; men ∾ ovis viscera flammis, (kaste paa Ilden som Offer), id. Fast. 1, 588; – df. pass.: Falcifero libata seni ··· corpora, ibd. 5, 627; ogs. absol.: quum Jovi libaretur, Gell. 12, 8; — d) df. ogs. „alm.": helliger el. hengiver dertil; ∾ lacrimas adempto, Ovid. Pont. 1, 9, 41; ∾ carmina aris, Prop. 4, 6, 8; — B) „ment.": tager el. samler el. excerperer, odl.; – libasque ex omnibus, quodcumque te maxime specie veritatis movet, Cic. Tusc. 5, 29; cf. id. d. Or. 1, 50: aliena libasse etc.; – men id. Div. 2, 11: unde animos haustos ··· aut libatos habemus. — 2. Lĭbo, onis, m.: romersk Tilnavn, bes. in gente Scribonia, Caes. B. C. 3, 5, oftere; cf. Hor. Ep. 1, 19, 8. — Lĭbŏnŏtus, (-os), i, m., Λιβόνοτος: = Austroafricus, Senec., Plin.

lībra, ae, f., λίτρα; I) som Vægt: det romerske Pund, (el. 12 Unzer); – erat as libra pondus, Varr.; (hvf. ogs. libra, ligesom as, har duodecim uncias); – libra radicis, (et Pund deraf), Plin.; ogs. tilføies pondo, (Vægt); coronam auream libram pondo, (af et Punds Vægt), Liv. 4, 20; – ogs. om flydende Sager; denas olei libras, Suet. Caes. 38; — II) som Instrument til at veie med: Vægt el. Vægtskaal; – in alteram librae lancem (imponere etc.), Cic. Tusc. 5, 17; aequa utrimque libra, Plin.; df. librā et aere, (for formelig Betaling), Liv. 6, 14, Hor. Ep. 2, 2, 158; df. per aes et libram, el. aere et libra, (som Retsformel om et Skinkiøb); s. und. mancipium; cf. Plin. 33, 13; hvf. ogs. Ovid. Pont. 4, 15, 42: libra ··· et aere minus; — B) df. ifølge etslags Lighed; a) Vægten, som Stiernebillede el. Himmeltegn; vid. Ovid. Fast. 4, 386, o. Virg. Ge. 1, 208; alterum aequinoctium Librae, Plin. 18, 59; — b) „teknisk": Vandvægten el. Blyvægten, ogs. libra aquaria, Vitruv. 8, 6; df. ad libram (turres factae: af lige Høide), Caes. B. C. 3, 40; men libra, s. pondus aequilibratum, (d. e. Ligevægt), Plin. 16, 65.

*lībrālis, e, [libra]: af et Punds Vægt, som veier et Pund; – ∾ pondus, Plin.; ∾ offae, Colum.; s. ogs. und. librilis; — lībrāmen, ĭnis, n.; egenl. ligesom flgd.: Vægt el. Tyngde; df. „overf.": Bevægelsens Ligevægt, Legemets Sving el. Svingkraft; – huic (spiculo) ad libramen pennae tres, velut sagittis solent, circumdabantur, Liv. 42, 65; o. — lībrāmentum, i, n.; I) „egenl.": Vægt el. Tryk el. Tyngde af et udkastet el. bevæget Legeme; df. navnl. i Krigssproget: libramenta plumbi etc., Liv. 38, 5; cf. ibd. 42, 63; – men libramentum aquae, Plin., rivi, Vitruv.: Vandets Fald; cf. Plin. Ep. 4, 30; — b) ogs. hvad der giver et Legeme dets Svingkraft; –

libramenta tormentorum, (de derved arbeidende Remmer), Tac. Hist. 3,23; — II) „overf."; A) den ved en Vægt el. Tyngde tilveiebragte Ligevægt; vf. horizontal Stilling; - ∾ pavimenti, Vitruv.; df. i Geometrien: extremitatem et quasi libramentum, in quo nulla crassitudo sit, (Horizontalflade), vid. Cic. Acad. 2, 36; — B) Ligevægt el. Lighed el. lige Beskaffenhed; - ∾ ventorum hiemalium et aestivorum, Colum.; cf. Senec. Benef. 5, 6; — [libro].

lĭbrārĭa, ae, f., s. und. 1.librarius. — lĭbrārĭŏlum, i, n., demin. af librarium: liden Bogsamling, Cic. Leg. 1, 2. — lĭbrārĭŏlus, i, m., demin. af 1.librarius, sc. servus: en Afskriver el. Bogbinder, odl.; vid. Cic. Att. 4,4: de tuis librariolis etc.; cf. id. Balb. 6. — lĭbrārĭum, i, s. und. flgd.

1. lĭbrārĭus, 3, [2.liber]: hørende til Bøger, scriba, Varr., scriptor, Hor. A. P. 354: som afskriver Bøger; ∾ taberna, Cic. Phil. 2, 9, ogs. absol. libraria, (sc. taberna), Gell. 5, 4: en Boglade; ∾ atramentum, Plin.; — B) df. subst.; 1) librarius; a) (sc. servus el. scriba): en Afskriver; ogs. alm. Skriver el. Haandskriver; - librarii mendum, (en Afskriverfeil), Liv. 38, 55; litterae sunt librarii manu, Cic. Phil. 2, 4; - ogs. Skriver hos en Øvrighedsperson, vid. id. Agr. 2, 13; - ogs. en Regnskabsfører el. Bogholder; ∾ horreorum, Veget., depositorum, Dig.; — b) (sc. venditor), Boghandler, Senec. Benef. 4, 6, Gell.; — 2) libraria, ae, f.; a) sc. femina: Skriverinde, Capella; — b) (sc. taberna): Boghandling el. hvor Bøger sælges, Gell. 5, 4; — 3) librarium, i, n., (sc. scrinium): Skab el. Kasse til Bøger el. til Documenter; - librarium illud legum vestrarum, Cic. Mil. 12; ∾ omnia, Ammian.

2. lĭbrārĭus, 3, [libra]; I) som holder el. veier et Pund; - ∾ asses, Gell. 20, 1; ∾ frustum (carnis), Colum.; — II) subst. libraria (sc. ancilla: som tilveier Slavinderne Ulden), Juvenal. 6, 475.

*lībrātio, onis, f.; I) Afveining, Veining, Vitruv. 8, 6; — II) horizontal Flade, id. 6, 1; — lībrātor, oris, m.; I) oprdl.: som veier el. afveier; df. teknisk: som med Vandvægten bestemmer Vandets Høide og Fald, Frontin. Aquaed. 105, Plin. Ep. 10, 50; ogs. libratores aquae, Cod. Theod.; — II) i Krigssproget: som udslynger Skudvaaben; - funditores libratoresque excutere tela, Tac. Ann. 2, 20; cf. id. ibd. 13, 39; o. — lībrātūra, ae, f.: = libratio; df. „overf."; ∾ cutis: Hudens Glatten el. Glatning, Veget.; — [libro]. — libratus, 3: partic. o. adj. af libro.

lĭbrĭger, a, um, [2.liber, gero]: som bærer el. bringer Bøger, Paul. Nol. — lībrīlis, e, [libra], men alene in neutr. librile, is, (sc. instrumentum): en Vægt; - in librili perpendere, Gell. 1, 1; men librile, scapus librae, (Vægtbjælken), Fest.; — not.: librile, (sc. saxum: Sten af et Punds Vægt), Caes. B. G. 7, 81. — lībrĭpens, dis, m., [libra, pendo]; I) i Retssproget: som under Kjøbet per aes et libram holder Vægtskaalen, og ligesom veier Mønten; vid. Plin. 33, 13; — II) i det ældre Krigssprog: som tilveier (d. e. udbetaler) Soldaterne deres Sold; fædv. dispensator; vid. Plin. l. c.

lībro, avi, atum, 1, v. a., [libra]; I) „egenl.": veier el. afveier; - ∾ aquam: ved Vandvægten at bestemme Vandets Fald, Vitruv. 8, 6; — II) „fig."; A) „overf."; 1) gjør lige el. vandret el. horizontal; - ∾ pavimenta, Cato; aquam non esse libratam, sed sphaeroides habere schema, Vitruv.; — 2) holder i Ligevægt; quibus terra librata ponderibus, Cic. Tusc. 5, 24; cf. Ovid. Met. 1, 13, o. Plin. 2, 4; - df. „poet.": stat librata dies, (naar Solen er i Middagslinien), Lucan.; - df. „alleg.": si immensum imperii corpus stare et librari sine rectore posset, Tac. Hist. 1, 16; — bb) df. ogs. a) bringer i Ligevægt; (Quum) paribus Titan orbem libraverit horis, Colum. poët. 10, 42; — b) lader hænge ned el. svæve, holder i en hængende el. svævende Stilling; - vela ··· dubia librantur ab aura, (flagre i Luften), Ovid. Fast. 3, 585; men Plin. 19, 24: tenui pediculo libratur pondus (cucurbitae: hænger el. holdes fast derved); — 3) udsvinger el. udslynger i en Retning el. imod et Maal; - summa telum librabat ab aure, Virg. Aen. 9, 417; cf. ibd. 10, 479; men Liv. 38, 29: librata quum sederit (glans, der er kastet el. slynget med stor Kraft; s. nedenf.); - df. ogs. ∾ se, om Fugle og Bier: at svinge sig el. flyve; librans ex alto sese (haliaëtos), Plin. 10, 3; cf. Virg. Ge. 4, 196; ligel. ∾ cursum in aëre, Ovid. Am. 2, 6, 11; - ogs. om den flyvende Dædalus: ∾ corpus in alas geminas, id. Met. 8, 201; ∾ corpus in iter, id. A. A. 2, 68; men id. Fast. 1, 492: ∾ corpus in herba, (sagte at glide el. lægge sig ned deri); — B) „ment.": overveier, betænker; - ∾ metus, Stat., proscriptiones, Cod. Theod.; men Pers. 1, 86, om den rhetoriske Pedant: crimina rasis librat in antithetis; — III) partic. libratus, 3, ogs. som adj.: fast, stærk, sikker; - ire vestigiis libratis, (med faste el. sikkre Skridt, om Elephanten), Plin. 8, 2; cf. Tac. Hist. 2, 22: librato magis et certo ictu; ligel. in compar., Liv. 30, 10: gravior et pondere ipso superne libratior ictus.

Libs, gen. Lībis, adj., Λίψ, Λιβός: fra Libyen el. Afrika; Libs (sc. ventus), ligesom Africus: Vestsydvestvinden, Plin. 2, 69; — not.: Libs: den Libyer, (i. e. Antaeus), Sidon. — Lĭbŭi, orum, m.: Folk i Gall. Transpad., Liv. 5, 35, oftere.

lībum, i, n.: etslags Kage, hvorom vid. Cato R. R. 75, o. Ovid. Fast. 3, 670; men Virg. Aen. 7, 109: adorea liba etc.; - bes. ogs. etslags Offerkage af Mel, Honning, Olie, osv.; libum, quod libaretur, etc., Varr.; cf. Ovid. Fast. 3, 733; ogs. Hor. Ep. 1, 10, 10, o. Tibull. 1, 7, 54; - ogs. til Fødselsdage hørte liba; vid. Juvenal. 16, 38, ogs. Ovid. Am. 1, 8, 94; cf. Martial. 10, 24: quinquagesima liba: den 50de Fødselsdag; — not.: ogs. in gen. masc.: libos duos etc., Nigid. ap. Non.

Lĭburnia, ae, f.: Landskab i Illyrien imellem Dalmatien og Istrien, (hvor nu Croatien), Mela 2, 3, o. Liv. 10, 2; — B) df. 1) Lĭburnus, 3: liburnisk, terrae, Lucan.; men ∾ rostra, (i. e. naves Liburnicae), Prop. 3, 9, 44; — bb) df. subst.; a) Liburni, orum, m.: Indvaanerne af Liburnien, Liv., Mela, ll. cc., o. Virg. Aen. 1, 144; — not.: ogs. findes Liburni i Rom, som Porteurer, Juvenal. 3, 239, o. id. 4, 75; — b) Liburna, ae, f., (sc. navis): let Fartøi, Caes. B. C. 3, 9, Hor., Tac.; — 2) Lĭburnĭcus, 3: liburnisk, insulae, Plin. 3, 30, oleum, Pallad.; — b) df. Lĭburnica, ae, f., (sc. navis), ligesom Liburna: let Fartøi el. Krigsskib, Suet. Aug. 17.

Lĭbўa, ae, o. Lĭbўe, es, f., Λιβύη: Libyen, d. e. den Del af Afrika, som ligger imellem Æthiopien og Atlanterhavet, hvor Gaetuli, Garamantes, etc., Virg. Ge. 3, 249, o. Cic. N. D. 1, 36; - men ogs. i snevrere Forstand: Landet imellem Ægypten og Syrterne, der ogs. heder Libya Mareotis, Plin. 5, 6; — b) „poet." ogs. f. hele Afrika, Virg. Ge. 1, 240; cf. Plin. 5, 1: Africam Graeci Libyam appellavere; — not.: s. ogs. nedenf. Libyus, 3; — B) df. 1) Lĭbўcus, 3, Λιβυκός: libyisk el. afrikansk, mare, (Havet ved Afrika), Plin. 5, 1; ∾ lapilli, (Fliser af numidisk Marmor), Hor. Ep. 1, 10, 19; men ∾ cursus, Virg. Aen. 6, 338, (i. e. navigatio per mare Libycum); ∾ areae, Hor. Od. 1, 1, 10, (fordi Libyen var rigt Kornland); ∾ fera, (i. e. leaena), Ovid.; ∾ Juppiter, (i. e. Ammon), id.; men ∾ dens, (i. e. dens elephanti), Martial.; ∾ orbis, (i. e. mensa rotunda e citro), id.; — b) df. subst. Libyci, orum, m.: Indvaanerne af Libyen el. Afrika, Macrob.; — 2) Lĭbўus, 3: = frgd., citrus, Varr., terra, Tac.; — 3) Lĭbyssus, 3: = frgd., arena, Catull., gens, Sil.; — 4) Lĭbystinus, 3: = frgd., montes, Catull. 60, 1; — 5) Libys, ўos, m., Λίβυς: en

Libyer, Ovid. Fast. 4, 570; pl. Libyes: Indvaanerne af Libyen, Sall. Jug. 21; — b) ogs. som adj.; ∾ ductor, (i. e. Hannibal), Sil.; ∾ lectulus, (i. e. citreus), Virg. Cir. 440; — 6) Libystis, idis, fem. (adj.), libysk el. africansk, ursa, Virg. Aen. 5, 37.

Lĭbȳ.aegyptii, orum, m., [Libyes]: en Blanding af begge Folk i Libyen el. i Ægypten, Plin. 5, 8, Mela 1, 4. — Libycus, 3, s. und. Libya. — Lĭbȳ.phoenīces, um, m., *Λιβυφοίνικες*: et fra Phoenicierne nedstammende Folk i Egnen af Byzacium, Plin. 5, 3, o. Liv. 21, 22. — Libys, etc., s. und. Libya.

1. lĭcens, tis: partic. af licet. — 2. licens, tis: partic. af liceor. — lĭcenter, adv. af 1. licens: altfor frit, uden Regel og Orden, overgivent, tøilesløst, frækt, odl.; – ∾ scribere, Hor. A. P. 265, (uden at agte paa Reglerne); cf. Cic. Orat. 23, hvor ∾ errare, opp. libere ingredi; at quam licenter, (hvor vilkaarligen)! id. N. D. 1, 39; – ogs. overmodigen, overgivent el. udsvævende; ∾ et otiose facere aliquid, Liv. 26, 10; multa licentius efflagitata, quam solitum adversus imperatorem, Tac. Ann. 6, 13; licentius vivere cum aliqua, Cic. Coel. 23; cf. Sall. Jug. 87.

lĭcentĭa, ae, f., [1. licens]; I) „alm.": Frihed el. Tilladelse til at giøre el. lade; – pueris non omnem licentiam ludendi damus, Cic. Off. 1, 29; cf. ibd. 3, 4, o. id. d. Senect. 13; ∾ omnem lasciviendi (permittere militibus), Suet. Caes. 67; — II) „bes.": den Frihed, som man tager sig selv; df. A) om Foredraget; vid. Cic. Brut. 91; men verba prisca et vetusta, poëtarum licentiae liberiora, quam nostrae, id. d. Or. 3, 38; — b) df. som rhetorisk Figur, svarende til Grækernes *παῤῥησία*, Auct. ad Her. 4, 36; — B) altfor stor Frihed, Vilkaarlighed el. Selvraadighed; df. ogs. Udsvævelse, Frækhed; – tantum licentiae sumpsisse (eos), ut etc., Liv. 6, 40; civitas inter libertatem et licentiam incerta, Tac. Hist. 2, 10; ∾ intercalandi, (Vilkaarlighed deri), Suet. Caes. 40; cf. Cic. Lael. 22; men ∾ militum, Nep. Eum. 8, hujus saeculi, Cic. Coel. 20; ∾ sempiterna, (uendelig), id. Mil. 31, indomita, (utæmmet), Hor. Od. 3, 24, 29; men som Sentens: deteriores omnes licentia sumus, Ter.; — 2) „poet. overf." ogs. om Ting; – immensa licentia ponti, Ovid. Met. 1, 309; cf. Cic. Fam. 4, 9: ∾ magna gladiorum est, (man myrder frækt); — not.: Licentia, som Person el. Væsen, i Modsætn. af Libertas, vid. Cic. Leg. 2, 17.

*lĭcentĭātus, us, m.: Frihed, Vilkaarlighed; in abl., ∾ meo, Laber. ap. Non.; o. — lĭcentĭōsus, 3: altfor fri, overgiven, kaad, udsvævende; – licentiosum est, c. inf., Quintil. 1, 6, 25; – compar., Senec.; superl., Augustin.; — [licentia].

lĭcĕo, cŭi, citum, 2, v. n., [besl. m. licet]: at være udbuden til Salg, at være el. holdes tilfals; c. gen. el. abl. pretii; – quiqui licebunt praesenti pecunia, Plaut. Men. 5, 9, 97; quanti licuisse tu scribis (hortos), Cic. Att. 12, 23; cf. Hor. Sat. 1, 6, 12; — II) „overf." om Sælgeren: at udbyde sin Vare til en vis Pris, at forlange derfor; – quanti (ille) liceret opera effecta, Plin. 35, 36; ligel. Martial. 6, 66: Parvo quum pretio diu liceret (ille puellam).

lĭcĕor, ĭtus sum, ēri, v. dep. (a. o. n.), [besl. m. frgd.]: som Kiøber at byde derpaa, navnl. ved Auction; m. o. ud. acc. rei, derhos c. abl. el. adv. pretii, men ogs. absol.; – istos hortos liceri cogitant, (agte at byde derpaa), Cic. Att. 12, 38; cf. Pers. 5, 191: Et centum Graecos (100 Bind af Grækernes Skrifter) curto centusse licentur; – liciti sunt usque eo, quoad etc., Cic. Verr. 3, 33; men Caes. B. G. 1, 18: propterea quod, illo licente, contra liceri audebat nemo, (at byde imod ham); men digito liceri, Cic. Verr. 3, 11, (række Fingeren i Veiret som Høistbydende); — II) „fig.": vurderer til en vis Pris; – tunc avidi matronam oculi licentur, (ligesom bestemme hendes Pris), Plin. 14, 28.

1. lĭcet, lĭcŭit o. lĭcitum est, ēre, verb. n. impers.: det er tilladt el. forundt, det er frit, man kan el. maa el. tør, odl.; – forbindes m. neutr. af pron. demonstr. o. relat., ogs. m. infin., el. m. Subjectsætning, m. o. ud. dat., ogs. m. dat. o. infin., ogs. m. ut el. m. conj. efter d. udfaldne ut, staaer ogs. absol.; — a) m. nomin. pron. som Subject, m. o. ud. dat.; – neque enim, quod quisque potest, id ei licet, Cic. Phil. 13, 6; licere id dicimus, quod legibus, quod more majorum ··· conceditur, id. ibd.; quid deceat vos, non quantum liceat vobis, (spectare), id. Rab. Post. 5; cf. id. Quint. 30, o. id. Mil. 16; – sield. in pl.; quum in servum omnia liceant, etc., Senec. Clem. 1, 18; — b) c. infin., el. m. en Subjectsætning, m. o. ud. dat.; – licet nemini contra patriam ducere exercitum, Cic. Phil. 13, 6; – ogs. kan til dat. føies et appositum; saal. Cic. Att. 2, 1: quod nihilo magis ei licitum esset plebejo, rem publicam perdere, quam similibus ejus patriciis esset licitum; – ogs. ud. dat.; licet rogare, (er det tilladt, at spørge)? Cic. d. Or. 2, 60; men Ter. Heaut. 5, 2, 20: licetne (sc. loqui: tør jeg tale)? ligel. dum licet, Hor. Od. 2, 11, 15; hinc cognosci licuit, quantum etc., Caes. B. C. 3, 28; – saal. ogs. c. inf. pass.; hic cognosci licuit, quantum etc., Caes. B. C. 3, 28; men quam eandem benignitatem appellari licet, Cic. Off. 1, 7; cf. id. Verr. 2, 49; – Subjectsætningens Nomen staaer ordenl. in acc.; non licet hominem saepe esse ita, ut vult, si res non sinit, Ter. Heaut. 4, 1, 53; cf. id. ibd. 4, 2, 5; – saal. oftest hos esse o. fieri; medios esse jam non licet, Cic. Att. 10, 8; ut jam liceat ante tempus consulem fieri, Auct. ad Her. 3, 2; – men ogs. kan acc. her forbindes m. dat.; saal. si civi Romano licet esse Gaditanum, Cic. Balb. 12; Quo mihi commisso non licet esse piam! Ovid. Her. 14, 64; ligel. quo (anno) per leges ei consulem fieri liceret, Caes. B. C. 3, 1; — c) licet alicui, c. dat. o. inf., navnl. hos esse; – licuit esse otioso Themistocli, Cic. Tusc. 1, 15; cur iis per te ··· esse liberis non licet? id. Flacc. 29; quibus licet jam esse fortunatissimis, Caes. B. G. 6, 35; – ogs. hos andre Verber; ut sibi triumphanti urbem invehi liceret, Liv. 38, 44; cf. Cic. R. Am. 49; – ogs. er her undert. d. første dat. udfaldet; atqui licet esse beatis (sc. iis), Hor. Sat. 1, 1, 19; ligel. ut incolumi cedere ··· liceat (sc. sibi), Liv. 26, 41; cf. id. 3, 50; — d) m. ut, oftere m. blot conj. efter d. udfaldne ut; – neque jam mihi licet ··· ut ··· non impertiam, Cic. Mur. 4; – postilla jam, ut lubet, ludas licet, Ter. Phorm. 2, 2, 33; fremant omnes, licet, dicam quod sentio, Cic. d. Or. 1, 44; cf. id. R. Am. 17, o. Hor. Epod. 14, 19; – ogs. m. tilføiet quamvis; quamvis licet insectemur istos, id. Tusc. 4, 24; cf. id. Leg. 3, 10; — e) endel. ogs. som impers. absol., m. o. ud. dat.; – immo aliis si licet, tibi non licet, Ter. Heaut. 4, 15, 49; quum licitum est ei ··· amavit, id. Andr. 2, 6, 12; quod faciam, si mihi ··· licebit, Cic. Fam. 1, 8; quod postea, si ··· licitum erit, aperietur, id. R. Am. 44; cf. id. Agr. 2, 7: quoad fas esset, quoad liceret, etc.; — not.: licessit, f. licuerit, Plaut. As. 3, 3, 13; — II) til licet hører ogs.; A) partic. lĭcens, tis, sædv. som adj.; a) om Mennesker: fri, diærv, modig; ogs. kaad, overgiven; – audaces et licentes sumus, Gell. 15, 1; ∾ Lupercus, Prop. 4, 1, 26; — b) om Begreber: regelløs, overgiven, jocus, Stat.; – licentior dithyrambus, Cic., epistola, Plin.; gressu ··· ire licenti, Martial. 4, 8; — B) partic. lĭcĭtus, 3: som er tilladt; – si licitum esset, Cic.; idque jure licitum (esse), Tac.; s. ogs. ovenf.; — b) df. ogs. som adj.: tilladt, fri, uhindret; – et licito tandem sermone fruuntur, Virg. Aen. 8, 468; ∾ torus, Stat.; ∾ negotiatio, Dig.; – per licita et illicita

foedatus, Tac. Ann. 15, 37; - ogſ. absol., abl. licito, ſom adv.: paa en tilladt Maade, med Rette, Solin.

2. lĭcet, conjunctio, [egenl. et Ord m. d. frgd.]: endſkiøndt, omendſkiøndt, ihvorvel, odl.; ſædv. c. conjunctivo, o. m. flgd. el. underforſt. tamen; - licet tibi significarim, ut ad me venires, tamen intelligo, etc., Cic. Att. 3, 12; cf. id. R. Am. 11; — b) ſild. ogſ. c. indic.: licet imperator rescripsit, Dig.

lĭchănos, i, m., λιχανός: en vis Tone paa Tetrachorden; vid. Vitruv. 5, 4. — Lĭchas, ae, m.: Hercules's Betient, om hvem ſ. Ovid. Met. 9, 155 flgd. — lĭchen, ēnis, m., λειχην: Udſlæt paa Huden; - lichenas ··· Latine mentagras appellavere, quoniam a mento fere oriebatur (is morbus), Plin. 23, 63; ∾ sordidi, Martial.; in lichene fricando, Plin.; - ogſ. ſom Sygdom hos Dyrene, navnl. hos Heſten, id. 28, 49; — II) ogſ. Navnet paa en Plante, ſom Middel imod lichenes nr. I, vid. id. 26, 10.

*lĭcĭātōrium, i, n.: Bævertræ el. Bæverbom, Vulgat.; — lĭcĭātus, 3, „egenl.": fæſtet i Bæv; - bf. „overſ.", ligeſom inchoatus: begyndt, Augustin.; o. — lĭcĭnium, i, n., Linſkav, oppluffet Linned, Veget.; — [licium].

Lĭcĭnius, a: romerſk Slægts- o. Perſonsnavn, hvoraf mærkes; 1) C. Licinius Crassus orator, der indføres i Cicero's Bøger de Oratore; ſ. beſ. ibd. 3, 1 flgd.; — 2) Triumviren M. Licinius Crassus; - Licinia, ae, f.: Søſter af den Sidſtnævnte, omtales Cic. Fam. 7, 23; — not.: ſ. ogſ. und. Archias: — B) bf. I) Lĭcĭnĭus, 3, liciniſk, olea, Colum.; men ∾ atria, Cic., ſ. und. atrium; - lex Licinia Mucia de peregrinis; vid. Cic. d. Or. 2, 64, o. id. Off. 3, 11, (given af Taleren Craſſus og Juriſten Scævola i deres Conſulat); cf. Cic. Brut. 16; — 2) Lĭcĭnĭānus, 3: = frgd., olea, Colum.; — not.: ogſ. er Licinianus, i, m.: romerſk Tilnavn; vid. Plin. 7, 12. — lĭcĭnus, 3: krumbøiet opad; ∾ boves, Serv.; — not.: ogſ. er Licinus: romerſk Tilnavn in gente Fabia et Porcia.

lĭcĭtātĭo, onis, f. [licitor]: Byden el. at byde derpaa; - licitationibus factis, Cic. Verr. 2, 53; praedam ad licitationem dividere, (til den Høiſtbydende), Suet. Ner. 26; cf. id. Calig. 22. — lĭcĭtator, oris, m.: urigtig Læſem. f. illicitator, Cic. Off. 3, 15, o. id. Fam. 7, 2.

lĭcĭte adv. af licitus und. licet: paa en tilladt Maade, med Ret, Dig. — lĭcĭto, adv., efterel. Biform af frgd., Dig. — lĭcĭtor, ari, v. dep. n. o. a., intens. af liceor, (for- o. efterel. Ord); I) „egenl.", ligeſom liceor: byder derpaa, overbyder; - ∾ contra aliquem; vid. Plaut. Merc. 2, 3, 104; ∾ capita hostium, (byde Penge derfor), Curt. 4, 1; — II) „overſ.": ∾ inter se, (ſtride el. fægte ſammen); Enn. ap Non.; ∾ machaera adversus aliquem, Caecil. ibd. — 1. lĭcĭtus, 3: partic. o. adj. af licet. — 2. lĭcĭtus, 3: partic. af liceor.

lĭcĭum, i, n.; I) „beſ.", men ſædv. in pl.: Endetraaderne af den fuldendte Bævs Rending, hvortil den nye Bævs Rending knyttes, germ. das Trumm; - bf. licia telae addere, (f. telam incipere: ſætte i Bæv), Virg. Ge. 1, 285; cf. Tibull. 1, 6, 79: annectit licia telis; — b) ogſ. Bævertraaden, (Rending, Iſlæt); - plurimis liciis texere, quae polymita appellant, Plin. 8, 74; per licia texta etc., Auson.; — II) bf. „alm.": enhver Traad; - licia dependent etc., Ovid. Fast. 3, 267, (de Traader el. Liner, hvori tabulae votivae hænge); illigatum licio e collo suspendere etc., Plin. 23, 63; — B) bf. ogſ. a) Traad til Forhexelſe el. Trylleri; vid. id. 28, 12, Virg. Ecl. 8, 73, o. Ovid. Fast. 2, 575, ogſ. id. Am. 1, 8, 9; — b) lidet Bælte om Underlivet; hvf. Retsformularen: per laucem et licium furtum concipere; ſ. und. lanx; — c) etſlags qvindelig Hovedpynt, Prudent.

lictor, oris, m., [efter Fest. a ligando]: offenlig Øvrighedstiener, hvoraf visse Øvrighedsperſoner havde et beſtemt Antal foran ſig ſaaledes, at de gik Mand for Mand, bærende paa den venſtre Skulder (ſom Magtens Symbol) Risknipper el. Bunter af Kieppe, hvori ogſ. tildels Øxer vare indbundne; - lictor primus giorde Plads, (submovebat populum), vid. Liv. 8, 33, o. Hor. Od. 2, 16, 10; ogſ. affordrede han de Tilſtedeværende paſſende Æresbevisninger, (animadvertebat), vid. Liv. 24, 44, hvor ogſ. nævnes lictor proximus, der gaaer Øvrigheden nærmeſt; - forreſten vare lictores af Romulus indførte fra Etrurien; vid. Liv. 1, 8; de vedbleve under Conſulerne, under Decemvirerne og Conſulartribunerne, id. 3, 33 o. 36, o. id. 4, 7; - foran Conſulen gik 12 Lictorer, foran Dictatoren 24, foran Prætoren 6; - ogſ. de høieſte Befalingsmænd i en Provins havde Lictorer; vid. Cic. Planc. 41, o. Sall. Catil. 19; - om Lictorer i Municipierne vid. Cic. Agr. 2, 24; - ogſ. flamen dialis, o. Beſtalinderne havde deres Lictorer; vid. Cic. Leg. 2, 24, o. Hor. Ep. 1, 7, 6; — b) til Lictorernes Forretning hørte navnl. ogſ.: paa Øvrighedens Befaling at gribe og affſtraffe de Skyldige, naar disſe vare frie el. Borgere; vid. Liv. 1, 26, id. 2, 5, ogſ. id. 8, 7, oftere; — not.: in comitiis curiatis foreſtillede 30 Lictorer de 30 Curier, og voterede for disſe; vid. Cic. Agr. 2, 12, o. Gell. 5, 27; bf. lictor curiatus: der ſammenkalder til disſe Møder, Gell. l. c.; — not.: comiſk er Plin. 9, 56: lictorem feminae in publico unionem esse; bf. — lictorius, 3: hørende til en Lictor; ∾ virga, Flor. 1, 26. — Lĭcus, i, m.: Flod i Vindelicien, (hod. Lech), Venant.

lĭen, ēnis, o. liēnis, is, m., [blødere Form af σπλήν]: Milten; - ventriculo annectitur lien in sinistra parte adversus jecur, Plin. 11, 80; lienis (nomin.) ubi affectus est, intumescit, Cels.; - ogſ. pl.; lienes cursorum exstinguere, Plin. 26, 83; ſ. ogſ. splen s. l.; — b) ogſ. lignelſesvis: (Trajanus) fiscum lienem vocavit, etc., vid. Aur. Vict. Epit. 42 in fine; bf. — lĭēnōsus, 3: miltſyg, cor, Plaut. Cas. 2, 6, 62; bf. absol.: lienosis mederi, Plin., bono esse, Cels. — lĭentĕrĭcus, 3: ſom lider af Svækkelſe i Underlivet (λειεντερία), Plin. 29, 11.

*lĭgāmen, ĭnis, n.: Baand el. Bind, papyri, (deraf), Colum.; oftere in pl.: ligamina vitium, (derom), id.; men ligamina mitrae, (i. e. mitra), Prop.; cf. Ovid. Met. 14, 230; o. — lĭgāmentum, i, n., ligeſom frgd.: Bind el. Omſlag; - ligamenta aurium, Quintil.; ligamenta vulneribus parare, Tac. Ann. 15, 54; — [1. ligo]. — Lĭgārĭus, i, m., Qu., til hvis Forſvar Cicero holdt en Tale hos Cæſar; — B) bf. adj. Ligarianus, 3; Ligariana (m. o. ud. oratio: den ovennævnte Tale), Cic. Att. 13, 19, o. id. ibd. 44. — *lĭgātĭo, onis, f.: Binden; bf. Knude; ∾ nervorum, Scrib. Larg.; o. — lĭgātūra, ae, f.: Opbindning, navnl. Rankernes, Pallad.; — II) „overſ.": den ombundne Amulet, Augustin.; — [1. ligo].

Ligdus, (el. Lygdus), i, m.: Fader til Iphis, Ovid. Met. 9, 670. — Lĭgēa, ae, f., Λίγεια, (den Tonende): Navnet paa en Flodnymphe, Virg. Ge. 4, 336. — Lĭger, ĕris, m.: Flod i Gall. Celt., (hod. Loire); acc. Ligerim, Caes., abl. Ligere o. Ligeri, id.; caerula lympha Liger, Tibull. 1, 7, 12. — Ligii, (ogſ. Lygii): germaniſk Folk ved Beſeren, Tac. Germ. 43.

lignārius, 3, [lignum]: hørende til Træ (el. Ved el. Brænde), negotiatio, Capitolin.; ogſ. absol., lignarius, (sc. negotiator: Brændehandler; hvf. Liv. 35, 41: inter lignarios, (Benævnelſe paa et Sted ved Rom udenfor porta trigemina, ligeſom Brændetorvet el. Tømmerpladſen); — B) ſild. ogſ. lignarius, i, m.; a) (sc. servus): ſom beſørger Brændeved til et Tempel, Hieronym.: — b) ogſ. en Brændehugger, Gramm.

*lignātio, onis, f.: Træfældning, Skovning; bf. i Krigsſproget: at hugge og hente Ved el. Brænde; vid. Caes. B. G. 5, 38; — II) „fig.": Sted, hvor Brænde hugges og hentes; - (sit) lignatio (vicina), Colum. 1, 5;

o. — lignātor, oris, m.: som hugger og henter Brænde el. Ved (til Leiren); sædv. in pl., Liv., Caes., — [lignor].

ligneŏlus, 3, dem.: som er giort af Træ, (sædv. om mindre Gienstande), lychnuchus, Cic. Qu. Fr. 3, 7, scuta, (liden Træskaal), Lucil. ap. Prisc.; af — ligneus, 3, [lignum]; I) „egenl.": af Træ, ponticulus, Cic., Caes., moenia, murus, vid. Nep. Them. 2, oppida, Quintil.; men ∾ deus, (Guderbillede af Træ), Tibull. 1, 11, 20; men comisk; ∾ custodia, (s. compedes lignei), Plaut. Poen. 5, 6, 28; — b) træagtig, haard som Træ, putamen, Plin., semen, id.; — II) „poet. overf.": tør el. haard som Træ, conjux, Catull. 23, 6; ogs. fast el. stærk som Træ; nervosa et lignea (puella), Lucr. 4, 1156; — b) comisk er lignea salus, (Hilsen, som er skreven paa en Trætavle), Plaut. Pseud. 1, 1, 45.

*lignor, atus, sum, v. dep. n.: henter el. skaffer Ved el. Brænde (til Leiren); - lignatum ire, Liv. 10, 25; cf. Caes. B. C. 3, 15 o. 76; o. — lignōsus, 3: træagtig, ligesom Træ, haard som Træ, fructus (arboris), Plin. 24, 42, nucleus, id.; - compar., ∾ (olera), id. 19, 27; af — lignum, i, n.: I) „egenl.": Ved el. Brændeved; df. in pl., ligna, (som bestaaende af flere Stykker), opp. materia (Tømmer el. Gavntræ); nec materia pro ligno (uti), Dig.; ligel. ligna materiae, Plin. Ep.; ligna et sarmenta circumdare etc., Cic. Verr. 1, 27; cf. Hor. Od. 1, 9, 5; - som Ordsprog mærkes: in silvam ligna ferre, (giøre et unyttigt Arbeide), vid. Hor. Sat. 1, 10, 34; — II) „overf."; A) „poet.": en Skrivertavle af Træ; vid. Juvenal. 16, 41: Vana supervacui ··· chirographa ligni; — B) det Haarde el. Træagtige i el. paa Træfrugten, hvorom Plin. 15, 34: aliorum intus corpus, et foris lignum, ut nucum, etc.; — b) „techn." ogs. den Feil i Meubeltræ, at Aarerne ikke ere flammede og snirklede, men lige el. rette, vid. Plin. 13, 30.

1. ligo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": binder, binder fast, odl.; - nemo, nisi vinculis ligatus etc., Tac. Germ. 39; manus ligatae post terga, Ovid.; ∾ mulam, Hor.; — B) „bes."; binder el. befæster dertil el. derpaa; - ∾ funem litoribus, Lucan., capitibus cornua, Phaedr. 4, 6, cornu ad crus, Plin.; - ogs. ombinder dermed; ∾ crus fascia, Phaedr. 5, 7, guttura laqueo, (tilsnører), Ovid. Met. 6, 134; - ogs. binder derom, sudarium circa collum, Suet. Ner. 51; - ogs. forbinder, vulnera veste, Ovid. Met. 7, 849; - ogs. absol.: binder el. knytter, nodos, Senec. Hippol. 1087; — II) „fig."; A) „overf." forbinder, sammenføier, holder sammen; - digitosque - ligat junctura, Ovid. Met. 2, 375; in glacie pisces ··· ligatos, (frosne fast deri), id.; nimbi ligati, (i. e. glacies, Is), Petron.; — B) „ment."; ∾ argumenta in catenas, (sammenføie ligesom i en Kæde), Quintil. 5, 14, 32; - ogs. om Elementernes Forbindelse, Ovid. Met. 1, 25; - ogs. om en Elskovsforbindelse; vinclo tecum propiore ligari, ibd. 9, 548.

2. lĭgo, onis, m.: Hakke til Agerbrug; - ligonibus versare glebas, Hor. Od. 3, 6, 38; cf. Ovid. Pont. 1, 8, 59; ∾ fractus, (af dens Form), Colum.; — II) „poet. overf." f. agricultura; - cassidis atque ligonis (patiens aetas), Juvenal. 7, 33.

lĭgŭla, (ogs. lingula, vid. Martial. 14, 120), ae, f., demin. af lingua: liden Tunge; sædv. ifølge etslags Lighed „overf."; 1) Jordtunge, Tange, Næs; - in extremis lingulis promontoriisque etc., Caes. B. G. 3, 12; — 2) Skorem, Martial. 2, 29, o. Juvenal. 5, 20; - kan som Skældsord, Plaut. Poen. 5, 5, 30, ogs. henføres til flgd.; — 3) liden Ske til at skumme med, Colum., ogs. til Paasmøring, Plin. 21, 49; ogs. som Maal, id. 20, 18: Skefuld; — 4) den tilspidsede Ende af en Pæl, Colum., ogs. af et Rør, som indføies i et andet, Vitruv.; df. tubulatio ligulae, rørformet Huling dertil, Appul.; — 5) hertil hører ligula endnu; a) Tungen el. den flade Ende af Løftestangen, Vitruv.; — b) Klappen paa en Fløite, Plin. 16, 66; — c) ligulas kalder Appul. ogs.: visse Ben el. Dele af Blæksisken; — d) endel. forel.: liden Dolk el. Sabel; haud lingua, verum ligula, Naev. ap. Varr.

Lĭgur, o. Ligus, ŭris, c.: Ligurer, Ligurerinde; - Ligus iste nescio qui, (med Foragt), Cic. Sest. 31; assuetumque malo Ligurem, (d. e. haardfør), Virg. Ge. 2, 168; - ogs. adj.: Ligus femina el. mulier, Tac., Sall.; - pl. Ligures, Ligurerne: Folk i Gall. Cisalp., (hvor nu Piemont og Genua); vid. Plin. 3, 7, Liv. 5, 35, o. Virg. Aen. 10, 185; men terrae motus in Liguribus, (i det Liguriske), Cic. Div. 1, 35; Ligus ora, Pers. 6, 6; cf. Liv. 33, 37, oftere; — B) df. 1) Lĭgŭrĭa, ae, f.: Ligurien, Landskab i Italien, (hvor nu d. Genuesiske); vid. Plin. l. c., Tac., Flor.; — 2) Lĭgŭrīnus, 3: ligurisk, Alpes, Gratian. Cyn. 510; — 3) Lĭgustĭcus, 3, Λιγυστικός, ligurisk, mons, ager, Varr., mare, ora, Plin.; — b) df. subst. ligusticum, i, s. und. ligusticum. — 4) Lĭgustis, ĭdis, f.: ligurisk, gens, Sidon.; — 5) Lĭgustīnus, 3: = Ligusticus, ager, Liv., montes, id., tumultus, id. 41, 19; — b) subst. Ligustini, orum, ligesom Ligures: Ligurerne, Plin. 10, 31. — Lĭgŭrĭa, ae, f., o. Lĭgŭrīnus, 3, s. und. Ligur.

*lĭgūrĭo, (ligurr.), ivi o. ii, itum, 4, v. n. o. a., [lingo]; I) neutr.: at være slikvorn el. slugen, Ter. Eun. 5, 4, 14; — II) act.: A) „egenl.": slikker derpaa, beslikker; pungunt (apes unctum), non, ut muscae, liguriunt, Varr.; df. om en Slikmund: qui Semesos pisces ··· ligurierit, Hor. Sat. 1, 3, 81; cf. ibd. 2, 4, 79; men Plaut. Capt. 1, 1, 14, om Snyltegiesten: ∾ homines, f. cibos hominum; — B) „overf." o. „alleg.": at naske el. smaastiele, odl.; ∾ haec improbissima lucra, Cic. Verr. 3, 76; — b) ∾ agrariam curationem, (være lysten derefter), id. Fam. 11, 21; df. — lĭgūrītio (ligurr.), onis, f.: Slikvornhed, Cic. Tusc. 4, 11; o. — lĭgūrītor, (ligurr.), oris, m.: Slikmund, Lucil. ap. Macrob.

Lĭgus, s. und. Ligur. — lĭgustĭcum, i, n.: etslags Skiermplante, germ. Liebstöckel, (ligusticum levisticum L.), er silvestre, el. sativum, Plin. 19, 50; oprdl. neutr. af — Ligusticus, 3, s. und. Ligur. — Lĭgustīnus, 3, o. Ligustis, ĭdis, f., s. und. Ligur.

lĭgustrum, i, n., (germ. Hartriegel, dan. Benved): etslags Buskvært el. lavstammet Træ, (ligustrum vulgare L.); vid. Plin. 16, 31; Alba ligustra cadunt, Virg. Ecl. 2, 18, (rimel. de hvide Blomster deraf); cf. Ovid. Met. 13, 789, o. Martial. 1, 116; men id. 9, 27: dare ligustra colono, (som Ordsprog: giøre et unyttigt Arbeide); — not.: efter Plin. 24, 45, er ligustrum ogs. af nogle blevet brugt som Synonym med Træet cypros; hvortil da rimel. hører: ∾ nigrum, Colum. 10, 300.

līlĭācĕus, 3: af Lilier, oleum, Pallad.; o. — līlĭētum, i, n.: Liliebed, id.; af — līlĭum, i, n., λείριον: Lilien; beskrives Plin. 21, 11; - ∾ breve, (kortblomstrende), Hor. Od. 1, 36, 16; - oftest d. hvide Lilie; hvf. ∾ candida, Virg., Prop., candentia, Ovid., lucida, argentea, Prop., alba, Tibull.; - ogs. af andre Farver; saal. ∾ rubens, purpureum, Plin.; - ogs. af Gestalten; ∾ grandia, Virg., hiantia, Ovid.; — II) „overf.": en lilieformet Grube, med en i Midten nedrammet Pæl, kaldte Cæsars Soldater ex similitudine floris: lilium, Caes. B. G. 7, 73.

Līlўbaetānus, 3, s. und. flgd. — Līlўbaeum, i, n., Λιλύβαιον; I) (sc. promontorium): Forbierg paa Sicilien, imod Afrika; vid. Mela 2, 7, o. Plin. 3, 14; (hod. Capo di Boco); — II) sc. oppidum: By ved dette Forbierg, Cic. Div. in Caecil. 17, Liv.; — B) df. 1) Līlўbaetānus, 3: = flgd., mulier, Cic., fra el. af Byen Lilybæum; cf. id. Fam. 13, 34; — 2) Lībўbaeus, 3: lilybæisk, litus, Lucan. — Lībўbe, es, f.: Biform af Lilybaeum, (sc. ἄκρα, i. e. promontorium):

Forbierget Libybæum, Priscian. Perieg. 482; — B) df. Lĭbȳbēĭus, 3: libybæisk, vada, Virg. Aen. 3, 706.

līma, ae, f.; I) „egentl.": Filen; vipera limam momordit, etc., Phaedr. 4, 7; limam sentire, (lade sig file), Plin.; limā polire, proterere, id.; — II) „fig." o. „alleg.": Filen, d. e. stræng Bedømmelse og Udbedring af det Skrevne; - lima mordacius uti, Ovid. Pont. 1, 5, 19; limae labor et mora, (den besværlige og langsomme Retning el. Udbedring), vid. Hor. A. P. 291; ∾ ultima, Ovid., extrema, Plin. Ep.; cf. id. ibd. 1, 8, ogs. Vell. 2, 9; men carmina rasa lima recenti, Martial 10, 2.

līmācĕus, 3, [2. limus]: af Ler el. af Jord, (homo), Tertull. — Limaeas, el. Limaea, ae, m.: Flod i Hisp. Tarrac., (nu Lima), Mela 3, 1, o. Plin. 4, 35. — līmārĭus, 3, [2. limus]: med Ler el. Dynd; ∾ piscina, (hvis Vand afsætter Dynd), Frontin.

līmātē, adv. af limatus: filet, med Anvendelse af Filen; - compar., limatius scriptum etc., (opp. populariter scriptum), Cic. Fin. 5, 5. — līmātŭlus, 3, demin.: noget filet el. sleben el. dannet; ∾ judicium et politum, Cic. Fam. 7, 33; af — līmātus, 3: partic. o. adj. af 2. limo. — līmax, ācis, c., [a limo, in quo vivit, Varr.]: en Snegleart; - limaces et cochleae, Plin.; cf. Colum. poët. 10, 323; — B) df. „overf.": limaces lividae, Plaut. frgm. ap. Varr., (rimel. f. meretrices).

*limbātus, 3, i. e. limbo ornatus: med Bord el. Bræmme, chlamydes, Gallien. ap. Treb. Poll.; o. — limbŏlārĭus, (f. limbul.), i, m., textor: som giør Border el. Besætning til Dameklæder, Plaut. Aul. 3, 5, 45; af — limbus, i, m.: Stribe el. Baand el. Bælte; df. Brystbind, Stat., Pandebind, Claudian.; - ogs. Stribe el. Kant el. Indfatning; navnl. Bord el. Bræmme el. Besætning om el. paa Klæder; - chlamydem ··· limbus obibat Aureus, Ovid. Met. 5, 51; cf. Virg. Aen. 4, 137; - ogs. Kant el. Bord paa vævet Tøi; Ultima pars telae tenui circumdata limbo; Ovid. Met. 6, 127; — II) „overf."; A) limbus XII signorum, (Dyrkredsen), Varr. R. R. 2, 3; — B) Slynge, hvori Dyrene fanges, Grat. Cyneg. 25.

līmen, ĭnis, n.: Dørtræet; er dobbelt, neml. limen inferius, men oftest absol. limen: Dørtærskelen, og limen superius: Tværtræet over Døren; - Limen superum inferumque, salve, Plaut. Merc. 5, 1, in.; men id. Cas. 4, 4, in.: Sensim superattolle limen pedes, nova nupta; cf. Virg. Ge. 3, 317; — II) df. „fig."; A) „meton."; 1) Døren el. Indgangen; - fores in liminibus profanarum aedium, Cic. N. D. 2, 27; cf. Caes. B. C. 3, 105; intrare intra limen, Plaut., o. intrare limen, Juvenal., ogs. limen subire, id.: gaae ind af Døren; ad limen consulis adesse, Liv. 2, 48; contineri limine, (holdes inden Døre), id. 43, 1; men limine pelli, (drives bort derfra), Virg. Aen. 7, 579; — b) df. „alleg." o. „poet.": a limine leti reverti, vid. Lucr. 2, 258; ligel. „alleg.": a limine salutare, (ligesom hilse i Forbigaaende, d. e. alene let at berøre), Senec. Ep. 49; - ogs. kan hidføres, Virg. Aen. 5, 316: limenque relinquunt, (Løbebanens Skranker); — 2) Hus, Bolig, Opholdssted; s. ovenf. Liv. ll. cc.; - oftest „poet."; miratur limen Olympi, Virg. Ecl. 5, 56; cf. id. Ge. 2, 504 o. 511; men id. Aen. 6, 563: sceleratum insistere limen, (betræde de Ugudeliges Boliger); - ogs. undert. Værelse el. Kammer; limen intrare, Ovid. Met. 7, 33; — B) „overf." o. „alleg."; 1) Indgang el. Begyndelse; in limine belli, Tac. Ann. 3, 74; in primo limine vitae, Senec. Herc. Fur. 1132; — 2) ligel. omvendt: Udgang, d. e. Ende el. Grændse, Appul.; limen Appuliae, (dets Grændser), Hor. Od. 3, 4, 10; df. ogs. Skranke; s. ovenf. Virg. Aen. 5, 316; men limen maris interni, Plin. prooem., i. e. fretum Gaditanum.

lĭmĕnarcha, ae, m., λιμενάρχης: Havnemester, Dig. — Līmentīnus, i, m., [limen], (sc. deus): Gud for Dørtærskelen el. for Døren, Tertull.

līmes, ĭtis, m.; [besl. m. limen]; I) „alm."; A) „egentl."; a) Grændse el. Grændselinie, navnl. imellem Naboernes Marker; - partiri limite campum, Virg. Ge. 1, 126; men id. Aen. 12, 897: saxum ··· Limes agro positus etc.; — b) Veiskiel el. Vei el. Sti igiennem en Mark, heder cardo i Retningen mod Syd og Nord, decumanus i Retningen mod Øst og Vest; vid. Plin. 18, 77; s. ogs. prorsus o. transversus; — c) befæstet Grændse el. Grændselinie; - cuncta novis limitibus aggeribusque permunita, Tac. Ann. 2, 7; - ogs. den til Grændse el. Forsvar tienende Jordvold; vid. ibd. 1, 50, ogs. id. Germ. 29. ogs. Vell. 2, 120; — B) „overf."; a) Grændse el. Omfang, carminis, Stat.; — b) Afstand el. Forskiel; Judiciumque brevi limite falle tuum, Ovid. Rem. 325; — II) „bes."; A) „egentl.": Vei el. Bivei el. Sti udenfor Byen, (forskiellig fra Landeveien, via); - transversis limitibus proficisci, Liv. 31, 39; cf. ibd. 34; limite recto fugere, Ovid. Met. 7, 782; ∾ lutosus, Varr.; - ogs. Vei el. Gang, navnl. paa Cirkus, Tertull., i Bikuben, Plin. 11, 10; men lato te limite ducam, Virg. Aen. 9, 323; limitem agere, (bane sig Vei), Sil.; — bb) df. ogs. a) Vei el. Bane el. Linie, som et Legeme beskriver ved sin Bevægelse; - navnl. Flodleie, Ovid. Met. 8, 541; ogs. Meteorets Bane, s. Virg. Aen. 2, 697, o. Ovid. Met. 15, 849; cf. Plin. 2, 25: bolis ··· longiorem trahit limitem; — b) en Linie, navnl. paa el. i en Ædelsten, Plin. 37, 69; - df. ogs. poet. om den Kredslinie el. det Bælte, som Zodiacus el. Dyrkredsen indtager, Ovid. Met. 2, 130; — B) „overf."; a) sammenlignende: Vei el. Bane; bene meritis de patria quasi limes ad coeli aditum patet, Cic. d. Rep. 6, 24; — b) „alleg.": Vei, Maade, Adfærd; - Si maledicetis, vostro gradiar limite, (saa træder jeg i Eders Fodspor), Plaut. Poen. 3, 3, 18; nec ··· ut etc., idem limes agendus erit, (kan man gaae samme Vei el. bruge samme Middel), Ovid. A. A. 3, 558.

līmĭcŏla, ae, c., [2. limus, colo]: som lever i Dynd el. Mudder, ostrea, Auson. — līmĭgĕnus, 3, [2. limus, gigno]: som voxer i Dynd, ulva, Auson. — līmĭnāris, e, [limen]: hørende til Dørtærskelen, lapis, Vitruv.; ∾ trabes: de Sidebiælker, som bære Loftet, id.; — II) „overf.": in liminari pagina, paa den første Side, Augustin. — līmis, e: Biform af 1. limus, 3, oculi, Amm.

*līmĭtāneus, 3: som befinder sig paa Grændsen, civitas, Capitol., duces et milites, (Grændsevagt), Spartian.; s. ogs. und. limitrophus; o. — līmĭtāris, e: hørende til en Grændse, iter, ligesom limes: en Markvei, Varr.; — [limes]. — līmĭtātĭo, onis, f.: Afgrændsning, Grændsebestemmelse; ∾ terrae vinealis, Colum.; af — līmĭto, avi, atum, 1, v. a., [limes]: begrændser; - vineas limitari decumano (sc. limite), etc.; vid. Plin. 17, 35; — II) „overf."; limitata est (haec) quaestio, (er tilendebragt), Varr. — limitotrophus, (o. limitrophus), i, m., [limes, τρέφω, i. e. nutrio]; df. ∾ agri el. fundi, (hvoraf Grændsesoldaterne el. limitanei have deres Underholdning), Cod. Theod.

limma, ătis, n., λεῖμμα: det Overblevne, Resten; df. „overf." s. semitonium: Halvtone, Macrob. — Limnātis, ĭdis, f., Λιμνᾶτις: benævnt efter en Sump; - de jure templi Dianae Limnatidis, vid. Tac. Ann. 4, 43. — limne, es, f., [λίμνη, i. e. lacus]: Sø el. Indsø: Asphaltitis, Vitruv. 8, 3.

1. līmo, abl. som adv., s. und. 1. limus, 3. — 2. līmo, avi, atum, 1, v. a., [lima]; I) „egentl.": filer; - gemmis scalpendis atque limandis, Plin. 36, 10; — B) df. ogs.; a) filer el. gnider for at hvæsse; df. hvæsser; cornu ad saxa limato etc., Plin. 8, 29; - comisk er: ∾ caput cum aliquo, (at stikke Hovederne sammen), Plaut. Merc. 3, 1, 40; — b) bortfiler el. affiler; limatum plumbum, (Blyspaan), Plin. 34, 50; limata

scobs, id. ibd.; — II) „fig.": afliler, d. e. polerer el. udbedrer; - quae limantur a me politius, Cic. Acad. 1, 1; cf. id. d. Or. 1, 25, o. ibd. 3, 49; vir nostrorum hominum urbanitate limatus, Cic. N. D. 2, 29; - men ∾ se ad aliquid, id. d. Opt. Gen. Or. 3; — B) „bef."; A) ligesom undersøger med Filen, d. e. prøver el. bestemmer nøiagtigen; - quum veritas ipsa limatur in disputatione, Cic. Off. 2, 10; cf. Phaedr. 3, 10: ∾ subtiliter mendacium; — B) ligesom bortfiler, d. e. forringer el. nedsætter; vid. Hor. Ep. 1, 14, 37: Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam Limat; ogs. alm.: at forringe el. formindske; vid. Cic. Fam. 3, 8; men id. d. Or. 3, 9, om Læreren: tantum alteri affinxit, de altero limavit, (borttog, hvad der var for meget); — III) partic. lĭmātus, 3, ogs. som adj.: uddannet el. fin el. nøiagtig i sit Slags; - vir oratione maxime limatus, Cic. d. Or. 1, 39; - compar., ∾ ingenium, Plin. Ep.; ligel. ∾ genus dicendi, Cic. Brut. 24; f. ogs. Hor. Sat. 1, 10, 65, o. Martial. 7, 51.

3. līmo, are, v. a., [2. limus]: tilsmører med Dynd, men alene comisk; - limum petam ··· ut tibi et illi limem caput, Plaut. Poen. 1, 2, 80. — 4. Līmo, onis, m., (λειμών, i. e. pratum): Navnet paa et Skrift af Cicero, Suet. in vita Terentii. — līmŏdŏrum, i, n., λιμόδωρον: etslags ubekiendt Plante, Plin. 19, 57.

līmōnia, ae, f.: λειμωνία, (i. e. pratensis); 1) etslags Anemone, Plin. 21, 38; — II) en Benævnelse paa Væxten scolymos, id. 22, 43. — līmōnĭātis, idis, f., λειμωνιᾶτις: grøn Ædelsten; eadem videtur, quae smaragdus, Plin. 67, 62. — līmōnion, el. limōnium, i, n., λειμώνιον: den vilde Bede, Plin. 25, 61. — Limōnum, i, n., By i Gall. Aquit., hod. Poitiers, Hirt. B. G. 8, 26. — līmōsus, 3, [2. limus]: fuld af Dynd, dyndet, lacus, Virg.; cf. id. Ecl. 1, 49; ∾ ripae, Ovid.; ∾ radix, Plin.; - men absol.: nasci in limosis (sc. locis), id. 9, 66.

limpido, are, v. a.: giør klar, klarer, humores, Macer; df. renser, vulnera, Veget.; af — limpĭdus, 3, [rimel. en Biform af liquidus]: giennemsigtig, klar, lacus, Catull., chrysolithi, Plin., vox, id.; - compar., ∾ aqua, Vitruv.; superl., ∾ vinum, Colum.; df. — limpĭtūdo, inis, f.: Klarhed, Giennemsigtighed; ∾ maris, Plin. 32, 54.

līmŭla, ae, f., dem. af lima: liden Fil, Terent. Maur. — līmŭlus, 3, dem.; df. limulis (sc. oculis) intueri, (skele el. skotte dertil), Plaut. Bacch. 5, 2, 12; af — 1. līmus, 3: skev, ſædv. skelende, ogs. seende fra Siden; oftest m. oculi, der dog ogsaa kan være udfaldet; - aspicito limis oculis, ne etc., Plaut. Mil. gl. 4, 6, 2; cf. Ter. Eun. 3, 5, 53; men limi (sc. oculi) et, ut ita dicam, venerei, Quintil. 11, 3, 76; cf. Plin. 11, 54; men limis subrisit ocellis, Ovid. Am. 3, 1, 33; — b) abl. limo, som adv.; df. ∾ videre, (see fra Siden), Solin. 27; — II) „overf.": limus, (sc. homo): som ser skelende hen for sig, Varr. ap. Non.; - men ∾ dii, Arnob., (som beskytte hvad der er skevt).

2. līmus, i, m.: Dynd eller Mudder, som Vandet fører med sig, el. som det afsætter; - vid. Virg. Ge. 1, 116, o. ibd. 2, 188, (hvor ∾ felix, som gødende), ogs. Hor. Sat. 1, 1, 59; men profundo limo hauriri, (blive borte el. synke deri), Liv. 31, 27; cf. id. 2, 5; men mundi quasi limus etc., Lucr. 5, 498; - men Ovid. Pont. 4, 2, 16, lignelsesvis: Scilicet ut limus venas excaecat in undis ··· Pectora sunt mea sic luto vitiata malorum; — II) „overf."; A) f. lutum el. coenum; limum inducere, Ovid. Fast. 3, 779; — B) Urenhed i Tarmene, Pallad. — 3. līmus, i, m.: et med Purpurbræmmer besat Forklæde el. Skørt, som bæres af Offerpræsterne; vid. Virg. Aen. 12, 120, (o. dertil Serv.). — Līmўra, ae, f., o. Limyra, orum, n.: Flod og By i Lycien, Mela 1, 15, Plin. 5, 28; - ogs. Limyre, es, f., Ovid.

līnāmentum, i, n., [linum]: Linned el. Lerred; ∾ accensa, Plin. 32, 46; — II) „bef." ogs. Charpi el. oppluffet Linned, Colum., Cels. — 1. linctus, 3: partic. af lingo. — 2. linctus, us, m., [lingo]: Slikken el. at slikke i sig, at tage ind; in abl.; linctu salis discutere tussim veterem, Plin. 31, 45.

Lindus, (-os), i, f.: By paa Rhodus, anlagt af Lindos, Broder af Jalysus, Mela 2, 7, Plin. 5, 36, o. Cic. N. D. 3, 21; — B) df. adj. Lindius, 3: Lindisk, Minerva, (som dyrkedes i L.), Plin., Cleobulus, (en af de syv Vise), Auson.

+līnĕa, ae, f., [linum]; I) „egentl.": linned Traad el. Snor; - nectere lineas, restes, funes, Varr.; linea margaritarum el. e margaritis: Perlesnor, Dig.; „poet." ogs. linea dives, Martial. 8, 78; - in plagis lineae (Liner), Plin.; cf. id. 9, 26; - ogs. Anglesnor, Martial. 3, 58; hvf. „alleg.", Plaut. Most. 5, 1, 22: mittam lineam, (vil bruge List); - „bef." ogs.: Bygmesterens Line el. Maalesnor, Vitruv 5, 3; perpendiculo et linea uti etc., Cic. Qu. Fr. 3, 1; df. som Ordsprog: alba, ut dicitur, linea, (skødesløst, uden Valg), Gell. epil. 41; - ogs. Buesene, Terent. Maur.; — B) „bef.": Streg el. Træk med en Pensel, d. e. en Linie; og det navnl.; a) i Geometrien; - linea est longitudo sine latitudine et altitudine, Varr. ap. Gell. 1, 20; linea circumcurrens, (Cirkellinie), Quintil.; lineae, quae emittuntur e centro, (Radierne), Plin.; linea recta, Cic., Caes.; ferri suo deorsum pondere ad lineam (sc. rectam: lodret, perpendiculært), Cic. Fin. 1, 6; cf. id. Tusc. 1, 17; — b) i Malerkunsten; penicillo ex colore lineam ducere summae tenuitatis in tabula, Plin. 35, 36; (quotidie) lineam ducendo exercere artem; hvf. Ordsproget: nulla dies sine linea, id. ibd.; extremae lineae: Omrids, Contour, id. ibd.; df. lignelsesvis: aliquid velut primis lineis designare, (giøre det første Udkast dertil), Quintil. 4, 2, 120; cf. Gell. 17, 20; — II) „overf."; A) Grændselinie, Grændse, Frontin.; ogs. ligesom limes: Veiskiel el. Markvei, Prudent.; ogs. ere lineae in agris, velut limites angustiores etc., vid. Hygin. d. Lim. ap. Goes., hvor de ogs. hede limites lineares; - ogs. i Theatret tiente linea, (rimel. etslags Tværliste), til at adskille hver enkelt Tilskuers Sæde fra Naboens; hvf. Ovid. Am. 3, 2, 19: cogit nos linea jungi, (vi sidde jo sammen); cf. id. A. A. 1, 141; hvf. ogs. Quintil. 11, 3, 133: adversus aliquem lineas poscere; cf. Cic. Parad. 3, 1: peccare est, tamquam transilire lineas, etc.; - ogs. er hertil at mærke: linea paa Cirkus, ſædv. calx, Cassiod.; — b) df. heder linea ogs.: den yderste Grændse, Enden el. Maalet; mors ultima linea rerum, Hor. Ep. 1, 16, 79; admoveri lineas, (at Enden el. Døden nærmer sig), Senec. Ep. 49; men Ter. Eun. 4, 2, 12: extrema linea amare, (alene i lang Afstand); — B) Slægtskabslinie; - stemmata cognationum ··· in duas lineas separantur, Dig.; clara gentis linea, Stat.; — C) lineae, ligesom lineamenta: Lineamenter el. Ansigtstræk, Arnob.; df. — līnĕālis, e: bestaaende af Linier, giort med Linier, ambitus, Amm.; — df. adv. lineālĭter: ved el. med el. efter Linier, Capella.

līnĕāmentum, i, n., [linea]; I) „egentl.": dragen el. trukken Linie; df. ſædv. Linie, Træk, Streg; - in geometria lineamenta, formae, etc., Cic. d. Or. 1, 41; lineamentum, longitudinem latitudine carentem, id. Acad. 2, 36; — B) „bef." in pl. lineamenta: de Linier el. Træk, som afbilde en Gienstand; - ∾ oris, Cic., corporis, Liv.; ogs. absol.: figura et lineamenta hospitae, Cic. Verr. 2, 36; — II) „fig.", ligel. in pl.: Grundtrækkene el. det Characteristiske og Fuldendte, navnl. i Kunstens og Veltalenhedens Værker; - operum lineamenta solertissime perspicere, Cic. Verr. 4, 44; - Catonis lineamentis nihil nisi ··· pigmentorum colorem defuisse, id. Brut. 87; - numerus quasi ···

extrema lineamenta orationi attulit, id. Orat. 56; – men lignelsesvis: linementa animi sunt pulchriora, quam corporis, id. Fin. 3, 22.

*līnĕāris, e: bestaaende af Linier, pictura, (i Tegnekunsten): det blotte Omrids el. Udkast; vid. Plin. 35, 3; – ∾ ratio: Geometrien, Quintil. 1, 10, 36, probatio: Bevis med el. af Linier, ibd.; o. — līnĕārĭus, 3: = frgd.; ∾ limes, Hygin. d. Lim., (er smallere, end limes actuarius); — [linea].

līnĕātio, onis, f.: at drage en Linie, ogs. den dragne Linie, el. alm. en Linie, Vitruv. 9, 4; — II) „overf.": ∾ corporis, (et Menneskes eiendommelige Figur el. Gestalt), Firmic.; af — līnĕo, avi, atum, 1, v. a., [linea]; I) „egenl.": aftegner med Linier, udkaster; – Bene lineatam si semel carinam collocavit, Plaut. Mil. gl. 3, 3, 40; — II) „overf.": afpasser efter den rette Linie, materiam, Cato; — df. pass. lineari, om Solstraalerne: at falde i en ret Linie el. lodret, Vitruv. 4, 9. — līnĕŏla, ae, f., dem. af linea: liden Linie, vid. Gell. 10, 1.

līnĕus, 3, [linum]: af Lin el. Hør, af Linned el. Lerred, amictus (pl.), Tac., vestes, Plin., panni, Cels.; – ∾ terga, Virg. Aen. 10, 784, (Skioldets Overtræk af Lerred, vid. Serv.); ∾ vincula, ibd. 5, 510, (Linsnorer el. Snorer).

lingo, linxi, linctum, 3, v. a., λείχω: slikker, beslikker, digitos, Plin. Ep.; cf. Catull. 98, 5; – ogs. at slikke i sig el. tage til sig; mel mihi videor lingere, (det smager mig som Honning), Plaut. Cas. 2, 8, 21; sulphur linctum, Plin. 35, 50.

Lingon, ŏnis, m., pl. Lingones, um: Folk i Gall. Celt. (hvor nu Langres), Caes. B. G. 1, 26, Plin. 4, 31; – in sing., Tac. Hist. 4, 55; – (findes ogs. sild. ved Posloden, Liv, 5, 35); — B) df. 1) Lingŏnĭcus, 3: lingonisk, saga, Martial., bardocucullus, (etslags grov Kittel), id.; — 2) Lingonus, 3: = frgd., Gallus, id. 8, 75, o. Tac. Hist. 4, 55.

lingua, ae, f., (forældr. ogs. dingua); I) „egenl.": Tungen; – ∾ sita in ore ··· finitur dentibus ··· vocem fingit et terminat, etc., Cic. N. D. 2, 59; cf. Liv. 7, 10, o. Cic. d. Or. 2, 66; prima pars linguae, (Tungespidsen), Plin.; lingua minor, (i. e. epiglossis), id. 14, 66; — II) „overf."; A) med Hensyn paa Sproget; 1) Tungen som Talens Organ; df. ogs. Talen selv; – lingua haesitantes, Cic. d. Or. 1, 25; linguam tenere, (at tæmme sin Tunge el. Tale), Ovid.; lingua haeret metu, Ter. Eun. 5, 6, 7; – commercia linguae: Meddelelser igiennem Sproget, Ovid. Trist. 3, 11, 9; lingua astricta mercede, Cic. Pis. 13; cf. Liv. 45, 11: venalem linguam habere; ogs. Sall. Jug. 10; men linguas (hominum) minus facile vitare, (ikke let at undgaae Omtale el. Dadel), Cic. Fam. 9, 2; Rumor est, linguae te tamen esse malae, Martial. 3, 80; – „poet." er mala lingua ogs.: Hexeformular el. Forhexelse, Virg. Ecl. 7, 28; – men aliena lingua (dicere, efter Andres Beretning), Plin. 32, 21; – men Quintil. 1, 1, 34: linguae secretioris interpretatio, (Forklaringen af et dunklere Udtryk); — b) „poet." ogsaa Veltalenheden; vid. Virg. Aen. 11, 338, o. Hor. Ep. 2, 2, 121; — 2) Tunge el. Tungemaal el. Sprog; ogs. Mundart el. Dialect; – Latinam linguam ··· locupletiorem, quam ··· Graecam etc., Cic. Fin. 1, 3; cf. Caes. B. G. 1, 1 o. 17; men utraque lingua (i. e. Graeca et Latina), Hor., Quintil.; linguas ediscere, (lægge sig efter flere Sprog), Ovid.; men Quintil. 12, 10, 43: linguae inter se differentes, (i. e. dialecti); — b) df. ogs. „poet.": Lyd el. Tone; – volucrum linguae, Virg. 3, 361, oftere, (i. e. avium cantus el. garritus); cf. Phaedr. 1, 23; — B) ifølge nogen Lighed betegnes ogs. ved lingua; 1) etslags Vært el. Plante, sædv. lingulaca: Tungeurt el. Tungeblad, Plin. 24, 104; – men ∾ bubula, ligesom buglossa: Oxetunge, id. 17, 24; – men ∾ canina, Cels., o. ∾ canis, Appul., ligesom cynoglossa: Hundetunge; — 2) Jordtunge, Næs, Tange; vid. Liv. 44, 11, o. Caes. B. G. 3, 12; „poet." ogs. Forbierg; vid. Ovid. Met. 13, 724; — 3) hos Lægerne: Ske el. Skefuld, Plin. 26, 73; — 4) Klap paa Fløiten, Plin. 10, 43; — 5) den flade Ende af Løftestangen, sædv. ligula, Vitruv. 10, 8.

*linguārium, i, n., (sc. pretium): ligesom Tungepenge; df. med Lune, ∾ dare: bøde for sin Mund, Senec. Benef. 4, 36; — linguatus, 3: tungefærdig, veltalende, Tertull.; o. — linguax, ācis, adj.: sladdrende, mundkaad, Gell. 1, 15, inc.; — [lingua]. — †lingŭla, ae, f., s. und. ligula; df. — lingŭlāca, ae; I) c.: Sladderhank el. Sladdrerske, Plaut. Cas. 2, 8, 62; lingulacae obtrectatores, Varr. ap. Non.; cf. Gell. 1, 15; — II) som fem.: A) Tungefisken, Varr.; cf. Fest. p. 117; — B) som Plante: Sumphanefod, (ranunculus lingua L.), Plin. 25, 84; — lingŭlātus, 3: tungeformet, tubuli, Vitruv.; o. — lingŭlus, 3: meget snaksom el. trættekær, Ajax, Poët. ap. Wernsd. Poët. Lat. min. 2, p. 237. — linguōsus, 3, [lingua]: snaksom, Petron.

līnĭfĭcus, i, m., [linum, facio]; Linnedvæver, Cod. Theod. — līnĭger, a, um, [linum, gero]: som bærer Linklæder, turba, Ovid., grex, Juvenal., (Isispræsterne); – ogs. ∾ Isis, Ovid. Pont. 1, 1, 51, (fordi hun havde lært Ægyptierne Hørrens Avling og Behandling); heder ogs. ∾ juvenca, id. A. A. 1, 77; s. ogs. und. Io.

līnimen, ĭnis, n.: Biform af flgd., Theod. Prisc.; o. — līnimentum, i, n.: Smørelse, dolii, Pallad.; af — līnio, (ivi), itum, 4, v. a.: Biform af lino, ĕre: smører dermed; – ∾ pice et oleo, Colum. 6, 17; cf. Plin. 17, 47. — līniphiārius, i, o. liniphio, onis, s. und. linyphiarius, etc. — 1. līnitus, 3: partic. af linio. — 2. līnitus, us, m., [linio]: Paasmørelse, men alene in abl.; praevalere (buselinon) contra serpentes potu et linitu, Plin. 20, 47.

līno, līvi (Colum.), o. lēvi (Hor.), lĭtum, 3, v. a.; I) „egenl.": paasmører el. paastryger; – ut ··· lini per corpora possint (medicamenta), Ovid. Med. 81; — B) sædv. besmører el. tilsmører, spiramenta cera, Virg. Ge. 4, 39, opercula gypso, Colum.; ∾ vinum (pice: tilbege), vid. Hor. Od. 1, 20, 3; – ogs. oversmører, spicula felle etc., Ovid. Pont. 1, 2, 18; – ∾ faciem, (sminke sig), Juvenal.; cf. lita mater, Martial. 10, 68; men linenda cedro (carmina, neml. for at bevares), Hor. A. P. 331; men som Ordsprog: linere labra alicui, (smøre om Munden, df. have til Bedste), Martial. 3, 42; — II) „fig."; A) „overf."; a) overtrækker dermed, tecta auro, (forgylder), Ovid.; cf. Suet. Ner. 31: cuncta auro lita; men Virg. Ge. 4, 109: lita corpora guttis, (ligesom sprængte dermed); — b) udstreger el. udsletter (det Skrevne); – plurima ··· digna lini, Ovid. Pont. 1, 5, 16; — B) „ment.": vanzirer, udskæmmer; – carmine foedo Splendida facta linunt, Hor. Ep. 2, 1, 136. — līnostrŏphon, i, n., λινόστροφον: = marrubium, Plin. 20, 89. — līnōzostis, is o. ĭdis, f., λινόζωστις: en Benævnelse paa Planten mercurialis, Plin. 25, 18.

linquo, liqui, (lictum), 3, v. a., λείπω; I) „egenl.": forlader; – ∾ terram eam, quam etc., Cic. Planc. 10, fines patriae, Virg. Ecl. 1, 3; urbem exsul linquat factus etc., Plaut. Most. 3, 1, 69; — B) „bef."; a) efterlader, lader tilbage, aliquem in insula, Cic. Fat. 16, filium domi, Tac.; cf. id. Ann. 3, 46; men ∾ aliquem in obsidione, Plaut. Asin. 2, 2, 14, (lade i Stikken); cf. Hor. Od. 1, 28, 33; – ogs. lader blive (paa et Sted), lupum apud oves, Plaut., – ogs. efterlader i en Tilstand, vacuos cultoribus agros, Lucan.; — b) lader fare, mister; linquebant dulces animas, Virg. Aen. 3, 140; ogs. omvendt: succiso liquerunt poplite

nervi, (svigtede ham), Ovid. Met. 8, 364; - ogs. kan hidføres: linqui animo, (at besvime), Suet. Caes. 45; ogs. me liquit animus, Senec. Troad. 623; ogs. absol., linquor, (besvimer), Ovid. Her. 2, 130; — II) „overf."; A) lader fare, forbigaaer el. overgaaer; - linquamus naturam, artesque videamus, Cic. d. Or. 3, 46; cf. Hor. A. P. 285; ligel. linque severa, id. Od. 3, 8, 28; — B) overlader el. overgiver dertil, ignotae ··· socios terrae, Virg. Aen. 5, 795; me linque meae menti, Sil.; — not. a: Plin. 3, 16: ubi linquit (sc. fluvius), rimel. absol. (ligesom λείπει): ophører; cf. linquente spiritu, (da Aandedrættet ophørte), Curt. 6, 1; — not. b: pass. impers., linquitur, (det er tilbage); c. inf., Sil. 4, 628; m. ut, Lucr. 2, 914; — not. c: partic. lictus, 3, Capitolin., inc.

*lintĕāmen, ĭnis, n.: Linklæde, Appul.; — lintĕārĭus, 3, negotiatio: Handel med Lerreder, Dig.; — II) subst., lintearius, i, m., (sc. artifex): Linnedvæver, ibd.; — lintĕātus, 3: klædt i Lerred; - ∼ legio, Liv. 10, 38; ∼ senex, Senec.; — lintĕo, onis, m.: Linnedvæver, Plaut. Aul. 3, 5, 38; o. — lintĕŏlum, i, n., dem.: lidet Stykke Lerred, Plin.; ∼ concerptum: Linskav el. Charpi, id.; men Plaut. Epid. 2, 2, 46: et Stykke Linned; — [linteum]. — lintĕŏlus, 3, demin. af linteus: af Lerred, palliolum, Prudent.

linter, tris, f.: liden Baad el. Jolle; - lintres ··· cavabant ex singulis arboribus, Liv. 21, 26; cf. Caes. B. G. 1, 12, o. Cic. Mil. 27; - comisk er id. Brut. 60: quis loqueretur e lintre, (ligesom roende); - df. „poet." o. „alleg.": dum in liquida nat tibi linter aqua, (imedens du har Alt efter Ønske), Tibull. 1, 7, 38; cf. Prop. 2, 3, 11; men Ovid. Fast. 2, 864: Naviget hinc alia jam mihi linter aqua, (herfra begynder jeg paa en ny Sang); — II) „overf.": baadformet Kar el. Trug; - cavat arbore lintres, Virg. Ge. 1, 262; cf. Tibull. 1, 5, 23; — not.: linter som masc., Tibull. 2, 5, 34; - nom. lintris, Sidon. — Linternum, i, n., s. und. Liternum.

lintĕum, i, n., s. und. flgd. — linteus, 3, [linum]: af Lin el. Hør el. Lerred, linned, vestis, Cic., tunica, Liv.; men id. 4, 7 o. 20, oftere, ere libri lintei: en paa Lerred skreven romersk Chronik el. Annal el. Aarbog, som forvaredes i Juno Moneta's Tempel; - lorica lintea, (Linnedharnisk, med flere Lag af Lerred), Nep. Iphicr. 1; cf. Plin. 19, 2; — II) df. subst. linteum, i, n.; A) „alm.": Lerred; - polliciti sunt lintea in vela, Liv. 28, 45; — b) hvad der er af Lerred, som Haandklæde, Plaut., Lommetørklæde, Catull. 12; stare succinctum linteo, Suet. Calig. 26; men Cic. Rab. Post. 14: merces linteis et vitro delatae, (fint Kram deraf); — B) „bes." ogs.; a) Seil el. Skibsseil; - Zephyri veniant in lintea pleni, Ovid. Am. 2, 11, 41; cf. Hor. Od. 1, 14, 9, o. Virg. Aen. 3, 686; — b) Forhæng el. Gardin af Lerred, Martial. 2, 57; — not.: ogs. findes lintea brugt om andre Tøier, navnl. af Bomuld; vid. Plin. 12, 22.

lintrārius, i, m., [linter], Baadfører, Dig. — lintrĭcŭlus, i, m., demin. af linter: liden Baad el. Jolle; - lintriculo, si navis non erit, eripiam me etc., Cic. Att. 10, 10. — lintris, is, s. und. linter.

līnum, i, n., λίνον; I) „alm.": Lin el. Hør; vid. Plin. 19, ab in.; lini tenuitas, splendor, candor, firmitas, ibd.; linum tundere, pectere, carminare, nere, texere, ibd.; - lini seges, vid. Virg. Ge. 1, 77; cf. ibd. 212; — II) „overf.": hvad der er giort af Lin el. af Hør; df. A) Traad, Line, Snor, navnl.; a) til Giennemtrækning af Documenter; vid. Suet. Ner. 17: ter lino per foramina (tabellarum) trajecto; til Ombindning af Breve, (for at de kunne forsegles); vid. Cic. Catil. 3, 5, o. Nep. Paus. 4; ogs. til at sye med, Cels.; men reticulum tenuissimo lino, (af det fineste Hørgarn), Cic. Verr. 5, 11; — b) Fiskesnor el. Angelsnor, Ovid. Met. 13, 923; - ogs. Line el. Toug, hvorved Seilene styres; torto subducere carbasa lino, id. Fast. 3, 587; — c) Garn el. Net til Jagt og til Fiskeri; - lina madent ··· cruore ferarum, Ovid.; ogs. lina plagarum, id. Met. 7, 768; pelago ··· trahit humida lina, Virg. Ge. 1, 142; cymbae linique magister: en Fisker, Juvenal. 4, 45; — B) Linklæde el. linned Tøi el. Klud; lino celantibus ulvam ··· toris etc., Ovid. Fast. 5, 519; Massica (vina) ··· lino vitiata, (i. e. colata), Hor. Sat. 2, 4, 54; — b) Dragt el. Skørt af Lerred, vid. Virg. Aen. 12, 120; navnl. ogs. Lerredsharnisk (med mange Lag), Sil.; — c) Seil el. Skibsseil; Nunc lina sinu tendere toto, Senec. Med. 320; — not.: ogs. om Bomuldstøier, Curt.

1. Līnus, (-os), i, m.: Søn af Apollo ved Musen Terpsichore, (el. af Mercurius ved Musen Urania), gammel thebansk Digter, Lærer for Orpheus, ogs. for Hercules, (der slog ham ihiel med Lyren); vid. Plaut. Bacch. 1, 2, 47, o. Virg. Ecl. 4, 56; — not.: Prop. 2, 10, 8, kaldes han Inachius, (i. e. Argivus), rimel. ved Forvexling m. d. flgd. — 2. Līnus, i, m., Crotopiades: Søn af Apollo ved Argiverkongen Crotopus's Datter, Psamathe, Stat. Theb. 6, 64; s. ogs. frgd. not. — linÿphus, i, linÿphio, onis, o. linyphiarius, i, m., λινόϋφος, λινοῦφος: Linnedvæver, Cod. Theod.

lio, are, v. a., λειόω: glatter, overstryger, cisternam, Tertull. — liostrea, ae, f. und. leiostrea. — Līothasius, 3, [λεῖος, i. e. levis, glat, Θάσιος, thasisk], genus naporum, Plin. 19, 25.

1. Lĭpăra, ae, o. Lipare, es, f.: den største af de æoliske Øer i d. etruriske Hav, Mela 2, 7, o. Plin. 3, 14; ogs. in pl., Liv. 5, 28; — B) df. 1) Lĭpăraeus, 3, taberna, Juvenal.; - Liparaei, orum, m.: Indvaanerne af L., Plin. l. c.; — 2) Lĭpărensis, e, ager, Plin., piratae, Liv.; - Liparenses, ium, m.: Indvaanerne af L., Cic.; — 3) Lĭpărĭtānus, 3, obsidio, Val. Max.; - Liparitani, orum, m.: Indvaanerne af L., id. — 2. lĭpăra, ae, f., λιπαρά, (i. e. pinguis); I) etslags mildt Plaster, Plin. 23, 81; — II) etslags ubekiendt Ædelsten, id. 37, 62. — Liparaeus, 3, o. Liparensis, e, s. und. 1. Lipara. — lĭpăris, is el. idis, f., [besl. m. λιπαρός, i. e. pinguis]: etslags Fisk, Plin. 32, 53; — not.: ogs. er Liparis: en Benævnelse paa Øen Lipara, Appul. — Liparitanus, 3, s. und. 1. Lipara.

lĭpio, ire, v. n.: om Glentens Skrig, Auct. Carm. d. Philomela, 24. — *lippĭo, ivi, itum, 4, v. n.: har Øienbetændelse, har sure el. rindende Øine; - quum fluenter lippirem, Cic. Att. 7, 14; calor juvat lippientes, si etc., Cels.; ogs. pass. impers.: ne omnino lippiatur, Plin. 28, 27; - comisk er: lippiunt fauces fame, Plaut. Curc. 2, 3, 37; o. — lippĭtūdo, ĭnis, f.: Øienbetændelse, navnl. den rindende, Cic.; men ∼ arida, Cels., sicca, Plin., (tør el. uden at væske); - ogs. in pl.; lippitudines arcere, Plin., abstergere, id.; — [lippus].

lippŭlus, 3, Arnob., dem. af — lippus, 3, som har Øienbetændelse el. Øienflod, surøiet, mulier, Plaut.; cf. Hor. Sat. 1, 5, 30, o. id. Ep. 1, 1, 29; men fuligine lippus, Juvenal. 10, 130; ogs. absol., Hor. Sat. 1, 7, 3; — II) df. „fig."; A) „overf.": rindende, dryppende, oculus, Plaut., lacuna, (Øiehulen), Martial. 8, 59, ficus, (der drypper som overmoden), id. 7, 20; — B) „ment.": som ikke ret kan see el. indsee noget, Pers. 5, 77; cf. id. 1, 79.

*lĭquābĭlis, e: som lader sig smelte, cera, Appul.; o. — lĭquāmen, ĭnis, n., Colum., o. lĭquāmentum, i, n., Appul., Saus; — [liquo]. — *lĭquāmĭnātus, 3: som er med el. i sin egen Saus, porcus, Apic.; o. — lĭquāmĭnōsus, 3: fuld af Saus el. Lage, res, Marc. Emp.; — [liquamen]. — †lĭquātĭo, onis, f.: Smelten el. Smeltning; in pl., Vopisc.; o. — lĭquātōrium, i, n., (sc. vas): en Si, Coel. Aur.; — [liquo].

liquĕ̄făcĭo, fēci, factum, 3, v. a.; pass. liquĕ̄fio, factus sum, etc., [liqueo]; I) „egentl.": smelter, giør flydende; - ∾ omentum in flamma, Catull. 89; sol ceram liquefacit, Plin.; - liquefacta aera legum, (smeltede af Lynilden), Cic. Catil. 3, 8; margaritas aceto liquefactas, Suet. Calig. 37; — b) ogs. om anden Opløsning; cibos mansos et prope liquefactos etc., Quintil. 10, 1, 19; liquefacta viscera (boum: forraadnede), Virg. Ge. 4, 555; — II) „fig."; Pieriā liquefacta lyrā (carmina: som foredrages blødt og smeltende derpaa), Sil. 11, 417; — B) opløser el. svækker; quos ··· nullae futiles laetitiae exsultantes languidis liquefaciunt voluptatibus, Cic. Tusc. 5, 6. — lĭquĕfīo, factus sum, s. und. liquefacio.

1. lĭquens, tis: partic. o. adj. af liqueo. — 2. lĭquens, tis: partic. af 1. liquor. — lĭquĕo, liqui o. licui, 2, v. n., [besl. m. λείβω]; I) „egentl.": at være flydende, men alene in partic. liquens, tis: flydende; - lac ··· liquentium omnium maxime alibile, Varr.; ∾ vina, Virg., mella, id.; ∾ campi, (i. e. mare), id. Aen. 6, 821; — II) „fig."; A) „alm.", men oftest in 3 pers. sing.; a) at være klar el. lys el. skinnende; - liquet polus, (Himmelen er klar), Prud.; — b) at være klar el. tydelig el. indlysende, m. o. ud. dat. pers., ogs. m. o. ud. nomin. comm., ogs. undert. m. acc. c. inf., el. m. interrog.; - quicquid ··· incerti fuit ··· Nunc liquet etc., Plaut. Pseud. 2, 4, 69; hoc non liquet ··· utrum potius etc., id. Trin. 2, 1, 3; Dissimulare velis; te liquet esse meum, Ovid. Trist. 1, 1, 62; cf. Ter. Eun. 2, 3, 39, o. Cic. N. D. 1, 12 o. 42; — B) „bes." er i Retssproget; non liquet, (N. L.), den Formular, hvorved Dommerne hverken frikiendte el. domfældte den Anklagede; vid. Cic. Cluent. 28; men omvendt om Dommeren: quum etc., dixisse, sibi liquere, (at han nu vidste nok om Sagen), id. Caecin. 10; cf. Quintil. 3, 6, 12.

lĭquesco, lĭcŭi, ĕre, v. n., inch. af liqueo; I) „egentl.": at blive flydende, at flyde ud, at smelte; - haec ut cera liquescit, Virg. Ecl. 8, 80; cf. id. Aen. 8, 446; tabes nivis liquescentis, Liv. 21, 36; ogs. at opløses i Forraadnelse, Ovid. Met. 7, 550; — II) „fig."; A) „overf."; a) at blive klar; saal. om Vandet, Hirt. B. Al. 5; — b) at opløses, at gaae tilgrunde; - Sic tua ... fortuna liquescat, Ovid. Ib. 525; cf. id. Pont. 1, 1, 68, o. Senec. Ep. 26; — B) „ment.": at blive blødagtig el. forkelet; quum voluptate liquescimus, etc., Cic. Tusc. 2, 22. — lĭquet, impers., s. und. liqueo.

*lĭquĭde, adv.; I) „egentl.": klart el. lyst; - ∾ serenum coelum, Gell.; - compar., ∾ audire, Plin. 10, 88; — II) „fig.": klarligen, visseligen; haudquaquam liquide consistere, (ingenlunde at være paalideligt), Gell. 14, 1; men in compar., ∾ judicare de re, Cic., negare, id., (mere bestemt); superl., Augustin.; — lĭquĭdĭtas, atis, f.: flydende Beskaffenhed, aëris, Appul.; o. — lĭquĭdĭuscŭlus, 3, demin. compar.: noget mere flydende; hvf. Plaut. Mil. gl. 3, 1, 70, comisk: liquidiusculusque ero, quam ventus est Favonius, (mildere el. blidere); — [liquidus]. — lĭquĭdo, abl. som adv., s. und. flgd.

lĭquĭdus, 3, [liqueo]; I) „egentl.": flydende, klar; - ∾ coelum, (opp. spissum), Ovid. Met. 1, 23; ∾ odores, (i. e. unguenta), Hor. Od. 1, 5, 2; ∾ aes, (smeltet), Lucr.; ∾ flumina, Plin. Pan. 82, (opp. rigentia gelu); men Ovid. Met. 1, 704: ∾ sorores, (i. e. Nymphae fontium el. Najades); men ∾ iter, (igiennem Luften), Virg. Aen. 5, 217, (over Søen), Prop. 3, 20, 14; — b) df. neutr. liquidum, som subst., f. aqua el. humor; vid. Lucr. 4, 1252; ligel. liquidi ··· urna, (Krukke el. Spand Vand), Hor. Sat. 1, 1, 45; cf. Ovid. Met. 5, 453; — II) „fig."; A) „overf.": lys el. klar el. ren, (navnl. at see el. høre); - ∾ vinum et sine faece, Colum., Falernum, Hor.; ∾ fontes, Virg.; ∾ mella, id.; ∾ ignis, aër, aether, id., color, Hor.; - liquidior lux, Curt.; liquidissima tempestas, Lucr.; - ∾ Bajae, (med klar Luft), Hor.; ∾ nox, klar el. stiernéklar Nat, Virg.; - ∾ vox, (ren el. klar Stemme), Lucr., Virg., Hor.; men liquidum citharae carmen, Lucr. 4, 678; df. Ovid. Am. 1, 13, 8: Et liquidum tenui gutture cantat avis, (hvor liquidum som adv.); — b) consonantes liquidae, (l, m, n, r), Priscian.; — B) „ment."; 1) „alm."; a) flydende; - ∾ genus sermonis, Cic. d. Or. 2, 38; men „poet.": ∾ somnus, (ligesom irriguus, qvægende), Val. Fl.; — b) klar, tydelig; - oratio ita pura, ut nihil liquidius, Cic. Brut. 78; ogs. kunde hidføres id. d. Or. 2, 38; — 2) „bes."; a) ren el. oprigtig, fides, Ovid. Pont. 1, 9, 4; — b) ren, uforstyrret, voluptas, Lucr.; cf. Cic. Fin. 1, 18; men ∾ animo et tranquillo esse, (forholde sig rolig, være ubekymret), Plaut.; men mens liquida, (klar el. fuld Bevidsthed), Catull.; — bb) klar el. vis, bestemt el. paalidelig, auspicium, Plaut. Pseud. 2, 4, 72; — hertil hører; a) neutr. liquidum, i, som subst.: Vished el. Paalidelighed; donec ad liquidum veritas explorata esset, Liv. 35, 8; - ad liquidum confessumque perducere, Quintil.; — b) neutr. abl. liquido, som adv.: med fuld Vished, aldeles bestemt, dicere el. confirmare, Cic., jurare, Ter.; cf. Liv. 39, 47; men ∾ patere m. acc. c. inf., (være indlysende), Plin.; ligel. i Retssproget: si liquido appareat el. constiterit, Dig.; — not. a: liquidum som adv.: klart el. lysende, s. ovenf.; — not. b: liquĭdus, f. liquīdus, Lucr. 1, 350, oftere.

lĭquĭrĭtia, ae, f., [fordærvet af γλυκυῤῥίζα]: Sødtræet el. Sødroden, (hvoraf Lakrits), Veget. — lĭquis, e, [simplex til obliquus]: skiev, Frontin.

lĭquo, avi, atum, 1, v. a.; [som act. til liqueo; besl. m. λείβω]; I) „egentl.": giør flydende, navnl. smelter; - fornacibus (vitrum), ut aes, liquatur, Plin.; lapis liquatus igni, id.; - liquari in aqua, (opløses deri), id.; ∾ alvum, (i. e. alvum liquidam facere), Cels.; liquatae nives, Plin., guttae ··· ardore solis, Cic. ex Aesch.; - men Ovid. Fast. 4, 152: expressis mella liquata favis; — II) „fig."; A) „overf.": klarer ved at sie, sier el. giennemsier; saccus, quo vinum liquatur, Colum.; succus per colum liquatus, id.; cf. Hor. Od. 1, 11, 6; - „poet." ogs.: renser, silicem rivo saliente, Manil.; — b) liquata vox: klar el. ren Stemme, Auct. ap. Macrob. 6, 3; — B) „ment.": bortsmelter, formilder; quae (dicta) defervisse tempore et annis liquata, jam senior idem (Cicero) fatetur, Quintil. 12, 6, 4.

1. lĭquor, inf. liqui, v. dep. n., [besl. m. liqueo, λείβω, etc.]; I) „egentl.": at være el. blive flydende, at flyde ned el. ud, at smelte el. opløses, odl.; - quum montibus humor Liquitur, Virg. Ge. 1, 43; liquitur ut glacies, Ovid. Met. 2, 808; cf. Virg. Aen. 9, 813; - df. partic. liquens, tis: flydende el. klar, flumina, ibd. 9, 679, mella, ibd. 1, 432; — II) „fig.": at opløses, at forgaae; in partem pejorem liquitur aetas, Lucr. 2, 1130; Illico res foras labitur, liquitur, Plaut. Trin. 2, 1, 17; — not.: liquier, (f. liqui, i. e. defluere), Attius ap. Cic. Div. 1, 22.

2. lĭquor, oris, m., [liqueo]; I) „alm.": flydende Beskaffenhed, opp. concretio, Cic. Univ. 14; aquae admixtum esse calorem ··· ipse liquor declarat, id. N. D. 2, 10; — II) „bes.": Legeme i flydende Tilstand, enhver flydende Væske; - liquores perlucidi amnium, Cic. N. D. 2, 39; ∾ mellis, Lucr.; ogs. absol. liquores (sc. mellis), Colum.; ∾ albus ovorum, (Æggehvide), Colum.; dedit uva liquores, (i. e. vinum), Tibull.; ogs. liquoris vitigeni latex, Lucr.; ∾ oleaceus, (i. e. oleum), Plin.; ∾ Assyrius, (i. e. amomum), Stat.; ∾ Virgineus, (i. e. aqua Virgo), Ovid. Pont. 1, 8, 38; ∾ fluidus, (i. e. tabes), Virg.

Ge. 3, 484; ∾ salis, (i. e. mare), Cic. poët. Div. 1, 7; cf. Hor. Od. 3, 3, 46: qua medius liquor, (i. e. mare medium) etc.; — not.: Lucr. 1, 453, findes liquor aquāi, (f. liquor aquae).

līra, ae, f.: den imellem tvende Furer opkastede Jord; – liras vocant porcas, quum ··· inter duos ··· sulcos medius cumulus etc., Colum. 2, 4; sulci lirarum, id.; — II) „overf.": Fure el. Fordybning efter Pløiningen, Non.; — df. adv. līrātim: furevis, efter Furer, serere, Colum. 11, 3.

līrĭnon, i, n., λείρινον, (sc. oleum): Lilieolie, Plin. 21, 11. — līrĭon, i, n., λείριον: Lilien, Appul. — Liriŏpe, es, f.: en Kildenymphe, ved Cephisus Moder til Narcissos, Ovid. Met. 3, 342. — Liris, is, m.: Grændsefloden imellem Latium og Campanien, (hod. Garigliane; tidl. ogs. Clanis el. Glanis), Mela 7, 4, Plin. 2, 106, o. Cic. Leg. 2, 3; — B) df. Lirinas, atis, adj.; pl. Lirinates (Interamnates), vid. Plin. 3, 9.

līro, avi, atum, 1, v. a., [lira]; I) „egenl.": indfurer el. nedpløier Sæden; – terram ··· tertio quum arant, jacto semine, lirare dicuntur, Varr.; cf. Plin. 18, 49, o. Colum. 11, 2; — II) „fig."; A) „overf.": ∾ labias alicui, (f. lacerare, sønderslide), Pompon. ap. Non.; — B) sild. ogs. lirare, f. delirare: at rase, Auson. — līroe, λῆροι, i. e. nugae: Narrestreger, odl.; hvf. Plaut. Poen. 1, 1, 9: Gerrae germanae, atque edepol liroe, liroe.

līs, gen. lītis, f., [besl. m. ἔρις, ogs. m. rixa; rimel. ogs. igiennem d. archaistiske stlis, stlitis, at sammenl. m. Streit, Strid; vid. Freund.]; I) „alm.": Strid, Trætte; – lites factae sunt inter eos, (de ere blevne uenige), Ter. Eun. 4, 5, 8; litem componere, discernere, incidere, (stille Trætten), Virg.; in litem ··· issent, (skulde være komne i Strid), Ovid. Fast. 6, 89; – navnl. ogs. Strid imellem de Lærde; mecum vero quid habent litium, qui etc.? Cic. Acad. 2, 30; cf. Hor. A. P. 78: adhuc sub judice lis est („alleg."); ogs. kan hidføres id. Sat. 2, 3, 105: litem quod lite resolvit (exemplum); – „poet." ogs. om Begreber: Lis est cum forma magna pudicitiae, Ovid. Her. 16, 288, (de ere i Strid); — II) „bes."; A) Strid for Retten, Retssag el. Proces; – lites privatae, Cic. Fin. 2, 12; cf. id. Verr. 3, 13; litem alicui intendere, id., inferre in aliquem, id.: paaføre nogen Proces; lites sequi el. sectari, (søge Processer), Ter.; litem obtinere aut amittere, id. R. Com. 4, perdere, Hor.; quid litem faciat, (Processens Gienstand), Quintil.; litem orare, (føre Sagen for Retten), vid. Cic. Off. 3, 10; – litem suam facere, Cic. d. Or. 2, 75, om Taleren; men om Dommeren: litem suam facere: at sælge Retten, Dig.; – dare litem secundum eas tabulas, (lægge dem til Grund for en Kiendelse). Cic. R. Com. 1; men dare litem secundum aliquem, dømme til nogens Fordel, Val. Max.; — B) ogs. „meton.": Sag el. Ting, hvorom der procederes, Gienstanden for den retlige Undersøgelse og Kiendelse; – judices litem in suam rem vertunt, Liv. 3, 71; cf. ibd.: interceptor litis alienae; men litem aestimare, (bestemme den Tabendes Bøder el. Erstatningssum), Cic. Mur. 20, oftere, Nep. Milt. 7, Caes. B. G. 5, 1; ogs. m. tilføiet alicui o. alicujus, Cic. Rab. Post. 1, o. id. Verr. 4, 10; men id. Rab. Post. 4: in inferendis litibus, (rimel.: ved at beregne den Sum, hvorom der procederes; hvorom ogs. summa litis, ibd.); men Liv. 45, 24: aestimare litem voluntatis, (bestemme Bøderne for den onde Villie el. for Hensigten at skade); — not.: om d. forældt. stlis, f. lis, vid. Quintil. 1, 4, 16; f. ogs. und. stlis. — Lissus, i, f., o. Lissum, i, n.: By i d. sydlige Dalmatien, paa Grændsen af Macedonien, Caes. B. C. 3, 26, Plin. 3, 26, Liv.

lĭtābĭlis, e: tienlig til Offring, hvormed der offres heldigen, victima, Lactant.; ogs. in compar., id.; o. — lĭtāmen, ĭnis, n.: Offring; litamina extrema, (hvorefter ingen ny Offring tør foretages), Stat.; — [lito]. — Lĭtāna silva, ogs. absol. Litana, ae, f.: Skovstrækning i Gall. Cisalp., strakte sig igiennem det Liguriske og Etrurien, Liv. 23, 24, oftere. — lĭtānĭa, ae, f., λιτανεία, (i. e. supplicatio): ydmyg Bøn til Guddommene, Sidon.; litanias facere: anstille offenlige Bønner, Cod. Just. — lĭtātĭo, onis, f., [lito]: lykkeligt Udfald el. Varsel af en Offring; – hostiae majores sine litatione caesae, Liv. 27, 23; cf. id. 41, 15; majoribus hostiis usque ad litationem sacrificari.

lĭtera, ae, f., m. Afledninger, f. und. littera etc. — Līternum, i, n.: By i Campanien, ved en Flod af samme Navn, hvf. stagnosum, Sil.; cf. Liv. 32, 19, o. Plin. 3, 9; — B) df. I) Līternīnus, 3, rus, Plin.; – ogs. absol.: Literninum, (sc. praedium), Liv. 38, 52; — 2) Liternus, 3, ager, Cic. Agr. 2, 25. — lĭterosus, etc., f. und. litterosus, etc.

lĭthĭāsĭcus, 3, [λιθιάω]: som lider af Stensmerter, Plin. 20, 87. — lĭthargy̆rus, (-os), i, m., (λιθάργυρος): Stenfølv, Sølverglod, Plin. 26, 64. — lĭthĭzon, tis, m., (λιθίζων: stenagtig); pl. lithizontes, Plin. 37, 25: indisk Carfunkelart med mat Glands. — lĭthospermon, i, n., λιθόσπερμον: ligesom Stensæd, d. e. Stenhirse, etslags Vært el. Plante, Plin. 27, 74. — lĭthostrōtus, um, λιθόστρωτος, ον: stenlagt el. brolagt, pavimentum, Varr.: et med farvede Smaaastene el. Marmorstykker indlagt Gulv; – ogs. subst. lithostrotum: Musivarbeide, id.; in pl., Plin. 36, 60. — lĭtĭcen, ĭnis, m., [lituus, cano], i. e. lituo canens: Basunblæser, Varr., Stat.

lĭtĭgātor, oris, m.: som har en Strid, som strider el. trættes, Lactant., bes. f. Retten, alts. Saghaveren, (i Modsætn. af Taleren), Quintil.; cf. Tac. Ann. 13, 42; — b) sild. ogs. som fører en lærd Strid, som disputerer, Lactant.; o. — lĭtĭgātus, us, m.: Strid el. Proces, Quintil. Decl.; — [litigo].

*lĭtĭgĭōsus, 3; I) „egenl.": fuld af Strid el. Trætte el. forbunden dermed, disputatio, Cic. Fin. 5, 26; men ∾ fora, (hvor idelige Processer føres), Ovid. Fast. 4, 188; — B) hvorom der procederes, praediolum, Cic. d. Or. 3, 27; — II) „overf." paa Personer: stridig, trættekær, som elsker Strid el. Processer; – homo minime litigiosus, Cic. Verr. 2, 19; – compar., Sidon.; superl., Augustin.; af — lĭtĭgĭum, i, n., [litigo]: Strid, Trætte; – Cum viro litigium natum, Plaut.; cf. id. Cas. 3, 2, 31.

lĭtĭgo, avi, atum, 1, v. n., [f. litem ago]: strider, trættes; I) „alm." el. uden for Retten; – Hirtium cum Quinto acerrime pro me litigasse, Cic. Att. 13, 36; qua de re litigatis inter vos? Plaut.; ogs. m. quare, Martial. 11, 35; litigare cum ventis, (om en forgæves Anstrængelse), Petron.; — II) „bes." el. for Retten: fører Proces, procederer; – noli pati, litigare fratres etc., Cic. Fam. 9, 25; – df. litigantes: de Procederende, Plin. 19, 6.

līto, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „alm.": bringer et Sonoffer, offrer, diis, (dat.: til Guderne), m. o. ud. Offerets abl.; – ut litetur aliis (diis), aliis non litetur, Cic. Div. 2, 17; men Tac. Germ. 9: Mercurio ··· humanis hostiis litare; ogs. Virg. Aen. 2, 118; men Plin. praef. som Ordsprog: mola tantum salsa litant, qui non habent tura; — b) df. prægnant: offrer lykkeligen, erholder lykkeligt Varsel af det anstillede Offer; – quum litare non posset, Suet. Caes. 81; Manlium egregie litasse, Liv. 8, 9; cf. ibd.: bene habet, si ab collega (meo) litatum est; ligel. id. 5, 38, absol.: nec auspicato, nec litato; ogs. c. abl. (hostia), Cic. Div. 2, 15; — B) „bes." ogs.; 1) om Offeret: at give et lykkeligt Varsel; sacrificio non litante, Suet. Aug. 96; cf. Martial. 10, 73; — 2) „overf." o. „alleg.": at udsone el. formilde; litemus Lentulo, (ironisk), Cic. Flacc. 38; ∾ do-

lori suo, Senec. Med.; — II) act.; A) „alm.": offrer, exta ovis, Prop.; men Ovid. Fast. 4, 630, m. tilføiet abl.: Pontifices fordā sacra litate bove; — b) prægnant ogs.: offrer lykkeligen; sacrisque ex more litatis, Ovid. Met. 14, 456; cf. Virg. Aen. 4, 50; — B) „bes." o. „overs.": udsoner; – ∾ sepulcrum alicujus cruore, Appul.

*lītŏrālis, e: paa el. ved Kysten, Indi, Justin., pisces, Plin.; – men ∾ dii, (som beskytte Kysten), Catull. 4, 22; — lītŏrārus, 3: = frgd., Coel. Aurel.; — lītŏrĕus, 3: paa el. ved Kysten, oves, Virg., cancer, Ovid., arena, id.; o. — lītŏrōsus, 3: = frgd.; ∾ mari similis, (ligesom Havet ved Kysten), Plin.; – superl., ∾ ager, (fuld af Strandsand), Fab. Max. ap. Serv. ad Virg. Aen. 1, 3; — [2.litus]. — lītŏtes, ētis, f., λιτότης: den rhetoriske Figur, hvorved man synes at sige mindre, end man virkeligen siger; vid. Serv. ad Virg. Ge. 2, 129: non innoxia verba, (f. nocentissima verba).

littĕra, ae, f., [af lino, litum; skrives ogs. ofte lītera]; oprdl.: en Streg; df. I) „egenl.": et Bogstav; pl. litterae, arum: Bogstaverne; – humi A litteram imprimere, Cic. Div. 1, 13; cf. ibd. 2, 41: priscarum litterarum notis (insculptae sortes); men litterarum ordine explicare (gemmas: i alphabetisk Orden), Plin.; ligel. in litteram digerere, (ordne efter Alphabetet), Senec.; litteris maximis incisum, Cic.; (s. ogs. und. quadratus); – lenis appellatio litterarum, (deres bløde Udtale), Cic. Brut. 74; – littera tristis heder Bogstavet C (paa Dommerens Tavle, s. condemno), derimod er A (s. absolvo): littera salutaris, Cic. Mil. 6; – comisk er homo trium litterarum, (f. fur), Plaut.; ligel. litteram longam ex se facere, (i. e. I, neml. ved at hænge sig), id.; — II) „fig."; A) et Bogstav, et Ord, en Linie, odl.; – ne litteram quidem ullam facimus, nisi forensem, (skriver ikke et Bogstav, uden i Retssager), Cic. Acad. 2, 2; cf. id. Fam. 2, 17: ad me litteram numquam misit; – ogs. den hidhørende Elementarkundskab; litteras nescire, Suet. Ner. 10; sine litteris (homo), Varr.; scientia litterarum, Dig.; – ogs. betegner littera alicujus, nogens eiendommelige Bogstavtræk el. Haandskrift; vid. Cic. Att. 7, 2: quod tam prope accedebat ad similitudinem tuae litterae; – ad litteram, efter Bogstavet, bogstaveligen, ogs. Ord for Ord, ordret, Quintil. 9, 1, 15; cf. Cic. Part. or. 39: verba ac litterae legis; df. heder littera ogs.: det enkelte skrevne Ord; vid. ibd. 36: ea littera (Ordet praevaricator) solet dari judici etc.; (cf. ovenf. Cic. Mil. 6); — not.: om Bogstavernes Indførelse fra Phoenicien til Grækenland ved Cadmus, og om Andres hidhørende Opfindelser, vid. Plin. 7, 57; cf. Suet. Claud. 41; — B) oftest in pl. litterae, arum; I) „alm.": hvad der er skrevet el. skriftligen affattet, Skrift el. Skrifter; df. a) Document el. Actstykke el. Opsats; ogs. Fortegnelse el. Regnskab; – litteras publicas, quas in aerario sanctiore conditas habent, etc., Cic. Verr. 4, 63; etenim hic sunt, ut opinor, litterae factae, ibd. 16; – fremdeles litterae rerum decretarum, (Fortegnelse derover), ibd. 5, 22; litterae missae et allatae, (de ind- og udgaaende Brevskaber), vid. id. Font. 4, o. id. Verr. 2, 71; cf. id. Quint. 11: ubi erat ratio omnis et omnes litterae; ligel. litterae publicanorum, id. Verr. 3, 71; men Liv. 25, 1: eos libros omnes litterasque etc., (alle saadanne Bøger og Skrifter); — b) Brev, Sendebrev, Skrivelse; – litteras dare alicui ad aliquem, Cic. Catil. 3, 4; litteras alicui reddere el. remittere, id.; litteras dare el. mittere ad aliquem, (skrive til nogen), id.; unis litteris res gestas ad senatum perscribere, id. Fam. 3, 7; cf. Planc. ad Cic. ibd. 10, 18; venio ad tuas litteras, quas pluribus epistolis accepi, (i flere Sendelser, el. i forskiellige Pakker), id. Qu. Fr. 3, 1; queri apud aliquem per litteras, (skriftligen), id.; litteras resolvere (aabne), Liv., resignare, Plaut.; – Ovid. Her. 3, 1, oftere staaer ogs. littera f. litterae; cf. Martial. 10, 73, o. A.; — c) Skrift el. Skriftværk, Bog; s. ovenf. Liv. 25, 1; – litterae Graecae de philosophia, (Grækernes Skrifter derom), Cic. Div. 2, 2; nullam artem ··· litteris percipi posse, (alene af Bøger), id. Fam. 7, 19; litteris mandare, id., Caes., consignare, Cic., opskrive el. optegne; — not.: ogs. undert.: Skriveri el. Forfatterskab; vid. Nep. Hann. 13; — 2) navnl. ogs. et Folks Sprog og Litteratur, (som indbyrdes forbundne); – historia abest litteris nostris, (er ikke bearbeidet i vor Litteratur), Cic. Leg. 1, 2; cf. Nep. Them. 10; — b) ogs. et Folks Historie i Forbindelse med dets Litteratur, undert. m. Bibegr. af begges flittige Studium; – expertes litterarum Graecarum, Nep. praef.; cupidissimus litterarum fuit, id. Cato 3; qui litteris delectantur, Cic. Leg. 1, 2; — 3) endel. ogs. Lærdom el. Videnskab; – tinctus litteris, (med videnskabelig Dannelse), Cic.; litterae, nec eae vulgares, sed interiores quaedam et reconditae, id. Brut. 76; – navnl. hede de skiønne Videnskaber el. Humaniora: studia humanitatis et litterarum, id. Arch. 3, ogs. litterarum scientia el. cognitio, id.; cf. id. Att. 4, 16, o. id. Leg. 2, 1; – dog ogs. om de strængere Videnskaber; iis dico litteris (quid dulcius), quibus infinitatem rerum atque naturae ··· cognoscimus? Cic. Tusc. 5, 36.

*littĕrālis, e, i. e. ad litteras pertinens; ∾ commercium, (ved Breve), Symmach.; o. — littĕrārius, 3: = frgd.; ∾ ludus, Quintil., Suet., o. A.: Skole til Undervisning i Sprog og i anden Børnelærdom; — [litterae].

littĕrāte, adv. af litteratus; I) „egenl.": bogstaveligen el. nøiagtigen; – ∾ perscriptae rationes, Cic. Pis. 25; – ogs. efter Bogstaven, Pseud. Cic. d. Harusp. resp. 8; — II) oftere „overs.": paa en lærd el. dannet el. aandfuld Maade; – belle et litterate dicta, Cic. d. Or. 2, 62; cf. id. Brut. 56; – ogs. compar., perbene Latine loqui ··· litteratiusque, quam ceteri, ibd. 28.

*littĕrātio, onis, f.: Undervisning el. Kundskab i Læsning og Skrivning, odl., Varr. ap. Augustin.; o. — littĕrātor, oris, m.: som underviser i de første Elementer, navnl. i Læsning og Skrivning, qui ruditatem eximit, Appul.; ∾ linguae latinae: Lærer i d. latinske Sprog, Gell.; – er efter Suet. Gramm. 4, som blot imbutus litteris, forskiellig fra litteratus, (i. e. perfectus litteris); – dog heder litterator oftest, ligesom litteratus: Lærd el. Sproglærd, Grammatiker, Kritiker, Philolog, vid. Suet. l. c., o. Catull. 14, 9; — df. littĕrātōrius, 3: grammatikalsk, eruditio, Tertull.; — not.: litteratoria, ae, o. litteratrix, icis, f. grammatice, misbilliges, Quintil. 2, 14, 3; — [litterae]. — littĕrātrix, īcis, fem. af litterator, s. und. frgd.

littĕrātūra, ae, f., [litterae]; I) „alm.": en Skrift; – ∾ constat ex notis litterarum, et ex eo, in quo imprimuntur illae notae, etc., Cic. Part. or. 7; – ogs. Bogstavskriften el. Bogstaverne, hvorom Tac. Ann. 11, 13: Graecam quoque litteraturam non simul coeptam absolutamque; — II) „bes.": Sprogundervisningen; – prima illa ··· litteratura, per quam pueris elementa traduntur, etc., Senec. Ep. 88; — b) df. ogs. Sproglære el. Grammatik; ogs. Sprogvidenskab el. Philologi; vid. Quintil. 2, 1, 4, o. id. 2, 14, 3; – ogs. Lærdom el. lærd Dannelse, Cic. Phil. 2, 45.

littĕrātus, 3, [litterae]; I) „alm.": hørende til Bogstaver; df. A) betegnet ved Bogstaver, ensiculus aureolus, Plaut. Rud. 4, 4, 112; ligel. ∾ urna, (med Indskrift), id.; men ∾ servus, id. Cas. 2, 6, 49, (i. e. stigmate notatus); s. ogs. nedenf.; — B) som kan læse og skrive; hvf. Cic. Brut. 22: servi litterati, (Haandskrivere, ogs. scriptores, ibd.); — II) „bes.": hørende til Lærdom; df. A) om Personer: med lærd el. videnskabelig Dannelse; – nec infacetus et satis

litteratus, Cic. Off. 3, 14; — b) navnl. ogs.: hvis Fag er Sprogvidenskaben el. Philologien; - hominibus litteratis et historicis notior, etc., id. Mur. 7; - comp., quibus nec litteratior quisquam, nec melior, Senec. Qu. N. 4, 13; superl., quem litteratissimum fuisse judico, etc., Cic. Fam. 9, 16; - df. ogs. en Grammatiker el. Philolog el. Kritiker; vid. Suet. Gramm. 4; — B) om Begreber; otium litteratum, (f. litterarium): Fritid el. Frihed, som anvendes paa Studeringer; vid. Cic. Tusc. 5, 36. — littĕrĭo, ōnis, m.: etslags deminutiv Biform af litterator: en Sproglærer; - men med Foragt el. som Skældsord: appellantes (eum) ··· litterionem Graecum etc., Ammian. 17, 11.

*littĕrōsus, 3, ligesom litteratus: lærd, homo, Cass. Hem. ap. Non.; o. — littĕrŭla, ae, f., dem.; I) „alm."; a) in sing.: et Bogstav; - epistola litterulis vacillantibus (neml. ifølge den Syges rystende Haand) etc., Cic. Fam. 16, 15; — b) pl.: lidet el. kort Brev; hoc litterularum exaravi etc., Cic. Att. 12, 1; — II) „bes." hede ogs. litterulae: Studeringer el. lærde Sysler; og det; a) beskedent; - litterulae meae sive nostrae desiderio tui oblanguerunt, Cic. Fam. 16, 10; — b) nedsættende; - propter litterularum nescio quid etc., Cic. Att. 7, 2; cf. Hor. Ep. 2, 2, 7: Litterulis Graecis imbutus (verna: som har lært en Smule Græsk); — [littera, litterae]. — littus, ŏris, n., m. Afledn.: s. und. 3. litus etc.

lĭtūra, ae, f., [lino]; I) „egenl."; A) „alm.": Besmøren el. Bestrygning, Colum.; navnl. at oversmøre med Vox og derved at udstryge et paa Voxtavlen skrevet Ord el. Bogstav, altf. Udstrygning el. Udslettelse af det Skrevne; - unius nominis litura se commotum etc., Cic. Arch. 5; — B) „bes." o. „meton.": det overstrøgne el. udslettede Ord el. Sted; - esse in litura, om de Bogstaver el. Ord, som skrives paa det udslettede Sted el. istedetfor det Udslettede; vid. Cic. Verr. 2, 76, o. ibd. 77; — II) „fig."; A) „overf." ifølge etslags Lighed; a) enhver Plet, som opstaaer under Skrivningen el. i det Skrevne; - liturae atramenti, (Blækpletter), Plin.; - navnl. ogs. (hos Erotikerne): Pletter paa Papiret efter de under Skrivningen fældede Taarer; - Si qua tamen etc., Haec erit e lacrimis facta litura meis, Prop. 4, 3, 4; cf. Ovid. Trist. 3, 1, 15; — b) df. Plet el. Rynke; - quum corpus nulla litura notet, Martial. 7, 18; — B) „ment.", a) Rettelse el. Udbedring af det Skrevne; - mendum scripturae litura tollit, Caecin. ap. Cic. Fam. 6, 7; - navnl. Forfatterens critiske Udbedring og Filing af hans Arbeide, hvorom Hor. A. P. 239: carmen reprehendite, quod non ··· multa litura Coërcuit; cf. id. Ep. 2, 1, 167, o. Martial. 7, 17; — b) Forandring i det Skrevne; df. alm. Forandring; nec ulla in ipsis decretis ejus litura, Senec. Vit. beat. 8.

lĭtūrārius, 3, [litura]: hørende til Udsletning el. Udstrygning; - df. liturarii, sc. libri el. codicilli: Conceptbøger el. Kladdebøger, Auson. — lĭturgus, i, m., λειτουργός: Person (el. Træl), som afgives til den offenlige Tieneste, Cod. Theod. — lĭtūro, avi, atum, 1, v. a., [litura]: udsletter eller retter, aliqua, Sidon.

1. lĭtus, 3: partic. af lino; — 2. lĭtus, us, m., [lino]: Paasmøren; in abl., Plin. 33, 25. — 3. lītus, (ogs. littus), ŏris, n., [lino]; I) „alm.": Strøg ved Havet, Strandbred el. Havbred el. Kyst; - litus (esse) ··· qua fluctus eluderet, Cic. Top. 7; litus tunditur unda, Catull.; cf. Virg. Ecl. 9, 43; ∾ curvum, Hor., sinuosum, Val. Fl.; - „poet." ogs. om de over deres Bredder stegne Floder: pro ripis littora pulsant, Ovid. Met. 1, 42; - som Ordsprog mærkes: litus arare, (arbeide forgeves), Ovid. Trist. 5, 4, 48; ligel. in litus arenas (fundere), ibd. 5, 6, 44; — II) „bes."; A) Egn ved Kysten; - cui litus arandum ··· dedimus, Virg. Aen. 4, 212; ogs. beqvemt Landingssted, Suet. Tib. 40; cf. Ovid. Met. 14, 104: litus intrare, (at naae en Havn); — B) „poet." ogs. a) Bredden af en Indsø el. en Egn derved; - litus Larium, (f. litus lacus Larii), Catull. 35, 4; ligel. litora Trasimena, Ovid. Fast. 6, 765; — b) en Flodbred, Virg. Aen. 8, 43, oftere; — not.: Plin. 6, 32, heder Byen Gaza i Syrien: oppidum litoris nostri, (i. e. maris mediterranei).

*lĭtŭus, i, m.; I) Augurens Krumstav el. Augurstaven, incurvum et leviter a summo inflexum bacillum, vid. Cic. Div. 1, 17 (Orell.); cf. Liv. 1, 18: baculum sine nodo aduncum, quem lituum apellavere; - ogs. mærkes Virg. Aen. 7, 187: Ipse Quirinali lituo (sc. instructus) ··· sedebat ··· Picus, (hvor lituus er baade Præstedømmets og Kongemagtens Insigne); — II) ifølge Gestaltens Lighed: etslags Blæseinstrument, som Horn el. Halvmaane; - vid. Hor. Od. 1, 1, 23: lituo tubae Permixtus sonitus; cf. Ovid. Fast. 3, 216; men Virg. Ge. 3, 183: lituosque pati, (om Hesten); — B) df. „overf.": en Tilskynder; saal. Cic. Att. 11, 12: Quintum fratrem lituum fuisse profectionis meae, (i. e. impulsorem); — not.: efter Müller: etrurisk Ord m. Grundbem. krum.

*līvēdo, ĭnis, f.: blaa Plet efter Slag el. Stød, Appul.; o. — līventer, adv.: med blaa Plet efter Slag el. Stød, Paul. Petroc.; af — līveo, ēre, v. n.: at være blyfarvet el. blaalig; s. nedenf. Virg. Aen. 7, 687; cf. Ovid. Met. 2, 776: livent rubigine dentes; - „bes.": at være blaalig el. blaagul efter Slag el. Stød; livere catenis Brachia, Prop. 4, 7, 65; cf. Ovid. Am. 2, 2, 47; — II) „fig.": at være bleg af Misundelse, at være misundelig, Martial. 8, 64; - ogs. at misunde, id. 6, 68; cf. Tac. Ann. 13, 42; — III) partic. livens, tis, ogs. som adj.: A) „alm.": blyfarvet el. blaalig, plumbum, Virg. Aen. 7, 687; liventibus uva racemis, Prop.; cf. Ovid. Met. 13, 817; — B) „bes." o. „ethisk": misundelig, Martial. 8, 61; df. — līvesco, ĕre, v. n. inch.; I) „egenl.": at blive blaalig el. blyfarvet; - digiti livescunt in pedibus, Lucr. 3, 529; — — II) „fig." o. „ethisk": at blive misundelig; - nec enim livescere fas est ··· deos, Claudian.

Livia, Livianus, s. und. Livius. — *līvĭde, adv.: blyfarvet, blaaligt; - compar., languidius et lividius lucere, (om en Stenart), Plin. 37, 2; — līvĭdinans, tis, adj., ligesom livens: blaalig; df. „fig." o. „ethisk": blaa af Misundelse, misundelig, Petron. Sat. 138, (Burm.), inc.; — līvĭdo, are, v. a.: gior blyfarvet el. blaalig; ∾ vultum pallore, Paul. Nol.; o. — līvĭdŭlus, 3, dem. men alene „fig." o. „ethisk": noget misundelig, Juvenal. 11, 110; — [flgd.].

līvĭdus, 3, [liveo]: I) „egenl.": blyfarvet, blaalig, smudsblaa el. dunkel, unda (Stygis), Virg. Aen. 6, 320; - compar., s. nedenf.; superl., ∾ vorago (paludis), Catull. 17, 11: men ∾ racemi, Hor. Od. 2, 5, 10; ∾ dens, id. Epod. 5, 47; - navnl. ogs. om Legemet; blaalig el. blaabrun af Slag el. Stød el. Tryk; - livida in armis Brachia, Hor. Od. 1, 8, 10; cf. Ovid. Her. 20, 82; — II) „fig." o. „ethisk": bleg af Misundelse; - et invidi et malevoli et lividi, etc., vid. Cic. Tusc. 4, 12; ogs. „alm.": misundelig, hadsk; - Omnibus invideas, livide, nemo tibi, Martial. 1, 41; cf. Hor. Sat. 1, 4, 93, o. id. Ep. 2, 1, 89; - ogs. om Begreber; vid. id. Od. 4, 9, 53; tuos ··· labores ··· carpere lividas Obliviones; ∾ sententia, Senec. Contr. 2, 14.

Livius, Livia: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf her mærkes; 1) Skuespildigteren Livius Andronicus; s. und. Andronicus; — 2) T. Livius (Patavinus: fra Patavium el. Padua), skrev paa K. Augustus's Tid d. romerske Historie i 140 Bøger, (men hvoraf alene 35 ere komne til os); om ham s. bes. Quintil. 10, 1, 101; ligesom ham ibd. 32 tillægges lactea ubertas; heder Tac. Ann. 4, 34: eloquentiae et fidei praeclarus imprimis etc.; — 3) Livia (Drusilla), anden Gemalinde af K. Augustus; vid. Suet. Aug. 29

v. 63, v. id. Tib. 4; — B) df. 1) Līvĭus, 3: liviisk el. liviansk, leges, Cic. Leg. 2, 6 v. 12, (af Almuetribunen M. Livius Drusus); vid. Liv. Epit. 71; ∾ familia, Tac. Ann. 6, 51; — 2) Līviānus, 3: = frgd.; ∾ exercitus, (under Anførsel af Consulen M. Livius), vid. Liv. 28, 9; men ∾ charta, (benævnt efter Livia), Plin. 13, 24.

līvor, oris, m., [liveo]; I) „egenl.": blaalig Farve, navnl. blaalig el. blaabrun Plet paa Legemet efter Slag el. Tryk, odl.; - niger livor in pectore, Ovid., subcruentus, (med underløbet Blod), Cels; - ogs. in pl., Plin.; ligel. livores et tumores in corpore etc., Quintil. 2, 21, 19; - ogs. Plet el. Skade paa Træfrugten; contusione livorem contrahere (olivam), Colum.; men Juvenal. 2, 81: Uvaque conspecta livorem ducit ab uva; — II) „fig." v. „ethisk": den blege el. gunstne Avind, Misundelse, Hadskhed, odl.; - summa malevolentia et livore impediri, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 10; cf. Suet. Calig. 34; - Pascitur in vivis livor, post fata quiescit, Ovid. Am. 1, 15, 39; cf. Tac. Ann. 1, 1.

lix, (ĭcis, m.), est cinis foci, (Aske af Arnen), Varr. ap. Plin. 36, 69; men humor cineri admixtus, (Askelud), Non. 12, 11. — lixa, ae, m.: Marketender ved Hæren, vid. Liv. 23, 16, v. Just. 38, 10; - lixae modo ··· profectum esse, Liv. 21, 63; - in pl. lixae, arum: det hele Tros af Marketendere og Opvartere, vid. Justin. l. c., v. Val. Max. 2, 7, 2; oppon. milites, Quintil. 3, 6, 42; — II) „overf.": etslags Øvrigshedstiener, Appul.

*lixīvius, 3: udludet; df. lixivius cinis: Askelud, Plin.; - ogs. subst., lixivia cineris, Colum.; ligel. absol., lixivia, ae, f., id., ogs. lixivium, i, n., Coel. Aur.; v. — lixīvus, 3: = frgd.; df. lixīvum, i, n., Colum., Pallad., ogs. cinis lixiva, Scrib. Larg.: Askelud el. Lud; — [lix]. — lixŭlae, arum, f., i d. Sabinske: = circuli (Kringler) ex farina et caseo etc., Varr.

loba, ae, f.; I) Halmen af indisk Hirse, Plin. 11, 10; — II) ligesom strychnos: Natskygge, Appul.

†lŏcālis, e, [locus]: hørende til Stedet, local, Tertull.; df. — lŏcālĭtas, atis, f.: Legemets Væren paa et bestemt Sted, Claud. Mam. d. statu an.; v. — lŏcālĭter, adv.: med Hensyn paa Stedet, Tertull. — lŏcārius, 3, [locus]: hørende til Stedet; df. subst.; I) lŏcārĭus, i, m.: som udleier Pladser, navnl. ved Skuespillene; hvf. Martial. 5, 24, en meget søgt Gladiator heder: divitiae locariorum; — II) locarium, i, n., (sc. pretium): Leie af et Stade el. af en Bod, odl., Varr. L. L. 5, 2.

*lŏcātĭcĭus, (-tius), 3: udleiet, Sidon.; — lŏcātĭo, onis, f.; I) „alm.": Henstilling el. Anordning; - ∾ vitiosa verborum, Quintil. 9, 4, 32; — II) df. i Oekonomien: Borttingelse (navnl. ved Licitation), Bortforpagtning; (opp. conductio el. redemptio); - quae (porticus) ex S. C. consulum locatione reficiebatur, Cic. Att. 4, 3; men Liv. 45, 18: locationes praediorum rusticorum, (de kongelige Domæner); — B) „overf.": Contract el. Forpagtningscontract, Cic. Att. 1, 17; v. — lŏcātor, oris, m.: som bortforpagter el. udleier; ∾ funeris, Plin. 7, 53; ∾ insulae, fundi, Dig.; — df. lŏcātōrius, 3: hørende til Udleining el. Forpagtning; - ∾ provincia, vid. Cic. Att. 15, 9, (Orell.); — [loco].

lŏcellus, i, m., dem. af loculus: lidet Sted; df. I) Skuffe el. Hylde el. Ledike i et Skab, Martial. 10, 88; — II) Skrin el. Kasse el. Æske, id. 14, 13, v. Val. Max. 7, 8, 9. — lŏcĭto, are, v. a., intens. af flgd.: forpagter, udleier, agellum; vid. Ter. Ad. 5, 8, 26.

lŏco, avi, atum, 1, v. a., [locus]; I) „egenl.": lægger el. stiller el. sætter paa et Sted; opreiser el. anlægger, odl.; - crates adversas locari jubet, Caes. B. C. 3, 46; membra suo quaeque loco locata, Cic. Brut. 57; - ∾ castra ad Cybistra, (opslaae), id. Fam. 15, 2; ∾ castra pro moenibus, Liv. 2, 53; ∾ urbem, (anlægge), Virg., fundamenta urbis, id.; - ∾ milites super vallum in munimentis, Sall. Jug. 105; ∾ tribunos primos et extremos, ibd.; cf. Cic. Coel. 28, v. Virg. Aen. 8, 176; men ibd. 1, 698: se ··· mediamque locavit, (satte sig i Midten); - dii nuper hac sede locati, Ovid. Fast. 3, 615; cf. id. Pont. 4, 9, 129; - ogs. at nedlægge el. forvare, stipendium et commeatum alicubi, Sall. Jug. 95; — II) „fig."; A) „overf.": hengiver el. overdrager dertil; - df. a) ∾ aliquam in matrimonium, (bortgifte), Plaut., ogs. in matrimonio stabili et certo, Cic. Phil. 2, 18; ogs. ∾ virginem alicui nuptum, Ter. Phorm. 5, 1, 25; ogs. ∾ aliquam in familiam locupletem, Plaut. Cist. 3, 2, 18; ogs. ∾ aliquam alicui, id. Aul. 2, 2, 24; — b) ∾ pecuniam: udsætte el. udlaane Penge; vid. Plaut. Most. 3, 1, 4; men Cic. R. Com. 10: ∾ se non minus etc., (forrente sig med ikke mindre); — c) bortforpagter, overdrager imod en Afgivt; (opp. conduco); ∾ portorium, Cic., vectigalia, id.; cf. Suet. Ner. 37; - ogs. c. abl. pretii; ∾ agrum frumento, (imod en Afgift i Korn), Liv. 27, 3; cf. Plin. Ep. 9, 37; - df. locātum (et conductum: den gjensidige Forpagtning); judicia, quae fiunt ex locato et conducto, Cic. N. D. 3, 30; ex locato et conducto agere cum aliquo, (procedere med nogen ifølge en Forpagtningscontract), Dig.; — d) ligel. ∾ se el. operam suam: udleie sig el. sin Tieneste; - vid. Plaut. Rud. 2, 6, 57, id. Trin. 4, 2, 2, v. Gell. 3, 3; ∾ vocem, (udleie sig som Udraaber), Juvenal. 8, 185; s. ogs. ovenf. Cic. R. Com. 10; men ∾ noctes, Ovid.; - endel. om en Rabulist: iras et verba locare, Senec. Herc. Fur. 137; — e) borttinger (navnl. ved Licitation), overdrager til nogen at levere et Arbeide imod en vis Betaling; (opp. redimo el. suscipio); - ut quaestores ··· statuam faciendam ··· locent, quantique locaverint, tantam pecuniam etc., Cic. Phil. 9, 7; cf. id. Verr. 2, 67; ligel. ∾ aedem ex S. C. (sc. faciendam), Liv. 40, 34; ∾ templum Junoni (sc. exstruendum), id. 5, 23; ligel. ∾ vestimenta praesenti pecunia exercitui, (Klæder til Hæren, sc. facienda), id. 27, 10; cf. Cic. R. Am. 20; - ∾ aliquem efferendum, Plaut.; hvf. funus locatum, Plin.; cf. Cic. Verr. 5, 43; — B) „ment.", a) henlægger el. sætter deri el. derpaa; - inter recte facta et peccata quaedam media locabat, Cic. Acad. 1, 10; cf. id. d. Or. 1, 31; - ∾ homines in amplissimo gradu dignitatis, id. Mur. 14; cf. id. Lael. 12: eo loco locati sumus, ut etc.; - ∾ aliquem in numero veterum, Quintil.; men Lucr. 5, 11: Fluctibus e tantis vitam ··· In tam tranquillo ··· locavit; - hortor vos, ut ita virtutem locetis, ut etc., (at I anseе den saaledes), Cic. Lael. 27; cf. id. Off. 3, 17: prudentia est locata in delectu bonorum et malorum, (beroer derpaa, har sit Væsen deri); — b) anvender el. anbringer; - ∾ operam pulchre, Plaut., beneficium apud gratos, Liv.; cf. Enn. ap. Cic. Off. 2, 18: Benefacta, male locata, malefacta arbitror; men omnia mea studia ··· mentem denique omnem in Milonis magistratu fixi et locavi, Cic. Fam. 2, 6; — not.: locassit f. locaverit, Cic. Leg. 3, 4, e XII Tabb.

Lŏcrensis, e: f. und. flgd. — Lŏcri, orum, m.; I) Folk i Grækenland i Landskabet Locris; neml. dels ∾ Epicnemidii, ved Cephissus, (med Byen Opus, hvf. ogs. ∾ Opuntii); dels ∾ Ozolae, (med Byen Oeanthe), imod Ætolien; vid. Plin. 4, 4 v. 7; — II) Folk i det Bruttiske, i Nederitalien, ogs. ∾ Epizephyrii, af Forbierget Epizephyrium; ogs. ere de en Coloni fra Locris i Grækenland; vid. Plin. 3, 10; hede ogs. ∾ Nerycii, Virg. Aen. 3, 399, (af Byen Nerycium hos Locri Epicnem.); — 2) Locri heder ogsaa en By i d. Bruttiske Locris; vid. Liv. 28, 6: haud procul urbe Locris; - men Cic. Att. 6, 1: Zaleucum Locris leges scripsisse, kan Locris være dat. el. abl.; — B) df. 1) Lŏcris, ĭdis, f., Λοκρίς; a) det af de græske Locrier beboede Landskab imellem Ætolien, Phocis og Boeotien, Liv. 26, 26; — b) det af Locrierne beboede Landskab i d. Bruttiske, (Thucyd.); — 2) Locrensis, e: hørende til Landskabet Locris i Italien; ∾

ager, Plin. 11, 27; - df. subst. Locrenses, ium, m.: Indvaanerne deraf, Cic. Verr. 5, 34, Liv. 29, 6, oftere; - ogs. Indvaanerne af Locris i Grækenland, Liv. 33, 34.

*lŏcŭlāmentum, i, n.: afdelt Rum el. Fag; - tecto tenus exstructa loculamenta, (Bogreoler, som naae til Loftet), Senec. Tranqu. 9; ligel. afdelt Rum til en Duerede, Colum.; - ∾ dentium, (i Tandkiødet), Veget.; ogs. „alm.“: Hylster eller Kapsel, Vitruv.; — lŏcŭlāris, e, resina, (som giemmes i Kapsler), Pallad.; — lŏcŭlātus, 3: med flere Rum el. Afdelinger el. Fordybninger, areulae, Varr.; o. — lŏcŭlōsus, 3: med Fordybning el. Fordybninger, putamen, (Nøddeskal) Plin. 15, 24; — [flgd.].

lŏcŭlus, i, m., dem. af locus; I) „alm.“: lidet Sted el. Rum; - in cella est paullum nimis loculi lubrici; Ibi etc., Plaut. Mil. gl. 3, 2, 38; — II) „bes.“: afdelt Rum el. Fag; a) i Krybben til hvert enkelt Høved, Veget.; — b) ligel. i Gravstedet, hvor de enkelte Lig ere henlagte; vid. Plin. 7, 16, o. Justin. 36, 1; ogs. f. Ligbaare, feretrum el. sandapila, Fulg. Planc.; — c) in pl.: liden Kasse, hvori man giemmer navnl. Penge og Smykker; - nummos in loculum demittere, Hor. Ep. 2, 1, 145; cf. Martial. 5, 40, o. Ovid. Fast. 6, 749; men Hor. Sat. 1, 6, 74: Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto (pueri, rimel. Kasse med Regnepenge, odl.); - ogs. Kasse el. Giemme til Husholdningens Nøgler, Plin. 14, 14; - comisk bruges stimulorum loculi om en Slave, som er fuld af Ar, Plaut. Cas. 2, 8, 11.

lŏcŭples, ētis, (gen. pl. etum o. etium), adj., [locus, plenus]; — I) „egenl.“; A) oprdl.: rig paa Grundstykker el. Landeiendomme; cf. Plin. 18, 3: locupletes dicebant loci, hoc est, agri plenos; cf. Cic. d. Rep. 2, 9, bes. id. Catil. 2, 8, ogs. Ovid. Fast. 5, 281; — B) „alm.“: rig, bemidlet; absol., el. c. abl., el. c. gen.; - egebat? imo locuples erat, Cic. R. Com. 8; mulier copiosa plane et locuples, id.; - mancipiis locuples, Hor.; cf. id. Od. 2, 18, 22; men locuples pecuniae, Appul.; - compar., ∾ domini, Hirt.; superl., ∾ urbes, Caes.; - ogs. rigeligt forsynet, villa, Cic. d. Senect. 16; — b) df. rigelig el. overflødig i sit Slags, munera, Nep. Thras. 4; annus locuples frugibus, Hor. Ep. 2, 1, 137; men ∾ aquila, Juvenal. 14, 197, (i. e. munus primipili satis fructuosum); — II) „fig.“; A) „alm.“: rigelig el. overflødig til sin Bestemmelse; - locupletior igitur hominum natura ad beate vivendum, quam etc., Cic. N. D. 1, 40; men id. Fin. 5, 5: Lysias oratione locuples, rebus ipsis jejunior, (har vel Rigdom i Udtrykket, men osv.); — B) „bes.“: vederhæftig; - Samnitibus nos sponsores sumus rei satis locupletes, (og vi kunne som skyldige opfylde vore Forpligtelser), Liv. 9, 6; - ogs. paalidelig el. efterrettelig, som er at stole paa, tabellarius, Cic. Qu. Fr. 3, 9; - navnl. ogs. troværdig el. sanddru, odl.; testis locuples el. locupletissimus, Cic.; Pythagoras et Plato, locupletissimi auctores, id. Div. 2, 58.

lŏcŭplētātor, oris, m., [locupleto]: som beriger; ∾ familiarium, Eutrop. 10, 15. — lŏcŭplēte, adv.: rigeligen; df. superl., ∾ muneratus etc., Spart. Hadr. 3; - men „overf.“ o. in compar.: fuldstændigere, tydeligere, Fronto ad Anton. Imp. 1, 3; o. — lŏcŭplēto, avi, atum, 1, v. a.: beriger, giør rig; - ∾ aliquem fortunis, Cic. Agr. 2, 26; mancipiis ··· argento locupletatus, id. Verr. 5, 31; - ogs. forsyner rigeligen dermed; ∾ templum picturis, Cic. Inv. 2, 1; - ogs. „overf.“ om Begreber; sapientem locupletat ipsa natura, id. Fin. 2, 28; - ogs. „ment.“: ipsam eloquentiam locupletavisti graviorum artium instrumento, id. Brut. 97; — [locuples].

lŏcus, i, m., pl. loci (flere enkelte Steder), o. loca; I) „egenl.“; A) „alm.“: Sted el. Plads, (ubi quicquam constitit, Varr.); - ultra eum locum, quo in loco etc., Caes. B. G. 1, 49; proximos nostro mari locos (Egne) etc., Sall. Jug. 21; cf. ibd. 32: Romae per omnes locos, (i alle Dele af Byen), etc.; qui ea loca incolerent, Caes. B. G. 2, 4; - locum fecerunt sub terra, (Rum el. Afluffe), Nep. Paus. 4; primus locus aedium, (i. e. atrium el. Forværelset), id. praef.; - ogs. er locus: Grunden, (i Modsætn. af hvad derpaa har staaet el. nu staaer); locus Pherae, (hvorpaa Byen Ph. engang stod), Plin. 4, 6; cf. Ovid. Fast. 2, 280; - ex el. de superiore loco (agere, dicere, concionari), i. e. ex rostris el. ex tribunali, (om en Øvrighedsperson); opp. ex aequo loco, (i. e. in senatu), men ex inferiore loco, (i. e apud judices); vid. Cic. d. Or. 3, 6, o. id. Fam. 3, 8; - dare locum: give Plads, bes. en Friplads ved Skuespillene; vid. Cic. Mur. 34; ogs. locum ad spectandum dare, ibd.; s. ogs. und. lautia, Liv. 30, 17, etc.; - men ogs. heder dare locum, ligesom cedere loco: at give Plads, at gaae af Veien; da locum melioribus, Ter. Phorm. 3, 2, 37; men Hor. Ep. 2, 2, 30: loco dejicere, (fordrive fra en Stilling); ligel. movere loco, Ter., Cic., s. nedens.; - loca publica: Grunde, som tilhøre det Offenlige, navnl. Torve og Veie, odl., Dig.; - quo loci nascerentur, (s. quo loco), Cic.; ligel. eo loci, (s. eo loco), id., Tac.; ligel. eodem loci consistere, (s. eodem loco), Suet. Calig. 53; - ogs. staaer loci o. locorum undert. pleonastisk hos Stedsadverbierne; saal. ubicumque locorum, Hor. Ep. 1, 3, 34; ibidem loci, Plaut.; s. ogs. nedens.; — B) „bes.“; a) Sted el. Stykke el. Parcel af en Gaard el. Grund; - locus non est fundus, sed pars fundi, Dig.; - dog ogs. undert.: Grundstykke; saal. loca, possessiones, Cic. Agr. 3, 2; s. ogs. und. locuples; — b) Sted el. Hus el. Bolig: saal. loca tuenda, Liv. 42, 3; ogs. kunde hidføres loca et lautia, s. und. lautia; — c) Sted el. By med Hensyn paa sammes Beliggenhed el. Beskaffenhed; - opportunitas loci, Cic. Off. 1, 11; locus Pherae, (hvor denne By havde staaet), s. ovens.; - men „poet.“: loca tacentia, (Underverdenen), Virg. Aen. 6, 265; df. ogs. Graven, Inscr.; — d) loci o. loca: Steder paa el. i det dyriske Legeme; df. navnl. Kønsdelene hos Hunnen; saaledes om Fruentimret, Plin., Cels.; om Dyrene, Cic. N. D. 2, 51, o. Lucr. 4, 1239: — e) Sted i en Bog, Stykke el. Del af en Materie, s. nedens.; - verba movere loco, (udslette), Hor. Ep. 2, 2, 113; cf. ibd. 2, 1, 223; — II) „overf.“; A) „alm.“: Sted el. Plads; df. 1) Indgang el. Anvendelse el. blivende Sted; - si etc., aliquid loci consilio et rationi dedisses, Cic. Quint. 16; men qui etc., apud eum quem habet locum fortitudo? Cic. Off. 3, 34; cf. id. d. Or. 2, 34; - in poëtis non Homero soli locus est, aut etc., id. Orat. 1; maledicto in hisce rebus nihil loci est, quod etc., id. Mur. 5; - nihil est preci loci, Ter. Andr. 3, 4, 22; cf. Cic. Quint. 15; men id. Fam. 1, 1: nec precibus nostris relinquit locum, (han forekommer vore Bønner); — 2) Sted el. Plads el. Forhold, hvori nogen befinder sig, el. hvorefter noget bedømmes; - quem locum apud Caesarem obtinuisti? Cic. Phil. 2, 29; ut locum oratorum tenerent, id. Brut. 36; - hertil hører ogs.: loco alicujus (personae el. rei: som el. ligesom); habere aliquem loco patris, Brut. ap. Cic. ad Brut. 1, 17; cf. Ter. Andr. 1, 5, 57; criminis loco putant, quod vivam, Cic. Fam. 7, 3; prodigii ea res loco habita, Liv. 8, 18; - ligel. eo loco, (saaledes); nullo loco, (som intet); Socrates voluptatem nullo loco numerat, Cic. Fin. 2, 28; honestatem eo loco habe, ut etc., ibd. 15; men id. Fam. 4, 4: si eo loco esset, s. nedens.; in locum alicujus invitari, id. Att. 2, 19; — b) navnl. ogs. med Hensyn paa en vis Orden el. Følge mærkes Udtrykkene: priore loco causam dicere, Cic. Quint. 9, (tale først, d. e. forsvare sig, forend man er anklaget); opp. posteriore loco dicere, (have det sidste Ord), ibd.; men id. Fam. 1, 6: secundo loco; dernæst, for det andet; men id. d. Or. 3, 6: aliquot locis, (paa

nogle el. flere Steder i Talen); — 3) Sted el. Plads el. Post el. Embede, som nogen beklæder; bf. bes. Ærespost el. Værdighed, obl.; - huic Caesar majorum locum restituerat, (i. e. regnum), Caes. B. G. 5, 25; locum senatorium emere, vendere, vid. Cic. Verr. 2, 50; duo consularia loca, Liv. 10, 15; cf. id. 4, 16; men loco movit signiferos, (affatte dem fra deres Poster), Caes. B. C. 3, 72; summus locus civitatis, Cic. Cluent. 55; — bb) bf. ogs.; a) Stand el. Rang el. Fødsel; - Tanaquil, summo loco nata, (af høieste Byrd), Liv. 1, 34; homines inferiore loco, Cic. Verr. 2, 48; cf. Sall. Catil. 24; — b) Post el. Stilling, som den Kæmpende har at forsvare; - loco ille motus est, quum etc., Cic. Catil. 2, 1; cf. Hor. Ep. 2, 2, 30; men id. ibd. 1, 16, 67: locum virtutis deseruit, qui etc.; — 4) Sted el. Stykke el. Del af en videnskabelig Materie el. af et Aandsværk; - vid. Cic. Fam. 5, 12; ut in eo loco etc., (paa det Sted, ved Behandlingen af det Punkt) etc., id. R. Am. 27; — bb) bf. „bes.": a) Stykke el. Afsnit el. Punkt, Sag el. Gienstand; - ex quatuor autem locis, in quos etc., Cic. Off. 1, 6; alter erat locus cautionis, ne etc., ibd, 14; men id. Verr. Act. 1, 15: cui loco ··· judices, consulite et providete; — b) Almensted el almindelig Materie; - vid. Cic. Orat. 33; cf. ibd. 48, o. Plin. Ep. 1, 8; — c) Bevissted; - locum esse sedem argumenti, id. Top. 2; cf. id. Orat. 35; men id. Parad. prooem., ere loci communes: de almindelige Bevissteder; — B) „bes."; 1) Tid el. Tidspunkt, navnl. i d. adverbiale Dictioner: inde loci, (f. inde: derpaa el. herpaa), Lucr. 5, 438; post id locorum, (f. tunc), Tertull.; ad id locorum, (dertil el. hertil), Sall. Jug. 63, o. Liv. 22, 38; men ad locum, (strax), ibd. 27, 27; — b) bf. den rette el. beleilige Tid, hvf, navnl.: in loco, (til rette Tid), Cic. Fam. 11, 16, Ter. Ad. 2, 2, 8, o. Hor. Od. 4, 21, 28; ligel. loco (f. in loco) dicere Cic. Leg. 3, 18; - ogs. heder in loco: vedbørligen, rigtigen; in loco posita aedilitas, (som er betroet til den rette Mand), Cic. Verr. 5, 14; ligel. loco ponere versus, (rigtigen at anvende dem), id. Fam. 9, 16; — 2) Leilighed el. Anledning; - nactus locum resecandae libidinis, id. Att. 1, 18: cf. id. Fam. 3, 6, ogs. Nep. Hamilc. 1; - dare locum suspicioni, Cic., dubitationi, id., (foranledige); men Liv. 5, 11: ab his datum locum ··· ad incendenda opera; — 3) Omstændighed, Beskaffenhed, Forfatning, Tilstand; - meliore loco erant res nostrae, Cic. Att. 11, 13; cf. Ter. Ad. 3, 2, 46; men res erat eo loci, (f. eo loco), Cic. Sest. 31; si eo loco esset, (i den Stilling), id. Fam. 4, 4; cf. Virg. Aen. 9, 723, o. Hor. Ep. 1, 12, 25.

1. lōcusta, ae, f.; 1) Græshoppen; vid. Plin. 11, 35, ogs. Plaut. Men. 5, 5, 24; - men som Ordsprog om en Umulighed: prius locusta pariet Lucam bovem, Enn. ap. Varr.; — II) etslags Skaldyr el. Søkrebs, Plin. 9, 50; ogs. locusta marina, Petron. — 2. Lōcusta, ae, f.: Navnet paa en berygtet Giftblanderske, Tac., Juvenal; — not.: Locusta, ae, m., som Mandsnavn, Cic. Qu. Fr. 3, 1.

lōcūtio, (loqu.), onis, f., [loquor]; I) „alm.": Talen el. at tale; (opp. reticentia), Cic. Off. 1, 41; cf. id. Orat. 19: quamquam enim omnis locutio oratio est, tamen unius oratoris oratio hoc nomine signata est; — II) „bes."; A) Talen el. Udtrykket el. Sproget; locutio emendata et Latina, vid. id. Brut. 74; quid tam necessarium, quam recta locutio, Quintil.; — B) Talemaade el. Udtryksmaade; - locutionum talium copia, Gell. 1, 7; - quidam dicere maluerunt locutiones, (quam verba), Quintil. 1, 5, 2. — Lōcūtius, (deus): f. und. Ajus.

lōcūtor, (loqu.), ōris, m.: som taler el. udtaler; ∾ sermonis exotici, Appul.; - bes. ogs. ∾ leves et futiles: daarligere Snakkere, Gell. 1, 15; o. — lōcūtŭlējus, (loqu.), i, m.: Snakker, Sladdrer, Sladderhank; - homines in verba projectos locutulejos et blaterones et lingulacas dixerunt, Gell. 1, 15; — [loquor]. — 1. lŏcūtus, (loqu.), 3: partic. af loquor. — 2. loculus, (loqu.), us, m., [loquor]: Tale el. Foredrag; in abl., Appul.

lōdīcŭla, ae, f., dem., Suet. Aug. 83; af — lōdix, icis, f.: vævet Tæppe el. Sengetæppe, Juvenal. 6, 194; in pl., Martial. 14, 152. — loedŏrĭa, ae, f., (rigtigere λοιδορία): Udskælden, Macrob. Sat. 7, 3.

lŏgărium, i, n., λογάριον: liden Regning el. Antegnelse, Dig.; — lŏgēum, lŏgium, i, n., λογεῖον, λόγιον; I) Archiv, Cic. Fam. 5, 20, inc.; — II) ligesom pulpitum: den Del af Scenen, hvor Acteurerne foredrage deres Roller, Vitruv. 5, 8.

lŏgĭce, es, f., λογική, (sc. τέχνη), ogs. logica, ae, f.: Logiken, Disputerkunsten, Tankelæren; (philosophiae pars), quae est quaerendi et disserendi, Cic. Fin. 1, 7; cf. id. Fat. 1: quam (logicen) rationem disserendi voco. — lŏgĭcus, 3, λογικός: hørende til Logiken; bf. logica, orum, n.: logiske Gienstande el. Materier, Cic. Tusc. 4, 14; - sing. logicum, Sidon. — lŏgista, ae, m., λογιστής: Regnskabsfører for en Commune, Cod. Just. — lŏgistŏrĭcum, i, n., λογιστορικόν: et tabt Skrift af Varro; vid. Gell. 4, 19, o. id. 20, 11.

lŏgŏdaedălĭa, ae, f., λογοδαιδαλία: Ordkunstleri, Auson. — lŏgŏgrăphus, i, m., λογογράφος: en Regnskabsbetient, Dig. — lŏgos, (-us), i, m., λόγος; I) „alm.": Ordet; in pl.: Talen; - loquere ··· paucis ··· non longos logos, Plaut. Men. 5, 2, 29; — II) „bes."; A) blotte Ord, tom Snak, cf. Plaut. Pers. 3, 1, 66: dabuntur dotis tibi sexcenti logi; — B) Indfald, (bon mot), navnl. af det scurrile Slags, hvf. Parasiten, Plaut. Stich. 1, 3, 68: logos ridiculos vendo; agite, licemini; cf. Cic. frgm. ap. Non.: omnes logos, qui ludis dicti sunt, animadvertisse; — C) Fabelen, (som Digtningsart); fabulae et Aesopei logi etc., vid. Senec. Cons. ad Polyb. 27; — D) sild. ogs. ligesom ratio: Theori, (i Modsætn. af Erfaring), Auson.

*lōlĭācĕus, 3: af Heire, farina, Varr.; o. — lōlĭārĭus, 3: hørende til Heire, cribrum, Colum.; — [lolium]. — lōlīgo, (loll.), inis, f.: Blækfisken, (sepia loligo L.); efter Plin. 9, 20, forskiellig fra sepia, (sepia officinalis L.); f. ogs. Cic. Div. 2, 70, Ovid. Hal. 120, o. A.; - men „alleg.": hic nigrae succus loliginis, (den sorte Avind), Hor. Sat. 1, 4, 100; — bf. demin., lōlīguncŭla, ae, f.: liden Blækfisk, Plaut. Casin. 2, 8, 58. — lŏlĭum, i, n.: Heire el. Landhavre, etslags Ukrud i Sæden, (lolium temulentum L.), germ. Lolch; vid. Plin. 18, 44; bf. ∾ infelix, Virg. Ge. 1, 153; - troedes at skade Synet; vid. Ovid. Fast. 1, 691, (hvor pl.), o. Plaut. Mil. gl. 2, 3, 50.

Lollius, Lollia: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes: M. Lollius, Statholder i Gallien, ogs. Opdrager af Augustus's Dattersøn, Cajus, led et Nederlag i Germanien, (clades Lolliana); vid. Tac. Ann. 1, 10, Suet. Aug. 23, o. Vell. 2, 97; - til ham ere Hor. Od. 4, 9; ligesom id. Ep. 1, 2 o. 18, er til hans Søn; - om hans Sønnedatter, Lollia Paulina, vid. Suet. Calig. 25, ogs. Tac. Ann. 14, 12, oftere; — B) bf. Lolliānus, 3, clades, f. ovenf.

lōmentum, i, n., (lavo); I) etslags Renselsesmiddel af Bønnemel, (farina fabae), til Hudens Glatning; vid. Martial. 3, 42; ogs. ∾ fabae, Veget.; — B) bf. overf. o. lignelsesvis: Renselsesmiddel; - censuram lomentum aut nitrum esse, etc., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 14; f. ogs. und. nitrum; — II) etslags blaalig Farve, germ. Eschel, Plin. 33, 57.

lonchitis, idis, f., λογχῖτις: etslags lanseformet Plante, (serapias lingua L.), Plin. 25, 88. — lonchus, i, m., λόγχος: Spyd el. Lanse, Tertull. — Londinium, i, n.: Byen London i Britannien el. England, Tac. Ann. 14, 33, Ammian.; — B) bf. Londiniensis, e, oppidum, Eumen. Pan. ad Const.

longaevitas, atis, f.: høi Alder, Ælde, corvorum, Macrob.Sat.7,5; af — longaevus,3,[longus,aevum]: meget gammel, parens, Virg. Aen. 3, 169; - ogf. absol., longaevus, (f. senex), ibd.2,525; - fem. longaeva, (f. anus), Ovid. Met. 10, 462; — II) „overf." ogf. om Begreber; ∾ senectus, Prop., vetustas, Martial. — longāno (-on), ogf. longāo o. longābo el. longāvo, ōnis, m., [longus]; I) Mastfarmen. Veget.; — II) en Pølse af denne Form, el. alm. en Pølse, Varr. L.L. 5,2.

longe, adv. af longus; I) „egenl." om Stedet el. Rummet; A) „alm.": langt; - longe gradi, (tage lange Skridt), Virg. Aen. 10, 572; longe lateque, (vidt og bredt), Cic.; longe ac late fuso agmine, Liv. 5, 37; B) „bef."; ogf. 1) langt bort, til el. i det Fierne; ∾ videre, Cic., audire, Virg.; - longe mihi obviam processerunt, (langt Stykke Vei), Cic. Verr. 2, 27; quam longe est hinc in saltum Gallicanum, (hvor langt er der osv.)? id. Quint. 25; cf. id. Flacc. 29; - forstærk. tilføies ogf. gen. gentium; tu autem abes longe gentium, Cic. Att. 6, 3; cf. id. Fam. 12, 22; - compar., ∾ discedere, Cic., progredi, Virg.; superl., ∾ abesse a vero, Cic.; cf. Liv. 1, 18; - efter longius kan ogf. quam være udfaldet; longius ab urbe mille passuum, (mere end 1000 Skridt), Liv. 3, 20; — b) med Lune „overf." heder ogf. longe abesse ab aliquo el. alicui: intet at hielpe el. nytte nogen; vid. Caes. B. G. 1, 36; ligel. Virg. Aen. 12, 53: longe illi ··· mater erit; men adeo longe ab oratore (abesse: saa aldeles ikke at være passende el. anstændigt for ham), Quintil. 12, 9, 8; — 2) langt borte fra, fra det Fierne, accurrit ad me, quam longe quidem? Ter. Eun. 2, 3, 43; ∾ videre, Ovid. Pont. 2, 7, 11, subsequi, Quintil. 1, 1, 14; - ∾ repetere, Cic. Fam. 13, 29; ∾ prospicere, id. Lael. 12; — 3) saa langt borte el. i slig Afstand derfra; - locum castris deligit ··· ab Avarico longe millia passuum XVI, Caes. B. G. 7, 16; — II) „overf."; A) om Tiden: længe; - longe ante videre, (længe i Forveien), Cic. Tusc. 3, 14; nec longe post, (ikke længe derefter), Gell.; cf. Virg. Aen. 10, 317; - aetate longius provectus, (i en høiere Alder), Cic.; paulo etiam longius tolerare posse etc., Caes. B. G. 7, 71; - quam dudum ··· venis? Ep. longissime, Plaut. Stich. 4, 1, 24; quid longissime meministi in patria tua? id. Men. 5, 9, 52; — B) om en Grad el. Størrelse: meget, overmaade, høiligen; - ∾ errare, Ter. Ad. 1, 1, 40, recusare, Virg. Aen. 5, 406; - men hos compar., longe melior, Virg., fortior, Phaedr.; longe magis prosperum (proelium), Vell.; - hos superl., longe maximae atque occultissimae religiones, Cic. Verr. 5, 72; longe primus civitatis, id.; - ligel. hos andre comparative Udtryk; inter aequales longe praestitit, id. Brut. 64; cf. id. Verr. 4, 53; men ibd. 2, 4: a quo longissime mea ratio ··· abhorrebat; quod longe secus est, (forholder sig ganske anderledes), Cic. Lael. 9; ligel. longe aliter se habet, id.; - med Eftertryk forbindes longe multumque, Cic. Fin. 5, 14; cf. ibd. 2, 21; ligel. longe longeque, Hor. Sat. 1, 6, 18; cf. Ovid. Met. 4, 325; — C) „bef" om Talen el. om Foredraget: udførligen, vidtløftigen; haec dixi ··· longius, quam etc., Cic. Orat. 48; si quid modo longius circumduxerunt, (have brugt en vidtløftigere Omskrivning), Quintil. 10, 2, 17.

longimānus, 3, [longus, manus, us]: langhaandet, Hieronym.; cf. Nep. Reg. 1. — *longinque, adv.; I) „egenl.": langt borte, fiernt, a domo, Attius ap. Non.; - compar., ∾ abesse, Gell.; — II) „overf." om Udtrykket: forældet, scribere, Fronto; — longinquitas, atis, f.; 1) egenl. om Stedet; A) „alm.": Længde, viae, Flor., itineris, Tac., navigandi, Plin.; — B) „bef.": lang Afstand, Fiernhed, regionum, Tac. Agr. 19; cf. Cic. Fam. 2, 9; — II) „overf." om Tiden; A) „alm.": Længde, temporis, Cic., aetatis, Ter.; - ligel. ∾ morbi, Cic., bellorum, Liv.; — B) „bef." lang Tid, Langvarighed; - dolores longinquitate producti, Cic. Tusc. 5, 40; cf. Liv. 9, 33: longinquitate potestatum dominantem etc.; o. — 1. longinquo, are, v. a.: bortfierner; ∾ deum a se, Claud. Mam.; — [longinquus]. — — 2. longinquo, abl. som adv., f. und. flgd.

longinquus, 3, [forlænget Form af longus, ligesom propinquus af prope]; I) „egenl." om Rummet; A) „alm.": lang, vid, udstrakt, linea, Plin., aequora, Claudian.; — B) „bef."; 1) fiern, bortfiernet, langt borte, locus, Cic., hostis, id.; nos quidem longinqui etc., id. Fam. 15, 9; - ∾ militia, (i det Fierne), Tac.; men ∾ cura, Liv. 22, 23, (i. e. cura rei procul remotae); ∾ vulnera, Lucan., (i. e. ex longinquo accepta); - e longinquo, (fra det Fierne), videre, Plin., venire, id.; ex longinquo suadere, Senec.; longinqua imperii adire, Tac. Ann. 3, 34; - compar., ∾ loci, Caes. B. G. 4, 27; — 2) som lever i det Fierne, fremmed el. fiern, odl.; ∾ homo et alienigena, Cic. Dejot. 3: cf. id. Mil. 28; men ∾ piscis, Ovid. Ib. 559; — II) „fig."; A) „overf." om Tiden; 1) lang, tempus, Cic.; longinquiore tempore etc., Nep. Them. 4; ogf. varig el. langvarig, oppugnatio, Caes., morbus, Liv., dolores, Cic., militia, Liv. 4, 18; ∾ consuetudo, Caes., observatio, Cic., (som længe har fundet Sted); - neutr. ogf. som adv.; longinquo (sc. tempore), i. e. diu, Dig.; men longinquum loqui, Plaut. Merc. 3, 4, 23, tale vidtløftigen; — 2) som længe har været, gammel el. forældet; - ∾ monumenta Gracchorum, (om deres Haandskrifter paa Plinius's Tid), vid. Plin. 13, 26; — B) ogf. „ment.": fiern, uvis; - omissa spe longinqua et sera, Tac. Ann. 13, 37; cf. Plaut. Merc. 5, 2, 55: longinquum istuc est amanti.

Longinus, i, m.: romersk Tilnavn in gente Cassia. — longĭpes, ĕdis, adj., [longus, pes]: langbenet, scarabaeus, Plin. 30, 10. — *longisco, ĕre, v. n. inch., [longus]: at blive long, at voxe i Længden, Enn. ap. Non. — longĭter, adv., forel. Biform af longe: langt borte; non ··· id ab leto jam longiter errat, Lucr. 3, 676. — longĭtĭa, ae, f., [longus]: Længde, Auct. d. Limit. ap. Goes.

longitūdo, ĭnis, f., [longus]: Længde; I) „egenl." el. i Rummet; - ∾ itineris, Cic., agminis, Caes.; in longitudinem: efter Længden, diffindere, Cic. Univ. 7; men Caes. B. G. 6, 29: millibus amplius quingentis in longitudinem patere; ligel. longitudine o. per longitudinem, Plin.; - ogf. in pl., Cic. N. D. 1, 20; — II) „overf." om Tiden: Længde, Langvarighed; - consulere in longitudinem, Ter. Heaut. 5, 2, 10, (betænke længe forud); ∾ noctis, Cic.; men longitudines et brevitates in sonis, id. Orat. 51.

longiturnitas, atis, f.: Langvarighed, Længde, vitae, Cassiod.; af — longĭturnus, 3, [longus]: langvarig, Vulgat. — longĭuscŭle, adv.: noget langt, el. noget for langt, progredi, Sidon.; af — longĭuscŭlus, 3, dem. af compar. af longus: noget lang; alternis versibus longiusculis, Cic. Arch. 10. — Longobardi, orum, m., f. und. Langobardi.

longŭle, adv.: noget el. temmelig langt; haud longule ex hoc loco, Plaut.; cf. Ter. Heaut. 2, 2, 10; af — longŭlus, 3, dem. af longus: noget lang, altfor lang; - longulum sane iter, et via inepta, Cic. Att. 16, 13. — longŭrĭo, onis, m., som Skældsord: lang Lømmel, Varr. ap. Non.; o. — longŭrĭus, i, m.: lang Stang, Varr., Caes. B.G. 3, 14, oftere; — [flgd.].

1. longus, 3; I) „egenl.": lang el. udstrakt i Rummet; A) „alm."; Rhenus longo spatio citatus fertur, Caes. B. G. 4, 9; cf. Virg. Aen. 3, 382; - compar., ∾ processio (exercitus: dens længere Fremrykken), Cic. Manil. 9; sesquipede est quam tu longior, Plaut.; men Catull. 67, 47, heder longus homo (med Lune): lang Dumrian; superl., ∾ agmen, Caes.; ∾ epistola, Cic.; ∾ arator, Colum.; - longa navis: Langskib el.

Krigsstib, Liv. 24, 36, oftere; ∾ versus, (i. e. heroicus el. hexameter), Enn. ap. Cic. Leg. 2, 27; men Ovid. Her. 17, 106: An nescis, longas regibus esse manus, ("alleg.": at de ere mægtige); — B) „bes." ogs.; a) langt bortfjernet, fjern - tam longa a domo militia etc., Justin. 18, 1; — b) „poet." ogs. om andre Udstrækninger: vid, bred, stor; - ∾ fluctus (pl.), Hor. Od. 3, 27, 42; ∾ Olympus, Virg. Ge. 3, 223; ex aethere longo, id. Aen. 7, 288; — bb) ogs. er at mærke; a) til longus sættes Længden el. Maalet: in acc., el. in abl., el. in gen.; - umbilicus septem pedes longus, Plin.; scrobes longas tribus pedibus, Pallad.; longus pedum sex, Colum.; - ogs. undert. m. flgd. in el. ad, (indtil); sulcus in quatuor pedes longus, Colum.; longa folia fere ad sex digitos, Plin.; — b) neutr. longum: Længde; - nubes in longum porrecta, Plin.; quatuor pedes in longo, id.; (oftere saal. om Tiden, s. nedenf.); — II) „overf.": lang el. udstrakt i Tiden; A) „alm."; - ∾ intervallum, Cic.; ∾ mora, Caes.; longos promiserat annos, (i. e. longam vitam), Virg. Aen. 10, 549; - ogs. om Tiden selv: longo tempore, (alt længe), Ovid. Fast. 6, 670; uno die longiorem mensem aut biduo, (om abl. hos longus, s. ovenf.), Cic. Verr. 2, 52; longissima spatia noctis et diei, Plin.; — bb) „bes." kan hertil mærkes; a) Forbindelsen: hiemem, quam longa (est) etc., s. hiemem totam, Virg. Aen. 4, 193; cf. ibd. 8, 86; — b) neutr. longum (sc. tempus) som subst. o. adv.; - in longum ducere, (længe at henholde el. skuffe), Virg. Ecl. 9, 56; odium in longum jaciens, Tac.; nec in longius consultans, id. Hist. 2, 95; - per longum (sc. tempus), i. e. diu: længe, Sil. 2, 464; - ex longo (sc. tempore): alt længe el. for længe siden, Virg. Aen. 9, 64; - ogs. absol. longum: længe, i lang Tid; - nec longum laetabere, ibd. 10, 740; - men som adv.: longum clamare, Hor. A. P. 459; cf. Virg. Ecl. 3, 79, o. Stat. Theb. 7, 300; — c) „techn.": ∾ syllaba atque producta, opp. brevis, Cic. d. Or. 3, 47; — B) „bes." ogs. med Hensyn paa Tiden: lang el. langvarig, osv.; - longus spe, Hor. A. P. 172, (langsom til at haabe); men ∾ spes auxiliorum, (hvorom der alene er fjernt Haab), Sall. frgm. ap. Serv.; cf. Hor. Od. 1, 11, 7, o. ibd. 1, 4, 15; - ∾ morbus, (chronisk Sygdom, opp. acutus), Cels.; ∾ societas, (som længe har bestaaet), Liv. 6, 32; — b) ds. ofte in neutr., longum est: det er langt; - longum est dicere, Cic., enumerare, Nep.; cf. Tac. Hist. 2, 2, o. Ovid. Met. 5, 463; longum est, si tibi narrem, Ter. Heaut. 2, 3, 94; ne longum sit, Cic., ne longum faciam, Hor.; - men ogs. om den Talende; nolo esse longior, Cic.; cf. Quintil. 10, 1, 118: in compositione verborum longior, (noget udsvævende); - men absol., non est longum, (det er snart gjort), Ter. Phorm. 3, 2, 10; cf. id. Andr. 5, 6, 13; - navnl. in compar. m. flgd. quam; nec mihi longius quicquam est, quam videre etc., (længes ikke efter noget mere), Cic. Rab. Post. 12; ligel. m. quam ut, id. Fam. 11, 27; ligel. m. quam dum, id. Verr. 4, 39. — 2. Longus, i, m.: romersk Tilnavn; vid. Quintil. 1, 4, 25.

lŏpas, ădis, f. und. lepas. — *lŏquācĭtas, atis, f.: Snaksomhed, Ordgyderi; - non loquacitas mea, sed benevolentia etc., Cic. Fam. 6, 4; cf. id. d. Or. 1, 23; - ogs. Sladder el. Udbæren el. Rygtebæren; vid. Liv. 44, 35, o. Quintil. 5, 10, 91; — II) „overf." om Fuglenes Qviddren; - ∾ expressior picarum generi, Plin. 10, 59; o. — lŏquācĭter, adv.: snaksomt el. sladdrende; ∾ litigiosus, Cic. Mur. 12; - ogs. ordrigt el. med mange Ord, Hor. Ep. 1, 16, 4; - compar., Paul. Nol.; — [loquax]. — lŏquācŭlus, 3, dem. af loquax: noget snaksom, Lucr. 4, 1162.

lŏquax, ācis, adj., [loquor]; I) „egenl.": snaksom; - loquax magis, quam facundus, Sall. frgm. ap. Quintil.; loquacem esse de aliquo, Prop. 3, 23, 22; - compar., senectus est naturā loquacior, Cic.; superl., ∾ homo obmutuit, id. Flacc. 20; cf. id. d. Or. 2, 38; — II) „overf."; A) om flere Naturlyd; - avium loquaciores, quae minores, Plin.; ds. „poet.": ∾ nidi, (hvori de qviddre), Virg.; ∾ ranae, id.; hvf. ogs. ∾ stagna, (som tone af deres Skrig), id. Aen. 11, 458; ∾ lymphae, (rislende), Hor.; — B) ogs. om Miner og Gebærder, odl.: talende el. udtryksfuld; - ∾ vultus, Ovid.; ∾ nutus (pl.), Tibull., oculi, id.; cf. Cic. Leg. 1, 9, und. loquor.

*lŏquēla, ae, f.: Snak el. Tale; - ∾ blanda nutricis, (hendes Kelcord), Lucr.; - fundit has ore loquelas, (udgyder denne Tale), Virg. Aen. 5, 842; — II) „poet." ogs.: Tungemaal; - Grajaque quod Getico victa loquela sono est, Ovid. Trist. 5, 2, 68; — not.: quidam loquelam dixerunt verbum, Varr. L. L. 6, 7: — ds. lŏquēlāris, e: hørende til Talen, praepositio, Gramm.; — lŏquentĭa, ae, f.: Snaksomhed, Tungefærdighed, Ordgyderi; - aliud esse loquentiam, aliud eloquentiam, Plin. Ep. 5, 20; men til Sall. Catil. 6: satis loquentiae, sapientiae parum, vid. Gell. 1, 15; o. — lŏquĭtor, atus sum, ari, v. dep. n. intens.: snakker meget og uforstandigen, Appul.; Eho tu loquitatusne es gnato meo male Per sermonem? Plaut. Bacch. 4, 7, 5; — [flgd.].

lŏquor, lŏcūtus (-quūtus) sum, loqui, v. dep. n. o. a., [besl. m. λόγος, λέγω]; I) neutr.; A) „egenl.": taler, vere et libere, Cic., male, id., pure et Latine, id. d. Or. 1, 32; men Liv. 40, 42: ut publice Latine loquerentur; - loqui cum aliquo de aliqua re, Cic. Fam. 1, 8, o. Liv. 36, 5; men Ter. Andr. 1, 5, 30; ∾ adversus hunc, (s. coram hoc, el. cum hoc); ∾ alicui, (til el. med nogen), Plaut.; men ∾ alicui male, id., Ter., (udskælde); vento et fluctibus loqui, (spilde sin Tale), Lucan.; ad quem sic ore locuta est, Virg. Aen. 9, 5; cf. Ovid. Pont. 4, 6, 10; - loqui pro aliquo, Cic. Att. 3, 1, oftere, (til nogens Forsvar), men id. Marc. 10, (paa nogens Vegne); - in judiciis, apud populum, in senatu copiose loqui, id. d. Or. 1, 11; men ibd. 2, 14: quasi alia quadam lingua loqui, (om Digterne); - endel. absol., quum antea non loquens fuisset, (ikke havde kunnet tale), Gell. 5, 9; s. ogs. nedenf. Cic. Brut. 15, o. id. Leg. 3, 1; — not.: naar loqui modsættes dicere, saa bruges dette sidste, (ligesom λέγειν), mere om Talerens egenlige Foredrag, loqui derimod, (ligesom λαλεῖν), mere om Taleevnen, og om den mundlige Meddelelse; - dog findes ogs. loqui brugt om det videnskabelige Udtryk; vid. Cic. Brut. 58, o. id. Orat. 32; men id. Brut. 15: ut eloquentia loqui paene dedisceret, (næsten tabte Mælet); — B) „overf.": ligesom at tale, d. e. at forkynde, odl.; „poet." ogs. at tone el. lyde; - magistratum legem esse loquentem, Cic. Leg. 3, 1; ut consuetudo loquitur, (som Talebrugen lyder), id.; cf. id. Fam. 15, 11; rescriptum sic loquitur, Dig.; - pinus loquentes, (tonende, susende), Virg. Ecl. 8, 22; cf. Catull. 4, 11; — II) act.; A) „egenl.": taler el. siger; quae fueramus ··· inter nos locuti, Cic. Att. 5, 1; men ibd. 14, 4: quae loquuntur, (hvilket Sprog de føre); - ogs. udtaler el. udsiger; aperte ipsam rem modo locutus etc., Ter. Andr. 1, 2, 31; loquere tuum mihi nomen, Plaut.; - ogs. omtaler; ne singulas loquar urbes, Liv. 5, 54; ∾ aliquem absentem, Ovid.; men ∾ pugnantia, (modsige sig selv), Cic. Tusc. 1, 7; loquuntur el. loquebantur, m. acc. c. inf., (der siges el. sagdes, at osv.); vid. Virg. Aen. 1, 631, o. Cic. Att. 15, 10; - proelia loqui ··· victas et urbes, Hor. Od. 4, 15, in., (besynge i et Heltedigt); — b) „bes." ogs.: taler gjerne el. ofte derom, har idelig en i Munden, beraaber mig derpaa; - nil nisi classes loquens et exercitus, Cic. Att. 9, 2; omnia magna loquens, (som tager Munden fuld), Hor. Sat. 1, 3, 13; cf. Prop.

4, 11, 30; — B) „overf.": at vise el. forkynde el. røbe; - oculi nimis arguti, quemadmodum animo affecti simus, loquuntur, Cic. Leg. 1, 9; cf. Virg. Ecl. 5, 28; — not.: pass. impers., de damnatione frequenter loqui est coeptum, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 8.

1. lōra, ae, f., germ. Lauer: Eftervin af de presfede Druers Skaller og Kierner, Varr., Plin. 14, 12, Colum., o. A. — 2. lora, ae, f. und. lura. — *lōrāmentum, i, n.: Rem, Justin. 11, 7; — lōrārĭus, i, m., (sc. servus): som paa Herrens Befaling med Remme binder el. tugter de andre Slaver, Plaut., Gell. 10, 3; o. — lōrātus, 3: bunden med Remmer, Virg. Moret. 122; — [lorum]. — lōrea, ae, f.: = 1.lora, Cato, Gell. — loretum, i, n., f. und. lauretum. — lōrĕus, 3, [lorum]: af Remmer, funes, Cato; men ∾ latera, (garvede el. pryglede af el. til Remmer), Plaut. Mil. gl. 2, 2, 2.

lōrīca, ae, f., [efter Varro af lorum]; I) „egenl.": Brystharnisk, Panser, Brynie; - ∾ lata insignisque, vid. Cic. Mur. 26; men graves loricis, (nedtyngede deraf), Liv. 5, 38; Virg. Aen. 8, 621, har loricam ex aere rigentem; cf. ibd. 3, 467; var ogs. undert. lintea, f. und. linteus; f. ogs. Suet. Galb. 19; - libros Mutare loricis Iberis, (ombytte Bogen med Staalpanseret), Hor. Od. 1, 29, 15; — II) „overf." ifølge en Lighed; A) etslags Brystværn el. Forhøining paa en Skandse (vallum); - pinnae loricaeque ex cratibus attexuntur, Caes. B. G. 5, 39; cf. ibd. 7, 72, o. Tac. Hist. 4, 37; — B) Tillukning el. Hegn; - ∾ extrema domus, Appul.; — C) paa el. i Bygninger: Murens Overstrygning med Kalk, odl., Vitruv.; ∾ testacea, id.; df. — lōrīcārĭus, 3, fabrica, (hvor Brystharnisker forfærdiges), Veget.

lōrīcātĭo, onis, f.: Beklædning, (oprdl. med et Harnisk); df. „overf.": ∾ dupplex, Vitruv., (dobbelt Bredegulv); af — lōrīco, (avi), atum, 1, v. a., [lorica]; I) „egenl.": forsyner med Brystharnisk; df. pass. partic.: iført et Brystharnisk; - loricati equites, (cataphractos ipsi appellant), etc., Liv. 37, 40; cf. ibd. 23, 19: loricata statua etc.; — II) „overf." paa Bygninger: overtrækker (med Kalk, odl.; parietes opere tectorio loricandi, Varr.; - men pluribus se coriis loricare, vid. Plin. 8, 36. — lōrīcŭla, ae, f., dem. af lorica no. II: lidet Brystværn; coronis loriculam inaedificari, Hirt. B. G. 8, 9.

lōrĭōla, ae, f., dem. af lora, Varr. ap. Non. — lōrĭpes, ĕdis, adj., [lorum, pes]: med slæbende Ben el. Fødder; - gentem ··· anguium modo loripedem, Plin. 7, 2; cf. id. 5, 8; - rimel. ogs. krumbenet; hvf. Loripedem rectus derideat, Juvenal. 2, 23; - ogs. alm.: med slæbende Gang, Plaut. Poen. 3, 1, 7.

lōrum, i, n.; I) „egenl.": Rem, (navnl. til at binde med, el. hvorved noget holdes el. føres; - quin tu ··· adducis lorum? Liv. 9, 10; cf. Prop. 3, 12, 9, o. Ovid. Met. 10, 114; — II) „overf."; A) hvad der er giort af Remmer; - df. a) Tømme el. Tøile; loris ducere equos, Liv.; lora dare el. remittere, (give Hestene Tøilen), Ovid.; cf. id. Met. 2, 127; — b) Læderpidsk el. Læderſvøbe, som Strafferedskab, navnl. til Slaver, Plaut.; loris operiri, Ter., uri, Hor., caedi, Cic.; loris rumpere aliquem, Dig.; — c) Læderrem (med Knap, bulla), som bares af fattige Forældres Børn, (ligesom bulla aurea af de Rigeres); vid. Juvenal. 5, 165, o. Plin. 33, 4; — B) ifølge etslags Lighed; a) ligesom flagellum: tynd Gren el. Ranke paa Vinstokken, Plin. 14, 3; — b) „poet.", Martial. 6, 21: Dixit, et arcano percussit pectora loro, (med Venusbæltet); cf. ibd. 13. — lorus, i, m.: Biform af frgd., Appul., Petron.

lōtaster, stri, m., [lotos]: den vilde Lotus, el. et Jagtspyd deraf, Gratian. Cyneg. 131, (Wernsd.). — lōtĭo, onis, f., [lavo]: Vaskning el. Udvaskning, (navnl. af Jordarter), Vitruv. 7, 9. — lōtĭŏlente, adv., [lotium]: smudsigen, Titin. ap. Non. — Lōtis, idis, f.: en Nymphe, hvis Forvandling til Lotustræet vid. Ovid. Met. 9, 347, o. id. Fast. 1, 416. — lōtĭum, i, n., [lavo]: Urinen, Cels.; lotium facere, (være urindrivende), Cato; men om den Udygtige: non valet lotium suum, Petron.

lōtŏmētra, ae, m., λωτομήτρα: en Art af Lotusværten, Plin. 22, 28. — Lōtŏphăgi, orum, λωτοφάγοι: Lotusæderne, Folk i Afrika, ved den lille Syrte; vid. Mela 1, 7, o. Plin. 5, 4 o. 7; f. ogf. und. flgd. — lōtos, (-us), i, f., λωτός; I) Navnet paa flere Værter, hvoriblandt; A) den ægyptiske Vandlillie, Plin. 13, 32; — B) et Træ paa Nordkysten af Afrika, med velsmagende og vellugtende Frugt, hvoraf Lotophagerne have deres Navn; ogs. Frugten af dette Træ; vid. Ovid. Rem. 789, o. Hygin. Fab. 125; ogs. Plin. 13, 32; — C) et italiensk Træ, germ. die italische Dattelpflaume, (celtis australis L.); vid. Plin. 16, 53; — II) „overf.": en af Lotustræet giort Fløite; df. ogs. „poet.": Fløiten; vid. Ovid. Fast. 4, 190: horrendo lotos adunca sono; cf. Martial. 8, 51, hvor gen. m.

lōtūra, ae, f., [lavo]: Vaskning el. Udvaskning, vid. Plin. 34, 23, o. Martial. 2, 52. — 1. lōtus, 3: partic. af lavo. — 2. lōtus, i, f. (o. m.), f. und. lotos. — 3. lōtus, us, m., [lavo]: Vaskning el. Badning, Cels.

Loxias, ae, m., Λοξίας, [λοξός, i. e. obliquus], heder Guden Apollo, af hans dunkle Orakelsvar, vid. Macrob. Sat. 1, 17.

Lŭa, ae, f., [luo]: en Gudinde, til hvilken man indviede de erobrede Vaaben, ved at opbrænde samme; vid. Liv. 8, 1, o. id. 45, 33; heder ogs. Lua Saturni, (sc. filia), Gell. 13, 22.

lŭbet, lŭbīdo, etc., f. und. libet, etc. — *lŭbrĭcitas, atis, f., ligesom lubricum: Slibrighed, Cassiod.; o. — lūbrĭco, avi, atum, 1, v. a. (o. n.): giør slibrig el. glat, Juvenal. 11, 173; lubricatus oleo lapis, Arnob.; — not.: som neutr.: at være slibrig el. glat, Appul., inc.; af — lūbrĭcus, 3; I) „egenl."; A) „alm.": glat el. slibrig, d. e. hvor man glider, loculus, Plaut. Mil. gl. 3, 2, 38; men lubricus imbre lapis, Martial.; ∾ via et praeceps, Cic. Flacc. 42, (hvor dog, ligesom id. Coel. 17, Udtrykket er allegorisk); cf. Liv. 44, 9; — b) df. subst. lubricum, i: slibrigt Sted, vid. Plin. 36, 21; ogs. c. gen.: in lubrico paludis lapsantes (equi), Tac. Ann. 1, 65; — B) „bef.": slibrig el. glat at tage paa, anguis, Virg., pisces, Plin., conchylia, Hor.; ∾ corpus levitate continua, Plin.; cf. id. 36, 17: ∾ Sphinx, (som Kunstværk); — II) „fig."; A) „overf.": som bevæger sig let ifølge sin Glathed og Væske; - natura lubricos oculos fecit, Cic. N. D. 2, 57; - df. „poet.": ∾ amnis, Ovid.; cf. Hor. Epod. 13, 14; ∾ annus, Ovid.; men ∾ umbra, (som undgaaer den Gribende), id. Fast. 5, 476; — b) ogs. om Foredraget: flydende; - historia lubrica est et fluit, Quintil. 9, 4, 129; — B) „ment."; 1) vanskelig; ∾ locus et praeceps, Plin. Ep. 1, 8; cf. Cic. Planc. 2; in lubrico versari, id. Orat. 48; lubricos assensus sustinere, (overilet Bifald), id. Acad. 2, 32; men lubricum linguae, (overilet el. uforsigtig Tale), Dig.; — 2) farlig el. usikker; ∾ cupiditas dominandi, Cic. Phil. 5, 18; lubricum aetatis, Plin. Ep.; - ogs. farlig el. forførersk; vultus nimium lubricus aspici, Hor. Od. 1, 19, 8; cf. Martial. 9, 57; - ogs. skuffende el. bedragersk; vid. Virg. Aen. 11, 716: Nequicquam patrias tentasti lubricus artes; - men lubricum fidei, (i. e. fluxa fides), usikkert Løfte, Macrob.

1. Lūca, ae, f.: By i Etrurien, (hod. Lucca), Liv. 21, 59, oftere; — B) df. Lūcensis, e, municipium, Cic. Fam. 13, 13. — 2. Lūca, (Lucas), ae, m., ligesom Lucanus: lucansk; men alene i Forbindelsen: bos Luca, lucansk Oxe, d. e. Elephanten, (som Ro-

merne først lærte at kiende i Lucanien, neml. i Krigen med Pyrrhus), Varr. L. L. 7, 3, o. Lucr. 5, 1301 o. 1338; boves Lucae, vid. Plin. 8, 6.

Lūcānia, ae, f., *Λευκανία*, (hod. Basilicata): Landskab i Nederitalien; vid. Mela 2, 4, o. Hor. Sat. 2, 1, 38; — B) df. 1) Lūcānus, 3: lucansk, legio, Liv. 8, 24, montes, id., pascua, Hor.; cf. id. Sat. 2, 3, 234; — b) df. subst. Lucani, orum: Indvaanerne af Lucanien, Cic., Liv.; – ogs. Lucani: det Lucanske el. Lucanien, Liv. o. Plin.; — 2) Lūcānĭcus, 3: = Lucanus, Spartian.; — b) df. subst. Lucanica, (sc. hira el. hilla), Apic.; — 3) Luca, ae, m., bos, s. und. 2. Luca. — Lūcānĭcus, 3, o. Lucanica, ae, s. und. frgd.

1. Lūcānus, 3: s. und. Lucania. — 2. lūcānus, i, m., (sc. scarabaeus): en Torbistart, (den flyvende Hiort), Plin. 11, 34. — 3. Lūcānus, i, m., M. Annaeus, af Corduba i Spanien, Brodersøn af Philosophen Seneca; – om hans ufuldendte Digt, Pharsalia, (Borgerkrigen imellem Pompejus og Caesar), vid. Quintil. 10, 1, 90, o. Martial. 1, 62, o. 7, 20; omkom (som delagtig i Sammensværgelsen imod Nero) i hans 26de Aar; vid. Suet. Ner. 36, o. Tac. Ann. 15, 49; s. ogs. Martial. 14, 194.

lūcar, āris, n., (f. lucare, sc. aes; s. und. lucaris, c): Skuespillernes Løn el. Honorar; – de modo lucaris, etc., Tac. Ann. 1, 77; (s. ogs. und. flgd.). — lūcāris, e, [lucus]: hørende til el. benævnt efter en Lund, pecunia, (som indtages af Lunde el. Skove), Fest.; — II) pl. Lucaria, sc. solennia el. festa: en romersk Fest, hvoraf Skuespillernes lucar benævnes, vid. Fest. p. 119, o. Masur. ap. Macrob. Sat. 1, 4. — 1. Lucas, bos, s. und. 2. Luca. — 2. Lūcas, ae, m., *Λευκᾶς*, Lucas, den tredie Evangelist, Prudent.

Luccējus, i, m.: romersk Mandsnavn; vid. Cic. Fam. 5, 12, oftere. — lūcellum, i, n., demin. af lucrum: en liden Fordel el. Vinding, dulce, Hor.; lucelli aliquid facere, (erhverve), Cic. Verr. 3, 44; cf. Hor. Sat. 2, 5, 82, o. id. Ep. 1, 18, 102; ∾ hujus diei, Senec. Ep. 5. — Lucensis, e, s. und. 1. Luca, ogs. und. 2. Lucus, ogs. und. flgd. — Lucentia, ae, f., Mela 2, 6, ogs. Lucentum, i, n., Plin. 3, 4: By i Hisp. Tarrac., (hodie Alicante); — B) df. Lucensis, e, ostrea, id. 32, 21.

lūcĕo, luxi, 2, (v. n. o. a.), [lux]; I) „egenl.": at lyse el. skinne klart; navnl. om Himmellegemerne, om Ilden, om Farverne, odl.; – stella illa ... luce lucebat aliena, Cic. d. Rep. 6, 16; cf. Ovid. Met. 2, 24, o. Lucr. 5, 609; lucens lunae globus, Virg.; – lucentes faces, Ovid.; cf. Virg. Aen. 11, 143; men dum meus assiduo luceat igne focus, Tibull.; – niveo lucet in ore rubor, Ovid.; cf. Virg. Aen. 8, 660; men lucent oculi, Ovid.; cf. id. Met. 4, 297; men Plaut. Casin. act. 1, v. 30, ogs. c. acc.: ∾ facem alicui; — b) df. impers., lucet: det er lyst, det er Dag, Plaut.; nondum lucebat, quum etc., Cic. R. Am. 34; si luxerit, (naar det er blevet lyst), Catull. 14, 17; – ogs. tilføies hoc (m. Haandbevægelse imod Himmelen), Plaut. Mil. gl. 2, 2, 63; cf. id. Curc. 2, 3, 26, (hvor luce er tilføiet); — B) „bef.": at lyse el. skinne frem deraf el. derigiennem; – lucet ... per bombycina corpus, Martial. 8, 68; cf. Propert. 2, 2, 25; — II) „fig.": at vise sig klart el. tydeligen, at skinne el. glimre, alicui, (for nogen), Cic. Manil. 14; men tam claris argumentis signisque (abl.: deraf), id. Mil. 23; ogs. absol.: virtus lucet in tenebris splendetque per se semper, id. Sest. 28; cf. id. Att. 3, 15.

Lūcĕrenses, Fest., sædv. Lūcĕres, um, m.: etrurisk Stamme, af hvis Forbindelse med Ramnes (el. Latinerne), o. Taties (el. Sabinerne), den ældste romerske Stat opstod, ligesom Romulus efter dem benævnte de tre ældste Ryttercenturier; vid. Varr. L. L. 5, 9, Cic. d. Rep. 2, 8, o. Liv. 1, 13, ogs. Ovid. Fast. 3, 131, o. Prop. 4, 1, 31. — Lūcĕrĭa, ae, f.: By i Appul., Plin., Hor.; — B) df. Lūcerinus, 3, finis, Liv. 10, 35; — b) ogs. subst. Lucerini, orum: Indvaanerne af Byen L., id. 9, 26, oftere.

†lūcerna, ae, f., [luceo]: Lampe; – nisi me lucerna desereret, (gik ud for mig), Cic. Att. 7, 7; duo lucernae lumina, id.; cf. Hor. Sat. 2, 1, 15; – ante lucernas, (i. e. ante noctem, Juvenal.; men ad extremas lucernas, (langt ud paa Aftenen), Propert.; ∾ Venusina, (s. lucubrationes Horatii), Juvenal. 1, 54; ∾ polymyxos, (med mange Næb), Martial. 14, 41; — II) „overf.": etslags Fisk, som lyser i stille Nætter, (trigla lucerna L.), germ. die Seeleuchte, vid. Plin. 9, 43; df. — lūcernāria, ae, f.: Lyseurt, Marc. Emp.; — lūcernārium, i, n.: Tiden til at tænde Lys, Augustin.; — lūcernātus, 3: forsynet med en Lampe, janua, Tertull.; o. — lūcernŭla, ae, f., demin.: liden Lampe, Hieronym.

lūcesco, o. lucisco, ĕre, v. n., inch. af luceo: begynde at lyse el. skinne; – novum ... lucescere solem, Virg. Ecl. 6, 37; men om Dagens Frembrud, vid. Ovid. Fast. 5, 417; saal. oftest impers.; et jam lucescebat, Liv. 4, 28; cf. Cic. Fam. 15, 4: quum lucesceret; men Plaut. Amph. 1, 3, 5: lucescit hoc jam; (cf. id. Mil. gl. 2, 2, 73, und. luceo); — II) „fig."; luciscentis amoris tui etc., Fronto. — Lūcĕtius, i, m., o. Lūcĕtia, ae, f., [lux]: lysbringende; df. frelsende; ∾ Juppiter, Naev. ap. Gell.; ∾ Juno, Capella.

lūci, s. luce, abl. af lux. — lūcĭde, adv.: klart, lyst; df. „fig.": tydeligen, indlysende, definire verbum, Cic. d. Or. 2, 25; emendate et lucide dicere, Quintil.; – compar., lucidius, (med klarere Bevidsthed), Senec. Ep. 71; superl., ∾ ostendere causam, Quintil.; af — lūcĭdus, 3, [lux]; I) „egenl.": lys, klar, skinnende, sidera, Hor., funalia, id., aër, Lucr., amnis, Ovid., Quintil., nox, Plin., vestis, (giennemsigtig), id.; – compar., ∾ domus, Ovid. Fast. 1, 94; superl., ∾ stella, Vitruv.; – neutr. ogs. som adv.; lucidum fulgentes oculi, Hor. Od. 2, 12, 14; — b) ogs. lys, hvid, lilia, Prop., ovis, Tibull. 2, 1, 62; — II) „fig.": lysende, d. e. smuk, skiøn, puella, Ovid. Her. 19, 133; – lys, klar, tydelig; ∾ ratio et manifesta, Quintil.; quo sit lucidior res, id.; cf. Hor. A. P. 41; men Quintil. 12, 10, 24: (oratores Attici) tenues et lucidi et significantes.

lūcĭfer, a, um, [lux, fero]: lysbringende, luna, Ovid.; ∾ pars lunae, (den oplyste Del deraf), Lucr.; — B) „overf.": som fremdrager for Lyset; ∾ manus (pl., sc. deae Lucinae), Ovid. Her. 20, 192; cf. Cic. N. D. 2, 27: ut apud Graecos Dianam, eamque luciferam, sic etc.; — II) subst., Lūcĭfer, i, m.: Planeten Venus el. Morgenstiernen; – stella Veneris, quae *Φωσφόρος* Graece, Lucifer Latine dicitur, quum antegreditur solem, etc., Cic. N. D. 2, 20; cf. Plin. 2, 6, Tibull. 1, 10, 62, o. Ovid. Trist. 1, 3, 71; — b) efter Fabelen er Lucifer: Søn af Aurora ved Cephalus, vid. Ovid. Met. 11, 271 flgd.; men Lucifero genitus, ibd. 346, i. e. Ceyx; — B) „poet. overf." ogs. f. dies el. Dagen; venturum paucis me tibi Luciferis, Prop. 2, 15, 28; cf. Ovid. Fast. 1, 46, o. id. ibd. 3, 877.

lūcĭfĭco, are, v. a.: belyser, Laber. ap. Gell. 10, 17; af — lūcĭfĭcus, 3, [lux, facio]: lysbringende, sol, Coel. Aur. — lūcĭflŭus, 3, [lux, fluo]: lysflydende, d. e. lys, klar, Juvenc.; – ogs. „fig.": lysstraalende, guddommelig, id. — *lūcĭfŭga, ae, c.: som flyer Lyset, Appul.; – ogs. som giør Nat til Dag, Senec. Ep. 122; — lūcĭfŭgax, ācis, adj.: = flgd., Min. Fel.; o. — lūcĭfŭgus, 3: lyssky, blatta, Virg. Ge. 4, 243; — B) „fig.": ∾ nebulo, Lucil. ap. Non.; cf. Cic. Fin. 1, 18; — [lux, fugio].

Lūcīlius, i, m., C., fra Suessa Aurunca i Campanien, romersk Ridder, og Opfinderen af d. romerske Satire; hvf. Plin. praef.: primus condidit stili nasum; homo doctus et perurbanus, Cic.; cf. Hor. Sat. 1, 4 o. 10, o. Quintil. 10, 1, 93 o. 96, ogs. Juvenal. 1, 19, (Auruncae alumnus); — not.: Lucilius Bassus, en slet Forfatter, omtales Cic. Att. 12, 5; — B) df. Lūcīliānus, 3: lucilisk, versus, Plin., character, Varr.

Lūcīna, ae, f., [luceo], sc. dea; I) Fødselsgudinden, (der bringer Menneskene frem for Lyset); anraabes af de Fødende som Juno Lucina, Plaut., Ter.; cf. Catull. 35, 13, o. Cic. N. D. 2, 27; – oftere absol. Lucina; vid. Virg. Ecl. 4, 8, Hor. Epod. 5, 5, o. Ovid. Fast. 2, 449; — B) „poet. overf.": Fødsel el. at føde, Virg. Ge. 3, 60; cf. ibd. 4, 339, ogs. Ovid. A. A. 3, 785; — II) f. Hecate, som sender onde Drømme og Natteſpøgelser; vid. Tibull. 3, 4, 13: Efficiat raros noctis Lucina timores. — lūcīnus, 3, [Lucina, no. I]: hørende til Fødselen; – ∾ horae, Prudent.

lūcĭpărens, tis, adj., [lux]: lysbringende, nox, Avien. — Lūcipor, s. und. Lucius. — lūcĭsător, oris, m., i. e. lucis sator sive auctor: den Lysbringende, Prudent. — lūcisco, ĕre, s. und. lucesco. — 1. Lūcius, i, m.: romersk Fornavn, men skrives fædv. L.; saal. L. Sulla; Lucii, nati prima luce, Varr.; — B) df. Lucipor, i. e. Lucii puer, vid. Plin. 33, 6. — 2. lūcius, i, m.: etslags Fisk, rimel. Giedden, Auson.

*lŭcrātio, onis, f.: Vinding, Fordel, Tertull.; o. — lŭcrātīvus, 3; I) „alm.": vunden, erhvervet, opera, Quintil. 10, 7, 27, inc.; — II) „bes.": som er forbunden med en Fordel, navnl. om Arveforholde; – ∾ possessio el. acquisitio, Dig.; ∾ causa, ibd.; — [lucror].

Lūcrētĭlis, is, m.: Bierg i det Sabinske, Hor. Od. 1. 17, in.; — B) df. Lūcrētinus, 3: i Nærheden af dette Bierg, hvor ogs. Atticus havde et Landsted, hvortil der sigtes Cic. Att. 7, 11: in tuo Lucretino sole.

Lūcrētius, Lucretia: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes; — I) T. Lucretius Carus: Digter og epicureisk Philosoph paa Ciceros Tid; vi have hans Digt: De Rerum Natura, i 6 Bøger, poëma multae artis, Cic.; cf. Quintil. 10, 1, 87; – Carmina sublimis tum sunt peritura Lucreti, Exitio terras quum dabit una dies, Ovid. Am. 1, 15, 23; — II) Lucretia: Datter af Lucretius Tricipitinus, og Gemalinde af Tarqvinius Collatinus, fremkaldte, nærmest ved ikke at ville overleve sin Ære, Kongemagtens Ophævelse i Rom; – vid. Liv. 1, 57 flgd., Cic. d. Rep. 2, 25, o. Ovid. Fast. 2, 658; — b) df. nævnes ogs. Lucretia for enhver kydsk Dame, Martial., Petron.

lŭcrĭfăcio, fēci, factum, 3, v. a., ogs. lucri facio, etc., s. und. lucrum; – pass. lucrifio, factus sum, ogs. lucri fio, etc.; – vinder, profiterer; – ab isto omnem illam ex aerario ··· pecuniam lucrifactam etc., Cic. Verr. 3, 75; cf. id. ibd. 3, 46; ∾ pallium, Petron.; — II) „fig.": vinder el. erholder el. opnaaer; – ∾ nomen, Varr. R. R. 3, 4; men ∾ injuriam, Plin., maleficium, Auct. B. Hisp. 36, (undgaae Straffen derfor); cf. Val. Max. 4, 1, 10: lucrifac censoriam notam. — lŭcrĭfactus, 3: partic. af frgd.

*lŭcrĭfĭcābĭlis, e: som bringer Vinding, dies, Plaut. Pers. 4, 7, 2; af — lŭcrĭfĭco, are, v. a.: giør en Vinding; ∾ omnes, Tertull.; af — lŭcrĭfĭcus, 3, [lucrum, facio]: som skaffer el. bringer Fordel; – ∾ faculam tibi allucere etc., Plaut. Pers. 4, 3, 46. — lucrifio, factus sum, s. und. lucrifacio. — lŭcrĭfŭga, ae, c., [lucrum, fugio]: som flyer sin Fordel, (som søger sit Tab); – hos lucrifugas (homines) etc., Plaut. Pseud. 4, 7, 33.

Lŭcrīnus, 3, lacus, Hor. Od. 2, 15, 3, ogs. absol. Lucrinus, (sc. lacus), Cic. Att. 4, 16, (Lucrinersøen (ved Bajae i Campanien); vid. Suet. Aug. 16, o. Virg. Ge. 2, 161; — B) df. 1) Lŭcrīnus: lucrinsk; – ∾ ostrea, Plin., ogs. absol. Lucrina, orum, Martial., ogs. ∾ conchylia, Hor. Epod. 2, 49: Østers fra Lucrinersøen; — 2) Lucrīnensis, e: = frgd.; hvf. comisk: ∾ res (pl., i. e. ostrea Lucrina), Cic. Att. 4, 10.

lŭcrĭpĕta, ae, m., [lucrum, peto]: som efterjager Vinding, Auct. Arg. Most. Plaut.; — not.: in pl. ogs. lucripetes, um, Cassiod. — lŭcrĭus, 3, [lucrum]: som giver Vinding, dii, (navnl. Mercurius), Arnob.

lŭcror, atus sum, 1, v. dep. a., [lucrum]: vinder, profiterer; – ∾ impune auri pondo decem, Cic. Parad. 3, 1; ∾ alienum, (om Debitorerne), id. Off. 2, 24; men id. Verr. 5, 24: ∾ omne stipendium (nautarum: stikke det til sig, giøre sig selv Indtægt deraf); cf. Hor. A. P. 238; – men id. Od. 4, 8, 19: domita nomen ab Africa Lucratus, (i. e. adeptus: om Scipio Africanus); – ogs. at vinde i Spil; vid. Suet. Calig. 41, o. Tac. Germ. 24; — II) „overf.": profiterer, d. e. slipper derfra, undgaaer, navnl. en fortient Straf el. Dadel; – lucretur indicia veteris infamiae, Cic. Verr. 1, 12.

lŭcrōse, adv.: fordelagtigen; compar., Hieronym.; af — lucrōsus, 3: fordelagtig, m. o. ud. dat.; – Cur mihi sit damno, tibi sit lucrora voluptas? Ovid. Am. 1, 10, 35; cf. Tac. Agr. 19; – compar., Plin.; superl., id.; af — lŭcrum, i, n., [luo]; I) „egenl.": Fordel, Vinding; (quaestus: mere det ved Arbeide Erhvervede); – lucri sui causa defendere etc., Cic. Phil. 2, 42; ad lucrum praedamque revocare, (giøre ligesom til Prisgods), ibd. 3, 12; in lucris ponere, (holde for en Vinding), id. Fam. 7, 25; cf. Ter. Phorm. 2, 1, 16; ligel. id. Ad. 5, 3, 31: id de lucro putare esse; cf. Hor. Od. 1, 9, 14: lucro Appone etc.; – quid mihi lucri est, (c. inf.: hvad Fordel har jeg deraf)? Ter. Phorm. 1, 2, 11; cf. Anton. ap. Cic. Phil. 13, 19; men esse in lucro alicui, Ovid. Trist. 1, 3, 68; – lucrum facere, (vinde, profitere), Plaut.; cf. Cic. Verr. 3, 38: ex vectigalibus tanta lucra facit, (giør sig slige Fordele deraf); — B) hertil mærkes; a) gen. lucri hos dare, facere, etc., (som Vinding el. Profit); – me esse hos trecentos Philippos facturum lucri, Plaut. Poen. 3, 5, 26; cf. Cic. Verr. 1, 46, o. ibd. 3, 41; men Nep. Thras. 1: quae ille naturali bono fecit lucri, (havde sine Anlægs Ypperlighed at takke); — b) de lucro vivere, (have sit Liv Tilfældet at takke), Cic. Fam. 9, 17; cf. Liv. 40, 8; — II) „overf." o. „poet."; A) Rigdom; – quum etc., Omne lucrum tenebris alta premebat humus, Ovid. Am. 3, 8, 35; — B) smudsig Vinding; Pro lucri pallida fames! Lucan. 4, 96; ligel. impius lucri furor, Senec. Hippol. 540; cf. Phaedr. 5, 4.

*lucta, ae, f.: Brydning el. Brydekamp; certamen luctae, Auson.; — luctāmen, inis, n.: = frgd., Lamprid. Al. Sev. 30; — II) „fig."; A) „overf.": Anstrængelse; remo ut luctamen abesset, Virg. Aen. 8, 87, (at Aaren ikke behøvede at arbeide); – men sine luctamine alterius generis (saporum: uden Modvirkning deraf), Pallad.; — B) „ment.": emendatio morum ··· difficile luctamen, Mamert. Grat. Act. ad Jul.; — luctātĭo, onis, f.: Brydning el. Brydekamp; – cursu, pugilatu, luctatione, etc., Cic. Leg. 2, 15; cf. id. Fat. 13; — II) „fig."; A) „overf.": stor Anstrængelse og Besværlighed; – tetra ibi luctatio erat, (paa den glatte Is), Liv. 21, 36; — B) „ment.": Ordstrid el. lærd Strid, cum Academicis, Cic. Fin. 2, 14; ogs. Meningsstrid; vid. Vell. 2, 124; — [luctor]. — Luctatius, etc., s. und. Lutatius.

*luctātor, oris, m.: Brydekæmpe; – Aonio luctator ab hospite fusus, (den af Hercules fældede Antæus), Ovid. Ib. 393; – til denne Brydekamp indsmurte man sig med Olie o. Vor, hvf. Senec. Ep. 88: luctatores, et

totam oleo et luto constantem scientiam etc.; – men comisk om Vinen: Pedes captat primum; luctator dolosus est, etc., Plaut. Pseud. 5, 1, 6; o. — luctātus, us, m., ligesom luctatio: Brydning el. Brydekamp, Plin. 8, 12; ogs. in pl., id. 29, 8: luctatus, ceromata valetudinis causa instituta; — [luctor].

luctĭfer, a, um, [luctus, fero]: sorgbringende, annus, Val. Fl., bubo, Senec. Herc. Fur. — luctĭfĭcābĭlis, e: fuld af Sorg el. Kummer, cor, Pers. 1, 78, e Pacuv.; af — luctĭfĭcus, 3, [luctus, facio]: sorgbringende, sørgelig, jammerlig; – ∾ clades, Cic. Tusc. 2, 10, ex Aeschylo; ∾ Alecto, Virg. Aen. 7, 324; – neutr. luctificum, ogs. som adv., Val. Fl. — luctĭsŏnus, 3, [luctus, sono]: sorgtonende, sørgelig, klagende, mugitus, Ovid. Met. 1, 733. — luctĭto, are, v. n., intens. af flgd.: kæmper med Anstrængelse, Priscian.

lucto, are, v. a., forcl. Biform af flgd., Ter. Hec. 5, 3, 31; – partic. luctans, s. und. flgd. — luctor, ātus sum, 1, v. dep. n., [lucta]; I) „egenl.": brydes, kæmper; – ∾ cum aliquo, s. nedenf.; – luctabitur Olympiis (abl.) Milo, Cic. Fat. 13; cf. Virg. Aen. 6, 643, o. Nep. Ep. 2; men viri luctantes, (i. e. luctatores), Prop. 3, 12, 4; — II) ofte ogs. „fig."; A) „overf.": brydes el. kæmper el. strider dermed, cum aliquo, Cic. Sull. 16, („alleg."); cum difficultate locorum luctatus, Vell. 2, 116; men Plin. 18, 6: ∾ cum agro, (dyrke en utaknemmelig Jordbund); – ∾ inter se cornibus, (stanges), Virg. Ge. 2, 525; – „poet." ogs.: ∾ alicui, (s. cum aliquo); vid. Hor. Od. 1, 1, 15, o. id. Ep. 2, 2, 74; ∾ hiemi, Stat., morti, Sil., men robore (rimel. s. in robore), Lucan. 3, 503; — 2) „bes.": anstrænger mig el. bryder mig el. har min store Nød dermed; a) m. in, ogs. m. ad, osv.; – ∾ in pestilenti atque arido solo, Liv. 7, 38, in turba, (i Trængselen), Hor. Sat. 2, 6, 28; men „poet.": ∾ in undis, (om Skibet), Prop. 4, 1, 148, („alleg."); cf. Virg. Aen. 7, 28; – ∾ remis ad opem ferendam, (roe af alle Kræfter), Ovid. Trist. 4, 5, 19; men „alleg.": Angustum per iter luctantes ambitionis, Lucr. 5, 1129; — b) „poet." ogs. c. inf., Virg. Aen. 12, 387; ligel. luctor celare furorem, Ovid.; (s. ogs. nedenf.); — c) partic. luctans: kæmpende, stræbende, ogs. absol.; s. ovenf Prop. 3, 12, 4; ∾ venti, (som stræbe at bryde løs), Virg. Aen. 1, 53; ∾ anima, id.; ∾ oscula capere, Ovid., Martial., (i. e. ab invito et reluctante); — B) „ment."; diu, quarum partium esset, secum luctatus, (efter lang Strid med sig selv), Vell. 2, 63; navnl. om Taleren, s. ovenf. Cic. Sull. 16; ∾ circa omnia momenta, Quintil. 5, 13, 51, (allevegne at giøre sig det tungt); – non luctor de nomine, (trættes ikke derom), Ovid. Fast. 6, 69; men luctor deducere versum, (anstrænger mig derfor), id. Pont. 1, 5, 13.

luctŭōse, adv.: sørgeligen, ynkeligen, canere, Varr.; – compar. c. dat., vid. Liv. 28, 39; af — luctŭōsus, 3, [luctus): fuld af Sorg; ds. I) „alm.": som medfører Sorg, sørgelig, ulykkelig; m. o. ud. dat.; – o diem ... reip. luctuosum! Cic. Sest. 12; cf. id. d. Or. 3, 2; ∾ preces, id.; ∾ victoria et cruenta, Sall.; – compar., luctuosius (est, tradi) inimico, Cic. Quint. 31; superl., ∾ bellum, id., exitium, id.; — II) „poet.": sørgende, som befinder sig i Sorg og Elendighed; – Di multa neglecti dederunt Hesperiae mala luctuosae, Hor. Od. 3, 6, 8.

luctus, us, m., [lugeo]; I) „egenl.": Sorg, Kummer, Bedrøvelse over Tabet af vore Elskede, over egne el. andres Lidelser, osv.; – filius luctu perditus, vid. Cic. R. Am. 8; ligel. in luctibus maximis esse, (neml. over Sønnens Død), id. Off. 3, 25; cf. ibd. 1, 10: in luctus maximos incidere; – luctu atque caede omnia complentur, Sall. Jug. 97; cf. id. ibd. 16; men Cic. Pis. 36, (om en ruineret Mand): in sordibus luctuque jacēre; s. ogs. id. Verr. 3, 89; – luctum ex aliqua re percipere, id., haurire, id.; luctum abstergere, minuere, levare, id.; cf. id. Fam. 5, 16; — II) „bes."; A) Sorgen over Afdøde (osv.), med Hensyn paa dens ydre Tegn, navnl. paa Dragten; – luctum amissae sororis laeto cultu mutare, Tac. Ann. 2, 75; erat in luctu senatus, (havde anlagt Sørgedragt, neml. i Anledning af Cicero's Landflygtighed), Cic. Sest. 14; cf. Liv. 22, 56; men luctus domesticus, Familiesorg, vid. Cic. Tusc. 3, 27; — B) Gjenstanden for en stor Sorg; – tu non inventa reperta Luctus eras levior, Ovid. Met. 1, 654; — C) som Person el. Genius har Luctus sit Hiem i Indgangen til Orcus, Virg. Aen. 6, 274; — not.: gen. luctì, s. luctus, Attius ap. Non.

lūcu, s. luce, s. und. lux. — lūcŭbrātĭo, onis, f., [lucubro]: Arbeide ved Lys el. om Natten; in pl., Colum. 11, 2; ∾ vespertina, antelucana, id.; – navnl. den Lærdes Arbeide ved Lys el. om Natten; – nunc lucubrationes detraxi, et meridiationes addidi, Cic. Div. 2, 68; — II) „overf.": det ved Lys el. om Natten Udarbeidede; – perire lucubrationem meam nolui, (i. e. epistolam noctu scriptum), Cic. Fam. 9, 2; ds. — lūcŭbrātiuncula, ae, f., demin.; I) Natteарbeide, Auson., o. A.; — II) „overf.": det om Natten Udarbeidede, Gell. epil. 14.

lūcŭbrātōrĭus, 3: hørende til Nattearbeide, lecticula, Suet. Aug. 78; af — lūcŭbro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: arbeider ved Lys el. om Natten; – inter lucubrantes ancillas etc., Liv. 1, 57; – navnl. studerer om Natten; vid. Plin. Ep. 3, 5; — II) act.: udfører el. udarbeider noget ved Lys el. om Natten; ∾ viam, (reise om Natten), Appul.; – opusculum lucubratum his noctibus etc., Cic. Parad. prooem.; men nox lucubrata, (tilbragt med Arbeide), Martial. 4, 90.

*lūcŭlente, adv.; I) „egenl.": tydeligen, iøinefaldende; – ∾ scriptus liber, (med tydelig Haand), Gell. 13, 30; — II) „fig."; A) „overf.": anseligen el. dygtigen i sit Slags; – ∾ vendere, (med Fordel), Plaut.; ∾ diem habere, (giøre sig tilgode), id.; men ∾ calefacere aliquem ad populum, (dygtigen at medtage), Cic. Qu. Fr. 3, 2; — B) „ment.": tydeligen, træffende; ∾ scribere (aliquid), Cic. Brut. 14; quamquam etc., luculente tamen dicitur, id. Off. 3, 28; — lūcŭlenter, adv.: = frgd.; – sane texebatur opus luculenter, Cic. Qu. Fr. 3, 5; quum Graece ... luculenter sciam, (fuldkomment forstaaer Græsk), id. Fin. 2, 5; cf. id. Off. 3, 14; — lūcŭlentĭa, ae, f.: det Iøinefaldende el. Udmærkede i sit Slags; – luculentias (verborum) a Cicerone sumere, Arnob.; o. — lūcŭlentĭtas, atis, f.: = frgd., Lucil. ap. Non.; — [af flgd.].

lūcŭlentus, 3, [lux]; I) „egenl.": fuld af Lys; ds. iøinefaldende, anselig, prægtig; – ∾ vestibulum ante aedes, Plaut. Most. 3, 2, 132; ogs. „alm.": synlig, mærkelig, betydelig; ∾ plaga, Cic. Phil. 7, 6; — II) „fig."; A) „overf."; a) som viser sig til sin Fordel, dygtig i sit Slags, caminus, Cic. Fam. 7, 10, navigia, id.; ∾ patrimonium, id.; ∾ familia, (velhavende, bemidlet), Plaut.; — b) anselig el. prægtig at skue, smuk, skiøn, femina, Plaut.; cf. Ter. Heaut. 3, 2, 12, o. Plaut. Capt. 2, 7, 76; ogs. kan hidføres Planc. ap. Cic. Fam. 10, 24: tironum vel luculentissima ex omnibus una (legio); — c) skiøn, lykkelig, dies, Plaut. Epid. 3, 2, 4, auspicia, Macer ap. Non.; — B) „ment."; a) tydelig, hensigtsmæssig, oratio, Sall. Catil. 32; verba luculentiora, Cic. Att. 12, 21; quum scriptor luculentus esset, ibd. 7, 17; — b) paalidelig, troværdig, auctor, Cic. Att. 10, 14; cf. ibd. 2, 12.

*Lūcullus, i, m.: romersk Tilnavn in gente

Licinia, hvoraf her mærkes: L. Licinius Lucullus, Hærfører imod K. Mithridates før Pompejus; vid. Cic. Manil. 8; hans Lærdom omtaler id. Acad. 2, 1; ogs. have vi hans Levnetsbeskrivelse paa Græsk af Plutarch; — B) df. 1) Lūcullānus, 3: lucullisk, ager, Frontin.; — 2) Lūculliānus, 3, horti, Tac., villa, Sueton.; — 3) Lūcullēus, 3, lancea, (som benævnt efter en Lucullus), Suet. Dom. 10. — lūcŭlus, i, m., demin. af lucus: liden Lund; circa Tiburtini luculum etc., Suet. Vit. Hor.

1. Lŭcŭmo, (ctr. Lucmo, Prop. 4, 1, 29), ōnis, m.; (etrurisk Ord); efter Fest. p. 120 (Müll.) oprdl.: Besat el. Begeistret; — II) df. „overf."; A) en etrurisk Høvding el. Præst; vid. Serv. ad Virg. Aen. 8, 475, o. Fest. l. c.; — B) en Etrurier; vid. Propert. 4, 1, 29; — C) ∾ Samius, (i. e. Pythagoras), Auson.; — df. Lŭcŭmōnius, 3, arma, Propert. 4, 2, 51. — 2. Lŭcŭmo, onis, m.: Søn af Demaratus fra Corinth; blev, under Navn af Tarquinius Priscus, Konge i Rom; vid. Liv. 1, 34. — lūcuncŭlus, i, m., demin., Appul.; af — lūcuns, tis, f.: etslags Bagværk el. Kage, Varr. ap. Non.

1. lūcus, i, m., [rimel. besl. m. d. forældr. λύξ el. λύκη, i. e. diluculum, Dæmring]: en til en Guddom indviet Lund; vid. Serv. ad Virg. Aen. 1, 445: Lucus in urbe fuit media; - lucus Vestae, Cic.; luci Albani, id. Mil. 31; men lucum ligna (putare: om en Fritænker), Hor. Ep. 1, 6, 32; cf. Liv. 24, 3; men nemora ··· sacros imitantia lucos, Tibull. 3, 3, 14; cf. Tac. Germ. 9; - inter Lucos: Sted i Rom, ved Nedgangen fra Capitolium, og i Nærheden af Asylum, Cic. Att. 4, 3; cf. Liv. 1, 8; — II) „poet. overf." findes ogs. lucus f. silva; vid. Virg. Ecl. 8, 86, o. id. Ge. 2, 122; - ligel. f. lignum, Plaut. frgm. ap. Charis.

2. Lūcus, i, m.: Navnet paa flere Byer, hvoraf her mærkes: I) Lucus (Augusti) i Hisp. Tarrac., (nu: Lugo i Gallicien); — B) df. Lucensis, e, conventus, Plin. 3, 4; — II) Lucus (Angitiae) ved Fucinersøen; — B) df. Lucenses, ium: dens Indvaanere, Plin. l. c. 17.

lūdĭa, ae, fem. af ludius; I) Skuespillerinde, Danserinde, Martial. 5, 25; — II) en Gladiators Elskerinde, Juvenal. 6, 265. — lūdĭbrĭōse, adv.: spottende, Amm.; af — lūdĭbrĭōsus, 3: spottende; - ∾ probra quaedam, Gell. 7, 11; af — lūdĭbrĭum, i, n., [ludo]; I) „alm.": Spot, spottende Krænkelse; - ludibrio esse alicui, Cic. ad Brut. 1, 2; ogs. ud. dat. pers.: haud dubie ludibrio esse miserias suas, Liv. 2, 23; cf. Ter. Hec. 4, 1, 11: Non sic ludibrio tuis factis (abl.) habitus essem, men ludibrio sibi habere, (drive Spot dermed), vid. Lucr. 5, 1234; — bb) ogs. at mærke; a) c. gen. subj.; - hoc quoque ludibrium casus ediderit fortuna, ut etc., Liv. 30, 30; cf. Suet. Vitell. 17; haec ludibria fortunae ne sua quidem (esse) etc., Cic. Parad. 1, 1; cf. ludibria naturae etc., Suet. Aug. 83, o. Vell. 3, 71; — b) c. gen. obj.; ludibrio fratris, (for at giøre sig lystig over ham), Liv. 1, 7; ludibria oculorum auriumque credita pro veris, id. 24, 44; cf. id. 22, 16; — II) „overf."; A) hvormed der drives Spot, som haves til Bedste; ludibrium verius, quam comes, Liv. 1, 56; cf. id. 2, 36, o. Suet. Ner. 6; df. „poet.": rabidis ludibria ventis, Virg. Aen. 6, 75; cf. Hor. Od. 1, 14, 16; — b) ogs. Blendværk, Daarlighed, Skuffelse; quid ··· non ludibrium illud (hin af Bagagen opkastede Forskandsning) ··· distraherent? Liv. 25, 36; cf. ibd. 37, 41; — B) voldsom Krænkelse, Voldtægt, Curt. 10, 1, o. id. 4, 10.

lūdĭbundus, 3, [ludo], ligesom ludens: skiemtende, spøgende, overgiven, lystig; vid. Plaut. Pseud. 5, 1, 49, o. Liv. 24, 16; — II) „overf.": ligesom skiemtende, d. e. uden Anstrængelse; df. om en heldig Seilads: in Italiam ludibundi pervenimus, Cic. Fam. 16, 9; cf. id. Verr. 3, 67.

lūdĭcer el. lūdĭcrus, (nom. m. sing. inus.), cra, crum, [ludo]; I) „alm.": hørende til Morskab el. Tidsfordriv, morsom, skiemtende; - ∾ sermones, Cic.; ∾ aliqua exercitatione delectari, id. N. D. 1, 37; ∾ certamen, Vell. 1, 18; ligel. ∾ artes, (Morskaber), Senec.; — b) df. subst. ludicrum, i, n.: Skiemt el. Spøg; - in proverbii ludicrum vertere, (blive til Ordsprog), Plin. 3, 16; pl. ludicra, Hor. Ep. 1, 1, 10; — II) „bes.": hørende til Skuespillene; - ∾ ars: Skuespilkunsten, Liv. 7, 2; in modum ludicrum, (paa Skuespillernes Vis), Tac. Ann. 4, 4; ∾ praemia, Virg., o. ∾ coronae, Plin., (som gives Skuespillerne); — b) df. subst. ludicrum, i, n.: Skuespil el. Lege paa Theatret, paa Circus, osv.; - vid. Liv. 1, 9 o. 35; Olympiorum solenne ludicrum, id. 28, 7; cf. id. 33, 32, id. 34, 41, o. Hor. Ep. 1, 6, 7; men id ludicrum, (i. e. lusus Trojae), Suet. Aug. 43; coronae ludicro partae, Plin. — *lūdĭcre, adv.: til Morskab, jactare saxa, Enn. ap. Non.; o. — lūdĭcror, ari, v. dep. n.: morer mig, Fronto; af — lūdĭcrus, 3, s. und. ludicer.

lūdĭfăcio, feci, 3, v. a., [ludus], aliquem de aliqua re: har nogen til Bedste dermed, Plaut. Epid. 5, 2, 41. — *lūdĭfĭcābĭlis, e: hvormed man har nogen til Bedste, ludi, Plaut. Cas. 4, 1, 2; — lūdĭfĭcātĭo, onis, f.: spottende Skuffelse; - omni mora, ludificatione, calumnia, etc., Cic. Sest. 35; ∾ hostis, Liv. 22, 18; men id. 26, 6: ea ludificatio veri ipsa in verum vertit; — lūdĭfĭcātor, oris, m.: som har nogen til Bedste el. til Nar; - ∾ meus, Plaut. Most. 5, 1, 18; — df. lūdificatōrius, 3: skuffende, Augustin.; o. — lūdĭfĭcātus, us, m.: = ludificatio; - habere aliquem ludificatui, Plaut. Poen. 5, 5, 2; — [af flgd.].

lūdĭfĭco, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [ludus, facio], ligesom flgd.: har til Bedste, fører bag Lyset, skuffer, bedrager; - ∾ herum dictis delirantibus, Plaut.; ∾ consulem pacis mora, Sall. Jug. 36; men comisk: ∾ corium alicujus, (s. caedere), Plaut. Most. 5, 1, 19; - ogs. pass.: ludificati incerto proelio (milites), Sall. Jug. 50; cf. Lucr. 1, 938; - ogs. ud. acc., Cic. Quint. 17: latitare et diutius ludificare etc., (bruge Udflugter).

lūdĭfĭcor, atus sum, 1, v. dep. a. o. n.; I) „alm.", ligesom frgd.: skuffer, bedrager, aliquem lepide, Plaut.; ∾ virginem, (krænke, vanære), Ter.; men om Tiberius, Tac. Ann. 1, 46: ∾ patres et plebem cunctatione ficta, (henholde i Uvished); - navnl. ogs. i Krigssproget; vid. Liv. 27, 46, o. Tac. Ann. 3, 21; - ogs. ud. acc., Cic. R. Am. 20: aperte ludificari etc.; — II) „bes." ogs.: fragaaer el. undrager mig derfra paa en listig og underfundig Maade; qui ludificati priorem locationem erant, Liv. 39, 44; - ogs. tilintetgiør el. spilder ved Kunst el. ved Maskiner; vid. Liv. 24, 34.

lūdĭmăgister, el. ludi magister, stri, m., [ludus]: Skolemester; ∾ fuit, (holdt Skole), Cic. N. D. 1, 26; ludimagistrum professus (Dionysius), vid. Justin. 21, 5; ogs. omsat: magister ludi nescio qui etc., Cic. Div. in Caecil. 14. — lūdĭo, onis, m.: Biform af flgd.; ludiones ex Etruria acciti etc., Liv. 7, 2; convivalia ludionum oblectamenta adjecta epulis, id. 39, 6.

lūdĭus, i, m.: Skuespiller, Acteur; ogs. en Danser, en Pantomimist; - hvilket Slags var blevet indkaldt fra Etrurien; vid. Liv. 7, 2, o. Cic. Sest. 54; triviales ex circo ludios etc., Suet. Aug. 74; s. ogs. Ovid. A. A. 1, 112; ∾ vulsus, s. und. vello; — II) ogs. f. gladiator el. Fægter, Juvenal. 6, 82.

lūdo, si, sum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": leger, spiller, morer mig med Leg og Spil; - ∾ tesseris, Ter., talis, Hor., trocho, id., nucibus,

Martial., folle, id.; ~ pila et duodecim scriptis, Cic. d. Or. 1, 50; ~ aleā, (spille Hazardspil), id. Phil. 2, 23; ogs. ~ in alea, Dig.; ~ in pecuniam, (om Penge), ibd.; ~ ad latrunculos, (spille Schak), Vopisc.; s. und. tessera, talus, trochus, etc.; – ogs. absol.: lusimus per omnes dies, Suet. Aug. 71; — b) ogs. om afrettede Dyr i Kamplegene: ludis Circensibus elephantos lusisse, Liv. 44, 18; ogs. om en Kredsdans: ~ in numerum, Virg. Ecl. 6, 28; — B) df. „fig."; 1) „overf." om enhver spillende Bevægelse, som Fiskens i Vandet, Ter. Ad. 3, 4, 13, Baadens paa Vandet, Ovid. Trist. 2, 329; cf. Virg. Ge. 1, 363, o. id. Aen. 11, 497; — 2) „ment.": ligesom spøgende el. til Tidsfordriv at sysselsætte sig dermed; – si ludentes minamur (i Spøg), etc., Cic. Fin. 5, 11; cf. id. Parad. prooem.; men ad ludendum, an ad pugnandum etc., id. d. Or. 2, 20; Credite, non ludo, (i. e. non jocor), Hor. Ep. 1, 17, 61; — 3) „bes." ogs.; a) om Legemsøvelser; Ludere qui nescit, etc., id. A. P. 379; cf. Cic. Off. 1, 29, o. Ovid. Her. 16, 149; — b) om den lettere Digtning; coloni versibus incomptis ludunt, Virg. Ge. 2, 386; cf. Catull. 50, 2; — c) endel. om Elskovshandeler; ~ in aliqua, Prop. 2, 5, 4; cf. Hor. Ep. 2, 2, 214; — II) act.; A) „egenl.": leger, spiller, aleam, (Hazardspil); Suet.; hvf. Ovid. Trist. 2, 471, pass.: quibus (artibus: efter hvilke Regler) alea luditur; ~ proelia latronum, (spille Schak), id. A. A. 3, 357; men Hor. Od. 3, 29, 50, „alleg.": Ludum insolentem ludere etc.; cf. Ter. Eun. 3, 5, 58; – ~ catenas, Lucr. 2, 630, (at dandse en Runddands); — B) „fig."; 1) „alm."; a) behandler el. øver noget til Skemt el. til Tidsfordriv; – ~ carmina, (digte lette el. spøgende Vers), Virg. Ge. 4, 565; cf. Ovid. Trist. 2, 491; men ~ otium, Martial., pericula, id.; — b) ~ bonum civem, (paa Skrømt at give sig ud derfor), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 9; ~ magistratum, Appul.; cf. Suet. Ner. 35; — 2) „bes."; a) har til Bedste, fører bag Lyset, gjør mig lystig derover; – sophistas lusos videmus a Socrate, Cic. Fin. 2, 1; cf. id. Qu. Fr. 3, 12; men ~ verbum aliquod, id. Fam. 7, 5, (have til Bedste); cf. Virg. Aen. 7, 442, o. Hor. Od. 3, 4, 5; ogs. ~ aliquem dolis, Ter. Eun. 2, 3, 91; — b) ~ operam, (spilde sin Umage), Plaut.; cf. Ter. Phorm. 2, 3, 18: in his opera luditur.

lūdus, i, m., [ludo]; I) „egenl."; A) „alm.": Leg el. Spil til Morskab el. Tidsfordriv; – ut novum sibi aliquem excogitent in otio ludum, etc., Cic. d. Or. 3, 15; ~ campester, id. Coel. 5; incidere ludum, (afbryde), Hor. Ep. 1, 14, 35; opp. seria, Virg. Ecl. 7, 17; — B) „bes."; ludi: Skuespil el. Lege; – quum ludos spectatum iret, Nep. Reg. 2; cf. Cic. Arch. 6, o. Virg. Aen. 5, 113; — b) de romerske Skuespil el. Lege vare, efter Stedet, hvor de holdtes: ludi Circenses, scenici, compitalicii, etc.; efter deres Beskaffenhed: ~ gladiatorii, gymnici, etc.; efter den Guddom, til hvis Ære de holdtes: ~ Capitolini, Cereales, Apollinares, etc.; efter deres Anledning: ~ juvenales, funebres, votivi, etc.; efter Tiden: ~ seculares, etc.; efter deres Omfang: ~ magni, maximi, etc.; – s. und. Circensis, scenicus, etc.; — c) hertil høre endnu Forbindelserne: ludi Cerealia, Liv. 30, 39; ludi Megalesia, Quintil., Ovid., o. A.; ogs. findes absol.: ludis, (s. tempore ludorum: under Legene), Cic., Liv.; – undert. bruges ogs. ludi om Forestillinger paa Scenen i Modsætn. af andre Skuespil; vid. Suet. Caes. 10; cf. id. ibd. 39; – ludos facere, (anstille Skuespil), vid. Cic. Brut. 20, o. Liv. 5, 19; men ludos committere, (lade Legene begynde), Cic., Liv.; — II) „fig."; A) „alm.": Leg, Spøg, Skemt, Morskab; – datur enim huic aliquis ludus aetati, Cic. Coel. 11; dare ludum amori, (lade den frit Spillerum), Hor. Od. 3, 12, in.; ludos sibi facere, (more sig), Petron.; — 2) df. ogs. a) Leg el. Skemt, (i Modsætn. af Alvor); df. ogs. Løier el. Narrestreger; vid. Hor. Sat. 1, 1, 27; ligel. per ludum et negligentiam ad honores pervenire, Cic. Verr. 3, 50; cf. id. Off. 1, 29; – ut ludos facit, Ter. Phorm. 5, 7, 52; cf. id. Eun. 3, 5, 39, o. Hor. Od. 3, 29, 50; — b) Puds el. listig Streg; quos mihi ludos redderet! Ter. Andr. 3, 1, 21; cf. id. Eun. 5, 7, 9; – men comisk: ludos facere aliquem, (have til Nar), Plaut.; cf. id. Pseud. 4, 7, 72; men Cic. Flacc. 5: quibus ... testimonium ludus est, (som lege dermed); — B) „bes." som Sted, (rimel. oprdl. til Legemsøvelser): en Skole; df. a) ~ militaris, Krigsskole, Liv. 7, 33, gladiatorius, Fægterskole, Suet. Caes. 31; cf. Caes. B. C. 1, 14; men ~ fidicinus, (Musikskole), Plaut. Rud. prol. 43; — b) ludus litterarum, Liv., litterarius, Quintil., discendi, Cic., ogs. absol.: ludus, id., Nep. Att. 10: Skole, hvori boglige Kunster læres; – ludum aperire, (aabne el. begynde en Skole), Cic., habere, (holde), id., exercere, Tac.; in ludum litterarium itare, (gaae i Skole), Caes.; cf. Cic. d. Or. 2, 22; s. ogs. magister ludi und. ludimagister; — not.: Ludus Naevii: Navnet paa en Bog de rebus ludicris, Cic. d. Sen. 6.

*lūēla, ae, f., ligesom luitio: Bod el. Straf; scelerisque luela, Carcer, Lucr. 3, 1028; o. — lūes, is, f.; I) „egenl."; A) „alm.": Opløsning, som Sneens; df. det urene el. lerede Snevand, Petron. Sat. 123; — B) „bes.": opløsende Sygdom hos Mennesker, Dyr og Værter, navnl. ifølge Luftens el. Jordbundens Beskaffenhed; hvf. terrae coelique lues, Lucan.; cf. Virg. Aen. 3, 138, o. Ovid. Met. 15, 626; ogs. Pestsyge, Senec. Thyest.; ogs. f. lichenes, Plin. 26, 3; — II) df. „fig."; A) „alm.": hvad der volder el. udbreder Fordærvelse, (som Krig, Jordskiælv, osv.); vid. Tac. Hist. 3, 15, o. id. Ann. 2, 47; ogs. om en Ildebrand, Senec. Hippol. 1103; ogs. om Slangegift, Virg. Aen. 7, 354; – men lues morum, (deres Fordærvelse), Plin. 29, 8; — B) „bes." ogs. a) om et fordærveligt Menneske, Pseud. Cic. d. Har. resp. 12; — b) om Harpyierne, Val. Fl.; ligel. heder Sphinx: lues Thebarum, Senec. Phoen. 13; — [luo].

Lugdūnum, i, n.: Byen Lyon, i Gall. Lugd., ved Rhodanus, Plin. 4, 32; — B) df. Lugdūnensis, e, provincia, Plin. l. c.; cf. Suet. Calig. 4: ~ Gallia: den Del af Gallien, hvori Lugdunum laa; sædv. Gallia Celtica, Plin. 4, 31.

lūgēo, luxi, ctum, 2, v. n. o. a., [besl. m. λυγρός, i. e. tristis]; I) neutr.: sørger el. bærer Sørgedragt (for en Afdød, for en Anklaget, osv.); – vid. Senec. Ep. 63, o. Cic. Mil. 8; genera lugendi, paedores, lacerationes, etc., id. Tusc. 3, 26; men hos pro me lugere (neml. som forvist), id. Planc. 42; – men pass. impers.: si pii ad rogum filii Lugetur, Catull. 39, 4; – men absol. lugentes: som have Sorg, som sørge, Liv. 22, 56; — B) „poet. overf.": pullo lugentes vellere lanae, Martial. 14, 157, (skikkede til Sørgedragt); – – campi lugentes, (de Sørgendes Opholdssted i Underverdenen), Virg. Aen. 6, 441; — II) act.; – ~ aliquem: at sørge el. bære Sorg for nogen, Liv. 2, 7; cf. Cic. Phil. 12, 25: ~ mortem alicujus; – men Ovid. Met. 10, 141, til Cypressen: lugebere nobis, Lugebisque alios; — B) „overf." o. „alm.": sørger derover, beklager; – ~ vitam hominum, Cic., interitum reip., id.; men id. Verr. 3, 18, oratorisk: ut ager ipse lugere dominum videretur; – ogs. m. acc. c. inf., id. Catil. 2, 1; — not.: luxti, f. luxisti, Catull. 66, 21.

lūgubris, e, [lugeo]; I) „egenl.": sørgende, hørende til Sorg, navnl. over en Afdød el. Forvist; – ~ lamentatio, Cic.; ~ sordes, id.; ~ cantus (pl.: Sørgesange), Hor. Od. 1, 24, 2; ~ cultus, Tac., vestis, Ter.: Sørgedragt; – ligel. absol., lugubria, Ovid., Senec.; cf. Prop. 4, 11, 97; — b) ogs. som er el. befinder sig i Sorg, domus, Liv. 3, 32, genitor,

Ovid. Met. 4, 690; — II) „overf.“; A) sorgbringende, bellum, Hor. Od. 2, 1, 33, sidus, Val. Fl.; ∾ vultus (pl.), Ovid. Trist. 1, 8, 23; men ∾ ales, (sorgvarslende), Hor. Od. 3, 3, 61; — B) sørgelig el. klagende, vox, Lucr., vagitus, id., verba, Ovid. Ib. 99, cantus, Hor., s. ovenf.; — b) neutr. lugubre ogs. som adv.: sørgeligen el. skrækkeligen; - ∾ rubere, (om en Comet), Virg. Aen. 10, 273; df. — lūgūbrĭter, adv.: sørgende el. klagende, ejulare, Appul. — lŭĭtĭo, onis, f., [luo]: Betaling; ∾ pignoris: Udløsningen af et Pant, Dig.; ∾ captivi, ibd.

lūma, ae, f.: en Tornart el. en Torn, vid. Fest. p. 120; df. — lūmārĭus, 3, falx: hvormed Torne afskæres, Varr. — *lumbāgo, ĭnis, f.: Svaghed i Lenderne el. Hofterne, Fest. p. 120.; o. — lumbāre, is, n.: Hoftebedækning, Hieronym.; — [lumbus]. — lumbellus, i, m., demin. af lumbulus, Apic. — lumbĭfrāgĭum, i, n., [lumbus, frango]: Lendernes el. Hofternes Knusning el. Mishandling, Plaut. Amph. 1, 1, 298. — lumbrĭcōsus, 3: med Orme i Indvoldene, Coel. Aur.; af — lumbrĭcus, i, m., [skal være for lumbicus af lumbus]: Orm i Indvoldene hos Mennesker og Dyr; ogs. en Orm i Jorden, en Regnorm, Cels., Colum.; cf. Plin. 11, 52; - ogs. som Skældsord, Plaut. Aul. 4, 4, in.

lumbŭlus, i, m., demin.: liden Lend el. Hofte; - lumbuli suum, Svinemørbrad, Plin.; af — lumbus, i, m.; 1) „egenl.“: Lenden el. Hoften (fra Bæltestedet til Sædet); - lumborum tenus, (til Bæltestedet), Cic. Arat.; cf. Hor. Sat. 1, 5, 22; - comisk er: lumbos surgite atque extollite, Plaut. Epid. extr.; lumborum dolores, Plin.; men lumbus aprugnus, (Vildsvinskinke), id.; — II) „overf.“; A) (ærbart) f. Kjønsdelene, Juvenal., Pers.; — B) af Gestaltens Lighed: den Del af Vinstokken, hvor Grenene skyde ud fra Stammen, Colum., Plin.

lūmectum, i, n., [luma]: et med Torne bevoxet Sted, Varr. — lūmen, ĭnis, n., [luceo, alts. f. lucimen]; I) „egenl.“; A) „alm.“: det Lysende, Lyset, det fra et Legeme udgaaende Lys; - a solis lumine collustrari, (om Maanen), Cic.; ∾ lucernae, id.; lumen de suo lumine accendere, Enn. ap. Cic. Off. 1, 16; ∾ diurnum, Dagslyset, Ovid.; cf. Virg. Aen. 4, 584; — b) df. „poet.“: Dagslyset el. Dagen, - lumine quarto, (paa den fierde Dag), Virg. Aen. 6, 356; cf. Enn. ap. Cic. Rab. Post. 11; — B) „bes.“; 1) Lys, der brænder el. tændes, Løgte el. Lampe, Kierte el. Fakkel; - lumine apposito, Cic.; lumini oleum instillare, id.; luminibus accensis (advolitare), Plin.; cf. Liv. 29, 25, (hvor lumina ere: Lyssignalerne til Skibs); ad lumina, Suet. Caes. 37, (ved Fakkelskin); men Hor. Ep. 2, 2, 98: ad lumina prima, (naar Lysene tændes); men lumina dimittere, (neml. ved Dagens Frembrud, om den Reisende), Cic. Att. 16, 12; — 2) Lyset i Bygninger, d. e. det frie Dagslys; - luminibus alicujus obstruere, Pseud. Cic. p. Dom. 44, officere, Dig.; cf. Cic. d. Or. 1, 39; - df. „alleg.“: nec mentis quasi luminibus officit altitudo fortunae et gloriae, id. Rab. Post. 16; cf. id. Brut. 17; — bb) df. a) Aabning, hvorigiennem Lyset kommer; ∾ hypothyri, Vitruv.; ogs. et Lufthul, Plin. 31, 31; navnl. Vindue, Appul.; lumina immittere (aedibus: indsætte Vinduer deri), Dig.; - endel. „poet.“: Revne el. Sprække, Val. Fl.; — b) Belysning; - tabulas bene pictas collocare in bono lumine, Cic. Brut. 75; ogs. Lyset i et Maleri, (opp. umbra), vid. Plin. 35, 11, o. Plin. Ep. 3, 13; — 3) Glands, Skin, ferri, Stat.; ∾ calthae, loti, (deres Glands el. Skønhed), Colum.; — II) „fig.“; A) „overf.“; 1) Livslyset, Livet; ecquid agis ···! lumen linque! Plaut. Cist. a. 3, v. 12; nec lumen ademptum (mibi), etc., Ovid. Trist. 4, 4, 45; cf. Lucr. 3, 1047, o. Virg. Aen. 6, 366 o. 735; — 2) lumen o. lumina, m. o. ud. oculi el. oculorum: Øiets Lys, Øiet; - lumina oculorum amittere, Nep. Timol. 4; luminibus amissis, Cic. Tusc. 5, 39; caecitas luminis, id.; inconstantia frontis et luminum, Quintil.; astantes lumine torvo, (med vildt Blik), etc., Virg. Aen. 3, 677; cf. ibd. 6, 156 o. 300; parcite luminibus, (vender Øinene bort)! Ovid. Met. 5, 248; men ibd. 1, 720, (til den hundredøiede Argus: in tot lumina (i. e. oculos) lumen (i. e. vim cernendi) habebas; - lumina fodere, (udstikke), id.; — B) „ment.“; 1) „alm.“; a) lumen animi: Aandens Lys, Colum. praef.; cf. Cic. d. Rep. 6, 12: hic tu ostendas oportebit patriae lumen animi, ingenii, consiliique tui; ogs. det Lys, som meddeles os ovenfra; vid. id. Sull. 14; — b) Klarhed el. Tydelighed i Forestillingen; - ordo est, qui memoriae lumen affert, Cic. d. Or. 2, 86; — 2) „bes.“; a) det Fremskinnende el. Ypperste i sit Slags; - quasi lumen aliquod virtutis et probitatis, Cic. Lael. 8; cf. id. Catil. 3, 10: lumina civitatis; - men totius Graeciae lumen, (om Byen Corinth i dens Velmagt), id. Manil. 5; - men lumina verborum ac sententiarum, Cic. Brut. 79, (σχήματα el. Talefigurer); cf. id. d. Or. 2, 27: certa dicendi lumina; — b) Lys, d. e. Hielp, Beskyttelse; - hunc (puerum) lumen quondam rebus nostris futurum etc., Liv. 1, 30; cf. Cic. Sull. 11: urbem hanc ··· lumen gentium, etc.

*lūmĭnar, is, n, (alene in pl.); I) Vindueskarm, Vindue, Cato, Cic. Att. 15, 26; — II) sild. Lys el. Løgte, Hieronym.; — lūmĭno, avi, atum, 1, v. a.: oplyser el. belyser, Appul.; — II) df. „overf.“: male luminatus: med slet Syn, id.; o. — lūmĭnōsus, 3: fuld af Lys, med stærk Lysning, aedificium, Vitruv.; - compar., Augustin.; — II) „overf.“: fremskinnende, udmærket; - ∾ partes (orationis), vid. Cic. Orat. 26; - superl., Augustin.; — [lumen].

1. lūna, ae, f., [ctr. f. lucina, af luceo]: Maanen, μήνη, ultima a coelo (stella), citima terris, lucet luce aliena, etc., Cic. d. Rep. 6, 16; efter Plin. 2, 6: crescens semper, aut senescens, etc.; s. ogs. Cic. N. D. 2, 19 o. 27; - luna pernox, Liv., plena, Plin., nova, id.; cf. Hor. Od. 2, 18, 16; ∾ prima, (Nymaane), Vitruv.; men ∾ deficiens, Plin., laborans, Juvenal., (formørket); hvf. lunae defectus, Liv., senium, Plin., (Maaneformørkelse); - luna tertia, quarta, etc.: tredie ··· Dag efter Nymaane, Colum., Plin.; luna extrema et prima, (ἕνη καὶ νέα, ogs. novissima primaque), Plin.: den sidste Dag i Maaneden; - Luna bicornis, regina siderum, Hor. Carm. Sec., argentea, aurea, nivea, Ovid.; cf. Hor. Od. 4, 7, 13, o. Virg. Ge. 1, 427; - dies lunae, Inscript.; men oblati per lunam, (i Maaneskin), Virg. Aen. 2, 340; — II) „overf.“; A) f. mensis el. Maaned, Plin. 18, 57; cf. Ovid. Met. 7, 531; — B) „poet.“ ogs. f. nox el. Natten, Virg. Ge. 4, 421, Stat.; — C) halvmaaneformet Legeme, Sidon.; - „bes.“ den Halvmaane, (oprdl. Bogstavet „C“), som de fra Roms ældste Senatorer (vid. Liv. 1, 8) nedstammende Raadsherrer bare syet paa deres Sko el. Fodtøi; vid. Juvenal. 7, 191, o. Martial. 2, 29; — III) efter Fabelen er Gudinden Luna: Datter af Hyperion o. Latona (el. Æthra, Hygin. praef.); hendes Tempel paa Aventinum omtales Liv. 40, 2.

2. Lūna, ae, f.: Søstad med Havn i Etrurien, ved Floden Macra; vid. Plin. 3, 8, o. Sil. 8, 482; — B) df. Lūnensis, e, ager, Liv., legati, id., marmor, (carrarisk Marmor), Plin. 36, 7 o. 18; men ∾ ara, Suet. Ner. 50, (opført af dette Marmor); ∾ caseus, Plin., Martial.; — b) ogs. subst., Lunenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen L., Plin. 36, 4.

*lūnāris, e: hørende til Maanen, cursus, (dens Løb), Cic., equi, Ovid. Fast. 5, 17, (dens Heste), mensis, Vitruv.; men ∾ ratio, Plin. 16, 74, (Hensyn paa Maanens Tillagen og Aftagen); — II) maane-

formet; - ∾ cornua, Ovid. Met. 9, 296; o. — lūnātĭcus, 3: maanesyg, mancipium, Dig., oculus (maaneblind), Veget.; — [luna]. — lūnātus, 3: partic. o. adj. af luno. — lunchus, 3, ligesom lonchus: et Spyd, Tertull. — Lūnensis, e: s. und. 2. Luna.

lūno, avi, atum, 1, v. a., [1. luna]: bøier el. krummer halvmaaneformet el. kugleformet; - ∾ arcum, Ovid. Am. 1, 1, 23; cf. Prop. 4, 6, 25; — II) bf. partic. lūnātus, 3, som adj.: halvmaaneformet el. segelformet, pelta, Virg., ferrum, (i. e. harpe), Lucan., cauda (delphini), Senec. Oed.; - men ∾ pellis, Martial. 1, 50, (i. e. calceus lunula ornatus). — lūnŭla, ae, f., demin. af luna: liden Maane; bf. halvmaaneformet Smykke, Plaut. Epid. 5, 1, 33. — Lūnus, i, m.: Maanen, personificeret som mandlig Guddom, Spartian. Carac. 6 o. 7.

lŭo, lŭi, (lŭĭtum), 3; I) [λούω, i. e. lavo]; A) „egenl.": vasker, væder, bestyller; - Graecia ··· Ionio luitur ··· profundo, Sil. 11, 22; — B) bf. „fig."; a) ∾ insontes errore, (rense el. befrie dem derfra), Val. Fl.; — b) at bøde el. afbøde; - ∾ noxam pecunia, Liv. 38, 37; cf. Cic. Fin. 5, 22; ligel. ∾ sanguine perjuria, Virg. Ge. 1, 502; cf. Cic. Verr. 1, 30; — c) ved Bøder el. Straf at afvende; ut luendis periculis publicis piacula simus, Liv. 10, 28; — II) [λύω, i. e. solvo]; A) „egenl.": betaler, aes alienum alicujus, (nogens Gield), Curt. 10, 2; - bf. indfrier el. indløser, fundum a testatore obligatum, Dig., pignus, ibd.; men ∾ sponsionem: opfylde Forpligtelsen, vid. Liv. 9, 9; — B) bf. „fig."; a) ligesom betaler, d. e. bøder el. lider derfor; - luo poenam peccati mei, Cic. Att. 3, 9; ∾ poenam pro caede, Ovid. Met. 3, 624; ∾ peccata sua, Liv. 38, 48, delicta majorum, Hor. Od. 3, 6, in.; cf. Cic. Sull. 27; — not.: luiturus, Claudian., o. A.

lŭpa, ae, fem. til lupus: Ulvinde, vid. Liv. 1, 4, rava, Hor.; men „alleg.": rabidae tradis ovile lupae, Ovid. A. A. 3, 8; — II) „overf." f. meretrix: Skøge; vid. Liv. l. c.; cf. Plaut. Epid. 3, 3, 22. — lŭpānar, āris, n., s. und. flgd. — lŭpānāris, e: hørende til en Skøge, infamia, Appul.; — 2) bf. subst. neutr., lupanare, sædv. lupanar, āris, (sc. stabulum): Bordel, Catull. 42, 13; o. — lŭpānārium, i, n.: = lupanar, Dig.; — [lupa, nr. II]. — lŭpātus, 3, [lupus]: forsynet med ulvetandformede Jernpigger, frena, Hor. Od. 1, 8, 6; - ogs. absol. lupata, (sc. frena); duris parere lupatis, (om den tæmmede Hest), Virg. Ge. 3, 208; aurea lupata, Martial.; - ogs. lupati, (sc. freni), Solin.

Lŭperca, ae, fem. til Lupercus, efter Varr. ap. Arnob.: den som Gudinde dyrkede Lupa, der frelste de udsatte Tvillingbrødre, Romulus og Remus; vid. Liv. 1, 4. — Lŭpercal, ālis, n., s. und. flgd. — Lŭpercālis, e: hørende til Guden Pan (Lupercus), el. til hans Præster (Luperci); - ∾ sacrum, Suet. Aug. 31, o. Lupercalia, (sc. sacra el. solennia), Fest til Ære for Guden Pan; vid. Ovid. Fast. 2, 267 flgd., o. 425 flgd., ogs. Liv. 1, 5, hvorefter denne Fest af Evander er indført fra Arcadien; — II) s. Lupercale brugtes sædv. Lupercal; a) sc. ludicrum: Lupercalfesten; vid. Liv. l. c.; — b) (sc. antrum): en Guden Pan helliget Hule el. Grotte ved Palatinerbierget; vid. Ovid. Fast. 2, 381, o. Virg. Aen. 8, 343; - men Cic. Fam. 7, 20, er Lupercal rimel.: en Strækning i Nærheden af hin Hule; cf. Ovid. Fast. 2, 421 flgd.

Lŭpercus, i, m., [quasi lupos arcens]; oprdl.: Guden Pan; vid. Justin. 43, 1; s. ogs. und. Lycēus; — II) sædv. Præst for Guden Pan; vid. Cic. Phil. 2, 34; - Luperci nudi, (alene dækkede med et Livbælte, s. nedenf.), Virg. Aen. 8, 663, o. Liv. 1, 5; ∾ cincti, Ovid. Fast. 5, 101; s. ogs. id. ibd. 2, 385, o. Juvenal. 2, 142; — not.: til Luperci Fabii o. Quintilii, Ovid. Fast. 2, 375, (Fabiani, Quintiliani, Fest.), føiedes sild. Luperci Julii; vid. Suet. Caes. 76.

Lūpĭa, (Lupp.), ae, m.: Floden Lippe i Germanien, Vell., Tac., Mela 3, 3. — *lŭpillus, i, m., demin.: liden Lupine el. Ulvebønne, Plaut. Stich. 5, 4, 9; — lŭpīnācĕus, 3: af Ulvebønner, lomentum, Appul.; o. — lŭpīnārius, 3: hørende til Ulvebønner el. Lupiner, labrum, Cato; — II) lupinarius, i, m.: som handler med Lupiner; — [flgd. nr. II].

lŭpīnus, 3, [1. lupus]: hørende til en Ulv el. til Ulve, som er deraf, ubera, vid. Cic. Catil. 3, 8, pellis, (Ulveskind), Plin., galea, (som er giort deraf), Prop. 4, 10, 20; — II) bf. subst., lŭpīnus, i, m., o. lupinum, i, n.: Lupine, Figenbønne, Ulvebønne, (lupinus albus L.), vid. Plin. 18, 36; ∾ tristis, Virg. Ge. 1, 75; - ogs. brugtes lupini i Comoedien for møntede Penge, (ligesom vore Regnepenge, jettons); vid. Plaut. Poen. 3, 2, 20; hvf. Hor. Ep. 1, 7, 23: quid distent aera lupinis.

lŭpor, ari, v. dep. n.: = scortari, cum meretrice, Atta ap. Non.; o. — lŭpŭla, ae, f., demin.: liden Ulvinde; som Skældsord: liden Hex, odl.; Appul.; — [lupa].

lŭpus, i, m., λύκος, (cf. sequor, ἕπομαι, o. fl.): Ulven, Martius, Virg., Martial., Hor., (som tilhørende Guden Mars); genus acre luporum, Virg.; — B) om dette Rovdyr kan her mærkes; 1) ifølge Folketroen, Udtrykkene; a) Et sua nocturno fallere terga lupo, Prop. 4, 5, 14, (forvandle sig til en Ulv); cf. Virg. Ecl. 8, 97; — b) lupi Moerin videre priores, (hvorved M. altf. blev stum), id. ibd. 9, 53; cf. Plin. 8, 34; - bf. Ordsproget: lupus in fabula, Ter., Cic.; ligel. eccum tibi lupum in sermone, Plaut. Stich. 4, 1, 71; — 2) til Ulvens røverske Natur sigte Ordsprogene; a) ovem lupo committere, Ter. Eun. 5, 1, 16; cf. Cic. Phil. 3, 11: o praeclarum custodem ovium, ut ajunt, lupum! men lupo agnum eripere, (om en Umulighed), Plaut. Poen. 3, 3, 31; hvorom ogs. oves fugit lupus, Virg. Ecl. 8, 52; — b) lupum tenere auribus, (være yderst forlegen el. raadvild), Ter. Phorm. 3, 2, 21, o. Suet. Tib. 25; cf. Hor. Sat. 2, 3, 64: hac lupus urget, hac canis; — not.: lupus femina, ogs. absol. lupus, f. lupa, Varr. ap. Quintil. 1, 6, 12, o. Fest.; ligel. lupus femina feta, Enn. ap. Serv.; — II) „overf." el. ifølge etslags Lighed betegnes ved lupus; A) en Fiskeart; lupus piscis, Plin. 9, 58, rimel. Gedden, germ. der Hecht; ogs. ∾ lanarius, (af Kiødets Blødhed og Finhed), Colum.; cf. Hor. Sat. 2, 2, 32; — B) etslags Edderkop, sædv. phalangium, Plin. 11, 28; — C) ligesom frenum lupatum: Bidsel med Jerntagger, Ovid. Trist. 4, 6, 4; — D) liden Saug el. Stiksaug, Pallad.; — E) etslags Hage til Krigsbrug, Liv. 28, 3; — F) ∾ salictarius, Plin. 21, 50, (humulus lupulus L.): en Humleart. — 2. Lŭpus, i, m.: romersk Tilnavn, s. und. Rutilius.

lūra, ae, f.: Aabningen paa en Lædersæk el. Læderflaske, Fest. p. 120; — II) „overf."; A) en Lædersæk, Auson.; — B) Indvoldene, Lucil. ap. Cic. Tusc. 4, 21, inc. — lurchinābundus, (lurcinab., lucrab.), 3: slugende, slugen, graadig, Cato ap. Quintil.; af — 1. lurco, are, v. a., o. lurcor, ari, v. dep. (a.): sluger el. æder, lardum, Pompon. ap. Non., o. Lucil. ibd.; af — 2. lurco, onis, m., [efter Fest. besl. m. lura]: Slughals, Fraaser; - Vivite, lurcones, comedones, vivite, ventres! Lucil. ap. Non.; - ogs. som Skældsord, Plaut. Pers. 3, 3, 17, o. Suet. Gramm. 15.

*lūrĭdātus, 3: tilsmudset; - luridati maculis, Tertull.; af — lūrĭdus, 3: noget bleg, gulbleg, gusten; - ∾ membra (den Hængtes), Ovid.; cf. Hor. Epod. 17, 21; men sol luridus, qualis esse, quum deficit, solet, Plin. Ep. 6, 20; - ogs. gulagtig el. gul,

dentes, (som have tabt deres Hvidhed), Hor., sulphur Ovid., bilis, Senec.; — II) „poet. overf.": som giør bleg el. bleggul el. gusten, horror, Ovid., aconita, id., mors, Sil.; af — lūror, oris, m.: Blyfarve el. Ligbleghed, Lucr. 4, 332; – ogs. alm. bleg Farve; luror permanat in herbas, Claudian.

luscĭnĭa, ae, f., [luscus, cano; oprdl.: som synger i Mørkningen]: Nattergalen, vid. Plin. 10, 43; tiente ogs. til Lækkerbid, vid. Hor. Sat. 2, 3, 245; df. — luscĭnĭŏla, ae, f., demin., Plaut. Bacch. 1, 1, 4. — 1. luscĭnĭus, i, m.: Biform af luscinia, Phaedr. 3, 18. — 2. luscĭnĭus, 3: enøiet, Lamprid. Commod. 10; af — luscĭnus, 3, [luscus]: enøiet; vid. Plin. 11, 55; — not.: Luscinus, i, som Tilnavn in gente Fabricia; vid. Gell. 17, 21, o. Cic. Agr. 2, 24.

*luscĭōsus, 3: med svagt Syn, stærblind, odl.; – lusciosos putant a Graecis nyctalopas dictos, Plin. 28, 47; vesperi non videre ··· lusciosos, Varr. ap. Non.; — luscĭtĭo, onis, f.: svagt Syn, Dig.; s. ogs. Fest. p. 120 (Müll.); o. — luscĭtĭōsus, 3: = lusciosus; – edepol tu quidem caecus es, non luscitiosus, Plaut. Mil. gl. 2, 3, 51; af — luscus, 3: enøiet; vid. Cic. d. Or. 2, 60, o. Martial. 4, 65, ogs. Juvenal. 10, 228; men id. 7, 125: statua lusca, (med hule el. indfaldne Øine).

lūsĭo, onis, f., [ludo]: Leg, Spil; ∾ pilae, (Boldspil), Cic.; men id. Qu. Fr. 3, 4: in ludum discendi, non lusionis etc.; ogs. in pl.: lusionibus laboriosis delectari, id. Fin. 5, 20; ∾ pilae, id., pilaris, Stat.

Lūsĭtānĭa, ae, f.: den vestlige Del af Hispania el. Spanien, som nu udgiør Portugal; vid. Plin. 3, 3, o. Caes. B. C. 1, 38; — B) df. Lusitanus, 3: lusitansk, latro, Senec., (i. e. Viriathus); vid. Liv. Epit. 52; — b) df. subst. Lusitani, orum: Indvaanerne af L., Caes. l. c., Cic., Liv. — 1. lūsĭto, are, v. n., intens. af ludo: oftere at spille el. lege, Plaut. Capt. 5, 4, 6; ∾ aleā, Gell. 18, 13. — Lusĭus, i, m.: Flod i Arcadien, Cic. N. D. 3, 22.

lūsor, oris, m., [ludo]; I) „alm.": en Spiller, en Hazardspiller; Sic, ne perdiderit, non cessat perdere lusor, Ovid. A. A. 1, 451; – ogs. en Boldspiller, Senec. Benef. 2, 17; — II) „bef." ogs.; A) som har nogen til Bedste el. til Nar; – Te ut deludam contra, lusorem meum, Plaut. Amph. 2, 2, 62; — B) der giør noget ligesom i Spøg el. skemtende; – tenerorum lusor amorum, Ovid. Trist. 4, 10, in., (der skriver erotiske Digte).

lūsōrĭe, adv.: paa Skrømt, forstilt; – ∾ agere causam, (spille under Dække med Modparten), Dig.; af — lūsōrĭus, 3, [lusor]; I) „alm.": hørende til Spil el. Leg; – ∾ pila, Plin.; ∾ alveus cum tesseris, id.; — b) df. subst., lusorium, i, n.: Sted, hvor Gladiatorer og vilde Dyr kæmpede, Lamprid. Heliog. 25; — B) „overf.": ligesom spillende, d. e. farende hid og did; – naves lusoriae, Ammian.; — b) ogs. absol. lusoriae, (sc. naves), Vopisc.; — II) „bef."; A) hørende til Tidsfordriv el. Morskab, quaestio, Plin., spectaculum, Senec.; ∾ arma, (opp. decertoria), id. Ep. 117; — B) som skeer paa Skrømt el. for et Syns Skyld, minae, Dig.; ∾ nomen, (fingeret Forskrivning), Senec.; ∾ imperium, (ugyldigt el. uden Virkning), Dig.

lustrāgo, inis, f.: en Benævnelse paa Planten verbenaca, Appul. — lustrālis, e, [2. lustrum]; oprdl.: hørende til Renselse fra Synd el. til Gudernes Udsoning; – ∾ sacrificium, (Renselsesoffer el. Sonoffer), Liv. 1, 28; ∾ aqua, (Vievand), Ovid. Pont. 3, 2, 73; ∾ exta, Virg. Aen. 8, 182; men ∾ caput, (om Iphigenia), Senec. Ag. 163; — II) df. „bef.": der finder Sted ved den femaarige Renselsesfest el. hvert femte Aar; – ∾ certamen, Tac. Ann. 6, 4; – men ∾ collatio, Cod. Theod., (en Afgift af forskiellig Smaahandel, der betales hvert femte Aar).

lustrāmen, ĭnis, n., [lustro]: Renselsesmiddel, Val. Fl. — lustrāmentum, i, n., [lustror]: Pirremiddel til Vellyst, Dig. — *lustrātĭo, onis, f.; I) „egenl.": Renselse ved Offer; – sacro lustrationis peracto, Liv. 40, 6; — II) „overf." (fra Præsternes Ombæren af Sonofferne): Giennemvandring el. Giennemreise; – ∾ municipiorum, Cic. Phil. 2, 23; – men cursus et lustrationes ferarum, (deres Omstreifen), id. Tusc. 5, 27; ∾ solis, (dens Løb), id. N. D. 1, 31; o. — lustrātor, oris, m.: som giennemvandrer mange Steder, Appul.; — [1. lustro].

lustrĭcus, 3, [2. lustrum]: hørende til Renselse; – ∾ dies, (paa hvilken man for den Nyfødte anstillede Renselsesoffer og gav Barnet Navn; vid. Fest. p. 120, o. Macrob. Sat. 1, 16, ogs. Suet. Ner. 6, o. Arnob. — lustrĭfĭcus, 3, [2. lustrum, facio]: rensende, cantus, Val. Fl.

lustro, avi, atum, 1, v. a., [2. lustrum]; I) „egenl.": renser med et Sonoffer; – ∾ agrum, Cato; quum imperator exercitum, censor populum lustraret, Cic. Div. 1, 45; cf. Liv. 1, 44, o. id. 40, 6; – ∾ aliquem taedis, Tibull., senem sulphure, Ovid.; men Virg. Aen. 3, 279: Lustramurque Jovi; — II) „overf."; A) at mønstre; – in castra veni ··· exercitum lustravi, Cic. Att. 5, 20; cf. Hirt. B. G. 8, 52, o. Virg. Aen. 6, 679; — B) beseer el. betragter nøie, (saal. „poet."); vid. Virg. Aen. 8, 152; ligel. quae sit me circum copia, lustro, id. ibd. 2, 564; cf. id. ibd. 4, 607, oftere; — b) df. ogs. „ment.": quum omnia animo rationeque lustraris, Cic. Off. 1, 17; — C) drager derom el. derigiennem, giennemvandrer; – ∾ Aegyptum, Cic. Fin. 5, 29; cf. id. N. D. 2, 20; men lustrandum aequor navibus, Virg. Aen. 3, 385; – df. pass.: Pede barbaro lustrata Rhodope, (giennemstreifet deraf), Hor. Od. 3, 25, 12; cf. Plin. 6, 31: Tigris (fluvius) ··· lustratis montibus etc.

lustror, atus sum, 1, v. dep. n.: besøger Kipper el. urene Steder, Plaut. Pseud. 4, 7, 6, o. id. Cas. 2, 3, 29; af — 1. lustrum, i, n., [luo, lavo]; I) „egenl.": Vandsted el. Pyt el. Pøl; – sues (acc.) prodigunt in lutosos limites et lustra etc., Varr.; — II) „overf."; A) Dyrenes el. Vildtets Opholdssted el. Leie i Skoven; – saltus et lustra ferarum, Virg. Ge. 2, 471; cf. id. Aen. 3, 646; — b) ogs. Skoven som Vildtets Hiem, vid. ibd. 4, 151, o. 11, 570; ogs. Ovid. Met. 3, 146 o. 370; — B) urent Sted, Kippe el. Bordel; – in lustris, popinis, alea, vino, tempus aetatis omne consumere, Cic. Phil. 13, 11; jacere in lustra, (f. in lustris), Plaut. Cas. 2, 3, 26; — b) df. ogs. Udsvævelse, Liderlighed; – vino lustrisque confectus, Cic. Phil. 2, 3; cf. Hor. Sat. 1, 6, 68, o. Lucr. 4, 1129.

2. lustrum, i, n., [luceo]; I) „egenl.": Renselse, Renselsesoffer el. Forsoningsoffer, som hvert femte Aar, efter fuldendt Census, af den ene Censor (oprdl. af Kongerne) bragtes for det hele Folk; – lustrum condere: efter fuldendt Census at forrette dette Offer; vid. Liv. 1, 44; cf. id. 3, 22 o. 24; sub lustrum censeri, (først imod Slutningen af Census), Cic. Att. 1, 18; — II) „overf."; A) ethvert Forsoningsoffer; – Delphis Apollini pro me exercitibusque et classibus lustra sacrificavi, Liv. 45, 41; — B) det Tidsrum af fem Aar, som forløb imellem tvende Lustra; – vid. Varr. L. L. 5, 2; cf. Cic. Att. 6, 2, ogs. Hor. Od. 2, 4, 24, o. Ovid. Trist. 4, 10, 78; — C) et Tidsrum af visse Aar, navnl. af fire Aar, Ovid. Fast. 3, 163; cf. Plin. 2, 47 o. 48; men Martial. 4, 1: ingens lustrum: Tidsrum af 100 Aar, (med Hensyn paa ludi seculares); — D) fra K. Domitianus: de hvert femte Aar tilbagevendende capitolinske Lege; vid. Suet. Dom. 4, Censorin., Stat.

1. lūsus, 3: partic. af ludo. — 2. lūsus, us, m., [ludo]; I) „egenl.": Spillen el. Spil; – ∾ calculorum, (Bretspil), Plin. Ep.; ∾ aleae, (Hazardspil), Suet.; ogs. absol.: effuse liberalis in lusu etc., id. Aug. 71; exercere lusibus undas, Ovid. Met.

14, 556; – Quique alii lusus ··· Perdere rem caram, tempora nostra, possunt, Ovid. Trist. 2, 483; — II) „overf."; A) Leg til Øvelse, Optog el. Skuespil; – lusus Trojae, Suet. Claud. 21; heder Troici lusus sacrum, Senec. Troad. 778; – ogs. etslags let Digtning (Impromptu) heder lusus (pl.), Plin. Ep. 7, 9; — B) Leg, Skemt, Spøg, Tidsfordriv; – per lusum atque lasciviam, vid. Liv. 1, 5; sunt apti lusibus anni, (til Elskovshandeler), Ovid. Am. 2, 3, 13; ogs. hvad man gjør legende el. skjødesløst; vid. Martial. 4, 49; — C) Spot, Bespottelse: – dare alicui lusus de se, Quintil. 5, 13, 46, (gjøre sig latterlig for nogen); lusum ludere aliquem, Gell. 18, 13.

lŭtāmentum, i, n., [1. luto]: Overstrygning med Ler, el. den paastrøgne Ler, Cato. — lŭtārius, 3, [2. lutum]: hørende til Dynd, testudo, (som lever i Dynd), Plin. 32, 14; – men ∾ mullus, id. 9, 30, (som har sin Næring af Dynd). — Lŭtātius, a: romersk Slægts- og Personsnavn; Qu. Lutatius Catulus; vid. Cic. Brut. 35, oftere; — B) deraf 1) Lŭtātius, 3, lex de vi; vid. Cic. Coel. 29; — 2) Lŭtātiānus, 3, praedia, Dig.

1. lūtĕa, ae, f., s. und. 1. luteus. — lŭtensis, e, [2. lutum]: som lever el. findes i Dynd, genus purpurarum, Plin. 9, 61. — lūtĕŏlus, 3, dem. af 1. luteus: gulagtig, caltha, Virg. Ecl. 2, 50, viola, Colum. — lūter, eris, m., λουτήρ: Vaskebækken, Hieronym. — lŭtesco, ĕre, v. n. inch., [2. lutum]: at blive leret, Colum. 8, 17. — Lutetia Parisiorum, Caes. B. G. 6, 3, ogs. absol. Lutetia, ibd. 7, 57, Byen Paris.

lūtĕum, i, n., s. und. flgd. — 1. lūtĕus, 3, [1. lutum]; I) som er farvet med Planten lutum; – chrysocolla lutea: etslags Bjerggrønt, Plin. 33, 26; ogs. absol. lutea, (s. chrysocolla), ibd.; — II) gulagtig el. guldgul el. orangegul; – ∾ apices (rosae), Plin. 21, 10; ∾ color, ibd. 22; ∾ palla, Tibull.; men ∾ Aurora, (i Guldglands el. gylden), Virg. Aen. 8, 26; – ogs. rosenfarvet el. purpurfarvet, papaver, Catull. 19, 12; – ogs. bleggul, pallor, Hor. Epod. 10, 16, pellis, Pers.; — III) deraf subst. luteum, i, n.; a) det Gule, navnl. i Ægget; lutea ovorum quinque, (fem Æggeblommer), Plin.; – ogs. „alm." s. color luteus; color in luteum inclinatus el. languescens, id.; — b) ligesom 1. lutum: en Farveplante, Vitruv. 7, 14, inc.

2. lŭtĕus, 3, [2. lutum]; I) „egenl."; a) af Dynd el. af Ler, opus, Ovid. Fast. 1, 157, (Svalens Rede), aedificium, Plin.; men ∾ caput, (formet i el. af Ler), Hor. Sat. 1, 10, 37; ligel. Martial. 4, 46: Hispanae luteum rotae toreuma, (i. e. synthesis el. Sæt Bægere af spansk Pottemagerarbeide); — b) fuld af Dynd el. Ler; ∾ pedibus (gallina), Plin.; – deraf alm. besmurt el. bestrøgen; luteum ceromate corpus, Martial. 11, 48; men ∾ Vulcanus, Juvenal. 10, 132: fuld af Sod, sodet; — II) „overf.": slet el. ringe i sit Slags; ∾ negotium, Cic. Verr. 4, 14, (om tvende Sølvbægere af slet Arbeide); Blitea et lutea (meretrix) etc., Plaut. Truc. 4, 4, in.

1. lŭto, avi, atum, 1. v. a., [2. lutum]: kliner el. stryger med Ler, granaria, Cato; men ∾ nidos, (om Svalen), Calpurn.; — II) ogs. „alm.": besmører; Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos, Martial. 14, 50. — 2. lūto, avi, 1, v. a., efter Varr. ap. Non. 2, 482, frequ. af luo, i. e. solvo: betaler. — lŭtōsus, 3, [2. lutum]: fuld af Dynd el. Ler, terra, Plin., ager, Colum. — lutra, (lytra, Varr.), ae, f.: Fiskeodderen, Plin. 8, 47.

*lŭtŭlentus, 3; I) „egenl.": fuld af Ler el. af Dynd el. af Skarn; – diluvio tellus lutulenta recenti, Ovid. Met. 1, 434; ∾ amnis, id.; men ∾ sus, (som holder til i Dyndet), Hor. Ep. 2, 2, 75; – men Martial. 7, 66, som er indsmurt el. salvet; – compar., Plaut. Poen. 1, 1, 29: lenone istoc non lutum est lutulentius; — II) „fig."; A) „alm.": uren, smudsig, skarnagtig, persona illa lenonis) etc., Cic. R. Com. 7; cf. id. Pis. 12; men ista lutulenta tua vitia, ibd. 1; — B) „bes." Hor. Sat. 1, 4, 11: quum flueret lutulentus (Lucilius, ligesom strømmede i et urent el. skjødesløst Sprog); s. ogs. und. Lucilius; o. — lŭtŭlo, are, v. a.: tilsmudser; deraf „fig." Plaut. Trin. 2, 2, 15: Hi mores majorum laudant, eosque lutulant, quos collaudant; — [2. lutum].

1. lūtum, i, n.: Plante, som giver en gul Farve, (reseda luteola L.), Vaidplanten; – herba, quae lutum appellatur, Vitruv. 7, 14, (al. luteum); cf. Plin. 33, 26; – ogs. den gule Farve selv; vid. Virg. Ecl. 4, 44, o. Tibull. 1, 9, 92.

2. lŭtum, i, n., [λύω, løser]; I) „alm.": vaad el. blød Jord, Dynd el. Ler; – crates luto contegere, Caes.; cf. id. B. C. 2, 9; – navnl. ogs. Dynd og Snavs, Skarn paa Veie og Gader; vid. Hor. Ep. 1, 11, 11, o. Ter. Andr. 4, 4, 58; luto opplere aliquem, Suet. Vesp. 5; – ogs. „alleg.": in luto esse el. haerere el. haesitare, (være ilde faren), Plaut., Ter.; – deraf ogs. som Skjældsord, Cic. Pis. 26, o. Catull. 42, 13; s. ogs. Cic. Verr. 4, 24; — II) „bes."; A) Lerjord, navnl. Pottemagerler; – de facili compositque luto (pocula fictilia agrestia), Tibull. 1, 1, 31; – navnl. ogs. m. Henspillen paa Kunstneren Prometheus; vid. Juvenal. 14, 34, o. Pers. 3, 23; – lutum Punicum: etslags fed Lerjord i Afrika, Colum. 9, 7; — B) Sand el. Støv, hvormed luctatores bestrøede sig selv el. hinanden, Senec. Ep. 88; — not.: pl. luta, Cic. frgm. ap. Non.; – sing. lutus, i, m., Quadrig. ap. Non.

lux, gen. lūcis, f., [luceo]; I) „egenl."; A) „alm.": Lys el. Glands el. Skin, som udbreder sig fra en Gjenstand; – solis luce clarius, Cic.; auctor lucis, (i. e. Phoebus el. Sol), Ovid.; men luce sub maligna (lunae: i svagt Maaneskin), Virg. Aen. 6, 270; lux est alia solis et lychnorum, Cic. Coel. 28; – lux aestiva, (Sommersolen el. Sommeren), Virg. Ge. 4, 52; ∾ brumalis, (Vintersolen, Vinteren), Ovid. Trist. 1, 10, 39; – viridis lux smaragdi, (dens grønne Glands), Lucr.; luce coruscus aëna, (i skinnende Kobberrustning), Virg. Aen. 2, 470; — B) „bes." ogs.; a) lysende Himmellegeme; – lux immensi publica mundi, (i. e. Phoebus el. Sol), Ovid. Met. 2, 35; quae fulgent luces ex ore corusco, (i. e. stellae), Cic. Arat. 95; — b) lux diei, o. lux diurna: Dagslyset, Lucr.; oftere absol.: ante lucem, (før Dag), Cic., Liv.; cum prima luce, (med første Daggry), Cic.; ligel. prima luce, Liv.; cf. id. 5, 28; men ad lucem, (imod Morgenstunden), Suet. Caes. 31; – luce, (ved høilys Dag, om Dagen), Cic. Off. 3, 24; ligel. luci, (s. luce), id. Phil. 12, 10, oftere, Plaut.; multa luce, (da det var ganske lyst), Tac.; – ogs. Dagen selv; centesima lux est haec etc., Cic. Mil. 35; nocte ··· luce, (Nætter og Dage), Ovid.; ∾ crastina, Virg.; ∾ natalis, Ovid., annua, Gell., (Fødselsdagen); his lucibus, (i disse Dage), Ovid. Fast. 3, 398; — II) „fig."; A) „overf."; a) Livslyset, Livet; – intueri lucem, Cic., videre, Ovid., (se Dagen, leve); haec lux hujus vitae, Cic.; cf. id. R. Am. 22; lucis usuram dare alicui, id. Verr. 5, 29; – ogs. Livet selv; lucem propriam accipere, id. Cluent. 11, (at fødes); — b) Øinenes Lys, Øinene el. Synet, (alene sild. o. „poet."); – damnum lucis ademptae, Ovid. Met. 14, 197; sicca luce, (med tørre Øine), Rutil.; — B) „ment."; a) ligesom Belysning el. Synlighed, d. e. Offenlighed; – benefacta in luce collocari, (at deres gode Handlinger skulle sees af Menneskene), Cic. Tusc. 2, 26; in luce atque in oculis civium, (opp. intus domique, id. d. Senect. 4; e tenebris in lucem vocare, („alleg.": bringe i Veiret el. til Anseelse), id. Dejot. 11; in lucem proferre, (bringe til offenlig Kundskab), Cic. Acad. 2, 19; — b) Lys, Belysning, Forklaring; – historia ··· lux veri-

tatis, id. d. Or. 2, 9; ratio quasi quaedam lux vitae, id. Acad. 2, 8; cf. id. N. D. 1, 5; — c) Lys, d. e. Opmuntring, Trøst; ogs. Hielp, Bistand, Redning; - lux quaedam affulsisse civitati visa est, Liv. 9, 10; lucem afferre reip., Cic. Manil. 12; cf. id. Lig. 10, o. id. d. Or. 1, 4; - ogs. kan hidføres Udraabet: lux mea, (mit Lys, min Trøst, odl.), Cic. Fam. 14, 2, o. Ovid. Trist. 3, 3, 52; — d) Lys, d. e. Smykke, Prydelse; - hanc urbem ··· lucem orbis terrarum etc., Cic. Catil. 4, 6, atque illi sine luce genus, (uberømt el. dunkel Herkomst), Sil. 8, 248; men Cicero, lux altera doctrinarum (post Homerum), Plin. 17, 3; — not. a: af lux som masc. er abl. luce claro, Plaut. Aul. 4, 10, 18; — not. b: abl. luci, f. luce, forekommer oftere; - abii mane cum luci simul, Plaut. Merc. 2, 1, 31; ut veniamus luci, id. Cas. 4, 2, 7; ligel. Cic. Phil. 12, 10: quis audeat luci? quis in militari via? — not. c: abl. lucu, f. luce, Ter. Ad. 5, 3, 55: cum primo lucu ibo hinc.

luxātūra, ae, f.: Forvridning; in pl., Marc. Emp.; af— luxo, avi, atum, v. a., λοξόω; I) „egenl.": forvrider; ut luxata (pars) in locum reponatur, Senec.; luxati articuli, Plin.; — II) df. „overf.": beskadiger; - ∾ vitium radices, (neml. ved at pløie), Plin.; ligel. ne luxetur calamus (Podeqvisten), id.; luxatis machinis, (naar de kom af Lave), id. 36, 24; luxata cornua (boum), i. e. distorta, id. 8, 70. — luxor, ari, v. dep. n., [2. luxus]: lever overdaadigen; - luxantur, lustrantur, comedunt, quod habent. Plaut. Pseud. 4, 7, 6, (al. luxuriantur).

luxŭrĭa, ae, ogs. luxŭries, ēi, f., [2. luxus]; I) „egenl.": stærk Vært, Yppighed; - luxuries segetum, Virg. Ge. 1, 112; ∾ foliorum, id.; si vitis luxuria se consumpserit, Plin. 17, 35, cf. Cic. d. Or. 2, 23; - ogs. stor Mængde el. Overflødighed, humoris, Plin. 9, 1; — B) „poet." om Dyrene: Overgivenhed, Uregerlighed, taurorum, Val. Fl.; — II) „fig."; A) „alm.": Overdrivelse, Umaadelighed el. Overdaadighed i Mad og Drikke, i Klæder og Bolig, osv.; opp. frugalitas, Plin. Pan.; - vid. Cic. R. Am. 27, id. Agr. 1, 7, ogs. id. Mur. 36, o. Caes. B. G. 2, 18; - diffluere luxuria, etc., Cic. Off. 1, 30; cf. Ter. Heaut. 5, 1, 72, ogs. Nep. Dion. 6, o. id. Cato 2; — B) „bes.": Yppighed el. Svulstighed i Foredraget; - in oratione ··· interdum ··· inest luxuries quaedam, quae stilo depascenda est, Cic. d. Or. 2, 23; — not.: personificeret er Luxuria, som Moder til Inopia, Plaut. Trinumm. prol.

luxŭrio, avi, atum, 1, v. n.; ogs. undert. luxurior, atus sum, 1, v. dep. n.; [efter Doederl.: desid. af luxor, ligesom nixurio af nixor; altf. oprdl.: at komme af Lave]; df. I) „egenl."; A) om Væxterne, om Jorden, odl.: at være altfor yppig el. frodig; - caules ··· ne in frondem luxurient, Plin.; cf. Ovid. d. Nuce 20; ogs. absol., cacumina virgarum ne luxurientur, Colum.; men luxuriat ··· humus, Ovid. Her. 1, 54; - ogs. om yppig Vært af det dyriske Legeme; vid. Gell. 7, 22, o. Virg. Ge. 3, 81; — B) ogs. „alm.": at have stor Overflødighed deraf, at have i stor Mængde; sædv. c. abl.; - ager assidua luxuriabat aqua, Ovid. Fast. 1, 644; men id. Her. 16, 192: Deliciisque decet luxuriare novis (hanc faciem: være rigeligen forsynet dermed); — II) „fig."; A) „overf." om Dyrene: at være livfuld el. uregerlig, at lege, at tumle sig; - Ludit et in pratis luxuriatque pecus, Ovid. Fast. 1, 156; luxurians (equus, i. e. lasciviens et exsultans), Virg. Aen. 11, 496; — B) „ment." o. „ethisk"; a) „alm.": at være umaadelig el. udsvævende i sine Nydelser, at være forfalden til Vellevnet el. Overdaadighed; - ne otio luxuriarentur animi, Liv. 1, 19; cf. Flor. 2, 15, o. Curt. 10, 7; ogs. kan hidføres Liv. 23, 2: Capuam ··· luxuriantem longa felicitate etc.; - ogs. at udarte til det Værre, at blive misbrugt; vereor, ne haec quoque laetitia luxuriet nobis (dat.: geraader os til Skade), id. 23, 12; cf. id. 3, 33; — b) „bes." om Talentet og om Foredraget: - luxuriantis ingenii fertilitate dictum, Plin. 17, 2; - ogs. absol., luxuriantia compescet, (det Overdrevne, el. Svulstige), Hor. Ep. 2, 2, 122; ligel. Quintil. 10, 4, in.: luxuriantia astringere (sc. stilo).

luxŭrĭōse, adv. af flgd., men alene „fig."; A) udsvævende, overgivent, regelløst; - ne haec laetitia nimis luxuriose eveniat, (skal udarte til Udsvævelse), Cato ap. Gell. 7, 3; exercitum luxuriose habere, (tillade den Udsvævelser), Sall. Catil. 11; — B) overdaadigen, vellystigen, ødselt; - cum libidinosis luxuriose vivere, Cic. Coel. 6; - compar., ∾ epulari, Nep.; superl., ∾ bibere, Augustin.

luxŭrĭōsus, 3, [luxuria]; I) „egenl.": altfor yppig el. frodig i Væxten, frumenta, Cic., vitis, Colum.; cf. Ovid. Fast. 1, 690: (seges ne) Divitiis pereat luxuriosa suis; — II) „fig."; A) udsvævende, overmodig; - patribus nimis luxuriosa fuit ea laetitia, Liv. 2, 21; Divitiis alitur luxuriosus amor, Ovid. Rem. 746; — B) udsvævende, umaadelig, vellystig, vid. Cic. Fin. 2, 7, o. Nep. Alcib. 1; - nihil esse luxuriosius, nihil libidinosius (illo homine), Cic. Pis. 27; ∾ convivium, Justin., otium (som tilbringes i Nydelser), Sall. Jug. 100; oppida Asiae luxuriosissima, Memmius ap. Serv. ad Virg. Aen. 1, 165.

1. luxus, 3, λοξός: forvreden, pes, Sall. frgm. ap. Prob.; - ogs. absol.: ad luxa et fracta (utile emplastrum), Marc. Emp.; df. — 2. luxus, us, m.: hvad der forstyrrer god Skik og Orden; df. I) „egenl.": Forvridning af et Lem, Appul.; ad luxum aut ad fracturam alligare, Cato; — II) „fig."; A) „overf.": glimrende Pragt el. Rigdom el. Overflod; - ∾ regalis, Virg. Aen. 1, 637, regificus, ibd. 6, 604; men Tac. Ann. 16, 18: habebaturque non ganeo et profligator ··· sed erudito luxu; — B) „ment." o. „ethisk"; a) „alm.": Kaadhed, Frækhed, Vilkaarlighed; - (delictum) onerabant ministri avaritia et luxu, Tac. Hist. 4, 14; — b) „bes.": Umaadelighed el. Ødselhed i Levemaade, navnl. i Mad og Drikke, i Klædedragt og Bopæl, osv.; ogs. Liderlighed, Udsvævelse; - luxu atque desidia corrupta civitas, Sall. Catil. 57; cf. id. Jug. 2; men ibd. 6: non se luxu (dat. f. luxui) ··· corrumpendum dedit; - in vino ac luxu, Cic.; adolescens luxu perditus, Ter.; - „poet." ogs. in pl.; Nondum translatos Romana in saecula luxus, Lucan. 10, 109; cf. Sil. 11, 402.

Lўaeus, i, m., Λυαῖος: Løseren, Befrieren; Epithet til Vinguden Bacchus; vid. Ovid. Met. 4, 11; ogs. „poet." f. Bacchus, Virg. Aen. 4, 58, o. Ovid. Am. 3, 15, 17; — II) „overf.": Vinen; - dulci Lyaeo solvere curam, Hor. Epod. 9, 38; cf. id. Od. 1, 7, 22, o. id. ibd. 3, 21, 16; — b) ogs. adject.; Regales inter mensas laticemque Lyaeum, (under Vinen), Virg. Aen. 2, 686.

Lўcaeus, i, m., (sc. mons), Λυκαῖος: Bierg i Arcadien, hvor Juppiter og Pan dyrkedes, (som Hiordernes Beskyttere imod dets Ulve el. λύκοι); vid. Plin. 4, 10, o. Virg. Ecl. 10, 15; - ogs. om Faunus heder det, Ovid. Fast. 2, 424: Faunus in Arcadia nomen Lycaeus habet; — B) df. Lўcaeus, 3, nemus, Ovid. Met. 8, 317; Panos de more Lycaei, Virg. Aen. 8, 344; Juppiter Lycaeus, vid. Plin. l. c.

Lўcambes, ae, m.: en Thebaner, hængte sig i Fortvivlelse over de bidende Jamber, hvormed Digteren Archilochus hævnede sig paa hans Troløshed; - vid. Hor. Epod. 6, 13, o. id. Ep. 1, 19, 30; — B) df. Lўcambēus, 3, sanguis, Ovid. Ib. 52, o. Martial. 7, 11.

1. Lўcāon, ŏnis, m.: Konge i Arcadien, Fader til Callisto; om hans Handeler og endelige Forvandling til en Ulv, vid. Ovid. Met. 1, 198 flgd.; — B) df. 1) Lўcāŏnĭus, 3: lycaonisk, mensa, Ovid. Ib. 433, (hvorved L. bevertede Guderne med Menneskekiød); vid. Ovid. Met. l. c.: - ∾ parens, ibd. 2, 496: den ovennævnte Callisto, som Moder til Areas; - ogs. heder hun, efterat være forvandlet til Stiernebillede: ∾ Ar-

ctos, id. Fast.3,793; - hvf. atter ∾ axis, id. Trist. 3,2,2, s. Septentrio el. Norden, (hvorneml. Arctos viser sig); — 2) Lўcāŏnis, ĭdis, f.: den ovennævnte Datter af Lycaon, Ovid. Fast. 2, 173, o. Catull. 66, 66. — 2. Lўcāon, ŏnis, m., ved sin Moder Callisto: Datterson af d. ældre Lycaon, sædv. Arcas; men som Stiernebillede: = Arctophylax, Ovid. Fast. 6, 235. — 3. Lўcāon, ŏnis, m., pl. Lycaones, s. und. Lycaonia. — 4. lўcāon, ŏnis, m.: Dyr af Ulveslægten, i Æthiopien, Mela 3,9, i Indien, Plin. 8, 52.

Lўcāŏnĭa, ae, f.: Landskab i Lilleasien, imellem Cilicien, Cappadocien og Pisidien, Liv., Cic. Att. 5,15, Plin. 5, 25; — B) df. 1) Lўcāŏnĭus, 3: af el. fra Lycaonien, Virg. Aen. 10, 749; — 2) subst. Lўcāon, ŏnis, m., pl. Lycaones, um: Indvaanerne af Lycaonien, Mela 1,2, o. Plin. 5, 29. — Lўcāŏnis, ĭdis, f., s. und. 1.Lycaon. — Lўcāŏnĭus, 3, s. und. 1.Lycaon, o. und. Lycaonia.

Lўcēum, (-ium), i, n., *Λυκεῖον*: Gymnasium ved Athenen, hvor Aristoteles underviste, Cic. d. Or. 1, 21, o. id. Div. 1, 13; s. ogs. Liv. 31, 24, Cic. Acad. 1, 4, o. Gell. 18, 5; — not.: Lyceum hed derefter: en Del af Cicero's Gymnasium paa hans Tusculum, vid. Cic. Divin. 1, 5; ogs. K. Hadrians Villa ved Tibur havde et Lyceum, Spart. Hadr. 27.

lychnĭcus, 3, *λυχνικός* (lysende), lapis, Hygin.: = lychnites. — lychnis, ĭdis, f., *λυχνίς*, (lysende); I) adj.; puellae lychnides, (med Lamper), Fulgent.; — II) subst.; A) sc. gemma: etslags ildfarvet Ædelsten, Plin. 37, 29; — B) sc. herba: etslags Rose med ildfarvet Blomst, id. 21, 10. — lychnītes, ae, m., *λυχνίτης* (lysende), lapis: etslags hvidt Marmor paa Øen Paros, efter Varr. ap. Plin. 36, 4: fordi den brødes ved Skin af Lamper. — lychnītis, itĭdis, f., *λυχνῖτις* (lysende), sc. herba: Plante til Lampeveger, Plin. 25, 74. — lychnŏbĭus, i, m., *λυχνόβιος*: der lever ved Lampen; alts. der giør Nat til Dag, Senec. Ep. 122. — lychnūchus, i, m., *λυχνοῦχος*: som holder el. bærer Lyset, en Lysestage, Cic., Suet.; ∾ pensiles in delubris, Plin. — lychnus, i, m., *λύχνος*: Løgte, Lampe, Fakkel, odl.; lux lychnorum, s. und. lux; lychni pendentes, Lucr.; cf. Virg. Aen. 1, 726.

Lўcĭa, ae, f., *Λυκία*: Lycien, Landskab i Lilleasien, imellem Carien og Pamphylien; vid. Mela 1, 2 o. 15, o. Plin. 5, 27; heder Chimaerifera, Ovid. Met. 6, 339, efter d. ildsprudende Bierg Chimæra; har efter Mela 1, 15, sit Navn efter K. Pandions Søn, Lycus; — B) df. 1) adj., Lўcĭus, 3: lycisk, hasta, Ovid. Her. 1, 19, (i. e. Sarpedonis, Lyciae regis); ∾ catervae, (hans Tropper for Troja), Hor. Od. 1, 8, 16; - bes. vare Lycierne vakkre Bueskytter, hvortil mærkes: ∾ cornu, Virg. 11, 773; ∾ sagittae, o. ∾ pharetra, id.; — b) Lycius deus, Prop. 3, 1, 38, i. e. Apollo, som i Byen Patara havde et Orakel, hvorom Lyciae sortes, Virg. Aen. 4, 346; — 2) subst.; a) Lycii, orum: Indvaanerne af Lycien, Liv., Virg., Cic. Div. 1, 15, oftere; — b) Lycium, i, n., (sc. medicamentum): Lægemiddel af en lycisk Tornart, beskrives Plin. 24, 76 o. 77.

Lўcimnĭus, 3, stagna, Stat., i Nærheden af Borgen Lycimna i Argolis. — Lycisca, ae, (-sce, es), f., [*λύκος*, i. e. lupus]; I) Navnet paa en Hund, Virg.; — II) Navnet paa en Glædespige, Juvenal. — Lўcĭum, i, n., s. und. Lyceum. — Lўcĭus, 3, s. und. Lycia.

Lўcŏmēdes, is, m.: Konge paa Scyros, ved hvis Datter Deidamia Achilles blev Fader til Pyrrhus el. Neoptolemus, Stat. Achill. 1, 202; cf. Cic. Lael. 20, (hvor Neoptolemus er forvexlet med Achilles). — lycophos, ŏtis, n., *λυκόφως*: Morgendæmringen, Macrob. Sat. 1, 17. — Lўcŏphron, ŏnis, m., *Λυκόφρων*: alexandrisk Grammatiker og Tragoediedigter, fra Chalcis paa Euboea; heder af sin Dunkelhed: ater, Stat. Silv. 5,3, s. ogs. und. Cassandra. — lўcophthalmos, i, m., *λυκόφθαλμος*, (Ulveøie), etslags Ædelsten, Plin. 37, 72. — lўcopsis, is, f., *λύκοψις*, (Ulveansigt), etslags Plante, der ligner Oxetunge el. anchusa, Plin. 27, 73.

Lўcōrĭas, ădis, f.: Navnet paa en Havnymphe, Virg. Ge. 4, 339. — Lўcōris, ĭdis, f.: Navnet paa en frigiven Pige, der blev elsket af Digteren Gallus, sild. af Triumviren Antonius; heder ogs. Cytheris; vid. Virg. Ecl. 10, Ovid. A. A. 3, 537, o. Propert. 2, 25, 91. — Lўcormas, ae, m.: Flod i Ætolien, Ovid. Met. 2, 245. — lўcos, i, m., *λύκος* (en Ulv); df. Plin. 30, 17: etslags Edderkop. — Lyctus, (-os), i, f.: By paa Øen Creta, Plin. 4, 20; — B) df Lyctĭus, 3: lyctisk el. cretensisk, Idomeneus, Virg., classis, Ovid.

Lўcurgēus, 3, o. Lycurgides, ae, m., s. und. flgd. — Lўcurgus, i, m., *Λυκοῦργος*: Navnet paa flere historiske og mythiske Personer, iblandt hvilke her mærkes; 1) Sparta's berømte Lovgiver, hvis Levnetsbeskrivelse af Plutarchus vi have; s. ogs. Cic. Off. 2, 22, o. Justin. 3, 2 flgd.; — 2) en Taler i Athenen, samtidig med Demosthenes; vid. Cic. Brut. 34; — b) df. Lycurgēus, 3, (stræng), vid. Cic. Att. 1, 13; — 3) en Konge i Nemea, Søn af Pheres og Fader til Archemorus, vid. Stat. Theb. 5, 39; — 4) en Konge i Thracien, som af Bacchus blev straffet med Raseri; vid. Ovid. Met. 4, 22, ogs. id. Trist. 5, 3, 39; s. ogs. und. Dryas; — 5) en Arcadier, Søn af Aleus, og Fader til Ancaeus; — b) df. Lўcurgĭdes, ae, m., (i. e. Ancaeus, Lycurgi filius), Ovid. Ib. 505.

1. Lўcus, (-os), i, m., *Λύκος*: Navnet paa flere Personer, iblandt hvilke her mærkes; 1) en Konge i Theben, hvis første Gemalinde Antiopa, Datter af K. Nycteus, ved Juppiter blev Moder til Amphion o. Zethus, der ombragte K. Lycos tilligem. hans anden Gemalinde, den grusomme Dirce; s. ogs. und. Antiopa; — 2) en Søn af K. Pandion i Athenen, blev Konge i Lycien, som efter ham har sit Navn; vid. Mela 1, 15; — 3) en Historieskriver af Rhegium, Adoptivfader af Digteren Lycophron, Plin. 31, 19. — 2. Lўcus, i, m., *Λύκος*: Navnet paa flere Floder, navnl. ogs. paa en Flod i Storphrygien ved Laodicea, Plin., Ovid.; ligel. paa en Flod i Bithynien, Plin., i Mysien, id., osv., — not.: ogs. er Lycus: Navnet paa en By i d. græske Illyrien, Liv. 32, 9.

Lўdĭa, ae, f.: Landskab i Lilleasien, imellem Jonien, Mysien, Phrygien og Carien, (fordum Maeonia); giennemstrømmedes af den bugtede Mæander, og havde Hovedstaden Sardes ved Foden af Bierget Tmolus, hvf. den gyldne Pactolus udstrømmede; vid. Plin. 5, 30, ogs. Liv. 38, 39; — not.: fordi Etrurierne nedstammede fra Lydien, vid. Plin. 3, 8, saa findes Lydia ogs. „poet." f. Etruria, Rutil. It. 1, 596; — B) df. 1) Lўdĭus, 3; a) lydisk, haruspex, Cic., moduli, (genus mucises querulae, Appul.), Plin., tibiae, Hor. Od. 1, 15, 30; ∾ lapis: Probersten, ogs. Slibesten, (disse fandtes neml. først i Bierget Tmolus), Plin. 33, 43; ∾ aurifer amnis, Tibull. 3, 3, 29, i. e. Pactolus; ∾ mitra, (etslags Hovedtøi el. Turban for Fruentimmer, ogs. for qvindagtige Mandfolk), Propert., Virg. Aen. 4, 216; — b) etrurisk, (fordi neml. Etrurierne skulde nedstamme fra Lydien, s. ovens.; s. ogs. Tac. Ann. 4, 55, o. Virg. Aen. 8, 479); - ∾ Thybris, Virg. Aen. 2, 780; ∾ ripa, (Tiberens høire el. etruriske Bred), Stat.; men ∾ stagna, (Trasimenersøen), Sil.; men ∾ undae, Catull. 31, 13, (de lacu Benaci, hvorved en etrurisk-lydisk Coloni havde nedsat sig); — not.: Lydius cothurnus, Ovid. Am. 3, 1, 14, enten lydisk, (man tillagde neml. Lydierne Opfindelsen af Spil og Leg), el. etrurisk, (fordi Romernes ludii el. lydii hentedes fra Etrurien); — 2) Lўdus, 3, ligesom Lydius; a) lydisk, puella, Ovid. Fast. 2, 356, (i. e.

Omphale); ∾ urbes, o. ∾ agri, id.; - ogſ. subst. Lydus: en Lydier, Cic. Flacc. 27; - pl. Lydi, orum: Lydierne el. Indvaanerne i Lydien, Mela 1, 2, Liv. 37, 40; — b) „poet." ogſ.: etruriſk, ora, Sil. 9, 190; - dſ. subst., Lydorum manus, Virg. Aen. 9, 11, (i. e. Tuscorum copiae); men Plaut. Curc. 1, 2, 63: Lydi barbari, (i. e. ludii, Acteurer el. Danſere fra Etrurien); — not.: Lydion, (*Λύδιον*, ſ. Lydium), genus laterum, en Teglſtenart, vid. Plin. 35, 49, Hard. — Lȳdĭus, 3, o. Lȳdus, 3, ſ. und. Lydia.

lygdĭnus lapis, *λύγδινος λίθος*: blendende hvidt Marmor paa Øen Paros; vid. Plin. 36, 13, ſ. ogſ. und. flgd. — lygdos, i, f., *ἡ λύγδος*, ligeſom frgd.: det hvideſte pariſke Marmor; vid. Martial. 6, 13 o. 42. — lȳgos, i, f., *λύγος*, i. e. vitis: en Vidieart, (germ. Keuſchbaum el. Keuſchlamm), Plin. 24, 38.

lympha, ae, f., [efter Doederl. beſl. m. limpidus, libare, *λείβειν*]; ſædv. „poet.": Vand, putealis, Lucr., fluvialis, Virg.; cf. Hor. Od. 3, 13, 16: ∾ loquaces etc.; men Catull. 27, 5, med Lune: lymphae, Vini pernicies! men Hor. Sat. 1, 5, 98: lymphis Iratis exstructa (urbs, rimel.: ſom er udſat for Overſvømmelſe, el. med ſlet el. lidet Vand, vid. Schol. Cruqu. ibd.); — B) dſ. „overf."; a) lympha, ſom Saft el. Salve el. Mixtur, vid. Virg. Aen. 12, 430; — b) lympha intercus, ligeſom aqua intercus: Vatterſot, Seren. Samm.; — II) ogſ. perſonificeret ſom Guddom, Varr. R. R., in.: nec non etiam precor Lympham ··· quoniam etc.

*lymphācēus, 3: klar ſom Vand, klar ſom Kryſtal, Capella; o. — lymphātĭcus, 3; oprdl. ligeſom *ὑδροφόβος*: ſom har Vandſkræk; - medetur (hellebŏrum) lymphaticis etc., Plin. 25, 25; ∾ metus (pl.), Senec. Ep. 13, rimel. Vandſkræk; - ligel. subst., lymphaticum, i, n., Plaut. Poen. 1, 2, 132, ſ. morbus lymphaticus el. Vandſkræk; — II) „alm." o. „overf.": forfærdet, affindig, odl.; - ∾ pavor, Liv. 10, 28, (ligeſom paniſk Skræk, el. overvældende Skræk); - men comiſk: ∾ nummi, (ſom man iler at forøde); — [lympha]. — lymphātĭo, onis, f., [lympho]: Vandſkræk el. Affindighed, Plin. 37, 15. — 1. lymphatus, 3: partic. o. adj. af lympho. — 2. lymphātus, us, m., [lympho]: = lymphatio, Plin. 37, 54.

lympho, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [lympha]: bedøver, giør forſtyrret el. affindig; - lymphaverat urbem (deus), Val. Fl.; ogſ. absol., lymphante deo, Stat.; men pass.: hac herba pota lymphari homines, Plin. 24, 102; — II) dſ. partic. lymphatus, 3, ofte ſom adj., ſ. lymphaticus: affindig, raſende; - lymphati et attoniti, Liv. 7, 17; cf. Virg. Aen. 7, 377; ∾ pectora, Ovid. Met. 11, 3; ogſ. c. abl.: lymphatis pavore animis (militum), Tac.; men Hor. Od. 1, 37, 14: Mentemque lymphatam Mareotico (vino); — not.: animus lymphans, (ſ. lymphatus), Plin. 27, 83; ligel. religiose lymphantes, (ſ. lymphati), Appul. — lymphor, oris, m, forel. Biform af lympha, Lucil. ap. Non.

Lyncestae, arum, m., etc., ſ. und. 2.Lyncus. — Lynceus, (disyll.), ĕi el. ĕos, m., *Λυγκεύς*: Navnet paa flere mythiſke Perſoner, hvoraf her mærkes; I) Lynceus fra Meſſenien, Broder af Idas, og Søn af Aphareus, var en af Argonauterne, derhos ſaa ſkarpſynet, at han ſaae endog de Ting, ſom ere ſkiulte i Jorden; - vid. Plin. 2, 15, o. Hor. Ep. 1, 1, 28; - hvorledes han fældede Caſtor, men ſelv blev fældet af Pollux, vid. Ovid. Fast. 5, 711, o. Prop. 2, 25, 9 flgd.; — B) dſ. 1) Lyncēus, 3, ensis, (hans Sværd), Ovid. l. c. 709; — b) „overf.": ſkarpſynet el. ſkarpſeende; - quis est tam Lynceus, qui etc.? Cic. Fam. 9, 2; cf. Hor. Sat. 1, 2, 90; — 2) Lyncides, ae, m.: Efterkommer af Lynceus, Ovid. Met. 5, 99, oftere; — II) en Søn af K. Ægyptus, hvem hans Gemalinde Hypermneſtra reddede fra Døden; vid. Ovid. Her. 14, o. Hygin. Fab. 273; — III) en Søn af Theſtius, og Broder af Althæa, faldt for Meleager, Hygin. Fab. 173 flgd.

lyncūrĭon, (-um), i, n., *λυγκούριον*: Losſtenen, vid. Plin. 8, 57, o. id. 37, 12 o. 13; rimel. Hyacinthen. — 1. Lyncus, i, m.: en Konge i Scythien, blev forvandlet til en Los; vid. Ovid. Met. 5, 650 flgd. — 2. Lyncus, i, f.: By i Macedonien, Liv. 26, 25; — B) dſ. Lyncestae, arum, m.: Indvaanerne af denne By og dens Omegn; vid. Plin. 4, 17, o. Liv. 45, 30; — 2) dſ. atter; a) Lyncestis, ĭdis, f.: lynceſtiſk, aqua, etſlags Sundhedsbrønd i denne Egn, Plin. 2, 16; — b) Lyncestius, 3, o. Lyncestus, 3: lynceſtiſk, amnis, Ovid. Met. 15, 329, fons, Vitruv. 8, 3.

lynx, cis, c., *λύγξ*: Losſen; - (lynces) clarissime omnium quadrupedum cernunt, Plin. 28, 32; lynces Bacchi variae, (ſom ſpændte for hans Vogn), Virg. Ge. 3, 264; cf. Ovid. Met. 4, 25, o. Prop. 3, 15, 8; timidos agitare lyncas, Hor. Od. 2, 13, 40; — b) „poet." ogſ.: Losſens Skind el. en Pels deraf, Stat.

lȳra, ae, f., *λύρα*: Lyren, en Strængeleg, der lignede Citharen; vid. Ovid. Fast. 5, 106; - Mercurius, (lyrae parens, el. Lyrens Opfinder, Hor. Od. 1, 10, 6), forærede den til Apollo, hvſ. Ovid. Rem. 705: Phoebus adest; sonuere lyrae; - navnl. tillægges Lyren Sangdigterne og Odedigterne, ſom deraf hede Lyrici (el. lyriſke Digtere); — II) dſ. „overf."; A) den lyriſke Poeſi; - Non haec jocosae conveniunt lyrae, Hor. Od. 3, 3, 69; cf. ibd. 1, 6, 10; men Pindaricae fidicen ·· lyrae, Ovid. Pont. 4, 16, 28, (en lyriſk Digter); Aeoliae Lesbis amica lyrae (Sappho), id. Am. 2, 18, 26; — B) ifølge Geſtaltens Lighed: Stiernebilledet Lyren, Ovid. Fast. 1, 315, Varr., Hygin.

Lyrcēus, (-ius), i, m.: Kilde i Argolis, hvſ. Inachus har ſit Udſpring, Stat. Theb. 4, 711; — B) dſ. 1) Lyrcēĭus, 3, tellus, Val. Fl.; — 2) Lyrcēus, (-aeus), 3, arva, Ovid. Met. 1, 598.

lȳrĭcen, ĭnis, m., [lyra, cano]: ſom ſpiller paa en Lyre, Auson. — lȳrĭcus, 3, *λυρικός*: lyriſk, modi, soni, Ovid.; men ∾ senex, id. Trist. 2, 364, (i. e. Anacreon); - lyrici, (sc. poëtae), Quintil.; lyricorum carmina, id.; ogſ. absol. lyrica, (sc. carmina), vid. Plin. Ep. 7, 17: Lyrica non lectorem, sed chorum et lyram poscunt; men paa Græſk, Cic. Orat. 55. — lȳristes, ae, m., *λυριστής*: Lyreſpiller, Plin. Ep. 1, 15.

Lyrnēsus, (-essus, -os), i, f.: By i Myſien el. Troas, hvor Briſeis var født; vid. Plin. 5, 32; — B) dſ. 1) Lyrnēsis, (-essis), ĭdis, f., sc. puella: den ovennævnte Briſeis, (ogſ. Hippodamia), Achilles's Elſkede, Ovid. Trist. 4, 1, 15, o. id. A. A. 2, 403; — 2) Lyrnēsĭus, (-essius), 3: lyrneſiſk, moenia, id. Her. 3, 45, (d. e. Byen Lyrneſſus). — lyron, i, n., *λύρον*: en Benævnelſe paa Væxten alisma, Plin. 25, 77.

Lȳsander, dri, m., *Λύσανδρος*: ſpartanſk Feltherre, hvis Levnetsbeſkrivelſer af Nepos og af Plutarchus endnu haves; omtales ogſ. Cic. Off. 1, 22 o. 30; — not.: om en ſpartanſk Ephor af dette Navn, ſom levede omtr. 100 Aar ſildigere, vid. Cic. l. c. 2, 23. — lȳsas, antis, f.: en Benævnelſe paa Væxten artemisia, Appul.

Lȳsĭas, ae, m.: berømt Taler i Athenen; vid. Cic. Brut. 9 o. 85, oftere, ogſ. Quintil. 10, 1, 78; — B) dſ. Lȳsĭăcus, 3: ſom egner en L., gracilitas, Quintil. — 1. lysimachia, ae, f.: etſlags Plante, Plin. 25, 35; (lysimachia vulgaris L.). — 1. Lȳsĭmăchia, ae, f., etc., ſ. und. 2.Lysimachus. — 1. lysimachus, i, m., *λυσίμαχος*: etſlags Ædelſten, Plin. 37, 62. — 2. Lȳsĭmăchus, i, m., *Λυσίμαχος*; - den berømteſte af dette Navn er Al. d. Stores Staldmeſter, der blev

Konge i Thracien; vid. Justin. 17, ab in., Cic. Tusc. 1, 43, o. ibd. 5, 40; — B) df. Lȳsĭmăchīa, ae, f.: en af ham anlagt By paa d. thraciske Chersonesos, i Nærheden af Isthmos, Mela 2, 2, Plin. 4, 18, Justin. l. c., Liv.; — b) df. Lȳsĭmăchienses, ium: Indvaanerne deraf, Liv. 33, 38.

Lȳsippus, i, m.: berømt Billedhugger og Billedstøber af Sicyon; om ham s. Plin. 7, 38, o. id. 34, 17; - ad veritatem ··· accessisse optime affirmant, Quintil.; cf. Hor. Ep. 2, 1, 249, o. Cic. Fam. 5, 12. — 1. lȳsis, is, f., λύσις, om Tømmeret i en Bygning: Opløsning, odl., Vitruv. 6, 11; — II) som Ornament: etslags Fordybning, (germ. die Kehlleiste), id. 3, 3. — 2. Lȳsis, idis, m.: pythagoreisk Philosoph af Tarent, Lærer for Epaminondas, Nep. Ep. 2; cf. Cic. d. Or. 3, 34.

lytrōtes, ae, m., λυτρωτής, (Udløseren): en af de valentinske Aeoner. — lytrum, (-on), i, n., λύτρον: Løsepenge; df. Hectoris Lytra: en Tragoedie af Ennius; vid. Fest. s. v. redhostire, p. 270, (Müll.). — lytta, ae, f., λύττα el. λύσσα, (i. e. rabies canum), efter Plin. 29, 32: vermiculus in lingua canum, quo exempto, etc.

M.

M, m, det tolvte Bogstav i d. latinske Alphabet, svarende til Grækernes *M*; — herom er at mærke; A) i Ordets Begyndelse el. som Anlyd kan „m" ikke paa Græskens Vis umiddelbart forbindes m. „n"; hvf. *μνᾶ* bliver til mina; — b) derimod kan „m" i Latinen (men ikke i Græsken) staae som Udlyd el. i Ordets Ende, dog med en saa svag Udtale, at det endog i Vers (ved Ecthlipsis) tilligem. d. frgd. Vocal aldeles ikke høres, naar d. flgd. Ord begynder med en Vocal; altf. læses Multum ille i Vers, som Mult ille; vid. Quintil. 9, 4, 40, Priscian., o. A.; - af denne svækkede Udtale forklares ogs. Formen attinge, (f. attingam), f. und. Bogstavet „E"; ligel. coëo f. comeo, vendo f. venum do, donec f. donicum, animadverto f. animum adverto, osv.; — B) „m" ombyttes hyppigen m. „n"; saal. eundem (f. eumdem), quendam (f. quemdam), etc.; - omvendt indtræder „m" f. „n" foran Læbebogstaverne; saal. imbellis, impar, immanis, (f. inbellis, etc.); — C) som Abbreviatur staaer M. f. Marcus, M'. f. Manius; - men M. f. mille, er fordærvet af CIↃ.

Măcărēis, īdis o. ĭdos, f., *Μακαρηΐς*, Isse: Datter af Macareus; vid. Ovid. Met. 6, 124. — Măcăreus, (trisyll.), ĕi o. ĕos: Søn af Aeolus; vid. Ovid. Her. 11, o. id. Ib. 562; — not.: ogs. en Ledsager af Aeneas, (tidligere af Ulysses); s. Ovid. Met. 14, 159, oftere. — macariotes, etis, f., *μακαριότης*, (d. e. Lyksalighed): en af valentinske Aeoner, Tertull. — maccus, i, m., [*μακκοάω*]; I) en Harleqvin i Atellanspillene, Diomed.; — II) „overf.": enfoldigt el. taabeligt Menneske, Appul.

1. Măcĕdo, ŏnis; pl. Măcĕdŏnes, um, *Μακεδόνες*: Macedonierne; - Macedonum exercitus, Nep., legio, Liv.; - Macedo Alexander, Cic.; men ∾ vir, Hor. Od. 3, 16, 14, (i. e. Philippus); ogs. absol. Macedon, Lucan. 8, 694, i. e. Alexander; - ogs. adj.: Macedones milites, Nep.; — not. a: robur Macedonum, Liv. 36, 18: rimel. en Vaabenart; — not. b: Hyrcani Macedones, Tac. Ann. 2, 47, Plin. 5, 31: rimel. en Coloni i Lydien, bestaaende af begge Folkeslag. — 2. Măcĕdo, ŏnis, m.: Navnet paa en Aagerkarl, efter hvem er benævnt: senatus consultum Macedonianum: ne cui, qui filio familias mutuam pecuniam dedisset, post mortem parentis ejus actio petitioque daretur, Dig.

Măcĕdŏnĭa, ae, f., *Μακεδονία*: en Del af Grækenland, el. Landskabet imellem Thessalien og Thracien, fra d. ægæiske Hav til d. joniske; - vid. Mela 1, 3, Plin. 4, 17, Liv. 9, 18, o. A.; — B) df. 1) Măcĕdŏnĭcus, 3: macedonisk, miles, Plaut., mare, (en Del af Aegaerhavet, Plin. 1, 18; — not.: Tilnavnet Macedonicus antog Qu. Caecilius Metellus efter Macedoniens Forvandling til romersk Provinds, a. u. c. 500; vid. Vell. 1, 11, o. Plin. 7, 45; — 2) Măcĕdŏniensis, e: = frgd., vir, Plaut. Pseud. 4, 4, 4; — 3) Măcĕdŏnĭus, 3: = frgd., miles, Plaut., colonia, Justin. 11, 11; (men Ovid. Met. 12, 466, findes Macēd-, for Verſets Skyld). — Macedonianus, 3, s. und. 2. Macedo. — Macedonicus, etc., s. und. Macedonia.

măcellārius, 3: hørende til Udsalget af Kiød og af andre Levnetsmidler, taberna, Val. Max. 3, 4, 4; — II) df. subst. macellarius, i, m.: der handler med Kiød og andre Victualier, Slagter el. Høker, Varro, Sueton. Caes. 26, oftere; o. — Măcellinus, i, m., (Slagteren), kaldtes K. Opilius Macrinus; vid. Capitolin. Macrin. 13; — [af flgd.].

măcellum, i, n., [rimel. besl. m. *μάχαιρα*]; Sted el. Torv (i Rom), hvor Kiød og andre Spisevarer vare til Salg; - vid. Plaut. Aul. 2, 8, 3; men annonam in macello cariorem fore, Cic. Div. 2, 17; ∾ cetariorum, Varr.; - coquos ex macello conducere, Plin.; — II) „overf.": Madvarer el. Victualier, Manil. 5, 371; ex horto plebi macellum, Plin. 19, 19; men Hor. Ep. 1, 15, 31: Pernicies ··· macelli, (comisk om en Slughals el. Fraaser); cf. Cic. Fin. 2, 15. — 1. măcellus, i, m., Biform af frgd., Martial. 10, 96. — 2. măcellus, 3, demin. af macer: noget mager, homo, Lucil. ap. Non.

măcĕo, ēre, v. n.: at være mager; ita (ille) curā macet, Plaut. Aul. 3, 6, 28; af — 1. măcer, cra, crum, [*μακρός*, i. e. longus]: mager, taurus, Virg., ostrea, Gell.; cf. Hor. Ep. 1, 7, 33; men om Forbindelsen hominem macrum, vid. Quintil. 6, 3, 58; men in macerrimis corporis partibus, Senec. Ep. 78; — B) ofte ogs. om Jorden og om Værterne; - solum exile et macrum, Cic.; - compar., ∾ ager, Varr.; superl., ∾ stirpes, Colum.; — II) „overf.": tynd, liden; ∾ libellus, vid. Martial. 2, 6; men Hor. Ep. 2, 1, 180: si me Palma negata macrum ··· reducit, (ærgrer mig mager); — not.: Macri Campi, s. und. Macra. — 2. Măcer, cri: romersk Tilnavn; saal. Aemilius Macer, Digter og Ven af Virgilius o. Ovidius; vid. Ovid. Trist. 4, 10, 43; - ogs. Licinius Macer, en Historieskriver, anføres af Cic. o. Liv.

*măcĕrātĭo, onis, f.: Opløsning (i Vand, calcis), Vitruv.; — II) Forraadnelse, viscerum, Arnob.; o. — măcĕresco, ĕre, v. inch. n.: at opløses el. opblødes (i Vand), Cato; — [macero]. — măcĕrĭa, ae, f., [besl. m. *μάκελος, μάκελλον*]: Gierde el. Indhegning, navnl. om en Have el. Vingaard, Cato, Varro; ligel. hanc in horto maceriam etc., Ter. Ad. 5, 7, 10; - ogs. et opkastet Brystværn, Caes. B. G. 7, 69. — 1. măcĕrĭes, ei, f., eftercl. Biform af frgd.,

Prudent. — 2. mācĕrĭes, ēi, f., [macer, macies]: Sorg, Kummer, Afran. ap. Non.

mācĕro, avi, atum, 1, v. a., [rimel. en anden Form af maceo]; I) „egenl.": giør myg el. blød, opbløder el. udbløder; - ∾ vimina et virgas in piscina, Colum.; men ∾ glebas calcis, (udlæske), Vitruv.; ∾ aliquid sale (salte), fumo (røge), Plin.; ogs. ∾ in aceto, ogs. ex aceto, (opløse deri), id.; ogs. absol.: salsamenta haec fac macerentur probe, Ter. Ad. 3, 3, 27; — II) „fig.": svækker, afkræfter, plager; A) legemligen; - multos iste morbus macerat homines, Plaut.; ∾ aliquem fame, Liv. 26, 13; cf. Flor. 2, 6; men muscus macerat crura vitium situ et veterno, Colum.; — B) aandigen; - cur me macero? Ter. Andr. 5, 3, 15; quae vos ··· desiderio macerent, Liv. 5, 54; cf. Lucr. 3, 72: Macerat invidia, m. acc. c. inf.; - ogs. medial: maceror, quod (fordi), Ovid. Her. 2, 125; macerari aliqua, (være forelsket deri), Calpurn.; ogs. ex desiderio maceror, Afran. ap. Charis.; cf. Hor. Od. 1, 13, 8.

Maces, s. und. Macetes. — mācesco, ĕre, v. n., inch. af maceo: at blive maver; om Dyrene, om Jorden og Væxterne; - macescentes boves melius concipere, Varr.; ∾ arva segetibus (hordei), Colum.; - ogs. „fig.": ego tuo maerore maceror, Macesco ··· miser, Plaut. Capt. 1, 2, 30. — Mācĕtae, arum (etr. um): = Macedones, Gell., Sil., Stat. — Mācĕtes, um, m.: Folk i Nærheden af Syrterne, Sil.; sing. Maces, id.

măchaera, ae, f., μάχαιρα: Sabel el. Sværd; - ni hebes machaera foret, Plaut. Mil. gl. 1, 1, 53; carnificem cum machaera etc., Suet. Claud. 15. — măchaerion, i, n., μαχαίριον: liden Sabel, Plaut. Rud. 2, 2, 9. — măchaerŏphŏrus, i, m., μαχαιροφόρος: Sværddrager, Drabant, Cic. Qu. Fr. 2, 10.

Măchāon, ŏnis, m., Μαχάων: Søn af Æsculapius, berømt Læge og Saarlæge, ogs. en af Heltene for Troja, Cels. praef.; Tarda Philoctetae sanavit crura Machaon, Prop. 2, 1, 61; - ogs. „poet.": enhver Læge; hvf. in pl.: dimitte Machaonas omnes, Martial. 2, 16; — df. Măchāŏnius, 3: machaonisk; Ille Machaonia vix ope sanus erit, Ovid. Rem. 546; - ogs. Măchāŏnĭcus, 3, ars, Sidon.

măchilla, ae, f.: dem. af flgd., Petron. Sat. 74, inc. — măchĭna, ae, f., μηχανή; I) „egenl."; A) „alm.": Maskine, d. e. ethvert kunstigen sammensat Værk el. Arbeide; navnl. ogs. Værktøi el. Indretning til Opnaaelsen af en bestemt Hensigt; - moles et machina mundi, (Verdensbygningen), Lucr. 5, 96; cf. Plin. 36, 24, om Curio's Amphitheater; men Vitruv. 10, 1: machina est continens ex materia conjunctio, maximas ad onerum motus habens virtutes; cf. Cic. Verr. 1, 55, o. Hor. Ep. 2, 2, 73; men id. Od. 1, 4, 2: Valse el. Rulle til Skibsbrug; ∾ frumentaria, Kornmølle, Dig.; — B) „bes." ogs.; a) Maskine el. Stillads, hvorpaa Slaver udstilledes til Salg, sædv. catasta, Qu. Cic.; - ∾ aedificiorum, Bygningsstillads, Plin.; ligel. absol. machina, Dig.; - ogs. Malerstillads, (germ. Staffelei); hvf. Plin. 35, 37: pingere in machinis; — b) Krigsmaskine, navnl. det grovere Skyts, Sall. Jug. 24; men ∾ arietaria, Vitruv.; ogs. ∾ murales, Plin., Murbrækkere; cf. Liv. 1, 43; men Virg. Aen. 2, 46, bruges machina om den berygtede Træhest; — II) „fig.": kunstig Plan el. Forholdsregel for at bevirke noget; (dog sædv. sammenlignende el. alleg.); - hanc legem ··· tamquam machinam comparari, Cic. Agr. 2, 18; cf. Quintil. 11, 1, 44; - men quantas moveo machinas! Plaut.; aliquam machinabor machinam, unde etc., id. Bacch. 2, 2, 54.

măchĭnālis, e, [machina]: mechanisk, scientia, Plin. — măchĭnāmentum, i, n., [machinor]; men sædv. in pl.: Krigsmaskiner, Liv. 24, 34; cf. Tac. Hist. 4, 30; - ogs. Maskine til chirurgisk Brug, Cels., ogs. til Tortur, Senec. Ep. 24; — II) sild. ogs. „fig."; A) machinamenta: Sandseredskaberne, Appul.; — B) ∾ callida: Kunstgreb, Rænker, Cod. Theod. — măchĭnārius, 3, [machina]: hørende til en Maskine; - ∾ mola, (som dreies ved Hielp af en Maskine), Appul.; ∾ asinus, (som trækker i Møllen), Dig.; ∾ mensor, Landmaaler, ibd.; — II) subst. machinarius, i, m.: som arbeider paa en Stillads, ibd.

măchĭnātio, onis, f., [machinor]; I) „egenl."; A) „alm.": kunstig Indretning el. Mechanisme, hvorved noget sættes i Bevægelse; - machinationes plaustrorum, navicularum, Vitruv.; cf. Cic. N. D. 2, 38; — B) „bes." ogs., ligesom machina: Maskine til forskielligt Brug; saal. Krigsmaskine, Caes. B. G. 2, 30 o. 31; ogs. Maskine til Vandets Hævelse, Hirt. B. Al. 5, til Nedramning af Pæle, Caes. B. G. 4, 17; — II) „fig."; A) „overf.": data est quibusdam bestiis etiam machinatio quaedam et sollertia, (etslags Kunstinstinct), Cic. N. D. 2, 48; cf. id. ibd. 38; — 2) ogs. (abstr. pr. concr.), ligesom machina: en Maskine; - tantae altitudinis machinationes etc., Caes. B. G. 2, 21; cf. Liv. 37, 5; — B) „ment.": Kunstgreb el. Kunstmiddel i sit Slags, navnl. til at fremkalde en Stemning; - tamquam machinatione aliqua etc., Cic. d. Or. 2, 17; ogs. List el. Rænke, Dig.

*măchĭnātor, oris, m.: som udtænker og bygger Maskiner; en Mechanicus; - ∾ tormentorum bellicorum (Archimedes), Liv. 24, 34; - ogs. mechanisk Kunstner, Senec. Ep. 88; ogs. Architect el. Bygmester, Tac. Ann. 15, 42; — II) „fig."; A) ∾ rerum omnium (deus: alle Tings Skaber), Augustin.; — B) der listigen udtænker el. udfører noget; - ∾ hujus belli, Liv. 1, 28; cf. Cic. R. Am. 45; ogs. id. Agr. 1, 5, o. id. Catil. 3, 3; — df. fem. măchĭnātrix, icis, malorum facinorum, Senec. Med. 266; o. — măchĭnātus, us, m.: = machinatio; in abl. sing. o. „fig.": Anstiftelse, List el. Rænke, Appul., Sidon.; — [af flgd.].

*măchĭnor, atus sum, 1, v. dep. a.; I) „alm.": udtænker el. udfører et Kunstværk; - ita machinatus est Tritonem aereum, ut vento circumageretur, Vitruv. 1, 6; - df. kunstigen at udfinde el. tilveiebringe; ad usum orationis ··· quanta opera machinata natura sit, Cic. N. D. 2, 59; cf. id. d. Or. 3, 44; — II) „bes.": udtænker en List el. et Puds; navnl. ogs. udtænker ondt imod nogen; vid. Plaut. Bacch. 2, 2, 54, und. machina; - ∾ sibi (ipsi) nefariam pestem, Cic. N. D. 3, 26; ogs. ∾ pestem in aliquem, id. Catil. 1, 1; ogs. ∾ necem alicui, Liv. 1, 51; cf. Sall. Catil. 18; — not.: partic. machinatus, 3, ogs. som pass.; - cum machinato strepitu tonitruum, Sall. frgm. ap. Macrob.; (indicium) ab Autronio machinatum, Sall. Catil. 48; — măchĭnōsus, 3: kunstigen sammenføiet, navigium, Suet. Ner. 34; o. — măchĭnŭla, ae, f., demin.: liden Maskine, Paul. Nol.; — [machina].

Machlyes, um, m.: fabelagtigt Folk i Afrika; vid. Plin. 7, 2. — măcĭes, ēi, f., [maceo]: Maverhed, nærmest hos Mennesker og Dyr; df. ogs. om Jorden og Væxterne; - homo vegrandi macie horridus, Cic. Agr. 2, 34; cf. Virg. Aen. 3, 590, o. Hor. Od. 3, 27, 53; equi macie corrupti, Caes.; - in exili terra maciem soli diligentia vincere, Colum. 1, 4; seges macie deficit, Ovid. Fast. 1, 689; men ∾ aquarum, (Vandets Aftagen i Ebbetiden), Solin.; — II) „fig." o. „alleg." ogs. om Foredraget; - qui hace ossa et hanc maciem probant, Tac. Or. 21; df. — măcĭlentus, 3: maver; ∾ ore, Plaut.; ∾ malis, id.; o. — măcĭo, are, v. a.: gjør maver; df. „overf.": lader aftage; maciari imbribus, (om Vand; opp. crescere aestibus), Solin. 15.

macir, indecl. μάκερ: etslags rødlig Kryderbark fra Indien, Plin. 12, 16. — măcis, ĭdis, f.: etslags

fingeret Kryderi, Plaut. Pseud. 3, 2, 43. — măcor, ōris, m., [maceo]: Maverhed; (forel. f. macies); - Corpus meum tabe, maerore, macore senet, Pacuv. ap. Non.; (al. macrore m. f. Bem.).

Macra, ae, m.: Flod imellem Etrurien og Ligurien, (hod. Magra), Plin. 3, 7, o. Liv. 39, 32; — B) df. Campi Macri: den derom liggende Egn, id. 41, 18; — not.: Macra Come, *Μακρὰ Κώμη*: locrisk Landsby, paa Grændsen af Thessalien, id. 32, 13. — macresco, ĕre, v. n. inch., [macer]: bliver maver, Varr.; ∾ pecus, Colum.; - cf. Hor. Ep. 1, 2, 57. — Macri Campi, f. und. Macra. — Macris, idis, f., *Μακρίς*: Navnet paa flere Øer ved Kysten af Jonien; vid. Liv. 27, 13, oftere; - efter Plin. 4, 21, er Macris ogs. ældre Navn paa Øen Euboea. — măcrĭtas, atis, f.: Maverhed; - df. „overf.": Tyndhed el. Finhed, arenae, Vitruv.; o. — măcrĭtūdo, ĭnis, f., ligesom macies: Maverhed, Plaut. Capt. 1, 2, 32; — [macer].

1. măcrŏbĭus, i, m., *μακρόβιος*: som lever længe; df. Macrobii, orum: Folk i Æthiopien; vid. Mela 3, 9, o. Plin. 7, 2. — 2. Macrobius, i, m.: vir consularis et illustris, sacrique cubiculi praefectus, under Keiserne Honorius o. Theodosius d. yngre; - af ham haves: Commentaria in Ciceronem d. Somn. Scip., o. Saturnalium Libri VII; vid. Macrob. Sat. praef.

măcrŏchēra, (*μακρόχειρα*, i. e. longimana), sc. tunica, (med lange Ærmer), Lamprid. — Mācrŏchir, *μακρόχειρ*, (i. e. longimanus): langhaandet el. langarmet; vid. Nep. Reg. 1. — macrŏcōlum el. macrocollum, i, n., *μακρόκωλον*: Papir af meget stor Format, Cic. Att. 16, 3, o. Plin. 13, 24. — macror, oris, m., f. und. macor.

*mactābĭlis, e: dødelig, dræbende, plaga, Lucr. 6, 806; — mactatio, onis, f.: Slagten, Myrden; (efterel. Ord); ∾ animalium, Arnob.; — mactātor, oris, m.: som slagter el. myrder; - ∾ senum, Senec. Troad. 1002; o. — mactātus, us, m.: = mactatio; in abl., Lucr. 1, 100; — [macto]. — macte o. macti, f. und. mactus. — mactea, f. und. mattea.

macto, avi, atum, 1, v. a., intens. af inus. mago, (hvf. ogs. mactus, magis o. magnus); oprdl. forøger, forstørrer; df. I) „alm.": begaver el. beskenker, aliquem aliqua re; - ferunt laudibus, mactant honoribus, Cic. ap. Non.; hvf. pass.: magno mactatu' triumpho, Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. 9, 641; men Cic. Vatin. 6: ∾ deos Manes extis, (ære el. udsone dem dermed); — b) omvendt (o. ironisk): ∾ aliquem infortunio (paaføre), Ter. Phorm. 5, 8, 39; cf. Plaut. Aul. 3, 5, 62; — II) „bef."; A) i Offersproget; ∾ (hostiam) mola salsa, (bestrøe dermed, og saal. indvie til Guderne); mola mactatus porcus, Varr. ap. Non.; - df. sædv. bringer som Offer el. Slagtoffer, offrer el. slagter; - mactant lectas de more bidentes, Virg. Aen. 4, 57; (cf. Serv. ibd.); ligel. corpora mactata deo, Ovid.; hostia mactata, Hor. Od. 1, 19, 16; - eos se Orco mactare, Liv. 9, 40; cf. id. 10, 28: legiones hostium Telluri et diis manibus mactandas dabo; — B) „overf."; 1) ligesom offrer, d. e. ombringer, myrder; - ∾ aliquem summo supplicio, (henrette), Cic. Catil. 1, 11; cf. id. d. Rep. 2, 35, o. id. Catil. 1, 13; - „poet." ogs. at nedlægge paa Jagten el. i Krigen, Martial. 1, 50, o. Virg. Aen. 10, 413; — 2) fordærver, tilintetgiør; - jus civitatis illo supplicio esse mactatum, Cic. Verr. 4, 11: cf. id. Flacc. 7 o. 22; men ruptores pacis ultioni et gloriae esse mactandos, Tac. Ann. 2, 13; - aut castra mactabo in mare, (skal styrte Leiren ud i Havet), Att. ap. Non.

mactus, 3, [vid. macto ab in.], ligesom mactatus; oprdl.: forstørret; df. I) „egenl." i Offersproget, vid. Serv. ad Virg. Aen. 9, 641; a) om Offerdyret: mactus est taurus vino, ture etc., (ligesom: Offerdyret er tilberedet dermed); vid. Serv. l. c.; — b) om Guddommen: herliggiort el. forsonet med et Offer; hvf. Offerformlerne: mactus hoc fercto (esto)! Cato: ligel. macte hoc vino inferio esto! id.; — II) „overf." el. udenfor Offersproget; A) som lykønskende el. hædrende Tilraab: macte, oftere macte virtute esto, (pl. macti virtute este): til Lykke med din el. Eders Daad (el. med dit el. Eders Mod)! odl.; - vid. Senec. Ep. 66: macte virtute esto ... ex acie redeuntibus dicitur; cf. Liv. 7, 36: macti virtute este! ligel. macti ingenio este, Plin. 2, 9; macte animo el. bonis animi, Stat.; macte hac gloria, (til Lykke dermed)! Plin. Pan. 46; — bb) hertil mærkes; a) f. abl. findes ogs. poet. gen. animi, Martial. 12, 6, Stat.; - men Cic. Att. 15, 29, absol., macte: fortræffeligt! — b) macte bliver uforandret i Objectsætninger; saal. Liv. 2, 12: juberem (te) macte virtute esse, si etc.; ligel. Flor. 2, 18: macte fortissimam civitatem! — B) mactus, 3, „poet." f. mactatus: truffen, slagtet; ferro male mactae (boves Lucae), Lucr. 5, 1338.

măcŭla, ae, f.; I) „egenl."; A) „alm.": en Plet; equus albis maculis, Virg.; men id. Ge. 3, 56: maculis insignis et albo (bos, f. maculis albis); ∾ versicolores (marmoris), Plin.; men Cic. d. Rep. 6, 19: in ipsis quasi maculis (terrae), ubi habitatur; — B) „bef.": Smudsplet, Smudsighed; - maculas auferre de vestibus, Ovid., e veste abluere, Plin.; - ligel. Plet paa Legemet; vid. Cic. N. D. 1, 28; combibit os maculas, (bliver plettet), Ovid. Met. 5, 455; — II) „fig."; A) „overf." ifølge eiflags Lighed: Maske el. Aabning; - reticulum minutis maculis, (med fine Masker), Cic. Verr. 5, 11; retia maculis distincta, Ovid. Her. 5, 19; ogs. Maskerne i Edderkoppens Væv, Plin. 11, 28; — B) „ment.": Plet, Skamplet, Skændsel; - est hujus saeculi labes quaedam et macula, virtuti invidere, Cic. Balb. 6; cf. id. Manil. 3; men maculae scelerum, furtorum et flagitiorum, id. Verr. 5, 46; - men ∾ familiae, (Plet derpaa), adolescentiae, id.; men id. Planc. 12: hunc vitae splendorem maculis aspergere etc.; cf. id. R. Am. 24, o. Hor. A. P. 352; - comisk er Plaut. Capt. 4, 2, 61: Inest amoris macula huic homini in pectore.

*măcŭlātĭo, onis, f.: Beplettelse, Appul.; - ogs. „fig.": ∾ infamiae, Jul. Firm.; af — măcŭlo, avi, atum, 1, v. a., [macula]: giør plettet el. spraglet; ∾ telas ostro, Val. Fl.; — B) sædv. bepletter, tilsmudser, besudler; - maculata cruore (dextra), Ovid.; cf. Virg. Aen. 9, 28: Et terram tabe maculant; — II) ogs. „fig.": at besmitte, at skænde el. vanære; - ∾ belli gloriam turpi morte, Nep.; ne macularent partus suos parricidio, Liv. 1, 13; cf. Cic. Sest. 28, o. Virg. Aen. 10, 851, ogs. Lucr. 5, 1150.

măcŭlōsus, 3, [macula]; I) „egenl.": fuld af Pletter, med Pletter, plettet; - maculosae tegmine lyncis, Virg.; ∾ marmor, Plin.; ∾ coloris equus, Colum.; — B) „bef." til det Værre: tilplettet, tilsmudset, vestis, Cic. Phil. 2, 29; ∾ littera, (som er løbet ud), Ovid. Trist. 3, 1, 15; ogs. c. abl.: maculosae sanguine arenae, id.; — II) „fig.": smudsig, skændig; - ∾ senatores, (berygtede), Cic. Att. 1, 16; cf. Tac. Hist. 3, 38; ∾ nefas, Hor. Od. 4, 5, 22; - compar., Fronto.

Mădăros, (*μαδαρός*, i. e. calvus, skaldet), kaldtes C. Matius, Cic. Att. 14, 2. — Mădaura, ae, f., o. Madauri, orum, m.: By i Numidien, Augustin. — Madaurensis, e: hørende til en By Madaura (paa Grændsen af Numidien o. Gætulien, o. forskiellig fra d. frgd., vid. Freund.); Appulejus Madaurensis, Augustin., Appul.

mădĕfăcĭo, fēci, factum, 3, v. a.; pass. mădĕfīo, factus sum, fieri, [mădeo]: giør vaad, væder; - sanguis ... madefecerat herbas, Virg.; cf. Cic. Phil. 14, 3; men id. Div. 1, 32: madefactum iri Graeciam sanguine; — b) giennemblöder; - ∾ caules concisos, Plin.; ogs. ∾ lanam aceto et nitro, (lade giennemtrækkes deraf),

id.; — II) „overf."; A) „alm."; a) væder el. farver; - succis bis madefacta (vellera), Tibull.; — b) udgyder derover; - terramque suo madefecit odore, (udgød sin Vellugt derover), Ovid. Met. 4, 253; — B) „bef."; a) beruser; - multo madefactus Iaccho, Colum.; — b) opløser, svækker; - molli luxu madefacta membra, (slappede el. svækkede), Sil.; hf. — mādĕfacto, are, v. a. intens.: at væde el. vande rigeligen, Venant. — madefactus, 3, o. madefio, etc., s. und. madefacio.

mădĕo, ēre, v. n., μαδάω; I) „egenl."; A) som verb. fin.: er vaad; c. abl.: at være vaad el. at rinde deraf, at svømme deri; - madebant parietes (vino), Cic.; vestis madens sanguine, (dryppende deraf), Quintil.; cf. Virg. Aen. 12, 690; madentes spongiae, Plin.; lacrimis madere genas, Ovid.; men ∾ nimbo, Martial., Jove, id.; cf. Virg. Ge. 3, 429; capilli madent (sc. unguento), Martial.; comisk er: madere metu, (svede af Angest), Plaut. Most. 2, 1, 48; — B) partic. mădens, tis, ogs. som adj.: vaad, blød; ogs. regnig el. regnfuld; - sudor per collum madens, Lucr.; madentes campi, (oversvømmede), Tac.; men deus madens, Stat., i. e. Neptunus; More nivis ··· sole madentis, (som smelter i Solen), Ovid. Her. 13, 52; ∾ auster, Senec. Herc. Oet.; ∾ bruma, Martial.; - men „overf.": madentes flammae, (strømmende el. hvirvlende), Auct. Aetn.; — II) „overf."; A) madere m. o. ud. vino: være beruset; - mersum vino et madentem, Senec.; ∾ mero, Tibull.; - comisk er: non vides, ut madide madeam? Plaut. Pseud. 5, 2, 7; cf. Lucr. 3, 478; — B) at blive mør ved Kogning; - Jam ergo haec madebunt, faxo, Plaut. Men. 2, 2, 51; cf. Virg. Ge. 1, 196; — C) ligesom at flyde over deraf; hf. at besidde i en fortrinlig Grad; ofteſt c. abl.; - madeant generoso pocula Baccho, Tibull. 3, 6, 5; - arte madent simulacra, (ere af en fortrinlig Kunst), Lucr. 4, 793; cf. Hor. Od. 3, 21, 9, o. Martial. 7, 69; - ogs. ud. abl.; caecubae vites in Pomptinis paludibus madent, (findes der i Mængde), Plin. 17, 3.

mădesco, dŭi, ĕre, v, n., inch. af madeo: bliver vaad el. tilregnet, odl.; - pluvioque madescit ab austro (tellus), Ovid. Met. 1, 66; men semusta madescunt Robora, Virg. Aen. 5, 697; cf. Martial. Spect. 3, 8: Cilices nimbis maduere suis, (i. e. perfusi sunt croco); - ∾ quotidie, (beruse sig), Fronto; — II) „overf.": at blive mør el. blød; - ne humore madescant ungulae (equi), Colum.; in qua (aqua) folia ea maduerunt, Plin.

*mădĭde, adv.: giennemvædet; hf. „overf.": i beruset Tilstand; - vid. Plaut. Pseud. 5, 2, 7, und. madeo; — mădĭdo, avi, atum, 1, v. a.: væder el. giennemvæder, Arnob.; madidatae spongiae, Appul.; — not.: madidantes spongiae, f. madidatae, Claudian.; — b) „bef." ogs. madidari mero, o. madidatus, 3, om den Berusede, Arnob.; af — mădĭdus, 3, [madeo]; I) „egenl.": vaad, giennemvaad; - fasciculum epistolarum totum madidum aqua etc., Cic. Qu. Fr. 2, 12; ∾ genae (sc. lacrimis), Ovid.; ∾ comae (sc. unguento), id.; ∾ Juppiter, Martial., (i. e. pluvius: Regnveir); - ∾ fossae, (fulde af Vand), Ovid.; ligel. ∾ palus, id.; - sild. ogs. c. gen.; rosas madidas divini roris etc., Appul.; — II) „overf."; A) „alm.": mør, blød; navnl. om Spiserne: mør ved Kogning el. paa anden Maade; ogs. oploſt, fordærvet; - semina madidiora etc., Plin. 17, 21; cf. Plaut. Pers. 1, 3, 14; men madidum thynni de sale sumen, Martial. 10, 48; - jecur tabe madidum, Lucan.; — B) „bef."; a) madidus, m. o. ud. vino: beruset, drukken, Plaut.; men dies madidi, (i. e. Saturnalicii), Martial. 14, 1; — b) farvet el. dyppet deri; ogs. alm. opfyldt dermed el. fuld deraf; c. abl.; - vestis cocco madida, Martial.; men radix succo madida, (saftfuld), Plin.; - madidus artibus Minervae, Martial. 1, 40; libellus madidus jocis, id. 4, 14; — c) ∾ memoria, (aldeles sløv el. svag), Caecil. ap. Priscian.

madon, i, n., o. mados, i, f., μαδός: en Art af vitis alba, Plin. 23, 16; cf. id. 25, 37. — *mădor, oris, m.: Væde el. Vand; - madore infirmari (om en Mur), Sall. ap. Non.; ∾ telluris, Arnob.; o. — mădulsa, ae, m.: som er drukken el. beruset, Plaut. Pseud. 5, 1, 7; — [madeo].

Maeander, dri, s. und. Maeandros. — Maeandratus, etc., s. und. flgd. — Maeandros, (-drus, -der), dri, m.: en ved sine Krumninger mærkelig Flod i Phrygien o. Carien, falder ved Miletus i d. icariske Hav; - vid. Plin. 5, 31, o. Ovid. Met. 8, 162; hf. more Maeandri, i Krumninger, Colum.; - s. ogs. und. Cyane; — B) hf. Maeandrĭus, 3: mæandrisk, flumina, Claudian.; men ∾ juvenis, Ovid. Met. 9, 573, i. e. Caunus, Flodgudens Dattersøn; s. und. Cyane; - ogs. Maeandrĭcus, 3, fluxus, Tertull., inc.; — II) „overf." som appell. betegner maeandros: en Krumning, (efter Auson. navnl. Formen af d. græske Ξ); hf. A) en bugtet Vei, en Krumvei; - quos tum maeandros quaesisti? Cic. Pis. 22; - in illis dialecticae gyris atque maeandris, Gell. 16, 8; — B) det i Bugter og Slyngninger Udsyede; vid. Virg. Aen. 5, 250: Purpura maeandro duplici etc.; — b) hf. Maeandratus, 3: fuld af Krumninger, facies, Varr. ap. Non.

Maecēnas, ātis, m., C. Cilnius, Tyrrhena regum progenies, Hor. Od. 3, 29, in.; cf. Vell. 2, 88; - Ven og Fortrolig af K. Augustus, vid. Tac. Ann. 6, 11; - dertil en saa oprigtig og lykkelig Ven og Beskytter af Digterne Virgilius, Horatius, o. fl., at Maecenas er blevet Hædersnavn for enhver varm Befordrer af sand Lærdom og Kunst; hvf. ogs. Martial. 8, 56: Sint Maecenates, non deerunt, Flacce, Marones; cf. Hor. Epod. 1, o. id. Od. 1, 1, oftere; — B) hf. Maecēnātĭānus, 3: mæcenatisk, turris, Suet., horti, id. — Maecia tribus, vid. Liv. 8, 17; rimel. benævnt efter Maecium (castrum) i Latium; vid. id. 6, 2: ad Maecium is locus dicitur; — not.: ogs. er Maccius, a: romersk Slægtsnavn, s. und. Tarpa.

Maedi, orum, m.: Folk i Thracien, Plin. 4, 1; — B) hf. Maedica (sc. regio), deres Land, Liv. 26, 25. — Maeles, s. und. Meles. — Maelianus, 3, s. und. Maelius. — maelium, i, n., s. und. mellum. — Maelius, Sp., de imod ham giorte Beskyldninger for at stræbe efter Enevoldsmagten, og hans Ombringelse ved Servilius Ahala, s. Liv. 4, 13 o. 14; cf. Cic. Catil. 1, 1, oftere; — B) hf. Maelĭānus, 3, caedes, (i. e. Maelii caedes), Liv. l. c. 16; - men subst., Maeliani, orum: Tilhængerne af denne Mælius, ibd. 14.

maena, (mena), ae, f., μαίνη: etslags liden og ringe Fisk, (nedsaltedes ligesom vor Sild); vid. Pers. 3, 76, Ovid. Hal. 120, o. Cic. Fin. 2, 28; - deglupta maena, (som Skældsord), Plaut. Poen. 5, 5, 33. — Maenades, um, s. und. Maenas.

Maenala, orum, etc., s. und. flgd. — †Maenălus, (-os), i, m., Μαίναλος, ogs. Maenala, orum, n.: arcadisk Bierg med en By af samme Navn; vid. Mela 2, 3, o. Plin. 4, 10; - var bekiendt af sine Hiorder og Hyrder, hvf. ogs. helliget Hyrdeguden Pan; - Pan, custos ovium etc., Virg. Ge. 1, 17; - ogs. besøgt af Diana; vid. Ovid. Met. 2, 412; — B) hf. 1) Maenălius, 3, deus, i. e. Pan, s. ovenf., ogs. Ovid. Fast. 4, 650; men ∾ ales, Stat., i. e. Mercurius; ∾ pater, Colum., i. e. Bacchus; ∾ versus, Virg., Hyrdesangen; ∾ ramus, Prop., (Hercules's Kølle, som her var skaaren); ∾ Arctos, Ovid. Fast. 2, 192, i. e. Callisto; — 2) Maenălis, ĭdis, f., ursa, Ovid. Trist. 3, 11, 8, i. e. Callisto; ∾ ora, id. Fast. 3, 84, i. e. Arcadia; — 3) Maenălĭdes, ae, m., i. e. Pan, Auson.

Maenas, ădis, f., Μαινάς: alm. ethvert affindigt el. begeistret Fruentimmer; saal. den spaaende Cassandra, Propert. 3, 11, 64; - navnl. ogs. en sværmende Bacchantinde, id. 3, 6, 4, o. Pers. 1, 105; - oftere

in pl.; vid. Catull. 63, 23, Ovid. Fast. 4, 458, o. ibd. 6, 504; – men Maenades Priapi, (denne Guds sværmende Præstinder), Juvenal. 6, 315.

Maeniānus, 3, s. und. flgd. — Maenius, (Men.), Maenia: romersk Slægts- o. Personsnavn; — B) df. 1) Maenius, 3: benævnt efter en Mænius; ∾ lex, Cic. Brut. 14; – Maenia Columna paa Forum, hvor der holdtes Ret over Tyve og Fallenter; – vid. Cic. Div. in Caecil. 16, id. Sest. 58, o. id. Cluent. 13; ogs. absol. columna; — B) Maeniānum, (Men.), i, n., (sc. tabulatum): eetslags Udbygning (projectum) el. Balcon el. Altan paa Husets øvre Del; vid. Fest. p. 134 (Müll.): Maeniana appellata sunt a censore Maenio, etc.; Maenianorum umbram sequi, vid. Cic. Acad. 2, 22; s. ogs. Suet. Calig. 18, Vitruv. 5, 1, o. Dig. — maenomenon, (μαινόμενον, i. e. furens), mel: en Honningart, hvis Nydelse bringer i Raseri, Plin. 24, 45.

†Maeon, ōnis, m., Μαίων: Mæonier el. Lydier; – dicti post Maeona regem Maeones, Claudian., (neml. Maeones er d. ældre Navn f. Lydi); — B) df. 1) Maeŏnia, ae, f.; a) det ældre Navn paa Lydien, Plin. 5, 30; — b) „poet." ogs. f. Etrurien, Virg. Aen. 8, 499; — 2) Maeŏnĭdes, ae, m.; a) en Lydier; – bes. nævnes Homerus saal., som (efter et Sagn) født i Colophon el. i Smyrna; vid. Ovid. Am. 3, 9, 25, o. Martial. 5, 10; — b) en Etrurier; s. ovenf.; s. ogs. Virg. Aen. 11, 757; tellus Maeonidum, (f. Maeonidarum), Sil. 6, 607, i. e. Etruria; — 3) Maeŏnis, ĭdis, f.: Lydierinde, Ovid. Am. 2, 5, 39; – ogs. absol. f. Arachne, id. Met. 6, 103, f. Omphale, id. Fast. 2, 310; o. — 4) Maeŏnĭus, 3, Μαιόνιος: mæonisk; – df. aa) lydisk; ∾ rex, Virg. Aen. 9, 546; men Claudian. in Ruf. 1, 165, f. Midas; men ∾ Bacchus, Virg. Ge. 2, 280, i. e. vinum Lydicum; – men subst., Maeonii, orum: Lydierne, Plin. 5, 30; — b) oftere ogs. om Homerus; (s. ovenf. und. Maeonides); saal. ∾ senex, Ovid. A. A. 2, 4, vates, id. Trist. 1, 6, 21, (i. e. Homerus); – df. ogs. ∾ carmen, o. ∾ chartae, f. carmen heroicum el. Heltedigtet, id.; – Fortia Maeonio gaudent pede bella referri, id. Remed. 373; — c) ∾ ora, Sil. 7, 430: Kysten af Jonien, (der fordum regnedes til Mæonien el. Lydien); — bb) etrurisk; (s. ovenf. und. Maeonia); – ∾ nautae, s. Ovid. Met. 4, 423; bes. ofte hos Sil.; saal. ∾ lacus, (Trasimenersøen); ∾ gens, id., terra, id.; – men subst. Maeonii, (f. Etrusci), id. 5, 10. — Maeonia, ae, etc., s. und. Maeon.

Maeōtae, arum, s. und. flgd. — Maeōtis, ĭdis o. ĭdos, ogs. is, adj. o. subst. fem., neml. m. o. ud. palus: den mæotiske Sø, el. Søen Mæotis, (d. nuv. asovske Hav); vid. Plin. 4, 26, hvor ogs. lacus Maeotis; men Maeoti' paludes, (f. Maeotis paludes), Enn. ap. Cic. Tusc. 5, 17; – men Maeotides peltiferae, (d. e. Amazonerne ved Donfloden), Sab. Ep. 2, 9; — B) df. „alm." som adject.: mæotisk, d. e. benævnt efter Søen Mæotis el. efter dens Omegn; – ∾ ora, Ovid. Pont. 3, 2, 59; men ∾ ara, (d. e. taurisk, hvorpaa der neml. offredes Mennesker), Juvenal. 15, 115; men ∾ Penthesilea, (fra denne Egn), Prop. 3, 9, 14; — II) df. A) subst., Maeōtae, arum, m.: de scythiske Stammer el. Folkefærd omkring palus Maeotis, Plin. 4, 26, ogs. Maeotici, orum, id. 6, 7, ogs. Maeotidae, arum, Vopisc.; — B) adj.; a) Maeōticus, 3: mæotisk, palus, Plin., glacies, Juvenal.; s. ogs. ovenf.; — b) Maeōtius, 3: = frgd., lacus, Plin., tellus, Virg.; qua Scythiae gentes Maeotiaque unda etc., id. Ge. 3, 349.

Maera, ae, f., Μαῖρα: Navnet paa en Hund; s. und. Erigone; s. ogs. Ovid. Met. 7, 362, o. Hygin. Fab. 131. — maerĕo, (moereo), ēre, v. n. o. a., [rimel., tilligem. maestus, besl. m. miser]; I) neutr.: sørger, er meget bedrøvet; (mere om den ydre Sorg; ligesom doleo, mere om den indre); – qui tuo dolore maerent (amici), Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; cf. Cic. Balb. 25; – „poet." ogs. c. abl. pers.; Maereat haec genero, etc., Tibull. 3, 2, 14; men absol., Ovid. Fast. 1, 487, Cic. Orat. 22, o. id. Tusc. 3, 27; – pass. impers. maeretur, Appul.; — B) partic. maerens, tis, ogs. som adj.: meget bedrøvet el. nedslaaen, Cic.; cf. Hor. Od. 3, 5, 47; ∾ vultus, Ovid., fletus, Cic.; cf. id. d. Or. 2, 47; — II) act.; ∾ casum ejusmodi, Cic., calamitatem reipublicae, id.; ogs. m. acc. c. inf., id. Sest. 11; — B) „poet." ogs.: forebringer sørgende el. klagende; – Talia maerenti etc., Ovid. Met. 1, 664; — not.: dep. maereor, m. acc. c. inf., Matius ap. Varr., inc.

maeror, (moeror), ōris, m., [maereo]: Sorg, Kummer, (navnl. mere den ydre og synlige Sorg, ligesom dolor mere den indre); – maerorem minui, dolorem nec potui, nec etc., Cic. Att. 12, 28; cf. id. Tusc. 4, 8: moeror est aegritudo flebilis; – in maerore jacere, id., esse, Ter.; a maerore recreari, Cic.; maerorem atque luctum deponere, id.; – ogs. in pl.: accedunt ··· maerores, qui etc., id. Fin. 1, 18.

Maesia silva, i det Veientiske, paa Grændsen af Etrurien, Liv. 1, 33. — maeste, (moeste), adv. af maestus: med Udtryk af Sorg, opp. hilariter, Auct. ad Her. 3, 14. — maestĭfico, are, i. e. maestum facio, Augustin. — maestĭter, (moest.), adv.: forel. Biform af maeste; ∾ vestitus, Plaut. Rud. 1, 5, 6.

*maestitĭa, (moest.), ae, f.: Sorg, Bedrøvelse, Kummer; – maestitiam ex animis pellere, Cic. Fin. 1, 13; esse in maestitia, id.; – ogs. ligesom maeror: den synlige Sorg el. Udtrykket af Sorg; ex maestitia, ex hilaritate, etc., Cic. Off. 1, 41; cf. id. Tusc. 1, 44; men os in maestitiam flectere, Tac.; — II) „overf."; orationis quasi maestitiam sequi, (beflitte sig paa et strængt og mørkt Foredrag), Cic. Orat. 16; ∾ frigorum, (Kuldens Strænghed), Colum.; — maestĭtūdo, (moest.), ĭnis, f., for- o. efterel. Biform af frgd.; – cui tanta maestitudo obtigit, Plaut. Aul. 4, 10, in.; ∾ captivitatis, Pallad.; o. — maesto, (moest.), are, v. a., [maestus]: gjør bedrøvet, Laber. ap. Non.; — [flgd.].

maestus, (moest.), 3, [ligesom maereo, besl. m. miser]; I) „egenl."; meget bedrøvet, sorgfuld el. kummerfuld, (bes. af Udseende); – vid. Cic. d. Or. 2, 47: quum excitavi maestum et sordidatum senem; ∾ plebs, (nedslaaen), Tac. Hist. 1, 82; ogs. maestus morte alicujus, Hor. Sat. 1, 2, 3; – compar., ∾ Ulysses, Cic. Orat. 22, (hvor tristis: harmfuld, maestus: nedslaaen); superl., ∾ Hector, Virg. Aen. 2, 270; – ogs. om Ting og Begreber; maesta et lugentia castra, Justin.; – „poet". ogs. maestae manus, Ovid.; maesto pendentia collo (brachia), id. Trist. 3, 5, 15; – men Tac. Orat. 24: maesti oratores et inculti, (med mørkt og haardt Foredrag); — II) df. „overf."; A) som betegner Sorg; som bebuder el. varsler Sorg; – ∾ vultus, Virg.; ∾ vestis, Prop.; ∾ tubae, (Sørgetrompeter), id.; cf. Virg. Aen. 5, 47, o. id. Ge. 4, 515; ∾ avis, Ovid. Ib. 128, i. e. mali ominis; cf. Virg. Ge. 1, 480; — B) sørgelig, d. e. som medfører el. foraarsager Sorg, funera, Ovid., timor, Virg.; men Ovid. Fast. 3, 641: maestum fuge ··· tectum, (i. e. funestum, in quo insidiae parantur). — Maevius, Maevia: romersk Slægts- og Personsnavn, Dig.; — not.: om Digteren Maevius s. Virg. Ecl. 3, 90, o. Hor. Epod. 10, 2; — B) df. Maevianus, 3, fundus, Dig.

măga, ae, fem. af magus: Troldqvinde, Hex; cantusque artesque magarum, Ovid. Met. 7, 195. — māgālĭa, ium, n., (punisk Ord): Nomadehytter el. Nomadetelte, Virg. Aen. 1, 421, hvortil s. Serv.: magalia ··· quasi cohortes rotundas etc.; cf. Virg. Aen. 4, 259; — II) Magalia, ium, n.: Forstad ved Carthago, Plaut. Poen. prol. 86; (al. Magaria). — Māgārĭa, ium, s. und. frgd. — magdălia, orum,

n., Plin. Val., o. magdalĭdes, um, f., Scrib. Larg.: etslags cylinderformede Plastre.

mage, adv., poet. apocop. af 2. magis: mere; – utrum haec me mage amet, an marsupium, Plaut. Men. 2, 3, 14; cf. Virg. Aen. 10, 481, Propert. 1, 11, 9, o. A. — măgia, ae, f., μαγεία: Magiernes Videnskab, Appul.; — 2) df. sædv. Troldom, Hexeri, Fortryllelse, Appul.; (var forbuden ved de tolv Tavlers Love).

măgĭce, es, f., sc. ars, μαγική, sc. τέχνη: = magia, vid. Plin. 30, 3. — măgĭcus, 3, μαγικός: magisk; df. I) „alm.": fortryllende, forhexende; – ∾ artes, Virg., superstitiones, Tac., vanitates, Plin.; cf. id. 30, 6: artem (magicam) intestabilem (esse), irritam et inanem; ∾ sacra, Virg. Ecl. 8, 66, auxilia, Tibull. 1, 9, 24, arma (i. e. artes), Ovid. Met. 5, 197; men ibd. 7, 330: magicaeque potentia linguae, (i. e. peritia carminum magicorum); — II) „bes.": som paakaldes ved Trylleri el. Forhexelser; men om Ting: som anvendes el. benyttes dertil; – ∾ dii, Tibull., Virg., Ovid.; – ∾ herbae, Plin., aquae, Prop., artes, (s. ovenf.); — not.: Sculptaque servabant magicas animalia linguas, (Hieroglypher el. Billedskrift), Lucan. 3, 224.

măgĭda, ae, f., [1. magis]: etslags Spisekar el. Madfad, Varr. — măgīra, ae, f., [μάγειρος, i. e. coquus]: Kogekunsten; – magiras facere, Fronto. — măgiriscium, i, n., [demin. af μάγειρος, i. e. coquus]: Kokkedreng; in pl., Plin. 33, 57. — 1. măgis, ĭdis, f., μαγίς, ligesom magida: etslags Madfad el. Spisekar, Plin. 33, 52; — II) ligesom mactra: Kar el. Trug til Æltning, Marc. Emp.; df. Deintrug, Dig.

2. măgis, adv. compar. irr. af adj. compar. major, und. magnus; superl. maxime; (m. Biformen mage): mere, i høiere Grad; A) „alm."; aa) med Tilføining af det sammenlignede Begreb; a) hos Verber; – magis lubet (vendere istanc), quam perdere, Plaut.; nisi forte magis erit parricida, si etc., quam si etc., Cic. Mil. 7; cf. Caes. B. G. 7, 20; – ligel. magis est, quod el. ut, (der er mere Grund dertil) etc.; vid. Cic. Att. 16, 5, o. id. Coel. 6; — b) hos Substantiver; – umbra es amantum magis, quam amator, Plaut.; magis virtute, quam dolo (contendere), Caes.; cf. Cic. d. Or. 2, 4; – f. quam findes atque, Ter. Andr. 4, 2, 15; ligel. abl. compar., Hor. Sat. 2, 8, 17; — c) hos Pronomer; – quis homo sit magis meus, quam tu es? Plaut. Mil. gl. 3, 1, 20; – efter utrum følger an (f. quam), id. Men. 2, 3, 35; – ogs. her findes abl. compar. f. quam; vid. Lucr. 3, 275, o. Virg. Aen. 1, 15; — d) hos Adjectiver og Adverbier, navnl. ogs. hos saadanne, hvis Endelse ikke tillader Dannelsen af Comparativus; – neque lac lacti magis est simile, quam etc., Plaut. Amph. 2, 1, 54; cf. Cic. d. Or. 1, 43, o. Liv. 5, 44; – f. quam staaer ogs. abl. compar.; ab secundis rebus magis etiam solito incauti, Liv. 5, 44; cf. Plaut. Pseud. 4, 1, 27; – ogs. hos compar. som forstærkende, Plaut. Aul. 2, 3, 8; — bb) uden Tilføining af d. sammenlignede Begreb; a) hos Verber; – leniter qui saeviunt, sapiunt magis, Plaut.; tum magis id diceres ··· si etc., Cic. Lael. 7; – men magis velle, f. malle, Ter. Eun. 5, 7, in.; — b) hos Substantiver; – magis aedilis fieri non potuisset, (paa en mere glimrende Maade), Cic. Planc. 24; — c) hos Pronomer; – vid. Plaut. Truc. 1, 2, 75; — d) oftest hos Adjectiver o. Adverbier; – quadam magis necessaria ratione etc., Cic. Verr. 3, 1; cf. Ovid. Met. 1, 182; – nec magis compositum quicquam, nec magis elegans, Ter. Eun. 5, 4, 12; ad planiora et communia magis verba (descendere), Quintil. 8, 3, 24; – magis aperte, Ter. Ad. 4, 5, 30, cf. ibd. 5, 9, 36; – ogs. forstærkende hos compar.; Qui dederit, magis majores nugas egerit, Plaut. Men. prol. 55; — 2) forstærket; a) ved etiam, multo, tanto, eo, quo, tam, quam, ogs. ved d. negerende nihilo; – illud ad me, ac multo etiam magis ad vos etc., Cic. d. Or. 2, 32; cf. id. Off. 1, 21; men quanto plura etc., tanto magis etc., id. Mil. 9; – eoque magis, quod etc., id. Lael. 2; men id. Agr. 2, 35: immo vero etiam hoc magis, quam illi veteres, quod etc.; men quo magis etc., Nep. Thras. 2; – magis quam id reputo, tam magis uror, Plaut. Bacch. 5, 1, 5; cf. Virg. Aen. 7, 787; men Lucr. 4, 79: quanto mage ··· tam magis etc.; men quam magis ··· magis etc., Plaut. Bacch. 4, 10, in.; – men Caes. B. G. 6, 53: quum nibilo magis in aequum locum descenderet; — b) ved Fordobling: magis magisque, magis et (el. ac el. atque) magis, „poet." ogs. magis magis: mere og mere, stedse mere; – Ex desiderio magis magisque maceror, Afran. ap. Charis.; cf. Cic. Phil. 1, 2; ligel. magis et magis, id. Att. 14, 18; ogs. magisque ac magis, Suet.; magis atque magis, Catull.; men id. 64, 275: post ··· magis magis increbescunt; — B) „bes.": non (el. neque) magis, quam etc.; 1) om en fuldkommen Lighed mellem to Paastande; a) bekræftende: ligesaa meget, som; ei alene, men ogsaa; – non Hannibale magis victo a se, quam Fabio, Liv. 22, 27; cf. Cic. Verr. 4, 3, o. id. Fam. 13, 3; – men negtende: ligesaa lidet, som; si etc., non magis mihi deerit inimicus, quam Verri defuit, Cic. Verr. 3, 69; cf. id. d. Or. 2, 8, o. Suet. Calig. 19; men Cic. Leg. 3, 4, elliptisk: nec eo magis lege liberi sunto, (ligesaa lidet, (neml. som de Øvrige); — 2) som Indskrænkning af den Sætning, hvori non magis er udtrykt, omtr. vort: ikke saa meget, el. ikke just, (m. flgd.: som el. som meget mere); – me hoc non pro Lysone magis, quam pro omnibus scribere, Cic. Fam. 13, 24; miserebat non poenae magis homines, quam sceleris, quo etc., Liv. 2, 5; cf. id. 1, 28; — not.: efteraugustisk er: magis minusve el. magis ac minus, f. d. sædv. plus minusve; vid. Quintil. 11, 1, 14 o. 27, o. Plin. 17, 37, ogs. id. 37, 18; — II) superl. maxime, (maxume): mest, i høieste Grad; ogs. fortrinligen, besynderligen, overmaade, odl.; A) „egentl."; – de te audiebamus, quae maxime vellemus, Cic. Fam. 12, 25; quod vis maxime tibi evenire, Plaut.; nos coluit maxime, Ter.; quod ··· rem publicam contineat maxime, Cic. Leg. 2, 27; cf. id. Off. 1, 2; – loca maxime frumentaria, Caes.; cf. id. B. G. 2, 4, o. Cic. Lael. 21; (elegiae) tersus atque elegans maxime auctor (Tibullus), Quintil. 10, 1, 93; — 2) bliver ogs. forstærket ved unus el. unus omnium, ligel. ved omnium, multo, vel, tam, quam, etc.; – quum ··· unus omnium maxime floreret, Nep. Milt. 1; (gens) maxime omnium belli avida, Liv. 23, 49; – multo maxime miserabile etc., Sall. Catil. 36; – vel maxime confirmare, Cic. N. D. 2, 65; cf. id. d. Or. 1, 8; – quam potes, tam verba confer maxime ad compendium, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 186; men Ter. Ad. 5, 8, 2: quam maxime unam facere hanc familiam; men memoriam nostri quam maxime longam efficere, Sall. Catil. 1; – (dicere) quam maxime ad veritatem accommadate; Cic. d. Or. 1, 33; – men Forbindelserne: quam qui maxime, o. ut qui maxime, f. Cic. Fam. 5, 2, o. Liv. 5, 25, ogs. id. 7, 33; — 3) ogs. at mærke i Forbindelsen: ut quisque ··· ita maxime etc., (i jo høiere Grad ··· desto mere); vid. Cic. Off. 1, 15 o. 19, o. id. Leg. 1, 18; — 4) ved Gradationer, som betegnende det Første el. Fortrinligste, kan maxime ogs. hede: nærmest el. først; – maxime fuit optandum etc., secundo loco etc., Cic. Caecin. 9; cf. id. Phil. 8, 10; ligel. forbindes maxime ··· dein el. deinde ··· post el. postea, Colum., Plin.; men id. 18, 7: post Chium (vinum) maxime laudatur Creticum, mox Aegyptium; — B) „overf."; 1) ligesom potissimum, med Fremhævelse af et Begreb: fortrinligen, besynderligen; – quae ratio poetas, maxime Homerum impulit, ut etc., Cic. N. D. 2, 6; cf. id. Fin. 5, 1; ligel.

id. Att. 13, 1: maxime scilicet ob eam causam, quae etc.; - ligel. i Forbindelserne: quum el. tum ··· tum maxime: saavel ··· som ogs. besynderligen; vid. Cic. Off. 3, 11, o. id. d. Or. 2, 23; - men i Forbindelse med nunc, nuper, tum, quum: netop el. just, odl.: - quos nuper maxime liberaverat, Caes. B. C. 3, 9; haec quum maxime loqueretur, Cic. Verr. 5, 54; cf. id. Off. 1, 13, o. Liv. 4, 3; - ogs. er at hidføre: quum maxime, (ogs. quummaxime el. cummaxime), s. und. quum; — 2) i Omgangssproget som bekræftende el. indrømmende Svar: meget gierne; men med immo som bekræftende det Modsatte: vissеligen; - Jace, pater, talos ···; D. maxime, Plaut. As. 5, 2, 54; cf. Ter. Andr. 4, 5, 23; - numquid peccatum est? S. immo maxime, Plaut. Pseud. 1, 5, 80; cf. Ter. Hec. 2, 1, 31, o. Sall. Catil. 52.

măgister, stri, m., [rimel. af Stammen mag-, hvf. magnus, etc.]; I) Formand, Forstander, Mester, Directeur, odl.; A) „alm."; 1) i offenlige Forholde; - magister populi, (i. e. dictator); vid. Cic. Leg. 3, 3, bes. Varr. L. L. 4, 14, o. Fest. s. v. optima lex, p. 198 (Müll.); men Liv. 2, 18: Lartium moderatorem et magistrum consulibus appositum: - af dictator udnævntes fremd. magister equitum, qui ei soli parebat, etc.; vid. Varr. l. c.; cf. Liv. 3, 27, id. 7, 21, o. id. 23, 11; - ogs. findes magister morum, Cic. Fam. 3, 13, (med Lune) s. censor; - ∾ sacrorum: Overpræst, Liv. 39, 18; - ∾ vici: en Districtsforstander, Suet. Aug. 30; ∾ curiae: Forstander for en Curie, Plaut. Aul. 1, 2, 29; — b) ogs. hører hertil paa en Maade: magister societatis el. in societate (publicanorum): Directeur for et Compagni af Toldforpagtere el. Opsynsmand over dets Forretninger; vid. Cic. Planc. 13; ligel. ∾ scripturae el. in scriptura, o. ∾ portus, vid. id. Verr. 2, 70, o. ibd. 74, ogs. id. Att. 11, 10; - magister (auctionis): Auctionsforvalter, navnl. som forvalter og sælger Debitorens Creditor tildømte Eiendom; - cui magistri fiunt, Cic. Quint. 15; cf. id. Att. 1, 1, o. ibd. 6, 1; — 2) i private Forholde: magister chori canentium, (Capelmester), Colum.; ∾ officiorum el. operum (s. operarum), (Opsynsmand over Arbeidsfolkene, Avlsforvalter, odl.), id.; ∾ pecoris, Liv. 1, 4, ligesom Overhyrde, ogs. absol. magister, Virg. Ge. 3, 445; ∾ elephanti (dens Styrer), Sil.; - ∾ convivii el. in convivio, (Formanden), Varr.; ∾ navis: Skibets Capitain el. Styrmand, Liv., Virg.; ludi magister el. ludimagister: Skolemester, Martial.; — B) „bes."; 1) Lærer, navnl. Ungdomslærer, Skolemester; - invideo magistro tuo, qui te, tanta mercede, nihil sapere docuit, Cic. Phil. 2, 4; cf. id. d. Or. 1, 57: pueri apud magistros exercentur; magistri artium liberalium, id., virtutis, id.; — 2) Opsynsmand over Ungdommen, Opdrager el. Pædagog; - senes me filiis relinquunt, quasi magistrum, Ter. Phorm. 1, 2, 21; — II) „fig."; A) Formand el. Anfører; - dux isti et magister quondam ad despoliandum templum etc., Cic. Verr. 3, 21; cf. Ter. Andr. 1, 2, 21; ogs. absol.: Saepe in magistrum scelera redierunt sua, Senec. Thyest. 311; — B) hvad der bevirker noget; - stilus dicendi effector et magister, Cic.; timor non diuturnus magister officii, id.; cf. Pers. prol. 10: Magister artis ingeniique largitor venter.

măgistĕrium, i, n., I) en Forstanders el. Directeurs Embede el. Post; ∾ equitum, Suet. Tib. 3; ∾ morum, (i. e. censura), Cic. Prov. cons. 19; ∾ sacerdotii, collegii, Suet.; magisteria municipalia, id. Aug. 2; ∾ pedestre: en Infanterigenerals Post, Aurel. Vict. Caes. 42; - magisteria, (sc. conviviorum), Cic. d. Senect. 14; (heder regnum vini, Hor. Od. 1, 4, 13); - ogs. „overf." paa Dyrene; vid. Plin. 8, 61; — B) „bes.": en Lærers el. Hovmesters Embede el. Forretning; - Jam excessit mihi aetas ex magisterio tuo, Plaut. Bacch. 1, 2, 40; — II) „fig.": Undervisning, Raad, Forskrift; - virtute id factum et magisterio tuo, Plaut. Most. 1, 1, 32; cf. Tibull. 1, 4, 84; ogs. Lægens Forskrift, Cels.; — măgistĕrius, 3: hørende til en Øvrighed, potestas, Cod. Just.; o. — măgistĕro, (syncop. magistro), avi, atum, 1, v. a.: beklæder en Formands Post el. Embede; vid. Fest. p. 152 (Müll.); - vitam militarem magistrans, Spartian. Hadrian. 10; — [magister].

măgistra, ae, fem. af magister: Forstanderske; ei ludo ··· magistram hanc esse, Ter. Hec. 2, 1, 7; — II) „fig."; lex quasi dux vitae et magistra officiorum, Cic. N. D. 1, 15; cf. id. R. Am. 27; ligel. philosophia magistra vitae, id.; - poet. ogs. adjectivisk: nunc viribus usus ··· omni nunc arte magistra, Virg. Aen. 8, 442; - men Ovid. Her. 16, 83: Sic abeunt studia in mores, artesque magistrae. — măgistrālis, e, [magister]: hørende til en Lærer el. Skolemester, pergulae, Vopisc. — măgistrātio, onis, f., [magistro]: Anførsel, Undervisning, (efterel. Ord), Appul.; — II) ogs. concret: en Skole, Cod. Theod.

măgistrātus, us, m., [magister]; I) „alm.": Øvrighedspost el. Statsembede, navnl. i Rom: Consulatet, Præturen, osv.; - df. om Folket: magistratus dare, mandare, committere, Cic.; om Candidaten: magistratum petere, id.; ogs. accedere ad magistratum, id.; men om en Øvrighedsperson: magistratum adipisci, Cic.; ∾ accipere, Liv., ingredi, Sall., inire, Cic., habere, gerere, id., obtinere, Caes. B. G. 7, 33; ogs. in magistratu esse, Liv., manere, id.; men ∾ deponere, Caes., o. magistratu abire, Cic., Liv.; cf. Sall. Catil. 47: magistratu abdicato, etc.; men magistratum abrogare alicui, Cic. Verr. 2, 57, (afsætte derfra); — b) ogs. findes magistratus udenfor Rom; saal. paa Sicilien, Cic. l. c. 67; i Gallien, Caes. B. G. 5, 33, o. A; - ogs. undert. f. imperium; saal. Nep. Chabr. 4, o. id. Alcib. 7; s. ogs. nedenf.; — B) hertil mærkes endnu; 1) de romerske magistratus el. Øvrighedsembeder ere; a) enten ordinarii, der vælges paa bestemte Tider, som consulatus, praetura, etc.; el. extraordinarii, der vælges i nogen særskilt Anledning, som dictatura, magisterium equitum, etc.; — b) enten curules, hvortil hører Brugen af sella curulis, som consulatus, etc.; el. plebeji, som aedilitas plebis o. tribunatus plebis; — c) endel. enten majores, som vælges i comitiis centuriatis; el. minores, som vælges i comitiis curiatiis; vid. Gell. 13, 15; — 2) navnl. forsaavidt magistratus o. imperia modsættes hinanden, saa bruges magistratus om Øvrighedsposter i Byen, imperia, dels om Commandoen over Hæren, dels om Statholderskabet el. Proconsulatet i en Provinds; - vid. Sall. Jug. 3, Suet. Caes. 54, ogs. Cic. Lael. 17; - magistratus i Rom modsættes ogs. undert. potestates i Provindserne; vid. Suet. Claud. 23; — II) „overf.": en Øvrighedsperson, en Magistrat; - creare magistratus, Cic., Liv.; cf. Cic. Off. 1, 35, o. A. — măgistro, are, s. und. magistero.

magma, ătis, m., μάγμα: Bundfaldet af en Salve, Plin. 13, 3. — magmentum, i, n., [s. magimentum, af inus. mago, hvf. macto]: Tilsætning til Offeret, Varr. L. L. 5, 22; df. — magmentārius, 3: hørende til en Offertilsætning, id. ibd. — magnālia, ium, n., [magnus]: store Ting el. Værker, Tertull.

magnanimitas, atis, f.: Stormodighed, Høihiertethed; (opp. moderatio o. modestia), Cic. Off. 1, 43, o. Plin. Pan. 58; af — magnănimus, 3, [magnus, animus, i]: stormodig, høihiertet; - viros fortes, magnanimos eosdem bonos et simplices, etc., Cic. Off. 1, 19; ∾ heroes, Virg.; — II) „poet. overf." ogs. om Dyrene, hvf. id. Aen. 5, 704: magnanimum (s. magnanimorum) generator equorum; men ∾ factum, Gell. 7, 19. — magnārius, i, m., [magnus], sc. negotiator: der handler i det Store, en Groshandler, Appul.

1. Magnes, ētis, m., s. und. Magnesia. — 2. magnes, ētis, m., m. o. ud. lapis: Magneten el. Magnetstenen; - vid. Plin. 36, 25; ogs. Cic. Div. 1, 39; men Lucret. 6, 910: (lapis) quem magneta vocant··· Magnetum quia sit in finibus ortus. — Magnēsĭa, ae, f., Μαγνησία; A) Landskab i Thessalien ved Ægæerhavet, Mela 2, 3, Plin. 4, 16, o. Liv. 42, 54; — B) en By i Carien, ved Floden Mæander, Plin. 5, 31, Liv., Nep. Them. 10; — C) en By i Lydien, ved Sipylus, Plin. 2, 93, Liv. 37, 45, flgd.; — bb) ds. Magnētes, um, m.: Indvaanerne af alle disse Byer; Liv. 33, 32, Lucr. 6, 909, o. Ovid. Met. 11, 408; - men in sing., Magnes, ētis: en Magnesier, Cic. Brut. 91; ogs. som adj.: Magnes campus, Val. Fl.; — ds. fem.; a) Magnessa, ae: Magnesierinde, Hor. Od. 3, 7, 18; — b) Magnētis, ĭdis, Μαγνῆτις: magnesisk el. thessalisk, Argo, Ovid. Her. 12, 9. — magnēsĭus, 3, μαγνήσιος, saxum, Lucr. 6, 1062: Magneten. — Magnessa, ae, s. und. Magnesia. — Magnetarches, ae, m., Μαγνητάρχης: den høieste Øvrighed hos Magnesierne i Thessalien, Liv. 35, 31. — Magnetes, um, s. Magnes und. Magnesia. — magnētĭcus, 3: = magnesius, gemma, Claudian. — Magnētis, ĭdis, s. und. Magnesia.

magnĭdĭcus, 3, [magnus, dico]: stortalende, homo, Plaut. Mil. gl. 3, 3, 48; - men „overf.": ∾ mendacium, id. Rud. 2, 6, 31; — magnĭfăcio, ĕre, v. a.: giør meget deraf, agter høit, holder i Ære; (forcl. Ord); - neminem meum dictum magnifacere, Plaut.; - (hos Classikerne derimod adskilt). — magnĭfĭce, adv. af magnificus: prægtigen, herligen, med ydre Pragt og Pomp; - ∾ exornare triclinium, Cic., habitare, id., donare aliquem, Nep.; — II) „fig."; A) „overf.": høiligen, fortrinligen, prodesse ad tussim, Plin.; men ∾ laudare aliquem: prægtigen, Cic.; — B) „ment."; a) herligen, berømmeligen, vincere, Cic. Catil. 2, 1, vivere, id. Off. 1, 26; — b) overmodigen el. pralende; - ∾ loqui, (tage Munden fuld), Tibull. 2, 6, 11; ∾ jactare, se atque ostentare, Auct. ad Her., incedere, Liv. 2, 6, inferre se, Plaut.; — not.: forcl. compar., magnificius, Cato ap. Fest.; forcl. superl., magnificissime, Attius ap. Prisc.; s. ogs. und. flgd.

*magnĭfĭcenter, adv.: prægtigen, glimrende; ∾ aedificatum oppidum, Vitruv. 1, 6; — II) sædv. „fig."; compar., excelsius magnificentiusque et dicere et sentire, Cic. Orat. 34; - superl., ∾ et optime consulatum gessisse, id. Fam. 4, 7; cf. id. Att. 14, 4; o. — magnĭfĭcentĭa, ae, f.: ydre Pragt og Glands, epularum, villarum, Cic., publicorum operum, Liv. 1, 57; cf. Cic. Off. 1, 39, o. Vell. 2, 1; — II) oftest „fig."; A) „alm.": Storhed, Ypperlighed, det Storartede i sit Slags, navnl. i Kunstens Værker; - vid. Plin. 36, 4, om Phidias: illam magnificentiam aequalem fuisse et in parvis; cf. Cic. Invent. 2, 54; - ∾ verborum: prægtige Udtryk og Talemaader, id. Lael. 6; — B) „bef.": høi og ædel Tænkemaade, en ædel Aands Storhed og Styrke; - vid. Cic. Off. 1, 21, ogs. id. Agr. 2, 18; — b) magnificentia (sc. verborum), Ter. Phorm. 5, 8, 37: Stortalenhed, Praleri; — [magnificus].

magnĭfĭco, are, v. a.: giør meget deraf; - ∾ te unum ex omnibus, Plaut. Men. 2, 3, 19; ligel. ∾ illam haud minus, quam se ipsum, Ter. Hec. 2, 2, 18; — II) „overf.": omtaler med Berømmelse, Plin. 35, 45, oftere; af — magnĭfĭcus, 3, [magnus, facio], compar. magnificentior, us, superl. magnificentissimus, 3; 1) „egenl.", om Personer, Characterer, odl.: som handler storartet, der viser sig paa en glimrende Maade, prægtig, herlig, anseelig; - vir factis magnificus, Liv. 1, 10; animus excelsus magnificusque, Cic.; civitas magna et magnifica, Sall.; quam magnificus in publicum, Plin. Pan.; cives in suppliciis deorum magnifici, Sall. Catil. 9; cf. Nep. Att. 13, o. Vell. 2, 130; - ogs. fornem og ødsel, Ter. Heaut. 2, 1, 15; saal. ogs. dadlende: der giør sig til, stortalende, pralende; vid. Plaut. As. 2, 2, 84, o. id. Bacch. 4, 9, 42; — II) „fig."; A) „overf." om Ting og om Begreber; a) „alm.": prægtig, kostbar, glimrende, apparatus, Cic.; ∾ villae, id.; men ∾ venationes, (som Folkefornøielser), id.; cf. id. Off. 2, 16: magnificentissima aedilitas; men ∾ res gestae, Liv. 26, 2: glimrende Bedrifter; — b) „bef." ogs. om Værter: tienlig, gavnlig; - ∾ laser in usu et medicamentis, Plin.; cf. id. 24, 95; — B) „ment."; a) „alm.": glimrende, berømmelig, hæderlig; - magnificentius est, dicere etc., Cic. Pis. 2, (det giør mig større Ære); magnificentissimum factum, Nep. Them. 1; — b) „bef." om Foredraget: magnificentius genus dicendi, Cic. Brut. 32; cf. id. d. Or. 2, 21; men Ter. Eun. 4, 6, 3: ∾ verba: Pralerier.

magnĭlŏquentĭa, ae, f.; 1) „alm.": Stortalenhed; navnl. Heltedigtets og Hexametrets høie og stærke Sprog; - ∾ Homeri, Cic.; cf. id. Orat. 57; — II) ogs. dadlende: Stortalenhed, Praleri, Liv. 44, 15, Gell. 1, 2; af — magnĭlŏquus, 3, [magnus, loquor], Homerus: som fører Heltedigtets høie Sprog, Stat.; — II) ogs. dadlende: stortalende, pralende; - prompti post eventum ac magniloqui, Tac. Agric. 27; cf. Ovid. Met. 8, 396: Talia magniloquo tumidus memoraverat ore.

magnĭpendo, (ogs. magni pendo), ĕre, v. a.; ligesom magnifacio: giør meget deraf, holder i Ære; - ∾ aliquem, Plaut.; magnipendi et amari, Ter. Ad. 5, 4, 25. — magnĭsŏnans, 3, [magnus, sono]: stærktonende; ∾ saxa, Attius ap. Non., inc. — magnĭtas, atis, f., forcl. f. magnitudo, Attius ap. Non.; o. — magnĭtĭes, ei, f., forcl. f. magnitudo, Auct. Carm. d. Phoenice; — [magnus].

magnĭtūdo, inis, f., [magnus]: Størrelse, Storhed; I) „egenl." o. nærmest om Ting; A) „alm."; magnitudinem mundi metiri, Cic.; minores magnitudine, quam etc., Varr.; (gemma) in parva magnitudine multicolor, Plin.; ad fabae magnitudinem, Cels.; ciceris magnitudine, Plin.; - ∾ maris Aegaei, Cic., fluctuum, Caes., fluminis, id.; ∾ ingens corporum, id.; cf. id. B. G. 6, 9: ∾ infinitae silva; — B) „bef."; a) stor Mængde, copiarum (af Tropper), Nep., fructuum, Cic., quaestus, (af Vinding), id.; ∾ aeris alieni, (uhyre Gield el. Skyld), id.; — b) ogs. om Tiden; - dierum et noctium magnitudines, (deres Længde), Plin. 26, 25; - men ∾ vocis: stærk el. fyldig Stemme, Auct. ad Her.; — II) „fig."; A) „overf.": Storhed; ogs. Styrke el. Heftighed; - ∾ rerum gestarum, Nep., virium, id., ingenii, Plin., fortunae, Vell.; - ∾ periculi, Auct. ad Her., acerbitatis et odii, Cic.; ∾ et vis amoris, id.; — B) „ment." o. „ethisk": Charakterens Storhed og Ypperlighed; stort og høit Mod; Stormodighed, Selvbeherskelse; - magnitudinem animi tui ne umquam inflectas cujusquam injuria, Cic. Fam. 1, 7; cf. Caes. B. G. 2, 27; - men om Pompejus, qui numquam mercatus est agrum finitimum, vid. Plin. 18, 7; — b) ogs. politisk Storhed el. høi Rang; ∾ imperatoria, Tac. Ann. 16, 23; cf. ibd. 14, 54; - ds. sild. som Ærestitel, omtr. vort: Høihed el. Excellence, Cassiod.; - not.: pl. magnitudines, s. ovenf.; cf. Cic. d. Or. 1, 42.

magnŏpĕre, (ogs. magno opere), adverb., [magnus, opus]; oprdl.: med meget Arbeide; ds. sædv.: meget, saare meget, overmaade, osv.; - ∾ desiderare, Cic.; men qui eum magnopere evocarent, id. d. Or. 2, 86; men non magnopere curo, quorsum etc., (bryder mig ikke meget derom), id. R. Com. 15; nulla magnopere clade accepta, (i. e. nulla magna clade), Liv. 3, 26; - ogs. adskilt: magnoque opere abs te peto, Cic. Fam. 13, 34; ogs. omsat: opere magno, Attius ap. Non.; - ogs. in compar., majore opere, Cato ap. Gell.; ogs. in superl., maximopere, Ter.

Heaut. 4, 1, 33; ligel. Cic. Fam. 3, 2: a te maximopere etiam atque etiam quaeso et peto, ut etc.; cf. Liv. 42, 57; ogſ. adſkilt, Ter. Eun. 3, 3, 26; ogſ. omvendt: opere maximo, Ter. Phorm. 5, 1, 33.

magnus, 3, comp. major, us, superl. maximus, 3, [igiennem Stammen mag- el. μεγ- beſl. m. μέγας, magis, macto, etc.]; - megen el. ſtor (i alle disſe Ords Betydninger); I) „egenl."; A) „alm.": ſtor af Omfang og Udſtrækning; hvſ. comiſk: magnus homo, (lang Lømmel), Lucil. ap. Varr.; cf. Martial. 9, 51, ogſ. Virg. Aen. 5, 422; - ſild. ogſ. magni crines, (langt Haar), Lamprid.; - ∾ montes, Catull.; ∾ domus, Cic., pars regionis, Caes.; oppidum longe maximum, id.; ∾ aquae, (høie Vande, Overſvømmelſe), Liv. 24, 9; - ∾ Hesperia, Virg., Italia, id.; ∾ urbes, id.; ∾ coelum, id., aequor, id., mare, Lucr.; magnae quercus, Enn.; — B) „beſ."; 1) ſtor i Antal el. i Mængde; - ∾ multitudo peditatus, Caes.; ∾ copia pabuli, id.; cf. Cic. Verr. 2, 72; ∾ pecunia, id.; ∾ divitiae, Nep.; magni concursus, (Tilløb af mange), id.; ∾ et copiosa mercatura, (Groshandelen), Cic. Off. 1, 42; — b) hertil mærkes: gen. magni, (majoris, maximi), sc. pretii, o. abl. magno, sc. pretio; - aestimare magni el. magno, (vurdere til en høi Pris, agte meget høit); vid. Cic. Fin. 2, 17, o. ibd. 3, 3; - ligel. magni facere; ſ. und. magnifacio; cf. Ter. Andr. 1, 5, 58; - ligel. magni pendere, id., aestimare, Suet.; men magni esse apud aliquem, (gielde meget hos nogen), Cic. Fam. 13, 72; magni interesse ad aliquid, (være af Vigtighed derfor), id. N. D. 1, 4; - magno vendere, conducere, emere, (for el. til en høi Pris), id.; magno illi ea cunctatio stetit, (kom ham dyrt at ſtaae), Liv. 2, 36; - majoris venire, (koſte mere), Phaedr.; men agrum pretii majoris etc., Ter. Heaut. 1, 1, 12; — 2) oftere om Tiden, og om det, der er el. ſker i Tiden; - magno tempore, i. e. diu: i lang Tid, Petron., Justin.; non magno post tempore, id.; - ∾ sermones, (Overdrivelſer), Liv. 35, 2; - navnl. om Alderen c. abl. natu; vid. Nep. Paus. 5, o. id. Dat. 7; - ligel. ſtaaer hos Perſoner af en vis Alder: major o. maximus m. o. ud. natu; qui fuit major natu, quam Plautus, Cic.; audivi ex majoribus natu, (af ældre Folk), id.; natu major frater, Liv.; frater major, Ter., (den ældre Broder); men major annis viginti, (over 20 Aar), Suet. Caes. 42; ogſ. c. gen., (ſ. abl.), Liv. 38, 38; o. Suet. Aug. 38; - ogſ. absol. majores, (de Ældre el. Forfædrene), Cic. Phil. 3, 10, oftere; ogſ. majores natu, Nep. Iphicr. 1; men Liv. 1, 32: majores natu, ſ. senatus; - major herus o. hera, (Herren og Fruen i Huſet); opp. minor herus o. hera, (Sønnen og Datteren), Plaut. As. 2, 2, 63; - maximus stirpis, (den ældſte Søn), Liv. 1, 3; maxima virgo, (den ældſte Veſtalinde), Suet. Dom. 8; ogſ. m. tilføiet natu, Virg. Aen. 5, 644; - endel. om Slægtſkabsgraderne: patruus magnus, major, maximus, i. e. frater avi, provavi, abavi, Dig.; ligel. amita magna, etc., i. e. soror avi, etc., ibd.; — II) „fig."; A) „alm.": ſtor el. ſtærk, vægtig el. vigtig i ſit Slags; - ∾ vox, Cic.; ∾ clamor, id.; homines feri et magnae virtutis, (meget tappre), Caes. B. G. 2, 15; cf. ibd. 1, 46; ∾ spes, Nep.: neque eloquentia majore, nec ··· studio, etc., Cic. Fam. 1, 1; magno accidit casu, (ved et beſynderligt Tilfælde), Caes. B. G. 6, 30; cf. ibd.: magnae fuit fortunae etc.; cf. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 18; - major morbus, (Epilepſi), Cels.; - magnae res: ſtore Bedrifter, Nep. Pelop. 2; ∾ opus et arduum, Cic. Orat. 10; ∾ annus, ſ. und. annus; — bb) hertil mærkes; a) neutr. magnum, majus, absol.: noget Stort el. Vigtigt, det Store el. Vigtige; - At magnum fecit, quod etc., Hor. Sat. 1, 10, 20; magna curant, (det Vigtige), vid. Cic. N. D. 2, 66; magnum est, c. inf., id. Acad. 1, 2; cf. id. Lael. 9: quod majus est, etc.; — b) in majus accipere, (paa en forſtørrende el. overdreven Maade), Liv. 4, 1, extollere, id., ferre, id.; ligel. Tac. Hist. 3, 38: nunciare in majus, o. ibd. 1, 18: credere in majus; men Hor. Od. 3, 4, 67: provehere in majus, (befordre); referre alicui gratiam in majus, (ſ. gratiam majorem), Senec.; — c) magnum o. maximum, ſom adverb. hos clamare o. exclamare: meget ſtærkt el. høit, Plaut.; cf. Gell. 5, 9; — not.: major c. gen.; omnium triumphorum lauream adepte majorem, Plin. 7, 31; - major ſ. magnus; quibus absentibus numquam majora opera fiunt, Cic. d. Senect. 7; - maximus stirpis, ſ. major fratrum, (om tvende), Liv. 1, 3; — 2) ſtor, prægtig, glimrende; - Magni ludi, Liv. 2, 36; hede ogſ. ludi Maximi, Pseud. Cic. d. Har. resp. 6; cf. Suet. Ner. 11; - ogſ. ligeſom potens: magnus amicus, Juvenal. 6, 312: ſtor, mægtig; cf. Hor. Epod. 4, 15; ſ. ogſ. nedenſ., — B) „beſ."; med ſtor og herlig Aandskraft el. Fortieneſte; ogſ. mægtig, hellig, ærværdig; - magnus hoc bello, etc., Nep. Them. 6; quo ··· nec ··· nec bello major et armis, Virg. Aen. 1, 549; Democritus vir magnus inprimis, (af ſtor Aand og Lærdom), Cic. N. D. 1, 43; - ogſ. om Guddommen: Juppiter Optimus Maximus, (den Algode, Alſtore), Cic., Liv.; men Virg. Aen. 3, 697: numina magna loci; ∾ sacerdos: (den ærværdige), ibd. 6, 544; - ogſ. er praetor maximus: en Benævnelſe paa Dictator, Liv. 7, 3; men pontifex maximus, ſ. und. pontifex; - ogſ. er at hidføre Tilnavnet Magnus, ſ. und. Pompejus; — 2) modig el. overmodig; navnl. ſtortalende, pralende; - ut res dant sese, ita magni atque humiles sumus, Ter. Hec. 3, 3, 20, cf. Plaut. Mil. gl. 4, 2, 53: magnum nunc faciam me, (vil bryſte mig); - verba magna, (ſtorartede el. imponerende), Liv. 34, 5; men Tibull. 2, 6, 11: magna loqui, (i. e. magnifice: overmodigen, pralende); cf. Virg. Aen. 10, 547: Dixerat ille aliquid magnum; ogſ. ibd. 11, 381; ogſ. Hor. Od. 4, 6, in.: magna lingua, (i. e. superba et impie locuta); — not.: ſom romerſk Tilnavn mærkes Magnus, ſ. ovenſ.; ogſ. Maximus, vid. Liv. 9, 46; - Maximus Tyrius: en Platoniker, Lærer f. K. M. Antoninus; - Stedsnavne ere: Magni Campi ved Utica, Liv. 30, 8, o. Promontorium Magnum i Luſitanien, Plin. 4, 35.

Māgo, onis, m.; I) en carthagiſk Forfatter, hvis Bøger de Re Rustica det romerſke Senat lod overſætte paa Latin, Cic. d. Or. 1, 58; heder hos Colum.: pater rusticationis; — II) en Broder af Hannibal, Nep., Liv. — Magontiăcum, i, n.: Byen Mainz ved Rhinen, Tac. Hist. 4, 15, oftere; - ogſ. Moguntiacum, Eutrop., o. Maguntia, Venant. — magŭdăris, (magy.), is, f., μαγύδαρις: Stilken (el. Frøet, el. Saften) af Værten laserpitium, Plin. 19, 15 flgd., o. Plaut. Rud. 3, 2, 16. — 1. măgus, 3: magiſk, fortryllende, forhexende; - Illa magas artes Aeaeaque carmina novit, Ovid. Am. 1, 8, 5; cf. id. Med. fac. 36; af — 2. măgus, i, m., μάγος, [oprdl. perſiſk Ord]: en Mager (el. Magier), en perſiſk Vis el. Lærd; vid. Cic. Div. 1, 23 o. 41; - ogſ. en Beſværger el. Troldmand, Hor. Od. 1, 27, 22, o. id. Ep. 2, 1, 213; — II) df. fem. maga, ae: en Hex, odl.; cantusque artesque magarum, Ovid. Met. 7, 195. — magydaris, ſ. und. magudaris.

1. Māja, ae, f., Μαῖα; I) Datter af Atlas ved Plejone; ogſ. er hun ved Juppiter Moder til Mercurius, Cic. N. D. 3, 22; hvſ. Virg. Aen. 4, 297: Maja genitum demittit ab alto; — II) en Datter af Faunus, Macrob. Sat. 1, 12; — III) en af Plejaderne; hvſ. Virg. Ge. 1, 225: ante occasum Majae; — 2. māja, ae, f.: en ſtor Art Søkrebs, Plin. 9, 51. — mājālis, is, m.: det ſkaarne Hanſvin, en Galt, Varr. R. R. 2, 4; men ſom Skældsord, Cic. Pis. 9.

Mājesta, ae, f.: Vulcans Gemalinde, Auct. ap. Macrob. Sat. 1, 12. — 1. mājestas, ātis, f., [1. majus]; I) „alm.":

Høihed, Ypperlighed, Ærværdighed; ogs. Hellighed og Ukrænkelighed; - tillægges nærmest Guderne; - neque hoc alienum ducunt majestate sua (dii), Cic. Div. 1, 38; men reddere diis majestatem suam etc., Senec. Ep. 95; - ∾ Praenestinarum sortium, Suet. Tib. 63; - dernæst ogs. om Mennesker; saal. ∾ patria, Liv., senatus, id., judicum, Cic.; cf. Hor. Ep. 2, 1, 257: ∾ tua, (til K. Augustus); hvf. ogs. sild. som Ærestitel om og til de romerske Keisere; — B) „overf." ogs.: enhver Fortrinlighed og Ypperlighed i sit Slags; - ∾ loci, (Stedets Hellighed), Liv. 1, 53; ∾ aetatis et dignitatis, Gell.; men ∾ boum, Varr., (af deres fortrinlige Nytte i Landbruget); in arctum coacta rerum naturae majestas, (om Ædelstenene), Plin. 11, 17; — II) „bes.": med Hensyn paa Staten er majestas: den høieste Statsmagt el. Souveræniteten, navnl. ogs. denne Magts Ukrænkelighed; - i den romerske Fristat tillægges denne majestas el. Souverænitet udelukkende det romerske Folk, (ligesom auctoritas tilhører Senatet); - vid. Cic. Phil. 3, 5; cf. id. Part. or. 30; df. ogs. i et Forbund: imperium majestatemque populi R. conservato, Liv. 38, 11; cf. Cic. Balb. 16; — B) hertil mærkes; a) fra Republiken gik denne majestas el. Souverænitet igiennem jus tribunicium over paa Keiserne; s. ovenf. Hor. l. c.; cf. ∾ ducis, Phaedr. 2, 5; s. bes. Tac. Ann. 1, 72; — b) majestatis deminutio, ogs. majestas minuta el. laesa: Statsforbrydelse; vid. Tac. l. c., o. Cic. Verr. 4, 41; men sædv. staaer derfor absol. majestas; - lege majestatis teneri, Cic. Cluent. 35; damnatus majestatis, ibd.; dog ogs. majestatis laesae accusari, Senec. Contr. — 2. **Majestas**, atis, f., er som Gudinde: Datter af Honor o. Reverentia; vid. Ovid. Fast. 5, 23 o. 26.

mājor, mājōres, s. und. magnus. — **mājōrīnus**, 3, [major]: af et større Slags; - ∾ olivae, Plin. 15, 4; ∾ pecunia, Cod. Theod., — **Mājŭgĕna**, ae, m., [Maja, gigno]: Maja's Søn, i. e. Mercurius, Capella. — **mājūma**, ae, f., [Majus]: etslags Maifest paa Vandet, Cod. Just. — 1. **mājus**, 3, forældr. Ord f. d. besl. magnus: stor, herlig; - deus Majus, Macrob. Sat. 1, 12, (i. e. Juppiter); dea Maja, ibd. — 2. **Mājus**, i, m., sædv. mensis Majus: Mai Maaned, om hvilken Benævnelse vid. Ovid. Fast. 5, ab in.; cf. id. ibd. 490, o. Cic. Phil. 2, 39; men absol.: Majus, (sc. mensis), Ovid. l. c. 185; — b) ogs. adject., Idus Majae, (den 15de), Prop., Calendae Majae, (d. 1ste), Cic., Ovid. — **mājuscŭlus**, 3, demin. af major, m. flgd. quam: noget større, Plin. 26, 15; - ogs. noget ældre, Ter. Eun. 3, 3, 20; — II) „overf.": temmelig stor el. vigtig; in aliqua majuscula cura negotiove versari, Cic. Fam. 9, 10.

māla, ae, f., [af 2. mando, ligesom scala af scando; men efter Cic. Orat. 45, er mala: syncop. af maxilla, ligesom velum af vexillum]; I) „egentl.": Kiæven el. Kiævebenet; - vid. Cels. 8, 1; dentium pars maxillae, pars superiori ossi malarum haeret, id. ibd.; - saal. oftest in pl.; vid. Poët. ap. Cic. d. Orat. 3, 58; cf. Lucr. 2, 637, o. Virg. Aen. 3, 257; - tillægges ogs. Dyrene; vid. id. ibd. 12, 755: Increpuitque malis (canis); cf. ibd. 11, 680, ogs. Hor. Od. 2, 19, 23, (hvor sing. f. pl.); — II) „overf.": Kinden; ferire malam alicui, Plaut.; - sædv. in pl.: Kinderne; - infra oculos malae homini tantum, etc., Plin. 11, 58; cf. Virg. Aen. 10, 324, o. Ovid. Met. 12, 391, ogs. Lucr. 5, 887.

malabathron, s. und. malobathron. — **Malaca**, ae, f.: By i Hisp. Baet., (nod. Malaga), Mela 2, 6, o. Plin. 3, 3; ogs. Malacha, id. 5, 1. — **malache**, ogs. **moloche**, es, f., *μαλάχη, μολόχη*: en Malveart, Plin. 20, 84, Colum. 10, 247.

mălăcĭa, ae, f., *μαλακία*: Vindstille, Havblik, Caes. B. G. 3, 15; — II) „fig."; A) „overf.", malacia, m. o. ud. stomachi: Mavens Uvirksomhed, Mangel paa Madlyst; - absinthium pellit malaciam stomachi, Plin. 27, 28; cf. id. 23, 56; — B) „ethisk": Dorskhed el. Sløvhed; - in otio jacere, non est tranquillitas, malacia est, Senec. Ep. 67. — **mălăcisso**, are, v. a., *μαλακίζω*: giør blød el. smidig, articulos, Senec. Ep. 66; - men comisk: malacissandus es, Plaut. Bacch. 1, 1, 31. — **mălacticus**, 3, *μαλακτικός*: formildende, virtus (medicamenti), Theod. Prisc. — **mălăcus**, 3, *μαλακός*, (mollis): blød el. myg, (forel. Ord); - ∾ pallium et calidum, Plaut.; - ogs. smidig; ad saltandum ··· non aeque malacus, atque ego, id.; men malacum in modum, (blødagtigen), id. Bacch. 2, 3, 121. — **mălagma**, ătis, n., *μάλαγμα*, (ogs. malagma, ae, f., Veget.): blødgiørende el. formildende Omslag el. Middel, Cels., Plin.; — not.: dat. pl. malagmatis, id. 3, 33. — **mălandrĭōsus**, 3: fuld af Blærer el. Udslæt paa Halsen, Marc. Emp.; af — **mălandrium**, i, n., (sædv. in pl.), o. **malandria**, ae, f.: Blære el. Udslæt paa Halsen, (navnl. hos Heste), id., Veget. — **mălaxātio**, onis, f.: Blødgiøren, Theod. Prisc.; af — **mălaxo**, avi, 1, v. a., ligesom malacisso: blødgiør; malaxavi malas, Laber. ap. Gell. 16, 7. — **maldacon**, i, n.: Gummi af Træet bdellium, Plin. 12, 19.

măle, adv. af 2. malus; comp. **pejus**; superl. **pessime**; I) „alm.": ilde, slet, slemt, (værre, værst); - ∾ olere, Cic.; dii isti (homini) male faciant, (faae han en Skam)! id. Fam. 11, 21; men facere male alicui, vid. Plaut. Poen. 4, 2, 60; male velle alicui, (ville nogen ilde), id.; male cogitare de aliquo, Cic. d. Senect. 6; male dicis, Ter. Andr. 4, 4, 14, (bruger onde Ord); cf. Cic. Mur. 30; s. ogs. maledico; ligel. male loqui, Cic. R. Am. 48; ogs. m. tilføiet dat., (imod nogen), Ter. Phorm. 2, 3, 25; - male accipere aliquem verbis, (udskælde), Cic.; men male accipere aliquem, (i Krigssproget): medtage ilde, Nep. Eum. 8; cf. male habere aliquem, Caes. B. C. 1, 63; men Ter. Andr. 2, 8, 51: hoc male habet virum, (giør ham forlegen); - male se habere: befinde sig ilde, være mismodig, id. Eun. 4, 2, 6; - pessime secum actum esse: at han var meget ilde faren, Cic.; cf. Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; men male agere: handle slet el. bedragerisk, Cic. Quint. 16, - ogs. som Klager, ibd. 14; - animo male est (el. factum est), faaer el. har ondt, Plaut.; male tibi esse malo, quam molliter, Senec. Ep. 82; male sit ei, (faae han en Ulykke)! Cic.; cf. Ter. Ad. 2, 1, 37: quae res tibi male vertat, (ilde bekomme)! — II) „bes."; A) slet, urigtigen, feilagtigen, til Skade; - male facere sponsionem, Cic. Coel. 28; cf. ovenf.: ∾ agere, (om Klageren), id. Quint. 14; si etc., male omnino faciet, Atticus ap. Cic. Att. 9, 10; male vestitus, Cic., praecinctus, Suet., (slet, skiødesløst); male (pejus) consulere patriae, (ilde el. daarligen at sørge derfor), Nep. Ep. 10; pessime consulere in aliquem, (behandle meget ilde), Ter. Heaut. 3, 1, 28; male conciliatus servus, (som man har kiøbt til sin Skade), id. Eun. 4, 4, 2; male emere, vendere, (slet el. med Tab), Cic.; — B) slet, ilde, ulykkeligen, ynkeligen; - tantos suos labores male cecidisse, Caes. B. C. 2, 15; o factum male, (o Jammer)! o miselle passer! Catull. 3; cf. Cic. Att. 15, 1; — C) ilde, forkert; df. a) paa en Maade negerende: male gratus, (utaknemmelig), Ovid.; male sanus, (ikke ret klog); men Hor. Od. 1, 9, 24: male pertinax (digitus: som giør Modstand paa Skrømt); ligel. male laetus, (med forstilt Glæde), Val. Fl.; — — b) altfor; - calceus male laxus, (for vid), Hor. Sat. 1, 3, 31; cf. Virg. Ge. 1, 105; male metuo, ne etc., (frygter meget), Ter. Hec. 3, 2, 2; ligel. ∾ odisse, Caes. ap. Cic. Att. 14, 1; men Hor. Ep. 2, 17, 30: cane pejus et angue (vitare); — c) neppe, vanskeligen, med Nød; - male me continui, Ovid. Met. 7, 728; male sustinere arma, Liv. 1, 25; cf. id. 35, 39: duarum male plena-

rum legiuncularum etc.; ogs. kan hidføres Hor. Sat. 1, 5, 45: male validus filius, (skrantende); cf. Virg. Aen. 2, 23; ligel. Suet. Aug. 21: nationes male quietae; s. ogs. ovenf. male gratus, male sanus, etc.

Mălĕa, o. Malēa, ae, f., *Μαλέα*, *Μάλεια*: Forbierg paa Sydkysten af Laconien, (hod. Capo Malio), Mela 2, 3, Plin. 4, 8, Virg. Aen. 5, 193, o. Prop. 3, 17, 7; — B) df. Mălēus, 3: maleisk; ∾ jugum, Flor. 2, 9.

mălĕ.dĭcax, el. male dicax, ācis, adj.: = maledicus, Plaut. Curc. 4, 2, 26, Macrob. — mălĕdĭce, adv. af maledicus: skældende, krænkende; - ∾ et contumeliose dicere de aliquo; vid. Cic. Att. 1, 87; ∾ ac maligne loqui, Liv. 45, 39. — mălĕdĭcens, tis: partic. o. adj. af maledico; df. — mălĕdĭcentĭa, ae, f.: ond og fornærmende Tale, Gell. 3, 3; cf. id. 17, 14: ∾ et arrogantia Laberii.

mălĕ.dīco, xi, ctum, 3, (ogs. male dico), v. n.: taler ilde, skælder el. skænder; c. dat. el. absol., sild. ogs. c. acc.; - maledicere alicui, vid. Cic. Dejot. 10, o. Hor. Sat. 2, 3, 140; - aliud est maledicere, aliud accusare, Cic. Coel. 3; - men ∾ aliquem, vid. Petron. Sat. 96, oftere; - ogs. imperson.: indignis si maledicitur, maledictum id esse dico, Plaut. Curc. 4, 2, 27; — II) df. A) partic. mălĕdĭcens, tis, som adj.: dadlesyg, bagtalersk; - ∾ homines, Plaut. Merc. 2, 3, 75; - compar., maledicentiorem, quam te, vidi neminem, id. ibd. 1, 2, 31; superl., ∾ civitas, Cic. Flacc. 3; ∾ carmina, Suet. Caes. 23; — B) partic. mălĕdictus, 3, som adj.: forbandet, Spartian.; — 2) df. subst. maledictum, i, n.; a) Skældsord, (oppon. crimen), Cic. Cluent. 23; maledicta in aliquem dicere, id., conferre, id., conjicere, id.; maledictis aliquem figere, id., vexare, id.; cf. id. Phil. 13, 19; s. ogs. Plaut. Curc. 4, 2, 27, ovenf.; — b) Forbandelse; - esse in maledictis jam antiquis strigem, Plin. 11, 95; — c) ond og forførende Tale; maledictis iniquorum ··· in spem adducti, etc., Sall. frgm.

*mălĕdictĭo, onis, f.: Udskælden, onde Ord, blind Dadel, (opp. accusatio), Cic. Coel. 3; o. — mălĕdictĭto, (el. male dictito), are, v. n. intens.: omtaler ilde; df. impers. pass.: Maledictitatur tibi vulgo in omnibus sermonibus, Plaut. Trin. 1, 2, 62; — [maledico]. — mălĕdictum, i, o. mălĕdictus, 3, s. und. maledico. — mălĕdĭcus, 3, [maledico]: som bruger onde Ord, skældende, skændende; dadlesyg, bagtalersk; - in tam suspiciosa et maledica civitate, Cic. Flacc. 28; ∾ convitiator, id.; maledicus in aliquem, Quintil.

mălĕ.făber, bra, brum: ond, listig, forslagen; - ∾ suadelae, Prudent. — mălĕ.făcio, (ogs. adskilt male facio), fēci, factum, 3, v. a.: handler slet el. ilde derimod; c. dat.; - Nescio quid malefactum a nostra huic familia est, Plaut. Mil. gl. 2, 2, 11; quod mihi re malefeceris, Ter. Ad. 2, 1, 10; — B) df. subst. malefactum, i, n.: ond Handling, Udaad, Misgierning, Cic. Inv. 2, 30; men Benefacta, male locata, malefacta arbitror, Enn. ap. Cic. Off. 2, 18; cf. Ter. l. c. 45; — mălĕfactor, oris, m.: som tilføier nogen Ondt; Malefactorem amitti satius, quam relinqui beneficum, Plaut. Bacch. 3, 2, 11. — mălĕfactum, i, n., s. und. malefacio.

*mălĕfĭce, adv.: ondskabsfuldt, i en ond Hensigt; nec malefice ··· quicquam ago, Plaut. Pseud. 4, 7, 113; — mălĕfĭcentĭa, ae, f.: tilføiet Skade el. Fortræd, Lactant.; df. „overf."; vid. Plin. 9, 11; o. — mălĕfĭcium, i, n.; I) „egenl."; A) „alm.": ond Handling, Misgierning, Forbrydelse; - conscientia maleficiorum, Cic.; cf. id. R. Am. 3 o. 40; ∾ committere el. admittere, id.; — B) „bes."; 1) Bedrageri, Falskneri, Quintil. 7, 4, 36, o. Plin. 12, 54; — 2) Trolddom el. Forhexelse, Tac. Ann. 2, 69, (al. malefica); ogs. ∾ magica, Appul.; — II) „overf."; A) den tilføiede Skade, navnl. ved Fiendehaand; vid. Caes. B. G. 2, 28, id. B. C. 2, 20, Liv. 5, 20, o. A.; — B) hvad der gior Skade el. Fortræd, navnl. Kryb el. Orme el. Insecter; vid. Plin. 18, 73, o. id. 20, 51, oftere; — [af flgd.].

mălĕfĭcus, 3, [malefacio]: som handler ilde, som gior Ondt, forbrydersk el. ugudelig; - eundem tamen maleficum natura et injustum etc., vid. Cic. Tusc. 5, 20; cf. id. Verr. 5, 55; ∾ mores hominum, Plaut.; homo ··· maleficae vitae, Tac. Ann. 4, 21; men Suet. Galb. 15: maleficentissimos incolumes praestitit, (de værste Forbrydere: superl. af inus. maleficens); — B) „bes.": forhexende; subst. Hexemester el. Troldmand, Cod. Just.; men Tac. Ann. 2, 69, inc.; — II) „overf."; A) mislig, ugunstig; - (naturam) maleficam nactus in corpore fingendo, Nep. Ages. 8; — B) skadelig, fordærvelig, succus, Vitruv.; ogs. c. dat.: bestia piscibus malefica, Plin.; men ∾ superstitio, Suet. — mălĕsuādus, el. male suadus, 3, i. e. male suadens: ilderaadende, forførersk, vitilena, Plaut. Most. 1, 3, 56, fames, Virg. Aen. 6, 276. — mălĕtractātio, onis, f., [male, tracto]: slet Behandling, Arnob.

Mălēus, 3, s. und. Malea. — Mălĕventum, i, n.: ældre Navn paa Byen Beneventum i d. Hirpinske; s. und. Beneventum. — *mălĕvŏlens, (ogs. maliv.), tis, adj.: med ond Villie, ildesindet, fiendsk; - Est miserorum, ut malevolentes sint, ut invideant bonis, Plaut. Capt. 3, 4, 51; ∾ ingenio natus, id.; - superl., malevolentissimae obtrectationes, Cic. Fam. 1, 7; — df. mălĕvŏlentĭa, ae, f.: ond Villie, Hadskhed; efter Cic. Tusc. 4, 9: voluptas ex malo alterius, sine emolumento suo; men id. Fam. 1, 9: animus nulla in ceteros malevolentia suffusus; - forbindes med obtrectatio, id., m. invidia, Sall. Catil. 3; o. — mălĕvŏlus, (ogs. maliv.), 3: ildesindet, hadsk, alicui, ogs. in aliquem, imod nogen; vid. Cic. Fam. 2, 17, o. id. Att. 7, 2; ogs. absol.: ∾ reprehensores, Gell.; - ogs. „overf." om Begreber; ∾ sermones, Cic. Fam. 3, 10; - ogs. subst., omnium malevolorum animos frangere, id. Balb. 25; - mea inimica malevola, Plaut. Poen. 1, 2, 181; — [male, volo, velle].

*Mălĭăcus sinus: Bugt af Ægeerhavet, imellem Thessalien o. Achaja, Mela 2, 3, Plin. 4, 12, o. Liv. 27, 30; — B) df. 1) Măliensis, e, ager, Liv. 42, 30; — 2) Mālius, 3, lympha, Catull. 68, 54. — mālĭcōrium, i, n., [l. malum]: Skalden af Granatæblet; vid. Plin. 23, 57. — Maliensis, e, s. und. Maliacus. — mālĭfer, a, um, [l. malum, fero]: som bærer el. frembringer Æbler, Abella, Virg. Aen. 7, 740. — malificus, 3, s. und. malef-.

mălĭgne, adv. af malignus; I) „alm.": hadsk, fiendsk; - maledice et maligne loqui, Liv. 45, 39; cf. Ovid. Met. 13, 270; - ogs. in compar., Curt. 8, 1; — II) „bes."; A) knapt, sparsomt, karrigt; - ager maligne divisus plebi, Liv. 8, 12; non ··· mihi fuit tam maligne, ut etc., (saa knapt havde jeg det ikke), Catull. 10, 13; ∾ laudare, Hor.; - compar., ∾ tecum egisse naturam, Senec. Ep. 44; — B) lidet, i ringe Grad, odl.; - ∾ virens, Plin.; ∾ apertus, Senec.; cf. Mela 2, 2.

*mălignĭtas, atis, f.; I) „egenl.": ondartet el. slet Beskaffenhed; navnl. Væxternes Udartning, Colum. 3, 10; — II) oftere „fig."; A) „overf.": Knaphed, Karrighed, Nidskhed; - ∾ conferendi ex privato, Liv. 34, 34; cf. Plaut. Capt. 3, 1, 4; — B) „ethisk": Ondskab, Hadskhed, Misgunst; - malignitatis auctores, (hadske Raadgivere), Liv. 5, 22; ∾ et livor, Tac., Suet.; ∾ interpretantium, Plin. Ep.; quippe ··· malignitati falsa species libertatis inest, Tac. Hist. 2, 1; - ogs. in pl., Prudent.; o. — mălĭgno, are, v. a.: at frembringe noget Ondt; - malignantes venena (angues), Amm.; - men malignatus est, som depon., Vulgat.; — [flgd.].

mălignus, 3, [f. mălĭgĕnus, i. e. mali generis]: ondartet, af en ond Natur el. Beskaffenhed; (oppon.

benignus); — I) „alm.": karrig el. knap; om Jorden: ufrugtbar; om Ting: liden el. ringe el. svag i sit Slags; - malignus, largus, etc., Plaut. Bacch. 3,2, 17; ∾ caupones, Hor. Sat. 1,5,4; in laudando ··· nec malignus, nec effusus, etc., Quintil. 2,2,6; cf. Ovid. Her. 16, 143; - nec maligna tellus, Plin. Pan.31; ligel. compar., ∾ (terram) celeris, id. Ep. 2, 17; cf. Virg. Ge. 2, 179; superl., f. nedenf.; - ∾ victus, Sil.; sub luce maligna, Virg. Aen. 6, 270, (naar det næsten er mørkt); aditusque maligni, (trange el. snevre), ibd. 11, 524; ∾ portus, Lucan.; — II) „bef." o. „ethisk": ondskabsfuld, hadsk, nidsk; - ∾ sermone carpere, Suet.; ∾ vulgus spernere, Hor. Od. 2, 16, 40; ∾ caupones, f. ovenf.; ∾ oculis spectare, Virg.; malignissima capita, et optimo cuique inimicissima, Senec.; cf. Ter. Hec. 1, 2, 84: maligna multo et magis procax; — b) „poet." ogs.: ond, fiendsk, skadelig, leges, vid. Ovid. Met. 10, 329; ∾ studia, (i. e. noxia), id. Trist. 4, 1, 101; ∾ mens, Catull.; ∾ votum, id.; ∾ verba, Manil.

mălĭlŏquax, ācis, adj., [male]: som taler ilde, lingua, P. Syr. — mălĭlŏquium, i, n., [male, loquor]: ond Omtale, Tertull. — mălĭnus, 3, μάλινος, [dor. f. μήλινος]: benævnt efter et Æbletræ; ∾ pruna, (som indpodes derpaa), Plin. 15, 12.

*mălĭtas, atis, f., [eftercl. Biform af flgd.]: et Onde, en Ulykke, Dig., inc.; o. — mălĭtia, ae, f.: slet Beskaffenhed, Slethed, arboris, Pallad., terrae, (dens Ufrugtbarhed), id.; — II) sædv. „fig." o. „ethisk": Slethed, Ondskab, Ugudelighed; navnl. ogs. Underfundighed, Træskhed; - virtute, non malitia etc., Sall. Jug. 25; est enim malitia versuta et fallax nocendi ratio, Cic. N. D. 3, 30; cf. id. Off. 3, 17; ad malitiam et fraudem versare mentem suam, id. Cluent. 26; - ogs. m Lune: List el. Puds; nisi tua malitia mihi affuisset, (din Snuhed), Cic. Att. 15, 26; cf. id. Fam. 9, 19; - men comisk: sine omni mala malitia, Plaut.; - ogs. in pl.; everriculum malitiarum omnium (judicium de dolo malo), Cic. N. D. 3, 30; - men om Dyrene, vid. Plin. 17, 44.

*mălĭtĭōse, adv.: arglistigen, underfundigen; - nihil sane vafre et malitiose facere, Cic. Verr. 2, 53; cf. Nep. Alcib. 7; - compar., ∾ gerere rem mandatam etc., Cic. R. Am. 38; o. — mălĭtĭōsĭtas, atis, f.: listig Ondskab, Underfundighed, Tertull.; af — mălĭtĭōsus, 3, [malitia]: ondskabsfuld, underfundig, homo, Cic. Off. 1, 15; cf. ∾ interpretatio juris, ibd. 10; - superl., ∾ (homines), Fronto; — not.: Silva Malitiosa, i d. Sabinske, vid. Liv. 1, 30. — Mālĭus, 3, f. und. Maliacus. — malivolus, f. und. malevolus.

mallĕātor, oris, m.: som hamrer, som forarbeider med Hammeren; ∾ ballucis, Martial. 12, 57; o. — mallĕātus, 3: hamret, slettet med Hammeren; - ∾ liber, (planeret), Dig.; ∾ spartum, Colum.; — [malleus]. — mallĕŏlāris, e, virga, ligesom malleolus: Snitling af Vinstokken, Colum. Arb. 3, 3; af — mallĕŏlus, i, m., demin. af malleus: liden Hammer; scalprum malleolo ferire, Cels.; — II) sædv. „overf." ifølge etslags Lighed; A) hammerformet Skud el. Snitling af Vinstokken til Udplantning, quod prominens utrimque mallei speciem praebet, Colum. 3, 6; cf. Plin. 17, 35, o. Cic. d. Senect. 5; malleolos pangere, Colum., serere sulco vel scrobe, id., demergere el. deponere el. depangere, Plin.; ogs. Snitling af andre Træer, Plin. 12, 54; — B) i Krigssproget: etslags Brandpil; beskrives Amm. 23, 4; cf. Fest. p. 135 (Müll.); malleolos stuppae illitos pice etc., Liv. 42, 64; cf. Cic. Catil. 1, 13, o. id. Mil. 24; — not.: Malleolus, som romersk Tilnavn, Liv.

mallĕus, i, m.: en Hammer, en Knippel, ofl.; - malleorum rostra, Plin.; aes malleis fragile, id.; ∾ stupparius, (hvormed Hør brydes), id.; ogs. etslags Hammerøxe til Offerbrug, Ovid. Met. 2, 624, o Suet. Calig. 32; - men som Ordsprog: malleum sapientiorem excusso manubrio, Plaut. Epid. 3, 4, 87; — II) „overf.": etslags Sygdom hos Fæet, Veget.

Mallius, i, m.: romersk Mandsnavn, Cic., Sall. — mallo, onis, m., μαλλός; sædv. mallo caeparum: Løgstilk el. Løggræs, Veget.; — II) „overf.": etslags Knæbyld hos Dyrene, id. — Malloea, ae, f.: By i Thessalien, Liv. 32, 41, oftere. — Mallos, (-us), i, f.: By i Cilicien, Mela 1, 13, Lucan.; — B) df. Mallōtes, ae, m.: nedstammende fra Byen Mallos, Crates, Suet. Gramm. 2. — mallus, i, m., μαλλός: en Uldtot, Cato. — *mallŭvĭae, arum, f.: Vaskevand til Hænderne; o. — mallŭvĭum, i, n.: Bækken til at vaske Hænderne i; vid. Fest. p. 160 (Müll.); — [manus, lavo].

mālo, mālŭi, malle, [magis, volo]: I) „alm.": vil hellere; — a) c. acc. pers. el. rei; - sed, ut spero, bonos et senatum malet, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 4; pro certis et olim partis nova, ambigua, ancipitia malebat, Tac. Hist. 2, 86; — b) m. Objectsfætning el. c. inf.; - judicium prius de probro, quam de re, fieri maluit, Cic. Quint. 2; Cato jam servire, quam pugnare, mavult, id. Att. 7, 15; quod mallem, Ovid.; — c) c. conjunct., (men „poet."); - Mallem divitias mihi dedisses, Quam etc., Catull. 24, 4; cf. Tibull. 2, 3, 31; — d) hertil er endnu at mærke; α) f. quam findes ogs. abl.; vid. Hor. Sat. 2, 8, 79; ligel. armis incruentas conditiones malle, Tac. Ann. 12, 46; — β) pleonastisk staaer undert. potius el. magis derhos; - nisi casum potius, quam te, laudari mavis, Cato ap. Cic. Fam. 15, 5; cf. Cic. Div. in Caecil. 6; ligel. qui magis vere vincere, quam diu imperare malit, Liv. 22, 34; — γ) bliver ogs. forstærket med multo el. haud paullo; - meo judicio multo stare malo, quam aliorum, Cic. Att. 12, 22; cf. id. Tusc. 1, 42; — II) „bef.": hellere at unde nogen noget, at være nogen gunstig; c. dat.; - quamquam illi omnia malo, quam mihi, Cic. Planc. 24; in hac re malo universae Asiae et negotiatoribus, id. Att. 2, 16; — not.: archaistiske Former ere: mavolo, f. malo, Plaut., Ter.; mavolunt, f. malunt, Naevius ap. Fest.; mavelim, is, it, f. malim, etc., Plaut.; mavellem, f. mallem, o. mavolet, f. malet, id.

mālŏbăthrātus, 3, (i. e. malobathro unctus), Sidon.; af — mālŏbăthrum, (-on), i, n., μαλόβαθρον, efter Plin. 12, 50, syrisk og ægyptisk Træ, af hvis Blade man presfede en kostelig Salve, som ogs. heder malobathron, Hor. Od. 2, 7, 8; - efter Cels. o. Plin. 23, 48, brugtes denne Salve ogs. i Medicinen. — mālogranatum, i, n., f. malum granatum: Granatæblet, Plin. 13, 2.

mālŏpe, es, f.: en Malveart, af det større og dyrkede Slags, Plin. 20, 84. — maltha, ae, f., μάλθα, μάλθη; I) etslags fed Biergolie el. Biergtiere - in stagno Samosatensi Commagenes; vid. Plin. 2, 108; f. ogs. naphtha, s. l.; — II) „overf.": etslags Fernis el. Kit, hvorved Træ sikkres imod Orm og imod Vandets Paavirkning, id. 36, 38; — not.: forel. ogs. en Svagling el. Vellystling; quem maltham ac feminam dici etc., Lucil. ap. Non.; (hvf. ogs. d. fingerede Mandsnavn Malthinus, Hor. Sat. 1, 2, 25); df. — maltho, are, v. a.: overtrækker med Fernis, sammenføier med Kit; - quod malthatur, Plin. 36, 58. — Maluginensis, is, m.: romersk Tilnavn, Liv.

1. mālum, i, n., μᾶλον (dor. f. μῆλον): et Æble; hos Romerne m. Indbegreb af den Træfrugt, som har Kernen indvendigen, oppon. nux; - saal. Plin. 15, 14 o. 15: malum citreum, cydonium, Persicum, etc.; ∾ aurea, (Qvæder), Virg. Ecl. 3, 71; - som Ordsprog mærkes: malum discordiae, (Tvistens Æble, f. und. Paris), vid. Justin. 12, 15; men Hor. Sat. 1, 3, 7: ab ovo usque ad mala: fra Maaltidets Begyndelse (med Æg) til dets Ende (med Frugt); — II) „overf.": malum terrae, Plin. 25, 51, ogs. malum terreum, Veget.: en Jordvært med fire Afarter, Plin.

l. c. — 2. mălum, i, n., s. und. 2.malus. — malundrum, i, n.: Navnet paa en næsten ubekendt Plante, vid. Plin. 26, 24.

1. mālus, i; I) fem., ligesom μηλέα: Æbletræet; - Et steriles platani malos gessere valentes, vid. Virg. Ge. 2, 70; ∾ bifera, Varr.; — II) „overf."; malus, i, m.; A) Mastetræ el. Mast; - malos scandere, Cic.; malum erigi, id. Verr. 5, 34; malos attolli, Virg.; men ∾ saucius, Hor. Od. 1, 14, 6; malum et antennam Daedalus invenit, Plin. 7, 57; ogs. arbor mali, s. malus, Virg. Aen. 5, 504; — B) paa Cirkus og i Theatret: opreist Stang, hvorved vela befæstedes, Liv. 39, 7, o. Lucr. 6, 109; — C) det opretstaaende Træ i Vinpressen, Plin. 18, 74; — not.: ad Malum Punicum hed et Sted i Roms siette Region, Suet. Dom. 1.

2. mălus, 3, compar. pejor, superl. pessimus: ond el. slet (i disse Ords videste Omfang), ringe el. daarlig, (værre, værst); oppon. bonus; I) „egenl." el. om en ydre Beskaffenhed; - ∾ aper: slet i Kiødet, Hor. Sat. 2, 4, 42; ∾ sutor, Phaedr., poëta, Cic. Arch. 10, versus, id.; ∾ falx, (som ikke bider), Virg.; - pejor via, Hor.; pessimus poëta, Catull.; - comiskt er Plaut. Amph. 1, 1, 156: Haud malum huic est pondus pugno, (ikke saa ringe); — B) „bes." ogs.; a) af slet Udseende, hæslig, vanskabt; - haud mala est mulier, Plaut.; non malum est mancipium, Ter.; ∾ forma, Plaut., facies, Quintil.; ne sit crure malo, (med vanskabt Ben), Hor. Sat. 1, 2, 102; — b) slet, daarlig, syg; - quum aeger pejor fiat, Cels.; quum aegri pessimi fiunt, id.; — II) „fig."; A) „overf.": slet, urigtig, feilagtig; - malo arbitrio, Liv. 6, 34, (ifølge slet Valg); ∾ pudor, (falsk Undseelse), Hor. Ep. 1, 16, 24; ∾ opinio, (urigtig Forestilling), Cic., consuetudo, Hor. Sat. 1, 3, 36; — b) ond, skadelig, fordærvelig; ogs. forhexende, giftig; „alm." ondartet; - ∾ lingua, Virg. Ecl. 7, 28; ∾ herbae, Tibull.; ∾ gramina, Virg.; ∾ cicuta, Hor.; ∾ carmen, (i. e. magicum), Plin. 28, 4, ex XII Tabb.; ∾ scabies, Hor.; ∾ contagia, id.; — c) ond, besværlig; ogs. ulykkelig, elendig; - ∾ aetas, (i.e. senectus), vid. Plaut. Men. 5, 3, 6; mala merx (som intet duer), id. Men. 5, 2, 6; ∾ pugna, ulykkeligt el. tabt Slag, Cic., Sall.; ∾ nuncius, (som bebuder Uheld), Cic.; cf. Hor. Od. 1, 15, 5; ∾ res, spes multo asperior, Sall. Catil. 21; abi in malam rem, (gaa til ...)! Ter.; res pejore loco non potis est esse, id. Ad. 3, 2, 46; (ut respublica) ··· ex pulcherrima pessima ac flagitiosissima facta sit, Sall. Catil. 5; — B) „ment." o. „ethisk": ond, slet, forbrydersk, lasteful d; - malus et nequam homo, Plaut.; odisse malos cives, Nep. Att. 9; nemo malus felix, Juvenal.; nemo malus, nisi stultus, Quintil.; - mali mores, Sall., pessimi, Quintil.; ad pejora facilis, id.; cf. Hor. Od. 3, 6, 46; — III) neutr. mălum, (pejus, pessimum), ogs. som subst.; A) „egenl.": et Onde, en Ulykke; ogs. Lidelse, Nød, Besværlighed; Skade, Fordærvelse; ogs. Sygdom; - mors non est in malis, Cic.; cf. id. Lael. 3: nihil mali accidisse Scipioni etc.; cavere malum, id. d. Or. 1, 58; ∾ externum, Nep. Hamilc. 2, (i. e. bellum); ∾ civilia, Cic. Planc. 24; servitus malorum omnium pessimum, id.; - sed pejus victoribus, quam victis, accidisse, (en større Ulykke havde truffet dem), Caes. B. G. 1, 31; cf. Ovid. Her. 12, 144, ogs. Virg. Ge. 1, 200: in pejus ruere; - pessimo publico, (med største Skade for Staten), Liv. 2, 1; - assuetus malo (i. e. laboribus: vant dertil), Virg. Ge. 2, 168; cf. id. Aen. 6, 95: Tu ne cede malis, sed contra audentior ito; - malo tuo, (til din egen Skade), Plaut.; ligel. malo suo, id.; clementiam illi malo fuisse, (om Cæsar), Cic. Att. 14, 22; cf. Nep. Alcib. 7; - id malum, (den Sygdom), Cels.; cf. Ovid. Pont. 1, 3, 18: Interdum docta plus valet arte malum; - men om en Naturvirkning: coeleste frugum vinearumque malum est robigo, Plin.; — 2) „bes." det Onde, som paaføres nogen, navnl. Straf, Mishandling, Prygl, osv.; ogs. Strænghed el. Haardhed; - pudore magis, quam malo, exercitum coërcere, Sall. Jug. 105; malum (sc. erit) militibus meis, nisi etc., (de skulle faae en Ulykke)! Liv. 4, 49; cf. ibd.: sicut servis, malum minitantem militibus; s. ogs. Cic. Verr. 3, 23, o: ibd. 4, 31, ogs. Ter. Eun. 4, 4, 45; - malo domandam tribuniciam potestatem, Liv. 2, 54; — B) „fig." o. „ethisk": Ondskab el. Forbrydelse; - Effodiuntur opes, irritamenta malorum, (ligesom Lasternes Lokkemad), Ovid. Met. 1, 140; cf. Virg. Aen. 6, 527; men pessimum malum exordiri, Plaut. Cas. 3, 5, 22; — C) ogs. er malum at mærke; a) som Skældsord; - quid tu, malum, me sequere? Plaut. Cas. 1, 3; - df. ogs. som interject. el. Udraab i Harme: for en Ulykke! quae, malum, est ista ratio etc.? Cic. Phil. 10, 9; cf. id. Verr. 1, 20. — b) som adv. s. male, Hor. Sat. 2, 4, 18.

malva, ae, f., μαλάχη: Malve, brugtes som Salat, til at befordre Fordøielsen; vid. Cic. Fam. 7, 26, Martial. 10, 48, o. Plin. 20, 84; df. — malvācĕus, 3: malveformet, caulis, Plin. 21, 10.

Māmercus, i, m.; I) oskisk Fornavn, s. Marcus, Fest.; — II) romersk Familienavn, bes. in gente Æmilia, vid. Cic. Brut. 47; af — Māmers, tis, m.; saal. beder Guden Mars i det oskiske Sprog, Fest. p. 131 (Müll.); ogs. hos Sabinerne, Varr.; — B) df. Māmertini, orum: Indvaanerne i Messana paa Sicilien; vid. Cic. Verr. 2, 5, o. Liv. 22, 21; df. — 1. Mamertinus, 3: mamertinsk; ∾ civitas, i. e. Messana; vid. Cic. l. c. — 2. Mamertinus, i, m., Claudius; af hvem haves: Gratiarum Actio til K. Julianus, (a. p. Chr. 362). — Mamilius, a: romersk Slægts- og Personsnavn, Cic., Liv.; — B) df. Mamilius, 3: mamilisk, lex, Cic.; s. bes. Sall. Jug. 65; ligel. Mamilia rogatio, ibd. 40.

†māmilla, ae, f., dem. af mamma: lidet Bryst, Vell., Juvenal.; - ogs. som Kelord, Plaut. Pseud. 1, 2, 47; - ogs. Dyrenes Patte, Juvenal. 14, 74; — II) „overf." ifølge en Lighed: Rør el. Tude, hvoraf Vandet løber ud, Varr.; df. — māmillānus, 3, ficus, (der svulmer af Fylde, ligesom Bryster), Plin. 15, 19; o. — māmillāre, is, n., (sc. vinculum el. velum): Brystbind el. Brystdug, Martial. 14, 66, (i Overskriften).

mamma, ae, f., μάμμα, μάμμη: Brystet; I) „egenl."; a) Qvindens diende Bryst, hvf. mammam appetere, Cic., dare puero, Plin.; ∾ exserta, (blottet), Virg.; — b) Hundyrets Patte, Cic. N. D. 2, 51; mammam sugere, Varr., ogs. mammas premere, Plin.: at patte; men mammas praebere, (om Moderen), id.; men mamma sterilescit, (udtørres), id.; — c) om Mandens Bryster, har id. 11, 95: mammas homo solus e maribus habet etc.; cf. Cic. Fin. 3, 5; — II) „overf."; A) i Børnesproget: Mama el. Moder, Varr. ap. Non.; cf. Martial. 1, 101; ogs. som Kelord, Plaut. Most. 1, 4, 7; — B) paa Træernes Bark: den Hævelse, hvoraf en ny Spire frembryder, Plin. 17, 26.

Mammaea, ae, f.: K. Alexander Severus's Moder, Lamprid. Al. Sev. 3; — B) df. Mammaeānus, 3: mammæansk, puellae, pueri, (som hun lod undervise), Lamprid. Al. Sev. 57. — *mammālis, e: tienlig for Brystet, herba, (i. e. chamaepitys), Appul.; — mammātus, 3: forsynet med Bryster; df. „overf.": forsynet med Rør el. Tude, Plin. 35, 46; o. — mammĕātus, 3: = mammosus, amica, Plaut. Poen. 1, 2, 81; — [mamma].

mammōnas el. mammona, ae, m., μαμμωνᾶς, (syrisk Ord): Rigdom el. Formue, Augustin.; df. — mammōnĕus, 3: vindesyg, Prudent. — *mammōsus, 3: med store Bryster; om Mennesker og Dyr, Martial., Varr.; — II) „overf": brystformet, fyldig; - ∾ pira, Plin.; men ∾ tus, (ligesom drueformet), id.; o. — mammŭla, ae, f., demin.: lidet Bryst, Varr.; — [mamma].

mamphŭla, ae, f.: etslags syrisk Brød, Lucil. ap.

Fest. p. 142 (Müll.). — Māmurius, i, m., Veturius, forfærdigede paa K. Numa's Tid 11 Ancilier saa kunstforstandigen, at det himmelfaldne Ancile ikke lod sig skille derfra; til Belønning derfor erholdt han at nævnes i Saliernes Sange; - vid. Fest. p. 131 (Müll.), ogs. Ovid. Fast. 3, 391, o. Prop. 4, 2, 61. — Māmurra, ae, m.: romersk Ridder fra Formiae, som efter ham heder urbs Mamurrarum, Hor. Sat. 1, 5, 37; var Caesars praefectus fabrum i Gallien; vid. Catull. 29, 3, o. Plin. 36, 7.

Mana et Manuana: ere praestites for Sumanes, Capella. — mānābĭlis, e, [mano): flydende; bf. „overf.": indtrængende, frigus, Lucr. 1, 535. — mănăcus, i, m., μάναχος, dor. f. μήναχος: Maanedscirkelen paa Soluhret, Vitruv. 9, 8; (hos Schneid. menaeus). — 1. mānālis, e, [mano]: flydende, fons, (i Augursproget) f. puteus perennis, Fest. p. 157; cf. id. p. 128, (hvor ogs. lapis manalis extra portam Capenam omtales); — II) manale (sc. vas): Vandkrukke, Varr. ap. Non. — 2. Mānālis, e, [Manes], lapis, i. e. ostium Orci, Fest. p. 128 (Müll.). — *mānāmen, ĭnis, n.: Flyden, Strømmen; bf. ∾ bivium, Auson., (d. e. Ebbe og Flod); o. — mānātio, onis, f.: Flyden el. Rinden, Udløb el. Læk; in pl., Frontin. Aquaed. 65; — [mano].

manceps, ĭpis, m., [manus, capio]; oprdl.: som lægger Haand derpaa, (neml. som paa sin Eiendom); bf. I) „egenl.": som kiøber el. erhverver en Besiddelse, navnl. som høistbydende ved Auction over Proscriberedes Gods; vid. Fest. p. 151 (Müll.); - ∾ praedae, Pseud. Cic. p. Domo, 18; men id. R. Am. 8: hominis studiosissimi nobilitatis manceps fit Chrysogonus; cf. Nep. Atticus, 6; - ogs. alm. en Kiøber el. Opkiøber; manceps annonam flagellat, Plin. 33, 57; — B) „bes."; a) Forpagter, navnl. af visse Statsindkomster; vid. Ascon. ad Cic. Div. in Caecil. 10; men mancipes (agrorum), Plin. Ep. 3, 19; - manceps operarum, (der tager Folk i sin Tieneste for atter at udleie dem), Suet. Vesp. 1; — b) som imod en vis Betaling overtager et Arbeide, navnl. Opførelse el. Reparation af en offenlig Bygning; - si res abiret ab eo mancipe, quem etc., Cic. Verr. 1, 54; cf. Tac. Ann. 3, 31; — II) „overf."; A) Borgen el. Cautionist; - erat nobis curata pecunia Valerii mancipis nomine, Cic. Fam. 5, 20; cf. Plaut. Curc. 4, 2, 29: ego mancipem te nihil moror; — B) som hverver Klappere el. Claqueurer (til de Reciterende), Plin. Ep. 2, 14; — C) Eiermand, Besidder; - ∾ quendam divinitatis, qui etc., Tertull.

Mancinus, C. Hostilius, blev udleveret til Numantinerne, med hvilke han havde sluttet et vanærende Forbund; - vid. Cic. d. Or. 1, 40, oftere, id. Off. 3, 30, ogs. id. d. Rep. 3, 18; — B) bf. Mancīniānus, 3, deditio, Flor. 3, 14. — manciŏla, ae, f., dem. af inus. mancia (i. e. manus): liden Haand; - manciolis tenellis, Naev. ap. Gell. 17, 7.

*mancĭpātio, (mancup.), onis, f.: Haandspaalæggelse; bf. Besiddelsestagelse, navnl. Erhvervelse ved Kiøb, et Kiøb; - mancipatio dicitur, quia mancipio res capitur, Dig.; mancupationem (gemmarum) tabulis probare, Plin. 6, 58; o. — mancipātus, (mancup.), us, m.: = frgd.; - in mancipatum venire, (være Gienstand for Kiøb og Salg, blive solgt), Plin. 9, 60; — II) i Retssproget: en Forpagters Forpligtelse el. Contract, Cod. Theod.; — [mancipo].

mancipi, ctr. f. mancipii, f. und. flgd. — mancĭpium, (mancup.), i, n., [manceps]: oprdl. Haandspaalæggelse, Besiddelsestagelse; bf. I) „egenl.": det formelige og med visse Ceremonier forbundne Kiøb, hvorom det Gaj. Dig. 1, 119, heder: adhibitis non minus quinque testibus etc., is, qui mancipio accipit (Kiøberen), rem tenens, ita dicit: hunc ego hominem ex jure Quiritium meum esse ajo, isque mihi emptus est hoc aere aeneaque libra; deinde aere percutit libram, idque aes dat ei, a quo mancipio accipit (til Sælgeren), quasi pretii loco, etc.; - navnl. var det ogs. ved dette tregange gientagne Skinkiøb, at Sønnen udtraadte af Faderens Værgemaal, ibd.; - hoc in mancipio non dixerat, (under Kiøbets Afslutning el. i Stødet), Cic. Off. 3, 16; cf. id. d. Or. 1, 39; lex mancipii (i Retssproget oftest ctr. mancipi): Kiøbecontracten, ibd.; emptio mancipi (f. mancipii), den saaledes afsluttede Handel), Plin.; jus mancipi, (den deraf opstaaede Eiendomsret); hvf. jure mancipi esse, (besiddes med fuld Eiendomsret), Cic. Caecin. 26; mancipio dare, (formligen at sælge); opp. mancipio accipere, (formeligen at kiøbe), id. Att. 3, 50, o. id. Top. 10; bes. ogs. Plaut. Curc. 4, 2, 9; — II) „overf."; A) den af et formeligt Kiøb opstaaede Eiendomsret; bf. „alm.": Eiendomsret; varig og sikker Besiddelse; - quae (res) mancipi sunt, Cic. Mur. 2; cf. id. Top. 5; men quae in mariti manu mancupioque est (materfamilias: i el. under Mandens Værge), Gell. 18, 6; — b) „alleg."; vitaque mancipio nulli datur, Lucr. 3, 985; fortuna nihil dat mancipio, Senec. Ep. 72; cf. Curius ap. Cic. Fam. 7, 29; — B) bf. „concret": en kiøbt Slave; ogs. „alm.": Slave el. Slavinde; - mancipia ··· quae sunt dominorum facta nexu aut aliquo jure civili, Cic. Parad. 5, 1; cf. id. Att. 8, 11, o. Hor. Ep. 1, 6, 39; ligel. mancipia argento parata, Liv. 41, 6; — b) bf. „alleg.": se fore mancipium tempus in omne tuum, (din Tiener el. Træl), Ovid. Pont. 4, 5, 40.

mancipo, (mancupo), avi, atum, 1, v. a. [manceps]; oprdl. lægger Haand derpaa; bf efterel.: fanger, alcem, Solin. 20; — II) bf. sædv.; A) „egenl." el. i Retssproget: overgiver til Eiendom, navnl. ved Salg, men ogs. paa andre Maader; (Cic. har derfor: emancipare, vid. Freund.); - alienos mancipatis, Plaut. Curc. 4, 2, 10; - ∾ servos singulos actori publico, Tac. Ann. 2, 3; men Plin. Ep. 7, 18: agrum ex meis ··· actori publico mancipavi, (neml. ved Skinkiøb, for at overgaae til en offenlig Stiftelse); — B) bf. „overf.": Quaedam ··· mancipat usus, (giver Eiendomsret dertil), Hor. Ep. 2, 2, 159; - men Tac. Hist. 2, 71: luxu (f. luxui) et saginae mancipatus emptusque, (ligesom solgt og kiøbt dertil).

mancupatio, etc., f. und. mancipatio, etc. — mancus, 3; I) „egenl.": lam paa Haanden, (ligesom claudus: lam paa Foden); ogs. alm. lam el. svag el. vanfør; - hunc non scaevam (keithaandet), sed mancum esse dicimus, Dig.; cf. Ovid. Fast. 3, 825; ligel. te mancorum et debilium ducem etc., Liv. 7, 13; f. ogs. Cic. Rab. perd. 7; — II) „overf.": mangelfuld, ufuldstændig, kraftløs; - vid. Cic. Fin. 3, 9, o. id. Off. 1, 43; men mancam ac debilem praeturam suam futuram etc., id. Mil. 9; men „poet.": In quem manca ruit semper Fortuna, (hvem den forgeves angriber), Hor. Sat. 2, 7, 88; — not.: neutr. ogs. som adv.; - Errorque mancum claudicat, Prudent.

mandātārius, i, m., [mandatum]: Fuldmægtig, Commissionær, Dig., inc. — *mandātio, onis, f.: overdragen Forretning, Commission, ibd.; — mandātor, oris, m.; I) „alm.": som lader noget besørge ved en anden; - ∾ caedis, ibd.; — II) „bes."; A) som forfører andre til falske Angivelser el. til Denunciationer; - vid. Suet. Tit. 8: delatores mandatoresque ··· flagellis caesos venire imperavit; — B) Commissionær el. Mægler for et Pengelaan, Dig.; — [mando]. — mandātōrius, 3: hørende til en Fuldmagt; - ∾ nomine, Cod. Just.; o. — mandātrix, icis, f.: som overdrager til Besørgelse; - ∾ operum, Claudian.; — [mandator].

mandātum, i, n., f. und. 1. mando. — mandātus, us, m., [1. mando]: Ærinde, Fuldmagt, Commission; ogs. undert. Befaling; men sædv. in abl.; - id mandatu Sullae ··· se loqui, Cic. Sull. 23; de pantheris ··· agitur mandatu meo diligenter, id. Fam. 2, 11, (Orell., al. mandato); mandatu praetoris, Suet. Caes. 7. — Mandēla, ae, f.: ubetydelig Landsby i d. Sa-

binske, rugosus frigore pagus, Hor. Ep. 1, 18, 105. — mandĭbŭlum, i, n., el. mandibula, ae, f., [2. mando]: hvormed der tygges; bs. in pl.: Tandbenene el. Kiæverne; – mandibulis cibaria confecta, Macrob.; dentes mandibulis emergere, id.

1. mando, avi, atum, 1, v. a., [manus, do]; I) „egentl."; A) „alm.": overdrager at besørge, giver i Erinde; ogs. paalægger; ogs. anbefaler, alicui aliquid; ogs. staaer s. acc.: ut, el. ne, el. conj. efter d. udsaldne ut, ogs. inf.; – praeterea typos tibi mando, quos etc., Cic. Att. 1, 10; si quid velis, huic mandes, etc., Ter. Phorm. 4,4,7; men te Clodio mandasse, quae illum mecum loqui velles, Cic. Fam. 3, 4; cf. ibd. 5: tibi de nostris rebus nihil sum mandaturus per litteras; – Voluseno mandat, ut etc., Caes. B. G. 4, 21; huic mandat, Remos adeat, ibd. 3, 11; per litteras Trebonio mandaverat, ne ··· pateretur etc., id. B. C. 2, 13; – men c. inf.: Non aliter cineres mando jacere meos, Martial. 1, 89; — B) „bes."; 1) mandare ad aliquem: sende Bud til nogen, lade nogen vide; – si quid ad uxores suas mandarent, (om de vilde have noget Bud til dem), Flor. 3, 3; cf. Suet. Calig. 25, (hvor der følger orat. direct.: noli etc.); ogs. er at hidføre Tac. Ann. 14, 38: mandaverat in urbem, nullum finem ··· exspectarent, nisi etc.; men Eutrop. 5, 3: senatuique mandavit, se etc., (forkyndte for det); — 2) overdrager, overgiver, betroer; – ∾ alicui magistratum, Caes., honores, Cic.; cf. id. Manil. 16; men ∾ filiam viro, (give til Hustru), Plaut. Men. 5, 2, 32; bona nostra ··· tuae mando fidei, Ter. Andr. 1, 5, 61; — II) „overf.": at overlevere el. overgive dertil; – ∾ aliquem vinculis, Cic. Catil. 4, 5; cf. id. ibd. 1, 8; – ∾ se fugae, (tage Flugten), Caes.; – ∾ semen terrae, Colum., hordea sulcis, Virg., (at saae); ∾ corpus humo, (begrave dem), Virg.; – ∾ aliquid mentibus, (indprege deri), Cic., memoriae, id.; men ∾ litteris el. scriptis, (skriftligen at optegne), id.; ligel. ∾ historiae el. monumentis el. versibus, id.; – ∾ fruges vetustati, (forvare længe, lade ældes), id. N. D. 1, 66; — b) „poet." ogs. ∾ caput clavae, (lene op dertil), Senec. Herc. Fur.; men Fortunae minaci mandare laqueum, (diærvt at trodse den truende Skiæbne), Juvenal. 10, 52; — III) af particip. mandatus, 3, er subst. mandatum, i, n.; A) „alm.": overdragen Forretning, Erinde, Commission; oftest in pl.; – dare alicui mandata ad aliquem, Cic. Fam. 3, 11; ogs. dare alicui mandata, ut etc., id. Phil. 6, 3; mandata alicujus exsequi, id., perficere, Liv., efficere, Sall.; mandata ad aliquem habere, Caes., ferre, Ovid., perferre, Cic.; mandata edere, Nep., peragere, Ovid.; men ∾ negligere, id., fallere, frangere, Hor.; – ogs. c. inf., Ovid. Her. 13, 143; ogs. in sing.: ut mandatum scias me curasse, id. Att. 5, 7; — B) „bes." ogs.; a) Andrag, Ordre, Befaling; vid. Cic. Phil. 8, 8; – bs. ogs. sild. mandatum: en keiserlig Befaling; vid. Plin. Ep. 10, 111, o. Frontin. Aquaed. 3; — b) frivillig Overtagelse og Udførelse af visse Forretninger, el. en dertil hørende Fuldmagt, af hvis Forsømmelse el. Misbrug dog fulgte en Anklage el. Retssag: actio mandati el. judicium mandati; vid. Cic. R. Am. 38, o. id. N. D. 3, 30; derom ogs.: mandati conveniri, Dig., teneri, condemnari, ibd.

2. mando, di, sum, 3, v. a., [besl. m. μάω, μάσσω]; I) „egentl.": tygger; – alia animalia sugunt ··· alia mandunt, Cic. N. D. 2, 47; cf. ibd. 54: dentibus manditur ··· cibus; – men poët.: mandere tristia ··· Vulnera dente, (spise Kiødet af slagtede Dyr), Ovid. Met. 15, 92; ∾ lentissime, Plin., ex commodo aut festinanter, Colum.; omnia minima mansa etc., (smaatygget), vid. Cic. d. Or. 2, 39; — II) „overf." o. „alm.": at æde el. fortære; – ∾ apros, Plin.; men ∾ lora, vid. Liv. 23, 19; men „poet.": (leo) manditque trahitque Molle pecus, Virg. Aen. 9, 338; men ibd. 11, 668: ∾ humum, (ligesom mordere humum): at bide i Græsset; men corpora ··· mandier igni, (bleve fortærede deraf), Matius ap. Varr.; bs. — 3. mando, onis, m.: en Æder, en Fraaser; – omnes mandonum gulae, Lucil. ap. Varr.

mandra, ae, f., μάνδρα: Stald, mulorum, Martial. 5, 22; — II) „overf."; A) Tog el. Række af Lastdyr, Juvenal. 3, 237; — B) Pionerne el. Bønderne i Schakspillet, Martial. 7, 72; — not.: sild. et Kloster; (hvf. archimandrita: = abbas). — mandrăgŏras, ae, m., μανδραγόρας: Alrunen, etslags Plante; delet stigmata in facie, Plin. 25, 110; cf. Colum. 10, 20.

Mandūbii, orum, m.: Folk i Gall. Celt., hvis Hovedstad Alesia, Caes. B. G. 7, 68 o. 78. — *mandūcātĭo, onis, f.: Tyggen el. at tygge, Augustin.; o. — mandūcātor, oris, m.: som tygger, id.; af — 1. mandūco, avi, atum, 1, v. a., [forlænget Form af 2. mando]: tygger, spiser tyggende; – pullos manducato pane farcire, Varr.; exspecto jam, ut manducata ponantur, Senec. Ep. 95; – duas bucceas in balineo manducavi etc., Augustus ap. Suet. Aug. 76; — not.: forel. ogs. som dep.: simul manducatur et molit (asinus), Pompon. ap. Non.; bs. — 2. mandūco, ōnis, m.: som altid tygger el. æder, asinus, Appul.; o. — mandūcus, i, m.: = frgd.; – ∾ camelus, Pompon. ap. Non.; — II) „overf.": etslags comisk Maske med klapprende Tænder; vid. Fest. p. 128 (Müll.), hvor ogs. citeres Plaut. Rud. 2, 6, 51: quid si ad ludos me pro manduco locem? etc. — Manduria, ae, f.: By i Nederitalien, i det Sallentinske, Liv. 27, 25.

māne; I) neutr. indecl., (dog ogs. m. archaistisk abl. mani, ligesom luci, vesperi): Morgenen, (quum lux videtur solis), Macrob.; – noctes vigilabat ad ipsum Mane, (til den lyse Dag), Hor. Sat. 1, 3, 18; a primo mane opus aggredi, Colum.; multo mane, Cic.; dum mane novum, Virg. Ge. 3, 325; ∾ clarum, Pers.; mane erat, Ovid.; a mane diei, Auct. B. Afr.; men dudum a mani, Plaut. Poen. 3, 3, 37; mane totum dormies, Martial.; — II) som adverb.: tidligen, i Morgenstunden; – postridie ejus diei mane, Caes. B. G. 4, 53; numquam tam mane egredior, Ter. Heaut. 1, 1, 15; bene mane haec scripsi, (meget tidligen), Cic. Att. 4, 9; cf. id. Catil. 3, 9.

mănĕo, mansi, mansum, 2, v. n. o. a., μένω; I) neutr.; A) „egentl.": bliver el. forbliver paa et Sted; — 1) „alm."; – ∾ in patria, Cic., domi, Caes.; ∾ in loco, (blive paa sin Plads), id. B. C. 1, 42; men ibd. 3, 75: manendum eo loco, (om Hærens Stilling); ogs. absol.: seu maneant, seu proficiscantur, id. B. G. 5, 30; – ogs. impers. pass., ibd. 5, 31, o. Cic. Att. 3, 8; ligel. Ter. Heaut. 1, 2, 26: mansum tamen oportuit, (han burde være bleven hiemme); — 2) „bes." ogs.: at overnatte, osv.; – in tabernaculo manere plerumque, (neml. istedetfor at tage Qvarter i Byerne), Cic. Att. 5, 1; cf. Liv. 3, 45: ∾ extra domum patris; men „poet.": manet sub Jove frigido Venator, Hor. Od. 1, 1, 25; — B) „fig."; 1) om Personer: at blive el. holde fast derved, at være standhaftig deri; – si in eo manerent, quod convenisset, (hvis de opfyldte det Indgaaede), Caes. B. G. 1, 36; ∾ in veritate, (holde fast derved), Cic.; ∾ in sententia, id., in voluntate, id., in pactione, Nep.: – men comisk: mane, dum narro, Plaut.; ogs. manedum, id.; ogs. mane, mane etc., Ter. Heaut. 3, 352; – men manet imperterritus ille, Virg. Aen. 10, 770, (holder Stand); manere alicui, (at forestaae nogen), s. nedens.; — 2) om Ting og om Begreber: vedblive at være, at bestaae; – nihil semper suo statu manet, Cic. N. D. 1, 12; ∾ memoria, id. Off. 2, 22; – ogs. c. dat.; manent ingenia senibus, Cic. d. Senect. 7: ligel. Liv. 1, 53: manere his bellum; – men absol., Cic. Off. 3, 12: maneat ergo, quod turpe sit id numquam esse utile; cf. id. Rab. Post. 9; — II) act.; A) „egentl.: venter el. bier derpaa el. derefter, oppebier; – mansurus patruum pater est, Ter. Phorm. 3, 1, 16; ∾ adventum hostium, Liv. 42,

66; — B) „overf.": at forestaae; - Longius aut propius mors sua quemque manet, Prop. 2, 21, 58; cf. Virg. Aen. 6, 71, o. ibd. 7, 596; ligel. ibd. 3, 505: maneat nostros ea cura nepotes; — not. a: f. acc. i denne Forbindelse findes ogs. dat.; vid. Cic. Phil. 2, 5: cujus idem tibi fatum manet, etc.; men Liv. 26, 13: quae manent victis (al. victos); cf. Catull. 8, 15: quae tibi vita manet; men Virg. Aen. 9, 302: Haec eadem matri ··· manebunt, (skulle blive hende til Del); — not. b: mansti f. mansisti, Lucil. ap. Gell.

Mānes, ium, m., [efter Fest. af 2.manus, i. e. bonus]; I) „egentl."; Dii Manes: Underverdenens Guder; - Deorum Manium jura sacra sunto, Cic. Leg. 2, 9, e XII Tabb.; - ligel. absol.: Manes, Virg. Ge. 4, 489, o. id. Aen. 3, 303; - ogs. in sing.: Manem Deum, Appul.; — B) de Afdødes Aander; - manes arcessere conjugis, Virg. Ge. 4, 489; manes Virginiae, Liv. 3, 58; - ogs. hører hertil det i Indskrifter saa hyppige, D. M. i. e. Diis manibus; — II) „overf."; A) Underverdenen, Virg. Aen. 4, 387, o. id. Ge. 1, 243; ogs. hører hertil Hor Od. 1, 4, 16: fabulaeque manes, (i. e. manes, quae fabulae sunt); — B) ligesom cadaver el. reliquiae: den Afdødes Legeme, et Lig, Plin. 11, 55; omnium nudatos manes, Liv. 31, 30; cf. Prop. 2, 13, 32; — C) Underverdenens Straffe, Stat. Theb. 8, 84; ogs. er efter Serv. at hidføre Virg. Aen. 6, 743: quisquis suos patimur manes.

mango, ōnis, m., [besl. m. μάγγανον, i. e. fucus: Sminke]: Slavehandler, som opstudser unge Slaver, for at bedrage dermed; - qui colorem fuco, et verum robur inani sagina mentiuntur, Quintil. 2, 15, 25; vid. Martial. 1, 59, o. id. 9, 7; men mangones gemmarum, Plin. 37, 76; ogs. om Vinforfalskere, id., om Salvekræmmere, id., om Høkere, (som kiøbe for at sælge), vid. Suet. Vesp. 4.

*mangōnicus, 3: hørende til en Kræmmer el. Slavehandler; - ∾ quaestus, Suet. Vesp. 4; ∾ venalicii, (som handle med opstudsede Slaver), Plin. 21, 97; — mangōnium, i, n., (sc. artificium): Forfalskning af Varer til Salg, Plin. 10, 71; o. — mangōnizo, are, v. a.: opstudser el. forfalsker for at sælge, pueros, el. corpora, Plin.; ita mangonizatas villas vendendo etc., id. 9, 79; — [mango].

māni, f. und. mane. — 1. Mānĭa, ae, f., [besl. m. Manes], i. e. mater Larium, Varr.; — not.: maniae, (ogs. maniolae), efter Tertull. o. Arnob.: hæslige Billeder, hvormed man skræmmede Børn. — 2. mănĭa, ae, f., μανία: Raseri, navnl. ogs. som etslags Sygdom hos Hornqvæget, Veget.

mănĭca, ae, f., [manus], sædv. in pl. manicae, arum; I) lange Ærmer, der tillige som Handsker bedække Hænderne; - Et tunicae manicas ··· habent, (som Tegn paa Blødhed), Virg. Aen. 9, 616; cf. Tac. Germ. 17; - sild. ogs. etslags Handsker; vid. Plin Ep. 3, 5, o. Cic. Phil. 11, 11; men Juvenal. 6, 255, ogs. til Krigsbrug; — II) „overf."; A) Haandlænke el. Haandjern; - manicas alicui injicere, Plaut.; manicis jacentem occupat, (lænkebinder ham), Virg. Ge. 4, 439; cf. Hor. Ep. 1, 16, 76; - men „alleg.": si laqueis, manicis, pedicis irretita est, Lucil. ap. Non.; — B) etslags Jernhaand el. Entrehage til at slaae i fiendlige Skibe, Lucan. 3, 565; df. — mănĭcātus, 3: forsynet med lange Ærmer, som bedække Hænderne, tunicae, Cic. Catil. 2, 10; men manicatae pelles, (i. e. manicae de pellibus), Pallad.: Skindhandsker, Colum. — Manichaei, orum, m.: en Ketterfect iblandt de Christne, Prudent. — mānĭco, are, v. n., [mane]: at ankomme tidligen, Vulgat.

mănĭcon, i, n., μανικόν (som giør rasende), genus strychni, Plin. 21, 105. — 1. mănĭcula, ae, f., demin. af manica: liden Haand; - ∾ duae connexae, (som Legetøi), Plaut. Rud. 4, 4, 127. — 2. mănĭcula, ae, f., [manica]: Greb paa Ploven, Varro.

mănĭfestārĭus, 3, for= o. efterel. Biform af manifestus: haandgribelig el. aabenbar; - ∾ hunc teneo, Plaut.; ∾ res, id.; ∾ soloecismus, Gell. — *mănĭfestātĭo, ōnis, f.: Aabenbarelse, Kundgiørelse, Augustin.; o. — mănĭfestātōr, oris, m.: som aabenbarer el. forkynder; ∾ rei, Non.; — [2. manifesto]. — mănĭfeste, adv. af manifestus: haandgribeligen, aabenbare, comperire, Appul; - compar., ∾ apparere, Virg. Aen. 8, 16; cf. Tac. Hist. 4, 23; superl., ∾ patere, Appul., probare, Dig.

1. manifesto, som adv., f. und. manifestus. — 2. mănĭfesto, (avi), atum, 1, v. a., [manifestus]: aabenbarer, opdager, røber; - Ipse nitor galeae ··· manifestabit ··· latentem, Ovid. Met. 13, 106; quod vel ex eo manifestari, quod etc., Justin. 11, 3.

mănĭfestus, 3, [manus, fendo, i. e. offendo]; I) „alm.": haandgribelig, aabenbar, øiensynlig, indlysende; - res ita notas ··· ita manifestas, Cic.; ∾ scelus atque deprehensum, id.; ∾ furtum ··· quod deprehenditur, dum fit, Massur. ap. Gell.; cf. Cic. Verr. 2, 78: manifestis in rebus teneri; - multo manifesti lumine (Penates), Virg. Aen. 3, 150; manifestum est, m. acc. c. inf., Plin.; habere aliquid pro manifesto, Liv.; manifesta videre, (see alt tydeligen), Ovid. Met. 9, 694; - compar., ∾ fraus, Plin.; superl., ∾ exemplum, id.; - ogs. er at mærke neutr. abl. manifesto, som adv., f. manifeste: haandgribeligen, øiensynligen; - ∾ deprehendere, Cic.; cf. id. Cluent. 14: manifesto compertum facinus; — II) „bes." om Personer: hvorom noget vides med Vished, aabenbarligen befunden el greben deri; - ut eos quam maxime manifestos habeant, Sall. Catil. 42; ∾ nocentes: aabenbare Forbrydere, Ovid.; - oftere ogs. c. gen.; manifestam mendacii, mala, te teneo, Plaut. Truc. 1, 2, 30; manifesti rerum capitalium, (aabenbare Forbrydere), Sall. Catil. 56; manifesta vitae, (som yttrer sikkre Livstegn), Tac. Ann. 12, 51; cf. ibd. 15, 54: manifestus magnae cogitationis; men manifestus doloris, (som ikke skiuler sin Smerte), Ovid. Fast. 5, 313; - ogs. c. inf.; dissentire manifestus, Tac. Ann. 2, 57. — mănĭfŏlĭum, i, n.: == personata el. personacia: etslags Plante, Appul.

Mānĭlĭus, Mānĭlĭa: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf her mærkes; I) Almuetribunen C. Manilius; vid. Cic. Or. p. lege Manil. 24; — II) M. Manilius, der under K. Augustus (el. sildigere) digtede V libros Astronomicon, som dog ikke haves fuldstændigen; — not.: en Manilia optræder Juvenal. 6, 242; — B) df. 1) Mānĭlĭus, 3, lex, Cic. Orat. 29; cf. id. Orat. pro lege Manilia; — 2) Mānĭlĭānus, 3, leges, Cic. d. Or. 1, 58, (visse Retsformler af en Manilius). — mănĭŏlae, arum, f., f. und. 1. Mania. — mănĭŏpoeos, i, [μανιοποιός: som giør rasende], Epithet til Væxten hyoscyamos, Appul. — mănĭōsus, 3, [2. mania]: rasende, Amm. 28, 4, (al. famosus], inc.

maniplāris, maniplus, f. und. manipularis, etc. — *manipretium, f. und. manupretium. — mănĭpŭlāris, (manipl.), is, m. o. ad. miles: af samme Manipel el. Compagni; vid. Ovid. Fast. 3, 117, und. manipulus; - tres suos nactus manipulares, Caes. B. G. 5, 47; cf. id. B. C. 3, 71; men tamquam unus manipularis, (som simpel Soldat), Cic. Att. 9, 10; men id. Phil. 1, 8: ∾ judices, (som af simple Soldater ere giorte til Dommere); men om Marius: e manipulari milite imperator, etc., Plin. 32, 53; o. — mănĭpŭlārius, 3: hørende til en manipularis el. simpel Soldat; - ∾ habitu inter milites educabatur, (klædt som simpel Soldat); Suet. Calig. 9; — [manipulus].

mănĭpŭlātim, adv., [manipulus]: haandfuldvis, knippevis, componere, Plin. 12, 28; — II) „overf." i Krigssproget: manipelvis, efter Manipler el. Compagnier; - ∾ structa acies, Liv. 8, 8; ∾ alloqui (milites),

Tac. Hist. 1, 8; — b) df. comisk: i hele Hobe; - ∾ mihi munerigeruli ··· assint, Plaut. Pseud. 1, 2, 48.

mănĭpŭlus, (ctr. maniplus), i, m., [manus, inus. pleo f. impleo]; I) oprdl. Haandfuld; df. Bundt el. Knippe, navnl. Straaknippe; - filicumque maniplis Sternere humum, Virg. Ge. 3, 397; manipulos vincire, Colum., alligare, Plin.; — b) et saadant Straaknippe paa en Stang skal Romulus have brugt som Mærke el. Standart for et vist Antal Krigere; hvorom Ovid. Fast. 3, 117: Pertica suspensos portabat longa maniplos; Inde maniplaris nomina miles habet; — II) df. „overf.": det under samme Standart el. Mærke samlede Mandskab, en Manipel el. Fane, omtrent svarende til vort Compagni; - iidem ordines manipulique etc., Caes.; manipulos laxare, id.; continere ad signa manipulos, id; men comisk: ∾ furum, Ter. Eun. 4, 7, 6; — not.: ordenl. bestod manipulus hos velites, hastati o. principes, af 120 Mand, hos Triarii derimod, af 60 Mand; fire saadanne manipuli el. 420 Mand udgiorde en Cohort; (s. cohors, ogs. centuria o. legio, ss. ll.); - ordenl. bruges manipuli alene om Fodfolket, dog hos Sil. o. Appul. ogs. om Rytteriet.

Mānius, i: romersk Fornavn, skrives sædv. M'; Manii, quod mane nati essent, Varr. — Manlianus, 3, s. und. flgd. — Manlius, Manlia: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf mærkes; I) M. Manlius (Capitolinus), vid. Liv. 5, 31 og 47, o. id. 6, 11, flgd.; — II) L. Manlius (Imperiosus), vid. Cic. Off. 3, 31, o. Liv. 7, 3 o. 4; - ogs. dennes Søn, T. Manlius, fik ligel. ved sin Strænghed Tilnavnet Imperiosus; vid. Cic. l. c. o. Liv. 8, 7; - hertil sigter ogs. Cic. Fin. 2, 32, s. nedens.; — B) df. 1) Manlius, 3, gens, Cic., Liv.; — 2) Manlianus, 3, imperia, som Ordsprog ifølge Manliernes Strænghed; vid. Cic. Fin. 2, 32: ne ista sint Manliana vestra, etc.; - ∾ māla, (som benævnes efter en Manlius; men Manlianum, (sc. praedium), vid. Cic. Qu. Fr. 3, 1.

1. manna, ae, f., μάννα: den til Korn forhærdede Plantesaft, Plin. 12, 32; ∾ turis, id., croci, Veget. — 2. manna, neutr. indecl., (hebraisk Ord): Israeliternes Manna, Tertull.

mannŭlus, i, m., demin. af flgd.: liden gallisk Hest, Plin. Ep. 4, 2, Martial. 12, 24. — 1. mannus, i, m., (celtisk Ord): etslags liden gallisk Hurtigløber, navnl. som Forspandshest til Lystreisespand; hvf. rapientibus esseda mannis, Ovid. Am. 2, 16, 49; cf. Lucr. 3, 1076, o. Hor. Od. 3, 27, 6; ∾ detonsi, (med klippet Man), Propert.; cf. Senec. Ep. 87. — 2. Mannus, i, m., efter Tac. Germ. 2: en Nationalgud hos de gamle Germaner, Søn af Tuisco; - (besl. derme der Mann, Mand; ligesom Mensch nærmst er af d. germ. Manisco).

māno, avi, atum 1, v. n. (o. a); I) „egenl.": at flyde el. rinde el. strømme; A) „alm.": om enhver Vædske, der da staaer enten som Subject in nom., el. som Materiens abl. el. acc., (det sidste paa Grækernes Vis); - manant ex arbore guttae, Ovid.; cf. Hor. Od. 3, 11, 19, ogs. id. Ep. 1, 17, 59, ogs. Liv. 5, 7; - simulacrum multo sudore manavit, Cic.; cf. Ovid. Met. 10, 500, o. Liv. 1, 59; - sudorem manat (gemma), Plin. 37, 61; - hvf. ogs. „poet.": te manare solum mella poëtica, Hor. Ep. 1, 19, 44; - ogs. absol. Tac. Ann. 2, 23: alvei manantes per latera, (i. e. aquam admittentes); — B) „bes.": om Luften, om Lyset, om Lyden, osv.: flydende el. strømmende at udbrede sig; - aër per maria manat, Cic.; manat dies ab oriente, Varr.; cf. Lucr. 6, 927; men multa a luna manant et fluunt etc., Cic. N. D. 2, 19; cf. Catull. 65, 24. ogs. Fest. p. 158 (Müll.); — II) „fig."; A) „alm.": at udbrede sig el. udvide sig derover; - quum id malum manaret in dies latius, Cic. Phil. 1, 2; cf. id. Catil. 4, 6; manat tota urbe rumor, Liv. 2, 24; cf. Cic. Planc. 28; fidei bonae nomen manat latissime, (strækker sig meget vidt), id. Off. 3, 17; cf. id. Tusc. 5, 25; men id. Att. 3, 12: (eam orationem) numquam manaturam, (vilde aldrig komme ud el. blive bekiendt); — B) „bes.": a) at flyde el. udspringe el. fremstaae deraf; - peccata ex vitiis manant, Cic.; cf. id. Off. 1, 43, o. id. d. Or. 3, 63; ligel. ibd. 2, 27: unde omnia manant, videre; — b) at flyde bort, at forsvinde el. glemmes; - Omne supervacuum pleno de pectore manat, Hor. A. P. 337. — mānon, i, n., μανόν: etslags blød og fin Svamp, Plin. 9, 69, (hvor ogs. mana, ae, f., m. s. Bem.).

mansĭo, ōnis, f., [maneo]; I) „alm.": Bliven el. Forbliven, Ophold el. Dvælen paa et Sted; - mansiones diutinae Lemni, Ter. Phorm. 5, 8, 23; ligel. ∾ Formiis, Cic.; men id. Att. 8, 23: cautior certe est mansio, (at blive i Italien, opp. trajectio); ligel. ∾ in vita, (opp. excessus e vita), id. 3, 18; — II) „overf."; A) Opholdsted el. Ophold el. Bolig (for Folk og Fæ); - mansiones aestivae, hibernae, Pallad.; ∾ pecorum, Plin.; — B) Natteqvarter, Herberge, Station, (hvorfra ogs. undert. f. Dagreise); - ad primam statim mansionem, Suet. Tit. 10; men ∾ camelorum, (hvor de standse for at drikke), Plin. 6, 26; - b) df. i Retssproget: mala mansio, (oprdl. slet Qvarter; df. etslags Forbryderstraf, at ligge krum, odl.), Dig.

*mansĭto, avi, 1, v, a., intens. af maneo: opholder mig el. boer el. lever paa et Sted, sub eodem tecto, Tac. Ann. 14, 42; cf. ibd. 13, 44. — mansiuncula, ae, f., demin. af mansio: liden Bolig, Vulgat. — mansor, ōris, m., [maneo]: som bliver hos nogen, en Giest, Sedul. — manstūtor, oris, m., [manus, tutor], i. e. qui manu tuetur: en Beskytter; video eccum, qui manstutorem me adoptavit bonis, Plaut. Truc. 4, 4, 6, inc.

mansuēfăcio, fēci, factum, 3, v. a.; pass. mansuefio, factus sum, fieri, [mansues]; I) „egenl.": vænner til Haanden, giør tam, tæmmer; - ∾ animalia, Quintil; cf. Caes. B. G. 6, 27; mansuefactus tigris, Plin.; — II) „fig."; A) „overf." o. lignelsesvis; - aes attritu domitum ··· veluti mansuefactum, Plin. 34, 20; — B) oftere „ment.": tæmmer, formilder, forædler; - quibus mansuefacti et exculti etc., Cic. Tusc. 1, 25; cf. Liv. 3, 14, o. Suet. Calig. 11. — mansuefio, factus sum, s. und. frgd. — mansues, is o. ētis, adj., [manus, suesco], for- o. efterel. Biform af mansuetus: vant til Haanden, d. e. tam el. tæmmet; - quadrupedem mansuem, Varr. ap. Non.; men leo ··· mitis et mansues, Gell.

mansuesco, suēvi, suētum, 3, v. a. o. n., [mansues]; I) act.: vænner til Haanden, giør tam, tæmmer, animalia, Varr. R. R. 2, 1; - partic. pass. mansuetus, 3, som adj., s. nedens.; — II) neutr.; A) „egenl.": at blive tam, Colum.; - sic ubi ··· mansuevere ferae, Lucan. 4, 238; buculi ··· triduo fere mansuescunt, Colum. 6, 2; — B) „fig."; a) om Characteren el. Stemningen osv.: at formildes el. forædles; - mansueverat annis, Stat.; men Virg. Ge. 4, 469: Nesciaque humanis precibus mansuescere corda (Inferorum: kunne ikke røres); — b) oftere om Ting: at formildes el. forædles til Brug og Nytte; - humor ··· ut mansuescat, (at Vandet bliver drikkeligt), Lucr. 2, 474; cf. ibd. 5, 1367: fructusque feros mansuescere etc.; s. ogs. Virg. Ge. 2, 239; — III) partic. mansuētus, 3, som adject.; A) „egenl.": tæmmet el. tam, sus, Liv. 35, 49, juvenci, Varr.; - quum sint apes neque mansueti generis nec feri, Plin. 11, 4; men ∾ stabula, (f. mansuetarum pecudum st.), Gratian.; — B) „fig."; 1) „overf.": mild, maadeholden; - In me mansuetas non habet illa manus, Prop. 3, 14, 10; ∾ litora, (hvorved der landes uden Fare), id. 1, 17, 28; ∾ malum, Liv. 3, 16: (mindre heftigt Onde, el. hvortil man er bleven vant); — B) „ment.": mild, sagtmodig, eftergivende; - tam mansuetus in senatu, (opp. tam ferus in edictis), Cic. Phil. 3, 9; ∾ animus, Ter.; - Numinis ut laesi fiat mansuetior ira, Ovid. Trist. 3, 6, 23; mansuetiores

Musae, (Philosophien, neml. i Modsætning af Retsvidenskaben), Cic. Fam. 1, 9; ut mansuetissimus … viderer, (oppon. acerrimus), id. d. Or. 2, 49.

*mansuētārĭus, i, m.: som tæmmer vilde Dyr, Lamprid. Heliog. 21; o. — mansuēte, adv.: tæmmet el. tamt; sædv. „fig.": mildt, sagtmodigen, osv.; – aliquid mansuete, moderate factum, etc., Cic. Marc. 3; cf. Liv. 3, 29: adeo mansuete obediens imperio etc.; compar., ∾ versari, Appul.; — [mansuetus].

mansuētūdo, ĭnis, f.: Tamhed, delphini, Plin. Ep., elephanti, Justin.; — II) oftere „fig." o. „ethisk": Mildhed, Sagtmodighed, Eftergivenhed; – illam clementiam et mansuetudinem nostri imperii etc., Cic. Verr. 5, 44; cf. Caes. B. G. 2, 14; men comitas in socios, mansuetudo in hostes, Tac. Ann. 2, 72; – ∾ morum, Cic., animorum, id.; — not.: sild. ogs. som Titulatur til Keiseren, (Eders Naade); – ex voluntate Mansuetudinis Tuae etc.; vid. Eutrop. praefat. ad Valentem Imper.; af — mansuētus, 3, partic. o. adj. af mansuesco. — mansus, 3, partic.; 1) af 2. mando; — 2) af maneo.

mantēĭum (tetrasyll.), el. mantēum, i, n., μαντεῖον: Sted, hvor Orakelsvar meddeles, et Orakel, Plin. 5, 31. — mantēle, o. mantīle, is, n., [manus]: Haandklæde; – tonsis … mantelia villis, (glat afklippede, ikke laadne), Virg. Aen. 1, 706; cf. Ovid. Fast. 4, 933: villis mantele solutis, etc.; – ogs. Stykke til at have for Brystet, (ligesom Serviet), Plin. 7, 2; — B) sild. ogs. en Borddug, Isid., Trebell. Gallien. — mantēlium, (-tilium), i, n.: Biform af frgd., Varr. — mantellum, (-tēlum), i, n., (besl. m. frgd.): Klædebon til Bedækning, germ. Mantel; – df. „overf.": Skiul el. Dække; – Nec mendaciis subdolis mihi usquam mantelum est meis, Plaut. Capt. 3, 3, 5.

mantĭca, ae, f.: Vadsæk el. Tværsæk; vid. Hor. Sat. 1, 6, 104; ogs. til at bære over Axelen, Appul.; – df. „alleg.": Sed non videmus manticae quod in tergo est, Catull. 22, 21; cf. Pers. 4, 24: Sed praecedenti spectatur mantica tergo. — mantichōra, (el. -chōra), ae, m.: fabelagtigt Dyr i Indien; vid. Plin. 8, 30, Calpurn. — mantĭcŭla, ae, f., demin. af mantica: liden Vadsæk; Fest. p. 133 (Müll.); df. — mantĭcŭlārĭus, i, m., (sc. fur.): Vadsæktyv el. Lommetyv, (germ. Beutelschneider), Tertull.; o. — mantĭcŭlor, ari, v. dep. a.: stiæler, utrem, Appul.; – ogs. absol.; ad manticulandum astu aggreditur, Pacuv. ap. Fest. l. c.

mantīle, mantilium, s. und. mantele, etc. — Mantinēa, ae, f.: By i Arcadien, bekiendt af Epaminondas's Seier og Fald, Nep. Ep. 9, o. Cic. Fin. 2, 30. — mantisa, el. mantissa, ae, f., efter Fest. p. 132 (Müll.), ligesom additamentum: Tillæg el. Tilgift; hvf. som Ordsprog: mantisa obsonia vincit, Lucil. ap. Fest. p. 132. — mantiscĭnor, atus sum, 1, v. dep. n., [af μάντις, i. e. vates, ligesom vaticinor af vates]: spaaer el. forudsiger, Plaut. Capt. 4, 2, 116.

1. manto, are, v. n. (o. a), [f. manso, som intens. af maneo]; (forel. Ord): bliver el. forbliver, in voltu eodem etc., Caecil. ap. Non.; – venter, bier; manta modo, Plaut.; cf. id. Most. 1, 2, 35; – men c. acc., ∾ aliquem: bie paa nogen, id. Poen. 1, 2, 52. — 2. Manto, us, f., Μαντώ; I) Datter af Spaamanden Tiresias, Moder til Spaamanden Mopsus, Ovid. Met. 6, 107, Mela 1, 17, o. Hygin.; — II) en italiensk Nymphe, ved Tiberguden Moder til Ocnus, der benævnte det af ham anlagte Mantua efter sin Moder; vid. Virg. Aen. 10, 198.

Mantua, ae, f.: By i Overitalien, i Gall. Cispad., ved Minciusfloden; – om dens Stifter og Navn s. und. frgd.; s. ogs. Plin. 3, 21, o. Virg. Aen. 10, 200 flgd.; – men navnligen er Mantua forherliget ved Digteren Virgilus, der, som fød i en derved liggende Landby Andes, ogs. kaldes Mantuanus Homerus, Macrob.; cf. Ovid. Am. 3, 15, 7: Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo; ogs. Sil. 8, 595; — B) df. Mantuanus, 3, s. und. frgd. — mantuelis, e, [af mantuelum f. mantelum]; som ligner en Kappe, chlamys, Trebell. Claud. 17. — Manturna, ae, f., [manto, maneo], dea, quae facit, ut conjuges inter se maneant, Augustin.

mănŭālis, e, [manus]: hørende til Haanden, til at tage i el. med Haanden; – ∾ aqua, (Haandvand), Tertull.; – ∾ saxa jactare, Tac.; ∾ fasciculi, Plin.; ∾ mola, (Haandmølle), Hieron.; — II) subst. manuale, (sc. involucrum): etslags Træfoderal til Bøgers Forvaring; vid. lemma Martial. 14, 84. — Manuāna, s. und. Mana. — *mănŭārĭus, 3: = manualis; – ∾ mola: Haandmølle, Dig.; — B) „overf."; ∾ aes, el. ∾ pecunia: Indsats el. Gevinst i Terningespil, Gell. 18, 13; cf. manus i denne Bem., Suet. Aug. 71; — II) subst. manuarius i, m.: en Tyv, Laber. ap. Gell. 16, 7; o. — mănŭātus, 3: forsynet med Hænder, Capella; — [manus].

mănŭ.ballista (-balista), ae, f., [manus], ligesom Haandballista, Veget.; — df. mănŭballistārius, i, m., (der bruger en saadan), id. — †mănŭbĭae, arum, f., s. und. manubius, 3; df. — mănŭbĭālis, e: hørende til Byttet; – ∾ pecunia, (de deraf indløste Penge), Suet. Aug. 30; o. — mănŭbĭārĭus, 3: = frgd.; df. „overf.", ∾ amicus, (af hvem man drager Nytte), Plaut. Truc. 4, 4, 27.

mănŭbĭus, 3, [manus: Vold, Styrke; vid. Gell. 13, 24]: som er giort til Bytte; – ∾ machaera, Plaut. Truc. 5, 35, inc.; — II) df. subst.: manubiae, arum, f.; A) sc. res; 1) „egenl.": det Fienden fratagne Bytte; ∾ armorum, Flor. 2, 18; manubias partiri, Petron.; — bb) navnl. ogs.; a) de af Krigsbyttets Salg indkomne Penge; hvf. praeda et manubiae: det usolgte og solgte Bytte, vid. Cic. Verr. 3, 80; s. ogs. Gell. l. c.; — b) Feldtherrens Andel af Byttepengene, (vid. Liv. 10, 46), med hvilke Penge ofte opførtes noget offenligt Mindesmærke, vid. Liv. l. c., ogs. Cic. Arch. 11, o. id. Verr. 1, 59; men sacratae ab Augusto manubiae, (Apollotemplet ved Actium), Tac. Ann. 2, 53; cf. Suet. Aug. 18; – ogs. hos Grækerne findes denne Anvendelse af Krigsbyttet, vid. Nep. Cim. 2; — 2) „overf.": røvet Gods, Rov; – vid. Suet. Vesp. 16, o. id. Calig. 41; — B) i Augursproget: Juppiters Lyn, el. visse Arter deraf; hvorom Senec. Qu. Nat. 2, 41: tres Jovi manubias dant; prima … movet etc.

*manubriatus, 3: forsynet med Skaft el. Greb, serrula, Pallad., cultri, Amm.; o. — mănŭbrĭŏlum, i, n., demin.: lidet Skaft el. Greb, scalpelli, Cels.; af — mănŭbrĭum, i, n., [manus]: hvori el. hvormed man tager noget, d. e. Skaft el. Greb el. Hanke; – vas vinarium … manubrio aureo, Cic. Verr. 4, 27; ∾ ossea cultellorum, Juvenal.; epistomiorum manubria, (Tapper el. Haner deri), Vitruv.; – som Ordsprog mærkes: eximere alicui e manu manubrium, Plaut. Aul. 3, 4, 12, (berøve nogen den gode Leilighed).

mănŭcĭŏlum, i, n., demin. af inus. manucium, [af manus]: lidet Bundt el. Knippe, de stramentis factum, Petron. Sat. 63. — mănŭcŭla, manucla, s. und. manulea. — mănŭfactus, 3; skrives rigtigere: manu factus. — †mănŭlĕa, ae, f., [manus], ligesom manica: Ærme el. Muffe, som bedækker Haanden, Plaut. frgm.; — II) „overf."; paa Catapulten: Trykkeren, som holder Senen opspændt, Vitruv. 10, 15; df. — mănŭlĕārĭus, i, m., (sc. artifex): som giør Ærmer el. Handsker, Plaut. Aul. 3, 5, 37; o. — mănŭlĕātus, 3; I) forsynet med Ærmer, tunica, Plaut. Pseud. 2, 4, 48; — II) som bærer lange Ærmer, (hos Romerne Tegn paa Blødhed, s. und. manica), Suet. Calig. 52.

mănŭmissĭo, onis, f., [manumitto]: Løsladelse, (neml. ved at slippe af Haanden); df. sædv. en Slaves Løsladelse el. Frigivelse; s. nedenf.; – ista

manumissio (sc. servorum) etc., Cic. Coel. 29; — bb) hertil kan endnu mærkes; - som borgerlig Act er denne Frigivelse toslags; a) manumissio justa, (fuldkommen Frigivelse), neml. ved Census, (naar den Frigivne af Censor sættes paa Borgernes Liste); el. ved vindicta, (s. und. vindicta); el. ved Testamente; vid. Cic. Top. 2; s. ogs. und. census o. testamentum; — b) manumissio non justa, (ufuldkommen), skede inter amicos, ogs. per epistolam, ogs. derved, at Slaven spiste med Herren og dennes Giester; vid. Plin. Ep. 7, 16, o. Senec. Vit. beat. 24.

mănūmissor, oris, m.: som løslader el. frigiver nogen, Dig.; af — mănŭ.mitto, el. manu mitto, misi, missum, 3, [manus]: lader el. slipper af Haanden; sædv. løslader el. frigiver; - ∾ servum, ogs. aliquem, (nogen af Trældom); s. und. manumissio; cf. Cic. Mil. 22, o. id. Coel. 29; testamento manumissi etc., Tac. Ann. 13, 32; cf. Liv. 41, 9; — not.: findes ogs. adskilt; - manu vero cur miserit, Cic. Mil. 22; ligel. ut manu me mittat, Plaut. Aul. 5, 4, 9.

mănŭprĕtĭōsus, el. manu pretiosus, 3: kostbart forarbeidet; - ∾ vestimentum, Cato ap. Gell. 13, 23; af — mănŭprĕtĭum, ogs. mănĭprĕtium, ogs. manus pretium, i, n., [manus]; I) „egenl.": Arbeidsløn, bes. Kunstnerløn; - cedo aurum; ego manupretium dabo, Plaut. Men. 3, 13, 27; manipretium cujusque signi, Plin. 34, 17; manus pretium machinae, Cic. Verr. 1, 56; cf. Liv. 34, 7; — II) „overf."; A) Arbeidets Værdi el. Kostbarhed (i Modsætning af Materiens); plerumque plus est in manus pretio, quam in re, Dig.; — B) Betaling el. Løn; - quum provincia tibi ista fuerit manupretium ··· perditae civitatis, Cic. Pis. 24; castrensium laborum tarda manupretia, Senec. Ep. 101.

1. mănus, us, f., [efter nogle af μάω, d. e. tager derpaa]; I) „alm.": Haanden, (el. den yderste Del af Armen); - quam multarum artium ministras manus natura homini dedit! Cic. N. D. 2, 60; sumere in manus, id.; tenere in manu, id., manu, Ovid.; men „alleg.", tenere manu: vide med Vished, Cic. Brut. 80; hvs. pass., manibus teneri, id. Sest. 32; - de manibus deponere el. ponere, id.; excidere e manibus, (falde fra nogen), id.; emittere e manibus el. manibus, Liv., (slippe, odl.); de manibus extorquere, Cic.; - manus tendere ad aliquem, ogs. alicui, (imod nogen), id.; - manum porrigere, (for at overgive noget), id. Coel. 26, (for at votere el. bifalde), id. Flacc. 6; - accedere ad manum (om Dyrene), id. Att. 2, 1, Varr.; (s. ogs. nedens.); men temere alicui ad manum venire, (komme for Haanden el. tilbyde sig), Liv. 38, 21; men om et Skrift: venire in manus doctorum, Quintil.; - manum ad os opponere, (for at paalægge Taushed), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 1; - manu venerari, (kysse sin egen Haand og ligesom tilkaste en anden dette Kys), Tac. Ann. 16, 4; - jactare manus, (om den Dansendes Haandbevægelser), Ovid., (ogs. om Talerens), Quintil.; - tollere manum supra oculos, (for bedre at see), id.: ogs. tollere manus, (som Udtryk af Forundring), Cic. Fam. 7, 5; - manum dare alicui, (for at hielpe el. lede), Quintil., Ovid.; oftere manus dare, (om den Overvundne el. Tabende: at række Hænderne frem, at erklære sig for overvunden, at give tabt), Cic., Nep., Caes.; ogs. dare manus victos, ogs. manus dedere, Lucr., Virg.; - manum non vertere ejus rei causa, (ikke bryde sig det mindste derom); vid. Cic. Fam. 5, 31; - manum adire alicui, (have til Bedste), Plaut., s. und. adeo, -ire; manus afferre o. inferre alicui, s. und. affero o. infero; manum injicere alicui, s. und. injicio o. injectio; — B) hertil mærkes; 1) som Ordsprog; - manus manum lavat, (Lige for Lige, odl.), Senec.; manibus pedibusque, (af alle Kræfter), Ter.; utraque manu, (meget gierne), Martial.; plena manu, (rigeligen, liberalt), Tibull., Cic.; brevi manu, (i en Skynding); opp. longa manu, (langsomt), Dig.; men manum de tabula, Cic. Fam. 7, 25, (egenl. Haanden fra Maleriet, neml. for at det ikke skal forkunstles; df. nu nok derom); — 2) Brugen af nogle Præpositioner med manus; a) est in manibus oratio el. laudatio, (er bekiendt, bliver læst), Cic.; (s. ogs. ovens.); men id. d. Senect. 11: est mihi in manibus liber, (jeg arbeider el. skriver derpaa); ligel. quae in manibus habebam, id. Att. 13, 47; men quae in manibus sunt, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 3, (det Nærværende); ligel. hostes sunt in manibus, Caes.; cf. Virg. Aen. 10, 280; ligel. proelium in manibus facere, (i. e. cominus), Sall. Jug. 57, inc.; men Cic. Fam. 1, 9: habere in manibus, (omarme); — b) ad manum esse alicui, (ved Haanden, tilstede), Liv. 9, 19; ad manum habere, Cic. d. Or. 3, 60; ad manum intueri, (besee i Nærheden), Plin.; men Nep. Eum. 1: habere ad manum scribae loco; (cf. Suet. Caes. 74, servus a manu: Haandskriver); - men Cic. Verr. 5, 11: res venit ad manus atque ad pugnam, (det kom til Slagsmaal); cf. Liv. 2, 30 o. 46; — c) de manu, med egen Haand, reddere strenam, Suet. Tib. 34, jacere scyphum, Cic. Verr. 4, 10; ogs. manu, (s. de manu), Virg. Aen. 6, 435; - ogs. de manu, (paa egen Bekostning), Colum.; men Cic. Fam. 7, 5: de manu in manum tradere, (af Haand i Haand); ligel. e manibus in manus, Plaut. Trin. 4, 2, 57; — d) per manus trahere, (ved Hænderne), Caes. B. G. 6, 38; per manus servulae (servatus), Cic. Att. 1, 12; per manus ··· transditas glebas etc., (som raktes fra Haand til Haand), Caes. B. G. 7, 25; - df. „overf.": traditae per manus religiones, (fra Fader til Søn, fra Slægt til Slægt), Liv. 5, 51; - men per manus, Sall. Jug. 31, (i. e. per vim, med væbnet Haand); — e) prae manu, ogs. prae manibus: ved Haanden, paa rede Haand; - quod fuit prae manu (aurum), Plaut.; si huic paululum (pecuniae) prae manu dederis, (som Haandskilling), Ter. Ad. 5, 9, 23; si liber est prae manibus, (ved Haanden), Gell.; — f) inter manus: imellem el. i Hænderne, auferri, Cic.; ligel. inter manus versari, (være under Behandling), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 3; ogs. fra Haand til Haand, Caes. B. C. 2, 2; men „overf.": inter manus esse, Virg. Aen. 11, 311, (være til at tage paa, være haandgribelig); — g) sub manu, o. sub manum: ved Haanden, i Nærheden, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 23, o. Suet. Aug. 49; consilium sub manu ··· nascatur, (man maa vide at hielpe sig), Senec. Ep. 71; sub manus succedere, (have god Fremgang), Plaut. Pers. 4, 1, 2; — II) „overf."; A) Haand el. Arm; df. ogs. Haandens Bedrift; navnl. Kamp el. Tapperhed; ogs. Vold el. Fægtning; - manu fortis, Nep., fortissimus, Liv.; manu vincere, Ovid., urbes capere, Sall.; cf. Caes. B. C. 3, 86; - committere manum Teucris, (levere dem et Slag), Virg. Aen. 12, 60; ligel. manum o. manus conserere, Liv., conferre, id.; cf. Virg. Aen. 5, 403; men manu reducere, (med Vaabenmagt), Flor. 1, 10; - ad manum venire, Liv., accedere, Nep., in manus venire, Sall., komme i Fægtning; cf. Liv. 2, 46; - plura manu agens, Tac. Agr. 9, (ved Magtsprog); manu sternere, Virg. Aen. 9, 702, (i Kamp, med Sværdet); — B) Haanden; df. Haandens Arbeide el. Gierning; ogs. Kunsten og dens Anvendelse; ogs. Syssel el. Maade el. Adfærd; - aratro et manu quaerere, (erhverve ved Agerdyrkning), Cic. Verr. 3, 86; cf. Caes. B. C. 3, 44; men manu adjutum, (ved Arbeide, ved Kunst), Liv. 2, 5; urbs manu munitissima, (ved Kunst), Cic.; quaedam ingenia manu, quod ajunt, facienda, Senec. Ep. 52; morbi quos manu facimus, (som vi paadrage os ved vor Levemaade), id.; - manu moliri urinam, (ved Kunstmidler), Cels.; - ligesom ofte manus el. Kunsten modsættes Naturen,

faal. ogſ. om Foredraget; - oratio fucata et manu facta, (forkunſtlet), Senec. Ep. 115; cf. Quintil. 5, 14, 32; — bb) bſ. ogſ.; a) Arbeiderens Kunſt; - marmora deformata prima manu, Quintil. 5, 11, 30, (i det første Omrids); opp. summa manus in excolendis operibus, (deres Fuldendelſe), Cic. Brut. 33; summam abesse manum (sc. a carminibus: den ſidſte Haand el. Politur), Ovid. Trist. 1, 6, 28; cf. id. A. A. 3, 226; bſ. summam imponere manum, (at fuldende), Virg. Aen. 7, 572; men ibd. 6, 684: manusque (sc. virorum): deres Bedrifter; ſ. ogſ. manus pretium und. manupretium; — b) Arbeidet el. Kunſtværket ſelv; - Praxitelis manus Scopaeque, (deres Værker), Martial. 4, 39; cf. Virg. Aen. 1, 459; bſ. ogſ. en Bygning, Cic. Top. 20; — 2) fremdeles heder manus: den Skrivendes Haand, Haandſkrift el. Skrift, oſv.; - librarii manus etc., Cic. Att. 8, 13; redii ad manum, (her begynder min egen Haand), ibd. 11, 24; cf. id. Catil. 3, 5; men manus eorum, (deres Haandſkrift, el. hvad der er ſkrevet med deres egen Haand), Quintil. 1, 7, 20; men i Retsſproget: emissa ab eis manus, (deres Haandſkrift el. Revers), Dig.; — 3) ogſ. anden Haandbevægelſe; bſ. a) i Fægterkunſten: Stød el. Hug; - ut gladiatorum manus, quae secundae vocantur, fiunt, et tertiae, etc., Quintil. 5, 13, 54; cf. ibd. 9, 1, 20: rectae et simplices manus, opp. aversae et tectae; manum exigere, (anbringe), id. 6, 4, 8; — b) Terningkaſt; navnl. den Indſats, ſom nogen har at giøre efter et uheldigt Kaſt, vid. Suet. Aug. 11; — C) Haand, d. e. Magt el. Styrke, ogſ. Vilkaar el. Raadighed, ogſ. Værgemaal, oſv.; - haec non sunt in manu nostra, Cic. Fam. 14, 2; in tua manu positum est etc., Tac. Hist. 2, 7; cf. Ter. Hec. 4, 5, 44; men quin tibi in manu est, quid credas, (det ſtaaer jo til dig, at troe hvad du vil), Plaut.; - in manu et tutela mulieres, non in servitio, habere, Liv. 34, 7; cf. id. 39, 18; bſ. ogſ. convenire in manum: at komme under Mandens Værgemaal, at blive gift, Cic. Flacc. 34; - ogſ. hører hertil: manumittere, (ſ. manu mittere), ſ. und. manumissio; - ogſ. kunde hidføres af Krigsſproget: emittere hostem e manibus, Liv., o. A.; — 2) bſ. Styrke af Mandſkab, Corps el. Trop af Krigsfolk, (maaſke oprdl., fordi en Haand tiente dem til Standart el. Mærke); - ogſ. „alm.": Hob el. Samling af Menneſker; - magnam manum conducere, Caes. B. G. 5, 37; evocatorum firmam manum comparare, Cic. Fam. 15, 4; cf. id. Liv. 30, 7, o. Nep. Milt. 5; - nostra antiqua manus bonorum, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 5; ∾ conjuratorum, id., juvenum, Virg., clientium, Suet.; - ogſ. en Hob Arbeidsfolk, Virg. Aen. 11, 329; men „poet.": bicorporem manum, (i. e. Centauros), Cic. Tusc. 2, 9, e Sophocle; — D) ifølge etſlags Lighed; a) Dyrenes Labber, ſom Biørnens, Plin. 8, 54; „beſ." Elephantens Snabel, hvorom Cic. N. D. 2, 47: manus etiam data elephantis etc.; cf. Curt. 8, 14; — b) Træernes Grene; - innumeraeque manus (platani), Stat.; manus fraxineae, Pallad.; — c) etſlags Hage el. Entrehage til Krigsbrug; - manus ferreas in hostium naves injicere, Liv. 36, 44; cf. Caes. B. C. 1, 57; ogſ. absol.: harpagonas et manus, etc., Plin. 7, 57; — not.: dat. manu, ſ. manui, Prop. 1, 11, 12, o. id. 2, 1, 68.

2. mānus, 3: god; men alene hos Fest. s. v. cerus manus. — mănūtĭgium, i, n., [1. manus, tango]: Beføleſſe med Hænderne, Coel. Aur. — manzer, ĕris, (hebraiſk Ord): = notus el. spurius: uægte Barn; bſ. „overf.", manzeres populi, Sedul.

māpāle, is, n., [puniſk Ord]; ofteſt in pl. mapalia: Telte el. bevægelige Hytter, ſom de africanſke Nomadefolk pleiede at føre med ſig paa Vogne; - familiae aliquot cum mapalibus etc., Liv. 29, 31; cf. Virg. Ge. 3, 340; beſkrives Sall. Jug. 18; - ogſ. alm.: liden el. ringe Hytte, Val. Fl.; - cf. Sall. Jug. 46, hvor oppida o. mapalia modſættes hinanden.

mappa, ae, f., [puniſk Ord, vid. Quintil. 1, 5, 57]: Serviet til Brug ved Maaltidet, Hor. Sat. 2, 8, 63, o. id. Ep. 1, 5, 22; - efter Martial. 12, 89: Attulerat mappam nemo, dum furta timentur, blev mappa medbragt af Giæſterne; cf. mantele s. 1.; - ogſ. var denne mappa undertiden: lato variata clavo, Martial., laticlavia, Petron.; — II) mittere mappam, Suet. Ner. 22, Martial. 12, 29, o. A.: med en mappa el. med et Klæde atgive Tegn til Veddeløbenes Begyndelſe; - dette Tegn gaves af Conſulen, Ennius ap. Cic. Div. 1, 28, af Prætor, Liv. 8, 40; men Suet. Ner. 22: aliquo liberto mittente mappam, unde etc.; — bſ. demin. mappŭla, ae, f., Hieron.

Mărăthēnus, 3, ſ. und. Marathos. — Mărăthon, ōnis, f., (ogſ. m., Mela 2, 3), Μαραθών: Egn i Attika, berømt af Miltiades's Seier over Perſerne; vid. Nep. Milt. 4, o. Cic. Off. 1, 18; - proelium apud Marathona, Plin.; interfecti el. caesi in Marathone, Quintil.; - ogſ. navnkundig ved Theſeus's Seier over den marathonſke Tyr; vid. Ovid. Met. 7, 434: te, maxime Theseu! Mirata est Marathon etc.; — B) bſ. 1) Marathōnius, 3; a) marathoniſk, pugna, Cic., tropaeum, Nep., victoria, id., taurus, Cic. Tusc. 4, 22; cf. Ovid. l. c.; — b) „poet." ogſ. f. attiſk el. athenienſiſk, virgo, Stat., (i. e. Erigone), hostis, Sil. 14, 651; — 2) Marathōnis, idis. f., ligeſom frgd.: marathoniſk, quercus, (i. e. hasta), Stat., silva, id. — Mărăthos, (-us), f., Μάραθος: gammel By i Phoenicien, ligeoverfor Arados, Mela 1, 12, o. Plin. 5, 17; — B) bſ. Marathēnus, 3, Menelaus, en Rhetor fra Byen M., Cic. Brut. 26. — mărăthrus, i, m., el. mărăthrum, i, n., μάραθρον: Fennikel, d. lat. feniculum; vid. Ovid. Med. fac. 91, o. Plin. 8, 41; — bſ. mărăthrites, (μαραθρίτης οἶνος), vinum: Fennikelvin, Colum. — Mărăthus, i, m., Μάραθος: Navnet paa en ſkiøn Yngling, Tibull.; - ogſ. Navnet paa en Frigiven, Suet. Aug. 79; - ſ. ogſ. und. Marathos.

Marcellus, Marcella: romerſk Familienavn i den plebejiſke gens Claudia; vid. Cic. d. Or. 1, 39; — deraf mærkes; 1) M. Claudius Marcellus, der erobrede Syracus; vid. Liv. 25, 23 flgd.; cf. Cic. Off. 1, 18, o. Virg. Aen. 6, 856; — b) til hans Ære holdtes Feſten Marcellea, (sc. solennia), paa Sicilien; vid. Cic. Verr. 2, 21 o. 63; — II) M. Marcellus, der ſom Conſul foranledigede Senatsdecretet de revocando Caesare; vid. Cic. Orat. pro Marcello; — III) M. Marcellus, K. Auguſtus's Søſterſøn og Svigerſøn; om hans tidlige Død vid. Suet. Aug. 63; cf. Virg. Aen. 6, 860 flgd.; - efter ham benævnes: theatrum Marcellianum, Suet. Vesp. 19; cf. id. Aug. 29.

marcĕo, ēre, v. n.: at være viſſen el. indtørret; - marcebant fronde coronae, Claudian.; marcet silva comis, Stat.; — II) oftere „fig.": at være ſvag el. ſvækket, navnl. af Alderdom, af Vellyſt, oſv.; - annis corpus jam marcet, Lucr.; ∾ ab annis, Ovid.; ∾ luxuria, vino, epulis, etc., Liv. 23, 45; cf. Tac. Hist. 3, 36; men marcentia in te excita, (din Sløvhed), Senec.; — III) partic. marcens, tis, ogſ. ſom adj.; A) viſſen el. indtørret, corona, Claudian., uvae, Stat.; - ogſ. ſvag el. ſvækket; ∾ guttura senis, Ovid.; ∾ potor, Hor. Sat. 2, 4, 58, stomachus, Suet., visus, Senec. Ag.; - men ogſ. ligeſom act.: ſom fremkalder Slaphed el. Sløvhed, pocula, Stat., pax, vid. Tac. Germ. 36.

marcesco, ĕre, v. n., inch. af frgd.: at viſne el. falme el. falde hen; - quae spectatissime floreant, celerrime marcescere, Plin. 21, 1; — II) bſ. „fig.": at aftage el. ſvækkes el. henſvinde; - ∾ senio, id., vino, Ovid., desidia, Liv.; cf. Ovid. Pont. 1, 2, 9; - ogſ. om Hiorden: ∾ morbo, Colum.

Marcia Aqua, o. Marciānus, 3, f. und. Marcius. — marcĭdŭlus, 3, dem.: noget svag el. mat, lumina, Capella; af — marcidus, 3, [marceo]: vissen, henfalden, forfalden; - ∾ lilia, Ovid.; ∾ aures (in equis fessis: hængende el. slappe); ∾ asseres vetustate, Vitruv.; — II) „fig."; ∾ oculi libidine, (matte el. indfaldne), Appul.; - somno et libidinosis vigiliis marcidus, Tac. Ann. 6, 4; ∾ otia luxu, Claudian.

Marcion, ōnis, m.: Ketter i d. andet chr. Aarh., Prudent.; — B) df. Marcionensis, e, Tertull., ogs. Marcionita, ae, m., deus, Prudent.; - Marcionitae, arum: Tilhængere af denne M., Cod. Just. — Marcĭpor, ŏris, m., (i. e. Marci puer, M.'s Dreng el. Slave), vid. Plin. 33, 6, ogs. Quintil. 1, 4, 26.

Marcius, Marcia: romersk Persons- o. Slægtsnavn, hvoraf her mærkes; 1) Ancus Marcius, Roms fierde Konge; vid. Liv. 1, 31; - efter ham, ogs. efter en Qu. Marcius Rex, (vid. Plin. 31, 24), benævnes Aqua Marcia i Rom, berømt af sin Kølighed, Stat.; „poet." ogs. ∾ liquor, Prop., ogs. ∾ lympha, Tibull.; — not.: s. ogs. und. Coriolanus; — II) tvende Spaamænd og Brødre af dette Navn, fra hvem Carmina Marciana hidrøre; vid. Liv. 25, 12, Cic. Div. 1, 40, o. ibd. 2, 55; — B) df. 1) Marcius, 3, aqua, s. ovenf., saltus, vid. Liv. 39, 20; — 2) Marcianus, 3, carmina, s. ovenf.; - men ∾ foedus, (som var sluttet med Indvaanerne af Gades, af Centurionen Marcius), Cic. Balb. 17; cf. Liv. 25, 37; - men ∾ Sodales, qui Divi Marci sacra curabant, Capitolin.

Marcŏmāni, (-māni, -manni), orum, m.: Folk i Tydskland; først ved Rhinen, siden i Bøhmen; vid. Caes. B. G. 1, 51, o. Tac. Germ. 42; — B) df. 1) Marcomannia, ae, f.: deres Land, Capitolin.; — 2) Marcomannicus, 3, bellum, Capitol., Eutrop. — marcor, ōris, m., [marceo]: Vissenhed; df. forfalden Tilstand, Affældighed, odl.; - ∾ panni, Plin.; — II) „fig."; A) „overf.": Dorskhed el. Lethargi, Cels.; men ∾ segetum, (Sædens Goldhed), Senec.; — B) „ment.": aandig Sløvhed el. Dorskhed; vid. Senec. Tranq. 2, o. Vell. 2, 119; df. — marcŭlentus, 3: vissen el. bleg, folia, Fulgent.

marcŭlus, el. martulus, i, m., demin.: liden Hammer, el. alm. en Hammer; - aerariorum marculi, Martial. 12, 57; s. ogs. martulus; af — 1. marcus, i, m.: Hammer, Isid.; (er rimel. en anden Udtale af malleus). — 2. Marcus, i, m.: romersk Fornavn; men skrives sædv. M.; saal. M. Tullius Cicero; — not.: efter K. M. Aurelius benævnes: Sodales Marciani, Capitolin. Pertin. 15. — Mardi, orum, m.: røversk Folkestamme i Høiasien; vid. Plin. 6, 5 o. 18; - in sing.: natione Mardus, Curt. 3, 13.

măre, is, n., [besl. m. d. celtiske mor, i. e. mare]; I) „egenl."; A) „alm.": Havet el. Søen, (i Modsætning af Landjorden); - ∾ ventosum, Hor., ventosissimum, Cic., incertum, iratum, Hor., tumidum, Virg., saevum, Tac.; - mare transire, Cic., mari navigare, Caes., ire, Virg.; - mare ingredi, (gaae til Søes), Cic.; vastum maris aequor arandum, Virg. Aen. 2, 780; ligel. maria sulcare, (pløie Havene), id.; maria alta tumescunt, id.; mare tranquillum, Cic., placidum, Virg., tutum, Ovid.; - ad mare missus, Nep. Con. 4; plenum exiliis mare, Tac. Hist. 1, 2; — b) ogs. findes mare f. aqua marina: Søvand; - vinum mari condire, (tilsætte dermed), Plin. 14, 9; cf. Hor. Sat. 2, 8, 18; — B) hertil mærkes; 1) Udtrykkene; a) mari: til Søes; - res magnas mari gessit, Nep. Con.; imperator summus mari et terra, (til Lands og Vands), id. Alcib. 1; ligel. terra marique, Sallust., Cic.; — b) nostrum mare, i. e. Mediterraneum, Caes.; ogs. mare conclusum, id. B. G. 3, 9; opp. ∾ magnum, Sall., i. e. Oceanus; (men ∾ clausum, Cic. Manil. 12, spærret af Sørøvere); - ∾ superum, Cic., (i. e. Hadriaticum); ∾ inferum, id., (i. e. Tuscum); ∾ oceanum, Caes., Tac., (i. e. Oceanus); cf. Caes. B. G. 5, 1: in reliquis maribus etc.; — c) „poet." omskrivende staaer maris pontus (Havets Dyb), o. maris aequor (Havets Flade), f. mare, Virg.; — 2) som Ordsprog el. Ordspil siges; a) e mari natus, mare te genuit, odl., til el. om et haardhiertet Menneske, Tibull., Ovid.; cf. Plaut. As. 3, 1, 8: vos mare acerrimum, etc.; — b) mare coelo miscere, (sætte Alt i Bevægelse), Virg. Aen. 5, 789; cf. Juvenal. 6, 282; — c) maria et montes polliceri, Sall. Catil. 23, (love Guld og grønne Skove); cf. Ter. Phorm. 1, 2, 18; — d) in mare fundere aquas, (anstrænge sig forgieves), Ovid. Trist. 5, 6, 44; — e) endel. som Udraab: o coelum, o terra, o maria Neptuni! Ter.; cf. Ovid. Trist. 2, 55; — II) „overf."; A) Søens Farve el. den grønne Farve; est (in eo lapide) smaragdi virens mare, Plin. 37, 21; — B) mare aëris, ligesom Lufthav, d. e. Luften, Lucr. 5, 276; — not.: abl. mare, f. mari, Lucr., Ovid.; gen. marum, f. marium, Naev. ap. Priscian.

Mărĕōta, ae, f.: By i Nederægypten, Edict. Just.; — B) df. 1) Mărĕōtis, ĭdis o. ĭdos, f., Μαρεῶτις: mareotisk; - ∾ Libya: en Del af Libyen paa Grændsen af Ægypten, hvis Indvaanere: Mareotae, arum, m., Plin. 5, 6; - ogs. absol.: Mareotis, (sc. Libya el. regio), Mart. 4, 42; - fremdeles: ∾ palus, Curt.; ogs. absol.: Mareotis, (sc. palus), Lucan.; ogs. ∾ lacus, Plin., (den mareotiske Sø); ∾ vitis, Virg., uva, Lucan., (som voxer derved); men ∾ puppis, Stat., (poet. f. alexandrinsk); — 2) Mărĕōtĭcus, 3: mareotisk el. ægyptisk, vitis, Colum.; men absol.: Mareoticum, (sc. vinum), Hor. Od. 1, 37, 14; men ∾ labor, Martial., (d. e. Pyramiderne), cortex, id., (i. e. papyrus); ∾ arbiter arae, (i. e. Busiris), Stat.; — not.: Mărĕōtae, arum, m., s. ovenf. und. no. B, 1.

marga, ae, f.: Mergel, vid. Plin. 17, 4. — margărīdes, um, f., μαργαρίδες: rundagtige Palmedaddeler, Plin. 13, 4. — margărīta, ae, f., o. margărītum, i, n., μαργαρίτης (λίθος): en Perle; vid. Plin. 9, 53; - gemmam aut margaritum etc., Cic. Verr. 4, 1; margarita subfusca et liventia, Tac. Agr. 12; - ogs. som Kleord, Petron.; df. — margărītārius, 3, porticus, P. Vict., (hvor der handles med Perler); o. — margărītātus, 3: besat med Perler, sinus, Venant. — margărītifer, a, um, i. e. margarita ferens, concha, (hvori der findes Perler), Plin. 22, 53. — margărītum, i, n., s. und. margarita.

Margiane, es, (o. -a, ae), f.: Landskab ved d. caspiske Hav, imellem Hyrcanien o. Bactrien, benævnt efter Floden Margus, Plin. 6, 18. — margĭno, avi, atum, 1, v. a.: forsyner med en Rand; - vias marginandas locare, Liv. 41, 27; tabulae marginatae, (med Rammer), Plin. 35, 4; af — margo, ĭnis, f.; I) „alm.": Rand, Kant, Bredde; - ∾ lapideis flumen, Varr.; ∾ conchae, gemmae, calicis, Plin.; - „poet." ogs. f. Strandbredden el. Kysten, (litus, ora); vid. Ovid. Met. 1, 14; — II) „besl." ogs.; a) Randen af det beskrevne Blad; ∾ libri, Juvenal.; cf. Ovid. Met. 9, 564, o. id. Am. 1, 11, 22; — b) Udkant el. Grændse; - vixque Haer et inimperii margine terra tui, Ovid. Trist. 2, 200; cf. Plin. 12, 43.

Măria, oftere Măria, ae, f.: hyppigt Fruentimmernavn, Claudian., Prudent. — Mărĭandȳni, orum, m.: Folk i Bithynien, Mela 1, 19, Val. Fl.; — B) df. Mărĭandȳnus, 3, sinus, Plin. 6, 1. — Mărĭānus, 3, s. und. Marius. — Mărīca, ae, f.: Nymphe, hvis Lund, (lucus Maricae, Liv. 27, 37), ved Byen Minturnæ ved Lirisfloden; df. ogs. palus Maricae: en derved liggende Sø, Vell. 2, 19; (cf. Hor. Od. 3, 17, 7, hvor Marica, f. palus Maricae); - efter Mythen er hun ved Faunus Moder til K. Latinus, Virg. Aen. 7, 46.

mărīnus, 3, [mare]: hørende til Havet el. be-

nævnt derefter; - ∾ humores, (Søvandet), Cic., aestus, id.; ∾ casus, (pl.), Virg.; ∾ naves, opp. fluviales, Dig.; ∾ Venus, (i. e. ex mari orta), Hor. Od. 3, 26, 5; ∾ ros, (Rosmarinen), ibd. 3, 23, 15. — marisca, ae, f.: stor Figenart, men med slet Smag; hvf. Martial. 7, 25, har: fatuasque mariscas; Cato o. Varro have: ficos mariscas; — II) „overf.": Figenvorte, Juvenal. 2, 13. — mariscos, (-us), i, m.: en Sivart, Plin. 21, 69.

mărīta, ae, f., f. und. maritus. — mărītālis, e, [maritus]: ægteskabelig, conjugium, Colum., vestis, Ovid., oculi, (forelskede), Senec. Oed.; Stulta maritali jam porrigit ora capistro, (tænker paa at gifte sig), Juvenal. 6, 43. — mărītātus, 3, [marita]: hørende til Konen; df. maritata dos, (rimel. hvorover Konen er raadig), Plaut. Epid. 2, 1, 11.

mărītimus, (-tumus), 3, [mare]; I) „egentl."; A) „alm.": hørende til Søen el. benævnt derefter, aestus, Cic., fluctus, Nep.; ∾ praedones, id.; ∾ naves, (opp. fluviales, Liv.; ∾ homines, (som færdes paa el. ved Søen), Cic. Verr. 5, 27; ∾ res (pl.): Søvæsenet, id.; ∾ imperii summa: Overanførselen til Søes, Nep.; cf. Caes. B. C. 3, 5; ∾ bellum, (Søkrig), Cic.; — B) „bes.": som ligger ved Havet, civitates, Caes.; men ∾ loci, an remoti a mari, Cic. Part. or. 10; ∾ oppidum, (Kystby, Søstad), Caes., Liv.; ∾ accessus, (opp. pedester), Hirt. B. Al. 26; — b) ogs. absol.: maritima Africae, (sc. loca), Plin.; cf. Cic. Fam. 2, 16: in maritimis sum; — II) „overf.": foranderlig el. ustadig (ligesom Søen); - Maritimis moribus mecum experitur, Plaut. Cist. 2, 1, 11.

mărīto, avi, atum, 1, v. a., [maritus]; I) „egentl.": gifter, bortgifter, filiam alicujus, Suet. Vesp. 14; maritandum principem etc., Tac Ann. 12, 6; cf. Suet. Aug. 34: de maritandis ordinibus (lex); — B) sjeld. om Dyrene, maritari; a) medial: at parres, Varr. R. R. 2, 10; — b) passiv: at blive drægtig, Colum., Plin. 16, 39; — II) „overf."; A) maritari vite, siges om det Træ el. den Stamme, hvortil Vinstokken opbindes; - ulmi vitibus maritantur, Colum.; cf. Hor. Epod. 2, 9; — B) at befrugte; - Zephyrus glebas fecundo rore maritat, Claudian.; cf. Plin. 16, 39: hoc (vento) maritantur virescentia e terra.

mărītus, i, m., fem. mărīta, ae, [mas]: Ægtemand el. Manden, Ægtekone el. Konen; pl. mariti, Ægtefolkene, Dig.; - Unico gaudens mulier marito, Hor. Od. 3, 14, 5; cf. Cic. Inv. 1, 31; castas esse maritas, Ovid. Fast. 2, 139; cf. Hor. Epod. 8, 14; - „poet." heder maritus ogs.: Brudgom el. Kæreste, ogs. Frier el. Elsker; vid. Tibull. 3, 4, 31, Virg. Aen. 4, 35, o. Prop. 2, 21, 10; — b) maritus heder ogs. Hannen iblandt Dyrene; - olens maritus (sc. caprarum): Bukken, Hor. Od. 1, 17, 7; mariti gregum, Colum.; ligel. om Hanen, Virg. Ge. 3, 145; — II) mărītus, 3: hørende til Ægtefolkene el. til Ægteskabet; - per domos maritas, (hvori gifte Folk leve), Liv. 27, 31; marita lex, Hor. Carm. Saec. 18, (i. e. lex de maritandis ordinibus); cf. Suet. Aug. 34; ∾ foedus, Ovid., ogs. ∾ sacra, Prop., (Ægteskabet); ∾ Venus, (ægteskabelig Kærlighed), id.; — B) „overf."; 1) arbores maritae, Cato, (hvortil Vinranker opbindes); f. und. marito; ∾ olivetum, Colum.; df. ogs. Catull. 62, 54: ulmo conjuncta marito (vitis); — 2) sjeld. ogs. befrugtende, fluctus (Nili), Avien., imbres, Pervig. Ven. 4, 11.

Mărĭus, i, m., C.: syvgange Consul, Jugurtha's og Cimbrernes Overvinder, Folkepartiets Forsvarer imod Sulla; - vid. Sall. Jug., o. Flor. 3, 21; - (ogs. haves paa Græsk hans Levnetsbeskrivelse af Plutarchus); — B) df.; 1) Mărĭus, 3, lex, (af den ovennævnte C. Marius, som Almuetribun, om Udelukkelse af Uvedkommende fra de Broer el. pontes, hvorover de stemmegivende Borgere maatte gaae); vid. Cic. Leg. 3, 17; cf. id. Agr. 3, 2; — 2) Mărĭānus, 3: = frgd.; - Mariani consulatus, Cic.; ∾ quercus, vid. id. Leg. 1, in.; ∾ bella, Flor.; — not.: hertil kan mærkes: Marius Gratidianus; vid. Cic. Off. 3, 20; - ogs. Marius Victorinus: berømt Grammatiker i d. fierde chr. Aarh.

Marmărĭca, ae, f.: Landskab i Afrika, imellem Ægypten og Syrterne; (hod. Barca); — B) df. 1) Marmărĭcus, 3: marmarisk, genus capparis, Plin. 13, 44; - ogs. africansk, catervae, (Krigsskarer), Lucan.; cf. Sil. 7, 83; ∾ fera, Sidon., i. e. elephas; — 2) Marmărĭdes, ae, m., Ovid., Sil.; pl. Marmaridae, (-um, f. arum, Sil.): Indvaanerne af dette Land, Plin. 5, 5 o. 6. — marmărītis, ĭdis, f., sc. herba: etslags imellem Marmorbrokker voxende Plante, Plin. 24, 17.

marmor, ŏris, n., μάρμαρος: Marmor el. Marmorsteen; - Ennius ··· e marmore, (hans Marmorstøtte), Cic. Arch. 9; vivos ducent de marmore vultus etc., Virg. Aen. 6, 848; secare marmor in crustas, Plin.; ∾ polire, Quintil.; - om de forskjellige Marmorarter, f. Plin. 36, 11; - men „poet.", Ovid. Met 15, 314: flumen, quod tactis inducit marmora rebus, (forstener dem); — II) „overf."; hvad der er af Marmor; df. A) Værk el. Arbeide el. Billedstøtte af Marmor; - vid. Plin. 7, 39: Gnidias marmore nobilitatus etc., (i. e. statua marmorea Veneris Gnidiae); cf. Hor. Od. 4, 8, 13; ligel. in tumuli marmore carmen, Ovid. Her. 7, 194; — B) f. marmorea farina, (Marmormeel), Cato, Colum., Plin. 14, 24; — C) Milesten af Marmor, (el. alm. Milesten), Martial. 7, 31; — D) med Hensyn paa den skinnende Farve; 1) Havets Flade el. Havet; vid. Lucr. 2, 767; - marmora pelagi, Catull. 63, 88; - oftere absol.; luctantur marmore tonsae, Virg. Aen. 7, 28; cf. ibd. 718; ligel. ibd. 10, 208: spumant vada marmore verso; — 2) Isen, Val. Fl.; df. — marmŏrārĭus, 3, faber: som arbeider i Marmor, Senec. Ep. 90; - ligel. absol.: marmorarius, i, m., (sc. faber), id. ibd. 88, Vitruv.

marmŏrātio, onis, f., [marmoro]: Marmorering, d. e. Overtrækning el. Beklædning med Marmor, Appul. — marmŏrĕus, 3, [marmor]: af Marmor, signum, (Marmorstøtte), Cic., solum, (Marmorgulv), id., Ovid.; cf. Cic. Parad. 1, 4; ∾ aliquem facere el. ponere, (opreise nogen en Støtte af Marmor), Virg. Ecl. 7, 35, o. Hor. Od. 4, 1, 20; — b) hørende til Marmor; ∾ ars, (Billedhuggerkunsten), Vitruv.; — II) „overf.": skinnende el. blendende hvid, (ligesom Marmor), Paros, (af dets hvide Marmor), Ovid., aequor, (Havet), Virg., gelu, (Isen), Ovid.; men ∾ candor, Lucr. 2, 764, (opp. color niger); ogs. m. cervix, palmae, pedes, Virg., manus, Martial.

*marmŏro, avi, atum, 1, v. a.: marmorerer, d. e. overtrækker med Marmor, Lamprid. Al. Sev. 25; — II) tectorium marmoratum, Varr., ogs. absol. marmoratum, id., Plin. 36, 55: etslags med el. af Marmor tilberedet Kalk til Paastrygning; o. — marmŏrōsus, 3: marmeragtig, haard som Marmor; - ∾ sil: etslags Berggult, Plin. 33, 56; — [marmor].

1. Măro, ōnis, P. Virgilius: Æneidens berømte Sanger, f. und. Virgilius; - Maronis Altisoni ··· carmina, Juvenal. 11, 178; cf. Martial. 8, 56, und. Maecenas; — B) df. Mărōnēus, 3, templum, Stat.; - ogs. Mărōnĭānus, 3, stilus, id.; - not.: Prop. 2, 23, 48: sopito Marone, skal rimel. (som Billedstøtte i sovende Stilling) forestille, enten Digteren Maro, el. en peloponnesisk Flodgud Maron.

Maroboduus, i, m.: en svevisk Konge, blev fordrevet af Arminius; vid. Vell. 2, 108, o. Tac. Ann. 2, 26, oftere. — 1. Mărōnēa, (o. -ia), ae, f.: berømt Vinegn i Thracien, Plin., Liv.; — B) df. 1) Maronitae, arum, m.: denne Egns Indvaanere, Liv. 31, 31; — 2) Mărōnēus, 3, vinum, Plin. 14, 6, Bacchus, (i. e. vinum), Tibull. 4, 1, 56. — 2. Maronea,

ae, f.: By i det Samnitiske, Liv. 27, 1. — Maroneus, 3, s. und. 1.Maro, o. und. 1.Maronea. — Mārōnĭānus, 3, s. und. 1.Maro. — maronion, i, n., som Plante: = centaurea major, Appul. — Mārōnites, ae, s. und. 1.Maronea.

1. Marpēsius, (Marpess.), 3: fra Marpesssus i Troas, Tibull. 2, 5, 67, inc. — Marpēsus, i, m.: Bierg paa Öen Paros; — B) df. 2.Marpēsius, 3: marpesisk, cautes, Virg. Aen. 6, 477, (Serv.).

marra, ae, f.: Hakke til at borttage Ukrud, Colum., Plin.; — II) „overf.": etslags Jernkrog el. Fiskerkrog; - silurus marris extrahitur, Plin. 9, 17. — 1. marrŭbĭum, i, n.: etslags Vært, germ. Andorn, Plin. 20, 81, Colum. — 2. Marrŭbĭum, el. Marruvium, i, n.: By i Latium, Marsernes Hovedstad, Sil. 8, 50; — B) df. Marrŭbius, 3, gens, Virg. Aen. 7, 750; - men subst. Marrubii, orum, m.: Indvaanerne af Byen M., Plin. 3, 17. — Marrūcini, orum, m.: Folk ved Kysten af Latium, ikke langt fra Floden Aternus, med Hovedstaden Theate (hod. Chieti), Cic., Caes. B. C. 1, 23, Liv.; — B) df. Marrūcinus, 3, ager, Liv. 27, 43, Plin.; ∾ gens, Sil.

Mars, tis, m., [rimel. Ἄρης m. Forslag af „m"; s. ogs. Mavors s. 1.; - f. Mars pater fandtes ogs. Marspiter, tris, Gell. 5, 12, Macrob., Varr.]: Krigsguden Mars el. Ares, Søn af Juppiter og Juno, Hygin. praef., (el. af Juno alene, Ovid. Fast. 5, 229 flgd.); - ved Rhea Silvia Fader til Romulus, er han ogs. Romernes Stamfader; vid. Liv. 1, 6; - ogs. ∾ Gradivus, ibd. 20, torvus, Hor., indomitus, Virg., ferox, Ovid.; men Cic. Att. 15, 11: Martem spirare (eum) diceres, (at han var den livagtige Krigsgud); — II) df. „overf."; A) Krig, Kamp, Slag, Fægtning, odl.; - ∾ decennis, Senec. Ag. 921; vis Martis (i. e. belli), Cic. Marc. 6; invadunt Martem, (begynde at kæmpe), Virg.; Martem accendere cantu, (ophidse til Kamp), id.; suo Marte cadunt, (kæmpende sammen), Ovid.; Marte aperto, (ved Kamp i aaben Mark), id.; men Virg. Aen. 2, 335: caeco resistunt Marte, (i Mørke og Forvirring); Hectoreo Marte concurrere, kæmpe med Hector), Ovid.; — b) df. „poet."; ∾ forensis: Retsstrid el. Proces, Ovid.; cf. id. Fast. 4, 188; - men ordsprogvis: suo Marte, nostro Marte, osv.: paa egen Haand, uden fremmed Hielp; - rex ipse ··· suo Marte res suas recuperavit, Cic. Phil. 2, 37; cf. id. Off. 3, 7; — B) den hver Vaabenart egne Maade at fægte paa; saal. om Rytteriet: suo Marte pugnare, (d. e. til Hest); derim. alieno Marte, (naar det kæmper til Fods), vid. Liv. 3, 62; men id. 24, 48: pedestri Marte (sidere, f. pedestribus copiis); — C) Slagets Gang el. Udfald, Krigslykken; - pari Marte, vid. Hirt. B. G. 8, 19; - men ogs. kan aequo Marte hede: med lige Styrke paa begge Sider; vid. Caes. B. G. 7, 19, o. Liv. 1, 25; - quum omnis Mars belli communis sit, (Krigslykken el. Krigens Udfald), Cic. Fam. 6, 4; cf. Liv. 21, 1, oftere: ∾ vario pugnare, Quintil., incerto, Tac., dubio, Vell.; men ∾ verso, (med forandret Krigslykke), Liv. 29, 3; — b) „poet." ogs. Tapperhed; - Si patrii quid Martis habes, Virg. Aen. 11, 374; cf. Ovid. Her. 16, 370; — D) paa Himmelen er stella Martis: Planeten Mars; vid. Cic. N. D. 2, 20, o. ibd. 46; — not. a: af de romerske Landmænd paakaldtes Mars Silvanus. ogs. Mars pater; vid. Cato 83 o. 141; - dog ogs. Mars pater til Krigsguden Mars, Liv. 8, 9; — not. b: Martialis, e, o. Martius, 3, vid. ss. ll.

Marsăcii, o. Marsăci, orum, m.: Folk i Gall. Belg.; vid. Plin. 4, 29, o. Tac. Hist. 4, 56. — 1.Marsi, orum, m.: Folk i Latium ved Fucinersøen; - som nedstammende fra Circe's Søn, Marsus, vare Marserne Spaamænd og Hexemestere, navnl. Slangebesværgere; - vid. Enn. ap. Cic. Div. 1, 58, o. ibd. 2, 33, ogs. Plin. 7, 2, o. Flor. 3, 18, o. A.; — b) ogs. staaer Marsi f. d. Marsiske; - per Marsos profecti, Liv. 8, 6; cf. Caes. B. C. 1, 15; — B) df.; 1) Marsĭcus, 3, bellum, Cic. Agr. 2, 33, id. Div. 1, 44, o. 2, 27, (ogs. bellum sociale); - Marserne vare neml. de første, som grebe til Vaaben i denne Krig; vid. Plin. 2, 85, o. Flor. 3, 18; - ∾ pubes, Sil.; ∾ vina, Martial. 13, 120; — 2) Marsus, 3, „poet." f. Marsicus; - ∾ duellum, (f. bellum Marsicum el. sociale), Hor. Od. 3, 14, 18; ∾ nenia, (Hexesang), id. Epod. 17, 29, Ovid.; - dog ogs. centuriones Marsi duo, Caes. B. C. 1, 15. — 2. Marsi, orum: Folk i Germanien ved Rhinen, Tac. Germ. 2, o. id. Ann. 1, 50 o. 56, oftere.

Marsĭcus, 3, s. und. 1.Marsi. — Marsigni, orum, m.: Folk i Germanien, udgiorde en Del af Sueverne, Tac. Germ. 43. — Marspĭter, tris, m., f. Mars pater, Gell. 5, 12. — marsŭpĭum, i, n., μαρσύπιον: Pengepungen, Plaut., Varr. ap. Non. — 1.Marsus, 3, s. und. 1.Marsi. — 2. Marsus, Domitius, en Epigramdigter paa K. Augustus's Tid, men af hvem alene haves dette Tetrastichon: Te quoque Virgilio comitem ··· Tibulle, etc.; vid. Tibull. 4, 13.

Marsўas, o. Marsya, ae, m.; - denne phrygiske Satyrs Veddekamp med Apollo s. Ovid. Met. 6, 383 flgd., ogs. id. Fast. 6, 705 flgd.; — not.: ved hans Støtte paa Forum i Rom behandledes visse Vexelforretninger retligen; vid. Hor. Sat. 1, 6, 120, o. Martial. 2, 64; - ogs. ∾ deus, Plin. 21, 6; — II) en Flod i Phrygien, opstaaen af Satyrernes og Nymphernes Graad over Fløitespilleren Marsyas's Skæbne; vid. Ovid. ll. cc.; falder i Mæander, Liv. 38, 13.

martes, is, f.: Maaren, Martial. 10, 37, 18, (al. mele), inc. — 1. Martĭālis, e: benævnt efter Guden Mars, ham tilhørende; - ∾ flamen, Pseud.Cic. d. Har. resp. 6; ∾ ludi, vid. Suet. Claud. 4, lupi, (som ham tilhørende el. hellige), Hor. Od. 1, 17, 9; men Martiales ··· ministri publici Martis etc., Cic. Cluent. 15; ∾ Campus, paa Mons Coelius, hvor ludi Martiales holdtes, naar Campus Martius var oversvømmet, Ovid. Fast. 3, 519; — b) ∾ milites, (af legio Martia), Cic. Phil. 4, 2. — 2. Martĭālis, M. Val., af Bibilis i Celtiberien: berømt romersk Epigramdigter, samtidig m. d. yngre Plinius; vid. Plin. Ep. 3, 21, o. Martial. Ep. 10, 19. — 1. Martianus, el. Marcianus, i, m.: berømt Retslærd, Lamprid., Dig. — 2. Martianus, (Marc.) Capella, s. und. Capella.

Martĭcŏla, ae, m., [Mars, colo]: som dyrker Guden Mars, Getes, Ovid. Trist. 5, 3, 21. — Martĭgĕna, ae, m., [Mars, gigno]: Afkom af Guden Mars, (d. e. Romulus og Remus), Ovid. Am. 3, 4, 39, o. id. Fast. 1, 199; - ogs. „overf.": ∾ vulgus, (krigersk), Sil. 16, 533. — martĭŏ.barbŭlus, i, m., [Mars]: en med Blykugler væbnet Soldat, Veget., inc.

Martĭus, 3, [Mars]: benævnt efter Krigsguden Mars; navnl. som er ham tilhørende el. helliget; - ∾ bella, Hor., tela, Virg.; ∾ canor aeris, (Krigstrompetens Skrald), id. Ge. 4, 71; ∾ proles, Ovid. Fast. 3, 59, (i. e. Romulus o. Remus, som Sønner af Krigsguden Mars); cf. ∾ miles, (f. Romanus), id. Met. 14, 798, o. ∾ Roma, id.; ∾ lupus, (som er ham hellig), Virg. Aen. 9, 566; cf. Liv. 10, 27; men legio Martia, (benævnt efter Krigsguden Mars), Cic.; — B) „bes." kan ogs. mærkes; 1) ∾ mensis; - vid. Plin. 15, 4, o. Ovid. Fast. 3, 75; begyndte engang det romerske Aar; vid. id. l. c. 2, 49 o. 54; ∾ Calendae, Hor., Idus (d. 15de), Cic.; — 2) Campus Martius, el. Marsmarken, imellem Rom og Tiberen, hvor Comitierne holdtes, hvor Ungdommen øvedes, osv.; - vid. Liv. 2, 5, o. Cic. Qu. Fr. 2, 2; derom ogs. „poet.": ∾ gramen, Hor. Od. 3, 7, 26; heder ogs. Campus Martis, Tac.; — 3) arena Martia: Sted paa Cirkus, hvor Gladiatorerne fægtede, Ovid. Trist. 2, 282, o. Martial. 2, 75; — not.: iblandt flere derefter be-

nævnte Byer kunne ogſ. mærkes: Narbo Martius, (hod. Narbonne), Mela, Cic., o. Telo Martius, (hod. Toulon), Anton. Itin., begge i Gallien; — II) „overſ.": krigerſk, Penthesilea, Virg. Aen. 9, 556, men ∾ Thebe, Ovid. Am. 3, 6, 37, (hvorom el. hvorved mange Krige ere førte); ogſ. kunde hidføres: ∾ vulnera, Virg., bella, Hor.; ligel. ∾ Roma, ſ. ovenf.; — III) paa Himmelen er fulgor Martius: Planeten Mars, Cic. d. Rep. 6, 17; — not.: ſ. ogſ. Mavortius s. l.

martŭlus, i, m., ſ. und. marculus. — martyr, ўris, c., μάρτυρ, (i. e. testis, Vidne): Martyr el. Martyrinde, (der med ſit Blod bevidner den chriſtelige Religions Sandhed), Prudent. — martўrium, i, n., μαρτύριον, (i. e. testimonium, Vidnesbyrd): Martyrdom; navnl. det med Blod beſeglede Vidnesbyrd om el. for den chriſtelige Religions Sandhed, Tertull.; — II) „overſ."; A) en Martyrs Grav el. Gravſted, id.; — B) df. en til en Helgen indviet Kirke, Hieronym. — mărum, (-on), i, n., μάρον: etſlags ſtærklugtende Plante, Plin. 12, 53; (rimel. teucrium marum L.). — Marus, i, m.: Floden Morawa i Mähren, Tac. Ann. 2, 3, Plin. — Maruvium, etc., ſ. und. Marrubium.

mas, gen. măris, m., [rimel. beſl. m. ἄῤῥην, ἄρσην, m. Forſlag af „m"]: mandlig el. af Hankønnet, (om Guder og Mennesker, om Dyr og Værter); – vid. Cic. N. D. 1, 34, o. ibd. 2, 51; teneri mares, (Drengebørn), Ovid.; cf. Liv. 27, 37; – marem vitellum, (Hanekylling), Hor. Sat. 2, 4, 14; cf. Cic. Div. 1, 18, o. ibd. 2, 29; – mares oleas etc., Ovid. Fast. 4, 741; in tilia mas et femina differunt, Plin.; — II) „fig.": mandig, modig; – mares animos etc., Hor. A. P. 402; cf. id. Ep. 1, 1, 64; men Pers. 6, 3: marem strepitum etc., (i. e. forte et generosum carmen); men Catull. 16, 13: male mas, (umandig el. feig); — not.: neutr. mare et femineum secus junguntur, Appul.

mascarpĭo, ōnis, m., [mas, carpo]: = masturbator, Petron., inc. — *mascŭlatus, 3: mandlig, mercurialis, Appul.; — mascŭlesco, ĕre, v. n. inch., Plin. 18, 34: at blive til Hankønsplante; o. — mascŭlētum, i, n., id. 17, 35: et med Hankønsplanter bevoxet Sted; — [masculus]. — mascŭlīnus, 3, [masculus]: mandlig, facies, (Udſeende), Appul.; ogſ. om Værterne: masculini sexus (rapa), Plin. 19, 25; — II) „fig."; A) „overſ." i Grammatiken el. om Kiønnet: mandlig; ∾ genus, Quintil., nomen, id.; — B) „ment.": mandig, ſom anſtaaer en Mand, id. 5, 2, 10; — df. adv. masculine: i Hankønnet, Arnob., Fest. p. 151 (Müll.); – ſild. ogſ. masculiniter.

mascŭlus, 3, demin. af mas: af Hankønnet, (om Mennesker og Dyr, ogſ. om Værter og Mineralier); – infans ··· masculus, an femina etc., Liv. 31, 12; ∾ nomen, Martial., genus, Phaedr.; – ∾ tura, Virg., Ovid.; men Plin. 37, 25, om Ædelstene: masculi appellati acrius refulgentes, etc.; men om Planter, id. 21, 32; — II) „fig."; A) „overſ." ifølge etſlags Lighed el. Analogi; ∾ cardo, (Tappen i Dørhængſelen; opp. cardo femina), Vitruv. 9, 6; — B) „ment.": mandig, modig, tapper, proles, Hor. Od. 3, 6, 37; cf. ∾ bilis, Pers. 5, 44; men mascula Sappho, Hor. Ep. 1, 19, 28, (af hendes mandige og aandfulde Digtning); cf. Quintil. 5, 12, 20.

Măsinissa, ae, m.: Konge i Numidien, Liv. 24, 48, oftere; cf. Cic. d. Senect. 10, o. Sall. Jug. 59, oftere. — maspĕtum, i, n., μάσπετον, i. e. folium laserpitii, Plin. 19, 15. — 1. massa, ae, f., μάζα: deiagtig Klump el. Masse, vid. Colum. 12, 15; – df. „poet." ligeſom chaos: Elementernes forvirrede Blanding; vid. Ovid. Met. 1, 70, o. id. Fast. 1, 108; – „beſ." ogſ. Klump, Stykke, Masse, picis, Virg. Ge. 1, 275; muros massis salis facere, Plin.; – navnl. ogſ. om Metaller, Stene, oſv.; ∾ ferri, Colum., chalybis, Ovid., vitri, Plin., marmoris, id.; men marmor in massa (invectum), Plin. 36, 8; – men absol.: contactu gleba potenti Massa fit (sc. auri el. aurea), Ovid. Met. 11, 112; cf. Virg. Aen. 8, 453; – ogſ. en ſammenløben Masse; ∾ lactis coacti el. alligati, (d. e. Oſt), Ovid., Martial. — 2. Massa, ae, m.: romerſk Tilnavn, Liv.

Massaesўli, (Masaes.), orum, m.: Folk i det veſtlige Numidien, Liv. 28, 17, o. Plin. 5, 1; (ligeſom Massyli i det øſtlige); — B) df. Massaesylia, ae, f.: deres Land, Plin. 10, 9. — Massăgĕtae, arum, m.: ſkythiſk Folk paa Øſtſiden af det caſpiſke Hav, Hor. Od. 1, 35, 40, Plin. 6, 19, o. A.; in sing., Sil., Lucan. — massălis, e, [massa]: ſom udgiør en Masse, moles, Tertull., (i. e. chaos); df. ogſ. det Hele, id.; df. — massălĭter, adv.: i en Masse, tilſammen, Tertull. — massăris, is, f.: Druen af den vilde Vinſtok labrusca, Plin. 12, 61.

Massĭcus, i, m., mons, Liv. 22, 14, o. absol. Massicus, (sc. mons), Cic. Agr. 2, 25: et af ſin Vin berømt Bierg i Campanien; vid. Plin. 14, 8; — B) df. Massĭcus, 3, vinum, Hor.; ogſ. absol. Massicum, (sc. vinum), id., Martial., Plin.; ogſ. Bacchi Massicus humor, Virg. Ge. 2, 143; cf. ibd. 3, 626; – men Massica, (sc. juga), i. e. mons Massicus, Virg. Aen. 7, 725; ∾ ager, Colum.

Massĭlĭa, ae, f.: By i Gall. Narb.; (hod. Marseille); vid. Caes. B. C. 2, 1, Mela 2, 5, o. Plin. 3, 5; – var en Coloni fra Phocæa i Lilleaſien; vid. Liv. 5, 34, o. id. 33, 9; — B) df. 1) Massĭlĭānus, 3: maſſilienſiſk, vinum, Martial. 13, 123; — 2) Massĭliensis, e: = frgd., mores, Plaut.; – men subst. Massilienses: Indvaanerne af Byen M., Cic., Liv., Caes.; — 3) Massĭlĭōtĭcus, 3: = frgd., ostium Rhodani, Plin.; — 4) Massĭlĭtānus, 3; df. Massilitani, orum: = Massilienses, Enn., Vitruv.

masso, are, v. a., μάσσω: ælter til Dei; df. ligeſom mastico: tygger, Theod. Prisc. — massŭla, ae, f., demin. af massa: liden Masse el. Klump; – ∾ salis, Colum.; ∾ plures, id. — Massŭrius, (Masur.), i, m., Sabinus: ſtor Retslærd paa K. Tiberius's Tid, Gell. 5, 16; hvorom ogſ. Pers. 5, 90: Excepto, si quid Masuri rubrica vetavit; — B) df. Masurianus, 3, M. Aur. ap. Front.

Massўli, orum, m., ſ. und. Massaesyli; Massylum gentes, (ſ. Massylorum), Virg. Aen. 6, 60; — B) df. 1) Massўlus, 3: maſſyliſk, serpens el. draco, Martial., (ſom bevogter Heſperidernes Haver); men ∾ robora, Stat., i. e. ligna citrea; — 2) Massylacus, (-ēus), 3: = frgd., equus, Martial.; — 3) Massўlĭus, 3: = frgd., gens, Lucan.

mastĭcătĭo, onis, f., [mastico]: Tyggen el. at tygge, Coel. Aur. — mastĭchatum, i, n., (sc. vinum): en med Maſtix tilſat Vin, Lamprid.; af — mastĭche, el. mastice, es, f., μαστίχη: etſlags vellugtende Gummi el. Harpix af Maſtixtræet, (pistacia lentiscus L.); – ∾ Chia, Plin. 12, 36. — mastĭchĭnus, (-cinus), 3, μαστίχινος, oleum: Maſtixolie, Pallad. — mastĭchum el. masticum, i, n., ligeſom mastiche: Maſtix, Pallad., inc. — mastĭco, (avi), atum, 1, v. a.: tygger, Appul.

mastīgia, ae; I) masc., μαστιγίας: til at ſlaae med Svøben; ogſ. ſom Skældsord: Slyngel, odl., Plaut.; non manum abstines, mastigia? Ter. Ad. 5, 2, 6; — II) fem., ligeſom mastix o. verber: Pidſk el. Svøbe, Sulp. Sev. — mastĭgŏphŏrus, i, m., μαστιγοφόρος, (Svøbebæreren): etſlags Opſigtsbetient, navnl. ved Skueſpillene, Dig. — mastix, ĭchis, f., μάστιξ: efterel. Biform af mastiche; in gen. o. abl., Seren. Samm. — mastos, i, f., (μαστός, Bryſtet): etſlags Vært, ſom er tienlig for Bryſtet, Plin. 26, 52.

mastrūca, el. mastrūga, ae, f., [efter Quintil. 1, 5, 8: ſardiniſk Ord]: Faarepels el. Skindpels, Cic. ap. Quintil. l. c., o. id. ap. Isid.; ogſ. ſom Skældsord: du Skindpels! odl., Plaut. Poen. 5, 5, 31; df. — mastrūcātus, 3: ſom er ifort en Skindpels el. Faarepels, Cic. Prov. Cons. 7. — masturbator, oris,

m.: en Selvbesmitter, en Onanist, Martial. 14, 203; af — masturbor, ari, v. dep., [manus, stupro]: at drive Selvbesmittelse el. Onani, Martial. 11, 105; – in partic. perf., id. 9, 42. — Masur-, s. und. Massur-.

matara, o. mataris, s. und. materis. — mataxa, s. und. metaxa. — mătella, ae, f., demin. af matula: lidet Kar el. Vandkar; – matella aquae, Plaut.; „bes." ogs. Urinkar el. Natkar, Martial. 10, 11, oftere. — mătellĭo, onis, m., som dem. af frgd.: lidet Kar; – ∾ Corinthius, Cic. Parad. 5, 2, o. Varr. — mătĕŏla, ae, f.: etslags Redskab, hvormed der nedrammes i Jorden, Cato o. Plin.

māter, tris, f., μήτηρ, dor. μάτηρ: Moder, alicujus, Cic.; – quae matre Asteria est, (som har A. til Moder), id.; ogs. matrem esse alicui, Ovid. Met. 11, 222; matre satus terra, id.; matrem fieri de Jove, (ved Juppiter), id.; ligel. matrem esse de aliquo, id.; matrem facere, (besvangre), id.; – mater familias el. familiae: Konen i Huset, Husmoderen; ogs. Hustruen; ogs. alm. Kone el. Fruentimmer; vid. Cic. Verr. 1, 24, o. Liv. 34, 7; s. ogs. und. familia; – bes. er ogs. mater familias: den formeligen ægteviede Hustru; cf. Cic. Top. 3: uxoris duae formae, una matrum familias, quae in manum convenerunt, etc.; – ogs. heder mater, matres, undert. absol.: Konerne el. Fruentimrene; vid. Virg. Aen. 6, 306, o. Liv. 5, 23; – navnl. ogs. i Tiltale til ældre Fruentimre, ligesom vort: Moder, (Mutter, Morlille); jubemus te salvere, mater, Plaut. Rud. 1, 5, 5; – ogs. om Dyrene; porcos sinunt cum matribus, Varr.; cf. Virg. Aen. 1, 632, ibd. 9, 628, o. id. Ge. 3, 398; — II) „fig." ogs.; A) „overf."; a) en Amme, Plaut. Men. prol. 19; cf. Virg. Aen. 8, 632; — b) ogs. om Træer og Stammer med Hensyn paa Grenene, ibd. 2, 23; – flagellum matri detractum Colum.; cf. Plin. 12, 11; ogs. hører hertil Plaut. Amph. 1, 1, 274: (vinum merum) ut matre fuerat natum; — 2) navnl. tillægges Mater ogs. Gudinderne, dels som Ærestitel, dels med Hensyn paa deres Afkom; – saal. Magna Mater, Cic., Liv., ogs. Mater deum, id., Virg., i. e. Cybele; ogs. Mater Terra, vid. Liv. 8, 6, o. Ovid. Fast. 2, 715; Flora Mater, Lucr.; ogs. mater florum, Ovid.; fremdeles er Ceres: mater frugum, Ovid.; ligel. er Venus: mater Amorum, id., Cupidinum, Hor.; Mater Matuta, Liv.; Mater Vesta, Virg., Ovid.; — 3) ogs. „alm.": som frembringer noget; – apes mellis matres, Varr.; quam (paludem) matrem ejus (fluvii) appellant, Mela 2, 1; — B) ogs. ofte „ment."; 1) „alm."; a) Moder el. Kilde dertil, Ophav el. Udspring; – mater bonarum artium est sapientia, Cic.; cf. id. Acad. 1, 10, o. id. d. Or. 2, 40; ligel. Atque ipsa utilitas prope justi mater et aequi, Hor. Sat. 1, 3, 98; — 2) „bes." ogs.: den moderlige Kærlighed el. Følelse; – saal. mater redit, Senec. Med. 917; cf. Ovid. Met. 6, 629, o. ibd. 12, 30.

mātercŭla, ae, f., demin. af mater: Morlille; ogs. skemtende el. kelende; vid. Cic. Flacc. 36, o. Hor. Ep. 1, 7, 7. — materfamilias, o. materfamiliae, s. und. mater, ogs. und. familia.

mātĕrĭa, ae, o. mātĕries, ēi, f., [mater]; I) „egenl."; A) „alm.": Materie el. Stof, hvoraf noget opstaaer el. forfærdiges; – materia rerum, ex qua et in qua sunt omnia, Cic. N. D. 3, 39; cf. id. Acad. 1, 6; men quaeque sua de materia grandescere, Lucr. 1, 192; ∾ rudis, (i. e. chaos), Lucan.; materiam superabat opus, Ovid. Met. 2, 4; — B) „bes.": Bygningsmaterialier; navnl. Bygningstømmer; ogs. alm. Træ el. Ved; – delata materia omnis infra Veliam, Liv. 2, 7; cf. Tac. Ann. 1, 35; – materiam, calcem ··· convehere, Cic. Mil. 27; – ogs. Skibstømmer, Cic. Verr. 5 18, o. Caes. B. G. 4, 31; ligel. jacet omnis ad undam Materies, Virg. Aen. 11, 328; – ogs. Gavntømmer, (opp. ligna, Brænde), Dig.; cf. Plin. 16, 74 flgd., ogs. Caes. B. G. 4, 17 o. 18; materiam caedere, (fælde Træer), Liv., Colum.; — b) ogs. findes materia f. arbor o. lignum, (Træ og Ved), ogs. f. ramus, (Gren); – ∾ culta et silvestris, Cic.; inter librum et materiam, (imellem Bark og Træ), Colum.; quorum crispa materies, ut acer, palma, etc., Plin.; (vitis) rubente materia, id.; materies ulmea, pinea, id.; in materiam effundi, (skyde Grene, om Vinstokken), Colum.; ligel. plures materias submittere, (lade voxe), id.; ligel. citata materies, (frembrudt Gren), id.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm."; a) Næringsstof, Næring, Spise; – ovum durum valentissimae materiae est, Cels.; — b) Materie i el. af et Saar el. en Byld; – ne coitus inutilis materiae fiat, Cels.; — 2) „bes.": om Dyrene: Art el. Slægt el. Stamme el. Race til Forplantning; – est enim generosa materies (equorum), Colum.; quod ex vetere materia nascitur, (af ældre Faar), id.; — B) „ment."; 1) „alm."; a) Materie el. Stof til Behandling, navnl. til at tale om el. afhandle; – satis bella materia ad jocandum, Cic.; ∾ sermonum, id., artis rhetoricae, id.; cf. Hor. A. P. 38, o. Ovid. Am. 1, 3, 19; men materia aequitatis, (i. e. locus communis el. Almensted om det Billige), Cic. Caecin. 28; — b) ligel. Stof el. Anledning, Aarsag el. Kilde; – materies omnium malorum, Sall.; cf. Hor. Od. 3, 24, 49; materiam dare invidiae, Cic.; cf. id. d. Or. 2, 84; men absol.: ne quid materiae daret Neroni, (Stof til Dadel), Suet. Galb. 9; cf. Ovid. Met. 10, 133: pro materia, (i Forhold til Anledningen); men ∾ facilis, c. inf., vid. Cic. Phil. 2, 17; — 2) „bes.": Stof el. Anlæg hos et Menneske; Naturgaver, Talent, Character; – M. Catonis materiem atque indolem etc., Cic. Verr. 3, 68; materia ··· in animis humanis etc., id. Inv. 1, 2; ∾ ingentis decoris, Liv. 1, 39; nihil materiae ··· ad audaciam etc., ibd. 46; Non sum materia digna perire tua, (ved din Grusomhed), Ovid. Her. 4, 86.

*mātĕrĭālis, e: materiel, bestaaende af Materie, influxio, Macrob.; — df. adv. materialiter, Sidon.; o. — mātĕrĭārĭus, 3: hørende til Træ el. Tømmer, fabrica, (Tømmerhaandværket), Plin., faber, (Tømmermand), Inscr.; – men subst. materiarius (sc. negotiator), som leverer Bygningstømmer, Plaut. Mil. gl. 3, 3, 45; — II) „overf.": ∾ haeretici, (som holde Materien for evig), Tertull.; — [materia]. — *mātĕrĭātĭo, onis, f.: Tømmerværket el. Bjælkerne i en Bygning, Vitruv.; o. — mātĕrĭātūra, ae, f.: Tilberedelsen af Bygningstømmer; ∾ fabrilis, Vitruv.; — [materio]. — mātĕrĭātus, 3, s. und. materio.

mātĕries, ēi, f., s. und. materia. — mātĕrĭo, (avi), atum, 1, v. a., [materia]: bygger af Træ el. Tømmer, Vitruv.; men Cic. Off. 3, 33: aedes male materiatae, (af slet Tømmer). — mātĕrĭŏla, ae, f., demin. af materia: liden el. ringe Gjenstand el. Materie, Tertull. — mātĕrĭor, ari, v. dep. n., [materia]: at hugge el. fælde og transportere Træer, Caes. B. G. 7, 73. — mātĕris el. mataris, is, f., o. mătăra, ae, f., (celtisk Ord): etslags Kastespyd el. Lanse; – den første Form har Auct. ad Her., den anden har Liv., den tredie har Caes.

1. mātĕrnus, 3, [mater]: hørende til Moderen, moderlig; – ∾ nomen, vid. Cic. Cluent. 5; ∾ sanguis, id. R. Am. 34; ∾ animus, Ter. Heaut. 4, 1, 24; – ∾ tempora, (Svangerskabets Tid), Ovid. Met. 3, 312; – men ∾ tempora, (de moderlige Tindinger), Virg. Ge. 1, 28, (fordi Cæsar igiennem Æneas's Søn el. Sønnesøn Julus nedstammer fra Venus); cf. ∾ arma, id. Aen. 12, 107, (som Moderen havde ladet Vulcanus smede til Æneas); men ∾ aequora, Ovid. Fast. 4, 141, (hvoraf Venus er opstaaen, hvf. Ἀναδυομένη); ∾ Delos (Apollinis, hvor han er født af La-

tona), Virg. Aen. 4, 144; - ∾ nobilitas, ibd. 11, 340, (paa Moderens Side); ligel. ∾ patria, Liv. 1, 34; ∾ Numa, Ovid. Pont. 3, 2, 105, (Stamfader paa Moderens Side); men ∾ Idus (Majae, som Mercurs Fødselsdag), Martial. 7, 74; — b) ogs. om Dyrene; ∾ alimentum, (Modersmelken), Colum.; cf. Plin. 10, 51: materna vacans cura (avis).

2. Māternus, Jul. Firmicus, skrev und. K. Constantin d. Store: De Mathesi, o. de Errore Profanarum Religionum. — mātertĕra, ae, f., [mater]: Moderens Søster, Moster el. Tante, Cic., Ovid.; (hvortil correlat. amita, Faster); - ∾ magna, major, i. e. soror aviae, proaviae, Dig.

măthēmătĭcus, 3, μαθηματικός: mathematisk; - ∾ ratio (musices), Vitruv.; ∾ artes, (de mathematiske Videnskaber), Plin. 30, 1; men ∾ disciplinae, (Geometri, Arithmetik, Astronomi, osv.), Gell. 1, 8; — — II) subst.; A) mathematicus, i, m.; 1) en Mathematiker; vid. Cic. d. Or. 1, 3; — 2) en Astrolog el. Stiernetyder el. Tegnsudlægger; vid. Tac. Hist. 1, 22, o. Juvenal. 14, 248; — B) Mathematica, ae, f.; 1) Mathematiken; vid. Senec. Ep. 88; — 2) Astrologien el. Stiernetyderkunsten; - quippe addictus mathematicae, Suet. Tib. 69. — măthēsis, is, f., μάθησις, (oprdl. Kundskab el. Videnskab); df. 1) Mathematiken, Cassiod.; — II) Astrologien, Spartian. Hadr. 16, o. Firmic. Math. 1.

Mătīnus, i, m.: Bierg i Appulien; (hod. Matinete); - buxeta Matini, Lucan. 9, 185; — B) df. Mătīnus, 3, apis, Hor. Od. 4, 2, 27; ∾ litus, id., cacumen, id. — Mătĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes; 1) Cn. Matius: gammel romersk Digter; vid. Gell. 9, 14; — 2) C. Matius: Ven af Cicero og Cæsar; vid. Cic. Fam. 11, 27 o. 28; — B) df. Matianus, 3, mala (el. Æbler), der ere benævnte efter en Matius, Colum., Suet. Dom. 21.

Mātrālia, ium, n., [mater]; df. Matralia festa, Ovid. Fast. 6, 533, ogs. absol. Matralia, id., Varr.: Mødrenes el. Konernes Fest, til Ære for Mater Matuta (el. Ino), hvorom Ovid. l. c. 475: Ite, bonae matres, vostrum Matralia festum. — mātresco, ĕre, v. n. inch., [mater]: komme til at ligne Moderen; - ∾ ingenio, Pacuv. ap. Non.

mātrīcālis, e, [matrix]: hørende til Moderen; ∾ herba: Moderurt, Appul.; - vena: Moderaare, Veget. — mātrĭcīda, ae, c., [mater, caedo]: Modermorder, Cic.; — not.: ogs. in tmesi: matrique cida Nero, Auson.; df. — mātrĭcīdium, i, n.: Modermord, Cic., Juvenal. 1, 13. — mātrĭcŭla, ae, f., demin. af matrix: offenlig Fortegnelse el. Matrikel, navnl. over Soldaterne, Veget.

mātrĭmōnĭālis, e: ægteskabelig; - ∾ tabulae, Firmic.; af — mātrĭmōnĭum, i, n., [mater]: Ægteskab el. Ægtestand; - ∾ alicujus tenere, (være gift med nogen), Cic. Coel. 14; in matrimonium dare alicui filiam suam, Caes. B. G. 1, 3; - habere in matrimonio, Cic.; in matrimonium, Justin.; collocare in matrimonium, Cic.; ligel. locare in matrimonio stabili, id.; - ire in matrimonium, (gifte sig), Plaut.; petere aliquam in matrimonium, Suet.; matrimonia contrahere, dimittere, id.; matrimonio exturbare el. depellere, Tac.; — II) „overf." o. efteraug. staaer matrimonia ogs. f. uxores; - ∾ provincialibus non abstinere, Suet. Caes. 52; cf. Tac. Ann. 2, 13, ogs. Justin. 3, 5, o. Flor. 1, 1.

*mātrīmus, 3: som endnu har sin Moder i Live, puer, Cic.; cf. Tac. Hist. 4, 53, o. Liv. 37, 3; - f. ogs. patrimus s. 1.; — not.: Fest. p. 126 (Müll.) har Biformerne matrimes, patrimes; — mātrix, īcis, f.: Moderen, (alene m. Hensyn paa Forplantningen, dog ikke om Mennesker); df. I) „egenl.": Moderdyret, der neml. holdes for Forplantningens Skyld; en saadan Ko, Varr.; et sligt Faar, Colum.; en Liggehøne, id.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) Moderstammen, hvoraf Grenene udvoxe, Suet. Aug. 94; — 2) Moderen el. Fosterleiet, Veget.; — 3) offenlig Fortegnelse el. Matrikel, (hvorfra neml. den følgende Orden el. Anordning maa udgaae), Tertull., Veget.; — B) „ment.": Aarsag el. Ophav el. første Kilde dertil, Tertull.; — [mater].

1. mātrōna, ae, f., [mater]: Æresnavn for enhver fribaaren og ærbar Kone el. Husmoder; vid. Gell. 18, 6; - Cum prole matronisque nostris, Hor. Od. 4, 15, 27; matronarum sanctitas etc., vid. Cic. Coel. 13; ∾ opulentae optimates, Enn. ap. Cic. Fam. 7, 6; ∾ summates, Plaut.; - „poet." ogs. Matrona Juno, Hor. Od. 3, 4, 59; - ogs. c. gen.; ∾ bellantis tyranni, (hans Gemalinde), ibd. 3, 2, 7; cf. Plin. 9, 58: quae fuit Coi principis matrona; - endel. ogs. „alm.": enhver gift Kone; vid. Virg. Aen. 11, 476, o. Suet. Tib. 35. — 2. Matrŏna, ae, m.: Flod i Gallien, falder i Sequana, vid. Caes. B. G. 1, 1; (hod. Marne).

*matrōnālis, e: passende for en Matrone el. Dannequinde; - ∾ locus, Liv. 24, 6; cf. id. 26, 49; ∾ gravitas, Plin. Ep., sedulitas, Colum.; ∾ habitus, (i. e. stola), Dig.; — II) df. Matronalia, (sc. festa el. sacra; ogs. Matronales feriae, Tertull.): Fest, som de romerske Matroner holdt d. 1ste Martii til Ære for Juno; vid. Ovid. Fast. 3, 170 flgd., o. ibd. 229 flgd.

mātrōnātus, us, m., [matrona]: en Matrones el. Dames Dragt og Anstand, Appul. — Matrōum, i, n., Μητρῷον: Tempel for Gudernes Moder, Cybele; Smyrnae apud Matroum etc., Plin. 16, 50. — mātrŭēlis, is, m., [mater], sc. frater: Morbroders Søn, Dig.

matta, ae, f.: Matte el. grovt Dække, scirpea, af Siv, Ovid. Fast. 6, 68; df. — mattārius, i, m.: som sover paa en Sivmatte, Augustin. — mattĕa, (mactea), el. mattya, ae, f., ματτύα: etslags lækker Spise el. Lækkerbid, Suet. Calig. 38, o. Martial. 10, 59, o. id. 13, 92; — df. dem. mattĕŏla, (mateola, macteola), ae, f., Arnob.

Matthaeus, i, m., Ματθαῖος: Navnet paa en Evangelist, Prudent. — Mattĭăcum, i, n., (af d. germaniske Matte, d. e. Wiese el. Eng), By i Nærheden af d. nuv. Wisbaden; — B) df. 1) Mattĭăcus, 3; ∾ fontes calidi, Plin. 31, 17; ∾ pilae, (etslags Sæbekugler til Haarets Farvning), Martial.; — 2) subst. Mattiaci, orum: Indvaanerne af denne Egn, Tac. Hist. 4, 37, o. id. Germ. 29. — Mattium, i, n.: Hovedstaden i Chatternes Land, Tac. Ann. 1, 56; (efter nogle: d. nuv. Marburg). — mattus, el. matus, 3, rimel. Biform af madidus f. ebrius, Petron. — mattya, f. und. mattea. — mătŭla, ae, f.: liden Vandskaal el. Vandpotte; f. ogs. matella; df. ogs. Urinkar, Plaut.; ogs. som Skældsord, id. Pers. 4, 3, 64.

Mātūra, ae, f., [maturus, 3], sc. dea: Gudinde for Væxternes Modenhed, Augustin.; (al. Matuta). — *mātūrāte, adv.: betimeligen, ilende, hurtigt, properare, Plaut.; quantum maxime possent maturate sequi, Liv. 32, 16; o. — mātūrātio, onis, f.: Fremskyndelse; vid. Auct. ad Her. 3, 2; — [maturo].

mātūre, adv. af maturus; oprdl.: modent; df. sædv. „overf."; A) betimeligen, til rette Tid, quod neque serius etc., Nigid. ap. Gell. 10, 11; ∾ custodes sentiunt, Cic. Verr. 4, 44; cf. Sall. Catil. 1; — B) tidligt, hurtigt, snart; - ∾ fieri senem, id.; maturius proficisci, Caes.; cf. Cic. Verr. 3, 24; men quibus rebus quam maturrime occurrendum putavit, (snarest muligt), Caes. B. G. 2, 33; cf. Cic. Caecin. 12, (hvor maturissime); — b) altfor tidligt el. meget tidligt; pater mature decessit, Nep. Att. 2; cf. Plaut. Curc. 3, 1, 10 flgd.: qui etc., mature esurit.

mātūrĕfăcio, ĕre, v. a., [maturus]: at giøre moden, at modne; - ∾ duritiam, Theod. Prisc. —

mātūresco, rŭi, ĕre, v. n. inch., [maturus]: at blive moden; – ∾ frumenta, Caes.; fructus maturescens, Plin.: cf. Ovid. Met. 11, 191; — II) „fig."; A) „overf.": at modnes, at naae den vedbørlige Styrke el. Fuldkommenhed; – partus maturescunt novem lunae cursibus, (blive fuldbaarne), Cic. N. D. 2, 37; nubilibus maturuit annis (puella), Ovid. Met. 14, 335, (blev mandbar); — B) „ment."; nondum satis maturuisse (libros meos), Quintil. Ep. ad Tryph.; virtus maturescens, Liv. 3, 12; cf. Plin. Ep. 5, 9.

mātūrĭtas, atis, f., [maturus]; I) „egenl.": Modenhed, frumentorum, Caes., frugum, Cic.; – ogs. en passende Blanding el. Temperatur; ∾ muriae, Colum.; — II) „fig."; A) „alm.": Modenhed, d. e. den modne el. rette Tid dertil; – maturitates gignendi (i. e. pariendi: betimelige Fødseler), Cic. N. D. 2, 46; ∾ aetatis ad prudentiam, id. Fam. 4, 4; habere maturitatem suam, vid. Cic. Brut. 92; omnium scelerum maturitas, id. Catil. 1, 13; – ∾ temporum, den rette Aarstid, Cic. N. D. 1, 36; – ogs. den beqvemme Tid el. Leilighed; ejus rei maturitas neque dum venit, id. Qu. Fr. 3, 8; — b) ogs. „ment.": den fuldmodne Indsigt el. Forstand, Vell. 2, 125, o. Tac. Ann. 1, 8; — B) „bes."; 1) concret: den modne Frugt; – celerius occidere festinatam maturitatem, (alleg.), Quintil. 6, prooem.; maturitatem cum acerbitate legere, Pallad.; — 2) Fremskyndelse; – maturitatem poenae precari, Suet. Tib. 61.

mātūro, avi, atum, 1, v. n. o. a., [maturus]; 1) neutr.; A) „egenl.": at modnes, at blive moden; – quae (ficus) sero maturant, Pallad.; ∾ tardius, id.; — B) „overf.": at ile, at skynde sig; – maturare est jussus, Liv. 39, 45; (i hvilke Forbindelser dog ogs. kan underforstaaes enten inf., som venire, cf. Hor. Od. 2, 11, 23, m. Caes. B. G. 1, 7; el. et bestl. subst., som iter; cf. Cic. Fam. 2, 18: non potest iter maturare, m. Caes. B. C. 1, 63); – ogs. er at hidføre den absolute Brug af maturare; saal. maturandum ratus, Liv. 21, 12; maturato opus est, id. 8, 13; cf. id. 2, 22; — II) act.: gjør moden, bringer til Modenhed; A) „egenl."; a) oprdl. om Naturens Frembringelser; – annus ··· maturat ··· uvas, Tibull.; amygdala ··· pomum maturat, Plin.; frumenta maturantur etc., id. 18, 10; uva maturata dulcescit, Cic. d. Senect. 13; — b) om andre Gienstande; – ∾ suppurationes, Plin., partus conceptos, id.; ova in sicco maturari, (udruges), id.; ∾ olivas muria, Pallad.; mustum maturatum, (afgæret el. renset), Plin.; cf. Cic. N. D. 1, 2; — B) „overf."; 1) „alm.": gjør noget betimeligen el. til rette Tid; gjør færdig; – multa ··· maturare datur etc., Virg. Ge. 1, 260; cf. Gell. 10, 11; — 2) „bes.": fremskynder, bringer til Udførelse; a) c. acc.; – ad coepta maturanda redire, Liv. 24, 13; ∾ iter, Caes., fugam, Virg., negotia, Suet., censum, Liv., nuptias, id.; fuga maturata, (ilsom), Justin.; – ogs. m. tilføiet dat.; ∾ necem alicui, Hor. Od. 3, 7, 16, exitium sibi, Suet. Dom. 15; — b) c. inf.; – ∾ venire, Cic., proficisci ab urbe, Caes.; cf. Sall. Jug. 79; ligel. quod ni Catilina maturasset ··· sociis signum dare, id. Catil. 18.

mātūrus, 3: moden; I) „egenl." om Væxter og Frugter; – si matura et cocta poma decidunt, Cic.; ∾ fruges, Virg., uvae, id.; – compar., s. nedenf.; superl.: maturissimae ficus, Colum.; – Formen maturrimus, s. nedenf.; – ogs. m. tilføiet dat.; maturiora messibus loca, Liv.; cf. id. 2, 5; — II) oftest „overf."; A) „alm.": moden el. dygtig til sin Bestemmelse; – ∾ muria, (som har den rette Styrke el. Temperatur), Colum.; maturis solibus aestas, (naar Solen er i sin fulde Kraft), Virg. Ge. 1, 65; progenies matura militiae, Liv. 42, 52; ogs. absol.: ∾ aetas, Virg. Aen. 12, 438; – filia matura viro, (mandbar el. giftefærdig), ibd. 7, 53; ogs. absol.: ∾ virgo, Hor. Od. 3, 6, 22; men ∾ venter, Ovid., o. ∾ mulier, id., (nær ved at føde); – navnl. ogs. om Alderen og Aarene, om Characteren, osv., der da kan tilføies in gen. el. abl., dels ogs. underforstaaes; – maturus aevi, Virg., animi, id.; ligel. maturus aevo, Ovid., animo, id.; ∾ patres, Hor. Od. 4, 4, 55; cf. id. A. P. 115; ligel. ∾ centuriones, (udtiente), Suet. Calig. 44; – ogs. om Foredraget: multo maturior fuisset et mitior (Thucydides), si etc., Cic. Brut. 83; men Sall. Jug. 85: omnia matura sunt, (alt er modent, paa rede Haand); – ∾ gloria, (Ærens høieste Spids), Liv.; ∾ causa belli, (fuldkommen el. tilstrækkelig), id. 35, 22; – „poet." ogs. maturus ad arma, Sil.; ligel. maturus laudum, (s. ad laudes), id.; — B) „bes."; 1) betimelig, d. e. som er el. skeer til rette Tid el. beleiligen; – maturum videbatur, (m. acc. c. inf.), Liv. 5, 46; tempus scribendi maturius, Cic. Att. 15, 4; ∾ mors, (i en høi Alder), id. Div. 1, 18; — 2) tidlig, snar, hurtig; – ∾ hiemes, (som indfinde sig tidligt), Caes.; ∾ decessio (ex provincia), Cic. Qu. Fr. 1, 1, in.; maturior libertas, (tidligere), Liv. 1, 46; ego sum maturior illo, (er den først fødte af os begge), Ovid. Met. 13, 300; aetas maturissima, (den tidligste Alder), Auct. ad Her.; men Tac. Ann. 12, 65: robur aetatis quam maturrimum, (tidlig Modenhed); — b) df. „poet.": altfor tidlig; maturior vis, (altfor tidlig Død), Hor. Od. 1, 17, 6; cf. Tibull. 4, 1, 205. — matus, 3, s. und. mattus.

Mātūta, ae, f., er som Gudinde: Grækernes Leucothea, oprdl.: Ino, Datter af Cadmus; – vid. Cic. Tusc. 1, 12, o. Ovid. Fast. 6, 476 flgd.; ogs. Matuta parens, ibd. 479; s. ogs. Matralia s. l.; men om hendes Tempel i Rom, s. Liv. 5, 19 o. 23; – efter Lucr. 5, 655: roseam Matuta per oras Aetheris auroram defert, er hun ogs. Morgenrødens el. Morgenens Gudinde.

*mātūtīnālis, e, sild. Biform af matutinus: tidlig, tempus, Auct. Carm. d. Philom. 16; o. — mātūtīne, adv., ligesom mane: tidligen, i Morgenstunden, Priscian.; — [matutinus]. — mātūtīno, abl. som adverb., s. und, flgd. — mātūtīnus, 3, [Matuta, vid. Prisc.]: som er el. skeer tidligt el. i Morgenstunden; – ∾ tempora, Cic., ogs. ∾ dies, Colum.: Morgenen el. Morgenstunden; ogs. m. frigus, Hor., somnus, Martial., nebula, Liv.; men ∾ cliens, (som gjør Opvartning i den tidlige Morgen), Martial.; ∾ Juppiter, (som hilses el. æres om Morgenen), id.; men ∾ pater, Hor. Sat. 2, 6, 20, i. e. pater Janus, el. Tidens Gud, (der paakaldes om Morgenen); ∾ equi, Ovid. Fast. 5, 160, (i. e. equi Aurorae); ∾ arena, (i. e. ∾ venatio in Circo), id.; hvf. ogs. ∾ ferae, Martial.; – se matutinus agebat, (var tidligt paa Færde), Virg. Aen. 8, 465; — b) df. neutr. absol. matutinum (sc. tempus): Morgenen el. Morgenstunden; – omnibus matutinis, (hver Morgen), Plin.; eodem matutino, (samme Morgen), Quintil.; – ligel. absol. matutino (sc. tempore), som adv.: tidligen, Plin., Appul.

Mauretania, (Maurit.), ae, und. flgd. — Mauri, orum, m., [rimel. bestl. m. $\mu\alpha\nu\rho\acute{o}\varsigma$, i. e. obscurus]: Maurerne, d. e. Indvaanerne af Mauritanien, imellem Atlanterhavet og Numidien; – proxime Hispaniam Mauri sunt, Sall. Jug. 18; cf. Plin. 13, 29; – sing. Maurus, i: en Maurer; Et Mauri celeres, et Mauro obscurior Indus, Juvenal. 11, 125. — B) df. 1) Maurus, 3: maurisk el. mauritansk, ogs. africansk, equites, Auct. B. Afr. 7; men ∾ unda, Hor. Od. 2, 6, 3, i. e. mare Africum, men Juvenal. 10, 148, s. Oceanus; men Mauras manus (s. Punicas), Ovid. Fast. 6, 243; – silvae filia Maurae, Martial. 14, 90, i. e. e citro arbore; — 2) Mauricus, 3: = Maurus, 3, Coripp.:

— bb) df. a) Mauricatim, adv.: paa Maurisk, i d. mauriske Sprog; - ∾ scire, (kunne Maurisk), Laber. ap. Charis.; — b) Maurice, adv.: paa maurisk Vis el. Maner, Varr. ap. Gell. 2, 25; — 3) Maurītānĭa, (Mauret.), ae, f.: Maurernes Land i Africa, (hvor nu Fez o. Maroco), Caes. B. C. 1, 6 o. 39; - var und. Keiserne dobbelt: ∾ Tingitana imod Atlanterhavet, o. ∾ Caesariensis imod Numidien; vid. Plin. 5, 2. — Mauricatim, Maurice, Mauricus, Mauritania, o. Maurus, 3, f. und. frgd. — Maurūsia, ae, o. Maurusiacus, 3, f. und. flgd. — Maurūsii, orum, m.: den græske Benævnelse paa Indvaanerne i Mauritanien, ligesom Mauri er d. latinske; vid. Plin. 5, 1; in Maurusios refugit, Liv. 24, 49; — B) df.; 1) Maurusĭus, 3, ligesom Maurus, 3: maurisk el. africansk, gens, Virg., pubes, Sil.; men ∾ robora, Lucan., i. e. citrus; — 2) Maurusia, ae, f., efter Vitruv. 8, 2: d. græske Benævnelse af Mauritanien.

Mausōlēum, i, n.: f. und. flgd. — Mausōlus, i, m.: Konge i Carien, Gemal af Artemisia, Cic. Tusc. 3, 31; — B) df. Mausōlēum sepulcrum, Prop. 3, 2, 19; sædv. absol. Mausoleum, (sc. sepulcrum); 1) det prægtige Gravminde, som for ham opreistes i Halicarnassus af hans Gemalinde; — 2) df. betegner Mausoleum i den følgende Tid: ethvert prægtigt Gravminde el. ligesom Gravtempel; saal. ∾ Caesarum, Suet. Vesp. 23; cf. id. Aug. 100, o. Flor. 4, 11.

mavōlo f. malo, mavelim f. malim, etc., f. und. malo. — Māvors, tis, m., „poet." f. Mars, quia magna vertit, Cic. N. D. 3, 24, cf. ibd. 2, 26; Mavortis ad urbem (i. e. Romam), Virg. Aen. 6, 873; cf. Hor. Od. 4, 8, 23; — b) sjld. ogs. „overf." f. Krig, Auson.; — B) df. Māvortĭus, 3, ligesom Martius; 1) benævnt efter Krigsguden Mars el. ham tilhørende; - ∾ moenia, Virg. Aen. 1, 276, (i. e. Roma); ∾ tellus, id. Ge. 4, 464, (i. e. Thracia); ∾ proles, Ovid. Met. 3, 531, (de af hin til Mars helligede Slangers Tænder opvoxne Kæmper); men absol. Mavortius, ibd. 8, 437, (i. e. Meleager, der holdtes for en Søn af Mars); — 2) ogs. „overf.": krigersk el. tapper, Amazon, Val. Fl.; ∾ facta, Sil.; men ∾ vulnera, Grat. Cyn., 344, (som man har faaet i Krigen).

Maxentĭus, i, m.: romersk Keiser; vid. Eutrop. 9, 12, flgd., o. Aur. Vict. Epit. 40; — B) df. Maxentianus, 3, milites, Lactant. — maxilla, ae, f., [demin. af mala; dog cf. Cic. Orat. 45]; ligesom mala: Kiævebenet, (hvori Tænderne sidde); - ∾ superior, Plin.; sub tam lentis maxillis etc., „alleg.", Augustus ap. Suet. Tib. 21; — II) „overf.": Hagen; men alene Pers. 4, 37: Tu quum in maxillis balanatum gausape pectas, etc.; df. — maxillāris, e: hørende til Kiævebenet, dentes: Kindtænderne, Cels.

maxime, (maxume), f. und. magis. — maxĭmĭtas, atis, f., [maximus]: Storhed; (for- o. efterel. Ord); - ∾ immanis, Lucr. 2, 497; in maximitatem producere, Arnob. — maxĭmŏpĕre, f. und. magnopere. — maxĭmus, (maxumus), 3, f. und. magnus.

māza, ae, f., $\mu\tilde{\alpha}\zeta\alpha$: etslags Bygvelling, navnl. til Hundeføde, Varr., Gratian. Cyneg. 307. — Māzaca, ae, f.: By i Cappadocien, Hirt. B. Al. 66; ogs. Mazaca, orum, n., Vitruv. — Māzăces, um, m.: en Folkestamme i Numidien; findes som Ryttere i Nero's Følge, Suet. Ner. 30; - sing. Mazax, Lucan., Claudian. — māzŏnŏmus, i, m., $\mu\alpha\zeta\acute{o}\nu o\mu o\varsigma$, (sc. $\kappa\acute{\upsilon}\kappa\lambda o\varsigma$), el. māzŏnŏmum, i, n., $\mu\alpha\zeta\acute{o}\nu o\mu o\nu$, (sc. $\grave{\alpha}\gamma\gamma\epsilon\tilde{\iota}o\nu$): stort Madfad; vid. Hor. Sat. 2, 8, 86, o. Varr. R. R. 3, 4.

me, f. mihi, f. und. ego. — *meābĭlis, e: til at gaae igiennem; - transitus meabilis bubus, Plin. 6, 1; — II) „overf." o. ligesom act.: giennemtrængende; - aër vitalis et per cuncta rerum meabilis, Plin. 2, 4; o. — meācŭlum, i, n., ligesom meatus: en Gang, Capella; — [meo]. — meāmet, f. meā el. meā ipsius; - ∾ culpa, Plaut. Poen. 1, 3, 37. — meapte, f. meā el. mea ipsius; - ∾ causa, Ter. Heaut. 4, 3, 8; men meopte ingenio, Plaut. Most. 1, 2, 77. — meātim, adv. af meus: paa min Vis, (formet som tuatim), Priscian.

mĕātus, us, m., [meo, are]: Gang el. Løb el. Vandring; - solis lunaeque meatus (pl.), Lucr.; cf. Virg. Aen. 6, 850; - ogs. Flugt el. Flyven, Tac. Hist. 1, 62, o. id. Ann. 6, 28; men ∾ flexuosus draconum, (deres bugtede Slyngninger), Plin.; - ∾ gravior animae, (tungere Aandedrag), Plin. Ep. 6, 16; — II) „fig"; A) „overf." o. „concret.": Vei el. Gang el. Bane, odl.; - ∾ spirandi, Plin., Tac.; sex meatibus erumpere Danubium, (igiennem sex Mundinger), id. Germ. 4; cur signa meatus Deserere suos? Lucan. 1, 664; — B) „poet." o. „ment.": Gang el. Vis el. Methode, Lucr. 2, 957, o. id. 5, 194.

mēcastor, ligesom ecastor, i Forsikkringer: $\nu\grave{\eta}\ \tau\grave{o}\nu\ K\acute{\alpha}\sigma\tau o\rho\alpha$, d. e. ved Castor; sædv. Fruentimmereð, hos Ter. o. Plaut.; dog med Undtagelser, vid. Plaut. Asin. 5, 2, 46; f. ogs. ecastor o. Castor ss. II. — mēchănēma, ătis, n., $\mu\eta\chi\acute{\alpha}\nu\eta\mu\alpha$: Kunststykke, kunstig Opfindelse, Sidon. — mēchănĭcus, 3, $\mu\eta\chi\alpha\nu\iota\kappa\acute{o}\varsigma$: hørende til en kunstig Sammensætning el. Bearbeidelse, mechanisk, ars, Firm., disciplina, Gell.: Mechaniken; — II) subst.; A) mechanicus, i, sc. artifex, Mechaniker, Suet. Vesp. 18; — B) mechanica, ae, f., (sc. ars): Mechaniken, Cassiod.

mechir, iris, m.: Navnet paa en ægyptisk Maaned, Plin. 6, 26. — mēcon, ōnis, f., $\mu\acute{\eta}\kappa\omega\nu$: en Valmueart, Plin. 20, 80. — mēcōnis, ĭdis, f., ($\mu\eta\kappa\omega\nu\acute{\iota}\varsigma$: valmueagtig): en søvnbringende Lactukart, Plin. 19, 38. — mēcōnītes, ae, m., ($\mu\eta\kappa\omega\nu\acute{\iota}\tau\eta\varsigma$: valmueagtig), sc. lapis: en os ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 63. — mēcōnium, i, n., $\mu\eta\kappa\acute{\omega}\nu\iota o\nu$: Valmuesaft, Plin. 20, 7; — II) en Benævnelse paa Planten peplis, id. 27, 93. — III) den første Affondring fra det nyfødte Barn, id. 28, 13. — mecum, f. cum me, f. und. cum o. ego.

med, f. me, (f. und. ego), Plaut. Amph. 1, 2, 278; (cf. ted f. te, f. und. tu). — meddix, (el. medix), hos Oskerne: Navnet paa en Øvrighed el. magistratus, Enn. ap. Fest. p. 123 (Müll.); ogs. m. tuticus, (i. e. summus, rimel. besl. m. totus); hvf. ogs. meddixtuticus (i et Ord), Liv. 24, 19, o. id. 26, 6. — 1. Mēdēa, ae, f., $M\acute{\eta}\delta\epsilon\iota\alpha$: Datter af K. Æetes i Colchis, og berømt Troldqvinde, flygtede med Argonauten Jason, af hvem hun sildigere blev forskudt; - vid. Ovid. Met. 7, 9 flgd.; - ogs. er Medea: Tragoedie af Seneca; cf. Cic. Manil. 9, o. Hor. A. P. 185; - ogs. „overf." Cic. Coel. 8: Medea Palatina, i. e. Clodia. — 2. medea, ae, f.: en os ubekiendt sort Ædelsten, Plin. 37, 63. — Mēdēis, ĭdis, fem. adj., benævnt efter 1. Medea; Medeides herbae: Hexeurter, Ovid. A. A. 2, 101.

mĕdēla, ae, f.: Helbredelse, Lægedom; - herbarum succis medelarum miracula facere, (forrette Undercurer derved), Gell. 6, 11; - ogs. „overf.": legum medelae, id. 20, 1; - ogs. lignelsesvis: velut medela quaedam etc., vid. Justin. 11, 1; af — mĕdeor, ēri, v. dep. n. (o. a.), [rimel. besl. m. $\mu\acute{\epsilon}\lambda o\mu\alpha\iota$, i. e. curo]: læger, helbreder, curerer; sædv. c. dat.; ogs. m. contra; ogs. absol.; - cui (morbo) mederi volet (medicus), Cic. d. Or. 2, 44; ∾ capiti, id. R. Am. 44 („alleg."); - radix succo (abl.) medetur dolori dentium, (er et Middel derimod), Plin.; - mederi contra serpentium ictus, id.; - ars medendi: Lægekunsten, Ovid., Senec.; cf. Virg. Aen. 12, 46: aegrescitque medendo, (ved at helbredes); — b) sjeld. pass.: corporibus medendis, Vell.; cf. Suet. Vesp. 8; f. ogs. nedenf.; — II) df. „overf.": at raade Bod derpaa, at hielpe tilrette, at afhielpe; - ∾ huic malo etc., Cic. Agr. 1, 9; dies stultis quoque mederi solet, id.; ∾ inopiae rei frumentariae, Caes.; cf. Nep. Pelop. 2; ∾ invidiae, Sall., timori, Ovid.; — b)

fkeld. c. acc.; ∾ cupiditates, vid. Ter. Phorm. 5, 4, 3; hvf. pass.: ut dolor medeatur, Hieronym.; men impersonl.: ut huic vitio medeatur, Vitruv.; pass. part. medendus, 3, f. ovenf.; — III) partic. mĕdens, tis, ogf. fom subst., f. medicus: Lægen; - vid. Lucr. 1, 934; ligel. nil artes posse medentum, Ovid.; esse in usu medentium, (blive anvendt af Lægerne), Tac. Hist. 5, 6.

Mēdi, orum, m.: Mederne, Indvaanerne af Medien; - „poet." ogf. f. Assyrii, Persae, Parthi; vid. Mela 1, 2, Cic. Off. 2, 12, o. Hor. Od. 1, 2, 51; ogf. in sing. Medus, ibd. 4, 14, 42; — B) df. 1) Mēdus, 3, medisk; ogf. parthisk el. persisk; ogf. alm. østerlandsk; - ∾ acinaces, Hor., Hydaspes, Virg.; men ∾ flumen, Hor. Od. 2, 9, 21, (d. e. Euphrates); — 2) Mēdĭa, ae, f., Μηδία: Landskab i Asien, (hvor nu Schirwan osv.); vid. Plin. 6, 29; cf. Virg. Ge. 2, 126; — 3) Mēdĭcus, 3, Μηδικός: medisk, hørende til Medien el. til Mederne; ogf. persisk el. assyrisk el. østerlandsk; - ∾ vestis, Nep. Paus. 3, (i. e. Persica); ∾ mala, (i. e. Assyria: Orangefrugter), Plin.; ∾ arbor, (Orangetræet), id.; — not.: Medicus, (Medernes Overvinder), kaldtes Keiser Verus, Capitolin. Ver. 7.

*mĕdĭālis, e: Biform af medius, Solin.; — mĕdĭānus, 3, ligesom frgd., Biform af medius: som er i Midten; - ∾ columna, (den mellemste), Vitruv.; ∾ digitus, Veget.; — b) ogf. subst. medianum coenaculi, (den mellemste Del deraf), Dig.; o. — mĕdĭastīnus, i, m., (servus): Slave til Besørgelse af de ringeste Bestillinger; - vid. Hor. Ep. 1, 14, 14; findes ogf. ved Jordbruget, Colum. 2, 18, ogf. hos Lægerne, o. i Badet, Plin. 29, 2; - f. ogf. Cic. Catil. 2, 3; — [medius]. — mĕdĭātĕnus, adv., [medius: formet som hactenus]: indtil det Halve, Capella. — mĕdĭātor, oris, m., [medio]: Mellemmand, Mægler, Appul.; — df. fem. mĕdĭātrix, icis: Mæglerske, Alcim. Avit.

1. Mēdĭca, ae, f., (sc. herba): en fra Medien i Grækenland indført Kleverart, (medicago sativa L.), Varr., Colum.; cf. Plin. 18, 43, o. Virg. Ge. 1, 215. — 2. mĕdĭca, ae, f., f. und. 1. medicus. — *mĕdĭcābĭlis, e: til at helbrede, som lader sig helbrede; - nullis ··· medicabilis herbis (amor), Ovid. Met. 1, 523; men id. Rem. 135: nostrae medicabilis arti; — II) „overf." el. act.: helbredende, lægende, succus, Colum., mel, Pallad.; — df. adv.: mĕdĭcābĭlĭter: helbredende, Pallad.; o. — mĕdĭcābŭlum, i, n., in pl.: Steder, som besøges for Sundhedens Skyld, Appul.; — [medicor].

mĕdĭcāmen, inis, n., [medicor]; I) „egenl.": Lægemiddel el. Medicament; - ∾ violentis curari, Cic. Pis. 6; ∾ agrestia (vulneribus) adhibere, Tac. Ann. 12, 51; men Juvenal. 6, 660: ∾ Pontica (Mithridatis: den af ham opfundne Modgift); - ogf. et Plaster, Tac. Ann. 4, 57; - men Ovid. Met. 7, 116: tantum medicamina possunt, (den Tryllesaft, hvormed Medea bestrøg Jason); cf. ibd. 2, 122; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": ethvert Middel eller Kunstmiddel, hvorved Tingens naturlige Beskaffenhed forandres, som Krydderi, odl.; - vina medicamine instaurare, Plin. 14, 25; ligel. ∾ seminum: et Gødningsmiddel, id. 17, 22; — 2) „bef.", a) giftig Saft, Gift, Tac. Ann. 12, 67; navnl. ogf. Middel til at bevirke Abort, Juvenal. 6, 594; — b) Tryllesaft el. Tryllemiddel, Ovid. Met. 7, 311; cf. ibd. 116; — c) Farvesaft; df. Purpurfarven, Plin. 9, 62; ∾ croceum, Lucan.; — d) Forskjønnelsesmiddel el. Sminke; hvf. Ovidii: de Medicamine Faciei; cf. id. A. A. 3, 205: vestrae medicamina formae etc.; — B) „ment." o. „poet.": Middel el. Lægemiddel imod Sielens Sygdomme el. imod Lidenskaberne, ogf. imod anden Nød el. Trængsel; vid. Ovid. A. A. 2, 489 flgd., o. Sil. 15, 7.

*mĕdĭcāmentārius, 3: hørende til Lægemidler; fædv. subst. medicamentaria, (sc. ars): Lægemidlernes Tilberedelse, el. den dertil hørende Videnskab, (Pharmaceutiken), Plin. 7, 57; - medicamentarius (sc. artifex), som tilbereder Lægemidler, (Pharmaceut el. Apotheker), id. 19, 33; — II) fild.: som tilbereder Gift; df. medicamentarius, medicamentaria: Giftblander, Giftblanderske, Cod. Theod.; o. — mĕdĭcāmentōsus, 3: som har en helbredende Kraft, aqua, Vitruv.; - compar., Cato; — [flgd.].

mĕdĭcāmentum, i, n., [medicor]; I) „egenl.": Lægemiddel el. Medicin, ad aquam intercutem, (imod Vattersot), Cic. Off. 3, 24; eo medicamento sanus factus etc., ibd.; ogf. til udvortes Brug, id. Brut. 60; ogf. Lægedrik; ∾ potandum praebere, Colum.; ∾ bibere el. sumere, Curt.; - ∾ suppuratorium, stypticum, osv., Plin.; - ∾ salubria, Cic., salutaria, Liv.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": ethvert Kunstmiddel, hvorved Tingens naturlige Beskaffenhed forvandles (til det Bedre el. Værre); df. a) kunstigt Forbedringsmiddel, Tilsætning el. Kryderi; - ut defrutum et medicamenta coëant, Colum; — b) Skønhedsmiddel el. Skønhedsvand, Senec. Benef. 7, 9; - ogf. „alleg." om Foredragets uægte Prydelser; fucati medicamenta candoris et ruboris etc., Cic. Orat. 23; — c) fild. ogf. Marmorkalk, hvormed Vægge og Huse overtrækkes, Vopisc.; — d) Farvesaft el. Farve; medicamentis inebriatum, Plin. 35, 26; sufficere lanam quibusdam medicamentis, Cic. ap. Non.; — 2) „bef."; a) skadeligt Middel, navnl. Gift el. Giftdrik; - medicamentis partum abigere, Cic. Cluent. 11; cf. Liv. 8, 18: medicamenta coquere; men Suet. Calig. 50: ∾ amatorio potionatus, (der har faaet en Elskovsdrik); medicamento sagittas tingere, Plin.; men malo medicamento laesus, id.; — b) df. ogf. Tryllemiddel el. Trylledrik; - medicamento fecisse rursus ex sene adolescentulum etc., Plaut. Pseud. 3, 2, 80; — B) „ment.": Middel derimod; - ∾ multorum laborum, Cic. Cluent. 71, doloris, id. Fin. 2, 7; men id. Verr. 3, 65, „alleg.": panchrestum medicamentum, (Universalbalsam, om de Penge, hvormed Verres skulde kiøbe sig Venner).

*mĕdĭcātĭo, onis, f.; oprdl.: Helbredelse; men alene „overf.": Sædens Bespængelse med Plantesaft, for at sikkre den imod Orm, Colum. 2, 10; o. — mĕdĭcātor, oris, m.: en Læge, Tertull.; — [medicor]. — 1. medicatus, 3: partic. o. adj. af medico. — 2. mĕdĭcātus, us, m., [medicor]: Lægemiddel; df. ogf. Tryllemiddel; - Quaeque feros pepuli doctis medicatibus ignes etc., Ovid. Her. 12, 165.

mĕdĭcīna, ae, f., f. und. medicinus; df. — mĕdĭcīnālis, e: hørende til Lægekunsten, ogf. til Saarlægekunsten, ogf. til Lægen el. Saarlægen; - ∾ ars: Lægekunsten, Cels.; men ∾ cucurbitulae, (som bruges til Kopsætninger), Plin.; — not.: ∾ digitus, (Ringfingeren), Macrob.

mĕdĭcīnus, 3, [medicus]: hørende til Helbredelse el. Lægedom; - ∾ ars: Lægekunsten, Varr., Hygin.; — II) df. fædv. som subst. mĕdĭcīna, ae, f.; A) „egenl."; 1) (sc. ars), Lægekunsten el. Lægevidenskaben; - ut medicina valetudinis (est ars), Cic. Fin. 5, 6; pars medicinae, quae manu curat, (d. e. Chirurgien), Cels.; medicinam exercere, Cic., facere, Phaedr., factitare, Quintil., (practisere som Læge); cf. Cic. Off 1, 42; — 2) (sc. taberna el. officina): Lægens el. Saarlægens Officin; - efter Plin. 29, 6, fandtes saadanne medicinae i Rom fra Byens Aar 535; - cf. Plaut. Amph. 4, 1, 5: per medicinas, per tonstrinas, etc.; — 3) (sc. res): Lægemiddel el. Medicin; - petere medicinam a medico, Cic.; men om Lægen: medicinam facere alicui, (helbrede nogen), vid. id. Fam. 14, 7; ogf. ∾ dare, id. Div. 2, 59; men ∾ adhibere desperatis, (anvende den derpaa), id. Att. 15, 16; — B) „fig."; I) „overf.": Middel el. Befordringsmiddel dertil el. derimod; - ex recenti

medicina, (i. e. putatione vitis), Plin. 17, 35; — 2) „ment.": Middel el. Lægedom imod en Lidelse; - exspectare medicinam temporis, (vente Trøst el. Lindring af Tiden), Cic. Fam. 5, 16; cf. id. Tusc. 3, 16; men ∾ doloris, calamitatis, periculorum, (Middel derimod), id.; ogs. absol.: sed non egeo medicina; me ipse consolor, id. Lael. 3; - ogs. in pl.; his quatuor causis totidem medicinae opponantur, id. d. Or. 2, 83.

mèdico, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [medicus]; I) „egenl.": læger el. helbreder; - vulneris aestus Expertis medicare modis, Sil.; odore (galbani) medicantur (apes), Colum.; — b) sild. ogs. c. dat.; medicantia membris (jura), Seren. Samm.; — II) „overf.", A) „alm.": tilsætter el. blander dermed, forbedrer el. forandrer ved en Tilsætning; - ∾ semina, Virg. Ge. 1, 193, (besprænge el. bløde); cf. ibd. 4, 96: medicatae sedes, (bestænkte med Plantesaft); - medicata potio, (Lægedrik el. Mixtur), Curt.; medicatus somnus, (frembragt ved visse Safter), Ovid. Her. 12, 107; men medicatus sapor aquae, (mineralsk), Plin. Ep.; cf. Virg. Aen. 12, 417: occulte medicans (aquas: meddelende dem en helbredende Kraft); arte medicati mortui, (Mumier), Mela; — B) „bes."; a) farver; - ∾ capillos, Ovid.; lana medicata fuco, Hor. Od. 3, 5, 28; cf. Ovid. Rem. 707; — b) forgifter; - boletum medicatum alicui offerre, Suet. Claud. 44; medicata veneno tela, Sil.; — III) partic. mĕdĭcatus, 3, ogs. som adj.: helbredende, tienlig for Helbreden, aquae, Senec., fontes, Plin.; - compar., medicatius lac bubulum (stomacho), Plin. 28, 23; superl., rutam et hederas, res medicatissimas etc., id. 28, 23.

*mĕdĭcor, atus sum, 1, v. dep. a.; I) „egenl.": helbreder, læger; - ∾ cuspidis ictum, Virg. Aen. 7, 756; cf. Plin. 11, 41; - ogs. c. dat.; hoc (herved) ··· senibus medicantur anhelis, Virg. 2, 134; — II) ogs. „fig.": at forbedre, at lindre el. afhielpe; - eius labore atque dolore gnato ut medicarer tuo, (skulde forbedre ham), Ter. Andr. 5, 1, 12; ego istum lepide medicabor metum, Plaut. Most. 2, 1, 40; o. — mĕdĭcōsus, 3: helbredende, fomentationes, Coel. Aur.; — [medicus].

1. mĕdĭcus, 3, [medeor]: hørende til en Læge el. til Lægekunsten; bes. ogs. helbredende el. tienlig for Helbreden, medicinsk; - medicas adhibere manus ad vulnera, Virg. Ge. 3, 4, 55; medicae ··· artis opera, Ovid.; cf. id. Pont. 1, 3, 6; men fons calidus medicae salubritatis, Plin.; esse in usu medico, (blive anvendt som Lægemiddel), id.; — B) „overf.": som forstaaer sig paa Tryllekunster odl.; - Marmaridae, medicum vulgus, Sil. 3, 300; — not.: ∾ digitus, Plin., ogs. absol., medicus, (sc. digitus): Ringfingeren, Plin. 30, 34; — II) som subst.; A) mĕdĭcus, i, m.: Læge el. Doctor; - ut quisque est (morbus) difficillimus, ita medicus nobilissimus atque optimus quaeritur, Cic. Cluent. 21; medicum arcessere, Plaut., adducere ad aegrum, Cic., admovere aegro, Suet.; - medicus vulnerum: Saarlæge, Plin.; - om de første Læger i Rom s. id. 29, cap. 1; - men medici pecorum: Dyrlæger, Varr.; — B) medica, ae, f.: en Doctorinde, Appul. — 2. Mēdĭcus, i, m.: s. und. Medi.

*mĕdĭe, adv.: middelmaadigen, ligesom midt imellem begge, med Maade, Appul., Eutrop.; men ortus medie humilis, Aur. Vict. Caes. 20; - dog ogs. Tac. Hist. 1, 19: qui noluerant, medie, (de holdt sig tilbage); o. — mĕdĭĕtas, atis, f.: Midten el. det Mellemste; vid. Cic. Univ. 7, hvor medietates f. Grækernes μεσότητες; - dog findes sild. medietas arboris, Pallad., loci, Appul.; — II) „overf."; A) Halvdelen el. Hælften, debiti, Cod. Theod.; — B) Middelveien; - ∾ quandam sequi, Dig.; — [medius].

mĕdĭlūnĭa, ae, f., [medius, luna]: den halve Maane, el. Maanen i første Qvarter, Capella. — mĕdimnum, i, n., Cic., o. medimnus, i, m., Nep., μέδιμνος: den græske Skeppe, (som Kornmaal: svarende til sex romerske modii); - vid. Nep. Att. 2, o. Cic. Verr. 3, 47, (hvor ogs. gen. medimnum). — medio, are, v. a., [medius]: deler, skærer midt over; - ∾ cauliculos elixatos, Apic.; — II) df. partic. medians, tis, som adject.: halv; - ∾ Junio, (i Midten deraf). Pallad.

mĕdĭocrĭcŭlus, 3, demin.: temmelig liden el. ringe, exercitus, Cato ap. Fest.; af — mĕdĭocris, e, [medius]: middelmaadig, som holder Middelveien, af det sædvanlige el. almindelige Slags; - de omnibus minimis, maximis, mediocribusque rebus (scribere), Cic. Fam. 5, 8; cf. id. d. Or. 1, 2; ∾ spatium, Caes., castellum, Sall.; ∾ vir, (af Middelstanden), Justin., orator, (antagelig, taalelig), Cic.; ∾ homines, id. d. Or. 1, 21, (af middelmaadig Dannelse); men Sall. Jug. 6, ∾ viri: som holde Middelveien; cf. ibd. 8, o. Caes. B.C. 3, 20; — II) „overf.": middelmaadig, ubetydelig, ringe; - omne malum, etiam mediocre, magnum est, Cic.; cf. Hor. Sat. 1, 4, 30, o. id. A. P. 372; - navnl. ligger denne Bem. til Grund i Udtrykket: non mediocris, ikke middelmaadig el. ikke ringe i sit Slags, d. e. ualmindelig, fortrinlig, betydelig; - non mediocris hominis ··· officia, Ter. Ad. 5, 9, 9; non mediocris summae statua, Suet.; — not.: ∾ syllaba, i. e. anceps, Gell.

*mĕdĭocrĭtas, atis, f.: Middelmaadighed, d. e. Maadehold el. Middelveien, quae est inter nimium et parum, Cic. Off. 1, 25; ∾ aurea, vid. Hor. Od. 2, 10, 5; - navnl. ogs. Maadehold i Lidenskaberne, Cic. Acad. 2, 44; - ∾ dicendi el. in dicendo, id.; — II) „overf.": Middelmaadighed, d. e. Ubetydelighed el. Ringhed, ingenii, Cic. Phil. 2, 1; - ogs. ringe Kaar, id. Vesp. 12; - men Vell. 2, 111: ∾ nostra, (jeg ringe Menneske); o. — mĕdĭocrĭter, adv.: middelmaadigen, d. e. med Maadehold el. ved at følge Middelveien, Ter. Andr. 1, 1, 32; - ogs. taaligen el. taalmodigen; altf. non mediocriter ferre, (tage sig noget meget nær, s. und. mediocris), Cic. Verr. 3, 41; - compar., hoc vellem mediocrius (sc. cuperet), id. Att. 1, 20; — II) „overf.": middelmaadigen, d. e. a) nogenledes, nogenlunde, taaleligen; - ne mediocriter quidem disertus, Cic. d. Or. 1, 20; — b) maadeligen, ubetydeligen, i ringe Grad; - ∾ aegrum corpus, Cic.; ∾ vestitam etc., Ter. Heaut. 2, 3, 45; — [mediocris].

Mĕdĭōlānum, i, n.: Byen Mailand, (Milano), i Overitalien, Hovedstaden i det Insubriske; - vid. Liv. 5, 34, o. Plin. Ep. 4, 13; — B) df. Mediōlānensis, e: mailandsk, praeco, Cic., ager, Varr.; — ogs. absol., Mediolanenses: Indvaanerne af Byen M., id. — Mediōmatrici, orum. m.: Folk i Gall. Belg., ved Moselen, i Egnen af Metz, Caes. B. G. 4, 10, oftere, Tac. — mēdĭon, i., n., μήδιον: en medisk Plante, Plin. 37, 79. — Medionii, orum, m.: Indvaanerne af Byen Medion i Acarnanien, Liv. 36, 12. — mĕdĭoxĭme, (-ŭme), adv., ligesom mediocriter: ad Middelveien, Varr. ap. Non.; af — medioxĭmus, (-ŭmus), 3, forældt. f. medius: som er i Midten, den mellemste, uxor, Plaut.; cf. id. Cist. 2, 1, 35. — medipontus, i, m.: tyk Line, navnl. i Vinpressen; ∾ privos loreos, Cato, inc.

*mĕdĭtābundus, 3, ligesom meditans: tænkende derpaa; saal. c. acc.: meditabundus Rom. bellum, Justin. 38, 3; — mĕdĭtāmen, inis, n., ligesom flgd.: Pønsen el. at pønse derpaa; - ∾ belli, Sil.; — mĕdĭtāmentum, i, n.: Pønsen el. Tænken derpaa el. derover, Stræben derefter, Forberedelse dertil; - meditamenta summae curae, Tac. Ann. 15, 35; cf. id. Hist. 4, 26; — II) „overf.": hvori el. hvorpaa man øver sig; - ∾ puerilia, (Grammatikens Elementer), Gell. 8, 6 (lemm.); o. — mĕdĭtāte, adv.: efter Betænkning el. Forberedelse og ligesom udstuderet; - ∾ fundere probra, Senec.; — II) „overf.": nøiagtigen, tenere aliquid, Plaut. Bacch. 3, 6, 16; — [meditor].

mĕdĭtātio, onis, f., [meditor]; I) „alm."; A)

Forudbetænkning, mali futuri, Cic. Tusc. 3, 15; — B) sædv. Eftertanke derover og Forberedelse derpaa, Meditering, Studering; – in ipsa cura et meditatione obeundi sui muneris, Cic. Phil. 9, 1; ogs. absol., naturae vitium meditatione et exercitatione tollere, id. Div. 2, 46; — b) navnl. ogs. Talerens Forberedelse; vid. Cic. Brut. 37: nulla meditationis suspicio, etc.; men id. d. Or. 2, 27: multa commentatione et meditatione (hos locos) paratos et expeditos habere; – ogs. anden forberedende Øvelse; ∾ campestris, Plin. Pan. 13, Soldaternes Exercits; men ∾ dicendi, Quintil. 2, 10, 2: Declamationen, som Forberedelse til Veltalenheden; — II) „bes." o. „overf.; A) suspirium ··· meditationem mortis, (Forberedelse dertil, el. Forbud derpaa), Senec. Ep. 54; — B) idelig Vane; – ramum edomari meditatione curvandi, Plin. 17, 30.

*mĕdĭtātīvus, 3: hvorpaa man tænker, (men alene i Grammatiken); – ∾ verba, (esurio, parturio, etc.), Diomed.; o. — mĕdĭtātus, us, m.: = meditatio, Appul.; — [meditor].

mĕdĭterrānĕus, 3, [medius, terra]; ligesom middellandsk, d. e. som er el. findes i Indlandet el. Oplandet, (i Modsætn. af Kystlandet); – ∾ urbs, (Landstad), Cic. Verr. 5, 83; ∾ homines, ibd. 27; – ogs. absol., ut mediterranei mare esse non credant etc., id. N. D. 1, 31; ∾ locus, an maritimus, Quintil.; ogs. m. loca, regio, iter, Liv., commercium, Plin.; – ogs. subst. mediterraneum, Plin., pl. mediterranea, (sc. loca), id., Liv.: Indlandet el. Oplandet; – in mediterraneis Hispaniae, Plin.; — not.: ∾ mare, (Middelhavet), har først Isid. — mĕdĭterrĕus, 3, efter Fest. e Sisenna: den rigtigere Form, s. mediterraneus.

mĕdĭtor, atus sum, 1, v. dep. a. o. n., [besl. m. μελετάω, ligesom lacrima m. δάκρυον]; I) „alm.": eftertænker, betænker, overveier; – a) c. acc.; ea para, meditare, cogita, quae etc., Cic. Fam. 2, 5; ∾ forum, subsellia, rostra curiamque, id. d. Or. 1, 8; ∾ fugam ad legiones, Suet. Tib. 65; — b) m. ad el. de; – ne ad eam rem meditere, id. Fam. 2, 3; – ut jam de tua quoque ratione meditere, id. ibd. 1, 8; – men c. dat., alene forcl.; hic ··· nugis meditatur male, Plaut. Pseud. 4, 7, 107; — c) c. inf.; multos annos regnare meditatus magno labore, etc., Cic. Phil. 2, 45; quum animo meditaretur proficisci in Persas, Nep. Ag. 4; — d) m. relat.; ego, te disputante, quid contra dicerem, mecum ipse meditabar, Cic. N. D. 3, 1; ex ejus nuncio meditabor, quomodo cum ipso loquar, id. Att. 9, 17, — e) absol.; multis modis meditatus egomet mecum sum, et ita esse arbitror, etc., Plaut. Bacch. 3, 2, in.; — II) „bes." o. „overf.": øver mig med Anstrængelse deri el. derpaa, driver med stor Omhu; – perfecitque meditando (Demosthenes), ut etc., Cic. d. Or. 1, 61; quid ageret meditandi aut discendi causa, id. ibd. 30; cf. id. Brut. 88: ∾ extra forum, (opp. dicere in foro); – ogs. om Dyrene; cervi editos partus ··· fugam meditari docent, Plin. 8, 50; ogs. om Ting, id. 11, 30; — III) in pass., som verb. fin.: alene eftercl. o. sield.; vid. Minuc. Fel. Octav. 25; – derim. ofte in partic. perf. meditatus, 3, m. passiv Bem.: overlagt el. betænkt el. indstuderet, odl.; – quae meditata et praeparata inferuntur, Cic. Off. 1, 8; ∾ et composita oratio, Suet. Aug. 84; ∾ doli, Plaut.; cf. Cic. d. Orat. 1, 60, o. id. Phil. 2, 34.

Mĕdĭtrīna, dea, [medeor, Varr.]: en helbredende Gudinde i Latium; — B) df. Mĕdĭtrīnālia, (sc. sacra), hendes Fest, Varr. L. L. 5, 3, o. Fest. p. 123 (Müll.). — mĕdĭtullĭum, i, n., [efter Serv. ap. Cic. Top. 8: forlænget af medium]: Midten; – in ipso meditullio scenae, Appul. — mĕdĭum, i, n.: Midten, s. und. flgd.

mĕdĭus, 3, μέσος; I) „egenl."; A) „alm.": som er i Midten el. midt inde deri, den el. det mellemste el. midterste, (dog uden strængt Hensyn paa et bestemt Middelpunkt); – prima et media et extrema pars (versus), Cic.; ultimum, proximum, medium tempus, id.; ∾ tempore, (imidlertid), Suet.; ∾ diebus, Liv.; cf. Ovid. Fast. 6, 247; men vinum novum, vetus, medium, Varr. ap. Gell. 13, 30; — B) „bes."; 1) særskilt er at mærke; a) medius forbindes gierne med Sætningens Hovedbegreb igiennem alle Casus; – in solio medius consedit acerno, Ovid. Fast 3, 359; cf. Virg. Aen. 10, 147; men medium arripere aliquem, (gribe midt om Livet), Ter.; — b) medius forbindes med inter; – quum inter bellum et pacem medium nihil sit, Cic. Phil. 8, 1; men absol. ibd. 2, 13: nego, quicquam esse medium (sc. inter familiarem et socium); – men c. gen.: locum delectum medium regionum earum etc., (s. inter eas regiones), Caes. B. G. 4, 19; cf. Ovid. Met. 6, 409; ligel. medius omnium rex erat, Liv. 42, 58; cf. id. 28, 6; – men c. abl.: Megaram mediam Corintho Athenisque etc., Vell. 2, 2; cf. Ovid. Am. 2, 16, 13; — c) ofte staaer ogs. media res, medius locus, etc., s. medium rei el. loci, etc.; – in medio foro, (midt paa Torvet), Cic.; ligel. in colle medio, Caes.; in viam mediam, Ter.; in media potione, Cic. Cluent. 10; cf. Virg. Ge. 3, 486; medius dies: Middagen, Ovid.; cf. Hor. Ep. 1, 3, 30, o. id. Sat. 2, 8, 3; men Virg. Ge. 3, 303: ad medium conversa diem, (imod Sønden); — 2) medius, 3: halv, den el. det halve; – hieme demum cibum medium, Varr.; cancer medius occidit, Colum.; – df. subst. medium: Hælften, s. nedens.; — II) „fig.", A) „overf."; a) middelmaadig, almindelig; – ∾ bella, (mindre vigtige), Liv. 5, 37; ∾ vulgus, o. ∾ plebs, (Mængden el. Pøbelen), id.; Pompejus ··· eloquentia medius, (hørte til de middelgode Talere), Vell. 2, 29; cf. Tac. Hist. 1, 49; — b) midaldrende; – adolescentem, senem, medium, etc., Senec. Ep. 22; ∾ aetas, (Manddomsaarene), Cic. d. Senect. 26; — c) som tager Del i tvende Ting; men ogs. omvendt: som ikke tager noget Parti, altf. neutral; – sed idem Pacis eras mediusque belli, (ligeherlig i begge), Hor. Od. 2, 19, 28; men medius fratris et sororis, (som mægler Fred imellem dem), Ovid. Met. 5, 564; cf. Vell. 2, 114; – medios esse jam non licebit, Cic. Att. 10, 8; medium se gerendo etc., Liv. 2, 14; cf. Suet. Caes. 75; — d) som kommer derimellem, (for at hindre noget); – Ne qua scire dolos mediusve occurrrre possit, Virg. Aen. 1, 682; — e) tvetydig el. tvivlsom, responsum, Liv., vocabulum, Gell., (som kan have modsatte Betydninger; s. und. facinus, venenum, valetudo); — B) „ment."; a) middelmaadig (og ligesom underordnet); – ∾ officia, Cic. Off. 3, 3: almindelige Pligter; (opp. officia perfecta: som alene den sande Vise kan opfylde); cf. ibd. 1, 3, o. id. Fin. 3, 17; – df. media: det Middelmaadige el. Almindelige, s. nedens.; — b) maadeholden, d. e. som holder Middelveien; – mediis ··· dicentibus, Liv. 27, 25; ∾ oratio, id. 10, 26; s. ogs. nedens.; — c) ubestemt el. uvis; – ∾ artes, quae neque laudari per se, neque vituperari possunt, Quintil. 2, 20, 7; — III) neutr. medium o. media, som subst.; A) „egenl."; medium: Midten, det Mellemste eller Midterste; – medium diei, Liv.; in medio aedium sedere, id. 1, 57, ogs. medio aedium, id. 5, 41; saepe in medio adesse, (i Centrum), Sall. Jug. 45; ogs. medio s. in medio, Virg. Ge. 3, 488, o. Tac. Ann. 13, 38; ligel. medio montium, id.; medio temporis, id.; cf. Ovid. Met. 2, 137: medio tutissimus ibis; — B) „fig."; 1) „overf."; a) medium: Midten, d. e. det Almindelige el. Offenlige, Almenheden el. Publicum; – tabulae sunt in medio, (for Alles Øine, til Alles Eftersyn), Cic. Verr. 2, 42; ogs. rem in medium proferre, rem in medio proponere, (bekiendtgiøre), id.; – mater in medio est, (er her tilstede), Ter. Ad. 3, 4, 35; praeda est in medio, (tilhører Alle), Liv. 45, 18; cf. id. 40, 11: si in medio ponitur regnum, (naar vi have lige Adgang dertil);

– in medio relinquere, (overlade til Publicum, lade uafgjort), Cic., Sall.; rem in medium vocare, (fremdrage offenligen el. til Ansvar), Cic. Cluent. 28; men communes utilitates in medium offērre, id. Off. 1, 7; laudem in medium conferre, (gjøre alle delagtige deri), Liv.; in medium consulere, (sørge for det Heles Vel), id.; cf. Virg. Aen. 11, 335; men id. Ge. 1, 127: in medium quaerere; men Tac. Hist. 4, 64: bona in medium cedant, (bør tilfalde den offenlige Kasse); – aliquem de medio adjicere, (nogen af de Nærværende), Liv. 26, 48; – ex medio res arcessit comoedia, (fra det daglige Liv), Hor. Ep. 2, 1, 168; tollere verba e medio, (bruge almindelige el. gangbare Ord), Cic. d. Or. 3, 45; cf. Ovid. A. A. 3, 479; – tollere de medio hominem, (skaffe af Veien, ombringe), Cic. R. Am. 7; e medio excedere, (gaae af Veien, vige Pladsen), Ter.; recede de medio, (gaae din Vei), Cic. R. Am. 48; – endel. in medium venire el. procedere, (fremtræde offenligen), id.; — b) Middel dertil, navnl. til Vinens Krydring, Pallad.; — c) Halvdelen el. Hælften deraf; – medium scillae, Varr.; scrobem ad medium complere, Colum.; — 2) „ment.“; a) Midten el. Middelveien, ogs. det Maadeholdne; – ire per medium, (holde Middelveien, Quintil.; cf. Plin. Ep. 4, 9: medium quiddam tenere; men medium ferire, (træffe Midten el. det Rette), Cic. Fat. 17; men mediis, Liv. 4, 43: ved maadeholdne Beslutninger; men id. 2, 49: nihil medium ··· volventes animo, (med umaadelige Forhaabninger); — b) en Mellemting; df. ere hos Stoikerne media: de Affectioner, der ligesom ligge imellem bona og mala; vid. Cic. Acad. 1, 10, o. id. Fin. 4, 25; — c) det Middelmaadige og ligesom Underordnede; – intacta invidia media sunt, Liv. 45, 35. — 2. Medius Fidius, s. und. Fidius.

medix, o. medixtuticus, s. ogs. und. meddix. — Mēdon, ontis, m.: Søn af K. Codrus, ogs. den første Archont i Athenen; — B) df. Mēdontĭdae, arum, m.: hans Efterkommere, Vell. 1, 2.

mĕdulla, ae, f., [medius]; I) „egenl.“: Marven, navnl. i Benene og Knoklerne, Hor. Epod. 5, 37, Ovid. Met. 14, 208; ogs. Rygmarven; vid. Plin. 11, 67; — II) „fig.“; A) „overf.“: Marven hos Værter og Træer, id., Colum.; ogs. Kerne i Sæden og Kornet; hvf. ∾ candidior, (s. farina), Plin.; nuces sine medulla, Petron.; men caesis ··· montis medullis, Catull. 68, 111, (neml. ved aabne Vandet Vei derigjennem); — B) „ment.“; 1) „alm.“: det Inderste i enhver Ting; – versari in medullis litium, (der at finde Sted el. Anvendelse), Quintil 2, 1, 11; — 2) „bes.“ ogs.; a) det Inderste el. Inderligste hos Mennesket; – qui mihi haeres in medullis, Cic. Fam. 15, 16, (hvem jeg elsker inderligen); cf. id. Att. 15, 4, ogs. Virg. Aen. 4, 66, o. Hor. Ep. 1, 10, 28; — b) ligel. det Fortræffeligste el. Ypperste i sit Slags og ligesom Kernen deraf; saal. navnl. suadae medulla, Enn. ap. Cic. Brut. 15; (hvf. Gell. har suada medulla); df. ogs. ∾ verborum, Gell. 18, 4.

mĕdullāris, e, [medulla]: hørende til Marven; df. „overf.“; ∾ dolor, (som gaaer til Marv og Ben), Appul. — Medullinus, 3; I) hørende til Alpefolket – Medulli, orum, m., Auson., Plin. 3, 14; — II) hørende til Byen – Medullia, ae, f., i Latium, Liv. 1, 33, Plin. 3, 9. — *mĕdullĭtus, adv.: i Marven, amare, Plaut.; — mĕdullo, (avi), atum, 1, v. a.: fylder med Marv, ossa, Augustin., artus, Appul.; — mĕdullōsus, 3: fuld af Marv, humerus, Cels.; o. — mĕdullŭla, ae, f., demin.: liden Marv, anseris, Catull. 25; — [medulla]. — Medulus, i; sædv. in pl., Mĕdŭli, orum, m.: Folk i Gall. Aquit., (hvor nu Medoc), Auson.; — B) df. adj. Medulus, 3, ostrea, Plin. 32, 21, hvorom ogs. Medulica supellex, (d. e. Østers), Sidon.

1. Mēdus, i, m.: en Meder, o. Mēdus, 3: medisk; s. und Medi, orum. — 2. Mēdus, i, m.: Søn af Medea, Hygin.; – ogs. Navnet paa en Tragoedie af Pacuvius, Cic. Off. 1, 31. — Mĕdūsa, ae, f., Μέδουσα: en af Gorgonerne, Datter af Phorcys o. Ceto; hendes slangehaarede, til Sten forvandlende Hovede afhuggede Perseus; og fremstod af Blodet den vingede Hest Pegasus; vid. Ovid. Met. 4, 614 flgd., o. ibd. 793 flgd., ogs. Lucan. 9, 624 flgd.; – dette Medusahovede indsatte Minerva i sit Skiold el. i sit Harnisk, Virg. Aen. 8, 435; df. — Mĕdūsaeus, 3, equus el. monstrum, Ovid., (i. e. Pegasus), fons, id., (i. e. Hippocrene, fordi denne Kilde opstod under Pegasus's Hov), Ovid. Met. 5, 312.

Mĕgăbyzus, i, m.: Navnet paa en persisk Eunuch, Quintil. 5, 12, 21. — Mĕgaera, ae, f., Μέγαιρα, (den Vrede): en af Furierne, Virg. Aen. 12, 846; s. ogs. und. Furia. — Mĕgăle, es, f., Μεγάλη, (den Store), Epithet til Magna Mater, Inscr.; df. — Mĕgălensis, e; hørende til Gudinden Cybele; – ∾ sacra, Plin. 7, 37, ogs. absol. Megalensia, Cic. Fam. 2, 11: den til hendes Ære holdte Fest, der navnl. bestod af dramatiske Skuespil; df. ludi Megalenses, Gell.; — 2) hørende til disse Skuespil, purpura, (som Prætor bar paa denne Fest), Martial. 10, 41. — Mĕgălēsiăcus, 3: hørende til Skuespillene paa Cybelesfesten, mappa, Juvenal. 11, 191; af — Mĕgălēsĭus, 3: = Megalensis; df. sædv. subst. Megalesia, ligesom Megalensia, (sc. spectacula); – ∾ spectare, Cic., facere, id.; ludi fuere; Megalesia appellata, Liv. 29, 14; – men om Indførelsen af disse Skuespil i Rom, og om selve Gudindens Ankomst dertil, vid. Liv. l. c., o. Ovid. Fast. 4, 353 flgd., hvor ogs. Megalesia ludi; men Tac. Ann. 3, 6: ludorum Megalesium spectaculum, (s. Megalesiorum); — not.: forskiellige herfra ere Ludi Magni, som vare Circenses; vid. Cic. Verr. 5, 14.

Megalia, ae, f.: liden Ø ved Campanien, Stat.; ogs. Megaris, Plin. 3, 12; — megalium, i, n., μεγάλειον: etslags Salve; vid. Plin. 13, 2. — mĕgălŏgrăphĭa, ae, f., μεγαλογραφία: Maleri af høie og store Gienstande, (opp. ῥυπανογραφία), Vitruv. 7, 4 o. 5. — Mĕgălŏpŏlis, is, f., Μεγαλόπολις: By i Arcadien, (Historieskriveren Polybius's Fødested), Liv., Plin. 4, 10; — B) df. Megalopolītae, arum, m., o. Megalopolītāni, orum, m., Liv.: Indvaanerne af Byen M.; ogs. in sing. Megalopolitanus, i, id.

1. Mĕgăra, ae, f., o. Megara, orum, n.: By i Landskabet Megaris, paa Grændsen af Attica, Liv., Cic., o. A., er Philosophen Euclides's Fødeby, Cic. Acad. 2, 42; — not.: Megaribus f. Megaris, Plaut.; — B) df. Megarēĭus, 3: megarisk, arva, Stat.; ogs. Megarensis, e, homines, Gell.; ogs. absol. Megarenses, (Indvaanerne af M.), Plin.; — 2. Mĕgăra, ae, f.: By paa Sicilien, ved Syracusæ, Liv. 24, 30 flgd.; heder ogs. Megaris, ĭdis, Cic. Verr. 5, 25, Plin.; ogs. Megarēa, orum, Ovid. Fast. 4, 471; — B) df. Mĕgărus, 3: megarisk; hvf. Virg. Aen. 3, 689: Megarosque sinus etc.

Mĕgărēĭus, 3, s. und. 1. Megara, o. und. 2. Megareus. — Megarensis, e, s. und. 1. Megara. — 1. Megarēus, (quadrisyll.), 3, Μεγάρειος: megarisk, Euclides, Cic. Acad. 2, 42: — not.: Megarēa, Ovid., s. und. 2. Megara. — 2. Mĕgăreus, (trisyll.), ĕi o. ĕos, m., Μεγαρεύς: Søn af Neptunus og Fader til Hippomenes, som deraf heder Megarēĭus heros, vid. Ovid. Met. 10, 605 o. 659, ogs. Hygin.; men Megareus Euclides, (neml. m. græsk Declination), Cic., s. und. 1. Megareus.

Mĕgărĭcus, 3, Μεγαρικός: megarisk, signa, (af megarisk Marmor), Cic.; — II) Megarici, m. o. ud. philosophi, Cic.: Tilhængere af Philosophen Euclides af Megara, el. af hans Sect. — Mĕgăris, ĭdis, f.: Landskab paa Grændsen af Attica, hvori Byen Megara, Plin. 4, 11; — not.: s. ogs. und. 2. Megara. — Mĕgărus, 3, s. und. 2. Megara.

mĕgistānes, um, m., μεγιστᾶνες: de Store el. Magnaterne i et Rige, Tac. Ann. 15, 27, Senec. Ep. 21, o. Suet. Calig. 5. — mehercule, mehercle, mehercules: ved Hercules! som Ed, s. und. Hercules. — mējo, ĕre, ὀμίχω, mingo, urinam reddo: lader Vandet, Pers. 1, 114; men Hor. Sat. 2, 7, 52, „overf.": ∾ eodem, (i. e. rem habere cum eadem); – „poet." ogs. om et Kar: at rinde, Martial.

mel, gen. mellis, n., μέλι: Honning, Cic.; mel facere, Senec., eximere, Plin.; cf. id. 11, 14; – pl. mella, (oprdl. alene in nom. o. acc.), Plin., Colum.; ∾ roscida, Virg., aurea, flava, candida, Ovid.; – men ordsprogvis: mella petere in medio flumine: søge forgeves): – om Honningens Brug til Balsamering vid. Nep. Ages. 8; – om dens Opfindelse vid. Ovid. Fast. 3, 736 o. 762; — II) ofte ogs. „overf." o. „alleg.": det Behagelige el. Fortrinlige i sit Slags; – Hoc juvat, et melli est, Hor. Sat. 2, 6, 32; men manare poëtica mella, id. Ep. 1, 19, 44; cf. Plin. Ep. 4, 3; – ogs. som Kelcord: meum mel, meum cor, Plaut. Poen. 1, 2, 154; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 8; — not.: abl. melli, f. melle, Plaut. Truc. 2, 4, 20.

Mĕla, ae, m., Pomponius, fra Spanien, skrev under K. Claudius: de Situ Orbis Libros tres, som endnu haves; — not.: s. ogs. und. Mella. — melamphyllon, (-um), i, n., μελάμφυλλον: en Benævnelse paa Værten acanthus el. paederos, Plin. 22, 34. — mĕlampŏdĭon, i, n., μελαμπόδιον: sort Nyseurt, (benævnt efter Lægen Melampus), Plin. 25, 21. — mĕlampsȳthĭum, i, n., μελαμψύθιον: sort Rosenvin, Plin. 14, 11. — Mĕlampus, ŏdis, m., Μελάμπους: berømt Læge og Spaamand, Søn af Amythaon, Virg. Ge. 3, 550, Cic. Leg. 2, 13, Stat.

mĕlănāĕtos, i, m., μελαναετός: den sorte Ørn, falco aquila L., Plin. 16, 3. — mĕlanchŏlĭcus, 3, μελαγχολικός: med sort Galde, melancholsk; – omnes ingeniosos melancholicos esse, etc., Cic. Tusc. 1, 33; cf. id. Div. 1, 37; ∾ vertigines, Plin. — melancŏryphos, i, m., μελαγκόρυφος: med sort Top, genus avium, vid. Fest. p. 124 (Müll.). — mĕlancrānis, is, f., μελάγκρανις: en Sivart med sort Top, Plin. 21, 69.

melandrȳum, i, n., μελάνδρυον: Stykke nedsaltet Thunfisk; – melandrya vocantur caesis quercus assulis simillima, Plin. 9, 18; cf. Martial. 3, 77. — mĕlănĭa, ae, f., μελανία; in pl.: sorte Pletter paa Huden, Plin. 24, 29. — Mĕlănippe, es, f., ved Neptunus Moder til Boeotus o. Æolus, Hygin. Fab. 186. — mĕlanspermon, i, n., μελάνσπερμον, ligesom gith: en sort Kommenart, Plin. 20, 71. — mĕlanthēmum, i, n., μελάνθεμον, ligesom anthemis: Camillaen, Plin. 22, 26. — Mĕlanthēus, 3, benævnt efter en Melanthus, caedes, Ovid. Ib. 623. — mĕlanthĭum, i, n., μελάνθιον: = melanspermon, Plin. 20, 71. — Mĕlanthĭus, i, m.: Ulysses's Gedehyrde, Ovid. Her. 1, 95. — Mĕlantho, us, f.: Havnymphe, Datter af Deucalion, Ovid. Met. 6, 120. — mĕlanthum, i, n.: = melanthium, Seren. Samm. — 1. Mĕlanthus, i, m.: Flod i Sarmatien, Ovid. Pont. 4, 10, 54. — 2. Melanthus, i, m.: Fader til K. Codrus i Athenen, Vell. 2, 1. — mĕlănūros, i, m., μελάνουρος, (ligesom Sorthale): etslags Søfisk, Ovid. Hal. 113.

mĕlāpĭum, i, n., [μῆλον, i. e. mālum: Æble, ἄπιον, i. e. pirum]: en Æbleart, der har Lighed med Pærer, Plin. 15, 15. — 1. mĕlas, ănis o. ăνos, (μέλας, i. e. niger), pl. melanes, acc. melanas, (sorte Pletter), Cels. — 2. Mĕlas, anis, etc., sc. fluvius: Flod i Thessalien, (af Vandets mørke Farve), Liv. 36, 23; – ogs. Navnet paa flere andre Floder; vid. Plin. 4, 18, oftere. — melcŭlum, (us), s. und. melliculum. — Meldae, arum, o. Meldi, orum, m.: Folk i Gall. Celt., (hvor nu Meaux), Plin. 4, 32; – in Meldis, (i deres Land), Caes. B. G. 5, 5.

mĕle: pl. gr. af 1. melos. — Mĕlĕāger o. Mĕlĕāgrus, (-os), i, m.: Søn af K. Oeneus i Calydon, ved Althæa; – hvorledes denne Moder berøvede ham Livet, ved i sin Harme at kaste paa Ilden en slukt Brand, paa hvis Bevarelse hans Liv beroede, vid. Ovid. Met. 8, 270 flgd., og Hygin. Fab. 171 flgd.; — B) df. 1) Meleagrēus, (Lucan.), o. -grius, (Stat.), 3: meleagrisk; — 2) Mălĕāgris, ĭdis, f., pl. Meleagrides: Meleagers Søstre, der, ved at begræde hans Død, efter Fabelen bleve forvandlede til de efter dem benævnte meleagrides (el. Perlehøns), der efter Plin. 10, 38, til visse Tider kæmpe ved hans Gravhøi; (en lignende Fabel om Memnoniderne vid. ibd. 37); cf. Ovid. Met. 8, 534, o. Hygin. Fab. 174; — b) meleagrides (sc. aves), vid. Plin. l. c. 38, o. Varr. R. R. 3, 9, rimel. etslags Perlehøns, der efter Colum. 8, 2, have megen Lighed med gallinae Africanae. — meleagris, idis, f.: en Perlehøne, s. und. Meleager, B. 2, b.

1. Mĕles, ĭtis, m.: Flod i Jonien ved Smyrna, Plin. 5, 31, Stat.; — not.: som født i Smyrna benævnes Homerus efter denne Flod: Mĕlēsĭgĕnes, Arnob.; — B) df. Mĕlētēus, (el. -taeus), 3: homerisk, Tibull. 4, 1, 200. — 2. mēles (mael.), el. melis (mael.), is, f.: rimel. Maaren (el. Grævlingen); – ne feles aut meles ··· introire possit (leporarium), Varr.; cf. Plin. 8, 58; s. ogs. Martial. 10, 37, und. marte. — Melesigenes, is, f. und. 1. Meles. — Mĕlĕte, es, f., (μελέτη, i. e. cura, meditatio): en af de ældste Muser, Cic. N. D. 3, 21. — Mĕlētēus, (-aeus), 3, s. und. 1. Meles.

Mĕlĭboea, ae, f., Μελίβοια: Søstad i Thessalien, ved Bierget Ossa, Philoctets Fødeby; – vid. Mela 2, 3, Plin. 4, 16, o. Liv. 44, 13; — B) df. Mĕlĭboeus, 3, meliboeisk, dux, Virg. Aen. 3, 104, (i. e. Philoctetes), purpura, Lucr. 2, 499; – ogs. Meliboeensis, e, Serv. ad Virg. Aen. 5, 251.

mĕlĭcēris, ĭdis, f., μελικηρίς: etslags Byld, (ligesom Honningbyld); – melilotes contra meliceridas efficax, Plin. 21, 87: – hos Cels. μελικήρα. — Mĕlĭcerta, (-tes), ae, m.: Søn af Athamas o. Ino; – efter at være styrtet i Havet, (s. und. Ino), blev Melicerta som Havgud: Grækernes Palaemon, og Romernes Portumnus; – vid. Ovid. Met. 4, 521 flgd., o. id. Fast. 6, 484 flgd.; ogs. Virg. Ge. 1, 437, o. Pers. 5, 103.

mĕlichlōros, i, m., μελίχλωρος: honningfarvet Ædelsten, Plin. 37, 73. — mĕlichrȳsos, i, m., μελίχρυσος: guldfarvet Chrysolith, Plin. 37, 45. — mĕlĭcrātum, i, n., μελίκρατον: Honningvand el. Miødvand, Veget.

1. mĕlĭcus, 3, μελικός: musicalsk, sonores, Lucr. 5, 335; — II) bes. lyrisk, poëma, Cic. Opt. Gen. Or. 1; — B) df. subst.; a) melicus, sc. poëta: Odedigter el. Lyriker, Plin. 7, 24; (cf. Phaedr. 4, 21); — b) melica, ae, f.: den lyriske Digtning, Sang el. Ode, Petron. Sat. 64. — 2. Mēlĭcus, 3: skal være brugt i Folkesproget f. Mēdicus: medisk, fra Medien; – df. ∾ gallinae, (etslags større Høns, som vare indførte fra Medien), Varr. R. R. 3, 9; s. ogs. Colum. 8, 2, o. Plin. 10, 51. — Mĕlĭe, es, f., Μελία: Navnet paa flere Nympher, Hygin. praef.; cf. Ovid. Am. 3, 6, 25.

mĕlĭlōtos, (-us), i, f., μελίλωτος, ogs. mĕlĭlōton, (um), i, n., μελίλωτον: Melilote, etslags Stenklever, ogs. sertula campana, Plin. 21, 37. — mĕlĭmēla, orum, n., μελίμηλα: Honningæbler; a sapore melleo, Plin. 15, 15; cf. Hor. Sat. 7, 8, 31, o. A.; (tidligere ogs. mala mustea), Verr.; s. ogs. melomeli s. l.

1. mēlīna, ae, f., [2. meles], (sc. crumena el. mantica): Ransel af Maarskind el. Grævlingeskind; – aut si in melina attulisti, Plaut. Epid. 1, 1, 20. — 2. mĕlīna, ae, f., [meli], sc. potio: Honningdrik el. Honningmiød; – melinon promere, Plaut. Pseud. 2, 4,

51, (al. mellinam). — 1. mēlĭnum, i, n., [μῆλον, mālum: Qvædeæble]; A) (sc. oleum), Plin. 13, 2: en af Qvædeblomster tilberedet Olie; men (sc. unguentum), id. ibd.: en Salve deraf; — B) (sc. vestimentum), Plaut. Epid. 2, 2, 49: qvædegul el. qvædefarvet Dragt. — 2. melinum, s. und. flgd. — Mēlĭnus, 3: fra Øen Melos el. benævnt derefter; - ∾ pigmentum, ogs. absol. melinum: etslags naturlig hvid Farve, melisk Hvidt; vid. Plin. 35, 17: men neque melinum, neque ullam aliam offuciam etc., Plaut. Most. 1, 3, 106.

mĕlior, melius, s. und. bonus. — mĕlĭōrātĭo, onis, f.: Forbedring, navnl. Jordforbedring, Cod. Just.; af — mĕlĭōro, (avi), atum, 1, v. a., [melior]: forbedrer, proprietatem, Dig.; melioratum praedium, Cod. Just. — mēlis, is, s. und. 2. meles. — mĕlisphyllum, i, n., Virg. Ge. 4, 63, ogs. melissophyllon, i, n., Plin. 20, 45, μελισσόφυλλον o. μελίφυλλον, (Honningblad), ogs. apiastrum: etslags Plante, som Bierne søge, germ. Melisse, (melissa officinalis L.).

Mĕlissa, ae, f., Μέλισσα; I) en Nymphe, som skal have opfundet Biavlen, Colum. 9, 2; — II) en Datter af Creterkongen Melissus; - tilligem. Søsteren Amalthea opfostrede hun den spæde Juppiter med Melken af en Ged, (s. ogs. und. Amalthea), Lactant. — Melisseus, s. und. 1. Melissus. — melissophyllon, i, s. und. melisphyllum. — 1. Mĕlissus, i, m., ogs. Mĕlisseus, ĕi o. ĕos: gammel Konge paa Creta, Lactant., s. ogs. und. Melissa nr. II. — 2. Mĕlissus, i, m.: Grammatiker og comisk Digter, vid. Suet. Gramm. 21, o. Ovid. Pont. 4, 16, 30.

1. Mĕlĭta, ae, o. Mĕlĭte, es, f.: Øen Malta, imellem Sicilien og Africa, Plin. 3, 14; var berømt af fine Væverier, Cic. Verr. 4, 46; — B) df. 1) Mĕlĭtensis, e: melitisk, vestis, Cic. l. c. 2, 72 o. 74, (forarbeidet el. virket paa M.); — b) df. Melitensia (sc. vestimenta), Lucr. 4, 1123; — 2) Mĕlĭtēsius, 3, coralia, Gratian. Cyn. 404. — 2. Mĕlĭta, ae, f.: Øen Meleda paa Kysten af Dalmatien; Plin. 3, 30; — B) df. Mĕlĭtaeus, 3, catuli, id. 30, 14. — Mĕlĭte, es, Mĕlĭtensis, e, o. Melitesius, 3, s. und. 1. Melita.

mĕlĭtĭnus, 3, μελίτινος: hørende til Honning, honningblandet, cera, Plin. Val. — mĕlĭtis, idis, f., μηλῖτις: qvædefarvet Ædelsten, (al. melites), Plin. 37, 73. — mĕlĭtītes, ae, m., μελιτίτης: etslags af Honning og Most tilberedet Drik, Plin. 14, 11; — II) melitites, sc. lapis, ligesom Honningstenen: etslags ubekiendt Ædelsten, id. 36, 33. — mĕlittaena, ae, f., μελίτταινα; I) en Benævnelse paa Planten melisphyllum, Plin. 21, 86; — II) en Benævnelse paa Planten marrubium, Appul. — mĕlitturgus; i, m., μελιττουργός: en Bivogter, Varr.

melium, i, n., s. und. mellum. — 1. Melius, 3, s. und. Melos. — 2. mĕlĭus; 1) compar. neutr. af adj. bonus; — 2) compar. af adv. bene. — mĕlĭuscule, adv.: noget bedre, temmelig vel; - ∾ quum tibi esset, Cic. Fam. 16, 5; — II) „overf.": noget mere el. derover; - vide sis, ne meliuscule, quam sat fuerit, biberis, Plaut. Most. 4, 2, 51; af — mĕlĭuscŭlus, 3, demin. compar. af melius und. bonus: noget bedre; - ex mala meliusculam (rem suam facere), Plaut. Capt. 5, 2, 6; - ogs. in neutr. c. inf.; meliusculum est, monere, Plaut. Curc. 4, 2, 3; — II) „overf.": som befinder sig noget bedre (efter en Sygdom), Cels.; cf. Ter. Hec. 3, 2, 19. — mĕlĭzōmum, i, n., μελίζωμον, Honningsaus, Apic.

1. Mella, (Mela), ae, m.: Flod i Gall. Cisalp. (ved Brescia); - Flavus quam molli percurrit flumine Mella, (Brixia), Catull. 67, 33; cf. Virg. Ge. 4, 278; — II) romersk Tilnavn in gente Annaea; vid. Tac. Ann. 16, 17. — *2. mella, ae, f., [mel]: Honningvand, hvis Tillavning findes Colum. 12, 11; — mellācĕum, i, n., ild. Ord f. sapa, Non.; o. —

mellārĭus, 3: med el. til Honning, vas, Plin.; — II) df. subst.; A) mellarius, i, m., (sc. homo): som driver Biavl, Varr.; — B) mellarium, i, n., (sc. stabulum): Bistade, Varr.; — [mel]. — mellātio, onis, f., [mello]: Honningens Udtagelse af Kuben, Colum.; ∾ aestiva, Plin. 11, 15.

*mellĕus, 3, [mel]: af el. med Honning, crustum, Auson.; - ogs. honningagtig, sapor, Plin., color, id.; ∾ sardonyches, (honningfarvede), id.; — II) „overf.": honningsød, yndig el. elskelig, modulator, Appul., adventio, Auson. — mellĭcŭlum, i, n., [dem. af mel], som Kæleord: Allerkæreste, Plaut.; cf. id. Cas. 4, 4, 14, hvor der ogsaa læses melculum; - af Biformen melculus er voc. melcule, Aug. ap. Macrob. Sat. 2, 4.

mellĭfer, a, um, [mel, fero]: honningbringende, apes, Ovid. Met. 15, 383. — mellĭfĭcium, i, n.: Honningavl, Honningens Frembringelse, Varr., Colum.; af — mellĭfico, are, v. n., om Bierne: at frembringe Honnig, Plin. 11, 19; Sic vos non vobis mellificatis, apes, Virg. ap. Donat. in Vit. Virg.; af — mellĭfĭcus, 3, [mel, facio]: skikket til at frembringe Honning, opus, Colum. 9, 13, saltus, cf. id. 9, 8. — *mellifluens, tis, adj.: flydende med Honning; df. „fig.": med honningsød Tale, Nestor, Auson.; o. — mellĭflŭus, 3: = frgd.; ∾ antra, Avien.; df. „fig.": Homerus melliflui oris, Boëth.; — [mel, fluo].

mellĭgĕnus, 3, [mel, genus, eris]: honningagtig, succus, Plin. 16, 10. — *melligo, inis, f.: den af Bierne udsuede Plantesaft, forinden den beredes til Honning, Plin. 11, 5; — II) umoden Druesaft, id. 12, 60; — mellilla, ae, f., (sc. res): det Honningsøde; df. „overf." som Kæleord: ∾ mea: min Allersødeste, Plaut. Cas. a. 1, v. 47; o. — mellinia, ae, f., (rimel. sc. potio: Honningdrik); df. „overf.": Behagelighed; - Hoc nimio magnae melliniae est mihi, Plaut. Truc. 4, 1, 6; — [mel]. — mellītŭlus, 3, demin.: honningsød, allerkæreste, corpusculum, Plaut. Cas. 4, 4, 19, puella, Hieronym.; - ogs. subst., ∾ mea: min Allerkæreste, Appul.; af — mellītus, 3, [mel]: tilberedet med Honning, favus, Varr., placenta, Hor.; men ∾ succus, Plin., (honningsød); — II) „overf.": honningsød, d. e. elskelig, allerkæreste; - cum mellito Cicerone (filio), Cic. Att. 1, 18; ∾ oculi (yndige), Catull.; superl., ∾ savium, Aur. ap. Front.

Mellōna, ae, f., [mel]: Gudinden for Bier og Honning, Augustin.; ogs. Mellonia, Arnob. — mello.proximus, i, m., [μέλλω]: som er nærmest til at blive proximus el. magister sacrorum scriniorum, Cod Just. — mellōsus, 3, [mel]: fuld af Honning, honningagtig, dulcedo, Coel. Aur. — mellum, i, n.: Hundehalsbaand, Varr. R. R. 2, 9, (Schneid.), al. melium el. maelium; men millus, i, Fest. p. 151 (Müll.).

1. Melo, ōnis, m., forældl. Benævnelse paa Nilfloden, rimel. besl. m. μέλας, i. e. niger, vid. Fest. p. 124 (Müll.). — 2. mēlo, ōnis, m., μῆλον: den æbleformede Melon, Pallad. — melocarpon, i, n.: en Benævnelse paa Planten aristolochia, Appul. — mĕlōdia, ae, f., μελῳδία: behagelig Sang, Melodi, Capella; df. — mĕlōdina, orum, n.: Harmoni, Melodi, Varr. ap. Non. — Melodūnum, i, n.: By i det Senoniske, (hod. Melun), Caes. B. G. 7, 58. — mĕlōdus, 3, μελῳδός: vellydende, melodisk, carmen, Prudent. — mēlŏfŏlium, i, n., [μῆλον, folium]: en Æbleart med et Blad paa Siden, Plin. 15, 15. — mēlŏmĕli, n., μηλόμελι: Saften af de i Honning nedlagte Qvæder, Colum. 12, 47, (al. melimeli). — mēlŏpĕpo, onis, m., μηλοπέπων: etslags Agurke el. Melon, Plin. 19, 23.

mĕlŏpoeĭa, ae, f., μελοποιΐα: Tonesæningen, Capella. — 1. mĕlos, n., μέλος: Sang, Digt til at synge, Hor. Od. 3, 4, 2; ogs. Melodi; vid. Attius. ap. Cic. N. D. 2, 35; — not.: plur. mĕle, (μέλη), Lucr.; men

af masc. melus findes acc. pl.: quosdam melos, Cato ap. Non.; men acc. sing. n.: flebile melum, Pacuv. ibd. — 2. Mēlos (-us), i, f., Μῆλος: Ø i Ægæerhavet; vid. Mela 2, 7, o. Plin. 4, 23; — B) df. 1) Mēlinus, 3: melisk; ∾ pigmentum, Plin.; s. und. Melinus; — 2) Mēlius, 3: af el. fra Øen Melos, Diagoras, Cic. N. D. 1, 1. — mēlōta, ae, (o. -te, es), f., μηλωτή: Faareskind med Ulden, Faarepels, Vulgat. — mēlōthron, i, n., μήλωθρον: en Benævnelse paa Væxten vitis alba, Plin. 21, 29. — Melōtis, ĭdis, f.: Landskab i Thessalien, Liv. 32, 13.

Melpŏmĕne, es, f., Μελπομένη, (den Syngende): en af de ni Muser, navnl. Musen for den tragiske Digtning; – vid. Auson. Idyll. 20,2: Melpomene tragico proclamat maesta boatu; – men ogs. er hun den lyriske Digtnings Musa; vid. Hor. Od. 1, 24, 3, o. id. ibd 4, 3, ab in.

membrāna, ae, f., [membrum]; I) „egenl.“: Hinde el. tynd Hud paa el. i d. dyriske Legeme; – ∾ tenuissimis natura vestivit oculos, Cic. N. D. 2,57; ∾ cerebri, Cels.; membranis volant insecta, Plin.; – ogs. paa andre Naturlegemer er membrana: den inderste Hinde, saal. paa Nøddekernen, osv., Plin. 15, 25; ∾ putaminis ovi, (indenfor Æggeskallen), id.; tenues tunicae multiplici membrana, (Lindebast), id.; — II) „overf.“: Hud el. Skind; saal. „poet.“: Slangens Hud el. Ham, Ovid. Met. 7, 272; — B) tilberedet Skind til at skrive paa, (Pergament, s. und. Pergamus); – usus membranarum (af Skrivertavler af Pergament), Quintil. 10, 3, 31; cf. Hor. Sat. 2, 3, 2, o. Martial. 14, 7; men Tibull. 3, 1, 9, er ∾ lutea: mørkerødt Pergamentbind; — C) hvad der viser sig udenpaa, Overfladen; – tenuis summi membrana coloris Quum jacitur, Lucr. 4, 93.

*membrānācĕus, (-cius), 3: bestaaende af en Hinde; – ∾ pinnae (vespertilionis), Plin. 10, 81; — II) der ligner en Hinde; – ∾ cortex (vitis, arundinis), id. 16, 55; — membrānārius, i, m.: som forfærdiger Pergament, Edict. Diocl.; — membrānĕus, 3: af Pergament, codices, Dig.; — membrānŭla, ae, f., dem.; I) „alm.“: liden el. tynd Hinde; ∾ oculi, Cels.; — II) „bef.“ o. „overf.“; a) lidet Stykke Pergament (til Bogtitler), Cic. Att. 4, 4; — b) Document el. Instrument; – membranulis mea manu scriptis, Dig.; o. — membrānŭlum, i, n.: Biform af frgd., Appul.; — [membrana].

*membrātim, adv., [membrum]: ledvis, Led for Led; ogs. Lem for Lem, fra Lem til Lem; – Et membratim vitalem totum deperdere sensum, Lucr. 3, 526; quae membratim sentiuntur (mala), Plin.; men ∾ caesi thynni, (i Stykker), id.; — II) „overf.“; stykkevis, enkelt, enumerare, Varr.; cf. Cic. Part. or. 35; ligel. generatim membratimque, (efter deres Slægter og Arter), Plin. 12, praef.; — B) membratim dicere, Cic. Orat. 63 o. 67, i. e. per membra, (el. i korte Sætninger af 9 til 16 Stavelser); cf. Quintil. 9, 4, 126. — membrātūra, ae, f., [membror]: Lemmernes Dannelse el. Legemets Beskaffenhed, Vitruv. 8, 5. — *membror, ari, v. a. dep. n.: at forme sig til Lemmer el. til et Legeme; – XXXV diebus infans membratur, Censorin.; o. — membrōsus, 3: med store Lemmer; – compar., membrosior aequo custos hortorum, (i. e. Priapus), Auct. Priap. prooem. — [flgd.].

membrum, i, n.; I) „alm.“: Lem el. organisk Del af det dyriske Legeme; – jam membrorum, id est, partium corporis, alia etc., vid. Cic. Fin. 3,5; – dare membra sopori, Hor.; cf. Virg. Ge. 4, 438; – compactis firmisque membris, Suet. Vesp. 20; – ærbart heder ogs. membrum: Lemmet el. Avlelemmet, Auct. Priap.; – i Omskrivningen: magnos membrorum artus, (Virg. Aen. 5, 422), f. magna membra el. magnum corpus, er artus oprdl.: Lemmernes Sammenføining el. Forbindelse; ogs. forbindes artus et membra, Ovid. Am. 1, 7, 53; — II) „overf.“; A) „alm.“: Lem el. Del af ethvert Helt, af et Hus, af et Skib, osv.; – cubicula et ejusmodi membra, Cic.; ∾ dormitorium, (Soveværelse), Plin. Ep.; cf. Ovid. Trist. 1, 2, 12; – men membra partesque imperii, Suet.; membra philosophiae, vid. Cic. N. D. 1, 4; — B) „bef.“: Led i Talen el. i Perioden; κόμματα el. κῶλα ··· incisa et membra; vid. Cic. Orat. 62 o. 66; cf. id. d. Or. 3, 49. — mēmĕcylon, i, n., μημέκυλον: Jordbærtræets Frugt, Plin. 15, 28. — memet, s. und. ego o. -met.

mĕmĭnens, tis: for- o. efterel. particip. praes. til flgd., Liv. Andr. ap. Prisc., Sidon. — mĕmĭni, isse, v. defect. n. o. a., [besl. m. μέμνημαι; som perf. at henføre til d. forældl. meno, μνάω]; I) „alm.“: mindes, husker, erindrer mig, tænker derpaa; – aa) absol.; – cui placet, obliviscitur; cui dolet, meminit, Cic. Mur. 20; ligel. memini bene, (jeg husker det nok), Hor. Sat. 1, 9, 68; ogs. in parenthesi: si memini, (husker jeg ret), Ovid. Am. 3, 1, 33; – ogs. undert. m. praeterit. Bem.; nam memini juvenis admodum, (har indprentet mig det meget tidligt), Quintil. 8, 3, 31; cf. Cic. d. Senect. 9; — bb) ogs. at mærke i visse Forbindelser; a) c. gen.; ut hujus loci ··· memineris etc., Ter. Eun. 4, 7, 31; cf. Cic. Fin. 5, 1; — b) c. acc. (pers. o. rei); – qui patriae beneficia meminerunt, Cic. Planc. 33; cf. Virg. Ecl. 9, 45, ogs. Cic. Phil. 5, 6; ligel. quos innocentissimos meminimus, id. Verr. 3, 82; — c) m. de; de palla memento, amabo, (vær saa god at huske derpaa)! Plaut. As. 4, 2, 84; de Herode ··· meminero etc., Cic. Att. 15, 27; — d) m. relative Particler og Pronomer; saal. m. ut c. conj., (hvorledes), Ter. Phorm. 1, 4, 47; cf. Hor. Epod. 10, 3; men Cic. Fam. 7, 38: memini, quum mihi desipere videbare; – men ordenl. staaer relat. her c. conj.; vid. id. Lael. 1, o. Phaedr. 3, 2; — e) ofte ogs. m. acc. c. inf., (hvor da praes. er hyppigere end perf.); – memini, te mihi ··· narrare, Cic.; cf. Virg. Ecl. 9, 52; meministis, me ita distribuisse causam, Cic. R. Am. 42; cf. Virg. Ge. 4, 125; — II) „bef.“ el. ifølge Talens Sammenhæng og Tankeforbindelsen kan meminisse ogs. undertiden oversættes ved: A) tænker derpaa, betænker, tager Hensyn dertil; – meminisse oportebit, ut ··· frondem pecudibus caedamus, Colum.; ligel. m. ut, Hor. Epod. 10, 3; el. c. inf., id. Ep. 1, 8, 16; ligel. c. acc., ∾ rem suam, Plaut.; ogs. absol., fac memineris, Ter. Heaut. 3, 2, 29, (husk el. tænk du derpaa); ogs. c. gen., ∾ ignominiae acceptae, Liv. 3, 61; men Cic. Fam. 15, 17: memineris mei, (husk paa mig, skriv mig til); ogs. m. acc. c. inf., mementote, hos esse pertimescendos etc., Cic. Catil. 2, 3; cf. Sall. Jug. 44; — B) veed el. veed vel; – nec meminisse viae, Virg. Aen. 3, 202, (ikke vide Veien); — b) df. „poet. overf.“ om Ting el. Begreber: at kunne el. formaae; vid. Lucr. 4, 154; — C) mindes, omtaler; – meministi ipse de exsulibus, Cic. Phil. 2, 36; ∾ judicii, Plin. Ep. 1, 5; cf. Quintil. 11, 2, 16; — not.: infin. meminisse, s. memoria, Lucr. 4, 769.

Memmĭus, Memmia: romersk Slægts- o. Personsnavn; s. ogs. Virg. Aen. 5, 117; — B) df. 1) Memmiădes, ae, m.: af den memmiske Slægt, altf. en Memmius, Lucr. 1, 27; – til denne gens Memmia hører iblandt Flere: den „de ambitu“ domfældte C. Memmius, vid. Cic. Fam. 13 ab in.; — 2) Memmiānus, 3: tilhørende en Memmius, praedia, Cic. Att. 5, 1.

Memnon, (Mennon), ŏnis, m.: K. i Æthiopien, Søn af Tithonus o. Aurora, blev for Troja fældet af Achilles; – vid. Virg. Aen. 1, 483, o. Ovid. Met. 13, 600 flgd.; men id. Fast. 4, 714: Memnonis ··· lutea mater (i. e. Aurora); — B) df. 1) Memnŏnis, ĭdis, f.; pl. Memnonides, (sc. aves), Plin. 10, 37, o. Ovid. Met. 13, 18, ogs. Memnoniae aves, Solin.: (visse

Fugle, der efter Fabelen fløi op af Memnons forbrændte Aske, hvorefter de aarligen droge til Troja, for at kæmpe ved hans Grav); — 2) Memnŏnĭus, 3, aves, Solin., f. ovenf.; — b) fædv. „overf."; ∾ color, (i. e. niger), Ovid. Pont. 3, 3, 96; ligel. ∾ regna, (i. e. orientalia), Lucan.; ligel. Memnonia domus, (f. Orienten el. Østen), Prop. 1, 6, 4.

mĕmor, ŏris, adj., [memini]; I) „egenl."; A) „alm.": som mindes noget; c. gen., ogs. m. Objectsfætning, ogs. absol.; – memor pristinarum virtutum, Nep. Hann. 12; cf. Sall. Jug. 58; gratum et memorem esse beneficii, Cic.; – memor, quae dicta essent contra, id. Brut. 88; cf. Hor. Sat. 2, 6, 97; memor, Lucullum periisse, Plin. 25, 7; – memorem gratumque esse, Cic. Fam. 13, 25, o. Ter. Ad. 2, 2, 43; men som Ordsprog: mendacem memorem esse oportet, Quintil.; — B) „bef." ogs.; a) taknemmelig, erkiendtlig; – animus memor in bene meritos, Cic. Fam. 1, 9; memor et gratus, f. ovenf.; thura ··· memori debita ferre manu, Ovid.; cf. id. Pont. 4, 4, 18; — b) som tænker derpaa el. tager Hensyn dertil, som betænker el. overveier; – supplicium exempli parum memoris rerum humanarum, Liv. 1, 28; cf. id. 2, 47, ogs. id. 3, 36 o. 69; – df. ogs. „overf.": hævnende; memori deum ira, id. 9, 29; cf. Virg. Aen. 1, 4; — c) som har en god Hukommelse; – hominis ingeniosi et memoris ··· exercitatio etc., Cic. d. Or. 3, 50; cf. Ovid. Her. 20, 98; — II) „poet. overf." o. ligesom act.: som erindrer el. minder derom; – ∾ versu (perscribere), Ovid.; cf. Hor. Od. 1, 13, 12: ∾ notam etc.; men ibd. 3, 11, 51: nostri memorem ··· querelam etc.; ligel. Exigit indicii memorem Cytherēĭa poenam, Ovid. Met. 4, 190; men memorem brevis aevi (Genium etc.), Hor. Ep. 2, 1, 144; — not.: adv. memore, vid. s. l.

*mĕmŏrābĭlis, e: værd at mindes el. at omtale; vid. Plaut. Curc. in.; – ogs. som lader sig sige el. tænke; vid. Ter. Andr. 4, 1, in.; – „bef." ogs.: mærkelig, mærkværdig, udmærket; – ∾ ac divina virtus, Cic. Phil. 13, 19; maxime memorabilis ··· familiaritas, id. Lael. 1; cf. Sall. Jug. 79; – ogs. c. abl.; memorabilior (pars vitae) bellicis quam pacis artibus, Liv. 38, 53; o. — mĕmŏrācŭlum, i, n.: Mindesmærke, Appul.; — [memoro]. — mĕmŏrālĭter, adv., [memoria]: mærkeligen el. mindeværdigen, Venant.

*mĕmŏrātĭo, onis, f.: Mindelse el. Tale derom; – Dura satis miseris memoratio prisca bonorum, Corn. Gall. 1, 291; — mĕmŏrātor, oris, m.: som minder el. fortæller derom; – tui casus memorator Homerus, Prop. 3, 1, 33; — df. fem. mĕmŏrātrix, īcis, Val. Fl.; o. — mĕmŏrātus, us, m.: Mindelse el. Tale el. Fortælling derom; – Ista sunt lepida memoratui, Plaut. Bacch. 1, 1, 28; parva et levia memoratu, Tac. Ann. 4, 32; — [memoro]. — mĕmŏre, adv. af memor: = memoriter, Pompon. ap. Priscian.

mĕmŏrĭa, ae, f., [memor]; I) „alm.": Hukommelsen, som Aandsevne; – ∾ tardior aut firmior, Quintil.; memoriae duplex virtus, facile percipere, et fideliter continere, id. 1, 3, in.; cf. Cic. d. Or. 1, 5; memoriā comprehendere el. complecti, id., tenere, id., continere, Quintil., custodire, Cic., memoriae mandare, (memorere), id.; hoc in memoria mea penitus insedit, id. d. Or. 2, 28; cf. Liv. 3, 71; in memoriam redigere el. reducere, (gienkalde i sin Hukommelse), id.; e memoria excedere, Liv., ligel. memoriā dilabi, Cic. Phil. 13, 5, (gaae af Minde); ligel. fugere memoriam alicujus, (blive glemt af nogen), id.; deponere ex memoria, (ikke længere at mindes), id.; men ex memoria exponere, id. Catil. 3, 6, (af Hukommelsen, udenad); — II) „bef.": Hukommelsen, som Aandsvirksomhed, Erindring el. at erindre sig noget, Mindelse el. at mindes; A) „egenl."; – nullam adhibuit memoriam contumeliae, (lod den være glemt), Nep. Ep. 7; – memoriam rei conservare, retinere, Cic., redintegrare, revocare, Liv., (bevare, fornye en Erindring); memoriam rei oblivione delere, Cic. Phil. 1, 1, exstinguere, id., (udslette Mindet derom); hoc affert mihi memoriam Platonis, (det minder mig om ham), id.; memoria rei abolevit, (Tingen er glemt), ogs. abiit; vid. Liv. 2, 4, o. id. 3, 55; – ogs. c. gen. subj.; vid. Cic. Arch. 4, oftere; – men tanta tot versuum memoria etc., Cic. Fin. 1, 7; cf. id. d. Senect. 19: ante partorum memoria et copia etc.; – ogs. at minde sig derom, Overtænkning el. Betænkning deraf, Hensyn derpaa; ∾ periculi, Liv. 7, 15; ∾ moris divini humanique, id. 8, 11; cf. id. 27, 3; f. ogs. ovenf. Nep. Ep. 7; – memoriae prodere, Cic., tradere, Liv., (efterlade til Erindring, d. e. optegne el. fortælle), hvorom ogs. Liv. 3, 67: hoc posteris memoriae traditum iri, (at dette skal blive fortalt dem)! – comisk er Plaut. Truc. 2, 1, 10: verterunt sese memoriae, etc.; — B) „overf."; 1) den Tid, hvorigiennem en Erindring gaaer, altf. saavel den forbigangne, som nærværende; – quod persaepe et nostra et patrum memoria accidit, Cic. Font. 7; in omni memoria, (i enhver Tid el. Alder), id. Vat. 14; post hominum memoriam (i Mands Minde), id. Catil. 1, 7; hujus memoriae philosophi, (vor Tids Philosopher), id. Off. 3, 1; – men ogs. om Eftertiden heder det: ad memoriam posteritatemque etc., Cic. Verr. 5, 14; cf. Vell. 2, 66; – ogs. en Begivenhed, som man fra en vis Tid erindrer sig; vid. Cic. d. Or. 1, 2, o. id. Brut. 69; – ogs. Minde, Eftermæle, Omtale, Tac. Ann. 7, 32; — 2) historisk Fortælling el. Beretning; – quo (libro) omnium rerum memoriam complexus est, vid. Cic. Brut. 3 o. 5; de interitu Magonis duplex memoria tradita est, (dobbelt Beretning), Nep. Hann. 8; quod nulla memoria annalium habeat, Liv. 22, 27; ogs. in pl.: memoriarum veterum exsequentissimus, Gell. 10, 12; — bb) df. ogs.; a) Mindeskrift (memoire) el. historisk Opsats om en Person el. Begivenhed; ogs. Dagbog el. Journal el. Annal; – in veteribus memoriis legimus etc., Gell.; ejus vitae memoriam composuit, Suet. Claud. 1; — b) navnl. heder ogs. under Keiserne memoria: Optegnelsen af deres daglige Handeler; hvf. a memoria, (den Embedsmand, der besørger disse Optegnelser), Lamprid. Al. Sev. 31; — not.: sild. ogs. Gravminde el. Gravmæle el. Monument, Inscr.; — III) Memoria, ae, f., Μνημοσύνη, er som Gudinde: Visdommens Moder; hvf. Afran. ap. Gell. 13, 8, Visdommen siger: Usus me genuit; mater peperit Memoria; Sophiam vocant me Graji, vos Sapientiam.

*mĕmŏrĭālis, e: til at huskes, tienlig for Hukommelsen, libellus, Suet. Caes. 56: Hukommelsesbog, Dagbog; – men memoriales libri, ogs. libri memorialium, hede Commentarier af Juristen Masfurius, Gell., Dig.; — II) „overf." o. subst.; A) Memorialis, is, m., under Keiserne, ligesom a memoria: Historiograph, Cod. Just.; — B) memorialia, ium, n.: Mærkeligheder, odl.; f. ovenf.; o. — mĕmŏrĭŏla, ae, f., demin.: svag Hukommelse; – memoriola vacillare, (have en svag Hukommelse), Cic. Att. 12, 1; — [memoria]. — mĕmŏrĭter, adv. af mĕmor, memoris: ud af Hukommelsen, udenad; – ∾ habere orationem, Cic. Acad. 2, 19; ∾ tenere, Plin. Ep., meminisse, Plaut., cognoscere, Ter.; ∾ salutare, Suet. Ner. 10.

mĕmŏro, avi, atum, 1, v. a., [memor]: mindes el. siger, udtaler el. fortæller; c. acc.; – nomen tuum memora mihi, Plaut.; mira memoras, id.; honoratorum virorum laudes in concione memorentur, vid. Cic Leg. 2, 24; – ogs. m. acc. c. inf., Plaut. Truc. 1, 1, 65; – ogs. m. de; quia de natura nimis obscure memoravit, (i. e. disseruit), Cic. Fin. 2, 5; cf. Suet. Tib. 32; – ogs. m. flgd. si (om), Plaut. Poen. 5, 2, 103; – men quid istis memoratis opus est, (f. me-

morare ista)? id. Mil. gl. 3, 3, 39; cf. Hor. Ep. 2, 2, 117; — not.: efter Fest. p. 124 (Müll.) findes memorare ogs. f. memoriae mandare: at memorere; — II) hertil hører endnu; A) partic. memoratus, 3, som adj, ligesom memorandus o. memorabilis: bekiendt, berømt, mærkværdig; hyp. Gell. 10, 18; in superl., ∾ sepulcrum illud (Artemisiae), id.; ligel. memoratissima illa imago Jalysi, id.; — B) partic. memorandus, 3, som adj.: værd at omtale, udmærket, berømmelig, juvenis, Virg. Aen. 10, 793; - ogs. om Ting og om Begreber; ∾ pugnae meae, Plaut.; ∾ locus, Flor., exitus, id.

Memphis, is o. ĭdis el. ĭdos, f.: By i Mellemægypten, berømt af Pyramiderne og af Apisdyrkelsen; ogs. Isis o. Venus dyrkedes her; - vid. Plin. 5, 9, o. Mela 1, 9, ogs. Martial. Spect. 1, ogs. Ovid. Am. 2, 13, 7, o. Hor. Od. 3, 26, 10; - (Ruiner deraf har Landsbyen Menf, 3 Mil sønden for Cairo); — B) df. 1) Memphites, ae, adj. m., bos, (i. e. Apis), Tibull., lapis, (i. e. ophites), Plin. 36, 11; — 2) Memphītĭcus, 3, ligesom frgd.: memphisk; ogs. ægyptisk; - linigerae Memphitica sacra juvencae, (i. e. Isidis), Ovid. A. A. 1, 76; — 3) Memphītis, ĭdis, adj. fem.: = frgd.; ∾ vacca, (i. e. Io), ibd. 3, 393; ∾ cymba, Lucan.

Men. el. Menen., s. und. Menenius. — 1. Mēna, ae, f., (μήνη, Maanen), dea, quae menstruis feminarum praeesse putabatur, Augustin. — 2. mena, ae, f., som Fisk, s. und. maena. — Mĕnae, arum, f.: By paa Sicilien i Nærheden af Syracus, (hod. Mineo); — B) df. 1) Mĕnaeni o. Menaenii, orum, Cic. Verr. 3, 43, Plin., (Indvaanerne deraf); ogs. in sing., Cic. l. c. 32; — 2) Mĕnaeus, 3: menæisk; ∾ viri, Sil. — Mĕnaechmi, orum: Comoedie af Plautus, hvori tvende Tvillingbrødre af dette Navn ere Hovedpersonerne. — 1. mēnaeus, 3, μηναῖος, (maanedlig), sc. circulus, Vitruv. 9, 8, inc.; (al. manacus). — 2. Mĕnaeus, 3: s. und. Menae.

Mĕnălippe, es, o. Mĕnălippa, ae, f.: Søster af Amazondronningen Antiopa, blev fanget af Hercules; vid. Justin. 2, 4, o. Juvenal. 8, 229; — II) Navnet paa en Tragoedie af Attius, Cic. Off. 1, 31. — Mĕnălippus, i, m.: Navnet paa en Tragoedie af Attius, Cic. Tusc. 3, 9; — not.: s. ogs. Stat. Theb. 8, 740.

Mĕnander o. Mĕnandros (-us), i, m., *Μένανδρος*: den ypperste Comoediedigter i den nyere græske Comoedie; om hans Ypperlighed, vid. Quintil. 10, 1, 69 flgd., ogs. Ovid. Am. 1, 15, 17, o. Prop. 3, 20, 28; - dimidiatus Menander kaldtes Terentius af Jul. Cæsar, (quod ejus verborum lenitatem, non vim assequeretur), Suet. in Vit. Ter.; — B) df. Mĕnandrēus, 3: menandrisk; ∾ Thaïs, (som af ham er bragt paa Scenen), Prop. 2, 5, 3. — Mĕnăpii, orum, m.: Folk i Gall. Belg., imellem Maas og Scheldefloden, Caes. B. G. 4, 4, Plin. 4, 31, Tac. Hist. 4, 28; — not.: Menapis, (f. Menapiis), Martial. 13, 54. — Mēnas, ae, m.: en Frigiven af Sextus Pompejus, overgav forræderisk den ham betroede Flaade, Plin. 35, 58; cf. Hor. Epod. 4.

menda, ae, f., [besl. m. mendum]; 1) „alm.": Feil, Mangel; navnl. Legemsfeil; - ∾ in corpore, Ovid.; ogs. absol.: Nocte latent mendae, id.; — II) „overf.": Feil i et Skrift el. Haandskrift, en Skriverfeil, Suet. Aug. 87; menda in extremo verbo, Gell.

mendācĭlŏquus, 3, [mendacium, loquor]: som taler Løgn el. Usandhed; - compar., nihil est mendaciloquius etc., Plaut. Trin. 1, 2, 162; - ogs. subst. mendaciloqui: Løgnere, Tertull. — *mendācĭtas, atis, f.: Løgnagtighed, Tertull.; o. — mendācĭter, adv.: løgnagtigen, Solin.; - superl., ∾ dicere, Augustin.; — [mendax].

mendācĭum, i, n., [mendax]: Løgn; - ∾ magnum et impudens, Cic.; mendacium neque dicebat, neque pati poterat, Nep. Att. 15; nulla mendacii religione obstrictus, Caes. C. B. 1, 11; improbi hominis est, mendacio fallere, Cic. Mur. 30; - mendacia vatum, Ovid.; men Conscia mens recti Famae mendacia risit, id. Fast. 4, 311; — II) „overf." om Ting: Efterligning, Forfalskning; - mendacia chrysocollae, Plin. 35, 29; ligel. id. 37, 33: neque est alia (gemma) imitabilior mendacio vitri; df. — mendācĭuncŭlum, i, n., demin.: liden Løgn, Cic. d. Or. 2, 59, (hvor dog f. mendaciunculis ogs. læses mendaciolis).

mendax, ācis, adj., [mentior]: løgnagtig; ogs. subst. en Løgner; - quum mendaci homini, ne verum quidem dicenti, credere soleamus, Cic. Div. 2, 71; mendacem esse in aliquem, Hor., ogs. alicui, Ovid., men in aliqua re, Pers.; - compar., mendacior Parthis, Hor. Ep. 2, 1, 112; superl., ni etc., tum ego ero mendacissimus, Plaut. Rud. 3, 4, 49; - men som Ordsprog: mendacem memorem esse oportet, Quintil.; — II) „overf." om Ting og Begreber: skuffende, bedragerisk, fundus, Hor. Od. 3, 1, 30, (som skuffer Dyrkerens Haab), somnus, Tibull.; cf. Cic. Div. 2, 62; — bb) df. ogs.; a) eftergiort, efterlignet, forstilt; - Non bene mendaci risus componitur ore, Tibull. 3, 6, 35; ∾ pennae, Ovid. Met. 10, 159; — b) falsk, ugrundet, opdigtet; - ∾ infamia etc., Hor. Ep. 1, 16, 39; cf. id. Epod. 17, 39; ∾ damnum, (forstilt el. løiet), Ovid. A. A. 1, 431.

Mendes, ētis, f.: By i Nederægypten, ved et af Nilens Udløb; — B) df. 1) Mendēsĭus, 3: mendesisk, Celadon, (af el. fra Byen Mendes), Ovid. Met. 5, 144; ∾ nomos, Plin. 5, 9; — 2) Mendēsicus, 3: = frgd.; ∾ ostium, Plin. 5, 11.

*mendĭcābŭlum, i, n., comisk Ord, f. mendicus: en Tigger, Plaut. Aul. 4, 8, 3; ∾ circumforaneum, Appul.; — mendĭcābundus, 3, ligesom mendicus: tiggende, Augustin.; o. — mendĭcātio, onis, f.: Tiggeri; ∾ foeda vitae, Senec. Ep. 101; — [mendico]. — *mendĭce, adv.: som en Tigger, agere cum aliquo, Senec.; - compar., Tertull.; — mendĭcĭmōnĭum, i, n., comisk Biform af flgd., Laber. ap. Gell. 16, 7; o. — mendĭcĭtas, atis, f.: Tiggeri, tiggefærdig Armod; - in summa mendicitate, Cic. R. Am. 31; ∾ perpeti, id. Fin. 5, 11; — [mendicus].

*mendĭco, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: tigger el. betler, gaaer omkring for at tigge; - mendicantem vivere, Plaut.; cf. Juvenal. 4, 117; — not.: ogs. som depon. mendicarier, (f. mendicari), Plaut. Capt. prol. 13; — II) act: tigger el. betler derom, tilbetler mig; - quia ··· a me malum mendicas, Plaut. Amph. 4, 2, 12; mendicatus panis, Juvenal.; cf. Ovid. Trist. 5, 8, 14; o. — mendĭcŭla, ae, f., sc. vestis: Tiggerdragt; an mendiculam (induta)? Plaut. Epid. 2, 2, 32; — [flgd.].

mendĭcus, 3: meget fattig, tiggefærdig, nødlidende; ogs. subst., en Tigger; - mendicum mendicando vincere, Plaut. Bacch. 3, 4, 16; cf. Cic. Fin. 5, 28; - compar., Tertull.; superl., Cic. Mur. 29; - ogs. som Skældsord: clamitent me mendicum, Ter. Andr. 4, 5, 20; — II) „overf.": fattig el. ringe i sit Slags; instrumentum ··· exiguum sane atque mendicum (alleg.), Cic. d. Or. 3, 24.

mendōse, adv.: feilagtigen, med Feil; ∾ scribi, (med Skriverfeil), Cic. Qu. Fr. 3, 5; men superl., ∾ scripta (ars), id. d. Inv. 1, 7; ligel. mendose colligis, Pers. 5, 85; af — mendōsus, 3, [mendum]: fuld af Feil, feilagtig; - ∾ exempla testamenti, Plin. Ep. 10, 75; - in quo, et deesse aliquam partem, et superare, mendosum est, id. d. Or. 2, 19; ∾ facies, Ovid.; ∾ mores, id.; - compar., his laudationibus mendosior

(historia nostra facta est etc.), Cic. Brut. 16; — not.: neutr. mendosum, som adv., f. mendose, Pers. 5, 106; — II) „overf."; A) som begaaer en Feil; - semper in nomine Verrutii mendosus, Cic. Verr. 4, 77; — B) skuffende, bedragersk; - ∾ risu cavillantes, Appul.

mendum, i, n., [vid. mentior]: Feil, navnl. Skriverfeil; - librariorum menda tollere, Cic.; cf. id. Verr. 2, 42; - ogs. Feil i Ansigtet, Ovid. A. A. 3, 261; - ogs. „alm.": Feil, Forseelse; magnum enim mendum continent (Idus Martiae), Cic. Att. 14, 22.

Mĕnecles, is, m.: en Taler fra Alabanda i Asien, vid. Cic. Orat. 69; — B) df. adj. Mĕneclius, 3, studium, id. Brut. 95. — Mĕnĕdēmus, i, m.: Navnet paa flere græske Philosopher og Rhetorer, Cic., Gell. — Mĕnĕlāus, (-os), i, m.: Søn af Atreus, Broder til Agamemnon, og Gemal af den ved Paris bortførte Helena; vid. Hygin. Fabb. 78, 108, etc.; — b) efter ham er benævnt: portus Menelai i Marmarica, Nep. Ag. 8; — B) df. 1) Mĕnĕlāēus, 3, thalamus, Prop. 2, 12, 14; — 2) Menelāites, ae, m., nomos: en efter ham benævnt Provinds i Nederægypten, Plin. 5, 9; — 3) Menelaïus, i, m.: Bierg i L onien ved Eurotas, Liv. 34, 28; — not.: Menelaus Marathenus, (fra Byen Marathus i Phoenicien), græsk Rhetor, Cic. Brut. 26.

Mĕnēnĭus, a: romersk Slægts- og Personsnavn; - Menenius Agrippa, vid. Liv. 2, 16 o. 32; — not.: til en Modsætning heraf sigter Hor. Sat. 2, 3, 287: secunda in gente Meneni; — B) df. 1) Mĕnēnius, 3: menenisk; - ∾ tribus, men skrives sædv. Men., (f. Meneniā, sc. tribu); vid. Cic. Fam. 13, 9; — 2) Mĕnēnĭānus, 3: = frgd.; ∾ judicium, Liv. 2, 52.

Menia Columna, o. Menianum, s. und. Maenius. — Mĕninx, gis, f., *Μῆνιγξ*: Ø i Nærheden af den lille Syrte, hod. Gerbi, Plin. 5, 7, o. Liv. 22, 31. — Mĕnippus, i, m.: cynisk Philosoph, hvis bidske Satirer Varro har efterlignet, hvf. ogs. hans Satirer hede Menippeae; vid. Macrob. Sat. 1, 11; — B) df. Menippēus, 3, satira, Macrob., Varro, Arnob.; — II) en asiatisk Taler fra Stratonica, Cic. Brut. 91.

mēnis, idis, f., [*μήνη*, Maane]: en Halvmaane, der som Prydelse sattes foran Bøger; hvf. menis libri, (Bogens Begyndelse), Auson. — Mennon, etc., s. und. Memnon. — mennŏnia, ae, f.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 63. — Mĕnoeceus, ĕi o. ĕos, m.: Søn af d. thebanske K. Creon, opoffrede sig for sit Fædreneland; vid. Cic. Tusc. 1, 18, o. Stat. Theb. 10, 751 flgd.; — B) df. Mĕnoecēus, 3, sanguis, Stat. — Mĕnoetius, i, m.: Søn af Actor, og Fader til Patroclus, Hygin.; — B) df. patron. Mĕnoetĭădes, ae, m., *Μενοιτιάδης*, (af M.'s Slægt), den ovennævnte Patroclus; vid. Propert. 2, 1, 37. — mēnŏides, is, *μηνοειδής*, (i. e. lunae similis): Maanen i de første Dage efter Ny, Firm. Math. 4 praef.

mens, tis, f., [igiennem Stammen men- besl. m. memini, ogs. m. *μένος*, i. e. vis animi]; I) „egenl."; A) „alm.": Sielens Evne til at tænke el. dømme, Tænkekraften, Dømmekraften, Forstanden; hvf. ogs. mens, som Sielens ædleste Del, modsættes animus; vid. Cic. Tusc. 3, 5: mens, cui regnum totius animi a natura tributum est; cf. id. Fin. 5, 12; ligel. Liv. 37, 45: animos, qui nostrae mentis sunt, in omni fortuna eosdem gessimus, (vort Sindelag, der beroer paa vort frie Valg), etc.; - df. ogs. mens animi, Plaut., Lucr.; ogs. forbindes begge, Virg. Aen. 6, 11, o. Hor. Ep. 1, 14, 8; - df. bliver ogs. mens (ogs. ratio), som immateriel og evig, tillagt Guddommen, Cic. N. D. 1, 2: deorum mente atque ratione totum mundum administrari; - mente comprehendere el. complecti (begribe), Cic.; - suae mentis esse, (el. compotem esse): være ved sin Forstand, id.; hvorom ogs. in potestate mentis esse, id.; opp. mente captus, id., lapsus, Suet., ogs. mentis inops el. egens el. exsul, Ovid., (fra Forstanden, afsindig); men mens alienata, Liv., Caes., mota el. commota el. deminuta, Plin.: Afsindighed; ligel. mens mala, Tibull. 2, 5, 113; (derim. Ter. Andr. 1, 1, 137, mala mens, malus animus, (Dumhed og Slethed høre sammen); — B) „bes.": Tænkekraftens Virksomhed el. Anvendelse; df. navnl. Anskuelsesmaade el. Sindelav; ogs. Forsæt el. Beslutning; ogs. Besindelse el. Hukommelse, osv.; - hac eum tum mente fuisse ··· ut etc., Cic. d. Or. 1, 39; cf. id. Mil. 31, o. ibd. 33; men id. Fam. 12, 14: ea mente, ut etc., (i den Hensigt, at osv.); cf. Nep. Pelop. 1; - venit mihi in mentem, (det falder mig ind), c. nomin., el. c. gen., el. c. infin., ogs. m. de; - si quid in mentem venit, (falder dig ind), Cic.; cf. Liv. 8, 5; men solet mihi in mentem venire illius temporis, (jeg tænker ofte derpaa), Cic. Fam. 7, 3; venit mihi in mentem, subvereri etc., id.; astute venit (illi) in mentem de speculo, Plaut.; - huic solitam effluere mentem, (tabe sin sædvanlige Hukommelse), Cic. Brut. 61; — II) „overf." findes ogs. mens f. animus el. de forskiellige Sindsbevægelser, altf.: Sindet, Gemyttet, Stemningen; ogs. en Lidenskab; ogs. Modet; ogs. Tænkemaade; - mollis ··· ad calamitatem perferendam mens, Caes.; hominum erga se mentes etc., Suet. Calig. 60; mentem addere alicui, (sætte Mod i nogen), Hor.; cf. Liv. 6, 18; men mentes demittere, (lade Modet synke), Virg.; nocentes mutari in bonam mentem, (overføres til Retskaffenhed), Quintil. 12, 1, 42; (cf. ovenf. Ter. Andr. 1, 1, 137); men bonae mentis juvenes, (med god el. sund Dømmekraft), Quintil.; cf. id. 12, 11, 12; — not.: nomin. mentis, f. mens, Enn. ap. Priscian.; — III) Mens dyrkedes ogs. af Romerne, som en Guddom; vid. Liv. 22, 10, o. Ovid. Fast. 6, 241.

mensa, ae, f., [skal igiennem Stammen men- være besl. m. eminere, altf. oprdl. det Ophøiede; kunde ogs. sammenlignes m. metiri, mensus]; I) „egenl.": et Bord, (et Arbeidsbord, odl.); df. navnl.; A) Spisebordet; - ad mensam consistere, Cic. Tusc. 5, 21, (neml. for at opvarte); mensas dapibus onerare el. instruere, Virg.; cibum alicui ponere in mensam, Plaut., in mensa, Ovid.; mensam auferre el. tollere, Cic., removere, Virg.; men id. Aen. 7, 116: mensas consumimus, (Brødkage el. Fladbrød, hvorpaa Maden lagdes); super mensam, Curt., apud mensam, Plaut.: ved Bordet el. under Maaltidet; — 2) df. ogs. „overf."; a) Bord, Spisning, Maaltid; - adhibere aliquem mensae, Colum., ogs. communicare aliquem mensa sua, Plaut., (lade spise med sig); cf. Cic. Att. 5, 1, o. Tac. Ann. 13, 16; - ogs. Bevertningen el. Retterne; saal. Cic. Tusc. 5, 35: ∾ Syracusiae, (overdaadigt Taffel); — b) ∾ secunda: Efterbordet el. Deserten, (navnl. Frugter el. Confiturer), vid. Ovid. Met. 11, 92, o. Plin. 14, 3, ogs. Nep. Ages. 8; ligel. mensa altera, Hor. Od. 4, 5, 32; - men usædv. staaer mensa f. convivae el. Giesterne, poët. ap. Suet. Aug. 70; — B) fordi der til Pengenes Eftertælling og Udtælling ogs. hører et Bord, (vid. Hor. Sat. 2, 3, 148; cf. Cic. Pis. 36: mensis palam propositis etc.), saa heder mensa ogs. „overf.": Vexelcomptoir el. Bank el. Casse; hvf. Donat. ad Ter. Ad. 2, 4, 13: de mensae scriptura numerare, (udbetale deraf el. anvise derpaa; opp. ex arca domoque); cf. Cic. Flacc. 19: si etc., quaestor a mensa publica (numeravit: gav Anvisning paa Statskassen); — C) Offerbord el. Altar; vid. Fest. s. v. curiales p. 64 (Müll.); ligel. Virg. Aen. 2, 764: mensaeque deorum etc.; ligel. Jovis mensa, Plin. 25, 59; — D) ∾ lanionia: Huggeblok, Kiødblok; vid. Suet. Claud. 15; — II) „overf."; A) en aflang Flade paa det grove Skyts, navnl. paa Catapulten, Vitruv.

10, 16; — B) Forhøining, hvorpaa Slaver udstilles til Salg, Appul.

*mensālis, e: hørende til Bordet el. Taffelet; – ∾ argentum, (Bordsølv), Vopisc., vinum, (Bordvin), Auctor ap. Vopisc.; — mensārius, 3: hørende til et Bord; sædv. „overf."; A) mensarius, i, m., (sc. negotiator), Vexelerer el. Vexelmægler, vid. Fest. p. 124 (Müll.), o. Cass. Parmens. ap. Suet. Aug. 4; — B) triumviri mensarii, Liv. 23, 21, o. id. 26, 36: som ordnede det offentlige Pengevæsen; cf. id. 7, 21, ogs. Cic. Flacc. 19; o. — mensātim, adv.: bordvis el. fra Bord til Bord, Juvenc.; — [mensa].

mensio, onis, f., [metior]: Maalen el. Afmaalen; – naturalem quandam vocum omnium mensionem etc., vid. Cic. Orat. 53. — mensis, is, m., [efter Varr. af μήν, μήνη, i. e. mensis, luna; efter Cic. N. D. 2, 27, af metior, mensus]: Maaned; – om de romerske Maaneder, s. Liv. 1, 19; cf. Suet. Aug. 31, ogs. Ovid. Fast. 1, 27, oftere; – primis ··· a mensibus anni, Virg. Ge. 1, 64; men mense primo, id. Aen. 6, 453, i Maanedens Begyndelse; men id. Ge. 1, 335: coeli menses et sidera, skal efter Serv. coeli menses betegne: duodecim signa Zodiaci; — II) „overf."; menses (m. o. ud. mulierum: deres maanedlige Renselser), Plin. 21, 89, ogs. in sing., id. 17, 47; — b) ds. ogs. de dertil svarende (sædv. aarlige) Afsondringer hos Dyrene, Varr. R. R. 2, 7; — not.: mensum, f. mensium, Ovid. Met. 8, 500; cf. Cic. Phil. 12, 9, (Or.).

mensor, oris, m., [metior]: som maaler el. udmaaler; I) „alm."; ∾ maris et terrae, Hor. Od. 1, 28 in.; ∾ frumentarius, Dig.; — II) „bes."; A) en Landmaaler, Colum. 6, 1; cf. Ovid. Met. 1, 136: humum ··· signavit limite mensor; — B) en Bygmester el. Architect, Plin. Ep. 10, 28 o. 29; — C) i Feltsproget: som i Leiren afstikker Teltene, Veget., Cod. Theod.

*menstrŭa, orum, s. und. menstruus. — *menstrŭālis, e: maanedlig; ds. I) „alm.": som varer en Maaned; ∾ epulas adipiscier, Plaut. Capt. 3, 1, 22; — II) „bes.": som finder Sted hver Maaned; solum menstruale animal mulier, (har alene sine maanedlige Tider el. Renselser), Plin. 7, 13; ligel. ∾ mulier, id.; — menstruans, tis, mulier, (som har det Maanedlige), Pallad.; o. — menstruatus, 3: hørende til Qvindens Maanedlige, pannus, Vulgat.; — [menstruus]. — menstruum, i, n., s. und. sigd.

menstrŭus, 3, [mensis]: maanedlig; ds. I) „alm.": som finder Sted hver Maaned el. maanedligen; – ∾ ferias edicere, Varr.; ∾ usura, Cic. Att. 6, 1; ∾ tura, Tibull.; ∾ luna, Virg. Ge. 1, 353, (som hver Maaned vender tilbage); – men ∾ purgationes, ogs. subst. menstruum, Plin., pl. menstrua, Cels., (Fruentimmerets maanedlige Renselser); ds. menstrua femina, (som har saadanne), Plin.; – ligel. in neutr. absol.: ad menstrua solvenda, (det maanedlige Offer), Sall. frgm. ap. Non.; men Plin. Ep. 10, 24: menstruum meum: min maanedlige Tieneste; — II) „bes.": som varer en Maaned, vita, Cic., spatium, id.; men ∾ cibaria: den maanedlige Kost, id. Verr. 3, 30; – ogs. absol.: menstruum secum ferre, (sc. frumentum), Liv. 44, 2.

mensŭla, ae, f., demin. af mensa: lidet Bord, Plaut. Most. 1, 3, 150; ds. — mensŭlārius, i, m., ligesom mensarius: en Vexelerer, Dig.

mensūra, ae, f., [metior]; I) „alm.": Maalen el. at maale; – mensuram rei facere, Ovid., inire, Colum., agere, Plin. Ep.: at foretage en Opmaalning, at opmaale el. maale; — II) „bes."; A) „egenl.": det Maal, hvorved el. hvorefter noget maales, (som Skeppe, Alen, odl.); – majore mensura reddere etc., Cic. Off. 1, 15; qui modus mensurae etc., Nep. Att. 2; mensuras et pondera (Maal og Vægt) invenisse, vid. Plin. 7, 57; certis ex aqua mensuris, (ved Vanduhre), Caes. B. G. 5, 13; — b) et vist Maal, en Portion, en Del; – ∾ certa bibendi, vid. Ovid. A. A. 1, 589; ad unam mensuram (lactis) duas aquae (reddere), Plin.; nosse mensuras itinerum, Caes.; ∾ pedalis, Colum.; ∾ roboris, (Omfanget), Ovid.; ∾ census, (Formuens Størrelse), Juvenal.; sub mensuram aurium cadere, (ligesom at blive maalt af Øret, d. e. at have Fald el. Rhythmus), Cic. Orat. 20; — B) „overf.": Maal el. Grad el. Beskaffenhed; – ∾ legati consularis, (hans Værdighed), Tac. Hist. 1, 52; submittere se ad mensuram discentis, (nedlade sig til hans Fatteevne), Quintil.; cf. Tac. Ann. 14, 54, o. Ovid. Pont. 1, 2, in.; — b) i Maleriet: Delenes rigtige Holdning og Forhold, vid. Plin. 35, 36.

mensūrābilis, e, [mensuro]: som lader sig maale, spatium, Prudent. — mensūrālis, e, [mensura]; hørende el. tienlig til Maalning, linea, Sicul. Flacc.; — ds. adv. mensūrāliter: ved el. ifølge Opmaalning, Hygin. — mensūrātio, onis, f., [mensuro]: Opmaalning; de mensuratione jugeri, Auct. d. Limitib. ap. Goes. — mensūro, are, v. a., [mensura]: maaler el. opmaaler, fossam, Veget. — 1. mensus, 3, partic. af metior. — 2. mensus, us, m., [metior]: Maalen el. Maalning; men alene in abl. mensu, Appul.

menta, ae, f., s. und. mentha. — mentagra, ae, f., [mentum, ἄγρα; formet som podagra]; oprdl. Hagesygdom; ds. Udslæt paa Hagen el. i Ansigtet; vid. Plin. 26, 2. — mentastrum, i, n., [menta]: vild Mynte, Plin.; ogs. ∾ sylvestre, Colum. — mentha el. menta, ae, f., μίνθη: Mynte el. Krusemynte, Plin. 19, 47; cf. Ovid. Met. 10, 728; ∾ ructatrix, Martial.; ∾ serpens, Colum. poët. — mentīgo, inis, f., [mentum]: Udslæt el. Skab, navnl. hos Lammene, Colum. 7, 5.

mentio, ōnis, f., [memini]: Mindelse el. Mældelse el. Erindring el. Tale derom; sield. c. gen. subj.; vid. Liv. 4, 5: ante mentionem ullam plebis tribunorumve, (førend de bragte Sagen paa Bane); – oftere c. gen. obj., ogs. m. de, ogs. m. ut, ogs. m. inf., osv.; – mentionem rei alicujus facere, Cic., movere, Liv., ligel. de re aliqua, Cic., de aliquo homine, Nep.; cf. Liv. 1, 56; men mentio illata ··· ut liceret etc., id. 4, 1; faciunt mentionem, placere statui etc., Cic. Verr. 2, 39; ogs. m. flgd. quid, Liv. 39, 11; ogs. in pl., Liv. 3, 43: secessionis mentiones ··· ferentem etc.; – endel. comisk: facere mentionem cum aliquo, (tale med nogen), Plaut. Aul. 4, 7, 3.

mentior, itus sum, 4, v. dep. n. o. a., [rimel. besl. m. memini; vid. comminiscor, commentum]; I) neutr.: lyver; – ne joco quidem mentiri, Nep. Ep. 3; ∾ aperte, Cic., in re aliqua, (i en Sag), ogs. de re aliqua, id., ogs. apud aliquem, (for el. hos nogen), Plaut., ligel. adversus aliquem, id., ad aliquem, Gell.; – cadit in bonum virum mentiri? Cic. Off. 3, 28; – ogs. i Forsikkringer; mentior, nisi etc., Senec. Ep. 106 o. 118; si mentior etc., Ovid. Fast. 4, 227; – ogs. om Ting og Begreber: at skuffe el. vildlede; frons, oculi, vultus, saepe mentiuntur etc., Cic. Qu. Fr. 1, 1, 6; cf. id. N. D. 2, 5; – ogs. m. Lune: ikke at holde sit Ord, vid. Cic. Off. 3, 24; men quibus mentitur amica, Hor.; — II) act.; ∾ aliquid in aliquem, Prop. 2, 20, 3; ∾ noctem, ibd. 13, 57; nulli quicquam mentite! Hor. Sat. 2, 5, 5; ogs. m. acc. c. inf., Liv. 35, 5; – ogs. at foregive el. opdigte; – ∾ dolores capitis, Ovid., tantam rem, Sall. Catil. 49, auspicium, Liv. 10, 40; – „poet." ogs. om Begreber; vid. Martial. 5, 40: Mentitur tua quod subinde tussis, (at du neml. skal døe); – ogs. at give sig Udseende deraf, at forestille el. efterligne; – ∾ juvenem unctis capillis, Martial. 3, 43; color, qui chrysocollam men-

titur, Plin.; cf. Virg. Ecl. 4, 42; ligel. mentiri motum etc., Colum., (f. imitari); – ogf. at skuffe el. svige; spem mentita seges, Hor. Ep. 1, 7, 87; — III) hertil er endnu at mærke; A) partic. mentiens, tis, som subst.: falsk Slutning, (neml. som Oversættelse af ψευδόμενος), Cic. Div. 2, 4; — B) partic. mentitus, 3, m. passiv Bem.: løiet el. forstilt; – mentitaque tela, Virg. Aen. 2, 422; cf. Ovid. Met. 5, 326, o. Plin. Ep. 6, 20; — not. a: sjld. ogs. in verb. fin. m. passiv Bem.; si a debitore obligatio mentiatur, (fragaaes), Dig.; — not. b: archaistisk er mentibitur, (f. mentietur), Plaut. Mil. gl. 2, 2, 101.

mentitio, onis, f., [mentior]: Løgn, Skuffelse, Auct. ad Her. 3, 2. — mentitus, 3, partic. af mentior. — mento, ōnis, m., [mentum]: som har en lang Hage, Arnob. — Mentonŏmon, i, n.: Navnet paa en germanisk Kyststrækning imod Nordsøen; vid. Plin. 37, 2. — Mentor, ŏris, m.: berømt Kunstner i ophøiet Metalarbeide; vid. Plin. 33, 53, o. Cic. Verr. 4, 18; — II) „poet. overf.": et med stor Kunst forfærdiget Bæger el. Bordkar: – rarae sine Mentore mensae, Juvenal. 8, 104; cf. Martial. 11, 11, (hvor acc. Mentora); df. — Mentŏrēus, 3: ved el. af en Mentors Kunst; – Lesbia Mentoreo vina bibas opere! Propert. 1, 14, 2; cf. Martial. 9, 60: Pocula Mentorea nobilitata manu. — mentŭla, ae, f.: det mandlige Lem, Catull., Martial.; df. — mentŭlātus, 3; in compar., Auct. Priap. 37.

mentum, i, n.: Hagen, malae inferioris media et infima pars, Cels.; – in supplicando mentum attingere, Plin.; cf. Cic. Verr. 4, 43; men Virg. Aen. 6, 809: nosco crines incanaque menta Regis Romani; men Plin. 8, 76: dependet caprarum mento villus; — II) „overf." i Bygningskunsten: ∾ coronae: den fremragende Del af Kransen el. af Hovedgesimset, hvoraf Vandet løber ned, Vitruv. 4, 3. — menui: indisk Navn paa en Ædelsten, som Grækerne kalde xanthos, Plin. 37, 63.

mĕo, avi, atum, 1, v. n.: gaaer el. drager afsted; – in occidentem atque orientem meavisse etc., Tac. Ann. 3, 34; cf. Hor. Od. 1, 4, 17; ∾ equo, Ovid.; — II) „overf.": om Gjenstande, som sættes i Bevægelse, som Vogne og Skibe, Plin., Tac. Ann. 4, 5, el. som bevæges ved en Naturkraft, som Varmen, Lucr. 2, 150; qua sidera lege mearent, Ovid. Met. 15, 71. — meopte (i. e. meo el. meo ipsius) ingenio, Plaut. Most. 1, 2, 77; f. ogs. und. meus.

mĕphitĭcus, 3: pestagtig el. usund, odor, Sidon.; af — mĕphītis, is, f.: pestagtig el. usund Uddunstning af Jorden, Virg. Aen. 7, 84, o. Pers. 3, 99; — II) Mephitis, is, f.: Gudinde, der afvender skadelige Uddunstninger; vid. Tac. Hist. 3, 34, o. Plin. 2, 95. — mepte, (f. me el. me ipsum), Plaut. Men. 5, 8, 10.

*mĕrăce, adv.: ublandet, rent; – compar., ∾ rubere, Solin.; navnl. ogs. om Vin: meracius mixti cyathi, (med mindre Vand), Scribon.; o. — mĕrăcŭlus, (meraclus), 3, demin.: lidet blandet, næsten ublandet; – ∾ vinum, Plin.; meraclo flore Libyco, (i. e. vino meraculo), Plaut. Cas. 3, 5, 15; af — mĕrăcus, 3, [Biform af merus]: ublandet, ren; navnl. ∾ vinum, (uden Tilsætning af Vand), Cels.; ligel. ∾ uva, (f. ∾ vinum), Prop.; – compar., meracius (sc. vinum) bibere, Cic., (opp. dilutius vinum, Cels.); — b) sjeld. om andre Gjenstande; – meracum helleborum, (ublandet Nyserod), Hor. Ep. 2, 2, 137; — II) „fig." o. „alleg."; non modice temperatam meracam libertatem sitiens (populus), Cic. d. Rep. 1, 43; – superl., ∾ fons scientiae, Sidon. — mĕrālis, e, [merus], calix, (med ublandet Vin), Marc. Emp.

mercābĭlis, e, [mercor]: tilkiøbs el. tilfals, aere, Ovid. Am. 1, 10, 21. — mercālis, e, (merx): = frgd., Cod. Just. — *mercātio, onis, f.: Varehandel; in mercationibus pecuniam perdere, Gell. 3, 3; o. — mercātor, oris, m.: Handelsmand, Kiøbmand, navnl. som handler i det Store, (opp. caupo); vid. Cic. Off. 2, 42, o. id. Or. 70; ogs. reisende Kiøbmand, Caes. B. G. 4, 3; — II) „overf.": en Kiøber; – non consules, sed mercatores provinciarum, Pseud. Cic. in Senat. 4; df. — mercātōrius, 3, navis: Handelsskib el. Koffardiskib, Plaut. Bacch. 2, 3, 2; — [mercor].

mercātūra, ae, f., [mercor]: Kiøbmandskab, Handel; – mercatura si tenuis est, (naar den drives i det Smaa; opp. magna et copiosa), Cic. Off. 1, 42; – ogs. in pl.: mercaturas facere, id. Verr. 5, 28; cf. Caes. B. G. 6, 17; — B) „fig." o. „alleg.": tamquam ad mercaturam bonarum artium etc., Cic. Off. 3, 2; cf. id. N. D. 1, 44; — II) „overf.": Handelsvare; – mercaturamne, an venales habuit, Plaut. Trin. 2, 2, 51.

mercātus, us, m., [mercor]; I) „egenl."; A) „alm.", ligesom frgd.: Kiøbmandshandel, osv.; vid. Cic. Phil. 2, 3, o. 3, 12, (hvor dog Talen er om en forbrydersk Handel med Statens Eiendom; — B) „bes."; 1) Sted el. Samlingssted til Kiøb og Salg; df. Torv el. Marked; – ∾ frequens, Liv. 1, 30; — 2) Handel med Markedsvarer, Markedsforretninger; – mercatum habere, (holde Torv el. Marked), Cic. Tusc. 5, 3; – men „alleg.": tanto mercatu indicto, id. Verr. 2, 53; — II) „overf.": offenlig og talrig Sammenkomst el. Forsamling; – ∾ Olympicus, Justin. 13, 5; cf. Cic. d. Rep. 2, 14.

1. mercēdōnius, 3, [merces, do], dies: Lønningsdag el. Betalingsdag, Fest. p. 124 (Müll.); — II) subst. mercedonius, i, m.: som betaler Arbeidet, Isid. — 2. mercēdōnius, μερκεδόνιος, mensis: en Skudmaaned af 22 til 23 Dage i den af K. Numa ordnede Calender; betegnes Merk. in Vet. Cal. ap. Grut.

mercēdŭla, ae, f., dem.: liden el. ringe Løn; – infimi homines mercedula inducti etc., Cic. d. Or. 1, 45; — II) liden Afgift el. Indtægt; mercedulas praediorum constituere, id. Att. 13, 11; o. — mercēnārius, 3: som giør noget for Løn el. Betaling; betalt, besoldet, leiet; ogs. for hvilken der gives Løn el. Betaling; – ∾ miles (collect.): Leietropper, Liv. 24, 49; ∾ praetor, (i. e. Verres), Cic.; ∾ vincla, (hans betalte Tieneste som Udraaber), Hor. Ep. 1, 7, 67; ∾ liberalitas, (opp. gratuita), Cic.; — II) subst. mercenarius, i, m.: Daglønner, Arbeidsmand, Cic. Off. 1, 13 o. 42; ogs. ∾ alicujus, id. Cluent. 59; cf. Plaut. Poen. 2, 55.

1. merces, ēdis, f., [mereo]; I) „egenl."; A) „alm.": Løn el. Betaling for et Arbeide; – mercede manuum inopiam tolerare, Sall.; – ad mercedem et quaestum (abduci artem), Cic. Div. 1, 41; – dog ogs. Lærerens Honorar, Cic. Acad. 2, 30, o. id. Phil. 2, 4; – mercedes scenicorum, (deres Løn), Suet. Tib. 34; – men pretio et mercede etc., id. Verr. 5, 20, (ved at lade sig bestikke); cf. Cic. Pis. 13: lingua mercede astricta; — B) „bes.": Betaling el. Leie el. Afgift deraf; ogs. Forpagtningsafgift; – merces praediorum el. insularum, Cic.; ligel. mercedes annuas habitationum etc., (den aarlige Leie deraf), Caes. B. C. 3, 21; cf. Suet. Caes. 20; ogs. Renterne af en Capital, Hor. Sat. 1, 2, 14; cf. ibd. 1, 3, 88; — II) „fig." o. „ment.": Løn el. Giengield; df. A) Belønning el. Pris; – Ipsa quidem virtus sibimet pulcherrima merces, Sil.; cf. Hor. Od. 2, 4, 25; men mercedem regni etc., Liv. 2, 41, (i. e. legem agrariam); non alia mercede etc., Hor. Od. 1, 27, 13; — B) den forskyldte Løn el. Straf; – ∾ gravem temeritatis etc., Liv. 39, 55; ∾ spreti numinis, id. 2, 36; – ogs. Bryderi el. Ubehagelighed (og ligesom Lærepenge); – non ita magna mercede, Cic. Fam. 1, 9; cf. id. Tusc. 3, 6; men Virg. Aen. 7, 317: hac mercede

··· suorum, (i. e. pernicie). — 2. merces, f. merx, f. und. dette Ord.

mercimōnium, i, n., [merx]: Vare el. Handelsvare; – mercimonia emere, vendere, vid. Plaut. Amph. prol., in.; id mercimonium ··· quo flamma alitur, Tac. Ann. 15, 38; cf. Plaut. Most. 3, 3, in.: quid tibi visum est hoc mercimonium, (hvad synes dig om denne Handel)?

mercor, atus sum, 1, v. dep. a., [merx]: tilhandler mig, kiøber; – ∾ fundum de pupillo, Cic. Flacc. 20; ogf. ∾ ab aliquo, id. Off. 1, 42; – ogf. m. Værdiens abl. el. gen.; ∾ aliquid pretio, Liv.; quanti mercatura (mullum) luxuria? Plin. 9, 31; – men absol.: ire mercatum, (til Marked), Plaut. Merc. prol. 82; — II) „overf." o. „alleg."; haec officia mercanda vita puto, Cic. Att. 9, 4; ∾ amorem muneribus, Propert. 2, 16, 15; — not. a: partic. mercatus, 3, ogf. pass.; – Naturae decus mercato perdere cultu, Prop. 1, 2, 5; cf. Plin. 37, 10; — not. b: mercarier, inf. f. mercari, Hor. Sat. 2, 3, 24.

Mercŭriālis, e: hørende til el. benævnt efter Guden Mercurius; – ∾ cognomen, Hor. Sat. 2, 3, 25, (i. e. cognomen Mercurii); — B) „bef." hede ∾ viri, ogf. absol. Mercuriales; 1) Lærde og Digtere, navnl. Lyrikerne; vid. Hor. Od. 2, 17, 29; (ligesom Mercurius, ibd. 1, 10, 6, heder Lyrae parens, i. e. Lyrae inventor); — 2) Kiøbmænd el. Handelsmænd, (hvis Patron Mercurius er); vid. Plaut. Amph. prol. init.; – Mercuriales hede ogf. Medlemmerne af det a. u. c. 259 oprettede collegium mercatorum; vid. Liv. 2, 27; cf. Ovid. Fast. 5, 671, o. Cic. Qu. Fr. 2, 5; — b) hertil kan mærkes; ∾ saliva, Pers. 5, 112, (naar Munden løber i Vand af Higen efter Fordel); — II) „overf."; A) ∾ cursus, (i. e. cursus stellae Mercurii), Macrob. Somn. Scip. 2, 4; — B) ∾ herba, Cato, ogf. absol., mercurialis, (sc. herba), Plin. 35, 18, germ. Bingelkraut; o. — Mercŭriŏlus, i, m., demin.: lidet Mercursbillede, Appul.; — [af flgd.].

Mercŭrius, i, m., [a mercibus dictus, Fest.]: Søn af Juppiter ved Maja, er bef. at mærke; A) som Veltalenhedens og Sprogets Gud, ogf. som Opfinder af Lyren og af Palæstra (el. Gymnastiken); – vid. Hor. Od. 1, 10, in., o. Ovid. Fast. 5, 663 flgd.; – som Gudeherold tillægges ham: petasus (Vingehat), og talaria (Vingeskoe), ogf. virga el. caduceus el. Stav, hvormed han fører de Afdødes Siele ned til Underverdenen, ogf. undertiden tilbage derfra; – vid. Virg. Aen. 4, 239 flgd., Ovid. l. c., o. id. Met. 1, 671 flgd.; f. ogf. Argiphontes; — B) som Gud for kloge og sindrige Indfald el. Anslag, for List og Rænker, ogf. for Handel og Kiøbmandskab; vid. Ovid. Fast. 5, 671 flgd.; — II) ogf. kan mærkes; A) aedes Mercurii; vid. Liv. 2, 21 o. 27, o. aqua Mercurii; vid. Ovid. Fast. 5, 673 flgd.; — B) Mercurius, f. Gudens Billedstøtte; vid. Nep. Alcib. 3, o. hermae; — C) Mercurius, som Planet; vid. Cic. N. D. 2, 20; — not.: om de forskiellige Guder af dette Navn vid. Cic. N. D. 3, 22.

merda, ae, f.: de dyriske Excrementer; – ∾ bubula, Veget., corvorum, Hor. Sat. 1, 8, 37; df. — merdācĕus, 3: besudlet med Excrementer, Anthol. Lat. — mĕre, adv., [af merus]: ublandet, uden Tilsætning; – Si semel amoris poculum accepit mere, Plaut. Truc. 1, 1, 22; ∾ ferreum id erat, etc., Plin. 33, 4. — mĕrenda, ae, f., [mereo]: Midaftensmad el. Mellemmad, (for: o. efterel. Ord); vid. Fest. p. 123, o. Plaut. Most. 4, 2, 50; – „overf." ogf. som Qvægfoden, Enn. ap. Fest. p. 59 (Müll.); df. — mĕrendārius, i, m.: som erholder Midaftensmad, Senec. Contr. 5, 33. — mĕrens, tis, partic. o. adj., f. und. flgd.

mĕrĕo, ui, itum, 2, v. a. (o. n.), ogf. ofte som depon.: mereor, meritus sum, mereri; [efter Voss. af μέρος, i. e. pars, hvf. μείρομαι, i. e. consequor, faaer min Del]; I) „egenl."; A) „alm.": fortiener, giør mig værdig dertil; ogf. forskylder, paadrager mig; – non minorem laudem exercitus, quam imperator, meritus videbatur, Caes. B. G. 1, 40; mereri favorem aut odium, Quintil., poenam, Liv., supplicium, Ovid.; cf. Liv. 8, 7; – ogf. ud. acc.; si mereor, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 17; quin morere, ut merita es, Virg. Aen. 4, 547; – ogf. m. flgd. ut el. ne, el. c. inf., el. m. cur, osv.; – sese meruisse, ut etc., Cic. d. Or. 1, 54; Quae merui vitio perdere cuncta meo, Ovid. Tr. 5, 11, 16; nec meruerant, cur diriperentur, Liv. 31, 45; — B) „bef.": fortiener, erhverver, vinder; – merere ··· duodecim aeris, (som Dagløn), Cic. R. Com. 10; cf. Suet. Calig. 40: quantum quisque uno die mereret; f. ogf. id. Ner. 20; men Hor. A. P. 345: Hic meret aera liber Sociis, (indbringer dem Penge); si etc., Nardo vina merebere, (kan du tilbytte dig den derfor), id. Od. 4, 12, 16; df. ogf. at tilkiøbe sig, viros dote, Plaut.; ogf. alm. at erhverve, gloriam, Plin. Ep. 1, 8; men absol., ad merendum coactus puer, Gell., (f. und. meritorius); — bb) hertil mærkes endnu; a) quid mereas, ut etc.? ogf. quid merearis, ut etc.? (hvad skulde man give dig, for at du osv.)? Cic.; cf. id. Phil. 1, 14, ogf. id. Verr. 4, 60; ligel. Plaut. Men. 1, 3, 34: Neque hodie, ut te perdam, meream deum divitias mihi, (ikke for nogen Pris); — b) merere o. mereri stipendia, ogf. absol. merere, (sc. stipendia), at tiene for Sold; df. fædv.: at giøre Krigstieneste, at være Soldat; – vid. Cic. Mur. 5, ogf. Caes. B. G. 7, 17, ogf. Liv. 21, 4, o. 22, 2; – merere pedibus, (ved Fodfolket), equo, (i Rytteriet), Cic., Liv.; – merere aere publico, ogf. mereri aes militare, Varr. ap. Non.; tribunus militum meruit etc., Suet. Vesp. 2; — II) „overf."; A) „alm.": giøre mig fortient deraf, (bene el. male, til det Bedre el. Værre), fædv. m. de, ogf. absol.; – de re publica bene mereri, Cic., meruisse optime, id.; cf. id. Leg. 1, 3, o. ibd. 3, 14; – nam meritus de me est (sc. ita) ··· illi ut commodem, Ter. Hec. 5, 1, 34; cf. Caes. B. G. 1, 11; men Ter. Heaut. 1, 1, 31: quid de te tantum (mali) meruisti? – Quique sui memores alios fecere merendo, (som ved Fortienester have foreviget deres Navn), Virg. Aen. 6, 664; — B) „bef."; a) handler saa el. saa; – saepe, quod vellem, meritam scio, (at hun har føiet sig efter mig), Ter. Hec. 3, 5, 37; — b) oftere: at begaae (en Daarlighed); – vid. Virg. Aen. 7, 307; men esse hac in re culpam meritum, Ter. Phorm. 5, 8, 25; men Plaut. Trin. in., in pass.: ob meritam noxiam; f. ogf. nedenf.; — III) om Participierne mærkes; A) partic. merens, tis, ogf. som adj.: fortient el. værdig dertil; – laudare, increpare merentes, Sall. Jug. 105; cf. Virg. Aen. 2, 229 o. 585; ligel. cives odere merentem, Ovid.; men ita de re publica merentem etc., Cic. ap. Non., (saa velfortient deraf); ogf. bene merenti tribuit, Auct. B. Afr.; men bene merentem tibi, (f. de te), Plaut. Men. 4, 3, 19; — B) partic. mĕrĭtus, 3, ogf. som adject.: som har giort sig fortient, fortient el. værdig; oftest m. bene el. optime; – vid. Caes. B. G. 1, 11, id. B. C. 3, 99; ligel. milites mirifice de re publica meriti, Cic. Fam. 12, 12; — 2) oftere pass.: fortient el. forskyldt, billig el. grundet; – illam iracundiam meritam ac debitam fuisse, Cic. d. Or. 2, 50; cf. Virg. Aen. 5, 696, ogf. Plaut. Trin. ab in.; men superl., fama optima et meritissima frui, Plin. Ep. 5, 15; — C) df. 1) subst. mĕrĭtum, i, n.; aa) „alm.": Forskyldelse, den forskyldte Løn el. Straf, (men alene for: o. efterel.); – nihil suave meritum est, Ter. Phorm. 2, 1, 75; men quale meritum reportaverit, Appul.; ∾ delicti, Tertull.; — bb) „bef." ogf.; a) Tieneste, Velgierning; – pro singulari eorum merito, Cic. Catil. 3, 6; cf. id. Phil. 3, 6; magna ejus sunt in me, non

dico officia, sed merita, id. Fam. 11, 17; cf. id. Lael. 8, o. Liv. 39, 28; – ogſ. omvendt: Skyld, Forſeelſe; leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est, Ovid. Her. 5, 7; cf. Cic. Sest. 17: a me nullo meo merito alienus; men nullo meo in se merito, Liv. 40, 15; — b) Værd, Vigtighed, Betydning; – Et quo sit merito quaeque notata dies, Ovid. Fast. 1, 8; cf. Martial. 8, 65; men secundi meriti thymbra, Pallad. 1, 37; — 2) adv. merito: efter Fortieneſte, billigen, med Rette; – merito iratus alicui, Cic. Verr. 3, 68; ∾ ac jure laudantur, id. Catil. 3, 6; ligel. recte ac merito commoveri, id. Verr. 5, 67; – men in superl., meritissimo, id. d. Or. 1, 55; – men Plaut. Asin. 3, 3, 147, c. gen.: meritissimo ejus. — mereor, ſ. und. mereo.

mĕrĕtrīcĭē, adv.: ſom en Skjøge; – quam digne ornata … haud meretricie, Plaut. Mil. gl. 3, 2, 58; af — mĕrĕtrīcĭus, 3: hørende til en meretrix, domus, Ter., quaestus, Cic., amores, id.; — II) in neutr. ogſ. ſom subst.; quae meretricium fecissent, Suet. Calig. 40; o. — mĕrĕtrīcŭla, ae, f., demin., ligeſom meretrix: en Skjøge, Cic. N. D. 1, 33, Hor., Quintil.; af — mĕrĕtrix, īcis, f., [mereo], (ſom fortiener Penge med Kroppen); – ∾ mulier, Ter.; oftere absol. meretrix: Skjøge, offenligt Fruentimmer; vid. Cic. Coel. 20, o. Ovid. Am. 1, 10, 21, ogſ. Hor. Ep. 1, 18, 3; — not.: f. gen. meretricum, Ovid., findes ogſ. meretricium, Plaut. Cas. 3, 3, 22.

mergae, arum, f., [mergo]: togrenet Gaffel, hvormed det afmeiede Korn opſamles; (quod messores eas in fruges demergunt, Fest.); vid. Colum. 2, 21, o. Plaut. Poen. 5, 2, 28; men ∾ pugneae, comiſk f. pugni (el. Næverne), id. Rud. 3, 4, 58; df. — merges, itis, f.: Neg el. Kornneg; – exuberet annus … cerealis mergite culmi, Virg. Ge. 2, 517. — mergito, are, v. a., intens. af flgd.: at dukke ned, Tertull., (al. mersito), inc.

mergo, mersi, mersum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": nedſænker el. neddukker deri; – mergi in aquam (pullos), Cic. N. D. 2, 3; quae se in mari mergunt (aves), id.; cf. Ovid. Fast. 4, 48; ogſ. ∾ sub aequoribus, Tibull.; nec me deus aequore mersit, Virg. Aen. 6, 348; cf. Liv. 1, 4: mergi aqua, (at drukne deri); – ogſ. absol., ut … mergeretur, (for at blive druknet), ibd. 51; – partem classis mersit, (borede i Sænk), Vell. 2, 42; men mersa rate, (efter at hans Baad var ſunken), Juvenal.; – „poet." ogſ. te mersuras … aquas, Ovid. Ib. 343; men fluctu terram mergente, (om en Overſvømmelſe), Lucan.; cf. Ovid. Met. 13, 878: sub aequore mergor, (dukker mig deri); — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": ligeſom nedſænker, indføier el. indbringer og fordyber deri; – palmitem per jugum mergi, (blive trukken derigiennem), Plin.; ∾ manum in ora ursae, Martial.; men ∾ rostra in corpore, (om Hundene), Ovid. Met. 3, 249; ∾ ferrum visceribus, (giennembore dermed), Claudian.; ∾ caput in terram effossam, Liv. 22, 61; – endel. heder mergi om Himmellegemerne: at gaae ned, Ovid. Fast. 3, 406; cf. Catull. 66, 68; — B) „bef.": nedſænker el. ſkiuler el. giør uſynlig deri; – ∾ vultus in cortice, Ovid., ora humo, Stat.; ∾ diem el. lucem, (om den nedgaaende Sol), Senec. Thyest.; coelum sidera mergens, (Veſten), Lucan. 4, 54; men ∾ montes el. terram, (om de Søfarende: at faae af Syne), Val. Fl.; – rebus mersis in ventrem, (om en Ødeland), Juvenal.; — b) ogſ. tilſætter, forbruger, ruinerer; – mersus foro, (falleret), Plaut.; ut mergantur pupilli, (blive forarmede), Dig.; qui peritissime mergit domini censum (cocus), Plin.; mergentibus sortem usuris, (da Renterne opſlugte el. medtoge Capitalen), Liv. 6, 14; – quae mergit (potatio: beruſende), Senec. Ep. 12; — B) „ment.": nedſænker el. indhyller deri, nedbøier derunder; – sed me fata mea … His mersere malis, (have ſtyrtet mig deri), Virg. Aen. 6, 511; cf. ibd. 11, 28; – ∾ se in voluptates, (ſtyrte ſig deri), Liv. 23, 18; men pass.; mersus rebus secundis, (overvældet deraf), id. 9, 18; vino somnoque mersi jacent, id. 41, 3; men vita libidine mersa, Sil.

mergŭlus, i, m.: etſlags Vandfugl, Vulgat.; af — mergus, i, m., [mergo]; I) Dukkeren, etſlags Vandfugl, rimel. Maagen el. Strandmaagen; – vid. Plin. 18, 87, ogſ. Ovid. Met. 8, 625, o. Hor. Epod. 10, 22; – men „alleg.": ∾ agrarius: ſom higer efter Landeiendomme, Lucil. ap. Capitolin.; — II) Aflægger el. Sænker af Vinſtokken; vid. Colum. 4, 15, o. Pallad.

mĕrĭbĭbŭlus, 3, [merum]: ſom drikker ublandet Viin, en Dranker, Augustin. — mĕrīdĭālis, e: ſydlig, ventus, Gell. 2, 22; o. — mĕrīdĭānus, 3: hørende til Middagen; ∾ tempus, Cic., o. ∾ hora, Martial.: Middagen; ∾ sol, Liv., somnus, Plin. Ep.; – meridiani, (sc. gladiatores), Suet. Claud. 34, (ſom fægtede i Middagsſtunden); – meridiano, (sc. tempore), i Middagsſtunden, Plin.; — II) „overf.": hørende til Middagstiden; ſydlig, imod Syden el. Sønden; – ∾ plaga, orbis, id., vallis, Liv.; ∾ circulus, (Middagslinien el. Æqvator), Senec.; – ogſ. absol., sub meridiano, (under Linien), Flor.; meridiana, (sc. loca), Plin.; — [meridies]. — mĕrīdĭātĭo, onis, f., [meridio]: Middagshvile, Cic. Div. 2, 68.

mĕrīdĭes, ēi, m., [f. medius dies; vid. Cic. Orat. 47]: Middagen el. Middagstiden; – ante … post meridiem, (om Formiddagen, om Eftermiddagen), Cic.; meridie ipso, (i ſelve Middagsſtunden), Ter.; inclinare meridiem, (at det er over Middag), Hor. Od. 3, 28, 5; — II) „overf."; A) Middelpunktet i et Tidsrum, (men alene forel.); – noctis circiter meridiem, Varr. ap. Non.; — B) Sydſiden, d. e. Syden el. Sønden; – inflectens sol cursum, tum ad septentriones, tum ad meridiem, Cic. N. D. 2, 19; cf. Tac. Hist. 5, 6, o. id. Agr. 10.

*mĕrīdĭo, are, v. n., Suet. Calig. 38, ogſ. meridior, ari, v. dep., Cels.: at holde Middagshvile; — mĕrīdĭōnālis, e: ſydlig, imod Sønden, plaga, Lactant.; o. — mĕrīdĭōnārĭus, 3: = meridianus, Titin. ap. Appul.; — [meridies]. — Mērĭŏnes, ae, m., Μηριόνης: en af Heroerne for Troja, Staldbroder af Idomeneus, hvis Vogn han ſtyrede, og hvis Skib han førte; vid. Ovid. Met. 13, 359, ogſ. Hor. Od. 1, 6, 15, o. ibd. 1, 15, 26.

meritissimo, ſ. und. mereo. — 1. mĕrĭto, adv., ſ. und. mereo. — 2. mĕrĭto, avi, atum, 1, v. a., intens. af mereo; I) „alm.": fortiener el. erhverver, har ſom Indtægt; – HS. D. annua meritasse, Plin. 7, 40; — II) „bef.": tiener for Sold, giør Krigstieneſte; vid. Cato ap. Fest. p. 152 (Müll.); men Siculas … meritare per oras, Sil. 10, 656.

mĕrĭtōrĭus, 3, [mereo]: hvorved man fortiener Penge, hvorfor man lader ſig betale; ∾ artificia, Senec., vehicula, Suet., balinea, Plin. Ep.; — B) ogſ. subst., meritoria, (sc. cubicula el. loca): Leieboliger, Juvenal., Dig.; — II) „bef."; ∾ pueri, Cic., o. ∾ scorta, Suet., (ſom udleies til Utugt); — B) df. subst. meritorium, i, n., (Kippe for ſlig Handel), Firmic. — mĕrĭtum, i, n., ſ. und. mereo. — mĕrĭtus, 3: partic. o. adj. af mereo.

merkedonius, mensis, ſ. und. 2. mercedonius. — Mermessus, i, f.: By paa Idabierget, Lactant.; — B) df. Mermessia, ae, f., (i. e. Sibylla Hellespontiaca), Tibull. 2, 5, 67.

Mĕro, onis, m., comiſk Forvexling m. Nero, (m. Henſpillen paa merum), vid. Suet. Tib. 42. — mĕrŏbĭbus, 3, [merum, bibo]: ſom drikker ublandet Viin; df. „overf.": fordrukken, anus, Plaut. Curc. 1, 1, 77. — †Mĕrŏē, es, f.: æthiopiſk Ø el. Halvø i Nilen, (hod. Atbar); vid. Mela 1, 9, Plin. 2, 75, o. Ovid. Fast. 4, 570, ogſ. Lucan. 10, 303; df. — Mĕrŏētĭcus, 3:

meroetisk, ebenus, Lucan. 10, 117; o. — Meroïs, idis, f., *Μεροΐς*: meroisk, herba, Plin. 24, 162.

Mĕrŏpe, es, f., *Μερόπη*: Datter af Atlas og Plejone, er en af Plejaderne; – hvorfor hun skinner mattere, end hendes Søstre, s. Ovid. Fast. 4, 173; s. ogs. und. Sisyphus; — not.: s. ogs. Hygin. Fab. 152 o. 185. — 1. Mĕrops, ŏpis, m., *Μέροψ*: K. i Æthiopien, Gemal af Clymene, ogs. den formodede Fader til hendes Søn Phaethon; – vid. Ovid. Met. 1, 763, o. ibd. 2, 184. — 2. Mĕrops, ŏpis, m.: Konge paa Øen Cos, som ogs. efter ham heder Mĕrŏpe o. Mĕrŏpis, Plin. 5, 36, ligesom dens Indvaanere efter ham hede: Mĕrŏpes, Quintil. 8, 6, 71. — 3. mĕrops, ŏpis, m.: Bislugeren, en Fugl, som æder Bier, (merops apiaster L.), Virg. Ge. 4, 13, o. Plin. 10, 51. — mĕrōsus, 3, [merum]: ren, ublandet; ∾ vinum, Agroet. d. Orthogr.

mersito, are, v. a., intens. af flgd., Solin.; s. ogs. und. mergito. — merso, avi, atum, 1, v. a. intens. af mergo: sænker el. dukker ned deri; – ∾ gregem fluvio, (bade den deri), Virg. Ge. 1, 272; men calida aqua mersatur (ille, neml. for at druknes), Tac. Ann. 15, 69; — II) „fig.“: overvælder; hunc rerum copia mersat, Lucr. 5, 1005; cf. Hor. Ep. 1, 1, 16, o. Catull. 68, 13. — mersus, 3, partic. af mergo. — merthryx, ÿgis, f., *μερϑρύξ*: en Benævnelse paa Planten geranion, Plin. 26, 68. — merto, are, Biform af merso, Attius ap. Non.

1. mĕrŭla, ae, f.; 1) Drosselen, etslags liden Fugl, Plin. 10, 42, Cic.; merulis intentus ··· auceps, Hor. A. P. 458; — B) etslags Fisk, Sødrosselen, Plin. 32, 53; merulaeque virentes, Ovid. Hal. 114; — II) „overf.“: etslags hydraulisk Maskine; vid. Vitruv. 10, 12. — 2. Merula, ae, m.: romersk Tilnavn, Liv. — mĕrŭlentus, 3, [merum]: drukken, Fulgent. — mĕrŭlus, i, m., Biform af merula: Drosselen, Auct. Carm. d. Phil. 13.

mĕrum, i, n., s. und. flgd. — mĕrus, 3; I) „egenl.“: uden Tilsætning, ublandet, ren, skær; – gustus uvarum non mixtus, sed merus, Colum.; ∾ lacte uti, Varr.; ∾ undae: det klare Vand, (uden Tilsætning af Vin), Ovid. Met. 15, 324; men ibd. 13, 331: si mera vina bibisset; — B) df. subst. mĕrum, i, n., (sc. vinum): ublandet Vin, (som ikke ordenl. blev drukket af ædruelige Personer); vid. Hor. Ep. 1, 19, 12, o. id. Od. 1, 36, 13; – df. ogs. f. stærk Drik, Drikfældighed; ad merum pronior, Plin.; mero victus, (beruset), Senec.; — II) „fig.“; A) „overf.“; 1) blot, nøgen; – ∾ pede etc., Juvenal. 6, 158; — 2) blot, d. e. intet andet end, ipsum; – habere meram tunicam, Varr. ap. Non.; nihil nisi spem meram, Ter. Phorm. 1, 2, 95; mera monstra nunciare, Cic. Att. 4, 7; ∾ scelera loqui, id.; — B) „ment.“: ren, ublandet; – nimis avide libertatem meram haurire, vid. Liv. 39, 26, (hvor Udtrykket er „alleg.“ med Hensyn paa Nydelsen af stærk Drik); – derim. ∾ libertas, Hor. Ep. 1, 18, 8, (ren, ægte); ligel. in illam veram et meram Graeciam etc., Plin. Ep. 8, 24.

merx, cis, f., [besl. m. mercor]; I) „egenl.“: Vare, Kramvare; – ∾ invendibilis, Plaut. Poen. 1, 2, 128, opp. proba, ibd.; ∾ esculenta, Spisevare, Colum.; sarmenta quoque in merce sunt, (ere en Handelsartikel), Plin.; merces fallaces et fucosae etc., Cic. Rab. Post. 14; ∾ femineae, (for Fruentimre), Ovid. Met. 13, 165; — II) „overf.“; mala merx: hvad der er ondt og fordærveligt i sit Slags; – ut aetas mala merx est tergo! Plaut. Men. 5, 2, 6; – comisk ogs. om Personer; merx tu mala es, (mauvais sujet), id. Pers. 2, 2, 56; — not.: s. nomin. merx findes ogs. merces, (ligesom plebes f. plebs), Sall. frgm. ap. Charis.

mĕsa, ae, f., *μέση*, (i. e. media): Mellemsorten af Hamp el. cannabis, vid. Plin. 19, 56. — mĕsanŭlon, i, n., *μεσάγκυλον*; (Kastespyd, ved hvis Midte en Rem er befæstet), Gell. 10, 25. — Mesap-, s. und. Messap-. — mĕsaulae, arum, f., *τὰ μέσαυλα*, ligesom andrones: smalle Gang imellem Værelserne og Væggen, Vitruv. 6, 10. — mĕse, es, f., *μέση*, media: den mellemste Tone, Tonen a, Vitruv. 5, 4. — Mĕsembria, ae, f.: By i Thracien, ved det sorte Hav, Mela 2, 2, Plin. 4, 18; — B) df. Mĕsembriăcus, 3, portus, Ovid. Trist. 1, 10, 37. — mĕses, ae, m., *μέσης*: Nordnordostvinden, (imellem boreas o. caecias), Plin. 2, 46.

mĕsobrăchys, (sc. pes), *μεσόβραχυς*: Versfod af fem Stavelser, hvoraf alene den mellemste er kort; (saal. pulcherrimarum), Diomed. — mĕsŏchŏrus, i, m., *μεσόχορος*: som indtager Midten af de Dansendes og Syngendes Chor, d. e. Chorets Anfører, Sidon. — mĕsŏīdes, is, f., *μεσοειδής*: en vis musicalsk Modulation, Capella. — mĕsŏlăbĭum, i, n., *μεσολάβιον*: Instrument, hvorved Mellemproportionallinierne udfindes, Vitruv. 9, 3. — mĕsŏleucos, i, m., *μεσόλευκος*, (hvid i Midten): etslags sort Ædelsten med hvid Stribe, Plin. 37, 63; — II) en Benævnelse paa Planten leuce, id. 27, 73.

mĕsŏmacros, i, m., *μεσόμακρος*, sc. pes: Versfod af fem Stavelser, hvoraf alene den mellemste er lang; (saal. ăvĭdissĭmus), Diomed. — mĕsŏmĕlas, ănos, *μεσόμελας*: hvid Ædelsten med sort Stribe, Plin. 37, 63. — mĕsŏnauta, ae, m., *μεσοναύτης*: etslags Baadsmand, (der neml. staaer imellem Styrmanden og Rorsfolket), Dig.

Mĕsŏpŏtămĭa, ae, f., *Μεσοποταμία*: Landet imellem Floderne Euphrat og Tigris, Cic. N. D. 2, 52, Mela 1, 11, o. Plin. 5, 13; — df. Mĕsŏpŏtămĭus, 3: mesopotamisk, milites, Valerian. ap. Vopisc. — mĕsosphaerum, i, n., *μεσόσφαιρον*: en Nardusart, vid. Plin. 12, 26. — mespĭlum, i, n., *μέσπιλον*: Mispel el. Frugten af Mispeltræet, Plin. 15, 22; – ogs. Mispeltræet selv, Pallad. — mespĭlus, i, f., *μεσπίλη*: Mispeltræet, Plin. 7, 37; – ogs. Mispeltræets Frugt, Pallad.

Messăla, el. Messalla, ae, m.: romersk Tilnavn in gente Valeria; – her nævnes Taleren M. Valerius Messala Corvinus, samtidig m. Cicero o. Augustus; vid. Cic. Att. 15, 17, o. ibd. 16, 16, A, ogs. Hor. A. P. 317, o. Tibull. 4, 1; – men in pl., vid. Ovid. Pont. 4, 16, 43. — Messălīnus, el. Messallinus, i, m.: ligel. romersk Tilnavn, Tac. Ann. 2, 32, o. id. Agric. 45; — df. fem. Messalina, el. Messallina, ae; – om K. Claudius's Gemalinde af dette Navn, vid. Suet. Claud. 26, o. Tac. Ann. 11, 15, oftere.

Messăna, ae, f., *Μεσσήνη*: By paa Sicilien, ved Strædet imellem Italien og Sicilien, (hod. Messina, ford. Zancle), Coloni fra Messene paa Peloponnesus; vid. Plin. 3, 14; s. ogs. Cic. Verr. 5, 30, o. Caes. B. C. 2, 3; — not.: „poet.“ findes ogs. Messana f. Messene paa Peloponnesus, Stat. Achill. 1, 422. — Messanius, 3, s. und. Messenius.

Messăpĭa, (Mesap-), ae, f.: ældre Navn paa en Del af Nederitalien (el. paa Appulien og Calabrien); vid. Fest. p. 125 (Müll.), o. Plin. 3, 16; — B) df. Messapius, (Mesap.), 3: hørende til Messapien, messapisk, ogs. appulisk el. calabrisk; – ∾ arva, Ovid. Met. 14, 513; – in pl. Messapii, (Mesap-), orum: Messapierne, Liv. 8, 24. — Messapus, (Mesap-), i, m.: mythisk Fyrste i Messapien, Virg. Aen. 7, 691; cf. Festus s. v. Messapia p. 125 (Müll.)

Messēïs, ĭdis, f., *Μεσσηΐς*: Kilde i Thessalien, Plin. 4, 15; ogs. adject.; flerunt Messeides undae, Val. Fl. — Messēne, es, ogs. Messena, (Messana), ae, f., *Μεσσήνη*: By paa Peloponnesus, i Landskabet Messenien, Mela 2, 3, Plin. 4, 7, o. Ovid. Met. 6, 417; — B) df. Messēnius, (Messanius), 3: messenisk, arva, Ovid. Met. 2, 679; — 2) df. subst.; a) Messēnia, ae, f.: Messenien, el. Egnen om Byen

Messene, Plin. 4, 7; — b) Messenii, orum, m.: Messenierne, Liv. 36, 31. — Messia, ae, f., [messis]: Høstens Gudinde, Tertull. — Messias, ae, m., (hebraisk Ord): den Salvede, Christus, Vulg. — messio, onis, f., [1.meto]: Kornets Afmeining, Varr. R. R. 1, 50.

messis, is, f., [1.meto]: Værternes Indhøstning, navnl. Kornets Afmeining og Indsamling; - quid sit sementis, quid sit messis, etc., Cic. d. Or. 1, 88; messem facere, Plin. 18, 72; cf. Varr. R. R. 1, 50; - „poet." ogs. om anden Indsamling af Aarets Frembringelser; duo tempora messis, Virg. Ge. 4, 231, (til Honningens Udtagelse); — II) „fig."; A) „overf."; 1) concret; a) det indhøstede Korn; vid. Virg. Ge. 1, 49; videre messim (f. messem) in granario, Varr.; - ogs. om andre Værter; saal. messis Cilicum et Arabum, (deres Saffran og Røgelse), Stat.; — b) Korn el. Afgrøde til Indhøstning, Ovid. Met. 8, 293 o. 781; Et magnas messes terra benigna daret, Tibull. 3,3,6; - men som Ordsprog: adhuc tua messis in herba est, (du er endnu langt fra Maalet), Ovid. Her. 17, 263; ligel. urere suas messes, (skade sig selv el. sine Clienter), Tibull. 1, 5, 56; — 2) Høsten el. Høstens Tid; si messis, in umbra, Virg. Ecl. 5, 70; per messes, Plin.; circa messem, Colum.; — b) df. atter „poet. overf." om Aaret; sexagesima messis, Martial. 4, 79; cf. id. 1, 102; — B) „ment.": en Høst, d. e. Følge el. Virkning; - pro benefactis mali messem metere, Plaut. Epid. 5, 2, 53; Sullani temporis messem recordari, Cic. Parad. 6, 2; — not. a: acc. messim, f. messem, f. ovenf.; — not. b: messis, som masc.; non magno messe, Lucil. ap. Non.

messor, oris, m., [meto]: som meier Sæden, en Meier, durus, Ovid.; messores imitari, (gebærde sig som raae Mennesker), Cic. d. Or. 3, 12; ∾ feniseca, (som slaaer Hø), Colum.; — II) „fig."; Sator scelerum et messor maxume, Plaut. Capt. 3, 5, 3; df. — messōrius, 3: hørende til Kornets Afmeining, corbis, Cic., falx, Pallad.; messoria una opera: en Meiers Dagværk, Colum. — messūra, ae, f., [1. meto]: = messis, Diomed. — messus, 3: particip. af 1.meto.

met, enclitisk Endestavelse, som tilføies visse Pronomer; saal. egomet, Ter., memet, Cic., tutemet, Lucr., nosmet, Plaut., illummet, Cic.; - udtrykker nærmest en Adskillelse og Modsætning, omtr. vort selv; dog tilføies ogs. ipse med Eftertryk; - de memet ipso etc., Cic. d. Or. 3, 20; cf. id. N. D. 3, 18, o. Virg. Aen. 5, 650.

mēta, ae, f.; I) „egenl."; A) „alm.": enhver kegleformet Gestalt, en Kegle; - in metas exstrui (fenum), Colum.; collis in modum metae etc., vid. Liv. 37, 27; figura umbrae (terrae) similis metae aut turbini inverso, Plin. 2, 7; cf. Cic. Div. 2, 6; metas imitata cupressus, Ovid.; meta lactis, (pyramideformet Ost), ogs. lactentes metae, (f. lactis metae), Martial.; - meta heder ogs. ifølge Gestaltens Lighed: den øvre Møllesten el. Løberen, (opp. catillus el. Liggeren), Dig.; men Senec. Ep. 56, er meta sudans: en spids Steen, hvoraf Vandet springer ud; — B) „bes." heder meta: den Spidsføile paa Cirkus, om hvilken Kapkiørerne maatte dreie syvgange, og det saa nær muligt; - An prius infecto deposcit praemia cursu, Septima quam metam triverit ante rota, Prop. 1, 19, 65; cf. Ovid. Trist. 4, 8, 35, bes. Virg. Aen. 5, 159 flgd., o. Hor. Od. 1, 1, 5; Interior curru meta terenda meo est, (bør holde mig til Digtningens Gienstand), Ovid. A. A. 2, 426; cf. id. Am. 3, 2, 69: metam spatioso circuit orbe, (kommer for langt derfra); - ligel. „alleg.", haerere ad metas: støde an, blive ulykkelig, vid. Cic. Coel. 31; — II) „overf."; ifølge etslags Lighed med Spidsføilen paa Cirkus heder meta ogs.; A) det Sted, hvorfra man vender om el. tilbage, alts. ligesom Vendepunktet; - metas lustrare Pachyni, (at omseile det), Virg. Aen. 3, 429; cf. Liv. 1, 19: ad metam eandem solis, etc., (i. e. initium anni solaris, etc.); — B) Maalet; metamque tenebant, Virg. Aen. 5, 159; cf. Hor. A.P. 412; men ∾ mortis el. aevi, Virg., Livets Maal el. Grændse; saal. ogs. alm.: Maal el. Ende el. Grændse, viarum, id.; cf. id. Aen. 1, 278; properare ad metam, Ovid.; ∾ ultima, id.; — b) df. ogs. ethvert fast Punkt (med Hensyn paa en Bevægelse); - Et sol ex aequo meta distabat utraque, Ovid. Met. 3, 144.

Mĕtăbus, i, m.: Konge over Volskerne, Fader til Heltinden Camilla, Virg. Aen. 11, 540. — mĕtăcismus, i, m., μεταχισμός: hyppig og anstødelig Brug af Bogstavet „m", Capella; ogs. Brugen af „m" i Ordets Ende foran en Vocal, Diomed. — mĕtălepsis, is, f., μετάληψις, som Talefigur: Forverling af d. frgd. m. d. flgd.; - saal. aristae, f. messis el. f. annus, (Virg. Ecl. 1, 70); vid. Quintil. 6, 3, 52, o. id. 8, 6, 38. — mētālis, e, [meta]: kegleformet; ∾ forma: Kegleformen, Festus s. v. tutulus, p. 355; — df. adv. mētālĭter: kegleformet, Capella.

*mĕtallārius, i, m., o. metallaria, ae, f.: som arbeider i Biergværkerne, Cod. Just.; o. — mĕtallĭcus, 3: hørende til Metallerne, metallisk; - ∾ natura aloës, Plin. 27, 5; - ogs. hørende til Biergværkerne, canon, Afgift deraf, Cod. Theod.; — II) subst. metallicus, i, m.; A) Biergmand, Arbeider i et Biergværk, Plin. 34, 47; — B) som er dømt til Biergværkerne, Dig.; — [metallum] — mĕtallĭfer, a, um, [metallum, fero]: som frembringer Metaller, rig paa Metaller; - ∾ terrae, Sil. 15, 500, Stat.

mĕtallum, i, n., μέταλλον: Metal; - ∾ aeris, auri, Virg.; ogs. absol.: fecunda metalli (Amathus), Ovid. Met. 10, 220; potior metallis libertas, (i. e. potior argento et auro), Hor. Ep. 1, 10, 39; — not.: om den græske Benævnelse, ifølge den sædv. Forbindelse el. indbyrdes Nærhed af flere Metalaarer, vid. Plin. 33, 31; — II) „fig."; A) „alm.": et Fossile el. hvad der udgraves af Jorden; saal. Marmor, Stat., Svovel, Appul., Suet., Prudent., Kride, Plin.; — b) sild. ogs. „alleg." f. Sagens indre Natur el. naturlige Beskaffenhed; - saal. metallo meliore saecula, mores, Claudian.; — B) „bes.": Sted hvor Metaller el. Fossilier udgraves, et Biergværk; - ∾ aurarium et argentarium, Plin., miniarium, ogs. cretae, id.; metalla ferri, Jernbiergværker, id.; metalla silicum, (Steenbrud), Lucan., sandarachae, Vitruv.; cf. Liv. 45, 29; - ogs. absol. metallum, oftere metalla: Biergværker, Nep. Cim. 1, o. id. Them. 2; ligel. ∾ vetera intermissa recoluit etc., Liv. 39, 24; men damnare in metallum, Plin. Ep., ogs. dare aliquem in metallum, ligesom condemnare ad metalla, Suet.: dømme til Arbeide i Biergværkerne el. i Steenbrudene; hvf. pass.: metallo plecti el. puniri, Dig.; - jus metallorum, (Ret til at anlægge Biergværker paa nogens Grund), Suet. Tib. 49.

mĕtămĕlos, i, m., μετάμελος: Anger, Forbrydelse, (est) inconstantiae filius, Varr. — mĕtămorphōsis, is, f., μεταμόρφωσις: Forvandling; df. pl. Metamorphoses, (Forvandlingerne): bekiendt Digt af Ovidius; opus ··· quod ··· nec poterit ··· edax abolere vetustas, Ovid. Met. 15, 871; cf. Quintil. 4, 1, 77, (hvor den græske Dativform metamorphosesi); — not.: Metamorphoses heder ogs. en Fortælling af Appulejus. — mĕtănoea, ae, f., μετάνοια: Anger, Ruelse, Auson. Epigr. 12.

mĕtăphŏra, ae, f., μεταφορά: Metaphoren, d. e. Udtrykkets Overførelse til en uegenlig Betydning, d. latinske translatio; vid. Quintil. 8, 6, 4, oftere, o. Cic. d. Or. 3, 38. — mĕtaplasmus, i, m., μεταπλασμός: Forandring af Ordets Form, navnl. ved

Syncope el. Aphæresis, osv., Quintil. 1, 8, 14. — Mētăpontum, i, n.: By i Lucanien, Plin. 3, 15; ogs. berømt af Pythagoras's Ophold der, Cic. Fin. 5, 12, Liv. 1, 18; — B) ds. Metapontinus, 3, ager, Liv.; - Metapontini, orum: Indvaanerne deraf, id.

mētārius, 3, [meta, Grændse]: begrændsende, circumscriptio, Arnob. — mĕtăthĕsis, is, f., μετάθεσις: Bogstavomsætning, transpositio, Gramm. — mētātĭo, onis, f.: Afmaalning el. Afstikning, vinearum, Colum. 7, 15; o. — mētātor, oris, m.: som afmaaler el. afstikker; ∾ castrorum, urbis, vid. Cic. Phil. 11, 5; ∾ oliveti, Plin.; — ds. mētātōrius, 3: hørende til et Steds Afstikning el. Udmaalning; - ds. „overf."; ∾ pagina: etslags Qvarterbillet, Sidon.; o. — mētātūra, ae, f.: = metatio, Lactant.; — [1.meto].

Mĕtaurus, i, m.; I) Flod i Umbrien, hvorved Hasdrubal blev slagen; vid. Liv. 27, 43 flgd.; — B) ds. 1) Mĕtaurus, 3: metaurisk, flumen, Hor. Od. 4, 4, 38, (dog kan Metaurum her være appositum); — 2) Metaurenses, ium, m.: de derom boende Folk, Plin. 3, 19; — II) Flod i d. Bruttiske, hvorved ogs. en By Metaurum, Plin. 5, 10. — mĕtaxa, (mataxa), ae, f., μέταξα: den raa Silke, Silkeormens Spind, Dig.; —II) „overf.": en Line, Vitruv. 7, 3; - linique metaxam, Lucil. ap. Fest.; ds. — mĕtaxărius, i, m., (sc. negotiator: en Silkehandler), Cod. Just.

mĕtella, ae, f.: etslags Faschine, vid. Veget. Mil. 4, 6, inc. — Mĕtellus, i, m.: Tilnavn in gente Caecilia; - fem. Metella; - hertil høre iblandt flere; 1) Qu. Metellus Macedonicus, (der forvandlede Macedonien til romersk Provinds); ogs. dennes Søn Qu. Met. Balearicus; — 2) Qu. Caecil. Metellus Numidicus, (vid. Sall. Jug.), og dennes Søn Qu. Met. Pius, vid. Vell. 2, 15; — 3) Qu. Metellus Nepos, der som Consul befordrede Ciceros Tilbagekaldelse fra Landflygtighed, efter før, navnl. som Almuetribun, at have været hans Modstander; — b) ds. Metellinus, 3, oratio (Ciceronis), imod den sidstnævnte Metellus, Cic. Att. 1, 13; — not.: s. ogs. Fest. p. 146 flgd. (Müll.)

mĕtensōmătōsis, is, f., μετενσωμάτωσις: det ene Legemes Forvandling i el. til det andet, Tertull. — mĕtĕōria, ae, f., μετεωρία: Glemsomhed, M. Aur. ap. Front. — Mĕtĕrĕus, 3, hvf. Ovid. Trist. 2, 191: Meterea turba, om et Folk ved Donauen og det sorte Hav.

mĕthŏdĭce, es, f., μεθοδική, sc. pars grammatices, Quintil. 1, 9, in.: Methodiken el. den methodiske Del af Grammatiken, (neml. de ratione loquendi; opp. historice, i. e. enarratio auctorum). — mĕthŏdĭcus, 3, μεθοδικός: methodisk; - ∾ medici, vid. Cels. praef. — mĕthŏdĭum, i, n., μεθόδιον: lystigt el. listigt Indfald, Petron. Sat. 36. — mĕthŏdus, (-os), i, f., μέθοδος: Methode, d. e. Vis el. Maade, hvorpaa noget foretages el. behandles, navnl. af Lægerne, Auson.; s. ogs. methodicus s. 1.

Mēthymna, ae, f., Μήθυμνα: By paa Øen Lesbos, berømt af Omegnens Vin, ogs. som Arions Fødeby, Mela 2, 7, o. Liv. 45, 31; cf. Ovid. A. A. 1, 57: quot habet Methymna racemos; — B) ds. 1) Mēthymnaeus, 3: methymnæisk, Arion, (s. ovens.), Cic. Tusc. 2, 27; - ogs. m. palmes, Virg., uva, Hor., Lesbos, Ovid. Met. 11, 55; — b) ds. Methymnaei, orum, m.: Indvaanerne af Byen M., Curt. 4, 5; — 2) Mēthymnĭas, ădis, fem. adj.: = frgd.; Methymniadesque puellae, Ovid. Her. 15, 15.

Metia Porta, i Rom, imellem P. Esquilina o. P. Querquetulana, Plaut. Casin. 2, 62. — mĕtĭcŭlōsus, 3, [metus]: fuld af Frygt; ds. I) bange, frygtsom, feig; - nullus aeque meticulosus, Plaut. Amph. 1, 1, 137; ∾ lepus, Appul.; — II) til at frygte for, farlig; - quam meticulosa res sit, ire ⋯ ad judicem, id. Most. 5, 1, 51. — Metilius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, Liv. 5, 11; — ds. adj. Metilia lex, Plin. 36, 57.

mētĭor, mensus sum, 4, v. dep. a.; I) „egenl."; A) „alm.": maaler el. udmaaler el. opmaaler (for at finde en Størrelse); - ∾ agrum, Cic., frumentum, id.; men ∾ numos, Hor. Sat. 1, 1, 96, (ifølge deres Mængde); ∾ pedes syllabis, (derefter), Cic. Orat. 57; - qui metior annum, Ovid. Met. 4, 226, (som maaler Aaret og inddeler det i 12 Maaneder); — not.: partic.; mensus, 3, ogs. m. passiv Bem.: mensa spatia conficere, Cic. N. D. 2, 27; — B) „bes.": tilmaaler, tildeler efter Maal; - ∾ frumentum militibus, Caes. B. G. 1. 16; men Hor. Epod. 9, 34: metire nobis Caecubum, (skenk i for os): — not.: ogs. pass.: stipendium mensum est (militibus), Curt. 5, 1; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": maaler med Skridt el. gaaende, d. e. giennemvandrer, tilbagelægger; men Hor. Epod. 4, 7: sacram metiente te viam etc., (med Hensyn paa den Overmodiges afmaalte Skridt); - metiens iter annuum (luna), Catull. 34, 17; carina metiri aquas, (giennemseile), Ovid. Met. 9, 447; men Jamque duas partes lucis (i. e. coeli) Hyperione (i. e. sole) menso, (da den havde tilbagelagt to Trediedele af Himmelbanen), ibd. 8, 564; men comisk: metiri (sc. viam) f. ire, Plaut. Pseud. 4, 4, 11; — 2) „bes.": maaler dermed el. derefter; - ∾ sonantia omnia ⋯ auribus, Cic. Orat. 62; ∾ latus alicujus oculis, Hor. Sat. 1, 2, 103; ∾ aequora prospectu, (skue ud derover), Ovid.; ogs. metiri ad aliquid, (derefter), s. nedens.; — B) „ment.": maaler el. afmaaler derefter, d. e. bedømmer el. bestemmer derefter: - ∾ magnos homines virtute, non fortuna, Nep. Eum. 1; cf. id. Att. 14, ogs. Cic. Leg. 1, 14, o. Liv. 3, 54, o. Sall. Catil. 32; - ogs. hører hertil Hor. Ep. 1, 7, 198: Metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est; men Juvenal. 6, 357: se metiri ad illum modum; men ∾ aliquid ex sua conscientia, Cic. Fam. 10, 4; - men absol.: Qui sua metitur pondera, ferre potest, Martial. 12, 99; ligel. ∾ vires suas, Quintil; men ∾ aliquid animo, (overlægge i sit Indre), Ovid.; — not.: mētītus, 3, sild. Biform af mensus, 3, Dig.; - mensus, 3, m. passiv Bem., s. ovens.

Metiosedum, i, n.: By i Gall. Belg., (hod. Meudon), Caes. B. G. 7, 61. — mētītor, oris, m., [metior]: eftercl. Biform af mensor, Frontin. — metitus, 3, s. und. metior, not. — Mĕtĭus, i, m.: italiensk Mandsnavn; - saal. Metius Fuffetius, Liv. 1, 12 flgd.

1. mēto, (avi), atum, 1, v. a.: Biform af metor: afmaaler, afstikker, loca, vid. Virg. Cul. 72; - ds. pass. metor, etc.; vid. Senec. Thyest. 462; ligel. castris eo loco metatis, Hirt. B. G. 8, 15.

2. mĕto, messui, messum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.: meier; afmeier, høster; - quum est matura seges, metendum, Varr.; metendi genera complura, Colum.; ogs. om Vinhøsten; postremus metito, Virg. Ge. 2, 410; - ogs. mærkes Ordsprogene: ut sementem feceris, ita metes, Cic. d. Or. 2, 65; ligel. tibi aras ⋯ tibi eidem metes, Plaut.; men sibi quisque ruri metit, (tænker først paa sig selv), id.; cf. id. Epid. 2, 2, 80; — II) act.; A) „egenl.": meier, afmeier, høster; afskærer, afplukker; - ∾ farra, Ovid., pabula falce, id.; ∾ arva, Prop.; Falcibus et messae ad lunam ⋯ herbae, Virg. Aen. 4, 513; - ∾ videmiam, Plin.; metimus tua munera, Iacche! Colum. 10, 426; uva metitur, (afplukkes), Plin.; ∾ tus, (indsamle), id.; - „poet." ogs. om Bierne; ∾ flores, Virg. Ge. 4, 54; — B) „overf."; 1) „alm.": at afskære el. afrive el. afsondre derfra; - virgā lilia summa metit, (hugger dem af dermed), Ovid. Fast. 2, 706; ∾ barbam forfice, Martial.; men ud. abl., ∾ barbam, Juvenal., capillos, Martial.; men ∾ rosam pollice, (afplukke den), id; men Ovid. Am. 3, 10, 40: farra metebat aper, (afaad Sæden); — 2) „bes." o. „poet."; a) at afmeie el. nedhugge el. nedsable; vid. Virg. Aen. 10, 513, o. Hor. Od. 4, 14, 31; - ogs. om Døden: metit Orcus Grandia cum parvis, id. Ep. 2, 2, 178; — b) men om

et Steds Indvaanere: metere locum, f. incolere, Sil. 8, 566; — not.: perf. messui, Cato ap. Priscian.

mētŏche, es, f., μετοχή, i. e. participium, Auson. Epigr. 6. — metodium, i, n., f. und. methodium. — mĕtoecus, i, m., μέτοικος: ny Indvaaner uden Borgerret, (det lat. inquilinus el. incola), Eumen. Paneg.

Mĕton, (Meto), ōnis, m.: berømt Astronom af Athenen, Avien. Progn. 48; — not.: om en langsom Betaler af dette Navn heder det, Cic. Att. 12, 3, med Lune: quando iste Metonis annus veniet? — mĕtōnўmia, ae, f., μετωνυμία: Figur, hvorved Navne forvexles med Navne, alts. Navnforvexling, (denominatio); saal. Bacchus, f. vinum; vid. Fest. p. 153, (Müll.); hos Quintil. alene paa Græsk.

mĕtŏpa, ae, f., μετόπη, i Bygningskunsten: Rummet imellem tvende Fordybninger, (inter denticulos ac triglyphos), Vitruv. 4, 2. — mĕtōpĭon, (ium), i, n., μετώπιον; I) den taareformede Gummi af et africansk Træ, sædv. gummi ammoniacum, Plin. 12, 49; — II) etslags Olie af bittre Mandler, Mandelolie, id. 15, 7; — III) en med Galban blandet Salve, id. 13, 2. — mĕtōposcŏpus, i, m., μετωποσκόπος, ligesom Pandeskuer, d. e. som af Panden stiller et Menneskes Nativitet, Suet. Tit. 2. — mĕtops, ŏpis, f.: Biform af metopion, Solin. 20.

mētor, atus sum, 1, v. dep. a., [meta]; I) „alm.": maaler, afmaaler, udmaaler, coelum, Ovid., Indiam, Plin.; men Gell. 1, 1: stadium Hercules pedibus suis metatus est, etc.; — b) „poet." ogs.: ∾ agros, Sil. 6, 58: at giennemvandre el. giennemdrage dem; cf. Senec. Hippol. 505; — II) „bes.": afstikker, begrændser; (Alexandriam) metatus est Dinochares architectus, (inddelte el. afstak dens Grund), Plin. 5, 11; men Liv. 1, 10: quas modo (regiones) animo metatus sum; - bes. ofte metari castra, (afstikke Leirpladsen; df. at slaae Leir), Sall., Tac., o. A.; ogs. ∾ frontem castrorum, Liv. 44, 36; - men pass.: castra metata etc., f. und. meto; — b) ogs. findes ∾ tabernacula ciliciis, (at opreise el. opslaae Telte deraf), Plin. 6, 32.

mĕtrēta, ae, f., μετρητής: græsk Maal for flydende Sager, der holder 10 congios; df. ogs. Fad el. Tønde, som holder dette; (ogs. et større Maal); - picis liquidae metretam adde in labrum etc., Colum. 12, 22; ∾ olivariae, id.; men ∾ Hispanae, Martial. 5, 16, (Tønder el. Fade med Varer fra Spanien); ∾ trecentas tollere, (om et Skib: at lade 300 Tønder), Plaut. Merc. prol.

— mĕtrĭcus, 3, μετρικός; I) „alm.": hørende til Afmaalning el. til et vist Maal; ∾ leges, (om Pulsaarens regelmæssige Slag), Plin. 11, 88; — II) „bes.": hørende til Metriken, metrisk; - ∾ pedes, Quintil. 9, 4, 52; — B) ogs. subst., metricus, sc. scriptor: som skriver om Versets Afmaalning og Bygning, Gell. 18, 15.

mētrŏcōmia, ae, f., μητροκωμία: Moderlandsby, d. e. Landsby, hvorfra andre Landsbyer ere blevne bebyggede, Cod. Theod. o. Cod. Just. — 1. mētrŏpŏlis, is, f., μητρόπολις: ligesom Moderstad el. Moderby, hvorfra neml. andre Byer ere blevne bebyggede; df. sædv. Hovedstaden i en Provinds, Cod. Theod., o. Cod. Just.; — B) df. 1) mētrŏpŏlīta, ae, m., μητροπολίτης: Metropolit, Biskop i en Hovedstad, Venant.; — 2) mētrŏpŏlītānus, 3: hørende til Hovedstaden; ∾ nomen, Cod. Just. — 2. Mētrŏpŏlis, is, f.: Navnet paa flere Byer; deriblandt paa en By i Thessalien, Caes. B. C. 3, 80, Liv. 32, 13; — B) df. Metropolitae, arum, m., Caes. l. c., 81: Indvaanerne deraf; — not.: ogs. ere Metropolitae, Plin. 5, 29: Indvaanerne af en By Metropolis i Storphrygien; hvortil ogs. hører Campus Metropolitanus, id. 38, 15.

mĕtrum, i, n., μέτρον: et Maal, navnl. Stavelsemaalet, Versets Afmaalning efter dets Stavelser og Fødder, lat. dimensio; vid. Quintil. 9, 4, 45 flgd.; metri necessitas, id.; metro servire, id.; metri causa, id.; compositos metro Tibulli ··· libellos, (i. e. carmine elegiaco), Martial. 4, 6; - men metris Virgilii, (i Hexametrer), Colum. 3, 10, inc. — metuens, tis, partic. o. adj. af metuo. — mētŭla, ae, f., demin. af meta: liden Spidsføile, Plin. Ep. 5, 6.

mĕtŭo, ŭi, (ūtum), 3, v. n. o. a., [metus]; I) neutr.: frygter, er i Frygt, (neml. ifølge Forestillingen om en truende Fare; derim. timere: at være ræd el. bange, neml. ifølge Følelsen af en indjaget Skræk; vid. Doederl.); - forbindes navnl. a) m. de; neque tam de vita sua, quam de me metuit, Cic. Att. 10, 4, (frygter derfor); — b) m. ab; metuens ab Hannibale, (for ham), Liv. 23, 36; — c) c. dat. el. m. pro, (derfor); metuens pueris, Plaut. Amph. 5, 1, 60; cf. Virg. Ge. 1. 186; ligel. pro quo metuunt, Petron. Sat. 123; — II) act.; A) „alm.": frygter derfor, befrygter; a) c. acc.; - ∾ aliquem, (opp. vereri), Cic. d. Senect. 11; hvf. pass.: malunt se metui, quam diligi, Nep. Dion. 9; res metuendae, Cic.; men alene Lucr. 5, 1139, in particip.: ante metutum, (i. e. quod ante metuerant); ∾ insidias ab aliquo, Cic.; cf. id. R. Am. 3; ogs. ∾ periculum ex aliquo, (f. ab aliquo), Sall. Catil. 55; ogs. ∾ aliquid alicui, (paa nogens Vegne), vid. Liv. 1, 9; — b) c. inf.; Nil metuunt jurare, nihil promittere parcunt, Catull. 64, 146; cf. Liv. 32, 31; men metuentes reddere soldum, (i. e. nolentes: slette Betalere), Hor. Sat. 2, 5, 65; - men m. relativ Objectsætning: venter med Frygt, er i ængstelig Uvished derom; - metuo, quid agam, (veed ikke, hvad jeg skal giøre), Ter.; cf. id. Heaut. 3, 3, 8; - men Plaut. Truc. 4, 3, 35: jam metuo, patres quot fuerint, (det gad jeg vide); - ogs. kan hidføres: non metuo, quin etc., (jeg tvivler ikke derom, at jo osv.), Plaut. Amph. 4, 1, 54; — c) m. Objectspartiklerne: ne, (at, at muligen), o. ut el. ne non, (at ikke); - meque, metuo, ne otio ··· privarim, Cic. Fam. 4, 4; cf. Ter. Eun. 3, 1, 59; - ne non sat esses leno, (at du kun altfor meget var det), id metuebat miser, Plaut. Pers. 4, 6, 4; cf. id. Curc. 4, 1, 3; — B) „bes." ogs.; 1) ligesom cavere: vogte sig derfor, søge at undgaae, nocentem corporibus Austrum, Hor. Od. 2, 14, 15; men c. inf., ibd. 3, 11, 10: metuitque tangi, (taaler ikke at berøres); — 2) om Ting og om Begreber; quae res quotidie videntur, minus metuunt furem, Varr.; Culpari metuit Fides, (viser sig udadlelig), Hor. Od. 4, 5, 20; cf. ibd. 2, 2, 7: penna metuente solvi, (paa uopløselig Vinge); — III) particip. metuens, tis, ogs. som adject.: frygtende el. bekymret derfor; c. gen., el. absol.; - Contentus parvo, metuensque futuri, Hor. Sat. 2, 2, 110; cf. Juvenal. 7, 210; - compar., quo non metuentius ullum Numinis ingenium, vid. Ovid. Fast. 6, 259; metuentior in posterum, Tac. Ann. 13, 25; — not. a: metutum, af d. forældr. partic. metutus, f. ovenf.; — not. b: metuiri, f. metutum iri, Dig.

mĕtus, us, m.; I) „egenl.": Frygt, Bekymring, Ængstelse; - est enim metus futurae aegritudinis sollicita exspectatio, Cic. Tusc. 5, 18; cf. ibd. 4, 30; men metum duplicem intelligi volo, quem facimus, et quem patimur, Quintil. 6, 2, 21; df. esse in metu: at frygte, Cic., Ter.; men Cic. Att. 3, 9: mihi unum de malis in metu est, (volder mig Frygt); cf. ibd. 14, 21: aliquid in metu ponere, (at frygte derfor); ligel. metum habere, (være bange), Coel. ap. Cic. 8, 10; men Ovid. Her. 16, 342: vanos res habet ista metus, (er ikke at frygte for); - metum concipere, id., capere, Liv., (blive bange); opp. metum ponere, Ovid., deponere, Hirt.; ogs. metus solvere, Virg.;

metum excutere, Ovid., dejicere el. pellere, Cic., (lade Frygten fare, ophøre at frygte); metum alicui injicere, Caes., (indjage Frygt), inferre, Liv., objicere, Cic.; opp. metum alicui adimere, Ter., metu aliquem liberare, Cic., exonerare, Liv.; – metu perterritus, Cic., perculsus, Sall.; magno metu victi, Cic. Verr. 4, 34; men metu levatus, (befriet derfra), Liv. 2, 22; — b) „poet." ogs.: religiøs Frygt el. Ærefrygt; vid. Virg. Aen. 7, 60: multosque metu servata per annos (quercus); ligel. metum numenque loco addidit, Val. Fl.; ogs. hellig Begeistring, Hor. Od. 2, 19, 5; — bb) hertil kan mærkes; a) det Begreb, hvorfor man frygter, staaer in gen., ogs. m. ab, men udtrykkes ogs. undert. ved ne, el. ved acc. c. inf., osv.; – nullus hostium metus in propinquo, Liv. 31, 23; ∾ existimationis vivorum, Cic. Verr. 1, 37; – metus ab hoste et a cive, Liv. 2, 24; cf. id. 45, 26; – certe, ne lassescat fortuna, metus est, Plin.; Esse metus coepit, ne ··· Non bene servasset etc., Ovid. Met. 7, 215, (at hun ikke havde osv.); Quantus metus est mihi, venire huc salvum nunc patruum, Ter. Phorm. 3, 1, 18; – ogs. kan her mærkes: metus alienus, (f. aliorum), Ter. Ad. 1, 5, 50; ogs. esse in metu propter te unum, Cic. Catil. 1, 7; ligel. omni te de me metu libero, (i Anledning af mig), id. Fam. 11, 21; — b) som Ordsprog siges Plin. Pan. 45: infidelis recti magister est metus; cf. Cic. Off. 2, 7; — II) „overf." o. „metonym.": hvad der virker Frygt el. Skræk, Skrækkebillede, Rædsel, osv.; saal. metus Libyci, (om Medusahovedet), Stat.; Pelias ··· longus populis metus, Val. Fl.; rimari metus alicujus, (Grundene til nogens Frygt), Tac.; — not. a: metus som fem., Enn. ap. Fest. p. 223, (Müll.); — not. b: Metus som Person i Underverdenen, vid. Virg. Aen. 6, 276. — mĕtūtus, 3, partic. af metuo.

mēum, i, n., μῆον: etslags Skiermplante, germ. Bärwurz, Plin. 20, 94, (aethusa meum L.). — mĕus, 3, ἐμός, pron. adj. poss., [af me, und. ego, mei, etc.]: min, mit, mig tilhørende el. vedkommende; – ∾ gnatus, Ter., herus, Plaut.; ∾ carmina, Virg.; men ∾ crimina, (imod mig), Liv. 35, 19; cf. Sall. Jug. 14; men Liv. 7, 40: meum factum dictumve consulis, (af mig som Consul; hvor ogs. denne Brug af genit. er at mærke); mei sunt ordines, mea descriptio, (det er af mig, det er mit Værk), Cic. d. Senect. 17; – simulatio non est mea, (er ikke min Sag), Ter.; ligel. mentiri non est meum, id.; cf. Cic. Fam. 6, 5: puto esse meum, quid sentiam, exponere; – ogs. findes meus at være udfaldet, hvor Tydeligheden tillader det; cum fratre locutus sum, Cic., (med min Broder); — bb) hertil kan endnu mærkes; a) meum, pl. mea, ogs. mei, som subst. el. absol.: det el. de mig tilhørende; – obsonat, potat ··· de meo, (paa min Bekostning), Ter. Ad. 1, 2, 37; mea finxisse ··· minora, (at jeg har nedsat min Evne under det Virkelige), Hor. Ep. 1, 9, 8; ego meorum solus sum meus, (af alle Mine, af mit hele Hus), Ter. Phorm. 4, 1, 21; cf. Virg. Aen. 2, 431; praeter omnes meos, Cic. Fam. 3, 11; — b) min egen, min elskelige, osv.; Nero meus, (min Ven N.), Cic.; mea Pythias, Ter.; o mea! Ovid. Met. 14, 76; mea tu, Ter. Ad. 3, 1, 2; cf. id. Eun. 1, 2, 116; — c) meus est, (er i min Vold); vid. Plaut. Curc. 3, 61, o. Ovid. Met. 4, 356; – men meus sum: er min egen, er uafhængig el. fri; Vindicta postquam meus (i. e. liber) a praetore recessi, Pers. 5, 88; men Cic. Leg. 2, 7: nisi plane vellem esse meus, (uafhængig af andre Forfattere); – men meus (sum: er ved min Samling); hvs. Ovid. Met. 3, 689: vixque (sc. me) meum firmat deus etc.; — d) med Lune siges: meus homo, Phaedr. 5, 7, 32; ligel. meus stupor, Catull. 17, 21, (min Dumrian); men meus homo, Petron. Sat. 62, (den omtalte Person); — not. a: vocat. sing. masc. mi findes ogs. f. mea o. meum; mi soror, Appul.; mi sidus, id.; ogs. in pl.: mi homines, Plaut. Cist. 4, 2, 8; o mi hospites, Petron.; – omvendt findes ogs. meus f. mi, Virg. Aen. 6, 836: sanguis meus, (min Søn)! — not. b: meum f. meorum, Plaut. Cas. 1, 6, 66; — not. c: meopte (ingenio), f. meo el. meo ipsius ingenio, Plaut. Most. 1, 2, 77; ligel. meápte (causa), f. mea el. mea ipsius, Ter. Heaut. 4, 3, 8; ligel. meamet (culpa), Plaut. Poen. 1, 3, 37.

Mēvānia, ae, f.: By i Umbrien, (hod. Bevagna), Plin. 3, 19, Prop. 4, 1, 123; — B) df. Mēvānas, ātis, ager, Plin.; men subst. Mevanates: Indbyggerne af Byen M., id. — Mēzentius, i, m.: etrurisk Mandsnavn; vid. Liv. 1, 2, o. Virg. Aen. 7, 648.

mi; I) f. mihi, dat. af ego; — II) vocat. af meus. — mīca, ae, f.: liden Krumme el. Smule, et Korn; – tus in micas friatur, Plin.; mica auri, Lucr.; men ∾ panis, (Mundfuld), Petron.; mica salis, Plin.; men Hor. Od. 3, 23, 20: mica saliens (sc. salis); ogs. absol. parva mica (sc. turis), Tibull. 4, 1, 14; — II) „overf."; A) (ligesom Gnist) heder mica salis, Catull. 86, 4, o. Martial. 7, 24: en Smule Vid el. Forstand; — B) Mica kaldtes, efter Martial. 2, 59: et lidet Spiseværelse, (coenatio parva), rimel. i K. Domitians Pallads. — micans, tis, partic. o. adj. af mico. — mīcārĭus, i, m., [mica]: der samler Krummerne, d. e. meget sparsom, Petron. Sat. 73.

mĭcātus, us, m., [mico]: hurtig el. zittrende Bevægelse; – micatibus crebris linguarum etc., Capella. — Miccotrōgus, (el. Micotri): fingeret Navn paa en Snyltegiest, Plaut. Stich. — mĭcĭdus, 3, [mica]: smaalig, trængende, Innocent. Agrar. ap. Goes. — Mĭcipsa, ae, m.: Søn af Masinissa, K. i Numidien, Sall. Jug. 5 flgd.; – „poet." in pl., f. Numidier el. Africaner, Juvenal. 5, 89.

mĭco, ui, 1, v. n., [meo]: at bevæge sig zittrende; saal. „poet." om Stiernerne, om Lynet, odl.: at glimte el. blinke el. lyne; – micat inter omnes Julium sidus („alleg."), vid. Hor. Od. 1, 12, 16; ligel. micantes stellae, Ovid.; men om Lynet: fulmina micant undique, Liv.; cf. id. 21, 58, ogs. Ovid. Trist. 1, 2, 45, o. Virg. Aen. 1, 90; – ogs. om Vaaben og om Metaller; gladii micant, (blinke), Liv. 6, 12; hvorfor ogs. micare gladiis, id. 4, 37; cf. Virg. Aen. 7, 743; micans aurum, Ovid.; – ogs. om Diet el. Blikket: oculis (f. ex oculis) micat ignis, Virg. Aen. 12, 102; cf. Lucr. 3, 290; men Liv. 6, 13: vultum hostis ardore animi micantem etc., (hans af brændende Mod gnistrende Aasyn); – venae et arteriae micare non desinunt, quasi quodam igneo motu, Cic. N. D. 2, 9, (vedblive at slaae); men om Slangen: linguis micat ore trisulcis, Virg. Ge. 3, 439; micat auribus (equus), id.; ogs. micantes aures equis pavidis, Plin.; micant digiti, (paa den afhuggede Haand), Virg. Aen. 10, 396; corda timore micant, Ovid.; men micuere novi ··· fontes, (sprudede frem), Lucan.; — II) „bes." heder micare (sc. digitis): meget hurtigen at udstrække een el. flere Fingre, imedens Modparten gietter de udstrakte Fingres Antal, el. om dette Antal er lige el. ulige; –(sors est) idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, etc., Cic. Div. 2, 41; cf. Suet. Aug. 13, ogs. Cic. Off. 3, 23; df. ogs. som Ordsprog om en ærlig Mand: dignus, quicum in tenebris mices, ibd. 3, 19; — not.: af particip. micans er compar., micantior sole radius, Prudent.

mĭcrocosmus, i, m., μικρόκοσμος: en Verden i det Smaa, Isid. — micropsȳchos, i, μικρόψυχος, pusillanimus: kleinmodig, smaalig, Plin. 22, 51. — microsphaerum, i, n., μικρόσφαιρον: etslags smaabladet Narde, Plin. 12, 25. — *mictilis, e; „overf.": slet el. foragtelig, merx, Lucil. ap. Non. —

mictio, f. und. minctio. — *mictōrius, 3: urindrivende, medicamenta, Coel. Aur.; — mictŭālis, e: = frgd., Appul.; — mictūrio, ire, v. n. desid.: vil til el. gaaer hen at lade Vandet, Juvenal.; o. — mictus, us, m.: at lade Vandet, Coel. Aur.; — [mingo]. — mīcŭla, ae, f., demin. af mica: liden Smule, lidet Korn, Cels., Arnob.

Midas, (Mida), ae, m.: Konge i Phrygien, fik af Guden Bacchus opfyldt den Bøn, at, hvad han rørte ved, blev til Guld; - for nu ikke herved at omkomme af Hunger, maatte han bade sig i Floden Pactolus, som fra den Tid fører Guldsand med sig; - vid. Ovid. Met. 11, 85 flgd., ogs. Cic. Tusc. 1, 18, oftere; - da han sildigere, i en musicalsk Veddestrid imellem Citharspilleren Apollo og Fløitespilleren Pan, havde foretrukket den sidste, blev han af Apollo beskenket med et Par Eseløren; den lystige Maade, hvorpaa disse Øren opdagedes, s. Ovid. l. c. 174; — B) df. Mīdinus, 3: hvad der kunde ligne en Midas; Midinum sapere, Capella.

Migdīlybs, ÿbis, m., [μίγδα, i. e. mixtim, Λίψ el. Λύψ]: blandet Libyer, d. e. uægte Libyer; vid. Plaut. Poen. 5, 2, 73: Migdilybs, Bisulcilingua, etc. — migma, atis, n., μίγμα: Blanding, Vulgat.

mĭgratio, onis, f., [migro]: Dragen el. Flytning fra Sted til andet, Liv. 5, 53; cf. Cic. Coel. 8; - men „alleg.": mors est migratio in oras eas etc., id. Tusc. 1, 41; — II) „overf.", ligesom translatio o. metaphora: Ordets Overgang til en uegenlig Bemærkelse; vid. id. Fam. 16, 17: (verbi fideliter) migrationes in alienum multae etc.

mĭgro, avi, atum, 1. v. n. o. a., [efter Doederl. af meo]; I) neutr.; A) „egenl.": drager bort derfra, flytter; ogs. drager el. flytter derhen el. dertil; - ex urbe rus habitatum migrare, Ter. Hec. 4, 2, 13; - ogs. absol., at flytte, at forandre Bopæl; vid. Cic. Verr. 2, 36, o. id. Att. 14, 9; men om et Folk: numquam finibus migrasse, Plin.; - ∾ ad generum, Cic., ad integra omnia Vejos, Liv. 5, 53; - ogs. pass. imperson.: Romam migratum est a propinquis raptarum, id. 1, 11; cf. id. 5, 49; — B) „overf."; ∾ ex hac vita, ogs. de vita, Cic.; cf. Hor. Ep. 2, 1, 187; omnia migrant, (gaaer over til noget andet, d. e. forandres), Lucr. 5, 828; men id. 2, 774: in marmoreum migrare colorem, (at gaae over dertil); cornua in mucronem migrantia, (som løbe ud deri), Plin.; — II) act.; A) „egenl.": at bringe el. skaffe el. flytte derfra el. derhen, Gell. 2, 29; relictis, quae difficilia migratu essent, Liv. 10, 34; — B) „fig."; 1) „overf."; num migrantur Rhoeteia regna In Libyam Superis? Sil. 7, 431; — 2) „ment.": overskrider el. overtræder; qui migraret (jus civile), injustum fore, Cic. Fin. 3, 20; cf. id. Off. 1, 10; ogs. hører hertil id. Leg. 3, 4, e XII Tabb.: quod quis earum rerum migrassit, (f. migraverit). — mihi, f. und. ego. — mihipte, i. e. mihi ipsi, Cato ap. Fest.

Mīlănĭon, ōnis (ōnos), m.: Gemal af Atalanta, (Datter af Jasius), Ovid. A. A. 2, 188. — mile, milies, milesimus, etc., f. und. mille, etc. — milēon, i, n.: en Benævnelse paa Planten scelerata, Appul.

mīles, ĭtis, m., [af mile, f. mille, Varr. L. L. 5, 16]: Soldat el. Krigsmand, navnl. af Fodfolket; - milites legere, (udtage til Krigstieneste), Liv., scribere, id., Sall., ordinare, (indordne i Geleder), Liv., contrahere, armare, Pompej. ap. Cic. Att. 8, 12; ∾ mercede conducere, Liv., dimittere, Cic.; — bb) ogs. er at mærke; a) miles, collect. f. milites; - hic miles magis placuit, Liv. 22, 57; cf. Virg. Aen. 2, 495, o. Tac. Ann. 2, 17, oftere; men „poet." om Hector: Unus is innumeri militis instar habet, Ovid. Her. 16, 366; — b) i Modsætn. af eques heder miles: en Infanterist; vid. Liv. 22, 37, o. Caes. B. G. 5, 10; — c) miles, f. dux el. Officier, odl., navnl. hos Comikerne; vid. Ter. Eun., o. Plaut. Mil. gl.; - dog mærkes ogs. Modsætn. af miles o. imperator (i den samme Person), Sall. Catil. 60; cf. id. Jug. 62; ligel. consiliis dux, miles manu, Vell. 2, 18; — II) „overf."; A) ligesom Keiserne hede: imperatores, saaledes hede ogs. dens civile Tienere undert. milites, Cod. Theod.; ogs. Øvrighedens Tienere hede undert.: milites f. apparitores; — B) som fem. Ovid. Met. 2, 414, om en Nymphe af Dianas Følge: Miles erat Phoebes; men id. Her. 11, 48: nova miles („alleg.": som føder første Gang); — C) en Brikke i Schakspillet; vid. Ovid. Trist. 2, 477; f. ogs. und. latro o. latrunculus.

Milēsĭus, 3, f. und. 2. Miletus. — Milētis, ĭdis, f., f. und. 1. Miletus o. 2. Miletus. — Milētŏpŏlis, is, f., sild. Olbiopolis, (hod. Oczakow): En af Milesierne anlagt By ved Borysthenes el. Dnisteren, Plin. 4, 12. — 1. Milētus, i, m., Μίλητος: Fader til Caunus og Byblis, (hvilken sidste deraf heder Miletis); ogs. er han Stifter af Byen Miletus i Jonien; - vid. Ovid. Met. 9, 442; — B) df. Milētis, ĭdis, f., i. e. Byblis, f. ovenf.

2. Milētus, i, f., Μίλητος: Hovedstaden i Jonien, berømt af sine mange Colonier, af sin ypperlige Uld, (f. nedenf.), navnl. ogs. som den vise Thales's Fødeby; vid. Mela 1, 17, Plin. 5, 31, o. Cic. Att. 9, 9; — B) df. 1) Milēsĭus, 3: miletisk, mulier, Cic., lana, Plin., oves, Colum.; (cf. Hor. Ep. 1, 17, 30); - ∾ deus, (i. e. Apollo), Appul.; men ∾ carmina, Ovid. Trist. 2, 413, (Navnet paa visse kaade el. overgivne Fortællinger og Digte); — b) df. Milesii, orum: Indvaanerne af Miletus, Liv. 38, 39, Mela, Plin.; — 2) Milēsĭa, ae, f., (sc. urbs): Byen Miletus, Appul.; — 3) Milētis, ĭdis, fem. adj., urbs, Ovid. Trist. 1, 9, 41, i. e. Tomi, (som Coloni fra Byen Miletus).

mĭlĭācĕus, 3, [milium]: af Hirse, puls, Fest. — mĭlĭārĭum, (mill.), i, n., sc. vas: etslags høit og smalt Kar til forskielligt Brug i Badet, ogs. ved Bordet, navnl. til at varme noget i, Cato, Senec.; ogs. ∾ argenteum nævnes imellem Bordsølvet, Dig.; - rimel. forresten benævnt af Gestaltens Lighed med milliarium, (Milesten), f. und. milliarius. — mĭlĭārius, 3, [milium]: hørende til Hirse, aves, (som blive fedede dermed), Varr.; ∾ herba, Plin. 22, 78: etslags Ukrud i Hirsen. — mīlio, onis, m.: Biform af milvus, Marc. Emp.

mīlĭtārĭe, adv., af militarius: paa Soldatervis, Treb. Poll. XXX Tyr. 22, inc. — †mīlĭtāris, e, [miles]: hørende til Soldater el. til Krigen el. til Krigsvæsenet; A) om Personer; ∾ pueri, Plaut. Truc. 5, 16; ∾ tribuni, Cic., homines, Sall.; ∾ vir, Tac.; - ogs. absol. militaris, is: en Kriger el. Soldat, Hor. Od. 1, 8, 5; cf. Tac. Ann. 14, 33; — B) om Ting og om Begreber; ∾ institutum, Caes.; ∾ mos, Liv., Krigsbrug, res, Caes., Krigsvæsenet, disciplina, Liv., Krigstugten; ∾ leges, Cic., Krigslovene; ∾ signa, id., Fanerne; ∾ ornatus, id. Off. 1, 28, Krigsdragten; ∾ genus, Liv. 24, 32, Soldaterne; - men ∾ Daunia, Hor. Od. 1, 22, 13, i. e. bellicosa; - ⁻compar., Tertull.; — bb) hertil kan endnu mærkes; a) aetas militaris, Liv. 25, 5, o. Tac. Ann. 2, 60, (hvori nogen er forpligtet til Krigstieneste, omtr. fra d. 17de til det 46de Aar); — b) via militaris, Liv. 36, 15, Cic. Prov. Cons. 2, (ligesom Hærvei el. Krigsvei; ogs. alm. Hovedvei el. Landevei); — c) herba militaris, Plin. 24, 104, etslags saarlægende Plante, rimel.: = millefolium; — not.: compar., quis militarior Scipione? Tertull.; df. — mīlĭtārĭter, adv.: paa Soldatervis; - ∾ gravis (oratio), Liv. 4, 41; ∾ locutus, Tac. Hist. 2, 80; o. — mīlĭtārĭus, 3, forel. Biform af militaris; - quin hinc metimur gradibus militariis? Plaut. Pseud. 4, 4, 11.

mīlĭtĭa, ae, f., [miles]; I) „egenl."; A) „alm.";

Krigstieneste, Krigens Stand og Haandtering; disciplina militiae, (den første Undervisning deri), Cic. Manil. 10; militiam ferre, Hor., tolerare, Virg.; cf. Caes. B. G. 6, 17; aetas militiae patiens, (krigsdygtig Alder), Sall.; militiam subterfugere, Cic., detrectare, Ovid., (unddrage sig derfra); vacationem militiae habere, (være fritagen fra Krigstieneste), Caes. B. G. 6, 13; — B) „bef."; 1) Krigstog el. Feldtog; prima illa militia (Verris) renovabitur, (f. memoria primae ejus militiae), Cic. Verr. 5, 13; cf. id. Div. 1, 25: in ea militia, qua etc.; f. ogs. Vell. 2, 5 o. 40; ∾ transmarina, Hirt.; – „poet." ogs. in pl.; Optavit lentas et mihi militias, Tibull. 1, 3, 82; — 2) Krig; qui ··· militiam Italiae minabatur, Vell. 2, 120; magister militiae, Liv. 22, 23; – hertil hører gen. militiae (f. in militia) et domi, (i Krig og Fred), vid. Cic. Tusc. 5, 19, o. Ter. Ad. 3, 4, 49; men Liv. 7, 12: ne infelicior domi, quam militiae esset; ogs. ud. Modsætn. af domi: plerosque militiae, paucos fama cognitos etc., Sall. Jug. 84; — 3) Soldaterne el. Mandskabet; cum omni militia interficitur, Justin. 32, 2; cf. Liv. 4, 26, o. Tac. Hist. 3, 18; — 4) og fordi Officiererne ogs. ere og hede milites, saa betegner militia ogs.: en Officierpost; df. militiam comparare, vendere, Dig.; equestres militias ita ordinavit, ut etc., Suet. Claud. 25, (neml. de Officierposter ved Rytteriet, som pleiede at tilfalde Ridderstanden); — II) „fig."; A) enhver med stor Anstrængelse forbunden Tieneste el. Forretning; – hanc urbanam militiam respondendi ··· secutus est, (om en Retslærd), Cic. Mur. 9; Hanc me militiam fata subire cogunt, (siger den erotiske Digter), Prop. 1, 6, 3; cf. Ovid. Fast. 2, 90; — B) Krigermod; virilis militiae femina, Flor. 4, 5; — C) under Keiserne bruges militia ogs. om visse Hofembeder; f. und. miles; df. — militiŏla, ae, f., demin.; in pl., ∾ semestres, Suet. Vit. Juvenal.

milĭto, avi, atum, 1, v. n., [miles]: er Soldat, giør Krigstieneste, el. er i Tienesten: – ∾ in exercitu alicujus, Cic., ogs. sub signis alicujus, Liv., ogs. sub aliquo, id., (tiene under nogen); ogs. ∾ apud aliquem el. cum aliquo, Curt., ogs. alicui, Tac.; – ogs. absol.: vellentne militare, (tage Krigstieneste), Liv. 22, 57; cf. Ter. Heaut. 1, 1, 65; – med Lune ogs. om Jagthunden: Militat in silvis catulus, Hor. Ep. 1, 2, 67; – „poet." ogs. m. en besl. acc.; ∾ bellum el. militiam; hvf. pass., Hor. Epod. 1, 23; cf. Plaut. Pers. 2, 2, 50; — II) „overf."; A) „poet.": at krige under Amors Fane; hvf. Ovid. Am. 1, 9, in.: Militat omnis amans, etc.; cf. Hor. Od. 3, 26, 2; ogs. ∾ stipendia Veneri, Appul.; — B) at beklæde et Embede ved det keiserlige Hof, el. alm. at beklæde et Embede, Cod. Just.; — not.: sild. o. „alleg." om Ting; aries (machina) muros frangere militat, (bruges dertil), Tertull. — milĭum, i, n.: Hirse, (en Kornart); vid. Plin. 18, 73, o. Virg. Ge. 1, 216, ogs. Varr. R. R. 1, 57.

mille, (ogs. mile), in pl. millia (o. milia), num. adj.: tusinde; – mille passibus, Caes.; cf. Virg. Ecl. 2, 21; mille equites, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 9; – ogs. ud. subst.: primus de mille fuisses (sc. procis), Ovid. Her. 17, 105; — B) som subst. n., in sing. indecl. c. gen.: Tusinde; pl. millia, (oftere milia, ium, ibus, etc.); – ibi occiditur mille hominum, Quadrig. ap. Gell. 1, 16, (hvor Verbets sing. er at mærke); oftere staaer Verbet in pl.; mille passuum inter urbem erant castraque, Liv. 23, 44; – pl. millia el. milia, (flere) Tusinder; decem millia armatorum, (ti Tusinde Bevæbnede), Nep.; decies centena (el. centum) milia, Plin.; ogs. er milia undert. at supplere af d. frgd.; viginti milibus peditum, quatuor equitum (sc. milibus), Liv. 31, 34; — C) hertil kan endnu mærkes; a) milia heder ogs. distrib.: hvert Tusinde; – in milia aeris asses singulos, (for hvert Tusinde), Liv. 29, 15; men Suet. Caes. 28: captivorum milia etc., (Tusinder el. enkelte Tusinder af Fanger); cf. Liv. 22, 26; — b) Forbindelsen: armati duo milia missi, Liv. 37, 40; hvf. ogs. findes ibd. 39: duo milia relicti (sc. homines); — c) mile passuum: 1000 Skridt, el. en italiensk Mil; – vid. Cic. Sest. 12: milia passuum ducenta etc.; – men oftest udelades passuum; saal. ultra quadringenta milia, Cic. Att. 3, 4; cf. Sall. Jug. 106, o. Liv. 9, 44; — II) „overf." bruges mille og milia om en utallig el. dog ubestemt Mængde; Mille trahens ··· colores (Iris), Virg. Aen. 4, 701; mile nova consilia, Liv. 35, 42; cf. Hor. Od. 3, 7, 12; milia crabronum etc., Ovid. Fast. 3, 753.

millĕfŏlĭa, ae, f., (sc. herba), o. millefolium, i, n.: Tusindblad, germ. Schafgarbe; vid. Plin. 25, 19 o. 95. — millĕformis, e, [forma]: tusindformet, Prudent. — millēnārius, 3: som indeholder Tusinde, numerus, Augustin.; af — millēni, ae, a, numeral. distrib., [mille]: tusinde til hver; df. alm. tusinde; – millenum numero navium, Plaut. Bacch. 4, 9, 4. — millĕpĕda, ae, f., [pes]: Tusindben, etslags Insect, Plin. 20, 6.

millēsĭmus, 3, num. ord., [mille]: den tusinde, pars, Cic. Att. 2, 4; millesimo ante anno, (1000 Aar tidligere), id. Fat. 7; men Ovid. Her. 13, 97: Inter mille rates tua sit millesima puppis, (i. e. ultima); ogs. absol. millesima (sc. pars); vid. Petron. Sat. 67: ex millesimis Mercurii etc.; ∾ usura: en af Tusinde (om Maaneden), Senec.

*milliārensis, (miliar.), e: som holder tusinde Skridt, porticus, Vopisc.; o. — milliārius, (miliar.), 3, „alm.": som indeholder Tusinde i el af sit Slags; – ∾ greges, (af 1000 Faar), Varr.; ∾ ala, (som har 1000 Ryttere), Plin. Ep. 7, 31; ∾ aper, (som veier 1000 Pund), Senec.; ∾ oleae ··· a pondere olei, quod ferant annuo proventu, Plin. 17, 19; — b) ogs. subst., milliarium (sc. spatium, Tidsrum) annorum, Augustin.; – df. milliarii, orum, (χιλιασταί): som antage et tusindaarigt Rige, id.; — II) „bef.": som holder 1000 Skridt, clivus, Varr.; df. subst.; a) milliarius, i, (sc. lapis), el. milliarium, i, (sc. marmor el. spatium): Milesten, der betegner 1000 Skridt el. en italiensk Mil (½ tydsk Mil); – ad tertium milliarium, etc., Cic. Brut. 14; suburbanum circa quartum milliarium, Suet. Ner. 48; — b) ogs. er at mærke det paa Roms Forum af K. Augustus opreiste milliarium aureum, hvorpaa alle Italiens Veie vare betegnede; vid. Tac. Hist. 1, 27, o. Suet. Oth. 6; — c) ogs. kan milliarium, som betegnende Veiens Udstrækning el. Længde, hede: italiensk el. romersk Mil; per CLX milliaria, Suet. Ner. 31.

millĭes, (milliens), adv., [mille]: 1000 Gange; quinquies millies, Plin.; ter millies mille, Vitruv.; — II) „overf.": utallige Gange; – plus millies audivi, Ter.; moreretur prius millies, Cic. Rab. perd. 5. — millĭformis, e, f. und. milleformis. — millĭmŏdus, 3, [mille, modus, i]: tusindfold, Venant. — millio, onis, m.: en Høgeart, Marc. Emp. — millus, i, m., f. und. mellum.

1. Mīlo, el. Mīlon, ōnis, m.: berømt Athlet fra Croton; vid. Cic. d. Senect. 9 o. 10, o. Plin. 7, 19; — not.: ogs. en Konge i Pisa i Elis; vid. Ovid. Ib. 325. — 2. Mīlo, ōnis, m.: romersk Tilnavn in gente Annia, hvoraf mærkes T. Annius Milo, der ombragte Clodius, forsvaredes af Cicero, gik i Landflygtighed, og omkom i Borgerkrigen; vid. Cic. Or. p. Mil., o. Caes. B. C. 3, 21 o. 22; — B) df. Mīlōnĭānus, 3: milonisk, tempora, Balb. ap. Cic. Att. 9, 7, B; ∾ oratio, (Tale til hans Forsvar af Cicero), Capella.

Miltiădes, ae, m.: berømt athieniensisk Feltherre; vid. Nep. Miltiades, o. Cic. Tusc. 4, 19. — mil-

tites, ae, m., lapis, μιλτίτης λίθος: en Blodstenart, Plin. 36, 38. — miltos, i, f., μίλτος: Bierggzinnober el. Minie el. Mønie, (Farvestof), Plin. 36, 38, Vitruv.

*milva, ae, f.: ligesom Hunhøg el. Hunfalk; men alene „overf." som Skældsord, Petron. Sat. 75; — milvāgo, inis, f., ligesom milvus nr. II: etslags Rovfisk, Plin. 32, 6; o. — milvīnus, 3: af en Høg el. Falk, plumae, Plin., ungulae, Plaut. Pseud. 3, 2, 62; men ∾ pullus, vid. Cic. Qu. Fr. 1, 2, 2; — II) „overf."; A) adj.; ∾ pes, Plin. 27, 35: etslags Plante; ∾ tibia, Solin., f. nedenf.; — B) subst. milvina, ae, f.; a) (sc. fames): rasende Hunger, Plaut. Men. 1, 3, 28; — b) (sc. tibia): Fløite el. Pibe med skingrende Tone, Fest. p. 123, (Müll.); f. ogs. ovenf.; — [milvus]. — Milvius Pons, f. und. Mulvius.

milvus, („poet." ogs. milŭus, trisyll.), i, m., som Rovfugl: etslags Høg el. Falk, Duehøg, (falco milvus L.), Plin. 10, 12, Cic. N. D. 2, 49, o. Hor. Epod. 16, 31; – „alleg." ogs. om et røversk Menneske, Plaut. Poen. 5, 5, 13; – men ordsprogvis: quantum (sc. agri) non milvus oberret, Pers. 4, 26; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) ligesom milvago: etslags Rovfisk; vid. Ovid. Hal. 95, o. Hor. Ep. 1, 16, 50; — B) et Stiernebillede; f. Ovid. Fast. 3, 794. — Milyas, ădis, f., Liv. 38, 39, ogs. Milyadum Commune, Cic. Verr. 1, 38: Landskab med By i Storphrygien, paa Grændsen af Lycien, hvortil det ogs. tild. henregnedes; vid. Plin. 5, 25 o. 42.

mima, ae, fem. af mimus: mimisk Kunstnerinde paa Theatret; ogs. „alm.": Actrice el. Danserinde, Cic., Hor. Sat, 1, 2, 56; men in appos., Cic. Phil. 2, 8: a mima uxore etc. — Mĭmallŏnes, um, f., Μιμάλλονες, hede Bacchantinderne, Stat. Theb, 4, 660; — B) df. 1) Mĭmallŏnēus, 3: bacchantisk, bombi (cornuum), Pers. 1, 99; — 2) Mĭmallŏnis, idis, (sc. femina): Bacchantinde; in pl., Ovid. A. A. 1, 541. — mīmārius, 3, [mimus]: = mimicus; ∾ scurrae, Capitol. Ver. 8. — 1. Mĭmas, antis, m., Μίμας: Forbierg i Jonien ved Colophon, Plin. 5, 31, o. Ovid. Met. 2, 222; cf. Cic. Att. 16, 13. — 2. Mĭmas, antis, m., Μίμας: Navnet paa en af Giganterne, Hor. Od. 3, 4, 55, o. Sil.

mimiambi, orum, m.: mimisk Digt i Jamber, Plin. Ep. 6, 21. — mīmĭce, adv.: mimisk, med Gebærdespil, incedere, Catull. 42, 8; af — mīmĭcus, 3, μιμικός: mimisk, paa Mimikeres el. Gøglercs Vis; ∾ jocus, vid. Cic. d. Or. 2, 59; – df. ogs. scenisk el. comisk; haec non debent esse mimica, Quintil.; — II) „fig."; res mimicae et ineptae, cf. Plin. Ep. 7, 29; ogs. forstilt; ∾ mors, Petron. Sat. 94.

mimmŭlus, i, m.: Navnet paa en Plante, Plin. 18, 67. — Mimnermus, i, m.: græsk elegisk Digter paa Solons Tid, er Opfinder af Pentametret; – Plus in amore valet Mimnermi versus Homero, Propert. 1, 9, 11; cf. Hor. Ep. 1, 6, 65, o. ibd. 2, 2, 101. — mīmŏgrăphus, i, m., μιμογράφος: som skriver mimiske Digte, Suet. Gramm. 18. — mīmŏlŏgus, i, m., μιμολόγος: Acteur i mimiske Skuespil, Firmic. — mīmŭla, ae, f., dem. af mima: Actrice el. Danserinde, vid. Cic. Phil. 2, 25. — mīmŭlus, i, m., demin. af flgd.: liden Mime; ogs. alm. mimisk Acteur, Arnob.

mimus, i, m., μῖμος: en Mimiker el. Gebærdekunstner, navnl. som med Gebærder og Tale efterligner el. efteraber andre for at vække Latter, være sig paa Theatret, el. ved Giestebude, osv., en Pantomimist, en Gøgler; – vid. Cic. Verr. 3, 34, ogs. id. d. Or. 2, 59; – aliquam mimo saltante puellam, Ovid. A. A. 1, 501; cf. Hor. Ep. 1, 18, 14; — II) „overf.": det mimiske Skuespil, en Mime el. Farce; – mimum agere, Suet. Caes. 39; men mimos scribere, vid. Ovid. Trist. 2, 497, commentari, Cic.; cf. id. Coel. 27, hvor mimus o. fabula modsættes hinanden; mimorum poëta, Plin.; — B) df. „ment.": det blotte Skin, en tom Efterligning; – in hoc quoque mimo praeter modum intemperans, Suet. Calig. 45; men Senec. Ep. 80: vitae humanae mimus, (Jordlivets Forfængelighed); mimus et simulatio, ibd. 26.

1. min, f. minium, f. und. dette Ord. — 2. min', f. mihine, f. und. ego. — 1. mĭna, (ogs. mna), ae, f., μνᾶ: græsk Vægt af 100 attiske Drachmer, vid. Plin. 21, 109, o. Rhemn. Fann. d. Pond. 32 flgd.; udgiør ogs. en 60de Del af en Talent; vid. Plin. l. c.; — II) tild. er mina ogs. en græsk Mønt el. Pengesum, da mina argenti, ogs. absol. mina, gialdt 100 attiske Drachmer el. rom. Denarier, (omtr. 22 Rdl. Cour. el. 33 Rbd.); vid. Cic. Acad. 2, 30; – men Plaut. Mil. gl. 5, 27, findes mina aurea (omtr. af den femfolde Værdi). — 2. mīna, ae, f., f. und. minae. — 3. mina ovis, i. e. glabro ventre ovis, med glat Bug, Varr.; men Plaut. Truc. 3, 1, 9, comisk: minas oves in crumena ··· detuli, (d. e. Pengene for de solgte Faar).

*mĭnācĭae, arum, f.: Trusler, Plaut. Rud. 3, 5, 16, oftere; o. — mĭnācĭter, adv.: truende, med Trusler; – ∾ terrere, Cic. d. Or. 1, 20; – compar., dixisse eum minacius, quam facturum, etc., id. Phil. 5, 8; — [minax].

mĭnae, arum, f., [besl. m. mineo]; I) „egenl.": fremragende Spids el. Tinde, (navnl. af en Mur under Bygning), Virg. Aen. 4, 88; — II) df. „fig.": Trusler, truende Ord el. Gebærder; – non minis et vi ac metu etc., Cic. d. Or. 1, 58; minas jactare, id.; accusandi terrores et minae etc., id. Mur. 21; cf. Sall. Jug. 25, o. Tac. Ann. 3, 36; — b) „poet." ogs. de Trusler, hvormed Qvæget drives; vid. Ovid. Pont. 1, 8, 56; – ligel. „poet." om Dyrene; nullae in fronte minae, (ingen Bisterhed), id. Met. 2, 857; men Virg. Ge. 3, 421, „metonym.": Tollentemque minas (anguem, i. e. minaciter tollentem se); – navnl. ogs. om Elementerne; ∾ hibernae, Tibull., frigoris, Ovid.; – men Flor. 2, 8, ere minae coelestes, truende Varsler af Luften; — not.: sing. mina, Cato ap. Fest., inc. — Minaei, (Minn.), orum, m.: Folk i Arabien, Plin. 6, 32; — B) df. Minaeus, (Minn.), 3: arabisk, thus, id., myrrha, id.

*mĭnanter, adv.: truende; ∾ agere, (opp. submisse), Ovid. A. A. 3, 582; — mĭnātĭo, onis, f.: Trusel; pl. minationes, ogs. som oratorisk Figur, Cic. d. Or. 2, 71; o. — mĭnātor, oris, m.: som driver Qvæget med Trusler, Tertull.; — df. mĭnātōrĭus, 3: truende, sonitus, Amm.; o. — mĭnax, ācis, adj.: fremragende og ligesom truende; – minaci Pendentem scopulo etc., Virg. Aen. 8, 668; — II) „fig.": truende, fuld af Trusler; – ille minax et arrogans, Cic. Font. 12; ∾ et acerbae litterae, id. Fam. 16, 11; ∾ voce terrere, Hor.; ∾ verba, Ovid.; – compar., f. nedenf.; superl., adversus barbaros minacissimus, Suet. Calig. 51; – „poet." ogs. om Dyrene; boves cornu minaces, Ovid.; cf. id. Halieut. 44; – ogs. almt. om Ting og om Begreber: truende, farlig; ∾ fluvii, Virg.; ∾ aequor, Ovid.; men ∾ nox, Tac. Ann. 1, 28, (der truer med Oprør); men ∾ ripae, Plin. Pan. 56, (der holdes besatte af Fienden); pestilentia minacior, quam perniciosior, Liv. 4, 52; — [minor, ari].

Mincĭus, i, m.: Flod ved Mantua, Virg. Ge. 3, 15; — B) df. Mincĭădes, ae, m., (i. e. Virgilius), Juvenc. — minctio, onis, f., [mingo]: at lade Vandet, Veget.; men minctura, ae, f., m. f. Bem., id., inc. — mĭneo, ere, v. n., [besl. m. minae]: at staae op el. frem, at rage i Veiret, Lucr. 6, 562; frons tenta minebat, ibd. 1193.

Mĭnerva, [maaskee rigtigere Menerva af μένος,

i. e. vis animi, quod bene moneat etc., Arnob.], ae, f.: romersk Gudinde, der er identisk med Grækernes Pallas Athene; Gudinde for Visdom og Videnskab, for Aand og Kunst; ogs. er hun i fuld Rustning udsprungen af Juppiters Hovede, fordi al Visdom er fra Gud; – iblandt hendes Gaver el. Opfindelser mærkes: Olietræet, Varr., Phaedr.; fremdeles: Uldens Behandling tilligemed dens Vævning og Farvning; vid. Ovid. Fast. 3, 817 flgd.; ogs. den høiere Krigskunst, hvf. dea bellatrix o. bellicosa, id.; ogs. den høiere Bygningskunst tilligemed de bildende og tegnende Kunster, vid. Ovid. l. c. 835 flgd.; – men „bes." er hun Lærdommens og Poesiens Gudinde; hvf. ibd. 833: Mille dea est operum; certe dea carminis illa est, etc.; – i Athenen er hun Borgens Skytsgudinde, praeses arcis, Liv. 31, 30; ligel. i Troja, id. 37, 37; – men Minerva nostra, Cic. Fam. 12, 25, (hendes Billede paa Capitolium); – om de flere Gudinder af dette Navn, vid. Cic. N. D. 3, 23; — II) „overf."; A) den menneskel. Aand el. Genius, forsaavidt den er mere el. mindre skikket til aandelig Syssel; df. pingui Minerva, ut ajunt, etc., Cic. Lael. 5, (uden Lærdom, paa Lægmands Vis); cf. Hor. Sat. 2, 2, 3; „bes." de medfødte Gaver og Anlæg; vid. Cic. Off. 1, 31, o. Hor. A. P. 385; ogs. siges: non invita Minerva, om en aandfuld Behandling af en Gjenstand, Cic. Fam. 12, 25; men omnis Minervae homo, (med alsidig Dannelse), Petron. frgm. 43; – som Ordsprog mærkes: sus Minervam (sc. docet el. monet), naar den Enfoldige forlanger at undervise den Forstandige), Cic. Acad. 1, 4; — B) „poet." o. „metonym.": Uldarbeide, som Spinden og Væven; vid. Virg. Aen. 8, 409, o. Hor. Od. 3, 12, 4, ogs. Ovid. Met. 4, 33; men Prop. 2, 7, 43: falsa Minerva, (om Penelopes Væv, som hun tog op om Natten); — not.: man skrev ogs. Menerva, Quintil. 1, 4, 17; vid. ab init.

Mĭnerval, s. Minervale, s. und. flgd. — *Minervalis, e: hørende til Minerva el. til Forstand og Lærdom, artes, Tertull.; ∾ munus, Hieronym., ogs. absol. Minerval (s. Minervale, sc. munus el. donum el. praemium): Skolepenge, Lærerens Løn el. Honorar, Varr.; o. — Mĭnervĭus, 3: tilhørende Minerva; ∾ cives, (i. e. Athenienses), Arnob.; – Minervium, (sc. templum), id.; — [Minerva].

mingo, inxi, inctum o. ictum, 3, v. n. o. a., ὀμίχω: lader Vandet, Hor.; men om en Svaghed: cum urina super potionum modum mingitur, Cels. 4, 20; – ogs. sensu obscoeno, Catull.

*mĭnĭācĕus, (-cius), 3: miniefarvet, zinnoberrød, expolitio, Vitruv., cuneus, id.; — mĭnĭānus, 3: = frgd.; ∾ Juppiter, (hans zinnoberfarvede Billedstøtte), Cic. Fam. 9, 16; o. — mĭnĭārius, 3: hørende til Minie el. Zinnober, metallum, Plin. 33, 40; — b) ogs. absol., miniarium: Zinnobergrube el. Miniegrube, ibd.; — [minium]. — mĭnĭātŭlus, 3, demin. af miniatus und. minio: farvet el. tilsat med noget Zinnober, zinnoberfarvet; ∾ cerula, Cic. Att. 16, 11. — mĭnĭme, adv., superl., s. und. parum. — minimus, 3, superl., s. und. parvus.

1. mĭnĭo, (avi), atum, 1, v. a., [minium]: overtrækker med Minie, farver zinnoberrød; dette skede paa visse Festdage med Juppiters Billede, hvorom Plin. 33, 38: a censoribus Jovem miniandum locari; – miniata cerula, (rødt Vox), vid. Cic. Att. 15, 14; – ogs. om en naturlig Zinnoberfarve; miniatus torques (psittaci), Plin. 10, 58. — 2. Minio, onis, m.: liden Flod i Etrurien, (hod. Mignone); – qui sunt Minionis in arvis, Virg. Aen. 10, 183; — not.: ogs. en By ved denne Flod, Mela 2, 4.

minister, stra, strum, [manus]: som gaaer tilhaande, tienende; men som adj. alene „poet."; – Lumina (i. e. oculi) propositi facta ministra tui, Ovid. Her. 21, 114; — II) df. sædv. subst.; A) minister, stri, m.; I) „egenl.": Betient, Tiener, Opvarter, Mundskenk, odl.; vid. Virg. Aen. 1, 705; minister vetuli puer Falerni, (Mundskenk), Catull.; cf. Martial. 12, 15: ∾ Phrygius, (i. e. Ganymedes); – ogs. om anden Tieneste; df. Lægens Medhielper, Cels.; ogs. som af Velvillie søger at giøre sin Tieneste gieldende; vid. Hor. Ep. 1, 13, 5; — bb) „bes."; a) Medhielper hos Præsterne el. ved Offertienesten; – Martiales ··· ministri publici Martis, Cic. Cluent. 15; cf. Virg. Ge. 3, 487: Inter cunctantes ··· ministros etc.; — b) en Øvrighedstiener, navnl. en underordnet Embedsmand i Provindserne; te ··· omnes ministros imperii tui praestare rei publicae, (at du er Staten ansvarlig for dem), Cic. Qu. Fr. 1, 1, 3; men ∾ regni, (ligesom Rigsforstander), Justin. 16, 1; — 2) „fig."; a) „alm." om Personer: som fremmer el. befordrer, som bringer til Udførelse; – legum ministri magistratus, id.; ∾ sermonum, (Mellemhandler), Tac. Hist. 2, 99; cf. Liv. 33, 28; men ministro Calchante, (ved hans Hielp), Virg. Aen. 2, 100; minister bello datus, (i. e. adjutor), Tac. Ann. 15, 28; ∾ libidinis, Cic., in maleficio, id.; men ministri regis, Sall. Jug. 29, (de af Kongen bestukne Senatorer), ministrum se praebere alicui, (være nogens Haandlanger), Cic. d. Or. 1, 45; cf. id. Off. 2, 15; men „poet." heder Juppiters Ørn: ales minister fulminis etc., Hor. 4, 4, in.; — b) „bes." ogs. om Ting og om Begreber; – sit anulus tuus ··· non minister alienae voluntatis, sed testis tuae, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 4; baculo ministro, (ved dens Hielp el. ved den), Ovid. Ib. 261; cf. Lucr. 5, 298: ardore ministro Suppeditare novum lumen (taedas); — B) ministra, ae, f.; I) „egenl.": Tienerinde el. Opvarterske; Accipiat missas apta ministra notas, Ovid. A. Am. 3, 370; — b) „bes." ogs.: en Guddommens Tienerinde; saal. pariente ministra, (om Vestalinden Silvia), Ovid. Fast. 3, 47; – ligel. hos de Christne; vid. Plin. Ep. 10, 98: quae (ancillae) ministrae vocabantur; — 2) „fig."; artes comites et ministrae oratoris, Cic. d. Or. 1, 17; ministra et famula corporis res familiaris, id. Tusc. 1, 31; cf. id. Fin. 2, 12: virtutes voluptatum satellites et ministras esse voluisti.

mĭnistĕrĭum, i, n., [minister]; I) „egenl.": Tieneste, Betiening, Opvartning, servorum, Justin.; ∾ alicui facere, id., praebere, Dig., (at opvarte nogen); velut ministerio missa etc., (ligesom til hans Betiening), Liv. 1, 34; quod ministerium fuerat (coci), ars haberi coepta, id. 39, 6; cf. Hor. Ep. 2, 2, 6; — b) ogs. „alm.": Tieneste, Betiening; ministeria diurna, (Dagens Arbeider), Ovid.; ∾ scribarum, Liv.; ∾ nauticum, (Matrostieneste), id.; eo ministerio aediles functos, (havde besørget den Forretning), id. 3, 57; ∾ imperii, id. 8, 40, (den offenlige Tieneste); cf. id. 4, 17: ad subita belli ministeria; acribus ministeriis etc., Tac. Ann. 3, 48, (ved Iver i den offenlige Tieneste); ministerio Catonis etc., Vell. 2, 38, (under hans Forvaltning); ministeria principatus, Tac. Hist. 1, 58, (Hofembeder under Keiserne); — II) „overf."; A) „alm.": Tieneste el. Nytte deraf; – ∾ pedum, Plin.; cameli jumentorum ministeriis dorso funguntur, id.; — B) „bes." o. „concret": Tienerskabet, d. e. Tienere el. Opvartere; in ministerio ejus relinquendos (ex his militibus) etc., Plin. Ep. 10, 36; ∾ aulicum: Hoffolkene, Lamprid.; – ligel. in pl.: ministeria magistratibus et sacerdotibus conscribere, (i. e. lictores, viatores, etc.), Tac. Ann. 13, 27; — b) sild. heder ministerium ogs.: Bordsølv el. Taffelservice, Lamprid., Paul. Sent.

mĭnistra, ae, f., s. und. minister. — *mĭnistratio, onis, f.: Betiening el. Haandrækning, lavationis, Vitruv.; o. — mĭnistrātor, oris, m.: som betiener nogen, en Opvarter, navnl. ved Bordet,

Senec. Ep. 95, som Mundskenk, Petron.; ogs. som giør personlig Tieneste hos nogen; vid. Suet. Vitell. 17; — II) „overf.": som gaaer nogen tilhaande ved en Forretning, som paaminder om noget, osv.; saal. er den Retslærde: ministrator (juris) hos Taleren; vid. Cic. d. Or. 2, 75, ogs. ibd. 1, 45 o. 59; men id. Flacc. 22: hic mihi quasi ministrator aderat, subjiciens, quid dicerem etc.; — [ministro]. — *mĭnistrātōrĭus, 3: hvoraf man betiener sig, urceoli, Martial. 14, 105, (in lemmate); o. — mĭnistratrix, īcis, f.: Medhielperinde; vid. Cic. d. Or. 1, 17: comites et ministratices oratoris etc., (al. ministras), inc.; — [ministrator].

mĭnistro, avi, atum, 1, v. n. o. a., [minister]; I) neutr.: betiener, opvarter; c. dat. pers., ogs. absol.; – quo commodius tibi ministretur, (impers.: at du kan have des bedre Opvartning), Cic. Fam. 16, 14; cf. Suet. Aug. 45; men Cic. Verr. 3, 44: quum maximis poculis (abl.) ministraretur, (da der bevertedes deraf el. dermed); ligel. ∾ alicui fictilibus, Tac. Hist. 1, 48; servi sordidati ministrant, (varte op), Cic. Pis. 27; men Plaut. Stich. 5, 4, 7: Nosmet inter nos ministremus; — B) „overf.": drager Omsorg derfor, besørger; ligel. c. dat.; – ∾ velis, (besørge Seilene), Virg. Aen. 6, 302; cf. ibd. 10, 218; ligel. ∾ habenis, (styre Tømmen), Stat. Theb. 7, 752; ∾ sumptibus, Varr., (bestride Udgifterne); men „poet.": luna ministrat equis, (viser dem Veien), Prop. 3, 14, 15; — II) act.: opvarter dermed; ∾ cibos, vid. Tac. Ann. 2, 33, pocula, Cic.; ogs. ∾ Jovi bibere, (s. pocula el. potum), id. Tusc. 1, 26; – sield. c. acc. pers., hvf. pass., Colum. 12, 1: ut is quam commodissime ministretur; — b) ogs. besørger, forvalter, leder; (undert. c. dat., s. ovenf.); – quod non medicorum jussa ministro, Ovid. Her. 20, 133; df. pass.: naves nec velis ministrantur, nec etc., (styres ikke med Seil, føre ikke Seil), Tac. Germ. 44; – ogs. alm. behandler, res omnes timide, Hor. A. P. 171; — B) „overf.": yder, forskaffer; – ∾ victum alicui, Varr.; ∾ nova semina bello, Tac.; cf. Cic. Pis. 11; – ogs. ud. dat.; ∾ prolem, Tibull., (yde el. skienke), vires animumque, Virg. Aen. 9, 764; – ogs. om Ting og om Begreber; ∾ umbram potantibus (platanus), Virg. Ge. 4, 146; furor arma ministrat, id. Aen. 1, 150; cf. Hor. Ep. 1, 15, 20.

*mĭnĭtābĭlĭter, adv.: truende, Pacuv. ap. Non.; o. — mĭnĭtābundus, 3: truende, Liv. 39, 41, o. Tac. Ann. 2, 10; — [minitor]. — mĭnĭto, are, Biform af flgd.; quae minitas mihi, Plaut. Capt. 3, 5, 85. — mĭnĭtor, atus sum, 1. v. dep. a., intens. af 1. minor: truer, alicui mortem, Cic. Phil. 6, 4; cf. Liv. 3, 57; men m. udfald. acc.: ut Caesari gladio (abl.) minitarentur, Sall. Catil. 49; cf. Cic. Phil. 11, 14, o. ibd. 13, 21 (Orell.); mihin' malum minitaris? Plaut.; ogs. m. udfaldet malum; minitarier populo, ni etc., id. Amph. 3, 4, 3; ogs. ud. dat.: ∾ vulnera, Ovid. Met. 2, 199; ogs. absol.: etiamne, carnifex, minitare? Plaut. Bacch. 4, 6, 16; ogs. c. inf.: quod nunc minitare facere, Ter. Hec. 3, 4, 13; men m. acc. c. inf., Plaut. As. 3, 3, 21.

mĭnium, i, n., [besl. m. 2. Minius]: Biergzinober, (cinnabaris nativa), sædv. Minie el. Mønie, liberum, Prop. 2, 2, 21; ligel. Nec titulus minio … notetur, Ovid. Trist. 1, 1, 7; vid. Plin. 33, 40 flgd.; — not.: ogs. apocop. min, vid. Quintil. 8, 3, 28, o. Auson. Grammatomast. 9; df. — 1. mĭnĭus, (-ĕus), 3: af Zinnober, zinnoberrød, color rosarum, Appul. — 2. Mĭnĭus, i, m.: Flod i Hisp. Tarr., (hod. Minho); vid. Plin. 4, 34; – efter Vitruv. giver denne Flod Fossilet minium dets Navn; efter Andre omvendt.

mino, are, 1, v. a., sild. Biform af 1. minor: truer, Prisc.; sædv. „overf.": driver afsted (ved at true el. slaae); ∾ equum, asinum, Appul.; – (df. d. Galliske mener). — Minoïs, idis, o. Minoius, 3, s. und. Minos.

1. mĭnor, atus sum, 1, v. dep. a. o. n., [besl. m. minae o. m. mineo]; I) „egenl." o. som neutr.: at rage op el. frem el. i Veiret; – geminique minantur In coelum scopuli, Virg. Aen. 1, 162; saxa minantur coelo, Sil.; – ogs. at true med Fald; (ornus) illa usque minatur, Virg. Aen. 2, 628; cf. ibd. 240; — II) „fig." m. og ud. acc.; A) „alm.": truer, alicui vehementer, Cic., alicui crucem, id.; men minari extis (abl.: true el. varsle derved), id.; ogs. m. acc. c. inf.; ab hac minatur se abiturum, Plaut.; cf. Ter. Heaut. 3, 1, 80; — B) „besl." ogs.; a) om Ting; – quum domus mea … deflagrationem urbi minaretur, Cic. Planc. 40; cf. Virg. Aen. 10, 196; men Hor. A. P. 350: quodcumque minabitur arcus, (hvorefter den sigter); — b) med Lune om Personer: at true dermed, at kaste om sig dermed, at love; – vid. Hor. Sat. 2, 3, 9, o. id. Ep. 1, 3, 3; ligel. Phaedr. 4, 22: Qui, magna quum minaris, extricas nihil.

2. mĭnor, (-us), ōris, adj. compar. af parvus, s. und. parvus; df. — mĭnōro, (avi), atum, 1, v. a.: forringer, Tertull.; minorato pretio, Dig.

Mīnos, ōis, (ogs. ōnis, Sall. frgm.) m., *Μίνως*; I) Søn af Juppiter og Europa, Konge og Lovgiver paa Creta, Broder til Rhadamanthus, og tilligemed denne Dommer i Underverdenen; – vid. Virg. Aen. 6, 432, o. Cic. Tusc. 1, 41; — II) en Sønnesøn af ovennævnte, ligel. Konge paa Creta, ved Pasiphae Fader til Ariadne, Phaedra, Androgeos o. Deucalion, Labyrinthens Grunder, osv.; vid. Ovid. Met. 8, 6 flgd.; — B) df. 1) Mīnōïs, ĭdis, f., *Μινωΐς*: minoisk, hørende til Minos; sædv. subst.: Fruentimmer af hans Slægt, som Phædra el. Pasiphae, Senec. Hippol.; men „besl." ogs. hans Datter Ariadne, vid. Ovid. Met. 8, 174; voc. Minoi, Tibull. 3, 6, 41; — 2) Mīnōĭus, 3, *Μινώϊος*: minoisk, benævnt efter K. Minos, regnum, Virg., (i. e. Creta), tela, Sil., (i. e. Cretensia); – ∾ sella, Propert., urna, Claudian., (hørende til Minos som Dommer i Underverdenen); cf. Virg. Aen. 6, 432; – ∾ virgo, Ovid. Her. 17, 193, i. e. Ariadna; — 3) Mīnōus, 3, *Μινῷος*: benævnt efter K. Minos; ogs. undert. cretisk el. cretensisk; – ∾ Thoas, (Søn af Ariadne), Ovid. Her. 6, 114; men ∾ puer, Claudian., i. e. Glaucus, (Søn af K. Minos); ∾ arenae, Ovid. Ib. 511, i. e. litus Creticum.

Mīnōtaurus, i, m., *Μινώταυρος*: Søn af den ovennævnte Pasiphae ved en Tyr, med hvis Kærlighed Venus straffede hende; K. Minos forvarede dette Uhyre, halv Tyr og halv Menneske, i den af Dædalus hertil byggede Labyrinth, indtil Theseus ombragte samme; – vid. Ovid. Met. 8, 152 flgd., o. Virg. Aen. 6, 24; ogs. Hygin. Fab. 41; — not.: Cic. Fam. 12, 25 staaer Minotaurus comisk, s. Calvisius et Taurus; – s. ogs. Fest. p. 148 (Müll.). — Mīnōus, 3, s. und. Minos.

mintha, ae, f., d. græske *μίνθα*, s. mentha: Mynte, Plin. 19, 47. — mintrio, ire, el. mintro, are, v. n.: Musens Naturlyd: at pibe; mus avidus mintrit (al. mintrat), Auct. Carm. d. Philom. 61. — Minturnae, arum, f.: By paa Grændsen af Latium og Campanien ved Udløbet af Lirisfloden, Plin. 3, 9, Liv. 9, 25, Hor.; – om Marius's Ophold i denne Egn, vid. Liv. Epit. 77, o. Vell. 2, 19; — B) df. Minturnensis, e: minturnisk, populus, Liv., litterae, (et fra Minturnæ skrevet Brev), Cic.; — b) Minturnenses, ium: Indvaanerne af Byen M., Vell. l. c.

Mĭnūcius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf kan mærkes: M. Minucius Rufus, magister equitum under Fabius Cunctator, vid. Liv. 22, 8 flgd.; — not.: Minucius Felix: christelig Forfatter i det 3die Aarh., s. und. Octavius; — B) df. Mĭnūcius, 3,

gens, Cic., via, (gik fra Rom til Brundisium), id.; (heder via Minuci, f. Minucii, Hor. Ep. 1, 18, 20); - ∾ porticus, Cic. Phil. 2, 31. — mĭnŭisco, ĕre, v. n., [minuo]: formindskes, aftager, Auson., inc. — mĭnŭme, minumus, s. und. minime, minimus.

mĭnŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a., [1.minus]: giør mindre, formindsker; I) „egenl.", (oftest „poet."); - ∾ ligna, Ovid., ramalia, id., (smaahugge, kløve); men ∾ portarum objectus, (giennembryde, sprænge), Stat.; men Ovid. Ib. 571: pila minuaris in alta, (du blive stødt deri)! - ∾ sanguinem, aarelade, Veget.; - minuuntur corporis artus, (aftage, svinde), Ovid. Met. 7, 317; ligel. minuuntur corpora siccis, Plin.; - men ligesom neutr.: minuente aestu (sc. se), Caes. B. G. 3, 12; ligel. minuente luna, Pallad.; — II) „fig."; A) „overf.": giør mindre, formindsker, indskrænker; - ∾ sumptus civitatum, Cic., rem familiarem, Hor., pretium frumenti etc., Tac. Ann. 15, 39; ogs. at indskrænke i Tiden; ∾ censuram, Liv. 4, 24; — b) ofte ogs. om Begreber og om Forestillinger: at svække el. indskrænke; - ∾ opinionem profectionis, Cic. Att. 10, 16; cf. id. Off. 1, 22, o. Caes. B. G. 5, 26; ogs. c. inf.: at aflade, mirari, vid. Lucr. 2, 1028; — B) „ment.": krænker, forringer, nedværdiger; - ∾ majestatem populi R. per vim, Cic. Phil. 1, 9, religionem, Nep. Ag. 4; men Liv. 21, 52: vulnere suo minutus (i. e. debilitatus), s. nedenf.; - navnl. hede capite minuti: som have tabt af deres Stands Rettigheder, s. und. caput o. deminuo; — b) formilder, letter, lindrer; - ∾ molestias vitae, Cic., curas, Hor., luctus, Ovid., laborem, Ter.; - men med Lune: minue vero iram, (vær ikke saa vred)! id. Phorm. 2, 3, 88; — III) particip. mĭnūtus, 3, ofte ogs. som adj.; A) „egenl.": liden el. smaalig; - res minutae, (smaat Kram), Cic. Cluent. 64; cf. id. Acad. 2, 38: minutorum opusculorum fabricator, (af de fineste Arbeider); ∾ pisciculi, (Smaafisk), Ter.; ∾ fruges, (rimel. Bælgfrugter), Cic. Verr. 3, 7; ∾ navis, Catull.; in minutas partes dispergi, (i Partikler el. Smaadele), Lucr.; - compar., ∾ aër, (tyndere, finere), id.; superl., ∾ ramenta ad scobis modum, Plin.; — B) „fig.": liden el. ringe i sit Slags; - dii omnes magni minutique, (Høie og Lave), Plaut.; ∾ plebes, Phaedr.; ∾ populus, Petron.; ogs. ∾ imperator, Cic., philosophus, id., (af det ringere Slags); - navnl. ogs. om Foredraget: smaalig el. enkelt; vid. Cic. d. Or. 2, 38; - ogs. smaalig el. ængstelig; minutioris curae est, c. infin., Quintil. 2, 6, 18; men id. 2, 1, 130, om Seneca: si rerum pondera sententiis minutissimis non fregisset; - men Cic. Orat. 27: quum minutum animum pro parvo dicimus.

mĭnūrio, el. minurrio, ire, v. n., μινυρίζω, om Smaafugle: at qviddre, Spartian., Sidon. — 1. mĭnus: mindre, compar.; I) af adj. parvus; — 2) af adv. parum. — 2. minus, 3, s. und. 3.mina. — mĭnuscŭlārius, 3: som har med mindre betydelige Ting at giøre, conductores vectigalium, som forpagte enkelte Dele af de offenlige Indkomster, (i Modsætn. af Generalforpagterne), Augustin.; - ogs. subst. minuscularii, sc. exactores, Cod. Theod.; — 2) „alm.": liden el. ringe, res, Cod. Just., aquaeductus, ibd.; af — mĭnuscŭlus, 3, demin. af compar. minus: noget mindre el. mindre, noget liden el. liden, villa, Cic., theatrum, Vitruv.; ∾ nomen, (noget kort), Plaut. Trin. 4, 2, 46; ∾ epistola, Cic.

mĭnūtal, s. und. flgd. — mĭnūtālis, e, [minutus]: ringe, ubetydelig, regnum, Tertull.; — II) df. subst. minutale, sædv. affortet minutal; A) „alm.": en Ubetydelighed; - culices ··· et hoc genus minutalia, (dette Slags Kryb), id.; — B) „bes.": smaahakket Spise, Hakkemad el. Pølsemad, Martial. 11, 31, o. Juvenal. 14, 129.

mĭnūtātim, adv., [af minutus]; I) „egenl.": i smaa Stykker, consecare, Varr., concidere, Colum., (smaahakke), terram cribrare, (finsigte), Plin.; — II) „overf."; a) smaaligen el. i el. efter smaa Dele og ligesom partikelvis; - ∾ interrogare, (i det man atter og atter lægger noget lidet til Spørgsmaalet), Cic. Acad. 2, 10; cf. ibd.: quum minutatim aliquid additur; — b) lidt efter lidt, smaaligen og ligesom umærkeligen, discere, Lucr., assuefacere, Varr.; ∾ cedere el. se recipere, Auct. B. Afr.; — c) efterhaanden; ∾ singulos convenire, Dig.

mĭnūte, adv. af minutus, ligesom frgd.: i smaa Dele el. Stykker, smaat el. fint; - ∾ tritus sal, (finstødt), Colum.; ligel. ∾ molita (farra), id.; - compar., ∾ concidere, (smaahakke), Cic.; superl., ∾ commolere, Colum.; — II) „fig.": smaaligen, simpelt, usmykket; ∾ dicere, Cic. Orat. 36; minutius res tractare, id. Fin. 4, 3; — b) nøiagtigen, indtil den mindste Enkelthed; minutius et scrupulosius omnia scrutari, Quintil. 5, 14, 28.

*mĭnūtĭa, ae, f.: Smaahed el. Finhed, fint Støv, osv.; - grana ··· ad minutiam redigere, Senec. Ep. 70; o. — mĭnūtĭes, ēi, f.: = frgd., Appul.; — [minutus]. — mĭnūtĭlŏquium, i, n., [minutus, loquor]: kort el. spidsfindig Udtryksmaade, Tertull. — mĭnūtim, adv. af minutus, ligesom minute: i smaa Stykker, smaat el. fint, concidere, Varr., frangere, Plin.; men aequaliter et minutim terga soli convertere, Colum. — mĭnūtio, onis, f., [minuo]: Forringelse, Formindskelse; (oppon. incrementum), Quintil., Gell.; minutio capitis, (s. deminutio capitis): Forandring af Stand), id., Dig.; ∾ sanguinis, Aareladning, Veget.

1. Mĭnūtius, etc., s. und. Minucius. — 2. mĭnūtĭus, compar.; I) neutr. af minutus, 3, s. und. minuo; — II) adv. af minute, s. und. minute. — mĭnūtŭlārius, 3, s. und. minuscularius. — mĭnūtŭlus, 3, demin.: ganske liden el. spæd; ∾ pueri infantes, Plaut. Poen. prol. 28; — II) „overf.": saare ringe el. ubetydelig; - ∾ summa pecuniae, Dig.; af — mĭnūtus, 3: partic. o. adj. af minuo.

Mĭnyae, arum, m., Μινύαι: Argonauterne, s. und. 1.Minyas; — mĭnyanthes, is, n., μινυανθές: en storbladet Kleverart, Plin. 21, 30. — 1. Mĭnyas, ae, m.: Konge i Thessalien, fra hvem Jason og flere andre Argonauter nedstamme, hvorfor de ogs. ofte kaldes Minyae; vid. Hygin. Fab. 14, o. Ovid. Met. 7, in.; — B) df. 1) Mĭnyēius, 3, proles: hans Døttre, Ovid. l. c. 389; — 2) Mĭnyēias, ădis, f., o. Mĭnyēis, ĭdos, f.: en Datter af Minyas, id. ibd. 1 o. 32. — 2. mĭnyas, ădis, f.: Navnet paa en Plante, heder ogs. corysidia, Plin. 24, 100. — Mĭnyēias, ădis, f., o. Mĭnyēis, ĭdis, f., o. Minyēius, 3, s. und. 1.Minyas. — Mĭnyēus, (quadrisyll.), ĕi, m., Μινυεῖος: ældre Navn paa Floden Orchomenus i Thessalien, Plin. 4, 15.

mīrābĭlĭārius, i, m.: Mirakelmager, Augustin.; af — mīrābĭlis, e, [miror]; I) „alm.": underlig, forunderlig, besynderlig; - hoc magnum et mirabile esse etc., Cic. d. Or. 2, 46; - ogs. m. acc. c. inf., Ter. Heaut. 2, 4, 7; ogs. m. flgd. quam el. quomodo, Cic. l. c. 3, 51, o. id. Div. 2, 19; non est mirabile, si etc., Ovid.; - ogs. staaer mirabile dictu el. visu, som Udraab; vid. Virg. Ge. 2, 30, o. Liv. 7, 26; - compar., eo mirabilius etc., Cic. Acad. 2, 2; mirabiliores, quam Alexander, Liv. 9, 18; superl., ∾ soboles, Colum.; — II) „bes.": beundringsværdig, overordenlig, cupiditas pugnandi, Nep. Milt. 5; quo mirabiliora etc., Cic. d. Or. 2, 18; mirabile quantum, ligesom mirum quantum: overordenligen, Sil.; ogs. m. tilføiet dat. pers., vid. Hor. Ep. 1, 6, 23.

*mīrābĭlĭtas, atis, f.: Forunderlighed, Beundringsværdighed; – ∾ operum ejus, Lactant.; o. — mīrābĭlĭter, adv.; I) „alm.": forunderligen, overordenligen; – ∾ mutata est voluntas vulgi, Nep. Dion. 10; ∾ moratus est, (har en besynderlig Character), Cic. Att. 2, 25; ∾ cupere, id., laetari, id.; — II) „bef.": beundringsværdigen, med Beundring; – ∾ sentire et loqui de aliquo, Cic. Fam. 4, 13; – compar., ∾ et magnificentius augere atque exornare, id. d. Or. 1, 21; — [mirabilis]. — mīrābundus, 3: d. forstærk. mirans, [miror]: forundrende sig; – plebem mirabundam ··· quidnam accidisset, cur etc., Liv. 3, 38; cf. id. 25, 37: mirabundi, unde etc.

mīrācŭla, ae, f., o. miraculum, i, n., s. und. flgd. — mīrācŭlus, 3, [miror]: vidunderlig, afskyelig; dog i denne Form og Bem. alene forcl.; – miraculae (meretrices), Plaut. frgm. ap. Varr., som tilføier: miraculae a miris, i. e. monstris; — II) sædv. subst.: mīrācŭlum, i, n.; A) „alm.": Vidunder, Mirakel, vidunderlig Ting el. Sag, det Vidunderlige el. Ubegribelige; – adjiciunt miracula pugnae, (overnaturlige Begivenheder), Liv. 2, 7; quid non miraculum est, quum primum in notitiam venit? Plin.; esse in miraculo, id.; eximere rem miraculo, (borttage det Overordenlige deri), Liv. 5, 15; esse majoris miraculi, ogs. majore miraculo, (være mere underligt), Plin.; septem illa miracula (mundi): de syv Underværker, Senec. Consol. Polyb.; — B) „bef." ogs.: 1) vidunderlig el. paafaldende Beskaffenhed; – ∾ magnitudinis (apri), Liv. 25, 9; ∾ litterarum, (den høist mærkelige Bogstavskrift), id. 1, 7; ligel. ∾ rei el. victoriae, id.; – ogs. kan hidføres Cic. N. D. 1, 8: portenta et miracula philosophorum somniantium, (urimelige Meninger af dem); — 2) vidunderlig Gestalt, Spøgelse, odl.; – vid. Ovid. Met. 3, 673, o. Virg. Ge. 4, 441, ogs. Hor. Ep. 2, 2, 208.

*mīrātĭo, onis, f.: Forundring; – ignoratio causarum in re nova mirationem facit, Cic. Div. 2, 22; o. — mīrātor, oris, m.: en Beundrer, rerum, Ovid., inanium, Plin.; mirator tantum sui, Senec.; — df. fem., mīrātrix, īcis, turba, Juvenal. 4, 62, fama, Senec. Hippol. 742; — [miror].

mīre, adv. af mirus: forunderligen, overordenligen, høiligen; – ∾ favere alicui, Cic.; id mire gratum regi fuit, Liv. 2, 45; ogs. forbindes mire quam, (ligesom mirum quantum): overordenligen; mire quam illius loci ··· cogitatio delectat, Cic. Att. 1, 11.

mīrĭfĭce, adv.: forunderligen, overordenligen, delectari lectione librorum, Cic. Acad. 2, 2; ∾ prodesse, Plin.; af — mīrĭfĭcus, 3, [mirus, facio]: forunderlig, overordenlig; ∾ homo, Cic., in doctrinis, Gell.; – ∾ operibus exstructa (turris), Caes.; ∾ (structura carminis), vid. Ovid. Pont. 4, 13, 5; – ∾ gratias agere alicui, Cic.; ∾ convicium facere alicui, id.; — bb) superl.; a) mirificissimum facinus, Ter. Phorm. 5, 6, 32; — b) mirificentissima potentia (Alexandri), Augustin. — mīrĭmŏdis, adv., f. miris modis, Plaut. — mīrĭo, ōnis, m., [mirus]: Vidunder, Vanskabning, Varr.; – miriones a miris, id est monstris, id.; — II) sild.: en Beundrer, Tertull.

mirmillo, ōnis, m.: etslags Gladiator, ogs. Gallus, af hans galliske Hielm, hvorpaa en Fisk (piscis) var anbragt, pleiede at stilles imod en Threx, el. imod en retiarius; vid. Fest. s. v. retiarius p. 284 flgd.; men Cic. Phil. 6, 5: ex mirmillone dux, etc.

mīro, are, v. a., forcl. Biform af flgd., Varr. ap. Non., o. Pompon. ibd.; – df. eftercl. partic. miratus, 3, m. passiv Bem., Juvenc. — mīror, atus sum, 1, v. dep. a. (o. n.); I) „egenl."; A) „alm.": undres eller forundres el. forundrer mig; a) sieldn. absol.; – miraretur, qui tum cerneret etc., Liv. 34, 9; cf. Virg. Aen. 6, 317, ogs. Ter. Heaut. 2, 3, 133; — b) oftere c. acc., el. m. acc. c. inf.; – ∾ negligentiam hominis, Cic. Att. 10, 5; cf. id. d. Or. 2, 14, o. Virg. Ge. 4, 363; ogs. ∾ aliquem, (undres over nogen), Pseud.Cic. d. resp. Har. 22; – men si quis forte miretur, me ad accusandum descendere, id. Div. in Caecil. 1; cf. Hor. Od. 2, 13, 30, (hvor dicere f. dicentem); — c) m. relativ Partikel el. Pronomen; – mirari se, quod non rideret haruspex, etc., Cic. Div. 2, 24; ligel. m. flgd. si, id. Lael. 15; men ne miraretur, cur idem iterum faceret, id. Att. 1, 14; ligel. m. flgd. unde, id. N. D. 1, 34; – ne quis miretur, qui sim, Plaut.; ligel. miror, quid (hvorfor) abierit, Ter.; cf. Cic. R. Am. 1, o. id. Div. 1, 7; – hos Comikerne heder miror ogs. m. Lune: begriber ikke, gad nok vide; – mirabar, quid hic negotii esset tibi, Ter. Ad. 4, 5, 8; cf. id. Andr. 4, 4, 11; — B) „bef.": beundrer, agter høit; navnligen ogs. seer begierligen derpaa, er indtagen deri; – primis et te miretur ab annis, (som sit Forbillede), Virg. Aen. 8, 517; quod ··· miraris in illo, Ovid. Her. 2, 77; – ∾ signa, tabulas, etc., Sall. Catil. 11; cf. Hor. Ep. 1, 6, 18, o. Cic. Verr. 4, 56; ogs. Virg. Ge. 3, 44; men tamque se ipse miratur, (er saa indtagen i sig selv), Catull. 22, 17; – „poet." ogs. c. gen.; Justitiaene prius mirer belline laborum? Virg. Aen. 11, 126; — II) „overf." ogs. om Ting; – miratur (arbor) novas frondes et non sua poma, Virg. Ge. 2, 82; — III) partic. pass. mirandus, 3, ogs. som adj.: til at undres over, beundringsværdig; – opus ex saxo in mirandam altitudinem depresso, Cic. Verr. 5, 27; mirandum in modum, id. Att. 9, 7; ∾ fides, Stat.

mirus, 3; I) „alm.": forunderlig, vidunderlig; – sibi mirum videri, quid ··· esset, Caes. B. G. 1, 34; mirum est, ut excitetur, Plin. Ep. 1, 6; ligel. mirum dictu, ut etc., Tac. Hist. 1, 79; — B) df. neutr. mirum, som subst.: det Forunderlige, en Underlighed, et Under el. Vidunder; – nec mirum: intet Under, Cic.; non mirum fecit, Ter. Hec. 4, 4, 87; cf. Ovid. Fast. 3, 503; – pl., nimia mira memoras, Plaut., tanta mira, id.; mirum est, ogs. mira sunt, ni el. nisi etc., id.; quid mirum? hvad Under? Ovid. A. A. 3, 110; — bb) hertil mærkes Udtrykkene; a) mirum quam el. quantum, d. e. overordenligen, overmaade; – mirum quam inimicus erat, Cic. Att. 13, 40; mirum quantum profuit, Liv. 2, 1; ogs. m. flgd. Conjunctiv; mirum, quantum ··· fidei fuerit, id. 1, 16, (altf. f. mirum est); cf. Tac. Ann. 15, 54; — b) mirum, ni el. nisi, (bekræftende), det skulde undre mig, hvis ikke etc., d. e. formodenligen, vistnok, rimeligen; – mirum, ni domi est, Ter.; mirum, ni cantem, (jeg skulde vel endog synge); condemnatus sum, poët.ap.Cic.d.Or.2,69; ligel. ironisk: mirum ··· quin ab avo ejus ··· acciperem, Plaut. Trin. 4, 2, 125, (Under, at ikke han betalte mig)! — II) „bef.": beundringsværdig, overordenlig, meget stor el. heftig; – ∾ alacritas, Cic., scientia pugnandi, Vell.; – miris modis odisse, Ter.; ligel. mirum in modum, Caes.; ∾ desiderium urbis, Cic.

mis, forældt. gen., f. mei, Enn. ap. Prisc. — Mĭsargÿrides, ae, m., (ligesom osor pecuniae), er Plaut. Most. 3, 1, 41, per antiphrasin: Navnet paa en Aagerkarl. — miscellānĕus, 3: sammenblandet, bestaaende af allehaande; – ∾ turba, (Mennesker af alle Stænder), Appul.; — II) df. subst. miscellanea, orum, n.; A) Gladiatorernes blandede og ringe Føde, Juvenal. 11, 20; — B) Skrift af blandet Indhold, Tertull.; af — miscellus, 3, [misceo]: sammenblandet, uensartet; – ∾ uvae, Cato; ∾ ludi, Suet. Calig. 20; ∾ doctrina, Gell.; ∾ genus columbarum, (ved Parring af vilde og tamme Duer), Varro.

miscĕo, miscŭi, mixtum el. mistum, 2, v. a., μίσγω, μίγνυμι; I) „egenl.": blander, sammenblander; – dulce amarumque una nunc misces mihi, Plaut. Pseud. 1, 1, 61; cf. Cic. Div. 2, 41: (sortes) pueri manu miscentur, etc.; s. ogs. Virg. Aen. 12, 714, o. Hor. Od.

1, 28, 19; – ∾ aquas nectare, Ovid.; cf. Sall. Jug. 57, o. Cic. N. D. 1, 27; ogs. ∾ fletum cruori, Ovid.; ∾ iram cum luctu, id.; ogs. ∾ helleborum ad faecem, Colum.; mistus in vino sal, Plin.; – bona mixta ex dissimilibus etc., Cic. Tusc. 5, 15; mixta modestiae gravitas, id.; cf. Ovid. Fast. 6, 463; ∾ pavidos milites in integram aciem, Liv. 30, 34; — — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm."; a) sammenblander, forener; – ∾ corpus cum aliqua, Cic. Div. 1, 29; ogs. ∾ se alicui, Ovid. Met. 13, 867, (have legemlig Omgang dermed); ∾ sanguinem et genus cum aliquo, (gifte sig med nogen), Liv. 1, 9; cf. id. 39, 38; — b) ∾ se viris, Virg. Aen. 1, 440, (træde op imellem dem); men id. Ge. 4, 75: circa regem Miscentur (apes); — c) ∾ certamina, Liv., proelia, Virg.: at fægte eller kæmpe sammen; ∾ inter se vulnera, (at bibringe hinanden Saar), id. Aen. 12, 720; — 2) „bes."; a) fordi neml. de Gamle ordenl. blandede deres Vin med Vand, saa heder miscere alicui: at skjenke i for nogen, at tilberede nogen en Drik; – quod tibi miscuerit ··· bibat ipse jubeto, Ovid. Am. 1, 4, 29; men qui pocula miscet (sc. Jovi, i. e. Ganymedes), id. Met. 10, 100; ∾ alteri mulsum, Cic.; cf. Hor. Od. 3, 19, 12; — b) blander imellem hinanden, bringer i Forvirring el. Uorden, navnl. om Elementernes Voldsomhed; – magno misceri murmure pontum, (at oprøres med stærk Brusen), Virg. Aen. 1, 124; cf. ibd. 134, ogs. id. ibd. 9, 714; df. ogs. „alleg.": ∾ coelum et terram, (afstedkomme stor Larm og Forvirring), Liv. 4, 3; men Juvenal. 2, 25: ∾ coelum terris, (skrige el. larme i høien Sky); — c) caeco pulvere campus Miscetur, (opfyldes dermed), Virg. Aen. 12, 444; ∾ omnia flamma ferroque, Liv. 1, 29; – Sinon incendia miscet, Virg. Aen. 2, 329, (udbreder); cf. ibd. 4, 209; — B) „ment."; 1) „alm.": forbinder el. forener; – cujus animum ita cum suo misceat, ut efficiat paene unum ex duobus, Cic. Lael. 21; nec vero finis bonorum ··· ex dissimillimis rebus misceri ac temperari potest, id. Off. 3, 30; cf. id. Orat. 58: ita hi (numeri) sunt inter se miscendi et temperandi; — b) df. ogs. blander dermed, gjør delagtig deri; – ∾ cum amico omnes curas cogitationesque, Senec. Ep. 3; ∾ se negotiis, (tage Del deri), Dig.; — 2) „bes.": oprører, forvirrer; – omnia infima summis paria fecit, turbavit, miscuit, Cic. Leg. 3, 17; ∾ rem publicam malis concionibus, etc., id. Agr. 2, 33; ∾ coetus, Tac. Ann. 1, 16; cf. id. Hist. 4, 68, ogs. Cic. d. Or. 1, 51, o. id. Catil. 4, 3. — miscillus, 3: Biform af miscellus, Capella. — miscix, icis, adj., [misceo]: vaklende i sin Mening, inconstans, Petron. Sat. 45, (al. mittix), inc.

mĭsellus, 3, demin. af miser: elendig el. ulykkelig; – cui misello (filio meo) etc., Cic. Att. 3, 23; ligel. id. Fam. 14, 4: illius misellae matrimonio etc.; navnl. ogs. om en Afdød, Petron. Sat. 65; cf. Catull. 3, 17; — II) „overf." ogs. om Ting og Begreber: yderst daarlig el. ringe i sit Slags; – redactus ··· ad hoc misellum pallium, Plaut. Rud. 2, 6, 65; ∾ spes, Lucr.

Mīsēnum, i, n.: By og Forbierg i Campanien; det sidste ogs. Misenus, i, m., (sc. mons), Mela 2, 4, o. Fest. p. 123 (Müller); cf. Virg. Aen. 6, 234; men Misena, orum, n., Prop. 1, 11, 4, nobilia, (som berømt efter Trompeteren Misenus); vid. Virg. Aen. 6, 162; ogs. promontorium Miseni, Liv. 24, 14; — B) df. 1) pl. Mīsēnātes: Indvaanerne af Misenum, Veget.; — 2) Mīsēnensis, e, villa, Phaedr., classis, Tac.; – men absol.: in Misenensi: i det Misenske, Plin. 18, 7. — Misenus, i, m., f. und. frgd.

mĭser, a, um: elendig, ulykkelig, beklagelig; I) „egenl." om Mennesker; A) „alm."; – miseris et laborantibus nihil negare, Cic.; miser atque infelix, id.; domini pauperis miserique (servus), Ter. Eun. 3, 2, 33; – compar., quis me miserior uno? Cic.; superl., habere aliquem miserrimum, (behandle meget ilde), id., Plaut.; cf. Cic. Phil. 11, 4; – ogs. som Udraab: Miseram me! Ter.; vae misero mihi! id.; heu miseri, qui etc.! Lucan.; – ogs. c. gen. caus.; miser ambitionis, (i. e. propter ambitionem), Plin. Pan. 50; — B) „bes."; a) elendig el. daarlig el. syg paa Legeme el. Siel; – morbo misera sum, Plaut.; miserrimus Fui fugitando, (udmattet af at løbe), Ter. Eun. 5, 2, 7; miserum esse ex animo, (paa Sielen), Plaut., Lucr.; — b) ynkværdig, beklagelig; – illum ··· non improbum, sed miserum, Cic. Catil. 2, 7; cf. id. Verr. 1, 15; — c) moralsk elendig el. fordærvet; vid. Ter. Eun. 3, 1, 28, o. ibd. 5, 6, 11; — II) „overf." om Ting og om Begreber; A) „alm.": ulykkelig; – ∾ fortuna, Cic., res, id.; bonum liberi, misera orbitas, id. Fin. 5, 28; est nobis miserum ··· desertam rem publicam invadi, Liv. 3, 9; — b) navnl. ogs.: hvorved man bliver ulykkelig, voluptates, Plin., ambitio, Hor., curae, Lucr., amor, Virg.; — c) neutr. miserum ogs. som Udraab, (o Jammer)! id. Aen. 6, 21; — B) „bes.": daarlig, slet el. ringe i sit Slags; – ∾ praeda, (ubetydeligt Bytte), Caes. B. G. 6, 35; ∾ carmen, (usselt Digt), Virg., remedium, Cels.; nihil fieri potest miserius etc., Cic. Att. 8, 11.

mĭsĕrābĭlis, e, [miseror]: som vækker Medlidenhed, squalor, Cic.; Sisque miser semper, nec sis miserabilis ulli, Ovid. Ib. 117; – „alm.": til at ynkes over, d. e. elendig el. kummerlig; – nihil est tam miserabile, quam ex beato miser, Cic. Part. or. 17; ∾ voces, (Klageskrig), Liv.; ∾ elegi, (Sørgedigte), Hor.; ∾ corpus, (mishandlet, ilde medtaget), Ovid. Her. 21, 213; – compar., ∾ causa mortis, Liv. 1, 59; – ogs. som Udraab: miserabile visu, (ynkeligt Syn)! Virg. Aen. 1, 111; — not.: neutr. miserabile, som adv., f. miserabiliter, Virg. Aen. 12, 338; df. — mĭsĕrābĭlĭter, adv.: paa en medynkvækkende Maade; – ∾ scripta epistola, Cic.; cf. id. Att. 14, 10; ∾ deflere, Liv. 45, 42; – compar., ∾ dicere, Senec. Excerpt.; – ogs. ynkværdigen, jammerligen; perire, Val. Max. 2, 6, cadere, Curt. 4, 10.

*mĭsĕranter, adv.: klagende, Gell. 10, 3; — mĭsĕrātĭo, onis, f.: Medynk, Medlidenhed, Beklagelse; – cum quadam miseratione delectare, (om den døende Helt), Cic. Fam. 5, 12; miserationem commovere, Quintil., petere, Plin.; ∾ infantis (derover), Justin.; — II) „fig.": den Del af Foredraget, som søger at vække Medlidenhed; – illa ··· tua miseratio etc., Cic. Phil. 2, 36, (om Antonius's Ligtale over Cæsar); cf. Suet. Ner. 47, ogs. Caes. B. C. 1, 85; – ogs. som rhetorisk Figur; vid. Cic. Brut. 21, o. id. Orat. 38; men affectus, qui miseratione constant, Quintil. 10, 1, 68; o. — mĭsĕrātor, oris, m.: som ynkes derover, som beklager nogen, Tertull.; — [miseror].

mĭsĕre, adv. af miser: ynkeligen el. ulykkeligen; – misere vivere, Cic.; homo misere miser, Plaut.; – compar., ∾ servire, Senec.; superl., ∾ lugere, id.; – men comisk: misere scriptum ···; Ps. o miserrime! Plaut. Pseud. 1, 1, 72; — II) „overf.", (men ofteſt comisk): stærkt eller ivrigen, over al Maade; – quia tam misere hoc esse cupio verum, Ter. Ad. 4, 5, 61; ∾ amare, id., invidere, id.; cf. Hor. Sat. 1, 9, 8: misere discedere quaerens.

mĭsĕrĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. n., o. misereor, itus sum, (m. for- o. efterel. partic. misertus), 2, v. dep. n., [miser]: har Medlidenhed dermed, ynkes derover; I) som verb. fin.; A) misereo, (alene forel.); – cogebat hostes ··· ut misererent, Enn. ap. Priscian.; men c. gen.: ipse sui miseret, Lucr. 3, 894; — B) misereor, ordenl. c. gen.; – aliquando miseremini sociorum, Cic. Verr. 1, 28; qui etiam, quum misereri mei debent, non desinunt invidere, id. Att. 4, 5; cf. Liv. 27,

33, o. Virg. Aen. 2, 143; – men c. dat.: cui Venus postea miserta est, Hygin. Fab. 28; – men c. acc.: Tot miserere animas, Gratian. Cyneg. 440, (al. miserare), inc.; — II) imperson., miseret o. miseretur me alicujus: jeg ynkes derover, har Medlidenhed dermed; — A) Miseret te aliorum, tui te nec miseret, nec pudet, Plaut. Trin. 2, 4, 30; eorum nos magis miseret, qui etc., Cic. Mil. 34; — B) cave, te fratrum ··· misereatur, Cic. Lig. 5, (Prisc., al. misereat), inc.; quo me rei publicae maxime misertum est, Scip. Afr. ap. Macrob. Sat. 2, 10; men m. blot gen. miseretur tui, Pacuv. ap. Non.; — b) zeugmatisk er impers. pass.: ut ··· assurgatur, ut supplicum misereatur, Cic. Inv. 1, 30. — misereor, itus sum, 2, s. und. frgd.

mĭsĕresco, ĕre, v. n., inch. af misereo; I) „alm.": at have Medlidenhed dermed, at forbarme sig derover; – ordenl. c. gen.; saal. Virg. Aen. 8, 573: quaeso, miserescite regis; dog ibd. 2, 145, absol.: et miserescimus ultro; — b) impers.; inopis nunc te miserescat mei, Ter. Heaut. 5, 4, 3; — II) „bes.": miserescere, s. miserum fieri: blive ulykkelig el. elendig; – quod miserescat miser ex animo, Plaut. Epid. 4, 1, in. — miseret, o. miseretur, s. und. misereo, no. II.

mĭsĕria, ae, f., [miser]: Elendighed, Ulykke, Møisommelighed; – ubi virtus est, ibi esse miseria et aerumna non potest, Cic. Fin. 5, 32; in miseria esse, ogs. in miseriis versari, (være ulykkelig), id.; a miseriis se vindicare, id.; cf. Sall. Catil. 10; miseria praeditus: ulykkelig, elendig, Cic.; miseria plebis, Liv. 5, 34, (dens forgjeldede Tilstand); – ogs. Besværlighed, Bryderi, Fortræd; miseriam omnem ego capio, Ter. Ad. 5, 4, 22; cum miseria erudire, Cic. R. Com. 11; nimiae miseriae est: det er altfor besværligt, Quintil.; – ogs. Ængstelighed; vid. Cic. Div. 2, 41; — II) som Person er Miseria: Datter af Erebus o. Nox, Cic. N. D. 3, 17, Hygin. Fab. praef.

mĭsĕrĭcordĭa, ae, f., [misericors]; I) „egentl.": Barmhjertighed, Medlidenhed, aegritudo ex miseria alterius, etc., Cic. Tusc. 4, 8; – misericordia commoveri, ogs. capi, id.; ogs. ∾ adhibere in hominum fortunis, id. Rab. perd. 2; ogs. misericordias habere, (vise sig medlidende), Plaut. Most. 2, 3, 115; men Cic. Mur. 40: magnam misericordiam habere, (vække el. nyde en høi Grad af Medlidenhed); – misericordiam populi (gen. subj.) concitare, Cic. d. Or. 1, 53; cf. id. Planc. 1; – men ogs. c. gen. obj.; frangor misericordia puerorum, (af Medynk over dem), Cic. Att. 7, 12; ligel. ∾ hujus, Ter. Andr. 1, 5, 26; – ogs. undert. det Udtryk af Sorg, hvormed man søger at vække Medlidenhed; haec cum magna misericordia fletuque pronunciantur, Caes. B. C. 2, 12; – ogs. medlidende Bistand, Cic. Qu. Fr. 1, 3; — II) Misericordia som Person, vid. Quintil. 5, 11, 38, Appul.

mĭsĕrĭcordĭter, adv.: barmhjertigen, medlidende, (for- o. efterckl.), Quadrig. ap. Non.; – compar., Augustin.; af — mĭsĕrĭcors, dis, adj., [misereo, cor]: barmhjertig, medlidende, in aliquem, Cic. Lig. 5, ogs. in aliquo (s. in aliquem), vid. Sall. Catil. 52; cf. Cic. Caecin. 10; ∾ animus, id.; men ∾ mendacium, vid. id. Lig. 5; – compar., Plaut. Rud. 1, 5, 23; superl., Augustin.

*mĭsĕrĭmōnĭum, i, n., forcl. f. miseria: Elendighed, Laber. ap. Non.; — mĭsĕrĭter, adv., forcl. f. misere: klagende, id. ibd.; ∾ alloqui, Catull. 63, 49; o. — mĭsĕrĭtūdo, inis, f.; I) f. miseria: Elendighed, Nød, Jammer, Attius ap. Non.; — II) f. miseratio: Medynk, id. ibd.; — [miser]. — mĭsĕrĭtus, 3, partic. af misereor und. misereo.

mĭsĕro, are, forcl. Biform af flgd.; ∾ haec mala, Attius. ap. Non. — mĭsĕror, atus sum, 1, v. dep. a., [miser]; I) „egentl.": bejamrer eller beklager, aliquem o. aliquid; – quae ipsa se miseratur, (klager sin Nød), Plaut. Epid. 4, 1, 6; cf. Cic. Mur. 27; ligel. miserando casum suum, Sall. Jug. 23; cf. Tac. Ann. 1, 39; ligel. Caes. B. G. 1, 39: cum aliquo commune periculum miserari; – (miserari ad misericordiae sensum pertinet; misereri ad misericordiae significationem, Doederl.; cf. Fest. p. 123, Müll.); — II) „overf." ligesom misereor: har el. føler Barmhjertighed dermed, ynkes derover: – Trojae miserata labores, Virg. Aen. 1, 597; cf. ibd. 10, 686, (hvor ogs. tilføies animi, s. animo el. in animo); ipsius casum miseratus, Tac. Ann. 3, 17; ligel. miserans inopem, Virg. Ge. 2, 499; — b) „poet." ogs. c. gen. (f. acc.); miserabar mei, Att. ap. Non.; cf. Sil. 11, 381; – not.: sild. ogs. c. dat.; servis egenis miseratus dominus, Coripp.; — III) partic. pass. miserandus, 3, ogs. som adject.: beklagelig, ynkværdig, homo, Cic., Virg., fortuna, Sall.; cf. Cic. Catil. 4, 6: misera atque miseranda etc.; – ogs. c. dat. pers.; vel Priamo miseranda manus, Virg. Aen. 11, 259; cf. Ovid. Met. 6, 276; – miserandum in modum, (paa det ynkeligste, ubarmhjertigen), Cic. Prov. Cons. 3. — mīsertor, oris, m., [syncop. af miserator af miseror]: som føler Medlidenhed dermed, Venant. — mĭsertus, 3, partic. af misereor. — mĭsĕrulus, 3, dem. af miser: = misellus, animula, Serenus. ap. Non.

*missĭbĭlia, ium, n.: = missilia, Sidon.; — missĭcĭus, (-tius), 3: afskediget af Krigstjeneste; ∾ praetorianus, Suet. Ner. 48; o. — missĭcŭlo, are, v. a. frequ., (men alene comisk): sender oftere, literulas ad aliquem, Plaut. Epid. 1, 1, 92; — [mitto].

missĭlis, e, [mitto]: til at udkaste el. udslynge, som udkastes el. udskydes; – ∾ lapides, (Slyngestene), Liv. 1, 43; cf. missile ··· disci pondus, Prop. 3, 12, 10; men hystrici ··· aculei ··· missiles, (som den kan skyde ud), Plin.; – „poet." ogs. ∾ telum el. ferrum: Skudvaaben, Virg. Aen. 10, 773 o. 421; — II) subst.; A) missile, sc. telum; oftest in pl., missilia: Skudvaaben, vid. Virg. l. c. 718, o. Liv. 34, 39; men sing. collect.: Spargitur innumerum diversis missile votis, Lucan. 7, 485; — B) missilia, ium, n., el. res missiles: Foræringer, (som Keiserne lode udkaste til Folket); – vid. Suet. Ner. 11, o. id. Aug. 98; — b) df. „overf.": missilia fortunae, (Lykkens tilfældige Gaver), Senec. Ep. 74.

missio, onis, f., [mitto]; I) „egentl."; A) „alm.": Bortsenden el. Afsenden el. Sendelse, litterarum, Cic., legatorum, id. Phil. 7, 1 o. 5; – missio in aedes, Dig., (Indsættelse deri); — B) df. „bes."; a) Udkasten el. Udskyden; – extra telorum missionem, (udenfor Skudvidde el. Spydkast), Vitruv.; — b) missio sanguinis, (Aareladning), Cels.; — II) „overf"; A) „alm.": Løsladelse, navnl. af Fangenskab; – saal. hoc ei muneris pro sua missione dedisse, Cic. Tusc. 1, 48; – sild. ogs. Eftergivelse af en Straf, Petron.; — B) „bes." ogs. 1) Afskedigelse el. Afsked fra en Tjeneste el. Forretning; og det navnl.; a) Soldatens Afsked af Krigstjeneste; – vid. Liv. 26, 1; ligel. id. 7, 39: purgare exercitum missionibus etc.; – fremdeles: ∾ justa et honesta, (efter fuldendt Tjenestetid), id.; ∾ nondum justa, id.; cf. id. 43, 14; men ∾ causaria, (ifølge Sygdom), Dig., ignominiosa, quum quis propter delictum sacramento absolvitur, ibd.; — b) om Cæsar som Qvæstor i en Provinds: continuo missionem efflagitavit, vid. Suet. Caes. 7; — c) om Gladiatorerne; Befrielse fra at fægte længere, navnl. den Saaredes; – vid. Martial. 12, 29; cf. Liv. 41, 20: modo vulnerum tenus, modo sine missione etiam, (saa at der fægtedes paa Liv og Død); cf. Flor. 3, 20; – df. „alleg.": sine missione nascimur, Senec. Ep, 37; — 2) Afladen derfra, d. e. Ende el. Ophør; ante ludorum missionem, Cic. Fam. 5, 12.

*missĭto, avi, atum, 1, v. a. intens.: sender ofte

el. oftere; - ∾ alicui auxilia, Liv. 9, 45; missitatos codicillos, Plin. 33, 4; o. — missor, oris, m., (sc. sagittae), Cic. Arat. 84: Stiernebilledet Sagittarius el. Skytten, inc.; — [mitto]. — 1. missus, 3, partic. af mitto. — 2. missus, us, m., [mitto]; I) „egenl."; A) „alm.": Senden el. Sendelse; sædv. in abl.; - missu Caesaris, Caes. B. G. 5, 27; cf. Virg. Aen. 7, 750; — B) „bes.": Kasten el. Kast; - pilum haud paullo, quam hasta, vehementius ictu missuque telum, Liv. 9, 19; — b) df. ogs. „poet.", ∾ sagittae: Skud el. Skudvidde, Lucr. 4, 410; — II) „overf.": Gang el. Omgang el. Tur, o. det navnl.; a) ved Skuespillene el. Legene: hver enkelt Fægtning el. hvert enkelt Veddeløb; - quo facilius centum missus peragerentur, Suet. Dom. 4; cf. id. Ner. 22: — b) ved Taffelet: Gang eller Anretning, d. e. de Retter, som paa engang fremsættes, Capitolin., Lamprid.

*mistārius, (mixt.), i, m.: Skaal el. Bolle, hvori Vinen blandes med Vand, Lucil. ap. Non.; — mistĭcius, (mixt.), 3: af blandede el. fremmede Forældre, Hieronym.; — mistim, (mixt.), adv., sammenblandet, Lucr. 3, 565; — mistio, (mixt.), onis, f., ligesom mixtura: Sammenblandning; Parring, avium, piscium, Vitruv.; — II) „overf.": Blanding, d. e. de sammenblandede Ting, Pallad.; o. — mistūra, (mixt.), ae, f.; I) „egenl."; ligesom frgd.; Sammenblandning; - ∾ rerum, Lucr., unguentorum, Plin.; - men ∾ Veneris externae, Lucan., cum fero, Plin., (Omgang eller Parringen dermed); — II) „fig."; A) „overf.": Blanding, d. e. de sammenblandede Ting, Mixtur, Colum. 7, 5, oftere; — B) „ment.": Forening, Forbindelse; - ∾ aequabilis vitiorum atque virtutum, Suet. Dom. 3; raram facit mixturam cum sapientia forma, Petron. Sat. 94; ∾ mira figurarum, Quintil.; cf. id. 6, 3, 63: ∾ aliorum generum cum aliis; — [misceo]. — 1. mistus, (mixt.), 3, partic. af misceo. — 2. mistus, (mixt.), us, m., [misceo]: = mistio, men alene in abl., Colum. 6, 37, inc.

misy, ўos, n., *μίσυ*; I) som Plante: etslags Svamp el. Trøffel, Plin. 19, 12; — II) som Mineral: rimel. Atramentsten el. Vitriolerts, id. 34, 29; — not.: gen. misys, Scrib., misy, Cels.

mite, neutr. af mitis, som adverb.: mildt, connivere, Appul.; - in compar. o. superl. sædv. „fig."; mitius perire, Ovid. Pont. 3, 7, 27, ferre aliquid, id.; quam mitissime potest, legatos appellat, Caes. B. G. 7, 43. — mitella, ae, f., dem. af mitra: Bind el. Armbind, Cels. 8, 10; — II) etslags Hovedbind el. Turban, Graja, Virg. Cop., in.; cf. Cic. Rab. Post. 10. — mitellita, (el. mitellica), ae, f., Suet. Ner. 27, er efter Freund.: urigtig Læsem., f. mellita.

mītesco, ĕre, v. n. inch., [mitis]; I) „egenl." om Værterne: at modnes, at blive moden el. mør el. spiselig; ogs. at opblødes (i Vand), at blive mør ved Kogning, osv.; - uvae a sole mitescunt, Colum., Cic. ap. Gell.; cornus, arbutus, etc., diversis temporibus mitescunt, Colum. 7, 9; - arvum madefactum mitescit, Plin.; mitescere flamma (herbas), Ovid. Met. 15, 78; — II) „fig."; A) „overf."; a) om Naturen: at blive mildere, at tabe sin Strænghed; - ∾ coelum, Cic. e poët.; mitescente jam hieme, Liv.; cf. Hor. Od. 4, 7, 9; men freta mitescunt, Ovid.; men mitescentia Alpium juga, (hvis Luft bliver mildere), Plin. 3, 28; — b) om Dyrene: at tæmmes; vid. Liv. 33, 45, o. Plin. 10, 62; — B) „ment." o. „ethisk": at formildes, osv.; vid. Hor. Ep. 1, 1, 39, und. ferus, ogs. Vell. 2, 118; men mitescere discordiae coeptae, Liv. 5, 17; cf. Ovid. Pont. 2, 7, 79; ligel. ∾ precibus, Claudian., pace et otio, Tac.

Mithras, (-thres, Curt.), ae, m., *Μίθρας*; I) den persiske Solgud, Claudian., Stat.; — II) hos Appul. ogs. Navnet paa en høi Isispræst. — mithrax, (mitr.), ăcis, f.: persisk Ædelsten, Plin. 37, 63; ogs. mithridax, Solin. 37. — Mithriăcus, 3: hørende til Solguden Mithras, sacra, Lamprid. — Mithridātes, ae, m., *Μιθριδάτης*: Navnet paa flere Konger og Fyrster; iblandt hvilke den mærkeligste er: Mithridates d. Store, K. i Pontus, odio in Romanos Hannibal, vid. Vell. 2, 18; cf. Flor. 3, 8, Cic. Manil., o. A.; - berømt er ogs.: antidotum Mithridatis, vid. Cels. 5, 23, ogs. antidotum Mithridaticum, Plin. 29, 8; ogs. antidotus Mithridatios, Gell. 17, 16; cf. Martial. 6, 77, o. Juvenal. 14, 252, ogs. Plin. 25, 2: — B) df. Mithridātēus, 3: mithridatisk, vultus, Manil., ogs. Mithridaticus o. Mithridatius (-tios), 3, f. ovenf.; — not.: Mithridaticum crimen, Cic. Flacc. 17, (med Hensyn paa et Vidne af dette Navn). — mithrĭdax, ăcis, f. und. mithrax.

mītĭfico, avi, atum, 1, v. a.: giør blød; - cibus mitificatus, (i. e. concoctus, fordøiet), Cic.; (luna) tepido fulgore mitificat (locustas marinas: etslags Skaldyr), Plin. 9, 50; - ogs. „overf."; ∾ elephantum hordei succo, (tæmme den dermed), Plin.; — b) sild. ogs. „ment."; ∾ homines, (formilde dem), Gell.; af — mītĭfĭcus, 3, [mitis, facio): formildende, vapores, Prudent.; - men ∾ mens, Sil. 12, 474: mildt Gemyt.

*mītĭgābĭlĭter, o. mītĭganter, adv.: blødgiørende, formildende, relaxare, mollire, Coel. Aur.; — mītĭgātio, onis, f.: Formildelse; df. „overf.": Beroligelse, Cic. d. Or. 3, 30; - ligel. in pl., Auct. ad Her. 4, 37; — mītĭgātīvus, 3: formildende, curatio, Coel. Aur.; o. — mītĭgātōrius, 3: = frgd.; - mitigatorium est, c. inf., Plin. 28, 17; — [flgd.].

mītĭgo, avi, atum, 1, v. a., [mitem ago, i. e. mitem facio]; I) „egenl.": giør blød el. mør; - ∾ fruges aestiva maturitate, (modne dem), Cic. frgm. ap. Non.; ad mitigandum cibum, (til dens Kogning), Cic. N. D. 2, 60; ∾ agros, (blødgiøre dem til Sæden: om Indusfloden), ibd. 52; men Hor. Ep. 2, 2, 186: ∾ agrum silvestrem flammis et ferro, (rydde den); ∾ silvestres arbores, (forædle ved Omplantning), Plin.; ∾ vina diluendo, (formilde, fortynde), id.; ∾ amaritudinem frugum, (borttage deres bittre Smag), id.; ∾ artus torpentes, (giøre Lemmerne myge og smidige), Sil.; men comisk: ∾ alicui sandalio caput, Turpil. ap. Non.; cf. Ter. Eun. 5, 8, 4; — II) „fig."; A) „overf."; a) at tæmme, at tvinge, duritias cervicum, Plin., rabiem suum, id., feritatem animalium, id.; cf. Senec. Benef. 1, 3, ogs. Curt. 8, 14; — b) at lindre el. formilde, febrem quiete et abstinentia, Quintil., morbum temperantia, Plin. Ep.; - ogs. om Naturen; hiems mitigata, Plin.; — B) „ment.": at formilde el. berolige, animum alicujus, ogs. aliquem, Cic.; cf. id. Mur. 31, o. Virg. Aen. 5, 783; ∾ acerbam severitatem condimentis humanitatis, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 7; cf. Tac. Ann. 6, 38; — b) ogs. at formilde, at lette; ∾ leges, (opp. intendere), Plin. Ep. 3, 9; ad mitigandam temporum atrocitatem, Suet. Tib. 48. — mītilo, are, v. n.: Stillitsens Naturlyd; mitilans (acredula), Auct. Carm. d. Phil. 16, inc.

mītis, e; I) „egenl.": myg, mild; df. navnl. om Værter og Frugter: moden, poma, uvae, vindemia, Virg., ogs. Bacchus, (i. e. vinum), id.; cum succis mitibus herbas etc., Ovid. Met. 14, 690; - men comisk: mitis fustibus, (d. e. mørbanket), Plaut. Mil. gl. a. 5, v. 31; — II) „fig."; A) „overf."; a) mild, frugtbar, solum Tiburis, Hor. Od. 1, 18, 2; — b) mild, sagte; - ∾ fluvius in morem stagni, (med umærkeligt Fald), Virg. Aen. 8, 88; men ∾ flamma, Sil. 16, 121, (som flagrer mildt og uskadeligen); - ogs. om Stemmen; miti lenia verba sono, Tibull. 1, 8, 2; — c) om Dyrene: tam eller tæmmet, taurus, Ovid. Met. 2, 68; — B) „ment." o. „ethisk": mild, blid, sagtfærdig, human; -

∾ animus et misericors, Cic.; vir ingenio mitis, Vell.; men Hor. Od. 3, 10, 18, c. acc. resp.: Nec Mauris animum mitior anguibus; - mitiores affectus, Quintil.; homo mitissimus et lenissimus, Cic.; - ogs. om Talen: diserti senis compta et mitis oratio, Cic. d. Senect. 9; cf. id. Brut. 83: Thucydides, si etc., multo maturior fuisset et mitior; men id. Mur. 29: doctrina non mitis etc., (ikke mild i sine Fordringer); - ogs. mild, naadig; mitius exsilium, Ovid.; mitior poena, Quintil.; ogs. c. dat.; mites hostibus ··· deos etc., Ovid. Pont. 2, 1, 48; eoque poenitentiae mitior, (imod de Angerfulde), Tac. Agr. 16; — not.: neutr. mite, som adverb., compar. mitius, superl. mitissime, s. und. mite. — mītiuscŭlus, 3, demin. af mitior: noget mildere, Coel. Aur.

mitra, ae, f., μίτρα: Hovedbind el. Turban, som i Orienten bares af begge Kjøn; - mitra velatus Arabs, Claudian.; - hos Romerne bares Mitra af ældre Fruentimre; vid. Pseud. Cic. d. Har. resp. 21, o. Ovid. Fast. 4, 517; ogs. af Vellystlinger el. Sprader; vid. Lucr. 4, 1123, o. Cic. Rab. Post. 10; - ds. ogs. dadlende med Hensyn paa asiatisk Blødhed; vid. Virg. Aen. 4, 215; cf. ibd. 9, 616: habent redimicula mitrae, (hvormed de neml. bandtes under Hagen); - ogs. Guden Bacchus pryder en Mitra; vid. Prop. 4, 2, 31, ligel. Hercules hos Omphale, Senec. Herc. Oet.; — II) sild. ogs. Skibsline el. Stibstoug, Prudent., Isid.; ds. — mitrātus, 3: som bærer en Mitra, chori, Prop. 4, 7, 42, Arabes, Plin. — mitrŭla, ae, f., ligesom mitella, dem. af mitra, Solin.

mittendārius, i, m.: Embedsmand, som sendes til Provindserne, for at indkræve Skatter, Cod. Theod.; af — mitto, misi, missum, 3, v. a., [som causat. til meo, oprdl.: lader gaae]; I) „egenl."; A) „alm.": lader gaae, lader fare; navnl. sender bort el. fra mig, sender el. affender; - ad Trojam quum misi (eum) ··· Scibam, me in mortiferum bellum, non in epulas mittere, Poët. ap. Cic. Tusc. 3, 13; ∾ filium foras etc., Cic. Verr. 1, 26; ∾ legatos ad aliquem de deditione, Caes.; - men m. supin., id. B. G. 1, 40; cf. Virg. Aen. 2, 114, o. Nep. Them. 2; men Ter. Phorm. 5, 6, 42: missus sum, te ut requirerem; men Plaut. Casin. 3, 5, 48: Ego huc missa sum ludere; - ∾ equitatum auxilio alicui, Caes.; ∾ subsidium alicui, id.; - ogs. m. flgd. relat.; quum etc., misi pro amicitia, qui hoc diceret, Cic. Phil. 1, 5; cf. id. Att. 1, 3; - ogs. m. Objectsfætning; legatos ad me misit, se ··· esse venturum, id. Fam. 15, 4; - men missum facere, f. mittere: at tilsende; ut cohortes, quae etc., ad me missum facias, Pompej. ap. Cic. Att. 8, 2; - ∾ aliquem morti, Plaut., ad mortem, Cic., in possessionem, id. Quint. 26; — B) „bes."; 1) lader fare, løslader, slipper; - unde mittuntur equi, nunc dicuntur carceres, Varro; cf. Ovid. Am. 3, 2, 66; men ∾ cutem, Hor. A. P. 476, (slippe den); - mitte me: lad mig gaae, slip mig, Ter. Ad. 5, 2, 5; men id. Andr. 5, 1, 14: nos missos face (f. fac); cf. Nep. Eum. 11: aut interfici, aut missum fieri etc.; - ∾ aliquem in negotium, (sætte i Virksomhed), Cic. Rab. Post. 2; men ∾ (judices) in consilium, (om Prætoren: at indlade Sagen til Doms), vid. Cic. Verr. 1, 9; men ∾ aedes sub titulum, (opslaae til Salg), Ovid. Rem. 302; - ∾ se in aliquem, (gaae løs derpaa, overfalde el. angribe), vid. Cic. Mil. 28; - men missos facere honores, id. Sest. 66, (resignere derpaa); - missam facere legionem, (afskedige), Suet. Caes. 69; cf. Auct. B. Afr. 54; - men missam facere (aliquam), Suet. Calig. 26, (skille sig derved); men ∾ senatum, (hæve dets Samling el. Session), Caes. B. C. 1, 13; cf. ∾ praetorium, Liv. 2, 54; — 2) kaster, skyder, slynger; - ∾ pila, Caes. B. C. 3, 93; ∾ lapides in aliquem, Petron.; cf. Ovid. Met. 11, 8: hastam ··· vocalia misit in ora; ∾ fulmina, (udslynge), Hor.; ∾ aliquid igni, (kaste derpaa), Val. Fl.; ∾ aliquem de ponte, (nedstøde), Catull.; ∾ aliquem praecipitem ex arce, Ovid. Met. 8, 250; cf. ibd. 1, 340; ∾ se in aquas, id.; - men om Terningkast: ut quisque canem aut senionem miserat, August. ap. Suet. Aug. 71; men ∾ talos in phimum, Hor. Sat. 2, 7, 17; - ∾ panem, (kaste hen), Phaedr. 1, 23; Accidere in mensas ut rosa missa solet, (naar man lader den falde), Ovid. Fast. 5, 360; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": lader el. driver ud; lader fremkomme eller fremspringe; - ∾ sanguinem alicui, (at aarelade nogen), Cels., a capite, Petron.; - men „alleg.": Appius quum ··· sanguinem miserit (provinciae: har udplyndret den), Cic. Att. 6, 1; - men om Værterne: ∾ radices, Colum., folia, Plin., florem, id., (skyde Rødder, osv.); - ∾ sibila, (lade høre), Ovid. Met. 3, 38; men Cic. Sest. 19: vocem pro me ac pro re publica nemo mittit, (løfter Stemmen, taler et Ord); men ∾ vocem liberam, (tale et frit Ord), Liv. 35, 32; men ex ipsius Pompeji ore mitti (hanc orationem), Caes. B. C. 1, 2; men ∾ signa timoris, id. ibd. 71; cf. Virg. Ge. 1, 229; men Lucr. 1, 881: ∾ signum sanguinis, (see ud som Blod); — 2) „bes." o. „poet." om Lande eller Egne: at sende, d. e. at levere eller frembringe; - India mittit ebur, molles sua tura Sabini, etc., Virg. Ge. 1, 57; ligel. Ovid. Met. 2, 366: Padus electra mittit etc.; — B) „ment."; 1) sender eller meddeler en Efterretning el. Befaling, odl., lader vide, tilmælder; - misi Curio (dat.), ut medico honor haberetur, Cic. Fam. 16, 9; cf. id. Att. 13, 10; men ∾ salutem alicui, (tilmælde nogen sin Hilsen), Ovid. Trist. 5, 13, in.; — 2) bortskaffer el. bortfjerner, lader fare (navnl. en Stemning el. Lidenskab); - revocate animos maestumque timorem Mittite, Virg. Aen. 1, 206; ∾ ac finire odium, Liv. 40, 46; cf. Hor. Ep. 1, 5, 9; ligel. missam iram facere, Ter. Hec. 5, 2, 14; — b) at lade uomtalt, at udelade el. forbigaae; - mitto proelia, etc., Cic. Mur. 15: ∾ maledicta omnia, Ter. Ad. 5, 3, 9, - ogs. c. inf.; mitte, male loqui, id. Andr. 5, 3, 2; - ogs. m. flgd. quod; mitto, quod invidiam, quod pericula ··· subire paratissimus fueris, Cic. Fam. 15, 4; - ogs. m. flgd. de; mitto de amissa maxima parte exercitus (sc. dicere), id. Pis. 20; - ut haec missa faciam, quae etc., id. R. Am. 45; cf. id. Verr. 3, 44; — not.: misti, f. misisti, Catull. 14, 14.

mitŭlus, i, f. und. mytulus. — Mītўlēne, (ogs. Mytil), es, o. Mitylenae, arum, f., Μιτυλήνη: Hovedstaden paa Lesbos, Fødeby for Pittacus, Alcæus og Sappho, Plin., Liv., o. A.; in sing., Hor. Od. 1, 7, in.; in pl., Cic. Fam. 4, 31; — B) ds. 1) Mītўlēnaeus, 3, Cic., triremes, Liv.; — b) ogs. subst. Mitylenaei, orum: Indvaanerne af Byen M., id., Nep.; ogs. in sing., Cic. Att. 7, 7; — 2) Mītўlēnensis, e, secretum, (Stedets Ensomhed), Tac. Ann. 14, 53. — miūrus versus, μείουρος στίχος: Hexameter, der ender med en Jambe, (istedetfor med en Spondeus), Ter. Maur. — mius, 3, forældt. f. meus, hvf. voc. mi, Diomed. — mixtarius, mixtio, etc., f. und. mistarius, etc.

mna, f. mina, Plin., f. und. mina. — Mnēmon, ŏnis, (μνήμων: med god Hukommelse), Artaxerxes, vid. Nep. Reg. 1. — Mnēmŏnĭdes, um, f., (i. e. natae Mnemosynes, Auson.), hede Muserne, Ovid. Met. 5, 267, hvor acc. Mnemonidas. — Mnēmŏsўne, es, f., Μνημοσύνη, (Hukommelsen): Musernes Moder, Cic. N. D. 3, 21, o. Phaedr. 3, prol.; f. ogs. und. frgd. — mnēmŏsўnon, (-um), i, n., μνημόσυνον, Minde el. Mindesmærke, mei sodalis, Catull. 12, 13. — mnester, ĕris, m., μνηστήρ, i. e. procus: en Frier, Hygin. Fab. 126. — Mnēvis, ĭdis, m.: etslags Guddom, som i Ægypten dyrkedes under Billedet af en Oxe, Plin. 26, 14.

*mōbĭlis, e, [f. movibilis, af moveo]; I) „egenl.": bevægelig, til at bevæge el. flytte, turris, vid. Liv. 21, 11; ∾ oculi et lubrici, Cic.; ∾ supercilia et pariter et alterne, Plin.; nervis alienis mobile lignum, (Ledebukke), Hor. Sat. 2, 7, 82; - compar., ∾ aër, Lucr., fervor, Cic.; superl., ∾ ardor, id.; - mobiles dentium, (løse Tænder), Plin.; - ogs. i Retssproget: res mobiles, ogs. res mobilis: rørligt Gods, Dig.; — b) let el. hurtig; - mobilis sum pedibus, (hurtig til Fods), Plaut.; ∾ venti, Ovid.; ∾ ignis, (i. e. fulmen), Lucr.; — II) „fig."; A) „overf."; - ∾ hora (ilende), Senec. Hippol.; mobiliore quodam opus erit ingenio, (hurtigere, fyrigere), Quintil. 10, 7, 22; men Virg. Ge. 3, 165: ∾ aetas, (den rørige Alder, Ungdommen); — B) „ment."; a) bevægelig el. bøielig, d. e. som let modtager Indtryk, ingenium, aetas, f. ovenf.; — b) oftere: foranderlig, letsindig, ustadig; - ∾ gens ad omnem auram spei etc., vid. Liv. 29, 3; populus mobilior ad cupiditatem agri, id. 6, 6; mobilissimus quisque ingenio, Tac. Hist. 1, 24; mobili animo esse in aliquem, Cic. Fam. 5, 2; cf. Caes. B. G. 4, 5; men ∾ voluntates regiae, Sall.; cf. Hor. Od. 1, 1, 7, o. Nep. Timoth. 5.

*mōbĭlĭtas, atis, f.; I) „egenl.": Bevægelighed, let el. hurtig Bevægelse; - ∾ equitum, Caes., linguae, Cic.; - mobilitates dentium, (deres Vaklen), Plin.; — II) „fig.": Foranderlighed; - ∾ fortunae, Nep. Dion. 6; - ogs. Vægelsindighed, Letsindighed; mobilitate senatus quid turpius? Cic. Phil. 7, 3; ∾ ingenii, Sall., vulgi, Tac.; — mōbĭlĭter, adv.: med hurtig Bevægelse, hurtigen, palpitare, Cic. N. D. 2, 9; o. — mōbĭlĭto, are, v. a.: bevæger hurtigen, sætter i hurtig Bevægelse, (forcl. Ord); - inde omnia mobilitantur, Lucr. 3, 249; men Caecil. ap. Non.: laetitia me mobilitat, (bringer mig til at zittre); — [mobilis].

*mŏdĕrābĭlis, e: til at tæmme el. styre; - nihil moderabile etc., Ovid. Am. 1, 6, 59; — mŏdĕrāmen, ĭnis, n.: hvad der styrer, el. hvormed man styrer; bf. Skibsroret, Ovid. Met. 3, 644, (hvor pl.), o. ibd. 15, 726; men ibd. 2, 48: ∾ equorum, (at styre dem); men ∾ rerum: Statsroret, ibd. 6, 677; — II) sild. „overf.": Middel el. Udvei; - ∾ invenire, Cod. Theod.; — mŏdĕrāmentum, i, n., sild. forlænget Form af frgd.; bf. moderamenta vocum: = accentus, Gell. 13, 6; o. — mŏdĕranter, adv.: tæmmende, styrende, Lucr. 2, 1095; — [moderor].

*mŏdĕrāte, adv.: med Maadehold; - ∾ uti iis, quisbuscum congregamur, Cic. Off. 2, 5; clementer et moderate jus dicere, Caes.; rebus secundis uti modeste et moderate, Liv. 30, 42; cf. Cic. Fam. 6, 1; - compar., ∾ temperare (has festivitates), Cic. Orat. 52; cf. Ovid. Met. 1, 510, o. Hirt. B. G. 8, 12; superl., sapientissime et moderatissime constituta res, vid. Cic. Leg. 3, 8; o. — mŏdĕrātim, adv., ligesom frgd.: med Maade, lidt efter lidt; - ∾ crescere, Lucr. 1, 323; — [moderatus].

mŏdĕrātio, onis, f., [moderor]; I) „egenl."; A) „alm.": regelmæssig Indretning eller Beskaffenhed el. Anordning; - ∾ numerorum, Cic., rei familiaris, id.; - bf. ogs. i Retssproget: Bestemmelse el. Modification; hvf. ∾ inculpatae tutelae, (Nødværge), Cod. Just.; - ogs. Luftens passende Temperatur; vid. Cic. N. D. 2, 35: moderatione et temperatione (aëris) sublata; — B) „bef.": Regering, Styrelse; - ∾ mundi, vid. Cic. N. D. 3, 35; men id. Verr. Act. 1, 7: in unius potestate et moderatione verti; — II) „fig." o. „ethisk": Maadehold i Lyster og Lidenskaber; ogs. Passelighed og Mildhed i Adfærd og Handling, Grækernes σωφροσύνη; - vid. Cic. Tusc. 3, 8; ∾ animi et aequitas, id. d. Senect. 1; cf. id. Off. 3, 25; moderationem clementiamque exhibere, Suet. Caes. 75; - ogs. med Hensyn paa Foredraget, Cic. Phil. 2, 5.

mŏdĕrātor, ōris, m., [moderor]: som indretter el. styrer paa en vis Maade el. efter en vis Regel; vid. Cic. N. D. 2, 35; men id. Tusc. 1, 28: sol moderator dierum etc.; - Quintiliane, vagae moderator summe juventae! Martial. 2, 90; cf. Vell. 2, 102; moderator (exercitus), Tac.; - bf. „poet.": ∾ equorum, (en Kudsk), Ovid., arundinis, (en Fisker), id.; ∾ curvi aratri, (som pløier), Lucr. 6, 1251.

mŏdĕrātrix, īcis, fem. til frgd.: Styrerinde, Lederinde; vid. Cic. N. D. 3, 39; men (rem publicam) sibi judicem et moderatricem omnium factorum etc., id. Phil. 5, 18; temperantia est moderatrix omnium commotionum, id.; anus ··· sibi moderatrix, (som holder Maade), Plaut. Cist. 2, 2, 3. — mŏdĕrātus, 3, partic. o. adj. af modero o. moderor.

mŏdĕro, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), activ Biform af moderor; I) som verb. fin. alene for- o. eftercl.; A) indskrænker inden visse Grændser, tæmmer el. styrer; - nec tuum te ingenium moderat, Pacuv. ap. Non.; - ogs. c. dat.; ∾ voci, (tale sagtere), Plaut. Mil. gl. 2, 2, 115; — B) anordner, regulerer; si ita res moderetur, Dig.; — II) partic. mŏdĕrātus, 3, sædv. som adj.: maadeholden, passelig, som holder Middelveien; om Mennesker og Characterer; ogs. undert. om andre Gienstande: maadelig, passelig; - moderati senes, vid. Cic. d. Senect. 4; ∾ homines et temperati etc., vid. id. Mur. 30; cf. id. Font. 14; - ita moderatis moribus, ut etc., id. Fam. 12, 27; men moderatae orationis pronunciatio, id.; cf. id. d. Or. 2, 8; ∾ otium, id., convivium, id.; ∾ unguenta, (ikke for stærke), id.; ∾ venti, Ovid. Trist. 4, 4, 57; nihil pensi atque moderati habere, (ingen Maade at holde), Sall. Catil. 12; - compar., quem ··· castiorem, moderatiorem, etc., Cic. Balb. 4; superl., ∾ sensus, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 24.

mŏdĕror, atus sum, 1, v. dep. n. o. a., [modus]; I) neutr.: sætter Maal el. Grændse derfor, holder Maade dermed; sædv. c. dat.; - Non vinum hominibus moderari, sed vino homines etc., Plaut. Truc. 4, 3, 57; - ∾ animo et orationi, quum sis iratus, Cic.; ∾ irae, (betvinge den), Hor., Liv.; ∾ fortunae suae, (bruge den med Maadehold), Liv.; oratio ··· ut sibi ipsa moderetur, (holder Middelveien), Cic. d. Or. 3, 48; men id. Att. 5, 20: cui moderabor diligentius, (skal have nøiere Tilsyn med ham); ∾ cursui, (seile langsommere), Tac. Ann. 2, 70; - men absol., Sall. Jug. 73: ceterum in utroque studia partium ··· moderata sunt, (giorde Udslaget); — II) act.; A) formilder, begrændser; - ∾ duritiam legum, Suet.; ∾ pretia, (nedsætte), id.; ∾ gaudium, (yttre den med Maadehold), Tac.; — B) styrer el. leder el. regerer; - ∾ equum frenis, Lucr., equos, Caes., navem, Cic.; - non voluptate, sed consilio officia moderari, id. Fin. 2, 25; cf. id. Verr. 3, 98; men mens, quae omnia moderatur, movet, regit, id. Acad. 2, 27.

mŏdeste, adv. af modestus; I) „alm.": med Maadehold; - ∾ continere insolentiam, Cic.; rebus secundis modeste et moderate uti, Liv. 31, 42; men Tac. Hist. 2, 68: partes modeste distraxerat, (rimel. forsigtigen el. skaansemt); - compar., f. nedenf.; superl., ∾ vivere, Varr.; — II) „bef.": beskedent, ærbart el. blyfærdigen; - ∾ intuens terram, Ter.; ∾ parere, Cic.; - modestius erant etc., (f. modestiores erant), C. Gracch. ap. Gell. 15, 12; modestius praetentare misericordiam judicis, Quintil. 4, 1, 28; cf. Ovid. Her. 15, 99, o. Plin. Ep. 1, 19.

mŏdestĭa, ae, f., [modestus]; I) „alm.": middelmaadig Beskaffenhed; bf. A) Passelighed; - ∾ hiemis, (dens Mildhed), Tac., aquarum, (Strømmens rolige Fald), Plin. 6, 23; — B) Middelmaadighed, Indskrænkning; magnitudine imperii, sua modestia etc., Tac. Ann. 1, 11; — II) „bef." o. „ethisk"; A) maade-

holden Attraa og Adfærd; vid. Cic. Tusc. 3, 8; men neque modum, neque modestiam victores habent, Sall. Catil. 11; cf. Tac. Ann. 3, 12; — B) Beskedenhed, Sædelighed, Ærefrygt, (opp. virtus: Tapperhed), Caes. B. G. 7, 52, (opp. metus), Liv. 8, 7; - ∾ vultus, Quintil., orationis, vid. Cic. Phil. 2, 5; ∾ vitae valet contra falsos rumores, Matius ap. Cic. Fam. 11, 29; - ogs. den hermed forbundne Følelse af Undseelse el. Skam; df. ogs. Æresfølelse; vid. Sall. Catil. 14: neque modestiae suae parcere, etc.; df. ogs. Skamrødme, Stat. Theb. 2, 232; — b) hos Stoikerne: den Forstandighed og ligesom Takt, der veed at giøre og lade hver Ting paa rette Tid og Sted; vid. Cic. Off. 1, 40; Grækernes εὐταξία.

mŏdestus, 3, [modus]; I) „egenl." el. oprdl.: maadelig el. middelmaadig, irrigationes, Pallad.; — II) sædv. „overf." o. „ethisk"; A) maadeholden i Attraa og Adfærd, beskeden, homo, Cic. Att. 2, 1, (opp. petulans); ∾ mulier, Ter. Ad. 5, 8, 7; - ∾ oculi, Ovid.; ∾ vultus, id.; - compar., ∾ epistola, Cic. Fam. 3, 13; superl., ∾ plebs, (opp. seditiosa), id. Agr. 2, 32; ∾ mores, id. Planc. 1; — B) sagtmodig, mild, eftergivende; - o modestum ordinem! Cic. Verr. 1, 47, (som tæmmer sin Harme); cf. id. Att. 10, 5: modestior non ero; men Sall. frgm. ap. Donat.: modestus ad alia omnia, nisi ad dominationem; - ogs. c. dat.; (ut) semper mendicis modesti sint (dii: naadige el. velgiørende imod dem), Plaut. Trin. 4, 1, 12; — C) skikkelig, sædelig, anstændig; - rebus flagitiosis modestos (maxime dolere), Cic. Lael. 13; ingenui parum modesti, (usædelige), Quintil.; ∾ servitia, (som ikke krænke nogens Ret), Tac. Ann. 4, 7.

*mŏdĭālis, e: som holder en romersk Skeppe, aula (f. olla), Plaut.; o. — mŏdĭātĭo, onis, f.: Maalen el. Afmaalen med den romerske Skeppe; - sædv. „overf.: det dermed Afmaalte; - ∾ certa tritici, Cod. Just.; — [modius].

mŏdĭce, adv. af modicus; I) „alm.": middelmaadigen, ikke ret meget, ikke for meget, saa nogenledes; - ∾ locuples, Liv., vinosus, id.; ∾ instrato toro, (med ganske simpel Opredning), Suet. Aug. 73; ∾ se recipere, (langsomt), Liv. 28, 15; men Cic. Att. 2, 19: minae Clodii modice me tangunt, (derom bryder jeg mig kun lidet); — II) „bes." o. „ethisk": maadeholdent, med det rette Maal; ogs. sindigen, taalmodigen; - modice hoc faciam, aut etiam intra modum, Cic. Fam. 4, 4; timide et modice dicere de re aliqua, id. Sull. 29; ∾ vitam vivere, Plaut.; ∾ ferre, (taaligen), Cic. Phil. 11, 3; — B) paa den rette Vis el. Maade; - ∾ et scienter uti re aliqua, id. d. Or. 1, 29.

mŏdĭco, abl. som adv., s. und. flgd. — mŏdĭcus, 3, [modus]; I) „egenl.": middelmaadig, passelig; - ∾ gradu ire, Plaut.; ∾ rationes, Cic.; - navnl. om Væxten; ∾ Andromache, Ovid.; ∾ hominis altitudo, Colum.; men ∾ oculi, (opp. grandiores, parvi), Plin.; - ∾ quoddam corpus (libri: Bog af Middelstørrelse), Cic. Fam. 5, 12; ∾ amnes, Tac.; — II) „fig."; A) „overf.": maadelig, d. e. ikke betydelig, ringe i sit Slags; - ∾ murus, (ikke høi), Ovid.; pecunia mediocris ··· modica: middelstor, Cic. Parad. 6, 2; cf. ∾ acervus, Hor. Ep. 2, 2, 190; - df. absol.: modicum, (ringe Kaar), Juvenal. 9, 9; men Cic. Fin. 2, 19: Graecis hoc modicum est, (finder ikke ofte Sted hos dem); - ∾ tempus, (kort Tidsfrist), Quintil.; - df. ogs. sild. som adv.: modicum, o. modico, progredi, Appul.; - ligel. efteraug. c. gen.: modicus originis, (af dunkel Herkomst), Tac.; modicus pecuniae, id.; modicus virium, Vell.; — B) „ment." o. „ethisk": maadeholden, beskeden, som holder den rette Maade; saal. navnl. om Mennesker og om Characterer; industrios ··· modicos etc., Sall. Jug. 87; animus ··· domi modicus, (om Marius), ibd. 67; ∾ severitas, (som holder Middelveien), Cic. Sest. 28; - ogs. om Foredraget; quae cum populo agentur, modica sunto, id. Leg. 3, 18, (e XII Tabb.); ∾ orator, vid. id. Orat. 28; - ogs. om andre Forholde; modicus severitate, Tac.; (femina) modica cultu, id.; ogs. c. gen.; modicus voluptatum, id.; modicus voti, Sil.

*mŏdĭfĭcātio, onis, f.: Maalen el. Afmaalen, versuum, Senec., verborum, Gell.; o. — mŏdĭfĭcātor, oris, m.: som rigtigen afmaaler (navnl. Tonerne); df. en Musicus, Appul.; — [modificor].

mŏdĭfĭco, (avi), atum, 1, v. a.; I) som verb. fin., alene sild. Biform af flgd.: afmaaler rigtigen (navnl. Tonerne), Augustin.; ogs. ∾ alicui in aliqua re, (ligesom moderari): indskrænke el. lede, Fronto; — II) sædv. in partic. pass.; A) verba ab oratore modificata etc., Cic. Part. or. 5; cf. id. d. Or. 3, 48; — B) tempereret, corpora, Appul.; ogs. moduleret, querelae lusciniae, Sidon.

mŏdĭfĭcor, atus sum, 1, v. dep. a. (o. n.); I) „egenl.": maaler el. udmaaler; - quanta longinquitas corporis ei mensurae (pedis Herculanei) conveniret, modificatus est, Gell. 1, 1; — II) „fig." ogs. c. dat.: sætter Maal el. Grændse derfor; - ∾ desideriis alicujus, Appul., sumptibus, id.; af — mŏdĭfĭcus, 3, [modus, facio]: afmaalt, mela (Sange), Auson. — mŏdimpĕrātor, oris, m., f. modi imperator: som ved et Drikkelag har Forsædet, Varr. ap. Non.

mŏdĭŏlus, i, m., demin. af modus: lidet Maal el. Skeppemaal; df. ifølge Gestaltens Lighed; A) etslags Drikkekar, Dig.; — B) modioli quadrati: de smaa Kasser paa Vandhiulet, Vitruv.; men ∾ gemelli: Kolberørene i Trykværket, id.; — C) Hiulnave, Plin. 9, 3; — D) Fordybning el. Kar i Oliemøllen, Cato; — E) etslags Fordybning el. Kasse omkring den chirurgiske Borer el. Trepan, el. denne Borer selv, Cels. 8, 3.

mŏdĭum, i, n., Biform af modius: Skeppe, Cato; modia vicena in jugera, Plin. 18, 44. — mŏdĭus, i, m., [modus]: Maade el. Maal el. Skeppe; som romersk Kornmaal: = $\frac{1}{6}$ medimnus, cf. Nep. Att. 2; - ∾ tritici, Cic. Div. in Caecil. 10; ogs. modius, (sc. frumenti), id. Off. 2, 17; ∾ salis, vid. id. Lael. 19; cf. Liv. 23, 12; men modio numos metiri, Petron., (om en rig Knast); (cf. Hor. Sat. 1, 1, 95); ligel. som Ordsprog: pleno modio, (fuldt op, rigeligen), vid. Cic. Att. 6, 1; — B) hos Landmaalerne er modius: = $\frac{1}{3}$ jugerum, Pallad.; — not. a: Modius hed ogs. en Satire af Varr., hvoraf Fragmenter hos Non.; — not. b: gen. modium, f. modiorum, Cic. Verr. 1, 46.

mŏdo, adv.; [oprdl. abl. af modus]; I) med Maade; df. ligesom tantum, m. indskrænkende Bem.: ikkun (el. kun), blot, alene; A) „alm."; 1) affirmativt; - Ter sub armis malim vitam cernere, quam semel modo parere, (ikkun en eneste Gang), Enn. ap. Varr.; si Pompejus paullum modo ostenderit, sibi placere, faciet, Cic. Fam. 1, 5; cf. Caes. B. G. 6, 35; men solere modo (homines), non etiam oportere etc., Cic. Off. 3, 4; men circi modo spectaculum fuerat, Liv. 7, 2; - modo facito, ut illam serves, Ter. Ad. 5, 3, 59; cf. Cic. Fam. 16, 11: modo fac ··· ne quid aliud cures, etc.; modo ut tacere possis, Ter. Phorm. 1, 2, 9; cf. Cic. Fam. 14, 14: modo ut haec tenere loca nobis liceat, etc.; — not.: Forbindelserne dummodo, solummodo, tantummodo, s. und. dum, solum, tantum; — 2) negativt: non modo ··· sed (el. verum) etiam (el. et, el. blot sed): ei alene ··· men ogsaa; - non modo agendo, verum etiam cogitando, Cic. Coel. 19; men non modo ··· sed et etc., id. Att. 11, 9; men id. d. Rep. 2, 44: non modo falsum id esse, sed hoc verissimum; — not.: om Udeladelsen

af det andet non i Efterſætningen, ſ. und. sed o. non; — B) „beſ." i reſtringerende Sætninger; 1) ligeſom f. ullo modo el. aliquo modo: ikkun, paa en Maade, quidem; - qui (servus) modo tolerabili conditione sit servitutis, Cic. Catil. 4, 8; cf. id. Flacc. 27, o. Liv. 22, 2; - tum quam plurimis, modo dignis, se utilem praebeat, Cic. Off. 1, 26; cf. id. ibd. 2, 17; ligel. decerne, modo recte, id. R. Am. 48; — bb) hertil mærkes endnu; a) si modo: naar ikkun, naar ellers; - tu si modo es Romae, etc., Cic. Att. 5, 8; contudi animum, et fortasse vici, si modo permansero, id. ibd. 12, 44; - „poet." ogſ. c. conj.; Hic licet occultos proferre impune dolores, Si modo sola queant saxa tenere fidem, Propert. 1, 18, 4; — b) modo ſom conjunctio c. conjunctivo, f. dummodo: naar ikkun, ſaavidt ikkun; - quos, valetudo modo bona sit, tenuitas delectat, Cic. Brut. 16, („alleg."); manent ingenia senibus, modo permaneat studium et industria, id. d. Senect. 7; - ligel. modo ne, f. dummodo ne: naar kun ikke, ſaavidt ikke; modo ne sit (is) ex pecudum genere, etc., Cic. Off. 1, 30; cf. id. Att. 5, 4; — 2) modo non, (μόνον οὐχί, oprdl. kun ikke ganſke): næſten, propemodum; (for= o. efterel.); - modo non montes auri pollicens, Ter. Phorm. 1, 2, 17; cf. Val. Max. 8, 45; — 3) i Omgangsſproget c. imper.: ikkun, dog, odl.; - sequere hac modo, Plaut.; vide modo; etiam atque etiam considera, Cic. Div. in Caecil. 14; cf. Hor. Sat. 2, 3, 275; - ogſ. undert. ſkændende: i modo, Plaut.; tace modo, id.; - „poet." o. efterel. ogſ. m. tu el. vos; - Tu modo, dum licet, hunc fructum ne desere vitae, Propert. 2, 15, 49; cf. Virg. Ge. 3, 73, o. Phaedr. 2, 8, ogſ. Curt. 9, 6; — II) hos Tidsbeſtemmelſer; A) ligeſom Græſkens ἄρτι, (oprdl. tilpas, fuldt): netop, juſt; a) om d. Nærværende, (men forel. o. „poet."); - modo dolores, mea tu, occipiunt, Ter. Ad. 3, 1, 2; cf. Tibull. 1, 1, 25, o. Virg. Aen. 9, 140; — b) om d. nærmeſte Fortid: ganſke nyligen, odl.; - quid dico nuper? immo vero modo et plane paullo ante etc., Cic. Verr. 4, 3; cf. Ter. Eun. 4, 4, 30, o. Cic. Off. 2, 8; - oppon. nunc, id. Mur. 40 o. 41; cf. Propert. 1, 18, 7; - ogſ. m. flgd. tunc, Tac. Ann. 2, 75; — c) om d. nærmeſte Fremtid; - domum modo ibo, Ter. Andr. 3, 4, 15; cf. Liv. 26, 15, o. Tac. Ann. 6, 32; — B) modo ··· modo: ſnart ··· ſnart; - modo ait, modo negat, Ter. Eun. 4, 4, 46; men modo hoc, modo illo modo (temperari coelum), Cic. Div. 2, 44; cf. id. Att. 13, 25; - citus modo, modo tardus incessus, Sall. Catil. 15; cf. id. Jug. 60; - f. det andet modo findes ogſ. (navnl. „poet." o. efteraug.): nunc, aliquando, interdum, nonnumquam, saepe, rursus; vid. ll. cc. ap. Freund.; — C) modo ··· tum (el. deinde el. postea etc.): førſt ··· derpaa, odl.; - sol modo accedens, tum autem recedens etc., Cic. N. D. 2, 40; cf, id. ibd. 1, 13; men Sall. Jug. 93: paullum modo prona (ilex), deinde flexa etc.; men modo ··· modo ··· postremum, Tac. Hist. 4, 46; men Cic. Leg. 2, 17: modo timentes, vicissim contemnentes religiones; — not.: modŏ, f. modō, Cic. poët. N. D. 2, 42.

*mŏdŭlābĭlis, e: til at ſynge el. ſpille, carmen, Calpurn.; — mŏdŭlāmen, ĭnis, n.: det Melodiſke el. Vellydende, Vellyd el. Velklang, Gell. 13, 20; ∾ siderum, Macrob.; — mŏdŭlāmentum, i, n.: = frgd.; modulamenta orationis Tullii, Gell. 1, 7; o. — mŏdŭlāte, adv.: afmaalt; df. efter Takten; - ∾ canentes tibiae, Cic. N. D. 2, 6; - compar., ∾ collocata verba, (mere rhythmiſk), Gell.; ∾ incedere, (mere taktfaſt), Amm.; — [modulor].

*mŏdŭlātĭo, onis, f.: regelmæsſig el. proportioneret Afmaalning (i Bygningskunſten); - ∾ operis, Vitruv.; ∾ incedendi, (Marſcheren efter Takten), Gell.; — b) ſædv. taktmæsſig Bevægelſe, pedum, vocis, Quintil.; ∾ scenica (minime convenit oratori), id. 11, 3, 57; - modulationum genera tria, (de trende Tonearter), Vitruv.; o. — mŏdŭlātor, oris, m.: ſom afmaaler regelmæsſigen; - ∾ vocis et cantus, Colum.; ∾ optimus, Hor. Sat. 1, 3, 129, ypperlig Muſikus; — df. fem. mŏdŭlātrix, īcis: ſom indretter el. ordner; modulatrices mundi aquae, Tertull.; o. — 1. mŏdŭlātus, us, m., ligeſom modulatio: Velklang, Melodi; - canoro saxa modulatu trahens (Amphion), Senec. Herc. Fur.; — [modulor]. — 2. mŏdŭlātus, 3, partic. o. adj. af flgd.

mŏdŭlor, atus sum, 1, v. dep. a., [modulus]; I) „alm.": maaler el. udmaaler; - in modulanda status (Herculis) praestantia, (i. e. dimetienda), Gell. 1, 1; - navnl. om Talen og om Tonerne; vid. Cic. d. Or. 3, 48, o. id. Orat. 18; - df. ogſ. pass.: cantica ad aliorum similitudinem modulata, (ligeſom indrettede til en anden Melodi), Quintil. 9, 2, 35; — II) „beſ." ogſ.; A) danſende at udtrykke; - virgines, sonum vocis pulsu pedum modulantes, incesserunt, Liv. 27, 37; — B) at ſynge, at ſpille, ſyngende el. ſpillende at foredrage; - carmina ··· modulans, Virg. Ecl. 5, 14; cf. id. ibd. 10, 51; - ogſ. pass.: carmina modulata, (afſiungne), Suet. Aug. 57; - (lyram) plectro modulatus, Tibull. 3, 4, 39; men Hor. Od. 1, 32, 4, pass.: barbite ··· Lesbio primum modulate civi, (ſom førſt blev ſpillet af ham); endel. ∾ cantus, (at digte), Calpurn.; — III) partic. mŏdŭlātus, 3, ſom pass., ſ. ovenf.; men heder ogſ. ſom adj.: taktmæsſig, melodiſk, muſikalſk; - ∾ sonum edere, (om Nattegalen), Plin.; cf. Ovid. Met. 14, 428; - compar., ∾ oratio, Gell.; superl., ∾ cantus tibiarum aut fidium, Flor. 2, 7; — b) ſild. ogſ. „ment.": harmoniſk ſtemt; - animi (militum) ··· ut moderatiores modulatioresque fierent, Gell. 1, 11.

mŏdŭlus, i, m., [efter Formen: dem. af modus]; I) „egenl.": Maal el. Maaleſtok; df. ogſ.: et viſt Maal, d. e. en Gjenſtands Størrelſe el. Dimenſion; - scrobem dimensus ad corporis sui modulum, Suet. Ner. 49; cf. Hor. Sat. 1, 3, 78; men ibd. 2, 3, 309: ad summum moduli bipedalis (esse: ikke over to Fod), hvſ. ogſ. Regelen: metiri se suo modulo, Hor. Ep. 1, 7, 98; — B) df. ogſ. navnl.; a) i Bygningskunſten: den formindſkede Maaleſtok, Modellet, Vitruv.; — b) i en Vandledning, (ligeſom calix el. Bægeret): det Rum, hvori Vandet optages, og hvorfra det afledes; vid. Frontin. Aquaed. 36; — II) „overſ.": Tonernes el. Stavelſernes Afmaalning efter Takten; df. Tact, Melodi, Muſik, Toneart; - Lydios modulos invenit Amphion, Dorios Thamyras Thrax, Phrygios Marsyas Phryx, (den lydiſke Muſik el. Toneart, oſv.), Plin. 7, 57; - moduli verborum, vid. Gell. 5, 1; cf. id. 1, 4: agmen orationis modulo ipso numerorum venustum.

mŏdus, i, m., [beſl. m. μέσος o. medius]; I) „egenl."; A) Maal, Maaleſtok; - modos, quibus metirentur agros, alius alios constituit, Varr.; — B) en Gjenſtands Maal el. Størrelſe el. Omfang; - modum jugeri continens clivus, Colum.; agri certus modus, Caes.; hastae modum dupplicavit, (dets Længde), Nep. Iphicr. 1; modus gestaminum, (Mængden af Ting, der ere at bære), Appul.; — II) „fig."; A) „overſ."; 1) „alm.": Vis el. Maade, hvorpaa noget er el. ſkeer; - in modum venti, nunc huc, nunc illuc verso mari, etc., Liv. 28, 6; - „poet." ogſ. c. inf.; Nec modus inserere atque oculos imponere simplex, Virg. Ge, 2, 73; - ogſ. kan hidføres: modus concludendi, (Slutningsmaade), Cic.; ligel. Udtrykkene: modo, in modum, ad modum, c. gen. el. adj.: ſom, ligeſom, paa ſlig Maade; - pecorum modo trucidari, Tac.; cf. Hor. Od. 4, 2, 27; non itineris modo, sed etc., (ikke ſom paa en Marſch), Liv. 27, 48; vaticinantis in modum, id. 5, 15; - nec semper tractantur

uno modo, Cic. Orat. 35; ad hunc modum naves factae, Caes.; cf. id. B. G. 5, 24, oftere; omnibus modis: paa alle Maader, aldeles, Ter. Hec. 4, 4, 79; omni modo, Cic.; ogs. majorem in modum, id.; ogs. mirum in modum, (overmaade), Caes.; men bono modo, Cic. Qu. Fr 2, 6; — 2) „bes." o. „techn."; a) i Musiken: det rette Tonemaal el. Toneholb, d. e. Takten; df. modi: Takt el. Melodi; – saltare ad tibicinis modos, Liv, 7, 2; musicis modis accendere exercitum, Quintil.; carmen et rebus et verbis et modis lugubre, Cic. Tusc. 3, 29; cf. ibd. 1, 44, ogs. Ovid. Met. 10, 148; men Hor. A. P. 404: gratia regum Pieriis tentata modis, (ved Digtning); cf. id. Od. 3, 30, 14, o. id. Ep. 1, 3, 12; — b) i Grammatiken: modi verborum, (hvorigiennem Verberne conjugeres), vid. Quintil. 1, 5, 41; — B) „ment."; 1) „alm.": Maal el. Maade, navnl. det rette Maal; – etsi suus cuique modus est, tamen etc., Cic. Orat. 22; cf. id. Off. 1, 5 o. 40; ligel. more et modo facere aliquid, id. Mur. 34; modum adhibere rei (alicui): holde Maade deri, bruge med Maade, id. Off. 1, 39; ligel. habere modum rei (alicujus), id. Verr. 2, 59, ogs. in aliqua re, Liv. 31, 37; ogs. absol. verum modum habere, id. Fin. 2, 9; df. extra modum, ogs. praeter modum, (over al Maade), id.; men Liv. 4, 58: nulla virtute superari virium humanarum modum, (overskredes deres virkelige Maal); — 2) „bes."; a) Maadeholb i Magtens Brug, el. Magtens maadeholdne Brug; – tantum in summa potestate modum etc, Cic. Marc. 1; — b) Maade, d. e. Regel, Forskrift, Bestemmelse; vid. Cic. R. Am. 43, o. Liv. 9, 14; df. ogs. indskrænkende Bestemmelse, Indskrænkning, Grændse; – facere modum licentiae, Liv., cupiditatibus, id., sumptibus, id.; modum imponere magistratui, (indskrænke dens Magt), id. 4, 24; modum rei statuere el. constituere el. definire, Cic., (sætte en vis Grændse derfor); men facere modum controversiarum, (giøre Ende derpaa), id. Leg. 1, 20; cf. Virg. Aen. 7, 129: modum ponere exitiis; s. ogs. Ovid. A. A. 2, 25; ligel. lugendi modum facere, Cic. Fam. 5, 16; hvs. ogs. „poet.": quis erit saevire modus? Stat.; — c) Maade el. Vis at være el. handle paa; – tali modo etc., Nep. Att. 21, (ved denne Levevis); ligel. sine, meo me vivere modo, Ter. Andr. 1, 1, 126; si humano modo ··· peccasset, Cic. Verr. 2, 3; gerant habeantque suo modo imperia, Sall. frgm.; cf. Hor. Od. 3, 7, 11.

moecha, ae, fem. af moechus: Horqvinde, Hor., Martial. — moechīa, ae, f., μοιχεία: Ægteskabsbrud, Tertull. — *moechile, is, n., (i. e. locus adulterii), Petron. Sat. 113, (al. cubile); — moechimōnium, i, n.: = moechia, Laber. ap. Gell.; o. — moechisso, are, v. a., aliquam, (have utugtig Omgang dermed), Plaut.; — [moechus]. — moechŏcĭnaedus, i, m.: som paa engang er moechus o. cinaedus, Lucil. ap. Non. — moechor, ari, v. dep. n.: at begaae Ægteskabsbrud, Hor., Catull.; af — moechus, i, m., μοιχός: Horkarl, Boler, Ter., Hor., o. A.; ogs. moechus mulierum, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 180.

moene, is, n., [besl. m. munio]; I) „egenl."; A) Bymuren; (in sing. alene forel.); – hostium per moene, Enn. ap. Fest. p. 145; – sædv. in pl. moenia; oppidum altissimis moenibus, Caes.; urbem moenibus cingere, Cic.; cf. Nep. Them. 6, ogs. Virg. Aen. 2, 234; — B) de imod en By opførte Skandser, Caes. B. C. 2, 16; — II) „overf."; A) de af Bymuren (murus) indesluttede Huse el. Bygninger; – cujus (urbis) moenia duplici muro sepsit, Vitruv.; cf. Virg. Aen. 6, 549; ligel. ibd. 2, 252: per moenia fusi; cf. Cic. Catil. 2, 1: moenibus ipsis intra moenia etc.; — B) ligesom Mure el. Vægge; hvad der omgiver et Sted; – ∾ theatri, Lucr.; ∾ navis, Ovid.; ogs. ∾ coeli, id. Met. 2, 401; ∾ mundi, Lucr. 1, 73; — C) „poet." ogs. om en enkelt Bygning; saal. ∾ Ditis, Virg. Aen. 6, 541, (Pluto's Borg el. Hovedstad).

moenĕra, forel. pl., f. munera; – fera moenera militiāi, Lucr. 1, 30; s. und. munus. — 1. moenĭa, ium, n.: Mure el. Bymure, s. und. moene. — 2. moenia, ium, n., forel. f. munia; I) Tieneste, Plaut. Stich. 5, 4, 13; — II) Udgifter el. Afgifter, id. Trin. 3, 2, 60. — moenio, ire, forel. f. munio, Plaut. — Moenis, is, m., Mela 3, 3, ogs. Moenus, i, m., Tac. Germ. 28: Mainfloden i Tydskland.

moera, ae, f., μοῖρα, (i. e. sors, fatum): Skebnen, Sidon.; – men Gell. 3, 16, er Moera: en af Parcerne. — moereo, moereor, s. und. maereo, etc. — Moeris, ĭdis, f., Μοῖρις: Sø el. Indsø i Ægypten, Mela 1, 9; in Moeridis lacu aedificatus labyrinthus, Plin. 5, 9. — moerus, i, m., forel. f. murus; – de moeris rem gerit Oscus, Enn. ap. Fest.; men Lucr. o. Virg., inc.

Moesi, orum, m., s. und. flgd. — Moesĭa, ae, f., efter Plin. 3, 29: provincia Pannoniae juncta, (grændsende til Ungarn), et usque ad Pontum Euxinum decurrens, (altf. d. nuv. Bulgarien og Serbien); cf. Suet. Tib. 41, o. id. Vesp. 6; var dobbelt: superior o. inferior; df. ogs. in pl., id. Vitell. 15; — B) df. 1) Moesĭcus, 3: moesisk, gentes, Plin., legiones, Tac.; – ogs. Moesĭăcus, 3, exercitus, Suet., copiae, Tac.; — 2) Moesi, orum, m.: Indvaanerne i Moesien, Eutrop.; men Tac. Ann. 15, 6: e Moesis, fra d. Moesiske; s. ogs. und. Mysia o. Mysi. — moeste, moestus, etc., s. und. maeste, etc. — Mogontiacum, i, n.: Byen Mainz i Tydskland, Eutrop.; s. ogs. und. Magontiacum; – sild. ogs. Moguntia, Venant.

mŏla, ae, f., μύλη: Mølle (el. Maleværk); – ∾ trusatiles el. manuariae, (Haandmøller), Gell. o. Dig.; (hvortil rimel. ogs. høre Skibsmøller, vid. Liv. 28, 45); ∾ aquariae, (Vandmøller), Pallad., asinariae, Cato, oleariae, Varro; – molam versare, Ovid., circumagere, Gell.; hordeum molis frangere, Plin.; men molis suspensis olivam frangere, Colum.; — II) „overf.": skraaet el. grovmalet Mel, der, blandet med Salt, (hvf. mola salsa), dels paastrøedes Offerdyrene, (vid. immolare), dels særskilt offredes til Guderne; – vid. Cic. Div. 2, 16: simul ac molam et vinum insperseris; cf. Tibull. 1, 5, 14; – oftere mola salsa, (s. ovenf.); rustici mola tantum salsa litant, Plin.; – ogs. in pl., Martial. 7, 53; – ogs. brugtes denne mola ved Fortryllelser, Virg. Ecl. 8, 82; — B) en Udvæxt el. Gevæxt i Maven; beskrives Plin. 7, 13. — Molae Martis, vid. Gell. 13, 22, rimel. Døttre af Guden Mars, beskyttede Møllerne.

*mŏlāris, e: hørende til en Mølle, lapis, Plin.; ogs. absol. molaris, (sc. lapis): Møllesten, „poet." s. enhver stor Sten; vid. Ovid. Met. 3, 59, o. Virg. Aen. 8, 249; — II) „overf.": malende; df. molaris, (sc. dens), Kindtand; vid. Juvenal. 13, 212; o. — mŏlārius, 3: hørende til en Mølle el. til Malningen, asinus, Mølleesel, Varro; — [mola]. — *mŏlendārius, 3: = molarius; ∾ asina, Dig.; — mŏlendīnārius, 3: = frgd., metae: Møllestene, Amm.; — II) mŏlendīnārius, i, m.: en Møller, Inscr.; o. — mŏlendīnum, i, n.: Malested el. Møllehus, Augustin.; — [af molo el. mola].

mōles, is, f.; I) „egenl."; A) „alm.": stor Last el. Vægt el. Masse; hvf. ogs. Chaos el. Urstoffet heder: rudis indigestaque moles, Ovid. Met. 1, 7; India mole ferarum mirabilis, (ved dets uhyre Skabninger), Colum.; cf. Virg. Aen. 3, 656; ligel. moles jacta dehiscit, (Klippestykket revner el. aabner sig), Ovid. Met. 13, 890; s. ogs. und. Sisyphus; men ∾ Pinea, Prop. 4, 6, 19, (Skibe af uhyre Størrelse); –

moles aquarum: uhyre Vandmasse, Sil.; ligel. moles maris, Lucan.; — B) „bes." ogs.; a) uhyre Bygning el. Dæmning el. Vold; – moles lapidum, Cic.; ogs. absol.: moles impositae fluctibus, id. Off. 2, 4; cf. Caes. B. C. 1, 25, o. Hor. Od. 3, 1, 34; – insanae substructionum moles, Cic. Mil. 31; cf. Hor. Od. 2, 15, 2, o. ibd. 3, 29, 10; – ogs. om et prægtigt Gravminde el. Monument, Cic. Phil. 14, 12; cf. Virg. Aen. 6, 232; — b) moles belli: Krigsbygning el. Krigsmaskiner; ogs. Krigsmagt; – refectis vineis aliaque mole belli, Liv. 2, 17; cf. Virg. Aen. 5, 439; men Tac. Hist. 1, 61: tota mole belli secuturus, (med den hele Krigsmagt); cf. id. Ann. 6, 36, ogs. Liv. 2, 16; — c) samlet el. sammentrængt Hob el. Mængde el. Masse; – densaque ad muros mole feruntur, Virg. Aen. 12, 575, (i. e. denso agmine); — II) „fig."; A) „overf."; a) Last, Vægt, Storhed; – ∾ tanti imperii, Liv. 1, 55; ∾ unius exercitus, id. 3, 2; ∾ pugnae, (haard Fægtning), id. 26, 6; ∾ fortunae, (trykkende Høihed), Tac. Ann. 15, 52; — b) Magt el. Styrke; – Herculea prostrati mole Gigantes, (i. e. viribus Herculis), Sil. 12, 143; — B) „ment.": uhyre Vægt el. Grad, navnl. af Lidelser el. Trængsler; – ∾ curarum, Tac. Ann. 12, 66, invidiae, Cic. Catil. 1, 9; ∾ mali, Liv. 5, 37, o. Cic. Catil. 3, 7; – ogs. Besværlighed, Møie; navnl. ogs. stor Anstrængelse; – majore mole pugnare, Liv. 8, 13; cf. id. 25, 11; ligel. Corbuloni plus molis adversus ignaviam militum etc., Tac. Ann. 13, 35; cf. Liv. 6, 2; in tanta mole rerum, Suet. Aug. 84; men Tantae molis erat Romanam condere gentem, Virg. Aen. 1, 33; — b) Heftighed el. Styrke: Vis consili expers mole ruit sua, Hor. Od. 3, 4, 65; ∾ Herculea, Sil., s. ovenf.

mŏlestē, adv. af molestus: besværligen, trykkende; men sædv. „fig."; A) „overf.": brydsomt, fortrædeligen; – amici moleste seduli, Curt. 3, 6; – ogs. om Talen: ∾ scribere aut loqui, (uforstaaeligen, dunkelt), Suet. Aug. 86; cf. Quintil. 11, 3, 181; — B) „ment.": ærgerligen, kummerligen; – moleste ferre: ærgre sig el. harmes derved; sædv. m. acc. c. inf., ogs. c. acc., ogs. m. quod; – te exerceri de aviae praedio, moleste fero, Cic. Att. 13, 22; cf. Caes. B. G. 2, 1; – compar., est quiddam in hac re mihi molestius ferendum, Cic. Qu. Fr. 1, 1, in.; superl., ea molestissime ferre etc., ibd.

mŏlestĭa, ae, f., [molestus]; I) „alm.": trykkende Beskaffenhed, Bryderi, Lidelse, Smerte; – ut dentes cadant sine molestia, Plin.; ∾ navigandi, (Søsyge), Suet.; ligel. ∾ nauseae, Cic.; – sjeld. om Ting; molestiae in facie, (Pletter i Ansigtet), Plin. 28, 28; – men comisk om et brydsomt Menneske: amovi a foribus maximam molestiam, Plaut. Amph. 1, 2, in.; — II) „bes."; A) Besværlighed; – elegantia diligens sine molestia etc., Cic. Brut. 38, (uden Kunstlen el. Pedanteri); — B) oftere: Sorg, Kummer, Ærgrelse; – alicui molestiam exhibere, Cic., aspergere, id., afferre, Ter.: skaffe nogen Bryderi paa Halsen; ligel. esse alicui molestiae, Plaut.; si, quod sine tua molestia fiat, (saavidt det ikke bryder dig), cum juveris, Cic. Fam. 13, 23; – habere molestiam: volde Bryderi, id. Att. 8, 3; men id. Fam. 16, 12: habeo etiam illam molestiam, quod c. indic.; – esse in molestia: være i Nød, id.; molestiam ex re aliqua capere, trahere, (sørge derover), id.; molestia sum tanta affectus, (er saa overvældet af Kummer), id. Att. 1, 17.

mŏlesto, are, v. a.: bryder, fortrædiger; – meliorem noli molestare, Petron. Sat. 58; molestari nomine debiti, Dig.; af — mŏlestus, 3, [af moles, men m. forandret Qvantitet]; I) „alm.": brydsom, besværlig; ogs. skadelig; ogs. vanskelig; – ∾ mures, Phaedr.; ∾ separatio, Dig.; Otium, Catulle, tibi molestum est, Catull. 51, 12; – tunica molesta, (etslags Forbrydertrøie til at brændes i), Juvenal., Martial.; – provincia negotiosa et molesta, Cic. Mur. 8; – compar., nihil erit his ··· laboriosius molestiusque provinciā, id. Leg. 3, 8; superl., s. nedenf.; — II) „fig."; A) „alm." o. „overf.": brydsom el. anstødelig, kunstlet el. affecteret; – ∾ veritas, opp. simplex, vid. Cic. Brut. 80; ∾ verba, (vanskelige el. dunkle), Ovid. A. A. 1, 454; ∾ pronunciatio, Quintil. 11, 3, 183; cf. Suet. Tib. 56; — B) „bes." o. „ethisk": brydsom, fortrædelig; – nisi molestum est, (hvis det ikke bryder dig), Ter., Cic.; cupidis rerum talium odiosum et molestum est fortasse, (iis) carere, Cic. d. Senect. 14; arrogantia ··· ingenii atque eloquentiae multo molestissima, id. Div. in Caecil. 11.

mōletrīna, ae, f., [molo]: en Mølle, Cato. — mōlīle, is, n., [mola]: Line el. Reb, hvorved Eselet trækker i Møllen, Cato. — mōlīmen, īnis, n., [molior]: stor Anstrængelse, stort Foretagende, hvad der er meget vigtigt i sit Slags; – tanto molimine luctor, Ovid. Met. 6, 694; cf. ibd. 12, 356; res ··· suo ipsa molimine gravis, Liv. 2, 56; magna ··· rerum molimina, Ovid. Pont. 1, 2, 75; cf. id. Met. 15, 578 o. 809; – „poet." ogs. om Vinden: Trudit agens magnam magno molimine navim, Lucr. 4, 900; – men Hor. Ep. 2, 2, 93: quanto molimine etc., (med hvilke Ophævelser).

mōlīmentum, i, n., den forlængede Form af frgd.: stor Anstrængelse, megen Umage; – neque sine molimento etc., Caes. B. G. 1, 34; res molimenti magni est, etc., Senec.; parvi molimenti adminiculis, (med ubetydelig Maskinkraft), Liv. 5, 22; cf. id. 37, 14 o. 15. — mōlīna, ae, f. und. flgd. — mōlīnus, 3, [mōlo, ĕre]: hørende til Møllen, saxum, Møllestem, Tertull.; — II) df. subst. fem. mōlīna, (sc. officina): Maleværk el. Mølle, Amm.

mōlĭo, ire, Biform af flgd.; vid. Frontin. Aquaed. 129; men som pass., Lucil. o. Caecil. ap. Non., inc. — mōlĭor, itus sum, 4, v. dep. n. o. a., [moles]; I) neutr.: anvender stor Anstrængelse, giør mig stor Umage; – agam per me ipse et moliar, Cic. Fam. 6, 10; in demoliendo signo ··· moliebantur, id. Verr. 4, 43; de occupando regno molientem etc., id. d. Rep. 2, 35; – „bes.": at anstrænge sig for at komme i Bevægelse el. afsted; – dum moliuntur, Ter. Heaut. 2, 2, 11; men Hannibalem hinc molientem, (som truede herfra), Liv. 28, 44; – „overf." ogs. om Skibe: ∾ a terra, (arbeide sig udfra Land), Liv. 37, 11; ligel. ∾ in loco, (neml. for at lette Anker, el. for at klare Tøiet), Cic. Verr. 5, 34; – ogs. „ment.": paullum adversus praesentem formidinem molitus, (efter kort Kamp derimod), Tac.; — II) act.; A) „egenl.": giør el. foretager noget med megen Anstrængelse, navnl. om Jordens Dyrkning, om alslags Bygning og Befæstning, osv.; – Agricola incurvo terram molitus aratro, Virg. Ge. 1, 494; molirier arva, (s. moliri), Lucr.; ligel. altius moliri terram, (grave dybere), Liv.; – ∾ arcem, Virg., classem, id.; Moliturque locum, (bebygger Stedet), id. Aen. 7, 158; ad moliendum etc., Liv. 25, 36, (til Befæstning, til Forskandsning); — 2) „bes." ogs.: med Kraftanstrængelse at sætte i Bevægelse el. gaae løs derpaa el. slynge; – et validam in vites molire bipennem, (hug Øxen deri, omhug dem), Virg. Ge. 4, 331; ∾ portam, Liv., fores, Tac., (bryde el. sprænge); ∾ ancoras, (hive el. lette), Liv.; ∾ corpora ex somno, (søge at vække), id.; ∾ montes sede sua, (skaffe bort), id. 9, 3; ogs. absol., ∾ onera objecta, (søge at kaste tilside), id. 25, 36; ∾ obices, (søge at udrive), id.; – ∾ habenas, (tumle el. styre dem), Virg.; cf. id. Ge. 1, 329; — B) „fig."; 1) „alm.": tilveiebringer med Anstrængelse; tilveiebringer, bevirker; – ∾ tantos motus mutationesque, Cic. Acad. 2, 38; ogs. ∾ aliquid cum labore, id. N. D. 2, 23; men si ··· Nec super ipse tua moliris laude laborem,

(arbeider for din egen Hæder), Virg. Aen. 4, 273; jam molire animum, qui duret, Ovid. A. A. 2, 119, (forskaf dig en saadan); — b) men ogs. omvendt, ∾ fidem: angribe el. svække Crediten, Liv. 6, 11; — 2) „bes.": stræber at bevirke el. opnaae; omgaaes dermed, forsøger, (men altid med Bibegr. af stor Anstrængelse, af stor List, osv.); – nihil est, quod moliris, (den Plan hielper dig intet), Cic. Verr. 1, 51; ∾ triumphos, Ovid., fugam, Virg., moram, id., bellum in animo, Vell. 2, 46; – ∾ periculum civibus, perniciem rei publicae, Cic. Sest. 1; – ∾ defectionem, (søge at bevirke), Liv. 6, 22; ∾ crimina et accusationem, (paaføre), Tac. Ann. 12, 22; – ogs. c. inf.; mundum efficere moliens deus, Cic. Univ. 4; – df. ogs. arbeider paa at erholde el. erhverve; ∾ regnum, Liv. 1, 47, alia praesidia, ibd. 42; – men pass.: apud judices oratione molienda sunt amor, odium, iracundia etc., Cic. d. Or. 2, 51.

*mōlĭtio, onis, f.; I) „egenl.": at sætte i stærk Bevægelse; – ∾ terrae el. terrena, (Jordens Pløining el. Bearbeidelse), Colum.; ∾ valli, (Udrykkelsen deraf), Liv. 35, 5; — II) „overf.": et med stor Anstrængelse el. Forberedelse forbundet Foretagende; – quae molitio, quae ferramenta, etc.? Cic. N. D. 1, 8; ligel. tanta rerum molitio, ibd.; cf. id. Univ. 3; o. — 1. mōlītor, oris, m.: som foretager el. udfører noget Stort el. Paafaldende; vid. Cic. Univ. 5; primaeque ratis molitor Iason, Ovid. Met. 8, 302; ogs. Ophavsmand, Anstifter, novarum rerum, Suet., caedis, Tac., sceleris, Senec.; — [molior].

2. mŏlĭtor, oris, m., [mŏlo, ĕre]: en Møller, Dig. — mōlītrix, icis, fem. af 1. molitor: Anstifterinde, rerum novarum, Suet. Ner. 35. — mōlĭtūra, ae, f., [molo]: Malen el. Malning, Plin. 15, 25. — 1. mōlītus, 3: partic. af molior. — 2. mŏlĭtus, 3, partic. af molo.

mollĕo, ēre, v. n., [mollis]: at være blød, Theod. Prisc.; df. — mollesco, ĕre, v. n. inch.: at blive blød; – ∾ tactu, Plin.; Tentatum mollescit ebur, Ovid. Met. 10, 283; cf. Catull. 64, 38; — II) „fig."; A) at formildes el. forædles; – Tum genus humanum primum mollescere coepit, Lucr. 5, 1013; Artibus ingenuis ··· Pectora mollescunt, Ovid. Pont. 1, 6, 8; — B) at blive forkelet el. umandig, id. Met. 4, 386. — mollĭcellus, 3, demin. af molliculus: meget blød el. fin, Catull. 25. — mollĭcina, ae, f., [mollis], sc. vestis: etslags blød el. fin Dragt, Naev. ap. Non. — mollĭcŏmus, 3, [mollis, coma]: blødhaaret, herbae, Avien. — mollĭcŭlus, 3, demin. af mollis: meget blød el. myg, esca, Plaut.; men ∾ caseus, (som Keleord), id. Poen. 1, 2, 154; men ∾ versiculi, (kelne, bløde), Catull. 16. — mollĭfĭco, are, v. a.: at blødgiøre, ventrem, Macer; af — mollĭfĭcus, 3, [mollis, facio]: som giør blød el. smidig; ∾ corporis, Coel. Aur. — molligo, f. und. mollugo. — mollīmentum, i, n., [mollio]: hvad der blødgiør; – df. „overf.": Lindringsmiddel; – ∾ calamitatum, Senec. Tranqu. 10.

mollĭo, ivi o. ii, itum, 4, v. a., [mollis]; I) „egenl.": giør blød el. myg el. smidig, (navnl. ved Gnidning el. Æltning, ved Varme el. Væde, osv.); – ∾ lanam trahendo, ogs. ud. trahendo, (spinde el. bearbeide), Ovid. Met. 2, 411, o. 3, 70; oleum mollit corpora, Plin.; – flavam modo pollice ceram Mollibat (f. molliebat), Ovid. Met. 8, 198; semina mollit humus, id.; cf. Cic. N. D. 2, 52; dum ferrum molliat ignis, (blødgiør el. smelter det), Hor. Sat. 1, 4, 20; humor ··· mollitur tepefactus, (Isen opløses af Varmen), Cic. l. c. 2, 10; – ∾ alvum el. ventrem, (opløse mildt), Plin.; ∾ collectiones el. duritias, (fordele), id.; – ∾ Cererem (i. e. panem) in vino, (opblode deri), Ovid.; ∾ humum foliis, (blødgiøre el. bestrøe dermed), id.; — II) „fig."; A) „overf."; a) formilder el. forædler; fructusque feros mollite colendo, Virg. Ge. 2, 36; ∾ ritus, Plin., coelum, id.; lectio iteratione mollita etc., Quintil. 10, 1, 19; cf. Cic. N. D. 1, 34: ∾ verba usu; ligel. id. d. Or. 3, 41: ∾ translationem paullo duriorem; — b) letter, giør lettere; – ∾ opus, Ovid. Trist. 4, 1, 6, poenam, ibd. 3, 5, 53; – ad molliendum clivum, (for at giøre den mindre steil el. brat), Caes. B. G. 7, 46; — c) afkræfter el. svækker; – ∾ vocem deliciis, (giøre den blød el. umandig ved Kunstlen), Quintil.; ferro mollita juventus, (berøvet Manddommen), Lucan.; — B) „ment."; a) blødgiør el. formilder, tæmmer el. tvinger; – (Fabius) Hannibalem exsultantem patientia sua molliebat, Cic. d. Senect. 4; ∾ iras, Liv. 1, 9, animos, Virg.; — b) giør svag el. modløs el. blød og umandig; – poëtae ··· molliunt animos nostros, Cic. Tusc. 2, 11; cf. id. Phil. 12, 3, o. Plin. Pan. 82; men Cic. Att. 10, 9: lacrimae meorum molliunt me, (røre mig). — mollĭpes, ĕdis, adj., [mollis, pes]: med bløde Fødder el. Klove, boves, Cic. (poët.) Div. 1, 9.

mollis, e, [ctr. f. mobilis, af moveo]; I) „egenl."; A) „alm.": let at bevæge el. bøie, bøielig el. smidig; – ∾ commissurae (digitorum), Cic.; ∾ internodia, (Ledemodene), Ovid., colla (equorum), Virg., brachia (saltantium), Ovid. A. A. 1, 595; ∾ acanthus, Virg., tilia, Ovid.; men Virg. Aen. 10, 818: tunicam molli neverat auro, (af fin Guldtraad); — B) „bes.": blød at tage paa, som giver efter; – ∾ litus, (med blød Sand), Caes. B. G. 5, 9; ogs. m. lana, Ovid., ovum, Cels., humus, Ovid.; cf. Virg. Aen. 11, 64; ∾ thyrsi, (omvundne med Vinløv), id.; mollia panis, (Krummer), Plin.; – men absol. mollia: Mollusker el. Blødfiske, (loligo, sepia, polypus, osv.), id. 9, 44; – compar., f. nedenf.; superl., ∾ cera, Cic.; – ∾ arcus, (let at spænde), Ovid. Her. 4, 92; – ogs. blød, fin, genae, Ovid., manus, id.; men som Ordsprog: in molli carne vermes nascuntur, Petron.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": som bevæger el. berører (noget) mildt el. sagte; – ∾ pilentum, (magelig Vogn), Virg. Aen. 8, 666; ∾ gestatio, Plin. Ep. 1, 3; – men „poet.": Euphrates ibat jam mollior undis, Virg. l. c. 726; mollius aequor, Lucan.; ∾ zephyri, Ovid.; ∾ tactus, (mild el. sagte Berørelse), id. Pont. 2, 7, 13; cf. Cic. Att. 2, 1: ∾ brachio objurgare, (paaminde mildt); — 2) „bes."; a) blød el. fin, som giør mildt Indtryk, mild el. behagelig, umbra, Virg., somnus, Ovid., coelum, Flor.; ∾ regio, id.; mollior aestas, Virg.; molliores flexiones in cantu, Cic. d. Or. 3, 25; casia odoris mollissimi, Colum.; — b) om en Retning el. Beliggenhed: mild, (d. e. ikke brat), via el. iter, Quintil.; men Liv. 34, 17, „alleg.": quam mollissima via consequi, (ved de mildeste Midler); cf. Virg. Ecl. 9, 8, o. Caes. B. G. 2, 10; — c) om Omrids og Former i Kunstens Værker: blød, mild, let, smagfuld; – vid. Cic. Brut. 18: signa ··· molliora etc.; cf. Hor. A. P. 33; — B) „ment." o. „ethisk"; 1) „alm."; a) blød, mild, bøielig; – ∾ animus et ad accipiendam et ad deponendam offensionem, Cic. Att. 1, 17; cf. ibd. 3, 9; men mollis in obsequium, Ovid.; ∾ cor, pectus, id., (følsomt Gemyt); ∾ os, id. Trist. 4, 3, 70, (naar man let rødmer); men aures mollissimae, (som ikke gierne høre Lovtaler), Plin. Pan. 68; – men ordsprogvis: auricula infima mollior, (yderst blødhiertet), Cic. Qu. Fr. 2, 15; ∾ aetas, (den unge Alder), vid. Ovid. A. A. 1, 10; men aevum molle, id. Fast. 6, 416, (blid Alderdom); dea mollior, (mild, naadig), id. A. A. 2, 565; — b) mild el. gunstig i sit Slags; – ∾ jussa, Virg., Ovid., (som let kunne efterkommes); men cuncta in mollius relata ad imperatorem, Tac. Ann. 14, 39; viri molles aditus, (naar man bedst kan tale med ham), Virg. Aen. 4, 423; cf. ibd. 293; ligel. Et veniet votis mollior hora tuis, Ovid. Pont. 3, 3, 84; — c) om Ordene og om Talen;

– ∾ oratio et tenera, (blød og fin), Cic. Orat. 16; (men ibd. 19 er ∾ oratio: umandig Tale; s. nedenf.); cf. id. Brut. 9; – „poet." ogs. blød, kelende, rørende; verbis mollibus lenire, Hor. Epod. 5, 83; cf. id. Od. 2, 9, 17, o. Tibull. 3, 4, 76; men molles evolvere versus, (erotiske Vers el. Digte), Ovid. Trist. 2, 307; — 2) „bes."; a) blød, umandig, feig; – ∾ consul, Liv. 2, 27, (altfor eftergivende); mens mollis et minime resistens etc., (Modløshed), Caes. B. G. 3, 19; – ∾ sententiae, (som foreslaae milde og svage Forholdsregler), Cic. Catil. 1, 12; – „poet." ogs. om Dyrene; ∾ pecus, Virg. Aen. 9, 340; ∾ lepores, Prop.; ∾ columbae, Hor.; – ogs. forkelet el. umandig; ne quid effeminatum aut molle etc., Cic. Off. 1, 35; ∾ educatio, Quintil., vox, id., actio, id., disciplina, vid. Cic. Fin. 1, 11; cf. id. d. Or. 1, 52; ∾ Sabaei, Virg. Ge. 1, 57; men Liv. 33, 28, staaer viri molles f. pathici; cf. Ovid. Trist. 2, 411, Phaedr. 4, 14, o. A.; — b) ubestandig, foranderlig; nihil est tam molle, quam voluntas erga nos civium, Cic. Mil. 16; — not.: som adv. findes neutr. molle, ogs. mollia, dog alene „poet."; – molle sedere, Stat.; mollia ridere, Ovid. A. A. 3, 513.

molliter, adv. af mollis; I) „egenl.": blødt at tage paa, blødt; – ∾ recubans et delicate, Cic.; – compar., s. nedenf.; superl., ∾ substernere nidos, Cic. N. D. 2, 52; molliter siste nunc me, (siger den Berusede), Plaut. Pseud. 5, 2, 7; – men som Afskedshilsen til en Afdød: molliter ossa cubent! Ovid. Trist. 3, 3, 76; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om en Beliggenhed; – ∾ devexi colles, (med mild Skraaning), Colum.; mollissime devexus ager, id.; — 2) mildt, blødt, kelent, incedere, Ovid. Am. 2, 4, 23; cf. Prop. 2, 9, 24; – men „poet.": spirantia mollius signa, (Billeder, der ligesom aande en mildere Kunst), Virg. Aen. 6, 847; — B) „ment." o. „ethisk"; 1) „alm.": sagtmodigen, taalmodigen; – mollius abnuere, (mindre strængt el. bestemt), Liv. 30, 3; mollius interpretari, (paa den mildere Maade), Tac.; quod ferendum est molliter sapienti, Cic. d. Senect. 2; — 2) „bes.": svagt, kraftløst; mollius (a senatu) consultum etc., Liv. 3, 59; nimis molliter aegritudinem pati, Sall. Jug. 82; cf. Cic. Fin. 2, 20; – ogs. blødt, umandigen, vellystigen; – ∾ vivere, Cic. Off. 1, 30; ∾ se curare, (pleie sig godt), Ter. Ad. 5, 1, in.

mollĭtia, ae, o. mollĭties, ēi, f., [mollis]; I) „egenl.": Blødhed, Bøielighed, cervicum, Cic. Orat. 18; ogs. blød Beskaffenhed; ∾ lanae, Plin., carnis, id.; men Cic. Fin. 5, 21: in primo ortu inest teneritas et mollities quaedam; — II) „fig." o. „ment."; A) „alm.": Blødhed, Følsomhed, Eftergivenhed; – qua mollitie sum animi et lenitate etc., Cic. Sull. 6; ligel. agilitas mollitiesque naturae, id. Att. 1, 17; cf. Ovid. Am. 3, 8, 18; – ∾ frontis, (Undseelse, Skamrødme), vid. Plin. Ep. 6, 29; — B) „bes.": Blødhed el. Kraftløshed; ogs. Modløshed el. Feighed; – animi est ista mollities ... inopiam ferre non posse, Caes. B. G. 7, 77; mollities et socordia, Sall. Jug. 70; – ogs. Blødhed el. Umandighed el. Vellyst; civitatum mores lapsi ad mollitiam, Cic. Leg. 2, 15; cf. Vell. 1, 88, o. Justin. 1, 7; – ogs. Ukydskhed el. Utugt, Plin. 28, 27; ogs. ∾ corporis, Tac. Ann. 11, 2.

mollĭtūdo, ĭnis, f., [mollis], ligesom frgd.: Blødhed el. Bøielighed, vocis, Auct. ad Her.; – ogs. blød Beskaffenhed; ∾ in pulmonibus etc., Cic. N. D. 2, 55; cf. id. d. Or. 3, 25; — II] „fig." o. „ethisk"; A) Bevægelighed, Følsomhed; – ∾ humanitatis, Cic. d. Or. 3, 40; — B) sild.: ∾ vitiorum, (let at forfalde dertil), Arnob.; ogs. in pl.: ∾ femineae, id.

mollūgo, ĭnis, f.: en liden Art af Værten lappago, (Klebeurt), Plin. 26, 65. — molluscus, 3, [mollis]: blød, nux, (Nøddeart med tynd Skal), Plin. 15, 24; — II) ds. molluscum, i, (sc. tuber): Ahornsvampen, id. 16, 27.

mŏlo, ŭi, ĭtum, 3, v. n. o. a., [mola]; I) neutr.: maler (i el. paa Møllen); – Ceres ... invenit ... molere, Plin.; molendum usque in pistrino, Ter. Phorm. 1, 1, 15; — II) act.: maler el. formaler, hordeum in farinam, Plin. 18, 14; – oftest in partic. pass. mŏlĭtus, 3: malet; ∾ cibaria, Caes.; ∾ hordeum, Plin.; ogs. ∾ micae marmoris, Vitruv.; — b) sensu obscoeno, f. re venerea uti, Petron., Auson.

†mŏlŏche, es, f. und. malache; ds. — mŏlŏchĭnārĭus, i, m., (sc. infector): der farver med Malve, Plaut. Aul. 3, 5, 40; o. — mŏlŏchĭnus, 3: malvefarvet, Caecil. ap. Non. — mŏlŏchites, ae, m., μολοχίτης: malvefarvet Ædelsten, (Malachit?), Plin. 37, 36.

1. Mŏlon, (Molo), ōnis, Apollonius: stor Taler og Veltalenhedslærer paa Rhodus; vid. Cic. Brut. 90, o. Quintil. 12, 6, 7. — 2. mōlon, ōnis, m.: en Benævnelse paa Værten moly, Plin. 26, 19. — Mŏlorchus, i, m.: fattig Vingaardsmand ved Nemea, hvis Giestfrihed Hercules belønnede med et stort Stykke Land, Stat., Martial.; lucosque Molorchi, Virg. Ge. 3, 19, i. e. silvam Nemeaeam; — B) ds. Mŏlorchēus, (-chaeus), 3, tecta, Tibull. 4, 1, 13. — mŏlorthus, i, m.: Blyloddet, Stat. Silv. 3, 2, inc.

Mŏlossi, orum, m.: Folk i Epirus, hvis Land hed Molossis, (Liv.), el. Molossia, (Serv.); vid. Plin. 4, prooem.; — B) ds. 1) Mŏlossĭcus, 3, parasiti, (el. canes), Plaut. Capt. 1, 1, 19; — 2) Mŏlossis, ĭdis, f.: Molossernes Land i Epirus; vid. Liv. 8, 24; — 3) Mŏlossus, 3: molossisk, gens, Ovid. Met. 1, 226; ∾ canes, (fortrinlige Jagthunde), Hor., Lucr.; ogs. absol.: Molossus acer, (sc. canis), Virg. — 1. Molossus, 3, s. und. frgd. — 2. Mŏlossus, i, m.: Søn af Pyrrhus o. Andromache, Molossernes Stamfader, Serv. ad Virg. Aen. 3, 297. — 3. mŏlossus, i, m., (pes): Versfod af tre lange Stavelser, (everto), Quintil. 9, 4, 82, oftere. — mŏlucrum, i, n., ligesom mola: en Forhærdelse i Moderen, Afran. ap. Fest.

mōly, ўos, n., μῶλυ: etslags Plante med hvide Blomster og sort Rod; vid. Ovid. Met. 14, 291, o. Plin. 25, 8. — mŏlybdaena, ae, f., μολύβδαινα; I) Vandbly, (etslags Metalkis), id. 34, 53; — II) ligesom plumbago: Blyurt, Plin. 25, 97. — mŏlybdus, i, m., o. mŏlybdĭtis, ĭdis, f., μολυβδῖτις: Blyskum el. Blyaske, Plin. 33, 35.

mōmen, ĭnis, n., Biform af momentum; I) Bevægelse, Lucr. 6, 473; — II) Vægt, id. 3, 189, Arnob.; — III) pl. momina: Tidsrum, Manil. 3, 675. — *mōmentālĭter, adv.: i Øieblikket, Fulgent.; — mōmentānĕus, 3: af kort Varighed, ardor, Tertull.; — mōmentārĭus, 3: = frgd.; ∾ vita, Appul., cura, Dig.; – ∾ venenum, (som virker hurtigt), Appul.; o. — mōmentōsus, 3: som er et Øieblik's Sag, rapina (apis), Quintil. Decl.; — [af flgd.].

mōmentum, i, n., [f. movimentum, af moveo]; I) „egenl.": den ligesom vaiende el. vuggende Bevægelse; ds. ogs. Ligevægt el. Vægt; – astra forma ipsa figuraque sua momenta sustentant, (bevare deres Ligevægt), Cic. N. D. 2, 46; levi (caudae) momento velocitatem suam flectunt (pisces), Senec. Ep. 90; cf. Ovid. Met. 4, 180; — II) „fig."; A) „overf."; 1) Forandring; – nullum momentum annonae facere, Liv. 4, 12; men levia fortunae momenta, ibd. 32; cf. Cic. Agr. 2, 29; – ogs. Forstyrrelse; magnis momentis provincias concutere, Vell. 2, 78; — 2) hvad der giør Udslaget, en saadan liden Del, det afgiørende Punkt el. Moment; ogs. en liden Del, en Smule, odl.; – oesypum cum myrrhae momento etc., Plin. 30, 27; pro ignobili momento esse, (som ubetydeligt Tillæg), Justin. 7, 3; ex alio coeli momento, quam pridie, (oriri solem), Plin. 18, 67; in parva momenta

diducere corpus orationis, Quintil.; cf. Cic. Mur. 2; — 3) „bef." om Tiden; - parvis momentis natura multa aut affingit ··· aut detrahit, Cic. Div. 1, 52; ligel. parvo momento, Caes. B. C. 2, 6; ogs. momento temporis, Liv. 21, 33; momento horae, Hor. Sat. 1, 1, 7; ligel. brevi horarum momento, (i den korte Tid af nogle Timer), Justin. 2, 14; ogs. absol. momento, (i et Dieblik), Senec.; — B) „ment.": Aarsag, Grund, Omstændighed, Vægt, Indflydelse, odl.; - minimis momentis maximae inclinationes temporum fiunt, Cic. Phil. 5, 10; men unamquamque rem ··· momento suo ponderare, id. Fontej. 6; men magnum in utramque partem momentum habere, Caes. B. C. 3, 70; men hoc momenti habere, ut etc., Liv. 29, 35; cf. Cic. Mur. 30; magno ad persuadendum momento esse, id.; men momenta Leonis (sideris: Indflydelsen deraf), Hor. Ep. 1, 10, 16; men praebere momenta saluti, (befordre, bevirke), Ovid.; cf. id. Met. 11, 285: momenta potentia; - levi momento aestimare aliquid, (ringeagte), Caes. B. G. 7, 39; cf. Cic. Vatin. 1: cujus testimonium ··· nullius momenti putaretur; cf. ibd. 4: id est maximi momenti et ponderis; men Nep. Alcib. 8: se ··· nullius momenti apud exercitum futurum.

Mōna, ae, f.: Navnet paa flere Øer; saal. paa Øen Man ved Britannien, Caes. B. G. 5, 13, Plin. 2, 77; - ligel. paa Øen Anglesea, Tac. Ann. 14, 29, o. id. Agric. 14 o. 18; - ogs. paa den danske Ø Møen ved Sielland. — mŏnăcha, ae, f., μοναχή: en Nonne, Hieronym. — mŏnăchĭcus, 3, μοναχικός: hørende til Munkene, certamen, Justin. Nov. Const. — mŏnăchīum, i, n., μοναχεῖον: et Kloster, Cod. Just. — mŏnăchus, i, m., μοναχός, (som lever ensomt), en Munk.

Mŏnaeses, is, m.: Konge over Partherne; vid. Hor. Od. 3, 6, 9, (o. schol. Acron. ibd.). — mŏnălĭter, adv., [monas]: alene, Capella, (al. monauliter: paa den enkelte Fløite), inc. — mŏnarcha, ae, m., μονάρχης: Eneherster, Monarch; poët. ap. Mar. Victorin. — mŏnarchĭa, ae, f., μοναρχία: Monarchi, Enevælde, Tertull. — mŏnas, ădis, f., μονάς: Enheden, Macrob. Somn. Scip. 1, 6, Tertull. — mŏnastērĭālis, e: klosterlig, Sidon.; af — mŏnastērĭum, i, n., μοναστήριον: Kloster, id. — mŏnastrĭa, ae, f., μονάστρια: en Nonne, Justin. Nov. Const. — mŏnaulĭter, s. und. monaliter; af — monaulos, (-us), i, m., μόναυλος: den enkelte Fløite, Rørpibe af et eneste Rør; vid. Plin. 7, 57: fistulam et monaulum (invenit) Pan, etc.; cf. Martial. 14, 64. — mŏnăzon, ontis, μονάζων, i. e. monachus, Cod. Just.

mŏnēdŭla, ae, f.: Skaden, (corvus monedula L.); vid. Plin. 10, 41, o. Cic. Flacc. 31; „bef." ogs. Ovid. Met. 7, 465 flgd., hvor en troløs Nymphe forvandles til denne Fugl; - ogs. som Kelord, Plaut. As. 3, 3, 104.

mŏnēla, ae, f.: Erindring, Tertull.; af — mŏneo, ŭi, ĭtum, ēre, v. a., [af Stammen men, hvf. ogs. memini, mens, etc.]; I) „egenl.": minder el. paaminder, erindrer derom; — a) absol.; eaque (auctoritas) adhibeatur ad monendum, non modo aperte, sed etiam acriter, si etc., Cic. Lael. 13; — b) ∾ aliquem de re aliqua, ogs. aliquem aliquid, ogs. aliquem alicujus rei; - quod me de retinenda Sestii gratia literis monuisti, Cic. Qu. Fr. 2, 3; cf. id. Att. 11, 16; - id ipsum, quod me mones, quatriduo ante ad eum scripseram, id. Att. 14, 19; df. ogs. pass.: moneri aliquid; vid. id. Lael. 24: nec ea, quae ab ea (natura) monemur, audimus; - tunc contractos in principia ... temporis et necessitatis monuit, Tac. Ann. 1, 67; — c) m. flgd. ut el. ne, el. m. blot conj.; - illud erat amoris mei, monere te atque hortari, ut in rem publicam incumberes, Cic. Fam. 10, 1; cf. Caes. B. G. 1, 20; - sed eos hoc moneo, desinant furere, Cic. Catil. 2, 9; cf. id. Verr. Act. 1, 12; - Macedonas monebat, ne multitudine hostium moverentur, Justin. 11, 13; — d) m. flgd. Objects- el. Relativsætning; - monet, rationem frumenti esse habendam, Hirt. B. G. 8, 34; cf. Auct. ad Her. 1, 1; moneo, quid facto opus sit, Ter. Ad. 3, 4, 65; — B) om Tings- og Begrebssubiecter; - et res ipsa monebat ··· finem inter nos scribendi fieri tempus esse, Cic. Att. 10, 8; sol caecos instare tumultus Saepe monet, Virg. Ge. 1, 464; cf. Hor. Od. 4, 7, 7; men natura monet festinare, Plin. 18, 60; — II) „overf.", (oftest „poet." o. i efteraug. Prosa); A) „alm." (el. ud. Bibegr. af en Erindring om d. frgd.): at lære el. undervise, at sige el. meddele; ogs. at forudsige; - Tu vatem, tu, Diva, mone, (underviis du Sangeren)! Virg. Aen. 7, 41; cf. ibd. 3, 712: quum multa horrenda moneret (vates); s. ogs. id. Ecl. 9, 15, o. Ammian. 28, 1; — B) at straffe el. tugte; puerili verbere moneri, Tac. Ann. 6, 9; — not.: moneris, monerit, forel. f. monueris, etc., Pacuv. ap. Non.; — III) af partic. monitus, 3, er subst. mŏnĭtum, i, n.; A) Erindring, Paamindelse; - meis consiliis monitisque nituntur, Cic. Fam. 5, 8; cf. ibd. 13; ligel. id. Phil. 14, 7: omnium praeceptis monitisque etc.; — B) Forudsigelse, Spaadom; - tremenda Carmentis ··· monita, Virg. Aen. 8, 335; ligel. deorum monita, Pseud. Cic. d. Har. resp. 35.

mŏnēris, is, f., μονήρης, (sc. navis): enradaaret Skib, Liv. 38, 38. — Mŏnēta, ae, f., [moneo], sc. dea, i. e. Mnemosyne: Hukommelsens Gudinde og Musernes Moder, Hygin. Fabb. praef.; — II) Juno Moneta, (ligesom monens, vid. Cic. Div. 1, 45), havde sit Tempel paa Capitolium; vid. Cic. l. c., Ovid. Fast. 6, 183, o. Liv. 7, 28; — B) fordi der i dette Junotempel ogs. var den offenlige Mønt, saa heder moneta ogs. „overf."; 1) Mønten, d. e. det Sted, hvor Penge møntes; vid. Suet. Caes. 76; - in moneta publica operari, Dig.; - rimel. ogs. et dermed forbundet Vexelcomtoir; - de viatico sive a moneta, sive ab Oppiis, vid. Cic. Att. 8, 7; — 2) Mønt, d. e. møntede Penge; Victaque concedit prisca moneta novae, Ovid. Fast. 1, 222; ∾ fulva, (Guldmønt), Martial., nigra, (forligget Kobbermønt), id., falsa, Plin.; — 3) Møntens Preg el. Stempel; vid. Martial. 12, 55; — bb) ogs. „overf."; a) Værksted, hominis formandi, (d. e. Moderslív), Macrob.; - men „alleg." o. lignelsesvis: quaedam ex nostra, ut ita dicam, moneta proferri, (i. e. ex doctrina Stoicorum), Senec. Benef. 3, 35; — b) Preg el. Gehalt; Communi feriat carmen triviale moneta, („alleg.": skrive et slet og simpelt Digt), Juvenal. 7, 55.

*mŏnētālis, e; I) hørende til Mønten el. til Møntvæsenet; - ∾ Triumviri, (de trende Møntdirecteurer), Dig.; cf. Cic. Att. 10, 11; — II) ∾ aurum: møntet Guld, Appul.; o. — mŏnētārĭus, 3: = frgd.; - df. subst. monetarii, (sc. triumviri): Møntdirecteurerne, Eutrop.; — [moneta].

mŏnīle, is, n., [rimel. at sammenl. m. μονάς, i. e. unio, Perle]: Halsbaand el. Halssmykke, navnl. for Fruentimre, Cic. Verr. 4, 18; cf. Virg. Aen. 1, 654: colloque monile Baccatum, (Perlesnor); - monilibus et margaritis deformantur viri, Quintil.; - bæres undert. ogs. af Drenge, vid. Ovid. Met. 5, 52, endog af Hercules hos Omphale, id. Her. 9, 57, (hvor pl.); - „poet." ogs. som Prydelse paa Heste, Virg. Aen. 7, 277, paa en tam Hiort, Ovid. Met. 10, 112; — b) pl. monilia: Perler el. Juveler, Appul. — mŏnĭmentārĭus, monimentum, s. und. monument-.

*mŏnĭtio, onis, f.; I) „alm.": Paamindelse; - ∾ acerbitate careat, Cic. Lael. 24; addita monitione, ut etc., Suet. Tib. 18; — II) „overf.": Advarsel el. Varsel; vid. Suet. Ner. 56; o. — mŏnĭto, are, v. a. intens.: paaminder, Venant.; — [moneo].

mŏnĭtor, oris, m., [moneo]; I) „alm.": som minder el. paaminder, som minder derom, som husker (nogen) derpaa; - adjutor meus et monitor, Ter. Heaut. 5, 1, 2; ∾ officii, vid. Sall. Jug. 85; — B) df. ogs. a) etslags Betient (el. Amanuensis) hos Taleren, Cic. Div. in Caecil. 16; — b): = nomenclator; per monitorem appellandi etc., Cic. Mur. 36; — II) „bes.": som paaminder el. advarer derom, (hvad der neml. er at giøre el. lade); - monitoribus asper, Hor. A. P. 163; praeceptum monitoris non fatui, Cic.; — B) df. ogs. a) Ungdomslærer, Gouverneur, Stat.; — b) Opsynsmand el. Driver, som holder Slaverne til Arbeide, Colum.; df. — mŏnĭtōrĭus, 3: paamindende, advarende; - ∾ fulmen, Senec. Qu. N. 2, 39 o. 49.

mŏnĭtum, i, neutr. af flgd.; s. und. moneo. — 1. mŏnĭtus, 3, partic. af moneo. — 2. mŏnĭtus, us, m., [moneo]; I) „alm.": Paamindelse, Erindring, Advarsel; - finierat monitus (pl.), Ovid. Met. 2, 103; monitu nutricis amaro, id. Her. 18, 115; — II) „bes." ogs.: Paamindelse el. Advarsel el. Varsel fra Guderne; - monitu divum, Virg. Aen. 6, 533, numinis, Plin.; cf. Cic. Div. 2, 41; men monitus fulgurum, (Varsler deraf), Plin.; pecudumque per aras Terrifici monitus, Val. Fl.

mŏnŏbĕlus, i, m., μονόβελος, (med stort Lem), Lamprid. — mŏnŏbŏlon, i, n., ligesom μόνος βόλος el. Enekast, (rimel. uden Balancestang, oppon. contomonobolon), Cod. Just. — mŏnŏcĕros, ōtis, m., μονόκερως: Enhiørningen, det asiatiske Næsehorn, vid. Plin. 8, 31. — mŏnochrōmătēus, μονοχρωμάτεως: = flgd.; - ∾ genera picturae, Plin. 35, 11. — mŏnochrōmătos, on, μονοχρώματος: malet med en eneste Farve, pictura, Plin. 35, 5; monochromata (sc. opera) pingere, id. 33, 39; - ogs. monochromos, on, Petron. Sat. 83. — mŏnochrŏnos, on, μονόχρονος, (i Metriken): med en eneste Længde, Capella. — mŏnoclōnos, on, μονόκλωνος: med en eneste Gren el. Stamme el. Stilk, herba, Appul. — mŏnŏcōlus, i, m., μονόκωλος: med et eneste Lem el. paa en eneste Fod; vid. Plin. 7, 2. — mŏnŏcrēpis, idis, m., μονοκρηπίς: som alene har den ene Sko paa, Hygin. — mŏnŏcŭlus, i, m., [μόνος, oculus]: Enøiet, Jul. Firm.

Mŏnoecus, i, m., Μόνοικος, (d. e. som boer ensomt): Tilnavn til Hercules; Monoeci (Herculis) portus, Tac., Plin., arx, Virg., statio, Lucan., saxa, Sil., (Forbierg med Havn i d. Ligurisk; hod. Monaco); cf. Amm. 15, 10.

mŏnŏgămĭa, ae, f., μονογαμία: Monogami, (d. e. et eneste Ægteskab), Tertull.; af — mŏnŏgămus, i, m., μονόγαμος, (kun engang gift), Hieronym. — mŏnŏgramma, ătis, n., μονόγραμμα: Bogstavtræk el. Navnetræk, Paul. Nol. — mŏnŏgrammos, (-us), on, μονόγραμμος: bestaaende af blotte Linier el. Omrids; - ∾ dii: der alene bestaae af Linier og Omrids, (altſ. ulegemlige), Cic. N. D. 2, 23; — II) comisk „overf.": ∾ homo, (skindmaver), Lucil. ap. Non.

mŏnŏlĭnum, i, n., μονόλινον: enkelt Snor el. Perlesnor, Capitolin. — mŏnŏlĭthus, 3, μονόλιθος: som bestaaer af en eneste Sten; ∾ columnae, Laber. ap. Non. — mŏnŏmăchĭa, ae, f., μονομαχία: Enekamp el. Tvekamp, Cassiod.

mŏnŏpŏdĭus, 3, μονοπόδιος: som ikkun har det ene Ben, homo, Lamprid.; — II) df. subst. monopodium, i, n.: Bord med en eneste Fod, (oprdl. som Pragtstykke); vid. Liv. 39, 6. — mŏnŏpōla, ae, m., μονοπώλης: som har Ret til Enehandel med en Vare paa et Sted, Capella. — mŏnŏpōlium, i, n., μονοπώλιον: Eneret til at drive en Handel; vid. Suet. Tib. 71, o. Plin. 8, 56. — mŏnoptĕros, on, μονόπτερος: med en eneste Fløi el. en eneste Søilerække, aedes, Vitruv. — mŏnoptōta, orum, n., μονόπτωτα, sc. nomina, (som ikkun have en Casusform), Diomed.

mŏnostĭchĭum, i, n., o. mŏnostĭchum, μονοστίχιον el. -στιχον, sc. carmen: Digt, som bestaaer af et eneste Vers, Auson. — mŏnŏsyllăbus, 3, μονοσύλλαβος: enstavelset; ∾ verba, Quintil. 9, 4, 42. — mŏnotrīglȳphus, (-os), 3, μονοτρίγλυφος: som har en eneste Triglyph, Vitruv. — mŏnotrŏphus, i, m., μονότροφος: som spiser alene, Plaut. Stich. 5, 4, 7. — mŏnoxȳlus, 3, μονόξυλος: som bestaaer af et eneste Stykke Træ, linter, Plin. 6, 23.

mons, tis, m., [af Stammen min, hvf. emineo]: Bierg, Field; - ∾ saxeus in immensum editus, Sall. Jug. 92; montes lapidosi, Ovid., avii, Hor.; ∾ iniquus, (steilt), Ovid., aërius, Virg.; ∾ vestiti atque silvestres, Cic.; sub radicibus montis, (ved dets Rødder), Nep.; montes concurrere, Ovid. Met. 7, 63, (i. e. Symplegadas); - men som Ordsprog om tomme Ophævelser: Parturiunt montes etc., Hor. A. P. 139; cf. Phaedr. 4, 22; — II) df. „overf.": enhver stor og uhyre Masse; - ∾ aquae, Virg., armorum, Sil.; ∾ Tusculanus, Cic. Pis. 21, (hoi Bygning ved Tusculum); — B) df. ogs.; a) ordsprogvis; - montes auri polliceri, Ter.; ligel. maria montesque polliceri, Sall., (love Guld og grønne Skove); cf. Pers. 3, 65; — b) „poet.", mons improbus, s. saxum ingens: uhyre Klippestykke, Virg. Aen. 12, 687; ligel. montes Graji, s. marmora Graeca, Stat.; - ligel. „poet.": consumant totos spectacula montes, (i. e. omnes feras montium), Claudian.

*monstrābĭlis, e: til at fremvise; df. „overf.": fortrinlig; - probitate morum monstrabilis, Plin. Ep. 6, 21; — monstrātĭo, onis, f.: Visen el. at vise; df. comisk: cum tua monstratione etc., (som du viser mig Vei), Ter. Ad. 4, 6, in.; - ogs. „overf.": Eftervisning, Anførsel, Vitruv.; — monstrātor, oris, m.: som paaviser el. efterviser; - ∾ hospitii, Tac. Germ. 21; — II) „poet. overf.": puer monstrator aratri, Virg. Ge. 1, 10, (i. e. Triptolemus, der lærte Menneskene Plovens Brug); cf. Ovid. Ib. 397; o. — monstrātus, us, m.: = monstratio; in abl., Appul.; — [monstro].

monstrĭfer, a, um, [monstrum, fero]: som frembringer Uhyrer, campus, Val. Fl.; - ∾ noverca heder Juno, der sendte hine Uhyrer imod Hercules, id.; — II) „overf.": uhyre, vidunderlig, skrækkelig; - monstriferae effigies animalium, Plin. 6, 35. — monstrĭfĭcābĭlis, e, forældl. Biform af monstrificus, Lucil. ap. Non. — monstrĭfĭce, adv.: vidunderligen, Plin. 28, 49; af — monstrĭfĭcus, 3, [monstrum, facio]: vidunderlig, effigies, Plin.; men ∾ ingenia hominum, (som udfinde det Vidunderlige), id.; ∾ artes, (i. e. magicae), Val. Fl. — monstrĭgĕna, ae, m., [monstrum, gigno]: som frembringer Uhyrer; fluctibus monstrigenis, Avien.

monstro, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [ligesom monstrum, af moneo]; I) „alm.": viser, paaviser, lader see, betegner; - ∾ aliquid digito, Nep. Dat. 11; cf. Hor. Sat. 2, 8, 26; men qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam, Enn. ap. Cic. Div. 1, 58; cf. Virg. Aen. 1, 418; men digito monstrari, (peges paa el. udmærkes), Pers. 1, 28; cf. Hor. Od. 4, 3, 22; herba monstrata Pericli somnio a Minerva, Plin. 22, 20; — II) „bes." o. „overf."; A) viser el. efterviser; underviser el. lærer; - vid. Hor. A. P. 74; men Cic. Fam. 16, 22: si quid ··· non intelligent, monstrabis, (forklarer du det for dem); cf. Virg. Aen. 1, 321; - men c. inf.: leniter ire Monstrat, Ovid. Am. 1, 6, 7; cf. Hor. Sat. 2, 8, 52; ogs. absol.: bene monstrantem pugnis caedere, Plaut. Curc. 1, 3, 43; - ogs. beskriver; juventa, qualem monstravimus, etc., Tac. Hist. 2, 50; - ogs. henviser dertil, antyder; Chalcedonii monstrabantur, id. Ann. 12, 63; monstratus fatis, (hvis til-

kommende Storhed antydes), id. Agr. 13; men id. Hist. 3, 28: ni duces ··· Cremonam monstrassent, (neml. til Plyndring); — B) „bes."; a) forkynder, anordner, bestemmer; – monstrata piacula, (de befalede Sonoffere), Virg. Aen. 4, 636; cf. id. Ge. 4, 549; – ogs. tilskynder, ophidser, c. inf., id. Aen. 9, 44; — b) angiver, anklager; alii ab amicis monstrabantur, Tac. Hist. 4, 1; cf. ibd. 41; – ogs. beviser, godtgiør, m. acc. c. inf., Plin. 22, 44; men pass.: qui adversus ea fecisse monstretur, Dig.; — III) partic. monstrātus, 3, ogs. som adj.: som tildrager sig Opmærksomhed, udmærket, paafaldende; – hostibus simul suisque monstrati etc., Tac. Germ. 31; cf. id. Hist. 1, 88: vetusto nomine ··· monstratus, (fremhævet derved). — monstrōse, adv.: vidunderligen el. unaturligen i sit Slags; – nihil tam monstrose cogitari potest, quod non etc., Cic. Div. 2, 71; af — monstrōsus, 3, [monstrum]: vidunderlig, paafaldende, unaturlig; – ∾ partus hominum, Lucan.; – compar., ∾ ferculum, Petron. Sat. 69; superl., ∾ bestia, (om Aben), Cic.; – men „overf.", ∾ (homines: med underlig el. paafaldende Adfærd), id. Fin. 1, 18, inc.

monstrum, i, n., [ligesom monstro, af moneo; cf. Cic. Div. 1, 42: quia enim ostendunt, portendunt, monstrant, praedicunt, ostenta, portenta, monstra, prodigia dicuntur]; – I) oprdl.: Varsel el. Jertegn, navnl. som bebuder Uheld el. Ulykke; – monstra deum, (fra Guderne), Virg. Aen. 3, 59; cf. ibd. 2, 171; ligel. i Udraabet: mirabile monstrum, ibd. 9, 120; – dog har Flor. 1, 7: ∾ pulcherrimum; cf. ibd. 10: monstra virtutum; — II) „alm.": Uhyre, d. e. det Vidunderlige el. Paafaldende; sædv. det Rædsomme el. Afskyelige; A) om Personer; – Monstrum horrendum, informe, ingens, Virg. Aen. 3, 658, (om Polyphem); ligel. monstrum hominis, Ter. Eun. 4, 4, 29; cf. ibd. 5, 2, 21; — b) ds. ogs. m. Hensyn paa Characteren, osv.; – ∾ mulieris, Plaut. Poen. 1, 2, 61; ∾ foedissimum, Cic. Pis. 14; cf. id. Catil. 2, 1, ogs. Hor. Od. 1, 37, 21, o. Ovid. Met. 8, 100; — B) om Dyr: Hoc quondam monstro (i. e. oestro) etc., Virg. Ge. 3, 152; cf. ibd. 1, 185: quae plurima terrae Monstra ferunt, (skadelige Kryb, osv.); fert monstra sub aequore pontus, (Havuhyrer), id.; cf. id. Ecl. 6, 75; — C) om Ting, om Begivenheder, om Handlinger, osv.; – huic confidere monstro, (om Havet), Virg. Aen. 5, 849; ligel. ∾ infelix, (om d. trojanske Hest), ibd. 2, 245; ogs. Skibet Argo heder monstrum, Catull. 64, 15; – ingentibus excita monstris, (af rædsomme Syner), Virg. Aen. 7, 376; – jam mihi non furtum, sed monstrum et portentum videbatur, c. inf., Cic. Verr. 3, 73; cf. id. R. Am. 22; – monstra et portenta loquuntur, (Urimeligheder el. Umuligheder), Lucr. 4, 591; cf. Cic. Tusc. 4, 24, o. id. Att. 4, 7. — monstruose, monstruosus, s. und. monstrōse, etc.

montānus, 3, [mons]; I) „alm.": biergig, fuld af Bierge, loca, Varr.; men montana (sc. loca), Liv., Plin.: Biergegne; — II) „bes."; A) som findes i Bierge el. paa Bierge, ager, Varr.; cf. Liv. 9, 13; ligel. Ligures montani etc., Cic. Agr. 2, 35; – ∾ antra, Ovid., oppida, Virg.; – montanaque numina, Panes, Ovid. Her. 4, 171; — B) som kommer fra Biergene; – ∾ sal, Colum., fructus, Plin.; rapidus montano flumine torrens, Virg. Aen. 2, 305.

montĭcŏla, ae, c., [mons, colo]: Biergboer; monticolae Silvani, Ovid. Met. 1, 193. — montĭfer, a, um, [mons, fero]: biergbærende, Titan, Senec. Herc. Oet., (i. e. Gyges monte obrutus). — Montīnus, i, m., [mons]: en Bierggud, el. Biergenes Gud, Arnob. — montĭvăgus, 3, [mons]: som streifer om paa Biergene; – ∾ Diana, (Jagtgudinden), Stat., fera, Lucr.; men ∾ cursus (pl.), Cic. Tusc. 5, 27. — montŭōsus, o. montōsus, 3, [mons]: fuld af Bierge, biergig, regio, Cic., loci, id.; men montuosa Ciliciae (sc. loca), Plin.

mŏnŭbĭlis, e, [moneo]: til Ihukommelse, columna, Sidon. — mŏnŭmentārius, (monim.), 3: hørende til et Minde el. Gravminde, ceraula, (Hornblæser), Appul.; af — mŏnŭmentum, (monim.), i, n., [moneo]; I) „egenl.": Minde el. Mindesmærke, og det navnl.; A) Bygning el. Billedstøtte el. andet Kunstværk, (forsaavidt samme minder om en Person el. Bedrift); – ∾ Marii, Cic. Div. 1, 28, (d. af M. opførte Tempel); cf. id. Arch. 11; men id. Verr. 1, 4: Marcelli et Africani monumenta ··· ex fanis ··· auferre, (Billedstøtter, Malerier); cf. Caes. B. C. 2, 21; men monumenta majorum suorum, (i. e. majorum Clodii: den appiske Vei), Cic. Mil. 7; — B) monumentum, m. o. ud. gen. sepulcri: Gravminde; – vid. Nep. Dion. 10, o. Cic. Phil. 14, 12; ligel. ∾ marmoreum ei faciendum locarent, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 12; – ogs. Familiebegravelse; ∾ Scipionum, Liv.; cf. Nep. Att. 22; — C) Mærke, (Klenodie el. Smykke), hvorved et udsat Barn kiendes igien; – cistellam ··· cum monumentis etc., Ter. Eun. 4, 6, 15; — D) som Skrift: monumenta annalium, Cic. Rab. Post. 16, rerum gestarum, id. d. Or. 1, 46: historiske Mindeskrifter; ogs. absol.: monumenta pontificum, Pseud. Cic. p. Dom. 55; — II) „overf." o. „alm.": ethvert Minde om en Person el. Handling el. Begivenhed, hvad der minder el. kan minde derom; – multa sunt tuae clementiae monumenta, Cic. Dejot. 14; – ogs. om Ting: Cratera impressum signis ··· Ferre sui dederat monumentum ··· amoris, Virg. Aen. 5, 538; cf. Cic. R. Am. 50: ne monumenti quidem causa, (til Amindelse el. Erindring).

Mopsōpius, 3, Μοψόπιος, [Μοψοπία: gammelt Navn paa Attika]; „poet." f. attisk el. atheniensisk; – ∾ juvenis, Ovid. Met. 5, 661, (i. e. Triptolemus); ∾ muri, ibd. 6, 423, (i. e. Athenae); men arte Mopsopia potens, (i. e. Daedalus), Senec. Hippol.; hvor ogs. Mopsopia, ae, f. Attica el. Athenae. — Mopsuhestia el. Mopsuestia, ae, f., (Μόψου Ἑστία): By i Cilicien, Cic. Fam. 3, 8. — Mopsus, i, m., Μόψος: Spaamand og Konge i Argos, Cic. N. D. 2, 3, oftere; – ogs. en Spaamand i Thessalien, Ovid. Met. 12, 456; – ogs. en Spaamand i Cilicien, Tertull.; — not: ogs. er Mopsus hos Virg.: Navnet paa en Hyrde.

1. mŏra, ae, f.; I) „alm.": Ophold, Dvælen, Standsning; – bello moram et tarditatem afferre, Cic. Phil. 5, 9; moram ad insequendum inferre, Caes. B. C. 3, 75; moram facere dimicandi, Liv.; men Ter. Andr. 3, 5, 9: producere malo moram, (vinde en Udsættelse derfor); men Formae non ullam fata dedere moram, Tibull. 1, 4, 36; – moliri moram, (med Flid at opholde), Virg. Aen. 2, 414; men ibd. 10, 888: tot traxisse moras, (have nølet saa længe); – moram rumpere, id., praecipitare, id., pellere, Ovid., corripere, id., (afbryde Opholdet, ikke nøle længere); – res habet moram, (gaaer i Langdrag), Cic. Att. 13, 31; sibi paullulum esse morae, quod etc., id. Catil. 1, 4; esse in mora alicui, (opholde nogen), Ter. Andr. 3, 1, 9; morae esse nuptiis, id. Ad. 4, 5, 78; ogs. hoc mihi est morae, (dette opholder el. sinker mig), ibd. 5, 7, 6; per me nulla mora est, id.; ogs. nulla in me est mora, Virg. Ecl. 3, 52; – nulla mora est, (det skal strax skee), Nep. Con. 3; ogs. c. inf., Ovid. Fast. 3, 768; ogs. m. quin, Ter. Andr. 5, 6, 7; ligel. longa mora est, c. inf., (det tager lang Tid), Ovid.; – sine mora, (uden Ophold), Cic.; haud mora (nomin.), Virg.; nec mora fit, Prop.; men id. 3, 14, 2: nulla ··· adesse mora (abl.), uden Ophold; inter moras, (imidlertid), Plin. Ep. 9, 13; eripe te morae, Hor. Od. 3, 29, 5; — II) „bes." ogs.; A) Hindring, Standsning, hvad der er i Veien for noget; – ∾ Capuae resti-

tuendae, Liv. 23, 9; cf. Virg. Aen. 10, 429 o. 486; men alias ex aliis fingendo moras, Liv. 7, 39; — B) ∾ temporis: Tidsfrist, Mellemtid; vid. Ovid. Met. 9, 734; cf. id, Pont. 4, 10, 12: et placidae saepe fuere morae; – navnl. ogs. Ophold el. Pause i Foredraget; alios ... morae respirationesque delectant, Cic. Orat. 16; – men ∾ temporaria, (opp. aeternitas), Plin. 36, 24.

2. mŏra, ae, f., μόρα, [besl. m. μοῖρα, i. e. pars]; – ∾ Lacedaemoniorum, Nep. Iphicr. 2, Spartiatarum, Cic. Tusc. 2, 16, Corps el. Afdeling af d. spartanske Hær; bestod af 300 el. 500 el. 700 Mand. — moraciae nuces, haarde at knække, Titin. ap. Fest. p. 139, (Müll.) — mōrālis, e, [mores]: hørende til Sæderne, moralsk el. ethisk; – ∾ pars philosophiae, Cic. Fat. 1; cf. Senec. Ep. 89, ogs. Quintil. 6, 2, 8; ∾ epistolae, Gell.; df. — mōrālĭtas, atis, f.: sædelig Beskaffenhed, Sædelighed, Macrob. Sat. 5.

*mŏrāmentum, i, n.: Ophold, Hindring, Appul.; — mŏrāte, adv.: langsomt; – compar., moratius, Senec. Qu. N. 6, 14; — mŏrātim, adv.: langsomt, Solin. 3; — mŏrātio, onis, f.: Ophold, Standsning, Vitruv.; o. — mŏrātor, oris, m.: som opholder en Sag, som lægger Hindringer i Veien derfor; – ∾ commodi publici, Liv. 2, 4; – ex illo grege moratorum, qui etc., (som alene opholde Sagen), Cic. Div. in Caecil. 15; — II) „bes." ogs.: Efternøler ved Hæren, Liv. 21, 47 o. 48; — df. mŏrātōrĭus, 3: langsom, sinkende; (efterel. Ord); ∾ cunctatio, Dig.; ∾ ambages, Cod. Just.; — [moror].

1. mŏrātus, 3, partic. af moror. — 2. mōrātus, 3, [mores]: af el. med saadanne Sæder, af slig Art; sædv. m. adv.; – mulier si male morata est, Plaut.; cf. Cic. Fin. 1, 19, o. id. d. Or. 2, 43; men c. abl.: quibus moratam moribus (uxorem habes)? Ter. Hec. 4, 4, 22; – male moratus venter, Ovid. Met. 15, 95, (graadig el. umættelig); men comisk: Ita morata est haec janua, (har slig Vane), Plaut. As. 2, 3, 10; — II) „overf." om et Digt, osv.: med en rigtigen fremstillet og vedligeholdt Character; – O poëma tenerum, et moratum, atque molle! Cic. Div. 1, 31; cf. Hor. A. P. 319: morataque recte Fabula. — mŏrax, ācis, adj., [moror]: som medfører Nølen el. Sinkelse, cogitatio, Varr. ap. Non.

morbĭde, adv.: sygeligen, Hieron.; af — morbĭdus, 3, [morbus]: sygelig, apes, Varr., corpus, Plin.; — II) „overf.": som medfører Sygdom, usund, aër, Lucr.; cf. id. 6, 1222. — morbĭfer, a, um, [morbus, fero]: som bringer Sygdom, Paul. Nol. — Morbonia, ae, f., comisk formet af morbus: ligesom Pestlandet; men alene i Udtrykket: Morboniam ire jubere, (vise Pokker i Vold); vid. Suet. Vesp. 14. — morbōsĭtas, atis, f.: Sygelighed, Usundhed, Pallad.; af — morbōsus, 3, [morbus]: sygelig, servus, Cato; men ∾ equus, vid. Labeo ap. Gell. 4, 2; — II) „bes.": syg el. svækket ved Vellyst, Catull. 57, 6; men morbosior omnibus cinaedis, Auct. Priap. 47.

morbus, i, m.: Sygdom; I) „egenl.", el. m. Hensyn paa d. dyriske Legeme; – morbum ... totius corporis corruptionem etc., Cic. Tusc. 4, 13; cf. ibd.: aeger morbo gravi; – in morbum incidere, cadere, delabi, (falde i Sygdom), id.; ligel. implicari in morbum, Nep., morbo, Caes.; ligel. morbum nancisci, Nep.; – in morbo esse, ogs. morbo laborare el. afflictum esse, Cic.; morbo conflictari, Nep., vexari, Suet., jactari, Hor., (være meget syg); morbus ingravescit, Cic., aggravescit, Ter., (bliver haardere); – morbo mederi, ogs. curationem adhibere, Cic., ogs. medicinam facere, Plaut., (anvende Lægemidler derimod); ex morbo convalescere, Cic., evadere, id., (blive frisk); morbi senescentis remissio, id.; – ∾ major el. comitialis, Cels., caducus, Appul.: faldende Syge, Epilepsi; – ∾ regius el. arcuatus: Gulsot, Cels.; — II) „fig."; A) „overf.": Sygdom hos Træer og Planter, vid. Plin. 17, 37, 1 o. 5; — B) „ment." o. „ethisk"; 1) „alm."; – morbi animi (Sielens Sygdomme) sunt inveterata vitia etc., vid. Senec. Ep. 75; cf. Cic. Fin. 1, 18: animi morbi sunt cupiditates immensae et inanes divitiarum, etc.; ogs. id. Verr. 3, 36, o. ibd. 4, 1; – om Brugen af morbi f. perturbationes animi, (Lidenskaberne, πάθη), vid. id. Tusc. 3, 4; — 2) „bes." ogs.; a) morbi rei publicae, Cic. Sull. 27: Sædernes Fordærvelse, som Kilde til Sammensværgelser; cf. Sall. Catil. 37; men Cic. Att. 2, 20, (om Statens Forvirring ved Clodius): nunc novo quodam morbo civitas moritur; — b) om Elskov; quid hoc morbi est? Ter. Eun. 2, 1, 19; ligel. Catull. 66, 25: tetrum hunc deponere morbum; — c) Bekymring, Kummer, Plaut. Trin. 1, 2, 38, o. id. Truc. 2, 5, 12; — III) Morbus som Person findes i Underverdenen, Virg. Aen. 6, 275; cf. Cic. N. D. 3, 17.

*mordācĭtas, atis, f.: Bidskhed, bidende Beskaffenhed, dentium, Arnob., urticae, (dens Stikken el. Brænden), Plin.; ∾ vinosa: snærpende Vinsmag, id.; o. — mordācĭter, adv.: bidende el. bittert; df. „overf."; ∾ respondere, Macrob.; – men in compar. o. „alleg.": lima mordacius uti, Ovid. Pont. 1, 5, 19; — [af flgd.].

mordax, ācis, adj., [mordeo]; I) „egenl."; A) „alm.": bidsk, som gierne bider el. vil bide; – ∾ canis, Plaut., equus, Labeo ap. Gell. 4, 2; men comisk: num janua est mordax? Plaut. Truc. 2, 4, in.; cf. Auct. ap. Cic. d. Or. 2, 59; – ∾ fibula, Sidon., (hvis Torn bider el. hefter); — B) „bes."; a) bidende, stikkende, brændende, urtica, Ovid.; ogs. rivende, hvas, rubus, id.; men compar., ∾ arista hordeo, Plin.; – ogs. bitter el snærpende, acetum, Pers., fel, Ovid., succus croci, Plin.; „poet." ogs. ∾ ferrum, (i. e. securis: huggende), Hor. Od. 4, 6, 9; — — b) bortædende el. corrosiv, pulvis, Plin. 17, 4, pumex, (som borttager Haarene), Ovid.; men mordacissima marga, (som brænder Jordbunden), Plin.; — II) „fig." o. „ment."; a) bidende, bidsk, krænkende; om Talen, og om Personer; – teneras mordaci radere vero Auriculas, Pers. 1, 107; cf. Ovid. Trist. 2, 563; – Mordacem Cynicum sic eludebat, Hor. Ep. 1, 17, 18; cf. Phaedr. 4, 7; — b) om Sorger og Ærgrelser; ∾ invidia, id.; ∾ sollicitudines, Hor. Od. 2, 18, 4.

mordeo, mŏmordi, morsum, mordēre, v. a. (o. n.); I) „egenl."; A) „alm.": bider; – si me canis momorderit, Enn. ap. Gell.; morsi a cane, Plin.; ogs. absol.: canes ... mordere etc., Cic. R. Am. 24; – ogs. at bide deri; ∾ hastile, (om den saarede Slange), Ovid. Met. 3, 689; ∾ labra, (bide sig deri), Quintil.; cf. ungue morso, Prop. 3, 23, 24; ∾ frenum, (som Ordsprog: at vise sig modig), s. und. frenum; men om den Faldne: ∾ humum ore, (bide i Græsset), Virg. Aen. 11, 418; ligel. ∾ arenas, Ovid. Met. 9, 61; — B) „bes." ogs.; a) bider deri el. derpaa, d. e. tygger, æder, fortærer; – pabula ... dente momordi, Ovid. Met. 13, 593; ∾ ostrea, Juvenal.; cf. id. 5, 11, o. Pers. 4, 30; men comisk: ∾ centum millia numum, (opæde el. tilsætte), Laber. ap. Gell.; — b) om et Spænde, odl.: ligesom at bide deri, d. e. at hefte el. fæste sammen; – huic summam mordebat fibula vestem, (fæstede den sammen oventil), Ovid. Met. 8, 318; cf. Virg. Aen. 12, 274; – vomer mordet terram, (giennemtrænger den), Plin.; men arbor humum mordet, (trænger ind, slaaer Rødder), Stat.; men quod a lino mordetur, (hvori Traaden trænger ind), Cels.; – men ogs. omvendt: qui (locus corporis) mucronem (teli) momordit, (der omfatter den, der er giennemtrængt deraf), id.; cf. Ovid. Met. 5, 143: jaculum ... ore momordit, (fik Spydet i Munden); – „poet." ogs. om en Flod: at begnave el. at beskylle; quae (rura) Liris ... Mordet aquā, Hor. Od. 1, 31, 7; — II) „fig.";

A) „overf."; a) om en bidende el. stikkende Indvirkning el. Fornemmelse; – radix gustu acri mordet, Plin. 27, 109; (crocum) ··· faciem oculosque mordeat, id. 21, 17; – urtica foliis non mordentibus, id. 22, 16; men id. 29,9: prout quaeque mulceri morderive opus sit, (at bones el. beitses); — b) navnl. ogs. om Indvirkningen af Hede og Kulde; vid. Hor. Sat. 2, 6, 45, o. id. Ep. 1, 8, 5; si vites mordeat quaedam hiemis ruminatio, Plin. 17, 35; cf. Martial. 8, 14; — B) „ment."; a) ligesom bider med Ord, angriber dadlende el. stiklende; – si ··· Mordear opprobriis falsis, Hor. Ep. 1, 16, 38; cf. Ovid. Trist. 1, 1, 25; ogs. absol.: joco mordente facetus, Juvenal.; cf. Ter. Eun. 3, 1, 21 o. 55; — b) krænker, ærgrer, ængster; – morderi occulto dolore, Ovid., conscientia, Cic.; si paupertas momordit, id.; morderi te ··· quod non simul sis, id. Att. 6,2; cf. ibd. 13,12; men hunc mordebit objurgatio, hunc excitabit, Quintil.; — III) af partic. morsus, 3, er subst. morsum, i, n.: en Bid; df. lidet Stykke; – lanea morsa, (smaa Uldtaver), Catull. 64, 317; — not.: memordi, f. momordi, vid. Gell. 7, 9.

*mordĭcans, tis, partic.: bidende, stikkende, skarp; ∾ qualitas, Coel. Aur.; o. — mordĭcātĭo, onis, f.: Biden; ∾ ventris, (Bugvrid), Coel. Aur.; — [af inus. mordico]. — mordĭcĭtus, adv., forlæng. Biform af mordicus, Plaut., Appul., inc. — mordĭcus, adv., [mordeo]: bidende, med Tænderne, Plaut.; ∾ auriculam auferre, (afbide), Cic. Qu. Fr. 3, 4; ∾ trahere paludamentum, Suet. Caes. 64; — II) „fig.": af alle Kræfter, af al Magt; – ∾ perspicuitatem tenere, Cic. Acad. 2, 16; verba tenent mordicus, id. Fin. 4, 28.

mōre, adv. af 1.morus: taabeligen; – more hoc fit atque stulte, Plaut. Stich. 5, 1, in. — mōrētārius, 3: hørende til Retten moretum, Apic.; — II) df. subst. moretarium, i, n.: = moretum, Donat. ad Ter. Phorm. 2, 2, 4; af — mōrētum, i, n.: etslags landlig Ret, herbosum, (som bestaaende af Løg og andet Grønt), Ovid. Fast. 4, 367; beskrives i Digtet Moretum, (der tillægges Virgilius).

mŏrĭbundus, 3, [morior]: døende, næsten død; – jacentem moribundumque etc., Cic. Sest. 39; cf. Liv. 26, 15; – men „poet.": ∾ anima, Ovid., vox, Stat.; men moribunda membra, (dødelige), Virg. Aen. 6, 732; — II) „poet. overf." o. ligesom act.: dødende el. dræbende; – moribunda a sede Pisauri, (med dræbende Luft), Catull. 81, 3.

*mōrĭgĕrātĭo, onis, f.: Føielighed, Afran. ap. Non.; o. — mōrĭgĕrātor, oris, m.: som viser Føielighed, Sidon.; — [morigeror]. — mōrĭgĕro, are, v. n., Biform af flgd.; ∾ sibi cum aliqua, vid. Plaut. Amph. 3, 3, 26. — mōrĭgĕror, atus sum, 1, v. dep. n.: føier mig derefter; – ∾ adolescenti, Ter. Ad. 2, 2, 10; men ∾ servituti, (skikke sig deri), Plaut. Capt. 2, 1, 4; – voluptati aurium morigerari debet oratio, Cic. Orat, 46; – men sensu obscoeno: ∾ ore, Suet. Tib. 44; af — mōrĭgĕrus, 3, [mos, gero]: som viser sig føielig el. hørig o. lydig; (forel. Ord); – meo me ··· morigerum patri etc., Plaut. Amph. 3, 4, 21; male morigerus mihi est danista, id. Epid. 5, 1, in.; — b) „bes." ogs. in re venerea; vid. id. Cas. 5, 2, 20; ligel. morigeris modis, (i. e. morem gerendo), Lucr. 4, 1275.

Mŏrĭni, orum, m.: Folk i Gall. Belg., ved Canalen, Caes. B. G. 2, 4, oftere, Mela 3, 2, o. Plin. 4, 31; hede extremi hominum, Virg. Aen. 8, 727. — 1. mōrĭo, ōnis, m., [μωρός, i. e. stultus]: Tosse, Fiante, Dumrian, Plin. Ep. 9, 17, o. Martial. 8, 13. — 2. mōrio el. morion, onis, m.: etslags mørk Ædelsten, (rimel. Røgtopasen), Plin. 37, 63. — mōrĭon, i, n., μώριον; I) en Art af Værten strychnos, (Natskygge); ab aliis moly appellatum, Plin. 21, 105; — II) den hvide Hanplante af Alrunen (mandragoras), id. 25, 94.

mŏrĭor, mortuus sum, 3, v. dep. n., [rimel. af μόρος, i. e. fatum, mors]; I) „egenl.": døer; – moriendum certe est, etc., Cic. d. Senect. 20; desiderio tui mortuam esse, id. Att. 1, 3; ∾ vulnere, Plin., ex vulnere, As. Poll. ap. Cic. Fam. 10,33; ∾ ferro, Liv., in tormentis, id.; cf. Sall. frgm.: ne simplici quidem morte moriebantur, (henrettedes end ikke uden Tortur); – virgo jussa mori, Virg. Aen. 3, 322; Codrus, pro patria non timidus mori, etc., Hor. Od. 3,19, in.; – morientes voces, (den Døendes), Cic. Coel. 24; – men i Forsikkringer: moriar, si etc., o. moriar, ni etc., (vil døe derpaa); vid. Cic. Att. 8, 6, o. id. Fam. 7, 13; ogs. truende: moriēre, si emiseris vocem, Liv. 1,59; — II) „overf." om Ting og Begreber; A) „alm.": at uddøe el. hensvinde, at afkræftes el. svækkes; – saal. om Planter og andre Naturlegemer; – segetes moriuntur in herbis, Ovid.; flos ··· moriens, Virg.; mortui flores, Plin.; men om Salver: at tabe deres Lugt, id.; – om Lemmerne: at henvisne el. afkræftes; lacerti mortui, Cic.; artus morientes, Ovid.; men comisk: virgae moriuntur, etc., (blive opslidte), Plaut.; – fremdeles „poet." om Ilden: at gaae ud, at slukkes, Ovid. Am. 1,2,12: – men om Tiden: at forløbe, at hensvinde; dies moritur, Plaut. Men. 1, 2, 45, Stat.; ogs. om en Comet: begynde at blive usynlig, Claudian.; – ligel. om Begreber odl.: at aftage el. ophøre; – Tunc igitur meriti morietur gratia vestri, Quum etc., Ovid. Pont. 3,2,27; cf. Cic. d. Senect. 2; – ogs. om et Rygte: ut iste sermo ··· moreretur, id. Coel. 31; cf. id. Pis. 38; — III) partic. mortuus, 3, er ogs. at mærke; A) „egenl.": ligesom død; mortuus concidisti, Cic. Pis. 36; – ogs. som subst.: den Døde el. hans Lig; – mortuum in domum alicujus inferre, Cic. Mil. 27; mandare aliquem infra mortuos, (ombringe), id. Quint. 15; a mortuis excitare, id. d. Or. 1, 57; voluntas mortuorum, id.; – comisk er: mortuo verba facere, (snakke for døve Øren), Plaut. Poen. 4, 2, 18; — B) „overf."; – mortua re verba facere, (komme for sildigt med en Tale), Plaut. Pseud. 1, 3, 27; venire (in theatrum) mortuo plausu, (under matte Bifaldsyttringer), Cic. Att. 2, 19; ∾ leges, (som ikke længere anvendes), id. Verr. 5, 18; – mare mortuum i Palæstina beskriver Justin. 36, 3; — not.: morimur, f. morīmur, Enn. ap. Prisc.; – inf. moriri, f. mori, Plaut., Ovid. Met. 14, 215. — mŏrĭtūrio, īre, v. n., desid. af frg.: vilde gerne døe, Cic. ap. Augustin.

mormyr, ȳris, f., μορμύρος: etslags Søfisk, picta, Ovid. Hal. 110; cf. Plin. 32, 54. — mōro, are, v. n., Biform af 2. moror: nøler el. dvæler, Pacuv. o. Naev. ap. Diomed.; men pass. impers.: ut moretur (i. e. maneatur) etc., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 5. — mōrŏchītis, īdis, f.: en løgfarvet Ædelsten, Plin. 37, 63. — mōrŏlŏgus, 3, μωρόλογος: som fører en daarlig Tale; – ∾ fio, Plaut., ∾ sermones, id. — 1. mōror, ari, [μωρός, i. e. stultus el. fatuus]: at være tosset; vid. Suet. Ner. 33: morari inter homines ··· producta prima syllaba etc.

2. mŏror, atus sum, 1, v. dep. n. o. a., [1. mora]; 1) neutr.; A) „alm.": opholder mig, dvæler el. nøler; – valde morari, (give sig god Tid), vid. Cic. Att. 16, 5; morantes (apes): nølende, dorske, Virg.; cf. Liv. 21, 47, und. morator; – ogs. med en tilføiet Tidsbestemmelse in acc.; paucos dies morati, Hirt.; haud multa moratus, (uden langt Ophold), Virg. Aen. 3, 610; – andre Forbindelser ere: nec longo deinde moranti Tempore, (i. e. neque ita multo post), Virg. Ge. 3, 565; men Cic. Verr. 4, 46: ne multis morer (sc. verbis: for at være kort); quid moror, (hvorfor)? Hor. Od. 2, 17, 6; ira morata, (som bliver gammel), Ovid. Am. 1, 8, 82; — B) „bes." ogs.: at dvæle el. forblive paa et Sted, Brundisii, Cic., in provincia, id.; cf. Virg. Aen. 4, 235; men Hor. Od. 1, 38, 4: rosa quo locorum (f. ubi) sera moretur, (hvor den fin-

des); - ∾ cum aliquo, (leve med nogen, omgaaes nogen), Senec.; men id. Ep. 2, „ment.“: posse ··· morari secum, (vide at være sig selv nok); — II) act.; A) „alm.“: opholder, holder tilbage, lader dvæle el. vente; - si aliqua res eum vel impediet, vel morabitur, Cic. Fam. 6, 20; ∾ impetum hostium, Caes., victoriam, id.; cf. Cic. Phil. 5, 9, ogs. Hor. Ep. 1, 1, 24, o. ibd. 2, 1, 4; - men id. Od, 3, 27, 50: Impudens Orcum moror, (nøler med at døe); — B) „bes.“ ogs.; 1) nihil morari aliquem, (lade nogen gaae, navnl. at hæve en Retssag imod nogen); vid. Liv. 4, 42, o. id. 8, 35; - ligel. id. 43, 16: negavit, se Gracchum morari; ligel. m. flgd. quominus; vid. Liv. 3, 54, ogs. id. 9, 11; ligel. (istos) moratus nemo sit, quominus abeant, id.; ogs. c. inf. o. Negation, Ovid. Her. 12, 186: Nec moror ante tuos procubuisse pedes; - ogs. hører hertil Udraabet: heu, cui moremur bellum inferre! Cic. Phil. 5, 12; — 2) nihil moror, el. non moror; a) c. acc.: bryder mig ikke derom, agter ikke derpaa; - vid. Hor. Ep. 2, 1, 261, o. Virg. Aen. 5, 400; men Liv. 3, 56: nullo morante, (da ingen agtede derpaa); — b) c. inf.: gider ikke, skøtter ikke derom; alieno uti, nihil moror, Plaut. Capt. prol. 16; men Ter. Eun. 1, 2, 104, absol.: nihil moror, jeg bier ikke længere; — c) m. acc. c. inf.: nihil moror, eos salvos esse, (jeg har intet derimod), Anton. ap. Cic. Phil. 13, 17; — 3) „poet.“ ogs.: henholder, d. e. fornøier, morer; - Carmina, quae possent oculos auresque morari Caesaris, Hor. Ep. 1, 13, 17, cf. id. A. P. 321; ligel. sunt, quos Pacuvius ··· moretur, Pers. 1, 77.

*mōrōse, adv.; I) „alm.“: egensindigen, gnavent, Cic. Brut. 67; — II) „bes.“: smaaligen, nøiagtigen, ængsteligen, Plin.; compar., Tertull.; superl., Suet. Aug. 66; o. — mōrōsĭtas, atis, f.; I) „alm.“: Egensindighed, Gnavenhed, Vrantenhed; in morositatem ··· incidere, (blive vranten); vid. Cic. Off. 1, 25; cf. id. d. Senect. 18; — II) „bes.“: ængstelig Nøiagtighed; navnl. Pedanteri i Udtrykket; vid. Suet. Tib. 70; — [af flgd.].

mōrōsus, 3, [af mos: Egensindighed]; I) „alm.“: egensindig, gnaven, sær el. lunefuld, odl.; - ∾ senes et anxii, Cic. d. Senect. 18; cf. id. Orat. 29; ligel. Hor. Od. 1, 9, 17: ∾ canities; men (amor) mores hominum moros et morosos efficit, Plaut. Trin. 3, 2, 43; - compar., morosior circa curam corporis, Suet. Caes. 45; — II) „bes.“ o. „overf.“ om Ting: brydsom, fortrædelig; - Si tibi morosa prurigine verminat auris, Martial. 14, 23; men ∾ morbus, Ovid. A. A. 2, 323, (vanskelig at behandle el. helbrede); cupressus natu morosa, (som voxer vanskeligen el. langsomt), Plin.

Morpheus, (disyll.), ĕi o. eos, m., *Μορφεύς*: en Søn af Søvnen, og Drømmenes Gud; - vid. Ovid. Met. 11, 634, flgd. — morphnos, *μορφνός*: en Ørneart, vid. Plin. 10, 3.

mors, tis, f., [rimel. ctr. f. *μόρος*, i. e. sors, fatum]; I) „egenl.“: Døden; - omnium rerum mors est extremum, Cic.; cf. Hor. Ep. 1, 16, 79: mors ultima linea rerum est; - mortem obire el. oppetere, (gaae i Døden), Cic.; cf. Virg. Aen. 2, 62: certae occumbere morti; men Sulpic. ap. Cic. Fam. 5, 4: mortem commutare cum vita; men mortem sibi consciscere, (ombringe sig selv), Cic. Verr. 3, 56; - mortem alicui afferre, Sulpic. ap. Cic. Fam., offerre, Cic., ogs. inferre per scelus, id., (at ombringe nogen); ligel. dare ad mortem, Plaut., morti sternere el. demittere, Virg.; ligel. id. Aen. 11, 796: subita morte sternere; - morte multare el. mactare, (straffe paa Livet), Cic.; morti esse alicui, (volde nogens Død), id. Phil. 9, 1; vadem te ad mortem tyranno dabis pro amico, ut etc.? id. Fin. 2, 24; morte justa cadere, Hor.; immiti morte consumi, Tibull.; acerbissima morte affici, (omkomme paa det Ynkværdigste), Sulpic. ap. Cic. Fam.; - mortis honore carens, (ubegraven), Virg. Aen. 6, 333; in morte, (i el. efter Døden), ibd. 371; - ∾ cita, Hor., rapax, Tibull., rigida, Lucr., bona, (let el. mild), Plin. Ep.; mori sua morte, (døe en naturlig Død), Senec.; cf. Suet. Caes. 89; - om flere ogs. in pl.; praeclarae mortes imperatorum, Cic. Fin. 2, 30; mortes meorum, (Dødsfald i min Familie), Plin. Ep.; cf. Tac. Hist. 3, 28, o. Virg. Aen. 10, 854; — B) personificeret er Mors som Dødens Gudinde: Datter af Erebus o. Nox, Cic. N. D. 3, 17; — II) „overf.“; A) den Døde, den Dødes Lig, oftest „poet.“; - mortem ejus (i. e. Clodii) lacerari etc., Cic. Mil. 32; cf. Propert. 2, 10, 22: Nec sit in Attalico mors mea nixa toro; dog ogs. Plin. 14, 23: quam (vitem) juxta mors hominis laqueo pependerit; — b) comisk ogs. om en Olding; odiosum est, mortem amplexari, Plaut. Bacch. 5, 2, 33; — B) hvad der bringer Døden; navnl. „poet.“ om Skudvaaben; - per pectora saevas Exceptat mortes, Sil. 9, 369; ligel. inde cadunt mortes, (i. e. mortiferae sagittae), Lucan. 7, 517.

morsĭcātim, adv.: bidende; - ∾ lusitare labellis, Naevius ap. Non.; af — morsĭco, are, v. n., intens. af mordeo: at bide el. smaabide, Appul.; - df. „overf.“: morsicantes oculi, (forelskede Øine), id. — morsiuncŭla, ae, f., dem., [2. morsus]: liden Bid el. Mundfuld, Appul.; - df. „overf.“: teneris labellis molles morsiunculae, Plaut. Pseud. 1, 1, 65.

morsum, i, n., o. 1. morsus, 3, f. und. mordeo. — 2. morsus, us, m., [mordeo]; I) „egenl.“; A) „alm.“: Biden el. Bid, serpentis, Cic.; contra avium morsus, id.; cf. id. Tusc. 5, 28; men morsibus insequi, (bide derefter), Ovid.; cf. id. Met. 7, 785; ligel. morsu appetere, Tac.; — B) „bes.“ ogs.; a) Biden el. at bide deri el. derpaa (for at spise); df. Spisen el. at spise; vid. Virg. Aen. 3, 394, o. Juvenal. 4, 142; — b) bidende Skarphed, aceti, Martial. 7, 24; urtica morsu carens, (som ikke brænder), Plin.; men morsus rubiginis, (ædende el. fortærende Rust), Lucan.; — II) „fig.“; A) „overf.“ o. „meton.“; a) hvormed man bider, d. e. Tand el. Tænder; - vertere morsus Exiguam in Cererem, (bide deri, spise deraf), Virg. Aen. 7, 112; - unco ··· ancora morsu, ibd. 1, 169; - ogs. in pl.: Sted el. Spalte, hvori noget sidder fast, ibd. 12, 782; ligel. ∾ loricae, Sil.; — b) bidt Sted, Bid el. Hul; - ∾ canis rabiosi, Plin.; — B) „ment.“; a) Bidskhed, Hadskhed, hadsk Nedsættelse el. Dadel; - odio obscuro morsuque etc., Hor. Ep. 1, 14, 38; morsus famae depellere, Sil.; — b) bidende el. gnavende Kummer og Smerte i Sielen; - perpetuos curarum ··· morsus etc., Ovid. Pont. 1, 1, 73; cf. Cic. Tusc. 4, 7, o. id. Off. 2, 7.

Morta, ae, f., (*Μορτή*, i. e. fatum): en af Parcerne; - tria nomina Parcarum: Nona, Decima, Morta, Caesell. ap. Gell. 3, 16; quando dies adveniet, quem profata Morta est? Liv. Andr. ibd. — mortālis, e, [mors]: dødelig, som engang maae døe; - omne animal mortale, Cic.; quid in iis mortale et caducum (sit), etc., id. Leg. 1, 23; — II) df. „overf.“; A) menneskelig, jordisk; - ∾ mucro, (som føres af et Menneskes Haand), Virg. Aen. 12, 740; cf. ibd. 797; men ∾ conditio vitae, (opp. immortalitas), Cic. Phil. 14, 12; - ∾ opera, Liv. 1, 2, acta, Ovid. Trist. 1, 2, 97; — 2) df. ogs.; a) absol.: mentem mortalia tangunt, Virg. Aen. 1, 462; men som adv.: mortale sonare, (lyde som Menneskestemme), ibd. 6, 50; - ogs. in compar., nihil ipso homine mortalius, Plin.; — b) df. subst., mortales: Mennesker, Menneskene; - hercle mortalem catum et subdolum! Plaut.; multos mortales defendo, Cic. Div. in Caecil. 2; cf. id. Pis. 40; ogs. Hor. Od. 1, 13, 37, ogs. Liv. 5, 16; — B) forgængelig, som ophører at være; - ∾ inimicitiae, (opp. sempiternae amicitiae), Cic. Rab. Post. 12; cf. Tac. Agr. 46; men Liv. 34, 6: si etc., mortales (eas leges) ··· et mutabiles etc.

*mortālĭtas, atis, f.: Dødelighed, de Dødeliges Lod; - omne, quod ortum est, mortalitatem consequitur, Cic. N. D. 1, 10; mortalitatem explere, Tac. Ann. 6, 50, (i. e. mori); - ogs. om Ting: Mangel paa Varighed; - ∾ tosi, Plin. 36, 48; - ogs. alm. Døden; metu meae mortalitatis, Quintil.; exstinguitur crimen mortalitate, Dig.; cf. Plin. Ep. 10, 50; — II) „overf." o. „concret": Menneskeheden, Menneskene; - contra fortunam non satis cauta mortalitas, Curt. 8, 4; cf. Plin. 2, 5; o. — mortālĭter, adv.: ligesom en Dødelig; ∾ vivere, Augustin.; — [mortalis].

mortārĭŏlum, i, n., dem.: liden Morter, Aemil. Macer; af — mortārĭum, i, n.: en Morter, Colum.; - aereis mortariis pistillisque (terere), Plin.; lapides mortariorum, (hvoraf Mortere gjøres), id.; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) en Kalkbænk; - arenatum in mortario ligneis vectibus subigere, Plin. 36, 55; — 2) df. „concret": den deri staaende Kalk; - mortario caementum addere, Vitruv.; — B) morterformet Fordybning, navnlig omkring Træer; - arbori mortarium facere, Pallad.

mortĭcīnus, 3, [mors]; I) „egenl." om Kreaturer: selvdød, ovis, Varr., volucres, pisces, id.; — b) som comisk Skældsord: morticine, (du Aadsel), Plaut.; — B) hvad der er af selvdøde Kreaturer; - in sacris ne morticinum quid sit, Varr.; — II) „overf.": uddød, henvisnet, caro, Senec. Ep. 122, clavus, (Ligtorn), Plaut.; — B) hørende til en Afdød, urnae reorum, (deres Gravsteder), Prudent.

mortĭfer, el. mortĭfĕrus, 3, [mors, fero]: dødbringende, dødelig, morbus, Cic., vulnus, poculum, id., bellum, Liv., Virg.; - ogs. absol.: mortifera tam multa terra marique, Cic. Acad. 2, 38; df. — mortĭfĕre, adv.: dødeligen, aegrotare, Plin. Ep., vulnerare, Dig. — *mortĭfĭcātĭo, onis, f.: Døden el. at dø, Tertull.; af — mortĭfĭco, (avi), atum, 1, v. a.: døder, Tertull.; af — mortĭfĭcus, 3, [mors, facio]: dødende, dødelig, dræbende, cibus, Tertull.

*mortŭālis, e: hørende til et Lig el. til en Afdød; df. fædv. absol. mortualia; a) sc. carmina, Ligvers, Plaut. As. 4, 1, 63; — b) sc. vestimenta: Ligklæder, Naev. ap. Non.; o. — mortŭārĭus, 3: = frgd.; ∾ glossaria, Cato ap. Gell. 18, 7: indholdsløst Ordkram; o. — mortŭōsus, 3: som ligner en Død el. et Lig, vultus, Coel. Aur.; af — mortŭus, 3, partic. o. adj. af morior.

mōrŭla, ae, f., dem. af 1. mora: lidet Ophold, kort Dvælen, Augustin.; modicum illud morulae, Appul. — mōrŭlus, 3, dem. af 2. morus: noget mørk el. dunkel; - ∾ facies, (af Slag), Plaut. Poen. 5, 5, 10. — mōrum, i, n., μῶρον, ogs. μόρον: Morbærret, ogs. Brombærret; - qui nigris prandia moris finiet, Hor. Sat. 2, 4, 22; cf. Plin. 15, 27, o. Ovid. Met. 1, 105. — 1. mōrus, 3, μωρός: taabelig, tosset; - more moro, (paa en enfoldig Maade), Plaut.; cf. id. Trin. 3, 2, 48: Amor mores hominum moros et morosos facit; - ogs. subst., morus es, id. Mil. gl. 3, 1, 78, (du var en Nar); — fem. mora, ae, id. ibd. 2, 4, 17. — 2. mōrus, i, f., sc. arbor: Morbærtræet, Ovid. Met. 4, 90 flgd., o. Plin. 16, 41.

mos, gen. mōris, m., [skal være besl. m. modus]; I) „egenl."; A) „alm.": Skik el. Vane, Adfærd el. Maner, Brug el. Vedtægt, (neml. i. Modsætn. af det Lovbestemte); - quum alieno more vivendum est mihi, etc., Ter. Andr. 1, 1, 125; cf. id. Heaut. 1, 2, 24; men leges mori serviunt, Plaut. Trin. 4, 3, 36, (om Misbrug); men quae more aguntur institutisque civilibus, (efter borgerlig Skik og Vedtægt), Cic. Off. 1, 41; cf. id. Univ. 11: legi morique parendum est; - mos est hominum, ut etc., Cic. Brut. 21; men Virginibus Tyriis mos est gestare pharetram, Virg. Aen. 1, 336; cf. Cic. Verr. 5, 11: ut mos est Bithyniae regibus, etc.; sicut meus est mos, Hor. Sat. 1, 9, in.; men mos ita rogandi etc., Cic. Fam. 13, 17; — b) hertil mærkes endnu Forbindelserne; - moris est Graecorum, (det er Skik hos dem), ut etc., Cic. Verr. 1, 26; men sicuti Pompejo moris erat, (som P. pleiede), Vell. 2, 37; - praeter civium morem, (imod borgerlig Skik), Ter. Andr. 5, 3, 9; men sine more, Stat., ogs. nullo more, id., (usædvanligen); ogs. supra morem, Virg. Ge. 2, 227; - perducere aliquid in morem, (indføre som Skik), Cic. Inv. 2, 54; quod jam in morem venerat, Liv. 42, 21; — B) „bef.": moralsk (el. umoralsk) Færd el. Adfærd el. Opførsel; in pl.: Sæder el. Character; - est ita temperatis moderatisque moribus, ut etc., Cic. Fam. 12, 27; mores boni, id., justi, id., severi et pudici, Plin.; men mores feri immanisque natura, Cic. R. Am. 13; cf. ibd. 38; - praefectura morum, (Opsigt over Sæderne), Suet. Caes. 76; - men „poet.": Moribus et coelum patuit, (for rene Sæder), Propert. 4, 11, 101; - men propitiis, si per nostros mores (ifølge vore Laster) liceret, diis, Tac. Hist. 3, 72; — II) „overf."; A) „alm.": naturlig Beskaffenhed, Natur, Vis el. Maade; - mores siderum, Plin. 18, 56; mores coeli, Virg. Ge. 1, 51; - Carneadeo more, (paa C.'s Vis el. Maade), Cic. Univ. 1; men Graeco more bibere, id. Verr. 1, 26; - ad morem actionum, Quintil.; in morem fluminis, (ligesom en Flod), Virg. Ge. 1, 245; men eundem morem vestis tenere, Justin. 1, 2; — B) „bef.": Forskrift, Regel, Lov; - moresque viris et moenia ponet, Virg. Aen. 1, 264; cf. id. ibd. 6, 853; - men Plin. 36, 25, om Jernet: pati mores, (lade sig smede el. forme); men om Løveungen: accipere mores, (lade sig tæmme), Stat.; men Virg. Aen. 5, 556: Omnibus in morem tonsa coma pressa corona, (ordenligen el. vedbørligen).

Mŏsa, ae, m.: Maasfloden, Caes. B. G. 4, 9, Plin. 4, 28, o. Tac. — Moschi, orum, m.: Folk imellem d. sorte og caspiske Hav, Mela 1, 2; in Moschis, (i deres Land), Plin. 6, 4; — B) df. Moschus, 3, mons, Mela, o. Moschĭcus, 3, montes, Plin. — Moschus, i, m.; en Rhetor fra Pergamus; blev anklaget for Giftblanderi; vid. schol. ad Hor. Ep. 1, 5, 9. — moscillus, i, m., dem. af mos; in pl.: daarlig Skik el. Vane, Cato ap. Fest. p. 159, (Müll.). — Mosēïus, 3, s. und. Moses. — Mŏsella, ae, m. o. f.: Moselen, Flod i Gall. Belg., Tac. Ann. 13, 53, oftere; — B) df. Mŏsellēus, 3, Symmach.

Mōses, el. Moÿses, is, m., Μωσῆς: Moses, Israeliternes berømte Lovgiver og Anfører, Juvenal. 14, 102, o. Tac. Hist. 5, 4, ogs. Plin. 30, 2; — B) df. Mōsēïus, 3, Paul. Nol., o. Mōsēus, 3, Juvenc. — Mostellārĭa, ae, f., (Husspøgelset): Comoedie af Plautus; [af mostellum, dem. af monstrum].

mōtābĭlis, e, [moto]: bevægelig; ∾ anima, Vulgat. — motacilla, ae, f.: den hvide Vippestiert, (motacilla alba L.), Varr., Plin. 57, 56. — *mōtārĭum, i, n.: Charpi el. Linskav til Saar, Coel. Aur.; — mōtātĭo, onis, f.: hyppig Bevægelse, Tertull.; o. — mōtātor, oris, m.: som idelig en sætter i Bevægelse, Tertull.; — [moto].

mōtĭo, onis, f., [moveo]: Bevægelse, corporum, Cic.; - motio (sc. venarum): feberagtig Bevægelse i Blodet, Cels.; — b) motio ab ordine, (Bortfjernelse el. Affættelse), Dig.; — II) „fig."; motiones animi: Sielens Bevægelser el. Lidenskaber, Cic. Acad. 1, 8, o. id. Tusc. 1, 10. — mōtĭto, are, v. a., intens. af moto: bevæger ofte, Gell. 9, 5. — mōtĭuncŭla, ae, f., dem. af moto: lidet Feberanstød, Suet. Vesp. 24, o. Senec. Ep. 63.

mōto, are, v. a., intens. af moveo: bevæger oftere, vedbliver at bevæge, Virg. Ecl. 5, 5; ∾ lacertos, Ovid. Met. 11, 674. — mōtor, oris, m., [moveo]: som bevæger, som sætter i Bevægelse; - ∾ cunarum,

(som vugger), Martial. 11, 40; df. — mōtōrĭus, 3: som er i Bevægelse; – ∾ modus agendi, (oppon. statarius), Donat. ad Ter. Ad. prol. 24, oftere; — II) df. absol. motorium, i. e. vis movendi, Tertull.

1. mōtus, 3, partic. o. adj. af moveo. — 2. mōtus, us, m., [moveo]; I) „egenl."; A) „alm.": Bevægelse; – deus motum dedit coelo eum, qui etc., Cic. Univ. 6; natura omnia ciens et agitans motibus et mutationibus suis, id. N. D. 3, 11; – motus crebri terrae, Curt. 4, 4; – men „poet.": motus futuri, (den forestaaende Afreise), Virg. Aen. 4, 297; — B) „bes.": kunstmæssig el. kunstnerisk Bevægelse el. Gesticulation el. Dans, odl.; – ludiones ··· haud indecoros motus more Tusco dabant, Liv. 7, 2; ligel. motus Ionici, Hor. Od. 3,6,21; men dare motus Cereri, (opføre Danse paa hendes Fest), Virg. Ge. 1, 350; – motus palaestrici, (i Brydekampe), Cic. Off. 1, 36; men om Talerens Gesticulation, id. Brut. 30; endel. om Krigsøvelser, vid. Nep. Iphicr. 1; — II) „fig."; A) „overf." om Planternes Spiren og Vært; – tres esse motus in vite ··· naturales: unum, quo germinet, alterum, quo floreat, tertium, quo maturescat, Colum. 4, 28; — B) „ment."; 1) „alm.": Aandens el. Sindets Bevægelse el. Virksomhed, Heftighed el. Lidenskab, odl.; – quum (animus) ··· nec principium motus habeat, quia se ipse moveat, etc., vid. Cic. d. Senect. 21; men motus animorum duplices, alteri cogitationis, alteri appetitus, id. Off. 1, 36; cf. ibd. 38; quae (res) dulcem motum afferunt sensibus, (behagelige Fornemmelser), id. Fin. 2, 3; – men divino concita motu (Manto), Ovid. Met. 6, 158; — 2) „bes.": politisk Bevægelse, Opstand el. Opløb, odl.; – omnes Catilinae motus conatusque prohibere, Cic. Catil. 2, 12; ∾ populi, id. d. Or. 2, 48; ∾ servilis, (Slaveopstand), Liv. 39, 29; men motum in re publica ··· impendere, (at en Statsbevægelse forestaaer), vid. Cic. Att. 3, 8; — b) i Rhetoriken brugtes ogs. motus (pl.) f. tropi; vid. Quintil. 9, 1, 2; — c) Bevæggrund; – audisti consilii mei motus, Plin. Ep. 3, 4.

mŏvens, tis, partic. o. adject. af flgd. — mŏvĕo, mōvi, mōtum, 2, v. a. o. n., [skal være causativum til meo, altſ. oprdl.: lader gaae]; I) act.; A) „egenl.": bevæger, sætter i Bevægelse, rører el. ryster, bringer afsted el. bort; – Ut festis matrona moveri jussa diebus, (at danse), Hor. A. P. 232; men id. Ep. 2, 2, 125; Cyclopa moveri, (dansende el. gesticulerende at forestille ham); – ∾ fila sonantia, (røre dem, gribe deri), Ovid. Met. 10, 89; ∾ citharam cum voce, id.; – quum signifer signum non posset movere loco, Cic. Div. 1, 35; men ne se ex eo loco moverent, Liv. 34, 20; – ∾ castra ex eo loco, Caes. B. G. 1, 15; men Cic. Att. 9, 1: postquam ille Canusio moverat (sc. castra); – hostem ··· statu movere, (fordrive fra en Stilling), Liv.; ∾ aliquem possessione, Cic.; ∾ aliquem senatu, (udstøde af Senatet), id.; ogs. ∾ aliquem agro, (fordrive derfra), id. Fam. 13, 5; men ∾ consulem de sententia, (afbringe derfra), Liv. 3, 31; – move abs te moram, (nøl ikke saa)! Plaut.; men move te ocius, (skynd dig noget)! Ter.; ∾ gradum, (at gaae), Senec. Thyest.; men ∾ literam, (at borttage), Cic. Fin. 3, 22; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": frembringer el. foraarsager, opvækker el. begynder; – ∾ sudorem, Cels., alvum, Cato; ∾ lacrimas, Quintil., fletum populo, Cic. d. Or. 1, 53, exspectationem de re quapiam, id. Att. 2, 14; ∾ suspicionem, id., indignationem, Liv.; – ∾ bellum, (begynde derpaa), Cic. Off. 1, 11; ∾ litem el. controversiam, Dig.; ∾ mentionem alicujus rei, (bringe paa Bane), Liv. 28, 11; movere et moliri aliquid, (søge at vække Uroligheder), id. 23, 39; cf. id. 35, 13: ne quid moveretur; — 2) „bes." ogs.; a) at ryste el. angribe; – vis aestus ··· omnium ferme corpora moverat, Liv. 25, 26; – men ∾ sententiam alicujus, (bringe til at vakle), Cic. Att. 7, 3; — b) i Offersproget: at bringe; – ferctum Jovi moveto et mactato sic, etc., Cato; — c) om Planterne heder movere se, ogs. moveri: at skyde el. spire; – si tamen se gemmae (vitis) nondum moveant, Colum. 11, 2; de palmite gemma movetur, Ovid. Trist. 3, 12, 13; — B) „ment.": aandigen at bevæge el. opvække el. fremkalde; – ∾ approbationem eorum, quibuscum vivitur, vid. Cic. Off. 1, 28; men multum moveri consuetudine regionum etc., (at paavirkes stærkt deraf), Caes. B. G. 1, 44; – ∾ aliquem ad bellum, (ophidse dertil), Liv. 35, 12; men ∾ numina Dianae, (fortørne), Hor. Epod. 17, 3; men Multa movens animo, (betænkende med sig selv), Virg. Aen. 3, 34; – moverat plebem oratio consulis, (havde giort Indtryk derpaa), Liv. 3, 20; ∾ animos judicum, Quintil.; ∾ affectus, id.; – Nil moveor lacrimis, Propert. 3, 23, 25; men absiste moveri, (lad Frygten fare), Virg. Aen. 6, 399; — II) neutr.: at bevæge sig, (men alene sield.); – terra dies duodequadraginta movit, Liv. 35, 40; — III) ogs. er hertil at mærke; A) partic. mŏvens, tis, som adject.: bevægelig; – quae (praeda) rerum moventium sit, (bestaaer af rørligt Gods), Liv. 5, 25; men voluptas movens, (som bestaaer i Bevægelse), Cic. Fin. 2, 10; — B) partic. mōtus, 3, som adject.: bevæget el. bedrøvet, rørt el. greben; – At non sic Ithaci digressu mota Calypso, Propert. 1, 15, 9; motus dictis, Ovid., precibus, Curt.; — not.: syncop. mostis, f. movistis, Martial. 3, 67; ligel. morunt, f. moverunt, Sil. 14, 141.

mox, adv., [moveo]; I) „egenl." om Tiden; A) „alm.": strax, d. e. i el. inden kort Tid; ordenl. c. fut.; – mox se venturum, Cic.; dog ogs. c. praes. (f. fut.); mox ego huc revertor, Ter.; – ogs. m. quam; – quam mox coctum est prandium? Plaut. Rud. 2, 3, 12; exspecto, quam mox etc., Cic. R. Com. 1; – mox ubi: saa snart som, Liv. 3, 52; – mox ut ··· statim etc., Flor. 2, 4; – mox quam: saa snart som, Dig.; — B) „bes." ogs. a) relativt: strax derpaa el. strax efter; de numero mox (sc. dicam), nunc de sono, Cic. Orat. 49; extemplo ··· mox ··· postremo, vid. Liv. 40, 48; — b) ogs. om en noget fiernere Fremtid; vid. Suet. Ner. 6; — c) kort før, for kort siden; – de altero, quod mox proposueram, etc., Colum. 3, 20; — II) „overf."; A) om Stedet; ultra eos etc., deinde ···, mox etc., Plin. 6, 35; — B) om en Værdi; tenuissimum lac camelis, mox equis, id. 11, 96; cf. id. 18, 17. — Moyses, f. und. Moses; df. — Mōysĭtĭcus, 3: mosaisk, Venant.

mu, interj., ligesom μῦ: en Betegnelse af den svageste uartikulerede Lyd; – mussare, quod muti non amplius quam mu dicant, Varr. L. L. 7, 5; vid. Enn. ibd.; men Plaut. Stich. 1, 3, 102: nec mu, nec mutuum, etc., er rimel. Ordspil, (ikke et Muk har man at undvære); — II) som interj. dolentis: mu, perii hercle, etc., Plaut. ap. Charis.

muccēdo, muccidus, 3, muccinium, i, muccosus, 3, mucculentus, 3, o. muccus, i, f. und. mucedo, mucidus, etc. — *mūcēdo, ĭnis, f.: Slim (i Legemet), Appul.; o. — mūcĕo, ŭi, 2, v. n.: at være skimlet; quod (vinum) neque muceat, neque aceat, Cato; — df. mūcesco, ĕre, v. n., inch., (om Vin): at blive skimlet, Plin. 14, 26; — [mucus].

Mucia, Mucianus, f. und. Mucius. — mūcĭdus, 3, [mucus]: skimlet; ∾ frusta (panis), Juvenal. 14, 128; ∾ vina, Martial. 8, 6; — II) slimet, med Snue; ∾ senex, Plaut.; qui me emunxisti mucidum, id. Epid. 3, 4, 58. — Mūcĭus, Mūcia: romersk Slægtso. Personsnavn, hvoraf her mærkes; 1) C. Mucius (Scaevola), vid. Liv. 2, 12 o. 13; – df. Mucia prata, vid. ibd.; — 2) Qu. Mucius Scaevola: ypperlig Retslærd, ogs. pontifex maximus; blev ombragt paa For-

anstaltning af den yngre Marius; – hvorom exitus Mucianus, Cic. Att. 9, 12; – vid. Vell. 2, 26, o. Liv. Epit. 86; – til Minde om hans Retfærdighed som Statholder i Asien indstiftedes: Mucia (sc. solennia); vid. Cic. Div. in Caecil. 17, o. id. Verr. 2, 21; — 3) Mucia, ae, f.: Søster af Metellerne Celer og Nepos, var gift med Pompejus, vid. Suet. Caes. 50; — B) hf. adj. Mucius, 3, o. Mucianus, 3, f. ovenf.; — not. a: om Auguren Qu. Mucius Scaevola, f. Cic. Brut. 58, o. id. Phil. 8, 10; — not. b: ogf. er Mucianus, i, at mærke som nom. pr. pers., Tac. Hist. 3.

mūcor, oris, m., [muceo]; I) „alm.": Muggenhed; – ne situ penora mucorem contrahant, Colum.; – periculum mucoris et acoris vini praestare, (dens Skimlen), Dig.; – ogf. etslags af Vinstokken udrindende Vædske, som er den meget skadelig, Plin. 17, 25. — mūcōsus, 3, [mucus]: slimfuld, slimet; – ∾ proluvies ventris, Colum.

mucro, onis, m., I) „egenl."; A) „alm.": enhver Spids; – ∾ falcis, Colum., dentis, Plin.; folium mucrone aculeatum, (der danner en Spids), id.; adamas ··· in mucronem turbinatus, id. 37, 15; mucro (stiriae: Istap), Martial. 4, 18; — B) „bes." ogf. en Kaardespids el. Sværdspids, (opp. medius ensis, Ovid. Met. 12, 484); hvf. ogf. „meton.": Kaarden el. Sværdet selv; – nisi cautibus asper Exarsit mucro, Lucan.; cf. Virg. Aen. 2, 333; men mucrones militum tremere etc., vid. Cic. Phil. 14, 2; mucronem stringere, Virg.; men ∾ mortalis, id., f. und. mortalis; — II) „fig."; A) det Yderste el. den høieste Grad deraf; Ancipiti quoniam mucrone utrimque notantur, Lucr. 2, 520; men ∾ faucium: smalt el. spydformet Sund, Plin. 6, 11; — B) det Vigtigste el. Afgiørende el. Sagens Styrke; – ∾ tribunicius, Cic. Leg. 3, 9; cf. id. Cluent. 44; ∾ defensionis, id. Caecin. 29; ∾ ingenii, Quintil.; men „alleg.": mucronibus pugnare, (af alle Kræfter), id.; hf. – mucrōnātus, 3: forsynet med en Spids, rostrum, Plin. 32, 6.

mūcŭlentus, 3: slimet, fuld af Slim el. Snue; ∾ nares, Prudent.; af — mūcus, (mucc.), i, m., [mungo]: Slim, Snue, Cels., Catull. 23, 17. — mūgil, ogf. mūgĭlis, is, m., μύξος: etslags Søfisk, (ligesom Slimfisken), Plin. 9, 46, o. Juvenal. 10, 317. — mūgĭnor, ari, v. dep. n., [skal være fordærvet af nugor]; altf. fiaser, giver mig god Tid; hf. nøler; – dum tu muginaris, nec ··· rescribis, Cic. Att. 16, 12; – ogf. c. acc. comm.; dum ista muginamur, Plin. praef. ex Varrone, (al. musinamur m. f. Bem.).

mūgio, ivi el. ii, itum, 4, v. n., [ligesom μυκάω, af Naturlyden mu, μῦ]; I) „egenl." om Hornqvæget: at bøge el. brøle, Liv. 1, 7; – partic. ogf. som subst.; mugientium greges, (i. e. boum), Hor. Epod. 2, 11; — II) oftest „overf." om andre Naturlyd: at brøle el. brage el. tordne; – Garganum mugire ··· nemus, aut mare Tuscum; vid. Hor. Ep. 2, 1, 202; cf. Virg. Aen. 8, 526, ogf. Hor. Od. 3, 29, 56; ligel. quum tuba mugit, (skralder), Lucr.; – comisk ogf. ∾ alicui sophōs (i. e. σοφῶς el. sapienter: at tilbrøle el. tilraabe nogen saaledes), Martial. 3, 46; — not.: Quintil. 12, 10, 31 heder Bogstavet „M": littera quasi mugiens.

Mūgĭōnĭa (porta, i d. ældste Rom) efter Varr.: a mugitu boum; f. ogf. Fest. p. 100. — *mūgītor, oris, m.: en Brøler; – ∾ Vesvius (f. Vesuvius), Val. Fl.; o. — mūgitus, us, m.: Brølen el. Brøl, boum, Virg.; mugitus tollere, id., edere el. dare, Ovid.; cf. Virg. Aen. 12, 103; — II) „overf.": ∾ terrae, (underjordisk Drøn), Cic.; — [mugio].

mūla, ae, fem. af mulus: Muleselinde, Varr.; ogf. alm. Muldyr; vid. Plin. 8, 69: ex asino et equa mula gignitur, etc.; – brugtes hyppigen til Forspand, Suet., o. A.; cf. Hor. Sat. 1, 5, 13 o. 22; – fra det Sagn, at Muleselinden ikke kan blive drægtig, (vid. Cic. Div. 2, 22), hidrører Ordsproget: quum mula pepererit, (om en Umulighed), Suet. Galb. 4; cf. Juvenal. 13, 66; — not.: mulabus f. mulis, Capitol. — mūlāris, e, [mulus]: hørende til Muldyr; – ∾ materies: Muldyrslægten, Colum.

mulcēdo, inis, f.: Behagelighed, Ynde, Veneris atque Musae, Gell. 19, 9; af — mulcĕo, si, sum, (sield. mulctum), 2, v. a., [at sammenl. m. μέλγω, ἀμέλγω]; I) „egenl."; A) „alm."; stryger el. bestryger, berører el. bevæger let el. sagte; – ∾ manu ··· ad pectora barbam, Ovid. Fast. 1, 259; cf. id. Met. 10, 118; ∾ caput, (som Gebærde af Taleren), Quintil.; – ∾ capillos virga, Ovid. Met. 14, 295; – ∾ summas aristas, (om Vinden), id.; nubes ··· Aëra mulcentes motu, Lucr. 4, 138; cf. Ovid. Met. 1, 108: tepentibus auris Mulcebant Zephyri flores; f. ogf. Prop. 4, 7, 60; ligel. mulcens (aquila) ··· aethera pennis, Cic. Arat.; — II) „fig."; A) „overf."; a) beroliger el. stiller; ogf. formilder el. lindrer; – ∾ aquas, Ovid., fluctus, Virg.; „poet." ogf.: ∾ tigres carmine, (om Orpheus), id. Ge. 4, 510; – ∾ dolores nervorum, Plin., vulnera, Ovid. Fast. 5, 402; — b) giør behagelig el. velsmagende; pocula ··· succis mulcere Lyaei, Sil. 7. 169; — B) „ment."; a) tæmmer, aliquem dictis, Virg. Aen. 5, 464; jure mulceri, Vell. 2, 117, (opp. gladiis domari); — b) opmuntrer, glæder, puellas carmine, Hor. Od. 3, 11, 22; mulceri aures figmentis verborum, Gell.; – ogf. trøster; vid. Liv. 25, 37: mulcente ipso etc.; — not.: perf. mulsi hører ogf. til mulgeo; – men mulsus, 3, som adj., f. und. mulsus. — mulcētra, ae, f.: en Benævnelse paa Planten heliotropium, Appul.

Mulcĭber, bĕris o. bĕri (o. sync. bri), m., i. e. mulcens el. molliens ferrum; Epithet til Guden Vulcanus; vid. Fest. p. 144 (Müll.); hf. ogf. f. Vulcanus; – Mulciber in Trojam, pro Troja stabat Apollo, Ovid. Trist. 1, 2, 5; — II) „poet. overf.", f. Ilden, Ovid. Met. 14, 533, o. Cic. poët. Tusc. 2, 10.

mulco, avi, atum, 1, v. a.: giennemprygler el. mørbanker; – ∾ omnem familiam usque ad mortem, Ter. Ad. 1, 2, 10; prostratos verberibus mulcant, Tac. Ann. 1, 32; cf. Cic. Verr. 4, 43; – ogf. „overf.": at tilrede ilde, at mishandle; – illos male mulcatos etc., Cic. Brut. 22; corpore utcumque mulcato, (hvor lemlæstet end), Liv. 8, 24; men male mulcare naves, vid. id. 28, 30; — not.: mulcassitis, f. mulcaveritis, Plaut. Mil. gl. 2, 2, 8.

mulcta, ae, f. und. multa. — mulctātīcius, 3, f. und. multaticius. — mulctatio, onis, f., f. und. multatio. — mulcto, avi, etc., f. und. multo, avi, etc.

*mulctra, ae, f.: Melkespand, Melkebøtte, Virg. Ecl. 3, 30; vaccas prohibere mulctra, (ikke malke dem), Colum.; — II) „overf.": den friske Melk i Melkebøtten, id. 7, 8; — mulctrārĭum, i, n., ligesom mulctra: en Melkespand, Virg. Ge. 3, 177, (al. mulctralia, af mulctrale, is, m. f. Bem.); — mulctrum, i, n.: = mulctra, Hor. Epod. 16, 49; — mulctus, us, m.: Malken el. Malkning; a mulctu (pecudum), Varr.; o. — mulgaria, ium, n., (svagere Udtale af mulctraria), Auct. ap. Serv. ad Virg. Ge. 3, 177; af — mulgeo, si, (xi, Lucr. 4, 1206), ctum, 2, v. a., ἀμέλγω: malker, oves, Virg. Ecl. 3, 5; cf. id. Ge. 3, 400; – ∾ hircos, (om en Umulighed, el. som Forbandelse), id. Ecl. 3, 91.

mŭlĭebris, e, [mulier]: qvindelig, vestis, Nep., comitatus ancillarum etc., Cic. Mil. 10; ∾ tutela, Liv. 1, 3, (som føres af et Fruentimmer); men ∾ injuria, id. 26, 49, (hvorfor et Fruentimmer er udsat); ∾ certamen, id. 1, 57, (i. e. de mulieribus); templum Fortunae muliebri aedificatum, vid. id. 2, 40; — bb) ogf. absol. muliebria; a) Fødselsdelene, Tac.; — b) Fruentimmerpynt, Plin. 37, 6; — c) muliebria

pati: være en pathicus, Sall. Catil. 13; — II) „overf.": qvindelig, umandig, vox, Cic.; – oftere „ethisk": umandig, feig; – ∾ animus, Enn. ap. Cic. Off. 1, 18; cf. Ovid. Pont. 1, 3, 31; men enervata muliebrisque sententia, Cic. Tusc. 2, 6.

*mŭlĭebrĭtas, atis, f.: Fruentimmerets gifte Stand, Tertull.; — mŭlĭebrĭter, adv.: som et Fruentimmer, ingemiscens, Plin.; – oftere „ethisk": qvindagtigen, umandigen; ∾ se lacrimis lamentisque dedere, Cic. Tusc. 2, 21; cf. id. ibd. 23, o. Hor. Od. 1, 37, 21; o. — mŭlĭebrōsus, 3: = mulierosus, Plaut. Poen. 5, 5, 24; — [muliebris].

mŭlĭer, ĕris, f., [a mollitie, Varr.]; I) „alm.": Fruentimmer; – mulieres etc., quaecumque sexus sunt feminei, Dig.; cf. Cic. Fam. 14, 18; df. ogf. om en Jomfru, id. Verr. 1, 26; – men mulier, om Dyrenes Hun, Plin. 10, 33, inc.; — II) „bef." ogf. gift Fruentimmer, Kone; virgo aut mulier, Cic.; ∾ pudica, Hor. Epod. 2, 39; — III) „comisk overf." som Skældsord: Qvinde el. Fruentimmer; – Non me arbitratur militem, sed mulierem, qui etc., Plaut. Bacch. 4, 8, 4.

mŭlĭĕrārĭus, 3, [mulier]: et Fruentimmer tilhørende el. hengiven; – ∾ manus, (den af Clodia udsendte Bande), Cic. Coel. 28; — II) subst. mulierarius, i, m.: Fruentimmerjæger, Capitolin. — mŭlĭercŭla, ae, f., demin. af mulier, fædv. m. Ringeagt; vid. Cic. Catil. 2, 10, o. Hor. Epod. 11, 23; ogf. med Hensyn paa Kiønnets Svaghed; – in unius mulierculae animula etc., Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; – ogf. m. Lune (ligesom vort: Kærling), id. Tusc 5, 36; df. — mŭlĭercŭlārĭus, i, m.: stor el. altfor stor Fruentimmerven, Cod. Theod.

*mŭlĭĕrĭtas, atis, f.: = muliebritas, Tertull.; o. — mŭlĭĕro, avi, 1, v. a.: giør til Fruentimmer, giør qvindagtig; – ∾ ephebum, Varr. ap. Non.; — [mulier]. — mŭlĭĕrōsitas, atis, f., φιλογύνεια, Cic. Tusc. 4, 11, at være: — mŭlĭĕrōsus, i, m., [mulier]: stor el. altfor stor Fruentimmerven, Cic. Fat. 5.

*mūlīnus, 3: af et Mulesel, ungula, Vitruv., nares, Plin.; o. — mūlĭo, ōnis, m.; I) „egenl.": som har med Mulesler at giøre, som handler med Mulesler, Suet. Vesp. 4; – ogf. Muleseldriver, Juvenal. 3, 317, o. Suet. Ner. 30; infantior, quam meus est mulio, (høist enfoldigt Menneske), Varr. ap. Non.; — II) „overf.": etflags Myg, der angriber Bierne, Plin. 11, 19; — [mulus]. — mūlĭōnĭcus, el. mūlĭōnĭus, 3, [mulio]: hørende til en Muleseldriver, paenula, Cic. Sest. 38.

mullĕŏlus, 3, demin.: purpurfarvet, calceus, Tertull.; af — mullĕus, 3, calceus, ogf. absol. mulleus, i, m.; in pl.: rødlige el. purpurfarvede Sko, som alene turde bæres af magistratus curules, Cato ap. Fest. p. 124 (Müll.); vid. Vopisc. Aurel. 49, o. Titin. ap. Fest. l. c.; ogf. ∾ calciamenta, Plin. 9, 30; o. — mullŭlus, i, m., demin.: liden Søbarbe, Cic. Parad. 5, 2, inc.; af — mullus, i, m.: Søbarben el. Rødbarben, etflags kostelig Søfisk; – tenui suffusus sanguine mullus, Ovid. Hal. 123; ogf. mullus barbatus o. barbatulus, Cic. Att. 9, 1; f. ogf. Cic. Parad. 5, 2, und. frgd.; cf. Plin. 9, 30 o. 31. — mūlŏmĕdĭcīna, ae, f.: Muldyrlægekunsten; df. alm. Dyrlægekunsten, Veterinærvidenskaben, Veget.; af — mūlŏ.mĕdĭcus, i, m., [mulus]: Muldyrlæge; df. „alm.": Dyrlæge, Veterinær, Veget.

mulsa, ae, f. und. mulsus, 3. — mulsĕus, 3, [mulsum]: tilsat med Honning, aqua, Colum.; – df. „overf.": honningsød el. alm. sød, sapor, id. — mulsum, i, n., f. und. mulsus, 3. — mulsūra, ae, f., [mulgeo]: Malken el. Malkning; df. „overf.": det Malkede, Melken selv, Calpurn. — mulsus, 3, oprdl. partic. af mulceo; df. som adj.; I) „egenl.": honningblandet, tilsat el. tilberedet med Honning, aqua, Colum., acetum, Plin., lac, id.; — b) df. subst. mulsum, sc. vinum: Vinmiød, el. alm. Miød; – vid. Colum. 12, 41; ∾ frigidum, Cic., lene, Hor.; mulsum aceti: Honningæddike, Ser. Samm.; — II) „overf.": honningsød, pirum, Colum.; – oftere „ment."; ∾ dicta, (elskelig Tale), Plaut.; – men som Kæleord: mulsa mea, (min Søde), Plaut. Stich. 5, 5, 14.

multa, (ogf. mulcta), ae, f., [sabinisk Ord, Varr. ap. Gell. 11, 1; cf. Fest. p. 142, Müll.]: Straf el. Bod el. Bøder, oprdl. af Faar el. Oxen; hvf. fild. Pengestraf, Mult; (oppon. poena: Legems- el. Fængselsstraf, odl.); – quum pecore diceretur multa, Varro; quando etc., ego si unum ovem multam ei dico, (dicterer el. bestemmer en Straf deraf; hvor ogf. ovis som masc. er at mærke), id. ap. Gell. l. c.; – men om en Pengestraf: multa praesens quingentum millium aeris in singulas civitates imposita, Liv. 10, 37; – multam committere, (forfalde i Bøder), Cic. Cluent. 37, ogf. ∾ subire, Ovid. Fast. 5, 289; multam dicere, Plin., exigere, Varr., remittere, Cic.; – multam irrogare, (om Klageren el. om en Almuetribun: at paastaae Bøder); vid. Cic. Mil. 14; ligel. ∾ petere, id. Cluent. 37; – men om begge Parter: multam certare, (stride om Multens Størrelse); vid. Liv. 25, 3; — II) „overf.": en paalagt Straf; – si etc., haec ei multa esto: vino … ut careat, Plaut. As. 4, 1, 55.

multangŭlus, (multiang.), 3, [multus, angulus, i]: mangevinklet, Lucr. 4, 658, Capella. — multātīcĭus, (mulct.), 3, [multa]: hørende til el. hidrørende fra Pengebøder el. Multer; – ∾ pecunia, Liv. 10, 23; cf. id. 30, 39. — multātĭo, (mulct.), onis, f., [2. multo]: Straf, navnligen paa Formuen; – misera (est) multatio bonorum, Cic. Rab. perd. 5; cf. Plin. 18, 3.

multēsĭmus, 3, [af multus, ligesom millesimus af mille]: en af de mange, d. e. saare liden; vid. Lucr. 6, 651: Quam sit parvula pars, et quam multesima constet.

multĭbarbus, 3, [multus, barba]: med stærkt Skæg, (al. illutibarbus), Appul. — multĭbĭbus, 3, [multus, bibo]: som drikker meget, anus, Plaut., lena, id. — multĭcaulis, e, [multus, caulis, is]: med mange Stilke, carduus, Plin. 21, 56. — multĭ.căvātus, 3, [multus]: med mange Huller el. Fordybninger, favus, Varr. R. R. 3, 16. — multĭ.căvus, 3, [multus]: = frgd., pumex, Ovid. Met. 8, 561. — multĭcĭus, (-tius), 3, (skal være f. multilicius: med mange Traader), „poet." o. efterel. om Klæder: fin, med fin Væv, tunica, Vopisc. Aurel. 12; – men absol. multicia, orum, n.: fine og prægtige Klæder, Juvenal. 11, 186. — multĭcŏlor, oris, adj., Plin., o. multĭcŏlōrus, 3, Gell., [multus, color]: mangefarvet. — multĭcŏmus, 3, [multus, coma]: med mange Haar; df. fild. „poet.": ∾ flamma, Paul. Nol. — multĭ.cŭpĭdus, 3, [multus]: som attraaer meget, juvenilitas, Varr. ap. Non.

multĭ.făcĭo, ogf. multi facio, fēci, 3, v. a., [multus], forel. f. d. fædv. magnifacio: giør meget deraf, agter el. vurderer meget høit; – neque fidem … multifacit, Cato ap. Fest. p. 152 (Müll.); cf. Plaut. Rud. 3, 2, 50. — *multĭfārĭam, adv.: paa mange Steder; – ∾ defossum (aurum), Cic. d. Or. 2, 41; cf. id. Leg. 1, 14, o. Liv. 3, 50; o. — multifarie, adv.: = frgd., Plin. 18, 20; — II) „overf.": forskielligen, under forskiellige Navne, tradi, Solin. 11; af — multĭfarius, 3, [af multus o. fari, Prisc.; cf. Fest. p. 142, Müll.]: mangfoldig, mangeslags; – ∾ coronae militares, Gell. 5, 6.

multĭfer, a, um, [multus, fero]: meget frugtbar;

∾ robora, Plin. 16, 11. — multĭfĭdus, 3, [multus, findo]: kløvet el. til at kløve i mange Dele; – ∾ faces, Ovid. Met. 8, 646; men ∾ pinus, Senec. Med., quercus, Stat., (f. fax e pinu, e quercu); ∾ buxus, (Buxbomkam), Martial.; — II) „poet. overf.": mangedelt; df. om en Flod: med mange Arme el. Udløb; ∾ Timavus, Martial., Ister, Lucan.; – fremdeles om Lyset og om Ilden: med mange Straaler; ∾ jubar solis, Val. Fl.; men ∾ horror, (om Lynilden), id.; men ∾ Phoebus, Claudian.: mangfoldig el. rig Begeistring. — multĭflŭus, 3, [multus, fluo]: som flyder rigeligen, verba, Juvenc.

multĭfŏrābĭlis, o. multĭfŏrātĭlis, e, [multus, foro]: med mange Huller, tibia, Appul. — multĭfŏris, e, [multus, foris, is]: med mange Døre el. Aabninger; – specus, qui sunt in terra multifores, Plin. 8, 81. — multĭformis, e, [multus, forma]: mangeformet, nuces, Colum., partus animalium, Plin.; — II) df. „fig.": mangeartet, mangeslags, artes, Gell.; cf. Cic. Acad. 1, 7: qualitates variae et quasi multiformes; men Senec. Ep. 120: ceteri multiformes sumus, (uden indre Fasthed); df. — multĭformĭter, adv.: paa mange el. forskiellige Maader; – pestilentiae ··· ignis suffitu multiformiter auxiliari, Plin. 36, 61. — multĭfŏrus, 3, Biform af multiforis: med mange Aabninger; multifori ··· tibia buxi, Ovid. Met. 12, 158.

*multĭgĕnĕris, e: mangeslags, milites, Plaut. Capt. 1, 2, 56; men absol. unguenta multigenerum multa, f. multorum generum, id. Stich. 2, 2, 59; — multĭgĕnĕrus, 3, f. und. flgd.; o. — multĭgĕnus, 3: mangeartet, mangeslags, figurae, Lucr. 2, 335; ∾ vita, Plin. 11, 1, (al. multigenera); — [multus, genus]. — multĭgrūmus, 3, [multus, grumus, i], ligesom tumidus: opsvulmet; – ∾ fluctus, Naev. ap. Gell. 19, 7.

multĭjŭgis, e, o. multijŭgus, 3, [multus, jugum]; I) „egenl.": mangespændt; – iret ··· multijugis equis, (paa den med mange Heste forspændte Triumphvogn), Liv. 28, 9; ∾ quadrigae, Gell. 19, 8; — II) „overf.": hvoraf der ere mange tilsammen; df. mange, mangfoldige; multijuges litterae, Cic. Att. 14, 9; multijuga spolia, Gell.; men id. 14, 2: ∾ et sinuosa quaestio.

multĭlaudus, 3, [multus, laus]: meget rost, meget at rose, vir, Amm. 21, 10, inc. — multĭlĭcĭus, 3, [multus, licium]: mangetraadet, tunica, Vopisc., inc., f. und. multicius. — multĭlŏquax, ācis, [multus]: = multiloquus, Plaut. Aul. 2, 1, 5. — multĭlŏquĭum, i, n.: megen Tale, Plaut. Merc. prol. 31; af — multĭlŏquus, 3, [multus, loquor]: som taler el. snakker meget, anus, Plaut., coquus, id.

multĭmammĭa, ae, f., [multus, mamma]: med mange Bryster; Epithet til Gudinden Diana i Ephesus, Hieronym. — multĭmĕter, tri, m., [multus, metrum]: som bruger mange Versemaal, Sidon. — multĭmŏdis, adv., oprdl. multi' modis, (f. multis modis): paa mange Maader; – ∾ sapis, Plaut., injurius es, Ter.; ∾ immixta semina, Lucr.; cf. Nep. Them. 10: ∾ scriptum etc.; af — multĭmŏdus, 3, [multus, modus, i]: mangfoldig, mangeslags; – ∾ arte distineri, Liv. 21, 8.

multĭnōdis, e, o. multĭnōdus, 3, [multus, nodus, i]: med mange Knuder; – multinodis voluminibus serpens coluber, Appul.; — II) „overf.": multinodes ambages (explicare), id. — multĭnōmĭnis, e, [multus, nomen]: med mange Navne; ∾ dea, Appul. — *multĭnūbentĭa, ae, f.: Giftermaal med mange, Polygami, Tertull.; o. — multĭnūbus, 3: som gifter sig med mange, Polygamist, Hieronym.; — [multus, nubo]. — multĭnūmus, 3, [multus, numus, i]: som koster mange Penge, dyr, asini, Varr., piscis, id.

multĭpartītus, 3, [multus]: mangfoldigen delt el. inddelt, mangfoldig; – ∾ vita, (mangfoldig Sydsel), Plin. 6, 22. — *multĭpĕda, ae, f., ligesom millepeda: Tusindben (som Insect), Plin. 29, 39; o. — multĭpes, ĕdis, adj.: mangefoddet; – sic et multipedibus (sc. animalibus) etc., Plin. 11, 103; — [multus, pes].

multĭplex, ĭcis, adj., [multus, inus. plica]; I) „egenl.": med mange Folder el. Bugter; – alvus est multiplex et tortuosa, Cic. N. D. 2, 54; ogs. med mange Lag, cortex, vid. Plin. 16, 55; men ∾ lorica, Virg. Aen. 5, 264; — B) „bes." ogs.; a) med mange Krumninger el. forborgne Steder, domus, Ovid. Met. 8, 158, i. e. labyrinthus; — b) mangfoldig, megen; pl. mange; – ∾ lapsu serpens vitis, Cic. d. Senect. 15; ∾ fetus procreare, id.; men ∾ folia (fabae etc.), Plin. 18, 10; — c) mangfoldig, vidtløftig, stor; – ∾ spatium loci, vid. Lucr. 2, 162; cf. Cic. Off. 1, 39, und. multiplico; – i denne Bem. ogs. ligesom compar., m. flgd. quam; multiplex quam pro numero damnum, (større end i Forhold til Antallet), Liv. 7, 8; — II) „fig."; A) „overf."; a) mangfoldig el. mangeslags, d. e. forskiellig, sermones, Cic., genus orationis, id., ratio disputandi (Socratis), id. Tusc. 5, 4; — b) som udstrækker sig vide el. til mange; – ∾ potestates verborum, Auct. ad Her. 4, 54; Asiae jurisdictio ··· multiplex ad suspiciones, Cic. Flacc. 3; — B) „ment."; a) om Characteren: mangfoldig, forviklet, forborgen; – ∾ ingenium et tortuosum, Cic. Lael. 13; cf. id. Att. 6, 2; ∾ naturae hominum, id.; homo est animal multiplex, id.; — b) af udbredt Virksomhed; vir multiplex in virtutibus, Vell. 2, 105.

*multĭplĭcābĭlis, e: i mange Folder el. Bugter; – ∾ tortu draco, Cic. Tusc. 2, 9, e Soph.; — multĭplĭcātĭo, onis, f.: Mangfoldiggiørelse, frugum, Colum.; — II) „technisk": Multiplicationen, Tallenes Multiplicering; – quae summa ex multiplicatione efficitur, id. 5, 2, Vitruv.; o. — multĭplĭcātor, oris, m.: en Mangfoldiggiører, Paul. Nol.; — [multiplico]. — multĭplĭcĭter, adv. af multiplex: mangfoldigen, paa mange Maader; – ∾ intueri non rem tantum, sed personam quoque et locum, Quintil. 7, 4, 22; tam saepe et tam multipliciter, Gell. 14, 1.

*multĭplĭco, avi, atum, 1, v. a.: mangfoldiggiør, forstørrer, formerer; – multiplicandis usuris etc., Nep. Att. 2; domus multiplicata, (meget udvidet el. forstørret), Cic. Off. 1, 39; haec multiplicata verbis etc., Liv. 42, 61; multiplicata gloria discedere, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 5; — II) technisk: multiplicerer; – multiplicantur in se duo latera, Colum. 5, 2; o. — multĭplĭcus, 3: mangfoldig, mangfoldigen sammensat; – quae multiplica ludens composuit (Laevius), Gell. 19, 7; — [multiplex]. — multĭpŏtens, tis, adj., [multum]: saare mægtig, Venus, Plaut.; cf. id. Trin. 4, 1, in.; men ∾ pectus, (uendelig Snildhed), id. Bacch. 4, 4, 9.

multĭrādix, īcis, adv., [multus, radix]: med mange Rødder, centaurea minor, Appul. — multĭrāmis, e, [multus, ramus]: med mange Grene, hyoscyamos, Appul. — multĭscĭus, 3, [multum]: som veed meget; – multiscium reddere aliquem, Appul. — multĭsŏnōrus, 3, [multum]: som toner el. larmer stærkt; ∾ esseda, Claudian. — multĭsŏnus, 3, [multus, sonus, i]: med mange Toner; – Sic ubi multisona fervet sacer atthide lucus, (bruser af Nattergalens Sang), Martial. 1, 54; ∾ sistra, Stat. — multĭtĭus, 3, f. und. multicius.

multĭtūdo, ĭnis, f., [multus]; I) „alm.": Mængde, stort Antal; – nationes eas ··· numero hominum et multitudine ipsa in provincias nostras redundare etc., Cic. Prov. Cons. 12; ∾ navium, Nep., sacrorum, Cic. d. Or. 3, 19; — II) „bes." ogs.; A) Mængde el.

Sværm el. Hob af Mennesker (el. af Krigsfolk); - domum reduci cum maxima frequentia et multitudine, Cic. Verr. Act. 1, 7; cf. Caes. B. G. 2, 6, o. Liv. 6, 15, ogs. Nep. Hann. 12; - men in pl. om flere Hobe, vid. Sall. Catil. 51, in.; — 2) navnl. ogs. Mængden, den store Hob, Pøbelen; - multitudinis judicio moveri, Cic. Tusc. 2, 26; cf. id. Off. 1, 19; men multitudinis soboles, (opp. copia ingenuorum), Suet. Aug. 46; — B) „techn." el. i Grammatiken heder Flertallet el. pluralis ogs.: numerus multitudinis, Gell. 19, 8, ogs. absol. multitudo, Varro; ligel. in pl., id.

multĭvăgus, 3, [multum]: der flagrer el. streifer vide omkring; ∾ avis (columba), Plin. 10, 52; ∾ flexus lunae, id.; men ∾ domus (pl.), Senec. Herc. Fur., (Skythernes Nomadetelte). — multĭvĭdus, 3, [multus, video]: som seer meget, Capella. — multĭvĭra, ae, f., [multus, vir]: som har havt flere Mænd, (opp. univira), Minuc. Fel. Oct. 24. — multĭvĭus, 3, [multus, via]: paa el. ad mange Veie; ∾ circuitus jumentorum, Appul. — multĭvŏlus, 3, [multus, volo, velle]: som vil el. begierer meget; ∾ est mulier, Catull. 68, 128. — multĭvŏrantĭa, ae, f., [multus, voro]: Slugenhed, Graadighed, Tertull.

1. multo, neutr. abl. som adv., f. und. multus. — 2. multo, (ogs. mulcto), avi, atum, 1. v. a., [multa]; I) „egenl.": paalægger en Straf, straffer dermed; ogs. alm. straffer; - populus Gaditanus accusatorem hujus multa et poena multavit, Cic. Balb. 18; cf. id. d. Or. 1, 43; - saal. ordenl. c. abl.; ∾ populos stipendio, id., exsules bonis, id., aliquem pecunia, Nep. Pelop. 1, sacerdotio, Suet.; - men ud. abl.; ab ipsa fortuna crudelissime esse hujus consilia multata etc., Cic. Rab. Post. 1; — II) „overf.": lider el. udstaaer som Straf; - quam multas tecum miserias multaverim, Plaut. Stich. 3, 1, 19. — multŏtĭes, (ogs. multotiens), adv., [multus, toties]: mangegange, oftere, Justinian. Novell. — multum, adv., f. und. flgd.

multus, (forældr. moltus), 3, [oprdl. partic. af molere: at formere]: megen; in pl.: mange; I) posit.; A) „egenl."; - Multi suam rem bene gessere et publicam patria procul, poët. ap. Cic. Fam. 7, 6; multis fortissimis viris tales casus accidisse, Cic. Fam. 5, 17; cf. ibd. 3, 8; tam multis verbis (scribere ad aliquem); - multi alii etc., Ter. Andr. 5, 4, 28; men c. gen. partit.: multi hominum, Plin.; ligel. multae arborum silvestrium, id.; - neutr. pl. multa, orum: mange Ting, meget; sed de nostris rebus satis, etiam nimium multa, Cic. Fam. 4, 14; ne parum multa scisse viderentur, Auct. ad Her. 1, 1; - inermes bene multi, (temmelig mange), As. Pollio ap. Cic. Fam. 10, 33; men minime multi remiges, (ganske faa), Cic. Verr. 5, 34; cf. Nep. Timol. 3; - ogs. findes multi, f. multi alii, vid. Suet. Caes. 50; - „poet." staaer ofte sing. f. plur.; saal. multa cane, Hor. Epod. 2, 31; cf. Virg. Ecl. 1, 43; men multa prece prosequi, Hor. Od. 4. 5, 33; sield. saal. om Personer; vid. Lucan. 3, 707; - fremdeles alm. om Ting og om Begreber: megen el. stor i sit Slags; multo labore quaerere aliquid, Cic.; cf. id. d. Or. 1, 60; ∾ sol, Plin.; multam salutem dicere alicui, (hilse nogen forbindtligen), Plaut. Poen. 1, 2, 194; men si quis etc., multa cum libertate notabant, Hor. Sat. 1, 4, 5; multum aurum argentumque, Sall. Jug. 13; men velut multa pace, (ligesom i dyb Fred), Tac. Hist. 4, 35; men multa opinio est, Gell. 3, 16, (f. multorum opinio est); men comisk: multus homo es, Catull. 112, (til Manges Tieneste); - ofte ogs. om Tiden; jam multum diei processerat, Sall.; men ad multum diem: langt op paa Dagen, Cic. Att. 13, 9; men multo adhuc die, (da det endnu var langt til Aften), Tac. Hist. 2, 44; men multo denique die, (langt ud paa Dagen), Caes. B. G. 4, 22; multa nocte, Cic.; multo mane, (meget tidlig), id.; - pl. multi, orum, heder ogs. Mængden el. den store Hob; Probis probatus potius, quam multis forem, Attius ap. Non.; bf. ofte unus e multis (ogs. de multis): hørende til Mængden el. til den simplere Klasse; vid. Cic. Fin. 2, 20, o. id. Off. 1, 30; men id. Brut. 79: non fuit orator unus e multis, (af det almindelige Slags), etc.; ligel. numerari in multis, id. ibd.; men una e multis sit tibi, (bør ikke foretrækkes osv.), Ovid. Rem. 682; - multum est, c. infin.: det er vigtigt; adeo in teneris consuescere multum est, Virg. Ge. 2, 272; - endnu er at mærke neutr. absol.: ne multa el. ne multis: kort at fortælle, odl.; vid. Cic. Cluent. 16 o. 64; ligel. quid multis moror? Egomet etc., Ter. Andr. 1, 1, 87; - ogs. heder multa undert. som adv.: meget, overmaade, heftigen; - multa reluctari, Virg. Ge. 4, 301; multa gemens, id. Aen. 5, 869; multa invehi, Nep. Ep. 6; — B) „bes."; 1) megen el. altfor megen; - supellex modica, non multa, Nep. Att. 13; — b) navnl. om Taleren: overdreven, udsvævende, altfor vidtløftig; - qui in aliquo genere inconcinnus aut multus est, is ineptus dicitur, Cic. d. Or. 2, 4; cf. id. ibd. 87; — 2) hyppig, idelig; - in agmine, ad vigilias, multus adesse, Sall. Jug. 101; cf. Flor. 4, 2: multus in eo proelio Caesar fuit, etc.; — b) ogs. altfor hyppig, brydsom el. besværlig; - heu hercle hominem multum et odiosum mihi! Plaut. Men. 2, 2, 41; cf. Sall. Jug. 86; — C) hertil hører endnu: multum o. multo som adv.; 1) multum: meget, mangfoldigen, høiligen; ogs. ofte el. længe, odl.; - salve multum, gnate mi, Plaut. Trin. 5, 2, 56; multum vale, id.; non ita multum uti aliquo, Cic.; cf. id. Att. 8, 13; non multum confidere, (ikke synderligen at troe derpaa), Caes. B. G. 3, 25; ∾ esse in venationibus, id.; ∾ gratia valere, Nep. Con. 2; - res ... multum et saepe quaesita, Cic. Leg. 3, 15; longe omnes multumque superare, id.; cf. id. d. Or. 1, 33; - multum loquaces merito omnes habemur, Plaut. Aul. 2, 1, 5; ∾ inepti labores, Plin. Ep. 1, 9; - „poet." ogs. hos compar.; multum improbiores etc., Plaut. Most. 3, 2, 139; cf. Juvenal. 10, 197: multum hic robustior illo; - men ut multum: i det høieste, Martial. 10, 11; — 2) multo: meget, (um vieles), ogs. vidt el. langt, odl.; a) hos Comparativer; ogs. hos Verber, der betegne en Overgaaen, odl.; - multo pauciores oratores, quam poëtae, boni reperiuntur, Cic. d. Or. 1, 3; multo facilius atque expeditius iter, Caes.; - virtutem omnibus rebus multo anteponentes, Cic.; ligel. multo ceteros anteire, Tac.; ligel. hos praestare, Sall. Catil. 36; ligel. hos malle, Cic. Att. 12, 21; — b) hos Superlat.; - multo maxima pars, Cic. Manil. 18; multo optimum, Quintil.; multo maxime, Auct. ad Her. 4, 44; — c) hos Ord, som udtrykke en Forskiellighed; - Verum aliter evenire multo intelligit, Ter. Andr. prol. 4; multo aliter, ac sperabat, Nep. Hamilc. 2; quod non multo secus fieret, si etc., Cic. Fam. 4, 9; — d) hos Tidsbestemmelser foran ante o. post; - mala multo ante providens, Cic. Fam. 4, 1; non multo post, quam etc., id. Att. 12, 49; cf. Nep. Eum. 3; — II) compar. plus, pl. plures, plura, gen. plurium; [af Stammen „ple", hvf. plenus, compleo, etc.]; A) in sing. (som subst. o. adv.): mere; - si volet, plus dato, frgm. ex XII Tabb. ap. Gell. 20, 1, hvor ogs. Modsætningen plus minusve; ne quid plus minusve faxit, quod nos post pigeat, Ter. Phorm. 3, 3, 21; cf. Suet. Aug. 84, plus minusve: for meget el. for lidet; - ogs. heder plus minusve, ligesom circiter: omtrent; vid. Hirt. B. G. 8, 20, o. Martial. 8, 71; - tantum et plus etiam ipse mihi deberet, Cic. Att. 7, 3; quod plus est, (hvad der siger mere), etc., Liv. 9, 24; apud me argumenta plus,

quam testes, valent, Cic.; - ogs. c. genit. partit.; plus pecuniae habere, id.; plus virium, id., hostium, Liv.; cf. Hor. Ep. 1, 17, 51; - ogs. m. flgd. quam; Albano non plus animi, quam fidei, erat, Liv. 1, 27; ligel. ne plus reddat, quam acceperit, Cic. Lael. 16; si ab urbe plus quam decem dies absuisset, id. Phil. 2, 13; cf. Liv. 38, 38; - men m. udsaldet quam; plus mille capti, id. 24, 41; plus millies audivi, Ter. Eun. 3, 1, 32; ferre plus dimidiati mensis cibaria, Cic. Tusc. 2, 16; paullo plus ducentos passus a castris, Liv. 31, 34; - ogs. c. abl. compar.; ogs. m. Maalets abl.; Plus poscente ferent, Hor. Ep. 1, 17, 44; quamquam ex his alius alio plus habet virium, Cic. Leg. 1, 2; alterum certe non potest (fieri), ut plus una (sententia) vera sit, id. N. D. 1, 2; annos LX natus, aut plus eo, Ter. Heaut. 1, 1, 11; cf. Cic. Lael. 16: ne plus aequo quid etc.; - ubi adbibit paullo plus, Ter. Heaut. 2, 1, 8; ligel. paullo plus, Liv., plus nimio (altfor meget), Hor. Ep. 1, 10, 30; cf. Liv. 2, 7; — 2) gen. pluris pretii: af høiere Værd, Varr. R. R. 1, 7; men sædv. er pretii udsaldet; - ager multo pluris est: er meget mere værd, Cic. R. Com. 12; quod praefinisti, ne pluris emerem, id. Fam. 7, 2; ligel. pluris vendere, (til høiere Pris, dyrere), id., Hor.; men mea mihi conscientia pluris est, quam omnium sermo, (er mig mere værd), Cic. Att. 12, 28; aliquem pluris facere, (agte høiere), id., habere, aestimare, ducere, putare, id.; — not.: alene sieldn. findes abl. pretii f. gen.; - plure vendunt, Lucil. ap. Charis.; - plure venit, Cic. ibd.; — bb) ogs. er at mærke; a) plus plusque: mere og mere; - quem mehercule plus plusque in dies diligo, Cic. Att. 6, 2; — b) plus, ligesom magis, hos adject.; - saal. plus formosus, f. formosior, Nemes. Ecl. 4, 72; — B) plur. plures, plura; 1) comparativt: flere; - quos plures esse intelligo, quam putaram, Cic. Att. 7, 3; ligel. plures quam etc., id. d. Rep. 2, 22; Nemini plura ego acerba credo esse ··· oblata, quam mi (f. mihi), Ter. Hec. 3, 1, in.; ligel. erunt enim plura multo, quam quae etc., Quintil. 3, 6, 28; — 2) „alm." om en Mængde: flere, mange; - pluribus praesentibus, Caes. B. G. 1, 18; cf. Cic. Manil. 7: plures secum in eandem calamitatem trahere; - plures dies (manere), id.; pluribus diebus, Quintil.; plurium rerum congeries, id.; pluribus verbis docere, Cic.; men quid ego de actione plura dicam? id. d. Or. 1, 5; - men elliptisk: quid plura? ne plura, (ligesom quid multa? ne multa): kort og godt, odl.; vid. Cic. Leg. 2, 1, o. id. Fam. 13, 1; — not.: euphemistisk er plures, (ligesom πλείονες), f. de Døde; - quin prius me ad plures penetravi! Plaut. Trin. 2, 2, 14; — III) superl. plurimus, 3, [besl. m. plus]: den el. det meste, saare megen; in pl.: de fleste; ogs. mange el. saare mange; - hujus (dei) sunt plurima simulacra, Caes. B. G. 6, 17; haec plurimis a me verbis dicta sunt, Cic.; - plurimus ei (magistro) de honesto ac bono sit sermo, Quintil. 2, 2, 5; men salutem plurimam dicit, (ogs. abbrev. S. P. D.): bringer kærligst Hilsen, (ofte ogs. som Overskrift over Breve); - men „poet.": Plurima qua silva est, (hvor den er tykkest), Ovid.; cf. id. Met. 14, 53, oftere; men collectivt: Plurimus in Junonis honorem etc., (ret mange Digtere), Hor. Od. 1, 7, 8; cf. Martial. 9, 56, o. Ovid. Fast. 4, 441; — bb) hertil mærkes; a) neutr. absol. (som subst. el. adv.); - an ··· id agebat, ut haberet quam plurimum? Cic. Rab. Post. 14; caput autem est, quam plurimum scribere, id. d. Or. 1, 33; - qui apud me dignitate plurimum possunt, id. R. Am. 1; ut te plurimum diligam, id.; men hoc ego utor uno omnium plurimum, id. Fam. 11, 16; quantum plurimum possunt, (saa meget muligt), Quintil.; - men alene sild., plurimum quantum: overmaade meget, nocere, Min. Fel. Oct. 22; - plurimum: i det høieste, Plin. 25, 22; ligel. quum plurimum, ligesom plerumque: sædvanligen, id. 15, 4; — b) neutr. c. gen. partit.; - plurimum artis, Quintil.; ut laboris, sic utilitatis etiam longe plurimum, id.; — c) neutr. plurimi, som gen. pretii; - quem unum Alexander plurimi fecerat, Nep. Eum. 2; ut quisque, quod plurimi sit, possideat, ita ditissimus habendus etc., Cic. Parad. 6, 2.

Mulucha, ae, m.: Flod i Africa, imellem Numidien og Mauritanien, (hod. Mulia), Sall. Jug., Mela 5, 1, Plin.; - ogs. en By derved, Flor. 3, 1. — mūlus, i, m.: Muldyr el. Mulesel; - ∾ clitellarius, Cic. Top. 8; ∾ rhedarii, Varro; cf. Hor. Sat. 1, 6, 105; s. ogs. Fest. p. 148, (Müll.); - ogs. comisk Skældsord: mule etc., Catull. 83; ogs. som Ordsprog: mutuum muli scabunt, Auson., el. mutua muli, Pompon. ap. Varr. — Mulviānus, 3, controversia, Cic. Att. 2, 15, (benævnt efter en Mulvius); ligel. ∾ cotonea, Plin. 15, 10. — Mulvius (Milvius), 3, pons: Bro over Tiberen, ovenfor Rom, hvor den flaminiske Vei til Etrurien begynder, (hod. Ponte Molle), Cic., Liv., o. A.; heder Milvius agger, Stat. Silv. 2, 1.

Mummius, Mummia: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf mærkes L. Mummius Achaicus, (cons. a. u. c. 608), forstyrrede Corinthen; vid. Cic. Verr. 1, 21, o. Vell. 1, 13; - fem. Mummia, ae: K. Galba's Gemalinde, Suet. Galb. 3. — Munātius, Munatia: romersk Slægts- o. Personsnavn; - L. Munatius Plancus, Cæsars Legat, vid. Caes. B. G. 5, 24; - til og fra ham er Cic. Fam. 10, 1 flgd. — munctio, onis, f., [mungo]: at snyde sig, at snyde Næsen; ∾ muculentae, Arnob.

Munda, ae, f., By i Hisp. Baet., (hod. Landsbyen Monda), bekiendt af Pompejanernes sidste Nederlag; - vid. Auct. B. Hisp. 27 flgd., o. Flor. 4, 2; — B) df. Mundensis, e, proelium, Suet. Caes. 56; — not.: ogs. er Munda, ae, m., Navnet paa en Flod i Lusitanien, (hod. Mondego), Mela, Plin.

mundānus, 3, [2. mundus]: hørende til Verden, benævnt derefter; - ∾ anima, ligesom anima mundi: Verdenssielen, Macrob. Somn. Scip. 2, 16; ∾ annus, (bestaaende af 15000 Aar), ibd. 11; - men ∾ ora, (i. e. coelestis), Avien. Arat. 216; — II) subst., mundanus, i, m.: en Verdensborger; vid. Cic. Tusc. 5, 37. — *mundātio, onis, f.: Renfelse, Augustin.; o. — mundātor, oris, m.: som renser, Jul. Firm.; — df. mundātōrius, 3: rensende, medicamentum, Plin. Val.; — [mundo]. — munde, adv. af 1. mundus: rent, renligt; df. net, artigen, smukt, Plaut. Poen. 5, 4, 5; - parum munde et parum decenter, Senec. Ep. 70; - superl., quam mundissime purissimeque fiat, Cato. — Mundensis, e, s. und. Munda.

mundiālis, e, [2. mundus]: verdslig, jordisk, Tertull.; df. — mundiāliter, adv.; ∾ vivere, id. — mundicina, ae, f., [1. mundus]: Renselsesmiddel; in pl.: ∾ dentium, Appul. — mundicors, dis, adj., [1. mundus, cor]: med rent Hierte, Augustin. — mundifico, are, v. a., [1. mundus, facio]: renser, stomachum, Macer. — mundiger, a, um, [2. mundus, gero]: som bærer Verden, axis, poët. in Anthol. Lat. B. — mundipotens, tis, adj., [2. mundus]: beherskende Verden, Tertull. — munditenens, tis, adj., [2. mundus, teneo]: = frgd., Tertull.

*munditer, adv.: Biform af munde: renligen; - quum sedulo munditer nos habemus, Plaut. Poen. 1, 2, 26; - ogs. „overf.": anstændigen, ærbart, Appul.; o. — munditia, ae, o. mundities, ēi, f.; I) „egenl.": Renlighed; - munditias fieri volo, (at der skal giøres rent), Plaut.; Munditia illecebra est animo amantium, id. Men. 2, 3, 4; — II) „fig."; A) „overf.": Pyntelighed, Nethed i Paaklædning, i Bolig og Bohave, i Levemaade, osv.; - vid. Suet. Caes. 46, o. Nep. Att. 13; ligel.: qua munditia homines, qua elegantia, (hvilke

fine Herrer)! Cic. Fam. 9, 20; simplex munditiis, (i din simple Pynt), Hor. Od. 1, 5, 5; munditias mulieribus, viris laborem convenire, Sall. Jug. 85; cf. ibd. 63; — B) „ment.": Foredragets el. Udtrykkets anstændige Udsmykning; vid. Cic. Orat. 23, o. Quintil. 8, 3, 87.

mundo, (avi), atum, 1, v. a., [1. mundus]: renser; stibium mundatur nitro, Plin. 33, 34; — not.: compar., mundatior ab illa peste, Augustin. — mundŭle, adv.: renligen, net; - linea tunica mundule amicta (puella), Appul.; af — mundŭlus, 3, dem. af 1. mundus: ret pyntelig el. elegant; - ∾ amasii urbani, Plaut. Truc. 3, 1, 13. — mundum, i, n., forcl. Biform af 2. mundus: Fruentimmerpynt, Lucil. ap. Gell. 4, 1.

1. mundus, 3; I) „egenl."; A) „alm.": ren, renlig, net, supellex, Hor., coena, id., cultus corporis, Lucr.; ∾ ager, (renset el. ryddet), Gell.; - mundae sedulitatis anus, Ovid. Fast. 3, 668; - compar., nihil videtur mundius, Ter. Eun. 5, 4, 12; superl., ∾ cubile, Colum.; — B) „bef.": pyntet, elegant, fin, prægtig, (tildels m. Bibegr. af Overdrivelse); - propter mundiorem justo cultum, (af hendes altfor fine Pynt), Liv. 8, 15; mundos, elegantes, etc., Cic. Fin. 2, 8, — II) „fig."; A) om Ordene: ren, net, passende; - Munda, sed e medio ··· verba, Ovid. A. A. 3, 479; men quibus (versibus) mundius ··· nihil, Gell. 19, 9; — B) forcl. ogs. „alm.": forsynet el. smykket dermed; loca munda navibus facit, Enn. ap. Fest.

2. mundus, i, m., [besl. m. frgd.]; I) „alm." ligesom *κόσμος*: Pynt, Prydelse; navnl. ∾ muliebris, Liv. 34, 7, ogs. absol. mundus, Appul.: Fruentimmerpynt; - dog undert. i Modsætn. af ornamenta, (i. e. aurum, gemmae, etc.), er mundus muliebris: quo mulier mundior fit ··· specula, unguenta, etc., Dig.; — B) sjld. ogs. „alm.": Redskab el. Værktøi, odl.; operae messoriae mundus omnis, Appul.; - ds. d. forcl. Udtryk, in mundo: ved Haanden, i Beredskab, Plaut. Pers. 1, 1, 46; — II) „bef."; A) den pragtfulde med Stierner smykkede Himmel; - ∾ arduus, Virg. Ge. 1, 240; concussit ··· sidera mundus, Catull. 64, 206; mundi magnum et versatile templum, Lucr. 5, 1435; ogs. mundus coeli, Enn. ap. Macrob.; ogs. ∾ lucens, Cic. Univ. 10, aetherius, Tibull.; ligel. tacitus labitur mundus, Plin. 2, 3; cf. Senec. Qu. N. 7, 2: utrum mundus, stante terra, circumeat, etc.; — B) ds. (navnl. hos Philosopherne): Verden el. Verdensbygningen el. Universet; - mundus, quoniam omnia complexus est, etc., Cic. N. D. 2, 14; cf. ibd. 2, 72; men coelum ··· extremum atque ultimum mundi etc., id. Div. 2, 43; oculus mundi, (i. e. sol), Ovid.; cf. id. Fast. 5, 11: Post chaos, ut primum data sunt tria corpora mundo; men Cic. Acad. 1, 17: Democritus dicit, innumerabiles esse mundos; - endel. om Guddommen, som Verdens Siel, vid. Senec. Qu. N. 2, 45, o. ibd. 3, 28; — C) ds. (navnl. poet.): Verden, d. e. Jorden el. Jordkredsen; vid. Hor. Od. 3, 3, 53, o. ibd. 1, 22, 19; - men om Jordklodens Mennesker, Lucan. 5, 469; ligel. quem mundus et superi timent, Senec. Herc. Oet.; cf. Hor. Sat. 1, 3, 112: Tempora si fastosque velis evolvere mundi; — B) euphemistisk ogs.: Underverdenen; - Aabningen til denne mundus fandtes i Rom paa Comitium, men var tildækket med Stenen lapis manalis, der alene borttoges trende Dage om Aaret, da det hed: mundus patet; vid. Varr. ap. Macrob. 1, 16: mundus quum patet, deorum ··· inferum quasi janua patet; cf. Macrob. ibd.

mūnĕrābundus, 3, [muneror]: som bringer Forœringer, Appul. — *mūnĕrālis, e: hørende til Forœringer; - ∾ lex (Cincia: som forbyder Bestikkelsen); vid. Plaut. ap. Fest. p. 143; o. — mūnĕrārius, 3: hørende til Gladiatorlegene; - ∾ libellus, (Fortegnelse over de kæmpende Gladiatorer), Treb. Poll. Claud. 5; — II) subst., munerarius, i, m.: som giver Folket Fægterlege, Suet. Dom. 10, o. Senec. Contr. 4 praef.; (cf. Quintil. 8, 3, 34); — [munus).

*mūnĕrātio, onis, f., Beskenken, Forœring, Dig.; o. — mūnĕrātor, oris, m., ligesom munerarius: som lader opføre Fægterspil for Folket; vid. Flor. 3, 20: de gladiatore munerator etc.; — [munero]. — mūnĕrĭgĕrŭlus, i, m., [munus, gero]: som bringer Forœringer, Plaut. Pseud. 1, 2, 48.

*mūnĕro, avi, atum, 1, v. a.; I) skenker el. forærer, coronam virgini, Attius ap. Non.; ∾ beneficium bene merenti, Plaut. Capt. 5, 1, 15; quibus rex te munerare constituerat, Cic. Dejot. 6; inani me lance muneras, Senec.; - ogs. ud. abl.; ob haec a Trajano muneratus, Spartian.; o. — mūnĕror, atus sum, 1, v. dep. a.: = frgd.; - natura aliud alii muneratur, Cic. Inv. 2, 1; - ∾ aliquem opipare, id.; cf. Ter. Heaut. 2, 3, 59; men Hor. Epod. 2, 21: Qua (uva) muneretur te, Priape; — [munus]. — mungo, ĕre: at snyde (Næsen), s. und. emungo.

mūnia, ium, n., [munis, e], (men classisk alene in nom. o. acc.): de Forretninger el. Pligter, som de forskiellige Livsforholde medføre; - ∾ belli pacisque, Liv. 1, 42; ∾ candidatorum, Cic. Mur. 35; consulatus munia obire, Tac. Ann. 2, 26; munia ducis implere, id. Hist. 1, 62; munia vitae servare, Hor. Ep. 2, 2, 131.

mūnĭceps, ĭpis, c., [munia, capio]; I) „egenl.": Borger af et Municipium, muneris tantum cum populo R. honorarii particeps, (som i Rom har Adgang til Æresposter), vid. Gell. 16, 13, o. Fest. p. 131, (Müll.); - ∾ Cosanus, Cic.; ∾ ejus municipii, Dig.; — II) „overf."; A) fra el. af samme By, Medborger, Landsmand; fem. Medborgerinde, Landsmandinde; - ∾ noster, Cic.; amavit Glyceram, municipem suam, Plin.; men „poet": ∾ Salonis, Martial. 12, 21, (fra Floden Salo i Celtiberien); — bb) hertil mærkes; a) dii municipes, (spottende): som dyrkes paa enkelte Steder, Min. Fel. Octav. 6; — b) „poet." o. m. Lune ogs. om Ting; municipes Jovis ··· lagenas, (i. e. Cretenses), Juvenal. 14, 271; testa municeps Sibyllae, (i. e. Cumana), Martial.; — B) den i et Municipium Frigivne, Dig.

*mūnĭcĭpālis, e: i el. fra et Municipium, hørende dertil, homines, Cic. Att. 8, 13; ogs. absol.: municipalis honestissimi generis, id. Sull. 8; men ∾ dolor, (i. e. municipum dolor), id. Att. 7, 11; men Tac. Ann. 3, 62: ∾ ambitio, (Stræben efter at vinde Indvaanerne i Municipierne); - undert. ogs. m. Bibegr. af Ringeagt, el. i Modsætn. af Rom; saal. ∾ eques, Juvenal. 8, 238; — ds. adv.: mūnĭcĭpālĭter: i et Municipium, natus, Sidon.; — mūnĭcĭpātim, adv.: efter Municipier; - ∾ dividendos custodiendosque etc., Suet. Caes. 14; o. — mūnĭcĭpātus, us, m.: Borgerret, Tertull.; — [municipium].

mūnĭcĭpĭŏlum, i, n., Sidon., dem. af flgd. — mūnĭcĭpĭum, i, n., [municeps]: By udenfor Rom, navnl. i Italien, som, tilligemed egne Love og Øvrigheder, ogs. har romersk Borgerret, hvis Borgere alts. kunne i Rom give deres Stemmer i offenlige Anliggender, erholde Statsværdigheder, osv., et Municipium, en Fristad; - Cato ortus municipio Tusculo, Nep. Cato 1; cf. Cic. R. Am. 6; ∾ Tarquiniense, id.; men Liv. 26, 8: per Appiae municipia, (som ligge ved den appiske Vei); — b) undert. ogs. f. colonia; saal. longe princeps municipii Lucensis, Cic. Fam. 13, 13.

mūnĭfex, ĭcis, adj., [munia, facio]: tienstgiørende; munifices milites, Veget.; - ogs. „overf.": ∾ mamma, (som vedbliver at give Melk), Plin. 11, 95. — *mūnĭfĭce, adv.: gavmildt, veldædigen, adjuvare rem alicujus, Liv. 22, 37; cf. Cic. N. D. 3, 27; — mūnĭfĭcentĭa, ae, f.: Gavmildhed, (navnl. som Character hos de romerske Stormænd); vid. Sall. Catil. 54, o. Suet. Caes. 10; men ∾ animi, Sall. Jug. 7; - ogs. overs."; ∾ naturae, Plin. 11, 95; — mūnĭfĭcium,

i, n.: Skenk el. Gave, Dig., inc.; o. — **mūnĭfĭco**, are, v. a.: at beskenke el. at begave; - ∼ mortales salute, Lucr. 2, 625; — [af flgd.].

1. **mūnĭfĭcus**, 3, [munus, facio]; I) „egenl.": som gierne giør Forœringer, gavmild; ogs. veldœdig, velgiørende; - munificum esse in dando, vid. Cic. Off. 2, 18; quid ··· tam munificum, quam opem ferre supplicibus, id. d. Or. 1, 8; - pro tam munifica patria etc., vid. Liv. 4, 50; - „poet." ogs. til Ceres: Te, dea, munificam ··· loquuntur, Ovid. Am. 3, 10, 5; — II) „overf.": hvormed el. hvoraf der vises Gavmildhed, opes, Ovid. Pont. 4, 1, 24, arca, Martial. 8, 38; — not. a: „poet." ogs. c. gen.; ∼ laudis, Claudian.; — not. b: compar. munificior, Cato, munificentior, Fest.; superl., munificentissimus, Cic. R. Com. 8. — 2. **mūnĭfĭcus**, 3, [munia, facio], ligesom munifex: tienstgiørende; - munifici milites, Dig., (al. munifices), inc.

mūnīmen, ĭnis, n., [forkortet o. poetisk Biform af flgd.]: Værn, Beskyttelsesmiddel; - clausae munimina portae, Ovid. Am. 1, 6, 29; men hoc effusos munimen ad imbres, Virg. Ge. 2, 352. — **mūnīmentum**, i, n., [munio]; I) „egenl.": Befœstnings- el. Sikkerhedsmiddel, Værn el. Beskyttelse; oftest i Krigssproget; - ut instar muri hae sepes munimenta praeberent, Caes. B. G. 2, 17; cf. Liv. 1, 33; - navnl. ogs. Vold el. Skanse; hvs. munimenta ogs. om Leirvolden el. den befœstede Leir; - quae munimenta inchoaverat, permunivit, Liv. 30, 16; munimenta ingredi, Tac., perrumpere, id.; cf. id. Ann. 13, 36; ogs. Beleiringsskanse, Liv. 10, 9; cf. Vell. 2, 51; - ogs. om Grœndsefloder, Curt. 4, 5; ogs. om en Rustning, id. 4, 13; - ∼ sepis: Indhegning, Plin.; lacernae ··· munimenta togae, (som trœkkes derover), Juvenal. 9, 28; — II) „overf.": hvad der tiener til Værn el. til Beskyttelse; saal. om Horatius Cocles: id munimentum illo die etc., Liv. 2, 10; tribuniciam potestatem, munimentum libertati etc., id. 3, 37; cf. Sall. Jug. 97: noctem sibi munimento fore; s. ogs. Tac. Hist. 4, 52.

1. **mūnĭo**, īvi el. ii, ītum, 4, v. n. o. a., [tilligem. moene, moenia, besl. m. $\dot{\alpha}\mu\acute{\upsilon}\nu\omega$, i. e. arceo, defendo]; I) neutr.: opfører en Mur el. en Befœstning; - quod idoneum ad muniendum putarent, Nep. Them. 6; muniendi gratia vallum petere, Auct. B. Afr. 31; cf. Liv. 1, 8; — II) oftere act.; A) „egenl.": murer el. bygger el. opfører, moenia, Plaut.; ∼ arcem, Nep. Them. 3; hf. — a) befœster, sikkrer, forvarer; - ∼ castra vallo fossaque, Caes., locum muro, id.; cf. Cic. Att. 4, 16; men ∼ domum praesidiis, id. Catil. 1, 4; cf. Hor. Od. 3, 16, 3; ∼ hortum ab incursu hominum, Colum.; - ogs. om en naturlig Beskyttelse el. Bedœkning; Alpibus Italiam munierat natura, Cic.; spica ··· munitur vallo aristarum, id. d. Senect. 15; - ogs. om Bedœkning med Klæder, vid. Suet. Aug. 82; — b) ∼ viam el. iter, (bane, giøre fremkommelig), Nep. Hann. 3; ad rupem muniendam, (til at bane Vei derover), Liv. 21, 37; — B) „fig."; 1) „overf."; a) ∼ aliquem, (forsyne el. forsørge); - non meretriculis muniendis rem coëgit, Plaut. Truc. 2, 2, 54; — b) munire sibi viam ad consulatum, Cic., viam accusandi, id. Mur. 23, (bane sig Veien dertil); cf. id. Tusc. 1, 14; — 2) „ment."; munio me ad haec tempora, (ruster mig derimod), Cic. Fam. 9, 18; multorum se benevolentia tueri et munire, id. Fin. 2, 26; — — III) partic. **mūnītus**, 3, som adject.: forvaret, sikker; - nihil tam munitum est etc., Cic. Verr. Act. 1, 2; cujus ingenio ··· munitiores esse debebant, id. Mur. 27; et loci natura et manu munitissima castra, Caes. B. G. 4, 55. — 2. **munio**, onis, skulde Cic. d. Or. 1, 59, betegne en vis Versfod, men hvor man retter munionem til nomum; vid. Orell.

mūnis, e, [besl. m. munus]: tienstfœrdig, tienstvillig; Munifici munesque viri, Lucil. ap. Non. —

mūnīte, adv. af munitus: forvaret, sikkert; quo munitius essent, Varr. L. L. 5, 32.

mūnītĭo, onis, f., [munio]: Befœstning, Forvaring; I) „egenl."; - milites munitione prohibere, Caes. B. G. 1, 49; ∼ operis, ibd. 8; ∼ Dyrrachina, (Blokade el. Indslutning deraf), Suet. Caes. 68; munitiones fluminum, (at slaae Bro derover), Tac. Ann. 1, 56; — B) „bes."; - ∼ viae: Veibygning el. Veianlœg; in munitiones viarum condemnare, Suet. Calig. 27; cf. Cic. Font. 4; - men „alleg.": aditum ad causam et munitionem etc., vid. Cic. d. Or. 2, 59; — II) „overf." o. concret: hvad der tiener til Befœstning el. Sikkerhed, navnl. Volde og Skanser el. Mure; - urbem munitionibus sepire, Cic.; munitiones incendere, Nep.; cf. id. Them. 7, ogs. Tac. Ann. 3, 74, o. Liv. 5, 5; - ogs. Dœmning el. Dam, Cic. Verr. 4, 53: nisi munitione ac mole lapidum a mari disjunctus esset (fons).

***mūnīto**, are, v. a. intens., men alene „overf."; - quam viam munitet, (hvilken Vei den søger at bane sig), Cic. R. Am. 48; — **mūnītor**, oris, m., som bygger; - ∼ Trojae, Ovid. Her. 5, 139, (i. e. Apollo); - sœdv. i Krigssproget ere munitores: Skansegravere el. Minearbeidere, Liv. 5, 19, o. id. 7, 23; ligel. Tac. Ann. 1, 64: inferre se munitoribus; o. — **mūnītūra**, ae, f.: hvad der tiener til Bedœkning, navnl. Forklœde el. Skiødsskind, odl., Augustin.; — [munio]. — **mūnītus**, 3, partic. o. adj. af 1. munio.

mūnus, ĕris, n., [rimel. besl. m. $\dot{\alpha}\mu\acute{\upsilon}\nu\omega$ o. munio]; I) „egenl.": Tieneste, Forretning, Embede, Syssel; hf. ogs. undert. den Pligt, som en vis Stilling medfører; - lauteque munus administrasti tuum, Ter. Ad. 5, 1, in.; illud munus suum non esse, Cic. Verr. 1, 25, (dette Ombud); ad omne officii munus instruere, (til Opfyldelsen af enhver Pligt), id. d. Senect. 9; munera rei publicae explere, id.; cf. id. Brut. 30, o. id. d. Or. 1, 45; - munera belli, Liv. 24, 35; ∼ vigiliarum, (Vagttieneste), id., equitis, (Ryttertieneste), id.; - ogs. absol. munere vacare, id. 25, 7, (være fri for Krigstieneste); - ∼ amicitiae, Cic. Lael. 19, (Venskabets Pligt); ∼ principum est, c. inf., (deres Pligt el. Kald), id. Mil. 8; cf. id. Fam. 11, 5: tuum est hoc munus etc.; — II) „overf."; A) Tieneste el. Velgierning, som bevises nogen; - si quo fungitur (munere) etc., Cic. Off. 2, 20; tempestivo principum in multitudinem munere, Liv. 4, 59; me ··· Muneris esse tui, (at jeg skylder dig alt, at jeg er til ved din Velgierning), Ovid. Met. 14, 125; cf. Hor. Od. 4, 3, 21; — B) Yttring af Erkiendelse el. af Ærefrygt, osv.; - tantarum in munere laudum, (ved at hœdre slig Fortieneste, neml. ved en Offerfest), Virg. Aen. 8, 273; - navnl. ogs. Dødeoffer, Æresbevisning imod den Afdøde; vid. ibd. 6, 887, ogs. ibd. 11, 26, ogs. id. Ge. 4, 520; s. ogs. nedenf. munus funeris; — C) Gave, Skenk, Forœring; - mittere alicui munera, Cic., alicui aliquid muneri, Nep., ogs. munere, Plin.; aliquem munere donare, Virg. Aen. 5, 282; genitori in magno munere dare, (som en herlig Forœring), ibd. 5, 537; ogs. forbindes dono atque munere, Cic. Arch. 8; cf. id. Cluent. 24; — bb) hf. ogs.; a) „poet.": munera Liberi, (d. e. Vinen), Hor.; terrae munere vesci, (i. e. frugibus), id.; ∼ Cereris, (Brødet), Ovid.; — b) ∼ solitudinis, (Frugt el. Værk af nogens Ensomhed), Cic. Off. 2, 1; cf. id. Parad. prooem.: illud majorum vigiliarum munus etc.; — 2) navnl. ogs. i Rom: Stormœndenes Gaver til Romerfolket, Skuespil el. Fœgterspil, odl.; - munus magnificum dare el. praebere, Cic., edere, Suet.; hf. Cic. Off. 2, 16: functus est aedilicio maximo munere, (gav som Ædil et herligt Skuespil); men ∼ funeris, (i Anledning af en Begravelse), id. Vat. 12; - ogs. om Skuespillene paa Cirkus; vid. Ovid. Fast. 5, 190; — bb) dertil mœrkes; a) **munera** hede ogs.: de prœgtige Bygninger el. Anlœg, som enkelte

Stormænd opførte, som Gaver, til Folket; – Pompeji munera absumpta igni, (i. e. theatrum Pompeji), Vell. 2, 130; Nec sua conspiciet ··· Munera Drusus, Albinov. 1, 287, (i. e. aedem Concordiae); cf. Ovid. A. A. 1, 69, m. Suet. Aug. 29; — b) ogs. anden Bygning el. Pragtbygning; vid. Cic. Qu. Fr. 3, 1, 3; — c) endel. ogs. Verdensbygningen el. Universet; – moderator tanti operis et muneris, Cic. Tusc. 1, 29; cf. id. N. D. 2, 35.

mūnuscŭlārius, i, m.: som indsamler Gaver, Augustin.; af — mūnuscŭlum, i, n., dem. af munus: liden Gave el. Foræring; – ∾ levidense, crasso filo, kalder Cicero (med Lune) sin Tale for K. Dejotarus, Cic. Fam. 9, 12; – ∾ facinoris alieni, (Fordele af en andens Brøde), id. Off. 3, 18. — Mūnȳchia, ae, f., *Μουνυχία*: Havn i Attika ved Athenen, Nep. Thras. 4; — B) df. Mūnȳchius, 3, „poet." f. atheniensisk, agri, Ovid., arces, Stat.

1. mūraena, ae, f., *μύραινα*: Murænen, en af de Gamle meget yndet Søfisk, Cic. Fam. 7, 26, Martial., o. A.; — II) „overf.": en murææneformet sort Stribe i Træet Citrus, Plin. 13, 30. — 2. Mūraena, ae, m.: romersk Tilnavn in gente Licinia, hvoraf her mærkes; 1) L. Licinius Muraena, for hvem en Tale af Cicero haves; – oratio Muraeniana, Capella; — 2) L. Varro Muraena: Broder af Mæcenas's Gemalinde, Hor. Sat. 1, 5, 38. — mūraenŭla, ae, f., dem. af 1. muraena: liden Muræne, Hieronym.; — II) „overf.": etslags liden Halskæde, id.

*mūrālis, e; I) „alm.": hørende til el. benævnt efter en Mur; – ∾ herba, Cels., Plin. 21, 104; (heder ogs. muralium, i, n., Plin. l. c.); – ∾ pila, Caes., (til at udkaste fra Muren); men ∾ tormentum, Virg. Aen. 12, 921, (hvormed Murene nedskydes); men ∾ falces, vid. Caes. B. G. 3, 14; — II) „bes." mærkes: corona muralis; a) Æreskrans for den, der først besteg den fiendlige Mur, Gell., Plin.; cf. Liv. 23, 13; „poet." ogs. honor muralis, Claudian.; — b) Kransen paa Gudinden Cybele's Hovede, Lucr. 2, 606; — mūrālium, i, n., s. und. frgd.; o. — mūrātus, 3: forsynet med Mure, Veget.; — [murus].

1. Murcia, ae, f.: Epithet til Venus, af den hende hellige Myrte, Varr. L. L. 5, 32; efter Plin. 15, 36, ogs. Murtia el. Myrtea. — *2. Murcia, ae, f., efter Augustin.: Dorskhedens Gudinde; havde et Tempel ved Foden af Aventinerbierget, som deraf tidligere hed Murcus, Fest. p. 148, s. v. Murciae deae; o. — murcidus, 3: dorsk, Pompon. ap. Augustin.; — [murcus]. — Murcius, 3, s. und. 2. Murcia. — murcus, i, m., efter Amm. 15, 12: som afskærer sig Tommelfingeren, for ikke at blive Soldat; (Italorum: poltrone, a pollice truncato); — not.: s. ogs. und. 2. Murcia. — Murena, ae, s. und. Muraena.

mūrex, ĭcis, m.; I) „egenl.": etslags Sømusling med pigget Skal; vid. Plin. 9, 60, o. Hor. Sat. 2, 4, 32; – ogs. Purpursneglen el. purpura, s. nedens.; — II) „overf."; A) Saften af denne Snegl el. Musling, der tiente til Farvning; df. sædv. Purpurfarve el. Purpursaft el. Purpur; – Tyrioque ardebat murice laena, Virg. Aen. 4, 262; – cf. id. Ecl. 4, 44, ogs. Martial. 13, 87, (hvis Overskrift: murices); — B) Muslingskallen murex tiener ogs. Havguden Triton, ligesom buccina, til at blæse paa, Val. Fl., ogs. til Beklædning, vid. Ovid. Met. 1, 332; – ogs. bruges denne Musling som Bordkar til flydende Sager, Martial. 3, 82, ogs. til Grotters Udsmykning, Ovid. Met. 8, 563; — C) ifølge etslags Lighed; 1) spids el. skarp Sten el. Klippe; vid. Virg. Aen. 5, 205; ligel. sternendum forum muricibus, (neml. til Ubeqvemhed for de Trættesyge), Plin. 19, 6; — 2) ∾ ferrei: etslags Fodangler, Curt. 4, 13; — 3) ∾ acuti, Stat. Achill. 1, 921: Bidsler med Pigger; men Gell. 6, 4: in armario muricibus praefixo, (forsynet med Pigger).

Murgantia, (ogs. Murgentia), ae, f.: By paa Sicilien, Liv. 26, 21, Sil.; — B) df. Murgantinus, (Murgent.), 3, ager, Cic. Verr. 3, 18; – men pl. Murgentini, orum: Indvaanerne af Byen M., Plin. 3, 14; — not.: ogs. er Murgantia, ae, f.: italiensk By i det Samnitiske, Liv. 10, 17.

mŭria, ae, f., [besl. m. *ἁλμυρίς*, i. e. salsugo el. muria]: Saltlage; – condere oleas in muria, Cato; ∾ dura, vid. Colum. 12, 6; cf. Hor. Sat. 2, 8, 53, ogs. Plin. 26, 11; df. — mŭriātĭcus, 3: nedlagt i Saltlage; df. absol.: muriatica macerare, vid. Plaut. Poen. 1, 2, 32 o. 38.

*mūrĭcātim, adv.: purpursneglformet; – ∾ intortus vertex, Plin. 9, 32; df. — mūrĭcātus, 3: purpursneglformet; df. tilspidset el. spids; – ∾ cacumina (foliorum), Plin. 20, 99; — II) „overf.": gressus muricati, (ligesom Trinen paa skarpe Stene, d. e. ængstelig el. frygtsom Fremskriden), Fulgent.; o. — mūrĭcĕus, 3: fuld af Spidser el. Kanter, ru el. hvas, lacunae, Auson.; — [murex]. — mūrĭcĭdus, 3, [mus, caedo]: som dræber Mus; df. som Skældsord: muricide homo: du feige Karl! Plaut. Epid. 3, 1, 12. — mūrĭcŭlus, dem. af murex: liden Purpursnegl, Enn. ap. Appul.

mŭrĭes, ēi, f.: Biform af muria: Saltlage, Cato. — mūrĭlĕgŭlus, i, m., [murex]: som samler el. fisker Purpursnegle, Cod. Just. — mūrīnus, 3, [mus]: af Mus, sanguis, Plin., fimus, id., pellis, (Museskind), id., color, (Musefarve), Colum.; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; ∾ hordeum: Musebyg, (etslags Ukrud), Plin. 22, 65; ∾ auricula: Museøre, (etslags Plante), Scrib. Larg.; — men ∾ pelles, Justin. 2, 2, rimel. Maarskind el. Hermelinskind, odl.

murmur, ŭris, n., [af Naturlyden mur; vid. Quintil. 8, 6, 31]; I) om Mennesker: Murren, Mumlen; ogs. Brummen el. Knurren; – nolo murmur ullum nec susurrum fieri, Plaut. Rud. 5, 3, 48; murmur populi, m. acc. c. inf., Liv. 45, 1; cf. Virg. Aen. 12, 239; men contemnere murmura famae, (Rygtets Hvislen), Prop. 2, 4, 29; precibus et murmure longo, (med lange mumlende Bønner), Ovid. Met. 7, 251; men ∾ saevo, (om Skolemesterens Brummen), Martial. 9, 70; — b) ogs. om Dyrenes uartikulerede Brummen; – saal. om Løven og Tigeren, vid. Martial. 8, 55, o. Stat. Theb. 12, 170; ogs. om Biernes Summen, Virg. Aen. 6, 709; — II) ligel. som Naturlyd el. som Efterligning deraf: Brummen el. Brusen el. Larmen; – ∾ maris, Cic. d. Or. 3, 46; cf. Hor. Ep. 1, 10, 21; men om en Storm: magno misceri murmure coelum, Virg. Aen. 4, 160; cf. id. Ecl. 9, 58, o. Lucr. 6, 141; – fremdeles om et ildsprudende Bierg, Suet. Calig. 51, om Jordskielv, Plin. 2, 82; om Larmen af blæsende Instrumenter, Prop. 4, 4, 61, o. Hor. Od. 2, 1, 17, ogs. Ovid. Met. 14, 537; – ∾ aurium, (Susen for Ørene), Plin.; — not.: som masc.: murmur verus, Varr. ap. Non.

*murmŭrābundus, 3: murrende, knurrende, Appul.; — murmŭrātio, onis, f.: murrende Lyd el. Tone; – ∾ querula aquilarum, Plin. 10, 3; — II) „fig": Murren, Knurren, Misnøie; – deum sine murmuratione comitari, Senec. Ep. 107; o. — murmŭrātor, oris, m.: som mumler el. murrer el. knurrer; – illi adversus deum murmuratores, Augustin.; — [murmuro].

murmŭrillo, are, v. n., dem.: ligesom smaaknurrer, Plaut. ap. Non.; af — murmŭro, avi, atum, 1, v. n. (o. a.), *μορμύρω*, [s. und. murmur]; I) om Mennesker; A) at murre el. mumle, at tale sagte el. utydeligen; vid. Varr. L. L. 5, 7; – flebile (som adv.) lingua Murmurat exanimis, Ovid. Met. 11, 52; – dog ogs. c. acc.; hyf. pass.: magia murmurata carminibus, Appul.; — B) at murre el. knurre; – At ut scelesta sola secum murmurat! Plaut. Aul. 1, 1, 13; cf. id. Mil. gl. 3, 1, 149; — II) som Naturlyd, og som disses Efterligning: at bruse el. brage el. larme: om Havet,

Cic. Tusc. 5, 40, o. Virg. Aen. 10, 212; om en Flod, Stat.; ignes murmurantes, (som Forbud paa Uveir), Plin. 18, 85; - comisk er: intestina murmurant (knurre) etc., Plaut. Cas. 4, 3, 6; men om Nattergalen: interdum et secum ipse murmurat, Plin. 10, 43. — murmŭror, ari: Biform af frgd.; ventrem murmurari, Varro; — b) ogs. c. acc. (obj.); ∾ aliquid, (knurre derover), Appul.

Murrānus, i, m.: Navnet paa en mythisk Konge hos Latinerne, Virg. Aen. 12, 529. — murrha (murra, myrrha), ae, f., μύῤῥα, efter en ældre Forestilling: etslags orientalsk Sten- el. Jordart, hvoraf murrhina (sc. vasa); vid. Plin. 33, praef., o. id. 37, 8; - efter de Nyeres Undersøgelser er derim. murrha: virkeligt Porcellain; - maculosae pocula murrhae, Martial.; - ogs. staaer murrha, f. vas murrhinum; saal. murrha bibere, id. 4, 86; - skrives ogs. myrrha; — not.: murrha, f. myrrha: Myrra, s. und. myrrha. — murrhatus, 3, s. und. myrrhatus.

*murrhĕus, 3: = flgd.; ∾ poculum, Senec.; cf. Prop. 4, 5, 26; o. — 1. murrhĭnus, 3: giort af Murrha; df. murrhina, (sc. vasa), Plin.; s. und. murrha; ∾ trulla trecentis talentis empta, id. 37, 7; cf. Suet. Aug. 71; — b) ∾ vitrum, Plin. 36, 37: Glas, som ved Bemaling efterligner vasa murrhina; — [murrha]. — 2. murrhĭnus, 3, s. myrrhinus. — murrhŏbathrārĭus (murrob., murob.), i, m., [μύῤῥα, βάθρον]: som forfærdiger Damesko, der lugte af Balsam, Plaut. Aul. 3, 5, 37. — murrinus, 3, s. und. myrrhinus.

Mursa, el. Mursia, ae, f.: By i Pannonien, (hod. Esseck), Eutrop.; — B) df. 1) Mursensis el. Mursiensis, e, Amm.; — 2) Mursīnus, 3, labes, Aur. Vict. Caes. 33. — murta, ae, s. und. myrtus. — murtātus, 3, o. murtĕus, 3, s. und. myrtatus, etc. — Murtia, ae, s. und. 1. Murcia.

mūrus, (forældet moerus), i, m., [rimel. at sammenl. m. moenia, munio]: en Mur, navnl. Bymuren; - vid. Cic. Catil. 1, 5, o. id. Off. 1, 11; saal. oftest in pl.; muri urbis, quos ··· sanctos esse dicitis, id. N. D. 3, 40; - „poet." ogs. f. urbs, Ovid. Met. 9, 103; - ogs. Mure el. Vægge i private Bygninger; vid. Tac. Ann. 15, 43: (ut) propriis quaeque aedificia muris ambirentur; cf. Cic. Att. 2, 4; — II) „fig."; A) „overf." ifølge Ligheden med en Mur; 1) det Omgivende el. Indesluttende; df. navnl. Jordvold el. Dige, Varro; - cor munitum costarum et pectoris muro, Plin.; men om Randen el. Kanten af en Potte, Juvenal. 4, 132; — 2) „poet." findes ogsaa muri om de turres lignei, som bares af Elephanterne, Sil.; men murus crinalis: Gudinden Cybele's Taarnkrone, Claudian.; — B) „ment." o. „alleg.": en Mur, d. e. Værn, Beskyttelse, Sikkerhed, - lex Aelia etc., propugnacula murique tranquillitatis atque otii, Cic. Pis. 4; murus urbi civium virtus, Justin.; cf. Sall. Catil. 58, o. Hor. Ep. 1, 1, 60; - „poet." ogs. om Personer; murus Grajum (Achilles), Ovid. Met. 13, 281.

1. mus, gen. mūris, comm., μῦς: Musen; - ∾ exiguus, Virg., rusticus, urbanus, vid. Hor. Sat. 2, 6, 80; murium fetus, Plin.; ex una mure genitos etc., id.; - som Ordsprog, vid. Hor. A. P. 139; ligel. Romae mures molam lingunt, (brudne Kar i alle Lande), Plin.; s. ogs. Phaedr. 4, 22; - ogs. som Skældsord, Petron. Sat. 58; - ogs. som Kelcord, Martial. 11, 29, inc.; — II) men ogs. findes mus brugt om nogle andre Dyr, (ifølge etslags Lighed); - mus Ponticus, rimel. Hermelinen; ligel. ere rimel. Amm. 31, 2, pelles silvestrium murium: flere Slags Pelsværk, som Maarskind, og Zobelskind; cf. Senec. Ep. 90; - fremdeles er mus odorifer: Bisamdyret, (moschus moschifer L.), af dets vellugtende Skind, Hieronym.; - men mus araneus, s. und. araneus; - endel. mus marinus: Sømusen; vid. Plin. 8, 82, o. id. 9, 35. — 2. Mus, ūris, m.: romersk Tilnavn in gente Decia; saal. P. Decius Mus, Liv. 10, 14; s. ogs. Cic. Sest. 21, o. id. d. Senect. 13.

1. Mūsa, ae, f., Μοῦσα: Musen, Lærdommens, navnl. Digtekunstens og Musikens Gudinde; - efter Cic. N. D. 3, 21, vare de fire ældste Muser: Thelxinoë, Aoede, Arche, Melete; - men efter den almindelige Forestilling ere der 9 Muser, Døttre af Juppiter og Mnemosyne, neml. Calliope, Clio, Melpomene, Thalia, Euterpe, Erato, Urania, Polyhymnia, Therpsichore; - om deres særskilte Functioner s. Auson. Idyll. 20, hvorfra dog Digterne ofte afvige; vid. Virg. Aen. 7, 37, hvor Erato staaer f. Calliope, el. alm. f. Sanggudinden; cf. Ovid. Trist. 2, 568; s. ogs. Musagetes; — II) „overf." staaer musa ogs.; A) f. Digt el. Digtningsart; - ∾ procax, Hor. Od. 2, 1, 37; men ∾ silvestris, Virg., Lucr., (Hyrdedigt); ∾ pedestris, (den lavere Digtningsart), Hor. Sat. 2, 6, 17; — B) f. Lærdom el. lærde Sysler; - musae mansuetiores, (i. e. studium philosophiae), Cic. Fam. 1, 9; men ∾ agrestiores, (det mindre dannede Forretningsliv), id. Orat. 3; - sine ulla musa, (uden Aand og Vid), Varr. ap. Non.; men crassiore musa, Quintil. 1, 10, 28, (paa en mindre subtil el. mere fattelig Maade); cf. Martial. 2, 89. — 2. Mūsa, ae, m.: romersk Tilnavn; saal. Antonius Musa: K. Augustus's Livlæge, Suet. Aug. 59.

mūsaeum, i, n., s. und. museum. — Mūsaeus, i, m.: gammel græsk Digter, Discipel af Linus el. af Orpheus; vid. Serv. ad Virg. Aen. 6, 667. — Mūsāgĕtes, ae, m., Μουσαγέτης, (i. e. dux Musarum), Epithet, saavel til Apollo, som til Hercules, Eumen. d. Restaur. Schol.; cf. Suet. Aug. 29.

Musca, ae, f., [μυῖα]: en Flue; - muscae liguriunt, Varro; muscas fugare, Martial., abigere, Cic.; — II) df. „comisk overf.": en Snyltegiest, Plaut. Poen. 3, 3, 78; ogs. en Nysgierrig, id. Merc. 2, 3, 26; men til den Dadlesyge: neu conarere Telis infesto mi icere, musca, caput, etc., Catull. 115, 4, inc. — muscārĭum, i, n., s. und. flgd. — muscārĭus, 3, [musca]: hørende til Fluer el. som har Lighed dermed; - ∾ araneus, (som jager el. fanger dem), Plin.; ∾ clavus, Vitruv., (hvis Hovede ligner en Flue); — II) df. subst., muscārĭum, i, n.; A) Fluesmekker; ogs. Støvekost; vid. Martial. 14, 65, ogs. ibd. 69, hvor ∾ bubulum: Kohale; df. ogs. muscarium: Hestehale, Veget.; — B) det flueformede Frøhovede hos visse Planter, vid. Plin. 12, 57.

muscerda, ae, f., [mus]: Museskarn, Varr. ap. Plin. 29, 34. — muscĭdus, 3, [muscus]: mosgroet, pumices, Sidon. — muscĭpŭla, ae, f., o. muscĭpŭlum, i, n., [mus, capio]: Musefælde; - ∾ contenta, (opspændt), Lucil. ap. Non.; cf. Phaedr. 4, 1. — muscōse, adv.: mosbegroet, Sidon.; af — muscōsus, 3, [muscus]: fuld af Mos, mosgroet, fontes, Virg., lapis, Catull., pumex, Plin., solum, Prop. 3, 2, 26; - compar., nihil alsius, nihil muscosius etc., Cic. Qu. Fr. 3, 1, 2.

muscŭla, ae, f., dem. af musca: liden Flue, Augustin. — muscŭlōsus, 3: med stærke Muskler, kiødfuld, pectora, Colum., cor, Cels.; af — muscŭlus, i, m., dem. af mus: liden Mus, Cic. Div. 2, 14; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) om andre Dyr; 1) en stor Hvalfiskart, germ. Bartenwallfisch, Plin. 9, 88; — 2) en Muslingart, germ. die Miesmuschel, Cels.; — B) ifølge den musformede Gestalt; 1) Muskel i d. dyriske Legeme, Cels.; - df. „alleg." om Foredraget; orationem ossa, musculi, nervi decent, Plin. Ep. 5, 8; — 2) etslags Krigsmaskine el. hvælvet Tag, hvorunder Beleirerne arbeidede, beskrives Caes. B. C. 2, 10 o. 11.

muscus, i, m.: Mos; - musco circumlita saxa, Hor. Ep. 1, 10, 7; cf. Virg. Ecl. 6, 62; - ogs. in pl.: muscis et herbis, Appul.; — II) sild. ogs.: Moschus el. Bisam, Hieronym.

mūsēum, i, n., μουσεῖον: et til Muserne (el. til Lærdom og lærde Sysler) indviet Sted, Museum, Academi, Bibliothek; - veteri museo alterum additum etc., Suet. Claud. 42; — not.: Plin. 36, 42, er museum efter nogle: en Grotte, (rimel. af dens Musivarbeide). — mūsēus, 3, μουσεῖος: hørende til Muserne (el. til Lærdom og lærde Sysler); vf. museum, s. frgd.; - ogs. poetisk el. musikalsk; musea mele (pl.), Lucr. 2, 412; museo contingere cuncta lepore, id. 1, 933; — II) = musivus; vid. musivus in fin.

mūsĭca, ae, o. musice, es, f., sc. ars, μουσική, sc. τέχνη: Musiken el. Tonekunsten; - musicam tractare, vid. Cic. d. Or. 3, 33; - men oprdl. omfattede musica: den hele høiere Aandsdannelse, og navnl. Grammatik, Poetik o. Philosophi; vid. Quintil. 1, 10, 9 o. 10; cf. Cic. d. Or. 3, 44, und. musicus; df. — mūsĭcātus, 3: indrettet til Musik, sat i Musik, cantilena, Appul. — 1. musice, es, f., s. und. musica. — 2. mūsĭce, adv. af musicus, men alene „overf." (ligesom μουσικῶς, f. eleganter): herligen, prægtigen, aetatem agere, Plaut. Most. 3, 2, 40.

mūsĭcus, 3, μουσικός: hørende til Musiken, musikalsk; - ∾ leges, Cic. Leg. 2, 15; ∾ ratio numerorum, Quintil.; ∾ pedes, Plin.; men ∾ agones, el. ∾ certamen, (musikalsk Veddestrid), Suet. Ner. 12 o. 22; — B) df. ogs. subst.; a) musicus, i, m.: en Musikus, en Tonekunstner, en Sanger; - ut in fidibus musicorum aures vel minima sentiunt, Cic. Off. 1, 41; cf. id. Tusc. 2, 4: qui se haberi velit musicum; — b) mūsĭca, orum, n., sc. studia: Musiken, Tonekunsten; - dedere se musicis, Cic. d. Or. 1, 30; cf. ibd. 42; — II) „overf."; A) hørende til Poesien, poetisk; - ∾ studium, (Digtekunsten), Ter.; ligel. ∾ ars, id.; musici, qui erant quondam iidem poëtae, Cic. d. Or. 3, 44; - df. musicus, i: en Digter, Auson. Ep. 11 o. 21; — B) hørende til Lærdom, lærd. videnskabelig, ludus, vid. Gell. epil. 20; f. ogs. und. musica.

mūsĭgĕna, ae, m., [musa, gigno]: en Musasøn, Rufin. — mūsĭmo, el. musmo, ōnis, m., μούσμων, efter Plin. 8, 75: et Dyr paa Sardinien, rimel. Stamfaderen til det tamme Faar; - hos Cato o. Lucil. ap. Non. rimel. en Benævnelse paa Heste og Esler, som ikke ere castrerede; cf. Serv. ad Virg. Ge. 3, 446. — musinor, ari, s. und. muginor. — mūsium, i, n., s. und. museum. — mūsĭvārius, i, m., [musivum]: en Musivarbeider, Cod. Just. — mūsĭvum, i, n., μουσεῖον: Musivarbeide el. Musivmaleri; (efterel. Ord); - pictum de musivo (hominem), Spart. Pesc. 6; musivo picta, Augustin. — musivus, 3, s. und. frgd. — musmo, onis, s. und. musimo.

mussātĭo, onis, f., [musso]: Stemmens Undertrykkelse, at tie stille, Amm. — mussĭtātĭo, onis, f., = frgd., navnl. om Jagthunden, Appul.; af — mussĭto, are, v. n. o. a., intens. af musso; I) neutr.; mumler, smaamumler, hvisker; - mussitantes etc., Liv. 1, 50; - df. ogs.: lader mig ikke mærke med noget, tier stille; ∾ metu, Plaut.; si sapis, mussitabis, (faa holder du Mund), id. Mil. gl. 2, 5, 66; — II) act.; mumler, siger sagte; - ego haec mecum mussito: Bona mea inhiant, ibd. 3, 1, 120; - ogs. tier stille dertil, tilbageholder min Klage eller Misnøie derover; - mussitanda est injuria adolescentium, Ter. Ad. 2, 1, 53; cf. Plaut. Pseud. 1, 5, 86.

musso, are, v. n. o. a., intens. af mutio; I) „egenl.": at mumle el. knurre el. hviske (ifølge undertrykt Misnøie el. Harme); - id decretum clam mussantes carpebant, Liv. 33, 31; ligel. Plaut. Aul. 2, 1, 10: Ut aequum est, quod etc., Neque occultum id haberi, neque per metum mussari, Quin etc.; ligel. non decet mussare bonos, Enn. ap. Fest.; Flent maesti mussantque patres, Virg. Aen. 11, 454; — b) „poet." ogs. om Biernes Brummen, id. Ge. 4, 188; — II) „overf.": frygter for at tale el. handle, er i Uvished; - mussat rex ipse Latinus, Quos generos vocet, Virg. Aen. 12, 657; ligel. mussant medici, Plin. Ep. 7, 1; - ogs. om Dyrene; mussantque juvencae, Quis etc., Virg. Aen. 12, 718; — not.: mussati discumbimus, Varr. ap. Non., af depon. mussor, s. musso.

*mustāce, es, f.: storbladet Art af Laurbærtræet, quoniam mustaceis subjiceretur, Plin. 15, 39; — mustācĕus, i, m., el. mustaceum, i, n.: Mostkage el. Laurbærkage, der brugtes navnl. ved Bryllupper; vid. Cato R. R. 121, o. Juvenal. 6, 202; — not.: Cic. Att. 5, 20, s. und. laureola; o. — mustārius, 3: hørende til Most, urceus, Cato; — [mustum].

mustēcŭla, ae, f., dem. af flgd.: liden Vesel, Auct. Carm. Phil. 61, inc. — †mustēla, (mustella), ae, f., [mus]; I) Veselen, vid. Plin. 29, 16; decies in die mutat locum, Plaut. Stich. 3, 2, 45; — II) en Fiskeart, (rimel. Lampretten), vid. Plin. 9, 29; df. — mustēlātus, (mustell.), 3; veselfarvet, peplum, Appul., inc.; o. — mustēlīnus, (mustell.), 3: af en Vesel, utriculus, Plin. 30, 43; men ∾ colore (senex), Ter. Eun. 4, 4, 22. — mustella, ae, s. und. mustela. — mustellāgo, inis, f.: som Plante: = laurago o. chamaedaphne, Appul.

mustĕus, 3, [mustum]: som ligner Most; - ∾ mala, Mostæbler, Plin.; hede ogs. melimela, Cato; ∾ fructus, Colum.; — II) „overf.": ung, frisk, ny, caseus, Plin., piper (nyligen afplukket), Martial.; - men ∾ liber, (nyligen skreven), Plin. Ep. 8, 21; ∾ virgo, (som endnu er ung), Naev. ap. Fest. — musticus, 3, s. und. mysticus. — mustrĭcŏla (-cŭla), ae, f.: en Skomagerlæst, Afran. ap. Fest. p. 147, (Müll.). — mustŭlentus, 3: fuld af Most, auctumnus, Appul.; - comisk er: ∾ aestus el. ventus: (Mostlugt el. Vinlugt), Plaut. frgm. ap. Non.; af — mustum, i, n.: Most, s. und. flgd.

mustus, 3, [efter Nogle at sammenl. m. μόσχος, i. e. tener, spæd]: ung, ny, frisk; men som adj. alene forel.; - ∾ agna, Cato; ∾ vinum, id.; — II) subst. mustum, (sc. vinum): den nypressede og ugærede Vin, id.; heder dulcis musti humor, Virg. Ge. 1, 295, ogs. mustum novum, Plin. Ep. 9, 16; ogs. in plur., vid. Plin. 23, 18: musta sunt candida, aut nigra, aut inter utrumque etc.; ligel. pleno pinguia musta lacu, Tibull. 1, 1, 10; - „poet." ogs.: mustis uva tumebit, Ovid.; musta Falerna, Martial.; - ligel. „poet.": tercentum musta videre, (i. e. CCC auctumnos el. annos), Ovid. Met. 14, 146; - men lignelsesvis: quasi de musto et lacu fervidam orationem esse fugiendam, Cic. Brut. 83; — B) „overf." om Olie; ars olei musta temperandi, (den nye Olie), Plin. 15, 2.

Mūta, ae, f., [mutus], (ogs. Tacita): Larernes Moder, (Lara el. Larunda), vid. Ovid. Fast. 2, 583, o. Lactant. — †mūtābĭlis, e, [1. muto]: foranderlig; - omne corpus est mutabile, Cic.; mutabilis vultu, Hor. Ep. 2, 2, 189; - navnl. ogs. om Sindet; ∾ animus vulgi, Liv.; cf. Ovid. Met. 2, 145, o. Virg. Aen. 4, 569; - compar., quid ··· mutabilius? Val. Max. 6, 19; superl., mutabilissimae sunt deorum voluntates, Porc. Latr.; df. — mūtābĭlĭtas, atis, f.: Foranderlighed; - haec inconstantia mutabilitasque mentis, Cic. Tusc. 4, 35; o. — mūtābĭlĭter, adv.: foranderligen, Varr. ap. Non.

*mūtātĭo, onis, f., [1. muto]; I) „alm.": Forandring; - consilii mutatio optimus est portus poenitenti, Cic. Phil. 12, 2; men ∾ rerum, id. Att. 8, 3: Statsforfatningens Forandring; cf. id. d. Rep. 1, 41: cursus istos mutationum ··· noscere; men Tac. Ann. 3, 44, absol.: cupido mutationis, (Higen derefter); — II) „bef.": Ombytning el. Omverling; - ∾ vestis, Ter. Eun. 4, 4, 4; ∾ officiorum: gjensidige Tjenester, Cic.

Off. 1. 7; — B) i Postvæsenet: Ombytning af Heste, Amm., Cod. Theod.

*mūtātor, oris, m.: som ombytter el. omvexler; - ∾ mercis, Lucan.; men ∾ equorum, (i. e. desultor), Val. Fl.; mutatores domorum (Sauromatae: som flytte omkring med deres Telte), Stat.; - men mutator circulus anni, Lucan. 10, 202, (i. e. zodiacus); — df. mūtātōrius, 3, hørende til Ombytning; - ∾ indumentum, Tertull.; - ogs. som subst., mutatorium, i, n.: Klædning til at skifte, Hieronym.; o. — mūtātus, us, m.: = mutatio; in abl., Tertull.; — [muto]. — mūtesco, ĕre, v. n. inch., [mutus]: at blive stum, Appul.

mŭtĭcus, 3, Biform af mutilus: afstudset, spica, Varro. — mŭtĭlāgo, ĭnis, f.: en Benævnelse paa Værten tithymalus, Appul. — mŭtĭlo, avi, atum, 1, v. a., [mutilus]: afstudser, afstumper; ogs. afskærer, afhugger, lemlæster; - ∾ alicui aures, Curt.; ∾ corpora securibus, id.; cf. Liv. 29, 9; - mutilatae cauda colubrae, Ovid. Met. 6, 559; (elephantus) altero dente mutilato, Plin.; claudas mutilatasque naves etc., Liv. 37, 24; - men dentes ··· mutilantes verba, (ligesom afbidende Ordene), Plin. 7, 15; — II) „overf.": formindsker, fordærver; - mutilatum exercitum etc., (Levningerne af en Hær), Cic. Phil. 3, 12; ∾ patrimonium, Cod. Just.; cf. Ter. Hec. 1, 1, 8; ∾ jura libertatis, Cod. Just.

1. mŭtĭlus, 3, μίτυλος, μύτιλος: afstumpet, afhugget, lemlæstet; - ∾ homo, (ligesom murcus: med afhuggen Tommelfinger), Cod. Theod.; - navnl. om Dyrene; alces sunt mutilae cornibus, (have ingen Horn), Colum.; men comisk, Hor. Sat. 1, 5, 60: quum Sic mutilus minitaris, (i. e. exsecto cornu: med Henspillen paa hans Ar i Panden); - ogs. om Ting; grabatulus uno pede mutilus, (som mangler et Ben), Appul.; ∾ litera, Gell.; — II) „fig." om Talen; mutila quaedam loqui, (manglende el. ufuldstændigt), Cic. Orat. 9; cf. ibd. 53; — 2. mŭtĭlus, i, m.: Musling, s. und. mytilus.

Mŭtĭna, ae, f.: By i Gall. Cisalp., (hodie Modena), hvori D. Brutus blev beleiret af Antonius; vid. Cic. Phil. 5, 9; — B) df. Mŭtĭnensis, e, ager, Plin., bellum, Suet., arma, Ovid. — Mūtĭnus, el. Mūtūnus, i, m., [2. muto]: = Priapus, Lactant.; men Auct. Priap. 73: = 2. muto; — not.: Mutini, orum, m.: Indvaanerne af Byen Mute paa Sicilien, Liv. 25, 40.

mūtĭo, (muttio), ivi, itum, 4, v. n. (o. a.), [af Lyden mu]; oftest hos Comikerne: mukker, mumler, taler sagte; - Etiam muttis? So. jam tacebo, Plaut. Amph. 1, 1, 225; si muttiverit, id.; - ogs. m. bestl. acc.; Muttire unum verbum audes? id. Men. 5, 1, 11; cf. Ter. Andr. 3, 2, 25; men id. Hec. 5, 4, 25: neque opus est Adeo muttito, (ikke et Muk tør der høres); cf. Phaedr. 3, epil. 34, o. Pers. 1, 119; — II) „overf.": mutire capris, om Gedebukken, (mimre, germ. meckern), Auct. Carm. Phil. 58; df. — mūtĭtĭo, (mutt.), onis, f.: Mukken, Hvisken, Plaut. Amph. 1, 3, 21. — mūtĭto, are, v. a., intens. af 1. muto: oftere at forandre; df. afvexlende at foretage el. anstille; - qui ··· antiquo ritu mutitarent, id est, mutua inter se convivia agitarent, Gell. 2, 24; cf. id. 18, 2.

1. mūto, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [ctr. af inus. movito]; I) „egentl.": bevæger el. fører bort derfra el. derhen; - Neque se luna quoquam mutat, (kommer ikke af Stedet), Plaut. Amph. 1, 1, 117; cf. Hor. Sat. 2, 7, 64; men Cic. Balb. 13: ne quis invitus civitate mutetur, (bliver imod sin Villie udelukket af Samfundet); men Ovid. Trist. 5, 2, 73: Hinc ego dum muter, naar jeg alene forflyttes herfra; — II) „overf."; A) forandrer; - ∾ sententiam, Cic., consuetudinem dicendi, id. Brut. 91; men ∾ fidem cum aliquo, (ikke holde sit Ord), Plaut., Ter.; facilis mutatu gens, (ubestandig), Tac. Ann. 14, 23; bona facile mutantur in pejus, Quintil. 1, 1, 5; - De uxore ··· nil mutat, (forandrer intet, bliver ved sit Tilsagn), Ter. Andr. 5, 4, 46; — 2) „bes." ogs.; a) at forandre til det Bedre, at rette; - Placet tibi factum? M. non, si queam mutare, Ter. Ad. 4, 7, 19; — b) at fordærve; vinum mutatum, (som har slaaet sig), Hor. Sat. 2, 2, 58; men balsamum melle mutatum, (forfalsket dermed), Plin. 12, 54; — bb) ogs. at mærke som neutr.; a) f. mutari el. mutare se: at forandre sig; - mores populi R. quantum mutaverint etc., Liv. 39, 51; cf. id. 5, 13; ligel. id. 9, 12: adeo animi mutaverant; — b) at være forskjellig, at afvige derfra; - pastiones hiberno ac verno tempore hoc (abl.) mutant, quod etc., Varr. R. R. 2, 2; quantumque mutare a Menandro Caecilius visus est! Gell. 2, 13; — B) omvexler el. ombytter dermed, borttusker, sælger, omsætter, odl.; - pecoris et mancipiorum praedas ··· mutare cum mercatoribus vino adventicio, Sall. Jug. 48; ligel. ∾ porcos aere, Colum.; men ∾ uvam strigili, (kiøbe den derfor), Hor. Sat. 2, 7, 109; ogs. ∾ res inter se, Sall.; ∾ merces, Hor.; — b) ogs. om anden Omvexling el. Ombytning el. Forandring; - ∾ vestimenta, Suet.; men ∾ vestem cum aliquo, Ter. Eun. 3, 5, 24; ∾ locum ex loco, Plin.; cf. Hor. Od. 2, 16, 18: quid terras alio calentes Sole mutamus? cf. id. Carm. Saec. 39; men ∾ solum, Cic. Parad. 4: at gaae i Landflygtighed; - mutare orationem, forandre Udtrykket, Cic. Orat. 31; men mutata verba, tropiske el. metonymiske Udtryk, id. ibd. 27. — 2. mūto, ōnis, m.: = penis, Lucil. ap. Porphyr. ad Hor. Sat. 1, 2, 68; df. — mūtōnĭātus, 3: = mutone praeditus, Martial. — muttio, muttitio, s. und. mutio, etc.

mūtŭārĭus, 3, [mutuus]: gjensidig; - ∾ operas cambire cum vicinis, Appul. — *mūtŭātĭcius, (-tius), 3: laant, borget; ∾ pecunia, Gell. 20, 1, inc.; o. — mūtŭātĭo, onis, f.: Laantagen, Laanen, Laan; - quum multos minutis mutuationibus defraudasset, Cic. Flacc. 20; cf. id. d. Or. 3, 38; — [mutuor]. — mūtŭātus, 3, partic.; 1) af 2. mutuo; 2) af mutuor.

mūtŭe, adv. af mutuus: gjensidigen, gjengjeldende, (respondere officiis), Cic. Fam. 5, 7, (al. mutuo); cf. ibd. 5, 2. — mūtŭĭter, adv.: Biform af mutue el. mutuo; - ∾ amare aliquem, Varr. ap. Non. — 1. mutŭlus, i, m.; i Bygningskunsten: det af Muren fremstaaende Bjælkehovede, Varro, Vitruv. — 2. mutulus, i, m., s. und. mytilus.

1. mūtŭo, abl. som adv.: gjensidigen; s. und. mutuus. — 2. mūtŭo, avi, atum, 1, v. a., activ Biform af flgd.: laaner, tager paa Borg, (pecuniam), Caecil. ap. Non.; - ogs. laaner, modtager, erholder; ∾ regem a finitimis, Val. Max. 3, 4; — II) df. partic. mutuatus, 3, m. passiv Bem.; mutuata a sole luce fulget (luna), Plin. 2, 6; ∾ calor, Appul. — mūtŭor, ātus sum, 1, v. dep. a., [mutuus]; I) „alm.": laaner el. borger, tager tillaans el. paa Borg, navnl. Penge el. hvad der betales tilbage efter dets Værdi; - quam maximas potuerunt pecunias mutuati, Caes. B. C. 3, 60; ∾ levioribus usuris, Suet.; ∾ ab aliquo in sumptum (sc. pecuniam), Cic. Att. 7, 3, oftere; cf. Tac. Ann. 6, 17: facta mutuandi copia sine usuris etc.; - dog ogs. om Ting, som tilbageleveres; ∾ domum, Tac. Or. 9, auxilia ad bellum, Hirt. B. G. 8, 21; — II) „fig.": laaner el. tager for at bruge, modtager el. faaer deraf; - ∾ subtilitatem ab Academia, Cic. Fat. 3; ∾ verbum a simili, (bruge Metaphorer), id. Orat. 62; cf. Quintil. 6, 3, 61: quum, quod in alia re fieri solet, in aliam mutuamur, etc.; men a viris virtus nomen est mutuata, Cic. Tusc. 2, 18; ∾ praesidium ab audacia, Tac.; cf. Liv. 30, 12: ∾ consilium ab amore.

mūtus, 3, [rimel. af Lyden mu]; I) „egentl.":

stum, d. e. som ikke kan tale, el. som ikke vil tale; ~ nonne satius est, mutum esse, quam etc., (at være stum, at tie), Cic. Phil. 3, 9; mutum me dices, (jeg skal ikke sige et Ord), Ter.; mutus illico (sc. factus est: han forstummede), id. Eun. 3, 1, 27; men Cic. Leg. 3, 1: legem (esse) mutum magistratum; ~ ∾ bestia, Cic., agna, Hor., (umælende); ~ Omnis pro nobis gratia muta fuit, (ingen Velynder talte min Sag), Ovid. Pont. 2, 7, 52; mutus miserorum aspectus etc., Quintil. 6, 1, 26; — II) „fig."; A) „alm.": stum, d. e. som ingen Lyd giver fra sig; ~ ∾ imago, Cic. Catil. 3, 5; cf. ibd. 11; men mutae res, quum ipsas loqui fingimus, etc., Quintil. 6, 1, 25; pecus mutum metu, Virg.; ~ ∾ consonantes, Quintil. 1, 4, 6, (efter Diom.: quae sine auxilio vocalium enunciari non possunt, neml. b. c. d. g. k. p. q. t.); ~ ∾ instrumentum fundi, i. e. plaustra, etc.; (opp. instr. semivocale, i. e. boves etc., o. instr. vocale, i. e. servi), Varro; ~ artes quasi mutae, (der ikke benytte Sproget; altſ. i Modsætn. af Veltalenheden), Cic. d. Or. 3, 7; ligel. ∾ scientia, Quintil.; ∾ magistri, (i. e. libri), Gell.; — B) „bes."; a) om et Sted: som ikke toner af Ord el. Tale, hvor ingen Tale lyder; ∾ forum, Cic.; ∾ solitudo, id.; ~ ligel. om den Tid, hvori alt er taust og stille; ~ tempus ··· mutum a litteris, Cic. Att. 8, 14; per muta silentia noctis, Ovid. Met. 7, 184; — b) om Personer, ogs. om Ting: hvorom der ikke bliver talt, uberømt, uberømmelig; saal. blive mutae artes, (som Lægekunsten), modsatte Krigerens Berømmelse, Virg. Aen. 12, 397; men Sil. 3, 579: mutum volvens inglorius aevum. — **Mŭtusca**, ae, f.: By i d. Sabinske, olivifera, Virg. Aen. 7, 711.

mūtŭus, 3, [1. muto]; I) „egenl.": som tager tillaans el. paa Borg, nærmest om Penge el. Korn, der tilbagebetales efter Værdien; ~ ∾ argentum quaerere, Plaut. Pers. 1, 1, 5, exorare alicunde, ibd. 44; quaerere pecunias mutuas fenore, (imod Rente), Liv. 35, 49; ogs. pecunias a quibus videtur ad rem militarem mutuas sumere, Cic. Phil. 10, 11; ∾ pecuniam praecipere, (optage forskudsvis), Caes. B. C. 3, 31, exigere, (optage som tvunget Laan), ibd. 32; ~ civitatibus frumentum mutuum dare, (udlaane til dem), Cic.; — b) df. som subst., **mutuum**, i, n.: det gjorte Laan, den laante Sum; ~ mutui datio: Udlaanen, Dig.; df. ogs. som Ordspil: Ego autem cum illa facere nolo mutuum, (opp. proprium: vil ikke have til Leie, men til Eie), Plaut. Curc. 1, 1, 47; ~ df. abl. mutuo: tillaans el. som Laan; ~ ∾ petere ab aliquo pecuniam, ogs. naves, militum auxilia, Justin.; cf. Cic. Orat. 24; — II) „overf.": gjensidig, vexelvis, paa begge Sider; ~ tua voluntas erga me, meaque erga te par atque mutua, Cic.; ∾ benevolentia, id.; ∾ beneficia, Nep., convivia, Virg. Ge. 1, 301; a mutuo inter se auxilio (intercludere), Liv. 8, 24; omnia erroris mutui implesse, (hos begge Hære el. Folk), ibd. 41; ∾ vulnera, Just.; ∾ accusationem intendere, (true hinanden med Anklage), Tac. Ann. 6, 4; aequabat ··· mutua Mavors Funera, (gjorde Mandfaldet lige paa begge Sider), Virg. Aen. 10, 755; — bb) df. ogs.; a) subst. **mutuum**, i, n.: gjensidig Adfærd, Gjengjeld; ~ mutuum in amicitia hoc arbitror, quum etc., Cic. Fam. 5, 2; mutuum mecum facit, (hun gjør mig Gjengjeld), Plaut. Trin. 2, 4, 37; ligel. id. Mil. gl. 4, 6, 38: mutuum fit (sc. a me: jeg gjør hende Gjengjeld); — b) abl. **mutuo** som adv.: gjensidigen, til Gjengjeld; ~ meque mutuo diligas, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 15; mutuo me facturum etc., ibd. 9; officia cum multis mutuo exercuit, Suet. Aug. 53; cf. id. Tib. 44; mutuo de aliquo sentire, (gjengjelde nogens Sindelav), Hirt. B. Al. 48; — c) ligesom adv. mutuo bruges per mutua: gjensidigen; vid. Virg. Aen. 7, 66: pedibus per mutua nexis; ~ ligel. absol. mutua, (f. per mutua); hvf. Lucr. 2, 75: inter se mortales mutua vivunt; cf. id. 4, 302; ligel. Prop. 1, 5, 30: cogemur amore Alter in alterius mutua flere sinu. — **Mŭtўce**, es, ogs. **Mŭtўca**, ae, f.: By paa Sicilien, imellem Camarina o. Syracusae, Sil.; — df. **Mŭtўcensis**, e, ager, Cic. Verr. 3, 43 o. 51.

mўa, ae, f., *μύα*: en Muslingart ved Bosporus Thracius, Plin. 9, 56. — **mўăcanthon**, i, n., o. mўăcanthos, i, f., *μυάκανθον* (-*ος*): Museiorn el. vild Asparges, corruda, Plin. 19, 42. — **mўăces**, um, m., *μύακες*: en Muslingart, Plin. 32, 31. — **mўăgros**, i, m., *μύαγρος*, herba ferulacea est etc., Plin. 27, 81.

Mўcăle, es, f., *Μυκάλη*: Forbjerg og By i Jonien, ligeoverfor Øen Samos, Ovid. Met. 2, 223, Justin. 2, 14; — B) df. **Mўcălaeus**, 3, litora, Claudian., o. **Mўcălensis**, e, vertex, Val. Max. — **Mўcălessos**, (-esos), i, m.: Bjerg og By i Boeotien, Stat.; — B) df. **Mўcălēsĭus**, 3, cuspis, id.

mycēmătĭas, ae, m., *μυκηματίας*: Jordskjælv med hult Drøn, Amm. — **Mўcēnae**, arum, ogs. **Mўcēna**, ae, o. **Mўcēne**, es, f., *Μυκῆναι*, *Μυκήνη*: By paa Peloponnesus i Argolis, hvor Agamemnon var Konge; ~ df. Mycenae Agamemnoniae, Virg., ogs. Pelopēïades, (som K. Pelops's Residens), Ovid. Met. 6, 414; men ∾ malae, Martial. 14, 1, (med Hensyn paa Pelopidernes Forbrydelser, f. und. Thyestes); — B) df. 1) **Mўcēnaeus**, 3, dux, Ovid., ductor, Virg., (i. e. Agamemnon); ligel. ∾ manus, Ovid. Her. 5, 2, (i. e. Agamemnonis); ∾ rates, (Grækernes Flaade under Agamemnons Anførsel), Prop. 2, 18, 32; — 2) **Mўcēnenses**, ium, m.: Indvaanerne af Byen M., Cic. Fin. 2, 6, e poët.; — 3) **Mўcēnis**, ĭdis, f.: Mycenerinden, (i. e. Iphigenia), Ovid. Met. 12, 34. — **mycētĭas**, ae, m., *μυκητίας*: = mycematias, Appul. — **Mўcŏnos**, i, f., *Μύκονος*: en af de cycladiske Øer i Ægæerhavet, Mela 2, 7, Ovid.; — B) df. **Mўcŏnĭus**, 3, hospes, Ter. Hec. 3, 4, 19; ~ **Myconii**, orum, m.: Indvaanerne af Øen M., Plin.

mydrĭăsis, is, f., *μυδρίασις*: Udvidelse og Svækkelse i Pupillen, Cels. 6, 6. — **Mygdŏnes**, um, m., *Μυγδόνες*: Folk i Thracien, Plin. 4, 17; erobrede ogs. en Del af Phrygien, id. 5, 33, (f. nedenf.); — B) df. 1) **Mygdŏnĭa**, ae, f.: Landskab i Thracien, Plin. 4, 17; ~ ogs. i Phrygien, id. 5, 41; ~ ogs. i Mesopotamien, id. 6, 13; ~ ogs. i Bithynien, Solin. 42; — 2) **Mygdŏnius**, 3: mygdonisk; df. fædv. „poet.": phrygisk el. lydisk, campi, Hor.; cf. id. Od. 2, 12, 22, ogs. Ovid. Her. 20, 106; men ∾ mater, Val. Fl., i. e. Cybele; ∾ senex, Stat., i. e. Tithonus; — 3) **Mygdŏnis**, ĭdis, fem. adj. til frgd.; Mygdonidesque nurus, Ovid. Met. 6, 45, (i. e. Lydiae). — **Mygdŏnĭdes**, ae, m.: Søn af en Mygdon, Virg. Aen. 2, 342. — **Mygdonis**, Mygdonius, f. und. Mygdones. — **Myiagros**, (-us), i, m., *Μυίαγρος*, (Fluejægeren), blev efter Plin. 10, 40, som en Gud af Eleerne paakaldt imod Fluer; ~ hed ogs. **Myiōdes**, is, m., *Μυιώδης*, Plin. l. c. — **myïsca**, ae, f., o. **myïscus**, i, m., *μυΐσκα*, *μυΐσκος*: en liden Muslingart, Plin. 32, 31.

Mўlae, arum, f., *Μύλαι*; I) By paa Sicilien, Plin. 3, 14; cf. Suet. Aug. 16; — II) By i Thessalien, Liv. 42, 54. — **Mўlăsa**, el. Mylassa, orum, n.: By i Carien, Plin. 5, 29; — B) df. **Mўlasenses**, Cic., Liv., ogs. **Mўlăseis** (trisyll., ligesom *Μυλασεῖς*), Cic. Fam. 13, 56, ogs. **Mўlăsēni**, Liv. 38, 39: Indvaanerne af Byen M. — **mўloecus**, (-os), i, f., *μύλοικος*: en Mølart, (genus blattarum), som opholder sig i Møller, Plin. 29, 39. — **Myndus**, (-os), i, f., *Μύνδος*: By i Carien, (hod. Mendes), Liv., Plin.; — B) df. **Myndenses**: Indvaanerne af Byen M., Cic. Fam. 3, 8; ogs. Myndii, Liv. 33, 30.

mȳŏbarbum, i, n., [μῦς, barba]: etslags tragtformet Drikkekar, Auson., inc. — mȳoctŏnos, i, m., μυοκτόνος, (som dræber Mus): etslags aconitum, hvis Lugt er dræbende for Mus, Plin. 27, 2. — Mȳonnēsus, (-ŏs), i, m.: Forbierg i Jonien, med en By af samme Navn, Liv. 37, 13, oftere; — II) en Ø i Nærheden af Ephesus, Plin. 5, 31. — mȳŏpăro, ōnis, m., μυοπάρων: etslags let Sørøverskib, Cic. Verr. 3, 80; ogs. etslags Krigsfartøi, ibd. 1, 34. — mȳŏphŏnon, i, n., μυοφόνον, (som dræber Mus), rimel.: = myoctonos, Plin. 21, 30. — mȳops, ōpis, m., μύωψ: meget nærsynet, Dig. — mȳŏsōta, ae, o. mȳŏsōtis, ĭdis, f., μυοσώτη, μυοσωτίς: Museøre, etslags Plante, Plin. 27, 80. — mȳŏsōton, i, n., μυόσωτον: = alsine, Plin. 27, 8.

mȳrăpĭa, el. myrrhapia, μυράπια, m. o. ud. pira: etslags vellugtende Pærer, Cels., Plin. 15, 16. — mȳrīce, es, o. myrica, ae, f., μυρίκη: Tamarisken, etslags Buskvært, Plin. 13, 37; ∾ humiles, Virg., fragiles, Ovid.; sudent electra myricae, (om en Umulighed), Virg. Ecl. 8, 54. — Myrina, ae, f.: æolisk By i Lilleasien, Cic. Fam. 5, 20, Liv., Tac.; (sild. Sebastopolis); — B) hf. Myrinus, 3, campi, Martial. 9, 43; — not.: ogs. en By paa Øen Lemnos, Plin. 4, 23. — mȳrĭŏphyllon, i, n., μυριόφυλλον, millefolium: Tusindblad, Plin. 24, 95.

Myrmēces scopuli: Skær el. Øer i Nærheden af Smyrna, Plin. 5, 31. — myrmēcĭas, ae, m., μυρμηκίας: sort Ædelsten med vorteformede Ujevnheder, Plin. 37, 63. — myrmēcītis, ĭdis, f., (gemma), μυρμηκῖτις: Ædelsten, hvori der sees en Myre - (ligesom undert. i Ravstykker), Plin. 37, 72. — myrmēcĭum, i, n., μυρμήκιον, af Gestaltens Lighed med en Myre; I) etslags Vorte, in pl., Cels.; — II) etslags Edderkop, Plin. 29, 29. — Myrmĭdŏnes, um, m., Μυρμιδόνες: Folkeslag i Phthiotis o. Thessalien, udgiorde for Troja Achilles's Tropper; vid. Virg. Aen. 2, 7; - om deres Ophav s. Ovid. Met. 7, 618; - in sing. ogs. som fem., Stat. Theb. 5, 223. — Myrmillo, s. und. Mirmillo.

mȳrŏbălănum, i, n., o. mȳrŏbălănus, i, f., μυροβάλανος: Balsamtræets Frugt, hvoraf Balsam tilberedes; ogs. Balsamen selv; vid. Plin. 12, 46. — 1. Mȳron, (Myro), ōnis, m.: berømt Billedformer (plastes); vid. Cic. Verr. 4, 3 o. 43, ogs. Plin. 34, 19; - berømt er navnl. ogs. hans Ko; vid. Ovid. Pont. 4, 1, 34, o. Cic. l. c. 60. — 2. mȳron, (-um), i, n., μύρον: Salve, Hieronym. — mȳrŏpōla, ae, m., μυροπώλης: Salvekræmmer, Plaut. — mȳrŏpōlĭum, i, n., μυροπώλιον: Salveboutik, Plaut. — mȳrŏthēcĭum, i, n., μυροθήκιον: Salvedaase el. Balsambøsse, men paa Græsk, Cic. Att. 2, 1, in.

1. myrrha, (murrha, murra), ae, f., μύῤῥα: Myrrhetræet; vid. Plin. 12, 33 flgd.; — B) „overf.": Myrrhaen selv, d. e. den af Myrrhatræet dryppende Harpix, hvormed man tilsatte Vin, vid. Plin. 14, 15, ligesom man dermed salvede Haaret, vid. Ovid. Met. 5, 53; - ogs. at mærke som Skiønhedsmiddel, id. Med. Fac. 88; — II) i Mythologien er Myrrha: den til et Myrrhatræ forvandlede Datter af Cinyras; vid. Ovid. Met. 10, 298 flgd., o. Hygin. Fab. 58. — 2. myrrha, ae, f., ogs. myrrhis, ĭdis, f.: etslags vellugtende Kervel, (scandix odorata L.), vid. Plin. 24, 9. — 3. myrrha, ae, f.: den Sten el. Masse, hvoraf vasa murrhina forfærdigedes; s. und. murrha.

*myrrhātus, (murrhatus, murratus), 3: balsameret el. tilsat med Myrrha, Sidon.; ∾ potio, vid. Fest. p. 158, (Müll.); — myrrhĕus, (murrheus, murreus), 3; I) = frgd.; ∾ crinis, Hor. Od. 3, 14, 22; — II) myrrhefarvet el. gulagtig, onyx, Prop. 3, 8, 22; o. — 1. myrrhĭnus, (murrhinus, murrinus), 3; af Myrrhe el. Myrrhesalve, odor, Plaut.; myrrhina, (sc. potio: Myrrheliqueur), id. Pseud. 2, 4, 51, Varro, Plin. 14, 15; — [1.myrrha]. — 2. myrrhĭnus, (murrh.), 3: af Stenen el. Massen myrrha, s. und. murrhinus. — myrrhis, ĭdis, f., s. und. 2.myrrha. — myrrhītes, ae, m., μυῤῥίτης: en myrrhefarvet Ædelsten, Plin. 37, 63.

Myrsilus, i, m.: en Konge i Lydien, hed ogs. Candaules, Plin. 35, 34. — myrsineum, i, n., efter Plin. 20, 23, en Benævnelse paa feniculum silvestre. — myrsinītes, ae, m., μυρσινίτης; I) som Plante: en Art af Væxten tithymalus, Plin. 26, 46; — II) en Ædelsten med Myrrhelugt, id. 37, 63. — myrta o. murta, s. und. myrtus. — myrtācĕus, 3, [myrtus]: af en Myrte, folium, Cels. — Myrtăle, es, f.: en Veninde af Digteren Horatius, Hor. 1, 33, 14. — myrtātum, i, n., Plin., [myrtus], ogs. murtatum, Varro, (sc. farcimen): etslags med Myrtebær tilsat Kiødmad el. Farce. — myrtĕŏlus, (murteol.), 3, demin. af myrteus: myrteblomstfarvet, crinis, Colum. poët. 10, 237.

*myrtēta, ae, f.: = flgd., Plaut. ap. Prisc.; — myrtētum, (murt.), i, n.: Myrteskov el. Myrtelund; - in pl., Virg. Ge. 2, 112, o. Sall. Jug. 48; — not.: Murteta hed ogs. et Sted ved Bajæ, hvor den hede Jorddamp tiente til Svedebad, Hor. Ep. 1, 15, 5; cf. Cels. 2, 17; o. — myrtĕus, (murt.), 3: af Myrte el. Myrter, silva, Virg., virga, Ovid.; ∾ serta, Tibull.; ∾ oleum, Plin.; ogs. absol. myrteum (sc. oleum), Cels.; ∾ vinum, Plin., Colum.; — II) „overf."; A) med en Myrte; - ∾ coma, (myrtekranset), Tibull. 3, 4, 28, (men kunde ogs. anføres und. d. flgd. Bem.); — B) myrtefarvet el. kastaniebrun, coma, s. ovenf., gausapina, Petron., color, Pallad.; — C) olea myrtea el. murtea, en Art af Olietræet, Colum. 5, 8.

myrtĭdănum, i, n., [myrtus], sc. vinum: som er tilsat med vilde Myrtebær, Plin. 14, 19. — Myrtĭlus, i, m.: Søn af Mercurius, blev ombragt af Pelops; vid. Cic. N. D. 3, 38. — myrtĭnus, (murt.), 3, μύρτινος: af Myrter, oleum, Appul. — myrtĭŏlus, 3, s. und. myrteolus. — myrtītes, ae, m., μυρτίτης (οἶνος): Myrtevin, Colum., Cato; dog ogs. vinum myrtites, Pallad.

myrtŏpĕtălon, i, n., [μύρτος, πέταλον]: Myrteblad, ogs. polygonon, etslags Plante, Plin. 27, 91. — Mȳrtōus, 3, Μυρτῷος; hf. Myrtoum mare: en Del af Ægeerhavet, neml. imellem Creta, Peloponnesus og Euboea, Hor. Od. 1, 1, 14; har, efter Plin. 4, 18, sit Navn af Øen Myrtos ved Euboea. — myrtum, i, n., μύρτον: Myrtens Frugt, Myrtebærret; - ∾ cruenta, Virg. Ge. 1, 306; cf. Plin. 15, 35.

myrtŭōsus, 3: som ligner Myrten, frutex, Plin. 12, 38; af — myrtus, i o. us, f. (o. m., Cato), μύρτος: Myrten el. Myrtetræet; vid. Plin. 15, 37 flgd., var Venus hellig, Virg. Ecl. 7, 62, bares som Krans, navnl. af de Triumpherende, ogs. ved Giestebude, ogs. af de erotiske Digtere; - vid. Plin. l. c.; cf. Hor. Od. 1, 4, 9, o. ibd. 1, 38, 5; ogs. Ovid. A. A. 2, 734; - ogs. Myrtens Ved el. Træ brugtes til Spydskaft, Virg. Aen. 7, 817; cf. id. Ge. 2, 447; — not.: pl. myrtus, Virg. Ge. 2, 64, o. Catull. 64, 89; ogs. findes pl. murta, (myrta), Cato; men murti nigrae baccae, Scribon. — mȳrus, i, m., μῦρος: Hannen til Fisken muraena, Plin. 9, 39; ogs. smyrus, id. 32, 53.

1. mȳs, gen. mȳos, m., μῦς: etslags Perlemusling, Plin. 32, 53. — 2. Mȳs, gen. Mȳos, m., Μῦς: berømt Kunstner i ophøiet Arbeide, Martial. 8, 51. — Myscĕlos, (-us), i, m.: Stifteren af Byen Croton i Italien; vid. Ovid. Met. 15, 20 flgd.

Mȳsi, orum, m., s. und. flgd. — Mȳsĭa, ae, f.: dobbelt Landskab i Lilleasien, neml. Lillemysien ved

Hellespontcn, og Stormysien ved Ægæerhavet, Mela 1, 18, o. Plin. 5, 40; — B) df. 1) Mȳsius, 3: mysisk, Olympus (mons), Mela; hominis … Mysii querela, (med Foragt), Cic. Qu. Fr. 1, 1, 6; — 2) Mȳsus, 3, dux, Ovid. Pont. 2, 2, 26, juvenis, Prop. 2, 1, 65, (i. e. Telephus, Konge i Mysien); — b) df. subst., Mȳsi, orum, m.: Mysierne el. Indvaanerne af Mysien; vare i meget slemt Rygte; vid. Cic. l. c., o. id. Flacc. 27, ogs. Flor. 4, 4; — 3) Mȳsĭcus, 3: = Mysius; ∾ scammonium, Plin. 26, 38. — Mȳsŏmăcĕdŏnes, um, m.: et af Myser og Macedonier bestaaende Folk i Mysien, Plin. 5, 31.

mysta, el. mystes, ae, m., μύστης: som er Præst ved el. for en hemmelig Gudstieneste, Ovid. Fast. 4, 536, o. Auson. — mystăgōgus, i, m., μυσταγωγός: som fører Fremmede omkring paa hemmelige og hellige Steder, Cic. Verr. 4, 59. — mystēriarches, ae, m., μυστηριάρχης: Forstander for en hemmelig Gudstieneste, Prudent.

mystērium, i, n., μυστήριον; I) „alm.": Hemmelighed, el. hvorpaa der lægges Skiul; – epistolae nostrae tantum habent mysteriorum, ut etc., Cic. Att. 4, 18; – df. ogs. Kunstens Inderste og ligesom Helligdom; mysteria rhetorum aperire, Cic. Tusc. 4, 25; — II) „bes.": det Hemmelige i Religionssager; – mysteria Cereris initiorum sacra enunciare, Justin. 5, 1; — B) df. 1) hemmelig Gudstieneste el. religiøs Sammenkomst, hvortil alene de deri Indviede have Adgang, navnl. til Ære for Gudinden Ceres; – vid. Cic. N. D. 2, 24, o. id. Leg. 2, 14; mysteria facere, Nep. Alcib. 3: at holde denne Gudstieneste; — 2) Religionsfest, som holdes med visse hemmelige Cæremonier, navnl. til Ære for Ceres; – hertil høre ogs. mysteria Romana, Cic. Att. 6, 1; ogs. absol. mysteria, ibd. 5, 21, (d. e. Festen til Ære for Dea Bona). — mystes, ae, m., s. und. mysta.

mystĭce, adv.: hemmeligen, forborgent, Solin. 32; af — mystĭcus, 3, μυστικός: hemmelig el. hemmelighedsfuld; navnl. hørende til den hemmelige Gudstieneste (mysteria), mystisk; – per mystica sacra Dindymenes, Martial. 8, 81; ∾ vannus Iacchi, Virg. Ge. 1, 166, (der med en vis hemmelig Betydning bares i de bacchiske Mysterier); cf. ∾ vitis, Tibull. 3, 6, in.; — not.: Mysticum vinum, s. und. 1. Mystus. — mystrum, i, n., μύστρον, i. e. pars quarta cyathi, Rhemn. Fann. d. Pond. 77. — 1. Mystus, i, f.: Ø ved Ætolien, Plin. 4, 19; man henfører hertil vinum Mysticum, id. 14, 9, inc. — 2. mystus, i, m.: etslags Fisk, Plin. 33, 11. — Mȳsus, 3, s. und. Mysia.

mȳthĭcus, 3, μυθικός: hørende til Fabler el. Myther, pantomimus (af mythisk Indhold), Plin. 7, 54; – ogs. absol. mythicus, (sc. scriptor): en Fabeldigter el. Mythedigter, Macrob. Sat. 1, 8. — mȳthistŏrĭa, ae, f., μυθιστορία: fabelagtig Fortælling, Capitolin. — mȳthistŏrĭcus, 3, μυθιστορικός: som indeholder Fabler, blandet med Fabler, volumina, Vopisc. Firm. 1.

mȳthŏlŏgĭa, ae, f., μυθολογία: Fabelfortælling; df. Mythologiarum Liber, (Værk af Fulgentius Planciades); ogs. Mythologicon Liber (s. Mythologicorum). — mȳthŏlŏgĭcus, 3, μυθολογικός: hørende til Fabelfortællinger, s. und. frgd. — mȳthus, (-os), i, m., μῦθος: Fabel el. Mythe, Sagn el. digtet Fortælling, Auson.; callentes mython, (d. græske gen. μύθων), id.

Mytilene, es, el. Mytilenae, arum, etc., s. und. Mitylene, etc. — mȳtĭlus, i, m., μυτίλος: en spiselig Muslingart, germ. Miesmuschel, Plin. 9, 74; — not.: skrives ogs. mitylus, mitulus, mutulus.

Myus, untis, f., Μυοῦς: By i Jonien, Nep. Them. 10, el. i Carien, Vitruv. 4, 1. — myxa, ae, f., μύξα: etslags Blommetræ, Plin. 13, 10. — myxo, el. myxon, ōnis, m., μύξων: etslags Fisk, ogs. bacchus, Plin. 32, 25. — myxos el. myxus, i, m., μύξος: Lampenæb el. Lampepibe; – quum etc., Totque geram myxos, una lucerna vocor, Martial. 14, 41. — myxum, i, n., [myxa]: Frugten af Træet myxa, Pallad.

N.

N, n, det 13de Bogstav i d. lat. Alphabet, svarer til Grækernes *N* el. *ν*; – og kan derom mærkes; aa) med Hensyn paa Udtalen; a) dets svage el. svækkede Lyd inde i Ordet, navnl. i Formerne amnis, damnum, Priscian.; — b) dets Nærmelse til G-Lyden foran Gutturalerne, (hvf. man ogs. skrev Agchises, osv.); cf. Nigid. ap. Gell. 19, 14; — bb) Assimilationen foran l, m, r; illabor, immitto, irrumpo; – foran Labialerne gaaer det over til m; imberbis, impar; — cc) med Hensyn paa en dialectisk Forskiellighed findes „n" snart at indtræde, snart at udfalde, navnl. foran s i Ordene: Megalesia o. Megalensia, frons o. frus, quoties o. quotiens, osv.; sieldnere foran andre Consonanter; saal. lanterna f. laterna, ligula o. lingula; — b) de dobbelte Former alioqui o. alioquin, ceteroqui o. ceteroquin, hidrøre fra Vellyden; — dd) af Abbreviaturen mærkes her: N. som Fornavn, f. Numerius; ogs. staaer N. f. natus, nepos, etc.; fremdeles N. L. f. non liquet, s. und. liqueo.

Năbăthaea, (-taea), ae, f.: Egn i Arabia Petraea, Plin. 21, 72; — B) df. 1) Năbăthaeus, 3: „poet." f. arabisk el. østerlandsk, regna, Ovid. Met. 1, 61; — b) Nabathaei, orum, m.: Indvaanerne af hin Egn, Plin. l. c., Hirt. B. Al. 1; – men Nabathaei Troglodytae: Folk i Africa, Plin. 12, 44; — 2) Năbăthes, ae, m: = Nabathaeus, Senec. Herc. Oet. 160. — 1. nabis el. nabun, efter Plin. 8, 27: æthiopisk Navn paa Kamelpardercn el. Giraffen. — 2. Nabis, is, m.: Konge i Sparta, Liv. 29, 12, o. id. 31, 25. — nablium, i, n., s. und. naulium. — nābun, s. und. 1. nabis.

nacca, (nacta, natta), ae, m., [quod omnia fere opera ex lana nacae dicuntur a Graecis, Fest. p. 166, Müll.], ligesom fullo: en Valker el. Valkemøller, Appul.; df. — naccīnus, (nactinus), 3: som passer for en Valkemøller; ∾ truculentia, id. — nactus, 3: particip. af nanciscor.

nae, ne, adv., ναί, νή: visseligen, sandeligen; – Faciunt nae intelligendo, ut nihil intelligant, Ter. Andr. prol. 17; nae impudenter impudens, Plaut. Rud. 4, 3, 38; cf. Liv. 34, 4; — bb) „bes." ogs. at mærke; a) hos Pronomer, (saal. altid hos Cicero); – nae tu, si id fecisses, melius famae tuae consuluisses, Cic. Phil. 2, 2; cf. id. Catil. 2, 3, oftere; — b) hos andre affirmative Partikler; – Edepol nae meam herus esse operam deputat parvi pretii, Ter. Hec. 5, 3, in.; cf. Cic. Att. 4, 4: medius fidius nae tu emisti locum praeclarum.

naenia, ae, f. und. nenia. — Naeviānus, 3, f. und. flgd. — 1. Naevius, i, m., Cn.: romersk Skuespildigter fra Campanien, noget ældre end Ennius; besang ogs. d. første puniske Krig, hvori han havde tient; (død omtr. a. u. c. 550); – vid. Cic. Brut. 15, o. Gell. 1, 14, oftere; — B) df. Naeviānus, 3, Hector, Cic. Fam. 5, 12, (som i et Skuespil indføres af Nævius); ∾ modi, id.; ∾ scripta, id. — 2. Naevius, 3: benævnt efter en Nævius, porta, Liv. 2, 11, olea, Colum.; – ligel. Naeviānus, 3, pira, id. — *3. naevius, i, m.: som har et Modersmærke paa Legemet, Arnob.; o. — naevŭlus, i, m., demin.: lidet Modersmærke, Gell. 12, 1; — II) „overf.": liden Skiønplet, Appul., Fronto; af — naevus, i, m.: medfødt Plet paa Legemet, Fødselsplet el. Modersmærke; – aliquem naevo agnoscere, Cic.; cf. id. N. D. 1, 28; si etc., Nullus in egregio corpore naevus erit, Ovid. Trist. 5, 13, 14; cf. Hor. Sat. 1, 6, 67; tollere naevos, vid. Plin. 22, 67; — II) fild. „overf.": Plet, Feil, Symmach. — Nahanarvāli, el. Naharvali, orum, m.: østgermanisk Folk af Lygiernes Stamme, Tac. Germ. 43.

Nāias, ădis, o. Nāis, ĭdis o. ĭdos, f., *Ναϊάς*, *Ναΐς*, (oprdl. svømmende el. flydende); I) „egenl.": Vandnymphe, Najade; – illum fontana petebant Numina, Naiades, Ovid. Met. 14, 327; cf. Virg. Ecl. 6, 21; – men Nais Amalthea, etc., Ovid. Fast. 5, 115; – men „alleg.": Naida Bacchus amat, Tibull. 3, 6, 57; — b) ogs. adj.: puellae Naides, Virg. Ecl. 10, 10; — II) „overf." o. „alm.": enhver Nymphe, (Hamadryade, Nereide, osv.); – Illa (arbor) perit; fatum Naidos arbor erat, Ovid. Fast. 4, 232; cf. id. Met. 1, 690, o. ibd. 14, 556.

nam, conj.; I) „egenl.": thi, fordi, eftersom, (neml. til Begrundelse el. Forklaring af en foregaaende Paastand); – utinam ne etc.; nam numquam etc., Enn. ap. Auct. ad Her. 2, 22; ligel. quamobrem, Quirites, etc.; nam multi saepe honores etc., Cic. Catil. 3, 10; – har ogs. undert. „poet." et andet Ord foran sig i Sætningen; saal. ego nam videor mihi sanus, Hor. Sat. 2, 3, 302; — II) „overf."; A) i Overgange m. adversativ og concessiv Bem.: dog, men, derimod, vistnok, (i hvilket Fald nam sigter til en udeladt Sætning, som det begrunder); – una domus erat ··· Nam quid ego de studiis dicam etc.? Cic. Lael. 27; ligel. id. Fam. 1, 9: nam de Appio quod scribis, etc.; cf. id. Off. 2, 14, o. id. Cluent. 45; — B) i Spørgsmaalssætninger, ligesom Grækernes *γάρ*, o. vort nemlig el. dog, staaer nam forstærkende, og bliver da i classisk Prosa vedhængt et andet Ord, hvorim. det forel. o. poet. staaer adskilt, undert. ogs. foran; – cujusnam modi est Tarquinii somnium? Cic. Div. 1, 22; ex quibus requiram, quonam modo latuerint, id. Coel. 28; – Quando istaec (vomica) innata est nam tibi? Plaut. Pers. 2, 5, 13; – Nam quid ita? Ter. Eun. 5, 2, 58; Nam quid ago? Virg. Aen. 12, 637.

nam.que, conj., *καὶ γάρ*: thi netop, thi virkeligen, nemlig; – staaer hyppigen foran Vocaler, hos Cic. o. Caes. altid først i Sætningen; – Pol mihi fortuna magis nunc defit, quam genus; Namque regnum suppetebat mi etc., Enn. ap. Cic. Tusc. 3, 19; namque hoc praestat amicitia propinquitati etc., Cic. Lael. 5; cf. id. d. Or. 1, 16, o. Hor. Sat. 1, 6, 41; – dog ogs. efter et andet Ord i Sætningen; ibi namque in tabernis literarum ludi erant, Liv. 3, 44; omnia namque ista etc., Quintil.; duodecim namque populos etc., Flor. 1, 5.

nana, ae, f. und. nanus. — nancio, ire, v. a., [beſl. m. *λάχω*, *λαγχάνω*, i. e. nanciscor], forel. Grundform til nanciscor, Gracch. ap. Prisc.; df. — nanciscor, nactus (o. nanctus) sum, 3, v. dep. a.; I) „alm.": at erholde (navnl. tilfældigen), at faae fat derpaa, at komme dertil; – unde anulum istum nactus? Ter. Hec. 5, 3, 27; sorte nactus provinciam etc., Nep. Cato 2; quam nacti erant praedam etc., Caes.; men Cic. N. D. 2, 64: immanes beluas nanciscimur venando, (vi indhente dem); cf. Hor. A. P. 299; – nactus est morbum, (faldt i en Sygdom), Nep. Att. 21, febrim, id. Ages. 8; – ogs. at fange el. naae derhen; – locum nacti ··· munitum, Caes. B. G. 5, 9; cf. Cic. d. Senect. 15, o. Ovid. Met. 1, 232; – ogs. at træffe el. støde derpaa; ∾ castra intuta, (uforvaret), Liv. 5, 45; nactus sum, qui ··· cuperet etc., Cic. Orat. 9; — II) „overf." om Dyr el. Fugle; saal. om Glenten og Ravnen: ergo alter alterius ubicumque nactus est ova, frangit, Cic. N. D. 2, 49; ligel. om Ting og om Begreber; – Meum quod rete atque hamī nacti sunt, Plaut. Rud. 4, 3, 46; quicquid est nacta (vitis), complectitur, Cic. d. Senect. 15; – men „poet.": Multaque praeterea, tempore nacta fidem, etc., (som med Tiden ere gaaede i Opfyldelse), Ovid. Fast. 1, 476; – not.: nanctus, 3, m. passiv Bem., Hygin. Fab. 1, oftere. — nanctus, 3, f. und. frgd.

Nannētes, (Namnētes), um, m.: Folk i Gall. Celt., hvor nu Nantes, Caes. B. G. 3, 9, o. Plin. 4, 32. — nanque, f. und. namque. — Nantŭātes, um, m.: Folk i Gall. Narb., ved Foden af Alperne, Caes. B. G. 3, 1, o. Plin. 3, 24. — nānus, i, m., *νάνος*: en Dværg, (lat. pumilio), Prop. 4, 8, 41, o. Juvenal. 8, 32; — b) fem. nana, Lamprid.; — II) „overf."; A) liden Hest, Helv. Cinna ap. Gell. 19, 13; — B) lidet el. lavt Drikkekar, Varr. L. L. 5, 25, o. Fest. p. 176, (Müll.).

năpaeus, 3, *ναπαῖος*, [*νάπος*, i. e. saltus]: hørende til en Skovdal el. Biergskov, nymphae, Colum. poët. 10, 264; — II) subst. Napaeae, arum, f.: Dalnympherne; – faciles venerare Napaeas, Virg. Ge. 4, 535. — naphtha, ae, f., *ἡ νάφθα*: fin Biergolie, profluens bituminis liquidi modo, Plin. 2, 109. — nāpina, ae, f., sc. terra: Mark el. Ager med Roeværten napus, Colum. — napurae, arum, f.: etslags Straaliner; vid. Fest. s. v. nectere, p. 165, (Müll.). — nāpus, i, m.: en Roeart, germ. Steckrübe, Colum., Plin. — nāpy, ўos, n., *νᾶπυ*, (forældl. f. *σίναπι*), Senep, Plin. 19, 54.

Nar, gen. Nāris, m.: Flod fra Apenninerne; løber igiennem Umbrien osv. ud i Tiberen, (hod. Nera); tillægges sulphurea aqua, Plin. 3, 17; cf. Virg. Aen. 7, 517; men quod lacus Velinus in Narem defluit, Cic. Att. 4, 15; cf. Tac. Ann. 3, 9. — Narbo, ōnis, m., Marcius: By i Gall. Narb., som ogs. benævnes deraf, (hod. Narbonne), Cic. Font. 1, o. Plin. 3, 5; – heder Marcius efter Consulen Qu. Marcius Rex, som a. u. c. 636 hidførte en Coloni; – ogs. absol. Narbo, Caes., Suet.; men Martial. 8, 72: Narbo pulcherrima (sc. urbs); — B) df. 1) Narbōnensis, e: narbonensisk, coloni, Cic. Font. 2; men ∾ provincia, Plin. l. c.: Provindsen Gallien hinsides Alperne (fra Rom); ligel. ∾ Gallia, id. 4, 31, Mela 2, 5; — 2) Narbōnĭcus, 3, vitis, Plin. 14, 4.

narce, es, f., *νάρκη*, i. e. torpor: Stivhed, Bedøvelse; – a narce narcissos dictus etc., Plin. 21, 75. — narcissĭnus, 3, *ναρκίσσινος*: tilberedet af Narcisser, oleum el. unguentum, Plin. — narcissītes, ae, m., *ναρκισσίτης*: etslags Ædelsten (af dens Narcisfarve), Plin. 37, 73. — 1. narcissus, i, m., *νάρκισσος*: Narcissen, en Lillieart, purpureus, (med rød Rand), Virg. Ecl. 5, 38; men ∾ sera comans, (der blomstrer sildigt), id. Ge. 4, 122. — 2. Narcissus, i, m., efter Fabelen: en til en Narcisblomst forvandlet Yngling; vid. Ovid. Met. 3, 407 flgd.; — not.: Narcissus: en Frigiven af K. Claudius; vid. Tac. Ann. 11, 29, Suet.

nardĭfer, a, um, [nardus, fero]: som frembringer

Nardus, Ganges, Gratian. Cyneg. 314. — nardĭfŏlium, i, n., [nardus]: Nardusblad, Plin. 12, 25. — nardīnus, 3: tilberedet af el. med Nardus, unguentum, Plin. 13, 2; men nardinum, (sc. vinum: tilsat med Nardus el. med Nardusolie), Plaut. Mil. gl. 3, 2, 11; — II) „overf.", ∾ pira, (en Pæreart med Nardusluqt), Plin. 15, 16. — nardostăchy̆on, i, n., ναρδόσταχυς, i. e. nardi spica: den axformede Nardusblomst, Apic. 7, 6; - ogs. nardostachyos, i, m., Theod. Prisc.

nardus, i, f., o. nardum, i, n., νάρδος: etslags vellugtende Plante med axformet Blomst; vid. Plin. 12, 26; - det ypperste Slags er nardus Indica el. spica nardi, af hvis Blomst den kostelige Nardusolie tilberededes, Plin. l. c.; - ogs. gaves der vild Narde, baccar el. baccaris, id. ibd.; — II) „overf.": den af Nardus tilberedede Olie el. Salve; - Syrio madefactus tempora nardo, Tibull.; cf. Hor. Od. 2, 11, 16, (hvor Assyria f. Syria), ogs. Ovid. A. A. 3, 443, (hvor den bruges til Haaret).

nāres, ium, f. und. naris. — nārīnōsus, 3: med stor el. bred Næse, Lactant., inc.; af — nāris, is, f.: Næsebor; - ab altera nare etc., Plin. 25, 105; cf. Ovid. Met. 3, 675, o. ibd. 6, 141; f. ogs. nedenf.; - oftere in pl. nāres: Næseborerne; ogs. Næsen; - fasciculum ad nares admovere, Cic.; cf. Hor. Od. 4, 1, 21: ducere naribus tura; ogs. ibd. 2, 15, 6: omnis copia narium; ogs. Cic. N. D. 2, 56 o. 57; - „poet." ogs. hos Dyrene; canes naribus acres, Ovid.; cf. Virg. Ge. 1, 376; - nares corrugare, (rynke Næsen), Quintil.; cf. Hor. Ep. 1, 5, 23; - „poet." ogs. sing. naris, f. pl. nares: Næsen; Inque cava ⋯ nare etc., Ovid. A. A. 1, 520; balba de nare loqui, (snøvle), Pers. 1, 33; — B) „bef." o. „alleg.": Næse el. god Næse el. god Lugteevne; d. e. Finhed i at dømme, navnl. i at træffe el. dadle; - ad haec ⋯ naribus uti, (opholde sig el. spotte derover), Hor. Ep. 1, 19, 45; cf. nimis uncis naribus indulges, Pers. 1, 41; - homo emunctae naris, Hor. Sat. 1, 4, 8, (fin, vittig); oppon. homo obesae naris, (sløv, aandløs), id. Epod. 12, 3; cf. id. Sat. 1, 3, 29; - f. ogs. Quintil. 11, 3, 80: naribus labrisque non fere quicquam decenter ostendimus, tametsi etc.; — II) „overf.": Aabning el. Munding el. Udløb (af en Canal, odl.), Vitruv., Pallad.

Narisci, orum, m.: germanisk Folk, Efterkommere af Hermundurerne, Tac. Germ. 42. — nārīta, ae, ναρίτης: etslags Skaldyr el. Søsnegl, Plaut. ap. Fest. p. 166, (Müll.). — nārītas, atis, f., [narus, gnarus]: Indsigt, Kundskab, Donat. ad Ter. Ad. 3, 3, 43. — Narnĭa, ae, f.: By el. Coloni i Umbrien ved Narfloden; vid. Liv. 10, 10, oftere; — B) df. Narnĭensis, e, ager, Plin., equites, Liv. 27, 50; - Narnienses, ium, m.: Indvaanerne af Byen N., Plin. 3, 19. — Narōna, ae, f.: By i Dalmatien, Mela 2, 3, Plin. 3, 26, o. A.

*narrābĭlis, e: som lader sig fortælle; vid. Ovid. Pont. 2, 2, 61; — narrātĭo, onis, f.: Fortælling, (neml. saavel at fortælle, som det Fortalte); - bes. ogs. at mærke, som en Del af det retlige Foredrag; vid. Quintil. 4, 2, 31 o. 78, ogs. Cic. Or. 26 o. 62; cf. id. d. Or. 2, 19: ut verisimilis narratio sit, ut aperta, ut brevis; — df. dem. narrātiuncŭla, ae, f.: liden el. kort Fortælling, Quintil., Plin. Ep.; — narrātor, oris, m.: en Fortæller, facetus, Cic. Orat. 54; ∾ rerum suarum, Quintil.; o. — narrātus, us, m.: = narratio; df. pl.: veniet narratibus hora Tempestiva meis, Ovid. Met. 5, 499; — [flgd.].

narro, avi, atum, 1, v. a., [rimel. besl. m. narus el. gnarus; altf. oprdl. giør nogen bekiendt dermed]; df. I) „alm.": giør bekiendt, siger, fortæller; - ego tibi ea narro, quae etc., Cic. Fam. 9, 6; cf. Ter. Ad. 4, 1, 20; men quid istaec (tabulae) narrant, (hvad staaer der i Brevet)? Plaut. Pers. 4, 3, 29; — bb) hertil mærkes; a) f. acc. findes ogs. de, el. acc. c. inf., ogs. quomodo el. ut, (hvorledes); - quum de animo tuo ⋯ mihi narraret, Cic. Fam. 3, 1, (fortalte mig derom); mihi narravit, te sollicitum etc., ibd. 6, 1; si res publica tibi narrare posset, quomodo sese haberet, (hvorledes den befandt sig), ibd. 3, 1; cf. Ter. Hec. 1, 2, 70; men id. Ad. 3, 5, 3: ut res gesta est, (ligesom det er gaaet til), narrabo ordine; — b) de passive Udtryk: narror, narraris, (man fortæller om mig, om dig), sædv. c. inf.; - Versiculos in me narratur scribere Cinna, Martial. 3, 9; cf. Ovid. Her. 6, 19; ogs. hører hertil Martial. 12, 52: narraris fabula (sc. esse); cf. Hor. Ep. 1, 2, 6; - multis narrata (belua, f. a multis: hvorom mange have fortalt), Plin. 8, 16; men praeter narrata, Hor. Sat. 2, 5, in.; - endel. narrant, (man fortæller), m. acc. c. inf., Plin. 2, 48, oftere; — II) „bef.": siger el. taler; (oftest om Samtaler, navnl. hos Comikerne, ogs. i Breve); - ab Andria est etc.; quid narras, (hvad siger du)? Ter. Andr. 3, 1, 3; cf. ibd. 2, 6, 3; non opinor ⋯; D. opinor, narras, (du siger: formoder)? id. ibd. 2, 2, 30; men filium narras mihi, (f. de filio), id. Phorm. 2, 3, 54; cf. Cic. Fam. 9, 15; - narra mihi ⋯ non solent, (lad høre el. svar engang), id. Att. 2, 7; ligel. narro tibi ⋯ videor etc., (dette siger jeg dig), ibd.; - male narras de Nepotis filio, ibd. 16, 14, (det er en slem Tidende); cf. ibd. 13, 33; — b) ogs. snakker altid derom, har altid i Munden; - Navita de ventis, de tauris narrat arator, Prop. 2, 1, 43; — not.: narratum, i, n., f. ovenf. Hor. Sat. 2, 5, in.

narthēcĭa, (-cy̆a), ae, f., ναρθηκία (-κύα): en lavstammet Art af Værten ferula, Plin. 13, 42. — narthēcĭum, i, n., ναρθήκιον: Æske el. Kasse til Salver el. Medicamenter, Cic. Fin. 2, 7; cf. Martial. 14, 78. — narthex, ēcis, f., νάρθηξ: Buskværten ferula, Plin. 13, 42. — narus, f. d. sædv. gnarus, vid. Cic. Orat. 47.

Narycia, ae, f. und. flgd. — Nāry̆cĭum, i, n., ogs. Nāryx, y̆cis, f.: By i Locris i Grækenland, hvf. en Coloni drog til Italien, og byggede Byen Locri, vid. Plin. 4, 12; — B) df. Nāry̆cĭus, 3: narykisk, Locri, Virg. Aen. 3, 399, (de græske Locrier); men ∾ heros, Ovid. Met. 14, 468, (i. e. Ajax Oïlei filius, som nedstammede herfra); - men Narycia, (sc. urbs), Ovid. Met. 15, 705, Byen Locri i Italien; - df. Narycia pix, Virg. Ge. 2, 438, (fra det Lokriske i Italien).

Năsămon, ōnis, m.; pl. Nasamōnes: Folk i Africa, ved d. store Syrte, Plin. 5, 5; cf. Lucan. 9, 443; — B) df. 1) Năsămōnĭăcus, 3: nasamonisk, ager, Ovid. Met. 5, 129; - ogs. afrikansk; ∾ rex, Stat., (i. e. Hannibal); — 2) Năsămōnĭus, 3: = frgd.; ∾ Tonans, (i. e. Juppiter Ammon), Stat. Silv. 2, 7; — 3) Năsămōnĭas, ădis, f.: = frgd.; ∾ Harpe, Sil. 2, 117; — 4) Năsămōnītis, idis, f., sc. gemma: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 64.

nascens, tis: partic. o. adj. af nascor; df. — nascentĭa, ae, f.: Fødsel el. Fødselstime, (opp. conceptio), Vitruv.

nascor, nātus sum, 3, v. dep., [igiennem gnascor besl. m. γεννάω]; I) „egenl.": at blive født el. avlet, at fødes; - quod ex nobis natos liberos appellamus, iccirco Cerere nati nominati sunt Liber et Libera, Cic. N. D. 2, 24; cf. Ter. Heaut. 5, 4, 8: ita etc., ut ex me atque ex hoc natus es; men Cic. R. Am. 16: ut patre certo nascerere; ligel. amplissima familia nati adolescentes, Caes.; cf. Virg. Aen. 1, 286; men Ovid. Met. 15, 639: Apolline natus; men ibd. 9, 612: neque enim de tigride natus; cf. ibd. 11, 313; men Tac. Hist. 1, 16: generari et nasci a principibus, fortuitum est; - nasci in miseriam sempiternam, Cic. Tusc. 1, 5; men nasci in pedes, (med Fødderne foran: om Fuglene), Plin. 10, 74; men Gell. 3, 10: ad homines nascendos (pertinere: at det indvirker paa Fosterets

Dannelse); — II) „fig."; A) „overf.": at opstaae el. fremgaae, at tage sin Begyndelse, odl.; – nascitur ibi plumbum album etc., Caes. B. G. 5, 12; ex palude nascitur amnis, Plin. 36, 65; – oftere „poet."; Nascere ··· Lucifer, (staa op, vis dig), Virg. Ecl. 8, 17; cf. Hor. Od. 3, 23, in.; men om et Uveir, Virg. Ge. 3, 279; men nascentia templa, (som ere under Bygning), Martial. 6, 4; – men in supino: cupressus natu morosa, (voxer langsomt), Plin.; — b) „bes." ogs.: at hæve sig i Veiret; – ab eo flumine collis nascebatur, Caes. B. G. 2, 18; cf. Sil. 3, 530; — B) „ment.": at opstaae el. udspringe el. fremgaae; – ut mihi nascatur epistolae argumentum, Cic. Fam. 16, 22; ex quo uno omnia haec nata et profecta esse, etc., id. Quint. 28; men id. Off. 2, 5: nulla ··· pestis, quae non homini ab homine nascatur; men Caes. B. G. 7, 43: profectio nata a timore defectionis; cf. Catull. 64, 198; — III) hertil er endnu at mærke; A) partic. nascens, tis; 1) som adj.: opstaaende, begyndende; – non nascentibus Athenis, sed jam adultis etc., Cic. Brut. 7; —2) som subst., nascentia, ium, n.: organiske Legemer, navnl. Væxterne, Vitruv. 5, 1 o. 8; — B) partic. nātus, 3: født el. baaren; 1) som subst., natus (gnatus), i, m., o. nata (gnata), ae, f.: Søn, Datter; pl. nati (gnati): Børnene; – caritas, quae est inter natos et parentes, Cic. Lael. 8; cf. Virg. Aen. 7, 518, Hor. Sat. 1, 3, 43, o. ibd. 2, 3, 199 o. 219; men maxima natarum Priami etc., Virg. Aen. 1, 654; cf. Ovid. Met. 13, 661; — 2) som adj.; a) ligesom født el. skabt el. baaren dertil; c. dat., el. m. ad; „poet." ogs. c. inf., el. m. in c. acc.; – non sibi se soli natum meminerit, sed patriae, sed suis, Cic. Fin. 2, 14; cf. Ter. Ad. 4, 2, 6; nationes natae servituti, Cic.; – vir ad omnia summa natus, id.; ad laudem et ad decus nati, suscepti, instituti sumus, id. Fin. 5, 22; cf. ibd. 2, 13; men „poet.": natus ad sacra Cithaeron, Ovid. Met. 2, 223; – (boves) animal ··· natum tolerare labores, ibd. 15, 120; – Natis in usum laetitiae scyphis etc., Hor. Od. 1, 27, in.; cf. Ovid. Met. 14, 99; — b) saa el. saa beskaffen; – alius ager bene natus, alius male, Varro; ita natus locus est: saltus duo etc., Liv. 9, 2; men inculti versus et male nati, Hor. Ep. 2, 1, 233; – pro re nata, (for= o. eftercl. ogs.: e re nata): under denne Sagernes Tilstand, efter Omstændighederne, odl.; – vid. Cic. Att. 7, 8 o. 14; men e re nata melius fieri haud potuit, quam factum est, Ter. Ad. 3, 1, 8; — c) hos en Tidsbestemmelse: saa gammel, i en Alder af osv.; – annos natus unum et viginti, Cic. d. Or. 3, 20; men id. Cluent. 40: quum annos ad quinquaginta natus esset; – ogs. tilføies major el. minor, uden el. m. quam; annos natus major quadraginta, id. R. Am. 14; cf. Nep. d. Reg. 2; men cum liberis majoribus quam quindecim annos natis, Liv. 45, 32; cf. Gell. 1, 12; — not. a: partic. gnatus f. natus, forcl. o. „poet.", s. ovenf.; — not. b: forcl. inf. act. nascere (germen, f. nasci), Cato R. R. 151.

nāsica, ae, adj. comm., [nasus]: spidsnæset, (opp. displosis naribus), Arnob.; — II) deraf er Nasica: Tilnavn i Scipionernes Familie; – vid. Liv. 29, 14, Cic. Brut. 20, o. Ovid. Fast. 4, 347. — Nāsidiānus, 3, naves, Caes. B. C. 2, 7, (benævnte efter en Nasidius). — Nāsidiēnus Rufus, giver et Giestebud, Hor. Sat. 2, 8. — nāsiterna, ae, f., [nasus, ternus]: Vandkande med tre Tuder el. Rør, Plaut., Varro; deraf — nāsiternātus, 3: som bærer en tretudet Vandkande, Calpurn. ap. Fulgent.

Nāso, ōnis, m., [af nasus, oprdl. med stor Næse]: romerst Familienavn; saal. P. Ovidius Naso, s. und. Ovidius; cf. Ovid. Trist. 3, 3, 74: Ingenio perii Naso poëta meo. — Nasos, i, f., [νᾶσος, dor. f. νῆσος, i. e. insula]: en Del af Byen Syracus, Liv. 25, 30 flgd.

nassa, ae, f., ogs. naxa: Fiskeruse, etslags Sivkurv med snever Aabning, Plin. 9, 61; scarus inclusus nassis, id.; — II) deraf „overf." o. „alleg.": farligt Sted; – Numquam hercle ex ista nassa ego hodie cibum petam, Plaut. Mil. gl. 2, 6, 98; cf. Cic. Att. 15, 20: ex hac nassa exire constitui. — nassiterna, ae, f. und. nasiterna. — nasturtium, i, n., [a naso torquendo, Varro; cf. Plin. 19, 44]: etslags Karse; ad panem adhibere ··· nasturtium, Cic. Tusc. 5, 34.

nāsum, i, n., forcl. Biform af flgd., Plaut. Amph. 1, 1, 288, oftere, o. Lucil. ap. Non. — 1. nāsus, i, m.: Næsen; vid. Cic. N. D. 2, 57, o. Plin. 11, 57; ∾ aduncus, Ter., acutus, Plaut., pravus, Hor.; naso clamare magnum, (comisk: at snorke stærkt), Plaut.; men Juvenal. 1, 57: vigilanti stertere naso, (lade som man sov); — II) „fig." antages Næsen som Sædet for Harme, bes. for Spot; hvf. Pers. 5, 91: sed ira cadat naso; men Hor. Sat. 1, 6, 5: nec ··· naso suspendis adunco Ignotos, (du har dem ikke til Spot); cf. ibd. 2, 8, 64; — b) df. ogs.: bidende Vittighed el. Spot el. Satire; – Lucilius ··· primus condidit stili nasum (i. e. satiram), Plin. praef.; cf. Martial. 1, 42: Non cuicumque datum est, habere nasum; ∾ Atticus, Senec.; – men om en fin Lugt el. Sands, Hor. Sat. 2, 2, 89: non quia nasus illis nullus erat; — B) „overf." ifølge etslags Lighed: den paa et Kar næseformigen fremragende Del til at hælde af; alts. Næb el. Tude, odl.; vid. Juvenal. 5, 47, o. Martial. 14, 96. — 2. Nasus, (-os), i, f., s. und. Nasos.

nāsūte, adv.: ligesom rynkende Næsen; df. „ment.": næsvist el. spottende; – Tu, qui nasute scripta destringis mea, Phaedr. 4, 7; af — nāsūtus, 3, [1.nasus]: som har en stor Næse, Hor. Sat. 1, 2, 93; — II) oftest „fig.": som har en fin el. skarp Næse; df. spottende el. næsvis; – Nasutus sis usque licet, sis denique nasus, Martial. 13, 2; – compar., Nil nasutius hac maligniusque est, id. 2, 54; superl., ∾ homo, Senec. Suas. 7.

nāta, ae, f., s. und. nascor. — *nātābilis, e: = natalis, Coripp.; o. — nātābŭlum, i, n.: Svømmeplads; in pl., Appul.; — [nato]. — nātālicius, (-itius), 3, [natalis]: hørende til Fødselsdagen el. Fødselstimen, sidera, Cic. Div. 2, 43; ∾ praedicta Chaldaeorum, (Nativitetsstilling), ibd. 42; ∾ dapes, Martial., ogs. absol. natalicia, Cic. Phil. 2, 6: Fødselsdagsmaaltid; men natalicium (sc. munus): Fødselsdagsforæring, Censorin.

nātālis, e, [3.natus]; I) adject.: hørende til en Fødsel, dies, Cic., lux, Ovid., (Fødselsdagen); cf. Cic. Fin. 2, 31; — B) df. ogs. „overf."; 1) dies natalis: Aarsdagen efter en vigtig Begivenhed; – ∾ dies reditus mei (neml. fra Landflygtighed), id. Att. 3, 20; cf. id. Flacc. 40: diem vere natalem urbis, (paa hvilken Staten var bleven frelst fra den catilinariske Sammensværgelse); – fremdeles ∾ hora, Hor., ∾ tempus, Ovid.: Fødselstimen; cf. Hor. Ep. 2, 2, 187; – ∾ humus, Ovid., ∾ solum, id., o. ∾ rura, id.: Fædrenejorden; – Juno natalis, Tibull. 4, 6, in., (Fødselsgudinden); — 2) medfødt, morbus, Manil., sterilitas, Colum., decus, Val. Fl.; — II) som subst.; A) „egenl.", da natalis er at forklare ved Hielp af et underforstaaet subst., som locus, dies, ogs. deus el. genius; – Delos, natalis Apollinis, Hor. Od. 1, 21, 10; – ad urbem (veni) III Non. (Jan.), natali meo, Cic. Att. 7, 5; Natales grate numeras? Hor. Ep. 2, 2, 210; meus est natalis, Virg. Ecl. 3, 76; – df. ogs. „poet." pl. natales, s. Aarene; Sex mihi natales ierant, Ovid. Her. 15, 61; cf. id. Met. 2, 497; – ogs. „overf.": Stiftelsesdag; natalis Romae, id. Fast. 4, 806: Festen Palilia; natalis Minervae, vid. ibd. 3, 838; – Optime Natalis ··· Candidus huc venias etc., Ovid. Trist. 5, 5, 13; At tu, Natalis, quoniam deus omnia sentis, etc., Tibull. 4,

5, 19; — B) „overf."; a) Tilblivelse, Fødsel, Opstaaen; – Erepto natale, (i. e. facultate nascendi), Lucan. 7, 391; ∾ praeposterus (hominis: at fødes med Benene først), Plin.; – men pl.: natales adamantis, (dens Opstaaen el. Tilblivelse), id. 37, 15; — b) ligel. in pl.: Fødsel el. Herkomst, Stand el. Familie; – (vir) claris natalibus, Tac. Hist. 2, 88; natalium claritas, id., splendor, Plin. Ep., dedecus, Tac.; natalibus suis restitui el. reddi, (indsættes i Fødselens Rettigheder), Dig.; — c) ligel. in pl.: Nativitet el. Fødselsskiebne; – natalium periti, Senec. Qu. N. 2, 32. — nātālitius, 3, f. und. natalicius.

*nātātilis, e: som kan svømme, Tertull.; — nātātio, onis, f.: Svømmen el. at svømme, Cels.; cf. Cic. d. Senect. 16; — II) „overf.": Svømmeplads; – ∾ naturales, (opp. manu factae), Cels.; — nātātor, oris, m.: en Svømmer, Ovid. Her. 19, 70; — df. nātātōrius, 3: hørende til Svømning, cortex, Fest.; – men absol. natatoria, (sc. aqua): Svømmeplads, Sidon.; o. — nātātus, us, m.: Svømmen el. at svømme, Stat., o. A.; — [nato].

nates, ium, f., f. und. natis. — nātinor, ari, v. dep. n.: at være i stærk Bevægelse; (forcl. Ord); Etruriam, Samnites, Lucanos inter se natinari, atque factiosos esse, Cato ap. Fest. p. 166, (Müll.).

nātio, onis, f., [nascor], oprdl.: Føden el. Fødsel; df. „overf."; I) Natio, Fødselsgudinden; vid. Cic. N. D. 3, 18; — II) sædv.; A) Slægt el. Art el. Race af Mennesker og Dyr; – saal. om Slaver: si natione alter est melior, Varro; cf. Hirt. B. Al. 7; – ∾ equorum, Varro, (Slags el. Race); cf. Fest. p. 167, (Müll.); — b) ogs. om Ting; – mellis causas nationesque etc., (Slags el. Oprindelse), Plin. 22, 50; cera natione Pontica, id.; — B) Nation el. Folkestamme, (navnl. med Hensyn paa fælles Sprog); df. ∾ barbarae, (Galli, Hispani, Afri), vid. Cic. Qu. Fr. 1, 1, 9; patre natione Care ··· natus, (hans Fader var en Carier), Nep. Dat. 1; men natio hominis etc., Cic. Fam. 15, 20, (hans Landsmandsskab, el. at han er en Sabiner); – ogs. forbindes natio o. gens, Cic. Font. 11, el. de modsættes hinanden (som Arten og Slægten); vid. Tac. Germ. 2 o. 38; — not.: Porticus ad nationes: Navnet paa et Galleri i Rom; vid. Plin. 30, 40; — C) ogs. mærkes; a) natio: en vis Stand el. Klasse af Mennesker; – ∾ candidatorum, Cic., optimatium, vid. id. Sest. 44; cf. ibd. 45 o. 63; ∾ Epicureorum, (deres Sect el. Skole), id.; men ∾ ardelionum, (deres Laug), Phaedr.; — b) nationes: Hedningerne, Tertull.

nātis, is, f.: Bagen, Sædet, Rumpen; – df. comisk om Priapusbilledet: diffissa nate, Hor. Sat. 1, 8, 47; – oftest in pl. nates, ium; vid. Martial. 14, 18, o. Juvenal. 6, 611; – ogs. om Dyrene, Martial. 3, 82.

*nātīvitas, atis, f.: Fødsel, Herkomst, Dig.; o. — nātīvitus, adv.: efter el. ved Fødselen, Tertull.; af — nātīvus, 3, [nascor]; I) „egenl.": opstaaen ved at fødes, el. alm. opstaaen, som har en Begyndelse; – nativos animantibus et mortales Esse animos, Lucr. 3, 418; ∾ mundus, id. 5, 66; nativos esse deos etc., vid. Cic. N. D. 1, 10; — II) „overf."; A) medfødt, ligesom meddelt ved Fødselen; – ∾ testae (beluarum), Cic. N. D. 2, 39; – in eo nativum quendam leporem esse, non ascitum, Nep. Att. 4; ∾ malum, (opp. delatum), Pseud. Cic. p. Dom. 5; — B) naturlig, (opp. kunstig el. frembragt ved Kunst), coma, Ovid., color, Plin., sal, id.; ∾ oves, (hvis Uld har sin naturlige Farve), id.; ∾ arcus, Ovid. Met. 3, 160, o. specus, Tac. Ann. 4, 59, (som Naturen har dannet); — 2) „bef." i Grammatiken, nativa verba: Stammeord; – simplicia verba partim nativa sunt, partim reperta, etc., vid. Cic. Part. or. 5; cf. Quintil. 8, 3, 36.

nāto, avi, atum, 1, v. n. (o. a.), [efter Formen intens. af no, nare]; I) „egenl.": – natant aequore pisces, Ovid.; hyf. absol.: natantes (sc. bestiae), f. pisces, Virg. Ge. 3, 541; men Cic. Fam. 7, 10: natare in oceano, (med Lune, f. at seile derpaa); – „poet." ogs. om den Skibbrudne: Totque hiemis noctes, totque natasse dies, Propert. 3, 10, 32; – ogs. m. besl. acc.; ∾ freta, Virg. Ge. 3, 259, (svømme derover), aquas el. vadum, Martial.; hyf. pass.: quot piscibus unda natatur, Ovid. Trist. 5, 2, 25; cf. id. A. A. 1, 48; amnes natatos etc., Stat.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om Vandet og om andre bølgeformigen bevægede Legemer: at svømme el. strømme over, at kaste sig el. flagre hid og did; – qua ··· campo liberiore natat (Tiberis: neml. efterat være falden i Havet), Ovid. Fast. 4, 292; „poet." ogs. om den flyvende Fugl, Lucan., om de flagrende Blade, Propert., om Ilden, Stat.; men hos Colum. ogs. om de paa Overfladen udbredte Rødder; — 2) om en Grund: ligesom at svømme deri; df. at være overstrømmet deraf; sædv. c. abl.; – natabant pavimenta vino, Cic. Phil. 2, 41; amnibus arva natant, Ovid.; cf. Virg. Ge. 1, 372; — bb) „poet." ogs. natantes campi; a) Havfladen, Lucr. 5, 489; — b) en bølgende Kornager, Virg. Ge. 3, 198; — 3) om anden ligesom svømmende, d. e. vaklende el. usikker Bevægelse, navnl. Øiets hos den Drukne el. Søvnige el. Døende; – vid. Ovid. Fast. 6, 673, Virg. Aen. 5, 856, o. id. Ge. 4, 496; – ligel. om den svævende Vægtskaal, Tibull. 4, 1, 44; men Ovid. A. A. 1, 516: Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet, (hvor pellis f. calceus); ogs. om et Baand, odl.: at være for vid; monilia natant, Calpurn.; — B) „ment.": at vakle (i sin Mening), at være i Uvished el. Ængstelse; – natare ··· in natura deorum, (ingen bestemt Mening at have derom), Cic. N. D. 1, 43; natare animum, Senec. Ep. 35; cf. Hor. Sat. 2, 7, 7: pars multa natat, etc.; — not.: natantes, „poet." f. pisces, f. ovenf.

natrix, icis, f. (o. m.), [no, nare]: Vandslange el. Vandsnog, Cic. Acad. 2, 38; – ogs. forbindes: natrix, violator aquae, Lucan. 9, 720; — II) „overf."; A) ifølge Gestaltens Lighed; a) etslags Pidsk el. Svøbe, Lucil. ap. Non.; — b) etslags Vært, vid. Plin. 27, 83, (ononis natrix L.); — B) „alleg.": natricem populo R. ··· educare, (en Hugorm, en Fordærver), vid. Suet. Calig. 11. — natta, ae, f. und. nacca.

nātu, abl. af 3. natus. — nātūra, ae, f., [nascor, natus]; I) „alm.": Naturen; df. — A) naturlig Tilblivelse el. Fremstaaen, d. e. Fødsel, Herkomst; – qui est tuus natura filius, Cic.; cf. Ter. Ad. 5, 7, 4; ligel. natura frater, adoptione filius, Liv. 42, 52; — B) naturlig Beskaffenhed, Natur el. Væsen; 1) hos Ting og Begreber; – ∾ montis, Caes. B. G. 1, 21; cf. ibd. 2: natura loci contineri, (af de naturlige Grændser); men Cic. Qu. Fr. 2, 16: quas naturas rerum et locorum etc.; ∾ aëris, Lucr., animi, id.; haec est natura propria animae et vis, (sc. motu cieri interno), Cic. d. Rep. 7, 26; tametsi bona natura, etc., (Legemsbeskaffenhed el. Constitution), Ter. Eun. 2, 3, 25; naturas apibus quas etc., expediam, Virg. Ge. 4, 149; exiguae naturae homo, (liden af Vært), Macrob.; — 2) navnl. ogs.; a) Menneskets aandige Natur, Gemytsart, Tænkemaade, Character; – versare suam naturam et regere ad tempus etc., (om Catilina), Cic. Coel. 6; cf. id. Verr. 1, 15: ea natura etc., (den Character, det Uhyre); men homo ··· difficillima natura, (høist vanskelig og særsindet), Nep. Att. 5; dissimiles naturas ··· habere, vid. Cic. N. D. 2, 45; praeter naturam, (imod min Natur el. Maner), Ter. Ad. 5, 5, 4; men id. Andr. 4, 4, 56: ex animo ··· ut fert natura, etc., (naturligen, oprigtigen); quae tua natura est, Cic. Fam. 13, 78, (ifølge din naturlige Godhed); men som Ordsprog: Naturam expellas furca, tamen usque recurret, Hor. Ep. 1, 10, 24; —

b) naturlig Følelse el. Drift; - itaque idem, natura victus, etc., Cic. Fin. 2, 15; societatem ingeneravit natura, (naturlig Drift el. Trang), Liv. 5, 27; ogs. staaer derfor natura rerum, Val. Max. 5, 4, 5; — c) hvad man giør sig til Natur, el. ligesom den anden (el. erhvervede) Natur; - mihi benefacere jam ex consuetudine in naturam vertit, Sall. Jug. 85; hujus rei naturam sibi faciat (puer: han giøre sig det til en anden Natur), Quintil. 1, 4, 17; — II) „bes."; A) Tingenes el. Verdens Natur, Naturens Indretning og Orden; - hoc exigit ipsa naturae ratio, quae est lex divina atque humana, Cic. Off. 3, 5; secundum naturam vivere, id.; jus in natura esse positum, id.; cf. id. Leg. 1, 12; quod non fit natura, sed quodam instituto, id. Orat. 48; — 2) df. ogs.; a) Naturlighed el. naturlig Mulighed el. Grændse; - naturae concedere, Sall., satisfacere, Cic., (at opfylde Naturens Krav, at døe); cf. id. Sest. 21: vita reservata naturae; - haec tria in rerum natura fuisse, (at der vare trende Muligheder), id. Rab. perd. 8; cf. id. Acad. 2, 17; in rerum naturam hoc cadit, Quintil.; ligel. est in rerum natura, ut etc., Cels.: det kan indtræffe, det er et muligt Tilfælde; — b) Naturens virkende Kraft el. Virksomhed; - cujus rei tanta est vis ac tanta natura, ut etc., Cic. d. Or. 1, 44; - ogs. Guddommens Virksomhed i Naturen; vid. id. Leg. 1, 7; cf. nedenf. id. N. D. 3, 24; - navnl. ogs. Avlekraften; ogs. (ærbart): Avlelemmet hos Mennesker og Dyr; vid. Cic. N. D. 3, 22, o. id. Div. 2, 70; ligel. Varr. R. R. 2, 4, o. A.; — B) Natur el. Væsen el. Substans; - ut una ex duabus naturis conflata esse videatur, (neml. Land og Vand), Cic. N. D. 2, 39; - quintam quandam naturam etc., (Urstof el. Element), id. Tusc. 1, 10; (deos) ··· rerum naturas esse, non figuras etc., (Væsener, ikke blotte Gestalter), id. N. D. 3, 24; — 2) df. ogs. a) Naturen el. Universet el. Verden med dens bestaaende Orden; - deorum vi ··· omnem naturam regi, Cic. Leg. 1, 7; (s. ogs. ovenf.); cf. id. N. D. 1, 14: per omnem rerum naturam etc., ogs. ibd. 9: in omni rerum natura; — b) endel. ogs. efter nogle Philosophers Dogmaer: den høieste skabende og styrende Kraft, d. e. Guddommen selv; vid. Cic. N. D. 2, 22 o. 34, oftere.

nātūrābĭlis, e, Biform af flgd., Appul. — nātūrālis, e, [natura]: naturlig, d. e.; 1) „egenl."; A) „alm.": efter Naturen el. Fødselen, kiødelig; - ∾ pater, Cic. Phil. 3, 6, filius, Liv. 42, 52, avus, Dig.; (opp. adoptivus); - sild. ogs. ∾ filius, (uægte el. avlet udenfor Ægteskab), Dig.; ligel. ∾ pater, ibd.; — B) „bes.": hidrørende fra Naturen, (ikke fra Kunsten); - ∾ moles, vid. Caes. B. C. 3, 40; ∾ saxum, Colum.; men ∾ dies, (fra Solens Opgang til dens Nedgang), Censorin.; (s. und. civilis); ∾ mors, (opp. voldsom), Plin.; - ∾ loca, Colum., ogs. absol. naturalia (sc. loca el. membra): Kiønsdelene (hos Mennesker og Dyr); ogs. sing. naturale, Cels.; — II) „fig."; A) „alm."; a) begrundet i Naturen, ordenlig, sædvanlig, motus (in inferiorem partem), Cic. Fin. 1, 6, notio (in animis nostris), ibd. 9; — b) navnl. ogs. om Characteren: medfødt, eiendommelig, bonitas, vid. Nep. Att. 9; cf. Cic. Coel. 5; - ogs. om Dyrene; ∾ pavor, (hos Hiorten), Ovid.; — B) „bes."; a) hørende til Naturen, som afhandler Naturen, quaestiones, Cic. Part. or. 18; Naturalis Historiae Libri, Plin. praef., in.; — b) som findes i Naturen; duos Joves ··· alterum naturalem, alterum fabulosum etc., Lactant.

*nātūrālĭtas, atis, f.: Naturlighed, Tertull.; — nātūrālĭter, adv.: naturligen, overensstemmende med Naturen, efter Naturens Orden; - ∾ innata omnibus (alacritas animi), vid. Caes. B. C. 3, 92; ∾ divinare, Cic. Div. 1, 50; o. — nātūrālĭtus, adv., sild. Biform af frgd., Sidon.; — [naturalis]. — nātūrĭfĭcātus, 3, [natura, facio]: ligesom naturliggiort, indført i Naturen; ∾ animae, Tertull.

1. nātus, 3, o. 2. nātus, i, m., s. und. nascor. — 3. nātus, us, m., [nascor]: Tilbliven, Opstaaen; df. Fødsel, neml. med Hensyn paa Alderen el. Aarene; df. sædv. Alderen el. Aarene, men alene in abl. natu, og i Forbindelse med el. afhængigt af Adjectiverne: magnus, parvus, major, minor, etc.; - Scaptius ··· magno natu, (en gammel Mand), Liv. 3, 71; men maximo natu filius, (den ældste af hans Sønner), Nep. Dat. 7, (alts. f. d. sædv. maximus natu); vid. id. Ages. 1; men quamquam eum ··· non admodum grandem natu, sed etc., Cic. d. Senect. 4; major natu, quam Plautus etc., id.; minimus natu, id.; tantus natu, (saa gammel), Plaut.; - men Ter. Heaut. 4, 1, 33: quanto tuus est animus natu gravior, (jo mere sat ved Aarene); — II) „overf.": Fremkomst, Vært; cupressus natu morosa, (voxer langsomt), Plin. 16, 60, (hvor dog natu ogs. som sup. kan henføres til nascor).

Naubŏlĭdes, ae, m.: Søn af Naubolus (K. i Phocis, Stat.), i. e. Iphitus, en Argonaut, Val. Fl. — nauci, s. und. naucum. — nauclērĭcus, o. -clērĭus, 3, ναυκληρικός, o. -κλήριος: hørende til en nauclerus, ornatus, (hans Dragt), Plaut.; af — nauclērus, i, m., ναύκληρος: Skibets Eier el. Patron el. Reder, el. Skibscapitainen, id. Mil. gl. 4, 3, 16.

Naucrătes, is, m., Ναυκράτης: græsk Historiker, Cic. d. Or. 2, 23, Quintil. — Naucrătis, is, f.: By i Ægypten paa Delta, Plin. 5, 11; — B) df. Naucrătītes, ae, m., nomos, ibd. 9; o. Naucrătĭcus, 3, ostium, ibd. 11. — naucŭla, f. navicula, Paulin. — naucŭlor, ari, s. und. naviculor. — naucum, (el. naucus), i: en Ubetydelighed, det Allerringeste, hvad der ikke duer; naucum ··· poni pro nugis etc., vid. Fest. p 166, (Müll.); forel. Ord, ordenl. in gen. nauci m. Negation; - Qui homo timidus erit in rebus dubiis, nauci non erit, (duer ikke det Mindste), Plaut. Most. 5, 1, in.; cf. Enn. ap. Cic. Div. 1, 58: non nauci habere; - dog ogs. nauco ducere, (s. nauci ducere), Naev. ap. Fest. l. c.

*naufrăgālis, e: hvorpaa der let strandes, Capraria (insula), Capella; o. — naufrăgiōsus, 3: fuld af Skibbrud, pelagus, Sidon.; af — naufrăgium, i, n., [naufragus]: Skibbrud; - ∾ facere, Cic., pati, Senec., (lide Skibbrud); naufragio perire, (omkomme derved), Cic.; naufragio interceptus, Tac.; cf. Caes. B. C. 3, 27; tabula de naufragio, Cic. Att. 4, 18; - men ordsprogvis: naufragia alicujus e terra intueri, ibd. 2, 7; cf. Lucr. 2, 1; — II) „fig."; A) „poet. overf."; a) Stormen; - naufragiis ··· coortis, Lucr. 2, 552; — b) skibbrudne Mennesker og Ting, et Vrag; - ubi ··· Eurus Naufragium spargens operit freta, Sil. 1, 323; — B) „overf." o. „alleg.": Skibbrud, d. e. Ulykke, Fordærvelse, Forlis; - ∾ luculenti patrimonii, Cic. Phil. 12, 8; propter rei familiaris naufragia, id. Fam. 1, 9; - men om Nederlag i Krigen: naufragio belli facto, Flor. 4, 11; - „poet." ogs. om den Landflygtiges Elendighed: Mollia naufragiis littora posse dari, Ovid. Pont. 1, 2, 62; cf. ibd. 2, 9, 9; — b) ogs. Vraget el. Resten af fordums Velstand; - naufragia amicorum Caesaris, Cic. Phil. 13, 2; cf. id. Sest. 6: in naufragio rei publicae colligendo etc.; men id. Att. 4, 18, „alleg.": haec enim me una ex hoc naufragio tabula delectat.

naufrăgo, avi, 1, v. n.: lider Skibbrud, Sidon.; - omnes naves naufragarunt, Petron. Sat. 76; af — naufrăgus, 3, [navis, frango]: som lider el. har lidt Skibbrud, skibbruden; - naufragum quendam natantem etc., Cic. Inv. 2, 51; dare naufrago tabulam: kaste et Bret til den Skibbrudne, Senec.; - ∾ mulier, Tac.; men ∾ puppis, (strandet), Ovid.; — II) ogs. „overf."; A) som er geraadet i Ulykke el. Fordærvelse, Cic. Pis.

19; „bef.“ ogf. patrimonio naufragus, ogf. absol. naufragus: forarmet, ødelagt, Cic. Sull. 14, o. id. Catil. 1, 12; — B) „poet.“: som sønderbryder Skibe, mare, Hor., unda, Tibull.; Et vos, Nysaei, naufraga monstra, canes, Ovid. Fast. 4, 500.

naulia, ogf. nablia, orum, n., ναῦλα, νάβλα: etslags Strængeleg, hvorom Ovid. A. A. 3, 327: duplici genialia naulia palma Verrere. — naulum, i, n., ναῦλον: Fragtpenge el. Passagerpenge til Skibsføreren, Juvenal. 8, 97; in naulis navium, Dig.

naumăchĭa, ae, f., ναυμαχία: Søtræfning, (neml. som Skuespil til Folkets Fornøielse); - naumachiam committere el. exhibere, ogf. naumachiae spectaculum edere, (anstille en saadan), Suet.; — II) „overf.“: Sted el. Bassin til en slig Søtræfning, id. Tib. 7, oftere; df. — naumăchĭārĭus, 3: hørende til en Lystsøtræfning, pons, Plin. 16, 74; - men subst. naumachiarius, i, m.: som fægter i en saadan Træfning, Suet. Claud. 21.

Naupactus, i, f., o. Naupactum, i, n.: By i Ætolien ved d. corinthiske Bugt, (hod. Lepanto), Mela 2, 3, Cic., Liv.; — B) df. Naupactōus, 3: naupactisk, Achelous, Ovid. Fast. 2, 43. — naupēgus, i, m., ναυπηγός: Skibstømmermand, Dig. — Nauplĭădes, ae, m., Ovid. Met. 13, 310, i. e. Palamedes, Søn af — 1. Nauplĭus, i, m.: Konge paa Euboea, der, for at hævne sin Søn, ved Ildsignaler paaførte den fra Troja tilbagevendende græske Flaade et stort Tab, hvorom Propert. 4, 1, 115: Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes; vid. Hygin. Fab. 116. — 2. nauplĭus, i, m.: etslags Skaldyr, der ligesom seiler paa sin Skal, Plin. 9, 49. — Nauportum, i, n.: By i Overpannonien, (hod. Laibach), Tac. Ann. 1, 20, o. Vell. 2, 110; - ved Floden Nauportus, i, m., Plin. 3, 22.

nausĕa, ae, f., ναυσία: Søsyge; - nauseae molestiam suscipere, Cic. Fam. 16, 11; nausea pressus, Cels.; — II) „overf.“ o. „alm.“: Ildebefindende, Qvalme, Plin.; cf. Hor. Epod. 9, 35; — b) „poet.“ ogf.: Kedsomhed; vid. Martial. 4, 37. — *nausĕābĭlis, e: som foraarsager Qvalme, Coel. Aur.; — nausĕābundus, 3: som er ved at blive søsyg, Senec. Ep. 108; cf. ibd. 47; o. — nausĕātor, oris, m.: som er søsyg, ibd. 53; af — nausĕo, avi, atum, 1, v. n., [nausea]; I) „egenl.“: at være søsyg, Hor. Ep. 1, 1, 93; ogf. at lide af Ildebefindende el. Qvalme, Cels.; ogf. at brække sig; - quidlibet, modo ne nauseet, faciat, Cic. Phil. 2, 34; — II) „fig.“: ligesom at brække af sig; - ista effutientem nauseare, Cic. N. D. 1, 30; - men Phaedr. 4, 6: qui stultia nauseant, (røbe en taabelig Ækelhed el. Foragt). — *nausĕŏla, ae, f., demin.: lidet Ildebefindende, Cic. Att. 14, 8; o. — nausĕōsus, 3: som foraarsager Qvalme, radix, Plin. 26, 38; — [nausea]. — Nausĭcăa, ae, o. Nausĭcăē, es, f.: Datter af K. Alcinous, Gell. 9, 9, o. Martial. 12, 31. — Naustathmos, i, m., Ναύσταθμος: Skibshavn i Jonien, i Nærheden af Phocæa, Liv. 37, 31. — nausum, i, n.: gallisk Fartøi el. Skib, Auson.

nauta, ae, m., f. und. navita; df. — nautālis, e: hørende til en Sømand, forma, Auson. —, nautĕa, ae, f., ναυτία, ligesom d. besl. nausea: Ildebefindende, Ækelhed, Plaut. ap. Fest. p. 165, (Müll.); — II) stinkende Vand, rimel. ligesom sentina: Kølvand, Plaut. Asin. 5, 2, 44, oftere.

nautĭcus, 3, ναυτικός: hørende til Søfolk el. til Søvæsenet; - ∾ clamor, (af Matroserne), Virg.; ∾ res (pl.), Søvæsenet, Cic., Liv.; ∾ verbum, (Skibsudtryk el. Søtermin), Cic. Att. 13, 21; men ∾ exuviae, (Gallionerne af de erobrede Skibe, hvormed Talerstolen paa Forum i Rom var prydet; f. und. rostra), id. Manil. 18; men ∾ pinus, „poet.“ f. navis, Virg. Ecl. 4, 38; ∾ castra, (Skibsleir, Skibsstation), Nep. Alcib. 8; ∾ pecunia, (Bodmeripenge), Dig.; ∾ homines, Hirt.; — b) ogf. absol. nautici (sc. homines): Søfolk el. Sømandskab, Liv. 37, 28, oftere; ogf. som fare paa Floder, Plin. 16, 70. — nautĭlus, i, m., ναυτίλος: etslags Skaldyr, der ligesom seiler paa sin Skal, Plin. 9, 47; heder ogf. pompilus; f. ogf. 2. nauplius. — Nautĭus, a: romersk Slægtsnavn, Liv.; — not.: dea Nautia, (i. e. Minerva); vid. Serv. ad Virg. Aen. 2, 166, oftere.

Nāva, ae, m.: germanisk Flod, løber ved Bingen i Rhinen, Tac. Hist. 4, 70, (hod. Nahe). — nāvāle, is, n., f. und. flgd. — nāvālis, e, [navis]: hørende til Skibe el. til Søvæsenet el. til Søkrigen, osv.; - ∾ pugna, (Søslag), Cic.; ∾ bellum, (Søkrig), id.; ∾ disciplina et gloria, id. Manil. 18; ∾ artes, (Søkrigsvidenskaben), Plin.; ∾ triumphus, (i Anledning af en Søseier), Liv.; ∾ corona, Virg. Aen. 8, 684, (i. e. ob victoriam navalem); ligel. ∾ honor, Ovid. A. A. 3, 392, (i. e. corona navalis); navali surgentes aere columnae, Virg. Ge. 3, 29, („poet.“ f. columnae rostratae); - ∾ materia, (Skibstømmer), Liv., arbor, (som er skikket dertil), Plin.; ∾ stagnum, (ad naumachiam edendam), Tac.; ∾ castra, (Befæstning el. Vold omkring de paa Land dragne Skibe), Caes., Liv.; - duumviri navales, (som forestaae en Krigsflaades Udrustning), Liv. 40, 26; ∾ socii, sædv. Skibsmandskabet el. Matroserne, (opp. milites, Søsoldaterne), id. 21, 50; dog ere de ogf. undert. væbnede som Søsoldater, id. 26, 17; cf. id. 37, 10; - navales pedes, hede Rorsknægtene med Foragt, Plaut. Men. 2, 2, 75; — II) df. subst., navale, is, n., oftere navalia, ium; A) Skibsverft el. Dokke, hvori Skibe bygges el. istandsættes; - vid. Liv. 26, 51, Cic. Off. 2, 17, o id. d. Or. 1, 14; - navalibus navem deducere, Caes., rates deripere, Virg.; cf. Ovid. Trist. 4, 8, 17; - navnl. hede ogf. navalia: de romerske Skibsverfter hinsides Tiberen; vid. Liv. 3, 26, o. 8, 14; - ogf. kan navale undert. forklares ved: Havn el. Red el. Station; saal. Ovid. Her. 18, 207: Illic est aptum nostrae navale carinae; oftere; — B) navalia, (sc. instrumenta): hvad der hører til en Flaades Udrustning, Skibsmaterialier, osl.; - navalibus, armis ... ad omnia (nos) paratos fore, Liv. 45, 23; cf. Virg. Aen. 11, 329; - men Plin. 16, 21: pix ... navalibus muniendis, (rimel. f. navibus muniendis); — not.: navaliorum f. navalium, Vitruv. — nāvarchus, i, m, ναύαρχος: Skibscapitain, Cic. Verr. 5, 24 o. 32.

nāve, adv. af navus, ligesom naviter: frisk, rask; - Nave agere oportet, quod agas, non ductarier, Plaut. ap. Fest. p. 169, (Müll.) — nāvĭa, ae, f.: i Folkesproget f. navis i Udtrykket: aut capita aut navia, vid. Aur. Vict. Or. G. R. 3, o. Macrob. Sat. 1, 7; — II) „overf.“: aflangt el. baadformet Kar el. Trug, Fest. p. 169, (Müll.); cf. Mela 3, 7. — nāvĭcella, ae, f., demin.: = flgd., Dig. — nāvĭcŭla, ae, f., dem. af navis: lidet Skib el. Fartøi, Baad el. Jolle, Cic. Acad. 2, 48.

*nāvĭcŭlāris, e: = flgd., res, Dig.; — nāvĭcŭlārĭus, 3: hørende til mindre Skibe el. Fartøier, el. til Førseler og Transporter med saadanne; - navicularíam (sc. rem) facere, at drive Haandtering som Fragtskipper, Cic. Verr. 5, 18; - navicularius, (sc. vir), en Fragtskipper, ibd. 2, 55; cf. Tac. Ann. 12, 55; - ∾ functio, Cod. Just.: hørende til en saadan Person el. Haandtering; o. — nāvĭcŭlor, (el. nauculor), ari, v. dep. n.: seiler paa el. med en Baad el. Jolle, Martial. 3, 20.

nāvĭfrăgus, 3, „poet.“ opløst f. naufragus: som foraarsager Skibbrud, farlig; - ∾ fretum, Ovid. Met. 14, 6, Scylaceum, Virg. Aen. 3, 553. — *nāvĭgābĭlis, e: seilbar, mare, amnis, Liv.; navigabilia inter se litora, Tac. Ann. 13, 53; — nāvĭgātĭo, onis, f.

Seilen el. Seilads el. Søreise; – navigationum tuarum cursus (pl.), Cic. Fam. 13, 68; te neque navigationi, neque viae committas, quoad etc., ibd. 16, 4; diei navigatione abesse, Plin.; ~ fluminis, Hirt.; cf. Tac. Ann. 2, 53: ~ adversam maris Jonii perpessus; navigationem eam prodere scripto, (beskrive den Søreise), Plin.; – men „alleg.": aliquando in portum ex longa navigatione venire, Cic. d. Senect. 19; o. — nāvĭgātor, oris, m.: Skipper el. Sømand, (oppon. miles, rusticus, etc.), Quintil. 5, 10, 27; — [navigo].

nāvĭger, a, um, [navis, gero]: som bærer el. fører Skibe, mare, Lucr. 1, 3, iter, Martial.; — II) seilende; ~ similitudo, Plin. 9, 49: Ligheden med et seilende Skib, (om Søsneglen nautilus). — nāvĭgĭŏlum, i, n.: lidet Fartøi, en Baad, Lentul. ap. Cic. Fam. 12, 15, o. Hirt. B. Al. 63; demin. af — nāvĭgĭum, i, n., [navigo]; I) oprdl., ligesom navigatio: Seilads el. Søreise; hyf. Lucr. 5, 1004: Improba navigii ratio tum caeca jacebat, (der var ingen Seilads); quasi perfecto navigio, Dig.; — II) sædv. ethvert Fartøi til Brug paa Søen; – proficisci probo navigio, Cic.; cf. id. d. Or. 3, 46, ogs. Virg. Ge. 2, 107; – men lignelsesvis, Liv. 44, 22: qui in eodem velut navigio participes sunt periculi; — b) ogs. en Tømmerflaade, (ratis), Dig.

nāvĭgo, avi, atum, 1, v. n. o. a., [navis, ago]; I) neutr.; A) „alm.": seiler; a) om Mennesker; – ~ his navibus ex Asia in Macedoniam, Cic. Flacc. 14; ~ ab Aegina Megaram versus, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; men ~ Anticyram, (seile derhen), Hor.; cf. Suet. Tib. 13; men Cic. Verr. 5, 31, heder navigare om en Prætor: at krydse imod Sørøvere; – ogs. heder navigare: at afseile, Cic. Fam. 2, 16; ligel. absol. navigantes, (Passagerer el. Reisende til Søes), id. Off. 3, 23; – endel. som Ordsprog: in portu navigo, (er i Sikkerhed), Ter. Andr. 3, 1, 22; — b) om Skibe: at seile, at være i Farten el. paa Krydstog; – utrum ista classis cursu et remis, an etc., navigarit, (virkeligen har været i Søen), Cic. Flacc. 14; ut classis in Italiam navigaret, ibd. 13; – men „alleg." (om en ny Sang el. et nyt Æmne): Navĭget hinc alia jam mihi linter aqua, Ovid. Fast. 2, 864; — c) om Varer: at føres over Søen; – utrum merces periculo creditoris navigent, Dig.; — B) „poet. overf."; a) at svømme; hyf. Ovid. Her. 19, 47: jam certe navigat; – ligel. at flyde el. strømme; in ipso ore navigat mare, Manil.; — b) „oratorisk": at udbrede sig over Havet; – quam celeriter ... belli impetus navigavit, Cic. Manil. 12; cf. Flor. 2, 8; — II) act., (dog oftest m. besl. acc.); A) „alm.": at beseile, Tyrrhenum aequor, Virg. Aen. 1, 67; men Cic. Fin. 2, 34, om Xerxes: quum maria ambulavisset, terramque navigasset; – df. pass.: occidens totus hodie navigatur, etc., Plin. 2, 67; cf. Tac. Germ. 34: lacus immensos Rom. classibus navigatos; men urbs subter navigata, (hvorunder man seiler), Plin.; — B) „bes."; a) nautae ... qui navis navigandae causa in navi sint, (for at føre Skibet), Dig.; — b) quae homines arant, navigant, etc., Sall. Catil. 2, (hvad de erhverve derved).

nāvis, is, f., ναῦς: Skib; alm. ethvert Fartøi til Brug paa Søen, dog navnl. af det større Slags; vid. Gell. 10, 25; – ~ longa, (Langskib el. Krigsskib), Caes., Liv., tecta el. constrata, (Dæksskib), id., opp. aperta, id., Cic.; ~ oneraria, (Transportskib), Nep., Liv.; ~ praetoria, (Admiralskib), Liv.; ~ tabellaria, speculatoria, actuaria, vectoria, etc., s. und. tabellarius, etc.; – paa Skibets For- og Bagstavn var sædv. afbildet el. malet en Skytsgud (tutela) el. andet Symbol, der ogs. gav Skibet dets Navn; vid. Virg. Aen. 10, 157, bes. ibd. 5, 116 flgd., ogs. Ovid. Her. 16, 112; – navis auri el. paleae, (som er ladet dermed), Cic. Parad. 3, 1; – navem facere, Caes., aedificare el. construere, Cic., (bygge), adornare el. armare, Caes., ligel. instruere armareque, Liv., (udruste), reficere, (udbedre), Caes.; naves deducere in aquam, Liv., litore, Virg., ogs. absol.: naves deducere, Caes., (drage ned i Vandet); opp. naves subducere (m. o. ud.: in aridum), id.; – navem solvere, (lette Anker, gaae til Seils), Caes.; ogs. navis solvit, id. B. G. 4, 28; navem moliri a terra, ogs. absol., navem moliri, s. und. molior; navem in alto constituere, (ankre paa Dybet), Caes.; ~ tenere in ancoris, (blive liggende for Anker), Nep.; – conscendere navem, Cic., Nep., in navem, Cic., (gaae ombord); ligel. ascendere navem, Ter., in navem, Nep.; opp. egredi navi, Ter., Caes.; – navem gubernare, Cic., agere, Hor., (styre el. føre); in nave vehi, o. nave ferri, Hor., (reise til Søes); – milites in naves imponere, (indskibe dem), Liv., ex navibus exponere, (udskibe), Caes.; – navibus rem gerere, Hor. Od. 1, 6, 3, (fægte til Søes); men som Ordsprog, id. Ep. 1, 11, 28: navibus atque Quadrigis etc., (af alle Kræfter); – navem appellere ad villam, Cic., litori, Curt.; ligel. navem applicare ad terram, Caes., terrae, Liv., (lægge til Land); – navem deprimere, (bore i Grund), Nep., Tac., impingere, (støde paa Grund), Quintil., evertere, (kantre), Cic., frangere, (bryde), Ter.; – om Grækernes ældste Brug af større Skibe, vid. Plin. 7, 57; — II) „fig."; A) „alleg.": Statens Skib el. Statssamfundet, Statsstyrelsen, osv.; – una navis est jam bonorum omnium, Cic. Fam. 12, 25; cf. id. Sest. 20; ligel. id. Att. 2, 7: quum cogar exire de navi; — B) i Mythologien er Navis Argolica, Cic. Arat., ogs. absol. Navis, ibd. 390: Skibet Argo som Stiernebillede; — C) comisk ogs. f. membrum muliebre, Plaut.; — not.: acc. navem, ogs. navim, (saal. Cic. Inv. 2, 34); abl. nave o. navi, s. ovenf.

nāvĭta, ctr. nauta, ae, m., [navis, ναύτης]: Sømand; df. Skipper, Skibsfører, Baadfører; ogs. Matros, odl.; – audivi ex nauta etc., Ter.; cf. Hor. Od. 1, 1, 14; quoniam nauta significat, etc., Cic. Acad. 2, 48; men Tibull. 1, 10, 40: Stygiae navita turpis aquae, (i. e. Charon); – nautas comparare, (Mandskab el. Besætning til Flaaden), Caes. B. G. 3, 9; — not.: Formen navita mest „poët." o. i sild. Prosa; – Navita de ventis, de tauris narrat arator, Prop. 2, 1, 43; cf. Gell. 16, 19.

*nāvĭtas, (gn.), atis, f.: Bestræbelse, Anstrængelse, Iver; – istanc operam tuam, navitatem, animum in rempublicam, etc., Cic. Fam. 10, 25; o. — nāvĭter, (gn.), adv.: ivrigen, ufortrødent, med Eftertryk og Anstrængelse; – ~ pugnare, Liv., bellum gerere, id.; men id. 24, 23: quod volebant, non ... gnaviter expediebant; — b) ogs. m. Lune: tilgavns, af alle Kræfter; – ~ impudentem esse, Cic. Fam. 5, 12; – ogs. ganske, aldeles, Lucr. 1, 526; — [navus]. — Navius, i, m.: romersk Mandsnavn, hvoraf mærkes: Auguren Navius Attius, der overskar en Steen; vid. Liv. 1, 36, o. Cic. N. D. 2, 3; – efter ham benævntes ficus Navia i Comitium; vid. Plin. 5, 20, o. Fest. p. 169, (Müll.).

nāvo, avi, atum, 1, v. a., [navus]: behandler el. bearbeider med Iver og Omhu; – ~ opus aliquod, (et Skriftværk), vid. Cic. Att. 9, 11; ~ aliquid atque efficere, id. Fam. 6, 1; in litteris ... navare rem publicam, (som Forfatter at gavne det Offenlige), ibd. 9, 2; – men ~ operam alicui: tiene nogen med Iver; vid. Cic. Fam. 15, 12, o. id. Brut. 81; ligel. ~ operam populo R., Liv. 28, 35; ogs. ~ benevolentiam in aliquem, Cic. Fam. 3, 10; – ~ bellum alicui, (føre Krig til nogens Fordel), Tac. Hist. 3, 25; – ogs. ud. dat.; fortiter in acie navare operam, Liv. 7, 16; cf. id. 24, 14: merces navatae in unum diem operae libertas; men Cic. Coel. 28: navent aliam operam, (de maa vende sig til andre Sysler); men id. d. Or. 2, 7:

jam mihi videor navasse operam, (at jeg har min Umage betalt), quod etc.

nāvus, (gnavus), 3: driftig, iwrig, flink; – Navu' repertus homo, Enn. Ann. 6, 4; – gnavus homo et industrius, Cic.; magni et gnavi aratores, id. Verr. 3,51; ∾ operarius ignavo quid praestet, Colum.; – ogs. om Begreber; gnava virilisque opera, Vell.; nava rudimenta, Sil.; cf. id. 7, 349: stimulatque ruentes Navus abire timor.

naxa, ae, f., s. und. nassa. — naxium, i, n.: Sten, hvormed Marmor poleredes; vid. Plin. 36, 10. — Naxius, 3, s. und. flgd. — Naxos, (-us), f., Νάξος: Ø i Ægæerhavet, berømt af sin Viin, ogs. af Guden Bacchus's Handeler med Ariadne; vid. Plin. 4, 22, Prop. 3, 15, 27, o. Virg. Aen. 3, 125; — B) df. Naxius, 3, turba, Propert., juncus el. cypirus, Plin. 21, 69; men ∾ ardor, Colum. poët. 10, 52, (i. e. corona Ariadnes, som Stiernebillede); — not.: efter Byen Naxos paa Creta benævnes cos Naxia; s. und. naxium.

Nazāreth o. Nazāra: By i Galilæa, Juvenc.; — B) df. Nazārēnus, 3: nazareisk; df. „overf.": christelig, disciplina, Prudent.; – ogs. subst. Nazārēnus, (i. e. Christus), id.; – ogs. Nazārēus, 3: nazareisk, osv.; ∾ vir, en Christen, id.; – ogs. Nazārus, 3, plebs, (af Nazaret), Juvenc.

1. nē, (archaistisk ogs. nei o. ni), adv. o. conjunct.; — I) som adv.; A) absol. negerende: ikke; 1) archaistisk hos enkelte Ord i Sætningen; – dum ne minus senatoribus C. adessent, SC. de Bacch.; castrantur verres ⋯ utique ne minores, quam semestres, Varr. R. R. 2, 4; — 2) i Forbindelse m. quidem, som forstærkende Negation af det derimellem indsatte Ord: ikke engang, end ikke; – nihil ⋯ ne in fanis quidem reliquisse, Cic. Verr. 4, 1; cf. id. Mil. 29, oftere; — 3) i Sammensætninger, til absolut Negering af Grundbegrebet; – saal. i neque o. nequicquam; i nescio o. nevolo; i nefas, nequeo, neuter; i nemo, nego, nihil, nullus; (rimel. ogs. i nepos, s. ne potis); endel. m. c el. g paragog. foran o i necopinans, negotium; — B) som negerende en Sætning; saal. 1) i imperative Sætninger, til Angivelse af, hvad der ikke maa el. tør skee; a) hos imperat.; – hominem mortuum in urbe ne sepelito, neve urito, frgm. XII Tabb.; Ah, ne saevi tantopere, Ter. Andr. 5, 2, 27; cf. Virg. Aen. 6, 833; — b) hos conjunct.; – si etc., verum ne post conferas Culpam in me, Ter. Eun. 2, 3, 97; ligel. Cic. Att. 6, 1: ut, quot vellet, praefecturas sumeret, dum ne negotiatori; — 2) hos Ønsker og Forsikkringer; – utinam ne etc., Enn. ap. Cic. Top. 16; ligel. Cic. Fam. 4, 17: illud utinam ne vere scriberem! – men id. Att. 16, 13: ne sim salvus, si aliter scribo, ac sentio; — 3) i indrømmende og indskrænkende Sætninger; – ne sit sane summum malum dolor, malum certe est, Cic. Tusc. 2, 5; cf. id. Acad. 2, 26 o. 32; ligel. Liv. 31, 7: ne aequaveritis Hannibali Philippum ⋯ Pyrrho certe aequabitis; – sint sane liberales ex fortunis sociorum ⋯ ne illis sanguinem nostrum largiantur, etc., kun at de ikke osv.; Sall. Catil. 52; – saal. ogs. dum ne, modo ne, etc., s. und. dum o. modo; – me vero nihil istorum ne juvenem quidem movit umquam, ne nunc senem, Cic. Fam. 9, 26; cf. id. Verr. 4, 23, fin., o. Liv. 3, 52; — 4) i Hensigtssætninger m. ut: for at ikke, at ikke; – appetitus omnes contrahendos ⋯ ut ne quid temere ac fortuito ⋯ agamus, Cic. Off. 1, 29; cf. id. d. Or. 2, 24, o. Ter. Hec. 4, 2, 19; – ogs. adskilt fra ut; sed ut hic ⋯ ne ignoret etc., Cic. N. D. 1, 7; – for ut ne findes ogs. for- o. efterel.: qui ne, quo ne, el. quomodo ne; vid. Ter. Andr. 2, 1, 35; — C) i Spørgsmaalssætninger bliver adv. ne (ogs. apostropheret n') enclitisk (nĕ), og ombytter da sin nægtende Bemærkelse med den blot spørgende; – saal. a) i det directe Spørgsmaal; meministine, me etc.? Cic. Catil. 1, 3; jamne vides ⋯ jamne sentis, quae etc.? id. Pis. 1; cf. id. R. Am. 15, o. Virg. Aen. 4, 538; – ogs. m. elideret „s"; satin' habes, si etc., Plaut. Amph. 1, 3, 11; pergin' autem? ibd. 41; — b) i d. indirecte Spørgsmaal; – ut videamus, satisne ista sit justa defectio, Cic. Acad. 1, 12; quum etc., videto, vasa ⋯ multane sient, Cato; — c) hænges ogs. „poet." til pronom. interrog.; – quone malo mentem concussa? Hor. Sat. 2, 3, 295; cf. ibd. 317, o. ibd. 2, 2, 107; — not.: ne m. an el. annon el. anne i det andet Spørgsmaal, s. und. an, men m. necne, s. und. necne; – undert. findes ogs. ne i det andet Spørgsmaal f. an; vid. Hor. Ep. 1, 11, 3; ligel. Liv. 5, 58: ut in incerto fuerit, vicissent, victine essent; cf. Nep. Iphicr. 3; — II) som conjunctio staaer ne; A) i Hensigtssætninger, s. d. oprdl. ut ne: for at ikke, at ikke; – omitto etc., ne quis se aut suorum aliquem praetermissum queratur, Cic. d. Rep. 1, 1; obsecrare coepit, ne quid gravius in fratrem statueret, Caes. B. G. 1, 20; — B) efter Verberne: at frygte, odl., til Betegning af det Ønske, at noget ikke maa skee; vort: at, (neml. at med Hensyn paa d. frgd. Frygt, hvorim. ne, m. Hensyn paa d. underforstaaede Ønske); – vereor, ne quid Andria apportet mali, Ter. Andr. 1, 1, 46; hic ne quid mihi prorogeretur, horreo, Cic. Att. 5, 21; pavor ceperat milites, ne mortiferum esset vulnus, Liv. 42, 42; — bb) hertil mærkes; a) ne m. non el. nihil heder: at ikke; – unum vereor, ne senatus Pompejum nolit dimittere, Cic. Att. 5, 18; cf. id. Tusc. 1, 31; — b) Negationen foran verbum timendi; – non vereor, ne quid temere, ne quid stulte facias, Cic. Fam. 2, 5; cf. id. Verr. 5, 67; — C) efter Verberne: at vogte sig, odl., istedetfor det blotte Object, (hvor ligel. den Tanke ligger til Grund, at det ikke maatte skee, hvorfor man har at vogte sig); – Qui cavet, ne decipiatur, vix cavet, quum etiam cavet, Plaut. Capt. 2, 2, 5; ligel. cavete, per deos immortales, judices, ne etc.; cf. id. Fam. 3, 12; – s. ogs. und. caveo. — 2. nĕ, adv. enclit. interrog., s. und. 1. ne, nr. I, C. — 3. nē, interj., s. nae, s. und. nae.

Nĕaera, ae, f.: hyppigt Pigenavn hos de erotiske Digtere; vid. Tibull. 3, 1, Hor. Od. 3, 14, o. A. — Nĕaethus, i, m.: Flod i d. Bruttiske, (hod. Nieto), Plin. 3, 15, o. Ovid. Met. 15, 51. — Nĕāpŏlis, is, f., Νεάπολις, (i. e. nova urbs, Nyby el. Nystad): Navnet paa flere Byer, blandt hvilke den berømteste er: Neapolis, (hod. Napoli), i Campanien, fordum Parthenope, vid. Plin. 3, 9; heder docta, Mārtial., amica Musis, Sil., af de der blomstrende Videnskaber; — B) df. 1) Nĕāpŏlītānus, 3, ager, Liv., Plin.; – Neapolitani, Indvaanerne, Cic. Fam. 13, 30; – (men ogs. Indvaanerne af andre Byer af dette Navn); – Neapolitanum, (sc. praedium), Cic. Att. 7, 2, oftere; — 2) Nĕāpŏlītis, ĭdis, adj. fem. til frgd., meretrix, Afran. ap. Non.; — not.: Neapolis hed ogs. navnl. en Del af Byen Syracus paa Sicilien, Cic., Liv. — Nĕarchus, i, m., førte Al. d. Stores Flaade paa en Opdagelsesreise i Indien, ligesom han beskrev dette Togs Historie; vid. Plin. 2, 26, o. Curt. 9, 10.

nebrĭdae, arum, m., i. e. nebride tecti: de i Hiortekalveskind klædte Cerespræster, Arnob.; af — nebris, ĭdis, f., νεβρίς: Skindet af en Hiortekalv, bares navnl. af de sværmende Bachantinder, Stat., Claudian.; s. ogs. und. frgd — nebrītis, ĭdis, f., sc. gemma, νεβρῖτις: etslags Ædelsten, a similitudine nebridum, Plin. 37, 64. — Nebrōdes, is, m.: en Biergstrækning paa Sicilien, Sil., Solin. — Nebrŏphŏnos, i, m., o. Nebrŏphŏne, es, f., νεβροφόνος, -φόνη: som dræber Hiortekalve, Ovid., Claudian.; (d. sidste, som Navnet paa en Nymphe).

nĕbŭla, ae, f., νεφέλη, (i. e. nubes el. nebula): Taage, Dunst; I) „egenl."; A) Taage af Jorden, af Floder, osv.; vid. Lucr. 6, 476, o. Virg. Ge. 2, 217; men Plin. 2, 61: nebulas nec aestate, nec frigore maximo exsistere; — B) „poet." ogs. den af Ilden (el. Lyset osv.) opstaaende Røg el. Damp; - (nebulae), quas exigit ignis, Ovid. Trist. 5, 5, 31; pinguem nebulam vomuere lucernae, Pers. 5, 181; men nebula veneni, (Dampen deraf), Sil.; men ∾ pulveris, (Støvsky), Lucr.; — b) ligel. „poet.": en Sky; vid. Virg. Aen. 1, 412 o. 439; nebulae pluviique rores, Hor. Od. 3, 3, 56; — II) „fig."; A) „overf.": hvad der i sit Slags er tyndt el. fint som en Dunst el. Taage; - nebulae (vini), Ovid. Fast. 5, 270, (rimel. Skum paa Vinen); vellera ··· nebulas aequantia tractu, (om tynd og fin Uld), id. Met. 6, 21; in nebula linea, (i Florsklæder), Laber. ap. Petron.; ogs. tyndt Metalblik, Martial. 8, 33; — B) „ment."; a) Dunkelhed, Uforstaaelighed; - remota erroris nebula, Juvenal. 10, 4; men Plaut. Pseud. 1, 5, 48, lignelsesvis: quasi per nebulam etc.; — b) Tomhed, Intethed, Daarlighed; hvf. comisk: nebulae cyatho ··· non emam, Plaut. Poen. 1, 2, 62; cf. Pers. 5, 7; men nebulae quaestionum, Gell. 8, 10.

*1. nĕbŭlo, are, v. a.: omtaager, fordunkler, Tertull., inc.; o. — 2. nĕbŭlo, onis, m.: Vindmager, Dagdriver, Slyngel; - vid. Ter. Eun. 4, 7, 15: Sane, qui tibi nunc vir videtur esse, hic nebulo magnus est; f. ogs. Hor. Ep. 1, 2, 27, o. Cic. R. Am. 44; - ogs. adj.: vulgus nebulonum hominum, Gell. 1, 2; — [nebula]. — nĕbŭlōsitas, atis, f.: taaget Beskaffenhed; - ∾ vaporum, Arnob.; af — nĕbŭlōsus, 3, [nebula]: fuld af Taage el. Dunkelhed, taaget, mørk, coelum, Cic., aër, Plin., dies, Cels.; men ∾ ager, (hvoraf Dunster opstige, altf. fugtig), Cato; - compar., ∾ locus, id.; — II) sild. ogs. „ment.": dunkel, uforstaaelig; - ∾ nomen, Gell. 20, 3.

1. nec, adv. o. conj., f. und. neque. — 2. nĕc-, uadskillelig Negationspartikel f. nē (encl.) i visse Sammensætninger; f. und. 1. ne, nr. 1, A, 3. — nĕcātor, oris, m., [neco]: som dræber el. ombringer; - ∾ civium, Lamprid.; — df. fem. nĕcātrix, icis, Augustin. — necdum, el. nequedum, f. neque in fine.

nĕcessārĭe, adv. af necessarius: nødvendigen, Cic. Inv. 1, 29, Val. Max. 7, 6, nr. 3. — nĕcessārĭo, abl. som adv., f. und. flgd. — nĕcessārĭus, 3, [necesse]; I) „alm.": nødvendig, uundgaaelig, uafvendelig; - ∾ mors, Cic.; ∾ et fatalis paene casus, id. Phil. 10, 9; cf. id. Univ. 2; ∾ re coactus, (i. e. necessitate), Caes.; ∾ tempus, id. B. G. 1, 16, Cic.; res ··· magis (el. maxime) necessaria, id.; - senatori necessarium est, nosse rem publicam, id. Leg. 3, 18; - ogs. nødtvungen, fremkaldt af Nødvendigheden; ∾ rogationes, (i. e. preces), Cic. Fam. 6, 12; - af neutr. necessarium er abl. necessario ofte som adverb.: nødvendigen, af Nødvendighed; ∾ vivere cum aliquo, Cic. Fam. 5, 21, parare copias, Sall. Jug. 21; cf. Caes. B. G. 1, 17; - ogs. hvortil man trænger, uundværlig; ut omnia, quae sint ad vivendum necessaria, anquirat etc., Cic. Off. 1, 4; men id. Fam. 2, 6: quod mihi maxime necessarium (est: hvad der ligger mig mest paa Hjerte); — II) „overf.": som staaer i en nødvendig el. inderlig personlig Forbindelse med en anden, navnl. som Ven el. Slægtning; df. ogs. undert. subst. necessarius, a: Ven el. Veninde, Slægtning el. Paarørende; - ab homine tam necessario se relictum, Nep. Dat. 6, (i. e. a socero); quum utrique sis maxime necessarius, (paa det nøieste forbunden med begge), Balb. et Opp. ap. Cic. Att. 9, 7, C, (om Cicero's Forhold til Pompejus o. Cæsar); - hujus propinqua et necessaria, (hans Nærbeslægtede), Cic. Mur. 35; cf. id. Fam. 13, 23 o. 72; — not. a: compar., necessarior, Tertull.; — not. b: abl. necessario, som adv., f. ovenf.

nĕcesse, adv., [ne, cessum af cedo]: uundvigeligen, nødvendigen, ikke til at undgaae; - homini necesse est mori, (maa nødvendigen døe), Cic. Fat. 9; nihil fieri, quod non necesse fuerit, etc., (hvad der ikke nødvendigen maatte skee), ibd.; - emas, non quod opus est, sed quod necesse est, Cato ap. Senec. Ep. 94; men hic etiam, id quod tibi necesse minime fuit, facetus esse voluisti, (hvad du slet ikke behøvede), Cic. Sull. 7; - oftest c. inf.; f. ovenf.; ligel. necesse habeo, Cic. Att. 10, 1; cf. Dom. Afer ap. Quintil. 8, 5, 3: princeps, qui vult omnia scire, necesse habet multa ignoscere, (maa nødvendigen osv.); - ligel. m. acc. c. inf.; necesse fuisse, dari litteras, Cic. Fam. 7, 31; id dicit fieri necesse esse, id. Fat. 7; - dog kan infin. ogs. være udfalden; f. ovenf. Cic. Sull. 7; - ogs. m. ut el. uti (at), c. conj., Gell. 2, 29; dog er ut sædv. udfaldet i denne Forbindelse; - saal. haec oratio nulla sit, necesse est, (maa nødvendigen falde bort), Cic. d. Or. 1, 12; cf. id. R. Am. 22 o. 40; ligel. fateare, necesse est, (du nødes til at bekiende), Hor. Sat. 1, 3, 111; — not.: f. ogs. necessum s. 1.

nĕcessĭtas, atis, f., [necesse]; I) „alm.": Nødvendighed, Uundgaaelighed, nødvendig Tilskikkelse el. Skiebne; - hinc exsistit illa fatalis necessitas, quam etc., Cic. N. D. 1, 20; humana consilia divina necessitate esse superata, id. Lig. 6; - ∾ naturae, id., fati, Liv., ogs. ∾ suprema el. ultima, Tac., extrema, Sall., i. e. mors; cf. Hor. Od. 1, 3, 32, o. ibd. 3, 1, 14; men Cic. Catil. 4, 4: mors est necessitas naturae; — II) „overf.; A) in pl. o. „concret": Nødvendigheder, de nødvendige Ting; - necessitates ··· ad eas res parandas, quibus etc., Cic. Off. 1, 5; non suarum necessitatum ··· causa etc., Caes. B. G. 7, 89; cf. Liv. 23, 48: indicandas populo publicas necessitates; cf. Tac. Ann. 1, 11; — B) ligel. in pl.: Mangel, Nød, Trang; - famem et ceteras necessitates tantopere tolerabant, ut etc., Suet. Caes. 68; cf. id. Tib. 47; — C) f. nesessitudo: personlig Forbindelse, Slægtskab, Venskab; - si nostram ··· necessitatem familiaritatemque violasset, Cic. Sull. 1; magnam vim, magnam necessitatem ··· possidet ··· paternus maternusque sanguis, id. R. Am. 24; — D) personificeret er Necessitas: Nødvendighedens Gudinde, Grækernes Ἀνάγκη; - Te semper anteit saeva Necessitas, Hor. Od. 1, 35, 17; cf. Macrob. Sat. 1, 19.

nĕcessĭtūdo, ĭnis, f., [necesse]; I) som ældre Biform af necessitas, (vid. Gell. 13, 3): Nødvendighed, Uundgaaelighed, Cic. Inv. 2, 57; ogs. Nød el. Trang; tvingende Omstændigheder; - coactus rerum necessitudine etc., Sall. Jug. 48; ogs. absol.: necessitudo etiam timidos fortes facit, id. Catil. 58; cf. ibd.: non eadem nobis et illis necessitudo impendet; ogs. Nød el. Elendighed, ibd. 17; ∾ miserrima, Vell. 2, 50; — II) oftere „overf."; A) „alm.": nødvendig el. uadskillelig Forbindelse, Tingenes naturlige Sammenhæng og Forhold; - rerum ordo et necessitudo, Pseud. Cic. d. Har. resp. 9; cf. Cic. Orat. 56; — B) „bes.": inderlig personlig Forbindelse; a) som Slægtskabsforhold; - verum ea necessitudo (sc. soceri et generi) etc., Sall. Jug. 80; cf. Cic. Cluent. 70, o. Suet. Aug. 62; — b) som Embedsforhold; - ∾ quaesturae, (imellem Qvæstor og Statholderen), Cic. Fam. 13, 10; cf. id. Div. in Caecil. 18; derom ogs. ∾ sortis, Nep. Cato 1; ∾ legationis, Hirt. B. G. 8, 50, (at Galba havde været Cæsars Undergeneral); — c) som Venskabsforhold; - quocum mihi omnes necessitudines sunt, Cic. Fam. 13, 12; bonos viros ad tuam necessitudinem adjunxeris, ibd.; cf. ibd. 19; ogs. omnes amicitiae necessitudines, id.; - ogs. alm. Velvillie;

cum omnibus civibus mihi necessitudinis causam esse, id. Rab. perd. 1; - navnl. ogſ. Gieſtevenſkab; hvſ. id. Fam. 13, 19: hospitium vetus, quam necessitudinem etc.; — d) Forholdet imellem Patronen og hans Clienter; - cum municipio Caleno mihi magna necessitudo est, (jeg er ſom Patron nøie forbunden dermed), Cic. Fam. 9, 13; cf. Caes. B. C. 3, 106; — e) „meton." findes ogſ. necessitudo ofte f. Slægtninge, Venner, Clienter; - vid. Suet. Aug. 17, o. id. Tib. 11; ſaal. ogſ. respectu necessitudinum suarum, (med Henſyn paa ſin egen Familie), Tac. Hist. 3, 59.

nĕcesso, are, v. a.: giør nødvendig, Venant.; af — nĕcessum, adv., Biform af necesse, o. m. ſ. Bem.; - si necessum est, (hvis det behøves), Plaut. As. 5, 2, 45; - ogſ. c. inf.; Foras, necessum est, quicquid habeo, vendere, id. Stich. 1, 3, 66; necessum est, paucis respondere, Liv. 34, 5; - ligel. m. acc. c. inf., id. 39, 5; - ogſ. c. conj. (efter d. udfaldne ut); necessum est, confiteare, Lucr. 5, 377.

necne, adv., [neque, ne]: eller ikke, ſtaaer i den anden Halvdel af det disjunctive Spørgsmaal, ſvarende til -ne el. utrum, men ogſ. ud. frgd. Spørgepartikel; (ofteſt i d. indirecte Spørgsmaal og uden Verbum); - ſaal. Cic. R. Com. 17: quaero, potueritne ... petere, necne; ligel. erro, qui quaeram, utrum emeris, necne, id. Verr. 4, 16; - nunc habeam, necne, incertum est, Ter. Heaut. 1, 1, 43; cf. Caes. B. G. 1, 50, o. Hor. Sat. 1, 4, 45; — b) men m. Verbum; hoc doce, doleam, necne doleam, nihil interesse, Cic. Tusc. 2, 12; dii utrum sint, necne sint, quaeritur, Cic. N. D. 3, 7; — c) endel. ogſ. i d. directe Spørgsmaal; vid. Cic. Tusc. 3, 18: sunt haec tua verba, necne?

necnon, ogſ. nec non, el. neque non, adv.; I) „alm.": ogſaa, og dog, virkeligen, odl., ſom forbindende Sætninger; - nec vero non eadem ira deorum hanc ejus satellitibus injecit amentiam, Cic. Mil. 32; cf. id. Catil. 4, 2, ogſ. id. d. Or. 2, 85; — II) „beſ.", (ofteſt „poet." o. i efteraug. Proſa): ligeledes, ogſaa; - Nec non et Tyrii ... Convenere, Virg. Aen. 1, 707; cf. Ovid. Her. 4, 69; ligel. nec non et in folio eadem vis, Plin. 13, 38.

nĕco, avi, atum, (ſield. ŭi, ctum), 1, v. a., [ligeſom nex, beſl. m. νέκυς, i. e. mortuus]: dræber, ombringer; - ∾ plebem fame, Cic., aliquem igni atque omnibus tormentis, Caes.; cf. Cic. Manil. 5; ligel. ∾ veneno, Suet., morsu, Ovid.; dog ogſ. ∾ ferro, Hor., securi, Gell.; - ogſ. ud. abl.; Hos pestis necuit, Enn. ap. Prisc.; cf. Ovid. Am. 2, 14, 22, o. Juvenal. 6, 596; — II) „fig."; A) „overſ.", ogſ. m. Tingsſubjecter: at fordærve el. qvæle, (navnl. Værterne); - ut salsi (imbres) ... necarent frumenta, Plin. 31, 29; hederā necari arbores, id.; ogſ. aquae flammas necant, id.; men absol.: lien necat, Plaut. Curc. 2, 1, 21; — B) „ment.": at plage el. martre el. fordærve; dſ. comiſk: dræber med Snak el. Spørgen, Plaut. Bacch. 5, 2, 43, (cf. Hor. Epod. 14, 5); men Quid te coërces, et necas rectam indolem? Senec. Hippol. 455.

*nĕcŏpīnans, tis, adj.: ſom intet aner el. formoder, uforvarendes; - praesentibus insidiis necopinantem liberavi, Cic. Fam. 15, 4; cf. Phaedr. 5, 7, o. Lucr. 3, 972; — necopinato, ſ. und. flgd.; o. — nĕcŏpīnātus, (ogſ. adſkilt nec opinatus), 3: uformodet, uventet; - si perspiciunt necopinata quaedam bona, etc., Cic. Off. 2, 10; ∾ gaudium, Liv.; in necopinatam fraudem labi, id. 27, 33; cf. Flor. 3, 5; — b) dſ. neutr. abl. necopinato, ſom adv.: uformodet, uformodenligen; - ∾ si quid evenerit, Cic. Tusc. 3, 22; derfor ogſ. ex necopinato, invadere hostem, Liv. 4, 27; — [nec el. neque, opinor]. — nec.ŏpīnus, 3, (poetiſk Ord); I) pass.: uformodet; - necopina perdere morte, Ovid. Met. 1, 224 ∾ ictus, Stat.; cf. Sil. 14, 189; — II) act.: ſom intet aner, uden Frygt, ubekymret; - ipsum accipiter necopinum rapit, Phaedr. 1, 9.

necrŏmantīa, ae, f., νεκρομάντεια: Fremmanen og Beſværgen af Aanderne, navnl. af de Dødes Manes, Lactant.; — II) ∾ Homeri: et Maleri, hvortil Stoffet var taget af Homer. Odyss. 11; vid. Plin. 35, 40. — necrŏthȳtus, 3, νεκρόθυτος: forbunden med et Dødeoffer, Tertull.

†nectar, ăris, n., νέκταρ: Gudernes Drik; - Nectar et ambrosiam, latices epulasque deorum, Ovid. Pont. 1, 10, 11; cf. Cic. Tusc. 1, 26; ogſ. etſlags Guderſalve, Ovid. Met. 4, 250 flgd.; — II) „overſ.": det Søde el. Behagelige; dſ. „poet." om Biernes Honning, Virg. Ge. 4, 164, om Faarets Melk i Yveret, Ovid. Met. 15, 117; men ∾ Baccheum, (d. e. Vinen), Stat.; ogſ. om Lugten af Nardus, Lucr. 2, 847; men om en Digtning: Cantare credas Pegaseium nectar, Pers. prol. 14; dſ. — nectărĕus, (-ius), 3, νεκτάρεος; I) af Nectar; - ∾ aquae, („poet." f. nectar), Ovid. Met. 7, 707; — II) „overſ."; A) ſød ſom Nectar, Falernum, Martial. 13, 108; — B) subst. nectarea, (sc. herba): etſlags Vært el. Plante, germ. Alant, Plin. 14, 19; — b) dſ. nectărites (vinum: ſom er tilſat med denne Plante), id. ibd.

necto, xui o. xi, xum, 3, v. a.; [rimel. at ſammenl. m. neo, ſpinder]; I) „egenl."; A) „alm.": knytter el. binder el. ſnoer tilſammen el. i hinanden; - Necte tribus nodis ternos ... colores, (i. e. trina fila diversi coloris), Virg. Ecl. 8, 77; cf. Suet. Ner. 30: funes nexi purpura et cocco; ∾ alicui laqueum, Hor. Ep. 1, 19, 31; ogſ. ∾ talaria pedibus, (befæſte dertil), Virg. Aen. 4, 239; men ∾ comam myrto, (omkranſe dermed), Ovid. Am. 1, 2, 23; - nexae aere trabes, (forbundne dermed), Virg. Aen. 1, 448; pedibus per mutua nexis, (om Bierne), ibd. 7, 66; brachia nexa collo, (ſlyngede derom), Ovid.; inter se nexae radices, Plin.; men „poet.", Prop. 4, 3, 48: quum ... Africus in glaciem frigore nectit aquas, (binder til Js); — B) „beſ.": binder, lænker, fængsler, navnl. for Gield; - nexi (Gieldsfanger) soluti, cautumque in posterum, ne necterentur, Liv. 8, 28; men id. 2, 27, ere nexi: gieldbundne el. forgieldede Perſoner; - ogſ. om Ting: nexa civium liberata, (Heftelſer paa deres Eiendomme), nectierque (f. nectique) postea desitum, vid. Cic. d. Rep. 2, 34; - ogſ. ere nexi alm., ligeſom captivi: Fanger el. Krigsfanger, Justin. 21, 1; — II) „fig."; A) „alm.": ligeſom ſammenknytter el. forbinder el. forener, navnl. om Tankerne og Talen, om Aarſag og Følge, oſv.; - ut ex alio alia nectantur, (ligeſom udſpindes deraf el. knyttes dertil), Cic. Leg. 1, 19; - ex hoc genere causarum ... fatum a Stoicis nectitur, id. Top. 5; cf. id. Tusc. 5, 25; omnes virtutes inter se nexae, id.; numeris verba nectere, Ovid. Pont. 4, 2, 30; cf. Cic. Orat. 21; men absol.: talia nectebant, (f. colloquebantur), Stat. Theb. 8, 637, inc.; — B) „beſ."; a) ſammenknytter; ſaal. Liv. 27, 28: ∾ dolum, (opſpinde en Liſt); ogſ. ∾ scelera, Senec. Troad.; men ∾ moras, Tac. Ann. 12, 4, (vedblive at digte Paaſkud til Udſættelſe); cf. Virg. Aen. 9, 219; — b) forbinder, forpligter; - sacramento nexi: edbundne el. edsvorne, Justin. 20, 4; men crimine aliquo nexus, (i. e. obstrictus), Dig.

nēcŭbi, adv.: for at ikke nogenſteds; - necubi Romani copias traducerent, Caes. B. G. 7, 35; cf. Liv. 22, 2; - ut necubi, Varro, Colum. — nēcunde, adv.: for at ikke nogenſteds fra; - circumspectans, necunde impetus in frumentarios fieret, Liv. 22, 23; cf. id. 28, 1. — nĕcȳdălus, i, m., νεκύδαλος: Silkeormen i dens næſtſidſte Forvandling, (før den bliver til bombyx), Plin. 11, 26.

nē.dum, conj.; I) „egenl.": end ikke at, el. end

sige at, d. e. meget mindre, odl., (naar man neml. vil udtrykke, at noget endnu mindre kan el. vil finde Sted, end d. frgd.); A) m. frgd. Negation; – satrapa ··· numquam sufferre ejus sumptus queat, Nedum tu possis, Ter. Heaut. 3, 1, 43; cf. Cic. Cluent. 35; ligel. Liv. 3, 14: ne voce quidem incommoda, nedum ut ulla vis fieret; ligel. Cic. Fam. 16, 8: vix in ipsis tectis etc., nedum in mari; — B) ud. frgd. Negation; – erat enim ··· aptius etc., quam tota Peloponnesus, nedum Patrae, Cic. Fam. 7, 28; quippe secundae res sapientium fatigant animos, nedum etc., Sall. Catil. 11; — II) „overf."; A) fra Liv. ogs. affirmativt: for ikke at sige, d. e. meget mere; – adulationes etiam victis Macedonibus graves, nedum victoribus, Liv. 9, 18; armorum etiam pro patria satietas ··· nedum adversus patriam etc., id. 7, 40; satis animi habere ··· etiam adversus solida mala, nedum ad istas umbras malorum, Senec. Ep. 99; cf. Quintil. 12, 1, 39; — B) undert. i d. første Led, f. non modo: ei alene, ikke blot; – nedum hominum humilium ··· sed etiam amplissimorum virorum consilia ex eventu, non ex voluntate, a plerisque probari solent; tamen etc., Balb. et Opp. ap. Cic. Att. 9, 7, C.

nĕfandē, adv.: afskyeligen, ugudeligen; – ubi multa nefande ausi atque passi, Sall. frgm. ap. Prisc.; af — nĕ.fandus, 3: uudsigelig, ikke til at udtale; df. „overf.": forbandet, afskyelig, forbrydersk; – ∾ adulterium, Cic. Mil. 27, odium, Virg.; cf. Liv. 1, 59; – ogs. om Personer; ∾ homines, Quintil.; – superl., ∾ caput, Justin.; – ogs. absol.; At sperate deos memores fandi atque nefandi, Virg. Aen. 1, 543. — nĕ.fans, tis, adj., forel. Biform af frgd.; – Tantalus, qui poenas ob facta nefantia pendit, Lucil. ap. Non.

nĕfārĭē, adv.: afskyeligen, forbrydersk; – quae ille ··· nefarie, quae crudeliter fecerit, Cic. Div. in Caecil. 12; impie nefarieque committere aliquid, id. Verr. 1, 2; ∾ occisus pater, id. R. Am. 11; af — nĕfārĭus, 3, [flgd.]: afskyelig, ugudelig, forbrydersk; om Personer og Begreber; – ∾ homo et impius, Cic.; cf. Hor. A. P. 186; men ∾ scelere se obstringere, Caes.; cf. id. B. G. 7, 77, o. Cic. R. Am. 13; — b) df. subst. nefarium, i, n.: Afskyelighed, Forbrydelse, Ugudelighed, Liv. 9, 34; multa commemorare nefaria in socios, Cic. Off. 2, 8; cf. id. R. Am. 11.

nĕ.fas, n. indecl.; I) „alm.": enhver Krænkelse af Pligt, Synd el. syndig Handling, Forbrydelse el. Udaad, Ugudelighed; – patriae irasci, nefas esse, Nep. Ep. 7; cf. Caes. B. G. 7, 40: quibus nefas est ··· deserere patronos; men Cic. Mil. 27: cui nihil umquam nefas fuit, etc.; cf. id. Verr. 4, 34: illi vero dicere, id sibi nefas esse, (det turde de ikke); – per omne fas ac nefas etc., Liv. 6, 14, (uden Hensyn paa Ret og Uret); cf. Virg. Ge. 1, 505: Quippe ubi fas versum atque nefas, etc., (i. e. jus atque injuria); — II) „bes."; A) „ment."; 1) det Umulige el. en Umulighed; – Quicquid corrigere est nefas, (hvad der ikke lader sig rette), Hor. Od. 1, 24, 20; (cf. Cic. Off. 3, 7: neque enim ei fas erat: det var ham heller ikke muligt, neml. efter Systemet); — 2) det Rædselsfulde el. Vidunderlige, et rædsomt Uhyre el. Skrækkebillede, Stat., Lucan.; – df. ogs. som Udraab: Visa, nefas (o Skræk, o Under)! longis comprendere crinibus ignem, Virg. Aen. 7, 73; — B) „ethisk"; 1) skrækkelig Forbrydelse, rædselsfuld Udaad; – dirumque nefas in pectore versat, Virg. Aen. 4, 563; cf. ibd. 6, 624; men ibd. 10, 497: impressumque nefas, (Afbildningen af Danaidernes Brøde); — 2) df. ogs.; a) „meton.": afskyeligt el. forbrydersk Menneske; vid. ibd. 2, 585: Exstinxisse nefas etc.; — b) som Udraab: quosne, nefas! ··· reliqui? ibd. 10, 673, (o Skændsel, o Jammer); cf. Hor. Od. 3, 21, 30: heu nefas! etc.

nĕ.fastus, 3, dies: Dag, paa hvilken det ikke er tilladt at tale (i Retten), d. e. paa hvilken ingen Rettergang kan finde Sted; vid. fastus s. 1.; – ille fastos dies nefastosque fecit, quia etc., Liv. 1, 19; cf. Ovid. Fast. 1, 28 flgd.; — II) „fig."; A) „overf.": ulykkelig; navnl. ∾ dies, (paa hvilken man intet tør foretage); vid. Hor. Od. 2, 13, in.; – saadanne Dage vare dels offentligen bestemte, f. ovenf., ogs. Suet. Tib. 53; men ogs. Folketroen var her virksom, vid. Gell. 4, 9; – ogs. „alm.": ne qua terra sit nefasta victoriae suae, Liv. 6, 28; — b) skadelig; – ∾ frutices, Plin.; — B) „ethisk": forbrydersk, ugudelig; – quae augur injusta, nefasta ··· defixerit, etc., Cic. Leg. 2, 8, e XII Tabb.; ∾ crimen, vid. Plin. 4, 18; – ogs. absol. nefastum: Forbrydelse; quid intactum nefasti Liquimus, Hor. Od. 1, 35, 35. — nefrens, dis, adj., [ne, frendo]: som ikke kan bide, som endnu ikke har Tænder; – porci ··· dicuntur nefrendes ab eo, quod nondum fabam frendere possunt, id est frangere, Varro; cf. Fest. p. 163, (Müll.).

*nĕgantĭa, ae, f.: Negation el. Negtelsesord; – ∾ conjunctionum, vid. Cic. Top. 14; — nĕgātĭo, onis, f.: Negtelse, Benegtelse; – ∾ facti, Cic. Part. or. 29; cf. id. Sull. 13; — II) i Grammatiken: = frgd., Appul.; — nĕgātīvus, 3, i Grammatiken: negativ el. benegtende, particula, Appul.; o. — nĕgātor, oris, m.: en Benegter, Tertull.; — [nego]. — nĕgātōrĭus, 3, [negator]: hørende til Benegtelse, actio, Dig. — nĕgātrix, icis, fem. af negator: benegtende, afslaaende, litterae, Tertull. — nĕgĭbundus, (f. negabundus), 3, [nego]: negtende el. benegtende, Cato ap. Fest. — nĕgĭto, are, v. a., intens. af nego: negter oftere el. m. Eftertryk; ogs. alm. negter; – Ne fieri negites, quae dicam, posse, Lucr. 4, 911; cf. Sall. Jug. 111, o. Hor. Ep. 1, 16, 49.

*neglecte, adv.: skødesløst; – compar., ∾ incedere, Hieron.; — neglectim, adv., Biform af frgd., poët. in Anthol. L. B.; — neglectĭo, onis, f.: Forsømmelse, skødesløs Behandling, amicorum, Cic. Mur. 5; o. — neglector, oris, m.: som forsømmer el. tilsidesætter; – ∾ praeceptorum, Augustin.; — [negligo]. — 1. neglectus, 3, particip. o. adj. af negligo. — 2. neglectus, us, m., [negligo]: Forsømmelse, Efterladenhed; – Quapropter haec res neutiquam neglectu (dat. f. neglectui) est mihi, Ter. Heaut. 2, 3, 116.

†neglĭgens, tis, partic. o. adj. af negligo; df. — neglĭgenter, adv.: skødesløst, efterladent, forsømmeligen; – ∾ scribere adversaria, Cic. R. Com. 2; men Tac. Germ. 17: ∾ pelles gerunt, (uden Valg, af ethvert Slags; opp. exquisitius); – compar., ∾ asservare aliquid, Cic. Caecin. 26, o. id. Arch. 5; superl., ∾ habere amicos, (behandle dem aldeles skødesløst), Senec. Ep. 63; o. — neglĭgentĭa, ae, f.: Efterladenhed, Forsømmelighed, Uagtsomhed; – vid. Cic. Off. 1, 9; ∾ agrestis inhumanaque, ibd. 36, (raa Ligegyldighed i Udseende og Adfærd); ∾ in accusando, id. R. Am. 21, (Skødesløshed); ∾ epistolarum, id. Att. 1, 6, (Forsømmelighed i at skrive); men ibd. 8, 11, (den Skødesløshed el. Aandløshed, hvormed de ere skrevne); – ∾ cognatorum, Ter. Andr. 1, 1, 44, (at blive forsømt el. tilsidesat af dem); men id. Phorm. 5, 9, 27: neque negligentia tua ··· id fecit, (af Ligegyldighed imod dig, altf. tua f. tui); – og saal. sædv. c. gen. obj.; ∾ deum (f. deorum: Ringeagt imod dem, Efterladenhed i deres Dyrkelse), Liv. 3, 20; ligel. ∾ caerimoniarum, id., auspiciorum, id.; – quaedam etiam negligentia est diligens, nam etc., Cic. Orat. 23.

neglĭgo, (-lego), exi, ectum, 3, [nec, 2. lego]; oprdl.: samler ikke, vælger ikke; df. I) som verb. fin.;

A) „alm.": efterlader, tilsidesætter, forsømmer, behandler skødesløst; – ∾ rem familiarem, Nep. Them. 1, (være slet Husholder); ∾ mandatum, Cic. R. Am. 38, imperium alicujus, Caes.; men „poet." ∾ preces aure surda, Prop. 2, 13, 48; – ogs. c. inf.; diem edicti obire neglexit, Cic. Phil. 3, 8; — B) „bes."; a) er ligegyldig derved, bryder mig ikke derom, ringeagter; – ut negligi non possit (bellum), Cic. Manil. 16; ∾ pecuniam, Senec.; cf. Cic. Fam. 14, 4; – ogs. c. infin., vid. Hor. Od. 1, 28, 30; – ogs. m. acc. c. infin.; se semper credunt negligi, (at de blive tilsidesatte), Ter. Ad. 4, 3, 16, (al. ludier), inc.; — b) overseer, lader upaaagtet el. ustraffet; – tantam pecuniam captam negligere (judices), Cic. Verr. 3, 94; se Aeduorum injurias non neglecturum, Caes. B. G. 1, 36; — II) hertil er endnu at mærke; A) partic. negligens, tis, som adject.; – socors negligensque natura, (dorsk og ligegyldig), Cic.; ∾ adolescentia et luxuriosa, Liv.; negligens in amicis eligendis, Cic.; cf. id. Fam. 3, 9 (Orell.); men me in se (acc.) negligentem putabit, (ligegyldig imod sig), ibd. 13, 1; – de alieno negligentes, (som ødsle med Andres), Plin. Ep.; – ofte ogs. in compar.; Tollis lintea negligentiorum, (deres, som ikke passe derpaa), Catull. 12; negligentior in patrem, Justin., circa deos et religiones, (med Hensyn derpaa), Suet. Tib. 69; superl., ∾ vernula, Pacat.; – findes ogs. c. gen.; omnis lenocinii negligens, Suet. Aug. 79; legum, officii ··· amicorum negligentior, Cic. Verr. 3, 62; – ogs. c. inf., vid. Plaut. Most. 1, 2, 61; — B) partic. neglectus, 3, ogs. som adj.: skødesløst behandlet, forsømt, upaaagtet; – ∾ agri, Hor. Sat. 1, 3, 37; quum ipsi inter nos viles neglectique simus, (naar vi behandle hverandre med Ligegyldighed), Cic. Fin. 3, 20; men Ovid. A. A. 1, 509: Forma viros neglecta decet, (uppyntet, ukunstlet); – superl., ∾ progenies, Stat.

nĕgo, avi, atum, 1, v. n. o. a., [ne, ajo]; I) „alm.": siger nei, negter, (opp. ajo); – quicquid dicunt, laudo ···, Negat quis, nego; ait, ajo, Ter. Eun. 2, 2, 20; quasi ego id curem, quid ille ajat, aut neget, Cic. Fin. 2, 22; – ogs. m. flgd. Objectssætning: siger el. paastaaer, at ikke; – Stoici negant, quicquam esse bonum, nisi quod honestum sit, ibd. 2, 21; cf. Caes. B. G. 6, 32; – undert. er der ogs. fra negare i d. flgd. Sætning at supplere et affirmerende verbum dicendi; saal. Cic. Att. 7, 15; plerique negant, Caesarem in conditione mansurum, postulataque haec ab eo interposita esse etc.; cf. Liv. 35, 1, o. Ter. Phorm. 2, 3, 6; — b) ds. pass.; ex eo negantur ranae ibi coaxare, Suet. Aug. 94; Casta negor, Ovid. Fast. 4, 321; cf. Martial. 2, 5; — II) „bes."; A) benegter; – factum est; non nego, Ter. Ad. 5, 3, 12; pro certo negare, Cic. Att. 5, 20; non negando minuendove, Suet. Caes. 66; cf. Liv. 38, 43; — B) afslaaer, vægrer; – numquam reo cuiquam tam praecise negavi, quam hic mihi, Cic. Att. 3, 4; posteaquam id obstinate sibi negari vidit, Caes. B. G. 5, 6; ∾ opem patriae, Ovid., civitatem alicui, Suet. Aug. 40; men Tibull. 2, 3, 79: Non ego me vinclis verberibusque nego, (unddrager mig ikke derfra); — not.: forcl. er negare se: vægre sig, afslaae, Ter. Phorm. 1, 2, 63, o. id. Hec. 1, 2, 45; — 2) „poet. overf." ogs. om Ting og om Begreber; – Poma negat regio, Ovid. Trist. 3, 10, 73; cf. id. ibd. 2, 321; men saxa negantia ferro, (som staae derimod), Stat.; ligel.: illi membra negant, (forsage ham deres Tieneste), id. Theb. 2, 668; men Virg. Ge. 234: sin ··· posse negabunt, (f. si vero non poterunt); — not.: negassim, f. negaverim, Plaut. As. 2, 4, 96.

nĕgōtĭālis, e, [negotium]: hørende til Sagen el. til den omhandlede Gienstand, (opp. juridicialis), Cic. Inv. 1, 11; cf. Quintil. 3, 6, 57. — *nĕgōtĭātĭo, onis, f.: Handelsforretninger; ogs. Groshandel; navnl. Pengeomsætning; – ad reliquias negotiationis Asiaticae (proficisci), Cic. Fam. 6, 8; cf. ibd. 13, 66; – ogs. alm.: Kiøbmandskab, Handel; – ∾ pecuaria, Colum., sagaria et lintearia, Dig.; – ogs. in pl., Suet. Vesp. 16; — nĕgōtĭātor, oris, m.; I) forauguststisk: som handler i det Store, som giør store Opkiøb el. Pengeomsætninger, (sædv. om en Mand af Ridderstanden), omtr. vort: Banquier el. Grosserer; – adskilles fra mercator, Cic. Planc. 26, fra publicanus, id. Qu. Fr. 1, 1, 2; — II) under Keiserne; A) Handelsmand el. Kræmmer el. Høker; – ∾ vestiarius, Dig.; ∾ mercis sordidae, Quintil., mancipiorum, id.; — B) Fuldmægtig el. Commis, odl., Dig.; — [negotior].

nĕgōtĭātōrĭus, 3, [negotiator]: hørende til en Handelsmand el. Handel, navis, Handelsskib, Vopisc. — nĕgōtĭātrix, icis, fem. af negotiator: Fruentimmer, som driver Handel, Kræmmerske el. Hokerske, Dig.; — II) „fig.": Mæglerske; – ∾ boni bonitas, Tertull. — nĕgōtĭŏlum, i, n., demin. af negotium: ubetydelig Sag, Ubetydelighed; – erit nescio quid negotioli, Cic. Qu. Fr. 3, 4; ∾ bellissimum, Plaut. frgm. ap. Prisc.

nĕgōtĭor, atus sum, 1, v. dep. n. (o. a.), [negotium]; I) „egenl."; A) udfører Handelsforretninger el. Pengeomsætninger i det Store; s. und. negotiator; – otiandi causa, non negotiandi etc., Cic. Off. 3, 14; cives R., qui Lampsaci negotiabantur, id. Verr. 1, 27; — B) „alm." ogs.: handler, kiøber og sælger; – lixarum in modum per agros negotiari, Liv. 5, 8; cf. id. 39, 29; ∾ aliquo genere (mercaturae), Colum.; — II) „overf."; A) at bortkaste el. fordærve for en Vindings Skyld; – ∾ (medicos) animas nostras, vid. Plin. 29, 5; — B) at arbeide, at være i Virksomhed; hvorom Senec. Ep. 119, „alleg.": in quod me mare negotiaturus immitterem; — III) partic. negotians, tis, ogs. som subst., f. negotiator, Groshandler, Cic. Att. 5, 21.

nĕgōtĭōsĭtas, atis, f., er efter Gell. 11, 16: Grækernes πολυπραγμοσύνη, d. e. utidig Travlhed, Stundesløshed; af — nĕgōtĭōsus, 3, [negotium]: fuld af Forretninger og Bryderier, provincia, Cic. Mur. 8; men oportere dividi sacros et negotiosos dies, (Helligdage og Arbeidsdage), Tac. Ann. 13, 41; ∾ cogitatio: at tænke paa Forretninger, Cels.; – ogs. om Personer; prudentissimus quisque negotiosus maxime erat, Sall. Catil. 8, (var den virksomste i Statens Tieneste); – compar., Senec.; superl., Augustin.

nĕgōtĭum, i, n., [f. nec otium]; I) „egenl.": Forretning el. Forhandling, Anliggende el. Sysel; – ∾ publicum ··· amicorum ··· tuum, Cic. d. Or. 2, 6; ∾ suscipere, Cic.; quibus ea negotia mandavimus, id. Fam. 13, 26; Mirabar, quid hic negotii esset tibi, Ter. Ad. 4, 5, 8; post decisa negotia, (efter fuldendt Dagværk), Hor. Ep. 1, 7, 59; cf. ibd. 2, 1, in.; men ∾ suum praeclare gessit, (har havt god Fortieneste), Cic. R. Com. 12; suum negotium agere, (passe sine egne Sager), id. Off. 1, 9, o. id. Lael. 23; – ogs. Handelsforretninger; ampla et expedita negotia in tua provincia etc., Cic. Fam. 1, 3; cf. id. Sest. 45, o. Hor. Ep. 1, 6, 33; – ogs. en Retshandel; vid. Quintil. 3, 5, 11, o. Suet. Calig. 40; – endel. ogs. Statsforretning, offenlig Forhandling; saal. nostrum otium negotii inopia ··· constitutum est, Cic. Off. 3, 1; — II) „overf."; A) Bryderi, Besværlighed, Møie; – satis habui negotii in sanandis vulneribus (provinciae), Cic. Att. 5, 17; ∾ magnum est, navigare etc., ibd. 12; ligel. si etc., nihil esset negotii, c. inf., (saa vilde det blive let), id. Fam. 12, 2; cf. Nep. Eum. 12; ds. sine negotio, id., nullo negotio, Cic., (uden Umage); – ogs. Fortrædelighed, Krænkelse, Vanskelighed; deum nihil habere ipsum negotii, nihil exhibere alteri, vid. Cic. Off. 3, 28; negotium alicui facessere, id., facere,

Quintil., (volde nogen Bryderi); - ogs. Uenighed el. Trætte; Pompejo est negotium cum Caesare, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 8; — B) ligesom πρᾶγμα o. res, d. e. Sag el. Ting; - quid est negotii? Tr. herus venit, Plaut. Most. 3, 2, 53; ineptum sane negotium et Graeculum, vid. Cic. Tusc. 1, 35; - m. Lune ogs. om Personer; Teucris illa lentum negotium, (et langsomt Væsen), id. Att. 1, 12; cf. id. Qu. Fr. 2, 13.

Nēleus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., Νηλεύς: Konge i Pylos, ved Tyro Fader til 12 Sønner, der, med Undtagelse af Nestor, faldt for Hercules; - vid. Ovid. Met. 2, 689, o. ibd. 12, 553; — B) df. 1) Nēlēius, etr. Nelēus, 3: neleisk; - Nelēia Nestoris arva, (i. e. Pylos), Ovid. Her. 1, 63; men absol. Nelēius, Ovid. Met. 12, 577, i. e. Nestor; men ibd. 558: Nelēi sanguinis auctor (Neptunus); — 2) Nēlīdes, ae, m.: Søn af Neleus; - Bis sex Nelidae fuimus, ibd. 553.

nēma, ătis, n., νῆμα: Spind, Traad, Garn, Sericum, Dig. — Nemaeus, 3, s. und. Nemea. — Nĕmausus, i, f., Mela, o. Nemausum, i, n., Plin.: By i Gall. Narb., (hod. Nimes); — B) df. Nemausensis, e, Plin.; ogs. Nemausiensis, e, id.: nemausisk; - men subst. Nemausienses, ium, Indbyggerne af Byen N., id. 3, 5; cf. Suet. Tib. 13.

Nĕmĕa, ae, o. Nemĕe, es, f., Νεμέη: By i Argolis, hvorved Hercules nedlagde hin uhyre Løve, og hvor derefter de nemeiske Kamplege til hans Ære bleve indstiftede; - vid. Cic. Fat. 4, o. Plin. 19, 46; Nemeae sub rupe etc., Virg. Aen. 8, 295; Nemee frondosa, Martial. Spect. 27; men Nemees frondentis alumnus, Stat. Silv., (Stiernebilledet Løven); — B) df. 1) Nĕmĕaeus, 3: nemeisk, leo, Cic. Tusc. 4, 22, heder ogs. ∾ moles, Ovid., pestis, id.; cf. id. Met. 9, 235; - men om Stiernebilledet Løven: Horrida sed fervent Nemeaei pectora monstri, Martial. 4, 57; — 2) Nĕmaeus, 3: = frgd., Hieron.; — 3) Nĕmĕa, orum, (sc. solennia): de nemeiske Kamplege; - Nemeorum ludicrum, Liv. 27, 30. — nēmen, inis, n., νῆμα: = nema; - trino de nemine fati etc., Inscript.

Nĕmĕsĭăci, orum, m., [Nemesis]: etslags spaaende Sværmere el. Bedragere, Cod. Theod. — Nĕmĕsĭānus, M. Aurel. Olympius: latinsk Digter fra Carthago, imod Enden af d. tredie Aarh., skrev Cynegetica o. Bucolica.

1. Nĕmĕsis, is o. ios, f., Νέμεσις: Retfærdighedens Gudinde, (ogs. Adrastea o. Rhamnusia); straffer navnl. Menneskenes Overmod i Lykke; - contra superbiam colitur etc., Macrob.; vid. Plin. 11, 103, o. id. 18, 4; men Ne poenas Nemesis reposcat a te; Est vehemens dea, laedere hanc caveto! Catull. 50. — 2. Nĕmĕsis, is, f.: Digteren Tibullus's Elskede. — Nĕmestrīnus, i, m., [nemus]: Skovenes Gud, Arnob. — Nĕmĕtes, um, o. Nĕmĕtae, arum, m.: Folk i Gall. Belg., (i Egnen af Speier), Caes., Plin.; — B) df. Nĕmĕtensis regio, Symmach. — Nemetocenna, ae, f.: By i Gall. Belg., i Egnen af d. nuv. Arras, Hirt. — Nemeturii, orum, m.: ligurisk Alpefolk, Plin. 3, 24; — B) df. Nemeturĭcus, 3, pix, Colum. — Nemĕus, s. und. Nemea nr. B. 3.

nēmo, ĭnis, comm., [ne, homo]: intet Menneske, ingen; - facio pluris omnium hominum neminem, Cic. Att. 8, 2; cf. id. Verr. 2, 43; quod ··· contra liceri audeat nemo, Caes.; cf. Hor. Sat. 1, 1, in.; - nemo ex tanto numero, Cic.; nemo de iis, id.; - ubi nemo est, qui ··· conetur corrumpere, id. Verr. Act. 1, 16; men id. Att. 7, 3: sed me moverat nemo magis, quam is, quem tu neminem putas; - nemo non: enhver; aperte adulantem nemo non videt, nisi qui etc., Cic. Lael. 26; nemo potest non beatissimus esse, qui etc., id. Parad. 2; - non nemo: nogen; video de istis abesse non neminem, id. Catil. 4, 5; non nemo improbus etc., id. Pis. 5; - nemo umquam, nec orator, nec poëta fuit, qui etc., id. Att. 14, 20; - nemo homo; ut hominem neminem pluris faciam, id. Fam. 13, 55; - ut nemo unus externus magis enixe adjuverit rem Romanam, Liv. 28, 35; - ogs. forbindes: Nemo quisquam, Ter. Eun. 5, 8, in.; men nemo alter, Plin. 2, 23; o. nemo alius, Cic. Mil. 17; — b) in fem.; neminem peperisse hic, Ter. Andr. 3, 2, 26; — II) „overf."; A) som adject.; - vir nemo bonus ab improbo se donari vult, Cic. Leg. 2, 16; cf. id. d. Or. 1, 28, o. Nep. Att. 19; - men quem tu neminem putas, (hvem du saa ganske seer ned paa), s. ovenf.; — B) sild. ogs. om Begreber, s. nullus; - neminem excepit diem, Prudent.

*nĕmŏrālis, e: hørende til en Lund el. Skov, som befinder sig deri el. derved; - tectus nemoralibus umbris, Ovid. Am. 3, 1, 5; - navnl. m. Hensyn paa Lunden ved Aricia; ∾ Aricia, id., Martial.; ∾ regnum, Ovid. Met. 14, 331, s. und. flgd.; suburbanae templum nemorale Dianae, id. A. A. 1, 259; o. — nĕmŏrensis, e: = frgd.; - ∾ mel, Colum.; - navnl. ogs. i el. fra Lunden ved Aricia, hvor Diana havde et Tempel; vid. Plin. 35, 3, o. Ovid. Fast. 3, 261; - ∾ rex, Suet. Calig. 35: den her dyrkede Diana's Præst, der med Sværdet maatte afvinde sin Formand Embedet; vid. Suet. l. c., o. Ovid. Fast. 3, 271; - ogs. hører hertil ∾ lacus, vid. Prop. 3, 21, 25; — II) df. subst. nemorense; a) sc. solum, Egnen om el. ved Aricia; - villam in Nemorensi etc., Suet. Caes. 46; — b) sc. praedium: Landgaard el. Villa paa dette Sted; - in Nemorensi aedificando etc., Cic. Att. 6, 1.

nĕmŏrĭcultrix, īcis, adj. f., [nemus]: som opholder sig i Skove; - ∾ sus, (i. e. aper), Phaedr. 2, 4. — nĕmŏrĭvăgus, 3, [nemus]: der streifer om i Skovene; - ∾ aper, Catull. 63, 72. — nĕmŏrōsus, 3, [nemus]: fuld af Skov, Zacynthos, Virg., Atlas, Ovid., Plin.; ogs. nemorosus arboribus locus, Colum.; cf. Plin. Ep. 8, 8; — II) „overf."; ∾ silva, (med mange Træer), Ovid.; ∾ hospitium, Plin.; - men om Træer: med mange Grene, med rig Krone; - ∾ vertice (cupressus), Plin. 12, 5; ∾ brachia (taxi), Sil.

nempe, conj., [af nam o. -pe, s. und. quippe, alts. Biform til namque, s. m. s.]: nemlig, vistnok, dog vel, odl.; tiener til Begrundelse el. Bekræftelse af det Anførte, ogs. til Svar paa et frgd. Spørgsmaal, ogs. i Ironien; - scio jam, quid velis; Nempe hinc abire me vis, Plaut. Merc. 4, 4, 36; cf. Ter. Andr. 1, 1, 3; ligel. unde justitia, fides, aequitas? nempe ab his, qui etc., Cic. d. Rep. 1, 2, o. id. Cluent. 22, oftere; - quid ergo tulit? nempe ut quaereretur, id. Mil. 6; cf. id. Tusc. 5, 5, o. Pers. 3, in.

nĕmus, ŏris, n., νέμος; I) „egenl.": Skov el. Skovegn med Græsgange for Hiorderne; - multos nemora silvaeque ··· commovent, Cic. Div. 1, 50; cf. Ovid. Met. 1, 568; nemorum jam claudite saltus, Virg. Ecl. 6, 56; - „poet." ogs. s. silva, (Skov); vid. Virg. Aen. 6, 188, o. 238; ligel. ∾ densum arboribus, Ovid.; cf. id. Her. 12, 67; men id. Met. 10, 143: Tale nemus vates contraxerat; - regina nemorum, (i. e. Diana), Senec. Hippol.; — B) „bes." heder ogs. Nemus: den Diana hellige Lund med Tempel ved Aricia, (hvor ogs. fandtes Landsteder el. Villaer, s. und. nemorensis); - ut veniam ad te in Nemus, vid. Cic. Att. 15, 4, (rimel. en Villa ved Aricia); men Nemus Dianae, Ovid., Vitruv., Plin.: Diana's ovennævnte Tempel; — II) „overf." findes ogs. nemus om en Plantning, navnl. om et Vinbierg; - omne levandum Fronde nemus, Virg. Ge. 2, 400; - ligel. „poet." om Træ el Ved (ligna); congesto nemore, Senec. Herc. Fur. 1216; - ligel. om et enkelt Træ med rig Krone; saal. om Platanen, Martial. 9, 62.

1. nēnĭa, (naen.), ae, f., νηνία: Ligsang el. car-

men funebre, Quintil. 8, 2, 8; cf. Cic. Leg. 2, 24, o. Suet. Aug. 100; - ogſ. in pl.: Absint ··· funere neniae, Hor. Od. 2, 20, 21; — II) „overf.": A) enhver Sørgeſang; ſaal. Ceae ··· munera neniae, Simonides's Klagedigte, Hor. Od. 2, 1, 38; men Plaut. Truc. 2, 1, 3: Huic homini dixit neniam de bonis, (har fortalt ham en ſørgelig Hiſtorie derom); - men ſom Ordſprog: id fuit nenia ludo, (Glæden blev til Sorg), id. Pseud. 5, 1, 32; - comiſk ogſ. Klageſkrig; ∾ soricina (af Spidsmuſen), id. Bacch. 4, 8, 48; — B) Hexeſang (hvormed de Døde manedes); - ∾ Marsa, Hor. Epod. 17, 29; cf. Ovid. A. A. 2, 102; — C) Folkeſang el. Viſe, odl.; - ſaal. ∾ puerorum, Hor. Ep. 1, 1, 63; cf. Phaedr. 3, prol. 10; - navnl. Sang af det alvorlige Slags, ſaal. til Natten, Hor. Od. 3, 28, 16; ogſ. en Vuggeſang, Arnob.; — D) perſonificeret er Nenia, (Naen.), ae, f.: Gudinden for Ligſange og Klageſkrig, havde i Rom et Capel, Arnob., Augustin. — nēnu, (nenum), forcl. f. non: ikke, Lucr. 4, 716, Varro.

nĕo, nēvi, nētum, 2, v. a., νέω: ſpinder; - ∾ subtemen, Plaut., stamina, Ovid.; cf. id. Med. Fac. 14; men id. Pont. 1, 8, 64, „poet." om Parcerne: Nerunt fatales fortia fila deae; men purpuram colo nentem (regem), Justin. 1, 3; lana, quae neta est, Dig.; — II) „overf.": væver, fletter, odl.; - (tunica), molli mater quam neverat auro, (havde virket el. vævet deraf), Virg. Aen. 10, 818; - mutuo discursu nentur (radices: ſlynge ſig i hinanden), Plin. 17, 33.

Nĕŏbūle, es, ſom Pigenavn, Hor. Od. 3, 12, 16. — Nĕoclīdes, ae, m.: Søn af Neocles, (i. e. Themistocles), Ovid. Pont. 1, 3, 69; cf. Nep. Them. 1. — nĕŏcŏrus, i, m., νεωκόρος, (ſom feier Templet), ſædv. Opſynsmand ved et Tempel, Firmic. — Nĕocrētes, um, m.: Νεοκρῆτες: en Troppeafdeling i K. Antiochus's Hær, Liv. 37, 40. — nĕŏmēnĭa, ae, f., νεομηνία: Nymaane, Tertull. — Nĕontīchos, n., Νεοντεῖχος: Sted i Thracien, vid. Nep. Alcib. 7. — nĕŏphy̆tus, i, m., νεόφυτος: ligeſom nyplantet, d. e. nyomvendt (til Chriſtus), Tertull. — Nĕoptŏlĕmus, i, m.: en Søn af Achilles, (ſædv. Pyrrhus), Cic., Virg., Ovid.; - ogſ. Navnet paa en Tragoedie af Ennius, Cic. — nĕōtĕrĭce, adv., Ascon.; af — nĕōtĕrĭcus, 3, νεωτερικός: ny, scriptor, Claud. Mam. d. statu animae; - df. subst. neoterici: de Nyere, de nyere Forfattere, Aur. Vict. d. Or. Gent. Rom., in.

nĕpa, ae, f., [efter Fest. afrikanſk Ord]; I) Skorpionen; A) paa Jorden, Cic. Fin. 5, 15; — B) paa Himmelen el. ſom Stiernebillede, id. Arat.; — II) Krebſen; A) ſom Dyr, Plaut. Cas. 2, 8, 7; nepae lumen, (Krebsøie), Seren. Samm.; — B) ſom Stiernebillede, Cic. poët. N. D. 2, 43, (hvor gen. nepai). — nēpenthes, n., νηπενθές, (ſom fordriver Sorgen); ſom Plante: = helenium, germ. Alant, vid. Plin. 21, 91. — Nĕpet, o. Nĕpĕte, is, n.: By i Etrurien, (hodi Nepi), Liv.; ogſ. Nepe, Vell.; — B) df. Nĕpēsīnus, 3, ager, Liv.; Nepesini, orum, m.: Indvaanerne af Byen N., id. — nĕpĕta, ae, f.: etſlags Plante, germ. italieniſche Kazenmünze, nepeta Italica Willd., Plin. 14, 49.

Nĕphĕle, es, f., (νεφέλη: en Sky): Athamas's første Gemalinde, Moder til Phrixus o. Helle; f. und. Helle o. Phrixus; heder ogſ. Nebula, Hygin.; — B) df. 1) Nĕphĕlaeus, 3: nepheleiſk, pecus, Val. Fl.: den gyldne Vedder; — 2) Nĕphĕlēïas, ădis, f., Lucan., o. Nĕphĕlis, ĭdos, f., Ovid. Met. 11, 195: en Datter af Nephele, Helle.

1. nĕpos, ōtis, m., [ſkal være af ne potis, altſ. oprdl. ſvag]; I) „egenl.": Sønneſøn el. Datterſøn, germ. Enkel; - fem. neptis; - opp. avus, Cic. Dejot. 1; cf. id. Tusc. 1, 35; - ogſ. (f. Tydelighedens Skyld): alicujus e filia nepos, Cic. Brut. 76, Dig.; ligel. e filio nepos, Gell., Dig.; - derimt. er nepos ex fratre el. sorore, egenl.: Sønneſøn el. Datterſøn af en Broder el. Søſter; vid. Suet. Caes. 27, ogſ. Quintil. 4, prooem., Tac. Ann. 4, 44; ogſ. findes nepos fratris el. sororis, at betegne: en Broderſøn el. Søſterſøn, (neveu, Neffe); - f. ogſ. Tac. Ann. 3, 30, o. Suet. Caes. 83, ogſ. Liv. 1, 13, o. Ovid. Met. 14, 773; — not.: nepos f. neptis, Enn. Ann. 1, 59, Inscr.; — II) „overf."; A) „alm.": nepos, nepotes, „poet." f. Efterkommer, Efterkommere; - vid. Virg. Aen. 6, 865 o. 885, ogſ. Hor. Od. 2, 13, 3; ligel. nepotes Remi, (i. e. Romani), Catull. 58; men Ovid. Pont. 3, 3, 62: Caesar, ab Aenea qui tibi fratre nepos, (der nedſtammer fra din Broder Æneas); — B) „beſ."; a) om Dyrene; (mulus) admissarius nepotibus quam filiis utilior, Colum. 7, 2; — b) om et Skud paa Vinſtokken, id. 4, 10.

2. nĕpos, ōtis, m., [efter Fest. p. 165, Müll.: etruriſk Ord]: en Fraaſer og Ødeland; - nepos non minus in populi R. patrimonio, quam in suo, vid. Cic. Agr. 1, 1; cf. id. Quint. 12; men quod ··· discinctus ··· perdam nepos, Hor. Epod. 1, 34; cf. id. Ep. 1, 15, 36, o. ibd. 2, 2, 193. — 3. Nĕpos, ōtis, m.: romerſk Familienavn in gente Cornelia; f. ogſ. und. Metellus; — not.: Hiſtorieſkriveren Cornelius Nepos, hvem Vitae excellentium imperatorum tillægges, var ſamtidig med og Ven af Cicero, Atticus o. Catullus.

*nĕpōtālis, e: hørende til Fraaſeri, mensa, Amm.; — nĕpōtātus, us, m.: Fraaſeri; ogſ. anden Liderlighed; in abl., Plin. 9, 56; men nepotatus sumptibus etc., Suet. Calig. 37, (al. nepotinis sumptibus), inc.; — nepotinus, 3, f. und. frgd.; o. — nĕpōtor, ari, v. dep. n.: at ødſle paa Vellyſt, Tertull.; — II) „overf.": bortkaſter, forøder; - veto liberalitatem nepotari, Senec. Benef. 1, 15; — [2. nepos]. — nĕpōtŭlus, i, m.: comiſk dem. af 1. nepos; - ∾ Venereus, Plaut. Mil. gl. a. 5, v. 20.

neptĭcŭla, ae, f., Symm., dem. af — neptis, is, fem. til 1. nepos: Sønnedatter el. Datterdatter, Cic., Suet.; ∾ Veneris, i. e. Ino, Ovid. Met. 4, 530; men neptes (Cybeles), id. Fast. 4, 191, i. e. Musae; - ogſ. neptis ex filio, Dig.; ∾ neptis fratris el. sororis, ogſ. ex fratre el. ex sorore: Sønnedatter el. Datterdatter af en Broder el. Søſter; vid. Suet. Caes. 27; dog ogſ. undert. Broderdatter eller Søſterdatter, (niece, Nichte), Spart. Hadr. 2; f. ogſ. und. 1. nepos.

Neptūnālis, e, [Neptunus]: benævnt efter el. indviet til Neptunus, ludi, Tertull.; - disſe ludi hede ogſ.: Neptunalia, (sc. solennia), Varro. — Neptūnicŏla, ae, m., [Neptunus, colo]: en Neptunsdyrker, Sil. — Neptūnine, es, f., [Neptunus]: heder Thetis, ſom Sønnedatter af Neptunus igiennem Nereus, Catull. 64, 28. — Neptūnius, 3, [Neptunus]: neptuniſk, loca, Plaut., prata, Cic. Arat., arva, Virg., i. e. mare; ∾ Troja, (hvis Mure Neptunus og Apollo havde opført, f. und. Laomedon), Virg. Aen. 2, 625; ∾ proles (Messapus, i. e. Neptuni filius), ibd. 7, 691; Aetnaeae Neptunius incola rupis, Tibull. 4, 1, 56, (i. e. Polyphemus, Neptuni filius); ∾ heros, Ovid. Met. 9, in., (i. e. Theseus); endel. heder Sextus Pompejus: Neptunius dux, Hor. Epod. 9, 7, hvortil vid. Plin. 9, 22; - ∾ cuspis, Lucan., Val. Fl., (d. e. Neptuns Treforк); ∾ aquae, Liv. 39, 44: Navnet paa en Kilde ved Tarracina; ∾ pistrix, (i. e. marina), Cic. Arat.

Neptūnus, i, m., Ποσειδῶν: Søn af Saturnus og af Ops el. Rhea, Broder til Juppiter og til Pluto, Gud for Havet (navnl. for Middelhavet), og for de øvrige Vande; (hvſ. Neptunus uterque, ſom Gud baade for Saltvand og Ferſkvand, Catull. 31); - ut Portunus a portu, sic Neptunus a nando, Cic. N.D. 26, 2; men efter Varro: quod aquis terram obnubat; - navnl. er Heſten ham hellig; vid. Serv. ad Virg. Ge. 1, 12; f. ogſ. Consus o. Hippius; - hans Gemalinde er Amphitrite, ved hvilken han er Fader til Havnympherne; vid. Ovid. Met. 6, 115 flgd.; - Gudens Inſigne el. Vaaben er:

en Trefork, (tridens); s. ogs. Virg. Aen. 3, 74: Nereidum matri et Neptuno Aegaeo; — II) „poet. overf.“; A) Havet; - si forte (apes) ··· Neptuno immerserit Eurus, Virg. Ge. 4, 29; Neptuni corpus acerbum, (s. mare), Lucr. 2, 471; credere se Neptuno, (vove sig paa Søen), Plaut. Rud. 2, 6, 2; men Neptunus hibernus, Hor. Epod. 17, 55; — B) Fiskene; vid. Naev. ap. Fest. p. 58, (Müll.): Cocus edit Neptunum, Venerem, Cererem, (i. e. pisces, olera, panem).

nēquam, adj. indecl.; compar. nequior; superl. nequissimus; [oprdl. acc. fem. af nequis]; I) „alm.“: som ikke duer, aldeles slet el. ussel; (nequam non malum significat, sed inutilem, Caper.); - piscis nequam est, nisi recens, Plaut.; quod in lana nequam est, (Affaldet), Varro; ligel. quod nequam est (in vite: de unyttige Skud el. Grene), Colum.; men enthymema nequam, (feilagtig Induction), Gell. 7, 30; — II) „bes.“ med Hensyn paa Characteren: daarlig, uduelig, (germ. nichtswürdig), navnl. ogs. med Hensyn paa Udsvævelser og Vellyst; - liberti nequam et improbi, Cic. R. Am. 45; nequam et cessator Davus, Hor. Sat. 2, 7, 100; quid est nequius aut turpius effeminato viro? Cic. Tusc. 3, 17; homo nequissimus, (høist foragtelig), id. Verr. 2, 72; opp. homo frugi, Plaut. Pseud. 1, 5, 53; - juvenes nequam, (udsvævende), Martial. 3, 69; men Plaut. Poen. 1, 1, 31: Vin' tu ei nequam dare nunc? ··· me dato; — b) ogs. om anden slet Beskaffenhed; - libellus ··· nequior omnibus libellis, (smudsigere), Martial. 11, 16; men Plaut. Poen. 3, 3, 45: nequam facere, (begaae Udsvævelser); — not.: nequiter, adv.; vid. s. l.

nēquando, el. ne quando, adv., o. conj.: at ikke nogensinde, s. und. quando. — nēquāquam, adv., s. ne quaquam (sc. via el. ratione; s. und. quisquam): ikke paa nogen Maade, aldeles ikke; - nequaquam dignum industria mea etc., Cic. Verr. Act. 1, 12; cf. id. Lael. 19, o. Hor. Ep. 2, 1, 20, ogs. id. Sat. 2, 4, 48; men nequaquam istuc istac ibit, poët. ap. Cic. N. D. 3, 25.

nēque el. nec, (begge Former lige brugelige foran Vocaler o. Consonanter; vid. Freund), adv. o. conj., [ne, -que]; I) adv.; forel. som alm. Negation: = non: ikke, (saal. oftest i Formen nec); vid. Fest. p. 162, (Müll.); - senatori, qui nec aderit, aut causa, aut culpa esto, Cic. Leg. 3, 4, e XII Tabb.; Tu dis nec recte dicis, non aequum facis, Plaut. Bacch. 1, 2, 11; Nec facta impia fallacum hominum coelicolis placent, Catull. 30, 4; — II) conj.; A) „alm.“: = et non: og ikke, og det ikke; - quae aliis sic, aliis secus, nec iisdem semper uno modo videntur, etc., Cic. Leg. 1, 17; sed patres, sed deos (appellabunt eos); nec sine causa, id. d. Rep. 1, 41; - ogs. i Forbindelse med vero, enim, autem, tamen; neque vero hoc solum dixit, sed etc., id. d. Or. 1, 53; cf. id. Fam. 5, 12, oftere; — B) „bes.“; 1) neque (nec) ··· neque (nec): hverken ··· heller ikke, (ogs. hverken ··· eller); - virtus ··· neque naufragio, neque incendio amittitur, Cic. Parad. 6, 3; haec si neque ego, neque tu fecimus, etc., Ter. Ad. 1, 2, 23; - ogs. undert. m. en foregaaende Negation, der dog ikke ophæver Negationen neque ··· neque; nulla vitae pars, neque publicis, neque privatis (in rebus) ··· vacare officio potest, Cic. Off. 1, 2; cf. id. Att. 14, 20; — 2) hertil mærkes endnu det Tilfælde, at den ene partitive Sætning er affirmativ; a) neque (nec) ··· et (-que): paa den ene Side ikke, paa den anden Side, dels ikke, dels; - quod (animal) neque natum umquam sit, et semper sit futurum, Cic. N. D. 3, 13; cf. id. Catil. 2, 13, o. Ovid. Met. 2, 811; — b) omvendt: et ··· neque (nec): paa den ene Side ··· paa den anden ikke, dels ··· dels ikke; - patebat via, et certa, neque longa, Cic. Phil. 11, 2; cf. ibd. 13, 6, o. id. Brut. 4; — 3) neque (nec) non, ogs. (i et Ord) necnon, forstærkende affirmativt: og ogsaa, og virkeligen, vid. Cic. Catil. 4, 2, id. Mil. 32, o. id. d. Or. 2, 85; — b) dog ogs. hos Varro o. efteraugustisk blot forbindende: og ogsaa, og ligeledes; - greges pavonum, nec non glirium, etc., Varro; cf. Virg. Aen. 1, 707, o. Suet. Gramm. 23; — 4) neque (nec) dum, ogs. i et Ord necdum: og endnu ikke, endnu ikke; - quid agat, si scis, neque dum Roma es profectus, scribas ad me velim, Cic. Att. 14, 10; necdum tamen ego Quintum conveneram, ibd. 6, 3; cf. Virg. Ge. 2, 539, o. id. Aen. 11, 70; — 5) nec ··· quidem, s. und. quidem. — nequedum, necdum, s. und. neque.

nĕquĕo, ivi o. ii, itum, 4, v. n., [ne, queo, vid. Cic. Orat. 45]: kan ikke, formaaer ikke; sædv. c. inf.; - quae nequeunt sanare, exulcerant, vid. Cic. d. Or. 2, 75; cf. id. d. Rep. 6, 18, o. Hor. Sat. 1, 4, 85, ogs. id. A. P. 87, o. Virg. Aen. 6, 507; men Plaut. Merc. 3, 4, 51: si nomen nequis (sc. invenire); - ogs. m. quin; nequeo, quin lacrumem, (jeg maa græde), Ter. Hec. 3, 3, 25; — b) ogs. in pass. nequitur o. nequitum (est) c. inf. pass., (dog oftest forel.); - Sed quum contendi nequitum vi, clam tendenda est plaga, Pacuv. ap. Fest. p. 162, (Müll.); cf. Sall. Jug. 34: quicquid ··· ulcisci nequitur; — not.: partic. nequiens, Sall. frgm., pl. nequeuntes, ibd.; - archaistisk er ogs. nequinont, f. nequeunt, Liv. Andron. Od. ap. Fest. p. 162, (Müll.).

nequi, el. ne qui, s. und. nequis. — nē.quicquam, (nequidquam, ogs. nequiquam, vid. Fest. p. 162), adv.: forgeves, uden Nytte, omsonst; - ∾ implorare auxilium alicujus, Caes. B. C. 1, 1; cf. Virg. Aen. 2, 544; - Qui ipse sibi sapiens prodesse non quit, nequicquam sapit, Enn. ap. Cic. Fam. 7, 6; - oftere ogs. m. hosstaaende Negation; neque ··· nequicquam etc., Virg. Ge. 1, 96, (ikke forgeves); ligel. non nequicquam ··· ausos transire etc., (ikke uden Grund), Caes. B. G. 2, 27; men Plaut. As. 3, 3, 108: Ne istuc nequicquam dixeris etc., (ikke ustraffet); - pleonastisk er frustra ac nequicquam, Catull. 77; - ogs. findes nequicquam undert. at staae for en hel Sætning; vid. Liv. 42, 64, o. Hirt. B. G. 8, 19.

Nequinum, i, n.: By i Umbrien, hvor sild. Narnia, Liv. 10, 9 o. 10, o. Plin. 3, 19; — B) df. Nequīnātes, um, m.: Indvaanerne af Byen N., Fest. — nequior, ius, s. und. nequam — nequiquam, s. nequicquam ab in. — nequis, nequi, s. und. quis o. qui.

nēquĭter, adv., [nequam]: slet, daarligen, elendigen, fricare genua, Plaut. As. 3, 3, 88; ∾ expedivit parasitatio, (løb slet af), id. Amph. 1, 3, 23; ∾ coenare, (som en Vellystling; opp. frugaliter), Cic. Fin. 2, 8; - compar., nequius (feigere, daarligere), suscipere bellum, vid. Liv. 41, 7; superl., nequissime (vitiari balsamum gummi: allerværst), Plin. 10, 54; - nequiter facere, handle slet el. foragteligen, (navnl. ifølge Feighed el. Vellyst); vid. Cic. Tusc. 3, 17, o. Cato ap. Gell. 16, 1.

nēquĭtĭa, ae, ogs. nēquĭtĭes, ēi, f., [nequam]; I) „egenl.“: Slethed, slet Beskaffenhed; - ∾ aceti, (den til Eddike fordærvede Vin), Plin. 14, 25; — II) sædv. fig. o. ethisk: moralsk slet Beskaffenhed; saal. A) „alm.“: Svaghed, Efterladenhed, Feighed, (navnl. i Opfyldelsen af visse Pligter); vid. Cic. Catil. 1, 2, o. ibd. 11; ogs. som Vane el. Character, id. Fin. 5, 20; — B) „bes.“ ogs.; a) Svaghed el. Feighed til at modstaae Lyster og Lidenskaber; df. Letsindighed, Vellyst, Liderlighed, Ødselhed; - quod filii nequitiam videret, Cic. Cluent. 51; cf. Hor. Sat. 2, 2, 131, o. id. Ep. 1, 15, 33; ad nequitiem adducere: forføre til Udsvævelser, Ter. Ad. 3, 3, 4; ogs. in pl., Martial. 4, 42: Forførelser til Vellyst el. til Udsvævelser; — b) ogs. Utugt eller smudsig Omgang; vid. Hor. Od. 3, 4, 78, o. ibd. 3, 15, in., ogs. Ovid. Fast. 1, 414, o. id. Her. 17, 29; - ogs. anden

Letsindighed, som Mened, Prop. 1, 15,38; — c) Nederdrægtighed, Bedrageri, odl.; vid. Cic. R. Am. 46, id. Verr. 5, 33, o. id. Pis. 6. — nēquo, bedre ne quo: ikke nogensteds hen; - villica ad coenam ne quo eat, Cato.

Nĕrātĭus Priscus: berømt Retslærd und. K. Trajan, Spart. Hadr. 4. — *Nērēis, ĭdĭs, f., Νηρηΐς: Datter af Nereus, en Nereide; oftest in pl., vid. Virg. Ge. 4, 336 flgd.; ∾ aequoreae, Catull., virides, Ovid., ogs. ∾ deae, id.; Nereidum mater, Virg. Aen. 3, 74, (i. e. Doris); ∾ Thetis, Tibull. 1, 5, 45, Galatēa, Ovid. Met. 13, 749; — not.: efter Hygin. praef. vare der 50 Nereider, efter Prop. 3, 5, 33, var deres Antal 100; - Plin. 9, 41, beskriver et Sødyr under dette Navn; o. — Nērēĭus, 3, Νηρήϊος, benævnt efter Havguden Nereus; - ∾ genitrix, Ovid. Met. 13, 162, i. e. Thetis; ∾ juvenis, ibd. 7, 685, i. e. Phocus; men ∾ bacca, (i. e. margarita), Claudian.; — [flgd.].

Nēreus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., Νηρεύς: Søn af Neptunus el. Pontus; er ved sin Gemalinde Doris Fader til Nereiderne; s. und. Nereis; - O centum aequoreae Nereo genitore puellae, Prop. 3, 5, 33; - som Havgud regerer ogs. han over Havet med en Treforк; vid. Virg. Aen. 2, 418; — II) „overf." ogs. Havet selv; - Vexit et Aeolios placidum per Nerea ventos, Tibull. 4, 1, 58; cf. Ovid. Met. 1, 187; — III) df. Nerēis o. Nerēius, vid. ss. II.; - ogs. Nērīne, es, f.: = Nereis, Galatea, Virg. Ecl. 7, 37; - o. Nērīnus, 3: = Nereius, aquae, Nemesian.

Nerĭēne, es, f.: Gemalinde af Guden Mars, Plaut. Truc. 2, 6, 34; cf. Gell. 13, 22, hvor hun ogs. heder Nerienes, is, ogs. Nerio, ēnis, ogs. Neria, ae. — Nerigos, i, efter Plin. 4, 30: en nordlig for Germanien liggende Ø; (efter nogle at sammenligne med Norge). — Nērīne, es, o. Nērīnus, 3, s. und. Nereus. — Nerio, s. und. Neriene. — nērion, (-um), i, n., νήριον: Oleander el. Laurbærrosen, Plin. 16, 33.

nērīta, ae, m., νηρίτης: etslags Sømusling, der ligner nautilus, Plin. 9, 32, inc. — Nērītos, (-us), i; I) som masc.: Bierg paa Øen Ithaka, Plin. 4, 14; — II) som fem.: liden Ø ved Ithaka, ardua saxis, Virg. Aen. 3, 271; — B) df. Nērītĭus, 3; a) fra el. af Ithaka, dux, Ovid. Fast. 4, 69, (i. e. Ulysses), ratis, id. Met. 14, 563, (hans Skib); — b) benævnt efter Ithaka (el. efter de omliggende Øer); - ∾ proles, Sil. 2, 317, (i. e. Saguntini, der neml. efter Liv. 21, 7, nedstammede fra Øen Zacynthus).

Nĕro, ōnis, m.: Tilnavn i den claudiske Slægt, quo (cognomine) significatur lingua Sabina: fortis et strenuus, Suet. Tib. 1; - om Hasdrubals Overvinder, C. Claudius Nero, vid. Liv. 27, 41 o. 51 flgd.; - om K. Tiberius og hans Fader, vid. Suet. Tib. 4; - ogs. in pl. Hor. Od. 4, 4, 37; - men K. Nero har sit Navn ved Adoption af K. Claudius; - calvus Nero kaldes K. Domitianus, Juvenal. 4, 38, med Hensyn paa hans Grusomhed; — B) df. 1) Nĕrōnēus, 3: benævnt efter K. Nero, agon, Suet., mensis, id.; — 2) Nĕrōnĭānus, 3: = frgd., thermae, Martial. 7, 34; — 3) Nĕrōnĭus, 3: = Neroneus, certamen, vid. Suet. Ner. 12. — Nĕrŏpŏlis, is, f.: vid. Suet. Ner. 55; — Nersae, arum, f.: By i det Æqviske, Virg. Aen. 7, 744. — Nerulonensis, e; ∾ mensarius, fra el. af - Nerulum, i, n.: By i Lucanien, vid. Suet. Aug. 4, o. Liv. 9, 20.

Nerva, ae, m.: romersk Familienavn; saal. Coccejus Nerva: romersk Keiser, Domitians Eftermand, Eutrop., Aur. Vict.; — B) df. Nervĭus, 3, miles, (den nerviske Legion), Claudian. — *nervālis, e, herba: Nerveurt, etslags Plante, ogs. arnoglossa, Scrib. Larg.; — nervĭae, arum, f., o. nervĭa, orum, n.; I) Strænge paa et Instrument, Gell. 9, 7, Varr. ap. Non.; — II) „overf." hede nervia ogs. Nerverne, Varr. ap. Non., Petron.; — nervĭcĕus, 3: giort eller snoet af Strænge, funes, Vulgat.; o. — 1. nervĭcus, 3: som lider af Nervesvaghed, Vitruv. 8, 3; — [nervus]. — 2. Nervĭcus, 3, proelium, Caes. B. G. 3, 5; af — Nervĭi, orum, m.: Folk i Gall. Belg., (hvor nu Hennegau), Caes. B. G. 2, 15 flgd.; - in sing., Lucan. — *nervīnus, 3: af Nerver eller Sener, funis, Veget.; o. — nervĭum, i, n.; in pl., Varr. ap. Non.: Nerverne; s. und. nerviae; — [nervus].

Nervŏlārĭa, ae, f.: tabt Comoedie af Plautus, Gell. 3, 3. — *nervōse, adv.: med stærke Nerver; df. „overf.": stærkt, eftertrykkeligen, subornare aliquem, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 23; - compar., ∾ dicere, Cic. Orat. 36; cf. id. Off. 3, 29; o. — nervōsitas, atis, f.: Styrke, navnl. Traadens, Plin. 19, 11; af — nervōsus, 3, (nervus]: fuld af Nerver og Sener; - ∾ loca (corporis humani), Cels.; ∾ et lignea (puella), Lucr. 4, 1154; ∾ poples, Ovid.; ∾ exilitas, (tillægges Mellemgulvet), Plin. 23, 77; - compar., Catull. 67, 27; — b) ogs. om Planterne; ∾ cauliculi, Plin.; ∾ radices, id.; — II) „fig.": stærk, eftertrykkelig, navnl. i Talen; - quis Aristotele nervosior? Cic. Brut. 31; ogs. „alm.": stærk, kraftfuld; ∾ juventus, Prudent. — nervŭlus, i, m., dem. af nervus; df. „overf." (og med Lune el. Inderlighed): si tu nervulos tuos ... adhibueris, (din Styrke i Foredraget), Cic. Att. 16, 16, C.

nervus, i, m., νεῦρον, Nerve; I) „egenl.": Nerve el. Sene i det dyriske Legeme; - huc adde nervos, a quibus artus continentur, etc., Cic. N. D. 2, 55; ali hoc vires, nervosque confirmari, etc., Caes. B. G. 6, 21; nervos venasque exprimere, (om Maleren), Plin. 34, 19; cf. Cels. 8, 1; men gladio nervos elephantorum incidere, Liv. 37, 40; - comisk er Plaut. Poen. 5, 4, 99: Condamus alter alterum in nervum brachialem; — II) „fig."; A) „overf." ifølge etslags Lighed; 1) de af Dyrenes Sener og Tarme spundne Strænge paa Instrumenter; - ut nervi in fidibus etc., Cic. d. Or. 3, 57; numerosque intendere nervis, Virg. Aen. 9, 776; cf. Hor. Od. 3, 11, 4; — 2) Buesenen; hvf. Virg. Aen. 10, 131: nervoque aptare sagittas; cf. id. Ge. 4, 313, Ovid. Met. 1, 455, oftere; df. atter metonym, f. Bue el. Pil, Val. Fl. 3, 182; — 3) det Leder, hvormed Skioldet overtrækkes; - ne scuta quidem ferro nervove firmata, Tac. Ann. 2, 14; — 4) det mandlige Lem, Hor., Petron.; — 5) Baand el. Line til at binde eller snøre med, Plaut. Curc. 5, 3, 12; — bb) df. ogs. a) Baand el. Lænke, hvori Fanger holdes; - nervo vinctus, Plaut.; in nervis teneri, Liv.; de nervo eximere, id.; — b) ogs. Fængslet selv; saal. in nervum rapere, Plaut.; in nervo jacere, id.; cf. Ter. Phorm. 2, 2, 11: ne istaec fortitudo in nervum erumpat denique; — B) „ment."; sædv. in pl.; A) „alm.": Kraft el. Kræfter, Styrke, Dygtighed; - in quo omnes nervos aetatis industriaeque meae contenderem, Cic. Verr. Act. 1, 12; poëtae ... nervos omnes virtutis elidunt, Cic. Tusc. 2, 11; cf. ibd. 5, 12, o. Caes. B. G. 1, 20; - ogs. de nødvendige Betingelser eller Midler; vectigalia nervos esse rei publicae, Cic. Manil. 7; men legionum nostrarum nervos (incidere: lamme deres Kræfter), id. Phil. 12, 3; - men Liv. 7, 39: nervi conjurationis, (Sammensværgelsens Hovedpersoner); — B) „bes."; nervi orationis el. oratorii: Styrke el. Eftertryk i Foredraget; vid. Cic. Orat. 19, o. id. d. Or. 3, 27; ogs. absol.: sectantem levia nervi Deficiunt animique, Hor. A. P. 26.

Nēsaeē, es, f.: Navnet paa en Nereide, Virg. — nēsăpĭus, 3, [ne, sapio]: uforstandig, uklog, Petron. Sat. 50. — †nesciens, tis, s. und. nescio; df. — nescienter, adv: uvidende, uden at vide det, Augu-

stin.; o. — n e s c ī e n t ĭ a, ae, f.: Uvidenhed, Claud. Mam. d. statu animae.

n e s c ĭ o, īvi o. ĭi, (ĭtum), 4, v. a. (o. n.); I) „alm.": veed ikke; - non me pudet ··· fateri nescire, quod nesciam, Cic. Tuc. 1, 25; nomen nescio illius hominis, Ter. Ad. 4, 2, 32; sed certum nescio, (med Vished veed jeg det ikke), Cic. Att. 12, 23; - ogs. m. de; hunc nescire ··· de illa amica, Plaut. Merc. 2, 3, 48; - ogs. m. acc. c. inf., Ter. Eun. 4, 5, 10; - dog ogs. med en conjunctivisk Objectssætning; saal. ibd. 4, 7, 29: nescis, cui maledicas nunc viro; anima sit ignisne, nescio, Cic. Tusc. 1, 25, (Or.); cf. Ovid. Met. 1, 514: nescis ··· quem fugias; men m. Lune: si nescis, (om du ikke veed det, at du skal vide det), Ovid. Her. 17, 198; men in pass. impers.; utrum consistere uspiam velit, an etc., nescitur, (det veed man ikke), Cic. Att. 7, 12; men in partic.: nescientem ··· te id dare, (uden at du veed det), Ter. Heaut. 3, 1, 59; - sild. ogs. in partic. pass.: litem ante nescitam etc., Sidon.; — bb) hertil mærkes; a) tu nescis id, quod scis, si sapies, Ter. Heaut. 4, 4, 26, oftere, (naar man vil true nogen til at fortie noget); cf. Plaut. Mil. gl. 2, 6, 89; — b) nescio quis, nescio quid el. quomodo, nescio an: betegne Gjenstanden paa en ubestemt Maade; - Prope me hic nescio quis loquitur, Plaut. Pers. 1, 3, 19; nescio quid ··· mali, Ter. Heaut. 2, 2, 7; o pastores nescio quos cupidos litterarum! Cic. Flacc. 17; quia nescio quid in philosophia dissentiret, (i nogen Ubetydelighed), id. N. D. 1, 33; sententiae nescio unde ex abdito erutae, id. Orat. 24; - ut illud nescio quod, non fortuitum, sed divinum videretur, etc., id. Fam. 7, 5; - boni nescio quomodo tardiores sunt, id. Sest. 47; cf. id. Off. 1, 14; - ingens eo die res, ac nescio, an maxima illo bello gesta sit, Liv. 23, 16; cf. id. Catil. 4, 5; — II) „bes." ogs. efter Forbindelsens Forskjellighed kan n e s c i o endnu hede; a) kiender ikke; - ∾ litteras, (ikke kunne læse), Suet. Ner. 10; illa illum nescit, (kiender ham ikke), Plaut.; men Ter. Heaut. 2, 4, 16: nescio alias etc., (om andre kan jeg ikke dømme); cf. ibd. 5, 4, 15; men nec ··· Nescivere hiemem, (kunde forudsige et Uveir), Virg. Ge. 1, 391; men Juvenal. 7, 97: vinum toto nescire Decembri, (afholde sig derfra); — b) n e s c i r e c. inf., heder ogs.: ikke at kunne; - Stoici irasci nesciunt, Cic.; cf. Virg. Ge. 3, 84, o. Hor. A. P. 390; men m. adv.: ∾ Latine, Cic. Brut. 37, (ikke at have det latinske Sprog i sin Magt); — c) sua quisque pericula nescit, Lucan. 7, 133, (mærker intet dertil); Hoc certe ··· nesciet, (hertil skal hun dog intet mærke), Ovid. Met. 2, 423; — not.: partic. n e s c i e n s, tis, sild. ogs. som adj. c. gen.; puerum nescientem sui etc., (som ikke var sig bevidst), Appul. — n e s c ī t u s, 3: partic. af nescio.

n e s c ĭ u s, 3; I) „egenl."; A) „alm.": uvidende, ukyndig; staaer c. g e n., el. m. d e, el. m. r e l a t., el. m. a c c. c. i n f., el. a b s o l.; - Nescia mens hominum fati sortisque futurae, Virg. Aen. 10, 501; cf. Plin. Ep. 8, 23; - Nullaque de facie nescia terra tua est, Ovid. Her. 16, 140; - Nescia, quae faceret subitos mihi causa dolores, Ovid. Her. 11, 47; - ogs. m. frgd. Negation; neque eram nescius, quantis oneribus premerere, Cic. Fam. 5, 12; cf. Ovid. Met. 14, 3; - non sum nescius, ista ··· dici, Cic. d. Or. 1, 11; cf. Tibull. 1, 8, 72; - ne forte sis nescius, (at du dog skal vide det); Cic. Att. 15, 11; cf. Virg. Aen. 9, 552; - sild. ogs. o nescii, (I uvidende)! Arnob.; — B) „bes.": som ikke kan noget; sædv. c. inf.; - nescia fallere vita, (som ikke veed af Svig), Virg. Ge. 2, 467; cf. ibd. 4, 470, o. Hor. Od. 1, 6, 6; - ogs. c. inf. pass.; vinci nescius armis, (uovervindelig), Ovid. Pont. 2, 9, 45; cf. id. Her. 12, 49; - ogs. kan f. inf. staae gen. gerund.; simulandi nescia aetas, (som intet veed af Forstillelse), Quintil.; — II) „overf." o. ligesom pass.: ukiendt el. ubekiendt; - in locis nesciis, Plaut. Rud. 1, 5, 17; aliis gentibus nescia tributa, Tac. Ann. 1, 59; neque nescium habebat, (ogs. vidste han det), ibd. 16, 14.

N ē s i s, ĭdis, f.: Ø ved Neapolis, Cic. Att. 16, 1. — N e s s ē u s, 3, *Νέσσειος*: benævnt efter Centauren Nessus, venenum, Ovid. Her. 9, 163, tabes, Senec. Herc. Oet., (hans Blod, f. und. Nessus). — n e s s ŏ t r ŏ p h ī o n, (-um), i, n., *νεσσοτροφεῖον*: Sted, hvor Ænder holdes, Andesti, Colum. — 1. N e s s u s, i, m.: Flod i Thracien, imellem Strymon o. Hebrus, Liv. 45, 29; heder ogs. Nestus, Mela. — 2. N e s s u s, i, m.: Navnet paa en Centaur, hvis Handel med Dejanira og Hercules vid. Ovid. Met. 9, 101; hans giftige Blod (f. und. Nesseus) troede Dejanira at bruge som et Tryllemiddel imod hendes Gemals Ustadighed, men voldte derved hans Død; vid. Ovid. l. c., o. Hygin. Fab. 34.

N e s t o r, ŏris, m.: Søn af Neleus og Konge i Pylos, udmærkede sig blandt Heltene for Troja ved sin Klogskab og Veltalenhed, etenim ··· ex ejus lingua melle dulcior fluebat oratio, Cic. d. Senect. 10; cf. Ovid. Met. 13, 63; - men om hans høie Alder: tertiam jam aetatem hominum vivebat, Cic. l. c.; f. ogs. Ovid. Met. 12, 188, Prop. 2, 10, 46, o. Hor. Od. 2, 9, 13; - df. Nestoris anni el. aetas, om en lang Levetid, Martial.; cf. Juvenal. 12, 128: vivat ··· vel Nestora totum, (maatte han naae en Nestors Alder)! — B) df. N e s t ŏ r ē u s, (-ius), 3, senecta, Martial. — N e s t ŏ r ĭ ā n i, orum, m.: Tilhængere af Ketteren Nestorius i d. femte Aarh., Eccl.

n ē t e, es, f., *νήτη* (sc. *χορδή*): den sidste el. dybeste Stræng, den dybeste Tone, Vitruv. 5, 4. — N ē t u m, i, n.: By paa Sicilien, (hod. Noto), Cic. Verr. 4, 26; — B) df. N ē t ĭ n i, orum, o. N ē t ĭ n e n s e s, ium, m.: Indvaanerne af Byen N., Cic. Verr. — 1. n ē t u s, 3: partic. af neo. — 2. n ē t u s, us, m., [neo]: Traad el. Spind; in pl., Capella.

n e u, adv., f. und. neve. — n e u r a s, ădis, f., *νευράς*, efter Plin. 21, 105: en Benævnelse paa Planten manicon; - ogsaa en Benævnelse paa Planten poterion, id. 27, 97. — N e u r i, orum, m.: Folk i d. europæiske Skythien, Mela 2, 1, o. Plin. 4, 26. — n e u r ĭ c u s, 3, f. und. nervicus. — n e u r ŏ b ā t a el. -b ā t e s, ae, m., *νευροβάτης*: en Liniedandser, Firmic., Vopisc. — n e u r ŏ ĭ d e s, n., *νευροειδές*: seneagtig, trævlet, genus betae: etslags vild Bede, Plin. 20, 28. — n e u r o s p a s t u m, i, n., *νευρόσπαστον*: hvad der med Traader sættes i Bevægelse, en saadan Ledødukke eller Marionetdukke, Gell. 14, 1. — n e u r o s p a s t o s, i, f., *νευρόσπαστος*: vild Rose, germ. Hagebuttenstrauch, Plin. 24, 74.

n e u t e r, tra, trum, gen. neutrius, dat. neutri, [ne, uter]: ingen el. intet af begge; - quid bonum sit, quid malum, quid neutrum, Cic. Div. 2, 4; in his rebus in neutram partem moveri, id. Acad. 2, 42; cf. id. Off. 2, 6; - ogs. c. gen.; ut neutri illorum quisquam esset me carior, Cic. Att. 7, 1; - ogs. in pl.; ita neutris cura posteritatis, Tac. Hist. 1, 1; in neutris partibus esse, Senec.; - men in sing. m. Verbets Pluralis, Plaut. Men. 5, 2, 35: neuter ad me iretis etc.; — B) hertil mærkes; a) technisk el. i Grammatiken ere nomina neutra: som hverken ere masc. el. fem., Gell. 1, 7; men verba neutra: som hverken ere act. el. pass., Varro, Cic. Orat. 46; — b) foræld. dat. n e u t r o findes ogs. som adv. f. in neutram partem: til ingen af Siderne; - neutro inclinata res, Liv. 6, 38; cf. Tac. Hist. 3, 23, o. Quintil. 7, 2, 39; — not.: gen. neutri f. neutrius, Varro, Auson.

n e u t ĭ q u a m, adv., [ne, utiquam]: paa ingen Maade, aldeles ikke; - id vero neutiquam honestum esse arbitror, Ter. Hec. 3, 3, 43; cf. Cic. Att. 9, 10; men eos contemnunt quidem neutiquam, sed de iis male

existimant, id. Off. 2, 10. — neutĭque, adv., (ne, utique): = frgd., Cod. Theod. — neutrālis, e, [neuter): som alene efter Formen er neutr.; quae neutrali (positione) feminas significant; saal. Glycerium, o. fl., vid. Quintil. 1, 5, 54; — df. adv. neutrālĭter, (som neutrum), Charis. — neutro, som adv., s. und. neuter. — neutrŭbi, adv., [neuter, ubi]: paa intet af begge Steder; - Neutrubi habeam stabile stabulum, si etc., Plaut. Aul. 2, 2, 56; — II) sild. ogs. f. neutro: til ingen af Siderne, Ammian.

nēve, (neu), conj., (ne, -ve]: og ikke, eller ikke; sædv. efter frgd. ne el. ut, og med sit eget Verbum; - ne contrahas ··· animum, neve te obrui sinas, Cic. Qu. Fr. 1, 1, in.; cf. Ter. Eun. 2, 2, 47; men ut earum rerum vis minueretur, neu ponti nocerent, Caes. B. G. 4, 17; men Hor. Od. 1, 2, 50: Hic ames etc., Neu sinas Medos equitare inultos; — b) ogs. findes neu el. neve at staae togange el. oftere; - ut id neve in hoc, neve in alio ··· requiras, Cic. Fam. 1, 9; cf. Virg. Ge. 2, 298, o. ibd. 4, 47. — Neverīta, ae, f.: en Havgudinde, Capella, vid. Hartung: Relig. der Römer. — ne.vŏlo, forel. f. nolo: vil ikke; - df. nevis, (f. non vis), Plaut. Trin. 5, 2, 32, o. nevolt el. nevult, (f. non vult), ibd. 2, 2, 80 o. 85.

nex, gen. nĕcis, f., [νέκυς, i. e. cadaver el. mortuus; ogs. besl. m. neco]; I) „egenl.": Døden; A) voldsom Død, Mord el. Drab; - insidiatori ··· quae potest afferri injusta nex? Cic. Mil. 4; cf. id. Vatin. 4; necem alicui parare, Liv., moliri, Tac.; neci occumbere, Ovid., o. nece cadere, id., (omkomme voldsomt); neci dare el. dedere, ogs. mittere o. demittere, Virg., (ombringe el. myrde); men miscere neces, (myrde isleng), Val. Fl.; - necem sibi consciscere: at ombringe sig selv, Cic.; - vitae necisque potestatem habere in aliquem, Caes. B. G. 1, 16; — bb) ogs. at mærke; a) c. gen. obj.; neces civium, (Mord paa Borgerne), Cic. Catil. 1, 7; cf. ibd. 9; — b) c. gen. subj.; venatorum necem etc., (at ombringes af dem), Phaedr. 2, 8; — B) naturlig Død; - post necem consulis, Suet. Caes. 5; sensum nobis nostrae necis auferre, Senec. ad Marc.; — II) „overs."; A) „poet.": de Slagnes Blod; - Imbutae Phrygia ··· nece (manus), Ovid. A. A. 2, 714; — B) i det sild. Retssprog: Skade el. Fordærvelse, Ulykke, Dig.

*nexĭbĭlis, e: = flgd., Lactant., Ammian.; — nexĭlis, e: sammenknyttet el. sammenbunden, vestis, Lucr. 5, 1349, hederae, Ovid., plagae, id.; o. — nexĭo, onis, f.: Sammenknytning; - vinculorum nexiones, Arnob.; — [necto]. — 1. nexo, are, v. a., intens. af necto: knytter el. binder el. slynger sammen el. i hinanden; - pars ··· nexantur ab ictu, Lucr. 2, 98; (men Virg. Aen. 5, 279, vil man læse nixantem f. nexantem). — 2. nexo, xui o. xi, 3, v. a., intens. af necto: sammenknytter, omslynger, (forel. Ord), Liv. Andr. o. Attius ap. Priscian.

nexum, i, n., s. und. 2. nexus. — 1. nexus, 3, partic. af necto. — 2. nexus, us, m., [necto]: Sammenbinden el. Sammenknytten, Indslyngning i hinanden el. Omslyngning; - brachiorum nexibus leonem elidere, Suet. Ner. 53; cf. Ovid. Met. 6, 242; buculum qui nexibus ambit (serpens), id.; neque firmis nexibus ligneam compagem superstruxit, Tac. Ann. 4, 62; — II) „overs."; A) „alm.": Baand el. Fængsel, navnl. hvori en Debitor holdes af Creditor; - inopes nexum inibant, (kom i Gieldsfængsel), Liv. 7, 19; men id. 2, 23: nexu vincti solutique, (bundne og ubundne Gieldsfanger); — B) „bes."; a) Heftelse el. Forpligtelse, hvorved der gives etslags Ret til Tingen, uden at den afhændes som Eiendom; navnl. om Hypotheker el. Panter; - qui se nexu obligavit, (som har pantsat noget), Cic. Mur. 4; ligel. traditio alteri nexu (f. nexui: Pantsættelse til en anden), id. Top. 5; ut non sustulerit horum nexa et hereditates, (deres Panteret og Arveret), id. Caecin. 35; - allegorisk er Udtrykket: Attici ··· proprium te esse mancipio et nexu, meum autem usu et fructu, id. Fam. 7, 30; — b) Forvikling el. Dunkelhed; - apud quos exsoluti plerique legis nexus etc., Tac. Ann. 3, 28.

ni, adv. o. conj., [identisk med ne, o. Grundform til nisi]; I) ligesom ne, absolut negerende Partikel, vort: ikke; saal. alene forel.; a) i Forbindelsen quid ni? el. quidni? hvorfor ikke? - quid ego ni ita censeam? Plaut. Mil. gl. 4, 3, 27; quidni, inquit, meminerim etc.? Auct. ap. Cic. d. Or. 2, 67; - s. ogs. quidni s. l.; — b) i Forbindelsen nimirum, egenl.: ikke underligt; s. nimirum s. l.; — II) ligesom ne i imperative og Hensigtssætninger: ikke, at ikke, (alene forel. o. „poet."); - ni mala, ni stulta sis, ni etc., Plaut. Men. 1, 2, in.; cf. Donat. ad Ter. Eun. 2, 3, 36, ogs. Virg. Aen. 3, 686, (o. dertil Serv.); — III) ni, som betingende Negation, bliver til Conjunction, og heder da, ligesom nisi: dersom ikke, hvis ikke; A) „alm."; (saal. oftest archaistisk og i Omgangssproget); a) c. indic.; - ni ··· habebis etc., tum ego ero mendacissimus, Plaut. Rud. 3, 4, 48; moriar, ni ··· puto etc., Cic. Fam. 7, 13; cf. Virg. Aen. 1, 392; — b) c. conj.; mirum, ni cantem? Naev. (el. Nov.) ap. Cic. d. Or. 2, 69; ligel. ni vererer, ne etc., Cic. Fam. 6, 6; ligel. quod ni ita se haberet, id. Fin. 3, 20; cf. Virg. Aen. 1, 58, o. ibd. 2, 178; — B) „bes." ogs. 1) i Retssproget: ved Forpligtelser og Stipulationer; - sic se illi judicem ferre, ni etc., Liv. 3, 57; cf. Cic. Off. 3, 19; s. ogs. Plaut. Rud. 5, 3, 25, oftere; — 2) ni quis scivit, (har nogen ikke stemt), vid. Fest. p. 177, (Müll.); — 3) ni, f. nisi quod, Ammian. 29, 11.

Nicaea, ae, f.: Navnet paa flere Byer, hvoraf den mærkeligste: Nicaea (ogs. Nicēa) i Bithynien; vid. Plin. 3, 43, o. Plin. Ep. 10, 48; — B) df. 1) Nicaeenses, Cic., ogs. Nicenses, Traj. ap. Plin. Ep.: Indvaanerne af Byen N.; — 2) Nicaenus, 3: nicænisk; - ∾ fides, Cod. Just., (den in Concilio Nicaeno fastsatte Troesformular); — II) andre Byer af dette Navn ere; Nicaea i Ligurien, (hod. Nizza), Plin.; - Nicaea i Locris ved Thermopylæ, Liv., o. fl. — Nicaeus, 3, Νικαῖος, (som giver Seier): Epithet til Juppiter, Liv. 43, 21. — Nīcander, dri, m., Νίκανδρος: græsk Digter, Grammatiker og Læge, fra Colophon, af hvem haves: Theriaca, o. Alexipharmaca; ogs. hans Georgica omtales Cic. d. Or. 1, 16, o. Macrob. Sat. 5, 21. — Nīcātōres, um, m., (νικάτορες, νικήτορες, i. e. victores): etslags Soldater i den macedoniske Hær, Liv. 43, 19.

Nīcēa, ae, f. und. Nicaea. — Nīcēphŏrĭon, i, n.: Lund ved Pergamum, Liv. 32, 33. — Nīcēphŏros, i, m., Νικηφόρος, (som bringer Seier), Epithet til Juppiter, Spart. Hadr. 2. — Nicer, cri, m.: Neckarfloden, Eumen. Paneg. Const., Auson. — Nīcĕros, ōtis, m.: Navnet paa en Salvehandler, Martial.; — B) df. Nīcĕrōtĭānus, 3, unguentum, id., nimbi, id. — nīcētērium, i, n., νικητήριον: Seiersbelønning, Juvenal. 3, 68.

nīco, nici, 3, v. n., (besl. m. nuo, nuto]: nikker, vinker; - si manu niceris, Plaut. Truc. 2, 7, 63. — Nīcŏmēdes, is, m., Νικομήδης: Navnet paa flere Konger i Bithynien; vid. Cic. Verr. 1, 24, o. A. — Nīcŏmēdīa, ae, f.: Hovedstaden i Bithynien, Plin. 5, 43; — B) df. Nīcŏmēdensis, e, statio, Plin. Ep.; - Nicomedenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen N., ibd. — nīcŏphŏrus, i, m., νικόφορος: en Benævnelse paa Væxten smilax, Plin. 24, 49. — Nīcŏpŏlis, is, f., Νικόπολις: Navnet paa flere Byer, hvoriblandt mærkes den af K. Augustus ved Actium i Epirus anlagte By af dette Navn; vid. Tac. Ann. 2, 53; heder ogs. civitas Nicopolitana, Plin. 4, 2.

nictātio, onis, f., [nictor]: Blinken med Øinene; – neque genae (i. e. palpebrae) omnibus, ideo neque nictationes etc., vid. Plin. 11, 57. — nicto, are, v. n., Plaut., s. nedenf.; – oftere nictor, ari, v. dep. n., intens. af nico: blinker med Øinene, bevæger Øienlaagene zittrende; – plerisque naturale, ut nictare (al. nictari) non cessent, Plin. 11, 54; — b) ogs. blinker (el. giver Tegn ved at blinke); – Nec illa ulli homini nutet, nictet, annuat, Plaut. As. 4, 1, 39; — II) „overf."; A) om en zittrende Bevægelse; – nictantia fulgura flammae, Lucr. 6, 181; — B) at anstrænge sig; – hic ubi nictari nequeunt, Lucr. 6, 836, (al. nixari). — nictus, us, m., [nico]: Blinken med Øinene; – nictu quoque signa remittis, Ovid. Met. 3, 460, oftere.

nīdāmentum, i, n., [nidus]: hvoraf der bygges Reder; – nidamenta congerere, Plaut. Rud. 3, 6, 51; — II] „overf."; nidamenta ponere, (bygge Reder), Arnob. — nīdĭfĭcĭum, i, n.: en Rede, pl., Appul.; af — nīdĭfĭco, are, v. n.: at bygge en Rede, ex alga, Plin., luto, id.; cf. Virg. ap. Donat. Vit. Virg. 17; af — nīdĭfĭcus, 3, [nidus, facio]: som bygger en Rede; df. „overf.": ∾ ver, (da Fuglene bygge deres Reder), Senec. Med.

nīdor, oris, m., [rimel. besl. m. κνίσσα, i. e. nidor]: Dunst el. Damp el. Os, (navnl. af kogte el. stegte eller brændte Sager, men forskiellig fra odor, hvf. Lucr. 6, 987, har nidoris odores); – navnl. ogs. Fedtdamp; ∾ ganearum, Cic. Pis. 6, culinae, Juvenal.; df. ogs. Offerdamp, Ovid. Met. 12, 153; men ∾ foedus ex pluma adusta, Liv. 38, 7; cf. Virg. Aen. 12, 301; – comisk ogs. som Skældsord: Exi, inquam, nidor, e culina, (du Køkkengris)! Plaut. Most. 1, 1, 5; df. — nīdōrōsus, 3: fuld af Damp el. Offerdamp, Tertull.

nīdŭlor, ari, v. dep. n. o. a.: at bygge Rede, in segetibus, Gell.; – men c. acc.: ∾ fetus suos contra rigorem hiemis, (pleie dem i Reden), Plin. 11, 34; af — nīdŭlus, i, m., dem. af nidus: liden Rede; vid. Cic. d. Or. 1, 44; – men' „overf.": Tilflugtssted; senectutis suae nidulum etc., Plin. Ep. 6, 10.

nidus, i, m., νεοττιά, (germ. Nest): Rede el. Fuglerede; – nidos fingere et construere, Cic., texere, Quintil., ponere, Hor., facere, Ovid.: bygge Reder; nidum tignis suspendit hirundo, (ved Biælkerne el. under Taget), Virg. Ge. 4, 307; cf. Ovid. Met. 8, 257; — b) „alleg.": majores nido pennas extendisse, (have hævet sig over sin Stand), Hor. Ep. 1, 20, 21; — II) „overf."; A) Reden med Ungerne el. Ungerne i Reden; – nidisque loquacibus escas (legens), Virg. Aen. 12, 475; — b) ogs. den diende Yngel; – in cubili suam quisque matrem nidus exspectat, Colum. 7, 9; — B) ifølge en Lighed; a) nidus potilis: etslags Drikkekar el. Bæger, Varr. ap. Non.; — b) lidet afdelt Rum (navnl. til Bøger el. til Varer), Martial. 1, 118, o. id. 7, 17; — C) „poet.": Reden el. Hiemmet; – Tu nidum servas, etc., Hor. Ep. 1, 10, 6; men id. Od. 3, 4, 14: nidus celsae Acherontiae etc, (der som en Rede laae paa en Klippe).

nĭgellus, 3, dem. af flgd.: noget sort, mørk el. mørkladen, amiculum, Varro, vina, Pallad. — 1. nĭger, gra, grum; I) „egentl."; A) „alm.": sort, mørk; – nigris oculis nigroque Crine (decorus), Hor. Od. 1, 32, 11; opp. candidus, Virg. Ecl. 2, 16; men quae alba sint, quae nigra, (posse) dicere, Cic. Div. 2, 3; ∾ nubes, Ovid., umbrae, Lucr., siluae, Hor.; ligel. „poet.": ∾ fluvius, Virg.; ∾ aequor, Hor.; – compar., ∾ carbunculi, Plin.; cf. Ovid. Her. 18, 7: coelum pice nigrius; superl., nigerrimus color, Plin.; cf. Virg. Aen. 5, 696; – nigrae lanarum, (f. nigrae lanae), Plin. 8, 73; – men subst. nigrum, i: sort Plet, Ovid. A. A. 1, 291; — B) „bef." og ligesom act.: som giør sort el. mørk, venti, Hor. Od. 1, 5, 7, turbo, Virg. Ge. 1, 320; cf. ibd. 3, 278: nigerrimus auster, (som bringer sorte Regnskyer); — b) „poet." ogs. om Forgiftelser; – nigros efferre maritos, Juvenal. 1, 72; cf. ∾ pocula, Prop. 2, 20, 68; — II) „fig."; A) „overf."; a) „poet." om Døden og Underverdenen; – ∾ dies, Propert., hora, Tibull., (Dødsdagen); men ∾ janua, (Døren el. Indgangen til Underverdenen), Propert.; ∾ ignes, (Ligbaalet), Hor.; men Juppiter niger, i. e. Pluto, Senec. Herc. Oet. 1706; — b) ulykkelig, som bringer Ulykke el. Fortræd; – hunccine solem Tam nigrum surrexe mihi (f. surrexisse), Hor. Sat. 1, 9, 27; men Prop. 2, 21, 38: ∾ avis, (som varsler Uheld); — c) ∾ domus, (sørgende, hvori der er Sorg), Stat. Silv. 5, 1; — B) „ment."; a) sort, d. e. forbryderst el. afskyelig; – commissa tacere Qui nequit, hic niger est, etc., Hor. Sat. 1, 4, 85; — b) som Ordsprog: qui nigrum in candida vertunt, Juvenal. 3, 30: som giøre Sort til Hvidt, d. e. Bedragere; cf. Ovid. Met. 11, 315. — 2. Niger, gri, m.: romersk Tilnavn, vid. Suet. Aug. 11.

Nĭgĭdĭus, i, m., P. Figulus: berømt Lærd paa Cicero's Tid; vid. Gell. 4, 9; — B) df. Nĭgĭdĭānus, 3, commentationes, id. 19, 14. — nigĭna, ae, f.: etslags ubekiendt Plante, vid. Plin. 27, 82. — nigrans, tis, partic. o. adject. af nigro.

*nĭgrēdo, ĭnis, f.: Sorthed, sort Farve, capillorum, Appul.; ogs. Sværte, Capella; o. — nĭgrĕo, ēre, v. n.: at være sort el. mørk; – splendet saepe (coelum), ast idem nimbis interdum nigret, Attius ap. Non.; — [niger]. — nigresco, grŭi, 3, v. n., inch. af nigreo: at blive sort el. mørk; – tenebris nigrescunt omnia circum, Virg. Aen. 11, 824; cf. ibd. 4, 454; men quum jam nigruerint (baccae), Colum.

Nigrianus, 3, f. und. Pescennius Niger, Tertull. — nĭgrĭco, are, v. n., [niger]: at falde i det Sorte el. Mørke, at være mørkladen; – quum nigricat superne color (gemmae), Plin. 37, 58; Tyrius color nigricans aspectu, id. 9, 62. — nĭgrĭcŏlor, oris, adj., [niger, color]: sortfarvet, facies, Solin. — nĭgrĭfĭco, are, v. a., [niger, facio]: giør sort, sværter, dentes, Marc. Emp. — Nigris, is, m.: Flod i det Indre af Afrika, (hod. Joliba), Plin. 5, 4 o. 8; — B) df. Nigritae, arum, m.: de derom boende Folk, id., Mela 1, 4. — nĭgrĭtĭa, ae, o. nigrĭties, ēi, ogs. nĭgrĭtūdo, ĭnis, f., [niger]: Sorthed el. sort Farve; – nigritia capilli, Plin. 29, 34; nigrities (vulneris), Cels.; quia nulla nigritudo in rostro apparet, Plin. 10, 52.

*nĭgro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: at være sort el. mørk; – ea, quae nigrant, nigro de semine nata, etc., Lucr. 2, 732; nigrantes terga (acc. graec.) juvenci, Virg. Aen. 5, 97; men nigrantesque domos etc., d. e. Underverdenen, Prop. 3, 10, 33; nigrans profundum, (i. e. mare), Sil.; — II) act.: giør sort el. mørk; – ∾ lacertos planctu, Stat.; men „overf.": nigrati (formørkede) ignorantiae tenebris, Tertull.; — III) partic. nigrans, tis, ofte ogs. som adject. = sort, mørk el. dunkel; s. ovenf. under. nr. I; men nigrans Aegis: som frembringer Skyer, Virg. Aen. 8, 353; o. — nĭgror, oris, m.: Sorthed, sort Farve; ∾ noctis, Pacuv. ap. Cic.; ∾ in ulceribus, Cels.; ∾ mortis, Lucr.; — [niger].

nĭhil, (ctr. nil), n. indecl., nom. o. acc.; I) „alm.": Intet; – staaer absol., el. c. gen., el. c. adject.; – nil mihi vobiscum est, (jeg har intet med Eder at giøre), Ovid.; ceteri senes nihil agebant? Cic. d. Senect. 6; redii passa nihil, Ovid.; – nihil fuit faciendum istorum, quae etc., (intet deraf), Cic. Qu. Fr. 3, 9; omnium rerum ··· nihil est agricultura melius, id. Off. 1, 42; – men ofte kan nihil c. gen. oversættes ved adj.; saal. nihil mali, (intet Ondt), Cic.; nihil boni sperare, id.; Homo sum; humani nihil a me alienum puto, Ter. Heaut. 1, 1, 25; – aliud ···

nihil loquebantur, Cic. Qu. Fr. 3, 8; cf. id. d. Or. 1, 30: nihil quicquam egregium etc.; ogs. Liv. 41, 20: ut nihil unum insigne, ita etc.; ligel. Cic. Att. 1, 13: nihil come, nihil simplex, nihil honestum, etc.; natura solitarium nihil amat, id. Lael. 23; — II) „bes." staaer ogs. nihil; A) m. Eftertryk f. nemo; – mihi carius te nihil fuisse, (f. neminem cariorem), Cic. Fam. 14, 3; nihil illo fuisse excellentius, Nep. Alcib. 1; men nihil esse, (intet at due), vid. Cic. Div. in Caecil. 11 o. 15; men nihil aliquem putare, id. Sest. 53; nihil hominis est, id. Tusc. 3, 32; — B) som adv. f. non; men svarer her til Grækernes: οὐδὲν, (f. κατ᾽οὐδὲν), som acc. absol.; altf.: med intet Hensyn, paa ingen Maade, ingenlunde; – in hoc genere Graeciae nihil cedimus, Cic.; beneficio isto legis nihil utitur, (i. e. nulla in re), id. Agr. 2, 23; nihil magnopere ad causam inclinati, Liv. 3, 65; cf. Ter. Andr. 4, 1, 14; men quid ista quaeris? nihil sane, nisi etc., (af ingen anden Grund), Cic. Leg. 1, 1; hanc quidem Nihil tu amassis, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 16, (forgeves, til ingen Nytte); – ogs. kan hidføres: nihil ad me attinet, (vedkommer mig ikke), Ter.; ligel. nihil ad nos, (sc. hoc attinet), Cic. Pis. 28; ligel. nihil minus: intet mindre, d. e. aldeles ikke; men Liv. 26, 30: nihil minus, quam vereri etc., (mindst af alt osv.); cf. ibd. 2, 29: nihil aliud, quam prehendere prohibito, (hvor nihil aliud quam, f. tantum, ikkun); non nihil haec molesta sunt mihi, Ter. Ad. 1, 2, 62, (paa en Maade, i en Grad); f. nedenf.; — C) nihil foran nec … nec ophæver ikke Negtelsen; f. und. nec; – nihil me nec subterfugere voluisse reticendo, nec obscurare dicendo, Cic. Cluent. 1; – derim. staaer nihil non, f. omne el. omnia, men non nihil, (nonnihil), f. aliquid; – nihil non ad rationem dirigebat, Cic. Brut. 37; cf. id. Att. 8, 4, o. Nep. Att. 19; non nihil … perfectum est, (noget er der udrettet), Cic.; non nihil temporis tribuit litteris, Nep. Hann. 13; men non nihil som adv., (paa en Maade), f. ovenf.; — b) hertil hører endnu: nihil nisi (intet uden) etc., Ter. Ad. 3, 4, 30; nihil aliud … nisi (intet andet end) etc., Cic. R. Am. 37; ligel. nihil aliud nisi etc., id. Manil. 22, (Madv.); men nihil aliud quam, f. tantum, f. ovenf.; nihil tibi deest, praeter voluntatem, (du behøver alene at ville), Cic. Fam. 4, 7; ligel. nihil praeterquam, Liv. 3, 26; si nihil aliud etc., (om det end var intet andet), ibd. 19; – ogs. følger quin el. quo minus efter nihil hos visse Verber; nihil praetermisi … quin avocarem etc., Cic. Phil. 2, 10; nihil … moror, quo minus magistratu abeam, Liv. 3, 54; — D) hertil kan endnu mærkes; a) nihil est, m. flgd. quod el. cur el. quamobrem, etc., (der er ingen Grund dertil, man tør ikke); – nihil est, quod adventum nostrum extimescas, Cic. Fam. 9, 26; nihil est, cur gestias, ibd. 6, 20; — b) nihil attinet ad rem, f. ovenf.; ligel. nihil ad rem est, (giør intet dertil), Cic. Orat. 64; men nihil ad nostram hanc, Ter. Eun. 2, 3, 70, (er intet i Sammenligning dermed); ligel. nihil ad Coelium, Cic. Leg. 1, 2; cf. id. d. Or. 2, 6; — c) nihil dum el. nihildum: endnu intet; – quamquam nihil dum audieramus, nec etc., Cic. Fam. 12, 7; — not.: nihil negotium el. nihil negotii, Symm.; – nil f. nihil, f. und. nil. — nihildum, f. und. nihil o. dum. — nihilominus, f. und. flgd.

nĭhĭlum, i, n., [forlænget af nihil; f. ogs. nedenf. Varr. l. c.]; ligesom nihil: intet; I) „alm."; – quod aut ex nihilo oriatur, aut in nihilum occidat, Cic. Div. 2, 16; ut de nihilo quippiam fiat, id. Fat. 9; ad nihilum redigere, (tilintetgiøre), Liv. 5, 25; men ad nihilum recidere el. venire, Cic., redigi el. revocari, Lucr., (blive til intet); ligel. in nihilum interire el. occidere, Cic.; – pro nihilo habere, Liv., putare, ducere, Cic., (ansee el. agte for intet); quam mihi ista pro nihilo (sc. sunt: hvor aldeles ikke bryder jeg mig derom), Cic. Att. 4, 19; cf. id. Phil. 2, 25; – ogs. c. gen.; ejus ea lege nihilum rogatum, (intet saadant el. af det Slags), Cic. Caecin. 33, (e Lege); — II) „bes." mærkes; A) nihilum findes ogs. ligesom nihil, absol. som adv.; – nihilum metuenda timere, (hvad der aldeles ikke er at frygte for), Hor. Sat. 2, 3, 54; cf. ibd. 210; nihilum deprecamur, quo minus etc., Liv. 3, 58; — B) gen. nihili, (af intet Værd); – quem putamus non esse hili, dicimus nihili, Varr. L. L. 8, 36; df. comisk: unde is nihili (sc. homo)? Plaut. Cas. 2, 3, 29; verbum nihili, (som intet duer), id., nihili facere, id., pendere, Ter., (holde el. agte for intet); men comisk: homo nihili factus, Plaut. Mil. gl. a. 5, v. 16, (fordærvet el. castreret); — b) ogs. findes nihilo, f. nihili, Cic. Fin. 4, 23: quia sit non nihilo aestimandum (valere: at Sundheden dog har noget Værd); — C) de nihilo: uden Grund, uden Aarsag; – de nihilo hospites corripi etc., Liv. 39, 29; Non hoc de nihilo est, quod etc., Ter. Hec. 5, 1, in., (det er ikke uden Grund); de nihilo est, illi irasci, quae etc., Plaut. Truc. 4, 2, 56, (det nytter ikke, det er spildt); — D) nihilo staaer ofte som Maalets abl. hos compar., ogs. hos comparative Udtryk, som aliter, etc.; – benevolentior tibi, quam fui, nihilo sum factus, Cic. Fam. 3, 12; nihilo majore in discrimine esse, ibd. 6, 3; nihilo magis, id. Div. 2, 56; nihilo plus (agere), Ter. Eun. 1, 1, 17; — bb) navnl. heder nihilo minus; a) ikke mindre, d. e. ikke færre; – arcesse homines quatuor … nihilo minus, Plaut. Men. 5, 5, 49; — b) ikke desto mindre, ligesaavel; – sed puniendum certe nihilo minus, Cic. Mil. 7; cf. Caes. B. G. 3, 17; – ligel. nihilo secius, Ter.; – ogs. staaer nihilo minus: m. flgd. quam, Cic. Off. 1, 21, el. m. flgd. ac, Lucr. 3, 96; — not.: Plaut. Most. 1, 3, 43, staaer nihilo, f. nihilo minus; — c) mindre end intet; – vid. Ter. Phorm. 3, 3, in.; men ego isti nihilo sum aliter, ac fui, ibd. 3, 2, 45.

nil, ctr. f. nihil, navnl. „poet."; vid. Hor. Ep. 2, 1, 31; ogs. som adverb.; Nil opus est verbis, Lucr.; men Pers. 1, 122: Hoc ridere meum, tam nil, nulla tibi vendo Iliade, (en slig Ubetydelighed), etc.; – dog læses ogs. af Nogle Caes. B. G. 5, 29: si nil sit durius; — not.: nilum (nom. o. acc.), abl. nilo: = nihilum; saal. oftere hos Lucret.; vid. id. 1, 238 o. 674, ogs. ibd. 206 o. 698.

Nīliacus, 3, f. und. Nilus. — Nīlĭcŏla, ae, m., [Nilus, colo]: som boer ved Nilen, en Ægyptier, Prudent. — Nīlĭgĕna, ae, m., [Nilus, gigno]: som er født ved Nilfloden, en Ægyptier, Macrob. — nīlios, i, f., νείλιος: etslags Ædelsten, vid. Plin. 37, 25. — Nīlōtĭcus, 3, Νειλωτικός: benævnt efter Nilfloden, ogs. ægyptisk, aqua, Senec., tellus, Martial. — Nīlōtis, ĭdis, som adj. fem.: = frgd., tunica, Martial., acus, Lucan.

nīlum, i, n., f. und. nil, not. — 1. Nīlus, i, m., Νεῖλος: Nilen el. Nilfloden i Ægypten, septemfluus o. septemplex, (af dens syv Mundinger), Ovid.; – om dens frugtbargiørende Oversvømmelse vid. Senec. Qu. N. 4, 2, o. ibd. 6, 8, ogs. Plin. 5, 10; — b) de mythiske Forestillinger om Nilgudens Herkomst og Afkom vid. Cic. N. D. 2, 16 o. 22 flgd.; — B) df. 1) Nīlĭăcus, 3: benævnt efter Nilfloden; – ∾ fera, Martial. 5, 65, (i. e. crocodilus); ∾ olus, ibd. 13, 57, (i. e. colocasia); — b) df. ogs. ægyptisk; – ∾ modi, vid. Ovid. A. A. 3, 318; ∾ juvenca, Martial. 8, 81, (i. e. Isis el. Io); — 2) Nīleus (disyll.), ĕi o. ĕos, m.: foregiven Søn af Nilguden, vid. Ovid. Met. 5, 187. — 2. nīlus, i, m., [besl. m. frgd.]: kunstig Vandgrav el. Canal, Cic. Qu. Fr. 3, 9, o. id. Leg. 2, 1.

nimbātus, 3, [nimbus], femina, Plaut. Poen. 1, 2, 135: rimel. vindig el. letfærdig. — nimbĭfer, 3, [nimbus, fero]: stormbringende, stormende; – ∾ nubes, Avien.; ∾ ignis, Ovid. Pont. 4, 8, 60, (al.

nubifer). — nimbōsus, 3, [nimbus]: stormfuld el. stormende, ventus, Ovid., aër, Lucan., Orion, Virg.; ∾ cacumina montis, (omstormede), id. Aen. 3, 274; ∾ montes, Plin. 18, 29.

nimbus, i, m., [rimel. besl. m. nubes, af nubere: at tilhylle]; I) „egentl.": stærk Regn, Styrteregn el. Plaskregn; – densi funduntur ab aethere nimbi, Ovid. Met. 1, 269; cf. Virg. Aen. 4, 120; ogs. som Orkan; vid. Liv. 37, 3: Nursiae sereno satis constabat nimbum ortum; ibi quoque ... homines exanimatos; cf. Cic. N. D. 2, 5: terrere animos ... nimbis; — b) „metonym." ogs.: det nedskyllede Regnvand; hvs. om Skovene, Plin. 31, 4: continere nimbos et digerere; men nimbi ligati, (om Isen), Petron.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) sort el. mørk Sky med Storm og Regn; – Involvēre diem nimbi, Virg. Aen. 3, 198; cf. ibd. 8, 392; — bb) hf. ogs. a) enhver tyk og mørk Sky el. Taage; – tam denso operuit regem nimbo, ut etc., Liv. 1, 16; cf. Virg. Aen. 3, 587; – navnl. aabenbaredes Gudinderne i en nimbus el. Taagesky; vid. Virg. Aen. 2, 616, ogs. ibd. 10, 634, o. ibd. 12, 416; – (hvs. ogs. en af Straaler giennembrudt Taage omgiver Helgenernes Hoveder, Isid., ogs. Keiſernes, Mamert. Pan.); — b) Storm el. Stormvind; hvs. Virg. Aen. 2, 113: sonuerunt aethere nimbi; cf. ibd. 1, 51: Nimborum in patriam; — c) hvad der udbreder sig ligesom en Uveirssky; – ∾ arenae, Virg., pulveris, Claudian., en Støvsky; men Virg. Aen. 5, 666: atram in nimbo volitare favillam, (i en Røgsky); – ∾ saxorum, (Stenregn), Flor., telorum, Lucan., pilorum, Sil.; – ogs. ∾ peditum, Virg., equitum, Prudent.; men ∾ glandis pluit arbore, Colum.; ∾ Corycius, (den paa Theatret udsprøitede Saffranesſens), Martial. 9, 39; cf. id. Spect. 3; men ∾ purpureus, (Mængde af udkastede Roser el. Blomster), Claudian.; — d) hf. er atter, ∾ vitreus, Martial. 14, 112: etslags mangehullet Kar, hvoraf disse Essenser udsprøitedes; — B) „ment.": pludselig Ulykke; – hunc quidem nimbum cito transiisse, Cic. Att. 15, 9; — not.: nimbus, et Pandebind, Isid., inc.

nĭmie, adv.: altfor meget, overdrevent, Capitolin.; – ogs. overmaade el. høiligen, Pallad.; o. — nĭmĭĕtas, atis, f.: altfor stor Mængde; (efterel. Ord); ∾ sanguinis, Pallad.; – ogs. in pl.; inter omnes nimietates temperamentum tenere, id.; — [nimius]. — nĭmĭo, abl. som adv., s. und. nimius. — nĭmĭŏpĕre, (f. nimio opere), s. und. 1. opus.

nĭmīrum, adv., [i. e. ni mirum, f. ne mirum el. non mirum; ikke til at undres over]; om en Virkelighed odl.: visseligen, sikkerligen; – non parva res, sed nimirum omnium maxima, Cic. Mur. 22; cf. id. Off. 2, 20, o. Hor. Ep. 1, 14, 11; – ogs. i Svar med Eftertryk; uter melior dicetur orator? nimirum qui homo quoque melior, Quintil. 12, 1, 9; cf. Liv. 22, 51: non omnia nimirum eidem di dedere, etc.; – ogs. i Forklaringer og Overgange, omtr. vort: nemligen, kan jeg troe; is est nimirum soter, qui salutem dedit, Cic. Verr. 2, 63; cf. id. d. Or. 1, 4; — II) ogs. ofte m. ironisk Bibegreb: vistnok, odl.; – vid. Liv. 40, 9, o. Hor. Sat. 2, 2, 106, ogs. Tac. Hist. 1, 33, o. id. Ann. 2, 82.

nĭmis, adv.; I) „alm.": altfor meget, umaadeligen; – ut eum nec nimis valde umquam, nec nimis saepe laudaveris, Cic. Leg. 3, 1; cf. Ter. Heaut. 5, 5, in.: nimis graviter etc.; men som Sentens: ut ne quid nimis, (alt med Maade), Grækernes μηδὲν ἄγαν, Ter. Andr. 1, 1, 34; – ogs. c. gen.; nimis insidiarum etc., Cic. Orat. 51; Haec loca lucis habent nimis etc., Ovid. Fast. 6, 115; — B) „bes." ogs. m. følgd. Negation: ikke altfor meget, d. e. ikkun lidet, hel maadeligen; – vid. Cic. Div. in Caecil. 22; ligel. id. Att. 7, 24: Philotimi litterae me quidem non nimis, sed eos admodum delectarunt; men est quidem nobis hoc per se non nimis amplum, Liv. 8, 4; cf. Caes. B. G. 7, 36; — II) „overf." o. forcl.: overmaade meget, saare høiligen; – nunc nimis vellem etc., Ter. Eun. 4, 7, 16; – ligel. nimis quam; vid. Plaut. Most. 2, 2, 79: nimis quam formido, ne etc.

nimium, som subst. o. adv., s. und. flgd. — nĭmĭus, 3, [nimis]; I) „egentl.": altfor stor el. megen, overdreven; – ne ... suscipiamus nimias celeritates, Cic. Off. 1, 36; (vitis) ne in omnes partes nimia (f. nimis) fundatur, id. d. Senect. 15; ∾ pertinacia et arrogantia, Caes. B. C. 1, 85; Et modo sol nimius, nimius modo corripit imber, Ovid. Met. 5, 483; — bb) ogs. at mærke; a) c. abl.; – praeferoces initio et rebus secundis nimii, Tac. Hist. 4, 23; cf. Hor. Od. 2, 12, 5; — b) c. gen.; – impotens et nimius animi est, Liv. 6, 11; nimius imperii, id., sermonis, Tac.; — 2) subst. nimium, i, n.: hvad der er altfor meget, det altfor Store el. Overdrevne; – mediocritatem illam (tenere), quae est inter nimium et parum, Cic. Off. 1, 25; nimium auri argentique, Plin. 23, prooem.; — B) „bes.": altfor stor el. mægtig; – Pompejum ... nimium jam liberae rei publicae, etc., Vell. 2, 32; men Tac. Agric. 7: legio legatis nimia etc., (ikke til at styre af dem); — II) „overf.": overmaade stor el. megen; – homo nimia pulchritudine, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 8; Nimia memoras mira, id. Amph. 2, 1, 69; ∾ amomo (pinguescere crinem), Martial. 5, 64; — B) hf. som subst., nimium, i, n.; – Nimium boni est, cui nihil est mali, Enn. ap. Cic. Fin. 2, 13; — b) hf. abl. nimio, som adv.: altfor meget, overmaade, odl.; oftest hos compar.; – ne doleas plus nimio, Hor. Od. 1, 33, in.; quia te nimio plus diligo, Anton. ap. Cic. Att. 10, 8, A; cf. Plaut. Poen. 1, 2, 90; — III) neutr. nimium ofte ogs. som adv.; A) altfor meget; – nimium parce facere sumptum, Ter. Andr. 2, 6, 19; ∾ diu etc., Cic. Catil. 1, 5; opp. parum, id. Cluent. 58; — b) m. Negation; illud non nimium probo, (ikke synderligen), Cic. Fam. 12, 30; — B) saare meget, overordenligen; – homo nimium lepidus, Plaut.; videre nimium vellem etc., Ter. Eun. 3, 5, 49; cf. Virg. Ge. 2, 458; — b) „bes." ogs. i classisk Prosa; nimium quantum: overmaade meget; – sales in dicendo nimium quantum valent, Cic. Orat. 26; differt inter honestum et turpe nimium quantum, id. Fin. 4, 25; nimium quantum audacter, Gell.; – sield. findes derfor: nimium quam; Nimium quam, o Lyde, es barbarus! Plaut. Bacch. 1, 2, 13.

ningit, (ninguit), ninxit, 3, v. n. impers., νίφει, [ogs. besl. m. nix]: det sneer, Colum.; cf. Virg. Ge. 3, 367; – ogs. impers. pass.; illud spatium, qua pluitur et ningitur, Appul.; — II) „overf."; – ninguntque rosarum floribus, (udstrøe dem i Mængde), Lucr. 2, 627; hf. — ningor, oris, m.: Sneveir el. Snefald, Appul. — ninguĭdus, 3: med megen Sne, Auson.; — II) „overf.": ligesom Sne, snehvid; – ∾ cibus, Prudent., (i. e. manna); af — ninguis, is, f.: Biform af nix, Sil., Appul.; pl. ningues, Lucr. 6, 736. — ningŭlus, forcl. f. nullus el. nemo, Enn. ap. Fest. p. 177, (Müll.). — ninguit, s. und. ningit.

Ninive, es, f.: Hovedstaden i Assyrien, ved Tigris, Paul. Nol.; sædv. Ninus, Plin. 6, 16, el. Ninos, Tac. Ann. 12, 13; — B) hf. 1) Ninivītae, arum, m.: Indbyggerne af Byen N., Prudent.; — 2) Niniviticus, 3, puer, Hieronym. — 1. Nīnus, i, m.: Konge i Assyrien, og Gemal af Semiramis, vid. Justin. 1, 1, ogs. Ovid. Met. 4, 88. — 2. Nīnus, (Νῖνος, Herod.), i, f., s. und. Ninive. — Nĭnўa, el. Nĭnўas, ae, m.: Søn af Ninus o. Semiramis, Justin. 1, 1 o. 2.

Nĭŏbe, es, o. Nĭŏba, ae, f.: Datter af d. phrygiske K. Tantalus, Gemalinde af d. thebanske K. Amphion, og ved denne Moder til syv Sønner og syv Døttre; – felicissima matrum ... si non sibi visa

fuisset, Ovid.; da hun neml. vilde forhindre Latona's Dyrkelse, og hævede sine Børn over Gudindens, saa nedskiød Apollo o. Diana Niobe's hele Afkom; hvorefter Smerten forvandlede hende til en Sten, som endnu vædes af Taarer; - vid. Ovid. Met. 6, 155 flgd.; ogs. Cic. Tusc. 3, 26, o. Prop. 3, 8, 8; — B) df. 1) Nĭŏbēus, 3, proles, Hor. Od. 4, 6, in., hendes Børn; — 2) Nĭŏbĭdes, ae, m.: en Søn af Niobe, Hygin.

Nīphātes, ae, m., Νιφάτης: en Del af Taurusbierget, i Armenien, Virg., Hor.; - ogs. en deraf udspringende Flod, Lucan. — Niptra, orum, n., Νίπτρα, (Vaskevandet), Navnet paa en Tragoedie af Pacuvius, Cic., Gell. — Nireus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m.: Søn af Charopus, var den skiønneste iblandt Grækerne for Troja; vid. Ovid. Pont. 4, 13, 16, Hor. Epod. 15, 22, o. Prop. 3, 16, 27.

Nīsaeus, Nīsēis, Nīsēïus, s. und. 3.Nisus. — nĭsi, conj.: naar ikke, hvis ikke, dersom ikke; - quid tu etc., nisi tu mihi es tutor, Plaut. Aul. 3, 2, 16; quod nisi esset, certe etc., Cic. Cluent. 66; cf. Caes. B. G. 1, 31; — bb) ogs. kan nisi hede; a) efter Spørgsmaal og Negationer: uden, uden at; - ne quis enunciaret, nisi quibus mandatum esset, Caes. B. G. 1, 30; cf. Cic. Lael. 5; — b) hos en flgd. Negation: ikke anderledes end, ikkun; - se, nisi victorem, in castra non reversurum, Caes. B. C. 3, 87; cf. Cic. d. Or. 2, 83; - ligel. naar Negationen er udfalden el. alene at underforstaae; ubi spem, nisi in virtute, haberent? Liv. 34, 16; cf. Sall. Jug. 54; — c) efter nihil aliud, quid aliud: end; - erat historia nihil aliud, nisi annalium confectio, Cic. d. Or. 2, 12; cf. id. Planc. 33; — fremdeles heder d) nisi si: undtagen hvis, saafremt ikke, med mindre at; - nisi si quis ad me plura scripsit, Cic. Fam. 14, 2; cf. id. Catil. 2, 4; — e) nisi ut: undtagen at; vid. Suet. Claud. 35; - ligel. nisi quod: uden at, ikkun at; - (praedia) me valde delectant, nisi quod me ··· aere (alieno) obruerunt, Cic. Att. 2, 1; cf. id. Fam. 13, 1, ogs. Sall. Jug. 95, o. Tac. Germ. 9; — f) nisi quia: uden fordi; vid. Ter. Eun. 4, 5, 10; — B) endelig mærkes Overgangsforbindelserne nisi vero, nisi forte, nisi tamen: med mindre at, hvis ikke nemlig, odl.; vid. Cic. Fat. 16, o. id. Mil. 3, oftere.

Nīsias, ădis, adj. fem., Νισιάς: nisæisk, d. e. megarisk, (neml. benævnt efter Megara paa Sicilien, som Coloni fra Megara ved Attika, hvor Nisus var Konge, s. und. 3.Nisus); - ∾ matres, nurus, Ovid. Her. 15, 54. — 1.nīsus, 3, partic. af 1.nitor. — 2.nīsus, (el. nixus), us, m., [1.nitor]; I) „egenl.": Stemmen el. Trykken derimod; df. A) Træden el. Skridt el. Spor; - pedetentim et sedato nisu, Pacuv. ap. Cic. Tusc. 2, 21; nisuque immotus eodem, (i det samme Spor), Virg. Aen. 5, 437; — B) Flyven el. Flugt, ibd. 11, 852, o. Hor. Od. 4, 4, 8; men Cic. N. D. 2, 46: astra nixu suo conglobata, (ved deres Omdreining); — C) Fødsel el. at føde; - maturis nisibus, Ovid. Fast. 5, 171, (i. e. maturo partu); cf. Virg. Ge. 4, 199; nixus laboriosi, Gell.; — II) „overf.": vedvarende Anstrængelse el. Stræben; - ad summum pervenire, non nisu, sed impetu, Quintil. 8, 4, 9. — 3. Nīsus, i, m.: Konge i Megara (ved Attika), Fader til Scylla, der forraadte ham til K. Minos, ved at afskære ham den Purpurlok, hvorpaa hans Frelse beroede; vid. Ovid. Met. 8, 8 flgd.; - hvorefter Nisus forvandledes til den efter ham benævnte Spurvehøg nisus, ligesom Scylla forvandledes til Rovfuglen ciris; om begge s. Virg. Ge. 1, 404; - en anden Scylla, Datter af Phorkus, blev forvandlet til hint Havuhyre, hvis Underliv er omgivet af gøende Hunde; - men undert. forvexle Digterne begge disse Scyllaer med hinanden; s. nedenf.; — B) df. 1) Nīsaeus, 3: nisæisk, canes, Ovid. Fast. 4, 500, (hvor den første Scylla er forvexlet med den anden); — 2) Nīsēis, ĭdis, f.: Datter af K. Nisus, Ovid. Rem. 737, (hvor endnu den samme Forvexling finder Sted); — 3) Nīsēïus, 3: = Nisaeus, virgo, Virg. Cir. 390, (i. e. Scylla); — not. a: s. ogs. Nisias s. 1.; — not. b: Nisus heder ogs. hin berømte Ven af Euryalus; vid. Virg. Aen. 9, 176 flgd. — 4. nīsus, i, m.: en Spurvehøg, s. und. 3.Nisus.

nītēdŭla, ae, f., den udvidede Form af 2.nitela: etslags liden Mus, Hasselmusen; - df. „alleg.", Cic. Sest. 33: ex vepreculis extracta nitedula etc.; ∾ tenuis, vid. Hor. Ep. 1, 7, 29. — nĭtĕ.făcio, (feci), factum, 3, v. a., [niteo]: giør glindsende; - ventus mare caeruleum crispicans nitefacit, Gell.; crinem nitefactus olivo, Juvenc. — 1. nĭtēla, ae, f., [niteo]: Glands, Skin, armorum, Solin. 22; — II) df. „overf."; A) glindsende Legeme; nitelae pulveris, (Guldstøv), id. 23; — B) hvad der giør glindsende; nitelae oris, (Tandpulver), Appul. — 2. nĭtēla, ae, f., ctr. af nitedula: Hasselmusen, Martial. 5, 37, o. Plin. 8, 72; df. — nĭtēlīnus, 3: hvis Farve ligner Hasselmusens; - ∾ salix, Plin. 16, 69. — 1. nĭtens, tis: partic. af 1.nitor. — 2. nĭtens, tis, partic. o. adj. af niteo; df. — nĭtenter, adv.: glindsende, Capella.

nĭtĕo, ŭi, ēre, v. n., [besl. m. nix]; I) „egenl.": at glindse el. blinke el. skinne; c. abl. (paa Spørgsmaalet: hvoraf), ogs. absol.; - ∾ unguentis, Cic.; cf. Hor. Od. 2, 7, 7; coelum lumine nitet, Lucr.; templa marmore nitent, Tac. Or. 20; - in coelo nitent mille colores, Ovid.; cf. Tibull. 1, 4, 63: carmina ni sint (f. essent), Ex humero Pelopis non nituisset ebur; men aera nitent usu (ved Brugen), Ovid.; vere nitent terrae, id.; - nitentia astra, Ovid.; ∾ arma ··· ante rem, Liv. 9, 40; s. ogs. nedenf.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om Dyrene: at glindse, at være vel ved Magt; - unde sic nites? Phaedr. 3, 7; nitens taurus, Virg.; — 2) om Personer: at være smykket, at glimre el. straale i Pragt el. Skiønhed; - vid. Hor. Od. 1, 5, 12; ligel. nitet ante alias regina comesque Pelides, Stat.; cf. Martial. 5, 23; — 3) om Naturens og Kunstens Frembringelser: at være smuk el. skiøn; - in quo (solo) arbores procerae nitent, (vise deres Pragt), Plin.; ligel. herba nitens, Ovid.; cf. Virg. Aen. 6, 677; men nitentia culta, (de blomstrende Agre), Virg. Ge. 1, 153; — 4) „bes." om en stor Velstand; - res ubi magna nitet, Hor. Sat. 2, 5, 12; cf. Tibull. 4, 1, 183; df. vectigal, quod ··· in pace niteat, Cic. Agr. 1, 7; — B) „ment."; 1) om Aandsværker, navnl. om Taleren og hans Foredrag: at glimre ved Dannelse, at være fuldkommen i sit Slags; vid. Vell. 2, 9, o. Cic. Brut. 67; nitens ingenium, Stat.; — 2) „alm.": at glimre, at være i stor Anseelse; - Lucretius ··· recenti gloria nitens, Liv. 3, 12; nituerunt oratores (som Talere) Scipio Laeliusque, Vell.; s. ovenf.; — III) partic. nĭtens, tis, ogs. som adject.: smuk, skiøn, oculi, Virg., campi, id.; uxor nitens (i. e. pulchra), Catull.; femina nitentior, Ovid. Met. 12, 405; cf. ibd. 10, 211: Tyrioque nitentior ostro (flos).

nĭtesco, tui, ĕre, v. n., inch. af frgd.: begynde at glimre el. skinne; ogs. at glimre el. skinne; - Nudatosque humeros (acc. graec.) oleo perfusa nitescit (juventus), Virg. Aen. 5, 135; nitescente nova luna, Plin.; omnes gemmae mellis decoctu nitescunt, id.; ogs. kunde hidføres Tibull. 1, 4, 63, (s. und. niteo); — II) „fig."; A) „overf.": ved Pleie at vinde godt Udseende; navnl. om Dyrene: at blive fed el. vel ved Magt; - quae (armenta) herbis et tempore verno nitescunt, Plin. Ep. 2, 17; - ligel. om Væxterne: at blive frodig; rastris nitescit (arbor balsami), Plin. 12, 54; men

ibd. 17, 3: post vomerem nitescens (terra); – men ogs. om Mennesker; vid. Hor. Sat. 2, 2, 128: quanto ··· parcius ··· nituistis (holdtes I flettere)? — B) „ment.": at blive berømt, studiis honestis et eloquentiae gloria, Tac. Ann. 12, 58; men om Aandsevnerne: at fremblomstre; vid. auct. ad Her. 3, 16; cf. Quintil. 9, 4, 5: quid non cultu nitescit?

nitĭbundus, 3, [1.nitor]: som stemmer (sig) derimod, som trykker derpaa; – ∼ pondus, Solin.; – ogs. „alm.": som anstrænger sig derfor; vid. Gell. 1, 11. — *nĭtĭde, adv.: glimrende, prægtigen, coenare, Plaut.; – men med Lune: ut nitide nitet, (hvor hun er skøn)! id. Truc. 2, 4, 3; o. — nĭtĭdĭtas, atis, f.: Glands, Skønhed; – ∼ formae, figurae, Att. ap. Non.; — [nitidus]. — nĭtĭdĭuscŭle, adv.: ret glimrende el. prægtigen, curare (pleie), Plaut. Pseud. 3, 1, 8; af — nĭtĭdĭuscŭlus, 3, dem. af compar. nitidius; – ∼ caput, (som glindser af Salve), ibd. 1, 2, 84. — *nĭtĭdo, are, v. a.: blanker, polerer; – ∼ ferramenta, Colum.; men ∼ corpora, (bade dem), Enn. ap. Non.; o. — nĭtĭdŭlus, 3, dem.: noget pyntet, vidua, Sulp. Sev.; — [flgd.].

nĭtĭdus, 3, [niteo]; I) „egenl.": glindsende, skinnende, blank, ebur, Ovid.; ∼ dies, (Solskinsdag), id.; cf. Virg. Ge. 1, 467; men ibd. 3, 437: nitidusque juventa (anguis: som har skudt Ham); nitidae ut aedes meae sint, (at Huset er feiet og pudset), Plaut. Stich. 1, 2, 8; – navnl. som glindser af Salve; quos pexo capillo, nitidos, etc., Cic. Catil. 2, 10; ∼ palaestrae, Martial.; – ogs. alm. pyntet, femina, Plaut.; ds. compar., si nitidior sis etc., (om du pyntede dig lidt mere), id. Aul. 3, 6, 4; superl., coma nitidissima nardo, Ovid.; men nitidissimus ramus, (aldeles glat), Colum.; — II) „fig."; A) „overf.": smuk af Udseende, smuk, skøn, blomstrende; – ∼ femina, Plaut.; ∼ villae, Hor. Ep. 1, 15, 46, fruges, Lucr.; ∼ opus, (fint Arbeide, som Broderi), id.; campos collesque nitidissimos etc., (ypperligt dyrkede), Cic. Verr. 3, 18; — b) „bes." ogs.: vel ved Magt, vel næret el. pleiet, vid. Hor. Ep. 1, 4, 15, o. Liv. 28, 35; ogs. om Dyrene: fed, glindsende, Nep. Eum. 5; — B) „ment.": fin el. artig, dannet el. sleben, (opp. rusticus), Hor. Ep. 1, 7, 83; cf. Juvenal. 11, 176; men nitidioris vitae instrumenta, Plin.; — b) navnl. ogs. om Taleren og om hans Foredrag; – Socrates nitidus et comptus, Quintil.; verba ··· quodammodo nitidiora, Cic. Part. or. 5; cf. id. d. Or. 1, 18; – men nitida et curata vox: klar og dannet Stemme, Quintil. — Nitiobriges, um, m.: Folk i Gall. Aquit., imellem Garonna o. Liger, (hvor nu Agens), Caes. B. G. 7, 7, oftere.

1. nītor, nisus o. nixus sum, niti, v. dep. n., [rimel. besl. m. nuo, el., ifølge Biformerne gnitus, gnixus, Fest. p. 96, m. genu]; I) „egenl.": at stemme sig el. støtte sig derimod el. derpaa; – sield. absol.; omnes enim partes (mundi) ··· nituntur aequaliter, (stræbe imod hinanden), Cic. N. D. 2, 45; cf. ibd. 48; – oftere c. abl., ogs. m. in, osv.; hastili nixus, (holdende sig opreist derved), id. Rab. perd. 7; niti hasta, ogs. in hastam, (støtte sig derpaa), Virg.; ligel. ∼ baculo, Ovid., cubito (paa Albuen), id.; men genibus nixae, (med Knæfald), Plaut.; cf. Liv. 26, 9; – ogs. om Væxterne; ∼ stirpibus suis et fibris stirpium, Cic.; – „poet." ogs. m. de; Et de qua pariens arbore nixa dea est (Latona), Ovid. Her. 21, 100; — B) „bes.": at træde fast derpaa; – ∼ humi, Virg.; men id. Aen. 10, 736: Tum super abjectum posito pede nixus et hasta; – navnl. ogs. bestiger (med Anstrængelse); niti rupes in altas, Lucan.; cf. Virg. Aen. 2, 443; men ∼ in aëra pennis, (flyve i Beiret), Ovid. Pont. 2, 7, 27; – „poet." ogs. om Væxterne: at hæve sig, at voxe i Beiret; vid. Virg. Ge. 2, 428; – ds. ogs. at søge el. stræbe derhen; Nitor in adversum, (i en modsat Retning), Ovid. Met. 2, 72; ∼ in medium, Lucr.; men aquae in interiora nituntur, Plin.; – ogs. om Legemets forskiellige Anstrængelser; saal. niti, Ovid. Met. 9, 302, (stræbe at føde, have Veer); cf. Suet. Vesp. 20; — II) „fig."; A) „alm.": at støtte sig el. hvile derpaa; – tu eris unus, in quo nitatur salus civitatis, Cic. d. Rep. 6, 12; cf. id. Mil. 7; ∼ aequitate alicujus, id.; men ubi nitēre (hvad vil du støtte dig paa el. tye til)? id. Verr. 2, 64; – ogs. om Beviser; ∼ in conjectura, id. Div. 2, 26; quae (res) mendacio nixa est, id. d. Or. 2, 7; — B) „bes."; a) at anstrænge sig, at arbeide med Anstrængelse, pro aliquo: for nogen, til nogens Forsvar, Liv., Tac.; cf. Sall. Jug. 31; ligel. ∼ de causa regia, Cic. Fam. 1, 5; opp. ∼ contra aliquem, Caes. B. C. 2, 37; tantum, quantum potest quisque, nitatur, Cic. d. Senect. 10; – ogs. c. inf., Nep. Pelop. 2; Ingenio nitor non periisse meo, Ovid. Pont. 3, 5, 34; – ogs. m. ut, Nep. Milt. 4; ogs. m. ne, Sall. Jug. 13; — b) stræber efter, søger at naae; – ∼ ad immortalitatem gloriae, Cic. d. Senect. 23, ad summa, Quintil.; Nitimur in vetitum semper, Ovid. Am. 3, 4, 17; — c) søger at forsvare el. at giøre gieldende, m. acc. c. inf.; – nitamur igitur, nihil posse percipi, Cic. Acad. 2, 21; — III) af partic. nixus, 3, findes som subst.; A) Nixus, i, som Stiernebillede, Cic. Arat.; ogs. nixus genu, Ovid. Met. 8, 182, ogs. nixus in genibus, Vitruv., sædv. Engonasi, (i. e. Hercules); — B) Nixi pares, Ovid. Met. 9, 294, Fest. p. 174, ogs. Nixi Dii: trende Skytsguder for de Fødende.

2. nĭtor, ōris, m., [niteo]; I) „egenl.": Glands, Skin; – nitor exoriens aurorae, Lucr.; ∼ diurnus, (i. e. ∼ diei): Dagslyset, Ovid.; ∼ eboris, Plin., marmorum, id.; ∼ viridis herbarum, Lucr.; nitor verius, quam splendor (murrhinis est), Plin. 37, 8; (altf. nitor: den mildere Glands, splendor: den stærkere); — II) „fig."; A) „overf."; 1) godt Udseende; ∼ corporis, (at være vel ved Magt), Ter. Eun. 2, 2, 11; cf. Plin. 11, 20; – navnl. ogs. den personlige Skønhed, Hor. Od. 1, 19, 5, o. ibd. 3, 12, 5; nitorem cuti inducere, (giøre Huden hvid og skær), Plin.; — b) glindsende Farve, Prop. 2, 14, 26, o. Lucr. 2, 818; — 2) Skønhed, Artighed, ædel Pragt; – ∼ in cultu victuque, Quintil. 8, 5, 34; cf. Cic. Coel. 31; ogs. glimrende Gavmildhed, Stat.; — B) „bes." o. „ment."; 1) nitor orationis, Cic. Orat. 32: Foredragets Skønhed el. Ypperlighed; ligel. ∼ eloquentiae el. eloquendi, Quintil., eloquii, Ovid.; — 2) Herlighed el. Ypperlighed; – ∼ generis: fornem Herkomst, Ovid. Pont. 2, 9, 17; men Obruit audentem rerum gravitasque nitorque, ibd. 2, 5, 29.

*nītrārĭa, ae, f., (sc. fodina el. officina: hvor nitrum samles og tilberedes), Plin. 31, 46; — nītrātus, 3: blandet med nitrum, aqua, Martial.; o. — nītrōsus, 3: fuld af nitrum, aqua, Plin., lacus, id.; af — nītrum, i, n., νίτρον: mineralsk Ludsalt el. naturlig Soda, (der sædv. brugtes som Sæbe); vid. Plin. 31, 46; — b) ds. „alleg." om strænge Midler til Sædernes Forbedring; vid. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 14.

*nĭvālis, e: med Sne, dies, Liv.; ∼ ventus, (Snefog), id.; ∼ aurae, (Sneveir), Hor.; men ∼ aquae, Gell., undae, Martial., (Snevand); nivali compede vinctus (Hebrus, tilfrossen), Hor. Ep. 1, 3, 3; – nivalia (sc. loca): Sneegne, Plin.; men ∼ Othrys, Virg., Aetna, Plin., (bedækket med Sne); — II) „fig."; A) snehvid; – equi candore nivali, (snehvide), Virg. Aen. 3, 538; – sild. ogs. „ment.": ∼ pietas, (ren, oprigtig), Prudent.; men ∼ osculum, (iskoldt), Martial. 7, 95; — nĭvārĭus, 3: med Sne, colum el. saccus, (hvorigiennem Vinen sies, for at afkøles), Martial.; — not.: Nivaria, (sc. insula, hod. Teneriffa), vid. Plin. 6, 37; o. — nĭvātus, 3: tilsat el

opfrisket med Sne, potio, Senec., piscinae, Suet. Ner. 27; — [nix].

nī.ve, conj.: eller ikke; s. und. ni ap. Freund. — *nĭvesco, ĕre, v. n. inch.: at blive snehvid, Tertull.; o. — nĭvĕus, 3: af Sne, agger, (Snedynge), Virg.; ∾ aqua: Snevand, (der navnl. ogs. tiente til Vinens Afkøling), Martial.; ∾ mons, (tilsneet), Catull.; — II) „overf."; A) snehvid, candor, auct. ad Her., color, (som Udtryk af Skønhed), Hor. Od. 2, 4, 3; ∾ pecus, (med hvid Uld), Virg., lac, Senec.; ∾ vestis, Ovid.; – ogs. som bærer hvide Klæder, Quirites, Juvenal. 10, 45; — B) hvid el. klar, flumen, Senec. Hippol., unda, Martial.; — [nix].

nĭvifer, a, um, [nix, fero]: snebærende, med Sne, vallis, Salvian. — *nĭvo, ĕre, v. n.: at snee; men alene „poet. overf." o. impers.; – sagittis grandinat, nivit, Pacuv. ap. Non.; o. — nĭvōsus, 3: fuld af Sne, med megen Sne, hiems, Liv., grando, id., locus, Colum., Scythia, Ovid.; — [flgd.].

nix, gen. nĭvis, f., [af inus. νίψ, gen. νιφός, i. e. nix]: Sneen, Cic.; ∾ alta, Virg.; – ligel. in pl.; nivibus pruinisque obrutus (miles), Liv. 5, 2; ∾ duratae gelu, Hor. Od. 3, 24, 39, (Bentl.); — II) „overf."; capitis nives: graae Haar, Hor. Od. 4, 13, 12; eboris nive fulgere, Appul. — Nixi pares, s. und. 1. nitor.

nixor, ari, v. dep. n., intens. af 1. nitor; men alene „fig."; A) at støtte sig el. beroe derpaa; – Fundamenta, quibus nixatur vita salusque, Lucr. 4, 509; — B) at anstrænge sig; – adverso nixantem trudere monte Saxum, id. 3, 1013. — nixūrio, ire, v. n., desid. af 1. nitor: stræber; – nixurit, qui niti vult, etc., Nigid. ap. Non. — 1. nixus, 3, partic. af 1. nitor. — 2. nixus, us, m., s. und. 2. nisus, us.

no, navi, nare, v. n., νέω el. νάω: svømmer; – qui nare discunt, Plaut.; ars nandi, (Svømmekunsten), Ovid.; nantes (sc. aves: Vandfugle), Colum. 8, 14; – „poet." ogs. nantes (undae), bølgende, skyllende, Catull. 64, 276; – som Ordsprog mærkes: nare sine cortice, (kunne veilede sig selv), Hor. Sat. 1, 4, 120; — II) df. „overf."; A) at seile, per medium ⋯ Athon, Catull. 66, 46; men „alleg.": in liquida nat tibi linter aqua, Tibull. 1, 5, 76; — B) om Stierne, f. volare: at flyve, Virg. Ge. 4, 59; — C) oculi nant, (løbe vildt omkring, om den Berusede), Lucr. 3, 479.

nōbĭlis, e, [archaistisk: gnobilis, af γνόω, γνῶμι]; I) „egenl.": kiendelig, kiendt, som man kiender; – neque his umquam nobilis fui, Plaut. Pseud. 4, 7, 10; – ogs. kiendelig, mærkelig, synlig; ∾ gaudium, Tac. Hist. 3, 39; — II) „fig."; A) „alm.": navnkundig, bekiendt, berømt, omtalt (til det Bedre el. Værre); absol., el. c. abl., el. m. praepos.; – nobilis ille taurus (Phalaridis), Cic.; ∾ oppidum el. municipium, id., scortum, Liv., crimen, Ovid.; – scelere nobiles, Plaut.; nobilis aere Corinthos, Ovid. Met. 6, 416; – nobilis in philosophia, Cic., ex doctrina, id.; – nobilior ⋯ sanguine matris, Ovid. Fast. 1, 472; – ogs. c. inf., Hor. Od. 1, 12, 27, o. Prop. 4, 10, 42; — B) „bes."; 1) som er af Adel, af høi el. fornem Byrd el. Fødsel; – navnl. er i Rom den nobilis, som har Aner at opvise, d. e. iblandt hvis Forfædre nogen har beklædt en Curulværdighed, om han end forresten hørte til Ridder- el. Almuestanden; s. ogs. und. ignobilis o. novus; – dog staaer nobilis oftest f. patricius; vid. Cic. Verr. 5, 71, o. Plin. Ep. 5, 17; – qui nobili genere nati, Cic.; mulier non solum nobilis, sed etiam nota, id. Coel. 13; – ogs. brugtes nobiles om Adelen el. de Fornemme i andre Stater; vid. Cic. Fl. 22, o. Liv. 22, 58; ogs. hører hertil: nobilis ab Lamo, (som er af hans berømte Slægt), Hor. Od. 3, 17, in.; — 2) fortræffelig el. ypperlig i sit Slags, equae, Ovid., fundi, Cic.; nobilior pomis, (heder Polyphems Galathea), Ovid. Met. 13, 794; men nobilis (amica: med fornemme Nykker), Ter. Heaut. 2, 1, 15; — not. a: sild. er nobilis o. nobilissimus: Tilnavn i d. Keiserlige Familie; – men nobilissimatus, denne Værdighed, Cod. Just.; — not. b: ogs. er Nobilior romersk Tilnavn; saal. M. Fulvius Nobilior; vid. Liv. 37, 47.

nōbĭlĭtas, atis, f., [nobilis]: at være kiendt el. bekiendt; df. sædv. Navnkundighed, Berømmelse, Cic. Arch. 11, o. Liv. 1, 34; — II) df. „fig."; A) „alm.": Ypperlighed i sit Slags; navnl. høi el. fornem Fødsel el. Byrd, Cic. Brut. 16; ∾ ingeminata, (dobbelt Adel, neml. fra Fader og Moder), Ovid. Pont. 4, 16, 44; – bes. tillægges nobilitas (som Fødselsadel) de Familier, hvori en Curulværdighed er bleven beklædt, ligesom den tilkommer samtlige Patricier, s. und. nobilis; df. alts. den romerske Adel el. Adelstand, (opp. plebs, Liv. 6, 42); – fautor nobilitatis, Cic. R. Am. 6; – ogs. Adelen i andre Stater, vid. Liv. 26, 12, o. Caes. B. G. 7, 38; ogs. in pl., Tac. Ann. 12, 20: nobilitatibus externis mitis, (imod udenlandske Fyrster); — b) „overf." ogs. om Dyrene: ædel Race; ∾ columbarum, Plin.; ligel. om Værter: en ædel Art; lilium rosae nobilitate proximum, id.; — B) „ethisk" o. „ment."; 1) Aandsadel; df. høit og stort Mod; navnl. ogs. Overmod el. Stolthed, vid. Liv. 38, 54, o. Tac. Ann. 1, 29; men Eam nobilitatem amittendam video, Plaut. Mil. gl. 4, 8, 14; — 2) ligel. høi Værdighed el. Anseelse; – nobilitate discipulorum florere, (have udmærkede Disciple), Cic. d. Or. 3, 35; men Eloquio tantum nobilitatis inest, Ovid. Pont. 2, 5, 56.

*nōbĭlĭter, adv., oprdl. navnkundigen; df. sædv. „overf."; A) mærkeligen, ypperligen i sit Slags; – Pomona ⋯ odores atque unguenta nobiliter instruxit, Plin. 23, 2; – compar., nobilius, Sidon.; — B) berømmeligen, argentum caelare, Plin.; cf. Vitruv. 7, praef.; o. — nōbĭlĭto, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": giør bekiendt, udbreder, illam alteram famam etc., Liv. 1, 16; — II) oftest „fig."; A) „overf.": giør navnkundig el. berømt; – nobilitari post mortem etc., Cic. Tusc. 1, 15; neque ex te (ved dit eget Værd) umquam es nobilitatus, sed etc., id. d. Senect. 9; – ogs. at giøre berygtet, at bringe i ond Omtale, flagitiis, Ter. Eun. 5, 6, 20; — b) sild. om Værterne: at forædle; – auster nobilitat vites, Pallad.; — B) „ment.": at forherlige; ∾ novitatem suam multis rebus, (om Agrippa), Vell. 2, 96; cf. ovenf. Cic. d. Senect. 9; — [nobilis].

†nŏcens, tis, partic. o. adj. af noceo; df. — nŏcenter, adv.: skadeligen, med el. til Skade, Colum., Cels.; o. — nŏcentĭa, ae, f.: Synd, Brøde, (opp. innocentia), Tertull.

nŏcĕo, cŭi, cĭtum, 2, v. n. (o. a.): skader, tilføier Skade; ordenl. c. dat., ogs. absol., osv.; – ∾ alteri, Cic.; cf. Caes. B. C. 3, 28; df. impers. pass.: ipsis nihil nocitum iri, id.; cf. id. B. G. 5, 19, ogs. Plaut. Curc. 2, 3, 72; – arma ad nocendum, Cic.; men id. Att. 12, 47, impers.: de quo (med Hensyn derpaa) nihil nocuerit, si etc.; – ogs. findes pass.: larix a carie ⋯ non nocetur (f. larici etc.), Vitruv.; ligel. noceri eas (ciconias) ⋯ nefas ducunt, Solin.; – nocere noxam, (begaae en Forbrydelse, som Formular), vid. Liv. 9, 10; — II) partic. nŏcens, tis, ogs. som adject.; A) skadelig, fordærvelig, Cic. N. D. 2, 47; – compar., Edit cicutis allium nocentius; vid. Hor. Epod. 3, 3, 3; superl., s. nedenf.; — B) forbrydersk, ugudelig, manus, Ovid.; – ogs. absol.: nocentem defendere, (den Skyldige el. Forbryderen), Cic. Off. 2, 15; cf. Ovid. Pont. 1, 8, 19; nocentissimi homines, Cic., mores, Quintil.; — not.: noxit f. nocuerit, Lucil. ap. Fest.; df. — nŏcīvus, 3: skadelig; c. dat.; vid. Phaedr. 1, 29, o. Plin. 20, 6.

noctesco, ĕre, v. n. inch., [nox]: at blive mørkt el. dunkelt, Furius ap. Gell. 18, 11. — noctĭcŏla, ae, m., [nox, colo]: som elsker Natten, (el. som arbeider om Natten), Indus, Prudent. —

noctĭcŏlor, ōris, adj., [nox, color]: natfarvet, d. e. mørk el. sort, Memnon, Laev. ap. Gell. 19, 7, Styx, Auson. — noctĭfer, ĕri, m., [nox, fero]: som bringer Natten, d. e. Aftenstiernen, Catull. 62, 7. — noctĭlūca, ae, f., [nox, luceo]: som lyser om Natten; df. I) Maanen, Hor. Od. 4, 6, 38; — II) en Løgte, Varr. ap. Non. — noctĭvăgus, 3, [nox]: som flakker el. færdes om Natten, currus (Phoebes: Maanens Vogn), Virg. Aen. 10, 216; ∾ deus, (i. e. Somnus), Stat. — noctĭvĭdus, 3, [nox, video]: som seer om Natten, ales, (i. e. noctua), Capella. — noctĭvĭgĭla, ae, f., [nox, vigilo]: som vaager om Natten, Venus, Plaut. Curc. 1, 3, 40.

noctu, f. und. nox. — noctŭa, ae, f., sc. avis: Natuglen, quod noctu canit et vigilat, Varro; cf. Virg. Ge. 1, 403; comisk er Plaut. Men. 4, 2, 90: Quae (noctua) tu tu dicat usque tibi. — noctŭăbundus, 3, [noctu]: om Natten; – ∾ venit ad me, Cic. Att. 12, 1. — noctŭinus, 3, [noctua]: af en Natugle, oculi, (Ugleøine), Plaut. Curc. 1, 3, 35.

nocturnālis, e: natlig, Sidon.; af — nocturnus, 3, [noctu]: om el. ved el. i Natten; – decem horis nocturnis, Cic. R. Am. 7; ∾ labor, (som forrettes om Natten), id.; ∾ fur, (en Nattetyv), id., lupus, (som gaaer paa Rov om Natten), Virg.; men ∾ Bacchus, (som dyrkes om Natten), id.; ∾ ora, (som alene vise sig om Natten, d. e. hæslige), Plaut. Poen. 1, 2, 107; — II) som subst., Nocturnus, i, m.: Nattens Gud, id. Amph. 1, 1, 116. — noctus, us, f. und. nox. — noctuvĭgĭlus, f. und. noctivigilus. — nŏcŭus, 3, [noceo]: skadelig, Ovid. Hal. 128.

*nōdāmen, ĭnis, n.: Knytning; ∾ nodi, Paul. Nol.; o. — nōdatio, onis, f.: knudret Beskaffenhed, Vitruv. 2, 9; — [nodo]. — nodĭa, ae, f.: etslags Plante, ogs. herba mularis, Plin. 24, 115. — nōdo, avi, atum, 1, v. a., [nodus]: knytter el. binder sammen, vites, Cato, comam adamante, Claudian.; cf. Virg. Aen. 4, 138: crines nodantur in aurum; men Ovid. Rem. 17: collum (acc. graec.) laqueo nodatus ab arcto; — II) „overf." om Væxterne; – ferula nodata scapis, (knudret), Plin. 13, 43; – men „poet.": nodato gurgite vortex, (hvirvlende), Stat.

*nōdōse, adv.: knudret, forviklet, dunkelt; – compar., ∾ loqui, Tertull.; o. — nōdōsĭtas, atis, f.: Mængde af Knuder; df. „overf.: Dunkelhed, Vanskelighed, Augustin.; af — nōdōsus, 3, [nodus]; I) „egenl."; A) „alm.": med mange Knuder (el. Masker), lina, Ovid., plagae, id., (Net el. Garn); — B) „bes.": meget knudret, stipes, (knudret Kølle), Ovid., rami, (med Knaster), Senec., arundo, (med Knæer), Pers., ossa, (Halshvirvlerne), Lucan.; – ogs. ru el. ujevn, plaga (in vite), Colum.; men ∾ cheragra, (med Gigtknuder), Hor.; — II) „fig.": forviklet, dunkel; – ∾ verba sortis, (dunkelt Orakelsvar), Senec. Oed.; – superl., ∾ libri enodati, Augustin.; – df. m. Lune, Hor. Sat. 2, 3, 70: adde Cicutae Nodosi tabulas centum; (hvor nodosus: som med de mest bindende Udtryk forpligter Debitorerne til at betale). — Nodotus, i, m., [nodus]: en Gud, som bringer Sæden til at sætte Knuder el. Knæer, Augustin.

nōdŭlus, i, m., demin.: liden Knude, capilli, Appul.; ogs. Kapsel el. Frøhus paa Lilien; vid. Plin. 21, 13; af — nōdus, i, m.; I) „egenl.": Knude, som knyttes; – omnia autem duo ad cohaerendum ⋯ quasi nodum circulumque desiderant, Cic. Univ. 4; cf. Virg. Ecl. 8, 77, o. id. Aen. 12, 603; nodos manu diducere, Ovid.; men Virg. Aen. 8, 260: Cacum ⋯ Corripit, in nodum complexus, (slyngende Armene om ham); – nodus Herculeus, el. ∾ Herculis: etslags af Hercules opfunden Knude, som man tiltroede egne Kræfter, Plin., Senec. Ep. 87; men ∾ Gordii, f. und. Gordius; — II) „fig."; A) „overf."; 1) hvad der knytter el. holder sammen; df. a) et Bælte; – nodoque sinus (acc. graec.) collecta fluentes, Virg. Aen. 1, 320; – men Lucr. 5, 687: nodus anni, (om Æqvator); nodus heder ogs. den Stierne, der, ligesom et Baand, forbinder de to Fiske, Cic. Arat. 17; — b) etslags Haarbaand el. Sløife, Ovid. A. A. 3, 139; cf. Tac. Germ. 38: crinem ⋯ nodo substringere; hvorom Martial. 5, 37, har: Rheniquc nodos; — 2) ifølge etslags Lighed med en Knude; aa) Ledemodene i det dyriske Legeme; – crura sine nodis, Caes.; cervix articulorum nodis jungitur, Plin.; — b) df. hede ogs. nodi: de fire Punkter paa Himmelen, hvor de fire Aarstider begynde og ophøre, Manil. 3, 622; — bb) Knude el. Knast el. Knort paa Træer og Grene; ligel. Led el. Knæ paa Planterne; – baculum sine nodo ⋯ tenens, Liv. 1, 10; cedrus nodis infesta, (knortet), Plin.; stipes gravidus nodis, Virg.; hvf. ogs. Senec. Herc. Oet. 1662, nodus staaer absol., f. Hercules's Kølle; men pedum ⋯ paribus nodis, (med Knuder i lige Afstand fra hinanden), Virg. Ecl. 5, 90; – men som Ordsprog: nodum in scirpo quaerere, (hos Ter.: søge Vanskeligheder, hvor der ingen ere; hos Plaut.: at giøre sig forgeves Umage); — cc) Knude, d. e. Forhærdelse el. haard Deel, navnl. a) i el. paa det dyriske Legeme; – nodi articulorum, Plin., nervorum, id.; — b) i el. paa Stene og Metaller; vid. Plin. 37, 55, o. id. 34, 37; — B) „ment."; 1) Knude el. Baand el. Forbindelse; – ∾ amicitiae, Cic. Lael. 14; exsolvere animos nodis religionum, Lucr. 4, 7; cf. Ovid. Her. 20, 39; — 2) Knude el. Hindring el. Vanskelighed; – dum hic expediatur nodus, Cic. Att. 5, 21; cf. Juvenal. 8, 50; — b) „poet." ogs. om Personer; saal. Virg. Aen. 10, 428: Abantem ⋯ pugnae nodumque moramque, (der giorde tapper Modstand); cf. Flor. 4, 9. — Nodutus, i, m., f. und. Nodotus.

noegēum, i, n.: etslags Klædebon el. Kappe med Purpurbræmmer, Liv. Andr. ap. Fest., (svarer til d. homeriske φᾶρος). — 1. Nōla, ae, f.: By i Campanien, Plin.; cf. Sil. 12, 161; — B) df. 1) Nōlānus, 3: nolansk, ager, Liv.; ∾ agrestes, id.; – Nolani, orum: Indvaanerne af Byen N., id.; – in Nolano (fundus): i d. Nolanske, Cic. Att. 13, 8; — 2) Nōlensis, e: = frgd., Augustin. — 2. nōla, ae, f.: Klokke, (neml. som opfunden i Byen Nola), Avien. Fab. 7, 8, inc. — 3. nōla (in cubiculo), Quintil., f. und. coa. — Nōlānus, 3, o. Nolensis, e, f. und. 1. Nola. — nōlentĭa, ae, f., [nolo]: ikke at ville, Tertull.

nōlo, nōlŭi, nolle, v. anom., [ne, volo]; I) „egenl.": vil ikke; – nolle pro non velle, Cic. Orat. 45; c. acc., m. acc. c. inf., c. conjunctivo (efter d. udfaldne ut), c. inf., endel. absol.; – ex istis nolo amplius, quam centum jugera, Nep. Thras. 4; – eas res jactari nolebat, Caes. B. G. 1, 18; cf. Nep. Att. 21; – nolo, me ⋯ videat, Ter. Eun. 5, 2, 67; nolo mentiare, id. Heaut. 4, 3, 23; – Noluit in Flavium ludum me mittere, Hor. Sat. 1, 6, 72; nolentes prodire, Flor.; men Liv. 25, 3: ordinem nolebant offensum (f. offendere); – Nolunt, ubi velis, ubi nolis, cupiunt ultro, Ter. Eun. 4, 7, 43; qui cogit mori nolentem. Senec. Phoen.; — B) c. dat. pers. heder nolle: at være ugunstigen stemt imod nogen, Cic. Fam. 1, 1; — II) hertil kan endnu mærkes; a) imperat. noli c. inf. bruges advarende, (men ikke forbydende); – noli putare, quemquam etc., (du maa dog ikke troe derpaa), Cic. Brut. 33; nolitote dubitare ⋯ defendere, id. Agr. 2, 6; – med Eftertryk forbindes ogs.: noli velle etc., vid. Nep. Att. 4, o. Liv. 7, 40; — b) nolle m. en umiddelbart tilføiet Negation udtrykker en mild Bekræftelse; – quum se non nolle dixisset, (at han ikke var uvillig dertil), Cic. d. Or. 2,

18; cf. id. Sull. 26; – derimod udfalder i Oversættelsen den disjunctive Negation hos nolle, og Sætningen vedbliver at være negtende; miles ··· nolle successum, non patribus, non consulibus, Liv. 2, 45; cf. Cic. Top. 1; — c) som Indskudssætning staaer: quod nolim, (hvad jeg ikke gierne vilde), Cic. Att. 7, 18; men nollem factum, (gid det ikke var skeet, neml. med Udtryk af Mishag), Ter. Ad. 2, 1, 11; ligel. nollem datum (argentum), id. Phorm. 5, 3, 13; men Cic. Off. 1, 11: nollem Corinthum (sc. sustulissent); — not.: nevis, nevult, (f. non vis, non vult), s. und. nevolo; df. — nōluntas, atis, f.: ikke at ville, Enn. ap. Calpurn. Pis., inc.

nŏmădes, etc., s. und. 1.nomas. — nomae, arum, s. und. nome. — 1. nŏmas, ădis, m., νομάς, (i. e. pascens, in pascuis degens); pl. nŏmădes: Nomader, d. e. Hyrdefolk uden faste Boliger, fandtes navnl. i Arabien, Plin. 5, 16, i Skythien, id. 4, 26; hvf. Scythae nomades, Mela, bef. i Afrika, f. nedenf. — 2. Nŏmas, ădis, m. o. f.: en Numidier, (fordi neml. Numidierne vare Nomadefolk); df. A) in masc. sing. (collect.), Sil. 5, 194; cf. Virg. Aen. 4, 320, (hvor plur.); — B) in fem. sing.; 1) Nomas versuta, (numidisk Hex el. Troldqvinde), Prop. 4, 7, 45; — 2) Nomas, adis, f., sc. terra: Numidien, Martial. 8, 55; ogs. Nomas Afra, id. 9, 76. — nŏme, es, f., νομή: Kræftskade, (som æder om sig), intestina, Plin. 31, 44; – sædv. in pl.; nomas vocant (mala corporis, quae serpant), id. 20, 36.

nōmen, inis, n., [f. gnomen, af γνόω, γνῶμι, el. m. forandret Qvantitet af ὄνομα, i. e. nomen]; I) „egenl."; A) „alm.": Navn el. Benævnelse; – imponere nova rebus novis nomina, Cic. Fin. 3, 1; ligel. nomen alicui ponere, id., Virg., dare, Liv., Virg.; nomine aliquem appellare, Cic.; singulorum nomina ciere, (opraabe), Tac.; ex re nomen invenire, Cic.; cf. id. Div. 1, 17, o. id. Phil. 4, 2; — b) undert. er nomen: den blotte Betegnelse af et Begreb; saal. nomen calamitatis, (Navnet el. Ordet calamitas); cf. ibd. 1, 36, o. id. Off. 1, 12; — B) „bes." mærkes hertil; a) ved Udtrykket: nomen est mihi, (mit Navn er, el. jeg heder), staaer Navnet: in nomin., el. in gen., el. in dat.; – ei morbo nomen est avaritia, Cic.; cf. id. Brut. 62; ogs. hører hertil Ovid. Met. 15, 96: aetas, cui fecimus aurea nomen, (f. aureae); cf. ibd. 1, 169, ogs. Virg. Aen. 7, 717, (i hvilket Fald nominat. er etslags Apposition); – nomen Mercurii est mihi, Plaut. Amph. prol. 19; cf. Vell. 1, 11; – nomen Arcturo est mihi, id. Rud. prol. 5; cf. Liv. 2, 5 o. 16; ogs. hører hertil id. 1, 34: puero ··· ab inopia (i. e. ab egendo) Egerio (dat.) inditum nomen; – efter act. findes ogs. Navnet in acc., (f. dat. el. gen.); saal. Liv. 1, 1: cui parentes Ascanium dixere nomen; cf. ibd. 34; — b) nomen el. nomina dare, ogs. edere el. profiteri: at mælde sig el. lade sig indskrive (til Krigstieneste, ogs. som Colonist, odl.); vid. Liv. 2, 24, o. Cic. Phil. 7, 4; ogs. hører hertil Liv. 7, 4: qui ad nomina non respondissent, (naar de neml. bleve opraabte); men id. 9, 46: neque accipi nomen, (at Candidatens Navn ikke kom paa Valglisten); — c) nomine meo, tuo, alicujus: i mit Navn, paa mine Vegne, osv.; – quum epulum patrui sui nomine populo daret, Cic. Mur. 16; odisse suo nomine Caesarem, (af personlige Grunde), Caes. B. G. 1, 18; cf. Nep. Att. 6; – df. ogs. nomine aliquo el. nomine rei alicujus: under det Navn, paa den Grund, som el. ligesom; – nomine lucri (tollere), Cic. Verr. 3, 45; alio nomine auferre, id. R. Com. 14; kan ogs. hede: formedelst; – nomine sceleris damnati, id. Verr. 5, 5; men eo nomine, Tac., quo nomine, Vell., af den Grund, derfor; — d) Skin el. Paaskud; – simulatione atque nomine legis agrariae, Cic. Agr. 2, 6; cf. id. Fam. 1, 4; – „bes." ogs. det blotte Navn (i Modsætning af Tingen); nomina tantum ducum, Liv. 29, 1; cf. id. 7, 29; ligel. tantum nomen duarum legionum etc., Cic. Att. 5, 15; ligel. nomen inane, Hor. Ep. 1, 17, 41, Ovid. A. A. 1, 740; — e) men ogs. omvendt staaer nomen: dels med Eftertryk, dels omskrivende, f. Personer og Ting; – saal. fortissima quaeque Nomina, (de tappreste Helte), Sil.; – quis dubitet nomina tanta sequi, (saa store Mænd og Digtere), Ovid. Trist. 2, 442; nomen providentiae, (f. providentia), Cic. N. D. 3, 31; ligel. nomen vestrum, (f. vos), Liv. 37, 54; cf. Ovid. Met. 8, 464, o. id. Her. 8, 30; — bb) hertil kommer endnu den techniske Brug af nomen; a) som nomen proprium virile, da det er Slægtsnavnet, i Modsætning af praenomen o. cognomen; saal. M. Tullius Cicero, C. Julius Caesar, (hvor Tullius o. Julius ere nomen); f. ogs. und. praenomen o. cognomen; men Juvenal. 5, 127: tamquam habeas tria nomina, (som om du var fribaaren); – men ogs. findes nomen f. praenomen; vid. Cic. Mur. 12; ogs. f. cognomen, vid. id. Caecin. 10; – ogs. heder nomen: en Titel (el. Ærestitel); saal. nomen imperatoris, Caes. B. C. 3, 71; — b) i Grammatiken er nomen: det Ord, som declineres, Quintil. 1, 4 o. 5; — c) i Retssproget heder deferre nomen alicujus: at anklage nogen for Retten, de parricidio, Cic. R. Am. 10; ogs. deferre nomen alicui, id. Coel. 23; ogs. alicui ejusdem rei nomen deferre, id. Verr. 2, 28; — II) forskielligen „overs." heder nomen fremdeles; A) Slægt el. Familie; – in familiam nomenque adoptare, Suet. Caes. 83; cf. Tac. Ann. 3, 30, o. Virg. Aen. 6, 758; — bb) df. ogs.; a) Folk el. Nation; nomen Latinum, Liv., Etruscum, id., Romanum, id.; — b) Søn el. Afkom; nomen Ledae, (i. e. Helena), Sil. 13, 44; — B) Navn, Berømmelse; – magnum nomen etc., Cic. Brut. 67; cf. ibd. 69; nomini alicujus officere, Liv. praef.; multam ··· sine nomine plebem, Virg. Aen. 9, 343; – ogs. om Ting; bellum magni nominis, Liv. 31, 8; cf. Virg. Ge. 2, 240; — C) i Pengesager heder nomen: dels Gielden selv el. den udlaante Sum, dels Debitor el. Skyldneren; (fordi begge Navne indførtes i Regnskabsbøgerne); df. altf. a) Gielden, den laante el. udlaante Sum; ogs. Gieldsforskrivning el. Fordring; – referre nomina in codicem, (sædv. om Creditor), vid. Cic. R. Com. 1; pecuniam sibi esse in nominibus, (at han eiede udestaaende Penge), id. Verr. 5, 5; nomen solvere el. dissolvere, (indløse en Forskrivning); vid. id. Planc. 28; nomen exigere, (inddrive), id.; nomen transcribere in aliquem, (betale med Anvisning paa nogen), Liv. 35, 7; – nomina facere, oftest om Udlaaneren: at indføre Gielden i Regnskabsbogen, altf. at udbetale Laanet; vid. Cic. Fam. 7, 23, o. id. Off. 3, 14; undert. ogs. om Debitor, Dig.; – in codicis extrema cera nomen infimum etc., Cic. Verr. 1, 36 o. 39: den nederst anførte Gieldspost el. Sum; — b) Debitor el. Skyldneren; – ut bonum nomen existimer, Cic. Fam. 5, 6: en god Betaler; lenta nomina, non mala, Senec. Benef. 5, 22.

*nōmenclātĭo, onis, f.: at nævne ved Navn, at hilse nogen ved hans Navn, (om de romerske Candidater), Qu. Cic. d. Pet. Cons. 11; — II) om Ting; ∾ vitium: Fortegnelse derover, Colum.; — nōmenclātor, (f. nomenculator), oris, m.: Betient el. Slave, som minder Candidaten om Borgernes Navne; – vid. Cic. Att. 4, 2, o. Suet. Aug. 19; o. — nōmenclātūra, ae, f.: Navnefortegnelse, Plin. 3, prooem.; — [nomen, calare, i. e. vocare, καλεῖν]. — nōmencŭlātor, oris, m., s. und. nomenclator. — Nōmentum, i, n.: By i det Sabinske, Liv.; df. —

Nōmentānus, 3: nomentansk, via, Liv., porta, id.; — B) df. subst.; a) Nomentani, orum, m.: Indvaanerne af Byen N., Liv., Plin.; — b) Nomentanum, i, n., (sc. praedium), Nep. Att. 14.

*nōmĭnābĭlis, e: til at nævne, Amm.; — o. nōmĭnālis, e: hørende til et Navn, gentilitas, Varro; — b) df. absol., nominalia (sc. solennia), Tertull.: den Dag, da Barnet fik Navn, Navnefest el. Navnedag; — df. nōmĭnālĭter, adv.: navnligen, ved Navn, Arnob.; — [nomen].

*nōmĭnātim, adv.: navnligen, ved Navn; ogs. udtrykkeligen, Cic., Nep.; — nōmĭnātio, onis, f.: Benævnelse, Vitruv.; ogs. Navn, Ord, Glose, Varr. L. L. 8, 52; ogs. som rhetorisk Figur; vid. auct. ad Her. 4, 31; — II) „bef.": Udnævnelse til Embede, navnl. til et Præstedømme; vid. Cic. Phil. 13, 5, o. Liv. 26, 23; - dog ogsaa Udnævnelsen til andre Embeder; vid. Tac. Ann. 6, 45; — nōmĭnātīvus, 3: hørende til et Navn, nævnende; - ∾ casus, (i Grammatiken), Varro, Quintil.; o. — nōmĭnātor, oris, m.: som udnævner, magistratuum, Dig.; — [nomen]. — nōmĭnātōrĭus, 3, [nominator]: hørende til en Udnævnelse, Cod. Theod. — 1. nōmĭnātus, 3, partic. o. adj. af nomino. — 2. nōmĭnātus, us, m.: Benævnelse el. Navn; - nominatuum similitudines, Varro.

*nōmĭnĭto, are, v. a. intens.: pleier at benævne saa el. saa; - (motus) ··· quem sensum nominitamus, Lucr. 3, 353; af — nōmĭno, avi, atum, 1, v. a., [nomen]; I) „egenl."; A) „alm.": nævner el. benævner, aliquem, Plaut., nomen alicujus, Ter., (nævner ved Navn); quem honoris causa nomino, Cic. R. Am. 2, (naar man neml. ikke veed om nogen vil nævnes); nominor quoniam leo, Phaedr. 1, 4; nominari ex aliqua re, ogs. ab aliquo: have sit Navn deraf; vid. Cic. Lael. 8, o. id. Off. 3, 33; casus nominandi, i. e. nominativus, Gell.; — B) „bef." ogs.; a) nævner el. angiver (for Øvrigheden); vid. Liv. 39, 17, o. Suet. Caes. 17; — b) gjør bekiendt el. berømt; - in eo ipso, in quo etc., nominari volunt, Cic. Arch. 11; s. ogs. nedenf. no. III; — II) „overf.": udnævner, interregem, Liv. 1, 32; navnl. til et Præstedømme; vid. Cic. Phil. 2, 2, Suet. Claud. 22, o. A.; — III) partic. nominatus, 3, ogs. som adject: bekiendt el. berømt; - illa ··· nominata ··· peripetasmata, Cic. Verr. 4, 12; - compar., ∾ pericula, Tertull.; - superl., ∾ bdellium in Bactria, Plin. 12, 19.

nomisma, s. und. numisma. — Nŏmĭos, (-us), i, o. Nomion, ōnis, m., *Νόμιος*, *Νομίων*, heder Apollo, fordi han vogtede K. Admets Hiorder, Cic. N. D. 3, 23; — not.: efter Justin. 13, 7, er Nomius: Søn af Apollo og Cyrene; s. ogs. Serv. ad Virg. Ge. 3, 2. — nŏmos, (-us), i, m.; I) *νομός*, (i. e. praefectura): Provinds el. Statholderskab (i Ægypten), Plin.; — II) *νόμος*, (i. e. cantilena): Sang el. Melodi, Suet. Ner. 20.

non, adv., (ctr. af ne o. oenum f. unum]: ikke; - Hoccine agis, an non? Ter. Andr. 1, 2, 15; non erat abundans, non inops tamen, Cic. Brut. 67; non est ita, judices, non est profecto, id. Flacc. 22; — bb) bertil mærkes; a) foran en Negation danner non en svag Affirmation; - quod tamen fortasse non nollem, si etc., Cic. Fam. 2, 16; - s. ogs. non nemo, non nihil, und. nonnemo, nonnihil; - omvendt danner non efter en Negation en stærk Affirmation; nihil non ad rationem dirigebat, Cic. Brut. 37; s. ogs. nemo, nihil, osv., ss. II.; - foran nec ··· nec ophæver non ikke d. flgd. Negation; - non medius fidius prae lacrimis possum reliqua nec cogitare, nec scribere, Cic. Att. 9, 12; cf. id. Fam. 5, 17; — b) per litoten heder non ogs. forstærkende: ingenlunde, aldeles ikke; - homo non probatissimus, (ingenlunde agtet), Cic. Parad. 5, 3; cf. id. N. D. 2, 17; ligel. id. Verr. 4, 66: vidi enim vos in hoc non minime ··· commoveri; — c) non quod, non quo: ikke som om; - non quod sola ornent, sed quod excellant, Cic. Orat. 39; non quo sit mihi quicquam carius, id. Att. 16, 15; - fremdeles non nisi: ikkun; vid. Ovid. Trist. 3, 12, 36: Non nisi vicinas tutus ararit aquas; - men non vero: visseligen ikke; non vero tam isti, quam tu ipse nugator, Cic. d. Senect. 9; — d) non modo el. non solum ··· sed el. sed etiam: ei alene ··· men ogsaa; non modo falsum illud esse, sed hoc verissimum, Cic.; cf. id. Lael. 15; - undert. er sed udfaldet; vid. Tac. Hist. 2, 27; - men non modo (el. solum) non ··· sed (el. sed etiam), el. sed ne ··· quidem: ei alene ikke ··· men endog, men end ikke; tu id non modo non prohibebas, verum etiam approbabas, Cic. Att. 16, 7; hoc non modo non laudari, sed ne concedi quidem potest, id. Mur. 3; - men undert. er i den første Sætning det andet non faldet ud; quod mihi non modo irasci, sed ne dolere quidem impune licet, id. Att. 11, 21; non mentibus solum consipere, sed ne auribus quidem, Liv. 5, 42; — e) non ita, non tam: ikke meget, ikke just, ikke synderligen; - simulacra perampla, sed non ita antiqua, Cic. Verr. 4, 49; non ita diu, id. Brut. 66; - ogs. mærkes: non fere quisquam, næsten ingen, id. Verr. 5, 74; — f) non si: end ikke om; - non si certam victoriam videam, Liv. 7, 10; cf. Hor. Od. 2, 14, 5; — g) f. nedum: end sige; - vix mehercules servis hoc eum suis, non nobis ·· probaturum, arbitror, Cic. Agr. 2, 9; — h) i Spørgsmaalet, f. nonne: mon ikke? - quid haec amentia significat? non vim? non scelus? etc., Cic. Quint. 26; cf. id. R. Com. 2; — i) „poet." o. i efteraug. Prosa findes ogs. non f. ne, (hvilket dog misbilliges, Quintil. 1, 5, 50, „quia alterum negandi est, alterum vetandi"); - Vos quoque non caris aures onerate lapillis ··· non sint sine lege capilli, Ovid. A. A. 3, 129; cf. id. Pont. 1, 2, 101, ogs. Hor. A. P. 460, o. id. Ep. 1, 18, 72; ligel. non dubitaveris, Senec. Qu. Nat 1, 3; — k) non hos et Substantivum; nec vero, quod etc., posse esse non corpus, Cic. Acad. 1, 11; etiam non orator, Quintil. 2, 15, 17; — l) endel. som Svar: nei! - ut, sequens probabilitatem ··· aut etiam, aut non respondere possit, Cic. Acad. 2, 32; cf. id. 2, 30, o. id. N. D. 1, 25.

Nōna, ae, f., [nonus], efter Varr. ap. Gell. 3, 16: en af de trende Parcer, (neml. med Hensyn paa Menneskets Fødsel i den niende Maaned); s. ogs. ibd. Caesell. Vindex: tria nomina Parcarum sunt, Nona, Decuma, Morta. — Nōnācris, is, f., *Νώνακρις*: Egn og By, ogs. Bierg i Arkadien, Vitruv., Plin. 2, 106; — B) df. 1) Nōnācrĭus, 3, (arkadisk), heros, vid. Ovid. Fast. 5, 97, (i. e. Euander); men absol.: Nonacria, id. Met. 8, 426, (i. e. Atalanta); — 2) Nōnācrīnus, 3: = frgd., virgo, Ovid. Met. 2, 409, (i. e. Callisto).

Nōnae, arum, f., [nonus]: den femte Dag i Maaneden; dog i Maanederne Marts, Mai, Juli, October: den syvende; (neml. altid den niende Dag foran Idus, denne iberegnet); - Nonae septimae, quintanae, Varro; Nonae Decembres, quae etc., Cic. Flacc. 40; a. d. tertium Non. Jan., (d. tredie Januar), quum etc., id. Fam. 5, 2.

nōnāgēnārĭus, 3: bestaaaende af 90; - ∾ motus stellae Martis, (naar den neml. er 90 Grader fra Solen), Plin. 2, 12; af — nōnāgēni, ae, a, [nonaginta], num. distr.: 90 til hver; ogs. alm. 90; - nonagenis gradibus (ascendi porticus), Plin. 36, 19; nonagenum quinum digitorum fistula, (af 95 Tommers Blik), Frontin. Aquaed. 61. — *nōnāgēsĭmus, 3, num. ord.: d. 90de, annus, Cic.; o. — nōnāgies, adv. num.: 90 Gange; men nonagies sestertium, Cic. Verr. 3, 70: = 9000000 sestertii; s. und

decies; af — nōnāginta, num. card. indecl., [novem]: 90; - ∾ annos natus, Cic. d. Senect. 10; men nonaginta vendere domum (sc. nummis), Dig.

nōnālis, e: hørende til nonae; - ∾ sacra, Varro. — *nōnānus, 3: hørende til den niende Legion; - nonanus miles, Tac.; ogs. absol. nonanus, (sc. miles), id. Ann. 14, 38; pl. nonani, id.; o. — nōnārĭus, 3: hørende til d. niende Time; - nonaria (sc. meretrix, fordi en slig først fra d. niende Time tør drive sin Handel), Pers. 1, 133; — [nonus].

nondum, adv.: endnu ikke, Caes. B.G. 1, 12; nondum centum et decem anni sunt, quum ··· lata est lex, Cic. Off. 2, 21. — nongentēsĭmus, 3, s. und. noningentesimus. — nongenti, ogs. noningenti, ae, a, [novem, centum]: 900; - ∾ sestertii, Cic. Flacc. 27; nongenti pedes, Colum.; noningenti pedes, id. 5, 2; — not.: ogs. in sing.: quum se nongentum appellaret, (en af de ni hundrede), Plin. 33, 7. — nongēsĭmus, o. nonigesimus, ogs. noningentesimus, o. nongentēsĭmus, nom. ord., [noningenti, nongenti]: d. 900ste, Priscian. d. Pond. — noningenti, ae, a, s. und. nongenti; — df. nōningentĭes, adv. num.: 900 Gange, Vitruv. — Nonius Marcellus: Grammatiker imod Enden af d. and. Aarh.; hans til os komne Skrift: de Proprietate Sermonis, er meget ufuldstændigt.

nonna, ae, f., s. und. nonnus. — nonne, adv. interrog.; a) ikke? neml. i directe Spørgsmaal; - nonne animadvertis, quam multi etc.: mærker du ikke, osv.? Cic. N. D. 3, 37; - staaer ogs. alene; saal. id. Caecin. 13: debeo etc.; nonne? ikke sandt? er det ikke saa? — b) i indirecte Spørgsmaal: om ikke; - ex me quaesieras, nonne putarem etc., Cic. Acad. 2, 24; cf. id. Tusc. 5, 12.

nonnemo, (el. non nemo): nogen, den og den; - in curia non nemo hostis est, Cic. Mur. 39; - kan ogs. hede: en vis; saal. video de istis abesse non neminem, id. Catil. 4, 15. — nonnĭhil, (el. non nihil): noget; - non nihil est perfectum, Cic. Fam. 12, 2; ogs. c. gen.: nonnihil temporis, Nep. Hann. 13; - ogs. som adverb.: noget, noget lidet, paa en Maade; quo in periculo nonnihil me consolatur, quum etc., Cic. Fam. 4, 14; cf. Ter. Andr. 3, 4, 3. — nonnisĭ, (f. non nisi), s. und. nisi.

nonnullus, (el. non nullus), 3: nogen, noget; - ∾ pars militum, Caes.; nonnulla in re, Cic. Mur. 20; cf. Nep. Ages. 8; - pl. nogle; ∾ cohortes, Caes., insulae, Nep.; - ogs. absol.: nonnulli (sc. homines), Nep. Paus. 5, o. A. — nonnumquam, (el. non numquam), adv.: undertiden, nu og da; opp. saepius, Caes. B. G. 1, 8; opp. numquam, Cic. Vatin. 2, aliquando, id. Fam. 5, 8.

nonnus, i, m., [skal være ægyptisk Ord m. Bem. ærværdig]: en Munk, Hieron.; — fem. nonna, ae: en Nonne, id. — nonnusquam, (el. non nusquam), adv.: nogensteds, paa nogle Steder, Plin. 14, 24, oftere, Gell. — nōnus, 3, [f. novenus, af novem]: den niende, Cic. d. Rep. 6, 18; cf. Hor. Sat. 2, 7, 118; - men hora nona, sædv. nona, (sc. hora): Romernes sædvanlige Spisetid; vid. Hor. Ep. 1, 7, 71, o. Martial. 4, 8. — nōnusdĕcĭmus, (el. nonus decimus), 3: den 19de, Tac. Ann. 13, 16. — nōnussis, is, m., [novem, as]: ni asses, Varr. L. L. 5, 36.

1. Nōra, orum, n.: By paa Sardinien; — B) df. Nōrensis, e, adj., Cic. frgm. or. p. Scauro; - subst. pl. Norenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen N., id. ibd., Plin. — 2. Nōra, orum, n.: Biergfæstning i Cappadocien, Nep. Eum. 5. — Norba, ae, f.: By i Latium, Liv. 2, 34; — B) df. Norbānus, 3, ager, id. 8, 19; — Norbani, orum, m.: Indvaanerne af Byen N., id., Plin. 3, 9; — not.: Norbānenses, ium, m., Plin. l. c. 16: et Folk i Nederitalien.

Nōrēĭa, ae, f.: By i Noricum, Caes. B. G. 1, 5. — Norensis, e, s. und. 1. Nora. — Nōrĭci, orum, m.: Folk imellem Alperne og Donauen, i Landskabet: Noricum, i, n.; adskiltes ved Innfloden fra Vindelicien; - vid. Plin. 3, 24, o. Tac. Hist. 1, 11 o. 70; — B) df. Nōrĭcus, 3: norisk, ager, Caes., regnum, Suet.; Durior et ferro, quod Noricus excoquit ignis, Ovid. Met. 14, 712. — Noricum, i, n., o. Noricus, 3, s. und. frgd.

norma, ae, f., [besl. m. γνώριμος o. γνώρισμα]: Vinkelmaalet; - anguli ad normam respondentes, (rette Vinkler), Vitruv.; cf. Plin. 7, 57; — II) „fig.": Regel, Forskrift, Rettesnor; - vitam ad certam rationis normam dirigens, Cic. Mur. 2; natura norma legis est, id. Leg. 2, 24; cf. id. Acad. 2, 46, o. id. Lael. 5; - ogs. Forbillede el. Mønster; illa norma oratoris et regula (Demosthenes), Plin. Ep. 9, 26; - ogs. Kunstregel el. Theori; rhythmicorum et musicorum acerrima norma, Cic. d. Or. 3, 49.

*normālis, e: efter Vinkelmaal; - ∾ angulus: ret Vinkel, Quintil., virgula: ret Linie, Perpendikel, Manil.; — df. normālĭter, adv.: efter en ret Vinkel, i rette Vinkler, Hygin.; — b) efter en ret Linie, i lige Linie, Amm.; — normātĭo, onis, f.: Retning el. Afmaalning efter Vinkler, auctor d. Lim. ap. Goes.; — normātūra, ae, f.: = frgd., Innocent. ibd.; o. — normātus, 3: afmaalt efter Vinkler; - normatus ad perpendiculum: perpendiculær, Colum. 3, 12; — [norma].

Nortĭa el. Nurtia, ae, f., rimel.: = Fortuna; - Volsiniis quoque clavos, indices numeri annorum, fixos in templo Nortiae, Etruscae deae, etc.; Liv. 7, 3; cf. Juvenal. 10, 74: si Nortia Tusco Favisset, (i. e. Sejano Volsiniensi).

nos, [formet af dual. νῶϊ]: vi, pron. pers., pl. til ego; men ogs. staaer pl. nos undert. f. ego; s. und. ego; — B) derom kan mærkes; aa) oftest betegnes nos alene ved Verbets Personalendelse; dog bliver det udtrykt, dels med Eftertryk; nos, nos consules etc., vid. Cic. Catil. 1, 1; dels i Modsætninger; Nos patriam fugimus ··· tu etc., Virg. Ecl. 1, 4; — bb) den dobbelte Genitiv nostri o. nostrum; a) nostri, vor el. vores, d. e. til os el. imod os; saal. amor nostri, Virg. Ge. 4, 324; Nil nostri miserere? id. Ecl. 2, 7; cf. id. Aen. 7, 263 o. 439; — b) nostrum, af os, iblandt os; uterque nostrum, Cic.; communis omnium nostrum parens (patria), id. Catil. 1, 7; cf. ibd. 2; - den oprdl. Form af genit. nostrum er: nostrorum o. nostrarum (af noster); vid. Plaut. Poen. 4, 2, 39, o. Ter. Eun. 4, 4, 11; — cc) nosmet (f. nos), s. und. ego, egomet; — dd) dat. nobis, (ligesom mihi, tibi, etc.), indskydes undert. m. Lune og ligesom pleonastisk; - quid ait tandem nobis Sannio? Ter. Ad. 2, 4, 12; cf. Virg. Aen. 5, 391; — not.: absente nobis, (f. absente me: i min Fraværelse; af Folkesproget), Ter. Eun. 4, 3, 7.

*noscentĭa, ae, f.: = notitia, Symmach., inc.; o. — noscĭbĭlis, e: til at kiende el. fatte, natura, Tertull.; — [nosco]. — noscĭtābundus, 3: der ønsker at lære (nogen el. noget) at kiende, Gell. 5, 14; af — noscĭto, are, v. a., intens. af nosco; I) „alm.": betragter el. undersøger; - ∾ aedes, Plaut. Trin. 4, 2, 21; Nunc vestigia hic si qua sunt, noscitabo, id. Cist. 4, 2, 14; — II) „bef."; A) bemærker el. opdager, senatorem ··· raro usquam, Liv. 3, 38; — B) kiender el. gienkiender deraf, aliquem facie, Liv. 22, 6; cf. Plin. Ep. 6, 20; - „poet." ogs. ud. abl., Catull. 61, 223.

nosco, nōvi, nōtum, 3, v. a., [f. gnosco, af γνόω, γιγνώσκω]; I) „alm.": lærer at kiende, faaer el. erhverver Kundskab derom; - ut se quisque noscat

etc., vid. Cic. Tusc. 1, 22; ubi hominem novisti? Plaut.; – perf. novi, har lært at kiende, kan ogs. som praesens hede: kiender, veed; ligel. noveram (el. noram), som impf.: kiendte, vidste; – si ego hos bene novi, (kiender jeg dem ret), Cic. R. Am. 20; nosti cetera, (du kiender Resten), id. Fam. 7, 58; unum cognoris, omnes noris, Ter. Phorm. 2, 1, 35; cf. Cic. Pis. 32, o. Virg. Ge. 2, 108; nostin' hanc, quam etc., Ter. Eun. 3, 5, 15; men ibd. 3, 1, 15, absol.: nostin'? (forstaaer du mig? d. e. du forstaaer mig nok); — II) „bes." ogs.; A) erfarer, faaer at vide, seer, hører; – malefacta ne noscant sua, Ter. Andr. prol.; cf. id. Ad. 5, 4, 8; men philosophiae praecepta noscenda, (i. e. discenda: som bør læres), Cic. ap. Lactant.; cf. Cic. N. D. 1, 4; – ogs. undersøger, betragter, imaginem, signum, Plaut.; men Tac. Ann. 12, 60: quae olim a praetoribus noscebantur, (retligen undersøgtes); — B) vedkiendes; – ad res suas noscendas, Liv. 10, 20; nec noscitur ulli, (f. ab ullo: kiendes ikke af nogen), Ovid. Trist. 1, 5, 29; – ogs. kiendes derved, erkiender; deus ille, quem mente noscimus, Cic. N. D. 1, 14; — b) antager, lader mig behage; – ∾ causas el. causam, (Grunden til en Undskyldning), Cic.; cf. id. Fam. 4, 4; — not.: contraherede Former (ogs. i det classiske Sprog) ere: nosti, noram, norim, nosse; — III) partic. nōtus, 3: oftest som adject.; A) „egenl.": kiendt el. bekiendt, d. e. som andre kiende; – res nota et manifesta omnibus, Cic.; noti atque insignes latrones, id.; notus mihi nomine tantum, (alene af Navn), Hor.; cf. Virg. Aen. 1, 379; notum habere, (at kiende), Cic. Orat. 33; notum facere alicui, id.; – compar., notior alicui; vid. id. Mur. 7; ogs. absol.: nullus civis ··· paullo notior etc., Caes. B. C. 2, 19; superl.: notissima vobis vita Sullae, Cic. Sull. 26; — bb) ogs. at mærke; a) c. gen.; – Notus in fratres animi paterni, Hor. Od. 2, 2, 6; noti operum Telchines, Stat.; — b) c. inf.; Trojanos notus semper minuisse labores (Apollo), Sil. 12, 330; — 2) „bes." ogs.; a) subst., noti: Bekiendtere, Venner, Cic. Coel. 2, o. Hor. Sat. 1, 1, 85; — b) berygtet; – mulier non solum nobilis, sed etiam nota, Cic. Coel. 13; cf. id. Verr. Act. 1, 6: quod noti sunt etc.; — B) „overf."; a) act.: som kiender andre; – novi, notis praedicas, Plaut. Pseud. 4, 2, 39; cf. Cic. Verr. 1, 7: non solum notis, sed etiam ignotis; – men homines noti inter se, (som kiende hinanden), Pompej. ap. Cic. Att. 8, 12, D; cf. Liv. 35, 3, hvor sing. collect.: novo milite, necdum satis noto inter se.

nosmet, s. und. nos. — nŏsŏcŏmium, i, n., νοσοκομεῖον: Sygehus, Hospital, Cod. Just. — nŏsŏcŏmus, i, m., νοσοκόμος: som pleier el. passer den Syge, Cod. Just. — noster, stra, strum, [af nos, el. at sammenl. m. νωΐτερος]; I) „alm.": vor, vores; – ogs. undert. f. meus; saal. nostra fides, nostrae preces; vid. Cic. Fam. 1, 1; – ∾ virgines, Ter. Eun. 2, 3, 22, (som de findes hos os); – nostra omnis vis in animo etc., Sall. Catil. 1; – navnl. om Slaver: som høre til Huset, Plaut.; men nostri: vore Folk, vore Krigere, Caes. B. G. 1, 26; – ad rem nostram veniamus, (til det, der er skeet hos os; opp. externa), Cic. Off. 3, 26; – noster est cum animo ··· tum etc., (er os hengiven), id. Qu. Fr. 1, 1, 3; ogs. rosende el. smigrende; o Syre noster, Ter.; – men ironisk: o noster misericors, Cic. Pis. 8; – nostrum est, Liv. 39, 36, (Skylden er vor); men amor noster, Cic. Fam. 5, 12, (f. amor erga nos); – noster f. pron. pers.; vid. Hor. Sat. 3, 6, 48; cf. Plaut. Rud. 4, 7, 19: noster Daemones, (i. e. ego); — II) „bes." el. „overf.": som er os beqvem el. gunstig; – nostris locis, (i. e. opportunis), Liv. 9, 19; cf. Virg. Aen. 2, 396: haud numine nostro; — not. a: nostrorum, nostrarum, (f. nostrum), s. und. nos; men omvendt: nostrum, (f. nostrorum), Plaut. Men. 1, 2, 25; — not. b: nostrapte culpa, (f. nostra culpa), Ter. Phorm. 5, 2, in. — nostrapte, s. und. frgd.

nostras, gen. ātis, pron. adj. af noster: som tilhører os, som haves hos os, indenlandsk; – ∾ cunila, (som voxer hos os), Colum.; ∾ herba, Cic.; – ∾ philosophi, id.; men absol.: nostrates, (vore Landsmænd), Plin.; men m. Lune: ∾ levia verba, (opp. vestra oratoria), Cic. Fam. 2, 12; cf. id. ibd. 9, 15: ∾ facetiis; — not.: nominat. nostratis, (f. nostras), Cass. Hemina ap. Prisc. — nostrātim, adv., [noster], i. e. nostro more, Sisenna ap. Charis. — nostrātis, e; s. und. nostras, not.

nŏta, ae, f., [m. forandret Qvantitet at henføre til nōtus, 3, und. nosco]; I) „egenl."; A) „alm.": Mærke, Kiendemærke, Tegn; – signa et notas locorum (ostendere), Cic. d. Or. 2, 41; notam ducere (in mensa), Ovid. Trist. 2, 454; per notas certiorem facere, (ved Varsler), Cic. Div. 2, 21; – ogs. Vink (med Øinene el. med Haanden), Ovid. A. A. 3, 514, o. id. Met. 11, 466; – ogs. indbrændt Mærke, (navnl. paa Slaver og Forbrydere); vid. Cic. Off. 2, 7, o. Suet. Calig. 27; – nota genitiva: Modersmærke; vid. Suet. Aug. 80; men Hor. Od. 4, 2, 59: Qua notam duxit (vitulus: har en Plet el. Aftegning); – endel. Mærke el. Preg paa Mønter; ∾ numaria, Aur. Vict.; numi omnis notae, Suet.; — B) „bes."; 1) skrevet Tegn, Skrifttegn; – sonos vocis paucis litterarum notis terminare, (med faa Bogstaver), Cic. Tusc. 1, 25; ogs. absol. notae: Bogstaver el. Skrift; vid. Hor. Od. 4, 8, 13, o. Virg. Aen. 3, 444; „poet." ogs. et Brev; vid. Ovid. Her. 4, 6; — bb) notae hede endnu; a) visse Forkortninger el. Abbreviaturer; saal.: S. P. Q. R., (i. e. senatus populusque Romanus), ligel. cos. f. consul, etc.; — b) den hemmelige Skriverkunst, navnl. ved en aftalt Bogstavforandring, som a f. d el. e, osv.; vid. Suet. Caes. 56, o. id. Aug. 88; ogs. ved andre aftalte Skrifttegn; vid. id. Tit. 3, o. Ovid. Her. 20, 210; – hertil høre ogs. Notae Tironis (ap. Gruterum); – ogs. om de Retslærde heder det, Cic. Mur. 11: notas quasdam composuerunt etc.; – men id. d. Or. 3, 44, ere notae librariorum: Interpunctationstegnene; — c) Tegn el. Mærke, som sættes til et Sted i en Bog, (navnl. som Yttring af Bifald el. Mishag); – notam apponere ad malum versum, Cic. Pis. 30; men id. Fam. 13, 6: apponam notam eam (neml. i Brevet), quae etc.; — 2) ethvert paasat Mærke; – imponere notam porcis, Colum.; – navnl. Mærke paa et Vinfad, (hvoraf neml. Vinens Herkomst, Art el. Ælde skiønnes); – deraf Art el. Slags af Vine og af andre Varer, (nærmest forsaavidt samme kiendes af et paasat Mærke); – atqui eae notae (vini) sunt optimae etc., (disse Vinsorter), Cic. Brut. 83; ligel. nota Falerni, (f. Falernum), Hor.; ligel. nota vini, Colum.; mel secundae notae, id.; oleum viridis notae, id.; ex hac nota corporum est aër, (hører til denne Klasse af Legemer), Senec. Qu. N.; diversae notae stirpes, Colum.; — II) „fig."; A) „overf."; a) Kiendemærke el. Tegn, (hvoraf neml. noget sluttes el. findes el. vides); – fallaces notas salutis et mortis, Cels.; – Cic. Div. 2, 51, med Lune: quam scite per notas nos certiores facit Juppiter! men notas et vestigia scelerum etc., (Mærker og Spor deraf), id. Verr. 2, 47; — b) Note el. Anmærkning, Dig.; — B) „ment."; 1) Art, Slags, Character; – aliquem de meliore nota commendare, (som en brav Mand), Curio ap. Cic. Fam. 7, 29; beneficia non ex vulgari nota, Senec.; — 2) Plet, Skamplet, Skam; – o turpem notam illorum temporum, Cic. Off. 3, 18; omnibus notis turpitudinis insignis, id.; cf. Cic. Catil. 1, 6; ad notam ignominiamque etc., Liv. 31, 44; – ogs. Beskæmmelse; ad coenam, non ad notam invito, Plin. Ep. 2, 6; – ogs. beskæmmende Sted (el.

Vers), Suet. Tib. 45; — b) navnl. er nota censoria: en af Censor i hans Protocol indført el. mundligen udtrykt Dadel over en Borger; vid. Cic. Cluent. 46, o. Liv. 21, 18; (hvor ogs. andre Beskæmmelser af dette Slags ere anførte); s. ogs. und. censor; men notae aliquem eximere, Gell. 4, 20; — 3) omvendt findes notae virtutis, om hædrende Saar, Cic. frgm. or. Rab. perd.; men Ovid. Fast. 1, 596: Ille Numantina traxit ab urbe notam, (fik deraf Hædersnavnet Numantinus).

nŏtābĭlis, e, [noto]: mærkelig, hvoraf el. hvorpaa der er Spor el. Mærke; - civitatum fundamenta vix notabilia, Senec. d. Ir. 1, 2; cf. Ovid. Met. 1, 169; — II) „overf."; A) mærkelig, som vækker Opmærksomhed, exitus, vid. Cic. Fam. 5, 12; eo notabilior caedes fuit, quia etc., Tac. Hist. 3, 25; - si quid in pejus notabile est, Quintil. 1, 3, 1; — bf. nŏtābĭlĭter, adv.: mærkeligen, synligen, expallescere, Plin. Ep. 1, 5; cf. Suet. Aug. 87; men quibusdam notabilius turbantibus, Tac. Hist. 1, 55. — nŏtācŭlum, i, n., [noto]: Mærke, corporis, Minuc. Fel.

nŏtārĭus, 3, [nota]: hørende til Skrift el. Hurtigskrift; bf. subst.; 1) notaria, a) (sc. ars), Bogstavskrift el. at skrive Bogstaver, Fulgent.; — b) ligel. sild. f. notoria: skriftlig Underretning, Augustin.; — II) nŏtārĭus, i, m.: en Hurtigskriver, Quintil. 7, 2, 24, o. Plin. Ep. 3, 5; - ogs. „alm.": en Skriver, Cod. Theod.

nŏtātĭo, onis, f., [noto]; I) „alm.": Betegnelse; - ∾ tabularum (Stemmetavlernes, neml. med Vox af forskiellige Farver), Cic. Cluent. 47; — II) „bes."; A) Optegning el. Valg, Cic. Phil. 5, 5; — B) ∾ censoria, Anmærkning af Censor over nogen, Cic. Cluent. 46; — C) Bemærkning, Jagttagelse, naturae (derover), Cic. Orat. 55; notatione et laude digna, id.; - ogs. Beskrivelse el. Skildring, Charakteristik, auct. ad Her. 4, 50; — D) Ordets Grundbemærkelse el. Etymologi; vid. Cic. Top. 2; — not.: f. notio censoria, Cic. Cluent. 46, vilde notatio være den lettere Form; cf. id. Off. 3, 31. — notatus, 3: partic. o. adj. af noto. — nōtesco, tŭi, 3, v. n. inch., [notus]: at blive bekiendt, alicui, Tac. Ann. 1, 73; men ∾ malis facinoribus (derved), ibd. 12, 8; - ogs. „poet.", Catull. 68, 48, o. Prop. 2, 10, 37.

nŏthus, 3, νόθος; 1) „alm.": uægte, af uægte Fødsel, (en Bastard), Virg. Aen. 9, 697; cf. Quintil. 3, 6, 97: νόθον, qui non sit legitimus, Graeci vocant; - om Dyrene: hvis Forældre ere af forskiellig Art el. fra forskiellige Lande, Colum.; ogs. de mindre Elephanter kaldes: nothi, Plin. 8, 1; — II) „poet. overf.": uægte, ikke virkelig; - ∾ mulier ··· Attis, Catull.; notho lumine (lucere: om Maanen), id.; cf. Lucr. 5, 575.

nŏtĭa, ae, f., sc. gemma, νοτία: etslags Ædelsten, ogs. ombria, Plin. 37, 65. — nŏtĭālis, e, [2.notus]: sydlig; bf. regnfuld; - ∾ nubila, Avien. Arat. — nōtĭfĭco, are, v. a., [1.notus, facio]: bekiendtgiør, tilkiendegiver; - ut ··· meorum genus notifices mihi, Pompon. ap. Non.

nōtĭo, onis, f., [nosco]: at giøre sig bekiendt dermed; hvf. comisk: quid tibi hanc notio est, inquam, Amicam meam? Plaut. Truc. 2, 7, 62; — II) sædv. „overf."; A) Undersøgelse, Kiendelse; - ∾ populi R., Cic. Agr. 2, 21; men dilata notione de jure flaminis, Tac. Ann. 3, 59; cf. Liv. 27, 25; — b) notio censoria: Censors Undersøgelse og Anmærkning el. Dadel og Beskæmmelse i Anledning af nogen usædelig Handling el. Adfærd; s. und. notatio; - ∾ censoria ut tolleretur, Cic. Sest. 25; — B) Bemærkning, Bevidsthed, Erkiendelse, Begreb; - ∾ animi, (i Sielen), Cic. N. D. 1, 14; cf. ibd. 14: intelligentiae ··· notionem fugere, (være ubegribeligt); men ibd. 16: in omnium animis deorum notionem impressit natura, (Begrebet om Guderne); cf. id. Top. 7: notionem appello, quod Graeci tum ἔννοιαν, tum πρόληψιν dicunt, etc.; cf. id. Tusc. 1, 24; — b) bf. „alm.": Bemærkelse el. Begreb, der ligger i et Ord el. Udtryk; vid. id. ibd. 5, 10.

nōtĭtĭa, ae, f., [1.notus], oprdl. Betegnelse; bf. sild.: Fortegnelse, Cod. Just.; — II) sædv. „fig."; A) „alm.": Bekiendtskab; - propter notitiam intromissi, (som Bekiendtere), Nep. Dion. 9; cf. Ter. Heaut. in.; ogs. Ovid. Met. 4, 59; men notitiam feminae habere, (have Omgang dermed), Caes.; — b) at være el. blive bekiendt; bf. Navnkundighed el. Berømmelse, Ovid. Pont. 3, 1, 50; notitiam consequi: blive berømt, Vitruv.; — B) „bes."; a) Kundskab, Indsigt, Begreb, corporis, (derom), Cic., rerum, id., Quintil.; venire in notitiam alicui, (komme til nogens Kundskab), vid. Ovid. Nux 29; perferre in notitiam alicujus, (bringe til nogens Kundskab), Plin. Ep. 10, 15; cf. Ovid. Pont. 4, 8, 48: virtus Notititiam serae posteritatis habet; — b) ogs. ligesom notio: Begreb, Ide, vid. Cic. Fin. 5, 21, o. id. Acad. 2, 10; notitiam aperire, (forklare), id.; notitiam habere dei, id. — nōtĭtĭes, ēi, f.: Biform af frgd., Lucr., Vitruv.

Nŏtĭum, i, n., (sc. oppidum): By (og Forbierg) ved Colophon, Liv. 37, 26, o. Plin. 5, 36. — nŏtĭus, 3, νότιος: sydlig, sidera, Manil., piscis, id.; - men Notium mare, (f. inferum el. Tyrrhenum), vid. Plin. 3, 10.

nŏto, avi, atum, 1, v. a., [nota]; I) „egenl."; A) „alm.": betegner el. mærker, forsyner med Tegn el. Mærke; - ∾ greges, Calpurn.; ∾ tabellam cera, Cic. Verr. 2, 32; rubor ora notavit, Ovid.; men id. Am. 3, 7, 50: ungue notata genas (acc. graec.: kradset el. reven i Ansigtet); nullo fulgore notatus (ignis: som ikke skinner), Lucr.; — II) „bes."; A) „overf."; 1) betegner; - notare res novis nominibus, Cic. Fin. 3, 2; ogs. at beskrive, id. Tusc. 3, 5; men notare verba, Ovid., litteram, (et Brev), id., nomina, id., skrive el. nedskrive; - ogs. ∾ chartam, (beskrive), id.; - ogs. absol., id. Met. 9, 523; - ogs. skriver med Forkortninger; quia notata, non perscripta erat summa, Suet. Galb. 5; ligel. notando consequi, (nedskrive et Foredrag), Quintil. 1, prooem.; — 2) om en Forfatter: korteligen at anmærke, id. 9, 4, 15; cf. Nep. Att. 18: quae (res) non in eo (volumine) sit notata; ligel. Cic. Fam. 7, 22: id caput notavi etc., (har jeg anmærket); - ogs. bemærker el. anfører, genera vitium, Plin.; cf. Cic. Phil. 2, 23; - ogs. anmærker skriftligen, skriver som Anmærkning dertil, Dig.; (in) annalibus notatum est, Plin. 8, 54; — B) „ment."; 1) betegner el. udmærker (til det Bedre el. Værre), giør kiendelig; - ita notata genera dictorum etc., (at Udtryksmaaden var saa kiendelig), Cic. Fam. 7, 32; quae temporis quasi naturam notant, ut hiems, id. Part. or. 11; s. ogs. nedenf. notatus; — b) oftere dadlende, navnl. om Censorerne: at anmærke og beskæmme; - ∾ aliquem nomine furti, Cic. Cluent. 42; cf. ibd. 47; ogs. kan bidføres, Martial. 6, 22: Ne lex Julia te notare possit; - ogs. „alm.": dadler, irettesætter; seque indoluisse notatam, Ovid. Met. 9, 261; men verbis notari, vid. Cic. Fam. 14, 8; cf. id. d. Or. 2, 85; - ogs. misbilliger; ∾ rem, non hominem, id. Mil. 11; — 2) bemærker, iagttager, fornemmer; - ∾ cantus avium et volatus, Cic.; cf. id. d. Or. 3, 48, o. id. Verr. 5, 10; - memori pectore dicta nota, Ovid. Fast. 3, 178; ogs. oculis notare puellam, id.; cf. Cic. Catil. 1, 1; — III) partic. notatus, 3, ogs. som adject.: udmærket, mærkelig, paafaldende; bf. compar., quo notatior sit similitudo, auct. ad Her. 2, 36; superl., libidinum maculis notatissimus, Pseud.Cic. or. p. Dom. 9.

nōtor, ōris, m., [nosco]: en Kiender, d. e. som kiender nogen el. noget; - qui notorem dat, ignotus

est, Senec. Ep. 39, Petron.; vf. — nŏtōrĭus, 3: som beretter el. forkynder; sædv. subst.; a) notoria, ae, f., (sc. epistola). Kundgiørelsesskrivelse, Treb. Poll.; ogs. Kundgiørelse, Appul.; — b) notorium, i, n., (sc. indicium): Angivelse, Denunciation, Dig. — notos, i, m., s. und. 2.notus.

nŏtŭla, ae, f., demin. af nota: liden Anmærkning, Capella. — 1. nōtus, 3: partic. o. adj. af nosco. — 2. nŏtus, (-os), i, m., νότος, ligesom auster: Søndenvinden, procellosus, Ovid., tepidus, id.; - ogs. som Person: madidis Notus evolat alis, Ovid. Met. 1, 264; — II) „overf."; A) Storm, Vind, Virg. Aen. 1, 108, o. ibd. 3, 268; — B) pl. noti: Luften; Illa notos fugit, (i. e. in notos el. in auras), Virg. Aen. 5, 512; cf. ibd. 10, 266.

nŏvăcŭla, ae, f., [novo]: skærpet el. skarp Kniv, navnl. Ragekniv; - novacula nudare caput, (rage glat), Martial. 2, 66; cf. Liv. 1, 36, o. Cic. Div. 1, 17; - ogs. etslags Dolk el. Mordvaaben, Martial. 7, 61; — not.: ogs. Navnet paa en ubekiendt Fisk, vid. Plin. 32, 5.

nŏvālis, e, [novo]: til at pløie; - ager a novando novalis (dicitur), Varro; - sædv. subst.; A) „egentl.": novalis, (sc. terra), o. novale, (sc. solum); a) Brakland el. Brakmark; - tonsas ··· novales, Virg. Ge. 1, 71; Vacuo ··· novali, Ovid. Pont. 1, 4, 13; cf. Plin. 18, 49; — b) den første Gang pløiede Mark, nyt Agerland; - ex silva novale faciunt, Dig.; cf. Plin. 17, 3; — B) „overf.": Agerland el. Sædemark; novalia culta, Virg. Ecl. 1, 71; - ogs. Græsland el. Græsmark, Colum. 6, praef.

*nŏvāmen, ĭnis, n.: Fornyelse, Tertull.; — nŏvātĭo, onis, f.: Fornyelse, Forandring, Tertull.; — II) „overf." o. i Retssproget: Udstedelse af et nyt Gieldsbevis, Dig.; — nŏvātor, oris, m., verborum, (Sallustius): som indfører usædvanlige og forældede Ord, Gell. 1, 15; — vf. fem. nŏvātrix, ĭcis: som fornyer; - ∾ rerum natura, vid. Ovid. Met. 15, 252; o. — nŏvātus, us, m.: = novatio, Auson.; — [novo].

nŏve, adv. af novus; I) „alm.": paa en ny Maade; - ut nove (ornata est)! Plaut.; verba nove dicta, Gell.; — b) „overf.": usædvanligen, paafaldende, stødende; - ne quid nove dicamus, auct. ad Her. 1, 9; — II) „bes." om Tiden og in superl.; a) nyligst el. sidst; - novissime memoria nostra etc., Sall. Catil. 33; cf. Plin. Ep. 8, 3; — b) endeligen, tilsidst; - ratio declamandi ··· novissime inventa, Quintil. 2, 10, in.; cf. Plin. Ep. 4, 10.

*nŏvellaster, stra, strum: noget ny el. ung, vinum, Marc. Emp.; — nŏvellētum, i, n.: et med unge Træer el. Vinstokke beplantet el. bevoxet Sted, Dig.; — nŏvellĭtas, atis, f.: Nyhed; (opp. vetustas), Tertull.; o. — nŏvello, are, v. n. o. a.: at giøre el. anlægge fra ny; vf. „overf.": at anlægge en ny Vingaard; - edixit, ne quis in Italia novellaret, Suet. Dom. 7; - men som act.: novellantes vitam deo, Paul. Nol.; — [flgd.].

nŏvellus, 3, demin. af novus: ung, (d. e. ikke gammel); - ∾ arbores, (opp. vetulae), Cic., vites, Virg.; men ∾ oppida, (nyligen anlagte), Liv.; ∾ turba, Tibull. 2, 2, 22, (i. e. infantes); ∾ prata, Ovid.; ogs. absol. novella, Plin.; — II) „bes." ogs.; a) ∾ colla (boum: som ikke ere vante til Aaget), Ovid. Pont. 3, 7, 16; men ibd. 4, 12, 24: ∾ frena, (som man ikke er vant til at styre); — b) ∾ Aquilejenses, Liv. 41, 5, (som alene i kort Tid have boet i Aqv.); — not.: Novellae, (sc. constitutiones): Novellerne, en Del af den romerske Ret; (de ere neml. udgivne sildigere end Codex).

nŏvem, num. card. indecl., ἐννέα: ni; - sermo in novem et dies et libros distributus, etc., Cic. Qu. Fr. 3, 5; decem novem, (s. novendecim), Caes. B. G. 1, 8; vf. — Nŏvember, bris, bre, mensis, Cato, ogs. absol. November, bris: November Maaned, Martial.; - Calendis Novembribus, (d. 1ste Nov.), Colum.; s. ogs. und. December. — nŏvēnārĭus, 3, [novenus]: bestaaende af ni Dele, numerus, Varro; men ∾ sulcus, (tre Fod dyb og tre Fod bred), Plin. 17, 15. — nŏvendĕcim, (novemd.), num. card., [novem, decem]: nitten, Liv. 3, 24.

nŏvendĭālis, (novemd.), e, [novem, dies]; 1) som varer i ni Dage, sacrum, ogs. sacrificium, Liv., feriae, Cic., Nidagesfesten, (efter en Stenregn; quum lapidibus pluisset, el. quum de coelo lapidatum esset); — II) som er el. skeer om el. efter ni Dage; - vf. novendiale, (sc. sacrum, ogs. novendial, Augustin.): det paa den niende Dag efter Begravelsen forrettede Offer; hertil hører ogs. ∾ coena, Tac. Ann. 6, 5; men Hor. Epod. 17, 48, er pulveres novendiales: den paa d. 9de Dag (efter Dødsdagen) bisatte (altſ. endnu friske el. varme) Aske.

nŏvennis, e, [novus, annus]: niaarig, filius, Lactant. — Nŏvensĭles (el. Novensides), dii, [novus, insideo]: de nye (fra Fremmede i Rom optagne Guder; opp. Indigetes), vid. Varr. L. L. 5, 10, bes. ogs. Liv. 8, 9, (i en Bønformular). — nŏvēnus, 3, [novem]: hver ni, el. ni og ni; ogs. f. novem el. ni; - virgines ter novenae, Liv. 27, 37; Terga novena boum, Ovid. Met. 12, 97.

†nŏverca, ae, f.: Stifmoder; - patri suspectus de noverca, Cic. Off. 3, 25; cf. id. Cluent. 70; Quid ut noverca me intueris? Hor. Epod. 5, 9; men som Ordsprog: apud novercam queri, (søge Hielp paa urette Sted), Plaut. Pseud. 1, 3, 80; - sild. ogs. „overf.": quorum noverca est Italia, (som der ere fremmede), Vell. 2, 4; vf. — nŏvercālis, e: stifmoderlig; - odia, Tac.; cf. id. Ann. 1, 33; men ∾ oculis intueri, Senec.; - men „poet.": ∾ Lavinum, (s. Lavinium, som benævnt efter Lavinia, Stifmoder til Æneas's Søn, Julus), Juvenal. 12, 71; ligel. ∾ Mycenae, (som tilhørende Bacchus's Stifmoder Juno), Stat.; o. — nŏvercor, ari, v. dep. n.: at behandle stifmoderligen; ∾ alicui, Sidon. — Nŏvesĭum, i, n.: By i Gall. Belg. ved Rhinen, (hod. Neuss), Tac.

nōvi: kiender, veed, s. und. nosco. — nŏvĭcĭŏlus, (novit.), 3, demin.: noget ung el. ny, Tertull.; af — nŏvĭcĭus, (-itius), 3, [Biform af novus]: ny el. ung, vinum, Plin., colores, id.; men ∾ quaestus: ny Erhvervsgren, Plaut. Most. 3, 2, 92; — b) „bes." om Personer; ∾ turba Grammaticorum, Gell. 11, 1; cf. id. 1, 9; - navnl. om Slaver: som nyligen er kommen i en Stilling, som er ny paa et Sted; - ∾ puellae, (unge og uerfarne), Ter.; ∾ servi, Varro; ogs. absol.: de grege noviciorum (sc. servorum), Cic. Pis. 1; - comisk er: Recens captum hominem, nuperum et novicium, etc., Plaut. Capt. 3, 5, 60; - men Juvenal. 3, 265: sedet ··· novicius, (nyligen ankommen). — nŏvĭes, adv., [novem]: nigange; - ter novies, Varro; cf. Virg. Ge. 4, 480, o. Senec. Ep. 58. — Nŏvĭŏdūnum, i, n.: Navnet paa flere Byer i Gallien, navnl. i d. Biturgiske, (hod. Nouan), Caes.; i d. Æduiske, (hod. Nevers), id.; i d. Suessanske, (hod. Soisson), id. — nŏvissĭme, adv., s. und. nove. — novissimus, 3, s. und. novus.

nŏvĭtas, ātis, f., [novus]; I) „egentl.": Nyhed, det Nye i sit Slags; - ∾ rei, Cic.; - ∾ anni, (i. e. ver), Ovid.; ogs. in pl. novitates, (sc. amicitiarum: nye Venskaber), Cic. Lael. 19; — II) vf. „overf."; A) det Usædvanlige el. Paafaldende; - ∾ pugnae, (den uvante Maade at fægte paa), Caes.; ∾ sceleris atque periculi, Sall. Catil. 4; cf. Ovid. Pont. 4, 13 24; — B) „bes."; ∾ alicujus: ingen Aner at have (neml. om den, der i sin Familie er den første, der beklæder en Curulværdighed); hvf. Cic. Fam. 1, 7:

novitati esse invisum meae; cf. Sall. Jug. 85: contemnunt novitatem meam, ego illorum ignaviam; ∾ familiae, Vell. 2, 127. — nŏvĭter, adv., Biform af nove, Fulgent. — Nŏvĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; – heraf mærkes: Novius, probatissimus Atellanarum scriptor, Samtidig med Pomponius; vid. Macrob. Sat. 1, 10, o. Gell. 15, 13.

nŏvo, avi, atum, 1, v. a.; [novus]; 1) „egenl.": fornyer, sætter i den forrige Stand; – ∾ transtra, Virg. Aen. 5, 752; Oblectat cultu terra novata suo, Ovid. Pont. 4, 2, 44; cf. Cic. d. Or. 2, 30: agro ··· novato et iterato; – ogs. gior af ny, udfinder, tilveiebringer; – ∾ tela, (smede Vaaben), Virg. Aen. 7, 630; men ∾ tecta, (bygge Huse), ibd. 4, 260; Ignotum hoc aliis ipse novavit opus, Ovid. A. A. 3, 346; ∾ verba, (giøre el. indføre nye Ord); vid. Cic. d. Or. 3, 37 o. 38; ∾ prole viros, (frembringe en ny Slægt), Ovid. Fast. 1, 622; — II) „overf."; A) „alm.": fornyer; – fessaque membra novat, (vedergvæger dem), Ovid. Her. 4, 90; ∾ ardorem eum, qui etc., Liv. 26, 19; ∾ amorem, Ovid., seditionem, Tac.; — B) „bes.": forandrer, aliquid in legibus, Cic. Leg. 3, 5; – novare res: søge at forandre Statens bestaaende Forfatning, (navnl. ved at vække Uroligheder, osv.), Sall. Catil. 39; cf. ibd. 55: ne quid novaretur; ogs. Liv. 34, 35: omnia novari velle; – men „poet.": pariterque novata est Et vox et facies, (i. e. mutata est), Ovid. Met. 2, 674; cf. ibd. 4, 540. — Nŏvŏcōmensis, e, s. Novum Comum und. Comum.

nŏvus, 3, νέος; 1) „egenl."; A) „alm."; ny, d. e. ikke gammel, ung; som først nyligen er giort el. sket; – ∾ ver, Virg.; ∾ aestas, (i sin Begyndelse), id.; ∾ miles, (nyhvervet), Liv.; cf. id. 7, 7; men ∾ consules, (som nyligen have tiltraadt Embedet), Suet.; men ∾ magistratus, Liv. 7, 1, (som nyligen er indstiftet); – ∾ frumentum, (strax efter Høsten), Cic.; ∾ lac, (nymalket), Virg.; – res novae, Nyheder, Cic. Fam. 7, 18; men id. Fin. 5, 20, nye Opfindelser el. Opdagelser; – dog hede res novae oftest: Bevægelser el. Uroligheder i Staten, hvorom id. Catil. 1, 1: novis rebus studere; ligel. id. Agr. 2, 33: rerum novarum causam quaerere; – men absol.: nova moliri, Vell.; cf. Sall. Catil. 28; – men Cic. Fam. 11, 21, spottende: res novas quaerere, (gaae paa Rov); cf. ibd.: hanc ipsam recentem novam (rem) devoravit, (den sidst erholdte Formue); – ogs. absol., novum: en Nyhed; si quid habes novi, Cic.; Novum attulerunt, quod sit nusquam gentium, Plaut. Cas. prol. 70; – Novae tabernae, Liv. 26, 27, ogs. absol. Novae, Cic. d. Or. 2, 66: nogle Bygninger el. Comptoirer paa Forum i Rom, (opp. Veteres); — B) „bes." mærkes; a) homo novus: der i sin Familie er den første, der beklæder en Curulværdighed, altf. uden Aner; (opp. nobilis); vid. Cic. Agr. 2, 1, id. Mur. 8, o. Liv. 22, 34; — b) novae tabulae: nye Gieldsforskrivninger el. Gieldsprotocoller, (d. e. Gieldens Forandring og Reduction el. partielle Udslettelse); vid. Sall. Catil. 21, o. Caes. B. C. 3, 1 o. 21, ogs. Cic. Off. 2, 23; – Senec. Benef. 1, 4, er beneficiorum tabulae novae, at forklare ved: beneficiorum oblivio, (d. e. Utaknemmelighed); — II) „overf."; A) ny, det er uvant el. uerfaren; – ∾ equus, (ikke tilreden), Cic. Lael. 9; men ∾ nares, Ovid. A. A. 2, 655, (uvante til en Lugt); men id. Her. 11, 48: Et rudis ad partus et nova miles, (som føder første Gang); – ogs. c. dat.; delictis hostium novus, (der var ubekiendt dermed), Tac. Agr. 16; ogs. c. inf.; cervix nova ferre jugum, Sil.; — B) ny i sit Slags, d. e. usædvanlig el. besynderlig, paafaldende el. vidunderlig; – ∾ puppis, (Skibet Argo), Ovid. Her. 12, 11; ∾ monstra, Hor.; ∾ forma viri, Virg. Aen. 3, 591; ∾ flagitia, Ter.; aliquid novi consilii, (nogen usædvanlig Beslutning), Nep. Eum. 4; — III) compar. novior, Varro; superl. novissimus: den yderste el. sidste el. bageste; – ∾ agmen, (Bagtropper), Caes.; ligel. hi novissimos adorti, id.; ∾ cauda, (det yderste deraf), Ovid.; ∾ tempore etc., Nep. Eum. 1; cf. Sall. Jug. 71; men qui ex iis novissimus venit, Caes.; cf. id. B. G. 2, 11; — B) „bes." ogs.; a) den sidste el. sletteste; ne in novissimis quidem histrionibus etc., Cic. R. Com. 11; — b) den yderste el. værste; – ∾ casum experiri, (vove det yderste), Tac. Ann. 12, 33; ∾ exempla mereri, (den haardeste Straf), ibd. 14, 44; a summa spe novissima exspectabat, (ventede sig Døden), ibd. 6, 50.

nox, gen. noctis, f., νύξ: Natten; – noctem efficere, vid. Cic. N. D. 2, 19; die et nocte concoqui, (fordøies i 24 Timer), id. ibd. 9; serena nocte, id.; prima nocte, Nep.; sub noctem, Caes., multa nocte, ogs. de multa nocte, Cic., ad multam noctem, Caes.; nocte adulta el. projecta, Tac.; – stertit noctesque diesque, (Nætter og Dage, el. Dag og Nat), Ter.; cf. Cic. R. Am. 2; men O noctes coenaeque deum (f. deorum), Hor. Sat. 2, 6, 65, (i. e. coenae in multam noctem jucundissime productae); — b) hertil mærkes abl. noctu (f. nocte, for- o. efterel.); – Credo ego hac noctu Nocturnum obdormisse ebrium, Plaut. Amph. 1, 1, 116; concubia noctu, Enn. ap. Macrob. Sat. 1, 4; de noctu convenire, noctu multa domum dimitti, Quadrig. ibd.; men noctu futura, Macrob. Sat. 1, 3; — not.: alene Cato R. R. 156, in gen. masc.: ponito pocillum in sereno noctu; — B) personificeret er Nox: Nattens Gudinde, Søster af Erebus, og ved denne Moder til Aether og Hemera; – vid. Enn. Ann. 1, 27, Cic. N. D. 3, 17, Hygin. fabb. praef., o. A.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) hvad der sker om Natten, Nattearbeide; – Omnis et insana semita nocte sonat, (af den natlige Larm), Prop. 4, 8, 60; — b) hertil mærkes A. Gellii Noctes Atticae, som han neml. om Nætterne havde samlet under sit Ophold i Athenen, vid. id. epil.; — 2) „poet." ogs. Søvn el. Drøm; – pectore noctem Accipit, Virg. Aen. 4, 530; ligel. Abrupere oculi noctem, Stat.; cf. Sil. 3, 216; — b) ogs. natlig Omgang med Kiønnet, Cic. Att. 1, 16, o. Hor. Epod. 15; men nox vidua, Catull.; cf. Ovid. Her. 16, 69; — 3) „poet." ogs. Døden; – omnes una manet nox, Hor. Od. 1, 28, 15; cf. id. ibd. 1, 4, 16, o. Virg. Aen. 10, 746; — b) ogs. Underverdenen; descendere nocti, Sil. 13, 708; o maxime noctis Arbiter, (i. e. Pluto), Claudian.; — 4) Dunkelhed, Mørke; – quasi noctem quandam rebus offundere, Cic. N. D. 1, 3; men perpetua nocte opressa regio, Senec. Ep. 82; — b) Blindhed; – Perpetuaque trahens inopem sub nocte senectam Phineus, Ovid. Met. 7, 2; — 5) Storm, Uveir; – tetra nimborum nocte coorta, Lucr.; cf. Virg. Aen. 3, 195, o. Prop. 3, 9, 5; — b) ogs. om en Sky af Skudvaaben, Lucan. 7, 520; — B) „mentalt"; 1) mørk Forvirring; – in hanc reip. noctem incidisse, Cic. Brut. 96; cf. id. R. Am. 32; men Nox ingens scelerum, Lucan. 7, 571; — 2) Aandsmørke, Uforstand, Blindhed; – Pro Superi, quantum mortalia pectora caecae Noctis habent! Ovid. Met. 6, 472; — not.: nox som adv. f. nocte, s. nedens.; — III) nocte, noctu, nox, som adv.: om Natten, odl.; a) nocte; – luce ··· nocte, auct. ad Her. 4, 30; nocte in campum (venire), Cic. Att. 4, 3; interdiu, nocte, etc., Liv. 8, 34; cf. id. 1, 47; — b) noctu; noctuque et diu, (Nat og Dag, Nætter og Dage), Plaut. Casin. 4, 4, 5; cf. Tac. Ann. 15, 12; men nonnumquam interdiu, saepius noctu, Caes. B. G. 1, 8; noctu ambulare in publico, Cic.; cf. Sall. Jug. 12, o. Hor. Ep. 2, 2, 27; — c) nox, [rimel. etr. af gen. noctis, svarende til νυκτός], men alene forel.; – si nox furtum sit factum, frgm. XII Tabb. ap. Macrob. Sat. 1, 1; Si luci, si nox, etc., Enn. ap. Priscian.

noxa, ae, f., [noceo]: Skade el. Ulempe, som

man tilføier el. lider; - prava incepta consultoribus noxae esse, (geraade dem til Skade), Sall. or. Phil. contra Lep.; tristes pellere ··· A foribus noxas, Ovid. Fast. 6, 129; si terra ad noxam aliqua genuit, Plin. 3, 63; noxam concipere, (i. e. morbum), blive syg, Colum.; - sine noxa: uden Uheld, Suet. Caes. 81; noxam nocere, (stifte Skade), Liv. 9, 10, (af en Formular), o. Dig.; — II) „overf."; A) hvad der volder Skade, Skyld, Brøde, delictum; - noxae appellatione omne delictum contineri, Dig.; in noxa aliqua comprehensus, Caes. B. G. 6, 16; noxam fateri, Ovid.; etsi mihi nullius noxae conscius sum, Liv. 3, 67; noxae reus, id., damnatus, id.; noxam nocere, s. ovenf., admittere, Quintil., committere, Dig.; in noxa esse, Ter.; cf. Liv. 32, 26; — B) den nogen som Straf tilføiede Skade, Straf el. Afstraffelse; - . nisi qui noxam meruisset, Liv. 8, 28; velut dedi noxae inimico, id. 26, 29; cf. Ovid. Fast. 1, 359; noxae eximere, Liv.; noxa liberari, id.; luere noxam pecunia, id.; — C) „concret": hvad der har tilføiet Skade, den Skyldige el. Forbryderen; - noxa est corpus, quod nocuit, id est servus; noxia ipsum maleficium etc., Cod. Just.; aut noxiam sarcire, aut noxam dedere oportet, Dig.; noxae deditio, ibd.; df. — noxālis, e, actio, (Retssag i Anledning af tilføiet Skade), Dig.; — b) ogs. absol. noxale, is, n.: Klage over tilføiet Skade; noxali experiri, Dig.

noxĭa, ae, fem. af noxius, men efter Bem. Biform af noxa; I) „egenl.": Skade, Ulempe; - ∾ veneni, Plin., vini, id.; noxiam duplione decerni, id. 3, 3, (e XII Tabb.); noxiae esse: geraade til Skade, Dig.; cf. Liv. 10, 19; — II) „overf.": Skyld, Brøde, Forseelse, Forbrydelse; vid. Plaut. Trin. ab in.; noxia carere, id.; in minimis noxiis etc., Cic. R. Am. 22; cf. Liv. 10, 19, o. Tac. Ann. 6, 4; df. — noxiālis, e: skadelig, lex, Prudent.; — noxiĕtas, atis, f.: Skyld, Brøde, Tertull.; o. — noxiōsus, 3: skadelig, res, Senec.; superl., ∾ animal, id. Clem. 1, 26, (Gronov.); — II) „fig.": strafværdig, forbrydersk, syndig, animus, Senec. Ep. 70.

noxitūdo, inis, f., forel. Biform af noxa: Brøde, Forbrydelse, Pelopidarum, Att. ap. Non. — noxius, 3, [noxa]: skadelig, fordærvelig, tela, Ovid., lingua, Martial.; araneus aculeo noxius, Plin.; - compar., noxior, Senec., inc.; — II) forbrydersk, civis, Cic. Leg. 3, 3, (e XII Tabb.); - oftere: skyldig, straffældig; multos ... noxios judicavit, Liv. 39, 41; noxia ∴ corda, vid. Ovid. Met. 10, 351; ogs. c. gen.; noxius conjurationis, Tac., facinoris, Dig.; - ogs. c. abl.; eodem crimine noxios etc., Liv. 7, 20.

Nūbae, arum, m., Νοῦβαι: Nubierne, afrikansk Folk, sydlig for Ægypten, Solin.; - ogs. Nubei, orum, Plin. 6, 2; - in sing. Nuba, ae, Claudian. — nūbĕcŭla, ae, f., demin. af nubes: liden Sky, Plin. 18, 82; - sædv. „overf.": liden Plet el. Fordunkling, smaragdi, Plin., oculorum, id., in facie, id.; men ∾ frontis tuae, (din skumle Pande), Cic. Pis. 9.

nūbes, is, f., [besl. m. νέφος, ogs. m. nubo]; I) „egenl.": en Sky; - aër concretus in nubes cogitur, Cic. N. D. 2, 39; cf. Virg. Ge. 4, 312, o. Hor. Od. 2, 16, 2; men Fertur (aper), ut excussis elisi nubibus ignes, Ovid. Met. 8, 339; men nubes abigunt (venti), Plin. 2, 48; hyperbolisk er: caput attollere in nubes, Sil.; cf. Hor. Od. 3, 29, 10; — b) „poet." ogs. en Røgsky; - ∾ Sabaeae, (af sabæisk Røgelse), Stat.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) dunkel el. mørk Plet, navnl. paa Metaller og Ædelstene; - (argentum politum) si nubem discutiat, (naar man neml. aander derpaa), Plin. 33, 41; cf. id. 37, 10: crystalla infestari maculosa nube; men ∾ comae, (naar Skægget mørknes), Stat.; — 2) Sky, d. e. tæt Mængde; - ∾ locustarum, Liv. 12, 10; men velut nubes telorum, id. 38, 26; cf. id. 35, 49; men Hic subitam nigro glomerari pulvere nubem Prospiciunt etc., Virg. Aen. 9, 33; — B) „ment."; 1) ∾ frontis, (Blindhed), Stat.; men Hor. Ep. 1, 18, 94: Deme supercilio nubem, (den mørke el. vrede Mine); fremdeles ∾ meri, (berusct Tilstand), Val. Fl.; ∾ soporis, (Søvnighed), Stat.; ∾ mortis, (Dødens Mørke), id.; - ogs. alm. Mørke el. Dunkelhed; Noctem peccatis et fraudibus objice nubem! Hor. Ep. 1, 16, 62; — 2) et udbrydende Onde; nubem belli sustinere, Virg. Aen. 10, 809; cf. Justin. 29, 3; — 3) Mørke, Forvirring; - Pars vitae tristi cetera nube vacet, Ovid. Trist. 5, 5, 22; cf. Pseud. Cic. Or. p. Domo 12; — 4) det Tomme og Intetsigende; - ne ··· nubes et inania captet, vid. Hor. A. P. 230; — not.: nubis ater (som masc.), Plaut. Merc. 5, 2, 38; - nubs f. nubes, Auson.

nūbĭfer, a, um, [nubes, fero]: skybærende, omskyet, Apenninus (mons), Ovid. Met. 2, 226; — II) skybringende, notus, Ovid., ver, Lucan. — nūbĭfŭgus, 3, [nubes, fugo]: som fordriver Skyerne, boreas, Colum. — nūbĭgĕna, ae, (comm.), [nubes, gigno]: avlet af Skyerne; df. nubigenae, (Centauri), til hvilke Ixion var Fader ved den Sky, som han omfavnede istedetfor Juno; vid. Ovid. Met. 12, 211 o. 541, ogs. Virg. Aen. 8, 293; - men ∾ Phrixus, Colum. 10, 115, ved Ordspil med Navnet Νεφέλη, (nubes); f. und. Nephele; ∾ clypei, Stat., i. e. ancilia, (som nedfaldne fra Himmelen); - ∾ amnes, Stat., (som næres af Skyerne el. Regnen); ∾ nimbi, Prudent.

*nūbĭlāre, is, n.: Biform af flgd., Inscript.; o. — nūbĭlārĭum, i, n., Lade el. Skur paa Marken, hvori den nymeiede og utorskne Sæd bringes ind for at unddrages Regnbyger, Varro, Colum., Pallad.; af — nūbĭlis, e, [nubo]: giftefærdig, mandbar, filia, Cic., virgo, Nep., Liv.; cf. Virg. Aen. 7, 53: jam plenis nubilis annis; men Ovid. Met. 14, 335: Haec, ubi nubilibus primum maturuit annis, etc.

*nūbĭlo, are, v. n. o. a.; I) neutr. impers.: at være skyet, at true med Regn; - si nubilare coeperit, Varro; ligel. pass.: si nubilabitur, Cato; — B) „overf.": nubilans fulgor carbunculi, (ligesom skyet el. taaget el. dunkel), Plin. 37, 25; — II) act., men alene sild. o. „fig.": at fordunkle; - ∾ lucem dei, Paul. Nol.; o. — nūbĭlōsus, 3, skyet, truende med Regn, caligo, Appul.; af — nūbĭlum, i, n., pl. nubila, f. und. flgd.

nūbĭlus, 3, [nubes]; I) „egenl.": skyet, med Skyer; - ∾ coelum, Plin.; ∾ dies, id.; men ∾ annus, Tibull. 2, 5, 76; — 2) oftest subst. nubilum, i, n., Regnskyer, skyet Veir el. mørk Luft; - nubilum inducere, Plin. Ep.; cf. Suet. Ner. 13; df. abl. nubilo, (i skyet Veir), Plin.; - ligel. in pl.: nubila conducere, Ovid., disjicere, id.; cf. Hor. Od. 1, 34, 6, o. ibd. 1, 7, 15; nubila et siccitates vitare, Quintil.; numquam tanta nubila abduci, ut etc., Plin.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) som medbringer Regnskyer; - ∾ auster, Ovid., Propert., aquilo, Claudian.; — 2) mørk, dunkel, skyggefuld; - nubilus umbra (Thybris), Ovid. Met. 14, 447; cf. ibd. 4, 432; men om Underverdenen; nubila Styx, Ovid.; men nubilus Arcas, Stat., (i. e. Mercurius inferus); — 3) om Farven, vid. Plin. 9, 54; men ∾ massa (phialae), Martial. 8, 51; — B) „ment."; 1) formørket af Sorg el. Lidenskab; - ita nubilam mentem Animi habeo, Plaut. Cist. 2, 1, 5; Mars nubilus ira, (mørk el. fort af Harme), Stat.; ligel. toto nubila vultu (Ceres, med mørk el. sørgende Mine), Ovid. Met. 5, 512; — b) df. subst. nūbĭlum, i, n.; sol etiam humani animi nubila serenat, (Tungsindighed el. Sørgmodighed), Plin. 2, 4; — 2) mørk, ugunstig; - Nubila nascenti seu mihi Parca fuit, Ovid. Trist. 5, 3, 14; - ogs. mørk el. ulykkelig; Tempora si fuerint nubila, solus eris, id. ibd. 1, 9, 6; cf. id. ibd. 1, 1, 40. — nūbis, f. nubes, f. und. nubes, not. — nūbĭ-

vāgus, 3, [nubes]: som giennemstreifer Skyerne; – ∾ meatus (Daedali: hans Flugt), Sil.

nūbo, psi, ptum, 3, v. a. o. n., [best. m. nubes]; I) act.: bedækker, indhyller, (dog næsten alene „poet."); – tellus ··· cupiet se nubere plantis, Colum. 10, 157; ut udae virgines nubant rosae, auct. Pervig. Veneris 22; quod aqua nubat terram, appellatus est Neptunus, Arnob.; — II) neutr.: at bedække sig, navnl. om Bruden, som med tildækket Aasyn overgaves til Brudgommen; df. alene „overf." om Fruentimrene, nubere (alicui): gifte sig med nogen; (derimod om Manden: ducere uxorem); – Si qua voles apte nubere, nube pari, Ovid.; virgo nupsit, cui Caecilia nupta fuerat, Cic. Div. 1, 46; cf. Liv. 1, 46; ligel. mulier nupta uni, Cic.; – ∾ ex amplissimo genere in familiam clarissimam, id. Coel. 14; cf. Liv. 4, 47; oftere ogs. nupta cum aliquo: som er gift med nogen, Plaut., Ter., Cic.; men Gell. 1, 23: ut una apud duos nupta esset, (havde to Mænd); men comisk: haec viro quotidie nubit, Plaut.; — bb) hertil mærkes endnu; a) sup. nuptum, (til Ægte el. i Ægteskab); – nuptum dare alicui filiam, Nep. Paus. 2; men propinquas nuptum in alias civitates collocasse, vid. Caes. B. G. 1, 18; cf. Ter. Phorm. 5, 1, 25; men ultro nuptum ire, (gifte sig), Plaut.; – ogs. impers. pass.; cujusmodi hic cum fama facile nubitur, id. Pers. 3, 1, 58; — b) partic. nuptus, 3, hvf. fem. nupta, ae, som subst.: den gifte Kone, Hustruen; – nupta ea est, an vidua? Plaut.; nupta pudica, Ovid.; nova nupta, (den unge Kone), Plaut.; nupta Jovis, Ovid.; – men ogs. ofte adj.; ∾ filia, Cic.; ∾ mulieres, id.; cf. Hor. Od. 2, 8, 23; — c) verba nupta, (ægteskabelige Ord el. Udtryk); vid. Plaut. ap. Fest. p. 170, (Müll.): Virgo sum; nondum didici verba nupta dicere; — II) „overf."; A) om Mandfolk siges nubere ordenligen alene med Bibegr. af Feiltagelse; vid. Plaut. Cas. 5, 1, 6; el. spottende; vid. Martial. 8, 12: uxori nubere nolo meae, (staae under Tøffelen); el. om Pæderaster, id., Juvenal.; – dog findes ogs. nubere, f. uxorem ducere, Tertull., Varr. ap. Non.; — B) comisk ogs. om et løst Fruentimmer: at søge Omgang med Mandfolk; vid. Plaut. Cist. 1, 1, 45; — C) om Vinstokkens Forbindelse med andre Træer; – vites populis nubunt, Plin. 14, 13; – ogs. omvendt: populus vitibus nupta, id. 18, 38; f. ogs. marito s. l. — nubs, is, f. nubes, s. und. nubes not.

*nŭcālis, e: som ligner Nødder; – ∾ palmulae, Coel. Aur.; o. — nŭcămenta, orum, n.: hvad der (ligesom Nødder) hænger paa Træerne, som Grankogler el. Grantapper, odl., Plin. 16, 19; — [nux]. — nŭcella, ae, f., dem. af nux: liden Nød, Apic. — Nŭcĕrĭa, ae, f.: Navnet paa flere Byer, navnl. I) paa en By i Campanien, med Tilnavnet Alfaterna; vid. Liv. 9, 41, o. id. 23, 15; — B) df. Nŭcĕrīnus, 3, ager, id.; – Nucerini, orum: Indvaanerne deraf, id.; — II) paa en By i Umbrien; – dens Indvaanere: Nucerini Favonienses o. Camelani, Plin. 3, 19. — *nŭcētum, i, n.: Nøddeskov, Stat.; o. — nŭcĕus, 3: af Nøddetræ, materies, Cato, Plin.; ogs. nŭcĭnus, 3, mensa, schol. Juvenal. 11, 117; — [nux]. — nŭcĭfrangĭbŭlum, i, n., (nux, frango]: Nøddeknækker; men comisk, f. dens el. Tand, Plaut. Bacch. 4, 2, 16. — nŭcĭnus, 3, [nux], s. und. nuceus. — nŭcĭ.persĭcum, i, n., [nux]: den paa Nøddetræet indpodede Fersken, Martial. 13, 46, (in lemm.). — nŭcĭ.prūnum, i, n., [nux]: den paa Nøddetræet indpodede Blomme, Plin. 15, 12. — *nuclĕātus, 3: hvoraf Kernen er udtagen; uva passa nucleata, Scribon., (rimel. f. enucleata); o. — nuclĕo, are, v. n.: at faae en haard el. fast Kerne; men alene in partic. o. „overf.": nucleantibus mamillis, Theod. Prisc.; — [af flgd.].

nŭclĕus, i, m., [f. nuculeus, af nucula, nux]; I) „egenl.": Kerne el. Frugtkerne; df. A) den spiselige Kerne, som Nøddekernen, vid. Plin. 15, 24; – ∾ nucum pinearum, (Piniekerne), ibd. 9; ∾ amygdalae, id., avellanae, id.; – som Ordsprog mærkes: Qui e nuce nucleum esse (f. edere) volt, frangit nucem, Plaut. Curc. 1, 1, 53; ligel. Nucleum amisi, reliquit pigneri putamina, id. Capt. 3, 4, 122; ∾ allii, (det Inderste deraf), Plin.; — B) den uspiselige haarde Kerne el. Sten i Træfrugt; – nuclei olivarum, Plin., persicorum, id., cerasorum, id.; ∾ lignosus mali Punici, id.; — II) „overf."; A) det Inderste af el. i et Legeme; – ∾ gallae, Plin., myrrhae, id.; — B) den haardeste el. fasteste Del i et Legeme, som ∾ ferri, (Staalet), Plin.; ∾ corporis conchae, (Perlen i Perlemuslingen), id. 9, 55; ∾ terrae, (den fasteste og reneste Jord), id. 17, 4; cf. id. 36, 62: nucleo crasso sex pedes induci, (overstryges dermed); ligel. insuper ex testa nucleus inducatur, Vitruv. — nŭcŭla, ae, f., dem. af nux: liden Nød, Plin. 15, 24; cf. Fest. p. 172 o. 173, (Müll.).

nūdātio, onis, f., [nudo]: Blottelse, (navnl. Legemets), Plin. 28, 19. — nūde, adv. af nudus: nøgent, blottet; df. „overf.": usmykket; ∾ tractare (aliquid), Lactant. — nūdĭpĕdālia, ium, n., sc. sacra: Fest el. Procession, som feiredes med bare Fødder, Tertull.; af — nūdĭpes, ĕdis, adj., [nudus, pes, m.]: barfodet, med bare Fødder, id. — nūdĭtas, atis, f., urigtig Læsem., Quintil. 10, 2, 33, f. jucunditas; vid. Freund.

nūdius, adv., [ctr. af nunc dies, m. Endelsen -us lempet efter d. flgd. Talord]: det er nu den ··· Dag; – nudius tertius dedi ad te epistolam, (i Forgaars), Cic. Att. 14, 11; ligel. nudius quartus, Plaut.; cf. Cic. Phil. 5, 1: qui dies nudius tertius fuerit; df. — nūdius.tertĭānus, 3, locus, (som blev omtalt for tre Dage siden), Fronto.

nūdo, avi, atum, 1, v. a., [nudus]; I) „egenl.": blotter el. afdækker; df. afklæder; – nudare inter cives corpora, (blotte sig offenligen), Enn. ap. Cic. Tusc. 4, 33; men hominem nudari jussit, (lod ham afklæde), Cic.; cf. Liv. 29, 9; nudato capite, Virg.; cf. id. Ge. 2, 7, ogs. id. Aen. 5, 135; — b) ogs. om anden Blottelse el. Afdækning; – ∾ gladios, Liv.; telum nudatum vagina, Nep.; men tectum nudatum (sc. tegulis), aftækket, Liv. 42, 3; (ventus) nudaverat vada (sc. aquis), id. 26, 45; ∾ agros, (bortføre Sæden derfra), id. 44, 27; ∾ messes, (udtærske Sæden, Ovid. Fast. 3, 557; — II) „fig."; A) „overf."; 1) i Krigssproget: blotter, lader uden Forsvar; – murus defensoribus nudatus, Caes. B. G. 2, 6; nudari latera sua sociorum digressu, Liv. 1, 27; cf. Virg. Aen. 5, 586; ligel. ∾ litora, Caes., ripam, Liv.; — 2) berøver nogen noget (aliquem aliqua re); – ∾ jacentem armis, Ovid.; Furtivis nudata coloribus (cornicula), Hor. Ep. 1, 3, 20; – ogs. uden abl.; quae ··· nudavit omnia, (har udplyndret), Cic. Verr. Act. 1, 5; quem praeceps alea nudat, (giør forarmet), Hor. Ep. 1, 18, 21; — B) „ment."; 1) affondrer derfra, blotter derfor; – vis ingenii scientia juris nudata, Cic. d. Or. 1, 38; cf. Caes. B. C. 1, 7; men Suet. Caes. 41: nudatos opere censorio, (som af Censorerne vare berøvede nogen borgerlig Rettighed); — 2) afdækker, blotter, d. e. aabenbarer, røber; – ∾ defectionem, Liv.; nec illi ··· nudare, quid vellent, id. 24, 27; cf. Hor. Sat. 2, 8, 74; – ogs. forkynder el. viser, Virg. Aen. 1, 356; nudare alicui amorem, Tibull. 4, 7, 2; — b) søger at opdage el. udforske; – magis ut nudaret animos ··· quam etc., Liv. 34, 21.

nūdŭlus, 3, dem., men alene „poet. overf.": forladt el. ensom, loca, (i Underverdenen), Hadrian. ap. Spart.; af — nūdus, 3, I) „egenl."; A) „alm.": blot el. blottet; df. navnl.: nøgen, uden Klæder, Cic. d. Or. 2, 26; nudis pedibus, Hor.; men c. acc. graec.:

nudus membra, Virg.; ligel. nudus pedem, Ovid.; – ogs. uden Overklæder, navnl. uden Toga; ogs. uden Rustning; – Nudus ara, sere nudus, etc., Virg. Ge. 1, 299; – nudi sub jugum missi, (alene i Underklæder), Liv. 3, 23; men nuda corpora trucidantur, id. 5, 45, (rimel. ubevæbnede); – nudus sudor, Quintil. 11, 3, 26, (den Nøgnes Sved); – som Ordsprog mærkes: nudo vestimenta detrahere, (tage, hvor der intet er), Plaut. As. 1, 1, 79; — B) „bes.": blottet el. ubedækket, uden Bedækning; – ∾ ensis, (draget, uden Skede), Virg.; ∾ dextra, (ubevæbnet), Liv.; Sedit humo nuda, Ovid. Met. 4, 261; Nudus in ignota ··· jacebis arena, (ubegraven), Virg. Aen. 5, 871; ∾ nemus, (uden Løv), Senec.; ∾ cacumina (montis), Liv. 21, 37, (uden Græs, uden Værter); ∾ subsellia, (uden Mennesker), Cic. Catil. 1, 7; ∾ terga, Liv. 4, 77, (uden Bedækning); nudi capilli, (uden Smykke), Ovid. Met. 4, 261; – ogs. c. gen.; loca nuda gignentium, Sall. Jug. 79; ligel. nudus arboris Othrys, Ovid. Met. 12, 512; – men c. dat.; cetera nuda neci, (udsatte derfor), Val. Fl.; — II) „fig."; A) „overf."; a) blottet derfor, d. e. som er bleven berøvet noget, som mangler el. savner noget; c. abl., ogs. m. ab; – Nudus agris, etc., (som har tilsat dem), Hor. Sat. 2, 3, 184; cf. id. Od. 1, 14, 4; urbs nuda praesidio, Cic. Att. 7, 13; – men res publica nuda magistratibus, Cic.; – nudus a propinquis, id.; cf. id. Verr. 4, 2: Messana ab his rebus sane vacua atque nuda est; — b) ogs. absol.: fattig, forarmet; – quem tu semper nudum esse voluisti, Cic. Flacc. 21; nudi equites, id. Att. 1, 16, (forarmede, ruinerede); nuda senecta, (hielpeløs, forladt), Ovid. Her. 9, 154; cf. Hor. Od. 3, 16, 23; men Cic. Verr. 2, 34: quod domum ejus ··· reddiderat nudam atque inanem; — B) „ment."; a) „bes." om Foredraget: nøgen, d. e. upyntet, naturlig; – nudi enim sunt (Commentarii Caesaris), recti et venusti, etc., vid. Cic. Brut. 75; df. ogs. verba nuda, Plin. Ep. 4, 14, (som benævne Tingen ligefrem); cf. Quintil. 8, 3, 38; men Ovid. A. A. 3, 747: nudis mihi rebus agendum est, (vil holde mig til Tingen, vil afholde mig fra Udsmykninger); — b) „alm.": blottet el. alene for sig selv, og uden Forbindelse med noget andet; – nudam Caesaris iram, (intet andet end hans Vrede), Ovid. Trist. 3, 11, 17; nuda ista si ponas, Cic. Parad. 3, 2: locorum nuda nomina, Plin. praef.; – „bes." ogs. i Retssproget: nudus consensus, Dig.; men nudus usus, id est: sine fructu, ibd.

nūgācĭtas, atis, f., [nugax]: daarlig Sladder, Augustin. — nūgae, arum, f.: hvad der ikke duer, Daarligheder, Narrestreger, Usselheder; – tantis delectari nugis, Cic. Div. 2, 13; maximas nugas agere, (aldeles intet at udrette), Plaut.; cf. Ter. Heaut. 4, 1, 8; – beskedent kalde Catullus o. Martialis deres Digte: nugas, (Bagateller); cf. Hor. Sat. 1, 9, 2; — II) „overf.": Personer el. Omgivelser, som alene tiene til Tidsfordriv; – tum nugarum nihil etc., vid. Cic. Mil. 21; amicos habet, meras nugas, etc., (de daarligste Personer), Cic. Att. 6, 3; cf. id. Qu. Fr. 1, 2, 2.

nūgālis, e, [nugae]: daarlig, tosset; – haec nugalia (millere): disse Spidsfindigheder, Gell. 7, 17. — nūgāmentum, i, n., [nugor]: hvad der ikke duer, Appul. — nūgārius, 3, [nugae]: hørende til de ringeste Varer; – ∾ unguentum, (som ikke duer), Varro, inc. — nūgātor, oris, m., [nugor]: som giør Narrestreger, Plaut., Gell.; – ogs. „alm.": en Snakker, en Dagdriver, Cic. Flacc. 10, en Vindmager, Pers. 5, 127. — nūgātōrie, adv.: tosset, hen i Veiret, respondere, auct. ad Her.; af — nūgātōrius, 3, [nugator]: daarlig, intetsigende; – ad probandum utramque rem infirmam et nugatoriam etc., Cic. Caecin. 23; cf. id. R. Am. 16; ∾ artes, (i. e. mendacia), Plaut.; ∾ boves, (i. e. infirmiores), Varro. — nūgātrix, īcis, fem. af nugator; ∾ acies, (kaad el. vellystig), Prudent. — nūgax, ācis, adj., [nugor], homo: som sysler med Daarligheder, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 15.

nūgĭgĕrŭlus, i, m., [nugae]: som ombærer Smaakram, (Bissekræmmer), Plaut. Aul. 3, 5, 51; (al. nugivendus); inc. — nūgĭpŏlўlŏquides, ae, m., [nugae, πολύς, loquor]: taabelig Ordgyder, Plaut. Pers. 4, 6, 21. — nūgĭvendus, 3, [nugae, vendo]: som sælger Smaakram; s. und. nugigerulus. — nūgo, ōnis, m., [nugae]: Biform af nugator, Appul.

nūgor, atus sum, 1, v. dep. n., [nugae]: farer med daarlig Snak; – non mihi nugari potes, (kan ikke føre mig bag Lyset), Plaut. Epid. 3, 4, 42; nugatur sciens, id.; – sædv. snakker hen i Veiret, morer mig med tom Snak; inscite nugatus etc., vid. Cic. Div. 2, 13; nugari cum aliquo, Hor. Sat. 2, 1, 73; – men „overf.", id. Ep. 2, 1, 93, heder nugari: at drive de lettere el. morende Kunster, (navnl. at digte for Theatret). — nūgŭlae, arum, fem. dem. af nugae, Capella.

nullātĕnus, adv., (f. nulla tenus, sc. parte): paa ingen Maade, ingenlunde, Cod. Just. — *nullĭfĭcāmen, inis, n.: Gienstand for Ringeagt, populi, hos Folket, Tertull.; o. — nullĭfĭcātĭo, onis, f.: Ringeagt, Tilsidesættelse, id.; af — nullĭfĭco, are, v. a., [nullus, facio]: ringeagter, tilsidesætter, id.

nullus, 3, gen. nullius etc., [ne, ullus]; I) „alm.": ingen, intet; – nullo pacto el. modo: paa ingen Maade, Cic.; nullo negotio, id.; ∾ labore, Plin.: uden al Umage; nullam in partem etc., Cic. Fam. 13, 1; homo nullis litteris, (uden al Lærdom), Plin. Ep.; ligel. homo nullo numero, (aldeles ubetydelig), Cic. Phil. 3, 6; nulli rei esse, (intet at due), Gell.; – ogs. c. gen., el. m. de; beluarum nulla, Cic.; nulli vestrum deero, Liv. 6, 18; ei de virtutibus nulla desit, Cic.; cf. id. Marc. 7; — bb) ogs. findes undert.; a) nullus, f. nemo: Ingen; navnl. in abl. o. gen.; – beneficia ··· ipse a nullo repetere, Sall. Jug. 96; cf. Plaut. Bacch. 2, 2, 12; ut nullo egeat, Cic. Lael. 4; nullo hostium sustinente etc., Tac. Germ. 43; – ligel. fem. nulla, (ingen Kone, intet Fruentimmer), Ter. Heaut. 5, 3, 20, o. Justin. 28, 4; – df. ogs. in pl. absol.: nulli, (ingen Mennesker); nullis defendentibus, Nep. Them. 4; cf. Cic. Off. 1, 37; – ogs. findes nullus f. neuter; nullius partis esse, (være neutral), Asin. Poll. ap. Cic. Fam. 10, 31; – ogs. kan her mærkes: nulli duo, ingen to, intet Par; nullas duas effigies etc., Plin. 7, 1; men nullus unus: ingen enkelt; nulla re una magis ··· commendari etc., Cic. Brut. 59; — b) neutr. nullum, f. nulla res: ingen Ting, Intet; – praeter laudem nullius avaris etc., Hor. A. P. 324; nullo magis studia, quam spe gaudent, Quintil. 2, 4, 13; ogs. in pl., Lucan. 3, 364; men Liv. 22, 53: nullo verius, quam ubi etc., (f. nullo loco el. nusquam); — c) med Lune sættes nullus f. non el. ne hos el. om Personer; – at tu edepol nullus creduas, (f. ne credas), Plaut. Trin. 3, 1, 5; si non quaeret, nullus dixeris, Ter. Hec. 1, 2, 4; Philotimus non modo nullus venit, sed etc., Cic. Att. 11, 24; – ogs. i Svar; saal. Ter. Andr. 2, 2, 33: ac nullus quidem, (aldeles ikke, sc. liberatus es); – ogs. kan hermed sammenlignes Cic. Off. 3, 14: quod eos nullos viderat, ogs. id. Acad. 2, 15; — c) nullusdum el. nullus dum: endnu ingen, endnu intet; – fuga nulladum parte erat, Liv.; cf. id. 5, 34; — d) nullus foran det dobbelte nec el. neque ophæver ikke Negationen; – nulla res publica, nec major, nec sanctior etc., Liv. praef.; – det samme gielder om nullus foran ne ··· quidem; nullam ne in tabula quidem (malevolentiam) etc., id. Fam. 3, 12; ligel. findes Liv. 43, 13: neque ··· nulla, f. neque ulla; s. ogs. und. neque; — e) fremdeles heder nullus non, som alm. bekræftende: enhver el. al; – nulla suarum rerum non relicta, (efterladende al deres Eiendom), Liv. 8, 26; nullos non honores cepit, Suet. Caes. 76; nullo non die, Plin.; – at ad-

skille fra non nullus el. nonnullus, som delvis bekræftende: nogen; s. und. non o. nonnullus; — II) „overf.“ beder ogs. nullus; A) som er et Intet, d. e. høist ringe el. ubetydelig; – itaque hujus memoria est nulla, Nep. Phoc. 1; men Plin. 11, 2: in his (insectis) tam parvis atque tam nullis etc.; men id. 36, 69: in rebus jam nullis, (i. e. perditis); cf. Prop. 1, 5, 22: toto corpore nullus, (aldeles indsvunden el. hentæret); — B) som har ophørt at være til; – me (s. animum meum) ··· nusquam aut nullum fore, Cic. d. Senect. 22; cf. id. Tusc. 1, 38; men Prop. 1, 17, 12: Ossaque nulla etc., (s. ossa mortui); — C) som intet er, som ikke duer el. gjelder det mindste; – nullos judices habemus, (ingen retskafne Dommere), Cic. Qu. Fr. 3, 2; cf. nullus imperator, id. Fam. 7, 3; patre nullo (natus: af en ringe el. ubekiendt Fader), Liv. 4, 3; men nullos se usquam esse, (at de intet gielde, intet formaae), id. 3, 68; — b) „bes.“ hos Comikerne: nullus sum, nulla sum: jeg er forloren el. uden Redning; vid. Ter. Phorm. 1, 4, in., o. ibd. 5, 8, 49; ligel. ecce me nullum senem, Plaut. Cas. 1, 4, 26; ogs. kan hidføres Liv. 6, 18: ipse ··· nullus repente fui.; — not.: nulli f. nullius, Ter. Andr. 3, 5, 2; ligel. nullae f. nullius (fem.), Lucr. 6, 392; men nullae curae, f. nulli curae, Prop. 1, 20, 35; cf. Plaut. Mil. gl. 8, 1, 207.

num, adv. interrog., sædv. i de Spørgsmaal, hvorpaa man venter negerende Svar; I) i directe Spørgsmaal, o. c. indic.: mon; (dog ogs. at udtrykke ved Sætningens spørgende Form); – num exspectatis, dum Metellus testimonium dicat? Cic. Verr. 3, 53; men num igitur etc.? aut num etc.? id. Div. 1, 14; cf. Hor. Sat. 2, 5, 58, o. Virg. Aen. 4, 370; — bb) hertil mærkes; a) Forbindelsen med nam o. ne; – eho numnam hic relictus custos? Ter. Eun. 2, 2, 55; – deum ipsum numne vidisti? Cic. N. D. 1, 31; cf. id. Lael. 11; — b) Forbindelsen m. quid (el. numquid) vis? vil du ellers noget? (en hyppig Afskedsformel), Plaut., Ter., Cic., Liv.; derfor ogs. numquid me vis? Plaut.; ogs. elliptisk: numquid me? id. Poen. 3, 6, 6; — II) i indirecte Spørgsmaal, o. c. conj.: om; – quaero, num aliter, ac nunc eveniunt, evenirent? Cic. Fat. 3; cf. id. Manil. 7; men speculari, num sollicili animi sociorum essent, Liv. 42, 19; – ogs. mærkes Forbindelserne: num quando, Cic. Lael. 19, oftere, o. num quis, id. Att. 13, 8, oftere; – men Suet. Aug. 18: consultus, num et ··· vellet (om han ikke ogsaa vilde), etc.

Nŭma, ae, m., Pompilius: Roms anden Konge, vid. Liv. 1, 18, flgd., ogs. Ovid. Fast. 3, 305 flgd.; — not.: Numa Marcius (el. Martius), en Sabiner, Ven af K. Numa, vid. Liv. 1, 20, o. Tac. Ann. 6, 11. — Nŭmantĭa, ae, f.: By i Hisp. Tarrac. ved Duris, (Duero), blev ødelagt af Scipio Africanus d. yngre, Liv. epit. 54 o. 57 flgd., Cic. Off. 1, 11 o. Mela 2, 6; — B) df. Nŭmantīnus, 3: numantinsk, urbs, Ovid., bellum, Cic., foedus, id.; – Numantini, orum: Indvaanerne af Byen Numantia, Liv. l. c., Plin.; — b) ogs. er Numantinus: Tilnavn til den ovennævnte Scipio; vid. Ovid. Fast. 1, 596: Ille Numantina traxit ab urbe notam; – hvf. „poet.“: Numantini, orum, Juvenal. 8, 11, ogs. Numantini avi, Prop. 4, 11, 30, (berømte Mænd af Scipionernes Slægt). — numarius, numatio, numatus, etc., s. und. nummarius, etc.

numella, ae, f.: etslags Halstræ til Slaver, Plaut. As. 3, 2, 5, ogs. til Qvæget, Colum. 7, 8; – ogs. findes numelli, f. numellae, id. — numellus, i, m., s. und. frgd.

nūmen, ĭnis, n., [af nuo, ligesom flumen af fluo]; oprdl.: Nik el. Vink med Hovedet, Lucr. 2, 632; cf. Fest. p. 173, (Müll.): quasi nutus dei etc.; — B) df. Bøining el. Retning derhen el. dertil, Lucr. 4, 180; — II) oftest „fig.“; A) „alm.“: Villie, Befaling; – magna vis est, magnum numen unum et idem sentientis senatus, Cic. Phil. 3, 13; cf. Lucr. 3, 145; men Virg. Aen. 1, 133: meo sine numine etc.; — B) „bes.“; 1) Guddommens ligesom Vink og Villie, dens Magt og Styrelse; – deorum numen facere secum, Nep. Ages. 2; cf. id. Timol. 4; ligel. deus, cujus numini omnia parent, Cic. Div. 1, 55; dii moverunt numen ad indicandam imperii molem, (gave Varsler derfor); — b) df. ogs. om Magthaverens Villie; saal. Ovid. Trist. 5, 3, 45: flectere tenta Caesareum numen; cf. Liv. 7, 30: annuite, P. C., nutum numenque vestrum invictum Campanis etc.; — 2) df. ogs.: a) Guddommens Høihed og Majestæt; – numina sancta precamur Palladis armisonae, Virg. Aen. 3, 543; cf. Hor. Epod. 17, 3; ligel. Virg. Aen. 3, 372: multo suspensum numine ducit etc., (opfyldt af Guddommens Majestæt el. med hellig Rædsel); — b) Guddommen selv, en Gud el. Gudinde; – si quem Numina laeva sinunt, Virg. Ge. 4, 7; numina montis adorant, Ovid. Met. 1, 320; cf. Virg. Aen. 3, 634; men Ovid. Met. 10, 430: promissaque numine firmat, (med en Ed ved Guderne).

nŭmĕrābĭlis, e, [numero]: til at tælle, som lader sig tælle, calculus, Ovid. Met. 5, 588; – populus numerabilis, utpote parvus, Hor. A. P. 206. — *nŭmĕrālis, e: hørende til Tal, nomen, i Grammatiken: Talordet, Priscian.; o. — nŭmĕrārĭus, i, m.: som har med Regning el. med Regnskab at giøre; df. I) en Regnemester, Augustin.; — II) en Regnskabsbetient, navnl. hos praefectus praetorio, Cod. Just.; — [numerus].

*nŭmĕrātĭo, onis, f.: Tælling, Optælling, Colum.; – ogsaa Udtælling, Betaling; – ∾ fiet ab illo, (ved Anvisning paa ham), Senec. Ep. 18; o. — nŭmĕrātor, oris, m.: som tæller, siderum, Augustin.; — [l. numero]. — Nŭmĕrĭa, ae, f., [numerus]; I) Tallenes Gudinde, Augustin.; — II) Gudinden for en hurtig Fødsel, Varr. ap. Non. — 1. Nŭmĕrĭus: romersk Tilnavn i d. fabiske Slægt; skrives undert. forkort. Numer., el. N.; vid. Liv. 41, 28, oftere; — not.: ogs. er Numerius, a: romersk Slægtsnavn, vid. Cic. Sest. 33, oftere; — B) df. Nŭmĕrĭānus, 3, rauduseulum, Cic. Att. 7, 2. — 2. nŭmerĭus, 3: hørende til Tal; – ∾ aestimationem renuere: ikke lade sig tælle, Jul. Val. res gest. Al. M.

nŭmĕro, avi, atum, 1, v. a., [numerus]; I) „egenl.“: tæller el. eftertæller; ogs. regner el. beregner; – ∾ aliquid per digitos, (paa Fingrene), Ovid.; ligel. ∾ aureos voce digitisque, Suet. Claud. 21; ∾ genus ab aliquo, Juvenal.; men Cic. d. Or. 2, 32: si ex reis numeres, (naar man tæller el. regner derefter); – ∾ pecus, Virg.; miles numeratus, (talt el. mønstret), Lucan.; vota vix numeranda, (næsten utallige), Tibull.; – numera senatum, (som Opfordring til Consulen, for at hindre en Senatsbeslutning, hvortil neml. hørte et vist Antal Senatorer el. senatus frequens); vid. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 11; cf. Cic. Att. 5, 4; – numerantur pectine chordae, Juvenal. 6, 382, (der spilles paa en Strengeleg); — b) at tælle eller regne derfra, originem libertatis inde etc., Liv. 2, 1; men Cic. Phil. 7, 1: quos quidem a se primum numerare possunt, (hvis Liste de kunne begynde med dem selv); — B) „bes.“ om Penge: at udtælle el. tiltælle el. betale; – ∾ pecuniam alicui, Cic., a quaestore, (med Anvisning paa Qvæstor), id. Flacc. 19; men ∾ de suo, (af egne Midler), id.; ligel. ∾ militibus stipendium, id., alicui mercedem, Vell.; – df. pecunia numerata, Cic., ogs. argentum numeratum, Plaut., oftest absol., numeratum, (sc. argentum): rede Penge, Contanter; – numeratum non erat mihi, (jeg havde ingen Penge i Kassen), Cic. Fam. 5, 20; in numerato relinquere, (i rede Penge), Plin.; hvf. „overf.“: ingenium in numerato habere, (have paa rede Haand), Quintil. 6, 3, 111; – men Hor. Ep. 2, 2, 166: Quid refert, vivas numerato

nuper, an olim? (sc. pretio); — II) „fig."; A) „overf."; a) at tælle, d. e. at have; - Donec eris felix, multos numerabis amicos, Ovid. Trist. 1, 9, 5; — b) at optælle el. anføre; - si velim numerare, quibus bonis male evenerit, Cic. N. D. 3, 31; — B) oftest „ment."; a) at henregne dertil, at holde el. ansee derfor; - ∼ aliquem in vulgo patronorum, ogs. in multis, Cic. Brut. 97; men id. Verr. 3, 7: ex quibus in primis numeranda est civitas Halesina, (er at regne til de anseligste); mors in beneficii parte numeretur, (vilde jeg ansee som en Velgierning), id. Phil. 11, 1; men voluptatem nullo loco numerare, (ansee for intet), id.; - fortunam inter dubia, virtutem inter certa numerare, Tac. Germ. 30; numerari post aliquem, (nedsættes derunder), id. Hist. 2, 77; si quidem Platonem ex illa vetere (Academia) numeramus, (henregne ham dertil), Cic. Acad. 1, 12; — b) holder el. anseer derfor; - Sulpicium accusatorem suum, non competitorem numerabat, Cic. Mur. 24; cf. id. R. Am. 6; ligel. qualem (civem) me et esse et numerari volo, id. Fam. 1, 9. — 2. numero, abl. som adv., s. und. numerus, nr. III.

*nŭmĕrōse, adv.; I) „egenl.": i stort Antal; - compar., ∼ dividere, (i flere Dele), Plin.; men ∼ onerare (vitem med flere Grene), Colum.; numerose loqui, (tale i Flertallet), Tertull.; — II) „overf."; A) i Musiken: rhythmisk, harmonisk, taktfast; - ∼ sonantes (fidiculae), Cic. N. D. 2, 8; — B) om Foredraget: efter afmaalte Led, rhythmisk; - ∼ cadere (sententiam), Cic. Brut. 8, dicere, id.; compar., Gell.; superl., Quintil.; — nŭmĕrōsĭtas, atis, f.: stort Antal, Mængde, Tertull.; o. — nŭmĕrōsĭter, adv.: = numerose, Arnob.; — [flgd.].

nŭmĕrōsus, 3, [numerus]; I) „egenl.": talrig, mangfoldig, med el. af stort Antal; ogs. af stort Omfang, vidtløftig; - ∼ partus (animalium), Plin.; ∼ domus, (med mange Personer el. Betiente), id.; - compar., Pylio ··· numerosior aevo (dies), Martial. 4, 1; superl., ∼ civitas provinciae, Tac. Agr. 7; men numerosius gymnasium, Plin. Ep., (med mange Dele el. Afdelinger); numerosissima causa, (hvori mange ere anklagede), ibd.; - ∼ hortus, (vidtløftig), ibd.; ∼ opus, Quintil.; men ∼ pictura, (som har mange Billeder el. Figurer), Plin.; pictor diligentior, quam numerosior, (som arbeider mere nøiagtigen, end meget), id. 35, 40; — II) „fig.": hvori den rette Takt og Numerus er bevaret, som er ordnet og afmaalt efter Kunstens Regler, taktfast; - numerosos ponere gressus, Ovid.; cf. id. Am. 2, 4, 29; men id. Tr. 4, 10, 49: numerosus Horatius, (som bruger mange Metra el. Versemaal); Myron numerosior in arte, quam Polycletus, (indbragte mere Harmoni i Kunsten), Plin. 34, 19; — b) navnl. om Foredraget; vid. Cic. Orat. 48, 50 o. 52.

nŭmĕrus, i, m., [besl. m. νόμος, nummus, νέμω; oprdl. det Delte el. Tildelte]; I) „egenl."; A) „alm.": Tallet, d. e. Betegnelsen af et Tal el. Antal; - nec nomina quae sint, Est numerus, (der er ikke Tal derpaa), neque enim numero comprendere refert, (at tælle dem), Virg. Ge. 2, 104; numerum inire, Caes., capere, Plaut., exsequi, Liv., (tælle, beregne); numerum deferre, (angive), Caes., subducere, (fradrage), Catull.; procedere in numerum, (regnes med til det øvrige), Cic. Verr. 4, 9; — bb) hertil kan mærkes; a) abl. numero: i Tallet, i Antal; sættes med Eftertryk til Tallet selv; - haec sunt tria numero, Cic.; oppida numero ad duodecim, Caes.; — b) ad numerum: indtil det rette Tal, d. e. fuldtalligen el. fuldstændigen; - ad numerum judices habere, Cic. Qu. Fr. 2, 13; cf. Caes. B. G. 5, 20; men extra numerum esse, (være tilovers), Plaut. Men. 1, 3, in.; — c) et blot Tal, altf. et Intet; df. „overf.": daarligt el. udueligt Menneske, Hor. Ep. 1, 2, 27; — d) i Grammatiken: numerus singularis et pluralis, vid. Quintil. 9, 3, 8; — e) „poet." ogs.: numeri eburni, (de med Tal betegnede Elfenbensterninger), Ovid. A. A. 2, 203; — B) „bes."; a) Tal el. Antal; - ∼ piratarum, Cic.; si navis suum numerum haberet, (den fulde Besætning), id. Verr. 5, 56; cujus (exercitus) numerus duodecim millium fuit, Nep. Iphicr. 2; — b) Antal, Mængde, Hob; - ex toto negotiatorum numero etc., Cic. Font. 1; fretus numero copiarum, Nep. Milt. 5; - ogs. Mængde el. Forraad; ∼ magnus frumenti, Cic.; ∼ maximus vini, id.; — c) df. i Krigssproget absol., numeri: Afdelinger af Hæren; - sparsi per provinciam numeri, (i. e. cohortes), Tac. Agr. 18; cf. id. Hist. 1, 6; men nondum distributi in numeros, Plin. Ep.; men desinere in numeris esse, (faae sin Afsked), Dig.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": Antal el. Klasse, Afdeling el. Forbindelse; - referre in numero deorum, Cic. N. D. 1, 12, in deorum numerum, Suet.; numero sapientum haberi, Nep.; cf. Cic. Arch. 12: qui est eo numero, qui etc., (f. eorum numero); ligel. ad tuum numerum hunc ascribito, (f. ad tuorum numerum), id. Qu. Fr. 1, 1, 5; ligel. talem in numerum, id. Phil. 2, 11; - beatorum numero (eximere: udslette af deres Tal), Hor. Od. 2, 2, 18; - 2) „bes."; aa) væsenlig el. afmaalt Del af ethvert Helt, (ligesom Lemmerne af Legemet); vid. Ovid. Met. 1, 428, o. ibd. 7, 126; - ligel. om Maaneden: triginta explere numeros, (have tredive Dage), Plin. 18, 75; (men mundus) expletus omnibus suis numeris et partibus, Cic. N. D. 2, 13; — df. a) numeri i et Digt, ligesom pedes, (Versets Fødder); - nam quum sint numeri plures etc., Cic. Orat. 47; cf. ibd. 48, ogs. id. d. Or. 1, 48, o. Hor. A. P. 74; nectere verba numeris, Ovid. Pont. 4, 2, 30; - df. ogs. Verset selv; saal. gravi numero, (i heroiske Vers), id. Am. in.; - ligel. i Musiken: Takten; ut in musicis numeri, voces, etc., Cic. d. Or. 1, 42; - df. ogs. Musiken selv; saal. Virg. Ecl. 9, 45: numeros memini, (husker Melodien el. Tonen); - ogs. anden taktmæssig Bevægelse; corpus movere ad numeros, (danse efter Takten), Senec.; cf. Lucr. 2, 631; men brachia tollere in numerum, (om de hamrende Cycloper), Virg. Ge. 4, 174; men quos numeros vocant, (neml. i Fægtekunsten), Quintil. 12, 2, 12; — b) navnl. ogs. i Foredraget ere numeri: de ligesom taktformede Led el. Sætninger el. Sætningsdele, hvoraf Perioden bestaaer; vid. Cic. Orat. 52 o. 58; ogs. Quintil. 10, 1, 70; df. ogs. Periodens Velklang og rhythmiske Proportion; vid. Cic. d. Or. 3, 48 flgd.; — bb) numerus el. numeri; a) den Regel, hvorefter noget er el. bør være indrettet; - histrio si paullum se movet extra numerum, Cic. Parad. 3, 2; cf. Hor. Ep. 1, 18, 59; men ad numeros exige quidque suos, Ovid. Rem. 372; ligel., in numerum, Virg. Aen. 3, 446, o. numero, ibd. 11. 599: regelmæssigen, vedbørligen; — B) „ment.": Plads, Stilling, Anseelse; - qui in aliquo sunt numero et honore, Caes. B. G. 6, 13; eo praesertim numero et loco, (neml. som Prætor), Cic. Verr. 2, 54; aliquem numerum obtinere, (være ret meget anseet, neml. som Taler), id. Manil. 13; men homo nullo numero, (uden alt Værd), id. Phil. 3, 6; - df. numero el. in numero alicujus, (istedet derfor, el. i Egenskab deraf; ogs. som el. ligesom); quum is tibi parentis numero fuisset, Cic. Div. in Caecil. 19; cf. Caes. B. C. 2, 45, o. Nep. Ep. 7; — b) den Pligt, som paaligger nogen i et Forhold; - numeros principis implere, Albinov. 1, 285; comitatis numeros omnes obire, Plin. Pan. 71; — III) hertil hører endnu abl. numero, som adv., oprdl.: efter Tallet, d. e. nøiagtigen, punktligen, odl., men alene forel.; saal. A) netop, til rette Tid; - numero mihi in mentem fuit, c. inf., Plaut. Amph. 1, 1, 25; neminem vidi, qui numero sciret, quod scitu est opus, Naevius ap. Fest. p. 170, (Müll.); — B) hurtigen,

snart, rask, odl.; – cymbalis et plausibus numero reducunt in locum unum (apes displicatas), Varro; – ogs. m. nimis; perfalsum et abs te creditum numero nimis, (altfor hurtigt), Afran. ap. Fest. l. c.; — b) ogs. dadlende: altfor tidlig, altfor rask; – numero huc advenis ad prandium, Plaut. Men. 2, 2, 13; cf. id. Poen. 5, 4, 102.

Nŭmīcius, o. Nŭmīcus, i, m.: Flod i Latium, i Nærheden af Lavinium; vid. Ovid. Fast. 3, 647, o. Tibull. 2, 5, 43, ogs. Sil. 8, 180 o. Plin. 3, 9; — not.: ogs. er Numicius: romersk Mandsnavn, Liv., o. A.; s. ogs. Hor. Ep. 1, 6.

Nŭmĭda, ae, m., ligesom d. besl. nomas, νομάς: en Nomade; – Arabia Numidarum, Vitruv., (hos Plin.: Arabia Nomadum); s. ogs. Fest. p. 173, (Müll.); — II) „bes.": en Numidier; sædv. in pl.: Numidae, arum: nordafricansk Folk, imellem Mauritanien o. d. Carthagiske, hvor nu Algier; – vid. Sall. Jug. 46 o. 66, oftere, Liv. 29, 31, Virg., Hor.; men Numidum gentes (f. Numidarum), Martial. 12, 26; – ogs. adj.; ∾ leo, Ovid.; ∾ dens, (i. e. ebur), id.; ∾ jaculatores, Liv. 28, 11; cf. Tac. Hist. 2, 40: Numida citus equo, (let Rytter); — B) df. 1) Nŭmĭdĭa, ae, f.: Landskabet Numidien, Mela 1, 6, Plin. 5, 2, Sall. Jug. 8, oftere; — 2) Nŭmĭdĭcus, 3: numidisk, equi, Liv., cedrus, Plin.; – ∾ aves, id., ogs. absol. Numidicae (sc. aves el. gallinae), id., Suet., ogs. Numidicae guttatae, Martial. 3, 58, ogs. Africanae: rimel. etslags Perlehøns; – ∾ crustae, Senec. Ep. 86, (af numidisk Marmor); — not.: Numidicus, kaldtes ogs. Qu. Caecilius Metellus, ifølge hans Bedrifter i Numidien under Krigen imod Jugurtha; vid. Vell. 2, 11, Cic. Arch. 3, o. A.

Nŭmĭsĭus, a: romersk Slægtsnavn, Liv., Cic., Tac.; — B) df. Nŭmĭsĭānus, 3, vitis, Colum., Plin. — nŭmisma, ogs. nomisma, ătis, n., νόμισμα: Mønt el. Møntstykke el. Pengestykke; – ∾ regale, vid. Hor. Ep. 2, 1, 234; men Martial. 1, 12: quum data sint equiti bis quina nomismata, (i. e. decem sestertii); cf. id. 12, 62; — B) „bes.": et ikke courserende Møntstykke, gammel Mønt, Skuepenge, odl.; – ∾ vetera ··· quibus pro gemmis uti solent, (neml. til Indfatning), Dig.; — II) „overs.": Møntens Preg el. Stempel, Prudent. — Nŭmĭtor, oris, m.: Konge i Alba, ved sin Datter Ilia Morfader til Romulus og Remus, vid. Liv. 1, 3 flgd., Ovid. Fast. 4, oftere, o. Virg. Aen. 6, 768. — Nŭmĭtōrius, a: romersk Slægts- og Personsnavn, Cic.; cf. id. Phil. 3, 6.

*nummārius, (numar.), 3: hørende til Penge; – ∾ res: Pengevæsenet el. Møntfoden, Cic. Off. 3, 20; ∾ rei difficultas: Mangel paa Penge, id., ogs. ∾ difficultas, id.; opp. ∾ rei copia, Suet.; – ∾ theca, Cic., arca, Naev. ap. Non.: Pengeskrinet; – ∾ lex, (imod Pengeforfalskere), Cic. Verr. 1, 42; men ∾ poena, (Pengestraf), Dig.; — II) „overs.": bestukken med Penge; – ∾ judices, Cic. Att. 1, 16; ∾ judicium, id. Verr. 3, 57; o. — nummātus, (numat.), 3: meget bemidlet, adolescens, Cic. Agr. 2, 22; cf. Hor. Ep. 1, 6, 38; – compar., nummatior, Appul.; — [nummus].

Nummorumexpalponides, ae, m., [nummus, expalpor: som ved Smiger tillister sig Penge]: comisk Mandsnavn, Plaut. Pers. 4, 6, 22. — nummōsus, (numos.), 3, [nummus]: = nummatus, Nigid. ap. Gell. — nummŭlārĭŏlus, i, m., Senec. Apocol., dem. af — nummŭlārius, (numul.), i, m.: etslags Vexelerer el. Pengemægler, (men ringere end argentarius), Suet. Galb. 9; — II) ogs. adject. 3; ∾ mensam exercere: drive Vexelforretninger, Dig.; af — nummŭlus, (numul.), i, m., dem. af nummus (el. numus): Mønt el. Penge; – nummulorum aliquid, Cic. Att. 1, 29; men ibd. 1, 16: nummulis acceptis, (efter at være bestukken); cf. ibd. 8, 13.

nummus, (numus), i, m., [efter Varr. L. L. 5, 36, af d. sikuliske νόμος, Sølvmønt], Pengestykke, Mønt, Penge; – ∾ jactabatur, (havde ustadigt Værd), Cic. Off. 3, 20; ∾ adulterinos pro bonis accipere, ibd. 23; – df. nummi: Penge; in suis nummis versari, (være Capitalist), Cic. R. Com. 8; cf. Hor. Ep. 1, 1, 54; nummo el. nummis locare, (for en Sum Penge), Plin. Ep., Dig.; — II) „overs."; A) som romersk Mønt: nummus sestertius, oftest absol. nummus (sc. sestertius), ogs. sestertius (sc. nummus): den sædvanlige romerske Mønt; (omtr. en tydsk Sølvgroschen); – nummo (el. numo) sestertio, s. nedenf.; quinque millia nummum (f. nummorum) dare etc., Cic. Verr. 3, 60; cf. Suet. Dom. 4; — 2) ogs. staaer nummus absol. f. en Ubetydelighed el. det Ringeste; – ad nummum convenit (ratio), Cic. Att. 5, 21; nummo sestertio, (for det Allermindste), id. Rab. Post. 17; — not.: gen. nummum, (f. nummorum), er meget hyppig; — B) som græsk Mønt er nummus: = to Drachmer, (dog alene hos Plaut.); vid. Plaut. Pseud. 3, 2, 20, o. id. Men. 2, 2, 16.

numnam, numne, s. und. num. — numquam, (nunquam), adv., [ne, umquam]: aldrig, ingensinde; – illum numquam, dum etc., sine cura futurum, Cic. Sest. 63; men comisk: Numquam etiam fui usquam, quin etc., Ter. Eun. 5, 8, 62; numquam alias, Liv.; numquam ante hoc tempus, Caes.; – ogs. m. d. dobbelte nec (el. neque), uden at Negtelsen derved ophæves; quae Caesar numquam neque fecisset, neque passus esset, (hvad han aldrig havde enten giort eller taalt), Cic. Att. 14, 13; – derimod numquam non, altid, Cic. d. Or. 1, 24; – men non numquam, undertiden, id., Caes., s. und. non; — II) „overs." el. m. Eftertryk, s. non: ikke, aldeles ikke; – numquam essem passus, Cic. Att. 11, 2; cf. Liv. 3, 23. — Numquam.postea.eripides, [eripio], opp. Quodsemelarripides, (som aldrig giver Slip paa det, som han engang har tilrevet sig), comisk Ordforbindelse, Plaut. Pers. 4, 6, 23.

numquando, rigtigere num quando, s. und. num. — num.quid, adv. interrog.: mon? (men ogs. at oversætte ved det blotte Spørgsmaal); – numquid ··· tu dubitas, quin ego ··· perierim? Ter. Eun. 5, 8, 13; cf. Hor. Sat. 1, 4, 52 o. 136; numquid ergo illuc accedo? Quintil.; men id. 7, 1, 48: numquid non hoc cogitet necesse est, nisi qui sit plane hebes! — b) sield. i d. indirecte Spørgsmaal; – scire sane velim, numquid necesse sit, esse comitiis Romae? Cic. Att. 12, 8.

nunc, adv., νῦν, νῦνγε; I) „egentl.": nu, for nærværende Tid; – Alium esse censes nunc me, atque olim, quum dabam? Ter. Andr. 3, 3, 13; – men i Modsætn. af tunc o. tum; erat tunc excusatio oppressis, nunc nulla est, Cic. Phil. 7, 5; cf. id. Quint. 28 o. 29, ogs. id. Brut. 71; – nunc ille est dies, quum etc., Enn.; ut nunc est, (som det nu gaaer), Cic. Att. 12, 29; cf. Hor. Sat. 1, 9, 6; men qui nunc sunt homines, (de Nulevende), Cic. Qu. Fr. 1, 1, 15; ligel. Plaut. Pers. 3, 1, 57: non- tu nunc hominum mores vides? men nunc ipsum (netop nu) ea lego etc., Cic. Att. 12, 14; — bb) hertil kan mærkes; a) nunc staaer ogs. hos tempp. praeteritt.; – illud crimen caluit re recenti, nunc in causa refrixit, Cic. Planc. 23; cf. Hor. Od. 1, 37, 2, o. Nep. Timol. 5; – sield. c. fut.; Quis nunc te adibit? etc., Catull. 8, 16; — b) nunc ··· nunc, snart ··· snart; – tribuni plebis nunc fraudem, nunc negligentiam consulum accusabant, Liv. 3, 2; nunc hac parte, nunc illa etc., id. 34, 13; cf. Virg. Aen. 5, 441: Nunc hos, nunc illos aditus etc.; ligel. Nunc huc, nunc illuc ··· curro, Ovid. Her. 10, 19; – men ogs. kan nunc gientages oftere, vid. Curt. 7, 3, o. Senec. d. Ir. 3, 6; – „poet." er ogs.

det første nunc undert. udfaldet; vid. Virg. Aen. 5, 831; — c) ogs. findes Modsætningerne: nunc ··· mox, Vell. 2, 63; men nunc ··· postremo, Liv. 3, 49; — not.: af nunc, m. Suffixet-ce o. interrog.-ne; dannes nunccine; - Hem, nunccine demum? Ter. Andr. 4, 1, 60; (al. nuncne); inc.; — II) „overf."; A) i Overgangen til det Stærkere: men nu, nu derimod; - vid. Cic. Div. 1, 30; ligel. si etc., nunc vero quum etc., id. Verr. 5, 67; cf. id. Catil. 2, 7, oftere; ligel. quum etc., nunc vero etc., id. Fam. 6, 21; — B) nu, d. e. under disse Forholde, odl.; - Abi nunc, populi fidem implora! auct. ap. Cic. Fam. 10, 32; cf. Sen. Benef. 5, 12. — nunccine, s. und. frgd.

nuncĭa, ae, f., s. und. nuncius. — *nunciātĭo, (nunt.), onis, f.; I) i Religionssproget: Augurernes Forkyndelse af deres Jagttagelser el. af Auspicierne; - nos (augures) nunciationem solum habemus, etc., Cic. Phil. 2, 32; — II) i Retssproget: Angivelse, bonorum vacantium, (af herreløst Gods), Digest.; ∾ novi operis, (af et Arbeide, som nogen foretager til vor Skade), Cod. Just.; o. — nunciātor, (nunt.), oris, m.: en Forkynder, Tertull.; - i Retssproget: Angiver, Denunciant, Digest.; — df. fem. nunciātrix, icis, redeuntis anni (ciconia), Cassiod.; — [flgd.].

nuncĭo, (nunt.), avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [nuncius]; I) „alm.": forkynder, tilkiendegiver, bebuder; - ∾ alicui aliquid, vid. Cic. Att. 1, 15; ligel. m. acc. c. inf.: ut ei nunciaret suis verbis, adversarios etc., Nep. Them. 4; cf. Caes. B. G. 5, 10; ogs. m. si, Ter. Heaut. 4, 1, 5; ogs. absol.: qui primus Ameriam nunciat? Cic. R. Am. 34; - ogs. pass.: ut simul adesse et venire nunciaretur, Caes. B. G. 3, 36; - men impers.: quum esset de hoc incommodo nunciatum, Cic. Verr. 5, 16; ligel. nunciato, (neutr. abl.), m. acc. c. inf., Tac. Ann. 2, 64; men nunciata ea etc., (denne Efterretning), ibd. 1, 52; - som befalende el. forbydende ogs. m. ut o. ne; vid. Cic. d. Or. 2, 86, o. Caes. B. G. 1, 11; ligel. c. conj., efter d. udfaldne ut, Tac. Ann. 2, 79; ogs. c. inf.; ergo nunciat patri, abjicere spem, ibd. 16, 11; - ∾ horas, Martial. 8, 67; cf. Tac. Ann. 15, 30; - misit ad me, qui salutem nunciaret, Cic. Att. 4, 10; — II) „bef." i Retssproget: at angive; - ∾ causam pecuniae fisco, Digest.; ∾ bona (vacantia), ibd.; - men ∾ alicui novum opus: nedlægge Forbud imod et Arbeide til vor Skade, ibd.

nuncĭus, (nunt.), i, o. nuncia, (nunt.), ae, f., [novum, cieo, altſ. oprdl.: som bringer Nyt]; I) „egenl." som subst.; A) masc., nuncĭus, i; 1) Bud el. Sendebud; - litteras et nuncios mittere ad aliquem, Caes.; per nuncios facere certiorem, Cic.; Mercurius, Jovis nuncius, Plaut.; men Virg. Aen. 2, 547: nuncius ibis Pelidae genitori; - remissique nuncii ab eo, se venturum, Liv. 38, 1; cf. id. 2, 47, (hvor Nomets verbale Construction er at mærke); — not.: nuncius, f. nuncia, Val. Fl. 2, 142; — 2) „abstract"; aa) „alm.": Bud el. Budskab, Efterretning el. Nyhed; - exoptatum nuncium alicui afferre, Cic., apportare, Ter.; ogs. nuncium ferre ad aliquem, Liv. 4, 41; cf. id. 3, 6; men Virg. Aen. 6, 456: verus mihi nuncius ergo Venerat, m. acc. c. inf.; rumore nuncio (audire), Cic. Fam. 12, 10; — bb) df. ogs. a) oversendt Befaling el. Ordre; - nisi legatorum nuncio paruisset, Cic. Att. 12, 24; cf. Nep. Chabr. 3; — b) nuncium alicui remittere: opsige el. affige en Forbindelse, navnl. at hæve et Ægteskab; - remittam nuncium affini meo, Plaut. Truc. 4, 3, 74, (vil ophæve hans Forbindelse med min Datter); ogs. om Formyndere: ad infringenda sponsalia nuncium mittere (s. remittere), Digest.; - oftest om Manden: uxori nuncium remittere, (skille sig derved, sende Konen Skilsmissebrev), Cic. d. Or. 1, 40 o. 56; dog ogs.: etsi mulier nuncium remisit, id. Top. 4; - ogs. „overf.": virtuti nuncium remittere, (lade fare), id.; — B) nuncĭa, (nunt.), ae, f.: Budbærerinde el. Forkynderske; - Nuncia fulva Jovis, (i. e. aquila), poët. ap. Cic. Leg. 1, 1; cf. Liv. 1, 34; - sædv. „overf."; historia nuncia veritatis, Cic.; quae (vox) nuncia cladis etc.; Liv. 5, 50; cf. Virg. Aen. 4, 188; men Ovid. A. A. 1, 438: Cera (i. e. litterae) tuae primum nuncia mentis eat; — C) „poet." ogs. nuncĭum, (nunt.), i, n.: Efterretning, Budskab; in pl., Catull. 63, 75: Geminas deorum ad aures nova nuncia referens; — II) „bef." som adj. (o. poet.), nuncius (nunt.), 3: forkyndende, visende, varslende, odl.; - habes animi nuncia verba mei, Ovid. Her. 16, 10; simulacra ··· nuncia formae, Lucr. 6, 75; venturae nuncia sortis (exta), Tibull. 3, 4, 5; cf. id. 2, 1, 26, o. Martial. 8, 32; - dog ogs. prodigia, imminentium malorum nuntia, Tac.

nuncŭbi, adv., [af num alicubi]: mon nogensteds; - nuncubi hic vides aurum etc.? Varro; nuncubi labar, observet, id.; — II) „overf.": nuncubi ··· sensiti etc., (nogensinde, ved nogen Leilighed)? Ter. Eun. 1, 2, 83.

*nuncŭpātim, adv.: navnligen, udtrykkeligen, Sidon.; — nuncŭpātĭo, onis, f.; I) „alm.": Nævnen el. at nævne, Benævnelse, Appul.; — II) „bef."; A) offenlig el. høitidelig Benævnelse el. Fremsigelse, votorum, (af Løfter til Guderne for Statens el. Keiserens Vel); - men in pl., Tac. Ann. 16, 22; cf. Suet. Ner. 46; s. ogs. und. nuncupo; ∾ solennium verborum, Val. Max.; — B) Udnævnelse til Arving; Suet. Calig. 38, Digest.; — C) Dedication el. Tilegnelse af en Bog; - sed haec ego mihi nunc patrocinia ademi nuncupatione, Plin. praef.; o. — nuncŭpātor, oris, m.: som nævner el. benævner; - ∾ primus philosophiae et conditor (Pythagoras), Appul.; — [flgd.].

nuncŭpo, avi, atum, 1, v. a., [nomine capio]; I) „alm.": nævner, benævner, (navnl. i Retssproget, samt forel. o. efteraug., Cic. d. Or. 3, 38, o. Quintil. 8, 3, 27); - quod erat a deo donatum, nomine ipsius dei nuncupabant, Cic. N. D. 2, 23; cf. ibd. 1, 15; ∾ mensem a suo cognomine, Suet. Aug. 31; - men quae essent lingua nuncupata, (det udtrykkeligen Benævnte el. Navngivne), Cic. Off. 3, 16, (e XII Tabb.); — bb) df. ogs. a) kalder el. benævner saa el. saa; - quem turba Quirini Nuncupat Indigetem, Ovid. Met. 14, 607; ∾ aliquam reginam, (udnævne dertil), Justin.; — b) nævner ved Navn, angiver el. anfører navnligen, maria, Plin. 4, 27; ogs. opregner, titulos Pompeji, id.; — c) siger el. erklærer formeligen; - laturos ea spolia posteros, vid. Liv. 1, 10; — d) bekiendtgiør el. røber, adoptionem, Tac. Hist. 1, 17; cf. Plin. 14, 28; — II) „bef."; A) ∾ vota: giøre Løfter til Guderne for Statens Vel, (hvilken Cæremoni forrettedes af den høieste Øvrighed); vid. Liv. 21, 63: ne auspicato profectus (consul) in Capitolium ad vota nuncupanda etc.; cf. id. 41, 10; sild. ogs. at giøre Løfter for Keiserens Vel; vid. Trajan. ap. Plin. Ep. 10, 45; — B) ∾ heredem: nævne som Arving el. udnævne dertil; vid. Suet. Claud. 4, o. id. Calig. 38; ogs. absol. Plin. Pan. 43: nec (tu) ··· nuncuparis (sc. heres); ogs. ∾ testamentum: giøre sit Testamente, (neml. for Vidner; el. at bekiendtgiøre det for dem), id. Ep. 8, 18, Digest.; — C) indvier, helliger, Appul. — nuncusque, el. nunc usque, adv.: lige hidtil, indtil denne Dag, Ammian.

Nundīna, ae, sc. dea, Macrob. 1, 16, forestod Drengebørns Renselse paa den niende Dag efter deres Fødsel; s. ogs. und. nundinus. — nundĭnae, arum, s. und. nundinus. — *nundĭnālis, e: hørende til et Marked; df. „overf.": ∾ cocus, (slet el. ringe), Plaut. Aul. 2, 4, 45; o. — nundĭnārius, 3: hørende til et Marked el. Torv; - ∾ oppidum, (hvor et Marked holdes), Plin., forum, id.; — [nundinae]. — *nundĭnātĭcius, (-tius), 3: som haves el. holdes tilfals; - ∾ capita (virginum: der vise sig uden Tilhylling), Tertull.; — nundĭnātĭo, onis, f.: Handel el. Kiøb-

mandſkab; – df. ſild. Torvepris, Cod. Theod.; — II) oftest „overf.": ſmudſig el. ſkammelig Handel; – ∾ juris et fortunarum, Cic. Agr. 1, 3; cf. id. Verr. 3, 46, o. ibd. 5, 5; o. — nundĭnātor, oris, m.: ſom byder el. holder tilfals, men alene „overf.": ∾ salutis, Quintil. Decl., (ſ. und. frgd.); — [nundinor].

nundĭno, (avi), atum, 1, v. a., Biform af flgd.: ſælger, forhandler, men alene „overf."; – ∾ pudorem alicui, Jul. Firm.; (medicus) nundinatus, ut etc., (i. e. pecunia corruptus), Prudent. — nundĭnor, atus sum, 1, v. dep. a. o. n., [nundinae]; I) neutr.: handler, høkrer; – sedere ··· in captivorum pretiis ··· nundinantem, Liv. 22, 56; – navnl. ogſ.: at ſøge ſmudſig Fordel; ∾ in cognitionibus patriis, Suet. Tit. 7; — B) „overf.": at færdes el. ſamles i Mængde (el. ligeſom til et Marked); df. med Lunc: ubi ad focum angues nundinari solent, Cic. Div. 2, 31; — II) act., men ſædv. „overf.": at drive en ſmudſig Handel med Noget; df. A) tilhandler mig, kiøber, jus ab aliquo, Cic. Verr. 1, 46; cf. id. Phil. 3, 4; — B) ſælger, udbyder til Salg; – df. „overf.": judices sententias suas pretio nundinabantur, Appul.

nundĭnus, 3, [novem, dies]: hørende til et Tidsrum af ni Dage, (neml. med Indbegreb af de tvende nundinae el. af den første og den niende Dag; jf. vort: otte Dage, om en Uge); — df. ſædv. subst.; A) nundinae, arum, (sc. feriae): den niende Dag, der i Rom var Markedsdag el. Torvedag for de romerſke Landmænd, da de kunde giøre ſig bekiendte med de offenlige Forretninger, efterſom ethvert Lovforſlag (lex el. Bill) maatte være opſlaaet til Læsning i et trinundinum (el. i 17 Dage), før derover kunde voteres af Folket; vid. Plin. 18, 3; herom ogſ. Cic. Att. 1, 14: nundinarum πανήγυρις (in circo Flaminio); ogſ. kan hidføres: in trinis nundinis etc., Plin. l. c. 4; — bb) df. ogſ. a) Marked el. Torv el. Forſamlingsſted for at kiøbe el. ſælge; – Capuam ··· nundinas rusticorum, etc., Cic. Agr. 2, 33; nundinas et conciliabula obire, (neml. for at anbefale ſig til Æresposter), Liv. 7, 15; cf. Plin. Ep. 5, 4; – ogſ. in sing.: nundina, ae, Sidon.; — b) Handel med det, ſom ikke tør ſælges el. kiøbes; ∾ reipublicae, Cic. Phil. 5, 4; cf. id. ibd. 2, 14; — B) nundinum, (sc. tempus): Tiden imellem tvende nundinae el. Markedsdage; df. ſædv. internundinum, Varro, Lucil. ap. Non.; – ogſ. Markedsdagen ſelv; pueri exspectant nundinum, Varro; – df. trinum nundinum, (ctr. trinundinum): Tiden imellem den første og ſidſte af trende nundinae begge iberegnede, altſ. ialt 17 Dage; vid. Pseud. Cic. p. Dom. 16; men Liv. 3, 35: comitia ··· in trinum nundinum indicta, (i. e. post trium nundinarum tempus); ſaal. ſiger Cæſar: se praesentem trinum nundinum petiturum, (i de trende nundinae el. Markedsdage), Cic. Fam. 16, 12.

nunquam, ſ. und. numquam. — nuntia, nuntio, nuntius, etc.; ſ. und. nuncia, etc. — nŭo, nŭi, nūtum, 3, νεύω, ligeſom nuto: nikker el. vinker; men ſom simplex: inus.; df. nutus, numen, nuto.

nūper, adv., [ſ. noviper, af novus, o. enclit. -per]: nyligen, for ikke længe ſiden; – vid. Verr. 4, 3: nuper, et quid dico nuper, imo vero modo ac plane paulo ante etc.; men nunc nuper: ganſke nyligen, Ter. Eun. prol. 9; ligel. superl., nuperrime, Cic. Inv. 1, 17; – II) „overf." o. ſammenlignende om en noget fiernere Tid; – quae nuper, id est, paucis ante seculis reperta sunt, (neml. i Sammenl. med hele den foregaaende Tid), Cic. N. D. 2, 50; cf. id. Div. 1, 39; – ogſ. f. adject.; Quamquam haec inter nos nuper notitia admodum est, Ter. Heaut., in.; df. — nūpĕrus, 3: nylig, ſom nyligen er geraadet i en vis Stilling el. Tilſtand; – Recens captum hominem, nuperum et novicium, etc., Plaut. Capt. 3, 5, 60; – superl., nuperrimus, 3, Priscian.

nupta, ae, f.: gift Fruentimmer, ſ. und. nubo; df. — nuptālĭcius, (-tius), 3: hørende til et Bryllup, donum, Digest. — nuptiae, arum, f., [nubo]: Bryllup, Giftermaal, Ægteſkab; – nuptias conciliare, (ſtifte et Parti), Nep., facere, (holde Bryllup), Plaut., adornare, id., apparare, Ter., (lave dertil); vetula et multarum nuptiarum (femina: ſom ofte har været gift), Cic. Att. 13, 29; men Nuptiarum expers, (ſom ikke har været gift), Hor. Od. 3, 11, 11; — II) „overf." o. ærbart: om legemlig Omgang, auct. ad Her. 4, 34, Justin.; — not.: nuptiae, ligeſom connubium, tør alene bruges om Fribaarne; vid. Plaut. Casin. prol. 68; ſ. ogſ. und. contubernium.

*nuptĭālis, e: hørende til Bryllup el. Giftermaal, dona, Cic., pactio, (Ægteforening), Liv. 4, 4, tabulae, (Ægteſkabscontract), Tac. Ann. 15, 37; ogſ. m. sacra, Quintil., faces, Hor., carmina, Catull.; — df. adv., nuptialiter, ligeſom ved et Bryllup, laetus, Capella; o. — nuptĭātor, oris, m.: ſom holder Bryllup, ſom gifter ſig, Hieronym.; — [nuptiae].

nupto, are, v. n., intens. af nubo: gifter mig oftere, Tertull. — nuptŭla, ae, f., dem. af nupta: ung Kone, Varr. ap. Non., inc. — nuptŭrĭo, ivi el. ii, 4, v. n., desid. af nubo: vilde gierne gifte mig, Appul. — 1. nuptus, 3: partic. af nubo. — 2. nuptus, us, m., [nubo]: Giftermaal el. Ægteſkab; – nuptum passa, (ſom har været gift), Stat.; nuptui collocare, (bortgifte), Colum.; – (men nuptum m. dare el. collocare, er sup. af nubo); – dies nuptus (gen.): Bryllupsdagen, Gell.

Nursĭa, ae, f.: By i d. Sabinſke, Suet., Virg.; — B) df. Nursīnus, 3, ager, Plin., pilae, (Roer), Martial.; – Nursini, orum: Indvaanerne af Byen N., Liv., Suet. — nŭrus, us, f., νύος (m. indſkudt r): Svigerdatter, germ. Schnur, Cic. Phil. 2, 24; – Jam tua, Laomedon, oritur nurus, Ovid. Fast. 6, 729, (i. e. Aurora, uxor Tithoni); – ogſ. Sønnens Brud el. Forlovede, Digest.; ogſ. f. pronurus, ibd.; — II) „poet. overf.": ungt Fruentimmer, ung Dame, el. alm. Fruentimmer; – ∾ Latinae, Ovid. Met. 2, 366, Parthae, id. A. A. 3, 218.

nus, m., νοῦς, i. e. mens; hvf. nus mentis: Tænkekraften, Capella; — II) „beſ.": en af de valentinſke Æoner, Tertull. — nusquam, adv., [ne, usquam]; I) „egenl.": ingenſteds; – fratrem nusquam invenio gentium, Ter. Ad. 4, 2, in.; sive est illa (lex) scripta uspiam, sive nusquam, Cic. Leg. 1, 15; cf. id. d. Senect. 22; — b) nusquam non: overalt, allevegne, Plin. 24, 5; — II) „overf."; A) ingenſinde, i intet; – Nusquam equidem quicquam deliqui, Plaut. Men. 5, 2, 30; cf. Cic. Qu. Fr. 3, 1; — B) c. verbis motus: intetſteds hen; – nusquam abeo, Ter.; nusquam ventum aut abitum sine causa, auct. ad Her. 2, 3; — 2) df. atter „overf."; – plebem nusquam alio natam, quam ad servitutem, Liv. 7, 18; cf. Cic. Fin. 1, 9; — C) nusquam esse: at være borte; – ergo nunc Dama sodalis Nusquam est? Hor. Sat. 2, 5, 101; – ogſ. i Retsſproget: aldeles ikke at finde Sted, Digest.

*nūtābĭlis, e: vaklende, Appul.; — nūtābundus, 3: vaklende, Appul.; — II) „overf": uſikker, uvis, Lactant.; — nūtāmen, ĭnis, n.: Neien el. Vaien, (ſom Hielmbuſkens), Sil.; o. — nūtātĭo, onis, f.: Nikken, capitis, med Hovedet, Plin. 1, 49; — II) Vaklen el. Rokken; – illa frequens in utramque partem nutatio, Quintil. 11, 3, 129; — B) „overf."; ∾ rei publicae, (Ryſtelſe, Fare), Plin. Pan. 5; — [flgd.].

nūto, avi, atum, 1, v, n., [inus. nuo, νεύω]; I) „egenl.": nikker el. vinker, capite, Plaut.; crebro capitis motu nutans, Suet. Calig. 38; ogſ. ∾ alicui, (ad el. til nogen), Plaut.; nutat, ne loquar, (at jeg ikke maa tale), id.; – ogſ. at nikke af Søvnighed, ſ. ovenſ. Suet. l. c.; cf. Ovid. Met. 1, 717; nutanti ··· mento, id. 11, 620; — II)

„fig."; A) „overf.": at vakle, d. e. ville til at falde, true med Fald; - nut ernus), vid. Virg. Aen. 2, 629; nutantes pendere domos, (i et Jordskjelv), Lucan.; ligel. quassae nutant turres, id.; - ogs. at vaie el. svæve hid og did; - nutant circumspectantibus galeae, Liv. 4, 37; suspensum et nutans machinamentum, Tac. Hist. 4, 30; acies nutans, ibd. 3, 18, (vaklende el. vigende), hvs. nutare in fugam, Flor.; - ogs. at synke, at sænke sig; dum rami pondere nutant, Ovid. A. A. 2, 263; — B) „ment."; 1) at være i stor Fare; - nutantem remp. stabilire, Suet. Vesp. 8; tanto discrimine urbs nutabat, ut etc., Tac. Hist. 4, 52; — 2) at vakle (i sin Troskab, i sin Mening, osv.); at være upaalidelig el. usikker; - Galliae nutantes, (i. e. dubiae fidei), Tac. Hist. 12; cf. ibd. 2, 98; ogs. Suet. Caes. 4; — 3) at være i Tvivl el. Uvished derom; - nutare ··· in natura deorum, (være i Uvished derom), Cic. N. D. 1, 43; cf. id. Fin. 2, 3.

nūtrībilis, e, [nutrio]: nærende, cibus, Coel. Aur.; compar., id.; df. — nutribiliter, adv.: paa en nærende Maade, Theod. Prisc. — *nutrīcātio, onis, f.: Dien el. at give Die, Opammen, Gell.; - ogs. Opdræt el. Opelskning; - ∾ herbarum, Varro; — nūtrīcātus, us, m.: Opdien; df. Opfostring; df. comisk: eductus in nutricatu Venerio, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 55; - ogs. om Hjorden; de nutricatu (agnorum: om deres Opdræt), Varro; - ogs. om Vægterne; in nutricatu (herbae: under Græssets Vært), id.; — [nutrico]. — nūtrīcius, (-tius), 3, [nutrix]: diende, ernærende; - velut nutricio sinu, (ligesom i en Moders el. Ammes Skød), Colum.; — II) subst.; A) nūtrīcius, i, m.: Fosterfader el. Opdrager; - ∾ pueri, Caes.; — B) fem. nutricia, ae: Amme, Ernærerinde, Hieronym.; — C) nūtrīcium, i, n.; a) Næring; df. ∾ maternum: moderlig Pleie, Senec. Helv. 17; — b) pl. nutricia, (sc. praemia), Ammeløn, Digest.

*nūtrīco, are, v. a.: opdier el. opføder, pueros, Plaut.; df. pass.: sic nutricantur (agni), Varro; ligel. om Vægterne: sole nutricari, id.; o. — nūtrīcor, ari, v. dep. a.: = frgd.; - octonos porcos nutricari (scrofam), Varro; — II) „overf.": ernærer; - mundus omnia nutricatur, Cic. N. D. 2, 34; — [nutrix]. — nūtrīcŭla, ae, f., dem. af nutrix: Amme el. Patteamme, Suet. Aug. 94, o. Hor. Ep. 1, 4, 8; — II) „overf.": som ernærer el. underholder el. vedligeholder; - ∾ causidicorum (Africa), Juvenal.; ∾ seditiosorum (Gellius), Cic. Vat. 2.

nūtrīmen, inis, n.: Næring, Næringsmiddel; - Naturaeque suum nutrimen deerit edaci, Ovid. Met. 15, 354; forkortet Form af — nūtrīmentum, i, n., [nutrio]: Opammen, Opfostring; - nutrimentorum ejus locus, Suet. Aug. 6; men id. Calig. 9: per hanc nutrimentorum consuetudinem, (ved saaledes at opvoxe i Leiren); - ogs. om Vægterne; vid. Plin. 17, 35; — II) „overf.", nutrimenta, (sc. ignis: Ved el. Brænde, osl.), Virg. Aen. 1, 176; educata hujus (generis epidictici) nutrimentis eloquentia, Cic. Orat. 13.

nūtrio, ivi o. ii, itum, 4, v. a.; I) „egenl.": ernærer, giver Die; opføder, opfostrer, optrækker, nærmest om Mennesker og Dyr; - quos lupa nutrit (pueros), Ovid. Fast. 2, 415; ogs. nutrire mammis, Plin.; nutritus lacte ferino, Ovid. Trist. 3, 11, 3; nutritus in herba (taurus), Juvenal.; nutritus glande (aper), Hor. Sat. 2, 4, 40; - ligel. om Vægterne: at give Næring, at lade voxe; Terra salutares herbas eademque nocentes Nutrit, Ovid. Rem. 45; ∾ palmites, Plin., silvam, Hor. Ep. 1, 10, 22, (lade voxe); - foliis ... Nutrit (ignes), Ovid. Met. 8, 643; — II) „fig."; A) „overf.": pleier, corpora, Liv., aegrum per cibos, Cels.; men ∾ damnum naturae, (hjelpe derpaa med Staanfel), Liv. 7, 4; - ∾ vinum, (forædle, krydre), Colum.; - sorte quadam nutriendae Graeciae datus, Liv. 36, 35; — B) „ment.": - nærer, befordrer; pax nutrit Cererem, (Frugtbarheden), Ovid.; ∾ amorem, id.; indoles Nutrita faustis sub penetralibus, Hor. Od. 4, 4, 26; cf. Ovid. Pont. 4, 2, 25; — not.: nutribat, nutribant, „poet." f. nutriebat, etc., Virg. — nūtrior, iri, v. dep. a.; sjeld. Biform af frgd.; - hoc ··· nutritor olivam, Virg. Ge. 2, 425.

*nūtrītor, oris, m.: som opfostrer, Fosterfader, Suet. Gramm.; ∾ equorum, Stat.; — df. nūtrītōrius, 3: hørende til den første Næring el. Pleie, lac, Theod. Prisc., cunae, Augustin.; — nūtrītūra, ae, f.: = nutricatus, Cassiod.; o. — nūtrītus, us, m.: Næring; in abl., Plin.; — [nutrio].

nūtrix, icis, fem., [nutrio]: Ernærerinde; df. sædv. Amme el. Patteamme; - ogs. alm. som opfostrer Mennesker eller Dyr; - vid. Ter. Eun. 5, 2, 53; men paene cum lacte nutricis etc., Cic. Tusc. 3, 1; - nutrix Jovis (capra), Ovid. Fast. 5, 127; cf. Prop. 4, 1, 55; nutrix (gallina), Moderhønen, Colum.; ligel. bona nutrix, om Koen, id.; — II) „fig."; A) „overf.": som opholder el. nærer; - leonum nutrix (Africa), Hor.; ligel. Plin. 17, 12: den Jord, hvori Planten først opelskes, for siden at omsættes; df. ogs. den Jord el. Ager, hvoraf nogen ernærer sig, Plaut. Trin. 2, 4, 111; cf. Cic. Verr. 2, 2; - virgines perpetui nutrices et conservatrices ignis, (Vestalinderne), Arnob.; - men „poet.": nutrices, f. mammae: de qvindelige Bryster, Catull. 64, 18; — II) „ment."; - quasi nutrix oratoris etc., Cic. Orat. 11; curarum maxima nutrix (nox), Ovid. Met. 8, 81.

nūtus, us, m., [inus. nuo]; I) „egenl.": Bøining el. at bøie sig og ligesom at neie sig derimod el. derned; - terra ··· sua vi nutuque tenetur, Cic. d. Or. 3, 45; cf. id. Tusc. 1, 17: suopte nutu et suo pondere in terram et in mare ferri; — B) „bef.": Neien el. Nik med Hovedet (som Udtryk af Bifald), Virg. Aen. 9, 106, o. ibd. 10, 115; ogs. Vinken el. Vink; ogs. Mine el. Gebærde; - digitis saepe est nutuque locutus, Ovid.; cf. Tibull. 1, 2, 21: nutus conferre loquaces; men nutu finire disceptationem, Liv. 34, 62; nutu aspernari aliquem, Suet.; — II) „fig.": Villie, Beslutning, Bestemmelse; - deorum nutu atque potestate etc., Cic. Catil. 3, 9; cf. id. d. Or. 1, 43; — B) „bef."; a) Vilkaarlighed; ogs. Lune el. Indfald, (undert. m. Bibegr. af Kaadhed el. Lovløshed); - saevae nutu Junonis eunt res, Virg. Aen. 7, 592; nutu et arbitrio meretricis etc., Cic. Verr. 5, 13; ligel. ad nutum alicujus judicare rem, id.; — b) Tilbøielighed, Hengivenhed, Velvillie, Appul.; f. ogs. Liv. 7, 30, und. numen.

nux, gen. nŭcis, f.; 1) Nødden, (Hasselnødden, Valnødden, osv.); - aliorum (pomorum) intus corpus, et foris lignum, ut nucum, Plin. 15, 31; ∾ avellana, juglans, f. und. avellanus, etc.; ∾ castaneae, Virg.; ∾ amara: den bittre Mandel, Cels., Plin.; - ogs. Pinienødden, Ovid. A. A. 2, 424; - nux cassa (quassa): ormstukken Nød, (d. e. det Allerringeste), Hor. Sat. 2, 5, 36; nuces relinquere, (aflægge Børneleg), Pers. 1, 10; — II) „overf.": Nøddetræet; - nucem tactam de coelo, Liv. 24, 10; cf. Plin. 16, 41; Nux ego juncta viae etc., Ovid. de Nuce, in.; - ogs. Mandeltræet, Virg. Ge. 1, 187; — not.: Nux, Elegia Ovidii.

nyctălōpa, ae, f., Marc. Emp., o. nyctălōpĭa, ae, f., Isid.: Dienſvagheden, at være: — nyctălops, ōpis, νυκτάλωψ: som seer slet om Natten, sædv. lusciosus, Plin. 8, 76; - ogs. som seer bedre om Natten, end om Dagen, Theod. Prisc. — nyctĕgrĕsia, ae, f., νυκτηγρεσία: Nattevagt, el. efter Fest. p. 78, (Müll.): quasi noctisurgium: Titelen paa en tabt Tragoedie af Attius. — nyctĕgrĕton, i, n., νυκτήγρετον: en om Natten lysende Plante, Plin. 21, 57.

Nyctēïs, ĭdis el. ĭdos, f., s. und. Nycteus. — Nyctĕlĭus, 3, *Νυκτέλιος*, (natlig), pater, Ovid. A. A. 1, 567, i. e. Bacchus, (af hans natlige Dyrkelse), ogs. absol. Nyctelius, id. Met. 4, 15; ∾ latex, (Vinen), Senec. Oed. — Nycteus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., *Νυκτεύς*: Fader til Antiopa, som deraf heder: — Nyctēis, ĭdis, f.: *Νυκτηΐς*, og som ved Juppiter, under en Satyrs Gestalt, blev Moder til Amphion og og Zethus; - vid. Prop. 3, 13, 12, Ovid. Met. 6, 111, o. Hygin. Fabb. 7 o. 155. — Nyctĭmĕne, es, f., *Νυκτιμένη*, blev af Minerva forvandlet til Natugle; - vid. Ovid. Met. 2, 591 flgd., o. Hygin. Fabb. 204 o. 253. — nyctostrātēgus, i, m., *νυκτοστράτηγος*: Obersten for vigiles el. Nattevagten, Digest.

nympha, ae, o. nymphe, es, f., *νύμφη*; I) en Brud; - df. „poet.": den unge el. nygifte Kone, Ovid. Her. 1, 27; ogs. ungt Fruentimmer, Tibull. 3, 1, 21; — II) Nymphae: etslags qvindelige Genier, hvormed Phantasien befolkede hele Naturen; hvf. Oreades, (Biergnympher), Dryades el. Hamadryades, (Træunympher), Naiades el. Naides, (Flodnympher), Nereides, (Havnympher), etc.; s. und. disse Ord; - Nympha Penēis, Ovid. Met. 1, 472, (i. e. Daphne); ∾ Atlantis, id. Fast. 3, 659, (i. e. Anna Perenna), heder ogs. ∾ Numici, ibd. 653; ∾ Maenalis, ibd. 1, 634, (i. e. Carmenta); - aedes Nympharum i Rom omtales Cic. Mil. 27; cf. id. N. D. 3, 17; ∾ Libethrides: Muserne, Virg. Ecl. 7, 21; ∾ vocalis, (i. e. Echo), Ovid. Met. 3, 357; ∾ crepitantes, Prop. 2, 23, 49, (Nymphestatuer som Vandspring); - B) df. „poet. overf.": nympha, f. aqua; saal. Martial. 6, 43, o. Prop. 3, 14, 4; — III) Insectets Puppe; vid. Plin. 11, 24: alius evolat, alius in nympha est, alius in vermiculo; cf. ibd. 16.

nymphaea, ae, f., *νυμφαία*: etslags Vandplante; vid. Plin. 25, 37. — Nymphaeum, (-ēum), i, n., *Νυμφαῖον*: Forbierg med Havn paa Grændsen af Illyrien og Macedonien, Caes. B. C. 3, 26 o. Plin. 3, 26; — not.: s. ogs. und. nympheum. — nympharēna, ae, f.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 64. — nymphēum, i, n., *νυμφεῖον*: et Nympherne helliget Springvand; vid. Plin. 35, 43; - i Rom gaves der flere saadanne; vid. Capitol. Gord. 32; - skrives ogs. nymphaeum. — nymphĭgĕna, ae, m., [nympha, gigno]: en Søn af en Nymphe; df. Achilles, poët. in Anthol. Lat. B. T. 1, p. 84. — nymphon, ōnis, m., *νυμφών*: Brudekammer, Tertull.

Nȳsa, (Nyssa), ae, f.: Navnet paa flere Byer, hvoraf den mærkværdigste er i Indien, ved Bierget Meros, hvor Guden Bacchus blev opfødt; - vid. Mela 3, 7, Plin. 6, 23, Curt. 8, 10, o. Justin. 12, 7; — not.: ogs. er Nysa Navnet paa en By i Carien, osv.; — B) df. 1) Nȳsaeus, 3, *Νυσαῖος*: nysæisk, „poet." ogs. bacchisk; - ∾ Hydaspes (fluvius), Lucan.; ∾ chori, Prop. 3, 15, 22; — b) subst. Nysaei, orum: Indvaanerne af Byen Nysa i Carien; vid. Cic. Fam. 13, 64; — 2) Nysēïus, 3, ligesom frgd.: nysæisk; ∾ juga, Lucan.; — 3) Nysēïs, ĭdis, f. (adj.): = frgd.; - Nyseides Nymphae, (som paa Bierget Nysa opdroge Bacchus; Ovid. Met. 3, 314; — 4) Nȳsĭas, ădis, f., (adj.): = frgd.; ∾ Nymphae, id. Fast. 3, 769; — 5) Nȳseus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., *Νυσεύς*: Epithet til Guden Bacchus, (efter Byen el. Bierget Nysa), Ovid. Met. 4, 13; — 6) Nȳsĭăcus, 3: = frgd., flores, Capella; — 7) Nȳsĭus, 3: = frgd., (hedera), Plin. 16, 62; — b) ogs. subst. Nysius, f. Bacchus, Arnob. — Nȳsĭgĕna, ae, f., [Nysa, gigno]: født el. opdragen i el. paa Nysa; ∾ Sileni, Catull. 64, 253. — nȳsĭon, i, n., *νύσιον*, [besl. m. flgd.]: Vedbende el. Epheu, Appul. — Nysius, 3, *Νύσιος*; s. und. Nyseus. — Nyssa, s. und. Nysa. — Nyssos, i: By i Macedonien, paa Halvøen Pallene, Plin. 4, 17. — Nȳsus, i, m.: Bacchus's Fosterfader, Hygin. Fabb. 131 o. 167.

O.

1. **O**, o, det fiortende Bogstav i d. latinske Alphabet, svarer til Grækernes saavel korte som lange o, (el. til *O* o. *Ω*); — bb) derom er at mærke; a) „o" sættes undert. i d. ældre Sprog f. „u" o. „e"; saal. Davos, voltis, (f. Davus, vultis); vorsus, voster, (f. versus, vester), etc.; - ogs. f. au; saal. coda, plodo, (f. cauda, plaudo); vid. Quintil. 1, 4 o. 7; — b) som Abbreviatur staaer O. f. optimus, omnis, o. fl., (igiennem alle Casus); saal. J. O. M., (i. e. Jovi Optimo Maximo).

2. o, *ὦ* el. *ὢ*: o! ah! el. ach! interj. el. Udraab i Forundring, i Sorg el. Glæde, ogs. i Tiltale el. Bønner og Ønsker; - er „besl." at mærke; a) med forskiellige Casus; - saal. c. voc.; o paterni generis oblite! Cic. Pis. 26; cf. Virg. Aen. 1, 198; - c. acc.; o faciem pulchram, Ter.; cf. Cic. Phil. 3, 13; - c. nom.; O vir fortis atque amicus, Ter. Phorm. 2, 2, 10; o factum bene, id. Andr. 1, 1, 78; — b) uden Casus, navnl. ønskende m. si el. utinam; - O tantum libeat etc., Virg. Ecl. 2, 28; Quamquam, o si etc., id. Aen. 11, 415; cf. ibd. 8, 560; men O utinam tunc, quum etc., Ovid. Her. 1, 5; — not. a: f. ō, som Hor. A. P. 301: ō ego laevus, Qui etc., findes ogs. ŏ, Virg. Ecl. 2, 65; — not. b: sættes ogs. poet. efter det Ord, hvortil det hører; saal. Virg. Aen. 2, 281, o. Ovid. Met. 2, 279.

Oărīon, ōnis, m., poetisk Biform af Orion, Catull. 66, 94. — Oăsis, is, f., *Ὄασις*: Sted i det vestlige Ægypten el. i Marmarica, mærkeligt som Forvisningssted under Keiserne, Cod. Just.; — B) df. 1) Oăsēnus, 3, deportatio, Cod. Theod.; — 2) Oăsītes, ae, m., nomos, Plin. 5, 9. — Oaxes, el. Oaxis, is, m.: Flod paa Creta; vid. Virg. Ecl. 1, 66; — B) df. adj. fem.: Oaxis, ĭdis, „poet." f. cretisk, tellus, Varro Atacinus ap. Serv. ad Virg. l. c.

ob, praepos. c. acc., [besl. m. *ἐπί*]; I) „egenl."; A) c. verbis motus, om en Retning dertil el. derimod: hen til, hen for, hen imod; saal. alene forel.; - ob Romam legiones ducere, Enn.; cujus ob os Graji ora obvertebant sua, id. ap. Cic. Fam. 9, 26; — B) c. verbis quietis: om, ved, for; - habere lanam ob oculum, Plaut. Mil. gl. a. 5, v. 37; mors ob oculos saepe versata, Cic.; cf. id. Sest. 21; men id. Univ. 14: qui (ignis) est ob os offusus; — II) „overf."; A) „alm.": for el. formedelst, (for den Tings Skyld); - pretium ob stultitiam fero, Ter.; cf. id. Phorm. 2, 3, 23, ogs. id. Ad. 5, 6, 7; - ob rem judicandam pecuniam accipere, Cic.; cf. id. Fontej. 8; ob eam (amicitiam) summa fide servatam maximam gloriam capere, id. Lael. 7; - unius ob iram Prodimur, Virg. Aen. 1, 251; cf. Hor. Sat. 1, 4, 26, (Orell.); ligel. Tac. Hist. 2, 49: non noxa, neque ob metum; men mortem ob rem publicam obiisse, id. Ann. 2, 83; — B) „besl."; 1) for, istedetfor, obl.; (alene forel.); - dedin' tibi minas

triginta ob filiam? Plaut. Epid. 5, 2, 38; ager oppositus est pignori Ob decem minas, Ter. Phorm. 4, 3, 56; — 2) ob rem, ligesom ex re: til Nytte, til Fordel, (opp. frustra); - non pudet Vanitatis? D. minime, dum ob rem, (naar det kun lønner sig), Ter. Phorm. 3, 2, 41; verum id frustra, an ob rem faciam, in vostra manu situm est, Sall. Jug. 31; — 3) quam ob rem, ogs. sammendraget: quamobrem: hvorfor, derfor, osv.; - quamobrem id primum videamus, quatenus etc., Cic. Lael. 11; cf. ibd. 4, oftere; — 4) ob id, ob ea, ob hoc, ob haec, ob quae: derfor; - ignaris hostibus, et ob id quietis, Liv. 25, 35; ligel. ob hoc, etc., ibd. 37; tamquam non futurus ob hoc miserior, si etc., Senec. Ep. 98; cf. Sall. Jug. 39, o. Tac. Ann. 2, 30; — III) i Sammensætninger bliver „b" uforandret foran Vocalerne, ogs. foran de fleste Consonanter; dog assimileres det hyppigen m. det flgd. p, f, c, g; - hyppigst er her Bemærkelsen for el. imod.

ŏb.aemŭlor, ari, v. dep. a.: opirrer el. opbringer, Tertull. — *ŏbaerārius, i, m.: den Gieldbundne, der maa afarbeide sin Gield, Varro; o. — ŏbaerātus, 3: forgieldet, gieldbunden; - quamquam tenuem adhuc et obaeratum, Suet. Caes. 47; cf. Liv. 26, 40; - ligel. in compar., quanto quis obaeratior etc., Tac. Ann. 6, 17; - ogs. subst.: en Skyldner el. Debitor, Caes. B. G. 1, 4; — [ob, aes]. — ŏb.ăgĭto, are, v. a., ligesom exagito: forstyrrer, foruroliger, Enn. ap. Non.

ŏbambŭlātĭo, onis, f.: Gaaen el. at gaae omkring, Spasering, auct. ad Her. 3, 19; af — ŏb.ambŭlo, avi, atum, 1, v. n. (o. a.): gaaer el. spaserer derom el. derved el. omkring; - ∾ ante vallum, Liv.; ∾ muris, id., gymnasio, Suet. Tib. 11; - Nec gregibus nocturnus obambulat (lupus), Virg. Ge. 3, 538; - ogs. om Hiorden: ∾ in herbis, (gaae og græsse), Ovid; - „poet." ogs. c. acc. (praepos): obambulat Aetnam, Ovid. Met. 14, 188; - endel. absol.: quum solus obambulet ipse, id. Trist. 2, 459.

ŏb.ardesco, arsi, 3, v. n. inch.; „fig." o. „poet.": at fare op el. styrte frem, som en Ild; - quum obarsit (ille), Stat. — ŏb.āresco, ēre, v. n.: at fortørres el. indtørres, Lactant. — ŏb.armo, (avi), atum, 1, v. a.: bevæbner, securi Dextras, Hor. Od. 4, 4, 20; — II) ogs. „overf.": obarmatis oculis ad vigilias, Appul. — ŏb.ăro, avi, 1, v. a.: bepløier, ompløier; - quum hostes obarassent, quicquid herbidi terreni extra murum erat, Liv. 23, 19.

ŏb.āter, tra, trum: noget mørk el. dunkel, Plin. 18, 79; df. — ŏb.ātresco, ēre, v. n.: at blive noget mørk el. dunkel, Jul. Firm. — ŏbaudĭentĭa, ae, f.: Lydighed, Tertull.; af — ŏb.audĭo, ivi o. ĭi, 4, v. n.: adlyder, alicui, Appul.; ogs. absol., Tertull.; — af partic. obaudiens er efterel. comp., obaudientius, Ambros. — ŏb.aurātus, 3: forgyldt, Appul.

obba, ae, f.: etslags Drikkekar med bred Bund, Varr. ap. Non.; - ∾ sessilis, (som staaer fast), Pers. 5, 148; — II) „overf." om Væxten panicum, Plin. 18, 10. — ob.blătĕrātus, 3: udplappret, udsladdret, affaniae, Appul., inc. — ob.brūtesco, tŭi, ĕre, v. n. inch.: bliver sløv, mister al Fornemmelse el. Bevidsthed, Lucr. 3, 544; - obbrutui, ligesom obstupui: er fra mig selv, Afran. ap. Non. — obc-, de saaledes begyndende Ord, s. und. occ-.

ob.densātĭo, onis, f.: at blive tyk, Forhærdelse, cutis, Coel. Aur. — obdĭtus, 3: partic. af — ob.do, didi, dĭtum, 3, v. a., [do, dare]; 1) „alm.": sætter el. stiller derfor el. derimod; - ∾ pessulum ostio el. foribus, (skyde en Slaa derfor), Ter.; ogs. ∾ forem, Plaut., fores, Ovid.; - df. pass.: fores obditae trabibus, Plin. 6, 12; ligel. obditis a tergo foribus, Tac. Ann. 13, 5; men obditis navibus etc., vid. Flor. 3, 6; - men „alleg.": Da, precor, etc., Nec timidis rigidam vocibus obde forem, Ovid. Pont. 2, 2, 41; — II) „bef.": stikker el. føier ind deri, ceram auribus, Senec.; — b) „poet." ogs.: stiller blot, udsætter derfor; - nullique malo latus obdit apertum, Hor. Sat. 1, 3, 59.

†ob.dormĭo, ire, v. n.: at sove ind; ogs. „alm.": at sove; - qui obdormiunt sub taxo, Plin. 16, 20; df. — obdormisco, ivi, itum, 3, v. n.: falder i Søvn, sover ind; - vid. Suet. Aug. 94; men ∾ in mediis vitae laboribus, vid. Cic. Tusc. 1, 49; cf. ibd. 38, ogs. Suet. Claud. 8, o. 33; men Plaut. Amph. 1, 1, 116: obdormisse ebrium (Nocturnum); - comiss ogs. m. besl. c. acc.: Ubi ··· obdormivi crapulam, (har udsovet Rusen), id. Most. 5, 2, in.; o. — obdormīto, are, v. n. intens.: sover ind, Venant.

ob.dūco, xi, ctum, 3, v. a.; - I) „egenl.": fører el. drager derfor el. derimod el. derhen; - ∾ exercitum ad oppidum, Plaut. Pseud. 2, 1, 13; men absol.: ∾ Curionem, (skyde ham ind), Cic. Att. 1, 1; - ∾ fossam transversam, vid. Caes. B. G. 2, 8; velis obductis reductisque, Plin. Ep. 2, 17; men ∾ vestem, (trække sammen om sig), Tac. Ann. 4, 70; - ∾ seram, (sætte derfor), Prop. 4, 5, 48; men ∾ callum stomacho, (forhærde), Cic. Fam. 9, 2; — B) „bef." ogs.; 1) indhyller eller omgiver dermed; - trunci obducuntur libro aut cortice, Cic. N. D. 2, 47; men quasi operimento matris obduci, vid. id. Leg. 2, 23; s. ogs. Virg. Ecl. 1, 49; men obducta cicatrix, (overtrukken Skramme), Cic. Agr. 3, 1; men obducta nocte, (i en mørk Nat), Nep. Hann. 5; — 2) „poet." ogs.: tillukker, tilslutter; - obducta ··· reserat penetralia Phoebi, Lucan. 5, 69; — 3) trækker el. drager til mig; df. drikker, potionem, Senec., venenum, Cic. Tusc. 1, 40; — 4) endel. m. Lune: obducta frons, (rynket Pande), Hor. Epod. 13, 5; ligel. ∾ vultum, Senec.; — II) „overf." o. „alleg.": A) drager el. trækker derover; - ∾ callum dolori, Cic. Tusc. 2, 15; cf. ovenf. id. Fam. 9, 2; men ∾ cicatricem reipublicae, id. Agr. 3, 1; (s. ogs. und. callum o. cicatrix); — B) tildækker, skiuler, holder tilbage; - df. dolor obductus, Virg. Aen. 10, 64, (som Tiden har begyndt at læge); cf. Ovid. Met. 12, 543; men ∾ tenebras rebus, (formørke el. fordunkle, giøre uforstaaelig), Cic. Acad. 2, 6; — b) ∾ diem, Cic. Att. 16, 6, (tilbringe den).

*obductĭo, onis, f.; I) „alm.": Overtrækning (med Skyer), Arnob.; — II) „bef.": Tilhylling, capitis, Cic. Rab. perd. 5, (hvor Talen er om Forbrydere; cf. Liv. 1, 26); o. — obducto, are, v. a. intens.: fører derhen el. dertil, scorta in aedes, Plaut. Merc. 4, 4, 46; — [obduco]. — obductus, 3, partic. af obduco. — ob.dulco, are, v. a.: forsøder, giør sød, Coel. Aur.; obdulcatus panis, id.

obdūrātĭo, onis, f., [obduro]: Forhærdelse, men alene „fig.", Augustin. — obdūrĕ.făcĭo, ĕre, v. a., [obduro]: = obduro, Non. — ob.dūresco, dūrŭi, 3, v. n.: forhærdes; - semen diuturnitate obdurescit, Varro; ligel. om en Mark til Pløining, Cato; men om en Forvandling til Sten, Prop. 2, 19, 53; — II) oftere „fig.": at blive haard el. sløv el. følesløs; - jam ad ista obduruimus etc., Cic. Att. 13, 2; cf. id. Mil. 28; men obduruisse contra fortunam, id.; - dociliora sunt ingenia, priusquam obduruerunt, Quintil. 1, 12, 9. — ob.dūro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; 1) neutr.: at være haard; df. „fig.": giør mig haard, bliver ved dermed, holder ud, er standhaftig; - Pernegabo atque obdurabo, etc., Plaut. As. 2, 2, 56; Perfer et obdura; multo graviora tulisti, Quum etc., Ovid. Trist. 5, 11, 7; cf. Hor. Sat. 2, 5, 39: Persta atque obdura, seu etc.; — b) df. pass. impers.: quare obduretur hoc triduum, Cic. Att. 12, 3; — II) act.: giør haard; df. „fig.": forhærder; - obdurata nequitia, Cod. Just., verecundia, Capitolin.

†ŏbēdĭens, tis, partic. o. adj. af obedio; df. — ŏbēdĭenter, adv.: hørigen, lydigen, villigen, gierne; - ∾ imperata facere, Liv. 31, 34; ∾ facere omnia adversus aliquem: adlyde nogen i alt, id. 39, 53; - compar., id. 38, 34; superl., Augustin.; o. — ŏbēdĭentĭa, ae, f.:

Hørighed, Lydighed; – obedientiam relinquere et abjicere, Cic. Off. 1, 29; cf. id. Parad. 5, 1; – men ∾ imperiorum, (hos Elephanten), Plin. 8, 1; men om Bierne: mira plebei circa (regem) obedientia, id. 11, 17.

ŏbēdĭo, ivi el. ii, itum, 4, v. n., [audio]; I) „alm.": hører derpaa, hører efter; df. er hørig el. lydig derimod, adlyder, retter mig derefter; sædv. c. dat.; – ∾ magistratibus, Cic., praecepto, id., legi, Nep.; ut ad verba nobis obediant (servi: alene efter Bogstaven), Cic. Caecin. 18; – ogs. pass. impers.: utrimque enixe obeditum dictatori est, Liv. 4, 26; – ogs. „overf.": ramus··· obediturus, (som let bøies), Plin.; — II) „bef.": retter el. føier el. lemper mig derefter; – quod, quibus rex maxime obediat, eos etc., Nep. Dat. 5; – ∾ tempori multorum, Cic. Brut. 69; men ∾ ventri, vid. Sall. Catil. 1; ⚬ not.: obedibam, obedibo, f. obediebam, obediam, Afran. ap. Non., o. A.; — III) partic, ŏbēdĭens, tis, ogs. som adject.; A) „alm.": hørig, lydig, følgagtig; sædv. c. dat.; – appetitum rationi obedientem praebere, Cic.; cf. id. N. D. 2, 30; – compar., obedientior imperiis etc., Liv. 25, 38; superl., obedientissimus imperiis (miles), id. 7, 13; – ogs. tilføies dat. dicto, (paa Ordet; cf. ovenf. ad verbum); magistro ··· dicto obediens, Plaut. Bacch. 3, 3, 35; — — B) „bef.": undergiven, underdanig; ogs. som føier el. lemper sig derefter; c. dat., ogs. absol.; – ut illis obedientes vivamus, Sall. Jug. 31; in consensu obedientium etc., Liv. 2, 59; virtute ac diis volentibus ··· omnia secunda et obedientia sunt, Sall. Jug. 14; – ogs. „overf.": obedientissima in opere fraxinus, (let at behandle el. bøie), Plin. 16, 83.

ŏbĕliscus, i, m., ὀβελίσκος: lidet Spyd el. Spid; df. „overf." ifølge etslags Lighed; A) en Obelisk el. Spidsføile; vid. Plin. 36, 14: trabes ex Syenite marmore, etc.; — B) Rosenknop, Auson.; — C) = flgd., Augustin. — ŏbĕlus, i, m., ὀβελός: Spyd el. Spid; df. etslags spydformet Tegn el. Mærke, der sættes i Bøger ved usikkre Skriftsteder, Hieronym.

ŏb.ĕo, ivi o. ii, itum, 4, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": at gaae el. komme derhen el. dertil; absol., el. m. ad, el. m. in; – donec vis obiit, quae etc., (indtil dertil er kommen den Kraft, osv.), Lucr. 1, 223; obire ad omnes hostium impetus, Liv. 31, 21; cf. id. 10, 25; – navnl. ogs. om Himmellegemerne; ∾ in infera loca, (at gaae ned), Cic. Arat. 474; – oftere absol.; in reliquis orientis aut obeuntis solis partibus, id. d. Rep. 6, 20; cf. Lucr. 4, 435; an sidera obirent, nascerenturve, Plin.; ogs. om andre Ting, vid. Lucr. 4, 442; — B) „overf.": at gaae bort; df. sædv. at forgaae el. at gaae under; saal. om Byer, Plin. 5, 31 o. 39; oftere om Personer: at omkomme el. døe, morbo, Plin.; ut pereas et obeas cito, Plaut. Epid. 3, 4, 76; men tecum obeam libens, Hor. Od. 3, 9, 24; cf. Liv. 5, 39: simul se cum illis ··· obituros; – (s. ogs. nedenf. obire diem el. mortem); — II) act.; A) „egenl."; 1) gaaer el. kommer derhen; ogs. indfinder mig el. er nærværende derved; – Acherontem obibo, Enn. ap. Fest.; quantum flamma obire non potuisset, (hvad Luen ikke havde kunnet naae), Cic. Catil. 3, 10; men pass.: Hic ubi Virginea campus obitur aqua, Ovid. Fast. 1, 464; – ∾ coenas, Cic., comitia alicujus, id. Att. 1, 4; cf. id. d. Or. 1, 38; s. ogs. Liv. 7, 15, und. nundinae; — 2) gaaer el. drager derom el. derover el. derigiennem, giennemvandrer, bereiser; – ∾ provinciam, Cic. Verr. 5, 12; cf. id. Fin. 5, 29; Nec vero Alcides tantum telluris obivit, Virg. Aen. 6, 802; — b) „poet." ogs. om Ting: at gaae el. løbe derom, at omgive; – chlamydem ··· limbus obibat, Ovid. Met. 5, 51; cf. Virg. Aen. 10, 483; men Ovid. Met. 11, 417: buxoque simillimus ora Pallor obit, etc., (udbreder sig derover); — B) „overf."; 1) „alm.": gaaer dertil, giver mig iførd dermed, overtager at besørge; df. ogs. besørger, forretter, varetager; – obire legationem, Cic. Att. 15, 7; cf. Nep. Dion. 1; ad suas res obeundas, (til at give sig af dermed), Cic. Arch. 6; cf. id. Manil. 12, o. 17; – munus vigiliarum ··· per se ipsi obibant. Liv. 3, 6; cf. Caes. B. G. 5, 33; ∾ tot simul bella, Liv. 4, 7; ∾ munera consularia, id., munia imperii, Tac.; ∾ pericula, (gaae dem imøde), Liv.; men ∾ hereditates, Cic. Agr. 2, 3, (besee el. besøge dem); — 2) „bef." ogs.; a) at indfinde sig, navnl. til en Retstermin; saal. obire vadimonium, Cic.; hvf. pass.: qua (hora) tibi vadimonium non sit obitum etc., id. Quint. 17; ∾ diem edicti, id. Phil. 3, 8; men ∾ annum petitionis, id. Fam. 10, 14, s. und. annus; — b) ∾ diem suum, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 12, ligel. ∾ diem supremum, Nep., ogs. ∾ diem, Suet. Vesp. 1, at afgaae ved Døden, at døe; ligel. ∾ mortem, Ter. Andr. 1, 3, 18, o. Cic. Phil. 5, 17; (hvf. ofte absol., s. ovenf.); quum aut obeunda mors Cluentio, aut etc., Cic. Cluent. 17; men id. Sest. 38: morte obita, (i. e. post mortem); cf. Virg. Aen. 10, 641; ogs. Tac. Ann. 16, 16: obitas pro rep. mortes, etc.; — c) obire oculis, Plin. Ep. 3, 7, visu, Virg. Aen. 10, 447: at overfee el. betragte; obire oratione civitates, (giennemgaae, anføre), Cic. Verr. 2, 51.

ŏb.ĕquĭto, are, v. n. (o. a.): rider hen dertil el. derom; sædv. c. dat.; sild. ogs. c. acc.; – ∾ castris, Liv., stationibus, id.; – obequitans moenia imperator, Ammian.; — II) ogs. „alleg.": si etc., non obequitabit (oratio), Quintil. 12, 9, 3. — ŏb.erro, (avi), atum, 1, v. n. o. a; I) neutr.: vanker el. flakker om deri el. derom; m. in el. c. abl.; – ∾ in domibus, Plin., men ∾ tentoriis, vid. Tac. Ann. 1, 65; — B) ogs. „overf."; a) absol.: oberrantibus rivis, Curt. 3, 4; — b) c. dat.; – jamdudum mihi Monstrum ··· oberrat, Senec. Herc. Fur. 1279; — c) c. abl.; – chorda qui semper oberrat eadem, (tager Feil deraf), Hor. A. P. 356; — II) act.: giennemstreifer el. giennemflyver; – Dives arat ··· quantum non milvus oberret, Pers. 4, 16; casulis atque castellis oberratis, Appul.

*ŏbēsĭtas, atis, f.: Fedme, Tykhed, Førhed; – ∾ cujusdam (hominis), Suet., ventris, id.; – „overf." ogs. om Træer: obesitate laborare, Plin.; o. — ŏbēsus, 3, [edo]; I) pass.: bortædt, fortæret; vid. auct. Aetn. 434: obesa cavamine terra; — B) df. som adj.: udmarvet, maver; – corpore obeso, Laev. ap. Gell. 19, 7; s. ogs. Gell. ibd.; — II) medial: som har spist sig mæt el. fed; df. mæsket, tyk el. fed; – neque gracile, neque obesum (corpus), Cels.; ∾ turdus, Hor., scarus, Martial.; ∾ terga (equi), Virg.; – superl., quibus obesissimus venter, Plin.; — b) tyk, hoven; – ∾ fauces, Virg. Ge. 3, 497; — B) „overf.": tyk, sløv, aandløs; – neque naris obesae (juvenis: som dog har en ganske god Næse, „alleg."), Hor. Epod. 12, 3; ligel. obesae aures, Calpurn.; men obeso somno mori, Sulp. Sat. 56.

ŏbex, gen. obĭcis, o. objĭcis, m. o. f., [objicio]: hvad der skydes el. sættes derfor, Slaa el. Bom, odl.; – ferrati portarum obices, Tac. Hist. 3, 20; cf. Virg. Aen. 8, 227, o. Ovid. Met. 14, 780; — II) „overf.": hvad der standser el. begrændser ligesom en Bom; – qua vi maria alba tumescant Objicibus ruptis, (dets Dæmninger el. Kyster), Virg. Ge. 2, 479; obices saxorum, (Stengierder), Tac.; cf. Virg. Ge. 4, 422; viarum obices, (hvad der spærrer Veien), Liv. 9, 3; men comisk: commorandum est apud hanc obicem, (i. e. ancillam), Plaut. Pers. 2, 2, 21; men „alleg.": nullae obices, etc., Plin. Pan. 47. — obf–, de saal. begyndende Ord s. und. off–; — not.: obfŭtūrus, 3, partic. af obsum. — obg–, de saal. begyndende Ord s. und. ogg–.

ŏb.haerĕo, ēre, v. n.: at hænge fast derved el. derpaa; – navem ··· obhaerentem vado etc., Suet. Tib. 2. — ŏb.haeresco, haesi, 3, v. n.: at blive hængende el. siddende fast derpaa el. derved; cum dat.,

ogs. m. in; - aurum ··· stirpibus connexum obhaerescit, Appul.; ubi in medio nobis equus acer obhaesit Flumine, Lucr. 4, 422; men Suet. Ner. 19: consurgenti lacinia obhaesit; - men „alleg.": utrique pecunia sua obhaesit, (ligger begge paa Hierte), Senec. Tranqu. 8. — ŏb.horreo, ēre, v. n.; ∾ sanguineis punctis, at fremvise ligesom Blodpletter, (om etslags Ædelsten), Plin. 37, 34.

obiens, euntis, partic. af obeo. — ŏb.īrascor, sci, v. dep. n.; c. dat.; - obirascens fortunae animus, Senec. Tranqu. 3; — II) df. particip. obīrātus, 3, som adj.: vred el. harmfuld, alicui, Senec., fortunae, Liv. 1, 31; df. — ŏbīrātĭo, onis, f.: Harme el. Vrede, hujus nebulonis, (fra hans Side), Cic. Att. 6, 3.

ŏbĭter, adv., [f. ob iter, i. e. in itinere]: underveis; - obiter leget, Juvenal. 3, 241, (i Bærestolen); men obiter, om et Æg: ved at synkes, Plin. 29, 11; men id. 18, 23, om rindende Vand: obiter versare rotas et molere; — II) „overf."; A) i Forbigaaende, leilighedsvis; - obiter dictum sit, Plin.; ira ··· in occurrentia obiter saevit, Senec. d. Ir. 3, 1; — B) til samme Tid, uden Ophold, Appul., Pseud. Quintil. Decl. 10.

1. ŏbĭtus, 3, partic. af obeo. — 2. ŏbĭtus, us, m., [obeo]; I) „alm.": Gaaen el. Kommen derhen, Besøg el. Møde, (occursus el. aditus), vid. Ter. Hec. 5, 4, 19; ogs. Bereisen el. at bereise; ∾ multarum civitatum, Appul.; — B) „overf.": at begynde derpaa, at foretage; - ∾ fugae, Tertull.; — II) „bef.": Undergang; A) om Himmellegemernes Nedgang; - solis et lunae reliquorumque siderum ortus, obitus motusque (cognoscere), Cic. Div. 1, 56; cf. id. d. Or. 1, 42, o. Virg. Ge. 1, 257; — B) „overf.": Bortgang; df. sædv. Undergang el. Fordærvelse, ogs. Døden; - post obitum occasumque nostrum, (efter min Fordrivelse), Cic. Pis. 15; post eorum obitum, Caes. B. G. 2, 29, (efter deres Nederlag); - obitus consulum, (deres Fald), Brut. ap. Cic. Fam. 11, 10; ∾ ducum, Virg. Aen. 12, 501; men ibd. 4, 694: Difficilesque obitus, (den haarde Dødskamp).

ob.jăcĕo, ēre, v. n.: at ligge derimod el. derfor; m. o. ud. dat.; - saxa objacentia pedibus, Liv. 2, 65; Graecia Joniis fluctibus objacet, Mela; a meridie Aegyptus objacet, etc., Tac. Hist. 5, 6.

*objectācŭlum, i, n.: hvad der opkastes derimod, Dam el. Dæmning, odl., Varro; — objectāmentum, i, n.: det Forekastede, en Bebreidelse, Appul.; o. — objectātĭo, onis, f., ligesom frgd.: Forekastelse, Bebreidelse, Anklage; - ex aliorum objectationibus etc., Caes. B. G. 3, 60; — [objecto]. — objectĭo, onis, f., [objicio]: hvad der sættes derfor (til Beskyttelse); ∾ saxorum, (Stenvæg), Arnob.; — II) „fig.": Forekastelse, nominis, Tertull.

objecto, avi, atum, 1, v. a., intens. af objicio; I) „egenl.": sætter el. stiller derimod; m. o. ud. dat.; - Nunc caput objectare fretis, (om Søfugle), Virg. Ge. 1, 386; Huc illuc clypeum objectans, Stat.; — II) oftere „fig."; A) udsætter el. stiller blot derfor; - ∾ aliquem periculis, Sall. Jug. 7, dolis et casibus, Tac. Ann. 2, 5; men Virg. Aen. 12, 229: pro cunctis ··· unam Objectare animam, (opoffre derfor); — B) forekaster, bebreider, alicui probrum, Cic., vecordiam, Sall.; quia, quum etc., contagio ejus, quod quaerebat ipse, criminis objectata ab inimicis est, Liv. 9, 34; natumque objectat et imputat illis, (giver dem Skylden for hans Fald), Ovid. Met. 2, 400; - f. acc. findes ogs. infin., Plaut. Merc. 2, 3, 76, ogs. acc. c. infin., id. Most. 3, 2, 123.

1. objectus, 3, partic. af objicio. — 2. objectus, us, m., [objicio]: Stilling derimod, modsat Beliggenhed, Modsætning; - lunam terrae objectu (occultari), Plin.; cf. Virg. Aen. 1, 160, o. Tac. Hist. 3, 9; molium objectus ··· scandere, id. Ann. 14, 8, (i. e. moles objectas); dare objectum parmae, (holde Skioldet for), Lucr. 4, 845; — II) „overf.": paafaldende Gienstand el. Skue; - quo repentino objectu; viso, Nep. Hann. 5. — objex, jicis, f. und. obex.

objĭcio, (obicio), jēci, jectum, 3, v. a., [jacio] I) „egenl.": kaster el. lægger el. sætter hen derfor el. dertil el. derimod; m. o. ud. dat.; - Ei nos ··· Glaucomam ob oculos objiciemus, Plaut. Mil. gl. 2, 1, 69; ∾ cibum porcis, Varro, corpus feris, Cic.; cf. Virg. Aen. 6, 421; men Ter. Phorm. 5, 2, 4: etiam argentum est ultro objectum, (er bortkastet el. kastet til ham); diripere carnes objectas, Plin.; - ∾ vinum naribus, (holde hen derfor), Plaut.; - ogs. pludseligen at fremstille el. at lade vise sig; - vid. Virg. Aen. 2, 200, o. ibd. 5, 522; signo objecto monere, Cic.; cf. id. Acad. 2, 16; — B) „bef."; a) kaster el. sætter el. stiller derfor el. derimod (som Grændse el. Forsvar); - carros pro vallo objecerant, (istedet for Vold, neml. imod Fienden), Caes. B. G. 1, 26; Alpium vallum contra transgressionem Gallorum ··· Rheni fossam Germanorum immanissimis gentibus objicere et opponere, vid. Cic. Pis. 33; cf. id. Font. 1, ogs. Caes. B. C. 3, 39; ∾ scutum, Liv., clypeos, Virg., (holde hen for sig); ∾ fores, Liv., portas, Virg., (tillukke); - Objectos ··· frangere clathros, Hor. A. P. 473; cf. Hirt. B. Al. 2; — b) ∾ se alicui: stille sig imod nogen, Nep. Hann. 5; cf. Caes. B. C. 3, 66; men ∾ se telis hostium, (stille sig blot derfor), Cic., f. nedenf.; - ogs. m. ad; Objecit sese ad currum, Virg. Aen. 12, 372; - ogs. m. in; f. nedenf.; — II) „fig."; A) „alm."; a) lader vise sig; f. ovenf.; - species objecta voluptatis, (som fremstiller sig for Sielen), Cic. Fin. 1, 14; men animis objicere aliquid, (vække Haabet derom), vid. Liv. 4, 51; — b) sædv. meddeler el. bibringer el. lader vederfares; - ∾ alicui eam mentem, ut etc., Liv. 5, 15: indgive nogen den Tanke; ∾ terrorem hosti, id., laetitiam nec opinanti, Ter. Heaut. 1, 2, 12; ∾ alicui metum et dolorem, (paaføre), Cic., furorem, id.; - df. pass. objici alicui: at paaføres el. vederfares nogen; - quibus est aliquis alicunde objectus labos, Ter. Hec. 3, 1, 6; cf. id. Phorm. 3, 2, 18; ligel. terror (objicitur) judici, Cic. Caecin. 25; — c) stiller derfor el. indhyller deri; - Noctem peccatis et fraudibus objice nubem, Hor. Ep. 1, 16, 62; — B) „bef."; a) udsætter el. giver til Priis derfor; - legatum ··· sese hominibus feris objecturum, Caes. B. G. 1, 47; qui consulem morti objeceris, Cic. Vatin. 2; - ogs. m. ad o. in, f. ovenf.; objectus ad omnes casus, Cic. Fam. 6, 4; numquam me in tantas dimicationes objecissem, (havde aldrig styrtet mig deri), Cic. Arch. 6; — b) forekaster, bebreider, alicui ignobilitatem, Cic.; ligel. ∾ alicui, ut probrum, quod duxisset etc., id. Tusc. 1, 2; ligel. ∾ istam rem in magnis criminibus, id. Verr. 5, 18; cf. id. Cluent. 23; men non tibi objicio, quod spoliasti etc., id. Verr. 4, 17; - ogs. m. acc. c. inf., Cic. Att. 1, 16; ogs. m. de, id. Planc. 31: de Cipsio mihi objicies etc.; cf. Brut. et Cass. ap. Cic. Fam. 11, 3; ogs. ∾ aliquid in aliquem, Cic. Cluent. 41; men pass.: nam quod objectum est de pudicitia etc., id. Coel. 3; men „poet.", Ovid. Am. 2, 7, 17: Cypassis Objicitur ··· contemerasse etc., (f. objicitur, quod Cypassis etc.); — not.: obicis, obicit, f. objicis, etc., Lucan.; men perf. conj. objexim, objexis, f. objecerim etc., Plaut.; — III) partic. objectus, 3, oftest som adj.; A) „egenl.": liggende derfor el. derimod; - haec insula, objecta Alexandriae, portum efficit, Caes. B. C. 3, 112; Cyprus Syriae objecta, Plin.; — B) „fig.": udsat; c. dat., el. m. ad; - objectus fortunae, Cic., invidiae, Plin.; - ad omnes casus objecti etc., Cic. Fam. 6, 4; — 2) df. subst. objecta, orum, n.: Beskyldninger, Bebreidelser; - objecta vel negare, vel defendere, vel minuere, Quintil. 7, 2, 29; cf. Pseud. Cic. p. Dom. 35.

*objurgātĭo, onis, f.: Bebreidelse, Irettesættelse, (mildere end convicium), Cic. Off. 3, 21; ∾ deliciarum, id. Coel. 11; ut objurgatio contumelia careat, id. Lael. 2, 4; men ∾ sui, Quintil. 11, 3, 49; — objurgātor, oris, m.: som irettesætter el. dadler; — non modo accusator, sed ne objurgator quidem ferendus, qui etc., Cic. Verr. 3, 5; — ogs. in pl.; ∾ benevoli, id. N. D. 1, 3; — df. objurgātōrĭus, 3: irettesættende, dadlende, epistola, Cic. Att. 13, 6; ∾ verba, Gell.; o. — objurgĭto, are, v. a. intens.: dadler strængt; — Malis te ut verbis multis multum objurgitem, Plaut. Trin. 1, 2, 30; — [flgd.].

ob.jurgo, avi, atum, 1, v. a.: irettesætter, dadler; — ∾ aliquem in aliqua re, Cic. Coel. 11, (derfor, i den Anledning); men quod me quodammodo molli brachio de familiaritate Pompeji objurgas, id. Att. 2, 1; ogs. m. flgd. quod (fordi), id. Fam. 2, 9; — ogs. m. Begrebsobjecter; vid. Cic. Qu. Fr. 3, 1 o. 2; ∾ segnitiem populi, Quintil.; — men Objurgare pater haec me etc., Plaut. Merc. 1, 1, 46; men Cic. Att. 3, 15: objurgas me, ut sim firmior; — II) „overf."; A) ∾ aliquem a peccatis, (ved Formaning at afdrage derfra), Plaut. Trin. 3, 2, 54; — B) ∾ aliquem aliqua re, (tugte el. straffe dermed); — ∾ aliquem verberibus, Senec., flagris et ferulis, Suet.; cf. Senec. Benef. 4, 36; — not.: particip. objurgatus, 3, ogs. som depon. act., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 9, in.

ob.languesco, gŭi, ĕre, v. n. inch.: at blive mat, at aftage; — litterulae meae sive nostrae desiderio tui oblanguerunt, Cic. Fam. 16, 10. — oblăquĕātĭo, onis, f.: rimel. Læsem. f. ablaqueatio, Inscript.; af — ob.lăquĕo, avi, atum, 1, v. a.; I) graver en Grøft derom; — dum vites et arbores oblaqueatae sunt, Colum. 2, 15; — II) omslynger, omfatter el. indfatter, gemmas argento, Tertull.

*oblātīcius, (-tius), 3: som tilbydes el. ydes frivilligen, impendium, Sidon., aurum, Cod. Theod.; — oblātĭo, onis, f.; I) in abstr.: Tilbud, honorum, Eumen.; — B) „bes." ogs.: Bud el. Overbud ved en Auction, Cod. Theod.; — II) in concr.: frivillig Skenk el. Gave, Cod. Theod., Digest.; — oblātīvus, 3: = oblaticius; ∾ functiones, Symmach.; o. — oblātor, oris, m.: som frivilligen tilbyder el. hengiver, Tertull.; — [oblatus, offero].

oblatrātor, ōris, m.: som gøer derad; df. „overf.": Skændegiest, Sidon.; — df. fem. oblatrātrix, icis, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 87; af — ob.latro, are, (v. a. o. n.): gøer derad; men alene „fig.": skænder, odl.; a) c. dat.; oblatrantem tibi exterrere, Senec. d. Ira 3, 43; — b) c. acc.; oblatratque senatum, Sil. 8, 251. — oblātus, 3, partic. af offero.

*oblectābĭlis, e: fornøielig, negotium, Auson.; — oblectāmen, ĭnis, n., poetisk Biform af flgd.: Fornøielse, Morskab; in pl., Ovid. Met. 9, 342, o. Stat.; — oblectāmentum, i, n.: = frgd.; — requietem oblectamentumque meae senectutis, Cic. d. Senect. 15; — oftest in pl.; ∾ puerorum, id., gulae, Plin.; men esse alicui in oblectamentis, Suet. Tib. 72; — oblectātĭo, onis, f.: Fornøielse, Nydelse; — ∾ animi, Cic. d. Or. 1, 26, vitae, id.; indagatio ipsa rerum ··· habet oblectationem, id. Acad. 2, 21; o. — oblectātor, oris, m.: som fornøier el. morer, Appul.; — df. oblectātōrĭus, 3: fornøiende, morende; — ∾ sophismata et aenigmata, Gell. 18, 2, (i Overskr.); — [flgd.].

oblecto, avi, atum, 1, [2. lacto]: fornøier, morer, underholder, populum, Hor. A. P. 321; — ∾ se agri cultione, Cic. d. Senect. 16; men ∾ se cum aliquo, (i nogens Selskab), id., ogs. in aliquo, (i nogen), Ter. Ad. 1, 1, 24; — ofte ogs. medial; oblectari ludis, (finde Fornøielse deri), Cic.; cf. id. Fam. 2, 16; — ogs. m. Begrebssubjecter; haec studia ··· senectutem oblectant, Cic. Arch. 7; ∾ animos legentium, Tac. Hist. 2, 50; men ironisk: ∾ vitam pane sordido, Plaut. Asin. 1, 2, 16; — II) „overf.": tilbringer behageligen, el. alm. tilbringer; — Scribis, ut oblectem studio lacrimabile tempus, Ovid. Trist. 5, 12, in.; men ∾ iners otium, Tac. Ann. 12, 49. — ob.lēnĭo, īre, v. a.: at formilde; — lectio carminum illum obleniat, Senec. d. Ira 3, 9.

oblīdo, si, sum, 3, [laedo]; I) trykker sammen, tiltrykker, gulam, Cic. frgm., d. e. qvæler; cf. oblisis faucibus, Tac. Ann. 5, 9; — II) trykker ihiel, fordærver ved at trykke; — ∾ fetus, Colum. 7, 3; alioqui ··· oblisi pondere essemus, Plin. Ep. 6, 20.

oblĭgāmentum, i, n.: Baand el. Bind (om Hovedet), Tertull.; — II) „fig."; ∾ legis, (Lovens Baand el. forbindende Kraft), id.; — oblĭgātĭo, onis, f.; I) „alm.": Binden el. at binde; — ∾ linguae, (Tungebaand), vid. Just. 13, 7; — B) „fig."; coire societatem ad obligationem innocentium, (til deres Besnærelse), Digest.; — II) „bes." i Retssproget; A) den Forbindlighed og Forpligtelse, som paaligger nogen; — ∾ pecuniae pro altero, vid. Pseud. Cic. ad Brut. 1, 18; ∾ contrahere, perimere, Dig.; — B) df. „overf."; 1) det forpligtende el. obligatoriske Forhold imellem tvende Personer med Hensyn paa den enes Rettighed og den andens Forpligtelse; — ∾ constituitur, solvitur, Dig.; — 2) et udstedt Bevis, en Obligation; — ∾ pignoris, (Panteforskrivning), Dig.; o. — oblĭgātōrĭus, 3: forbindende, d. e. forpligtende el. retsgyldig; ∾ mandatum, Dig.; — [af flgd.].

ob.lĭgo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": binder el. befæster dertil el. derpaa el. derom; — obligatus corio, (indbunden i en Lædersæk), auct. ad Her. 1, 13; men obligatus muscus articulo (dat.: bunden derom), Plin.; — B) „bes."; 1) binder sammen; — Pecua (Pengene for de solgte Oxen) in crumena obligata, id. Truc. a. 5, v. 64; ∾ (tabellas, neml. for at forsegle dem), Plaut. Bacch. 4, 4, 96; ∾ manipulos, Colum.; — 2) binder derom, forbinder, tilbinder, oculos, Senec.; cf. Plin. 3, 9: ore obligato obsignatoque simulacrum habet (Angerona); ∾ vulnus, Cic.; crus fractum alicui, vid. Plaut. Men. 5, 3, 9; obligari a medico, (blive forbunden), Cic. Tusc. 2, 6; ∾ venas el. brachia, (efterat man neml. har ladet Aarerne aabne for at forbløde sig); vid. Tac. Ann. 6, 9; — II) „fig."; A) „overf.", navnl. i Retssproget: binder el. hefter (el. lader hefte) som Pant, d. e. pantsætter; — ∾ praedia fratri, Suet. Vesp. 4; ligel. ∾ bona pignori, Digest.; df. praedia obligata, (pantsatte), Cic.; — ogs. kan hidføres id. Mur. 2: qui se nexu obligavit, f. und. nexus; — B) oftere „ment."; 1) „alm."; a) binder, d. e. hindrer, indskrænker; — me hoc judicio districtum atque obligatum futurum, Cic. Verr. Act. 1, 9; sild. ogs. ∾ aliquem, (ved Trylleri el. Trolddom at standse el. giøre uvirksom), Paul. Sent.; — b) indvikler el. forvikler el. giør skyldig deri; med Brødens abl. el. gen.; — ∾ populum Rom. scelere, Pseud. Cic. p. Dom. 8; ligel. ∾ ludos scelere, id.; men ∾ se scelere, (begaae en Forbrydelse), Suet. Caes. 42; ligel. ∾ se furti, Scaevola ap. Gell. 7, 15; cf. Cic. Div. 1, 4: obligari fraude impia etc.; — df. i Retssproget: obligari tutelae et furti (sc. actione: være derunder), Dig.; — 2) „bes.": forbinder el. forpligter derved el. dertil; m. o. ud. abl., ogs. m. in el. ad, ogs. c. dat., ogs. m. ut, ogs. absol.; — saal. altf.; aa) i Forretningssproget: ∾ aliquem sponsione, Liv. 9, 11, unum vadem tribus millibus aeris, id. 3, 13; obligari foedere, id. 38, 33; ∾ fidem alicujus, id. 22, 22; ∾ fidem suam alicui, Cic. Phil. 5, 18; cf. Liv. 30, 12; — ∾ se in acta alicujus, (forbinde sig til deres Opretholdelse), Suet. Tib. 67; chirographo obligare se ad aliquid, Dig.; — ∾ aliquem militiae sacramento, Cic. Off. 1, 11; — bb) ofte ogs. om private Forholde;

saal. ∾ aliquem sibi liberalitate el. beneficio, Cic.; ut audeam tibi etiam pro amicis obligari, Plin. Ep. 10, 3; men Cic. Fam. 6, 11: obligatus ei nihil eram, (jeg skyldte ham intet); — b) ds. ogs.: at nøde dertil; – Obligor, ut tangam laevi fera litora Ponti, Ovid. Trist. 1, 2, 83; cf. Hor. Epod. 17, 67: obligatus aliti (Prometheus: given til Pris derfor); men id. Od. 2, 8, 5: tu simul obligasti Perfidum votis caput, (har forsvoret dig); — III) particip. oblĭgātus, 3, ogs. som adj.; A) skyldig, som skyldes, dapes, Hor. Od. 2, 7, 17; — B) forbunden; ds. in compar.: quanto etc., tanto mihi obligatior abit, Plin. Ep. 8, 2.

ob.lĭgūrĭo, (urr.), ire, v. a.: opspiser, tilsætter, bona alterius, Enn. ap. Donat. ad Ter. Phorm. 2, 2, 25; ds. — oblĭgūrĭtor, (urr.), ōris, m.: Slikmund, Ødeland, Jul. Firm. — oblīmo, (avi), atum, 1, v. a., [limus]: at overtrække med Dynd; – Nilus oblimatos agros ··· relinquit, vid. Cic. N. D. 2, 52; cf. Suet. Aug. 18; – ds. „poet." om Dyrenes Parring: ∾ sulcos, Virg. Ge. 3, 136; — II) „fig."; A) „overf.": ligesom at bortkaste i Dyndet, d. e. at forøde, rem patris, (sit Fædrenegods), Hor. Sat. 1, 2, 62; — B) „ment.": at tilhylle el. fordunkle; – quod ··· humanas oblimat copia mentes, Claudian.

oblĭnĭo, īvi el. ĭi, ītum, 4, v. a.: Biform af flgd., Colum., Digest. — ob.lĭno, ēvi, ĭtum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": overstryger, besmører, malas cerussa, Plaut. Most. 1, 3, 101; ∾ se visco, Varro; – oblitus coeno, Cic.; cf. id. Catil. 2, 5; men m. acc. gr.: oblitus faciem suo cruore, Tac. Ann. 2, 17; cf. Ovid. Met. 4, 97; – ogs. absol.: ubi ego oblinar, (bliver tilsmudset), Lucil. ap. Non.; – men comisk: ∾ os alicui, (smøre om Munden, have til Bedste), Curt. 4, 4; — B) „bes."; a) bedækker el. overfylder dermed; – villa oblita tabulis pictis, Varro; cf. Hor. Ep. 2, 1, 204: quibus oblitus actor etc.; — b) tilsmører, tilbeger, tilstopper, odl.; – ∾ amphoram, Cato; gypso oblitus cadus, Plin.; cf. Martial. 11, 45; — c) ∾ (verbum aliquod): at overstryge el. udstryge; vid. Gell. 20, 6; — II) „fig."; A) „overf."; navnl. in partic. oblitus, 3: opfyldt dermed el. deraf; – oblita oratio (coloribus: overlæsset med Prydelser), auct. ad Her. 4, 11; cf. Suet. Gramm. 10; men facetiae oblitae Latio, (romersk Vid med latinsk Anstrøg), Cic. Fam. 9, 15; — B) „ment.": besudler, beskæmmer; – quem versibus oblinat atris, Hor. Ep. 1, 19, 30; vita oblita libidine, Cic.; cf. id. Verr. 3, 4: sunt omnia summo dedecore oblita; – men „alleg." om Veltalenheden: ∾ se externis moribus, id. Brut. 13.

obliquātĭo, onis, f., [obliquo]: Bøining el. Krumning el. skraa Retning, Macrob. Sat. 7, 1. — oblīque, adv. af obliquus: i skraa Retning; – quae (atomi) recte, quae oblique ferantur, Cic. Fin. 1, 6; cf. Caes. B. G. 4, 17: sublicae ··· oblique agebantur; men oblique in latera procedere, Plin.; — II) „fig.": paa en indirecte el. forblommet Maade; – ∾ perstringere aliquem, Tac.; cf. id. Ann. 3, 35; ∾ admonere, Gell., agere, id.

*oblīquĭtas, atis, f.: skraa Retning, Krumning; – ∾ signiferi, Plin. 2, 17; cf. id. 3, 6; o. — oblīquo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": giver (noget) en skraa el. skæv Retning; – Obliquantem oculos ··· Cerberon extraxit (Hercules), Ovid. Met. 7, 412; ∾ crinem, Tac. Germ. 38; ∾ ensem in latus, Ovid. Met. 12, 486; men ∾ sinus (velorum) in ventum, Virg. Aen. 5, 16; — II) „fig."; ∾ preces, (indklæde sine Bønner), Stat.; obliquata responsa, (dunkle el. uforstaaelige), Appul.; — not.: nisi quod (littera „Q") paullum a nostris obliquatur, (udtales lidt blødere end K), Quintil. 1, 4, 9; — [flgd.].

oblīquus, 3, [liquis]; I) „egenl.": som befinder sig el. bevæger sig i en skraa el. skæv Retning, fra el. paa el. til Siden, skraa el. skæv; – uti motu sui corporis prono, obliquo, supino, Cic. Div. 1, 53; ∾ ordines, Caes.; ∾ iter, id.; ∾ colles, Liv.; men ∾ urna (i. e. inversa), Ovid. Fast. 2, 457; ∾ oculo aspicere (skelende, s. nedenf.), id.; ∾ imaginem facere, (fra Siden, en profil), Plin.; s. ogs. Hor. Od. 3, 22, 7, o. Ovid. Met. 9, 18; ab obliquo (descendere: fra Siden), id. Rem. A. 121; ligel. ex obliquo, Plin.; men per obliquum, (paa tværs), Hor. Od. 3, 27, 6; – sectus in obliquum ··· limes, Ovid. Met. 2, 130, (Ecliptica); – compar., ∾ positio signiferi etc., vid. Plin. 2, 79; — II) „fig."; A) „overf."; 1) ∾ genus, (ligesom Sideslægtskab), Stat. Theb. 5, 223; cf. Lucan. 8, 286: obliquo maculat qui sanguine regnum; — 2) ligel. „techn." el. i Grammatiken; a) obliqui casus, (bøiede, d. e. afledede af casus recti), Quintil. 1, 6, 22; ∾ positio, (afledet tempus; saal. pepigi af pango), ibd. 10; — b) oratio obliqua, naar der fortælles per acc. c. inf.; vid. Just. 38, 3; ogs. ∾ allocutiones, vid. Quintil. 9, 2, 37; — B) „ment." o. „ethisk"; a) om Talen: dunkel, navnl. ogs. stiklende; – ∾ orationibus carpere, Suet. Dom. 2; cf. Tac. Ann. 14, 11; — b) hadsk, bitter, misundelig; – Cato semper adversus potentes obliquus, Flor. 4, 2; men Hor. Ep. 1, 14, 37, „alleg.": Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam Limat. — oblīsus, 3, particip. af oblido.

*oblĭtĕrātĭo, (-litt-), onis, f.: Udslettelse; ds. „overf.": Undergang el. Forglemmelse; – ∾ aeris (fundendi, af denne Kunst), Plin. 34, 18; ∾ vetustatis, Arnob.; — oblĭtĕrātor, (-litt-), oris, m.: som udsletter el. bringer i Forglemmelse, Tertull.; af — oblĭtĕro, (-litt-), avi, atum, 1, v. a., [oblino]: udsletter el. udstryger; – obliterata aerarii nomina (al. monimenta) retrahere, Tac. Ann. 13, 23; — II) „fig.": udsletter Mindet derom, bringer i Forglemmelse; – quod in illo viro ··· maximis rebus, quas postea gessit, obliterandum (esset), Cic. Vatin. 6; res obliterata vetustate, Liv. 3, 71; ∾ rem silentio, Suet. Tib. 22; cf. Liv. 26, 41, o. Catull. 64, 232. — oblĭtĕrus, 3: forældt. Biform af obliteratus, Naev. ap. Gell. 19, 7.

oblĭtesco, tŭi, ĕre, [latesco], v. n. inch.: at blive usynlig; – quibusque temporibus oblitescant a conspectu nostro (corpora caelestia), Cic. Univ. 10; ∾ grana in rimis (areae), Varro; qui ··· metu oblituit, Senec. Ep. 55. — 1. oblĭtus, 3, particip. af obliviscor. — 2. oblĭtus, 3: particip. af oblino.

oblīvĭālis, e: som foraarsager Forglemmelse, poculum, Prudent.; af — oblīvĭo, onis, f., [obliviscor]; rimel. oprdl. Udslettelse, Udstrygning; vid. obliviscor ab in.; ds. sædv. „fig."; I) „alm.": Forglemmelse, Glemsel; – laudem alicujus ab oblivione atque ab silentio vindicare, Cic. d. Or. 2, 2; dare aliquid oblivioni, (overgive til Glemsel), Liv. 1, 31; homines in totius negotii oblivionem esse venturos, (vilde glemme det Hele), Cic. Verr. 4, 35; voluntaria quaedam oblivio, id. Fam. 1, 9; in oblivionem ire, Senec., adduci, Cic., (blive glemt); jacēre in oblivione, (være forglemt), id.; per oblivionem, (af Forglemmelse), Suet. Caes. 28; cf. Hor. Epod. 14, in.; – „poet." ogs. in pl., id. Od. 4, 9, 34; — II) „bes."; A) subjectivt: Glemsomhed; – oblivionem et inconsiderantiam (mirari in aliquo), Suet. Claud. 39; — B) concret; a) oblivio litterarum: poetisk Benævnelse af Grammatikeren Orbilius, da han havde tabt Hukommelsen, Bibacul. ap. Suet. Gramm. 9; — b) Flumen Oblivionis, Tilnavn til Floden Limia i Hisp. Tarrac., Mela 3, 1, o. Flor. 2, 17; – ogs. flumen Oblivio, Liv. epit. 55; — ds. oblīvĭōsus, 3: som let glemmer, glemsom; – ∾ hos (senes) etc., Cic. d. Senect. 11; – superl., Tertull.; — II) „poet.": som bevirker Glemsomhed, Massicum (sc. vinum), Hor. Od. 2, 7, 21.

obliviscor, oblitus sum, 3, v. dep. n. (o. a.); [rimel. at aflede af oblinere, altf. oprdl. at udflette, navnl. af sit Indre]; I) „alm.": forglemmer; c. inf., el. m. acc. c. inf., ogf. m. relativ., bef. ogf. c. gen. personae el. rei, ogf. c. acc. rei; – oblitus sum dicere, Ter.; ∾ Latine loqui, Cic. Caecin. 22; cf. Ovid. Met. 2, 440; – obliviscor ··· esse viros primarios, Cic. R. Com. 11; – Quid deceat, quid non, obliti, etc., Hor. Ep. 1, 6, 62; cf. Cic. Brut. 60; – Oblitusque meorum, obliviscendus et illis, Hor. Ep. 1, 11, 9; oblitus sui, f. nedenf.; ∾ veteris contumeliae, Caes., dissensionum, id.; cf. Cic. Planc. 41; – ∾ injurias, id. Coel. 20; cf. id. R. Am. 17, o. id. Brut. 60; — II) „bef."; A) overfeer, tager intet Henfyn dertil; – me oblitum consuetudinis et instituti mei etc., Cic. Att. 4, 18; o paterni generis oblite etc., id. Pis. 26; oblitae prae gaudio decoris, Liv. 4, 40; — b) „poet." ogf. om Vexter, fom tabe deres forrige Natur; – succosque oblita priores (poma), Virg. Ge. 2, 59; cf. Colum. 10, 408; — B) bf. ogf. a) oblivisci sui: ikke at befinde fig, ikke at have Tankerne famlede; – ita prorsus oblitus sum mei, Ter. Eun. 2, 3, 15; – ogf. absol. oblitus, 3: fom ikke mindes noget, glemfom; oblito demisit pectore cuncta, Catull. 64, 208; cf. Ovid. Fast. 4, 533; — C) oblitus, 3, ogf. m. pasfiv Bem.: fom er glemt el. forglemt; – Nunc oblita mihi tot carmina (sc. sunt), Virg. Ecl. 9, 53; – fild. ogf. in verb. fin.; familiae obliviscuntur, Digest.; – pass. obliviscendus, 3: til at glemme, f. ovenf.

*oblivium, i, n., Biform af oblivio: Forglemmelfe, Tac. Hist. 4, 9; forreften fædv. „poet." o. in plur.; faal. Virg. Aen. 6, 715: longa oblivia potant, (Forglemmelfe af det Forbigangne); men Hos ego, qui patriae faciant oblivia, succos, ··· emam, Ovid. Pont. 4, 10, 19; cf. Hor. Sat. 2, 6, 62; men agere oblivia laudis, (forglemme), Ovid. Met. 12, 539; o. — oblivius, 3: forglemt, geraadet i Forglemmelfe; ∾ verba, (forældede), Varro; — [obliviscor].

ob.lŏco, avi, atum, 1, v. a.: udtinger, udleier; – ∾ operam ad puteos exhauriendos, Justin. 11, 10; cf. Suet. Caes. 26: quae ··· macellariis oblocata etc. — oblŏcūtor, ōris, m., [obloquor]: fom taler derimod; – ∾ esse alicui in convivio, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 48. — oblongŭlus, 3, surculus, Gell.; dem. af — ob.longus, 3: langagtig, aflang; – missile telum hastili oblongo, Liv. 21, 8; ∾ ova, Plin.; ∾ scutula, vid. Tac. Agr. 10; – compar., ∾ foramen tanto, quantum etc., Vitruv. 10, 17.

oblŏquium, i, n.: Modfigelfe, Sidon.; af — ob.lŏquor, cūtus (quūtus) sum, 3, v. dep. n. (o. a.): taler derimod, modfiger; m. o. ud. dat.; – ∾ alicui, Plaut., Cic. Cluent. 23; tandem obloqui desistunt, (at mundhugges), Liv. 1, 40; cf. Cic. Qu. Fr. 2, 10; — II) „fig."; A) „overf.": at fynge el. fpille dertil el. derimellem; – Obloquitur numeris septem discrimina vocum, (lader dem tone til Sangen, ledfager Sangen dermed), Virg. Aen. 6, 646; Non avis obloquitur (sc. mihi), Ovid. Pont. 3, 1, 21; — B) „ment.": at dadle; – quicquid obloquimur, Senec. Ep. 121; – ogf. at fkænde el. fkælde; gannit et obloquitur, Catull. 83. — obloquūtor, f. und. oblocutor. — obloquūtus, (-cutus), 3, particip. af obloquor.

obluctātio, ōnis, f.: Modkæmpen, Modftræben, Arnob.; af — ob.luctor, atus sum, 1, v. dep. n.; I) „egenl.": anftrænger mig el. kæmper derimod; a) c. dat. pers. el. rei; – Soli obluctandum Fabio etc., (alene med Fabius), Sil. 8, 11; – men ∾ arenae, Virg. Aen. 3, 38, fruticibus, Colum., flumini, Curt.; — b) absol.; obluctantia saxa Summovit nitens, Stat. Silv. 3, 1, 20; — II) „fig."; – animus semper obluctans difficultatibus, Curt. 6, 6; ∾ oblivioni, id. — ob.lūdo, si, sum, 3, v. n.: fkemter el. fpøger (for at more nogen), Plaut. Truc. 1, 2, 10; — II) „overf.": at fpotte nogen, at have til Bedfte, Prudent. — ob.lūridus, 3: noget bleg; ∾ spadones, Ammian.

ob.marcesco, ĕre, v. n., ligefom marcesco: aftager, fvinder hen, Lucil. ap. Non. — ob.mōlior, īri, v. dep. a.: med Anftrængelfe at fremfkaffe (navnl. til Befæftning); – ∾ arborum truncos, saxa, Curt. 6, 6; — II) „overf.": at anbringe derimod, at ftoppe; – ad munienda et obmolienda, quae ruinis strata erant, Liv. 37, 32. — ob.mŏvĕo, ēre, v. a., ligefom admoveo: bringer el. fører hen dertil; – ∾ ferctum, (fom Offer), Cato.

obmurmŭrātio, onis, f.: Mumlen el. Knurren derimod el. dertil, Ammian.; af — ob.murmŭro, are, v. n. o. a.; I) neutr.: murrer derimod; – precibusque meis obmurmurat ipse (ventus), Ovid. Her. 18, 47; — II) act.: murrer el. mumler, d. e. fremfiger mumlende; vid. Suet. Oth. 7. — obmussĭto, are, v. a. frequ.: mumler el. figer fagte derimod, Tertull.; af — ob.musso, are, v. a.: figer fagte; ∾ aliquid alicui, Tertull.

ob.mūtesco, tŭi, 3, v. n.; I) „egenl.": bliver ftum, forftummer, taber Mælet; – qui ebrius obmutuit, Cels.; quum obmutuerint (fessi: af Træthed), Plin.; – men Pseud. Cic. p. Dom. 52: obmutuisse linguam; — II) „fig."; A) „overf.": bliver taus, tier, Cic. d. Or. 2, 7; men Virg. Aen. 6, 155: pressoque obmutuit ore; cf. id. ibd. 4, 279; — B) „ment.": at forftumme, at ophøre, odl.; – perterritum armis hoc studium nostrum obmutuit, Cic. Brut. 94; cf. id. Tusc. 2, 21: ut obmutuerit dolor etc.

ob.nātus, 3, [nascor]: fom er voxen derpaa el. derom; – obnata ripis salicta, Liv. 23, 19. — ob.nexus, us, m., [necto]: Forbindelfe, Sammenhæng, Tertull. — ob.nĭger, gra, grum: noget fort el. mørk, radix, Plin. — obnīse, adv., f. und. obnixe. — 1. obnīsus, 3: particip. af obnitor. — 2. obnīsus, us, m.: Anftrængelfe; – levi obnisu, auct. Itin. Al. M. 41; af — ob.nītor, īsus o. ixus sum, 3, v. dep. n.; I) „egenl.": ftemmer (el. trykker el. anftrænger) mig derimod; c. dat., el. absol., „poet." ogf. c. acc.; – Arboris obnixus trunco (taurus), Virg. Ge. 3, 233; obnixo genu scuto, (fættende Knæet derimod), Nep. Chabr. 1; obnitendum corpore toto, Quintil. 5, 13, 11, („alleg."); cf. Virg. Aen. 9, 725; Obnixus latis humeris; – men obnixi (al. obnisi) urgebant, Liv. 34, 46; cf. Virg. Aen. 5, 206; – „poet." ogf. om Ting: videntur Navigia, aplustris fractis, obnitier undis, Lucr. 4, 438; — II) „fig.": at anftrænge fig derimod; – ∾ adversis, Tac. Ann. 15, 11; quum saepe obnitens repugnasset, Vell. 2, 89; – ogf. c. inf.; qui triumphum Paulli impedire obniterentur, id. 1, 9; — III) particip. obnixus, (obnisus), 3, ogf. fom adj.: faft, urokkelig; – obnixos vos stabili gradu etc., Liv. 6, 12; ∾ firmitas, Plin. 36, 24. — obnixe, el. obnīse, adv.; oprdl.: ftemmende fig derimod; bf. „fig.": med al Anftrængelfe el. Umage; – ∾ omnia facere etc., Ter. Andr. 1, 1, 134; – ∾ rogare, ut etc., (indftændigen at bede derom), Senec. Ep. 35; – compar., Claud. Mam. d. Stat. Anim.; af — obnixus, 3, partic. af obnitor.

obnoxie, adv. af obnoxius; I) „alm.": forfkyldt, ved egen Brøde; – Perii hercle vero plane, nihil obnoxie, (i. e. nulla mea culpa), Plaut. Stich. 3, 2, 41; — II) „bef.": afhængigen, flavifk el. frygtfomt; – magis obedienter ventum in curiam, quam obnoxie dictas sententias etc., Liv. 3, 39. — obnoxiōse, adv.: frygtfomt, underdanigt; – nihil vero obnoxiose, (uden at bryde fig om noget), Plaut. Epid. 5, 2, 30; af — obnoxiōsus, 3, forcl. Biform af obnoxius; I) afhængig deraf el. af nogen; – Magis queis (f. quibus) sunt obnoxiosi, quam etc., Plaut. Trin. 4, 3, 31;

— II) skadelig el. daarlig, odl.; - Aliae res obnoxiosae nocte in obscura latent, Enn. ap. Gell. 7, 17.

ob.noxius, 3; I) „egenl."; A) underkastet Straf, forfalden i Straf; - Ego tibi me obnoxium esse fateor, Plaut. Truc. 4, 3, 61; cf. Fest. p. 191: obnoxius poenae obligatus ob delictum; obnoxius crimine capitali, Digest., lege, ibd.; — B) forfalden el. skyldig i en Forbrydelse; - animus neque delicto neque libidini obnoxius, Sall. Catil. 52; communi obnoxia culpae, Ovid. A. A. 1, 395; - sild. ogs. c. gen.; obnoxii criminum, Cod. Just.; — II) „fig."; A) „alm."; 1) underkastet, underdanig, afhængig, hørig og lydig; - dum illos obnoxios fidosque sibi faceret, Sall. Catil. 14; ligel. ∾ atque subjectus alicui, Liv. 7, 30; — 2) som er nogen forpligtet el. forbunden; - uxori obnoxius sum, (er under Toffelen), Ter. Hec. 3, 1, 22; obnoxii Crasso ex negotiis privatis, Sall. Catil. 48; cf. Liv. 35, 31; — b) df. „poet.": fratris radiis obnoxia ··· Luna, Virg. Ge. 1, 396; facies nullis obnoxia gemmis, (som intet skylder dem), Prop. 1, 2, 21; — B) „bes."; 1) ydmyg, frygtsom, nedslaaen; - faciesque obnoxia mansit, Ovid. Met. 5, 235; si taceam, aut superbus, aut obnoxius videar, quorum alterum etc., Liv. 23, 12; men obnoxia pax, (vanærende), id. 9, 10; — 2) som er given til Pris el. udsat derfor; c. dat., ogs. m. ad, ogs. m. in c. acc.; - infidis consiliis obnoxius, Tac. Hist. 3, 55; cf. id. Ann. 3, 58, oftere; obnoxius morbo, Plin., contumeliis, Suet., bello, Ovid.; ∾ urbs incendiis, Tac.; - terra solida ad tales casus obnoxia, Plin. 2, 84; - servi per fortunam in omnia obnoxii, Flor. 3, 20; — 3) udsat for Fare el. Ulykke, svag, usel; - in hoc obnoxio domicilio animus liber habitat, Senec. Ep. 65; ∾ corpora, Plin.; ∾ flos, id.; — b) obnoxium est, c. inf.: det er betænkeligt el. farligt, Tac. Orat. 10; — not.: compar. obnoxior, Senec., inc.

ob.nūbĭlo, avi, atum, 1, v. a.: omskyer, omtaager, formørker; sædv. „overf."; - vultus serenitatem Stoici hominis numquam aegritudine obnubilari, Gell. 1, 2; men obnubilatus odore sulphuris, (bedøvet deraf), Appul.; - men obnubilabat (bona) vitium, Amm. — ob.nūbĭlus, 3: omskyet, beskygget; - ∾ loca tenebris, Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 21. — ob.nūbo, psi, ptum, 3: tilhyller, tildækker; - caput (damnati) obnubito, (af en gammel Domsformular); vid. Cic. Rab. perd. 4, o. Liv. 1, 26; - men obnubit comas amictu, Virg. Aen. 11, 77, (den Dødes Haar el. Hovede); capite obnupto (simulacrum), Macrob.; — II) „overf."; mare terras obnubit, ut nubes coelum, Varro.

obnunciātĭo, onis, f.; i Augursproget: en Anmældelse af en indtrædende Hindring el. af et ondt Varsel; - dirarum obnunciatione neglecta, vid Cic. Div. 1, 16; - ogs. in pl.; vid. id. Att. 4, 16; men id. Qu. Fr. 3, 3: comitiorum singuli dies tolluntur obnunciationibus; af — ob.nuncĭo, (obnunt.), avi, atum, 1, v. n.; sædv. i Augursproget om en Augur, men ogs. om andre Øvrighedspersoner: at anmælde et ondt Varsel, (hvorved neml. den offenlige Forhandling maatte afbrydes); - augur auguri, consul consuli obnunciasti, Cic. Phil. 2, 33; fretus sanctitate tribunatus obnunciavit consuli, etc., id. Sest. 37; - men impers.: ut sibi postero die in foro obnunciaretur, id. Att. 4, 3; — II) „overf." o. comisk: Primus porro obnuncio, (forkynder Ulykker), Ter. Ad. 4, 2, 8. — obnuptus, 3: partic. af obnubo.

ŏb.ŏlĕo, ŭi, 2, v. a. o. n.; I) „egenl.": at lugte deraf; - oboluisti allium, Plaut. Most. 1, 1, 38; ∾ antidotum, Suet. Calig. 23; - ogs. omvendt: res mihi obolet, (jeg lugter Tingen), Appul.; — II) „overf.": at røbe sig, at blive bemærket; - jam oboluit Casina procul, Plaut. Cas. 4, 3, 16, (jeg lugter hende); ligel. oboluit marsupium Huic, (han lugter den), id. Men. 2, 3, 33.

ŏbŏlus, i, m., ὀβολός; I) liden græsk Kobbermønt, hvoraf sex paa en Drachme, Vitruv. 3, 1; - men obolo, Ter. Andr. 2, 2, 32, (for et Par Skilling); — II) „overf." som Vægt: = ⅙ Drachme, Plin. 21, 109; trium obolorum pondere, id. — ŏbōmĭnātus, 3, [ominor], ligesom precatus: som ønsker ondt over nogen, alicui aliquid, Appul.

ŏb.ŏrĭor, ortus sum, 4, v. dep. n.: at opstaae, at komme til Syne, at vise sig el. bryde frem; m. o. ud. dat.; - tenebrae oboriuntur (sc. mihi), Plaut.; acrius de integro bellum obortum est, Liv. 21, 8; men „poet.": saxo per corpus oborto, (om Niobe's Forvandling til Steen), Ovid. Her. 20, 105; cf. id. Met. 5, 202; men Virg. Aen. 11, 41: lacrimis ita fatur obortis; men Cic. Lig. 3: vide, quanta lux ··· mihi ··· oboriatur; cf. Ter. Heaut. 4, 3, 2. — 1. obortus, 3, partic. af oborior. — 2. obortus, us, m., [oborior]: Opstaaen, Fremstaaen, Lucr. 4, 219. — obp-, de saal. begyndende Ord s. und. opp-.

obraucātus, 3, [raucus]: som er bleven hæs, Solin. — ob.rēpo, psi, ptum, 3, v. n. (o. a.); I) „egenl.": at krybe el. at liste sig derhen el. dertil, (om Mennesker og Dyr); - Gallos obrepentes per ardua etc., Gell. 17, 21; cf. Tibull. 1, 8, 59; - ogs. c. dat.: at overkomme el. at overliste; - feles obrepunt avibus, Plin.; cf. Cic. Fil. ap. Cic. Fam. 16, 21; — II) „fig."; A) „overf.": at snige sig el. uformærkt at komme derhen el. dertil; ogs. uformærkt at være tilstede; m. o. ud. dat., ogs. m. ad o. in; - obrepsit dies, (er uformærkt kommen), Cic. Att. 6, 5; cf. id. d. Senect. 2; men mihi obrepsit oblivio, Senec.; cf. Hor. A. P. 360; men absol.: obrepens somnus, Ovid.; - imagines obrepunt in animos etc., Cic. Div. 2, 67; men ∾ ad honores, s. nedenf.; dog ogs. c. acc., Plaut. Poen. prol. 14: nisi clamabis, tacitum te obrepet fames; — B) „ment."; a) at overliste; - ∾ imprudenti, Plaut. Trin. 1, 2, 23; - ogs. in pass. impers.: obreptum esse praetori, (at han er bleven vildledet), Digest.; — b) at opnaae ved List; - ∾ ad honores, Cic. Pis. 1.

*obreptĭcius, (-tius), 3: som sniger sig frem; - ∾ petitio (al. obrepta, m. s. Bem.), Cod. Just.; — obreptĭo, onis, f.: Kryben el. listig Nærmelse dertil; - per obreptionem aggredi, (ved Overrumpling), Frontin. Strat. 2, 5; - sædv. „overf.": Kryberi, Smiger, Digest.; o. — obreptīvus, 3: krybende, supplicatio, Symmach.; — df. adv. obreptive: krybende, smigrende, supplicare, Cod. Theod.; — [obrepo]. — obrepto, avi, 1, v. n., intens. af obrepo: uformærkt at komme derhen el. dertil; - ne quis obreptaverit, (skal overrumple), Plaut. Pers. 1, 2, 27; men Cic. Att. 6, 5, læses nu obrepebat, vid. Freund. — obreptus, 3: partic. af obrepo, s. und. obrepticius. — obrētĭo, ire, v. a., [rete]: omvikler med Garnet, Lucr. 3, 385. — ob.rĭgesco, gŭi, ĕre, v. n.: at blive aldeles stiv; - ∾ frigore, Lucil. ap. Non.; quam nive pruinaque obriguerit (terrarum pars), Cic. N. D. 1, 10; cf. id. Verr. 4, 40; — II) „overf.": viro non vel obrigescere satius est? Senec. Ep. 82, — obrōbŏrātĭo, onis, f., [roboro]: Nervernes Stivhed, Veget. — ob.rōdo, ĕre, v. a.: gnaver derpaa, begnaver; - ut, quod obrodat (noget at gnave paa), sit, animo si male esse occeperit, Plaut. Amph. 2, 2, 92. — obrŏgātĭo, onis, f.: Forslag til en ny Lov (lex), hvorved en bestaaende Lov delvis hæves el. forandres, auct. ad Her. 2, 10; af — ob.rŏgo, avi, atum, 1, v. n.; sædv. ∾ legi: ved en ny Lov delvis at ophæve el. forandre en ældre; - quid, quod obrogatur legibus Caesaris, quae etc.? Cic. Phil. 1, 9; cf. Suet. Claud. 23, o. Liv. 9, 34; — B) ∾ legibus el. de legibus, Flor.

3, 15 o. 17: at forhindre Antagelsen af et Lovforslag, at modsætte sig samme.

obructans, tis, [ructo], alicui: som ræber ad nogen, Appul. — ob.rŭo, ŭi, ŭtum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": bedækker el. skiuler dermed el. derunder, nedgraver deri; - ∾ sese arena, (om Havfrøerne), Cic.; ∾ thesaurum aliquo loco, id.; cf. Nep. Dat. 11; men submersasque obrue puppes, (nedsænk dem i Havet), Virg. Aen. 1, 69; cf. Ovid. Trist. 1, 2, 34; terram nox obruit umbris, Lucr.; - cinere ··· obrutus ignis, id.; nivibus et pruinis obrutus, Liv.; men absol.: Albanorum obrutae arae, (som ere begravne under Roms Bygninger), Cic. Mil. 31; — B) „bes." ogs.; ∾ itinera portarum, (spærre), Liv. 30, 6; - ∾ semina terra, (nedlægge i Jorden), Ovid.; ogs. ∾ milium, lupinum etc., (nedharve), Colum.; - cadaver caespite levi obrutum est, (blev begravet derunder), Suet. Calig. 59; men intra tabernaculum obrutos, Tac. Ann. 1, 29; telis Nostrorum obruimur, (vi overvældes deraf), Virg. Aen. 2, 411; cf. ibd. 424, v. Liv. 21, 55; - men Cic. Dejot. 9: ∾ se vino; cf. Nep. Dion. 4; — II) „fig.": A) „alm.": tildækker el. skiuler, d. e. giemmer el. bringer i Forglemmelse; - idem tumulus ··· nomen ejus obruisset, Cic. Arch. 10; cf. id. Fin. 1, 17; Obrutaque est mecum virtutis gratia nostrae, (siger Achilles's Skygge), Ovid. Met. 13, 446; - men om Foredraget „alleg.": firmamenta ··· digressionibus obruenda, (bør ligesom tildækkes dermed), Cic. Part. or. 5; — B) „bes." ogs.; a) overvælder, nedbøier; oftest pass.; - obrui aere alieno, (være forgiældet), Cic.; men obrui ambitione et foro, id. d. Or. 1, 21; ogs. obrui magnitudine negotii, id. Qu. Fr. 1, 1, in.; qui Semper in augenda festinat et obruitur re, Hor. Ep. 1, 16, 68; - obrutus vitiis, Nep., criminibus, Cic., sceleribus, Liv.; — b) overgaaer, fordunkler; - Brutus ··· Vatinium dignatione obruerat, Vell. 2, 69; Venus nymphas obruit, Stat.

obrussa, ae, f.: Guldets Ildprøve, (ut simili colore rubeat ignescatque), Plin. 33, 9; df. aurum ad obrussam (χρυσίον ὄβρυζον), Suet. Ner. 44: Prøveguld, det fineste Guld, (hvorom ogs. aurum obrussum el. obryzum, Vulgata); — II) df. lignelsesvis: - adhibenda, tamquam obrussa, ratio, Cic. Brut. 74; ogs. „alleg.": argumenta ad obrussam exigere, Senec.; cf. id. Ep. 15. — obrŭtus, 3, partic. af obruo. — obryzătus, 3, i. e. ex auro obryzo factus, denarius el. solidus, Cod. Just. — obryzum aurum: Prøveguld, Vulgata; f. ogs. obrussa s. 1.

ob.sătŭro, are, v. a.: mætter el. overmætter dermed; df. „overf." o. pass. c. gen.: nae tu propediem ··· istius obsaturabere, (du vil snart faae nok af hende), Ter. Heaut. 4, 8, 27. — obscaen-, s. und. obscen-. — obscaevo, avi, 1, v. a., [scaeva]: at bringe et ondt Varsel; - df. forcl. c. dat.: Metuo, quod illic obscaevavit meae falsae fallaciae, Plaut. Asin. 2, 1, 18.

*obscēne, (scaen., scoen.), adv.: anstødeligen, hæsligen, smudsigen; - latrocinari, fraudare, adulterari, turpe est, sed dicitur non obscene (uden Anstød), Cic. Off. 1, 35; - compar., id. N. D. 3, 22; superl., Eutrop. 8, 22; o. — obscēnĭtas, (scaen., scoen.), atis, f.; I) oprdl.: det Anstødelige el. Hæslige (i el. ved et ondt Varsel); - ∾ mali ominis, Arnob.; — II) det Anstødelige, Smudsighed, Utugt, Obscenitet; - si rerum turpitudini adhibetur verborum obscenitas, Cic. Off. 1, 29; cf. id. d. Or. 2, 59, o. id. Fam. 9, 22; obscenitas non a verbis tantum abesse debet, sed etiam a significatione, Quintil. 6, 3, 29; obscenitatis in feminas reus, Suet. Claud. 15; — b) in concreto: en smudsig el. utugtig Gienstand; - per obscenitates bibere, (af Bægere med obscene Afbildninger), Plin. 30, prooem.; — [af flgd.].

obscēnus, (scaen., scoen.), 3, [efter Freund rimel. f. obscaevinus af scaeva]; I) oprdl.: ildevarslende, ulykkelig; - ∾ dicta, quae mali ominis habebantur, Fest.; ore obscena dicta segregent, Attius ap. Non.; ∾ omen, Cic., ostentum, Suet.; ∾ volucres, Virg. Aen. 12, 876, (i. e. noctuae); men ibd. 3, 241 o. 262: obscenae pelagi volucres, (i. e. Harpyiae); - obscenae anus, Hor. Epod. 5, 98; ∾ puppis, Ovid. Her. 5, 119, (der varsler Trojas Undergang); cf. Catull. 68, 99; — II) „overf."; A) „alm.": anstødelig el. hæslig el. smudsig at see el. høre; - ∾ tabellas depingere, Propert.; obsceni fetus, (Misfostere), Liv. 31, 12; obscena (sc. membra), Bugen, Senec., Kønsdelene, Justin.; ogs. ∾ virile, Ovid.; - ∾ avis, Plin., (i. e. upupa el. Hærfuglen, af dens Smudsighed); men ∾ greges, (Cybeles Præster, der ere berøvede Manddommen), Ovid. Met. 3, 537; - ∾ verba, Varr. ap. Non.; ∾ genus jocandi, vid. Cic. Off. 1, 29 o. 35; men id. Tusc. 5, 38: illud obscenius (sc. dictum); versus obscenissimi, id. Qu. Fr. 3, 2; — B) „bes." o. „ethisk": hæslig, smudsig, skammelig; - ∾ voluptates, Cic.; ∾ viri, (smudsige el. utugtige Personer), Liv. 33, 28; men ∾ flammae, Ovid. Met. 9, 508, (utugtig Elskov); gestus motusque obsceni, Tac.; ∾ mores, Plin.; vita obscenior, Val. Max.; res obscenissimae, Vell.; — not.: neutr. obscenum, i, o. obscena, orum, om Kønsdelene, s. ovenf.

obscūrātĭo, onis, f., [obscuro]: Formørkelse, Fordunkling, solis, (Solformørkelse), Cic., o. A.; men in illa obscuratione (sc. diei el. aëris), auct. B. Hisp. 6; — II) „fig.": Fordunkling el. Forringelse indtil det Umærkelige; - in quibus (voluptatibus) propter earum exiguitatem obscuratio consequitur, Cic. Fin. 4, 12; cf. ibd.: quibus autem in rebus tanta obscuratio non sit, etc.

obscūre, adv. af obscurus: mørkt el. dunkelt, (el. uden Lys); - aut nihil superum, aut obscure admodum (cernere, naar man neml. er under Vandet), Cic. frgm. ap. Non.; — II) oftest „fig."; A) „alm.": dunkelt, uformærkt, hemmeligen; - malum obscure serpens etc., Cic. Catil. 4, 3; tacite obscureque perire, id. Quint. 15; non obscure ferre paupertatem suam, (ingen Hemmelighed at giøre deraf), id. Parad. 6, 1; cf. id. Cluent. 19; - partim obscurius iniqui, partim etc., Cic. Fam. 1, 5; avertere aliquid de publico quam obscurissime per magistratus, id. Verr. 4, 21; — B) „bes."; a) dunkelt, utydeligen, uforstaaeligen; - vid. Cic. Fin. 2, 5; ligel. non agam obscure, (vil gaae aabent tilværks), id. Catil. 1, 4; obscurissime dicere, (opp. planissime), Gell.; — b) obscure natus, Macrob., obscurissime natus, Ammian., (af uberømt Herkomst). — obscūrĕ.făcio, ĕre, v. a., [obscurus], ligesom obscuro: fordunkler, giør usynlig, Non.

obscūrĭtas, atis, f., [obscurus]: Dunkelhed, Mørke; - ∾ latebrarum, quibus occulebatur, etc., Tac. Hist. 3, 11; ∾ visus el. oculorum, (svagt Syn), Plin.; obscuritates et vitia oculorum sanare, id.; — II) „fig."; A) „alm.": Dunkelhed, Uvished, Usikkerhed; - in obscuritate et dubitatione omnium, Cic. Cluent. 27; ∾ naturae, vid. id. Div. 1, 18; - ogs. in pl.: obscuritates et aenigmata somniorum, id. ibd. 2, 6; — b) ogs. om Foredraget; - obscuritatem et tenebras (rebus) afferre; vid. Cic. d. Or. 3, 13; men rerum obscuritas, non verborum etc., id. Fin. 2, 5; — B) „bes.": Dunkelhed, dunkel el. ringe Herkomst; - ∾ generis, Flor. 3, 1; cf. id. 1, 6; men Cic. Off. 2, 13: propter humilitatem et obscuritatem etc.; - ogs. om anden Ringhed el. Foragtelighed; - cujus (ordinis senatorii) splendore et gloria sordes et obscuritatem Vitellianarium partium perstringimus, Tac. Hist. 1, 84.

obscūro, avi, atum, 1, v. a., [obscurus]; I) „egenl."; A) „alm.": fordunkler, formørker; - obscuratur et offunditur luce solis lumen lucernae, Cic.;

cf. id. N. D. 2, 38; men coelum nocte et nubibus obscuratum, Sall.; sol obscuratus, (formørket), Tac.; visus obscuratus, (svækket Syn), Plin.; — B) „bes.": giør usynlig, tildækker el. skiuler; – caput obscurante lacerna, Hor. Sat. 2, 7, 55; Numidae ··· natura loci ··· obscurati, (i. e. tecti), Sall. Jug. 49; cf. Cic. Catil. 1,3; — II) „fig."; A) „alm.": giør, at noget bliver ubemærket el. umærkeligt; – ∾ periculi magnitudinem, Cic. Verr. 3, 15; nummus in Croesi divitiis obscuratur, (taber sig deri, giør intet til el. fra), id. Fin. 4, 12; cf. id. Arch. 1; ogs. id. Mur. 9; ligel. ∾ veritatem, Quintil.; — B) „bes."; a) giør utydelig el. uforstaaelig, (navnl. om Foredraget og Stemmen); – nihil me ··· obscurare dicendo, Cic. Cluent. 1; men Suet. Tib. 7: ∾ stilum; men Cic. Part. or. 5: ∾ firmamenta, (Modpartens Beviser); – ∾ litteras, Cic., litteram, Quintil., (udtale dem uforstaaeligen); ∾ vocem, (tale med utydelig Stemme), id.; — b) fordunkler, giør ubekiendt el. uberømt, bringer i Forglemmelse; – fortuna res cunctas ··· celebrat, obscuratque, Sall. Jug. 8; cf. Plin. Pan. 55 o. 69, ogs. Cic. d. Or. 2, 23; men paupertas quorum obscurat nomina, Enn. ap. Macrob.; Obscurata diu ··· vocabula, (som længe ere ophørte at bruges), Hor. Ep. 2, 2, 115; ∾ consuetudinem, (afskaffe), Cic Acad. 2, 13.

obscūrus, 3, [efter Doederl., igiennem Biformen obsculsus, besl. m. occultus]; I) „egenl."; A) „alm.": mørk, dunkel, (uden Lys); ogs. skyggefuld; – ∾ nox, Virg., umbra, id.; ∾ lucus, id. Aen. 9, 87; ∾ convalles, id.; ∾ coelum, Hor. Od. 1, 7, 15; ∾ tabernae, id.; ∾ antrum, Ovid.; post occasum solis, jam obscura luce, Liv. 24, 21; cf. Sall. Jug. 21; men ∾ aquae, (uklart Vand), Ovid. Fast. 4, 758; — b) bf. neutr. obscurum, c. gen.; – sub obscurum noctis, Virg. Ge. 1, 478; cf. Tac. Hist. 4, 50; men ogs. som adv., f. obscure, Lucan. 5, 631; — B) „bes."; a) indhyllet i Dunkelhed el. Mørke, ikke synlig; – Ibant obscuri etc., Virg. Aen. 6, 268; cf. id. Ge. 4, 424; Obscurus umbris arborum, Martial. 1, 50; — b) forborgen, skiult; – ex eo loco obscuro multa vulnera accepta, Liv. 10, 1; cf. ∾ funda, (som ikke sees), Val. Fl.; men ∾ Pallas, Ovid. Met. 6, 36, (der skiuler sig under en fremmed Gestalt); — II) „fig."; A) „alm.": dunkel, uforstaaelig, utydelig; – cur hoc tam est obscurum atque caecum? Cic. Agr. 2, 14; Haud obscura ··· signa, (sikkre Veirmærker), Virg. Ge. 1, 229; obscurum et ignotum jus, Cic.; obscurior scientia, id.; obscurissimae res, id.; – navnl. ogs. om Foredraget, s. ovenf., Cic. Agr. 2, 14; cf. Hor. A. P. 26; Heraclitus valde obscurus, Cic. Div. 2, 64; ∾ oratio, Quintil.; verba obscuriora, id.; men ∾ vox, id., dunkel el. svag Stemme; men ogs. id. 11, 3, 64: sænket el. formildet Stemme; cf. ∾ cantus, ibd. 60; men obscurum, som rhetorisk Figur, id. 5, 13, 16; — b) dunkel, ubekiendt, uberømt; – nec est obscura tua in me benevolentia, Cic. Fam. 13, 70; cf. id. Off. 2, 13; men Caesaris autem in barbaris erat nomen obscurius, Caes. B. C. 1, 61; cf. Nep. Dat. 1; – vitam per obscurum transmittere, Senec.; – ogs. c. gen.; famae obscura, Stat.; — c) ubekiendt el. ringe, navnl. med Hensyn paa Stand el. Fødsel; – obscuris orti majoribus, Cic. Off. 1, 32; humili atque obscuro loco natus, id., Liv.; natus obscurissimis initiis, Vell. 2, 76; — B) „bes."; a) forborgen, forstilt; – hoc celandi genus est hominis ··· versuti, obscuri etc., Cic. Off. 3, 13; cf. Hor. Ep. 1, 18, 95; Tiberium ··· obscurum adversus alios etc., Tac. Ann. 4, 1; cf. id. Agric. 42: quo obscurior, eo irrevocabilior etc.; men Cic. Fam. 3, 10: in obscuro odio inimicitias apertas ostendere.

obsĕcrātĭo, onis, f., [obsecro]; I) „alm.": indstændig Bøn og ligesom Besværgelse; – ∾ humilis, (ydmyg), Cic.; cf. id. Font. 17; ∾ illa judicum etc., Quintil. 6, 1, 23; – ogs. som rhetorisk Figur, Cic. d. Or. 3, 53; — II) „bes."; A) indstændig Bøn til Guderne; – obsecratio a populo, duumviris praeeuntibus, est facta, Liv. 4, 21; – forbindes ofte med supplicatio, (hvoraf den er en Del), vid. Liv. 26, 23, o. id. 31, 9; — B) høitidelig Forsikkring under Gudernes Paakaldelse; in pl., Justin. 4, 2.

obsĕcro, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [sacro]; I) „alm.": beder indstændigen (og ligesom i Guds Navn el. for Guds Skyld); – vos obtestor atque obsecro, ut etc., Cic. Sest. 69; cf. Ter. Heaut. 5, 5, 5: pater, obsecro, mihi ignoscas; ogs. ∾ ab aliquo, Plaut. Bacch. 4, 9, 102; ogs. m. flgd. imperat.: oro, obsecro, ignosce, Cic. Att. 11, 2; ogs. precibus obsecrare, (besværge med Bønner), Marcell. ap. Cic. Fam. 4, 11; – men til Guderne: Pro dii immortales, obsecro vostram fidem, Plaut. Most. 2, 2, 97; ogs. m. dobbelt acc.: te hoc obsecrat, ut etc., (bønfalder dig derom), Cic. Quint. 31; — b) ogs. pass.: (homines) obsecrati, (som ved Bønner ere formaaede dertil), Caes. B. C. 2, 25, o. Sall. Jug. 25; men laus potius speranda, quam venia obsecranda, Plin. Ep. 2, 29; — II) „bes." i Omgangssproget; a) bedende; – Tuam fidem obsecro, Plaut. Amph. 1, 1, 217; cf. Ter. Eun. 4, 4, 2; — b) obsecro, ogs. obsecro te, ofte som Udraab, (ligesom vort: jeg beder), forundrende, el. for at vække Opmærksomhed, bes. hos Comikerne: hør engang, for Guds Skyld, odl.; – obsecro, Quem video? Ter. Andr. 4, 5, 5; hem, Obsecro, an is est? id. Eun. 5, 4, 41; Attica mea, obsecro te, quid agit? Cic. Att. 13, 13; s. ogs. id. Parad. 5, 2.

*obsĕcundanter, adv.: overensstemmende dermed; c. dat.; – ∾ naturae vivere, Nigid. ap. Non.; — obsĕcundātĭo, onis, f., ligesom obsequium: Føielighed, Eftergivenhed, Cod. Theod.; o. — obsĕcundātor, oris, m.: Tiener el. Betient, ibd.; af — obsĕcundo, avi, atum, 1, v. n.: at føie sig el. at rette sig derefter, at være til Villie, at adlyde; m. o. ud. dat.; – vid. Cic. Manil. 16, o. Liv. 3, 35; ∾ in loco, (paa rette Sted), Ter. Heaut. 4, 6, 23; men Quintil. 11, 3, 92: simul capite atque humeris sensim ad id, quo manus feratur, obsecundantibus. — *obsĕcūtĭo, (-quūtĭo), onis, f., ligesom obsequium: Følgagtighed, Føielighed, Arnob.; o. — obsĕcūtor, (-quutor), oris, m.: som adlyder; – ∾ legis, Tertull.; — [obsequor].

obsēpĭo, (-saepio, forældt. -sipio), psi, ptum, 4, v. a.; I) „egenl.": tilspærrer el. tillukker, giør ufremkommelig el. utilgængelig; – apertis (locis), quae vetustas obsepserat, Tac. Ann. 15, 27; obseptis itineribus etc., Liv. 25, 39; men obsepta viarum, Sil. 12, 110; — II) „overf."; ∾ alicui viam adipiscendi consulatus, Cic. Mur. 23; ogs. ∾ plebi iter ad curules magistratus, Liv. 9, 34; men obsepta diutina servitute ora reseramus, Plin. Pan. 66. — obseptus, 3, partic. af obsepio.

obsĕquēla, ae, f., [obsequor]: Følgagtighed, Føielighed; – liberis facere obsequelam, (føie dem), Plaut. As. 1, 1, 50; per obsequelam orationis, (ved at tale nogen efter Munden), Sall. ap. Non. — †obsĕquens, tis, partic. o. adj. af obsequor; bf. — obsĕquenter, adv.: følgagtigen, føieligen, lydigen; m. o. ud. dat.; – haec collegae obsequenter facta, (for at rette sig efter ham), Liv. 41, 10; ∾ parere alicui, Plin. Ep. 4, 11; superl., ibd. 7, 24; o. — obsĕquentĭa, ae, f.: Følgagtighed, Føielighed, Eftergivenhed; – ∾ nimia reliquorum, (fra deres Side), Caes. B. G. 7, 29.

obsĕquiālis, e, [obsequium]: = flgd.; ∾ amor, Venant. — obsĕquĭbĭlis, e, [obsequor]: følgagtig, føielig, eftergivende; – cognatos affinesque nullos ferme tam obsequibiles, Gell. 2, 29. — ob-

sĕquĭōsus, 3, [obsequium]: = frgd.; – si servus meus esses, nihilo secius Mihi obsequiosus semper fuisti, Plaut. Capt. 2, 3, 58.

obsĕquĭum, i, n., [obsequor]; I) „alm.": Følgagtighed, Føielighed, Eftergivenhed; – collegam … obsequio meo mitigavi, (ved at rette mig efter ham), Cic. Pis. 2; ∾ plebis, vid. Liv. 5, 3; ∾ meum in illum, (min Overbærelse med ham), Cic. Att. 10, 4; Obsequium amicos, veritas odium parit, Ter. Andr. 1, 1, 41; cf. Cic. Lael. 24; ogs. in pl., Planc. ap. Cic. Fam. 10, 11; – ogs. slavisk Afhængighed el. Eftergivenhed; ∾ ventris, (Fraaseri), Hor. Sat. 2, 7, 104; obsequium animo sumere, (giøre sig tilgode), Plaut. Bacch. 4, 10, 7; ∾ corporis, Curt.; — II) „bef."; A) Lydighed, Afhængighed; – jurare in obsequium alicujus, Justin. 13, 2; exuere obsequium alicujus, Tac. Ann. 3, 12; — b) ogs. om legemlig Omgang, og om Dyrenes Parring, Petron. Sat., Colum., Curt.; — B) „poet. overf." ogs. om Ting: Bøielighed el. at give efter; saal. om en Gren, Ovid. A. A. 2, 179; men om Vandet, ibd. 181, o. id. Met. 9, 117.

ob.sĕquor, cūtus el. quūtus sum, 3, v. dep. n.; oprdl.: følger dermed el. derefter; df. sædv. „fig."; A) om Personer; 1) at være følgagtig el. føielig, at rette sig el. føie sig derefter; c. dat.; – ∾ publicanis in omnibus rebus, (være dem til Villie), Cic. Qu. Fr. 1, 1, 11; ∾ voluntati alicujus, id.; men de te tibi obsequor, id. Cluent. 54; cf. Plaut. Bacch. 3, 3, 55; men in navigando tempestati obsequi, Cic. Fam. 1, 9; — b) for- o. eftercl. ogs. c. acc. comm.; – Et id ego percupio obsequi gnato meo, (deri), Plaut. As. 1, 1, 61; ligel. ∾ ea, Gell. 2, 7; — 2) at hengive sig dertil, at lægge sig derpaa el. derefter; – ∾ studiis suis, Nep. Att. 2; cf. Plaut. Trin. 2, 1, 6; men cordi atque animo suo Obsequentes, (som giøre sig tilgode), id. Pseud. 5, 1, 26; cf. Ter. Ad. 1, 1, 8; men Nos quoque senes est aequum senibus Obsequi, (at vi hielpe hinanden tilrette), id. Heaut. 3, 1, 10; – fortunae obsecutus, (som retter sig efter Tilfældene), Caes. ap. Cic. Att. 10, p. 8; — not.: comisk ogs. impers. pass.: volo amori obsequutum illius, Plaut. As. 1, 1, 62; — B) om Ting: at bøie sig el. lade sig bøie, at give efter; – aes regulare malleis obsequitur, Plin.; – ligel. om Lemmerne: caput manibus et lateribus obsequatur, (bør følge dermed), Quintil. 11, 3, 69; — II) particip. obsĕquens, tis, ogs. som adj.: følgagtig, hørig og lydig, patri, Ter. Heaut. 2, 3, 18; – compar., animus … omni humore obsequentior, (mere bøielig, s. ovenf.), Senec. Ep. 50; superl., curae mortalium obsequentissimam esse Italiam, (at den bedst lønner Menneskenes Flid), Colum. 3, 8; — B) „bef." ogs. som Epithet til Guderne: gunstig el. naadig; – Bonam atque obsequentem deam etc., Plaut. Rud. 1, 5, 3; men Fortunam atque Obsequentem, id. As. 3, 3, 126.

1. obsĕro, (avi), atum, 1, v. a., [sera]: tillaaser el. tillukker, aedificium, Liv., ostium intus, Ter., tabellam liminis, (i. e. januam), Catull.; ogs. spærrer, exitus ferarum, Colum.; ogs. indespærrer el. indelukker; vid. Prop. 4, 11, 8: Obserat umbrosos lurida porta rogos, (i. e. mortuos); — II) „overf."; ∾ aures, Hor. Epod. 17, 53, (ikke ville høre); ∾ palatum (i. e. os: at tie), Catull. 55, 31.

2. obsĕro, sēvi, sĭtum, 3, v. a., [2.sero]; I) „alm.": saaer, planter; – ∾ frumentum, vid. Plaut. Trin. 2, 4, 129; – men comisk „overf.": ∾ aerumnam in aliquem, id. Epid. 4, 1, 30, (volde nogen Kummer); men ∾ pugnos (in ore alicujus), id. Men. 5, 7, 23; — II) „bef.": besaaer, beplanter; – ∾ uberem campum in singula jugera tritici modiis quinque, Colum.; terra … frugibus obserebatur, vid. Cic. Leg. 2, 25; – ∾ sepimentum virgultis aut spinis, Varro; – df. partic. obsĭtus, 3: besaaet el. beplantet dermed; – loca obsita virgultis, Liv. 28, 2; men ogs. absol.: quae (terra) quotannis obsita sit, (er besaaet), Varro; men Ovid. Am. 3, 6, in.: Amnis, arundinibus limosas obsite ripas (acc. gr.: hvis Breder ere bevoxne med Rør), Ad dominam etc.; — II) partic. obsĭtus, 3, ogs. som adj. o. „overf.": ligesom besaaet el. bevoxen, d. e. bedækket dermed; – jam setis obsita, jam bos (Io), Virg. Aen. 7, 790; terga cavis super obsita conchis, Ovid. Met. 4, 724; men pannis obsitus, (iført Pialter), Suet. Calig. 35; hyp. comisk: pannis annisque obsitus, Ter. Eun. 2, 2, 5; cf. Virg. Aen. 8, 307: obsitus aevo, (overvældet af Alderdom, udlevet); men obsita squalore vestis, (bedækket med Smuds el. fuld deraf), Liv. 2, 23; men id. 29, 16: legati obsiti squalore et sordibus, (neml. for at vække Medynk); nati foedo paedore obsiti, Senec. Agam.

observābĭlis, e, [observo]: mærkelig, som falder i Øinene, manus, Quintil. 9, 1, 20; men ∾ patientia, (som bør iagttages), Appul. — †observans, tis, partic. o. adj. af observo; df. — observanter, adv.: opmærksomt el. omhyggeligen, sequi aliquid, Macrob.; compar., Ammian.; superl., Gell.; o. — observantĭa, ae, f.; I) „alm."; A) Bemærkelse, Iagttagelse, temporum, (af de beleilige Tider), Vell. 2, 106; — B) Iagttagelse el. Overholdelse, moris prisci, Val. Max. 2, 6, 7; ∾ vetustissimi juris, Digest.; — b) ogs. Iagttagelsen af en Religionsskik; ∾ catholica, Cod. Theod.; — II) „bef.": ærefrygtsfuld Opmærksomhed imod dem, som have Fordring derpaa; vid. Cic. Inv. 2, 22; – obsequio et observantia in regem cum omnibus certasse, Liv. 1, 35; amicos observantia retinere, Cic. Quint. 18; ogs. absol.: hominem summa … observantia cognosces, id. Fam. 13, 23; cf. Nep. Att. 6.

*observāte, adv.: opmærksomt, animadvertere, Gell.; — observātĭo, onis, f.; I) „alm."; A) Iagttagelse, Bemærkning, siderum, Cic.; ogs. m. flgd. relat.: quae res etc., id. Off. 2, 24; opp. natura, id. Brut. 8; – ogs. Regel el. Forskrift, coquendi, Plin.; — B) Omhyggelighed, Nøiagtighed, in bello movendo, Cic. Off. 1, 11; — II) „bef." o. „ethisk": Høiagtelse, Ærefrygt, Dyrkelse, Val. Max. 1, 1, 8; — observātor, oris, m.: en Iagttager, en Lurer, Plin. Pan. 40; cf. Senec. Ep. 41; — df. fem. observātrix, icis, Tertull.; — observātus, us, m.: = observatio; – ex observatu: ifølge Iagttagelse, dicere, (berette), Varro; o. — observĭto, are, v. a. intens.: iagttager, caerimonias, Massur. Sabin. ap. Gell. 10, 15, omina, Appul.; cf. Cic. Div. 1, 1 o. 45, (Orell.); — [af flgd.].

ob.servo, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm."; A) bemærker, belurer; – Oculos … effodiam tibi, Ne me observare possis, quid rerum geram, Plaut. Aul. 1, 1, 14; ligel. observavit (lupus), dum dormitarent canes, id. Trin. 1, 2, 133; cf. Virg. Ge. 4, 513; – ogs. iagttager, motus stellarum, Cic., tempus reddendae epistolae, id.; – ogs. i nogen egen Hensigt nøie at mærke sig noget; – saal. m. flgd. relat.; observant, quemadmodum unusquisque se gerat, id. Verr. Act. 1, 16; cf. Virg. Aen. 6, 198; – men ∾ occupationem alicujus, Cic. R. Am. 8; cf. Ter. Ad. prol., in., o. Cic. Brut. 82, ogs. Suet. Caes. 67; — B) bevogter med Omhu; – ∾ januam, Plaut., fores, id., Senec.; non hic armenta gregesve … observo, Ovid. Met. 1, 513; men observans draco arborem, Cic. Tusc. 2, 9, (e Soph.); — II) „bef."; A) iagttager el. opfylder en Lov, odl.; – quas (leges) observent, Cic. Off. 2, 11; ∾ praeceptum diligentissime, Caes.; cf. Sall. Jug. 82; ∾ centesimas, (overholde dem), Cic. Att. 5, 21; ∾ auspicia, Tac. Germ. 9; — B) holder i Ære, høiagter; – me, ut alterum parentem, observat et diligit, Cic. Fam. 5, 8; cf. Virg. Ge. 4, 212; – men ∾ tribules suos, (om Candidaternes Opmærksomhed imod deres Tribus), Cic. Planc. 18; — III) particip. observans, tis, som adj.; c. gen.; A) som iagttager el. overholder; – observantior aequi Fit populus, Claudian.; observan-

tissimus omnium officiorum, Plin. Ep. 7, 30; — B) som viser sin Ærefrygt; - observantissimus mei homo, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 3.

obses, ĭdis, m. o. f., [sedeo]; I) „alm.": Gidsel, (navnl. som udleveres til Sikkerhed for Opfyldelsen af en Forpligtelse); - ut obsides accipere, non dare consuerint, Caes. B. G. 1, 14; men Liv. 34, 35: obsides dare, ea ita futura; men obsidibus de pecunia cavere, Caes. B. G. 6, 1; aliquem obsidem retinere, Nep. Them. 7; — II) „bes." o. „overf.": Borgen el. Sikkerhed for Opfyldelsen af en Forpligtelse el. af et Tilsagn; - seque ejus rei obsidem fore, Nep. Phoc. 2, (at han indestod derfor); cf. Cic. Verr. 3, 53: tantum quod aratoribus obsides non dedit, se etc.; - ogs. om Begreber; vid. id. Catil. 4, 5, o. id. Coel. 32.

*obsessĭo, onis, f.: Sidden el. at sidde derom el. derved; oftest i Krigssproget: Beleiring el. Indslutning; - ∾ templorum, Cic., castrorum, Suet.; obsessionemque nostrorum omisit, Caes. B. C. 3, 24; ogs. ud. gen.: Beleiring, Cic. Balb. 3; men ∾ militaris viae, (dens Spærring), id. Pis. 17; o. — obsessor, oris, m.: som sidder el. som opholder sig paa et Sted; - ∾ fori, Plaut.; ∾ aquarum (hydrus), Ovid. Fast. 2, 259; — II) oftest i Krigssproget: en Beleirer, den Beleirende; - ∾ urbis, Liv.; cf. Tac. Hist. 2, 73: plus pavoris obsessoribus, quam obsessis inferre; — [obsideo]. — obsessus, 3, partic. af obsideo.

ob.sībĭlo, are, v. a., om Træerne: susende at frembringe, dulces strepitus, Appul. — obsĭdātus, us, m., (obses): at give Gidsler; - obsidatus specie etc., Ammian. 23, 7.

obsĭdĕo, sēdi, sessum, 2, v. n. o. a., [sedeo]; I) neutr.: sidder el. opholder mig paa et Sted; - ∾ domi, (blive hjemme), Ter. Ad. 4, 6, 5; ∾ in limine, Val. Fl.; men absol.: Servi ne obsideant, liberis ut sit locus, (tør ikke sidde ned, for at osv.), Plaut. Poen. prol. 23; — II) act.; A) „alm.": sidder derpaa; - ∾ aram, Plaut.; - ogs. har inde, holder besat, odl.; ranae stagna et rivos obsident, (holde til deri), Plin. 11, 19; men obsedit limina bubo, Sil.; - ∾ umbilicum terrae, (om Apollo), Cic. Div. 2, 56, (e poët.); - ogs. pass.: Tyrio tellus obsessa colono, (ligesom possessa: besiddet af ham), Tibull. 4, 1, 139; — B) „bes."; 1) i Krigssproget: holder (et Sted) besat el. indesluttet, beleirer el. bloquerer, odl.; - quum omnes aditus armati obsiderent, Cic. Phil. 2, 35; Uticam obsidere et vallo circumdare, Caes. B. G. 2, 36; - opp. oppugnare, bestorme, Liv. 2, 11; - men absol.: propius inopiam erant obsidentes, quam obsessi, id. 25, 11; - ogs. om Personer, Nep. Ep. 7; ligel. Sall. Jug. 24: quintum jam mensem obsessus teneor; cf. Caes. B. C. 1, 84; — 2) df. „overf."; a) holder ligesom besat; - ∾ animum alicujus, (beherske), Justin. 42, 4; ligel. obsideri aures (patris) a fratre, Liv. 40, 20; cf. Cic. Orat. 62; — b) vogter ivéligen derpaa, holder Øie dermed; - speculatur et obsidet rostra ··· curia, Cic. Flacc. 24; ogs. at lure derpaa, id. Catil. 1, 14; ∾ tempus alicujus, (beskæftige nogens Tid), id. Verr. Act. 1, 2; — not.: perf. obsedi, s. und. obsido not.

Obsidiānus, 3, lapis, efter Plin. 36, 67, benævnt efter dens Opfinder Obsidius, rimel. vulkansk Glas el. Lavaglas; ogs. pumex vitreus; vid. Plin. l. c.; - ogs. adj.: ∾ imago, ibd.; ∾ elephanti, (som ere giorte deraf), ibd.; men ∾ vitrum, som ligner denne Sten, ibd.

obsĭdĭo, onis, f., [obsideo]: Sidden, el. at sidde derved el. derom, at holde besat; df. sædv. Beleiring el. Indslutning, navnl. af en By, (opp. oppugnatio: Anfald el. Storm), Liv. 5, 2; cf. Cic. Mur. 9: partim vi, partim obsidione etc.; urbem obsidione claudere, Nep., cingere, Justin., in obsidione tenere, id.; ogs. obsidionem exsequi, (skride dertil), Tac.; esse in obsidione, (blive beleiret), Liv.; ogs. obsidionem pati, Justin., tolerare, Tac.; obsidione solvere el. eximere, (udfrie derfra, undsætte), Liv.; Fecerat obsidio jam diuturna famem, Ovid. Fast. 6, 352; — II) „fig."; A) „overf.": Indslutning el. Fangenskab, Justin. 39, 1; — B) „alleg.": trykkende Nød el. Fare; - quum obsidione rem publicam liberasset, Cic. Rab. perd. 10; cf. id. Fam. 5, 6: qui feneratores ex obsidione exemerit; df. — obsĭdĭōnālis, e: som har sit Navn efter en Beleiring; - ∾ corona, (Græskrans, der skjenkes den Feltherre, der udfrier en anden fra en Beleiring); vid. Plin. 22, 3 flgd., o. Gell. 5, 6.

obsĭdĭor, ari, v. dep. n., ligesom insidior: belurer, efterstræber; c. dat.; - ∾ crabrones apibus etc., Colum. 9, 14; af — 1. obsĭdĭum, i, n., [obsideo], ligesom obsidio: Sidden derom el. derved; I) „egenl." i Krigssproget: Indslutning, Beleiring; - obsidium facere Ilio, Plaut.; obsidio circumdare, subigere, Tac.; men id. Hist. 4, 28: obsidium legionum urgere; - comisk er Udtrykket: Curre in obsidium perduelles, (s. ad obsidendos perduelles), Plaut. Mil. gl. 2, 2, 67; — II) „fig."; A) stor Fare; - tuoque tergo obsidium (adesse), Plaut. Mil. gl. 2, 2, 64; — B) Efterstræbelse af Mennesker el. Dyr, vid. Colum. 8, 2, o. id. 9, 7; — b) ogs. Paasning el. Tilsyn; ∾ curatoris, (Bivogterens), id. 9, 9. — 2. obsĭdĭum, i, n., [obses]: en Gidsels Egenskab el. Tilstand; - obsidio nobis datus etc., Tac. Ann. 11, 10, (Rupert.) — Obsidius, i, m., s. und. Obsidianus.

obsīdo, sēdi, sessum, 3, v. a., [efter Bem. inch. til obsideo]; I) „alm.": at holde besat, at indtage; - immensos obsidere campos, Tibull. 2, 3, 45; cf. Virg. Aen. 7, 334; ogs. kan hidføres id. ibd. 3, 400; domus obsessa, Cic. R. Am. 11, (er taget i Besiddelse, er blevet besat); — B) df. „overf." om Ting: at sætte sig fast deri el. derpaa; - ne auriculam obsidat caries, Lucil. ap. Non.; cf. Lucr. 4, 352 o. 1085; df. fauces obsessae, Virg. Ge. 3, 508, (tilstoppede el. hovne); — II) „bes.": indeslutter, begynder en Indslutning el. Beleiring, spærrer el. afskærer; - occulte pontem obsidunt, Sall. Catil. 45; ∾ vias, Caes. B. G. 3, 23; ∾ portas excubiis etc., Virg. Aen. 9, 159; cf. ibd. 11, 516; — B) „fig." o. „alleg.": at indtage, at tilegne sig; - quae (dictatura) vim regiae potestatis obsederat, Cic. Phil. 1, 1; auditor ab oratore jam obsessus, id. Orat. 62; — not.: perf. obsēdi o. partic. obsessus kunne henføres dels til obsideo, dels til obsido.

*obsignātĭo, onis, f.: Besegling el. Forsegling, tabularum, Gell.; o. — obsignātor, ōris, m.: som besegler el. forsegler; - ∾ testamenti el. tabularum, Cic.; ogs. absol.: obsignatores ad eum adducit, (Vidner el. Vitterlighedsmænd), id. Cluent. 13; af — ob.signo, avi, atum, 1, v. a.; oprdl.: sætter Tegn el. Mærke derpaa; df. I) „egenl.": besegler el. forsegler; - ∾ literas signo publico, Cic. Verr. 4, 7. ∾ tabulas annulo, Plaut.; ∾ pecuniam, (sætte Segl derfor), id. Cluent. 16, cellas, Plaut.; ∾ testamentum, Caes. B. G. 1, 39, (forsegle el. giøre færdigt); - dog oftere heder obsignare: at besegle til Vitterlighed el. som Vidne; saal. Cic. Cluent. 66: ∾ quaestionem; — B) „bes."; a) at besegle en Klage imod nogen; - qui contra patrem suum obsignaverat (sc. accusationem), id. frgm. Or. p. Scaur.; — b) ∾ tria jugera agri ad aerarium, (ved Forskrivning under Haand og Segl at pantsætte dertil), Val. Max. 4, 4, 7; — c) „alleg.": tabulas obsignare velle, (holde Tingen for afgiort), Cic. Pis. 28; cf. id. Tusc. 5, 11: tabulis obsignatis agere cum aliquo, (beraabe sig paa nogens egne Ord); ogs. kan hidføres Lucr. 2, 581: obsignatum habere aliquid, (holde sig overbevist derom); — II) „fig.": at indtrykke el. indprege; - Obsignans formam verbis (vox), Lucr. 4, 571, obsignatum habere, (at

indprente sig), id. 2, 581. — obsipo, are, v. a., [supo]: sprænger derpaa, aquulam, Plaut. Cist. 2, 3, 37, (som Ordsprog . vederqvæger el. forfrisker).

obsisto, stiti, stitum, 3, v. n. (o. a.), [sisto]; I) „alm.": stiller mig el. træder hen derfor el. derimod; absol. el. c. dat.; – Hic obsistam, ne etc., (vil staae her og passe paa), Plaut. Mil. gl. 2, 3, 62; cf. id. Amph. 3, 4, in.; – abeunti obsistere, Liv. 10, 19; cf. id. 2, 10: obsistens (sc. fugientibus), stillende sig imod dem; men obsistere Phoebo, (modstaae Solens Skin), Ovid. A. A. 2, 697; — II) „bes.": fiendligen at staae el. træde derimod, giøre Modstand; – obsistentibus Celtiberis, Liv. 41, 26; cf. Vell. 2, 115; ligel. Cic. Verr. 4, 43: quum obsistere ac defendere conarentur, etc.; — B) „overf.": at modstaae el. bekæmpe; – ∾ consiliis alicujus, Cic. Catil. 3, 7, injuriae, id. Off. 1, 7; men ∾ visis, (forkaste dem), id., opinionibus, id.; – ogs. m. flgd. ne, Nep. Milt. 3; ogs. c. inf., Tac. Germ. 34: obstitit Oceanus, in se ··· inquiri; – ogs. impers. pass.: magnitudine animi potest ··· obsisti fortunae, Cic. Fin. 4, 7; cf. Ovid. Met. 1, 58; — III) hertil hører endnu partic. pass. o. adj. obstitus, 3: i en skraalig el. skæv Retning; – saal. i Religionssproget; vid. Cic. Leg. 2, 9, (e XII Tabb.): fulgura atque obstita pianto, (efter Fest.: de af Lynet trufne Gienstande); — not.: s. ogs. und. obstipus. — obsitus, 3, partic. af 2. obsero.

obsŏlĕ.făcio, fēci, factum, 3, v. a.; pass. obsole.fio, factus sum, [obsoleo]: opslider, forringer, fordærver; – rivi ··· nullo coacto itinere obsolefacti, Senec. Ep. 90; df. „overf.": auctoritas obsolefacta, ibd. 29; nomen suum commissionibus obsolefieri, (i. e. vilescere), Suet. Aug. 89. — obsolefactus, 3, partic. af frgd. — obsŏleo, ēre, v. n.: at forringes, at aftage; – obsolebant insignia dignitatis, Cic. Phil. 2, 41; (al. obsolescebant el. obsolefiebant), inc.

obsŏlesco, ēvi, ētum, 2, v. n., [obsoleo]: bliver forældet og udslidt, aftager lidt efter lidt; sædv. „overf.": at tabe i Værd el. Anseelse; – haec ··· ne obsolescerent, (for ikke at glemmes), Cic. Acad. 1, 3; cf. id. Manil. 17: obsolevit jam ista oratio, etc.; men nituit aliquis in bello, sed obsolevit in pace, Plin. Pan. 4; virtus splendet per se semper, neque alienis umquam sordibus obsolescit, Cic. Sest. 28; — II) df. partic. obsoletus, 3, som adj.: gammel og forslidt, vestis, Liv.; compar., ∾ vestitus, Cic.; men id. Pis. 36: obsoletus ··· venisti, (i en forslidt Dragt); men Hor. Od. 2, 10, 6: caret obsoleti Sordibus tecti, (en forfalden Hyttes Smudsighed); men ∾ color, (falmet), Colum.; — b) ogs. forældet og ligesom af Moden; – objecta atque obsoleta verba fugere, Cic. d. Or. 3, 37; cf. id. Verr. 1, 21; – ogs. som bliver forsømt; ∾ studiis militaribus apud juventutem, id. Font. 15; — B) „fig.": forslidt, almindelig og uden Interesse; – si paulo obsoletior fuerit oratio, (noget simpel el. gemen), Cic. d. Or. 3, 9; men ∾ gaudia ex victoria, (hvortil man alt længe er vant), id. Liv. 30, 42; honores effusi et obsoleti etc., (som ved at ødsles med have tabt deres Værd), Nep. Milt. 6; – ogs. smudsig el. tilsmudset; obsoletam hoc sanguine dextram abluere, Senec. Agam.; ogs. ringe el. foragtelig; O nec paternis obsoleta sordibus, Nec etc., (ironisk), Hor. Epod. 17, 46.

*obsŏlēte, adv.: forslidt, affældigen; compar., ∾ vestitus (reus, neml. for at vække Medlidenhed), Cic. Verr. 1, 58; o. — obsŏlēto, avi, are, v. a.: tilsmudser, nedværdiger, Tertull.; af — obsŏlētus, 3, partic. o. adj. af obsolesco. — ob.sŏlĭdatus, 3, [solido]: som er giort tyk el. stærk, tectorium, Vitruv.

*obsōnātio, (ops–), onis, f.: = obsonatus, Donat. ad Ter. Andr. 2, 2, 32; — obsōnātor, oris, m.: som indkiøber Køkkensager el. Madvarer, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 73, Senec.; — obsōnātus, us, m.: Indkiøb til Køkkenet; – dare minam in obsonatum, Plaut. Truc. 4, 2, 27; o. — obsōnĭto, avi, 1, v. n. frequ.: smauser el. tracterer ofte, Cato ap. Fest.; — [af 1. obsono].

obsōnium, (ops.), i, n., ὀψώνιον: Sulmad (til Brødet), navnl. Fisk, vid. Nep. Them. 10, o. Juvenal. 4, 64; ogs. Kiød og Grønt; obsonia coëmere, Hor., curare, Plaut., obsonare, id., scindere, Senec.; ogs. carpere o. lacerare, (skære i Stykker for at lægge for), Petron. Sat. 36.

1. obsōno, (ops.), avi, atum, 1, v. n. (o. a.); ogs. som dep. obsonor, atus sum, ὀψωνέω; I) „egenl.": indkiøber Madvarer til Køkkenet; – Postquam obsonavit herus, Plaut. Aul. 2, 4, in.; obsonari de suo, ibd. 15; cf. Ter. Andr. 2, 6, 20; – ligel. c. acc.; ∾ obsonium, Plaut.; men pass., id. Bacch. 1, 1, 63: Tu facito, obsonatum nobis sit opulentum obsonium; — II) „overf.": at holde Giestebud, at fraase el. smause; – obsonare cum fide, vid. Ter. Ad. 5, 9, 7; Obsonat, potat, etc., ibd. 1, 2, 37; — b) usædvanligt er: obsonare famem ambulando, (spadsere, istedetfor at spise), Cic. Tusc. 5, 34. — 2. ob.sŏno, are, v. n.: at lyde el. tone derimod; – quum sermone huic obsonas, (med din Tale falder ham i Talen), Plaut. Pseud. 1, 2, 74.

ob.sōpio, (ivi el. ii), itum, 4, v. a.: bedøver; – odoris novitate obsopitus, Solin.; obsopiri somno, id.; ne obsopiantur, Scrib. Larg., (for ikke at falde i Søvn). — ob.sorbĕo, ŭi, 2, v. a.: opsluger el. svælger, vinum, Plaut., placentas, Hor. Od. 2, 8, 24; men comisk „overf.": quae (fores) obsorbent, quicquid venit intra pessulos, Plaut. Truc. 2, 3, 29. — ob.sordesco, dŭi, 3, v. n. inch.: at blive smudsig; ∾ comam fumo, Prudent.; — II) „overf.": at tabe sig, at ophøre; – obsorduit jam haec in me aerumna, Caecil. ap. Non.

obstăcŭlum, i, n., [obsto]: det Modstaaende; df. Modstand, Hindring; – obstacula rumpere, Prudent. — obstantia, ae, f., [obstans, obsto]: Staaen el. at staae derfor el. derimod; ∾ terrae, Vitruv.; — II) df. „overf.": Modstand el. Hindring, aëris, id.

ob.sterno, ĕre, v. a.: henstrøer derfor; df. „overf.": giver til Pris derfor, alicui aliquam, Appul. — *obstētrĭcius, 3, hørende til en Jordemoder, manus, Arnob.; — b) df. subst.: obstetricium (sc. officium): Jordemodertieneste, Plin.; o. — obstĕtrico, are, v. a. o. n.; ∾ aliquam, (betiener som Jordemoder), Vulgata; men med Lune: obstetricantibus poëtis, (om de theogoniske Digtninger), Tertull.; af — obstĕtrix, icis, f., [obsto]: som staaer derved (for at hielpe), d. e. Jordemoder, Ter., Hor., Plin.

*obstĭnāte, adv.: vedholdende, haardnakket, ubevægeligen; – id obstinate sibi negari etc., Caes. B. G. 5, 6; ∾ credere, Liv. 28, 14, operam dare, ut etc., Ter. Andr. 1, 5, 8; – comp., ∾ agere omnia, Suet. Caes. 29; superl., ∾ tenere, (holde ved den Skik), ne etc., id. Tit. 8; — obstĭnātio, onis, f.: Vedholdenhed, Fasthed, Urokkelighed i Meninger el. Beslutninger; – ∾ sententiae, (Fasthed i Grundsætninger), Cic. Prov. cons. 17; ∾ fidei, (urokkelig Troskab), Tac.; taciturna sua obstinatione etc., Nep. Att. 22; – ogs. Stivsindighed el. Halsstarrighed, Plin. Ep. 10, 97; — [obstino]. — obstĭnātus, 3, partic. o. adj. af flgd.

obstĭno, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [forlænget Form af obsto; s. ogs. destino ab in.]: holder fast derpaa; men altid „fig.": holder fast derved, fastsætter el. bestemmer uforanderligen, bliver fast el. urokkelig derved; – ea affinitatem hanc obstinavit gratia, Plaut. Aul. 2, 2, 89; – ogs. c. inf.; obstinaverunt animis, aut vincere, aut mori, (havde fast besluttet det), Liv. 23, 29; ligel. in pass. impers. c. inf.; obstinatum tibi, non suscipere imperium, etc., Plin. Pan. 5; cf. Liv. 2, 25; — b) men

som neutr., Tac. Hist. 2, 84: Vespasiano ad obtinendas iniquitates haud perinde obstinante, (da han var mindre paastaaelig osv.); — II) obstīnātus, 3; A) som particip.; a) som pass.: fast bestemt el. besluttet; - obstinatum necis consilium, Senec. Hippol.; cf. ovenf. Plin. Pan. 5; — b) som depon.: som er fast bestemt dertil, som har fast besluttet noget; c. inf., el. m. ad, osv.; - jam obstinatis mori spes affulsit, Liv. 42, 65; quibus animi obstinati ad decertandum etc., id. 6, 3; obstinatus contra veritatem, Quintil.; — B) som adject: vedholdende, ubevægelig, haardnakket; - obstinato animo facere aliquid, Liv., Sall.; Sed obstinata mente perfer, obdura, Catull. 8, 11; ∾ pudicitia, Liv., fides, Tac.; ∾ aures, Hor.; - compar., ∾ voluntas, Cic. Att. 1, 11; superl., ∾ virtus, Senec. Ep. 71.

obstĭpesco, pŭi, 3, Biform af obstupesco, Plaut., Terent. — obstĭpo, are, v. a.: bøier til el. paa Siden; - ∾ verticem, Plaut. Merc. 4, 5, 16; af — obstĭpus, 3, [stipes]: som er stift bøiet til den ene Side, (opp. rectus); df. I) „alm.": skraa el. skæv; - si etc., Omnia mendose fieri atque obstipa, Lucr. 4, 518; - faal. er hos Enn. o. fl.: obstipus: den rette Læsem. f. obstitus, vid. Fest. p. 193, (Müll.); — II) df. „bef."; a) som er stivt bøiet tilbage; - cervice rigida et obstipa, Suet. Tib. 68; — b) capite obstipo, (med Hovedet ludende el. hængende), Hor. Sat. 2, 5, 92; cf. Pers. 3, 80; men obstipum caput (λοξὸν κάρη): bøiet paa Siden, Cic. Arat. N. D. 2, 42. — obstitus, 3, s. und. obsisto.

obsto, stĭti, stātum, 1, v. n., [sto, steti]; I) „alm.": staaer derved el. derhos; - ∾ dominae, Stat.; summisque a postibus obstant, id.; cf. Lucan. 1, 59; - ogs.: staaer derfor el. derimod; si rex obstabit obviam, (kommer dig i Veien), Plaut.; — II) „bef.": fiendligen el. hindrende at staae imod, at være i Veien el. til Hindring derfor; m. o. ud. dat., ogs. m. flgd. quin el. quo minus, el. ne, el. cur non; - ∾ consiliis alicujus, Nep. Con. 2; cf. Cic. R. Am. 2, o. 38, ogs. Virg. Aen. 11, 435; - men absol.: obstando magis, quam pugnando etc., Liv. 40, 24; quae obstant, (removere), Cic.; moras obstantes pellere, Ovid.; - non obstare, quin etc., Sall. Ep. Mithrid.; - quid obstat, quo minus sit beatus, Cic. N. D. 1, 34; cf. Plin. Pan. 91; men Ter. Andr. 1, 1, 76: Quid igitur obstat, cur non etc.? - endel.: ne res conficeretur, obstitit, Nep. Milt. 3; — bb) hertil mærkes; a) impers.; - nec, - si non obstatur, propterea etiam permittitur, Cic. Phil. 13, 6; cf. Ovid. Met. 11, 788: Obstarique animae, etc.; — b) af partic. obstans er neutr. pl. subst. obstantia; - ∾ silvarum amoliri, Tac. Ann. 1, 50.

obstrāgŭlum, i, n., [obsterno]: hvormed noget bindes; - obstragula crepidarum: Skobaand el. Skoremmer, Plin. 9, 56. — obstrangŭlātus, 3: sammentrykket; df. „overf.": qvalt el. ængstet; - ∾ mens, Prudent.

*obstrĕpĕrus, 3: larmende derimod, carmen (cicadarum: deres Skrig), Appul.; — obstrĕpĭtācŭlum, i, n.: larmende Modsigelse, Tertull.; o. — obstrĕpĭto, are, v. n. intens.: at larme el. tone derimod, c. dat., Claudian.; af — obstrĕpo, ŭi, ĭtum, 3, v. n. (o. a.); I) „egenl.": at larme el. bruse el. tone derimod; m. o. ud dat.; - nihil sensere, pluvia obstrepente, Liv. 21, 56; Tympana... obstrepuere, Ovid. Met. 4, 391; - mare Bajis obstrepens, Hor. Od. 2, 18, 20; cf. id. Epod. 2, 27; - men ogs. undert. pass.: si non obstreperetur aquis (locus), Ovid. Fast. 6, 10; cf. Pseud. Cic. Marc. 3: ejusmodi res ... obstrepi videntur etc.; — II) „fig."; A) „alm.": ∾ alicui, (forstyrre el. afbryde nogen med sin Tale); - primo uterque ... certatim alter alteri obstrepere, (snakkede hinanden i Munden), Liv. 1, 40; cf. Tac. Hist. 1, 85, o. Cic. d. Or. 3, 13; ligel. impers. pass.: quum Claudio obstreperetur, Liv. 43, 16; cf. id. 3, 49; - men Tac. Hist. 1, 75: seditiosis vocibus (abl.) obstrepere; - ogs. om anden Afbrydelse; ut tibi litteris obstrepere non auderem, Cic. Fam. 5, 4; — B) „bef.": at arbeide el. at være derimod el. til Hindring derfor; - ∾ laudi alicujus, Senec. Herc. Fur.; ∾ actis Pompeji (om Cato), Flor. 4, 2; - ogs. at forvirre; ∾ definitioni, Gell. 6, 2; cf. Flor. 2, 19; - men usædvanlig om Lyset, Plin. 11, 65: ut non obstrepat, (i. e. praestringat).

1. obstrictus, 3, particip. af obstringo. — 2. obstrictus, us, m., [obstringo]: Omslyngning; in abl., Senec. Qu. N., inc. — obstrĭgillātor, oris, m.: som hindrer el. dadler; - ∾ artis, Varr. ap. Non.; af — obstrĭgillo, (obstring.), are, v. n., [obstringo]; at være til Hindring el. til Skade; absol. el. c. dat.; - obstant, obstrigillant, Enn. ap. Non.; lex neque innocenti ... obstrigillat, neque nocenti ... ignoscit, Varr. ibd.; cf. Senec. Ep. 95. — obstrĭgillus, i, m., [flgd.]: Skosaale, som ved Remmer bindes om Foden, Isid.

obstringo, inxi, ictum, 3, v. a.; I) „egenl.": binder derom el. derfor el. dertil; - ∾ follem ob gulam, Plaut. Aul. 2, 4, 23, tauros aratro, Val. Fl., men viminibus (dermed), Colum.; - ogs. tilbinder el. tilsnører, collum laqueo, Plaut.; vestis obstricta gemmis, Flor. 4, 11, (besat dermed); men Hor. Od. 1, 3, 4: Obstrictis aliis (ventis), etc.; — II) „fig."; A) „alm.": binder eller forpligter; - ∾ civitatem jurejurando, Caes. B. G. 1, 31; ∾ se matrimonio alicui, (forpligte sig til at ægte nogen), Tac. Ann. 15, 53; obstrictus fenore, (forgjeldet), Suet.; cf. Brut. ap. Cic. Fam. 11, 10: ∾ aliquem aere alieno, (bringe nogen i Gield); men obstrictus voluptatibus, (som beherskes deraf), Cic. Coel. 19; — b) ogs. forbinder el. giør forbunden; - quibuscumque beneficiis Atticum obstrinxeris, etc., Cic. Fin. 3, 1; cf. id. Verr. 5, 14; — B) „bef."; a) at forpligte el. tilsikkre, alicui fidem suam in aliqua re, (svare el. være ansvarlig for Sandheden deraf), Plin. 7, 1; — b) ligesom binder dermed, d. e. giør skyldig deri; - ∾ aliquem scelere, (forvikle deri el. forlede dertil), Caes. B. C. 2, 32; ∾ se scelere, Cic., parricidio, id., perjurio, id., (giøre sig skyldig deri); ogs. ∾ aliquem conscientia, (giøre nogen til Medvider), Tac. Ann. 4, 55; ogs. obstringi furti, (giøre sig skyldig deri), Sabin. ap. Gell. 11, 18; — not.: af partic. obstrictus, 3, som adj., er compar. obstrictior, Paul. Nol.

obstructĭo, onis, f., [obstruo]: Byggen el. at bygge derfor; df. „overf.": ∾ corporum, (deres Indhylling af Aanden), Arnob.; - ogs. Skiul el. Dække; sed haec obstructio nec diuturna est, nec etc., Cic. Sest. 9. — obstructus, 3, s. und. obstruo. — obstrūdo, ĕre, o. obstrudulentus, 3, s. und. obtrudo.

obstrŭo, xi, ctum, 3, v. a.; I) „egenl.": bygger derimod el. derfor; - ∾ murum interiorem pro diruto, Liv. 38, 29; obstructaque saxa, Ovid. Met. 3, 570, (som hindre Flodens Løb); men Liv. 5, 1: frons castrorum ... auxiliis obstruitur, (dækkes el. sikkres dermed); - ∾ luminibus alicujus, Ps. Cic. Dom. 44, (med sin Bygning at berøve nogen Lyset el. Udsigten); - ogs. „alleg.", vid. Cic. Brut. 17: Catonis luminibus obstruxit haec posteriorum ... oratio; — b) ogs. tilbygger, d. e. spærrer el. stopper ved at bygge; - portas obstruit etc., Caes. B. C. 1, 27; cf. id. 3, 48, o. Nep. Paus. 5; obstructo limine, Ovid. Ib. 617; - ogs. „alleg.": at tillukke el. spærre; omnis aditus obstructus, Cic. Brut. 4; cujus aures morbus obstruxit, Senec.; cf. Virg. Aen. 4, 440; men obstructas eas partes (corporis: som ingen Fordybninger have), Cic. Fat. 5; — II) „fig.": omnis cognitio multis est obstructa difficultatibus, Cic. Acad. 2, 3; obstructas mentes consiliis ducum aperire, Tac. Hist. 3, 21; ∾ perfugia improborum, Cic. Sull. 28. — obstrūsus, 3, partic. af obstrudo, s. und. obtrudo.

obstŭpĕfăcio, fēci, factum, 3, v. a.; pass. obstu-

pefio, factus sum, fieri, [ob, stupeo]: bringer til at studse, bedøver, overvælder; – ipso miraculo audaciae obstupefecit hostes, Liv. 2, 10; eum timidum obstupefecit pudor, Ter. Phorm. 2, 1, 54; cf. Liv. 25, 38, o. Tac. Hist. 4, 72; – men in pass.: immoderato obstupefactus potu atque pastu, (bedøvet deraf); vid. Cic. Div. 1, 29; cf. id. Dejot. 12. — obstupefactus, 3, o. obstupefio, eri, f. und. frgd. — ob.stŭpesco, pŭi, 3, v. n. inch., ligesom obstupefio; I) „egenl.": bedøves, kommer fra Sands og Samling; – ejus aspectu quum obstupuisset etc., Cic. Div. 2, 23; obstupescit corpus etc., (stivner, mister al Følelse), Plin. 36, 11; — II) „fig.": studser el. forbauses derover; – obstupescent ··· audientes etc., Ps. Cic. Marc. 9; quibus (beneficiis) illi obstupescunt, id. Att. 5, 21; ogs. absol., Virg. Aen. 5, 404: Obstupuere animi; — not.: efterel. ogs. c. acc. comm.; quae obstupescas, Cassiod. — ob.stŭpĭdus, 3: ude af sig selv, bedøvet, sandsesløs, Plaut. Mil. gl. 4, 6, 39. — ob.stuprātus, 3, i. e. stupro corruptus, Lamprid.

ob.sufflo, are, v. a.: at blæse derimod; df. „alleg.": ∾ confusionis nebulam, Pseud. Quintil. Decl. 7. — ob.sum, fŭi, esse, v. n.: at være derimod; df. at hindre el. skade; m. o. ud. dat.; – qui (pudor) non modo non obesset orationi ejus, sed etiam ··· prodesset, Cic. d. Or. 1, 26; obsunt auctoribus artes, Ovid.; quod ··· obfuturum sit illis, auct. ad Her. 4, 23; – nec ··· obsit, c. inf., id. Fast. 4, 755, (det skulde ikke skade); cf. Ter. Hec. 3, 5, 13: Quicquid est id, quod reliquit, profuit; L. immo obfuit.

ob.sŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a.: syer dertil; – Obsutum maenae ··· caput, Ovid. Fast. 2, 578; – ogs. tilsyer, syer sammen; df. tillukker el. tilstopper, nares, vid. Virg. Ge. 4, 301; men obsuta lectica, (med tilsyede el. tiltrukne Gardiner), Suet. Tib. 64. — ob.surdesco, dŭi, 3, v. n. inch.; I) „egenl.": bliver døv; – aures hoc sonitu oppletae obsurduerunt, Cic. d. Rep. 6, 18; — II) „overf.": hører ikke, agter ikke derpaa; – obsurdescimus tamen, etc., id. Lael. 24. — obsūtus, 3, f. und. obsuo.

obtectus, 3, particip. af flgd. — ob.tĕgo, xi, ctum, 3, v. a.; I) „egenl.": bedækker el. tildækker; – ∾ aliquid summis glebis, (med Jordtørv), Colum.; seque servorum ··· corporibus obtexit, Cic. Sest. 35; obtectus armis militum, Caes. B. C. 3, 19; — II) „fig.": tildækker, skiuler, besmykker; – hoc pacto ··· obtegere errata, Plaut. Trin. 3, 2, 23; ∾ scelera nuper reperta priscis verbis, Tac. Ann. 4, 19; hominem ··· quicum ··· colloquar ··· nihil obtegam, etc., Cic. Att. 1, 18; vitia multis virtutibus obtecta, id. Coel. 18; — not.: partic. obtegens, tis, ogs. c. gen. sui; – animus audax, sui obtegens, (indesluttet i sig selv), in alios criminator, Tac. Ann. 4, 1.

*ob.temperanter, adv.: føieligen, lydigen, annuere, Prudent.; o. — obtempĕrātĭo, onis, f.: Jagttagelse deraf, Lydighed derimod; – ifølge d. verbale Construction: c. dat., Cic. Leg. 1, 15: justitia est obtemperatio scriptis legibus etc.; af — ob.tempĕro, avi, atum, 1, v. n.: retter el. føier mig derefter; opfylder nogens Ønske, adlyder, odl.; a) c. dat.; – tibi deos ··· obtemperaturos etc., Ter. Ad. 4, 5, 70; – ogs. m. tilføiet acc. comm.; Quando nec gnatus, neque hic mi (f. mihi) quicquam obtemperant, (bryde sig intet om mig), id. Hec. 3, 5, 62; cf. Plaut. Amph. 1, 1, 293; – ∾ imperio populi R., Caes. B. G. 4, 21, auctoritati senatus, id. B. C. 1, 1; qui obtemperat ipse sibi, Cic. Tusc. 2, 4; – ogs. in pass. impers.; si mihi obtemperatum esset, id. Off. 1, 11; — b) m. ad; – ut ad verba nobis obediant (servi nostri), non ad id, quod ex verbis intelligi possit, obtemperent, Cic. Caecin. 18.

ob.tendo, di, tum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": trækker el. drager derfor, navnl. for at skiule; – ante faciem obtento sudario, Suet. Ner. 48; men „poet.": Proque viro nebulam ··· obtendere, Virg. Aen. 10, 82; – ligel. c. dat. o. medial; oculis membrana obtenditur, Plin. 11, 55; ligel. om Lande: at strække sig el. at ligge ligeoverfor; Britannia Germaniae obtenditur, Tac. Agr. 10; cf. Plin. 5, 19; — II) „fig."; A) „overf.": bedækker el. skiuler, diem nube atra, vid. Tac. Hist. 3, 56; men „poet.": ∾ diem pulvere, Sil.; – men lignelsesvis: quasi velis quibusdam obtenditur uniuscujusque natura, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 5; — B) „ment.": bruger som Paaskud; absol. el. c. dat.; – matris preces obtendens, Tac. Ann. 3, 17; ∾ rationem turpitudini, Plin. Ep. 8, 6; cf. Quintil. 12, 10, 15; men obtento philosophiae nomine, Gell. — ob.tĕnebro, are, v. a.: formørker; – df. sild. pass., om Himmellegemerne: at formørkes, Lactant., Hieronym. — *obtensus, (f. obtentus), us, m.: Paaskud, Fronto; o. — obtentĭo, onis, f.: Tildækning el. Tilhylling; df. „overf.": fabelagtig Indklædning; – in pl.: ∾ allegoricae, Arnob.; — [obtendo]. — obtento, are, v. a., [obtineo], ligesom sustento: holder i Veiret; df. opretholder, Cic. Att. 9, 10, inc.; vid. Orell.

1. obtentus, 3, particip.; 1) af obtendo; — 2) af obtineo. — 2. obtentus, us, m., [obtendo]; I) „egenl.": Dragen el. Trækken derfor, Bedækning el. Tilhylling; – obtentu frondis inumbrant (toros), Virg. Aen. 11, 66; obtentu vestis (velare), Senec. Herc. Fur.; obtentu nubium, Plin.; — II) „fig."; A) „alm.": Skiul el. Beskyttelse; – obtentui fugientibus etc., Tac. Hist. 2, 14; secundae res mire sunt vitiis obtentui, Sall. frgm.; – men obtentui esse: at være i Veien el. til Hindring, Nazar. Pan. Const.; — b) ogs. Paaskud el. Besmykkelse; – sub obtentu liberationis, Justin. 5, 8; cupido auri obtentum habebat, quasi etc., Tac. Ann. 12, 7; — B) „bes." o. efterel.: fabelagtig el. allegorisk Indklædning, Lactant.

ob.tĕro, trivi, tritum, 3; I) „egenl.": knuser, sønderbryder, nedtræder; – puerum citatis jumentis obtrivit, (overkiørte ham), Suet. Ner. 5; ∾ ranas pede, Phaedr. 1, 30, locustarum ova, Plin.; men ruina conclavis obtritos etc., Cic. d. Or. 2, 86; – navnl. i Krigssproget: ex transverso illati (equites) obvios obtrivere, Liv. 28, 23; cf. Tac. Agr. 18; — b) afgnider, dentes carbone Appul.; — II) „fig.": fordærver og ligesom nedtræder; – ∾ omnia jura populi, Liv. 3, 56; cf. Lucr. 5, 1233; men obteri laudem imperatoriam criminibus avaritiae, Cic. Verr. 5, 1; men ∾ obtrectationem malevolorum, (tilintetgiøre, beskæmme), id.; cf. id. Caecin. 7: ita calumniam stultitiamque obtrivit et contudit; men ∾ militem verbis, (nedværdige), Liv. 24, 15; — not.: obtrisset, f. obtrivisset, Liv. 3, 56.

obtestātĭo, onis, f., [obtestor]: høitidelig Besværgelse; df. I) indstændig Opfordring el. Forpligtelse dertil under Guddommens Anraabelse; – obtestatio legis, Cic. Balb. 14; men obtestationem quam sanctissimam ··· composuerunt, (Besværgelsesformular), Liv. 26, 25; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 10: qua obtestatione mihi ··· mandaris etc.; — II) indstændig el. inderlig Bøn; – matronae in preces obtestationesque versae, vid. Liv. 27, 50; cf. Tac. Ann. 1, 12: ad infimas obtestationes procumbens etc.

ob.testor, atus sum, 1, v. dep. a.; I) „alm.": anraaber til Vidne derpaa, anraaber som Vidne, forsikrer derved; – te, te, patria ··· obtestor, me ··· fugisse etc., Cic. Sest. 20, (al. testor), inc.; clare obtestatus deos, neque legisse (se) etc., Suet. Calig. 15; men obtestans deum hominumque fidem, tectabatur etc., Liv. 2, 10; – ogs. m. flgd. acc. c. inf.: forsikrer høitideligen; summam rem publicam agi obtestans, Tac.; cf. id. Hist. 3, 10; — II) „bes.": at besværge, d. e. under Anraabelse af det Ukrænkelige at bede el. bønfalde derom; – per omnes deos te obtestor, ut totam rem suscipias, Cic. Att. 11, 2; deos imploro et obtestor, ut etc., id. Verr. 5, 72; ogs. kan ut være faldet ud foran conjunct., vid. Sall. Catil. 33; men id sibi ne eripiatis, vos obtestatur, Cic. Sull. 32; – ogs. c.

acc. comm.; multa Pomtinum obtestatus, Sall. Catil. 45; saal. ogs. poet. m. dobbelt acc.; Illud te ··· Pro Latio obtestor, Virg. Aen. 12, 819; – vestram fidem obtestatur, etc., Cic. Mur. 40; cf. Sall. Jug. 49; — not.: obtestatus, 3, ogs. pass.: overtalt el. bevæget ved Bønner, Ammian. 31, 9.

ob.texo, ĕre, v. a.; I) „egenl.": at væve derover el. dertil, (om Insecter), Plin. 11, 21; — II) „overs.": tildækker el. tilhyller; – coelumque obtexitur umbra (sc. telorum), Virg. Aen. 11, 611; men per nubes coelum obtexens, Plin. 2, 38.

obtĭcentĭa, ae, f., ogs. reticentia, ἀποσιώπησις: Talens forsætlige Afbrydelse, (som rhetorisk Figur), Quintil. 9, 2, 54; af — obtĭceo, ŭi, 2, v. n., [taceo]: tier dertil, bliver Svar skyldig; – quid nunc obticuisti? Ter. Phorm. 5, 9, 2, (al. obstipuisti); cf. Hor. A. P. 284. — obtigo, ĕre, v. a., Biform af obtego: bedækker el. skiuler, Plaut. Most. 1, 3, 8.

obtĭnĕo, tĭnŭi, tentum, 2, v. a. o. n., [teneo]; I) act.; oprdl.: holder el. vender derhen el. derimod el. dertil; – obtine aures, amabo! Plaut. Cas. 3, 5, 16; – men oftest „fig."; A) „alm."; 1) „overs.": holder el. har inde som Besiddelse, beholder, besidder; – suam quisque domum tum obtinebat, nec erat usquam tua, Cic. Phil. 2, 19; ∾ regnum, Caes. B. G. 1, 3; cf. Cic. Off. 3, 21; ∾ pontem, (forsvare den), Liv. 2, 10; – ∾ armis Galliam et Italiam, id. 30, 19; men ∾ cum imperio Hispaniam citeriorem, (have inde som Statholder), Cic. Fam. 1, 9; men id. Att. 5, 21: obtinente me (sc. provinciam: under mit Statholderskab); – ∾ et conservare eam necessitudinem, quae etc., Cic. Qu. Fr. 1, 1, 12; ∾ vitam et famam, id. R. Am. 17; ∾ auctoritatem suam, (opretholde), ibd. 48; ∾ jus, (forsvare sin Ret), Tac. Ann. 1, 32; ∾ parentis gravitatem, Cic. Sull. 6; ∾ summam opinionem in scholis, Quintil.; ∾ admirationem, (blive beundret), Plin.; — b) ogs. om Begrebssubjecter; – noctem insequentem eadem caligo obtinuit, Liv. 29, 27; men proverbii locum obtinet, (er blevet til Ordsprog), Cic. Tusc. 4, 16; — 2) „ment." el. med Hensyn paa Talen: forsvarer, beviser, godtgiør; – possumus hoc teste ··· litteris ··· auctoritate ··· quod dicimus, obtinere? an etc.? Cic. Verr. 3, 71; ∾ duas contrarias sententias, id. Fin. 4, 28; men pugnare in iis, quae obtinere non possis, Quintil. 6, 4, 15; cf. id. 6, 1, 7: si aliter obtineri vera et justa ··· non possint; — B) „bes." o. ligesom inchoativt: at komme i Besiddelse deraf, at erholde el. opnaae, odl.; – quanta instrumenta ··· ad obtinendam adipiscendamque sapientiam, Cic. Leg. 1, 22; ut totam litem aut obtineamus, aut amittamus, id. R. Com. 4; ligel. ∾ jus suum contra aliquem, id. Quint. 9; – Romani si rem obtinuerint, (gik af med Seieren), Caes. B. G. 7, 85; – voluimus quaedam ··· obtenta non sunt, Cic. Balb. 27; — b) f. acc. findes ogs. de, ogs. ut el. ne; – quia de intercalando non obtinuerat, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 6; – his obtinuit, ut etc., Liv. 35, 10; cf. Suet. Caes. 23; — II) neutr.: at holde sig, at vedblive, at blive gieldende, odl.; – obtinuit consuetudo, ogs. absol. obtinuit: den Vedtægt har holdt sig el. er vedbleven, Digest.; ligel. fama obtinuit, Liv. 21, 46; pro vero antea obtinebat, (gialdt el. antoges for en Sandhed), Sall. frgm.; quia ··· sententia plurium obtineret, (var den gieldende), Digest.

obtingo, tigi, tactum, 3, v. a. o. n. [tango]; I) act.: at berøre; – mustulentus aestus nares obtigit, Plaut. fragm. ap. Non.; — II) sædv. neutr.: at vederfares el. tilfalde nogen, alicui; – quod cuique obtigit, (hvad der er blevet nogens Eiendom), id quisque teneat, Cic. Off. 1, 7; – mihi obtinget sors, Plaut.; men Cic. Vat. 5: quum tibi provincia aquaria sorte obtigisset; – ogs. om en Embedsforbindelse ifølge Lodkastning; te mihi quaestorem obtigisse, Cic. Fam. 2, 19; – ogs. m. ut; quum ei, bellum ut cum Perse rege gereret, obtigisset, Cic. Div. 1, 46; – ogs. om Begivenheder: at tildrage sig, at skee; Istuc tibi ex sententia tua obtigisse, laetor, (at det er faldet ud efter dit Ønske), Ter. Heaut. 4, 3, 5; cf. id. Andr. 3, 5, 2; men Cic. Catil. 4, 2: si quid obtigerit, (hvis et Uheld rammer mig); – men in pl.: exoptata obtingent (sc. tibi), Plaut. Asin. 3, 3, 136. — ob.tinnĭo, ire, v. n.: at tone el. klinge dertil; – ecquid illi aures obtinnirent, Appul.

ob.torpesco, pŭi, 3, v. n. inch.: ganske at stivne; navnl. om Lemmerne: at miste Liv og Følelse; – si ··· manus prae metu obtorpuerint, Liv. 22, 3; ogs. om Øinene, Senec. Contr. 1; men om Fiskene, Plin. 9, 67; — II) „fig."; om Menneskets Indre: at tabe Bevidsthed el. Besindelse, navnlig ifølge pludselig Skræk; – deinde ··· ita obtorpuerat (tyrannus), ut etc., Liv. 34, 38; cf. id. 32, 20; men poët. ap. Cic. Tusc. 3, 28: Sed jam subactus miseriis obtorpui.

ob.torquĕo, torsi, tortum, 2, v. a.: dreier derhen el. omkring, proram in undas, Stat.; obtorti ··· circulus auri, (snoet el. vunden Guldkæde), Virg. Aen. 5, 559; — II) „bes." siges ogs. om en retlig Paagribelse: obtorto collo ad praetorem trahi, Plaut. Poen. 3, 5, 45; ligl. obtorta gula in vincula abripi, Cic. Verr. 4, 10; df. — obtortĭo, onis, f.: Omdreining el. Vridning, labellorum, Fulgent. — obtortus, 3, particip. af obtorqueo.

ob.trăho, xi, 3, v. a.: vender derimod, Tertull., inc. — obtrectātĭo, onis, f., [obtrecto]: misundelig Forringelse el. Nedsættelse; ogs. alm. Misundelse, Avind; vid. Cic. Tusc. 4, 8; men ∾ atque invidia adversus gloriam alicujus, Liv.; ogs. ∾ erga aliquem, Tac.; – ligel. c. gen. obj.: sine obtrectatione gloriae alienae etc., Liv. 2, 40; cf. Caes. B. C. 1, 7; men c. gen. subj., Cic. Fam. 1, 7: quorum obtrectationibus etc.; men Nep. Att. 20: inter quos tanta obtrectatio intercedebat, (der i saa høi en Grad vare hinandens Rivaler); – men absol.: obtrectatio atque livor pronis auribus accipiuntur, Tac. Hist. 1, 1.

*obtrectātor, oris, m.: der af Misundelse forringer el. dadler nogen el. noget, Avindsmand el. Rival; – tuis invidis et obtrectatoribus etc., Cic. Fam. 1, 4; non adversarium aut obtrectatorem laudum mearum etc., id. Brut. 1; – ogs. c. dat.; obtrectatorem esse huic sententiae, Justin. 31, 6; – obtrectatorum criminationes, Suet., joci, (deres Spot), id.; o. — obtrectātus, us, m.: = obtrectatio; – sine vano obtrectatu, Gell. epil.; — [flgd.].

obtrecto, avi, atum, 1, v. n. (o. a.), [tracto]: at forringe el. nedsætte ifølge Misundelse el. for at hæve sig selv; – quum sit ··· obtrectantis, angi alieno bono etc., Cic. Tusc. 4, 26; cf. Nep. Arist. 1: namque obtrectarunt inter se; – oftest c. dat., dog ogs. undert. c. acc.; – consuetudo ··· obtrectandi bonis, Cic. Phil. 10, 3; qui huic legi obtrectant etc., id. Manil. 8; men pass. impers.: ut obtrectaretur laudibus ducis, Liv. 8, 36; – ∾ laudes alicujus, id. 45, 37; cf. Tac. Ann. 1, 17, o. Phaedr. 2, epil.

obtrītĭo, onis, f., [obtero]: Knusen el. Knusning; men alene „fig.": Sønderknuselse, cordis, Augustin. — 1. obtritus, 3, partic. af obtero. — 2. obtritus, us, m., [obtero]: = obtritio; – ne herbae obtritu hebetentur, (ved at nedtrædes), Plin. 18, 67.

ob.trūdo, (forel. ogs. obstrudo), si, sum, 3, v. a.; I) „egenl.": støder derimod el. ind deri, titionem inguinibus, Appul.; — B) oftere comisk; svælger el. sluger i mig; – saal. Plaut. Curc. 2, 3, 87: aliquid prius obtrudamus, etc.; men id. Stich. 4, 2, 13: stans obstrusero aliquid strenue, (siger Parasiten); — b) df. „alm.": tilstopper, os (alicujus), Prudent.; — II) „fig."; A) ∾ alicui virginem, (paanøde som Kone), Ter. Andr. 1, 5, 15; men Plaut. Pseud. 4, 1, 35: ∾ alicui palpum, (at overliste med Smiger); — B) at tildække el. skiule el. fordunkle; – ∾ monumenta Sci-

pionis, Cic. Verr. 4, 36, inc.; (al. obstruere); men Senec. Ep. 68: multi aperta transeunt, condita et obtrusa rimantur; — not.: af Formen obstrudo er d. forel. obstrūdŭlentum, i, n.: en Mundfuld, et Stykke Mad, odl., Titin. ap. Fest. p. 193, (Müll.).

obtruncātĭo, onis, f.: Afskæren, Beskærelse; - ∾ vitis, Colum.; af — ob.trunco, avi, atum, 1, v. a.: afskærer, beskærer, vitem, Colum.; — II) „bes." i Krigssproget: at nedhugge el. nedsable, Sall. Jug. 97; cf. Liv. 1, 5; - „poet." ogs. om Jægeren: ∾ cervos ferro, (nedlægge), Virg. Ge. 3, 374; ogs. at sønderlemme, puerum, poët. ap. Cic. N. D. 3, 26. — obtrūsĭo, onis, f., [obtrudo]: Støden el. at støde ind deri; ∾ corpusculorum, Coel. Aur.

ob.tŭĕor, ēri, v. dep. (a. o. n.): seer vist derhen el. derpaa; - ∾ terram, (mod Jorden), Plaut.; ∾ aliquem, (see paa nogen), id.; cf. id. Amph. 3, 2, 19; ogs. ∾ ad aliquem, id.; — II) „bes." ogs.: faaer Øie derpaa; - aetate non quis obtuerier (sc. aves), id. Most. 3, 2, 154. — obtŭĭtus, us, s. und. obtutus.

ob.tundo, tŭdi, tūsum o. tunsum, 3, v. a.; I) „egenl.": støder el. slaaer derimod el. derpaa; (som verb. fin. sædv. for- o. efterel.); - ∾ os alicui, (slaae nogen i Ansigtet), Plaut.; hvf. pass.: sum obtusus pugnis pessime, id.; — B) df. „bes.": ved Slag at gjøre sløv, at sløve; - ∾ gladios, Claudian.; obtusa falx, Colum.; cf. Virg. Ge. 1, 262; — II) „fig."; A) „overf." om Sandserne: at sløve el. svække; - ∾ aciem oculorum, Plin., auditum, id.; men ∾ vocem in dicendo: tale sig hæs, Cic. d. Or. 2, 70; cf. Liv. 7, 2; — B) oftere „ment."; - ∾ aures alicujus, (bedøve el. overvælde med Snak), Cic. Orat. 66; ligel. ∾ aliquem, id. Fam. 5, 14; ogs. ∾ aliquem epistolis, id. Att. 8, 1; men Ter. Ad. 1, 2, 33: ne me obtundas de hac re saepius, (bed mig ikke oftere derom); ogs. ∾ aliquem rogitando, id., deos gratulando, id.; - verba obtundentia, Gell.; - ∾ mentem, (sløve el. svække), Cic.; cf. id. d. Or. 3, 34; men ∾ aegritudinem, (afkræfte el. betvinge), id.; — III) particip. obtunsus, sædv. obtūsus, 3, ofte ogs. som adject.: sløv, falx, s. ovenf., pugio, Tac.; men ∾ angulus, (stump Vinkel), Lucr.; ∾ cornua lunae, (matte og ligesom afstumpede), Plin.; — B) „fig.": sløv, svag, mat; - ∾ acies (stellarum: deres matte Skin), Virg. Ge. 1, 395; ∾ aures, auct. ad Her. 3, 9, (bedøvede, lidet oplagte til at høre); ∾ vox, (hæs el. utydelig), Quintil.; - hebetes et obtusi (homines: med sløv Fatteevne), Cic. fragm. ap. Lactant.; cf. Cic. d. Senect. 3: obtusior acies animi; men obtusior jurisdictio castrensis, Tac. Agr. 9, (som fordrer mindre Skarpsindighed el. Nøiagtighed); df. — obtunsĭo, onis, f.: Slaaen el. Støden derpaa el. derimod, Lamprid. Commod. 10. — obtunsus, 3, particip. af obtundo.

*obtūrācŭlum, i, n.: = flgd., Marc. Emp.; o. — obtūrāmentum, i, n.: hvad der stoppes i en Aabning, Prop el. Tol; - usus suberis cadorum obturamentis, Plin. 16, 13; — [obturo]. — obturbātor, oris, m.: en Rabulist, Ascon. ad Cic. Div. in Caecil. 15; af — ob.turbo, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) „egenl.": forvirrer el. forstyrrer; - ∾ aquam, (oprøre, gjøre uklar), Plin.; ∾ hostem, (bringe i Uorden), Tac. Ann. 1, 66; — B) „fig."; ∾ lectorem vel auditorem, (forstyrre deres Opmærksomhed), Suet. Aug. 86; - ∾ solitudinem alicujus, (afbryde nogens Ensomhed), Cic. Att. 12, 18; cf. ibd. 16; — II) neutr.: at larme el. støie derimod el. derved; — obturbant patres, Tac. Ann. 6, 24; - df. impers. pass.: obturbatur, Plin. Ep. 9, 13.

ob.turgesco, tursi, 3, v. n. inch.: at hovne el. bulne; - obturgescit pes, Lucr.; obtursi ebrius, Lucil. ap. Priscian. — obtūro, avi, atum, 1, v. a., [efter Doederl. besl. m. obtusus, obtundo]; I) „egenl.": tilstopper, lukker ved at stoppe deri; - ∾ foramina limo, Plin., amphoras fasciculis feniculi, Colum., dolia operculis, Vitruv.; - ogs. absol., ∾ gutturem, Plaut., naves, Plin.; partes corporis obstructas et obturatas, etc., (uden Fordybninger el. Hulheder), Cic. Fat. 5; — II) „fig.": ∾ legentibus aures, (ikke ville høre dem), Hor. Ep. 2, 2, 105; ∾ amorem edendi, (stille Madlysten), Lucr. 4, 867.

*obtūse, adv.: svagt, sløvt, dunkelt; compar., ∾ videre, Solin.; o. — obtūsĭo, onis, f.: Sløvhed, sensuum, Tertull.; — [obtundo]. — obtūsus, 3, particip. af obtundo. — obtūtus, (f. obtŭĭtus), us, m., [obtueor]: Henskuen, Henblik, Beskuelse; - oftest c. gen. (subj.) oculorum; effugit obtutum oculorum animus, Cic. Univ. 8; cf. id. d. Or. 3, 5; - dog ogs. absol., obtutum in re figere, Cic. N. D. 2, 42; cf. Virg. Aen. 1, 495, o. ibd. 12, 666, oftere; - dog ogs. c. gen. obj., Ovid. Trist. 4, 1, 39: Semper in obtutu mentem vetat esse malorum; - men in pl., Prudent.

*ŏbumbrātĭo, onis, f.: Beskyggelse; df. „overf.": Indklædning, Arnob.; o. — ŏbumbrātrix, īcis, f.: som skygger derfor, Tertull.; af — ŏb.umbro, avi, atum, 1, v. a. (o. n.); I) „egenl."; A) „alm.": beskygger; - caespes obumbrat humum, Ovid. Am. 2, 16, 10; cf. id. Met. 13, 845; - ogs. m. tilføiet dat.; quando sibi non obumbrat (vitis), Plin. 17, 34; — II) „fig."; A) „overf.": formørker, skjuler; - nubes solem obumbrant, Plin.; men „poet.": obumbrant aethera telis, Virg. Aen. 12, 578; - men germina obumbrata: de tildækkede Spirer, Pallad.; — B) „ment."; I) „alm.": fordunkler, kaster en Skygge derpaa; - ∾ nomina (senatus et populi), Tac. Hist. 2, 32; men sapientiam vino obumbrari, (som Ordsprog), vid. Plin. 23, 23; — 2) „bes."; a) bedækker el. besmykker, erroris sub imagine crimen, Ovid. Pont. 3, 3, 75; cf. id. Her. 17, 48; — b) dækker el. beskytter; - magnum reginae nomen obumbrat (sc. eum), Virg. Aen. 11, 223.

ŏb.uncātus, 3: indadbøiet, ungues, Coel. Aur. — ŏb.unctus, 3: indsalvet; ∾ (capillus) guttis Arabicis, Arnob. — ŏbuncŭlus, 3, demin.: noget indbøiet; ∾ cingula, Titin. ap. Non.; af — ŏbuncus, 3, [uncus, i,]: krummet el. bøiet indad, hamus, Ovid., pedes (aquilae), id.; cf. Virg. Aen. 6, 597: rostroque immanis vultur obunco. — ŏbundātĭo, onis, f.: Oversvømmelse, fluminis, Flor. 4, 2; inc.; af — ŏb.undo, are, v. n.: at svømme el. strømme over sine Bredder, Stat.; inc. — ŏbustus, 3, [uro]: afbrændt el. afsveden rundtom; - torre armatus obusto, Virg. Aen. 7, 506; cf. ibd. 11, 894; men Ovid. Trist. 5, 2, 66: gleba obusta gelu.

ob.vāgĭo, ire, v. n., om spæde Børn: at smaagræde, odl., Plaut. Poen. prol. 31. — obvagŭlo, avi, atum, 1, v. n., [rimel. besl. m. frgd.]; df. Fest. (e XII Tabb.) s. v. vagulatio, p. 375, (Müll.), obvagulatum ire, rimel.: at paakalde skrigende el. raabende. — ob.vallo, avi, atum, 1, v. a.: omgiver med en Vold; - ∾ urbem, Fest. s. v. ob; - men „alleg." Cic. Agr. 2, 1: quem (locum, i. e. consulatum) nobilitas omni ratione obvallatum tenebat, (holdt spærret, gjorde utilgængelig). — ob.vāro, are, v. n.: at være derimod; - nam consiliis obvarant, Enn. ap. Non.

ob.vĕnĭentĭa, ae, f.: Begivenhed el. Tilfælde, Tertull.; af — †ob.vĕnĭo, vēni, ventum, 4, v. n.; I) „egenl."; ordenl. c. dat.: at komme imøde; - qui mihi primus obvenisset, Cic. Att. 2, 12, inc.; b) at komme tilstede el. at indfinde sig derved; - se in tempore pugnae obventurum, Liv. 39, 34; — II) „fig."; A) „alm.": at blive til Del, at tilfalde; - simul atque ei sorte provincia obvenit, Cic. Verr. 2, 6; quod hereditas ei obvenisset, ibd. 1; — B) „bes." at vederfares (nogen); - vitium obvenit consuli (auspicanti), Liv. 3, 23; cf. Cic. Off. 2, 21; - ogs. ud. dat.: at finde Sted, at indtræffe; obvenit occasio, Plaut.; quaecum-

que obvenissent negotia, Suet. Vesp. 21; bf. — obventĭcĭus, (-tius), 3: tilfældig, bonitas, Tertull.; — obventĭo, onis, f.: en Indtægt; - obventiones ex aedificiis, (Leien deraf), Digest.; o. — obventus, us, m.: Imødekommen, Tertull.

ob.verbĕro, are, v. a.: at slaae stærkt derpaa; - ∾ asinum baculo, Appul. — ob.versor, atus sum, 1, v. dep. n.; I) „egenl.": at færdes el. gaae hid og did, at befinde sig derved el. derfor; m. o. ud. dat.; - partem eorum Carthagini (abl. loc.) palam obversari, Liv. 31, 11; ∾ vestibulo, id., limini, Plin. Ep. 6, 16; cf. id. Pan. 48; - obversans in urbe etc., Tac. Ann. 3, 37; ne incommodus obversaretur, Liv. 35, 15; — II) „fig."; A) „alm." om Forestillingen: at være tilstede (for Sandserne el. for Sielen); - ante oculos mihi obversatur reip. dignitas, Cic. Sest. 3; cf. Liv. 35, 11; men obversantur animo honestae species, Cic. Tusc. 2, 22; — B) „bef.": at være el. arbeide derimod; - malo obniti et obversari nisi bonum non potest, Tertull.

ob.versus, 3, particip. o. adj. af flgd. — ob.verto, ti, sum, 3, v. a.; I) „egenl.": vender el. dreier derimod el. dertil el. derhen; c. dat., el. m. in, el. m. ad, osv.; - metuo ··· Ne in re secunda nunc mihi obvortat cornua („alleg."), Plaut. Pseud. 4, 3, 5; ne pascentium capita sint soli obversa, Colum.; Obvertunt pelago proras, Virg. Aen. 6, 3; men ibd. 3, 549, ud. pelago: ∾ cornua antennarum; - arcus obvertit in illum, Ovid. Met. 12, 605; cf. Liv. 6, 24; ad clamorem ··· obvertere ordines, id. 27, 18; obversus ad matrem, Tac.; Romani adversus solem obversi, Flor. 2, 6; - sild. ogs. uden praepos.; orientem obversus, Appul.; — b) ogs. medial: at vende sig derhen; - quoties obvertor ad undas, Ovid. Her. 19, 191; men profligatus obversis, (de Modstaaende), Tac. Ann. 12, 14; — II) df. partic. o. adj., obversus, 3: henvendt dertil; - faciemque obversus in agmen utrumque, Ovid. Met. 12, 467; f. ogs. ovenf.; — B) ogs. „fig.": higende derefter; - miles ad caedes obversus, Tac. Hist. 3, 23; cf. ibd. 11: obversis militum studiis (sc. ad eum).

obvĭam, adv., (ogs. adskilt: ob viam); oprdl. imod Veien; df. forcl., obsistere obviam alicui: træde nogen i Veien, Plaut. Amph. 3, 4, 2; - df. sædv. c. verbis motus: imøde; m. o. ud. dat.; obviam alicui ire el. prodire el. procedere, Cic., progredi, Liv., proficisci, Caes., se ferre el. offerre, Cic., Ter., occurrere, Liv., gaae el. drage nogen imøde; - obviam alicui fieri, Cic. Mil. 10, esse, Plaut., (at møde nogen); obviam alicui mittere aliquem, Cic., deferre (argentum), Plaut.; - omnibus ordinibus obviam effusis (sc. ei), Liv. 5, 23; ipse est, quem volui obviam, (hvem jeg ønskede at møde), Ter. Phorm. 1, 84, 18; — II) „fig."; - - Nec sycophantiis ··· ullum mantellum obviam est, (tilstede el. ved Haanden), Plaut. Capt. 3, 3, 6; si tibi nulla est aegritudo animo obviam, (ingen Sorg trykker dig), id. Stich. 4, 1, 19; cf. id. Poen. 3, 6, 12; — B) „overf."; - obviam ire coeptis hostium, (gaae imøde, bekæmpe), Liv. 23, 28, periculis, Sall. Jug. 7, cupiditati hominum, Verr. 1, 41; laetari (milites), obviam itum irae suae esse, (at man havde standset deres Harme), Liv. 9, 14; - df. ogs. at afhielpe el. afvende; obviam ire timori, Tac., dedecori, id.; ogs. m. udfald. dat.: ni Caesar obviam isset, etc., id. Ann. 4, 64; — not.: de obviam itione etc., Cic. Att. 11, 16.

ob.vĭgĭlo, avi, atum, 1, v. n.: at være aarvaagen; - vid. Plaut. Bacch. 3, 3, 14: obvigilato opus est. — obvĭo, avi, atum, 1, v. n., [obvius]: møder; c. dat.; - illae sibi obvient (epistolae), Hieronym.; — II) „fig."; A) at modsætte sig, at modstaae; - quibus (proceribus) non erat obviandum, Macrob. Sat. 7, 5; — B) at forhindre, at afhielpe; - grandini creditur obviare, si etc., Pallad.; ∾ vermibus, id.

obvĭus, 3, [via]; I) „egenl."; A) „alm.": mødende, kommende imøde; m. o. ud. dat.; - si ille obvius ei futurus omnino non erat, (skulde aldeles ikke mødes med ham), Cic. Mil. 18; dare se obvium alicui, Liv. 1, 16; obvium fieri alicui, ibd. 60; men „poet.": Cui mater media sese tulit obvia silva, Virg. Aen. 1, 314; cf. ibd. 11, 498; men Liv. 37, 23: ut in obvio classi hostium essent, (f. obvii); - quo in loco inter se obvii fuissent, Sall. Jug. 79; ab obvio quodam etc., Suet. Caes. 81; — b) ogs. om Ting; vid. Lucr. 3, 385; ligel. fac, ut litterae tuae mihi volent obviae, Cic. Att. 6, 4; non obvia ferre Arma viros, Virg. Aen. 9, 56; qui montes obvii erant itineri adversariorum, Nep. Eum. 9; obvia frangens (arbor: hvad det falder paa), Catull.; men obvii aquilones, (Modvind af Nord), Tac. Ann. 2, 54; - calvitium quoquoversus obvium, (som sees til alle Sider), Appul.; — II) „bef."; A) som fiendtligen møder el. staaer imod; - ingredienti cum armata manu obvius etc., Cic. Caecin. 27; ligel. Jugurthae obvius procedit, Sall. Jug. 21; cf. id. ibd. 50; men infesta subit obvius hasta, Virg. Aen. 10, 877; — B) venligen imødekommende, forekommende, artig el. venlig; - est enim obvius et expositus etc., Plin. Ep. 1, 10; — b) ogs. om Ting og om Begreber: som er ved Haanden el. paa rede Haand; - ∾ comitas, Tac., voluntas, Quintil.; — C) „poet." ogs. udsat derfor; - rupes ··· Obvia ventorum furiis, Virg. Aen. 10, 694; cf. ibd. 3, 499; men vulneri et ferro obvius, Senec. Herc. Fur. 485.

ob.vŏlĭto, are, v. n.: at flyve el. flagre hid og did, per ora vulgi palam, Porc. Latro. — obvŏlūtātus, 3, [voluto]: forviklet deri; - ∾ bos obviis radicibus, Veget. — obvŏlūtĭo, onis, f., [obvolvo]: Tilhylling, Omgivelse; ∾ aetherea vestiri, Macrob. — obvŏlūtus, 3, particip. af flgd. — ob.volvo, volvi, vŏlūtum, 3, v. a.; I) „egenl.": vikler el. tilhyller; - obvolvendum caput etc., vid. Cic. Orat. 22; men capitibus obvolutis etc., id. Verr. 5, 28, (om Domfældte); cf. id. Inv. 2, 50; — II) „fig.": Adest, adest fax obvoluta sanguine atque incendio, („alleg."), Pacuv. ap. Cic. Div. 1, 31; men Hor. Sat. 2, 7, 42: verbis ··· decoris Obvolvas vitium (i. e. obtegas: dækker el. besmykker dermed)?

occa, ae, f.: en Harve; - crates, quae occa vocatur, Veget. — occaecātĭo, (obc.), onis, f.: at giøre usynlig; df. „overf." f. occatio, (Sædens Harvning), Seren. ap. Non.; af — occaeco, [ob.c.], avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": giør blind, berøver (nogen) Synet; - quidam sine ulla manifesta causa subito occaecati sunt, Cels.; num oculi occaecati sint, id.; ∾ aliquem, Plin. 10, 3; cf. Liv. 22, 43; — II) „fig."; A) „overf."; 1) fordunkler el. formørker; - caligo occaecaverat diem, Liv. 33, 7; cf. Plaut. Men. 1, 2, 67; — 2) giør usynlig, skiuler el. giemmer; - terra semen sparsum occaecatum cohibet etc., Cic. d. Senect. 15; ∾ fossas, Colum.; — B) „ment."; 1) om Talen: at fordunkle, at giøre uforstaaelig; - obscura narratio totam occaecat orationem, Cic. d. Or. 2, 80; — 2) giør aandigen blind, blinder paa Forstanden; - non stultitia occaecatus, sed verecundia deterritus, etc., Cic. Fam. 15, 1; occaecatus cupiditate, id. Fin. 1, 10; ni spes vana pacis occaecasset consilia, Liv. 42, 43; — b) „poet." ogs.: slover, giør stiv el. ubevægelig; - timor occaecaverat artus, Virg. Cul. 198. — occaedes, (f. ob.c.), is, f.: Nedhuggen, Nedsabling, Plaut. Stich. 5, 4, 52.

occallātus, (obc.), 3, [callum]: med haard Hud; - ∾ fauces cibis ardentibus, Senec. Qu. N. 4, 13. — occallesco, [ob.c.], 3, v. n. inch.: faaer haard Hud; - occalluere plagis (latera), Plaut.; an tumor occalluerit, Cels.; cf. Ovid. Met. 14, 282; — II) „fig.": at blive følesløs og ligesom forhærdet derimod,

navnl. ved Lidelser; - sed jam prorsus occallui, Cic. Fam. 2, 18; cf. Plin. Ep. 2, 15; men sic occalluere mores, ut etc., Colum. 8, 16.

occāno, (f. ob.c.), ŭi, 3, i Krigssproget: der til at blæse (i Hornet el. paa Trompeten); - jussu Metelli cornicines occanuere, Sall. frgm. ap. Diomed.; men Tac. Ann. 2, 81: Sentius occanere cornua tubasque ··· jussit. — occanto, [ob.c.], (avi), atum, 1, v. a.: fortryller el. forhexer (ved Sang); - ∾ aliquem, Paul. Sent.; occantata mulier, Appul.

occāsĭo, (f. obc.), onis, f., [occāsum, occīdo]; oprdl.: Tilfældighed, det Tilfældige; df. I) „alm.": Leiligheden, den beqvemme el. passende Tid; - vid. Cic. Off. 1, 40: tempus actionis opportunum Graece εὐκαιρία, Latine appellatur occasio; nunc occasio est et tempus, Plaut.; - men ex incommodo alieno suam occasionem petere, (fiske i rørte Vande), Liv. 4, 58; cf. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 4; men teneo, quam optabam, occasionem, neque omittam, Cic. Leg. 1, 2; occasione data, id., oblata, Suet., ogs. per occasionem, Liv., ex occasione, Suet.: ved given Leilighed, leilighedsvis; - si fuerit occasio, Cic.; occasionem arripere, (gribe), Liv., capere, Plaut., sumere, Plin.; men ∾ amittere, (miste, lade ubenyttet), Cic., dimittere, Nep., praetermittere, Caes.; occasioni non deesse, (passe sit Snit), id.; - ogs. c. gen. el. m. ad; - hic occasio solitudinis etc., Tac. Ann. 15, 50; amplam occasionem calumniae nactus, Cic. Verr. 2, 25; occasio ··; illius opprimendi, id. Mil. 15; cf. ibd. 14: quantae quoties occasiones, quam praeclarae etc.; men si etc., majores occasiones ad opitulandum etc., id. Fam. 10, 8; - hos Plaut. ogs. c. inf.; nunc adest occasio Bene facta cumulare, Plaut. Capt. 2, 3, 63; — II) „bes.": Leilighed til at have el. faae Forraad deraf; - quum non esset lapidum occasio, Plin. 30, 65; nam oleae rara est occasio, (man har sielden Olietræ ved Haanden), Colum.; — III) personificeret beskrives Occasio, Phaedr. 5, 8; cf. Cat. Dist. 2, 26: Fronte capillata, post est Occasio calva; s. ogs. Auson. Epigr. 12; — df. dem. occāsiuncŭla, ae, f., Plaut. Trin. 4, 2, 132.

1. occāsus, 3, partic. af 2.occido. — 2. occāsus, us, m., [2.occido]; oprdl. Fald; df. ogs. forcl., ligesom occasio: Tilfældet el. Leiligheden, Enn. ap. Fest. p. 178, (Müll.); df. sædv. A) „alm.": Undergang el. Nedgang, navnl. Himmellegemernes; - ortus occasusque signorum, Quintil.; ∾ matutinus, vespertinus, Plin.; ante occasum Majae, Virg. Ge. 1, 225; solis occasu, (ved dens Nedgang), Caes.; ogs. sub el. ad occasum solis, id.; cum occasu solis, Sall. Jug. 68; - men absol., praecipiti in occasum die, Tac. Hist. 3, 86; — II) „fig."; A) „overf.": den Himmelegn, hvor Solen gaaer ned, d. e. Vesten; - inter occasum solis et septentriones, Caes. B. G. 1, 1; ligel. absol.: Quantus ab occasu veniens ··· imber etc., Virg. Aen. 9, 668; cf. ibd. 11, 317; — B) „ment."; 1) Undergang, Fordærvelse, Endeligt; - ∾ rei publicae, Cic. Sull. 11, oftere; men id. Pis. 11: post obitum occasumque nostrum, (efterat jeg var styrtet el. dreven i Landflygtighed); cf. Virg. Aen. 2, 432; — 2) Døden; - post L. Aelii nostri occasum, Cic. Acad. 1, 2; cf. Nep. Eum. 13.

*occātĭo, onis, f.: Harven el. Harvning; vid. Cic. d. Senect. 15, (hvorefter Ordets oprindelige Form er occaecatio); — occātor, oris, m.: som harver, Colum.; - ogs. „comisk overf.": occator ··· scelerum etc., vid. Plaut. Capt. 3, 5, 4; — df. occātōrĭus, 3: hørende til Harvning, opera, Colum.; — [occo].

occēdo, [f. ob.c.], cessi, 3, v. n.: gaaer derhen el. derimod; (forcl. Ord); - ∾ in conspectum alicujus, Plaut., obviam alicui, id.; — not.: hertil hører ogs. d. forcl. Biform occīdo (f. occedo); - cui nos occidimus, et gratulati etc., Varr. R. R. 3, 17; cf. Fest. p. 181, (Müll.). — occensus, (f. ob.c.), 3, forcl. Biform af accensus: antændt, forbrændt, Enn. ap. Fest. s. v. ob, p. 201, (Müll.). — occentātĭo, (obc.), onis, f., bucinarum: Trompetstød, odl., Symmach.; af — occento, (obc.), avi, atum, 1, v. a. o. n., [canto]; I) „egenl.": at synge dertil el. derfor, at affynge en Sang; - Quid si adeam fores, atque occentem? Plaut. Curc. 1, 2, 57; — II) „bes." ogs.: occentare m. o. ud. carmen: at affynge et Spottedigt el. Smædedigt; vid. Fest. p. 181, (Müll.), o. Cic. d. Rep. 4, 10; - men ∾ ostium, (synge el. lyse Forbandelse derover), Plaut. Pers. 4, 4, 20; — B) „overf."; - occentans funebria bubo, (hvis Skrig varsler Ulykker), Ammian. — occentus, (obc.), us, m., [occino]: Syngen el. Piben dertil el. derimod; - ∾ soricis, (som ondt Varsel), Val. Max. 1, 1, 5; cf. Plin. 8, 82.

occepso, s. und. occipio. — occepto, avi, 1, v. n., intens. af occipio: begynder; m. o. ud. inf.; - insanire occeptat, Plaut. Men. 5, 5, 18; men id. Rud. 3, 4, 71: Si attigerit, sive occeptassit, (archaistisk f. occeptaverit). — occhi, orum, m.: hyrcanisk Træart, der ligner Figentræet, vid. Plin. 12, 18.

occīdānĕus, 3, ligesom occidentalis: vestlig, Innocent. ap. Goes.; af — occīdens, tis: Vesten; s. und. 2.occido; df. — occīdentālis, e: vestlig, ventus, Vestenvinden, Gell.; men ∾ latus septentrionis, (Nordvest), Plin. 13, 77.

*occīdĭo, onis, f.: Nedhuggen, Myrden, Udryddelse; - ne in occidione victoriam poneret, Liv. 3, 28; equitatus occidione occisus, Cic. Fam. 15, 4; cf. Tac. Ann. 12, 38: occidione occumbere; occidioni dari, id., eximi, id.; - ogs. om Dyrene; occidionem gregis prohibere, (Racens Undergang), Colum.; o. — occīdĭum, i, n.: Undergang, Fordærvelse, Prudent., inc.; — [af flgd.].

1. occīdo, (f. obc.), di, sum, 3, v. a., [caedo]; I) „egenl.": slaaer til Jorden, aliquem pugnis, Ter. Ad. 4, 2, 20; ∾ glebam, (ganske at knuse), Varro; — B) „bes." ogs.: nedhugger, myrder; - nullus est modus hominis occidendi, quo ille non aliquot occiderit, Cic. R. Am. 35; ipse pugnans occiditur, Caes. B. G. 5, 36; men occidione occidere, (nedhugge til sidste Mand), s. und. occidio; men ∾ aliquem veneno, Suet. Claud. 44; — II) „overf."; A) „alm.": fordærver, giør ulykkelig; - occidisti me tuis fallaciis, Ter. Phorm. 4, 3, 67; men comisk: Occisa est haec res, nisi etc., (derved er intet at giøre), Plaut. Capt. 3, 4, 7; - ogs. plager el. qvæler tildøde; ∾ saepe rogando, Hor. Epod. 14, 5; cf. id. A. P. 475; — not.: comisk superl., occisissimus sum omnium, qui vivunt, Plaut. Cas. 3, 5, 52.

2. occīdo, (f. obc.), cĭdi, cāsum, 3, v. n., [cado]; I) „egenl.": falder omkuld, falder ned; - ut alii super alios ··· occiderent, Liv. 21, 35; ligel. om Træer, id. 23, 24: ut ··· momento levi occiderent; — B) „bes." om Himmellegemerne: at gaae ned; - sol occidit, Liv.; Capra occidit mane, Colum.; cf. Plin. 2, 23; df. „poet.", Catull. 5, 4: Soles occidere et redire possunt, Nobis, quum semel occiderit brevis lux, etc.; — bb) hertil mærkes; a) sol occidens: den nedgaaende Sol el. Solens Nedgang, Cic., Liv.; - ligel. sol occasus, Plaut., Gell.; sol occasus suprema tempestas esto, id. 17, 2, (e XII Tabb.); men sole occaso, Quadrig. ap. Gell.; — b) partic. occīdens, (sc. sol), som subst. o. „overf.": den vestlige Himmelegn, Vesten; - ab oriente ad occidentem etc., Cic. N. D. 2, 66; cf. Hor. Epod. 1, 13; - occidens aestivus, (hvor Solen gaaer ned om Sommeren), Colum.; occidens hibernus, Vitruv.; — II) „fig."; A) „alm.": at gaae under, at omkomme, ophøre at være, at døe; - exstincto calore occidimus ipsi etc., Cic. N. D. 2, 9; qui in bello occiderunt, (ere faldne), id.; sperans ··· eum occasurum (in bello), Sall. Jug. 7; cf. Virg. Aen. 2, 581; men Occidit a forti ··· Achille, (faldt for hans Haand), Ovid. Met. 13, 597; men dextra Occidit ipsa

sua, (har ombragt sig selv), Virg. Aen. 12, 659; — B) „bes.": at forgaae, at gaae til Grunde; 1) om Personer; – sin plane occidimus, etc., Cic. Qu. Fr. 1, 4; – ofte ogs. som Udraab: occidi, (jeg er fortabt), Terent.; ligel. tota occidi, Plaut. Cas. 3, 5, in.; — 2) om Ting og Begreber; – Occidit ··· Troja, vid. Virg. Aen. 12, 828; ut hic ornatus (mundi) ··· dilapsus occidat, Cic. Acad. 2, 38; cf. id. Lael. 27; oculorum lumen occidit, (Synet er borte), Lucr.; vita occidens, vid. Cic. Tusc. 1, 45; – occidit spes nostra, Plaut.; cf. Hor. Od. 4, 4, 70; ligel. vestra beneficia ··· occasura esse etc., Cic. Mil. 36; — not.: occidens, tis, som subst., f. ovenf. — 3. occīdo, f. occedo, f. und. occedo.

occĭdŭālis, e: vestlig, Oceanus, Symmach.; af — occĭdŭus, 3, [2.occido]; I) „alm.", ligesom occidens, om Himmellegemerne: som gaaer ned el. under; – sole jam fere occiduo, Gell. 19, 7; oriens occiduusque dies, Ovid. Fast. 4, 832; ∾ nox, Stat.; — B) bf. „overf.": vestlig, imod Vesten; – ab occiduo sole, Ovid. Fast. 5, 558; ligel. Praeceps occiduas ille subivit aquas, ibd. 1, 314; ∾ Mauri, Lucan.; ∾ hora, (Aftenen), Calpurn.; — II) „bes.": som gaaer tilgrunde, navnl. som døer el. omkommer; – Labitur occiduae per iter declive senectae, Ovid. Met. 15, 227; – ogs. „overf.": forgængelig, henfaldende, odl.; occiduum carnis, Paul. Nol.

occillo, are, v. a., [occo]: sønderslaaer, knuser, os alicui, Plaut. Amph. 1, 1, 28, inc.; (al. oscillet). — occĭno, (f. obc.), cĭnŭi, centum, 3, v. n., [cano]: at synge el. skrige dertil; navnl. om Varselsfugle; saal. Liv. 6, 41: si occinuerit avis; cf. id. 10, 40, o. Val. Max. 1, 4, 2; – ogs. „alm.": at skrige; ∾ animalia inter se, Appul.

occĭpĭo, (f. obc.), cēpi, ceptum, 3, v. n. o. a., [capio]; I) neutr.: at begynde, at have el. tage sin Begyndelse; – modo dolores ··· occipiunt, Ter. Ad. 3, 1, 2; cf. Lucr. 5, 887; hiems occipiebat, Tac. Ann. 12, 12; — II) act.: begynder derpaa; – ∾ quaestum, (begynde paa en Næringsvei), Ter. Andr. 1, 1, 52; ∾ sermonem cum aliquo, id., cantionem, (istemme en Sang), Plaut.; ∾ magistratum, (tiltræde), Liv., Tac.; – ogs. c. inf.; ∾ agere armentum, Liv. 1, 7, loqui cum aliquo, Plaut.; – ogs. pass.: Qua hoc occeptum est causa, Ter. Heaut. 4, 1, 36; – ogs. c. inf. pass.; quum etc., occepta est agi (fabula), Ter. Eun. prol. 22; — not.: occepso, f. occepero, Plaut. Amph. 2, 2, 41, oftere; ligel. occepsit, f. occeperit, id. Asin. 4, 1, 49.

occĭpĭtĭum, i, n.: Baghovedet; – humeris ad occipitium ductis, Quintil.; Quae (anus) in occipitio quoque habet oculos, Plaut. Aul. 1, 1, 25; – men „overf.": post occipitium (bag sig el. i Ryggen) relinquere exercitus, Varr. ap. Non.; men som Ordsprog: frons occipitio prior, Cato; f. und. frons; af — occiput, (obc.), ĭtis, n., [caput]: Baghovedet; – quos vivere fas est Occipiti caeco, (uden Øine i Nakken), vid. Pers. 1, 62.

*occīsĭo, (obc.), onis, f., (forvexles oftere m. occidio): Nedsabling, Drab, Mord; – si caedes et occisio facta non erit, Cic. Caecin. 14; ad unum occisione perierunt, Aur. Vict.; o. — occīsor, (obc.), oris, m.: som nedlægger el. fælder; – ∾ regum, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 64; — bf. occīsōrĭus, 3: til at slagte, animalia, Tertull.; — [1.occido]. — occīsus, 3, partic. af 1.occido.

occlāmĭto, [ob.cl.], v. n. intens.: skriger el. raaber stærkt; – dormio, ne occlamites, Plaut. Curc. 1, 3, 27. — occlaudo, [ob.cl.], ĕre, v. a., Biform af flgd., Cod. Theod. — occlūdo, (obcl.), si, sum, 3, v. a., [claudo]; I) „egenl.": tillukker, tilspærrer, ostium el. januam, Plaut., aedes, Ter.; occlusis tabernis, Cic. Catil. 4, 8; – ogs. indelukker el. indespærrer, lukker derfor; me ··· apud se occludet domi, Plaut. Men. 4, 2, 108; men cui (servo) nihil est nec obsignatum, nec occlusum, Cic. d. Or. 1, 61; — II) „fig.": at binde el. hindre el. standse; – ∾ linguam alicui, (bringe til Taushed), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 11; Dumque ejus lubido occlusa est contumeliis, etc., Ter. Andr. 3, 3, 25; — not. a: af partic. occlusus, 3, findes forel. compar. occlusior, Plaut. Trin. 1, 2, 185, o. superl. occlusissimus, id. Curc. 1, 1, 15; — not. b: occlusti, f. occlusisti, id. Trin. 1, 2, 151. — occlūsus, 3: partic. af frgd.

occo, avi, atum, 1, v. a., [f. und. occatio]: harver; – ∾ segetes, Hor. Ep. 2, 2, 161, agrum, Colum.; – men Tibi aras, tibi occas, etc., (som Sentens), Plaut. Merc. prol. 71; – ∾ vites novellas, (smaahakke Jorden derom), Varr. R. R. 1, 31, (hvor ogs.: quod ita occidunt, sc. glebas, occare dictum); – ogs. absol.: semper occant prius, quam sarriunt rustici, Plaut. Capt. 3, 5, 5. — occoeno, [ob.c.], are, v. n.: spiser deraf, de lumbo, Plaut. frgm. ap. Varr. L. L. 7, 3, inc., vid. Müll. — occoepi, f. und. occipio.

occŭbĭtus, (obc.), us, m., [occumbo]: Undergang el. Nedgang; – ∾ solis, Hieronym. — occŭbo, [f. ob.c.], are, v. n.: at ligge el. hvile; – men sædv. „poet." om den Afdøde: at ligge i sin Grav; vid. Virg. Aen. 5, 371, o. ibd. 10, 706; men id. ibd. 1, 547: si etc., neque adhuc crudelibus occubat umbris, (i. e. in umbris el. inter umbras); men ∾ leto, Senec. Hipp. 997.

occulco, (obc.), (avi), atum, 1, v. a., [calco]: nedtræder, Cato; palea obculcata pedibus pecudum, Varro; cf. Liv. 27, 14: partim occulcatis, partim dissipatis terrore, qui etc., inc. — occŭlo, cŭlŭi, ultum, 3, v. a., [ob, colo]; I) „alm.": bedækker; – virgulta ··· multa memor occule terra, Virg. Ge. 2, 346; — II) „bes.": bedækker for at skiule, unddrager Øiet; – hastatos ··· valles ··· occulebant, Liv. 33, 1; ligel. (feminae) ceteris in urbibus parietum umbris occuluntur, Cic. Tusc. 2, 5; ∾ classem sub rupe, Virg. Aen. 1, 310; – ogs. „alleg.": apparent (vulnera), nec occuli possunt, Cic. Att. 5, 15; — B) ogs. „overf.": lægger Skiul derpaa, fordølger, fortier; – neque tamen occulere debui narratum ab iis, qui etc., Tac. Ann. 3, 16; cf. Tibull. 1, 2, 37; — III) partic. occultus, 3, ofte ogs. som adj.; A) „alm.": skiult, forborgen, hemmelig; ogs. ukiendt el. umærkelig; – in occultis locis (prostare, opp. in foro), Plaut. Curc. 4, 2, 21; Rara per occultos lucebat semita calles, Virg. Aen. 9, 383; ∾ via, id., nota, Ovid.; men ∾ aevum, (som glider uformærkt), Hor. Od. 1, 12, 45; – compar., ∾ cupiditas, atque tectior, Cic. R. Am. 36; si quid erit occultius, id. Fam. 11, 21; superl., ∾ res aperire, id. Acad. 2, 19; – res occultae, (om Naturens Love), Lucr. 1, 146, Cic. Acad. 1, 4, oftere; — b) ogs. om Personer: forborgen, indesluttet i sig selv; – si me astutum et occultum lubet fingere, Cic. Fam. 3, 10; cf. Liv. 25, 16, o. Tac. Ann. 6, 5; – ogs. c. gen.; occultus odii, (der veed at skiule sit Had), ibd. 4, 7; – ogs. staaer occultus, som appos. pers., f. adv. occulte; occulti laetabantur etc., (hemmeligen glædede de sig), ibd. 4, 12; cf. ibd. 3, 29; — B) neutr. occultum; 1) som subst.: hemmeligt Sted; ogs. Hemmelighed; ligel. in pl. occulta, orum; – stare in occulto, Cic.; ex occulto intervenire, id.; cf. Ter. Eun. 4, 7, 17; – occulta saltuum scrutari, Tac. Ann. 1, 61; – fata in occulto esse (sinere), Liv. 21, 22; servi, quibus occulta creduntur, Cic. Coel. 23; occulta conspirationis, Tac.; — 2) som adv.: occulto, Afran. ap. Charis., o. per occultum, Tac. Ann. 4, 71: forborgent, hemmeligen.

*occultātĭo, (obc.), onis, f.: Skiulen el. at skiule sig; – aliae (bestiae) ··· occultatione se tutantur, Cic. N. D. 2, 50; cf. Caes. B. G. 6, 21: cujus rei nulla est occultatio, quod etc.; — II) „fig.": occultatione proposita etc., (naar den tør haabe at blive skiult),

Cic. Fin. 2, 22; o. — occultātor, oris, m.: som skiuler el. forvarer; bf. „overf.": ille latronum occultator et receptor locus, Cic. Mil. 19; — [occulto].

*occulte, adv.: skiult el. i Skiul, hemmeligen, umærkeligen; – neque id occulte fert, Ter. Ad. 3, 2, 30, (han giør ingen Hemmelighed deraf); cf. Caes. B. C. 1, 66, o. id. B. G. 7, 83; – compar., occultius conari, Cic.; cf. Sall. Catil. 17; superl., quam potuit occultissime, Caes. B. C. 3, 67; cf. Sall. Jug. 91; derim. maxime occulte, ibd. 35; o. — occultim, adv.: = frgd., reptare, Solin. 4; — [occultus].

1. occulto, abl. som adv., af. occultus, 3, f. und. occulo. — 2. occulto, avi, atum, 1, v. a., intens. af occulo; I) „egenl.": skiuler, giemmer, bringer af Syne; – ∾ legionem silvis, Caes.; cf. Sall. Jug. 53; ∾ se latebris, Cic. Manil. 3; ogs. ∾ aliquid in terram, Caes. B. G. 7, 85; ∾ fugam, id.; quae natura occultavit, vid. Cic. Off. 1, 35; – ogs. medial: (stellae) tum occultantur (blive usynlige), tum aperiuntur, id. N. D. 2, 20; — II) „bef." ogs.: fordølger, fortier, holder hemmelig; – vid. Cic. Off. 1, 30, o. id. Fin. 2, 24; Non occultato nomine etc., Ovid. Pont. 1, 1, 17; – ogs. c. inf.; est res quaedam, quam occultabam Tibi dicere, (holdt tilbage el. undslod at sige dig), Plaut. Pers. 4, 3, 22. — occultus, 3, partic. o. adj. af occulo.

occumbo, (f. obc.), cŭbŭi, cŭbĭtum, 3, v. n. (o. a.), [af inus. cumbo, i. e. cubo]; I) „egenl.": falder el. synker ned; – et ita in gladium occubuit, (styrtede sig i sit Sværd), Vell. 2, 70, inc.; – men om en Comet: quum oriretur occumberetque etc., Justin. 37, 2; — II) sædv. „fig.": at døe, at omkomme; absol., el. m. mortem el. morte el. morti; – aut occubuissem honeste, aut etc., Cic. Att. 3, 15; ∾ pro libertate, Suet.; cf. Ovid. A. A. 3, 18; – pro patria mortem (al. morte) occumbere, Cic. Tusc. 1, 42; cf. Liv. 2, 7, ogs. id. 1, 7, o. Suet. Aug. 13; – men ∾ morti, Virg., neci, Ovid.; – men ∾ Rullo (dat.: falde for hans Haand), Sil.; — not.: forel. er occumbere (f. accumbere): at ligge til Bords, Afran. ap. Non.

*occŭpātĭo, (f. obc.), onis, f.; I) „egenl.": Besættelse el. Indtagelse deraf; – ∾ fori, Pseud. Cic. p. Dom. 8; ogs. Besiddelsestagelse af noget som Eiendom, vid. Cic. Off. 1, 7; — II) „fig."; A) som rhetorisk Figur; a) ligesom praesumptio o. πρόληψις: Indvending, som Taleren giør sig selv, for strax at giendrive den; heder ante occupatio, Cic. d. Or. 3, 53; cf. Quintil. 9, 2, 16; — b) naar Taleren anfører, hvad han siger sig at ville forbigaae; vid. auct. ad Her. 4, 27; — B) „alm.": Sysselsættelse el. Beskæftigelse; – in maximis occupationibus tuis etc., Cic. Orat. 10; cf. Nep. Att. 20; – ogs. c. gen. subj.; occupationem populi R. etc., Liv. 10, 45; men Caes. B. G. 4, 22, c. gen. obj.: tantularum rerum occupationes, (med slige Ubetydeligheder); o. — occŭpātōrĭus, 3: der som ledig tages i Besiddelse, ager, Sicul. Flacc. ap. Goes.; — [occupo]. — 1. occupatus, 3, partic. o. adj. af occupo. — 2. occŭpātus, us, m., [occupo], ligesom occupatio: Beskæftigelse, Claud. Mam. ap. Sidon.

occŭpo, (f. obc.), avi, atum, 1, v. a., [capio]; oprdl.: tager fat derpaa, tager derom; bf. I) „egenl.": bemægtiger mig, besætter, indtager, erholder; – obsidere atque occupare totam Italiam suis praesidiis, Cic. Agr. 2, 28; ∾ possessiones, id., urbes, Liv., montem, Tac., portum, Hor. Od. 1, 14, 2; ∾ regnum, Cic., tyrannidem, id.; – men „poet.": ∾ aliquem amplexu, (omarme), Ovid. Fast. 3, 509; — II) „fig."; A) „overf."; 1) besætter el. indtager el. fylder dermed; – atra Nube polum, pater, occupato, Hor. Od. 3, 29, 43; ∾ urbem (sc. aedificiis), Liv. 5, 55; cf. Hor. Od. 3, 24, 3; — 2) overfalder, angriber, aliquem gladio, Virg., morsu, Ovid., canes ense, Propert.; – men Virg. Aen. 10, 699: ∾ aliquem saxo (m. tilføiet acc. graec.) os faciemque adversam (lige i Ansigtet); — 3) forekommer, giør noget først (el. før en anden); – Occupat egressas quamlibet ante rates, (indhenter dem), Ovid. Trist. 1, 10, 6; – saal. ogs. c. inf.: occupat bellum facere, (begynder Krigen først), Liv. 1, 14; — B) „ment.": indtager el. betager; – tantus timor omnem exercitum occupavit, Caes. B. G. 1, 39; cf. Cic. Fontej. 15: ∾ animos magnitudine rei; — 2) at beskæftige; – ∾ animum in funambulo, Ter. Hec. prol. 14; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 10: haec causa primos menses occupabit; — not.: i Oekonomien el. Regnskabsvæsenet heder ∾ pecuniam: at anlægge el. anbringe Penge saa el. saa; – pecuniam adolescentulo gravi fenore ··· occupavisti, (du har laant ham Penge imod høie Renter), Cic. Flacc. 21; ∾ pecuniam apud populos, id. Verr. 1, 36; men ∾ pecuniam in pecore, (sætte Penge deri), Colum.; — III) partic. occupatus, 3, ogs. som adj.: beskæftiget, navnl. m. Statssager, opp. otiosus, Cic. Tusc. 1, 3; occupatus in eo, ut etc., Nep. Alcib. 8; men ∾ tempora, Cic. Planc. 27; – compar., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 4; superl., Cic. Att. 12, 38; — not.: occupassis, it, f. occupaveris, etc., Plaut.

occurro, [ob. c.], curri el. cucurri, cursum, 3, v. n.; I) „egenl."; A) „alm."; a) om Personer: at løbe el. ile el. gaae imøde; ogs. at møde el. træffe; sædv. c. dat., ogs. absol.; – ∾ alicui venienti, Caes. B. C. 3, 19; – ogs. ∾ alicui obiam, Plaut. Epid. 2, 2, 30; – men ud. dat.; si ··· occurri (sc. tibi), Hor. Ep. 1, 1, 95; men pass.: occurritur (sc. mihi, neml. for at bevise mig Ære), Cic. Att. 2, 22; — B) ogs. om fiendligt Sammenstød; vid. Caes. B. C. 1, 40, o. ibd. 2, 27; — II) „fig."; A) „overf."; 1) at træffe derpaa; ¬ quibuscumque signis occurrerat etc., Caes. B. G. 4, 26; — 2) at komme dertil el. derhen, at indfinde sig derved; c. dat., el. m. ad, el. m. in; – huic (concilio) ut occurrerent, etc., Liv. 31, 29; ligel. legati ad id concilium occurrerunt, id. ibd.; men accepta pecunia quam primum in aliam civitatem occurrere, Cic. Verr. 3, 27; — 3) localt: at møde, d. e. at ligge ligeoverfor el. ligeimod; – apud Elegiam (urbem) occurrit Euphrati Taurus mons, Plin. 5, 20; — B) „ment."; 1) at komme imøde, at modarbeide el. forekomme; – ∾ atque obsistere omnibus ejus consiliis, Cic. Catil. 3, 7; ∾ illi rationi, id., malevolentiae hominum, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 11; — b) ogs. omvendt: at komme imøde el. til Hielp, at hielpe derpaa, at afhielpe; – venienti occurrite morbo, Pers. 3, 64; ∾ exspectationi, Cic. Cluent. 23; cf. Nep. Pelop. 1; — 2) talende el. svarende at gaae imøde, at svare, odl.; – ut si dicenti: quem video? ita occurras: ego, etc., Quintil. 1, 5, 36; – bf. impers.; si etc., qui poterunt longius progredi? occurretur enim, sicut occursum est, Cic. Acad. 2, 14; — 3) at møde el. fremstille sig for Sielen, at vise sig, at forekomme, odl.; – saal. ∾ animo, Cic. d. Or. 2, 24; ligel. ∾ cogitationi, quonam modo etc., Plin. 29, 1; men c. inf.: occurrit aliqua dicere etc., (det træffer el. passer at tale derom), id. 24, 99; – men Cic. d. Or. 3, 49: ipsi (hi pedes) occurrent orationi; men id. Orat. 32: saepe enim occurrunt (haec: forekomme ofte).

*occursācŭlum, i, n.: det Mødende; bf. „overf.": occursacula noctium, Nattespøgelser, Appul.; — occursātĭo, onis, f.: Sammenløb af Mennesker, (navnl. for at opvarte en Stormand, el. for at ledsage en Candidat), Cic. Mil. 35, o. id. Planc. 12; o. — occursātor, oris, m.: som iler derhen el. nogen imøde, Auson.; — [occurso]. — occursĭo, onis, f., [occurro]: Møden el. Imødekommen; vid. Senec. Consol. ad Marc. 18, inc.; – ogs. „alm.": Besøg, Sidon. — occursito, (obc.), are, v. n., intens. af

occurso (el. occurro): at komme imøde, at standse; - ∾ pecoribus, Solin. 25.

occurso, (obc.), are, v. n. (o. a.), intens. af occurro; I) „egenl."; A) „alm.": løber el. iler derimod, støder derpaa; - ∾ capro, Virg. Ecl. 9, 25; ∾ fugientibus, (kaste sig i Veien for dem), Tac. Ann. 3, 20; - ogs. om Ting; occursantes inter se radices, Plin. 16, 2; — B) „bes."; 1) fiendligen at komme el. træde derimod; occursat ocius gladio, etc., Caes. B. G. 5, 44; s. ogs. nedenf. Sall. Jug. 85; — 2) at løbe el. ile derhen el. dertil; - ∾ portis, Liv. 2, 45; quid tu huc occursas? Plaut.; men ∾ numinibus, Plin. Pan. 81, (indfinde sig i deres Templer); — II) „fig."; A) om Personer: at gaae imøde, at modstaae el. forekomme; - ∾ fortunae, Plin. Pan. 25; ogs. absol.: ea agere inter invidos, occursantes, etc., Sall. Jug. 85; — B) om Begreber: at fremstaae el. vise sig for Sielen, at falde nogen ind; m. o. ud. dat. animo; vid. Plin. Ep. 5, 5, o. ibd. 2, 3; - comisk ogs. c. acc.; ita me occursant multae, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 56.

*occursor, (s. obc.), oris, m.: som gaaer imøde, Augustin.; df. — occursōrius, 3, potio, (Velkomstdrik); ogs. ∾ promulsis, Appul.; o. — occursus, (obc.), us, m.: Møden el. at komme imøde, at støde derpaa; - vacuis occursu hominum viis, (hvor man ingen mødte), Liv. 5, 41; occursus hominum vitare el. declinare, Tac.; — II) „overf." om Ting; - occursu stipitis, (ved at støde derimod), Ovid. Met. 15, 522; - men occursus recursusque inexplicabiles (itinerum labyrinthi: dens Forviklinger), Plin. 36, 19; — [occurro].

Ocēănītis, ĭdis, f., Ὠκεανῖτις: Datter af Oceanus, Virg. Ge. 4, 341. — Ocēănus, i, m., Ὠκεανός: Oceanet el. Verdenshavet; - vid. Cic. d. Rep. 6, 20: terra ··· circumfusa illo mari, quod Atlanticum, quod magnum, quem Oceanum appellatis in terris; men intra Oceani ostium, Cic. Manil. 12, (i. e. intra fretum Gaditanum); cf. id. Tusc. 1, 20, o. id. N. D. 3, 10; ∾ circumvagus, Hor. Epod. 16, 41, dissociabilis, id., beluosus, id.; — b) i Appositiou m. mare (el. adjectivisk) findes mare Oceanum, Tac. Hist. 4, 12; cf. Caes. B. G. 3, 7, ogs. Mela 2, 6, o. Tac. Ann. 1, 9; — 2) „overf." o. efterel.: et stort Badekar, Lamprid. Al. Sev. 25; — II) personificeret el. som Guddom er Oceanus: Søn af Coelum o. Terra, Gemal af Tethys, og Fader til Floderne og Nympherne; - vid. Cic. Univ. 11, id. N. D. 3, 19, o. Hygin. Fabb. praef., ogs. Catull. 87, 6; men Virg. Ge. 4, 382: Oceanumque patrem rerum, (med Hensyn paa Vandet som Grundelement).

*ŏcella, ae, m.: med smaa Øine, Plin. 11, 55; o. — ŏcellātus, 3: forsynet med smaa Øine el. Punkter; - ludere ocellatis (sc. lapillis), Suet. Aug. 83, (med Smaastene, der, ligesom Terninger, ere betegnede med Øine el. Punkter); af — ŏcellus, i, m., dem. af oculus: lidet Øie; df. in pl.: kelende, Plaut. Trin. 2, 2, 18; men ∾ turgiduli, Catull. 3, 18, irati, Ovid. Am. 2, 8, 15; - dog ogs. ocelli „poet." f. oculi, Prop. 1, 3, 19, o. id. 2, 10, 17; — II) „fig."; A) det Ypperste el. Yndigste i sit Slags; - ocellos Italiae, villulas meas etc., Cic. Att. 16, 6; df. ogs. som Kelеord: ocelle mi, Plaut.; ligel. ocellus aureus, id.; — B) af Gestaltens Lighed: Knold ved Roden af visse Værter, ogs. oculus, Plin. 21, 10.

ochra, ae, f., ὤχρα: Okker el. Okkergel, en Jordart, som giver en gul Farve, Plin. 35, 12, Cels., Vitruv. — Ochus, i, m., Ὦχος; I) en Flod i Bactrien, Plin. 6, 18; — II) Tilnavn f. K. Artaxerxes d. tredie, Curt.; — III) en Søn af K. Darius Codomannus, Curt. 4, 14.

ōcĭmŏīdes, is, adj., ὠκιμοειδές: der ligner Værten ocimum, Appul. — ōcĭmum, i, n., ὤκιμον: Basilieurt, Plin. 19, 35; ifølge en Folketro er denne Vært: cum maledictis et probris serendum, id. 19, 57; hvf. ocima cantare, (udskælde el. bande), Pers. 4, 22. — ōcĭnum, (ocimum, ocymum), ὤκινον: en Kleverart; (ligesom frgd., benævnt af dens hurtige Vært, Cato, Varro, Plin. 17, 35).

ōcior, us, gen. oris, adj. comp., ὠκίων: hurtigere; superl. ōcissimus, 3, ὤκιστος; - ocior cervis, Hor.; cf. Virg. Aen. 5, 319; men ocissimum venenum, (som har den hurtigste Virkning), Plin.; — b) „overf." om Tiden: som er før el. foran; - occissima pira, (som først blive modne), Plin.; — df. adv., ōcĭter: hurtigen el. hastigen, surgere, Appul.; - compar. ocius, hurtigere el. tidligere; ut ocius ad tuum pervenias, Cic. Quint. 13; cf. Ter. Eun. 3, 5, 61; serius ocius Sors exitura (urna), Hor. Od. 2, 3, 26, (tidligere el. silbigere, først el. sidst); - ogs. staaer ocius oftere f. ociter; saal. Caes. B. G. 3, 45; ligel. sequere hac me ocius, Ter. Heaut. 4, 7, 4; - superl., quam ocissime accedere, Sall. Jug. 25. — ocius, ocissime, s. und. frgd.

1. Ocnus, i, m.: Stifteren af Byen Mantua, Virg. Aen. 10, 198. — 2. Ocnus, i, m., [ὄκνος, i. e. piger, tardus], hed („alleg." paa et Maleri af Maleren Socrates): en Person, der dreier el. snoer en Line, som en Eselinde stedse afgnaver; vid. Plin. 35, 40: piger ··· Ocnos, spartum torquens, quod asellus arrodit; hvf. ordsprogvis om et forgeves og uendeligt Arbeide: Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno, Prop. 4, 3, 21. — ocquĭnisco, (s. obqu.), ĕre, v. n., [af inus. quino, besl. m. κινέω, i. e. moveo]: at bukke sig ned, at lude, Pompon. ap. Non.; vid. conquinisco s. 1.

ŏcrĕa, ae, f., [besl. m. ὄκρις, d. e. d. ophøiede]: Benskinne el. Benharnisk til Krigsbrug; brugtes ogs. af Jægere og Landmænd; bares af Samniterne alene om det venstre Ben, Liv. 9, 40; cf. Juvenal. 6, 258; men ∾ leves, Virg. Aen. 7, 634; df. — ŏcrĕātus, 3: med Benharnisk el. Støvler, Hor. Sat. 2, 3, 234; ∾ crura, Plin. — Ocrēsĭa, ae, f.: Slavinde af Tanaqvil, og Moder til K. Servius Tullius; vid. Ovid. Fast. 6, 627, o. Plin. 36, 70. — Ocrĭcŭlum, i, n.: By i Umbrien; — B) df. Ocrĭcŭlānus, 3, villa, Cic. Mil. 24; - Ocriculani, orum, m.: Indvaanerne af Byen Ocriculum, Liv. 9, 41. — ocris, is, m., [ὄκρις, i. e. cacumen]: stenigt Bierg, Liv. Andr. ap. Fest. p. 181, (Müll.).

octachordos, (octoch.), on, [ὀκτάχορδος]: ottestrænget, otteſtemmig, Vitruv. 10, 8. — octăedros, on, ὀκτάεδρος: med otte Sæder, Capella. — octagōnos, (octog.), on, [ὀκτάγωνος]: ottevinklet el. ottehiørnet, Vitruv.; — b) df. subst. octagonon, i, n.: Ottekant, id. — octangŭlus, 3, [octo, angulus, i]: = frgd., Appul. — octans, tis, m.: Octanten, (Maaleinstrument), egenl. Cirkelaffnit af 45 Grader el. ⅛ af Cirkellinien, Capella. — octaphŏrus, s. und. octophorus. — octas, ădis, f., ὀκτάς: Ottetallet, en Otter, Capella. — octastȳlos, on, ὀκτάστυλος: ottesøilet, Vitruv. 3, 2. — octăteuchus, i, m., ὀκτάτευχος: i otte Bind, Cassiod.

*octāvānus, i, m., (sc. miles): Soldat af d. ottende Legion; in pl., Mela, Plin.; o. — octāvārĭus, 3; df. octāvārĭum, vectigal: Afgift af en Ottendedel, Cod. Just.; — II) octavarius, i, m.: som indkræver denne Afgift, Cod. Theod.; — [octavus]. — Octāvĭānus, s. und. flgd. — Octāvĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf mærkes: C. Octavius: Fader til K. Augustus, som selv derfor, efter sin Adoption af Cæsar, heder Octavianus, Suet. Aug. 2; - porticus Octaviae, ibd. 29; hvorfor Plin. (34, 14, oftere) ogs. har opera Octaviae, (om den der opstillede Kunstsamling); — B) df. 1) Octāvĭus, 3: octavisk, gens, Suet. Aug. 1, vicus, ibd.; — 2) Octāvĭānus, 3, milites, Caes. B. C. 3, 9, (der anføres af

en Octavius); men ∾ bellum, Cic. N. D. 2, 5, i. e. bellum Cn. Octavii cum Cornelio Cinna; — 3) Octavianus, i, m.: den af Julius Cæsar adopterede Octavius, (sild. Keiser Augustus); hvf. Caesar Octavianus, Cic. Fam. 12, 25, o. Tac. Ann. 13, 6.

octāvus, 3, [octo]: d. ottende, pars, Cic.; ogs. absol.: octava, (sc. pars), auct.B.Afr.98; ogs. som Afgift, Cod. Just.; - octavum marmor, Martial., (d. ottende Milesten); men absol.: ager efficit cum octavo (sc. grano, giver ottefold), Cic. Verr. 3, 47; - octava, m. o. ud. hora, vid. Martial. 4, 8, o. Juvenal. 1, 49, (brugtes neml. til Legemsovelser før Maaltidet); - comisk er: octavus sapientum, (den ottende Vise), Hor. Sat. 2, 3, 296; - neutr. octavum ogs. som adv.: ottende Gang, Liv. 6, 36. — octāvus.dĕcĭmus, octava.decima, etc.: den attende, Vitruv., Tac. — octennis, e, [octo, annus]: otteaarig, puer, Ammian.

octĭes, adv., [octo]: otte Gange; - septenos octies anfractus, Cic. d. Rep. 6, 12; ∾ victor, Plin. — octĭgēsĭmus, 3, f. octingentesimus, Priscian. — octingēnārĭus, 3: bestaaende af 800, grex, Varro; af — octingēni, ae, a: = frgd., Priscian. — *octingentēni, ae, a: hver 800, Priscian.; o. — octingentēsĭmus, 3: d. 800ste, annus, Cic.; af — octingenti, ae, a, [octo, centum]: 800; - mille et octingenta stadia, Cic.; df. — octingentĭes, adv.: 800 Gange, Vopisc. Tac. 10. — octĭpes, ĕdis, adj., [octo, pes, m.]: ottefodet, cancer, Ovid., Propert.

octo, num. card. indecl., ὀκτώ: otte; - ∾ millia passuum, Caes.; decem et octo dies, Liv. 10, 21; centum et octo annis, Cic.; octo et viginti, Gell.; df. — octŏas, ădis, f., f. octas: Ottetallet, en Otter, Tertull.

Octōber, bris, m., [octo]: d. ottende Maaned i det romerske Aar, (neml. fra Mars, f. und. December); - ultima parte Octobris, Colum.; - ogs. m. mensis; quum mense Octobri in urbem revertisset, Vell. 2, 56; ogs. hører hertil: Idus Octobres, (d. 15 October), Martial. 12, 67; ligel. Calendis Octobribus, (d. 1 October), Cic. Att. 4, 16.

octochordos, f. und. octachordos. — octōdĕcim, num. card. indecl., [octo, decem]: atten, cohortes, Frontin. — octōgămos, on, [ὀκτώ, γάμος]: otte Gange gift, Hieronym. — octōgēnārĭus, 3: som indeholder 80; - ∾ pater, (80aarig), Plin. Ep. 6, 33; ∾ fistula, (hvis Blik har en Brede af 80 Tommer), Vitruv.; af — octōgēni, ae, a, num. distr., [octo]: hver 80, el. 80 til hver, Liv. 10, 30; — II) ogs. „alm.": 80, Plin. 7, 75. — *octōgēsĭmus, 3: d. 80de, annus, Cic. d. Senect. 10; o. — octōgĭes, adv.: 80gange; - sestertium centies et octogies etc., Cic. Pis. 35; - skrives ogs. octuagies, Plin.; af — octōginta, num. card. indecl., ὀγδοήκοντα: 80, anni, Cic.; men unde-Octoginta annos natus, Hor. Sat. 2, 3, 117; - skrives ogs. octuaginta, Colum. — octōgōnos, f. und. octagonos.

octōjŭgis, e, [jugum]: ottespændt (currus); df. „overf." (med Lune el. Bitterhed) f. octo, Liv. 5, 2: nunc jam octojuges (tribunos) ire etc.; — b) octojugis (sc. numerus), Ottetallet, Tertull. — octō.mĭnūtālis, e: som sælges for otte Skilling, libra carnis, Lamprid.

octōnārĭus, 3: bestaaende af otte, numerus, Varro; men ∾ versus: otteledet jambisk Vers, Quintil. 9, 4, 72; - ∾ fistula, (hvis Blik holder otte Tommer), Frontin., Plin.; af — octōni, ae, a, num. distr. af octo: otte paa el. til hver, Liv. 22, 23; ∾ pedes cancri, Plin.; ∾ Idibus, Hor. Sat. 1, 6, 75, (paa Idus i hver Maaned; fra Nonae til Idus tælles neml. altid otte Dage); — II) ogs. „alm." ligesom octo: otte; - octonis iterum natalibus actis, etc., Ovid. Met. 13, 753; cf. id. ibd. 5, 50.

octōphŏros, (octaph.), on, [ὀκτώφορος]: som bæres af otte, lectica, (Bærestol), Cic. Verr. 5, 11; ogs. absol.: octophoros, (sc. lectica), Suet. Calig. 43. — octōtŏpi, (el. octo topi), ὀκτὼ τόποι: otte Steder el. Punkter paa Himmelen, imellem de fire Hovedpunkter, Manil. 2, 968.

*octŭāgĭes, o. octŭāginta, f. und. octagies, etc. — *octuplĭcātĭo, onis, f.: at tage otte Gange, Capella; o. — octuplĭcātus, 3: ottefold, som tages ottefold; - censu octuplicato aerarios facere, Liv. 4, 24; — [af inus. octuplex, f. octuplus]. — octuplus, 3, ὀκταπλοῦς: ottefold, pars, Cic. Univ. 7; — b) df. neutr., octuplum: det Ottefolde; - poena octupli, (betale det Ottefolde el. ottegange saa meget, som man skylder), Cic. Verr. 3, 11; cf. ibd. 10 o. 12. — octussis, is, m., [octo, as]: otte Asses; - Quanti emptae? ··· octussibus, Hor. Sat. 2, 3, 156.

*ŏcŭlāris, e: hørende til Øiet, tunica, Øienhinde, Veget., medicus, Øienlæge, id.; — II) df. subst. oculare, is, n.: Øiensalve, Pelag.; — df. adv. ŏcŭlārĭter: med Øinene, intueri, Sidon.; o. — ŏcŭlārĭus, 3: = ocularis, medicus: Øienlæge, Cels.; ogs. absol. ocularius, Scrib. Larg.; — [oculus]. — ŏcŭlāta, ae, f.: etslags Fisk, rimel. Negenøie el. Lampret, (neml. af dens øienfarvede Pletter), Plin. 32, 53; af — ŏcŭlātus, 3, [oculus]; I) „alm.": forsynet med Øine, seende; - Pluris est oculatus testis unus, quam auriti decem, (et eneste Øienvidne), Plaut. Truc. 2, 6, 8; men male oculatus, (som seer slet), Suet. Rhet. 5; - compar., ∾ deus, (som seer bedre), Tertull.; - ogs. „overf.": øienformet, circuli, Solin.; — II) „bes.": som falder i Øinene, synlig; - statuam poni quam oculatissimo loco, in rostris, Plin. 34, 11; - comisk er: oculata die vendere, (for rede Penge; opp. caeca die: paa Credit), Plaut. Pseud. 1, 3, 67.

ŏcŭlĕus, 3, [oculus]: fuld af Øine; - Quod si Argus servet, qui totus oculeus fuit, etc., Plaut. Aul. 3, 6, 19; — II) „overf.": skarpsynet, Appul. — ŏcŭlĭcrĕpĭda, ae, m., [oculus, crepo]: hvis Øine lyde under Slagene, Plaut. Trin. 4, 3, 14. — ŏcŭlissĭmus, 3, comisk formet superl. af oculus: allerkæreste, odl., homo, Plaut., ostium, id. — *ŏcŭlĭtus, adv., amare, Plaut. ap. Non.: elske som sine Øine; o. — ŏcŭlo, are, v. a.: forsyner med Øine, giør seende, Tertull.; — II) ogs. „fig.": opklarer el. oplyser, id.; — [flgd.].

ŏcŭlus, i, m., [igiennem inus. ocus besl. m. ὄσσε, ὤψ]; I) „egenl.": Øiet (som Synsorgan); - oculos (natura) fecit lubricos et mobiles, Cic.; oculos acres et acutos habere, id.; oculis cernere, Nep.; oculos in terram figere, Tac., conjicere in aliquem, Cic., adjicere ad aliquid, Plaut., (kaste dem hen derpaa); ogs. oculos adjicere rei, (see begerligen derpaa), Cic. Verr. 2, 15; cf. id. Agr. 3, 10; men oculos dejicere a re, id., ogs. de aliquo, id., (vende dem bort derfra); - „alleg." er Liv. 6, 15: auferre oculos etiam observantibus, (skuffe deres Paapassenhed); - ante oculos ponere, ogs. proponere, Cic.; ogs. proponere oculis, id.; men ante oculos esse el. versari, id.; ligel. in oculis esse, id., situm esse, Sall.; ligel. in oculis alicujus: for nogens Øine; vid. Liv. 22, 12, o. Cic. Verr. 2, 33; ligel. sub oculis alicujus, Caes.; sub oculos cadere, Cic., ogs. incurrere in oculos, id., oculis, Senec., (falde i Øinene); men oculos in pectora (alicujus) ··· Inserere, („alleg.": at skue i nogens Inderste), Ovid. Met. 2, 93; - oculos pascere aliqua re, Cic. Verr. 5, 26, (fryde sig ved et Skue); cf. Nep. Eum. 11; men Ter. Phorm. 5, 9, 64: quod tuo viro oculi doleant, (som vilde giøre ham ondt i Øinene); - ogs. sværges der ved Øinene; vid. Ovid. Am. 2, 16, 44; - ogs. heder esse in oculis alicui el. alicujus: at være meget yndet af nogen, Cic. Att. 6, 2, o. id. Tusc. 2, 26; men in oculis aliquem ferre el. gestare: at giøre

meget af nogen, id. Phil. 6, 4, o. Ter. Eun. 3, 1, 11; — II) „fig."; A) „overf."; 1) Synsevnen el. Synet; – ut eum quoque oculum, quo bene videret, amitteret, Cic. Div. 1, 24; men oculos restituere alicui, Suet. Vesp. 7; — 2) Lyset af et Legeme, el. et lysende Legeme; navnl. om Solen og Stiernerne; saal. mundi oculus, (i. e. sol), Ovid. Met. 4, 228; men tot stellarum collucentium illos oculos, Plin. 2, 4; — 3) øienformet Plet; – pantheris in candido breves macularum oculi, Plin. 8, 23; ligel. oculi pavonum caudae, id.; — 4) om Planter og Væxter: Øie el. Gemme el. Knop; – oculos imponere: inoculere, Virg. Ge. 2, 73; — b) ogs. Knolden el. Roden af flere Væxter; – oculos arundinis serere, Cato, Varro; cf. Plin. 17, 3; — c) ogs. en Benævnelse paa aizoon majus, Plin. 25, 102; — d) oculus volutae, (i Bygningskunsten): Snirkelens Øie el. Midpunkt, Vitruv.; — B) „ment."; 1) det Fortrinligste og ligesom Øiet i sit Slags; – hi duos illos oculos orae maritimae effoderunt, (om Søstæderne Carthago o. Corinthen), Cic. N. D. 3, 38; — 2) Aandens Øie el. Blik; – mentis oculis videre aliquid, Cic. Orat. 29; – ogs. kan af d. frgd. hidføres som allegorisk: oculos pascere aliqua re; cf. Nep. Eum. 11; ligel. quod viro tuo oculi doleant, Ter. Phorm. 5, 9, 64; s. ovenf. — Ocyrrhŏe, es, f., Ὠκυῤῥόη: Datter af Centauren Chiron; vid. Ovid. Met. 2, 637.

ōda, ae, o. ōde, es, f., ᾠδή: Sang, carmen; lyrisk Sang; (df. sædv. Odae Horatii, som Benævnelse paa hans lyriske Digte); – „poet." ogs. Fuglenes Sang, auct. Carm. d. Philom. — ōdārium, i, n., ᾠδάριον: Sang el. lyrisk Sang; ogs. en Melodi; – odaria saltare, Petron. Sat. 53. — ōde, es, f. und. oda. — Odessus, (-os), i, f.: By i Nedermosien, Mela 2, 2, Plin. 4, 18. — ōdēum, i, n., ᾠδεῖον: Bygning til musikalsk Veddestrid i Athenen, opført af Themistocles, Vitruv. 5, 9; – sild. ogs. en offenlig Bygning i Rom; vid. Suet. Dom. 5: excitavit ··· et stadium et odeum etc.

ōdi, isse, v. a. def., af d. forældr. ŏdio, ŏdīvi el. ōdi, ogs. som dep. osus sum, 3; besl. m. ὀδύσσομαι, i. e. irascor; – oprdl.: har fattet et Had; df. sædv. „alm.": hader, er fiendsk derimod; – quid enim odisset Clodium Milo ··· praeter hoc civile odium, quo omnes improbos odimus? Cic. Mil. 13; oderam multo pejus hunc etc., id. Fam. 7, 2; – ogs. c. inf.; dum servire ··· odero, Pseud. Brut. ap. Cic. ad Brut. 1, 16; cf. Hor. Ep. 1, 16, 52: Oderunt peccare boni virtutis amore; – ogs. absol.: oderint, dum metuant, Attius ap. Cic. Off. 1, 28; cf. Suet. Tib. 59: oderint, dum probent; ogs. Sall. Catil. 51; — II) „overf." o. „bes.": lider ikke, ærgrer mig derover; saal. Ovid. Am. 1, 11, 20: Odi, quum ··· cera vacat, (naar Siden ikke er fuldskreven); ligel. Ter. Ad. 4, 1, 7: illud rus ··· male odi etc.; cf. Hor. Od. 1, 38, in.; – ogs. „overf." om Væxterne; ruta odit hiemem, Plin.; ogs. om en Antipathi; oleum aquam odit, id.; — not. a: af praes. odio findes Formerne: odientes, Tertull., odies (fut.), id., odiendi (gerund.), Appul., pass. oditur, Tertull., odiremur, Hieronym.; — not. b: af perf. odivi har Anton. ap. Cic. Phil. 13, 19: odivit; — not. c: af sup. osum er ōsūrus, 3; – ita amare ··· ut si aliquando esset osurus, Cic. Lael. 16; — III) som depon. act. findes for- o. eftercl. ōsus sum, ligesom odi: hader, harmes derved; – Inimicos semper osa sum obtuerier, Plaut. Amph. 3, 2, 19; osusque eum morum causa fuit, Gell. 4, 8.

ŏdĭbĭlis, e, [odi]: hadværdig, til at hade; (for- o. eftercl. Ord); – falsidica ··· odibilis, etc., Attius ap. Priscian.; improbitate ita odibilis, ut etc., Lamprid. Heliog. 18. — ōdĭcus, 3, ᾠδικός: hørende til Sang, til at synge; – ∾ versus (pl.), Mar. Vict. — ŏdĭōse, adv., af odiosus: paa en hadsk el. fortrædelig Maade; – ∾ cessare, (udeblive), Ter. Ad. 4, 2, 49; nec odiose nec putide (dicere), Cic. Brut. 82. — ŏdĭōsĭcus, 3, comisk Biform af flgd.; ∾ parasiti, Plaut. Capt. 1, 1, 19. — ŏdĭōsus, 3, [odium]: forhadt; ogs. fortrædelig, brydsom, besværlig; A) om Personer; – odiosus mihi es, Plaut. Pseud. 1, 1, 28; cf. Lucr. 4, 1158; ∾ genus hominum, Cic. Lael. 20; odiosissima natio, Phaedr. 2, 5; — B) om Ting og Begreber; – ∾ dona ingrataque, Plaut.; senectus plerisque senibus sic odiosa est, ut etc., Cic. d. Senect. 2; men palaestrici motus saepe sunt odiosiores, id. Off. 1, 36; cf. id. R. Com. 6; – quam sit odiosum, c. inf., id. Phil. 1, 11; cf. id. d. Senect. 14; men Nep. Alcib. 2: multa odiosa (mange anstødelige Ting) etc.

1. ŏdĭum, i, n., [odi]; I) „alm.": Had, Fiendskab, Forbittrelse; – odium est ira inveterata, Cic. Tusc. 4, 9; odio permotus, (af Had), id.; odium omnium justum etc., id. Catil. 1, 7; venire in odium alicui, id.; pervenire in odium Graeciae, Nep. Lys. 2; ogs. venire alicui odio, Plin.; ogs. esse apud aliquem in odio, Cic. Manil. 22; ogs. magno odio (ud. in), id. Verr. Act. 1, 14; habere aliquem el. aliquid odio, (hade), Plaut., Ovid.; fuit mihi cum illo odium, (vi vare Fiender), Cic.; suscipere odium erga aliquem, Nep.; men suscipere odium Pompeji, (paadrage sig hans Had), Cic. Att. 6, 1; ligel. odium alicujus subire, id.; – omnium in se odia convertere, id.; cf. id. Mil. 15; – ogs. c. gen. obj.; odium me cepit rei etc., (harmes derover), id. Phil. 2, 36; in odium alicujus aliquid facere, (f. odio alicujus: af Had til nogen), Ovid. Met. 14, 71; ligel. facere odium studiorum, Quintil., vitae, Plin.; – odium inflammare el. incendere, Cic., restinguere, id., remittere, Tac.; – habere odium servitutis, (dertil el. derimod), id., ligel. in bonos, id. Vat. 3; cf. id. Cluent. 55; men ogs. heder habere odium: at være forhadt, Senec. Ep. 105, Petron.; — II) „bes." o. „overf."; A) Fortrædelighed, Misnøie, Utilfredshed; – Neque agri neque urbis odium me umquam percipit, Ter. Eun. 5, 5, 2; sin odio est (vobis), dicam tamen, Plaut. Poen. prol. 51; – ogs. Yttring af Utilfredshed el. Harme; odio et strepitu senatus etc., Cic. Att. 4, 2; Tundendo atque odio denique effecit senex, Ter. Hec. 1, 2, 48; men quod erat odium! quae superbia! (hvilket forhadt og overmodigt Væsen)! Cic. Cluent. 31; — B) forhadt el. afskyeligt Menneske; – deorum odium atque hominum, Plaut. Rud. 2, 2, 13; cf. id. Poen. 1, 2, 180: voluptas hujus, atque odium meum; — C) om Naturgienstande: Uforenlighed, Antipathi; – raphanis odium cum vite maximum, Plin.; cf. id. 24, 1; quidam amnes odio maris subeunt vada, sicut Arethusa etc., id. 2, 6.

odo, onis, f. und. udo. — Odŏmantes, um, m.: thracisk Folkestamme ved Strymon, Plin. 4, 18; — B) df. Odŏmantĭcus, 3, terra, Liv. 45, 4. — odŏntītis, ĭdis, f., ὀδοντῖτις, (herba: etslags Væxt imod Tandpine), Plin. 27, 84. — ŏdontŏtўrannus, i, m., ὀδοντοτύραννος, ligesom Tandherskeren: et Dyr i Indien, Jul. Val. Res G. Al. M. 3, 33. — ŏdor, (arch. odos), oris, m., [besl. m. ὄζω, i. e. oleo]; I) „egenl.": Lugt, den med en Lugt forbundne Uddunstning; – omnis odor ad supera fertur, Cic. N. D. 2, 56; odorem trahere naribus, vid. Phaedr. 3, 1; — B) „bes.": Vellugt, Røgelse, Krydderi, odl.; oftest in pl.; – incendere odores, (Røgelse), Cic. Tusc. 3, 18; Perfusus liquidis ··· odoribus, (med Salver), Hor. Od. 1, 5, 2; odores Assyrii, (Balsam), Tibull.; cf. Tac. Ann. 16, 6: corpus ··· differtum odoribus etc.; – dog ogs. in sing.; vid. Hor. Od. 3, 18, 8; ∾ Assyrius, Catull. 68, 144; — 2) ond Lugt, Stank; – odos aut pabuli egestas etc., Sall. Jug. 44; camera ··· odore foeda, id. Catil. 55; cf. Suet. Calig. 27; — II) „fig.": etslags Lugt, d. e. Anelse el. Formodning; – et est nonnullus odor dictaturae, Cic. Att. 3, 16; men

odore aliquo legum recreatus, (ved etslags Haab om Lovenes Beskyttelse), id. Verr. 5, 61; ∾ urbanitatis, (Anstrøg af Dannelse), id.; — not.: odos, oris, archaistisk f. odor, (cf. arbos, labos, etc.), Plaut., Lucr., Sall.

*ŏdōrāmen, ĭnis, n.: = flgd.; – omnium succos odoraminum in unum spiramentum (confundere), Macrob. Sat. 1, praef.; o. — ŏdōrāmentum, i, n.: vellugtende Sager, som Røgelse, Balsam, osv.; – odoramentis condire vina, Colum.; ∾ pretiosiora, Plin. 15, 7; — [odoro]. — ŏdōrārĭus, 3, [odor]: hørende til Røgelse, myrrha, vid. Plin. 12, 35. — *ŏdōrātĭo, onis, f.: Lugten el. Lugtens Sands; – tactionum et odorationum (voluptas), Cic. Tusc. 4, 9; odoratio ··· in duas nares divisa, Lactant.; o. — ŏdōrātĭvus, 3: lugtende el. vellugtende, herba, Appul.; — [odoro]. — 1. ŏdōrātus, 3, particip. af odoro o. odoror. — 2. ŏdōrātus, us, m., [odoror]; I) Lugten el. at lugte; – pomorum jucundus ··· odoratus, etc., Cic. N. D. 2, 63; — II) „overf."; A) Lugtens Sands; – nihil ··· de gustatu et odoratu loqui, id. Acad. 2, 7; ligel. ∾ habere, (om Insecterne), Plin.; — B) Lugten deraf; – cicutae folia ··· gravi odoratu, Plin. 25, 95.

ŏdōrĭfer, a, um, [odor, fero]; I) „alm.": som bringer Vellugt, vellugtende, flores, Sil., lances, Prop. 2, 10, 23; – ogs. absol., odorifera, orum: lugtende Sager, („alleg."), Senec. Ep. 33; — II) „bes.": som frembringer vellugtende Sager, Arabia, Plin.; men ∾ gens, Ovid. Met. 4, 209, i. e. Persae. — ŏdōrĭsequus, 3, [odor, sequor]: som gaaer efter Lugten, canes, (Sporhunde), Liv. Andr. ap. Terent. d. metris.

ŏdōro, avi, atum, 1, v. a., [odor]: giør vellugtende; – ∾ aëra fumis, (fylde med Vellugt), Ovid. Met. 15, 734; crocus ··· odorat mella, Colum.; — II) partic. ŏdōrātus, 3, ogs. som adject.: vellugtende, cedrus, Virg., capilli, Hor.; cf. id. Od. 2, 11, 15: rosa Canos odorati capillos (acc. graec.: hvis Haar dufte af Roser); ∾ arae, Claudian.; ∾ herba, Ovid.; – men id. A. A. 1, 521: Nec male odorati sit tristis anhelitus oris; – compar., ∾ vina mustis, Plin.; superl., ∾ flores, id.; — B) „poet." ogs. ∾ Indi, Sil., Armenii, Tibull., (hvis Land frembringer Røgelse); men ∾ dux, Prop. 4, 3, 64, (parthisk el. assyrisk).

ŏdōror, atus sum, 1, v. dep. a. (o. n.), [odor]; I) „egenl.": lugter dertil, undersøger ved at lugte; – odorare hanc ··· pallam; quid olet? Plaut. Men. 1, 2, 55; — II) „fig."; A) „overf.": fornemmer Lugten deraf; – ∾ cibum, Hor. Epod. 6, 10; ∾ hominem, (om Qvæget), Colum.; men absol.: ∾ sagacius, (have skarpere Lugt), Plin.; — B) „ment."; 1) ligesom at lugte dertil, d. e. at være lysten derefter; – quos odorari hunc decemviratum suspicamini, etc., Cic. Agr. 2, 24; — 2) opsnuser el. opsporer, kommer under Veir dermed, udforsker el. erfarer; – non vestigiis odorantes ingressus tuos, sed etc., Cic. Pis. 34; cf. id. Cluent. 30; ligel. ut odorer, quam sagacissime possim, quid sentiant, id. d. Or. 2, 44; cf. id. Verr. 2, 54; men id. Att. 4, 14: soles enim tu haec festive odorari; — 3) ligesom alene lugter dertil, d. e. har et blot overfladisk Bekiendtskab dertil; – si quis odoratus philosophiam etc., Tac. Orat. 19.

ŏdōrus, 3, [odor]; I) „alm.": lugtende, d. e. som giver en Lugt fra sig; „bes." vellugtende; – ∾ arbor, Ovid. A. A. 1, 287, (i. e. myrrha); ∾ flos, id.; men Martial. 6, 80: odorae gratia Florae; – ogs. „alm.": stærklugtende, sulphur, Claudian.; – compar., odorius (origanum), Plin. 20, 69; — II) „bes.": med stærk Lugteevne; bf. „poet.": odora canum vis, Virg. Aen. 4, 132, (Sporhunde, Støvere). — ŏdos, oris, f. und. odor, not.

Odrȳsae, arum, m., Ὀδρύσαι: thracisk Folk, ved Hebrusfloden, (i d. nuv. Rumili), Liv. 39, 53, o. Plin. 4, 18; ogs. Odrusae, Tac. Ann. 3, 38; — B) bf. Odrȳsĭus, 3: odrysisk, ofte ogs. f. thracisk, rex, Ovid. Met. 6, 490, (i. e. Tereus), dux, id. A. A. 2, 130, (i. e. Rhesus); Odrysius (vates), Val. Fl., (i. e. Orpheus); – ogs. subst. Odrysii, orum, i. e. Thraces, Ovid. Pont. 1, 8, 15. — ŏdȳnŏlȳtes, ae, m., ὀδυνολύτης, (i. e. solvens dolores, sc. parturientium), en Benævnelse paa Fisken echeneis el. remora; vid. Plin. 32, 1; (al. odynolyontes). — Odyssēa, ae, f., Ὀδύσσεια, (sc. μοῦσα): Homerus's bekiendte Digt om Odysseus's el. Ulysses's Omflakning; – Aut quid Odyssea est, nisi etc.? Ovid. Trist. 2, 375; — II) et Digt af Liv. Andron.; vid. Cic. Brut. 18, o. Gell. 3, 16.

Oea, ae, f.: By i Africa, (hvor nu Tripoli), Mela 1, 7; — B) bf. Oeensis, e, civitas, Plin. 5, 4; – Oeenses, ium: Indvaanerne af Byen Oea, id., Tac. Hist. 4, 50. — Oeāgrus, i, m., Οἴαγρος: Konge i Thracien, ved Musen Calliope Fader til Orpheus, Hygin., Ovid. Ib. 481; — B) bf. Oeāgrius, 3: oeagrisk, „poet." ogs. thracisk; – ∾ Hebrus, Virg. Ge. 4, 524; – men ∾ Haemos, vid. Ovid. Met. 2, 219; ∾ nervi, (den efter Orpheus benævnte Lyre), Sil. 5, 463.

Oebălĭa, Oebălĭdes, etc., f. und. flgd. — 1. Oebălus, i, m., Οἴβαλος: Konge i Sparta, Fader til Tyndareus, Hygin. Fab. 78; — B) bf. 1) Oebălĭa, ae, f., (sc. urbs), Virg. Ge. 4, 125, Byen Tarent, (der neml. af Spartaneren Phalantus var bleven erobret el. befolket), vid. Plin. 3, 16; — 2) Oebălĭdes, ae, m.: Søn el. Efterkommer af K. Oebalus; ogs. „alm." en Spartaner; saal. f. Hyacinthus, Ovid. Met. 10, 196; cf. id. Ib. 590; men Oebalidae, id. Fast. 5, 705, (i. e. Castor et Pollux); — 3) Oebălis, ĭdis, adj. fem.; a) oebalisk el. spartansk, nympha, Ovid. Her. 16, 126, (i. e. Helena), purpura, Stat.; — b) sabinsk, (neml. som nedstammende fra Sparta), matres, Ovid. Fast. 3, 230; — 4) Oebălĭus, 3; a) oebalisk el. spartansk, puer, Martial. 14, 173, (i. e. Hyacinthus); cf. Ovid. Met. 13, 396; ∾ fratres, Stat., (i. e. Castor et Pollux); ∾ pellex, Ovid., (i. e. Helena); — b) nedstammende fra Sparta; – ∾ nepotes, Sil. 12, 450, (i. e. Tarentini); f. und. Oebalia; men ∾ Titus (Tatius), Ovid. Fast. 1, 260, (i. e. Sabinus); f. ovenf. — 2. Oebalus, i, m.: en Konge paa Capreæ, Virg. Aen. 7, 734.

Oechălĭa, ae, f., Οἰχαλία: By paa Euboea, (hvor Eurytus, Iole's Fader, var Konge); blev ødelagt af Hercules, Plin. 4, 21, Virg., Ovid.; — B) bf. Oechălis, ĭdis, f.: Oechalierinde; – notissima forma Oecalidum Dryope, Ovid. Met. 9, 330; — not.: ogs. en By i Messenien, Plin. 4, 7. — Oecleus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., Οἰκλεύς: Fader til Spaamanden Amphiareus, som deraf heder: – Oeclides, (Οἰκλείδης), ae, m., Ovid. Met. 8, 317.

oecŏnŏmĭa, ae, f., οἰκονομία; oprdl.: Husets Forvaltning; bf. „overf.": Talens el. Foredragets Inddeling og Anordning, Quintil. 3, 3, 9; – (hos Cic. endnu paa Græsk). — oecŏnŏmĭcus, 3, οἰκονομικός: hørende til en Husholdning el. til Husets el. Formuens Forvaltning; – in eo libro, qui Oeconomicus inscribitur, etc., Cic. Off. 2, 24; cf. Gell. 25, 5; — II) „overf." i Rhetoriken, Quintil. 7, 10, 11: oeconomica totius causae dispositio, (Sagens el. Foredragets vedborlige Anordning). — oecŏnŏmus, i, m., οἰκονόμος: Oeconom el. Forvalter, navnl. qui ecclesiasticas tractat rationes, Cod. Just. — oecus (-os), i, m., οἶκος, (Hus): stort Værelse (til Ulvarbeide, odl.), Vitruv. 6, 10; – Plin. 36, 60, har som Kunstværk: oecon asaroton, (neml. med Mosaikgulv af purgamenta coenae).

†Oedĭpŏdes, v. -da, ae, m., Οἰδιπόδης, Biform af Oedipus, Senec. Oed., Stat.; — B) df. 1) Oedīpŏdĭa, ae, f.: en efter Oedipus benævnt Kilde i Boeotien, Plin. 4, 12; — 2) Oedĭpŏdĭŏnĭdes, ae, m.: Søn af K. Oedipus, Stat. Theb. 1, 313, (i. e. Polynices); cf. id. ibd. 7, 216: Oedipodionidae, (i. e. Eteocles et Polynices); — 3) Oedĭpŏdĭŏnĭus, 3, Οἰδιποδιόνιος: benævnt efter K. Oedipus, Thebae, Ovid. Met. 15, 429. — Oedĭpus, i, v. ŏdis, m., Οἰδίπους: Konge i Theben, Søn af K. Lajus og af Jocaste, Fader til Polynikes og Eteocles, Antigone og Ismene; - hans Ulykker (Hygin. Fab. 66, 67) gave Tragikerne rigt Stof, hvortil hører: Oedipus Rex v. Oedipus Coloneus, (Tragoedier af Sophocles); cf. Cic. d. Senect. 7; s. ogs. Senec. Oedipus v. Phoenissae; - til hans Blindhed sigter Martial. 9, 26: invites ··· Oedipodas (pl.); - den Skarpsindighed, hvormed han løste Sphinx's Gaade, antyder Plaut. Poen. 1, 3, 34: Oedipo conjectore opus est, v. ligel. Ter. Andr. 1, 2, 23: Davos sum, non Oedipus.

Oeensis, e, s. und. Oea. — oenanthe, es, f., οἰνάνθη; I) Druen af d. vilde Vinstok (vitis labrusca), Plin. 12, 61; — II) etslags tornet Buskvært, (oenanthe pimpinelloides L.), id. 21, 95; — III) en Benævnelse paa Fuglen parra, id. 10, 45. — oenanthĭnus, 3, οἰνάνθινος: af Druen oenanthe, oleum, Plin., vinum, id.; — not.: oenanthinum, (sc. unguentum), Lamprid.

Oenēïs, etc., s. und. flgd. — 1. Oeneus, (disyll.), ĕi v. ĕos, m., Οἰνεύς: Konge i Ætolien el. i Calydon, ved Althæa Fader til Meleager, Tydeus, Deianira, o.fl.; vid. Ovid. Met. 8, 260 flgd., v. id. Her. 9, 154; — B) df. 1) Oenēïus, contr. Oenēus, 3: oeneisk; - Oenēïus heros, Stat. Theb. 5, 660, (i. e. Tydeus, Oenei filius); men Oenēos ··· per agros, Ovid. Met. 8, 281; — 2) Oenēïs, ĭdis, f.: Datter af K. Oeneus, (i. e. Deianira); - Flemus casus, Oenei, tuos, Senec. Herc. Oet. 584; — 3) Oenīdes, ae, m., Οἰνείδης: Søn el. Efterkommer af Oeneus, navnl. Ovid. Her. 3, 92, v. id. Met. 8, 414: Meleager; men ibd. 14, 512, v. id. Fast. 4, 76: Diomedes, Søn af Tydeus. — 2. Oenēus, 3, v. Oenīdes, ae, m., s. und. frgd. — Oenĭădae, arum, m., Οἰνιάδαι: Folk i Acarnanien, Liv. 38, 11.

oenŏ.coctus, 3, [οἶνος]: kogt i Vin, Petron. — oenŏgărum, i, n., οἰνόγαρον: etslags Vinsaus, Apic.; — df. oenŏgărātus, 3: tilsat dermed, porcellus, id. — Oenŏmăos, i, m., Οἰνόμαος: Konge i Elis og i Pisa, Fader til Hippodamia, og Svigerfader til Pelops; vid. Hygin. Fab. 84, ogs. Cic. Tusc. 3, 12; — not.: ogs. var Oenomaus: Navnet paa en Tragoedie af Attius, Cic. Fam. 9, 16. — oenŏmĕli, ĭtos, n., οἰνόμελι: ligesom Honningvin, etslags Miød, Digest. — 1. Oenōne, es, f., Οἰνώνη: phrygisk Nymphe, Datter af Cebren; blev forladt af sin Elsker Paris; vid. Ovid. Her. 5; — not.: ogs. er Oenone: ældre Navn paa Øen Ægina, Plin. 4, 19.

oenŏphŏrum, i, n., (sc. vas), οἰνόφορον, (sc. σκεῦος): etslags Vinkar el. Vindunk, Hor. Sat. 1, 6, 109, v. Pers. 5, 140. — oenŏphŏrus, i, f., οἰνοφόρος, (Vinbærerinden): qvindelig Billedstøtte af Praxiteles, Plin. 34, 19. — Oenŏpĭa, ae, f., Οἰνοπία: ældre Navn paa Øen Ægina, Ovid. Met. 7, 472; — B) df. Oenŏpĭus, 3, muri, ibd. 490. — Oenŏpĭon, ōnis, m., Οἰνοπίων: Konge paa Chios, Fader til Merope, Cic. Arat. — oenŏpōlĭum, i, n., οἰνοπωλεῖον: Vinudsalg el. Vinhus; - vinum ex oenopolio (petere), Plaut. Asin. 1, 3, 48.

oenŏthēra, ae, v. oenotheris, ĭdis, f., οἰνοθήρα el. οἰνοθηρίς: en Plante, med hvis Saft Vin tilsattes, ogs. onuris, Plin. 26, 69. — Oenōtrĭa, v. Oenotrius, s. und. flgd. — 1. Oenōtrus, i, m.: Søn af d. arcadiske K. Lycaon, og Broder af Italus, drog med denne til Italien, som han for en Del gav sit Navn; - flere Sagn om Navnet Oenotria har Serv. ad Virg. Aen. 1, 532; — B) df. 1) Oenōtrĭa, ae, f., Οἰνωτρία: oprdl. en Egn i Nederitalien; df. „poet." f. Italien, Claudian.; s. ogs. Serv. l. c.; — 2) Oenōtrĭus, 3: oenotrisk; df. f. italiensk el. romersk, tellus, Virg. Aen. 7, 85, jura, Sil., tecta, id.; — b) Oenotrii, orum: gammel Folkestamme i Nederitalien, rimel. i d. Lucanske, Plin. 3, 10. — 2. Oenōtrus, 3: Biform af Oenotrius, 3, viri, Virg. Aen. 1, 532; Oenotris in oris, Sil. — oenus, 3, forældr. f. unus, Cic. Leg. 3, 3, (e XII Tabb.).

oestrus, i, m., οἶστρος, (i. e. asilus): Hestebræmsen el. en Bræms, Virg. Ge. 3, 148, v. Plin. 11, 16; — II) „fig.": Raseri, navnl. poetisk Begeistring, Stat., Juvenal. 4, 123. — oesus, forældr. f. usus, Cic. Leg. 3, 4, (e XII Tabb.). — oesȳpum, i, n., οἴσυπος: den fedtige Smudsighed og Sved, som findes ved raa Faareuld; om den mangfoldige Brug deraf, som Lægemiddel, ogs. som Skiønhedsmiddel, s. Plin. 29, 10, oftere, v. Ovid. Rem. 354; cf. id. A. A. 3, 213: Oesypa quid redolent ··· Demptus ab immundae vellere succus ovis?

Oeta, ae, v. Oete, es, f., Οἴτη: Biergstrækning imellem Thessalien og Macedonien, bekiendt af Hercules's Selvforbrændelse og Apotheose; - vid. Ovid. Met. 9, 230, v. Senec. Herc. Oet., ogs. Plin. 4, 13, v. Liv. 36, 15; ardua ··· Oete, Ovid. l. c.; men ibd. 204, in masc.: perque altum ··· Oeten; men Virg. Ecl. 8, 30: tibi deserit Hesperus Oetam (s. oritur); — B) df. Oetaeus, (Oetēus), 3: oeteisk, saltus, Mela, juga, Propert.; men ∾ deus, id. 3, 1, 32, (i. e. Hercules), ogs. absol. Oetaeus, Ovid. Ib. 349; hvf. Hercules Oetaeus: Tragoedie af Seneca; - ∾ Thermopylae, (i. e. Thessalicae), Catull. — Oetaeus, (Oetēus), 3, s. und. frgd. — oetum, i, n., οἶτον: en ubekiendt ægyptisk Plante, Plin. 21, 52.

1. ŏfella, ae, f., dem. af offa, (ligesom mamilla af mamma): Bid el. Mundfuld; navnl. lidet Stykke Kiød el. Kiødmad; - Me meus ad subitas invitet amicus ofellas, Martial. 12, 48; cf. Juvenal. 11, 142; — II) „overf.": liden Klump (af sammenløben Melk), Seren. Sammon. — 2. Offella, ae, m.: romersk Mandsnavn, Cic., v. A.

offa, ae, f.; I) „egenl."; A) Bid el. Mundfuld; hvf. offam eripere alicui, Plin. 18, 7, (ex Ennio: snappe nogen Maden af Munden); ligel. (som Ordsprog): inter os et offam multa intervenire possunt, Cato ap. Gell. 13, 17; cf. Plaut. Mil. gl. 1, 1, 49: offa me monet; — B) Stykke el. Klump el. Masse, pultis, (deraf), Cic. Div. 2, 35, panis, Colum.; cf. Virg. Aen. 6, 420; - men ogs. et større Stykke; saal. offa penita, (Rumpestykke af Kiødet), Plaut.; adipis librales offae, Pallad.; - navnl. ogs. enhver afrundet Masse, liden Kugle el. Pille; - gummi in offas convolutum, Plin.; — II) „overf.": enhver uformet Masse, navnl. Misfoster, Juvenal. 2, 33; men Plin. 9, 72: offa informis leporis (marini); men Juvenal. 16, 11: Hævelse el. Bollenhed efter et Slag; - comisk er: carminis offas etc., (Stumper af kluntede Vers), Pers. 5, 5.

offarcĭnātus, (obs.), 3, [farcino]: stoppet fuld deraf, opfyldt dermed; c. abl., Tertull. — offātim, adv., [offa]: stykkevis, i smaa Stykker; - jam hercle ego te hic hac (machaera) offatim conficiam, Plaut. Truc. 2, 7, 52. — offectĭo, (obs.), onis, f., [officio]: Farven el. Farvning, Arnob. — 1. offectus, 3, particip. af officio. — 2. offectus, us, m., [officio]: Fortryllelse, Forhexelse, in pl., Gratian. Cyneg.

*offendicŭlum, (obs.), i, n.: hvorpaa der stødes an; df. Anstød el. Hindring; in pl., Plin. Ep. 9, 11; v. — 1. offendo, (obs.), ĭnis, f., ligesom offensa: Anstød el. Hindring, Afran. ap. Non.; af — 2. offendo, [f. ob.f.], di, sum, 3, v. n. v. a.,

[inus. fendo, beſl. m. vort: finder]; I) neutr.; A) „egenl.": finder for mig, d. e. ſtøder derpaa el. derimod; c. dat., el. m. ad, el. m. in, oſv.; – offendet solido, (vil ſtøde paa noget Haardt), Hor. Sat. 2, 1, 78; si quis in ea (cornua) offenderit, Solin.; men „alleg.": ad illas, In quibus offendit naufraga puppis, aquas (iterum deverti), Ovid. Pont. 4, 14, 21; — B) oftest „fig."; – ſaal. „alleg.": quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat, Cic. Fam. 9, 2; cf. Phaedr. 4, 14: ∾ ad fortunam; men ∾ in causis, Cic. d. Or. 2, 74; — 2) „beſ." ogſ.; a) begaaer en Feil, forſeer mig; paadrager mig Misgunſt el. Uvillie; – neque in eo solum offenderat, quod etc., Nep. Phoc. 2; se apud plebem offendisse de aerario, Cic. Att. 10, 4; men id. Fam. 2, 18: sin quid (adv. f. qua in re) offenderit, sibi totum, tibi nihil offenderit, (paa ſin egen, ikke paa din Regning); — b) ogſ. om Ting og om Begreber: at mishage el. fortørne; – quum nihil aliud offenderit etc., Liv. 2, 2; — c) ∾ in aliquo el. in aliqua re: finde anſtødelig el. harmelig, tage Anſtød deraf, fortørnes derover; – si in me aliquid offendistis, Cic. Mil. 36; cf. Caes. B. C. 2, 32; ogſ. pass. impers.: ne quid in ipso se offenderetur, Cic. Verr. 1, 25, (al. offenderet); — d) at være el. blive ulykkelig; – qui bis apud eos judices offendisset, (ſom af dem var tvende Gange domfældet), Cic. Cluent. 23; – navnl. ogſ. i Krigsſproget; si in re navali offendisset, Liv. 35, 46; cf. Cic. Verr. 5, 50; – ogſ. impers. pass.: quoties ··· culpa ducis ··· esset offensum, (et Tab el. Nederlag havde fundet Sted), Caes. B. C. 3, 72; men ibd. 8: naves in redeundo offenderunt, (lede Tab, ſtrandede); — II) act.; A) „egenl."; 1) „alm.": finder el. forefinder, træffer el. ſtøder derpaa; – Haec ··· ut offendam parata, Plaut. Pseud. 1, 2, 30; cf. Ter. Eun. 4, 4, 6, o. ibd. 5, 8, 31; men (ne) imparatum te offendam, (ſkal overrumple dig), Cic. Fam. 2, 3; cf. Nep. Ag. 2; men ∾ arcam, (neml. ved at grave i Jorden), Plin.; ſ. ogſ. Cic. Fam. 9, 1, med.: non offendes etc.; — 2) „beſ."; a) ſtøder (noget) derimod, ſtøder haardt, caput ad fornicem, Quintil.; men ∾ latus vehementer, (neml. ved at falde af Heſten), Cic. Cluent. 62; cf. Liv. 8, 6; men Ovid. Met. 10, 442: Ter pedis offensi signo est revocata; cf. Martial. 8, 75; – ∾ aliquem cubito, genu, Plaut. Curc. 2, 3, 3; – offenso scuto praebuit sonitum, Liv. 7, 37; cf. Ovid. Her. 13, 88: Pes tuus offenso limine signa dedit; men ∾ lapidem, (ſtøde ſig derpaa), Appul.; cf. Cic. R. Am. 29: ∾ scopulum („alleg."); — b) ſtøder, beſkadiger, latus, ſ. ovenf.; quoties offensum est corpus, (befinder ſig ilde), Cels.; polypodium ··· offendit stomachum, (beſværer den), Plin.; ne colorum claritas aciem oculorum offenderet, id.; — B) „fig." o. „ment.": ſtøder, ſaarer, krænker; – hi sermones tuam aestimationem non offendunt, Cic. Fam. 3, 8; me exquisisse aliquid, in quo te offenderem, ibd.; men multis rebus meus offendebatur animus, ibd. 1, 9; ligel. offendebatur, m. acc. c. inf., (han fortørnedes derover), Suet. Aug. 89; men Hor. Ep. 1, 8, 9: quia ··· Fidis offendar medicis, etc., (i. e. irascar); — III) offensus, 3, ogſ. ſom adject.; A) fortørnet, vred; – aliena et offensa populi voluntas, Cic.; ðſ. compar., quem sibi offensiorem etc., id. Cluent. 62; cf. id. Att. 1, 5; — B) ſom bliver hadet; – offensum et invisum esse alicui, Cic. Sest. 58; cf. id. Verr. 3, 62: o miserum ··· offensumque paucorum culpa ··· ordinem senatorium!

offensa, ae, f., (offendo); I) „egenl.": Støden el. at ſtøde derimod; – sine offensa fricantium, Plin.; ligel. nulla dentium offensa, id.; — II) „fig."; A) „overf.": Anſtød, Tilſtød, Ildebefindende; – si quid offensae in coena sensit, Cels.; levibus offensis perstringuntur etc., Senec. Tranqu. 2; sine offensa gustus, Colum.; — B) „ment."; 1) Fortørnelſe, Fiendſkab, Uvillie; – magna in offensa apud Pompejum sum, Cic. Att. 9, 2; nec in offensa, nec in favore, Justin.; offensae gratiaeque pariter securi, Plin. Pan. 18; haec res habet offensam (i. e. invidiam), Quintil.; offensam vitare, id.; — 2) Fornærmelſe, lidt Uret; – (ut querar), Quod non offensas vindicet ense suas, etc., Ovid. Trist. 3, 8, 40; in offensis exorabilis, (om Pompejus), Vell. 2, 29.

*offensāculum, i, n.: Anſtød el. hvorpaa man ſtøder ſig; – offensacula pedibus opponere, („alleg.": lægge Snarer for nogen), Lactant.; – men crebris offensaculis, Appul., (ved idelig at ſtøde ſig); men „overf.": cuncta offensacula donat, (alle Fornærmelſer), Prudent.; — offensātio, onis, f.; I) Støden el. at ſtøde derimod; – offensatione illa (hastae) commoneri, (om Demoſthenes), vid. Quintil. 11, 3, 130; cf. Plin. 28, 72; — II) „overf."; – offensationes memoriae labentis, (at Hukommelſen ſlaaer nogen Feil), Senec. Benef. 5, 25; o. — offensātor, oris, m.: ſom ſtøder ſig og ligeſom ſnubler; vid. Quintil. 10, 3, 20; — [offenso]. — offensibīlis, e, [offendo]: ſnublende, gressus, Lactant.

offensio, (obſ.), onis, f., [offendo]; I) „egenl.": Støden el. at ſtøde ſig; – ∾ pedis, Cic.; ligel. offensiones pedum, Plin.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) Stød, d. e. hvorpaa man kan ſtøde ſig, Fremragning; – nihil habere asperitatis, nihil offensionis, Cic. Univ. 6; — 2) det Tilſtødende; ðſ. a) tilſtødende Upasſelighed el. Legemsſvaghed; – offensiones corporum, vid. Cic. Tusc. 4, 14; cf. id. Fam. 16, 10; — b) Ulykke, Uheld, Tab; – offensionem timere, (Afſlag), Cic. Cluent. 25; cf. id. Off. 1, 21; – „beſ." ogſ. Tab el. Uheld i Krigen; non offensionibus belli, sed victoriis etc., id. Manil. 10; cf. Caes. B. C. 3, 47: aut aliqua offensione permotos etc.; — B) „ment."; 1) Fortørnelſe el. Uvillie el. Misgunſt, ſom man paadrager ſig; – sapiens praetor offensionem vitat aequalitate decernendi etc., Cic. Mur. 20; invidiam atque offensionem apud aliquem suscipere, id. Verr. 2, 35; irruere in odium offensionemque alicujus, id. ibd. Act. 1, 12; cf. id. Tusc. 4, 10; hoc apud alios gratiam, apud alios offensionem habet, Plin.; men offensio acute dictorum, (ſom man paadrager ſig ved vittige Indfald), Cic. Fam. 9, 6; — 2) Harme, Fortrydelſe; – summa cum ejus offensione, (med el. til hans ſtørſte Fortrydelſe), Nep. Att. 7; tantum ei esse offensionis, (at han var ſaa opbragt), Cic. Att. 1, 17; offensionem accipere, deponere, ibd.; — 3) Feil, Forſeelſe; – offensiones judiciorum, (Domſtolenes Beſtikkelighed), Cic. Cluent. 50.

offensiuncŭla, ae, f., dem. af offensio: Anſtød; ðſ. ſædv. „fig."; A) Modgang; – ∾ accepta, (Afſlag paa en Ærespoſt), Cic. Planc. 21; — B) ∾ animi: Fortrydelſe, Ærgrelſe, id. Fam. 13, 1. — *offenso, are, v. a. o. n. intens.; I) act.: ſtøder derimod el. derpaa; – ∾ capita, (ſlaae ſig for Panden i Sorg), Liv. 25, 37; — II) neutr.; – sponte sua ··· offensando, (ved af ſig ſelv at ſtøde ſammen: om Atomerne), Lucr. 2, 1058; — B) „overf.": at ſtamme, at ſtøde an i Talen, Quintil. 10, 7, 10; o. — offensor, oris, m.: ſom ſtøder an; ðſ. „overf.": ſom fornærmer, Arnob.; — [offendo]. — 1. offensus, 3, particip. af offendo. — 2. offensus, us, m., [offendo]: Støden el. at ſtøde derimod el. derpaa, Modſtand; – hebescere offensibus, Lucr. 4, 360; men Stat. Theb. 12, 283: per offensus armorum, (i. e. per arma obvia; (al. offensas); — II) „overf.": Trængſel, Modgang; – Sin ea, quae etc., periere ··· Vitaque in offensu est (sc. tibi), cur etc.? Lucr. 3, 953.

offĕrentĭa, ae, f.: Fremſtilling el. at fremſtille ſig; – ∾ causarum, (i. e. causae se offerentes), Tertull.; af — offĕro, [f. ob.f.], obtŭli, oblātum, offerre, v. a. (anom.); I) „egenl.": frembærer, frem=

viser, lader see; – opportune te obtulisti mi obviam, (er du kommen mig imøde), Terent. Ad. 3, 2, 24; cf. Cic. Div. 1, 36: dii se nobis non offerunt, (aabenbare sig ikke for os); men Corripit hic ··· ferrum Aeneas, strictamque aciem venientibus offert, (stiller derimod), Virg. Aen. 6, 290; os suum ··· offerre, (stille til Skue), Cic. R. Am. 31; cf. id. Sest. 6: se insolenter offerre; – ogs. heder offerre se: fiendligen at stille sig derimod, Liv. 2, 16; – df. ogs. offerri: at komme imøde el. vise sig; oblati (sc. nobis) etc., kom os imøde, Virg. Aen. 2, 340; oblata est (ei) religio, (der paakom ham en Religionsskrupel), Cic. Fam. 10, 12; men ibd. 15, 1: metu oblato, (naar en Frygt viser sig); multis in rebus auxilium ejus oblatum est, (har været tilstede, har vist sig virksom), id. Verr. 4, 49; — II) „fig."; A) „alm."; a) frembyder, tilbyder; ogs. fremviser, fremstiller; – in omnia ultro suam offerens operam, (tilbydende), Liv. 40, 23; sibi oblatam occasionem etc., Hirt. B. G. 8, 18; men Cic. Lael. 18: ut ne criminibus ··· credat oblatis, (som forebringes imod ham); — b) at udstille el. udsætte derfor; – vitam suam offerre in discrimen, Cic.; ne offeramus nos periculis sine causa, id.; ∾ se ad mortem pro patria, id.; ogs. ∾ se morti pro aliquo, id., Caes.; — B) „bef."; a) at hengive el. bevise, alicui beneficium, Caes. B. G. 6, 41; cf. Hor. Od. 3, 16, 43, o. Ter. Ad. 5, 9, 21; — b) at paaføre el. tilføre el. foraarsage, mortem parenti, Cic., vitium virgini, (krænke), Terent.; ogs. ∾ opem et auxilium alicui, Lucil. ap. Non.; cf. Ter. Hec. 5, 3, 18; – incendium oblatum, (paasat Ild), Cic.; impulsio oblata extrinsecus, id. Acad. 1, 11; cf. Lucr. 2, 952; — c) ∾ deo aliquid, (skenke el. hellige el. indvie dertil), Prudent.; ∾ sacrificium, (bringe et Offer, at offre), Sulp. Sev.; df. — offĕrŭmenta, ae, f.: Skenk, Gave; df. Plaut. Rud. 3, 4, 48, comisk f. Slag el. Prygl.

offĭcĭālis, e, [officium]: hørende til en Tieneste el. Betiening; – ∾ operae, opp. fabriles, Digest.; – ∾ libri (Ciceronis, i. e. de Officiis), Lactant.; — II) subst. offĭcĭālis, is, m.: Øvrighedstiener, Digest.; ogs. alm. Betient el. Tiener, Tertull. — offĭcīna, ae, f., [ctr. f. opificina af opifex; vid. Plaut. Mil. gl. 3, 3, 7]; I) „egenl.": Værksted; – nec enim quicquam ingenuum potest habere officina, Cic. Off. 1, 42; cf. Nep. Ages. 3; officinae aerariorum el. aerariae, Plin.; – ogs. Bod el. Boutik; ∾ promercalium vestium, Suet. Gramm. 23; – men ∾ cohortalis, ogs. absol. officina, f. ornithon, (Hønsehus el. Hønsegaard), Colum.; — II) „overf.": Værksted, d. e. Sted, hvor en Syssel drives, navnl. Forfalskninger; vid. Cic. R. Am. 46, o. Liv. 39, 8; – men lignelsesvis: qui quasi officinam instruxerunt sapientiae, Cic. Leg. 1, 13; cf. id. Brut. 8; men pulmo spirandi officina, Plin.; df. — offĭcīnātor, oris, m.: Bygmester, Vitruv. 6, 11; ogs. „alm.": Haandværksmester el. Mester, Appul.

offĭcĭo, (obs.), ēci, ectum, 3, v. n. o. a., [facio]; I) neutr.; oprdl.: at vise sig virksom el. kraftig; opp. deficere; vid. Lucr. 5, 886: Tum demum pueris ··· juventas Officit etc., (al. Occipit); — df. sædv. A) „egenl."; 1) „alm.": at handle el. være derimod, at være i Veien derfor, at hindre el. forhindre; sædv. c. dat.; – ∾ commodis alicujus, Cic. R. Am. 38; cf. ibd. 2; men ∾ itineri hostium, Sall. Jug. 52; cf. ibd. 58; ∾ alicui apricanti, (skygge derfor), Cic. Tusc. 5, 32; — 2) „bef.": at fordunkle el. formørke; – umbra terrae soli officiens, Cic.; men ∾ particulae coeli, id. d. Or. 1, 37, (bygge saaledes, at en Del af Lysningen el. Udsigten derved berøves nogen); cf. id. Off. 3, 16; men id. Rab. Post. 16, om Cæsar „alleg.": nec mentis quasi luminibus officit altitudo fortunae et gloriae; — B) „fig.": hindrer el. skader el. fordunkler; ligel. c. dat., ogs. m. flgd. quo minus; – ∾ nomini, (i. e. famae), Liv. praef., decori, id. 1, 53, libertati, id. 2, 2; cf. Virg. Ge. 1, 69, o. Cic. Brut. 17; – nec vero Isocrati, quo minus haberetur summus orator, offecit, quod etc., Plin. Ep. 6, 29; cf. Lucr. 1, 976; — II) act. el. c. acc.; men alene for- o. efterel.; (thi iter, auct. B. Afr. 61, er rimel. en Tilsætning el. Glosse; vid. Freund); – df. pass.: corpuscula ··· extra Officiuntur, ut etc., Lucr. 2, 155; cf. id. 4, 767: Corporis offecti sensus etc.; ogs. id. 5, 774: offecto lumine etc.

*offĭcĭōse, adv.: tienstfærdigen, velvilligen, forekommende; – ∾ scribere, Cic., facere (aliquid), vid. id. Lael. 20; – compar., id. Att. 6, 1; superl., Plin. Ep. 10, 32; o. — offĭcĭōsĭtas, atis, f.: Tienstfærdighed, Forekommenhed, Sidon.; af — offĭcĭōsus, 3, [officium]; I) „alm.": tienstfærdig, velvillig, forekommende, homo, Cic., amicitia, id., sedulitas, Hor., epistola, Ovid.; summe in omnes cives R. officiosi, Cic. Verr. 1, 24; – compar., ∾ (nemo), vid. Cic. R. Com. 6; superl., ∾ natio candidatorum, id. Pis. 23; — II) „bef.": pligtmæssig, pligtskyldig, som er paa rette Sted, pietas, Senec. Ep. 99, dolor, Cic. Tusc. 3, 28; — B) ogs. subst., officiosus, i, m.: Opvarter el. Betient, navnl. i Badet, Petron. Sat. 92. — offĭcĭperda, ae, m., [officium, perdo]: som giør slet Brug af Andres Tienester el. Velvillie, Cato Distich.

offĭcĭum, i, n., [ob, facio]: hvad man, enten af Føielighed el. Pligt, giør imod nogen el. beviser nogen; df. I) „alm.": Tieneste, Velvillie, Føielighed; – odiosum genus sane hominum, officia exprobrantium, etc., Cic. Lael. 20; officia in aliquem conferre, ibd.; sine injuria vicini, etiam cum officio, Colum.; officii causa, Liv. 26, 19, (af Høflighed el. for at ære nogen); homo conjunctissimus officiis, Cic. Sull. 20; — bb) df. ogs. a) Humanitet, Forekommenhed, Artighed; – litterae plenae officii, id. Fam. 3, 9; homo summo officio praeditus, id. Verr. 1, 51; — b) navnl. ogs. „erotisk" el. med Hensyn paa Kiønnet, Ovid., o. A.; — II) „bef.": Tieneste el. Pligt, d. e. hvad nogen som Menneske el. Borger har at opfylde el. efterkomme; – ∾ medium el. commune, (almindelig el. fælles), rectum, (fuldkommen el. ideal), vid. Cic. Off. 1, 3; est autem officium, quod ita factum est, ut ejus facti probabilis ratio reddi possit, id. Fin. 3, 17; – in officio esse, id., manere, id., (være sin Pligt tro), ogs. officio fungi, id.; (men officium fungi, Ter. Heaut. 3, 3, 19); men cur tu frequentior in isto officio esse debeas, (bør stræbe oftere), Cic. Fam. 15, 20; cf. ibd. 5, 17: omnia officia amicitiae diligenter sancteque servare; satisfacere officio, id.; redire ad officium, Nep.; meminisse officium, Plaut.; officii duxit, c. inf., (holdt det for sin Pligt), Suet. Tib. 11; men oratoris officium est, c. inf., (det paaligger ham), Cic. d. Or. 1, 31; ogs. m. flgd. ut, Quintil. 6, 1, 40; – officium suum deserere, Cic., decedere ab officio, id., deesse officio suo, id., (forlade el. efterlade sin Pligt); contra officium est, (det er pligtstridigt), Cic.; in officio continere, (holde de Overvundne til deres Forpligtelser), Caes.; — B) med Hensyn paa de offenlige Forholde: Opmærksomhed, (Opvartning el. Nærværelse), som efter romersk Skik ydes nogen i nogen bestemt Anledning; – ∾ nuptiarum celebrare, Suet. Claud. 28; ∾ togae virilis, Plin. Ep. 1, 9; cf. Juvenal. 2, 132 flgd.; ∾ urbana praestare, Balb. ap. Cic. Att. 9, 7, B; ogs. absol.: Officium facio, (giør min Opvartning), Hor. Ep. 1, 17, 21; cf. Cic. Mur. 33 o. 24; ∾ suprema, (den sidste Tieneste), vid. Tac. Ann. 5, 2; — b) ogs. offenlig Tieneste el. Syssel, Ombud el. Embede; – in officio laboriosissimo etc., Plin. Pan. 91, (i. e. in praefectura aerarii); men toti officio maritimo praepositus etc., Caes. B. C. 3, 5, (sat over hele Søvæsenet); perlectis ··· officiorum breviariis, (korte Embedsberetninger), Suet. Vesp. 21; — 2) „overf."; aa) concret; a) Embedsmand, Øvrighedsperson, Dom-

mer; – pignus captum per officium, Digest.; adventus officiorum aut militum, ibd.; ogſ. Tienerſkab el. Tyende, Tertull.; — b) Sted, hvor Embedsſager behandles; – in officio praetoris, (i hans Bureau el. Forværelſe), Plin. Ep. 1,5; deponere apud officium, Digest.; — bb) „abſtract": det Tilhørende el. Paſſende for det omhandlede Forhold; – ſaal. er officium calumniatoris: hvad en ſaadan maa giøre for at være conſeqvent, auct. ad Her. 2, 10; men om Hundene: fungi officiis luporum, ibd. 4, 34; – ligel. om Ting og om Begreber; officia artis, ibd. 2, 1; neque pes neque mens satis suum officium facit, Ter. Eun. 4, 5, 3; cf. Lucr. 1, 337, o. Ovid. Met. 12, 92.

offigo, [f. ob.f.], ĕre, v. a.: ſlaaer ind deri, beſæſter el. faſtgiør; – furcas circum offigito, Cato; men Liv. 33, 5: ita densos offigunt et implicant ramos, inc.; (oftere m. Varianten affigo). — offirmāte, (f. obſ.), adv.: faſt, ubevægeligen, haardnakket; – ∾ resistere, Suet. Tib. 25; af — offirmātus, 3, partic. o. adj. af flgd. — offirmo, [f. ob.f.], avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": giør faſt, beſæſter; – ∾ fores pertica, Appul.; — II) oftest „fig."; – ∾ viam etc., (holde faſt derved, „alleg."), Ter. Hec. 3, 5, 4; cf. id. Heaut. 5, 5, 8: ne tam offirma te, (vær ikke ſaa haard)! men id. Eun. 2, 1, 11, absol.: posse me offirmare, (at jeg kan holde ud); ogſ. c. inf., Plaut. Pers. 2, 2, 40; — III) particip. offirmātus, 3, ogſ. ſom adj.: faſt, beſtemt; – animo forti atque offirmato (ferre aliquid), Plaut. Amph. 2, 2, 15; – compar., incredibile est, quanto mihi videatur illius voluntas obstinatior et in hac iracundia offirmatior, Cic. Att. 1, 11.

offla, ae, f. und. offula. — offlecto, [f. ob.fl.], ĕre, v. a.: vender el. dreier omkring el. anderledes; – ∾ navem, Plaut. Rud. 4, 3, 74. — offōco, (obſ.), are, v. a., [faux]: qvæler; – ∾ fauces, Flor. 2, 11. — offrēnātus, (obſ.), 3, [freno]; oprdl.: med paalagt Tømme el. Bidſel; df. „overf.": betvungen el. tæmmet; – Quod absque hoc esset, qui etc., Usque offrenatum suis me ductarent dolis, Plaut. Capt. 3, 5, 96; ∾ Cerberus, Appul. — offringo, (obſ.), ĕre, v. a., [frango]: bryder el. brækker paa ny, (om den anden Pløining), Varro; ∾ glebas, Colum.

offūcĭa, (obſ.), ae, f., [fucus]: Sminke, Plaut. Most. 1, 3, 107; — II) df. „fig.": Skuffelſe, Bedrageri; – Ita mihi stolido ⋯ os sublevere offuciis, id. Capt. 3, 4, 123; cf. Gell. 14, 1. — offŭla, ae, f., dem. af offa: liden Bid el. Mundfuld; ogſ. et Stykke (Mad); – ∾ carnis, (til Nedſaltning), Colum.; cf. Suet. Claud. 40; ∾ panis, Veget.; — not.: ogſ. syncop., crucis offla, (om en Slave), Petron. Sat. 58. — offulcĭo, [f. ob.f.], si, tum, 4, v. a.: tilſtopper, vulnus spongia, Appul.; offulto vulnere, id. — offulgĕo, [f. ob.f.], fulsi, 2, v. n.: at ſkinne el. ſtraale derom el. derpaa; c. dat.; – nova lux oculis offulsit, Virg. Aen. 9, 110; – df. „overf.": dextrum offulsit conatibus omen, Sil. 13, 114, (al. effulsit). — offultus, 3, particip. af offulcio.

offundo, [f. ob.f.], fūdi, fūsum, 3, v. a.; I) udgyder el. udhælder derfor el. derover; – ∾ cibum (avibus: kaſte Æde for dem), Plaut. Asin. 1, 3, 64; — B) oftest „fig."; 1) „overf." o. medial: at udgyde ſig derom el. derover; – ut piscibus aqua, sic nobis aër crassus offunditur, Cic. Acad. 2, 25; ignis ob os offusus, id. Univ. 14; men asinus offunditur, (ſtyrter hen), Appul.; — 2) „ment."; – quae (philosophia) quasi noctem quandam rebus offunderet, Cic. N. D. 1, 3; cf. id. Tusc. 5, 2: haec indoctorum animis offusa caligo; ſ. ogſ. id. R. Am. 22, o. Liv. 28, 29; ligel. ∾ pavorem incompositis, id., errorem alicui, id.; — II) ligeſom at overgyde noget dermed, d. e. at bedække, odl.; – ut enim offunditur luce solis lumen lucernae, Cic. Fin. 3, 14; — B) „fig.": overvælder el. opfylder; – offusus pavore, Tac. Ann. 11, 31; cf. Cic. Marc. 4: quum etc., omnium Marcellorum meum pectus memoria offudit.

offuscātĭo, (obſ.), onis, f.: Fordunkling; df. „fig.": Nedſættelſe el. Nedværdigelſe, deorum, Tertull.; af — offusco, [f. ob.f.], are, v. a.: fordunkler; – df. „fig.": nedværdiger, beſkæmmer; – ∾ justitiam, Tertull. — offūsus, (obſ.), 3, partic. af offundo.

ogdŏas, ădis, f., ὀγδοάς: Ottetallet, en Otter, Tertull. — ogganniо, [f. ob.g.], ivi el. ii, itum, 4, v. n.: at bieffe el. ſkrige el. ſkænde derimod; (for. o. eftercl.); – Habet haec, eii (f. ei) quod, dum vivat, usque ad aurem ogganniat, Ter. Phorm. 5, 9, 41; cf. Plaut. Asin. 2, 4, 16; men incertum quidnam in aurem mulieris ogganniit, Appul. — oggĕro, [f. ob.g.], ĕre, v. a.: paafører el. paatvinger, (plautinſk Ord); – ∾ alicui osculum, Plaut.; men id. Cist. 1, 1, 72: amor ⋯ Gustu dat dulce, amarum ad satietatem usque oggerit.

Ogȳges, is, ogſ. Ogȳgĭus, o. Ogȳgus, i, m., Ὠγύγης: den oprindelige Stifter af Theben i Boeotien, under hvem en Overſvømmelſe ſkal have fundet Sted; – Thebae ⋯ ante cataclysmum Ogygi conditae etc., Varro; de andre Former have Augustin. o. Fest.; — B) df. 1) Ogȳgīdae, arum, m.: Efterkommerne af Ogyges; df. „poet." f. Thebani, Stat. Theb. 2, 586; — 2) Ogȳgĭus, 3: ogygiſk el. thebanſk, populus, Senec. Oed.; men ∾ deus, Ovid. Her. 10, 48, (i. e. Bacchus); ligel. ∾ Lyaeus, Lucan.; men ∾ chelys, (d. thebanſke K. Amphions Lyre), Sidon.

oh, interj., ὦ: o! el. oh! el. ach! udtrykker deels Overraſkelſe, deels Veklage; – oh, tibi ego ut credam? hvad? jeg ſkulde troe dig? Ter. Andr. 3, 5, 12; oh, iniquos es, qui etc., id. Heaut. 3, 5, 9; – gientages ogſ. forſtærkende; oh, oh, oh, ſom Veklage (ejulatio), Plaut. Capt. 2, 1, 6; – men id. Most. 1, 4, 12: Oh, oh, ocellus es meus, (ſom Udbrud af Glæde), inc. — ōhē, interj.: = frgd.; ogſ. ſom Tilraab: hør, odl.; – ohe, inquam, si quid audis, Plaut. Asin. 2, 3, 4; cf. Hor. Sat. 1, 5, 12, o. ibd. 2, 5, 96. — ōho, interj., ligeſom oh: oh! el. o! ſom Udraab i Forundring; – oho! ⋯ Purus putus est ipsus, Plaut. Pseud. 4, 2, 32.

oi, interj., Udraab i Smerte: ach! o! – oi, ei, Ter. Eun. 4, 4, 47; ligel. oi, hui, id. Phorm. 4, 3, 58.

Oīleus, (trisyll.), ĕi o. ĕos, m., Ὀϊλεύς: Konge i Lokris, Fader til en Ajax, ſom deraf heder Ajax Oïlei (oftest ud. filius, i Modſætn. af Ajax Telamonius); vid. Ovid. Met. 12, 622, o. Virg. Aen. 1, 41; – men absol. Oïleus, Cic. Tusc. 3, 29; men Oïleus „overf.", f. Ajax, vid. Senec. Med. 662; — B) df. 1) Oīlēus, 3, Ajax, (d. e. Søn af Oileus), Hygin.; — 2) Oīlĭădes, ae, m., Οἰλιάδης: = flgd., Sil.; — 3) Oīlīdes, ae, m., Οἰλείδης: Søn af Oileus, (i. e. Ajax), Prop. 4, 1, 117.

ŏlax, ăcis, adj., [oleo]: lugtende, duftende, temetum, Capella. — Olbĭa, ae, f., Ὀλβία: Navnet paa flere Byer, hvoraf mærkes: Olbia paa Sardinien, Cic., Flor.; fremdeles: Olbia i Skythien ved Boryſthenes el. Dniperen, (i Egnen af d. ſild. Oczacov; hed ogſ. Olbiopolis, ogſ. Miletopolis), Plin.; ogſ. Olbia i Bithynien, id.; — B) df. Olbĭānus, 3, o. Olbĭensis, e: hørende til en af disſe Byer; – Olbianus sinus, (ved Olbia i Bithynien), Mela; men Olbiensis epistola, Cic. Qu. Fr. 2, 3, (ſom er ſkreven fra Olbia paa Sardinien); ligel. ∾ ager, Liv. 27, 6. — Olbĭŏpŏlis, is, f., ſ. und. frgd. — olca, ae, f.: et ſlags Ædelſten, Plin. 37, 65. — Olcădes, um, m.: Folk i Hisp. Tarrac., Liv. 21, 5. — Olciniātes, ium, m.: Indvaanerne af den illyriſke Søſtad Olcinium, (hod. Dulcigno), Liv. 45, 26.

ŏlĕa, ae, f., ἐλαία; I) Olietræets Frugt, Oliven el. Oliebærret; – oleas cogere el. legere, Cato, stringere, id.; coagulum magnitudine oleae, Varro; men ſom Ordſprog om en Urimelighed, Hor. Ep. 2, 1, 31: Nil

intra est oleam, nil extra est in nuce duri; — II) „overf.": Olietræet; – agricola, quum florem oleae videt, baccam quoque se visurum putat, Cic. Div. 2, 6; cf. Hor. Ep. 1, 8, 5; — B) ogs. er olea el. Olietræet at mærke; a) som Fredens Sindbillede el. Symbol, hvorfor de, som bede om Fred, bære Oliegrene; – vid. Liv. 24, 30, o. 29, 16, ogs. Plin. 15, 5, und. oleaster; — b) som Minerva's Opfindelse og Gave, hvf. det ogs. er denne Gudinde helliget; – oleaeque Minerva Inventrix, Virg. Ge. 1, 18; cf. Plin. 12, 2, ogs. Phaedr. 3, 17.

ŏlĕācĕus, 3, [oleum]: olieagtig, liquor, Plin. 35, 51. — ŏlĕāgĭnĕus, (-ĭus), 3, [olea]: af Olietræet, semen, Varro, telae, Plin., radix, Virg. Ge. 2, 31; oleagineae virgulae, vid. Nep. Thras. 4; — II) „overf."; A) som ligner Olietræet el. Oliven, vitis, Colum., uva, Plin.; — B) oliefarvet, berylli, Plin. 37, 20.

*ŏlĕāmen, ĭnis, n., o. oleāmentum, i, n.: Oliesalve, Scrib. Larg.; — ŏlĕāris, e: hvortil der bruges Olie, cotes, (som bestryges dermed; opp. cotes aquariae), Plin. 34, 41; o. — ŏlĕārĭus, 3; I) som bruges til Olie, dolia, Plin., vasa, Colum., cella, Cic. d. Senect. 16; men ∾ mercatores, Digest.; — II) subst. olearius, i, m.: Oliehandler, Plaut. Capt. 3, 1, 29; ogs. Oliefabrikant, Colum.; — [oleum].

Olĕărus, (-os), o. Olĭărus, (-os), f.: en af Cycladerne ved Paros, (hvf. hod. Antiparos), Virg. Aen. 3, 126, Ovid., Plin. — ŏlĕastellus, i, m.: en calabrisk Art af Olietræet, Colum. 12, 49; af — ŏlĕaster, stri, m., [olea]: det vilde Olietræ; vid. Cic. Verr. 3, 23, o. Virg. Ge. 2, 182 o. 314; Athenae ··· victores olea coronant, Graeci vero oleastro Olympiae, Plin. 15, 5. — ŏlĕātus, 3, [oleum]: vædet el. tilsat med Olie, puls, Coel. Aur. — ŏlĕĭtas, atis, f., [olea]: Oliehøsten el. Olivens Indsamling el. Presning, Cato, Min. Fel.

Olĕnīdes, ae, m., i. e. Oleni filius, Val. Fl.; s. ogs. Ovid. Met. 10, 69. — Olenie, es, o. Olenius, 3, s. und. Olenus. — †ŏlens, tis, partic. o. adj. af oleo; df. — ŏlentĭa, ae, f.: Lugt, Tertull.; o. — ŏlentĭcētum, i, n.: stinkende Sted, Cloak, (egenl. o. overf.), Claud. Mam., Appul.

Olĕnus, (-os), i, f., Ὤλενος: By i Achaia, imellem Patræ og Dyme, Plin. 4, 6; – ogs. en By i Ætolien ved Aracynthus, Senec. Troad. 830, Hygin. Astr. 2, 13; — B) df. 1) Olĕnie, es, f., „poet." f. achæisk el. ætolisk; df. Olenie, (sc. capra), Amalthea's til Stiernebillede forvandlede Ged, Manil. 5, 128; — 2) Olĕnĭus, 3: olenisk, d. e. achæisk el. ætolisk; – Nascitur Oleniae sidus pluviale capellae, Ovid. Fast. 5, 113; ogs. ∾ pecus, id. Her. 18, 188, (d. e. Amaltheas Ged); – men ∾ Tydeus, (fra Calydon i Ætolien), Stat. Theb. 1, 402.

ŏlĕo, ŭi, ēre, v. n. (o. a.), ὄζω; I) „egenl.": at lugte, at give en Lugt fra sig; A) paa Spørgsmaalet: hvorledes el. hvoraf? m. adverb., el. c. abl., el. c. acc.; – illa ··· ut mulieres, ideo bene olere, quia nihil olebant, videbantur, Cic. Att. 2, 1; cf. Hor. Ep. 1, 10, 19; men Cic. d. Or. 2, 61: in male olentem (hominem) etc.; – olentia sulphure ··· Stagna, Ovid. Met. 5, 405; Cur nardo flammae non oluere meae? Prop. 4, 7, 32; – ∾ ceram, crocum, (om en Salve), Cic. d. Or. 3, 25; olet (ille) unguenta de meo, (paa min Bekostning), Ter. Ad. 1, 2, 37; — B) absol.; a) at lugte ilde; – cui os olet, (med stinkende Aande), Digest.; ligel. olentia ora, Virg.; cf. Hor. Sat. 1, 2, 30: olenti in fornice etc.; s. ogs. id. Od. 1, 17, 7; — b) at lugte vel; sædv. in partic. ŏlens, tis: vellugtende, pascua, Ovid. A. A. 1, 95, menthae, id., Hymettus, Stat.; — II) „fig.": ligesom at lugte, at røbe sig ved sin Lugt; df. at blive bemærket; – aurum huic olet, (han mærker, at jeg har Penge), Plaut. Aul. 2, 2, 39; non olet (sc. tibi), unde sit, (mærker du det ikke)? Cic. Orat. 45; – ∾ malitiam, (røbe idel Ondskab), id. R. Com. 7; cf. id. d. Or. 3, 12, o. Quintil. 8, 1, extr.; men Epicurus nihil olet ex Academia, (har intet Anstrøg deraf), Cic. N. D. 1, 26; — b) absol.: at lugte el. være forældet; – quaedam jam oblitterata et olentia etc., Tac. Or. 22; — not.: Biformen olēre (f. olēre) har Plaut. Poen. 1, 2, 56, oftere.

ŏlĕōsus, 3, [oleum]: med Olie, hvoraf Olie presses, semen, Plin. 27, 81. — *ŏlĕrācĕus, 3: som ligner Havevæxter, frutex, Plin. 26, 53; o. — ŏlĕro, āre, v. n.: beplanter med Haveurter, hortos, Mattius ap. Priscian.; — [olus]. — ŏlesco, ĕre, v. n., inch. af inus. olo, (hvf. adoleo, aboleo, proles, etc.), ligesom adolesco: voxer; vid. Fest. s. v. suboles, p. 309, (Müll.); men Lucr. 2, 1129, inc. — ŏlēto, avi, 1, v. a.: gjør stinkende el. uren; – ∾ aquam, Front. Aquaed. 97, (e vetere lege); af — 1. ŏlētum, i, n., [1. oleo]: stinkende Sted, Stank; df. Skarn el. Excrementer; vid. Fest. p. 293, (Müll.), ogs. Pers. 1, 112. — 2. ŏlētum, i, n., [olea], forel. Biform af olivetum: Olieplantning el. Oliehave; opp. pratum, salictum, etc., Cato.

ŏlĕum, i, n., ἔλαιον: Olie, Bomolie, den udpressede Olivesaft; – vid. Plin. 15, 6, Varr. R. R. 1, 55, o. A.; – oleum instillare lumini, vid. Cic. d. Senect. 11; caules ungere oleo meliore, Hor. Sat. 2, 3, 125; – ogs. mærkes Ordsprogene: oleo tranquilliorem facere, vid. Plaut. Poen. 5, 4, 66; oleum adde camino, (kom el. gyd Olie i Ilden), Hor. Sat. 2, 3, 321; men operam et oleum perdere, (spilde Umage og Bekostning), Cic. Fam. 7, 1; – „bes." salvede man sig med Olie til Legemsøvelser el. til Brydekamp, baade i og udenfor palaestra; – vid. Virg. Aen. 5, 135, ogs. Ovid. Trist. 3, 12, 21; hvf. ogs. oleum, poet. f. palaestra, Catull. 63, 64; – men med Henspillen paa Olien i Arbeidslampen siger Cic. Fam. 13, 38: quum scriberem etc., de eodem oleo et opera exaravi nescio quid ad te; men id. d. Or. 1, 18: genus verborum ··· palaestrae magis et olei (som bedre passer sig til Skoleøvelser el. Disputationer), quam hujus civilis turbae et fori; – men oleum vivum, (Stenolie), Gratian.; oleum ficticium, (kunstigen tilberedet), Plin. 15, 7.

olfăcĭo, fēci, factum, 3, v. a. (o. n.), [oleo]: lugter, fornemmer ved Lugten; – quae gustamus, olfacimus, etc., vid. Cic. Tusc. 5, 38; Quod (unguentum) quum tu olfacies, (naar du lugter dertil), Catull. 13, 13; laurus folia trita olfactaque etc., (som man lugter til), Plin. 23, 80; ogs. ud. acc.; ∾ sagacissime, (have en meget skarp Lugt), id. 11, 50; — b) ∾ labra (agnorum) lacte, (lade lugte deraf), Varro; — II) „fig.": at opsnuse el. udfinde; – quisquam tam abstrusus usquam nummus videtur, quem non ··· olfecerint? Cic. Agr. 1, 4; ogs. ud. acc., vid. Ter. Ad. 3, 3, 43.

olfacto, (avi), atum, 1, v. a., intens. af olfacio: lugter dertil el. derpaa; – ∾ summum vestimentum, Plaut.; membrana olfactata, (hvortil man lugter), Plin. 28, 63; – men boves coelum olfactantes, (som snappe efter Luften), id. 18, 88. — *olfactōrĭus, 3: som er at lugte til; df. subst. olfactorium, i, n.: en Blomsterkost el. Flaske at lugte til, odl., Plin. 30, 29; ogs. olfactoria, ae, f., Fronto; o. — olfactrix, icis, f.: som lugter el. bemærker noget, Plin. 17, 37; — [olfacio]. — 1. olfactus, 3, partic. af olfacio. — 2. olfactus, us, m., [olfacio]: Lugten el. at lugte; – quos (comitiales) correptos olfactus excitat thymi, Plin. 21, 89; — II) „overf.": Lugten el. Lugtens Sands; – delphini nec olfactus vestigia habent, quum olfaciant sagacissime, id. 11, 50.

ŏlĭdus, 3, [oleo]: lugtende; – vasa bene olida, Colum.; – oftere: ildelugtende el. stinkende, caprae, Hor. Ep. 1, 5, 29, vulpes, Martial., senex, Suet.; – superl., ∾ basia, Petron. Sat. 21. — ŏlĭgochrŏnĭus, 3, ὀλιγοχρόνιος: af kort Tid el. Varighed, kortlivet, Jul. Firm.

ōlim, adv. temp., [af ollus f. ille, altf. oprdl.:

til el. i hin Tid]; df. I) om Fortiden: engang, fordum el. forhen; - fuit··· olim senex, etc., Plaut. Stich. 4, 1, 33; sic olim loquebantur, Cic. d. Or. 2, 43; cf. id. Div. 2, 25: vel olim ··· vel nuper etc.; men olim discedens, id. Fam. 15, 20; - ogs. correlat til hoc tempore, Cic. Fam. 7, 24; cf. Ter. Andr. 3, 3, 13; men olim ··· mox etc., Tac. Hist. 1, 67; — B) „overf.": allerede længe, i lang Tid; - olim nescio, quid sit otium, quid quies, Plin. Ep. 8, 9; Audio, quid veteres olim moneatis amici, Juvenal. 6, 346; olim corruptis moribus, Tac.; men Senec. Ep. 77: olim jam nec perit quidquam mihi, nec acquiritur; — II) om Fremtiden: engang i Tiden, i Fremtiden; - utinam coram tecum olim potius, quam per epistolas, Cic. Att. 11, 4; cf. Hor. Od. 2, 10, 17, o. Ovid. Am. 3, 11, 7; vir···qui olim nominabitur, Quintil. 10, 1, 104; — III) „alm.": engang, til el. i sin Tid, undertiden, nogensinde, odl.; (saal. alene forcl. o. „poet."); - an quid est olim homini salute melius? Plaut. Asin. 3, 3, 127; cf. Virg. Ecl. 10, 34, o. id. Aen. 5, 125; s. ogs. Plaut. Mil. gl. ab in., o. id. Trin. 2, 4, 122; ligel. ut pueris olim dant crustula, Hor. Sat. 1, 1, 25; cf. id. Epod. 3, in., o. id. Ep. 1, 10, 42, oftere, ogs. Ovid. Fast. 3, 555.

Olīsipo, (-ippo, Varro), ōnis, m.: By i Lusitanien, (hod. Lisſabon), Plin. 4, 35; (hos Mela ogs. Ulysippo, efter dens foregivne Stifter Ulysses); — B) df. Olīsipōnensis, e, ager, Plin. l. c.; - men subst. pl. Olisiponenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen O., id. 9, 4. — ŏlĭtōrĭus, 3: hørende til Køkkenhave el. Køkkenurter el. Grønsager; - ∾ forum, (Grøntorvet), Liv. 21, 62; ∾ hortus, (Køkkenhave), Digest.; ∾ ostiola, (Græskarhytter), Plin. 19, 38.

†ŏlīva, ae, f., [digammeret af ἐλαία]; I) Oliven, Olietræets Frugt; - olivae constant nucleo, oleo, carne, amurca, Plin. 15, 3; cf. Hor. Epod. 2, 56; — II) Olietræet; - ex oliva nasci, Cic.; olivae inventor Aristaeus, id. N. D. 3, 18; cf. Virg. Ge. 2, 425; — B) df. „overf."; a) Stok el. Stav el. Kiep af Olietræ; - Incumbens tereti ··· olivae, Virg. Ecl. 8, 16; — b) Oliegren el. Krans af Oliegrene, hvormed de Seirende bekranſedes, navnl. i de olympiſke Lege; hvf. ∾ Pisaea, Ovid. Trist. 4, 10, 95; ogs. i Digterkampe, Hor. Od. 1, 7, 7; df. — ŏlīvans, tis, particip. adj.: som holder Oliehøst; - olivantibus lex ··· fuit: oleam ne stringito, neve verberato, Plin. 15, 3; — ŏlīvārĭus, 3: hørende til Oliver el. til Olie; - ∾ metretae, Colum., molae, Digest.; o. — ŏlīvētum, i, n.: et med Olietræer bevoxet Sted, Olivenhave; - vineta, oliveta, etc., Cic. N. D. 3, 36; olivetum putare, Plin., caedere, Colum., (beſkære).

ŏlīvĭfer, a, um, [oliva, fero]: som frembringer Oliver el. Olietræer, arva, (om det Sabinske), Ovid. Fast. 3, 151; - men ∾ corona, (af Oliegrene), Martial. 12, 99. — *ŏlīvĭtas, atis, f.: Oliehøsten; I) som Tid, Colum.; — II) det indhøstede Forraad, id., Varr. ap. Non.; — ŏlīvĭtor, oris, m.: Oliegartner, Sidon.; o. — ŏlīvum, i, n., „poet." o. eftercl. f. oleum: Olie el. Bomolie; - succo pinguis olivi Splendescunt (luctantes), Ovid. Met. 10, 176; cf. Virg. Ecl. 5, 68, o. Hor. Sat. 2, 4, 50; - „poet." ogs. f. palaestra; cur olivam ··· vitat? id. Od. 1, 8, 8; — II) „overf.": Salveolie el. Salve; - Sertis ac Syrio fragrans olivo, Catull. 6, 8; Levis odorato cervix manabit olivo, Prop. 3, 15, 31; — [oliva].

†olla, ae, f., [rimel. besl. m. αὐλός: Hulhed el. hult Rør]: en Potte, fictilis, Colum., bibula, (som rinder), id.; olla pultis, Varro; ollam denariorum implere, Cic. Fam. 9, 18; - som Ordsprog mærkes: olla male fervet, (det gaaer kun slet), Petron.; men Ipsa olera olla legit, Catull. 93, (hver passer sin Dont); df. — ollāris, e: som opbevares i en Potte, uvae, Martial., Colum.; o. — ollārĭus, 3: hørende til en Potte; - ∾ temperatura aeris, (opp. statuaria), vid. Plin. 34, 20; o. — ollŭla, ae, f., dem.: liden Potte, Varro.

ollus, a, um: forældet Biform af ille, illa, illud; findes dels i visse Formularer; vid. Varr. L. L. 7, 3, o. Cic. Leg. 2, 9, (e XII Tabb.); dels hos de archaiserende Digtere; saal. ollis f. illis, Lucr. 6, 207; olli f. illi, Virg. Aen. 1, 254.

ŏlo, ĕre, f. und. oleo not. — ŏlŏlȳgon, ōnis, m., ὀλολυγών, (i. e. ululatus): Hanfroens Skrig, hvormed den lokker Hunnen, Plin. 11, 65. — 1. ŏlor, ōris, m.: Svanen; („poet." o. i efteraug. Prosa f. cygnus); - Inter Ledaeos ridetur corvus olores, Martial. 1, 54; cf. Virg. Ecl. 9, 36; ∾ nivei, Val. Fl., purpurei, Hor.; - om Svanens Dødssang, (Svanesangen), vid. Ovid. Her. 7, in., o. Plin. 10, 32. — 2. ŏlor, ōris, m., [oleo], for- o. eftercl. f. d. cl. odor, d. e. Lugten, Varro, Appul. — ŏlōrĭfer, a, um, [1. olor, fero]: som fører el. har Svaner, amnis Padi, Claudian. — ŏlōrīnus, 3, [1. olor]: af Svaner, pennae, Virg., alae, Ovid.; ∾ color, (i. e. albus), Plin. — Olostrae, arum, m.: Folk i Indien, Lucan. 3, 249.

ŏlus, ĕris, n., [besl. m. olesco, oleo, voxer]: Havevæxt, Grønsel; - id olus (f. rapa, Roer), Colum.; ∾ silvestre, (som, uden at dyrkes, tiener til Køkkenurter), Plin. 22, 38; - „poet." nævnes olus ogs. som det ældre og simplere Næringsmiddel; vid. Hor. Sat. 2, 1, 74, ogs. som den Fattiges sædvanlige Kost, id. Ep. 1, 17, 13 o. 15; men om Gnierne: est, qui Tingat olus siccum muria etc., Pers. 6, 19; - ogs. mærkes olus, f. brassica: Kaal; vitis assita ad olus, Varro; in folio oleris, (paa et Kaalblad), Plin.; olus marinum: Strandkaal, id.; — II) „besl." hører ogs. herhid: olus atrum, ogs. olusatrum, Colum., Plin., ogs. olus pullum, Colum.: etslags Væxt, (Smyrnium olusatrum L.); gen. olusatri, Plin. 19, 62; — not.: olerorum f. olerum, Lucil. ap. Non.; ligel. oleris f. oleribus, Cato; s. ogs. Fest. p. 100, (Müll.). — olusatrum, s. und. frgd. — ŏluscŭlum, i, n., dem. af olus, Cic. Att. 6, 1, o. Hor. Sat. 2, 6, 64.

Olympēni, orum: Indvaanerne af Byen Olympus i Lycien, Cic. Agr. 1, 2. — Olympĭa, ae, f., Ὀλυμπία: hellig Egn i Elis med en Olieskov; her holdtes de olympiske Lege; ogs. var her et prægtigt Jupiterstempel med Gudens herlige Billedstøtte af Phidias, Plin. 2, 106, oftere; - victorem Olympiae citari, Nep. praefat., (hvor Ol. er gen. loci); cf. Cic. Tusc. 1, 46, o. 2, 20, ogs. id. d. Or. 3, 32; — B) df. 1) Olympĭăcus, 3: olympisk, cursus, auct. ad Her., mercatus, Justin., corona, Suet. Ner. 25, palma, Virg. Ge. 3, 49; men ∾ rami, Stat., (i. e. oleaster); — not.: eftercl. ogs. Olympiānus, 3, Marc. Emp.; — 2) Olympĭcus, 3: = frgd., pulvis, Hor. Od. 1, 1, 3, stadium, Senec. Thyest.; men Plaut. Trin. 2, 4, 23: drachmarum Olympicum (f. Olympicarum) etc.; — 3) Olympĭus, 3: = frgd.; - ∾ Juppiter, vid. Olympius s. l.; Olympium certamen, Justin., sædv. Olympia, (sc. solennia el. certamina): de olympiske Kamplege; ogs. Olympiorum solenne ludicrum, Liv. 28, 7; - Olympiorum cupidi (pugiles), Cic. Brut. 69; ad Olympia proficisci, id.; Olympia coronari, Hor. Ep. 1, 1, 50, (i. e. in Olympiis); cf. Enn. ap. Cic. d. Senect. 5: Olympia vincere, (seire deri); — b) „overf." er ogs. Olympius, (den Seierrige), som Æresnavn for udmærkede Mænd; saal. navnl. for Taleren Pericles, vid. Plin. 34, 19; — not.: Olympium (sc. templum), vid. s. l.; — 4) Olympĭas, ădis, f., Ὀλυμπιάς: en Olympiade, d. e. et Tidsrum af fire Aar, efter hvis Forløb de olympiske Kamplege atter holdtes; - Grækerne tælle Aarene efter Olympiader; og ansættes den første Olympiade at begynde omtr. 23 Aar før Roms Stif-

telse; vid. Vell. 1, 8; cf. Cic. d. Rep. 2, 10: si ··· Roma condita est secundo anno Olympiadis septimae; cf. ibd. 2, 15; – dog bruges ogs. af de romerske Digtere Olympias f. lustrum el. fem Aar; vid. Ovid. Pont. 4, 6, 5, o. Martial. 7, 40.

Olympĭăcus, (o. -ānus), 3, o. 1. Olympĭas, ădis, f., s. und. Olympia; – men Olympĭădes, (sc. Musae), s. und. Olympus. — 2. Olympĭas, ădis, f.: Datter af Molosserkongen Neoptolemus, og ved K. Philippus Moder til Alexander d. Store, Justin., Cic. — Olympĭcus, 3, s. und. Olympia. — Olympĭēum, i, n., Ὀλυμπιεῖον: Tempel til Ære for den olympiske Juppiter, Vell. 1, 10, (Kraus.; al. Olympicum).

Olympĭŏnīces, ae, m., Ὀλυμπιονίκης: Seiervinder i de olympiske Kamplege; vid. Cic. Tusc. 1, 46, ogs. id. Flacc. 13; men som adj. el. appos.: Olympionicarum equarum etc., Colum. 3, 9. — Olympĭum, i, n., (sc. templum el. oppidum): Tempel el. By i Nærheden af Syracus, Liv. 24, 33. — Olympĭus, 3: olympisk, o. Olympĭa, orum, s. und. Olympia; – men Juppiter Olympius har rimel. dette Navn ikke alene af hans Dyrkelse i Olympia, men ogs. af den olympiske Himmel Olympus; ligesom ogs. templum Jovis Olympii fandtes paa flere Steder, navnl. i Athenen, Suet. Aug. 60, i Syracus, Cic. Verr. 4, 53, Liv. 24, 21; s. ogs. Olympium.

1. Olympus, (-os), i, m.: Navnet paa flere Bierge, navnl. paa et Bierg i Bithynien ved Byen Prusa, Plin. 5, 43; ogs. paa et Bierg i Lycien ved en By af samme Navn, id. 21, 17; – mest berømt er Bierget Olympus paa Grændsen af Macedonien og Thessalien, hvilket ved sin Høide syntes ligesom at være forbundet med Himmelen; vid. Virg. Ge. 1, 282, o. Plin. 4, 15; – hvf. ogs. Olympus ofte staaer „poet." for Himmelen; vid. Virg. Ecl. 6, 86, o. id. Ge. 1, 96; df. ogs. som Gudernes Sæde el. Hiem; vid. id. Aen. 10, in.; cf. Cic. (poët.) Div. 1, 12: Nam pater altitonans, stellanti nixus Olympo, etc.; – ogs. er Olympus: Musernes Hiem, hvf. de hede Olympiades; vid. Varr. L. L. 7, 2, o. Enn. ibd. — 2. Olympus, i, m.: Discipel af Fløitespilleren Marsyas; vid. Ovid. Met. 6, 393.

Olynthus, (-os), i, f., Ὄλυνθος: By i Macedonien, paa Grændsen af Thracien, Mela 2, 2, Plin. 4, 18; — B) df. 1) Olynthĭa, ae, f., (sc. regio), Varro; — 2) Olynthĭi, orum: Indvaanerne deraf, Nep. Timoth. — ŏlȳra, ae, f., ὄλυρα, ligesom arinca: Kornart el. Hvedeart, Plin. 18, 20; (skal være triticum monococcum L.). — Olyssipo, s. und. Olisipo.

ŏmāsum, i, n., [gallisk Ord]: Oxekallun; vid. Plin. 8, 70, o. Hor. Ep. 1, 15, 34; cf. id. Sat. 2, 5, 40: pingui tentus omaso, („alleg." f. tumidis inflatus versibus). — ombrĭa, ae, f., (sc. gemma): en os ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 65. — Ombrĭi, orum, i. e. Umbri: Indvaanerne af Umbrien; vid. Plin. 3, 19.

ōmen, inis, n., [rimel. besl. m. ὄσσα o. ὄψ, o. oprdl. en Varselsstemme; cf. Fest. p. 195]: hvad der i det tilfældigen Mødende el. Forekommende optages som Varsel el. Spaadom; – voces ··· quae vocant omina, Cic. Div. 1, 45; ligel. Varsel af Uglens Skrig, Ovid. Met. 5, 550; ligel. Varsel af et Navn, Cic. Phil. 7, 4; ligel. af Ilden, Ovid. Pont. 4, 9, 54; in prodigium et omen imminentium cladium verti, vid. Tac. Hist. 1, 86; hisce ominibus etc., (under slige Varsler), Cic. Catil. 1, 13; ∾ detestabile, id., secundum, Hor.; cf. Virg. Ge. 3, 456, o. id. Aen. 2, 178; ominis capiendi causa, (for at tage Varsel), Cic. Div. 1, 46; men ∾ accipere, ibd., o. Liv. 5, 55: antage som godt Varsel; omen alicui facere, (tiene nogen til Varsel), Plin.; omen placet, (Varselet er godt), Liv. 29, 27; – comisk ogs.: varslende Tilsagn el. Trusel, vid. Ter. Andr. 1, 2, 29: ea lege atque omine, ut, si etc.; — II) „fig.": hvormed noget begynder el. begyndes; df. A) omina: høitidelige Ønsker el. Bønner; – date candida, cives, Omina, Prop. 4, 1, 67; cf. Liv. praef., o. Cic. Fam. 3, 12; — B) en med Varsler el. Auspicier forbunden Handling; – saal. prima omina, (i. e. primae nuptiae), Virg. Aen. 1, 346; – ogs. en høitidelig Jagttagelse el. Skik; Hic sceptra accipere ··· Regibus omen erat, ibd. 7, 173.

ōmentātus, 3: omhyllet el. fyldt med omentum, isicia, Apic.; af — ōmentum, i, n.; 1) „egenl."; A) „alm.": Fedthuden, navnl. hos Mennesker, Pers. 6, 74; — B) „bes."; 1) Nettet el. Nethuden om Tarmene, Plin. 11, 80; contegit intestina omentum ··· cui adeps quoque innascitur, Cels.; — 2) Indvoldene, Pers. 2, 47, o. Juvenal. 13, 118; — II) fild. „overf.": enhver Hud el. Hinde i Legemet, saal. Benhuden, Macrob. Sat. 7, 9, Hiernehuden, ibd.

ōmĭnālis, e, [omen], eftercl. f. ominosus: varslende, Gell. 5, 17. — ōmĭnātor, oris, m., [ominor]: en Spaamand, Plaut. Amph. 2, 2, 90. — ōmĭno, are, v. n., Biform af flgd.; – qui recte ominas, Pompon. ap. Non. — ōmĭnor, atus sum, 1, v. dep. a. (o. n.); I) „alm.": spaaer, forudsiger, varsler; – ∾ alicui consulatum in annum proximum, Plin. Ep. 4, 15; vera de exitu Antonii ominatus est, Vell. 2, 71; – ogs. m. udfald. acc.; malo enim alteri, quam nostrae (reip.) ominari (sc. eam rem), Cic. Off. 2, 21; men lignelsesvis, Liv. 29, 5: naves ··· velut ominatae (sc. alteram praedam: ligesom anende osv.); — II) „bes.": ved Tale el. Tilraab at varsle el. ønske Held el. Uheld (over nogen); – clamore et favore ominati sunt felix faustumque imperium, Liv. 26, 18; cf. Suet. Ner. 48, o. Plin. 28, 5; – ogs. absol.: melius ominare, Plaut.; – men „poet.": male ominatis Parcite verbis, Hor. Od. 3, 14, 11. — ōmĭnōse, adv.: paa en varslende Maade, Pseud. Quintil. Decl. 6; af — ōmĭnōsus, 3, [omen]: varslende el. betydningsfuld, res, Plin. Ep. 3, 14; cf. Messala ap. Gell. 13, 14.

ŏmissĭo, onis, f., [omitto]: Efterladen el. Forbigaaen deraf; – ∾ laudis, Symmach. — ŏmissus, 3, partic. o. adj. af flgd. — ŏmitto, [f. ommitto, ob.mitto], misi, missum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": lader fare, lader løs, slipper; – ∾ arma, Liv. 21, 58; (s. ogs. nedenf.); omitte mulierem, (slip hende), Ter. Ad. 2, 1, 18; omissas habenas bigae etc., (som Varsel), Tac. Hist. 1, 86; omissa vectigalia, (i. e. abolita, ophævede), Suet. Vesp. 16; omitte me, (lad mig i Fred), Ter. Phorm. 3, 2, 1; Animam omittunt, (lade deres Liv), priusquam etc., Plaut. Amph. 1, 1, 85; — B) „bes.": lader gaae forbi, bryder mig ikke derom, giver slip derpaa, forsømmer; – ∾ primam navigationem, (den første Leilighed til at seile), Cic. Qu. Fr. 2, 6; ∾ hostem, (ikke iagttage ham), Liv. 22, 12; men ∾ Galliam, id. 23, 25, (ikke bryde sig derom); – navnl. ogs.: forbigaaer, lader uomtalt; ut omittam Philippum, Nep. Hann. 2; omitto gratulationem etc., Cic. Sest. 24; ligel. omitto, quid ille ··· fecerit, id. ibd. 12; ogs. ∾ de reditu Galbinii, id. Pis. 22; — II) „fig."; A) „alm.": tilsidesætter, bortlægger el. aflægger, befrier mig derfra; – omnibus rebus omissis, (med Tilsidesættelse deraf), Caes.; cf. Hor. Ep. 1, 6, 30 o. 48; ∾ timorem, Cic., tristitiam, iracundiam, Terent.; men ∾ consilium, (opgive et Forehavende), Liv.; ∾ arma, (nedlægge Vaaben), id.; men Cic. Off. 3, 10: omisit hic et pietatem et humanitatem, ut etc., (tilsidesatte dem, syndede derimod); – ogs. c. inf.: lader fare, ophører; Jam omitto iratus esse, Plaut. Pers. 3, 3, 26; quare omittat urgere, Cic. Div. 1, 7; cf. Hor. Od. 3, 29, 11; — B) „bes.": lader upaatalt el. ustraffet; – ∾ noxiam, Ter. Eun. 5, 2, 14, (al. amittere); — III) partic. ŏmissus, 3, som adject.: efterladen, uagtsom; – te animo esse omisso, Ter. Heaut. 5, 2, 9; – compar., ab re ···

Omissiores, (med Henſyn paa deres Formue), id. Ad. 5, 3, 44.

omnĭcănus, 3, [omnis, cano]: ſom toner el. lyder overalt, oratio, Appul. — omnĭcarpus, 3, [omnis, carpo]: ſom begnaver alt, caprae, Varro. — omnĭcŏlor, ōris, adj., [omnis, color]: af alle Farver, pictura, Prudent. — omnĭfārĭam, adv., [omnis]: paa alle Sider; – ∾ complanatus (lapis), Appul.; cf. Gell. 12, 13. — omnĭfer, a, um, [omnis, fero]: ſom bærer el. frembringer Alt; – Sustulit omniferos ··· vultus (Tellus), Ovid. Met. 2, 275. — omnĭformis, e, [omnis, forma]: med el. af allehaande Geſtalter; – omniformium specierum etc., Appul.

omnĭgĕnus, 3; I) [omnis, genus, eris]: alſlags, allehaande, colores, Lucr.; men Virg. Aen. 8, 698: Omnigenumque deum monstra, (ſ. omnigenorum deorum, om de ægyptiſke Dyrguder); — II) [omnis, gigno]: ſom frembringer Alt, pater, Prudent. — omnĭmĕdens, tis, adj., [omnis, medeor]: ſom helbreder Alt el. Alle, dominus, Paul. Nol. — *omnĭmŏdis, adv., ſ. omnibus modis: paa alle Maader, beſtandigen, ganſke; – ∾ connecti, Lucr. 2, 699; ſ. ogſ. nedenf., id. 1, 684; o. — omnĭmŏdo, adv.: = frgd., Cels.; af — omnĭmŏdus, 3, [omnis, modus, i]: alſlags, allehaande, voculae, Appul.; Ignis enim foret omnimodus, Lucr. 1, 684, (al. omnimodis).

omnīno, adv., [omnis]; I) „alm.": aldeles, ganſke; – aut omnino, aut magna ex parte, Cic.; ligel. non omnino quidem, sed magnam partem, id. Fam. 9, 15; cf. id. Tusc. 1, 3; men qui omnino nusquam reperiuntur: ſom aldeles ikke findes nogenſteds, id. Lael. 6; cf. id. d. Or. 2, 13; men ut vix, aut omnino non posset etc., id. Att. 3, 23; Non tamen omnino Teucros delere paratis, Virg. Aen. 9, 248; cf. Hor. Sat. 2, 4, 6; – kan ogſ. undert. hede: netop el. beſtemt; vid. Cic. Tusc. 5, 9: non usquam id dicit omnino, (rent ud el. med rene Ord); — II) „beſ."; A) almindeligen, overhovedet; – de hominum genere, aut omnino de animalium loquor, Cic. Fin. 5, 11; cf. Caes. B. G. 1, 34; – ſaal. ogſ. i Periodens Begyndelſe; vid. Cic. Lael. 21, o. id. Off. 1, 20, o. ibd. 25, (i hvilket Fald omnino ogſ. undert. kan hede: overhovedet at tale); – ogſ. undert.: overhovedet (el. i det Hele), ikkun, blot; erant omnino itinera duo, quibus etc., Caes. B. G. 1, 6; – ligel. hos Tal: alt tilſammen, Alt i Alt; quinque omnino erant, qui etc., Cic. Cluent. 8; omnino ad ducentos (fuimus), id. Qu. Fr. 2, 1; — B) m. flgd. sed el. tamen oſv., heder omnino: viſt nok, rigtigt nok; – sunt finitima omnino, sed tamen differt aliquid, Cic. Tusc. 2, 15; cf. id. Off. 2, 18 o. 20; – ligel. undert. ud. flgd. sed etc.; omnino semissibus magna copia est (pecuniae), id. Fam. 5, 6.

omnĭpărens, tis, adj., [omnis]: ſom føder el. frembringer Alt; – ∾ terrae, Lucr. 2, 705; cf. Virg. Aen. 6, 595. — omnĭpăter, tris, m., [omnis]: Alles Fader, Alfader, deus, Prudent. — omnĭpăvus, 3, [omnis, paveo]: der frygter for Alt, Coel. Aur. — omnĭpĕritus, 3, [omnis]: ſom veed el. kiender Alt, Aeëtis, (i. e. Medea), Albinov. 2, 110. — omnĭpollens, tis, adj., [omnis, polleo]: alformaaende, almægtig, deus, Prudent. — omnĭpŏtens, tis, adj., [omnis]: alformaaende, alherſkende, almægtig, Neptunus, Cic. Tusc. 4, 34, (e poët.), Juppiter, Catull., Olympus, Virg. 10, in.; – superl., ∾ ille deus, Augustin.; df. — omnĭpŏtentĭa, ae, f.: Almagt, Macrob.

omnis, e, [ſkal være at ſammenl. m. ὁμῶς el. ὁμοῦ, i. e. simul, tilſammen]; I) „alm.": al, alt, pl. alle; – omnes omnium ordinum homines, Cic. Rab. perd. 7; – oftere omnes, absol. ſ. omnes homines; quis est omnium, qui etc., id.; te unum ex omnibus, id.; omnia omnium dicta, id. Fam. 7, 32; — B) hertil mærkes neutr. omne, omnia, ſom subst.; – at ut omne reddat, Ter. Ad. 2, 4, 16; poscet omne, quantum exaravero, etc., Cic. Verr. 3, 10; cf. Hor. Sat. 2, 6, 30; men Ovid. Her. 12, 28: Omne tenet etc., (i. e. omnem regionem); – omnia, quaecumque etc., (alt det, alle de Ting, ſom oſv.), Cic. d. Or. 2, 2; quibus omnia ··· vendere mos erat, Sall. Catil. 30; omnia facere amici causa, (giøre ſit Bedſte el. Muligſte for hans Skyld), Cic. Lael. 10; ogſ. m. flgd. ut el. ne, id. Fam. 1, 9, o. id. Att. 7, 3; – omnia mihi sunt cum illo, (jeg ſtaaer i nøieſte Forbindelſe med ham), Cic. Fam. 13, 1; quasi in eo sint mihi omnia, (ſom om min Velfærd beroede derpaa), ibd. 15, 14; – qui nobis omnia solus erat, (ſom ene var mig Alt), Ovid. Her. 12, 162; cf. Liv. 40, 11; – ante omnia, (fremfor alt, fortrinligen), id. 2, 7; per omnia, (i alt, i alle Dele el. Stykker), Quintil., Vell.; – men ogſ. absol.; Omnia (ſ. per omnia) Mercurio similis, vocemque coloremque, Virg. Aen. 4, 558; tramites omnia plani etc., Senec. Consol. ad Marc. 25; men omnia eadem, quae etc., (alt el. aldeles det ſamme), vid. Plaut. Asin. 3, 3, 23; ei eadem omnia ··· recites, Plin. Ep. 7, 17; – alia omnia, (alt andet, det Modſatte); te alia omnia, quam quae velis, agere, ibd. 15; in alia omnia ire el. discedere, ogſ. transire, (navnl. i Senatet at ſtemme imod et Forſlag; ſ. und. eo, discedo, etc.); – men ogſ. findes omnia ſ. alia omnia; plebes omnia, quam bellum, malebat, Liv. 2, 39; cf. Sall. Catil. 25; quod omnia prius arbitratus sum fore, quam ut etc., Cic. Att. 8, 11, D.; – neutr. omnium, ſ. omnium rerum, Cic. ad Fam. 5, 13, inc.; — bb) ſieldne Forbindelſer ere; a) omnis c. gen.; – praetorumque omnes, (ſ. praetoresque omnes), Liv. 24, 32; cf. id. 31, 45; — b) sing. (collect.) ſ. plur.; – Militat omnis amans, Ovid. Am. 1, 9, in.; ſaal. ogſ. m. Verbets Pluralis: Funeris exsequiis assumus omnis eques, Albinov. 1, 202; — c) omnes singuli e populo, (hver enkelt af alle og enhver deraf), Varro; — II) „beſ." kan ogſ. omnis i viſſe Forbindelſer ſtaae; aa) ſ. quilibet: enhver el. hver (el. al); – omnibus mensibus, (hver Maaned), Cic. Fin. 2, 31; ter omnibus aestatibus, Plin.; men Caes. B. G. 5, 6: omnibus precibus petere, (med alle Bønner, d. e. indſtændigen); — b) df. ogſ. allehaande, alſlags; – omne olus coenare, Hor. Ep. 1, 5, 2; cf. Virg. Aen. 5, 720; — bb) ſ. ullus, nogen, (dog ogſ. al); – Sine omni periculo, Ter. Andr. 2, 3, 17; sine omni sapientia, Cic.; omni sine labe, Ovid.; — cc) ſ. totus: hel, (ogſ. undert. al); – omnis Gallia, Caes., insula, id.; omne coelum, Cic.; semel in omni vita risisse, Cic. Tusc. 3, 15; cf. ibd. 2, 22: omne corpus etc.; omnis in hoc sum, Hor. Ep. 1, 1, 11; Non omnis moriar, id. Od. 3, 30, 6; — not.: omnia, (disyll.), Virg. Aen. 6, 33; ligel. omnium, Lucr. 2, 910.

omnĭsŏnus, 3, [omnis, sono]: med alleſlags Toner, harmonia, Paul. Nol.; ∾ mela, Capella. — omnĭtĕnens, tis, adj., [omnis, teneo]: alherſkende, almægtig, Tertull. — omnĭtŭens, tis, adj., [omnis, tueor]: ſom ſeer el. beſkuer Alt, sensus (pl.), Lucr. 2, 941, sol, Appul. — omnĭvăgus, 3, [omnis, vagor]: der ſvæver el. flakker omkring overalt el. til alle Sider, Diana; vid. Cic. N. D. 2, 27. — omnĭvŏlus, 3, [omnis, 1. volo], Catull. 68, 140, (der er lyſten efter alle Fruentimmer). — omnĭvŏrus, 3, [omnis, voro]; – ∾ boves in herbis, (ſom æde alſlags Græs), Plin. 25, 53.

ōmŏphăgĭa, ae, f., ὠμοφαγία: at ſpiſe raat Kiød, Arnob. — omphăcĭum, i, n., ὀμφάκιον: Olie el. Saft af umodne Oliver el. Druer; – ∾ fit ex olea et vite, Plin. 12, 60; — df. omphăcŏmel, (el. -mĕli): etſlags Sirup deraf, Pallad. — omphăcŏcarpus, i, m., ὀμφακόκαρπος, ſom Vært: = aparine, Plin. 27, 15. — Omphăle, es, o. Om-

phăla, ae, f.: Dronning i Lydien, i hvis Tieneste Hercules maatte træde, (rimel. for at assone en Brøde); – vid. Ovid. Her. 9, 103 flgd., o. id. Fast. 2, 305 flgd. — omphălos, i, m., ὀμφαλός, d. lat. umbilicus: Navle; df. „overf.": Middelpunkt, Auson.

ŏnăger, o. onagrus, i, m., ὄναγρος: det vilde Esel, Skovefelet, Virg. Ge. 3, 409, Colum.; — II) fild. „overf.": etslags Krigsmaskine, hvoraf Stene udkastedes, Veget. — ŏnāgos, i, m., ὀνηγός: Eseldriveren, efter Plaut. Asin. prol. 10: Navnet paa en Comoedie. — Onchesmītes, ae, m., (sc. ventus), Ὀγχησμίτης: Vind, som blæser fra d. epiriske Havn Onchesmus, Cic. Att. 7. 2. — Onchestĭus, (Megareus), Ovid. Met. 10, 605, (fra Byen Onchestus i Boeotien). — onco, are, v. n.: at skryde, (om Eselet), auct. carm. d. Philom. — oncōma, ătis, n., ὄγκωμα, (i. e. tumor): Hævelse el. Knude; – tubera ··· quae oncomata vocant, Veget.

ŏnĕrārĭus, 3, [onus]: som bærer en Last el. Byrde; – ∾ jumenta: Lastdyr, Liv. 41, 4; men ∾ navis, id., Nep., ogs. absol., oneraria, (sc. navis): Lastskib el. Transportskib, Cic. Att. 10, 12. — ŏnĕro, avi, atum, 1, v. a., [onus]; I) „egenl."; A) „alm.": lader el. læsser derpaa; – ∾ naves commeatu etc., (tillade dem dermed), Sall. Jug. 86; men Caes. B. G. 5, 1: ad celeritatem onerandi (sc. naves); cf. Virg. Ge. 1, 274; men onerata plaustra, (læssede el. med Læs), Ovid.; cf. Ter. Heaut. 3, 1, 43; — B) „bes."; a) kommer el. fylder derpaa el. deri; – ∾ vina cadis, Virg. Aen. 1, 195; cf. ibd. 8, 180: onerantque canistris Dona laboratae Cereris; s. ogs. nedenf. ibd. 10, 558; – ogs. besætter el. betynger dermed, mensas dapibus, Virg. Ge. 4, 133; men ∾ manum jaculis, (tage i Haanden), id. Aen. 10, 868; cf. id. ibd. 11, 574; – ogs. paalægger (en Vægt el. Byrde); tauri cervix oneratur aratro, Ovid. A. A. 1, 19; cf. ibd. 1, 215: Ibunt ante duces onerati colla (acc. graec.) catenis; s. ogs. Hor. Od. 3, 11, 45; – ∾ hostes (saxis dejectis: overvælde dem dermed), Liv.; cf. Phaedr. 3, 2; – ∾ aures lapillis, (neml. til Pynt), Ovid. A. A. 3, 129; – df. particip. ŏnĕrātus, 3: som bærer noget; pomoque onerata rubenti Arbutus, Ovid. Met. 10, 101; ogs. opfyldt dermed, ibd. 8, 781; ogs. absol. fyldt el. fuld; – oneratae lances, Virg. Aen. 8, 284; — b) bedækker el. tildækker, humerum pallio, Terent.; membra sepulchro, Virg. Aen. 10, 558; cf. ibd. 11, 212; — c) besværer, overfylder, bis die ventrem, Sall. frgm.; ligel. medial: onerari epulis, Ovid., vino, Justin., (overvælde sig dermed); saal. ogs. c. gen.: Postquam est oneratus frugum et floris Liberi, Pacuv. ap. Non.; men cibus, qui ··· oneret, (som besværer Maven, ufordøielig), Plin. 29, 11; – men om et Sted: oneratus castris regiis (saltus: besat el. belagt dermed), Liv. 32, 11; endel. heder: ∾ vaccam, (lade blive drægtig), Pallad.; — not.: „poet." siges ogs. m. omvendt Construction: ∾ vina cadis, (hælde Vinen derpaa), Virg. Aen. 1, 195; s. ogs. ovenf.: ibd. 8, 180; — II) „fig."; A) „alm.": overlæsser el. overvælder, aliquem pugnis, Plaut., maledictis el. injuriis, Terent., contumeliis, Cic.; – men ogs. ofte: ∾ aliquem laudibus haud immeritis, Liv. 4, 13, spe praemiorum, id., promissis, Sall.; cf. Ter. Phorm. 5, 6, 2; – ∾ judicem argumentis, Cic. N. D. 3, 3; cf. id. d. Or. 3, 30; — B) „bes."; a) besværer, trykker, plager, provinciam tributo, Suet., famulam pensis ··· iniquis, Prop. 3, 13, 15; – navnl. ogs. „poet.": at trætte med Bønner, vid. Virg. Aen. 9, 24, o. Hor. Sat. 1, 10, 10; – ogs. om trykkende Forpligtelser el. Forventninger; onerat te quaesturae tuae fama, etc., Plin. Ep. 8, 24; cf. Cic. Off. 3, 2; — b) trykker, forværrer; – ∾ paventium curas etc., Tac. Hist. 2, 52; delectum onerabant ministri avaritia et luxu, ibd. 4, 14; cf. Liv. 38, 56; men ∾ aliquem, (beskylde el. anklage), Tac. Ann. 4, 68; — not.: oneratus c. gen., s. ovenf.

*ŏnĕrōse, adv.: trykkende; df. „overf.": krænkende, loqui in aliquem, Paul. Nol.; o. — ŏnĕrōsĭtas, atis, f.: Besværlighed, Bryderi; – ∾ ornandi capitis, Tertull.; af — ŏnĕrōsus, 3, [onus]: tung, vægtig, trykkende, praeda, Virg. Aen. 9, 384; ogs. c. dat.: Et sit humus cineri non onerosa tuo, Ovid. Am. 3, 9, 68; – compar., aër ··· est onerosior igni (abl.), id. Met. 1, 52; — II) „fig.": besværlig, brydsom; – quantum (forsaavidt) non onerosus ero, Ovid. Pont. 2, 4, 34; cf. Plin. Ep. 2, 4; men ibd. 11: onerosum est, accusare damnatum.

ŏnīrocrītes, ae, m., ὀνειροκρίτης: en Drømmetyder, Fulgent. — ŏnīros, i, m., [ὄνειρος, i. e. somnium]: vild Valmue, Appul. — ŏniscus, (-os), i, m., ὀνίσκος: Kielderorm, (Insect), Plin. — ŏnītis, ĭdis, f., ὀνῖτις: en Art af origanum, Plin. 20, 67. — ŏnŏbrȳchis, ĭdis, f., ὀνόβρυχις: etslags Væxt med Lilieblade, Plin. 24, 98. — ŏnŏchīles, is, n., o. ŏnŏchīlis, is, f., ὀνοχειλές, ὀνοχειλίς, (labium asini), en Art af Væxten anchusa el. Oxetunge, Plin. 22, 25. — ŏnŏcoetes, ae, m., ὀνοκοίτης, (Eselsleie), Tertull., inc.; al. ononychites. — ŏnocrŏtălus, i, m., ὀνοκρόταλος: Kropgaasen, Plin. 10, 66, o. Martial.

ŏnŏmătŏpoeïa, ae, f., ὀνοματοποιΐα: et Ords Dannelse efter en Naturlyd; saal. hinnire, stridere, Charis. — ŏnōnis, is, f., ὀνωνίς: etslags pigget Væxt, germ. Hauhechel, Plin. 21, 58. — ŏnŏnȳchites, ae, m., ὀνονυχίτης: med Eselsklov, Tertull. — ŏnŏpordon, i, n., ὀνόπορδον, (Eselsvind): Veitidsel, Plin. 27, 86. — ŏnosma, atis, n., ὄνοσμα: Væxt af Slægten anchusa, Plin. 27, 86. — ŏnūris, is, f., ὄνουρις, germ. Eselsschwanz: Navnet paa en Plante, ogs. onothera, Plin. 26, 69.

ŏnus, ĕris, n.; I) „egenl.": Last, Vægt, Byrde; ogs. Ladning, Læs; – naves cum suis oneribus, Liv. 26, 47; cf. Cic. Manil. 18; men ut ··· asellus Quum gravius dorso subiit onus, etc., vid. Hor. Sat. 1, 9, 20; – ogs. „alm.": Vægt el. Tyngde; tanti oneris turrim etc., Caes. B. G. 2, 30; ad minimum redigi onus, Ovid. Met. 14, 149; – df. ogs. onus naturae, Phaedr., gravidi ventris, Ovid., ogs. absol., onus, id. Fast. 2, 452: Fosteret i Moderslive; men onus ciborum, ogs. onus ventris, (Afsondringerne), Plin.; — II) „fig."; A) „alm.": byrdefuld el. besværlig Forretning el. Syssel; – quantis oneribus premerere susceptarum rerum etc., Cic. Fam. 5, 12; cf. id. R. Am. 4: plus oneris sustuli, quam etc.; s. ogs. id. d. Or. 1, 25; men injungere alicui onus, Liv. 6, 6; – urbis onus suscipere, (overtage dens Krig: om Fabierne), Ovid. Fast. 2, 197; cf. ibd. 1, 616; men onus probandi, Digest.: Forpligtelsen at føre et Bevis; — B) „bes."; a) Tyngde, Afgift, Bekostning, Tieneste; – haec omnia onera etc., Liv. 1, 43; iis graviora onera injungebat, Caes. B. C. 1, 18; cf. Cic. Fam. 13, 10; men Suet. Calig. 42: patria conquerens onera, (de Bekostninger, han havde at giøre som Fader); — b) Besværlighed, Kummer, Trængsel; – Paupertas ··· onus ··· miserum et grave, Ter. Phorm. 1, 2, 44; oneri miseriaeque esse, (geraade dertil), Sall. Catil. 10; Vix mens tristitiae moesta tulisset onus, Ovid. Pont. 1, 10, 38; – men „alleg." om den nedbøiede Olding: onus Aetna gravius sustinere, vid. Cic. d. Senect. 2.

ŏnustus, 3, [onus]; I) „egenl.": ladet el. læsset el. bepakket dermed; – ∾ naves frumento, Cic.; ∾ asellus auro, vid. id. Att. 1, 16; cf. Tac. Ann. 1, 63, o. ibd. 2, 41; praeda onusti, Nep. Alcib. 5; men absol.: ∾ humerus, (belæsset, bærende), Hor. Sat. 1, 1, 47; — II) „fig."; A) „alm.": fuld deraf el. opfyldt dermed; – in agrum praeda onustum etc., Sall. Jug. 87; cf. Tac. Ann. 12, 13; – ogs. c. gen.; Aulam (s. ollam) auri onustam etc., Plaut. Aul. 4, 2, 4; — B) „bes.": overvældet; undert. absol.; – ∾ corpus (sc. cibo), Lucr.

3, 114; cf. Plaut. Cist. 1, 2, 7: onusta sum, (har nok, er mæt); - men id. Men. 5, 2, 5: onustum gero corpus, (nedtynget af Alder); - oftere c. abl.; onustus fustibus, Plaut.; pars onusta vulneribus, Tac. Ann. 2, 15; men praeda famaque onusti, ibd. 12, 28; cf. Plaut. Stich. 2, 1, 3: onustum pectus porto laetitia.

ŏnўchintĭnus, el. ŏnўchĭtĭnus, 3, [onyx]: af Onyxarten, crustae, Sidon. — ŏnўchĭnus, 3, ὀνύχινος; I) som af Farve ligner en Negl, neglfarvet, pruna, Colum., pira, Plin.; — II) som ligner Marmorarten Onyx; df. „poet.": ∾ tegmen, (Isen), Laev. ap. Gell.; - men subst., onychina, (sc. vasa: af Marmorarten Onyx), Lamprid. — ŏnўchĭpuncta, ae, f.: etslags Ædelsten, ogs. iasponyx, Plin. 37, 37. — ŏnўchītes, ae, m., ὀνυχίτης: = onyx, Plin. 34, 22. — ŏnўchĭtĭnus, 3, f. und. onychintinus. — ŏnўchĭtis, ĭdis, f., ὀνυχῖτις: en Art af cadmia el. Galmei, Plin. 34, 22. — ŏnўchĭus, 3, [onyx]: af Onyxarten; ∾ lapis: = onyx, Tertull.

ŏnyx, ўchis, m., ὄνυξ: Neglen el. Fingerneglen; df. I) ifølge Farvens Lighed: Onyxen, d. e. etslags Marmor el. Alabast, der brugtes til Fodder el. Søiler, til Gulve, osv.; - vid. Plin. 36, 12; cf. Martial. 12, 50; — B) df. ogs.; 1) et af Onyx el. Alabast forfærdiget Kar, navnl. Salvedaase el. Balsambøsse; vid. Hor. Od. 4, 12, 17, o. Prop. 3, 8, 22; - i denne Bem. ogs. som fem., vid. Martial. 11, 50; — 2) etslags gul Ædelsten, Plin. 37, 24; — II) af Gestaltens Lighed: etslags Kammusling, qui et solea dicitur; nam si sit mas, donax et aulus, si femina, onyx appellatur, Plin. 32, 32.

ŏpa, ae, el. ope, es, f., ὀπή: Aabning el. Hul, (navnl. i Muren til Indlægning af en Biælke, odl.), Vitruv. 4, 2. — *ŏpācĭtas, atis, f.: Skygge, ramorum, Plin., arborum, Tac., noctium, Plin.; o. — ŏpāco, avi, atum, 1, v. a.: beskygger; - platanus ad opacandum hunc locum etc., Cic. d. Or. 1, 7; cf. id. N. D. 2, 19; — II) „overf.": bedækker, fordunkler ved at dække; - Nunc primum opacat flore lanugo genas, (om det første Skæg), Pacuv. ap. Fest.; cf. Sil. 13, 331: opacat tempora pinus; - men lignelsesvis: veluti ramis humanitatis opacata auctoritas, Augustin.; — [af flgd.].

ŏpācus, 3; I) „egenl."; A) „alm.": som er i Skyggen, beskygget, skyggefuld, dunkel; - cubicula obductis velis opaca, nec tamen obscura, Plin. Ep. 1, 6; in viridi opacaque ripa, Cic.; ∾ vallis, Hor., herba, Ovid.; ∾ frigus, (kølig Skygge), Virg.; - compar., Plin. Ep. 5, 6; superl., Colum.; - ogs. absol.: in opaco, (i Skyggen), Plin.; cf. Virg. Aen. 2, 725: ferimur per opaca locorum; — B) „bef." o. ligesom act.: som frembringer Skygge el. Dunkelhed, ilex el. arbor, Virg., nubes, Ovid., barba, Catull. 37, 19; — II) „fig.": mørk el. dunkel, nox, Virg., caligo, Ovid., domus (Cyclopis: hans Hule), Virg. Aen. 3, 619; ∾ Tartara, Ovid., crepuscula, (Underverdenens Mørke), id. Met. 14, 122; cf. ibd. 2, 273: fontes, Qui se condiderant in opacae viscera matris, (ind i Jordens Indre); - ∾ vetustas, Gell. 10, 3.

Opālis, e: hørende til Gudinden Ops; df. Opalia, (sc. sacra): hendes Fest; vid. Varr. L. L. 6, 3: Saturnalia etc., ut post diem tertium: Opalia Opis (sc. feriae fuerunt); - men Opale sacrum, Auson., inc. — ŏpălus, i, m.: Opalen, etslags Halvædelsten, vid. Plin. 37, 21 flgd. — ŏpella, ae, f., dem. af opera: Arbeide, Forretning, Tieneste; - ∾ forensis, (Torvets Sysler), Hor. Ep. 1, 7, 8; - men parva perfunctus opella, (med en liden Umage), Lucr. 1, 1107.

ŏpĕra, ae, f., [opus]; I) „egenl."; A) „alm."; 1) Arbeide el. Umage el. Møie, (navnl. hvorved Legemet er virksomt el. medvirkende); - homo jam grandior, Pauper, cui opera vita erat, (som levede af sit Arbeide), Ter. Phorm. 2, 3, 15; operam exigendam (a servis), Cic. Off. 1, 13; men quorum operae, non artes, emuntur, ibd. 1, 42; men ibd. 2, 4: sine hominum manu atque opera; - ipse dabat purpuram tantum, amici operas dabant, (lode det forarbeide), id. Verr. 4, 26; men Quam propter opera est mihi, (for hvis Skyld jeg umager mig), Plaut. Mil. gl. 4, 2, 94; — 2) df. om enhver Virksomhed el. Anstrængelse; - operam in re aliqua locare el. ponere el. consumere, (anvende Umage el. Arbeide derpaa), Cic.; ligel. operam in rem aliquam conferre el. impendere, id.; ligel. operam tribuere rei publicae, id.; multam operam amicis et utilem praebere, id. Brut. 47; ligel. operam et studium navare alicui, id. ad Brut. 1, 8; - operam perdere, (spilde Umagen), id., ludere, Plaut., frustra insumere, Liv.; — B) „bef.": Tieneste el. Tienesteydelse; - qui est in operis ejus societatis: som er i dette Compagnies Tieneste, Cic. Fam. 13, 29; cf. ibd. 65: operas dare in portu et scriptura pro magistro; men dare operas alicui: være i nogens Tieneste, Plaut. Bacch. 1, 1, 11; - men om Ting: ferrum istuc bonas edet operas, Senec. Prov. 2; — II) „overf."; A) den derpaa anvendte Umage el. Flid el. Omsorg; saal. navnl.; 1) operam dare: at drage Omsorg derfor, at henvende sin Opmærksomhed derpaa, odl.; c. dat., el. m. ut, el. m. ne; - dare operam valetudini, Cic.; men operam dare funeri, (bivaane), id. Att. 15, 1; ∾ dare bellis el. foro, Ovid. Rem. 165, amori, Terent., liberis, (avle Børn), Cic.; men me huic dedisse operam malam, (at jeg har bevist ham en daarlig Tieneste), Plaut. Capt. 3, 5, 43; - da operam, ut valeas, Cic. Fam. 16, 16; - dent operam consules ··· ne quid res publica detrimenti capiat, Caes. B. C. 1, 5; — 2) in abl.: operā meā, tuā, etc.: ved min (din) Umage, ved min (din) Skyld; - fateor ··· Abiisse eum abs te mea opera atque astutia, Plaut. Capt. 3, 5, 19; Non mea opera, neque pol culpa evenit, Ter. Hec. 2, 1, 31; men mea opera ··· Tarentum recepisti, etc., vid. Cic. d. Senect. 4; — 3) una opera el. eadem opera: paa samme Vis el. Maade; - Una opera mihi sunt sodales, qua iste, Plaut. Capt. 3, 4, 41; ligel. eademque opera a praetore sumam syngraphum, ibd. 2, 3, 90; — B) Leilighed el. Tid dertil; - operae ubi mihi erit, ad te veniam, Plaut. Truc. 4, 4, 30; cf. id. Merc. 2, 2, 15; ligel. si operae illi esset, hvis han havde Tid, Liv. 5, 15; cf. Cic. Qu. Fr. 3, 4: de versibus, quos etc., deest mihi quidem opera, quae etc.; — C) in concreto; 1) Dagværk el. Dagarbeide, (sædv. in pl.); - quaternis operis singula jugera confodere, Varro R. R. 1, 18; ligel. bubulcorum operas quatuor (occupare), occatoris unam, Colum. 2, 13; — 2) Dagløpner el. Dagarbeider, ogs. alm. leiet Arbeider, (sædv. in pl.); - plures operas quantocumque pretio conducere, Colum.; men opera nona, Hor. Sat. 2, 7, 118, (den niende Arbeider); — b) df. operae ofte dadlende: den af Partihøvdinger leiede Pøbel; - saal. operae mercenariae, Cic. Phil. 1, 9; ligel. operae conductae, id. Sest. 17; - men operae theatrales: Theaterfactioner, Tac. Ann. 1, 16; — 3) det Forarbeidede, Arbeide el. Gierning; - columnis dejici operas aranearum, (Spindelvævene), Plaut. Asin. 2, 4, 19; - quid quaeris? exstabit opera peregrinationis hujus, Cic. Att. 15, 13.

ŏpĕrans, tis, partic. o. adj. af operor. — ŏpĕrārĭus, 3, [opera]: hørende til legemligt Arbeide; operarius homo: Arbeidsmand, Dagløpner; ogs. Haandværker el. Haandværksmand; - de altero illo ··· operario homine etc., Cic. Att. 7, 2; ∾ pecus, Lastdyr, Colum.; - ∾ lapides, Plin.; ∾ vinum, (til Arbeidsfolk), id.; — II) subst.; a) ŏpĕrārĭus, i, m.: Arbeidsmand el. Haandværker; - quos singulos, tamquam operarios barbarosque, contemnas, etc., Cic. Tusc. 5, 36; cf. id. d. Or. 1, 18, o. id. Brut. 73. — b) ŏpĕrārĭa, ae, f.: offenligt Fruentimmer, Plaut. Bacch. 1, 1, 41.

*ŏpĕrātĭo, onis, f.: Virksomhed, Beskæftigelse; – operatio (aquandi, om Bierne), Plin. 11, 19; men ∾ humidae potestatis, (Indvirkningen deraf), Vitruv. 2, 9; — II) „best."; A) religiøs Virksomhed el. Religionshandling; vid. Fest. s. v. privatae feriae, p. 242, (Müll.); — B) eccl.: Velgiørenhed; – magnae operationis est, c. inf., Lactant.; o. — ŏpĕrātor, oris, m.: en Arbeider, som udretter el. bevirker noget, Tertull.; — df. fem. ŏpĕrātrix, īcis, id.; — [operor]. — ŏpĕrātus, 3, partic. o. adj. af operor.

ŏpercŭlo, avi, atum, 1, v. a.: forsyner med Laag el. Spunds; – ∾ vasa el. dolia, Colum.; operculati favi, id.; af — ŏpercŭlum, i, n., [operio]: Laag el. Spunds; – ∾ dolii, Liv., aheni, Cato; ∾ ambulatorium, bevægeligt Laag, Plin. 21, 47; men Cic. N. D. 2, 54: aspera arteria tegitur quasi quodam operculo; s. ogs. und. flgd.

ŏpĕrīmentum, i, n.: Dække, Bedækning; – quibus operibantur operimenta et pallia, opercula dixerunt, Varr. L. L. 5, 35; men nuces gemino protectae operimento, Plin.; – ogs. ligesom frgd.: Laag el. Spunds; ∾ intactis dolia (exhauriri fulmine), id. 2, 52; men Cic. Leg. 2, 22: quasi operimento matris (obduci, om den Begravede); af — ŏpĕrĭo, ŭi, tum, 4, v. a., [af ob o. inus. pario el. perio; opp. aperio]; I) „egentl."; A) „alm.": bedækker el. tildækker, caput, Plaut.; ut capite operto sit, Cic. d. Senect. 10; cf. Nep. Hann. 9, o. Cic. Verr. 4, 53; – operiri brachia (acc. gr.) plumis, Ovid. Met. 5, 672; — B) „best.": tillukker el. tilslutter, ostium, Terent., domum, Catull.; operta lectica (ferri), Cic.; – (df. subst. opertum, i, s. nedenf.); – ∾ oculos morientibus, Plin.; men opertos compressosue oculos, vid. Quintil. 11, 3, 76; — II) „fig."; A) tildækker el. overvælder dermed; – ∾ aliquem loris, Ter. Ad. 2, 1, 28; opertus contumeliis, Cic. Verr. 4, 50; cf. id. Cluent. 22; — B) skiuler, holder skiult; – ∾ luctum, Plin. Ep. 3, 16; Operta quae fuere, aperta sunt, Plaut. Capt. 3, 3, 9; cf. Cic. Fin. 2, 3, o. Virg. Ge. 1, 465; – saal. ofte om Foredraget; vid. Quintil. 5, 12, 18; ligel. operire dictu deformia, id.; — III) af particip. ŏpertus, 3, er subst. opertum, i, n.: skiult el. forborgent Sted, navnl. i Religionssproget; – saal. opertum Bonae Deae, (hvor hendes hemmelige Tieneste holdes), Cic. Parad. 4, 2; opertum Apollinis, (hans Orakel), id. Div. 1, 50; – men „poet.": telluris operta subire, (ned til Underverdenen), Virg. Aen. 6, 140; – operta literarum, Gell. 17, 9. — operior, īri, s. und. opperior. — ŏpermentum, i, n., ctr. f. operimentum, Prudent.

ŏpĕror, atus sum, 1, v. dep. n., [opus]; I) „egentl."; A) „alm.": arbeider, er sysselsat dermed, lægger Vind derpaa; – ∾ in agro, Digest.; cf. Hor. Ep. 1, 2, 29; men apes intus operantes, Plin.; – oftere c. dat.; ∾ studiis liberalibus, Tac., scholae, Quintil., Musis, Ovid. A. A. 3, 411, capillis ornandis, id.; cf. Virg. Aen. 3, 136; — B) „best." i Religionssproget; – ∾ sacris, (forrette et Offer), Liv. 1, 31; ogs. absol.: operari, (f. sacra facere), Tac. Ann. 2, 14, o. Prop. 2, 24, 2; Vesta, fave, tibi nunc operata resolvimus ora, (den dig hengivne Mund), Ovid. Fast. 6, 249; ∾ superstitionibus, Liv. 10, 39; — II) „overf." (o. eftercl.): at virke, at være virksom; – venenum operatur, Lamprid.; ∾ ad crudelitatem, Capitol.; ∾ ad sui dispendium, Digest.; — III) hertil er endnu at mærke; A) particip. ŏpĕrans, tis, som adj.: virksom; – compar., Tertull., superl., Coel. Aur.; — B) particip. ŏpĕrātus, 3, som adject.; 1) act.: virksom; – compar., Tertull.; — 2) pass.: udført, forrettet; – perperam operata (charismata), id.

*ŏpĕrōse, adv.: med stor Anstrængelse og Møie; – ut fiat quasi structura quaedam (Periodebygning), nec tamen operose, etc., Cic. Orat. 44; cf. Hirt. B. G. 8, praef.; – compar., paullo operosius dicere, (nøiagtigere), Plin.; o. — ŏpĕrōsĭtas, atis, f.: stor Virksomhed el. Travlhed, (tildels paa urette Sted); hvf. Quintil. 8, 5, 55: supervacua, ut ita dicam, operositas; – ogs. kunstigt Arbeide; – ∾ vitreorum, Vopisc. Tac. 11; — [af flgd.].

ŏpĕrōsus, 3, [opera]; I) „alm." og ligesom act.: meget virksom el. anstrængt, som giør sig stor Umage; – videtis, ut senectus ··· sit operosa et semper agens aliquid et moliens, Cic. d. Senect. 8; ligel. absol., ∾ colonus, Ovid. d. Nuc. 57; men c. gen.: vates operose dierum, id. Fast. 1, 101; men Prop. 4, 8, 52, (c. acc. gr.): Non operosa comas (Cynthia); men Ovid. Am. 2, 10, 5: operosae cultibus ambae; – compar., s. nedenf.; superl., ∾ Syria in hortis, (lægger stor Vind derpaa), Plin. 20, 16; — B) „overf." o. „poet." om Urter, odl.: virksom el. virkende; vid. Ovid. Met. 14, 22; — II) „best." o. ligesom pass.: forbunden med meget Arbeide, møisommelig, brydsom, besværlig; – ∾ labor et molestus, Cic.; men ∾ artes, Haandværkene, id. Off. 2, 5; – men ∾ carmina, (som koste megen Umage), Hor.; cf. Cic. Qu. Fr. 2, 14: spissum sane opus et operosum; – mundi moles operosa, (den kunstfulde Verdensbygning), Ovid. Met. 1, 258; rem operosam ··· agere, Liv. 4, 5, (om Censuren); – ∾ templa, (kostbare), Ovid. Met. 15, 667; – ne quis sepulchrum faceret operosius, quam quod decem homines effecerint triduo, Cic. Leg. 2, 26.

*ŏpertānĕus, 3, i Religionssproget: hemmelig, forborgen; – ad opertanea sacra (Bonae Deae) nigrae (aves) etc., Plin. 10, 77; – men ∾ Dii, (i Jordens Indre), Capella; — ŏperte, adv.: ligesom tilhyllet; df. „overf.": forblommet; – operte atque symbolice, more Pythagorae, Gell. 4, 11; — ŏpertĭo, onis, f.: Bedækning, Indhylling; – Neptunus ··· ab nuptu, id est, opertione etc., Varr. L. L. 5, 10; — ŏperto, are, v. n. intens.: Bedækken; – tergum sagu' pinguis opertat, Enn. ap. Non.; o. — ŏpertōrĭum, i, n.: Dække el. Tæppe, (til at slaae over sig; opp. stragulum), Senec. Ep. 87; — II) „best." (o. eftercl.): Graven, Sidon.; — [operio]. — ŏpertum, i, n., s. und. operio. — 1. ŏpertus, 3, partic. af operio. — 2. ŏpertus, us, m., [operio]: Bedækning, Dække, Appul.

ŏpĕrŭla, ae, f., dem. af opera: ringe Arbeide el. Tieneste, Digest.; – ogs. „overf.": ringe Fortieneste el. Vinding, Appul. — opes, um, s. und. 1. ops. — opetis, is, f.: == aristolochia, Appul.

Ophiăca, orum, n., Ὀφιακά: Digt el. Skrift om Slangerne, Plin. 20, 96. — Ophĭas, ădis, f.: Datter af en Ophius, (i. e. Combe), vid. Ovid. Met. 7, 383. — ŏphicardēlos, (-us), i, m.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 65. — ŏphĭdĭon, i, n., ὀφίδιον: oprdl. liden Slange; df. etslags Søfisk, (af dens Lighed med Havaalen conger), Plin. 32, 35. — Ophĭŏgĕnes, um, m., Ὀφιογενεῖς, (Slangeslægten): Folk i Lilleasien, ogs. paa Cyperen, forstod ved Berørelse at helbrede Slangebid, Varro ap. Prisc., Plin. 7, 2. — 1. ŏphĭon, ŏnis, m., ὀφίων: fabelagtigt Dyr paa Sardinien, Plin. 28, 42. — 2. Ophĭon, ŏnis, m., som Mandsnavn; I) en Ledsager af Cadmus; – hvf. Ophĭŏnĭus, 3, (f. Thebanus); – ∾ caedes (Penthei), Senec. Oed. 485; — II) Fader til Centauren Amycus, som deraf heder: — Ophĭŏnĭdes, ae, m., Ovid. Met. 12, 245. — ŏphĭostăphȳle, es, f., ὀφιοσταφυλή, ligesom Slangedrue; df. en Art af Papirsbusken, Plin. 13, 44. — ŏphĭostăphȳlon, i, n., ὀφιοστάφυλον: == ampeloleuce el. vitis alba, Plin. 23, 16.

Ophītae, arum, m., Ὀφῖται: Slangetilbedere, Tertull. — ŏphītes, ae, m., ὀφίτης (λίθος): Slangestenen, en Marmorart med slangeformede

Pletter, hvf. sædv. Serpentinstenen, Plin. 36, 11; — not.: ogs. som fem. ophītis, idis, ὀφῖτις, id. 36, 43. — Ophiūchus, (-os), i, m., Ὀφιοῦχος: Slangeholderen, (Stiernebillede), ogs. Anguitenens o. Anguifer, Cic. N. D. 2, 42, (ex Arat.), o. Manil. 1, 330. — 1. Ophiūsa, (-ussa), ae, f., Ὀφιοῦσα, (οὖσσα, sc. νῆσος, i. e. insula, ligesom Slangeøen): Navnet paa flere Øer, vid. Plin. 3, 11, o. id. 5, 36; — B) ds. Ophiūsius, 3, arva, Ovid. Met. 10, 229, (i. e. Cypria arva). — 2. ophiūsa, ae, f., (sc. herba): magisk Vært el. Trylleurt; vid. Plin. 24, 102. — Ophiūsius, 3, (f. Cyprius), s. und. 1. Ophiusa.

ŏphrys, ȳos, f., ὀφρύς: etslags tvebladet Vært, Tvebladet, Plin. 26, 93. — ophthalmĭas, ae, m., ὀφθαλμίας, (sc. ἰχθύς): etslags Fisk, lat. oculata, Plaut. Capt. 4, 2, 70. — ophthalmĭcus, i, m., ὀφθαλμικός, (sc. medicus): Øienlæge, Martial. 8, 74.

ŏpĭcillum, i, n., [comisk dem. af 1. ops: en Smule Hielp, Varro ap. Non. — Opiconsiva, (Opec.), orum, n.: en Fest for Gudinden Ops Consiva, Varr. L. L. 6, 3. — ŏpĭcus, 3; efter Fest. p. 188, (Müll.), d. fuldere Form f.: Opscus, Oscus; ds. „overf.": dum, enfoldig, raa, Cato ap. Plin. 29, 7, o. Juvenal. 6, 455; s. ogs. Gell. 13, 9; - ogs. om en ydre Slethed; ∾ carthae, Auson.

ŏpĭfer, a, um, [ops, fero]: bringende Hielp el. Frelse; - ∾ deus, Ovid. Met. 15, 653, (i. e. Aesculapius); ∾ folia contra serpentes, Plin. — †ŏpĭfex, ĭcis, comm., [opus, facio]; I) „alm.": som udfører et Arbeide, Arbeidsmand el. Haandværksmand; vid. Sall. Jug. 73; opifices et servitia sollicitare, id.; cf. Cic. Off. 1, 42, o. id. N. D. 2, 60; - ogs. Kunstner, id.; — II) oftest „fig." o. „ment.": Bygmester el. Skaber el. Skaberinde; - Ille opifex rerum, Ovid. Met. 1, 79; cf. Cic. N. D. 1, 8; men ∾ natura, Plin. 31, 1; - ∾ verborum, (som giør nye Ord), Cic.; stilus est dicendi opifex, id. Fam. 7, 25; rhetoricen persuadendi esse opificem, Quintil.; ogs. c. inf., vid. Pers. 6, 3; ds. — ŏpĭfĭcīna, ae, f., ligesom officina: Værksted; - ds. „overf.": Kunstgreb el. Puds, Plaut. Mil. gl. 3, 3, 7; o. — ŏpĭfĭcium, i, n.: Arbeide; - opificii tempus, (Biernes Arbeidstid), Varro.

Opigĕna, ae, f., [Ops, gigno], Epithet til Juno som Fødselshielperske, el. som Datter af Gudinden Ops, Capella; cf. Fest. p. 200, (Müll.). — ōpĭlio, ōnis, m., [f. ovilio, af ovis]: Faarehyrde el. Hyrde, Plaut. Asin. 3, 1, 36; pastores opiliones, Digest.; - ogs. upilio, Virg. Ecl. 10, 19. — Opilius, i, s. und. Macrinus; - s. ogs. Suet. Gramm. 6.

ŏpīmātus, 3, s. und. opimo. — ŏpīme, adv. af opimus: rigeligen; - ∾ atque opipare (instructa domus), Plaut. Bacch. 3, 1, 6. — Opimiānus, 3, s. und. Opimius. — ŏpīmĭtas, atis, f., [opimus]: rigt Forraad, stor Velstand; - Maximas opimitates opiparasque etc., Plaut. Capt. 4, 1, 2; cf. id. Asin. 2, 2, 16, ogs. Ammian. 17, 2, oftere. — Opīmĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; — B) ds. 1) Opimius, 3, basilica, Varro; — 2) Opimiānus, 3, hvf. Opimianum, m. o. ud. vinum: en fortræffelig Vin, benævnt efter L. Opimius, (cons. a. u. c. 633), Plin., Martial., Cic. Brut. 83.

ŏpīmo, avi, atum, 1, v. a.: feder, mæsker; - ∾ turtures, Colum.; — II) „fig.": at giøre fed el. frugtbar; - terra opimatur imbribus, Appul.; - men Auctumnum ... September opimat, (fylder el. forherliger), Auson.; - men „ment.": O qui venustos uberi facundia Sales opimas, id.; — III) ds. partic. ŏpīmātus, 3, som adj.: fed; - ∾ abdomen, id.; af — ŏpīmus, 3, [1. ops; altf. oprdl.: vel næret; ds.] I) „egenl.": fed; - ∾ campus, Liv.; ∾ arva, Virg.; ∾ regio et fertilis, Cic. Manil. 6; ∾ vitis, Plin.; - ∾ habitus corporis, Cic.; - compar., ∾ membra, Gell. 5, 14; - superl., ∾ boves, Tertull.; — II) „fig."; A) „alm."; 1) rig, beriget; - opimum praeda discedere etc., Cic. Verr. 1, 50; men ∾ accusatio, (som skaffer rig Fordel), id. Flacc. 33; men ∾ opus casibus, (rigt derpaa), Tac. Hist. 1, 1; — 2) rigelig, anselig, prægtig; - ∾ divitiae, Plaut., opes, Varro; ∾ et praeclara praeda, Cic. R. Am. 3; - „bes." hede spolia opima: den Rustning, som den seirende Feltherre fratager den af ham fældede fiendlige Hærfører; vid. Liv. 1, 10, o. id. 4, 20; ogs. Virg. Aen. 6, 856, o. Liv. 23, 46; - derom ogs. absol.: opima, Plin. Pan. 17; cf. ∾ triumphus, Hor. Od. 4, 4, 51; — B) „bes." i Rhetoriken el. om Foredraget: ligesom overfyldt el. overmættet; - opimum quoddam et tamquam adipale dictionis genus, Cic. Orat. 8; nimis opima pinguique facundia esse, Gell. 17, 10.

*ŏpīnābĭlis, e: som beroer paa den blotte Forestilling el. Indbildning, artes, Cic. Div. 1, 14; cf. id. Tusc. 3, 31: ∾ mediocritates, (opp. naturales); — ŏpīnātĭo, onis, f.: Formodning, Indbildning; - opinatio est judicatio, se scire, quod nesciat, Cic. Tusc. 4, 11; - opinatione et perceptione sublata sequitur omnium assensionum retentio, id. Acad. 2, 25; o. — ŏpīnātor, ōris, m.; I) „alm.": som formoder, som hielper sig med Formodning; - magnus sum opinator, non enim sum sapiens etc., Cic. Acad. 2, 20; — II) sild. er opinator: = exactor annonae militaris, Cod. Just.; — [opinor]. — 1. ŏpīnātus, 3, partic. o. adj. af opinor. — 2. ŏpīnātus, us, m., [opinor]: Formodning, Mening; - pars horum maxima fallit Propter opinatus animi, quos addimus ipsi, Lucr. 4, 466.

†ŏpīnio, ōnis, f., [opinor]; I) „alm.": en blot Formodning, en Indbildning; - opinio plus valet saepe, quam res ipsa, Cic. frgm.; cf. id. d. Or. 1, 23; men id. Tusc. 4, 7: aegritudo est opinio recens mali praesentis etc.; opinionem autem volunt esse imbecillam assensionem, ibd.; - ogs. Mening el. Forestilling; in his locis opinio est etc., m. acc. c. inf., (her er man af den Mening), Cic. Att. 9, 8; cf. id. d. Or. 2, 1; - opinio de diis immortalibus omnium est etc., (alle troe derpaa), id. N. D. 3, 4; cf. Suet. Aug. 6; - praebere opinionem timoris, Caes.; non re es, sed opinione ductus, Cic. Mur. 30; in eam opinionem discessi, (er kommen paa de Tanker), ut etc., id. Fam. 6, 14; sum hujus opinionis, (er af den Mening), Colum.; omnium opinione, ogs. vulgi opinione, (efter den almindelige Forestilling), Cic.; ogs. opinione, id. Brut. 52; ut mea fert (el. est) opinio, (efter min Mening), id.; praeter opinionem, ogs. contra opinionem, (imod Formodning), id.; opinione celerius, Caes.; opinione tua mihi gratius est, (kærere, end du kan forestille dig), Cic. Fam. 10, 31; cf. Sall. Jug. 85; - habere opinionem, m. acc. c. inf.: have den Forestilling el. Formodning, Cic. Div. 2, 33; men opinionem habere virtutis, (være anset for tapper), Caes. B. G. 7, 59; men id. B. C. 1, 47: opinio ejus diei (f. de eo die); nemini veniebat in opinionem, m. acc. c. inf., (ingen tænkte derpaa), Nep. Att. 9; cf. id. Milt. 7; — II) „bes." ogs.; A) god Mening el. Dom derom; - opinione fortasse nonnulla, quam de meis moribus habebat, Cic. Lael. 9; ∾ integritatis meae, id. Att. 7, 2; non fallam opinionem tuam, (din Forventning), id. Fam. 1, 6; cf. id. ibd. 5, 12; —B) Rygte; - mittit, qui opinionem sererent, etc., Justin. 8, 3; exiit opinio, m. acc. c. inf., Suet. Ner. 53; ds. — ŏpīnĭōsus, 3: fuld af Formodninger, (som intet veed med Vished); - superl., ∾ homines etc., vid. Cic. Acad. 2, 47; o. — ŏpīnĭuncŭla, ae, f., dem.: ringe Mening, Salvian.

ŏpīno, are, v. a., forel. Biform af opinor: formoder, troer; - Praenestinum opino esse etc., Plaut. ap. Non.; tacere opino esse optimum, Enn. ibd.; — II) ds. particip. o. adj., ŏpīnātus, 3; A) formodet, indbildt; - ex duobus opinatis bonis vel malis etc., Cic.

Tusc. 4, 6; — B) hvorom der er stor Forventning, Ammian. — ŏpīnor, atus sum, 1, v. dep. a. o. n.: formoder, mener, troer el. tænker; - ipsum sapientem saepe aliquid opinari, quod nesciat, Cic. Mur. 30; cf. id. Acad. 2, 48; - ligel. m. acc. c. inf., ogs. m. de, ogs. absol.; - quoad opinatus sum, me exiturum, Cic. Fam. 7, 17; - bene el. male opinari de aliquo, (dømme vel el. ilde om nogen), vid. id. Pis. 20, o. Suet. Aug. 51; men id. Caes. 66: desinant opinari, (at danne sig Formodninger); loquor, ut opinor, (som jeg mener), Cic.; - navnl. bruges ut opinor, ogs. blot opinor, uden Forbindelse el. Rection; saal. Nep. Att. 6, o. Cic. Catil. 1, 6; ligel. sed, opinor, quiescamus, id. Att. 9, 6; cf. Hor. Sat. 1, 3, 53; — not.: ŏpīnātus, 3, som pass. o. adj., s. und. opino. — ŏpīnus, 3, s. und. necopinus.

ŏpĭpăre, adv. af opiparus: prægtigen, herligen; - ∾ paratum convivium, Cic. Off. 3, 14. — ŏpĭpăris, e, Biform af flgd.; - ∾ piscatum expositum, Appul. — ŏpĭpărus, 3, [opes, paro]: prægtig, herlig, Athenae, Plaut. Pers. 4, 4, in.; Quas (res) tu sapienter ··· Mihi reddidisti opiparas opera tua, (har bragt i god Stand), id. Poen. 1, 1, 3.

1. Opis, (ō), is, f., Ὦπις: en Nymphe i Dianas Følge, Virg. Aen. 11, 836; - ogs. en Naiade, id. Gc. 4, 343. — 2. Opis, s. und. Ops. — ŏpisthŏdŏmus, i, f., ὀπισθόδομος: Bagdelen el. det Inderste af et Hus el. Tempel, Fronto. — ŏpisthŏgrăphus, 3, ὀπισθόγραφος: som er beskreven paa Bagsiden (af Bladet), commentarii, Plin. Ep. 3, 5; in opisthographo testari, Digest. — ŏpisthŏtŏnĭcus, 3, Plin. 20, 75: som lider af Sygdommen: — ŏpisthŏtŏnos, i, m., ὀπισθότονος: krampagtig Bøining bagover, Plin. 23, 24, oftere; - ogs. opisthotonia, ae, f., Coel. Aur.

Opĭter, tĕris o. tris: romersk Fornavn; vid. Fest. p. 184, (Müll.). — Opĭtergĭum, i, n.: By i d. Venetianske, Plin. 3, 23; — B) df. Opĭtergīnus, 3, montes, Plin. 3, 22; - men subst. pl.: Opitergini, orum, m.: Indvaanerne af Byen Op., Flor. 4, 2. — *ŏpĭtŭlātĭo, onis, f.: Ydelse af Hielp, Arnob.; — ŏpĭtŭlātor, oris, m.: en Hielper, Appul.; o. — ŏpĭtŭlātus, ūs, m.: = opitulatio, Fulgent.; — [opitulor]. — ŏpĭtŭlo, are, foræld. Biform af flgd., Liv. Andr. ap. Non. — ŏpĭtŭlor, atus sum, 1, v. dep. n., [1. ops, inus. tulo, hvs. tuli und. fero]: hielper, yder Hielp el. Bistand; c. dat.; - amicum amico opitularier, Plaut. Curc. 2, 3, 53; patriae subvenire opitularique, Cic. Off. 1, 43; ∾ inopiae, Sall. Catil. 33; sin opitulor (sc. ei), etc., Ter. Andr. 1, 3, 5; - ogs. m. ad, Cic. Inv. 2, 2; ogs. m. contra, Plin. 28, 27. — ŏpĭum, i, n., ὄπιον: Opium, Valmuesaft, Plin. 20, 76.

ŏpŏbalsămētum, i, n.: et med Balsamtræer bevoxet Sted, Balsamskov, Justin. 36, 3; af — ŏpŏbalsămum, i, n., ὀποβάλσαμον: Saft el. Gummi af Balsamtræet, Plin. 12, 54; - arbores opobalsami, Justin.; opobalsama, Juvenal., Martial. — ŏpŏcarpăthon, (-um), i, n., ὀποκάρπαθον: Saften af Væxten carpathum, Plin. 28, 45. — ŏpŏpănax, ăcis, m., ὀποπάναξ: Saften af Væxten panax, Plin. 20, 100. — ŏpōrīce, es, f., ὀπωρική: et slags Lægemiddel af Høstfrugter, vid. Plin. 24, 79. — ŏpōrŏthēca, ae, el. -thēce, es, f., ὀπωροθήκη: Sted til Opbevaring af Høstfrugterne; - in oporotheca manere, (at opbevares der), Varro.

ŏportet, ŭit, ēre, v. impers, [2. opus]: det bør sig, det er vedbørligt el. fornuftigt el. billigt, det skal el. maa, odl.; a) m. Subjectsætning; - hoc fieri et oportet et necesse est, Cic. Att. 13, 25; cf. id. Verr. 4, 39, o. Juvenal. 14, 207, (ex Ennio), ogs. Plaut. Poen. 5, 2, 70, ogs. Ter. Heaut. 1, 2, 26, o. ibd. 2, 3, 6; - non mediocre telum ad res gerendas existimare oportet benevolentiam civium, Cic. Lael. 17; cf. id. Verr. 3, 75; men ad castra iri oportere, Caes. B. G. 3, 18; cf. ibd. 24; — b) c. conj., (efter d. udfaldne ut); - ex rerum cognitione efflorescat et redundet oportet oratio, Cic. d. Or. 1, 6; valeat possessor oportet, Si etc., Hor. Ep. 1, 2, 49; — c) absol.; - est enim aliquid, quod non oporteat, etiam si licet; quicquid vero non licet, certe non oportet, Cic. Balb. 3; ne quid fiat secus, quam volumus, quamque oportet, id. Att. 6, 2; ligel. alio tempore, atque oportuit, Caes. B. G. 7, 33; — not.: alene forcl. in pl.; - ut ea, quae oportuerint, facta non sint, Caecil. ap. Prisc.; men Ter. Heaut. 3, 2, 25, inc.

oppallesco, [f. ob.p.], pallŭi, 3, v. n. inch.: stærkt at blegne; - oppalluit stupore carnifex, Prudent. — oppando, [f. ob.p.], (pandi), pansum o. passum, 3, v. a.: udspænder, udbreder derimod, Gratian. Cyneg. 55; velo oppanso, (al. oppasso), Tertull.; — II) df. subst.: oppansum corporis, (Legemet som Sielens Dække el. Bolig), id. — oppango, [f. ob.p.], pēgi, 3, v. a.: fæster el. hefter dertil, trykker derpaa, savium (sc. ori), Plaut. Curc. 1, 1, 60. — oppansus, el. -passus, 3, particip. af oppando.

oppecto, [f. ob.p.], ĕre, v. a.: kæmmer rundt om; df. comisk: begnaver el. afgnaver el. afæder, Plaut. Pers. 1, 3, 31. — oppēdo, [f. ob.p.], ĕre, v. n., i. e. contra pedo; df. „overf." c. dat.: at behandle haanligen, Hor. Sat. 1, 9, 70. — oppĕrĭor, (obp.), -pĕritus o. -pertus sum, iri, v. dep. n. o. a., [af inus. perior af πειράομαι, hvs. ogs. peritus o. experior]; I) neutr.: venter, dvæler, bier; - aut ibidem opperior, aut etc., Cic. Att. 3, 10; ogs. c. acc. temp.; unam praeterea horam ne oppertus sies, Ter. Phorm. 3, 2, 29; — II) act.: venter el. bier derpaa; - Tu hic nos ··· interea opperibere, (f. opperieris), Ter. Heaut. 4, 7, 5; cf. Virg. Aen. 10, 771; - ∾ tempora sua, Liv. 1, 56; id sum opperitus, Plaut. Most. 3, 2, 101; — not.: opperibor f. opperiar, s. ovens. — oppessŭlātus, (obp.), 3, [pessulus]: med Slaa for, janua el. fores, Appul.

oppĕto, [f. ob.p.], īvi o. ĭi, ĭtum, 3, v. a. (o. n.); oprdl.: gaaer imøde, gaaer derhen; df. sædv. „overf.": undergaaer, lider; - ∾ pestem (Fordærvelse), Cic. Tusc. 2, 16, (e poët.); - ∾ poenas superbiae, Phaedr. 3, 16; - oftest oppetere mortem: at omkomme, at døe, (bes. frivilligen el. modigen; s. und. obeo); - aut si ante oppetenda est (mors), oppetatur cum gloria, Cic. Phil. 12, 12; cf. id. Tusc. 1, 48: clarae mortes pro patria oppetitae; - sild. o. „poet." ogs. absol. oppetere, (sc. mortem); vid. Virg. Aen. 1, 96, o. Tac. Ann. 2, 24; - ogs. om Dyrene; aquilae non senio, sed fame oppetunt, Plin.; - ogs. oppetere morte, Prudent. — oppexus, (obp.), us, m., [oppecto]: Kæmmen el. Friseren; - oppexus crinium: Haaropsats el. Frisur, Appul.

oppĭco, [f. ob.p.], are, v. a.: tilbeger, corticem, Cato. — *oppĭdānĕus, 3: hørende til Byerne, (efterel. Ord); - ∾ onera, munia, commoda, Cod. Theod.; — oppĭdānus, 3: fra el. i en af Byerne (udenfor Rom, hvorom urbanus); - senex quidam oppidanus, (i Terracina), Cic. d. Or. 2, 59; - ogs. som finder Sted i Smaabyerne; ∾ genus dicendi, id. Brut. 69; ∾ lascivia, Tac. Ann. 14, 17; - df. oppĭdāni, orum, (Byfolkene), Caes. B. G. 2, 33; o. — oppĭdātim, adv.: By for By, i alle Byer; - ∾ ludos constituere, Suet. Aug. 89; cf. id. Galb. 18; — [oppidum].

oppĭdo, adv., ligesom valde el. multum, (quod oppido satis sit, vid. Fest. p. 184, Müll., o. Quintil. 8, 3, 25): overmaade, saare meget; - oppido opportune, Ter. Ad. 3, 2, 24; oppido ridiculus, Cic. d. Or. 2. 64, iratus, Terent.; ∾ adolescens, Liv. 42, 28; men Oppido interii, (det er aldeles ude med mig), Plaut. Amph.

1,1,143; - ogſ. forbindes oppido quam: overmaade; ∾ quam parva, Liv. 39, 47; — b) i bekræftende Svar: ganſke viſt, visſeligen; - omnene (aurum reddidisti)? Mn. oppido, Plaut. Bacch. 4, 4, 29.

oppĭdŭlum, i, n., demin.: liden By; - Melitae, aut alio in simili oppidulo, Cic. Att. 10, 7; cf. Hor. Sat. 1, 5, 87; af — oppĭdum, i, n., [ops, do, vid. Varr. L. L. 5, 32, o. Fest. p. 203, Müll.]: en By, (dog alene ſjeld. om Rom f. d. ſædv. urbs); - Segesta est oppidum pervetus in Sicilia, Cic. Verr. 4,33; etsi praesidia in oppidis nulla sunt, id. Att. 8, 11, B; men tot oppidum (f. oppidorum) cadavera etc., Sulp. ap. Cic. Fam. 4,5; - dog ogſ. undert. om Rom; eos (legatos) in oppidum intromitti non placuit, Liv. 42,36; men „poet.": oppidum Martis, Martial. 10, 30; - ſaal. findes ogſ. oppidum brugt om Athenen, Nep.Milt.4, om Theben, id. Pelop. 1; — II) „overſ." findes ogſ. oppidum brugt; A) om en forſkanſet Skov, Caes. B. G. 5, 21; — B) om Skrankerne paa Cirkus; vid. Varr. L. L. 5, 32, o. Fest. p. 184; — not.: oppidum f. oppidorum, ſ. ovenf.

oppignĕrātor, (obp.), oris, m.: Panthaver el. Creditor, Augustin.; af — oppignĕro, [f. ob.p.], avi, atum, 1, v. a.: pantſætter, giver til Pant; - ∾ libellos pro vino, Cic. Sest. 51, anulum octo nummis, Martial. 2, 57; - ogſ. „overſ.": oppignerare filiam (alicujus), Ter. Heaut. 4,5,46; men Senec. Benef. 3,5: quo (verbo) se oppigneraret, (forpligtede ſig).

oppīlātĭo, (obp.), onis, f.: Tilſtopning, narium, Scrib. Larg.; af — oppīlo, [f. ob. p.], (avi), atum, 1, v. a.: tilſtopper, ſpærrer, metretam, (ſætter Prop deri), Cato; - men scalis tabernae oppilatis, Cic. Phil. 2, 9; cf. Lucr. 6, 725. — Oppĭus, a: romerſk Slægts- o. Perſonsnavn; vid. Cic. Att. 4,16, oftere, ogſ. id. frgm. ap. Orell. p. 444; — B) df. Oppĭus, 3; lex Oppia de coërcendo mulierum luxu, (af Almuetribunen C. Oppius); vid. Liv. 34, 1, o. Tac. Ann. 3, 33.

opplĕo, (obp.), ēvi, ētum, 2, v. a., [inus. pleo]; I) „egenl.": fylder aldeles, opfylder dermed; m. o. ud. abl.; - ∾ aedes spoliis, Plaut.; cf. id. Pseud. 2, 1, 14; nives omnia oppleverant, Liv. 10, 46; oppletum unda navigium, Plin.; — II) „fig.": vetus haec opinio Graeciam opplevit, Cic. N. D. 2, 24; mentes oppletae tenebris et sordibus, Pseud. Cic. in Sen. 4. — opplōro, [f. ob.p], are, v. n.: græder el. klager derfor, auribus alicujus, auct. ad Her. 4, 52.

oppōno, [f. ob.p.], sŭi, sĭtum, 3, v. a.; I) „egenl.": ſætter el. ſtiller derimod; - ∾ aliquem alicui, Nep. Eum. 3; ſaal. i Krigsſproget, vid. Caes. B. C. 3, 30 o. 45; - ogſ. ſætter el. ſtiller derfor; manum fronti el. oculis, ogſ. ante oculos, Ovid.; ∾ corpora pro nudata moenibus patria, Liv. 21, 8; men ∾ armatos homines ad omnes introitus, Cic. Caecin. 8; - ogſ. holder el. lægger derpaa, brassicam depetigini, (neml. ſom Lægemiddel), Cato; - men absol. Oppono auriculam, (lægger Øret til), Hor. Sat. 1,9,77, (al. Appono); - Nec tibi ··· Oppositas habuit regia nostra fores, (i. e. clausas: lukkede el. ſpærrede for dig), Ovid. Her. 17, 7; — B) „beſ.": ſtiller eller ſætter derimod el. ſom Pant; - pono pallium; Ille suum anulum opposuit, Plaut. Curc. 2, 3, 77; ager oppositus est pignori ob decem minas, Ter. Phorm. 4, 3, 56; - men absol.: rebus meis oppositis, Senec. Benef. 7, 14; cf. Juvenal. 11, 18, o. Catull. 26; — II) „fig."; A) „alm.": ſtiller derfor ſom til Forſvar, ſ. ovenf. Liv. 21, 8; ogſ. udſætter derfor; - ∾ se periculis pro republica, Cic. Balb. 10; ad omne periculum atque ad omnem invidiam solus opponitur, id. Mur. 40; men id. Quint. 14: formidines opponantur, ut etc.; — B) „beſ."; 1) ſtiller derimod, (ſom Modſætning el. ſom Modgrund); - omni virtuti vitium contrario nomine opponitur, Cic. Fin. 3, 12; cf. id. d. Or. 2, 83; nisi tu opposuisses tuam ··· auctoritatem, id. Acad. 2, 20; - quum decumani aratoribus ad pactiones faciendas ··· tuum scelus ac nomen opponerent, id. Verr. 3, 57; men Caes. B. G. 3, 77: ne multis secundis proeliis unum adversum opponerent, (ſkulde ikke ſtille derimod og ligeſom opveie dermed); — 2) ∾ alicui jusjurandum: paalægge nogen en Ed, Digest.; — III) particip. oppŏsĭtus, 3, ogſ. ſom adj.: der befinder ſig el. er beliggende ligeoverfor et andet; - Oppositamque petens contra Zanclēïa saxa Rhegion, etc., Ovid. Met. 14, 47; luna opposita soli, Cic. Div. 2,6; cf. id. Off. 2,4; — B) subst. pl. opposita el. ἀντικείμενα el. contraria inter se: Begreber, ſom ophæve hinanden; (ſaal. aut est, aut non est); vid. Gell. 16, 8; — not.: opposivi, f. opposui, Plaut.; oppostus, f. oppositus, Lucr. 4, 151.

*opportūne, (ob.p.), adv.: beqvemt el. beleiligen, paa rette Tid el. Sted, venire, Cic.; ambo opportune (sc. adestis), Ter. Andr. 2, 2, 8; - compar.: nihil opportunius accidere vidi, Cic. Fam. 10, 16; superl., ∾ allatis litteris, Caes. B. C. 3, 102; o. — opportūnĭtas, (obp.), atis, f.; 1) „alm.": Beqvemhed, Beleilighed, Pasſelighed; - ∾ loci, Caes., viae, Plin. Ep., aetatis, Sall.; - opportunitates habilitatesque corporis etc., Cic. Leg. 1, 9; ∾ maritimas praebent portus, (beqvem Forbindelſe med Søen), Liv. 45, 30; — II) „beſ." ogſ.; A) den beleilige Tid, Plaut. Ep. 2, 2, 19; opportunitas, (sic enim appellemus εὐκαιρίαν), etc., Cic. Fin. 3, 14; — B) Beqvemhed, Fordel, Nytte; - tantas opportunitates habere etc., id. Lael. 6; nisi opportunitate aliqua data, Caes. B. G. 3, 17; — C) perſonificeret: - Nam ipsa mihi Opportunitas non potuit opportunius Advenire, quam etc., Plaut. Pseud. 2, 3, 3; — [af flgd.].

opportūnus, (obp.), [ob, portus]; I) „alm.": beqvem, pasſende, beleilig; - tempus actionis opportunum graece εὐκαιρία, latine apellatur occasio, Cic. Off. 1,40; ∾ locus, id.; ogſ. opportuna locorum, Tac.; - compar., ∾ loco etc., Cic. Fam. 6,20; superl., urbe ··· opportunissima portu egregio (potiri), Liv. 26,43; ligel. ∾ aetas, Cic. Fam. 7,7; — II) „beſ."; A) beqvem, tienlig, nyttig; - res opportunae sunt singulae singulis, Cic. Lael. 6; opportuna flammis, (brændbare Sager), Lucr.; men ∾ loca (i Krigsſproget), beqvemme Angrebspunkter, Liv. 25,30; cf. id. 7, 23; — b) comiſk ogſ. om en Perſon: ſkikket el. oplagt dertil; - Ut etc., magis opportunus, nec magis ex usu tuo Nemo est, Ter. Eun. 5, 8, 46; — B) udſat derfor; - opportunus injuriae, Cels.; opportuniora morbis corpora, (ſom lettere angribes deraf), Plin.

oppŏsĭtĭo, (obp.), onis, f., [oppono]: Modſætning, vid. Cic. Inv. 1,28. — 1. oppŏsĭtus, 3, particip. o. adj. af oppono. — 2. oppŏsĭtus, us, m., [oppono]: Modſætning el. Modſtilling, navnl. til Værn el. Beſkyttelſe; - laterum nostrorum oppositus et corporum pollicemur etc., Cic. Marc. 10; - men opposítu globi noctem afferente, Plin. 2, 73; cf. Gell. 4, 5: opposítu circum undique aedium etc.; - ogſ. „overſ.": Anførelſe el. Opſtilling derimod, vocabulorum, id. 14, 5.

*oppressĭo, (obp.), onis, f.: voldſom Trykken el. Trykning; df. „fig.": Voldſomhed, voldſomt Overfald; - per oppressionem eripere etc., Ter. Ad. 2, 2, 30; men ∾ curiae, voldſom Beſættelſe deraf, Pseud. Cic. pr. Dom. 3; - men ∾ legum et libertatis, (deres Undertrykkelſe), id. Off. 3, 21; — df. dem., oppressĭuncŭla, ae, f.: lidet Tryk derpaa; in pl. o. c. gen., Plaut. Pseud. 1, 1, 66; o. — oppressor, (obp.), oris, m.: en Undertrykker, dominationis, Pseud. Brut. ap. Cic. ad Brut. 1, 16; — [opprimo]. — 1. oppressus, 3, particip. af opprimo. — 2. oppressus, us, m., [opprimo]: Trykning derpaa, Nedtrykning; - Nam quid in oppressu valido durabit eorum? vid. Lucr. 1, 851.

opprĭmo, (obp,), pressi, pressum, 3, v. a., [premo]; I) „egenl.": trykker derpaa, trykker ned el. ſammen;

- ∾ taleam pede, (ned i Jorden), Cato; ∾ ora loquentis, (holde nogen for Munden), Ovid. Met. 3, 295; (cf. Comikernes: os opprime, hold Mund); ∾ oculos (mortui manu: lukke el. sammentrykke), Val. Max. 2, 6, 8; - ∾ fauces manu, Suet. Calig. 2, (qvæle dermed); ∾ senem injectu multae vestis, (qvæle derunder), Tac. Ann. 6, 50; - ruina conclavis opprimi, Cic. Div. 2, 8; oppressus terra, (som er under Jorden), id. ibd. 23; ligel. oppressa pluma (culcitae), Martial.; - ∾ ignem orientem, Liv. 29, 31; cf. Enn. ap. Cic. d. Or. 2, 54; - ∾ classem, (nedsænke), Cic. Manil. 12; cf. Virg. Aen. 1, 129; - ∾ leonem, (fælde), Val. Fl., muscam, (knuse), Phaedr.; quos caedes oppressit, (de Faldne), Liv. 25, 29; — II) „fig."; A) „alm.": overfalder el. overrumpler, (navnl. i Krigssproget); - ∾ hostes incautos, Liv. 26, 12; ligel. ∾ naves el. navalia castra, id.; cf. Caes. B. G. 4, 4 o. Suet. Aug. 16; - ogs. alm.: at overraske nogen el. at paakomme nogen uventet; ∾ aliquem imprudentem et oscitantem, Terent., aliquem in articulo ipso, id.; cf. Cic. d. Senect. 14; men somnus virginem opprimit, Terent.; ∾ occasionem, (gribe Leiligheden), Plaut.; men Cic. Cluent. 10: ∾ rostra vacua, (bestige el. bemægtige sig Talerstolen); — B) „bes."; 1) tildækker, skiuler, bringer af Veien; vid. Cic. R. Am. 41, o. Liv. 23, 22; - ogs. fordunkler, insigne veri, vid. Cic. Acad. 2, 11; men id. Off. 1, 37: litterae (Bogstaverne) neque expressae, neque oppressae, (ikke hvasse og heller ikke sløve); — 2) nedtrykker el. nedslaaer, giør Ende derpaa; - ∾ rem omnem sine tumultu, Liv. 2, 4; ligel. ∾ tumultum, id., quaestionem, id.; cf. Cic. R. Am. 13, o. id. Lael. 21; oppressa conjuratio, Suet. Tib. 65; - ogs.: undertrykker, betvinger; qui oppresserit Antonium, bellum confecerit, Cic. Fam. 10, 20; cf. id. Mur. 15; opprimi bello, Nep. Dat. 9; ∾ insontem falso crimine, Liv. 1, 51; cf. id. 2, 52; men oppressus aere alieno, (forgieldet), Cic., Sall.; oppressi corporis doloribus, Cic., lassitudine etc., Caes. B. G. 4, 15; men ne qua repentina vis ··· libertatem oppprimeret, Nep. Alcib. 3; cf. ovenf. Liv. 1, 51; men Cic. Verr. 1, 9: ∾ reum; cf. Nep. Thras. 1; - quorum mens fuerit oppressa praemio, Cic. Pis. 13, (berøvet sin Frihed); - ogs. trykker, qvæler, ængster; institit, oppressit, non remisit etc., Cic. Verr. 3, 58; men id. ibd. 4, 6: num eum ··· tanta vis oppresserit, inc.; al. presserit.

*opprobrāmentum, (obpr.), i, n.: Beskæmmelse, Skændsel, Plaut. Merc. 2, 3, 87; — opprobrātio, (obpr.), onis, f.: heftig Dadel, beskæmmende Bebreidelse, Gell. 12, 12; ogs. Beskæmmelse; ∾ reprehensionis, id. 2, 7; — [opprobro]. — opprobriōsus, (obpr.), 3: meget beskæmmende, alicui, Cod. Just.; af — opprobrium, (obpr.), i, n., [probrum]; I) „alm.": Beskæmmelse, Skænsel; ogs. beskæmmende Dadel; - ne civitati meae sim opprobrio, si etc., Nep. Con. 3; cf. id. Epam. 6; men Nec fuit opprobrio (illi, c. inf., han hørte ikke ilde derfor), Ovid. Trist. 2, 445; cf. Hor. Ep. 1, 9, 10; — II) „overf."; A) Skældsord, Udskælden, ond Omtale; - morderi falsis opprobriis, Hor. Ep. 1, 16, 38; opprobria fundere, id., dicere, Ovid.; — B) om Personer; - ∾ majorum, Mamercus, Tac. Ann. 3, 66; men opprobria Romulique Remique, vid. Catull. 28, 15. — opprobro, (obpr.), atum, 1, v. a., [probrum]: forekaster el. bebreider paa en beskæmmende Maade; - Rus tu mihi opprobras? Plaut. Truc. 2, 2, 25; cf. Gell. 3, 5, (in lemmate).

*oppugnātĭo, (obp.), onis, f.: haard Beleiring, stormende Angreb el. Bestormelse, oppidorum, Cic.; oppugnationem inferre, Liv., sustinere, Caes., omittere el. relinquere, Liv., Tac.; oppugnatione desistere, Caes., Sall.; — II) „fig.": Angreb paa nogen med haarde Ord, Anklage, Cic. Vat. 2, o. id. Qu. Fr. 2, 8; o. — oppugnātor, oris, m.: som angriber el. bestormer; - ∾ Caulonis (urbis), Liv. 27, 15; ogs. absol., Tac. Hist. 3, 71; ogs. som bekriger; ∾ patriae, Cic. Phil. 12, 3; — II) „overf.": som stræber at fordærve; - salutis meae non modo non oppugnator, sed etiam defensor, id. Planc. 31; — bf. oppugnātōrius, (obp.), 3: hørende til en Beleiring el. Storm; - ∾ res, (pl.), Vitruv.; — [flgd.].

1. oppugno, [f. ob.p.], avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": kæmper el. strider derimod, bekriger el. angriber; - ad se oppugnandum etc., Caes. B. G. 1, 44; ∾ Macedoniam, vid. Liv. 42, 32; men „poet.": contra oppugnare sagittis ··· rates, Prop. 3, 9, 13; - sædv.: at angribe el. bestorme; ∾ oppidum munitissimum aggeribus, vineis, turribus, Cic. Fam. 2, 10; ∾ locum munitum, Caes.; summis copiis castra oppugnata, id.; consiliis ab oppugnanda urbe ad obsidendam versis, Liv. 2, 11; cf. Cic. Manil. 8; — II) „fig.": angriber dadlende, anklager el. forfølger; - fratrem ob dictum capite et fortunis per te oppugnatum iri, (skulde ved dig blive angreben paa sin Tilværelse og Velfærd, neml. i Senatet), Metell. ap. Cic. Fam. 5, 1; cf. ibd. 2; men ∾ aequitatem verbis, (med Haarkløverier el. Spidsfindigheder), Cic. Caecin. 24; cf. id. Orat. 66, ogs. id. Agr. 1, 1; ogs. at bekæmpe nogens Tale el. Paastand; vid. Cic. d. Or. 2, 38. — 2. oppugno, (obp.), (avi), atum, 1, v. a., [pugnus]: slaaer med knyttet Næve; - postquam oppugnatum est os, Plaut. Cas. 2, 6, 60. — oppūto, [f. ob.p.], are, v. a.: beskærer, (vites); - opputatur autem, quicquid proxime tulit fructum, Plin. 17, 35.

1. ops, (nom. sing. inus.), gen. ŏpis, f., [rimel. besl. m. opus, o. Stamordet til copia], altf. oprdl.: Befordringsmiddel; bf. I) „alm."; A) in abstracto: Magt el. Evne, Kraft el. Styrke; - (homines) omni ope niti decet, ne vitam silentio transeant, Sall. Catil. 1; cf. Cic. Att. 14, 14: omni ope atque opera enitar, ut etc.; men id. Tusc. 3, 11: omnibus viribus atque opibus (perturbationibus repugnare); men quacumque ope possent, etc., id. Mil. 11; men Virg. Aen. 1, 601: Non opis est nostrae, c. inf.: det staaer ikke i vor Magt; — B) in concreto: Formue eller Rigdom, Magt el. Anseelse, odl.; (saal. oftest in pl.); - Condit opes alius, (giemmer el. skiuler sine Skatte), Virg. Ge. 2, 507; cf. Hor. Od. 3, 16, 28: Magnas inter opes inops; - cui tenues opes, nullae facultates, Cic. Quint. 1; in bonis (numerare) divitias, honores, opes, id. Fin. 5, 27; cf. id. Lael. 6; - ut opibus firma sit (res publica), id. Att. 8, 11; cf. Virg. Aen. 2, 4; - in sing. alene forel. o. poet.; vid. Enn. ap. Cic. Tusc. 3, 19, o. Virg. Aen. 8, 685; — II) „bes.": Bistand, Hielp, Understøttelse; - Caesar jam opes meas, non ··· opem exspectat, Cic. Att. 9, 16; aliquid opis rei publicae ferre, id. Fam. 4, 1; opem petere ab aliquo, id.; confugere ad opem alicujus, id.; opem afferre, (bringe Hielp), Ovid. Met. 8, 601, admovere, id. Rem. 116.

2. Ops, gen. Opis, f., [d. personificerede 1. ops]: Gudinden for Jordens Frugtbarhed og for anden Overflødighed, for Rigdom og Magt, odl.; - ogs. er hun Gemalinde af Saturnus og identisk med Terra, vid. Varr. L. L. 5, 10; - Carmina turrigerae dicere jussit Opi, Ovid. Trist. 2, 24; men Ex Ope Junonem memorant Cereremque creatas, id. Fast. 6, 285; - s. ogs. Cic. Univ. 11; - ogs. mærkes ad Opis (sc. aedem): i hendes Tempel paa Forum i Rom, hvor ogs. offenlige Penge opbevaredes; vid. Cic. Phil. 1, 7 o. id. ibd. 2, 37; — not.: nomin. Opis (f. Ops), Hygin. Fab. 130; acc. Opim, Ovid. Met. 9, 497. — opsonium, i, s. und. obsonium.

*optābĭlis, e: ønskværdig, ønskelig; - quae vulgo expetenda atque optabilia videntur, Cic.; mihi pax fuit optabilis, id.; men quae ut concurrant, optabile est, etc., id. Off. 1, 14; ∾ tempus, Ovid.; - compar., utrum bono viro optabilius putas, sic exire etc.? Cic. Pis.

14; — df. adv. optabiliter; in compar., Val. Max. 5, 1, extern. 6.

*optātĭo, onis, f.: et Ønske; - dare alicui tres optationes, Cic. Off. 3, 25; - II) ogs. som rhetorisk Figur, id. d. Or. 3, 53, o. Quintil. 9, 1, 32; o. — optātīvus, 3, i Grammatiken: som udtrykker et Ønske, modus, Priscian., adverbia, id.; — [opto]. — optāto, abl. som adv.; af — optātus, 3, partic. o. adj. af opto.

optĭce, es, f., ὀπτική: Optiken; - ut sit optices non ignarus, Vitruv. 1, 1. — optĭmas, (optŭm-), ātis, comm., [optimus]: hørende til de Bedste el. Fornemste iblandt Folket; - matronae opulentae, optimates, Enn. ap. Cic. Fam. 6, 9; - sædv. en Aristocrat, el. en Tilhænger af Aristocratiet; dum pudet te, parum optimatem esse, etc., Coel. ap. Cic. Att. 10, 9, A; - oftest in pl., optĭmātes, (ium o. um): Aristokraterne el. de Mægtige i Staten, (i Modsætn. af Folket el. Almuen); - plebis et optimatium certamina, Tac. Ann. 4, 32; optimatium arbitrio regi, (have en aristocratisk Forfatning; opp. regnum o. civitas popularis), Cic. d. Rep. 1, 26; populi potentiae non amicus ··· optimatum fautor, Nep. Alcib. 5; cf. Cic. Off. 2, 23, o. Suet. Caes. 19; - „overf." (o. oratorisk) hede optimates, Cic. Sest. 45: de i enhver Stand velsindede Borgere, el. de sande Patrioter; — b) ogs. adj.: ex tribus generibus illis, regali, et optimati, et populari, confusa modice (res publica), Cic. d. Rep. 2, 23; s. ogs. ovenf. Enn. l. c. — optĭme, (optŭm.), adv., s. und. bene. — optĭmĭtas, atis, f.: Ypperlighed, Capella; af — optĭmus, (optŭm.), 3, s. und. bonus.

1. optĭo, onis, f., [opto]: Frihed til at vælge, (giøre el. lade), frit Valg derimellem; - dare alicui optionem provinciae, Liv., eligendi patroni, Cic. Brut. 50; ligel. m. utrum, el. m. ut, ogs. absol.; - utro frui malis, optio sit tua, Cic. Fat. 2; potestatem optionemque facere alicui, ut eligat etc., id. Div. in Caecil. 14; - ogs. kan ut være udfaldet, vid. Sall. Jug. 79; - men absol.: si optio eveniat tibi, Plaut.; Optio haec tua est, id. Casin. 2, 4, 13.

2. optĭo, onis, m.; I) „alm.": Medhielper el. Assistent, som man vælger sig; - Tibi optionem sumito Leonidam, Plaut. Asin. 1, 1, 88; ∾ fabricae, Digest.; — II) „bes." i Krigssproget: Centurionens Adjutant el. Lieutenant; vid. Varr. L. L. 5, 16, ogs. Fest. p. 184 o. 198, (Müll.); — df. optĭōnātus, us, m.: en Adjutants Post el. Bestilling, Cato ap. Fest. p. 201, (Müll.); o. — optīvus, 3: valgt el. selvvalgt; - optivo cognomine crescit, Hor. Ep. 2, 2, 101; - df. i d. sild. Retssprog: optivi (tutores), qui ex optione sumuntur, (opp. dativi), Gaj. Inst.; — [flgd.].

opto, avi, atum, 1, v. a., [af inus ὄπτω, hvf. ὄψομαι]: ligesom udseer mig noget, df. udsøger el. udvælger, odl., (forcl. o. „poet."); - Utrum vis, opta dum licet, Plaut. Rud. 3, 6, 16; - ogs. c. inf., Ter. Andr. 4, 5, 2; - men ∾ locum tecto, Virg. Aen. 1, 425; ∾ externos duces, ibd. 8, 503; - ogs. i Religionssproget; vid. Fest. p. 186, (Müll.); — II) „overf." (o. classisk): ønsker, begerer, attraaer; - nihil ··· nisi quod honestum sit, aut optare, aut expetere, Cic. Off. 1, 20; quem (vestitum) cupimus optamusque, id. Phil. 14, 1; - men m. ut; optavit, ut in currum patris tolleretur, id. Off. 3, 25; - ogs. kan ut være udfaldet, vid. Ovid. Trist. 2, 57; - ogs. c. inf.; hunc videre saepe optabamus diem, Ter. Hec. 4, 4, 29; - men tibi optamus eam rem publicam, in qua etc., Cic. Brut. 97; cf. id. Pis. 20; men Ter. Eun. 5, 8, 27: si etc., Quodvis donum praemium a me optato, id optatum feres; — III) partic. optātus, 3, ogs. som adject.: forønsket, behagelig; - gratos optatosque de me rumores etc., Cic. Fil. ap. Cic. Fam. 16, 21; Optati cives, populares, etc., Plaut. Aul. 3, 1, in.; - compar., quid est, quod ··· sociis ··· optatius esse possit? Cic. Div. in Caecil. 3; superl., sibi optatissimum esse, etc., id. R. Am. 15; mi optime et optatissime frater, id.; — B) df. 1) neutr. optātum, i, som subst.: det Ønskede, et Ønske; - haec utrum cogitata sapientum, an optata furiosorum videntur? Cic. Agr. 1, 1; optatum impetrare, id.; praeter optatum meum, sed valde ex voluntate, id. Pis. 20; Annuit optatis, Ovid. Met. 11, 104; — 2) abl. optāto, som adv.: efter Ønske; - nisi etc., mihi optato veneris, Cic. Att. 13, 28; cf. Ter. Andr. 3, 3, 1, o. Virg. Aen. 10, 405. — optŭme, optŭmus, s. und. optime, etc.

ŏpŭlens, tis, oftere ŏpŭlentus, 3, [1. ops]; I) „egenl.": rig, velhavende, bemidlet; m. o. ud. abl.; - opulentus auro, Plaut.; opulentium fortuna, Nep. Chabr. 3; opulens matrona, Appul; opulentum oppidum, Caes.; - Numidia agris virisque opulentior, Sall. Jug. 19; opulentissima et beatissima civitas, Cic. N. D. 3, 33; - ogs. c. gen.; Ruris honorum opulenta (copia), Hor. Od. 1, 17, 16; provinciae ··· pecuniae opulentae, Tac. Hist. 2, 6; — II) „overf."; A) prægtig, herlig, ypperlig, obsonium, Plaut. Bacch. 1, 1, 63; opulentissima dona, Suet. Aug. 30; — B) anseelig, mægtig, fornem; - opulenti reges, Sall. Catil. 57; opulentior factio, Liv. 32, 32; men absol.: opulenti, opp. ignobiles, Enn. ap. Gell. 11, 4.

*ŏpŭlente, o. ŏpŭlenter, adv.: rigeligen, overflødigen; - neque illos arcte colam, me opulenter, neque etc., Sall. Jug. 85; domus opulente ornata, Appul.; - compar., opulentius facere ludos, (med større Pragt), Liv. 1, 35; — ŏpŭlentĭa, ae, f.; I) „egenl.": Rigdom; - habemus publice egestatem, privatim opulentiam, Sall. Catil. 52; ∾ metallorum, Plin. 2, 95; - ogs. in pl., Plaut. Bacch. 3, 4, 22; — II) „fig.", ligesom opes: stor Magt; - postquam etc., invidia ex opulentia orta est, Sall. Catil. 6; cf. Nep. Cim. 2, o. Tac. Ann. 4, 55; - ogs. „ment.": ∾ linguae, Claudian.; — ŏpŭlentĭtas, atis, f.: forcl. Biform af frgd., Plaut. Mil. gl. 4, 4, 35; o. — ŏpŭlento, are, v. a.: beriger, aliquem aliqua re, Hor. Ep. 1, 16, 2; - ogs. forsyner, mensam dapibus, Colum.; — [opulens]. — ŏpŭlentus, 3, s. und. opulens. — ŏpŭlesco, ĕre, v. n. inch., [opes]: at blive rig, Furius (poët.) ap. Gell. 18, 11. — ŏpŭlus, i, f.: en Ahornart, (acer campestre L.), Varro, Colum. — Opuntĭus, 3, s. und. 3. Opus.

1. ŏpus, ĕris, n., [skal være at sammenl. m. ἕπω, ἕπομαι, i. e. exsequor]: Arbeide, Værk, Gierning; - Quod in opere faciundo operae consumis tuae, Ter. Heaut. 1, 1, 21; cf. id. Eun. 2, 1, 14: Opus faciam, ut defatiger usque; cf. Cic. d. Senect. 7; men id. Verr. 4, 24: menses octo opus his (artificibus) non defuit; men lex de opere faciundo, (om et Bygningsarbeide), ibd. 1, 55; opus redimere, (overtage et saadant Arbeide), ibd. 54; - ogs. om Aandens Syssel; oratio ··· in causarum contentionibus magnum est quoddam opus, atque haud sciam, an de humanis operibus longe maximum, id. d. Or. 2, 17; men id. Tusc. 3, 34, (om de Disputerende): opus enim quaerunt; - ogs. i Krigssproget: Fæstningsværk, Beleiringsværk, Krigsmaskine, odl.; urbem operibus sepire, Cic. Phil. 13, 9, oppugnare, Liv., capere, id.; - men „poet.": grave Martis opus, (Krigens Haandværk), Virg. Aen. 8, 516; — b) ogs. om Dyrene; - quarum (bestiarum) opere efficitur aliquid ad hominum usum etc., id. Off. 2, 3; hvf. ogs. om Bierne: opus facere, (tilberede Honningen, som ogs. selv deraf heder opus, s. nedenf.), Varro; — II) „overf."; A) det forfærdigede Arbeide el. Værk; - saal. om Bygninger; aedium sacrarum publicorumque operum depopulatio, Cic. Verr. Act. 1, 4; cf. Suet. Tib. 30; men om et Skriftværk: habeo magnum opus in manibus, Cic. Acad. 1, 1; - ogs. om Kunstnerens Arbeide; hydria ··· praeclaro opere etc., id. Verr. 4, 14; cf. id. ibd. 21 o. 56; — B) ogs. „alm.": Handling,

Forretning, Syssel; – si mures corroserint aliquid, quorum est opus hoc unum, etc., Cic. Div. 2, 27; men „poet." opusque meae bis sensit Telephus hastae, Ovid. Met. 12, 112; – hertil høre endnu Forbindelserne: magno opere el. magnopere, (med stor Umage), tanto opere el. tantopere, o. quanto opere el. quantopere; s. und. disse Ord.

2. ŏpus, n. indecl., [besl. m. frgd.], „egenl.": det Nødvendige; ds. I) opus est: det er fornødent, det behoves; – og staaer derhos den Person, der behøver: in dat.; men den Gjenstand, der behoves, oftest in nomin. el. abl., sjeld. in gen., el. in acc., el. m. inf. el. acc. c. inf., el. m. ut; — saal. altf.; a) in nomin.; – dux nobis et auctor opus est, (vi behøve osv.), Cic. Fam. 2, 6; quae ad transitum opus essent, Liv. 37, 18; cf. Caes. B. G. 1, 34; — b) in abl.; – nihil opus fuit monitore, Ter. Heaut. 1, 1, 119; cf. Cic. Phil. 11, 10; – ogs. c. abl. partic. perf.; maturato opus est, (man maa skynde sig), Liv. 8, 13; ligel. quid facto opus sit, Nep. Eum. 9; cf. Cic. Mil. 19; men ubi facto magis, quam consulto opus est, Tac. Hist. 1, 62; cf. Sall. Catil. 1; – ogs. tilføies undert. abl. subst.: opus fuit Hirtio convento, Cic. Att. 10, 4; cf. Liv. 34, 61, o. Ovid. Am. 2, 19, in.; – ligel. in abl. supini; ita dictu est opus, Ter. Heaut. 5, 1, 68; opus est scitu, Cic. Inv. 1, 20; — c) c. gen.; – ad consilium pensandum temporis opus esse, Liv. 22, 51; cf. id. 23, 31; — d) c. acc., (men forel.); – Puero opus est cibum, Plaut. Truc. a. 5, v. 10; opus est modium unum calcis, Cato; — e) c. inf.; – quid opus est de Dionysio tam valde affirmare, Cic. Att. 7, 8; – men elliptisk: quid opus est plura (sc. proferre)? id. d. Senect. 1; — f) m. acc. c. inf.; – nunc opus est, te animo valere, ut et corpore possis, id. Fam. 16, 4; — g) m. ut, (men alene forel.); Opus nutrici autem (sc. est), utrem ut habeat veteris vini largiter, Plaut. Truc. a. 5, v. 11; — B) „overf." heder ogs. opus est, ligesom expedit el. conducit: det er tienligt el. passende, osv.; – atque haud sciam, an ne opus sit quidem, nihil umquam omnino deesse amicis, Cic. Lael. 14; cf. id. Off. 3, 11 o. 22, ogs. Hor. Sat. 1, 9, 27, o. ibd. 2, 6, 116; ligel. emas, non quod opus est, sed quod necesse est, Cato ap. Senec. Ep. 94; — II) sjeld. er opus habere, c. nomin. subj., o. abl. rei: at behøve noget, vid. Colum. 9, 1.

3. Opus, untis, f., Ὀποῦς: By i Locris i Grækenland, Liv. 28, 7; var Patroclus's Fødeby, Ovid. Pont. 1, 3, 73; — B) ds. Opuntius, 3, sinus, Mela 2, 3, Plin. 4, 12; – pl., Opuntii, orum: Indvaanerne af Byen O., Liv. 28, 6. — ŏpuscŭlum, i, n., dem. af 1. opus: lidet Værk el. Arbeide; – ∾ minutorum fabricator, Cic. Acad. 2, 38; – „bes." ogs. lidet Skrift; hoc parvum opusculum elaboratum etc., id. Parad. prooem.; cf. Hor. Ep. 1, 19, 35.

1. ōra, ae, f., [besl. m. 1. os]: det Yderste af en Ting; ds. I) „egenl.": Rand el. Kant, ogs. Ende el. Grændse; – oras pocula circum etc., (omkring Bægernes Rand el. Kant), Lucr. 4, 12; men oras ambiit auro (sc. clipei), Virg. Aen. 10, 243; ora gemmae, (Randen deraf), Plin.; ora extrema silvae, (Udkanten deraf), Liv. 23, 24, men Cic. Fin. 2, 31: quarum (regionum) nulla ora, nulla extremitas; – ogs. Kyst el. Søkyst, Strandbred; – decem navibus oram Italiae legens, (seilende langs dermed), Liv. 21, 51; men „alleg.", Virg. Ge. 2, 44: primi lege litoris oram, (neml. ora: enhver Kyst el. Bred, men litus alene Strandbredden); cf. Cic. N. D. 2, 39: quae amoenitates orarum et litorum; ds. ogs. ∾ maritima, Caes.; cf. Cic. Manil. 18; — not.: hertil vil man ogs. henføre Udtrykkene: solvere oram, Quintil., o. resolutis oris, Liv. 22, 19, om Tougets Løsgiørelse fra Landjorden, hvortil det var befæstet); dog har Liv. 28, 36: orasque et ancoras ··· praecidunt; — II) „overf.": Egn el. Land, navnl. Himmelegn el. Zone; – quacumque in ora et parte terrarum, Cic. N. D. 2, 66; globum terrae ··· duabus oris distantibus habitabilem etc., id. Tusc. 1, 28; – „poet." ogs. Acherontis in oras, (ned til Underverdenen), Lucr.; opp. coelestibus oris, Ovid.; visentes luminis oras, (i. e. nascentes), Lucr. 2, 577; cf. id. 1, 23: dias in luminis oras Exoritur; ligel. Virg. Aen. 7, 660; — B) „alleg." o. „poet.": Quis potis ingentes oras evolvere belli? (ligesom at oprulle Krigens Omrids el. Maleri), Enn. Ann. 6, 49; cf. Virg. Aen. 9, 528, o. Lucr. 5, 1388 o. 1454. — 2. Ora [ō], ae, f., heder Romulus's Gemalinde Hersilia som Gudinde, Ovid. Met. 14, 851; s. ogs. und. Hora.

oraclum, i, s. und. flgd. — ōrācŭlum, i, n., [oro]; I) „egenl.": Orakel, Orakelsvar el. Orakelsprog, Guddommens Svar til de Spørgende; – oracula ··· quod inest in his deorum oratio, Cic. Top. 20; de rebus majoribus ··· Delphis oraculum ··· petebant, id. Div. 1, 43; cf. id. R. Am. 24; oracula poscere, Virg.; men om Guddommen: oracula dare, ogs. edere, ogs. fundere, Cic.; — II) „overf."; A) det Sted, hvor Orakelsvar hentes el. meddeles; – illud oraculum Delphis tam celebre et tam clarum etc., Cic. Div. 1, 19; s. ogs. und. Hammon o. Dodona; ligel. oraculo egressus, Liv. 23, 11; – men „alleg.": domus jure consulti oraculum civitatis, Cic. d. Or. 1, 45; — B) Forudsigelse, Aabenbaring; – oracula somnii et furoris, (som skee derigiennem), Cic. Div. 1, 32; anhelitus ··· terrarum, quibus inflatae mentes oracula funderent, id. ibd. 50; — C) mærkelig Regel el. Lærdom el. Sentens; – oracula physicorum, (deres Læresætninger), Cic. N. D. 1, 24; cf. Plin. 18, 8; — not.: oraclum, ctr. f. oraculum, Ovid. Met. 1, 321.

ōrārĭum, i, n., [1. os], sc. linteum: Svededug, (hvormed Ansigtet tørres), Vopisc. — ōrārĭus, 3, [1. ora]: hørende til Kysten, naves, (Kystfartøier), Plin. Ep. 10, 26. — ōrāta, ae, f., ligesom aurata: Guldforellen; hvf. Tilnavnet Orāta, ae, m., i den sergiske Slægt, Varr. R. R. 3, 3, Colum. — ōrātim, adv., [1. ora]: fra Kyst til Kyst, Solin. 3, inc.

ōrātĭo, onis, f., [oro]; I) „egenl."; A) „alm.": Talen el. at tale; Talen el. Sproget; det Udtalte el. hvad der udtales; – oratio haec me miseram exanimavit metu, (hvad han der siger), Ter. Andr. 1, 5, 16; ligel. quid volt sibi ··· haec oratio? id. Heaut. 4, 1, 2; men captivorum orationem cum perfugis convenire, (deres Udsagn), Caes. B. G. 2, 39; hac oratione habita, (efter at have sagt dette), Nep. Att. 22; ligel. habere orationem cum aliquo, (tale med nogen), Ter. Hec. 3, 3, 21; – natura vi rationis hominem conciliat homini et ad orationis et ad vitae societatem, etc., Cic. Off. 1, 4; — B) „bes."; a) Talen som sammenhængende Ordrække el. i Modsætn. af Ordene (verba); – vid. Cic. d. Or. 2, 13, o. id. ibd. 3, 42, ogs. id. Part. or. 7; — b) Udtrykket el. Udtryksmaaden; – oratio Latina, Cic. Off. 1, 1; – navnl. Talerens Tale el. det oratiske Foredrag; quamquam omnis locutio oratio est, tamen unius oratoris locutio hoc proprio signata nomine est, id. Orat. 19; cf. id. d. Or. 3, 25: oratio gravis, erudita ··· conspersa quasi verborum sententiarumque floribus; men om Nestor, id. d. Senect. 10: ex ejus lingua melle dulcior fluebat oratio; cf. id. Brut. 8 o. 79; — c) Sproget som Idiom; – ut par sis in utriusque orationis (sc. Graecae et Latinae) facultate, id. Off. 1, 1; — d) ubunden Stil el. Prosa; – et in poëmatis et in oratione etc., id. Orat. 21; — not.: ogs. c. gen. obj.: saal. oratio Siculorum, (f. de Siculis), id. Verr. 2, 69; — II) „overf."; A) „alm.": det formelige Foredrag, en Tale; – orationes judiciorum, concionum, senatus, (f. in judiciis etc.), Cic. d. Or. 1, 16; oratio scripta elegantissime, id. Att. 15, 1; orationem facere, id., conficere, Nep., scribere, Cic., Quintil., componere, id., (udarbeide el. skrive el. forfatte); ogs. ∾ comparare, (forberede sig dertil), Cic.; orationem habere in senatu, (holde), id., dicere de scripto, ogs. recitare, id.; – undert. lode Keiserne deres Taler oplæse i Senatet af Consulerne; vid. Suet.

Ner. 15, o. Tac. Ann. 16, 27; – orationem habere cum multitudine, (f. coram multitudine), Cic. Mur. 29; — B) „bef."; a) Materie el. Stof til at tale over; – antequam ad eam orationem venio, quae etc., Cic. Mil. 3; praetermitto omnem hanc orationem, id. Agr. 1, 7; cf. id. d. Or. 2, 32; — b) Evnen til at tale el. foredrage, Veltalenheden; – satis in eo fuit orationis atque ingenii, quo etc., Cic. Brut. 45; cf. Martial. 5, 28; — not.: eccl. heder oratio: Bønnen, navnl. Herrens Bøn, ogs. oratio dominica; df. — ōrātiuncŭla, ae, f., dem.: liden el. kort Tale, Cic. Brut. 19; cf. Quintil. 4, 3, 17.

ōrātor, oris, m., [oro], oprdl. den Talende; df. „bef." o. techniſk; I) „egenl.": en Taler, en offenlig Taler, en Retstaler; – den romerſke Talers Dannelse og Beſtemmelſe afhandle: Ciceronis Libri III de Oratore; ogſ. hører hertil: Ciceronis Orator, ogſ. Quintiliani de Institutione Oratoria Libri XII; men de romerſke Taleres og den romerſke Veltalenheds Hiſtorie indeholder: Ciceronis de claris Oratoribus Liber, qui dicitur Brutus; – oratorem ··· eum puto esse, qui etc., Cic. d. Or. 1, 49; cf. id. Orat. 19 und. oratio; men est autem, quid deceat, oratori videndum, id. ibd. 21; – men absol.: ut ait orator, (i. e. Cicero), Lactant.; — II) „overſ.": Geſandt el. offenligt Sendebud med mundlige Andrag; – vid. Cic. Brut. 14, o. id. Leg. 2, 9; ligel. oratores ad pacem petendam mittunt, Liv. 30, 16; cf. Virg. Aen. 11, 331; — b) comiſk: ſom frembærer nogens Bønner, Plaut. Poen. 1, 2, 145; men id. Stich. 3, 2, 39, ſiger Snyltegieſten med Henſpillen paa nr. II: Equidem hercle orator sum, sed procedit parum.

ōrātōrĭe, adv.: ſom en Taler, veltalende; – nihil est enim aliud pulchre et oratorie dicere, nisi optimis sententiis verbisque lectissimis, Cic. Orat. 69; cf. Quintil. 9, 1, 13; af — ōrātōrĭus, 3, [orator]: hørende til Talen el. til Veltalenheden, ornamenta, Cic., ars, Quintil.; – ogſ. absol.: oratoria, (sc. ars el. institutio), id. 2, 14, in.: Veltalenhedslæren; ſ. ogſ. und. orator; — II) eccl.: hørende til Bønnen; df. oratorium: Bedehus, Augustin.

ōrātrix, icis, fem. af orator: ſom ved ſin Tale mægler; – oratrices pacis et foederis, (om Sabinerinderne), vid. Cic. d. Rep. 2, 8; men Plaut. Mil. gl. 4, 2, 80: me oratricem haud sprevisti, (mig ſom Bedende); — not.: efter Quintil. 2, 14, in., brugtes af nogle oratrix, ſ. rhetorice (el. Veltalenhedslæren). — ōrātus, us, m., [oro]: Bøn el. Begering; – an etiam oratu tuo scripsit? Cic. Fl. 37.

*orbātĭo, onis, f., ligeſom detractio: Formindſkelſe; vid. Senec. Ep. 87; o. — orbātor, oris, m., ſom berøver el. frarøver nogen (navnl. hans Børn el. Forældre); – Exitium Trojae nostrique orbator Achilles, Ovid. Met. 13, 500; — [orbo]. — orbĭcŭlāris, e, [orbiculus]: kredsformet el. cirkelrund, (herba), Marc. Emp. — orbĭcŭlātim, adv., i Cirkler el. Kredſe; – ∾ flexilis cervix, Plin. 11, 67; af — orbĭcŭlātus, 3: afrundet el. rund, ambitus foliorum, Plin., capita caulium, id.; men ∾ mala, (af et fortrinligt Slags), Varro; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 15; af — orbĭcŭlus, i, m., dem. af orbis: liden Skive el. Rundning, ſaal. Rullen i en Tallie el. trochlea, Cato R. R. 3; ogſ. Hiulnaven el. Navringen, Vitruv. 11, 5; – men radix concisa in orbiculos, Plin. 25, 94.

orbĭcus, 3, [orbis]: i en Kreds el. Cirkel; – ∾ motu (ferri sidera), Varr. ap. Non. — orbĭfĭco, are, v. a., [orbis, facio]: giør barnløs; – orbificor liberorum leto, Att. ap Non. — orbĭle, is, n.: Hiulfelge el. den yderſte Rand omkring Hiulet, Varro, inc. — Orbĭlius, i, m.: Grammatiker paa Cicero's Tid, vid. Suet. Gramm. 9, ogſ. Hor. Ep. 2, 1, 71.

orbis, is, m., [af d. forældr. urvus, i. e. curvus]; oprdl.: det Cirkelformede; vid. Cic. N. D. 2, 18: quum duae formae praestantes sint, ex solidis globus (σφαῖρα), ex planis autem circulus aut orbis (κύκλος) etc.; df. I) „egenl."; A) „alm."; 1) den cirkelformede Kredslinie omkring et Punkt, el. den kredsformede Bevægelſe derom; altſ. Kreds, Cirkel, Rundning; – in orbem torquere, Cic. Univ. 7; cf. Ovid. Met. 2, 715, o. id. ibd. 12, 468; orbem ducere, Senec., efficere, Ovid.: danne en Kreds el. Cirkel; digitum justo orbe terere, (om Ringen: at paſſe), Ovid. Am. 2, 15, 6; laneus orbis, Prop. 4, 6, 6, (i. e. vitta lanea); – orbis rotae, Ovid. Ib. 178, (Hiulkredſen); cf. Virg. Ge. 3, 361; ligel. rotarum orbes circumacti, Plin.; ogſ. absol.: orbis, (Hiulet), vid. Ovid. Pont. 2, 3, 56: Te fieri comitem stantis in orbe deae, (i. e. Fortunae); – ogſ. om Slangens Bugter, Virg. Aen. 2, 204; — 2) df. ogſ.; a) i Krigsſproget; – in orbem consistere, Caes. B. G. 5, 33, (ſtille ſig i Kreds); in orbem se tutari, Liv. 4, 39; ogſ. orbem colligere, id., volvere, id.; orbes facere, Sall.; orbe facto, Caes.; — b) paa Himmelen; – orbis signifer, (Dyrkredſen), Cic. N. D. 2, 20; orbes finientes, (om Horizonten), id. Div. 2, 44; orbis lacteus, (Melkeveien), id. d. Rep. 6, 16; — B) „bef.": enhver rund Flade el. Skive; – orbis mensae, (rund Bordſkive el. rundt Bord), Ovid. Her. 17, 87, ogſ. absol. orbis, Martial. 2, 43; – orbis genuum, (Knæſkiven), Ovid. Met. 8, 808; – ogſ. Kaſteſkiven (discus), id. Ib. 590; – ogſ. Vægtſkaalen, Tibull. 4, 1, 44; – ogſ. rundt Speil, Martial. 9, 18; – ogſ. Skioldet, Virg. Aen. 10, 783; – ogſ. Hiulet, id. Ge. 3, 361; — 2) navnl. mærkes ogſ.; a) ardentes oculorum orbes, (lynende Øine), Virg. Aen. 12, 670; cf. Ovid. Am. 1, 8, 16: gemino lumen ab orbe venit; men id. Met. 14, 200: inanem luminis orbem, (den tomme Øienhule); — b) Solens og Maanens Skive; vid. Virg. Ge. 1, 459, o. Ovid. Met. 7, 530, ogſ. ibd. 11, 453; — c) orbis terrarum el. terrae: Jordkredſen, (ſom man foreſtillede ſig at danne en flad Skive); – Ceres dicitur orbem omnium peragrasse terrarum, Cic. Verr. 4, 48; cf. id. Agr. 2, 13 o. 28; – ogſ. „poet." o. absol. orbis; Roma ··· orbis caput, Ovid. Fast. 5, 93; cf. id. Met. 8, 97; ligel. „poet." om enkelte Lande: orbis Eōus, (Øſten), Ovid., Scythicus, id., Assyrius, Juvenal.; ogſ. Plin. har: in nostro orbe; – ogſ. bruges orbis terrarum o. terrae hyppigen om Romerſtaten; ſaal. Cic. Fam. 2, 16: hac orbis terrarum perturbatione; cf. ibd. 5, 7; — d) „poet." ogſ. Himmelen el. Univerſet; vid. Virg. Aen. 3, 512, o. Hor. Od. 3, 3, 7; — e) orbis ſ. globus el. Kugle; ſ. overſ. Ovid. Pont. 2, 3, 56; cf. orbis unionum, Plin. 9, 56; — f) etſlags Fiſk, id. 37, 5; — II) „overſ." ifølge etſlags Lighed; A) Kredsløb el. Omgang, hvor noget efter en vis Tid el. Orden begynder forfra; ſaal. Aarets Kredsløb, vid. Virg. Aen. 1, 269, o. ibd. 5, 46; men imperium per omnes in orbem ibat, Liv. 1, 17; cf. id. 3, 36, ogſ. ibd. 10, o. Juvenal. 5, 21; men orbis saltatorius, (Kredsdans), Cic. Pis. 10; – df. ogſ. en af Tiden el. Tilfældet medført Forandring, navnl. i Statsanliggender el. i de politiſke Anſkuelſer; – orbem rei publicae esse conversum, Cic. Att. 2, 9; — B) hvad der er afrundet til et Helt; – orbis orationis (en Periode), Cic. Orat. 71; cf. id. d. Or. 5, 71; – ut efficiatur orbis ille doctrinae, quam Graeci ἐγκύκλιον παιδείαν vocant, Quintil. 1, 10, in.; stare omnes debemus in orbe aliquo rei publicae, etc., Cic. Planc. 38; — not.: abl. orbi ſ. orbe, Lucr. 5, 75; – nomin. orbs ſ. orbis, Venant. Fortun.

orbĭta, ae, f., [oprdl. Biform af orbis]; I) „alm." Hiul el. Vognhiul; – ex thensarum orbitis praedari, Cic. Verr. 3, 3; – oftere Hiulſporet; orbitam transire, Plin.; men „alleg.": vix impressam orbitam videre etc., Cic. Att. 2, 21; cf. Virg. Ge. 3, 293; ligel. „alleg.", Juvenal. 14, 37: Et monstrata diu veteris trahit orbita culpae, (det onde Exempel); — II) „bef."; A) Spor el. Fordybning efter et Baand; – orbitas vinculi sen-

tire, (om Vinstokken), Plin. 17, 35; — B) Løb el. Bane; – quanto minor arbita lunae (quam solis), auct. Aetn. 230.

orbĭtas, atis, f., [orbus]: Tabet af Børn el. af Forældre; – bonum liberi, misera orbitas, etc., Cic. Fin. 5, 28; cf. id. d. Or. 1, 53, ogs. Liv. 1, 59; – ogs. in pl.: orbitates liberorum, Cic.; – ogs. Tabet af Ægtefælle, Justin. 2, 4; — II) „overf.": ethvert smerteligt Tab el. Savn; – maxima orbitate rei publicae talium virorum, Cic. Fam. 10, 3; cf. Liv. 1, 16; men orbitas luminis, (i. e. oculi), Plin. 7, 37. — orbĭtōsus, 3, [orbita]: fuld af Hiulspor, Virg. Catal. 8, 17. — orbĭtūdo, inis, f.: forcl. Biform af orbitas, Att. ap. Non.

*orbo, avi, atum, 1, v. a.: berøver; navnl. ∾ parentes liberis, el. liberos parentibus: giør barnløs el. forældreløs; – mater orbata filio, Cic.; cf. id. Off. 1, 10; ogs. uden abl.; Orbatura patres ··· fulmina (ponere, om Juppiter), Ovid. Met. 2, 391; — II) ogs. alm. berøver, aliquem sensibus, Cic.; cf. id. Pis. 24; men luminibus orbatus, (som har mistet sit Syn), Suet. Vesp. 7; patria multis claris viris orbata, Cic. Fam. 4, 9; o. — Orbōna, ae, f.: Gudinde for de Forældre, som miste deres Børn; – Orbonae (fanum) ad aedem Larium etc., Cic. N. D. 3, 25; cf. Plin. 2, 5; — [flgd.].

orbus, 3, [besl. m. ὀρφανός, i. e. carens parente]; I) „egenl.": forældreløs el. barnløs, senex, Cic. Parad. 5, 2; hvf. orbus, opp. pater, Quintil. 7, 4, 23; men te incolumi, orbi non erunt (liberi mei: skulle de ikke mangle en Forsørger), Cic. Qu. Fr. 1, 3; – „poet." ogs. om Dyrene; orba tigride pejor, (som har mistet sine Unger), Juvenal. 6, 270; – ogs. c. abl., el. m. ab, el. c. gen.; orba parente suo etc., Ovid., f. nedenf.; A totidem natis orba sit aque viro, id. Her. 6, 156; cf. Cic. Flacc. 23; men Memnonis orba mei, Ovid. Met. 13, 595; – ogs. subst.: praeter orbos orbasque, Liv. 3, 3; cf. Ter. Phorm. 1, 2, 75; — II) „overf.": som er berøvet noget, som mangler noget; – neve plebem orbam tribuni relinquunto, Cic. Leg. 3, 3, (e XII Tabb.); orba ab optimatibus concio etc., Cic. Flacc. 23; cf. Ovid. Trist. 1, 7, 35: Orba parente suo ··· volumina; men verba viribus orba, id. Her. 21, 142; exigere senectam orbam luminibus, Plin.; – orbus luminis, (blind), Ovid., pedum, Lucr., auxilii opumque, Plaut.; – men orbum cubile, (berøvet Ægtefællen), Catull. 66, 21; men orbus palmes, Colum., uden Øine el. Knopper; cf. Cic. Phil. 9, 1.

orca, ae, f., ὄρυξ: en Hvalfiskart, vid. Plin. 9, 5, (delphinus orca L.); — II) „overf.", ifølge etslags Lighed, vid. Fest. p. 180, (Müll.): tøndeformet Lerkar til Opbevaring af Sild, af Vin, af Figener, osv.; vid. Hor. Sat. 2, 4, 66, o. Pers. 3, 76, ogs. Varro, Plin., Colum.; — B) ds. ogs. etslags Bæger, hvoraf Terningerne kastedes i Brettet, Pers. 3, 50. — Orcădes, um, f., sc. insulae: Orcaderne el. Orknøerne ved Scotland, Mela 3, 6, Plin. 4, 30.

Orchămus, i, K. i Babylon, Fader til Leucothoe; vid. Ovid. Met. 4, 212. — orchas, ădis, f.: en Art spiselige Oliver, Virg. Ge. 2, 86. — orchesta, ae, m., ὀρχηστής: en Danser, Cassiod. — orchestŏpŏlārius, i, m., [ὀρχηστόπολος]: Springer el. Liniedanser paa Theatret, Jul. Firm. — orchestra, ae, f., ὀρχήστρα, i d. romerske Theater: det Sted, hvor Senatorerne sade, Vitruv. 5, 6; cf. Suet. Caes. 39 o. 76; – „poet." ogs. f. Senatet selv, Juvenal. 3, 178.

orchis, is, f., ὄρχις; I) etslags Vært med testikelformet Rod; vid. Plin. 26, 62; — II) etslags ubekiendt Fisk, Plin. 32, 2. — orchīta, ae, f., o. orchītis, is, f., ὀρχῖτις: en Olivenart, Colum. 12, 47, Cato.

Orchŏmĕnus, (-os), i, m., o. Orchŏmĕnum, (-on), i, n.: By i Boeotien, Caes. B. C. 3, 55, o. Plin. 8, 83; — B) ds. Orchŏmĕnius, 3: orchomenisk, lacus, Plin., calamus, id.; – men in pl., Orchomenii, orum, m.: Indvaanerne af Byen O., Nep. Lys. 4; — not.: ogs. mærkes en By af dette Navn i Arcadien, Liv. 32, 5, Plin. 4, 10, o. Ovid. Met. 5, 607.

orcīniānus, 3: poetisk Biform af flgd.; – ∾ sponda: Ligbaare, Martial. 10, 5. — orcīnus, 3, [Orcus]: hørende til Underverdenen; – ∾ thesaurus, (de Dødes Rige), Naev. ap. Gell. 1, 24; – ∾ liberti, (som faae deres Frihed ved Herrens Død), Digest.; men ∾ senatores, (som efter Cæsars Død havde indsneget sig i Senatet), Suet. Aug. 35. — orcŭla, ae, f., dem. af orca: lidet Fad el. Kar til Nedsaltning, Cato.

Orcus, i, m., [rimel. besl. m. ἕρκος, i. e. sepimentum]; I) Orcus el. Underverdenen; – templa alta Orci etc., Enn. ap. Varr.; cf. Virg. Aen. 6, 273, o. Lucr. 1, 116; — II) „overf."; A) Underverdenens Gud Orcus el. Pluto; – Verres, alter Orcus etc., Cic. Verr. 4, 50; Orco mactare (indvie til ham) etc., vid. Liv. 9, 40; si metit Orcus Grandia cum parvis, etc., Hor. Ep. 2, 2, 178; ∾ pallidus, (som giør bleg), Virg. Ge. 1, 277; — B) Døden; – cum Orco rationem habere, Varro, ponere, Colum., (have kort til Graven; om dem, som boe paa usunde Steder); in familia Orci numeratus, (saa godt som død), Appul.; – men „poet.": Orcum morari, (vedblive at leve, neml. om den til Døden ligesom Hiemfaldne); vid. Hor. Od. 3, 27, 50; accibant vocibus orcum, (paakaldte Døden), Lucr. 5, 994. — orcȳnus, i, m., ὄρκυνος: etslags stor Søfisk af Thunfiskeslægten, Plin. 32, 53.

ordĕum, ordĕaceus, etc., s. und. hordeum, etc., — ordia prima, s. primordia, Lucr. 4, 32. — ordĭnālis, e, [ordo]: som betegner Ordenen; – ∾ nomen, (i Grammat.), Priscian. — ordĭnārĭe, adv.: ordenligen, tractare, Tertull.; af — ordĭnārĭus, 3, [ordo]: hørende til en vis Orden el. Skik el. Sædvane; A) om Personer; – duo ordinarii consules ejus anni, (som havde tiltraadt Consulatet i Aarets Begyndelse), Liv. 41, 18; – ∾ pugiles, Suet., gladiatores, Senec.; cf. Fest. p. 182, (Müll.); — b) ogs. subst.: Opsynsmand over Slaverne, Digest.; — B) om Ting og Begreber; – ∾ oleum, (som tilvirkes af fuldmodne Oliver; opp. cibarium), Colum.; ∾ vites, (i Rader), id.; ligel. ∾ silices, Vitruv.; — b) ∾ consilia, (sædvanlige el. almindelige), Liv. 27, 43; ∾ oratio, (ordnet, sammenhængende), Senec. Ep. 39; cf. ibd. 53: philosophia non est res succisiva, ordinaria est, domina est.

*ordĭnāte, adv.: ordenligen; – distincte et ordinate disponere, auct. ad Her. 4, 56; – compar., Tertull.; superl., Augustin.; o. — ordĭnātim, adv., i en bestemt og rigtig Orden, efter Ordenen, ordenligen; – honores ordinatim petere in re publica, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; men i Krigssproget, ordinatim ire: marschere i slagfærdig Orden, (opp. passim ire), Brut. ap. Cic. Fam. 11, 3; — II) „overf.": ordenligen, i fuldkommen Orden, i god Stand; – musculus ita fastigatus atque ordinatim structus, Caes. B. C. 2, 10; — [ordinatus].

*ordĭnātĭo, onis, f., I) „egenl.": Anordning el. Regulering; – ∾ vitium, (deres Plantning i Rader), Colum.; – navnl. i Bygningskunsten: Plan el. Udkast, (τάξις; opp. dispositio el. διάθεσις), Vitruv. 2, 2; — II) „fig."; A) „alm."; ∾ anni: Aarets el. Tidens Beregning, vid. Suet. Aug. 31; ∾ comitiorum, vid. Vell. 2, 124; men ∾ (liberae civitatis: give den en Forfatning), Plin. Ep. 8, 40; – quum de vitae nostrae ordinatione audieris, id. ibd. 9, 28; — B) „besl." ogs. under Keiserne; a) Provinsernes Regulering, navnl. Ansættelse af Statholdere; – ordinatione proxima etc., Suet. Dom. 4; – b) en keiserlig Anordning el. Befaling (med Hensyn paa Provinserne), Imp. Nerva ap. Plin. Ep. 10, p. 66; — ordĭnātīvus, 3: som betegner Ordenen el. en vis Orden, Tertull.; men ∾ adverbia, Priscian.; o. — ordĭnātor, oris, m.: som anordner el. indretter; – ∾ litis, (som instruerer en

Proces), Senec. Ep. 109; — df. fem. ordĭnātrix, icis, mens, Augustin.; — [ordino]. — ordĭnātus, 3, partic. o. adj. af flgd.

ordĭno, avi, atum, 1, v. a., [ordo]; I) „egenl.": ordner, inddeler, stiller i Orden; - ∾ vineam paribus intervallis, Colum.; ogs. ∾ locum vitibus, id.; cf. Martial. 3, 58; - ∾ agmina, Hor. Epod. 17, 9; cf. Nep. Iphicr. 2; - ∾ bibliothecas, Suet., partes orationis, Cic. Inv. 1, 14; men Liv. 2, 21: aliter apud alios auctores ordinatis magistratibus; men id. 29, 1: ∾ milites, (inddele dem i Manipler osv.); - ∾ litem, Cic., causam, Digest., testamentum, ibd.; - men Senec. Ep. 10: ∾ cupiditates improbas, (opstille dem i en Række, lade dem følge paa hinanden); men Hor. Od. 2, 1, 10: ∾ res publicas, (historisk at ordne el. beskrive); — II) „bes." (o. efteraug.); A) offenligen at ordne el. anordne el. styre; - ∾ statum liberarum civitatum, Plin. Ep. 8, 24; ∾ Macedoniam, Flor. 2, 16; — B) udnævner til et Embede, indsætter deri; - ∾ magistratus in plures annos, Suet. Caes. 76; cf. id. Vesp. 23, o. Justin. 30, 2; — III) partic. ordĭnātus, 3, ogs. som adject.: ordenlig, regelmæssig; - compositus ordinatusque vir, Senec. Vit. beat. 8; igneae formae ordinatos cursus definiunt, Cic. N. D. 2, 4; - compar., Senec. Ep. 74, superl., Appul.

ordĭor, orsus sum, 4, v. dep. a. o. n.; I) „egenl." om en Væv: at begynde derpaa; - tertium (araneorum) genus ··· orditur telas, Plin. 11, 28; — II) df. „alm.": begynder derpaa, foretager; a) c. acc.; - te reliquas res ordiri, Cic. Fam. 5, 12; men alterius vitae quoddam initium ordimur, id. Att. 4, 1; cf. id. d. Or. 1, 21; men Majus adorta nefas, majoremque orsa furorem, Virg. Aen. 7, 386; men ∾ reliquos, Nep. Alcib. 11, (begynde at fortælle derom); men id. Them. 1, pass.: ab initio est ordiendum; cf. Liv. praef.: ab initio tantae ordiendae rei etc.; — b) ogs. m. de; - vid. Cic. Verr. 4, 47: de quo ··· paullo altius ordiri etc.; — c) ogs. c. inf.; - eloquentia, de qua disputare ordimur, etc., Brut. 6; cf. Virg. Aen. 6, 125: Quum sic orsa loqui vates, etc.; — d) absol.; - unde est orsa, in eodem terminetur oratio, Cic. Marc. 2; cf. id. Virg. Aen. 1, 325: Veneris contra sic filius orsus; — not.: fut. ordibor f. ordiar, Att. ap. Non.; — III) partic. orsus, 3, m. passiv Bem.; - ex depressiore loco orsa fundamenta, Colum. 1, 5; — B) df. subst. orsa, orum, n.; 1) „alm.": Begyndelse, Foretagende; - ut (dii) orsis tanti operis successus prosperos darent, Liv. praef.; nunc nostra serenus Orsa juves, Val. Fl.; — 2) „bes." o. „poet.": Ord, Tale; - sic orsa vicissim Ore refert, Virg. Aen. 7, 435; cf. ibd. 10, 632; — not.: orditus f. orsus, Sidon.

ordo, ĭnis, m.; I) „egenl.": Orden, Rad, Række, olivarum, Cic; cf. id. d. Senect. 17, o. Virg. Ge. 2, 277; men Caes. B. G. 7, 23: alius insuper ordo adjicitur, (en anden Række af Bjælker); - df. ogs. Rad af Aarer, odl.; terno··· ordine remi etc., Virg. Aen. 5, 120; hvf. ogs. sex ordinum navis, Plin.; - navnl. Rad af Bænke el. Sæder i Theatret; hvf. in quatuor decim ordinibus sedere, (neml. som romersk Ridder), vid. Cic. Phil. 2, 18, o. Suet. Aug. 14; - ogs. Rad el. Række af Soldater, et Geled, en Linie, osv.; hvf. i Krigssproget: ordines explicare, Liv., turbare, id., restituere, Sall.; - men sine signis, sine ordinibus, etc., id. Jug. 97; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm." el. om Ting, om Tid, om Sted, osv.: den rette Orden og Sammenhæng; - factum appello ordinem seriemque causarum, Cic. Div. 55; explicatis ordinibus temporum, id. Brut. 4; cf. Virg. Aen. 7, 44; - saal. ofte i d. adverbiale Dictioner: ordine, ex ordine, el. in ordine, etc.; - ita sententiam dixit ex ordine, Cic. Verr. 4, 64; ligel. ordine interrogare, id., rem omnem narrare, Terent.; (men ordine: vedbørligen, f. nedens.); ligel. tabulae in ordinem confectae, Cic. R. Com. 2; men in ordine referre, vid. Virg. Ecl. 7, 20; ligel. per ordinem intrare cubiculum, Quintil. 4, 2, 72; - ogs. heder ex ordine: efter hinanden el. uafbrudt, (om Tid og Sted), Septem ··· ex ordine menses, Virg. Ge. 4, 507; cf. id. Aen. 5, 773; vendit Italiae possessiones ex ordine omnes, Cic. Agr. 1, 2; - derimod extra ordinem: udenfor den sædvanlige Orden, overordenligen, alicui provinciam decernere, Cic. Prov. cons. 8; - ogs. ualmindeligen, fortrinligen, spem habere de aliquo, id. Fam. 6, 5; - ogs. tilfældigen; quae scribentibus solent extra ordinem ··· occurrere, Quintil. 10, 3, extr.; — 2) i Krigssproget: en vis Afdeling af Mandskabet, (omtr. vort Compagni); - df. ordinem ducere, (være Centurion el. Capitain), Caes., Liv., Cic.; men ordines duxisse, Liv. 2, 23, (at have giort flere Felttog som Centurion); — bb) df. „meton."; a) en Centurions Post el. Værdighed, (et Compagni); - virtutis causa mihi ··· decimum ordinem hastatum assignavit, (det 10de el. nederste Compagni derved), Liv. 42, 34; cf. Caes. B. G. 5, 44, o. 6, 40; — b) ogs. Centurionen selv; - vid. Caes. B. G. 6, 7: primisque ordinibus convocatis, (de øverste Centurioner af hastati, principes o. triarii); cf. ibd. 5, 30, o. Liv. 30, 4; — 3) i borgerlige Forholde heder ordo: Standen el. en Stand, hvoraf der i Rom, (navnl. paa Cicero's Tid), mærkes trende, neml. ordo senatorius, equester, plebejus; men ordo uterque, Suet. Aug. 15, (de to første Stænder); ordo amplissimus, Cic., (d. e. Senatet); ligel. hic ordo, (naar der tales i Senatet), id.; - ordo equester udvikledes som saadan fra Gracchernes Tid, da deraf valgtes Dommere; - i Municipierne, (saal. ordo Mutinensis, Tac. Hist. 2, 52), bestaaer ordo rimel. af de stemmegivende Borgere; — b) andre Standsinddelinger ere: ordo publicanorum, Cic., libertinorum, scribarum etc., id.; - men quorum ordini conveniunt (hae artes), id. Off. 1, 42; homo mei ordinis, (af min Stand), Ter. Eun. 2, 2, 3; — B) „ment."; 1) „alm.": Tingenes Orden el. Anordning, ordenlig Indretning el. Beskaffenhed; - ordinem sic definiunt: compositionem rerum aptis et accommodatis locis, Cic. Off. 1, 40; cf. ibd. 5: adhibere modum quendam et ordinem rebus; men puerorum studiis ordinem dare, Quintil.; cf. Ovid. Am. 1, 11, 10; - ogs. en vis Tilstand; Mearum rerum me novisse aequum est ordinem, Plaut. Trin. 2, 4, 50; — 2) „bes."; aa) det vedbørlige el. passende, navnl. i Forbindelsen: recte et ordine factum esse, Cic. Verr. 3, 84, o. id. Quint. 7; derimod extra ordinem pecuniam ab reo accepisse, Cic. Cluent. 31; — bb) det Anordnede el. Bestikkede, numinis, (af Guddommen), Manil. 1, 532; — b) hertil kan rimel. henføres Udtrykket: redigere (el. cogere) in ordinem, (kalde til Orden, vise til rette, indskrænke, nedværdige); - quaerentes, se in ordinem cogi, (at deres Værdighed el. Embede krænkedes), Liv. 3, 51; men ibd. 35: nimium in ordinem se ipsum cogere, (nedsætte sig altfor dybt); cf. Suet. Vesp. 25; ligel. Quintil. 1, 4, 3: auctores alios in ordinem redegerunt (grammatici, d. e. nedsatte dem under andre, tillagde dem underordnet Værd); - dog heder redigere in ordinem ogs.: at bringe i god Orden, id. 10, 1, 54, oftere.

ōrĕae, arum, f., [1. os]: Mundbid paa Bidselet, Titin. ap. Non. — Ŏrĕas, ădis, f., Ὀρειάς, (sc. nympha): Biergnymphe, Virg. Aen. 1, 500, o. Ovid. Met. 8, 787. — Ŏrĕi, orum, Ὄρειοι, (i. e. montani), Arabes, (som beboe Biergene), Plin. 6, 9. — ŏrĕon, i, n., ὄρειον, (i. e. montanum): en Art af Væxten polygonos, Plin. 27, 91. — ŏrĕŏsĕlinum, i, n., ὀρεοσέλινον: Biergpetersilie, Plin. 19, 37.

Orestes, ae, m.: Søn af Agamemnon og af Clytæmnestra, Broder til Iphigenia, Electra, o. fl., ombragte paa Oraklets Befaling sin Faders Morderske, sin egen Moder; - til hans herpaa følgende, oftere paa Scenen fremstillede, Raseri sigter Cic. Pis. 20: tragico illo Oreste dementior; cf. Virg. Aen. 4, 471, ogs.

Juvenal. 1, 6, o. Cic. Lael. 7; — B) df. Orestēus, 3, Diana, (hvis Billede var af Orestes bragt til Aricia ved Rom), Ovid. Met. 15, 489. — ŏrexis, is, f., ὄρεξις: Begerlighed, Attraa; navnl. Madlyst el. Appetit, Juvenal. 6, 428, Lamprid. Eliog. 29.

orgănārius, i, m., [organum]: som forfærdiger el. spiller musicalske Instrumenter, Firmic. — orgănĭcus, 3, ὀργανικός: organisk, mechanisk; - ∾ administrationes telarum, Vitruv. 10, 1; — II) musicalsk, melodisk; - ∾ saltus Heliconis, Lucr. 3, 133; - ogs. subst. orgănĭcus: = organarius: en Musicus, id. 2, 412.

orgănum, i, n., ὄργανον; I) „alm." Værktøi el. Redskab; saal. til Agerbrug, Colum., til Krigs- o. Bygningsarbeider, (men mindre sammensat, end machina), Vitruv.; ogs. om mathematiske Instrumenter, Plin. 2, 24; ligel. om musicalske Instrumenter, vid. Quintil. 11, 3, 16 o. 20; - organa hydraulica, (Vandorgeler), Suet. Ner. 41, scenica, ibd. 44, pneumatica, Augustin.; men Plin. 19, 20, ere organa pneumatica: etslags Vandpompe el. Vandpost; — II) „overf." om Aanden el. Talentet, Quintil. 1, 2, 30.

Orgĭa, orum, n., sc. sacra, Ὄργια: Bacchusfesten med den dertil hørende hemmelige Tieneste; hvf. Orgia, quae frustra cupiunt audire profani, Catull. 64, 261; cf. Virg. Aen. 4, 303; - ogs. enhver hemmelig og sværmende Religionsfest, Juvenal. 2, 91; — II) „overf."; - sacra Orgia naturae, (Naturens hemmelige Kræfter), Colum.; men Prop. 3, 1, 4: Itala per Grajos Orgia ferre choros, (paa Latin at skrive erotiske Digte).

ŏrĭbăta, ae, m., ὀρειβάτης: bestigende Bierge, Firmic. — ŏrĭchalcum, (ikke aurich.), i, n., ὀρείχαλκος, (i. e. aes montanum, Biergerts): Messingerts; df. sædv. forarbeidet Messing; saal. Cic. Off. 3, 23; ogs. orichalco vincta (tibia), Hor. A. P. 202; cf. Virg. Aen. 12, 87; - blev meget agtet af de Gamle; vid. Plaut. Mil. gl. 3, 1, 64; s. ogs. Plin. 34, 2; — II) et af Messing forfærdiget Redskab; df. f. tuba, Val. Fl., f. arma, Stat.

orĭcilla, ae, f., dem. af auricula, auris: Ørelap; - mollior ··· imula oricilla, Catull. 25, 2. — Orĭcos, i, s. und. Oricus. — orĭcŭla, ae, o. oricularius, 3, s. und. auricula, etc. — Orĭcus, (-os), i, f., o. Orĭcum, (-on), i, n., Ὠρικός, Ὠρικόν: Søstad i Epirus, Caes., Liv., (hod. Orco); — B) df. 1) Orĭcĭus, 3, terebinthus, Virg. Aen. 10, 136; — 2) Orĭcini, orum, m.: Indvaanerne af Byen O., Liv. 26, 25.

ŏrĭens, tis, partic. o. subst. af orior; df. — ŏrĭentālis, e: østlig, ventus, Gell.; østerlandsk, Justin. 14, 3; — II) subst., Orĭentāles, ium, m.: Østens Folk, id. 36, 3. — ōrĭfĭcĭum, i, n., [l. os, facio]: Aabning el. Munding; - ventris sunt duo orificia, etc., Macrob. 7, 4; ∾ cistulae, Appul.

ŏrīgănites, vinum, Cato R. R. 127: der er tilsat el. krydret med Værten: — ŏrīgănum, (-on), i, n., ogs. ŏrīgănus, (-os), i, f., ὀρίγανον, (-ος): vild Meiran, (germ. Wohlgemüth), Plin. 20, 67; ogs. origanus herba, Seren. Samm.

*ŏrīgĭnālis, e: oprindelig; - ∾ parens frugum (Ceres), Appul.; — df. adv. ŏrīgĭnālĭter, Augustin.; — ŏrīgĭnārĭus, 3: = originalis, colonus, Cod. Theod.; — II) df. subst. originarius, i, m.: den Indfødte, ibd.; — ŏrīgĭnātĭo, onis, f., brugtes af nogle f. etymologia, quae verborum originem inquirit; heder hos Cic. notatio; vid. Quintil. 1, 6, 28; o. — ŏrīgĭnĭtus, adv., af el. efter Herkomsten, Ammian.; — [flgd.].

ŏrīgo, ĭnis, f., [orior]; I) „egenl.": Oprindelse, Ophav, Begyndelse, (rei cujusque), Cic. Univ. 2; rerum genitalis origo, Lucr.; fontium qui celat origines, Nilus, Hor. Od. 4, 14, 45; prima repetens ab origine, Virg. Aen. 1, 372; ∾ moris, vid. Liv. 2, 14; originem trahere ab aliquo, Plin., habere, id.; cf. Liv. 8, 22, o. Hor. Od. 3, 17, 5; — not.: Origines (pl.), hed et historisk Værk af d. ældre Cato; vid. Nep. Cato 3, ogs. Liv. 34, 5, o. Cic. Planc. 27, ogs. id. d. Rep. 2, 1; — II) „overf."; A) „alm.": Stamme, Slægt, Familie; - tamen illud ··· ex una pendebat origine bellum, Ovid. Met. 1, 186; cf. Nep. Att. 1; - „poet." ogs. om Dyrene; vid. Virg. Ge. 3, 473; - ogs. Fødsel, Nedstammen, Herkomst; - ∾ Vitelliorum, vid. Suet. Vitell. 1; clarus origine, Ovid.; modicus originis, Tac.; — B) „bes.": Stamme, d. e. hvorfra nogen el. noget nedstammer; df. Stamfader el. Stammoder; - Hinc pater Aeneas, Romanae stirpis origo, etc., Virg. Aen. 12, 166; men Ovid. Met. 1, 79: mundi melioris origo, (dens Ophav el. Skaber); cf. Tac. Germ. 2: Tuisconem deum, terra editum, et filium Mannum, originem gentis conditoresque (celebrant); - ogs. om en Moderstat, Sall. Jug. 19: haeque (urbes) ··· originibus suis praesidio ··· fuere; - ogs. om et Land, hvorfra noget udgaaer; Judaea origo ejus mali, Tac. Ann. 15, 44; — not.: Origo, ĭnis, f., som Fruentimmernavn, Hor. Sat. 1, 2, 55.

Orīne, es, f., [ὀρεινή, sc. γῆ: Bierglandet]: en Afdeling af Judæa; vid. Plin. 5, 15. — ōrĭŏla, ae, f., s. und. horiola. — Orion, ōnis o. ōnis, m., Ὠρίων: Stiernebillede med Bælte (zona, Ovid.) o. Sværd (ensifer el. ensiger, id.), hvis Opgang og Nedgang troedes at medføre Storme; - vid. Virg. Aen. 1, 535, Hor. Od. 1, 28, 21, o. id. Epod. 10, 10; strictumue Orionis ensem, Ovid. Met. 8, 207; — not.: Fabelen om Orions Herkomst o. Navn vid. Ovid. Fast. 5, 493 flgd.; - om Thebaneren Orion og hans Døttre, vid. Ovid. Met. 13, 692.

ŏrĭor, ortus sum, ŏrĭtūrus, 4, [besl. m. inus. ὄρω, hvf. ὄρνυμαι]; I) nærmest om Himmellegemerne: at staae el. gaae op, at blive synlig; - ut quaeque oriturque caditque (stella), Ovid. Fast. 1, 295; orta luce, Caes.; orto sole, Hor.; cf. id. Sat. 1, 5, 39; — II) „overf." o. „alm.": at fremstaae el. vise sig, at opstaae el. hidrøre el. udspringe derfra; - Rhenus oritur ex Lepontiis, Caes. B. G. 5, 4; ∾ clamor, id., controversia, Cic., tempestas, Nep.; - hoc ··· abs te esse ortum, Ter. Andr. 3, 2, 9; cf. id. Ad. 2, 1, 35: tibi a me nulla est orta injuria, (jeg har ingen Uret tilføiet dig); men Cic. Fin. 5, 24: quae (officia) oriuntur a suo cujusque genere virtutis; - ogs. om Mennesker: at blive født; in quo (solo) tu ortus et procreatus es, id. Leg. 2, 2; - men om en Disputation: ab his sermo oritur; respondet Laelius etc., id. Lael. 1; — not.: partic. ŏrĭtūrus, 3, Hor. Ep. 2, 1, 17; - imperf. oreretur, Paul. Nol.; — III) til orior mærkes endnu; A) partic. ŏrĭens, tis, som subst.: Morgenland el. Østen el. Orienten, (opp. occidens); - has terras ab oriente ad occidentem etc., Cic. N. D. 2, 66; ∾ aestivus, (hvor Solen staaer op om Sommeren), Plin.; ∾ hibernus, Colum., vernus, Gell.; — b) df. „poet." f. Dagen; - Septimus hinc oriens quum se demiserit undis, Ovid. Fast. 1, 653; — B) partic. ortus, 3, som adj.: nedstammende el. født; - ex eodem loco ortus, Ter. Eun. 2, 2, 10; men ortus equestri loco, Cic. Agr. 1, 9; cf. Liv. 26, 6: ortus loco obscuro etc.; men ortus a Germanis, Caes. B. G. 2, 4.

ŏrīpĕlargus, i, m., ὀρειπέλαργος: Biergstorken, Plin. 10, 3. — Orīthyia (quadrisyll.), ae, f., Ὠρείθυια; 1) Datter af d. attiske K. Erechtheus, hvf. Actias, Virg. Ge. 4, 463; blev bortført af Boreas, ved hvem hun er Moder til Zetes o. Calais, Ovid. Met. 6, 683; cf. Cic. Leg. 1, 1; — II) en Amazondronning, Justin. 2, 4. — ŏrītis, ĭdis, f., ὀρῖτις: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 65.

ŏrĭundus, 3, [orior, f. oribundus, Doederl.]: født deraf, nedstammende derfra; - oriundus liberis parentibus, Colum.; Denique coelesti sumus omnes

semine oriundi, Lucr. 2, 990; gentiles ··· ab ingenuis oriundi, Cic. Top. 6; oriundi ex Etruscis, Liv.; men id. 24, 6: nati Carthagine, sed oriundi Syracusis etc.; men id. 2, 32: quod inde (i. e. a plebe) erat oriundus; - ogſ. om anden Oprindelſe; Albā oriundum sacerdotium, id. 1, 26; fluens aqua e montibus oriunda, Colum.

Orměnis, -idis, f., (qvindelig Efterkommer af en Ormenius); - ~ nympha, Ovid. Her. 9, 50, (i. e. Astydamia). — ornāmen, inis, n., ſild. Biform. af flgd., Capella. — ornāmentum, i, n., [orno]: I) „egenl.": Udredning el. Ruſtning, Vaaben el. Værktøi, odl.; - ceteras copias, ornamenta, praesidia vestra etc., Cic. Catil. 2, 11; qui per ornamentum percussus est, Senec. Ep. 14; ornamenta bubus, asinis instrata, Cato; ~ elephantorum, auct. B. Afr. 86; — B) „beſ."; 1) Prydelſe, Smykke, Forſkønnelſe, hvad dertil tiener el. anvendes; - omnia ornamenta (Prydelſer el. Kunſtværker) ex fano Herculis in urbem detulit, Caes. B. C. 2, 18; cf. Cic. Verr. 4, 54; - ogſ. Paaklædning, navnl. Theaterdragt, Plaut. Trin. 4, 2, 16; ogſ. anden Pynt, id. Men. 5, 2, 53; — 2) ogſ. de ydre Tegn paa en vis Værdighed, ſom Keiſerne pleiede at uddele; - ~ consularia, Suet. Caes. 76, quaestoria, praetoria, id. Claud. 29, triumphalia, id. Aug. 38; - ogſ. kan hidføres id. Ner. 35: ornamenta uxoria, (Huſtruernes Rang el. Titel); — II) „fig."; A) „alm.": Smykke, Prydelſe, hvad der tiener el. geraader til Ære el. Anſeelſe; - ad decus et ornamentum senectutis etc., Cic. d. Or. 1, 45; cf. Caes. B. G. 7, 15, o. Cic. Verr. 2, 31; vir inter praecipua saeculi ornamenta numerandus, Plin. Ep. 8, 12; — B) „beſ."; a) perſonlig Æresbevisning el. Befordring; - quaecunque in te ornamenta a me proficiscentur, Cic. Fam. 2, 19; ~ atque insignia honoris, id. Sulla 32; men id. Balb. 9: quantis ornamentis populum illum affecerit (Caesar), etc.; — b) om Talens el. Foredragets Prydelſer; - tanta habuisse ornamenta dicendi, Cic. d. Or. 3, 14; cf. ibd. 2, 28 o. 37, ogſ. id. Brut. 75.

*ornāte, adv.: ſkønt, zirligen, udſmykket; ſædv. om Foredraget; - ~ dicere, vid. Cic. d. Or. 3, 14; cf. id. Off. 1, 1: ornate splendideque etc.; - compar., ~ causas agere, id. Fam. 9, 21; superl., ~ et copiosissime defendere, id. Brut. 5; — ornātio, onis, f.: Udſmykning, Udpyntning, Decoration, Vitruv. 5, 7 extr.; o. — ornātor, oris, m.: ſom udſmykker; in pl.: ~ deorum, Firmic.; — df. fem. ornātrix, icis: navnl. ſom opſætter Haaret el. Friſuren, Ovid. A. A. 3, 239; - ~ matris meae, Suet. Claud. 40; — [orno]. — ornātŭlus, 3, dem. af 1. ornatus: noget pyntet, muliercula, Plaut. Cist. frgm.

1. ornātus, 3, partic. o. adj. af orno. — 2. ornātus, us, m., [orno]; I) „egenl.": Tilberedelſe, Anretning; - in ornatibus publicis, (i. e. in epulis), Varro R. R. 3, 9; df. „alm.": Udſmykning, Prydelſe, Forſkønnelſe, aedilitatis, Cic., portarum, itinerum, etc., vid. Hirt. B. G. 8, 51; in ornatu urbis etc., vid. Cic. Verr. 4, 54; men Ovid. A. A. 3, 135: Nec genus ornatus unum est, (Haarets Opſætning el. Friſuren); - ogſ. Paaklædning el. Coſtume; ~ prologi, Ter. Hec. prol. 2, in.; men ornatu fere militari (statuae), Cic. Off. 1, 18; cf. Liv. 2, 12, o. Nep. Ages. 8; men Liv. 9, 40: odio Samnitium gladiatores eo ornatu armarunt, (gave dem ſamnitiſk Ruſtning); - ogſ. Heſtens Ridetøi el. Sadel, Plin.; - ogſ. Opÿntning el. anden Tilberedelſe, ſom til en Feſt; in aedibus nihil ornati (f. ornatus), etc., Ter. Andr. 2, 2, 28; — II) „fig.": Udſmykkelſe, Forſkønnelſe, navnl. Talens el. Foredragets; - magnum afferre ornatum orationi, Cic. Orat. 39; cf. ibd. 24, o. id. Brut. 79, ogſ. id. d. Or. 3, 6; - navnl. ogſ. om Verdensbygningen; hic tantus ornatus coeli, Cic. N. D. 2, 44; cf. id. Acad. 2, 38; — not.: gen. ornati (f. ornatus), Terent., ſ. ovenf.; dat. ornatu (f. ornatui), Caes. ap. Gell. 4, 16.

orněus, 3, [ornus]: af den vilde Biergaſk; - ~ frondem (bubus praebere), Colum. — ornīthias, ae, m., ὀρνιθίας, (sc. ventus): Foraarsvind, hvormed Trækfuglene ankomme, Colum., Vitruv.; ogſ. ornithiae venti, Appul.; ſ. ogſ. Plin. 2, 47. — ornīthŏgăle, es, f., ὀρνιθογάλη, (Hønſemelk), etſlags Vært el. Plante, Plin. 21, 62. — ornīthon, ōnis, m., ὀρνιθών, aviarium: Fuglehus el. Hønſehus el. Hønſegaard, Varro, Colum.

orno, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": forſyner el. udruſter med det Nodvendige, m. o. ud. abl.; tilbereder, ſætter iſtand; - aedificare et ornare classem, Cic. Manil. 4; ~ naves, Liv., copias, id.; ogſ. ~ aliquem armis, Virg.; exercitus ornatus, (udruſtet), Liv.; cf. Cic. Caecin. 21: armatos ··· qui scutis telisque parati ornatique sunt; ornatus equus, (opſadlet), Liv., elephantus, Nep. Hann. 3; - ~ convivium, Cic.; ~ et sternere lectum, id.; — b) ~ provinciam, ogſ. ~ consulem el. praetorem etc.: af det Offenlige at forſyne Provindſen el. dens Statholder med det Fornødne, (at anviſe Pengene dertil); vid. Cic. Att. 3, 24, o. Suet. Caes. 18, ogſ. Liv. 42, 1, o. Cic. Agr. 1, 13; — II) „beſ."; A) „egenl.": pryder, ſmykker; - Italiam ornare, quam domum suam, maluit, Cic. Off. 2, 22; ornabant ··· monilia collum, Ovid. Met. 5, 52; cf. Virg. Aen. 7, 488; - navnl. ogſ. ~ capillos, (friſere), Ovid.; men absol.: sollers ornare Cypassis, id.; - ogſ. at paaklæde el. iføre; Ego ibo, ornabor, etc., Plaut. Poen. prol. 123; cf. id. Trin. 4, 2, 15; — B) „fig." el. „ment."; 1) pryder el. ſmykker (navnl. Foredraget el. den foredragne Gienſtand); vid. Cic. d. Or. 3, 6, ogſ. ibd. 1, 21; men ibd. 2, 28: seditiones ipsas ornare, (beſmykke el. roſe); — 2) ærer, hædrer, befordrer; - ~ aliquem beneficiis, Cic.; cf. id. Fam. 15, 4; ligel. suffragio candidatum ornare, Plin. Ep.; cf. Caes. B. G. 7, 33; men Ter. Ad. 2, 1, 22: ornatus esses ex tuis virtutibus, (ironiſk: du var da belønnet efter Fortieneſte); — III) partic. ornātus, 3, ogſ. ſom adject.; A) „alm.": udruſtet el. forſynet el. forſørget dermed; - provincia exercitu et pecunia instructa et ornata, Cic. Pis. 2; cf. id. Phil. 2, 4; naves omni genere armorum ornatissimae, Caes. B. G. 3, 14; - ogſ. absol.: e fundo ornatissimo dejectus, Cic. Quint. 31; — B) „beſ.": ſmykket, prydet; df. anſelig, ypperlig, fortrinlig; - agro bene culto nihil potest esse ··· specie ornatius, (ſmukkere at ſee), Cic. d. Senect. 16; — 2) „fig.": æret el. anſeet; - locus ad dicendum ornatissimus, Cic. Manil. 1; navnl. ogſ. in superl., hos Perſoner, ſom Ærestitel, ibd. 7, o. id. Flacc. 20; ligel. c. abl.; homo ornatissimus loco, ordine, nomine, virtute etc., id. Verr. 1, 48; - ligel. om Taleren og hans Foredrag: ypperlig, fortrinlig; - homines ornati in dicendo et graves, Cic. d. Or. 1, 10; composita oratio et ornata, ibd. 12.

ornus, i, f., [ligeſom ὀρεινός, i. e. montanus]: Biergaſken el. den vilde Aſk, (fraxinus ornus L.); - Nascuntur steriles saxosis montibus orni, Virg. Ge. 2, 111; cf. id. Ecl. 6, 71: Cantando rigidas deducere montibus ornos, (om Heſiodus); - b) „poet." ogſ.: et Spyd af dette Træ, Sil., Stat.

ōro, avi, atum, 1, v. n. o. a., [1. os]; I) „alm.": taler el. foredrager; - Talibus orabat Juno, Virg. Aen. 10, 96; bonum aequumque oras, Plaut. Most. 3, 1, 152; cf. Fest. p. 198, (Müll.); — II) „beſ."; A) taler el. foredrager (i Retten, ſom Geſandt, oſv.); - matronis ipsis, quae raptae erant, orantibus, Cic. d. Rep. 2, 7; ~ causam capitis, id. Brut. 12; cf. id. Off. 3, 10, o. Liv. 39, 40; men cum eo de salute sua orat, (underhandler derom), Caes. B. C. 1, 22; — 2) df. ofte hos Quintil.: orandi ars, Veltalenhedskunſten; - qui artem orandi literis tradiderunt, id. prooem.; orandi scientia, id., studium, id.; — B) beder, bønfalder; a) c. acc. pers. et rei; - illud te et oro et hortor, ut etc., Cic.

Qu. Fr. 1, 1, 16; Multa deos orans, Virg. Aen. 9, 24; - forcl. ogs. m. blot acc. pers., Enn. ap. Non.; - men m. blot acc. rei: at bede derom; ∾ uxorem gnato, Ter. Andr. 3, 2, 48; ∾ auxilium ad bellum, Liv. 21, 6; ∾ opem rebus affectis, id. 6, 3; — b) m. flgd. ut; - rogat oratque te, ut etc., Cic. R. Am. 49; cf. ibd. 4, o. id. Att. 11, 1; - ogs. m. blot conjunctivo; Idque sinas, oro, Ovid. Pont. 4, 1, 19; - men m. ne, Cic. Verr. 2, 39: rogat eos atque orat, ne oppugnent filium suum; - men c. imperat.: absiste inceptis, oro, Sil. 11, 335; cf. Ovid. Met. 15, 139; — c) c. infin. el. m. en Objectsætning; vid. Virg. Ecl. 2, 43, o. Suet. Ner. 47; — d) ∾ cum aliquo, ut etc.: underhandle med nogen derom, Ter. Hec. 4, 4, 64; — e) absol. oro te, som Høflighedsformel: jeg beder, odl.; - dic, oro te, clarius, Cic. Att. 4, 8; - ligel. ne illa quidem, oro vos, movent? Liv. 5, 5; - men pass.: oratus multa prece, Hor., per divos, id.; — III) af partic. ōrātus, 3, er subst. oratum, pl. orata: Bønner; - quum orata ejus reminiscor, Ter. Hec. 3, 3, 25; cf. ibd. 4, 1, extr.

Orŏanda, ae, f.: By i Pisidien, Liv. 38, 37; — B) df. 1) Orŏandenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Or., id. 38, 18; — 2) Orŏandĭcus, 3: oroandisk, ager, Cic. Agr. 2, 19. — ŏrŏbĭas, ae, m., ὀροβίας: en Rogelseart, (af dens Lighed med Værten ὄροβος), Plin. 12, 32. — ŏrŏbĭnus, 3, ὀρόβινος: som ligner Værten ὄροβος, color, Plin. 37, 59. — ŏrŏbītis, is, f., ὀροβῖτις: = frgd., sc. chrysocolla: det med Farveplanten lutum gulfarvede borax, Plin. 33, 27.

Orōdes, is, (ogs. i,), m., Ὠρώδης: parthisk Konge, der slog Crassus, Flor. 3, 11, Vell. 2, 46, o. A. — Orŏmĕdon, ontis, m., Ὠρομέδων: en af Giganterne, Prop. 3, 7, 48. — Orontes, is o. ae, m., Ὀρόντης: Flod i Syrien; - Jam pridem Syrus in Tiberim defluxit Orontes etc., Juvenal. 3, 62, („alleg." f. den syriske Fordærvelse har naaet Rom); — B) df. Orontēus, 3: orontisk el. syrisk, myrrha, Prop. 1, 2, 3. — Orōpus, i, Ὠρωπός: By paa Grændsen af Attika o. Boeotien; vid. Liv. 45, 27, o. Cic. Att. 12, 23.

Orphăĭcus, 3, f. und. Orpheus. — orphănotrŏphĭum, (-ēum), i, n., ὀρφανοτροφεῖον: Vaisenhus, Cod. Just. — orphănotrŏphus, i, m., ὀρφανοτρόφος: Forstander for et Vaisenhus, Cod. Just. — Orpheus (disyll.), ĕi o. ĕos, m., Ὀρφεύς: berømt Sanger (Digter og Tonekunstner) og Philosoph i Thracien, Søn af Musen Calliope ved Apollo, (el. ved K. Oeagrus), var en af Argonauterne, men hentede forgeves op fra Underverdenen sin tabte Eurydice; - vid. Ovid. Met. 11, ab in., ogs. Virg. Ge. 4, 454 flgd., ogs. ibd. 520 flgd.; — not.: under hans Navn haves et Digt: Argonautica, ogs. nogle Hymner, ogs. et Digt om Stenene; — B) df. 1) Orphēus, 3: orpheisk, vox, Ovid. Met. 10, 3, lyra, Prop. 1, 3, 42; — 2) Orphĭcus, 3: = frgd., carmen, Cic. N. D. 1, 38, sacra, ibd. 3, 23 — 3) Orphăĭcus, 3: = frgd.; - df. subst. pl., Orphaici, orum: Tilhængerne af Orpheus, Macrob. Somn. Scip. 1, 12. — orphus, i, m., ὀρφός, germ. der Orf: etslags Søfisk, Plin. 32, 54.

orrŏpȳgium, (orrhop.), i, n., ὀῤῥοπύγιον: de opstaaende Rumpefiedre hos Fuglene; - anatis ... orropygium macrae, Martial. 3, 93; — II) „overf.": Rumpen, Appul. — orsum, i, n., o. 1. orsus, 3, f. und. ordior. — 2. orsus, us, m., [ordior]: Begyndelse, Ophav; df. „poet." in pl.: ratosne ... an vanos pectoris orsus etc., Cic. Div. 2, 30, (ex Homero).

orthampĕlos, i, f., ὀρθάμπελος: lige el. opreist Vinstok, (som altf. ikke behøver at støttes), Plin. 14, 4. — orthius, 3, ὄρθιος, (i. e. erectus): opreist, d. e. høi; - carmen, quod orthium dicitur, Grækernes νόμος ὄρθιος, Gell. 16, 19, pes orthius, Versfoden: ◡ ◡ ◡ ◡ ◡, (abieritis), Capella. — orthŏcissos, (-us), i, f., ὀρθόκισσος: en høi Vedbendeart, Colum.; (opp. χαμαίκισσος). — orthŏcōlus, 3, ὀρθόκωλος: med stive Lemmer, jumenta, Veget. — orthŏdoxus, 3, ὀρθόδοξος: rettroende, Cod. Just.

orthŏgōnĭus, 3, ὀρθογώνιος: retvinklet, trigonum, Vitruv. — orthŏgrăphĭa, ae, f., ὀρθογραφία: Retskrivning el. Orthographi, (formula ratioque scribendi a grammaticis instituta), vid. Suet. Aug. 88; — II) „overf.": Afrids af en Bygning, navnl. af dens Front, germ. Standriss, Vitruv. — orthogrăphus, 3, ὀρθόγραφος: rigtigen skreven, Capella; — II) subst. orthogrăphus, i, m., ὀρθογράφος: Lærer i Retskrivningen, Cassiod.

orthŏmastĭus, 3, ὀρθομάστιος, (med udstaaende Bryster); - ∾ mala: etslags brystformede el. store Æbler, Plin. 15, 15. — orthopnoea, ae, f., ὀρθόπνοια: Trangbrystighed, (naar man alene kan drage Aande i en opreist Stilling), Plin. 21, 91; ogs. in pl., id.; df. — orthopnŏĭcus, 3: som lider af denne Svaghed, trangbrystig, id. 20, 74. — orthostăta, ae, m., ὀρθοστάτης, (som staaer lige opreist); in pl.: Ydersiderne (frontes) af en i Midten hul Mur, Vitruv. — orthrăgŏriscus, i, m., ὀρθραγορίσκος: etslags gryntende Søfisk, Plin. 32, 9.

ortīvus, 3, [2. ortus]: opgaaende, sol, Appul.; men ∾ cardo, (den Himmelegn, hvor Solen staaer op), Manil. — 1. ortus, 3, partic. af orior. — 2. ortus, us, m., [orior]; I) „egenl."; A) Opstaaen, Opgaaen, Opgang; sædv. om Himmellegemerne; - ut ii, qui solis et lunae reliquorumque siderum ortus, obitus motusque cognorunt, etc., Cic. Div. 1, 56; cf. id. ibd. 1, 53: paulo ante solis ortum, ogs. Virg. Aen. 6, 255, o. id. Ge. 1, 432; - solis ortus, d. e. Østen, Cic. Catil. 3, 8; cf. id. N. D. 2, 19, Liv. 29, 14, o. Ovid. Met. 1, 779; — II) „overf."; A) „alm.": Opstaaen, Ophav, Begyndelse; - ortum habere gignique, Cic. Univ. 2; cf. ibd.: semperne fuerit mundus, nullo generatus ortu; ortum juris a fonte repetere, id.; ∾ tribunitiae potestatis, id. Leg. 3, 8; - „poet." ogs. Fremkommen, Vært, navnl. Planternes, Lucr. 5, 212; men ∾ Favonii, Plin. 17, 8; — B) „bes." om Personer; a) Herkomst, Nedstammen; - ortu Tusculanus, civitate Romanus, Cic. Leg. 2, 2; cf. Ovid. Met. 5, 494; — b) Fødselen; - quum ortus nascentium luna moderetur, Cic. Div. 2, 43; cf. id. Tusc. 1, 38: ante ortum ... post mortem.

Ortȳgia, ae, o. Ortȳgĭe, es, f., Ὀρτυγία (sc. νῆσος, ligesom Vagteløen); I) Ø ved Syrakus, (sild. ogs. en Del af Byen S., under Navnet Insula el. Nasos); Virg. Aen. 3, 694, Ovid.; — II) ogs. er Ortȳgia ældre Navn paa Øen Delos, hvor Apollo o. Diana ere fødte, Virg. Aen. 3, 124, Ovid. Met. 15, 337; — B) df. Ortȳgĭus, 3, dea, Ovid. Met. 1, 694, (i. e. Diana); men ∾ boves, id. Fast. 5, 692, (som Mercurius fravendte Apollo); — not.: ogs. var Ortygia: Navnet paa en Lund ved Ephesus; vid. Tac. Ann. 3, 61. — ortȳgŏmetra, ae, f., ὀρτυγομήτρα, (Vagtelmoderen), Fugl, som anfører Vagtelerne over Havet, kaldes ogs. Vagtelkonge, Plin. 10, 33; - ogs. en Vagtel, Tertull. — ortyx, ȳgis, f., ὄρτυξ: etslags Plante, Plin. 21, 61.

orum, i, f. und. aurum. — ŏryx, ȳgis, m., ὄρυξ: etslags vild Ged el. Gazelle i Afrika, Plin. 2, 40, Juvenal. 11, 140. — ŏryza, ae, f., ὄρυζα, Ris (som Kornart); vid. Plin. 18, 13; ptisanarium oryzae, Hor. Sat. 2, 3, 155, (en Decoct deraf).

1. os, gen. ōris, n.; I) „alm.": Munden hos Mennesker og Dyr; - animalia cibum oris hiatu capessunt, Cic.; cf. id. N. D. 2, 53, ogs. Virg. Aen. 12, 373; - habere aliquid in ore, (idelig at tale derom), Cic. Fam. 6, 8; in ore est omni populo, (alle tale derom), Ter. Ad. 1, 2, 13; ligel. in ore vulgi versari, Cic. Verr. 1, 46;

66*

men Volito vivu' per ora virum, Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 15; cf. Liv. 2, 36: in ora hominum pro ludibrio abire; f. ogf. Prop. 3, 1, 24; – Uno ore auctores fuere, ut etc., (enftemmigen), Ter. Phorm. 4, 3, 20; cf. Virg. Aen. 11, 132; – manum apponere ad os, (neml. for at betegne Taushed el. Fortielse), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 1; os alicui oblinere el. sublinere, (smøre om Munden, have til Bedste), f. und. oblino, sublino; – pl. ora „poet." ogf. f. os, vid. Virg. Aen. 6, 102; — B) „fig."; 1) „meton.": Sproget el. Talen; – ora sono discordia signant, Virg. Aen. 2,423; os planum, (tydelig Udtale), Plin. Ep.; os Pindari, (hans høie Digtning), Vell.; cf. Hor. Sat. 1, 4, 43; — 2) „overf." ifølge etslags Lighed; a) Fuglesnabel el. Fuglenæb; – gallinae ore rubicundo, Plin.; df. „poet.": ora navium rostrata, (Skibssnabler), Hor. Epod. 4, 17; ogf. kan hidføres: ora leonis, Løvemund, (etslags Plante), Colum.; — b) Munding, Aabning, Indgang, osv.; – in ore Tiberis, Liv. 1, 33; in ipso aditu atque ore portus, Cic. Verr. 5, 12; os specus, Liv., Tac.; vascula oris angusti, Quintil.; os ulceris, Virg.; ora venarum, Cels.; firma cavavit Robora, et ingentem lato dedit ore fenestram, (giorde en vid Aabning), Virg. Aen. 2,481; — c) ex ore et faucibus belli (ud af Krigens Strube el. Svælg) etc., Cic. Arch. 9; — II) „bef.": Aasyn el. Ansigt; A) „egenl."; – Os homini sublime dedit, (opreist Aasyn), Ovid. Met. 1, 85; nova figura oris, Ter. Eun. 2, 3, 22; in tuo ore vultuque acquiesco, Cic. Dejot. 2; laudare aliquem coram in os, (op i Ansigtet), Ter. Ad. 2, 4, 5; – ante oculos lacrimantumque ora parentum, Virg. Aen. 11, 887; ligel. in ore parentum, Tac. Hist. 3, 77; praebere os ad contumeliam, Liv. 4, 35; in foro atque ore omnium, (for alles Aasyn), Cic. R. Am. 6; cf. id. Verr. 2, 32; men nulli laedere os, (ingen personligen at fornærme el. saare), Ter. Ad. 5, 4, 10; — B) „fig."; 1) „overf." ifølge etslags Lighed: en Maske; – Oraque corticibus sumunt horrenda cavatis, Virg. Ge. 2, 387; – men som Kunstværk: Gorgonis os pulcherrimum, cinctum anguibus, Cic. Verr. 4, 56; cf. Tac. Ann. 1, 61; — 2) „ment." o. „eth.": Aasynet som Udtryk af Sielens Bevægelser; – licet ora cernere iratorum etc., Cic. Off. 1, 29; men os durum, (fræk Mine, Uforskammethed), Terent.; cf. Cic. Quint. 24; men Senec. Ep. 11: nihil erat mollius ore Pompeji; — b) df. ogf. absol. os: diærv Mine, Fripostighed, Paastaaelighed; – nostis os hominis, nostis audaciam, Cic. Verr. 2, 20; cf. id. d. Or. 1, 38, o. Liv. 26, 32; ogf. hører hertil: os Academiae, (denne Skoles Paastaaelighed), Cic.; cf. id. Fam. 5, 10: si Appii os haberem.

2. os, gen. ossis, n., [besl. m. ὀστέον, ὀστοῦν, i. e. 2. os]; I) „egenl."; A) „alm.": Ben, Knokkel; – os pectoris, Cels.; de ossibus, quae subjecta corpori etc., Cic. N. D. 2, 55; vix ossibus haerent, (hænge næppe sammen ved Benene), Virg. Ecl. 3, 102; – „poet." figes: in ossibus, Virg. Ge. 3, 258, ogf. ossibus, id. Aen. 5, 172, i det Inderste; cf. ibd. 6, 54: per dura ··· ossa; – ossa legere, Virg. Aen. 6, 228, o. Senec., (efter Legmets Forbrændelse at opsamle Benene i en Urne el. til Begravelse); hvf. cineri atque ossibus alicujus dolorem inurere, (at mishandle den Afdødes Minde); vid. Cic. Verr. 3, 44; cf. ibd. 5, 49; – men legere ossa, om Saarlægen: at udtage de knuste Ben af et Saar, Senec. Benef. 5, 24; — B) „bef.": det Inderste og Haardeste el. Kernen i Træer og Frugter; – quando arborum ossa terebrantur, Plin. 17, 43; ossibus olearum et palmularum incessi, Suet. Claud. 8; — II) „fig."; A) „meton.": hvad der er giort af Ben; – osse arare campum cereum, (skrive med Bengriffel paa Voxtavlen), Titin. ap. Non.; — B) „alleg." om Foredraget; – nec ossa nudantes, sed etc., (som ikke skrive haardt og tørt), Cic. Fin. 4, 3; cf. id. Brut. 7: nec ossa solum, sed etiam sanguinem (Atticorum imitari); — not.: nomin.: ossum inhumatum, Pacuv. ap. Priscian.; af nomin. ossu er gen. pl. ossuum compago, Prudent.

Osca, ae, f.: By i Hisp. Tarrac., (hod. Huesca, i Arragonien), Flor., Vell.; — B) df. Oscensis, e, ager, Varro; men ∾ argentum, Liv. 34, 10 o. 46, en i denne By møntet el. derefter benævnt Pengesort; — b) subst. pl. Oscenses, ium: Indvaanerne af Byen O., Caes. B. C. 1, 60. — Osce, adv., f. und. Osci. — oscēdo, ĭnis, f., [besl. m. oscito]; I) Gabesyge, Gell. 4, 20; — II) Saar i Munden, Seren. Sammon.

oscen, ĭnis, m., [ligesom f. ore canens, Varro]: Fugl, af hvis Skrig tages Varsler; – oscines (aves), quae ore futura praedicunt, Serv. ad Virg. Aen. 3, 361; cf. Cic. Div. 1, 53; Oscinem corvum etc., Hor. Od. 3, 27, 11; nec e cantu sinistro oscinis ··· tibi augoror, Cic. Fam. 6, 6; — not.: nomin. oscinis, Plin. ap. Charis. — Oscensis, (es), f. und. Osca.

Osci, orum, m.: Folk i Campanien, paa Grændsen af Latium og Samnium, (fild. Sidicini, men tidligere Opici el. Opsci, hvf. Enn. ap. Fest.: de muris rem gerit Opscus); – Oscorumque manus, Virg. Aen. 7,730; — B) df. Oscus, 3: oskisk, ludi: etslags overgivne Skuespil el. mimiske Spil, Cic. Fam. 7, 1; cf. Tac. Ann. 4, 14: Oscum quondam ludicrum etc.; men gnaros Oscae linguae mittit etc., Liv. 10, 20; — b) df. adv. Osce, i Oskernes Sprog, dicere, Varro, loqui, Gell.

*oscillātĭo, onis, f.: Gyngen el. at gynge sig, Petron. Sat. 140; cf. Hygin. Fab. 130; af — oscillo, are, v. n.: at gynge sig; vid. Fest. p. 194, (Müll.); hvor ogf. partic. oscillans (efter Cornific.) f. os celans; af — 1. oscillum, i, n., [af ob el. obs, o. cilleo el. cillo, i. e. moveo]: Gyngning el. gyngende Bevægelse, Tertull. — 2. oscillum, i, n., dem., [1. os]: liden Mund; df. I) lidet Billede, liden Maske; – oscilla ad humanam effigiem simulant, Macrob.; cf. Virg. Ge. 2, 389; — II) den Fordybning i Bælgfrugten, hvoraf Spiren fremvoxer, Colum. — oscines, um, f. und. oscen.

*oscitābundus, 3, gabende, Gell. 4, 20, (i Overskriften), Sidon.; — oscitanter, adv.: gabende; df. „overf.": skødesløst, langsomt, agere aliquid, Cic. Brut. 80; o. — oscitātĭo, onis, f.: Opspærring el. Aabning (som Muslingskallens), Plin. 9, 54; fædv. Mundens Opspærring, d. e. Gaben, id., Gell., Cels.; — II) „overf.": Dorskhed, Søvnighed; – nostra oscitatione, (ved vort søvnige Foredrag), Quintil. 11, 3, 3; – in pl., Stat.; — [flgd.].

oscĭto, are, o. oscĭtor, ari, v. n., [os, cieo]; I) „alm.": at aabne sig, at udvide sig el. gabe; – alites oscitantes, (som ved at skrige af fuld Hals varsle ondt Veir), Catull. 25; – ogf. om Planterne; oscitat leo (Løvemunden), Colum.; folia arborum ad solem oscitant, (udbrede sig derimod), Plin.; — II) „bef." om Mennesker; A) „egenl.": at opspærre Munden, at gabe (af Dorskhed, af Sygdom, osv.); – Ut pandiculans oscitatur! Plaut. Men. 5, 2, 80; videt oscitantem judicem etc., Cic. Brut. 54; cf. Gell. 4, 20; — B) „fig." o. „ment.": at være ligegyldig el. dorsk; – quum etc., vos sedetis et oscitamini, auct. ad Her. 4, 36; — III) partic. oscitans, tis, ogf. som adj.: dorsk, døsig, søvnig, uoplagt, odl.; – istam oscitantem et dormitantem sapientiam etc., Cic. d. Or. 2, 33; cf. id. N. D. 1, 26: ∾ Epicurus.

*oscŭlābundus, 3: ivrigen kyssende, Suet. Vitell. 2; o. — oscŭlātĭo, onis, f.: Kyssen, Cic. Coel. 20; men seges osculationum, (uendelig Mængde Kys), Catull. 48; — [osculor]. — oscŭlo, avi, atum, 1, v. a., Biform af flgd., Titin. ap. Non.; – df. pass.: osculato tuo capite, Appul. — oscŭlor, atus sum, 1, v. dep. a., [osculum]: kysser, aliquem, Cic., (simulacrum), id. Verr. 4, 43; men comisk: ∾ cum aliquo, (f. ∾ aliquem), Plaut. Mil. gl. 2, 2, 88; ligel.

osculari inter se, ibd. a. 5, v. 40; ligel. osculantes (sc. inter se), ibd. 2, 2, 20; — II) „overf." med Lune: at giøre meget deraf; – videris istam scientiam juris tanquam filiolam osculari tuam, Cic. Mur. 10; ligel. id. Fam. 1, 9: inimicum meum ··· sic osculabantur.

oscŭlum, i, n., dem. af 1. os; I) oprdl.: liden Mund, oftest „poet." o. in pl.; – videt oscula, etc., Ovid. Met. 1, 499; cf. Hor. Od. 1, 13, 15; oscula summa delibare, (berøre, d. e. kysse), Virg. Aen. 12, 434; ligel. figit oscula terrae, Ovid. Met. 3, 24; men osculum dare el. jungere, id.; f. und. flgd.; — II) df. „overf.": et Kys; – osculum alicui ferre, Cic. ap. Non., (at kysse); men Ovid. Am. 3, 7, 48: oscula ferre, (faae Kys), sumere, id., carpere, id.; men oscula jacere, Tac., jactare, Juvenal., (neml. ved at kysse paa Fingerspidserne); – osculo occurrere alicui el. excipere aliquem, (modtage med Kys), Plin. Pan.; ad osculum alicujus currere, Cic. Att. 6, 1. — Oscus, 3, f. und. Osci. — Osdrŏēna, ae, f., Ὀσροηνή: Landskab i det vestlige Mesopotamien, Ammian.; — B) df. Osdrŏēni, orum: Indvaanerne deraf, Eutrop. — Osi, orum, m.: germanisk Folk ved Donauen, Tac. Germ. 28 o. 43.

Osīris, is o. ĭdis, m., Ὄσιρις: gammel Konge i Aegypten, hvor han skal have indført Agerdyrkningen, hvf. Tibull. 1, 7, 29: Primus aratra manu sollerti fecit Osiris; – i d. flgd. Tid dyrkedes han som Aegyptens Skytsgud og Nilens Genius; f. ogf. und. Isis o. Apis, ogf. Juvenal. 8, 29; – ogf. kom hans Dyrkelse til Rom, hvf. Hor. Ep. 1, 17, 60: licet ··· per sanctum juratus dicat Osirim: Credite, etc.; — Osirītis, ĭdis, f.: Navnet paa en Plante, Plin. 30, 6, ogf. Osireostaphe el. cynocephalea, Appul.

ōsor, ōris, m., [odi]: en Hader, uxoris suae, Plaut. Asin. 5, 2, 9, hominum, Appul. — osprātūra, ae, f.: Indkiøb af Bælgfrugter, Digest.; af — osprĭos, sc. liber, (ὄσπριον, i. e. legumen: Bælgfrugt): Overskriften af Apicius's femte Bog.

Ossa, ae, m., Ὄσσα: høit Bierg i Thessalien, i Nærheden af Biergene Pelion o. Olympus; vid. Mela 2, 3, Plin. 4, 15, o. Ovid. Met. 2, 225; men om Giganterne: Ter sunt conati imponere Pelio Ossam, Virg. Ge. 1, 281; cf. Ovid. Met. 1, 155: excussit subjecto Pelion Ossae; — not.: acc. Ossan f. Ossam, Ovid.; — B) df. Ossaeus, 3, ossæisk, ursa, Ovid.; men ∾ bimembres, (i. e. Centauri), Stat. Theb. 12, 554.

ossārĭum, i, f. und. ossuarium. — ossĕus, 3, [2. os]: af Ben, giort af Ben, cultellus, Plin., cuneus, Colum.; men ∾ larva, Ovid. Ib. 146: Benrad (af en Død); — II) „overf.": benhaard, haard som Ben, ilex, cornus, robur, etc., Plin. 16, 73; nigri manus ossea Mauri, (benhaard), Juvenal. 5, 53. — ossĭcŭlāris, e: hørende til el. tienlig for Benene, medicamentum, Veget.; o. — ossĭcŭlātim, adv.: benvis el. stykkevis, legere, (opsamle), Caecil. ap. Non.; af — ossĭcŭlum, i, n., dem. af 2. os: lidet Ben, liden Knokkel, Plin. 11, 39, o. Gell. 6, 1.

ossĭfrăgus, 3, [2. os, frango]: som bryder Benene, som lemlæster, Cass. Sev. ap. Senec. Contr. 5, 33; — II) df. subst. ossĭfrăgus, i, m., Plin. 30, 20; o. ossifraga, ae, f., Lucr. 5, 1078: Havørnen, Benbryderen. — ossĭlāgo, ĭnis, f., [2. os]: Benforhærdelse el. Benknude, Veget. — Ossĭpāga, ogf. Ossipagina, ae, f., [2. os, pango], sc. dea: som styrker el. hærder Børnenes Ben, Arnob. — ossŭārĭum, i, n., (ogf. ossarium): Giemmested til de Afdødes Ben, Digest. — ossum, i, n., f. und. 2. os; df. — ossŭōsus, 3: fuld af Ben el. Knokler; – ∾ loci et commissurales, Veget.

ostendo, di, sum o. tum, 3, v. a., [f. obstendo el. obstendo]; I) „egenl.": udstrækker el. udbreder derfor el. derimod; – aquiloni ostendere glebas, Virg. Ge. 2, 261; ager el. locus soli ostentus, (som ligger derimod), Cato, Plin. 14, 5; – df. sædv.: viser, fremviser, lader see; ∾ os suum populo, Cic. Verr. 1, 1; cf. Virg. Aen. 5, 376; men opportune te mihi ··· in ipso tempore ostendis, (kommer mig imøde), Ter. Hec. 4, 4, 4; qui palam ostenduntur (planetae: vise sig), Cic. Univ. 11; ligel. ostensus sol, Varro; – ogf. i Krigssproget; ∾ aciem, (tilbyde Fienden Slag), Liv. 29, 7; cf. Caes. B. C. 1, 73: equites sese ostendunt; men ∾ oppugnationem ab ea parte, (true dermed), Liv. 4, 59; — II) df. „fig."; A) „alm.": viser el. røber, lader mig mærke dermed; – qui mihi per alium ostendit suam sententiam, Ter. Heaut. 2, 1, 7; – tibi ostendam, quid etc., id. Andr. 5, 2, 25; ∾ tum spem, tum metum, Cic. Verr. 4, 34; ∾ se inimicum alicui, Nep. Alcib. 6; sed quaedam mihi ··· defensio ejus ostenditur, (man antyder en saadan, man truer dermed), Cic. Verr. 5, 1; — B) „bef.": viser, forkynder, erklærer; – ostendi, me ··· ei satis facturum, si etc., Cic. Att. 1, 1; quid sui consilii sit, ostendit, Caes. B. G. 1, 21; ogf. absol.: ut supra ostendimus, Nep. Ages. 4; — b) ogf. (efter Sammenhængen): tilsiger, lover; – munus flagitare, quamvis quis ostenderit, etc., Cic. Fam. 9, 8; – ligel. medial: at vise sig; nisi quum major spes ··· ostenderetur, Suet. Aug. 25; cf. Liv. 36, 1: victoriam ac triumphum ostendi; — III) af partic. ostentus, 3, er subst. ostentum, i, n., „egenl.": Forkyndelse; df. sædv. „overf.": forunderlig Begivenhed el. et Vidunder, (hvorved nemlig noget forudsiges); – vid. Cic. N. D. 2, 3, o. id. Div. 1, 42 o. 53; ligel. quum magnorum periculorum metus ex ostentis portenderetur, id. Verr. 4, 29; procurare ostentum familiare, Liv. 26, 6; cf. Suet. Caes. 32; men med Lune el. spottende: Appium censorem hic ostenta facere, (at han giør Mirakler), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 14.

*ostensĭo, onis, f.: Forevisning, Appul.; – ogf. Mønstring el. Parade, Inscr.; — df. ostensiōnālis, e: hørende til en Parade, milites, Lamprid. Al. Sev. 33; o. — ostensor, oris, m.: som fremviser el. paaviser; – ∾ novae frugis, Tertull.; — [ostendo]. — ostensus, 3, partic. af ostendo.

ostentāmen, ĭnis, n., [ostento]: ydre Pragt el. Skue, Prudent. — ostentārĭus, 3, (ostentum): hørende til Forudsigelser el. Varsler, Capella; – in ostentario arborario, Macrob. Sat. 2, 16, (i. e. in libro de ostentis arborum). — ostentātĭcĭus, [-tius], 3, [ostento]: hvoraf man giør sig til, virginitas, Tertull.

ostentātĭo, onis, f., [ostento]; I) „egenl."; A) „alm.": Fremvisning el. Forevisning, at lade see; – ∾ armorum, togarum, vid. Plin. Pan. 56; ∾ saevitiae, Liv. 7, 4; cf. Senec. Ep. 90; — II) „fig."; A) det blotte Skin, (i Modsætn. af Virkeligheden); – ostentationis causa latius vagari, Caes. B. G. 7, 45; consul veritate, non ostentatione popularis, Cic. Agr. 1, 7; – ogf. Forstillelse; ut in fronte ostentatio sit, intus veritas occultetur, id. Fin. 2, 24; cf. id. Agr. 1, 7; – Praleri, navnl. Stræben efter at stille sit Værd til Skue; vid. Cic. d. Or. 2, 82; men id. Off. 2, 12: simulatione et inani ostentatione etc.; forbindes m. venditatio, id. Lael. 23; – df. m. Lune in pl.: ostentationes meas etc., id. Att. 5, 13.

ostentātor, oris, m., [ostento]: som foreviser el. lader see; df. sædv. „fig."; A) som viser el. lover; – ∾ praemiorum, Tac.; — B) som giør sig gieldende, som lader noget falde i Mængdens Øine; – ∾ factorum, Liv. 1, 10; cf. Tac. Hist. 2, 80; ogf. en Praler, auct. ad. Her. 4, 50; — df. fem. ostentātrix, īcis: Pralerske; – ∾ splendoris vani, Prudent.

ostento, avi, atum, 1, v. a., intens. af ostendo; I) „egenl.": holder el. rækker frem, udstrækker; – ∾ passum capillum, (lade flagre), Caes. B. G. 7, 48; ut aperte jugula sua Clodio ostentarint, Cic. Att. 1, 16; – ogf. viser el. fremviser, ovantem etc., Virg. Aen. 12,

479; men ∾ campos ··· desuper, ibd. 6, 678; ∾ se in prima acie, Liv. 2, 20; — II) „fig."; A) „alm.": viser hen derpaa, fremstiller, tilbyder; - occasionem Mi (f. mihi) ostentatam etc., Ter.Eun.3,5,56; ∾ spem, Liv. 4, 36; - ogs. lover el. tilsiger; ∾ praemia, Sall. Jug. 66, veniam, Tac. Hist. 4, 59; pecunia ··· promissa et ostentata, Cic. R. Com. 6; — B) „bes."; 1) truer dermed; - ∾ alicui nominis delationem, Cic. Cluent. 8; bellum ex altera parte caedem ostentat, ex altera servitutem, id. Fam.4,14; men ∾ equitatum, (true med Angreb deraf), Caes. B. G. 7, 55; men comisk: Altera manu fert lapidem, panem ostentat altera, Plaut.Aul.2,2, 18; — 2) lader forstaae, forkynder; - largitio verbis ostentari potest, re vera fieri, nisi etc., nullo pacto potest, Cic. Agr. 2, 4; et simul ostentavi tibi, me istis esse familiarem, id. Fam. 9, 6; - ogs. m. flgd. Relativsætning, Suet. Caes. 14: ostentans, quanta eos ··· invidia maneret; — 3) ∾ aliquid, ogs. ∾ se: giøre sig til deraf, prale dermed; - vid. Cic. Fam. 10, 3: ∾ prudentiam; ligel. ibd. 1, 4: quid me ostentem? ∾ cicatrices suas, Ter. Eun. 3, 2, 30; men in aliis se rebus ostentent, Cic. Coel. 28; cf. Caes. B. G. 5, 51.

ostentum, i, n., o. 1. ostentus, 3, s. und. ostendo. — 2. ostentus, us, m., [ostendo]; I) „alm.": Fremstilling, Udstilling; - corpora extra vallum abjecta ostentui, (til Skue), Tac. Ann. 1, 29; cf. Gell. 20, 1: horriferam illam poenam atrocitatis ostentu; — II) „fig."; A) det ydre el. blotte Skin; - illa deditionis signa ostentui credere, Sall. Jug. 46; magis ostentui, quam mansura (jura) etc., Tac. Hist. 1, 78; — B) hvoraf noget sees, d. e. Bevis el. Tegn derpaa; - ut Jugurthae scelerum ostentui essem, Sall. Jug. 24; ostentui clementiae suae, (til el. som Bevis derpaa), Tac. Ann. 12, 14. — ostes, ae, m., ὤστης: etslags Jordskælv, Appul.

Ostia, ae, f., [besl. m. ostium]: By ved Tiberens Udløb, anlagt af K. Ancus Martius; vid. Fest. p. 197, (Müll.); - in ore Tiberis Ostia urbs condita, Liv. 1, 33; cf. Plin. 3, 9, ogs. Liv. 22, 11; - men som neutr. pl.: Ostia, orum, Juvenal. 11, 49, inc., (al. ostrea); — B) df. Ostiensis, e, ager, Liv., portus, Plin.; men ∾ incommodum, Cic. Manil.12: et den romerske Flaade af Sørøvere ved Ostia tilføiet Tab; - ∾ provincia, (Ostia som qvæstorisk Provinds), Cic. Mur. 8, o. Suet. Claud. 24.

ostiārium, i, n., s. und. flgd. — 1. ostiārĭus, 3, [ostium]: hørende til Døren; men alene som subst.; I) ostiārĭum, i, n., (sc. tributum): Dørskat, Caes. B. C. 3, 32; ogs. exactio ostiorum, Cic.; — II) ostiārĭus, i, m., [sc. servus]: Dørvogter, Senec., Suet. Rhet. 3; — not.: sild. ogs. en Kirkebetient, Cod. Theod. — 2. ostiārĭus, i, m., s. und. frgd. — ostiātim, adv., [ostium]: Dør for Dør, Hus for Hus, compilare oppidum, Cic. Verr. 4, 24; — II) „overf.": enkeltvis, i det Enkelte, noscere aliquid, Vopisc. — Ostiensis, e, s. und. Ostia. — ostigo, inis, f., [1. os], i Hyrdesproget: = mentigo, Colum. 7, 5.

ostiŏlum, i, n., dem.: liden Dør, Colum.; af — ostĭum, i, n., [besl. m. 1. os: Munding]; I) „egenl.": Døren el. Husdøren; - extra ostium limenque carceris, Cic. Tusc. 5, 5; exactio ostiorum: Dørskat, id. Fam. 3, 8; - ostio pessulum obdere, Terent.; ostium pultare, id., operire, aperire, id.; auscultare ab ostio, (lytte fra el. ved Døren), Plaut.Merc.2,4,9; cf. Cic.d.Or. 2, 68; men Ter.Andr.4,1,59: concrepuit hinc a Glycerio ostium, (hendes Dør blev aabnet); — II) „overf.": Aabning el. Indgang; - quum arteria aspera ostium habeat, Cic. N. D. 2, 54; ostium portus, (Indløbet dertil), id. Verr. 4, 53, hvorfor absol. ostia, Virg. Aen. 1, 400; ostia Nili, id.; ante ostium Tiberinum, Cic. Manil. 12; men Oceani ostium, (imellem Hercules's Støtter, d. e. Strædet ved Gibraltar), ibd.

ostŏcŏpos, i, m., ὀστόκοπος: Smerte i Benuden; Seren. Samm. — ostrăcĭas, ae, m., ὀστρακίας, ogs. ostrăcītis, ĭdis, f., ὀστρακῖτις: etslags Halvædelsten, rimel. Hornstenen el. Chalcedon, Plin. 37, 65; — II) ogs. er ostracitis, ĭdis, f., (sc. cadmia): etslags Galmei, Plin. 34, 22. — ostrăcites, ae, m., ὀστρακίτης: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 36, 31. — ostracitis, idis, f. und. ostracias. — ostrăcĭum, i, n., ὀστράκιον: etslags Musling, heder ogs. onyx, Plin. 32, 46.

†ostrĕa, ae, f., o. ostrĕum, f, n., ὄστρεον: Østers, Musling, Søsnegl; - ostrearum vivaria, Plin.; Ostreaque in conchis tuta fuere suis, Ovid. Fast. 6, 174; cf. Hor. Sat. 2, 4, 33, o.' Plin. 32, 21; — not.: ostrea (disyll.), Hor. Sat. 2, 2, 21; df. — ostrĕārĭus, 3, hørende til Østers, *panis (at spise dertil), Plin.; - ostrĕārĭum, (sc. stabulum): hvor Østers opbevares og fedes, id., Macrob.; — ostrĕātus, 3: (ligesom) besat med Østersskaller, d. e. ru el. hvas; - ∾ tergum ulceribus, Plaut.; o. — ostrĕōsus, 3: med mange Østers, Cyzicus, auct. Priap.; - compar., ∾ ora, vid.Catull.18,4. — ostreum, i, n., s. und. ostrea.

ostrīāgo, ĭnis, f.: etslags Plante, Appul. — ostrĭcŏlor, ōris, adj., [ostrum, color]: purpurfarvet, textus pepli, Sidon. — ostrĭfer, a, um, [ostrum, fero]: frembringende Østers el. rig derpaa; - orstriferi fauces ··· Abydi, Virg. Ge. 1, 207; ∾ Chalcedon, Lucan. — ostrīnus, 3, [ostrum]: af Purpur, ricula, Turpil., tunica, Propert. — Ostrogothi, orum, m.: Østgotherne, Claudian.

ostrŭm, i, n., ὄστρεον: Purpursneglens Blod, Purpursaft el. Purpur; - ostro Perfusae vestes, Virg. Aen. 5, 111; cf. Plin. 9, 36; — II) „overf."; A) purpurfarvet Tøi, Purpurtæppe; - stratoque super discumbitur ostro, Virg. Aen. 1, 700; cf. Prop. 4, 3, 51; — B) purpureum ostrum: Purpurglands, (om Morgenrøden), auct. Aetn. 332. — ostrўa, ae, o. ostrys, ўos, f., ὀστρύα, ὀστρύς: en Træart med meget haardt Ved, (rimel. carpinus ostrya L.), Plin. 13, 37. — ōsūrus, 3, o. ōsus, 3, participp. af odi. — ōsўris, is, f., ὄσυρις: etslags Vært el. Plante, vid. Plin. 27, 88.

ōtăcusta, (-es), ae, m., ὠτακουστής: som hører efter, som lurer, en Spion, Appul. — Otho, ōnis, m.: romersk Tilnavn el. Mandsnavn, hvoraf mærkes; 1) L. Roscius Otho, efter hvem lex Roscia benævnes; s. und. Roscius; cf. Juvenal. 3, 159; — II) M. Salvius Otho, d. ottende romerske Keiser; vid. Suet. Otho; — B) df. Othōnĭus, 3: othonisk, duces, partes, vid. Tac. Hist. 2, 24 o. 33. — ōthonna, ae, f., ὄθοννα: Navnet paa en Plante, vid. Plin. 27, 85. — Othos el. Othus, s. und. 2. Otus.

Othrўădes, ae, m.: Navnet paa en Spartaner; vid. Ovid. Fast. 2, 665, o. Val. Max. 3, 2, extern. 4. — not.: s. ogs. und. flgd. — 1. Othrys, ўos, m.: Fader til Panthus, som deraf heder: — Othrўădes, ae, m., Virg. Aen. 2, 319. — 2. Othrys, ўos, m.: Bierg i Thessalien, Plin. 4. 15, (el. i Thracien, Stat.); - Othrymque nivalem Linquentes (Centauri), Virg. Aen. 7, 675; — B) df. Othrўsĭus, 3: othrysisk, pruinae, Martial. 10, 7; men id. 7, 8: Victor ab Othrysio redditur orbe deus, (fra Thracien, om K. Domitian).

ōtĭābundus, 3, [otior]: som nyder Rolighed, Sidon. — ōtĭŏlum, i, n., dem. af otium: en Smule Frihed el. Fritid; - ubi delectem otiolum meum, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 3. — ōtĭor, atus sum, 1, v. dep. n., [otium]: lever i Ro, nyder min Frihed; - otiandi, non negotiandi causa, etc., Cic. Off. 3, 14; cf. Hor. Sat. 1, 6, 128: domesticus otior, etc.

*ōtĭōse, adv.: ubeskæftiget, uden Forretninger, inambulare in foro, Liv. 25, 7; - ogs. uden Bryderier el. Møisommeligheder; ∾ vivere ··· cum uxore, cum filio, etc., Cic. Off. 3, 26; — II) df. „overf."; A) i god Ro og Mag, contemplari (argentum) et considerare, id. Verr. 4, 15; — b) ogs. mageligen, efterladent, se-

gniter, otiose ··· agere omnia, Liv. 2, 57; — B) ubekymret, uden Frygt; vid. Ter. Heaut. 2, 3, 100; o. — ōtĭōsĭtas, f.: Frihed, Fritid; df. det i Fritimerne Skrevne el. Digtede, Sidon.; — [flgd.].

ōtĭōsus, 3, [otium]; I) „egenl." el. om Personer: ubeskæftiget el. uden Forretninger, som intet har at bestille, el. som intet bestiller; navnl. ogs. som er fritagen fra offenlige Anliggender, el. som ingen Del tager i saadanne; begge Forholde omfatter Scipio's Udsagn, Cic. Off. 3, 1: numquam se minus otiosum esse, quam quum otiosus esset, etc.; men quum ··· essem otiosus domi, Cic. Brut. 3; men satius est, otiosum esse, quam nihil agere, (hvor nihil f. res nihili), Plin. Ep. 1, 9; – hominum ingeniosissimorum otiosissimorumque totas aetates etc., Cic. d. Or. 1, 51, (om dem, som afholde sig aldeles fra offenlige Forretninger); cf. id. Off. 1, 21: vita otiosorum etc., ogs. id. Phil. 11, 8; – ogs. c. gen.: studiorum otiosi, (Ustuderede), Plin. praef.; — B) „bes."; 1) rolig, stille; navnl. som ingen Del tager deri, d. e. neutral; – ∾ spectatores pugnae, id. Off. 2, 7; men crudeliter minabantur otiosis, id. Fam. 9, 6; — 2) rolig, uden Bekymring; ogs. uden Lidenskab; – vid. Ter. Ad. 4, 1, 17: Quin tu otiosus es; men otiosus ab animo, id. Phorm. 2, 2, 26, (fra den Side), a metu, Gell.; men si otiosum Fabium reddideris, (hielper ham ud af hans Bryderier), Cic. Fam. 9, 25; – quum otiosus stilum prehenderat, (i en rolig Stemning), Cic. Brut. 24; saal. ogs. in superl., id. Agr, 2, 37: verum etiam istos ··· otiosissimos reddam; — II) om Ting og om Begreber; A) „alm.": fri, ledig, ubeskæftiget; – Otioso in otio animus nescit, quid velit, Enn. ap. Gell. 19, 10; cf. Cic. Planc. 27: cui fuerit ne otium quidem umquam otiosum; men id. d. Senect. 14: nihil est otiosa senectute jucundius; men otiosi dies supplicationum, (da de offenlige Forretninger hvile), id. Qu. Fr. 3, 8; – pecuniae publicae vereor ne otiosae jaceant, (ikke kunne blive anbragte), Plin. Ep. 10, 62; — B) „overf."; 1) tilovers, overflødig, unyttig; – non otiosas velim sententias habeant (ii versus), sed honestum aliquid monentes, Quintil. 1, 1, 35; ∾ sermo, id.; otiosissimae occupationes, Plin. Ep. 9, 6; — 2) rolig, ubekymret; – Animo nunc jam otioso esse impero, Ter. Andr. 5, 2, in.; s. ogs. ovenf. id. Phorm. 2, 2, 26; men Senec. d. Ira 2, 13: quid quiete otiosius animi? quid ira laboriosius? — not.: hos Pallad. findes ogs. fons vel rivus otiosus, (d. e. som rinder langsomt). — ōtis, ĭdis, f., ὠτίς: Fugl af Trappearten, Plin. 10, 29; (rimel. otisarabs L.).

ōtium, i, n.; I) „alm.": Frihed el. Fritid, navnl. fra de offenlige Anliggender, (opp. negotium); – Otioso in otio animus nescit, quid velit, Enn. ap. Gell. 19, 10; cf. id. ibd.: Otio qui nescit uti, plus negotii Habet, quam quum etc.; in otio de negotio cogitare, Cic. Off. 3, 1; clarorum virorum non minus otii, quam negotii rationem exstare oportere, id. Planc. 27; otium inertissimum et desidiosissimum, id. Agr. 2, 33; — II) „bes."; A) Lediggang, sorgfrit og beqvemt Liv; – in otio hebescere et languescere, Cic.; otio tabescere, id.; segne otium trahere, Tac. Hist. 4, 70; — B) den Fritid fra Forretninger, som anvendes paa andre Gienstande; – otium suum in historia scribenda consumpsit, Cic. d. Or. 2, 13; cf. ibd. 1, 52; – in otium venire, id.; otio frui, id.; – otium rei si sit, possim etc., Plaut. Mil. 3, 1, 169; ∾ ad aliquid faciendum, Terent., auscultandi, id.; quum est otium, (naar jeg har Tid), Cic.; — 2) df. ogs.: hvad man giør i sin Fritid; saal. otia nostra, (i. e. carmina nostra), Ovid. Trist. 2, 224; — C) Rolighed, uforstyrret Tilstand; ogs. Fred; – praeda belli per otium frui, Liv. 2, 39; ex maximo bello tantum otii etc., Nep. Timol. 1; ogs. otium ab hoste, Liv.; studia per otium celebrata, (i rolige Tider), Cic.; — not.: abl. otio, som adv.: i god Ro, uforstyrret; quam libet lambe otio, etc., Phaedr. 1, 25.

ōtŏpĕta, ae, m., ὠτοπετής, (i. e. auritus), poet. f. Haren, Petron. Sat. 35. — Otos, (-us), el. Othos (-us), i, m.: en af Giganterne, Søn af Aloeus, Virg. Cul. 233, Hygin. — ōtus, i, m., ὠτός el. ὦτος: en Ugleart, Bierguglen, el. Hornuglen, Plin. 10, 33, (strix otus L.). — Oufens, etc., s. und. Ufens, etc.

*ŏvālis, e: hørende til en Ovation, corona, (Myrtekrans, som Feldtherren bar ved en Ovation), vid. Gell. 5, 6; cf. Fest. p. 195, (Müll.); — ŏvanter, adv.: med Frydeskrig, occurrere, Tertull.; o. — ŏvātĭo, onis, f.: Ovationen el. den mindre Triumph, da Seierherren i en mindre vigtig Krig alene til Hest el. til Fods, (men ikke paa Triumphvognen), og bærende en Myrtekrans (istedetfor en Laurbærkrans), holdt sit Seiersindtog, vid. Gell. 5, 6, ogs. Plin. 15, 38; s. ogs. und. ovo; men Flor. 3, 19: fuitque de servis contentus ovatione, ne dignitatem triumphi servili inscriptione violaret.

1. ŏvātus, 3, [ovum]: ægformet el. oval, species el. figura, Plin.; — II) med ovale Pletter, lapis, id. 35, 1. — 2. ŏvātŭs, 3, partic. af ovo. — 3. ŏvātus, us, m., [ovo]: Frydeskrig; – ∾ barbarici, Val. Fl. — ŏvĭārĭus, 3, [ovis]: hørende til Faarene, pecus, Colum.; — II) subst. ŏvĭārĭa, ae, f., (sc. res): = grex ovium, Faarehiord; in pl., Varro. — ŏvĭcŭla, ae, f., dem. af ovis: lidet Faar, Augustin.; cf. Aurel. Vict. d. Vir. ill. 43: Ovicula a clementia morum etc.

Ovidius, i, m.: romersk Mandsnavn; hvoraf mærkes: Digteren P. Ovidius Naso, und. K. Augustus; vid. Ovid. Trist. 4, 10, o. Quintil. 10, 1, 88 o. 93, ogs. ibd. 98; — not.: en anden Mand af dette Navn findes Martial. 7, 44.

ŏvile, is, f. und. ovilis. — *ŏvīlĭo, onis, m., ligesom opilio: Faarehyrde; – pastores oviliones, Digest.; o. — ŏvīlis, e: hørende til Faar, grex, Digest.; — II) df. subst. ŏvīle, sc. stabulum: Faaresti; – ovilia circum, vid. Virg. Ge. 3, 537; ogs. Ovid. Trist. 4, 1, 79; – „poet." ogs. Gedesti, id. Met. 13, 828; — B) paa Campus Martius er Ovile: et med Skranker indsluttet Sted, hvori Borgerne indlodes for at give deres Stemmer; – datum secreto in Ovili cum his colloquendi tempus, Liv. 26, 22; cf. Juvenal. 6, 529; ogs. in pl., Lucan. 2, 197; sædv. Septa; — [ovis].

ŏvillinus, 3: = flgd., lac, caro, Theod. Prisc.; af — *ŏvillus, 3, ligesom ovilis: af Faar, pecus, Varro, Colum., grex, Liv., lac (Faaremelk), Plin., fimus, id.; o. — ŏvīnus, 3: = frgd., cauda, Seren. Samm.; — [ovis]. — ŏvĭpărius, 3, [ovum, pario]: som lægger Æg, pisces, Appul.

ŏvis, is, f., [d. digammerede ὄϊς]: Faaret, Cic., patiens injuriae, Phaedr.; oves pellitae, Hor., pingues, glabrae, scabrae, Plaut.; men som Ordsprog (om den Uforsigtige): ovem lupo committere, Ter. Eun. 5, 1, 16; cf. Cic Phil. 3, 11; — II) „overf.": Faareuld; – Et nigram Tyrio murice tingit ovem, Tibull. 2, 4, 28; — B) „alleg.": quis has huc adegit oves (disse Faarehoveder)? Plaut. Bacch. 5, 2, 3; — not. a: masc. unum ovem, Varro ap. Gell. 11, 1; semimaris ovis viscera, (af en Bede, vervex), Ovid. Fast. 1, 588; — not. b: acc. ovim, (f. ovem), Plaut.; abl. ovi, (f. ove), Varro.

ŏvo, avi, atum, 1, v. n. (o. a.), [rimel. besl. m. Udraabet evoe]; I) „alm.": at løfte et Frydeskrig, at juble; – Romani ovantes et gratulantes etc., Liv. 1, 25; – men „overf.": ovantes gutture corvi, (skrigende af fuld Hals), Virg. Ge. 1, 423; – ogs. om Ting og om Begreber; Africus alto ovat (i. e. furit), Val. Fl.; cf. Prop. 3, 7, 53; — II) „bes.": at holde en Ovation el. den mindre Triumph; (s. und. ovatio); – ovantem in Capitolium ascendisse, Cic. Orat. 47; ut ovans urbem ingrederetur, Liv. 5, 31; ligel. ovans trium-

phavit, Vell. 2, 96, holdt en Ovation; men Suet. Tib. 9: et ovans, et curru urbem ingressus est; — not.: pass. aurum ovatum, Pers. 2, 55, (som er ført i Triumph, som er vundet i Krigen).

ōvum, i, n., [d. digammerede ὠόν]: Æg, Fugleæg; – ∾ gallinaceum, (Hønseæg), Colum.; ex ovis pullos excludere, (udruge: om Hønen), Cic.; – ogs. Fiskenes Rogn; pisces ova quum genuerunt, relinquunt, id, N. D. 2, 52; ova formicarum, (Myreæg), Plin.; – candidum ex ovo (el. ovorum), Æggehvide, id.; lutea ovorum, (Æggeblommer), id.; ovi putamen, (Æggeskal), id.; ogs. cortex ovi, Seren. Samm.; ovum molle, sorbile, (blødsødent), Cels.; – ova parere el. gignere, Cic., edere, Plin., ponere, Colum., (lægge Æg); incubare ova, Varro, ovis, Colum., (ligge derpaa); ligel. in ovis sedere, Plin., ova fovere, Ovid.; men ova excludere, (udruge), s. ovenf.; ligel. ova eniti, Colum.; — bb) hertil kan mærkes; a) det romerske Hovedmaaltid begyndte med Æg, og endte med Frugt; hvf. integram famem ad ovum afferre, (intet at nyde før Maaltidet), Cic. Fam. 9, 20; cf. Hor. Sat. 1, 3, 6: ab ovo Usque ad mala etc.; — b) ogs. brugtes Æg til visse Renselser; vid. Juvenal. 6, 518: nisi se centum lustraverit ovis, etc.; cf. Ovid. A. A. 2, 330; — b) ogs. brugtes ovum f. Æggeskal, om et vist Maal; – cum passi tribus ovis, Plin. 22, 67; — II) ifølge etslags Lighed; A) „poet." findes geminum ovum om Amphitheatret, Calpurn. Ecl. 7, 35; — B) paa den romerske Circus betegnedes Kapkiørernes syv Omløb med syv Trææg, der Liv. 41, 27 hede: ova ... curriculis numerandis; cf. Varr. R. R. 1, 2: non modo ovum illud sublatum est, quod etc.; — III) efter d. græske Fabel skal Tyndarus's Gemalinde Leda være nedkommen med tvende Æg, hvorved Juppiter (i Svanegestalt) blev Fader til Pollux o. Helena, men Tyndarus til Castor o. Clytæmnestra; df. Hor. A. P. 147: Nec gemino bellum Trojano orditur ab ovo; cf. id. Sat. 2, 1, 26: Castor gaudet equis, ovo prognatus eodem Pugnis.

oxălis, ĭdis, f., ὀξαλίς: en Bregneart, Plin. 20, 85, (rumex acetosa L.). — oxalme, es, f., ὀξάλμη: Saus af Eddike og Saltvand, Plin. 23, 26. — Oxos, (-us), i, m., Ὦξος: Flod i Asien, springer ud paa Grændsen af Hyrcanien og Sogdiana, og falder ud i d. caspiske Hav, Mela 3, 5, Plin. 6, 18, (hod. Amu el. Gihou).

oxўbăphus, i, m., ὀξύβαφον: Eddikeskaal, (acetarium); df. som Maal for flydende Sager, (holdende 5 Drachmer), Rhemn. Fann. — oxўcēdros, i, f., ὀξύκεδρος: Cederart med spidse Blade, Plin. 13, 11. — oxўcŏmīna, (el. -minia), orum, n.: nedsaltede el. nedlagte Oliver, Petron. Sat. 66. — oxўgăla, ae, f., ὀξύγαλα, τά: suur Melk el. oplagt Melk, Colum. 12, 2; – ogs. in pl. n., Plin. 28, 35. — oxўgărum, i, n., ὀξύγαρον: Saus af Eddike og garum, Martial. 3, 50. — oxўlăpăthum, (-on), i, n., ὀξυλάπαθον: spidsbladet Bregneart, (rumex acutus L.), Plin. 20, 85.

oxўmĕli, ĭtos, (rimel. ogs. oxўmel, mellis), n., ὀξύμελι: Honningæddike, el. Eddike blandet med Honning, Plin., Colum. — oxўmōrus, 3, ὀξύμωρος; df. ∾ verba, Pseud. Ascon. ad Cic. Div. in Caecil. 1: Ord, der vel lyde enfoldigen, men dog indeholde en skarpsindig Forestilling; saal.: quum tacent, clamant, vid. Cic. Catil. 1, 8. — oxўmyrsīne, es, f., ὀξυμυρσίνη, ligesom ruscus: Myrtetorn el. Musetorn, Plin. 15, 5. — oxўpaedĕrōtĭnus, 3, ὀξυπαιδερώτινος: opalfarvet, vestes, Vopisc. — oxўpŏrus, 3, ὀξυπόρος: giennemtrængende; df. om et Medicament: som virker hurtigt el. stærkt; – ∾ antidotum, Plin.; om en Spise: med skarp Smag, moretum, Colum.; – df. ogs. subst. oxўpŏrum, i, n.: en skarp Saus, id.

oxys, ўos, (ὀξύς, i. e. acutus), som subst.; I) f.: en Bregneart, Plin. 27, 89; — II) m.: sc. juncus, en Sivart, Plin. 21, 69. — oxўsacchărum, i, n., ὀξυσάκχαρον: Drik af Eddike og Sukker, Const. Afer. — oxyschoenus, i, m., ὀξύσχοινος: en Sivart, Plin. 21, 69. — oxўtrĭphyllon, i, n., ὀξυτρίφυλλον: en spidsbladet Kleverart, (trifolium Italicum L.), Plin. 21, 30. — oxyzōmus, 3, ὀξύζωμος: tillavet med skarp Saus, pullus, Apic.

ozaena, ae, f., ὄζαινα, [ὄζω, i. e. oleo]; I) Dyr el. Plantedyr af Polypslægten, Plin. 9, 48; — II) narium ozaenae: Bylder i Næsen, id. 25, 102. — ozaenītis, ĭdis, f., ὀζαινῖτις, (sc. νάρδος): uægte Nardus, en Vært af Nardusslægten, Plin. 12, 26. — Ozaenōsus, 3, [ozaena, nr. II]: som lider af Bylder i Næsen, Pelag. — Ozŏlae, arum, m., Ὀζολαι: Folk i Lokris i Grækenland, proximi Aetolis, Plin. 4, 4.

P.

P, p, d. femtende Bogstav i d. latinske Alphabet, svarer, med en liden Formforandring, til Grækernes Π, π; — B) derom kan mærkes; a) som Anlyd forbindes „p" i latinske Ord, alene m. Consonanterne „l" o. „r"; (plenus, praeda); hvorimod Forbindelserne pn-, ps-, pt- ere laante af Græsken; — b) Omverlingen af „p" o. „b" s. und. Bogstavet B; – f. „v" staaer „p" i opilio af ovis; – Omverlingen af „p" med en Ganelyd viser lupus o. λύκος, ligesom omvendt jecur o. ἧπαρ; – endel. synes Omverlingen af „p" m. en Tungelyd at antydes i pavo o. ταώς, ligel. i hospes o. hostis; – fremdeles assimileres „p" m. „f" i officina af opificina; derim. er „p" udfaldet i Oscus f. Opscus; og endel. er „p" indskudt imellem ms i sumpsi, imellem mt i sumptum; — c) som Abbreviatur betegner P. oftest Fornavnet Publius; ligel. staaer P. C. f. patres conscripti, P. M. f. pontifex maximus, P. P. f. pater patriae, P. R. f. populus Romanus.

pābŭlāris, e, [pabulum]: hørende el. tienlig til Foder, vicia, (Fodervikke), Colum.; pabularia, (Foderurter), Plin. — *pābŭlātĭo, onis, f.: Fodring el. Græsning, Varro, Colum.; — II) df. i Krigssproget: Fouragering; – pabulationes frumentationesque etc., Caes. B. G. 7, 16; pabulatione intercludi, (afskæres derfra), id., premi, id.; o. — pābŭlātor, oris, m.: som skaffer el. bringer Foder; sædv. i Krigssproget, pabulatores: som sammendrive Fourage, Caes., Liv.; — df. pābŭlātōrĭus, 3: hørende til Foder, corbis, (Foderkurv), Colum.; — [flgd.].

*pābŭlor, atus sum, 1, v. dep. n. (o. a.): at hente sig Foder el. Næring; df. I) om Dyrene: at græsse; – (ut) placide et late pabuletur (capella), Colum.; ogs. om Fuglene, id.; — II) om Mennesker: at søge sin Næring; – Ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum, (sige Fiskerne), Plaut. Rud. 2, 1, 6; — B) oftest i Krigssproget: at samle Fourage til Leiren, at fouragere; – ∾ angustius, (paa en liden Strækning), Caes. B. C.

1,59; pabulandi causa, id.; pabulatum mittere, Liv.; — not.: pass.; fimo pabulandae sunt oleae, (bør gødes), Colum.; o. — pābŭlōsus, 3: rig paa Foderurter el. paa Foder, insula, Solin.; — [flgd.].

pābŭlum, i, n., [pasco]; I) „egenl."; A) „alm.": Foder el. Foderurter el. anden Næring for Dyrene, Colum.; – Pabulaque in bustis inscia carpsit ovis, vid. Ovid. Fast. 4,750; cf. Virg. Aen. 12,475; pisces exire ad pabula, Plin.; — B) „bes." ogs. 1) i Krigssproget: Fourage; – pabula secare, Caes., convehere, id., comparare, Nep.; — 2) „poet.": Menneskenes Næring el. Føde; – Pabula dia ··· miseris mortalibus etc., Lucr. 5, 942; — II) „fig.": ligesom Næring el. Føde; df. Befordringsmiddel, odl.; – est enim animorum ingeniorumque naturale quoddam quasi pabulum consideratio contemplatioque, Cic. Acad. 2, 41; – df. „poet." pabula amoris, (hvad der nærer Elskov), Lucr.; men gravi nova pabula morbo, Ovid. Met. 8, 876; — b) comisk er Plaut. Cas. 2, 1, 12: Acheruntis pabulum, (der snart tilhører Underverdenen).

pācālis, e, [pax]: som hører til Fred, el. som betegner Fred, oleae, Ovid., laurus, id.; Thura ··· pacalibus addite flammis, (i. e. flammis in ara deae Pacis), id. Fast. 1, 719. — pācāte, adv. af pacatus, 3, und. paco: fredeligen, i Fred; – compar., Petron. Sat. 10; superl., Augustin. — *pācātio, onis, f.: Fred el. Fredsslutning, Frontin.; o. — pācātor, oris, m.: en Fredsstifter; navnl. som tvinger de Overvundne til Fred; – ille victor pacatorque gentium populus, Senec. d. Benef. 5,15; men orbis pacator, Senec. Herc. Oet., (i. e. Hercules); — df. pācātōrius, 3: fredstiftende, fredelig, judicium, Tertull.; — [paco]. — pacātus, 3, partic. o. adj. af paco.

Pācensis, e, f. und. 2.Pax. — Pāchȳnum, i, n., o. Pachynus, (-os), i, f., [ἡ Πάχυνος, sc. ἄκρα]: det sydlige Forbierg paa Sicilien imod Grækenland, (hod. Cap Passaro), Cic., Liv., Plin.; – E quibus (linguis Siciliae) imbriferos obversa Pachynos ad austros, Ovid. Met. 13, 725; cf. Virg. Aen. 3, 429.

Pācĭdējānus, i, m.: berømt Fægter, Lucil. ap. Cic. d. Opt. Gen. Or. 6, oftere; f. ogs. Aeserninus. — pācĭfer, a, um, [pax, fero]: fredbringende, oliva, (som Fredens Symbol), Virg. Aen. 8, 116, laurus, Plin.; men ~ Cyllenius, Ovid. Met. 14, 291, (i. e. Mercurius); — not.: i Indskrifterne ogs. Epithet til andre Guder. — *pācĭfĭcātio, onis, f.: Fredsunderhandling; ogs. Fredsstiftelse; – vid. Cic. Fam. 10, 27, o. id. Att. 7, 8; o. — pācĭfĭcātor, oris, m.: Fredsstifter, Allobrogum, Cic. Att. 1, 13; cf. Liv. 27, 30; — df. pācĭfĭcātōrius, 3: hørende til en Fredsunderhandling, legatio, Cic. Phil. 12, 1; — [pacifico].

*pācĭfĭce, adv.: fredsommeligen, consulere, Cyprian.; o. — pācĭfĭco, avi, atum, 1, v. n.; ogs. som depon. pacificor, atus sum; I) „egenl.": underhandler om Fred; slutter en Fred; – Jugurtha pacificante, Sall. Jug. 66; ad pacificandum, Liv. 7, 40; – pacificatus cum Carthaginiensibus, Justin.; cf. Liv. 5, 23: pacificatum veniunt legati; — II) „fig.": tilfredsstiller el. udsoner, divos, Sil., coelestes, Catull. 68, 76; – ogs. beroliger el. formilder; Mentemque tibimet ipsa pacifica tuam, Senec. Agam. 225; af — pācĭfĭcus, 3, [pax, facio]: som mægler el. stifter Fred; – ~ persona, (Fredsmægler), Cic. Att. 8, 14; ~ Janus, Martial., Numa, id.; ~ secures, Lucan. 7, 64.

păcisco, ĕre, forcl. Biform af paciscor: indgaaer el. vedtager, odl.; – id quoque paciscit, Naev. ap. Non. — păciscor, pactus sum, 3, dep. n. o. a., [1.paco]; I) „egenl.": indgaaer en Forening, gjør en Aftale, accorderer, betinger mig; A) „alm."; a) neutr.; – Pacisci cum illo paullula pecunia Potes, Plaut. Bacch. 4, 8, 24; satis magna vis ad inique paciscendum, Cic. Verr. 3, 14; men ~ cum aliquo magna mercede, ut etc., Liv. 25, 33; ogs. ~ inter se, ut etc., Justin.; men „poet.": votis pacisci, Ne etc., Hor. Od. 3, 29, 59; men ~ de mercede, Suet. Gramm. 7; — b) act.; – quae pacta es, non scis solvere, Plaut. Pseud. 1, 2, 89; quam (provinciam) sibi pactus erat, Cic. Sest. 25; cf. Plin. 35, 36; – ogs. c. infin. el. m. Objectssætning; Leucippo fieri pactus uterque gener, Ovid. Fast. 5, 702; dimitti (eum) pactus, si etc., Plin. 8, 7; — B) at forlove sig (med en Datter af Huset, odl.); – ex qua pactus esset vir domo, in matrimonium duceret, Liv. 4, 4; cf. id. 44, 30: Dardanorum principis filiam pacto fratri etc.; — II) „overf." o. „poet.": ombytter dermed, el. ligesom indsætter derpaa el. derimod; – vitamque volunt pro laude pacisci, Virg. Aen. 5, 230; cf. ibd. 12, 49; ligel. ~ aevum pro luce, Stat.; — III) partic. pactus, 3, m. passiv Bem.: fastsat, betinget, aftalt; – cum hoste pactae induciae, Cic. Off. 1, 10; pactum pro capite pretium, ibd. 3, 29; quum carmen mercede pacta scripsisset, Quintil.; – men in abl. absol.: pacto inter se, ut etc., (efter en derom truffen Aftale), Liv. 28, 21; — bb) „bes." ogs. om Forlovede, oftest in fem.: pacta, ae; – cujus filio pacta est Artavasdis filia, Cic. Att. 5, 21; cf. Liv. 1, 2: cui pacta Lavinia fuerat; men Virg. Aen. 10, 79: gremiis abducere pactas; ligel. pacta ejus: hans Forlovede, Vell. 2, 1; – „poet." ogs. pactus, i: Brudgommen, Stat.; — 2) subst. pactum, i, n.: Overenskomst, Aftale, Forlig; – pactum est, quod inter aliquos convenit, Cic. d. Invent. 2, 22; stare pacto, (holde et Forlig), Liv. 9, 11; ligel. manere in conditione et pacto etc., Cic. Verr. Act. 1, 6; pacta et promissa servare, id. Off. 3, 24; ex pacto tradendi, quod etc., Liv. 1. 11; cf. Nep. Milt. 2; — b) df. abl. pacto, ligesom ratione o. modo: paa en Vis el. Maade; – fieri nullo pacto potest, ut etc., Cic. Fin. 1, 8; quid quoque pacto agi placeat, Caes. B. G. 7, 83; nescio quo pacto, (veed ikke hvorledes), Cic. Mur. 21; quoquo pacto, (paa hvilkensomhelst Maade), Ter. Ad. 3, 2, 44; ogs. aliquo pacto, (paa nogen Maade), id.; si nullo alio pacto, etc., id. Phorm. 2, 1, 71; istoccine pacto oportet? id. Ad. 4, 7, 14; — not.: partic. pactus, 3: fastgiort el. befæstet, f. und. pango.

1. păco, ĕre, forcl. Grundform til paciscor o. pango: gjør Aftale el. forliges derom; – ni cum eo pacit, talio esto, Gell. 20, 1, (ex XII Tabb.). — 2. pāco, avi, atum, 1, v. a., [pax]: freder; df. sædv. tvinger til Fred, beseirer, betvinger; – cujus imperatoris ductu omnem Galliam Germaniamque pacarint, Caes. B. C. 1, 7; ~ Amanum, vid. Cic. Fam. 15, 4; cf. Virg. Aen. 6, 804; men Ovid. Fast. 2, 18: pacando si quid ab hoste vacas, (fra dine Seiervindinger); — II) „fig." ogs. m. Tings- o. Begrebsobjecter; – incultae pacantur vomere silvae, (fredes, ryddes, opdyrkes), Hor. Ep. 1, 2, 45; men ~ incertos animi aestus, (berolige dem), Claudian.; — III) df. partic. pācātus, 3, som adject.; A) „egenl.": fredelig, rolig, som har el. bevarer Fred; ogs. som finder Sted under Freden el. i Fredstider; – tranquillae pacataeque civitates, Cic.; – compar., Denique, si moriar, subeant pacatius arvum Ossa, (fredeligere Jordbund), vid. Ovid. Pont. 1, 2, 109; superl., ~ provincia, Cic.; – cujus ne pacatam quidem nequitiam quisquam ferre posset, id. Phil. 5, 9; – pacatum mare, (roligt, stille), Hor.; pacati status aëris, Lucr. 3, 293; — b) ogs. absol.: pacata, (sc. loca): fredelig Grund; – ex pacatis praedas agere, Sall. Jug. 32; – ligel. pacatum, (sc. solum); – quum ··· vagi milites in pacato, in hostico errent, Liv. 8, 34; — B) „fig.": fredelig, mild, venlig; – oratio pacatior, (mindre heftigt Foredrag, opp. pugnacior), Cic. Brut. 31; – Pacatus mitisque ··· adsis, (mild el. naadig), Ovid. Met. 4, 31; – ogs. c. dat.; pacatus alicui, (venlig stemt imod nogen), Cic. Phil. 7, 9; – ogs. absol.; nec hospi-

tale quicquam pacatumve satis prius auditum, quam etc., (ingen giestmild el. fredelig Yttring), Liv. 21, 20.

Păcŏrus, i, m.: Søn af d. parthiske Konge Orodes, der slog Crassus, blev slagen af Ventidius, Justin. 42, 4; cf. Flor. 4, 6, o. Hor. Od. 3, 6, 9; — not.: Pacorus II, parthisk Konge paa Domitians Tid, Plin. Ep., Martial. — pacta, ae, f., s. pactus, 3, und. paciscor. — pactĭcĭus, (-tius), 3, [paciscor]: aftalt, accorderet, cessatio pugnae, (i. e. induciae), Gell. 1, 25. — pactĭlis, e, [pango]: sammenføiet, flettet, bunden, corona, Plin. 21, 8, (opp. sutilis).

pactĭo, onis, f., [paciscor]; I) „alm.": Forlig, Forening, Overenskomst el. Betingelse; - talibus pactionibus pacem facere, Nep. Dion. 5; summa fide in pactione manere, (holde ubrydeligen), id. Ages. 2; quae (arma) per pactionem tradiderunt, (efter Capitulationen), Liv. 9, 11; facere pactionem de aliqua re, Cic., ogs. cum aliquo, ut etc., id. Att. 4, 18; - pactio verborum, (den ordlydende Forpligtelse), id. R. Com. 16; (cf. id. Caecin. 18: pacti et conventi formula); - collegam ··· pactione provinciae perpulerat, ne etc., Sall. Catil. 26; - ogs. forbrydersk Aftale el. Overenskomst; vid. id. Jug. 38: spe pactionis, (i Haabet om den lovede Pengesum, s. ibd. 37); ligel. qui de sociis cum hostibus ··· pactiones faciat, Cic. Prov. cons. 5; — II) „bes."; A) Overenskomst el. Contract imellem Toldforpagterne og Provindsens Indvaanere; - in nostra provincia confectae sunt pactiones, Cic. Att. 5, 13; cf. id. Fam. 13, 65; — B) Vaabenstilstand; - sic ubique ··· aut pax fuit, aut pactio, Flor. 4, 12; men Cic. Off. 3, 29: conditiones pactionesque bellicas et hostiles perturbare perjurio, (Overenskomster imellem de Krigførende).

Pactōlus, i, m., Πακτωλός: Flod i Lydien; fører Guldsand med sig (hvf. Chrysorrhoas, Plin.) fra den Tid, da K. Midas deri befriedes fra sin Guldsygdom; vid. Ovid. Met. 11, 142; cf. Hor. Epod. 15, 20: Sis pecore et multa dives tellure licebit, Tibique Pactolus fluat, etc.; — B) df. Pactōlis, idis, adj. fem.: benævnt efter denne Flod, nymphae, Ovid. Met. 6, 16.

pactor, oris, m., [paciscor]: som mægler en Overenskomst, en Underhandler; - en ··· societatis pactores, etc., (ironisk), Cic. Verr. 5, 21. — pactum, i, n., s. und. paciscor. — Pactŭmējus, i, m.: hin understukne Søn af Hexen Canidia; hvf. ironisk: Tuusque venter Pactumejus, Hor. Epod. 17, 50. — pactus, 3, partic.; 1) af paciscor; — 2) af pango. — Pactўe, es, f.: By i Thracien ved Propontis, Nep. Alcib. 7, o. Plin. 4, 18.

Păcŭvĭus, i, m., af Brundisium, Søstersøn af Digteren Ennius, romersk Tragiker under d. anden puniske Krig; men af hans Digte haves alene Brudstykker; - vid. Cic. Fin. 1, 2, Quintil. 10, 1, 97, o. Hor. Ep. 2, 1, 56; — not.: var efter Plin. 35, 7, ogs. berømt som Maler; — B) df. Păcŭvĭānus, 3: som indføres af el. citeres efter Pacuvius; vid. Cic. Div. 1, 57, o. Gell. 14, 1.

Pădaei, orum, m.: Folk i Bagindien, (vid. Herod. 3, 99); in sing., Tibull. 4, 1, 145. — pădi, orum, m., efter Plin. 3, 20, gallisk Ord f. piceae. — Pădus, i, m.: Posloden, Grækernes Ἠριδανός, beskrives Plin. 3, 20, populifer, Ovid.; cf. Virg. Aen. 9, 680; — B) df. 1) Pădānus, (-nēus), 3: padansk, silvae, Solin., culices, Sidon.; — 2) Pădūsa, ae, f.: et af Posłodens Udløb; vid. Virg. Aen. 11, 457, o. Plin. 3, 20.

Paean, ānis, m., Παιάν; I) Epithet til Apollo som helbredende Guddom; - signum Paeanis etc., (et Apolsbillede), Cic. Verr. 4, 57; cf. Juvenal. 6, 172, o. Ovid. Met. 14, 720; — II) „overf.": Lovsang til Apollo, Colum. 10, 224; ogs. „alm.": Lovsang til en Guddom; Herculeum Paeana canunt, Stat. Theb. 4, 157; - ogs. Frydesang el. Seierssang; vid. Prop. 3, 13, 42, o. Virg. Aen. 10, 738; - ogs. Seiersraab el. Frydeskrig; vid. Ovid. A. A. 2, in.: Dicite, io Paean, et io, bis dicite, Paean! — paeantis, idos, f.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 66; cf. Solin. 9, extr. — Paeas, m. Afledninger, s. und. Poeas.

paedăgōga, ae, fem. af paedagogus: Hovmesterinde, Hieronym. — paedăgōgātus, us, m., [paedagogo]: Veiledning el. Undervisning, Tertull. — paedăgōgĭānus, 3, puer, Ammian., hørende til: — paedăgōgium, (-ēum), i, n., παιδαγωγεῖον: Opdragelsesinstitut for Drenge el. Pager, Plin. Ep. 7, 27; — II) „overf.": Eleverne i et Opdragelsesinstitut, el. alm. Skoledrenge el. Drenge; vid. Plin. 33, 54; ogs. in pl., Senec. Ep. 123, o. Suet. Ner. 28. — paedăgōgo, are, v. a., παιδαγωγῶ: opdrager som Hovmester, Pacuv. ap. Fest. s. v. repotia, p. 281, (Müll.).

paedăgōgus, i, m., παιδαγωγός: som ledsager el. passer Børnene el. Drengene, (sædv. en paalidelig Slave); - nutrices et paedagogi, Cic.; men Ter. Phorm. 1, 2, 94, comisk om den, som ledsager sin Kæreste; - df. som fører Opsynet over Ungdommen; praeceptores paedagogosque etc., Senec. Ep. 89; cf. Quintil. 1, 1, 7; — II) „fig."; A) Leder, Fører, Mentor; - unicuique nostrum paedagogum dari deum inferioris notae, Senec. Ep. 110; cf. ibd. 50, o. Colum. 1, 1; — B) dadlende: Pedant; - tristior et paedagogi vultus, (Skolemesteransigt), Suet. Ner. 37; men id. Galb. 14, spottende: quos ··· paedagogos vulgo vocabant.

paedĕros, ōtis, m., παιδέρως; I) Navnet paa flere Stene; df. A) Opalen, Plin. 37, 22; — B) Amethysten, id. 37, 40; — II) en Art af Værten acanthus, (Biørneklo), id. 22, 34.

*paedīcātor, oris, m.: = 2. paedico, Licin. Calv. ap. Suet. Caes. 49; af — 1. paedīco, are, m. o. ud. acc. pers., Catull., Martial., at være: — 2. paedīco, onis, m., παιδικός: en Pæderast, Martial. — paedīdus, 3: smudsig, ildelugtende, senex, Lucil. ap. Non.; - superl., ∾ servi, Petron.; af — paedor, oris, m., [rimel. at henføre til παῖς, i. e. puer, neml. med Hensyn paa smaa Børns Urenlighed]; I) „egenl.": Legemets Smudsighed ifølge Vanrøgt; - membra horrida paedore, Lucr.; longusque in carcere paedor, Lucan.; cf. Tac. Ann. 6, 44; ogs. in pl., vid. Cic. Tusc. 3, 26; — II) „overf." o. efterel.: ond Lugt, Augustin. — paegnĭārĭus, i, m.; - in pl. paegnĭārĭi: saadanne Gladiatorer, som alene fægte paa Skrømt, (ikke paa Liv og Død), vid. Suet. Calig. 26; af — paegnĭum, i, n., παίγνιον: Legetøi; - men som Slavenavn, Plaut. Pers. 5, 1, 20. — paemĭnōsus, 3: fuld af Ridser el. Revner, area, Varro R. R. 1, 51.

paene, (pene), adv.: næsten, paa det nærmeste; - paene valentem videram, (næsten frisk), Cic. Att. 15, 1; cf. Caes. B. G. 6, 11; Quam paene tua me perdidit protervitas, (hvor nær)? Ter. Heaut. 4, 6, 10; Paene mihi puero cognite paene puer, Ovid. Pont. 4, 12, 20; - superl., sublevit os mihi paenissime, vid. Plaut. Aul. 4, 6, 2; cf. id. Most. 3, 1, 127, oftere; ∾ oblivisci, Appul.; s. ogs. und. penitus. — paeninsŭla, ae, f., (penins.), i. e. paene insula: Halvø, Liv. 26, 42, Catull. 31, in., o. Plin. 3, 15.

paenŭla, ae, f., [besl. m. φαινόλης]: etslags Kappe, Reisekappe, Regnkappe, odl.; - quum paenula irretitus esset etc., Cic. Mil. 20; cf. Hor. Ep. 1, 11, 18, o. Juvenal. 5, 79; ad similitudinem capitis paenularum, (ligesom Hætten el. Slaget paa en Pænula), Plin. 24, 88; - paenula var sædv. af Uld, dog ogs. scortea, (af Skind), Martial. 14, 130, (i Overskriften); - paenula bares ogs. undert. af Fruentimre, Quintil. 8, 3, 54; ogs. undert. af Talerne; vid. Tac. Or. 39; - scindere paenulam alicui, (holde paa den Reisende, indbyde ham til at blive), vid. Cic. Att. 13, 33; — II)

„overf.": Bedækning, Omslag; – Ne toga cordylis, ne paenula desit olivis, Martial. 13, in.

*paenŭlārĭus, 3, o. paenŭlĕus, 3: benævnt efter Kappen paenula; vid. Lamprid. Diad. 2; — not.: neutr. paenŭlārĭum, (sc. tegumentum), rimel. Overtræk over en Pænula, Naev. ap. Non., inc.; — paenŭlātus, 3: som er iført en Pænula, Cic. Mil. 10 o. 20; o. — paenŭlĕus, 3, s. und. paenularius; — [paenula]. — paenultĭmus, 3, i. e. paene ultimus: den næstsidste, meta, Auson.; – men paenultĭma, sc. syllaba: den næstsidste Stavelse; – paenultimam circumflectere, Gell. 4, 7.

1. paeon, onis, m., *παιών*: firstavelset Versefod med 1 lang og 3 korte Stavelser i alle Omsætninger, (cōntĭcŭīt, cŏlōnĭă, rĕtŭlīssĕt, cĕlĕrĭtās), Diomed.; s. ogs. Cic. d. Or. 3, 47, o. id. Orat. 64.

2. Paeon, onis, m., *Παιών*, *Παιήων*: en fra Apollo forskiellig Gud for Lægevidenskaben; — B) df. 1) Paeōnĭus, 3: hørende til Lægeguden Pæon el. til Lægekunsten; – ∾ herbae, (helbredende Urter), Virg. Aen. 7, 769; Paeonium in morem: paa Lægernes Vis, ibd. 12, 401; ∾ ope, Ovid.; men ∾ fontes, Sil., o. ∾ unda, Claudian., (mineralske Vande); — 2) paeōnĭa, ae, f., *παιωνία*: Pæoni el. Gigtrosen, (efter dens Opfinder, Lægen Pæon), Plin. 25, 10.

3. Paeon, ŏnis, m., pl. Paeones, s. und. flgd. — 1. Paeōnĭa, ae, f., *Παιονία*: Landskab i d. nordlige Macedonien, Plin. 4, 17; ogs. f. Emathia, Liv. 40, 3; — B) df. 1) Paeŏnĭus, 3: pæonisk, gens, Plin. l. c.; — 2) Paeon, ŏnis, m., vid. Liv. 42, 51; pl. Paeŏnes: Indvaanerne i Pæonien, nivosi, Ovid.; — 3) Paeŏnis, ĭdis, f.: Pæonierinde, id. Met. 5, 303. — 2. paeŏnĭa, ae, f. und. 2.Paeon. — Paeŏnis, ĭdis, s. und. 3.Paeon. — Paeŏnĭus, 3, s. und. 2.Paeon, o. und. 3.Paeon.

Paestum, i, n.: By i Lucanien, Graecis Posidonia appellatum, Plin. 3, 10; var berømt af fine togange blomstrende Roser, (biferi ··· rosaria Paesti), Virg. Ge. 4, 119; cf. Ovid. Met. 15, 708, o. Prop. 4, 5, 59; — B) df. Paestānus, 3: pæstansk, sinus, Cic. Att. 16, 6, rosa, Ovid.; cf. Martial. 9, 27.

paetŭlus, 3, dem.: noget skeløiet el. skelende; – si non tam strabones, at paetulos etc., Cic. N. D. 1, 29; af — paetus, 3: med Kast paa Øiet, noget el. lidet skelende, (opp. strabo o. strabus); vid. Hor. Sat. 1, 3, 45; tillægges ogs. Venus, vid. Varro ap. Priscian.: haec res de Venere paeta strabam facit; cf. Ovid. A. A. 2, 659; — not.: ogs. er Paetus romersk Tilnavn; saal. L. Papirius Paetus, til hvem Cic. Fam. 9, 15-26.

*pāgānālĭa, (sc. solennia): Landsbyfest el. Landfest, Varro L. L. 6, 3; — pāgānicus, 3: hørende til Landet el. til Landsbyen, feriae, (Landfest), Varro; – bona habere in paganico (sc. agro el. solo), Cod. Just.; ∾ pila, Martial. 14, 45, (i Overskriften), ogs. paganica, sc. pila, ligesom Landsbybold, id. 7, 32; — II) sild. o. „overf.": hedensk, Salvian.; o. — pāgānĭtas, atis, f.: Landsbyvæsen; df. Hedningdom, el. at være Hedning, Cod. Theod.; — [flgd.].

pāgānus, 3, [pagus]: hørende til Landet el. til Landsbyen, landlig; – Et date paganis annua liba focis, Ovid. Fast. 1, 670; ∾ lex, (som gielder paa Landet), Plin.; — b) df. subst. pāgānus, i, m.: Landmand el. Bonde, (modsættes oppidanus: Bymand), Hirt. B. Al. 36; — II) „fig."; A) borgerlig el. civil, (i Modsætn. af militær); – ∾ peculium, opp. castrense, Cod. Just.; — b) df. subst. pagani, (opp. milites), Plin. Ep. 10, 18; cf. Suet. Galb. 19: equites ··· dimota paganorum turba, (den ubevæbnede Mængde); — B) ulærd, simpel, raa; – sunt enim ··· in litteris nostris plures cultu pagano, Plin. Ep. 7, 25; — C) hedensk, (fordi neml. Christendommen sildigere indførtes paa Landet, end i Byerne), Augustin.

Păgăsa, ae, o. Păgăsae, arum, f.: Søstad i Thessalien, hvor Skibet Argo er bygget; vid. Prop. 1, 20, 17; hed sild. Demetrias, Plin. 4, 15; — B) df. 1) Păgăsaeus, (-ēus, ogs. -ēĭus, Val. Fl.), 3: pagasæisk, puppis, carina, silva, Ovid., (neml. m. Hensyn paa Skibet Argo); ∾ Jason, (som Argonauternes Anfører), id.; men ∾ conjux, id. A. A. 3, 19, (i. e. Alcestis, K. Pelias's Datter, o. K. Admets Gemalinde); — 2) Păgăsĭcus, 3: = frgd., sinus, Plin. l. c. — pāgātim, adv., [pagus]: landsbyvis, i de enkelte Landsbyer, i hver Landsby, (opp. oppidatim); – templa deum, quae pagatim sacrata habebant, etc., Liv. 31, 26; cf. ibd. 30.

*pāgella, ae, f., dem.: liden Side el. Side; – altera jam pagella (epistolae) procedit, Cic. Fam. 11, 15; af — pāgĭna, ae, f., [pago, pango]; I) „egenl.": Side (af et Brev el. i en Bog); rimel. ogs. et Blad, (eftersom man sædv. skrev ikkun paa den ene Side af Papiret; – varie sum affectus tuis litteris, valde priore pagina perturbatus, paullum altera recreatus, Cic. Fam. 16, 4; quum hanc paginam tenerem, (dette Blad el. Papir), id. Qu. Fr. 1, 2, 3; cf. Plin. 13, 21; – som Ordsprog mærkes: utramque paginam facere, (ligesom Regnskabsbogens tvende Sider el. Indtægt og Udgift: at omfatte el. udgiøre det Hele), Plin. 3, 5; — II) „overf."; A) det Skrevne; – Lasciva est nobis pagina, vita proba est, Martial. 1, 5; cf. ovenf. Cic. Fam. 16, 4; — B) ifølge etslags Lighed; 1) Blad el. Plade; – ∾ marmorea, Pallad.; men longa atque insignis honorum Pagina: Gravtavle med hædrende Indskrift, Juvenal. 10, 58; — 2) singulae paginae, Plin. 17, 35: Rummet imellem de enkelte Rader af Vinstokke.

pāgĭnātus, 3, [pagina]: sammenføiet el. tømret; – ∾ navis robore, Paulin. — pāgĭnŭla, ae, f., dem. af pagina: Side el. Blad el. Fortegnelse, consulum futurorum, Cic. Att. 4, 8. — pagmentum, i, n., s. und. antepagmentum. — 1. pāgo, ĕre, [*πάγω*, dor. f. *πήγω*, *πήγνυμι*], forel. Grundform til paciscor o. til pango; vid. auct. ad Her. 2, 13, (e XII Tabb.). — pagrus el. pager, ogs. phagrus el. phager, *πάγρος*, *φάγρος*: etslags Fisk, Plin. 9, 51. — păgur, (i el. is), m.: etslags Fisk, rutilus pagur, vid. Ovid. Hal. 107, (rimel. besl. m. flgd.). — păgūrus, i, m., *πάγουρος*: etslags Søkrebs, Plin. 9, 51.

pāgus, i, m., [efter Doederl. rimel. besl. m. pasco, ligesom pascui communio, d. e. fælles Græsgang; men ogs. at sammenl. m. *πάγος*, i. e. collis, el. m. pango, i. e. jungo]; I) „alm.": Landsby med den dertil hørende Grund, (vicus derimod affondret el. enkelt Flække); – Paganalia, feriae eorum, qui sunt alicujus pagi, Varro L. L. 6, 3; jura per pagos vicosque dare, Tac.; cf. id. Ann. 1, 56; men in pagis forisque, Liv. 25, 5; cf. Virg. Ge. 2, 382: pagos et compita circum; men Caes. B. G. 6, 11: in omnibus pagis partibusque etc.; — II) „overf." o. „poet.": Landet el. Landsbyen el. Landfolket; ogs. District el. Canton, odl.; – Pagus agat festum; pagum lustrate, coloni, Ovid. Fast. 1, 669; cf. Hor. Od. 3, 18, 12; s. ogs. Caes. B. G. 6, 23, oftere, o. Tac. Germ. 39.

pāla, ae, f., [a pangendo, Varro]; I) „alm." Spade; – fossam fodiens, palae innixus etc., Liv. 3, 26; pala agrum vertere, (omgrave), Plin.; — II) „besl." ifølge etslags Lighed; A) palae ligneae, (hvormed Brødet skydes ind i Ovnen), Cato; — B) en Kasteskovl, Tertull.; — C) Skulderbladet, Coel. Aur.; — D) pala anuli, Cic. Off. 3, 9: den fordybede Flade paa Ringen, hvori Stenen er anbragt; — E) et indisk Træ, navnl. Pisangtræet, (musa paradisiaca L.), Plin. 12, 12.

pālābundus, 3, [palor], ligesom palans: omflakkende, Tertull. — palacra, o. palacrāna, ae, f., [hispanisk Ord]: en Guldklump, Plin. 33, 21. — 1. Pălaemon, (Palaemo), ŏnis, m., *Παλαίμων*:

Navnet paa en Havguddom, s. und. Melicertes, bes. ogs. Ovid. Met. 4, 416 flgd.; – heder Inous Palaemon, Virg. Aen. 5, 823, s. und. Ino; — B) df. Palaemŏnĭus, 3, coronae, (som uddeles i de til denne Guds Ære indstiftede isthmiske Lege), Claudian.; — b) ∾ Lechaeum, (isthmisk el. corinthisk), Stat. — 2. Palaemon, ŏnis, m.: Remmius: en Grammatiker under K. Tiberius, vid. Suet. Gramm. 23; Palaemonis artem etc., (hans Grammatik), Juvenal. 6, 452; — not.: Palaemon, Navnet paa en Hyrde, Virg. — Pălaemŏnĭus, 3, s. und. 1.Palaemon. — Pălaepharsālus, i, f., Gammel-pharsalus: thessalisk By i Nærheden af Pharsalus, Liv. 44, 1, o. Hirt. B. Al. 1. — Pălaephătus, i, m.: græsk Forfatter, skrev: de Incredibilibus, (περὶ τῶν Ἀπίστων); — B) df. Palaephătĭus, 3: palæphatisk, vox, Virg. Cir. 88. — Pălaepŏlitāni, orum, m.: Indvaanerne af d. campanske By Palaepolis; vid. Liv. 8, 22.

Pălaeste, es, f., [Παλαιστή]: Havn i Epirus, (hvor Cæsar landsatte sine Tropper), Caes. B. C. 3, 6, inc.; — B) df. Pălaestīnus, 3, arenae, Lucan. 5, 460; men ∾ deae, (i. e. furiae), Ovid. Fast. 4, 236, (neml. med Hensyn paa en i denne Egn antagen Nedgang til Underverdenen). — pălaestes, ae, m., παλαιστής: = palaestrites, Lamprid. Al. Sev. 27. — Pălaestīna, o. Pălaestīne, es, f., Παλαιστίνη: Landskab i Syrien, Mela 1, 11, o. Plin. 5, 13 flgd.; — B) df. 1) Pălaestīnensis, e: palæstinisk, Spartian.; — 2) Pălaestīnus, 3: = frgd.; – Culta Palaestino septima festa Syro, Ovid. A. A. 1, 416, (den jødiske Sabbat); cf. Tibull. 1, 7, 18; men ∾ aqua, Ovid. Fast. 2, 464, (d. e. Euphrates); — b) Palaestīni, orum, m.: Indvaanerne af Palæstina, Ovid. Met. 4, 46. — Palaestīnus, 3, s. und. frgd.; s. ogs. und. Palaeste.

palaestra, ae, f., παλαίστρα; I) „egenl.": offenlig Plads el. Bygning, hvor Ungdommen øver sig el. øves, navnl. i Brydning, (πάλη, lucta), ogs. i andre Legemsfærdigheder og Kunster; – Ante solem exorientem nisi in palaestram veneras, Plaut. Bacch. 3, 3, 20; statuas in palaestra ponere, Cic. Verr. 2, 14; en saadan palaestra beskriver Vitruv. 5, 11; – men „poet.": Pars in gramineis exercent membra palaestris, Virg. Aen. 6, 642; cf. Plaut. Amph. 4, 1, 4; — b) ogs. i private Huse findes undert. palaestra, vid. Varro R. R. 3, 13, o. Cic. Qu. Fr. 3, 1; — c) comisk ogs. f. Bordel el. Kippe; vid. Plaut. Bacch. 1, 1, 33, o. Ter. Phorm. 3, 1, 20; — II) „fig."; A) Brydekamp, el. anden gymnastisk Færdighed, el. Gymnastiken; – fac periclum in litteris, Fac in palaestra, etc., (prøv ham deri), Ter. Eun. 3, 2, 23; cf. Nep. Epam. 2; ut palaestra histrionem (adjuvat), Cic. Orat. 4; cf. id. d. Or. 1, 16: didicerintne palaestram, an nesciant; – men ∾ uncta o. nitida, Ovid., (fordi man til Brydekampen indsmurte sig med Olie); cf. Virg. Aen. 3, 281: Exercent patrias oleo labente palaestras; – Brydekunstens Opfinder og Skytsgud er Mercurius; vid. Hor. Od. 1, 10, — B) Øvelse i Rhetoriken el. Veltalenheden, Rhetorskole el. alm. Skolen, lærd Dannelse; df. ofte „alleg.": non tam armis institutus, quam palaestra, Cic. Brut. 9; genus verborum ... palaestrae magis et olei, quam ... fori, Cic. d. Or. 1, 18; — bb) df. ogs.; a) en ved Øvelse vunden (ligesom athletisk) Regelmæssighed og Skønhed; – nihil facere ... in quo non motus hic habeat palaestram quandam, Cic. Orat. 68; cf. ibd. 56; men sine nitore et palaestra, id. Leg. 1, 2; — b) Kunstgreb el. List; – utemur ea palaestra, quam a te didicimus, Cic. Att. 5, 13.

*pălaestrĭce, adv., ligesom i Palæstra el. i Skolen; df. „alleg.": palaestrice spatiari in xysto etc., (øve Veltalenheden i philosophiske Discurser), Cic. d. Opt. Gen. Or. 3; o. — pălaestrĭcōs, adv., παλαιστρικῶς: = frgd., Afran. ap. Non.; af — pălaestrĭcus, 3, παλαιστρικός: hørende til en Palæstra, palæstrisk el. gymnastisk, motus (pl.), vid. Cic. Off. 1, 30; – men palaestrica, (sc. ars): Gymnastiken, Quintil.; – ∾ (doctor): en Lærer deri, id. 12, 2, 12; df. palaestricis (m.) vacare, (lade sig undervise af saadanne el. i Gymnastiken), id. 1, 11, 15. — pălaestrīta, ae, m., παλαιστρίτης: som øver Brydekunsten el. Gymnastiken; hvf. Martial. 3, 58: Nec perdit oleum lubricus palaestrita; df. sædv. en Gymnastiklærer, Cic. Verr. 2, 14 o. 22.

pălam, adv. (o. praepos.); I) „egenl.": aabenbar, offenligen, for alles Øine; – palam in eum tela jaciuntur, sed clam subministrantur, („alleg."), Cic. Coel. 9; non occulte, sed palam, id.; luce palam in foro saltare, Cic. Off. 3, 24; non perplexe, sed palam revocant, (med rene Ord), Liv. 30, 20; nec palam, nec secreto jactare consilia sua, id. 44, 34; non ex insidiis, sed aperte et palam, Cic. Orat. 12; cf. id. Verr. 4, 24: non per praestigias, sed palam per potestates etc.; men Tac. Ann. 4, 1: palam ... pudor, intus libido; cf. id. Hist. 2, 57; — II) „overf."; A) palam est: det er aabenbart el. bekiendt el. kundbart; – palam est res, (det er en bekiendt Sag), Plaut. Aul. 4, 9, 18; haec commemoro, quae sunt palam, Cic. Pis. 5; tum demum palam facto etc., Liv. 1, 41; – ogs. m. Objectssætning; pisces audire, palam est, Plin. 10, 89; — B) ligesom clam o. coram, som praepos. c. abl.; – inde rem creditori populo palam solvit, Liv. 6, 41; Meque palam de me tuto mala saepe loquuntur, Ovid. Trist. 5, 10, 39; ligel. Marte palam, id. A. A. 2, 569; cf. Hor. Epod. 11, 19.

Pălămēdes, is, m., Παλαμήδης: Søn af den euboeiske Konge Nauplius, drog med Grækerne for Troja, hvor han opfandt Schakspillet; – ved Jagttagelse af Tranernes Flugt skal han have opfundet Bogstaverne Θ, Ξ, Φ, X, efter Andre Y o. Δ; vid. Plin. 7, 57; hvf. Tranen heder: Palamedis avis, Martial. 13, 75; s. ogs. Manil. 4, 203; – efter Ovid. Met. 13, 56 flgd., blev han Offer for Ulysses's Rænker; cf. Hygin. Fab. 95 o. 105; — B) df. Pălămēdēus, 3, Manil. l. c.; ogs. Pălămēdĭăcus, 3, Cassiod., ogs. Pălămēdĭcus, 3, Auson. — Palantes, um, m.: de med Euander Indvandrede, Varro L. L. 5, 8.

pălāra, ae, f.: etslags Sangfugl, auct. Carm. d. Philom. 11. — pălāris, e, [1.palus]: hørende til Pæle; – ∾ silva, (hvorfra man henter Pæle), Digest.; — II) df. subst. palaria, ium, n.: Øvelsen at fægte til Pæle, Veget.; ogs. den hertil hørende Øvelsesplads, id. — palasĕa, o. plasĕa, ae, f., i Offersproget: Rumpestykket med Halen af en Oxe; (ligesom offa penita: det tilsvarende Stykke af Svinet), Arnob.

Pălātīnus, 3, s. und. Palatium. — pălātĭo, onis, f., [palo]: Nedrammelse af Pæle, Vitruv. — Pălātĭum, (Pall.), i, n.: den tidligst bebyggede af Roms syv Høie, a Pallanteo, urbe Arcadica, etc.; vid. Liv. 1, 5; s. ogs. Fest. p. 220, (Müll.), Tibull. 2, 5, 25, o. Ovid. Fast. 4, 815; — II) fordi Keiser Augustus boede paa Palatinerbierget, saa bruges ogs. Palatium efteraug. o. appellativt f. Pallads el. d. keiserlige Pallads; vid. Ovid. A. A. 3, 119: Quae nunc sub Phoebo ducibusque Palatia fulgent, etc.; cf. Virg. Ge. 1, 499; men Ovid. Met. 1, 175: Hic locus est, quem ... Haud timeam magni dixisse palatia coeli; men Juvenal. 9, 23: ere secreta palatia matris: Gudinden Cybeles Tempel paa Palatinerbierget; – s. ogs. Enn. l. c. und. palatum; — B) df. Pălātīnus, 3; 1) hørende til Palatinerbierget, som der findes, som benævnes derefter, mons, Liv., collis, Ovid., Palatinerbierget; ∾ Apollo, Hor. Ep. 1, 3, 17, o. Prop. 4, 6, 11, (som der har et Tempel med Bibliothek); ∾ ludi, Suet. Calig. 56, (til Ære for K. Augustus); ∾ aves, (af hvilke Remus tog Varsler), Ovid. Fast. 5, 152, o.

Prop. 4, 6, 44; men Palatina, (sc. tribus), Cic. Verr. 2, 43; — 2) fild. „overf.": keiserlig, domus, Suet. Aug. 29, (det keiserlige Pallads); men Palatinae laurus, Ovid. Fast. 4, 953, (der stode foran samme); ∾ tonans, Martial. 9, 40, (i. e. Domitianus); – ∾ officia: Hofembeder, Aur. Vict. epit. 14; — not.: for Verfets Skyld findes Pallat. f. Palat., Martial. — Pălātŭa, ae, f.: Skytsgudinde for Palatinerhøien, Varro; — B) df. flamen Pălātŭālis, (hendes Præst), id.

pălātum, i, n., (fild. ogf. palatus, i, m., f. nedenf.); I) „egenl.": Gummen el. Ganen, navnl. som Organ for Smagen; – Ipsa quoque interius cum duro lingua palato Congelat, etc., vid. Ovid. Met. 6, 306; cf. Virg. Ge. 3, 388; cui ··· sapiat palatus, Cic. Fin. 2, 8, (Madv.); ∾ torpens, (som har tabt Smagen), Ovid.; cf. Hor. Sat. 2, 8, 38; — b) ogf. som Organ for Talen; – Nec tamen ignavo stupuerunt verba palato, Ovid. Am. 2, 6, 47, (i. e. non tacuit); cf. Pers. 1, 35, o. Hor. Sat. 2, 3, 274; — c) „alleg." ogf. som Organ for den aandige Smag; – palato, quid sit optimum, judicare, Cic. N. D. 2, 18; cf. Quintil. 6, 3, 19; — II) „overf." fra Gestaltens Lighed; – ∾ coeli: Himmelens Hvælving, Enn. ap. Cic. N. D. 2, 18. — 1. pălātus, i, f. und. frgd. — 2. pălātus, 3, partic.; 1) af palo; — 2) af palor.

păle, es, f., πάλη, (i. e. lucta): Brydning el. Brydekamp; – uncta pale, Stat.; liquidam nodare palen, id. — pălĕa, ae, f.; I) „egenl.": Avne el. Avner; – nulla vestitum palea granum, Colum.; navis paleae, (ladet dermed), Cic. Parad. 3, 1; paleis permista frumenta, Colum.; cf. Virg. Ge. 3, 134; — II) „overf."; A) ifølge etslags Lighed; – aeris palea quaedam, Plin. 34, 36, (Kobberskæl el. Kobberskum); — B) den rødlige Flip el. Lap under Hanens Næb, Haneskæg, Varro, Colum.; df. — pălĕālis, e, uva, (som forvares i Avner), Coel. Aur.

pălĕar, āris, n., (f. paleare, f. palea no. II, B): den nedhængende Hud paa Tyrens Hals, Senec. Hippol. 1045; – sædv. in pl.; Et crurum tenus a mento palearia pendent, Virg. Ge. 3, 53; ∾ pendula, Ovid.; — II) ogf. f. guttur el. rumen; – Et matutinas revocat palearibus herbas (taurus), Calpurn. — *pălĕāris, e: af el. med Avner, arista, Venant.; — pălĕārĭum, i, n.: Sted, hvor Avner opbevares, Colum.; o. — pălĕātus, 3: blandet med Avner, lutum, id.; — [palea].

Păles, is, f., [besl. m. πάω, pasco, pabulum]: Hyrdernes og Hiordenes Skytsgudinde; hvf. dea pabuli, Serv. ad Virg. Ge. 3, in.: Te quoque, magna Pales ··· canemus; cf. id. ad Virg. Ecl. 5, 35; men spargere lacte Palem, (som Offertieneste), Tibull. 1, 1, 14; cf. Ovid. Fast. 4, 746, oftere; sacra Palis, ibd. 820, ogf. lux (i. e. dies) Palis, ibd. 640, ligesom Palilia: hendes Fest; — B) df. Pălīlis, e: hørende til Gudinden Pales, flamma, Ovid. Fast. 4, 798, Ild (el. Forbrænding af Hø el. Straa), hvorover man pleiede at springe paa Palesfesten: Palilia (sc. festa el. solennia), Ovid., Propert.; denne Fest holdtes XI Cal. Maj. (21 April.), der ogf. blev regnet for Roms Stiftelsesdag; vid. Ovid. l. c. 721 flgd., o. Cic. Div. 2, 47; — not.: f. Palilia findes ogf. Parilia, quod eo tempore omnia sata ··· parturiant pariantque, Mar. Vict.; cf. Fest. p. 222, (Müll.); df. — Pălīlĭcĭus, (-tius), 3: benævnt efter Festen Palilia, sidus, (i. e. Hyades el. suculae), Plin. 18, 36. — Palestīnus, 3, f. und. Palaestinus.

Pălīca, ae, f.: By paa Sicilien; — B) df. 1) Pălici, orum, m.: Indvaanerne deraf, Sil. 14, 219; — 2) Palīcānus, i, m., f. nedenf.: Tilnavn in gente Lollia, Cic. Verr. 3, 25, oftere. — Pălīcus, i, m.; pl. Palici, orum: Tvillingsønner af Juppiter ved Nymphen Thalia el. Ætna, dyrkedes i Byen Palica paa Sicilien ved et Tempel i Nærheden af tvende dem hellige Søer: stagna Palicorum, Ovid. Met. 5, 406; ogf. dyrkedes de som Befordrere af Frugtbarhed; ogf. som Havguder; navnl. ogf. som Hævnere af Mened; – vid. Macrob. Sat. 5, 19, o. Serv. ad Virg. Aen. 9, 584; — not.: ogf. in sing. Palicus, i, m., Virg. l. c., o. Ovid. Pont. 2, 10, 25. — Pălīlĭa, um, n., Pălīlĭcĭus, (-tius), 3, o. Pălīlis, e, f. und. Pales. — pălīlŏgĭa, ae, f., παλιλογία: den med Eftertryk forbundne Gientagelse af et Ord el. af en Forestilling; saal. Cic. Catil. 1, 1: nos, nos, dico aperte, consules desumus; cf. Virg. Aen. 3, 237: scuta latentia condunt; vid. Capella.

pălimbacchīus, παλιμβακχεῖος, pes, ligesom antibacchius, Versfoden: – – ◡, (Augustus), Quintil. — pălimpissa, ae, f., παλίμπισσα: to Gange kogt Beg, Plin. 24, 24. — pălimpsestus, i, m., παλίμψηστος: Pergament, hvis Skrift er udslettet, for at man atter kan skrive derpaa; vid. Cic. Fam. 7, 18, o. Catull. 22, 5. — pălīnōdĭa, ae, f., παλινῳδία; I) gientagen Sang, Ammian. 18, 5; — II) „overf." o. „alleg.": palinodiam canere: at gienkalde el. tilbagekalde, Macrob. Sat. 7, 5. — 1. pălīnūrus, i, m., παλίνουρος, (i. e. iterum el. bis mingens), Martial. 3, 78; (men som Ordspil m. flgd.). — 2. Pălīnūrus, i, m.: Forbierg med Havn i Lucanien, Lucan.; ogf. promontorium Palinurum, Plin. 3, 10; (har sit Navn af Æneas's Styrmand, Palinurus; vid. Virg. Aen. 6, 381, o. ibd. 337 flgd.). — pălĭtans, tis, partic. frequ. af palor; – pastor harum (ovium) Dormit, quum hae eunt sic a pecu palitantes, (omflakkende og forvildede derfra), Plaut. Bacch. 5, 2, 5. — pălĭūraeus, 3, prata, Fulgent., bevoxne med: — pălĭūrus, i, m.: en Tornart, (Christtorn el. Jødetorn, rhamnus paliurus), Plin. 16, 53; – Carduus et spinis surgit paliurus acutis, Virg. Ecl. 5, 39.

palla, ae, f., [efter Doederl. besl. m. pellis]: lang Kappe el. Kaabe, navnl. som Fruentimmerdragt, ofte ogf. meget prægtig; – Et tegit auratos palla superba pedes, Ovid. Am. 3, 13, 26; cf. Hor. Sat. 1, 2, 99; pro longae tegmine pallae etc., Virg. Aen. 11, 576; – dog bares palla ogf. navnl. af Heroer og Guder, Ovid. Fast. 2, 107; – „poet." tillægges palla ogf. den personificerede Tragoedie, Ovid. Am. 2, 18, 15; cf. Hor. A. P. 278; ogf. tillægges den Furier og Hexer, Ovid., Hor.; men ogf. bæres den under chlamys, vid. auct. ad Her. 4, 47; — II) ogf. undert. „overf." f. velum el. aulaeum: et Forhæng, Senec. d. Ir. 3, 22; hvf. som Ordsprog, Cic. d. Rep. 4, 4: pallas inter pecus, (om et unyttigt Modmiddel). — pallăca, ae, f., παλλάκη: Medhustru el. Concubine, d. lat. pellex, Suet. Vesp. 21, Plin. — pallăcāna, ae, f., ligesom gethyum: en Løgart, Plin. 19, 32.

Pallădĭum, i, n., o. Pallădĭus, 3, f. und. 1.Pallas. — 2. Pallădĭus, i, m., skrev i d. fierde chr. Aarh.: de Re Rustica libros XIV, (hvoraf d. 12 første følge Aarets tolv Maaneder). — Pallantēum, i, n., o. Pallantēus, 3, f. und. 3.Pallas. — 1. Pallantĭas, ădis, f., f. und. 1.Pallas. — 2. Pallantĭas, ădis, o. Pallantis, idis, f., f. und. 2.Pallas. — Pallantĭus, 3, f. und. 3.Pallas.

1. Pallas, ădis o. ădos, f., Παλλάς, (det græske Navn paa Romernes Minerva): er Gudinde for den høiere Krigskunst; hvf. proeliis audax, Hor. Od. 1, 12, 21; – iblandt hendes Opfindelser er Olien, hvf. Pallados arbor: Olietræet, Ovid. A. A. 2, 518; ligel. Uldarbeide, hvf. Palladis ars, f. lanificium, id. Pont. 3, 8, 9; men Palladis ales, i. e. noctua, id. Fast. 2, 89; invita Pallade, ibd. 3, 823, ligesom invita Minerva, (imod Naturen), f. und. Minerva; — bb) df. „overf."; a) f. Palladium el. Gudindens Billede; vid. Ovid. Met. 13, 99, ogf. id. Trist. 2, 293; – og fordi dette Billede bevaredes i Vesta's Tempel, saa findes ogf. Pallas f. Vesta, Prop. 4, 4, 45; — b) ligel. Pallas baccifera, f. Olietræet, Ovid. Am. 2, 16, 8; ligel. ∾ pinguis, f. oleum, id. Her. 19, 44; men id. Trist.

4, 5, 4: Ut vigil infusa Pallade flamma solet, (sc. reviviscere); — c) en Benævnelse paa Syvtallet; vid. Macrob. Somn. Scip. 1, 6; — B) df. 1) Pallădĭus, 3: palladisk, numen, Ovid. Trist. 1, 10, 12, i. e. Pallas; ∾ arbor, Sil., (i. e. olea), corona, Ovid., (af Oliegrene); men ∾ colus, Senec. Herc. Oet., (som er opfunden af hende); – ∾ arx, Prop. 3, 7, 43, (Borgen i Troja); men ∾ arces, Ovid. Met. 7, 399, (Borgen i Athenen, som var hende hellig); men ∾ ratis, Ovid. Ib. 268, pinus, Val. Fl., (det ved Pallas's Bistand byggede Skib, Argos); ∾ honores, Ovid. Her. 17, 133, (den af hende lovede Hæder); ∾ forum, Martial. 1, 3, (det romerske Torv, hvor hendes Tempel var); men ∾ Alba, id. 5, 1; cf. Suet. Dom. 4; ∾ Tolosa, (hvor Videnskaberne blomstrede), Martial. 9, 10; — b) „overf.": sindrig el. vittig, ars, Martial. 6, 13, manus, (pl.), Stat. Silv. 1, 1, 6; — 2) Pallădĭum, i, n., sc. simulacrum el. signum: Gudindens Billede el. Billedstøtte, der, paa K. Ilus's Tid, i Troja var nedfaldet fra Himlen, og paa hvis Bevarelse Byens Frelse beroede; om dets Bortrøvelse ved Ulysses og Diomedes vid. Virg. Aen. 2, 163: ex quo ··· Fatale aggressi sacrato avellere templo Palladium, etc.; – sildigere kom dette Palladium til Rom, hvor det som Byens og Statens Skytsbillede blev opstillet i Vesta's Tempel; vid. Flor. 1, 2, ogs. Cic. Phil. 11, 10, o. Liv. 5, 52, ogs. Plin. 7, 45.

2. Pallas, antis, m.: en Gigant, Claudian. Gigantom. 95, Søn af Crius, og Fætter til Hyperioniden Aurora, som deraf heder: — Pallantĭas, ădis, f., Ovid. Fast. 4, 373, oftere; ogs. Pallāntis, ĭdos o. ĭdis, f.; hvs. id. Met. 15, 700: sexto Pallantidos ortu, (i. e. sexto die); cf. id. Fast. 6, 567.

3. Pallas, antis, m.: en af K. Euanders Forfædre i Arcadien; vid. Virg. Aen. 8, 51 o. 54, o. Serv. ibd.; — B) df. Pallantēus, 3, moenia, Virg. Aen. 9, 196, o. 241: Byen Pallanteum (i Italien); ∾ apex, Claudian., (i. e. Palatium); – ogs. Pallantĭus, 3, heros, Ovid. Fast. 5, 647, (i. e. Euander); — bb) df. subst. Pallantēum, (sc. oppidum); a) By i Arcadien; vid. Liv. 1, 5; – ogs. Pallantium, Plin. 4, 6; — b) By i Italien, anlagt af den fra Arcadien fordrevne K. Euander, paa det Sted, hvor sildigere Rom blev bygget, Virg. Aen. 8, 54 o. 341; — not.: endnu ere af dette Navn at mærke: a) Pallas: Fader til d. femte Minerva; vid. Cic. N. D. 3, 23; — b) Pallas: Søn af Euander; vid. Virg. Aen. 8, 104 flgd.; — c) Pallas: Frigiven af K. Claudius; vid. Plin. Ep. 8, 6, o. Tac. Ann. 12, 53, flgd. — Pallătīnus, 3, o. Pallătĭum, i, n., s. Palatinus etc., Martial.

Pallēne, es, f., Παλλήνη: Halvø i Macedonien, ved den thermaiske Bugt, ogs. Phlegra, er navnkundig af Gudernes Kamp med Giganterne; vid. Plin. 4, 17, ogs. Ovid. Met. 15, 356, o. A.; — B) df. 1) Pallēnaeus, 3, fulmina, (hvormed Juppiter nedslog Giganterne), Lucan., triumphi, Stat.; — 2) Pallēnensis, e: pallenisk, ager, Liv. 44, 10, isthmus, Plin. l. c.

pallens, tis, partic. o. adj. af flgd. — pallĕo, ēre, v. n.; I) „egenl."; – sudat, pallet, etc., Cic. Phil. 2, 34; Palleat omnis amans, (bør see bleg ud), Ovid. A. A. 1, 729; – ∾ fame, Martial., morbo, Juvenal.; Quum mea rugosa pallebunt ora senecta, Tibull. 3, 5, 25; ogs. pallere otio, Martial. 3, 58, 24; — II) „fig."; A) „overf." om Farverne el. med Hensyn til dem; 1) at være mat el. dunkel i sit Slags; – mundus pallet nubilo, (er mørk el. dunkel), Senec. Oed.; pallet nostris Aurora venenis, (siger Medea), Ovid. Met. 7, 209; men Martial. 8, 44: Superba densis arca palleat nummis, (skinne deraf); — 2) at affarves, at tabe sin naturlige Farve; – Et numquam Herculeo numine pallet ebur, (taber aldrig sin Hvidhed), vid. Prop. 4, 7, 82; cf. Ovid. Fast. 1, 688; – ogs. c. acc.: multos pallere colores, (ofte at skifte Farve), Prop. 1, 15, 39; — B) „ment."; 1) at være bleg af en Lidenskab, heftigen at attraae; – Ambitione mala aut argenti pallet amore, Hor. Sat. 2, 3, 78; viso si palles, improbe, nummo ··· Nequicquam etc., Pers. 4, 47; – men ogs. om den Afholdne, Juvenal. 7, 97; – ogs. om den Studerende har Quintil. 7, 10, 14: vigilandum, nitendum, pallendum est; men „poet." c. acc.: pallere Eupolidem, (studere sig bleg derpaa), Pers. 1, 124; — 2) at blegne el. ængstes derfor el. derover el. derved; – Dum pueris omnis pater et matercula pallet, Hor. Ep. 1, 7, 7; ∾ ad omnia fulgura, Juvenal.; ∾ Marco sub judice, Pers. 5, 80; – ogs. c. acc., (ligesom efter d. udfaldne ad), vid. Pers. 5, 184; — III) partic. pallens, tis, ofte ogs. som adj.; A) „egenl.": bleg, gusten; – simulacra modis pallentia miris, Lucr. 1, 124; ∾ umbra Erebi, Virg.; ∾ regna, (Underverdenen), Sil.; ∾ undae, (dens Floder), Tibull.; — 2) ogs. „alm.": mat el. dunkel i sit Slags; – gemma e viridi pallens, Plin.; ∾ herbae, Virg. Ecl. 6, 54; ∾ toga, (mørk el. dunkel), Martial. 9, 58; cf. Tibull. 2, 5, 75: Solem ··· vidit Jungere pallentes nubilus annus equos, (om en Solformørkelse); — b) „poet." ogs. som gjør bleg; – pallentes morbi, Virg. Aen. 6, 275; pallentia philtra, Ovid. A. A. 2, 105; ∾ curae, Martial.; — B) „ment.": slet el. ringe i sit Slags; – pallentes radere mores, Pers. 5, 15; nec ··· famam pallentem trepidus experiar, Tac. Orat. 13.

pallesco, llŭi, ĕre, v. n., inch. af palleo; I) „alm.": at blive bleg; – ut, qui timent ··· pallescant, Gell. 19, 4; men pallescere in aliqua, (blive forelsket deri), Prop. 1, 13, 7; Pallescet super his, (af forstilt Beundring derover), Hor. A. P. 429; Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa, etc., vid. id. Ep. 1, 1, 61; men id. Od. 3, 27, 28: Pontum ··· palluit audax, (af Skræk derover); — II) „bes." om Farverne el. med Hensyn paa dem: at tabe sig, at blive mat el. dunkel; – Palluit ut serae ··· Pallescunt frondes, quas etc., Ovid. A. A. 3, 704; pallescit flamma veneno, Val. Fl.; men Ovid. Met. 11, 110: saxum quoque palluit auro, (blev guldfarvet, blev til Guld).

*palliastrum, i, n.: ringe el. slet Kappe, Appul.; o. — palliātus, 3: iført el. bærende den græske Dragt Pallium, i græsk Dragt; (opp. togatus, Cic. Phil. 5, 5, o. sagatus, Suet. Caes. 48); men palliatus Pythagoras, (Philosophen P.), Val. Max., s. und. pallium; — II) „fig."; A) technisk el. i Kunstsproget: i græsk Dragt el. Costume; – ∾ signa Phidiae, Plin. 34, 194; cf. Cic. Qu. Fr. 3, 1; ligel. fabula palliata, (hvori græske Characterer og Dragter optræde; opp. togata fabula), Varro ap. Diomed.; — B) „alleg.": Socratis virilitatis robore palliatus animus, Val. Max. 3, 8, extern. 3.

pallĭdŭlus, 3, dem.: noget bleg, Catull. 65, 6; af — pallĭdus, 3, [palleo]; I) „egenl.": bleg, med blegt Udseende; – ut pallidus omnis Coena desurgat dubia, Hor. Sat. 2, 2, 76; oraque buxo Pallidiora gerens, Ovid. Met. 4, 134; ∾ oriens, Plin.; quae sunt pallidissimae omnium (stellae), id.; men immundo pallida situ mitra, Prop. 4, 5, 70; – men Ditis profundi pallida regna, (Underverdenen), Lucan.; cf. Tibull. 1, 10, 42: Errat ad obscuros pallida turba lacus; — II) „fig."; A) „overf."; 1) som gjør bleg; – ∾ mors, Hor. Od. 1, 4, 13; ∾ vina, Propert., aconita, Lucan.; — 2) skimlet; – vetustate fit ficus pallidior, Varro; — B) „ment.": bleg af Elskov el. af anden Lidenskab; – Pallidus in lenta Naide Daphnis erat, Ovid. A. A. 1, 732; cf. Prop. 3, 6, 28; – men Ovid. Her. 1, 14: Nomine in Hectoreo pallida semper eram, (neml. af Skræk); cf. id. ibd. 12, 97.

*pallĭŏlātim, adv., amictus: som er iført palliolum, Plaut. Pseud. 5, 1, 29; o. — pallĭŏlātus, 3: som er iført en Kappe med Hætte el. Slag, Suet. Claud. 2; men palliolatae tunicae, (med Hætter el. Slag), Vopisc.; men Martial. 9, 33: quae palliolata

vagatur (amica: indhyllet i en Hættekappe); af — palliŏlum, i, n., dem. af pallium; I) „egenl.": liden el. ringe Kappe; – Saepe est etiam sub palliolo sordido sapientia, Caecil. ap. Cic. Tusc. 3, 23; palliolum in collum conjice, Plaut.; cf. Martial. 11, 27; — II) „overf.": etslags Hætte el. Hovedbedækning, (cucullus el. pileolus, capuchon), ordenl. til Brug i Svagheds-tilfælde, odl.; cf. Quintil. 11, 3, 144: palliolum, sicut fascias et focalia ··· sola excusare potest valetudo, (neml. hos Taleren); cf. Ovid. A. A. 1, 734.

pallium, i, n., [besl. m. palla]; I) „alm.": etslags vid og lang Kaabe el. Kappe, er den ordenlige græske Mandsdragt, (ligesom toga er den romerske); – togam veteres ad calceos usque demittebant, ut Graeci pallium, Quintil. 11, 3, 143; ∾ colligere, Plaut., attollere, Terent.; – navnl. er pallium Dragt for Philosopherne, hvf. video, inquit, barbam et pallium, philosophum nondum video, vid. Gell. 9, 2; – Romernes Dragt er vel undert. pallium f. toga, navnl. i Omgang med Grækere, dog ikke let, uden at de høre ilde for denne Blødhed; vid. Liv. 29, 19, o. Cic. Verr. 5, 13; – som Fruentimmerdragt staaer pallium undert. f. palla, vid. Cic. Div. 2, 69, o. Ovid. Am. 1, 4, 41, oftere; – som Ordsprog mærkes: tunica propior pallio est, (hver er sig selv nærmest), Plaut. Trin. 5, 2, 30; – men om Taleren: intra pallium manum continere, (bruge mildt Foredrag, egenl. uden at gesticulere med Haanden), Quintil. 12, 10, 21; — B) ogs. „overf." om Togaen el. enhver Overklædning el. Kappe; vid. Martial. 3, 63, id. 8, 59, oftere; — II) „bes." ogs. sild. o. „poet.": Klæde el. Tæppe til Bedækning, Sengeteppe, Suet. Ner. 48; ogs. in pl., Ovid. Her. 21, 170, o. Prop. 4, 3, 31; – ogs. Ligklæde, Appul.; – ogs. ophængt Tæppe til Pynt, Prudent.

pallor, oris, m., [palleo]; I) „egenl.": Bleghed, blegt Udseende; – pudorem rubor, terrorem pallor et tremor consequitur, Cic. Tusc. 4, 8; cf. Hor. Epod. 7, 15; ∾ luteus, id., luridus, Ovid.; cf. Hor. Od. 3, 10, 14; — b) ogs. er pallor Underverdenens Farve, Ovid. Met. 4, 436; ligel. pallor infernae domus, Lucan.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om Farven el. med Hensyn derpaa: Mathed el. Dunkelhed; navnl. ogs. blegt el. mat Skin; saal. pallor Aurorae, (den første matte Morgenrøde), Stat.; cf. Plin. 2, 30: totius fere anni pallore continuo, (da Solens Skin var blegt el. mat); — 2) Skimmel el. Muggenhed; – ne (vasa) pallorem trahant, Colum.; pallorem ducunt rami, Ovid. Met. 8, 760; — B) „ment.": den af en Lidenskab fremkaldte Bleghed; df. navnl. Frygt, Ængstelse; – Hic tibi pallori, Cynthia, versus erit, Prop. 2, 4, extrem.; men Quae tibi cura tori, quantus pro conjuge pallor? Stat. Silv. 5, 1, 69; — III) Pallor o. Pavor personificerede som Frygtens Magter el. Genier, vid. Liv. 1, 27; – ogs. er Pallor: Ledsager af Fames, Ovid. Met. 8, 790. — pallŭla, ae, f., dem. af palla: liden Kappe el. Kaabe, Plaut. Truc. 1, 1, 32, oftere.

1. palma, ae, f., παλάμη; I) „egenl.": den flade Haand, (opp. pugnus); vid. Cic. Orat. 32; palma percutere, Plin. Ep.; praebere palmam Luperco, (neml. til at slaae deri), Juvenal.; — II) „overf."; A) som pars pro toto: den hele Haand el. Haanden; – Compressan' palma, an porrecta ferio? Plaut. Cas. 2, 6, 53; passis palmis, (om den Bedende), Caes. B. C. 3, 58; men palmarum intentus (pl.), Cic. Sest. 55; cf. Virg. Aen. 2, 406; — B) palmae pedum, (Gaasefødder), Plin. 10, 27; — C) palmae remorum, (Aarebladene), Vitruv.; cf. Catull. 64, 7: Caerula verrentes abiegnis aequora palmis.

2. palma, ae, f., φοῖνιξ, [besl. m. frgd.]: Palmen el. Palmetræet, (phoenix dactylifera L.); beskrives Plin. 13, 6 flgd.; — II) df. „overf."; A) Palmens Frugt el. Daddelen; (dactylus), Ovid. Fast. 1, 185, o. Pers. 6, 39; cf. Plin. l. c. 7; – ogs. Gren af Palmetræet, Cato, Colum.; men Hor. Sat. 2, 4, 83: en Feiekost af saadanne Grene; cf. Martial. 14, 82; — 2) fordi Palmegrene brugtes som Seierstegn el. Seiersbelønning, (vid. Liv. 10, 47: palmaeque tum primum – a. u. c. 461 – translato e Graecia more, victoribus datae, o. Suet. Calig. 32: more victorum cum palma discucurrit); saa heder palma ogs. „metonym."; a) Seierens Pris el. Belønning; df. ogs. Fortrin el. den første Plads iblandt flere; – palmam ferre el. accipere, (gaae af med Fordelen), vid. Cic. Att. 4, 15, o. id. Brut. 47; cf. Hor. Od. 1, 1, 5, o. ibd. 4, 2, 18; sin quaerimus etc., docto oratori palma danda est, (da er han at foretrække), Cic. d. Or. 3, 35; men Juvenal. 11, 179: dubiam facientia carmina palmam, (om Homers og Virgils Digte); men ∾ belli Punici patrati, (den Hæder, at have tilendebragt den), Liv.; — b) Seier el. Seiervinding; – quam palmam utinam Dii tibi reservent, Cic. d. Senect. 6; tot bellorum palmas etc., Justin.; – men „alleg." plurimarum palmarum gladiator, (som har udført mange Mord), Cic. R. Am. 6; cf. ibd. 30 o. 55; — c) „poet." ogs.: som vinder el. bærer Prisen, den Seirende; – tertia palma Diores, Virg. Aen. 5, 339; cf. id. Ge. 1, 59; — d) men ogs. omvendt: som er at bekæmpe el. overvinde; – Ultima restabat fusis jam palma duobus, Virbius, etc., Sil. 4, 392; — B) ifølge etslags Lighed med Palmetræet el. med dets Frugt el. Grene; 1) Skud el. Gren paa Vinstokken, Varro, Colum.; ogs. paa andre Træer, Plin. 37, 35; cf. Liv. 33, 5; — 2) etslags Træ i Africa, hvoraf en Salve faaes, Plin. 12, 62; – ogs. Balsamtræet el. dets Frugt, (hos Ægypterne), ibd. 47; – ogs. etslags Søplante, id. 13, 49; – men palmae agrestes, Cic. Verr. 5, 33 o. 38, rimel. etslags vilde Palmetræer. — 3. palma, ae, f., Biform af parma; – Fixa notet casus aurea palma meos, Tibull. 1, 9, 82; cf. Freund s. v. parma ab in.

1. palmāris, e, [2.palma]: med Palmer; – ∾ lucus, Palmelund, Ammian.; — II) „overf.": som fortjener Palmen el. Forrangen, longum est ad omnia (sc. dicere), quae talia sunt, ut etc., sed illa palmaris quidem (sc. sententia), quod etc., vid. Cic. N. D. 1, 8; ∾ statua, id. Phil. 6, 5. — 2. palmāris, e, [palmus]: som holder en Haandbred el. en Tværhaand; – in virgulas palmares concidi, Varro; ∾ spatia, Colum. — palmārius, 3, [2.palma]: = 1.palmaris: hørende til Palmer; df. Palmaria (sc. insula): Palmeøen (i det tyrrhenske Hav), Varro, Plin. 3, 12; — II) df. „overf." o. subst., palmārium, i, n.; A) hvad der fortjener Prisen; – Id vero est, quod ego mihi puto palmarium, etc., Ter. Eun. 5, 4, 8; — B) Sagførerens Honorar for en vunden Proces, Digest.

palmătias, ae, m., παλματίας: etslags svagere Jordskælv, Appul. — 1. palmātus, 3, [1.palma]: som viser Figuren af den flade Haand, paries, Pseud. Quintil. Decl. 1; ∾ cervus, (hvis Tagger ligne en flad Haand), Capitolin. — 2. palmātus, 3, [2.palma]; I) „alm.": der ligner en Palmegren, lapis, (hvis Indre ligner Forsteningen deraf), Plin. 36, 29; — II) „bes.": besat el. udsyet med Palmegrene, tunica, (en saadan Vest el. Underklædning); – en saadan tunica palmata, tilligem. toga picta, er at mærke som Æresgave, Liv. 30, 15; – men som den triumpherende Feldtherres Dragt laantes de fra Juppiters Tempel paa Capitolium, vid. Liv. 10, 7; ogs. findes toga palmata, Martial. 7, 2; ogs. vestis palmata, Val. Max.; men palmatus consul, (s. tunica palmata indutus), Hieronym.

palmes, itis, m., [2.palma, nr. II, B]; I) „egenl.": Gren el. Skud paa Vinstokken; vid. Colum. 5, 6, o. Plin. 17, 35, ogs. Fest. p. 222, (Müll.); turgent in palmite gemmae, Virg. Ecl. 7, 48; cf. Ovid. Fast. 1, 152; — II) „overf."; A) Vinstok, ogs. Vinbierg; Icario nemorosus palmite Gaurus, Stat. Silv. 3, 1, 147; men Martial. 8, 40: Non horti, neque palmitis beati ··· custos; — B) „alm.": en Gren; – palmites arborum, Curt. 4, 3; cf. Plin. 13, 7.

palmētum, i, n., [2.palma]: Palmeskov; - palmetis (Judaeae) proceritas et decor, Tac. Hist. 5, 6; men ungi ··· Herodis palmetis pinguibus, (med Salver derfra), Hor. Ep. 2, 2, 184; ogs. in sing., Justin. 36, 3. — 1. palmĕus, 3, [palmus]: som holder en Haandbred; - herba ··· caule palmeo, Plin. 26, 62. — 2. palmĕus, 3, [2. palma]: af Palmetræ el. af Palmeblade; - ∾ tabulae, Vitruv., segetes, Colum.; men ∾ vinum, (Daddelvin), Plin. 12, 40.

palmicĕus, (-cius), 3, [2.palma], sporta el. sportula, (flettet af Palmeblade), Sulp. Sev. — palmifer, a, [2.palma, fero]: som bærer el. frembringer Palmetræer el. Daddeler, rig el. frugtbar derpaa, Thebae, Propert., Idume, (i. e. Idumaea), Sil., Pharos, Ovid. Am. 2, 13, 8. — palmiger, a, um, [2.palma, gero]: som bærer el. holder en Palmegren, Plin. 35, 10. — palmipĕdālis, e: som holder en Fod og en Haandbred (el. 20 Tommer); - limen inferius (harae) altum palmipedale, Varro; ∾ malleolus, Colum. 3, 19; af — palmīpes, ĕdis, adj., [palmus, pes]: = frgd.; - palmipede ··· intervallo (seri populum albam), Plin. 17, 32; — II) „overf.": bredfodet; - palmipedum in genere ··· anseres, id. 11, 107. — palmiprīmus, 3, [2.palma]; df. ∾ vinum: etslags Figenvin, Plin. 14, 19.

1. palmo, are, v. a., [1.palma]: paatrykker med den flade Haand; - ∾ vestigium, (et Mærke), Pseud. Quintil. Decl.; s. ogs. und. 1.palmatus. — 2. palmo, are, [palmes], men alene Colum. 11, 2, extr.: palmare, hoc est, materias alligare, (at opbinde Vinrankerne). — palmopes, etc., s. und. palmipes, etc. — palmōsus, 3, [2. palmo]: med mange Palmetræer, Selinus, Virg. Aen. 3, 705.

1. palmŭla, ae, f., dem. af 1.palma: den flade Haand el. Haanden, Varro ap. Non.; palmulae saevientes, Appul.; — II) „overf.": Aarebladet, Virg. Aen. 5, 163. — 2. palmŭla, ae, f., dem. af 2.palma, Varro R. R. 2, 1, inc.; — II) df. „overf.": Palmetræets Frugt, Daddelen, id. ibd. 1, 67; cf. Suet. Aug. 76; — palmŭlāris, e, [1.palmula]: der foretages med den flade Haand, frictus, Capella.

palmus, i, m., ligesom 1.palma: den flade Haand; - per manus palmum (geri munus: paa den flade Haand), Vitruv. 2, 3; cf. Plin. 35, 49; — II) „overf." som Længdemaal; a) palmus minor, ogs. absol. palmus: Haandbred, el. fire Fingre el. fire Tommer el. Fjerdedelen af en romersk Fod, Vitruv. 3, 1; — b) palma major: et Spand, el. 12 Tommer, heder ogs. dodrans, Varro; palmi altitudine frutex, Plin. 12, 28. — Palmȳra el. Palmīra, ae, f.: By i Syrien, paa Grændsen af Arabia deserta, Plin. 5, 21; — B) df. Palmȳrēnus, 3, solitudines, id. ibd.

1. pālo, avi, atum, 1, v. a., [1.palus]: befæster med Pæle; - vitis ut paletur et ··· alligetur, Colum.; vineae palatae et ligatae, id. — 2. pālo, are, v. n., sild. Biform af flgd., Sulpicia Sat. 1, 43. — pālor, ātus sum, 1, v. dep. n.: at streife el. flakke hid og did; - non vides, ut palantes Solae liberae grassentur (oves)? Plaut. Bacch. 5, 2, 18; cf. Liv. 22, 17; - df. oftest i Krigssproget: desertum a ducibus agmen per agros palatur, Liv. 27, 47; ligel. qui per agros fuga palabantur, Tac. Hist. 3, 17; terga dabant palantia Teucri, Virg. Aen. 12, 738; palatos passim aggressus, Liv. 8, 24; - dog ogs. Palantesque polo stellas, Virg. Aen. 9, 21; men mergi palanti amne (i. e. Nilo: oversvømmes deraf), Plin. Pan. 30; — II) „fig.": Errare atque viam palantes quaerere vitae, Lucr. 2, 10; Palantesque animos passim ac rationis egentes Despectare procul, etc., vid. Ovid. Met. 15, 150.

*palpābĭlis, e: til at tage paa; - ∾ tenebrae, Oros., Hieronym.; — palpāmen, ĭnis, n.: Bestrygen, Prudent.; — palpāmentum, i, n.: = frgd.; df. „fig.": at indsmigre sig; in pl., Ammian. 27, 12; — palpātio, onis, f., ligesom frgd., „fig.": Smiger, Lokkelse; - Aufer hinc palpationes, Plaut. Men. 4, 2, 43; o. — palpātor, oris, m.: som bestryger; df. „fig.": Lokkefugl el. Befører; - Tum sycophantae et palpatores plurimi In urbe hac habitant, Plaut. Men. 2, 1, 35; — [1.palpo].

†palpĕbra, ae, f., ligesom βλέφαρον: Øielaaget, Cels.; oftere in pl., palpebrae, ligesom βλέφαρα: Øienlaagene, quae sunt tegumenta oculorum, Cic. N. D. 2, 57; ∾ munitae sunt tamquam vallo pilorum, ibd.; — II) „overf.": Haarene paa Øienlaagene; - evulsas palpebras renasci, Plin. 25, 99; df. — palpĕbrālis, e: hørende til Øienlaagene; - ∾ setae, (Øienhaarene), Prudent.; o. — palpĕbrāris, e: = frgd.; - ∾ collyria, (Øiensalve), Coel. Aur. — palpĕbrātio, onis, f.: Øienlaagenes idelige Bevægelse, Coel. Aur.; af — palpĕbro, are, v. n., [palpebra]: idelìgen at bevæge Øienlaagene; - palpebrant aegrotantes, Coel. Aur.

*palpĭtātio, onis, f.: idelig el. zittrende Bevægelse, oculorum, Plin., cordis, id.; o. — palpĭtātus, us, m.: Zittren el. Krampe; in abl., id. 9, 48; af — palpĭto, 1, v. n.: at bevæge sig hurtigen el. zittrende; at zittre el. bæve; - quum cor ··· ita mobiliter palpitaret, ut imitaretur igneam celeritatem, Cic. N. D. 2, 9; cf. Ovid. Met. 6, 560; men semianimes palpitantesque etc., (i Dødskampen), Suet. Tib. 61; - „poet." ogs. om Ilden: at knittre, Stat.; — II) „fig.": animum palpitantem percussit, Petron. Sat. 10.

†1. palpo, avi, atum, 1, (v. n. o. a.), ogs. som depon. palpor, atus sum; I) „egenl.": bestryger (med Haanden), berører sagte el. følende; - modo pectora praebet Virginea palpanda manu, Ovid. Met. 2, 866, inc., (al. plaudenda); palpare lupos, Manil.; quum quis equum palpatus est, Digest.; ogs. absol.: nihil asperum est palpanti, Senec. d. Ir. 3, 8; — II) „fig.": at føle el. smigre el. caresfere; a) absol.; - Hoc sis vide, ut palpatur, Plaut. Merc. 1, 2, 57; men Cic. Att. 9, 9, m. Objectsætning: palpabo, ecquonam modo possim etc.; — b) c. dat.; vid. Plaut. Amph. 1, 3, 9, o. Hor. Sat. 2, 1, 20; — c) c. acc.: quem munere palpat, Juvenal. 1, 35; df. — 2. palpo, ōnis, m.: en Smigrer el. Hykler, Pers. Sat. 5, 176; o. — palpum, i, n., el. palpus, i, m., (nomin. inus.): listig Smiger el. Caresse; - mihi obtrudere non potes palpum, (mig kan du ikke narre), Plaut. Pseud. 4, 1, 35; aliquem palpo percutere, id. Amph. 1, 3, 28.

Pălūda, ae, f.: den med en Krigskappe Beklædte; Epithet til Minerva, Enn. Ann. 1, 24, o. Varro L. L. 7, 3. — pălūdāmentum, i, n.; I) „alm.": Krigskappe el. Soldaterkappe, vid. Liv. 1, 26; (cf. id. 45, 39: lictores paludati); — II) df. „bes.": Feltherrekappen; vid. Liv. 9, 5, o. id. 25, 16; men Plin. Pan. 56: paludamento mutare praetextam, (fra et Statsembede at erholde en Commando); - ogs. bæres ∾ aureum af Agrippina ved Skuespillene, vid. Plin. 33, 19; cf. Tac. Ann. 12, 56; df. — pălūdātus, 3: iført Kappen paludamentum, navnl. om dem, som drage i Krig; s. ovenf. lictores paludati; - oftest om den i Krig dragende Feltherre; vid. Cic. Fam. 15, 17; ut paludati, votis nuncupatis, exeant consules, (i Feltherredragt), Caes. B. C. 1, 6.

pălūdester, stris, stre, [2.palus], sild. Biform af paluster: sumpig, illuvies, Cassiod. — pălūdĭcŏla, ae, c., [2.palus, colo]: som boer el. bygger i Sumper el. i sumpige Egne, Sidon. — pălūdĭfer, a, um, [2.palus, fero]: som frembringer Sumper; - ∾ aquae, auct. carm. d. Philom. 42. — pălūdĭvăgus, 3, [2.palus]: som vanker om i Sumper; - ∾ alumni (Germaniae), Avien. Perieg. 312. — pălūdōsus, 3, [2.palus]: moradsig, sumpig; - ∾ humus,

Ovid. Met. 15, 268; men ∾ Ravenna, (som ligger i Sumper), Sil. 8, 603.

pālum, i, n., s. und. 1.palus. — pălumba, ae, f., Cels., sædv. palumbes, is, c., [rimel besl. m. πέλεια, πελειάς, i. e. columba]: den store Skovdue, Ringelduen, φάττα; – ∾ raucae, Virg. Ecl. 1, 58; cf. Hor. Od. 3, 4, 12; men „alleg.": Nos tibi palumbem ad aream usque adduximus, (have skaffet dig en Fangst, s. und. area), Plaut. Poen. 3, 3, 63; df. — pălumbīnus, 3: af en Skovdue, caro, Plin. — pălumbŭlus, i, m., dem.: Dueunge el. liden Due, men alene som Keleord, Appul.; af — pălumbus, i, m.: = palumbes; – ∾ ferus, Plin., torquatus, Martial.

1. pālus, i, m., [ctr. af paxillus, af pango]; I) „egenl.": en Pæl; – ad palum alligati, Cic.; palis adjungere vitem, Tibull. 1, 7, 33; – som en Soldaterøvelse mærkes: exerceri ad palum, (gaae løs paa en Pæl, som paa en Fiende); cf. Juvenal. 6, 247: quis non vidit vulnera pali? ogs. Senec. Ep. 18; – i Gladiatorsproget heder palus primus, (ogs. palusprimus): det Træsværd, som secutores førte; hvf. ogs. deres Anfører hed palusprimus; vid. Lamprid. Commod. 15; — II) „overf.": det mandlige Lem, Hor. Sat. 1, 8, 5; — not.: palum, i, n., f. palus, Varro.

2. pălus, ūdis, [skal være besl. m. ἕλος, i. e. palus]: Sump el. Morads; – paludes siccare, Cic. Phil. 5, 3; arenam aliquam aut paludes emere, id. Agr. 2, 27; – dog ogs. staaende Vand; cf. palus Maeotis, Mela; „poet." ogs. om Styx (i Underverdenen), Virg. Ge. 4, 479; ligel. om Avernersøen, id. Aen. 6, 107; men ibd. 414 staaer palus f. aqua paludis; — II) „overf.": Rør, som voxer i Kiær el. i Sumper; – Tomentum concisa palus Circense vocatur, Martial. 14, 160; cf. id. 11, 32; — not.: gen. paludum, Caes. B. G. 4, 38, paludium, Liv. 21, 54, o. Justin. 44, 1.

pălusca, ae, f., ficus: en Figenart, Cloat. ap. Macrob. Sat. 2, 16, inc. — păluster, stris, stre, [2.palus]: moradsig el. sumpig, ager, Liv.; men ∾ aqua, (Mosevand), Colum.; ∾ coelum, (Uddunstninger af Moser), Liv. 22, 2; in palustribus, (neutr.: i sumpige Egne), Plin. 14, 19; — II) „fig."; Tunc crassos transisse dies lucemque palustrem ... ingemuere, (deres i Lasternes Dynd tilbragte Tid), Pers. 5, 60; — not.: palustris (masc.), ager, Colum.

pammachum, i, n., παμμάχιον: en gymnisk Veddestrid, f. d. sædv. pancratium; vid. Hygin. Fab. 273. — Pammĕnes, is, m.: en græsk Rhetor, Lærer for Brutus, Cic.; — B) df. Pammenia illa mihi non placent, (hine Sætninger af P.), Cic. Att. 6, 2. — Pamphĭlus, i, m.: græsk Mandsnavn; vid. Cic. N. D. 1, 26, oftere. — Pamphȳlia, ae, f., Παμφυλία: Landskab i Lilleasien, vestlig for Cilicien, Plin., Liv.; — B) df. 1) Pamphȳlius, 3: pamphylisk, mare, Liv., sinus, id.; — b) Pamphylii, orum: Indvaanerne deraf, Cic. Div. 1, 15; — 2) Pamphȳlus, 3: pamphylisk, legati, Liv. 44, 14, inc., (al. Pamphylii).

pampĭnārius, 3, [pampinus], palmes: Vinqvist med Ranker og Blade, men uden Frugt, Colum. 5, 6; ogs. ∾ sarmentum, id.; ogs. ∾ materiae, id.; — b) ogs. absol. pampĭnārium, (sc. sarmentum), Plin. 17, 35. — *pampĭnātio, onis, f.: Afbrydelse af Vinstokkens overflødige Grene og Blade el. Borttagelse deraf, Colum. 4, 6, oftere, ogs. Plin. 17, 1; o. — pampĭnātor, oris, m.: som foretager denne Afbrydning; – quos pampinator omiserat (nepotes vitium), Colum. 4, 10; — [pampino]. — 1. pampĭnātus, 3, [pampinus]: der ligner Vinranker el. Vinløv; – pampinato orbe se volvens (abies etc.), Plin. 16, 82; men ∾ lancea argentea, (hvorpaa Vinranker og Vinløv ere udgravede), Gallien. ap. Trebell. Claud. 17. — 2. pampĭnātus, 3, partic. af pampino.

*pampĭnĕus, 3: fuld af Ranker og Vinløv; – pampineo gravidus auctumno Floret ager, Virg. Ge. 2, 5, (med rig Vinhøst); ∾ corona, Tac. Ann. 11, 4; men ∾ ulmi, (hvorom Rankerne slynge sig), Calpurn.; cf. Virg. Aen. 7, 396; — pampĭno, avi, atum, 1, v. a. (o. n.): afbryder Vinstokkens overflødige Ranker og Blade; – pampinare est, coles, qui nati sunt, decerpere, Varro; ∾ vineas, Plin.; — II) „overf." ogs. om andre Træer: at afløve; – ∾ salices, Colum. 4, 31, oftere; — not.: adj. pampinatus, 3, vid. s. l.; o. — pampĭnōsus, 3: fuld af Vinranker el. Vinløv, Colum.; men ∾ folia vitis albae, Plin.; — [flgd.].

pampĭnus, i, m. (o. f.), [rimel. at sammenl. m. πέμπω, i. e. emitto]; I) „egenl.": Ranke el. Skud paa Vinstokken; – ex gemmis pampini pullulant, vel steriles, vel minus feraces, quos etc., Colum. 3, 18; pampinos detergere el. detrahere, Plin.; – ogs. Vinrankens Løv; uva vestita pampinis, Cic. d. Senect. 15; cf. Hor. Od. 4, 8, 33, o. Virg. Ge. 1, 448; — II) „overf." o. „alm.": Ranke el. Stængel, hvormed en Vært fæster sig til andre; – a pediculo emittens pampinos (smilax), Plin. 16, 63; ogs. om anden Lighed med Vinranken, vid. id. 9, 74; — not.: pampinus opaca (fem.), Claudian., circumflua, id.

Pān, gen. Pānos, m., Πάν, [efter nogle ὁ πάων, i. e. pascens], er Hyrdernes og Hiordernes og Skovens Gud, færdes ofte paa Arcadiens Bierge; vid. Virg. Ge. 1, 17, o. Liv. 1, 5; cf. Ovid. Fast. 2, 277: Pan erat armenti custos, etc.; ogs. ∾ semicaper, id. Met. 14, 515, af hans Gestalt; cf. Macrob. Sat. 1, 22, o. Sil. 13, 326; – om hans Andel i Guderkrigen minder Stiernebilledet Capricornus; vid. Hygin.; – hans Opfindelse af Hyrdefløiten (σύριγξ) vid. Ovid. Met. 1, 689 flgd.; cf. Lucr. 4, 588, ogs. Plin. 7, 57; – endel. tilskreves ham enhver pludselig og overvældende Skræk, som deraf heder terror panicus; vid. Val. Fl. 3, 47; – efter Cic. N. D. 2, 23, er han Søn af Mercurius og Nymphen Penelope; – sild. er han ogs. Gud for Alnaturen (τὸ πάν), Macrob. Sat. 1, 22; — II) ogs. in pl., Panes: Skov- og Markguder, der ligne Guden Pan; vid. Ovid. Met. 14, 638, o. id. Fast. 1, 397, oftere; — not.: acc. Panas, Colum. poët. 10, 427.

panăca, sc. testa, Martial. 14, 100, (i Overskriften): etslags Drikkekar. — pănăcēa, ae, f., pănăces, is, n., pănax, ăcis, m., πανάκεια, πάνακες, πάναξ; I) etslags Vært el. Plante, der troedes at helbrede alle Sygdomme; – panaces ipso nomine omnium morborum remedia promittit, Plin. 25, 11; cf. ibd. 12 o. 13, (hvor dette Prædicat tillægges forskiellige Lægeplanter, der sædv. benævnes efter deres Opfindere; saal. ∾ Asclepion, Heraclion,* etc.); men Virg. Aen. 12, 418: salubres Ambrosiae succos et odoriferam panaceam; — II) ogs. er panax: en Benævnelse paa Værten ligusticum silvestre, Plin. 19, 50; ogs. en Benævnelse paa Værten cunila bubula, id. 20, 60; men panacos ceras, πάνακος κέρας, (i. e. panacis cornu), en Benævnelse paa Værten paeonia, Appul.; — III) som Person er Panacea: den ene af Æsculaps fire Døttre; vid. Plin. 35, 40.

Pănaetius, i, m.: stoisk Philosoph fra Rhodus, hvis Værk om Pligterne citeres Cic. Off. 1, 2, o. ibd. 3, 2; cf. Hor. Od. 1, 29, 13: nobiles Libros Panaeti, (f. Panaetii); s. ogs. Vell. 1, 13. — Pănaetōlium, i, n.; I) Ætoliernes almindelige Landdag el. Forsamling, vid. Liv. 31, 29, (hvor det omskrives ved concilium Aetolorum); — B) df. Pănaetōlĭcus, 3: panætolisk, concilium, id. 31, 32; — II) et høit Bierg i Ætolien, vid. Plin. 4, 3.

panaricium, i, n., [fordærvet af paronychium]: Neglerod el. Neglebyld, Appul. — pānārĭŏlum, i, n.: liden Brødkurv med Brød, Martial. 5, 49; dem. af — pānārĭum, i, n., [panis], sc. vas: liden Brødkurv el. Madkurv, navnl. til Jagten, Plin. Ep. 1, 6;

panarium, ubi panem servabant, Varro; cf. Suet. Calig. 18: panaria cum obsonio viritim divisit.

pănăthēnăĭcon, i, n., παναθηναϊκόν: en i Athenen forfærdiget Salve, Plin. 13, 2. — Pănăthēnăĭcus, 3, Παναθηναϊκός: hørende til Festen: — Pănăthēnăĭca, orum, n., (sc. solennia), Varro ap. Serv.; — II) df. Pănăthēnăĭcus, i, m., (sc. liber): en Lovtale over Athenen, som Isocrates oplæste paa den ovennævnte Fest, Cic. Orat. 12, o. id. d. Senect. 5, ogs. Auson. — pănax, ăcis, f., πάναξ, s. und. panacea.

pancarpĭnĕus, 3: bestaaende af allehaande Frugter, cibus, Varro ap. Non.; af — pancarpĭus, o. pancarpus, 3, παγκάρπιος o. πάγκαρπος: = frgd., Tertull.; — II) df. „overf.": bestaaende af allehaande Sager, Augustin. — Panchāĭa, ae, f.: et paa Røgelse rigt Landskab i d. lykkelige Arabien; -Totaque turiferis Panchaia pinguis arenis etc., Virg. Ge. 2, 139; cf. Plin. 10, 2; — B) df. Panchaeus, 3: panchæisk, odores, Lucr. 2, 417, ignes, Virg. Ge. 4, 379; - ogs. Panchāĭcus, 3, resinulae, Arnob.; ogs. Panchāĭus, 3, tellus, Ovid. Met. 10, 309, (al. Panchaica m. f. Bem.); cf. Virg. Culex 86. — Panchāĭcus, 3, s. und. frgd.

panchrestārĭus, i, m.: Sukkerbager, Appul.; af — panchrestus, 3, πάγχρηστος: overmaade nyttig el. sund; -∾ medicamenta, (ligesom Universalmidler), Plin. 36, 38; men Cic. Verr. 3, 25, „alleg.": suo illo panchresto medicamento, (ved Penge og Bestikkelser). — panchrōmos, i, m., πάγχρωμος, (i. e. omnicolor): en Benævnelse paa Planten verbenacea, Appul. — panchrus, i, m., πάγχρους, (i. e. omnicolor): etslags mangefarvet Ædelsten, Plin. 37, 66.

pancrătĭae, arum, m., s. pancratiastae, Gell. 13, 27, inc. — pancrătĭastes, ae, m., παγκρατιάστης: Pancratiast, Kæmper i Pancratium, Gell. 3, 15, Quintil.; cf. Plin. 34, 19. — pancrătĭce, comisk adv., [besl. m. flgd.]; - ∾ valere, (være stærk el. sund som en Pancratiast), Plaut. Bacch. 2, 3, 14. — pancrătĭum, (-ion), i, n., παγκράτιον, ligesom Alkamp: etslags Brydekamp, (hvori neml. lucta o. pugilatus forbindes); vid. Quintil. 2, 8, 13; men qui pancratio vicit Olympia, Plin. 35, 40; cf. Propert. 3, 12, 8; — not.: ogs. en Benævnelse paa Planten cichorium, Plin. 20, 30; ligel. en Benævnelse paa Planten scilla pusilla, id. 27, 92.

1. Panda, ae, f., [2. pando], efter nogle: Gudinden Ceres; men efter Varro ap. Gell. 13, 22, er hun forskiellig derfra; - sild. efter Arnob. ogs. Pantica, og har sit Navn a pandendo (at aabne). — 2. Panda, ae, m.: skythisk Flod, Tac. Ann. 12, 16. — Pandāna, ae, f., sc. porta, tidligere Saturnia: en af Roms Porte, Varro; Pandana dicta, quod semper pateret, Fest. p. 220, (Müll.). — Pandātārĭa, (-teria), ae, f.: Ø ved Kysten af Etrurien, mærkelig som Forvisningssted und. Keiserne, Suet., Tac. — pandātĭo, onis, f., [1. pando]: Krumning el. Bøining, (navnl. Tømmerets ved at slaae sig); - contignationes pandationibus sidentes, Vitruv. 7, 1.

pandecter, ēris, m., πανδεκτήρ, (som indeholder allehaande Sager): Titelen paa den fierde Bog af Apicius's Skrift. — pandectes, (-cta), ae, m., πανδέκτης: skriftlig Samling af allehaande Gienstande; vid. Gell. 13, 9, (hvor en slig Samling af Cicero's Frigivne, Tullius Tiro, bliver omtalt); cf. Plin. praef. § 23; — II) sædv. in pl., Pandectae, arum, m.: Pandecterne, den af K. Justitianus foranstaltede Samling af Love og Anordninger efter de ældre Juristers Skrifter; - nomenque libris imposuimus Digestorum seu Pandectarum, etc., Justin. in Ep. ad Senatum etc. — pandēmus, 3, adj., πάνδημος: som strækker sig til alle Folk, almindelig; - ∾ lues: Epidemie el. Smitsot, Ammian. 19, 4.

pandĭcŭlor, ari, v. dep. n., [pandus]: at strække sig (gabende); - Ut pandiculans oscitatur, Plaut. Men. 5, 2, 80; cf. Fest. p. 220, (Müll.). — Pandīon, ŏnis, m., Πανδίων: Konge i Athenen, Fader til Progne o. Philomela; - vid. Ovid. Met. 6, 426 flgd.; cf. ibd. 634: Pandione nata, i. e. Progne; men id. Pont. 1, 3, 39, er Pandione nata, f. luscinia (el. Nattergalen, hvortil Philomela blev forvandlet, ligesom Progne til en Svale); - Pandionis populus, Lucr., (i. e. Athenienses); Pandionis arces, Martial., (i. e. Athenae); — B) df. Pandīŏnĭus, 3, Athenae, Ovid.; men ∾ volucres, Senec. Octav. 8, (Nattergalen og Svalen; s. ovenf.).

1. pando, are, 1, v. a. o. n., [pandus]; I) act.: bøier, krummer; vid. Quintil. 11, 3, 122; - oftere medial: manus leviter pandatae, id.; ligel. ne pandentur onere (juga), Colum.; — II) neutr.: at krumme sig el. bøie sig, navnl. om Tømmer: at slaae sig; - ulmus et fraxinus celeriter pandant, Vitruv.; trabes pandantes, id.

2. pando, pandi, pansum o. passum, 3, v. a., [rimel. besl. m. πετάννυμι, i. e. pando; s. ogs. patulus s. l.]; I) „egenl."; A) „alm.": udspænder, udbreder; - ∾ palmas Ante deum delubra, Lucr. 5, 1199; men ∾ vela, (sætte Seil til), Cic.; hvs. velis passis, (s. nedens.); ∾ pennas ad solem, Virg. Ge. 1, 398; ∾ retia, Plin., telas in parietibus, id.; - ∾ aciem, (i. e. explicare), Tac. Hist. 2, 25; men Liv. 21, 37: torridam incendio rupem ferro pandunt, (sprænge den); — b) ogs. medial: sic immensa panditur planities, (aabner sig), Liv. 32, 4; — B) „bes." ogs. i Oekonomien; - ∾ uvas in sole, Colum.; ligel. ∾ mala, ficos, id.; — II) „fig."; A) „overf.": aabner, januam, Plaut., moenia urbis, Virg.; cf. id. Aen. 7, 641: Pandite nunc Helicona, deae! - tria guttura pandens (Cerberus), id. ibd. 6, 421; Pandere agros pingues, (i. e. aratro aperire), Lucr. 5, 1247; men Virg. Ge. 2, 258: ∾ vestigia (terrae: vise Jordbundens Beskaffenhed); — b) ogs. medial: panduntur inter ordines viae, Liv. 10, 41; — B) „ment."; 1) at udbrede el. udstrække; vid. Lucr. 6, 358; men illa (bona) longe lateque se pandunt etc., Cic. Tusc. 5, 25; men ibd. 4, 5, „alleg.": ∾ vela orationis; — 2) „bes."; a) at aabne el. bane; - nulla merita cuiquam ad dominationem pandere viam, Liv. 4, 15; ∾ viam fugae, id. 10, 5; — b) at kundgiøre el. forklare el. fortælle, oftest „poet."; - Pande requirenti nomen, Ovid. Met. 4, 679; cf. Virg. Aen. 6, 267; ogs. id. ibd. 3, 252 o. 479; ligel. rerum naturam pandere dictis, Lucr. 5, 55; men om Hesiodus: ∾ praecepta agricolis, Plin. 14, praef.; — III) hertil hører endnu; A) partic. pansus, 3, som adject.: udstrakt, udbredt; - manibus et pedibus pansis (homo), Vitruv.; men pansis ad numina palmis, (om den Bedende), Germ. Arat. 68; panso ··· currere carbaso (i. e. velo), Symmach.; — B) partic. passus, 3, oftest som adj.; 1) „egenl.": udbredt, udspændt, udstrakt; - In portum vento secundo velo passo pervenit, Plaut. Stich. 2, 2, 45; ligel. velis passis pervehi etc., Cic. Tusc. 1, 49; - manibus passis, (om den Bedende), Caes. B. C. 3, 98; - capillus el. crinis passus, ogs. crines passi: udslaget Haar (navnl. i Sorg); vid. Caes. B. G. 1, 51, o. id. ibd. 7, 48, o. A.; — 2) „overf.": udbredt for at tørres; df. indtørret, tør; - ∾ uvae, Colum.; ∾ acini, Plin., racemi, Virg.; ∾ rapa, Plin.; - lac passum: indkogt el. sammenløben Melk, Ovid. Met. 14, 274; - men „poet." o. forcl.: rugosi passique senes, (runkne og vindtørre), Lucil. ap. Non.; — b) df. subst. passum, i, n., (sc. vinum): Vin af tørrede Druer, Sekt, Varro ap. Non.; cf. Virg. Ge. 2, 93, Plin. 14, 11, o. A.; — not.: efterel. ogs. verba passa, d. e. Prosa, Appul.

Pandōra, ae, f., Πανδώρα, (den af alle Guder Begavede; vid. Hesiodi Ἔργ. 60 flgd.); var ved Prometheus's Broder, Epimetheus, Moder til Pyrrha,

Hygin. Fab. 142. — Pandōsĭa, ae, f.: Navnet paa tvende Byer, neml. d. ene i Epirus, d. anden i det Bruttiske; om begge s. Liv. 8, 24, o. Plin. 4. 1. — Pandrŏsos, i, f., Πάνδροσος: Datter af K. Cecrops, o. Søster af Aglauros o. Herse; - vid. Ovid. Met. 2, 559 flgd., o. ibd. 737 flgd. — pandūra, ae, f., o. pandūrum, i, n., πανδοῦρα: musikalsk Instrument med ti Strenge, Varro; — df. pandūrizare, πανδουρίζειν: at spille derpaa, Lamprid. Elagab. 32.

pandus, 3, [besl. m. pando: udvider, aabner]: krum, krummet, krumbøiet; - pandas ratibus posuere carinas, Virg.; ∾ delphines, Ovid.; ∾ asellus, id., homo, Quintil.; ∾ rostrum (apri), Ovid.; men ∾ lances, (bugnende), Virg.; juvencae pandis cornibus, Ovid.; Suspiciens pandos auctumni pondere ramos, id. Met. 14, 660; - in operibus pandae arbores, (som slaae sig, som bøies), Vitruv. 2, 9.

panēgȳrĭcus, 3, πανηγυρικός: hørende til en almindelig Folkefest el. Folkeforsamling; df. subst. Panegyricus, i, m.: den Festtale, hvormed Isocrates forherligede Athenen; vid. Cic. Orat. 11, o. Quintil. 10, 4, 4; — II) df. „overf.": prisende, rosende; - ∾ libelli, Auson.; - df. subst.: en Lovtale; vid. Quintil. 2, 10, 11; - hertil hører ogs. Plinii Panegyricus Trajano dictus, (efter Plin. Ep.). — pănēgȳris, is, f., πανήγυρις, f. panegyricus el. Lovtale, men alene som Overskrift over nogle af Claudians Digte. — pănēgȳrista, ae, m., πανηγυριστής: en Lovtaler, Sidon. — păněros, ōtis, m., πανέρως: etslags Ædelsten; vid. Plin. 37, 66. — Pangaeus, i, m., mons, Plin., o. Pangaea, orum, n., Virg.: Bierg paa d. thraciske Grændse af Macedonien; — B) df. adj. Pangaeus, 3, nemora, Sil., juga, Val. Flacc.

pango, panxi, panctum, o. pēgi, sædv. pĕpigi, pactum, 3, v. a., [ligesom paciscor af inus. paco el. pago; ogs. besl. m. πήγνυμι]; I) „egentl.": befæster el. fastgiør, slaaer fast el. ind deri; - ∾ clavum, Liv. 7, 3; Litoribus nostris ancora pacta tua est, Ovid. Her. 2, 4; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": befæster i Jorden, d. e. planter, ramulum, Suet.; taleam olearum quum panxeris, Pallad.; ogs. absol.: qui pancturus est, Colum.; - ogs. beplanter; ∾ vitiaria malleolis, id.; cf. Propert. 3, 15, 15: Ipse seram vites, pangamque ex ordine colles (sc. vitibus); — 2) „bes.": ∾ litteras in cera, (indtrykke dem deri, d. e. at skrive dem), vid. Colum. 10, 252; — B) „ment.": nedskriver, d. e.; 1) forfatter, sædv. digter, poëmata, Hor.; ligel. ∾ chartas, (i. e. poëmata), Martial.; an pangis aliquid Sophocleum? Cic. Fam. 16, 18; cf. Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 15: Hic vestrum panxit maxima facta patrum, (al. pinxit); ogs. absol.: quibus aliqua facultas pangendi, Tac. Ann. 14, 16; — 2) fastsætter, bestemmer; (men alene i Perfectformerne, da man for praes. o. fut. brugte pacisci); - pepigisse pacem cum aliquo, (have indgaaet el. sluttet), Liv.; ∾ inducias, id., societatem, id.; men „poet.": Bis senos pepigere dies, Virg. Aen. 11, 133, (f. inducias in XII dies); ducentis Philippis (abl.) rem pepigi, (har afgiort Sagen dermed), Plaut. Bacch. 4, 8, 38; ∾ pretium libertati, (accordere en vis Sum dertil), Tac. Ann. 14, 42; - men ogs. m. flgd. ut el. ne; vid. Liv. 34, 31, o. Tac. Ann. 13, 4; - ogs. c. inf.; pepigerant dare obsides, Liv. 34, 31, (havde indgaaet el. lovet det); - „poet." ogs. om Forlovelser, c. acc. pers.; Haec mihi se pepigit, pater hanc tibi, Ovid. Her. 20, 157; - „alleg." er Cic. Leg. 1, 21: quos (terminos) Socrates pepigerit, (al. pegerit); cf. id. Pis. 16. — pangōnĭus, i, m., παγγώνιος, (med Vinkler paa el. til alle Sider), etslags Ædelsten, Plin. 37, 66, rimel. d. sexkantede Biergkrystal.

Panhormus, (-os), s. und. Panormus. — pānĭcellus, i, m., dem. af panis: lidet Brød, Plin. Val. — pānĭcĕus, 3, [panis]: af Brød, milites, Plaut. Capt. 1, 2, 59. — pānĭcium, i, n., [panis]; I) Biform af panicum: en Fennikelart, Paul. Nol.; — II) Bagværk el. bagt Brød, Cassiod. — pānĭcŭla, ae, f., [dem. af panus, Fest. p. 220, (Müll.), hvor ogs. Formen panucula, ctr. panucla]: den aflange Capsel el. Hase el. Vippe paa visse Væxter; - vid. Plin. 16, 19; convolutis foliorum paniculis (rosae Graeculae), id. 21, 10; ∾ tectoriae, (Vipper af Rør til Tækning), Plaut. Mil. gl. 1, 1, 18; — II) „overf." ifølge etslags Lighed: en Hævelse ved el. paa inguina; - malagma ad paniculas, ad tubera, etc., Scrib. Larg. — pānĭcum, i, n., en Kornart, (panicum Italicum L.): italiensk Fennikel; - vid. Plin. 18, 10, o. Caes. B. C. 2, 22. — pănĭcus, 3, πανικός: panisk, benævnt efter Guden Pan, terror; s. und. Pan.

*pānĭfex, ĭcis, m.: som tillaver Brødet, en Bager, s. und. flgd.; o. — pānĭfĭcium, i, n.: Brødets Tillavning, Varro; - quod in panificio separant panifices, Theod. Prisc.; — II) „overf.": Brød el. Bagværk el. Kage, Cels.; coronas et panificia ··· obtulisse, Suet. Vesp. 7; — [panis, facio]. — pānĭon, i, n.: en Benævnelse paa Væxten satyrion, Appul. — Pānĭōnĭus, 3, Πανιώνιος: hørende til hele Jonien; sædv. som dyrkes el. æres af alle Jonier; - ∾ Apollo, Vitruv. 4, 1; - Panionia ··· regio omnibus Jonibus sacra, Plin. 5, 31; - heder Panionium, Mela 1, 17.

pānis, is, m., [at sammenl. m. πάομαι, i. e. vescor]; I) „egentl.": Brødet, Brød; - Compendi feci binos panes indies, Plaut. Pers. 4, 3, 2; - om Brødets ældste Tilberedelse vid. Senec. Ep. 90; - cum sale panis: Salt og Brød, (el. den simpleste Kost), Hor. Sat. 2, 2, 17; ∾ cibarius, (slet, ringe), Cic.; ligel. ∾ secundus, Hor.; ∾ ater, Terent.; men ∾ siccus, (tørt Brød), Senec.; ∾ plebejus, (opp. siligneus), id., candidus, Plin.; cf. Juvenal. 5, 70; mollia panis: Krummen, men crusta panis: Skorpen, Plin.; — not.: hoc pane, f. hic panis, Arnob.; gen. pl. panium, Charis., panum, Priscian.; — II) „overf.": enhver brødformet Masse; - panes aeris, Plin., aphronitri, Stat. — Pāniscus, i, m., Πανίσκος: liden Pan, lidet Pansbillede, Cic. Div. 1, 13; ogs. pl., Panisci, orum, id. N. D. 3, 17.

pannārĭus, 3, [pannus]; df. pl. pannaria: Skenk af Tøi til Klæder, Stat.; s. ogs. und. panarius. — pannĭcŭlārĭus, 3, pl. pannicularia, (sc. vestimenta): gamle Klæder, slidt el. pialtet Dragt, Digest.; ∾ causa, (i Anledning deraf), ibd.; af — pannĭcŭlus, i, m., dem. af pannus: lidet Stykke Tøi; df. en Klud til Forbinding, Cels.; men Juvenal. 6, 260: ∾ bombycinus, (det tyndeste og fineste Klædebon).

Pannŏnĭa, ae, f.: Landskabet Pannonien imellem Dacien, Noricum o. Illyrien; var dobbelt: ∾ superior o. inferior; vid. Plin. 3, 28; — B) df. 1) Pannŏnĭăcus, 3: pannonisk, augures, Spartian. Sever. 10; — 2) Pannŏnĭcus, 3, bella, Suet. Aug. 20; ∾ cattae, Martial. 13, 69; — 3) Pannŏnĭus, 3, hvf. subst. Pannonius: en Pannonier, Tibull.; pl. Pannonii, Suet. Tib. 17; — 4) Pannŏnis, ĭdis, fem. adj.: pannonisk; - ∾ ursa, Lucan. 6, 220.

pannōsĭtas, atis, f., cutis (gen.): Hudens rynkede og ligesom pialtede el. lasede Beskaffenhed, Coel. Aur.; af — pannōsus, 3, [pannus]: pialtet el. laset, klædt i Pialter, i simpel el. ringe Dragt; - paucis pannosis (hominibus), Cic. Att. 4, 3; cf. Justin. 2, 6; — II) df. „overf."; A) ligesom pialtet, d. e. rynket el. vissen, indfalden el. indtørret, mamma, Martial., macies, Senec.; men ∾ fex aceti, (skimlet), Pers. 4, 32; — B) ringe, usel, fattig, resculae, Appul. — pannūcĕus, (-cius), 3, [pannus]: pialtet el. laset, vestis, Petron. Sat. 14; — II) „overf.": rynket el. vissen; - ∾ mala, (skrumpne), Plin. 15, 15; - ogs. rynket af Ælde, Baucis, Pers. 4, 21.

pannŭlus, i, m.: lidet Stykke Tøi, Ammian.; — pannŭli, forslidte Klæder el. pialtet Dragt, Appul.; dem. af — pannus, i, m., (πῆνος, dor. πᾶνος, i. e. textum el. tela); df. I) „egenl.": Klædebon el. Klædning, (sædv. vævet i et eneste Stykke); - pannis fraudare duobus, Martial.; cf. Hor. Od. 1, 35, 22; men pannus duplex, id. Ep. 1, 17, 25, (rimel. af grovt Tøi); - „bes." ogs. pialtet el. ringe Dragt; - pannis obsitus, Ter. Eun. 2, 2, 5, coopertus, Lucr.: pialtet el. i Pialter; cf. Senec. Ep. 20; — II) „overf."; A) „alm.": Lap el. Klud, odl.; vid. Hor. A. P. 16; men moto panno abigere, (med et Klæde el. Torklæde), Martial. 10, 5; s. ogs. Hor. Epod. 17, 51; - ogs. Bind el. Omslag om et saaret el. beskadiget Sted, Plin. 29, 37; ogs. Stykke el. Tøi til at stikke ind i Saaret, Colum. 6, 12; ogs. et Svøb, Ovid. Ib. 235; — B) „bes."; a) et Hovedbind, Val. Max. 7, 2, extern. 5; — b) Klæde el. Pose, hvori noget opbevares, Petron. Sat. 35; — c) etslags trævlet Vært, som (foruden glans) forekommer paa aegilops, Plin. 16, 13; — not.: pannum, f. pannus, Nov. ap. Non.; - pannibus, f. pannis, Enn. ap. Charis. — pannĭvellium, i, n., efter Varro L. L. 5, 23, (Müll.): a panno et volvendo filo, altſ. Væverspolen med Islæt. — pannўchismus, i, m., παννυχισμός: at giennemvaage hele Natten, Arnob. — pannўchius, 3, παννύχιος: som varer hele Natten; - ∾ negotium, M. Aurel. ap. Front.

pănomphaeus, i, m., πανομφαῖος: fra hvem alle Orakelsvar udgaae; - ∾ tonans, (i. e. Juppiter), Ovid. Met. 11, 198. — 1.Pănŏpe, es, o. Panopēa, ae, f.: en af Nereiderne, Virg., Albinov. — 2. Pănŏpe, es, f.: By i Phocis, Ovid. Met. 3, 19. — Pănormus, (-os), i, f., o. Panormum, i, n., Πάνορμος: By paa Sicilien, (hod. Palermo), Cic., Liv.; cf. Sil. 14, 262; — B) df. Panormĭtānus, 3, legati, Cic. Verr. 2, 49; — not.: ogs. er Panormus: en By paa Samos, Liv. 37, 10. — pānōsus, 3, [panis]: der ligner Brød, cibus, Coel. Aur.

pansa, ae, m., [pansus, 3, 2.pando]: med brede Fødder; - (hominem) ··· pansam aliquantulum etc., Plaut. Merc. 3, 3, 55; — not.: Pansa: romersk Tilnavn, vid. Plin. 11, 105. — pansĕbastos, i, m., πανσέβαστος, (i. e. omnino venerandus), ligesom paneros: etslags Ædelsten, Plin. 37, 66. — pansus, 3, partic. o. adj. af 2.pando.

pantăgăthus, i, m., πανταγαθός: aldeles god el. ypperlig; df. pantagathi: etslags beldvarslende Fugle, Lamprid. Anton. Diadum. 4; — II) en Benævnelse paa Vært en pulegium, Appul. — Pantăgĭes, (-as, -a), ae, m., Παντα γίης, (-ας): Flod paa Sicilien i d. Leontinske, Virg., Ovid., Plin. — Pantarces, is, m., Παντάρκης, (i. e. omnes juvans), Epithet til Juppiter, Arnob. — pantex, ĭcis, m., (Priap. 83, 28), inc., oftest in pl. pantices: Tarmene; - Eo (vino) vos vostros panticesque adeo madefacitis, quum ego sim hic siccus, Plaut. Pseud. 1, 2, 51; cf. Martial. 6, 64, 19; men Virg. Catal. 5, 31, ere pantices: Pølser, ogs. Spart. Hadr. 19, o. Ammian. — Panthēon, (-ēon, um), i, n., Πάνθειον, (-θεον); I) sc. templum: det af Agrippa byggede prægtige Juppiterstempel i Rom; - vid. Plin. 36, 24, ogs. Spart. Hadr. 19, o. Ammian. 16, 10; — II) sc. signum: et Guderbillede, hvorpaa flere Guders Symboler findes, Auson. Epigr. 30.

1.panther, ĕris, s. und. panthera. — 2.panther, ĕris, m., πάνθηρον: etslags Net el. Garn, Varro L. L. 5, 20. — 1.panthēra, ae, f., πάνθηρα: Pantheren el. Pantherdyret, ogs. om Hannen, Varro; ∾ pictae, (spættede), Ovid.; cf. Cic. Fam. 2, 11, o. Plin. 8, 23; — not.: panther, eris, m., auct. carm. d. Philom. 50. — 2. panthēra, ae, f., πανθήρα: den hele Fangst; - ∾ emere ab aucupe, Digest. — panthērīnus, 3, [1.panthera]: af en Panther, pellis, Plin.; df. „overf.": spættet (som et Pantherskind); - ∾ mensae, Plin. 13, 30; men comisk: Pantherinum genus (hominum, neml. som mærket med Pidsken), Plaut. Epid. 1, 1, 16. — Panthēum, i, n., s. und. Pantheon.

Panthŏus, (-ŏos), ctr. Panthus, i, m., Πάνθοος, Πάνθους, Othryades: en Søn af Othrys, Virg. Aen. 2, 319; voc. Panthu, (ctr. f. Panthoe), ibd. 322; — B) df. Panthŏĭdes, ae, m., Πανθοΐδης: Søn af Panthous el. Panthus, (i. e. Euphorbus), vid. Ovid. Met. 15, 161; — not.: sild. paastod Pythagoras, engang at have været denne Euphorbus, vid. Ovid. l. c., o. Hor. Od. 1, 28, 10.

Pantĭca, ae, f., s. und. 1.Panda. — pantĭces, um, m., s. und. pantex. — Pantŏlăbus, i, m., (παντολάβος, som tager Alt): Navnet paa en Parasit, Hor. Sat. — pantŏmīma, ae, fem. af pantomimus, Senec. ad Helv. 12. — pantŏmīmĭcus, 3, παντομιμικός: pantomimisk; - ∾ ornamenta, Senec. Ep. 29. — pantŏmīmus, i, m., παντόμιμος: Pantomime el. Pantomimist, Balletdandser, Suet. Aug. 45, id. Calig. 36, oftere, o. A.; — II) „overf.": Pantomime el. pantomimisk Stykke; - in eodem pantomimo mythico etc., Plin. 7, 54.

panucula, ogs. ctr. panucla, ae, f. und. panicula. — pānus, i, m., [af πῆνος, dor. πᾶνος, i. e. textum el. tela]: den om Væverskyttelen el. Spolen vundne Traad til Islæt; - Intus modo stet rectus subteminis panus, Lucil. ap. Non.; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) en Hævelse el. Byld; vid. Cels. 2, 28; viscum panos mitigat, Plin. 24, 6; — B) Vippe paa Hirsen, id. 18, 10.

1.pāpa, (pappa), ae, f.: Naturlyd, hvormed talende Børn forlange Mad; hvf. Varro ap. Non.: quum cibum ac potionem buas ac papas dicunt. — 2.pāpa, ae, m., πάππας, (i. e. pater); df. sædv. en anseet Lærer i Kirken, navnl. en Biskop, Tertull. — păpae, interj., παπαί, som Udraab i Forundring, omtr. vort: hillemænd el. hilleskam, odl.; vid. Ter. Eun. 3, 1, 26, o. Plaut. Rud. 4, 2, 33; - ogs. bekræftende: min Sanden, paa min Tro, odl.; Ecquid beo te? P. men'? papae! ibd. 2, 2, 48. — pāpas, ae o. ătis, s. und. pappas.

păpāver, ĕris, n., (o. forel. m.): Valmue, germ. der Mohn, vid. Plin. 19, 53; - ∾ candidum, nigrum, etc., ibd.; men ∾ soporiferum, Virg., Cereale, (til at spise, el. som Symbol paa Frugtbarhed), id. Ge. 1, 212, o. vescum, (rimel. tærende), ibd. 4, 131; cf. Ovid. Fast. 4, 661; lacrima papaveris, (d. e. Opium), Scrib. Larg.; - ogs. in pl.: ∾ Lethaea, Virg., purpurea, Propert.; papaverum capita, Liv. 1, 54; - men in m.; ∾ Gallicanus, Cato; cf. Plaut. Poen. 1, 2, 113; ligel. ordsprogvis: confit cito, Quam si tu objicias formicis papaverem, id. Trin. 2, 4, 7; — II) papaver fici, (Figenkerne), Tertull.; - men lignelsesvis: omnia dicta factaque quasi papavere et sesamo sparsa, Petron. Sat. 1. — păpāvĕrātus, 3, vestis el. toga; vid. Plin. 8, 74, o. Lucil. ibd., ogs. Plin. 19, 4, rimel. valmuefarvet el. glindsende som Valmue. — păpāvercŭlum, i, n., dem., hos Appul. en Benævnelse paa Planten leontopodium; o. — păpāvĕrĕus, 3, af el. paa Valmueplanten, comae, (Valmueblomsten), Ovid. Fast. 4, 438.

Păphĭăcus, 3, Paphie, es, f., o. Paphius, 3, s. und. 2.Paphos. — Paphlăgon, el. Paphlago, ŏnis, m., Παφλάγων, ονος: en Paphlagonier, Nep. Dat. 2; men som Skældsord: Phrygasque et Paphlagonas appellatos etc., Curt. 6, 11; — B) df. Paphlăgŏnĭus, 3, gens, Plin. 6, 2; — b) df. fem. subst. Paphlăgŏnĭa, ae, (sc. terra): Landskab i Lilleasien, imellem Bithynien o. Pontus, Mela 1, 19, o. Liv. 2, 1.

1.Păphos, i, m., Πάφος: Søn af Pygmalion, ogs. Stifter af den efter ham benævnte By: Paphos, Ovid.

Met. 10, 297, o. Hygin. Fab. 242. — 2. Păphos, (-us), i, f., Πάφος: By paa Øen Cypern, med et Venustempel, ogs. Venus hellig; vid. Tac. Hist. 2, 2 flgd.; hvs. Gudinden heder regina Paphi, Hor. Od. 1, 30; cf. ibd. 3, 28, 14, ogs. Mela 2, 7, o. Plin. 5, 35; — B) df. 1) Păphĭăcus, 3: = flgd., Avien.; — 2) Păphĭus, 3: paphisk el. cyprisk, Venus, Tac. Hist. 2, 2; - ∾ aes, Ovid. Ib. 444, (i. e. cuprum, Kobber); — b) hørende til Venus el. hende hellig, myrti, Ovid., columbae, Martial., lampades, (i. e. hesperus), Stat.; — 3) Păphĭe, es, f., Παφίη, i. e. Venus, Martial. 7, 74; — b) Paphie, sc. lactuca, (benævnt efter Egnen ved Paphos), Colum. 10, 370.

pāpĭlio, onis, f.: Sommerfuglen; vid. Plin. 11, 21, o. Colum. 4, 9; ogs. ethvert af en Larve udviklet Insect; vid. Plin. l. c. 37; tineae ··· Ferali mutant cum papilione figuram, Ovid. Met. 15, 373; — II) „overf." ifølge etslags Lighed med Sommerfuglens udspændte Vinger: etslags Telt, navnl. til Krigsbrug, in pl., Lamprid.; (df. d. franske pavillon); df. — pāpĭlĭuncŭlus, i, m., dem.: lidet Telt, Tertull.

păpilla, ae, f., dem. af papula, sædv. Melkevorte el. Patte, (hos Mennesker og Dyr); vid. Plin. 11, 95; ogs. papilla uberis, Colum.; - ogs. Brystet selv, papillae (senis) jacent, Plin. Ep. 3, 6, (i Beskrivelsen af en Billedstøtte); sub exsertam ··· papillam, Virg. Aen. 11, 803; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) ∾ surgentes, (om Rosenknoppen), auct. Perv. Ven. 13; men ∾ auratae, (Guldperler paa el. om Brystet), Juvenal.; — B) Blære el. Blegn paa Huden, Seren. Samm.; df. — păpillātus, 3: formet som en Knop el. Rosenknop; - ∾ corymbi, poët. in Anthol. L. 1, 699.

Pāpĭnĭānus, i, m.: stor Jurist und. K. Sept. Sev., hvem Lamprid. kalder: juris asylum et doctrinae legalis thesaurum; — B) df. Pāpĭnĭānista, ae, m.: som studerer hans Værker, Justinian. — Papīnus, i, m.: Bjerg i Gall. Cisalp., Liv. 45, 12. — Păpīrius, (foræld. Păpisius, vid. Cic. Fam. 9, 21), a: romersk Slægts- o. Personsnavn; saal. L. Papirius Cursor, Liv. 8, 30; cf. Cic. l. c.; — B) df. 1) Păpīrĭānus, 3, lex, Plin. 33, 13, domus, Cic. Fam. 7, 20, jus civile, Digest.; men ∾ solarium horologium, (som Papirius Cursor bragte til Rom), vid. Plin. 7, 60; cf. Liv. 10, 3; — 2) Păpīrĭus, 3, lex, tribus, id. — Pāpĭus, a: romersk Slægts- og Personsnavn; saal. Almuetribunen C. Papius, Cic. Off. 3, 11; fra ham hidrører Lex Papia de peregrinis exterminandis; vid. Cic. l. c., ogs. id. Arch. 5; - - fra Consulerne M. Papius o. Poppaeus hidrører lex Papia Poppaea, (om Ægteskaber, under K. Augustus); vid. Tac. Ann. 3, 25 o. 28, o. Suet. Claud. 23; heder ogs. lex Papia, id. Ner. 10.

pāpo, are, s. und. pappo. — pappa, ae, f.: Spise, s. und. 1. papa; df. — pappārĭum, i, n., „egenl.": Børnemad; df. „alleg.": papparium libidini alicujus facere, Senec. Contr. — pappas, ae, (ogs. ātis, Inscript.), m., πάππας: Fader el. Lærer, Juvenal. 6, 633. — pappo el. pāpo, are, v. a., [pappa el. papa]: spiser, Plaut. Epid. 5, 2, 62; ∾ minutum, (spise Tyggemad), Pers. 3, 17. — pappus, i, m., πάππος; I) Olding el. gammel Mand, Varro; df. sild. Bedstefader, Auson.; — II) den haarede Top paa visse Planter, Fiederkrone el. Sædekrone, vid. Plin. 21, 57; cf. Lucr. 3, 387; — III) en Benævnelse paa Værten erigeron, Plin. 25, 106. — păpŭla, ae, f.: Blære, Blegn, Byld, Cels. 5, 18; ∾ ardentes, Virg., rubentes, Plin.; df. — papŭlo, are, v. n.: at sætte Blegner, Coel. Aur.

păpȳrācĕus, 3, [papyrus]: af Papyrusbusken, ellychnium, Plin., naves, id. — păpȳrĭfer, a, um, [papyrus, fero]: som frembringer Papyrusbusken, septemflua flumina Nili, Ovid. Met. 15, 753. — *păpȳrĭnus, 3: hørende til Papyrusbusken el. til Papir, stilus, (af Papyrusbusken), Varro; — păpȳrĭo, onis, m.: Sted, hvor der voxer Papir, Vulgat.; o. — păpȳrĭus, 3: = papyraceus, Auson.; — [flgd.].

păpȳrus, i, c., o. papyrum, i, n., πάπυρος; I) „alm.": Papirbusken (i Ægypten), cyperus papyrus L.; - papyrum ··· nascitur in palustribus Aegypti ··· aquis etc., Plin. 13, 22 o. 23, hvor denne Vært beskrives, ligesom ogs. Papirets Forfærdigelse af dens indre Bark; - men e libro (papyri) vela tegetesque, nec non et vestem, etiam stragulam, ac funes (conficiunt), id. l. c.; ex papyro (i. e. ex ligno papyri) navigia texunt, ibd.; cf. Lucan. 4, 136; — II) „bef.": hvad der er gjort af Papyrusbusken; saal. A) papyri ligamen, (Baand el. Line deraf), Colum.; men papyrus candelarum, (Lampevæge), Veget.; ogs. en Klædning deraf; vid. Plin. l. c., o. Juvenal. 4, 24; — B) navnl. ogs. Papir (til en Bog el. til et Brev); - Velim Caecilio, papyre, dicas, etc., Catull. 35, 2; cf. Juvenal. 7, 101; ogs. til andet Brug; vid. Martial. 3, 2, (til sin Bog): ne ··· Cordylas madido tegas papyro; — b) om Brugen af papyrus til Ligbaal vid. Martial. 8, 44, o. 10, 97.

pār, gen. păris; I) adject.; A) „alm.": lige, d. e. af lige el. lignende Beskaffenhed el. Styrke el. Størrelse, odl.; (hvorim. similis: af lige el. lignende Gestalt el. Figur, om end ulig i Størrelse); - pares eos magis, quam similes, Quintil. 2, 1, 102, (om Livius o. Sallustius: at de havde mere indre end ydre Lighed); - dog forbindes ogs. undert. par o. similis, ligesom par o. aequus el. aequalis el. idem; s. nedenf.; - pares ineunt ··· certamina, (med lige Kræfter), Virg. Aen. 5, 114; men ibd. 5, 580: discurrēre pares, (tillige el. paa engang); ligel. ibd. 4, 252: paribus alis, (lige udstrakte el. svævende); - aequo et pari jure cum civibus vivere, Cic. Off. 1, 34; omnes virtutes aequales et pares (inter se), id. d. Or. 3, 14; pari atque eadem in laude (ponere), id. Mur. 9; cf. id. Sull. 2: de hoc ··· judicium meum et horum par et unum fuisse; — hertil mærkes; 1) Constructionen; a) paa Spørgsmaalet hvori? staaer oftest abl. m. o. ud. in, sjeld. gen., el. inf., el. ad; - ut sint pares in amore etc., Cic. Coel. 9; libertate esse parem ceteris (dat.), principem dignitate, id. Phil. 1, 14; cf. Virg. Aen. 1, 705; a nequaquam pari ad virtutem (viro) etc., Liv. 26, 16; cantare pares, Virg. Ecl. 7, 5; Aetatis mentisque pares, (s. aetate etc.), Sil. 4, 370; — b) paa Spørgsmaalet hvortil? el. hvormed? staaer dat., ogs. gen., ogs. abl. m. o. ud. cum; - ut fratri tuo par sim, Cic. Fam. 4, 9; oratio par rebus, id. Orat. 16; cf. id. d. Or. 1, 16: est enim oratori poëta ··· multis ornandi generibus (abl.) socius ac paene par; men cujus (viri) paucos pares haec civitas tulit, id. Pis. 4; men quem tu parem cum liberis fecisti, Sall. Jug. 14; cf. Cic. Brut. 59; men In qua par facies nobilitate sua, Ovid. Fast. 6, 804; cf. ibd. 4, 306; scalas pares moenium altitudine, Sall. frgm.; - pares inter se, Cic. Brut. 55; cf. id. d. Or. 1, 18; - ogs. er undert. d. andet Sammenligningsled udfaldet; non, si te ruperis, inquit, Par eris (sc. vitulo), Hor. Sat. 2, 3, 320; - df. ogs. absol.: pares cum paribus facillime congregantur, Cic. d. Senect. 3; cf. Hor. Ep. 1, 5, 25, o. Ovid. Her. 9, 32; — c) efter par, (ligesom efter aeque etc.), kan ogs. følge et el. ac el. atque, osv.: som el. ligesom; - magistrum equitum pari ac dictatorem imperio, Nep. Hann. 5; cf. Cic. Brut. 11, o. Caes. B. G. 5, 13; — 2) den figurl. Diction; a) par pari respondere, Plaut. Truc. a. 5, v. 47, ligel. paria paribus respondere, Cic. Att. 6, 1, (gjøre lige for lige); men ibd. 16, 7, heder par pari respondere: at betale strax; Par tu pari referto, (gjør Gjengjeld), Ter. Eun. 3, 1, 55; cf. id. Ad. 1, 1, 48; men Cic. d. Or. 2, 54: quae paria paribus referuntur, (Sætninger af lige Længde, el. ἰσόκωλα); — b) paria facere: handle ligedan, gjøre Gjengjeld, Senec. Benef. 3, 9; men paria facere

cum aliquo, id. d. Ir. 3, 25: giøre op med nogen, klarere el. betale nogen; men id. Ep. 101: quotidie cum vita paria facere, (tilfredsstille Livets daglige Fordringer, leve forstandigen); cum negotiis paria facere, (blive færdig dermed), Plin. Paneg. 81; pro munere paria facere, (være taknemmelig derfor), ibd. 6; – ligel. facere parem rationem cum aliquo, (betale el. klarere), Senec.; ligel. paria facere cum rationibus domini, Colum.; — c) ex pari, som adv.: paa lige Vis el. Maade; – sapiens ex pari cum diis vivit, Senec. Ep. 59; — d) ludere par impar, (lege effen el. ueffen, som Børnespil el. Morskabsspil), Hor. Sat. 2, 3, 248; cf. August. ap. Suet. Aug. 71; — B) „bef." el. ifølge Sammenhængen heder par ogs.; a) som er lige stærk el. færdig i flere Ting el. med flere Hensyn; – ut par sis in utriusque orationis facultate, Cic. Off. 1, 1; animo ac viribus par, (ligesaa modig, som stærk), Liv. 4, 19; cf. id. 26, 19; — b) som er nogen el. noget voxen; – parem esse alicui, (bestaae sig derimod), Caes., Hor.; omnibus bellis par, Justin.; men Nep. Them. 4: universos pares esse posse (sc. hostibus); cf. Cic. Att. 12, 15: sed adhuc pares non sumus (sc. fletui: jeg kan endnu ikke betvinge min Graad); — c) tilhørende, passende, sømmelig; – ut par fuit, (som det sig burde), Cic.; ligel. quid me facere par sit, id.; cf. Hor. Ep. 1, 15, 25, o. Cic. Lael. 22; – ogs. c. dat.; ut constantibus hominibus par erat, id. Div. 1, 55; erit par rebus oratio, id. Orat. 56; – ogs. m. flgd. ut; Non par videtur ··· una ut siet (f. sit), Plaut. Bacch. 1, 2, 31; – ogs. c. acc. pers.; ut par erat principem etc., Plin. 37, 7; — not. a: par f. duo; pares reges, Propert. 3, 7, 51; f. ogs. nedenf.; — not. b: superl., parissimus, 3, Plaut. Curc. 4, 2, 20; — not. c: nom. fem. paris, f. par, Attius ap. Priscian.; — II) subst.; A) m.: Ligemand; df. „overf.": Modstander el. Modkæmper; – parem quaesitum Hannibali, Liv. 22, 27; cf. id. 28, 44; ogs. en Rival i Statsstyrelsen; vid. Vell. 2, 29 o. 33; — B) comm.: Fælle el. Mage; – Cum pare quaeque suo etc., (med sin Mage), Ovid. Fast. 3, 193; cf. ibd. 526; men Cic. Pis. 8: edicere ausus est cum illo suo pare, ut etc.; serpens parem quaerens, Hygin.; — C) neutr.: Par; – par nobile fratrum, etc., Hor. Sat. 2, 3, 243; vix tria ··· paria amicorum, Cic. Lael. 4; scyphorum paria complura, id. Verr. 2, 19; par columbarum, Ovid.; unum par aquilarum, Plin.; – „bef." om Gladiatorerne, vid. Cic. d. Opt. Gen. Or. 6; dog er gen. gladiatorum oftere udfaldet; saal. Cic. Pis. 12: in ejusmodi pari; ligel. ordinaria paria, Senec. Ep. 7; men Hor. Sat. 1, 7, 19: Rupili et Persi par pugnat, (f. Rupilus et Persius, ut par, pugnant).

părābĭlis, e, [1. paro]: let at erhverve; – ∾ divitiae naturae, Cic. Tusc. 3, 33; cf. id. Fin. 1, 13; res non magno parabiles, Senec. Ep. 5. — părăbŏla, ae, o. parabole, es, f., παραβολή: Lignelsen som Talefigur; vid. Quintil. 6, 3, 59, o. Senec. Ep. 59; — II) i Kirkesproget: Lignelse, Parabel, Tertull. — părăbŏlānus, i, m., [udvidet Form af parabolus], (ligesom secundanus af secundus), oprdl. Vovehals; df. Sygevogter i en Smitsot, Cod. Just. — părăbŏlĭce, adv., [parabola]: lignelsesvis, Sidon. — părăbŏlus, i, m., παράβολος: der styrter sig i Fare, Vovehals, Cassiod.

părăcentēsis, is, f., παρακέντησις: Opprikken el. Opstikken, Incision, (som chirurgisk Operation), Plin. 25, 92, Veget. — părăcentērĭon, i, n., παρακεντήριον: det til en Incision brugte Instrument, Veget. — părăchărăctes, ae, m., παραχαράκτης: en Falskmøntner el. Falskner, Cod. Theod. — Părăchĕlōis, idis o. idos, f., Παραχελωΐς: By ved Floden Achelous, Liv. 39, 26. — părăclētus, (-clitus), i, m., παράκλητος: den Tilkaldte el. som kaldes til Hielp; df. Hielper el. Trøster el. Beskytter, Tertull.; — II) en af de valentinske Æoner, Tertull.

părăda, ae, f., (rimel. gallisk Ord): etslags Telttag paa Skibe, til Beskyttelse imod Regn og Sol, Sidon. — părădiastŏle, es, f., παραδιαστολή, (i. e. discriminatio el. distractio, Quintil. 9, 3, 65): rhetorisk Figur, hvorved modsatte Begreber forbindes ifølge etslags Lighed, Rufinan., (der citerer Virg. Ecl. 3, 80 flgd.) — părădigma, atis, n., παράδειγμα, i d. gramm. o. rhet. Sprog: Exempel el. Paradigma, Charis., Diomed.; men ∾ Platonicum, Tertull. — părădīsĭăcus, 3, παραδεισιακός: paradisisk, sedes, Alcim. Avit. — părădīsĭcŏla, ae, m., [paradisus, colo]: Indvaaner af Paradiset, Prudent. — părădīsus, i, m., παράδεισος, hos Perserne: Lysthave el. Lystskov el. Dyrhave; vid. Gell. 2, 20; — II) „overf.": Paradiset, som de første Menneskers Opholdssted, Hieronym.; – df. atter „overf.": Himmelen el. de Saliges Boliger, Tertull.

părădoxus, 3, παράδοξος: uformodet, paafaldende; men alene substantivisk; I) paradoxus, i, m.: som imod Forventning paa en Dag seirer i lucta og i pancratium, Augustin.; – ogs. efter schol. ad Juvenal. 8, 184, hede Mimikerne: paradoxi; — II) in neutr.; A) en Talefigur, hvorom Rufinian. d. fig. sent.: paradoxon sive hypomone, sustentatio vel inopinatum; — B) hos Stoikerne: en paafaldende (og ligesom urimelig) Paastand; – haec paradoxa illi; nos admirabilia dicamus, Cic. Fin. 4, 27; – ogs. er Paradoxa, (pl.): Navnet paa et Skrift af Cicero, hvori saadanne Sætninger ere behandlede paa Stoikernes Vis; vid. Cic. Parad. prooem.

părăenēsis, is, f., παραίνεσις: Formaning, Forskrift, Vulcat. Avid. Cass. 3. — Părăetăcēne, es, f.: Landskab i Persien, Plin. 6, 31; — B) df. Paraetaceni, orum: Indvaanerne deraf, id.; ogs. Paraetacae, arum, m., vid. Nep. Eum. 8. — Părăetŏnĭum, i, n.: By og Havn i Nordafrica, imellem Ægypten og Syrterne, Plin. 5, 5, Ovid.; — B) df. Păraetŏnĭus, 3, portus, Mela 1, 8; — b) df. subst. Paraetonium, i, n.: en hvid fin Kride som Farvestof, Plin. 35, 18, Vitruv. 7, 7; — 2) „poet." ogs. ægyptisk, Nilus, Stat., urbs, (i. e. Alexandria), Lucan.; ligel. africansk, serpens, Sil., litus, id.

părăgauda, ae, o. paragaudis, is, f., (rimel. østerlandsk Ord): en til Prydelse indvævet Bord el. Stribe paa Klæder, Cod. Just.; — II) „overf.": en broderet Klædning, Valerian. ap. Vopisc. Prob. 4. — părăgōge, es, f., παραγωγή: et Ords Forlængelse; saal. mittier f. mitti, Diomed.; — df. adject. paragoga (παράγωγα) verba: forlængede Ord; saal. fontanus af fons, id. — părăgōgĭa, orum, n., παραγώγια: Vandledninger, Cod. Just. — părăgramma, atis, n., παράγραμμα: en Skriverfeil, Hieronym.

părălīpŏmĕna, orum, n., παραλειπόμενα, (i. e. praetermissa); df. i Bibelen: Chronikernes Bøger, Hieronym. — părălĭus (-os), on, πάραλιος: som findes el. voxer ved Havet, Plin. 20, 78, o. 26, 41. — părallēlŏgrammus, 3, παραλληλόγραμμος: bestaaende af Parallellinier, mensura, Frontin. — părallēlōnĭus, 3, ligesom flgd.: parallel, terminus, auct. d. Lim. ap. Goes.; af — părallēlus, (-os), on, παράλληλος: parallel, linea, (der overalt staaer lige vidt fra en anden), Vitruv., tabulae, id.; – ∾ circuli, ogs. absol. paralleli: concentriske Cirkler el. Parallelcirkler paa Himmelkuglen, vid. Plin. 6, 39; – paralleli ··· latine aequidistantes, Capella. — Părălus, i, m.: atheniensisk Heros, navnl. som Maleri af Protogenes, Plin. 35, 36, Cic. Verr. 4, 60. — părălȳsis, is, f., παράλυσις: Nervernes Slappelse, resolutio nervorum, Cels.; df. Slagflod, Plin. — părălȳtĭcus, 3, παραλυτικός: som lider af Slag-

flod; ogs. værkbruden el. lam, Plin. 20, 34; cf. Petron. Sat. 131.

părămĕse, es, f., παραμέση, (sc. chorda): Stræng ved den mellemste, alts. af fem: den anden; ds. som Tone: der ligger nærmest den mellemste, (d. e. det giennemstrøgne h), Vitruv. 5, 4. — părănēte, es, f., παρανήτη, (sc. chorda): den næstsidste Stræng; ds. den næstsidste Tone, Vitruv. 5, 6. — părangārius, 3, παραγγάριος: som ydes foruden den egenl. Hoveritieneste, praestatio, Cod. Just.; ogs. absol. parangaria, (sc. praestatio): Bihoveritieneste, ibd. — părănymphus, i, m., παράνυμφος: Brudens Fører el. Forlover, Venant. Fort.; — ds. fem. părănympha, ae: Brudepige, Isid.

părăpegma, ătis, n., παράπηγμα: det Opfæstede; ds. „overf.": astronomisk Beregningstavle, Vitruv. 9, 7, extr. — părăpĕtāsĭus, 3, παραπετάσιος: bedækkende; – ∾ aedificia, Cod. Just.: udstaaende Tag, et Skur. — părăpĕteuma, atis, n., παραπέτευμα: Billet paa Korn af de offenlige Magaziner, Cod. Just.

părăpherna, orum, τὰ παράφερνα: hvad Konen medbringer foruden den egenlige Medgift, Galli peculium dicunt etc., Digest.; — ds. părăphernālis, e: hørende dertil, ibd. — părăphŏros, on, παράφορος: af en slet el. ringe Art, alumen, Plin. — părăphrăsis, is, f., πατάφρασις: Omskrivning; – versus ··· paraphrasi audacius vertere etc., Quintil. 1, 9, 2. — părăphrastes, ae, m., παραφράστης: der oversætter omskrivende, Hieronym.

părārĭus, i, m., [paro]: Mægler, Underhandler, Mellemmand; – quidam nolunt interponi pararios, Senec. Benef. 2, 23. — părăsanga el. parasanges, ae, m., παρασάγγης: persisk Mil (af 30 indtil 60 Stadier), Plin. 6, 30. — părascēve, es, f., παρασκευή: Tilberedelse el. Forberedelse; ds. hos Jøderne: Dagen før Sabbaten, Tertull. — părăsĭōpēsis, is, f., παρασιώπησις, (i. e. reticentia), den Talefigur: at man siger sig at ville forbigaae, hvad der dog netop ved denne Talens Vending bliver anført, Rutil. d. fig. sent.

părăsīta, ae, fem. af parasitus: en Snylterske, Hor. Sat. 1, 2, 98; — II) „overf.": otus (Dreuglen) bubone minor ··· imitatrix alias avis et parasita, Plin. 10, 33. — părăsītaster, stri, m., dem. af parasitus, Ter. Ad. 5, 2, 4. — părăsītātĭo, onis, f., [parasitor]: Snyltegiesteri, Plaut. Amph. 1, 3, 23. — părăsītĭcus, 3, παρασιτικός: hørende til Snyltegiest, ars, Plaut., mensa, Aug. ap. Suet. Vit. Hor. — părăsītor, ari, v. dep. n.: agerer Snyltegiest, Plaut. Pers. 1, 2, 3, oftere; af — părăsītus, i, m., παράσιτος: Medspiser el. Bordgiest; – ∾ Jovis, (som deltager i hans Offermaaltid paa Capitolium), Varro; — b) „poet.": parasitus Phoebi: en Skuespiller, Martial. 9, 29; — II) ds. „overf.": selvbuden Bordgiest el. Madven; fremstilles hyppigen af Plautus, navnl. i Stykkerne Persa o. Stichus, ogs. af Terentius i Eunuchus; cf. Hor. Ep. 2, 1, 173, o. Cic. Lael. 26; – comisk er Plaut. Epid. 2, 3, 6: Ne ulmos parasitos faciat, quae usque attondeant, (skal indbyde dem til Giest paa min Ryg, for at de osv.); — not.: efter Plaut. Curc. 2, 3, 79, er Hercules Parasiternes Beskytter.

părastas, ădis, f., παράστας: firkantet Pille el. Støtte, (som Dørstolpe), Vitruv. 10, 15. — părastăta, ae, f., παραστάτης: = frgd., Vitruv. 5, 1. — părastătĭca, ae, f., παραστατική, sc. columna, ligesom frgd.: firkantet Pille el. Stolpe, Plin. 33, 15, o. Vitruv. 9, 9; — II) „overf." o. in pl., parastaticae: tvende Ben i Hestens Knæ, Veget. — părastĭchis, ĭdis, f., παραστιχίς: det af Begyndelsesbogstaverne i et Vers dannede Ord, et Acrostichon; vid. Suet. Gramm. 6. — părăsȳnaxis, is, f., παρασύναξις: hemmelig el. forbuden Sammenkomst, Cod. Just.

părātārĭus, 3, [1.paro]: = parabilis, Apic. — părāte, adv., [1.paratus]; I) „alml.": forberedt, efter foregaaende Forberedelse; – venire ad dicendum magis audacter, quam parate, Cic. Brut. 68; – compar., ∾ et accuratius dicere, id. d. Or. 1, 33; superl., f. nedenf.; — II) „bes."; A) omhyggeligen, nøiagtigen; – Sed id, si parate curavi, ut caverem, Tum etc., Plaut. Rud. 1, 3, 9; — B) færdigen; – paratissime respondere, Plin. Ep. 3, 9; cf. Cic. R. Am. 26. — părātĭo, onis, f., [1.paro]: Erhvervelse; – ∾ difficilis rerum alienarum, Digest.; men Sall. Jug. 31, er paratio regni: Stræben derefter. — părătrăgoedĭo, are, v. n., παρατραγῳδέω, (-δῶ): at udtrykke sig tragisk el. høitravende; – ut paratragoediat carnifex! Plaut. Pseud. 2, 4, 17, (al. paratragoedat m. f. Bem.).

părātūra, ae, f., [1.paro]: Tilberedelse, spectaculorum, Tertull. — 1. părātus, 3, partic. o. adj. af 1.paro. — 2. părātus, us, m., [1.paro]: Tilberedelse, Foranstaltning, Udrustning, Forsyning, apparatus; – paratu militum et armorum etc., Sall. frgm. ap. Gell. 2, 27; omnis ille occulti paratus sacri, Liv. 10, 4; cf. Tac. Ann. 13, 17, o. id. Hist. 2, 95; – ogs. in pl., Ovid. Met. 8, 683; cf. id. Pont. 3, 4, 5: Est opus exiguum, vastisque paratibus impar, (lidet passende til Triumphens Pragt); – ogs. prægtige Klæder; Tyrios induta paratus, Ovid. Fast. 3, 627; cf. id. Her. 16, 191; men paratus ventris et ganeae, Tac. Ann. 3, 52. — părăvĕrēdus, i, m., [παρά, i. e. juxta el. praeter]: Bihest el. Reservehest, Cod. Just. — părazōnĭum, i, n., παραζώνιον: Dolk til at bære i Bæltet, Martial. 14, 32, (i Overskriften).

Parca, ae, f., [igiennem Stammen par besl. m. pars o. partior; cf. Μοῖραι af μέρος, alts. oprdl.: den Tildelende]; ds. Skebnens Gudinde, Parcen; – ∾ non mendax, Hor. Od. 2, 16, 39, tenax veri, Pers. 5, 48; – ogs. Dødens Gudinde, Ovid. Pont. 4, 15, 36; – oftere in pl., Parcae, Μοῖραι: Døttre af Erebu o. Nox, Cic. N. D. 3, 17, hede hos Grækerne: Clotho, Lachesis, Atropos, Hygin. Fab. 171, (hos Romerne: Nona, Decima, Morta; vid. Caesell. Vind. ap. Gell. 3, 16); – Parcae, fatalia nentes Stamina, non ulli dissoluenda deo, Tibull. 1, 7, in.; cf. Virg. Ecl. 4, 47, o. Hor. Carm. Saec. 25; Parcae immites, (ubevægelige el. strænge), Propert. 4, 11, 13; sic potenti Justitiae placitumque Parcis, Hor. Od. 2, 17, 15.

parce, adv. af parcus; I) „egenl.": sparsomt, knapt; – ∾ metiri frumentum, Caes. B. G. 7, 71; parce ac duriter se habere el. vitam agere, vid. Ter. Ad. 1, 1, 20 o. id. Andr. 1, 1, 47; tam parce tamque restricte etc., Cic. Fin. 2, 13; – compar., f. nedenf.; superl., quam parcissime, (med største Sparsomhed), Colum.; — II) „fig.": maadeholdent, tilbageholdent, varsomt; – scripsi de te parce ··· et timide, Cic. Fam. 6, 7; men parcius dicere de laude alicujus, (noget knapt), id. Mur. 13; cf. Hor. Od. 1, 25, in., o. Quintil. 9, 2, 69; – men in superl., civitatem Romanam parcissime dedit, Suet. Aug. 40.

parcĭlŏquĭum, i, n., [parce, loquor]: sparsom Tale, Appul. — parcĭmōnĭa, ae, o. parcimonium, i, f. und. parsim–. — parciprōmus, i, m., [parce, promo]: knap el. karrig til at give el. yde; – Non enim parcipromi victu cetero, Plaut. Pseud. 5, 1, 22; cf. id. Truc. 1, 2, 81. — *parcĭtas, atis, f.: Sparsomhed, Macrob.; men ∾ animadversionum: Straffenes Sieldenhed el. Mildhed, Senec.; o. — parcĭter, adv., Biform af parce: sparsomt, Pompon. ap. Non.; — [parcus].

parco, pĕperci, (sield. parsi), parsum, (parcĭtum), 3, v. n. (o. a.), [parcus]; I) „egenl.": sparer, skaaner, søger at bevare; sædv. c. dat., dog ogs. „poet." c. acc. (f. dat.); – quod parum valetudini parceret, Cic. Fam. 11, 27; Nihil pretio parsit, filio dum parceret, Plaut. Capt. prol. 32; men absol., parcendo (sc.

frumento, el. m. udfald. dat.), Caes. B. G. 7, 71, (ved at spare derpaa); – Nisi eam (pecuniam) mature parcit, mature esurit, Plaut. Curc. a. 3, v. 11; cf. Virg. Aen. 10, 532; — II) „fig."; A) „alm.": bruger ikke, anstrænger ikke, ogs. lader være; navnl. saal. m. Negation o. m. imperat.; – nec impensae ··· parsurum, donec etc., Liv. 35, 44; cf. Nep. Paus. 2; – ogs. in pass. impers.; nec parcetur labori, Cic.; – men Tibi parce, (plag dig ikke)! Ter. Heaut. 1, 1, 112; – ogs. c. inf.; proinde parce, sis, fidem ac jura societatis jactare, Liv. 34, 32, (hold inde el. lad være at prale dermed); – „bes." ofte in imperat.: parce, parcite, (ligesom noli, nolite), c. inf., som Omskrivning af d. negerende Imperativ; – Parce··· contemnere, Ovid. Her. 16, 279; cf. Virg. Aen. 3, 42, o. Hor. Od. 3, 8, 26, ogs. Virg. Ecl. 3, 94; — B) „bes."; 1) sparer el. skaaner, d. e. fordærver ikke, lader leve el. vedblive; ligel. c. dat.; – non mulieribus, non infantibus pepercerunt, Caes. B. G. 7, 28; cf. Nep. Thras. 1; men pass. impers.: mihi parci oportere, (at jeg burde skaanes), Cic. Phil. 2, 24; – ∾ aedificiis, (lade blive staaende), id.; — 2) ds. ogs. a) behandler skaansomt el. mildt; – Parcere subjectis, et debellare superbos, Virg. Aen. 6, 854; men ∾ auribus alicujus, (skaane for at høre Ubehageligheder), Cic. Quint. 12; cf. id. d. Or. 3, 43; – sild. ogs. ∾ feminam (f. feminae), Appul.; — b) holder mig tilbage el. afholder mig derfra; m. ab, el. c. abl. (efter d. udfaldne ab); – ut a caedibus et ab incendiis parceretur (impers.), Liv. 25, 25; Parce metu, Cytherea! Virg. Aen. 1, 257; cf. ibd. 9, 656; men m. udfald. abl., ibd. 6, 835: Tuque prior, tu parce, etc., (vær du den første til at holde inde med Kampen); – hibernis parcebant flatibus Euri, (aflode at storme), Virg. Ge. 2, 339; Parce oculis, hospes, (vogt dig for at see derefter), Propert. 4, 9, 53; men ∾ auxilio, Cic. Planc. 35, (ikke giøre Brug deraf); — not.: forel. perf. parcuit, Naev. ap. Non.

parcus, 3, [skal være ctr. f. parĭcus af parum, parvus]; I) „egenl.": sparsom, knap; absol., ogs. c. gen., ogs. m. in, osv.; – patre parco et tenaci etc., Cic. Coel. 15; pecuniae parcus et tenax, Suet. Tiber. 46; cf. Hor. Sat. 2, 5, 79; men parcus in aedificando, Plin. Paneg.; „poet." ogs. ∾ manus, vid. Hor. Od. 3, 16, 44; – compar., s. nedens.; superl.: optimus colonus, parcissimus, etc., Cic. d. Or. 2, 7; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om Personer: som giør noget sparsomt el. med Maadehold; – nimium parcus in largienda civitate, Cic. Balb. 22; in laudibus suis parcus, (opp. nimius), Plin. Paneg.; parcus in cibum, (som spiser lidet), Justin.; somni parcior, Suet.; vini parcissimus, id.; parcissimus honorum, (som modtager faa Æresposter), Traj. ap. Plin. Ep. 10, 25; – ogs. c. inf.: parcusque lacessere Martem (Cunctator: der ikke gierne vover et Slag), Sil. 1, 676; — 2) om, Ting: sparsom el. ringe el. liden; – ∾ sale contingere, Virg. Ge. 3, 403; ∾ lucerna, Propert. 4, 3, 60, (som brænder døsigt); ∾ lintea, (de ikke nok udfoldede Seil), Ovid. Her. 21, 80; — B) „ment."; a) mild el. skaanende; – Paene etiam merito parcior ira meo, Ovid. Pont. 1, 2, 98; ligel. parca verba, (mild Benævnelse), id. Tr. 2, 138; men Propert. 3, 3, 40: Optima mors, parca quae venit apta die, (i kort Tid, d. e. hurtigen); — b) parcissimum hominem vocamus pusilli animi et contracti, Senec. Benef. 2, 34, (smaalig el. aandløs, odl.).

pardălĭanches, is, n., παρδαλιαγχές: en Pantheren dræbende Giftplante, sædv. aconitum, (Skarntyde), vid. Plin. 8, 21. — pardălĭos, (-ios), i, m., παρδάλειος, (sc. lapis): Pantherstenen, (neml. af dens Pletter), Plin. 37, 73. — pardălis, is, f., πάρδαλις: Parderens el. Pantherens Hun, Curt. 5, 1; ds. — pardălĭum, i, n., (sc. unguentum): en Salveart, vid. Plin. 13 2. — pardus, i, m., πάρδος: Hanparderen el. Hanpantheren, Plin. 8, 23, o. id. 11, 123; cf. Juvenal. 11, 123: magno sublimis pardus hiatu.

părēas, el. părias, ae, m., παρείας: en Slangeart, Lucan. 9, 721. — părectātus, 3, (παρέκτατος, παρεκτείνω); oprdl.: som har sin rette Udstrækning; ds. „poet. overs.": voxen, mandbar, Lucil. ap. Non. — părĕdros, on, πάρεδρος: som er tilstede derved; – paredri spiritus, Tertull. — părēgŏrĭa, ae, f., παρηγορία: Opmuntring, Trøst, Appul. — părēgŏrĭcus, 3, παρηγορικός: lindrende, remedium, Marc. Emp. — părēlĭon, i, n., παρήλιον: Bisol, Senec. Qu. N. 1, 11; solent et bina fieri parelia, id. ibd, 13.

1. părens, tis, partic., ogs. adj. o. subst. af pareo. — 2. părens, tis, comm., [rimel. f. pariens af pario, s. gigno]; I) „egenl."; A) „alm.": den Avlende, d. e. Fader el. Moder; pl. parentes, (tum o. tium), Forældre; – ∾ tuus, Cic. Sull. 29; parens Neronis, Agrippina, Plin.; duobus facta parens (Latona), Ovid.; ultusque parente parentem Natus erit facto pius et sceleratus eodem, (om Alcmæon), id. Met. 9, 407; – parentes cum liberis, Caes.; in parentum loco esse alicui, Cic. Planc. 11; ames parentem, si aequus est; sin aliter, feras, Publ. Syr. 8; — B) „bes." hede parentes; a) Bedsteforældre, el. alm. Forfædre, Digest.; – more parentum: paa Fædrenes el. Forfædrenes Vis, Virg.; cf. id. Aen. 2, 448; — b) Slægtninger, Lamprid. Al. Sev. 67, o. Curt. 6, 10; — II) „overs."; A) om Guderne; – parens Idaea, Ovid., ogs. parens Idaea deum, Virg., (i. e. Cybele); parens Tegeaea, Ovid. Fast. 1, 627, (i. e. Carmenta); men Hor. Od. 1, 12, 13: parentis laudibus etc., (i. e. Jovis laudibus); — B) oftere om Mennesker og Forholde; a) ligesom Fader el. Moder, d. e. Stifter el. Begrunder; ogs. Frelser el. Velgiører; – cujus urbis parens Romulus, Liv.; quorum operum ego parens effectorque sum, Cic. Univ. 11; Socrates, parens philosophiae, id.; Tullius, facundiae Latiarumque literarum parens, Plin.; cf. Cic. Pis. 3; ogs. er at hidføre id. Leg. 1, 23: earum (rerum) parens est··· sapientia; — b) parentes kaldes ogs. de Byer og Lande, hvorfra Colonier ere uddragne; saal. Liv. 37, 54: certare pio certamine cum parentibus etc.; cf. Flor. 3, 18: contra matrem ac parentem suam consurgere; — c) om Dyr og om Væxter; – amissa parente in grege armenti etc., Plin. 8, 66; men om Figentræets Grene: ut novam sibi progeniem faciant circa parentem in orbem, id. 12, 11.

părentālis, e, [2. parens]: hørende til de afdøde Forældre el. Forfædre; – ∾ umbrae, (deres Skygger), Ovid. Trist. 4, 10, 87; — II) „bes.": hørende til de Cæremonier og Fester, som anstilles til afdøde Slægtningers Ære; – ∾ dies (pl.), Ovid. Fast. 2, 548, ogs. parentalia (sc. solennia el. sacra): høitideligt Offer til Ære for de Afdøde; vid. Cic. Phil. 1, 6: ut parentalia cum supplicationibus miscerentur; – men Parentalia (sc. carmina): en Samling af hidhørende Digte af Auson.; men „poet.": parentalis Mars, (Kampen paa Memnons Gravhøi), Ovid. Met. 13, 619; s. und. Memnon. — părentātĭo, onis, f., [parento]: Ligbegængelse, Tertull. — părentēla, ae, f., [2. parens]: Slægtskab; navnl. ogs. Svigerfaderens Forhold til Svigersønnen, Capitolin. Gord. 23.

parento, avi, atum, 1, v. n. (o. a.), (2. parens); I) „egenl.": forretter et høitideligt Offer ved afdøde Slægtningers Grave; c. dat., el. absol., ogs. m. Offerets abl.; – mortuis parentari (pass. impers.) etc., Cic. Leg. 2, 21; ligel. id. Phil. 1, 6: sepulcrum··· ubi parentetur; parentare hostia maxima, id. Leg. 1. c.; men pass.: neque de parentato edimus, (af et Dødeoffer), Tertull.; — II) „overs.": ligesom affoner et Mord, hævner nogens Død; – parentandum regi sanguine conjuratorum, Liv. 24, 21; ligel. (ironisk): pa-

rentemus Cethego, Cic. Flacc. 38; cf. Caes. B. G. 7, 17; – ∾ umbris Memnonis solenni caede, udsone derved, Ovid. Am. 1, 13, 4; men ∾ Manibus eorum (Saguntinorum) vastatione Italiae, Flor. 2, 6; cf. Curt. 9, 6.

părĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. n., [m. forandret Qvantitet af părĭo]; I) „egenl.": at vise sig, at komme tilsyne, at lade sig see; – Ad portum quoties paruit Hermogenes, Martial. 12, 29; immolanti ··· jecinora replicata paruerunt, Suet. Aug. 95; quae si ··· tam diversa parent simul, Quintil. 1, 12, 4; — II) „bef."; A) at vise sig paa Befaling (el. som Betient, f. d. sædv. apparere); – Bruttios magistratibus parere etc., Gell. 10, 3; cf. Spart. Pescenn. 7: quum unus ad memoriam, alter ad libellos paruisset; — 2) df. „alm."; a) at adlyde, at efterkomme; – hic parebit et obediet praecepto illi veteri, Cic. Tusc. 5, 20; cf. id. Phil. 7, 1: ut pareret et dicto audiens esset huic ordini, etc.; – ogs. imperson.; consul ···jubet, ut etc.; dicto paretur, Liv. 9, 32; remissius imperanti melius paretur, Senec. d. Clem. 1, 24; si paritum fuerit conditioni, Digest.; – ogs. m. Tings- o. Begrebssubjecter; freta per parentia ventis etc., Tibull. 1, 9, 9; cf. Ovid. Met. 8, 472; men gestus ··· animo cum voce simul paret, Quintil. 11, 3, 65; — b) at være undergiven el. underdanig el. afhængig, at tiene; – quin (ea civitas) Caesari pareret, atque imperata faceret, Caes. B. C. 3, 81; cf. Justin. 1, 2, ogs. Virg. Aen. 7, 485: cui regia parent Armenta, etc.; – quae etc., virtuti omnia parent, Sall. Catil. 2; cf. Hor. Sat. 2, 3, 96; — c) at rette el. føie sig derefter, at give efter el. at vige derfor; – ∾ necessitati, Cic.; ∾ et tempori et voluntati, id. Vatin. 1; ∾ dolori et iracundiae omni animi impetu, id. Att. 2, 21; — d) at efterkomme en Forpligtelse; – Parent promissis etc., Ovid. Fast. 5, 504; ita convenisse ··· si pensionibus paruerit (colonus), Digest.; B) impers. paret: det er aabenbart el. klart el. indlysende, det viser sig tydeligen; – quid porro quaerendum est? factumne sit? at constat; a quo? at paret, Cic. Mil. 6; – saal. ofte i Retssproget; si paret, adversum edictum fecisse, id. Verr. 3, 28; cf. ibd. 3, 22, o. id. R. Com. 4; — III) partic. părens, tis, ogs. som adj.: lydig; – ob has ipsas causas et parentiores habuerunt exercitus et fortiores, Cic. Off. 1, 22, (al. paratiores); — B) df. subst., parens, tis: Undergiven, Undersaat; – parentes abunde habemus, (opp. amicos), Sall. Jug. 102; cf. id. ibd. 3, o. Vell. 2, 103.

părēŏron, i, n., παρήορον: en Benævnelse paa Værten heliotropium, Appul. — părergon, i, n., πάρεργον: Biarbeide, Biting; navnl. ere paa et Maleri parerga (pl.): Zirater, som ikke høre til Hovedgienstanden, Plin. 35, 36, Vitruv. — părhippus, i, m., πάριππος: Bihest, Cod. Just. — parhўpăte, es, f., παρυπάτη, (sc. chorda); den næstøverste Streng; df. ogs. den næstøverste Tone, Vitruv.

păriambus, i, m., παρίαμβος: Versfoden ◡ – –, ogs. Versfoden – ◡ ◡ ◡ ◡, Diomed.; — not.: skal ogs. være brugt f. pyrrhichius, Quintil. 9, 4, 80. — Păriānus, 3, s. und. Parium. — părĭas, ae, m., s. und. pareas. — *păriātĭo, onis, f.: Udligning; df. fuldkommen Betaling, Digest.; — păriātor, oris, m.: som giver fuld Betaling, Digest.; o. — păriātōria, ae, f.: = pariatio, Augustin.; — [2. pario]. — părĭcīda, ae, s. und. parricida.

părĭentĭa, ae, f., [pareo]: Lydighed, Hørighed, Cod. Just., inc., (al. patientia m. s. Bemærkning). — părĭes, ĕtis, m.: en Væg; – Nam tua res agitur, paries quum proximus ardet, (Nabovæggen), Hor. Ep. 1, 18, 84; ∾ fissus tenui rima, Ovid.; – parietem ducere, (opføre), Cic., perfodere, id.; intra parietes, (hiemme), Cic. Brut. 8; iisdem parietibus tecum esse, (inden de samme Vægge, i samme Hus), id. Catil. 1, 8; – men comisk „overf.": ego ero paries (inter vos), Plaut. Truc. 4, 3, 14; – ogs. mærkes Ordsprogene: utrosque parietes linere, (bære Kappen paa begge Skuldre), Petron. Sat. 39; cf. Curius ap. Cic. Fam. 7, 29; men in caducum parietem nos inclinavimus, Spart. Hadr. 23, (vi have stolet paa en Daare); — not.: pārjes f. părĭes, Virg. Aen. 2, 442.

*părĭĕtālis, e: = flgd.; – ∾ herba, Marc. Emp.: = parietaria; — părĭĕtārĭus, 3: hørende til Vægge el. Mure; – ∾ structor, Jul. Firm.; — II) df. subst. parietaria, ae, f., (sc. herba): Væggeurt el. Glasurt, Appul.; — părĭĕtĭnus, 3: hørende til Husets Vægge el. Mure, forma, Tertull., herba, Ammian.; (s. und. frgd.); — II) df. subst. parietinae, arum, f., (sc. ruinae): sammenfaldne Vægge og Mure, Ruiner; – ∾ Corinthi, Cic.; nescio quid ··· parietinarum, (ubetydelig Rønne), id. Fam. 13, 1; – men lignelsesvis: in tantis tenebris et quasi parietinis rei publicae, id. ibd. 4, 3.

Părĭlĭa, um, o. Părĭlĭcĭum, i, s. und. Palilia, etc. — părĭlis, e, [par]: lige el. ligeformet; – ∾ magnitudines in suo utroque genere, Varro; – oftest „poet." f. par; saal. Ovid. Trist. 1, 8, 26: Accipere et parili reddere voce: vale; et noctes pariles agitare diesque, Lucr. 1, 1065; df. — părĭlĭtas, atis, f.: Lighed, virtutum, Gell. 14, 3.

1. părĭo, avi, atum, 1, v. a. o. n., [par]; I) act.: at giøre lige; medial: at være lige; – pariari deo, Tertull.; — B) „bef.": udligner en Gield, giver fuld Betaling, Digest.; — II) neutr.: at være lige dermed, Tertull.; ligel. pariant inter se, id.

2. părĭo, pĕpĕri, partum o. parĭtum, 3, v. a.; [s. pareo ab in.], alts. oprdl.: lader komme tilsyne, lader vise sig; df. I) „egenl.": at føde; (om Dyrene: at bære el. kaste el. lægge); – si quintum pareret mater ejus, asinum fuisse parituram, Cic. d. Or. 2, 66; ut ea liberos ex se pareret, Sulp. ap. Cic. Fam. 4, 5; alius Latio jam partus Achilles, Virg. Aen. 6, 89; – asina raro gemellos parit, Plin. 8, 68; – ∾ ova, (lægge Æg), Cic., Plin.; – sield. om Hannen: at avle; saal. Quintil. 8, 6, 34, (e poëta): Et jam leo pariet; — II) „fig."; A) „overf.": at frembringe el. avle; – fruges et reliqua, quae terra pariat, Cic. N. D. 1, 2 cf. Lucr. 2, 898; vitis immittitur ad uvas pariendas Varro; ut ficus obrutae pariant (sc. plantas: at de nedlagte Figenkerner komme op), Plin.; – ogs. at stifte el. begrunde, urbes, Cic. Tusc. 5, 4; – ogs. at frembringe el. opfinde (navnl. Ord el. Udtryk); quibus etiam verba parienda sunt, Cic. Fin. 3, 1; cf. id. d. Orat. 2, 27, ogs. id. Orat. 32; men Justin. 4, 1: Fabulae Scyllam et Charybdem pepererunt; — B) „ment."; a) at tilveiebringe, at forskaffe el. erhverve; – sibi ipse peperit maximam laudem illa accusatione etc., Cic. Off. 2, 13; ∾ sibi victoriam ex hoste, Liv. 7, 34; ∾ sibi amicitiam cum aliquo, Nep. Alcib. 7; – ∾ amicos officio et fide, Sall. Jug. 10; cf. Ter. Andr. 1, 1, 41: Obsequium amicos, veritas odium parit; praeda improbe parta, Cic.; ∾ divitias, id.; honeste partis bonis privare, id.; — b) at paafore; – qui sibi letum Insontes peperere manu, Virg. Aen. 6, 434; cf. Tibull. 4, 13, 20; ligel. ∾ alicui aegritudinem, Plaut., curas, Propert.; — III) af partic. partus, 3: erhvervet, s. ovens., er subst. pl. parta, orum, n.: det Erhvervede; saal. Ter. Phorm. 5, 3, 5: mei patris bene parta, (hans vel erhvervede Eiendom); cf. Cic. Phil. 2, 27, (e Naevio poëta): male parta male dilabuntur; — not.: som depon. mærkes parta ovis, (i. e. quae peperit), Colum. 7, 4.

Părĭs, ĭdis, m., (ogs. Alexander): Søn af K. Priamus i Troja; havde som Hyrde paa Idabierget tildømt Venus Skønhedsprisen; hvf. judicium Paridis etc., Virg. Aen. 1, 27; om hans Bortførelse af den skønne Helena, med Hensyn paa Trojas's Undergang,

heder det, ibd. 2, 601: Non tibi ··· Culpatus ··· Paris etc.; ogs. var han en drabelig Nævefægter, vid. ibd. 5, 370; ogs. en vældig Bueskytte, vid. Hygin. Fab. 107 o. 113; s. ogs. Ovid. Her. 5, ogs. id. ibd. 16 o. 17; selv blev han fældet af Philoctet, Hygin. Fab. 112; — not.: om Acteuren Paris s. Tac. Ann. 13, 21 etc. — Pārīsii, orum, m.: Folk i Gall. Celt. el. Lugd.; deres Hovedstad: Lutetia Parisiorum, (hvor nu Paris); vid. Caes. B. G. 6, 3, o. ibd. 7, 4, oftere; — B) df. Pārīsiăcus, 3, arx, Venant. Fort. — părĭson, i, n., πάρισον: Sætningernes ligelige Forhold, Capella.

*părĭtas, atis, f.: Lighed, Arnob.; o. — părĭter, adv.: ligesaa, ligeledes, ligervis; - laetamur amicorum laetitia, et pariter dolemus angoribus, Cic. Fin. 1, 20; cf. id. Lael. 16, o. Phaedr. 5, 2; - ut pariter extrema terminentur, etc., Cic. Orat. 12; men amo pariter simul, Plaut. Curc. 1, 1, 48; — b) forbindes (ligesom aeque etc.) m. flgd. ac, atque, ut: som, ligesom; - Pariter nunc opera ··· ac re dudum, Ter. Phorm. 5, 3, 3; pariter ac si hostes adessent, (ligesom om osv.), Sall. Jug. 46; cf. ibd. 113; men Pariter hoc fit, atque ut alia facta sunt, Plaut. Amph. 4, 1, 11; - ogs. m. cum; mecum pariter moleste ferent, Cic. Verr. 5, 67; cf. auct. ad Her. 2, 1; - ogs. m. qualis; pariter suades, qualis es, id. Rud. 3, 6, 37; - men c. dat.; ut ··· pariter ultimae (gentes) propinquis imperio parerent, Liv. 38, 16; — II) „bef."; A) ligesom simul, om Tiden: tillige; paa engang; - plura castella pariter tentaverat, Caes. B. C. 3, 52; multa pariter invadere, Quintil.; - Latina ··· cito pariter ire debent, id. 1, 1, 14; - ogs. m. cum; studia doctrinae ··· pariter cum aetate crescunt, Cic. d. Senect. 4; vixisse cum re publica pariter etc., id. d. Or. 3, 3; - ogs. m. et, atque, -que; quibus mens pariter atque oratio insurgat, Quintil.; seriis jocisque pariter accommodatus, id. 6, 13, 110; cf. id. 10, 5, 14; - ogs. c. dat.; pariterque epulata marito, Stat.; — B) i Gjentagelser heder pariter ··· pariter: ligesom ··· saa ogsaa el. tillige; - absens pariter aegrum, pariter decessisse cognovi, Plin. Ep. 8, 23; cf. Ovid. Met. 8, 324; — [par].

părĭto, are, v. a., intens. af 1.paro: bereder mig ivrigen dertil; - quid, quum illuc, quo nunc ire paritas, veneris? Plaut. Merc. 3, 4, 64; - ogs. m. ut, id. Pseud. 1, 5, 70. — pārĭtor, oris, m., [pareo]: som giør personlig Tieneste, en Gardist, Aur. Vict. Caes. 2. — Părĭum, (-on), i. n.: By i Mysien ved Propontis, Mela 1, 19; — B) df. Părĭānus, 3, civitas, Cic. Fam. 13, 53, colonia, Plin. 4, 18. — Părĭus, 3, s. und. Paros.

1.parma, ae, f., πάρμη, (lidet) rundt Skiold, som bares af de lette Tropper og af Rytteriet; - cum rotundis velites leves parmis, Varro ap. Non.; cf. Liv. 2, 20, o. id. 31, 35, oftere; parmaque inglorius alba, Virg. Aen. 9, 548; — II) „overf."; A) ethvert Skiold; vid. Virg. Aen. 2, 175, o. Martial. 9, 21; — B) f. gladiator cum parma, (i. e. Threx), Martial. 9, 69; — C) f. Ventil el. Klap paa Blæsebælgen, Auson. — 2. Parma, ae, f.: By i Ovreitalien, i Gall. Cispad., Liv. 39, 55; — B) df. Parmensis, e: parmensisk; - Cassi Parmensis opuscula, Hor. Ep. 1, 4, 3; - pl. Parmenses: Indvaanerne af Byen P., Cic. Phil. 14, 3. — parmātus, 3, [1. parma]: forsynet el. væbnet med Skioldet parma, vid. Liv. 4, 38 o. 39.

Parmĕnĭdes, is, m., Παρμενίδης: berømt græsk Philosoph fra Elea; vid. Cic. Acad. 2, 42, o. id. N. D. 1, 11. — Parmensis, e, s. und. 2. Parma. — parmŭla, ae, f., dem. af 1. parma: lidet Skiold; - relicta non bene parmula, (efterat have bortkastet Skioldet, neml. paa Flugten), Hor. Od. 2, 7, 10; df. — parmŭlārĭus, i, m., d. e.: en Tilhænger af de med parma el. parmula væbnede Gladiatorer (el. Threces); vid. Suet. Dom. 10, o. Quintil. 2, 11, 2; — II) etslags med parma forsynede Betienter hos pontifices, Inscript.

Parnaseus, -asseus, 3, etc., s. und. flgd. — Parnāsus, (-os), el. Parnassus, i, m., Παρνασός, -ασσός: høit tvetindet Bierg i Phocis ved Delphi, Phoebus og Muserne ogs. Bacchus helliget; - ved Foden deraf laae Byen Delphi med Apollo's Tempel og Orakel; ogs. den castaliske Kilde havde her sit Udspring; vid. Mela 2, 3, Plin. 4, 4, o. Ovid. Met. 1, 317; - heder Mons Phoebo Bromioque sacer, Lucan., ogs. biceps, Pers.; cf. Ovid. Met. 2, 221; — B) df. 1) Parnāsēus, 3, Avien.; sædv. Parnāsĭus, (-assius), 3: parnasisk, (tildels med Hensyn paa Muserne og paa Apollo); saal. ~ laurus, Virg. Ge. 2, 18, rupes, id. Ecl. 6, 29, men ~ templa, Ovid. Met. 5, 278, (i. e. Parnasus); - ogs. delphisk el. apollisk el. spaaende; ~ Themis, Ovid. Met. 4, 642; — 2) Parnāsis, (-assis), ĭdis, adj. f.; - Ille flavum caput lauro Parnaside vinctus, Ovid. Met. 11, 165. — Parnes, ēthis, m., Πάρνης, ηθος: Bierg i Attica, paa Grændsen af Boeotien, benignus vitibus, Stat.

1. păro, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [besl. m. 2. pario], oprdl.: lader komme tilsyne; df. I) „egenl."; A) „alm.": bringer el. skaffer tilstede el. tilveie, tilbereder, indretter, ordner; - ~ prandium, Plaut., convivium, vid. Verr. 4, 27; ~ ac facere turres ··· falces testudinesque, Caes. B. G. 5, 22; ~ incendia, Sall. Catil. 27; quam hic fugam aut furtum parat? Terent.; quae opus fuere ··· paravi, id.; quod parato opus est, para, id. Andr. 3, 2, 43; ~ insidias alicui, Sall., luctum filio, Terent.; hisce ego non paro me, ut rideant, (jeg giør mig ikke latterlig for dem), id. Eun. 2, 2, 18; Quin ita paret sese ··· ut etc., id. Hecyr. 1, 1, 11; men huc te pares, haec cogites, etc., Cic. Fam. 1, 7; men in quo auditor ··· paret se ad discendum, id. Orat. 35; men alterutri se fortunae parans, Vell. 2, 43; men ~ se alicui, (pynte sig derfor), Propert. 2, 19, 18; - men in pass.: si ita natura paratum esset, ut etc., (var det saa indrettet), Cic. Div. 2, 59; men ut simul in omnia paremur, (forberede os derpaa), Quintil. 11, 3, 25; — bb) undert. ogs.; a) m. Objectssætn. el. c. inf., naar der tilsigtes en Virkning el. Hensigt, odl.; - Maledictis deterrere, ne scribat, parat, Ter. Phorm. prol.; omni Numidiae imperare parat, Sall. Jug. 13; cf. Virg. Aen. 4, 118 o. 390; — b) m. ut el. ne; - ac jam, uxorem ut arcessat, paret, Ter. Heaut. 5, 1, 75; cf. id. Phorm. 5, 8, 64; men Plaut. Mil. 3, 1, 132: Deos paravisse, uno exemplo ne omnes vitam viverent; — c) absol.: forsyner med det Nødvendige, besørger, odl.; - at Romani ··· festinare, parare, etc., Sall. Catil. 6; cf. id. Jug. 76; men Liv. 42, 53: jussis (militibus) ad iter parare; — B) „bef." om Skebnen: at bestemme el. berede noget; - cui fata parent, (hvem Skebnen bestemte at døe), Virg. Aen. 2, 121; quid fata pararent, Lucan. 6, 783; cf. id. 2, 68; — II) „overf."; A) „alm.": skaffer tilstede, tilveiebringer, erhverver; - Eum mihi precatorem paro, Ter. Heaut. 5, 2, 49; ~ sibi regnum, Sall. Catil. 5; ~ exercitum, id., commeatus, id.; — B) „bef.": erhverver for Penge, d. e. kiøber; - ~ hortos aliquos trans Tiberim, Cic. Att. 12, 19; cf. id. Flacc. 29; quae (jumenta) immenso parant pretio, Caes. B. G. 4, 2; servi aere parati, Sall. Jug. 31; — III) partic. părātus, 3, ogs. som adj.; A) „alm.": beredt, færdig; - ex parata re imparatam omnem facis, Plaut. Capt. 3, 4, 6; Hic si etc., Tibi erunt parata verba, etc., Ter. Heaut. 2, 3, 114; quos locos ··· paratos atque expeditos habere debetis, vid. Cic. d. Or. 2, 27; men omnia sibi esse ad bellum apta ac parata, Caes. B. C. 1, 30; - ogs. c. infin.; id quod parati sunt facere, Cic. Quint. 2; cf. Caes. B. G. 2, 3; - ogs. c. dat.; ferri acies ··· Stricta, parata neci, Virg. Aen. 2, 334; ~ animus sceleribus, Tac. Ann. 12, 47; athleta certamini paratior, Quintil. 8, 3, 10; — B) „bef."; 1) forsynet dermed, udrustet dertil; - (armati), qui scutis telisque parati ornatique sunt, Cic. Caecin.

21; quo paratior ad usum forensem promptiorque esse possim, id. Divin. in Caecil. 13; homo ad omne facinus paratissimus, id. Mil. 9; – ogſ. m. ab; si paratior ab exercitu esses, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 10; – ogſ. m. in c. abl.; Scaevola in jure paratissimus, Cic. Brut. 39; cf. id. ibd. 42; — 2) ligeſom ruſtet til Kamp, ſlagfærdig; ogſ. beredt paa Liſt, forſlagen, liſtig; – Hernicos ad partes paratos, (man havde givet dem en Rolle), Liv. 3, 10; quum paratus meditatusque venisses, Cic. Quint. 11; cf. Ter. Andr. 5, 4, 6.

2. păro, are, v. a., [par]; I) „alm.": agter lige; – – Eodem hercle vos pono et paro; parissumi estis iibus, Plaut. Curc. 4, 2, 20; — II) „beſ."; ∾ se cum aliquo: ſammenligne ſig dermed; dſ. i Retsſproget: si etc., se cum collega paraturum, (vilde han enes el. forliges med ham derom), Cic. Fam. 1, 9; cf. Fest. p. 234, (Müll.). — 3. păro, ōnis, m., παρών, ligeſom myoparo: etſlags Fartøi el. Skib, Cic. (poët.) ap. Isid.; cf. Gell. 10, 5, o. Fest. p. 222, (Müll). — părŏcha, ae, f., παροχή: Ydelſe af den Reiſendes Fornødenheder, (ſ. und. parochus), Cic. Att. 13, 2. — părŏchĭa, ae, f., ſ. und. paroecia. — părŏchus, i, m., πάροχος: der (paa offenlig Bekoſtning) forſyner reiſende Embedsmænd med viſſe Fornødenheder; vid. Hor. Sat. 1, 5, 46, o. Cic. Att. 13, 2; — II) „overf.": Verten i Huſet, (egenl. Skafferen), Hor. Sat. 2, 8, 36. — părōdĭa, ae, f., παρῳδία, el. παρῳδή, (Modſang): træffende Svar med Alluſion til det Foregaaende, (navnl. med Modſtanderens egne Ord), Pseud. Ascon. ad Cic. Verr. 1, 10. — păroecĭa, ae, f., παροικία: geiſtligt Stift, Augustin.

părōnȳchĭum, i, n., o. părōnȳchĭa, ae, f., παρωνυχία: Neglebyld, Neglerod, Plin. 21, 83, oftere. — Paropamisus, i, m., Παροπάμισος: Bierg i Aſien, hvſ. Indusfloden har ſit Udſpring, Mela 1, 2; cf. Plin. 6, 21; — B) dſ. Paropamisii, orum, m.: de derom boende Folk, Mela l. c. — păropsis, idis, f., παροψίς: Fad el. Madfad, Martial., Juvenal.; ogſ. parapsis, Petron., Digest. — paroptus, 3, πάροπτος: let el. lidet ſtegt, pullus, Apic. — Parōrēa, (-ia), ae, f., Παρώρεια: Landſkab i Thracien, Liv. 39, 27.

Părŏs, (-us), i, f., Πάρος: Ø i Ægeerhavet, berømt af dens hvide Marmor, hvſ. ∾ marmorea, Ovid., nivea, Virg.; var Digteren Archilochus's Fødeſted; – rimel. ogſ. med en By af ſamme Navn; vid. Nep. Milt. 7; — B) dſ. Părĭus, 3, crimen, Nep. Milt. 8, marmor, Hor., lapis, (i. e. marmor), Virg.; men ∾ jambi, (i. e. Archilochici, ſ. ovenf.), Hor. Ep. 1, 19, 23; – pl. Parii, orum, m.: Indvaanerne af Øen P., Nep., Liv. — părōtis, idis, f., παρωτίς, (sc. glandula): Byld bag Øret, Plin. 24, 10; oftere in pl., id.; — II) „overf.": ifølge etſlags Lighed: Kragſten (i Bygninger), Vitruv. 4, 6,

parra, ae, f.: etſlags liden Fugl, (rimel. germ. Kibiz), hvis Skrig varſlede Uheld; vid. Hor. Od. 3, 27, in.; ogſ. oenanthe o. vitiparra, Plin. 10, 45. — Parrhăsĭa, ae, (o. -e, es), f., Παῤῥασία: By i Arcadien, Plin. 4, 10; — B) dſ. 1) 1. Parrhăsĭus, 3; a) arcadiſk, virgo, Ovid. Trist. 2, 190, (i. e. Callisto: Datter af den arcadiſke Konge Lycaon); men ∾ Euander, Virg. Aen. 11, 31, (der fra Arcadien var dragen til Italien); vid. Ovid. Fast. 1, 478; men ∾ dea, ibd. 618, (hans Gemalinde Carmenta); ∾ axis, Senec. Herc. Oet., (i. e. polus arcticus); ∾ jugum, Martial. 6, 25, (i. e. plaustrum septentrionale); — b) hørende til Palatium, (hvorpaa Evander byggede el. boede); – dſ. palatinſk el. keiſerlig, domus, Martial. 7, 56, aula, ibd. 99; — 2) Parrhăsis, ĭdis, adj., fem. af frgd., arctos, Ovid., ursa, id., (i. e. ursa major el. Callisto); ligel. Parrhasides stellae, Ovid. Fast. 4, 577, (i. e. septentriones); — b) ogſ. subst. Parrhasis, Ovid. Met. 2, 460, (i. e. Callisto).

Parrhasis, idis, f., o. 1. Parrhasius, 3, ſ. und. Parrhasia. — 2. Parrhăsĭus, i, m., Παῤῥάσιος: berømt Maler i Athenen paa Socrates's Tid; – primus symmetriam picturae dedit, etc., vid. Plin. 35, 36; ſ. ogſ. Hor. Od. 4, 8, 6, o. Propert. 3, 7, 12. — parrhēsĭastes, ae, m., παῤῥησιαστής: ſom taler frit el. altfor frit, Senec. d. Ir. 3, 23.

parrĭcīda, (patric.), ae, comm., [pater, caedo]: Fadermorder el. Forældremorder; – vid. Cic. R. Am. 25, o. id. Phil. 2, 13; — II) „fig."; A) „overf.": ſom myrder en Slægtning; – ne se, ut parricidam liberum (gen.), aversarentur, (ſom Barnemorder), Liv. 3, 50; – ogſ. ſom myrder fribaarne Menneſker, en Menneſkemorder; – hoc parricida civium interfecto, Cic. Catil. 1, 12; — B) „ment.": ryggesløſt Menneſke, navnl. Tempelrøver, Cic. Leg. 2, 9, (e XII Tabb.); ogſ. Landsforræder el. Statsforræder el. Oprører; – hostem et parricidam vocare, Sall. Catil. 31; ligel. parricidam Vitellium vocantes, (neml. ſom Oprører imod K. Otho), Tac. Hist. 1, 85; — not.: ogſ. ſom adj.; fratrum parricida nece, Arnob.

parrĭcīdātus, us, m.: ſlet Biform af parricidium; vid. Quintil. 1, 6, 42. — parrĭcīdĭālis, (-dalis), e, [parricidium]: hørende til en Fadermorder eller Menneſkemorder; dſ. „overf.": ugudelig, forbryderſk, scelus, Justin., discordiae, id.; men ∾ bellum, Flor. 3, 21, (i. e. civile bellum); dſ. — parrĭcīdĭālĭter, adv.: ved Mord el. ved Forbrydelſe, perire, Lamprid.

parrĭcīdĭum, i, n., [parricida]: Fadermord el. Forældremord; – prope parricidium, (necari civem Romanum), Cic. Verr. 5, 66; – ogſ. Mord paa Slægtninger; ∾ fraternum, Cic., filii, Liv.; – ogſ. alm. Mordet paa en Fribaaren; in singulis hominibus plura parricidia suscipere, Cic. Cluent. 9; — II) „fig.": ryggesløs el. affindig el. ugudelig Forbrydelſe; – de parricidio patriae confiteri, (vedgaae ſine Planer til Fædrelandets Fordærvelſe), Cic. Phil. 2, 7; cf. id. Tusc. 5, 2; – navnl. ogſ. Krig imod Fædrelandet; (Coriolanum) revocavit a publico parricidio privata pietas, Liv. 28, 29; — not.: Idus Martias Parricidium nominari (placuit), vid. Suet. Caes. 88.

pars, tis, f., [tilligem. portio o. fl. at aflede af Stamordet par-]; I) „egenl."; A) „alm.": Part, Portion, Del el. Stykke; – ne expers partis esset de nostris bonis, Ter. Heaut. 4, 1, 39; – ofteſt c. gen.; ∾ inferior fluminis Rheni, Caes.; ∾ urbis, Cic.; omnes omnium gentium partes, (alle Verdens Dele og Egne), id. Pis. 13; cf. Liv. 3, 38: circumspectare omnibus fori partibus senatorem; men pars mei: en Del af mig, (d. e. min Aand), Hor. Od. 3, 30, 6; cf. Cic. Arch. 12; – ofte ogſ. absol.; partes facere, (inddele), Cic. d. Or. 2, 9; cf. id. Inv. 1, 22: genus est, quod plures partes amplectitur, ut animal; pars est, quae subest generi, ut equus; – men ogſ. heder partem facere, at faae el. erholde Del deri; hvſ. ogſ. navnl. om et Intereſſentſkab, Cic. Rab. Post. 2: magnas partes habuit publicorum, (i. e. vectigalium: ſtore Actier, ſom Toldforpagter); hvorom ogſ. ibd., partes dare (amicis: ſkaffe dem Actier deri); men Plin. Ep. 9, 37: agrum el. praedium locare partibus, (imod en vis Del af Afgrøden); cf. Cic. Verr. 3, 19: duabus partibus amplius frumenti abstulisse, quam etc., (togange ſaa meget Korn); dſ. multis partibus (um Vieles, ſaare meget) superari, ſ. nedenf.; – pars hominum, (en Del el. nogle), Hor.; men id. A. P. 297: bona pars (sc. poëtarum: ikke faa Digtere); cf. Cic. Balb. 8: magna pars (sc. hominum el. civium); – dſ. i Statsſproget: partes populi, (Folkets Afdelinger el. Stænder); censores ··· populi partes in tribus distribuunto, Cic. Leg. 3, 3, (e XII Tabb.); cf. id. Agr. 2, 7: aliquid populi ad partes dare, (lade komme til Folkets Votering); – venire in partem impensae, (tage Del i en Udgift), Cic. Fam. 14, 2; ligel. in partem vocari, (ind-

sættes til Medarving), id. Caecin. 5; cf. Liv. 5, 21; – men Tac. Hist. 4, 26: additus in partem curarum, (kaldet til at tage Del i Statsstyrelsen); ligel. id. Agr. 25: classis assumpta in partes virium, (til Forstærkning); men Hor. Epod. 2, 39: in partem juvare, (for sin Del el. Andel, s. nedenf.); cf. Liv. 31, 1: in parte laboris esse, (tage Del deri); – ogs. om Spiserne: Del el. Portion deraf; partes suas misit, Suet. Calig. 18; – naturae partes, Phaedr., ogs. partes genitales corporis, Lucr., ogs. partes obscenae, Ovid., (Kjønsdelene el. Skamdelene); — B) „bef."; 1) pars, (sc. hominum, s. ovenf.): en Del el. nogle; df. pars ··· pars, (ligesom alii ··· alii): nogle ··· andre; vid. Liv. 22, 8; ligel. pars ··· alii, el. alii ··· pars, id.; ogs. pars ··· multi, Tac.; ligel. pars ··· alii ··· plerique, Sall. Jug. 31; – efter pars (som collect. f. nonnulli) kan verb. ogs. staae in pl.; pars sagittis ··· petebant hostem, Liv. 24, 34; – ogs. findes nomin. pl. foran pars; pauci ··· pars Tegeam ··· perfugiunt, id. 36, 6; cf. id. 6, 24; – ogs. er pars undert. udfaldet i det ene Led; vid. Sall. Jug. 34; incedunt sacerdotia, pars triumphos ostentantes; – endel. retter Prædicatet sig undert. efter det hos pars staaende el. deri liggende Ord; pars navium haustae sunt, Tac.; magna pars caesi sunt, Liv.; — 2) partim, (s. partem), er at mærke; a) som acc. f. partem; vid. Liv. 26, 46: partim copiarum ··· mittit, partim ipse ad arcem ducit; cf. id. 23, 11, o. Cic. Pis. 21; — b) som indecl.; – quum partim e nobis ita timidi sint, (en Del el. nogle af os), Cic. Phil. 8, 11; cf. Nep. Att. 7: quorum partim etc.; ogs. kan hidføres Modsætningen: partim ··· aliae (sc. bestiae), etc., Cic. N. D. 1, 37; cf. Sall. Jug. 21; — c) oftest som adv., f. ex parte: dels el. tildels; – quum amici partim deseruerint me, partim etiam prodiderint, Cic. Qu. Fr. 1, 3; cf. id. Div. 2, 9, o. id. Verr. 2, 65; — 3) endel. ere at at mærke de adverbiale Dictioner; a) parte ··· parte, (paa en Del. el. Side, paa en anden); – melichlorus ··· parte flavus, parte melleus, Plin.; cf. Ovid. Met. 3, 483: quae (poma) candida parte, Parte rubent; — b) ex aliqua parte, (for en Del, tildels); vid. Cic. Cluent. 24; ex parte magna, majore, maxima, (for en stor Del, for den større el. største Del, mestendels); vid. Cic. Tusc. 1, 1, id. Cluent. 24, o. id. Fam. 10, 5; — c) ligel. magnam o. maximam partem, (for en stor Del, for den største Del); vid. Cic. Orat. 56, o. Caes. B. G. 4, 1; ligel. bonam partem, Lucr., men minimam partem, (allermindst), id.; – ogs. findes in parte, (f. ex parte, tildels), Liv. 44, 9; per partes (delvis) emendare, Plin.; partibus et paulatim (i smaa Portioner) praebere, Colum.; — d) multis partibus, (mange Gange, el. mangefold, d. e. meget el. saare meget), augere, (forstørre), Caes. B. G. 3, 80; – oftest hos compar.; vid. id. B. C. 3, 84, o. Cic. Acad. 2, 36; ligel. multis partibus malle etc., (langt hellere at ville), id. Fin. 3, 11; ligel. ibd. 5, 31: omnibus partibus, (i alle Dele, paa alle Maader, med alle Hensyn); men duabus partibus amplius etc., s. ovenf.; — II) „fig."; A) „alm.": Part, Del, Side, dog sædv. alene i adverbiale Dictioner; 1) om Personer; – pro parte conferre, (betale sin Del), Cic. Verr. 2, 59; quibus aliquid opis ego pro mea, tu pro tua, pro sua quisque parte ferre potuisset, si etc., id. Fam. 15, 15; men id. Cluent. 24: ab ista parte pecuniam judici datam, (fra el. af dem, fra deres Side); — 2) om Begreber; a) in eam partem (til el. paa den Side) peccare, quae est cautior, Cic. R. Am. 20; men Ter. Eun. 5, 2, 37: in eam partem accipio, (optager el. forstaaer det saaledes); men Cic. Att. 16, 1: scripsi in eam partem, ne etc., (i den Hensigt); – fremdeles: in utramque partem (for og imod) disputare el. disserere, Cic., Caes.; nec ullam in partem disputo, Cic.; sententia in utramque partem tuta, (i begge Tilfælde), Caes.; ligel. tua in nullam partem multum interesse, (med intet Hensyn, i intet Fald), Cic. Fam. 13, 1; vehemens utramque in partem, Ter. Heaut. 3, 1, 31; cf. Cic. Off. 2, 16, o. id. Mur. 31; — b) in omnes partes, (paa alle Maader, overhovedet); – idque (quum) in omnes partes valeret, Cic. Fam. 4, 10; men omvendt: quamquam hoc nullam ad partem valet scilicet, (aldeles ikke duer), id. Att. 13, 10; – men Virg. Aen. 6, 440: partem ··· in omnem, (til alle Sider); — B) „bef."; 1) Part el. Parti, navnl. politisk Faction; – nullius partis esse, (være neutral, intet Parti at tage), Cic. Fam. 10, 31; cf. Nep. Att. 2; in partes ducere el. trahere, Tac.; cf. Sall. Jug. 41; ∾ adversa: Modpart for Retten, Quintil. 5, 6, 6; – ogs. alm. ligesom vort Parti, Ter. Andr. 2, 5, 8: Nunc nostrae timeo parti, quid etc.; — 2) partes: en Skuespillers Rolle; – primas partes qui aget, (som spiller Hovedrollen), Ter. Phorm. prol. 27; cf. Cic. Div. in Caecil. 15: qui est secundarum aut tertiarum partium (sc. actor), etc.; – ogs. den nogen i en Dialog tildelte Rolle el. Plads; ut nullae possent esse partes meae etc., (neml. i Bøgerne de Oratore), Cic. Att. 13, 19; – ogs. den Rolle eller Forretning, som nogen har at udføre, vid. Cic. R. Am. 34; cf. Nep. Dion. 8; ligel. Hernicos ad partes paratos, (at man havde tildelt dem en Rolle), Liv. 3, 10; tu debes ··· ad partes prima venire tuas, (bør være den første til at opfylde din Pligt), Ovid. Pont. 3, 1, 41; nobis a natura constantiae ··· verecundiae partes datae sunt, Cic. Off. 1, 28; – Sine illum priores partes ··· Apud me habere, (indtage den første Plads osv.), Ter. Eun. 1, 2, 71; men m. udfaldet partes, Cic. Brut. 21: ingenii, litterarum, eloquentiae ··· etsi utrique primas, priores tamen libenter deferunt Laelio; – not.: abl. parti, f. parte, Lucr. 4, 518, Plaut. Men. 3, 2, 14; – acc. partim, f. partem, Liv.; s. ogs. ovenf.

parsĭmōnĭa, ae, f., [parco]: Sparsomhed, Cic. Off. 2, 24; non intelligunt, quantum vectigal sit parsimonia, Cic. Parad. 6, 3; – ogs. Knaphed el. Paaholdenhed; aut largitate nimia, aut parsimonia, Ter. Heaut. 3, 1, 32; – ogs. in pl.; ∾ veteres, Plaut.; – som Ordsprog mærkes: sera parsimonia in fundo est, Senec. Ep. 1; — II) „fig." ogs. om Foredraget; – sunt pleraque apta hujus ipsius oratoris ··· parsimoniae, Cic. Orat. 25; (al. pleraeque aptae etc.).

Parthāon, ŏnis, m.: Fader til Oeneus, som df. heder: Parthaone natus, Ovid. Met. 9, 12; men Plaut. Men. 5, 1, 45: Ego te simitu novi cum Parthaone, (d. e. aldeles ikke); — B) df. 1) Parthāŏnĭdes, ae, m.: en Søn el. Sønnesøn af denne P.; vid. Val. Fl. 3, 705; — 2) Parthāŏnĭus, 3, domus, (i. e. Oenei domus), Stat. — Parthēni el. -thīni, orum, s. und. 3. Parthus, — Parthĕnĭa, ae, f.: ældre Benævnelse paa Øen Samos, (hvor Juno havde levet som Jomfru), Plin. 5, 37, Lactant. — Parthĕnĭae, arum, m., Παρθενίαι, (Jomfrubørnene); df. de til Tarenten fra Sparta under Phalantus Udvandrede, Justin. 3, 4, o. id. 20, 1. — Parthĕnĭas, ae, m., Παρθενίας, (den jomfruelige), kaldtes Digteren Virgilius, Auson. — parthenice, es, f., παρθενική: = parthenium, Catull. 61, 194. — parthĕnis, ĭdis, f., παρθενίς, som Plante: = artemisia, Plin. 25, 36. — parthĕnĭum, i, n., som Plante: = perdiccium, Plin. 22, 20; – men id. 25, 18: = linozostis; – men id. 21, 104: = leucanthes el. tamnacus.

1. Parthĕnĭus, (παρθένιος, jomfruelig), i, m., (sc. mons): Bierg i Arcadien, Mela 2, 3, Plin., Liv.; — B) df. adj. Parthĕnĭus, 3, arcadisk, saltus (pl.), Virg. Ecl. 10, 57, valles, Ovid., antra, Propert. — 2. Parthĕnĭus, i, m.: græsk Digter og Grammatiker under K. Augustus, var Lærer for Digteren Virgilius; – vid. Gell. 9, 9, ogs. Suet. Tib. 70, o. A. — Parthĕnon, ōnis, m., (παρθενών: Jomfruburet): Minerva's

Tempel paa Athenens Borg, med Gudindens Elphenbensstøtte af Phidias, Plin. 34, 19; — not.: Parthenon hed ogs. en Sal med Kunstværker paa Atticus's Villa, Cic. Att. 13, 40. — Parthĕnŏpaeus, i, m.: Søn af Atalanta o. Meleager, Konge i Arcadien, en af de Syv for Theben, faldt for Troja; heder inclitus armis, Virg. Aen. 6, 479; vid. Hygin. Fab. 99 o. 270. — Parthĕnŏpe, es, f.: ældre Navn paa Byen Neapolis i Campanien, benævnt efter den der begravne Sirene Parthenope; vid. Plin. 3, 9, Virg. Ge. 4, 564, o. bes. Sil. 12, 34; — B) df. Parthĕnŏpēius, 3, moenia, Ovid. Met. 14, 101, (i. e. Neapolis).

Parthi, orum, m., Πάρθοι: Partherne, skythisk Folk, nordøstlig for de caspiske Passer, sydlig for Hyrcanien; tidligen navnkundige som omstreifende Krigere og ypperlige Bueskytter, vid. Justin. 41, 1; men Parthi leves, (som lette Ryttere), Virg. Ge. 4, 314; cf. Ovid. A. A. 1, 211: Qui fugis, ut vincas, etc.; s. ogs. Hor. Ep. 2, 1, 112, o. A.; – sing. Parthus, som Collect., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 5, Ovid. Rem. 155, o. Hor. Od. 1, 19, 12; — B) df. 1) Parthĭa, ae, f.: Parthien el. Parthernes Land, (hod. Kohestan), Plin. 6, 17; s. ovenf.; ogs. Parthiēne, es, f., Curt. 6, 2 o. 3; — 2) Parthus, 3: parthisk, eques, Cic. Fam. 9, 25, o. Ovid. Trist. 2, 228; cf. id. Fast. 5, 580; — 3) Parthĭcus, 3, ligesom frgd.: parthisk, equitatus, Flor., regnum, Plin., bellum, Cic.; ∾ pelles, (som Handelsvarer: etslags rødfarvet Leder), Digest.; hvoraf ∾ cingula, Claudian. — Parthĭa, ae, f., s. und. frgd. — Parthĭcārĭus, 3: Biform af Parthicus, negotiatores, Cod. Just. — Parthĭcus, 3, o. Parthiene, es, f., s. und. Parthi. — Parthiēni, orum, m.: Biform af Parthi, Curt. 4, 12, oftere. — 1. Parthus, 3, o. 2. Parthus, i, m., s. und. Parthi. — 3. Parthus, i, f.: By i Illyrien, i Nærheden af Dyrrhachium; — B) df. Parthini (el. Parthēni), orum, m.: Indvaanerne deraf, Mela, Plin., Caes., o. A.

*partĭārĭus, 3; 1) hvad man deler el. bør dele med nogen; – pecora partiaria pascenda suscipere, (naar Hyrden deler Hiordens Product med Eieren); — b) df. partĭārĭo, (abl. som adv.): imod at erholde det Halve, Cato; — II) df. subst.: partiarii erroris tui, (Deltagerne deri), Tertull.; o. — partĭātim, adv.: delvis; df. hos Lægerne: paa de forskiellige Legemsdele, Coel. Aur.; — [pars]. — partĭbĭlis, e, [partio], delelig, Claud. Mamert.

partĭceps, ipis, [pars, capio]; I) adject.: deltagende el. delagtig deri; oftest c. gen. rei, ogs. m. in, de, ad, ogs. c. dat. pers., ogs. c. dat. rei; – animus rationis particeps, Cic.; cf. Caes. B. C. 3, 60, o. Nep. Eum. 1; virtutes ··· ut omnes omnium participes sint, vid. Cic. Fin. 5, 23; ∾ tori, Ovid., (i. e. uxor); ∾ leti (animus, d. e. dødelig), Lucr.; – de opsonii mna participem fieri, Plaut. Truc. 4, 2, 34; particeps factus in turpissimo foedere, Cic. Inv.; cf. Suet. Calig. 36; particeps ad omne secretum Pisoni erat., Tac. Ann. 15, 50; men particeps regno venis, Senec. Herc. Fur. 269; – ogs. m. Relativsætn.; ut, quae fierent, fieret particeps, Plaut. Aul. 4, 1, 19; — II) subst.: Deltager, Staldbroder, Kammerat; – ille ··· meus particeps etc., Ter. Heaut. 1, 1, 98; hujus belli particeps esse cogor, Cic. Att. 9, 10; in quadam conjuratione quasi participes nominati, Suet. Calig. 56

partĭcĭpālis, e, [particeps]; I) „alm.": deltagende el. delagtig deri; – qui associati participales curae, Digest., inc.; — II) „bes.": ∾ verba, i. e. participia, Varro. — *partĭcĭpātĭo, onis, f.: Delagtiggiørelse, Meddelelse, imperii, Spartian.; o. — partĭcĭpātus, us, m.: = frgd., id.; — [participo]. — partĭcĭpĭālis, e: hørende til Participiet; – dicti et factu ··· sunt verba participialia quidem, non tamen qualia dicto factoque, Quintil. 1, 4, 29; — df. adv. partĭcĭpĭālĭter, Fest.; af — partĭcĭpĭum, i, n., [particeps]: Deltagelse, Delagtighed, Cod. Just.; — II) i Grammatiken: Participiet, Varro, Quintil., Gell.

partĭcĭpo, avi, atum, 1, v. a., [particeps]; I) „alm."; A) „egenl.": gior delagtig deri, impertio; c. gen. el. abl. rei; – ∾ aliquem consilii sui, Plaut. Cist. 1, 3, 17, aliquem sermone, (al. sermoni), id. Mil. gl. 2, 2, 107; – ogs. absol.: neque participant nos, id. Stich. 1, 1, 33; – df. pass.; uti dentes quoque sensu participentur, Lucr. 3, 692; cf. Cic. Leg. 1, 12: ad participandum alium ab alio etc.; — B) „overf.": ∾ aliquid cum aliquo, (dele med nogen, giøre delagtig deri); – ∾ laudes suas cum Kaesone, Liv. 3, 12; ∾ venationem cum amicis, Spart. Hadr.; – men pass., participato cum fratre regno, Justin.; — II) „bes." ∾ aliquid: tage Del el. blive delagtig deri; – aequum est, ut cujus participaverit lucrum, participet et damnum, Digest.; cf. vet. poët. ap. Cic. Tusc. 2, 17: qui alteri exitium parat Eum scire oportet, sibi paratam pestem, ut participet, parem; ad participandas ejusmodi voluptates, Gell. 15, 2.

partĭcŭla, ae, f., dem. af pars.; I) liden Del, lidet Stykke; – cuicumque particulae coeli officeretur, (hvilken Del af Udsigten), Cic. d. Or. 1, 39; tenerrimas particulas etc., ibd. 2, 39; men arenae particulam etc., Hor. Od. 1, 28, 25, („poet." f. en Smule, en Haandfuld); — B) ogs. „ment."; – sine ulla particula justitiae vivere, Cic. Off. 2, 11; — II) „bes."; A) i Rhetoriken: Del af en Sætning; – hae particulae prout sunt graves, acres, lentae, celeres, remissae, etc., Quintil. 9, 4, 69; — B) i Grammatiken: Partiklen, Gell. 2, 17 o. 19, o. A.

*partĭcŭlāris, e: hørende til en enkelt Del el. til enkelte Dele, speciel, propositio, (i Logiken), Appul., publicatio, Cod. Just.; — df. adv. partĭcŭlārĭter: med Hensyn paa de enkelte Dele, specielt, (i Logiken), Appul.; o. — partĭcŭlātim, adv.: delvis, stykkevis, narrare, (opp. summatim), auct. ad Her. 1, 9; ∾ recipere pecuniam, (i smaa Summer), Digest.; ∾ hominem excarnefacere, Senec. Ep. 24; men ∾ vocare, (særskilt at benævne), etc., Varro R. R. 2, praef.; — [particula]. — partĭcŭlātĭo, onis, f.: Udstykning, liden Del el. Afdeling, Capella; af — partĭcŭlo, ōnis, m., [particula]: Deltager, Medarving, Pompon. ap. Non.; — not.: Particulo, som Mandsnavn, Phaedr. 4, prol. — partĭlis, e, [pars]: delelig, til at dele; – corporeum omne, quod partile, Augustin.; df. — partĭlĭter, adv.: delvis, stykkevis, Arnob. — partim, subst. o. adv., s. und. pars.

1. partĭo, ivi, itum, 4, v. a. o. n., [Biform af partior]; I) act.; A) „egenl.": deler, praedam cum illis, Plaut., ogs. inter eos, id.; (sol) aetheris oras Partit, Lucr. 5, 682; – oftest in partic. partītus, 3: delt, adskilt; Carcere partitos circus habebit equos, (i. e. carceribus disjunctos), Ovid. Fast. 4, 680; cf. Liv. 27, 7, o. Cic. d. Or. 3, 30; — b) df. abl. partītō som adv.: delvis, dividere, Ulpian.; — B) „fig.": afdeler el. inddeler, fordeler el. deler; – partiens curas simul in inferendum atque arcendum bellum, Liv. 21, 21; – tu mecum gaudia partisses (f. partivisses), Lucil. ap. Non.; Dulcemque in ambos caritatem partiens, Phaedr. 3, 8; — II) neutr.: Vos inter vos partite; ego abeo, Plaut. Amph. 4, 3, in., (deler el. skifter Eder imellem, d. e. forliger Eder). — 2. partĭo, onis, f., [2. pario], (for o. efterel. Ord): Føden el. Fødsel, Plaut. Truc. 1, 2, 93; ∾ mulieris, Gell.; men (gallinae) ad partiones aptiores, Varro R. R. 3, 9.

partĭor, itus sum, 4, v. dep. act.; I) „egenl."; A) „alm.": deler, fordeler; – ∾ genus universum in species certas, Cic. Orat. 33; ∾ bona pupillis erepta cum aliquo, id. Verr. 4, 17; men id. Cluent. 7: partiri cum matre etc., er acc. udfalden; men id. Phil. 14, 6: partiri inter se, qui ··· occuparent; – ∾ copias inter se, Liv.; men Virg. Aen. 1, 194: socios partitur in

omnes (sc. praedam); — B) „bef.": afdeler, inddeler; – ∾ limite campum, Virg. Ge. 1, 126; actio partienda est in gestum et in vocem, Cic. Brut. 38; – men absol. el. ud. acc., om Begrebernes philosophiske Deling: nihil de dividendo ac partiendo docere, id. Fin. 1, 7; — II) „fig.": at tage Del med hinanden el. med nogen; – discrimen et pericula ex aequo partiemur, Tac. Hist. 2, 77; cf. Virg. Aen. 11, 822: partiri curas cum aliquo.

partīte, adv. af partitus: inddelt, efter (den rhetoriske) Inddeling; – nihil partite, definite, distincte (posse) dicere, Cic. Orat. 28. — partītĭo, onis, f., [partior]; I) „alm.": Deling el. Fordeling; – ∾ aequabilis praedae, Cic. Off. 2, 11; quum pecunia ex partitione deberetur, id. Caecin. 5; cf. id. Sest. 24; — II) „bef."; A) i Philosophien: den logiske Inddeling el. Afdeling; vid. Cic. Top. 5, ogs. ibd. 6 o. 8; — B) i Rhetoriken: den rhetoriske Inddeling, διαίρεσις; vid. Cic. Inv. 1, 22, o. Quintil. 2, 2, 13; — not.: de Partitione oratoria: rhetorisk Skrift af Cicero.

partītor, oris, m., [partior]: som deler, Cic. Vatin. 5, inc., (al. portitor). — partitūdo, inis, f., [2. pario], (for- o. eftercl. Ord): Føden el. Fødsel, Plaut. Aul. 1, 1, 36; ∾ futura, Cod. Theod. — partitus, 3, partic. af partio o. partior. — partor, oris, m., f. und. postpartor. — *partŭālis, e: hørende til Fødsel el. Nedkomst, Tertull.; o. — Partŭla, ae, f.: den Fødselen forestaaende Gudinde, id.; — [2. partus]. — partūra, ae, f., [2. pario]: Føden el. Fødsel; – deme duas res de mulis, admissuram et parturam, Varro R. R. 2, 1, (al. pariturain, m. f. Bem.), inc.

partŭrĭo, ivi o. ii, (itum), 4, v. n. o. a., desid. af 2. pario; I) neutr.; A) „egenl.": ville til at føde, være i Barnsnød; – Ne parturire (eam) intelligat, Ter. Hec. 3, 3, 53; Dicite: tu (Lucina) voto parturientis ades, Ovid. Fast. 3, 556; – ogs. om Dyrene; parturiens canis, Phaedr.; quum parturient (gallinae), Varro; — B) „overf." om Vegetationen; – Et nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbos, Virg. Ecl. 3, 56; — 2) „alleg.": Parturiunt montes, etc., Hor. A. P. 139; cf. Phaedr. 4, 22, (hvor parturibat f. parturiebat); — 3) lignelsesvis; – si tamquam parturiat unus pro pluribus, (lider ondt, odl.), Cic. Lael. 13; — II) act., men sædv. „fig."; A) „overf.", ligesom parere: at føde; vid. Hor. Od. 4, 5, 26: Quis, Germania quos horrida parturit, Fetus (paveat)? — b) ogs. „alm.": at frembringe; vid. ibd. 1, 7, 15: Albus ... Saepe Notus, neque parturit imbres Perpetuos; — B) „ment." o. „alleg.": at være ligesom frugtsommelig dermed, at omgaaes dermed; – quod diu parturit animus vester, aliquando pariat, Liv. 21, 18; cf. Cic. Phil. 2, 46; men parturit ira minas, Ovid. Her. 12, 208; men Cic. Mur. 39: hoc, quod conceptum res publica periculum parturit, consilio discutiam et comprimam; df. — partŭrītĭo, onis, f., (fild. Ord); I) „egenl." o. in pl.: Fødselsveer, Hieronym.; — II) „fig.": at tænke derpaa; – ∾ novae vitae, Augustin.

1. partus, 3, particip. af 2. pario. — 2. partus, us, m., [2. pario]; I) in abstr.: Føden el. at føde, Fødselen; – Diana adhibetur ad partus, quod etc., Cic. N. D. 2, 27; cf. ibd. 40; ogs. om Dyrene, Varro, Colum.; – ogs. Fødselstiden; – quum ... appropinquare partus videretur, Cic. Cluent. 11; – sjeld. o. ikkun „poet." om Faderen: Avling el. at avle; Oenei partu edita, (Datter af Oeneus), Cic. Tusc. 2, 8, (e Soph.); — B) df. „fig.": Opkomst, Begyndelse; – et Graeciae quidem oratorum partus atque fontes vides, Cic. Brut. 13; — II) in concr.: Fosteret el. Livsfrugten (hos Mennesker og Dyr, født og ufødt); – plures enixa partus, (efter at have født flere Børn), Liv. 40, 4; cf. id. 1. 13; partus ancillae, Cic. Fin. 1, 4; – bestiae pro partu suo ita pugnant, ut etc., Cic. Tusc. 5, 27; df. ogs. Hønens Æg, Appul.; – partum ferre el. gerere, (være frugtsommelig), Plin., edere, (føde), Cic., Liv., abigere, Cic., Plin., ogs. elidere el. ejicere, id., (fordrive Livsfrugten, bevirke Abort); – ogs. om Væxterne; vinum (i. e. vitis) in partu et alimonia solem quaerit, Varro; absumpto partu arborum, etc., Plin. 17, 2; — B) „fig.": neque concipere neque edere partum mens potest, nisi etc., Petron. Sat. 118; — not.: gen. parti f. partus, Pacuv. ap. Non., ogs. partuis, Varro ibd.; dat. partu f. partui, Propert. 1, 13, 30.

părum, adv., [besl. m. parvus o. παῦρος]: for lidet, ikke nok, utilstrækkeligen; opp. satis o. nimium; – compar., mĭnus; superl., mĭnĭme; — I) posit. parum; A) „egenl."; 1) som subst. c. gen.; – satis copiae ... leporis parum, Cic. Brut. 68; satis eloquentiae, sapientiae parum, Sallust. Catil. 5; cf. Hor. Epod. 7, 3, o. id. Ep. 2, 2, 111; — 2) som adverb.; aa) hos Verber; – Minus videtis, magis impense cupitis, consulitis parum, Ter. Ad. 5, 9, 36; parum procedit, quod ago, id.; quaero ex te, quae parum accepi, Cic. N. D. 3, 1; ∾ credere alicui, Caes. B. C. 2, 31; ∾ affirmatur, (det er uvist), Tac. Hist. 4, 60; — b) parum esse: ikke at tilfredsstille; parum habere: være utilfreds; – parumne est, quod etc., ni etc.? Ter. Phorm. 3, 3, 13; cf. Cic. Sest. 14; men Ovid. Fast. 2, 415: Non nocuisse, parum est; prodest quoque; – haec ... suscepisse, parum habuere, (dermed lode de sig ikke nøie), Sall. Jug. 31; cf. Liv. 42, 3; — bb) hos Adverbier; – nemo parum diu vixit, qui etc., Cic. Tusc. 1, 45; cui rei parum diligenter ab iis erat provisum, Caes. B. G. 3, 18; — B) „overf." o. „alm.": i ringe Grad, ikke synderligen, lidet, ubetydeligen; 1) hos Adjectiver; – sunt ea quidem parum firma, Cic. Att. 10, 11; si parum multi sunt, qui etc., id. Planc. 7; scripsisse non parum multa, Quintil.; parum claris lucem dare coget, Hor. A. P. 448; — 2) hos Verber; – non sunt composita mea verba; parum id facio, etc., Sall. Jug. 85; doleamus, sed parum, Senec. Ep. 116; (litera M) etiamsi scribitur, tamen parum exprimitur, (udtales svagt), Quintil. 9, 4, 40; — II) compar. mĭnus: mindre, ringere; – si minus de aliquo dixero, (omtaler kortere), Cic. Sest. 50; Ne quid plus minusve faxit, quod nos post pigeat, Ter. Phorm. 3, 3, 21; ∾ facile, Caes. B. G. 1, 2; ∾ late, ibd.; f. ogs. und. plus; – sjeld. hos compar.; nec minus admirabilior illius exitus belli, Flor. 4, 2; – oftere m. Maalets abl.; sociis dimidio minus, quam civibus, datum, Liv. 41, 13; – ogs. m. flgd. quam, Cic. Planc. 30; ogs. m. flgd. atque, Hor. Sat. 2, 7, 96: minus atque ego etc.; – dog oftest elliptisk el. m. udfalden Comparationspartikel; Minus quindecim dies sunt, quum etc., (mindre end 15 Dage), Plaut. Trin. 2, 4, in.; cecidere duo millia haud minus peditum, Liv. 42, 6; men Cic. Verr. 1, 47: ut ex sua cujusque parte ne minus dimidium ad Trebonium perveniat; — bb) hertil mærkes; a) non (el. haud) minus ... quam (el. atque): ikke mindre end, ligesaa meget som; – non minus perturbato animo atque vultu, quam si etc., Cic. Sest. 12; cf. id. Catil. 3, 1; laudibus haud minus, quam praemio, gaudent militum animi, Liv. 2, 60; Haud minus ac jussi (sc. sunt) faciunt, Virg. Aen. 3, 561; — b) nihil (el. nil) minus, i Svar, stærkt negerende: ingenlunde, ikke paa nogen Maade; vid. Ter. Eun. 3, 1, 46, o. id. ibd. 3, 3, 29; — c) minus minusque, ogs. minus et (el. ac) minus: mindre og mindre; – nam mihi jam minus minusque obtemperat, Ter. Heaut. 3, 3, 33; cf. Ovid. Pont. 2, 8, 73, o. Plin. 11, 10; — 2) „overf."; a) som formildende Negation: just ikke, ikke saa ganske; – nisi quia etc., quod intellexi minus, Ter. Eun. 4, 5, 10; nonnumquam ea, quae praedicta sunt, minus eveniunt, Cic. Div. 1, 14; quod si etc., sin minus, (i modsat Fald), id. Fam. 7, 2; cf. id. d. Or. 1, 22; — b) quo minus, ogs. i et Ord, quominus: at ikke; – quicquam in his te nuptiis Fallaciae conari, quo fiant minus, etc.,

Ter. Andr. 1, 2, 25; si te infirmitas virium tenuit, quo minus ad ludos venires, Cic. Fam. 7, 1; deterrere aliquem, quo minus etc., id.; cf. Caes. B. C. 2, 13, o. Quintil. 12, 1, 16; – forcl. ogs. i omvendt Stilling; Ne revereatur, minus jam quo redeat domum, Ter. Hec. 4, 4, 8; — III) superl. mĭnĭme: mindst el. allermindst, saare lidet el. ringe; A) „alm."; – quum minime videbamur, tum maxime philosophabamur, Cic. N.D. 1, 3; nunc, quum minime vellem, minimeque opus fuit, Ter. Eun. 2, 2, 42; quod in miserrimis rebus minime miserum putabis, id facies, Cic. Fam. 14, 13; ∾ saepe Caes. B. G. 1, 1; – ogs. forstærket ved omnium el. gentium; ad te minime omnium pertinebat, Cic. R. Am. 34; illa exclamat: minume gentium! Ter. Eun. 4, 1, 11; cf. id. Ad. 3, 2, 44; — B) „bes."; 1) s. minimum el. saltem: i det mindste; – bubilia lata pedes decem, vel minime novem, Colum. 1, 6; is morbus erit longissimus, minimeque annuus, Cels. 2, 8; — 2) i Svar som forstærkende Negation: ingenlunde, aldeles ikke; – Ba. Sed cessas? Pa. minume equidem; nam hodie etc., Ter. Hec. 5, 3, 16; an tu haec non credis? A. minime vero, Cic. Tusc. 1, 6; cf. id. Att. 8, 9; – ogs. forstærket ved gentium; merito hoc meo videtur factum? De. minume gentium, Ter. Phorm. 5, 9, 44.

pārum.per, adv.; I) „egent.": noget lidet, sædv. om Tiden: korteligen, i el. for et Dieblik, odl.; vid. Fest. p. 221, (Müll.); – mane dum parumper, Plaut. Bacch. 4, 6, 21; cf. Ter. Andr. 4, 2, 31; – abduco parumper animum a molestiis, Cic. Att. 9, 4; cf. Virg. Aen. 6, 382; — II) „poet. overf.": i kort Tid, hurtigen, snart; – campum celeri passu permensa parumper, Enn. ap. Non.

pāruncŭlus, i, m., dem. af 3. paro: lidet Fartøi, liden Baad; – paruncülis ad litus ludit celeribus, Cic. frgm. ap. Isid. — 1. pārus, i, m.: etslags liden Fugl, germ. Meise, auct. carm. d. Philom. 9. — 2. Pārus, i, f., s. und. Paros.

parve, adv. af parvus: lidet, i en liden el. ringe Grad; – ∾ flecti, Vitruv. 9, 6; – df. efterel. superl., parvissime memorare aliquid, (med ganske faa Ord, i al Korthed), Coel. Aur. — parvĭbĭbŭlus, 3, [parvus, bibo]: som drikker lidet; – ∾ phrenetici, Coel. Aur. — parvĭcollis, e, [parvus, collum], som Oversættelse af μικροτράχηλος: korthalset, Coel. Aur. — parvĭfăcĭo, (s. parvi facio, neml. som et Ord alene forcl.), ĕre, v. a.: ringeagter, rumorem, Pompon. ap. Non.; — not.: pass. parvifaciatur, (s. parvi fiat), Titin. ap. Priscian. — parvĭpendo, ĕre, skrives rigtigere adskilt: parvi pendo. — parvĭtas, atis, f., [parvus]: Lidenhed; – quae (vincula) cerni non possunt propter parvitatem, Cic. Univ. 13; terrae parvitatem declarat sol deficiens, Plin. 2, 8; – ogs. in pl., Gell. 1, 3; — II) „fig.": Ubetydelighed, quaestionis, id. 7, 17; men parvitas mea: min Ringhed, min ringe Person, Val. Max. praef.

parvŭlum, som adv., s. und. flgd. — parvŭlus, 3, dem. af parvus: meget ringe el. liden el. ubetydelig; – ∾ pecunia, (opp. immanis), Cic. R. Com. 8; ∾ proelia, (Skærmydsler), Caes.; non parvulum detrimentum, (ikke saa ringe Tab), id.; in re parvula, Cic. Quint. 16; ogs. absol.: hoc parvulum, (Ubetydelighed), id. Inv. 2, 3; ex parvulo incipere, (om en Byld), Cels.; tuta et parvula laudo, (ringe Kaar), Hor. Ep. 1, 15, 42; — b) neutr. parvulum ogs. som adverb.; – parvulum differt, patiaris adversa, an exspectes, Plin. Ep. 8, 17; cf. id. ibd. 8, 14; — II) „bes."; A) om Alderen: liden el. ung; – ∾ Aeneas; vid. Virg. Aen. 4, 328; ∾ aetas, (Barndommen), Justin.; a parvulo, (fra Barnsben), Ter. Andr. 1, 1, 8; ab parvulis (om flere), Caes. B. G. 6, 21; – ogs. om Dyrene: ne parvuli quidem (uri) excepti etc., Caes. B. G. 6, 28; — B) altfor ung dertil, d. e. som ikke er en Sag voxen; – quam illae (s. illi) rei ego etiam nunc sum parvulus, Plaut. Pseud. 3, 1, 17; – men som Udraab: o parvuli: I Uforstandige! Arnob.

parvus, 3, παῦρος; compar., mĭnor, us; superl. mĭnĭmus, 3, (s. ogs. not. in fine); I) posit., parvus, 3: liden, ringe, ubetydelig; – in parvis aut mediocribus rebus, (opp. hac tanta in re), Cic. d. Or. 2, 20; quam parva sit terra, etc., id. d. Rep. 1, 17; men absol.: haec parva et infirma sunt, id.; cf. Virg. Ge. 4, 176: Non aliter, si parva licet componere magnis, etc.; – navnl. ogs. om Børn og om Børnealderen; qui admodum parvos tum haberet liberos, Cic.; men id. Fin. 3, 5, absol.: salutaria appetunt parvi, etc.; cf. Hor. Ep. 2, 1, 70: mihi parvo (som liden Dreng) etc.; men aetate parvis etc., Suet. Aug. 48; men a parvis didicimus: si etc., (som Børn, i vor Barndom), Cic. Leg. 2, 4; derim. in sing.: puer in domo a parvo eductus, Liv. 1, 39; – fremdeles om Tiden: kort; parvae consuetudinis causa, Ter. Andr. 1, 1, 83; ligel. in parvo tempore, Lucr. 5, 107; ∾ nox, Lucan.; ∾ vita, id.; – ogs. om Begreber og Egenskaber: ringe el. ubetydelig i sit Slags; parvam fidem habere alicui, Ter. Eun. 1, 2, 117; men homo parvo ingenio, Plin. Ep.; cf. Hor. Ep. 1, 17, 40; men id. ibd. 1, 3, 28: Hoc onus, hoc studium parvi properemus et ampli, (Høie og Lave); – ofte ogs. om en Værdi, odl.; parvi pretii deputare, (agte ringe), Ter. Hec. 5, 3, in.; parvo pretio vendere, Cic. Verr. 4, 60; dog oftest absol., parvi (sc. pretii: af lidet Værd); parvi sunt arma foris, nisi etc., Cic. Off. 1, 22; parvi refert (det nytter lidet), abs te jus dici diligenter, nisi etc., id. Qu. Fr. 1, 1, 7; saal. ogs. parvi facere, aestimare, ducere, pendĕre, etc.: at ringeagte, odl.; nequam hominis ego parvi pendo gratiam, (bryder mig lidet derom), Plaut. Bacch. 3, 6, 29; cf. Cic. Fin. 2, 8; – ligel. in abl. parvo: for el. til en lav Pris, Cic. Att. 1, 3; cf. Hor. Sat. 2, 3, 156; men parvo contentus: som nøies med Lidet, Cic.; vivitur parvo bene, Hor. Od. 2, 16, 13; cf. id. Ep. 2, 1, 139; – ogs. er parvo: Maalets abl. hos Comparativet; ut parvo admodum plures caperentur, Liv. 10, 45; – ogs. om Rummet; parvoque brevius etc., Plin. 2, 67; – ogs. om Tiden; haud parvo junior, Gell. 13, 2; ligel. parvoque post etc., Plin. 16, 42; — II) compar., mĭnor, minus, ōris, [besl. m. inus. μινύς, ogs. m. μείων, i. e. minor]: mindre, ringere, odl.; – quod in re majore valet, valeat in minore, Cic. Top. 4; Hibernia dimidio minor, quam Britannia, Caes. B. G. 5, 13; minus praedae, quam speraverant, fuit, Liv. 4, 51; sociis dimidio minus, quam civibus, datum, id. 41, 13; calceus ⋯ Si pede ⋯ minor (sc. erit), uret, Hor. Ep. 1, 10, 43; cf. id. A. P. 189; men id. Ep. 1, 12, 28, genibus minor: liggende paa Knæ, d. e. underkastende sig; men minor in certamine (equus: liggende under i Kampen), id. ibd. 1, 10, 35; cf. id. ibd. 2, 1, 183: virtute et honore minores, (opp. numero plures); men sapiens uno minor est Jove, id. ibd. 1, 1, 106; cf. Ovid. Trist. 2, 214, o. id. Pont. 2, 10, 37; – saal. ogs. m. Maalets abl.; uno signo ut sit minus, Cic. Verr. 1, 45; men Bis sex Herculeis ceciderunt, me minus uno, Viribus, Ovid. Met. 12, 554; – fremdeles om Alderen; qui minor est natu, (yngre), Cic.; cf. id. Acad. 2, 19: te aliquot annis minorem natu etc.; minor aetate, Ovid.; minor uno mense, Hor.; men filia minor regis, (hans yngre Datter), Caes. B. C. 3, 112; – ogs. ofte i Lovsproget; minor viginti quinque annorum: under 25 Aar, d. e. umyndig, Digest.; ogs. absol.: de minoribus: om Mindreaarige el. Umyndige, opp. major, ibd.; – „poet." ogs. minores, absol. s. liberi el. Børn, Sil. 2, 501; ligel. s. posteri el. Efterkommere, Virg. Aen. 1, 532, o. ibd. 733; – Forbindelsen minorum gentium s. und. gens; — bb) hertil kan endnu mærkes; a) gen. pretii; – (vendere frumentum) non pluris ⋯ fortasse etiam minoris, (lavere el. lettere), Cic. Off. 3, 12; fidem

suam ··· non minoris, quam publicam ducebat, vid. Sall. Jug.32; — b) „poet." ogſ. c. acc. respect.; - frontemque minor truncam amnis Acarnan, Sil. 3, 42; — c) ligel. poet. c. infin.; - heu fatis superi certasse minores, Sil. 5, 74; cf. Hor. Sat. 2, 3, 313; — III) superl., mĭnĭmus, 3: den mindſte el. ringeſte el. ubetydeligſte, odl.; - quum sit nihil omnino in rerum natura minimum, quod dividi nequeat, Cic. Acad. 1, 7; minima pars temporis, Caes.; qua minima altitudo fluminis erat, id. B. G. 1, 8; in maxima fortuna minima licentia est, Sall. Catil. 51; Qui minimis urgetur (vitiis), Hor. Sat. 1, 3, 69; ∾ digitus, Plin., digitulus, Plaut.; - navnl. ogſ. om Alderen; minimus natu horum omnium Timaeus fuit, (den yngſte af dem), Cic. d. Or. 2, 14; ligel. ex his omnibus minimus natu, id.; ligel. ud. natu; qui minimus ex illis erat, Sall. Jug. 11; - men om en Værdi; Deos quidem, quos etc., minimi facit, Plaut. Pseud. 1, 3, 35; quanti emi potest minimo? id. Epid. 2, 2, 110; cf. Hor. Sat. 1, 4, 14: Crispinus minimo me provocat, (vedder imod en Bagatel, vid schol.); - men ordſprogsvis: minima de malis (sc. eligenda sunt), Cic. Off. 3, 29; - ogſ. m. Negation forſtærkende; non minimo discrimine, (i. e. maximo), Suet. Aug. 25; ligel. res non minimi periculi, id. ibd. 67; - ogſ. absol.; quae (praemia) apud me minimum valent, Cic. Fam. 1, 9 (ante med.); men exactis minimum distantia (carmina), Hor. Ep. 2, 1, 72; men sexies ··· quum minimum (i det mindſte) quater, Plin. 18, 43; men ut nihil, ne pro minimis quidem, debeant, Liv. 6, 41; - fremdeles c. gen.; ut quisque minimum firmitatis ··· habeat, ita etc., Cic. Lael. 13; men minimum pedibus itineris confectum, Liv. 44, 5; cf. id. 27, 15: unde minimum periculi erat; - endel. ſom adv.; quam minimum credula postero, (ſaa lidet muligt), Hor. Od. 1, 11, 8; quae (comprehensio) ex tribus minimum partibus constat, (i det mindſte), Quintil. 5, 10, 5; men Liv. 33, 6: non minimum Aetolorum operā, (ikke mindſte, d. e. fortrinligen derved); — not.: efterel. compar., parviores, Coel. Aur.; - men forel. superl., parvissimus, 3, Varro, Lucr.; men efterel. superl. minimissimus, Arnob.

Pasargădae, el. Persagadae, arum, f.: befæſtet By i Perſis, vid. Plin. 6, 26, o. Curt. 5, 6. — pascălis, e, [f. pascualis af pascuum]: ſom gaaer paa Græs, oves, Cato ap. Fest.; cf. Lucil. ap. Fest. s. v. solox, p. 301, (Müll.). — pascĕŏlus, i, m., φάσχωλος, (i. e. marsupium): Pengepungen; - pasceolos furari, Cato ap. Non.; cf. Plaut. Rud. 5, 2, 27. — pascha, ae, f., o. ătis, n., πάσχα: Paaſken el. Paaſkefeſten, Tertull., Symmach.; df. — phascălis, e, tempus, Cod. Theod. — pascĭto, are, v. n., frequ. af pasco: at ſøge Næring; - ∾ in silvestribus locis, (om Bierne), Varro R. R. 3, 16, inc., (al. pastitant).

pasco, pāvi, pastum, 3, v. a., [af inus. πάω, hvf. ogſ. πάσχω]; I) „egenl.": lader græsſe, fører el. holder paa Græs; - quum propter paupertatem puer sues pasceret, Cic. Div. 1, 17; quisquis montibus illis Lanigerosque greges armentaque bucera pavit, Ovid. Met. 6, 395; men absol.: me pascente, (under min Vogtning), Virg. Ecl. 1, 78; — II) „fig."; A) „overſ."; 1) fodrer el. føder el. holder; - quot greges et quantos sit pasturus, Varro; cf. Senec. Ep. 2: quantum pascat; f. ogſ. Hor. Sat. 1, 6, 104; men Cic. Off. 2, 25, absol., bene pascere: drive en fortræffelig Qvægavl; — 2) „alm.": føder, ernærer, underholder; - qui nos olusculis soles pascere, Cic. Att. 6, 1; ∾ servos, (holde dem), Senec. Ep. 17; hvor ogſ. ∾ paucos ventres; men „poet.": quos, dives Agnania, pascis, Virg. Aen. 7, 684; men Plin. 18, 4: nulla provinciarum pascente Italiam; — b) df. „poet.": ∾ barbam, (lade voxe), Hor. Sat. 2, 3, 35; men Virg. Aen. 7, 391: sacrum tibi (i. e. Baccho) pascere crinem, (til Gudens Ære); - Danaas paverunt Pergama flammas, (nærede dem), Ovid. Met. 14, 467; cf. Ovid. Trist. 4, 4, 63; men polus dum sidera pascet, Virg. Aen. 1, 608; cf. Lucan. 10, 258; dog ogſ. Plin. 17, 18: umbra pascens sata; - ∾ agros, (dyrke dem), Martial. 10, 58; men ∾ numos alienos, (forøge dem med Renterne), Hor. Ep. 1, 18, 35; — 3) om Dyrene: at afæde el. afgræsſe, ogſ. absol.: at græsſe, at gaae paa Græs, (ſædv. „poet."); - pascentes a flumine reice (f. rejice) capellas, Virg. Ecl. 3, 96; cf. id. Ge. 3, 143; Sed tunc pascebant herbosa palatia vaccae, Tibull. 2, 5, 25; Ire vis, mula, pastum foras, Plaut. Most. 4, 1, 22; — bb) df. medial: at græsſe, at fodres; ogſ. „alm.": at tage Næring til ſig, at ſpiſe, at leve deraf, odl.; - Pascitur in magna Sila formosa juvenca, Virg. Ge. 3, 319; cf. id. ibd. 3, 162; men ibd. 528: Frondibus et victu pascuntur simplicis herbae (boves); men Liv. 6, 41: si pulli non pascentur, (ikke ville æde); - qui maleficio et scelere pascuntur, (ſom ernære ſig deraf), Cic. Off. 2, 11; — b) df. atter „poet." c. acc.; - Pascuntur silvas (caprae), Virg.; cf. id. Ge. 4, 181; ligel. id. Aen. 2, 471: coluber, mala gramina pastus; — B) „ment.": nærer, pleier, underholder, morer el. fornøier, odl.; - quos Clodii furor rapinis et incendiis ··· pavit, Cic. Mil. 2; ∾ oculos cruciatu alicujus et supplicio, id. Verr. 5, 26; cf. id. Phil. 11, 3; - men „poet.": animum pictura pascit inani, Virg. Aen. 1, 464; men ibd. 10, 627: ∾ spes inanes, (nære); - his ego rebus pascor, his delector, Cic. Pis. 20; cf. id. Sest. 46; men Ovid. Pont. 1, 4, 21: Otia corpus alunt; animus quoque pascitur illis.

pascua, ae, o. orum, f. und. pascuus. — pascualis, e, f. und. pascalis. — *pascŭōsus, 3: tienlig til Græsgang el. til Foder, herba, Appul.; o. — pascŭus, 3: tienlig til Græsgang; - ∾ ager, Plaut. Truc. 1, 2, 47, (opp. arvus); cf. Cic. d. Rep. 5, 2: agri, arvi et arbusti et pascui, etc.; men pascua reddere rura, (opdyrke til Græsning), Lucr. 5, 1247; ∾ silva, Digest.; — II) df. subst.; A) pascŭum, (sc. rus): Græsgang, Plin.; rus (el. ager) sine pascuo, Colum.; - ogſ. in pl.; ∾ herbosa, Ovid., laeta, id.; cf. Hor. Epod. 1, 28, o. Cic. Agr. 1, 1; — b) fild. „overſ.", o. ligel. in pl.: Retter el. Spiſer; - ∾ jurulenta, Appul.; — B) pascŭa, ae, f., sc. terra: Græsgang, Tertull.

Pāsĭphăa, ae, o. Pāsĭphăe, es, f.: Datter af Helios el. Sol, Søſter af Circe, Gemalinde af Minos paa Creta, og ved ham Moder til Phædra, Ariadne og Androgeus, men ved en ſkøn Tyr, hvortil Venus i ſin Vrede havde vakt hendes Kærlighed, til Uhyret Minotaurus; - vid. Cic. N. D. 3, 19, o. Serv. ad Virg. Aen. 6, 14; men Pasiphaës gener, Ovid. Ib. 90, i. e. Theseus, - ogſ. nævnes hun ſom Gudinde, Cic. Div. 1, 43; — B) df. Pāsĭphăēĭus, 3; hvf. Pāsĭphăēĭa, ae, f., Ovid. Met. 15, 500, (i. e. Phaedra). — Pāsĭthĕa, ae, o. Pasĭthĕe, es, f.: en af Gratierne, Catull. 63, 43, Stat. — Pāsĭtigris, ĭdis, m., Πασίτιγρις: en Benævnelſe paa Tigerfloden i Nærheden af dens Udløb, Curt. 5, 3.

passārĭus, 3, [1. passus, pando]: udbredt (og tørret i Solen), ficus (pl.), Capitolin. — Passăro (n), ōnis, f., Πασσαρών: By i Epirus, i d. Moloſſiſke, Liv. 45, 26. — †passer, ĕris, m.: Spurven; - saliunt aliae (aves), ut passer, Plin.; cf. Cic. Fin. 2, 23, o. id. Div. 2, 30; f. ogſ. Catull. 2 o. 3; - ogſ. ſom Kelcord; Meus pullus passer, etc., Plaut. Casin. a. 1, v. 50; — II) „overſ."; A) Stenbiden, etſlags Søfiſk; vid. Plin. 9, 36, Ovid. Hal. 125, o. Hor. Sat 2, 8, 29; — B) passer marinus: Strudſen el. Strudsfuglen, (marinus: ſom bragt over Havet el. fremmed); vid. Plaut. Pers. 2, 2, 17; ſædv. struthiocamelus, vid. Fest. p. 222, (Müll.); df. — passercŭla, ae, f.: = flgd., M. Aurel. ap. Fronton.; — passercŭlus, i, m., dem.: liden Spurv, Cic. N. D. 2, 30; ogſ. ſom Keleord, Plaut. Asin. 3, 3, 76; o. —

passĕrīnus, 3: for el. til Spurver, prandium, Pompon. ap. Non.; — not.: ogs. er Passerinus hos Martial.: Navnet paa en Hest. — passernix, icis, [celtisk Ord]: en Slibesten, Plin. 36, 47.

†passībĭlis, e, [patior]: som kan modtage Fornemmelser el. Indtryk, Arnob.; ds. — passībĭlĭtas, atis, f.: Evnen til at fornemme el. lide, id.; o. — passĭbĭlĭter, adv.: paa en lidende Maade, Tertull.

passim, adv., [1. passus, pando]; I) „egentl." om Stedet: udbredt el. adspredt; ds. paa forskiellige Steder, her og der; saal. navnl. i Krigssproget; vid. Caes. B. C. 2, 38; ligel. ille enim iit (marscherede) passim, ego ordinatim, Brut.ap. Cic. Fam. 11,13; - passim per forum volitare, Cic. R. Am. 46; passim carpere, et colligere undique, id. d. Or. 1, 42; - ogs. hid og did, til forskiellige Sider el. Steder; vid. Virg. Aen. 4, 162; passim dividere etc., til alle Sider, allevegne, Cic. Sull. 15; — II) „overf.": uden Forskiel, uden Plan og Orden, imellem hverandre, isleng, odl.; - Scribimus indocti doctique poëmata passim, Hor. Ep. 2, 1, 117; cf. Tibull. 2, 3, 73; - ut Saturnalibus ··· passim servi cum dominis recumbant, Justin. 43, 1; ad prandium invitare vulgo, passim etc., Cic. Mur. 35; s. ogs. Ovid. Met. 1, 57.

passĭo, ōnis, f., [patior]: Lidelse, lidende Tilstand, (eftercl. Ord); - Pulcroque mortis exitu Omnis peracta est passio, Prudent.; — B) „bes." ogs.: Upasselighed, Sygdom, Coel. Aur.; — II) „fig."; A) Tilfælde, navnl. som Naturbegivenhed: Jordskelv, odl., Appul.; — B) „ment.", ligesom πάθος: Lidenskab, Affect, Augustin.; ds. — passĭōnālis, e: lidenskabelig, Tertull. — *1. passīve, adv. af 1. passivus: adspredt; - crines per colla passive dispositi, Appul. — 2. passīve, adv. af 2. passivus: i Passivum, Priscian. — *passīvĭtas, atis, f.: adspredt el. forvirret Beskaffenhed, Mangel paa Forskiel, Tertull.; o. — passīvĭtus, adv., ligesom passim: almindeligen, Tertull.; af — 1. passīvus, 3, [pando]: almindelig, udbredt, (eftercl. Ord); - ∾ nomen dei, Tertull.; ∾ cupiditates, Jul. Firmic.; — II) i Uorden; - congeries passiva seminum, Appul.; — B) ds. subst. passivus, i, m.: = popularis, Augustin. — 2. passīvus, 3, [patior]: modtagelig for Fornemmelser el. Lidelser; - (animas) passivas esse et interibiles, Arnob.; — II) „bes." i Grammatiken ere verba passiva: quae passionem significant, Priscian.

passum, i, s. passus, 3, und. pando. — 1. passus, 3, partic. o. adj. af pando. — 2. passus, 3: lidende, partic. af patior. — 3. passus, us, m., [pando]; I) „egentl.": Udbreden el. Udstrækken, navnl. Føddernes ved at gaae; ds. et Skridt; - perpauculis passibus etc., Cic. Leg. 1, 21; cf. Lucr. 4, 825; men sequere me tres unos passus, Plaut.; non passibus aequis, (med ulige Skridt; trippende), Virg. Aen. 2, 724; cf. ibd. 7, 157, o. Ovid. Met. 11, 64; men passu processit anili, ibd. 13, 533; — II) „overf."; A) Fodspor, Trin, Spor; - Saepe tui, specto, si sint in litore passus, Ovid. Her. 19, 27; — B) som Længdemaal er passus: = 5 Fod; - stadium CXXV nostros efficit passus, hoc est pedes DCXXV, Plin. 2, 21; nec propius urbem millia passuum ducenta etc., Cic. Phil. 7, 9; - mille passus udgiorde den romerske Mil (el. milliarium, omtr. $\frac{1}{5}$ dansk Mil); vid. Plin. 3, 9; — C) „alleg."; - Passibus ambiguis Fortuna volubilis errat, Ovid. Trist 5, 8, 15; (senectus), Quae strepitum passu non faciente venit, ibd. 3, 7, 36.

pasta, ae, f., πάστη: Masse el. Dei til Plaster odl., Marc. Emp. — pastĭcus, 3, [1. pastus]: fodret el. fedet, agnus, Apic. — *pastillĭcans, tis, adj.: kugleformet; - ∾ barbulae, Plin. 21, 25; o. — pastillum, i, n., ligesom flgd.: etslags lidet Brød, Varro ap. Charis.; af — pastillus, i, m., [panis]: lidet kugleformet Brød; - pastilli farinae etc., Plin. 22, 14; — II) „overf." hos Lægerne: en Pille; - vid. Cels. 5, 17; in pastillos dividere, Plin., digerere, cogere, densare, id.; - ogs. vellugtende Pille, hvorom Hor. Sat. 1, 2, 27: pastillos ··· olere; cf. ibd. 1, 4, 92, o. Martial. 1, 88.

pastĭnāca, ae, f.; I) Pastinakroden, vid. Plin. 19, 27; — II) en Benævnelse paa Pigrokken τρυγών, raja pastinaca L., Plin. 9, 67. — *pastĭnātĭo, onis, f.: Jordens Ophakning el. Opgravning i Vinbierget; - pastinationis altitudo, Colum.; — II) „overf.": den ophakkede Jord; - pastinatio vitibus conserenda est, id.; — pastĭnātor, oris, m.: som ophakker el. omgraver Vinbierget, id.; o. — pastĭnātus, us, m.: = pastinatio; - bipedaneo pastinatu (seri), Plin. 17, 32; af — pastino, avi, atum, 1, v. a., [pastinum]: med pastinum at omhakke el. omgrave Jorden, navnl. til Vinstokkens Plantning; - pastinandi agri rationem tradere, Colum.; cf. Plin. 17, 35; - solum pastinatum, ogs. absol. pastinatum, (sc. solum): den til Vinplantning omgravede og tilberedede Jord; - suspensissimum esse pastinatum, Colum. 3, 13; vineam in pastinato serere, Plin. 17, 35.

pastĭnum, i, n.: tvegrenet Hakke, navnl. til Vinbiergets Ophakning (el. Omgravning), ogs. til Vinstokkens Plantning; - pastinum: ferramentum bifurcum, quo semina panguntur, Colum. 3, 18; — II) „overf."; A) denne Ophakning el. Omgravning; - pastinum fit ··· aut terra in totum fossa, aut scrobibus, Pallad.; — B) ligesom pastinatum: den til Vinplantning omgravede Jord; - ad pastini similitudinem hortulum fodere, id.; pastina instituere, Digest.

pastĭo, onis, f., [pasco]: Opdræt af Hiorder el. af Husdyr; - duo genera pastionum ··· agreste ··· villaticum, Varro; pastiones villaticae ··· pecuariae, Colum.; — II) „overf." o. concret: Græsning el. Græsgang; - ubi pastiones sint laxae, Varro; cf. Cic. Manil. 6. — pastŏphŏri, orum, m., παστοφόροι; i Ægypten: et Collegium af Præster, der ombare Gudebilleder i et lidet Capel (παστός, i. e. thalamus), Appul. — pastŏphŏrĭon, i, n., παστοφόριον: lidet Capel med Guddommens Billede, Hieronym.

pastor, ōris, m., [pasco]: Hyrde; - servos pastores armat, Caes. B. C. 1, 24; cf. Hor. Od. 3, 29, 21; navnl. ogs. Faarehyrde, (opp. bubulcus), Juvenal. 11, 151; - boni pastoris, tondere pecus, non deglubere, Suet. Tib. 32; — B) hertil mærkes af Digtersproget: Phrygius pastor, Virg. Aen. 7, 363, (i. e. Paris, neml. som opvoxen iblandt Hyrderne paa Ida); cf. Hor. Od. 1, 15, in.; pastor Aetnaeus, Ovid. Ib. 271, (i. e. Polyphemus); pastorum dux geminus, id. Fast. 4, 810, (i. e. Romulus et Remus); men ibd. 776 heder Gudinden Pales: pastorum domina; endel. pastor ab Amphryso, Virg. Ge. 3, 2, (i. e. Apollo, der engang ved denne Flod vogtede K. Admets Hiorder); — II) „overf.": Tilsynsmand, Vogter, pavonum, Varro, gallinarum, Colum.; men pastor populi, vid. Quintil. 8, 6, 18.

*pastōrālis, e: hørende til Hyrderne el. til deres Haandtering; - ∾ canis, (Fæhund), Colum., habitus, (Hyrdedragt), Liv., vita, Varro; men ∾ manus, Vell. 1, 8, (i. e. caterva pastorum); men ∾ myrtus, Virg. Aen. 7, 817, (i. e. hasta e myrto, qua utuntur pastores); - ∾ auguratus, Cic. Div. 1, 48, (opp. urbanus); — ds. adv. pastōrālĭter: paa Hyrders Vis, desudare, Venant. Fort.; — pastōrĭcius, (-tius), 3: = pastoralis, vita, Varro; men ∾ fistula, vid. Cic. Att. 1, 16; - men ∾ sodalitas et agrestis; vid. id. Coel. 11; o. — pastōrĭus, 3: = frgd.; - ∾ pellis, (Hyrdepels), Ovid. Met. 2, 680; cf. Flor. 1, 17: ∾ habitus; men ∾ sacra, Ovid. Fast. 4, 723, i. e. Palilia el. Palesfesten; — [pastor].

pastūra, ae, f., [pasco]: = pastio, Pallad. — 1. pastus, 3, partic. af pasco. — 2. pastus, us, m., (pasco), ligesom pastio; I) „alm.": Græssen el.

at græsse, at tage sin Næring; – gradiendo ··· serpendo ad pastum accedere, Cic. N. D. 2, 47; pastus herbae ejus, Plin.; – ogs. Græsning el. Græsgang; Aut ille (equus) in pastus ··· tendit, Virg. Aen. 11, 494; – ogs. Foder, Næring, Æde; bestiis ex se terra fundit pastus varios, Cic.; pastum capessere et conficere, id.; cf. id. Fin. 2, 13; — II) „fig."; A) „overf.": Menneskeføde, Mad el. Spise; – Aut alios hominum pastus pecudumque cibatus, Lucr. 6, 1125; — B) „ment."; – qui est unus suavissimus pastus animorum, Cic. Tusc. 5, 23; cf. id. Phil. 11, 2.

*pătăgĭārĭus, i, m.: som forfærdiger patagia, Plaut. Aul. 3, 5, 35; o. — pătăgĭātus, 3: besat med en Bord el. Bræmme, tunica, Plaut. Epid. 2, 2, 47; af — pătăgium, i, n., παταγεῖον: etslags bred Bord el. Bræmme paa Fruentimmerdragter; vid. Fest. p. 221, (Müll.); — II) „overf."; A) en Dragt med Border el. Bræmmer, Naev. ap. Non.; — B) etslags Haarpynt el. Frisur, Appul. — pătăgus, i, m., efter Tertull.: etslags Sygdom; vid. Plaut. frgm. ap. Macrob. Sat. 5, 19. — Pătălēne, es, f.: Ø ved Udløbet af Indusfloden, Mela 3, 7, Plin.; — B) df. Pătălītānus, 3, portus, Capella. — patalis, e, s. und. patulus.

Pătăra, orum, n., τὰ Πάταρα: Søstad i Lycien med berømt Apolsorakel, Mela 1, 15, Plin. 5, 28, Liv. 33, 41; — B) df. 1) Pătăreus (trisyll.), ĕi o. ĕos, m., Παταρεύς, Epithet til Apollo, Hor. Od. 3, 4, 64; — 2) Pătăraeus, 3: pataræisk, regia, Ovid. Met. 1, 516, dumeta, Stat.; — 3) adject. fem. Pătărēis, ĭdis, arx, Avien.; — 4) Pătărāni, orum, m.: Indvaanerne af Byen P., Cic. Flacc. 32.

Patavinitas, atis, etc., s. und. flgd. — †Pătăvĭum, i, n.: By i Gall. Transpad., (hod. Padua), anlagt af Trojaneren Antenor, vid. Virg. Aen. 1, 247, (hvor Patavi f. Patavii); bes. ogs. mærkelig som Historieskriveren Livius's Fødeby; vid. Mela 2, 4, o. Plin. 3, 23, ogs. Suet. Tib. 14, o. Liv. 10, 2; — B) df. Pătăvīnus, 3: patavisk, municipium, Plin. Ep., i. e. Patavium; men ∾ volumina, Sidon., (d. e. Livius's romerske Historie); – men pl. subst. Patavini, orum, m.: Indvaanerne af Byen P., Cic. Phil. 12, 4, o. A.; — 2) df. Pătăvīnĭtas, atis, f.: den patavinske Dialect el. Mundart, (som Asin. Pollio dadlede hos vor Livius); vid. Quintil. 1, 5, 56, o. id. 8, 1, 3.

pătĕ.făcio, fēci, factum, 3; pass., patefio, factus sum, [pateo]; I) „egenl.": aabner, oplader; – ∾ portas hostibus, Liv. 2, 15; cf. Cic. N. D. 2, 56; – ∾ alicui aditum ad aliquid, id. Fam. 13, 78; men ∾ ordines et aciem, (aabne Vei derigiennem), Liv.; – men patefactus equus, Virg. Aen. 2, 259, (hvis Dør var aabnet); men iter per Alpes patefieri, Caes. B. G. 3, 1; – „poet." ogs.: frembringer ved at aabne; – presso sulcum patefecit aratro, Ovid. Met. 3, 104; men „alleg.": ∾ assentatoribus aures, (laane dem Øre), Cic.; — II) „fig."; A) „overf.": aabner, d. e. lader vise sig; – Postera lux radiis latum patefecerat orbem, Ovid. Met. 9, 794; cf. Lucr. 1, 178: patefit, quodcunque creatur; men Cic. Fam. 7, 1: patefecisti Misenum, (rimel.: har aabnet en Udsigt dertil); — B) oftere „ment.": aabenbarer, bekiendtgiør; – ∾ odium suum in aliquem, Cic. Att. 1, 13; ∾ verum et illustrare, id. Lael. 26; men liberto tuo totum me patefeci, (har aabnet ham mit Indre), id. Fam. 6, 10; Lentulus patefactus indiciis etc., (røbet derved), id. Catil. 3, 6; cf. patefacta ··· diva, Ovid. Met. 9, 314, (al. pavefacta), inc.; – si hoc celatur ··· sin patefit etc., Ter. Phorm. 5, 4, 6; patefacta et detecta, Cic. Acad. 2, 39, (de giorte Opdagelser); — not.: Lucr. 4, 346, oftere, har patĕf. f. patēf.; df. — pătĕfactio, onis, f.: Aabnen el. at aabne; df. „fig." o. lignelsesvis: haec patefactio quasi rerum opertarum etc., Cic. Fin. 2, 2. — patefactus, 3, o. patefio, factus sum, s. und. patefacio.

Patelana, ae, f. und. 2. Patella. — 1. pătella, ae, f., dem. af patera, men ogs. f. patera; I) „egenl.": Kar el. Fad, hvori Maden kogtes og frembares; – in patellis coquere caepe, Varro; cf. Martial. 5, 78, o. Hor. Ep. 1, 5, 2; men uncta vixisse patella Semper, (ved et lækkert Madfad), Pers. 4, 17; — B) „bes." ogs.: Offerskaal, vid. Ovid. Fast. 6, 310; cf. Cic. Verr. 4, 21: patella grandis cum sigillis ac simulacris deorum; men Liv. 26, 36: salinum patellamque deorum causa habere; men Cic. Fin. 2, 7: asotos ita non religiosos, ut edant de patella; — II) „overf.": ifølge etslags Lighed; A) en Sygdom paa Olietræet, ogs. clavus o. fungus, Plin. 17, 37; — B) Knæskallen, Cels. 8, 21.

2. Pătella, ogs. Patellāna, (o. Patelana), ae, f., [pateo]: Gudinde, som aabenbarer det Skiulte, Arnob.; – navnl. er ogs. Patelana hos Augustin.: Gudinden for Sædens Skyden i Ax. — pătellārii dii, Plaut. Cist. 2, 1, 46, f. Lares el. Husguderne, (neml. af den patella, hvorpaa dem bragtes Madoffer). — patena, ae, f., s. und. patina. — pătens, tis, partic. o. adj. af pateo; df. — pătenter, adv.: aabent; df. „overf.": aabenbare, tydeligen; compar., Cic. Inv. 2, 23.

pătĕo, ŭi, 2, v. n., [rimel. d. intransative Stamform til pando]; I) „egenl.": at være el. staae aaben; – Si affers, tum patent (aedes), Plaut. Asin. 1, 3, 89; – cur valvae Concordiae non patent? Cic. Phil. 2, 44; iis domus omnium patent, Caes. B. G. 6, 23; nares semper propter necessarias utilitates patent, Cic. N. D. 2, 57; patuere fores, Ovid.; men ne singulari quidem homini semitae patuerant, Caes. B. G. 7, 8; jam ne fugae quidem patebat locus, Liv. 27, 18; — II) „fig."; A) „overf."; a) at være aaben eller ubedækket; – coelum ab omni parte patens et apertum, (naar intet hindrer Udsigten), Cic. Div. 1, 1; — b) at udstrække sig saa langt el. dertil; – ∾ in longitudinem millia passuum CXL, Caes. B. G. 1, 2; schoenus patet stadia XL, (har den Længde), Plin. 12, 30; — c) at staae aaben el. at være tilgængelig derfor; – domus patens ··· cupiditati etc., Cic. Quint. 30; ∾ aures tuas omnium querelis, id., ad hanc disputationem, id.; – quae (praemia) pateant stipendiariis, (hvortil de have Adgang), Cic. Balb. 9; cf. Nep. Att. 6, o. Liv. 4, 25; men Cic. Fam. 6, 10: omnia Ciceronis patere Trebiano, (at alle C.'s Midler staae til T.'s Tieneste); — d) at være aaben el. udsat derfor; – patens vulneri equus, Liv. 31, 39; longis morbis senectus magis patet, Cels.; cf. Cic. Off. 1, 21; — B) „ment."; a) at være aaben el. tydelig el. indlysende; – patent praestigiae, Plaut.; causae patuere dierum, (bleve mig aabenbarede), Ovid. Fast. 4, 17; cf. Hor. Sat. 2, 4, 46; – navnl. ogs. om Regnskaber; vid. Cic. R. Com. 2: in adversariis patere (hoc nomen); cf. id. Fam. 2, 37; – ogs. „alm.": quum illa pateant, id. d. Or. 1, 6; ligel. impers., quum pateat, m. acc. c. inf., (da det er indlysende), id. Tusc. 1, 23; — b) at strække sig dertil, at have Indflydelse el. Anvendelighed derpaa; – rerum publicarum administratio latissime patet etc., Cic. d. Or. 1, 55; cf. id. Off. 1, 7; — III) particip. pătens, tis, ogs. som adject.; A) „egenl.": aaben, vid, udstrakt, flad; – via patentiore, (ad en mere banet Vei), Liv. 7, 36; patentes campi, Sall.; loca patentiora, Suet., patentissima, id.; patens pelagus: aaben Sø, Virg.; cf. Hor. Od. 2, 16, in.; — B) „fig."; – causa patens, (indlysende), vid. Ovid. Met. 9, 536; nimiumque patens (amor: alt for fri el. fræk), id. Am. 2, 19, 25.

păter, tris, m., πατήρ; I) „egenl.": en Fader; – Aesch. ehem, pater mi tu hic eras? D. Tuus hercle vero et animo et natura pater, Ter. Ad. 5, 7, 3; ego a patre ita eram deductus etc., (af min Fader), Cic. Lael. 1; – patre certo nasci, id. R. Am. 16, (om den, hvis Fader vides); men ∾ nullo (natus), Liv. 4, 3, (af en ubekiendt Fader); – „poet." ogs.: patres, f.

parentes el. Forældrene; vid. Ovid. Met. 4, 61; — II) „overf."; A) pl. patres: Fædrene el. Forfædrene; - patrum nostrorum aetas etc., Cic. Orat. 5; apud patres nostros, (opp. nuper), id. Off. 3, 11; cf. id. d. Or. 1, 40; — B) pater familiās, (el. paterfamilias): enhver Husfader el. Husbond, Manden i Huset, Cic.; patres familias, id.; patres familiae, Caes.; patres familiarum, Suet. Calig. 26; f. ogf. und. familia; — C) „poet." findes pater ogf. at betegne; 1) „bef."; a) den faderlige Følelse el. Omhed; - Rexque patrem vicit, Ovid. Met. 12, 30; cf. ibd. 13, 187; — b) Faderens Billede hos Sønnen; - quantus in ore pater radiat? Claudian.; — c) en Fosterfader, Ter. Ad. 3, 4, 6; — 2) „alm.": en Stifter el. Ophavsmand, odl.; saal. navnl. om Guderne, ogf. om de personificerede Naturkræfter; - pater rerum, Virg. Ge. 4, 382; saal. heder Juppiter: divum pater atque hominum rex, Enn. Ann. 6, 19; cf. Virg. Ge. 1, 328: Ipse pater (i. e. Juppiter) ··· Fulmina molitur dextra; pater Aether, Lucr. 1, 251; ligel. ∾ aequoreus, (i. e. Oceanus), Colum. poet. 10, 200; - men Lucr. 3, 9, om Epicurus, som Stifter af en ny Lære; — b) comiſk er pater coenae, om den, som giør et Giestebud, Hor. Sat. 2, 8, 7; hvf. rimel., ved en lystig Modsætning: pater esuritionum, Catull. 21; — D) fremdeles bruges pater ofte til og om Personer med Hensyn paa deres Værdighed el. øvrige saa at sige Faderforhold; saal. om Oldingen Acestes, Virg. Aen. 5, 521; ligel. ofte pater Aeneas, id.; cf. Hor. Ep. 1, 7, 37; - ogf. ofte til el. om Guderne; (saal. ogf. undert. i høiere Prosa); - ∾ Lemnius, (i. e. Vulcanus), Virg., Lenaeus, (i. e. Bacchus), id.; Janus pater, Hor., Tiberine pater, (Tiberguden), vid. Liv. 2, 10; cf. pater Appeninus, Virg. Aen. 12, 703; ∾ Africus, Propert.; — 2) hertil mærkes af Statssproget; a) patres hede hyppigen hos Liv.: de samlede Senatorer el. Senatet, hos Cic. sædv. patres conscripti, (f. und. conscribo); vid. Liv. 1, 8, o. id. 2, 1; men Cic. d. Rep. 2, 8: principes ··· propter caritatem patres etc.; - men patres f. patricii, vid. Cic. Fam. 9, 21; — b) Ærestitelen pater patriae, som først tillagdes Consulen Cicero; vid. Cic. Pis. 3, ogf. Cæsar, ogf. Augustus; — c) pater patratus hed Formanden for Fetialerne el. Forbundspræsterne, Liv. 1, 24, o. Cic. d. Or. 1, 40; — E) endel. ogf. om Dyrene; - virque paterque gregis, Ovid. A. A. 1, 522; ligel. patris onagri habitum etc., Colum. 6, 37.

pătĕra, ae, f., [pateo]: flad Skaal, Drikkeskaal, Offerskaal; - in poculis erant paterae, Varro; cum patera guttus, (som Bordkar), Hor. Sat. 1, 6, 118; - f. ogf. Ovid. Met. 9, 160; men qualem (laticem) pateris libamus et auro, (i. e. pateris aureis), Virg. Ge. 2, 192; cf. id. Aen. 1, 729, o. Cic. Brut. 11. — Pătercŭlus, i, m.: romerſk Tilnavn, f. und. Vellejus. — păterfamilias, gen. patris familias, f. und. pater, ogf. und. familia.

păternĭtas, atis, f.: Faderlighed, Augustin.; af — păternus, 3, [pater]; I) „egenl.": faderlig, hørende til en Fader; - ∾ horti, Cic., (som have tilhørt nogens Fader); ∾ hospitium, (som er nedarvet fra Faderen), Caes. B. C. 2, 3; ∾ bona et avita, Cic. Coel. 14; cf. Hor. Ep. 1, 15, 26; men haud paternum istuc dedisti, (deri har du ikke lignet din Fader), Ter. Ad. 3, 4, 4; men in paterna injuria, id. Heaut. 5, 2, 39, (naar Faderen lider Uret af Sønnen); men ∾ animus, (en Faders kærlige Sindelav), Hor. Od. 2, 2, 6; — II) „overf."; A) fædrelandſk, terra, Ovid. Her. 13, 100, flumen, vid. Hor. Od. 1, 20, 5; — B) om Dyrene: paternam formam referre, Colum. 6, 37; — not.: i Grammatiken findes casus paternus, (ogf. patrius), f. genitivus, Priscian.

pătesco, ŭi, 3, v. n., inch. af pateo; I) „egenl.": at aabne sig, at aabnes; - atria longa patescunt, Virg.; cf. id. Aen. 3, 530; - patescens fungus, Plin. 22, 46; — II) „fig."; A) „overf.": at udvide sig; - deinde paullo latior patescit campus, Liv. 22, 4; cf. Tac. Germ. 30; ogf. om Slagordenen, id. Hist. 4, 48; men latius patescente imperio, Liv. 32, 27; — B) „ment.": tydeligen at vise sig, at blive aabenbar; - quae res patescit, etc., Cic. Phil. 14, 6; cf. Virg. Aen. 2, 309, ogf. Lucr. 5, 613; men Plin. 6, 26: nunc primum certa notitia (ejus rei) patescente. — pătētae, arum, f., (πατητός, i. e. calcatus: nedtraadt): en Daddelart, (der seer ud som søndertraadt); vid. Plin. 13, 9: tertium ex his (caryotis) genus patetae, etc.

păthētĭce, adv.: pathetiſk el. rørende, tractare, Macrob. Sat. 4, 6; af — păthētĭcus, 3, παθητικός: „pathetiſk" el. rørende, oratio, id. ibd. 4, 2. — păthĭcus, 3, παθικός: utugtig, som lader sig bruge til Utugt, Catull.; men om Qvindfolk, auct. Priap.; - libelli pathicissimi, Martial. 12, 96.

pătĭbĭlis, e, [patior]; I) pass.: til at lide el. udholde; - patibiles et dolores et labores putandi, Cic. Tusc. 4, 23; — II) act.; A) som kan modtage Fornemmelser; - patibilem naturam habere, Cic. N. D. 3, 12; — B) lidende, (opp. activus), Lactant. — pătĭbŭlātus, 3: fæstet til Galgen, Plaut. Most. 1, 1, 53; af — patĭbŭlum, i, n., [pateo]: Galge el. Krydspæl, id. Mil. gl. 2, 4, 7, Cic. Verr. 4, 41; ogf. et Kors el. Misdæderkors; - patibulo suffixus est, (blev korsfæstet), Justin.; — II) df. ifølge etflags Lighed; A) Træ el. Bom, hvorved Døren spærres, Titin. ap. Non.; — B) Træ el. Fork, som sættes til Vinstokken, Cato, Plin. — 1. pătĭbŭlus, i, m., som Biform af frgd.: Galge el. Straffetræ, Varro ap. Non. — 2. pătĭbŭlus, 3: = patibulatus: fæstet til en Galge el. til et Straffetræ, Plaut. frgm. ap. Non.

†pătĭens, tis, partic. o. adj. af patior; df. — pătĭenter, adv.: taaligen, taalmodigen, ferre difficultates, Caes.; ogf. nøisomt, prandere olus, Hor. Ep. 1, 17, 13; - compar., ∾ ferre, Cic. Fam. 1, 8; superl., ∾ tolerare, Val. Max.; — o. pătĭentĭa, ae, f.; I) „egenl."; A) „alm.": Taalighed el. Udholdenhed; - ∾ famis et frigoris, Cic. Catil. 1, 10; cf. id. Inv. 2, 54, ogf. Hor. Od. 1, 24, 19; - ogf. Vedholdenhed, Utrættelighed, (Lacedaemoniorum), Nep. Alcib. 11, (Siculorum), Cic. Verr. 2, 3; cf. id. Off. 1, 34; - ogf. Tarvelighed, Nøisomhed; vid. Nep. Ages. 7, o. Hor. Ep. 1, 17, 25; — II) „bef."; A) Taalmodighed, Overbærelse; - patientiam alicujus tentare, (sætte paa Prøve), Cic. Agr. 2, 7; cf. id. Catil. 1, in.; — B) Eftergivenhed ifølge Svaghed el. Feighed; - non sine reprehensione patientiae, vid. Plin. Ep. 6, 31; ∾ servitutis, Tac.; ∾ extrema, id.; - df. ogf. Underkastelse el. Lydighed; vid. id. Agric. 16.

pătĭna, (patĕna), ae, f., [sicul. πατάνα]: Pande, navnl. til at koge i; - Ubi omnes patinae fervent, Plaut. Pseud. 3, 2, 51; - ogf. som Bordkar, Hor. Sat. 2, 8, 43; Jamdudum animus est in patinis (i Madfadet), Ter. Eun. 4, 7, 46; men patina tyrotarichi, (Ret af Ost og Saltfiſk), Cic. Att. 4, 8, a; — II) „overf."; A) Krybbe el. Trug, Veget.; — B) etflags Kage, Apic.; df. — pătĭnārĭus, 3: hørende til et Fad; - ∾ piscis, (som koges i Fadet i sin egen Saus), Plaut. Asin. 1, 3, 27; ∾ struices, (Stabel af Madfade), id.; - men som Skældsord, patinarius, i, m.: en Fraaser, Suet. Vitell. 17.

pătĭo, ĕre, forcl. Biform af patior: taaler, finder mig deri; - doceri a magistratibus patiunto, Cic. Leg. 3, 4, (e XII Tabb.). — pătĭor, passus sum, păti, v. dep. a., [παθεῖν, πάσχειν, i. e. pati]; I) „egenl."; A) „alm.": lider, taaler, udholder, undergaaer; - ∾ servitutem, Cic., supplicium gravissimum, Caes., omnia saeva, Sall.; et facere et pati fortia, etc., Liv. 2, 12; cf. Hor. Od. 3, 24, 43; ∾ bellum ab aliquo, Justin.; cf. Liv. 42, 8; - ∾ repulsam, (faae Afslag), Ovid., extrema, Virg.; cf. id. Aen. 1, 199, o. Hor. Od.

1, 7, 30; pati vulnera, (blive saaret), Cic.; haec patienda censeo potius, quam etc., Liv. 21, 13; cf. Ovid. Trist. 1, 2, 42: Ne mihi mors misero bis patienda foret; „poet." ogs.: cornix novem saecula passa, (der har gjennemlevet 900 Aar), id. Met. 7, 274; ligel. ager patitur cultus (acc.), id. Fast. 1, 159, (bliver dyrket); — b) ogs. absol.; - dolor tristis res est ··· ad patiendum tolerandumque difficilis, Cic. Tusc. 2, 7; cf. Ovid. Am. 1, 8, 75; — B) „bes."; 1) at give sig til Pris (som pathicus), Plaut., Sall., Senec.; — 2) at lide ondt, at lide Mangel el. Nød; - Certum est, in silvis, inter spelaea ferarum, Malle pati, Virg. Ecl. 10, 52; cf. Lucan. 5, 314; — II) „overf.": lader skee, tillader, odl.; - neque tibi bene esse patere, et illis, quibus est, invides, Plaut.Pseud. 4, 7, 36; men non possum pati, Quin tibi caput demulceam, (kan ikke lade være, at osv.), Ter. Heaut. 4, 5, 13; s. ogs. Cic. Catil. 1, 5, ogs. id. Lig. 1, o. id. d. Or. 2, 1; - navnl. heder ogs. facile (el. non moleste el. aequo animo) pati: at finde sig deri; opp. aegre (el. moleste el. iniquo animo) pati; - apud me plus officii residere, facillime patior, Cic. Fam. 5, 7; cf. id. Verr. 3, 2; men periniquo patiebar animo, (det gjorde mig meget ondt), id. Fam. 12, 18; cf. Liv. 4, 18; - alene comisk er: pati bonum, (at lide vel); vid. Plaut. Asin. 2, 2, 58: Fortiter malum qui patitur, idem post patitur bonum; cf. id. Poen. 3, 3, 83: Siquidem potes esse pati te in lepido loco etc.; — B) i Grammatiken: at have passiv Bemærkelse; - (hoc verbum) quum haberet naturam patiendi, Quintil. 1, 6, 10; modus patiendi, id. ibd. 26; — III) partic. pătiens, tis, ogs. som adj.; A) „egenl.": bærende, som kan bære el. føre; c. gen.; - amnis patiens navium, (seilbar), Liv. 21, 31; cf. Virg. Ge. 2, 223; men equus patiens sessoris, Suet. Caes. 61; patiens vetustatis, Plin.; — B) „overf."; 1) taalmodig; - nimium lentus et patiens, Cic. Orat. 2, 75; cf. Hor. Ep. 1, 1, 40; - compar., te patientiorem leniоremque etc., Cic. Qu. Fr. 1, 1, 14; superl., ut ne offendam tuas patientissimas aures, id. Lig. 8; cf. Caes. B. C. 3, 96; — 2) som ikke giver efter, haard el. fast; - patiens aratrum, Ovid. Am. 1, 15, 31; men Sit licet et saxo patientior illa Sicano, etc., (mere ubevægelig), Propert. 1, 16, 29. — patiscens, tis, s. und. patesco.

Patmos, (-us), i, f.: Ø i det ægæiske Hav, Plin. 4, 23. — pător, oris, m., [pateo]: Aabning, aedium, Appul., narium, Scribon. — Patrae, arum, f.: By i Achaja, ved Forbierget Rhium, (hod. Patras), Mela 2, 3, Plin., Cic., Liv.; — B) df. Patrensis, e: af el. fra Patræ, Lyso, Cic.; - pl. Patrenses, ium: Indvaanerne af Byen P., id. Fam. 13, 19.

*patrātio, onis, f.: Udførelse deraf; - ∾ pacis, (dens Gjenoprettelse), Vell. 2, 98; — patrātor, oris, m.: som udfører el. fuldbyrder noget; - ∾ necis, Tac. Ann. 14, 62; — [patro]. — patratus, 3, s. und. patro, hvor ogs. pater patratus er at mærke. — Patrensis, e, s. und. Patrae.

pătria, ae, fem. af 1. patrius, (sc. terra): Fødejord el. Fødeland el. Fædrenelandet; - patria, quae communis est omnium nostrum parens, Cic. Catil. 1, 7; cf. id. Off. 1, 17; - ogs. det Land, hvor nogen lever og virker; patria est, ubicumque est bene, Cic. Tusc. 5, 37, (e poët.); men municipibus duas esse patrias, unam naturae, alteram civitatis, vid. id. Leg. 2, 2; cf. Virg. Aen. 1, 380; Italiam quaero patriam; — II) „overf." o. „poet." om Ting; - Divisae arboribus patriae, Virg. Ge. 2, 116; men patria (Nili), Ovid. Am. 3, 6, 40, (Nilflodens Kilder); cf. Virg. Aen. 1, 51: Nimborum in patriam etc. — pătriarcha, (-es), m., πατριάρχης: Stamfader, Patriarch, Tertull.; — II) „overf.": en af de høieste Biskopper, Vopisc.; men philosophi, partriarchae, ut ita dixerim, haereticorum, Tertull.; df. — patrĭarchĭcus, 3: patriarchalsk; - ∾ sedes, Justinian. Novell.

pătrĭce, adv. af patricus: som en Fader, Plaut. Casin. 3, 6, 4. — pătrĭcĭātus, us, m., [patricius]: de romerske Patriciers Stand og Værdighed; - ac rursus magno intervallo ··· in patriciatum rediit, Suet. Aug. 2; — II) fra K. Constantin var patriciatus: den høieste Hofcharge, Cassiod. — patrĭcīda, ae, c., s. und. parricida.

Patricia Colonia: den romerske Coloni Corduba i Hisp. Baet., Plin. 3, 3. — patricii, orum, m., s. und. flgd. — pătrĭcĭus, 3: som nedstammer fra de ældste romerske Senatorer (patres); patricisk el. adelig; - ∾ pueri, Plaut. Capt. 5, 4, 5; ∾ familia, Cic. Leg. 2, 3, Vell.; ∾ gens, Juvenal.; ∾ sanguis, Pers. 1, 61; — II) subst., patricii, orum: Patricierne el. den høiere Adel, (opp. plebeji); vid. Liv. 1, 8, o. id. 10, 8; ogs. at mærke som patricii majorum gentium, (el. nedstammende fra de af Romulus udnævnte Senatorer), o. patricii minorum gentium, (fra de af Tarqvinius Priscus udnævnte); s. und. gens; cf. Pseud. Cic. p. Dom. 14, ogs. Tac. Ann. 11, 25; — not.: fra Constantinus betegner patricius: en meget høi Hofcharge. — pătrĭcus, 3, [pater]: == patrius, casus, (i. e. genitivus), Varro.

pătrĭe, adv. af patrius: faderligen; - ∾ monere, (opp. inimice corripere), Quintil. 11, 1, 68. — *pătrĭmōnĭālis, e: hørende til Arvegods, fundus, Cod. Theod.; o. — pătrĭmōnĭŏlum, i, n., dem.: lidet Arvegods, Hieronym.; af — pătrĭmōnĭum, i, n., [pater]: arvet Formue, Arvegods, amplum et copiosum, Cic. R. Am. 2; cf. id. Sest. 52; - navnl. ogs. arvet Jordegods, id. Mil. 35; - ogs. „alm.": Formue, Colum. prooem.; — II) „overf."; - ∾ nominis paterni, Pseud. Cic. p. Domo 58; cf. Cic. d. Or. 1, 57; men som Sentens: Honestus rumor alterum est patrimonium, Publ. Syr. 170.

pătrīmus, 3, [pater]: hvis Fader endnu er i Live, puer, Cic.; cf. Liv. 37, 3: decem ingenui ··· patrimi omnes matrimique etc.; s. ogs. und. matrimus. — pătrisso, are, v. n., πατριάζω: at ligne sin Fader el. at slægte ham paa, Plaut., Ter. Ad. 4, 2, 25. — pătrītus, 3, [pater]: fra Fædrene el. Forfædrene, mos, Varro, sedes, Arnob.; men til Cic. Tusc. 1, 19: patritam illam et avitam philosophiam etc., vid. Freund.

1. pătrĭus, 3, [pater]; I) „egenl.": faderlig; navnl. som haves fra el. efter nogens Fader el. Fædre el. som Arv; - nulla res tam patria cujusquam atque avita fuit, quae non etc., Cic. Verr. Act. 1, 5; ligel. bona patria, Terent.; cf. Hor. Sat. 1, 2, 56; men patrius hic (dolor pedum) illi, (som han havde efter sin Fader), Plin. Ep. 1, 12; men dii patrii: Husguderne el. Penaterne, Cic., Tibull.; — II) „overf.": hvad der er optaget efter Fædrene; - hic enim mos patrius erat Academiae, etc., Cic. d. Or. 1, 18; - ogs. medfødt, eiendommelig; praediscere ··· patrios cultusque habitusque locorum, Virg. Ge. 1, 52; - ogs. faderlig el. kærlig, animus, Cic., Liv.; Hoc patrium est, Ter. Ad. 1, 1, 49; — B) bes. er ogs. at mærke af Grammatiken; a) casus patrius (i. e. genitivus), Gell. 4, 16; — b) som subst., patrium (sc. nomen), i. e. patronymicum, Quintil. 1, 5, 45. — 2. pătrĭus, 3, [patria]: fædrelandsk, sermo, Cic., Hor., (Modersmaalet), ritus, Cic. Leg. 2, 9, (Landets Skikke); cf. Virg. Aen. 3, 281; — not.: nomen patrium, i. e. quo patria significatur; saal. Atheniensis, Priscian. — patrizo, are, s. und patrisso.

pătro, avi, atum, 1, v. a., [rimel. ctr. o. omsat af parito, verb. intens. af pario o. paro: bringer istand, fuldbyrder el. fuldender; - paucorum civium virtutem cuncta patravisse, Sall. Catil. 53; ∾ facinus, Liv.; cf. Tac. Ann. 2, 66; ∾ jussa, id., promissa, Cic., (efterkomme); patrata victoria, (efter vunden Seier), Tac.; ∾ bellum, (tilendebringe), id., Sall.;

∾ pacem, (stifte Fred), Liv.; men ∾ jusjurandum, (besværge Freden), vid. id. 1, 24; — II) „bef.": patranti fractus ocello, (i. e. lascivo), Pers. 1, 18; — III) partic. perf. pătrātus, 3, m. activ Bem., (ligesom af dep. patror, ari), men alene i Forbindelsen pater patratus: den med visse Cæremonier Forbund sluttende Fetial el. Forbundspræst, vid. Liv. 1, 24.

pătrōcĭnium, i, n., [ctr. f. patronocinium, af patronus]: Beskyttelse el. Forsvar; navnl. Patronens el. Sagførerens retlige Forsvar for den Anklagede; hvf. om Taleren: controversiarum patrocinia suscipere etc., Cic. Orat. 34; cf. id. Brut. 29, o. id. d. Or. 1, 57; - ogs. Forsvar udenfor Retten; vid. Liv. 6, 15: profiteri patrocinium feneratorum, (erklære sig til Gunst for dem); cf. Ovid. Pont. 1, 2, 70; - ogs. heder patrocinium: det Beskyttelsesforhold, hvori dels enkelte Personer, dels de Forbundne (socii) stode til enkelte romerske Magnater; vid. Sall. Catil. 41; — B) df. „overf." o. concret, patrocinia: Clienter el. de for Retten forsvarede Personer, Vatin. ap. Cic. Fam. 5, 9; — II) „alm.": Forsvar, Besmykkelse; - ∾ voluptatis, Cic., mollitiae inertiaeque, Liv.; difficultatis patrocinia praeteximus segnitiae, Quintil. 1, 12, 16.

pătrōcĭnor, atus sum, 1, v. dep. n., [patronus; cf. lenocinor af leno]: forsvarer el. beskytter; c. dat.; - ut non homini patrocinemur, sed crimini, Quintil. 2, 4, 23; cf. Ter. Phorm. 5, 8, 46; - ∾ loco, (forsvare Stedet), auct. B. Hisp. 29; — not.: partic. patrocinatus, 3, m. passiv. Bem.: forsvaret, Tertull. — Patrocles, is, m.: Biform af flgd. — Patroclus, (-os), i, m.: Søn af Menoetius, og Fætter af Achilles, i hvis Vaaben han for Troja blev fældet af Hector, Ovid. Pont. 1, 3, 73, Cic. Tusc. 2, 16, o. Propert. 2, 7, 21; — not.: Patroclianae sellae, Martial. 12, 77, (benævnte efter en Patroclus).

pătrōna, ae, fem. af patronus: Beskytterinde el. Velynderske; - Te mihi patronam capio etc., Ter. Eun. 5, 2, 48; - navnl. ogs. den frigivne Slaves Frue, (s. und. patronus), Plin. Ep. 10, 4; — II) „overf."; - provocatio, patrona illa civitatis, Cic. d. Or. 2, 48; cf. Martial. 7, 72; - men comisk om Tungen, Plaut. Asin. 2, 2, 26. — *pătrōnālis, e: som skyldes Patronen (navnl. af hans Frigivne); - ∾ verecundia, Digest.; o. — patrōnātus, us, m.: Patronens Forhold og Værdighed; sædv. i Forbindelsen: jus patronatus, d. e. Indbegrebet af Patronens Ret imod el. over den Frigivne, Digest.; — [af flgd.).

pătrōnus, i, m., [pater]: Patron, d. e. Beskytter el. Talsmand; A) correlat. til cliens; - neml. fra Roms ældste Tider havde hver Almuesmand som Client sin Patron; vid. Liv. 6, 18; men ibd. i en videre Forstand: ego me patronum profiteor plebis, (Beskytter af dens Ret el. Sag); — B) i Retssproget: patronus causae, ogs. absol. patronus: som fører el. taler nogens Sag for Retten, Advocat el. Procurator; - ut patronus huic causae constitueretur, Cic. Mur. 2; cf. id. d. Or. 2, 69, ogs. id. R. Am. 2; — b) df. „alm.": Beskytter, Talsmand, Forsvarer, vestrorum commodorum, Cic. Agr. 3, 1, justitiae, id. Lael. 7; — C) ikke alene de romerske Colonier og Provindser, men ogs. de med Rom forbundne Regeringer og Fyrster pleiede at antage en romersk Magnat til deres Patron el. Talsmand i Senatet og hos Folket; - me patronum unum asciverunt Campani, Cic. Pis. 11; cf. id. Sull. 21, id. Div. in Caecil. 1, o. id. Off. 1, 11; — D) endel. svarer patronus, (den Frigivnes Herre), til libertus, (ligesom servus svarer til dominus); - corrupti in dominos servi, in patronos liberti, Tac. Hist. 2, 2; cf. Cic. Fam. 13, 21.

pātrōnўmĭcum nomen, πατρωνυμικὸν ὄνομα: den af Faderens (ogs. af Forfædrenes) Navn afledede Benævnelse; saal. Pelides, i. e. Pelei filius, (i.e. Achilles, der ogs. heder: Aeacides, som nedstammande fra Aeacus), Priscian. — pătrōus, 3, πατρῷος, i. e. patrius, virgo, Catull. 1, 9, rimel. Minerva, (al. patrima el. patrona), inc.

pătrŭēlis, e, (patruus); 1) nedstammende fra en Farbroder; - ∾ fratres, sorores, Digest., Søskendebørn af Brødre, saadanne Fættere el. Fætterster; frater patruelis, Cic., ogs. absol. patruelis, Suet.: Faderens Brodersøn; cf. Pers. 6, 53; - dog er Cic. Coel. 24, patruelis: Faderens Søstersøn; — II) „overf.": hørende til en Farbroder; df. „poet.": ∾ origo, Ovid. Met. 1, 352, (at være Børn af tvende Brødre); cf. ibd. 13, 41: ∾ dona, (i. e. arma Achillis, hvis Farbroder Ajax var); ligel. id. Her. 14, 61: ∾ regna, (i. e. regna Danai, fratris Aegypti).

1. pătrŭus, i, m., [pater]: Faders Broder el. Farbroder, Oncle paa Faderens Side, (opp. avunculus); vid. Cic. d. Or. 2, 1, o. Hor. Sat. 1, 6, 131; - patruus magnus, major, maximus, Digest., i. e. frater avi, proavi, abavi; — II) „overf.": som (paa en Farbroders Vis) er stræng imod Ungdommen el. imod andres Svaghed; - pertristis quidam patruus, censor, magister, etc., Cic. Coel. 11; cf. Hor. Sat. 2, 3, 88; ligel. med Lune, Pers. 1, 11: Quum sapimus patruos. — 2. patrŭus, 3: farbroderlig; - patruae verbera linguae, Hor. Od. 3, 12, 3; Ense cadit patruo, Ovid. Fast. 4, 55, (al. patrui); - men med barnlig Heftighed, Plaut. Poen. 5, 4, 24: O patrue, o patrue mi patruissume, (allerbedste Farbroder)!

Pătulcĭus, i, m., [pateo]: Epithet til Guden Janus, fordi hans Tempel i Krigstider stod aabent, hvorom han selv siger, Ovid. Fast. 1, 129: modo namque Patulcius idem, Et modo sacrifico Clusius ore vocor; — not.: nomen Patulcianum, Cic. Att. 14, 18: Pengeforskrivning fra en vis Patulcius.

pătŭlus, 3, [pateo]; I) „egenl.": aaben, aabenstaaende, oplukket, fenestrae, Ovid.; men ∾ nares, (opspilede), vid. Virg. Ge. 1, 376; pinna (Muslingart) duabus grandibus patula conchis, Cic. N. D. 2, 48; men ∾ aures, (som høre efter alt), Hor. Ep. 1, 18, 70; — II) „overf.": udbredt, udstrakt, bred, vid; - patulis diffusa ramis (platanus), Cic. d. Or. 1, 7; df. „poet.": ∾ fagus, Virg., quercus, Ovid.; men patuli lacus, id. Met. 2, 379; ∾ mundus, Lucr.; - patula urbis loca, (aabne el. lidet bebyggede Pladser), Tac. Ann. 12, 40; - men Hor. A. P. 131, „alleg." til Digteren: si Non circa vilem patulumque moraberis orbem, (dersom du ikke dvæler ved ringe Almensteder el. Trivialiteter).

pauci, orum, s. und. paucus. — paucies, el. pauciens, adv. af paucus, (forcl. Ord): faa Gange, sieldent, Titin. ap. Fest. — paucĭlŏquium, i, n., [paucus, loquor]: Ordknaphed; (opp. multiloquium), Plaut. Merc. 1, 1, 31. — paucĭtas, atis, f., [paucus]: Faahed, ringe Antal, oratorum, Cic., portuum, Caes. B. G. 3, 9; men ogs. er gen. undert. at supplere af Sammenhængen; saal. Sall. Catil. 53: uti ··· multitudinem paucitas superaret; men partitio debet habere paucitatem, Cic. Inv. 1, 22. — paucŭlus, 3, dem. af paucus; - sædv. in pl., pauculi, ae, a: nogle faa, ganske faa; (for- o. eftercl.); - volo te verbis pauculis, Plaut. Epid. 3, 4, 24; in diebus pauculis, id.; ogs. absol.; paucula sciscitare, id.; loquitor paucula, Ter. Heaut. 4, 6, 24; - dog ogs. Cic. Att. 5, 21: ut ibi pauculos dies esset; - sild. in sing.: pauculum tempus, Appul.

paucus, 3, [besl. m. παῦρος, parvus, paullus]; I) „alm.": liden el. ringe i Tal el. Antal, s. nedenf.; - oftere in pl. pauci, ae, a: faa; - quam paucis, quam parvis rebus egeat (natura) etc., Cic. Tusc. 5, 35; causae modicae et paucae, id. d. Or. 2, 32; in diebus paucis, Ter. Andr. 1, 1, 77; men paucis diebus eram missurus etc., Cic. Fam. 2, 7; - compar., pauciora navigia, auct. B. Afr. 96; superl., quam pau-

cissimae plagae, Cels.; — b) in sing.; - foramine pauco (tibia), Hor. A. P. 203; injurias pauco aere diluere, Gell. 20, 1; — II) subst.; A) pauci, orum: Faa; - ut metus ad omnes, poena ad paucos perveniret, Cic. Cluent. 46; cf. Sall. Catil. 30 o. 39; - ogs. findes pauci (de faa Bedre), i Modsætn. af multi (el. Mængden), Cic. Orat. 3, o. Lucil. ap. Non.; - ogs. in compar., ne pauciores cum pluribus manum consererent, Sall. Jug. 49; — B) pauca orum: noget lidet, faa Ord; - philosophandum est paucis; nam omnino haud placet, Enn. ap. Gell. 5, 15; in pauca confer, (fat dig kort), Plaut.; ausculta paucis, Terent.; cf. id. Andr., in., o. Hor. Sat. 1, 6, 61; men Sall. Jug. 17: cetera paucissimis absolvam; — not.: gen. pl. paucum f. paucorum, Enn. ap. Gell. 12, 4.

paulātim, (paull.), adv. af paulum; I) „alm.": lidt efter lidt, umærkeligen; - ∾ ad planitiem redire, (om en Høi), Caes. B. G. 2, 8; cf. id. ibd. 1, 33; - ogs. om Tiden; ubi paulatim licentia crevit, Sall. Catil. 51; cf. Virg. Ecl. 4, 28; — II) „bes.": i det Smaa, stykkevis, possessionem locare, (i Parceller), Digest.; men paulatim ex castris discedere, Caes. B. G. 4, 31, (i smaa Afdelinger); - forcl. ogs. c. gen.; aquae paulatim addito, Cato.

Paulianus, (Paull.), 3, f. und. 2. Paulus. — Paulīnus, (Paull.), i, m., romersk Tilnavn; - Suetonius Paulinus, Tac. Ann. 14, 29; - fem. Lollia Paulina: Gemalinde af K. Caligula, Suet. Calig. 25; — — not. a.: Paulinus Nolanus, (Biskop i Nola), skrev Breve og Digte i Slutningen af det fierde o. Begyndelsen af d. femte Aarh.; — not. b: Paulinus Petrocorius (af Petrocorium i Aqvitanien), skrev i d. femte Aarh.: Vitam St. Martini.

paulisper, (paull.), adv., [paulum, -per]: et Dieblik, ganske kort; - paulisper mane, Plaut., Terent.; paulisper facessant, rogemus, Cic. Leg. 1, 13; ∾ intermittere proelium, Caes. B. G. 3, 5; — b) ogs. m. flgd. dum el. donec; - paulisper mane, Dum edormiscat unum somnum, Plaut. Amph. 2, 2, 64; cf. Cic. Mil. 10, o. Liv. 28, 26.

paulo, (paullo), abl. som adv., f. und. 1. paulus. — paulŭlātim, (paull.), adv. dem. af paulatim: lidt efter lidt, Appul. — paululo, paululum, f. und. flgd. — paulŭlus, (paull.), 3, dem. af 1. paulus: meget liden el. ringe; - pacisci cum illa paulula pecunia potes, Plaut.; cf. id. Curc. 1, 2, 31: e paulo paululum hoc tibi dabo; f. ogs. Ter. Phorm. 4, 4, 21, ogs. Liv. 8, 11, o. id. 35, 11; — bb) bs. absol.; a) paululum, i, n.: noget lidet, en Ubetydelighed el. Smule; m. o. ud. gen.; - ∾ pecuniae, Terent., morae, Cic.; - nihil aut admodum paululum, id. N. D. 2, 46; huic paululum ··· deesse, id. Tusc. 5, 8; - bs. abl. paululo; paululo contenta, Terent.; cf. id. Eun. 1, 1, 30: si nequeas paululo (te redimere), at quanti queas; men valeo ··· paululo deterius, quam soleo, Luccej. ap. Cic. Fam. 5, 14; — b) paululum som adv.: noget lidet el. lidt, en Smule; - Concede istuc paululum, Ter. Eun. 4, 4, 38; men ∾ operirier Si vis, (et Dieblik), id. ibd. 5, 2, 51; cf. Cic. Quint. 16: si etc., respirasset ··· avaritia paululum; men paululum tempore nostro superiores, Quintil. 8, 3, 25. — paulum el. paullum, f. und. flgd.

1. paulus, (paull.), 3, [besl. m. παῦρος]: liden, ringe; - hic fecit suos Paulo sumptu, Ter. Ad. 5, 4, 21; paulo momento impelli, id. Andr. 1, 5, 31; ∾ trua, Titin. ap. Non.; — B) bs. neutr. paulum: et Lidet, en Ubetydelighed; vid. Plaut. Curc. 1, 2, 31, und. paululus; an paulum hoc esse tibi videtur? Terent.; agelli ··· paulum etc.; ··· paulum id autem? id. Ad. 5, 8, 26; men paulum ··· supplici, vid. id. Andr. 5, 3, 32; - paulum silvae, Hor. Sat. 2, 6, 3; cf. Cic. d. Or. 1, 53: paulum ··· partium; men nil Aut paulum etc., Hor. Ep. 1, 15, 33; paulum aliquid (sedere: en føie Tid), Quintil.; paulo mederi, Ter. Phorm. 5, 4, 3, (med en Ubetydelighed); — b) ofte staaer abl. paulo hos compar.; - civis haud paulo melior, quam etc., Cic. Att. 2, 12; Si qua est habitior paulo, (lidt el. noget fyldig), Ter. Eun. 2, 3, 24; ne ab re sint tamen Omissiores paulo, (noget skødesløse dermed), id. Ad. 5, 3, 43; maturius paulo, quam etc., Caes.; paulo minus consideratus, Cic. Quint. 3; - men Suet. Tib. 39: quod paulo minus utrumque evenit, (næsten el. paa det nærmeste); - ligel. hos andre comparative Begreber; saal. Ter. Heaut. 1, 2, 31: paulo qui est homo tolerabilis; men Cic. Att. 8, 12, inc.; men paulo secus a me, atque ab illo distributa, Cic. d. Or. 3, 30; ligel. paulo antecedere magnitudine, Caes. B. G. 6, 27; ligel. paulo post mediam noctem, ibd. 4, 36; ligel. paulo post, Cic., paulo ante, id.; — c) ogs. heder paulum som adv.: noget lidet, en Smule, odl.; - tuae epistolae me paulum recreant, Cic. Att. 9, 6; quasi vero paullum differat etc., id. Agr. 2, 31; ∾ requiescere, id., commorari, id.; — d) ogs. m. praepos.; - post paulum, Quintil.; ultra paulum, id.; — e) endel. ogs. hos compar.; - haud paulum mortali major imago, Sil.; ∾ tardius, Stat.; - ogs. er at hidføre Cic. (poët.) N. D. 2, 43: paulum praelabitur ante; ligel. Suet. Caes. 82: paullum infra jugulum.

2. Paulus, (Paull.), i, m.: romersk Tilnavn in gente Aemilia; saal. L. Aemilius Paulus, der overvandt K. Perseus, vid. Liv. 44; ogs. var han Adoptivfader til Scipio d. Yngre, Cic. d. Senect. 20; — II) ogs. ere at mærke; A) Julius Paulus, stor romersk Jurist, hvis Sententiae receptae ofte citeres in Digest.; vid. Lamprid. Al. Sev. 26; — B) Paulus Diaconus (Winfried), paa Carl d. Stores Tid, bragte Grammatikeren Festus i Udtog; — not. a: Paulianus, (Paull.): paulinsk, benævnt efter en Paulus, victoria, Val. Max., actio, Digest.; — not. b.: Paulinus, a, vid. s. l.

pauper, ĕris, adj., [efter Freund. af Stammen pauc- m. enclit. -per]: fattig, ubemidlet; (derimod egenus o. inops: nødlidende); - meo sum pauper in aere, (skylder ingen noget), Hor. Ep. 2, 2, 12; Pauper, cui opera vita erat, etc., Ter. Phorm. 2, 3, 16; cf. ibd. 2, 1, 47, o. Cic. Parad. 6, 3; men pauper ubique jacet, (ligger under, bliver trykket), Ovid. Fast. 1, 218; - altera pauper erat, id. Rem. 748; cf. Ter. Andr. 4, 5, 3; - pauperiorum turba, Hor.; ex pauperrimo dives factus, Cic.; - ogs. c. gen.; pauper ··· argenti etc., Hor. Sat. 2, 3, 142; ligel. horum ··· pauperrimus ··· bonorum, id. ibd. 1, 1, 79; cf. id. Od. 3, 30, 11; — B) om Ting og om Begreber, oftest „poet."; - ∾ domus, Virg., hortus, Tibull.; Et carmen vena pauperiore fluit, vid. Ovid. Pont. 4, 2, 20; cf. Quintil. 10, 5, 5: neque adeo jejunam ac pauperem natura eloquentiam fecit, ut etc.; - ogs. c. gen.; pauper sulci cerealis Abella, Sil.; — II) „overf." ogs. f. egenus, Caecil. ap. Gell. 2, 23; cf. Cic. Parad. 6, 3; - men Quintil. 8, prooem. 28, lignelsesvis: miser enim, et, ut ita dicam, pauper orator est, qui etc.; — not.: fem. paupera, Plaut. frgm. ap. Serv.; - neutr. pauperum, Coel. Aur.

paupercŭlus, 3, dem. af pauper: fattig og ringe, senex, Plaut., anus, Terent.; cf. Hor. Ep. 1, 17, 46; - ogs. om Ting; Quamquam res nostrae sunt ··· pauperculae, Plaut. Pers. 3, 1, 17. — paupĕries, ēi, f., [pauper]: Fattigdom, Uformuenhed; - in summa pauperie et paene inopia, Suet. Gramm. 11; ∾ immunda, Hor., importuna, id.; Angustam pauperiem pati etc., id. Od. 3, 2, in.; cf. Virg. Aen. 6, 437; — II) i d. fild. Retssprog er pauperies: damnum sine injuria facientis datum, Digest., navnl. damnum, quod quadrupes facit, Fest. p. 220, (Müll.). — paupĕrius, adv. compar. af adj. pauper, incedere, Tertull.

*paupĕro, avi, atum, 1, v. a.: forarmer; (oftest for- o. efterel.); - Boni viri me pauperant, improbi

alunt, Plaut. Pseud. 4,7,27; cf. Titin. ap. Non. 157, ogs. Varro ibd.; — II) „overf.": ∾ aliquem aliqua re, (berøve); - ∾ dominum pretio, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 13; cf. Hor. Sat. 2, 5, 36; o. — paupertas, atis, f.: Fattigdom el. ubemidlet Forfatning, (vid. pauper ab in.); - istam paupertatem vel potius egestatem ac mendicitatem tuam etc., Cic. Parad. 6, 1; patientia paupertatis ornati (homines), id. Agr. 2, 24; cf. Tibull. 1, 1, 5; - ogs. in pl., (opp. divitiae), Varro ap. Non.; cf. Senec. Ep. 87; — II) „fig."; A) Armod, Mangel paa Livets Nødvendigheder; vid. Cic. Fin. 5, 28, o. Juvenal. 3, 152; — B) paupertate sermonis laborare, Quintil. 8, 3, 33; — df. demin. paupertātŭla, ae, f., Hieronym.; — [pauper]. — paupertīnus, 3, for= o. efterel. Biform af pauper: fattig; - quod sunt paupertina etc., Varro ap. Non.; ∾ homo, Gell.; - men „fig.": ∾ ingenium, Symmach.

pausa, ae, f., παῦσις: Pause, Ophør, Afladen derfra, (for= o. efterel. Ord); - ∾ vitāi (f. vitae), Lucr. 3, 943, (d. e. Døden); quando ··· noluit, Ego pausam feci, (saa hørte jeg op dermed), Plaut. Poen. a. 2, v. 12; nec dare pausam, Conciliis et discidiis exercita crebris, (corpora videbis), Lucr. 2, 118, (ikke høre op dermed); cf. id. 1, 748; - quum bibendae nivis nulla pausa fieret, Gell. 19, 5; — II) „bes." i d. sild. Religionssprog, pausas edere: at standse en Procession paa visse hellige Steder, for at affynge Hymner, Spartian. Carac. 9; ligel. pausas explere, id. Pescenn. 6.

pausābilis, e, [pauso]: som holder inde, som ophører; - pausabilior inspiratio, Coel. Aur. — Pausanias, ae, m., dux Lacedaemoniorum, vid. Nep. Pausanias. — pausārius, i, m., [pausa]: Baadsmand, paa hvis Signal Roningen ophører; df. „alleg.": audire pausarium, Senec. Ep. 56, (finde sig i sin Skebne). — pausātio, onis, f., (pauso): Ophold el. Pause, Hieronym. — pausatus, 3, partic. o. adj. af pauso.

pausĕa, (-ia), ae, f., oliva el. bacca, ogs. absol. pausea, Varro, Virg.: en kiødfuld Olivenart; vid. Plin. 15, 4, o. Virg. Ge. 2, 86; skrives ogs. posea, Cato. — Pausĭas, ae, m.: berømt Maler fra Sicyon, Samtidig med Apelles, Plin. 21, 3; — B) df. Pausĭăcus, 3, tabella, Hor. Sat. 2, 7, 95: Maleri af denne Pausias. — Pausilўpon, i, n., Παυσίλυπον, (i. e. sedans tristitiam): Navnet paa et Forbierg og en Villa imellem Neapolis o. Puteoli, Plin. 3, 12. — pauso, avi, atum, 1, v. n. (o. a.): hører op el. holder inde, pauserer; (for= o. efterel. Ord); - pausa; vicisti etc., Plaut. Trin. 1, 2, 150; pausat dolor, Coel. Aur.; — b) df. pausatum jumentum, (udhvilt), Veget. — Pausus, i, m., (besl. m. pausa, παῦσις): Hvilens el. Fredens Gud, Arnob.

pauxillātim, adv. af pauxillus, ligesom paulatim: lidt efter lidt; (forel. Ord); - ∾ accedere, Plaut. Epid. 2, 2, 63; cf. id. Rud. 4, 2, 24. — pauxillisper, adv., [pauxillus, encl. -per]: = paulisper; - ∾ perdere, Plaut. Truc. a. 5, v. 21, (i. e. per particulas: delvis). — pauxillo, s. und. pauxillus. — pauxillulo, pauxillulum, s. und. flgd. — pauxillŭlus, (paus.), 3, dem. af pauxillus: meget liden el. ringe, (for= o. efterel. Ord); - Da ··· quid pauxillulum, (en liden Skerv), Plaut. Truc. a. 5, v. 48; in libello hoc ··· pauxillulo, id.; - men absol.: reliquum pauxillulum nummorum, Ter. Phorm. 1, 1, 3; — b) pauxillulum ogs. som adv.: noget lidet, Plaut. Rud. 3, 4, 24, Sidon.

pauxillus, (paus.), 3, dem. af paucus: liden, ringe, res, Plaut., ossa, Lucr.; cf. id. 3, 236: Scire licet perquam pauxillis esse creatam Seminibus (animam); — bb) af neutr. pauxillum mærkes; a) abl. pauxillo hos compar.; - ∾ levius, Cels.; ∾ prius, Afran. ap. Charis.; — b) pauxillum som adv.; - sed si pauxillum potes Contentus esse, (et Øieblik, en liden Stund), Plaut. Capt. 1, 2, 73.

pāva, ae, fem. af pavus (s. pavo): Paahønen, Auson. — păvĕfactus, 3, [paveo, facio]: forfærdet, forskrækket; - Ast ego vicino pavefacta sub aequore mergor, Ovid. Met. 13, 878; ∾ pectora, id.; ∾ infans, Senec. Herc. Fur. — Păventĭa, ae, f., [paveo]: de pavore infantium (nuncupata dea), Augustin.

†păvĕo, pāvi, ēre, v. n. o. a., [skal være at samment. m. φέβομαι, i. e. fugio, paveo]; I) neutr.: bæver af Skræk, er forfærdet, odl.; - Nam et intus paveo et foris formido, Plaut. Cist. 4, 2, 20; quum mihi paveo, tum etc., Ter. Phorm. 1, 4, 10; ne pave, vær ikke bange, Plaut.; cf. Hor. Sat. 2, 7, 69; men paventes ad omnia, Liv. 5, 42; men incerto vultu, pavens, Sall. Jug. 106; cf. Liv. 7, 34; men Ovid. Fast. 3, 362: Sollicitae mentes speque metuque pavent; — II) act.: at bæve el. forfærdes el. ræddes derfor; - Et illud paveo, et hoc formido, Plaut. Cist. 2, 1, 59; cf. Sall. Catil. 31: pavere omnia; men Quis Parthum paveat? etc., Hor. Od. 4, 5, 25; cf. id. Epod. 12, 25; - ∾ tristiorem casum, Tac., mortem, Plin.; cf. Hor. Od. 4, 14, 49; - men „overf.": (castanea) translata nescit hospitare, pavetque novitatem, Plin. 17, 34; - ogs. pass.; ut paverentur ulcera, id.; nec pedibus tantum pavendas serpentes, etc., id. 8, 35; — b) ogs. c. inf.; - pavetque Laedere jactatis maternas ossibus umbras, Ovid. Met. 1, 386; df. — pavesco, ĕre, v. n. o. a. inch.; I) neutr.: geraader i heftig Skræk el. Angest; - ∾ omni strepitu etc., Sall. Jug. 72; ∾ ad nocturnas imagines, Plin.; — II) act.: at ængstes derfor; - ∾ bellum, Tac. Ann. 1, 4; ∾ prodigia deum, Sil. 16, 127; o. — păvĭbundus, 3: ængstelig; - ∾ trepidationes, Appul.

păvĭcŭla, ae, f., [pavio]: Værktøi el. Kølle til Logulvets Tætning, Cato; - aream aequare paviculis, Colum 1, 6. — păvĭde, adv.: ængsteligen, frygtsomt; - ∾ fugere, Liv. 5, 39; ∾ dicere, Quintil.; af — păvĭdus, 3, [paveo]: bævende el. zittrende af Skræk; angstfuld el. forskrækket; absol., el. m. ad, el. c. gen., „poet." ogs. c. inf.; - Timidam (me) atque pavidam, etc., Plaut. Curc. 5, 2, 49; pavidus se castris tenebat, Liv.; cf. id. 1, 58, o. Virg. Aen. 2, 489; ∾ lepus, Hor.; ∾ aves, Ovid.; - ad omnes suspiciones pavidus, Tac. Hist. 2, 68; miles nandi pavidus, id.; offensionum ··· non pavidus, id. Ann. 4, 38; non pavidus fetas mulcere leaenas, Sil.; - compar., quos pavidiores accepimus, Plin. 11, 54; superl., Sil. 10, 65; — II) „overf."; A) forbunden med Frygt; - ∾ fuga, Sil.; quies pavida ··· imaginibus, Suet. Calig. 50; — B) som vækker Frygt; - Deque meo pavidos excute corde metus, Ovid. Fast. 1, 16; ∾ religiones, Lucr. 2, 44; ∾ lucus, Stat.; — not.: pavidum som adv., s. pavide; - Et pavidum blandita, etc., Ovid. Met. 9, 568.

*păvīmento, avi, atum, 1, v. a.: giør et pavimentum, Plin. 27, 5; - porticus pavimentata, (forsynet dermed), Cic. Qu. Fr. 3, 1, 1; af — păvīmentum, i, n.: det med en Kølle tættede og jevnede Gulv af Sten og Kalk, (germ. Estrich); - ∾ struere de testa arida, Cato; men ∾ Poenica, marmore Numidico, Fest. p. 243, (Müll.); cf. Plin. 36, 61, o. Vitruv. 7, 1; - ∾ facere, Cic. Qu. Fr. 3, 1, 1; - ogs. undert. indlagt; vid. Caes. B. C. 3, 105; fandtes ogs. undert. som Tag ovenpaa Husene, vid. Hirt. B. Al. 1; af — păvĭo, ivi, itum, 4, v. a., [besl. m. παίω, i. e. ferio el. pavio]; I) „alm.": at slaae derimod; - pavit aequor arenam, Lucr. 2, 375; men ∾ terram, vid. Cic. Div. 2, 34; — II) „bes.": at slaae fast, tætte med en Kølle; - pavimenta fistucis pavita, Plin. 36, 61; sato (ocimo) pavitur terra, id.; — B) df. efterel. subst., păvĭtum, i, n., s. pavimentum, Paul. Nol.

păvĭtātĭo, onis, f.: Rystelse, (palmatiarum), Appul.,

(etslags Jordskelv); af — păvĭto, are, v. n., intens. af paveo: at bæve el. zittre af Frygt, Virg. Aen. 2, 107; „poet." ogs. c. acc. comm.: Quae pueri in tenebris pavitant, Lucr. 2, 57; — II) „bes.": at zittre el. ryste af Feber, osv.; - Philumenam pavitare etc., Ter. Hecyr. 3, 1, 40. — păvĭtus, 3, s. und. pavio.

†pāvo, ōnis, m., [besl. m. ταώς, i. e. pavo]: Paafuglen, Cic. Fin. 3, 5, avis Junonis el. Junonia, Ovid.; cf. id. Met. 1, 722; - hørte til det romerske Taffels Lækkerheder, Juvenal. 1, 143; - ∾ masculus, (Hannen), Colum.; ∾ femina, (Hunnen), Gell.; - sild. ogs. pava, Auson.; men pavus s. pavo, Enn. ap. Charis.; ds. — pāvōnācĕus, 3: der ligner Paafuglens Hale; - ∾ genera tegendi, (paafuglefierformede Fliser til Tækning), Plin. 36, 44; o. — pāvōnīnus, 3: af en Paafugl, ova, Varro, pulli, Colum.; men ∾ muscaria, (af Paafuglens Hale), Martial. 14, 67, (in lemm.); — II) „overf."; - ∾ lectus, (af det mangefarvede Citrontræ), id. ibd. 85, (in lemm.).

păvor, (archaistisk pavos), ōris, m., [paveo]: Bæven el. Zittren, navnl. af Frygt el. Skræk; ds. sædv. Frygt, Skræk, Forfærdelse; - pavorem (definiunt) metum mentem loco moventem etc., Cic. Tusc. 4, 8; pavorem injicere el. incutere, Liv.; pavor ceperat, ne (at) etc., id. 24, 42; men Lucr. 3, 142: Hic exsultat enim pavor et metus - ∾ aquae, (Vandskræk), Cels.; - ogs. in pl.: pavores repentini, Plin., nocturni, id.; ∾ falsos etc., m. acc. c. inf., Sil. 3, 690; — B) ds. ogs. „poet.": zittrende Glæde el. anden rystende Lidenskab; vid. Virg. Ge. 3, 106: exsultantiaque haurit Corda pavor pulsans; laetoque pavore etc., Sil. 16, 431; — II) Pavor, personificeret som Frygtens Genius, Liv. 1, 27, Lactant.; s. ogs. und. pallor; — not.: skrives ogs. pavos, Pacuv. ap. Cic. Orat. 46. — pāvus, i, m., for- o. eftercl. Biform af pavo, Ennius, Auson., o. A.; s. ogs. pava s. l.

pax, gen. pācis, f., [af Stammen pac- el. pag-, hvs. ogs. paciscor o. pango; altf. oprdl.: det Befæstede el. Bundne]; ds. I) „egenl.": Forbund el. Forlig, navnl. Fredsslutning; ds. sædv. Fred el. Fredstilstand; - pacemque exposcere Teucris, Virg. Aen. 7, 155; cf. ibd. 12, 112; pactio pacis, (Fredsslutning), Cic.; pace belloque, Suet.; cf. Sall. Jug. 19; pacem conciliare inter cives, Cic.; pacem facere el. conficere el. coagmentare, id., componere, Liv., pangere cum aliquo, id., (slutte Fred); pacem agitare, Sall., exercere, Virg., (leve i Fred); ligel. pacem servare, Cic.; opp. pacem rumpere, Virg., turbare, Tac.; cum pace dimittere, (lade fare i Fred), vid. Cic. Mur. 15; men Liv. 21, 24: cum pace per fines suos transmittere, (fredeligen el. venskabeligen); - ogs. id. 7, 20, bruges pax om en længere Vaabenstilstand; oftere om vedvarende Fredstilstand; vid. Cic. Phil. 2, 44: pax est tranquilla libertas; cf. Tac. Ann. 12, 33: qui pacem nostram metuebant, (at leve i Fred med os); - ogs. den indre Orden og Sikkerhed; saal. Suet. Tib. 37: tuendae pacis a grassaturis ··· cura; - pl. paces, (Fred med flere, el. flere Fredsslutninger); bella atque paces etc., Sall. Jug. 31; cf. Hor. Ep. 2, 1, 102; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om Elementerne: Stilhed el. Rolighed, navnl. Havets, Sil., Stat.; ligel. pax fluminis rediit, Flor. 4, 2, (naar Oversvømmelsen er ophørt); paces ventorum (Vindstille), Lucr.; — 2) som Udraab: pax! stille! lad det være nok! Ter. Heaut. 2, 3, 50; cf. ibd. 4, 3, 39: pax; nihil amplius; — 3) det romerske Overherredømme som Fredstilstand; vid. Senec. Clem. 1, 8, o. Plin. 27, 1; — B) „ment."; 1) den indre Fred el. Ro; - temperantia pacem mentibus affert, Cic. Fin. 1, 14; pacem mentis habere volunt (carmina), Ovid. Trist. 5, 12, 4; — 2) Indrømmelse, Billigelse, Tilladelse; - pace tua dixerim, Cic.; ligel. pace quod fiat tua, Terent.; cf. Liv. 3, 19, o. Virg. Aen. 10, 31; - „bes." ogs. Gudernes Naade el. Bistand; pacem deorum exposcere, Liv. 7, 2; cf. Cic. Rab. perd. 2, o. Virg. Aen. 3, 261; — III) personificeret er Pax, (ligesom Εἰνήνη): Fredens Gudinde; - fecit et templum Pacis etc., Suet. Vesp. 9; cf. Nep. Timol. 2, o. Ovid. Fast. 1, 709 flgd.; At nobis, Pax alma, veni, spicamque teneto, Tibull. 1, 10, 71.

paxillus, i, m., πάσσαλος: liden Pæl el. Pløg el. Tap el. Nagle, navnl. til at hænge paa; - ut novum cribrum novo paxillo pendeat, (som Ordsprog), Varro ap. Non.; saal. ogs. „alleg." om Philosophen Zeno: novam haeresin novo paxillo suspendisse, id. ibd.; — II) „overf.": Gren el. Qvist, som plantes for at voxe; vid. Plin. 17, 35; — not.: om Formationen: palus af paxillus etc., vid. Cic. Orat. 45.

peccāmen, ĭnis, n., [pecco]: Feil, Synd, Prudent. — †peccans, tis, partic. o. adj. af pecco; ds. — peccanter, adv.: feilagtigen, definire, Coel. Aur.; o. — peccantĭa, ae, f.: Synd el. Brøde, Tertull. — *peccātēla, ae, f.: = flgd., Tertull.; — peccātĭo, onis, f., ligesom peccatum: Feil, Forseelse, Gell.; o. — peccātor, oris, m.: den Feilende, en Synder, Lactant.; — [pecco]. — peccātōrĭus, 3: feilagtig, syndig, Tertull.; o. — peccātrix, icis, f.: den Feilende, en Synderinde, id.; — [peccator].

*peccātum, i, n.: Feil, Synd, Brøde; - pro peccatis supplicium sufferre, Terent.; cf. Lucr. 3, 839; - opp. recte factum, Cic. Acad. 1, 10; hvor ogs. prave facta, id est peccata, etc.; praeter culpam et peccatum etc., id. Fam. 5, 21; id quantis nostris peccatis vitiisque evenerit, id. Att. 8, 13; cf. id. Lael. 22, o. id. d. Or. 1, 27; - luere peccata, Virg.; peccati conscius, Ovid.; cf. Hor. Sat. 1, 3, 118, o. Tac. Agric. 19; - ut non siet peccato (rimel. abl. f. in peccato) mi (f. mihi) ignosci aequom, Ter. Hecyr. 5, 1, 11, (dog er efter nogle peccato her: dat. partic. dep.); o. — peccātus, us, m.: Feil, Brøde; - nemo ita in manifesto peccatu tenebatur, ut etc., Cic. Verr. 2, 78; cf. Gell. 13, 20; — [flgd.].

pecco, avi, atum, 1, v. n. o. a., [efter Doederl. tilligem. pejor, perperam, parvus, at aflede af per]: feiler, synder, begaaer en Brøde el. Forbrydelse; ogs. forseer mig deri el. med Hensyn derpaa, odl.; absol., el. c. acc., el. m. in c. acc., el. m. erga, ogs. m. in c. abl., ogs. m. de; — A) „alm."; - peccare est tamquam transilire lineas, Cic. Parad. 3, 1; alius magis alio vel peccat, vel recte facit, id. Fin. 3, 14; - si unam peccavisses syllabam, Plaut. Bacch. 3, 3, 29; ∾ plura in aliqua re, Terent., multa alia, Cic. N. D. 1, 12; men Talia peccandi jam mihi finis erit, Ovid. Pont. 3, 7, 10; - si quid in te peccavi, etc., Cic. Att. 3, 15; ligel. Si quid ego erga te imprudens peccavi, Plaut. Aul. 4, 10, 62; - in servo necando semel peccatur, Cic. Parad. 3, 2; cf. Caes. B. G. 1, 47, o. Cic. Orat. 21; - comisk er: peccat (illa) Nihil de savio, (hvad det angaaer), Caecil. ap. Gell. 2, 23; — B) „bes." om Elskovshandeler; - ∾ in matrona, ancilla, vid. Hor. Sat. 1, 2, 63; cf. Ovid. Her. 16, 295, o. Martial. 1, 35; — II) „overf." om Hesten: at snuble, Hor. Ep. 1, 1, 9; - ogs. om Ting: at have el. faae en Feil, at være el. blive fordærvet; vid. Martial. 2, 66; ligel. si senseris vina peccatura, Pallad.; — III) partic. peccans, tis, ogs. som subst.: den Feilende el. Syndende, en Synder, en Forbryder, odl.; - prima et maxima est peccantium poena: peccasse, Senec. Ep. 67; qui ad officium peccantes redire cogeret, Nep. Ages. 5; — not. a.: compar., peccantius est, c. inf., Coel. Aur.; — not. b: peccatus, 3, som partic. dep., s. peccatum in fin.

*pĕcŏrālis, e: hørende til Hiorden; - facta est aestimatio pecoralis multae, Fest. s. v. ovibus, p. 202, (Müll.); o. — pĕcŏrōsus, 3: rig paa Hiorder, med mange Hiorder; - Venit ad invictos, pecorosa

Palatia, montes, Propert. 4, 9, 3, (al. nemorosa); ∾ ver, Stat.; pecorosaque Phyllos, id.; — [l. pecus].

pecten, inis, m., [pecto]; I) „egenl.": Kam el. Haarkam; – deducit pectine crines, (kæmmer dem ned), Ovid.; vallus pectinis, (Kammens Tænder), id.; attondere per pectinem, (over en Kam, opp. strictim, i. e. in cute), Plaut. Capt. 2, 2, 18; — II) „bes." ifølge en Lighed; A) Væverkammen, Virg. Aen. 7, 14; cf. Ovid. Met. 6, 58; men id. Fast. 3, 820: pectine denset opus (Pallas); — b) df. „poet. overf.": Væven el. Vævning, Martial. 14, 150, (hvor pecten Niliacus: ægyptisk Vævning el. Væverkunst); — B) ogs. findes pecten at hede; a) en Uldkarde el. Hørhegle, vid. Plin. 11, 27; — b) en Rive el. Hørive, Ovid. Rem. 192; pectinibus spicam legere, Colum.; — c) pecten dentium: den kamformede Rad af Tænder, Prudent.; – men digitis inter se pectine junctis, Ovid. Met. 9, 299; cf. Lucan. 3, 609; — d) de kamformede Striber el. Aarer i Træ, Plin. 16, 73; — e) ogs. Skamhaarene, Juvenal., Plin.; ogs. Skambenet, Cels.; — C) ogs. heder pecten; a) det Plecter, hvormed Lyrens Strænge slaaes, Virg. Aen. 6, 647; — b) df. ogs. „poet.": Lyren, Val. Fl.; ligel. Digt el. Vers, hvf. alterno pectine, (i elegiske Vers), Ovid. Fast. 2, 121, (al. carmine); — D) Kammuslingen, Hor. Sat. 2, 4, 34; cf. Plin. 9, 51; — E) pecten Veneris, etslags Plante; vid. Plin. 24, 14.

pectĭnātim, adv.: kamformet; – ∾ coëuntes (dentes serrati), Plin. 11, 61; digitis pectinatim inter se implexis, id. 28, 17; (cf. Ovid. Met. 9, 299 und. frgd.); ∾ disposita fundamenta, Vitruv.; af — pectĭno, avi, atum, 1, v. a., [pecten]: kæmmer el. strigler; – ∾ setas caudae, Appul.; lana pectinata: kardet Uld, Paul. Sent.; — II) „overf.": pectinari segetem in herba, (at overharves), Plin. 18, 50. — pectĭtus, 3, partic. af flgd.

pecto, pexi, pexum o. pectitum, 3, v. a., πεκτέω; I) „alm.": kæmmer, capillos, Ovid., caesariem, Hor.; Ipsa comas pectar, (acc. graec.: skulde lade mig frisere)? Ovid. Her. 13, 39; — II) „bes.": ∾ stuppam ferreis hamis, (hegle), Plin.; men comisk: leno pugnis pectitur, (bliver giennempryglet), Plaut. Rud. 3, 2, 47; nisi etc., fusti pectito, id.; — B) at bearbeide el. rense; – ∾ herbam ferro bicorni, (at ophakke), Colum.; terra pectita, id.; — III) som partic. o. adj. mærkes; A) pexus, 3: kæmmet el. friseret, capilli, Juvenal., coma, barba, Martial.; ille pexus pinguisque doctor, Quintil. 1, 5, 14; — b) vestis pexa, (som endnu har Luven, d. e. ny), Hor. Ep. 1, 1, 95; ligel. munera pexa, Martial. 7, 46; men folium pexum, (haaret), Colum.; men ∾ terra, f. ovenf.; — B) pectĭtus, 3: heglet el. kardet; – ∾ lanae, Colum. 12, 3.

*pectŏrālis, e: hørende til Brystet; – ∾ os, (Brystbenet), Cels.; ∾ cinctum, (Brystbælte), Appul.; — II) df. subst. pectorale, is, n.: Brystharnisk; – lorica, quod e loris de corio crudo pectoralia faciebant, Varro L. L. 5, 24; cf. Plin. 34, 18; o. — pectŏrōsus, 3: med høit og stærkt Bryst; – sint ergo matrices (gallinae) quadratae, pectorosae, Colum.; cf. Plin. 14, 28; – compar., Nemo est feroci pectorosior Marte, auct. Priap. 36. — [pectus]. — pectuncŭlus, i, m., dem. af pecten nr. II, D: liden Kammusling, Colum., Plin. 9, 24.

pectus, ŏris, n.; I) „egenl.": Brystet hos Mennesker og Dyr; ogs. Brystbenet; vid. Plin. 11, 82: pectus, hoc est ossa, praecordiis et vitalibus natura circumdedit; pectus homini tantum latum, reliquis (sc. animalibus) carinatum, id. ibd.; – cadere in pectus, Ovid.; mulieris pectore oppresso, Liv. 1, 58; latum demisit pectore clavum, Hor. Sat. 1, 6, 28; cf. id. ibd. 2, 8, 90; – „poet." ogs. in pl. (om et Menneskes Bryst); vid. Ovid, Met 4, 554; — B) „bes." o. „poet."; 1) Brystet som det Sted, der først modtager Maden, altf. f. Mavemunden el. Maven; vid. Ovid. Met. 6, 663: reserato pectore diras Egerere inde dapes ... gestit; — 2) Brystet som det Sted, hvorfra Talen udgaaer; vid. Virg. Aen. 5, 780; — II) „fig."; A) Brystet som Sæde for Følelser og Lidenskaber, navnl. ogs. for Modet; df. Følelsen, Modet, Hiertet; – nisi, ut dicitur, apertum pectus videas, tuumque ostendas, etc., Cic. Lael. 26; cf. id. Leg. 1, 18; in eodem pectore nullum est honestorum turpiumque consortium, Quintil. 12, 1, 4; men Ovid. A. A. 1, 759: Pectoribus mores tot sunt, quot in orbe figurae; cf. Virg. Aen. 9, 276, o. id. ibd. 5, 816, ogs. Hor. Od. 2, 12, 16; – ogs. om Modet, vid. Virg. Aen. 9, 250, o. Hor. Epod. 1, 14; – men ogs. „poet." om Personer; cara sororum Pectora, Virg. Aen. 11, 215, (i. e. sorores amantes); ligel. pectus amicitiae, (i. e. amicus), Martial. 9, 15; – ogs. om Bevidstheden; vita et pectore puro, Hor. Sat. 1, 6, 64; cf. Ovid. Her. 13, 30; — B) Aanden, Forstanden, Sielen; – pectus est, quod disertos facit et vis mentis, Quintil. 10, 7, 15; men quae etc., oculis ea pectoris hausit, Ovid. Met. 15, 63; cf. Virg. Aen. 1, 657, o. Liv. 1, 59, ogs. Cic. d. Or. 3, 30; ligel. Non tu corpus eras sine pectore, (uden Aand), Hor. Ep. 1, 4, 6; cf. Ovid. Trist. 3, 1, 64; – ogs. om Hukommelsen; memori referas mihi pectore cuncta, Hor. Sat. 2, 4, 90; cf. Ovid. Pont. 2, 4, 24; – ogs. om Begeistringen; vid. id. Met. 2, 641, o. Virg. Aen. 6, 48; df. — pectuscŭlum, i, n., demin.: lidet Bryst, Hieronym.

†pĕcu, dat. pecui, pl. pecua, ogs. pecuda, n., [pecus]: Fæet, (som Slægtsnavn); – rete sine squamoso pecu, (uden Fisk); Plaut. Rud. 4, 3, 5; Ne balant quidem (hae oves), quum a pecu cetero absunt, id. Bacch. 5, 2, 20; cf. Lucil. ap. Gell. 20, 8; – oftere in pl.: non pecua ruri pascere, Plaut.; pecubus balantibus, (Faarene), Lucr.; pecua ablata, Liv., captiva, id.; greges pecuum, Hostilius ap. Priscian.; — not.: pl. pĕcŭda (f. pecua), Cic. ap. Non.; df. — pecŭālis, e: af Fæet el. af Hiorden, animal, Sedul.; — pecŭārius, 3: hørende til Fæet el. til Hiorden, greges, Varro, canis, Colum., negotiatio, id.; ∾ res ampla etc., (udvidet Fæavl), vid. Cic. Quint. 3; — II) df. subst.; A) pecuaria, (sc. res), Fæavl el. Qvægavl; – ∾ facere, (drive Fæavl, holde Hiorder), Suet. Caes. 42; – in pl. ogs. = flgd.; ∾ oviariae, equariae, Varro; — B) pecuaria, orum, n.: Hiorden el. Hiorderne, Virg. Ge. 3, 64, o. Pers. 3, 9; — C) pecuarius, i, m., (sc. homo): der driver Fæavl el. Qvægavl, Cic. Dejot. 9; – navnl. hede pecuarii: Forpagterne af de offenlige Græsgange, Cic. Verr. 2, 6, o. Liv. 10, 23 o. 47; — pecŭātus, 3: dyrisk, Fulgent.; — pecŭdālis, e: hørende til Fæet, fæisk, Capella; o. — pecŭīnus, 3: af Hiorden; – daps assaria, (Lammesteg), Cato; – men „overf.": ∾ animus, (fæisk el. dum), Appul.

*pĕcŭlātor, ōris, m.: som bestiæler det Offenlige, en Statstyv, Cic. Off. 3, 18; o. — pĕcŭlātus, us, m.: Bortvendelse af el. uredelig Omgang med Statens Midler; – peculatus furtum publicum a pecore dictum, sicut et pecunia, Fest. p. 212, (Müll.); peculatum facere, Cic.; peculatus damnari, id.; cf. id. Phil. 12, 5; men Liv. 33, 47: quos paverat per aliquot annos publicus peculatus; — [peculor].

pĕcūlĭāris, e, [peculium]; I) „egenl.": hørende til el. angaaende en Eiendom; – ∾ causa, Digest.; ∾ nomine: med Hensyn paa en Eiendom, ibd.; — II) „overf."; A) egen el. eiendommelig, som tilhører nogen, ovis, Plaut.; ut peculiare aliquid in fundo pascere liceat (servis), Varro; ∾ aedes, Digest., nummi, ibd.; ∾ servi, Suet. Caes. 76, (som tilhørte ham, hans egne); cf. id. Galb. 12; — B) egen el. besynderlig, som nogen har for sig selv el. ikke fælles med andre, ogs. proprius el. specialis; – venio ... ad peculiarem tuum testem, Cic. Flacc. 21; hoc mihi peculiare

fuerit, c. infin., Cic. Qu. Fr. 2, 10; cf. Liv. 3, 19; quasi suo et peculiari deo, Suet. Aug. 5; luce peculiari nitere, Martial. 4. 64; Africae peculiare quidem, c. inf., Plin. 17, 30; — C) besynderlig, paafaldende, mærkelig; – ∾ edictum, Cic. Verr. 3, 14, meritum, Suet. Vitell. 4, munus, Justin. 36, 4; df. — pĕcūlĭārĭter, adv.; I) „egenl.": eiendommeligen, som Eiendom; – quae servi peculiariter paraverunt, Digest.; — II) „overf.": besynderligen, fortrinligen; – ∾ studiosus medicinae, Plin.; quod commune est et aliis nomen, intellectu alicui rei peculiariter tribuitur, ut urbem, Romam accipimus, et venales, novitios, et aera, Corinthia, Quintil. 8, 2, 8; – compar., ∾ splendere, Plin. 36, 37, (i. e. clarius). — pĕcūlĭārĭus, 3, eftercl. Biform af peculiaris, res, Digest., causa, ibd. — pĕcūlĭātus, 3, partic. o. adj. af flgd.

pĕcūlĭo, avi, atum, 1, v. a., [peculium]: beskenker, aliquem aliquid, (nogen dermed), Plaut. Pers. 2, 2, 10; — B) df. particip. pĕcūlĭātus, 3, som adj.; A) „egenl.": forsynet med Eiendom; – ∾ servus, Digest.; — B) „overf.": som er vel forsynet med Penge; – plane bene peculiatus etc., Asin. Pollio ap. Cic. Fam. 10, 32; – s. ogs. und. peculium nr. I, B, 4. — *pĕcūlĭŏlum, i, n., demin.: liden Eiendom el. Nødskilling; vid. Quintil. 1, 5, 46; o. — pĕcūlĭōsus, 3: som har meget til Bedste, servus, Plaut. Rud. 1, 2, 24; — [flgd.].

pĕcūlĭum, i, n., [pecus, s. und. pecunia]; I) „egenl."; A) „alm.": Formue el. Eiendom; saal. cura peculi (s. peculii), Hor. A. P. 330; cf. Virg. Ecl. 1, 33; ligel. cupiditate peculii etc., Cic. Parad. 5, 2; — B) „bes." som Privateiendom; 1) hvad Husbonden lægger op til uforudselige Udgifter, Nodskilling el. Sparepenge, odl.; – peculium, quod praesidii causa seponunt, Digest.; pecuniam sine peculio fragilem esse, ibd.; — 2) den Del af Konens Medgift, hvorover Manden ikke kan disponere, Grækernes παράφερνα, Digest.; cf. Plaut. Casin. 2, 2, 26; — 3) den Eiendom, som Slaven el. Sønnen besidder med Herrens el. Faderens Tilladelse; – peculia omnium ··· retinentur, vid. Cic. Verr. 1, 36; – hos Varro ogs.: den Del af Hiorden, som tilhører Hyrden; – patrem ··· peculium filii Cereri consecravisse, Liv. 2, 41; cf. Suet. Tib. 50; — b) ogs. mærkes: ∾ castrense, (hvad Sønnen har erhvervet i Krigen), Digest.; — 4) det mandlige Lem, Plaut., Lamprid.; – hvf. pulchre pensilibus peculiatus, auct. Priap.; — II) „fig.": det Egne el. Eiendommelige; saal. Senec. Ep. 12: sine ullo peculio, (uden nogen besynderlig Lærdom el. Undervisning); df. — pĕcūlor, ari, v. dep. a.; – ∾ rem publicam, Flor. 3, 17: at bestiæle Staten.

pĕcūnĭa, ae, f., [ligesom peculium a pecore, quoniam id solum veteres possederunt, Colum. praef. 6; cf. Fest. p. 244 o. 245, Müll.]; I) „alm.": Formue, Gods, Eiendom; – pecuniae nomine non solum numerata pecunia, sed omnes res, tam soli, quam mobiles etc., Digest.; cf. Liv. 29, 31; men pecuniam facere, (erhverve Formue), Cic. Div. 1, 49; cf. id. R. Am. 2 o. 3; — II) „bes.": Penge el. Mønt, (efter Plin. 33, 13, ifølge Preget af en Oxe el. af et Faar; s. ovenf. Colum. l. c.); – pecuniam alicui solvere el. dissolvere, (betale), Cic., numerare, (udtælle), id.; pecunia publica ex aerario erogata etc., id. Verr. 3, 71; pecuniam usuris mutuari, (laane el. laantage), fenore collocare, (udlaane), Suet.; ligel. pecunias credere, Liv.; men dies pecuniae, (Betalingsdagen), id. 34, 6; – pecunia praesens, Cic., numerata, id., (rede Penge, Contanter); judicatus pecuniae, (som er dømt til at betale en Gield), Liv. 6, 14; men pecuniam qui habeat, non reddidisse; qui reddiderit, non habere, vid. Cic. Off. 2, 20; – s. ogs. Hor. Ep. 1, 1, 53, o. ibd. 1, 6, 37, ogs. id. Od. 3, 16, 17, o. Juvenal. 14, 139; — not.: personificeret er Pecunia: Gudinden for Vinding, Arnob.; ogs. Epithet til Juppiter, Augustin.

pĕcūnĭālis, e, [pecunia]: = pecuniarius, quaestus, Coel. Aur. —. pĕcūnĭārĭe, adv. af pecuniarius: med Hensyn paa Penge; – ∾ agere, (føre en Pengesag), Digest. — pĕcūnĭāris, e, [pecunia]: = pecuniarius; – ∾ damnatio, (at dømmes i Pengebøder), Digest., (al. pecuniaria), inc. — *pĕcūnĭārĭus, 3: hørende til Penge; – ∾ lis, Quintil., multa, Digest.; inopia rei pecuniariae, (Pengemangel), Cic.; cf. Caes. B. C. 3, 59; o. — pĕcūnĭōsus, 3: meget bemidlet; – pecuniosos dictos, qui plura habuissent pecua, id est pecora, Cic. d. Rep. 2, 9; cf. Nep. Att. 13; – compar., ∾ feminae, Suet.; superl., ∾ homo, Cic.; — II) „overf.": som giør rig, artes, Martial. 5, 56; — [pecunia].

1. pĕcus, ŏris, n.; I) „egenl.": Fæet (som Collectiv; derim. pecus, udis: det enkelte Stykke Fæ); A) „alm."; – ∾ bubulum: Hornqvæget, Varro; ∾ ovile: Faaret, Colum., caprile, id.; de pecore majore, in quo sunt ··· boves, asini, equi, Varro; – ∾ equinum, Virg. Ge. 3, 72; men ∾ setigerum, (en Svinehiord), Ovid. Met. 14, 288; ∾ volatile, (Fugle el. Høns), Colum.; men Ignavum fucos pecus etc., Virg. Ge. 4, 168; men ∾ aquatile, (Fiskene), Colum.; cf. Hor. Od. 1, 2, 7; — B) „bes. om Faaret; – pecori et bubus diligenter substernatur, Cato; boni pastoris est, tondere pecus, non deglubere, Tiber. ap. Suet. Tib. 32; balatus pecorum, Virg. Ge. 3, 554; cf. Plin. 8, 72; — II) „overf."; A) om et enkelt Dyr; saal. om unge Løver, Ovid. Ib. 459; — B) som Skældsord om Mennesker: et Fæ; – O imitatores, servum pecus! Hor. Ep. 1, 19, 19; – men Gallae ··· Dindymenae dominae vaga pecora, Catull. 63, 13, inc., (al. pectora).

2. pĕcus, ŭdis, f., [besl. m. frgd., ogs. m. pecus]; I) „egenl.": enkelt Stykke Fæ el. Dyr, (opp. det collective pecus, oris; ogs. at adskille fra animal, der ogs. omfatter Mennesket); A) „alm."; – Neptuni pecudes, Plaut.; squamigerum pecudes, Lucr. 2, 343, (d. e. Fiskene); qua pecude (i. e. sue) nihil genuit natura fecundius, Cic.; men id. Off. 1, 30: quantum natura hominis pecudibus (Husdyrene) reliquisque bestiis antecedat; cf. id. Catil. 2, 9; — B) „bes."; 1) in pl. o. „poet.": det mindre Fæmon; – At variae crescunt pecudes, armenta, feraeque, Lucr. 5, 229; — 2) Faaret; saal. pecus etiam et caprae etc., Plin. 24, 53; cf. Lucr. 2, 368: agnique petulci, Balantum pecudes; s. ogs. Ovid. Fast. 4, 903; — II) „overf." som Skældsord, om raa el. dumme el. smudsige Mennesker: et Fæ; vid. Cic. Pis. 9 o. 29; cf. id. Phil. 8, 3: si homines illi, ac non pecudes potius, etc.; — not.: ogs. hidføres neutr. pl. pecuda, Attius o. Sisenna ap. Non.; quum adhibent in pecuda pastores, Cic. frgm. ibd. — pĕcuscŭlum, i, n., dem. af 1. pecus: lidet Dyr, Juvenc.

pĕdālis, e, [pes]: hørende til Foden; df. subst. pedalis, is, f., (sc. solea): en Tøffel, Petron. Sat. 56; — II) „bes.": som holder en Fod, en Fod i Udstrækning; – ∾ longitudo, Colum., mensura, id.; cf. Cic. Acad. 2, 26: sol ··· quasi pedalis, (af 1 Fods Diameter); transtra pedalibus in altitudinem trabibus confixa, Caes. B. G. 3, 13. — pĕdāmen, inis, n., Colum., o. pĕdāmentum, i, n., Varro, [1. pedo]: Pæl el. Stive til Vinranken; – quibus stat recta vinea ··· pedamenta; quae transversa junguntur, juga, Varro. — pĕdānĕus, 3, [pes]; I) „egenl.": som holder en Fod; – ∾ rudus inducere, (en Fod tykt), Pallad.; — II) „overf."; A) ∾ judices: Dommere i ubetydelige Retssager; (benævnes rimel. efter deres lave Sæder i Modsætn. af tribunal); – apud pedaneos judices postulare etc., Digest.; — B) senatores pedanei, (s.

sen. pedarii), vid. Gell. 3, 18. — Pĕdānus, 3, s. und. 2.Pedum.

pĕdārĭus, 3, [pes]; oprdl.: gaaende el. trædende derhen el. dertil; df. „overf.": pedarii senatores, Gell. 3, 18, efter Fest.: qui ··· pedibus irent in sententiam aliorum; men efter Varr. ibd.: qui nondum a censoribus in senatum lecti ··· in senatum veniebant, et sententiae jus habebant; cf. Gab. Bass. ap. Gell. l. c.; s. ogs. Tac. Ann. 3, 65; — b) ogs. absol. pedarii, (sc. senatores), Cic. Att. 1, 19 o. 20; — not.: sententia pedaria (al. pedarii), som afgives af en senator pedarius, Laber. ap. Gell. l. c.

Pēdăsa, orum, o. Pedasum, i, n.: By i Carien, Plin. 5, 29, o. Liv. 33, 30. — *pĕdātim, adv.: Fod for Fod, den ene Fod efter den anden, ut sinister pes (leonis) non transeat dextrum etc., vid. Plin. 11, 105; o. — pĕdātūra, ae, f.: Rum el. Udstrækning af en Fod, Veget.; — [pes]. — pĕdātus, 3, particip. o. adject. af 1.pedo. — 2. pĕdātus, us, (dog in abl. pedato f. pedatu, Cato), m., (forcl. Ord), [1.pedo]; oprdl.: Trin el. Spark med Foden; df. „overf."; A) Angreb el. Anfald; - nisi pedatu tertio omnes afflixero, Plaut. Cist. 2, 1, 50; — B) tertio pedato nobis bellum fecere, (tredie Gang), Cato ap. Non.

pĕdĕplāna, orum, n., [pes, planus]: Værelser el. Rum paa den flade Jord, Cod. Theod. — pĕdes, ĭtis, m., [pes]; I) „alm.": Fodgænger, som gaaer til Fods; - etiamsi pedes incedat, Liv. 28, 9; cf. Virg. Aen. 6, 887; ligel. Ovid. Met. 14, 364: silva pedes errat in alta; — II) „overf."; A) i Krigssproget: som tiener tilfods i Hæren, en Infanterist; - ne quem peditem etc., Caes. B. G. 1, 42; equitum et peditum copias etc., Pomp. ap. Cic. Att. 8, 12, C; — 2) df. a) pedes (collect.), s. peditatus: Fodfolket, Liv. 30, 34, o. Tac. Ann. 1, 60; — b) en Landsoldat, (opp. classicus); - classicis peditumque expeditionibus, (til Lands og Vands), Vell. 2, 121; — B) „overf." er equites, pedites: en almindelig Betegnelse af Romerfolket; - vid. Cic. Leg. 3, 3, (e XII Tabb.); ogs. Liv. 1, 34: omnes cives Romani, equites peditesque; cf. Hor. A. P. 113; men in sing.: Equitem, peditem, libertinum, etc., Plaut. Poen. 4, 2, 10.

pĕdester, stris, stre, [pes]; I) „egenl.": til Fods gaaende; - equestres et pedestres copiae: Fodfolk og Rytteri, Cic. Fin. 2, 34; ante signa pedester, horridus, etc., Tac. Hist. 2, 11; - ∾ exercitus, Nep.; ∾ acies, Tac.; men proelium equestre et pedestre, Suet. Dom. 4; - statua pedestris, (opp. equestris), Cic. Phil. 9, 6; — b) ogs. in pl. som subst., pedestres: Fodfolkene, Justin. 11, 9; — II) „fig."; A) „overf.": til Lands; - pedestres navalesque pugnae, Cic. d. Senect. 5; ∾ itinera, vid. Caes. B. G. 3, 9; cf. id. B. C. 2, 32; ∾ transitus, Plin.; cf. Martial. Spect. 28; — B) „ment."; 1) skreven i Prosa, prosaisk; - supra prosam orationem et quam pedestrem Graeci vocant, Quintil. 10, 1, 81; ∾ historiae, Hor. Od. 2, 12, 9; — 2) i et jevnt og simpelt Foredrag; vid. Hor. A. P. 95, o. id. Sat. 2, 6, 17; ligel. ∾ opus, Auson.

*pĕdĕtentim, adv., [pes, tendo]: ligesom strækende med Foden; df. Skridt for Skridt; - Pedetentim ··· et sedato nisu etc., Pacuv. ap. Cic. Tusc. 2, 21; — II) sædv. „overf.": langsomt, betænksomt; - caute et pedetentim omnia dicere, Cic. Cluent. 42; cf. id. Quint. 16, o. Ter. Phorm. 3, 3, 19. — Pedianus, s. und. Asconius. — Pĕdĭātĭa, ae, f.: spottende om en Vellystning, Hor. Sat. 1, 8, 39.

*pĕdĭca, ae, f.: Slynge el. Snare, hvori Benene hildes; - jumenta velut pedica capta, Liv. 21, 36; men om Ederkoppen: quanta arte celat pedicas, Plin.; - og. Fodjern; cum pedicis grassari etc., Plaut. Poen. 3, 1, 11; - df. „overf.": amoris pedicis illigare aliquem, Appul.; o. — pĕdĭcīnus, i, m.: Fod under Vinpressen; - pedicino in lapide, Cato; — [pes]. — pediclus, i, m., s. und. pediculus.

pĕdĭcōsus, 3, [pedis], i. e. pediculis obsitus, Titin. ap. Fest. — *pĕdĭcŭlāris, e: hørende til Lus; - ∾ herba: Luseurt, Colum. 6, 30; ∾ morbus, Serv. ad Virg. Ge. 3, 564; — pĕdĭcŭlārĭus, 3: = flgd., herba, Scrib. Larg.; o. — pĕdĭcŭlōsus, 3: = pedicosus, Martial. 12, 59; — [flgd. no. II, B].

pĕdĭcŭlus, i, m., dem. af pes; I) „egenl.": liden Fod, Plin. 9, 44; patellam corneo pediculo etc., Val. Max.; — II) „overf."; A) Stilken paa Frugter og Blade; - pediculi punicorum, uvarum, Colum.; cf. Plin. 16, 38; — B) Lusen el. Hovedlusen, Cels., Plin. 29, 38; pediculos facere, id. 20, 48; - ogs. Lus hos Hons, Colum.; - men pediculi terrae, s. scarabaei terrestres, Plin. 30, 12; - pediculi (marini), s. id. 32, 25, (al. pedunculi).

pĕdĭŏlus, i, s. und. petiolus. — pĕdis, is, comm., [pes]: Lusen, Plaut. Curc. 4, 2, 14, Lucil. ap. Fest., o. A. — pĕdĭsĕquus, el. pedissequus, a, [pes, sequor]: som følger nogen i Hælene; - pedisequus tibi sum, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 18; sædv. Slave el. Slavinde, som ledsager sit Herskab, id., Terent., Nep. Att. 13, o. A.; — II) „fig.": Ledsager, Ledsagerinde, (divitiae) vix satis idoneae ··· virtutis pedisequae etc., auct. ad Her. 4, 14; cf. Cic. d. Or. 1, 55. — pĕdĭtātus, us, m., [pedes]: Fodfolket el. Infanteriet, (opp. equitatus), Cic., Caes.; cf. Nep. Eum. 3; ogs. in pl., auct. B. Hisp. 37. — pĕdĭtum, i, n., [2. pedo]: en Vind, Catull. 53. — Pĕdĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; Qu. Pedius: Augustus's Medarving, af hvem lex Pedia contra percussores Caesaris, vid. Suet. Caes. 83, oftere; — B) df. Pedius, 3, lex, s. ovenf.

1.pĕdo, avi, atum, 1, v. a., [pes]; I) „alm.": forsyner med Fødder; - male pedatus: slet til Fods, Suet. Oth. 12; — II) i Gartnersproget: sætter Pæle el. Stiver til Vinstokken el. til andre Væxter; - cura vineae pedandae, Colum. 4, 12. — 2. pēdo, pĕpēdi, pēdĭtum, i. e. crepitum ventris emitto, Hor. Sat. 1, 8, 46, o. Martial. 10, 14. — 3. Pĕdo, ōnis, m., [af pes, oprdl. bredfodet]: romersk Mandsnavn; s. und. Albinovanus.

Pĕdūcaeus, i, m.: romersk Tilnavn, hvoraf mærkes; I) Sext. Peducaeus: Prætor paa Sicilien; efter ham benævnes: census Peducaeanus, Cic. Verr. 1, 56; — II) Sext. Peducaeus: en Almuetribun, a. u. c. 640; efter ham benævnes: rogatio Peducaea de incestu, Cic. N. D. 3, 30.

pĕdūlis, e, [pes]: hørende til Fødderne el. Benene, fasciae, Digest.; — II) df. subst. pedule, is, n.: Saale el. Fodsaale, Fronto. — 1. pĕdum, i, n., [af pes]: Hyrdestav, Virg. Ecl. 5, 88, (hvortil Serv.: pedum, virga incurva, qua retinentur pecudum pedes). — 2. Pĕdum, i, n.: gammel By i Latium ved Rom, Liv. 2, 39; — B) df. Pĕdānus, 3, regio, Hor. Ep. 1, 4, 2; - men subst. Pedanum, (sc. praedium), Cic. Att. 9, 18; - men Pedani, orum: Indvaanerne af Byen P. — pĕduncŭlārĭa, ae, f.: Luseurt; s. und. pedicularia, Sext. Empir. — pĕdunculus, i, m., Biform af pediculus nr. II, B, Pelag.

pēgănon, i, n., πήγανον: Rude el. Haverude, Appul.; men ∾ orinon (ὀρεινόν): Biergrude, id. — Pēgăsēĭus, o. Pēgăsēus, 3, s. und. 1.Pegasus. — Pēgăsĭānus, 3, s. und. 2.Pegasus. — 1. Pēgăsis, ĭdis, f., s. und. 1.Pegasus. — 2. Pēgăsis, ĭdis, f., [πηγή, i. e. fons]: enhver Kildenymphe el. Vandnymphe; - Pegasis Oenone, Ovid. Her. 5, 3.

1. Pēgăsus, (-os), i, m., Πήγασος: den vingede Musahest, der fremstod af Medusa's Blod; - paa Bierget Helikon aabnede den med sit Hovslag Digterkilden

Hippocrene; endel. efter at have ført Bellerophon imod Chimæra, kastede han den overmodige Rytter til Jorden, men svang sig selv op i Himmelen, hvor han blev Stiernebilledet Pegasus; - vid. Ovid. Met. 4, 785, o. id. Fast. 3, 450 flgd., ogs. Hygin. Astron. 2, 18; — not. a: med Lune siger Cic. Quint. 25: ejusmodi nuncios, seu potius Pegasos etc.; — not. b: Aethiopia generat pennatos equos, quos pegasos vocant, Plin. 8, 30; — B) bf. 1) Pēgăsēius, 3: pegasisk, d. e. poetisk el. begeistret, nectar, (i. e. melos), Pers. prol. 14; — 2) Pēgăsēus, 3: pegasisk el. flyvende; - Non si Pegaseo ferar volatu, Catull. 55, 16; ∾ aquae, (i. e. Hippocrene), Claudian.; ∾ gradu, (i. e. veloci), Senec. Troad.; — not.: ∾ stagnum: Sø i Jonien, Plin. 5, 27; — 3) Pēgăsis, ĭdis, f.; a) adject.: pegasisk, undae, Musakilderne Hippocrene og Aganippe, Ovid. Trist. 3, 7, 15; cf. Martial. 9, 59; — b) subst. Pegasides: Muserne; - Mollia, Pegasides, vestro date serta poëtae, Propert. 3, 1, 19; cf. Ovid. Her. 15, 27; — not.: s. ogs. Pegasis s. l. — 2. Pēgăsus, i, m.: berømt Retslærd, (Consul under K. Vespasianus), Digest.; cf. Juvenal. 4, 77; — b) bf. Pēgăsiānus, 3: pegasiansk; - senatus consultum Pegasianum, Just. Inst. — pēgē, es, f., πηγή, (i. e. fons): en Kilde, Propert. 1, 20, 33.

pegma, ătis, n., πῆγμα: et af Breder sammenføiet Stillads; - atriorum pegmata, Auson.; ogs. absol. pegmata, Digest.: rimel. etslags Skillerum el. Panel el. Beklædning; — II) „bef." ogs.; a) Bogreol el. Boghylde; vid. Cic. Att. 4, 8, a: illa tua pegmata, (rimel. Boghylder); — B) paa Theatret ere pegmata rimel. etslags Coulisser el. Maskiner, som hæves i Veiret el. adskilles med største Hurtighed; - pegmata per se surgentia, Senec. Ep. 88; cf. Juvenal. 4, 122, ogs. Phaedr. 5, 7, o. Martial. 8, 33, ogs. Suet. Claud. 34; bf. — pegmăris, e: som udstilles i el. paa Maskinen pegma, gladiatores, Suet. Calig. 26, inc.

pējĕro, ogs. perjuro, (ogs. perjero, Plaut.), avi, atum, 1, v. n. o. a., [per, juro]: sværger falsk, begaaer Mened; - qui mentiri solet, pejerare consuevit, etc., Cic. R. Com. 16; ∾ verbis conceptis, id. Cluent. 48; cf. id. Off. 3, 29, (hvor Formen perjurare som Variant); - ∾ de turdo, (for en Kramsfugl), Martial. 7, 20; ogs. m. acc. c. infin., Suet. Ner. 28; - ∾ per aliquid, (derved), Catull. 52, 3; derfor ogs. c. acc.: ∾ Jovem, Plin., stygias undas, Lucan.; bf. pass.: juris ··· pejerati poena, (Straffen for Mened), Hor. Od. 2, 8, in.; - men pejerante bello, (i en troløs Krig), Stat.; — II) „overf.": lyver; - Perge; optume hercle perjuras, Plaut. Poen. a. 2, v. 34, oftere.

pejor, us, ōris: slettere, værre, s. und. 1.malus; bf. — pējōro, are, 1, v. a. o. n., (efterel. Ord); I) act.: fordærver, forværrer; - ∾ statum suum, (opp. meliorem facere), Paul. Sent.; — II) neutr.: at blive værre; - pejorans morbus, Coel. Aur. — pejus, adj. o. adv., s. und. 1.malus, o. und. male.

pělăge, n. pl., s. und. pelagus. — pělăgĭa, ae, f., s. und. pelagius. — pělăgĭcus, 3, πελαγικός: = pelagius; - ∾ pisces, Havfiske, Colum. — pelagium, i, n., s. und. flgd. — pělăgĭus, 3, πελάγιος, ligesom marinus: hørende til Søen; - ∾ greges piscium, Varro: Havfiske; ∾ conchae: Sømuslinger, Plin.; s. ogs. nedenf.; ∾ cursu, („poet.": over Søen, til Søes), Phaedr. 4, 21; men Matrona ornata phaleris pelagiis, (med Perler og Coraller), P. Syrus ap. Macrob. Sat. 55; — II) bf. subst.; A) pelagia, (sc. concha): Perlemuslingen, Plin. 9, 61; — B) pelagium, i, n., (sc. medicamentum): Purpurfarven, id. ibd. 62 o. 64.

Pělăgŏnes, um, m., Πελαγόνες: epirotisk-macedonisk Folkestamme; de sildigere Pæonier, Liv. 45, 30; — B) bf. Pělăgŏnĭa, ae, f., Πελαγονία: Pelagoniernes Landskab og By i det nordlige Macedonien; vid. Liv. 26, 25, oftere. — pělăgus, i, n., τὸ πέλαγος: aaben Sø, Havet, mare; - Fervit aestu pelagus, Pacuv. ap. Cic. d. Or. 3, 39; cf. Lucr. 4, 434; saeviente pelago, Tac.; cf. Virg. Ge. 2, 41; men id. Aen. 1, 246, „poet. overf." om Floden Timavus's brede Vande; - pl. pelage, (τὰ πελάγη), Lucr. 6, 619. — pēlămis, ĭdis, o. pēlămys, ўdis, f., πηλαμίς, πηλαμύς: Tunfisken i sit første Aar, (sild. thynnus), Plin. 9, 18, Juvenal. 7, 120.

Pělasgi, orum, m., Πελασγοί: Grækenlands ældste Indvaanere, der ogs. tidligen udbredte sig over en Del af Lilleasien, paa Creta, i Latium og Etrurien; - vid. Mela 1, 16, oftere, Plin. 3, 8, Serv. ad Virg. Aen. 2, 83, oftere; — b) ofte ogs. „poet. overf." f. Graeci; - vid. Virg. Aen. 2, 83, Ovid., o. A.; — B) bf. 1) Pĕlasgĭa, (sc. terra); a) f. Peloponnesus; vid. Plin. 4, 5; — b) Landskab i Thessalien, id. 4, 14; — c) Øen Lesbos, id. 5, 39; — 2) Pĕlasgĭas, ădis, f. adj.: pelasgisk el. græsk; - ∾ urbes, Ovid. Her. 9, 3; — 3) Pelasgis, ĭdis, f.: = frgd., Sappho, id. ibd. 15, 217, (i. e. Lesbia); — 4) Pelasgus, 3: pelasgisk el. græsk; - ∾ pubes, Virg. Aen. 9, 154; men ∾ quercus (pl.), Ovid. A. A. 2, 541, (i. e. Dodonaeae).

pĕlĕcānus, (o. pelic.), i, m., πελεκάν, πελεκᾶνος: Pelekanen el. Kropgaasen, Hieronym. — pĕlĕcīnon, i, n., πελεκῖνον, (sc. horologium): etslags Soluhr i Gestalt af en πελεκύς el. bipennis, Vitruv. — pĕlĕcīnos, i, m., πελεκῖνος: etslags Ukrud i Lindser, ogs. securidaca, Plin. 18, 44. — Pēlēius, 3, s. und. Peleus. — Pĕlethrŏnĭus, 3: pelethronisk, Lapithae, (efter en Egn i Thessalien), Virg. Ge. 3, 115; ∾ antra, Lucan.; - „poet." ogs. f. thessalisk, cithara (Achillis), auct. Priap. 69.

Pēleus, ĕi o. ĕos, m., Πηλεύς: Konge i Thessalien, Søn af Aeacus, Broder til Telamon, ved Havgudinden Thetis Fader til Achilles, ogs. en Argonaut; - vid. Hygin. Fab. 14, Ovid. Met. 11, 217, Catull. 64, 19, Hor. A. P. 96, oftere; — B) bf. 1) Pēlēĭus, 3: peleisk, poet. f. achillisk, facta, Sil. 13, 802; men ∾ virgo, (i. e. Briseis), Stat.; — 2) Pēlīdes, ae, m., Πηλείδης: Søn af Peleus, (i. e. Achilles); - vid. Ovid. Met. 12, 605, ogs. id. Her. 8, 83, Virg. Aen. 12, 350, Hor. Od. 1, 6, 6, o. id. Ep. 1, 2, 12.

Pělĭa, ae, m., s. und. 3.Pelias. — Pēlĭăcus, 3, s. und. Pelion. — 1. Pēlĭas, ădis, f., s. und. Pelion. — 2. Pělĭas, ădis, f., s. und. flgd. — 3. Pělĭas, (Pelia, Senec. Med.), ae, m., Πελίας: Konge i Thessalien, Søn af Neptunus ved Nymphen Tyro, Broder til Neleus og Halvbroder til Aeson, ogs. Fader til Acastus; - Brodersønnen Jason, som Riget tilkom, sendte han paa det argonautiske Tog; - hans Endeligt s. Ovid. Met. 7, 304 flgd.; — not.: Cic. d. Senect. 23, staaer Pelias urigtigen f. Aeson. — B) bf. Pělĭas, ădis, f., pl. Peliades: hans Døttre, Hygin., o. Phaedr. 4, 7; cf. Ovid. l. c.

pělĭcānus, i, m., s. und. pelecanus. — Pēlīdes, ae, m., s. und. Peleus. — Pēligni, orum, m.: Folk og Egn i Italien, ved Floden Sagrus adskilt fra det Frentanske; - per Pelignos profecisci, Liv. 8, 6; ex Pelignis, Caes.; in Pelignis, i det Pelignisk, Plin. 11, 14; — B) bf. Pēlignus, 3: pelignisk; - Pelignae dicar gloria gentis ego, Ovid. Am. 3, 15, 8; s. und. Sulmo; men ∾ anus (pl., i. e. sagae el. Hexer, ifølge deres Naboskab med Marserne), Hor. Epod. 17, 60.

Pēlĭon, i, n., (ogs. Pelios, i, m, Plin. 4, 15), Πήλιον: Bierg i Thessalien, Fortsættelse af Ossa; - vid. Plin. 2, 65, Ovid. Met. 1, 155, o ibd. 12, 513, ogs. Hor. Od. 3, 4, 52, o. Virg. Ge. 1, 281; — B) bf. 1) Pēlĭăcus, 3: = Pelius, s. nedenf.; - ∾ vertex,

Catull., apex, Ovid., (Spidsen af Bierget P.); men ∾ carina, Val. Fl., trabs, Propert. 3, 21, 12, (d. e. Skibet Argo, hvis Tømmer var hugget paa dette Bierg); hvf. ogs. ∾ cuspis, Ovid. Met. 12, 74, (Achilles's Spyd), o. ∾ axis, (hans Vogn), Senec. Troad.; — 2) Pēlias, ădis, fem. adj., hasta, Ovid., (Achilles's Spyd, s. und. frgd.); men ∾ arbor, id., pinus, Stat., (i. e. navis Argo); — 3) Pēlius, 3, ligesom Peliacus: hørende til Bierget Pelion, peliisk; - ∾ nemus, Enn. ap. auct. ad Her. 2, 22, Phaedr. 4, 7.

Pella, ae, o. Pelle, es, f.: By i Maced., Al. d. Stores Fødeby, Plin. 4, 17, Liv. 44, 46, oftere, o. Cic. Att. 3, 8; — B) df. Pellaeus, 3; 1) pellæisk, juvenis, Juvenal., ductor, Lucan., (i. e. Al. M.); — 2) „overf."; aa) macedonisk, gladius, Lucan., sarissa, id.; — bb) fordi Alexandrien i Ægypten er anlagt af Al. d. Store, saa heder Pellaeus ogs.; a) alexandrinsk; - ∾ arces, el. ∾ muri, Lucan., (i. e. Alexandria); — b) ægyptisk; - ∾ Canopus, Virg. Ge. 4, 287; ∾ domus, Lucan. 8, 475, (i. e. regia Ptolemaei).

pellăcĭa, ae, f., [pellax]: Lokkelse ved Smiger el. ved Tryllekunster; - placidi pellacia ponti, Lucr. 5, 1002; men Virg. Ge. 4, 443, er fallacia den rigtige Læsem.; — II) „bef." o. efterel.: Forførelse til Utugt, Arnob. — Pellaeus, 3, f. und. Pella. — pellārius, i, m., [pellis]: Garver el. Felbereder, Firmic. — pellax, ācis, adj., [pellicio]: forslagen el. listig, Ulixes, Virg. Aen. 2, 90.

Pelle, es, f. und. Pella. — pellĕātus, 3, [pellis]: iført Skindklæder, Paul. Nol., inc. — pellecebrae, arum, f. und. perlecebrae. — pellectĭo, onis, f., [pellego, perl.]: Giennemlæsning, Cic. Att. 1, 13, inc., (al. per lectionem). — pellectus, 3, partic. af pellicio. — pellĕgo, f. und. perlego. — Pellēne, es, f.: By i Achaja, ved d. corinthiske Bugt, Liv. 33, 15; — B) df. 1) Pellēnaeus, 3; hvf. subst. Pellenaei, orum: Indvaanerne af Byen P., Plin. 4, 6; — 2) Pellensis, e, ager, Liv. 33, 14.

pellex, ĭcis, f., $\pi\acute{\alpha}\lambda\lambda\alpha\xi$; I) „egenl.": Medhustru, Concubine; - pellex filiae, Cic. Cluent. 70, (som holder til med Datterens Mand); ∾ matris, Ovid. Met. 10, 347; cf. id. ibd. 6, 537; - ogs. ud. gen.; ulta pellicem, (i. e. Creontis filiam), Hor. Epod. 5, 63; ∾ Oebalia, (i. e. Helena), Ovid., Tyria, id., (i. e. Europa); — II) „overf."; pellex alicujus: nogens Medhustru el. Frille, Curt. 10, 1, o. Digest.; — 2) efteraug. ogs. om Mandfolk, Martial. 12, 97; — 3) comisk ogs.: som træder istedet derfor, id. 14, 119; df. — pellĭcātus, us, m.: en Medhustrues Stand el. Forhold, Concubinat; - propter pellicatus suspicionem, Cic. Off. 2, 7; cf. id. Cluent. 5, o. Justin. 7, 4. — pelliceo, ēre, f. und. pellicio. — pelliceus, 3, f. und. pellicius.

pellĭcĭo, (perl.), lexi, lectum, 3, v. a., [per, lacio]; I) „egenl.": lokker, forfører, søger at forføre; - animum adolescentis ··· pellexit iis rebus, quibus illa aetas capi ac deliniri potest, Cic. Cluent. 5; ∾ mulierem ad se, id., populum in servitutem, Liv. 4, 15; aliquem in fraudem, Lucr.; ∾ alam equitum, ut etc., Tac. Ann. 3, 42; cf. ibd. 1, 2; — II) „overf."; - quae (causa) ferri pelliceat vim, Lucr. 6, 999; ∾ fruges alienas veneficiis, vid. Plin. 18, 8; men ∾ sententias (judicum: vinde dem for sig) sale suo et lepore etc., Cic. d. Or. 1, 57; — not.: perf. pellicuit f. pellexit, Liv. Andr. — pellĭcĭus, (-ĕus), 3, [pellis]: af Skind el. Leder; - ∾ tunicae, Pallad., stragulae, Digest.

*pellĭcŭla, ae, f., dem.: lidet Skind; ogs. alm. Skind el. Hud; - ∾ haedinis sternere lecticulos Punicanos, vid. Cic. Mur. 36; ∾ caprina, agnina, Plin.; furtivae ··· aurum Pelliculae, (det gyldne Skind), Juvenal. 1, 10; - df. m. Lune: pelliculam curare, (giøre sig tilgode), Hor. Sat. 2, 5, 38; (cf. id. Ep. 1, 2, 29); ligel. te ··· memento Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua, (Skomager, bliv ved din Læst)! Martial. 3, 16; men Pelliculam veterem retines, (du bliver den samme Gamle), Pers. 5, 116; o. — pellĭcŭlo, are, v. a.: overtrækker med Skind; - ∾ opercula vasorum, Colum.; — [pellis]. — pellĭger, a, um, [pellis, gero]: som er iført Skind el. Skindpels, Venant. Fort. — *pellīnus, 3: af Skind, femoralia, Jul. Val. Res g. Al. M.; o. — pellĭo, onis, m.: Felbereder el. Garver, Plaut. Men. 2, 3, 52, Lamprid.; — [pellis].

pellis, is, f., [at sammenl. m. $\varphi\epsilon\lambda\lambda\acute{o}\varsigma$, i. e. cortex, ogs. m. germ. Fell]; I) „egenl.": Skind el. Hud, saavel paa Legemet som aftrukken; - (rana) Rugosam inflavit pellem, Phaedr. 1, 24; (Junonem sospitam) cum pelle caprina etc., Cic. N. D. 1, 29; pelles pro velis etc., Caes. B. G. 3, 13; Anguibus exuitur tenui cum pelle vetustas, Ovid. A. A. 3, 77; - „poet." ogs. Menneskehud; frigida pellis Duraque, Lucr. 6, 1192; cf. Plaut. Capt. 1, 2, 32; — b) som Ordsprog mærkes: detrahere pellem alicui, (opdage el. blotte nogens Feil), Hor. Sat. 2, 1, 64; men speciosus pelle decora, (med skiønt Ydre; opp. Introrsum turpis), id. Ep. 1, 16, 45; cf. Pers. 4, 14; men quiescere in propria pelle, (støtte sig selv), Hor. Sat. 1, 6, 22; men caninam pellem rodere, Martial. 5, 60, (skænde og smælde); — II) „overf.": hvad der er giort af Skind; navnl. A) Klædning, Klædebon; - pellibus manicatis prohibere frigora, Colum.; cf. Ovid. Trist. 3, 10, 19; men om Skoen, id. A. A. 1, 516; men pellis: en Læderransel, Pers. 5, 140; — B) Soldatertelt; sædv. i Forbindelserne: sub pellibus hiemare, Caes., habere milites, Liv., durare, id.; cf. Cic. Acad. 2, 2; men pellium nomine etc., id. Pis. 36; — C) Pergament; - Pellibus exiguis artatur Livius ingens, Martial. 14, 190.

pellītus, 3, [flgd.]: bedækket med Skind, skindklædt el. pelsklædt, patres, Propert. 4, 1, 12, (neml. med Hensyn paa den ældste og simpleste Dragt; cf. Lucr. 5, 1417); men ∾ Sardi, Liv. 23, 40, en Folkestamme paa Sardinien; men ogs. med Ringeagt: ∾ testes, Cic. frgm. or. p. Scauro; ∾ Getae, Ovid.; men ∾ oves, Varro, Hor., (hvis fine Uld man bevarede ved Overtræk af Skind).

pello, pĕpŭli, pulsum, 3, v. a., [$\kappa\acute{\epsilon}\lambda\lambda\omega$, i. e. pello]; I) „alm."; A) „egenl.": driver afsted, støder bort, osv.; absol., ogs. m. adv., ogs. m. ex el. ab el. de, som dog ogs. kunne falde ud, ogs. m. in; - ∾ hostes, Caes.; cf. Nep. Ages. 3; pulsus a Sulla acie, Vell.; exsules ··· injuria tyrannorum pulsi, Liv. 34, 26; miles pellitur foras, Ter. Eun. 5, 8, 11; - pulsus regno, Hor. Sat. 1, 6, 13; cf. Virg. Aen. 10, 852; patriis ··· ab agris Pellor, Ovid. Met. 14, 476; ∾ aliquem ab aliquo, Terent., a sacris, Ovid., e foro, (ogs. foro), Cic.; ∾ praesidium ex arce, Nep.; men ∾ aquam de agro, (aflede), Plin.; ∾ aliquem civitate, Cic., patria, Nep.; - pelli in exsilium, Cic.; — B) „fig."; - ∾ moestitiam ex animis, Cic.; cf. Virg. Aen. 6, 382; men ∾ morbos arte Phoebea, Ovid. Fast. 3, 827, (derved, ved Hielp deraf); cf. Cic. Off. 2, 4; ligel. ∾ famem glande, Ovid., curas vino, Hor.; men absol.: pulsoque pudore etc., Ovid. Met. 6, 375; — II) „bef."; A) „egenl.": slaaer el. støder derimod; - ∾ humum pedibus, (stampe deri el. derpaa), Catull., Hor., fores, Terent.; pueri pulsi, (som have faaet Hug), Cic. Fin. 5, 18; men c. acc. graec.: Maenalio jacuit pulsus tria tempora ramo Cacus, (hvis trefolde Tinding er knust af Køllen), Propert. 4, 9, 15; — b) „bef." ogs. at slaae el. spille (et Instrument); - lyra pulsa manu, Ovid.; cf. Cic. Brut. 54; men classica pulsa, (den iblæste Trompet), Tibull. 1, 1, 4; - „poet." ogs.: allapsa sagitta est, Incertum, qua pulsa manu, etc., (affkudt), Virg. Aen. 12, 320; men „alleg.": longi sermonis initium pepulisti, (har bragt paa Bane), Cic. Brut. 87; — B) „fig.": slaaer, d. e. gior stærkt Indtryk derpaa; -

injuria nulla insignis me pepulit, Cic. Fam. 4, 13; cf. Liv. 30, 14, o. Cic. Coel. 15; - ligel. om Indtryk paa Fornemmelsen og paa Sandserne; quemadmodum visa nos pellerent, Cic. Acad. 2, 10; cf. ibd. 20, ogs. id. Fin. 2, 10; men id. Off. 3, 10: species utilitatis animum pepulit ejus; — not.: pf. pulsi, f. pepuli, Ammian.; df. — Pellōnia, ae, f., dea, (som driver Fienden paa Flugt), Arnob. — pellos, i, adj. f., (πέλλος, i. e. pullus: mørk el. dunkel), genus ardeolarum, Plin. 10, 79.

pellūcĕo, [per.l.], xi, 2, v. n.; I) „egenl."; A) „alm.": at lyse igiennem, at lyse frem deraf; - perlucens jam aliquid, incerta tamen lux, (neml. efter Morgentaagen), Liv. 41, 2; a vado ad summa pellucens (saxum), Plin.; — B) „bes.": at giennemlade Lyset, at være giennemsigtig; - perlucens amictus, Ovid. Met. 4, 313; tenuis ac perlucens aether, Cic.; men perlucens avena, Tibull. 3, 4, 71, (i. e. tibia multifora); — II) „fig.": at skinne frem, at vise sig; - ∾ (ut) mores dicentis ex oratione pelluceant, Quintil. 6, 2, 13; cf. Cic. Off. 2, 9; — b) pellucens oratio, Cic. Brut. 79, (klar, tydelig).

*pellūcĭdĭtas, (perl.), atis, f.: Giennemsigtighed, vitri, Vitruv.; o. — pellūcĭdŭlus, 3, dem.: giennemsigtig, lapis, (i. e. margarita), Catull. 68; af — pellūcĭdus, [per.l.], 3; I) „egenl.": giennemsigtig, hvorigiennem man seer; - ∾ membranae oculorum, vid. Cic. N. D. 2, 56; ligel. om Vandet, Ovid. Her. 15, 157; om Glas, (men „alleg."), Hor. Od. 1, 18, 16, hvor ogs. compar.; - oftest med Hensyn paa Dragten; pellucidus homo, (i giennemsigtige el. fine Klæder), Senec.; ligel. pellucidus ostro, Martial.; cf. Tibull. 4, 6, 13; — II) „overf.": med stærkt Skin; - ∾ stella, Cic. Div. 1, 57. — pellŭvĭae, arum, f., [pes, luo]: Fodbækken, (ligesom malluviae, Haandbækken), Fest. p. 160 flgd., (Müll.).

Pĕlŏpēa, ae, f., (f. und. Pelops): Datter af Thyestes, Ovid. Ib. 361; - men Juvenal. 7, 92, ere Pelopea o. Philomela Navne paa tvende Tragoedier, hvori Acteuren Paris vandt K. Domitians Gunst. — Pĕlŏpēĭas, ădis, o. Pĕlŏpēis, ĭdis, Πελοπηϊάς (-πηΐς), adject. fem. af — Pelopēĭus, o. Pelopēus, 3, f. und. Pelops. — Pĕlŏpĭdae, arum, m., o. Pĕlŏpĭus, 3, f. und. Pelops.

Pelŏponnensis, etc., f. und. flgd. — Pĕlŏponnēsus, (-os), i, f., Πελοπόννησος (el. Πέλοπος νῆσος, Pelops's Ø): Halvøen Peloponnesus, (hod. Morea); vid. Plin. 4, 5; peninsula ··· angustis isthmi faucibus continenti adhaerens, etc., Liv. 32, 21; — B) df. 1) Pĕlŏponnensis, e; - hvf. subst. Peloponnenses, ium: Indvaanerne derpaa, Justin., Curt.; — 2) Pĕlŏponnēsĭăcus, 3: = flgd., bellum, Cic. Off. 1, 24, litus, Mela 2, 7; — 3) Pĕlŏponnēsĭus, 3: peloponnesisk, civitates, Cic.; men ∾ tempora, Quintil. 12, 10, 4, (d. peloponnesiske Krigs Tider); — b) df. subst. Peloponnesii, orum: Indvaanerne paa Halvøen P., Varro, Vell. 1, 2.

Pĕlops, ŏpis, m., Πέλοψ: Søn af Tantalus; (hvf. Pelopis genitor, i. e. Tantalus), Hor. Od. 1, 28, 7; om hans Elfenbens Skulder, (Virg. Ge. 3, 7), vid. Hygin. Fab. 83 o. 84; ligel. om hans Veddekiørsel med K. Oenomaus i Elis, hvorved han vandt Kongedatteren Hippodamia tilligemed Riget; f. ogs. und. Myrtilus; efter ham skal ogs. Peloponnesus have sit Navn; — B) df. 1) Pĕlŏpēĭus, 3, Πελοπήϊος, Atreus, (Søn af Pelops), Ovid.; men ∾ virgo, id. Trist. 4, 4, 67, (i. e. Iphigenia, Datter af Sønnesønnen Agamemnon); ∾ arva, id. Met. 8, 622, (d. e. Phrygien, hvor Tantalus var Konge); men absol. Pelopēia, Ovid. Her. 8, 81, (i. e. una e familia Pelopis); — b) df. adject. fem.: Pĕlŏpēĭas, ădis; - Pelopeiadesque Mycenae, Ovid. Met. 6, 414; — 2) Pĕlŏpēus, 3, Agamemnon, Propert., (Pelops's Sønnesøn), domus, Ovid.; men ∾ moenia, Virg. Aen. 2, 193, (poet. f. Grækenland); — b) df. adj. fem.: Pelopēĭs, ĭdis, undae, Ovid. Fast. 4, 285; ogs. absol. Pelopēides, (f. mulieres Argivae), Stat.; — 3) Pĕlŏpĭdae, arum, m.: Pelops's Slægt og Afkom; berygtet ved Forbrydelser og Grusomheder; hvf. poët. ap. Cic. Fam. 7, 30: ubi nec Pelopidarum nomen, nec facta audiam; cf. id. ibd. 28, ogs. id. Att. 15, 11; — 4) Pĕlŏpĭus, 3, Biform af Pelopeus, domus, Senec. Agam. 7.

Pĕlōrĭas, ădis, f., o. 1. Pĕlōris, ĭdis, f., f. und. Pelorus. — 2. pĕlōris, ĭdis, f., (sc. concha): en stor Muslingart, Lucrina, Hor. Sat. 2, 4, 32, aquosa, ogs. fatua, Martial., germ. Gienmuschel; (rimel. benævnt efter Forbierget Pelorus). — Pĕlōrĭtānus, 3: pelorisk, ora, Solin.; af — Pĕlōrus, (-os), i, m., Πέλωρος: Forbierg paa Sicilien, imod Italien; - Arcton Aequoris expertem spectat Boreamque Peloros, Ovid. Met. 13, 727; - ogs. Pĕlōrum, (sc. promontorium), Plin. 3, 10; — B) df. Pĕlōrĭas, ădis, f., Ovid. Fast. 4, 479, o. Pĕlōris, ĭdis, f., Cic. Verr. 5, 3: Biformer af Pelorus.

pelta, ae, f., πέλτη: lidet halvmaaneformet Skiold, lunata, Virg., excisa, (udhulet), Ovid.; cf. Liv. 28, 5, ogs. Nep. Iphicr. 1. — peltastes, (-sta), ae, m., πελτάστης: den med Skioldet pelta bevæbnede Soldat, en Peltast, Liv., Nep. Iphicr. 1. — peltātus, 3: bevæbnet med Skioldet pelta, Amazon, Martial. 9, 102. — peltĭfer, a, um, [pelta, fero]: førende Skioldet pelta, væbnet dermed; - ∾ puellae, (i. e. Amazones), Stat. Theb. 12, 771.

Pĕlūsĭum, i, n., Πηλούσιον: By ved d. østlige Udløb af Nilen, (hod. Balbeis), Caes., Plin.; — B) df. 1) Pĕlūsĭus, 3: pelusisk, linteum, Phaedr., munera, Martial.; - ogs. Pĕlūsĭăcus, 3, ostium, Plin., linum, id.; - ogs. Pĕlūsĭānus, 3, mala, Colum.; — 2) Pĕlūsĭōtes, (-ta), ae, m., in pl.: Indvaanerne af Byen Pelusium, Gell. 20, 8.

pelvis, is, f., πέλις, πέλυς: Bækken; - patulas effundere pelves, Juvenal.; ogs. til at slaae paa, id. 6, 441; navnl. til derved at forhexe, vid. Plin. 30, 2; — not.: acc. pelvim, Laber. ap. Non.; abl. pelve o. pelvi. — pemma, ătis, n., πέμμα: etslags Bagværk el. Kage, Varro ap. Non.

pēnārĭus, (penuar.), 3, [penus]: hørende til Forraad af Levnetsmidler el. hvor dette Forraad bevares; - ∾ cella, Cic. d. Senect. 16, horreum, ibd.; non pro penaria cella, sed pro aerario, Cic. Verr. 2, 2; cf. Fest. p. 211, (Müll.).

Pĕnas, ătis, [besl. m. penitus, penetro, etc.]; sædv. in pl. Pĕnātes, um, m., Dii, Cic., Virg., ogs. absol. Penates, (sc. dii), efter Cic. N. D. 2, 27: ab eo, quod penitus insident, ex quo etiam penetrales a poëtis dicuntur; - saavel Statens, som de enkelte Familiers Skytsguder, som havde deres Plads og Dyrkelse i Husets Inderste; hvf. ogs. deres Navn, vid. Cic. l. c.; men id. Sest. 20: vos penates patriique dii; cf. Virg. Aen. 5, 62; — II) „overf." findes ogs. penates el. dii penates, f. Hus og Hiem; - vid. Cic. R. Am. 8; ad (i. e. apud) eosdem penates (i samme Hus), Liv. 28, 18; ligel. penates relinquere, id.; cf. Virg. Aen. 8, 123; vallum ac tentorium cuique militi domus ac penates, Liv. 44, 39; - „poet." ogs. Gudommens Bolig, Stat. Theb. 1, 643; men Virg. Ge. 4, 155, om Bicellen; — not.: Penates o. Lares ere vel ikke forskiellige, dog forbindes begge undert.; saal. Virg. Aen. 8, 543, o. Liv. 1, 29. — Pĕnātĭger, a, um, [Penates, gero]: som fører sine Husguder med sig, Aeneas, Ovid. Met. 15, 450. — pēnātor, oris, m., [penu]: som bærer Provianten, (penatores, qui penus gestant), Cato ap. Fest. p. 237, (Müll.).

pendens, tis, partic. o. adj. af flgd. — pendĕo,

pĕpendi, 2, v. n., [pendo]; I) „egenl."; A) „alm.": at hænge, at hænge ned derfra; absol., el. m. ab el. ex, osv., ogs. c. abl.; – Ego plectar pendens, nisi etc., (siger Slaven), Ter. Phorm. I, 4, 42; cf. Martial. 4, 77; – sagittae pendebant ab humero, Cic. Verr. 4, 34; cf. Virg. Ge. 3, 53; ∾ ex arbore, Cic., ogs. in arbore, id.; Deque viri collo dulce pependit onus, Ovid. Fast. 2, 760; ogs. ∾ collo, Propert., in cervice, id.; pendentia serta super ramos, (derom), Ovid.; cf. id. Met. 2, 733: ut pendeat apte (chlamys: hænger el. sidder net); – ogs. om det som Løfte el. Gave Ophængte; vid. Virg. Ecl. 7, 24, o. id. Aen. 5, 393; – pendens fructus, (paa Træet), Digest.; ligel. pendens olea, Cato, vinum, id.; — B) „bef."; a) ligesom at hænge el. svæve, at være el. vise sig i en hængende el. svævende Stilling; – pendentes rupe capellae, Ovid. Pont. 1, 8, 51; cf. Virg. Aen. 1, 106; ligel. om en Svømmende, Ovid. Her. 18, 52; men om Kudsken, Virg. Aen. 10, 586; fremdeles om Fuglen: pendebat in aëre pennis (olor), Ovid.; men id. Met. 8, 145: pendebat in auras; men om Jorden (i det frie Luftrum), ibd. 1, 12; – ogs. om det Fremragende; saxis pendentibus (structas speluncas), vid. Lucr. 6, 194; – men Ovid. Met. 11, 233: litus pendet, (gynger el. bæver under Fødderne); — b) at hænge el. være ophængt, navnl. til Bekiendtgiørelse; – qui apud aerarium pependissent (rei: hvis Navne der vare opslaaede, hvis Sager vare uafgiorte), Suet. Dom. 9; men venalis pendet, (om den, hvis Eiendom er opslaaen til Salg for Gield), id. Claud. 9; cf. Plin. Ep. 4, 9, o. Phaedr. 3, 4; — c) at hænge ned, d. e. at være slap el. afkræftet; – fluidos pendere lacertos, Ovid. Met. 15, 231; pendentes genae, Juvenal.; — II) „fig."; A) „overf.": at være standset el. ufuldendt; – pendent opera interrupta, Virg. Aen. 4, 88; ne actio pendeat, (skal ligge hen), Digest.; hertil hører Plin. praef.: absoluta opera pendenti titulo inscribere, (neml. Kunstnerens beskedne faciebat, f. fecit); – ogs. at dvæle el. opholde sig; Dum consulta petis, nostroque in limine pendes, Virg. Aen. 6, 151; — 2) at hænge deraf, at være afhængig deraf, at beroe derpaa el. bestemmes derved; – ex quo verbo tota illa causa pendebat, Cic. d. Or. 2, 25; qui ex te pendent, (din Familie, el. de, du har at sørge for), id. Fam. 6, 22; cui spes omnis ex fortuna pendet, id. Parad. 2; men id. Pis. 41: neque in tabellis paucorum judicum ··· famam nostram fortunamque pendere, (beroe derpaa); – ogs. c. abl. (efter d. udfaldne Præpos.); levi momento fama pendet, Liv. 2, 7; cf. Cic. Agr. 2, 29, o. id. Flacc. 2; men Liv. 44, 27: qui ea pependerant spe; men Omnia sunt hominum tenui pendentia filo, Ovid. Pont. 4, 3, 35; – ogs. kan hidføres: pendere ab ore alicujus, (lytte opmærksomt til nogens Tale), id. Her. 1, 30, o. Virg. Aen. 4, 79; ligel. hoc (vultu) pendent homines, (beherskes deraf), Quintil. 11, 3, 72; – ogs. absol.: attentus et pendens, (opmærksom), Plin. Ep. 1, 10; — B) „ment.": at være i Tvivl el. Uvished; navnl. at ængste sig derfor; m. de, el. m. quid; ofte ogs. c. abl. el. gen. animo vel animi; – ne diutius pendeas etc., (skal være i Uvished), Cic.; cf. id. Agr. 2, 25; – mortales pavidi quum pendent mentibus, Lucr.; pendeo animi et de te et de me, Cic. Att. 16, 12; men ego animi pendeo, quid sit, (er uvis derom), Plaut.; ligel. Animus tibi pendet, Ter. Ad. 2, 2, 18; cf. Liv. 7, 30; — b) at være afhængig deraf; – non aliunde pendere, (være uafhængig el. selvstændig), Cic. Fam. 5, 13; cf. Hor. Ep. 1, 1, 105: De te pendentis ··· amici etc.; — III) partic. pendens, tis, ogs. som adj.; A) „egenl.": hængende paa Træet, ikke afplukket; – saal. pendens vinum, Cato; ligel. ∾ vindemia, Digest.; — B) „fig.": svævende, uvis; saal. i Retssproget: in pendenti esse, (være uvist el. uafgiort), Digest.; men in pendenti habere, (være i Uvished derom), ibd.

pendigo, ĭnis, f., [pendeo; cf. Ovid. Met. 11, 233]; I) „egenl.": etslags Blodbyld el. Edderbyld hos Lastdyrene, Veget.; — II) „overf.": indre Hulhed i en Støtte, Arnob.

pendo, pĕpendi, pensum, 3, v. a. o. n.; I) act., oprdl.: lader hænge ned (navnl. Vægtskaalen for at veie); df. A) „egenl."; 1) „alm.": veier el. afveier, aliquid statera auraria, (paa en Guldvægt), Varro ap. Non.; date pensam lanam, Titin. ibd.; pensas examinat herbas, Ovid. Met. 14, 270; – df. subst. pensum: det Afveiede, f. nedenf.; — 2) „bef.": tilveier, d. e. betaler efter Vægt; (aere gravi penso, non numerato, Fest.); df. „overf.": betaler, pecuniam alicui, Cic., vectigal Poeno, Liv. 25, 8; ∾ tributum pro navibus, Tac. Ann. 13, 51; cf. ibd. 4, 72; ∾ stipendium, Liv., usuram pecuniae alicui (Renterne), Cic.; qui (sumptus) in eam rem pensi sunt, Digest.; – ogs. er at hidføre Virg. Aen. 6, 20: pendere poenas··· corpora natorum, (f. pendere corpora natorum tamquam poenas); – df. ogs. at betale el. yde det Skyldige; dignas pendere grates, Stat.; — B) „fig."; 1) „overf.": pendere poenas, oprdl.: at betale Erstatning for tilføiet Uret; df. sædv.: at lide Straf; – ∾ pro scelere, Lucr.; cf. Liv. 34, 61, o. Ter. Heaut. 4, 4, 6; maximas poenas pendo temeritatis meae, (i Anledning deraf), Cic. Att. 11, 8; men ∾ poenas capitis, (straffes paa Livet), Ovid.; cf. id. Met. 10, 232: Exsilio poenam ··· pendat vel nece; ligel. ∾ supplicium, Liv. l. c., ignominiam, id.; ogs. ∾ crimen el. culpam, (f. poenas pro crimine), Val. Fl.; men id. 1, 445, absol., pendere (sc. poenas): lide Straf; — 2) „ment.": afveier, d. e. overveier, bedømmer, vurderer; – ∾ aliquem non ex fortuna, sed ex virtute sua, Cic. Fam. 5, 17; cf. id. Quint. 1; men id. R. Am. 22: neque levi conjectura res penditur; consilio minus penso (uoverlagt), Digest.; – ogs. c. gen. pendere magni, parvi etc., (vurdere høit el. ringe); illum··· quanti penderes, Ter. Heaut. 1, 1, 103, (hvormeget du giorde af ham); ligel. ∾ nihili el. flocci, id.; cf. Hor. Sat. 2, 4, 93, (hvor ogs. d. flgd. inf. er at mærke); — II) neutr.: at veie, at holde i Vægt; men sædv. m. Vægtens el. Maalets acc.; – tandumdem pendere: at veie ligemeget, Lucr. 1, 362; quindecim talenta pependisse (thynnum), Plin. 9, 17; — B) „fig.": at veie el. gielde; – bona vera idem pendunt, etc., Senec. Ep. 66; — III) partic. pensus, 3, ogs. som adj.: veiet; df. sædv. „overf.": vægtig, vigtig, fortrinlig; – df. compar.: utra sit conditio pensior, Virginemne an viduam habere? Plaut. Stich. 1, 2, 61; ut nihil quicquam esset carius pensiusque nobis, quam nosmet ipsi, Taurus ap. Gell. 12, 5; — b) df. „bef." ofte: nihil pensi habere (aliquid): ingen Vægt at lægge derpaa, intet at bryde sig derom; – nihil pensi neque moderati habere, Sall. Catil. 12; men id. ibd. 5: neque id quibus modis assequeretur ··· quicquam pensi habebat; cf. Tac. Ann. 13, 15: ut neque fas neque fidem pensi haberet; men nihil pensi habuit, quin praedaretur omni modo, Suet. Dom. 12; – ligel. non pensi ducere, Val. Max. 2, 9, 3; – ogs. forbindes: non adest (el. non est) alicui pensi; Nec mihi adest tantillum pensi jam, quos capiam calceos, (det er mig aldeles ligegyldigt), Plaut. Truc. 4, 2, 52; cf. Liv. 34, 49, o. Sall. Catil. 52; — B) df. subst. pensum, i, n.; 1) „egenl.": det Tilveiede, navnl. den en Uldspinderske som Dagværk tilveiede Uld; – quae (ancilla) ··· pensum faciat, Plaut. Merc. 2, 3, 62; nocturna ··· carpentes pensa puellae, Virg. Ge. 1, 390; men Ah quoties famulam pensis oneravit iniquis! Propert. 3, 13, 15; men pensa castrensia, (Uldvirkning til Krigsklæder), id. 4, 3, 33; — b) „poet." ogs. om Parcernes Spind: Durae peragunt pensa sorores, Senec. Herc.

Fur. 181; ligel. inexorabile pensum deficit, Stat. Silv. 3, 3; — 2) „fig.": Skyldighed, Forpligtelse, Pligtarbeide, odl.; - ∾ absolvere, (opfylde sin Pligt), Varro; meque ad meum munus pensumque revocabo, Cic. d. Or. 3, 30; cf. id. Verr. 3, 46, o. Liv. 4, 52; ligel. Pensum meum, quod datum'st, confeci, Plaut. Pers. 2, 4, in.

pendŭlus, 3, [pendeo]; I) „egenl.": hængende el. nedhængende; hængende derved el. derpaa; - ∾ libra, Ovid. Fast. 4, 386, (Vægten som Stiernebillede); ∾ palearia, id.; putator Pendulus arbustis, (der ligesom hænger paa Grenene), Colum. („poet."); cf. Martial. 8, 33; men ∾ collum (i Strikken), Hor. Od. 3, 27, 59; men ∾ genae, (hos den Drikfældige), Plin.; - aquila volatu pendula, (svævende), Appul.; - ogs. „overf." om en Beliggenhed: ligesom hængende, d. e. skraa el. hældende, loca, Colum., rupes, Claudian.; cf. Martial. 13, 112; — II) „fig.": tvivlende, uvis, ængstelig; - ne fluitem dubiae spe pendulus horae, Hor. Ep. 1, 18, 110; men ∾ Aegyptus, imp. Hadr. ap. Vopisc., (urolig).

pēne, adv., s. und. paene. — Pēnēis, ĭdis, o. Pēnēĭus, 3, s. und. 1. Peneus. — 1. Pēnĕlŏpe, es, o. Penelopa, ae, f.: Gemalinde af Ulysses og Moder til Telemachus, bekiendt af sin Kydskhed; vid. Ovid. Her. 1, o. Hygin. Fab. 126; - quasi Penelope telam retexens, Cic. Acad. 2, 29, (hvad hun neml. vævede om Dagen, tog hun op om Natten); - df. „poet." Hor. Ep. 1, 2, 28: Sponsi Penelopes, (om en letsindig og vellystig Ungdom); — B) df. Pēnĕlŏpēus, 3, Telemachus, (i. e. filius Penelopes), Ovid.; men absol.: Penelopēa, ae, f., f. Penelope, auct. Priap. — 2. Pēnelopa, ae, f., (dea), efter Cic. N. D. 3, 22: ved den tredie Mercurius Moder til Guden Pan. — pēnĕlops, ŏpis, πηνέλοψ, (anas penelops L.): en Andeart; - quas (aves) meleagridas et penelopas vocat (Mnaseas), etc., Plin. 37, 11.

pĕnes, praep. c. acc., [Stamordet til penitus, penetro, Penates]: hos, ved, med; I) „egenl." om en Besiddelse; - omnia assunt bona, quem penes est virtus, Plaut. Amph. 2, 2, 21; cf. id. Capt. 2, 1, 37; penes quem est potestas, Cic.; cf. id. Agr. 2, 19; men Caes. B. G. 7, 21: penes eos ··· summam victoriae constare, (at Seieren tilhørte dem); men Ovid. Fast. 1, 119: Me penes est unum vasti custodia mundi, (hører mig ene til); cf. Hor. A. P. 72, (hvor ogs. penes staaer efter sin Casus); - penes te es, (har du din sunde Sands)? id. Sat. 2, 3, 273; — II) „overf." om en Samværen, odl.; - Istaec jam penes vos psaltria 'st? Ter. Ad. 3, 3, 34; cf. Cic. Mil. 22, o. Caes. B. C. 1, 76; - ogs. i Retssproget; si penes servum tabulae fuerint, (i hans Værge), Digest.; - sield. om Begreber; potissimam (ejus rei causam) penes incuriam etc., (deres Skødesløshed var den vigtigste Aarsag dertil), Tac. Ann. 4, 16.

Pĕnestae, arum, m., Πενέσται: Folk i d. græske Illyrien, Liv. 43, 21; — B) df. Pĕnestĭa, ae, f.: deres Land, id. ibd. 19; — 2) df. Pĕnestĭānus, 3; ∾ terra: = Penestia, id. ibd. 16.

pĕnētrābĭlis, e, [penetro]; I) pass.: som lader sig trænge igiennem; - nullo penetrabile telo (corpus), Ovid. Met. 12, 166; - men „alleg.": quum sit nulli penetrabilis (telo) sapiens, Senec. Const. Sap. 3; — II) act.: som let trænger igiennem, giennemtrængende; - ∾ telum, vid. Virg. Aen. 10, 481, frigus (Boreae), id. Ge. 1, 93, fulmen, Ovid. Met. 13, 857; - sild. compar., vinum tanto penetrabilius in venas, Macrob.; - men „overf.": ∾ querimonia, Gell. 10, 3.

pĕnĕtral, is, f. und. flgd. — pĕnĕtrālis, e, [penetro]; I) som adj.; A) „egenl.", (men alene forel.): giennemtrængende, frigus, Lucr. 1, 495; - compar., fulmineus multo penetralior ignis, id. 2, 382; — B) „overf.": indvendig el. inderlig, navnl. m. Hensyn paa Penaternes Dyrkelse; - ∾ foci, Pseud. Cic. Harusp. resp. 27; cf. Virg. Aen. 2, 297; men id. Ge. 1, 379: tectis penetralibus, „poet." om Myrens Rede; men ∾ dii, (i. e. Penates), Senec. Oed.; cf. Cic. N. D. 2, 27: Dii Penates ··· quod penitus insident, ex quo etiam Penetrales; — II) som subst., penetralia, ium, n.; sield. in sing. penetrale, (m. Biformen penetral); A) „egenl."; 1) „alm.": det Inderste af et Sted el. Hus, de indre Værelser, odl.; - prytaneum ··· penetrale urbis, Liv. 41, 20; penetralia regum, Virg. Aen. 2, 484; cf. ibd. 7, 59, o. Ovid. Met. 1, 574; in nostrum penetrale, (i mit Hus), id. Trist. 1, 1, 105; men Sil. 7, 502: Evocat e liquidis piscem penetralibus esca, (ud af Dybet); — 2) „bes.": Helligdom el. Tempel el. Kapel, navnl. Penaternes; - summum penetrale Tonantis (paa Capitolium), Mart. 10, 51; cf. Fest. p. 208, (Müll.); — B) „fig."; 1) „poet.": Penaterne el. Husets Skytsguder, Sil. 13, 62; — 2) „ment." o. „alleg.": ipsa hujus loci aperire penetralia, (Videnskabens el. Kunstens Hemmeligheder), Quintil. 6, 2, 25; ex ipsis sapientiae penetralibus etc., id. 12, prooem.; ligel. philosophiam intra suum penetral adorandam, Macrob. Sat. 7, 1; men animi penetralia, Stat. Silv. 3, 5.

*pĕnĕtrātĭo, onis, f.: Indtrængen deri; - ∾ (aculei), Appul.; o. — pĕnĕtrātor, oris, m.: som trænger ind deri; - ∾ domus alienae, Augustin.; af — pĕnetro, avi, atum, 1, v. a. o. n., [penitus]; I) act.; A) „egenl."; 1) „alm.": bringer el. sætter derind; - pedem intra aedes, Plaut. Men. 5, 2, 64; - oftere penetrare se aliquo: at trænge sig el. at trænge derind el. derhen, at komme derind el. derhen; ∾ se in fugam, Plaut.; ∾ se ex aedibus foras, id.; in eam (specum) me penetro, Gell. 5, 14; men penetrare se ad plures, (at døe), Plaut. Trin. 2, 2, 14; - df. medial: Quae (corpora) penetrata queunt sensum progignere acerbum, (naar de ere trængte ind), Lucr. 4, 674; — 2) „bes.": at trænge el. komme derind el. ind deri el. derigiennem; - ∾ nave Aegyptum, Suet. Caes. 52; cf. Virg. Aen. 1, 243; - df. pass.: penetratae cum victoria Media, Albania, etc., Vell. 2, 40; Ut penitus nequeat penetrari, Lucr. 2, 539; — B) „fig." el. m. Personsobject: at giøre Indtryk derpaa; - nihil Tiberium penetravit magis, quam etc., Tac. Ann. 3, 4; men Lucr. 5, 1261: Tum penetrabat eos, posse haec etc., (da lærte de at indsee, at osv.); — II) neutr.; A) „egenl.: at trænge el. komme derind el. derigiennem; - Ditem patrem ··· penetrasse sub terras, Cic. Verr. 4, 48; cf. id. Tusc. 1, 20; men tumultus e castris et in urbem penetrat, Liv. 2, 53; ∾ intra vallum, id.; ∾ ad urbes (Phrygiae), Virg. Aen. 7, 207; quum eo penetrasset, Nep. Chabr. 4, (i. e. in portum); - ogs. impers. pass.; in eam speluncam penetratum cum signis est, Liv. 10, 1; — B) „fig." o. „ment."; - quid vero? hominum non ratio in coelum usque penetravit? Cic. N. D. 2, 61; ∾ ad sensum judicis, id. Part. or. 36; cf. id. Brut. 38: ∾ in animos; ligel. Quo non ars penetrat? Ovid. A. A. 3, 291.

1. Pēnēus, (-os), i, m., Πηνειός: Flod i Thessalien, har sit Udspring paa Bierget Pindus, og løber igiennem Dalen Tempe ud i d. thermaiske Bugt; - vid. Ovid. Met. 1, 569 flgd., o. Liv. 32, 15, ogs. Plin. 4, 15; — 2) i Mythologien er Flodguden Peneus: Fader til Daphne, Ovid. Met. 1, 452, ogs. til Cyrene, Virg. Ge. 4, 354, (hvor gen. Penei som disyll.); — B) df. 1) Pēnēĭus, 3, arva, Ovid., Tempe, Virg., Daphne, (s. ovenf.), Ovid.; - ligel. Pēnēus, 3, undae, id. Met. 7, 230; — 2) Pēnēĭs, idis, adj. fem. til frgd.; - spectans Peneïdas undas, Ovid. Met. 1, 544; men ∾ nympha, (i. e. Daphne), ibd. 472. — 2. Pēnēus, 3, s. und. frgd.

pēnĭcillum, i, n., o. pēnĭcillus, i, m., dem. af peniculus: Pensel el. Malerpensel; - caudam penem vocabant, ex quo est propter similitudinem

penicillus, Cic. Fam. 9, 22; penicillo imitari, (om Maleren), id. Orat. 22; men id. Qu. Fr. 2, 15, „alleg." om den oratoriske Fremstilling: pingam coloribus tuis, penicillo meo; — II) „overf."; A) penselformet Linskav til Saar, Charpi, Cels., Plin. 34, 26; — B) det blødeste Slags Svamp til Aftørring, Plin. 6, 69; penicillo detergere, Colum.

pēnĭcŭlāmentum, i, n.: nedhængende Hale, (cantherii), Arnob.; — II) „overf.": nedhængende Flig el. Slæb paa en Klædning; in pl., Lucil. ap. Non., o. Enn. Ann. 11, 13; af — pēnĭcŭlus, i, m., dem. af penis, (i. e. cauda); oprdl. liden Hale el. Stiert; df. A) Støvekost, Kost, Børste; vid. Plaut. Men., in., o. ibd. 2, 3, 40; — II) df. „overf."; A) en Svamp (ad detergenda vulnera), vid. Ter. Eun. 4, 7, 7; — B) Pensel el. Malerpensel, Digest.

Peninus, 3, s. und. Penninus. — pēnis, is, m., oprdl. Hale el. Stiert; - ∾ bubulus, Naev. ap. Fest. p. 230, (Müll.); cf. Cic. Fam. 9, 22: caudam antiqui penem vocabant; at hodie penis est in obscenis; — II) det mandlige Lem; vid. Cic. l. c.; - ogs „overf.": uregelmæssig Tilfredsstillelse af Kiønsdriften, Utugt el. Hor, odl.; vid. Sall. Catil. 14, o. Hor. Epod. 12, 8. — penissime, adv., s. und. paene.

pĕnĭte, adv. af 2.penitus: i det Indre; df. „fig.": sed penite magis (uritur), Catull. 61, 178; - superl., ∾ inspicere, Sidon. — 1. pēnĭtus, 3, [penis]: med Halen, el. hvorved Halen hænger; - ∾ offa, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 165, (Rumpestykket); cf. Fest. p. 242, (Müll.). — 2. pĕnĭtus, 3, [penes]: indvendig, indre; (for- o. efterckl. Ord); - exscrea ··· usque ex penitis faucibus, Plaut. Asin. 1, 1, 27; - mente penita conditum, Appul.; - compar., ∾ pars domus, id.; superl., advectam (mulierem) ex Arabia penitissuma, Plaut. Pers. 4, 3, 53; Scythae illi penitissimi, Gell. 9, 4.

3. pĕnĭtus, adv. af frgd.; I) „egenl." el. om Stedet; A) „alm.": indvendigen, indentil el. indeni, i det Indre el. Inderste; - extra penitusque, auct. Aetnae 317; penitus ··· non fronte (notare), Manil.; — B) „bes."; a) vidt, fiernt, langt borte; - penitusque repostas ··· gentes, Virg. Aen. 6, 59; cf. Ovid. Met. 2, 179: penitus penitusque jacentes (terras: længere og længere borte); — b) dybt el. langt derind el. ind deri; - saxum, multorum operis penitus excisum, Cic. Verr. 5, 27; argentum penitus abditum, id. Off. 2, 3; men id. Catil. 1, 13, „alleg.": inclusum penitus in venis (periculum); men Virg. Ge. 2, 299: Altior ac penitus terrae defigitur arbos; - compar. penitius: længere ind el. dybere, penetrare, Cels.; — c) langt bort; - vid. Nep. Alcib. 9, o. Caes. B. G. 6, 9; — II) „fig."; A) „alm.": ganske, aldeles, fuldkomment; - supercilia penitus abrasa, Cic. R. Com. 7; religionem totam penitus sustulisse, id. N. D. 1, 42; cf. id. Off. 2, 8, oftere; — b) ogs. forstærkende hos Comparativet: langt el. meget; - Janua, vel domina penitus crudelior ipsa, etc., Propert. 1, 16, 17; cf. Vell. 2, 27; — B) „bes."; a) i det Indre el. Inderste; - opinio tam penitus insita, Cic.; cf. id. R. Am. 19; men id. Catil. 1, 11: penitus animis vestris mandate etc., (indprenter Eder det dybt)! men res penitus perspectae, id.; cf. id. d. Or. 1, 5; — b) inderligen el. hierteligen, rogare, Qu. Cic. ap. Cic. Fam. 16, 8; cf. Hor. Od. 1, 21, 4; ligel. ∾ sentire etc., Tac. Ann. 1, 52. — Pĕnĭus, i, m.: Flod i Colchis, Ovid. Pont. 4, 10, 47, o. Plin. 6, 4.

penna, ae, f., [igiennem Stammen „pet" besl. m. πετάομαι, flyver; s. ogs. d. besl. pinna]; I) „egenl.": Fieder el. Fuglefieder; - pennarum caules, (Penneposer), Plin.; gallinae nigris pennis, Colum.; meae alae pennas non habent, Plaut. Poen. 4, 2, 49; fovere pullos pennis, Cic. N. D. 2, 52; Ex albis album pennis jactare colorem, (om Ravnen), Lucr. 2, 822; cf. Senec. Ep. 42; — II) „overf."; A) in pl.: Vinger; - age sis, tu sine pennis vola, Plaut. Asin. 1, 1, 80; geminis secat aëra pennis, Cic. Arat.; pennas explicare, Ovid., quatere in aëre, id.; Praepetibus pennis ausus se credere coelo (Daedalus), Virg. Aen. 6, 15; cf. ibd. 4, 223 o. 702; - „poet." ogs. in sing., Hor. Od. 2, 2 o. 20; - ogs. Vinger hos Insecter; - pennisque coruscant (apes), Virg. Ge. 4, 73; men pennae vipereae, (Slangevinger), Ovid.; - men „poet." om den svundne Elskov: Ille tuus pennas tam cito vertit amor, (er fløien bort)? Propert. 2, 19, 6; - „alleg." er Cic. Att. 4, 2: qui mihi pennas inciderant etc., (som havde stækket mine Vinger); cf. Hor. Ep. 1, 20, 21, o. ibd. 2, 2, 50; — b) df. „poet.": Flyven el. Flugt, navnl. ogs. m. Hensyn paa det deraf tagne Varsel; - Nunc penna veras, nunc datis ore notas, Ovid. Fast. 1, 448; cf. Propert. 3, 8, 11: felicibus edita pennis, (i. e. felici augurio), ogs. Virg. Aen. 3, 361; - df. ogs.: certae pennae, „poet." f. Varselsfugle, Val. Fl.; — B) „poet.": Fieder paa Pilen, (for at give den Retning); - Altera per jugulum pennis tenus acta sagitta est, Ovid. Met. 6, 258; — b) df. „meton.": Pilen selv; - Trajectus penna tempora cantat olor, id. Fast. 2, 110, (hvor tempora er acc. gr.); — not.: sild. ogs. Skrivepen; - calamus arboris, penna avis, Isid.

pennātŭlus, 3: med smaa Vinger, Mercurius, Tertull.; dem. af — pennātus, 3, [penna]: med Fiedre el. Vinger, befiedret el. bevinget; („poet." o. i efteraug. Prosa); - ∾ Zephyrus, Lucr.; ∾ equi, quos pegasos vocant, Plin. 8, 30; ∾ apes, id.; men ∾ ferrum, (en med Fiedre forsynede Pil), Plin. 34, 39; ligel. ∾ spicula, Senec. Thyest. — pennesco, ĕre, v. inch. n., [penna]: at faae Fiedre el. Vinger, Cassiod.

pennĭfer, a, um, [penna, fero]: = flgd., Sidon. — pennĭger, a, um, [penna, gero]: befiedret, bevinget; - genus animantium pennigerum et aërium, vid. Cic. Univ. 10; ∾ rex apum, Plin.; — II) „overf.": ∾ sagitta, Sil. — Pennīnus, 3, [rimel. af d. celtiske pen el. penn, i. e. vertex el. apex]: penninsk, Alpes, Tac., juga, id., mons, Senec.: en Del af Alperne, (hod. den store St. Bernhard); men Plin. 3, 21: Poeninus, (af Hannibals Overgang derover, men urigtigen); ogs. absol. Penninus, Liv. 5, 35, o. id. 21, 38. — pennĭpes, ĕdis, adj., [penna, pes]: med vingede Fødder; - Non Ladas si ego, pennipesve Perseus, etc., Catull. 55, 17. — pennĭpŏtens, tis, adj., [penna]: vingemægtig, d. e. bevinget; - (in) corpore pennipotentum, (i. e. avium), Lucr. 5, 787. — pennŭla, ae, f., dem. af penna: liden Vinge, Cic. N. D. 2, 52.

*pensābĭlis, e: til at opveie el. erstatte, Ammian.; o. — pensātĭo, onis, f.; (efteraug. Ord): Veien el. Afveien; df. „fig."; I) Erstatning; - pro unius horae fastidio multorum bonorum pensatio, Petron. Sat. 141; — II) Overveielse, Overlæg, Ammian.; — [penso]. — pense, adv. af pensus, 3, und. pendo: afveiet; men alene „fig.": nøiagtigen, med Overlæg; compar., Symmach. — pensĭcŭlāte, adv.: med Overlæg; - ∾ scribere, Gell. 1, 3, (al. pensim), inc.; af — pensĭcŭlo, are, v. a., [pendo]: veier, afveier; (efterckl. Ord); df. „fig.": overveier, betænker; - ∾ utrumque, Gell. 13, 20, inc.; ∾ scripta, Appul.; ∾ dictum, id.

pensĭlis, e, [pendeo]; („poet." o. i efteraug. Prosa); I) „alm.": hængende el. nedhængende; - qui (i. e. quo, sc. resti) me faciam pensilem, Plaut. Pseud. 1, 1, 87; men ∾ plumae, (blød Fiederdyne), Juvenal. 1, 159; ∾ lychnuchi, Plin.; ∾ uva, (der hænges op for at opbevares), Hor. Sat. 2, 2, 121; cf. Plin. 14, 3; — B) df. subst. pensilia, ium, n.; 1) (sc. poma): Frugt, der hænges op for at opbevares, Varro R. R. 1, 68; — 2) (sc. membra): det mandlige Lem, auct. Priap. 52; — II) „bes." om en Bygning, der

hviler paa en Bue, uden at berøre Jorden: hængende el. svævende, horreum, Colum., ambulatio, Plin.; men ∾ horti, (i Babylon), vid Curt. 5, 1; ogs. Rom heder: urbs pensilis subterque navigata, (af de derunder løbende Render), Plin. 36, 24; – ogs. hede horti pensiles: Kasser el. Potter med Havevæxter, id. 19, 23; ∾ balneae, id. 9, 79, (rimel. Dryppebad el. Svedebad); men pensiles tribus, (Romerfolket i det af C. Curio opførte theatrum versatile), vid. id. 36, 24. — pensim, adv. af pensus, 3, und. pendo, s. und. pensiculate, inc.

pensio, onis, f., [pendo]; I) „egenl.": Veien el. Veining el. Afveining; df. „meton.": det Veiede el. Afveiede, d. e. Vægt el. Last, Vitruv. 10, 8 o. 16; — II) df. sædv. „overf."; A) „alm.": Betaling el. Udbetaling; – ut tribus pensionibus pecunia solveretur; primam praesentem (strax el. med rede Penge) numerarent, Liv. 29, 16; ligel. sex pensionibus aequis etc., id. 38, 9; cf. Cic. Att. 16, 2; men id. Phil. 2, 44, sarcastisk „overf.", om den tredie Gang med Antonius gifte Fulvia: nimium debet diu populo R. tertiam pensionem, („alleg." f. tertii mariti mortem); — B) „bes."; a) Skat el. Paalæg, Aurel. Vict. Caes. 39; ligel. novas vectigalium pensiones etc., id. Epit. 9; — b) Leie el. Husleie; – privatarum aedium pensionem annuam etc., Suet. Ner. 44; cf. Juvenal. 9, 63; ogs. Løn el. Arbeidsløn, Digest.; — c) Rente el. Rentebetaling; – usuras ··· traxit ad trientes pensiones, Lamprid. Al. Sev. 26.

*pensitatio, onis, f.; oprdl.: omhyggelig Afveien el. Afveining; df. sædv. „overf."; a) Betaling, Ascon. in Cic. Verr. 2, 1; — b) Erstatning, Plin. 19, 32; — c) Bekostning, Sulp. Sev.; o. — pensitator, oris, m.; oprdl.: som omhyggeligen veier el. afveier; df. „overf.": pensitatores verborum subtilissimi, Gell. 17, 1; af — pensito, avi, atum, 1, v. a., intens. af penso; I) „egenl.": omhyggeligen at veie el. afveie; – lapis, quo lana pensitari solebat, Aur. Vict. Orig. 22; – men Plin. 7, 5, „alleg.": aequa lance vitam pensitare, (rigtigen at vurdere); — II) „fig."; A) „overf.": at betale; – qui vobis vectigalia pensitant, Cic. Manil. 6; – ogs. m. udfald. acc.; quae (praedia) pensitant, (hvoraf der betales Skat), id. Agr. 3, 2; — B) „ment."; a) nøiagtigen at overlægge el. betænke; – quae (consilia) pensitanda quoque magnis animis (dat.) ··· essent, Liv. 4, 41; s. ogs. ovenf. Plin. l. c.; men saepe apud se pensitato, an etc., (efter oftere at have overveiet, om osv.), Tac. Ann. 3, 52; — b) omhyggeligen at sammenligne; – ∾ incommoda cum emolumento spei, Gell. 1, 13; cf. id. 1, 9. — pensiuncula, ae, fem., dem. af pensio: liden Betaling, fenoris, Colum. 10, praef.

penso, avi, atum, 1, v. a., intens. af pendo; I) „egenl.": veier el. afveier; – ∾ aurum, Liv. 38, 24; portionibus pensata, Colum. 12, 51; – ogs. „alleg.": ∾ scriptores eadem trutina, (vurdere efter samme Maalestok), Hor. Ep. 2, 1, 29; – men Gracchi caput auro pensatum, Flor. 3, 15, (al. repensatum); — II) oftest „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": erstatter, giengielder, (f. d. sædv. compenso); – ∾ beneficia beneficiis, Senec.; caedes, et vulnera ··· praedae aviditate pensabantur, Tac. Hist. 3, 26; cf. Suet. Aug. 25; – men ∾ vicem alicujus: at opveie, at træde istedet derfor, Plin. 31, 44; men ∾ iter: afkorte Veien, Lucan. 9, 685; men ∾ sitim, (tilfredsstille), Calpurn. Ecl. 5, 111; — 2) „bes."; a) at betale el. bøde dermed; ogs. at sælge derfor; – Stat nece matura tenerum pensare pudorem, Ovid. Her. 2, 143; ∾ victoriam damno militis, Vell. 2, 115; — c) at ombytte dermed; – Sit deus, et nolit pensare Palatia coelo, Calpurn. Ecl. 4, 141; — B) „ment.": at overveie el. bedømme; – ut ex factis, non ex dictis amicos pensent, Liv. 34, 49; cf. id. 30, 32; ∾ singula animi consulta, Curt. 7, 8; cf. Sil. 7, 223.

pensor, oris, m., [pendo]: som veier el. afveier; df. „overf.": ∾ elementorum, (som undersøger dem), Augustin. — pensum, i, n., s. und. pendo, pensus. — pensura, ae, f., [pendo]: Veien el. Afveien; ogs. Vægt (til at veie med); vid. Varro L. L. 5, 36. — pensus, 3: partic. o. adj. af pendo.

pentachordos, on, πεντάχορδος: femstrænget, Capella. — pentadactylos, i, m., πενταδάκτυλος: Femfingerurt, Plin. 32, 53. — pentadoros, on, πεντάδωρος: af fem Haandbreder; – ∾ genus laterum, Plin. 35, 49. — pentagonus, o. gonius, 3, πεντάγωνος, -γώνιος: med fem Vinkler el. Hiørner; – df. subst. pentagonium, i, n.: Femkant, auct. d. Lim. ap. Goes.; – men pentagonum, i, n.: = pentaphyllon, Appul. — pentameter, tri, m., πεντάμετρος, (sc. versus): Pentametret; – in pentametri medio, Quintil. 9, 4, 98. — pentanummus, (el. -numus), i, m., [πέντε, i. e. quinque]; ligesom quinarius: Mønt af fem Asses, auct. d. Lim. ap. Goes.

pentapetes, is, n., πενταπετές: = pentaphyllon, Plin. 25, 62. — pentapharmacum, i, n., πενταφάρμακον: Anretning af fem Retter, Spartian. Ael. Verus 5. — pentaphyllon, i, n., πεντάφυλλον: Femblad el. Femfingerurt, Plin. 25, 62. — pentapolis, is, f., πεντάπολις: Landskab med fem Byer i Palæstina, Solin. 35; — II) en Egn ved Cyrene i Afrika; heder Pentapolitana regio, Plin. 5, 5. — pentaprotia, ae, f., πενταπρωτεία: Collegium af de fem øverste Embedsmænd, Cod. Just. — pentaptota, orum, n., πεντάπτωτα, (sc. nomina): som have fem Casus, Diomed.

pentas, adis, f., πεντάς: Antal af fem, Pentade, Capella. — pentasemus, i, πεντάσημος, pes: Versfod med fem Tegn el. Tider el. Stavelser, Capella. — pentaspaston, i, n., πεντάσπαστον: Vinde med fem Ruller el. Skiver, Vitruv. 10, 3. — pentasphaeros, 3, [πέντε, σφαῖρα, i. e. globus]; df. ∾ folium: etslags kostbart Kryderi, Digest. — pentastichos, on, πεντάστιχος, porticus: med fem Søilerækker; in pl. pentastichoe, Treb. Poll. Gallien. 18. — pentasyllabus, 3, πεντασύλλαβος; df. ∾ pedes, (med el. af fem Stavelser), Mall. Theod. d. Metr. — pentateuchus, i, m., o. pentateuchum, i, n., πεντάτευχος: de fem Mosebøger, Tertull. — pentathlum, i, n., πένταθλον: Femkamp el. de fem Kampøvelser: jactus disci, cursus, saltus, luctatio, jaculatio; vid. Paul. ex Fest. p. 211, (Müll.); df. — pentathlus, i, m., πένταθλος: som tilsammen driver disse fem Kunster; – (Myron) fecit ··· Delphicos pentathlos, pancratiastas, vid. Plin. 34, 19. — pentatomon, i, n., πεντάτομος: = pentaphyllon, Appul.

pentecostalis, e, festum: = pentecoste, Tertull.; af — pentecoste, es, f., πεντεκοστή, (sc. ἡμέρα: d. 50de Dag efter Paaske, d. e.) Pindsefesten, Tertull. — Pentelensis, e: = flgd.; – ∾ mons, Vitruv. 2, 8. — Pentelicus, 3, mons, Πεντελικὸν ὄρος: et af sin Marmor berømt Bierg ved Athenen; df. hermae Pentelici, Cic. Att. 1, 8, (af Marmor fra dette Bierg). — penteloris, e, (πέντε, lorum): med fem Remmer; df. med fem Striber (clavi), vestis, Vopisc. — penteris, is, f., πεντήρης, (sc. navis): femradaaret Skib, Hirt. B. Al. 47. — Pentethronicus, 3: fingeret Ord, Plaut. Poen. a. 2, v. 25: de illa pugna Pentethronica etc.

Pentheius, 3, s. und. Pentheus. — penthemimeres, is, f., πενθημιμερής, (sc. τομή: en af Hexametrets fem første Stavelser og tvende Jamber bestaaende Versart, Auson. Ep. 4, 85; – ogs. adj.: ∾ tome, Terent. Maur. — Penthesilea, ae, f.: Amazonernes Dronning, blev for Troja overvunden af Achilles; – Ducit Amazonidum ··· agmina etc., vid. Virg. Aen. 1, 490; cf. Propert. 3, 9, 14, o. Justin. 2, 4.

Pentheus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., *Πενθεύς*: ved Agave Cadmus's Dattersøn, ogs. Konge i Theben; ved sit Fiendskab imod Bacchusdyrkelsen paadrog han sig Undergang, da han i Raseri sønderreves af sin egen Moder og de øvrige Bacchantinder; vid. Ovid. Met. 3, 514, flgd.; cf. Hor. Od. 2, 19, 14, o. Propert. 3, 21, 33; — B) df. 1) Penthēïus, o. Penthēus, 3: penthe isk; - Penthēium genus, Stat.; Penthēa caede, Ovid.; — 2) Penthīdes, ae, m.: mandlig Efterkommer af Pentheus, Ovid. Ib. 449 o. 609. — pentŏrŏbon, i, n., *πεντόροβον*: en Benævnelse paa Værten paeonia, Plin. 27, 10. — Pentri, orum, m.: samnitisk Folk, Liv. 9, 31.

pēnu, Biform af penus, Afran. ap. Charis., Donat. ad Ter. Eun. 2, 3, 18. — pēnŭārius, 3, [penus]: hørende til Forraad af Levnetsmidler; - ∾ cellae, Digest. — penula, ae, f. und. paenula. — penultimus, f. und. paenultimus. — pēnūrĭa, ae, f., [af *πεῖνα*, i. e. fames]; I) „egenl.": Mangel paa Levnetsmidler; oftest c. gen.; - ∾ cibi, Lucr., victus, Hor., edendi, Virg., (Mangel paa Mad el. paa Næring); ∾ frumenti, Liv., aquae, Sall.; - ogs. Mangel paa andre Gienstande; saal. ∾ rerum necessariarum, Sall., argenti, Liv.; ∾ mulierum, Plin. Ep.; cf. Cic. Brut. 1, o. id. Lael. 17; - men absol.: in penuria, (naar der er Mangel, i Uaar), Plin. 18, 34; men som Sentens, Lucr. 5, 1118: neque enim est umquam penuria parvi, (man er aldrig i Nød, naar man kun behøver Lidet); — II) „overf.": ∾ consilii, Plin. 8, 6; ∾ vivae vocis, Gell. 14, 2.

pēnus, us o. i, m. o. f., ogs. penum, i, n., o. pēnus, ŏris, n., [rimel. igiennem Stammen „pen" besl. m. penitus, penetro, penates; altf. oprdl.: det i Husets Indre Opbevarede]; df. I) Forraad af Levnetsmidler, Mundforraad, Proviant; - est enim omne, quo vescuntur homines, penus, Cic. N. D. 2, 27; de penu legata, Digest.; penus annuus, (hvad der er nok for et Aar), Plaut. Pseud. 1, 2, 45; men id. Capt. 4, 4, 12: ut sibi penum aliud ornet; cf. Hor. Ep. 1, 16, 72; magna penus, Lucil. ap. Non.; penoris aliquid, Digest.; ne situ penora mucorem contrahant, Colum.; cf. Suet. Ner. 11, o. Pers. 3, 74; — II) „overf.": det Helligste el. det Inderste i Vesta's Tempel; vid. Fest. p. 250, (Müll.); - in penum Vestae ··· irrupit, Lamprid. Elagab. 6.

Pĕpărēthus, (-os), i, f., *Πεπάρηθος*: Ø i Ægæerhavet, ferax ··· olivae, Ovid. Met. 7, 470; cf. Liv. 28, 5, o. id. 31, 28; — B) df. Pĕpărēthius, 3, vinum, Plin. 14, 9. — peplis, is, f., *πέπλις*: Navnet paa tvende Planter, hvoraf den ene ogs. heder: porcilaca, Plin. 20, 81, den anden: syce el. meconium el. mecon aphrodes, id. 27, 93.

peplum, i, n., o. peplus, i, m., *πέπλον, πέπλος*: prægtigen broderet Kaabe, hvormed i Athenen paa Panathenæernes Fest Gudinden Pallas's Billede høitideligen beklædtes, hvorom ogs.: quum peplum infertur, Plaut. frgm. ap. Serv. ad Virg. Aen. 1, 484; cf. Virg. l. c., hvorefter ogs. i Troja et sligt peplum bringes Gudinden; beskrives ogs. id. Cir. 21 flgd.; - ogs. tillægges peplum andre Guddomme, navnl. Venus, Claudian.; — B) sild. ogs. alm. Overklædning, imperatorium, (Feldtherrekappen), Treb. Poll.; cf. Manil. 5, 385; — II) „overf.": peplum horrendum: etslags ligesom Hinde for Øinene, Seren. Sammon.

pĕpo, ŏnis, m., *πέπων*: etslags stor Melon; vid. Plin. 19, 23, o. id. 20, 6. — pepticus, 3, *πεπτικός*: som befordrer Fordøielsen, medicinae, Plin. 20, 96.

per, praepos. c. acc., [besl. m. *πέραν*, i. e. trans, o. m. *πείρω*, i. e. trajicio]; betegner, ligesom Grækernes *διά*: dels en Bevægelse igiennem et Rum, dels en Udstrækning derover; df. I) „egenl." om Stedet: igiennem; undert. ogs. over el. henover, udover, forbi, odl.; - per amoena salicta, Enn.; ut per eas (membranas) cerni posset, Cic. N. D. 2, 57; coronam auream per forum ferre, id. Att. 14, 16; men dejicere se per munitiones, Caes. B. G. 3, 26; cf. Hor. Ep. 1, 1, 46; per gradus dejicere, Liv., labi, id., (nedad el. nedover Trappen); - quod omnes homines fabulantur per vias, (paa Gaderne), Plaut. Cist. a. 5, v. 1; per imperii tui provincias, Cic. Fam. 1, 7; per armos Spuma fluit, Ovid. Met. 8, 287; per agros vagari, Liv.; cf. Virg. Aen. 12, 463; f. ogs. id. Ge. 1, 238, o. ibd. 245; men invitati per domos, Liv. 1, 9; incedunt per ora vestra magnifici, Sall. Jug. 31; men jacuitque per antrum, Virg. Aen. 3, 631; cf. id. ibd. 8, 82; nasci in Balearibus et per Hispanias, Plin. 19, 30; per illas gentes celebrantur, Tac. Ann. 12, 12; men Suet. Caes. 19: numos de suo per centurias pronunciare; — not.: sættes ogs. efter sin Casus; vid. Lucr. 6, 1265, o. Virg. Aen. 5, 663; — II) „overf."; A) om Tiden: igiennem, ogs. imedens, i, under; - per triennium etc., Cic. Verr. Act. 1, 5; per idem tempus, id. Brut. 83, (igiennem det samme Tidsrum); cf. id. Catil. 3, 8; per inducias, Liv.; per multa bella, id.; per trituram, (i. e. tempore triturae: i Tærsketiden), Colum.; men per tempus advenis, Ter. Andr. 4, 4, 44, (ligesom in tempore: til el. i rette Tid); - per somnum, (i Søvne), Cic. Div. 2, 61; per otium, (i Fritimerne), id.; men Ovid. Her. 16, 91: nato per tempora longa recepto, (i. e. post longa tempora); — B) om et Værktøi el. Middel; ofte ogs. om Personer: igiennem, formedelst, ved; - istius injurias per vos ulcisci, vid. Cic. Verr. 2, 3; cf. id. d. Or. 1, 9; men per me tibi obstiti, id. Catil. 1, 5, (ved mig selv, jeg alene); cf. id. R. Am. 29: per quos (efter hvis Foranstaltning), a quibus (ved hvis Haand) occidebantur? men id. Sull. 22: per Caecilium Sulla accusatur, (igiennem en Anklage imod C. anklager man S.); - saal. ogs. per se: ved sig selv, af sig selv, i og for sig selv; - homo per se cognitus, (ved egen Fortieneste), id. Brut. 25; cf. Hor. Ep. 1, 17, in.; - per se dabat omnia tellus, (af sig selv, uden at være dyrket), Ovid. Met. 1, 102; - per se sibi quisque carus est, Cic. Lael. 21; cf. ibd. 19; men per se fateri, (for sin Andel el. om sig selv), Liv. 39, 12; - ogs. tilføies ipse; saal. per se ipsum nomen Caeninum etc., (alene el. for sig), id. 1, 10; nihil ipsos per se ··· facere potuisse, Cic. Sull. 24; - ligel. om Begreber: ipsum per se rectum atque laudabile etc., id. Fin. 2, 15; cf. ibd. 1, 7; - hertil høre ogs. andre adverbiale Udtryk; id a te per literas petere, Cic. Fam. 2, 6, (ved Brev el. skriftligen); per summum dedecus vitam amittere, id. R. Am. 11; per iram facere aliquid, (i Vrede), id. Tusc. 4, 37; per ludum ac jocum, (skiemtende og spøgende), id. Verr. 1, 60; cf. id. R. Com. 7; saal. ogs.: per ordinem, (ordenligen), Quintil.; per occasionem, (leilighedsvis), Liv.; — C) om et Grund el. Aarsag el. Foranledning: formedelst, isølge, odl.; - per aetatem (for min Ungdoms Skyld) etc., Cic. Manil. 1; cf. Caes. B. G. 2, 16, o. Liv. 3, 3, ogs. Cic. Mil. 16; ligel. per causam renovati belli, Liv. 2, 32; - ogs. under Skin el. Paaskud deraf; saal. id. 1, 41: per speciem alienae fungendae vicis; cf. Cic. Caecin. 3, o. Tac. Ann. 1, 24, o. id. Hist. 1, 74; - navnl. heder ogs. per me, per te, etc.: for min el. din Skyld, for mit el. dit Vedkommende, med min el. din Tilladelse, odl.; - per me vel stertas licet, inquit, Cic. Acad. 2, 29; cf. id. Off. 3, 7: sin hoc non licet per Cratippum; men Ter. Andr. 4, 2, 16: per me stetisse ··· Quominus, (at jeg var Skyld deri); - df. ogs. ved Anraabelsen af en Guddom, ogs. af Mennesker og Ting el. Begreber: ved, odl.; - etiam si per plures deos juret, Cic. Rab. Post. 13; quid est enim, per deos, optabilius sapientia? id. Off. 2, 2; cf. id. Div. 2, 55: per deos

atque homines etc.; men per dexteram istam te oro, id. Dejot. 3; cf. Ter. Andr. 1, 5, 54, o. id. ibd. 2, 1, 26; saal. ogs. per pietatem! Plaut. Trin. 2, 2, 4; cf. ibd. 52: per comitatem, edepol, pater, etc.; – i denne Bem. er per ofte adskilt fra sin Casus; saal. Per te ego deos oro, Ter. Andr. 3, 3, 6; ligel. Liv. 23, 9: per ego te, fili, quaecunque jura etc., precor quaesoque, ne etc.; cf. Sil. 12, 79 flgd.; — III) i Sammensætninger er per ordenl. forstærkende; saal. peramanter, perfacilis; – ligel. ofte in tmesi; nobis ista sunt pergrata perque jucunda, Cic. d. Or. 1, 47; per enim magni aestimo, id. Att. 10, 1; – ogs. mærkes Forbindelsen per quam: saare meget; vid. id. d. Or. 2, 49; men skrives ogs. i et Ord, Plaut. Rud. 3, 3, 9; ogs. adskilt ved et mellemtrædende Ord; Per pol quam paucos reperias etc., Ter. Hecyr. ab in.; — bb) undert. betegner per i Sammens.; a) Handlingens Fuldendelse; saal. peragere, perorare; — b) sjeldnere, (ligesom d. besl. παρά): en Forfeilen el. Forkerthed; saal. perjurus, perfidus.

pēra, ae, f., πήρα: Ransel, Tværsæk, Taske; – Peras imposuit Juppiter nobis duas, etc., vid. Phaedr. 4, 10; Cum baculo peraque senem, cui etc., (som Cyniker), Martial. 4, 53. — pĕr.absurdus, 3: høist urimelig, Cic. Part. or. 15, o. id. Fin. 5, 11; – ogs. adskilt: per enim absurdum, Digest. — pĕr.accommŏdātus, 3: meget beqvem el. beleilig; men adskilt: per fere accommodatum tibi etc., Cic. Fam. 3, 5, (f. peraccom.). — pĕr.ăcer, cris, cre: meget skarp; bf. „alleg.": sitne acetum tibi peracre in pectore, Plaut. Bacch. 3, 3, in., (al. cor acre etc.); — II) „fig.": meget skarpsindig; – sed tamen ipse Caesar habet judicium peracre, Cic. Fam. 9, 16. — pĕr.ăcerbus, 3: meget skarp el. bitter; – ∾ uva gustatu, Cic. d. Senect. 15; — II) „fig.": meget smertelig; – mihi ··· peracerbum fuit, quod etc., Plin. Ep. 6, 5. — pĕr.ăcesco, cŭi, 3: at blive gjennemsur; men alene „fig."; – hoc est, quod peracescit, (hvad der er mig saa surt el. smerteligt), Plaut. Bacch. 5, 1, 13; men id. Aul. 3, 4, 9: ita mihi pectus peracuit, (saa harmfuldt er mit Indre). — pĕractio, onis, f., [perago]: Fuldendelse; – senectus autem est peractio aetatis, Cic. d. Senect. 23. — peractus, 3, partic. af perago. — pĕrăcūte, adv.: meget skarpt; bf. „fig."; A) meget skarpsindigen; – ∾ moveri, (tænke), Cic. Acad. 1, 9; — B) meget heftigen el. bittert; – ∾ queri, quod etc., id. Fam. 3, 7; af — pĕr.ăcūtus, 3: meget skarp, falx, Martial. 3, 24; — II) „fig."; A) „overf." om Tonen el. Stemmen: meget klar el. gjennemtrængende; – voce peracuta atque magna, Cic. Brut. 68; — B) „ment.": meget skarpsindig; – peracutus ad excogitandum, Cic. Brut. 39; idcirco obscura etc., quia peracuta, oratio, ibd. 76.

pĕr.ădŏlescens, tis, adj.: meget ung, homo, Cic. Manil. 21. — pĕr.ădŏlescentŭlus, i, m.: meget ungt Menneske, Nep. Eum. 1. — peradp–, peradt–, s. und. perapp–, peratt–.

Pĕraea, ae, f., (περαία, sc. γῆ: hinsides af et Vand); A) Kystland i Carien, ligeoverfor Rhodus, Liv. 32, 33, oftere; — II) en Del af Palæstina, hinsides af Jordanen, Plin. 5, 15; — not.: ogs. er Peraea: en By i Ætolien, vid. Liv. 37, 21. — pĕr.aedĭfĭcātus, 3: som er bygget færdig; – nec peraedificatis cultum adhibent, Colum. 4, 3.

*pĕraequātio, onis, f.: at gjøre aldeles lige; (efterel. Ord); – ∾ temporum, Solin. 1; — II) „bes.": Afgifternes ligelige Fordeling, Skatteligning, Cod. Theod.; o. — pĕraequātor, oris, m., (i d. sild. Retssprog): som forfærdiger en Skatteligning, Cod. Theod.; — [peraequo]. — pĕr.aeque, adv.: aldeles ligeligen, d. e. efter et Middeltal, Varro R. R. 3, 16; cf. Cic. Verr. 4, 21; men ibd. 3, 52: ligesaa el. lige meget; cf. Plin. Ep. 1, 1; men Nep. Att. 13: i el. med lige Summer. — pĕr.aequo, avi, atum, 1, v. a.: gjør aldeles lige; – ∾ jugera, Colum., amphoras, id.; duodecim partibus peraequatis, Vitruv.; – men om et Antal Vinstokke: peraequare septenos culeos, (fylde dette Maal), Colum. 3, 3; men ∾ annum lunari computatione, Solin. 1. — pĕr.aestĭmo, are, v. a.: agte meget høit, Cod. Theod.

pĕr.ăgĭto, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": jager el. driver omkring; – vehementius peragitati ab equitatu (hostes), Caes. B. C. 1, 80; men Aetna majore vi peragitata, (voldsommere rystet), Senec.; — B) „bes." om flydende Sager: at røre stærkt deri; – ∾ medicamen rutabulo ligneo, Colum.; — II) „fig.": ophidser; – hic stimulus (ira) peragitavit misitque in pericula audaces, Senec. d. Ira 1, 7.

pĕr.ăgo, ēgi, actum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm."; a) driver el. jager el. støder derigjennem; – Theseus latus ense peregit, (gjennemborede), Ovid. Her. 4, 119; men ∾ aliquem ardenti quercu, (knuse, fordærve), Val. Fl.; bf. ogs. absol.: at ombringe, Martial. 5, 37; — b) at gjennemdrage el. tilbagelægge; – Factus inops agili peragit freta caerula remo, Ovid. Her. 15, 65; ligel. quum sol duodena peregit Signa, id. Met. 13, 618; — B) „bes.": at tumle el. jage omkring, at plage el. forstyrre, odl.: – oestrum, pecora peragentem ··· asilum nostri vocant, Senec. Ep. 58; men ∾ aliquem, (ganske at overvælde el. afkræfte), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 8; cf. auct. Priap. 34; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": bearbeider; – ille suam peragebat humum, Ovid. Fast. 4, 693; ∾ cibum, (fordøie den), Plin. 9, 86; — 2) „bes."; a) gjennemfører, udfører, fuldender; – ∾ fabulam, (spille Stykket til Ende), Cic. d. Senect. 19; ∾ comitia, id., concilium, Caes. B. G. 6, 4; ∾ inceptum, Virg. Aen. 4, 422; cf. Ovid. Fast. 1, 188; ∾ mandata, id. Met. 7, 502; men ∾ dona, (tilendebringe Fordelingen deraf), Virg. Aen. 5, 362; – ogs. om Tiden: helt at tilbringe, at tilendebringe; – Et vacuus somno noctem, quam longa (sc. fuit), peregi, Ovid. Am. 1, 2, 3; cf. Hor. Sat. 2, 4, 22; men Virg. Aen. 3, 493: quibus est fortuna peracta Jam sua; — b) i Retssproget; – ∾ reum: forfølge den Anklagede indtil Domfældelse, Liv. 4, 42; cf. Ovid. Pont. 4, 6, 30; ligel. ∾ accusationem, (føre den til Ende), Plin. Ep. 6, 31; — B) „ment.": at behandle el. fremstille el. foredrage; – peragit deinde postulata etc., Liv. 1, 32; hvor ogs.: haec paucis verbis ··· mutatis peragit; men ibd. 18 fin.: tum peregit verbis (udtalte el. nævnte) auspicia, quae etc.; men id. 2, 1: jam hinc ··· peragam etc., (vil jeg fremstille el. fortælle, osv.); men Hor. Sat. 2, 4, 9: Utpote res tenues tenui sermone peractas, (fremstillede deri).

*pĕrăgranter, adv.: paa Reiser, som Reisende, Ammian. 14, 1; — pĕrăgrātio, onis, f.: Gjennemvandring, itinerum, Cic. Phil. 2, 23; o. — pĕrăgrātrix, icis, f.: Gjennemvandrerske, Capella; af — pĕrăgro, (ogs. perāgro, s. nedens., Virg. l. c.), avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [ager]; I) „egenl.": at gjennemvandre el. gjennemdrage el. gjennemstreife; – peragrasse omnes provincias stipendia merentem, Cic. d. Or. 2, 64; cf. Suet. Aug. 93; – poet. ogs. om Bierne, Virg. Ge. 4, 53: Illae continuo saltus silvasque peragrant; – ogs. at seile derover el. derom; ∾ litora Liburnicis, Suet. Calig. 37; men Plin. 37, 11: qui haec commercia et litora peragravit; cf. Flor. 2, 7; — II) „fig.": at gjennemtrænge el. gjennemsøge el. udforske; – Atque omne immensum peragravit mente animoque, (om Epicur), Lucr. 1, 75; men oratorisk om den attiske Veltalenhed: ∾ omnes insulas, Cic. Brut. 13; ligel. om en stor Berømmelse: ∾ omnes gentes etc., (at udbrede sig dertil), id. Balb. 16; men om et Rygte, id. Mil. 35; fremdeles om Taleren, id. Coel. 22: ∾ dicendo omnes latebras suspicionum; – ogs. ud. acc.; ∾ per animos hominum, vid. id. d. Or. 1, 51; —

not. a: pĕrăgrātus, 3, ogſ. ſom depon. c. acc.: peragratus omnes Germaniae partes etc., Vell. 2, 97; — not. b: partic. peragrans, tis, ogſ. ſom adj.; ∾ gula, (lækker el. ſnyltende), Gell. 7, 16.

pĕr.albus, 3: meget hvid, avis, Appul. — pĕr.altus, 3: meget høi; – ∾ arbusta, Enn. ap. Macrob. Sat. 6, 2, (al. praealta), inc. — pĕr.ămans, tis, adj.: meget hengiven el. kærlig; – homo peramans semper nostri fuit, Cic. Att. 4, 8; df. — pĕrămanter, adv., observare aliquem, id. Fam. 9, 20. — pĕr.ambŭlo, avi, atum, 1, v. a.: ſpadſerer el. gaaer el. drager derigiennem; – ∾ laeta viridia, Phaedr. 2, 5; men Hor. Od. 4, 5, 17: Tutus bos etenim rura perambulat; – ∾ terras, (bereiſe), Varro; men medicus aegrotos perambulat, (beſøger dem), Senec.; men „poet.": crocum floresque perambulare, (om et Theaterſtykke: at opføres paa det duftende og ſmykkede Theater), vid. Hor. Ep. 2, 1, 79; ligel. „poet. overf.": frigusque perambulat artus, Ovid. Her. 9, 135. — pĕr.ămīcus, 3: meget venlig el. velſindet; – sibi mutuo peramicae (gentes), auct. Itin. Al. M.; — df. adv. peramice, Cic. Att. 14, 12, (Orell.). — pĕr.ămoenus, 3: meget behagelig, aestas, Tac. Ann. 4, 67. — pĕr.amplus, 3: meget ſtor, af meget ſtort Omfang, simulacrum, Cic. Verr. 4, 49.

pĕr.anceps, cĭpĭtis, adj.: meget farlig, labor, Ammian. — pĕr.anguste, adv.: meget trangt el. ſammentrængt, refercire aliqua in oratione sua, Cic. d. Or. 1, 35; af — pĕr.angustus, 3: meget ſmal el. ſnever el. trang, via, Liv., aditus, Caes.; – men „alleg.": perangusto freto divisa servitutis et libertatis jura, Cic. Verr. 5, 66.

pĕranno, avi, 1, v. n., [per, annus]: at leve et Aar; – puella nata non perannavit, (fyldte ikke ſit første Aar), Suet. Vesp. 5; cf. Macrob. Sat. 1, 12. — pĕr.antīquus, 3: meget gammel, ſom har været el. levet for længe ſiden; – ut apud nos, perantiquus, etc., vid. Cic. Brut. 10; ∾ sacrarium, id. Verr. 4, 2. — pĕr.appŏsĭtus, (peradp.), 3: meget passende el. tienlig, alicui, (for nogen), Cic. d Or. 2, 67.

pĕr.ardĕo, arsi, 2, v. n.: at brænde ſtærkt, at forbrændes, Paul. Nol. — pĕr.ardŭus, 3: meget beſværlig el. vanſkelig; – mihi autem hoc perarduum est demonstrare, Cic. Verr. 3, 71. — pĕr.ārēsco, rui, 3, v. n. inch.: at blive meget tør el. giennemtør, (om Græs), Varro; om Træ el. Ved, Colum. — pĕr.argūtus, 3: ſom toner el. lyder ſtærkt el. høit, tintinnabulum, Appul.; men ∾ carmine occinere, (om Svalerne), id.; — II) „fig.": meget ſkarpſindig el. vittig el. aandfuld; – Afranius poëta, homo perargutus, Cic. Brut. 45. — pĕr.ārĭdus, 3: fortørret, fenum, (opp. viride), Colum.

pĕr.armo, avi, atum, 1, v. a.: fuldkomment at udruſte el. væbne; – hoc modo instructo et perarmato exercitu, Curt.; hujus manum gladius perarmat, Prudent. — pĕr.ăro, avi, atum, 1, v. a.; „egenl.": at giennempløie; df. ſædv. „poet. overf."; A) at giennemſeile, pontum, Senec. Med. 651; — B) at giennemfure; – rugis peraravit anilibus ora (deus), Ovid. Met. 14, 96; — C) at ſønderkradſe el. ſaare; – cerebrum crebra vibice peraratum, Sidon.; — D) at ſkrive (med Griffel paa Voxtavler); – blandis perarctur littera verbis, (i. e. epistola), Ovid. A. A. 1, 455; cf. id. Met. 9, 563.

pĕr.asper, a, um: meget haard el. ru, cutis, Appul. — pĕrastūtŭlus, 3, [astutus]: ret liſtig el. forſlagen, mulier, Appul. — pĕrătĭcum, i, n., περατικόν, (i. e. peregre advectum), sc. bdellium: en Art af Træet Bdellium, el. en Gummi deraf, Plin. 12, 19. — pērātim, adv., [pera]: ligeſom ranſelvis; men alene comiſk, Plaut. Epid. 3, 2, 14: ∾ ductare, (ſtiæle Ranſelen el. Pengene deraf; opp. follitim: af Vadſækken).

pĕrattente, adv.: meget opmærkſomt, audiri, Cic. Coel. 11; af — pĕr.attentus, (peradt.), 3: meget opmærkſom; – perattentos vestros animos habuimus etc., Cic. Verr. 3, 5. — pĕr.attĭcus, 3: meget attiſk el. vittig el. aandfuld, philosophus, Fronto. — pĕr.audĭendus, 3: ſom man nødes til at høre helt el. ofte; – auribus Peraudienda sunt, ne dentes dentiant, vid. Plaut. Mil. gl. 1, 1, 33.

per.bacchor, atus sum, 1, v. dep. n. (o. a.): at ſvire og ſværme; – quam multos dies ... turpissime est perbacchatus, Cic. Phil. 2, 41; — II) ſild. „poet. overf.", c. acc.: crematas Perbacchata domos incendia, ligeſom giennemraſende, Claudian. — per.băsĭo, are, v. a.: heftigen at kyſſe, aliquem, Petron. Sat. 41. — per.bĕātus, 3: meget lykkelig, Cic. d. Or. 1, 1. — per.belle, adv.: meget ſmukt el. artigen; – ∾ feceris, si etc., Cic. Att. 4, 4; cf. id. Fam. 16, 18. — per.bĕne, adv.: meget vel, fortrinligen, loqui Latine, Cic.; men Liv. 45, 8: ∾ fecisse Fortunam, quando etc.; ſ. ogſ. Plaut. Aul. 2, 2, 9. — per.bĕnĕvŏlus, 3: meget velvillig el. velſindet, alicui, (imod nogen), Cic. Fam. 14, 4. — per.bĕnigne, adv.: meget venligen el. artigen; – ſaal. i Svar, Ter. Ad. 4, 5, 68; men Cic. Qu. Fr. 2, 9, m. Tmeſis: per mihi benigne respondet.

Perbĭbēsĭa, ae, f., Plaut. Curc. a. 3, v. 74, comiſk: ligeſom Drikkelandet, (opp. Peredia, Ædelandet); af — per.bĭbo, bibi, 3, v. a., oprdl. drikker meget, drikker tilbunds; df. I) at udſue; – quoi (ſ. cui) medullam lassitudo perbibit, Plaut. Stich. 2, 2, 16; — II) at indſue, at trække ind i ſig; – perbibant bene (ligna amurcam), Cato; ligel. ∾ colores, (om Ulden), Senec. Ep. 71; – men „poet." Ovid. Met. 6, 397: terra ... Concepit lacrimas ac venis perbibit imis; — B) df. „fig.": ∾ liberalia studia, Senec. Ep. 36; cf. ibd. 94; men ∾ rabiem, vid. Ovid. Ib. 233.

per.bĭto, ĕre, v. n., (forel. Ord): at gaae el. drage derhen, in Siciliam, Plaut. Rud. 2, 6, 11; – ogſ. c. inf.: ∾ illis opitularier, (ſ. opitulatum), Pacuv. ap. Non.; — II) „overf.", ligeſom perire: at gaae tilgrunde, at omkomme; – ∾ cruciatu maximo, Plaut. Pseud. 3, 1, 12, fame, Liv. Andr. ap. Non.; men Plaut. Capt. 3, 5, 32: Qui per virtutem perbitat, non interit, inc., (al. peritat).

perblande, adv.: meget venligen, salutare aliquem, Macrob.; af — per.blandus, 3: meget venlig el. forekommende, successor, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 3; ∾ oratio, Liv. 23, 10. — per.bŏnus, 3: meget god el. fortrinlig i ſit Slags, prandium, Plaut., agri, Cic., toreumata, id. Verr. 4, 18; men quoad etc., perbono loco res erat, id. Att. 6, 1. — per.brĕvis, e: meget kort, aevum, Liv. 28, 35; ∾ tempore, Cic., ogſ. absol., perbrevi, (i el. inden meget kort Tid), id. Fam. 6, 12; – men om Taleren: idem et perornatus et perbrevis, id. Brut. 43; df. — perbrĕvĭter, adv.: meget kort, i al Korthed; – de omni isto genere quid sentiam, perbreviter exponam, Cic. d. Or. 2, 58. — per.bullĭo, ivi o. ii, 4, v. n.: at koge meget ſtærkt, Theod. Prisc.

perca, ae, f., πέρκη: Braſen, en Fiſkeart, Plin. 9, 24, Auson. — per.caedo, cĕcīdi, caesum, 3, v. a.: aldeles at ſlaae el. nedhugge, exercitum alicujus, Flor. 3, 20; cf. id. 4, 12. — per.călĕfăcĭo, (percalf.), fēci, factum, 3, v. a.; pass. percalefio, (percalf.), factus sum; – giennemheder, giør meget hed el. varm; – percalefaciendo reficere labores nervorum, (om Svovelkilder), Vitruv.; omnia motu Percalefacta etc., Lucr. 6, 176. — percalefio, fieri, ſ. und. frgd. — per.călesco, lui, 3, v. n. inch.: at blive giennemhedet el. meget hed; – Inde ubi percaluit vis venti, etc., vid. Lucr. 6, 280; cf. Ovid. Met. 1, 417: postquam vetus humor ab igne Percaluit solis.

per.callesco, lui, 3, v. inch. n. o. a.; I) neutr.; oprdl. at faae haard Hud; df. „overf.": at blive

følesløs el. sløv el. ligegyldig; - percallucrat incredibilis civitatis patientia, Cic. Mil. 28; — II) c. acc., men ligel. alene „overf.": lærer at kiende; bf. in perf.: fuldkomment at kiende el. forstaae; - si usum rerum percallueris, nihil te effugiet, Cic. d. Or. 2, 34; f. ogf. Gell. 1, 22.

per.candĕfăcĭo, ĕre, v. a.: opheder meget stærkt; - ignis percandefacit terram, Vitruv. — per.candĭdus, 3: meget hvid el. klar, compositio, Cels., gemma, Solin. — per.cārus, 3: meget dyr; - hui, percara est (puella), Ter. Phorm. 3, 3, 25; — II) „overf.": meget yndet el. afholdt, alicui, (af nogen), Cic. Or. p. Scauro; men obsequiis (abl.) regi percarus, Just. 12, 12; cf. Tac. Ann. 2, 74. — per.cautus, 3: meget forsigtig; - ∾ et diligens delectus in familiaritatibus hominum etc., Cic. Qu. Fr. 1, 1, 6.

per.cĕlĕber, bris, bre: meget omtalt el. bekiendt el. berømt, Plin. 10, 6; templum vetustate et religione percelebre, Mela 2, 3. — per.cĕlĕbro, are, v. a.: oftere at gientage, haec mala, Arnob.; — II) „fig.": ofte at omtale; - percelebrata sermonibus res est, (blev meget omtalt), Cic. Coel. 29; cf. id. Verr. 5, 31. — per.cĕler, ĕris, adj.: meget hurtig; - cujus perceleri interitu etc., Cic. Coel. 24; bf. — per.cĕlĕrĭter, adv.: meget hurtigt el. snart, id. Fam. 6, 12.

per.cello, cŭli, culsum, 3, v. a., [κέλλω, i. e. pello]; I) „egenl."; A) „alm.": heftigen at slaae el. støde derpaa el. derimod; - ∾ feciali femur, Liv. 9, 10; men legatum fecialem genu (abl.) perculit, ibd. 11; quem cuspide perculit heros, Ovid. Am. 2, 9, 7; cf. id. Met. 5, 56: Tum quoque lenta manu flectentem cornua Perseus ··· Perculit; - men „poet.": vox repens perculit urbem, Val. Fl.; — B) „bef.": slaaer el. støder el. kaster omkuld el. til Jorden; - securibus caedunt, Percellunt magnas quercus, (fælde), Enn. ap. Macrob.; perculit me prope, (rev mig omkuld), Plaut.; cf. Ter. Eun. 2, 3, 88; men „alleg.": plaustrum perculi, Plaut. Epid. 4, 2, 22, har væltet Vognen, (har fordærvet Alt); - ogf. om de Kæmpende: at nedlægge; vid. Virg. Aen. 5, 374; men Cic. Mil. 21: (Mars communis) saepe spoliantem jam ··· perculit ab abjecto; - ogf. at slaae el. jage (paa Flugt); primo impetu perculit (hostem), Liv. 2, 65; cf. ibd.: perculsis instare; f. ogf. id. 8, 13; - ogf. om en Smitsot: quum capram pestis perculerit, Colum.; — II) „fig."; A) „overf.": omstyrter, fordærver, ødelægger; - adolescentiam plenam spei maximae ··· perculisse atque afflixisse etc., Cic. Coel. 32; men ∾ L annorum imperium, vid. Nep. Dion. 5; cf. Tac. Ann. 2, 39; men ibd. 14, 57: perculso Seneca, (efterat han var styrtet); cf. Suet. Tib. 55; — B) „ment.": at nedslaae el. forfærde el. ængste; - haec te vox non perculit? non perturbavit? Cic. Verr. 3, 57; hic dies ··· Persea perculit, (nedslog hans Mod), Liv. 42, 67; exercitus ab re male gesta perculsus, id. 4, 31; cf. Caes. B. C. 2, 12, o. Nep. Eum. 5; — b) efterel. ogf.: ophidser el. driver dertil, aliquem ad turpitudinem, Appul.; — not.: perculsit, f. perculit, Ammian.; - men perculit, som neutr., f. perculsus est, Flor. 3, 10: hic insidiis ··· dolo perculit.

per.censĕo, ui, 2, v. a.; I) „alm.": giennemgaaer el. mønstrer; navnl. ogf. eftertæller el. beregner; - ∾ acceptam cladem, Liv. 10, 36; ∾ numerum legionum, Tac. Ann. 4, 4; - ogf. at optælle el. anføre efter Ordenen; ∾ res Caesaris, Plin. 7, 27, gentes, Liv. 33, 32, locos inveniendi, Cic. Part. or. 36; — II) „bef."; A) giennemgaaer el. undersøger el. oplyser nøiagtigen; - ∾ orationes legatorum etc., vid. Liv. 32, 21; cf. Gell. 7, 3; — B) giennemdrager el. bereiser, navnl. for at efterfee el. ordne; - quum ita percensuisset Thessaliam, Liv. 34, 52; men „poet." om Solen: ∾ signa etc., vid. Ovid. Fast. 3, 109; bf. — percensĭo, onis, f.: Giennemmønstring, Fronto.

*perceptĭo, onis, f.: Modtagen el. at tage til sig; - ∾ frugum fructuumque reliquorum, (deres Indsamling el. Indhøstning), Cic. Off. 2, 3; — II) bf. „fig.": aandig Opfatning, Iagttagelse, Erkiendelse; - ars ··· ex multis animi perceptionibus constat, (af mange Begreber), Cic. Acad. 2, 7; cf. ibd. 2, 6: cognitio, aut perceptio, aut ··· comprehensio, (Grækernes κατάληψις); o. — perceptor, oris, m.: som modtager el. lærer, Augustin.; — [percipio]. — perceptus, 3, partic. af percipio.

percīdo, cidi o. cĕcidi, cisum, 3, v. a., [caedo]: slaaer i Stykker, slaaer haardt; - ∾ os alicui, (slaae nogen i Ansigtet), Plaut. Pers. 2, 4, 12; cf. Senec. Qu. N. 4, 4; — II) „bef." ogf. sensu obsceno: ∾ aliquem, (f. paedicare), Martial.; ogf. ∾ os alicui, (f. irrumare), id.; — not.: f. ogf. percaedo s. 1.

per.cĭēo, ivi el. ii, ĭtum, 2, o. percĭo, ivi o. ii, ĭtum, 4, v. a.; I) „egenl.": sætter i stærk Bevægelse; - Ocius ergo animus, quam res se perciet ulla, Lucr. 3, 185; Nec nimis irai fax unquam subdita percit, ibd. 304; aeterno percita motu (semina), id.; — II) „overf.": nævner; - Ni istum impudicum percies, Plaut. Asin. 2, 4, 69; — III) partic. percĭtus, 3, oftest som adj.; A) henreven af en Lidenskab, yderst opbragt el. rasende; - incredibili re atque atroci percitus, Ter. Hecyr. 3, 3, 17; ligel. percitus atra bili, Plaut., magno furore, Senec. Herc. Fur.; men Cic. Mil. 23: sive enim illud animo irato ac percito fecisset, ut etc., sive etiam etc.; — B) let at opbringe, heftig, hidsig, opfarende; - ingenium percitum ac ferox, Liv. 21, 53; (hominem) corpore et lingua percitum etc., Sall. frgm. ap. Priscian.

percĭpĭbĭlis, e: til at fornemme, Mar. Victorin.; af — percĭpĭo, cēpi, ceptum, 3, [capio]; I) „egenl."; A) „alm."; a) tager el. griber el. omfatter; - horror ··· membra percipit, Plaut. Amph. 5, 1, 66; Est etiam quoque, uti non magno solis ab igni Aëra percipiat ··· ardor, Lucr. 5, 603; — b) modtager el. erholder, faaer el. tager i Besiddelse; - serere, percipere, condere fructus, (indhøste), Cic. d. Senect. 7; percipere diligenter lanas, (opsamle med Omhu), Colum.; ∾ magna vectigalia ex vivariis ostrearum, (have store Indtægter deraf), Plin. 9, 79; men Cic. N. D. 2, 59: per arteriam ··· vox percipitur, (rimel. f. concipitur, opstaaer); — c) modtager el. erholder som Eiendom el. Arv el. Rettighed; - ∾ praemia, Caes., haereditates aut legata, Suet.; cf. Plin. Ep. 10, 79; ∾ justa, (om Slaver: at erholde det dem Tilkommende; men om Ageren: at faae vedbørlig Dyrkning), Colum.; — d) at optage i sig; - ∾ succum, Colum., colorem, Plin.; men „poet.": Remigioque carens non ullas percipit auras, (om den vingeløse), Ovid. Met. 8, 228; — B) „bef." om Sandserne og om Fornemmelserne derigiennem; - sensus ··· Quorum quisque suam proprie rem percipit in se, Lucr. 6, 985; quae (voluptas) ··· percipitur sensibus, (som modtages el. nydes derigiennem), Cic. Fin. 1, 11; cf. id. Orat. 2; men id. N. D. 2, 56: aures quum sonum percipere debeant; men querelae percipiebantur (hørtes), Liv.; cf. Cic. Catil. 1, 11: percipite diligenter, quae etc., (hører det med Opmærksomhed); — II) „fig." o. „ment."; A) fornemmer, bemærker, føler; - Ne, quod hic agimus, herus percipiat fieri, Plaut. Curc. 1, 3, 2; ex quo patre tantas voluptates capiebat, ex eo tantos percipere luctus, etc., vid. Cic. Fam. 14, 1; ∾ dolores, id. ibd.; men Ovid. Pont. 2, 1, 60: Gaudia percipiens, quae dedit ipse suis; — B) fatter, begriber, forstaaer; - res percepta et cognita, Cic.; ∾ aliquid et comprehendere (el. cognoscere), id.; ogf. ∾ aliquid animo, id. d. Or. 1, 28; ∾ virtutem et humanitatem, id., praecepta artis, id.; cf. id. d. Senect. 7, o. Caes. B. C. 3, 84; men nomen (aër) perceptum jam usu a nostris,

Cic. N. D. 2, 36; — not.: archaistisk plqupf. percepset, f. percepisset, Pacuv. ap. Cic. Off. 3, 26; — III) af partic. perceptus, 3: lært el. indset el. forstaaet, er subst. perceptum, i, n.; hvf. ∾ artis: Regel el. Grundsætning; vid. Cic. Fat. 6: si est divinatio, qualibusnam a perceptis artis proficiscitur? percepta appello, quae dicuntur Graece θεωρήματα.

percis, idis, f.: en Somusling, Plin. 32, 53. — percisus, 3, partic. af percido. — per.cĭto, avi, atum, 1, v. a., (forel. Ord): driver el. jager heftigen, strækker el. ængster, Pacuv. ap. Fest.; percitatae tumultu (mulieres), Att. ap. Non. — percĭtus, 3, partic. o. adj. af percieo. — per.cīvīlis, e: meget borgerlig el. folkelig el. nedladende; – exstat et sermo ejus in senatu percivilis, vid. Suet. Tib. 28.

per.clāmo, are, v. a.: skriger stærkt, udraaber; – quot perclamanda: di! vostram fidem! Plaut. Truc. 1, 1, 8, inc. — per.clāresco, rŭi, 3, v. inch. n.; df. impers. perclaruit: er blevet bekiendt, Symmach. — percnoptĕrus, i, m., περκνόπτερος, (nigras alas habens): = oripelargus el. Biergstorken, Plin. 10, 3. — percnos, i, m., (περκνός, i. e. niger): en Ørneart, Plin. 10, 3.

percoctus, 3, partic. af percoquo. — percognĭtus, 3, partic. o. adject. af flgd. — per.cognosco, nōvi, nĭtum, 3, v. a.: lærer nøie at kiende, Plaut. Truc. 1, 2, 50, o. Plin. 4, 28; — II) partic. percognĭtus, 3; ogs. som adj.: noiagtigen kiendt el. bekiendt; – litus Germaniae ··· percognitum nuper, Plin. 37, 11; cf. id. 2, 45.

percŏlăpho, are, v. a., [colaphus]: affærdiger med Ørefigen, Petron. Sat. 44, inc. — percōlātio, onis, f.: Giennemsien; in pl., Vitruv. 8, 6; af — 1. percōlo, avi, atum, 1, v. a.: giennemsier; – ∾ serum, (fraste Valden), Colum.; aqua argillā percolata dulcescit, Plin.; cf. Lucr. 2, 474; — II) „overf." o. „alm.": lader gaae igiennem; – ∾ cibos et potiones, Senec. Qu. N. praef.; terra bibula crebros imbres percolat atque transmittit, Plin. 18, 29.

2. per.cŏlo, cŏlui, cultum, 3, v. a.; I) „egenl.": udarbeider fuldstændigen, fuldender; – quae ··· inchoata percolui, Plin. Ep. 5, 6; — II) „fig."; A) „overf.": udpynter el. udsmykker; – nisi Perculta est (mulier), Plaut. Poen. 1, 2, 22; cf. Tac. Agric. 10; — B) „ment.": holder i stor Ære, vedbliver at ære; – patrem Tuum si percoles, Plaut. Trin. 2, 2, 4; cf. Tac. Ann. 4, 68; – ogs. at beære el. hædre dermed; multos praefecturis ··· percoluit, id. Hist. 2, 82.

per.cōmis, e: meget venlig el. omgængelig, Cic. Brut. 58. — per.commŏde, adv.: meget beqvemt el. beleiligen; – ∾ accidit el. cadit el. factum est, quod etc., Cic.; af — per.commŏdus, 3: meget beqvem el. tienlig; – id quum ipsis castris percommodum fuit, tum salutare etc., Liv. 22, 43.

per.contātio, (percunct.), onis, f.: Forespørgsel, Efterspørgsel, Udforsken; in pl., Cic. Univ. 1, o. Caes. B. G. 5, 13; – ogs. som rhetorisk Figur, Cic. d. Or. 3, 55; — percontātivus, 3: almindeligen bekiendt, modus, Coel. Aur.; o. — percontātor, (percunct.), oris, m.: en Spørger, en Nysgierrig el. Paatrængende, Plaut. Men. 5, 5, 31, o. Hor. Ep. 1, 18, 69; — [percontor el. percunctor].

percontо, (percuncto), avi, atum, 1, v. a., forel. efterel. Biform af flgd.: spørger el. fritter; – docte percontat, quo pacto etc., Naev. ap. Non.; – df. pass.: nam de ovium dentibus opiliones percontantur, (non grammatici), Gell. 16, 6; ligel. in partic.: percontato pretio, Appul.

percontor, (percunct.), atus sum, 1, v. dep. a. o. n., [per, cunctus]: efterspørger, udfritter, udforsker; – ∾ hanc paucis hic volt, Plaut. Pers. 4, 4, 49; men percontarier (f. percontari), Utrum ··· anne etc., id. Bacch. 4, 1, 3; men mihi percontanti et quaerenti aliquid, Cic. d. Or. 1, 21; cf. id. ibd. 2, 71; – percontando atque interrogando elicere etc., id. Fin. 2, 1; men id. Acad. 1, 1, (consumere iter) in percontando a peritis etc.; – ∾ ex anicula, quanti etc., id. Brut. 46; ogs. ∾ aliquid ex aliquo, id. Div. 2, 36; men si esses percontatus Me ex aliis, (havde du spurgt dem om mig), Plaut. Asin. 2, 4, 95; – ogs. ∾ aliquem de aliqua re, Cic. d. Rep. 6, 9, o. Liv. 40, 21; – ∾ aliquem aliquid; Sunt, quae te volumus percontari, Plaut. Pseud. 1, 5, 4; cf. flor. Ep. 1, 20, 26: Forte meum si quis te percontabitur aevum; – men „overf.": ∾ aurem suam, (bruge sit Gehør), vid. Gell. 13, 20; – om percontor o. interrogo har Quintil. 9, 2, 6: utroque utimur indifferenter, quanquam alterum (perc.) noscendi, alterum (interr.) arguendi gratia videtur adhiberi.

per.contŭmax, ācis, adj.: meget stivsindet el. trodsig, Ter. Hecyr. 3, 5, 54. — percōpiōse, adv.: meget rigeligen, Sidon.; af — per.cōpiōsus, 3: meget rigelig; df. „overf.": in quibus percopiosus fuisti, (meget vidtløftig el. udførlig), Plin. Ep. 9, 31. — per.cŏquo, xi, ctum, 3, v. a.: giennemkoger el. mørkoger; – ∾ bubulas carnes, Plin.; lens non bene percocta, id.; — II) df. „overf."; A) „alm."; – ∾ humorem, (i. e. calefacere), ophede, Lucr. 6, 858; — B) „bes."; a) teneras mora percoquit uvas, (modner dem), Ovid. Rem. 83; sol percoquit fructus, Senec.; — b) at forbrænde, at giøre solbrændt; – Inter nigra virum (f. virorum) percoctaque saecla calore, Lucr. 6, 722.

per.crassus, 3: meget tyk; – melicera mala percrassa, Cels. 5, 26. — per.crebresco, (-besco), brui, (-bui), 3, v. n. inch.: at blive hyppig el. udbredt el. almindelig, navnl. om en Forestilling el. Tale el. Begivenhed; – quae (opinio) ··· omnium sermone percrebuit, Cic. Verr. Act. 1, 1; quum haec fama ··· percrebuisset, m. acc. c. inf., Caes. B. C. 3, 43; ligel. quum hoc percrebrescit, (bliver bekiendt), etc., Cic. Att. 1, 1; men Tac. Ann. 12, 6: sobrinarum (conjugia) ··· percrebuisse, (at slige Ægteskaber hyppigen vare komne i Brug). — per.crĕpo, ŭi, ĭtum, 1, v. n. o. a.; I) neutr., om et Sted: at larme el. gientone stærkt; mulierum vocibus, (af deres Sang el. Skrig), Cic. Verr. 5, 13; — II) act.: høit at forkynde el. besynge; – percrepa pugnam Pompili (gen.), Lucil. ap. Non. — per.cresco, ĕre, v. n.: at voxe stærkt, (om Haaret), Seren. Samm. — per.cribro, are, v. a.: at giennemsie, crocum, Scrib. Larg. — per.crŭcio, are, v. a.: vedbliver at qvæle el. plage el. ængste; – hoc est demum, quod percrucior, (hvorover jeg qvæler mig), Plaut. Bacch. 5, 1, 13. — percrūdus, 3: aldeles raa, corium, Vitruv.; — II) „overf.": ganske umoden; – pruna immatura, non tamen percruda (legere), Colum. 12, 10.

1. perculsus, 3, partic. af percello. — 2. perculsus, us, m., [percello]: heftigt Stød, stærk Rystelse, in abl., Tertull. — percultor, oris, m., [2. percolo]: som holder i stor Ære; – ∾ doctorum, Aurel. Vict. Caes. 1. — percultus, 3, partic. af 2. percolo. — percunctor, percunctatio, etc., s. und. percontor, percontatio, etc. — per.cŭpĭdus, 3: meget begierlig; df. „fig." c. gen.: percupidus tui, som er dig meget hengiven, Cic. Fam. 1, 7. — per.cŭpio, ere, v. a.: ønsker høiligen, vil gierne; (forel. Ord); – percupio obsequi gnato meo, Plaut. Asin. 1, 1, 61; men Ter. Eun. 5, 2, 55, i Svar: visne ··· opperiamur? Ch. Immo percupio.

per.cūriōsus, 3: som udforsker nøiagtigen, servulus, Cic. Cluent. 62. — per.cūro, avi, atum, 1, v. a.: helbreder aldeles, fuldender en Helbredelse; – vix dum satis percurato vulnere, Liv. 21, 57; quaedam aquae ··· vitia percurant, Senec. Qu. N. 3, 1; — II) „fig."; – ∾ mentem aegram, Senec. Ep. 94; men quie-

quid imbecillum in animo nec percuratum est, exulcerat, id. Tranqu. 15.

per.curro, curri o. cucurri, cursum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.: at løbe el. ile derigiennem el. derover, Perque mare et terras etc., vid. Lucr. 6, 668; men ∾ per temonem, Caes. B. G. 4, 33; – oftere at løbe el. ile derhen el. dertil, ad forum, Terent., ad aliquem, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 16; men absol.: Curriculo percurre, (løb af alle Kræfter), Ter. Heaut. 4, 4, 11; men Liv. 26, 15: inde citato equo Cales percurrit, (sprænger derhen); — II) act.; A) „egenl.": at løbe el. ile el. hurtigen at drage derigiennem el. derover; – Caesar omnem agrum Picenum percurrit, Caes. B. C. 1, 15; men Ovid. Met. 10, 655: Et segetis canae stantes percurrere aristas, (hen derover); – percurrit pectine telas, (d. e. væver), Virg. Aen. 7, 14; ∾ pollice chordas, (d. e. spille), Ovid. Am. 2, 4, 27; cf. Lucr. 4, 592; percurrens luna fenestras, (skinnende derigiennem), Propert. 1, 3, 31; – men pass.: percurritur glutino charta, (overfares el. overstryges dermed), Plin.; — B) „fig."; 1) „overf.": at giennemløbe, navnl.; a) med Øinene, d. e. at læse; – Veloci percurre oculo, etc., Hor. Sat. 2, 5, 55; oftere ud. oculo (el. oculis); saal. Liv. 9, 18: ∾ paginas in annalibus etc.; s. ogs. nedens. Cic. d. Or. 1, 50; — b) med Ord el. Tale, d. e. korteligen at berøre el. anføre; – ∾ multas res oratione, Cic. Div. 2, 46; – men pass.: quae valde breviter a te ··· percursa sunt, id. d. Or. 1, 47; cf. Tac. Ann. 4, 40; – ogs. impers.: si non ista brevitate percurritur, Cic. d. Or. 2, 80; — c) ∾ omnes honores, (beklæde alle Æresposter efter Ordenen), Suet. Ner. 3; — 2) „ment."; – ∾ animo: med Sielen el. i Tankerne at giennemløbe el. giennemgaae; vid. Cic. d. Or. 1, 50: multa animo et cogitatione, multa etiam legendo percurrisse; cf. Hor. Od. 1, 28, 6; ligel. omnes (quaestiones) percursas animo habere, Cic. d. Or. 1, 32.

percursātĭo, onis, f., [percurso]: hurtig Giennemreise, Ilen el. at ile derigiennem; – ∾ Italiae, Cic. Phil. 2, 25; cf. id. ibd. 39. — percursĭo, onis, f., [percurro]: Giennemløben, at giennemløbe el. at giennemgaae; men alene „fig." o. „ment."; A) mundligen i al Korthed at giennemgaae; df. som rhetorisk Figur, Cic. d. Or. 3, 53; — B) at giennemgaae i Tankerne; – propter animi multarum rerum brevi tempore percursionem, id. Tusc. 4, 13, (hvor d. dobbelte gen. subj. o. obj. ogs. kan mærkes). — percurso, are, v. a. o. n., intens. af percurro: oftere at løbe el. streife derigiennem el. derover; – ∾ ripas, Plin. Pan. 12; – men ud. acc., Liv. 23, 42: percursant finibus nostris, (s. in finibus nostris). — percursor, oris, m.: som giennemløber; – ∾ viae, Lactant., inc. — percursus, 3, partic. af percurro.

*percussĭbĭlis, e: giennemtrængende, odor, Coel. Aur.; o. — percussĭo, onis, f.; I) „alm.": Slaaen el. Slag; – percussiones pectoris, capitis, etc., (at slaae sig for Brystet, osv.), Cic. Tusc. 3, 26; digitorum percussione, (ved at knipse med Fingrene), id. Off. 3, 19; — II) „overf." i Musiken: Taktslaget; df. concret: Takten; – vid. Cic. Orat. 58; – df. ogs. Talens Afmaalning efter Intervaller og Versled el. Fødder, vid. id. d. Or. 3, 47 o. 48; cf. Quintil. 11, 3, 108: sunt quaedam latentes sermonis percussiones, et quasi aliqui pedes, ad quos etc.; — [percutio].

*percussor, oris, m.; I) „alm.": som slaaer el. stikker el. skyder; – leo percussorem novit, (hvem der har saaret den), Plin. 8, 19; — II) df. sædv.: Dolkemorder el. Bandit el. leiet Snigmorder, Cic. Phil. 2, 29, o. Suet. Ner. 34; o. — percussūra, ae, f.: Slag el. Stik el. Stød; – ∾ ferro vel sude facta, Appul.; — [percutio]. — 1. percussus, 3, partic. af percutio. — 2. percussus, us, m., [percutio]; (men alene in abl. sing.): Slaaen el. Slag, (som den faldende Vanddraabes); vid. Ovid. Pont. 2, 7, 40; ligel. non teri percussu aquae, Vitruv.; in percussu aequali aut formicante venarum, Plin. 7, 52; men percussu scorpionis, (ved dens Stik), Appul.

percŭtĭo, cussi, cussum, 3, v. a., [quatio]; I) „egenl."; A) „alm.": slaaer, støder, hugger, skyder, træffer; – ∾ aliquem lapide, Cic.; Manlio pectus percussum, (han fik et Stød for Brystet), Liv. 2, 19; ligel. quum Cato percussus esset ab eo, qui etc., (havde faaet et Stød), Cic. d. Or. 2, 69; men c. acc. graec.: palmis percussa lacertos, vid. Virg. Aen. 7, 503; – ∾ forem virga, Liv., januam manu, Tibull., (slaae derpaa); men om Amor: Inque cor hamata percussit arundine Ditem, (skød ham lige i Hiertet), Ovid. Met. 5, 384; men turres de coelo percussae, (truffne af Lynet), Cic. Catil. 3, 8; – ogs. om et Trylleslag, Virg. Aen. 7, 190; ogs. om Stormen, Ovid. Trist. 1, 1, 85; men Hor. Sat. 2, 3, 273: si cameram percusti forte, (har truffet Loftet); – a scorpione percussus, Plin., (stukken el. bidt deraf); ogs. absol.: percussi, (bidte af Slanger), id. 29, 16; – percussus vulnere, Propert.; cf. Cic. Acad. 1, 4; men Ovid. Met. 6, 80: Percussamque sua simulat de cuspide terram (s. percussam cuspide) Prodere etc.; — B) „bes." ogs.; a) ∾ numum: slaae el. prege en Mont, Suet.; men „alleg.", Senec. Ep. 34; — b) ∾ lyram, (slaae el. spille den), Ovid.; aër percussus pennis, id.; cf. id. Met. 1, 466; – ligel. „poet." om en slaaende Berørelse (navnl. af Lyset og af Lyden); color percussus luce refulget, Lucr.; cf. id. 6, 161; Percussas ··· auriculas (sc. voce), Propert. 1, 16, 28; — c) ∾ venam, (at aarelade), Senec.; men fossa percussa, (giennemstukken), Frontin., Plin. Ep. 10, 50; — 2) slaaer, nedlægger, fælder; – ∾ hostem cominus, (i Haandgemænge), Suet. Calig. 3; multaeque per herbam Conciderant, illo percutiente, ferae, (for hans Skud), Ovid. Her. 4, 93; – df. percutere securi, (at halshugge), Liv., Cic.; men pass. c. acc. graeco: collum percussa securi Victima, Ovid. Trist. 4, 2, 5; — II) „fig."; A) „alm.": at slaae, d. e. at giøre et pludseligt og stærkt Indtryk, navnl. at forskrække, at sætte i Forundring; – Percussit ilico animum, (det slog mig strax), Ter. Andr. 1, 1, 98; percussisti me etiam de oratione prolata etc., Cic. Att. 3, 12; cf. id. Mil. 29; – ligel. hac sum suspicione percussus, (er greben af denne Mistanke), id. Dejot. 6; men id. Tusc. 5, 11: quodcunque nostros animos probabilitate percussit, (har indvirket stærkt derpaa); — 2) „poet." ogs.: at begeistre, vid. Lucr. 1, 921: acri Percussit tyrso laudis spes magna meum cor; percussus amore, Hor.; cf. id. Od. 1, 7, 11, ogs. Virg. Aen. 9, 197, o. id. Ge. 2, 476; ligel. deo percussa Maenas, Senec. Troad.; — B) „bes."; a) at styrte el. fordærve el. giøre ulykkelig; – fortunae gravissimo vulnere percussus, Cic. Acad. 1, 3; cf. id. Mur. 24; — b) at prelle el. pudse el. føre bag Lyset; – Jam pol ego hunc ··· probe percutiam, Plaut. Pseud. 2, 2, 9; ogs. ∾ aliquem palpo, (ved Smiger at narre), s. id. Amph. 1, 3, 28; men Cic. Flacc. 20: hunc civem suum ··· percussit; endel. Plaut. Casin. 3, 5, 16: percutere se flore Libyco, (i. e. inebriari vino Mareotico); — not.: percusti, s. percussisti, Hor.; s. ovenf.

perdāgātus, 3, sild. f. indagatus: opdaget, Claud. Mamert. d. stat. anim. — per.dĕcōrus, 3: meget anstændig el. hæderlig; – perdecorum est, etc., Plin. Ep. 3, 9. — per.dēlĕo, ēre, v. a.: aldeles at udslette el. ødelægge; – ∾ omnes, Tertull. — per.dēlīrus, 3: aldeles daarlig el. affindig; vid. Lucr. 1, 693. — per.densus, 3: meget tæt el. fast, humus, Colum. — perdeo, s. und. pereo not. b. — per.depso, ŭi, 3, v. a.: d. forstærkede depso, Catull.

perdīcālis, 3, [perdix], herba, Appul.: = flgd. — perdīcium, i, n., περδίκιον: Agerhønsurt, Plin. 22, 19. — per.dīco, xi, 3, v. a.: siger el. udtaler helt el. ganske, Alcim. Avit. — per.difficilis,

e: meget vanskelig; – ∾ et perobscura quaestio, Cic.; – superl., perdifficillimus aditus, Liv. 40, 21; df. — perdiffĭcĭlĭter, adv.; – ∾ internosci, Cic. Acad. 2, 15. — per.dignus, 3: meget værdig dertil; – ipsum hominem, quem tibi commendo, perdignum esse tua amicitia ··· credo, Cic. Fam. 13, 6.

per.dīlĭgens, tis, adj.: meget omhyggelig el. paapassende, homo, Cic. Qu. Fr. 3, 5; df. — perdīlĭgenter, adv.; – ∾ scriptae epistolae, Cic.; cf. id. Brut. 3. — per.disco, dĭdĭci, 3, v. a.: lærer grundigen; – locus de moribus est oratori perdiscendus, Cic. d. Or. 1, 15; cf. id. Fam. 7, 14; men absol.: At tua perdidicit, etc., Tibull. 1, 9, 65. — per.diserte, adv.: meget veltalende el. tydeligen; – ∾ operis sui rationem reddere, Cic. d. Or. 1, 14.

perdĭte, adv. af perditus; I) „alm.": yderst slet el. daarligen el. fortvivlet; – qui (i. e. quo modo) hic potest se gerere non perdite? Cic. Att. 9, 2; — II) „bef.": over al Maade, affindigen, amare, Ter. Heaut. 1, 1, 45, conari, Quintil. 2, 12, 5. — perdĭtim, adv., Biform af frgd.; – ∾ amare, Afran. ap. Charis. — *perdĭtĭo, onis, f.: Fordærvelse, Alcim. Avit.; o. — perdĭtor, oris, m.: en Fordærver el. Ødelægger; – ∾ reipublicae, (opp. servator), Cic. Planc. 36; cf. id. Pis. 34: vexator et perditor etc.; — df. fem. perdĭtrix, īcis; – ∾ castitatis luxuria, Tertull.; — [perdo]. — perdītus, 3, partic. o. adj. af perdo.

per.dĭu, adv.: meget længe, i meget lang Tid, Cic. d. Or. 1, 2; cf. id. Att. 3, 22: perdiu nihil eram auditurus. — perdius, 3, [dies]: som giør noget den hele Dag igiennem; (efterel. Ord); – stare solitus Socrates pertinaci statu perdius et pernox etc., Gell. 2, 1. — per.dĭūturnus, 3: meget langvarig, bellum, Cic.; – df. som holder sig el. som bestaaer meget længe; perdiuturna ··· (conjunctio mundi partium), vid. id. N. D. 2, 33. — per.dīves, ĭtis, adv.: meget rig; – ∾ et nobilis mulier etc., Cic. Verr. 4, 26; cf. id. Att. 6, 1. — perdix, īcis, m. o. f., πέρδιξ: Agerhønen; vid. Plin. 10, 51; ∾ picta, (spraglet), Martial., garrula, Ovid. Met. 8, 237; — II) efter Fabelen var Perdix: Søstersøn af Dædalus, der, misundelig over hans Opfindelse af Saven og Passeren, styrtede ham i Havet, vid. Ovid. l. c. flgd., ogs. id. Ib. 498.

per.do, dĭdi, dĭtum, 3, v. a., [do, dedi]; I) „egenl.": fordærver, ødelægger, forstyrrer; – si Juppiter urbes delevit, fruges perdidit etc., vid. Cic. R. Am. 45; ∾ civitatem funditus, id., se ipsum penitus, id.; – ∾ et pessundare aliquem, Plaut. Bacch. 3, 3, 3; ∾ aliquem capitis, (anklage paa Livet), id. Asin. 1, 2, 6; – navnl. ogs. at forøde el. tilsætte; Sumat, consumat, perdat, etc., Ter. Heaut. 3, 1, 56; ligel. perdere et profundere, Cic. Fam. 5, 5; – ∾ tempus, id. d. Or. 3, 36; ∾ operam, (spilde sin Umage), id. Mur. 1; hvs. ordsprogvis: ∾ oleum et operam, id. Fam. 7, 10; men auct. ad Her. 4, 44: Decius amisit vitam, at non perdidit; men ∾ aliquem, (forføre), Ter. Ad. 1, 1, 36; ∾ imperii mores, vid. Plin. 29, 8; – ofte ogs. i Forbandelser siges: dii te perdant (el. perduint; vid. not.); — II) „overf." o. „alm.": taber el. fortaber (uerstatteligen); – ∾ liberos, vid. Cic. Fam. 5, 16; ∾ omnes fructus industriae et fortunae, id. ibd. 4, 6; ∾ litem, (tabe en Proces), id. d. Or. 1, 36; ∾ libertatem, id.; – ∾ spem, Plaut., vitam, Martial.; ∾ memoriam, Cic.; cf. Ter. Phorm. 2, 3, 39: nomen perdidi, (har glemt det); – ∾ dextram manum, Plin.; – men om en Spiller: Sic, ne perdiderit, non cessat perdere lusor, Ovid. A. A. 1, 451; — not. a: som archaistiske Former mærkes: perduunt (f. perdunt), Plaut. Rud. prol. 24; men in conjunctivo: perduim, is, it, (f. perdam, as, at), id.; oftest in 3 pl.: perduint (f. perdant), id., Terent., ogs. Cic. Dejot. 7; — not. b: som pass. af perdo, bruges (foruden perditus) sædv. pereo, perire; thi Hor. Sat. 2, 6, 59, vil man nu læse: lux porgitur, (Dagen bliver mig for lang), vid. Freund.; — III) partic. perdĭtus, 3, oftest som adj.; A) „alm.": forloren el. fortabt, haabløs el. ulykkelig; – saal. perditus sum, ligesom perii: jeg er fortabt el. uden Redning, Plaut.; men Cic. Fam. 14, 1: per fortunas miseras nostras vide, ne puerum perditum perdamus; ogs. plane perditus aere alieno, id. Phil. 2, 32; perditus lacrimis ac maerore, id. Mur. 40; – tu omnium mortalium profligatissime ac perditissime, id. Verr. 3, 26; – ogs. om Ting og Begreber; obrutis rebus omnibus et perditis, Cic. Caecin. 31; senatoria judicia perdita profligataque esse, id. Verr. Act. 1, 3; — B) „bef."; 1) fortabt i Elskov, forelsket indtil Affindighed; – amore haec perdita est, Plaut. Cist. 1, 2, 13; ligel. perditus in quadam etc., (rasende forelsket deri), Propert. 1, 13, 7; ogs. ∾ amor, Catull., dolor, Quintil.; — 2) moralsk fordærvet, uforbedrelig, odl.; – ∾ adolescens et dissolutus, Cic.; cf. id. Verr. 3, 58; men homo perdita nequitia, id. Cluent. 13; cf. Suet. Calig. 25; – nihil fieri potest ··· perditius, nihil foedius, Cic. Att. 8, 11; cf. Catull. 42, 14.

per.dŏcĕo, cŭi, ctum, 2, v. a.; I) som v. fin.; A) „alm.": lærer el. underviser; – ∾ aliquem, c. inf., (oplære nogen deri), Ovid. Pont. 4, 12, 28; men ∾ aliquem, Plaut. Capt. 3, 5, 61, (afrette nogen); cf. id. Mil. gl. 2, 2, 103: docte tibi illam perdoctam dabo; — B) „bef.": lærer el. foredrager; – ∾ suam stultitiam, Quintil. 1, 1, 8; cf. Ovid. Rem. 490; men absol.: rem ··· nec mihi difficilem ad perdocendum, etc., Cic. Sest. 44; — II) partic. perdoctus, 3, ogs. som adj.: meget lærd el. viis, Stat. Silv. 5, 3; quum me ··· usu ipso jam perdoctum viderent, Cic. Balb. 27. — perdocte, adv.: meget kyndigen; – Ut perdocte cuncta callet! Plaut. Most. 1, 3, 122; af — perdoctus, 3, partic. o. adj. af perdoceo.

perdŏlĕo, ŭi, ĭtum, ēre, v. n., men sædv. imperson.: høiligen at smerte el. bedrøve; – tandem perdoluit (sc. tibi), Ter. Eun. 1, 2, 74; ligel. id subito perdolitum est cuidam Manlio, Qu. Quadrig. ap. Gell. 9, 13; df. — perdŏlesco, ŭi, 3, v. n. inch.: høiligen at smerte; – saal. impers.; – nec perdolescit, fligi socios morte, Attius ap. Non.; – men personal.: at harmes el. ærgre sig derover; – suam virtutem irrisui fore perdoluerunt, Caes. B. C. 2, 15. — perdŏlo, avi, atum, 1, v. a.: tilhugger, arborem ad materiam, Vitruv.; perdolata arbor, id.; ∾ fomes, Arnob.

per.dŏmĭnor, ari, v. dep. n.: at være herskende; „poet." om Vinden: ∾ annum, (hele Aaret), Claudian. — perdŏmĭtor, oris, m., [perdomo]: en Betvinger, mortis, Prudent. — perdŏmĭtus, 3, partic. af flgd. — per.dŏmo, ŭi, ĭtum, 1, v. a.; oprdl. tæmmer aldeles; df. 1) om Folk og Lande: betvinger el. undertvinger; – ad perdomandum Latium, Liv. 8, 13; Appulia perdomita, id. 9, 20; — II) om Ting: at bearbeide; – ut nono demum sulco perdometur (solum), Plin. Ep. 5, 6; ∾ farinam assidua tractatione, (giennemælte), Senec. Ep. 90. — per.dormĭo, īre, v. n.: at sove hele Natten, Fronto; df. — perdormisco, ĕre, v. n.: = frgd.; – Perdormiscin' usque ad lucem? Plaut. Men. 5, 5, 29.

per.dūco, xi, ctum, 3, v. a.; oprdl.: fører helt igiennem og derhen; df. I) „egenl."; A) „alm.": fører el. bringer derhen el. dertil; 1) om Personer; – qui Romam eum perduceret, Liv. 45, 13; cf. Nep. Dion. 2; ligel. comprehensos eos ad Caesarem perduxerunt, Caes. B. G. 7, 13; ∾ legionem incolumem in Allobrogas, ibd. 3, 6; cf. ibd. 5, 23; – navnl. ogs. at skaffe et Fruentimmer tilstede; vid. Cic. Verr. 5, 12, Ovid., Suet.; df. pass.: perduci, Hor. Sat. 2, 5, 77, om Fruentimret: at forføres; — 2) om Ting, navnl. i Bygningssproget; – ∾ murum fossamque ad montem, Caes. B. G. 1, 8; cf. ibd. 3, 44; ∾ viam a Bononia Arretium, Liv. 39, 2; cf. id. 35, 10; ∾ aquam in

coloniam, Traj. ap. Plin. Ep.10,92, ogſ. ex fonte, Plin. Ep. 10,46; - men ∾ columnas in Capitolium, (bringe derop), Suet. Vesp. 18; — B) „beſ." ogſ. at drage el. trække derover; ogſ. at beſtryge el. beſmøre dermed; - Quo (liquido ambrosiae odore) totum nati corpus perduxit, Virg. Ge. 4,416; cf. Pers. 2, 56; ∾ artus succo, Seren. Sammon.; — b) at overſtryge el. udſtryge el. udſlette, nomen alicujus in testamento, Digest.; — 2) inddrikker el. indſøber, drikker; - ∾ liquorem, Arnob.; aqua perducta, Scribon.; — II) „fig."; A) „overſ." el. alm."; 1) giennemfører, d. e. fortſætter, altercationem in serum, Liv. 38, 50; cf. Caes. B. G. 5, 30; men Cic. Fam. 9, 20: itaque usque ad assum vitulinum perducitur opera, (jeg bliver ved at ſpiſe lige dertil); — 2) bringer det dertil; - eo rem perduxit, ut etc., Nep. Dion. 5; navnl. ogſ. at bringe i en Tilſtand; - ∾ ulcera ad cicatricem, Plin., aliquid ad maturitatem, id.; men ∾ penicillum (Penſelen el. Malerkunſten) ad magnam gloriam, id. 35, 36; — b) ∾ se ad longam senectam, (naae en høi Alder), Plin. 29, 8; men Cic. d. Senect. 17: ad centesimum annum perduxisse, (være bleven 100 Aar gammel), er acc. pers. udfalden; — B) „ment." el. „beſ."; 1) at bringe el. drive dertil; - perductus est ad centum talenta (sc. solvenda), Liv. 38, 14; cf. Cic. Verr. 2, 28; - ∾ aliquem ad suam sententiam, Cic., in suam sententiam, Caes., (bringe over derpaa); ogſ. ∾ ad se, (over paa ſit Parti), id.; cf. Sall. Jug. 80; ſ. ogſ. Nep. Ham. 4: perductus est eo, ut etc., (blev bragt dertil); — 2) ∾ aliquem ad summam dignitatem, Caes., ad amplissimos honores, Cic., (bringe el. hæve dertil); men ∾ aliquem ad furorem mortemque, Cic. Tusc. 4, 23, (ſtyrte nogen deri); — not: perduce, ſ. perduc, Seren. Sammon.

*perductio, onis, f.: Leden el. at lede derigiennem el. derhen; - de perductionibus aquarum etc., Vitruv. — perducto, are, v. a., intens. af perduco: fører el. leder derigiennem; - men comiſk: at ſkaffe ukydſke Fruentimre tilſtede; vid. Plaut Most. 3, 2, 160; o. — perductor, oris, m.: ſom bringer tilſtede el. derhen; df. ſædv. en Kobler; - lenonum, aleatorum, perductorum nulla mentio fiat, Cic. Verr. 1, 12; ſ. ogſ. Plaut. Most. 3, 2, 130: apage istum perductorem; non placet; — [perduco], — perductus, 3, particip. af perduco.

per.dūdum, adv.: meget længe, i meget lang Tid; - Vidi edepol hominem haud perdudum, Plaut. Stich. 4, 1, 69. — *perdŭellio, onis, f.; I) oprdl. Krigsforholdet, el. d. fiendlige Forhold imellem de Krigførende, hvf. auct. ad Her. 4, 10, anfører ſom Exempel paa et ſvulſtigt Udtryk: qui perduellionibus venditat patriam, (ſ. perduellibus); — II) df. „overſ.": Statsforræderi el. Majeſtætsforbrydelſe, navnl. Tabet af en Krigshær ved Feltherrens Forſeelſe; hvf. Liv. 26, 3: perduellionis se judicare Cn. Fulvio, (i. e. se eum reum facere perduellionis); - ligel. om en vilkaarlig og tyranniſk Brug af den høieſte Magt, hvf. Cic. Mil. 14, (men ironiſk), om Henrettelſen af de catilinariſke Sammenſvorne; - ogſ. i viſſe Tilfælde om Mord, vid. Liv. 1, 26, o. Cic. Rab. Perd. 3; af — perdŭellis, is, m., [duellum]: krigførende Fiende, (ofteſt forel. ſ. d. ſild. hostis), vid. Cic. Off. 1, 12; hvf. ogſ. ibd. 3, 29: nam pirata non est perduellium numero definitus; cf. Liv. 45, 16; — II) forel. ogſ. „overſ." ſ. inimicus: Privatfiende el. Uven; vid. Plaut. Pseud. 2, 1, 8 o. 15. — per.dŭellum, i, n., forældt. ſ. bellum: Krig; - de summa tibi perduellum est, Attius. ap. Non. — perdŭim, etc., ſ. und. perdo: not. a.

per.dūro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) act.: at giøre haard, at hærde; - ∾ plantas (pedum), Prudent.; — II) neutr., men alene „fig.": at holde ud, vedblive at være el. at opholde ſig; - Non posse apud vos ··· se ··· perdurare, Ter. Hecyr. 2, 2, 27; - ogſ. „alm.": at vedblive el. vedvare; - non perdurasse in senectutem, Senec.; Sufficit et longum probitas perdurat in aevum, Ovid. Med. Fac. 49. — per.dūrus, 3: meget haard; df. „fig.": ∾ interpretatio, Digest.

Pĕrēdia, ae, f., ligeſom Ædelandet, comiſk digtet Ord, ſ. und. Perbibesia; af — 1. pĕr.ēdo, ēdi, ēsum, 3, v. a.; I) „egenl."; at opæde el. fortære; - qui apibus peredit cibum (fucus), Plaut. frgm. ap. Priscian.; — II) „fig."; A) „overſ.": at giennemæde el. fortære; om Ilden, Hor. Od. 3, 4, 75; om Vandet, Tibull. 1, 4, 18; vesco sale saxa peresa, Lucr. 1, 327; cf. Virg. Ge. 3, 561; — B) ment.": hentærer, udmarver; - languoribus peresus Essem, etc., Catull. 55; cf. Virg. Aen. 6, 442. — 2. pĕr.ēdo, ere, v. a: udgiver (en Bog), vet. poët. ap. Sidon. — pĕr.efflo, are, v. a.: ganſke at udaande, animam, Appul. — per.efflŭo, ere, v. n.: at flyde igiennem el. henover, Vulgat.

pĕrĕger, gris, c., [ager]: ſom er bortreiſt el. udenlands; (efterel. Ord); - pereger si factus sit (legatarius), Digest.; df. — pĕregre, adv.: udenlands, ikke hiemme; A) paa Spørgsmaalet, hvor? - ∾ esse, Plaut., habitare, Liv.; cf. Cic. Phil. 5, 11; — b) ogſ. „fig."; - dum peregre est animus sine corpore velox, Hor. Ep. 1, 12, 13; — B) paa Spørgsmaalet, hvorfra? - ∾ rediens, Ter. Phorm. 2, 1, 13; alios peregre in regnum Romam accitos, Liv. 2, 10; cf. id. 28, 11; - men a peregre (udenfra) aditus in scenam, Vitruv. 5, 7; — C) paa Spørgsmaalet hvorhen? - ∾ proficisci: reiſe udenlands, Suet. Caes. 42; cf. Hor. Sat. 1, 6, 102, (hvor p. l.); — not.: peregri, adv.: for- o. efterel. Biform af peregre, Naev. ap. Charis., Prudent. — per.ĕgrĕgius, 3: høiſt fortræffelig, Appul.

peregri, adv., ſ. und. peregre. — *pĕrĕgrīnābundus, 3: ſom reiſer el. flakker omkring, Liv. 28, 18; — pĕrĕgrīnātĭo, onis, f.; I) „egenl."; A) Omreiſen el. Omflakken, Cic. Att. 16, 3; ogſ. in pl., id. Lael. 27; — B) i Udlandet; - peregrinationes suscipere, (om Pythagoras o. Plato), Plin. 30, 2; cf. Cic. Tusc. 5, 37; — II) „overſ." om Dyrene, Cic. Fin. 2, 33; men om Muslinger; Plin. 32, 21; o. — pĕrĕgrīnātor, oris, m.: ſom reiſer meget el. gierne, Cic. Fam. 6, 18; — [peregrinor].

pĕrĕgrīnĭtas, atis, f., [peregrinus]; I) „egenl.": den Fremmedes Stand og Forhold; (opp. civitas el. Borgerſkab); - redigere aliquem in peregrinitatem, Suet. Claud. 16, ogſ. ad peregrinitatem, Digest., (overføre el. nedſætte en Borger i el. til denne Stand); - peregrinitatis reus, (der er beſkyldt for, ſkiønt peregrinus, at have udgivet ſig for civis el. Borger), Suet. l. c. 15; — II) „fig."; a) fremmed Vis, fremmede Skikke el. Sæder; - quum in urbem nostram est infusa peregrinitas, Cic. Fam. 9, 15; — fremmed Udtale el. Dialect; - si fuerit os ··· urbanum ··· in quo nulla ··· peregrinitas resonet, Quintil. 11, 3, 30.

pĕrĕgrīnor, atus, sum, 1, v. dep. n., [peregrinus]; I) „egenl.": at reiſe omkring el. i Udlandet, at være fremmed paa et Sted; - ∾ tota Asia, Cic. Brut. 13; men ∾ in aliena civitate, vid. id. Rab. perd. 10; — II) „fig." el. om Begreber; A) at færdes omkring, at ſvæve ud, odl.; - haec studia peregrinantur nobiscum, (ledſage os paa Reiſer), Cic. Arch. 7; men id. N. D. 1, 20: animus ··· ita longe lateque peregrinatur, ut etc.; men ∾ (in) infinitatem omnem, id. Tusc. 5, 39; — B) at være fremmed derfor el. ubekiendt dermed; - quae quidem (philosophia) adhuc peregrinari Romae videbatur, id. Fin. 3, 12; men vestrae peregrinantur aures etc.? id. Mil. 12.

pĕrĕgrīnus, 3, [peregre]; I) „egenl."; A) „alm."; ſom adj.: fremmed el. udenlandſk; - peregrinum ducere coelum, (være landflygtig), Ovid. Trist. 4, 8, 25; ∾ merces, Plin.; ∾ divitiae, Hor. Ep. 2, 1, 203; peregrino Labore fessi etc., (i. e. peregrinationis la-

bore), Catull. 31, 8; ∾ amores, (i. e. erga puellam peregrinam), Ovid. Her. 9, 47; ∾ verba et externa, Quintil.; urbanitas, in qua ··· nihil peregrinum, etc., id. 6, 3, 107; ∾ terror, Liv. 3, 16, (i. e. ab hoste peregrino); men Tac. Ann. 14, 53: velut peregrinum otium, (ligesom den Fremmedes); — 2) som subst.: den Fremmede, en Udlænding; – peregrini et incolae officium etc., Cic. Off. 1, 34; men peregrini et advenae etc., id. Agr. 2, 34; cf. id. Sull. 7; – fem. peregrina, ae: udenlandsk Fruentimmer, Ter. Andr. 1, 1, 119, o. ibd. 3, 1, 11; — B) „bes.": som, uden at have Borgerret, opholder sig paa et Sted, en Ikkeborger, en Indsidder, odl.; – neminem ··· neque civem, neque peregrinum etc., Cic. Verr. 4, 35; s. ogs. overf. id. Off. 1, 34; – praetor peregrinus, qui Romae inter peregrinos jus dicit, Digest.; ∾ provincia, Liv. 40, 44, ogs. sors inter peregrinos, id. 21, 15, (hans Embede); – ager peregrinus, i. e. ager pacatus, qui extra Romanum et Gabinum est, Varro L. L. 5, 4; — II) „fig.": fremmed el. uvidende el. ukyndig deri el. derom; – peregrinus in agendo (orator), Cic. d. Or. 1, 50; in patria peregrini atque advenae, ibd. 58; men id. Att. 6, 3: est enim quiddam, advenientem (me) non esse peregrinum et hospitem.

pĕr.ēlĕgans, tis, adj.: meget fin el. artig el. smagfuld; – ∾ genus (dicendi), Cic. d. Or. 2, 67; men ∾ ac persubtilis oratio, id. Planc. 24; — df. adv. pĕrēlĕganter, dicere, id. Brut. 52. — pĕr.ēlixo, are, v. a.: stærkt at koge el. syde, aliquid, Apic. — pĕr.ēlŏquens, tis, adj.: meget veltalende, Cic. Brut. 70.

pĕremnis, e, [amnis], auspicium, ogs. absol. peremne: Varsel, som tages ved Overgangen over en Flod; vid. Fest. p. 245 o. 250, (Müll.); cf. Cic. N. D. 2, 3: (in bellis auspicia) nulla peremnia servantur, nulla ex acuminibus. — pĕremptālis, e, [peremptus]: tilintetgiørende, fulmina, quibus tolluntur priorum fulminum minae, Senec. Qu. N. 2, 49. — *pĕremptĭo, onis, f.: Ombringelse, Augustin.; o. — pĕremptor, oris, m.: en Morder, regis, Senec. Oed.; — [perimo]. — pĕremptōrĭus, 3, [peremptor]: dødelig el. dræbende, (efterel. Ord); – ∾ venenum, Appul.; — II) „overf." i Retssproget: afgiørende, edictum, Digest., exceptiones, ibd. — pĕremtrix, ĭcis, fem. af peremptor: som ophæver el. tilintetgiør; – ∾ sensus (gen.), Tertull. — peremptus, 3, particip. af perimo.

pĕrendĭe, adv.: i Overmorgen; – scies igitur (sc. rem) ··· cras, ad summum perendie, Cic. Att. 12, 44; ∾ mane, id. Fam. 16, 17; cf. Plaut. Aul. 2, 1, 34. — pĕrendĭnātĭo, onis, f.: Udsættelse til i Overmorgen, Capella; af — pĕrendĭnus, 3, [perendie]: som er i Overmorgen; – utrum diem tertium, an perendinum dici oporteret, Cic. Mur. 12; – men for- o. efterel.: in perendinum (sc. diem), Plaut. Trin. 5, 2, 65; men diem perendini (sc. temporis), Gell. 10, 24, (af en Formular).

Perenna, ae, f.; sædv. Anna Perenna, s. und. Anna. — pĕrennis, e, [annus]: som vedvarer hele Aaret; – ∾ aves, (som blive hos os hele Aaret), Plin. 10, 36; — II) „fig."; A) „overf.": meget længe el. bestandigen; – ∾ aquae, Cic. Verr. 4, 48, (som aldrig udtørres, rindende); cf. Liv. 42, 54, ogs. Cic. d. Rep. 2, 5; – ∾ cursus stellarum et perpetui, id. N. D. 2, 21; in tuis perennibus studiis, id. Brut. 97; – ogs. stærk; ∾ vinum, (som holder sig længe), Colum.; ∾ adamas, Ovid.; cf. id. Am. 3, 4, 4; — B) ogs. „ment": evig el. uforgængelig; – perennis et contestata majorum virtus, Cic. Flacc. 11; ∾ animus in rem publicam, id. Prov. cons. 9; df. — III) neutr. perenne, ogs. som adv. f. perenniter: hele Aaret igiennem, Colum. 12, 18; – ogs. „overf.": bestandigen; – ∾ durabilis, Pallad. — pĕrennĭservus, i, m., [perennis]: evig Slave, (som Skældsord), Plaut. Pers. 3, 3, 16.

*pĕrennĭtas, atis, f.: bestandig Vedvaren el. Varighed; – adde huc gelidas fontium perennitates, Cic. N. D. 2, 39; comisk er: cibus perennitatis, (s. cibus perennis), Plaut. Pers. 3, 1, 2; — not.: ogs. som Titel: Perennitas Vestra, (til d. sild. Keisere), Symmach.; — pĕrennĭter, adv.: bestandigen, frondens arbor, Augustin.; o. — pĕrenno, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: længe at vedvare el. vedblive el. holde sig; – ut diutius perennent boves, Colum.; arte perennat amor, (bliver varig), Ovid. A. A. 3, 42; cf. id. Fast. 1, 721: domus ··· cum pace perennet; — II) act.: at bevare el. vedligeholde; navnl. om Vin: bringe til at holde sig, Colum. 12, 19; — [perennis]. — pĕrentĭcida, ae, m., [s. pericida, af pera o. caedo]: som bortstiærer Ranselen; df. som aabner Pungen, som lader sig snyde, Plaut. Epid. 3, 2, 13, (m. comisk Henspillen paa parenticida).

pĕr.ĕo, ĭi, (ivi, Appul.), ĭtum, 4, v. n. (o. a.); I) „egenl.": at gaae derigiennem; – inane lymphae Dolium fundo pereuntis imo, (hvoraf Vandet løber ud), Hor. Od. 3, 11, 26; — b) at gaae derover, at træde derpaa; – crocum gaudet ··· atteri, pereundoque melius provenit, Plin. 21, 17; — c) at gaae bort el. blive borte derfra; – ecqua inde parva periisset soror, Ter. Eun. 3, 3, 15; — II) oftest „fig."; A) „alm.": at forkomme el. fortabes, at blive borte; s. ovens. Terent. l. c.; ligel. ∾ e patria, Plaut. Capt. 3, 4, 5; cf. Ovid. Trist. 3, 7, 16, o. Tac. Hist. 3, 1; — bb) df. ogs. a) at forkomme, at gaae tilgrunde, at blive tilintetgiort; – tantam pecuniam tam brevi perire potuisse, Cic. Phil. 5, 4; exercitum periturum, (vilde gaae tilgrunde), Nep. Epam. 7; cf. Hor. Od. 1, 16, 19, o. Plaut. Truc. 1, 1, 24; men Liv. 59, 18, multis actiones peribant: mange tabte deres Søgsmaal, (fordi neml. Sagerne ikke kunde blive paakiendte til rette Tid); — b) at forkomme, d. e. at være spildt el. forgeves; – ne et oleum et opera philologiae nostrae perierit, Cic. Att. 2, 17; nulla ··· perit otio dies, (om Bierne), Plin. 11, 5; annum periisse, (at Aaret er tabt, er blevet ubenyttet), Colum.; — B) „bes.": at omkomme, at miste Livet, navnl. paa en voldsom Maade; – Si pereō, hominum manibus periisse juvabit, Virg. Aen. 3, 606; cf. Cic. N. D. 3, 33, o. id. Catil. 2, 10; ∾ fame, id., naufragio, id.; men ∾ ab aliquo: ombringes af nogen, Plin. 11, 73; cf. Ovid. A. A. 2, 208; ogs. absol. om en selvvoldt Død, vid. Tac. Hist. 2, 48; s. ogs. Hor. A. P. 466; – men Petron. 21, med Lune: inter nos secretum periturum, (at Hemmeligheden imellem os skal være som død, at den ikke skal komme videre); — b) df. ligesom at omkomme, at være el. blive ulykkelig; – quid fieri tum potuit? jam pridem perieramus, Cic. Att. 14, 10; — bb) hertil mærkes endnu; a) det comiske Udraab: perii, (det er ude med mig)! dels i Forskrækkelse, vid. Ter. Eun. 5, 2, 66; ligel. periimus, Actumst, id. Ad. 3, 2, 26; cf. Ovid. A. A. 3, 607; – dels i Forundring el. Harme, vid. Ter. Eun. 4, 3, 22; – men i Forsikkringer: peream, (vil døe derpaa), m. flgd. si el. nisi el. ni; vid. Ovid. Her. 17, 183; ligel. peream, nisi sollicitus sum, Cass. ap. Cic. Fam. 15, 19; — b) ∾ amore: være dødeligen forelsket, Virg. Ecl. 10, 10; ogs. ∾ aliqua (re), Propert. 2, 12, 13; men Hor. Od. 1, 27, 12: qua pereat sagitta; comisk ogs. c. acc. pers.; earum hic alteram efflictim perit, Plaut. Poen. 5, 2, 135; „poet." ogs. absol.: amare ··· Quantum qui pote plurimum perire, Catull. 45; — not. a: puppis (i. e. navis) pereunda est, (s. pereundum est puppi), Plaut. Epid. 1, 1, 70; — not. b: perdeam s. peream, Plaut. Poen. 4, 2, 62.

pĕr.ĕquĭto, avi, 1, v. n. (o. a.): rider derigiennem, inter duas acies, Caes.; – ogs. rider omkring el. hid og did, ex via longe, Liv. 23, 47, (al. ea via etc.); ∾ per omnes partes, Caes. B. G. 4, 33; – ogs. c. acc.; ∾ aciem, Liv. 5, 28; ligel. Plin. 9, 8: perequitans maria etc.

pĕr.erro, avi, atum, 1, v. a; I) „egenl.": vanker el. flakker el. færdes derigiennem el. derover; – ∾ circum el. forum, (spasere derover el. derpaa), Hor.

Sat. 1, 6, 113; quid, Io, freta longa pererras? Ovid. Her. 14, 103; Hannibal reges pererravit, (drog omkring til dem), Senec. Qu. N. 3, praef.; – df. pass.: Arva pererrantur ··· undis, Ovid. Am. 2, 16, 5; cf. Virg. Aen. 2, 295: pererrato ponto; — II) „overf."; – omnemque pererrat Arte locum, (om Nævefægteren), Virg. Aen. 5, 441; cf. ibd. 4, 363; men sonus pererrat cornua, Sil. — pĕr.ērŭdītus, 3: meget lærd, Cic. Att. 4, 15. — pĕr.esus, 3, particip. af 1. peredo. — pĕr.excelsus, 3: meget høi; – loco perexcelso atque edito, Cic. Verr. 4, 48; (al. praecelso).

pĕr.excrŭcio, avi, 1, v. a.: qvæler el. plager paa det allerværste, Plaut. Stich. 3, 1, 32. — pĕr.exĭgŭe, adv.: meget smaat el. knapt, praebere, Cic. Att. 16, 1; af — pĕr.exĭgŭŭs, 3; I) „alm.": meget liden (af Omfang el. Udstrækning); – ∾ semen, (smaat Frø), Cic.; ∾ spatium loci, Caes. B. G. 5, 15; men ∾ dies, (meget kort Tidsfrist), Cic. Verr. Act. 1, 2; ∾ frumentum, Caes. B. C. 3, 42; cf. Liv. 22, 52. — pĕr.exoptātus, 3: meget forønsket el. ønskelig, Gell. 18, 4, hvor Tmesis: per, inquit, exoptatus venis. — pĕr.expĕdītus, 3: meget let, uden al Vanskelighed; – defensio, Cic. Fin. 3, 11. — pĕr.explĭcātus, 3: fuldkommen udviklet el. forklaret, Sidon. — per.exsiccātus, 3: aldeles udtørret, Arnob.

per.fabrĭco, avi, 1, v. a.: at tømre færdig; df. „overf.": Ita me ··· perfabricavit, (har saaledes giort mig istand el. overlistet mig), Plaut. Pers. 3, 2, 4. — per.făcēte, adv.: meget vittigen, dicta, Cic. Verr. 1, 46; af — perfăcētus, 3: meget vittig; – eundem et vehementem, et valde dulcem, et perfacetum fuisse, Cic. Brut. 27; aliquid perfacetum dicere, id. — per.făcĭle, adv.: meget let, apparere, (vise sig), Cic., sese tueri, id.; men comisk: ∾ perpetior etc., Plaut. Most. 3, 1, 93; af — perfăcĭlis, e: meget let; – perfacile factu esse, c. inf., Caes. B. G. 1, 3; ligel. perfacile est, c. inf., Cic. Leg. 2, 7; — II) „bes.": godmodig, overbærende; – me perfacilem in audiendo, Cic. d. Or. 1, 20. — per.făcundus, 3: meget veltalende, in concionibus, Justin. 22, 1. — per.fămĭlĭāris, e: meget fortrolig, alicui, (med nogen), Cic. Qu. Fr. 2, 13; – ogs. m. Tmesis: per fuit familiaris etc., Gell. 2, 18; — II) som subst., ∾ alicujus: nogens fortrolige Ven, id. Fin. 5, 31; ligel. id. Fam. 13, 51: Messenium, meum perfamiliarem etc. — per.fătŭŭs, 3: meget enfoldig; – Heu quam perfatuae sunt tibi, Roma, togae! Martial. 10, 18, inc., (al. Eheu quam fatuae etc.).

perfecte, adv. af perfectus: fuldkomment, indtil Fuldkommenhed; – ∾ planeque eruditus, Cic.; cf. id. d. Or. 1, 28; – compar., Appul.; superl., Gell. — perfectĭo, onis, f., [perficio]: Fuldendelse, Fuldkommenhed; – in omnibus rebus difficilis optimi perfectio atque absolutio, Cic. Brut. 86; cf. id. Fin. 3, 9; men id. Orat. 29: si non perfectio, at conatus tamen et adumbratio. — perfectissĭmātus, us, m., fra K. Constantinus: den Værdighed, som hører til Hoftitelen: perfectissimus, Cod. Just. — perfector, oris, m., [perficio]: som fuldender el. fuldkommengiør; – ∾ mearum voluptatum, Ter. Eun. 5, 8, 4; men (stilum) perfectorem dicendi esse et magistrum, Cic. d. Or. 1, 60; – df. fem. perfectrix, icis, beatae vitae (philosophia), Cic. ap. Lactant. — 1. perfectus, 3, particip. o. adj. af perficio. — 2. perfectus, us, m., [perficio], ligesom perfectio: Fuldendelse, Fuldkommenhed; – perfectus habere elegantes, (om en Bygnings Indre), Vitruv. — per.fēcundus, 3: meget frugtbar; – ∾ genetrix animalium (terra), Mela 1, 9.

perfĕrens, tis, partic. o. adj. af perfero; df. — perfĕrentĭa, ae, f.: Udholdenhed, malorum, Lactant. — per.fĕro, tŭli, lātum, ferre, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": fører el. bringer el. bærer derigiennem og derhen; – Aeneas tulit patrem per ignes, et (quid non pietas potest?) pertulit, Senec. Benef. 3, 37; df. „poet.": lapis ··· non pertulit ictum, (naaede ikke Maalet), Virg. Aen. 12, 906; cf. ibd. 10, 786; ligel. hasta ··· perlata, ibd. 11, 803; df. perferre partus, (bære Fosteret den bestemte Tid), Plin. 7, 11; — B) „bes."; a) overbringer; – ∾ litteras ad aliquem, Cic., nuncium alicui, id.; ∾ Caesaris mandata ··· ad Pompejum etc., Cic. Qu. Fr. 3, 1; perlatos codicillos etc., (de overbragte Depescher), Suet. Ner. 49; fama Romam perlata est, Liv. 28, 13; ogs. om Lyden, id. 7, 36; — b) bringer et Budskab, forkynder el. melder, m. acc. c. inf., Liv. 3, 26; cf. Virg. Aen. 5, 665; ligel. perfertur ad me, etc., Cic. Fam. 14, 1; men Liv. 2, 54: quod ubi pertulit rumor; cf. id. 3, 23; – extremas syllabas non perferre, (ikke udtale dem tydeligen), Quintil.; men Cic. Agr. 2, 30: agrum ad paucos perferri, (at den alene blev Faa til Del); — c) ogs. f. ferre: at bære; – Perge modo, atque hinc te reginae ad limina perfer: begiv dig derhen, Virg. Aen. 1, 389; ∾ ventrem, (være frugtsommelig el. drægtig), Colum.; ∾ legationem, (besørge el. forvalte), Suet. Claud. 6; – gravissimas navium non pertulit alveus fluminis, (kunde ikke bære dem), Liv. 10, 2; men id. 7, 15: quos pavor pertulerat in silvas, (havde drevet el. jaget derhen); — II) „fig."; A) „alm."; a) fører el. bærer helt igiennem; – Hic subit et perfert (onus), „alleg.", Hor. Ep. 1, 17, 41; ∾ personam, (i. e. perpetuo ferre), Plin. Ep. 2, 23; ∾ vultus intrepidos, (bevare el. beholde); vid. Ovid. Met. 13, 478; — b) giennemfører, tilendebringer, laborem, Stat.; – navnl. ogs. sætter igiennem, bringer istand; ∾ legem, (faae et Lovforslag antaget som Lov), Liv., Cic.; ligel. ∾ rogationem, (i. e. legem), id.; ligel. ∾ actionem el. causam el. quaestionem, Digest.; — B) „bes.": taaler el. lider helt igiennem el. til Enden; vid. Nep Arist. 1; Leve est, miserias ferre, perferre est grave, Senec. Thyest. 307; — b) oftere, ligesom ferre: lide el. bære el. udstaae el. udholde, omnes indignitates contumeliasque, Caes. B. G. 2, 14; frigore et ··· vigiliis perferendis, Cic. Catil. 2, 5; cf. id. Verr. 2, 3, hvor ogs. ∾ aliquem, (finde sig i nogens Mishandlinger); men Ter. Andr. 1, 1, 35: facile omnes perferre et pati, (komme vel udaf det med alle); men Cic. Att. 5, 21: perfer (sc. me: bær over med mig); ligel. absol.: Perfer et obdura; multo graviora tulisti, (bær din Modgang, osv.), Ovid. Trist. 5, 11, 7; men Quintil. 10, 1, 40: perferre vetustatem, (om Forfattere: at holde sig el. blive fæste i længere Tid); — III) particip. perfĕrens, tis: udholdende, lidende, ogs. som adject. c. gen.; – perferentes injuriarum, Cic. d. Or. 2, 43.

per.fĕrus, 3: meget vild, boves, Varro. — per.fervĕfĭo, ĕri: at blive meget hed; men in tmesi: terra ··· sole perferve ita fit, ut etc., Varro R. R. 1, 9, inc. — per.fervĕo, ēre, v. n.: at vær meget hed, Mela 1, 8. — per.fervĭdus, 3: meget hed, aestas, Colum. — Perfica, (sc. dea), s. und. perficus.

perfĭcĭo, fēci, factum, 3, v. a., [facio]; I) „egenl."; A) „alm.": giør færdig, fuldender, tilendebringer; – ∾ pontem, Caes. B. C. 1, 41; ∾ bellum, Liv.; susceptum perfice munus, (fuldend at bringe din Gave), Virg. Aen. 6, 629; ∾ promissa, (opfylde det Lovede), Terent.; ∾ scelus, (fuldbyrde), Cic. Cluent. 68; ∾ multa, (bringe i Stand, opp. conari), id. Orat. 30; cf. id. Brut. 18, ogs. id. N. D. 2, 13: absolvi aliquid et perfici etc.; – navnl. ogs. om Tiden; centum qui perficit annos (scriptor: som har holdt sig el. som er bleven læst saalænge), Hor. Ep. 2, 1, 39; men comitiis perficiendis etc., Caes. B. C. 3, 2; — B) „bes." ogs. a) forarbeider el. udarbeider; – candelabrum e gemmis clarissimis opere admirabili perfectum, Cic. Verr. 4, 28; – ∾ coria, (berede el. garve dem), Plin.; ∾ lanas, id.; ∾ minium et excoquere, id.; men ∾ cibos ambulatione, (fordøie dem), id. — b) at tilveiebringe el. indbringe; – perfici sexagena posse, (i. e. redigi),

Varro R. R. 3, 6; — II) „fig.": bringer det dertil, bevirker; absol., el. m. ut, o. f. v.; f. ovenf. Cic. Orat. 30; - perficiam profecto, ut etc., id. Agr. 1, 9; cf. Nep. Epam. 6; - ogf. beviser el. godtgiør; saal. Cic. Tusc. 1, 8: perfice, si potes, ut etc.; — B) oplærer el. uddanner; - Phillyrides puerum cithara perfecit Achillen, Ovid. A. A. 1, 11; men Cic. Fin. 2, 5: habes undique expletam et perfectam formam honestatis; — III) particip. perfectus, 3, ogf. som adj.: fuldkommen el. fuldendt i sit Slags; A) om Personer; - ∾ homo in dicendo, Cic.; ligel. perfectus in arte, Ovid.; ogf. perfectus litteris Graecis, (som kan Græsk til Fuldkommenhed), Cic. Brut. 70; - men absol.: perfecti homines planeque sapientes, id. Off. 1, 15; — B) om Ting og Begreber; - a primis inchoatisque naturis ad ultimas perfectasque procedere, Cic. N. D. 2, 12; cf. ibd. 13: quod aptum atque perfectum expletumque sit omnibus suis partibus; - men perfectum officium atque absolutum, (det rene Pligtbegreb), id. Off. 3, 3; - aetas perfecta, (den myndige Alder af 25 Aar), Digest.; - ad perfectum venire, (naae Fuldkommenhed), Varro; ad perfectum, (fuldkomment), Lactant.; - compar., valvas perfectiores nullas unquam ullo templo fuisse, Cic. Verr. 4, 56; aliquid politius perfectiusque etc., id. d. Or. 1, 2; - superl., quod ego summum et perfectissimum judico, id. Orat. 1; — not.: fra K. Constantinus er perfectissimus: en keiserlig Hoftitel, Cod. Just.; df. — perficus, 3: ligesom perficiens: fuldendende el. fuldbringende, natura, Lucr. 2, 1115; — II) Perfica, ae, f., ogf. som Gudinde: den Fuldbringende, Arnob.

perfide, adv. af perfidus: troløst, Senec.; ∾ rumpere pactum, Gell. — per.fidēlis, e: meget trofast, paalidelig, Cic. Att. 2, 19. — perfidens, tis, adj., [fido]: som forlader sig derpaa; (eftercl. Ord); c. abl., Aur. Vict. Caes. 17. — perfidia, ae, f., [perfidus]; Troløshed, Uredelighed; - hominum, Cic.; perfidia et simulatione uti, Caes.; cf. Cic. R. Am. 38; - ogf. in pl.: listige Puds, Bedragerier, Plaut. Capt. 3, 3, 7. — perfidiōse, adv.: troløst, uredeligen; - multa perfidiose facta videtis, Cic. R. Am. 40; - compar., ∾ rebellantes, Suet. Aug. 21; af — perfidiōsus, 3, [perfidus]: fuld af Troløshed el. Svig; I) om Personer; - fallax, perfidiosus, impudens, Cic. Pis. 27; perfidiosus animo et subdolus, Tac.; - superl., ∾ homo, Cic.; — II) om Ting og Begreber; - nihil in me perfidiosum ··· in amicitia ··· debes agnoscere, Cic. Fam. 3, 10; ∾ et nefarium est, fidem frangere, id. R. Com. 6.

perfĭdus, 3, [fides]; I) „alm.": som bryder sit Ord el. Løfte, troløs, menedersk, falsk; - omnes aliud agentes, aliud simulantes, perfidi etc., Cic. Off. 3, 14; perfide, (du troløse)! Virg. Aen. 4, 305; - „poet." ogf. c. gen.; sacri ··· perfida pacti Gens Cadmaea, Sil. 1, 5; — b) „poet." ogf. om Ting og Begreber; - ∾ arma, (som man troløst har grebet), Ovid. Fast. 4, 380; ∾ bella, Sil., verba, Ovid.; — c) neutr. perfidum ogf. som adv., Hor. Od. 3, 27, 67; — II) „overf.": upaalidelig, ikke til at stole paa; - ∾ freta, Senec. Med.; ∾ via, Propert. 4, 4, 49; men ∾ vappa, Martial. 12, 48, (slet el. skadelig Viin, der neml. holdes for ufkadelig); perfidum glacie flumen, Flor. 3, 4. — per.finio, ire, v. n.: at være den allersidste; - nec res perfiniet ulla, Lucr. 1, 612. — perfixus, 3, [figo]: giennemboret; df. Lucr. 6, 391: Pectore perfixo (sc. fulmine); cf. id. 2, 360: desiderio perfixa juvenci

per.flābĭlis, e, [perflo]: som kan giennemtrænges af Luften el. af Vinden; - ∾ terra, Solin. ∎ Varrone; deos induxit Epicurus perlucidos et perflabiles, Cic. Div. 2, 17; — not.: sild. ogf. act.: giennemluftende, aër, Pallad. — per.flāgĭtiōsus, 3: høist skændig el. forbrydersk, Cic. Coel. 20. — per.flagrātus, 3, partic., [flagro]: meget forbrændt, Capella. — *perflāmen, inis, n.: = perflatus, Prudent.; — perflātĭlis, e: som kan giennemblæses; - ∾ pator aedium, Appul.; o. — perflātus, us, m.: Giennemblæsen; df. „concret": Vind el. Lufttræk; - aedificium habens perflatum aestivum, solem hibernum, Colum.; ulmus in perflatu firma, Plin. 18, 44; - ogf. in pl., id. 17, 31; — [perflo]. — per.flētus, 3, [fleo]: forgrædt; - perfleto visu, (med forgrædte Øine), Appul.

per.flo, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: vedblive at blæse el. storme; - Favonius ··· aestivis mensibus perflat, Colum.; perflantibus undique procellis, Plin.; — II) act.: at giennemblæse; - venti ··· terras turbine perflant, Virg. Aen. 1, 83; perflant altissima venti, Ovid. R. Am. 369; granaria perflari undique, Plin.; men ∾ murmura concha, (blæse Larm el. larmende at blæse paa en Muslingskal), Lucan. 9, 349; inc.; (al. ∾ marmora concha). — perfluctŭo, are, v. a.: at giennemstrømme; - unde animantum copia tanta ··· perfluctuat artus, (i. e. copia vermium)? Lucr. 3, 720.

per.flŭo, xi, 3, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": at flyde derigiennem; - ∾ vina per colum, Lucr.; hvf. id. 3, 949, „alleg.": Et non omnia ··· Commoda perfluxere, (ere spildte); - ogf. om et Kar: at være læk, at rinde: hvf. Ter. Eun. 1, 2, 25; ligel. „alleg.": hac atque illac perfluo: kan ikke holde tæt, (al. perpluo); — b) at flyde ud deri; - amnis in mare perfluens, Plin.; — B) „overf."; a) om en Person; - ∾ sudore, (rinde el. dryppe af Sved), Appul.; — b) om en vid og lang Dragt: ligesom at flyde el. svæve; - pallae perfluebat amictus, id.; — II) act.: at giennemflyde el. giennemstrømme; - hiemalia ··· pluvialibus nimbis perfluuntur, Arnob.; df. — perflŭus, 3: flydende; df. „overf.": svævende el. vaklende, incessus, Appul.

perfōco, avi, atum, v. a., [fauces]: at qvæle, partum, Digest. — per.fŏdĭo, fōdi, fossum, 3, v. a.: giennemgraver, parietes, Cic. Vatin., montem, Varro; cf. Cic. Fin. 2, 34; - „poet." ogf.: ∾ rastris terga terrae, (ophakke), Colum. 10, 71; - ogf. at giennembore, pectus, Plin. Ep., latus mucrone, Lucan.; thorax perfossus, Virg.; men ∾ ilia planta, (at spore), Sil.; — II) „bef.": udgraver, frembringer ved at grave; - quod (fretum) perfossum manu est, Liv. 33, 17. — perfoecundus, 3, f. und. perfecundus

perfŏrācŭlum, i, n., [perforo]: et Bor, Arnob. — performidātus, 3, [1. formido]: meget frygtet, Sil. 3, 608, (al. praeformidatus, m. f. Bem.). — per.formīdōlōsus, 3: meget frygtsom, Aur. Vict. Caes. 4. — per.formo, are, v. a.: uddanner, ad aliquid, Tertull. — per.fŏro, avi, atum, 1, v. a.: giennemborer, dolium, Liv.; ∾ navem, (bore i Sænk), Cic. ap. Quintil. 8, 6, 47; ∾ ac demergere triremem, Hirt. B. Al. 25; perforat ense latus, Ovid.; berylli perforati, Plin.; men Cic. Fam. 7, 1: ex quo (cubiculo) tibi Stabianum perforasti, (rimel. har skaffet dig Udsigt derigiennem, neml. ved at hugge Skoven); — II) „overf."; A) at tilveiebringe en Aabning; - duo lumina ab animo ad oculos perforata, (i. e. facta), Cic. N. D. 3, 4; cf. id. Tusc. 1, 20; — B) „poet.": at trænge ind derigiennem; - radiis ubi culmina totis Perforat (sol), Stat. — not.: perque forare, (f. et perforare), Lucr. 5, 1267. — per.fortĭter, adv.: meget tappert, (som Udraab), Ter. Ad. 4, 2, 28. — perfossor, ōris, m., [perfodio]: som giennemgraver; - ∾ parietum, d. e. som giør Indbrud for at stiæle, Plaut. Pseud. 4, 2, 23; ligel. ud. gen., Appul. — perfossus, 3, particip. af perfodio. — per.fŏvĕo, ēre, v. a.: varmer el. pleier med Omhu; - ∾ aegros, Sedul.

perfractus, 3, particip. af perfringo. — per.frĕmo, ĕre, v. n.: at larme el. bruse stærkt; - Sic incitati atque alacres rostris perfremunt Delphini, Attius ap. Cic. N. D. 2, 35. — per.frĕquens, tis, adj.: meget folkerig, emporium, Liv. 41, 1. — perfrĕto, avi, 1, v. n.,

[fretum]: at feile derover; – classem perfretasse, Solin.

per.frico, cŭi, catum, (ctum), 1, v. a.: gnider el. indgnider; – ∾ caput et os unguento, Cic.; ogf. ∾ corpus ex oleo, Colum.; men Suet. Tib. 60: ∾ alicui faciem pisce; perfricuisse dentes, Ovid.; – perfricatis oculis, Appul.; – df. med Lune: caput sinistra manu perfricans, (ligesom vort: kløende sig bag Øret), Cic. Pis. 25; — II) „overf.": ∾ frontem el. faciem el. os, (gnide dem, for at ingen Skamrødme skal vise sig, d. e. at aflægge al Skam); – quum os perfricuisti, etc., Cic. Tusc. 3, 18; ligel. quum perfricuit frontem, Martial 11, 27; ligel. perfricui faciem, Plin. praef.; df. — 1. perfrictĭo, onis, f.: Afgniden el. Afgnidning, navnl. Hudens; – perfrictionibus mederi, Plin. 21, 69. — 2. perfrictĭo, onis, f., [perfrigesco]: Forkølelse; – in loco a perfrictionibus tuto, Plin.; cf. id. 20, 55 o. 87; — df. demin. perfrictĭuncŭla, ae, f.: liden Forkølelse, M. Aurel. ap. Front. — perfrictus, 3, particip. af perfrico.

per.frīgĕfăcĭo, ĕre, v. a., [frigeo]: giør meget kold; df. comisk „overf.": Mihi quoque edepol jamdudum ille Syrus cor perfrigefacit, (bringer mig til at isne af Skræk), Plaut. Pseud. 4, 7, 117. — per.frīgĕro, (avi), atum, 1, v. a.: afkøler, Plin. 25, 103, inc.; haec omnia ··· perfrigerata, Scrib. Larg. — perfrīgesco, frixi, 3, v. n., inch. af perfrigeo: at blive kold, at forkøle sig, Varro, Plin.; – qui perfrixit, Cels.; cf. Juvenal. 7, 194: Et, si perfrixit, cantat bene. — per.frīgĭdus, 3: meget kold, vinum, Cels., tempestas, Cic. Verr. 4, 40.

perfringo, frēgi, fractum, 3, [frango]; I) „egenl.": A) „alm.": giennembryder, sønderbryder, knuser; – perfracto saxo etc., Cic. Div. 2, 41; ∾ nucem, (knække), Plin.; men naves perfregerant proras, Liv. 22, 20; – men ne ··· perfregerit Aliquid, (har brækket Arme el. Ben), Ter. Ad. 1, 1, 12, inc., (al. praefregerit); men perfracto capite etc., Liv. 4, 28, (med Hovedet knust); — B) „bef.": bryder derind, baner mig voldsomt Vei derigiennem; – ∾ phalangem hostium, Caes., muros, Tac.; men ∾ domos, id. Hist. 4, 1, (giøre Indbrud deri); – ogf. ud. acc.; vid. Liv. 21, 36: jumenta penitus perfringebant, (sank i); ligel. Plin. 5, 20: mox ubi perfregit (Euphrates): er trængt igiennem; — II) „fig."; A) „alm.": at giennembryde, foragte, tilsidesætte; – ∾ decreta senatus, Cic. Mil. 32, leges, vid. id. Catil. 1, 7; omnia cupiditate ac furore perfregit ac prostravit, id. Cluent. 6; — B) „bef."; a) „poet.": trænger igiennem, beseirer; – surge, et adversa impetu Perfringe solito! Senec. Herc. Fur. 1274; — b) trænger ind deri; – ∾ animos, (om Taleren), Cic. Brut. 9; – ogf. ud. acc.; haec (eloquentia) modo perfringit, modo irrepit in sensus, id. Orat. 28.

per.frĭo, are, v. a.: river, støder, knuser, baccas myrti, Colum. — per.frĭvŏlus, 3: meget daarlig el. intetsigende; – haec esse perfrivola, Vopisc.

*per.fructĭo, onis, f.: tilfredsstillende Nydelse el. Brug deraf; – ∾ summi et veri boni, Augustin.; o. — perfrŭĭtĭo, ōnis, f., Biform af frgd., id.; af — per.frŭor, fructus sum, 3, v. dep. (a. o. n.); I) „egenl.": nyder fuldstændigen; a) oftest c. abl.; – ∾ laetitia, Cic. Catil. 1, 10; cf. id. ibd. 4, 6, o. id. Brut. 2; ∾ vita modica et apta virtute, id. Leg. 1, 21; — b) sield. c. acc.; – Omnia perfructus vitāi praemia, marces? Lucr. 3, 969; hyf. pass.: ad perfruendas voluptates, Cic.; — II) „overf.": fuldkomment at besørge el. forrette; – mandatis perfruar ipsa patris, Ovid. Her. 11, 128, inc.

perfŭga, ae, m., ligesom transfuga, (vid. Fest. p. 214, Müll.): Overløber, Deserteur; – ubi pro perfuga ad eos venit, Caes. B. G. 3, 18; cf. Cic. Off. 3, 22; men Liv. 30, 43, ere perfugae rimel. de bortløbne Soldater, fugitivi de bortløbne Slaver; — II) „overf.": som paa en troløs Maade holder med Modparten, Cic. R. Am. 40; af — per.fŭgĭo, fūgi, (fŭgitum), 3, v. n.; I) „egenl."; flygter derhen; A) for at søge Beskyttelse; – ∾ ad aliquem, Liv. 2, 9; ∾ Corinthum, Nep. Dion. 5; ∾ ad tribunal, Tac. Ann. 1, 32; — B) som Overløber; – ∾ ab aliquo ad aliquem, Caes. B. C. 3, 61; cf. Cic. Balb. 9; — II) „fig.": at tage sin Tilflugt dertil; – quum etc., perfugiunt ad fati necessitatem, Gell. 6, 2; df. — perfŭgĭum, i, n.: Tilflugtssted el. Tilflugt; – vid. Caes. B. G. 4, 38; men ∾ hiemis, non avaritiae, Cic. Manil. 13; – df. ogf. Frelse el. Bistand; in Caesare miseris perfugium, Sall. Catil. 54; cf. Cic. R. Am. 52, o. id. Cluent. 3; – ogf. Udflugt el. Udvei; illo desperatissimo perfugio uti etc., id. Verr. 2, 41; – men in pl.: perfugia annonae, (hvorved Forraadene sikkres), id. Phil. 8, 8.

per.fulcĭo, fulsi, 4, v. a.: at støtte el. understøtte; df. „fig."; – ∾ eloquio senatum, auct. Paneg. ad Pis., (al. permulcere). — per.fulgĕrat, (-fulgurat), impers.: at lyne stærkt, Stat. — perfunctĭo, onis, f., [perfungor]: Fuldbyrdelse el. Fuldendelse; – ab honorum perfunctione, (efter at have beklædt Statens Æresposter), Cic. d. Or. 3, 2; men ∾ laborum, (Overtagelse deraf), id. Fin. 1, 15. — perfunctōrie, adv.: overfladisk el. let; – non perfunctorie: ret alvorligen, Petron. Sat. 11; af — perfunctōrĭus, 3, [perfunctus, d. e. afgiort]; i d. sild. Retssprog: overfladisk. — perfunctus, 3, particip. af perfungor.

per.fundo, fūdi, fūsum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm."; a) overgyder el. begyder el. væder dermed; – ∾ fluviis pecus omne, (bade deri), Virg.; ligel. boves hic perfunduntur, Varro; men Cic. Verr. 1, 26: aqua ferventi ··· Philodamus perfunditur; – ∾ pisces olivo, Hor. Sat. 2, 4, 50; Perfusus liquidis ··· odoribus, (overgydet el. salvet dermed), id. Od. 1, 5, 2; – ∾ aliquem lacrimis, Ovid., fletu, Liv.; — B) „bef." ogf.; a) gyder el. hælder deri; – ∾ mustum in vas, Colum.; — b) ogf. om en Vædske: at overgyde odl.; – ossaque et artus Perfundit toto proruptus corpore sudor, Virg. Aen. 7, 459; navnl. om rindende Vand, vid. Plin. 31, 6: tot amnium fontiumque ubertas Italiam perfundens; — c) „poet." ogf. om en Farve: at væde, odl.; – ostro Perfusae vestes, Virg. Aen. 5, 112; — d) ligel. „poet.": at udhælde el. udryste el. udstrøe derover; – Canitiem ··· perfusam pulvere etc., Virg. Aen. 12, 611; cf. id. Ge. 1, 78; men scena croco ··· perfusa, Lucr. 2, 416; — II) „fig."; A) „overf."; a) tilhyller el. bedækker; – ∾ pedes amictu, Martial. 7, 33; men ∾ tecta auro, (forgylde), Senec.; perfusa coloribus, (sminket), Lucr.; hyf. Ovid. Fast. 1, 303, „alleg.": perfusaque gloria fuco, (opsminket); — b) opfylder og ligesom overgyder dermed; – cubiculum hieme plurimo sole perfunditur, Plin. Ep. 5, 6: men „alleg.": Aeterno corpus perfusum frigore leti, Lucr. 4, 922; cf. Cic. Fin. 2, 34: sensus dulcedine omni quasi perfusi; — B) „ment."; a) overvælder el. opfylder dermed; – ad perfundendum animum tamquam illiquefactae voluptates, Cic. Tusc. 4, 9; cf. id. Fin. 2, 3; men qui me horror perfudit! id. Att. 8, 6; ligel. ∾ aliquem gaudio, Liv., timore, id.; – men Cic. R. Am. 29: nos judicio perfundere, (overvælde el. forvirre); — b) ligesom væder blot udenpaa; df. berører el. behandler alene let el. overfladisk; – non illa (studia), quibus perfundi satis est, sed haec, quibus tingendus est animus, Senec. Ep. 36; cf. ibd. 110.

per.fungor, functus sum, 3, v. dep. (a. o. n.); I) „egenl.": forretter el. forvalter noget ganske; a) oftest c. abl.; – ∾ munere quodam necessitatis et gravi opere, Cic. d. Senect. 21; ∾ honoribus et reipublicae muneribus, id. d. Or. 1, 45; — b) sild. ogf. c. acc.: opera quaestoria perfunctus, Fronto; — II) „overf.": at udstaae el. overstaae; a) c. abl.; – ∾ laboribus, Cic., periculis, id., molestia, id.; fato perfuncti, (de Afdøde), Liv. 9, 1; ligel. vita perfunctus, Lucr.; — b) c. acc.; –

timorem illum perfuncti, Appul.; hvf. pass.: memoria perfuncti periculi, Cic. Sest. 4; — c) absol. el. ud. Casus; - vid. Cic. Cluent. 41: se jam perfunctos esse, (at der ikke var for dem mere at giøre); — not.: perfunctae sues a febri, Varro, inc.; — B) at nyde; - illam omnibus bonis prope perfunctam esse, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; epulis perfuncta, Ovid. A. A. 2, 227.

per.fūro, ĕre, (v. n. o. a.), (poetisk Ord); I) „alm.": at fare rasende afsted; - incensus et ipse Perfurit, Virg. Aen. 9, 342; men om Stormen, Lucr. 1, 276; — II) c. acc.: at giennemrase, at fare stormende derigiennem el. derover; - Eoasque domos flagrante triumpho Perfuris, Stat. Theb. 4, 388.

per.fūsio, onis, f.; [perfundo]: Overgydelse; - ∾ corporis ex aqua gelida, (Badning deri), Cels.; sine perfusione (hordei: uden at det bliver vædet), Plin. 18, 14; - ogs. in pl.: ∾ malarum, (deres Overstrygning), id. 23, 82. — perfūsōrĭe, adv., men alene „fig.": overfladisk, unøiagtigen, dicere, Digest.; af — perfūsōrĭus, 3, [perfundo]: som væder blot udenpaa; df. „overf.": alene overfladisk, voluptas, Senec. Ep. 83; - df. ∾ assertiones: de ved Lovtrækkerier opstaaede og førte Processer om Eiendomsretten over Slaver, Suet. Dom. 8. — perfūsus, 3, particip. af perfundo.

Pergăma, orum, n., pl. af 2. Pergamum. — Pergămēnus, 3, f. und. 1. Pergamum. — Pergămĕus, 3, f. und. 2. Pergamum, ogs. und. 1. Pergamum. — 1. Pergamum, i, n., o. Pergamus (-os), i, f., Πέργαμον, (-os), [rimel. besl. m. d. celtiske Berg, Borg, i. e. mons, arx]: By i Mysien ikke langt fra Floden Caicus, berømt af dens Konger: Eumenes, Attalus, osv.; ogs. af Opfindelsen af det derefter benævnte Pergament, Plin., Liv.; — B) df. 1) Pergămēnus, 3, naves, Nep., civitas, Cic., ager, Liv.; ∾ charta, Isid.: Pergament, vid. Plin. 13, 21; — bb) df. subst.; a) Pergamena, ae, f.: Egnen om Pergamum, Plin. 5, 33; — b) Pergămēni, orum, m.: Indvaanerne af Byen P., Cic., Nep.; — 2) Pergămĕus, 3, deus, Martial. 9, 17, i. e. Aesculapius, (som her fortrinligen blev dyrket). — 2. Pergamum, i, n., Senec. Agam., o. Pergamus, (-os), i, f., id. Troad., oftest in pl.: Pergama, orum, n.: Borgen i Troja; df. ogs. „poet.": Byen Troja; - vid. Virg. Aen. 2, 177, o. Ovid. Met. 12, 591; - men Lavinia Pergama, Sil. 13, 64, (i. e. Lavinium, som anlagt af Trojaneren Æneas); — B) df. Pergămĕus, 3: trojansk, arces, Virg.; cf. id. Aen. 5, 744; men Pergamea vates, Propert. 4, 1, 51, i. e. Cassandra; — b) sild. o. „poet." ogs. romersk, (fordi Romerne nedledede deres Herkomst fra Troja); - Sanguine Pergameo, Sil. 1, 47, (i. e. Romano).

per.gaudĕo, ēre, v. n.: glæder mig meget derover, m. acc. c. inf., Cic. Qu. Fr. 3, 1. — per.glisco, ĕre, v. n., om en Høne: at blive fuldkomment fed, Colum. — per.gnārus, 3: meget kyndig deri; - pergnari locorum, Sall. frgm. ap. Non, inc.; ligel. c. gen., Appul.

pergo, perrexi, perrectum, 3, v. a. o. n., [per, rego]; I) act.: fortsætter (navnl. en Bevægelse), bliver ved dermed; a) c. acc.; - pergam, quo coepi, hoc iter, Ter. Hecyr. 1, 2, 119; ligel. ∾ iter, Sall. Jug. 79; — b) oftere c. inf.; - itaque ad eum ire perreximus, Cic. Acad. 1, 1; cf. Lucr. 1, 931; men Plaut. Pseud. 5, 1, 4: Pergitin' pergere? ogs. kan hidføres: obsonatum pergam, id. Mil. gl. 3, 1, 154; — B) „bef." ogs.: driver iøvrigen derpaa; - prospere cessura, quae pergerent, si etc., Tac. Ann. 1, 28; — II) neutr.; A) „egenl.": gaaer el. kommer; - horsum pergunt, Terent.; cur non eadem via pergeret, Cic. Div. 2, 54; ∾ in Macedoniam ad aliquem, id. Planc. 41; ∾ domum, Sall., advorsum hostes, id., ad castra, Caes., obviam alicui, auct. ad Her.; - „poet." ogs. m. Tingssubject; saal. om Lynet, Lucr. 6, 323; - ogs. impers.; ad plebem pergitur, Caecil. ap. Non.; — B) df. „overf.": gaaer el. begiver mig dertil (med Hensyn paa en Virksomhed); - pergamus ergo ad reliqua, Cic. Brut. 43; cf. id. Tusc. 5, 5; — 2) „bef.": fortsætter el. gaaer videre i Talen; - pergam atque insequar, Cic. Verr. 3, 20; cf. id. Brut. 47; ligel. si pergis, Liv. 2, 40; — b) „poet." ogs. begynder derpaa; - Pergite, Pierides, Virg. Ecl. 6, 13.

per.grăcĭlis, e: meget tynd el. spæd, caulis, Plin. — per.graecor, ari, v. dep. n.: aldeles at leve el. svire paa Grækernes Vis, Plaut. Most. 1, 1, 21, o. Titin. ap. Fest. — per.grandesco, ĕre, v. n. inch.; om Væxterne: at blive meget store, Attius ap. Non. — per.grandis, e: meget stor, gemma, Cic. Verr. 4, 27; ∾ lucrum, Plaut.; men pergrandis natu: meget gammel, Liv. 29, 29. — per.grăphĭcus, 3: meget listig, sycophanta, Plaut. Trin. 5, 2, 15.

per.grātus, 3: meget behagelig, litterae, Cic.; pergratum mihi feceris, si etc., id. Lael. 20; men m. forstærkende Tmesis; per mihi, per, inquam, gratum feceris, id. Att. 1, 20. — per.grăvis, e: meget vægtig el. vigtig, af megen Betydning; - Levia sunt, quae tu pergravia esse in animum induxti tuum, Ter. Hecyr. 3, 1, 12; testes pergraves, Cic.; ∾ oratio, id.; df. — pergrăvĭter, adv.: meget haardt; - ∾ illum esse offensum, Cic. Att. 1, 10; cf. id. d. Or. 1, 53.

pergŭla, ae, f., [formet af pergo, ligesom tegula af tego]; I) „alm."; a) etslags Skur el. Bod, som tilføies Husets Udside, navnl. til Handel, Digest., til Udstilling af Malerier, vid. Plin. 35, 36; — b) rimel. ogs. etslags Tilbygning el. Opholdsværelse i Husets øvre Del; hvf. Plin. 21, 6: e pergula in forum prospexisse; - df. rimel. ogs.: en Astronoms Observatorium, Suet. Aug. 94; - ogs. et Skoleværelse el. en Skole, id. Gramm. 18; cf. Juvenal. 11, 137; — 2) „bef." ogs. (som Udbygning el. af Ligheden dermed); a) liden el. ringe Hytte; - in pergula natus ··· non aedes somniat, Petron.; - ogs. Kippe el. Bordel, Plaut. Pseud. 1, 2, 79; — b) en af Vinranker formet Løvhytte; - una vitis ··· umbrosis pergulis opacat etc., Plin. 14, 3; pergulae vitium generosarum, Colum.; - vites pergulanae, (saadanne Vinstokke), id. 3, 2. — pergŭlānus, 3; f. und. frgd. extr. — Pergus, i, m.: Sø ved Enna paa Sicilien; vid. Ovid. Met. 5, 386.

pĕr.haurio, si, stum, 4, v. a.: uddrikker el. udtømmer, calicem, Appul.; — not.: Plaut. Mil. gl. 1, 1, 34, læses ogs. auribus Perhaurienda sunt, (f. Peraudienda). — perhaustus, 3, partic. af perhaurio.

pĕrhĭbĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. a., [habeo]; I) „alm.": holder hen dertil, anvender derpaa, tildeler el. yder el. beviser, odl.; - ∾ rei publicae operam fortem et strenuam, Cato ap. Gell. 3, 7; men ∾ alicui locum apud se, Plaut. Merc. 3, 1, 46, inc., (al. praehibere); ∾ exemplum magnanimitatis, (fremstille), Plin.; ∾ testimonium, (aflægge), Varro; men Cic. Att. 1, 1: quem Caecilius suo nomine perhiberet, (fremstillede el. lod møde); - cui (generi salis) palma ··· perhibetur, Plin. 31, 39; cf. id. 18, 26: cui tritico praecipua salubritas perhibita est; — II) forebringer, yttrer, siger; ogs. nævner el. omtaler; - ut perhibetis: som I sige el. paastaae, Cic. Lig. 8; ligel. ut Graji perhibent, Virg. Aen. 8, 135; men poëta ap. Cic. Div. 2, 5: Bene qui conjiciet, vatem hunc perhibebo optimum; - men pass.; sane ego me nolo fortem perhiberi virum, Plaut. ap. Gell. 7, 7; si vos voltis perhiberi probos, Ter. Ad. 3, 4, 59; nec minus est Spartiates Agesilaus ille perhibendus, qui etc., Cic. Fam. 5, 12; cf. id. Tusc. 1, 12. — perhibitus, 3, partic. af frgd.

pĕr.hĭĕmo, are, v. n.: at overvintre; - ∾ sulcos vacuos, Colum. — pĕr.hīlum, adv.: meget lidet, Lucr. 6, 575. — pĕr.hŏnestus, 3: meget hæderlig; - ∾ viri, Arnob. — pĕrhŏnōrĭfĭce, adv.: paa en

meget hædrende Maade, (vivere cum aliquo), Cic. Att. 14, 12; af — pĕrhŏnōrĭfĭcus, 3; I) om Begreber: meget hæderlig el. ærefuld, som giør nogen Ære; – ∾ consalutatio forensis, Cic. Att. 2, 18; — II) men om Personer: som beviser nogen stor Ære; – perhonorificus in me fuit, id. ibd. 1, 13.

pĕr.horrĕo, ēre, v. a.: at gyse el. ængstes derfor, Jul. Val. Res. g. Al. M. — per.horresco, horrŭi, 3, v. inch. n. o. a.; I) neutr.: at ryste el skælve el. gyse; – latumque perhorruit aequor, Ovid. Met. 6,704; cf. ibd. 13, 877; – men ∾ corpore toto, Cic. Div. in. Caecil. 13; ogs. ∾ recordatione rei alicujus, id. Pis. 20; — II) act. el. c. acc.: at gyse el. forfærdes derover; – hanc tu tantam religionem ··· non perhorrescis? Cic. Verr. 4, 35; cf. id. Catil. 4, 6. — pĕr.horrĭdus, 3: aldeles stiv el. ubevægelig; – stagna perhorrida situ, Liv. 22, 16. — pĕrhūmānĭter, adv.: meget artigen el. venligen, scribere ad aliquem, Cic. Fam. 7, 8; af — pĕr.hūmānus, 3: meget rolig el. venlig el. velvillig; – ∾ sermo, Cic. Qu. Fr. 2, 6, epistola, id.

pĕrĭambus, i, m., efter Quintil. 9, 4, 80: en Benævnelse paa Versfoden pyrrhichius. — Pĕrĭander, -dri, m., Περίανδρος: Søn af Cypselos og Konge i Corinthen, var en af de syv Vise, vid. Gell. 16, 19, o. Auson. — pĕrĭbŏētos, i, m., περιβόητος, (udskregen el. udraabt el. berømt); saal. kaldtes el Kunstværk af Praxiteles, der fremstillede en Satyr, vid. Plin. 34, 19. — pĕrĭcarpum, i, n., περίκαρπον: etslags Zvibelvært, Plin. 25, 82. — pĕrĭchȳte, es, f., περιχυτή, (Omslyngning): etslags Fægterkamp, Cod. Just. — Pĕrĭcles, is o. i, m., Περικλῆς: berømt Taler og Statsmand i Athenen, Discipel af Anaxagoras; – vid. Cic. d. Rep. 1, 16, id. Brut. 15, o. id. d. Or. 3, 34.

*pĕrĭclĭtābundus, 3: som forsøger el. prøver noget; a) c. acc.; – periclitabunda aciem sagittae, Appul.; — b) c. gen.; – jam sui periclitabunda, id.; o. — pĕrĭclĭtātio, onis, f.: Prøve el. Forsøg; – herbarum ··· utilitates longinqui temporis usu et periclitatione percepimus, Cic. N. D. 2, 64; — [flgd.].

pĕrĭclĭtor, ātus, sum, 1, v. dep. a. o. n., [periculum]; I) act.: forsøger, prøver, sætter paa Prøve; – periclitatus animum sum tuum, Quid faceres, Plaut. Amph. 3, 2, 33; in proeliis belli fortunam tentare et periclitari, Cic. Verr. 5, 50; ∾ omnia, id. Quint. 31; periclitandae vires ingenii, id. d. Or. 1, 34; – ligel. pass.: periclitatis moribus amicorum, Cic. Lael. 17; — B) „bes.": bringer i Fare; hvf. pass.: non est saepius in uno homine salus summa rei publicae periclitanda, id. Catil. 1, 5; — II) neutr.; A) „alm.": forsøger, prøver; – ∾ quotidianis proeliis, quid etc., Caes. B. G. 2, 8; cf. Cic. Off. 3, 18: periclitemur ··· in iis quidem exemplis, etc.; — b) prægnant ogs.: er forvoven, vover; – sed proeliis et periclitando tuti sunt, Tac. Germ. 40; — B) „bes.": er i Fare, trues af en Fare; – ut potius Gallorum vita ··· periclitaretur, Caes. B. G. 6, 33; — b) ogs. m. de, el. c. abl., el. c. gen.; – ne de summa imperii sui populus R. periclitetur, Aug. ap. Suet. Tib. 21; – ∾ fama ingenii, Liv. 40, 15; ∾ capite, Martial. 6, 26, ogs. ∾ capitis, Appul.: være anklaget i en Livssag; ∾ veneno, Justin., paralysi, Plin.; — c) ogs. c. inf.; – vox ··· summa rumpi periclitatur, Quintil. 11, 3, 42; quae periclitantur secari, Plin. 26, 69; — 2) „overf."; – ut res proponatur, verba non periclitentur, (ikke blive udsatte for at misforstaaes), Quintil. 7, 3, 17.

1. pĕrĭclȳmĕnus, (-os), i, m., περικλύμενος: etslags ranket Plante, vid. Plin. 27, 94, germ. Geissblatt; ogs. clymenus. — 2. Pĕrĭclȳmĕnus, (-os), i, m., Περικλύμενος: en Søn af Neleus og Broder af Nestor; vid. Ovid. Met. 12, 556, flgd. — pĕrĭcŏpe, es, f., περικοπή: Afsnit el. Stykke af et Helt, Hieronym.

pĕrĭcŭlātus sum, (f. periclitatus sum): har forsøgt, Cato ap. Fest. p. 242, (Müll.). — pĕrĭcŭlōse, adv.: med Fare; – ∾ aegrotans, Cic.; cf. id. Phil. 7, 3; men Sall. Jug. 8: ∾ a paucis emitur, quod multorum est; – compar., ∾ navigare, Hirt.; superl., ∾ facere aliquid, Senec.; af — pĕrĭcŭlōsus, 3, [periculum]: farlig, farefuld, forbunden med Fare; – ∾ et lubrica consuetudo assentiendi, Cic. Acad. 2, 21; ∾ bellum, id., vulnus, id.; ∾ et infestum iter, id. Phil. 12, 10; – ogs. c. dat.; periculosum populo R. videbat, m. acc. c. inf., Caes. B. G. 1, 33; – compar., ∾ inimicitiae etc., Tac. Germ. 21; superl., ∾ annus, Liv.; men Cic. Phil. 7, 3: periculosissimum locum sum silentio praetervectus; men aliter fuissemus in nosmet ipsos paene periculosi, id. Att. 13, 27.

pĕrĭcŭlum, (ctr. periclum), i, n., [bess. m. peritus af inus. perior: erfarer, sædv. experior]; oprdl. Erfaring; Scitumst, periclum ex aliis facere, tibi quid ex usu siet, (at lære af Andres Skade, hvad osv.), Ter. Heaut. 1, 2, 36; df. I) „egenl.": Forsøg el. Prøve; – fac periclum in litteris, (prøv ham deri), Ter. Eun. 3, 2, 23; cf. Cic. Div. in Caecil. 8: qua in re tute tui periculum fecisti, (hvori har du prøvet dine egne Kræfter)? men id. Verr. Act. 1, 12: Siculos velle meae fidei diligentiaeque periculum facere; cf. Ter. Hecyr. 5, 1, 40: qualis sim amicus ··· periclum facias; — II) „overf."; A) „concret.": Forsøg, Prøvestykke el. Prøve, (navnl. af et Skrift el. Digt); – saal. Cic. Leg. 1, 1: in isto periculo etc., (i Digtet om Marius); — B) den med et Forsøg forbundne Fare el. Risico; df. „alm.": Fare el. Risico; – facere periculum summae rerum, (vove et Hovedslag), Liv. 6, 22; ligel. universo periculo summam rerum committere, id. 22, 12; cf. Cic. Manil. 5; periculum capitis adire, id.; pericula subire pro amico, id.; ogs. ∾ suscipere el. ingredi, id., sumere, Tac., (udsætte sig for Fare); ∾ alicui conflare el. intendere el. facessere, Cic., ogs. facere, Sall., Tac., (paaføre nogen Fare); ligel. aliquem in periculum arcessere, Cic., includere, id.; – periculum incidere, (geraade i Fare), Nep. Att. 10, inc., (al. in peric. incid.); in periculo esse el. versari, Cic., (være i Fare); ligel. esse periculo (f. in periculo), Nep. Dion. 2 o. Cic. Fam. 4, 15; men Atticus ap. Cic. Att. 9, 10: summo enim periculo facies, (i. e. cum summo periculo, med største Fare); cf. Cic. Mur. 13; – ex periculo eripere el. extrahere, (udrive deraf), id.; a periculo prohibere, id.; – periculum est m. flgd. ne: det er at befrygte el. der er Fare for, at osv., Cic., Nep.; men comisk: Nullum'st periculum, te etc., (det har ingen Fare), Plaut. Rud. 1, 2, 56; men Ter. Andr. 5, 2, 26: Ostendam, quid herum sit pericli fallere, (hvad Fare der er ved); men id. Heaut. 3, 1, 6: Quum illi pericli nihil ex indicio siet, (da han intet har at frygte deraf); cf. Cic. Verr. 5, 44: a securi negat ei periculum esse; – meo tuo ··· periculo: paa mit el. dit Ansvar el. Tilsvar; navem sumptu periculoque suo armatam etc., Cic. Verr. 5, 20; rem illam suo periculo esse, (han var ansvarlig derfor), id. Att. 6, 1; ligel. Crede audacter meo periculo, (imod min Caution), Plaut. Poen. 4, 2, 56; ligel. rem periculi sui facere, (paatage sig Ansvaret), Digest.; cf. Ter. Andr. 3, 1, 22: Nunc hujus periclo fit, (nu gaaer det ud over ham selv); — bb) df. ogs.; a) farlig Proces el. Anklage; – meus labor in privatorum periculis etc., Cic. Manil. 1; ligel. hunc non solum in periculis non defendit, sed etiam prodidit, Nep. Phoc. 2; — b) Domfældelsesact; – ut in periculo suo inscriberent, Nep. Epam. 8; cf. Cic. Verr. 3, 79: tabulae publicae periculaque magistratuum etc.; — c) farlig Sygdom; – in acutis periculis, Plin. 23, 29; — d) Fordærvelse el. Undergang (ved Jordskælv odl.), Arnob.; — not.: periclum, ctr. f. periculum, Terent., Lucr.

pĕr.ĭdōnĕus, 3: meget skikket el. beqvem dertil; c. dat. el. m. ad; – ∾ locus castris, Caes.; cf. Tac. Ann. 4, 12; – ∾ gens ad furta belli, Sall. frgm. ap. Non. — pĕrĭēgēsis, is, f., περιήγησις: Føren el. at føre omkring, navnl.

for at forevise Mærkværdigheder; - df. Jordbeskrivelse, navnl. som Titelen paa en Digt af Avienus. — pĕrignārus, 3, s. und. pergnarus. — pĕrīleucos, i, f., περίλευκος, „egenl.": hvid rundtom; df. etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 66. — Pĕrillus, i, m.: Kunstner i Metal, blev af Tyrannen Phalaris ombragt i den af ham selv forfærdigede Kobberoxe, Ovid., Plin.; — B) df. Pĕrillēus, 3, aes, Ovid. Ib. 439, (den ovennævnte Kobberoxe). — pĕr.illustris, e: meget lys el. klar; df. „fig."; A) meget tydelig el. lysende, Nep. Att. 12; — B) meget æret, som nyder store Æresbevisninger, Cic. Att. 5, 20.

pĕrīmăchĭa, ae, f., περιμαχία: stærkt Anfald el. Angreb, Sidon. — pĕr.imbēcillus, 3: meget svag, Cic. Att. 10, 18, Varro. — Pĕrīmēde, es, f., Περιμήδη: Navnet paa en Troldqvinde el. Hex, (Theocr. 2, 16); — B) df. adj. Pĕrīmēdeus, 3: Non Perimedea gramina secta manu, Propert. 2, 1, 74. — Pĕrīmēle, es, f.: Datter af Hippodamas; hendes Forvandling til en Ø af samme Navn s. Ovid. Met. 8, 590. — pĕrīmĕtros, i, f., περίμετρος, (sc. γραμμή, i. e. linea): Cirkellinien, Vitruv. 5, 6.

pĕrĭmo, ēmi, emptum, 3, v. a., [emo]; I) „alm."; a) borttager el. tilintetgiør aldeles; - (quum) luna ··· perempta est, (i. e. evanuit), Cic. (poët.) Div. 1, 11; ligel. sensu perempto, (naar Fornemmelsen er ophørt), id. Tusc. 1, 37; - men ibd. 49, absol.: sin autem (supremus ille dies) perimit et delet omnino, etc.; - ogs. at afbryde el. forhindre; si vis aliqua major reditum (meum) peremisset, Cic. Planc. 42; cf. id. Off. 3, 7, o. Plin. Ep. 8, 14; - ogs. at forstyrre el. fordærve el. ødelægge; navis perempta, (forlist Skib), Digest.; cf. Virg. Aen. 5, 787; men om Lynet: ∾ simulacra deorum, Cic. (poët.) Div. 1, 12; men corpus pallore et macie peremptum, (aldeles fordærvet og udpint deraf), Liv. 2, 23; — II) „bes.": at dræbe el. myrde el. ombringe; - indigna morte peremptus, Virg. Aen. 6, 163; cf. Cic. (poët.) Div. 2, 30 (ex Homero), ogs. Ovid. Met. 8, 395; men Lucr. 4, 44: Quum corpus simul atque animi natura perempta, etc.; - df. Liv. 38, 21: tam parva perimens pestis, (den til Døde martrende Pil); ∾ conceptum abortu, Plin. 8, 69. — pĕr.impĕdītus, 3: meget indviklet el. forvirret; - ∾ locus, (meget ufremkommelig), auct. B. Afr. 58.

pĕrĭnaeon o. -nēon, i, n., περίναιον o. -νεον: Rummet imellem Kønsdelene og Aabningsstedet, Coel. Aur. — pĕr.incertus, 3: meget uvis el. upaalidelig, Sall. frgm. ap. Gell. 18, 1. — pĕr.incommŏde, adv.: meget ubeqvemt el. ubeleiligt; - ∾ accidit, quod etc., Cic. Att. 1, 17; af — pĕr.incommŏdus, 3: meget ubeqvem el. ubeleilig, alicui, Liv. 37, 41. — pĕr.inconsĕquens, tis, adj.: aldeles urimelig el. usammenhængende, Gell. 14, 1.

pĕr.inde, adv.: I) „alm.": ligesaa, paa samme Vis el. Maade, i samme Grad; - artem vivendi ··· perinde fructuosam etc., Cic. Fin. 1, 21; si perinde cetera processissent, Liv. 8, 17; atrox coelum, perinde ingenia, Flor. 3, 2; non Pyrrhum aut Antiochum populo R. perinde metuendos fuisse, Tac. Ann. 2, 6; cf. ibd. 12, 41, ogs. Plin. Ep. 1, 8; — II) „bes." i Forbindelse m. Conjunctionerne: atque (el. ac), ut, ac si, quasi, prout, quam, etc.; - non perinde, atque ego putaram, arripere visus est, (ikke i den Grad, som jeg havde troet), Cic. Att. 16, 5; cf. Caes. B. C. 3, 60; - perinde sunt, ut aguntur, id. d. Or. 3, 56; cf. id. Brut. 50; men id. Div. 2, 42: perinde utcumque temperatus sit aër, ita etc., (i Forhold til, hvorledes osv.); - perinde aestimans, ac si usus esset, (saaledes som om osv.), Caes. B. C. 3, 2; cf. Cic. R. Com. 5; men id. Quint. 26: atque haec perinde loquor, quasi debueris, aut potueris; men Plin. Paneg. 20: perinde conjecturam ··· facturus, prout hoc vel illud egerint; men Liv. 4, 3: et perinde hoc valet ··· tamquam aliquis ··· dicat; - hos Tac. ogs. m. flgd. et el. -que: ligesom ··· saaledes ogsaa; perinde odium pravis et honestis, id. Ann. 2, 2; perinde divina humanaque obtegens, id. ibd. 1, 26; - men perinde ut: saaledes at, alene Eutrop. 10, 16; - perinde, quam: saaledes som, vid. Suet. Dom. 15; men perinde, quam si: saaledes, som om; jusjurandum perinde aestimandum, quam si Jovem fefellisset, Tac. Ann. 1, 73; - men haud perinde ··· quam: ikke saa meget ··· som meget mere, id. Hist. 2, 39; — b) elliptisk er Suet. Aug. 80: crure sinistro non perinde valebat, (sc. ac dextro).

pĕr.indĭgĕo, ēre, v. n.: at være meget trængende, Tertull. — pĕrindigne, adv.: med megen Harme el. Misnøie; - tulit perindigne, actum in senatu, ut etc., Suet. Tib. 50; af — pĕr.indignus, 3: meget uværdig el. uanstændig; - perindignum est, c. inf., Sidon. — pĕr.indulgens, tis, adj.: meget øm el. kærlig, in patrem, (opp. acerbe severus in filium), Cic. Off. 3, 31. — pĕr.infāmis, e: i meget ondt Rygte; - amore libertinae perinfamis, Suet. Vitell. 2; ligel. c. gen. caus., Appul. — pĕr.infirmus, 3: meget svag (af Helbred el. Kræfter), Cels.; - df. „fig.", om Grunde el. Paastande: sunt levia et perinfirma, quae dicebantur a te, Cic. Fin. 2, 16. — pĕr.ingĕniōsus, 3: meget skarpsindig eller vittig; - ∾ homines, vid. Cic. Brut. 24. — pĕr.ingrātus, 3: meget utaknemmelig, Senec. Ep. 98. — pĕr.īniquus, 3; I) „alm.": meget ubillig; - videant, ne sit periniquum et non ferendum, Cic. Manil. 22; — II) „bes.": meget fortrædelig el. utilfreds; - ∾ animo pati etc., Cic. Fam. 12, 18. — pĕr.injūrĭus, 3: meget uretfærdig; - nam perinjurium est, si etc., Cato ap. Priscian. — pĕr.insignis, e: meget overordenlig el. paafaldende; - ∾ pravitates corporis, Cic. Leg. 1, 19.

pĕr.intĕger, gra, grum: meget retskaffen, Gell. 3, 5. — Pĕrinthus, (-os), i, f., Πέρινθος: By i Thracien ved Propontis, sild. Heraclea, Plin., Liv.; — B) df. Pĕrinthius, 3; men Perinthia (sc. puella): Comoedie af Menander, vid. Ter. Andr. prol. — pĕr.ĭnundo, are, v. a.: helt at oversvømme el. bedække; - ∾ campos arenis, Alcim. Avit. — pĕr.ĭnungo, ĕre, v. a.: aldeles at indsmøre dermed, oves oleo et vino, Varro. — pĕr.invīsus, 3: meget forhadt; - homo diis et nobilibus perinvisus, Cic. frgm. Or. Cornel. — pĕr.invītus, 3: meget nødig el. ugierne, Cic. Fam. 7, 33, o. Liv. 40, 57.

pĕrĭŏcha, ae, f., περιοχή: kort Indhold; - df. som Titel el. Overskrift: Ausonii periochae in Homeri Iliadem et Odysseam; men paa Græsk, Cic. Att. 13, 25. — pĕrĭŏdĭcus, 3, περιοδικός: som efter en vis Tid vender tilbage; - (sanare febres), quas Graeci periodicas vocant, Plin. 20, 8. — pĕrĭŏdus, i, f., περίοδος: Periode, d. e. flere med hverandre organisk forbundne Sætninger, comprehensio et ambitus ille verborum etc., Cic. Brut. 44; cf. id. Orat. 61, o. Quintil. 9, 4, 14 o. 22.

pĕrĭpătētĭcus, 3, περιπατητικός: peripatetisk, philosophia, Gell.; ∾ secta, (cujus conditor Aristoteles), Colum.; - ogs. subst.: qui erant cum Aristotel, Peripatetici dicti sunt, quia disputabant inambulants (i. e. περιπατοῦντες: spadserende) in Lycio, Cic. Acad. 1, 4. — pĕrĭpĕtasma, atis, n., περιπέτασμα: kosteligt og stort Tæppe til Beklædning af Vægge el. Gulve el. Meubler; - illa Attalica peripetasmata etc., Cic. Verr. 4, 12; de peripetasmis (abl. pl.) etc., ibd.

Pĕrĭphas, antis, m., Περίφας: Navnet paa flere Personer, hvoriblandt en Konge i Attika, vid. Ovid. Met. 7, 400. — pĕrĭphĕrĭa, ae, f., περιφέρεια: Cirkellinien el. Peripherien, Capella. — pĕrĭphŏrētus, i, m., (περιφόρητος: som lader sig bære i Bærestol), Artemon, vid. Plin. 34, 19. — pĕrĭphrăsis,

is, f., περίφρεσις: et Ords Omskrivning ved flere; – periphrases, elocutiones, etc., Suet. Gramm. 4; cf. Quintil. 8, 3, 53, o. Gell. 3, 1; – (hos Quintil. ogs. circuitus eloqendi, ogs. circumlocutio).

pěrĭplus, i, m., περίπλους: Omseiling; „overf.": Beskrivelse af de omseilede Kyster; vid. Plin. 7, 49: Xenophon in Periplo etc. — pĕrĭpneumŏnĭa, ae, f., περιπνευμονία: Lungesot, Coel. Aur.; — df. pĕrĭpneumŏnĭcus, 3, Plin., (men urigtigen: peripl., Veget.), o. pĕrĭpneumŏnĭăcus, 3, Theod. Prisc.: som lider deraf. — pĕrĭpsēma, ătis, n., περίψημα: det Afskrabede el. Afgnedne; df. Affald el. Smudsighed, Tertull. — pĕrĭptĕros, on, περίπτερος: helt omgiven med Søiler; – ∾ aedes, Vitruv.: et med Søiler omgivet Tempel.

pĕr.īrātus, 3: meget vred, alicui, Plaut.; ligel. erant nobis perirati, Cic. Fam. 9, 6. — pĕriscĕlis, ĭdis, f., περισκελίς: Baand om Benet, Knæbaand, Strømpebaand, Hor. Ep. 1, 17, 56; – ogs. pĕriscĕlĭum, i, n., Tertull. — pĕrissŏchŏrēgĭa, ae, f., περισσοχορηγία: en dertil føiet Skenk el. Gave, Cod. Theod. — pĕrissŏlŏgĭa, ae, f., περισσολογία: det Overflødige i Talen; vid. Serv. ad Virg. Aen. 1, 658. — pĕrisson, i, n., περισσόν, (det overflødige): en Benævnelse paa Planten strychnion, Plin. 21, 105.

pĕristasis, is, f., περίστασις, declamationis, Petron. Sat. 48: Talens Indhold el. Thema. — pĕristĕrĕon, ōnis, m., περιστερεών: Ducurt (el. Jernurt), Plin. 25, 59; – ogs. pĕristĕrĕos, i, f., ibd. 78. — pĕristrōma, ătis, n., περίστρωμα: kostbart Tæppe til Bedækning; – peristromata Babylonia, Plaut., conchyliata, Cic. Phil. 2, 27, (hvor abl. peristromatis). — pĕristrŏphe, es, f., περιστροφή: Venden el. at vende omkring; df. „fig.": at vende Modstanderens Bevis imod ham selv, Capella. — pĕristȳlĭum, i, n., περιστύλιον: en fri med Søiler omgiven Plads, Vitruv.; – ogs. pĕristȳlum, i, n., περίστυλον, Varr. R. R. 3, 5, hvor ∾ tectum tegulis; cf. Pseud. Cic. p. Domo 44.

pĕrīte, adv. af peritus: kyndigen, med Erfaring og Indsigt; – ∾ dicere, vid. Cic. d. Or. 2, 2; satis callide et perite versari in re, ibd. 1, 11; cf. ibd. 2, 19; – compar., aut aeque fieri, aut peritius, Senec. Ep. 90; superl., ∾ venditare, Cic. Verr. 2, 54, legere, Plin. Ep. 3, 15. — Perithous, i, m., f. und. Pirithous.

pĕrītĭa, ae, f., [peritus]: Erfaring, den ved Erfaring erhvervede Kundskab; – a) c. gen.; ∾ locorum, Sall. Jug. 46, futurorum, Suet. Tib. 67; ∾ castra metandi, Plin.; — b) absol.; peritia et arte praestantes etc., Tac. Hist. 4, 30. — pĕrīto, are, v. n., intens. af pereo: omkommer, Lucr. 3, 710. — pĕrĭtŏnaeum, (-ēum), i, n., περιτόναιον (-ειον): Tarmehinden; efter Coel. Aur.: membrana major, quae omnia intestina continet; df. — pĕrĭtŏnaeos, on, περιτόναιος: hørende til Tarmehinden, membrana, Coel. Aur.

pĕrītus, 3, [af inus. perior, hvf. ogs. periculum o. experior]; I) „egenl."; A): som har erhvervet sig Erfaring, erfaren, dygtig, odl.; a) absol.; – mihi jam nihil novi Offerri potest, quin sim peritus, Plaut. Pers. 2, 3, 18; cf. Cic. d. Or. 1, 23; ligel. Hor. Ep. 2, 2, 213: Vivere si recte nescis, decede peritis; cf. id. Od. 2, 20, 19; – ligel. in superl., peritissimi atque exercitatissimi duces, Caes. B. C. 3, 70; cf. Cic. d. Or. 1, 15; — b) c. gen., ogs. c. abl.; – sapiens homo et multarum rerum peritus, Cic.; periti earum regionum, Caes.; cf. Liv. 1, 34; men peritiores rei militaris, id. 3, 61; cf. Plin. Ep. 2, 11; – quis Balbo ingenio prudentior, jure peritior? Cic. Cluent. 38; peritus bello, Vell. 2, 29; – men alene sild. o. poet. c. acc.: Arma virumque docens, arma virumque peritus, etc., Auson. Epigr. 129; — c) m. ad, el. m. in c. abl., el. m. de; – vir ··· ad usum et disciplinam (belli) peritus, Cic. Font. 15; – Sive in amore rudis, sive peritus eris, Propert. 2, 25, 82; – qui de agricultura peritissimus existimatur, Varr. R. R. 1, 2; — B) c. infin. el. m. Objectssætn.; – soli cantare periti Arcades, Virg. Ecl. 10, 32; peritus obsequi, etc., Tac. Agric. 8; cf. Pers. 2, 34; men Flor. 3, 1: rex (Jugurtha) peritus, fortius adversus Romanos aurum esse, quam ferrum, etc.; — II) „overf." om Begreber: forstandig el. lærerig; – Suescat peritis fabulis Simul jocari et discere, Auson. Epist. 16.

pĕrixȳŏmĕnos, i, m., περιξυόμενος, (som afgnider sig el. som tørrer sig i Badet): Billedstøtte af Kunstneren Antignotus, Plin. 34, 19. — perjero, are, f. und. pejero. — perjūcunde, adv.: meget behageligen, versari in aliqua re, Cic.; men id. Att. 13, 52: fuit enim perjucunde, (befandt sig meget vel); af — per.jūcundus, 3: meget behagelig, alicui, Cic.; ogs. m. Tmesis: id mihi pergratum perque jucundum (sc. est), id. Qu. Fr. 3, 1, 4; – ogs. absol.; ∾ disputatio, id. d. Or. 2, 7. — pĕrjūrātĭuncŭla, ae, f., dem., [perjuro]: liden Mened; in pl.: ∾ parasiticae, Plaut. Stich. 1, 3, 76. — perjūrĭōsus, 3: som forsværger sig, menedersk, Plaut. Truc. 1, 2, 52; af — perjūrĭum, i, n., [perjurus]: falsk Ed el. Mened; – perjurii poena divina exitium, humana dedecus, Cic. Leg. 2, 9; cf. id. Off. 3, 29; perjuras merito perjuria fallunt, Ovid. A. A. 1, 657; cf. id. Fast. 5, 681; Ablue praeteriti perjuria temporis, inquit; — II) „overf." o. concret: perjuria Graja, f. perjuri Graeci, Sil. 17, 430.

per.jūro, avi. atum, 1, v. n. (o. a.), ligesom pejero: sværger falsk, bryder min Ed; vid. Cic. Off. 3, 29, o. Hor. Sat. 2, 3, 127; – „poet.", ogs. in pass.: perjuratos deos etc., (ved hvilke man har svoret falsk), Ovid. Am. 3, 11, 22; — II) „comisk overf.": at lyve el. digte; – Perge, optume hercle perjuras, Plaut. Poen. a. 2, v. 34. — perjūrus, 3, [jus]: som sværger falsk, menedersk; – at quid interest inter perjurum et mendacem? Cic. R. Com. 16; — II) oftest „overf.": troløs, bedragersk; – ∾ Troja, Virg. Aen. 5, 811; ∾ fides, Hor. Od. 3, 24, 59; – compar., Perjuriorem hoc hominem si quis viderit, Aut etc., Plaut. Mil. gl. 1, 1, 21; o. ∾ leno, Cic. R. Com. 7.

per.lābor, psus sum, 3, v. dep. n. o. a.: umærkeligen at komme el. glide el. trænge sig derigiennem el. derover el. derhen; – per nostras acies perlabitur (aër), Lucr. 4, 249; – ogs. c. acc.; Atque rotis summas levibus perlabitur undas, (om Havguden Neptun), Virg. Aen. 1, 147; – apud Graecos, indeque perlapsus ad nos, et usque ad Oceanum, Hercules etc., Cic. Tusc. 1, 12; cf. Virg. Aen. 7, 646. — per.laetus, 3: meget glad; – supplicatio perlaeta fuit, Liv. 10, 21. — perlapsus, 3, partic. af perlabor.

per.lāte, adv.: meget vidt, vidt og bredt; – ∾ patere (id verbum), Cic. d. Or. 2, 4. — per.lātĕo, latŭi, 2, v. n.: vedblive at være skiult el. forborgen; hvf. Ovid. A. A. 3, 416, (om Danae): Inque sua turri perlatuisset anus. — *perlātĭo, onis, f., (eftercl. Ord); I): Henføren el. Overføren dertil, Hyg. Astron. 1, praef.; — II) Udholdenhed, malorum, Lactant.; o. — perlātor, oris, m., (eftercl. Ord): Overbringer, litterarum, Symmach.; — df. fem. perlatrix, icis; – ∾ litterae querelarum, Ennod.; — [perfero]. — perlātus, 3, partic. af perfero. — per.laudābĭlis, e: meget rosværdig, forma, Dict. Cret. — per.lăvo, are, v. a.: fuldkomment at vaske el. rense, Tertull. — per.laxo, are, v. a.: stærkt at udvide el. slappe, Apic.

perlĕcĕbra (pell.), ae, f., [pellicio]: Lokkelse, Forførelse; – eunt, eccas tandem! probri perlecebrae et persuastrices, Plaut. Bacch. 5, 2, 47. – perlectĭo, onis, f., f. und. pellectio. — perlectus, 3, partic. af — per.lĕgo, lēgi, lectum, 3, v. a.; I) „alm." o. „poet.": giennemgaaer el. betragter nøiagtigen; – quin protenus omnia Perlegerent oculis, ni etc., Virg. Aen. 6,

33; Perlege dispositas generosa per atria ceras, Ovid. Fast. 1, 591; — II) „bes.": giennemlæser; – libet perlegere has (sc. tabellas), Plaut. Bacch. 4, 9, 62; cf. Cic. Div. 1, 5; men libri perlegendi, Plin.; men absol., Plaut. l. c. 104: sine perlegam; — B) oplæser el. reciterer; – ∾ leges, Plaut. Asin. 4, 1, 2; ∾ senatum, (oplæse Senatorernes Navne), Liv. 38, 28; ∾ historiam, Suet. Claud. 41.

per.lĕpĭde, adv.: meget artigen, narrare, Plaut. Cas. 5, 2, 46. — per.lēvis, e: meget let el. ubetydelig; – ∾ momento fortunae etc., Cic. Agr. 2, 20; — df. adv. perlēvĭter, commotus, Cic.; cf. id. Tusc. 3, 25.

perlĭbens, tis, s. und. perlibet; df. — perlĭbenter: meget gierne, med stor Fornøielse, videre aliquem, Cic., loqui cum aliquo, id. — per.lībĕrālis, e: af meget godt Udseende, el. af meget god Opdragelse, Ter. Hec. 4, 5, 21; df. — perlībĕrālĭter, adv.: meget velvilligen el. forekommende, (loqui cum aliquo), Cic. Att. 10, 4; – ogs. meget gavmildt el. erkiendtligen; ∾ ut ageretur etc., id. R. Am. 37. — per.lĭbet (-lŭbet), ēre, v. impers.: det behager saare, man (jeg, du) vil meget gierne; – perlubet hunc hominem colloqui, Plaut.; cf. id. Rud. 2, 3, 23; — b) df. partic. perlĭbens, (lubens), tis: som giør el. seer noget gierne; – ausculto perlubens, Plaut.; me perlubente: til min store Fornøielse, Cic. Qu. Fr. 2, 6. — perlībrātio, ōnis, f.: Afveining, aquae, Vitruv., d. e. Nivellering; af — per.lībro, avi, atum 1, v. a.: bringer i Ligevægt, giør lige, udmaaler, maria, Senec.; planicies non perlibrata, sed exigue prona, (ikke horizontal), Colum; — II) „poet. overf.": ligesom veiende at slynge el. kaste; – ∾ hastam, Sil., jaculum a tergo ad ossa, id., bipennem fronti, id.

perlĭcio, s. und. pellicio. — per.līmo, are, v. a.: oprdl. at udfile; df. „overf.": at giøre klar el. tydelig; – ∾ speciem oculorum, (om Luften), Vitruv. — perlĭnio, ire, v. a.: Biform af flgd., Colum. 9, 12, inc. — per.lĭno, (lēvi), lĭtum, 3: oversmører helt el. ganske, aliquid pice, Colum.; totum melle perlitum, Appul.; – men Cic. R. Am. 52: crudelitate sanguinis perlitus, inc., vid. Madv. Opusc. 1, p. 127. — per.lĭquĭdus, 3: meget flydende el. tynd, Cels.

perliteratus, 3, s. und. perlitteratus. — per.lĭto, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.: at forrette el. fuldbyrde et Offer; df. ved Offer at erholde et tydeligt Varsel; – si hae res divinae ··· rite perlitatae essent, Valer. Ant. ap. Gell. 1, 7; df. Liv. 7, 8: diu non perlitatum tenuerat dictatorem, ne etc., (Offring uden heldigt Varsel); — II) neutr.: vedblive at offre indtil et heldigt Varsel, hvs. Liv. 41, 15: se ··· tribus bubus perlitasse negavit; cf. ibd.: Saluti perlitasse negant, ogs. ibd. 14; – men id. 36, 1, impers.: primis hostiis perlitatum est. — per.littĕrātus, 3: meget lærd, homo, Cic. ap. Hieronym. — perlĭtus, 3, partic. af perlino.

per.longe, adv. af perlongus: meget langt, Ter. Eun. 1, 5, 61. — per.longinquus, 3: meget langvarig; – jam pol id quidem esse haud perlonginquum, Plaut. Bacch. 5, 2, 77. — per.longus, 3: meget lang; – perlonga et non satis tuta via, Cic. Att. 5, 20; — II) „overf.": meget langvarig; – perlongum'st, si etc., Plaut. Trin. 3, 3, 17.

perlŭbens, perlubenter, perlubet, s. und. perlibens, etc. — perlūcĕo, ere, s. und. pelluceo. — per.luctŭōsus, 3: meget sørgelig, funus, Cic. Qu. Fr. 3, 8. — per.lūdo, ĕre, v. a., circum, (legende at drage derover, at lege derpaa), Manil. 5, 79, inc., (al. praecludere). — per.lūmĭno, are, v. a.: stærkt at belyse el. oplyse; – ∾ carnem caecam, Tertull.

per.lŭo, (pelluo, Fronto), ŭi, ūtum, 3, v. a.: at udvaske el. udrense; – ∾ vasa aquā, Colum., manus undā, Ovid. Fast. 5, 435; — df. medial: perlui: at bade sig, Hor. Ep. 1, 15, 4, o. Caes. B. G. 6, 21; – men perlutus sudore, (dryppende af Sved), Appul. —

perlūsōrius, 3, [perludo]: som drives paa Skrømt el. for Skinnets Skyld; – ∾ judicium, Digest., inc. — per.lustro, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm."; A) „egentl.": gaaer el. drager derigiennem; – ∾ hostium agros, Liv. 8, 36; perlustrata armis tota Germania (sc. est), Vell. 2, 106; — B) „fig.": ∾ omnia oculis: betragte el. undersøge nøiagtigen, Liv. 25, 9; ligel. id. 23, 46: hunc perlustrans diu oculis, (seende sig længe om efter ham); – ogs. m. Tmesis: per singula lustrat oculis, Sil.; – men Cic. Part. or. 11: hujus igitur materiae ··· perlustrandae animo partes erunt omnes; — II) „bes.": ved religiøse Handlinger fuldkomment at rense el. udsone; – ∾ paleas bitumine et sulphure, (giennemrøge el. rense og hellige dem dermed), Colum. 8, 5. — perlūtus, 3, partic. af perluo.

per.măcĕo, ēre, v. n.: at være meget maver el. tynd el. svag; – aut permaceret paries percussu' trifaci, Ennius ap. Fest. s. v. Trifax, p. 367, (Müll.). — per.măcer, cra, crum: meget maver, caro, Cels., creta, Plin. — per.măcĕro, are, v. a.: opbløder el. opløser, calculos, Vitruv. 7, 2. — per.mădĕfăcio, fēci, 3, v. a.: giennembløder; df. „poet. overf.": opløser el. afkræfter; – permadefecit Cor meum (amor), Plaut. Most. 1, 2, 63. — per.mădesco, dŭi, 3, v. n. inch.: at blive giennemblød; – si terra imbribus permaduerit, Colum.; — II) „fig.": at blive aldeles forkelet el. afkræftet; – deliciis permaduimus, Senec. Ep. 20; fugite enervatam felicitatem, qua animi permadescunt, id. Prov. 4. — per.maestus, 3: meget bedrøvet, Dict. Cret.

per.magnĭfĭcus, 3, saare prægtig, convivium, Vulgat. — per.magnus, 3: meget stor, numerus, Caes., hereditas, Cic.; – permagnum existimans, m. acc. c. inf., id. Tusc. 1, 46; permagni interest, id.; ogs. m. Tmesis: per enim magni aestimo, (lægger meget stor Vægt derpaa), id. Att. 10, 1; permagno vendere, (til en meget høi Priis), id. Verr. 3, 39. — per.măle, adv.: meget slet el. ulykkeligen, pugnare, Cic. Att. 1, 19, (al. male).

*permānanter, adv.: flydende el. trængende derigiennem, (om Magnetens Kraft), Lucr. 6, 916; v. — permānasco, ĕre, v. n. inch.: at flyde el. naae derhen; men alene „fig." om et Rygte; – (ne) crederem ··· cuiquam, unde ad eum id permanascere posset, Plaut. Trin. 1, 2, 118; — [permano].

per.mănĕo, mansi, mansum, 2, v. n.: vedblive stedse, vedblive at være; a) absol.; – ut quam maxime permaneant diuturna corpora, Cic. Tusc. 1, 45; men sibi illud stabile et firmum permansurum, quod etc., id. Fin. 2, 27; cf. Sall. Jug. 5; men Athenis jam ille mos a Cecrope permansit, Cic. Leg. 2, 15; men Ovid. A. A. 2, 120: Solus ad extremos permanet ille rogos; — b) m. in; – in mea pristina sententia permanebo, Cic.; ∾ in proposito susceptoque consilio, id. Off. 1, 31; ∾ in officio, Caes. B. G. 5, 4; — c) c. gen.; – si una indepravata virtus est, et sola permanet tenoris sui, unum est bonum virtus, Senec. Ep. 76.

per.māno, avi, atum, 1, v. n. (o. a.); I) „egentl.", A) „alm.": at flyde el. trænge derigiennem; – Denique per dissepta domorum saxea ··· permanat odos frigusque etc., Lucr. 6, 951; cf. ibd. 2, 397; – dog ogs. c. acc.: Permanat calor argentum penetraleque frigus, id. 1, 495; — B) „bes.": at flyde el. trænge derhen, at udgyde sig deri; – succus is ··· permanat ad jecur etc., Cic. N. D. 2, 55; celerius potuit (venenum) comestum, quam epotum, in venas ··· permanare? id. Cluent. 62; men Quo neque permanent animae, neque corpora nostra, Lucr. 1, 123; — II) „fig.": at trænge ind deri, at naae dertil, at indvirke derpaa, odl.; – amor usque in pectus permanavit, Plaut.; ∾ ad sensus, Cic. Tusc. 2, 18; ut aliqui sermones ad aures vestras permanarent, id. Balb. 25; cf. id. R. Am. 24; — b) Neve permanet

palam haec nostra fallacia, (og for at den ikke skal blive bekiendt), Plaut. Capt. 2, 1, 25.

permansio, onis, f., [permaneo]: længere Forbliven el. Dvælen derved; - saal. absol., Cic. Att. 11, 18: quodvis enim supplicium levius est hac permansione; - men m. in; in una sententia perpetua permansio, Cic. Fam. 1, 9; cf. id. Inv. 2, 54.

per.mārīnus, 3: som ledsager over Søen; - df. Lares permarini, rimel. Skytsguder paa Søen; deres Tempel i Rom omtales Liv. 40, 52. — per.mātūresco, rŭi, 3, v. n. inch.: at blive stærkt moden; - Nam color in pomo est, ubi permaturuit, ater, Ovid. Met. 4, 165; ligel. ubi olea permaturuit in arbore, Cels. — per.mātūrus, 3: stærkt moden; - ∾ pira aut mala, Colum. — permaxime, adv., saare meget, besynderligen, Cato; af — per.maxĭmus, 3: umaadelig stor el. vid; - ∾ solitudo locorum, Porc. Latr. Decl. in Catil.

*permĕābĭlis, e: fremkommelig, plaustris, Solin.; o. — permĕātor, ōris, m.: som gaaer el. trænger derigiennem, Tertull.; — [permeo]. — per.mĕdiŏcris, cre: meget middelmaadig el. maadeholden; - ∾ ac potius leves motus (animorum), Cic. d. Or. 1, 51. — per.mĕdĭtātus, 3: fuldkomment afrettet til en Rolle; - Eam permeditatam meis dolis ··· mittam, Plaut. Epid. 3, 2, 39. — per.mensĭo, onis, f., [permetior]: Udmaalning; - ∾ terrae, (i. e. geometria), Capella. — permensus, 3, partic. af permetior.

per.mĕo, avi, atum, 1, v. n. (o. a.); I) „egenl."; A) „alm.": gaaer el. drager derigiennem; - Euphrates mediam Babylonem permeans, Plin. 5, 21; men ∾ sub ima maria, (om Alpheusfloden), id. 31, 30; men om Skudvaaben: ∾ longius in hostes, Tac. Ann. 15, 9; - ogs. pass.: permeato amne, Ammian.; - ogs. impers.: quo (itinere) ab usque Pontico mari in Galliam permeatur, Aur. Vict. Caes. 13; — B) „bes.": vedbliver at gaae el. drage frem, Colum. 11, 1; — II) „fig.": at giennemtrænge; - quod quaedam animalis intelligentia per omnia ea permeet et transeat, Cic. Acad. 2, 37. — per.mĕrĕo, ēre, v. n.: at tiene til Ende i Krigen, Stat. Silv. 1, 4.

Permessus, i, m.: en Phoebus o. Muserne helliget Flod, der fra Helicon løber ud i Søen Copais, Virg. Ecl. 6, 64; — B) df. 1) Permessĭus, 3: permessisk, fons, Claudian.; — 2) Permessis, ĭdis, adj. fem.: = frgd.; - Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permesside lympha? Martial. 1, 77.

per.mētĭor, mensus sum, 4, v. dep. a: giennemmaaler, udmaaler; - vos hujus (solis) magnitudinem quasi decempeda permensi, Cic. Acad. 2, 41; — II) sædv. „overf.": giennemvandrer, tilbagelægger; - permensus est viam ad vos, Plaut.; men Nos tumidum sub te permensi classibus aequor, Virg. Aen. 3, 157; - „poet." ogs. om Tiden; Saecula Nestoreae permensa, Philaeni, senectae, Martial. 9, 30; — not.: partic. permensus, 3, ogs. m. passiv Bem.; permensum et perlibratum opus, Colum.; permenso spatio, Appul. — permĕtŭens, tis, adj. partic., [metuo]: meget frygtsom el. frygtende; - deserti conjugis iras Permetuens, Virg. Aen. 2, 572; (al. praemetuens).

per.mīlito, avi, 1, v. n.: som Soldat at tiene ud el. i den vedbørlige Tid, in cohortibus urbanis, Digest. — per.mingo, inxi, 3, v. a., i. e. mingendo conspurco aliquem, Hor. — per.mĭnĭmus, 3: den allermindste, Juvenc. - per.mĭnūtus, 3: meget liden el. ringe, Cic. Tusc. 2, 13, inc., (al. minutus). — per.mīrandus, 3: meget forunderlig; m. Tmesis: per hercle rem mirandam Aristoteles ··· dicit, Gell. 3, 6. — per.mīrus, 3: = frgd.; - ut mihi permirum videatur, (m. acc. c. inf.), Cic.; ligel. m. Tmesis: per mihi mirum visum est, id. d. Or. 1, 49.

per.miscĕo, scŭi, stum o. xtum, 4, v. a.; I) „egenl.": blander sammen, blander i el. med et andet; absol., el. m. cum, el. c. abl., el. c. dat.; - ut permisceatur medicamentum, Colum.; cf. Cic. Verr. 2, 50; men ∾ naturam cum materia, id. Univ. 7; cum suis permixti, Caes.; ∾ glebas dulci aqua, Colum.; cf. Cic. Planc. 38; men gagates permixtus cerae, Plin.; hyf. „poet.": ∾ alicui ensem, (giennembore dermed), Sil.; — II) „fig."; A) „alm"; - tibi ··· praescribo, ne tuas sordes cum clarissimorum virorum splendore permisceas, Cic. Vatin. 5; ∾ tristia laetis, Sil. 13, 382; — B) „bes." ogs.; a) at forvirre el. forstyrre, divina et humana jura, Caes. B. C. 1, 6; cf. Sall. Jug. 5; ligel. ∾ Graeciam, Cic. Orat. 9, domum, Virg. Aen. 7, 348; — b) at blande el. opfylde; - ∾ omnia timore, Flor. 1, 18; — III) df. partic. permixtus, 3; A) uden Forskel; - ∾ caedes, Lucr. 3, 643; — B) permixtus maerore, (ligesom bedøvet af Sorg), Appul.

*permissĭo, onis, f., „alm.": at lade fare; df. „overf."; A) Overladelse el. Overgivelse til nogens Vilkaar el. Bestemmelse; - ut permissionem extra civium corpora fieri juberent, (at alt overlodes til Senatets Bestemmelse med Undtagelse af osv.), Liv. 37, 7; — b) ogs. som rhetorisk Figur, auct. ad Her. 4, 29, o. Quintil. 9, 2, 25; — B) Tilladelse, Indrømmelse; - ∾ mea mansionis tuae etc., Cic. Qu. Fr. 3, 1, 3; o. — permissor, oris, m.: som tillader noget; - ∾ mali, Tertull.; — [permitto]. — 1. permissus, 3, partic. af permitto. — 2. permissus, us, m., [permitto], ligesom permissio: Tilladelse el. Indrømmelse; sædv. in abl.; - saal. permissu legis, Cic., decemvirorum, Liv.; ∾ tuo, id.; dog ogs. citra permissum praetoris, Digest. — permistus, etc., s. und. permixtus, etc.

per.mītis, e: stærkt moden; - sorba non permitia, Colum. — per.mitto, misi, missum, 3, v. a.; I) „egenl.": lader el. lader gaae el. slipper derigiennem; - fenestellae permittant columbas etc., Pallad.; — II) oftest „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": lader fare, slipper løs; - concitant equos, permittuntque in hostem, Liv. 3, 61; ∾ se incautius in hostem, Hirt. B. G. 8, 48; — b) ogs. medial; - Est, alio ut possit permitti longius alter (odor), Lucr. 4, 692; cf. Mela 1, 19; — 2) „bes."; a) sender bort; saal. om en Vare: trans maria transmitti, Colum.; — b) kaster el. slynger derhen el. derimod; - ∾ saxum in hostem, Ovid. Met. 12, 282; ogs. ∾ tela longius, Hirt. B. G. 8, 9; — B) „ment."; 1) ligesom slipper løs el. giver Tøilen; - ∾ tribunatum vexandis consulibus, Liv. 2, 56; men ∾ se ad famam facundiae, (kaste sig derpaa, lægge sig derefter), Gell. 6, 16; — 2) overlader, overgiver; - totum ei negotium permisi, Cic. Qu. Fr. 2, 9; ∾ aliquem judicum potestati, id. Font. 14; cf. Caes. B. C. 1, 36; men ∾ fortunas suas fidei alicujus, id. B. G. 5, 3; men Liv. 24, 14: de eo permissum ipsi est: faceret, quod vellet; men „poet.", ∾ aliquem vitae, (skenke nogen Livet), Lucan. 7, 731; — b) ∾ se suaque omnia in fidem potestatemque Populi R., (overgive paa Tro og Love elubetinget), Caes. B. G. 2, 3; cf. ibd. 31: ∾ eorum potestati etc.; s. ogs. Liv. 36, 28; men id. 8, 20: ∾ se in deditionem consulis; — 3) tillader, indrømmer, lader skee; - tibi permitto respondere, ne etc., Cic. N. D. 3, 1; cf. id. Verr. 5, 9; men ogs. kan inf. være at supplere af d. frgd., vid. Caes. B. C. 1, 50; - men quis Antonio permisit, ut partes faceret? Cic. d. Or. 2, 90; men absol.: ibi permisso, ut etc., Liv. 34, 31; cf. Plin. 4, 28: si conjectare permittitur; ogs. ∾ sibi, c. inf.: tillade el. indrømme sig selv, osv., Quintil. 1, 4, 3; men m. acc. c. inf., vid. Virg. Ecl. 1, 10; men permitto aliquid iracundiae tuae, etc., (skenker dertil, bærer over dermed), Cic. Sull. 16; cf. id. Sest. 33; — III) af partic. permissus, 3, er subst. permissum, i, n.: Tilladelse, Indrømmelse; - Utor permisso, Hor. Ep. 2, 1, 45; ligel. permissum praetoris, Digest.

permixte, adv. af 1. permixtus: sammenblandet, mellem hinanden; – (ut) idem intercise atque permixte dicatur, Cic. Part. or. 7; cf. id. Inv. 1, 22. — permixtim, adv.: Biform af frgd., Prudent., Just. Inst. — permixtio, (permist.), onis, f., [permisceo]; I) Sammenblandning; df. concret: de sammenblandede Ting; – permixtionis reliquias fundens, Cic. Univ. 12; — b) navnl. ogs. en Mixtur, Pallad.; — II) „fig." (o. eftercl.): Forvirring el. Forstyrrelse, rei publicae, Aur. Vict. Caes. 41. — permixtus, 3, partic. af permisceo.

per.mŏdestus, 3, oprdl.: aldeles tilpas; df. „fig.": meget maadeholden el. beskeden; – verba edicti ··· permodesto sensu etc., Tac. Ann. 1, 7; men Cic. Catil. 2, 6, ironisk: homo enim videlicet timidus et permodestus etc. — permŏdĭce, adv.: ganske lidet; – ∾ findere medium truncum scalpello, Colum. 5, 11; af — per.mŏdĭcus, 3: meget middelmaadig el. ringe el. uanselig; – ∾ locus etc., vid. Suet. Aug. 6; men ∾ res familiaris, id. Tib. 47. — permoestus, 3, s. und. permaestus.

permŏleste, adv.: meget tungt; – ∾ ferre aliquid, Cic.; ogs. m. flgd. acc. c. inf., id. Att. 15, 17; af — per.mŏlestus, 3: meget tung; meget brydsom el. besværlig; – atque hi non sunt permolesti, Cic. Att. 1, 18. — per.mollis, e: meget blød el. mild; – quod etiam in carminibus est permolle, Quintil. 9, 4, 65. — per.mŏlo, ĕre, v. a.: maler fint el. smaat; – ∾ grana piperis, Seren. Sammon.; – men sensu obsceno, Hor. Sat. 1, 2, 35. — permonstrans, tis, partic., [monstro]: tydeligen visende, Ammian.

permōtĭo, onis, f., [permoveo]: heftig Bevægelse el. Rystelse; df. „fig.": permotio mentis (el. animi, ogs. absol. permotio); A) heftig Sindsbevægelse el. Lidenskab; ogs. undert. Begeistring; – utiliter a natura permotiones istas animis nostris datas, Cic. Acad. 2, 44; cf. id. d. Or. 2, 53; men id. Div. 1, 40: mentis incitatione et permotione divina etc.; — B) Sielens Bevægelse el. Virksomhed; saal. id. Div. 2, 3: permotione magis mentis, quam natura, haec sentiri; men permotionis causa, (for at røre), id. d. Or. 2, 53. — permōtus, 3, partic. af flgd.

per.mŏvĕo, mōvi, mōtum, 2, v. a.; I) „egenl.": bevæger stærkt, tumler el. ryster, odl.; – ∾ terram sarritione, Colum.; dolio immergunt (resinam) et permovent, (ryste den om), Pallad.; mare permotum ventis, (oprørt deraf), Lucr. 6, 726; — II) oftest „fig."; A) „alm."; ∾ aliquem el. animum alicujus: heftigen at bevæge nogen el. nogens Sind; – df. navnl. med Hensyn paa Forstanden: at bestemme el. overtale el. overbevise; men med Hensyn paa Følelsen: at røre el. opbringe; – hvf. pass.: at modtage saadanne Indtryk; – quum neque pollicitationibus ··· permovere posset, Caes. B. C. 3, 9; auctoritate ejus permoti, id. B. G. 1, 3; quem res tanta ··· non permovit, eum etc., (den, som er bleven ligegyldig derved, osv.), Sall. Catil. 51; ne labore ··· permoverentur, (ikke skulde blive modløse derover), Caes. B. G. 7, 40; cf. ibd. 53; quia etc., plerumque permoveor (ledes jeg hen paa den Forestilling), num ··· verius sit etc., Tac. Ann. 4, 57; – sive iracundia, sive dolore, sive metu permotus etc., Cic. Att. 10, 4; permotus ad miserationem, Tac.; animus in gaudium aut formidinem permotus, id. Hist. 1, 64; — B) „bes.": ∾ invidiam, metum, iras, etc., (vække en Lidenskab), id. Ann. 1, 21; – men Cic. Div. 1, 57: quod maxime contingit aut dormientibus aut mente permotis, (begeistrede el. affindige Mennesker).

per.mulcĕo, mulsi, mulsum (o. ctum), 2, v. a.; I) „egenl.": bestryger sagte el. mildt; – Terque manu permulsit eum, Ovid. Fast. 4, 551; ∾ alicui malas, Suet. Ner. 1; permulso capite, Varro; cf. Liv. 5, 41; — II) „fig."; A) „overf."; 1) berører mildt el. sagte; – Aram, quam flatu permulcet spiritus austri, (cernes), vid. Cic. (poët.) N. D. 2, 44; cf. auct. ad Her. 3, 12; men permulcens ··· lumina virgā, Ovid. Met. 1, 716, (om Merkurius); cf. Catull. 64, 285; — 2) cera picem lenitate permulcet, (giør blødere el. smidigere), Pallad.; — B) „ment."; 1) kæler el. smigrer derfor, sysselsætter paa en behagelig Maade; – ∾ sensum voluptate, Cic.; duae sunt res, quae permulceant aures, sonus et numerus, id. Orat. 49; cf. id. d. Or. 2, 78; — 2) formilder el. beroliger; – permulsis eorum animis, Caes. B. G. 4, 6; cf. Sall. ap. Priscian.: liberalibus verbis permulcti; ∾ militem comitate, Tac.; men nulla consolatione permulcere stultam senectutem posse, vid. Cic. d. Senect. 2; cf. Liv. 39, 23, ogs. id. 3, 14. — permulctus, 3, partic. af frgd. — permulsĭo, onis, f., [permulceo]: Bestrygning, manuum, Non. — permulsus, 3, partic. af permulceo.

permulto, permultum, s. und. flgd. — per.multus, 3: saare megen; in pl.: saare mange; – permulti imitatores principum exsistunt, Cic. Leg. 3, 14; ∾ partes habere, Varro; cf. Cic. Acad. 2, 1, o. Caes. B. C. 3, 43; — II) df. neutr. permultum; A) som subst.; – nescio, Quantulum attulerit, verum haud permultum attulit, Plaut. Bacch. 2, 3, 85; cf. Cic. Fam. 5, 16, o. id. Off. 1, 8; – ogs. in pl.: permulta rogatus Fecit, (saare meget), Hor. Sat. 1, 4, 97; — B) som adv.; 1) permulto hos compar.: saare meget el. langt; – quum ··· permulto clariora et certiora esse dicat, Cic. Div. 2, 61; — 2) permultum: saare meget; – de qua (absolutione) etsi permultum ante certior factus eram litteris, nuntiis, fama, etc., tamen ejc., id. Fam. 3, 11.

permundo, are, v. a.: renser omhyggeligen, Theod. Prisc.; af — per.mundus, 3: meget renlig; – ∾ hae volucres, (i. e. columbae), Varro. — per.mūnĭo, īvi o. ĭi, ītum, 4, v. a.; I) „egenl.": fuldender at befæste, munimenta, Liv. 30, 16; permunitas Athenas esse, Justin. 2, 15; — II) „overf." o. „alm.": befæster stærkt, befæster; – ∾ cuncta aggeribus etc., Tac. Ann. 2, 7; cf. Liv. 7, 16: castris permunitis etc.

permūtātĭo, onis, f., [permuto]; I) „alm.": Forandring; – magna rerum permutatione impendente, Cic. Sest. 34, inc., (al. perturbatione; vid. Madv. Opusc. 1, p. 471); ∾ defensionis, Quintil. 5, 13, 42; — II) „bes."; A) Omvexling el. Omtuskning, Cic. Pis. 21, (hvor pl.); – ogs. Tuskhandel, si rem do, ut rem accipiam, Digest.; — b) navnl. ogs. Pengeomsætning imod Anvisning el. Vexel; ogs. Udbetaling ved Anvisning el. Vexel; vid. Cic. Fam. 3, 5, o. id. Att. 5, 13; — B) som rhetorisk Figur: Forandring af Udtrykket; vid. auct. ad Her. 4, 34.

per.mūto, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": forandrer, omnem rei publicae statum, Cic. Leg. 3, 9, inc.; cf. Madv. Opusc. 1, p. 472; – vultum qui permutat, fraudem parat, Petron. Sat. 107; men ∾ domum, Plaut. Pers. 4, 5, 10, comisk: at løbe sin Vei; quid ex hoc (otio) ··· hieme permutem, (hvilken Forandring jeg giør dermed), Plin. Ep. 9, 40; — b) ∾ arborem in contrarium, (vende el. drive det til el. paa den modsatte Side); vid. Plin. 17, 16; men permutata ratione, omvendt el. paa den omvendte Maade, id. 19, 32; — II) „bes."; A) omvexler el. omtusker el. ombytter (det ene med el. imod det andet); – India (aes et plumbum) gemmis suis ac margaritis permutat, Plin. 34, 48, (tilbytter sig Kobber og Bly derfor); cf. Hor. Od. 3, 1, 48, ogs. Martial. 6, 93: Virus ut hoc alio fallax permutet odore (Thais); men ∾ nomina inter se, (vexle Navne), Plaut. Capt. 3, 5, 19; — B) „bes."; 1) vexler el. omsætter el. bytter; – ∾ denarium sedecim assibus, Plin. 33, 13; – df. om Vexelbetalinger: quod permutavi tecum, (den Sum, jeg ved Vexel har faaet fra dig), Cic. Att. 5, 15; velim cures, ut permutetur Athenas, (at der sendes en Vexel el. Anvisning til Athenen), ibd. 15, 15; cf. id. Fam. 2, 17; — 2) kiøber (el. sælger); – ∾ equos (enkelte Heste) talentis auri, Plin. 6, 36; (Zeuxis) donare opera sua instituit, quod ea nullo satis

digno pretio permutari posse diceret, (at de ikke kunde blive betalte), id. 35, 36; (serichatum) permutatur in libras denariis sex, (sælges for 6 Denarier Pund), id. 12, 45; cf. Curt. 4, 11.

perna, ae, f., πέρνα; I) „egenl.": Hoften tilligemed Foden el. Benet; A) hos Mennesker; vid. Enn. ap. Fest. s. v. supernati, p. 304 o. 305, (Müll.); — B) oftere hos Dyrene, navnl. hos Svinet: Skinken; - pernam salire, Cato; fumosae cum pede pernae, (med Skanken deraf), Hor. Sat. 2, 2, 117; cf. Martial. 10, 48; men ∾ aprina, Apic.; — II) „overf." ifølge en Lighed; A) etslags Sømusling; vid. Plin. 32, 54; — B) Krumningen paa den afrevne Gren, (ogs. calx), id. 17, 13. — pernāvīgātus, 3, [navigo]: giennemseilet, beseilet, pars tota vergens in Caspium mare, vid. Plin. 2, 67.

per.nĕcessārius, 3; I) „egenl.": meget nødvendig; - ∾ meo tempore, (da jeg mest behøvede din Nærværelse), Cic. Att. 5, 21; — II) „overf.": som staaer i en nødvendig el. nøie og inderlig Forbindelse med nogen, (navnl. ved Slægtskab el. Clientskab, odl.); - homine intimo ac mihi pernecessario, Cic. Fam. 13, 69; - ogs. subst., pernecessarios meos etc., ibd. 13, 40. — per.nĕcesse, adj. indecl.: meget nødvendig, uundgaaelig; - nisi quum pernecesse esset, Cic. frgm. Or. p. Tull. — per.nĕco, avi, 1, v. a.: ombringer aldeles, Augustin.

per.nĕgo, avi, atum, 1, v. a. (o. n.); I) „egenl.": benegter aldeles, siger bestemt nei dertil; ogs. vedbliver at negte; - Eu. negas? Lyc. Pernego imo, Plaut. Aul. 4, 10, 34; cf. id. Asin. 2, 2, 56; - men m. acc. c. inf.: si etc., a se illam pyxidem traditam pernegaret, Cic. Coel. 27; — II) „overf.": afslaaer aldeles; vedbliver at afslaae; - Catoni populus R. praeturam negavit, consulatum pernegavit, Senec. Benef. 5, 17; cf. Martial. 4, 82: Negare jussi, pernegare non jussi. — per.nĕo, ēvi, ētum, 1, v. a.; afspinder, spinder til Enden; men alene „poet." om Parcerne; - Quum mihi supremos Lachesis perneverit annos, Martial. 1, 89; vitam ··· nondum pernetam etc., Sidon.

*perniciābĭlis, e: fordærvelig; - id perniciabile reo (sc. fuit), Tac. Ann. 4, 34; ∾ nix oculis, Curt.; o. — perniciālis, e: = frgd., morbi, Liv. 27, 23, proelia, Plin., odia, id.; af — pernĭcies, ēi, f., [perneco]: Fordærvelse, Undergang, Ulykke; - quae res et illis perniciei, et huic saluti fuit, Nep. Thras. 2; men Cic. Catil. 1, 13: cum tua peste ac pernicie etc., (til din Fordærvelse); in perniciem apertam incurrere, id.; cf. Tac. Ann. 1, 74; men ibd. 11, 37: pernicies in accusatorem vertit; cf. Hor. Od. 2, 13, 4; — II) concret: hvad der volder Fordærvelse, navnl. fordærveligt Menneske; - saal. Cic. Mil. 31, om Clodius; cf. id. Verr. Act. 1, 1; men comisk heder en Fraaser: pernicies macelli, Hor. Ep. 1, 15, 31; ligel. heder en leno, Ter. Ad. 2, 1, 34: pernicies communis adulescentium; - „poet." heder ogs. Vandet: pernicies vini, Catull. 27; men Plin. 24, 62: contra omnem perniciem, (imod alslags Gift); — not.: gen. pernicii, (f. perniciei), Sisenn. ap. Gell. 19, 14, ogs. Cic. R. Am. 45, (efter Gell. l. c.); dat. pernicie, f. perniciei, Liv. 5, 13, (Drak.), inc.

pernĭcio, onis, f.: efterel. Biform af frgd.; Jul. Val. Res g. Al. M. — pernĭcĭōse, adv.: fordærveligen; ∾ luxuriare, (om Vinstokken), Plin.; - quam turpiter (scripserit), quamque ita perniciose, ut etc., Cic. Att. 14, 13; - compar., quo perniciosius de re publica merentur etc., id. Leg. 3, 14; superl., ∾ compediri, Augustin.; af — pernĭcĭōsus, 3, [pernicies]: fordærvelig; - ∾ leges, Caes. B. C. 1, 7; - compar., perniciosiores morbi animi, quam corporis, Cic. Tusc. 3, 3; cf. Sall. Jug. 46; - superl., perniciosissimum fore, si etc., Nep. Ages. 6.

*pernīcĭtas, atis, f.: let el. snar el. hurtig Bevægelse, Hurtighed el. Behændighed; - ∾ pedum, Liv. 9, 16, equorum, Tac. Hist. 1, 79; - ogs. absol.: addo etiam pernicitatem et velocitatem etc., Cic. Tusc. 5, 15; cf. Caes. B. C. 3, 84: electos milites ad pernicitatem; o. — pernīcĭter, adv.: hurtigen, desilire equo, Liv. 26, 4; cf. Plaut. Amph. 5, 1, 64; men alte perniciterque volare, Plin.; - compar., ∾ exsultare, id. 8, 79; — [pernix]. — per.nĭger, gra, grum: meget sort; - ∾ oculis, Plaut. Poen. 5, 2, 153. — per.nĭmĭus, 3: meget stor el. altfor stor; ds. neutr. absol.: ∾ interest inter vos, Ter. Ad. 3, 3, 39; — b) neutr. pernimium ogs. som adv.; - ∾ severa interpretatio, Digest. — pernĭo, ōnis, m., [perna], in pl.: Frostbylder i Fødderne, Plin. 23, 37, oftere. — per.nĭtĕo, ēre, v. n.: at glindse meget stærkt, Mela 3, 9. — pernĭuncŭlus, i, dem. af pernio; liden Frostbyld, Plin. 26, 66.

pernix, īcis, adj., [af inus. per.nitor, vid. Serv. ad Virg. Ge. 3, 230]; oprdl. vedholdende; ds. sædv.: hurtig el. snar el. let i sine Bevægelser; - pernix sum manibus, (rap paa Haanden), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 36; levium et ··· pernicium corporum homines, Liv. 28, 20; cf. Tac. Hist. 2, 13: pernix genus (sc. hominum), ogs. Hor. Epod. 2, 42; men ∾ nunciis accipere, (ved Ilbud), Tac. Hist. 3, 40; - compar., ∾ index (fama), Stat.; ogs. pernicior vento (Atalanta), id.; superl., ∾ quadrigae, Colum.; ∾ tempus, Senec.; - ogs. c. inf.: amata relinquere pernix (juvenis: hurtig dertil), Hor. A. P. 165.

per.nōbĭlis, e: meget bekiendt, epigramma, Cic. Verr. 4, 57. — pernocto, are, v. n., [pernox]: at overnatte, at tilbringe Natten, ad ostium carceris, Cic. Verr. 5, 45, in publico, (paa Gaden), id., foris, Varro; men ∾ noctem perpetem, Plaut. Truc. 2, 2, 23; - ogs. om Ting: ut pernoctet cum salibus (oliva: ligger deri Natten over), Colum.; — II) „fig."; - pernoctant nobiscum (haec studia), vid. Cic. Arch. 7; ligel. cum his habitantem pernoctantemque curis (animum sapientis), id. Tusc. 5, 24. — pernōnĭdes, ae, m., (comisk formet af perna, ligesom Aesonides af Aeson); - laridum pernonidem, (Flesk af en Skinke), Plaut. Men. 1, 3, 27.

per.nosco, nōvi, nōtum, 3, v. a.; I) „alm.": lærer nøie at kiende; - ∾ hominum mores naturasque ex corpore, oculis, vultu, etc., Cic. Fat. 5; cf. id. d. Or. 1, 5; - ds. pf. pernovi: har nøie lært at kiende, d. e. kiender nøie, vid. Ter. Andr. 3, 2, 23; — II) „bes.": nøie at prøve el. undersøge, furtumne factum etc., Ter. Ad. prol. 12; — III) pernōtus, 3, ogs. som adj.: meget bekiendt, alicui, Curt. 9, 7, aliqua re, Mela 2, 3. — per.nōtesco, tŭi, 3, v. n. inch.: at blive almindeligen bekiendt; efteraug. o. sædv. impers.; - ubi incolumem esse, pernotuit, Tac. Ann. 14, 8; cf. ibd. 13, 25. — pernōtus, 3, s. und. pernosco.

pernox, ctis, adj., [nox]: som vedbliver hele Natten; - luna pernox erat, Liv.; cf. Ovid. Met. 7, 268; luditur alea pernox, Juvenal. 8, 10; s. ogs. Gell. 2, 1, und. perdius. — per.noxius, 3: meget skadelig el. fordærvelig; - populi ··· pernoxii appulsis, Mela 1, 19. — per.nŭmĕro, avi, atum, 1, v. a.: optæller el. udtæller; ds. betaler; - ∾ pecuniam imperatam, Liv. 28, 34; cf. Martial. 12, 62; - Pernumeratum est (argentum), Plaut. Epid. 5, 1, 26.

1. pēro, ōnis, m., [rimel. besl. m. pera]: etslags Støvle til Soldater, Jægere, osv.; - crudus tegit altera pero (vestigia: den anden Fod), Virg. Aen. 7, 690; cf. Juvenal. 14, 186. — 2. Pēro, us, Πηρώ: Datter af Neleus, og Søster af Nestor; hvorledes Spaamanden Melampus vandt hende for sin Broder Bias, ved at bortføre Iphiclus's Oxen, s. Propert. 2, 2, 17 flgd.

pĕr.obscūrus, 3: meget dunkel, quaestio, Cic. N. D. 1, 1, fama, Liv. 1, 16. — pĕr.ōdi, isse, 3, v. a. defect.: hader meget; - quisquis vero favet, culpamve perodit, Manil. 5, 420; - oftest in partic. perf.; lucemque

perosi, Virg. Aen. 6, 435; perosus decemvirorum scelera, Liv. 3, 58; - ligel. m. esse, ibd. 34; saal. ogs. si non populum R. perosi sunt (dii), August. ap. Suet. Tib. 21; — not.: sild. ogs. m. passiv Bem.: thalamis caruisse perosis, Juvenc.; - ds. ogs. som adj. in compar.; nihil deo perosius gloria, Tertull. — pĕr.ŏdiōsus, 3: meget brydsom el. fortrædelig, lippitudo, Cic. Att. 10, 17: men ibd. 13, 22: de Bruto nostro perodiosum; sed vita fert.

pĕr.offĭcĭōse, adv.: meget tjenstfærdigen el. opmærksomt; - ∾ me observant, Cic. Fam. 9, 20. — pĕr.ŏlĕo, ēre, v. n.: at lugte el. stinke meget stærkt, Lucr. 6, 1153. — pĕr.ŏlesco, lēvi, 3, v. n. inch.: at voxe meget stærkt, Lucil. ap. Priscian., hvor perolesse f. perolevisse. — pĕrōnātus, 3, som bærer perones; - Navim si poscat sibi peronatus arator, Pers. 5, 102.

pĕr.ŏpăcus, 3: meget skyggefuld, spelunca, Lactant. — pĕropportūne, adv.: meget beleiligen; - ∾ hoc cecidit, quod etc., Cic. d. Or. 2, 4; ∾ venire, id.; af — pĕr.opportūnus, 3, meget beleilig el. beqvem; - ∾ deversorium, Cic. d. Or. 2, 57. — pĕroptāto, adv., [optatus]: aldeles efter Ønske; - nunc peroptato nobis est datum (otium), Cic. d. Or. 2, 5. — pĕr.ŏpus, adv.: meget nødvendigt; - Sed nunc peropust, m. flgd. acc. c. inf., Ter. Andr. 1, 5, 30.

pĕrōrātĭo, onis, f., [peroro], ligesom epilogus o. conclusio: Slutningen el. den sidste Del af en Tale el. af en Afhandling; - vid. Cic. Brut. 33, bes. ogs. id. d. Or. 2, 19, und. peroro; - post omnia perorationem inflammantem restinguentemue concludere, id. Orat. 35; cf. Quintil. 6, 1, ab in. — pĕrōriga el. prōriga, hos Varro o. Plin. urigtig Læsem. f. per origam (i. e. aurigam), vid. Freund. — pĕr.ornātus, 3: meget smykket el. zirlig; - in dicendo et perornatus, et brevis, Cic. Brut. 43. — pĕr.orno, avi, atum 1, v. a.: høiligen el. bestandigen at befordre nogens Anseelse; - ∾ senatum, Tac. Ann. 16, 26.

pĕr.ōro, avi, atum, 1, v. a. (o. n.); I) „alm.": taler helt igiennem el. fra Begyndelsen til Enden, holder en Tale; - ∾ tantam causam contra tales oratores, Cic. Quint. 24; ligel. ∾ de re, (føre sin Sag for Retten), Nep. Phoc. 4; men ∾ in aliquem, tale imod nogen (el. som Anklager), Suet. Calig. 53; cf. Plin. 29, 5; ogs. absol.: quum ··· certatim perorarent, (holdt Taler), Tac. Ann. 3, 17; men pass. impers.: breviter peroratum esse potuit, m. flgd. acc. c. inf., Liv. 34, 31; — II) „bes."; A) bringer en Tale til Ende, slutter el. ender en Tale; - qui ut peroravit, surrexit Clodius, Cic. Qu. Fr. 2, 3; men id. Att. 4, 2: quum etc., coactus est aliquando perorare; - ogs. at holde den sidste Del af en Tale; ante quam peroretur, digredi, etc., id. d. Or. 2, 19; s. ogs. und. peroratio; - ogs. at ende en Del af Talen; saal. perorata narratione, (naar den er endt el. færdig), auct. ad Her. 1, 10; — B) at gjennemføre, at fuldende; - res illo die non peroratur, dimittitur judicium, Cic. Verr. 2, 29; cf. id. 3, 66; ligel. sed haec tum laudemus, quum erunt perorata, id. Att. 5, 10. — pĕr.ōscŭlor, ari, v. dep. a.: kysser heftigen; ds. „poet. overs.": elsker; - hos (sc. uniones) perosculatur, Martial. 8, 81, inc., (al. deosculatur). — pĕrōsus, 3, partic. af perodi.

per.păco, avi, atum, 1, v. a.: aldeles at betvinge, at twinge til en varig Fred; - Gallos per Drusum perpacavit, Flor. 4, 12; cf. Liv. 36, 21 o. 42. — per.pallĭdus, 3: meget bleg, color, Cels. — per.parce, adv.: meget knapt el. sparsomt; - tu quoque perparce nimium (sc. obsonatus es), Ter. Andr. 2, 6, 21. — per.părum, adv.: saare lidet, Veget. — per.parvŭlus, 3: meget liden; - ∾ sigilla duo etc., Cic. Verr. 4, 43. — per.parvus, 3: meget liden; - ∾ et tenuis civitas, Cic.; - ds. „overs.": meget ubetydelig, controversia, id., culpa, id.; men perparvum ex illis magnis lucris ad se pervenire, id. Verr. 3, 57.

per.pasco, pāvi, pastum, 3, v. a.: at afgnave el. afæde (om Hiorden), Varro; — II) „overs." som dep., perpasci, om en Lavastrøm: at hærje el. ødelægge; - volvens perpascitur agros etc., auct. Aetn. 489; — III) partic. perpastus, 3, som adj.: fedet el. fed el. mæsket; - ∾ canis, Phaedr. 3, 7. — perpastus, 3, s. und. frgd.

perpaucŭlus, 3; in pl.: ganske faa; - perpauculis passibus, Cic. Leg. 1, 21; dem. af — per.paucus, 3: ganske liden; sædv. in pl.: ganske faa; - Perpaucorum hominumst, (meget faa Mennesker have Adgang til ham), Ter. Eun. 3, 1, 19; perpaucos Italici generis (milites) etc., Liv. 43, 11; perpauca mutare, Cic. Acad. 2, 43; men perpauca loquens, Hor. Sat. 1, 4, 18; - men in superl., perpaucissimi agricolae, Colum. 3, 20. — per.paulŭlus, (perpaull.), 3, demin. af flgd.: saare liden el. ringe; ds. neutr. som subst. c. gen.: perpaululum loci, Cic. d. Or. 2, 35. — per.paulus, (perpaull.), 3: = frgd.; ds. neutr. som adv., perpaulum: ganske lidet, declinare atomum, Cic. Fin. 1, 6. — per.pauper, is, e: meget fattig, Cic. Att. 6, 3. — per.pauxillus, 3: ganske liden el. ringe; ds. neutr. som adv.: nae perpauxillum modo, (med noget ganske lidet, neml. er jeg fornøiet), Plaut. Capt. 1, 2, 74. — per.păvĕfăcĭo, ĕre, v. a.: forskrækker aldeles, earum ··· pectora, Plaut. Stich. 1, 2, 28.

perpĕdĭo, īre, v. a., forældt Biform af impedio: forhindrer, Att. ap. Non. — per.pello, pŭli, pulsum, 3, v. a.; I) „egenl.": støder el. driver derhen el. derimod; - qui in conatu saepius aliqua re perpellitur, (som støder sig derpaa), Nigid. ap. Non.; — II) „fig.": driver afsted, tilskynder, twinger; - Si animus (i. e. libido) hominem perpulit, etc., Plaut. Trin. 2, 2, 27; opp. Sin ipse animum perpulit, ibd.; - men ∾ urbem metu ad deditionem, Liv. 32, 14; - ogs. m. flgd. ut el. ne, el. inf.; vid. Liv. 29, 23, Sall. Catil. 26, o. Tac. Ann. 6, 33, oftere; - men absol.: nunquam destitit ··· orare, usque adeo donec perpulit, (indtil han fik mig overtalt), Ter. Andr. 4, 1, 36.

*perpendĭcŭlāris, e, o. perpendĭcŭlārius, 3: perpendiculær, lodret, Frontin.; — perpendĭcŭlātor, oris, m.: der bruger Blylodder, (navnl. som Bygmester), Aur. Vict. epit. 14; o. — perpendĭcŭlātus, 3: perpendiculær, lodret, Capella; af — perpendĭcŭlum, i, n., [perpendo]: Perpendiklen el. Blylodder; vid. Plin. 7, 57; columnas ad perpendiculum exigere, (undersøge dem derefter), Cic. Verr. 1, 51; ad perpendiculum esse, (være lodret), ibd., ferri, id. Fat. 10; cf. Caes. B. G. 4, 17; — II) „fig.": Rettesnor, Regel; - Ad perpendiculum seque suosque habuit, Auson. Parent. 5.

per.pendo, di, sum, 3, v. a.: veier el. afveier; - ∾ talionem in librili, Gell. 20, 1; — II) sædv. „fig." o. „ment.": overveier el. undersøger; - ∾ momenta officiorum diligentissime, Cic. Mur. 2; ∾ omnia haec ··· ad disciplinae praecepta, ibd. 36; cf. id. d. Or. 3, 37: hoc non arte aliqua perpenditur, (opp. quodam quasi naturali sensu judicari); cf. Lael. 26: quae (amicitia) tota veritate perpenditur; ligel. perpensum habere, (f. perpendisse), Colum.; perpenso judicio statuere, (efter nøie Overlæg), Digest.

perpensatĭo, onis, f., [perpenso]: Overveielse, officiorum, Gell. 2, 2. — perpense, adv. af perpensus: efter Overveielse; - compar., ∾ eligere, Ammian. — perpenso, are, v. a., intens. af perpendo: nøie at prøve, vires futuras (catuli), Gratian. Cyneg. 298. — perpensus, 3, partic. af perpendo.

perpĕram, adv. af perperus, (sc. partem el. viam; formet som clam, coram, o. pl. alias, alteras):

urigtigen el. uret, feilagtigen; - seu recte, seu perperam facere coeperunt, Cic. Quint. 8; utrum recte, an perperam (sc. judicatum est)? vid. id. Caecin. 24; - ∾ loqui, Plaut., suadere aliquid, id.; cf. Ter. Phorm. 5, 1, 18; — b) ogs. undert.: ved el. af en Feiltagelse; - saal. perperam fecisse, (at han havde taget Feil), Varro; cf. auct. B. Hisp. 12, o. Suet. Dom. 10. — perpĕre, adv., Biform af frgd., Claud. Mamert. d. stat. anim.

perpĕrĭtūdo, ĭnis, f., [perperus]: Forkerthed, Daarskab; - ductabilitate nimia vestra aut perperitudine, Attius ap. Non. — Perperna, (Perpenna), ae, m.: romersk Tilnavn, hvoraf mærkes M. Perperna, Overvinder af Aristonicus, endte ogs. Slavekrigen paa Sicilien; vid. Flor. 2, 20, o. Liv. epit. 96. — perpĕrus, 3, πέρπερος: feilagtig, forkert, daarlig; (som adj. alene for- o. eftercl.); - perperos populares, Attius ap. Non.; nihil immaturum, nihil perperum, Vopisc. Tac. 6.

perpes, ĕtis, adj., [for- o. eftercl. Biform af perpetuus]: sammenhængende, uafbrudt; - hanc operam mihi des perpetem, Pacuv. ap. Fest. p. 217, (Müll.); vox cohibita silentio perpeti, Appul.; - oftest om Tiden: vedvarende, hel, ganske; - ibi quievi in navi noctem perpetem, Plaut. Amph. 2, 2, 100; nocte perpeti, Appul.

perpessĭcius, (-tius), 3, [perpessus]: som har udstaaet meget; ogs. som kan udholde meget; - ∾ senex (Socrates) et per omnia jactatus, Senec. Ep. 104; cf. ibd. 53. — perpessĭo, onis, f., [perpetior]: Udholden, Lidelse; - ∾ harum rerum, vid. Cic. Rab. perd. 5; ∾ dolorum, id.; cf. id. Inv. 2, 54. — perpessus, 3, partic. af perpetior. — perpĕtim, adv., [perpes]: bestandigen, uafbrudt, Appul.; men Plin. 20, 21, inc.

perpĕtĭor, perpessus sum, 3, v. dep. a. (o. n.), [patior]: lider el. udholder standhaftigen, finder mig taaligen deri; - animus aeger ··· neque pati neque perpeti potest, Enn. ap. Cic. Tusc. 3, 3; cf. Cic. Fin. 1, 14: qui dolorem perpetiuntur, ne ··· in majorem incidant; s. ogs. Ter. Eun. 2, 1, 12; men Cic. d. Or. 2, 19: omnes facile perpetior et perfero, (bærer over med dem); ∾ mendicitatem, vid. Cic. Fin. 5, 11, omnium rerum inopiam, Caes. B. C. 1, 84; haec sufferre et perpeti etc., Sulp. ap. Cic. Fam. 4, 5; mihi tam multa pro se perpesso etc., Cic. Fam. 1, 9; cf. Hor. Od. 1, 3, 25, o. Ovid. Met. 14, 472; — b) „poet." ogs. m. Objectsætning; vid. Ovid. Met. 3, 622, o. Ter. Eun. 3, 5, 3; — c) sild. „overf." ogs. om Begreber; - me vehementius ··· intendi, quam gracilitas mea perpeti posset, Plin. Ep. 2, 11.

*perpĕtrābĭlis, e: giørlig el. tilladelig el. tilladt, Tertull.; — perpĕtrātĭo, onis, f.: Fuldbyrdelse el. Fuldendelse, rei, Tertull.; o. — perpĕtrātor, oris, m.: en Fuldbyrder, caedis, Sidon.; af — perpĕtro, avi, atum, 1, v. a., [patro]: iværksætter, fuldbyrder, bringer istand; - Postquam opus meum, ut volui, omne perpetravi, Plaut. Pseud. 5, 1, 24; perpetraret promissa, Tac. Ann. 14, 7; quanto suo labore perpetratum, ne etc., ibd. 14, 11; belli perpetrati gloriam etc., Liv. 38, 53; pace perpetrata, id.; cf. id. 1, 6; - ogs. c. inf., Plaut. Truc. 2, 5, 12: Male quod mulier facere incepit, nisi id efficere perpetrat, etc.

*perpĕtŭālis, e, Biform af perpetuus; - καθολικά, id est ··· universalia vel perpetualia, Quintil. 2, 13, 14; o. — perpĕtŭārĭus, 3: som bestandigen er i Arbeide, mulio, Senec. Apocol.; — b) ogs. subst. perpetuarius, (sc. redemptor): Arvefæster el. Arveforpagter, Cod. Just.; — [perpetuus].

perpĕtŭĭtas, atis, f., [perpetuus]: uafbrudt Sammenhæng, sammenhængende Række; saal. om et Sted o. in pl.: umbrosis perpetuitatibus, (med skyggefulde Strækninger), Vitruv. 2, 10; - sædv. „overf.": uafbrudt Vedvarenhed el. Sammenhæng, navnl. om Tiden og Talen; - non in aliqua parte, sed in perpetuitate temporis, Cic. Tusc. 2, 27; in vitae perpetuitate etc., id. Off. 1, 33; men ibd. 2, 7, absol.: ad perpetuitatem: for stedse; - perpetuitas orationis, id. d. Or. 3, 49: flydende og udstrakte Perioder, (opp. membra minutiora); men ∾ sermonis, ibd. 2, 54: den sammenhængende Tale, (opp. dictum); men id. Orat. 2, in perpetuitate dicendi: i det hele Foredrag, (opp. in aliqua parte); - endel. m. Hensyn paa Indholdets Enhed og Sammenhæng, vid. id. Tusc. 5, 10: non ex singulis vocibus philosophi spectandi sunt, sed ex perpetuitate atque constantia.

perpĕtŭĭto, avi, 1, v. a., intens. af 2. perpetuo, o. m. s. Bem.; - Libertatemque ut perpetuitassint quam maxime, Enn. ap. Non. — 1. perpĕtŭo, abl. som adv., s. und. perpetuus. — 2. perpĕtŭo, avi, atum, 1, v. a., [perpetuus]: fortsætter uafbrudt el. uden Ophold; - ∾ verba, vid. Cic. d. Or. 3, 46; men perpetuandam potestatem judicum, (at den burde vedblive uforandret), id. Sull. 22; qui perpetuat data (amator: som vedbliver at give), Plaut. Pseud. 1, 3, 72; - sild. ogs. som Hilsen til Keiserne: Di te perpetuent, Lamprid. Al. Sev. 6.

perpetŭus, 3, [peto]; I) „alm.": sammenhængende, uafbrudt, bestandig; A) om Stedet el. med Hensyn derpaa; - ∾ agmen Italiae, vid. Cic. Pis. 22; Apenninus perpetuis jugis tendens etc., Plin. 3, 7; ∾ munitiones, Caes., vigiliae stationesque, id. B. C. 1, 21; palus perpetua, quae intercedebat, etc., id. B. G. 7, 26; men Perpetui tergo bovis (vésci: der neml. var fremsat hel), Virg. Aen. 8, 183; ∾ trabes in longitudinem, (efter deres hele Længde), Caes. B. G. 7, 23; ∾ mensis (considere, ved lange Borde), Virg. Aen. 7, 176; cf. Plin. 6, 23: montes perpetuo tractu Oceani orae praetenti; — B) om Tiden; - hunc diem ··· perpetuum etc., (hele denne Dag), Ter. Ad. 4, 1, 5; ligel. ∾ triduum, id., biennium, id.; - df. ogs. absol.: in perpetuum (sc. tempus): stedse, bestandigen, Cic. Catil. 1, 12; cf. Liv. 7, 37; — C) om Talen el. om Foredraget: sammenhængende; - tum perpetua oratione, tum altercatione, Cic. Att. 1, 16; cf. Liv. 4, 6; men ∾ actiones, Cic. Top. 26: det sammenhængende retlige Foredrag; fremdeles historia perpetua rerum gestarum, (som fortæller Begivenhederne i deres Sammenhæng), id. Fam. 5, 12; - men carmen perpetuum, Ovid. Met. 1, 4, (som omfatter en Cyclus el. et System af Myther); — II) „bes."; A) ligesom giennemgaaende, som gielder almindeligen el. overalt; - lex perpetua et aeterna, Cic. N. D. 1, 15; cf. id. ibd. 2, 21, ogs. id. Catil. 4, 9; - perpetui juris et universi generis quaestio non hominum nomina, sed rationem dicendi ··· desiderat, Cic. d. Or. 2, 33; - men absol.: nec arbitror, perpetuum quicquam in hoc praecipi posse, Plin. 17, 2; ligel. Cels. 2, 10: ne id quidem perpetuum est, (gielder ikke almindeligen); — B) i Augursproget ere perpetua fulmina: de Lyn, som have Betydning for hele Livet, Senec. Qu. N. 2, 47; — C) i Grammatiken er perpetuus modus: Infinitivet; - men comisk: perii plane in perpetuum modum, (er aldeles forloren), Plaut. Most. 3, 1, 5; — III) som Adverbier ere endnu at hidføre; A) perpetuo: bestandigen, vedvarende, evigen, odl.; - ut eam opinionem perpetuo retineatis, Cic. Agr. 3, 1; cf. id. Acad. 2, 19, o. Caes. B. G. 1, 31; — B) perpetuum: bestandigen, uafbrudt, Stat. Silv. 1, 1, 99; — not.: forældt. compar., perpetuior, Cato ap. Priscian.; superl., perpetuissimus, id. ibd. — perpexus, 3, [pecto]: vel kæmmet, barba, Firmic. Math. 5, 5. — per.pinguis, e: meget fed; - ∾ arenae, auct. Itin. Al. M.

per.plăcĕo, ēre, v. n.: at behage meget; - ea mihi perplacet (lex), Cic. Att. 3, 23; cf. Plaut. Most. 3, 3, 4. — per.plānus, 3, „fig.": meget tydelig, expositio, Diomed. — perplexābĭlis, e, [perplexor]: for-

viklet, forvirret; – Neque ullum verbum faciat perplexabile, Plaut. Asin. 4, 1, 47; — df. adv. perplexābĭlĭter: forvirret, forvirrende, Plaut. Stich. 1, 2, 28. — perplexe, adv. af perplexus: forvirret el. uforstaaeligen; – ∾ loqui, Ter. Eun. 5, 1, in.; haud perplexe indicare defectionem, Liv. 6, 13; – compar., perplexius errare, Prudent. — perplexim, adv.: Biform af frgd., Plaut. Stich. 1, 2, 18. — *perplexĭo, onis, f.: Forvikling, Forvirring, Modsigelse; – miris perplexionibus illis etc., Porc. Latr.; — perplexĭtas, atis, f.: Forvikling, Uforstaaelighed, Ammian.; o. — perplexor, ari, v. dep. n.: afstedkommer Forvirring; – scio, quo vos pacto soleatis perplexarier, Plaut. Aul. 2, 2, 81; — [flgd.].

perplexus, 3, [plecto, πλέκω, fletter]; I) „egenl.": sammenflettet, forviklet; – ∾ figurae, Lucr.; ∾ foramina linguae, id. 4, 625; perplexis ··· seminibus, vid. Plin. 9, 1; men perplexum iter ··· silvae, (som løber hid og did), Virg. Aen. 9, 391; — II) „fig.": forvirret, uforstaaelig, gaadefuld; – perplexis sermonibus tentare, Liv. 40, 5; quidnam perplexi sua legatio haberet, id. 34, 57; – compar., perplexius carmen, id. 25, 12; ligel. perplexior ratio, Plin. — perplĭcātus, 3, [plico], ligesom frgd.: sammenviklet, indviklet i hinanden; – m. Tmesis, Lucr. 2, 394: Aut magis hamatis inter se perque plicatis (elementis).

per.plŭo, ĕre, v. n. o. a.; I) neutr.; A) at regne el. rinde igiennem; – qua posset ex imbribus aqua perpluere, (faae Afløb), Vitruv.; – men impers.: sicubi perpluat, Cato; — B) at regne (el. dryppe, at have en Læk); – perfluunt Tigna, Plaut. Most. 1, 2, 30; ligel. coenaculum perpluit, Quintil. 6, 3, 64; – df. „alleg.": Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant, Plaut. Trin. 2, 2, 41; — B) „overf.": ligesom at regne deraf, at udgyde rigeligen; – Perpluat et pomis ··· sinus, Tibull. 1, 10, 72, inc.; — II) act. o. „fig.": at omgive dermed; – perpluit crocus ··· capellas odore, Appul.; — B) at udgyde deri; – (tempestas), quam mihi amor et cupido In pectus perpluit meum, Plaut. Most. 1, 3, 7.

perpol, er altid at skrive adskilt: per pol, da per ved Tmesis hører til et flgd. Ord; vid. Ter. Hec. in.: Per pol quam paucos etc., f. Pol perquam paucos etc. — per.pŏlĭo, ĭi (ivi), ītum, 4, v. a.; I) „egenl.": polerer stærkt, afglatter el. afgnider; – aurum ... tritu perpolitum, Plin.; locus calce arenaque perpolitus, (afpudset dermed), Vell.; — II) oftest „fig.": afpolerer el. affiler, d. e. lægger den sidste Haand derpaa, navnl. paa et Skrift el. Aandsværk; – vid. Cic. d. Or. 2, 13; ligel. adhibere extremum perpoliendi laborem, id. Balb. 7; — III) df. partic. perpŏlītus, 3, som adj.: som er uddannet til Fuldkommenhed, in dicendo, Cic. d. Or. 1, 13; non philosophia solum (perpolitus), verum etiam litteris, id. Pis. 29; sententiis ··· verbis ··· perpolita oratio, id. d. Or. 1, 8; – men id. Sest. 42: inter hanc vitam perpolitam humanitate et illam immanem nihil tam interest, quam etc.; – men absol.: explicatio illustris et perpolita, id. d. Or. 2, 27. — perpŏlīte, adv. af perpolitus: fint, smukt, fuldkomment; – in superl., perpolitissime absolutae (continuationes verborum), auct. ad Her. 4, 32. — perpŏlītĭo, onis, f., [perpolio]: Udarbeidelse el. Udsmykkelse til Fuldkommenhed; – ∾ sermonis, auct. ad Her. 4, 13.

per.pŏpŭlor, atus sum, 1, v. dep. a.: ganske el. helt at udplyndre el. ødelægge; – agrum Placentinum perpopulatos esse, Liv. 34, 56; cf. Tac. Ann. 14, 26; — not.: partic. perpopulatus, 3, ogs. m. passiv Bem.; – perpopulato agro etc., Liv. 29, 6; cf. id. 26, 9. — per.portans, tis, partic., [porto]: bringende el. førende derhen; – naves onerariae praedas Carthaginem perportantes, Liv. 28, 46.

perpōtātĭo, onis, f., [perpoto]: uafbrudt Svir el. Drikkelag; in pl., Cic. Pis. 10, o. Plin. 29, 8. — per.pōtior, ītus sum, 4, v. dep. n.: vedbliver at besidde el. nyde; df. sædv. nyder godt deraf; c. abl. (el. gen.); – ∾ beneficio, (ogs. beneficii), Cod. Just.; ∾ nomine, loco tribuni, ibd. — per.pōto, avi, atum, 1, v. a. o. n.: drikker ud, udtømmer; – interea perpotet amarum Absinthi laticem, Lucr. 1, 939; — II) „overf.": vedbliver at drikke el. svire; – ∾ totos dies, Cic. Verr. 5, 33; cf. id. Phil. 2, 31.

per.prĕmo, f. und. perprimo. — perpressa, ae, f.: en Benævnelse paa Væxten bacchar, Plin. 21, 77, oftere. — perprĭmo, pressi, pressum, 3, v. a., [premo]: trykker derigiennem el. derpaa; – spiritus ictu doloris impulsus ··· oculis adjacentem humorem perprimit, (al. perpremit), Senec. Ep. 99; men sensu obsceno, Ovid. A. A. 1, 394; men Hor. Epod. 16, 37: mollis et exspes Inominata perprimat cubilia, (ligge derpaa). — per.prŏpĕre, adv.: meget hurtigt, som allersnarest; – quid agam? P. peri perpropere! Plaut. Mil. gl. 2, 4, 10. — per.prŏpinquus, 3: meget nær el. nærforestaaende; – commutatio rerum, Att. ap. Cic. Div. 1, 22. — per.prosper, a, um: meget lykkelig, meget god; – ∾ valetudo, Suet. Claud. 31. — per.prūrisco, ĕre, v. n., inch. af prurio: at have stærk Kløe, at blive meget lysten; – ∾ usque ex unguiculis, Plaut. Stich. 5, 5, 20, Appul.

per.pŭdesco, ĕre, v. n. intens.: begynde ret at skamme sig; – et quando perpudescet miscenda atque perturbanda re publica? Cornelia in frgm. ap. Nep. — per.pugnax, ācis, adj.: meget stridbar el. trættekær; – perpugnacem in disputando esse, Cic. d. Or. 1, 20. — per.pulcher, chra, chrum: meget smuk; – Perpulchra credo dona, etc., Ter. Eun. 3, 2, 15. — perpunctus, 3, [pungo]: giennemstukken, Coel. Aur.

per.purgo, avi, atum, 1, v. a.: stærkt at rense el. rengiøre; – ∾ alvum, Cato; ∾ se herbula quadam, (om Hinden), Cic. N. D. 2, 50; ∾ aegrum, Cels., ulcera, id.; – men comisk: perpurgatis auribus, (i. e. attentis), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 179; — II) „fig."; A) bringer i det Rene, navnl. berigtiger et Regnskab el. en Fordring; – de dote tanto magis perpurga, Cic. Att. 12, 12; — B) afhandler el. behandler fuldstændigen; – locus orationis perpurgatus ab iis, qui etc., id. Mur. 26; cf. id. Div. 2, 1. — per.pūrus, 3: meget ren, lana, Varro, inc. — per.pŭsillus, 3: meget liden; df. som Ordspil: perpusillum rogabo, (vil spørge en meget liden Person, el. om noget ganske lidet), vid. Cic. d. Or. 2, 60. — per.pŭto, are, v. a., comisk f. enarro; – Ut ego argumentum hoc vobis plane perputem, Plaut. Cist. 1, 3, 7.

per.quam, adv.: saare meget, høiligen; – ∾ flebiliter, Cic.; cf. id. d. Or. 2, 49; perquam velim scire, Plin. Ep.; – ogs. m. Tmesis: Per pol quam paucos, (f. Pol perquam paucos), Ter. Hec. in.; ogs. hos superl., Appul.; f. ogs. und. per. — per.quĭesco, ĕre, v. n.: tilbringer hvilende; – ∾ totam noctem, Appul. — perquīrītātus, 3, ligesom perquisitus: meget omspurgt el. efterspurgt; – ∾ opusculum, Claud. Mamert.; af — per.quiro, sivi, situm, 3, v. a., [quaero]: spørger el. søger Kundskab derom, opsøger el. opleder; – ut ea vasa perquirant, Cic. Verr. 4, 18; ∾ aditus viasque in Suevos, Caes. B. G. 6, 8; ogs. ∾ aliquid ab accusatore, Cic.; men in pass. impers.: perquiritur a coactoribus, id. Cluent. 64; – ogs. m. flgd. relat.; perquirunt, quid siet causae, Plaut. Stich. 1, 3, 49. — perquisite, adv. af perquisitus: nøiagtigen; – compar., ∾ conscribere, Cic. Inv. 1, 41. — perquisitor, oris, m., [perquiro]: som opsporger el. opsøger noget; – Malevoli perquisitores auctionum perierint! Plaut. Stich. 2, 2, 61. — perquisītus, 3, partic. af perquiro.

perrāro, adv., f. und. flgd. — per.rārus, 3:

meget sielden; – quod tunc perrarum erat in sacerdotiis mandandis, Liv. 29, 38; men quando perrarum est, ut etc., Plin. 31, 23; — b) hf. perraro (sc. tempore), som adv.: meget sieldent, Cic. R. Am. 18, oftere; perraro haec alea fallit, Hor. Sat. 2, 5, 50. — per.rĕcondĭtus, 3: meget skiult el. forborgen; – ∾ ratio consuetudinis meae, Cic. d. Or. 1, 30.

perrectus, 3, partic. af pergo. — per.rēpo, psi, ptum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.: at krybe derhen, ad praesepia, Colum.; ligel. om Vinranken: ∾ in aliena jugorum compluvia, id.; — II) act.; – ∾ tellurem genibus, (krybe hen derover), Tibull. 1, 2, 85; hf. — perrepto, avi, atum, 1, v. n. o. a. intens.; I) neutr.: kryber omkring, in omnibus latebris, Plaut. Rud. 1, 4, 4; – ogs. kryber derhen; Perreptavi usque omne oppidum, ad portam, ad lacum; Quo non? Ter. Ad. 4, 6, 3; — II) act.; – ∾ oppidum, Ter. l. c., plateas, Plaut. Amph. 4, 1, 3.

Perrhaebĭa, ae, f., Πεῤῥαιβία: Egn i Thessalien ved Tempe og Olympus; vid. Cic. Pis. 40, o. Liv. 31, 41; — B) hf. Perrhaebus, 3: perrhæbisk, Caeneus, Ovid. Met. 12, 172; ogs. thessalisk, Pindus, Propert. 3, 3, 55; — b) hf. subst. Perrhaebi, orum, m.: Indvaanerne af Perrhæbien, Liv. 33, 32, oftere. — perrĭdĭcŭle, adv.: meget latterligen, Cic. d. Or. 2, 59; af — per.rĭdĭcŭlus, 3: meget latterlig; – ∾ doctrina, vid. Cic. d. Or. 2, 19. — per.rīmōsus, 3: fuld af Revner el. Sprækker, area, Varro.

per.rōdo, si, sum, 3, v. a.: giennemgnaver, giennemæder; – ∾ plures sinus, Cels.; perrodi a veneno, Plin. — perrŏgĭto, are, v. a. intens.: vedbliver at spørge el. udspørge; – ∾ advenas de gnatis, Pacuv. ap. Priscian.; af — per.rŏgo, avi, atum, 1, v. a.: spørger helt igiennem el. efter Ordenen; (navnl. om Consulerne og Keiserne i Senatet); – vid. Tac. Hist. 4, 9: quum perrogarent sententias consules; hvf. Liv. 29, 19, pass.: perrogari eo die sententiae non potuerunt, (man kunde ikke blive færdig dermed); cf. Suet. Aug. 35, o. Plin. Paneg. 60; — II) „overf." heder perrogare legem, ligesom perferre legem: efter Forespørgsel at skaffe en Lov Gyldighed, el. at faae den antagen, Val. Max. 8, 6, 4.

per.rumpo, rūpi, ruptum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.: at bryde el. trænge derigiennem el. derhen, per medios hostes, Caes., in urbem, Liv., in triclinium, Suet.; hf. pass. impers., Liv. 26, 7: nec per castra eorum perrumpi ad Capuam posse; – ogs. „alleg.", Tac. Ann. 4, 40: qui, te invito, perrumpunt, (overskride en vis Grændse); — II) act.; A) „egenl."; 1) bryder el. trænger derigiennem el. frem derover; – ∾ eam paludem, Caes. B. G. 7, 19; cf. Hor. Od. 1, 3, 36; men pass., Tac. Ann. 4, 51: munimenta quasi perrupta etc.; ligel. ut ab his (generibus) perrumpatur et dividatur ··· aër, Cic. Tusc. 1, 18; — 2) giennembryder, sønderbryder, knuser; – ∾ rates, (giennembore), Caes., limina bipenni, (sprænge), Virg. Aen. 2, 479; cf. ibd. 9, 513; – perruptae rostris et aratris radices, Colum.; — B) „fig."; 1) at overvinde el. beseire; – ∾ periculum, Cic., difficultates, Plin.; men Tac. Ann. 3, 15: ne quo affectu perrumperetur, (skulde giennemtrænges deraf el. aabne sit Indre derfor); — 2) at giennembryde, d. e. at tilintetgiøre, at giøre uvirksom; – ∾ leges, Cic. Off. 3, 8, quaestiones, id. Verr. 1, 5, servitium, Senec. Agam. 601, fastidia, vid. Hor. Ep. 1, 10, 25. — perruptus, 3, partic. af frgd.

1. Persa, ae, m.; pl. Persae, arum, m., Πέρσαι: Perserne, oprdl. Indvaanerne af Landskabet Persis, derefter ogs. af det store persiske Monarchi; vid. Cic. d. Rep. 3, 9, id. Off. 3, 11, oftere, o. A.; – f. sing. Persa, Cic. Att. 10, 8, findes ogs. d. græske Form Perses, id. Tusc. 1, 42, Nep. Reg. 1, o. A.; — bb) hf. „overf."; a) f. Persien; – in Persas perfectus est, Nep. Pelop. 4; — b) Persae „poet." f. Parthi, Hor. Od. 1, 2, 22, o. ibd. 3, 5, 4; — not.: ogs. er Persa: Navnet paa en Comoedie af Plautus; — B) hf. 1) Persis, ĭdis, f.: Landskabet Persien, imellem Karmanien, Medien og Susiana, hod. Fars el. Farsistan, Mela 1, 2, o. id. 3, 8; – ogs. Persia, ae, Plaut. Pers. 4, 3, 28; — bb) „poet." ogs. a) som adj. fem.: persisk; – ∾ rates, Ovid. A. A. 1, 172; — b) som subst. Persĭdes: Perserinderne, Claudian.; — 2) Persĭcus, 3: persisk; – ∾ mare, Mela, Plin.; Persica malus, Macrob., arbor, Plin., ogs. absol. Persicus, i, f., Colum., Pallad.: Ferskentræet; hvf. Persicum, i, n.: Ferskenen, Plin., Martial.; – fremdeles Persice (Περσική) porticus, oprdl.: en af det persiske Bytte opført Buegang i Lacedæmon; ogs. et derefter benævnt Galleri paa Brutus's Villa, Cic. Att. 15, 9; – Persica, orum, n.: den persiske Historie; ex Dionis Persicis, Cic. Div. 1, 23; – Persici apparatus: glimrende Anretninger, Hor. Od. 1, 38, in.; — b) hf. adv. Persĭce: paa Persisk; – ∾ optime loqui, Quintil. 11, 2, 50.

2. Persa, ae, f., Πέρση: Datter af Oceanus, ved Solguden Moder til Circe, til Perses (Fader til Hecate), til Aetes o. Pasiphae; vid. Hygin. Fabb. praef.; – heder ogs. Perseis, Cic. N. D. 3, 19; — B) hf. 1) Persēĭus, 3: nedstammende fra denne Persa, Hecate, Val. Fl.; men ∾ proles, id. 5, 581, (i. e. Aeetes); — B) Persēĭs, ĭdis, f.: Efterkommerske af Persa, Stat. Theb. 4, 482, (i. e. Hecate); — b) ogs. adj.: Perseides herbae, (Hexeurter), Ovid. Rem. 263; — not.: ogs. er Perseis: Titelen paa et tabt latinsk Digt, Ovid. Pont. 4, 16, 25. — 3. Persa, ae, f.: Navnet paa en liden Hund, vid. Cic. Div. 1, 46.

per.saepe, adv.: meget ofte; – quod persaepe fit, Cic. Lael. 20; men persaepe ··· saepissime, id. Qu. Fr. 1, 5; men saepe ··· persaepe, Hor. Sat. 1, 3, 10; – ogs. in tmesi: Per pol saepe peccas, (f. Pol persaepe), Plaut. Casin. 2, 6, 18. — Persaepŏlis, (Persep.), is, f.: Hovedstaden i Persien, vid. Plin. 6, 29, o. Curt. 5, 6, flgd. — per.saevus, 3: meget voldsom el. rivende, flumina, Mela 2, 5.

persalse, adv.: meget vittigen el. lunefuldt, gratias alicui agere, Cic. Qu. Fr. 2, 15; af — per.salsus, 3: meget salt; hf. om et Svar: meget vittigt el. lunefuldt; – persalsum illud est apud Naevium, etc., Cic. d. Or. 2, 69. — persălūtātĭo, onis, f.: venlig Hilsen til alle Nærværende, navnl. Embedscandidaternes; vid. Cic. Mur. 21; af — per.sălūto, avi, atum, 1, v. a.: hilser paa alle Nærværende efter Ordenen; vid. Cic. Flacc. 18, ogs. Phaedr. 4, 12; – ogs. at yde sin Hylding; a toto exercitu illo ad ultimum persalutatus est, Curt. 10, 5.

per.sancte, adv.: meget helligen, høit og dyrt; – ∾ dejerare, Ter., jurare, id., o. Suet. Tit. 10. — per.sāno, (avi), atum, 1, v. a.: helbreder aldeles, vomicas, Plin. 20, 29; – hf. „alleg.": in ulceribus meis ··· quae etiamsi persanata non sunt, serpere desierunt, Senec. Ep. 8. — per.sānus, 3: fuldkomment helbredet, Cato. — persăpĭens, tis, adj.: meget viis, homo, Cic. Prov. cons. 18; hf. — persăpienter, adv.: meget viseligen, Cic. Mil. 4.

per.scīens, tis, partic., [scio]: som fuldkomment kiender noget, c. acc.; – persciens animum alicujus, Lamprid. Commod. 5; hf. — perscĭenter, adv.: meget forstandigen el. indsigtsfuldt, Cic. Brut. 55. — per.scindo, scĭdi, scissum, 3, v. a.: sønderriver el. adsplitter; saal. om Stormen: ∾ nubem, Lucr. 6, 137; cf. ibd. 110: perscissa (ventis carbasus); men Liv. 21, 58: omnia perscindente vento et rapiente. — per.scisco, ĕre, 3, v. a.: erfarer fuldkomment, causam tumultus, Dict. Cret. — perscissus, 3, partic. af perscindo. — per.scītus, 3: meget artig

el. vakker, men alene in tmesi: Per ecastor scitus puer est natus Pamphilo, Ter. Andr. 3, 2, 6; quod etc., per mihi scitum videtur, Cic. d. Or. 2, 67.

per.scrībo, psi, ptum, 3, v. a.; I) „egenl.“: skriver helt ud el. uden Afkortning; - saal. verba non perscripta, (naar man ikke skrev Ordet tertium el. tertio helt ud, men alene tert.), Tiro Tullius ap. Gell. 10, 1, 7; cf. ibd. 10; men Suet. Galb. 5: quia notata, non perscripta erat summa; — II) „overf.“; A) opskriver el. optegner nøiagtigen el. udførligen; - hoc perscriptum in monumentis veteribus reperietis, ut etc., Cic. Agr. 2, 32; ∾ res populi R. a primordio urbis, Liv. praef. in.; men Hor. Sat. 1, 4. 54: Non satis est puris versum perscribere verbis; — B) at indskrive el. skriftligen at indføre; - de reliquis S. C. perscribuntur, Caes. B. C. 1, 6; cf. Cic. Catil. 3, 6; ligel. (signa) in tabulas publicas ad aerarium perscribenda curavit, Cic. Verr. 1, 21; - navnl. ogs. at indføre i Regnskabsbogen; saal. ∾ falsum nomen, id. R. Com. 1; — C) skriftligen at tilmælde, at tilskrive udførligen; - haec pleniora ··· Romam ad suos perscribebant, Caes. B. C. 1, 53; cf. id. B. G. 5, 47, o. Cic. Fam. 5, 4; — D) skriftligen at anvise til Betaling; - argentum perscripsi illis, quibus debui, Ter. Phorm. 5, 7, 30, (al. discripsi); in aedem sacram reficiendam se (eam pecuniam) perscripsisse, Cic. Flacc. 19; men Suet. Caes. 42: si quid usurae nomine numeratum aut perscriptum fuisset; — not.: efter Prisc. d. Ponderibus heder perscribere ogs.: at forsyne med en Tverstreg, at giennemstrege; as numus est libralis et per I perscriptam notatur ∓; dupondius numus est bilibris per duas II perscriptas Ħ etc.; denarius quoque decem librarum numus per X perscriptam notatur ⨳.

***perscriptĭo**, onis, f.: Opskrivning el. Optegnelse; navnl. skriftlig Indførelse i Regnskabsbogen; - de tabulis et de perscriptionibus etc., Cic. d. Or. 1, 58; men perscriptionum et liturarum adversaria, (Kladdebøger), Cic. R. Com. 2; men falsis perscriptionibus etc., vid. id. Phil. 5, 4; — II) skriftlig Anvisning til Udbetaling; - debere, non esse dignitatis meae; perscriptionem tibi placere, Cic. Att. 12, 51; haec pactio non verbis, sed nominibus et perscriptionibus facta est, id. ibd. 4, 18; — **perscriptor**, oris, m.: som skriftligen optegner, som nedskriver; - scribam tuum ··· perscriptorem hujus fenerationis fuisse, Cic. Verr. 3, 72; o. — **perscriptūra**, ae, f.: Nedskrivning, (navnl. af nogens Testamente), Digest.; — [perscribo]. — **perscriptus**, 3, partic. af perscribo.

***perscrūtātĭo**, onis, f.: Giennemsøgning; - ∾ profundi, Senec. Consol. Helv. 9; o. — **perscrūtātor**, oris, m.: som efterforsker; in pl., ∾ talium rerum, Capitol. Max. 1; — [perscrutor]. — **perscrūto**, avi, atum, 1, v. a., for- o. efterel. Biform af flgd.; - ∾ aliquem, Plaut. Aul. 4, 4, 30, (visitere); montium venis perscrutatis, Ammian. — **per.scrūtor**, atus sum, 1, v. dep. a.; I) „egenl.“: giennemsøger, arculas muliebres, Cic. Off. 2, 7; cf. id. Verr. 4, 21, ogs. id. Tusc. 5, 20; — II) „fig.“; - ∾ penitus naturam rationemque criminum, Cic. Flacc. 8; cf. id. Inv. 2, 44; — **persculptus**, 3, partic., [sculpo]: udgravet el. graveret, lapides, Coripp.

persĕa, ae, f., *περσέα*: etslags helligt Træ i Ægypten og Persien, vid. Plin. 13, 15, o. id. 15, 13. — **per.sĕco**, cŭi, ctum, 1, v. a.: giennemskærer, udskærer; bf. „alleg.“: ∾ vitium, ne perserpat, Liv. 40, 19; ligel. ∾ naturas rerum, vid. Cic. Acad. 2, 39; men ∾ vomicas rei publicae, vid. auct. ap. Quintil. 8, 6, 15; — not.: Cic. Att. 13, 23, (e poët.), er rimel. f. perseca at læse persece, (f. perseque), s. und. persequor.

persector, ari, v. dep. n., intens. af persequor: gaaer med Omhu derefter, forfølger opmærksomt; - Nec persectari primordia singula quaeque, Lucr. 2, 165; (al. perscrutari); cf. id. 4, 1004. — ***persĕcūtĭo**, onis, f.; I) „egenl.“: Forfølgen, Jagen derefter; - ∾ nostra (bestiarum), Digest.; ogs. at eftersætte Røvere, Appul.; — II) „overf.“; A) retlig Forfølgelse el. Klage; - vid. Cic. Orat. 41: persecutionum cautionumque praecepta etc.; ligel. quarum rerum persecutio adversus te est, Digest.; — B) de ældste Christnes Forfølgelse og Mishandling, hvorom Tertulliani Liber: de Fuga in Persecutione; — C) Forfølgelse el. Fortsættelse af en Sag; - ∾ negotii, Appul.; o. — **persĕcūtor**, oris, m.: en Forfølger; - ∾ flagitiorum, Capitolin.; - navnl. i Retssproget: Klageren, Digest.; - ogs. en Forfølger af de Christne, Lactant.; — [persequor]. — **persĕcūtōrĭus**, s. und. prosecutorius. — **persĕcūtrix**, icis, fem. af persecutor: en Forfølgerske, Augustin. — **persĕcūtus**, 3, partic. af persequor.

per.sĕdĕo, sēdi, sessum, 2, v. n.: bliver siddende, vedbliver at sidde; - quo pacto persederit humor aquāi, Lucr. 1, 308; men Suet. Claud. 34: ut ··· persederet, (at han blev siddende); men Liv. 45, 39: in equo dies noctesque persedendo; men multis annis apud philosophum (persedisse: neml. som Tilhører), Senec. Ep. 108. — **per.segnis**, e: meget dorsk el. langsom; - proelium pedestre persegne fuit, Liv. 25, 15.

Persēis, ĭdis, f., *Περσηΐς*, o. **Persēĭus**, 3, *Περσήϊος*, s. und. 2.Persa. — **per.sĕnesco**, nŭi, 3, v. n.: at tilbringe el. henleve Alderdommen paa et Sted; - atque ibi per XIV annos ··· persenuit, Eutrop. 1, 11. — **per.sĕnex**, nis, adj.: meget gammel, Suet. Gramm. 9. — **per.sĕnīlis**, e, aetas: meget høi Alder, Vulgat. — **per.sentĭo**, sensi, sensum, 4, v. a.; I) „alm.“: ligesom giennemføler, d. e. føler dybt el. inderligen; - persentit pectore curas, Virg. Aen. 4, 448; — II) „bes.“: fornemmer med Vished, m. acc. c. inf.: Quam simul ac tali persensit peste teneri, Virg. Aen. 4, 90. — **persentisco**, ĕre, v. a., intens. af frgd.; I) „alm.“: at føle dybt el. inderligen; - tum viscera persentiscunt Omnia, Lucr. 3, 250; — II) „bes.“: tydeligen at fornemme; - ubi possem persentiscere, Nisi essem lapis, Ter. Heaut. 5, 1, 43.

Persĕphŏne, es, f., *Περσεφόνη*, er Romernes Proserpina; vid. Ovid. Met. 10, 15 o. 730; — II) bf. ogs. „poet.“: Dødens Gudinde el. Døden, Ovid. Her. 21, 46, o. Tibull. 3, 5, 5. — **persĕphŏnĭum**, i, n., *περσεφόνιον*: vild Valmue, Appul. — **Persĕpolis**, is, f., s. und. Persaepolis.

per.sĕquax, ācis, adj.: som følger el. forfølger stærkt; - ales oculis persequax, Appul. — **persĕquens**, tis, partic. o. adj. af flgd. — **per.sĕquor**, cūtus (o. quūtus) sum, 3, v. dep. a. o. n.; I) act.; A) „egenl.“; 1) „alm.“: vedbliver at følge derefter; - meque in Asiam persequens, Ter. Andr. 5, 4, 32, (hvortil s. Donat.: persequitur enim, qui non desinit sequi); cf. Virg. Aen. 9, 218; - reliqui praefecti ··· Cleomenem persecuti sunt, Cic. Verr. 5, 35; men id. Att. 7, 22: qua aut terra, aut mari persequar eum, qui ubi sit, nescio; - men „alleg.“: persequi aliquem ipsius vestigiis, id. Brut. 90; ogs. ∾ vestigia alicujus, id. d. Or. 1, 23; — 2) „bes.“; a) forfølger fiendtligen, eftersætter; - ∾ fugientes usque ad flumen, Caes. B. G. 7, 67; men absol.: deterrere hostes a persequendo, Sall. Jug. 50; - ∾ feras, Ovid., beluas, Curt.; — b) følger med Pennen, nedskriver (et Forhør, odl.), vid. Cic. Sull. 14; — B) „fig.“; 1) „overf.“; a) forfølger, opsøger, giennemsøger, odl.; - dum omnes solitudines persequeris, Cic. Pis. 22; — b) forfølger for at naae el. indhente, naaer el. indhenter; - quo te persequi etc., Cic. Fam. 3, 6; cf. id. Div. 2, 72: quo te cumque verteris, persequitur (te superstitio); ligel. Mors et fugacem persequitur virum, Hor. Od. 3, 2, 14; — 2) „ment.“; aa) „alm.“ (o. „alleg.“):

vedblivende el. udholdende at forfølge en Gienstand el. at gaae el. lægge sig derefter; – et certe omnes vias persequar, quibus putabo ad id, quod volumus, perveniri posse, Cic. Fam. 4, 13; cf. Ter. Hec. 3, 5, 4; ligel. Cic. Fin. 1, 21: eas igitur artes persequeretur, vivendi artem ··· relinqueret? — bb) „bes."; a) ivrigen el. med stor Anstrængelse at stræbe derefter el. søge at opnaae el. erholde; – ∾ utilia studiosissime, Cic. Off. 3, 28; ∾ hereditatem, Ter. Andr. 4, 5, 20; cf. Cic. Leg. 3, 8; crede hoc: ego meum jus persequar, Ter. Ad. 2, 1, 9; cf. Cic. Caecin. 3, ogs. id. Div. in Caecil. 6; ligel. ∾ rem suam, id. Quint. 13; cf. id. Verr. 3, 13; ligel. quum poenas a seditioso cive ··· persequi vellet, id. Fam. 1, 9; — b) følger derefter el. stræber at naae som Mønster el. Forbillede, efterligner med Omhu; – ∾ sectam et instituta alicujus, Cic. Verr. 5, 71; cf. id. Acad. 1, 2: si vero Academiam veterem persequamur, etc.; ligel. id. Fam. 9, 3: ego vero ··· te persequar, (vil følge dit Exempel); men id. d. Or. 2, 22: ut, quae maxime excellant in eo, quem imitabitur, ea diligentissime persequatur; — c) forfølger fiendligen, forfølger, hævner, straffer; – ∾ civitatem bello, Caes. B. G. 5, 1; aliquem aestuantem et tergiversantem judicio persequi, Cic. Flacc. 20; istius injurias per vos ulcisci et persequi, id. Verr. 2, 3; ∾ mortem alicujus, id., Caes., Liv.; — d) forfølger virksomt, behandler el. fortsætter el. udfører en Sag; – ex usu quod est, id persequar, Ter. Hec. 4, 3, 10; ut mea mandata digeras, persequare, conficias, Cic. Qu. Fr. 2, 14; ligel. si idem extrema persequitur, qui inchoavit, id. Prov. cons. 8; — e) forfølger i Skrift el. Tale; mundligen el. skriftligen at afhandle el. fremstille el. fortælle el. forklare, odl.; – me id persequi voce, quod etc., Cic. Planc. 23; dum rationes Persequor et doceo dictis, quo ··· foedere etc., Lucr. 5, 57; men quae versibus persecutus est Ennius, Cic.; ∾ philosophiam Latinis litteris, id.; cf. id. Off. 2, 24, o. id. Fam. 5, 13; — not.: hertil vil man henføre Cic. Att. 13, 23, (e poët.): persece, (s. perseque, ikke perseca), vid. Freund.; — II) neutr.: at følge derpaa el. derefter; – exacta vindemia, gramine persecuto, (naar Græsset derefter el. imidlertid er voxet), Pallad. 3, 26; — not.: efterel. som pass.: illa se in mare praecipitavit, ne persequeretur, (for ikke at blive indhentet), Hygin. Fab. 198, inc.; — III) partic. persĕquens, tis, ogs. som adj. c. gen.; A) begierlig derefter; – Acheruntis pabulum, flagitii Persequentem, Plaut. Casin. 2, 1, 12; — B) hævnende; – virum integerrimum, inimicitiarum persequentissimum, auct. ad Her. 2, 19.

1. per.sĕro, sēvi, 3, v. a.: bliver færdig med at saae; – quod (semen) non persevit (ille), Sidon. — 2. per.sĕro, 3, v. a.: stikker derigiennem; – ∾ resticulas per ficus, Varro. — per.servĭo, ire, v. n.: vedbliver at tiene, alicui, Vopisc. — per.servo, are, v. a.: vedligeholder, bevarer; – ∾ patientiam, Tertull.

Perses, ae, m., Πέρσης; I) en Perser; s. und. 1.Persa; — II) en Søn af Perseus og Andromeda, Stamfader til Perserne, Plin. 7, 57; — III) en Søn af Solguden ved Perse, Broder til Circe, Fader til Hecate, Hygin. Fabb. praef.; — IV) den sidste Konge i Macedonien, der blev overvunden af Æmilius Paulus, Cic. Catil. 4, 10, oftere, Propert. 4, 11, 39; – heder ogs., efter den græske Form: Perseus, Liv. 40, 57, oftere, Justin.; – gen. Persi har Sall. frgm. o. Tac. Ann. 4, 55; — B) df. Persĭcus, 3: benævnt efter K. Perses, perseisk; – ∾ bellum, Cic. Off. 1, 11, o. Plin. 18, 28.

1. Perseus, ĕi o. ĕos, m., Περσεύς; I) en Søn af Juppiter o. Danae; – efter at være udsat af Morfaderen Acrisius, og opdraget af K. Polydectes paa Seriphus, drog han imod Gorgonerne; – med det afhuggede Medusahovede forstenede han det Havuhyre, der truede K. Cepheus's Datter Andromeda, ved hvilken han blev Fader til den Perses, der blev Persernes Stamfader; – endel. blev han som Stiernebillede optagen paa Himmelen; – vid. Ovid. Met. 4, 609 flgd., Hygin. Fab. 64, oftere, Cic. N. D. 2, 44, Propert., o. A.; — B) df. 1) Persēus, 3: benævnt efter Perseus, perseisk; – Sectaque Perseā Phorcidis ora manu, Propert. 3, 21, 8; men Perseos ··· in Argos, (hvor P.'s Morfader Acrisius regerede), Stat.; men Persea Tarsos, (som anlagt af P.), Lucan. 3, 225; — 2) Persēĭus, 3: perseisk, castra, Ovid. Met. 5, 128; — II) den sidste K. i Macedonien, s. und. Perses nr. IV. — 2. Persēus, 3, s. und. frgd. nr. I, B, 1.

*persĕvērābĭlis, e, [persevero]: vedholdende, tenacitas, Coel. Aur. — †persĕvĕrans, tis, partic. o. adj. af persevero; df. — persĕvĕranter, adv.: vedholdende; – ∾ tueri rem bene coeptam, Liv. 4, 60; cf. Val. Max. 5, 3, 2; – compar., ∾ saevire, Liv. 21, 10; superl., ∾ diligere, Plin. Ep. 4, 21; o. — persĕvērantĭa, ae, f.: Vedholdenhed el. Bestandighed; forbindes m. gravitas o. constantia, Cic. Phil. 7, 5; adskilles fra pertinacia, id. Part. or. 19; – labore et perseverantia nautarum etc., Caes. B. C. 3, 26; – ∾ belli, (dens Langvarighed), Justin. — persĕvērātĭo, onis, f., [persevero]: bestandig Vedvaren; – ∾ aeterna, d. e. Evigheden, Appul. — persĕvēre, adv. af perseverus: meget strængt el. nøiagtigen, inquirere, Plin. Ep. 9, 5.

persĕvēro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: vedbliver el. farer fort dermed, bliver el. holder standhaftigen derved; – ∾ in sententia, Cic., Caes., in errore, Cic., in vitiis, id.; men id. Prov. cons. 5: statuit ab initio, et in eo perseveravit, jus publicano non dicere; – ogs. imperson.; quum etc., perseveratum in ira est, Liv. 2, 35; men Cic. Verr. 4, 39: non est ab isto perseveratum; cf. id. B. C. 1, 26; — II) act., dog hos Cic. o. Liv. alene c. acc. comm.; – neque te ipsum id (s. in eo) ··· perseverare potuisse, Cic. Quint. 24; cf. Liv. 22, 38: quo id constantius perseveraret; – derim. sild.: ∾ observantiam, Symmach.; o. pass.: perseverata inedia est, Justin. 12, 6; – ogs. c. inf.: Dolabella injuriam facere fortissime perseverat, Cic. Quint. 8; ligel. ∾ fugere, Caes., discedere, id.; – ogs. m. acc. c. inf.: quum, Orestem se esse, perseveraret, (vedblev at forsikkre), Cic. Lael. 7; cf. Vell. 2, 92; men Suet. Vesp. 6: Aquilejam usque perseveraverunt (sc. ire: vedbleve at reise el. fortsatte Reisen lige dertil); — III) partic. persĕvērans, tis, ogs. som adj.: udholdende, vedholdende; – quod perseverantior caedendis in fuga fuit (sc. hostibus), Liv. 5, 31; perseverantissimum agrorum colendorum studium, Colum.; af — per.sĕvērus, 3: meget stræng; – ∾ imperium, Tac. Ann. 15, 48.

Persĭa, ae, f., s. und. 1.Persa. — Persĭānus, 3, s. und. Persius. — persibe, adv., i. e. perite: kyndigen, Naev. ap. Varr.; af — persībus, 3, ligesom callidus el. acutus: meget snild el. klog, Plaut. o. Naev. ap. Fest. p. 217, (Müll.); cf. Varro L. L. 7, 6. — per.siccātus, 3: giennemtørret, Apic. — per.siccus, 3: tør, altfor tør, oculi, Cels. — 1. Persĭce, adv., s. und. 1.Persa. — Persĭcus, 3, s. und. 1.Persa, ogs. und. Perses.

persĭdĕo, sēdi, sessum, 2, v. n., [sedeo]: længe at blive siddende; – quoniam lapsa persidet (pruina) gelatque, Plin. 17, 36. — per.sīdo, sēdi, sessum, 3, v. n.: at sætte sig fast derpaa, at trænge ind deri; – ubi frigidus imber Altius ad vivum persedit etc., vid. Virg. Ge. 3, 442; cf. Lucr. 6, 1124: fruges persidit in ipsas (clades).

per.signo, are, v. a.; I) „alm.": stærkt at betegne; – ∾ corpus notis, Mela 1, 19; — II) „bes.": fuldstændigen at optegne el. opskrive; – triumviri ··· donis persignandis etc., Liv. 25, 7. — per.sĭmĭlis, e: meget lig; – in dissimili genere persimilis, Cic.

Part. or. 7; – ogſ. c. gen.: statuam, istius (Pisonis) persimilem, deturbant, Cic. Pis. 38; – ogſ. c. dat., Hor. A. P. 6: isti tabulae fore librum Persimilem etc. — per.simplex, ĭcis, adj.: meget ſimpel, victus, Tac. Ann. 15, 45; inc., (al. simplex).

Persis, ĭdis, f., ſ. und. 1. Persa. — per.sisto, stĭti, 3, v. n.: bliver ſtaaende; df. „fig.": bliver derved el. vedbliver deri; – nisi praesens in eadem impudentia persistas, Liv. 38, 14. — persites, ae, m., ſom Plante: en Art af Væxten tithymalus, Appul. — Persĭus, i, m.: romerſk Mandsnavn, hvoraf mærkes I) Persius, C., en meget lærd Taler, ſamtidig med Gracherne; vid. Cic. d. Or. 2, 6, o. id. Brut. 26; — II) Persius Flaccus, Satiredigter paa Neros Tid; hans Vita haves hos Suet.; om hans 6 Satirer, ſom endnu haves, ſ. Quintil. 10, 1, 94, ogſ. Martial. 4, 29; — B) df. Persĭānus, 3; hvf. Persianum illud, (hin Sentens af P.), Lactant.; — not.: efter en ubekiendt Persius benævnes Aquae Persianae ved Carthago, Appul.

persōlāta, (persoll.), ae, f.: etſlags Plante, ogſ. arcion, vid. Plin. 25, 66. — per.sŏlĭdo, are, v. a.: giør meget faſt el. tæt; – imbres ··· Persolidat Boreas, (giør aldeles til Js), Stat. Theb. 1, 353. — persolla, ae, f., dem. af persona: liden Maſke; ſom Skældsord, Plaut. Curc. 1, 3, 36. — per.sōlus, 3, det comiſk forſtærk. solus, ligeſom allereneſte; – oculum effodito persolum, (den Enøiedes), Plaut. Men. 1, 2, 46. — persŏlūta, ae, f.: ægyptiſk Plante (til Kranſe), Plin. 21, 108. — persŏlūtus, 3, partic. af flgd.

per.solvo, solvi, sŏlūtum, 3, v. a., oprdl. opløſer el. opløſer ganſke; df. ſædv. „fig."; A) „overf."; 1) udbetaler, pecuniam alicui, Tac., legata cum fide, Suet., stipendium militibus, Cic.; men m. blot dat.: quum alienis nominibus liberalitas Orestillae suis copiis persolveret, Sall. Catil. 35; men ∾ ab aliquo, (betale med de Penge, ſom man har laant af nogen), Cic. Flacc. 20; — 2) ogſ. om andre Forholde: at yde det Skyldige el. Vedbørlige; – tantum me tibi debere, quantum persolvere difficile est, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 11; grates persolvere dignas, (yde værdig Tak), Virg. Aen. 1, 600; ∾ deo honorem, (offre dertil), ibd. 8, 62; cf. Cic. Planc. 33; ∾ justa patri, (beviſe ham den ſidſte Ære), Senec. Oed.; cf. Cic. Verr. 5, 71, o. id. Planc. 42; – men ∾ poenas alicui, (lide Straf for den imod nogen øvede Forbrydelſe), vid. Cic. Phil. 11, 12, o. id. Lael. 11; ogſ. ud. dat., Caes. B. G. 1, 12; cf. Tac. Ann. 6, 26: sera magis, quam immerita supplicia persolvere; – ſild. ogſ. ∾ fraudes, (bøde derfor), Claudian.; – men m. Lune: persolvi primae epistolae, (ſ. respondi), Cic. Att. 14, 20; — B) „ment.": aandigen at opløſe, at udvikle el. forklare; – si hoc mihi ζήτημα persolveris: hvis du løſer mig dette Spørgsmaal, Cic. Att. 7, 3; — not.: persolvenda, „poet." opløſt til persolŭënda, vid. Albinov. 1, 370.

persōna, ae, f., (efter Gabius Bass. ap. Gell. 5, 7, m. fuldere Qvantitet af persono, quoniam clarescere et resonare vocem facit, etc.); I) „egenl.": en Maſke, vid. Gell. l. c.; men Martial. 3, 43, „alleg.": Personam capiti detrahet illa tuo; – ſlige personae bares navnl. af Skueſpillere, og vare forſkiellige efter Rollens Character; vid. Cic. d. Or. 2, 46, Phaedr. 1, 7, o. Juvenal. 3, 175; – persona cretea (af Ler), Lucr.; cf. Martial. 14, 176, (ogſ. Virg. Ge. 2, 387); — b) personae hede ogſ. paa Bygninger: maſkeformede Figurer el. Ornamenter; vid. Plin. 35, 43; hertil høre ogſ. personae, e quarum rostris aqua salire solet, Digest.; — II) „overf."; A) den Perſon el. Rolle, ſom Skueſpilleren har at foreſtille; vid. Ter. Eun. prol. 26 o. 32; ligel. Gell. 13, 22: sub persona militis; men Vell. 1, 3: nihil ex persona poëtae ··· dixerunt; — B) udenfor Theaterſproget: den Perſon el. Rolle el. Character, ſom nogen har at foreſtille i Livets Forholde; – personam in re publica tueri principis, (værdigen at foreſtille den første Mand i Staten), Cic. Phil. 8, 10; cf. id. Pis. 11 o. 29, o. id. Mur. 3, ogſ. Nep. Pelop. 4; – ipsi gerere quam personam velimus, etc., (hvilken Stand el. Levevei vi ville vælge), Cic. Off. 1, 32; cf. id. d. Or. 1, 37, o. ibd. 3, 14; – ille finis Appio alienae personae ferendae fuit, („alleg.": hermed tog han Maſken af), Liv. 3, 36; cf. ibd. 72: quadruplatoris personam ferre, (foreſtille el. være en Bedrager el. Chicaneur); ſ. ogſ. Cic. Caecin. 5, o. id. Verr. 2, 17; — C) en Perſon, d. e. et Menneſke med Henſyn paa dets Perſonlighed; a) beſtemt; – hujus Staleni persona, populo jam nota, etc., (hans Character el. Individualitet), Cic. Cluent. 29; causam belli in tua persona constitisse, (at du perſonligen el. at dit Forhold havde Skyld deri), id. Phil. 2, 22; cf. id. Fam. 6, 6, o. id. ad Pomp. ap. Cic. Att. 8, 11, D; men Quintil. 2, 20, 10: Cicero in sua persona, etc., (naar han ſelv taler); — b) ubeſtemt: nogenſomhelſt Perſon, nogetſomhelſt Menneſke el. Individ; – per ternas personas, (igiennem trende Perſoner el. Led), Suet. Ner. 1; omne jus ··· vel ad personas pertinet, vel ad res, vel ad actiones, Digest.; cf. Liv. 9, 26, ogſ. Cic. d. Or. 2, 75; men personae heroicae, (fra den heroiſke Tid), id. N. D. 3, 29; cf. Hor. Ep. 1, 17, 29; — not.: Perſon i Grammatiken; vid. Quintil. 1, 4, 29: quaedam (verba) tertiae demum personae figura dicuntur, ut licet, piget.

persōnālis, e, [persona]: perſonlig, ſaal. ſædv. i Retsſproget; – ∾ usus aquae, (ſom erindrømmmet nogen for hans Perſon), Digest.; ∾ beneficium, ibd.; — not.: ∾ verbum, ſom har trende Perſoner i begge Numeri, Gramm.; — df. adv. persōnālĭter, perſonligen; – ∾ ignoramus, Lares qui sint, Arnob.; — not.: ∾ dictum verbum, (i en Perſon), Gell. 15, 13. — persōnāta, ae, f., etſlags Plante, rimel.: = persolata, Colum., Plin. 25, 58. — persōnātus, 3, [persona]; I) „egenl.": maſkeret, ſom bærer Maſke, navnl. paa Theatret, Cic. d. Or. 3, 59, o. Suet. Ner. 21; hvf. ogſ. ∾ pater, Hor. Sat. 1, 4, 56, (d. e. Demea i Terentii Adelphi); — II) „fig.": maſkeret, forſtilt; hvf. Cic. Att. 15, 1, („alleg."): quid est, cur ego personatus ambulem? ∾ felicitas, Senec. Ep. 80; men personati fastus, Martial. 11, 2.

per.sŏno, ŭi, (avi), ĭtum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.; A) om Stedet: at larme el. lyde el. tone deraf, c. abl.; – domus cantu et cymbalis personabat, Cic. Pis. 10; cf. id. R. Am. 46, o. Hor. Sat. 2, 6, 115; men Cic. Fam. 6, 18: ∾ aures ejus hujusmodi vocibus; — B) om Perſoner: at tone el. ſpille el. lade ſig høre; – citharā crinitus Iopas Personat aurata, Virg. Aen. 1, 740; men om den klappende Pøbel: plebs personabat certis modis etc., Tac. Ann. 16, 4; — b) df. „overf. om en Tale el. om et Rygte, Liv. 41, 2: id personabat totis passim castris etc.; — II) act.; A) „egenl."; a) at giennemlyde el. giennemtone, at lade lyde el. tone derigiennem el. derover; – Cerberus haec ingens latratu regna trifauci Personat, Virg. Aen. 6, 417; ligel. amoena litorum personantes, Tac. Hist. 3, 76; cf. Hor. Ep. 1, 1, 7; – df. pass.: mons choris personatur, Solin. 24; — b) at ſpille el. blæſe; – ∾ classicum, (give med Trompeten Signal til Slaget), Appul.; — B) „fig.": larmende at ſkrige el. raabe; – haec personat ardens, Sil.; oftere m. acc. c. inf.; vid. Liv. 3, 10, o. Cic. Coel. 20. — per.sŏnus, 3, [sono]: ſtærkt lydende el. tonende; – ovanti persona sistro (Io), Val. Fl.; cf. Petron. Sat. 120: verno persona cantu virgulta. — persorbens, tis, partic. adj., [sorbeo]: ſom inddrikker i ſig; – persorbentes spongiae, Plin. 31, 47.

perspecte, adv. af perspectus: med Indſigt, indſigtsfuld; – ut docte et perspecte sapit! Plaut. Mil.

gl. 3, 1, 162. — perspectĭo, onis, f., [perspicio]: Indsigt deri, rerum coelestium, Lactant. — perspecto, are, v. a., intens. af perspicio; I) beskuer indtil Enden; - ∾ certamen, Suet. Aug. 98; — II) beseer el. undersøger nøiagtigen, (domum), Plaut. Most. 3, 2, 128. — perspector, oris, m., [perspicio], mentis, Juvenc.: som giennemskuer nogens Indre. — 1. perspectus, 3, partic. af perspicio. — 2. perspectus, us, m., [perspicio]: nøiagtig Beskuelse el. Betragtning, Lucan. 6, 484, (al. prospectus).

per.spĕcŭlor, atus sum, 1, v. dep. a.: udspeider nøiagtigen; - neque ··· umquam, nisi perspeculatus locorum situs etc., Suet. Caes. 58. — perspergo, ĕre, v. a., [spargo]: besprænger el. væder; - ∾ ligna amurca, Cato; - df. lignelsesvis: quo (lepore), tamquam sale, perspergatur omnis oratio, Cic. d. Or. 1, 34.

perspĭcābĭlis, e, [perspicio]: som lader sig see; df. „overf.": anselig el. betydelig; - ∾ urbs (Tarsus), Ammian. — *perspĭcācĭtas, atis, f., Cic. Att. 1, 18: Indsigt el. Skarpsindighed; o. — perspĭcācĭter, adv.: skarpsindigen el. skarpt, inquirere, Ammian.; af — perspĭcax, ācis, adj., [perspicio]: giennemskuende, skarpsindig, indsigtsfuld; - quod acutum et perspicax naturā est, Cic. Off. 1, 28; Patrem novisti, ad has res quam sit perspicax, Ter. Heaut. 2, 3, 129. — *perspĭcĭbĭlis, e: giennemskinnende, klar, splendor solis, Vitruv.; o. — perspĭcĭentĭa, ae, f.: Indsigt deri; - aut in perspicientia veri solertiaque versatur (honestum), aut etc., Cic. Off. 1, 5; — [flgd.]

perspĭcĭo, spexi, spectum, 3, v. a., [specio]; I) „egenl."; A) „alm.": seer el. skuer (noget) deri-giennem; - ut perspici coelum vix posset (neml. igiennem Grenene), Liv. 40, 22; cf. Caes. B. G. 2, 17; men Plin. 17, 14: ut vix perspici quaedam possint (sc. grana: neppe kunne sees, fordi de neml. ere saa smaa); — II) „fig."; A) „overf.": giennemseer (navnl. for at rette), epistolas, Cic. Att. 16, 5; ogs. efterseer, quid intus agatur, Plaut. Casin. 3, 6, 24; - ogs. beseer el. betragter nøiagtigen, efterseer el. undersøger; - perspexi domum tuam etc., Cic. Fam. 5, 6; cf. id. Mil. 20, o. Caes. B. G. 7, 44; — B) „ment.": giennemskuer, lærer at kiende, bemærker, iagttager; - Perspicere ut possis res gestas funditus omneis, Lucr. 1, 479; men Cic. Verr. Act. 1, 7: qui altius perspiciebant (sc. rem: som saae dybere i Tingen); quidam saepe in parva pecunia perspiciuntur, quam sint leves, id. Lael. 17; men conjectura perspicere aliquid, (slutte sig dertil), id. Manil. 9; - ogs. mærkes Omskrivningen: perspectum habeo, o. perspectum mihi est, f. perspexi, Cic.; cf. id. Att. 3, 15: ut omnia ad me perspecta et explorata perscribas; — III) partic. perspectus, 3, ogs. som adj.: tydelig, indlysende; - ars rebus cognitis penitusque perspectis continetur, Cic. d. Or. 1, 20; cf. id. Balb. 6: virtus experta atque perspecta; - df. in superl., omnem spem habeo existimationis ··· in tua erga me mihi perspectissima benevolentia, Cic. Att. 11, 1.

*perspĭcŭe, adv.: synligen, tydeligen, aabenbart; - quae perspicue falsa sunt, Cic. Coel. 11; cf. id. Verr. Act. 1, 7; men plane et perspicue expedire, id. Fin. 3, 5; o. — perspĭcŭĭtas, atis, f.; I) „egenl.": Giennemsigtighed el. Klarhed; - ∾ vitrea (in gemmis), Plin.; — II) df. „fig.": Klarhed, Tydelighed; - nihil clarius ἐναργείᾳ ··· perspicuitatem aut evidentiam nos, si placet, nominemus, Cic. Acad. 2, 6; perspicuitas in verbis praecipuam habet proprietatem, etc., vid. Quintil. 8, 2, in.; men perspicuitas argumentatione elevatur, Cic. N. D. 3, 4; af — perspĭcŭus, 3, [perspicio]; I) „egenl.": giennemsigtig el. klar, aqua, Ovid. Met. 5, 588; sal quam maxime perspicuus (probatur), Plin.; ∾ gemma, Martial.; ∾ calix, id.; men ∾ nives, (i. e. crystalla el. Isen), Stat.; — II) „fig.": indlysende, tydelig; - quasi hoc perspicuum sit, constetque inter omnes, Cic.; cf. id. R. Am. 7; perspicua sua consilia omnibus fecit, id. Verr. Act. 1, 2. — per.spīro, are, v. n.: vedblive at blæse; - statos et perspirantes (ventos) etc., Plin. 2, 45; - df. „overf." om en fortsat Bevægelse: venae sufflatae cibo ··· non possunt perspirare in toto corpore, Cato.

per.sterno, strāvi, strātum, 3, v. a.: jevner el. brolægger heelt igiennem; - via a Martis silice ad Bovillas perstrata est, Liv. 10, 47; cf. Vitr. 7, 1. — per.stĭmŭlo, are, v. a.: sporer stærkt; df. „fig.": ophidser; - ∾ pravis sermonibus tumidos spiritus, Tac. Ann. 4, 12.

persto, stiti, statum, 1, v. n., [sto, steti, etc.]; I) „egenl.": at staae fast, at blive staaende; - armati ··· totum diem perstabant, Liv. 44, 33; otiosos perstitisse, Plin. Ep.; ligel. exercitus ··· perstiterunt, auct. B. Afr. 61; — II) „fig."; A) „overf.": at vedblive el. vedvare uforandret; - nihi est toto, quod perstet, in orbe; Cuncta fluunt etc., vid. Ovid. Met. 15, 177; cf. id. Her. 18, 206; men id. Fast. 3, 137: quae toto perstitit anno (laurea, i. e. laurus); — B) „ment.": bliver el. holder fast derved; - ∾ in sententia, Caes., in impudentia, Cic.; se tamen perstaturum in incepto, Liv. 8, 34; cf. ibd. 33; - ogs. absol.: Persta atque obdura, Hor. Sat. 2, 5, 39; ligel. Nunc quoque mens eadem perstat mihi, pelle timorem, Virg. Aen. 5, 812; - ogs. c. inf.: Damnosā persto condere semen humo, Ovid. Pont. 1, 5, 34; ligel. perstititque aspernari sui cultum, Tac. Ann. 4, 38; - endel. impers. in pass.: ut in decreto perstaretur, Liv. epit. 49; cf. id. 37, 9; ligel. si perstaretur in bello, Tac. Ann. 13, 37.

perstrātus, 3, partic. af persterno. — perstrenue, f. und. praestrenue. — per.strĕpo, ŭi, ĭtum, 3, v. n. o. a.; 1) neutr.: at larme stærkt; - Abeunt lavatum (ancillae), perstrepunt, etc., Ter. Eun. 3, 5, 52; men tellus perstrepit, Sil.; ligel. perstrepit rumor in aula, Stat.; — II) act.: at giennembruse el. giennemlarme; - Turba salutantum latas ibi perstrepit aedes, Claudian. Ruf. 1, 213; m. acc. c. inf., Stat. Achill. 2, 76; men in pass.: clamore januae perstrepi, Appul. — perstrictĭo, ōnis, f., [perstringo]: Stivhed i Lemmerne, Veget. — perstrictus, 3, partic. af perstringo. — per.strīdo, ĕre, v. a.: at bruse hen derover; - perstridunt caerula venti, German. Arat.

perstringo, strinxi, strictum, 3, v. a.; I) „alm.": binder fast sammen, binder fast derom; - vitem ne nimium perstringas, Cato; - ogs. trækker sammen, giør tæt el. fast; perstrictus gelu humor, (frosset Vand), Plin., (al. praestr.); stomachus nimio rigore perstrictus, (altfor haardt Liv), Veget.; — II) „bef."; A) „egenl.": streifer ind derpaa, streifer el. saarer let; - ∾ femur, vid. Virg. Aen. 10, 344; ligel. ∾ artus ferro, Stat.; men solum aratro perstringi, (at pløies let, at rispes med Ploven), Cic. Agr. 2, 25; men id. Phil. 2, 40: aratri vomere Capuae portam perstringere, (næsten pløie ind derpaa, hvor Talen er om Anlægget af en Coloni); — B) „fig."; 1) „overf.": afstumper el. afsløver; - ∾ oculos el. aciem oculorum, (om et altfor stærkt Lys): at blinde, at slaae med Blindhed, (men i denne Bem. næsten altid med Varianten praestringere); vid. Plaut. Mil. gl. in., o. auct. ad Her. 4, 50, ogs. Plin. 2, 16; - ∾ aures, (overdøve), vid. Hor. Od. 2, 1, 18; men ∾ aciem gladii, (døve el. sløve), Plin. 15, 15; — b) ogs. „alleg.": voluptas mentis ··· oculos perstringit, Cic. d. Senect. 12, inc., (al. praestr.); men quorum fulgore perstringor, Tac.; — 2) „ment."; a) berører el. giennemløber korteligen, cursum vitae, Cic. Phil. 2, 19; cf. id. R. Am. 32, o. id. d. Or. 2, 49; — b) horror ingens spectantes perstringit, (griber dem), Liv. 1, 25; — c) saarer el. krænker, (navnl. dadlende el. spottende); - ∾ voluntatem alicujus facetiis, Cic. Planc. 14; cf. id. Sest. 6; men id. Sull. 16: ∾ aliquem suspicione, (saare derved); consulatus meus ··· illum leviter

perstrinxerat, (havde vakt hans Misgunst el. Misundelse), id. Brut. 94. — per.strŭo, xi, ctum, 3, v. a.: bygger helt op; - paries in altitudinem perstructus, Vitruv.

perstŭdĭōse, adv.: meget ivrigen, audire aliquem, Cic. Brut. 56; af — per.stŭdĭōsus, 3: som med Iver lægger sig derefter; - perstudiosus Graecarum litterarum, Cic., musicorum, id.

per.suādĕo, si, sum, 2, v. n. o. a.; I) „alm.": overtaler til at troe, overbeviser; staaer absol., el. c. dat. m. Objectsætning, sjeld. c. acc. pers.; - Persuasit nox, amor, vinum, adulescentia, Ter. Ad. 3, 4, 24; ligel. dicere ad persuadendum accommodate, Cic. d. Or. 1, 31; - velim tibi hoc persuadeas, me etc., id. Fam. 11, 5; men c. acc. comm.: hoc mihi quum non modo confirmasset, sed etiam persuasisset, id. Att. 16, 5; ogs. m. de, id. Tusc. 4, 27; - men m. blot acc. pers.: quis te persuasit? Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. 10, 10; — bb) hertil er endnu at mærke; a) pass. impers.: persuadetur o. persuasum est mihi, (jeg er overbeviist derom); - sibi persuaderi, eum etc., Caes. B. G. 1, 40; men de tua fide ··· in nos nisi persuasum esset nobis, etc., Brut. et Cass. ap. Cic. Fam. 11. 2; - df. ogs. partic. persuasus, 3: hvorom man er overbeviist; vid. Cic. Tusc. 3, 29: quo (malo) viso et persuaso; cf. id. Verr. 5, 25: omnes sic habent persuasum, inc., vid. Zumpt.; cf. Caes. B. G. 3, 2, in fin.; — b) pass. person.: si scit et persuasus est, Caecin. ap. Cic. Fam. 6, 7; cf. Phaedr. 1, 8, o. auct. ad Her. 1, 6; Jamdudum persuasus erit, etc., Ovid. A. A. 3, 679; ligel. Caes. B. G. 7, 20: persuasum (sc. se id fecisse); — II) „bef.": bevæger ved Overtalelse el. overtaler dertil; a) c. dat. pers. m. flgd. ut (uti), der dog ogs. kan være udfaldet foran Conjunctivet; ogs. c. inf., osv.; - huic persuadet, uti ad hostes transeat, Caes. B. G. 3, 18; ligel. huic persuadet ··· petat etc., Sall. Jug. 35; men Nep. Dion. 3: persuadet ei, tyrannidis finem facere; - men pass. impers.: Persuasum est (sc. mihi) facere, cujus nunc me facti pudet, (jeg er bleven forført dertil), Plaut. Bacch. 4, 9, 93; — b) c. acc. pers.; - persuadeo hospitem nostrum, ut etc., Petron. 62; df. persuasus, 3: som er overtalt; vid. Justin. 2, 11: nihil erat difficile persuadere persuasis mori; — III) partic. persuāsus, 3, heder ogs. som adj.: vis el. paalidelig; hvf. superl.: pesuasissimum mihi est, m. acc. c. inf., (jeg er aldeles vis derpaa), Brut. ap. Cic. Fam. 11, 9; ligel. persuavissimum habere, Colum.

*persuāsĭbĭlis, e: overbevisende, argumenta, Quintil.; ogs. absol.: rhetorice est vis inveniendi omnia in oratione persuasibilia, id. 2, 15, 13; ligel. in sing., ibd. 16; — df. adv. persuāsĭbĭlĭter: paa en overbevisende Maade, dicere, id.; — persuāsĭo, onis, f.; I) act.: Overtalelse el. at overtale dertil el. at overbevise derom; - dicere apposite ad persuasionem, Cic. Inv. 1, 5; cf. Justin. 34, 4: nec difficilis persuasio fuit; — II) pass.: Overbevisning el. antagen Mening; ogs. Indbildning; - falsam sibi scientiae persuasionem induere, Quintil. 1, 1, 8; arrogans el. vana persuasio de se, (Indbildskhed), id. 2, 4, 16; persuasionis plenus, m. acc. c. inf., Suet. Tib. 69; men persuasio est, m. acc. c. inf.: det er vedtagen Mening, Plin. 30, 39; o. — persuastrix, icis, f.; in pl.: probri pellecebrae et persuastrices, (Lokkeduer og Forførersker), Plaut. Bacch. 5, 2, 47; - Biform deraf er persuasistrices, Capella; — [persuadeo].

1. persuāsus, 3, partic. o. adj. af persuadeo. — 2. persuāsus, us, m., [persuadeo]: Overtalelse; - hujus persuasu et inductu, Cic. ap. Quintil. 5, 10, 69; ligel. persuasu servi, Plaut. Epid. argum. 1. — per.suāvis, e: meget behagelig, Jul. Val. Res g. Al. M.; — df. adv. persuāviter: meget behageligen, tangere aurem, Augustin.

per.subtīlis, e: af et meget tyndt el. fint Stof; - ∾ animus, Lucr. 3, 180; — II) „fig.": fint udarbeidet el. gjennemtænkt; - ∾ oratio, Cic. Planc. 24. — per.sulco, avi, atum, 1, v. a.: gjennempløier, maria, Appul., (al. persultare); - df. „poet.": rugis ·· Persulcata genas (acc. graec.: med furede el. rynkede Kinder), Claudian. Ruf. 1, 136.

persultātor, oris, m.: som springer om derpaa; - ∾ litoris Bajani, Symmach.; af — persulto, avi, atum, 1, v. n. o. a., [salto]; I) neutr.: springer el. streifer el. tumler mig om derpaa, (gjennemstreifer el. hærjer uhindret); - quum saepe in agro eorum impune persultassent, Liv. 34, 20; cf. Tac. Hist. 5, 15; — B) ogs. „overf." o. absol.: vox persultat throno, (toner stærkt derfra), Prudent.; — II) act.; - Inde ferae pecudes persultant pabula laeta, Lucr. 1, 14; men Tac. Ann. 11, 9: exercitu campos persultante; cf. id. Hist. 3, 49: ∾ captam Italiam; — B) „overf.": haec persultante etc., (da han saaledes raabte el. befalede), Prudent.

per.tābesco, bŭi, 3, v. n.: at fortæres lidt efter lidt el. ganske; - si ··· summo pertabuit igni (lapis), auct. Aetn. 472. — pertaedesco, dŭi, 3, v. n. intens.: at ækles meget derved; - quum omnes ··· pertaeduissent etc., Gell. 1, 2; - ogs. impers.; nolito multum dare, ne pertaedescat, Cato; af — per.taedet, pertaesum est, ēre, v. impers., c. acc. pers. o. gen. obj.: er meget led el. ked deraf, ækles derved; - Ita me ibi mali convivii sermonisque Pertaesum est, Plaut. Most. 1, 4, 4; (al. Taesum est), inc.; numquam suscepti negotii eum pertaesum est, Nep. Att. 15; cf. Liv. 3, 67; men med udfald. acc.: pertaesum est (sc. me) levitatis, assentationis, etc., Cic. Qu. Fr. 1, 2, 2; cf. Virg. Aen. 4, 18; men c. inf. f. gen.: Esse domi quem pertaesum est, Lucr. 3, 1074; - df. partic. pertaesus, 3: ked deraf, misfornøiet dermed; c. gen.; - pertaesa lentitudinis eorum, Tac. Ann. 15, 51; men ogs. c. acc.; quasi pertaesus ignaviam suam, Suet. Caes. 7; — not. a: f. gen. obj. fandtes ogs. dat., Gracch. ap. Diomed.: pertaesum vos mihi esse; — not. b: ogs. fandtes pertīsum, f. pertaesum, vid. Cic. Orat. 48. — pertaesus, 3, f. und. frgd. — per.tango, ĕre, v. a.: stærkt at berøre; df. stærkt at begyde, pullum suo sibi jure, (med dens egen Saus), Apic.

per.tĕgo, ĕre, 3, v. a.: bedækker ganske; - Qui pertegamus villam, (for helt at tække den), Plaut. Rud. 1, 2, 35; cf. id. Trin. 2, 2, 41, und. perpluo. — per.tĕmĕrārĭus, 3: meget ubesindig, Cod. Just. — per.tendo, di, sum (tum), 3, v. n. o. a., oprdl. udtrækker el. udspænder lige dertil el. derover; men alene „fig."; I) act.: sætter igjennem, udfører; - video, non licere ··· hoc pertendere, Ter. Heaut. 5, 5, 9; (men Cic. Balb. 5, er perpendemus den rigtige Læsem.; vid. Freund); — II) neutr.: tager Retning derimod, søger el. stræber at naae derhen; - perpauci in majora castra ··· pertenderunt, Liv. 5, 8; men ∾ ad alteram ripam, Suet. Caes. 32; men id. ibd. 4: ab Rhodo, quo pertenderat, in Asiam transiit; — B) „ment.": holder ved-derined, anstrænger mig derfor; - in quo non debet pertendere etc., Varro; Verum si incipies, neque pertendes gnaviter ··· actumst, Ter. Eun. 1, 1, 6; cf. Propert. 2, 12, 17: pertendens animo. — pĕr.tĕnĕo, ēre, v. a.: vedbliver at beholde, Hieronym.

per.tento, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": beføler paa alle Sider, forsøger el. prøver; - quum utrumque (pugionem) pertentasset, Tac. Hist. 2, 49; — B) df. „fig."; - ea gratia Simulavi, vos ut pertentarem, (for at friste Eder), Ter. Andr. 3, 4, 8; cf. Tac. Hist. 1, 29; men perspice rem et pertenta, Cic. Qu. Fr. 1, 4; — II) „bef.": berører stærkt, griber, navnl. om en Sygdom; - Ac dum prima lues, udo sublapsa veneno, Pertentat sensus, etc., vid. Virg. Aen. 7, 354; men id. Ge. 3, 250: Nonne vides, ut tota tremor pertentet

equorum Corpora, si etc.; — B) ogſ. „ment.": Latonae tacitum pertentant gaudia pectus, Virg. Aen. 1, 502.

per.tĕnŭis, e: meget tynd el. fin, sabulum, Plin.; — II) ſædv. „overf.": meget liden el. ringe; – ∾ spes salutis, Cic.; ∾ argumentum, id.; men mihi dicendi aut nullam artem, aut pertenuem videri etc., vid. id. d. Or. 1, 33. — per.tĕpĭdus, 3: meget varm; – fons aqua pertepida, Vopisc. Carin. 17.

per.tĕrĕbro, avi, atum, 1, v. a.: giennemborer, columnam auream, Cic. Div. 1, 24; perterebratus lapis, Vitruv. — per.tergĕo, tersi, tersum, 2, o. pertergo, ĕre, v. a.: aftørrer, afviſker; – ∾ mensam gausape, Hor. Sat. 2, 8, 11; ∾ vasa mundā spongia, Colum.; — II) „poet. overf.": berører let; – Isque (aër) ··· quasi perterget pupillas, Lucr. 4, 250; cf. ibd. 253. — per.tĕro, (trivi), tritum, 3, v. a.: knuſer el. ſtøder fint el. i ſmaa Dele; –∾ baccam myrti, Colum.; uva pertrita, id.; — II) „fig."; – vulgaris et pertrita quaestio, (forſlidt), Senec.; cf. id. Ep. 63.

perterrĕ.făcio, ĕre, v. a., [perterreo]: forſkrækker el. forfærder aldeles; – ∾ aliquem, Ter. Andr. 1, 1, 142; men Brut. ap. Cic. Fam. 11, 20: te perterrefacto, inc., (al. pertimefacto). — perterrĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. a.; I) „alm.": forſkrækker el. forfærder aldeles; – ∾ aliquem, Ter. Eun. 5, 3, 13; ∾ alios magnitudine poenae, Caes. B. G. 7, 4; – perterritus conscientia maleficii, Cic. Cluent. 13; ogſ. kan metu el. timore perterritus hede: af Frygt; vid. Nep. Dion. 8, o. A.; — II) „beſ.": bortſkrækker el. bortjager derfra; – tu solus ··· a tuis aedibus vi atque armis perterritus, Cic. Caecin. 13. — perterrĭcrĕpus, 3, [perterreo, crepo]: ſom gior en forſkrækkelig Larm; – ∾ sonitus, (Tordenſkrald), Lucr. 6, 128; cf. poët. ap. Cic. Orat. 49. — perterrĭto, are, v. a., intens. af perterreo: forſkrækker aldeles, Avien. Arat. 1169. — perterritus, 3, partic. af perterreo.

per.texo, texŭi, textum, 3, v. a.; I) oprdl.: giennemvæver, ogſ. indvæver deri; – palla bysso pertexta, (i. e. byssina), Appul.; — B) df. „overf.": giennemtrækker el. udſmykker dermed; – ∾ odeum navium malis et antennis, Vitruv. 5, 9; ∾ Cereris cellam Dorico more, id.; — II) „beſ.": væver færdig, væver til Enden; ſ. ovenſ. Appul. l. c.; — B) „fig.": fuldender; ſædv. udfører (med Ord); – inceptum pertexere dictis, Lucr.; ligel. hunc locum ··· graviter pertexuit, Cic. Att. 1, 14; cf. id. d. Or. 2, 33. — pertextus, 3, partic. af frgd.

†pertĭca, ae, f.; I) „alm.": enhver længere Stok el. Stang; – perticis decutere (olivas), Plin.; cf. Ovid. d. Nuc. 68, ogſ. id. Fast. 3, 117: Pertica suspensos portabat longa maniplos; men messis perticis flagellatur, Plin.; cf. id. 16, 68: salices ··· emittunt jugis vinearum perticas; — II) „beſ."; A) Gren el. Vidie til Udplantning el. Podning, Plin. 17, 32; — B) ſ. d. ſædv. decempeda: den Maaleſtang, hvorefter Soldaterne tildeltes Jorder; hvſ. Propert. 4, 1, 130: Abstulit excultas pertica tristis opes; cf. Valer. Cato in Diris: Pertica quae nostros metata est impia agellos; — 2) ſild. „overf.": det med Maaleſtang opmaalte Jordsmon, Frontin. d. Lim.; – men ſom Ordſprog: non una, ut dicitur, pertica tractare, (ikke ſummariſk el. overfladiſk), Plin. Ep. 8, 2; df. — pertĭcālis, e: tienlig til Stænger el. Pæle; – ∾ salix, (opp. viminalis), Colum.; o. — pertĭcātus, 3: bærende en Stang; – fronte perticata, Martial. 5, 12, (al. pertinaci), inc.

pertĭmĕfactus, 3, [pertimeo, facio]: meget forſkrækket; – pertimefactus maerore animi, Pacuv. ap. Non.; – ſ. ogſ. und. perterrefacio. — per.tĭmĕo, ēre, v. a.: frygter meget, Lactant., (al. praetimeo). — pertĭmesco, tĭmŭi, 3, v. a. o. n., intens. af pertineo: frygter el. ængſtes meget derfor; – hanc tu tantam religionem si tum non pertimescebas, Cic. Verr. 4, 35; cf. id. Rab. Post. 5, o. Ovid. Fast. 6, 244; – ogſ. pass.: nomen imperii etiam in levi persona pertimescitur, Cic. Agr. 2, 17; cf. Caes. B. G. 5, 29; – men ogſ. findes f. acc.: de; ∾ de laude, de honore, de fama sua, Cic. Div. in Caecil. 21; – ligel. m. ne (at); pertimuerunt, ne ··· ab ipsis descisceret, Nep. Alcib. 5; cf. Cic. Sest. 49; – ogſ. absol.: ubi pertimuerint, impune contemni, Tac. Ann. 1, 29.

*pertĭnācia, ae, f.: Vedholdenhed; oftere (dadlende): Haardnakkenhed, Stivſindighed; vid. Varro L. L. 5, 1, (hvor det modſættes perseverantia); cf. Cic. Inv. 2, 54: pertinacia finitima perseverantiae; men pertinaciā desistere, Caes. B. G. 1, 42; ∾ muliebri accendi, Tac. Hist. 4, 56; – dog ogſ. uden Bibegr. af Dadel: Udholdenhed; vid. Liv. 42, 62, o. Suet. Caes. 68; — not.: efter Cic. N. D. 3, 17, ogſ. perſonificeret, ſom Søſter af Aether o. Dies; o. — pertĭnācĭter, adv.; I) „egenl.": vedholdende, faſt, ſtærkt; – df. compar., ∾ resistere serrae, Plin.; superl., ∾ retinere, (om en Forgyldning), id.; — II) „fig."; A) „alm.": vedblivende, uden Ophør, lucere etc., Suet. Tib. 74; – pertinacissime durare, Quintil.; men id. 1, 1, 5: haec ipsa magis pertinaciter haerent, quae deteriora sunt; — B) „beſ." o. ethiſk: vedholdende, haardnakket, ſtandhaftigen, contendere, Suet. Caes. 1; pertinacissime deditus studiis liberalibus, id. Claud. 40; — [flgd.].

pertĭnax, ācis, adj., [tenax]; I) „egenl."; A) ſom holder faſt derpaa; – Pignusque dereptum lacertis, Aut digito male pertinaci, Hor. Od. 1, 9, 23; ales unguibus pertinax, Appul.; men comiſk: tenaxne ··· est? Ph. imo edepol pertinax, Plaut. Capt. 2, 2, 39; — B) ſom varer længe, udholdende; – tam pertinax spiritus (lusciniae), Plin. 10, 43; men ∾ siligo etc., (ſom ikke udarter), id. 18, 20; — II) „fig." o. ethiſk: faſt el. ubevægelig; A) dadlende: haardnakket el. halsſtarrig; – ∾ contentiones in disputando, Cic. Fin. 1, 8; pertinax non ero, si etc., id. ibd.; men pertinacissimus fueris, si etc., ibd. 2, 33; – ∾ studium, Quintil., certamen, Liv.; — B) ogſ. uden Bibegr. af Dadel: udholdende, ſtandhaftig; – vicit tamen omnia pertinax virtus, Liv. 25, 14; ligel. pertinax adversus temerarios impetus, id. 28, 22; cf. id. 29, 33: turma pertinacior in resistendo; — not. a: „poet." ogſ. c. inf., Hor. Od. 3, 29, 50; – ſild. ogſ. c. gen.; vir justitiae pertinax, Appul.; — not. b: ogſ. er Pertinax: Tilnavn til den romerſke Keiſer P. Helvius, Efterfølger af K. Commodus, Capitolin. Pertinax 1, o. Aur. Vict. epit. 18.

pertĭnenter, adv.: hørende el. ſkikket dertil, ad causam, Tertull.; compar. o. superl., id.; af — pertĭnĕo, ŭi, 2, v. n., [teneo]; I) „egenl.": at holde el. naae el. ſtrække ſig derimod el. dertil el. ud´derover; m. ad, ogſ. m. in; – arteria aspera ad pulmones usque pertinet, Cic. N. D. 2, 54; venas ab oculis pertinere ad cerebrum, Plin.; venae in omnes corporis partes pertinent, Cic. N. D. 2, 55; – navnl. ogſ. om en Beliggenhed, vid. Caes. B. G. 1, 1, o. ibd. 6, 9; men qui ad mare pertinebant (rivi, ſom løb ud deri), id. B. C. 3, 49; – ogſ. at gaae el. naae derigiennem, m. flgd. per, ogſ. c. abl.; vid. auct. B. Al. 2, ogſ. Cic. N. D. 2, 28, o. ibd. 3, 25, ogſ. Liv. 25, 24; men implicatio (nervorum) toto corpore pertinens, Cic. N. D. 2, 55; — II) „fig."; A) „overf.": at høre dertil, at have Sammenhæng dermed el. Indvirkning derpaa; – si quid hoc ad rem pertinet, Cic. Fam. 13, 13; eodem pertinet, quod etc., id. Att. 8, 9; quicquid ad se pertineat, id. Fin. 5, 9; quum mors nec ad vivos pertineat, nec ad mortuos, (intet angaaer dem), id. Tusc. 1, 38; cf. Tac. Ann. 3, 48; – ogſ. absol.; scrutari pertinentia, (det Hidhørende), Plin.; – ogſ. at tilhøre; expugnatae urbis praedam ad militem pertinere, Tac. Hist. 3, 19; – ogſ. at vedkomme el. ſigte til nogen, ad aliquem; vid. Liv. 25, 16: ∾ prodigium ad imperatorem; cf. Phaedr. 1, 14; — B) „ment.": at udſtrække ſig dertil;

bf. a) at angaae el. tilhøre el. vedkomme; - ea caritas patriae per omnes ordines ... pertinebat, (alle Stænder besieledes deraf), Liv. 23, 49; men Cic. Lael. 14: sed eadem bonitas ad multitudinem pertinet, (strækker sig dertil, virker derfor); — b) navnl. at indvirke derpaa, at høre dertil; - ∾ ad aliquem animi mei partem, Cic. Arch. 12; „bef." ligesom at falde el. passe paa nogen; vid. id. R. Am. 7: ad quem suspicio maleficii pertineat; illa res ad meum officium pertinet, id. ibd. 13; cf. Plaut. Truc. 4, 3, 36.

pertingo, ĕre, v. n., [tango]: at udstrække sig el. at naae dertil; (dog oftest m. Varianten pertineo); - extraria lux oculos pertinget, (al. perterget), Lucr. 4, 278; collis in immensum pertingens, Sall. Jug. 48; - men „fig.": ∾ ad sapientiam Zenonis, Fronto. — pertīsum f. pertaesum, f. und. pertaedet. — per.tŏlĕro, avi, 1, v. a.: vedbliver at udholde, tormenta aetatis, Lucr. 5, 317. — per.tŏno, ŭi, 1, v. n.: at tordne stærkt, contra aliquem, Hieronym. — per.torquĕo, ēre, v. a.: forvrider, vrænger; - ferique centauri (som Plante) foedo pertorquent ora sapore, Lucr. 2, 400.

*pertractāte, adv.: med megen Omhu, meget planmæssigen; - Nam pertractate facta est (fabula), Plaut. Capt. prol. 55; o. — pertractātĭo, onis, f.: Tagen el. Følen derpaa; men alene „fig.": Behandling, odl.; - ∾ partium animi etc., (Undersøgelse deraf), Gell. 5, 1; - ∾ poëtarum, Cic. d. Or. 1, 42; ∾ rerum publicarum, id. ibd. 1, 11, (Sysselsættelse dermed el. Studium deraf); af — per.tracto, (pertrect.), avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": tager el. føler derpaa, bestryger, barbatulos mullos, Cic. Parad. 5, 2; ∾ caput dormienti, Justin. 1, 9; men „poet.": ∾ vulnera visu, Sil.; — II) „fig.": behandler el. betragter (igjennem Tanken el. Talen); - ∾ ad totam philosophiam pertractandam se dare, (hengive sig dertil), Cic.; cf. id. Fin. 2, 35; orator ita sensus mentesque hominum pertractat, ut etc., id. d. Or. 1, 51; res pertractatas habere (f. pertractasse: have lært el. studeret dem), id. Tusc. 3, 14; cf. id. ibd. 4, 10: ∾ ea, quae rem continent; men Plin Ep. 7, 17: quae scripsi, mecum ipse pertracto, (giennemgaaer og retter).

1. pertractus, 3, partic. af pertraho. — 2. pertractus, us, m.: Hendragen el. Hentrækken; bf. „overf.": Vedvaren el. Dvælen, Tertull.; af — per.trăho, traxi, tractum, 3, v. a.; I) „egenl.": trækker el. drager voldsomt afsted el. derhen; - Quintium ... in castra pertraxere, Liv. 7, 39; pertractus ad Vitellium, Tac.; ∾ aliquem in jus, Val. Max.; — b) hos Lægerne ogs.: uddrager el. udtrækker, virus, Scrib. Larg.; — II) „fig."; A) „alm.": hendrager el. henlokker; - in locum iniquum pertractus, Liv. 6, 24; — B) „bef.": hendrager el. hensleber; - ut quoquo modo pertrahenda sit (vita), Plin. 28, 2, inc., (al. trahenda).

per.transĕo, ire, v. n.; I) „alm.": at gaae el. trænge heelt igiennem; - quum viridis non pertransit aspectus (smaragdi), Plin. 37, 18; — II) „bef.": at gaae forbi, Senec. Ep. 4. — per.translūcĭdus, 3: heelt giennemsigtig, charta, Plin. 13, 24. — pertrecto, are, f. und. pertracto. — per.trĕmisco, ĕre, v. n. inch.: zittrer el. ængstes meget derfor, c. acc., Hieronym. — pertrĕpĭdus, 3: stærkt zittrende, meget ængstelig el. ilende, senatus, Capitolin. Maxim. et Balb. 1.

per.trĭbŭo, ŭi, 3, v. a.: tillægger el. meddeler, alicui testimonium, Plin. Ep. 10, 18, (al. retrib.); cf. id. Pan. 95. — per.trīcōsus, 3: meget forvirret el. brydsom, res, vid. Martial. 3, 63, (al. praetr-), inc. — per.tristis, e: meget mørk el. sørgelig, carmen, Cic. (poët.) Div. 1, 8, (som varsler Uheld); — II) „overf.": meget barsk el. stræng; - fuit in hac causa pertristis quidam patruus, censor, magister, id. Coel. 11. — pertritus, 3, partic. o. adj. af pertero. — per.trux, ŭcis, adj.: meget strækkelig, Appul., inc.

per.tŭmĭdus, 3: meget hoven el. ophøiet el. fyldig; - ∾ luna, (den fulde Maane), Appul., inc. — per.tŭmultŭōse, adv.: meget larmende, nunciare, Cic. Fam. 15, 4. — Pertunda, ae, f., (i. e. dea, quae pertundit naturam feminae), Arnob.; af — per.tundo, tŭdi, tūsum, 3, v. a.: støder el. borer derigiennem; - ∾ calicem per fundum, Cato; ∾ vitem terebra, id.; men latu' pertudit hasta, Enn. ap. Priscian.; - bf. „poet.": Nonne vides etiam guttas in saxa cadentes Humoris longo in spatio pertundere saxa, (at Draaben huler Stenen)? Lucr. 4, 1280; — II) bf. partic. o. adj. pertusus, 3: giennemboret, hullet; - pertusis (margaritis) in linea etc., Digest.; dolium a fundo pertusum, (med giennemboret Bund), Liv. 38, 7; men ordsprogvis, og med Henspillen paa Danaidernes hullede Kar: In pertusum ingerimus dicta dolium, Plaut. Pseud. 1, 3, 145; cf. Lucr. 3, 939; men pertusa compita, Pers. 4, 28, (i. e. pervia, hinc inde patentia).

perturbāte, adv. af perturbatus: paa en forvirret og uordenlig Maade, dicere, Cic.; cf. id. Orat. 35: eaque efficere non perturbate, sed singulis argumentationibus etc. — *perturbātĭo, onis, f.; I) „egenl.": forvirret Sammenblanding, Forvirring; - ∾ coeli, (Oprør i Luften, opp. serenitas), Cic.; — II) bf. „fig."; - ∾ valetudinis, (forstyrret Helbred), Cic.; - oftest „ment." o. „ethisk"; A) „alm.": Forvirring i Begreberne; - hoc motu atque hac perturbatione animorum atque rerum, Cic. Agr. 1, 8; ∾ rationis et ordinis, id. Parad. 3, 2; ∾ vitae, id.; — b) bf. ogs.: pludselig Forandring til det Værre; - ∾ fortunae et sermonis, id. Mur. 41; navnl. ogs. pludselig Skræk; vid. Caes. B. G. 4, 29: ∾ magna totius exercitus facta est; — B) „bef." o. „ethisk": Sielens el. Sindets Forvirring el. Uorden, d. e. Lidenskab el. Affect; - perturbatio ... aversa a recta ratione contra naturam animi commotio, Cic. Tusc. 4, 6; cf. ibd. 5; men id. Fin. 3, 10: perturbationes sunt genere quatuor ... aegritudo, formido, libido, laetitia; cf. id. Off. 1, 7; o. — perturbātor, oris, m.: som forvirrer el. forstyrrer; - ∾ ecclesiarum, Sulp. Sever.; — bf. perturbātrix, īcis, f.; - ∾ harum omnium (rerum), vid. Cic. Leg. 1, 13; — [perturbo]. — per.turbĭdus, 3: meget forstyrret el. forvirret, civitas, Vopisc.

per.turbo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": forvirrer, forstyrrer, bringer i Uorden; - ∾ ordines, (Gelederne), Caes., aciem, (Slagordenen), Sall.; men ∾ provinciam, Cic. Sull. 20; ut in iis perturbem aetatum ordinem, id. Brut. 62; — II) „fig."; A) „overf."; - ∾ otium, (forstyrre den gode Fred og Orden), Cic. Acad. 2, 5; — B) „ment."; a) „alm.": at forskrække el. forfærde; bf. pass.: vestro clamore perturbatum iri (me) etc., Cic. Rab. perd. 6; ligel. perturbari incommodo, (blive modløs over et Tab), Caes. B. G. 7, 29; men perturbari de salute sua, (ængstes derfor), Cic. Mil. 1; cf. id. Att. 8, 11; men Caes. B. G. 4, 14: perturbabantur, copiasne etc., (vare i ængstelig Uvished, om osv.); — b) „bef.": krænker, bryder; - ∾ conditiones pactionesque bellicas perjurio, Cic. Off. 3, 29; — III) partic. perturbatus, 3, ogs. som adject.; A) forskrækket el. forfærdet; - numquam vidi hominem perturbatiorem metu, Cic. Att. 10, 14; — B) forskrækkelig el. uhyre; - perturbatissimum genus tempestatis, Senec. Qu. N. 7, 10. — per.turpis, e: meget hæslig, meget uanstændig, Cic. Coel. 20. — pertūsūra, ae, f., [pertundo]: Giennemboring, Coel. Aur. — pertūsus, 3, partic. af pertundo.

per.ŭbīque, adv.: overalt, allevegne, Tertull. — pērŭla, ae, f., dem. af pera: liden Randsel, Senec. Ep. 90; - comisk ogs. f. uterus, Appul. — perunctĭo, onis, f., [perungo]: Indsalvelse, Plin. 24,

80. — perunctus, 3, partic. af — per.ungo, unxi, unctum, 3, v. a.: indsalver, corpora oleo, Cic.; men ∾ ora manu, Ovid. A. A. 3, 756, (tilsmøre el. oversmøre dermed); – ds. pass.: perunctus nardo, Hor. Epod. 5, 59; ogs. m. tilføiet acc. graec.: peruncti faecibus ora, Hor. A. P. 277; men axibus vehiculorum perungendis, (til Vognsmøre), Plin. 28, 37.

per.urbāne, adv.: meget artigt el. vittigt, respondere, Sidon.; af — pĕr.urbānus, 3, oprdl.: hørende til Byen el. til Hovedstaden; ds. „fig."; A) „alm.": forfinet, paa Byens Vis; – cum rusticis potius, quam cum his perurbanis etc., Cic. Att. 2, 15; — B) „bes.": meget fin el. artig, vittig el. aandfuld, navnl. som Taler og Digter; – L. Torquatus ··· toto genere perurbanus, Cic. Brut. 68; cf. id. d. Or. 1, 16.

per.urgĕo, ursi, 2, v. a.; I) „egenl.": stærkt at plage el. trykke el. mishandle; – ∾ Illyrium, Treb. Poll. Gall. 5; cf. Ammian. 29, 1; — II) „fig.": trænger stærkt derpaa, nøder dertil; – ∾ aliquem summa vi ad capescendam rem publicam, Suet. Tib. 25; – ∾ sacra, (gjøre sig megen Umage dermed), auct. Aetn. 226.

per.ūro, ussi, ustum, 3, v. a.; I) „egenl.": at giennembrænde el. opbrænde; – Ignis ··· multa perussit Lucr. 5, 397; vas peruri, Plin.; perusta ossa, Ovid.; perusti late agri, (hærjede med Ild), Liv. 24, 20; — II) „fig."; A) „overs.": at forbrænde el. afsvie, navnl. om Solheden, Propert. 4, 9, 46; hvs. zona perusta, Macrob.; ligel. perusti Indiae populi, Senec. Med.; – men ogs. om Kulden: (Me tenet) astricto terra perusta gelu, Ovid. Trist. 3, 4, 48; hiemalis aqua nova vulnera perurit, (frembringer Brand deri), Colum.; – ogs. om Betændelse ved Hudens Afgnidning; colla perusta (boum), Ovid. Pont. 1, 5, 24; cf. Hor. Epod. 4, 3; – ogs. om Feberhede, Plin. Ep. 7, 1; ogs. om brændende Tørst, Curt. 4, 16; — B) „ment."; 1) „alm." om Elskov og om anden Lidenskab; – Sed facile haeremus validoque perurimur aestu (amoris), Ovid. A. A. 3, 345; pectus perustum curis, Senec. Med.; hominem perustum inani gloria volunt incendere, Cic. Fam. 13, 15; – ogs. at bringe i Hede, at smerte; – paupertatis maledictum quosdam perussit, Senec.; cf. Catull. 77, 3: intestina perurens.

Pĕrŭsĭa, ae, f., (hod. Perugia): etrurisk By, paa Grændsen af Umbrien; om dens Beleiring og Indtagelse ved Cæsar Octavianus s. Suet. Aug. 14, ogs. Vell. 2, 74; — B) ds. Pĕrŭsīnus, 3: perusisk, fames, (ligesom under den ovennævnte Beleiring), Lucan. 1, 41; cf. Propert. 1, 22, 3; – Perusinum, i, n., (sc. praedium), Plin. Ep.; – men Perusini, orum: Indvaanerne af Byen P., Liv. 10, 30. — perustus, 3, partic. af peruro. — pĕr.ūtĭlis, e: meget nyttig el. brugbar; – in hac enim fortuna perutilis et opera ejus et fidelitas esset, Cic. Att. 9, 13.

per.vādo, si, sum, 3, v. n. (o. a.); I) „alm.": at gaae el. komme el. trænge derigiennem; – per aequa et iniqua loca pervadunt irrumpuntque, Liv. 25, 14; – dog er per ogs. undert. udfaldet, vid. id. 5, 7; ligel. venenum ita cunctos ejus artus pervasit, ut etc., Tac. Ann. 13, 16; ogs. absol., ibd. 2, 17: impetu equi pervasit; — II) „bes.": at gaae el. komme el. trænge derhen; – ∾ ad castra, Liv.; ne quid in nares, quod noceat, possit pervadere, Cic. N. D. 2, 57; ogs. m. adv. quo (hvorhen), Cic. Manil. 15; – ogs. c. acc.; summum aetatis pervadere florem, Lucr. 1, 556; cf. Quintil. 8, 2, 21: pervasit jam multos ista persuasio, ut etc.; — not.: partic. pervasus, 3: giennemvandret, urbs, Ammian., regiones, id.

pervăgābĭlis, e, cymbula, (der flakker el. svæver omkring paa Vandet), Sidon.; af — per.văgor, atus sum, 1, v. dep. a. (o. n.); I) „egenl.": at streife el. vandre derigiennem el. om deri; – ut ··· errabundi domos suas pervagarentur, Liv. 1, 29; pervagata bello prope orbem terrarum natio, id. 38, 17; – dog ogs. ∾ omnibus in locis, (om Rytteriet), Caes. B. G. 7, 45; – ogs. c. adv.; hic (i disse Vande) praedonum naviculae pervagatae sunt, Cic. Verr. 5, 37; — II) „fig."; A) „alm.": at giennemtrænge; – molestiae ··· cupiditates, etc., similiter omnium mentes pervagantur, Cic. Leg. 1, 11; — B) „bes.": at udbrede sig stærkt derover; – quod ··· usque ad ultimas terras pervagatum est, Cic. Verr. 4, 28; cf. Plin. Ep. 6, 10; s. ogs. nedens. pervagatus; — not.: Cic. Inv. 2, 39: ne is honos nimium pervagetur, bør rimel. hede: pervulgetur; vid. Madv. ad Cic. Fin. p. 163; — III) ds. partic. pervagatus, 3, ogs. som adj.; A) meget udbredt; – ∾ fama meritorum, etc., Cic. Marc. 8; ogs. meget bekiendt el. almindelig; – ∾ declamatio, Cic. Planc. 19; cf. id. d. Or. 1, 36; – pervagatissimus ille versus, Cic. Orat. 43; — B) som er tilfælles for flere; – pervagatior pars, id. Inv. 2, 14. — per.văgus, 3: som sværmer el. færdes omkring el. overalt; – tam vasto pervagus orbe puer, (i. e. Amor), Ovid. A. A. 2, 18.

per.vălĕo, ēre, v. n.: at være meget stærk, Lucr. 6, 916. — per.vălĭdus, 3: meget stærk, agmina, Ammian. — per.vărĭe, adv.: meget forskielligen, med mange Afvexlinger, narrari, Cic. d. Or. 2, 80. — per.vasto, avi, atum, 1, v. a.: ødelægger el. hærjer overalt el. aldeles; – ad pervastandos fines etc., Liv. 6, 4; cf. id. 33, 37; conferendis pecuniis pervastata Italia, Tac. Ann. 15, 45. — pervasus, 3, partic. af pervado.

pervector, oris, m., [perveho]: en Overbringer, apicum, (af Brevskaber), Symmach. — pervectus, 3, partic. af flgd. — per.vĕho, xi, ctum, 3, v. a.; I) „alm.": fører el. bringer derigiennem el. derover; – commeatibus pervehendis, Liv. 44, 6; – ds. pass. pervehi: at drage el. færdes derover, c. acc.; – Oceanum secunda navigatione pervehitur, Tac. Ann. 2, 8; ligel. pervectus litora classe, (efter at være seilet der forbi), Sil.; — II) „bes.": bringer el. fører derhen el. til sit Sted; – ∾ virgines et sacra Caere, Liv. 5, 40; cf. Suet. Tib. 7; ogs. equus me pervehit strenue, Appul.; – ds. pass. pervehi: at føres el. bringes derhen, d. e. at komme derhen; – Arionem ··· exceptum a delphino Taenarium in litus pervectum (sc. esse), vid. Plin. 9, 8; – ogs. „alleg.": quo utinam velis passis (for fulde Seil) pervehi liceat, Cic. Tusc. 1, 49; cf. id. Off. 2, 6: quum prospero flatu ejus (fortunae) utimur, ad exitus pervehimur optatos, (naae vi det ønskede Maal).

per.vello, velli, 3, v. a.; I) „egenl.": rykker el. rusker stærkt deri; – ∾ aurem (porcello), Phaedr. 5, 5; hvs. m. Lune; ∾ aurem alicui, (minde el. mane nogen), Senec., Val. Max.; ogs. ∾ aurem sibi, (minde sig selv derom), Senec.; — b) „poet." ogs. om Spiserne: ∾ stomachum, (pirre Maven el. Appetiten), Hor. Sat. 2, 8, 9; — II) „fig."; A) „alm.": at smerte el. plage, at giøre ondt; – si te forte dolor aliquis pervellerit, Cic. Tusc. 2, 20; cf. ibd. 3, 17; — B) „bes."; a) at ryste el. dadle el. forkaste; – ∾ jus civile, Cic. d. Or. 1, 62; — b) at opmuntre; – hanc (fidem ad referendam gratiam etc.) pervellamus, Senec. Benef. 5, 23.

per.vĕnĭo, vēni, ventum, 4, v. n.; I) „egenl.": at komme el. naae el. lange derhen el. dertil; m. flgd. in el. ad, ogs. m. adv., osv.; – ∾ in fines Eburonum, Caes., salva nave in portum, Quintil.; cf. Nep. Chabr. 4; men ∾ ad portam, vid. Cic. Pis. 25; men ut eo (derhen) tuto perveniret, Nep. Ep. 4; „poet." ogs. absol.: qui pervenit, (som har naaet Maalet), Hor. Ep. 1, 17, 38; men pass. impers.: huc ubi perventum est, Nep. Phoc. 4; — II) „fig."; A) „alm." om Personer: at komme dertil, at opnaae, at komme el. geraade i en Tilstand el. i et Forhold; – calamitas colonum ad fructum pervenire non patitur, Varro; ∾ ad suum, (komme til Sit), Cic.; ∾ ad principatum, Nep., a procellis civilibus ad incolumitatem, id. Att. 10; ut ad id, quod cupiebat, perveniret, (for at opnaae

det), Cic. Off. 1, 31; inc., (al. veniret); - ∾ in amicitiam alicujus, Nep., in senatum, (komme ind deri), Cic., Sall. Jug. 4; eum, qui recte valeat, in crastinum perventurum, (at han lever til i Morgen), vid. Quintil. 5, 10, 16; ∾ in invidiam, (blive forhadt), Cic., in magnum timorem, ne etc., Caes. B. C. 1, 61; ∾ in scripta alicujus, (faae Plads deri), Cic. Fam. 5, 12; - sine me pervenire, quo volo, (neml. i min Fortælling), Ter. Eun. 1, 2, 44; posse virtutem ··· quo contendisset ··· pervenire, Cic. frgm. or. p. Scaur.; - hertil hører endnu pass. impers.: ad Catonem ··· non est perventum, (Cato kom ikke til at tale; Forhandlingen naaede ikke til ham), Cic. Att. 1, 17; quoniam prope ad finem laborum perventum esset, Caes. B. G. 3, 6; cf. Ter. Phorm. 4, 3, 35; — B) „bef." om Ting og Begreber: at komme derhen el. dertil, og det navnl.; a) at komme i nogens Eie el. Besiddelse; - ad me pervenisse etc., Nep. Ep. 4; (serrulam) ad Stratonem pervenisse, (var bleven kiøbt af ham), Cic. Cluent. 64; - df. at blive nogen til Del; ex qua (pace) ··· ad paucos potentes maximae divitiae, in rem publicam damna atque dedecora pervenerint, Sall. Jug. 31; — b) at komme til nogens Kundskab, at komme for nogens Øine el. Øren; - si ad herum haec res pervenerit, etc., (faaer han det at vide), Plaut. Mil. gl. 2, 4, 50; ogs. ∾ in notitiam alicujus, Colum.; pervenit res ad istius aures, vid. Cic. Verr. 4, 28; men m. udfald. ad, (paa Grækernes Vis): Verba refers, aures non pervenientia nostras, Ovid. Met. 3, 462; — c) „alm.": at komme el. geraade i en Tilstand; - si (lupinum) ad siliquas non pervenerit, (ikke har sat Bælg), Varro; jam ad denarios L in singulos modios annona pervenerat, Caes. B. C. 1, 52; — d) endel. mærkes Liv. 1, 17: necdum a singulis pervenerant factiones, (i. e. provenerant, el. ortae erant), inc.; — not.: pervenibo, f. perveniam, Pompon. ap. Non.

per.vēnor, ari, v. dep. a.: giennemjager, giennemstreifer; - Defessus sum urbem totam pervenarier, Plaut. Merc. 4, 5, 3. — *perventĭo, onis, f.: Kommen el. Naaen derhen, Augustin.; o. — perventor, oris, m.: som kommer el. naaer derhen; navnl. som indsmigrer sig i de Mægtiges Gunst, id.; — [pervenio]. — per.vĕnustus, 3: meget artig el. dannet, homo, Sidon.

perverse, (pervorse), adv. af perversus: forvendt el. forkert, urigtigen; - ∾ collocatam sellam curulem in senatu etc., Suet. Galb. 18; pervorse vides, (du seer feil), Plaut.; ∾ dicere, Cic.; - compar., Tertull.; superl., Hieronym.; — II) „overf."; - ∾ uti deorum beneficiis, (giøre en slet Brug deraf), Cic. N. D. 3, 28; cf. id. Off. 3, 32: stulta calliditas perverse imitata prudentiam; ∾ dicere, id. d. Or. 1, 33.

*perversĭo, ōnis, f.: Forandring; df. som Sprogfigur: Ordenes Omsætning; saal. pietate pro vestra, auct. ad Her. 4, 32; o. — perversĭtas, atis, f.: Forkerthed, Bagvendthed; df. „fig.": molestissima diligentiae perversitate, Quintil. 1, 6, 17; cf. Cic. Off. 1, 40; ligel. Suet. Aug. 62: pertaesus morum perversitatem ejus; - ogs. moralsk Slethed; vid. Cic. Qu. Fr. 1, 1, 13; men in omni pravitate et in summa opinionum perversitate (versari: være omgiven deraf), id. Tusc. 3, 1; — [perverto]. — perversus, 3, partic. af flgd.

per.verto, (-vorto), ti, sum, 3; I) „egenl.": vender el. kaster el. støder omkuld el. overende; - Aulas pervortunt (coqui), Plaut. Casin. 5, 1, 16; pinus proceras pervertunt, (fælde dem), Enn. ap. Macrob.; cf. Cic. Div. 1, 21: ∾ (beluam) omnia arbusta, virgulta, tecta; men perversae rupes, Liv. 21, 33, (afrevne Klippestykker); — II) df. „fig."; A) „alm.": kuldkaster, forvirrer, forstyrrer; - ∾ omne officium, Cic., omnia jura divina atque humana, id.; cf. id. Fin. 3, 21; — B) „bef.": fordærver el. ødelægger; - ∾ mores vetustos largitione, Nep. Ham. 3; - men ∾ aliquem, (styrte nogen); - Ollium ··· amicitia Sejani pervertit, Tac. Ann. 13, 45; cf. id. Hist. 3, 38; — b) ogs. at overliste; - vid. Cic. Div. in Caecil. 14: numquam ullo artificio me pervertet; — III) partic. perversus, 3, oftest som adj.; A) „egenl.": forvendt, forkert, bagvendt; - ∾ partus, (opp. rectus), Varro ap. Gell.; ∾ vestis, (i. e. pulla), Senec. d. Ir. 1, 16; men Turbida perversas induit illa comas, (satte Haaret forkert), Ovid. A. A. 3, 246; ligel. ∾ toga, (som sidder urigtigen), Petron.; - compar., f. nedenf.; superl., ∾ oculis erat, (skelede meget stærkt), Cic. N. D. 1, 28; — B) „fig."; 1) „alm."; a) forvendt el. bagvendt, forkert el. forstyrret; - nihil ab hoc pravum aut perversum produci posse (in scena), Cic. R. Com. 10; ∾ subtilitas grammaticorum, Plin.; cf. Cic. Mur. 36; ligel. quo quid poterat dici perversius, (hvilken større Urimelighed)? id. Tusc. 5, 17; ratio prava et ··· in perversum solers, Senec. Vit. beat. 5; — b) forkert el. ulykkelig, dies, Plaut. Men. 5, 5, in.; — B) „bef."; a) fravendt, d. e. umild, vred; - bellum ··· perverso numine poscunt, (i. e. averso el. irato), Virg. Aen. 7, 584; — b) daarlig, ryggesløs; - isti perversi, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 10; cf. Virg. Ecl. 3, 13: perverse Menalca!

per.vespĕri, adv.: silde om Aftenen, langt ud paa Aftenen, venire ad aliquem, Cic. Fam. 9, 2. — *pervestigātĭo, onis, f.: Opsporen el. Eftersporen; df. „fig.": Undersøgelse el. Efterforskning; - qui omnia ··· vel scientiae pervestigatione vel disserendi ratione comprehenderint, Cic. d. Or. 1, 3; o. — pervestigātor, oris, m.: som efterspører el. undersøger, Hieronym.; af — per.vestigo, avi, atum, 1, v. a.: at opspore el. opsnuse, (oprdl. om Jagthunden); - (canes venaticos diceres), ita odorabantur omnia et pervestigabant, ut etc., Cic. Verr. 4, 13; ad pervestigandum, ubi sit etc., Plaut. Merc. 5, 2, 94; — II) df. „fig.": undersøger el. udforsker nøiagtigen; - quae ··· a me pervestigata et cognita (sunt), Cic. Verr. 5, 68.

per.vĕtus, ĕris, adj.: meget gammel; - ∾ signum ligneum, Cic. Verr. 4, 3, oppidum, id. ibd. 33; vinum non pervetus, Cels. — per.vĕtustus, 3: meget gammel, forældet; - ∾ verba, Cic. d. Or. 3, 52.

pervĭam, adv., [via]: tilgængeligen, til at gaae igiennem; - angulos aedium ··· perviam facitis, Plaut. Aul. 3, 2, 24. — per.vĭātĭcum, i, n.: Reisepenge, Fronto. — *pervĭcācĭa, ae, f.: Uboielighed, Uforanderlighed; - ∾ durandi (castaneae), Plin. 17, 34; — II) oftest „fig." o. „ethisk"; A) til det Værre: Halsstarrighed el. Trodsighed, Cic. Tusc. 4, 11; haec pervicacia tua et superbia etc., Liv. 9, 34; — B) til det Bedre: Udholdenhed, Standhaftighed; - quanta pervicacia in hostem etc., Tac. Ann. 12, 20; o. — pervĭcācĭter, adv.; I) „alm.": vedblivende, uforanderligen; - ∾ perstare, c. inf., Digest.; — II) „fig." o. „ethisk": halsstarrigen el. trodsigen; - compar., ∾ quaerere causam belli, Liv. 42, 14; ∾ amplecti inclementiam, Tac. Ann. 4, 42; — [flgd.].

pervĭcax, ācis, adj., [af inus. pervico, f. pervinco]: som holder ud til Enden; df. fædv. „fig."; A) „alm.": halsstarrig, haardnakket, trodsig; - Adeon' pervicaci esse animo (sc. te), ut etc.? Ter. Hec. 4, 1, 17; pervicacibus magis et praepotentibus mulierum jussis, Tac. Ann. 3, 33; - f. ogs. Attius ap. Non., (hvor pervicacia o. pervicax opp. pertinacia o. pertinax); - compar., ∾ ira in aliquem, Curt. 8, 6; superl., ∾ hostes, Flor. 1, 11; - ogs. c. gen.; Agrippina pervivax irae etc., vid. Tac. Ann. 4, 53; — B) „bef.": udholdende, standhaftig; - opum contemptor, pervicax recti, Tac. Hist. 4, 5. — pervictus, 3, s. und. pervinco. — pervĭcus, 3: forcl. Biform af pervicax; - pervico Ajax animo et inorabili, Attius ap. Non.; cf. Plaut. frgm. ibd.

per.vĭdĕo, vīdi, vīsum, 2, v. a.: overskuer, beskuer, seer;

– qui pervidet omnia, Solem Accipe etc., vid. Ovid. Met. 14, 375; — II) „fig."; A) „overf.": beſkuer, betragter; – Cunctaque mens oculis pervidet illa suis, id. Pont. 1, 8, 34; cf. Hor. Sat. 1, 3, 25: Quum tua pervideas oculis mala lippus inunctis; — B) „ment."; 1) „alm.": betragter el. underſøger; – penitus, quid natura postulet, pervidendum (est), Cic. Fin. 5, 16; Pervideamus, utrum etc., Lucr. 1, 955; — 2) „beſ.": indſeer, erkiender; – Et quo jactari magis omnia materiai Pervideas, etc., Lucr. 2, 88; cf. Cic. Fam. 10, 9: ∾ te spero etc.; men id. Att. 12, 38: oportere jam pervideri animi mei firmitatem.

per.vĭgĕo, ŭi, ēre, v. n.: vedblivende at være i ſin fulde Kraft el. Anſeelſe; – uterque opibusque atque honoribus perviguere, Tac. Ann. 4, 34. — per.vĭgil, is, adj.: ſom vaager hele Tiden; ſom vaager meget; aarvaagen; – Pervigil in mediae sidera noctis eras, Ovid. Am. 1, 6, 44; cf. id. Met. 10, 369; pervigiles et insomnes, Plin. Pan.; – ogſ. „overf." om Tiden: ∾ noctes etc., Justin. 12, 13; – ogſ. subst. pervigil: en Vægter, Plin. 33, 21; — not.: fem. pervigilis, ſ. pervigil, cura, Appul. — pervĭgĭlātĭo, onis, f., [pervigilo]: at giennemvaage hele Natten, (ſom Religionsſkik); – ∾ nocturnae, Cic. Leg. 2, 15.

*pervĭgĭlĭa, ae, f.: Vaagen el. at vaage hele Natten, Justin. 24, 8; o. — pervĭgĭlium, i, n.: = frgd.; – pervigilio cibi vincuntur, (fordøies), Plin. 11, 118; – navnl. ſom Religionsøvelſe, id. 18, 32; pervigilio neglecta castra, Liv. 23, 35; ∾ anniversario colere (simulacrum deae), Suet. Galb. 4; pervigilium indicere, id., agere, id., celebrare, Tac.; — not.: Pervigilium Veneris: lidet latinſk Digt af en ubekiendt Forfatter; — [pervigil].

per.vĭgĭlo, avi, atum, 1, v. n. (o. a.): vaager el. bliver vaagen den hele Tid; – ∾ eam noctem, (giennemvaage), Cic. R. Am. 35, in armis, Liv. 24, 38; Et quidem seros hiberni ad luminis ignis Pervigilat, Virg. Ge. 1, 291; – df. ogſ. pass.: In multo nox est pervigilata mero, Ovid. Fast. 6, 326; – ogſ. absol.: at giennemvaage hele Natten; Nam vigilare leve est, pervigilare grave, Martial. 9, 69; cf. Ovid. Fast. 5, 142; — II) „overf.": Quam vellem ··· tecum longos pervigilare dies, Tibull. 3, 6, 53.

per.vīlis, e: meget ringe el. lav; – ∾ annona eo anno fuit, (lave Priſer), Liv. 31, 50. — pervinca, ſ. und. vinca pervinca. — pervinco, vīci, victum, 3, v. n. o. a.; I) „egenl."; A) neutr.: ſeirer fuldkomment, gaaer af med en fuldſtændig Seier; – in transgressu amnis multum certato pervicit Bardanes, Tac. Ann. 11, 10; — B) act.: overvinder el. beſeirer fuldkomment; – Haud vereor, ne nos subdola perfidia pervincamur, Plaut. Mil. gl. 3, 3, 68; — b) „poet." ogſ. m. Tingsſubject: at overvinde, at overgaae; vid. Hor. Ep. 2, 1, 200; — II) „fig."; A) „alm.": faaer Ret, ſætter min Mening igiennem; – restitit et pervicit Cato, Cic. Att. 2, 1; – ogſ. faaer min Villie; ne utraque pervinceret, alterum concedere, Tac. Ann. 14, 14; – ogſ. godtgiør el. beviſer; ∾ aliquid dictis, Lucr. 5, 100; — B) „beſ.": bringer det dertil el. bevirker med ſtor Anſtrængelſe, odl.; – neque, ut ··· referrent consules ad senatum, pervincere potuit, Liv. 4, 12; cf. id. 42, 45; men Catull. 76, 15: Una salus haec est, hoc est tibi pervincendum; – ogſ. m. Tingsſubject; at illam non verbera, non ignes pervicere, quin objecta denegaret, Tac. Ann. 15, 57.

pervĭo, are, v. n., [via]: drager fort, bliver ved at gaae fremad, Jul. Val. Res g. Al. M. — pervĭrens, tis, adj., [vireo]: altid grønnende el. grøn, (arbor), Paul. Nol. — per.vĭridis, 3: meget grøn, color (maris), Plin., campus, Mela. — per.vīso, ĕre, v. a.: beſkuer; – Parvula sic magnum pervisit pupula coelum, Manil. 4, 915. — per.vīvo, xi, 3, v. n.: lever indtil en vis Tid; – Etsi pervivo usque ad summam aetatem, tamen etc., Plaut. Capt. 3, 5, 24; pervixi usque adhuc, Attius ap. Non.

pervius, 3, [via]; I) „egenl."; A) „alm.": hvorigiennem man kan gaae el. komme, gangbar el. fremkommelig; – saltusque pervios ceperant (hostes), Liv. 9, 43; ∾ amnis, (i. e. vadosus), Tac.; men Phasis pontibus CXX pervius, Plin.; ∾ transitiones fori nominantur, Cic. N. D. 2, 27; cf. Virg. Aen. 2, 453, ogſ. Ter. Ad. 5, 7, 14; men ∾ anulus, (med aabent Arbeide, opp. solidus), Fab. Pict. ap. Gell.; – ogſ. subst. pervium, (Giennemgang), Tac. Hist. 3, 8; — B) „beſ." o. „poet."; a) hvortil Indgangen er aaben; – ∾ sacraria, Calpurn.; — b) ſom baner ſig Vei, giennemtrængende, ensis, Sil. 10, 249; — II) „fig."; – nihil in penatibus suis ··· ambitioni pervium, (hvorigiennem den kunde trænge ind), Tac. Ann. 13, 4; – men comiſk, Plaut. Pseud. 2, 4, 70: cor mihi nunc pervium'st, (nu er Hiertet aabent el. ſorgfrit).

pervŏlātĭcus, 3, [1. pervolo]: omflagrende, uſtadig, Tertull. — pervolgo, are, ſ. und. pervulgo. — pervŏlĭtantĭa, ae, f.: Flyven el. Svingning derom; – ∾ mundi circa terram, Vitruv. 9, 7; af — per.vŏlĭto, are, v. n. (o. a.): at flyve el. trænge derigiennem; – Denique per dissepta domorum saxea voces Pervolitant, Lucr. 6, 951; – ogſ. c. acc., Virg. Aen. 8, 24: Omnia pervolitat late loca, jamque sub auras Erigitur (lumen) etc.

1. per.vŏlo, avi, atum, 1, v. n. (o. a.); I) „egenl."; A) „alm.": at flyve derigiennem el. derover el. derom; – Rumor, ut est velox, agitatis pervolat alis, Ovid. Fast. 6, 527; cf. ibd. 2, 251: Corvus ··· aërium pervolat altus iter; — B) „beſ.": flyver derhen; – Pegasus in nitentem pervolaturus aethera, poët. ap. Augustin.; men Cic. d. Rep. 6, 26: animus velocius in hanc sedem ac domum suam pervolabit; — II) „overf.": hurtigen at giennemile; – ſaal. m. Tmeſis: Perque volare mare ac terras, (om Lyſet), Lucr. 4, 203; cf. Cic. R. Am. 7; men ∾ totam urbem, Juvenal. 6, 398; cf. id. 1, 60.

2. per.vŏlo, velle, v. n.: vil el. vilde gierne, ſeer gierne, ønſker meget; – scire ex te pervelim, quam ob rem etc., Cic. Sull. 7; pervelle (se), id videre, Liv. 39, 43; sed est, quod abs te mihi ignosci pervelim, Cic. Att. 1, 1; men quem videre ··· pervellem, id. ibd. 11, 14; — not.: Lucr. 2, 1047, Atque animi jactus liber quo pervolit ire, ſtaaer pervolit ſ. pervelit.

pervŏlūto, are, v. a., intens. af pervolvo: vender el. tumler paa alle Sider; df. ∾ libros alicujus: idelig en at oprulle el. opſlaae; df. „overf.": flittigen at læſe deri, Cic. Att. 5, 12; cf. id. d. Or. 1, 34; ſ. ogſ. und. pervolvo. — pervŏlūtus, 3, partic. af flgd. — per.volvo, volvi, vŏlūtum, 3, v. a.: vælter el. tumler el. kaſter om deri; – ∾ aliquem in luto, Ter. Andr. 4, 4, 38; – men medial: corruit in suo sibi pervoluta sanguine, Appul.; — II) „fig.": ut in iis locis ··· pervolvatur animus, (idelig en er ſysſelſat dermed), Cic. d. Or. 2, 35; men Catull. 94: Smyrnam (Digt af Cinna) incana diu saecula pervoluënt; ſ. ogſ. und. pervoluto. — pervorse, pervorto, etc., ſ. und. perverse, perverto.

pervulgāte, adv.: paa Mængdens Vis, i Almueſproget; – Laberius pervulgate cocionem dicit, quem veteres arulatorem, Gell. 16, 7; cf. id. 18, 10; af — pervulgatus, 3, partic. o. adj., ſ. und. flgd. — per.vulgo, (volgo), avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": giør fælles el. almindelig; navnl. ogſ. udbreder el. bekiendtgiør; – quae causa deum (gen.) per magnas numina gentes Pervolgarit, etc., Lucr. 5, 1160; praemia officii et virtutis ··· in mediocribus hominibus pervulgari (non oportere), Cic. Inv. 2, 39; illas tabulas pervulgari atque edi populo R. etc., id. Sull. 15; tu vero Hirtium pervulga, (udgiv hans Bog), id. Att. 12, 45; in re abs te ipso pervulgata, id. Verr. 2, 42; — b) ogſ. sensu obsceno:

quae se omnibus pervulgavit (mulier), Cic. Coel. 16; — II) „overf." o. „poet.": at giennemvandre el. giennemstreife; - litus pervulgans furor, (i. e. pererrans), Pacuv. ap. Varr.; cf. Lucr. 2, 346; men id. 4, 209: Tempore, quo solis pervolgant lumina coelum; — III) partic. pervulgatus, (pervolg.), 3, ogſ. ſom adj.; A) aldeles fælles el. almindelig el. ſædvanlig; - ∾ consolatio, Cic. Fam. 5, 16; - men comiſk, Plaut. Bacch. 4, 9, 150: pervulgatum est (triumphare: det er ſaa ſimpelt el. gement); - compar., notius pervulgatiusque, Gell.; superl., ∾ dignitas verborum, auct. ad Her.; — B) almindeligen el. meget bekiendt; - de re etiam in vulgus pervulgata (loqui), Cic. Fin. 2, 5, inc., (al. pervagata); men maledicta pervulgata in omnes, id. Coel. 3.

pēs, gen. pĕdis, m., (πούς, ποδός); I) „egenl.": Foden (hos Mennesker og Dyr); - apti ad pedem (calcei), Cic.; pedem laevum projicere, (ſætte frem), Virg.; ad pedes alicujus accidere, Cic., procidere, Hor., ogſ. se projicere el. prosternere, (kaſte ſig for nogens Fødder), Cic.; cf. Liv. 6, 3; men Cic. Verr. 5, 49: mater mihi ad pedes misera jacuit, (ſom bedende); - vincere pedibus el. certamine pedum, (i. e. cursu, i Væddeløb), Ovid.; - pedem ferre, inferre, gaae el. komme; Ferte simul··· pedem, (ledſager mig), Virg. Ge. 1, 11; pedem inferre in possessionem, (betræde), Cic. Caecin. 14; ligel. pedem in fundo ponere, ibd. 11; cf. id. Phil. 2, 19, ogſ. ibd. 3, 11; - pedem efferre aedibus, Plaut., porta, Cic., domo sua, id., (gaae ud deraf); - pedem referre, (trække ſig tilbage), Liv., pedem revocare, Virg. Aen. 9, 125; - pedibus iter ingredi, (til Fods), Cic. d. Senect. 10; cf. Suet. Aug. 53; men ogſ. heder pedibus iter conficere: at reiſe til Lands el. over Land, Cic. Vatin. 5; hvſ. Propert. 2, 20, 63: Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britannos; - pedibus ire el. discedere in sententiam alicujus, (ſtemme for nogens Forſlag, neml. oprdl. at gaae over til el. hen til den, der gior et Forſlag); in quam sententiam quum pedibus iretur, Liv. 5, 9; cf. id. 3, 41; - comiſk er: conjicere se in pedes, (løbe ſin Vei), Ter. Phorm. 1, 4, 13; cf. id. Eun. 5, 2, 5, (hvor conjicio er at ſupplere); ligel.: manibus pedibusque, med Hænder og Fødder, (d. e. af alle Kræfter), id. Andr. 1, 1, 134; - servus, qui coenanti ad pedes stat, (ſom varter nogen op ved Bordet), Senec.; ligel. verna ad pedes, Martial. 12, 88; men Cic. Att. 8, 5: servum a pedibus meum Romam misi, (al. a pedibus meis); - quod ante pedes est, Ter. Ad. 3, 3, 32, (hvad der ligger ligefor nogen); ligel. ante pedes posita, Cic.; - stans pede in uno, (paa det ene Ben, d. e. uden al Umage), Hor. Sat. 1, 4, 10; men omvendt: in his actionibus omni, ut agricolae dicunt, pede standum est, (man maa anſtrænge ſig til det Yderſte), vid. Quintil. 12, 9, 18; - pede terram pulsare el. quatere, („poet." om de Danſende), Hor.; excipere se in pedes, (blive ſtaaende paa Benene efter et Spring), Liv. 4, 19; men in pedes nasci, (med Benene foran, om Fuglene), Plin. 10, 74; - circum pedes habere, (ſ. circum se: omkring ſin Perſon), Cic. Verr. 1, 36; ligel. omſkrivende: a pedibus legatorum abducere (ſ. a legatis), id. Dejot. 1; ligel. hominem ante pedes Manilii constituit, (foran hans Domſtol), id. Cluent. 13; - sub pedibus alicujus relinquere, (lade i nogens Vold, give til Priis for nogen); vid. Liv. 34, 32, ogſ. Virg. Aen. 7, 100; df. „poet.": Sub pedibus timor est, (naar man neml. er Herre derover), Ovid. Met. 14, 491; cf. id. Trist. 1, 8, 16; Perstat enim Fortuna tenax, votisque malignum Opponit nostris insidiosa pedem, (modſtaaer vore Ønſker), id. Pont. 4, 6, 8; - trahi pedibus, (trækkes el. drages ved Benene, d. e. gives til Priis, overgives til Fordærvelſe); vid. Cic. Fam. 7, 22, o. id. Att. 4, 16; men techn.: de versu scazonte, (haltende el. ſlebende), Ovid. Rem. 378: Seu celer (sc. sit), extremum seu trahat ille pedem (iambus); - „poet." mærkes endnu: pes dexter el. secundus el. felix, (om et lykkeligt Varſel), vid. Virg. Aen. 8, 302, o. Ovid. Fast. 1, 514; men omvendt: O quoties ingressus iter mihi tristia dixi Offensum in porta signa dedisse pedem, Tibull. 1, 3, 19; - endel. ſom Ordſprog: nec caput, nec pes, etc., (uden Hoved og Hale), Plaut. Asin. 3, 3, 139; cf. Cic. Fam. 7, 31; — B) „beſ." ogſ. at mærke; 1) i Krigsſproget; - descendere el. degredi ad pedes, Liv., desilire, Caes., (ſtige el. ſpringe af Heſten, om Rytteriet); cf. Liv. 4, 40, o. id. 21, 46; men conferre pedem, (ſ. congredi), hvſ. Liv. 26, 39: collato pede rem gerere, (fægte i Haandgemænge); hvſ. Cic. Planc. 19 „alleg.": non possum magis conferre pedem etc.; endel. stipendia pedibus facere, (tiene ved Fodfolket), Liv. 3, 27; ligel. pedibus merere, id. 24, 18; — 2) publiciſtiſk: pedibus ire in sententiam alicujus, (i Senatet at ſtemme for nogens Mening el. Forſlag); vid. Liv. 9, 8; ſ. ogſ. ovenſ. id. 5, 9: in quam sententiam quum pedibus iretur; — II) „overf." ifølge etſlags Lighed; A) Foden el. det Nederſte, navnl. af et Bord el. en Bænk; - pedes mensarum, tricliniorum, Plin.; lectulos ilignis pedibus, Terent.; cf. Senec. Benef. 2, 34: pedem et nostrum dicimus, et lecti, et veli, et carminis; — bb) hertil mærkes; a) pede plano, i Bygninger, (ligeſom par terre): hvad der er lige med Jorden el. med Grunden, Vitruv. 6, 11; — b) ogſ. Foden af et Bierg; - imos pedes Casii montis praetermeans (fluvius), Ammian.; — c) ogſ. Jordbunden el. Grunden; - omnis Africa Zeugitano pede incipit, Solin.; — d) ogſ. om flere Vækster; ſaal. pedes gallinacei, (en Art af Væxten capnos), Plin.; pes milvinus el. milvi, (en Art af Væxten batis), Colum.; pedes betacei, (røde Beder), Varro; - ogſ. Frugtſtilk; navnl. in pl.: Stilke af de udpresſede Druer og Oliver, Colum., Plin.; — e) pl. pedes, ligeſom pediculi: Luus, Plaut. Curc. 4, 2, 14, Varro; — C) i Sømandsſproget heder pes veli, Senec., ogſ. pes in navi, Cic. d. Or. 3, 40: det Toug, hvormed Seilets Skøder vendes efter Vinden, (funis, quo tenditur velum, Serv. ad Virg. Aen. 5, 830); hvſ. pedibus aequis, Cic. Att. 16, 6, pede aequo, Ovid. Fast. 3, 565, (for fulde Seil); cf. Catull. 4; df. Virg. l. c.: Una omnes fecere pedem, (firede Touget el. Skødet, neml. for at optage Vinden), hvorom ogſ. Plin. 2, 48: prolatis pedibus; - men pedes navales, Plaut. Men. 2, 2, 75, rimel. ſ. Matroſerne; — D) „poet." tillægges pedes ogſ. Floderne; ligel. ogſ. Tiden; - Levis crepante lympha desilit pede, Hor. Epod. 16, 48; cf. Virg. Aen. 9, 125, o. Lucr. 5, 273; - Utendum est aetate, cito pede labitur aetas, Ovid. A. A. 3, 65; cf. id. Trist. 4, 6, 17; — E) „techniſk" betegner pes endnu; 1) Versfod el. Versled; - pedibus claudere verba, (giøre Vers), Hor. Sat. 2, 1, 28; cf. Ovid. Trist. 5, 12, 34; Musa per undenos emodulanda pedes, (i. e. per hexametrum et pentametrum), id. Am. 1, 1, 30; - orationem omnem constare pedibus, Quintil. 9, 4, 79; cf. Cic. d. Or. 3, 47; - ogſ. Versemaal el. Metrum; vid. Hor. Od. 4, 6, 35: Lesbium servate pedem; cf. id. A. P. 80, o. Ovid. Ib. 646; - endel. i Muſiken: Takten, vid. Plin. 29, 5; — 2) ſom Maal: Fod el. Fodbred; - pedem e villa adhuc egressi non sumus, (ikke et Skridt), Cic. Att. 13, 16; cf. ibd. 7, 22, o. id. Dejot. 15; men id. Acad. 2, 46: a Chrysippo pedem numquam (sc. discedit); — b) df. „overf.": Maal el. Maaleſtok; - hic est pes justus, (det rette Maal), Plin. 18, 74; cf. Hor. Ep. 1, 7, 98: Metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est.

Pescennĭus Niger: romerſk Keiſer; vid. Spartian. Sever. 15; — B) df. Pescenniānus, 3, reliquiae, ibd. — pesestas, atis, f., foræld. ſ. pestilentia, Fest. p. 210, (Müll.). — pessārĭum, i, n.: = 1. pessum, Theod. Prisc. — pessĭme, adv., ſ. und. male. — pessĭmo, are, v. a.: fordærver aldeles, Vulgat.; af — pessĭmus, 3, ſ. und. 1. malus. — Pessĭnus, (Pesin.), untis, f.: By i Galatien paa Grændſen af Storphrygien, med et berømt Cybelestempel; vid. Liv.

29, 10: si mater Idaea a Pessinunte Romam advecta foret; cf. Cic. Fam. 2, 12, o. Plin. 5, 42; — B) df. 1) Pessinuntius, 3: pessinuntisk; - ∾ sacerdos magnae matris, Cic. Sest. 26; - ∾ aselli, Gell.; — 2) Pessinunticus, 3: = frgd.; - ∾ dea, Appul.

pessŭlum, i, n., dem. af pessum, Coel. Aur. — pessŭlus, i, m., πάσσαλος: Slaa el. Skaadde for Døren; - pessulum ostio obdo, Terent.; - var ogs. dobbelt, hvf. Plaut. Aul. 1,2,25: occlude sis Fores ambobus pessulis. — 1. pessum, i, n., ogs. pessus, i, m., πεσσός, πεσσόν: en af Linskav og Medicamenter giort Tap til at stikke ind i syge Hulheder af Legemet, Appul. — 2. pessum: tilbunds, osv., s. und. 2. pessus. — pessumdo el. pessundo, s. und. 2. pessus.

1. pessus, i, m., s. und. 1. pessum. — 2. pessus, el. pessum, (nomin. inus.), i: Bunden (af et Kar); sædv. in acc. pessum, (s. ad pessum), som adv.: tilbunds; df. I) „egenl."; pessum ire el. abire el. subsidere (cf. venum ire): at gaae el. synke tilbunds; - multae per mare pessum Subsedere suis pariter cum civibus urbes, Lucr. 6,588; caseus si pessum abit (in muria; opp. si innabit), Colum.; - Nunc eam (cistellulam) cum navi scilicet abivisse pessum in altum, Plaut. Rud. 2,3,64; lacus ut folia ··· pessum ac penitus accipiat, Mela 3, 9; — II) „fig."; A) pessum ire, ogs. sidere: at gaae til Grunde, at blive ulykkelig, at geraade i Fordærvelse; - nisi quia miser non eo pessum, (at jeg ikke er aldeles tilintetgiort), Plaut. Cist. 2, 1, 12; vitia civitatis ··· pessum sua mole sidentis etc., Senec. Const. Sap. 2; - ogs. om Ting; pessum ituros fertilissimos Italiae campos, Tac. Ann. 1, 79; — B) pessum dare, (pessumdare, pessundare), ogs. pessum premere, agere, dejicere: at lade gaae til Grunde, at fordærve, at giøre ulykkelig; - Quae si non astu providentur, me aut herum pessum dabunt, Ter. Andr. 1, 3, 3; cf. Tac. Ann. 3, 66; men Plaut. Rud. 3, 2, 3: exemplum pessumum pessundate, (i. e. tollite el. delete); - ogs. pass.: (animus) ad inertiam et voluptatem corporis pessum datus, (nedsiunken deri el. forfalden dertil), Sall. Jug. 1; - Ut non ego istum pro suis factis pessumis pessum premam, Plaut. Most. 5, 2, 49; aetate pessum acta, (da hans Levetid var endt), auct. ap. Lactant.; nisi eam pessum de tantis opibus dejecero, Appul.

pestĭbĭlis, e, [pestis]: fordærvelig, usund, fundus, Cod. Just. — pestĭfer, ogs. pestĭfĕrus, 3, [pestis, fero]: pestbringende; - ut mortui aegros, aegri validos ··· tabe ac corporum pestifero odore, conficerent, Liv. 25, 26; - ogs. „alm.": fordærvelig, skadelig, aër, Colum., morbus, Cels.; cf. Cic. N. D. 2, 12: accessus ad res salutares, a pestiferis recessus; - ∾ civis, Cic., tribunatus, id.; cf. Virg. Aen. 7, 570; men saepe saluti fuere pestifera, vid. Senec. d. Ir. 1, 12; df. — pestĭfĕre, adv.: fordærveligen, skadeligen; - ∾ sciscuntur multa in populis, Cic. Leg. 2, 5.

pestĭlens, tis, adj., [pestis]: pestbringende, skadelig for Sundheden, usund el. smittet, aedes, Cic., aspiratio, id., Africus (ventus), Hor. Od. 3, 23, 5; cf. Cic. Fat. 4: (locorum) alios salubres, alios pestilentes, etc.; - compar., ∾ annus, Liv., fundus, Varro; superl., ∾ annus, Cic.; - ogs. c. dat.: annus pestilens urbi agrisque etc., vid. Liv. 3, 6; — II) „overf.": fordærvelig, skadelig; - pestilens collegae munus esse, Liv. 2, 41; ∾ invidia, Senec., avaritia, Appul.; - homo (Sardus), pestilentior patria sua, Cic. Fam. 7, 24.

pestĭlentĭa, ae, f., [pestilens]; I) „egenl.": Pest, d. e. farlig Smitsot el. Omgangssyge; - gravi pestilentia conflictati ex diutina conclusione etc., Caes. B. C. 2, 22; cf. Liv. 27, 23; men pestilentiae contagia prohibere, Plin.; — II) „fig."; A) „overf.": Luftens el. Egnens Usundhed; - tum salubritatis, tum pestilentiae signa percipi (ex extorum habitu etc.), Cic. Div. 1, 57; in Salapinorum pestilentiae finibus, (s. in Sal. pestilentibus finibus), id. Agr. 2, 27; cf. ibd. 1, 5: possessor pestilentiae, (s. pestilentis agri); — B) „ment.": Fælhed, Afskyelighed; - Orationem ··· Plenam veneni et pestilentiae legit, Catull. 44; animorum labes et pestilentias etc., Gell. 1, 2.

*pestĭlentĭārĭus, 3: = pestilens, Tertull.; o. — pestĭlentĭōsus, 3: = frgd., locus, Digest.; — [pestilentia]. — pestĭlentus, 3, Biform af pestilens, loca, Laev. ap. Gell. — pestĭlis, e, [pestis]: = pestilens; - ∾ aurae, Arnob.; df. — pestĭlĭtas, atis, f.: = pestilentia, Lucr. 6, 1096, oftere. — pestis, is, f.; I) „egenl.": Pest, d. e. farlig Smitsot el. Omgangssyge; - hos pestis necuit, Enn. ap. Priscian.; finem pesti exposcunt, Liv. 3, 7; cf. id. 4, 25: avertendae a populo pestis causa etc.; - men „poet." om en stinkende Lugt (el. Bukkestank): Quare aut crudelem nasorum interfice pestem, Aut etc., Catull. 69; - ogs. in pl.; in omnibus morbis et pestibus, Colum. 7, 5; cf. Virg. Ge. 3, 471; — II) „overf."; A) „alm.": Fordærvelse, Undergang; - pestem alicui importare, Cic. Dejot. 5; cf. id. Off. 2, 5; ∾ machinari, id., minitari, Liv.; depellere pestem, (i. e. mortem), Virg. Aen. 9, 328; men ibd. 5, 699: servatae a peste carinae, (i. e. ab incendio); ligel. gravior pestis, (om et ødelæggende Jordskælv), Tac. Ann. 2, 47; cf. Lucr. 3, 348: Discidium ut nequeat fieri sine peste maloque; - men comisk, Plaut. Capt. 4, 3, 3: Quanta pernis pestis veniet! quanta labes laridò! — B) „concret": hvad der paaforer el. forvolder Skade el. Fordærvelse; - peste interimor textili, Cic. Tusc. 2, 8, (e Soph.); Tum variae illudant pestes, (alslags Utøi), Virg. Ge. 1, 181; - ligel. om Personer; saal. om Clodius, Cic. Sest. 14: producti ··· in concionem ab illa furia ac peste patriae; om Verres, id. Verr. 3, 54; - ogs. c. gen. subj.: quaedam pestes hominum, (visse ryggesløse Personer), id. Fam. 5, 8.

Pĕta, ae, f., [peto], sc. dea; Peta, quae rebus petendis praeest, Arnob., (altf. de Bedendes Gudinde). — pĕtămĭnārĭus, i, m., [πετάμενος, i. e. volans, flyvende]: Luftspringer, Æqvilibrist, Firmic. — pĕtăsātus, 3, [petasus]: med Reisehat, d. e. reisefærdig, Cic. Fam. 15, 17; men Suet. Aug. 82: domi non nisi petasatus etc., (med Solskerm el. med Skyggehat).

pĕtăsĭo, ōnis, m., Biform af flgd., inc., Varro. — pĕtăso, ōnis, m., πετασών: Boven el. Forskinken af Svinet; - Et pulpam dubio de petasone voras, (som er ankommen), Martial. 3, 77; cf. id. 13, 54, flgd.; (opp. perna, Skinken). — 1. pĕtăsuncŭlus, i, m., dem. af frgd.; - ∾ siccus, (tør Skank), Juvenal. 7, 119. — 2. pĕtăsuncŭlus, i, m., dem. af flgd.: liden Reisehat, Arnob. — pĕtăsus, i, m., πέτασος: Reisehat el. Solhat, Plaut.; tillægges ogs. Mercurius, id. Amph. prol. 143; — II) ifølge etslags Lighed: Hat el. hatformet Dække over en Bygning, vid. Plin. 36, 19.

pĕtaurista, ae, m., πεταυριστής: Liniedanser, Æqvilibrist; efter Varr. ap. Non.: „ἀπὸ τοῦ πέτασθαι; — II) „overf." hede ogs. visse Dyr: petauristae (a lascivia posteriorum crurum), vid. Plin. 11, 39; df. — pĕtaurĭstārĭus, i, m.: = frgd., Petron. — pĕtaurum, i, n., πέταυρον: Stillads el. Maskine for Liniedansere og Gøglere; - jactata petauro Corpora, Juvenal. 14, 265; cf. Martial. 2, 86. — pĕtax, ācis, adj., [peto]: higende derefter, c. gen., Fulgent.

Pĕtēlĭa, (Petil.), ae, f.: By i d. Bruttiske, vid. Liv. 23, 30; — B) df. Pĕtēlīnus, 3, fides, vid. Liv. l. c., o. Val. Max. 6, 6, extern. 2; - Petelini, orum: Indvaanerne af Byen P., Inscript.; — not. a: lucus Petelinus ved Rom, vid. Liv. 6, 20; — not. b: ogs. er Petelia, ae, f.: By paa Vestkysten af Lucanien, Val. Max. 9, 8, extern. 1. — pĕtesso, (petisso), ĕre, v. a., [peto, formet som incesso, lacesso]: stræber derefter, søger ivrigen; - qui hanc (laudem venandi) petessunt, Cic. Tusc. 2, 26; cf. Lucr. 5, 808: aurasque petissens etc.

pĕtīgĭnōsus, 3: fuld af Udslæt, Theod. Prisc.; af — pĕtīgo, ĭnis, f., [peto], ligesom impetigo: Udslæt el. Hudsygdom, Cato, Lucil. ap. Non., (hos begge med Varianten depetigo), inc. — Pĕtīlĭa, ae, f., s. und. Petelia. — pĕtīlĭum, i, n.: etslags Høstblomst, Plin. 21, 25. — Pĕtīlĭus, a: romersk Slægtsnavn; — B) df. adj., Petilius, 3, rogatio de peculatu, vid. Liv. 38, 55; - ogs. Petiliānus, 3, regna, Martial. 12, 57, (om et en ubekiendt Petilius tilhørende Lyststed). — pĕtīlus, 3: tynd el. maver, crura, Lucil. ap. Non., labra, Plaut. frgm. ibd. — pĕtīmen, ĭnis, n., [besl. m. petigo]: etslags Saar paa Lastdyrets Ryg el. Bov, Lucil. ap. Fest. — pĕtĭŏlus, i, m., dem. af pes: liden Fod; - in petiolis capitulisque haedorum etc., Cels.; — II) „overf.": en Frugtstilk; - petiolos, quibus mala pendent, intorquere, Colum. — Petisia mala: en liden Æbleart, Plin. 15, 15, rimel. Paradisæbler. — pĕtisso, ĕre, s. und. petesso.

pĕtītĭo, onis, f., [peto]; I) oprdl. i Fægtersproget: Stød el. Stik; vid. Serv. ad Virg. Aen. 9, 439; hvf. Cic.Catil. 1,6: quot tuas petitiones ita conjectas, ut etc., (Stød, der vare saaledes rettede, at osv.); — b) df. „alleg." om Talerens Angreb: sic oratio nec plagam gravem facit, nisi petitio fuit apta, etc., Cic. Orat.68; cf. id. Div. in Caecil. 14, o. id. d. Or. 3, 54; — II) „fig.": Begering, Forlangende; df. A) „alm.": Bøn el. Ansøgning; - successus petitionum a potestatibus, Plin. 29, 19; — B) „besl."; 1) navnl. Candidatens Ansøgning om et Statsembede; - ∾ consulatus, Caes., pontificatus, Sall.; cf. Suet. Caes. 26; men Cic. Att. 1, 1: petitionis nostrae (sc. consulatus) ··· hujusmodi ratio est, (dermed staaer det sig saaledes); cf. id. Fam. 13, 10; — 2) i Retssproget; a) retlig Begering el. Fordring el. Klage i private el. civile Sager, (opp. accusatio: Anklage i criminelle Sager); - recusatio ··· contra petitionem pecuniae, Quintil. 4, 4, 6; ∾ hereditatis, Digest.; — B) Ret til at giøre en Paastand, Fordringsret, odl.; - nisi prius a te cavero, amplius eo nomine neminem, cujus petitio sit, petiturum, Cic. Brut. 5; ligel. habere petitionem ab aliquo, Digest.

pĕtītor, oris, m., [peto]; I) „alm.": som søger at naae el. lange, som stræber derefter; A) „alm."; ∾ famae: som søger Navnkundighed, Lucan. 1, 131; - ogs. om en Frier, Appul.; — II) „besl." ogs.; A) publicistisk: som søger et Embede el. en Ærespost; - hic generosior Descendat in campum petitor, Hor. Od. 3, 1, 11; ligel. petitoris filium etc., African. ap. Macrob. Sat. 2, 10; — B) i Retssproget: en Klager i en Privatsag, (opp. accusator), vid. Cic. R. Com. 14; ligel. possumus petitoris personam capere, accusatoris deponere, id. Quintil. 13; cf. Plin. Ep. 6, 2; df. — pĕtītōrĭus, 3; I) „alm.": hørende til en Begering el. Ansøgning; - ∾ artes, Mamert. Grat. Act. ad Jul.; — II) „besl.": hørende til en Retsforfatning; - qui petitorio judicio utitur, etc., Digest. — pĕtītrix, icis, fem. af petitor; I) „alm.": som beder el. ansøger om noget, Pseud.Quintil. Decl. 252; — II) „besl.": som giør en Fordring for Retten; - contra petitricem pronunciare, Digest. — pĕtītŭrio, īre, v. a., desid. af peto: ivrigen at søge, navnl. en Ærespost; - video hominem valde petiturire, Cic. Att. 1, 14. — 1. petītus, 3, partic. af peto. — 2. pĕtītus, us, m., [peto]; I) „alm.": Søgen el. at søge; - terraeque petitus, Lucr. 3, 173, (Falden el. at falde til Jorden el. i Afmagt); — II) „fig.": Begiering el. Forlangende; - consensu petituque omnium, Gell. 18, 3.

pĕto, īvi o. ĭi, ītum, 3, v. a., [besl. m. πέτω, i. e. πίπτω]; I) „egenl.": søger at række el. lange el. naae; df. A) angriber fiendligen el. med Vaaben; df. a) støder el. stikker el. skyder derefter, navnl. om en Gladiator, (s. und. petitio); cf. Cic. Orat. 68: vitando caute et petendo vehementer (sc. adversarium); - men om en Morder el. Snigmorder: ∾ caput et collum, id. Mur. 26; cf. id. Lig. 3, o. Suet. Caes. 81; - ogs. om en Kriger el. Jæger; ∾ aliquem jaculo infesto, Liv., aprum jaculis, Suet.; cf. Hor. Epod. 5, 10; „poet." ogs.: Nec pecudes ··· petit (sc. sagittis), Tibull. 2, 1, 71; men morsuque petentes (catulos), Lucr. 5, 1067; Te Jovis imperio fulmina missa petant, (ramme dig), Tibull. 1, 2, 8; — b) angriber fiendsk, gaaer løs derpaa, befriger; - ∾ bello ··· penates, Virg. Aen. 3, 603, armis patriam, Vell. 2, 68; ligel. ∾ Romam, Liv. 26, 7; - rem publicam aperte peti, Cic. Catil. 1, 5; s. ogs. nedenf. nr. II, A; — B) uden Fiendskab el. venskabeligen at søge el. tage derefter; - ∾ collum amplexu, (tage el. falde om Halsen), M. Coel. ap. Quintil. 4, 2, 124; cf. Ovid. Met. 6, 605: Amplexuque petit etc., (al. Amplexumque petit etc.); — bb) oftere; a) at søge el. drage el. reise derhen el. dertil; - ∾ per Macedoniam Cyzicum, Cic. Fam. 14, 4; ∾ castra, naves, Nep.; men ∾ altum, (om en Flaade), Liv. 25, 27; loca calidiora petentes (grues), Cic.; - df. „poet.": qui per saxa volutus Purior electro campum petit amnis, (flyder deri), Virg. Ge. 3, 521; men ∾ aequora ima, (dukke ned deri), id. Aen. 9, 119; men Mons petit astra, (strækker sig i høien Sky), vid. Ovid. Met. 1, 316; - men om en Vært: ∾ altitudinem palmi, (voxe til dens Høide), Plin. 27, 96; - ut te supplex peterem, (gik el. kom til dig), Virg. Aen. 6, 115; men pass.: Et quondam Grajis, Phasi, petite viris, (hvortil Grækerne fordom droge), Ovid. Pont. 4, 10, 52; — b) at søge el. opsøge el. hente; - Principio sedes apibus statioque petenda (sc. est), Quo etc., (bør opsøges), Virg. Ge. 4, 8; men ordsprogvis: E flamma petere te cibum posse arbitror, Ter. Eun. 3, 2, 38; ∾ epistolam, (afhente), Cic. Fam. 9, 2; petuntur in vincula, qui etc., Quintil. 7, 1, 55; cf. Virg. Aen. 6, 395; - in extremam Italiam petere Brundusium ostreas, (saa langt borte), Plin. 9, 75; ligel. ∾ myrrham ad Troglodytas, id.; ligel. collis, in quem vimina petebantur, (hvorhen man gik derefter), id.; ligel. jura Baeticum petere, (have sin Jurisdiction derunder), id.; men Hinc Italae gentes ··· In dubiis responsa petunt, Virg. Aen. 7, 85; — c) m. besl. Object: at tage el. gribe; - iter a Vibone Brundisium petere contendi, Cic. Planc. 40; men ∾ alium cursum, (tage en anden Vei), id. Att. 3, 8; cf. Caes. B. G. 2, 24; — II) „fig."; A) angriber el. forfølger fiendligen; - qui me epistola petivit etc., Cic. Att. 2, 2; ∾ aliquem fraude et insidiis, Liv. 40, 55; ∾ aliquem falsis criminibus, Tac. Ann. 4, 31; — B) forlanger, fordrer, begerer; 1) „alm."; - ex iis, quantum res petet, hauriemus, Cic. d. Or. 3, 31; - ogs. eftertragter, søger at naae; ∾ salutem fuga, Nep. Hannib. 11, praedam pedibus, Ovid. Met. 1, 533; quo minus gloriam petebat, eo magis sequebatur, Sall. Catil. 5; ∾ principatum eloquentiae, Cic. Orat. 15; - ogs. om Forelskede; vid. Sall. Catil. 25, o. Catull. 61, 152; — b) ogs. at fremdrage el. hente derfra; - altius initium rei demonstrandae petisse, Cic. Caecin. 4; ∾ a literis exiguam doloris oblivionem, id. Fam. 5, 15; haec ex veteri memoria petita, Tac. Hist. 3, 5; - men ∾ suspirium alte, Plaut. Cist. 1, 1, 57; cf. Hor. Epod. 11, 10, o. Ovid. Met. 2, 622; — 2) „besl."; aa) forlanger el. fordrer retligen, giør Paastand derpaa; - qui per se litem contestatur, sibi soli petit, etc., Cic. R. Com. 18; ligel. id. Cluent. 59: nuper ab ipso Avito petere coepit; cf. id. Mil. 27; — bb) forlanger bedende, beder el. bønfalder derom; - a te etiam atque etiam ··· majorem in modum peto et contendo, ut etc., Cic. Fam. 13, 1; cf. ibd. 9, 13: peto igitur a te, vel, si pateris, oro, ut etc.; ogs. ∾ in beneficii loco et gratiae, ut etc., id. Verr. 5, 82; men Ovid. Met. 11, 281: petit, urbe vel agro Se juvet, (hvor ut er udfaldet); s. ogs. Virg. Aen. 7, 54; - passis manibus pacem a Romanis petere, Caes. B. G. 2, 13; ∾ vitam innocenti, Tac. Ann. 2, 31; ogs.

∾ de aliquo, (f. ab aliquo), ut etc., Digest.; men ∾ alicui aliquid ab aliquo, Cic. Qu. Fr. 2, 15; — b) politisk: at søge om et Statsembede, (forskielligt fra ambire, der maatte gaae foran); – ex iis, qui nunc petunt, Cic. Att. 1, 1; cf. Liv. 1, 35; — not.: perf. petīt, f. petiit, Ovid. Fast. 1, 109: Flamma petit altum, propior locus aëra cepit; cf. Virg. Aen. 9, 9.

pĕtōrĭtum, (petorritum), i, n., [celtisk Ord]: etslags firhjulet Vogn, Plin. 34, 48, Hor. Ep. 2, 1, 192, o. id. Sat. 1, 6, 104. — Pĕtŏsīris, is, m.: berømt Mathematiker og Astrolog i Ægypten, Plin. 2, 21; – df. „overf.": en Mathematiker og Astrolog, Juvenal. 6, 581.

1.pĕtra, ae, f., πέτρα: Steen, saxum; quum liquescunt petrae, Plaut. frgm. ap. Serv.; – ogs. en Klippe; lapis ex subdialibus petris (caeditur), Plin.; petrae Scironides, Senec. Hippol., Capharides, id. Herc. Oet. — 2.Pĕtra, ae, f.: Navnet paa flere Byer, hvoraf mærkes; I) Petra, i den Del af Arabien, som deraf heder Petraea, Plin. 6, 32; — II) Petra, paa Sicilien, Plin. l. c., heder ogs. Petraea, Sil.; men Indvaanerne: Petrini, orum, Cic. Verr. 3, 39, ogs. Petrenses, ium, Solin. — 1.petraeus, 3, (1.petra): som voxer paa Klipper, brassica, Plin., alum, id. — 2.Petraeus, 3, s. und. 2.Petra.

Petrējus, a: romersk Slægtsnavn; – M. Petrejus: en af Pompejus's Legater i Spanien, Caes. B. C.; — B) df. Petrējānus, 3, auxilia, auct. B. Afr. 19. — Petrenses, ium, m., s. und. 2.Petra, nr. II. — petrensis, e, (1.petra): som findes paa Klipper, Coel. Aur. — petrēus, [petra el. Petrus]: petreisk el. steenhaard; – spinae petreis pedibus tritae, Augustin.

pĕtrĭcōsus, 3, s. und. pertricosus. — Petrīnum, i, n.: Landgods ved Sinuessa i Campanien, Hor. Ep. 1, 5, 5, Cic. Fam. 6, 19. — 1.petrīnus, 3, πέτρινος: af Steen, acies, (Steenkniv til Omskærelse), Tertull. — 2.Petrīnus, 3, o. Petrini, orum, s. und. 2.Petra. — Petrītes, ae, m., vinum, Πετρίτης οἶνος: etslags Viin, (rimel. fra Petra i Arabien), Plin. 14, 9.

petro, onis, m., (besl. m. petra): gammel Vede, (hvis Kiød er haardt som Steen), Plaut. Capt. 4, 2, 40. — Petrŏcŏrii, orum, m.: Folk i Aqvitanien, (hvor nu Perigord), Caes. B. G. 7, 75, o. Plin. 4, 33. — 1.pertrōnius, 3, [petra], canes: hvormed der jages paa Klipper el. i Bierge, Gratian. Cyneg. 202. — 2.Petrōnius, a: romersk Slægtsnavn, hvoraf mærkes Petronius Arbiter, romersk Ridder, Yndling af K. Nero, skrev en latinsk Roman (Satiricon), hvoraf betydelige Brudstykker haves; vid. Tac. Ann. 16, 17 flgd.; — B) df. Petrōnĭus, 3, lex, Digest.; ogs. Petrōnĭānus, 3, Fulgent. — petrŏsēlinum, i, n., πετροσέλινον: Petersillie, Plin. 20, 47. — petrŏsus, 3, [petra]: steenig el. klippefuld; – petrosis locis, (opp. mollibus), Plin. 9, 50; men in petrosis (sc. locis), id. 26, 29; cf. id. ibd. 50.

pĕtŭlans, tis, adj., [peto]; I) „egenl.": vild el. kaad, som hopper el. springer omkring, hostia, Juvenal. 12, 5; Interdum perscissa furit petulantibus Euris (carbasus), Lucr. 6, 110; – ogs. kaad el. overgiven el. yppig; ∾ animalia quaedam ad imitandum, Gell. 17, 20; — II) „fig."; A) „alm.": kaad, fræk, fornærmende; – ut, si quis mihi maledicat, petulans, aut plane insanus videatur, Cic. d. Or. 2, 75; petulans et furiosum genus dicendi, id.; ∾ genus jocandi, id.; – petulantius convicium, Arnob.; petulantissima imitatione deridere, Petron.; — B) „bes.": smudsig el. anstødelig, pictura, Plin.; ogs. utugtig el. liderlig; – si petulans fuisset in virgine aliqua nobili, Cic. Parad. 3, 1; df. — pĕtŭlanter, adv., sædv. „fig.": frækt, skamløst, krænkende, invehi in aliquem, Cic. Att. 2, 19; – compar., ∾ jactare contumeliam, id. Coel. 3; superl., quum petulantissime fiant (haec), vid. id. Att. 9, 19.

pĕtŭlantĭa, ae, f., [petulans]; I) „egenl.": vild el. kaad Bevægelse, Vildhed el. Kaadhed; – cornuti capri perniciosi ··· propter petulantiam, (fordi de stange), Colum.; — II) „fig."; A) „overf.": ∾ ramorum, (deres yppige Vært), Plin.; men ∾ morbi, (dens Heftighed), Gell.; — B) oftere „ment." o. „ethisk": Kaadhed, Frækhed, Skamløshed, krænkende Adfærd; – ex hac parte pugnat pudor, illinc petulantia, Cic. Catil. 2, 11; cf. id. d. Senect. 11, hvor petulantia forbindes m. libido, ligel. m. furor, id. Pis. 14, m. audacia, id. Caecin. 35; – ogs. in pl., Gell. 3, 3; — b) Uagtsomhed, Letsindighed; vid. Plaut. Cist. 4, 2, 3; men ∾ linguae: overgiven Tale, Suet. Tib. 61. — pĕtulcus, 3, [peto]: som gierne stanger el. støder (med Hornene el. med Hovedet), caper vel aries, Colum., haedi, Virg., agni, Lucr.; — II) sild. „overf.": kaad, overgiven, meretrices, Serv. ad Virg. Ge. 4, 10.

1.peuce, es, f., πεύκη: Fyrretræet, Begfyrren, Plin. 11, 41; — II) en Viindrueart, id. 14, 9. — 2.Peuce, es, f.: Ø i Mundingen af Donauen, Plin. 4, 24, Lucan.; — II) efter Mythen er Peuce: Gemalinde af Ister, Stat., Val. Fl. — peucēdănum (-on), i, n., o: peucedanos, i, m., πευκέδανον (-ος): etslags Skiermplante, (peucedanon officinale L.), vid. Plin. 25, 70; ogs. pinastellum, Appul., (germ. Haarstrang el. Saufenchel). — Peucētia, ae, f.: Egn i Appulien, Plin. 3, 16; — B) df. Peucĕtius, 3, sinus, Ovid. Met. 14, 513. — Peucīni, orum, m., efter Tac. Germ. 46: germanisk el. sarmatisk Folk. — peumĕne, es, f.: etslags Sølvskum, Plin. 33, 35.

*pexātus, 3: som bærer en Klædning, der endnu ikke er luvslidt; – Pexatus pulchre rides mea, Zoïle, trita, Martial. 2, 58; o. — pexĭtas, atis, f., Plin. 11, 28, om Spindelvæven: crebratae pexitas telae, (rimel. dens Tæthed); af — pexus, 3, partic. af pecto. — pezīcae el. pezītae, arum, f., πέζικες el. πέζεαι: Svampe uden Stilk og Rod, Plin. 19, 14.

ph staaer i Latinen f. Grækernes φ; vid. Quintil. 12, 10, 27 flgd. — Phăcēlīnus, 3, [φάκελος, i. e. fascis]: Epithet til Diana, Hygin.; cf. Sil. 14, 260: sedes Phacelina Dianae, (et Dianatempel med Omegn, ikke langt fra Forbierget Pelorum paa Sicilien). — Phaeāces, um, m., Φαίακες: Phæakerne, Indvaanerne paa den mythiske Ø Scheria, (d. historiske Corcyra), Ovid. Met. 13, 719, ogs. Cic. Brut. 18, o. Virg. Aen. 3, 291; – ogs. in sing. som adject.: Phaeax populus, Juvenal. 15, 23; – vare efter Mythen hengivne til Vellevnet; hvf. ogs. Hor. Ep. 1, 15, 24: Pinguis ut inde domum possis Phaeaxque reverti, (som en Phæaker); — B) df. 1) Phaeācius, 3, Φαιάκιος: phæakisk, tellus, Tibull. 4, 1, 78, o. Ovid. Am. 3, 9, 47: Den Phæakia el. Scheria el. Corcyra; — b) oftere absol., Phaeacia, ae, f., (sc. insula): ovennævnte Ø i d. joniske Hav, (hod. Corfu), hvorom Plin. 4, 19: Corcyra Homero dicta Scheria et Phaeacia etc.; cf. Tibull. 1, 3, 3; — 2) Phaeācus, 3: = frgd.; – ∾ siluae, Propert. 3, 1, 51; — 3) Phaeācis, idis, f., Φαιακίς, (sc. musa): et Digt om Ulysses's Ophold paa Phæakia, Ovid. Pont. 4, 12, 27, o. 4, 16, 27. — Phaeacia, etc., s. und. Phaeaces.

phaecăsĭānus, 3, s. und. flgd. — phaecăsĭum, i, n., φαικάσιον, pl. phaecasia: etslags hvide Sko, der navnl. i Athenen bares af Præsterne, ogs. undert. af Philosopherne; vid. Senec. Benef. 7, 21; — df. phaecasiātus, 3: som bærer saadanne Sko, Senec. Ep. 113; — not.: Phaecasiani dii, Juvenal. 3, 218, (al. Phaecasiati), inc.

Phaedon (-o), ōnis, m., Φαίδων: Discipel af Socrates og Ven af Plato, der efter ham benævner sin berømte Dialog om Sielens Udødelighed; vid. Gell. 2, 18, o. Cic. N. D. 1, 33. — Phaedra, ae, f., Φαίδρα: Datter af K. Minos, Gemalinde af Theseus, blev forelsket i Stifsønnen Hippolyt, hvis Død hun

voldte ved en falsk Anklage, hvorefter hun dræbte sig selv; vid. Ovid. Her. 4, o. Senec. Hippol., ogs. Virg. Aen. 6, 445. — **Phaedrus**, dri, m., Φαῖδρος: Frigiven af K. Augustus, skrev de bekiendte Fabler i Aesops Maner; til ham sigter ogs. Martial. 3, 20: An aemulatur improbi jocos Phaedri, (hvor improbus m. Lune om den, der revser Menneskenes Lyder); — not.: ogs. er **Phaedrus**: Navnet paa en Dialog af Plato (efter en af Socrates's Disciple); – men om en epicureisk Philosoph af dette Navn s. Cic. N. D. 1, 33.

phaenĭon, i, n., φαινίον: etslags Anemone, Plin. 21, 94, inc., (al. phrenion). — **phaenŏmĕnon**, i, n., φαινόμενον: usædvanligt Syn el. Skue, **Phænomen**; df. sædv. Luftsyn el. Meteor, oftest in pl.; – quo (libro) phaenomena breviter comprehendit (Ovidius, om et tabt Digt af ham), Lactant.; — not.: Aratus's græske Digt, Φαινόμενα, er oversat paa Latin af Avienus; men af Cicero's og Cæsar Germanicus's Oversættelser deraf haves alene Brudstykker. — **Phaenon**, ōnis, m., (φαίνων, den Lysende): Planeten Saturnus, Appul.; (paa Græsk, Cic. N. D. 2, 20). — **Phaestus**, i, f., el. Phaestum, i, n.: By paa Creta, Plin. 4, 20; — B) df. 1) **Phaestĭus**, 3, tellus, Ovid. Met. 9, 768, Apollo, Plin. 4, 4; — 2) **Phaestĭas**, ădis, f.: pl. Phaestiades, (sc. puellae), Ovid. Met. 9, 715; — not.: efter Phaestium, By i Lokris, benævnes: portus Apollinis Phaestii, Plin. 4, 4.

1. **Phăĕthon**, ontis, m., (φαέθων, i. e. lucens el. lucidus), Epithet til Solen el. Solguden; df. rimel. Solguden selv; vid. Virg. Aen. 5, 105, o. Sil. 6, 3; — df. **Phaethontĭus**, 3, Sil. 10, 110, hvor ora ad Phaethontia, (s. ad ora Solis). — 2. **Phăĕthon**, ontis, m., Φαέθων: Søn af Solen el. af Solguden ved Clymene; erholdt, ved sin Faders overilede Ed, Solvognen at styre, hvilket Arbeide endte med hans egen Undergang, da han, nedslynget af Juppiters Lyn, styrtede i Pofloden el. Eridanus; – vid. Ovid. Met. 2 ab in., o. Cic. Off. 3, 25; — B) df. 1) **Phăĕthontēus**, 3, Φαεθόντειος, ignes, Ovid. Met. 4, 246, Padus, (hvori Ph. nedstyrtede), Martial. 10, 12; men ∾ umbra, id. 6, 15, (af Poppeltræer), s. und. flgd.; — b) ogs. **Phăĕthontĭus**, 3, amnis, Sil. 7, 149, d. e. Pofloden, (hvori neml. løbe de af Romernes Nederlag mærkelige Floder Trebia o. Ticinus); ligel. ∾ stagna, id. 17, 497, (d. e. Trasimenersøen); — 2) **Phăĕthontĭas**, ădis, Φαεθοντίας, pl. Phaëthontiades, egenl. adj. fem., (sc. puellae el. sorores): Phaethons Søstre, bleve af Sorg over deres Broders Skebne forvandlede til Poppeltræer (el. til Elmetræer), ligesom deres Taarer forvandledes til Bernsten; – vid. Ovid. Met. 2, 340, flgd., ogs. Virg. Ecl. 6, 62, ogs. Senec. Herc. Oet. 186; — 3) **Phăĕthontis**, ĭdis, ligesom frgd., adj. fem., gutta, Martial. 4, 32, i. e. electron el. Bernsten, som Phaethons Søstre græde, s. und. frgd.; — b) ogs. subst., Phaëthontides, Phaetons Søstre, Avien. — 3. **Phăĕthon**, ontis, m., heder Planeten Juppiter; men paa Græsk, Cic. N. D. 2, 20. — **Phăĕthonteus**, tius, etc., s. und. 2. Phaëthon, ogs. und. 1. Phaëthon. — **Phăĕthūsa**, ae, f., (φαέθουσα, den lysende): en af Phaethons Søstre, Ovid. Met. 2, 346.

phagĕdaena, ae, f., φαγέδαινα: umættelig Hunger el. Ulvehunger; – df. en om sig ædende Kræftskade; vid. Plin. 23, 63; ogs. in pl., id.; df. — **phagedaenĭcus**, 3, φαγεδαινικός: hørende til Kræftskaden phagedaena, Plin. 24, 5. — **phager** el. **phagrus**, i, m., φάγρος: Navnet paa en Fisk, Plin. 32, 53; heder ogs. pager el. pagrus. — **phăgo**, ōnis, m., φάγος, φάγων, (i. e. edax): en Æder el. Sluger, Varro ap. Non. — **phagrus**, s. und. phager.

phala, ae, s. und. fala. — **Phalacrīne**, es, o. Phalacrina, ae, f.: By i d. Sabinske, K. Vespasians Fødested, Suet. Vesp. 2. — **phălacrŏcŏrax**, ăcis, m., φαλακροκόραξ, [φαλακρός, i. e. calvus, κόραξ, i. e. corvus]: Vandravnen, Plin. 10, 68, ogs. corvus aquaticus, id. — **Phălaecus**, i, m.: gammel græsk Digter; efter ham benævnes Versarten: carmen Phalaecium (el. Phalaecum) el. Phaleucium, i. e. hendecasyllabon, (– – – ◡ ◡ – ◡ – ◡ – ◡; saal. Vidi, credite, per lacus Lucrinos), Diomed., Auson. — **phălanga**, (pal.), ae, f., φαλάγγη, φάλαγξ: Stang el. Stok; – proelium facere fustibus, quos vocant phalangas, vid. Plin. 7, 57; men centenas phalangas (ebeni: Stokke el. Planker el. Blokke deraf), id. 12, 8; – navnl. ogs. Rulle el. Løftestang til Flytning af Skibe og Maskiner, Caes. B. C. 2, 10, Varro; ogs. en Bærestang, Vitruv.; df. — 1. **phălangārĭus**, (pal.), i, m.: som bærer Byrder paa en Bærestang, en Lastdrager, Vitruv. 10, 3. — 2. **phălangārĭus**, 3, [phalanx]: hørende til en Phalanx; – phalangarii (sc. milites), Lamprid. — **phălangītae**, arum, m., φαλαγγῖται: Soldaterne af en Phalanx; vid. Liv. 37, 40, o. id. 42, 51. — **phălangītes**, ae, m., φαλαγγίτης, germ. Spinnenkraut, (ligesom Edderkopurt, anthericum liliastrum L.), Plin. 27, 98. — **phălangĭum**, (-on), i, n., φαλάγγιον; I) som Vært el. Plante: = frgd., Plin. l. c.; — II) en giftig Art af Edderkoppen, (araneus), id. 11, 28; ogs. phalangius, i, m., Veget.

Phalannaeus, 3: hørende til Byen Phalanna i Thessalien, ager, Liv. 42, 65. — **Phălantum**, i, n., heder Byen Tarent, Martial. 8, 28; af — **Phălantus**, i, m.: en Spartaner, der erobrede og befolkede Byen Tarent, hvf. dens Grund, Hor. Od. 2, 6, 11, heder: regnata ··· Laconi Rura Phalanto; — B) df. 1) **Phălantēus**, 3, Tarentum, Sil. 11, 16; — 2) **Phălantīnus**, 3, Galesus, (Flod i d. Tarentinske), Martial. 5, 38.

phalanx, gis, f., φάλαγξ; I) „alm." el. fra de ældre Tider: enhver tæt sammenstillet Skare el. Række af Krigere; – circum hos utrimque phalanges Stant densae, etc., vid. Virg. Aen. 12, 662; ligel. phalanx Tuscorum, ibd. 551; ligel. hos Athenienserne, Nep. Chabr. 1, hos Lacedæmonierne, id. Pelop. 4; ligel. hos Gallerne og Germanerne; vid. Caes. B. G. 1, 24 o. 25 o. 52; — b) ogs. „overf.": enhver Hob el. Skare; – saal. bruges **phalanx**, Virg. Aen. 12, 277, om 8 kæmpende Brødre; – df. sild. phalanx culparum, Prudent.; — II) „bes." udgiorde **phalanx** hos Macedonierne: et udvalgt Corps Fodfolk, der dannede en sluttet Firkant, der var 16 Mand høi og 50 Mand bred; – vid. Curt. 3, 2: ipsi phalangem vocant stabile peditum agmen, vir viro, arma armis conserta sunt; cf. Liv. 31, 39, ogs. id. 33, 4, o. id. 37, 40.

phalărĭca, ae, f., s. und. falarica. — 1. **Phălăris**, ĭdis (el. is), m., Φάλαρις: Tyran i Agrigent; hans Kobberoxe s. und. Perillus. — 2. **phălăris**, ĭdis, f., φάλαρις; I) som Vært: Kanariegræs, Plin. 27, 102; — II) som Vandfugl: Vandhønen, (fulica L.), Varro; ogs. phaleris, Colum. — **Phalăsarnēus**, 3: benævnt efter Byen – **Phălăsarne**, es, f., paa Creta; vid. Liv. 42, 51, ogs. Plin. 4, 20, (hvor Byens Navn).

phălĕra, orum, n., s. und. flgd. — **phălĕrae**, arum, f., (τὰ φάλαρα); I) „egenl.": Smykke af Metal; df. 1) etslags Brystsmykke af Guld el. Sølv, der bares navnl. af udmærkede Krigere som Tapperhedsbelønning; nævnes Flor. 1, 5, tilligem. anuli etc., som optagne fra Etruskerne; – donati equites phaleris etc., Liv. 39, 31; cf. Sil. 15, 255: phaleris hic pectora fulget, ogs. Virg. Aen. 9, 359; – ogs. bares phalerae: ligesom anuli, af de Fornemme; vid. Liv. 9, 46; ogs. af Matroner, P. Syr. ap. Petron. 55, (hvor ∾ pelagiae: Perlesmykker); — b) ogs. Hestens Hovedsmykke; vid. Virg. Aen. 5, 310, o. Liv. 32, 52, ogs. Cic. Verr. 4, 12; Ut phaleris gauderet equus, Juvenal. 11, 103; ogs.

smykkedes Elephanter dermed, Gell. 5, 5; — II) „overf." v. „alm.": Smykke el. Pynt; - ∾ loquendi: pyntet Foredrag, Prudent.; men som Ordsprog o. elliptisk: Ad populum phaleras, (du viser frem din bedre Side), Pers. 3, 30; df. — phălĕrātus, 3: smykket med phalerae, turba, Suet. Ner. 30; - men munera ··· equos duos phaleratos etc., Liv. 30, 17; — II) „overf.": Ut phaleratis dictis ducas me, et meam ductes gratiis, (med din opsminkede Tale), Ter. Phorm. 3, 2, 15.

Phalereus o. Phalericus, s. und. Phalerum. — phaleris, ĭdis, f., s. und. 2. phalaris. — Phălērum, i, o. Phălēra, orum, n., *Φαληρόν*: Plads og Havn i Nærheden af Athenen; - Piraeus et Phalera portus etc., vid. Plin. 4, 11; — B) df. 1) Phalereus (trisyll.), ĕi o. ĕos, Demetrius, (som var fra dette Sted), Cic. Off. 1, 1; cf. Nep. Milt. 6; heder ogs. absol. Phalereus, Cic. Div. 2, 46; men Phaedr. 5, 1, (quadrisyll.): Demetrius, qui dictus est Phalērĕus; — 2) Phalērĭcus, 3, fons, Plin. 2, 106; quum Phalerico portu ··· Athenienses uterentur, Nep. Them. 6, (al. Phalereo).

phallovitrobŏlum (-os), i, n. (m.): etslags Glasypiapus, som Drikkekar, Capitolin., inc. — phallus, i, m., *φαλλός*, en Phallus, (d. e. Afbildning af d. mandlige Lem, navnl. som Symbol paa Naturens frembringende Kraft), Arnob.; — df. phallĭcus, 3, carmina, til at synge ved den dertil tilhørende Procession, id.

Phănae, arum, f.: Havn og Forbierg paa Øen Chios, Liv. 36, 43; — B) df. Phanaeus, 3, rex ipse Phanaeus, (ligesom Kongen for alle Vinbierge), Virg. Ge. 2, 98. — phănĕrōsis, is, f., *φανέρωσις*: Aabenbaring, Tertull. — phantăsĭa, ae, f., *φαντασία*; I) Tanke el. Indfald, Senec. Suas. 2; — II) Gøglebillede; - phantasia, non homo, Petron. Sat. 38; — not.: Cic. Acad. 1, 11, paa Græsk. — phantasma, ătis, n., *φάντασμα*: Syn, (spectrum), Spøgelse; - esse aliquid phantasmata, Plin. Ep. 7, 27, (al. plasmata, m. s. Bem.); - ogs. Gøglebillede el. Bedrageri, Tertull.; — II) Billede el. Forestilling, som Sielen danner sig om en Gienstand, Augustin. — Phantăsos, i, m., *Φάντασος*: Søn af Søvnguden (Somnus); - feliciter (in) omnia transit, vid. Ovid. Met. 11, 642.

Phăon, onis o. ontis, m., *Φάων*: Yngling paa Øen Lesbos, blev indtil Raseri elsket af Digterinden Sappho; vid. Ovid. Her. 15, o. Plaut. Mil. gl. 4, 6, 32; — not.: Phaon, ontis, m.: Frigiven af K. Nero, Suet. Ner. 84 o. 49. — phăranītis, ĭdis, f.: etslags Amathyst, Plin. 37, 40. — Phărăo, onis, m.: ægyptisk Kongenavn, Prudent.

phăretra, ae, f., *φαρέτρα*: Pilekogger; - illa pharetram Fert humero, (om Diana), Virg. Aen. 1, 500; pharetram solvere, (i. e. aperire), Ovid. Met. 5, 379; cf. ibd. 2, 419, o. Hor. Od. 1, 22, 4; — II) „overf.": etslags Soluhr i Form af et Kogger, Vitruv. 9, 8; df. — phărĕtrātus, 3: udrustet med et Pilekogger, bærende derpaa, Camilla, Virg., Geloni, Hor.; men ∾ puer, Ovid. Met. 10, 525, (i. e. Cupido); men ∾ virgo, id. Am. 1, 1, 10, (i. e. Diana). — phăretrĭger, a, um, [paretra, gero]: koggerbærende, rex, Sil. 14, 286, (i. e. Xerxes).

Phariacus, 3, s. und. Pharos. — phărĭcon (-um), i, n., *φαρικόν* (sc. *φαρμακόν*, i. e. venenum): etslags sammensat Gift, Plin. 28, 45. — Phărīsaeus, i, m., *Φαρισαῖος*: en Pharisæer, Tertull.; — B) df. adj. Phărisaeus, 3: pharisæisk, Sedul.; ogs. Phărīsăĭcus, 3, Hieronym. — Phărītae, arum, m., o. Phărĭus, 3, s. und. Pharos; — not.: Pharia uva, fandtes ved Pisa i Italien, Plin. 14, 4, inc.

pharmăceutrĭa, ae, f., *φαρμακευτρία*: som bruger Tryllemidler, en Hex, Virg. Ecl. 8, (i Overskriften). - pharmăcŏpōla, ae, m., *φαρμακοπώλης*: som sælger Lægemidler el. Gifter; - ∾ circumforaneus, (omløbende Qvaksalver), Cic. Cluent. 14; cf. Hor. Sat. 1, 2, in. — pharmăcus, i, m., *φαρμακός*: Giftblander, neml. som Skældsord, Petron. Sat. 107. — Pharmăcūsa, ae, f., *Φαρμακοῦσα*: Ø ved Creta, Suet. Caes. 4, Plin. — pharnăcēon, i, n., *φαρνακεῖον*: en Art af Væxten panax, (benævnt efter K. Pharnaces), Plin. 25, 14. — Pharnăces, is, m., *Φαρνάκης*: Navnet paa tvende Konger i Pontus; neml. A) paa Mithridates d. Stores Bedstefader, Justin. 38, 6, o. Plin. 33, 54; — B) paa Sønnen af denne Mithridates, om hvem Cæsars: veni, vidi, vici; vid. Suet. Caes. 37, Hirt. B. Al. 34 flgd., o. A.

Phăros (-us), i, f., *Φάρος*: Ø ved Kysten af Ægypten, ikke langt fra Alexandrien, med et af Ptolemæus Philadelphus opført Fyrtaarn, vid. Plin. 36, 18; - ogs. dette Fyrtaarn selv heder Pharus; vid. Caes. B. C. 3, 112; hvf. ogs. denne Benævnelse findes alm. f. Fyrtaarn; vid. Suet. Tib. 74, o. id. Calig. 46; - „poet." findes ogs. Pharus f. Ægypten; vid. Lucan. 8, 443; — B) df. 1) Phărĭus, 3, *Φάριος*: benævnt efter Øen Pharos, aequor, Lucan., flamma, id.; - „poet." ogs. ægyptisk, juvenca, Ovid. Fast. 5, 619, d. e. Io, ogs. Isis, Martial. 10, 48; ∾ scelus, Lucan., (Mordet paa Pompejus); ∾ conjux, Martial., (i. e. Cleopatra); men ∾ piscis, Ovid. A. A. 3, 270, (d. e. Crocodilen, hvoraf man fik Sminke); — 2) Phărĭăcus, 3, ligesom frgd.: pharisk el. ægyptisk, sistra, Appul.; — 3) Phărītae, arum, m.: Indbyggerne paa Øen Pharos, Hirt. B. Al. 17 o. 19.

Pharsalia, ae, f., Pharsalicus, 3, etc., s. und. flgd. — Pharsālos (-us), i, m. o. f.: By i Thessalien, hvorved Pompejus blev slagen af Cæsar, vid. Lucan. 6, 350; — B) df. 1) Pharsālĭcus, 3: pharsalisk, pugna, Cic., proelium, id.; cf. Caes. B. C. 3, 82 flgd., o. Flor. 4, 2; — 2) Pharsālĭus, 3: = frgd., terra, Liv. 33, 6: Egnen om Pharsalus; - ogs. absol. Pharsalia, ae, f., Tac. Hist. 1, 50, o. Ovid. Met. 15, 823; cf. Catull. 64, 37. — Pharus, i, f., s. und. Pharos.

phăsēlārĭa, (fas.), ium, n., [phaselus]: Ret af nedlagte Bønner, Lamprid. Elagab. 20. — Phăsēlis, ĭdis, f., *Φασηλίς*; I) By i Lycien paa Grændsen af Pamphylien, Liv. 37, 23; — B) df. Phăsēlītae, arum, m.: Indbyggerne af Phaselis, Cic. Agr. 2, 19; — II) By og Egn i Judæa, vid. Plin. 13, 9; — B) df. Phăsēlīnus, 3, oleum, (Palmeolie), Plin. 23, 49.

phăsēlus, (ogs. phasellus o. fasellus), i, m. o. f., *φάσηλος*: etslags spiselig Bønne, tyrkisk Bønne el. Sværdbønne, Virg. Ge. 1, 227, Colum., Pallad.; — II) „overf.", (sværdbønneformet); sædv. let Fartøi af Papyrus odl., undert: ogs. af brændt Ler; - quam (epistolam) ··· de phaselo dedisti, Cic. Att. 1, 13; cf. Catull. 4, in., o. Hor. Od. 3, 2, 29; men ∾ fictiles, Juvenal. 15, 127. — phăsĕŏlus, (fas.), i, m., demin. af frgd. nr. I: liden Sværdbønne, el. alm. Sværdbønne el. Bønne; - quo (tempore) phaseolus ad escam seritur, Colum.; cf. Plin. 24, 40. — phasgănĭon, i, n., *φασγάνιον*: Sværdlillien, d. lat. gladiolus, Plin. 25, 88.

Phăsĭăcus, 3, s. und. Phasis. — *phăsĭānārĭus, i, m.: som passer el. holder Fasaner, Digest.; o. — phăsĭānīnus, 3: af Fasaner, ova, Pallad.; af — Phăsĭānus, 3, s. und. Phasis. — Phăsĭas, ădis, f., s. und. Phasis. — phăsĭŏlus, i, m.: etslags Plante, som ogs. heder isopyron, Plin. 27, 70.

Phăsis, is, ogs. ĭdis o. ĭdos, m., *Φᾶσις*: Flod i Colchis, falder i det sorte Hav, (hod. Rion el. Rioni), Mela 1, 19, o. Plin. 6, 4; cf. Ovid. Met. 7, 6: Contigerant rapidas limosi Phasidos undas; men Phasidis ales: Fasanen, Stat., s. nedens. Phasianus; - vocat. Phasi, Ovid. Pont. 4, 10, 52; — b) „overf.": den ved denne Flods Udløb liggende By og Havn, en milesisk

Coloni, hod. Putili el. Poli, Mela o. Plin. llcc.; — B) df. 1) Phāṣis, ĭdis, f.: phasisk, poet. ogs. f. colchisk; - ∾ volucres: Fasanerne, Martial. 13, 45; — b) ogs. subst. Phasis, ĭdis, f.: Colchierinden, d. e. Medea; vid. Ovid. Fast. 2, 42; — 2) Phāsĭăcus, 3, Φασιακός: phasisk; poet. ogs. colchisk; - ∾ unda, Ovid., terra, id.; men ∾ corona, (som Medea skenkede til Creusa), id. Ib. 605; — 3) Phāsiānus, 3, Φασιανός: = frgd.; - ∾ aves, Fasanerne, Plin. 10, 67; - ogs. absol. phāsĭāna, ae, f.: Fasanen, id. 11, 39; dog oftest phasianus (fas.), i, m.: Fasanen, Suet. Vitell. 13, Senec., o. A.; — not.: efter Mythen skal Tereus's Søn Itys være bleven forvandlet til denne Fugl; f. und. Itys; — 4) Phāsĭas, ădis, f., Φασιάς: phasisk; men sædv. poet. f. colchisk; - ∾ Aeetine, Ovid. Her. 6, 103, (i. e. Medea); - ogs. ∾ puella, id. Pont. 3, 3, 80; - ogs. absol. Phasias, adis, f., id. A. A. 2, 382, (i. e. Medea).

phasma, ătis, n., φάσμα: Spøgelse; df. I) Navnet paa en Comoedie af Menander, Ter. Eun. prol. 9; — II) Navnet paa et Digt af Mimographen Catullus; - vocem, Damasippe, locasti Sipario, clamosum ageres ut phasma Catulli, etc., Juvenal. 8, 185.

Phatnae, arum, f., Φάτναι: Krybben, kaldes Rummet imellem de tvende Stierner aselli i Stiernebilledet Krebsen, Cic. Progn. ap. Priscian. — phaulĭae (φαυλιαί) olivae: etslags store, men slette Oliver, Plin. 15, 4. — Phayllēus, 3, phayllisk, nex, Ovid. Ib. 504, (Mordet paa en K. Phayllus i Ambracien).

Phēgeus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., Φηγεύς, Fader til Alphesiboea, Hygin. fab. 244; — B) df. 1) Phegēius, 3: phegeisk, ensis, Ovid. Met. 9, 412; — 2) Phēgēis, ĭdis, f., (sc. puella), i. e. Alphesiboea, id. Rem. 455. — phēlēta, ae, m., φηλητής: en Rørart, Senec. Ep. 51. — phellandrĭon, i, n., φελλάνδριον: etslags Vært med Vedbendeblade, Plin. 27, 101. — phellos, i, m., φελλός: Korketræet; df. den af Kork forfærdigede Del af Vanduhret, Vitruv. 9, 9.

Phēmius, i, m., den af Hom. Od. 1, 323, indførte Citharsanger; df. „poet.": enhver fortrinlig Tonekunstner; vid. Ovid. Am. 3, 7, 61: Quid juvat, ad surdas si cantet Phemius aures? — Phēmŏnŏē, es, f., Φημονόη: Datter af Apollo, med ypperlig Spaadomsgave; vid. Plin. 10, 3 o. 9, o. Stat. — Phĕnĕos (-us), i, f., Φένεος: By i Arkadien ved en Sø af samme Navn, hvor ogs. efter Mythen: Styx el. Stygis aqua; vid. Ovid. Met. 15, 332, ogs. Liv. 28, 7, o. Virg. Aen. 8, 165; - heder ogs. Pheneum, i, n., Plin. 4, 10; — B) df. Phĕnĕātae, arum, m.: Indvaanerne af Byen Ph., Cic. N. D. 3, 22. — Pheneum, i, n., f. und. frgd. — phengites, ae, m., φεγγίτης, (sc. lapis): ligesom Lysstenen, d. e. Marienglas, Plin. 36, 46, Suet. Dom. 14. — phĕos (al. phlĕos), i, m., φέως, φλέως: en Benævnelse paa Værten stoebe, Plin. 21, 54.

Phĕrae, arum, f., Φέραι: Navnet paa flere Byer, hvoraf her mærkes; I) Hovedstaden i Thessalia Pelasgiotis, K. Admetus's Residens; vid. Plin. 4, 15, o. Cic. Div. 1, 25; — B) df. Phĕraeus, 3: pheræisk, Jason, Cic. N. D. 3, 28, Alexander, grusom Tyran, vid. id. Off. 2, 7, o. Nep. Pelop. 5; ogs. absol., Pheraeus, Ovid. Ib. 223; men ∾ vaccae, Ovid., som Apollo vogtede for K. Admetus, som ogs. heder: ∾ conjux, Senec. Med. 663; f. und. Alcestis; — b) Pheraei, orum, Indvaanerne af Ph., Liv. 36, 9; — II) en By i Messenien, Coloni fra Sparta, Liv. 35, 30, Nep. Conon 1. — Phĕrēclēus, 3, puppis, Ovid. Her. 16, 22: det Skib, hvorpaa Paris bortførte den skønne Helene, (benævnt efter Bygmesteren Pherecles).

Phĕrecrătes, ae, m., comisk Digter i Athenen, efter hvem benævnes: versus Phĕrecrătius, (- - - ◡ ◡ - ◡; saal. Hor. Od. 1, 5, 3). — Pherecyadae, arum, f. und. Pheretiadae. — Phĕrĕcȳdes, is, m., Φερεκύδης; I) Philosoph fra Øen Syros, og Lærer for Pythagoras, Cic. Tusc. 1, 16; — B) df. Pherecydēus, 3, hvf. ∾ illud (sc. dictum): hin Sætning af Ph., Cic. Div. 2, 13; — II) en Historieskriver før Herodot, Cic. d. Or. 2, 12. — Phĕres, ētis, m.: en Fyrste i Thessalien el. i Pherae, Fader til Admetus, som deraf heder: — Phĕrētĭădes, ae, m., Ovid. A. A. 3, 19; — not.: Pheretiadae, (ogs. Pherecyadae), arum, m.: Indvaanerne af Byen Neapolis, saal. kaldte efter K. Pheres af Pheræ, Sil. 12, 159. — Pherinum, i, n.: fast Plads i Thessalien, (castellum ignobile), Liv. 32, 14.

phĭăla, ae, f., φιάλη: Drikkeskaal med vid Bund; undert. af kosteligt Arbeide; vid. Juvenal. 5, 39, o. Martial. 8, 51; — II) „overf." om Nilflodens Kilde, Plin. 5, 10; men id. 8, 71, om et Sted i Nilen ved Memphis. — Phīdĭas, ae, m.: Φειδίας: berømt Billedhugger, ogs. en ypperlig Kunstner i Elphenben; var samtidig med Pericles; ogs. har han forfærdiget den olympiske Juppiters Billedstøtte; - tamen diis quam hominibus efficiendis melior artifex creditur, Quintil. 12, 10, 9; cf. Plin. 34, 19, ogs. Cic. Acad. 2, 47, oftere; f. ogs. nedenf.; — B) df. Phīdĭăcus, 3, manus, Stat., ebur, Juvenal.; cf. Ovid. Pont. 4, 1, 32, o. Martial. 6, 13. — phiditia, orum, f. und. philitia.

Phĭlădelphēni, orum, m.: Indvaanerne af Byen Philadelphia i Lydien, Plin. 5, 30, o. Tac. Ann. 2, 27. — Phĭlădelphus, i, m., (φιλάδελφος: Broderven), kaldtes Ptolemæus, den anden græske Konge i Ægypten, o. Stifteren af d. alexandrinske Bibliothek; vid. Plin. 13, 21, o. Gell. 6, 17. — Phĭlaeni, orum, m., Φίλαινοι, Carthaginienses; vid. Sall. Jug. 79, o. Val. Max. 5, 6; - Philaenon arae: den efter dem benævnte Grændse imellem Carthago o. Cyrene, Sall. Jug. 19, ogs. arae Philaenorum, Mela 1, 7, o. Plin. 5, 4. — Phĭlammon, ōnis, m., Φιλάμμων, Søn af Apollo ved Chione, berømt Tonekunstner; vid. Ovid. Met. 11, 317. — phĭlanthrōpĭa, ae, f., (φιλανθρωπία: Menneskekærlighed; df. overf.): Skenk el. Gave, Digest.; (al. philanthropium, i, n. f. Bem.). — philanthrōpos, i, f., φιλάνθρωπος, herba: Klebeurt; ogs. aparine, Plin. 24, 116.

phĭlargĭcus, 3, [af φίλος o. ἀργικός, i. e. otiosus]: som elsker Rolighed, Fulgent. — 1. Phĭlēmo(n), ŏnis, m.: græsk Comoediedigter, hvis Sammenstilling med Menander f. Quintil. 10, 1, 72. — 2. Phĭlēmon, ŏnis, m., efter Mythen: from og fattig Bonde, vid. Ovid. Met. 8, 631 flgd.; f. ogs. und. Baucis. — phĭlĕtaerĭa, ae, f., φιλεταίριον: etslags Plante, ogs. polemonia, Plin. 25, 28. — Phĭlētas, ae, m., Φιλήτας: græsk Elegiedigter fra Cos, (hvem navnl. Propertius efterlignede); - Coi sacra Philetae, Propert. 3, 1, in.; — B) df. Phĭlētēus, 3: philetisk, id. 3, 2, 52.

Phĭlippensis, e, f. und. Philippi. — Phĭlippēus, 3, f. und. Philippus, ogs. und. flgd. — Phĭlippi, orum, m.: By i Macedonien, paa Grændsen af Thracien, hvorved Brutus og Cassius bleve slagne; - vid. Mela 2, 2, Vell. 2, 70, Hor. Od. 2, 7, 9, o. Flor. 4, 7; — B) df. 1) Phĭlppensis, e, bellum, Suet. Aug. 9, proelium, Plin., Brutus, (som faldt ved Philippi), id.; — 2) Phĭlippēus, 3, campi, Vell. 2, 86, Manil.; — 3) Phĭlippĭcus, 3, campi, Plin. 33, 12. — 2. Philppicus, 3, f. und. flgd.

Phĭlippus, i, m., Φίλιππος, Navnet paa flere mærkelige Mænd, iblandt hvilke her nævnes: tvende Konger af Macedonien; navnl. I) Alexander den Stores Fader; vid. Nep. Eum. 1, id. Reg. 2, o. Justin.; — II) K. Perseus's Fader; vid. Nep. Hann. 2, ogs. Liv. o. Justin.; — b) df. om en af K. Philippus preget Guldmønt med hans Billede, (en Philipd'or), Hor. Ep. 2, 1, 234; ducentos Philippos aureos, Plaut.; sild. ogs. anden Guldmønt, Auson.; — B) df. 1) Phĭlippēus, 3, numus aureus, (en Philipd'or, f. und. frgd.), Liv. 39, 7; ligel. ∾ denaria centum, Plaut. Rud. 5, 2, 27; — b) „poet."; - ∾ sanguis (Cleopatrae), Propert. 3, 940,

(fordi Ptolemæerne nedstammede fra d. macedoniske Kongehus); — 2) Philippĭcus, 3, talentum, Plaut. Truc. a. 5, v. 60, (Talent i Guld); men ∾ aurum, Plin. 37, 15, (af el. i d. macedoniske Biergværker); - sild. ogs. om andre Møntsorter; saal. argenteos Philippicos etc., Val. Imp. ap. Vopisc. Aur. 9; — b) efter Demosthenes's Taler imod d. macedonske Philippus benævnte Cicero sine Taler imod Antonius: Orationes Philippicas; vid. Cic. Att. 2, 1; men Juvenal. 10, 125: Philipplica (sc. oratio); — 3) Phĭlippĭus, 3, Biform af frgd., nummus, Plaut. Poen. 1, 1, 38; — not.: ogs. er Philippus: romersk Tilnavn; saal. L. Marcius Philippus, Caes. B. C. 1, 6, Suet., o. A.

Phĭlistaea, ae, f.: Biform af Palaestina, Hieronym. — Philistīnae Fossiones: Udgravninger el. Canaler ved Mundingen af Posloden, Plin. 3, 20. — Phĭlistus, i, m.: græsk Historieskriver; vid. Nep. Dion. 3, o. Cic. d. Or. 2, 13. — Philitia, orum, n., *Φιλίτια*: offenlige Maaltider hos Lacedæmonierne, vid. Cic. Tusc. 5, 34; - skrives ogs. phiditia. — Phillȳrīdes, ae, m., s. und. Philyrides.

Phĭlo(n), ōnis, m., *Φίλων*: berømt academisk Philosoph; vid. Cic. Brut. 89; — not.: ogs. romersk Tilnavn; saal. Qu. Publicius Philo. — phĭlŏcălĭa, ae, f., *φιλοκαλία*: Kærlighed til det Skønne, Augustin. — phĭlŏchăres, is, n., *φιλοχαρές*, en Benævnelse paa Værten marrubium, Plin. 20, 89.

Phĭloctētes, (Phĭloctēta), ae, m., *Φιλοκτήτης*: Søn af Poeas fra Thessalien, var Ledsager af Hercules, ogs. Arving til hans Pile, uden hvilke Troja ikke kunde erobres; - men saaret i Foden ved en af disse Pile, blev han efterladt paa Øen Lemnos af de mod Troja dragende Grækere; herfra blev han sildigere hentet af Ulysses og omsider helbredet af Lægen Machaon; - vid. Ovid. Met. 13, 313 flgd.; Tarda Philoctetae sanavit crura Machaon, Propert. 2, 1, 62; — B) ds. Phĭloctētaeus, 3, clamor, Cic. Fin. 2, 29. — phĭlŏgraecus, i, m., (*φίλος*, Graecus): som gierne bruger græske Ord, Varro.

phĭlŏlŏgĭa, ae, f., *φιλολογία*: Kærlighed til el. Beskæftigelse med lærde Undersøgelser; ds. lærde Kundskaber el. grundig Lærdom, Philologien; - vid. Cic. Att. 2, 17; men poëtarum parens et philologiae omnis dux (Homerus), Vitruv.; — II) sild. den blotte Studering og Interpretation af andres Arbeider; hvs. Senec. Ep. 108: quae philosophia fuit, facta est philologia; - ogs. alm. Studering; vid. Cic. Fil. ap. Cic. Fam. 16, 21.

phĭlŏlŏgus, 3, *φιλόλογος*: hørende til Lærdom; - philologis et philotechnis rebus me delectans, Vitruv.; — II) ds. subst philologus, i, m.; A) „alm.": som anstiller lærde Undersøgelser, Videnskabsmand el. Lærd; - nobiles illi quidem, sed nullo modo philologi, (uden grundig Lærdom); vid. Cic. Att. 13, 12; - ds. ogs. som Ærestitel: den Lærde, Eratosthenes, vid. Suet. Gramm. 10; — B) ds. sild., en Lærd, en Philolog, d. e. som ved Hielp af antiqvariske og historiske Kundskaber forklarer andres lærde Værker; vid. Senec. Ep. 108.

phĭlŏmēla, ae, f., *φιλομήλη*: Nattergalen, Virg. Ge. 4, 511; — II) efter Mythen bliver Philomela, Datter af d. athen. K. Pandion, paa Reisen til sin Søster Procne, vanæret af dennes Mand, d. thraciske K. Tereus, ogs. berøvet Tungen; hvorefter hun endel. forvandledes til en Nattergal, ligesom Procne til en Svale, (s. und. Procne), og Tereus til en upupa; - vid. Hygin. Fab. 45, bes. Ovid. Met. 6, 421 flgd., ogs. Martial. 14, 75; - ogs. forvexles begge Søstre, Virg. Ecl. 6, 79. — Phĭlŏmēlĭum (el. -mēlum), i, n.: By i Storphrygien, Cic. Fam. 3, 8, oftere; — B) ds. Philomelienses, (el. -melenses): Indvaanerne deraf, id. — Phĭlŏmētor, ŏris, m., *Φιλομήτωρ*, (som elsker sin Moder): Tilnavn til den siette Ptolemæus, vid. Justin. 34, 2.

phĭlōnĭum, i, n., (*φιλώνιον*, sc. *φαρμακόν*): en efter en Læge Philo benævnt Salve, ogs. antidotum Philonianum, Seren. Samm. o. Marc. Emp. — Phĭlŏpător, ŏris, m., (*φιλοπάτωρ*, i. e. amans patris): Tilnavn til den fierde Ptolemæus i Ægypten; vid. Justin. 29 in. — Phĭlŏpoemen, īnis, m., *Φιλοποίμην*: Achæernes berømte Feltherre imod de Lacedæmonier og Messenier, vid. Liv. 23, 25 flgd.

phĭlŏsarca, ae, m., *φιλόσαρκος*: en Elsker af Kiødet, Tertull. — phĭlŏsŏphaster, stri, m., [philosophus]: en daarlig Philosoph, Augustin. — phĭlŏsŏphĭa, ae, f., *φιλοσοφία*, (i. e. amor sapientiae): Philosophien, heder studium sapientiae, Cic. Off. 2, 2; cf. id. Acad. 1, 2, o. id. Fin. 5, 1, ogs. Senec. Ep. 89; — II) ds. „overf."; A) philosophisk Gienstand el. Materie, Nep. Ep. 3. — B) in pl.: de forskiellige Secter el. Skoler, vid. Cic. d. Or. 3, 27, ogs. Gell. 4, 1, o. 5, 3. — phĭlŏsŏphĭce, adv.: som Philosoph, vivere, Lactant.; af — phĭlŏsŏphĭcus, 3, *φιλοσοφικός*: philosophisk; - ∾ tractatus (pl.), Macrob. Sat. 7; (men Cic. Tusc. 5, 41, er at læse philosophiae el. philosophas, vid. Freund.). — phĭlŏsŏphor, atus sum, 1, v. dep. n., *φιλοσοφῶ*: lægger mig efter Philosophien, Cic. N. D. 1, 3; ogs. fører en philosophisk Tale, id. d. Or. 2, 37; men comisk o. in pass.: Sed jam satis est philosophatum, nimis diu et longum loquor, Plaut. Pseud. 2, 3, 11; - ogs. behandler Philosophien systematisk; vid. Cic. Acad. 1, 5: philosophandi ratio triplex etc.

phĭlŏsŏphus, 3, *φιλόσοφος*, (i. e. sapientiae amans, vid. Cic. Tusc. 5, 3): philosophisk, sapientia, Pacuv. ap. Gell., verbum, Macrob.; — II) ds. subst. philosophus, i, m.: en Philosoph el. Visdomselsker, om hvilken Benævnelse fra Pythagoras s. Cic. Tusc. l. c.; cf. id. d. Or. 1, 49: qui student omnium rerum ··· naturam causasque nosse, etc.; - men om de ældste Philosopher fra Thales, vid. Cic. N. D. 1, 10; — b) ds. fem. philosopha, id. Qu. Fr. 3, 1. — phĭlostorgos, 3, *φιλόστοργος*: som elsker med Ømhed, navnl. om saadanne Forældre el. Børn, Fronto.

phĭlŏtechnus, 3, *φιλότεχνος*: kunstelskende; ds. kunstig el. kunstfuld; vid. Vitruv. l. c. und. philologus. — philtrum, i, n., *φίλτρον*: kunstigt Middel til at vække Elskov, Elskovsdrik el. Trylledrik; - vid. Ovid. A. A. 2, 105; men Juvenal. 6, 610: Thessala vendit Philtra, quibus valeat mentem vexare mariti. — phĭlus, *φίλος*: venskabelig el. venlig, Macrob. Sat. 110; — not.: ogs. er Philus: romersk Tilnavn; vid. Cic. Lael. 4, oftere.

1. phĭlȳra, (phĭlŭra), ae, f., *φιλύρα*, oprdl. Lindetræet (tilia); ds. sædv.: Lindebast til Baand el. Kranse, hvorom Plin. 16, 25: tenuissimae (tiliarum, af den indre Lindebast) philyrae, coronarum lemniscis celebres etc.; cf. Hor. Od. 1, 38, 2, o. Ovid. Fast. 5, 337; - dog giordes deraf ogs. Liner (funes), Plin. 19, 9; — II) „overf."; A) et af Lindebast giort Blad til at skrive paa el. som er beskreven, hvs. volumina ··· in philyra aut tilia etc., Digest.; — B) enkelte Blade el. Hinder af Papyrusbusken, Plin. 13, 23; — not.: ds. efterel. philyrinus liber, Serv. ad Virg. Ge. 3, 93.

2. Phĭlȳra, ae, f., i Mytholgien: Datter af Oceanus, ved Saturnus Moder til Centauren Chiron; vid. Virg. Ge. 3, 92 o. Serv. ibd.; hendes Forvandling til en Lind, (*φιλύρα*), s. Hygin. fab. 138; — B) ds. 1) Phĭlȳrēĭus, 3, *Φιλυρήϊος*, heros, Ovid. Met. 2, 676, (i. e. Chiron); ligel. ∾ tecta, (i. e. tecta Chironis), id.; — 2) Phĭlȳrĭdes, (Phill.), ae, m., *Φιλυρίδης*, (*Φιλλ.*), Søn af Philyra, (i. e. Chiron), Ovid. A. A. 1, 11, o. Virg. Ge. 3, 550. — phĭlȳrīnus, 3, s. und. 1. philyra, not.

phīmus, i, m., *φιμός*, ligesom fritillus o. pyrgus: det Bæger, hvoraf Terningerne kastes i Brettet, Hor. Sat. 2, 7, 17. — Phīnēĭus, 3, s. und. flgd. — 1. Phi-

neus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., *Φινεύς*: K. af Salmydesſus i Thracien, blev af Guderne ſtraffet med Blindhed, fordi han havde blindet ſine Sønner paa Stifmoderens Tilſkyndelſe, hvorfor ogſ. Harpyierne beſudlede hans Bord og Spiſe, indtil Argonauterne Calais o. Zethus, til Løn for hans Gieſtfrihed, fordrev disſe Rovfugle; omſider blev han ombragt af Hercules; vid. Val. Fl. 4, 425 flgd., ogſ. Ovid. Met. 7 in.; — b) df. „poet." ſ. den Blinde; vid. Martial. 9, 26: Si etc., Phineas invites; — B) df. 1) Phīnēĭus, o. Phīnēus, 3, *Φινήϊος* o. *Φίνειος*: phineiſk; - Phineia domus, Virg. Aen. 3, 212; Phineae aves, Senec. Thyest. 154, (i. e. harpyiae); cf. Ovid. Fast. 6, 131; — 2) Phīnĭdes, ae, m., *Φινίδης*: Søn af Phineus; - Ut duo Phinidae, etc., Ovid. Ib. 273. — 2. Phīneus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., Broder af Cepheus; blev i Striden med Perſeus om Andromeda forvandlet til Sten; vid. Ovid. Met. 5, in., o. ibd. 210; — B) df. Phinēus, 3, manus, id. ibd. 109, (i. e. Cephei manus). — 3. Phinēus, 3, (trisyll.), ſ. und. 1. o. 2. Phineus. — Phinides, ae, m., ſ. und. 1. Phineus.

Phintĭa ae, f.: By paa Sicilien, Cic. Verr. 3, 83; — B) df. Phintienses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Ph., Plin. 3, 14. — Phintias, ae, m.; Damon et Phinthias, Cic. Off. 3, 10, o. Val. Max. 4, 7, extern. 1: tvende Pythagoreer, Mønſtre paa trofaſt Venſkab.

phlĕbŏtŏmĭa, ae, f., *φλεβοτομία*: Aareladning, Coel. Aur. — phlĕbŏtŏmĭce, es, f., *φλεβοτομική*, (sc. *τέχνη*): Aareladekunſten, Coel. Aur. — phlĕbŏtŏmo, avi, atum, 1, v. a., *φλεβοτομῶ*: aarelader, Coel. Aur. — phlĕbŏtŏmos, i, *φλεβοτόμος*: Aareladejern, Lanſet, Coel. Aur.

Phlĕgĕthon, tis, m., (*φλεγέθων*, brændende): Ildflod el. Ildſtrøm i Underverdenen, undis… incendia volvit, Stat., ardenti freto, Senec. Thyest.; cf. Virg. Aen. 6, 265 o. 551; — B) df. 1) Phlĕgĕthontēus, 3, ripa, Claudian.; — 2) ſom adj. fem. Phlĕgĕthontis, ĭdis, unda, Ovid., lympha, id. — phlegma, (flegm.), ătis, n., *φλέγμα*: ſlimet Fugtighed el. Slim i Legemet, Pallad., Veget.; — df. phlegmătĭcus, 3, *φλεγματικός*: ſom lider deraf, Theod. Prisc. — phlegmŏne, es, f., *φλεγμονή*: etſlags Betændelſe el. Hudſygdom, Plin. 20, 13, (hvor dat. phlegmone af *φλεγμονῇ*). — Phlĕgon, ontis, m., *Φλέγων*, (den Brændende): en af de fire Solheſte, Ovid. Met. 2, 154.

Phlegra, ae, f., *Φλέγρα*: d. ſild. Pallene i Macedonien, hvor Giganterne kæmpede imod Guderne, og fældedes af disſes Lynild, navnl. ogſ. ved Hercules's Biſtand; - vid. Senec. Herc. Fur. 444, ogſ. Stat. Theb. 2, 595; — B) df. Phlegraeus, 3, *Φλεγραῖος*; aa) ∾ campi, Ovid. Met. 10, 150, (det ovennævnte Phlegra); ∾ tumultus, (Giganterkrigen), Propert. 2, 1, 39; — bb) df. ogſ. a) „alm.": brændende, vertex (Vesuvii), Sil. 8, 657; men ∾ campi, Plin. 3, 9, (den ſvovlede Slette imellem Puteoli o. Neapolis); — b) „poet. overf." paa en blodig Valplads, findes Propert. 3, 9, 37: campus Phlegraeus, ſ. campus Pharsalicus; — not.: ogſ. er Phlegraeus: Navnet paa en Centaur, Ovid. Met. 12, 378.

Phlĕgўae, arum, m.: røverſk Folk i Theſſalien el. Thracien, ſom ødelagde Templet i Delphi, vid. Ovid. Met. 11, 414. — Phlĕgўas, ae, m.: K. over Lapitherne i Theſſalien, Fader til Ixion o. Coronis; vid. Serv. ad Virg. Aen. 6, 618, o. Stat. Theb. 1, 713. — phleos, ſ. und. pheos. — Phlīus, untis, f., *Φλιοῦς*: By paa Peloponneſus, imellem Sicyon o. Argolis, Plin. 4, 7, o. Liv. 28, 7, ogſ. Cic. Tusc. 5, 3; — B) df. Phlĭāsĭus, 3, ager, Liv., sermo, Cic. Tusc. 5, 4; — b) df. subst. Phliasii, orum: Indvaanerne deraf; — not.: om Formen Phliuntii ſ. Cic. Att. 6, 2.

phlŏgĭnos, i, m., *φλόγινος*: etſlags ubekiendt ildfarvet Ædelſten, Plin. 37, 66. — phlŏgites, ae, m., *φλογίτης*, Solin., o. phlŏgĭtis, ĭdis, f., *φλογῖτις*, Plin. 37, 73: etſlags ubekiendt ildfarvet Ædelſten. — phlŏmis, ĭdis, f., o. phlŏmos, i, m., *φλομίς*, *φλόμος*: Uldurt, d. latinſke verbascum, Plin. 25, 73 o. 74. — phlox, ŏgis, f., *φλόξ*, (flamma): etſlags Vaarblomſt; vid. Plin. 21, 38.

Phŏbētor, oris, m., (*φοβήτωρ*: den Forfærdende), en Broder af Morpheus; - Hunc Icelon superi, mortale Phobetora vulgus Nominat, Ovid. Met. 11, 640. — phōca, ae, o. phōce, es, f., *φώκη*: Selhunden el. Robben, (phoca vitulina L.); - vituli marini, quos vocant phocas, etc., Plin. 9, 6; cf. Virg. Ge. 4, 395 o. 432; ∾ turpes, id., deformes, Ovid.; cf. id. Met. 7, 389.

Phōcaea, ae, f., *Φώκαια*: Søſtad i Ionien, Coloni fra Athenen, men ſelv Moderſtat for Masſilia el. Marſeille i Gallien; vid. Liv. 37, 31, o. Plin. 5, 31 o. 33; — B) df. 1) Phōcaeensis, e, vid. Plin. 3, 5, ogſ. ibd. 4, (hvor Talen er om Emporiae i Hisp. Tarr., ſom Coloni fra Masſilien, ſ. und. frgd.); — b) df. Phocaeenses, ium, m.: Indvaanerne af Phocæa, Liv. 37, 32; — 2) Phōcaeus, 3, hvf. Phocaei, orum, m.: Indvaanerne af Phocæa, Mela 1, 9, Hor. Epod. 16, 17; — 3) Phōcăĭcus, 3: phocæiſk, murex, (der fanges ved Phocæa), Sil. 4, 52; men ∾ Emporiae, id. 3, 369, (ſ. ovenſ. und. Phocaeensis); — 4) Phōcăis, ĭdis, adj. fem., *Φωκαΐς*: phocæiſk; df. ſ. Massiliensis, juventus, Lucan., ballista, Sil.; — 5) Phōcenses, ium, m.: Indvaanerne af Phocæa, Justin. 37, 1.

phoce, es, f., ſ. und. phoca. — Phocensis, e, ſ. und. Phōcis, ogſ. und. Phocaea. — Phōcēus, o. Phocĭus, 3, ſ. und. 1. Phocis. — Phōcĭon, ōnis, m., *Φωκίων*, berømt athenienſiſk Feltherre, ſamtidig med Demoſthenes; vid. Nep. Phocion. — 1. Phōcis, ĭdis, f., *Φωκίς*: Landſkab i Grækenland, imellem Boeotien og Ætolien, hvori Byen Delphi, og Biergene Parnasſus o. Helicon, Kilden Caſtalia, o. Floden Cephiſos, Mela 2, 3, Plin. 4, 4, Liv. 28, 5, o. Ovid. Met. 1, 313; — bb) ifølge en Lydforvexling findes ogſ. Phocis feilagtigen ſ. Phocaea, Senec. Cons. Helv. 8, ogſ. hos Lucan. o. Sidon., ogſ. Gell. 10, 16; — B) df. 1) Phōcenses, ium, m.: Phocierne, Plin. 3, 10, Justin.; — 2) Phōcēus, 3, phokiſk, rura, Ovid.; men ∾ juvenis, id. Trist. 1, 5, 21, (i. e. Pylades, Søn af K. Strophius i Phocis); — 3) Phōcii, orum, m.: Phocierne, Cic. Pis. 40; — 4) Phōcăĭcus, 2: phociſk, tellus, Ovid. Met. 2, 569; - men ∾ laurus, (d. e. fra Parnasſet), Lucan. 5, 144. — 2. phōcis, ĭdis, f.: en Art af Pæretræet paa Øen Chios, Plin. 17, 37. — Phōcus, i, m.: Søn af K. Æacus, men blev ombragt af Broderen Peleus, Ovid. Met. 7, 477; cf. ibd. 11, 267: jugulati crimina Phoci etc.

Phoebas, ădis, f., ſ. und. Phoebus. — 1. Phoebe, es, f., *Φοίβη*, ſom Gudinde: Søſter af Phoebus, ogſ. Luna, el. Maanens Gudinde, ogſ. Diana, (navnl. ſom Jagtens Gudinde); - vento semper rubet aurea Phoebe, Virg. Ge. 1, 431; curru Noctivago Phoebe medium pulsabat Olympum, id. Aen. 10, 215; Auguribus Phoebus, Phoebe venantibus adsit, Ovid. Am. 3, 2, 51; ∾ jaculatrix, id., innupta, id.; — B) „poet. overf." ogſ. ſ. Natten; - tertia Phoebe, id. Fast. 6, 235. — 2. Phoebe, es, f., ſom Perſon; I) en Datter af Leucippus; vid. Ovid. A. A. 1, 669, o. Propert. 1, 2, 15; — II) en Datter af Leda og Søſter af Helena, Ovid. Her. 8, 77. — Phoebēĭus, ctr. Phoebēus, 3, o. Phoebēum, i, n., ſ. und. Phoebus. — Phoebĭgĕna, ae, m., [Phoebus, gigno]: Søn af Phoebus, i. e. Aesculapius, Virg. Aen. 7, 773.

Phoebus, i, m., *Φοῖβος*, (den Straalende), poetiſk Epithet til Apollo; - Quae Phoebo pater omnipotens, mihi Phoebus Apollo Praedixit, Virg. Aen. 3, 251; df. ogſ. ſ. Apollo, Hor. carm. saec. 62; cf. Ovid. Rem. 75: Ter precor, o vates, assit tua laurea nobis, Carminis et medicae,

Phoebe, repertor opis! – df. ogs. s. Solen; Dum rediens fugat astra Phoebus, Hor. Od. 3, 21, 24; hvs. tempora Phoebi, (Dagslyset), Ovid. Rem. 585; Phoebus uterque, Ovid. Met. 1, 338, (i. e. oriens et occidens); — B) df. 1) Phoebēĭus, 3: phoebeisk el. apollisk; – ∾ sanguis, Stat., (i. e. Aesculapius); men ∾ anguis (Aesculapii), Ovid. Met. 15, 742; ∾ ales, Stat., (den af Apollo forvandlede Ravn); ∾ Idmon, (som Søn af Apollo), Val. Fl.; ∾ Circe, (som Datter af Solguden), Petron.; — 2) Phoebēus, 3: phoebeisk el. apollisk; – ∾ carmina, Lucr.; ∾ lampas, Virg. Aen. 4, 6; ∾ virgo, Ovid. Pont. 2, 2, 82, (i. e. Daphne); ∾ laurus, id.; men ∾ Rhodus, (hvor Solguden bes. dyrkedes), id. Met. 7, 365; ∾ sortes, id.; men Phoebea arte morbos pellere, id. Fast. 3, 827; — b) df. Phoebēum, i, n.: et Apolstempel; df. Navnet paa et Sted i Nærheden af Sparta, Liv. 34, 38; — 3) Phoebas, ădis, f.: en Apolspræstinde, den af Phoebus begeistrede Spaaqvinde, Ovid. Am. 2, 8, 12, id. Trist. 2, 400, o. Lucan. 5, 128.

Phoenīce, es, f., Φοινίκη: Phoenicien, Landskab i Syrien, berømt af dens Purpur, Handel og Søfart, navnl. ogs. af dens Colonier; – vid. Mela 1, 12, Plin. 5, 13, ogs. Cic. Acad. 2, 20, inc.; – ogs. findes derfor Phoenicia, ae, Cic. Fin. 4, 20; — B) df. 1) Phoenīces, um, m.: Phoenicierne, berømte som de ældste Søfarende og som Stiftere af flere Colonier, hvoriblandt Carthago; – vid. Mela 1, 12, Plin. 5, 13, o. Cic. (poet.) N. D. 2, 41; – sing. Phoenix, Plin. 7, 57; — b) „overf." f. Carthagerne, Sil. 13, 730; — 2) phoenīcĕus, 3, φοινίκεος: purpurrød, flos, Plin. 21, 94; cf. Gell. 2, 26; — 3) Phoenīcĭus, 3: phoenicisk, mare, Plin. 5, 13; – men comisk: ∾ corium (med Blodstriber), Plaut. Pseud. 1, 2, 92; — 4) Phoenissa, ae, f., Φοίνισσα: phoenicisk, Phoenicierinde; – ∾ Dido, Virg.; men ∾ exsul, Ovid. Fast. 3, 595, (hendes Søster Anna); — bb) ogs. „overf."; a) f. thebansk, cohors, Stat. Theb. 9, 527; — b) f. carthagisk, classis, Sil., juventa, id.; – men som neutr., Phoenissa agmina, id. 17, 147; – men subst. Phoenissa, ae, f., f. Carthago, id. 6, 313; — 5) Phoenīcĭas, ae, m.: Sydsydostvinden, Plin. 2, 46.

Phoenīces, um, phoenicĕus, 3, (purpurrød), o. Phoenicĭa, ae, f. und. Phoenice. — phoenicītis, idis, f., φοινικῖτις: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 66. — Phoenicĭus, 3, f. und. Phoenice. — Phoenicŏbălănus, i, m., φοινικοβάλανος: den ægyptiske Daddel, Plin. 12, 47. — phoenicoptĕrus, i, m., φοινικόπτερος: Flamingoen (af dens røde Fiedre), Plin. 10, 68, Senec., Martial., Juven. 11, 139. — phoenicūros, i, m., φοινίκουρος: Rødstierten, etslags Fugl, Plin. 10, 44. — Phoenissa, ae, f., f. und. Phoenice. — 1. Phoenix, icis, f. und. Phoenice.

2. Phoenix, icis, m.: som Mandsnavn; I) en Søn af Agenor, Broder af Cadmus o. Europa; vid. Hygin. Fab. 178; — II) en Søn af Amyntor, og Ledsager af Achilles, ut illum efficeret oratorem verborum, actoremque rerum; vid. Cic. d. Or. 3, 15; cf. Propert. 2, 1, 62, ogs. Plaut. Bacch. 1, 2, 48. — 3. phoenix, īcis, m.: en fabelagtig Fugl; holdtes efter Plin. 10, 2, for at leve i 500 Aar, hvf. Ovid. Am. 2, 6, 54: Et vivax phoenix, unica semper avis; cf. id. Met. 15, 391, flgd.; bes. ogs. Tac. Ann. 6, 28: sacrum Soli id animal, etc.

Phŏlŏe, es, f., Φολόη; I) Biergskov i Arcadien, paa Grændsen af Elis, Ovid. Fast. 2, 273; — II) Bierg i Thessalien, hvor Hercules slog Centaurerne, Lucan. 3, 198; — B) df. Phŏlŏētĭcus, 3, monstra, (i. e. Centauri), Sidon. — Phōlus, i, m., Φῶλος: en Centaur, Søn af Ixion; vid. Virg. Ge. 2, 456, ogs. Ovid. Met. 12, 306. — phōnascus, i, m., φωνασκός; 1) som øver Stemmen i Sang el. Declamation; – dare phonasco operam, (lade sig øve af en saadan), Suet.; cf. Quintil. 11, 3, 22; — II) som anfører et Musikchor, Sidon. — phōnēma, atis, n., φώνημα: Sætning el. Sentens, Platonis (af ham), Fronto. — phŏnos, i, m., (φόνος, i. e. caedes): en Benævnelse paa Værten atractylis, (neml. af denne Plantes blodrøde Saft), Plin. 51, 56.

Phorbas, ae, m., Φόρβας: Navnet paa flere mythiske Personer, Ovid., Hygin. — Phorcis, ĭdis, f., f. und. 2. Phorcus. — 1. phorcus, i, m.: etslags ubekiendt Søfisk, Plin. 32, 53. — 2. Phorcus, i, el. Phorcys, y̆os, el. Phorcyn, y̆nos, m., Φόρκος, Φόρκυς, Φόρκυν: Søn af Neptunus, Hygin., el. af Oceanus, Cic. Univ. 11, ved Ceto Fader til Gorgonerne (el. til Medusa og hendes Søstre), ogs. til Græerne; vid. Hygin. Fab. praef.; var Konge paa Sardinien o. Corsica, og blev efter sin Død paa Havet dyrket som Havgud, hvf. visse Havguddomme hede: Phorci chorus el. exercitus, vid. Virg. Aen. 5, 240 o. 824, ogs. Plin. 36, 4, 7; — B) df. 1) Phorcy̆nis, ĭdis (ĭdos): Datter af Phorkys, (i. e. Medusa), Lucan.; ogs. absol. Medusahovedet, Ovid. Met. 5, 230; — 2) Phorcis, ĭdis o. ĭdos, ogs. Phorcys, y̆dis o. y̆dos, f.: = Phorcynis; saal. Phorcidos ora, Propert. 3, 21, 8, (i. e. caput Medusae); – men Ovid. Met. 4, 773: sorores Phorcydas, unius partitas luminis usum, (i. e. Graeas; f. und. Graea).

phŏrĭmon, i, n., φόριμον, (i. e. utile): en Alunart, Plin. 35, 52. — 1. Phormĭo, ōnis, m., som Mandsnavn; 1) Snyltegiesten i en efter ham benævnt Comoedie af Terentius; cf. Cic. Caecin. 10; — II) en Philosoph o. Taler fra Ephesus, vid. Cic. d. Or. 2, 18; cf. ibd. 19: in multos jam Phormiones incidi. — 2. phormĭo, (form), ōnis, m., [φορμός, i. e. sparta el. storea]: flettet Matte el. Tæppe, Digest.

Phŏrŏneus, ĕi o. ĕos, m., Φορωνεύς: Søn af Inachus og Broder til Io, ogs. Konge i Argos, Hygin., Plin. 7, 57, Stat.; — B) df. 1) Phŏrŏnēus, 3, antra, Stat.; — 2) Phŏrŏnis, ĭdis o. ĭdos, f.; a) absol. f. Io, Datter af Inachus, Ovid. Met. 1, 668; — b) adj.: Phoronides venae, (om Floden Inachus), Senec. Thyest. 115.

phosphŏrus, i, m., φωσφόρος, (den lysbringende), df. Morgenstiernen, Martial. 8, 21; cf. Cic. N. D. 2, 20; — df. phosphŏrĕus, 3: hørende til Morgenstiernen, jugum, Prudent. — Phōtīnus, i, m., Φωτεινός: Navnet paa en Biskop i Sirmium, i d. fierde Aarh., Prudent.; — B) df. Phōtīniāni: hans Tilhængere, Cod. Just.

Phrăātes el. Phrăhātes, ae, m.: Navnet paa flere Konger i Parthien, Justin. 41, 5, Hor. — phragmites, is, m., φραγμίτης, (sc. calamus): en tynd Rørart, der voxer ved Gærder, Plin. 32, 52. — phrăsis, is, f., φράσις: Talens Udtryk, elocutio; vid. Quintil. 8, in.; opp. lexis, Senec. Contr. 3, praef.

phrĕnēsis, is, f., φρένησις: Hiernens Forvirring, Afsindighed, Raseri, Senec. d. Ir. 1, 13, Juvenal, 14, 136. — phrenētĭcus, 3, φρενητικός: affindig, rasende, Cic. Div. 1, 38, Martial. 11, 28. — phrenĭon, i, n.: = anemone, Plin. 21, 94. — phrenĭtĭcus, 3, φρενιτικός: = phreneticus, Cels. — phrenītis, is, f., φρενῖτις: = phrenesis, Cels. — phrĕnītizo, are, v. n., φρενιτίζω: lider af Hiernens Forvirring, er affindig el. fra Forstanden, Coel. Aur.

Phrixus, (ikke Phryxus), i, m., Φρίξος: Søn af Athamas o. Nephele, flygtede med Søsteren Helle, for at undgaae Stifmoderen Ino's Efterstræbelser, paa en dem af den afdøde Moder sendt Vedder med gyldent Skind; – paa Flugten omkom Helle, og gav Hellespontén sit Navn; men Phrixus naaede Colchis, hvorfra sild. hin Vedders gyldne Skind blev hentet af Argonauterne; vid. Hygin. Fab. 2, 3, oftere; – Invideo Prhixo, quem per freta tristia tutum Aurea lanigero vellere vexit ovis, Ovid. Her. 18, 143; portitor Phrixi,

(den til Stiernebilledet forvandlede Vedder), Colum.; Phrixi litora, Stat., (d. e. Hellesponten); Phrixi oraculum, Tac. Ann. 6, 34; — B) ds. Prixēus, 3, soror, (i. e. Helle), Ovid. Fast. 4, 278, hvor Phrixeae stagna sororis er Hellesponten, der ogs. heder: ∾ pontus, Lucan., ogs. ∾ mare, Senec. Herc. Oet., o. ∾ aequor, Stat.; men Senec. Agam. 563, heder Phrixea maria: det til Hellesponten grændsende mare Aegaeum; ∾ agni sidera, (Stiernebilledet Vedderen), Martial. 10, 51, (s. ovenf.); men id. 14, 211, er ∾ maritus: enhver Vedder. — phrŏnēsis, is, f., φρόνησις: Forstand, Klogskab, Betænksomhed, er som personificeret: Philologiens Moder, Capella.

phrygănion, i, n.: etslags ubekiendt Dyr, Plin. 30, 30. — Phry̆ges, um, m., Φρύγες: Phrygierne, Folk i Lilleasien; - vid. Mela 1, 2, Plin. 8, 74, Cic. Div. 1, 41, o. id. Leg. 2, 13; - sing.: Phryx Aesopus, Phaedr. 3, prol. 52; ogs. Phryx Aeneas, Propert., Ovid., Marsyas, Stat.; men om en Cybelespræst, s. und. Gallus; cf. Propert. 2, 18, 16, o. Virg. Aen. 12, 99; - som Ordsprog mærkes: sero sapiunt Phryges, vid. Cic. Fam. 7, 16, ogs. id. Flacc. 27; - men ogs. ere Phrygierne mærkelige ved deres Guldbroderier, s. nedenf.; — B) ds. 1) Phry̆gĭa, ae, f., Φρυγία: Landskabet Phrygien, var delt i Lille- o. Storphrygien, Plin. 5, 40, Liv. 37, 56, o. A.; — 2) Phry̆giānus, 3: phrygiansk, d. e. guldbroderet el. broderet; - togas rasas Phrygianasque etc., Plin. 8, 74; cf. Senec. Benef. 1, 3; — 3) Phry̆gĭcus, 3, Φρυγικός: phrygisk; - Phrygicis sedibus (Matris Idaeae) etc., Val. Max. 7, 5, 2, inc., (al. Phrygiis); — 4) phry̆gĭo, ōnis, m.: en Guldbroderer; - Pallam ··· illam ad phrygionem ut deferas, Ut reconcinnetur, Plaut. Men. 2, 3, 72; — b) ds. phrygiōnius, 3: guldbroderet el. broderet el. udsyet; - phrygioniae (sc. vestes), Plin. 8, 74; — 5) Phry̆giscus, 3: phrygisk; - Phrygisci, (sc. equi), Veget.; — 6) Phry̆gĭus, 3: phrygisk, ogs. trojansk, (fordi ogs. Troja hører til Phrygien); - vulneratus ferro Phrygio, (neml. ved Sulla's phrygiske Slaver), Cic. R. Am. 32; ∾ hymenaei, (imellem Æneas o. Lavinia), Virg. Aen. 7, 358; ∾ vates, (i. e. Helenus), Ovid., pastor, (i. e. Paris), Virg., tyrannus, (i. e. Aeneas), id.; men ∾ minister, Val. Fl., venator, Stat., (i. e. Ganymedes); men ∾ maritus, Propert. 1, 2, 19, (i. e. Pelops, som Søn af d. phrygiske K. Tantalus); - ∾ lapilli, Tibull., ogs. ∾ lapis, Hor., (phrygisk Marmor); ∾ vestes, (broderede Klæder), Virg.; - ∾ mater, (i. e. Cybele), id.; ∾ leones, (som trække hendes Vogn), id.; - ∾ buxum, Ovid., ogs. ∾ lotos, Colum., (den phrygiske Fløite); men ∾ aes, (Pauker el. Bækkener), Lucan.; men ∾ modi, (den phrygiske larmende og lidenskabelige Musik), Ovid., Tibull., o. A.; — bb) ds. subst.; a) Phrygiae, arum, f.: Phrygierinderne; - O vere Phrygiae, neque enim Phryges (sc. estis), etc., vid. Virg. Aen. 9, 617; — b) Phrygius, i, m.: Navnet paa en Flod, sædv. Phryx, Liv. 37, 37; — 7) Phryx, y̆gis, adj.: phrygisk, ager, Claudian., luci, Stat., augur, Juvenal. 6, 585.

Phrȳne, es, f., Φρύνη: berømt Hetære i Athenen; vid. Propert. 2, 5, 6, o. Quintil. 2, 15, 9; — not.: en anden Phryne findes Hor. Epod. 14, 16. — phry̆nĭon, i, n., φρύνιον: en Benævnelse paa Værten poterion, Plin. 25, 76, o. 27, 97. — Phryx, ygis, som subst. o. adj., s. und. Phryges. — Phryxĭānus, 3, toga, Plin. 8, 74, inc., s. Phrygianus ovenf. — Phryxŏnĭdes nymphae, opelskede, efter Colum. 9, 2, de første Bier. — Phryxus, s. und. Phrixus.

Phthas, a, m., Φθάς: ægyptisk Navn paa den anden Vulcanus; vid. Cic. N. D. 3, 22. — Phthīa, ae, f., Φθία: By i Thessaliotis, Achilles's Fødeby, Mela 2, 3, o. Virg. Aen. 1, 284; — B) ds. 1) Phthius, 3, Φθῖος, Achilles, Hor. Od. 4, 6, 4; ∾ vir, Propert. 2, 10, 38, (i. e. Achilles); men ∾ rex, Ovid. Am. 2, 17, 17, (i. e. Peleus); — 2) Phthīas, ădis, f., Φθιάς, (sc. femina): Phthierinde; - Non ego sum Phthias, Ovid. Her. 7, 165, (al. Phthia); — 3) Phthīōtis, ĭdis, f., Φθιῶτις, (sc. terra): Landskab i Thessalien, hvori Byen Phthia, Plin. 4, 15, Liv. 28, 6; — bb) ds. ogs. a) Phthīōtĭcus, 3: phthiotisk, ogs. thessalisk, ager, Liv., Thebae, id., Tempe, Catull.; — b) ligel. Phthīōta (el. Phthiōtes), ae, m., Φθιώτης, en Phthioter, senex Pherecrates, Cic. Tusc. 1, 10; - pl. Phthiotae Dorida incolentes, Plin. 4, 14. — Phthias etc., s. und. frgd.

phthīrĭăsis, is, f., φθειρίασις, morbus pedicularis el. Lusesyge, Plin., Cels. — Phthīrŏphăgi, orum, m., Φθειροφάγοι, (ligesom Lusæedere): Folk i Sarmatien, Mela, Plin. — phthīrŏphŏros, i, f., φθειροφόρος, (i. e. minutos nucleos ferens): etslags Grantræ, (pinus orientalis L.), Plin. 16, 19. — phthĭsicus, 3, φθισικός: svindsottig, Vitruv., Plin. — phthĭsis, is, f., φθίσις: Svindsot el. Tæring; - invadit ··· validissimos phthisis, Senec. Ep. 91; cf. ibd. 75, o. Plin. 26, 21; ds. — phthĭsisco, ĕre, v. n. inch.: faaer Svindsot el. Tæring, Sidon. — phthĭtărus, i, m.: etslags Fisk, Plin. 32, 53. — Phthius, 3, s. und. Phthia.

phthongus, i, m., φθόγγος: Tone el. Lyd el. Skrald; ds. Toneart, Dorius, Phrygius, vid. Plin. 2, 20. — phthŏrius, 3, φθόριος: fordærvende, vinum, (som fordriver Fosteret), Plin. 14, 19. — phū, n. indecl., φοῦ: en Art af Værten Valdrian, Plin. 12, 26. — phui! interj. abominantis: fy! odl., Plaut. Pseud. 5, 2, 5: phui, in malam crucem!

phy! interj. mirantis el. irridentis: ei! aha! Ter. Ad. 3, 3, 57, (al. hui). — Phy̆ăces, ae, m.: en getisk Konge, Ovid. Pont. 4, 10, 23. — phy̆cis, ĭdis, f., φυκίς: etslags Fisk, som lever i Tang el. Søgræs, Plin. 9, 42. — phy̆cītis, ĭdis, f., (sc. gemma), φυκῖτις: etslags ubekiendt Ædelsten, som har sit Navn: ex similitudine algae, Plin. 37, 66. — phy̆cos, i, n., φῦκος: Tang el. Søgræs, Plin. 13, 48; phycos thalassion, ogs. fucus marinus, id. 26, 66, (lichen roccella L.), brugtes til Uldfarvning.

phy̆laca, ae, f., φυλακή: Fængsel, d. lat. custodia, Plaut. Capt. 3, 5, 93. — Phy̆lăce, es, f., Φυλάκη: By i Thessalien, Fødeby til Protesilaus, hvis Gemalinde var Laodamia; vid. Plin. 4, 16; — B) ds. 1) Phy̆lăcĭdes, ae, m., (i. e. Protesilaus), Ovid. A. A. 2, 356, o. id. ibd. 3, 17; ogs. ∾ heros, Propert. 1, 19, 7; — 2) Phy̆lăcēĭus, 3; ds. Phylaceia conjux, Ovid. Trist. 5, 14, 39, (i. e. Laodamia); - heder ogs. Phylacēis, ĭdos, f., Stat. Silv. 5, 3; — not.: ogs. er Phy̆lăce: en By i Epirus, Liv. 45, 26.

phy̆lacista, ae, m., φυλακιστής, „egenl.": Fangevogter; ds. „overf.": Creditor el. Rykker, (der bevogter atrium el. Forværelset), Plaut. Aul. 3, 5, 44. — phy̆lactērium, i, n., φυλακτήριον: Amulet el. Forvaringsmiddel, Marc. Emp.; — II) „bes." hos Jøderne: paaheftet Seddel med de 10 Gudsbud, Hieronym. — phy̆larchus, i, m., φύλαρχος: Stammefyrste, Fyrste, Regent; - phylarchus Arabum, Cic. Fam. 15, 1. — Phy̆le, es, f., Φυλή: Fæstning i Attika, Nep. Thras. 2.

Phyllăcĭdes, s. und. Phylacides und. Phylace. — phyllanthes, is, n., φυλλανθές: Plante med piggede Blade, Plin. 21, 59. — *Phyllēis, ĭdis, f., Φυλληΐς; ds. pl. Phyllēides matres, Ovid. Her. 13, 35, (i. e. Thessalae m.; al. Phylaceides), inc.; o. — Phyllēĭus, 3, Φυλλήϊος, juvenis, Ovid. Met. 12, 479, (i. e. Caeneus); men ∾ mater, id. A. A. 3, 783, rimel. Laodamia; cf. ibd. 183; — [af Phyllus, Φυλλοῦς: By i Thessalien]. — Phyllis, ĭdis o. ĭdos, f., Φυλλίς: Datter af d. traciske K. Sethon, forelskede sig i den fra Troja hiemdragende Demophoon; da denne siden udeblev over den bestemte Tid, hængte hun sig, men blev forvandlet til et Mandeltræ; - vid. Serv. ad Virg. Ecl. 5, 10: si quos aut Phyllidos ignes, Aut etc., (Brev fra Phyllis til Demophoon), s. ogs. Ovid. Her. 2; — not. a: phyllis:

Mandeltræ, Pallad., f. ovenf.; — not. b: Phyllis oftere som digtet Pigenavn, Virg., Hor. — phyllon, i, n., [φύλλον, i. e. folium]: etslags Plante, sædv. leucacantha, el. ischias, Plin. 22, 18. — Phyllos, i, f.: Egn i Arcadien, Stat. Theb. 4, 45.

phȳma, ătis, n., φῦμα: Blegn el. Byld, ovl., Cels. — phȳrāma, ătis, n., φύραμα: etslags Harpix el. Gummi af Træet Metops, Plin. 12, 49. — Physcon, ōnis, m., (φύσκων, i. e. ventricosus): Tilnavn til d. syvende Ptolemæus i Ægypten, Justin. 38, 8. — phȳsēma, ătis, n., φύσημα: opblæst Legeme, Blære; df. den tomme Perle, Plin. 9, 54. — phȳsēter, ēris, m., φυσητήρ; I) en Sprøite, Pelag.; — II) „overf.": Sprudhvalen, Plin. 9, 3; ∾ capax, Senec. Hippol. 1031.

phȳsica, ae, o. phȳsice, es, f., φυσική: Physiken el. Naturlæren; vid. Cic. Acad. 1, 7, o. id. Fin. 3, 21. — physica, orum, f. und. physicus. — phȳsĭce, adv.: paa Physikernes Vis; – ∾ dicere de vi ignea, Cic. N. D. 3, 7; af — phȳsĭcus, 3, φυσικός: physisk el. naturlig, hørende tli Naturen el. til Naturlæren; – physicae rationis ignari, Cic.; physicum quiddam explicare, (Sætning af Naturlæren), id.; — II) df. subst., A) physica, orum: Naturgienstande, Physiken, id. Orat. 34; — B) physicus, i, m.: Naturforsker, Naturkyndig; – physicum, i. e. speculatorem venatoremque naturae, etc., id. N. D. 1, 30; cf. id. Univ. 1, o. id. d. Rep. 5, 3.

phȳsiognōmon, ōnis, m., φυσιογνώμων: en Naturkiender; df. som af Menneskets Ansigtstræk udfinder dets Charakter; vid. Cic. Fat. 5. — phȳsiŏlŏgia, ae, f., φυσιολογία, ligesom physica: Naturlæren; – naturae rationem, quam physiologiam Graeci appellant, etc., Cic. Div. 1, 41; cf. id. N. D. 1, 8. — phȳsis, is, f., φύσις: Naturen; df. pl. physes, Plin. 37, 74: saadanne Mineralier el. Stene, som endnu ikke have et bestemt Navn. — phȳteuma, ătis, n., φύτευμα, germ. Kreuzwurz, Plin. 27, 99.

piābĭlis, e, [pio]: til at udsone el. afvende, fulmen, Ovid. Fast. 3, 289. — *piācŭlāris, e: hørende til Udsoningen af en Brøde; – ∾ sacrificia quaedam, vid. Liv. 1, 26; ogs. absol.: piacularia (sc. sacrificia), id. 42, 3; – men comisk „overf.": Men' piacularem oportet fieri ob tuam stultitiam? Plaut. Epid. 1, 2, 36; — df. adv.: piācŭlārĭter: syndigen, negare, Tertull.; o. — piācŭlo, are, v. a.: at udsone med et Offer; – ∾ Martem suovetaurilibus, Cato; — [af flgd.].

piācŭlum, i, n., (ctr. piaclum, Prudent.), [pio]; I) „egenl."; A) Forsoningsmiddel, navnl. Sonoffer til Guderne; – ut caedes piaculo lueretur, Liv. 1, 26; prodigii piacula (invenire), id. 5, 16; men piaculum hostia caedi, id. 8, 10; cf. Cic. Leg. 2, 22: porco femina piaculum pati; f. ogs. Hor. Od. 1, 28, 34; — 2) concret: Offerdyret selv; vid. Virg. Aen. 6, 153; – df. „overf."; – ut luendis periculis publicis piacula simus, Liv. 10, 28; saaledes heder Hannibal, id. 21, 10: piaculum rupti foederis; — B) Straffen for en Brøde; – a violatoribus (templi) gravia piacula exigere, Liv. 29, 18; — II) „fig."; A) hvad der bør udsones med et Offer; df. „alm.": Synd el. Brøde el. Forbrydelse; – Palam mutire plebejo piaculum est, (det er en Dødssynd), Enn. ap. Fest. p. 145, (Müll.); piaculum committere, Liv. 5, 52, sibi contrahere, ibd., (giøre sig skyldig deri), ligel. piaculum mereri, id. 2, 38; cf. Virg. Aen. 6, 569; ogs. med Brødens gen., Liv. 39, 47: sine piaculo rerum praetermissarum etc.; — B) Tilfælde af ondt Varsel; – ut domus, in qua sata sit (vetonica), tuta existimetur a piaculis omnibus, Plin. 25, 46.

-piam, particul. insep.; saal. i quispiam, uspiam, etc., rimel. alene ved Udtalen forskiellig fra partic. insep. -quam i quisquam, etc. — *piāmen, ĭnis, f.: Visorm af flgd.; – Februa Romani dixere piamina patres, Ovid. Fast. 2, 19; — piāmentum, i, n.: Sonoffer til Guderne; – favis ante et melle terrae ad piamentum datis, Plin. 25, 59; — II) „overf.": som bøder el. lider for en anden; – fuerim tantum doliturae domus piamentum, Senec. Consol. ad Helv. 16; – ogs. hvad der gives som Erstatning, Plin. 37, 2; — piātio, onis, f.: Gudernes Udsoning ved Offere, Plin. 28, 5; o. — piātrix, īcis, f., som udsoner, (navnl. Guderne med Offere), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 101; — [pio].

-pīca, ae, f., πίττα: Skaden, vid. Plin. 10, 50 o. 59; — not.: om Forvandlingen af Pierus's 9 Døttre til Skader, f. Ovid. Met. 5, 294 flgd., o. ibd. 663 flgd.; cf. Pers. prol. 13. — Picānus, i, m.: Bierg i det Picenske, Sil. — pĭcātus, 3, partic. o. adj. af pico.

pĭcĕa, ae, f., πεύκη, [piceus, pix]: Fyrretræet el. Vegfyrren, (pinus silvestris L.); – picea montes amat atque frigora etc., vid. Plin. 16, 18 o. 19; pungentia (folia) pino, piceae, etc., (de ere Naaletræer), ibd. 38; cf. Ovid. Her. 12, 67, o. Virg. Aen. 6, 180. — pĭcĕatus, 3, [pix]: beget el. tilbeget; df. „fig.": Non fuit Autolyci tam piceata manus, (saa tyvagtig), Martial. 8, 59, (al. piperata).

Pĭcens, tis, f. und. Picenum. — Picentĭa, ae, f.: By i Campanien, sydlig for Salernum, (hod. Vicenza), Mela 2, 4; f. ogs. Plin. 3, 9, und. B; — B) df. Picentinus, 3, ager, Plin. l. c., a Surrento ad Silarum amnem, etc.; intus oppidum Salerni, Picentia, etc., ibd.; — b) df. Pĭcentīnum, i, n.: en hertil hørende Egn, ibd. 6. — Picentīnus, 3, f. und. Picentia, ogs. und. Picenum.

Pīcēnum, i, n.: Landskab i det østlige Italien (i Egnen af d. nuv. Ancona) med Byen Asculum, Mela 2, 4; men Plin. 3, 18: quinta regio Piceni est ··· Picentes orti a Sabinis, etc.; cf. Caes. B. C. 1, 12 o. 15; — B) df. 1) Picēnus, 3: picensk, ager, Cic., Liv., poma, Liv.; — 2) Picentes: Indvaanerne, Cic. Sull. 8; – gen. Picentum, f. Picentium, Sil.; — 3) Picentīnus, 3: = frgd.; – cohortes, Pompej. ad Domit. ap. Cic. Att. 8, 12, C; ∾ ala, Tac.; men ∾ Ceres, Martial. 13, 47: Brødet i d. Picenske, hvorom f. bes. Plin. 18, 27. — Picenus, 3, f. und. frgd.

*pĭcĕus, 3, af Beg, unguen, (Smørelse), Lucan.; — II) sædv. „overf.": sort som Beg el. begsort, imber, Plin., caligo, Virg. Ge. 2, 309, pubes, Ovid. Met. 11, 549; — pĭcĭnus, 3, ligesom frgd.: begsort, uva, Plin. 14, 4; o. — pĭco, avi, atum, 1, v. a.: beger el. tiærer, parietes, Plin. 36, 48, dolia, Suet. Claud. 16; — II) tilsætter med Beg; – df. vinum picatum, Plin., Colum.; – dog heder vinum picatum ogs.: som af Naturen har Begsmag; vid. Plin. 23, 24; cf. Martial. 13, 107; — [pix]. — picra, ae, f., rimel. etslags Salve af Aloe, Theod. Prisc. — pĭcrĭdiae, arum, f.: bitter Salat, Augustin.; af — pĭcris, ĭdis, f., πικρίς: Bitterurt, etslags bitter Salat, Plin. 19, 38; – men id. 21, 65: etslags hele Aaret blomstrende Plante.

pictacium, i, n., f. und. pittacium. — Pictavi, orum, m.: Folk i Gall. Aquit., tidligere Pictones, Ammian.; — B) df. Pictava, ae, f.: deres Hovedstad, Sulp. Sever.; o. — Pictavĭcus, 3, rhetor, Auson. — Picti, orum, m., [pingo]: Folk i det nordlige Britannien, Caledonierne, der pleiede at tatovere sig, Ammian., Claudian. — pictĭlis, e, [pictus]: malet el. udsyet, balteus, Appul. — Pictŏnes, um, m.: Folk i Gall. Aquit., (hvor nu Poitiers), Hirt. B. G. 8, 26, oftere, Plin. 4, 33; — B) df. Pictŏnĭcus, 3, litus, Auson.

pictor, ōris, m., [pingo]: en Maler, Cic. Acad. 2, 7, o. Hor. A. P. 9; – om Oldtidens berømteste Malere og deres Værker f. Plin. 35, c. 8 flgd.; — not.: ogs. er Pictor: Tilnavn in gente Fabia, Plin., o. A.; df. — pictōrius, 3: hørende til en Maler el. til et Maleri; – fabriles et pictoriae operae, Digest.

+pictūra, ae, f., [pingo]; I) „egenl.": Maleri;

A) som Kunst; – ars picturae: Malerkunsten, Cic.; qui aliquid fingunt, etsi tum pictura nihil utuntur, etc., id. d. Or. 1, 16; cf. id. Brut. 18; ∾ imaginum, Plin.; — b) ogs. Sminken el. at sminke sig; – saal. Plaut. Most. 1, 3, 105: nova pictura vis interpolare opus lepidissimum; – ogs. Brodering el. Udsyning, s. nedens.; — B) concret el. som Kunstværk; – in picturis alios horrida ··· alios nitida delectant, Cic. Orat. 11; nego ullam picturam, neque in tabula, neque in textili (fuisse: malet el. virket Billede), quin etc., id. Verr. 4, 1; men Lucr. 2, 35: Textilibus ··· in picturis, (i virkede Kunstsager); ∾ gemmarum, (deres Tegning), Plin.; — II) fig.": Maleri el. Afbildning igiennem Tale og Tanke; – – (Homeri) picturam, non poësin videmus, Cic. Tusc. 5, 39; cf. ibd. 5, 5: quum animum ab ista pictura imaginibusque virtutum ··· traduxeris; df. — pictūrātus, 3: malet el. virket; – vid. Virg. Aen. 3, 483: Fert picturatas auri subtemine vestes, (guldvirkede); — II) „overf.": spraglet el. mangefarvet, volucres, Claudian.; picturatus ··· floribus agger, Stat. Theb. 6, 58. — pictus, 3, partic. o. adj. af pingo.

pĭcŭla, ae, f., dem. af pix: lidet Beg, Appul. — Pĭcumnus, i, m., o. Pilumnus, i, m., vare Skytsguder for Ægteskaber, ogs. for smaa Børn; ogs. vare de Ledsagere af Guden Mars; vid. Varr. ap. Non.; – Et nunc agrestes inter Picumnus habetur, Aemil. Macer ibd. — 1. pīcus, i, m.; I) etslags liden Fugl: Træpikkeren el. Spekten; efter Plin. 10, 20: en Varselsfugl el. Spaafugl; efter Ovid. Fast. 3, 37: Martia avis, (rimel. Guden Mars hellig); — II) den fabelagtige Fugl Gribben, der vogter Guldbierge, Plaut. Aul. 4, 8, in. — 2. Pīcus, i, m.: mythisk Konge over Aboriginerne, Søn af Saturnus o. Farfader til K. Latinus; – hvorledes han af Circe, ifølge forsmaaet Kærlighed, forvandledes til Fuglen picus, s. Ovid. Met. 14, 320 flgd.; cf. Virg. Aen. 7, 189 flgd., ogs. Juvenal. 8, 131.

pie, adv. af pius: fromt el. gudfrygtigen; kærligen, (faderligen, barnligen, s. und. pius); samvittighedsfuldt el. retskaffent; – pie sancteque colimus naturam excellentem etc., vid. Cic. N. D. 1, 20; memoriam nostri pie ··· servabitis, id. d. Senect. 22; quae defendam, a te pie fieri et humane, id. Fam. 11, 27; cf. Ter. Ad. 3, 4, 13; men virum non ulta pie ··· Daulias, (i. e. non pie el. impie ulta), Ovid. Her. 15, 153; — not.: piissime, Senec. Consol. ad Polyb. 34.

Pīĕrĭa, ae, f., Πιερία; I) Landskab i Macedonien, Mela 2, 3, Plin. 4, 17, Liv. 39, 26; — B) df. Pīĕrĭcus, 3: pierisk, pix, Plin. 14, 25; — II) syrisk Landskab imellem Cilicien og Phoenicien, med et Bierg af samme Navn, Plin. 5, 13. — Pīĕris, idis, o. Pīĕrĭus, 3, s. und. flgd. nr. B.

Pīĕros (-us), i, m., Πιερός: Konge i Emathien, tillagde sine Døttre de ni Musers Navne, Ovid. Met. 5, 310; efter andre var han en Macedonier, og Fader til de ni Muser, Cic. N. D. 3, 21; — B) df. 1) Pīĕris, idis, f.: Datter af Pierus, en Muse, Hor. Od. 4, 3, 18, o. Ovid. Fast. 4, 222; – pl. Pierides, um: Muserne, Cic. l. c., Virg. Ecl. 8, 63; — 2) Pīĕrĭus, 3: pierisk, ogs. thessalisk (af d. thessaliske Bierg Pierus), ogs. helliget Muserne, ogs. poetisk; – Pieriae quercus, (fra d. thess. Bierg P.), Propert. 2, 10, 5, hvorom ogs. ∾ jugum, Phaedr.; men Lucida Pieria tendis in astra via, Ovid. Pont. 2, 9, 62; ∾ modi, Hor. A. P. 405; ∾ chori, Ovid.; ∾ tuba, Martial. 10, 64, (d. e. Heltedigtet); men ∾ grex, id. 12, 11: Muserne og Digterne.

pĭĕtas, ātis, f., [pius]; I) „egenl.": pligtmæssigt Forhold; A) imod Guddommen, d. e. Fromhed el. from Dyrkelse; – est enim pietas: justitia adversus deos, Cic. N. D. 1, 41; cf. id. Fin. 3, 22; deos placatos pietas efficiet et sanctitas, id. Off. 2, 3; – ogs. Gudsfrygt, el. Frygt for at mishage Guderne, vid. Ovid.

Fast. 6, 607; — B) imod de Mennesker, hvormed vi ved Slægtskab el. ved andre private el. offenlige Forholde ere forbundne, navnl. ogs. imod Fædrelandet; df. Fromhed el. Kærlighed el. Omhed el. Hengivenhed; – pietas magna in parentibus et propinquis, in patria maxima est, Cic. d. Rep. 6, 15; cf. id. Phil. 13, 20, ogs. Caes. B. G. 7, 27, o. Nep. Ages. 4; men quid est pietas, nisi voluntas grata in parentes? Cic. Planc. 33; cf. id. R. Am. 13: vultu saepe laeditur pietas (sc. in parentes); men Liv. 4, 42: pietas tribunorum, (deres Hengivenhed for deres forrige Feltherre); est autem fidei pietatisque nostrae, declarare etc., (Troskab og Taknemmelighed paalægge os den Pligt), Cic. Phil. 14, 11; solennia pietatis, (den sidste fromme el. barnlige Pligt), Tac. Agr. 7; — II) „overf.": Retfærdighed, Billighed, Ret; – si qua est coelo pietas, Virg. Aen. 2, 536; – ogs. Barmhiertighed el. Naade; si quid pietas antiqua labores Respicit humanos, ibd. 5, 688; – ogs. Overbærelse, Eftergivenhed; a vestra pietate impetrari, ut etc., Suet. Dom. 11; — not.: Pietas, som Gudinde, vid. Cic. Leg. 2, 8; cf. Liv. 40, 34, o. Plin. 7, 36, ogs. Ovid. Met. 1, 149: Victa jacet Pietas, etc. — pĭĕtātĭcultrix, īcis, f., [pietas]: som beflitter sig paa Fromhed el. Taknemmelighed, Petron. Sat. 55.

pĭgĕo, gŭi, 2, v. n.: fortryder, føler Fortrydelse el. Ærgrelse derover; men som verb. pers. yderst sieldent; – id esse factum hic non negat, Neque se pigere, Ter. Heaut. prol. 18; cf. Propert. 4, 1, 76: verba pigenda, (som mishage); — II) oftest som verb. impers.: piget, piguit (o. pigitum est); ordenl. c. acc. subj. o. gen. obj.; – fratris me quidem Pudet pigetque, Ter. Ad. 3, 3, 38, (hvortil Donat.: pudet, quod turpe est; piget, quod dolet); dum me civitatis morum piget taedetque, Sall. Jug. 4; – s. gen. obj. findes ogs. acc. comm., ogs. inf., ogs. acc. c. inf.; – Nimio id, quod pudet, facilius fertur, quam illud, quod piget, Plaut. Pseud. 1, 3, 47; incertum habeo, pudeat magis (sc. me), an pigeat disserere etc., Sall. Jug. 95; nec pigitum (sc. est) ··· subire etc., Sil. 7, 173; piget me, parum pudere te etc., Plaut. Trin. 2, 3, 25; – ogs. absol.: oratione multitudo inducitur ··· ad pudendum, ad pigendum, Cic. Brut. 50; — B) „overf." staaer pigere ogs.; a) s. poenitere: at fortryde; saal. Justin. 12, 6: pigere eum facti coepit; cf. Ter. Phorm. 3, 3, 21: Ne quid plus minusve faxit, quod nos post pigeat; men Pol pudere, quam pigere, praestat, Plaut. Trin. 2, 2, 64; — b) s. pudere, at skamme sig; vid. Liv. 8, 2: pigebat fateri etc.

pĭger, gra, grum, [piget]; I) „egenl.": som føler Ulyst dertil, ærgerlig el. fortrædelig el. nødig; – gens pigerrima ad militaria opera, Liv. 21, 25; piger scribendi ferre laborem, Hor. Sat. 1, 4, 12; — II) „overf."; A) „alm."; 1) om Personer: dorsk el. doven dertil, uvirksom, langsom; – interdum piger, interdum timidus in re militari videbare, Cic. Fam. 7, 17; – „poet." ogs. c. gen.; Militiae ··· piger et malus, Hor. Ep. 2, 1, 124; — 2) om Ting: tung el. langsom i sin Bevægelse, ogs. ubevægelig, odl.; – mare pigrum et prope immotum, Tac. Germ. 45; ∾ palus, Ovid. Pont. 4, 10, 61; men ∾ annus, (der skrider langsomt frem), Hor. Ep. 1, 1, 21; ligel. ∾ bellum, Ovid.; men ∾ campus, (ufrugtbar), Hor.; – pigriora remedia, (som virke langsommere), Colum.; – „poet." ogs. c. gen.; Arar ··· pigerrimus undae, Sil.; — b) „poet." ogs. m. activ Bem.: som giør dorsk el. langsom; – ∾ sopor, Catull. 63, 37; ∾ frigora, Tibull.; ∾ senectus, id.; — B) „bef.": sørgende, mismodig, bedrøvet; – ∾ vultus, Martial. 2, 11; ∾ aliquem facere, id. 10, 104; — not.: superl., pigrissimus, s. pigerrimus, Tertull.

*pigmentārĭus, 3: som har med Farver el. med Salver at giøre; – ∾ institor: en Salvekræmmer, Scrib. Lar.; — II) oftest subst., pigmentarius, i, m.,

Cic. Fam. 15, 17, o. Digest.; o. — pigmentātus, 3: farvet el. sminket el. salvet; - taliter pigmentatae (vos), Tertull.; ∾ crinis (meretricis), Prudent.; af — pigmentum, i, n., [pingo]; I) „egenl.": Farvestof el. Farve; a) til Maleri; - aspersa temere pigmenta in tabula, Cic. Div. 1, 13; men comisk: pigmentis ulmeis pingere, vid. Plaut. Epid. 5, 1, 20; — b) til Salve el. Sminke; df. Salve el. Sminke; vid. Plin. 16, 84: ut pigmentis testudo perderet se; — B) ogs. efterel. o. „overf.": Urtesaft, hvoraf der laves Farve el. Sminke, Firmic.; — II) „fig.": Farve el. Prydelse el. Forskjønnelse i Foredraget; - nihil illius lineamentis, nisi ··· pigmentorum florem et colorem defuisse, Cic. Brut. 87; cf. id. Att. 2, 1, o. id. d. Or. 2, 45.

*pignĕrātīcius, (-tius), 3: hørende til et Pant; - ∾ fundus, (som sættes i Pant, pantsat), Digest.; ∾ creditor, (som laaner paa Pant), ibd.; - ∾ actio, (ogs. absol. pigneraticia): Proces i Anledning af en Pantsættelse, Digest.; ∾ judicium, ibd.; — pignĕrātio, onis, f.: Pantsætning; - pignerationem recipere, (kunne pantsættes), Digest.; o. — pignĕrātor, oris, m.: der lader sig give Pant, Cic. Verr. 3, 11; — [flgd.].

*pignĕro, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": pantsætter, giver som Pant el. til Sikkerhed; - ∾ unionem ad itineris impensas, Suet. Vitell. 7; cf. Liv. 29, 36; servus pigneratus, Digest.; — II) „overf."; A) „alm.": pigneratos habere animos, Liv. 24, 1, (være afhængig); — B) pignerare sibi aliquem beneficio, Appul., (gjøre nogen sig forbunden derved); pignerari coenae alicujus, id., (love sig til Gjest hos nogen); o. — pignĕror, atus sum, 1, v. dep. a.: modtager som Pant, lader mig give som Pant; df. „fig."; A) „alm.": betinger mig, gjør til min Eiendom; - Mars ipse ex acie fortissimum quemque pignerari solet, Cic. Phil. 14, 12; cf. id. d. Rep. 1, 4: ut plurimas et maximas nostri animi, ingenii, consilii partes ipsa sibi patria pigneraretur; fidem militum praemio pigneratus, Suet. Claud. 10; — B) „bes.": at antage el. optage som vis; - quod das mihi, pigneror, omen, Ovid. Met. 7, 621, (i. e. accipio); — [pignus]. — pignŏratīcius, pignŏro, etc., s. und. pigneraticius, pignero, etc. — pignŏriscăpĭo, ogs. adskilt pignoris capio, [pignus capio]: at tage Pant, Udpantning, Cato ap. Gell. 7, 10.

pignus, ŏris, (ogs. ĕris), n., [besl. m. pango, πήγνυμι: befæster, betrygger]; I) „egenl."; A) „alm.": Pant el. Underpant, Hypothek; - ager oppositust pignori Ob decem minas, (er pantsat derfor), Ter. Phorm. 4, 3, 56; domo agrisque pignori acceptis, Tac. Hist. 3, 65; — pignora capere, (udpante), om en Øvrighed: ved Udpantning at tvinge (navnl. en Senator til at indfinde sig i Curiet), Liv. 3, 38; ligel. pignoribus cogere, Cic. Phil. 1, 5; men id. d. Or. 3, 1: pignoribus ablatis coërcere, (derved at indskrænke nogens Fritalenhed); hvorom ogs. pignora caedere el. concidere, ibd.; - ogs. en Gidsel; pignora marium, Suet. Aug. 21; cf. Liv, 33, 22; — B) „bes." ogs.: a) hvorved nogen forbindes til noget, navnl. et Haandskrift, Liv. 37, 10; laante el. udlaante Penge, Caes. B. C. 1, 39; cf. Liv. 5, 42; - men „poet.": pignora fatalia, Ovid. Fast. 6, 445, i. e. Palladium, (hvorpaa Roms Frelse beroede); — b) hvorom man vedder; - Quovis ··· pignore contendere, Catull. 44, 4, (vedde hvad det skal være); cf. Virg. Ecl. 3, 31; ligel. posito pignore, (veddende), Ovid. A. A. 1, 168; — c) Contract, hvorved der gives Hypothek; - pignus contrahere, (indgaae en slig Contract), Digest., finire, ibd.; — II) „fig."; A) „alm.": Bevis el. sikkert Mærke derpaa, voluntatis, (paa nogens Velvillie), Cic. Coel. 32; praesenti pignore, (ved at give ham Haanden), Virg. Aen. 3, 611; men Ovid. A. A. 2, 378: Ardet, et in vultu pignora mentis habet; men id. Met. 6, 603: sacrorum pignora, (Festens Insignier el. Pynt); — B) „bes." hede ogs. Børnene: pignora, som Underpant paa den ægteskabelige Kærlighed; vid. Propert. 4, 11, 73, o. Ovid. Trist. 3, 11, 16, ogs. id. ibd. 1, 3, 60: Respiciens oculis pignora cara meis; cf. id. Met. 3, 134; ligel. om andre Slægtsskabs- el. Pligtforholde; - habens ··· filiam, uxorem, etc., interque tot pignora veros amicos, Plin. Ep. 1, 12; pignora conjugum ac liberorum, Liv. 2, 1; ligel. aspectu pignorum suorum (frangi, concitari), Tac. Agric. 38; cf. id. Germ. 7; — b) „poet. overf.": mutua rami Pignora, (indpodet Gren), Pallad. d. Insit. 109.

pigre, adv. af piger: langsomt, dovent, Senec.; ∾ agere pecus, Colum.; compar., Plin. 10, 52, Lucan. 5, 435. — pigrĕo, ēre, v. n., [piger]: at være dorsk el. lad dertil, c. inf., Enn. ap. Non.; df. — pigresco, ĕre, v. n. inch.: blive langsommere; - mox Nilus pigrescit etc., (sagtnes i Løbet), Plin. 18, 47. — *pigrĭtia, ae, o. pigrĭtĭes, ēi, f.: Dorskhed, Træghed, Ladhed; - pigritiam definiunt metum consequentis laboris, Cic. Tusc. 4, 8; cf. id. Off. 1, 29; pigrities ad sequendum, Liv. 44, 42; ∾ militandi, id.; ingenua pigritia, (hæderlig Rolighed), Martial. 12, 4; - men „overf.": pigritia stomachi, Senec., Mangel paa Fordøielse. — pigrĭtor, atus sum, 1, v. dep., intens. af pigror, o. m. f. Bem., Vulg. — *pigro, avi, 1, v. n.: er dorsk dertil, gider ikke; - Quod si pigraris, etc., Lucr. 1, 411, (f. pigraveris); melius est pigrasse, Attius ap. Non.; — 1. pigror, ari, v. dep. n.: = frgd.; - tu, quaeso, quicquid novi scribere ne pigrere, Cic. Att. 14, 1; o. — 2. pigror, oris, m.: = pigritia, Lucil. ap. Non.; — [piger].

1. pīla, ae, f., [skal være f. pisula, af piso, pinso]: en Morter (til at støde i); - pilam, ubi triticum pinsant etc., Cato; ∾ lignea, Colum.; cf. Ovid. Ib. 471; — II) „overf."; A) Pille, Pæl, Støtte; - ∾ lapidea, Nep. Alcib. 4; cf. Liv. 1, 26: eo loco, qui nunc pila Horatia appellatur; men pilas pontis in Tiberim (locare), id. 40, 51; pilas operibus subdere, Senec.; - Nulla taberna meos habeat neque pila libellos, Hor. Sat. 1, 4, 71, (fordi neml. Boghandlerne havde deres Boder ved Pillerne i Buegangene); cf. Catull. 37; — B) Stendæmning, som nedsænkes i Havet, vid. Virg. Aen. 9, 711, Suet. Claud. 20, o. Vitruv. 5, 12.

2. pīla, ae, f.; I) „alm.": Bold el. Spillebold, Ballon; - pila ludere, Cic., Hor., (spille Bold); cf. Cic. d. Or. 3, 23; pilam excipere, (gribe), Senec., remittere, id.; cf. Martial. 14, 46; - som Ordsprog siges: claudus pilam, (om den Ukyndige el. Ubehændige), Cic. Pis. 28; men Mea pila est: jeg har vundet, Plaut. Truc. 4, 1, 8; - Fortunae pila, (Lykkens Spillebold), Aur. Vict. epit. 18; pilam lusoriam invenit Pythus, Plin. 7, 57; — II) „overf.": Kugle, kuglerundt Legeme; - in pila terrae: paa Jordkloden, Varr. ap. Non.; cf. Enn. 1, 158; - pilae Nursinae, Martial. 13, 20, (i. e. rapa rotunda); ogs. om Jordklumper, som hænge ved oprevne Rødder, Colum. 5, 9; - ∾ Mattiacae, (Sæbekugler fra Mattiacum i Hessen), id.; pila crystallina el. succina, (hvorpaa Damerne kølede deres Hænder), vid. Propert. 2, 18, 60; ogs. om Brændeglas, Plin. 36, 67, o. id. 37, 10; - ogs. Stemmekugle (til Dommerne), Propert. 4, 11, 20; - ogs. en udstoppet Gestalt, hvormed man hidsede Tyre paa Arena, vid. Martial. Spect. 19; men ibd. 9, om Næsehornet: cui pila taurus erat; men id. 2, 43, om en sønderreven Kappe: Noluerit dici quam pila prima suam, (er pila efter nogle: et Straamenneske).

pīlānus, i, m.: væbnet m. d. romerske Kastespyd pilum; df.: = triarius, Ovid. Fast. 3, 129. — *pīlāris, e, lusio: Boldspillet, Stat.; o. — pīlārĭus, i, m., (sc. praestigiator): som gjør allehaande Kunster med Spilleholden, Quintil. 10, 7, 11; — [2. pila]. — pīlātim, adv.; I) [1. pila]: efter el. med Piller; - quae pilatim aguntur aedificia, Vitruv. 6, 11; — II) [1. pilus]: compagnivis, i afdelte Hobe; - ∾ iter facere el. exercitum ducere, (opp. passim: adspredt

el. enkelt), Asellio o. Scaur. ap. Serv. ad Virg. Aen. 12, 121. — pīlātrix, īcis, f., [3.pilo]: Røverske, pallii, Titin. ap. Non. — 1.pīlātus, 3, f. und. 1.pilo. — 2.pīlātus, 3, [pilum]: forsynet med Kastespydet pilum; – ∾ agmina, Virg. Aen. 12, 121; ∾ cohors, Martial. 10, 48. — 3.Pilatus, i, m.: romersk Mandsnavn; Pontius Pilatus, Sedul.

pilĕātus, 3, [pileus]: som bærer en Filthætte, navnl. som Symbol paa Frihed el. paa Befrielse af Trældom; – pileati ··· volones epulati sunt, Liv. 24, 16, (disse havde neml. nyligen faaet deres Frihed); – df. vare alle Romere pileati paa Saturnusfesten, hvf. Roma pileata, Martial. 11, 6, o. turba pileata, Senec. Ep. 18; df. ogs. plebs pileata, (efter Nero's Død), vid. Suet. Ner. 57; ogs. udfriede Krigsfanger ere pileati, Liv. 33, 23; – ogs. som Symbol el. Tegn paa Ydmyghed el. Underkastelse; vid. Liv. 45, 44: regem pileatum, capite raso, obviam ire legatis solitum; – endel. ere i Retssproget, pileati servi: for hvilke Sælgeren ikke er ansvarlig, vid. Gell. 7, 4; — II) som sædv. Dragt hos visse Folkeslag; – saal. Martial. 10, 72: Ad Parthos procul ite pileatos; ligel. ∾ Dacus, Paul. Nol.; cf. Aur. Vict. Caes. 13; – endel. mærkes som Eiendommelighed: fratres pileati, (i. e. Castor et Pollux), Catull. 37, 2.

pīlentum, i, n.: etslags tohiulet Vogn med hængende Sæder, hvorpaa de romerske Matroner førte til Offringer og Skuespil; – pilentis et carpentis per urbem vehi matronis concessum est, vid. Fest. p. 245, (Müll.); cf. Liv. 5, 25, o. Virg. Aen. 8, 666; – efter Verr. Fl. ap. Macrob. Sat. 1, 6, førtes ogs. derpaa de hellige Redskaber, tildækkede for Mængdens Øine lanā coctili (med Filtdække), quae πῖλος graece dicitur, unde his nomen. — pilĕo, are, v. a., [pileus]: paasætter nogen en Filtehat, giver nogen hans Frihed; df. pass. pileari: at faae sin Frihed, Ulpian. — pilĕŏlus, i, m., o. pilĕŏlum, i, n., dem. af pileus: liden Hat el. Hætte, Hor. Ep. 1, 13, 15; men arundinibus quasi pileolos induere, Colum. Arb. 25.

pilĕus, i, m., o. pilĕum, i, n., [πῖλος, Filt]: etslags Filthætte, der sluttede tæt om Hovedet (i Form af en halv Æggeskal); – pileum aufert ··· capiti apte reponit, Liv. 1, 34; men pilea suta de lacernis, (Tøihætter), Stat.; cf. Martial. 14, 132; — b) ogs. at mærke som de Frigivnes Særkiende; – Ut ego hodie raso capite calvus capiam pileum, (maa erholde min Frihed), Plaut. Amph. 1, 1, 306; cf. Martial. 2, 68; servos ad pileum vocare, (love dem deres Frihed), Liv. 24, 32, o. Suet. Tib. 4; – ogs. bares pileus af de befriede Krigsfanger, Liv. 30, 45; — II) „overf.": Frigivelse el. Befrielse fra Trældom; vid. Pers. 5, 82, o. Martial. 2, 68; – men comisk: en Beskytter, Plaut. frgm. ap. Non.: pileum meum, mi sodalis, inc.; — B) Bedækning, navnl. Hinden om Fosteret, Lamprid. Diadum. 4. — pilicrĕpus, i, m., [pila, crepo]: en Boldspiller, Senec. Ep. 56, Inscript.

1.pīlo, (avi), atum, 1, v. a., [1.pila]: ligesom indrammer; df. trykker ind deri; – hastam pilans etc., Hostius ap. Serv. ad Virg. Aen. 12, 121; — II) df. partic. pilatus, 3, som adj.; A) „egenl.": tæt sammentrængt; – pilatum alterum (agmen), Varro ap. Serv. ad Virg. Aen. 12, 121; men liquidas pilatasque aetheris oras etc., Ennius ibd.; — B) „fig."; – sententia praesto pectore pilata, (i. e. fixa), Hostius ap. Serv. ad Virg. l. c.; — not.: ∾ agmina (forsynede med pilum) etc., f. und. 1.pilatus.

2.pĭlo, are, v. n., [2.pilus]: at faae Haar; – corpus meum nunc pilare primum coepit, Afran. ap. Non.; cf. Paul. ex Fest. p. 204, (Müll.). — 3.pīlo, avi, atum, 1, v. a., [2.pilus; rimel. ogs. tildels besl. m. ψιλόω; f. ogs. Fest. p. 205, Müll.]; I) „egenl.": afrager Haarene, gior skaldet; vid. Martial. 6, 56, o. id. 12, 32; — II) „overf." o. efteraugustisk, ligesom d. classiske compilo: plyndrer, røver; – nec castra inimica pilantes, Ammian.; pilando villas et incendendo, id. 31, 5.

pīlōsus, 3, [2.pilus]: fuld af Haar, med Haar, haaret; – pilosae genae, Cic. Pis. 1; ∾ venter (ovis), Colum.; – compar.: pilosior urso, auct. Priap.; ogs. om Væxterne; pilosiora folia, Plin. — pĭlŭla, ae, f., dem. af 2.pila: liden Kugle; – in robore pilulae nucibus non absimiles, etc., vid. Plin. 16, 10; — II) „bes." hos Lægerne: en Pille; – vetus axungia phthisin in pilulis sumpta sanat, id. 28, 37.

pīlum, i, n., [ligesom 1.pila, at henføre til piso, pinso, støder el. knuser]; I) oprdl.: Støder el. Morterstøder; – ∾ fabarium, farrearium, Cato; pilis subigere arenatum, id.; spicam farris pisere pilo praeferrato, Plin. 18, 23; — II) „overf.": Kastespyd, som d. rom. Fodfolk kastede paa Fienden under det første Angreb; – pilis missis ··· hostium phalangem perfregerunt, Caes. B. G. 1, 25; pilum, haud paulo, quam hasta, vehementius ictu missuque telum, Liv. 9, 19; – ogs. under Beleiringer kastedes pila muralia fra Murene paa Fienden; vid. Caes. B. G. 5, 40; — B) „alleg.": pilum alicui injicere, (giøre Angreb paa nogen), Plaut. Most. 3, 1, 43.

Pīlumnus, i, m.: Ægteskabsguden, Varro ap. Non.; f. ogs. und. Picumnus; – ogs. er han deus pinsendi frumenti, Serv. ad Virg. Aen. 9, 4; cf. Plin. 18, 3: Pilumnus, qui pilum pistrinis invenerat; – ogs. er Guden Pilumnus ved Danae Fader til Daunus, fra hvem Turnus nedstammer; vid. Virg. Aen. 10, 76 o. 619, oftere.

1.pīlus, i, m., [pilum], sædv. i Forbindelsen primus pilus: en Afdeling af Triarierne i den romerske Krigshær; – primum pilum ducere, (anføre den første Centurie Triarier), Caes. B. G. 5, 35; ligel. primi pili (ogs. primipili) centurio, id. B. C. 1, 13; men Liv. 42, 34: quater primum pilum duxisse; ogs. in pl.: primos pilos duxisse, ibd. 32; – „poet." findes ogs. pilus f. primus pilus; saal. Martial. 1, 32; — B) ogs. den første Centurions Post el. Værdighed; – ab octavis ordinibus ad primum pilum transducere, Caes. B. C. 3, 53; cf. Suet. Calig. 44; — II) „overf." o. sild. blev primi pili centurio forandret til primus pilus, (ogs. primipilus o. primopilus), vid. Liv. 7, 41; altf. primus pilus: første Centurion, en Primipil; vid. Caes. B. G. 2, 25, o. Val. Max. 1, 6, 11.

2.pĭlus, i, m.; I) „egenl.": det enkelte Haar; men oftest in pl.; – capra pilos ministrat ad usum nauticum, Varro; cf. Hor. Ep. 2, 1, 45; men munitae palpebrae vallo pilorum, Cic. N. D. 2, 57; cf. Phaedr. 5, 6; – men collect.: in capite cunctorum animalium homini plurimus pilus, Plin. 11, 47; ligel. fricare equum contra pilum, Pelag.; — II) df. „overf." el. „alleg." m. Negation; – ne pilo quidem minus, (end ikke det allermindste), Cic. Qu. Fr. 2, 16; ligel. ne pilum quidem (sc. accepi), id. Att. 5, 20; ligel. non pili facere, (intet at bryde sig derom), Catull. 10 o. 17; comisk er Cic. R. Com. 7: ne ullum pilum boni viri habere dicatur.

Pimpla, ae, f.: en Landsby i Pieria i Macedonien med en Kilde af samme Navn; (henlagdes sild. til Boeotien o. Helicon, hvorefter Muserne oftere benævnes); — B) df. 1) Pimplēis, (Pipleis), ĭdis, f.; a) (sc. terra): Egnen om Pimpla, Auson.; — b) (sc. Musa), Martial. 11, 3; – Musae a terrestribus locis ··· Pimpleides, Pimpliades, etc., Varro; men Pimplei dulcis, (i. e. Musa), Hor. Od. 1, 26, 9; — 2) Pimplēus, (Pipl.), 3, (Muserne hellig el. helliget), mons, Catull., antrum, Martial.; – ogs. subst. Pimplea, ae, f., (sc. aqua): en Musakilde, Stat.; — 3) Pimplias, (paenult. anc.), ădis, f., (sc. Musa), f. ovenf., Varro. — Pimplea, etc., f. und. frgd.

pīna, ae, f., f. und. pinna. — pĭnăcŏthēca,

ae, o. -thēce, es, f., πινακοθήκη: Billedgalleri, Vitruv. 6, 5; non ut videant pinacothecas, sed oporothecas, Varro; cf. Plin. 35, 2 o. 40. — Pīnārius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; - ∾ gens, Aur. Vict., domus, (i. e. familia), Virg. Aen. 8, 270; - efter Liv. 1, 7, indbydes de tvende Slægter, Pinarii o. Potitii, af Hercules til hans Offertieneste, som de derefter forestaae; cf. Serv. ad Virg. l. c., o. Liv. 9, 29.

*pīnastellus, i, m., o. pinastellum, i, n.: en anden Benævnelse paa Planten peucedanus, Appul.; o. — pīnaster, stri, m.: = pinus silvestris el. det vilde Fyrretræ, vid. Plin. 16, 17; — [pinus]. — pīnax, ăcis, f., πίναξ: en Tavle; df. „overf.": Maleri paa en Træetavle; - df. atter som Bogtitel: Pinax Cebetis: Navnet paa et til os kommet Skrift af den thebanske Philosoph Cebes. — pincerna, ae, m., [af πίνω, i. e. bibo, o. κεράω el. κεράννυμι, i. e. misceo]: som blander Vinen, d. e. Mundskenk, Ascon. ad Cic. Verr. 1, 26, Lamprid.

Pindărēus, 3, etc., f. und. flgd. — Pindărus, i, m., Πίνδαρος: lyrisk Digter i Theben i Boeotien, samtidig m. Æschylus og med Perserkrigen, skrev Oder el. Hymner til Seiervinderne i de græske Kamplege; - (Pindarus) novem lyricorum longe princeps spiritus magnificentia ··· velut quodam eloquentiae fluvio etc., Quintil. 10, 1, 61; cf. Hor. Od. 4, 2, in., o. Cic. Fin. 2, 34; — B) df. 1) Pindărĭcus, 3: pindarisk, camoenae, Hor. Od. 4, 9, 6; cf. id. Ep. 1, 3, 10; men Propert. 3, 15, 40: Qualis Pindarico spiritus ore sonat; ∾ lyra, Ovid. Pont. 4, 16, 28; — 2) Pindărēus, 3: pindarisk, chelys, Capella.

Pindenissum, i, n.: befæstet By (oppidum munitissimum) i Cilicien, hvis Indtagelse af Cicero beskrives Cic. Att. 5, 20; cf. id. Fam. 15, 4; — B) df. Pindenissae, arum, m.: Indvaanerne af Byen P., id. Att. 5, 20. — Pindus, (-os), i, m., Πίνδος: høit Bierg i Thessalien, paa Grændsen af Epirus og Macedonien, berømt som Musernes Sæde, (hod. Mezzara); vid. Mela 2, 3, o. Plin. 4, 15; f. ogs. Virg. Ecl. 10, 11, Ovid. Met. 7, 225, o. Hor. Od. 1, 12, 6.

pīnĕa, ae, f., f. und. pineus. — *pīnētum, i, n.: Fyrreskov; - cincta pinetis ··· juga, Ovid. Fast. 2, 275; cf. Plin. 27, 43; o. — pīnĕus, 3: af el. med Fyrretræer, silva, Virg.; men ∾ moles, Propert., compages, Martial., „poet." f. navis; men ∾ claustra, Virg. Aen. 2, 258, (Døren paa hin berygtede Træhest); pinea corona victores apud Isthmum coronantur, Plin. 15, 9; cf. ∾ velamina, (som Guden Pans Bekrandsning), Lucr. 4, 591; ∾ ardor, (Ild af Fyrrebrænde), Virg. Aen. 11, 786; men id. ibd. 320: celsi plaga pinea montis, (Sted el. Høide, hvor Fyrren groer); men ∾ nux, Plin. 15, 9, ogs. absol., pinea (sc. nux), Colum.: Piniekerne el. den spiselige Frugt af den tamme Fyr; — not.: subst. pinea, ae, f., f. ovenf.

pingo, nxi, ctum, 3, v. a., [rimel. at sammenl. m. fingo]; I) „egenl."; A) „alm.": maler el. afmaler (med Farver); - ∾ simulacrum Helenae, Cic., speciem hominis, id.; pingi ab Apelle, fingi a Lysippo, (om Al. d. St.), Cic. Fam. 5, 12; cf. Hor. Ep. 2, 1, 240; tabula picta, (Maleri), Cic. Brut. 75; men id. Fin. 5, 27, „alleg.": qui numquam philosophum pictum, ut dicitur (efter Ordsproget), viderunt, (som intet Begreb, ingen Anelse have derom); - ogs. aftegner el. afridser; - in mensa pingere castra mero, Tibull. 1, 10, 36; cf. Ovid. A. A. 2, 132; df. exemplaria picta, (Aftegninger el. Afrids), Vitruv.; - ogs. overmaler el. overtrækker med en Farve; Sanguineis frontem moris et tempora pingit, (med rød Morbærsaft), Virg. Ecl. 6, 22; men ∾ palloribus omnia, Lucr. 4, 337; — B) „bes."; a) udsmykker med Farver, giver (noget) Afvexling og Mangfoldighed i Udseende; - anni Tempora pingebant viridantes floribus herbas, Lucr. 5, 1395; cf. Virg. Ecl. 2, 50; men Stellis ··· pingitur Aether, Senec. Med. 310; Armorum et radiis picta tremebat aqua, Propert. 4, 6, 26; - ogs. „alm.": udsmykker el. pynter el. decorerer, bibliothecam constructione et sillybis, Cic. Att. 4, 5; — b) pingere m. o. ud. acu: at udsye el. brodere, Ovid. Met. 6, 23; stragulum textile magnificis operibus pictum, Cic. Tusc. 5, 21; picti reges, (iførte broderede Klæder), Martial.; picti tori, (med udsyede el. virkede Tæppener), Ovid.; picta toga, (som Triumphator bar tilligem. tunica palmata), Lamprid.; — II) „fig.": smykker el. pryder, navnl. om Talen el. Foredraget el. om Gienstanden derfor; - in verbis pingendis, Cic. Brut. 37; locum varie orationibus pingere etc., id. Att. 1, 4; hvf. „alleg." ibd. 2, 21: (Pompejum) omnibus a me pictum et politum artis coloribus etc., (i. e. ornatissime laudatum); cf. id. Qu. Fr. 2, 15; — III) partic. pictus, 3, ogs. som adj.; saal. ∾ volucres, Virg., pantherae, Ovid., (spraglede); men picta arma, (indlagte med Guld og Sølv), Virg. Aen. 8, 588; cf. id. 7, 796: et picti scuta Labici, (hvor acc. graec.); men Propert. 4, 6, 50: Tigna cava et pictos experiere metus, (alene malede Skrækkebilleder); — B) ogs. „fig.": pictum genus orationis, Cic. Orat. 27; - ogs. in compar., Lysia nihil potest esse pictius, id. Brut. 85.

pinguēdo, ĭnis, f., [pinguis]: Fedtighed el. Fedt, Plin. 12, 35; ad sapae pinguedinem resolvi, Pallad. — pinguĕfăcĭo, fēci, factum, 3, v. a., pass. pinguefio, factus sum, [pinguis]: at fede; - (hyphear) pinguefacit pecora, Plin. 16, 93; pinguefactus, 3, Tertull. — *pinguesco, ĕre, v. n. inch.: at blive fed; - armentum medica (herba) pinguescit, Colum.; ∾ arva vineasque satu lupini, Plin. 18, 36; cf. Virg. Ge. 1, 492; — II) „overf."; A) at blive olieagtig; om Nødder, som ligge, Plin. 19, 30; om Vin, id. 14, 6; — B) achates politura pinguescit, (faaer en fedtagtig Glands), id. 37, 65; — not.: at blive aspireret i Udtalen; ut pinguescant (dictiones), digamma apponunt, ut pro Elena ··· Velena, Grammat.; — pinguiārĭus, i, m.: som holder af det Fede; - Carnarius sum, pinguiarius non sum, Martial. 11, 100; o. — pinguicŭlus, 3, demin.: noget fed; - ∾ plantae pedum, Fronto; — [af flgd.].

pinguis, e, πίων; I) „egenl.": fed, tyk, vel ved Magt; - pingues Thebani et valentes, Cic.; cf. Hor. Ep. 1, 4, 15; pinguem facere gallinam, (fede), Colum.; - compar., ∾ agnus, Plaut.; superl., ∾ haedulus, Juvenal.; — b) df. neutr. pingue: Fedtet el. det Fede; quoddam in oculis pingue, Plin.; denso distendere pingui (taurum, stærkt at fede), Virg. Ge. 3, 124; taurorum pinguia, Plin.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om Jorden og dens Frembringelser: fed el. rigelig i sit Slags; - ∾ ager, (frugtbar), Colum., (opp. macer); ligel. ∾ solum, id., Virg.; men „poet.": sanguine pinguior Campus, Hor. Od. 2, 1, 29, (ligesom gødet dermed); ∾ olivum, Ovid.; cf. Hor. Epod. 2, 55; ∾ ficus, (kiødfuld el. saftig), Varro; men ∾ flamma, Ovid.; ∾ fumus, Lucan., vapor, Senec., (tyk el. fed af Røgelse); ligel. ∾ arae, Virg., (af Offerdyrenes Fedt og Blod); men ∾ mensae, Catull., (rigt el. overflødigt Bord); ∾ coma, Martial., (salvet el. balsameret); f. ogs. nedenf.; ∾ merum, Hor., vinum, Cels., (olieagtig); cf. Tibull. 1, 1, 10: pleno pinguia musta lacu; — 2) „bes."; a) ligesom pass.: besmurt el. oversmurt; - ∾ crura luto, Juvenal.; men pinguis virga, Martial. 9, 55, (i. e. visco illita, Limstangen); - men omvendt ligesom act.: som giør fed, gødende; pingui flumine Nilus, Virg. Aen. 9, 31; — b) tyk el. stærk i sit Slags, folium, Plin., coma, Suet. Ner. 20, toga, id. Aug. 82; ∾ (color) Plin. 37, 37, (ligesom mættet el. fuld el. mørk); pingue et concretum coelum, opp. tenue purumque, Cic. Div. 1, 57; — c) om Smagen; - sapor pinguis: mild,

(ikke piquant), Plin. 15, 32; — d) verba pinguiora, (som udtales tykkere og fyldigere), Quintil. 12, 10, 35; — B) „ment."; 1) „alm.": tyk el. sløv el. plump i sit Slags; – Pingue sed ingenium mansit etc., Ovid. Met. 11, 148; pingue quiddam sonantes (poëtae), Cic. Arch. 10; cf. Hor. Ep. 2, 1, 267; men agamus pingui Minerva, (i. e. non subtiliter: ganske enfoldigen), Cic. Lael. 5; – ogs. kan hidføres Quintil. 1, 5, 14: ille pexus pinguisque doctor etc.; — 2) „bef.": rigelig i sit Slags; navnl. om Hvile: mild el. qvægende, otium, Plin. Ep. 5, 6; ∾ secessus, ibd. 1, 3; ligel. ∾ somni, Ovid. Am. 1, 13, 7; cf. id. Rem. 206; men id. Am. 2, 19, 25: pinguis amor nimiumque patens, (hvorved man har det altfor let el. roligt).

pinguĭter, adv. af pinguis: fedt, af en fed Beskaffenhed; – ∾ densum solum, Colum.; men ∾ lentus color, (fuld og mæt), Plin. 12, 55; — II) „fig." o. in compar., ∾ succurrere, (med mere Eftertryk), Digest.; men pinguius aliquid accipere, (tage Tingen mindre strængt el. nøiagtigen), ibd. — *pinguĭtia, ae, f., Arnob., o. pinguĭties, ēi, f., Appul.: = flgd.; — pinguĭtūdo, ĭnis, f.: Fedhed el. Fedme; – ∾ carnis, Varro; ogs. fedtagtig Beskaffenhed; ∾ olei, Colum., palmitis, Pallad.; — II) „fig.": Tykhed el. Plumphed i Udtalen; – quarundam (litterarum) vel exilitate vel pinguitudine nimia laborare, Quintil. 1, 11, 4; — pinguiuscŭlus, 3, dem.: noget fed; – ∾ corpora (coturnicum), Solin. 11; — [pinguis].

pinĭfer, a, um, [pinus, fero]: fyrbærende el. skovgroet, caput (Atlantis), Virg. Aen. 4, 249, Maenalus, id. Ecl. 10, 14. — pinĭger, a, um, [pinus, gero]: = frgd., Ovid. Fast. 3, 84; ∾ Simois, (hvorom der voxe Fyrretræer), Stat. — 1. pinna, ae, f., Biform af penna: Fieder; navnl. ere pinnae: de stærkere Fiedre el. Langfiedrene; – galli ··· frequentibus pinnis, Varro; plumam pinnasque emundare, (om Fuglene), Colum.; cf. Suet. Claud. 33; — bb) bf. „poet."; a) pinnae f. Vinger; vid. Enn. ap. Cic. Off. 3, 29: O Fides alma, apta pinnis, (bevinget); cf. Cic. (poët.) Div. 1, 47; — b) pinna o. pinnae f. Flyven el. Flugt; – navnl. med Hensyn paa det deraf tagne Varsel, f. und. penna nr. II, A, b; — II) „overf.": hvad der viser sig som Fieder el. Vinge; bf. A) Fiskefinne el. Svømmefinne; hvf. om Selhundene: pinnis ··· humi quoque vice pedum serpunt, etc., Plin. 9, 15; — B) Murspids el. Murtinde, vid. Caes. B. G. 5, 39, o. Virg. Aen. 7, 159; — C) Affatserne paa Vandhiulet, Vitruv.; ligel. de saakaldte Taster paa Vandorgelet, id. — 2. pinna, (pina), ae, f., πίννα el. πίννη: en Muslingart, germ. Steckmuschel; vid. Cic. N. D. 2, 48, id. Fin. 3, 19, o. Plin. 9, 66.

*pinnācŭlum, i, n.: Spids el. Gavl paa en Bygning, Tertull.; o. — pinnātus, 3: befiedret el. bevinget, Cupido, Cic. N. D. 3, 23; cf. id. Tusc. 2, 10, (e poëta); — II) „overf.": abies folio pinnato densa, (hvis Blade ligge paa hinanden, ligesom Fiedrene i en Fuglevinge), Plin. 16, 19; cf. ibd. 24: (arbor) pinnata folio; — [1. pinna]. — pinnicillum, i, n., f. und. penicillum. — pinnĭger, a, um, [1. pinna, gero]: førende Vinger, bevinget, Amor, Lucr.; men pinnigero ··· in corpore, (i. e. in avibus), Attius ap. Cic. Fam. 7, 33; — II) (in) pisce ··· pinnigero, (med Svømmefinner), Ovid. Met. 13, 963. — pinnĭrăpus, 3, [1. pinna, rapio]: (Gladiator), der griber efter Spidsen (pinna) paa Modstanderens Hielm, Juvenal. 3, 158.

pinnŏphy̆lax, ăcis, m., πιννοφύλαξ, Plin. 9, 66: = flgd. — pinnŏtēres, ae, m., πιννοτήρης: Pinnavogteren, en liden Krebsart, vid. Plin. 9, 66, o. Cic. Fin. 3, 19. — pinnŏthēras, ae, m., πιννοθήρας: = frgd., Plin. 9, 51. — pinnŭla, ae, f., dem. af 1. pinna: liden Fieder, Colum.; men pinnulae (el. smaa Vinger) in petaso tillægges Mercurius, Plaut. Amph. prol. 143; — II) „overf.": Svømmefinne; – quosdam (pisces) exire ad pabula pinnulis gradientes, crebro caudae motu, etc., Plin. 9, 83.

pinsātĭo, onis, f.: Stampen, Støden, Knusen; – ∾ ruderis fustibus ligneis, Vitruv.; af — pinso, pinsi o. pinsŭi, pinsum o. pinsĭtum, ogs. pistum, 3, v. a., [2. piso, πτίσσω, πίω, i. e. premo]; I) „alm.": støder, stamper, knuser; – ficum quum pinserunt, Varro; neque molis molui, neque pilis pinsui, Pompon. ap. Diomed.; – panicum pinsitum, Colum.; rudus pinsum, Vitruv.; – ogs. støder el. slaaer derimod; cubitis pinsibant humum, (forældt. f. pinsebant), Enn. ap. Varr.; men ∾ flagro, (i. e. verberare), Plaut.; – comisk er Pers. 1, 58: O Jane, a tergo quem nulla ciconia pinsit; — not.: pinsibant, f. pinsebant, s. ovenf. — pinsus o. pinsitus, 3, partic. af pinso.

pīnus, us o. i, f., πίτυς; I) „egenl.": Fyrren el. Fyrretræet, (pinus silvestris L.); – Fraxinus in silvis pulcherrima, pinus in hortis, Virg. Ecl. 7, 65; cf. id. Aen. 11, 136, ogs. Plin. 16, 33 o. 40; – ogs. den tamme Art deraf, (pinus pinea L.), hvis Frugt, nuces pineae, (Pinicferner el. Pinienødder), Plin. l. c. 15 o. 16; cf. Ovid. A. A. 2, 424; – „bef." er ogs. pinus Gudinden Cybele hellig, fordi hendes Yndling Attis: Exuit hac hominem, (blev forvandlet dertil), Ovid. Met. 10, 105; cf. Phaedr. 3, 17; men ogs. er den yndet af Diana, vid. Hor. Od. 3, 22, 5; men Arcadio pinus amica deo, Propert. 1, 18, 20, fordi efter Fabelen Nymphen Πίτυς el. Pinus engang var Guden Pans Elskede; — II) „poet. overf.": hvad der er giort af Fyr, navnl. f. navis; – mediis tua pinus in undis Navigat, („alleg."), Ovid. A. A. 2, 9; cf. Hor. Epod. 16, 59, o. Virg. Aen. 10, 206; ligel. en Aare, (remus), Lucan.; ligel. et Spyd, Stat.; ogs. en Fakkel, Virg. Aen. 9, 72; – navnl. ogs. en Krans af Træet pinus; en saadan bares af Guden Pan, Ovid. Met. 14, 638, (s. ogs. ovenf.), ogs. af Faunus, id. Her. 5, 137; efter Plin. 15, 9, var ogs. Seierskransen i de isthmiske Lege af dette Træ.

pĭo, avi, atum, 1, v. a., [pius]; I) „alm.": soner el. forsoner med et Offer; ogs. formilder el. tilfredsstiller; – Tellurem porco, Silvanum lacte piabant, Hor. Ep. 2, 1, 143; ∾ busta, Ovid., ossa, Virg., (i. e. placare manes); men Crassos cladesque piate, Propert. 3, 3, 9; — II) „bef."; A) paa en religiøs Maade at ære; – Ubi piem Pietatem, si etc.? Plaut. Asin. 3, 1, 3; in magicis sacra piare focis, Propert. 1, 1, 20, (i. e. sacra magica pie facere); cf. id. 3, 8, 19: ubi ture piaveris aras; — B) at rense paa en religiøs Maade el. ved en Religionshandling; – Jube, te piari de mea pecunia, Plaut. Men. 2, 2, 17; cf. Pseud. Cic. Dom. 51: si quid tibi piandum fuisset; — C) at forsone el. erstatte ved Bod el. Offer, at afvende; – ∾ damna, (erstatte), Ovid. A. A. 3, 160; ∾ fulmen, (offre for at afvende Lynets Varsler), id. Fast. 3, 291 o. 311; cf. id. Her. 19, 194; men Plin. 2, 23: cometes, terrificum sidus, ac non leviter piatum, etc., (hvis Varsler ikke opfyldes uden svære Ulykker); men Virg. Aen. 2, 184: nefas quae triste piaret (effigies: som skulde afvende Straffen derfor); men ibd. 140: culpam hanc miserorum morte piabunt, (de ville lade dem bøde med Livet derfor); cf. Sil. 17, 565: ∾ delicta.

pīpātus, us, m., [pipo]: Piben el. Skrigen, pullorum, Varro; s. ogs. und. pipulus. — pĭper, ĕris, n., πέπερι; I) „egenl.": Peber, Hor. Ep. 2, 1, 270, vid. Plin. 12, 14 o. 15; ∾ candidum, nigrum etc., ibd., rugosum, Pers.; men ∾ sacrum, id. 6, 21, (hvortil Gnieren tager, som til en Helligdom); — II) „fig." o. lignelsesvis: Skarphed i Talen, Hieronym.; bf. comisk: piper, non homo, Petron. 44; bf. — pĭpĕrātus, 3: pebret, tilsat med Peber, acetum, Colum., vinum, Plin.; — b) subst. piperatum, i,

n.: etslags Ret med Peber el. Pebersaus, Cels.; — II) fild. „overf.": piperata facundia, (bidende el. bitter Tale), Sidon. — pīpĕrītis, ĭdis, f., πεπερῖτις: Peberurt, rimel. indiansk Peber, Plin. 20, 66.

pīpĭlo, are, v. n.: at pibe el. qviddre; – Ad solam dominam usque pipilabat (passer), Catull. 3, 10; af — 1. pīpĭo, are, 1, v. n., ligesom flgd.: at pibe, at græde; – infantes pipiantes, Tertull. — 2. pīpĭo, ire, v. n.: at pibe; – si pipiant (pulli in ovis), Colum.; df. — 3. pīpĭo, onis, m.: pibende ung Fugl, navnl. Dueunge, Lamprid. — pipizo, onis, m., (besl. m. frgd.): ung Trane, Hieronym. — Piplēis, (Pimpl.), ĭdis, f., s. und. Pimpla. — pīpo, are, v. n., (ligesom pipio, af Naturlyden pip): at pibe; – gallina pipat, Varro ap. Non.; accipiter pipat, auct. carm. d. Philom. 24; df. — pīpŭlum, i, n., o. pīpŭlus, i, m.: Piben, navnl. spæde Børns, Fronto; — II) „overf.": Skrigen, Larmen, Udskælden; – te jam, nisi etc., pipulo hic differam ante aedes, Plaut. Aul. 3, 2, 31; df. f. convicium, (declinatum a pipatu pullorum), Varro; pipulo poscere, Mattius ap. Gell. 20, 9.

pĭrācĭum, i, n., [pirum]: Pæremost, Hieronym. — Piraeeus, (trisyll.), ĕi o. ĕos, m., ogs. Piraeus, i, m., o. Piraeum, i, n., Πειραιεύς: Havnen Piræus ved Athenen, (hvormed den var forbunden ved en lang Mur; – Heri ··· coiimus in Piraeeo, Ter. Eun. 3, 4, in.; hvortil s. Cic. Att. 7, 3; cf. id. Brut. 13: e Piraeo etc., ogs. id. Off. 3, 11; men Catull. 64, 74: curvis e litoribus Piraei; ogs. in pl.: Piraeaque tuta recessu, Ovid. Fast. 4, 563; — B) df. Pīraeus, 3: piræisk; – Piraeaque litora tangit, Ovid. Met. 6, 446.

pīrāta, ae, m., πειρατής: Sørøver; – pirata ··· communis hostis omnium, Cic. Off. 3, 29; cf. id. R. Am. 50; df. — pīrātĭcus, 3, πειρατικός: hørende til en Sørøver, navis, Liv., myoparo, Cic., bellum, id.; – ogs. subst. piratica, ae: Sørøveri; piraticam exercere, Justin.; cf. Quintil. 8, 3, 31.

Pīrēne, es, f., Πειρήνη: Kilde paa Corinthens Borg el. paa Acrocorinthus, var opstaaen under Pegasus's Hovslag og derefter Muserne hellig; – vid. Plin. 4, 5, o. Plaut. Aul. 3, 6, 23, ogs. Stat. Silv. 1, 4; Heliconidasque pallidamque Pirenen etc., Pers. prol. 4; — B) df. Pīrēnis, ĭdis, f., Πειρηνίς: pirenisk el. corinthisk, Ephyre, Ovid. Met. 7, 391; cf. id. Pont. 1, 3, 75: Pirenida cessit ad undam.

Pīrĭthŏus, i, m., Πειρίθοος: Søn af Ixion, var Konge over Lapitherne og Staldbroder af Theseus, med hvem han, efter sin Gemalindes Hippodamia's Død, drog ned til Underverdenen, for at bortføre Pluto's Gemalinde Proserpina; Pirithous vendte ikke tilbage fra dette Tog; hvorimod Theseus blev udfriet af Hercules; – vid. Hor. Od. 3, 4, 80, o. ibd. 4, 7, 28, ogs. Ovid. Pont. 2, 6, 26, o. ibd. 2, 3, 43; – men Lapithernes blodige Kamp med Centaurerne ved Pirithous's Bryllup s. Ovid. Met. 12, 210 flgd.

pĭrum, i, n.: Pæren el. Pæretræets Frugt; vid. Plin. 15, 16 o. 17; insitiva decerpens pira, Hor. Epod. 2, 19; cf. Virg. Ge. 2, 88; af — pĭrus, i, f.: Pæretræet; vid. Plin. 16, 38 o. 46; Insere nunc ··· piros, (indpod dem), Virg. Ecl. 1, 74. — Pirustae, arum, m.: Folk i Illyrien, Caes. B. G. 5, 1, o. Liv. 45, 26.

1. pīsa, ae, sild. Biform af pisum, Pallad. — 2. Pīsa, ae, sjeld. Pisae, arum, f., Πίσα: By i Elis, ved Floden Alpheus, hvorved de olympiske Lege holdtes; s. und. Olympia; – Aut Alphea rotis praelabi flumina Pisae, Virg. Ge. 3, 180; men Pisae Oenomai etc., Mela 2, 3; — B) df. Pīsaeus, 3: pisæisk, Arethusa, Ovid. Met. 5, 409, (fordi denne Kilde paa Sicilien antoges at have sit Udspring i Elis); men id. Trist. 2, 385, absol., Quid? non Tantalides (i.e. Pelops) ··· Pisaeam (i.e. Hippodamiam) Phrygiis vexit eburnus equis? men id. Am. 3, 2, 15: Pisaea hasta, (i.e. Onomai); men ∾ ramus olivae, Juvenal. 13, 99, ogs. ∾ praemia, Stat., (Prisen i de olympiske Kamplege); men ∾ annus, (i hvilket disse Lege holdtes), Stat.; – Pisaei, orum: Indvaanerne af Byen P., Plin. 4, 7. — Pīsae, arum, f.: By i Etrurien, (hod. Pisa); – Alpheae ab origine Pisae, Urbs Etrusca solo, Virg. Aen. 10, 179, (neml. som Coloni fra Pisa i Elis); cf. Plin. 3, 8; — B) df. Pīsānus, 3, ager, Liv. 39, 2; – Pisani, orum, m.: Indvaanerne af Byen Pisæ, id. 40, 43. — Pīsaeus, 3, s. und. 2. Pisa. — Pīsānus, 3, s. und. Pisae.

pīsātĭo, onis, f., [piso]: Stampen el. Sammenstøden, terrae, Senec. Ep. 86, (al. spissatio), inc. — Pĭsaurum, i, n.: By i Umbrien, (hod. Pesaro), Mela 2, 4, Caes. B. C. 1, 11, o. A.; — B) df. Pisaurensis, e: af el. fra Pisaurum, (vir), Cic. Brut. 78.

piscārĭus, 3, [piscis]: hørende til Fisk el. til Fiskeri; – ∾ hamulus, Plaut.; ∾ forum, (Fiskertorvet), id.; men absol., piscarius, i, m.: en Fisker, o. piscaria, ae, f.: Fiskeri, Varro. — *piscātĭo, onis, f.: Fiskeri; – ∾ thynnariam exercere, Digest.; o. — piscātor, oris, m.: en Fisker, Cic. Off. 3, 14, Ter. Eun. 2, 2, 26, o. A.; — [piscor]. — piscātōrĭus, 3, [piscator]: hørende til en Fisker el. til hans Syssel, navis, (Fiskerbaad), Caes., casa, (Fiskerhytte), Petron., forum, Liv., arundo, Plin. — piscātrix, ĭcis, fem. af piscator; – (rana marina), quae piscatrix vocatur, Plin. 9, 67. — *piscātūra, ae, f.: Fiskeri, Tertull.; o. — piscātus, us, m.: Fiskeri el. Fiskefangst; – quos venatus, aucupia, piscatusque alebant, Plin. 8, 17; — II) df. „overf.": Fisk el. Fiskespise; – piscatum sibi parare, Plaut.; piscatu, aucupio, venatione, etc., vid. Cic. Fin. 2, 8; — not.: gen. piscati, f. piscatus, Pompon. ap. Non.; — [piscor].

piscĭcŭlus, i, m., dem. af piscis: liden Fisk, Varro; ∾ minuti, Terent., parvi, Cic. — †piscīna, ae, f., [piscis], sc. ∾ aqua: Fiskedam (el. Hyttefad); vid. Varro R. R. 3, 17; men barbatulos mullos exceptans de piscina, Cic. Parad. 5, 2; — II) df. „overf.": enhver Vandsamling el. Dam, navnl. til Badning og Svømning, Plin. Ep.; ∾ calidae, nivatae, Suet. Ner. 27; ogs. Vandsted til Hiorden, Colum.; ogs. Fugledam el. Andedam, Varro; — bb) „besl." ogs.; a) ∾ lignea, Plin. 34, 32, (stort Vandkar, Vandbeholdning, osv.); — b) en Sluse, Plin. 3, 9; df. — piscīnālis, e: hørende til en piscina; – ∾ cellae, Badekamre, Pallad.; — piscīnārĭus, i, m.: som holder kostbare Fiskedamme el. som fraaser i kostbar Fisk; – df. alm.: Fraaser, Vellystling; – mihi ut vero invideant piscinarii nostri, etc., vid. Cic. Att. 1, 20; cf. ibd. 19; o. — piscīnensis, e: = piscinalis; – ∾ res, Lucil. ap. Fest.

piscis, is, m.: Fisk; – exstructa mensa conchyliis aut piscibus, Cic. Pis. 27; ∾ muti, Hor.; etsi pisces, ut ajunt, ova quum genuerunt, relinquunt, Cic. N. D. 2, 51; – in sing. ogs. collect.; pisce vesci, Plin.; pisce viventes, id.; – piscis femina, Hunfisken, Ovid. A. A. 2, 482; — II) „overf." som Stiernebillede; A) Pisces el. Fiskene, Ovid. Met. 10, 78; ogs. pisces gemelli o. gemini, id. Fast.; Piscis aquilonius, austrinus, (som vender mod Nord, mod Syd), Colum.; — B) Piscis major, Avien. Arat. 806, paa den sydlige Himmel; ogs. Piscis aquosus, Virg. Ge. 4, 234; — not.: non te peto, piscem peto, s. und. retiarius.

*piscor, atus sum, v. dep. n.: fisker, fanger Fisk, Cic. Off. 3, 14; ∾ retia urato, Suet. Ner. 30; men ∾ hamo aureo, vid. id. Aug. 25; – men som Ordsprog: ∾ in aëre, (anstrænge sig uden Nytte), Plaut. Asin. 1, 1, 86, (opp. venari in medio mari); — piscōsus, 3: fiskerig, amnis, Ovid., scopuli, Virg. Aen. 4, 255; o. — piscŭlentus, 3: = frgd., loca, Plaut.; – superl., Solin.; ogs. absol.: pisculentum, (sc. medicamentum): et af Fiske taget Lægemiddel, Appul.; — [piscis].

Pisidae, (paenult. o. antep. anceps), arum, m., *Πισίδαι*: Pisidierne, Folk i Lilleasien, ved Taurus, Naboer af Phrygierne, Mela 1, 2, Cic. Leg. 2, 13, oftere, Liv. 35, 13; - ogs. in sing., Avien. Arat.; — B) df. 1) Pisidia, ae, f., *Πισιδία*: Pisidien el. Pisidiernes Land, Liv. 37, 54; — 2) Pisidicus, 3: pisidisk, iris, Plin. 21, 19. — pīsinnus, i, m., [besl. m. pusillus, pusio]: Pusling, Dreng el. Sønlille; - Crudum manduces Priamum Priamique pisinnos, Labeo ap. Schol. Pers. 1, 4; cf. Martial. 11, 72. — Pīsistrătus, i, m., *Πεισίστρατος*: Eneherſker (tyrannus) over Athenen, samtidig med Serv. Tull. i Rom, vid. Gell. 6, 17, Phaedr. 1, 2, o. Cic. d. Or. 3, 34; — B) df. Pīsistrătĭdae, arum, m.: hans Sønner og Efterkommere, Liv. 31, 44. — pīsīto, are, v. n.: udtrykker Stærens Stemme, auct. carm. d. Philom. 17.

1. pīso, si, stum, 3, v. a., Biform af pinso: stamper el. støder, knuser; - pilum, quod eo far pisunt, Varro; quum per se pisitur spica, Plin. 18, 23; caepa sale et aceto pista, (stødt sammen dermed), id. 20, 20. — 2. pīso, onis, m., [besl. m. frgd.]: en Morter, Marc. Emp. — 3. Pīso, onis, m.: Tilnavn i d. calpurniske Slægt; L. Piso Frugi, vid. Cic. d. Or. 2, 12 o. 21; - imod den L. Piso, der med Gabinius var Consul, da Cicero dreves i Landflygtighed, haves en Tale af den sidste; - pl. Pisones, Hor. A. P.; s. ogs. Plin. 18, 2; — B) df. Pīsōnĭānus, 3, conjuratio, Suet. Ner. 26.

pissasphaltus, i, m., *πισσάσφαλτος*: Jordbeg el. Jødebeg, Plin. 24, 25, o. id. 35, 51. — pissĕlaeon, i, n., *πισσέλαιον*: Olie af Cederbeg, Plin. 24, 11. — pissĭnus, 3, *πίσσινος*: af Beg; - ∾ oleum, Plin. 23, 50. — pissŏcēros, i, m., *πισσόκηρος*: Begvox, det andet Grundlag i Biværket; vid. Plin. 11, 6.

pistăcĭa, ae, f., *πιστακία*: Pistacietræet, Pallad. 3, 25. — pistăcium, (-ĕum), i, n., *πιστάκιον*: Pistacietræets Frugt el. Pimpernødden; - in nucum genere pistacia nota, Plin. 13, 10. — pistāna, ae, f., ogs. sagitta: Pileurten, Plin. 21, 68. — pistĭcus, 3, *πιστικός*: oprigtig, ægte, nardus, Vulgat. — pistellum, i, n., o. pistellus, i, m., [pinso]: Støder el. Morterstøder, Plaut. Aul. 1, 2, 17; in mortario lapideo plumbeo pistillo terere, Plin. 34, 50. — pisto, are, v. a., intens. af piso el. pinso: stamper el. støder smaa, Veget., Appul. — pistŏlŏchĭa, ae, f., *πιστολοχία*: etslags Vært, som skal befordre Fødselen, aristolochia L., Plin. 25, 54; (al. plistolochia m. s. Bem.).

pistor, ōris, m., [pinso]; I) oprdl.: som stamper el. støder (navnl. Kornet i Morteren el. paa Haandmøllen); hvf. efter Varro ap. Non.: nec pistoris nomen erat, nisi ejus, qui far ruri pinsebat; cf. Plin. 18, 28; — II) „overf.": som tillaver Brødet, en Bager; - pistoreni, alium, quam sibi, panem convivis subjicientem, etc., Suet. Caes. 48; cf. Cic. Pis. 27; - ∾ dulciarius, (Sukkerbager), Martial.; ogs. absol., pistor, id. 11, 31; — not.: Juppiter pistor, (der indgav Romerne, fra Capitolium at kaste Brød ned i Gallernes Leir); vid. Ovid. Fast. 6, 350 o. 394; df. — pistōrĭcus, 3: = pistorius; - ∾ operas locare, Digest., (al. pistorias), inc. — Pistōrĭum, i, n.: By i Etrurien, (hod. Pistoja), Plin. 3, 8; — B) df. Pistōrĭensis, e, ager, Sall. Catil. 57; - men Plaut. Capt. 1, 2, 57: ∾ milites, m. Henspillen paa pistor, (en Bager). — pistōrĭus, 3, [pistor]: hørende til en Bager; - ∾ opus: Bagværk, Cels.; cf. Plin. 18, 27: ∾ operis genera; s. ogs. und. pistoricus.

pistrĭger, a, um, [pistris, gero]: som bæres af en Hval; - ∾ Triton, Sidon. — pistrilla, ae, f.: liden Stampemølle, Ter. Ad. 4, 2, 45; dem. af — pistrīna, ae, f., [pinso]: Sted, hvor Kornet stødes el. males; df. sædv. Bageri el. Bagerværksted; - pistrinarum opera laudatissima: det fortrinligste Bagværk, Plin. 18, 20; cf. id. 19, 52.

*pistrīnālis, e: hørende til en Stampemølle el. alm. til en Mølle, sues el. pecus, (som der fedes), Colum.; — pistrīnārĭus, i, m.: en Stampemøller, Digest.; o. — pistrīnensis, e: hørende til en Mølle; - ∾ jumenta, Suet. Calig. 39, (som trække i Møllen); af — pistrīnum, i, n., [pinso], oprdl. Sted, hvor Kornet stødes el. knuses i Morteren el. paa andre Maader, indtil man opfandt Haandmøller; df. sild. Mølle, som trækkes dels af Lastdyr, dels af saadanne Slaver, der til Straf sættes til dette Arbeide; - vid. Ter. Andr. 1, 2, 28, o. id. Phorm. 2, 1, 19, ogs. Cic. d. Or. 1, 11; men Ter. Heaut. 3, 2, 19: hominem pistrino dignum, (den værste Forbryder); ligel. som Skældsord om daarlige Slaver: pistrinorum civitas, Plaut. Pers. 3, 3, 15; — II) „overf."; A) Brødbagning; - exercere pistrinum, (at være Brødbager), Suet. Aug. 4; — B) om et tungt og møisommeligt Arbeide heder det „alleg.": tibi mecum in eodem est pistrino ... vivendum, Cic. d. Or. 2, 33.

1. pistris, (o. pristis), is, ogs. pistrix (o. pristix), īcis, f., *πίστρις*, *πρίστις*: ethvert Havuhyre, Hvalfisk, Haifisk, odl., Plin. 9, 2; men Flor. 3, 5: quasi marina pistrix, (om den ved Hielp af en Maskine Svømmende); men Virg. Aen. 3, 427, om Scylla: postrema immani corpore pistris; — II) „overf."; A) Stiernebilledet Hvalfisken; - Auster Pistrin agit, Germ. Arat.; cf. Cic. Arat. 152; — B) etslags hurtigseilende Skib; - (pristis) navigium ea forma a marina bellua dictum, Quadrig. ap. Non.; cf. Liv. 35, 26; — not.: df. ogs. Navnet paa et Skib i Æneas's Flaade, Virg. Aen. 5, 116. — 2. pistrix, īcis, fem. af pistor: som stamper el. knuser; df. „overf.": en Bagerske, Lucil. ap. Varr. — pistūra, ae, f., [pinso]: Stødeu el. Knusen, navnl. Kornets; df. Kornets Maling; vid. Plin. 18, 23. — pistus, 3, partic. af pinso o. piso. — pīsum, i, n., *πίσον*: Ærten, som Bælgfrugt; - piso siliquae cylindratae, Plin. 18, 31; cf. Colum. 2, 10; s. ogs. 1. pisa, ae, s. 1.

Pĭtăne, es, f.: By i Aeolien, hvf. Aeolia, Ovid. Met. 7, 357; cf. Mela 1, 18; — B) df. Pĭtănaeus, 3, Plin. 29, 38; — not.: ogs. var Pithane: en Landsby i Laconien, ved Eurotas, Plin. 4, 8. — pithaules, ae, f. ogs. und. pythaules. — pĭthēcĭum, i, n., *πιθήκιον*: liden Abe, (som comisk Skældsord); vid. Plaut. Mil. gl. 4, 1, 42: pithecium haec est prae illa et spinturnicium; — II) ogs. en Benævnelse paa Planten antirrhinon, Appul. — Pĭthēcusa, ae, el. Pĭthēcusae, arum, f., *Πιθηκοῦσαι*: Ø i Tyrrhenerhavet ved Cumæ, (hod. Ischia), Mela 2, 7; efter Ovid. Met. 14, 90 flgd., ligesom Abeøen, af *πίθηκος*, i. e. simia; men efter Plin. 3, 12, ligesom Pottemagerøen, a figlinis doliariorum, (altſ. af *πίθος*, i. e. dolium). — pĭthĕus, (disyll.), ĕi o. ĕos, ogs. pĭthus, i, ogs. pĭthĭas, ae, f., *πιθεύς*, *πίθος*, *πιθίας*: etslags Comet el. Luftsyn af Gestalt som et Fad (*πίθος*), vid. Plin. 2, 22; in pl., Senec. N. Qu. 1, 14: sunt pithiae, quum magnitudo ... ignis, dolio similis, aut fertur, aut eodem loco flagrat. — Pītho, onis o. us, f., *Πειθώ*, i. e. Suada el. Suadela: Overtalelsens Gudinde, Capella. — pitisso, are, s. und. pytisso.

pittăcĭum, i, n., *πιττάκιον*; I) Blad el. Seddel til at skrive paa el. hvorpaa der er skrevet, Erindringsseddel, Lamprid. Al. Sev. 21, Cod. Theod.; ogs. paaheftet Seddel, Etiquette, navnl. paa en Vinflaske, Petron.; — II) lidet Stykke smurt Plaster, Cels. — Pittăcus, i, m., *Πιττακός*: Philosoph af Mitylene, en af de syv Vise, efter hvem anføres: *γίγνωσκε καιρόν*, (pas den rette Tid), Auson. d. VII Sapientibus; cf. Cic. d. Or. 3, 15; men Juvenal. 2, 6: Si quis Ari-

stotelem similem, vel Pittacum emit, (deres lignende el. trufne Billeder).

Pittheus, (disyll.), ei o. eos, m., Πιτθεύς: K. i Troezen og Fader til Æthra, der ved Athenerkongen Ægeus blev Moder til Theseus; vid. Ovid. Met. 8, 622, o. Hygin. Fab. 37; — B) df. 1) Pitthēis, ĭdis, f., Πιτθηΐς: Datter af Pittheus; - Nec pater est Aegeus, nec tu Pittheidos Aethrae Filius, etc., vid. Ovid. Her. 10, 131; — 2) Pitthēïus, 3, regna, Ovid. Her. 4, 107, (i. e. Troezen); ogs. Pitthēus, 3; saal. Pittheam ··· Troezena etc., id. Met. 15, 506.

pĭtŭĭnus, ogs. pĭtўĭnus, 3, πιτύϊνος: af Fyrretræet el. Begtræet, resina, Veget., Marc. Emp. — †pītŭīta, ae, f., („poet." ogs. trisyll. pitvita, s. nedenf.); I) „alm.": Slim i Legemet, Snue; - ∾ capitis, oris, alvi, Plin.; adversus acutas pituitae fluxiones ··· rheumatismos vocant, etc., id. 22, 78; ogs. absol.: quum pituita redundat, Cic. Tusc. 4, 10; men mala pituita nasi, Catull. 23, 17; men som trisyll., vid. Hor. Sat. 2, 2, 76, id. Ep. 1, 1, 108, o. Pers. 2, 57; — b) ogs. hos Høns: Sygdommen Pip el. Pips, Colum., Plin.; — II) „bef.": en af Træerne flydende Slim el. Vædske, Plin. 17, 43; cf. id. 22, 47: fungorum origo non nisi ex pituita arborum; df. — pītŭĭtārĭa, ae, f., (sc. herba), ogs. astaphis agria, skal afføre Slim, Plin. 23, 13; o. — pītŭĭtōsus, 3: fuld af Slim el. af Snue; - in aliis (locis) esse pituitosos (sc. homines) etc., vid. Cic. Fat. 4.

pĭtўĭnus, 3, s. und. pituinus. — pĭtўis, ĭdos, f., πιτυΐς: Fyrretap, Plin. 19, 9. — pĭtўŏcampa, ae, o. pĭtўŏcampe, es, f., πιτυοκάμπη: giftig Larve, som opstaaer i Fyrretræet, Plin. 29, 4; germ. Fichtenraupe. — pĭtysma, atis, n., s. und. pytisma. — 1. Pĭtўūsa, ae, f., Πιτύουσα, (i. e. pinis abundans): Navnet paa flere Øer; vid. Plin. 4, 19, id. 5, 38 o. 40, oftere. — 2. pĭtўūsa, ae, f.: Navnet paa en Vært af Slægten tithymalus, Plin. 24, 21.

pĭus, 3; I) „egenl.": som handler efter sin Pligt, som opfylder sine Pligter, navnl. imod Guddommen, imod Fødeland, Slægt og Venner, imod sine Medmennesker, osv.; altsaa: from, dydig, retskaffen, gudfrygtig, kærlig, velvillig, god, odl.; A) „alm." om Personer; — pius Anchises, Enn., Aeneas, Virg.; ipsi patriae conducit, pios cives habere in parentes, Cic. Off. 3, 23; cf. Ovid. Trist. 4, 5, 30: Quo pius affectu Castora frater amat; - ofte ogs. absol., (deos) piorum et impiorum habere rationem, Cic. Leg. 2, 7; quare et tibi et piis omnibus retinendus est animus in custodia corporis, id. d. Rep. 6, 15; Di meliora piis! Virg. Ge. 3, 513; men piorum sedes, Cic. Phil. 14, 12: de Saliges Boliger; cf. Ovid. Met. 11, 62; - „poet." ofte ogs. om Digterne; Quique pii vates et Phoebo digna locuti, Virg. Aen. 6, 662; cf. Ovid. Fast. 3, 336; men Catull. 16, 5: Nam castum esse decet pium poëtam; — B) om Ting og Begreber, der henhøre til det Religiøse, til det Rette og Fromme, til det Dydige og Kærlige, osv.; - ∾ tura, Ovid.; cf. Hor. Od. 3, 23, 20; men ∾ luci, (hellige), ibd. 3, 4, 6; men ∾ pax, Cic. Balb. 16, (som samvittighedsfuldt overholdes); et pium et diis gratissimum esse duxerunt, c. inf., id. d. Rep. 3, 9; men Ovid. Trist. 1, 2, 95: Et jubet et merui, nec, quae damnaverit ille, Crimina defendi, jusve piumve puto; men id. A. A. 1, 200: Stabunt pro signis jusque piumque tuis, (Ret og Billighed); cf. id. Her. 8, 4; - pius dolor et justa iracundia, Cic. Sest. 2; ∾ bellum, (from el. retfærdig Krig), Liv., Sil.; men Ovid. Met. 11, 389: piosque Pone metus, (din kærlige Frygt for din Mand); — not.: ogs. som Tilnavn; Qu. Metellus Pius; s. und. Metellus; s. ogs. nedenf.; — II) „overf."; A) retlig, som erholdes med Rette; - (ex agricultura) maxime pius quaestus consequitur, Cato R. R. praef.; — B) mild, naadig; - Haec (clementia) patrem tuum Pii nomine ornavit, M. Aurel. ap. Vulc. Gall. Avid. Cass. 11; saal. M. Antonius Pius, paa Mønter); - endel. „poet." m. Lune: ∾ testa, (i. e. benigna), Hor. Od. 3, 21, 4; — not.: efteraug. superl., piissimus, Senec. Cons. ad Polyb. 26, o. Tac. Agric. 43; (men misbilliges Cic. Phil. 13, 19).

pix, gen. pĭcis, f., πίσσα: Beg; - picem (esse) ··· combustae resinae fluxum, Plin.; cf. Hor. Od. 3, 8, 10; men coelum pice nigrius, Ovid. Her. 18, 7; inducti pice postes, Plaut.; ogs. in pl.; Idaeasque pices etc., Virg. Ge. 3, 450; - ogs. hørte sydende Beg til Slavestraf, Plaut. Capt. 3, 4, 65, o. Lucr. 3, 1030.

†plācābĭlis, e, [placo]: forsonlig, let at forsone; - ∾ animos hominum etc., vid. Cic. Att. 1, 17; placabile ad justas preces ingenium, Liv. 4, 42; - compar., ∾ omnia habere, quam etc., Cic. Verr. 2, 38; - ∾ ara Dianae, Virg. Aen. 7, 764, o. ∾ Palici, ibd. 9, 585, (der ikke længere fordre Menneskeoffere); — II) „overf." o. ligesom act.: tienlig til Udsoning; - Id nosmet indicare, placabilius est, Ter. Phorm. 5, 7, 68; cf. id. Ad. 4, 3, 17; ∾ hostia, Lactant.; df. — plācābĭlĭtas, atis, f.: Forsonlighed, vid. Cic. Off. 1, 25: nihil laudabilius ··· placabilitate etc.; o. — plācābĭlĭter, adv.: beroligende, udsonende, Gell. 7, 3.

*plācāmen, ĭnis, n.: Forsoningsmiddel; - inter alia coelestis irae placamina, Liv. 7, 2; cf. Sil. 13, 415; — plācāmentum, i, n.: = frgd.; - hoc veluti placamento etc., Plin. 21, 19; non deum (s. deorum) placamentis decedebat infamia! Tac. Ann. 15, 44; cf. id. Hist. 1, 63; — plācāte, adv.: med beroliget Sind, taalmodigen; - omnia humana placate et moderate ferre, Cic. Fam. 6, 1; sed hoc ipsum ··· eum quotidie remissius et placatius ferre, ibd. 13; — plācātĭo, onis, f.: Udsoning, Forsoning, deorum, Cic. N. D. 3, 2; - ogs. Beroligelse, animi, id. Tusc. 4, 28; o. — plācātōrĭus, 3: udsonende, hostia, Tertull.; — [placo]. — plācātus, 3, partic. o. adj. af placo.

plăcenta, ae, f., πλακοῦς: stor flad Kage; - ∾ coctam in quadras secare, Cato; cf. Martial. 6, 75; brugtes ogs. af de Offrende, Hor. Ep. 1, 10, 11, o. Martial. 9, 91; ogs. som Lækkerhed, vid. Juvenal. 11, 59. — 1. plăcentĭa, ae, f., [placeo]: Behagelighed, Appul. — 2. Plăcentĭa, ae, f.: By i Gall. Cispad., ved Posloden, (hod. Piacenza), Liv. 21, 56, flgd.; — B) df. Plăcentīnus, 3, municipium, Cic., turma, Liv.; - Placentini, orum, m.: Indvaanerne af Byen Pl.; — not.: en comisk Henspillen paa placenta er Placentini milites, Plaut. Capt. 1, 2, 59.

plăcĕo, ŭi (o. ĭtus sum), ĭtum, 2, v. n., [rimel. besl. m. plāco, ligesom jaceo m. jacio]; I) „egenl."; A) „alm.": at behage el. fornøie, at være nogen tilpas; ordenl. c. dat., der dog undert. er udfalden; - Principibus placuisse viris, non ultima laus est, Hor. Ep. 1, 17, 35; velle alicui placere, (ønske at behage nogen), Cic.; placuit Catoni (consulatus meus), id. Phil. 2, 5; sibi non placere, quod etc., (det mishagede ham, at osv.), vid. Nep. Arist. 1; placet hoc tibi (billiger du det)? Cic.; quum primum res suae sibi placuissent, (saasnart han følte sig stærk nok), Liv. 33, 31; men id. 24, 20: hibernis placebat locus, (s. ad hiberna); men som Sentens: aliena nobis, nostra plus aliis placent, Publ. Syr. 28; - si placeo (sc. tibi), utere, Ter. Phorm. 3, 2, 42; ligel. uxor placens, Hor. Od. 2, 14, 21; cf. Liv. 22, 26, o. Tac. Hist. 4, 23; - et, quae vobis placita est conditio, datur, Ter. Hec. 2, 1, 44; nec dubito, quin mihi placitura sit (Erigona tua), Cic. Qu. Fr. 3, 1; — B) „bef." ogs.; I) om en Skuespiller el. om et Skuespil: at behage, at vinde Bifald; - cuidam scenico placenti etc., Suet. Ner. 42; Populo ut placerent (fabulae), Ter. Andr. prol.; men id. Hec. prol. alter 12: ubi sunt cognitae (fabulae), Pla-

citae sunt; — 2) placere sibi: være tilfreds med sig selv, synes godt om sig selv; - vid. Cic. d. Or. 2, 4; placeat sibi quisque, licebit, Ovid. Met. 2, 58; men Plin. 35, 36: (Zeuxis) adeo sibi (in illo opere) placuit, ut etc.; — II) imperson., placet, placuit (ogs. placitum est) mihi, tibi, etc.: jeg, du er af den Mening, holder for el. dømmer el. beslutter; - absol., el. m. flgd. ut, el. m. flgd. acc. c. inf.; - ut Stoicis placet, (som det er deres Mening), Cic. Off. 3, 3; Non ita dis placuit, Ovid. Pont. 4, 11, 7; - his placuit, ut tu in Cumanum venires, Cic. Fam. 4, 2; ligel. placitum est mihi (jeg har besluttet), ut ducerem etc., Pompej. ap. Cic. Att. 8, 12, A; - duo placet esse Carneadi genera visorum, Cic. Acad. 2, 31; - ogs. uden dat.; sed, si placet, in hunc diem hactenus, Cic.; ligel. quum etc., placitum est, ut etc., id. d. Rep. 1, 12; men ibd. 32, m. Subjectsfætning: si enim pecunias non aequari placet; — b) ordsprogvis o. ironisk figes: si dis placet, s. und. deus; — B) „bes." o. publicistisk om en Øvrighed: at ville el. beslutte el. forordne; - senatui placere, ut consules curent etc., Cic. Phil. 14, 14; ligel. senatui placere, Cassium provinciam Syriam obtinere, ibd. 11, 12; ogs. ud. dat.; edixit, mulieres ante horam quintam venire in theatrum, non placere, Suet. Aug. 44; cf. Caes. B. G. 7, 15; — III) som adject. mærkes; A) partic. plăcens, tis: behagelig, elskelig, uxor, Hor., s. ovenf.; ligel. quod non placens (sit), Cic. Fin. 3, 8; — B) partic. plăcĭtus, 3: som har behaget el. indtaget, som er funden tilpas el. tienlig; - quod placitum sit (sc. illi): hvad han fik Lyst til, Cic. Verr. 4, 1; - ogs. „alm.": behagelig, indtagende, antagelig, passende; - placitam Paci nutritor olivam, Virg. Ge. 2, 425; in locum ambobus placitum conveniunt, Sall. Jug. 81; nec tamen placitas semel artes mutavit, Tac. Hist. 2, 66; cf. Virg. Aen. 4, 38, Ovid. Her. 17, 98, o. id. Am. 2, 4, 18; - men in superl., quasi placitissimum diis, qui etc., Justin. 18, 3, (al. acceptissimum); — 2) df. subst. placitum, i, n.: Mening, Regel, Bestemmelse; - placita Catonis de olivis, Plin.; placita medicorum, id.; — not.: partic. pass. placendus, 3: hvormed man bør være tilfreds, forekommer alene i Udtrykket: placenda dos est, (i. e. placere debet), Plaut. Trin. 5, 2, 35.

plăcĭbĭlis, e, [placeo]: som kan behage, Tertull. — plăcĭde, adv. af placidus; I) „egenl." om en Bevægelse: stilfærdigen, sagte; - ∾ ire etc., Ter. Phorm. 5, 6, 27, progredi, Caes. B. G. 6, 8; cf. Virg. Aen. 5, 86; men Liv. 38, 20: ∾ acclines colles, (som hæve sig umærkeligen); — II) „fig."; - ∾ sedateque loqui, Cic. Orat. 27; - compar., s. nedenf.; superl., ∾ respondere, Augustin.; - navnl. ogs. om en Behandling, vid. Sall. Jug. 41; cf. id. Catil. 39: plebem placidius tractare; - ogs. om Tænkemaaden; placide ferre dolorem, Cic. Tusc. 2, 24. — Placidejanus, s. und. Pacidejanus. — plăcĭdĭtas, atis, f., [placidus]: Stilhed, Sagtfærdighed (som Faarets), Varro; s. ogs. auct. ap. Gell. 13, 22.

plăcĭdŭlus, 3: stille, rolig; - ∾ cinis, Auson.; demin. af — plăcĭdus, 3, [placeo]; I) „alm.": stille, rolig, mild, fredelig; A) om Personer; - (ille) Clemens, placidus, etc., Ter. Ad. 5, 4, 10; ita eum placidum mollemque reddidi, Cic. Caecin. 10; — B) om Ting og Begreber; - ∾ coelum, Sil., mare, Plin. Ep.; ∾ et serenus dies, id.; ∾ amnis, Ovid.; - ∾ vita, Lucr., mors, Virg.; - ∾ ac lenis senectus, Cic.; men id. Tusc. 4, 5: tranquillitas animi, id est placida quietaque constantia; ∾ oratio, id.; - compar., ∾ civitatem accipiunt, Liv. 3, 15; cf. ibd. 14: nihil iisdem illis placidius aut quietius erat; - superl., ∾ pax, Cic., tellus, Virg.; cf. Ovid. Met. 11, 623: Somne, quies rerum, placidissime, Somne, deorum; — II) „bes." o. „overf."; A) om en Frugt: moden; - ∾ uvis labruscam praeponere, Sedul.; — B) om Væxterne: tam, frugtbar; - praeterea sunt aliquae (arbores) silvestres, aliae placidiores, quae culta obtinent, Plin. 16, 6.

plăcītis, ĭdis, f., πλακῖτις, (i. e. crustosa), sc. cadmia: etslags i Ovnen tilberedet Galmei, Plin. 34, 22. — plăcĭto, are, v. n., intens. af placeo: at behage meget; - Neque placitant mores, quibus etc., Plaut. Bacch. 4, 10, 5. — plăcĭtum, i, n., s. und. placitus, 3, partic. o. adj. af placeo.

plăco, avi, atum, 1, v. a., [synes at forholde sig til placeo, ligesom jacio til jaceo]; I) „alm.": forsoner, formildер, tilfredsstiller, beroliger; - fac, illa ut placetur nobis, Ter. Phorm. 5, 3, in.; men Nep. Pelop. 5: numquam is animo placari potuit in eum, a quo erat violatus; - ∾ objurgatores benevolos, Cic., aliquem beneficiis, Liv.; ∾ invidiam, Hor. Sat. 2, 3, 13, odia improborum, Cic.; ∾ aliquem rei publicae, id. Catil. 2, 8; men id. Tusc. 4, 17: homo ··· sibi ipse placatus, (som har Fred med sig selv el. med sit Indre); - „poet." ogs. at tilfredsstille Naturens Trang; ∾ ventrem, Hor. Sat. 2, 8, 5, sitim, Martial.; ligel. „poet.": at stille Elementerne; ∾ aequora, vid. Ovid. Met. 11, 432; — II) „bes.": forsoner Guderne (med Bønner el. Offere); - impius ne audeto placare donis iram deorum, Cic. Leg. 2, 9, (e XII Tabb.); cf. Caes. B. G. 6, 16, Virg. Aen. 2, 116, o. Cic. Catil. 3, 8; men Carmine di superi placantur, carmine manes, Hor. Ep. 2, 1, 138; cf. Tac. Ann. 2, 8: ut se libens placatusque juvaret; — III) partic. placatus, 3, ogs. som adject.; A) tilfredsstillet, tilfreds, hengiven, velvillig; - placatis in se suorum civium animis etc., Nep. Iphicr. 3; exercitus duci placatior, Liv. 2, 60; cf. Plin. 12, 41; — B) stille, rolig, sagtfærdig, mild; - placataque venti Dant maria, Virg. Aen. 3, 69; Placatumque nitet diffuso lumine coelum, Lucr. 1, 9; - ∾ status animi, Cic. Tusc. 5, 6; placatiore animo (aliquid facere), Liv. 37, 45; placatissimam quietem afferre, Cic. Tusc. 1, 41. — plăcor, oris, m., [placeo]: Velbehagelighed, Vulgat.

Plaetōrĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, Cic.; — B) df. Plaetōrĭus, 3, lex, Varro, o. Plaetorianus, 3, incendium, Cic. — 1. plāga, ae, f., πληγή; I) „egenl."; A) „alm.": Slag, Hug, Stød; - plagas pati, Ter., perferre, Cic.; plagis costae callent (af Prygl), Plaut.; verbera et plagas ··· repraesentantes adversantibus, Suet. Vitell. 10; - ogs. Stød med Vaaben, Virg. Aen. 10, 797; cf. Ovid. Met. 12, 487, hvor Plaga facit gemitus, (lyder som et Suk); - plagae ere ogs. de Slag, hvormed Toppen drives omkring, Virg. Aen. 7, 383; plaga atomorum, (deres Sammenstød), Lucr.; cf. Cic. Fat. 20; — B) „bes." ligesom vulnus: Saaret efter et Slag el. Hug el. Stik; - plagam infligere el. imponere, (bibringe et Saar), Cic., accipere, (blive saaret), id.; plagis vulnerari, Nep., confodi, Suet., confici, Cic.; et foediores patebant plagae, Liv. 38, 21; — II) „fig.": Anstød el. Hindring; ogs. Slag, Ulykke, Uheld; - df. „alleg.": plaga injecta est petitioni tuae, etc., Cic. Mur. 23; ligel. id. Orat. 68: sic nec oratio plagam gravem facit, nisi petitio fuerit apta; hac ille perculsus plaga non succubuit, Nep. Eum. 5; levior est plaga ab amico, quam a debitore, (Pengetab), Cic. Fam. 9, 16.

2. plăga, ae, f., [besl. m. πλάγος, i. e. latus, Side el. Strøg]; I) „alm.": Strøg el. Egn; - Quod'st ante pedes, nemo spectat; coeli scrutantur plagas, Cic. Div. 2, 13, (e poët.); ligel. ∾ aetheria, (Luften), Virg., septentrionalis, (Norden), Plin.; ∾ quatuor, (de fire Verdens Hiørner), Virg.; men plaga solis iniqui, (den hede Zone), id.; ligel. ∾ ardens el. fervida, Senec. Herc. Oet.; - in plagas maris, („poet." f. in mare), Gell. 17, 10, (e Pindaro); — b)

df. Liv. 9, 41, plaga una: et eneste District, en Canton; — II) „fig."; A) ifølge etslags Lighed: det Jægergarn, hvori navnl. det større Vildt drives; (hvorimod rete, hvori Fugl og Fisk fanges); – tendere plagas, Cic. Off. 3, 17; oftest „poet., vid. Hor. Od. 3, 5, 32, o. Ovid. Met. 2, 499; cf. ibd. 7, 768: Summaque transibat positarum lina plagarum, (sprang derover); — bb) df. ogs.; a) Spindelvæven, Plin. 11, 28; — b) Forhæng; – ∾ pulvinares, (Sengeomhæng), Varr. ap. Non.; ogs. en Kiortelflig, Pacuv. ibd.; — B) „alleg." o. „overf.": Slynge, List, Rænke; vid. Plaut. Mil. gl. 4, 9, 11: Ipsus illic sese jam impedivit in plagas; cf. Cic. Acad. 2, 48, oftere; men Plaut. Mil. gl. 3, 1, 14, comisk: venator assit cum auritis plagis, (med lurende Øren).

*plăgĭārĭus, i, m.: som med Vidende sælger frie Mennesker som Slaver, en Mennesketyv, Digest.; rimel. ogs. Cic. Qu. Fr. 1, 2, 2, o. Senec. Tranqu. 8; — II) df. „overf.": der som Forfatter udgiver andres Arbeider for sine egne, en Bogtyv, Martial. 1, 53; o. — plăgĭātor, oris, m.: = frgd. nr. I, Tertull.; — II) en Ungdomsforfører, en Pæderast, Hieronym.; — [plagium]. — plăgĭger, a, um: som faaer Prygl; – ∾ genera hominum, Plaut. Pseud. 1, 2, 20; o. — plăgĭgĕrŭlus, i, m., id. Most. 4, 1, 19; — [1.plaga, gero, gerulus]. — Plăgĭosippus, o. Plagioxippus, i, m., [1.plaga]: fingeret Personsnavn, hvorom s. auct. ad Her. 4, 31. — plăgĭpătĭda, ae, m., [1.plaga, patior]: som idelig en taaler el. faaer Hug; – ∾ ferritribaces viri, Plaut. Most. 2, 1, 9. — plăgĭum, i, n., (sc. furtum), [af πλάγιος, i. e. obliquus, skæv; df. „overf.": rænkefuld, listig]: vitterligt Salg el. Kiøb af frie Mennesker som Slaver; ogs. Bortlokkelse el. Forførelse af andres Slaver; „alm.": Mennesketyveri, Digest.

*plāgo, avi, 1, v. a.: slaaer el. saarer, aliquem, Augustin.; o. — plāgōsus, 3; I) pass.: fuld af Slag el. Prygl, dorsum, Appul.; — II) act.: som gierne slaaer el. prygler; – carmina Livi ··· memini quae plagosum mihi parvo Orbilium dictare, Hor. Ep. 2, 1, 70; — [1.plaga]. — plăgŭla, ae, f., dem. af 2.plaga: Flig; df. I) „alm.": Tæppe, (Bordtæppe, Sengetæppe); – plagulas et alia textilia etc., Liv. 39, 6; ogs. Forhænget om en Bærestol, Suet. Tit. 10; — II) „bes."; A) Flig el. Skøde el. Forstykke af Tunicaen; – ut altera plagula (tunicae) sit angustis clavis, altera latis, Varro; — B) Blad el. Ark af Papir; – siccantur sole plagulae, atque inter se junguntur, Plin. 13, 23. — plăgūsĭa, ae, f.: en Fiskeart; – captamus conchas, Marinam urticam, musculos, plagusias, striatas, Plaut. Rud. 2, 1, 8.

plāna, ae, f., [planus]: en Høvl, Arnob. — plānărātrum, i, n., [af planus o. aratrum]: etslags Slettеplov el. Harv; vid. Plin. 18, 48; (al. plaustraratrum), inc. — *plānāris, e: som bestaaer af en Flade, forma schematis: Plan el. Flade, (ἐπίπεδον), Capella; o. — plānārĭus, 3: som finder Sted paa en Slette, conflictus, Ammian.; – men ∾ interpellatio, quae fit de plano (el. forinden Dommeren bestiger Tribunalet), Cod. Just.; — [planus]. — Plănasĭa, ae, f.: Ø ved Italien, i d. liguriske Hav, (hod. Pianosa), Varro, Tac. Ann. 1, 3.

planca, ae, f., ligesom πλάξ: Planke el. Bret; – ∾ roborea, Pallad.; s. ogs. Paul. ex Fest. p. 231, (Müll.); — II) en Marmorplade paa en Grav, Inscript. — Plancīna, ae, f.: Gemalinde af Cn. Calpurnius Piso, vid. Tac. Ann. 2, 43, oftere. — Plancius, a: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf her mærkes: Cn. Plancius, en Ven af Cicero, der i en Tale forsvarede ham imod en Anklage: de sodalitiis; vid. Cic. Or. pro Plancio.

planctus, us, m., [plango]; I) „alm.": lydende el. larmende Slag; – unum omnes incessere planctibus, (om Harpyiernes Vingeslag), Val. Fl. 4, 494; ∾ illisae cautibus undae, Lucan.; — II) „bes.": lydende Slag for Brystet el. over Armene, som Udbrud af heftig Sorg el. Smerte; – crebri verbera planctus, Senec. Troad.; cf. Lucan. 2, 24; – ogs. lydende el. heftig Graad og Veklage; gemitus et planctus, Tac. Ann. 1, 41; cf. Flor. 4, 1. — 1. plancus, i, m., πλάγκος: en Ørneart, Plin. 10, 3. — 2. Plancus, i, m., (bredfodet): romersk Tilnavn; – saal. Munatius Plancus, s. und. Munatius; – s. ogs. Plin. 11, 105: vola homini tantum ··· hinc cognomina ··· Planci, Plauti, etc.

plāne, adv. af planus, „egenl.": ligesom paa en Flade, flet, jevnt, lige; df. sædv. „fig."; A) ligefrem, simpelt, uden Omsvøb; – ∾ et Latine loqui, Cic. Phil. 7, 6; ogs. tydeligen; ∾ et dilucide loqui, id. d. Or. 1, 32; – df. compar., ∾ atque apertius dicere, id. R. Com. 14; – superl., apertissime planissimeque explicare, id. Verr. 2, 64; — B) aldeles, ganske, fuldkomment; – qui alia tam plane scias, (kiender Andres Sager saa nøie), Ter. Heaut. 5, 1, 24; cf. Cic. d. Or. 1, 23, o. Hor. Sat. 1, 3, 66; – illud plane moleste tuli, quod etc., Cic. Fam. 3, 10; men id. Att. 13, 6: quod etc., plane bene, (deri har du giort meget vel); — 2) df. i bekræftende Svar: ganske rigtigt el. vist, Plaut. Truc. 2, 7, 57; ligel. Ter. Phorm. 5, 2, 4: etiam argentumst ultro objectum etc.; Ge. Planissime.

plănes, ētis, m., πλάνης, i. e. erro el. vagus, sc. ἀστήρ: Planet; pl. planetes, Gell. 14, 1, 12, al. planetae. — †plănēta el. plănētes, ae, m., πλανήτης: Planet, Jul. Firm.; (s. ogs. frgd.); df. — plănētārius, i, m.: = astrologus, (al. planus), Augustin., inc.; o. — plănētĭcus, 3, πλανητικός: omflakkende, sidera, Sidon.

plango, nxi, nctum, 3, v. a. (o. n.), [beſl. m. πλήσσω, i. e. percutio]; I) „alm.": slaaer stærkt el. lydeligen derpaa el. derimod; – ∾ tympana palmis, Catull. 64, 262; plangens moribundo vertice terram, Ovid. Met. 12, 118; – fluctus plangentes, Lucr. 2, 1154; – df. medial: plangitur (avis capta: slaaer med Vingerne), Ovid. Met. 11, 75; — II) „bes."; A) „egenl.": i heftig Sorg at slaae (sig for Brystet el. paa andre Dele af Legemet); – vid. Ovid. Met. 6, 248: laniataque pectora plangens; cf. ibd. 11, 81; – df. absol. o. medial: plangi, men ogs. in act., plangere (sc. se): i overvældende Sorg at slaae sig for Brystet el. at slaae Hænderne sammen; Planguntur matres, Ovid. Met. 8, 527; – Planxere et Dryades; plangentibus assonat Echo, ibd. 3, 507; cf. Virg. Aen. 11, 145; — B) „overf.", ∾ aliquem: at sørge over nogen el. noget; – Jamque patent strages, plangunt sua damna coloni, Stat. Theb. 11, 117; cf. Tibull. 1, 7, 28: pubes ··· Barbara Memphiten plangere docta bovem, (i. e. Apim).

plangor, ōris, m., [plango]; I) „alm.": lydende Slag; – Procedunt (undae), leni et resonant plangore cachinni, Catull. 64, 274; cf. Ovid. Met. 3, 498, (om Echoen): Haec quoque reddebat sonitum plangoris eundem; ∾ feminis, (Slag paa Hoften), auct. ad Her.; — II) „bes.": i stor Sorg at slaae sig for Brystet el. at slaae Hænderne sammen; ogs. anden lydelig Yttring af Smerte; df. ogs. Hylen el. Veklage; – tentat plangore ferire Pectora, Ovid. Met. 4, 553; ligel. Et dare plangorem, (i. e. facere), ibd. 14, 420; – plangore et lamentatione complere forum, Cic. Orat. 38; cavae plangoribus aedes Femineis ululant, Virg. Aen. 2, 487. — plangunculā, ae, f., dem. af πλαγγών, (i. e. pupa): Voxdukke el. Voxbillede, el. alm. Afbildning; – inventae sunt quinque plangunculae matronarum etc., Cic. Att. 6, 1.

plānĭlŏquus, 3, [plane, loquor]: som taler tydeligen, som siger sin Mening rent ud; – ut planiloqua est! Plaut. Truc. 4, 4, 11. — plānĭpes, ĕdis, m., [planus, pes], sc. histrio: etslags Pantomimist el. Balletdanser, Juvenal. 8, 191, (a pedibus planis, d. e. uden Cothurner, i Sokker el. socci).

*plānĭtas, ātis, f.: Slethed, Jevnhed; bf. „fig.": ∾ sententiarum, (deres Tydelighed), Tac. Or. 23, (al. plenitas); — plānĭtĭa, ae, f., sieldn. Biform af flgd.; vid. auct. B. Hisp. 28; ogs. in pl., Vitruv.; o. — plānĭtĭes, ēi, f.: Plan, Flade, Slette; - aequata agri planities, Cic. Verr. 4, 48; ∾ regionum, id., inter montes, Sall.; men ∾ circiter passuum CCC etc., Caes. B. C. 1, 43; - Planitiem ad speculi veniens ··· imago, (Speilfladen), Lucr. 4, 295; o. — plāno, are, v. a.: at giøre flet el. jevn, vias, Coripp.; — [planus].

1.planta, ae, f., [1.planus]; I) „alm.": enhver Vært til Forplantning; bf. A) ung Gren el. Qvist, navnl. Podeqvist; ogs. Skud, navnl. Rodskud af Vinstokken, Cic. d. Senect. 15, af Olietræet, Varro, af andre Træer, Virg. Ge. 2, 23, ogs. ibd. 80 o. 300; quae (cum) ramis et plantis ponitur (arbor: med Grene og Rødder), Colum.; Ipse potes riguis plantam deponere in hortis, Ovid. Rem. 193; — B) det fra Planteskolen udplantede unge Træe; - plantas ex seminario transferre in aliud, etc., Plin. 17, 14; — C) enhver Plante; vid. Juvenal. 3, 227: in tenues plantas (diffundi); — II) „bes.": Fodsaalen; - saal. in pl., Virg. Ecl. 10, 49; ogs. pedum plantae, id. Aen. 8, 458; exsurgere in plantas, Senec. Ep. 111; bf. „poet.": certamina plantae, (Veddeløb), Sil.; men som Ordsprog: supra plantam ascendere, Val. Max. 8, 12, extern. 3, ligesom supra crepidam etc.; s. und. crepida.

*plantāgo, ĭnis, f.: Planten Veibred, Plin. 25, 39; — plantāris, e; I) hørende til en Planteqvist; bf. subst., plantaria, ium, n.: Planteqviste el. unge Træer; - vid. Virg. Ge. 2, 27: viva sua plantaria terra etc.; men plantaria transferre, Plin. 21, 34; cf. Juvenal. 13, 123; — B) „overf." ogs. Haarene, Pers. 4, 39; — II) „bes." o. „poet.": en Fodsaale; hvf. om Mercurius: Summa pedum propere plantaribus illigat alis, Stat. Theb. 1, 304; o. — plantārĭum, i, n.: Planteskole, Træskole; - plantaria instituere, Plin. 13, 8; plantaria caedua, id. 17, 34; — [planta].

*plantātĭo, onis, f.: Udplantning el. Omplantning, (rosae), Plin. 21, 10; o. — plantātor, oris, m.: som planter el. udplanter el. omplanter, Augustin.; — [planto]. — plantĭger, a, um, [planta, gero]: med Skud el. Grene (el. Stængler), siliqua, Plin. 13, 16. — planto, are, v. a., [planta]: planter; - caules seruntur, vel plantantur, Pallad.; ogs. om Træplantning, Plin. 17, 13.

1.plānus, 3, [befl. m. πλατύς, i. e. latus, bred]; I) „egenl.": plan, flad, jevn, flet, lige; - ex solidis (formis) globus, ex planis circulus aut orbis etc., Cic. N. D. 2, 18; si universitatis planum et aequabile corpus explicaretur, id. Univ. 5; ∾ et aequus locus, id.; aperto et plano littore, Caes.; - compar., carinae aliquanto planiores, quam etc., id. B. G. 3, 13; unde aditus planior erat, Liv. 34, 29; superl., Capua, planissimo in loco explicata, Cic. Agr. 2, 35; - ∾ pisces, (af Flynderarten), Plin. 9, 27; pede plano (par terre: ved Jorden) aedificia instituere, Vitruv.; — B) bf. subst. planum, i, n.: en Flade; sædv. det flade Land, Sletten; - in planum agmen deducere, Justin.; per planum ire, Ovid.; in plano cadere, id.; - „bes." siges de el. ex el. in plano, om Øvrighedens Forhandlinger, i Modsætn. af in el. pro tribunali; de plano audiri et damnari, (forhøres og dømmes), Digest.; cf. Suet. Tib. 33; — II) „fig."; A) „overf.": lav el. ringe el. uanselig; - magnanimitas ··· melius in tribunali, quam in plano conspicitur, (sees bedre hos de Fornemme, end hos de Ringe), Senec. Clem. 5; - bf. de plano („poet."): letteligen, uden Møie; vid. Lucr. 1, 412; — B) „ment.": klar, tydelig, forstaaelig; - ut narrationes planae sint, breves, evidentes, Cic. Top. 26; Satin' haec tibi sunt plana et certa? Plaut. Pers. 2, 2, in.; quum haec omnia ··· tuis proximis plana fecero, Cic. Verr. 5, 64; men planum facere multis testibus (abl.), Verrem dixisse, etc., id. ibd. 5, Act. 1, 14.

2.plănus, i, m., πλάνος: Omflakkende, Landstryger; vid. Hor. Ep. 1, 17, 59, o. Petron. Sat. 82; - ogs. Gøgler el. Taskenspiller el. Bedrager; - hic ille planus improbissimus, qui etc., Cic. Cluent. 26; cf. Gell. 16, 7: planum pro sycophanta etc.

plasma, ătis, n., πλάσμα: Billede; bf. Skabning, navnl. Mennesket, Prudent.; — II) bf. „overf.": Stemmens umandige Modulation; - lectio plasmate effeminata, Quintil. 1, 8, 2; cf. Pers. 1, 17. — *plasmātĭo, onis, f.: Afbildning el. Billede, alicujus, (af nogen), Hieronym.; o. — plasmātor, oris, m.: som former el. skaber; - ∾ (hominis deus), Tertull.; af — plasmo, avi, atum, 1, v. a., [plasma]: former, danner, skaber, Prudent., Tertull. — plasso, are, πλάσσω, Biform af plasmo, Apic.

plastes, ae, m., πλάστης: som former el. danner (navnl. af Ler el. Gips); - hoc idem evenisse ··· plastis, pictoribus, etc., Vell. 1, 17; laudatissimi plastae ··· iidemque pictores, vid. Plin. 35, 45. — plastĭca, ae, f., Biform af plastice, Tertull. — plastĭcātor, oris, m., [plasticus]: som giør Billeder (af Ler), Jul. Firm. — plastĭce, es, f., (sc. ars), πλαστική, (sc. τέχνη): Plastiken, d. e. Kunsten at forme el. danne Billeder (i Ler el. Gips); - vid. Plin. 35, 43, hvor Opfindelsen af denne Kunst fortælles; - plasticen matrem statuariae sculpturaeque et caelaturae esse etc., id. ibd. — plastĭcus, 3, πλαστικός: plastisk, hørende til Plastiken, (s. und. frgd.); - architectus ··· rationis plasticae non ignarus, Vitruv.; — II) subst. plasticus, i, m., ligesom plastes: en Plastiker, Jul. Firm. — plastus, 3, πλαστός: = formet; men alene „fig.": opdigtet, bedragersk; - Jam simulacra modis mentes fallentia plastis, Fulgent.

Plătaeae, arum, f., Πλαταιαί: By i Boeotien, hvorved Perserne under Mardonius bleve slagne af Grækerne under Pausanias og Aristides, Cic. Off. 1, 18, Nep., Justin.; — B) bf. 1) Plătaeensis, e; bf. subst. Plataeenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Pl., Nep. Milt. 5; — 2) Plataeēus, 3: platæisk, proelium, Vitruv. — plătălĕa, ae, f.: etslags Gaas, germ. der Löffelgans, Cic. N. D. 2, 49; heder ogs. plătĕa, Plin. 10, 56.

plătănīnus, 3: af Træet platanus, folia, Colum. — plătănista, ae, m., πλατανιστής: etslags ubekiendt Fisk i Gangesfloden; vid. Plin. 9, 17. — plătănon, ōnis, m., πλατανών, (Plin. Ep. 1, 3): Platanskov el. Platanlund, Vitruv.; cf. Martial. 3, 19, (hvor acc. platanona). — plătănus, i, f., πλάτανος: Platantræet el. Løntræet, (platanus orientalis L.), vid. Plin. 12, 3; ad opacandum hunc locum patulis diffusa ramis platanus etc., Cic. d. Or. 1, 7; - heder coelebs, Hor. Od. 2, 15, 4, fordi Vinstokken ikke parres dermed, (d. e. ikke opbindes dertil); men ∾ steriles, vid. Virg. Ge. 2, 70; — not.: ogs. findes platanus, us, Virg. Cul. 123, (hvor plur.).

plătĕa, ae, f., [πλατεῖα, i. e. lata, bred, sc. ὁδός]; I) sc. via: Gade i Byen, Ter. Andr. 4, 5, in.; vicos plateasque inaedificat, Caes. B. C. 1, 27; - „poet." ogs. plătĕa, Hor. Ep. 2, 2, 71; — II) sild. o. eftercl., sc. area: fri el. aaben Plads foran Vaaningshuset; vid. Lamprid. Elagab. 24: plateas in palatio stravit ··· porphyreticis saxis. — 2.platea, ae, f. und. platalea. — plătessa, ae, f.: Platfisk; - mollesque platessae, Auson.

1.plătĭce, adv. af platicus: almindeligen el. overfladisk, Firm. Math. — 2.plătĭce, es, f., πλατική: almindeligt Udkast, Firm. Math. — plătĭcus, 3, πλατικός, (i. e. latus el. laxus, vid el. ubestemt): almindelig el. summarisk, disputatio, Firm. Math. 3, 2.

Plăto el. Platon, ōnis, m.: berømt Lærd og

Philosoph i Athenen, Discipel af Socrates, Lærer for Aristoteles; – af hans Undervisning i Gymnasiet Academia ved Athenen hede hans Disciple ogs. Academici; men selv bliver han stedse: ille non intelligendi solum, sed etiam dicendi gravissimus auctor et magister, vid. Cic. Orat. 3, ogs. id. Brut. 31; Pythagoran Anytique reum (i. e. Socratem) doctumque Platona, Hor. Sat. 2, 4, 3; — B) df. Plătōnĭcus, 3: platonisk, subtilitas, Plin. Ep. 1, 10, philosophus, Gell.; — not.: ogs. er Plăto: Navnet paa en epicureisk Philosoph, vid. Cic. Qu. Fr. 1, 2, 4.

plătȳcĕros, ōtis, adj., πλατύκερως: med brede Horn; vid. Plin. 11, 45, (hvor acc. platycerotas). — plătȳcŏrĭăsis, is, f., πλατυκορίασις: altfor stor Udvidelse i Pupillen, Veget. — plătȳophthalmos, i, m., πλατυόφθαλμος, (bredøiet), heder Mineralet antimonium (el. stibium el. Spidsglas), fordi det udvider og forskønner Øiet, Plin. 33, 34. — plătȳphyllon, i, n., πλατύφυλλον, (ligesom Bredblad), heder en bredbladet Art af Væxten tithymalus, Plin. 26, 44.

plaudo, si, sum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": klapper el. klasker, frembringer en klappende el. klaskende Lyd, navnl. ved at slaae to Legemer sammen; – saal. om Fuglene: ∾ alis, Virg., pennis, Ovid., (slaae med Vingerne); men id. Met. 6, 97: plaudit crepitante ciconia rostro, (klapprer med Næbbet); – ofte ogs. ∾ manibus: ved Haandklap at yde sit Bifald, navnl. i Theatret, Plaut.; ligel. heder ∾ alicui (ud. manibus): at modtage med Haandklap (navnl. en Magnat, ved hans Ankomst til Skuespillene), hvorom Cic. Att. 2, 19: huic ita plausum est, ut ··· Pompejo nostro plaudi solebat; cf. ibd. 16, 2; – men plaudite ved Stykkets Slutning: Acteurens Opfordring til Tilskuerne til at klappe; vid. Hor. A. P. 155, ogs. Cic. d. Senect. 19, o. Quintil. 6, 1, 52; — B) „fig.": at bifalde; – diis hominibusque plaudentibus, (under almindeligt Bifald), Cic. Qu. Fr. 2, 4; – oftere c. dat.; Versibus et plaudi scribis, amice, meis, (at mine Digte finde Bifald), Ovid. Trist. 5, 7, 26; men sibi plaudere, (være indtagen i sig selv, synes godt om sit Eget); vid. Hor. Sat. 1, 1, 66, o. Plin. Ep. 9, 14; — II) act.: at klappe el. klaske el. slaae derpaa, ved Slag at frembringe en klappende Lyd; – pectora praebet Virginea plaudenda manu, Ovid. Met. 2, 866; plausaque colla (sc. equorum) juvant, id. A. A. 1, 630; Pars pedibus plaudunt choreas, Virg. Aen. 6, 664, (træde en Runddans); men plauduntur pectine telae, (slaaes dermed), id. Cir. 179; ∾ clypeum pectore, Stat., aquas potatu, id.; – ogs. at slaae klaskende sammen, alas, Ovid. Met. 14, 507 o. 577; — not.: plodo, s. plaudo, Varr. ap. Non.

*plausĭbĭlis, e: som faaer Bifaldsklap el. Bifald; – nomen censorium ··· nunc populare et plausibile factum, Cic. Div. in Caecil. 3; ∾ oratio, Senec. Ep. 5; — df. adv. plausĭbĭlĭter: med Bifald; in compar., Sidon.; o. — plausĭlis, e: = plausibilis, Sidon., inc.; — [plaudo). — plausĭto, are, v. n., intens. af plaudo: at klappe el. slaae med Vingerne, auct. carm. d. Philom. — plausor, oris, m., [plaudo]: som klapper (med Hænderne for at tilkiendegive sit Bifald); vid. Hor. Ep. 2, 2, 130, ogs. Suet. Ner. 25: sequentibus currum ··· plausoribus.

plaustraratrum, i, s. und. planaratrum. — plaustrārius, (plostr.), 3, [plaustrum, plostrum): hørende til en Vogn; – plostrarii asini, Cato; — II) subst., plaustrarius, (plostr.), i, m.; A) en Vognmager el. Hiulmager, Lamprid. Al. Sev. 24; — B) en Kudsk, Digest. — plaustrĭlūcus, 3, [plaustrum, lux]: der lyser el. straaler ligesom Vognstiernen; – ∾ ignes, Capella.

plaustrum (plostrum), i, n.: Vogn el. Arbeidsvogn el. Lastvogn; vid. Cic. Div. 1, 27; onus plaustri, (helt Vognlæs), Ovid.; – men om de skythiske Nomader: Quorum plaustra vagas rite trahunt domos, Hor. Od. 3, 24, 10; – fremdeles om Brugen af plaustrum ved de første tragiske Forestillinger s. Hor. A. P. 276, ligel. ved Processioner paa Ceresfesten, vid. Virg. Ge. 1, 163; – som Ordsprog mærkes: plaustrum perculi, (har væltet Vognen, har fordærvet Sagen), Plaut. Epid. 4, 2, 22; — II) „overf.": Stiernebilledet Vognen, Ovid. Met. 10, 447; cf. id. Pont. 4, 10, 39: plaustri ducentia formam (sidera); — not.: om Formen plostrum s. ogs. Suet. Vesp. 22.

1. plausus, 3, particip. af plaudo. — 2. plausus, us, m., [plaudo]; I) „alm.": Lyd el. Larm af sammenslaaede Ting; df. Klappen, Klasken, Klappren; – palma cum palma collisa plausum facit, Senec.; plausu atque tinnitu auris, Plin.; – navnl. ogs. Vingeslag; dare plausum pennis, Virg. Aen. 5, 215; cf. Enn. ap. Cic. Div. 2, 26; — II) „bes." ogs. Haandklap som Bifaldsyttring; – tantus est ex omnibus spectaculis ··· plausus excitatatus, Cic. Sest. 58; cf. Suet. Ner. 20; ogs. udenfor Theatret, vid. Cic. ad Brut. 1, 3; — B) df. „overf." Bifald; – in aliqua re plausus quaerere, Cic. Att. 8, 9; cf. id. Cluent. 47; ligel. plausus captare, id., petere, Quintil., ferre, Hor.; — not.: plosu, s. plausu, Enn. ap. Macrob., inc.; men plausus, i (s. us), Cod. Theod.

Plautianus, 3, s. und. Plautius. — Plautinus, 3, s. und. Plautus. — Plautĭus, (Plōtius), a: romersk Slægts og Personsnavn; – Plautius el. Plotius: en Digter, Cic. Arch. 9; ogs. en Comoediedigter, Varr. ap. Gell.; ogs. en Rhetor, Suet. Rhet. 2; — B) df. Plautius, (Plotius), 3, lex, (der er given af el. benævnt efter en Plautius), vid. Cic. Mil. 13, o. Sall. Catil. 31; — 2) Plautĭānus, (Plot.), 3, fabulae (af Digteren Plotius), Varr. ap. Gell.; men ∾ bona, Cic. Fam. 13, 8, (efter en vis Plotius).

Plautus, i, m., [a planis pedibus, vid. Plin. 11, 105]: romersk Tilnavn, hvoraf den berømteste er Comoediedigteren M. Attius Plautus (el. T. Maccius Plautus, vid. Freund.) Sarsinas, (el. fra Byen Sarsina i Umbrien); død omtr. 80 Aar før Cicero's Fødsel; vid. Gell. 3, 3 o. Cic. Brut. 15; om hans Sprogs ædle Simpelhed, vid. Cic. d. Or. 3, 12, id. Off. 1, 29, o. bes. Quintil. 10, 1, 99; s. ogs. nedenf.; — B) df. Plautīnus, 3: plautinsk, som findes hos Plautus; – Musas Plautino sermone locuturas fuisse, si etc., Quintil. l. c.; dog cf. Hor. A. P. 270; — not.: Plautinissimus, 3, versus, Gell. 3, 3, (som er vor Plautus aldeles værdig).

plēbēcŭla, ae, f., dem. af plebes s. plebs, (den laveste el. ringeste Del af Almuen); – illa concionalis hirudo aerarii, misera et jejuna plebecula, Cic. Att. 1, 16; cf. Hor. Ep. 2, 1, 186. — plēbējus, 3, [plebs]; I) „egenl.": af Borgerstanden el. hørende dertil, borgerlig el. uadelig; (opp. patricius el. adelig, ogs. equester el. ridderlig); – sunt amplae et honestae familiae plebejae, Cic. Mur. 7; patriciam plebejo nuptam etc., Liv. 10, 23; ∾ consul, (i. e. de plebe), id. 6, 39; men magistratus plebeji, (i. e. plebis), id. ibd. 11; ligel. ∾ Pudicitia, (i. e. plebis, opp. patricia), vid. id. 10, 23; – ordo plebejus, (den tredie Stand, efter senatorius o. equester); s. und. ordo; – dertil høre ogsaa ludi plebeji, Liv., Cic., (forskellige fra ludi Romani), vid. Liv. 29, 38; men plebejis Circensibus (sc. ludis), Plin. 8, 65; — II) „overf."; A) „alm.": plebejisk el. borgerlig, d. e. slet el. ringe el. gemen; – quamquam nos videmur tibi plebeji et pauperes, Plaut. Poen. 3, 1, 12; men ∾ sermone agere cum aliquo, (i Almensproget), Cic. Fam. 9, 21; – ogs. absol.: plebejus, den ringe el. Fattige; Palam mutire plebejo piaculum est, Enn. ap. Fest.; — B) „bes.": ringe i sit Slags; – ∾ philosophi, qui a Platone et Socrate ··· dissi-

dent, id. Tusc. 2,23; ∾ vina, (af det ringere Slags), Plin.; ∾ sanguinis pulli, Colum.; cf. Cic. Sest. 8.

plēbes, gen. o. dat. plebēi, ctr. plebi, d. ældre Form af plebs: Almuen el. Borgerskabet, Cic. Leg. 3, 3, (e XII Tabb.), Sall. Catil. 33, Liv.; – i Forbindelsen: tribunus plebei, Cic., kan plebei o. plebi ogs. være dat., (efter Formen imperator Romanis). — plēbĭcŏla, ae, m., [plebs, colo]: som søger at vinde for sig Almuen el. Borgerne; – ab hoc plebicola tribuno funditus ejicitur, Cic. Agr. 2, 31; plebicola ··· omnisque aurae popularis captator (Appius Claudius), Liv. 3, 33; cf. Cic. Sest. 52.

plēbiscītum, i, n., [plebs]: Beslutning el. Forordning af Borgerstanden; (opp. senatus consultum, ligesom plebs her modsættes senatus); – plebiscita ··· quae tribunis ferentibus accepta sint, vid. Gell. 15, 27; ut plebiscita omnes Quirites tenerent, vid. Liv. 8, 12; cf. id. 4, 49; — not.: skrives ogs. adskilt: scitum plebis, scitique plebis, odl., Liv.; – men plebis scitu, Cic. Att. 4, 2, 2, (af et Decret), af plebis scitus (us, efter d. fierde). — plēbĭtas, ātis, f., [plebs]: Almuestanden, Cat. ap. Non.

plebs, gen. plēbis, f., [skal være at sammenl. m. πλῆθος, i. e. multitudo]: Almuen, den menige Borgerstand, de Uadelige; – non enim populi, sed plebis eum magistratum esse, Liv. 2, 56, (populus neml. indbefatter ogs. Senatet o. Patricierne, hvf. ogs. plebs o. patres modsættes hinanden, ibd.); cf. Cic. Mur. 1; ligel. in duas partes civitatem divisam ··· in patres et plebem, Sall. frgm.; – dog findes ogs. populus f. plebs i Modsætn. af senatus; saal. senatus populusque Romanus; vid. Liv. 9, 6, oftere, o. A.; – fra Gracchernes Tid, da ordo equester affondredes fra plebs, udgiorde denne en tredie Stand; hvf. Plebs eris, etc., Hor. Ep. 1, 1, 59; cf. Ovid. Trist. 4, 2, 15: plebs ··· senatus ··· eques; men Martial. 8, 15, staaer populus poet. f. plebs; – plebis homines, Liv. 3, 14, multitudo de plebe, id.; men dictator primus de plebe, (af Almuestanden), id. 7, 17; cf. Cic. Brut. 14; – plebs urbana, Sall., rustica, Plin.; — II) „overf.": den ringere Klasse el. Orden i sit Slags; – plebs superum, (Underguderne), Ovid. Ib. 81; cf. id. Met. 1, 173: Plebs habitant diversa locis, etc.; – ogs. Bierne (m. Hensyn paa Bidronningen), Colum. 9, 11, hvor ogs. findes pl.: duas vel tres alveorum plebes etc.

plectĭbĭlis, e, [2. plecto]: strafværdig, invidia, Sidon.; — II) act.: straffende, severitas, Cod. Theod. — plectĭlis, e: flettet; – pro insigni sit corolla plectilis, Plaut. Bacch. 1, 1, 37; — II) „fig.": forviklet, syllogismi, Prudent.; af — 1. plecto, xi o. xŭi, xum, 3, v. a., πλέκω: fletter; – crines plexueris, Vulgat.; – oftest in particip. plexus, 3; – Tum caput atque humeros plexis redimire coronis, Lucr. 5, 1398; — B) „overf.": forviklet, tvetydig; – Plexa, non falsa, autumare dictio Delphis solet, (i. e. perplexa el. ambigua), Pacuv. ap. Non.; — II) bøier; – quo se pacto plecteret, Phaedr. 5, 9, (al. flecteret), inc.

2. plecto, ĕre, v. a., πλήσσω, πλήττω, (i. e. percutio); „egenl.": slaaer; df. straffer, aliquem capite, Cod. Just.; – oftest in pass.; A) „alm.": at lide Straf, at blive straffet; – plecti capitis poena, (paa Livet), Digest., tergo, Hor.; men Ego plectar pendens, nisi etc., Ter. Phorm. 1, 4, 43; ut in judiciis culpa plectatur, Cic. Cluent. 2; – plecti negligentia etc., (i. e. ob negligentiam), Cic. Lael. 26; ogs. plecti, quod, (fordi), Ovid. Trist. 3, 5, 49; men id. Pont. 4, 14, 18: Plectar et incauto semper ab ingenio (skal jeg bestandig bøde el. lide derfor)? ogs. c. gen., Appul.; — B) „overf.": at blive dadlet; – cavit, ne qua in re jure plecteretur, Nep. Att. 11.

plectrĭpŏtens, tis, adj., [plectrum]: plectermægtig, d. e. stor lyrisk Digter, Flaccus (Horatius), Sidon. — plectrum, i, n., πλῆκτρον; 1) „alm.": Plecter el. Instrument (af Metal el. Ben), hvormed Citharspilleren slaaer Strengene, germ. die Kiel; – plectri similem linguam nostram etc, Cic. N. 2, 59; plectra movere, Ovid.; — B) df. „poet. overf."; a) Citharen, Hor. Od. 2, 13, 27; — b) d. lyriske Poesi, ibd. 1, 26, 11, oftere; — II) Ror el. Skibsror, Sil. 14, 402; ogs. ∾ ratis, id. ibd. 548.

Plēĭas, ogs. Plējas o. Plīas, ădis, f., Πληϊάς, πλειάς: en af de syv Stierner, der fædv. hede Syvstiernen; – simul ··· Plias ··· Oceani spretos pede reppulit amnes, (naar den er gaaen op), Virg. Ge. 4, 233; – in pl. Plejades el. Pliades: Syvstiernen, rimel. af πλέω, i. e. navigo, som de Søfarendes Stierner, hvf. Ovid. Fast. 3, 105: Quis tunc aut Hyadas, aut Pleiadas Atlanteas (trisyll.) Senserat, etc.? cf. Propert. 3, 3, 58: Plēĭădum denso cur coit imbre chorus; deres Opgang er neml. forbunden med Regn, hvf. ogs. Val. Fl. 2, 357: Pliada ··· nimboso moverat astro Juppiter, (havde ladet gaae op); — II) efter Mythologien ere Plejaderne: Døttre af Atlas (hvf. Atlanteae, Ovid. l. c.) ved Plejone; men hvorfor iblandt dem Merope er den mindst synlige, f. Ovid. Fast. 4, 169 flgd.; – men id. Met. 1, 669, om Mercurius: quem lucida partu Plēĭas enixa est, (i. e. Maja). — Plēĭŏne, es, f., Πληϊόνη: Datter af Oceanos o. Thetis, ved Atlas Moder til Pleiaderne, (s. und. frgd.), vid. Ovid. Fast. 5, 83; hvf. ogs. Maja's Søn Mercurius, id. Her. 16, 62, heder: Atlantis magni Plēĭŏnesque nepos; cf. id. Met. 2, 743.

Plemmȳrium, i, n., Πλημμύριον: Forbierg paa Sicilien i Nærheden af Syracus; – ∾ undosum, Virg. Aen. 3, 693. — plēne, adv. af plenus: fuldt, infundere vasa, (saa de blive fulde), Plin. 14, 28; — II) oftest „fig.": fuldeligen, fuldkomment, ganske, perficere munitiones, Caes.; si hoc plene vitare non potes, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 13; cf. Hor. Ep. 1, 11, 14; – ogs. udførligen el. vidtløftigen; ubi plenius aequo Laudat venales, qui vult extrudere, merces, id. ibd. 2, 2, 10; plenius facere, Ovid. Pont. 2, 11, 20, (i. e. benignius); viva illa ··· vox alit plenius, Quintil. 2, 2, 8; quamvis illud plenissime feceris, (opp. restrictissime), Plin. Ep. 5, 8, (hvor Talen er om Ros og Dadel).

plēnĭlūnium, i, n., [plenus, luna], (sc. tempus): Fuldmaane, Colum., Plin. 18, 75; pleniluniis, (naar der er Fuldmaane), id. 9, 20. — *plēnĭtas, atis, f.: Fylde el. at være opfyldt dermed el. deraf; – ∾ nubium, (naar de ere regnsvangre), Vitruv.; plenitates (corporis: dets Fyldighed), id.; – ogs. Rigelighed, Overflødighed, humoris, id.; o. — plēnĭtūdo, ĭnis, f., ligesom frgd.: Fylde el. Fyldighed; – crescere in plenitudinem, (blive førere), Plin.; ∾ perticae, (dens Tykhed), Colum.; — II) „overf.": ∾ syllabarum, (deres fyldige og ligesom brede Udtale), auct. ad Her. 4, 20; — [flgd.].

plēnus, 3, [af inus. pleo, hvf. impleo, etc.]; I) „egenl."; A) „alm.": fuld; fuld deraf el. opfyldt dermed; fædv. c. gen., el. c. abl., el. absol.; – plena domus argenti caelati, Cic.; Gallia ··· plena civium R., id. Font. 1; vini, somni plenus, (overvældet deraf), id.; men venustatis ··· plenior, Ter. Hec. 5, 4, 8; – plena domus ornamentis etc., Cic. Verr. 4, 57; ligel. om Personer: plenus exspectatione de aliquo, id. Att. 3, 14; cf. Liv. 1, 25; fremdeles plena ventis vela, Ovid.; – plenis velis, id., o. pleno velo, Virg., (for fulde Seil); plenissimis velis navigare, Cic.; ligel. ∾ ore, Plin.; hvf. „overf.": pleniore ore laudare; vid. Cic. Off. 1, 18; – ogs. er at hidføre neutr. plenum som subst.: Fylde; – plenum et inane, Cic. Acad. 2, 37; men Virg. Ge. 2, 244: ad plenum, (indtil Aabningen er fuld el. fyldt); cf. Hor. Od. 1, 17, 15; men „overf.": in plenum, overhovedet el. almindeligen, Plin., Senec. Ep. 91; — B) „bes." ogs. a) fuld el. fyldig, d. e. før el. tyk el. corpulent; – prodesse plenis (sc. hominibus:

være dem tienlig), Cels.; cf. Cic. Div. 2, 69: pleni enective simus; s. ogs. Ovid. A. A. 2, 661; plenum jecur (victimae) atque nitidum, (opp. exile et horridum), Cic. l. c. 13; – compar., tauros pleniores facere, (fede dem), Varro; superl., quae pericula plenissimi cujusque sunt, Cels.; — b) frugtsommelig el. med Foster, tyk, drægtig, odl.; – ∾ femina, Ovid.; ∾ venter, id.; men id. Fast. 4, 634: Telluri plenae victima plena datur; cf. Cic. Div. 1, 45: ut sue plena procuratio fieret; — c) mæt el. mættet; – Plenus eras minimo, Ovid. Am. 2, 6, 29; df. ogs. „overf.": overmættet og ligesom ked deraf; vid. Hor. Ep. 1, 20, 8, o. ibd. 2, 1, 100, ogs. id. A. P. 337; — d) tyk el. stærk; – velamina filo pleno, Ovid. A. A. 3, 267, (af en stærk Væv); surculus plenior, (opp. tenuior), Colum.; – df. ogs. „overf.": stærk i sit Slags; ∾ cibi, (nærende Spiser), Cels.; ∾ vinum, id.; men Cic. N. D. 2, 6: propter coeli pleniorem naturam, (formedelst den tykke Luft); — e) ligesom belæsset el. beladt dermed, fuld deraf el. opfyldt dermed; – exercitus plenissimus praeda, Liv. 41, 28; Quid plenam fraudas vitem crescentibus uvis? Ovid. Am. 2, 14, 23; men Virg. Ge. 4, 181, c. acc. graec.: Crura thymo plenae (apes); — f) om Stemmen el. Udtalen, ogs. om Ordene: fyldig el. stærk; – vox plenior, Cic.; ogs. homo plenior voce, id.; hvf. sonus (vocis) nimium plenus, (altfor fyldig, d. e. tyk el. grov), Quintil.; syllabae pleniores, (med flere Bogstaver), auct. ad Her. 4, 20; men ut E plenissimum dicas, (udtaler det meget stærkt el. aabent), Cic. d. Or. 3, 12; men plenissima verba, Ovid. Met. 10, 290, (stærke og betydningsfulde Ord); — II) „fig."; A) „alm.": fuld, fuldstændig el. fuldtallig; ogs. hel el. ganske; – ∾ annus atque integer, Cic. Mil. 9, numerus, id.; ∾ luna, Virg.; ex perpetuis plenisque gaudiis ··· beatam vitam exsistere, Cic. Tusc. 5, 23; men ∾ verbum, (helt, d. e. ikke contraheret), id. Orat. 47; – plenissima legio, (aldeles fuldtallig), Caes.; men legiunculae male plenae, Liv.; – ∾ aratro sulcare, (med hele Ploven el. saa dybt muligt), Colum.; Sustineas ut onus, nitendum vertice pleno est, (i. e. toto vertice), Ovid. Pont. 2, 7, 77; ∾ lumine, (med skarpt Blik), Claudian.; cf. Tibull. 1, 5, 68; ∾ gradu (ducere in hostem: i Stormskridt), Liv. 4, 34; cf. id. 34, 15; — b) ogs. fuld el. fuldkommen, gaudium, s. ovenf.; Plena fuit vobis omni concordia vita, Ovid. Am. 2, 6, 13; pleno jure esse alicujus, (med fuld Ret), Digest.; in plenum, fuldkomment el. overhovedet, Plin., s. ovenf.; — B) „bes."; a) fuld deraf, rigeligen forsynet dermed, som har noget i Mængde el. Overflødighed, df. rig; – qui plenus decesserat etc., Cic. Verr. 2, 4; cf. id. Fam. 7, 9: dum plenior (ad nos venias); – pecunia tam plena, (saa store Midler), id. R. Am. 2; plenissima villa, Hor. Sat. 1, 5, 50; cf. Virg. Aen. 11, 738; – oratio plenior, (rigere), Cic. Off. 1, 1; plenius agmen, (talrigere), Ovid. A. A. 1, 66; – fremdeles plenus honoribus, (som har beklædt alle Æresposter), Plin. Ep. 2, 1; men Cic. Fam. 11, 12: duas epistolas pleniores, (udførligere el. indholdsrigere); — b) ogs. om Aarene el. om Alderen: fuld el. moden odl.; – jam plenis nubilis annis, (allerede mandbar), Virg. Aen. 7, 53; men plenus annis, som har opnaaet en høi Alder, Plin. Ep. 2, 1; ligel. plenior annis, Val. Fl.; men annus XXV coeptus pro pleno habetur, Digest.; — c) fuld deraf, d. e. aldeles sysselsat dermed, el. overvældet el. giennemtrængt deraf; – plenus negotii, Cic., laboris, Plin.; men Virg. Aen. 1, 460: Quae regio in terris nostri non plena laboris, (fuld af Rygtet derom)? – plenus officii, (nidkær for Opfyldelsen af sin Pligt), Cic.; plenu' fidei, Enn. ap. Cic. d. Senect. 1; men plenus irarum etc., Liv. 2, 61, vitii probrique, Plaut. Mil. gl. 2, 5, 13; – ille deo plenus, (begeistret), Lucan.

plĕo, ēre: at fylde, er Stamordet til plenus, men findes selv alene in composs. compleo, impleo etc.; s. ogs. Fest. p. 230, (Müll.).

plērīque, pleraeque, etc.; s. und. plerusque. — plērōma, ătis, n., πλήρωμα: Fylde, Tertull. — plērōtĭcus, 3, πληρωτικός: tienlig til Udfyldning, terminus, Frontin. d. Col. ap. Goes. — plerumque, s. und. plerusque. — plērus, a, um, [af Stammen ple-, hvf. ogs. plus], forcl. f. plerusque, plerique; – campestris plerus (ager), Cato ap. Priscian.; plera pars, Pacuv. ap. Fest.; Achaeos pleros perdidit, id. ap. Priscian.; minores magistratus ··· plures in plera sunto, Cic. Leg. 3, 3, (e XII Leg.); — df. ogs. plerum, som adv. f. plerumque: oftest, Asellio ap. Priscian.

plērusque, aque, umque, [d. forstærk. Form af plerus]: saare megen, en stor Del deraf, de fleste odl.; A) in sing. som adj. alene sieldent; – juventus pleraque ··· Catilinae favebat, Sall. Catil. 17; ligel. pleraque nobilitas, id. ibd. 23; cf. id. Jug. 54 o. 79; ∾ Graecia, Gell. 17, 21; — bb) df. neutr. plerumque; a) som subst. c. gen.: den største Del deraf; – ubi plerumque noctis processit, Sall. Jug. 21; plerumque Europae, Liv. 45, 9; — b) oftere som adv.: mest el. oftest, meget ofte; – haec ipsa fortuita sunt; plerumque enim, non semper eveniunt, Cic. Div. 2, 5; cf. Hor. Sat. 1, 10, 15; – hos Tac. ogs.: undertiden el. ofte, odl.; vid. id. Ann. 4, 57, o. id. Hist. 5, 1, ogs. id. Germ. 13 o. 45; — B) in pl.; – Sororem plerique esse credebant meam, Ter. Eun. 1, 2, 38; multi ··· plerique, Cic. Inv. 1, 36; ut plerique meministis, id. Sest. 3; plerique Belgae, Caes. B. G. 2, 4; pleraque tecta ··· alia etc., Liv. 27, 3; ea pleraque, quae etc., Nep. praef.; plerique e Graecis, Plin. 5, 1; pleraeque gentium, id. 21, 50; – plerique omnes: næsten alle; vid. Ter. Andr. 1, 1, 28, o. Nep. Eum. 12; men dixi pleraque omnia, Ter. Heaut. 4, 7, 2; – plerique ··· plurimi, Tac. Hist. 4, 8; — bb) df. neutr. pleraque; a) absol.; – quum homines ··· viribus corporis pleraque administrabant, Cic. Inv. 1, 2; — b) som adv: for det meste, oftest; – is erit pleraque impeccabilis, Gell. 17, 19.

plētūra, ae, f., [inus. pleo, s. impleo], (eftercl. Ord): Fyldelse, at være el. blive fuld el. overfyldt; – crescente pletura (navis), Paul. Nol.; — II) „overf."; – pletura (sanguinis): Fuldblodighed, Betændelse, Veget. — pleurĭcus, 3, πλευρικός: paa el. ved Siden deraf; – ∾ termini, Frontin. d. Col. ap. Goes. — pleurīsis, ĭdis, f.: Biform af pleuritis, Prudent. — pleurītĭcus, 3, πλευριτικός: som har Sting i Siden, Plin. 27, 3. — pleurītis, ĭdis, f., πλευρῖτις: Sidesting, Ondt i Siden el. indvortes Byld deri, Vitruv. 1, 6; — not.: s. ogs. und. plinthis nr. II. — Pleuron, ōnis, f., Πλευρών: By i Ætolien, Plin. 4, 3; — B) df. Pleurōnius, 3: pleuronisk, Acmon, Ovid. Met. 14, 494; — 2) df. subst., Pleurōnĭa, ae, f.: den Del af Ætolien, hvori Byen Pleuron laa, Auson. — 1. plexus, 3: partic. af plecto. — 2. plexus, us, m., [1. plecto]: Fletten el. Fletning el. Bøining; – in plexum ponere crines, Manil. 5, 147, inc.

Plias, pl. Pliades, s. und. Pleias. — *plĭcātĭlis, e: til at sammenfolde, crista (upupae), Plin.; men id. 5, 10: naves plicatiles humeris transferunt etc., (d. e. Skibe af Skind, som ere til at folde sammen); o. — plĭcātūra, ae, f.: Sammenfoldning el. Fold; – plicaturae stragulae vestis, Plin. 7, 52; af — plĭco, (avi o. ŭi), ātum o. ĭtum, v. a., πλέκω: sammenfolder, sammenvikler; – ∾ chartam, vid. Martial. 4, 83; seque in sua membra plicantem (serpentem), etc., Virg. Aen. 5, 279; Est etiam, quasi ut anellis hamisque plicata Inter se etc., Lucr. 6, 1085; cf. id. 4, 826; men his numeris plicatis, Capella.

Plĭnĭānus, 3, cerasa, Plin. 15, 30, (benævnte efter en Plinius). — Plīnĭus, i, m.: romersk Slægts- og Mandsnavn, hvoraf her mærkes; 1) C. Plinius Se-

cundus, (ogs. Major el. d. ældre), omkom ved at undersøge Udbrudet af Vesuvius (a. Chr. 79), vid. Plin. Ep. 6, 16; om hans lærde Virksomhed s. ibd. 3, 5, hvor ogs. hans til os komne Historia Naturalis i 37 Bøger med Rette heder: opus diffusum, eruditum, nec minus varium, quam ipsa natura; — II) C. Plinius Caecilius Secundus, (ogs. Junior el. d. Yngre), Søstersøn og adopteret Søn af d. frgd., har skrevet 10 Bøger Breve og en Lovtale (panegyricus) til K. Trajan; - hans Lærdom og Veltalenhed berømmer Martial. 10, 19; — III) Plinius Valerianus, en Læge paa K. Constantins Tid, har skrevet: de Re medica.

plinthis, ĭdis, f., πλινθίς: oprdl. firkantet Teglsten; df. „alm.": Firkant; navnl. i Bygningskunsten, ligesom plinthus: den flade Tavle under Gesimsen af Søileskaftet, Vitruv. 3, 2; — II) i Vandorgelet: d. saakaldte Register, Vitruv. 10, 13, (Schneid.; al. pleuritis m. s. Bem.); — III) hos Landmaalerne: = plinthus, no. II. — plinthĭum, i, n., πλινθίον: firkantet (el. teglstenformet) og udhulet Figur, hvis Linier tiene til Timernes Udmaalning, altf. etslags Soluhr, Vitruv. 9, 9. — plinthus, i, m., πλίνθος, ligesom plinthis, oprdl. firkantet Teglsten; df. I) den firkantede Plade under Søileskaftets Gesims, Vitruv. 4, 7; — II) hos Laandmaalerne: aflang Firkant med et Areal af 100 Dages Pløieland; - quae centuriae nunc vocantur plinthi, id est, laterculi etc., Hygin. d. Cond. agr. ap. Goes.

Plisthĕnes, is, m., Πλεισθένης; I) Søn af Pelops og Fader til Agamemnon o. Menelaus, der dog hede Atridae, fordi de vare opdragne af Farbroderen Atreus; vid. Serv. ad Virg. Aen. 1, 458; men efter Hygin. Fab. 86 o. 97, er Plisthenes: Søn af Atreus, hvilken sidste da bliver Farfader til Agamemnon og Menelaus; — B) df. 1) Plisthĕnĭdes, ae, m., Sabin. Ep. 1, 127: Søn af Plisthenes, (i. e. Menelaus); — 2) Plisthĕnĭus, 3, torus, Ovid. Rem. 778, (i. e. Agamemnonis, s. ovenf.); — II) en Søn af Thyestes; vid. Hygin. Fab. 88, o. Senec Thyest. 726. — plistolochia, ae, f., s. und. pistolochia. — plistolycia, ae, f.: = althaea, Plin. 20, 84. — Plistŏnices, ae, m., Πλειστονίκης, (i. e. permultorum victor), kaldtes Grammatikeren Apion, Gell. 5, 14, Plin.

plŏce, es, f., πλοκή, (i. e. nexus); I) Talefigur, hvorved det samme Ord gientages med etslags Modification i Bemærkelsen; saal. simia est simia, Capella; (paa Græsk, Quintil. 9, 3, 41); — II) i Musiken: Tonernes Sløifning, Capella. — plōdo, ĕre, 3, s. und. plaudo.

*plōrābĭlis, e: begrædelig, jammerlig; - plorabile si quid etc., (noget ret tragisk), Pers. 1, 34; sonare plorabile quiddam, Claudian.; — plōrātĭo, onis, f.: = ploratus, Augustin.; — plōrātor, oris, m.: som græder, som giør noget grædende; - Si quis plorator collo tib vernula pendet, etc., Martial. 14, 54; o. — plōrātus, us, m.: tydelig og heftig Graad, Jammerskrig el. Hylen; - omnia mulierum ploratibus sonant, Liv. 29, 17; cf. Cic. Tusc. 2, 8, (e Soph.): Heu virginalem me ore ploratum edere; — II) „overf.": tenui gutta ploratu, (om den af Balsamtræet dryppende Saft), Plin. 12, 54; — [flgd.].

plōro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) forel.: skriger, raaber skrigende; - si etc., ast olle plorassit, (f. ille ploret), Lex Servii Tullii ap. Fest. p. 230, (Müll.); — II) „alm."; A) neutr.: udstøder Klageskrig, skriger el. hyler af Sorg el. Smerte; - amico amisso ··· lacrimandum est, non plorandum, Senec. Ep. 63; cf. Ovid. A. A. 3, 292, o. Hor. A. P. 431; men id. Sat. 2, 5, 68: invenietque, Nil sibi legatum, praeter plorare, suisque, (i. e. praeter ploratum); cf. ibd. 1, 10, 91, (hvor jubeo plorare er Grækernes: οἰμώζειν κελεύω); - ogs. alm.: græder; plorando fessus sum, Cic. Att. 15, 9; — B) act.: græder el. hyler derover, begræder el. bejamrer; - ∼ turpe commissum, Hor. Od. 3, 27, 38, funera, Stat.; - ogs. m. acc. c. inf., Hor. Ep. 2, 1, 9; men Plaut. Aul. 2, 4, 29: Aquam hercle plorat, quom lavat, profundere; - df. ploratus, 3: begrædt, rogus, Ovid. Fast. 4, 856; cf. id. A. A. 1, 75: Nec te praetereat Veneri ploratus Adonis.

plōsor, oris, m., s. und. plausor. — plostellum, i, n., dem. af plostrum (s. plaustrum): liden Arbeidsvogn el. Lastvogn, Varro; - Aedificare casas, plostello adjungere mures, („alleg.": drive Narrestreger), Hor. Sat. 2, 3, 247. — plostrārĭus, s. und. plaustrarius. — plostrum, i, n., s. und. plaustrum. — plosus, s. und. plausus.

Plōtae, arum, f., Πλωταί (sc. νῆσοι, i. e. natantes insulae): en ældre Benævnelse paa Strophaderne, Mela, Plin. — Plōtĭānus, Plotius; s. und. Plautianus, etc. — ploxĕmum el. ploxĭmum el. ploxenum, i, n., [gallisk Ord]: Vognkasse el. Vognskrin; (gallisk Ord); - Gingivas vero ploxemi habet veteris, Catull. 96, 6; s. ogs. Fest. p. 230, (Müll.).

plŭit, ebat, pluit o. pluvit, 3, v. impers.: det regner; - pluet credo hercle hodie, Plaut.; ut multum pluverat, id. Men. prol. 63; Hyadas ··· a pluendo; ὕειν enim est pluere, Cic. N. D. 2, 43; - i Varselssproget ogs. c. acc., el. c. abl.; sanguinem pluisse, senatui nunciatum est, Cic. Div. 2, 27; lacte pluisse, Liv. 27, 11; ogs. ∼ lapidibus, id., carne, Plin.; - men pass.: illud spatium, qua pluitur et ningitur, Appul.; — II) „poet. overf." ogs. om andre Ting; a) at falde som Regn; - Nec de concussa tantum pluit ilice glandis, Virg. Ge. 4, 81; - ogs. at udgyde som Regn; stridentia funda Saxa pluunt, volucres imitantur fulgura glandes, Stat. Theb. 8, 416.

plūma, ae, f., germ. Pflaume: Dunfieder; - ∼ mollis, Virg.; cf. Cic. N. D. 2, 47: (animantes) pluma alias, alias squama videmus obductas; - pl. plumae: Dunfiedre el. Dun. (i Modsætn. af pinnae); - ∼ versicolores columbis, id.; Nec querar, in plumis delituisse Jovem, (i. e. sub cygni forma), Ovid. Her. 8, 68; - brugtes til Udstopning, vid. Martial. 12, 17, o. Juvenal. 1, 159; — B) ofte ogs. lignelsesvis om en Intethed, om Letsindighed, odl.; - Pluma haud interest, patronus an cliens etc., (det giør ikke mindste Forskel), Plaut. Most. 2, 1, 60; homo levior, quam pluma, id.; cf. Cic. Att. 8, 15: qui ipsi pluma aut folio facilius moventur; — II) „overf."; A) de ligesom Dunfiedre (in plumam, Virg. Aen. 11, 771, el. in modum plumae, Sall. frgm. ap. Serv. ad Virg. l. c.) sammenføiede Skæl el. Plader paa Pantseret; - Qua male jam plumis imus tegit inguina torax, Stat. Theb. 11, 543; — B) „poet." ogs.: det første Skæg, Hor. Od. 4, 10, 2: quum veniet pluma.

*plūmācĭum, i, n.: Fiederpude, Ambros.; — plūmālis, e: med Fiedre; - plumalem de Jove fecit avem, Anthol. Lat. B.; — plūmārĭus, 3: ligesom Dunfiedre; df. hørende til Broderi med Dunfiedre; - vestes plumaria arte confectae, Hieronym.; — II) df. subst., plumarius, i, m.: Kunstner i dette Slags Broderi, Varro, Vitruv.; o. — plūmātĭlis, e: broderet ligesom med Fiedre; df. plumatile, (sc. vestimentum): broderet Dragt; - Cumatile aut plumatile, etc., vid. Plaut. Epid. 2, 2, 49; — [pluma].

*plumbāgo, ĭnis, f.; I) etslags Blyerts el. Blyglands, ogs. molybdaena, Plin. 34, 50; — B) df. „overf.": Blyfarve el. blyfarvet Skær paa Ædelstene, id. 37, 18; — II) som Plante: Blyurt el. Loppeurt, Plin. 25, 97; o. — plumbārĭus, 3: hørende til Bly el. til Forarbeidelsen deraf; - ∼ officina, (Blyhytte), Plin.; ∼ metalla, (Blybiergværker), id.; - men ∼ artifex, (Blyarbeider), Vitruv., ogs. absol.: plumbarius, i, m., Digest.; cf. Plin. 4, 35; — [plumbum]. — plumbātūra, ae, f., [plumbo]: Sammenlodning med Bly, Digest. — plumbatus, a, s. und. plumbo.

plumbĕus, 3, [plumbum]; I) „egenl.": af Bly, glans, (Blykugle), Lucr.; ligel. absol., plumbea (sc. glans el. pila), Spart.; - fremdeles ∾ numi, (Blypenge), poet. om det aldeles Værdløse, Plaut.; ogs. absol.: plumbeus (sc. numus), Martial.; - ∾ vas, Plin., Colum.; ogs. absol., plumbeum (sc. vas: Blykar), id.; men Martial. 6, 55: Fragras plumbea Nicerotiana (acc. graec.: du lugter el. dufter af N.'s Salvedaaser); - ∾ volumina, Plin. 13, 21, (i. e. laminae plumbeae in volumen convolutae, neml. til at indgrave paa); - ∾ ictus, (pl.: Slag af Blysvøber), Prudent., (s. plumbata und. plumbo); ∾ color, (Blyfarve), Plin.; — II) „fig."; A) „overf."; a) ligesom af Bly, d. e. sløv, udygtig; - illum plumbeo gladio jugulatum iri, Cic. Att. 1, 16; o plumbeum pugionem! id. Fin. 4, 18; — b) flet, ringe; - ∾ numus, s. ovenf.; ∾ vina, Martial., mala, id., carmina, Auson.; — c) ∾ auster, Hor. Sat. 2, 6, 18: trykkende, besværlig; — B) „ment."; a) tung, mørk, bitter; - Si quid peccatum' st, plumbeas iras gerunt (nostri divites), Plaut. Poen. 3, 6, 16; — b) sløv, dum, enfoldig; - nisi plane in physicis plumbei sumus, Cic. Tusc. 1, 29; men Ter. Heaut. 5, 1, 4, som Skældsord: Quae sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus, etc.

*plumbo, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": sammenlodder med Bly; - modiolos indere et plumbare, Cato; ∾ scyphum alieno plumbo, Digest.; cf. Plin. 34, 48: ∾ argentum ex plumbo albo, (at fortinne); — II) „bes.": forfærdiger af Bly; - plumbatae sagittae, Plin.; ∾ canales, (Blyrender), Frontin.; — B) df. subst., plumbata (sc. glans el. pila): Blykugle, Veget.; (brugtes navnl. ved Soldaternes Øvelse); men plumbatarum ictus, (Slag af Svøber, hvori Blykugler ere indsyede), Cod. Theod.; - o. plumbōsus, 3: fuld af Bly, blandet med Bly, molybdaena, Plin.; - superl., ∾ faex, id.; — [flgd.].

plumbum, i, n., μόλυβδος: Bly; - dolia plumbo vincito, Cato; s. ogs. Plin. 34, 47, flgd.; ogs. plumbum nigrum, id. ibd.; men ∾ album, Lucr., Caes., ogs. candidum, Plin., (ligesom stannum o. cassiteros): Tin; - Aerique aes plumbo, fit uti, jungatur ab albo, (sammenloddes dermed), Lucr. 6, 1077; — B) „bes." o. „poet.": hvad der er giort af Bly; navnl.; a) Blykugle; - quum Balearica plumbum Funda jacit, etc., vid. Ovid. Met. 2, 727; cf. Virg. Aen. 9, 588; — b) Blyrør, Hor. Ep. 1, 10, 20; — c) Blysvøbe, (s. plumbata, ae, und. plumbo), Prudent.; — II) „overf.": blyfarvet Plet (som Øiensvaghed); - plumbum ex oculo tollere, Plin. 25, 97.

*plūmesco, ĕre, v. n. inch.: at faae Fiedre, (om Kyllinger), Plin. 10, 74; o. — plūmĕus, 3: med el. af Dunfiedre el. Dun, culcita, (Dunpude), Cic. Tusc. 3, 19; otus auribus plumeis eminentibus, Plin.; — II) „overf."; A) let el. blød som Dun; - ∾ pondera follis, (i. e. levia), Martial.; ∾ cutis, (dunblød), Appul.; — B) broderet el. figureret; - indumenta plumea texere, (væve figurerede Tøier; s. und. plumarius), Prudent.; — [pluma]. — plūmĭger, a, um, [pluma, gero]: fiederbærende, befiedret; - ∾ anseres, Plin. 10, 27. — plūmĭpes, ĕdis, adj., [pluma, pes]: med Fiedre paa Fødderne; - Adde huc plumipedes volatilesque, Catull. 55, 19.

*plūmo, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.; at bedække med Fiedre, at befiedre; - ∾ se in avem, (forvandle sig til en Fugl), Appul.; plumato corpore corvus, Cic. N. D. 2, 44, (ex Arat.); cf. Plin. 8, 50; — B) „overf."; a) at brodere el. udsye; - Pars (stratorum) auro plumata nitet, Lucan. 10, 125; — b) bedække med Skæl; - loricae plumatae, Justin. 41, 2; — II) neutr.: at faae Dun el. Fiedre, at blive befiedret; - pullis jam plumantibus, Gell. 2, 29; o. — plūmōsus, 3: fuld af Fiedre el. af Dun, befiedret; - ∾ aucupium, Propert. 4, 2, 34; — II) ∾ folia, (dunede el. haarede), Plin. 25, 29; — [pluma]. — plūmŭla, ae, f., dem. af pluma: liden Fieder, Colum., Appul. — plŭo, ĕre, s. und. pluit. — plŭor, oris, m., [pluit]: Regn; (forcl. Ord); - tantus quum staret pluor, Laber. ap. Non.

†plūrālis, e, [plus]: hørende til flere; - ∾ elocutio testium, Digest.; — II) „bes." i Grammatiken; - ∾ numerus: Flertallet, Quintil. 1, 5, 42; absol.: plurale (sc. nomen: som staaer i Flertallet), id.; singularia pluralibus miscere, id.; df. — plūrālĭtas, atis, f.: Flertallet, Charis.; o. — plūrālĭter, adv.: i Flertallet; - tonitrua nos pluraliter dicimus, Senec. — plūrātīvus, 3, [plus]: hørende til Flertallet; - ∾ numerus: Flertallet, Gell. 19, 8; - ogs. absol., plurativum, i, n.: Flertallet el. Pluralet, id. 20, 6.

plūres, s. plus und. multus. — plūrĭes, (-ens), adv., [plus]: flere Gange, oftere; - pluriesque ··· subsistebant, Caes. B. C. 1, 79. — plūrĭfărĭam, adv., (oprdl. plurifariam in partem, s. und. bifarius); I) paa mange Steder; - ∾ Italiam operibus instruere, Suet. Aug. 46, munera exhibere, id. Claud. 41, oftere; — II) mangfoldigen, paa mange Maader; - ∾ appellari, (have mange Navne; om Bierget Taurus), Solin. 38.

plūrĭformis, e, [plures, forma]: mangeformet; df. mangfoldig; - ∾ modo, Appul. — plūrĭlătĕrus, 3, [plures, latus, eris]: med flere Sider, Frontin. Expos. form. ap. Goes. — plūrĭmus, 3, s. und. multus. — plūrĭvŏcus, 3, [plus, vox]: som har flere Bemærkelser, Capella.

plus, pluris, s. und. multus. — plusculus, 3, dem. af plus: lidet mere, noget mere; - tum autem pluscula Supellectile opus est, Ter. Phorm. 4, 3, 60; ∾ sal, Colum.; men plusculas similes noctes, (flere slige Nætter), Appul.; — B) df. neutr. plusculum; a) som subst., (saal. ogs. classisk); - causae, in quibus plusculum negotii est, (hvori der er noget mere at bestille), Cic. d. Or. 2, 24; cf. Lucr. 4, 620: ∾ ··· operai; plusculum etiam, quam etc., noget mere, end osv., Cic. Fam. 5, 12; — b) som adv.: meget mere; - Mira sunt, nisi invitavit sese in coena plusculum, (har giort sig vel meget tilgode), Plaut. Amph. 1, 1, 127; men plusculum annum, (s. plusculum quam annum), id. Pers. 1, 1, 21; ∾ laborare, (for meget), Varro.

plŭtĕus, i, m., sieldn. plŭtĕum, i, n.: I) i Krigssproget; A) et af Vidier flettet bevægeligt Skytstag, hvorunder Beleirerne under Arbeidet sikkres imod Fienden; vid. Paul. ex Fest. p. 231, (Müll.); cf. Caes. B. C. 2, 9, o. Liv. 21, 61; urbem vineis et pluteis capere, id. 34, 17; men „alleg.": Si invenio, qui vidit, ad eum vineas pluteosque agam, (gaaer jeg løs paa ham), Plaut. Mil. gl. 2, 2, 111; — B) fast Brystværn el. Formur, navnl. paa Beleiringsværker; vid. Caes. B. G. 7, 25 o. 41; s. ogs. id. B. C. 1, 25, o. id. ibd. 3, 24; — II) udenfor Krigssproget, og ifølge etslags Lighed; A) Rygstød el. den opstaaende Del af en Bænk el. Sopha; hvf. Suet. Calig. 26: coenanti ad pluteum stare; ligel. fulcra plutei (i. e. lecti tricliniaris), Propert. 4, 8, 68; — B) det indre Sengebret, Martial. 3, 91; men id. 8, 44: Supraque pluteum te jacente, (paa Ligbaaren); — C) Boghylde el. Bogreol; - plutei circa parietes, Digest.; cf. Juvenal. 2, 7, o. Pers. 1, 106; — D) i el. ved Bygninger: Mellemvæg, Skranke, Rækværk, (navnl. imellem tvende Søiler), Vitruv. 4, 4.

Plūto el. Pluton, ōnis, m., Πλούτων: Pluto, Underverdenens Hersker, Broder af Jupiter og Neptunus, og Gemal af Proserpina; - vid. Cic. N. D. 2, 26: terrena autem omnis vis atque natura Diti patri dedicata est, qui Dives, ut apud Graecos Πλούτων, quia et residant omnia in terras et oriantur e terris; s. ogs. Virg. Aen. 7, 327, ogs. Ovid. Met. 5, 360; - acc. Plutona, Hor. Od. 2, 14, 7; — B) df. Plūtōnius, 3,

Πλουτώνιος: plutonisk, domus, Hor. Od. 1, 4, 17, (d. e. Underverdenen), conjux, Prudent., (i. e. Proserpina); — not.: Plutonia (sc. loca): en forpestet Egn i Asien, Cic. Div. 1, 36. — plūtor, oris, m., [pluo]: som lader regne, som giver Regn; – seminator, plutor, rigator, Augustin. — Plutus, i, m., *Πλοῦτος*, Plutus, d. e. Rigdommens Gud; vid. Phaedr. 4, 11: Veniente Pluto, qui Fortunae est filius.

†plŭvĭa, ae, fem. af pluvius, (sc. aqua): Regn; – ∾ ingens, (stærk), Virg., impendens, (truende), id.; – ogs. in pl.; pluvias metuo, si etc., Cic.; ∾ tenues, Virg., grandes, Ovid.; – ogs. Regnvand, Plin. 33, 34; – men pluviae ritu, Claudian., (ligesom Regn, d. e. i stor Mængde); df. — plŭvĭālis, e: med Regn, regnig el. regnfuld, dies, Colum., aqua, (Regnvand), Senec. Qu. N. 3, 7; ∾ imbres, (Skylregn), vid. Tac. Hist. 5, 23; ∾ austri, Virg. Ge. 3, 429; men ∾ Haedi, (som Stiernebillede), id. Aen. 9, 668, (som medbringe Regn); ∾ fungi, (som voxe i Regn), Ovid.; — plŭvĭātĭcus, 3: med el. af Regn; – ∾ aqua, (Regnvand), Marc. Emp.; — plŭvĭātĭlis, e: = frgd., aqua, Cels.; o. — plŭvĭōsus, 3: med megen Regn, regnig el. regnfuld, hiems, Plin. 18, 60.

plŭvĭus, 3, [pluo]: regnbringende, regnfuld, tempestates, Cato, coelum, Varro, venti, Hor., rores, id., Hyades, Virg. Aen. 3, 516; cf. Plin. 2, 39: suculas Graeci pluvio nomine Hyadas appellant; ∾ regio, (hvor det regner meget), Colum.; ∾ aqua, (Regnvand), Cic.; s. ogs. und. pluvia; men aquas pluvias colligere, vid. Quintil. 10, 1, 109; ∾ arcus, (Regnbuen), Hor.; men ∾ Juppiter, Tibull. 1, 7, 26, (som lader det regne, som sender Regn); ∾ aurum, (nedregnende Guld, Guldregn), Ovid. Met. 4, 610.

pneumătĭcus, 3, *πνευματικός*: som sættes i Bevægelse af Vinden el. af Luften, organa, Plin. 19, 20, res (pl.), Vitruv., (saadanne Maskiner), ratio, (den hidhørende Theori), id. — pneumătŏmăchi, orum, *πνευματομάχοι*, (i. e. impugnantes spiritum): visse Kettere, Cod. Just. — pnīgeus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., (*πνιγεύς*: Qvæleren el. Dæmperen): Laag el. Redskab, hvorved Vandorgelets opstigende Luft nedtrykkes el. dæmpes, Vitruv. 10, 13. — pnīgītis, ĭdis, f., (sc. terra), *πνιγῖτις* (sc. *γῆ*): etslags mørkfarvet Pottemagerler; vid. Plin. 35, 56.

1. po, f. potissimum, in carmine Saliari, Fest. p. 205, (Müll). — 2. po–, praepos. insep., [af Grækernes *ποτί*, i. e. *πρός*]: til, ved, hos; betegner en Magt el. Besiddelse el. Samværen; saal. i potis, hvf. possum, o. fl. — 3. po', foræld. f. post; po' meridiem, vid. Quintil. 9, 4, 39. — Poblilia tribus, s. und. Publilius.

pōcillātor, oris, m.: Mundskenk, Appul.; af — — pōcillum, i, n., dem. af poculum: lidet Beger; – ∾ mulsi, vid. Liv. 10, 42; ∾ fictile, Cato, argenteum, Suet. — pōcŭlentus, 3, [poculum]: drikkelig el. til at drikke; – penus est, quod esculentum aut poculentum est, Qu. Scaevola ap. Gell. 4, 1.

pōcŭlum, i, n., [af *πόω*, hvf. *πίνω*, i. e. bibo]; I) „egentl.": Drikkekar el. Beger el. Pokal; – poscunt majoribus poculis (sc. bibere), vid. Cic. Verr. 1, 26; men eodem poculo bibere, Plaut. Casin. 5, 2, 52, (drikke samme Staal, „alleg.": lide samme Elendighed); – disse pocula vare undertiden kunstigen forarbeidede, vid. Virg. Ecl. 3, 44; undertiden ere de ogs. fictilia (af Ler), Tibull., ogs. aurea, vid. Hor. Sat. 1, 2, 115; — II) „overf."; A) Drik el. Drikke; vid. Virg. Ge. 3, 529: Pocula sunt fontes liquidi; ∾ vitea, (i. e. vinum), id. ibd. 379; men ∾ Acheloia, (i. e. aqua), ibd. 1, 9; — b) df. ogs. ∾ amoris, Elskovsdrik, Hor. Epod. 5, 38; ogs. ∾ desiderii, id. ibd. 17, 80; men ∾ mortis, (Giftbegeret el. Giften), Cic. Cluent. 11; cf. Ovid. Met. 14, 295; — B) Drikkelag; saal. in poculis etc., Cic. d. Senect. 14; – ogs. Svir el. Fylderi; in ipsis suis immanibus poculis etc., id. Phil. 2, 25; — not.: ctr. poclum, Arnob.

pōdăger, gri, m., *ποδαγρός*: som lider af Podagra el. Fodgigt, Enn. ap. Priscian., Claudian. — pōdăgra, ae, f., *ποδάγρα*: Podagra el. Fodgigt, Cic., Plin., Hor.; ∾ tarda, Catull., nodosa, Ovid.; ogs. in pl., Cels., Plin. — pōdăgrĭcus, i, m., *ποδαγρικός*: en Podagrist, Cels.; podagrici pedibus suis maledicunt, Petron. Sat. 132. — pōdăgrōsus, 3, [podagra]: med Podagra, Plaut. Poen. 3, 1, 29; ∾ pedibus esse, id. — Pŏdălīrius, i, m., *Ποδαλείριος*: Søn af Æsculapius og Broder til Machaon, ogs. selv berømt Læge for Troja; vid. Ovid. A. A. 2, 735, o. id. Trist. 5, 6, 11; — not.: ogs. Navnet paa en af Æneas's Ledsagere, Virg. Aen. 12, 304.

pŏdēres (el. poderis), is, m., *ποδήρης*: en til Fødderne nedhængende (præstelig) Dragt, Tertull. – pōdex, ĭcis, m., [rimel. af pedere]: Enden af Masttarmen, Hor. Epod. 8, 6; df. Sædet el. Rumpen, Juvenal. 2, 12. — pŏdĭcus, 3, [*ποῦς*]: hørende til en Fod el. Versfod, Capella. — pŏdismătus, 3: afmaalt efter Fødder, Frontin. d. Col. ap. Goes.; af — pŏdismus, i, m., *ποδισμός*: Afmaalning efter Fødder, Veget.

pŏdĭum, i, n.; *πόδιον*; I) „alm.": Forhøining el. forhøiet Sted el. Fod til at lægge el. sætte paa; – podia ternis alta pedibus etc., Pallad.; super haec podia alvearia collocantur, id.; — II) „bes."; A) fremspringende Del af en Bygning, Pavillon el. Altan; – cubiculum ··· marmore excultum podio tenus, Plin. Ep. 5, 6; cf. Vitruv. 3, 3; — B) df. i Amphitheatret og paa Cirkus: en saadan Pavillon el. Loge, hvori Keiserne og andre høie Personer havde deres Pladser; – toto podio adoperto etc., (neml. ved at trække Forhænget til Side), Suet. Ner. 12; cf. Plin. 37, 11, 2, o. Juvenal. 2, 148.

Poeas, antis, m., *Ποίας*, af Meliboea i Thessalien, Fader til Philoctetes, som deraf heder: Poeante satus, Ovid. Met. 9, 233; — B) df. 1) Poeantĭădes, ae, m., i. e. Poeantis filius, (s. ovenf.), ibd. 13, 313; — 2) Poeantĭus, 3, heros, Ovid., proles, id., ogs. absol., Poeantius, id. Trist. 5, 1, 61, (i. e. Philoctetes).

Poecĭle, es, f., sc. porticus, *Ποικίλη*, sc. *στόα*, (af *ποικίλος*, i. e. varius: spraglet): Billedgalleri i Athenen, benævnt efter de deri udførte Malerier, hvorom Plin. 35, 35: (Polygnotus) et Athenis porticum, quae Poecile vocatur, gratuito pinxit; cf. Nep. Milt. 6; — not.: ogs. paa K. Hadrians Villa i d. Tiburtiske fandtes et Poecile, som Efterligning af det Atheniensiske, Spart. Hadr. 26.

pŏēma, atis, n., *ποίημα*, „egentl.": det Udarbeidede; df. lidet skrevet Stykke el. Digt, Lucil. ap. Non.; men om et enkelt Vers af et Digt: o poëma tenerum et moratum atque molle! Cic. Div. 1, 31; – men sædv. heder poëma: ethvert kortere el. længere Digt, saal. Cic. Acad. 1, 3, til Varro: atque ipse varium et elegans omni fere numero fecisti poëma; ∾ condere, id., pangere, ogs. scribere, Hor., (forfatte el. skrive et Digt); – not.: poëmatorum (f. poëmatum), Varr. ap. Charis.; oftere in dat. o. abl.: poematis (f. poematibus), Plaut., Varr., Cic. — pŏēmătĭon, i, n., *ποιημάτιον*: lidet Digt; – sive idyllia, sive eclogas, sive ··· poematia, etc., Plin. Ep. 4, 14; cf. id. ibd. 27.

poena, ae, f., *ποινή* (Løsepenge); df. 1) „egentl.": Giengield el. Erstatning for en Krænkelse el. Forseelse; df. Bod, ogs. Straf el. Hævn; – octo poenarum genera in legibus continentur: damnum, vincula, verbera, talio, ignominia, exsilium, mors, servitus, Cic. frgm. ap. Augustin.; – poenas ab aliquo petere doloris sui, (hævne sin Harme el. Smerte paa nogen), id. Att. 1, 16; poenas parentum a filiis repetere, (hævne deres Mord derpaa), id. R. Am. 24; cf. id. Att. 9, 14; ligel. poenas patrias (f. patris) sanguine alicujus

persequi, id. Phil. 13, 20, (hævne ham ved nogens Mord); men id. Fl. 17: poena Dorylensium (hos D., el. efter deres Love) falsarum litterarum (for Forfalskning deraf); poenas capere pro civibus suis, (hævne deres Mord), Sall. Jug. 68; cf. Ovid. Met. 2, 833: Has ubi verborum poenas mentisque profanaeCepit,(efter saaledes at have straffet hendes Tale osv.); men Lucan.8,97: nunc accipe poenas, Sed quas sponte luam, (nu straf mig osv.); – habere poenas ab aliquo, (have Straf derover, have hævnet sig derpaa), vid. Liv. 29, 18, o. Cic. Leg. 2, 17; men habere poenam meritam el. poenas meritas, (have sin fortiente Straf, være straffet efter Fortieneste), Liv.; cf. id. 6, 10: habere poenam consilii sui; – poenas dare, (lide Straf), Cic., alicui, af nogen, (oprdl. give nogen Erstatning), vid. Virg. Aen. 8, 538; cf. Sall. Jug. 14; ogs. dare poenas legibus, (lide den af Lovene fastsatte Straf), Cic. Brut. 68; men poenas mihi morte dedisses, (jeg havde straffet Dig paa Livet), Ovid. Met. 9, 578; dare poenas temeritatis, (bøde derfor), Cic.; cf. Phaedr. 1, 13; – poena capitis, Caes., vitae, Cic., (Livsstraf); poena aliquem afficere, multare, Cic., at straffe nogen; ligel. poenas capere de aliquo, Liv., sumere, Virg.; men exigere poenam indicii, (tage Hævn el. Straf derfor), vid. Ovid.Met. 4,190; ligel. expetere poenas ab aliquo, Cic., ogs. in aliquem, Liv. 1, 23; ire in poenas, (skride til at straffe), Ovid.; men teneri poena, (være forfalden udi Straf), Cic.; – poenas pendere (ligesom poenas dare, s. ovenf.) alicui, (straffes af nogen), Ter. Heaut. 4, 4, 6, alicujus rei (derfor), Cic. Att. 11, 8; ligel. poenas dependere el. expendere, solvere el. persolvere, id.; ligel. poenam sustinere, sufferre, subire, perferre, luere, ferre, id., pati, Ovid.; cf. Cic. Manil. 3: poenam scelere suo dignam suscipere; men Sall. Jug. 69: ita civitas ··· poenae aut praedae fuit, (blev et Offer derfor); s. ogs. Caes. B.G. 1,4: damnatum poenam sequi oportebat, ut etc.; — b) „bes." o. „poet." ogs.: Betaling af det Skyldige, (navnl. af Indsatsen el. Beten i Spil), vid. Ovid. A. A. 2, 205; ligel. poena votorum, (Betalingen el. Opfyldelsen af et Løfte), Virg. Cir. 84; — II) „overf.": Besværlighed el. Lidelse el. Plage, Senec. Ep. 5: frugalitatem exigit philosophia, non poenam; – ogs. om en ond Smag, Plin. 23, 28; – ogs. in pl.; in tantis vitae poenis, id. 2, 5; balaenae pariendi poenis invalidae, id.; — III) i Mythologien ere **Poenae**: Hævnens og Straffens Gudinder, der giengielde Uskyldens Mishandling og Forbrydelsens Udaad; – a liberorum Poenis actum esse praecipitem etc., Cic. Cluent. 61; cf. Cic. Verr. 5, 43; Poenae nocentum, (Forbrydernes Hævngudinder), Lucan.; – ogs. in sing., Stat. Theb. 8, 25; men saeva sororum (i. e. Furiarum) Poena parens, Val. Fl. 1, 798; men Cic. Pis. 37: ′o Poena, o Furia sociorum, (du, deres Plageaand)!

***poenālis**, e: hørende til Straf, straffende; – ∾ opera vinctorum, (deres Straffearbeide), Plin. 18, 29; men ∾ aquae dirisque genitae, (i Underverdenen), id. 4, 15; – ∾ actio: Søgsmaal til Afstraffelse, Digest.; poenales (m. o. ud. homines): Forbrydere, Cod. Just.; — df. adv. **poenālĭter**: ved Straf, interire, Ammian.; o. — **poenārius**, 3: = poenalis; – poenariae actiones, Quintil. 4, 3, 9.

Poeni, orum, m.: Punierne, d. e. de fra Phoenicierne nedstammende Carthager; – Poeni stipendia pendunt, Enn. ap. Varr.; cf. Cic. d. Rep. 2, 4; men Poeni foedifragi, id. Off. 1, 12; cf. Virg. Aen. 1, 302; – ogs. in sing., **Poenus**: dels om Bibegr. af List; saal. Poenus plane est, Plaut. Poen. prol. 113; men prægnant om Hannibal, Cic. d. Or. 2, 18; men collectivt, Hor. Od. 2, 2, 11, hvor Poenus uterque, (d. e. Punierne i Africa og i Hispania); — B) df. 1) **Poenus**, 3: punisk el. carthagisk, (men alene poet.); – ∾ leones, Virg. Ecl. 5, 27; ∾ columnae, (af afrikansk Marmor), Propert. 2, 23, 3; ∾ sermo, Stat.; — 2) **Pūnĭcus**, (ogs. Poenicus), 3: punisk el. carthagisk el. carthaginiensisk; – ∾ regna, Virg. Aen. 1, 338, (Carthago el. det Carthagiske); ∾ lingua, Plin.; ∾ litterae, Cic. Verr. 4, 46; bellum Punicum primum, secundum, tertium, id.; men ∾ fides: Troløshed, Brud paa Tro og Love, (en hyppig Beskyldning af Romerne imod Carthagerne); vid. Sall. Jug. 108; s. ogs. Liv. 21, 4, o. Flor. 2, 2; derom ogs. ∾ ars, Liv. 25, 39; – ∾ malum, ogs. absol. Punicum, i, n.: Granatæblet, Plin. 13, 34, oftere; ∾ arbos: Granattræet, Colum.; – ∾ cera, (udmærkede sig ved Hvidhed), Plin. 21, 49; — b) ogs. „overf." om den phoeniciske Farve: purpurfarvet el. purpurrød; – ∾ rostra columbarum, Propert.; cf. Ovid. Am. 2, 6, 22, o. Hor. Epod. 9, 27; — c) adv. **Pūnĭce**, (ogs. Poenice): paa Punisk el. Carthagisk; – Adibo hosce atque appellabo Punice, Plaut. Poen. 5, 2, 22; cf. id. ibd. 23 o. 40.

Poenĭce, adv., s. frgd. in fin. — **Poeniceus**, 3, s. und. Phoeniceus. — **Poenĭcus**, 3, Biform af Punicus und. Poeni. — **Poeninus**, 3, s. und. Penninus. — **poenio**, ire, s. und. punio.

†**poenĭtens**, 3, partic. o. adj. af poenitet; df. — **poenĭtenter**, adv.: med Anger el. Fortrydelse; – ∾ omissa auguria, Min. Fel. Oct. 26; o. — **poenĭtentia**, ae, f.: Fortrydelse, Anger; – celerem poenitentiam, sed eandem seram et inutilem sequi, Liv. 31, 32; cf. Paedr. 1, 13: Qui etc., Sera dant poenas turpes poenitentia; ∾ coepti, Quintil., dicti, id.; mutati in poenitentiam milites, Tac. Hist. 4, 37.

poenĭtĕo, ŭi, 2, v. intens. af poenio f. punio, men oftest impers.; I) act.: giør utilfreds, lader fortryde; – Et me quidem haec conditio nunc non poenitet, Plaut. Stich. 1, 1, 50; — II) impers.; poenitet aliquem (alicujus rei, ogs. aliquid, ogs. quod, ogs. c.inf.), ogs. absol.: lade sig noget fortryde, at fortryde derpaa, at ærgre sig derover; – hoc dicam, non poenitere me consilii de tua mansione, Atticus ap. Cic. Att. 9, 10; cf. Cic. Fam. 9, 5; men efficiunt, ut me non didicisse minus poeniteat, id. d. Or. 2, 19; men valde ego ipsi, quod de sententia sua decesserit, poenitendum puto, id. Att. 7, 3; – tanta vis fuit poenitendi, id. Tusc. 4, 37; ligel. corrigere errorem poenitendó, id. ap. Lactant.; – men forcl.: neque te, neque quemquam, arbitror, tuae poeniturum laudis, Attius ap. Non.; cf. Quintil. 9, 3, 12; — B) „alm." o. m. samme Construction: er utilfreds dermed, er harmfuld el. fortrydelig derover, anseer med Ringeagt el. Uvillie; – ut me imperii nostri ··· poeniteret, Cic. d. Rep. 6, 16; num hujusce te gloriae poenitebat? id. Phil. 1, 13; cf. id. d. Senect. 6; men quoad te, quantum proficias, non poenitebit, (saalænge du kan være tilfreds med din Fremgang), id. Off. 1, 1; men Caes. B. C. 2, 32: an poenitet vos, quod etc., (ansee I det for noget Ledet)? — III) hertil er endnu at mærke; A) partic. **poenitens**, tis, som adj.: fortrydelig, ærgerlig, harmfuld; – optimus est portus poenitenti mutatio consilii, Cic. Phil. 12, 2; – ogs. c. gen.; Lepidum poenitentem consilii etc., Sall. ap. Charis.; – ogs. m. de, Suet. Claud. 43; — B) partic. **poenitendus**, 3, som adj.: daarlig el. slet, forkastelig; – itaque hic ager ··· colono est poenitendus, Colum. 3, 2: – oftere m. Negation: sub haud poenitendo magistro, (under en dygtig Lærer), Liv. 1, 35; cf. Suet. Vesp. 1, o. Gell. 1, 3.

poenitio, onis, f., s. und. punitio. — **poenĭtūdo**, inis, f., (poeniteo]; (for= o. efterel. f. poenitentia): Fortrydelse, Pacuv. ap. Non. — **poenitus**, 3, f. punitus, f. und. pynio. — **Poenŭlus**, i, m., dem. af Poenus: „den unge Punier el. Carthager"; Navnet paa en Comoedie af Plautus; men Cic. Fin. 4, 20: tuus ille Poenulus, (med Henspillen paa den puniske List, s. und. Poeni). — 1. **Poenus**, i, o. 2. **Poenus**, 3, s. und. Poeni.

pŏēsis, is, f., ποίησις; I) Poesien el. Digtekunsten; - quantum enim poësis ab Homero et Virgilio, tantum fastigium accepit eloquentia a Demosthene atque Cicerone, Quintil. 12, 11, 26; — II) „overf.": en Digtning, et Digt; - Ut pictura, poësis erit, quae, si propius stes, Te capiat magis, etc., Hor. A. P. 361; cf. Cic. d. Or. 3, 25; ligel. Anacreontis poësis tota est amatoria, id. Tusc. 4, 33.

pŏēta, ae, m., ποιητής; I) „alm.": som gjør el. forfærdiger noget, (men alene forel.); - nec fallaciam Astutiorem ullus fecit poëta (nogen Rænkesmed), atque ut haec est fabre facta a nobis, Plaut. Casin. 5, 1, 6; cf. id. Asin. 4, 1, 3: Nam tu poëta es ad eam rem unicus, (netop du er Manden dertil); — II) „bes." (o. classisk): en Digter, en Poet; - poëtam bonum neminem sine animorum inflammatione exsistere posse, etc., Cic. d. Or. 2, 46; men versificator quam poëta melior, Quintil. 10, 1, 89; men Hor. A. P. 9: pictoribus atque poëtis Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas; f. ogs. Quintil. 8, 5, 9.

pŏētĭca, ae, fem. af poëticus, 3, (sc. ars), o. pŏētĭce, es, f., ποιητική, (sc. τέχνη): Digtekunsten, Poesien; - serius poëticam nos accepimus, Cic. Tusc. 1, 1; attigit quoque poëticen, Nep. Att. 18; men o praeclaram emendatricem vitae poëticam! Cic. Tusc. 4, 32; cf. Plin. Ep. 7, 4. — 1. pŏētĭce, es, f., f. und. frgd. — 2. pŏētĭce, adv.: digterisk el. som Digter; - ut poëtice loquar, (for at tale med Digteren), Cic. Fin. 5, 4; cf. Plin. Ep. 8, 4; af — pŏētĭcus, 3, ποιητικός: digterisk el. poetisk, verbum, Cic., numerus, id.; men ∾ dii, (som indføres af Digterne), id.; non poëtica modo, sed oratoria virtute eminentissimus (Homerus), Quintil. 10, 1, 46; quod poëticum est, id. 9, 4, 56, (hvad der hører til Digtningens Form, som Rythmus); men poëtica vulgaribus miscere, (Poesi og Plathed el. Vers og Prosa), id. 8, 3, 60; men poëtica mella (acc. graec.) manare, (være en fortrinlig Digter), Hor. Ep. 1, 19, 44; men ∾ quadrigae, (om den digteriske Begeistring), Cic. Qu. Fr. 2, 15. — pŏētilla, ae, m., comisk demin. af poëta, Plaut. Truc. 2, 6, 4.

pŏēto, are, v. n., sild. Biform af figd., Verus ap. Fronton. — pŏētor, ari, v. dep. n., [poëta]: er Digter el. Poet, gjør Vers, Enn. ap. Priscian., o. Auson. — pŏētrĭa, ae, f., ποιήτρια: Digterinde; - vetus et plurimarum fabularum poëtria, Cic. Coel. 27, Sappho, Ovid. Her. 15, 183. — pŏētris, ĭdis o. ĭdos, f., ποιητρίς, ligesom frgd.: Digterinde; - quod si etc., Corvos poëtas et poëtridas picas etc., Pers. prol. 12, (al. poëtrias m. samme Bem.); inc.

pōgōnĭas, ae, m., πωγωνίας, (med Skæg); bf. pogonias (sc. cometes): etslags Comet, ligesom Haarstierne el. Halestierne; vid. Senec. Qu. N. 1, 15, o. Plin. 2, 22.

pol, interj. el. Udraab, (f. per Pollucem): ved Pollux! i Sandhed, vid. Ter. Andr. 3, in., o. Hor. Ep. 1, 7, 92; - ogs. med andre Forsikkringspartikler; saal. sane pol, pol vero, pol profecto, Plaut., Ter.; — not.: per pol saepe, f. pol persaepe, Plaut.; ligel. per pol scitus, f. pol perscitus, Ter.; f. ogs. und. Pollux.

pōlēa, ae, f., πωλίον, hos Syrerne: Efelsfollets første Afsondring, vid. Plin. 28, 57. — 1. Pŏlĕmo el. Polemon, ōnis m.: Πολέμων: græsk Philosoph i Athenen, Discipel af Xenocrates, Lærer for Zeno o. Arcesilaus; - vid. Cic. Acad. 1, 9, o. Hor. Sat. 2, 3, 254, ogs. Val. Max. 6, 9, extern. 1; - secundum naturam vivere, summum bonum dixit, Cic. Fin. 4, 6; — B) bf. Pŏlĕmōnēus, 3, Stoicus, id. Acad. 2, 43. — 2. Pŏlĕmo, ōnis, m.: Konge i Pontus efter Mithridates, Suet. Ner. 18, o. Eutrop. 7, 14; — B) bf. Pŏlĕmōnĭacus, 3, Pontus, Aur. Vict. Caes. 15, Eutrop. 1. c. — pŏlĕmōnĭa, ae, f., πολεμώνιον: græsk Baldrian, Plin. 25, 28.

pŏlenta, ae, f., [rimel. af πάλη, i. e. pollen]: Byggryn; ogs. det af Byggryn Tilberedede, navnl. Bygsuppe; vid. Plin. 18, 14, id. 24, 1, oftere, ogs. Ovid. Met. 5, 450 flgd.; ogs. Byggrød, den sædv. ringeste Kost el. Spise; vid. Senec. Ep. 110, o. Pers. 3, 55; — not.: pl. polenta, orum, n., Macrob.; bf. — pŏlentārĭus, 3: hørende til el. benævnt af Byggryn el. Byggrød, Plaut. Curc. 2, 3, 16, Appul.

1. pōlĭa, ae, f., πολιά: etslags Ædelsten af hvidgraa Farve, Plin. 37, 73. — 2. pōlĭa, ae, f., πωλεία: Hiord el. Drift af Heste, Stuteri, Digest. — Pŏlĭas, ădis, f., Πολιάς: Minerva's Tilnavn paa Athenens Borg, Arnob. — *pōlĭmen, ĭnis, n., [polio]; I) oprdl. Blankhed, at være pudset; - polimina baltei, Appul.; — II) polimina (suum), ligesom proles el. testes: Testikler, Arnob.; o. — pōlĭmenta, orum, n.: = frgd. nr. II; hvf. ∾ porcina, Plaut. Men. 1, 3, 28, efter Fest. p. 234, (Müll.), f. testiculi porcorum. — pōlindrum, i, n.: fingeret Krydderi, Plaut. Pseud. 3, 2, 43, (al. sipolindrum).

1. pŏlĭo, īvi, ītum, 4, [besl. m. πολέω, i. e. verso: tumler]; I) „egenl."; A) „alm.": polerer, glatter, gnider, filer, blanker; - ∾ gemmas cotibus, Plin., frontes (libri) pumice, Ovid. Trist. 1, 1, 11; men ∾ parietem tectorio, (overkalke el. hvidte), Vitruv.; rogum ascia ne polito, Cic. Leg. 2, 23, (e XII Tabb.); ∾ daedala signa, Lucr., ungues (pudse dem), Quintil.; - columnae politae, Cic.; cf. Martial. 5, 37; men id. 9, 58: ligo politus, i. e. detritus: afslidt; — B) „bes.": tilbereder, udsmykker, forskønner; - ornari, Poliri, expoliri, pingi, fingi (mulieres), Plaut. Poen. 1, 2, 10; ∾ vestes creta Umbrica, (oppudse dermed), Plin. 35, 57; ∾ lanas, lina, (udvaske el. farve el. give Appretur), id.; ∾ agros, Enn.; fundus cultura politur, Varro; argento et auro polita arma, (udsmykkede el. indlagte dermed), Suet. Caes. 67; — II) „fig.": polerer, affiler, udbedrer, navnl. Foredraget; - ignarus faciundae ac poliendae orationis, Cic. d. Or. 1, 14; Cur ego sollicita poliam mea carmina cura? Ovid. Pont. 1, 5, 61; cf. Phaedr. 1, prol.; men Quintil. 10, 4, 4, „alleg.": ut opus poliat lima, non exterat; men pass.: omnibus a me pictum et politum artis coloribus (Pompejum), Cic. Att. 2, 21; — III) particip. polītus, 3, ogs. som adj.: poleret el. glat, vel el. smukt udarbeidet; - regie polita aedificia, (med kongelig Pragt), Varro; cf. Plin. Ep. 2, 17: coenaculum politissimum; — B) oftest „fig.": dannet el. uddannet el. fuldkommen i sit Slags; - homo politus e schola, Cic. Pis. 25, (med videnskabelig Dannelse); Crassus in dicendo politior, Tac. Orat. 18; politioris humanitatis expers, Cic. d. Or. 2, 17; politissima arte perficere etc., (om Maleren Apelles), Cic. Fam. 1, 9; homo omni doctrina liberali politissimus, ibd. 13, 1; - men med Lune, Pers. 5, 116: fronte politus (med glat Pande, med godt Ydre) etc.; — not.: polibam, f. poliebam, Virg.

2. pŏlĭo, onis, m., [1. polio]: Vaabenpolerer el. Sværdfeger, Digest., inc. — pŏlĭon, (-um), i, n., πόλιον: etslags Vært med stærk Lugt, (rimel. teucrium polium L.), vid. Plin. 21, 21 o. 84. — Pŏlĭorcētes, ae, m., Πολιορκητής, (i. e. expugnator urbium, Plin.: som beleirer og indtager Byer el. Fæstninger), kaldtes K. Demetrius i Macedonien, Søn af Antigonus; vid. Senec. Ep. 9, o. Vitruv. 10, 22.

pŏlīte, adv. af politus: poleret el. filet, men sædv. „fig.": smukt el. fint, net el. artigen; - haec tam polite tamque subtiliter effici potuisse etc., Cic. Acad. 2, 38; ∾ apteque dicere, id.; et luculente quidem scripserunt, etsiamsi minus quam tu polite, id. Brut. 19; compar., quae ··· limantur a me politius, id. Acad. 1, 1; superl., perfecte et politissime absolutae (continuationes), vid. auct. ad Her. 4, 32. — Pŏlītes, ae, m., Πολίτης: Søn af K. Priamus, Virg. Aen. 2, 526.

pŏlītīa, ae, f., πολιτεία, „egenl.": Statsforfatningen el. Statens Regering; - bf. Navnet paa et Værk af Philosophen Plato over denne Gienstand; vid. Cic.

Div. 1, 29, o. 2, 27. — pŏlītĭcus, 3, πολιτικός: hørende til Staten el. Statskunsten, philosophi, (som beskæftige sig dermed), Cic. d. Or. 3, 28; - tui libri politici omnibus vigent, (i. e. tui libri de Republica), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 1; cf. Cic. Att. 9, 4; men ∾ virtutes, Macrob.

*pŏlītĭo, onis, f.: Afpolering, Afpudsning, Udpyntning; - ∾ speculi, (dets Afgnidning), Vitruv.; politiones (locorum humidorum: deres Overtrækning med Kalk), id.; — II) „overf."; ∾ agri: Markens omhyggelige Bearbeidelse, Cato; o. — pŏlītor, oris, m.: som glatter el. polerer el. forarbeider; ∾ gemmarum, Jul. Firm.; — II) „overf."; ∾ agri: som forbedrer Jorden, Cato, Digest.; — [1. polio].

pŏlītūra, ae, f., [1. polio]: Polering, Glatning, Bearbeidelse; - ∾ (chartae), Plin. 13, 25, marmoris, id.; men id. 17, 39: gemmarum (in vite) repumicatio et quasi politura; ad polituram sarcire, (om Edderkoppen), id. 11, 28; - ogs. in pl.; levigationibus et polituris quum fuerint perfecta (pavimenta), Vitruv. 7, 1. — pŏlītus, 3, particip. o. adject. af 1. polio. — pŏlĭum, i, n., s. und. polion.

Polla, ae, f., Biform af Paulla el. Paula: romersk Fruentimmernavn, hvoraf mærkes; I) D. Brutus's Gemalinde, selv ogs. lærd Digterinde, Stat., Martial. — pollen, ĭnis, n., o. pollis, inis, comm., πάλη: det fineste Mel, Melstøv, Cato; - facere pollinem, Plin.; glutinum e pollinis flore, id.; cf. Ter. Ad. 5, 3, 60: favillae plena, fumi ac pollinis, etc.; — II) „overf.": fint Støv el. Støvmel af andre Gienstande; - polline piperis respergi, Cels.; ∾ turis, Colum.; inula in pollinem tunditur arida, Plin. 19, 29.

†pollens, tis, partic. o. adj. af polleo; df. — pollenter, adv.: mægtigen, kraftigen; - compar., Claudian.; o. — 1. pollentĭa, ae, f.; I) Overmagten, den stærkere Magt, (forcl. Ord); - Ne impiorum potior sit pollentia, quam innocentium, Plaut. Rud. 3, 2, 4; cf. id. Casin. 4, 4, 3; — II) ogs. personificeret som Gudinde; vid. Liv. 39, 7: in Circo ··· signum Pollentiae (deae) etc. — 2. Pollentĭa, (ogs. Polentia), ae, f.; I) By i Ligurien, Colum., Sil.; ogs. bekiendt af sine Lerkar (calices fictiles), Martial. 14, 157; — B) df. Pollentinus, 3, plebs, Suet. Tib. 37; — II) By i d. Picenske, Cic. Phil. 11, 6, o. Brut. ap. Cic. Fam. 11, 13; — B) df. Pollentini, orum: Indvaanerne af Byen P., Plin. 3, 18.

pollĕo, ēre, v. n., [ctr. af po- el. potis o. valeo]; I) „alm.": formaaer, har Magt el. Evne dertil, er stærk el. dygtig deri; om Personer og Begreber; - qui in re publica judiciisque tum plurimum pollebant, Caes. B. C. 1, 4; men perorandi locus, ubi plurimum pollet oratio, Cic. Brut. 51; men m. Subjectsætning, ibd. 69: quantum ··· polleat, multorum servire tempori, (hvor anbefalende det er); ad fidem faciendam justitia plus pollet, id. Off. 2, 9; tantum pollens terra marique (Etruria: saa mægtig), Liv. 5, 54; men Flor. 4, 2, absol.: quum Romana majestas toto orbe polleret; - men c. acc. comm.; qui (populus) unus plus quam tua dictatura potest polletque, Liv. 8, 33: men „poet.": soror cuncta pollentis viri (i. e. Jovis), Senec. Agam. 796; - oftere c. abl.; pollere pecunia, Suet., armis, gratia, Tac., malis artibus, id.; - men af en Formular: tantoque magis ferito, quanto magis potes pollesque, Liv. 1, 24; — II) „bes."; A) technisk om Lægemidler: at være virksom, at virke el. hielpe, contra anginas, Plin. 24, 110, adversus scorpiones, id. 20, 63; — B) „overf." om en Vare: at være i Pris, at gielde; - quum eadem vitis aliud aliis in locis polleat, Plin. 14, 8; cf. id. 19, 17: multum quaestu pollere; — III) partic. pollens, tis, ogs. som adj.: mægtig, stærk, kraftig; - animus ··· ubi ad gloriam virtutis via grassatur, abunde pollens potensque et clarus est, Sall. Jug. 1; cf. Liv. 2, 34; classis plurimum mari pollens, Vell. 1, 2; - compar., Lucan., s. nedenf; superl., Solin.; - ogs. c. abl.; Hostis equo pollens etc., Ovid. Trist. 3, 10, 55; cf. Lucr. 1, 61; men c. gen.: Vini pollens, lepidus Liber, Plaut. Curc. 1, 2, 21; men c. acc.: cuncta pollens, s. ovenf.; endel. „poet." ogs. c. inf.; vid. Sil. 14, 80, o. Lucan. 6, 685.

pollex, ĭcis, m., [polleo]: Tommelfingeren; vid. Plin. 11, 99, o. Cic. Off. 3, 11; men Hor. Epod. 5, 47: irresectum ··· rodens pollicem, (den ubeskaarne Negl paa Tommelfingeren); ∾ argutus, (hvormed man slaaer Snip), Martial. 6, 89; men pollex digitus, (som Maal), Cato, Caes. B. G. 3, 13; - ∾ infestus, Quintil. 11, 3, 119, (der udstrækkes for at vise Misgunst), ogs. ∾ versus, Juvenal. 3, 36; men premere pollicem, (holde den tæt sammen med de andre Fingre, som Tegn paa Gunst, Plin. 28, 5; hvortil ogs. sigtes Hor. Ep. 1, 18, 66; - ogs. findes pollex f. digitus; saal. Sera tamen scindens inimico pollice crinem, Ovid. Am. 3, 6, 71; — b) den store Taa, Plin. 28, 6, o. Martial. 8, 75; ogs. pollex dextri pedis, Suet., in dextro pede, Plin.; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) kort Gren paa Vinstokken; vid. Plin. 14, 3, oftere; — B) fremragende Knast paa Træets Stamme, id. 13, 7.

2. Pollex, ĭcis, m.: Navnet paa en Slave; ogs. at mærke i et Ordspil med 1. pollex, Cic. Att. 13, 46: Pollex ··· plane pollex, non index, etc. — Pollĭa tribus: en af de romerske Tribus, Liv. 8, 37, oftere. — pollĭcāris, e, [1. pollex]: af en Tommes Tykkelse; - ∾ crassitudo, Plin., latitudo, amplitudo, id.

pollĭcĕo, ēre, v. a., forcl. Biform til flgd.; - ne dares, ne polliceres, Varr. ap. Non.; hvf. pass.: ut aliis statuae polliceantur, Metell. Numid. ap. Priscian. — pollĭcĕor, ĭtus sum, 2, v. dep. a; [ctr. af pote o. liceor; oprdl.: at byde stærkt derpaa; df. overf.]: at paatage sig el. overtage, at tilsige el. love; ordenl. c. acc., s. nedenf., ogs. c. inf., ogs. m. de, ogs. absol.; - modo Qui sum pollicitus ducere etc., Ter. Andr. 3, 5, 7; pollicetur Piso, sese iturum ad Caesarem, Caes. B. C. 1, 3; polliceri benigne, Cic., ogs. ∾ alicui liberalissime, id. Att. 5, 13, (giøre nogen de velvilligste Tilbud); - pro certo polliceor hoc vobis ··· me esse perfecturum, ut etc., Cic. Agr. 2, 37; polliceri alicui praesidium suum (sin Beskyttelse), id. Phil. 10, 4; Pellexit, modo non (netop ikke, d. e. næsten) montes auri pollicens, Ter. Phorm. 1, 2, 18; - men m. de, vid. Cic. Fam. 7, 5: ∾ de sua voluntate etc.; — II) ogs. er at mærke partic. pollicitus, 3, m. pasiv Bem.: som er lovet el. tilsagt; - Pollicitam dictis, Juppiter, adde fidem, Ovid. Fast. 3, 366; cf. id. Her. 21, 140; — B) df. subst.: pollicitum, i, n.: Løfte el. Tilsagn; - memores polliciti nostri, Colum.; oftere in pl.; pollicitis corrumpere, Ovid., capi, id.

*pollĭcĭtātĭo, onis, f.: Løfte, Tilsagn, Forsikkring; oftest in pl.; - huic praemiis et pollicitationibus persuadet, ut etc., Caes. B. G. 3, 18; cf. Sall. Jug. 61, o. Ter. Phorm. 5, 6, 17; - men in sing., Asin. Pollio ap. Cic. Fam. 10, 32; o. — pollĭcĭtātor, oris, m.: som lover el. tilsiger, Tertull.; — df. fem. pollĭcītātrix, ĭcis, id.; af — pollĭcĭtor, atus sum, 1, v. dep. a., intens. af polliceor: lover tilsiger, (oftest for- o. efterel.); - ∾ operam suam alicui, Plaut.; ∾ pretium pro capite, id.; - men si quid pollicitatae sunt, debent implere, Digest.; - ogf absol., vid. Ter. Phorm. 3, 2, 36: Pollicitantem et nil ferentem, etc.; cf. id. Andr. 5, 4, 9, o. Sall. Catil. 38. — pollĭcĭtus, 3, particip. af polliceor o. polliceo.

pollĭnārius, 3, [pollen]: hørende til fint Mel, cribrum, Plin.; men comisk: gradus succretus cribro pollinario, Plaut. Poen. 3, 1, 10, (i. e. minime procedens); cf. Plin. 18, 28. — pollinctor, oris, m.: som bereder og salver et Lig til Baalet; - pollinctor ··· qui eum pol-

linxerat, Plaut. Poen. prol. 63; jam pollinctore parato, Martial. 10, 97; af — pollingo, nxi, nctum, 3, v. a.: at berede og salve Lig til Baalet; vid. Plaut. Poen. prol. 63 und. pollinctor; df. pollinctus, 3, Ammian.; men „overf." om den, som gaaer paa Gravens Bred: cujus pollincto jam corpori etc., Val. Max. 7, 7, 4.

¹. Pollĭo, ōnis, m.: romersk Mandsnavn, hvoraf her mærkes; I) Asinius Pollio: berømt Taler og Forfatter i Rom, Ven af K. Augustus; – vid. Virg. Ecl. 3, 86, Hor. Sat. 1, 10, 85, bes. id. Od. 2, 1, (der er digtet til ham); — II) Trebellius Pollio: en af de sex scriptores historiae Augustae, fra Hadrian til Carinus. — pollis, ĭnis, comm., s. und. pollen.

pollūbrum, (pōlubrum), i, n., [polluo]: Vaskebækken, Fab. Pict. ap. Non.; polubrum ··· quod nos pelvem vocamus, Paul. ex Fest. p. 247, (Müll.). — pollūcĕo, xi, ctum, 2, v. a.; [rimel. en anden Form af porricio]; I) oprdl.: at offre, at frembære el. fremsætte som Offer; – Jovi dapali culignam vini ··· polluceto, Cato; Juppiter dapalis ··· macte hac dape pollucenda esto, id.; ligel. Uti decumam partem Herculi polluceam, Plaut. Stich. 1, 3, 80; — II) udenfor Religionssproget, o. „overf."; A) fremsætter som Ret; hvf. „alleg." med Lune, Plaut. Rud. 2, 4, 11: Non ego sum pollucta pago, (jeg er just ikke en Ret for Landsbyfolk); — B) beverter; hvf. comisk: polluctus virgis (dat.) servus, id. Curc. 1, 3, 37; – men sild. o. mentalt: deorum opinione polluctus (i. e. imbutus: som tager Del deri), Arnob.; — III) af partic. polluctus, 3, er subst. polluctum, i, n.: det bragte Offer el. Offermaaltid; – ad polluctum Herculis venire, Macrob.; ad polluctum emere, Hemin. ap. Plin. 32, 10; – ogs. „alm.": Giestebudsmad; – Ni daturus nihil sim, neque sit quicquam pollucti domi, Plaut. Rud. 5, 3, 63. — Pollūces, is, m.: Biform af Pollux, Plaut. Bacch. 4, 8, 53; s. und. Pollux.

†pollūcĭbĭlis, e, [polluceo]: prægtig, herlig, coena, Macrob.; – compar., obsonandi pollucibilior, Tertull., df. — pollūcĭbĭlĭtas, atis, f.: Ypperlighed, Fortræffelighed, Fulgent.; o. — pollūcĭbĭlĭter, adv.: prægtigen, kosteligen; – ∾ obsonare, Plaut. Most. 1, 1, 23; ∾ bibite, pergraecamini, id. frgm. ap. Fulgent. — polluctе, adv. af polluctus, 3, und. polluceo: prægtigen, med stor Bekostning; – Pollucte prodigum esse amatorem addecet, Plaut. frgm. ap. Fest.; (vid. Freund.) — polluctum, i, n.; s. und. polluceo. — polluctūra, ae, f., [polluceo]: prægtig Bevertning, Plaut. Stich. 5, 4, 6. — polluctus, 3, particip. af polluceo.

pollŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a.; I) „egenl.": besudler, gior uren; – ∾ ora cruore, Ovid.; men Polluit ore dapes (turba sc. Harpyiarum), Virg. Aen. 3, 234; cf. Cic. R. Am. 26; men Tac. Ann. 4, 49: pollui cuncta sanie, odore, contactu, (neml. under Beleiringen); – caede pollutae manus, Senec. Herc. Oet.; — II) „fig.": at besmitte, at krænke el. vanhellige, at vanære; – ∾ omnia deorum hominumque jura inexpiabili scelere, Cic. Phil. 11, 12; men poet. om Cacus: furto polluit ille Jovem, Propert. 4, 9, 8; ∾ nobilitatem familiae, (beskæmme den), Tac.; auro ne pollue formam, (vanzir ikke din Skønhed dermed)! Tibull. 1, 9, 17; – navnl. ogs. i Religionssproget: ∾ jejunia, (bryde Fasten), Nigid. ap. Isid.; ∾ ferias (sc. opere faciundo), Gell. 2, 28; – polluta et violata sacra, Cic. Verr. 5, 72; amore ··· polluto, (i. e. laeso), Virg. Aen. 5, 5; polluta pax, ibd. 7, 467; — b) ∾ aliquam, (skænde el. vanære), Tac. Ann. 12, 46, o. id. Agr. 31; — III) particip. pollutus, 3, ogs. som adject.; – pollutae feminae, (ukydske), Liv. 10, 23; – compar, ∾ senectus, (mere fordærvet el. ryggesløs), Sil. 11, 47; superl., ∾ dives, Appul. — pollutus, 3, particip. o. adj. af frgd.

Pollux, ūcis, m., Πολυδεύκης: Søn af Tyndarus ved Leda; vid. Cic. N. D. 3, 21; – navnl. er Pollux ogs. en herlig Nævekægter el pugil; ligesom Broderen Castor er en ypperlig Rytter; vid Hor. Od. 1, 12, 25; men Martial. 7, 56: Castora de Polluce··· fecit, (i. e. equitem de pugile); – som Tvillingstierne (Gemini) ere begge Brødre: de Søfarendes Beskyttere, vid. Cic. l. c., ogs. id. Leg. 2. 9; – men Pollux uterque, Hor. Od. 3, 29, 44; – endel. bruges i Forsikkringer det af pollux forkortede pol o. forlængede edepol: virkeligen, i Sandhed; s. und. pol o. edepol.

pōlōse, adv., [polus]: igiennem Polerne, Capella. — polubrum, i, n., s. und. pollubrum. — pōlŭlus, (pollulus), 3, forældt. f. paululus, (paullulus); – ∾ labellum, Cato. — pŏlus, i, m., πόλος: Axelens Ende, Polen; – a verticibus duobus, quos appellaverunt polos, etc., Plin. 2, 13; – polus glacialis el. gelidus, Ovid., (sædv. arcticus): Nordpolen; opp. polus australis, id., austrinus, Plin., (sædv. antarcticus): Sydpolen; cf. Ovid. Pont. 2, 7, 64: tristior ista Terra sub ambobus non jacet ulla polis; – ogs. findes polus absol. om Nordpolen, id. Trist. 4, 3, 15; — II) df. „overf."; A) Himmelen; – polo deripere lunam, Hor. Epod. 17, 77; cf. Virg. Aen. 1, 608: polus dum sidera pascet, ogs. id. ibd. 5, 721; — B) Nordstiernen el. Polarstiernen, Vitruv. 9, 6. — Polusca, ae, f.: gammel By i Latium, Liv. 2, 33 o. 39.

pŏlȳăcanthus, i, f., πολυάκανθος, (med mange Torne): en Tidselart, Plin. 21, 56. — pŏlȳandrĭon, i, n., πολυάνδριον: fælles Gravsted el. Begravelsesplads, Arnob. — pŏlȳanthĕmum, i, n., πολυάνθεμον, d. latinske ranunculus, germ.: vielblumiger Hanenfuß, Plin. 27, 90. — Pŏlȳbĭus, i, m., af Megalopolis i Arcadien, berømt græsk Historieskriver, Ven og Ledsager af den yngre Scipio; vid. Cic. Off. 3, 32, o. id. Fam. 5, 12; haudquaquam spernendus auctor, Liv. 30, 45. — Pŏlȳbus, i, m., Πόλυβος: K. af Corinthus, Fosterfader af Oedipus, Stat., Senec. Oedip.

pŏlȳcarpos, i, πολύκαρπος: = polygonos, Appul. — pŏlychrŏnĭus, 3, πολυχρόνιος: langvarig; df. Længelevende el. Langlivet, Jul. Firm. — Pŏlyclētus, (-clītus), i, m., Πολύκλειτος: berømt Billedhugger og Kunstner i ophøiet Arbeide, Samtidig med Pericles; vid. Plin. 34, 19, ogs. Cic. d. Or. 2, 16, oftere, ogs. Martial. 8, 51; – ogs. var han stor Maler, vid. Cic. Tusc. 1, 2; — B) df. Pŏlyclētēus, 3, Πολυκλήτειος: polycletisk, caelum, (hans Gravstikke), Stat. — pŏlycnēmon, i, n., πολύκνημον, (med mange Led el. Knæer): etslags ubekiendt Vært, Plin. 26, 88. — Pŏlycrătes, ae, m., Πολυκράτης: Fyrste (tyrannus) paa Samos, og Ven af K. Amasis; om hans ynkelige Endeligt efter saa megen Lykke s. Cic. Fin. 5, 30, o. Val. Max. 6, 9, extern. 5.

Pŏlȳdămas, (poet. ogs. Pŏl-, Πουλ-), ae, m., Πολυδάμας: Staldbroder af Hector, vid. Ovid. Met. 12, 547; — B) df. Pŏlȳdămantēus, 3, arma, Sil. 12, 212; — not.: ogs. er Polydamas: Navnet paa en berømt Nævekægter el. Pancratiast, Val. Max. 9, 12, extern. 10. — Pŏlȳdectes, (-cta), ae, m., Πολυδέκτης: Konge paa Øen Seriphus, opdrog Perseus, som han sendte imod Medusa, Ovid. Met. 5, 242. — Pŏlȳdōrus, i, m., Πολύδωρος: Søn af K. Priamus, blev myrdet af d. thraciske K. Polymnestor, der var gift med hans Søster; vid. Virg. Aen. 3, 40 flgd., o. Ovid. Met. 13, 530, flgd.; — B) df. Pŏlȳdōrēus, 3, sanguis, Ovid. l. c. 629.

pŏlȳgăla, ae, f., πολύγαλον, (ligesom Melkeurt), Plin. 27, 96. — Pŏlygnōtus, i, m., Πολύγνωτος, af Thasos, berømt Maler i Athenen, Cic. Brut. 18, o. Plin. 35, 25; s. ogs. und. Poecile. — pŏlȳgŏnăton, i, n., πολυγόνατον: etslags Plante, germ. Weißwurz, Plin. 22, 18, o. id. 27, 91. — pŏlȳgŏnĭum, i, n.: = polygonos, Scrib. Larg. — pŏlȳgŏnĭus, 3, πολογώνιος: med mange Hiørner el. Vinkler, turris, Vitruv. — pŏlȳgŏnŏides, is, f., πολυγωνοειδής: en Art af Væxten

clematis, Plin. 24, 19. — pŏlȳgŏnos, (-us), i, f., o. 1. pŏlȳgŏnon, i, n., πολύγονος,(-ον): etslags Vært el. Plante, Plin. 27, 91, hvor den ogs. heder herba sanguinaria, ogs. herba sanguinalis, d. e. Blodurt, (quod menses ciet); cf. id. 26, 9. — 2. pŏlȳgōnon, i, n., πολύγωνον: Mangekant, Censorin. — pŏlygrammos, i, f., πολύγραμμος: Jaspisart med mange hvide Striber, Plin. 37, 37. — pŏlȳgȳnaecon, i, n., i. e. frequentia mulierum, Plin. 35, 40, (som Navnet paa et Maleri; al. syngenicon, i. e. cognatio); inc.

Pŏlȳhistor, ŏris, m., (πολυΐστωρ, i. e. multiscius: Megetvidende): Titelen paa et Værk af C. Julius Solinus; — not.: tillagdes ogs. som Ærestitel den græske Grammatiker Corn. Alexander; vid. Suet. Gramm. 20, o. Plin. 9, 56. — Pŏlȳhymnĭa, (ogs. Polymnia), ae, f., Πολυμνία, (den Sangrige), heder en af Muserne; vid. Hor. Od. 1, 1, 33, ogs. Ovid. Fast. 5, 9, o. Martial. 4, 31.

Pŏlȳmăchaeroplăcĭdes, ae, m., [πολύς, μάχαιρα, placidus]: comisk digtet Mandsnavn, Plaut. Pseud. 4, 2, 32. — pŏlȳmĭtārĭus, i, m.: en Damaskvæver, Venant., Vulgat.; af — pŏlȳmĭtus, 3, πολύμιτος: vævet el. virket af el. med mange Traader, (ligesom vort Dreiel el. Damask); – plurimis liciis texere, quae polymita appellant, Alexandria instituit, Plin. 8, 74; polymita cubicularia, Martial. 14, 150, (i Overskriften). — Pŏlymnestor, (o. -mestor), oris, m., Πολυμνήστωρ, (-μήστωρ): K. i Thracien, f. und. Polydorus. — pŏlȳmyxos, i, f., πολύμυξος, lucerna: Lampe med mange Næb, Martial. 14, 41, (i Overskriften). . pŏlȳneuron, i, n., πολύνευρον, ligesom plantago major: stor Veibred, Appul. — Pŏlȳnīces, is, m., Πολυνείκης: Søn af Oedipus, Broder af Eteocles, Svigersøn af Adrastus, førte Krig imod Broderen om Regeringen i Theben, indtil begge Brødre omkom i en Tvekamp med hinanden, Hygin., Stat. Theb. 7, 689. — pŏlȳōnȳmos, i, f., πολυώνυμος, ligesom herba perdicalis: Agerhønsurt, Appul.

pŏlȳphăgus, i, m., πολυφάγος: som spiser meget, Vopisc. ap. Aurel.; ogs. som Taskenspiller, Suet. Ner. 37. — Pŏlȳphēmus, (-os), i, m.: Cyclop paa Sicilien, Søn af Neptunus; – hans Handeler med Ulysses f. Virg. Aen. 3, 619 flgd., hvor det heder om ham: Monstrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum; cf. Ovid. Met. 13, 765 flgd.; f. ogs. ibd. 755 om hans Elskov til Galathea. — Pŏlyplūsĭus, i, m., (πολυπλούσιος: meget rig): opdigtet Familienavn, Plaut. Capt. 2, 2, 27. — pŏlȳpŏdĭum, (-on), i, n., πολυπόδιον: etslags Vært, Plin. 16, 92, o. id. 26, 75, germ. Engelsüß. — pŏlȳpōsus, 3, [polypus]: som lider af Gevært i Næsen, Digest., Martial. 12, 37.

pŏlyptȳcha, orum, n., πολύπτυχα, (med mange Folder el. Blade); rimel. Regnskabsbøger el. Annotationsbøger, Veget. — pŏlȳpus, i, m., πολύπους, πουλύπους: en Polyp; (oprdl. med mange Fødder el. Rødder); df. 1) Søpolypen, (sepia octopodia L., af dens mange Fødder el. Arme), vid. Plin. 9, 14 o. 35, oftere; men Ovid. Met. 4, 366: deprensum polypus hostem Continet, ex omni dimissis parte flagellis; – hvf. lignelsesvis om røverske Mennesker: Ego istos novi polypos, qui etc., Plaut. Aul. 2, 2, 21; — II) Byld el. Gevært i Næsen, (der neml. udbreder sine Rødder, ligesom Polypen sine Arme); beskrives Cels. 6, 8, ogs. Plin. 24, 92; cf. Hor. Epod. 12, 5, (hvor pōl- f. pŏl-).

pŏlyrrhizos, on, πολύῤῥιζος: med mange Rødder; Epithet til flere Planter; vid. Plin. 25, 21 o. 54; — II) df. neutr. pŏlyrrhizon, i, n.: Navnet paa en ubekiendt Plante, id. 27, 103. — pŏlȳsēmus, 3, πολύσημος: med flere Bemærkelser, flertydig, Serv. ad Virg. Aen. in. — pŏlyspaston, i, n., πολύσπαστον: Hævemaskine med mange Ruller, Vitruv. 10, 5. — pŏlytrĭchon, i, n., πολύτριχον; I) Guldhaar el. Venushaar, etslags Plante, Plin. 22, 30, ogs. adiantum; heder ogs. polythrix, πολύθριξ, id. 26, 87; — II) efter Plin. 37, 73: etslags ubekiendt Ædelsten, quia in viridi capillatur.

Pŏlyxĕna, ae, o. Pŏlyxĕne, es, f., Πολυξένη: Datter af Priamus; – hendes Offring paa Achilles's Gravhøi, hvis Elskede hun engang havde været, f. Ovid. Met. 13, 448 flgd., o. Senec. Troad. 371; — B) df. Pŏlyxĕnĭus, 3, caedes, Catull. 64, 369. — Pŏlyxo, us, f., Πολυξώ: Spaaqvinde paa Lemnos, Stat., Val. Fl. — pŏlyzōnos, i, f., πολύζωνος, sc. gemma: etslags ubekiendt Ædelsten med mange Striber, Plin. 37, 73.

pōmārĭum, i, n., f. und. flgd. — pōmārĭus, 3, [pomum el. pomus]: hørende til Træfrugt el. til Frugttræer, seminarium, Cato; — II) oftest subst.; A) pōmārĭus, i, m.: Frugthandler, Hor. Sat. 2, 3, 227, Lamprid.; — B) pōmārĭum, i, n.; a) Frugthave; – res rusticae laetae sunt … hortis et pomariis, Cic. d. Senect. 15; cf. Hor. Od. 1, 7, 14; serere arbusta, pomaria ponere, Plin. 34, 39; — b) Giemmested til Træfrugt, Frugtkammer el. Frugtkelder, Plin. 15, 18.

pōmĕrĭdĭānus, ogs. post.merĭdĭānus, 3: som er el. sker om Eftermiddagen; – (Cic. Orat. 47, foretrækker den første Form; den anden findes hos Vitruv., ogs. Suet. Gramm. 24, dog ogs. Cic. Tusc. 3, 3); – ∾ sessio, Cic. d. Or. 3, 30; ∾ literae, id. Att. 12, 53; — not.: Quintil. 9, 4, 39: po' meridiem (f. postmeridiem) etc. — pomerium, i, n., f. und. pomoerium.

Pōmĕtĭa, ae, f.: volskisk By i Latium, ogs. Suessa Pometia, Liv. 1, 53, oftere; ogs. Pōmĕtĭi, orum, m., Virg. Aen. 6, 776; — B) df. Pōmĕtīnus, 3, manubiae, Liv. 1, 55. — pōmētum, i, n., (eftercl. f. pomarium): et med Frugttræer besat Sted, en Frugthave, Pallad. — pōmĭfer, a, um, [pomum, fero]: som bærer el. frembringer Frugt; – ∾ arbor, vid. Plin. 12, 7; df. poet.: ∾ auctumnus, Hor. Od. 4, 7, 11; cf. ibd. 3, 23, 8.

pōmoerĭum, i, n., [post, moerus f. murus]: en fri el. ubebygget Plads, saavel indenfor som udenfor Byens Mure; vid. Liv. 1, 44: pomoerium, verbi vim solam intuentes, postmoerium interpretantur; hvortil føies ibd.: non magis, quod post murum esset (hoc spatium), quam quod murus post id, etc.; pomoerium intrare, vid. Cic. N. D. 2, 4, o. id. Div. 2, 35; — II) „overf.“ o. „alleg.“: Indskrænkning, Skranke, Grændse, (for- o. eftercl.); – qui minore pomoerio finierunt (agriculturam), Varr. R. R. 1, 2; men Macrob. Sat. 1, 24: certos fines et velut quaedam pomoeria (ponere scientiae); — not.: skrives ogs. ofte pomerium, Varro, Tac.; f. ogs. Paul. ex Fest. p. 248, (Müll.).

Pōmōna, ae, f., [pomum]: Gudinden for Frugttræer og Træfrugt, pomorum patrona, Varro; cf. Ovid. Met. 14, 623: Rege sub hoc Pomona fuit, etc.; — II) „overf.“: Frugttræernes el. Træfrugtens Plantning og Dyrkning; df. ogs. Træfrugten selv; – non cessit his (i. e. cerealibus) Pomona, partesque medicas et pendentibus dedit, Plin. 23, praef.; cf. Solin. 22; — B) df. Pōmōnālis, e: tilhørende Gudinden Pomona; – ∾ flamen, Varr. L. L. 7, 3; — 2) df. Pomonal, (f. Pomonale, sc. templum): et Pomonatempel, Fest. p. 250, (Müll.). — pōmōsus, 3, [pomum]: fuld af Træfrugt el. af Frugt, horti, Tibull., arva, Propert.; cf. id. 4, 2, 17: Insitor hic solvit pomosa vota corona, (rimel. af Grene, hvorpaa Frugterne sidde).

pompa, ae, f., πομπή; I) „egenl.“; A) „alm.“: festligt Optog el. høitidelig Procession, navnl. paa Festdage; vid. Virg. Ge. 3, 22, o. id. Aen. 5, 53; ligel. pompa Circensis, (paa Circus), hvorved Gudernes Billeder bares til Skue; vid. Ovid. Fast. 4, 391: Circus erit pompa celeber, numeroque deorum; – derom ogs. pomparum fercula, Cic. Off. 1, 36; men id. Att. 13, 28: hunc de pompa, Quirini contubernalem, etc., (om

Cæsar, der troer paa sin Forgudelse); cf. Liv. 30, 38; ligel. Optog ved Triumpher, vid. Suet. Caes. 37, o. Ovid. Pont. 3, 4, 95, ogs. Cic. Tusc. 5, 32; - men pompa Indica, Martial. 8, 78, (Bacchus's indiske Triumphtog); - ofte ogs. en Ligprocession, hvorved Forfædrenes Billeder bares til Skue; vid. Cic. Mil. 13; men Nep. Att. 25: sine ulla funeris pompa ··· comitantibus omnibus bonis etc.; ds. „poet.": pompam funeris ire, (ligesom exsequias ire): gaae til Lig, Ovid. Fast. 6, 663; men id. Her. 12, 151: pompam pater, inquit Iason Ducet, (sc. nuptialem el. som Brudgom); — B) „bes."; a) enhver Ledsagelse (med Bibegreb af Optog); - pompa lictorum, (der drager foran en Imperator), Cic. Fam. 2, 16; men tua pompa Eo traducenda est, (dit Følge), Ter. Heaut. 4, 4, 17; — b) enhver Rad el. Række, hvori det ene følger paa det andet, (ligel. med Bibegreb af Optog); - cujus haec ventri portatur pompa (sc. obsonii), Plaut. frgm. ap. Macrob.; ligel. ∾ sarcinarum, Martial., (munerum), Tibull. 3, 1, 3; cf. Senec. Ep. 110: quid sibi vult ista pecuniae pompa? — II) „overf.": den Pragt og Glimmer, hvormed noget lader sig see el. høre; navnl. om Talen el. Declamationen, (neml. i Modsætning af det retlige Foredrag); saal. Cic. Orat. 13: orationis genus pompae quam pugnae aptius; cf. id. d. Or. 2, 22; pompa rhetorum, id.; - ogs. „alm.": det ydre Skin, det Iøinefaldende; detraxit muneri suo pompam, Senec. Benef. 2, 13; nisi forte ad pompam et ostentationem etc., Digest.

*pompābĭlis, e, som giør megen Opsigt, pompøs el. prægtig; - ut nihil pompabilius, etc., Treb. Poll.; — ds. adv. pompābĭlĭter, s. und. pompaliter; — pompālis, e: prægtig at skue, vultus, Capitol. Gord. 6; — ds. adv. pompālĭter: som til et Optog; - ∾ exornati gladiatores, Treb. Poll., (al. pompabiliter, m. s. Bem.); o. — pompātĭcus, 3: prægtig el. iøinefaldende, femina, Tertull.; men ∾ favor (populi: ligesom ved en Procession), Appul.; — [pompa]. — pompātus, 3, particip. af pompo.

Pompēja, ae, o. Pompējānus, 3, s. und. Pompejus; s. ogs. und. flgd. — Pompēji, orum, m.: By i Campanien ved Bierget Vesuvius, led meget under K. Nero af Jordskælv, vid. Senec. Qu. N. 6, 1; men blev under K. Titus aldeles begravet under Asken af Vesuvius, Suet. Tit. 8. — B) ds. Pompējānus, 3, vinum, Plin., vitis el. uva, Colum.; ∾ municipium (i. e. Pompeji), Plin.; ∾ regio, Senec.; — 2) ds. subst.; a) Pompejani, orum, m.: Indvaanerne deraf, Cic. Sull. 21; — b) Pompejanum, i, n., (sc. praedium): Landgods i denne Egn, id. Fam. 7, 3, oftere.

Pompējus, ogs. Pompēĭus (quadrisyll.), i, m.: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf her mærkes: Cn. Pompejus Magnus, hvis tidligere Bedrifter skildres af Cicero i Talen pro Lege Manilia; men om hans Krig med Cæsar og om hans Undergang, vid. Caes. de Bello Civili, ogs. Vell. o. Flor.; Tilnavnet Magnus var ham allerede tillagt af Sulla; - om hans Fader Qu. Pompejus Strabo, vid. Plin. 7, 10; - hans Sønner Cnejus o. Sextus fornyede Borgerkrigen og omkom deri; - Datteren Pompeja var gift med Faustus Sulla; hvorimod Cæsars Gemalinde Pompeja, var en Datter af Qu. Pompejus; — not.: Pompejus s. porticus Pompeja, Martial. 11, 1; — B) ds. 1) Pompējus, 3: pompejisk, navnl. benævnt efter Pompejus Magnus; - porticus Pompeja anlagt af Pompejus i Nærheden af hans Theater og af Curia Pompeja el. Pompejana; vid. Suet. Caes. 81, ogs. Propert. 2, 23, 45; poet. ogs. umbra Pompeja, (af dens skyggefulde Plataner), id., Ovid. A. A. 1, 67; - Via Pompeja gik fra Messana igiennem Sicilien, Cic. Verr. 5, 66; - Lex Pompeja (given af P.) de judiciis, Cic. Phil. 1, 8, de ambitu, Caes. B. C. 3, 1, o. A.; - ∾ domus, Ovid. Pont. 4, 5, 9; — 2) Pompējānus, 3; a) „alm.": pompejansk, tilhørende P. M., el. benævnt efter ham; - ∾ equitatus, Caes., classis, id.; men ∾ theatrum, Suet., Martial., (som er bygget af P.), ligel. ∾ porticus, Vitruv.; s. ogs. ovens.; ligel. ∾ curia, Suet.; men ∾ notus, Mart. 11, 22, (som blæser i Forhængene om hans Theater); men Plin. 34, 18, er ∾ Juppiter: en af K. Claudius i Nærheden af Pompejus's Theater opreist Juppiterstøtte; — b) "bes.": som hører til Pompejus's Parti, som er P. hengiven; - ∾ partes, Vell. 2, 2; men absol.: Pompejani, Caes. B. C. 3, 46, (hans Krigere); men om Historikeren Livius: ut Pompejanum eum appellaret (Augustus), Tac. Ann. 4, 34; — not. a: om Qu. Pompejus Nepos, der sluttede foedus Numantinum, vid. Cic. Off. 3, 30, o. Flor. 2, 18; — not. b.: Pompeja som Fruentimmernavn, s. ovens.

pomphŏlyx, ўgis el. ўgos, f., πομφόλυξ; oprdl.: Boble; ds. Sod el. Aske, som Metaller afsætte ved at smeltes; vid. Plin. 34, 33. — Pompĭlĭus, a: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf her mærkes: Numa Pompilius, Roms anden Konge; vid. Hor. Od. 1, 12, 34; s. ogs. und. Numa; — B) ds. 1) Pompilius, 3, sanguis, Hor. A. P. 292, i. e. Calpurnii Pisones, der neml. sagdes at nedstamme fra Numa's Søn Calpus, vid. Fest. p. 47, (Müll.); — 2) sild. ogs. Pompĭlĭānus, 3: = frgd., tempus, (ligesom und. Numa Pompilius), Ammian., curia, Vopisc. Aur. — pompĭlus, i, m., πομπίλος, (lat. nautilus): etslags Søfisk, som siges at ledsage Skibe, Plin. 32, 54, o. Ovid. Hal. 101; (gasterosteus ductor L., germ. der Lootsmann).

pompo, (avi), atum, 1, v. a., [pompa]: at udsmykke prægtigen; - ∾ figmenta sua grandisonis modis, (besynge høitravende), Sedul.; — not.: ds. adj. pompatus, 3, prægtig; compar., Tertull. — Pomponianus, 3; s. und. flgd. — Pompōnĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes; 1) T. Pomponius, med Tilnavnet Atticus (af hans lange Ophold i Athenen), hvis Levnetsløb af Nepos endnu haves, og til hvem den ene Samling af Cicero's Breve i 16 Bøger er skreven; ogs. Catullus har tilegnet ham sine Digte; - hans Søster Pomponia var gift med Qu. Cicero, Broder af Taleren; — II) Digteren L. Pomponius Bononiensis, noget før Catullus, Gell. 12, 10; cf. ibd. 24: Pomponianus versus, (af denne Digter); — III) Tragoediedigteren P. Pomponius Secundus under Caligula o. Claudius; vid. Quintil. 10, 1, 98; — IV) Juristen Pomponius, Lamprid. o. Digest.; — V) Pomponius Mela, Geograph i det første Aarh. efter Chr.; s. und. Mela; — VI) Grammatikeren M. Pomponius Marcellus, vid. Suet. Gramm. 22. — pompōse, adv.: prægtigen, scribere, Sidon.; af — pompōsus, 3, [pompa]: prægtig, incessus, Sidon.

Pomptinus, (Pontinus), 3, om en Egn i Latium, i Nærheden af Pometia; - saal. ∾ ager, Liv. 6, 5; ∾ palus, oftere in pl. ∾ paludes: en for Oversvømmelser af Floderne Amasenus og Ufens udsat moradsig Egn, der endnu benævnes: de pomptinske Sumper; - vid. Plin. 3, 9, o. Suet. Caes. 44, ogs. Martial. 10, 74, o. A.; — b) ogs. subst., Pomptinum, i, n.: det Pomptinske, Liv. 2, 34; - men som fem. Pomptina, ae, (sc. regio), Cic. Att. 7, 5, inc.

pōmum, i, n.; 1) „egenl.": enhver Træfrugt; saal. Kirsebærret, Plin. 15, 30, Figenen, id. 12, 11, Daddelen, id. 13, 7, Morbærret, Ovid. Met. 4, 89, ogs. Nødden, id., Plin., ogs. Trøffelen, (tuber), id., og Vindruen, Digest.; dog at Ovid. Pont. 1, 7, 13, uvae og poma modsættes hinanden; - ds. poma: Frugten, (germ. Obst), vid. Virg. Ecl. 7, 54, ogs. id. ibd. 1, 81; ∾ Picena (picenske Æbler), Hor.; cf. id. Epod. 2, 17; — II) „overf." s. pomus: et Frugttræ; saal. Plin. Ep. 5, 6: alterius inserta sunt poma; cf. Virg. Ge. 2, 426, o. Plin. 18, 65. — pōmus, i, f., [best. m. frgd.]: et Frugttræ; - Tunc victus abiere feri, tunc consita

pomus, Tibull. 2, 1, 43; propagatio pomorum aliarumque arborum, Cato; — II) „overf." f. pomum: en Træfrugt; - hanc pomum demptam ex arbore etc., Cato ap. Plin. 15, 20. — pōmuscŭlum, i, n., dem. af pomum: liden Træfrugt; - Unumquemque suum referunt pomuscula succum, poët. in Anthol. B.

*pondĕrābĭlis, e: som lader sig veie, corpora, Claud. Mam.; — pondĕrātĭo, onis, f.: Veien el. Afveien; in pl., Vitruv. 10, 8; o. — pondĕrātor, oris, m.: en Veier, en Veiermester, Cod. Theod.; — [pondero]. — ponderatus, 3, partic. o. adj. af pondero. — *pondĕrĭtas, atis, f.: Vægt, hominis, Attius ap. Non.; o. — pondĕro, avi, atum, 1, v. a.; I) „egentl.": veier el. afveier; - ∾ granum, Plin.; men Propert. 2, 13, 12: Semper amatorum ponderat illa sinus, (veier deres Børs); - comisk er Plaut. Amph. 1, 1, 156: perii, pugnos ponderat, (neml. ved at løfte dem ligesom for at slaae); — II) „fig." o. „ment": afveier, overveier, bedømmer; - non esse fidem ex fortuna ponderandam, Cic. Part. or. 34; ∾ consilia eventis, (derefter), Cic. Rab. Post. 1; ad unamquamque rem aestimandam momentoque suo ponderandam etc., id. Font. 6; men id. Off. 1, 15, m. Objectsætning: quo quisque animo ··· fecerit, ponderandum est; - men Quintil. 8, prooem. 27: dum inventa ponderant ac dimetiuntur; — III) partic. ponderatus, 3, ogs. som adj.: overveiet el. betænkt; - quo ponderatiora essent beneficia, Nep. frgm. 2.

pondĕrōsus, 3, [pondus): vægtig, tung, compedes, Plaut. Capt. 3, 5, 64, frumentum, Varro; - compar., ∾ lana, Plin.; superl., ∾ lapides, id.; — II) „fig.": vægtig el. vigtig; - ponderosam aliquam epistolam (af vigtigt Indhold), etc., Cic. Att. 2, 11; ∾ vox: vægtig Stemme, Val. Max. 6. 4, 1. — pondĭcŭlum, i, n., dem. af pondus: liden Vægt, Claud. Mam.

pondo, I) „alm.", heteroclitisk abl. som adv.: efter Vægten, i Vægt, odl.; - coronam auream libram pondo (af et Punds Vægt) etc., Liv. 3, 29; cf. ibd. 26, 47: paterae aureae ··· libras fere omnes pondo; ligel. vettonicae tusae pondo libra, Plin. 26, 19; neque piscium ullam unciam hodie Pondo cepi, Plaut. Rud. 4, 2, 8; — II) „bes." beder ogs. pondo m. underforstaaet libra som nomen indecl.: et Pund; - auri quinque pondo abstulit, Cic. Cluent. 64, (fem Pund Guld); patera ex quinque auri pondo, Liv. 27, 4; cf. id. 22, 1; torques aureus centum pondo, (af 100 Punds Vægt), Quintil.; auri pondo centum expensum, Cic. Flacc. 28; sexagena pondo pendēre: veie 60 Pund, Plin.; se ··· in triginta pondo ei debere dicit, (henimod 30 Pund), auct. ad Her. 1, 12; - ligel. naar Vægten er under et Pund, vid. Liv. 26, 36: singulas uncias pondo auri relinquant, (en Tolvtedel el. to Lod); ligel. sextans pondo resinae, Cels.; dodrans pondo mellis ($\frac{3}{4}$ Pd.), Colum.; - staaer ogs. hos gen.; corona aurea pondo ducentum, Varro.

pondus, ĕris, n., [pendo]; I) „egentl."; A) „alm."; 1) Vægt (til at veie med); - pondera ab Gallis allata iniqua, (urigtige Vægtlodder), Liv. 5, 48; lancem in libra ponderibus impositis deprimi, Cic. Acad. 2, 12; — 2) df. ogs. en vis Vægt; vid. Caes. B. G. 5, 12; navnl. et Punds Vægt, et Pund; (f. d. sædv. pondo); - dupondius a duobus ponderibus, Varro; cf. Martial. 7, 53; — B) „bes.": Last el. Vægt el. Tyngde; - magni ponderis saxa, Caes.; emere aliquid pondere, Plin.; per inane moveri gravitate et pondere, Cic. Fat. 11; pugnabant ··· Mollia cum duris, sine pondere habentia pondus, Ovid. Met. 1, 19; quod pondere, numero, mensura continetur, Digest.; — 2) concret: tungt Legeme; Last el. Vægt, odl.; - in terram feruntur omnia suo nutu pondera, Cic. d. Rep. 6, 17; grande pondus auri, id.; cf. Caes. B. C. 3, 96; - ligel. gemuit sub pondere cymba, Virg. Aen. 6, 413; vasti pondera muralia saxi, (uhyre Klippestykker), Lucan.; cf. Virg. Aen. 10, 496, ogs. Martial. 12, 67; - ogs. synes at hidhøre Hor. Ep. 1, 6, 51: trans pondera dextram Porrigere, (neml. henover de mellemværende Gjenstande; - dog vid. Freund.); - pondus uteri, (Livsfrugten), Propert.; ligel. absol. pondus o. pondera, Ovid. Met. 9, 684, o. id. Am. 2, 14, 14; ogs. f. partes genitales, Catull.; — 3) Ligevægten; - Ponderibus librata suis (tellus), Ovid. Met. 1, 13; ligel. tertius quidam motus oritur extra pondus et plagam, quum etc., (som afviger fra den perpendiculære Linie), Cic. Fat. 10; — 4) Sum el. Mængde; - magnum pondus artificum, (stor Mængde deraf), Varr. ap. Non.; — II) „fig."; A) „alm.": Vægt el. Eftertryk el. Anseelse; - habere pondus testimonii, (gjelde som Vidne), Cic. Top. 19; qui pondus habent, (som gielde meget), id.; cf. id. Att. 10, 1; verborum pondera, (vægtige el. eftertrykkelige Ord el. Udtryk), id. d. Or. 2, 17; cf. Hor. A. P. 320, o. id. Ep. 1, 19, 42, ogs. Pers. 5, 20; men Ovid. Pont. 3, 1, 158: Interdum lacrimae pondera vocis habent, (have Talens Vægt); cf. id. Her. 3, 4; vultus pondus, (Minens Alvor el. Værdighed), Val. Max.; - df. ogs. Fasthed, Bestandighed; Credule, nulla diu femina pondus habet, Propert. 2, 19, 62; - men ∾ animi: Sielens Ligevægt og ligesom Holdning el. Retning, Senec. Med. 392; cf. Cic. Tusc. 1, 19; — B) „bes." o. „poet." (f. onus): Last, Vægt, Tryk; - ∾ curarum, Lucan., Stat.; ∾ rerum, Ovid. Trist. 2, 237, o. Martial. 6, 64; ∾ amara senectae, Ovid. Met. 9, 437; df. — ponduscŭlum, i, n., dem.: liden Vægt el. Tyngde; - si cooriatur procella, apprehensi ponduscululo lapilli librant se (apes), Plin. 11, 10.)

pōne, adv. o. praepos.; I) som adv.: bagved, bagud, bagfra; - moveri et ante et pone, ad laevam et ad dextram etc., Cic. Univ. 13; Pone subit conjux, Virg. Aen. 2, 725; cf. id. ibd. 208; pone respicere, Val. Max. 1, 7, extern. 1; - men forel.: pone vorsum illac mare est, Cato ap. Charis.; — II) som praepos. c. acc.: bag el. bagved; - pone nos recede, Plaut.; quod pone me est, id.; pone quos et ante labuntur etc., Cic. Univ. 10; pone castra (pabulari), Liv; vinctae pone tergum manus, Tac. Hist. 3, 85; - forel. ogs. pone versus castra hostium, Cato ap. Charis.

pōno, pŏsŭi, pŏsĭtum, 3, [po-, sino]; I) „egentl."; A) „alm.": sætter el. lægger el. stiller derpaa el. deri el. derhen; - ∾ tabulas in aerario, vid. Caes. B. C. 3, 108; ∾ se in sella, Flor.; cf. Virg. Aen. 1, 173; men „poet." om den Faldne: Procidit late, posuitque collum in Pulvere Teucro, Hor. Od. 4, 6, 11; ∾ oscula in tabellis, Propert., genis (f. in genis), Stat., (at kysse); - ∾ signum in aedem Herculis, (bringe derhen og opstille deri), Liv. 38, 35; ligel. ∾ stipitem in ignem, Ovid. Met. 8, 452; ligel. ∾ oleas in solem, Colum.; - ∾ castra, (slaae Leir), Caes.; praesidium ibi (i. e. in ponte) ponit, id. B. G. 2, 5; cf. id. B. C. 3, 34: ∾ legionem tuendae orae maritimae causa, ogs. id. B. G. 1, 20: ∾ custodem alicui; men ∾ custodem frumento, Cic. Flacc. 19; - ∾ aliquid in conspectu el. ante oculos, id.; ∾ aliquem terra (f. in terra), begrave, Virg. Aen. 6, 508; ∾ vestigia clivo (f. in clivo), bestige, Ovid. Met. 8, 694; men ubi pedem poneret, („alleg.": hvorpaa den kunde sætte sin Fod), vid. Cic. Fin. 4, 25; ∾ genua alicui, (knæle for nogen), Curt.; men genu posito, (knælende), Ovid.; - carinae (ogs. naves) quum essent positae, (da Kølene dertil vare lagte), Liv. 28, 45; cf. Cic. Pis. 4: his fundamentis positis etc.; men ∾ capillos, (sætte i Orden el. ordne), Ovid. Am. 2, 8, in.; — B) „bes." ogs.; 1) sætter, d. e. planter, saaer, lactucam, caepam, Colum., vitem, id., piros, Virg. Ecl. 1, 74, arborem, Hor. Od. 2, 13, in., semina, Virg. Ge. 2, 354; — 2) opstiller, (navnl. et Kunstværk el. som Kunstner); - vid. Hor. Od. 4, 8, 8; ligel. Orpheaque in medio posuit, silvasque sequentes, (anbragte hans Billede i Midten), Virg. Ecl. 3, 46; df. at reise (el. lade reise), statuam, Pseud. Cic. p. Dom. 30, Liv. 40, 34; sædv. at opføre el. bygge, aram, id., Virg.,

templa, id., tropaeum, Nep. Dat. 8, domum, Hor., urbem, Cic., Liv.; — 3) fremsætter, (navnl. til Bevertning el. for nogen); - ~ porcum alicui, Martial. 8, 22, ogs. ad aliquem, Juvenal. 5, 135; cf. Hor. Sat. 2, 2, 23: posito pavone; ligel. ~ merum el. Bacchum el. Lyaeum, (i. e. vinum), Ovid.; - ogs. udsætter, praemium, Belønning (el. som Belønning), Liv. 41, 23, o. Virg. Aen. 5, 292; - ogs. sætter derimod (i Spil el. i Veddemaal); pono pallium, Plaut. Curc. 2, 3, 76; ~ pocula fagina, Virg. Ecl. 3, 36; — 4) at sætte el. lægge hen el. bort, at aflægge el. tage af sig, at nedlægge el. bortlægge; - ~ tunicam, (neml. for at giøre sig let), Cic. Tusc. 5, 20; Mollia de tenero velamina corpore ponit, Ovid. Met. 4,345; cf. ibd. 11,652: positisque e corpore pennis In faciem Ceycis abit; ~ barbam, Suet. Calig. 5; - ~ arma, Caes., hastas, Liv. 30,8; - quum posui librum, Cic.; ~ libros de manibus, id.; — II) „fig."; A) „alm."; 1) ~ insidias contra dignitatem alicujus, (lægge Snarer derfor), Cic. Agr. 2, 18; ~ se in possessione, Senec. d. Ir. 1, 7; ~ aliquem in gratia, ogs. in gratiam, (giøre yndet), Cic.; s. und. gratia; men ~ aliquem in crimen atque infamiam populo, (i. e. apud populum), Plaut. Trin. 3, 3, 11; in laude positi (homines, som blive roste), Cic. Sest. 66; men id. Pis. 4: his fundamentis positis consulatus tui, (efter at have begrundet el. begyndt det saaledes); — 2) nedlægger deri, henvender derpaa, anvender dertil; - ~ pecuniam apud aliquem (sc. foenori: udsætte el. udlaane), Cic. Verr. 3, 70; cf. Hor. A. P. 421, ogs. id. Epod. 2, 70; ~ sumptum melius, (anvende bedre), Cic.; cf. id. Fam. 13, 64; ~ totum animum atque omnem curam ... suam in re aliqua, id. Mur. 22; - navnl. ogs. om Tiden: at anvende el. tilbringe saa el. saa, id. Brut. 22; ligel. Ovid. Pont. 1, 5, 48: Quo ponam vigilans tempora longa modo; otium recte ponere, (giøre god Brug deraf), Hor.; - ogs. at hensætte el. henstille dertil, lade beroe derpaa; omnem spem salutis in virtute ponebant, Caes. B. G. 5, 34; ~ spem otii in Pompejo, id. Att. 6, 1, 14; ~ in dubio, utrum etc., (lade uafgiort), Liv. 34, 5; cf. id. praef.; men quantum in amore tuo ponam, (hvormeget jeg stoler derpaa), Cic. Att. 2, 23; res posita erat in celeritate, Caes. B. G. 7, 4; men Plaut. Capt. 5, 2, 4: ne spem ponas, me etc., (du skal ikke troe, at jeg osv.); men ibd. 3, 5, 30: ~ caput suum periculo, (udsætte for Fare); — 3) anstiller el. giør el. holder, rationem cum aliquo, (giør Afregning med nogen), Colum.; ligel. ~ calculos, Plin. Ep. 2, 19; ds. ~ rudimentum, Liv., Suet., tirocinium, Justin., (aflægge sin første Prøve); - ogs. at giøre el. indføre, leges, Cic. Verr. 5, 11, ritus festos, Tac. Hist. 5, 5; men Cic. Att. 10, 18: ut male posuimus initia, sic cetera sequuntur; - „poet." ogs. at giøre dertil; Eruam et aequa solo fumantia culmina ponam, Virg. Aen. 12, 569; — B) „bes."; 1) at sætte el. hensætte el. anføre el. sige; - ut paullo ante posui, Cic. Fam. 1, 9; ~ aliquid pro certo, (paastaae som vist), Liv. 10, 9; ~ pro argumento (anføre som Bevis), quod etc., Cic. Brut. 80; tantum verbo posuit, m. acc. c. inf., (har blot udsagt det, neml. uden Bevis), id. Verr. 2, 38; — b) ds. ogs. a) at opstille el. fremsætte til Behandling el. Besvarelse; - ~ quaestiunculam, Cic., de quo quis audire velit, id. Tusc. 1, 4; — b) at fastsætte el. antage; - Verum pono, esse victum eum, (jeg antager el. forudsætter det), Ter. Phorm. 4, 3, 25; posito atque concesso, Cic. Div. 1, 52; - ogs. at holde el. ansee derfor; - ~ aliquid in beneficio, (ansee som Velgierning), Cic. Fam. 15, 4; ~ mortem in malis, id. Fin. 3,8; - hvs. pass.: poni in vitiis, (holdes for en Lyde), Nep. Epam. 1; cf. id. praef.: quae omnia apud nos ... infamia ponuntur, (holdes for en Skændsel); - ds. ogs. at antage el. mene, men kan da ogs. hede: at lære el. erklære el. paastaae, saal. Cic. Acad. 1, 10: in quibus ponebat (Zeno) nihil esse momenti; cf. id. Leg. 2, 3; — b) ~ nomen rei el. homini, (at benævne); - vid. Cic. N. D. 1, 17, o. Virg. Aen. 7, 63; men Hor. Sat. 2, 3, 47: qui tibi nomen Insano posuere (s. insani: som have kaldt dig afsindig); men Ovid. Fast. 2, 859: Ex vero positum permansit Equiria nomen; — 2) aflægger el. lader fare, curas, Liv., metum, Ovid., moras, id., Hor., animos feroces, Liv. 8, 1; cf. Virg. Aen. 1, 302; ~ iram, vid. Hor. A. P. 160, amorem, Ovid.; ~ vitam, (omkomme), Cic., Nep.; men ~ auspicia, (ophøre at bruge dem), Cic. N. D. 2, 3; Sed non idcirco flammae atque incendia vires Indomitas posuere, Virg. Aen. 5, 679; - „poet." ogs.: at lade ophøre, d. e. at stille el. berolige; saal. ~ freta, Hor. Od. 1, 3, 16; ligel. absol.: ventus ponit (sc. se), ophører el. lægger sig, Virg. Aen. 7, 27; cf. ibd. 10, 103; - men Cic. Orat. 59: ponendus est enim ille ambitus, non abjiciendus, (man bør lade Perioden ende med en vis Omhu); — III) partic. pŏsĭtus, 3, ogs. som adj.; A) om Localiteter: liggende, beliggende; - Romam in montibus positam et convallibus etc., Cic. Agr. 2, 35; cf. id. Manil. 18; men portus ex adverso urbi positus, Liv. 45, 5; tumulus opportune ad id positus, id. 28, 13; — B) „poet." ligesom situs (Liv. 1, 2): begraven; - qua (luce) positis justa feruntur avis, Ovid. Fast. 5, 480; - men positus somno, s. sopitus, vid. Virg. Aen. 4, 527; — not.: forel. perf. posivi (s. posui), Plaut.; ligel. posiveris o. posiverunt, Cato; - perf. syncop. postus, (s. positus), Lucr. 1, 1058, oftere, Sil.

pons, tis, m.: en Bro; I) „alm.": Bro over en Flod, ogs. over et Morads; - pontem in flumine facere, (slaae Bro derover), Nep., Caes.; ligel. amnem ponte jungere, Liv., Curt.; ligel. flumini pontem imponere, Curt., injicere, Liv., Tac., indere, id.; - ponte flumen transmittere, Plin. Ep., trajicere, Flor., (sætte derover); pontem abrumpere el. solvere, Tac., rescindere el. dissolvere, Nep., interscindere, Cic., vellere, Virg., (afkaste el. afbryde); - pontibus palude constrata, Hirt. B. G. 8, 14; cf. Tac. Ann. 1, 63; — II) „bes." ifølge en Lighed: a) den Bro, hvorover man gaaer til og fra Skibet; vid. Virg. Aen. 10, 288 o. 654; — b) ofte ogs. i Krigssproget: dels Bro el. Gang, hvorved Murens Taarne sættes i Forbindelse; vid. Virg. Aen. 9, 170 (o. Serv. ibd.); - oftere: den Bro, som man fra en Beleiringsmaskine lod falde paa Muren, for derover at trænge frem; vid. Suet. Aug. 20, o. Tac. Ann. 4, 51; - ogs. paa Skibsdækket: etslags Forhøining til Kastemaskinen, Tac. Ann. 2, 6; ds. ogs. paa et Beleiringstaarn: Stillads el. tabulatum, hvorpaa Skytset opstilledes, vid. Virg. Aen. 9, 530, o. ibd. 12, 675; — c) i det romerske Comitium vare der opførte snevre Broer el. Gange, hvorover de Stemmegivende maatte gaae enkelte ind i Septa, for der at afgive deres Stemmetavler, hvorom Cic. Att. 1, 14: operae Clodianae pontes occupaverant, tabellae administrabantur ita, ut nulla daretur: u t i r o g a s; cf. auct. ad Her. 1, 12, navnl. ogs. Ovid. Fast. 5, 634, (hvorefter de Ældre, vid. Fest. s. v. s e x a g e n a r i u s af de Yngre undert. kastedes ned fra disse Broer); s. ogs. Cic. R. Am. 35; — not. a: ved Broer havde Tiggere ofte deres Stade, Senec., Juvenal., Martial.; ogs. betaltes undert. Bropenge for Overgangen, Senec. Const. Sap. 14; — not. b: Pons Argenteus, Lepid. ap. Cic. Fam. 10, 34: Sted med Bro over flumen Argenteum (hod. Argens i Provence); - Pons Campanus, over Floden Savo i Campanien, Hor., Plin.

*p o n t ā t ĭ c u m, i, n.: Brotold el. Bropenge, Ammian. 5, 1; o. — p o n t ĭ c ŭ l u s, i, m., dem.: liden Bro el. Overgang; vid. Cic. Tusc. 5, 20, o. Catull. 17, ogs. Suet. Caes. 31: si ponticulum transierimus, etc.; — [pons]. — 1. P o n t ĭ c u s, 3, s. und. 2. Pontus. — 2. P o n t ĭ c u s, i, m.: Navnet paa en med Propertius og Ovidius samtidig romersk Digter; vid. Propert. 1, 7, in., o. Ovid. Trist. 4, 10, 47.

pontĭfex, ĭcis, m., [efter Varr. L. L. 5, 15, af pons o. facere, rimel. m. Hensyn paa visse Præsters Kald at indvie pontes i Comitium]; pl. pontifices: den fornemste Præsteclasse i Rom, el. ligesom Overpræster, hvorom id. Leg. 2, 8, (e XII Tabb.): divis aliis alii sacerdotes, omnibus pontifices, singulis flamines sunto; cf. id. d. Or. 3, 19; – de af Numa indsatte pontifices vare fire Patricier, hvortil a. u. c. 454 kom fire Plebejer, indtil Sulla forøgede deres Antal til 15; vid. Liv. 10, 6; – omnibus unus praefectus fuit a Numa, isque pontifex maximus appellatus, (Ypperstepræsten), Liv.; cf. id. 1, 20; denne valgtes af Folket, id. 25, 5, o. Cic. Agr. 2, 7; – ogs. mærkes Liv. 22, 57: scriba pontificis, quos nunc minores pontifices appellant; – pontificum commentarii, Liv. 4, 3, el. libri, Hor. Ep. 2, 1, 26, de af pontifex maximus giorte Optegnelser over hvert Aars Tildragelser; vid. Cic. d. Or. 2, 12; – endel. coenae pontificum, Hor. Od. 2, 14, 28, (de prægtige Maaltider, som gaves ved dette Embedes Tiltrædelse); — not.: sild. en Biskop, Sidon.

*pontĭfĭcālis, e: hørende til el. benævnt efter pontifex maximus; – ∾ honos, Ovid. Fast. 3, 420, Ypperstepræstens Embede; – ∾ ludi, (som af ham anstilledes); vid. Suet. Aug. 44; ∾ insignia, Liv. 10, 7; cf. Cic. Leg. 2, 21; — pontĭfĭcātus, us, m.: Overpræstedømmet, vid. Ps.Cic. Harusp. resp. 9; ∾ sacerdotum, Vell.; cf. Tac. Hist. 1, 77; men ∾ maximus: Ypperstepræstedømmet, Suet. Caes. 13, oftere; o. — pontĭfĭcius, 3: = pontificalis; – ∾ libri, Cic. d. Rep. 2, 31; cf. id. N. D. 1, 30: ne in pontificiis quidem nostris (sc. libris) etc.; men ∾ pes, Diomed., i. e. spondeus; — II) df. subst. o. „overf.": pontificium, i, n.; en Overpræstes el. Biskops Værdighed, Solin., Cod. Theod.; — B) fri og uindskrænket Magt el. Ret til at giøre noget; – cujus negotium id pontificiumque esset, Gell. 1, 13; — [pontifex].

pontĭlis, e, [pons]: der ligner en Bro; – ∾ stratus, Veget., rimel. Bredegulv. — Pontinus, 3, s. und. Pomptinus. — pontĭvăgus, 3, [1.pontus, vagor]: som giennemstreifer el. giennemseiler Havet; – ∾ Cumani, poët. in Anthol. B. 1, p. 487. — Pontĭus, a: romersk Slægtsnavn; – mærkelig er C. Pontius, der indesluttede den romerske Hær i de caudinske Passer, Cic. Off. 2, 21, Liv. 9, 1, o. A.; – en anden Pontius omtales Suet. Caes. 78. — ponto, ōnis, m., [pons]: etslags gallisk Fartøi el. Transportskib, Caes. B. C. 3, 29; — II) rimel. ogs. etslags Skibsbro el. Færge, Digest., Auson.

1. pontus, i, m., πόντος; 1) Havet; (poetisk Ord); – saevitque minaci murmure pontus, Lucr. 1, 277; aequora ponti, id., Virg.; freta ponti, id.; cf. id. Ge. 4, 430, o. Hor. Od. 3, 3, 38; — II) df. „overf."; A) Dybde el. Dybhed; – pontus maris, Virg. Aen. 10, 377; — B) Bølge; – Unam (sc. navem) ··· Ipsius ante oculos ingens a vertice pontus In puppim ferit, id. ibd. 1, 114.

2. Pontus, i, m., Πόντος, [besl. m. frgd.]: det sorte Hav; ogs. Pontus Euxinus; – vid. Mela 1, 1 o. 3, o. Plin. 4, 24; men Cic. Verr. 4, 58: in Ponti ore et angustiis, (i. e. in Bosporo Thracico); — bb) df. „overf."; a) „alm.": Landet om el. ved det sorte Hav; – Medeam ex eodem Ponto profugisse, Cic. Manil. 9; cf. Ovid. Trist. 5, 10, in.; — b) den lilleasiatiske Provinds Pontus; vid. Cic. Agr. 1, 2, o. ibd. 2, 19, ogs. Vell. 2, 38, Flor. 3, 5, o. A.; — B) df. Ponticus, 3: hørende til Pontus, pontisk, mare, Liv. 40, 21, terra, Ovid., populi, Mela 1, 2; ∾ pinus, Hor. Od. 1, 14, 11; ∾ nuces, (etslags Hasselnødder), Plin.; ∾ mures, (Hermeliner), id. 8, 55, o. id. 10, 93; ∾ serpens, Juvenal. 14, 114, (den Drage, der bevogtede det gyldne Skind); – endel. ∾ radix: Rhapontik (el. Rhabarbara), Cels.; men ∾ Rha, vid. Ammian. 22, 8; — not.: Epistolae ex Ponto heder en Samling af poetiske Breve fra den til Tomi ved Pontus Euxinus forviste Digter Ovidius; cf. id. Trist. 5, 10, in.

*pŏpa, ae, m.: etslags Offerbetient el. Offerslagter, Cic. Mil. 24, succinctus, (af hans Dragt), Propert.; cf. Suet. Calig. 32; — II) df. „overf.": popa venter, Tykmave, Pers. 6, 74. — pŏpănum, i, n., πόπανον: etslags Offerkage, Juvenal. 6, 541. — pŏpellus, i, m., dem. af populus: den ringere Del af Almuen, Hor. Ep. 1, 7, 65, o. Pers. 4, 15. — Popilius o. Popillius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf kan mærkes: M. Popilius Laenas, (cons. a. u. c. 395), Cic. Brut. 14; o. C. P. L., der udførte Mordet paa Taleren Cicero, Liv. epit. 120, Senec.; — B) df. Pŏpilius, 3, gens, Cic. Leg. 2, 23.

†pŏpīna, ae, f., [besl. m. πέπτω, i. e. coquo]: Kogeri, Tilberedelse af Spiser; ogs. disse Spisers Udsalg el. Udsalgssted, ogs. Spiseqvarter el. Vertshus el. Kro; – bibitur, estur, quasi in popina, haud secus, Plaut. Poen. 4, 2, 13; navnl. ogs. hvor der svires, Cic. Phil. 2, 28, o. ibd. 13, 11; ∾ uncta, Hor.; ∾ immundae, id.; — II) „overf.": Fraaseri el. Fylderi, Cic. Pis. 6, o. id. Phil. 3, 8; df. — pŏpīnālis, e: hørende til Kokkenet el. til Maden, deliciae, Colum., luxuria, Appul.; o. — pŏpīnārĭus, i, m.: Spisevert el. Marketender, Lamprid. — pŏpīnātor, oris, m., [popinor]: = flgd., Macrob. — *pŏpīno, ōnis, m.: Fraaser el. Svirebroder, Varro, Hor. Sat. 2, 7, 39, o. Suet. Gramm. 15; o. — pŏpīnor, ari, v. dep. n.: at fraase el. svire, Treb. Poll.; — [popina].

poples, ĭtis, m., [rimel. at sammenl. m. adv. ὀκλάξ, i. e. genu flexo]: Knæbøiningen el. Knæhasen (hos Mennesker og Dyr); – poplites intus flectere hominis modo (om Elephanten), Plin.; jacentes succisis poplitibus, Liv. 22, 51; cf. Virg. Aen. 9, 762; poplites alternis genibus imponi, Plin. 28, 17; — II) „overf.": Knæet; – Poplite subsidens, (synkende ned paa Knæ), Virg. Aen. 12, 492; cf. ibd. 927: duplicato poplite, (i. e. flexo genu); men contento poplite, Hor. Sat. 2, 7, 97; derim. poplitesque procumbunt, Lucr. 4, 950, (i. e. genua); men poplitibus se excipere, (falde paa Knæerne), Curt. 6, 1. — Poplĭcŏla (el. -cŭla), ae, m., [populus, colo]: som ærer Folket, en Folkeven, som Tilnavn for den Valerius, der fordrev Kongerne; hvf. sild. Publicola, vid. Liv. 2, 8, ogs. Cic. d. Rep. 2, 31, o. Hor. Sat. 1, 10, 28. — poplĭcitus, adv., s. und. publicitus. — poplicus, 3, s. und. publicus. — Poplifŭgĭa, (Populifugia), orum, n., [populus, fugio], sc. solennia el. sacra: en romersk Fest (Non. Jul.), vid. Varr. L. L. 6, 3, o. Piso ap. Macrob. Sat. 3, 2. — poplus, i, o. populus, i, s. und. 1.populus, not.

Poppaeus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; saal. ∾ Sabinus, Tac. Ann. 1, 80; – Poppaea Sabina: Gemalinde af K. Nero; vid. Tac. Ann. 13, 45 flgd.; — B) df. Poppaeānus, 3; hvf. ∾ pinguia: et efter denne Poppæa benævnt Skønhedsplaster, Juvenal. 6, 462. — poppysma, atis, n., o. poppysmus, i, m., πόππυσμα, ποππυσμός: Smækken el. Slag med Tungen, (som Tegn paa Bifald), Juvenal. 6, 584; – men imod Lynilden, som etslags Cæremoni, Plin. 28, 5. — poppyzon, ontis, m., ποππύζων: der smækker med Tungen, Plin. 35, 36.

*pŏpŭlābĭlis, e: som lader sig ødelægge el. forstyrre; – Interea, quodcumque fuit populabile flammae (dat.), Mulciber abstulerat, Ovid. Met. 9, 262; o. — pŏpŭlăbundus, 3, ligesom populans: hærjende, forstyrrende, plyndrende, Liv. 1, 15; – ogs. c. acc.: populabundus agros, Sisenn. ap. Non.; — [populor].

pŏpŭlāris, e, [1.populus]; I) „egenl."; A) „alm.": hørende til Folket el. til Indvaanerne, (navnl. til Mængden el. den ringere Del deraf); – ∾ leges, Cic. Leg. 2, 4, (i. e. populi leges: som ere givne af

Folket); ∾ tribunal, (som bør staae enhver aaben), id. Qu. Fr. 1,1,8; ∾ laudes, (Berømmelse hos Folket), id. Acad. 2, 2; ligel. ∾ aura, id. d. Har. resp. 20, o. Hor. Od. 3,2, 20, ogs. ∾ ventus, Cic. Cluent. 47, Folkets Gunst, (m. Bibegr. af dets Ustadighed); – ∾ munus, Cic. Off. 2, 16, (som gives til Folket); ligel. ∾ coena, Plaut.; – ∾ civitas, (Demokratiet; opp. civitas regia), Plin. 7, 57; – ∾ carmen, (Folkesang), Senec.; cf. Cic. Off. 2, 10: popularibus verbis ··· de populari opinione etc., (med folkelige el. gængse Ord osv.); — b) subst. popularia (sc. subsellia): Folkets Sæder i Theatret, Suet. Claud. 25, o. id. Dom. 4; — II) „bef."; A) som er af det samme Folk el. Land, indenlandsk el. borgerlig; bf. „poet."; ∾ flumina, (i. e. ejusdem regionis), Ovid. Met. 1, 577; cf. ibd. 7, 498: ∾ olivae (ramum tenens: der var voxen i hans Fødeland Attika); — 2) bf. subst. popularis, is, m.: Landsmand; – populari et sodali suo etc., Cic. Acad. 2, 37; O mi popularis, salve, Plaut. Poen. 5, 2, 79; cf. Sall. Jug. 58; ogs. popularem esse alicui, Ovid. Met. 12, 191; — bb) „overf." ogs.; a) om Dyr og Vexter paa el. fra samme Sted; vid. Plin. 8, 82, o. Ovid. Ib. 503, ogs. Plin. 15, 12; — b) om Personer af samme Stand el. Sysfel, odl.: Staldbroder, Kammerat; – Amicus summus meus et popularis Geta, (min Standsfælle el. Medslave), Ter. Phorm., in.; populares conjurationis, Sall. Catil. 24; ∾ sceleris, ibd. 22; men invitis nostris popularibus, Senec. Vit. beat. 13, (i. e. invitis Stoicis); — B) med politisk Hensyn: som holder med Folket (i Modsætning af Adelen), demokratisk, populær; – (res publica) ex tribus generibus illis, regali et optumati et populari confusa modice, Cic. d. Rep. 2, 23; homo maxime popularis, qui etc., Cic. Cluent. 28; men consul veritate, non ostentatione popularis, id. Agr. 1, 7; cf. id. Catil. 4, 5; men ∾ ingenium, Liv. 2, 24; – bf. subst., populares: Folkepartiet el. Demokraterne, (opp. optimates el. Aristokraterne); vid. Cic. Sest. 45, o. id. Off. 1, 25; — C) efterel. er subst. pl. populares, d. e. Borgerne, i Modsætn. af milites, Capitolin. M. Aurel. 17; ligel. milites dispositi ··· ad tuendam popularium quietem, Digest.; — E) hørende til den ringeste Del af Folket; bf. „alm.": ringe el. slet i sit Slags; – ∾ sal, Cato; ∾ notae pulli (apium), Colum.; – men absol., popularia agere: drive Narrestreger, Laber. ap. Non.

*pŏpŭlārĭtas, atis, f.; I) „egenl.": Landsmandsskab; – Popularitatis causa etc., Plaut. Poen. 5, 2, 81; — II) (efter popularis nr. II, B): Stræben efter at behage Folket; – quanto rarior apud Tiberium popularitas, tanto etc., Tac. Ann. 3, 69; cf. Suet. Tit. 8, o. id. Calig. 15; o. — pŏpŭlārĭter, adv.: paa Folkets el. Mængdens Vis, almindeligen el. sædvanligen; – ∾ metiri annum reditu solis, Cic. d. Rep. 6, 22; men ∾ loqui, (forstaaeligen for alle), id.; cf. id. Fin. 5, 5; — II) (efter popularis nr. II, B): paa en for Folket behagelig el. gavnlig Maade; – quum in agendo multa populariter, tum illud male, etc., Cic. Off. 2, 21; – ogs. agitatorisk el. forstyrrende; conciones seditiose et populariter concitatae, Cic. Cluent. 34; — [popularis].

pŏpŭlātim, adv., [populus]: fra Folk til Folk, d. e. overalt; (men alene forel.); – Poëta placuit populatim omnibus, Pompon. ap. Non. — 1. pŏpŭlātĭo, onis, f., [populor]; I) „egenl."; A) „alm.": Hærjen, Plyndren, Plyndring; – populationem effuse facere, Liv.; hostem populationibus prohibere, Caes.; — B) „bef." o. „metonym": det vundne Bytte el. Rov; – pleni jam populationum, Liv. 2, 43; — II) „fig."; A) „overf.": Fordærvelse, (navnl. Sædens ved Utøi); – a populatione murium formicarumque frumenta defendere, Colum. 2, 20; — B) „ment."; – ∾ morum atque luxuria etc., (Sædelighedens Forfald), Plin. 9, 53. — 2. pŏpŭlātĭo, onis, f., [populus]: Befolkningen el. Folket, Sedul.

*pŏpŭlātor, oris, m.: som hærjer el. plyndrer; – ∾ agrorum, Liv.; bf. „poet.": ∾ Trojae (Atrides), Ovid. Met. 13, 655; ligel. „poet." om Dyrene: ∾ glandis (aper), Martial. 7, 27; — II) „fig.": som fordærver el. forstyrrer; – Et luxus populator opum, Claudian.; — bf. fem. pŏpŭlātrix, icis, Siculi profundi (virgo), Stat., (i. e. Scylla); – men „overf.": ∾ Hymetti (apis), Martial. 13, 104; o. — pŏpŭlātus, us, m., ligesom 1. populatio: Plyndring; – Ardent Hesperii saevis populatibus agri, Lucan. 2, 534; — [populor].

*pōpŭlētum, i, n.: en Poppelskov, Plin. 14, 8; o. — pōpŭlĕus, 3: af Poppeltræer, umbra, Virg., frondes, id., corona, Hor., silva, Senec.; — [2. populus]. — pōpŭlĭfer, a, um, [2. populus, fero]: bærende Poppeltræer, el. omgiven deraf, Padus, Ovid., Spercheos, id. — Pŏpŭlĭfŭgĭa, orum, f. und. Poplifugia. — pŏpŭliscitum, i, n.; rigtigere adskilt: populi scitum, (Folkebeslutning), Nep. Arist. 1; cf. scitum populi, Liv. 45, 25. — pŏpŭlĭto, are, v. a., intens af populor: plyndrer el. røver, fructum agri, Digest., inc. — pōpulnĕus, 3, Cato, o. pōpulnus, 3, Plaut., ligesom populeus, af Poppeltræer; – populneam frondem caedere, Cato; men populna sors, (Terning af Poppeltræ), opp. abiegna, Plaut. Casin. 2, 6, 32.

pŏpŭlo, avi, atum, 1, v. a., ligel. populor, atus sum, v. dep. a., [af 1. populus, altf. oprdl.: at affolke; f. nedenf. Liv. 3, 6; el. efter Freund: at udbrede sig over en Egn, neml. for at plyndre]; bf. I) act.: ødelægger el. fordærver, navnl. hærjer med Fiendehaand, udplyndrer; – se Remorum agros populaturum, Caes. B. G. 5, 56; uri sua popularique passi, Liv. 3, 3; cf. Virg. Aen. 12, 263; – provinciae populatae, vexatae, etc., Cic. Div. in Caecil. 3; cf. Hor. Od. 3, 5, 24; — B) ogs. „overf."; a) om anden Ødelæggelse; vid. Liv. 3, 6: urbem Romanam ··· morbo populari, (hærjedes el. affolkedes); – „poet." ogs. om Ødelæggelse ved Utøi, el. ved Rovdyr, el. ved Ilden; vid. Virg. Ge. 1, 185, Ovid. Met. 1, 249, o. ibd. 2, 319; — b) at berøve el. blotte derfor; – Ora manusque ambas populataque corpora raptis Auribus, Virg. Aen. 6, 496; cf. Ovid. Hal. 36; ligel. „poet.": at borttage el. bortrøve; vid. Senec. Agam. 501: navis ··· omni decore populato levis; — II) dep. populor m. f. Bem.; – noctu populabatur agros, Cic. Off. 1, 10; ligel. consules ··· hinc Volscos, hinc Aequos populantur, Liv. 3, 23; cf. Flor. 3, 7; — B) „overf.": formam populabitur aetas, (vil ødelægge den), Ovid. Medic. 45; men Virg. Aen. 12, 525, (om de oversvømmende Floder): Quisque suum populatus iter, etc.

1. Pŏpŭlōnĭa, ae, f., [populor]: som afvender Ødelæggelse; Tilnavn til Juno; vid. Macrob. Sat. 3, 11. — 2. Pŏpŭlōnĭa, ae, f., ogs. Populonium, i, n., ogs. Populonii, orum, m.: Kyststad i Etrurien, hvis Ruiner findes i Piombino; – den første Form har Mela 2, 4, o. Virg., den anden, Plin. 3, 8, den tredie, Liv. 30, 39; — B) bf. Pŏpŭlōnĭenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen P., Liv. 28, 45. — pŏpŭlor, atus sum, 1, v. dep. a., f. und. populo.

pŏpŭlōsĭtas, atis, f.: en Mængde, deorum, Arnob.; ogs. absol. populositas (sc. hominum), Sidon.; af — pŏpŭlōsus, 3, [1. populus]: folkerig el. talrig; – Indi gens populosa cultoribus, Appul.; – compar., f. nedenf.; superl., ∾ insula, (meget folkerig), Solin.; — II) „overf.": af stort Omfang; – ∾ corpore (Briareus), Sidon.; populosior globus, Veget.

1. pŏpŭlus, i, m., [skal være f. pubulus af pubes, altf. oprdl.: det til Krigstienesten voxne el. dygtige Mandskab]; bf. I) „egenl."; A) „alm.": Folket el. Indbyggerne i en By el. i et Land, el. som hørende til det samme Samfund el. til den samme Stat; – populus autem (est) ··· coetus multitudinis juris consensu et utilitatis communione sociatus, Cic. d.

Rep. 1, 25; populus Romanus omnium gentium victor dominusque, id. Phil. 6, 5; defecere ad Poenum populi hi, Atellanes, etc., Liv. 22, 61; non populi, sed plebis eum magistratum esse, (vedkom ikke hele Folket, men alene Almuen), id. 2, 56; judicia populi, Cic. Leg. 3, 16, (de offenlige Retter, som Prætorerne forvalte paa Folkets Vegne); cf. id. Verr. 1, 42, o. ibd. 5, 48; – „poet." ogs. mittere in populos, (lade komme ud, lade blive bekiendt), Val. Fl.; ligel. ire el. exire in populos, (blive bekiendt), Sil., Senec.; — B) „bes.": Folket i Modsætning af Øvrigheden; – invito populo senatuque Syracusano, Cic. Verr. 2, 21; cf. Liv. 2, 56: patres (i. e. senatum) in populi ··· fore potestate; – navnl. ogs. i Rom: Folket el. Almuen el. Borgerstanden; vid. Martial. 8, 15, ogs. Liv. 31, 50; – men Nep. Cim. 2: ∾ urbanus, opp. exercitus; — not.: undert. er populus, Folk el. Stamme: en Del af gens el. Nation; – vid. Liv. 4, 49: Bolanis, suae gentis populo, praesidium ferre; cf. id. 6, 12, o. Ovid. Met. 2, 215; — II) „overf.": Folk, d. e. Hob el. Mængde; – in tanto populo (sc. fratrum, om 50 Brødre), Justin. 10, 1; cf. Ovid. Her. 9, 52; men quindecim liberi homines: populus; totidem servi: familia, Appul.; – duo populi (apum: tvende Bisværme), Colum.; – ogs. enhver Hob el. Mængde; ∾ imaginum, (som paa engang vise sig i Speilet), vid. Plin. 33, 45; ligel. ∾ spicarum, Pallad., scelerum, Sidon.; — not.: poplus f. populus, Plaut.; men popolus f. populus, Fab. Pict. ap. Gell. 1, 12. — 2. pōpŭlus, i, f.: Poppelen el. Poppeltræet, Ovid. Her. 5, 27, er nigra el. alba, etc., vid. Plin. 16, 35; ∾ alba, Sølvpoppelen, Hor. Od. 2, 3, 9; – fremdeles var Poppeltræet Hercules helliget, Virg. Ecl. 7, 61, (Serv.), o. Phaedr. 3, 17; – men Phaethons Søstres Forvandling til Poppeltræer f. Ovid. Met. 2, 345 flgd.

por, forældr. f. puer, i Forbindelserne Marcipor, Lucipor, etc., i. e. puer el. servus Marci el. Lucii, Priscian. — porca, ae, fem. af porcus: Hungrisen el. Hunsvinet, ogs. en Griseso, Cato, Pallad.; – ∾ avida, Hor.; Stabant, et caesa jungebant foedera porca, Virg. Aen. 8, 641, (Serv.); — II) „overf." paa Landbruget heder porca: den imellem tvende Furer (sulci) fremragende Jord; – in summo porcae dorso (collocare semina), Colum.; men Varr. ap. Fest.: (porcae), quod porrigant frumenta; — not.: i Hisp. Baet. er porca: et Stykke Land af en vis Størrelse; vid. Colum. 5, 1. — porcārius, 3, [1. porca]: af en Grisesø, vulva, Plin.; — II) df. subst. porcarius, i, m., (sc. pastor): Svinehyrde, Jul. Firm. — porcastrum, i, n.: = porcilaca, Portulak, Appul.

porcellīnus, 3, [porcellus]: af et ungt Svin, glandulae, Apic. — porcellio, onis, m.: en Kelderorm, Coel. Aur., rimel. besl. m. flgd. — porcellus, i, m., dem. af porculus: lidet Svin, liden Gris, Varro; ogs. ungt Vildsvin, Phaedr. 2, 4. — porcĕo, ēre, v. n., [porro, arceo]: holder tilbage el. hindrer derfra; (forcl. Ord; vid. Paul. ex Festo p. 15, Müll.); – Deum me incendit facere pietas, civium porcet pudor, Enn. ap. Non.; hunc ··· frugibus suis porcet, Varr. ibd.; s. ogs. Pacuv. o. Att. ibd. — porcetra, ae, f., [1. porca], efter Melissus ap. Gell. 18, 6: So, som ikkun engang har kastet Grise, (opp. scrofa). — porcĭlăca, ae, f., f. portulaca: Portulak, Plin. 20, 81. — porcīnārius, i, m., [s. porcina und. flgd.]: som sælger Svinekød el. Flesk, Plaut. Capt. 4, 3, 5. — porcīnus, 3, [porcus]: af et Svin, polimenta, Plaut.; elephantes porcina vox terret, (Grisekrig, Grynten), vid. Senec. d. Ir. 2, 12; — b) ogs. subst. porcina, ae, f., (sc. caro): Svinekiød el. Flesk, Plaut. Capt. 4, 2, 69; — II) „overf." i Krigssproget; ∾ caput: Svinehovede el. Svinetryne; df. ligesom cuneus: etslags kileformet Slagorden, Veget.

Porcius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes; I) P. Porcius Laeca, trib. pl. a. u. c. 454; efter ham benævnes: lex Porcia; vid. Liv. 10, 9: gravi poena, si quis verberasset necassetve civem R., sanxit; cf. Sall. Catil. 51, ogs. Cic. Rab. perd. 3 o. 4; — II) M. Porcius Cato (Censorius el. Major), cons. a. u. c. 559; vid. Nep. Cato, ogs. Cic. d. Senect., hvilken Afhandling ogs. heder Cato Major, fordi han deri indføres talende; efter ham benævnes ogs. basilica Porcia, vid. Liv. 39, 44; — B) df. Porcius, 3, basilica, s. ovens.; — III) M. Porcius Cato den Yngre, ogs. Uticensis (af hans bekiendte Endeligt i Byen Utica), samtidig med Taleren Cicero, og efter Manges Dom sin Tids største Mand; cf. Sall. Catil. 54, ogs. id. ibd. 52; – en Mindetale (laudatio) over hans Søster Porcia omtales Cic. Att. 13, 37 o. 48.

porcŭla, ae, f., dem. af porca: liden Hungris, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 68. — *porcŭlātio, onis, f.: Opdræt af unge Svin, Varro; o. — porcŭlātor, oris, m.: som tillægger unge Svin, Colum.; — [porculus]. — porcŭlētum, i, n., [af porca]: en med Furer el. i Beder afdelt Ager, Plin. 17, 35. — porcŭlus, i, m., dem. af porcus: liden el. ung Gris, Plaut. Men. 2, 2, 38; cf. id. Rud. 4, 4, 126; ∾ minusculi, Gell. 4, 11; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) ∾ marinus, Plin. 9, 17, ligesom Søsvinet: etslags ubekiendt Fisk; — B) porculus (in media sucula), Cato: etslags Hage i Vinpressen.

porcus, i, m., [d. forældr. πόρκος f. κάπρος, i. e. aper el. verres): Hansvinet el. Hangrisen; ogs. „alm.": Svin el. Gris; navnl. ogs. Pattegris, Varro, Colum.; – ogs. collect.: villa abundat porco, haedo, etc., Cic. d. Senect. 16; – ponere porcum, (fremsætte til Bevertning), Martial.; – brugtes ogs. navnl. til Offer el. Sonoffer, Hor. Ep. 1, 16, 58; herom ogs. porcus femina, Cato, Cic. Leg. 2, 22; – navnl. offredes ogs. porcus for Affindige, Plaut. Men. 2, 2, 15 flgd.; ligel. til Larerne, til Genius, til Tellus, vid. Hor. Sat. 2, 3, 165, o. id. Od. 3, 17, 15, ogs. id. Ep. 2, 1, 143; – porcus Trojanus, (comisk Efterligning af equus Trojanus), Petron., Macrob., (fyldt med Kramsfugle); – men porci caput, om en Slagorden, Ammian.; s. und. porcinus; — II) „overf." ifølge en Lighed; A) etslags Søfisk, Plin. 32, 9, ogs. ∾ marinus, id. ibd. 19; — B) med Lune heder en mæsket Person: porcus de grege Epicuri, Hor. Ep. 1, 4, 16; cf. Catull. 39, 11: Aut porcus Umber aut obesus Etruscus; — not.: hos Varro ogs.: det qvindelige Lem. — porgo, ctr. f. porrigo, s. und. porrigo not.

porphўrētĭcus, 3, [πορφύρα]: purpurrød, marmor, Suet. Ner. 50; ∾ saxa, Lamprid.; – df. af rød Marmor el. af Porphyr; ∾ columnae, (Porphyrsøiler), Capitolin. — porphўrio, ōnis, m., πορφυρίων: Purpurfuglen, etslags Vandhøne, fulica porphyrio L., Plin. 10, 63. — Porphўrion, ōnis, m., Πορφυρίων: en af Giganterne, Hor. Od. 3, 4, 54, Claudian.; — not.: Porphyrion hed ogs.: en gammel Fortolker af Horatius, Charis. — porphўrītes, ae, m., πορφυρίτης, m. o. ud. lapis: en purpurfarvet Ædelsten i Ægypten, vid. Plin. 36, 11 o. 19. — porphўrītis, ĭdis, f., πορφυρῖτις: porphyrfarvet, ficus, Plin. 15, 19.

porrācĕus, 3, [porrum]: af Porre el. Løg, folia, Plin. 21, 70; — II) porreagtig, løggrøn, color, (Løgfarve), id., viscum, id. — porrecte, adv. af porrectus: udstrakt el. udspændt; – compar., ∾ pansum sagum, Ammian.; ∾ ire, id. — porrectio, onis, f., [2. porrigo]; som Handling: Udstrækning el. Udrækning; – ∾ digitorum, (opp. contractio), Cic. N. D. 2, 60. — porrectus, 3, partic. o. adj. af 2. porrigo.

porricĭae, arum, f.: den til Guderne indviede Del af Offeret, Offerstykket, Macrob., Solin. 5, (al.

prosiciae); af — porrĭcĭo, ēci, ectum, 3, v. a., [f. projicio, el. f. porro jacio]: kaster el. bringer frem; – quod ea (porca) seges frumentum porricit, Varr. R. R. 1, 29; – bf. sædv. i Offersproget: at bringe Guderne et Offer, at offre; vid. Liv. 29, 27: exta in mare porricit; cf. Virg. Aen. 5, 238; men Plaut. Pseud. 1, 3, 31: si sacruficem ··· Atque in manibus exta teneam, ut porriciam (sc. in altaria); cf. Veran. ap. Macrob. Sat. 3, 2; – som Ordsprog mærkes Cic. Att. 5, 18: inter caesa et porrecta, (imellem Offerdyrets Slagtning og Offerets Frembærelse, d. e. til en høist ubeleilig Tid).

porrīgĭnōsus, 3: fuld af Skurv, skurvet, caput, Plin. Val.; af — 1.porrīgo, ĭnis, f., [rimel. besl. m. flgd., ifølge denne Sygdoms Udbredelse over de sunde Dele]: Hudsygdom, Udslæt i Hovedet, Skurv, vid. Cels. 6, 2; caput ··· foedum porrigine, Hor. Sat. 2, 3, 126; porrigines curare, Plin. 20, 23; – ogs. Udslæt paa andre Dele af Legemet, Scrib. Larg., ogs. hos Dyrene, Juvenal. 2, 80: unius ··· porrigine porci etc.

2.porrĭgo, rexi, rectum, 3, v. a., [af porro el. pro, o. rego]; I) „egenl."; A) „alm.": at udstrække el. udrække el. udbrede; navnl. om Lemmerne: at strække dem ud el. hen for sig; – animal membra, quocumque vult, flectit ··· porrigit, contrahit, Cic. Div. 1, 53; quum jam manum ad tradendam pyxidem porrexisset, id. Coel. 26; cf. id. N. D. 3, 34: (simulacra) porrectis manibus; men sinistro crure porrecto, Liv. 8, 8; – ∾ brachia coelo, (i. e. ad coelum), Ovid. Met. 1, 767; cf. id. ibd. 3, 458; – ogs. om Slagordenen: ∾ aciem latius, Sall. Jug. 52; cf. auct. B. Afr. 17; s. ogs. nedens.; – ogs. pass. porrigi, (at udstrække sig), per tota novem ··· jugera, (om Tityos), Virg. Aen. 6, 596; ligel. serpens centum porrectus in ulnas, Sil.; — B) „bef."; 1) rækker el. giver hen, hospiti dextram, Cic. Dejot. 3; cf. Plin. 11, 103: dextra ··· in fide porrigitur, etc.; – bona a porrigentibus et dantibus nolle accipere, Cic. N. D. 3, 34; men gladium nobis ··· ab ipsis porrigi legibus, id. Mil. 3, („alleg."); – „poet." ogs.: ∾ oscula lymphis, (kysse), Ovid. Met. 3, 451; ligel. Mox adit, et flores ad candida porrigit ora, ibd. 2, 861; men absol.: porrecta pocula, (som rækkes nogen), Hor. Ep. 1, 18, 92; cf. Ovid. Met. 8, 94; — b) ∾ manum aliquo, (række Haanden derefter; „overf.": at tage dertil for at bruge), Nep. Dion. 7; – ogs. heder ∾ manum: at løfte Haanden i Veiret (neml. for at stemme el. for at bifalde et Forslag), vid. Cic. Flacc. 6; — 2) om en Beliggenhed: at udstrække; – Summa riget (pars scopuli), frontemque in apertum porrigit aequor, Ovid. Met. 4, 526; – oftere medial: at strække sig el. at ligge derimod; cubiculum porrigitur in solem, (ligger imod Solen), Plin. Ep. 2, 17; in planitiem porrigi, Tac. Ann. 13, 38; men Plin. 4, 20: Creta inter ortum occasumque porrigitur, (har sin største Udstrækning fra Øst til Vest); – Rhodope porrecta sub axem, Virg. Ge. 3, 351; porrecta in dorso urbs, Liv. 1, 3; — 3) at strække til Jorden, at henstrække; – Exanimi similem stratis porrexit in herbis, Ovid. Met. 7, 254; – ogs. at nedlægge el. fælde; in spatium ingens ruentem porrexit hostem, Liv. 7, 10; cf. Martial. Spect. 15; — II) „fig."; A) „alm.": rækker, yder, skaffer; – praesidium clientibus atque opem amicis ··· porrigere atque tendere, Cic. d. Or. 1, 40; cf. id. Verr. 5, 58; Et mihi forsan, tibi quod negarit, Porriget hora, Hor. Od. 2, 16, 32; — B) at udstrække el. udsætte el. henskyde; – ut porrigatur (morbus) in id tempus, quod curationi locum praestet, Cels.; — b) „poet." ogs. ∾ se eo (el. in eum gradum): at strække sig el. naae saa vidt el. dertil, Ovid. Trist. 3, 11, 5: quo se tua porrigat ira, etc.; — III) partic. porrectus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": udstrakt, vid, lang; – porrecta et aperta loca, Caes.; cf. Hor. Ep. 1, 7, 42; ∾ syllaba, (lang), Quintil.; men „poet.": ∾ senex, (udstrakt, d. e. død), Catull. 67, 6; – compar., ∾ acies, Tac. Agric. 35; men porrectior frons, (glattere, mildere, opp. contractior), Plaut. Casin. 2, 4, 3; — 2) bf. subst. porrectum, i, n.; a) Udstrækning; – Thessaliae in porrectum longitudo, Plin. 4, 16; — b) den rette Linie, Vitruv. 10, 8; — c) en Slette, Digest.; — B) „fig.": udbredt, udvidet; – Per quas (artes) ··· imperi Porrecta majestas ad ortum Solis ab Hesperio cubili, Hor. Od. 4, 15, 15; — not.: contracte Former ere: porgite, Virg. Aen. 8, 274, porge, Auson., porgebat, Sil., porgens, Val. Fl., porgi, Stat., o. porxit, id.; cf. Fest. p. 218, (Müll.).

Porrĭma, ae, f.: Søster el. Ledsagerinde af Evanders Moder Carmenta, besang: quod porro fuerat, ligesom Søsteren Postvorta besang: versurum postmodo quicquid erat, Ovid. Fast. 1, 636. — porrīna, ae, f., (porrum): Løgvæxtplantning el. Porreplantning, Digest.; quotannis porrinam inserito, Cato. — porrixo, are, v. a., intens. af porrigo: udstrækker heftigen derimod, Appul.

porro, adv., πόῤῥω; I) „alm." om et Sted: langt bort, ogs. langt borte; – porro ab hac quae me abstrahat (res), Ter. Hec. 3, 1, 18; men Virg. Aen. 6, 711: quae sint ea flumina porro, (i det Fierne); – ogs. længere bort, længere el. videre, agere armentum, Liv. 1, 7; si ire porro pergas, id. 9, 2; — b) porro Quirites, (som Udraab): langt borte fra (kommer til Hielp, odl.)! Laber. ap. Macrob. Sat. 2, 7, Tertull.; — II) „bef."; A) om Tiden: fremdeles; – Fac, eadem ut sis porro, Ter. Hec. 5, 1, 38; cf. id. Phorm. 5, 8, 44; — B) oftere om en Følge el. Fortsættelse el. Forbindelse el. Modsætning: fremdeles, videre, igien, desuden; – videte jam porro cetera, Cic. R. Am. 40; cf. id. d. Senect. 13; – adeone me ignavom putas? Adeone porro ingratum? Ter. Andr. 1, 5, 42; cf. Cic. Verr. 5, 22, o. Sall. Catil. 42; — b) prægnant ogs., et porro: og tillige el. dertil ogsaa; – quae etc., ea nos mala dicimus, sed exigua et porro minima, Cic. Fin. 5, 26.

porrum, i, n., o. porrus, i, m., πράσον: Porre, Porreløg, Løg, Plin., Colum.; er deels capitatum: Hovedløg, Pallad., Colum., deels sectile el. sectivum: Snitløg, Colum.; sectile porrum, Juvenal., Martial.; cf. id. 11, 52: porris fila resecta suis.

Porsĕna, (for Verfets Skyld ogs. Porsenna, Virg. Aen. 8, 646), ae, m.: Konge i Etrurien, hvis Krig med Rom, for at gienindsætte den fordrevne K. Tarqvinius, s. Liv. 2, 9 flgd.; s. ogs. Virg. l. c.; men Martial. 14, 98: Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus; – om den sild. ved Salg af Krigsbytte brugelige Formular: bona Porsennae vendi, s. Liv. 2, 14.

porta, ae, f., [tilligem. porto af Stammen por; besl. m. πόρος, i. e. transitus]; I) „egenl.": en Port, navnl. en Leirport; – ∾ decumana, Caes., Liv., principalis, Liv., quaestoria, id.; men portae belli, Virg. Aen. 1, 294, o. 7, 621, (i. e. porta templi Jani); – oftest porta m. o. ud. urbis: Byporten el. Stadsporten; qui urbis portas occuparent, Cic. Phil. 14, 6; qua tu porta introieris, id. Pis. 23; portae fores objicere, Liv. 28, 6; men Virg. Aen. 9, 45: portas objicere (tillukke); ligel. objice firma Clauserat (portas), Ovid. Met. 14, 780; – men som Ordsprog: porta itineri longissima, Varro; – portae villarum, Plin.; — II) „overf."; A) „alm.": enhver Giennemgang el. Aabning; – Qua data porta (sc. est), ruunt (venti), Virg. Aen. 1, 83; citius ··· Fugiunt, quam ex porta ludis quum emissu'st lepus, (i. e. ex ostio caveae), Plaut. Pers. 3, 3, 30; ∾ coeli (f. coelum el. f. aër) tonat, vid. Enn. ap. Senec. Ep. 108; cf. Virg. Ge. 3, 160; — B) „bef."; a) et Biergpas; – portae Caspiae etc., vid. Plin. 5, 27; cf. Nep. Dat. 7; „poet." ogs. om et Sund el. Stræde, Manil.; men ∾ Taenaria, Ovid. Met. 10, 13, Hule ved Forbierget Tænarus i Lakonien, hvorigiennem Hercules nedsteg til Underverdenen; portae Solis, (Cancer, Capricornus), vid. Macrob. Somn. Scip. 1, 12, o. id. Sat. 1, 17; portae Somni, (cornea, eburna), vid. Virg. Aen. 6, 894, o.

Serv. ibd.; portae jecoris, vid. Cic. N. D. 2, 55, hvor ogs. vena portae (Portaaren); — b) „alleg.", Lucr. 6, 31: Et quibus e portis occurri quoque deceret, (ved hvilke Midler hvert var at forebygge).

portābĭlis, e, [porto]: til at bære, Sidon.; — compar., ∾ onus, Augustin. — portārĭus, i, m., [porta]: Dørvogter, Vulgat. — *portātĭo, onis, f.: Henbringen el. Transport; — armorum atque telorum portationibus etc., Sall. Catil. 42; cf. Vitruv. 10, 1; o. — portātōrĭus, 3: tienlig til at bære i; — ∾ sella, (Bærestol), Coel. Aur.; — [porto].

portendo, di, tum, 3, v. a., [Biform af protendo, ligesom porricio af projicio]; — egtl.: at strække el. række el. holde frem; df. „overf.": at vise el. betegne el. tilkiendegive; men sædv. i Religionssproget: at varsle, at give et Varsel, ogs. at være et Varsel, ogs. at forudsige el. spaae el. prophetere; — portendentis se victoriae compotes etc., Liv. 29, 10; ea (auspicia) illis ··· portendisse deos (i. e. ostendisse el. significasse), id. 30, 32; cf. id. 31, 7; — dii portenderunt, clarum fore hoc caput, Liv. 1, 41; cf. Suet. Claud. 29; — ogs. medial: som Varsel el. varslende at vise sig; df. at forestaae; — Quicquid, ait, Superi, monstro portenditur isto, Ovid. Met. 15, 571; quid spei melioris Latinis portendi? Liv. 1, 50; quod in extis nostris portentum est, Plaut. Poen. 5, 4, 35; cf. id. ibd. 3, 5, 4, (hvor ogs. inf. pass. portendier f. portendi); — II) af partic. portentus, 3, er subst. portentum, i, n.; A) „alm.": overordenlig Forkyndelse af det Tilkommende, et Varsel, navnl. et uheldbebudende Vidunder el. Jertegn; — vid. Cic. N. D. 2, 3, o. id. R. Am. 22; ligel. alii portenta atque prodigia nunciabant, Sall. Catil. 30; Quem casum portenta ferant, etc., vid. Virg. Aen. 8, 533; — B) „bes."; a) det Unaturlige, navnl. Misfoster; — hominum pecudumque portenta, Cic. N. D. 2, 5; — b) navnl. ogs. Phantasiens Vidundere el. Uhyrer; — saal. Hor. Ep. 2, 1, 11, o. Ovid. Am. 2, 16, 23, (om Scylla's Hunde); cf. Cic. Tusc. 1, 6: poëtarum et pictorum portenta, (de af dem opstillede Urimeligheder); men portenta et praestigias scribere, (Urimeligheder el. Modsigelser), Gell.; — c) et moralsk Uhyre; — saal. hede Gabinius o. Piso: duo reip. portenta, Cic. Prov. cons. 1.

portentĭfer, a, um, [portentum, fero]: som forvandler til en Vanskabning; — ∾ venena, Ovid. Met. 14, 55, (al. portentifica m. s. Bem.). — portentĭfĭcus, 3, [portentum, facio]: som bevirker Vidundere el. Mirakler, opera, Lactant., virtutes, id.; f. ogs. und. frgd. — portentōsus, 3: vidunderlig, unaturlig; — portentosa ex pecude aut ex homine nata etc., (Misfostere el. Vanskabninger), Cic. Div. 2, 28; ∾ capite puerulus, Suet. Dom. 4; — compar., quo quid fieri potest portentosius? Senec. Ep.; superl., ∾ opus impendii humani (labyrinthus), Plin. 36, 19; af — portentum, i, n., s. und. portendo. — portentus, 3, partic. af portendo.

porthmeus, (disyll.), ĕi o. ĕos, m., πορθμεύς: en Færgemand; df. „poet." f. Charon, Juvenal. 3, 267, (hvor acc. porthmea). — porthmos, el. Porthmos, i, m., (πορθμός, Stræde el. Sund), efter Plin. 3, 10: den græske Benævnelse paa Fretum Gaditanum. — portĭcātĭo, onis, f., [porticus]: fortløbende Galleri el. Buegang med Søiler, Digest. — portĭcŭla, ae, f., dem. af porticus: lidet Galleri el. liden Buegang, Cic. Fam. 7, 23.

portĭcus, us, f., [porta]; I) „alm.": Søilegang el. Galleri, στοά; — in publico omnes porticus Sumus commensi, (have giennemvandret dem), Plaut. Most. 3, 3, 7; eaque (tecta) cingemus excelsa porticu, Cic. Att. 4, 16; inambulare in porticu, id.; cf. Hor. Ep. 1, 1, 71, ogs. Virg. Aen. 3, 353, o. Suet. Calig. 37; — ogs. opførtes porticus undert. ovenpaa Bygninger; hvf. utrisque (aedibus) porticum superposuisse, Digest.; — B) efter den porticus el. στοά i Athenen, hvori Philosophen Zeno af Cittium havde underviist, benævnes den stoiske Philosophi og Stoikerne; — qui (Chrysippus) fulcire putatur porticum Stoicorum, Cic. Acad. 2, 24; cf. Hor. Sat. 2, 3, 44; ligel. clamat Zeno et tota illa porticus tumultuatur, Cic. frgm. ap. Augustin.; — II) „overf."; A) etslags Rum el. Afdeling foran Teltet; — saucii opplent porticus etc., Attius ap. Cic. Tusc. 2, 16; — B) fremragende Tag el. Veirtag, Colum. 9, praef., oftere; — b) ogs. ligesom vinea: Skytstag over Beleirerne, Caes. B. C. 2, 2.

portio, onis, f., [besl. m. pars, ogs. m. πόρω, tildeler]; I) „egentl."; A) „alm.": en Deel; — luna ··· aequa portione divisa, (halv), Plin.; pari portione mixta pix, cera, alumen, (i lige Dele), Cels.; ex his portio in Italia consedit, (en Deel af dem), Justin. 24, 4; quota portio faecis Achaei (sc. sunt)? Juvenal. 3, 61; — ogs. Andel el. Delagtighed deri; in portionem muneris vocare, Justin.; portione praedae fraudare, id.; — II) „overf." ligesom proportio: Forhold el. Proportion; sædv. i de adverbiale Udtryk: pro portione, portione, ad portionem, etc.: forholdsviis, efter et Forhold; — numquam in Sicilia frumentum est emptum, quin pro portione Mamertinis imperaretur, Cic. Verr. 5, 21; cf. Liv. 34, 50, o. Cic. d. Or. 2, 79; ligel. pro rata portione, Plin. 11, 15; pro sua quisque portione, Censor.; cf. Quintil. 10, 7, 28; — cerebrum homo habet portione maximum, Plin. 11, 49; quadam portione, Quintil.; hac portione, Colum.; — ad virium portionem, Plin.; supra portionem, Colum.; — b) dog ogs. undert. udenfor disse adverbiale Forbindelser; saal. pro magnitudine portionem servare, Colum.; cf. Curt. 7, 11; df. — portĭōnālis, e: hørende til de enkelte Dele, besynderlig, particulær, (opp. universalis), Tertull.

portiscŭlus, i, m.: etslags Hammer, hvormed pausarius gav Signal til Roningen; — portisculu' signum Quum dare coepisset, Enn. Ann. 7, 37; — men „overf." Plaut. Asin. 3, 1, 15: Ad loquendum atque ad tacendum tute habeas portisculum.

portitans, tis, partic. intens. af porto: bærende, crumenam, Gell. 20, 1. — 1. portitor, oris, m., [portus]: Havnebetient el. Toldbetient; vid. Cic. Off. 1, 42; men id. Agr. 2, 23, lignelsesvis: portitores omnium pecuniis constitui decemviros; ligel. comisk: Portitorem domum duxi (om et nysgierrigt Fruentimmer), Plaut. Men. 1, 2, 8; — efter Ter. Phorm. 1, 2, 100, besørgede portitores ogs. Breve.

2. portitor, oris, m., [ligesom porto af Stammen por, ogs. besl. m. πόρος, i. e. transitus]; I) „alm.": som besørger Førseler og Transporter, navnl. over Søen, altf. Færgemand el. Skipper, Senec. Benef. 6, 18; ∾ frumenti, Cod. Just.; — „poet." heder ogs. Charon: portitor, fordi han fører de Afdødes Aander over Styx; vid. Virg. Ge. 4, 502, o. id. Aen. 6, 298; — „poet." findes ogs. portitor ursae om Stiernebilledet Arctophylax, der ligesom fremskyder Biørnens Vogn, Stat. Theb. 1, 693; — II) „bes.": som bringer el. bærer noget; — portitor Helles, Martial. 9, 73, (al. proditor), o. Colum. 10, 155, (den Vedder, der bragte Helle over Havet); ∾ apicum, en Brevbærer, Sidon.; ∾ ciborum corvus, Prudent. — portĭuncŭla, ae, f., dem. af portio: liden Del deraf, vestis, Plin., aedium, Digest.

porto, avi, atum, 1, v. a., [efter Doederl. frequ. af fero, efter Andre af Stammen por, o. besl. m. πόρος, i. e. transitus]; I) „egentl.": bærer el. fører el. bringer, panem humeris, Hor., fasciculum librorum sub ala, id. Ep. 1, 13, 13; ∾ aliquid in sinu suo, Ovid.; corpora insueta ad onera portanda, Caes.; ∾ viaticum ad hostem, Cic., frumentum secum, Caes.; men ∾ corpus ad rogum, Ovid., aliquem in rogum, Plin.; ogs. aliquem tumulo et igni, Albinov.; — ∾ puerum Romam, (bringe ham derhen), Hor.; cf. Cic. Qu. Fr. 2, 10: quum hominem portarem

ad Bajas octophoro, (lod ham bringe derhen); men vehiculo portari, (lade sig køre derpaa), Nep. Phoc. 4; ∾ Massiliam in triumpho, Cic. Off. 2, 8; quae (navis) milites portaret, Caes. B. G. 5, 23; men equus ut me portet, alat rex, Officium facio, vid. Hor. Ep. 1, 17, 20; men som Sentens af Bias: bona mea mecum porto, vid. Val. Max. 7, 2, extern. 3; — II) „fig.": bringer el. medbringer (et Bud); – Dii boni! boni quid porto! Ter. Andr. 2, 2, in.; ∾ auxilia sociis, Sall. Catil. 6, laetum nuncium ad conjuges, Liv. 45, 1; ∾ timorem alicui, (paaføre nogen en Skræk), Propert., fallaciam alicui, (anvende List imod nogen), Ter.; – ogs. hos Begrebssubjecter; non vanam portantia verba salutem, Ovid. Pont. 3, 4, in.; cf. Ter. Heaut. 4, 1, 12, ogs. Virg. Aen. 1, 755.

portōrium, i, n., [porto]: Told el. Afgift af ind- og udførte Varer; – portitori portoria solvere, Plaut.; his pro rebus quod portorium non esset datum, (fordi Tolden ikke var betalt derfor), Cic. Verr. 2, 72; cf. id. Font. 5; portorii vicesima, (Toldafgift af 5 Procent), id. Verr. 2, 75; portoria reliquaque vectigalia etc., Caes. B. G. 1, 18; cf. ibd. 3, 1; men ∾ circumvectionis, Cic. Att. 2, 16, Transittold; — II) sild. ogs. Fragtpenge el. Passagerpenge, naulum, Appul.

portŭensis, e, [portus]: hørende til en Havn; – ∾ mensores, (Kornmaalere i Havnen Ostia), Cod. Theod.; ∾ horrea, (Kornmagazinerne i Ostia), ibd. — portŭla, ae, f., dem. af porta: liden Port, Liv. 25, 9. — portŭlāca, ae, f.: Portulak, bekiendt Plante, Varro, Colum.

Portumnalis, e, o. Portumnus, i, f. und. flgd. — Portūnus, (men urigtigen Portumnus), i, m., [portus]: Skytsgud for Havnene, hvorom Cic. N. D. 2, 26: ut Portunus a portu, sic Neptunus a nando etc.; er Grækernes Palaemon; f. und. Ino o. Melicerta, „bef." ogs. Ovid. Fast. 6, 545 flgd., hvor ogs.: In portus nato jus erit omne tuo; cf. Virg. Aen. 5, 241; — B) bf. Portūnālis, (Portumn.), e: hørende til Guden Portunus, flamen, poët. ap. Fest. s. v. persillum, p. 217, (Müll.); — b) bf. Portunalia, (sc. sacra el. solennia): Fest til Ære for Guden Portunus, Varr. L. L. 6, 3.

portŭōsus, 3, [portus]: med mange Havne, mare Ionium etc., Cic. d. Or. 3, 19; – compar., ∾ pars Numidiae, Sall. Jug. 16; – ogs. „overf.": navigatio minime portuosa, Cic. Fam. 6, 20.

portus, us, m., [ligesom porta af Stammen por, o. besl. m. πόρος, i. e. transitus]; I) „egenl."; A) „alm.": en Havn; – ∾ Cajetae etc., Cic. Manil. 12; portum tenere, (naae Havn, løbe i Havn), Virg. Aen. 1, 400; cf. Cic. Fam. 1, 9; ligel. in portum intrare, Nep.; ligel. in portum ex alto invehi, Cic. Mur. 2; ligel. portum capere, Caes., occupare, Hor., tangere, Virg.; – e portu solvere, Cic., proficisci, exire, naves educere, Caes., ogs. portu progredi, Virg., (gaae til Seils el. til Søes); portum aperire, Tac. Ann. 16, 23, aabne el. istandsætte; men allegorisk: si satiata quaestu (mercatura) ··· ex alto in portum, ex ipso portu se in agros contulerit etc., Cic. Off. 1, 42; f. ogs. id. Phil. 12, 2, und. poeniteo, III, A; – B) „bef." ogs.: Havnen som Toldsted; saal. Cic. Verr. 2, 70: qui in portu Syracusis operam dabat; — b) ogs. „meton.": Havnetolden selv el. dens Oppebørsel; saal. ibd.: portum et scripturas eadem societas habebat; cf. id. Manil. 6: ex portu ··· et scriptura vectigal; — not.: allegoriske ere Udtrykkene: in portu navigare, Ter. Andr. 3, 1, 22, ligel. esse in portu, Cic. Fam. 9, 6, (være i Havn, være i Sikkerhed); — II) „fig."; A) „overf." ifølge etslags Lighed; A) Udløb el. Munding af en Flod; saal. Ovid. Am. 2, 13, 10, om Nilen: Per septem portus in maris exit aquas; cf. id. Her. 14, 107; — b) indelukket Sted til Varers Opbevaring, Varemagazin, Digest.; — c) f. domus: Hus el. Vaaning; – ob portum obvagulatum ito, Fest. (e XII Tabb.), p. 233, (Müll.); — B) „ment.": Havn, d. e. Tilflugt el. Sikkerhed, Hvile el. Hvilested; – senatus erat portus nationum etc., Cic. Off. 2, 8; cf. id. Brut. 2; Tu citius venias portus et ara tuis, Ovid. Her. 1, 110; – sepulcrum ··· portus corporis, Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 44; cf. Virg. Aen. 7, 598; — not.: gen. porti f. portus, Turpil. ap. Non.

1. pŏrus, i, m., πόρος: Gang el. Giennemgang, Plin. 20, 84, (hvor dog for pori meatus ogs. læses permeatus), inc. — 2. pōrus, i, m., πῶρος: poros Stenart, Pimpsten, Plin. 36, 28, oftere. — 3. Pōrus, i, m.: Konge i Indien, f. Curt. 8, 13 flgd.

-pos, [besl. m. po- o. potis], findes alene i Sammensætninger, som compos, impos, vid. Varr. L. L. 4, 1. — posca, ae, f., [rimel. besl. m. potus, ligesom ēsca m. esus]: syrlig Drik af Eddike og Vand; vid. Suet. Vitell. 12; Alii ebrii sunt, alii poscam potitant, Plaut. Mil. gl. 3, 2, 23; hører ogs. til d. alm. Soldaterkost, Spart. Hadrian. 10. — poscĭnūmĭus, 3, [posco, numus]: som fordrer Penge, som maae købes, oscula, Appul.

posco, pŏposci, 3, v. a. (o. n.), [rimel. ved Omlyd intens. af peto, ligesom f. petesco]; I) „egenl."; A) „alm.": vil have, begerer el. fordrer; (vid. Donat. ad Ter. Andr. 2, 5, 11: petimus precario, poscimus imperiose, postulamus jure); – fac ut audeat Tibi credere omnia, abs te petere et poscere, Ter. Heaut. 5, 1, 53; reliquos (piratas) poscere et flagitare (sc. ad supplicium), Cic. Verr. 5, 28; cf. id. R. Am. 5; men ∾ aliquem reum, (anklage), Liv. 9, 26; ogs. ∾ aliquem poenae, (forlange afstraffet), Sil.; – poscere sibi aliquid, (udbede sig noget), Cic. R. Am. 13; cf. Hor. Sat. 1, 3, 75; men „poet.": ∾ aliquem in proelia, (udfordre til Kamp), Virg. Aen. 8, 614; ligel. m. ut, Juvenal. 5, 112; — B) „bef." mærkes flgd. Forbindelser; a) poscere om Ting og om Begreber, navnl. om Tiden og Leiligheden: at fordre el. medføre; – quod res poscere videbatur, Caes. B. G. 7, 1; ogs. absol.: quum tempus posceret, Nep. Alcib. 1; ogs. m. flgd. inf.: ager ··· poscit seri etc., Plin. 17, 35; — b) til acc. rei kan ogs. føies acc. pers.; – qui parentes pretium pro sepultura liberum posceret, (f. a parentibus), Cic. Verr. 1, 3; cf. Liv. 27, 24, o. Hor. Od. 1, 24, 12, ogs. Virg. Aen. 11, 362: Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes; – bf. ogs. in pass. c. acc. rei; poscor meum Laelapa (canem), Ovid. Met. 7, 771; cf. id. Fast. 4, 721: Palilia poscor (man forlanger at jeg skal besynge denne Fest), Non poscor frustra, hvor acc. er udfalden, ligesom id. Met. 5, 333: poscimur Aonides (sc. carmen, en Sang el. Væddesang fordres af os); cf. Hor. Od. 1, 32, in.; — c) ogs c. inf., f. ovenf. Plin. l. c.; ligel. sin ··· poscunt ··· solo decedere nostro, Virg. Aen. 11, 325; cf. Pers. 1, 128; – ogs. kan inf. være udfalden; poscunt majoribus poculis (sc. bibere), Cic. Verr. 1, 26; — II) „overf."; a) at forske el. spørge, forlange at vide; – veniendi poscere causas, Virg. Aen. 1, 414; ligel. ibd. 3, 59: quae sit sententia, posco; — b) at kalde el. paakalde; – Magno Alciden poscite gemitu, Senec. Herc. Oet. 1886; men Virg. Aen. 8, 532, (udraaber Æneas om et Varsel): ego poscor Olympo, (Himlen kalder el. varsler mig til Kamp); – ogs. at anraabe derom; ∾ deos omina meliora, Virg. Ge. 3, 456; ∾ oracula precibus, id. Aen. 3, 456; men ibd. 1, 666: supplex tua numina posco, (anraaber din Guddom); — c) endel. comisk: at fordre for en vis Pris, at byde saa meget derfor; – Tanti quanti poscit, vin' tanti illam emi, Plaut. Merc. 2, 4, 22, (vil du hun skal købes for hvad han forlanger)? — d) ligel. comisk: at fordre for en vis Pris, at byde derpaa; – Qui coenā poscit? ecqui poscit prandio? (vil nogen give et Maaltid Mad derfor)? Plaut. Stich. 1, 3, 69; — not.: peposci, f. poposci, Val. Antias ap. Gell. 7, 9.

pōsca, ae, f., f. und. pausia. — Pōsīdōnĭus,

i, m., Ποσειδώνιος: en stoisk Philosoph paa Rhodos, Discipel af Panætius, og Lærer for Cicero; vid. Cic. Att. 2, 1, o. id. Off. 3, 2, oftere.

pŏsĭtĭo, onis, f., [pono]; I) „egenl."; A) ligesom activt: Sætten el. at sætte; - ∾ surculi, (dens Plantning), Colum.; ∾ linearum, id.; — B) ligesom passivt: at være sat; df. Stilling el. Beliggenhed; - ∾ corporis nostri, Senec.; ∾ operis (labyrinthi), Plin. 36, 19; pro situ et positione locorum, Quintil.; semina reformidant mutatam coeli locique positionem, Colum.; ∾ Italiae procurrentis, Plin.; — II) „fig."; A) „overf." o. teknisk; 1) „alm."; a) at sætte et Ord, Brugen deraf; - μετωνυμία est nominis pro nomine positio, Quintil. 8, 6, 23; — b) ogs. den bekræftende Brug af et Ord, el. Begrebets Bekræftelse; - paupertas non per positionem, sed per detractionem, dicitur, Senec. Ep. 87; — 2) „bes."; aa) i Rhetoriken: Opgave el. Thema el. Thesis; - argumenta ex ipsis positionum vitiis ducere, Quintil.; cf. id. 7, 4, 40; — bb) i Grammatiken: Endelse; - quorum (nominum) prima positio in easdem litteras exit, Quintil. 1, 5, 60; cf. ibd. 65, oftere; — cc) i Metriken; a) Taktens Nedslag el. Sænkning; - a sublatione ad positionem, Quintil. 9, 4, 48; cf. ibd. 55; — b) den korte Vocals Stilling foran to Consonanter, hvorved Stavelsen bliver lang, Positionen, Quintil. 1, 5, 28, oftere, o. A.; — B) „ment."; 1) den indre Stilling el. Stemning; - in quacumque positione mentis sim, Senec. Ep. 64; — 2) positiones (rei): Sagens Omstændigheder, vid. Quintil. 7, 4, 40: quia positionibus mutantur (materiae).

pŏsitivus, 3, [positus, pono]: sat el. hensat, men alene i de grammatikalske Forbindelser: nomen positivum; a) vilkaarlig Benævnelse, (opp. nomen naturale), Nigid. ap. Gell.; — b) som staaer in gradu positivo, (hvoraf compar. o. superl. afledes), Cledon. ap. Putsch.; — c) f. nomen substantivum, Macrob. Sat. 1, 4. — *pŏsĭtor, oris, m.: som sætter, som grundlægger el. bygger; - Templorum positor etc., Ovid. Fast. 2, 63; cf. id. Met. 9, 448; o. — pŏsĭtūra, ae, f.; I) „egenl.", ligesom positio: Stilling el. Leie el. Beliggenhed; - ∾ corporum, Lucr., ligni, (Veddets), Gell., verborum, id.; — b) ogs. c. gen. subj.; ∾ dei, (Skaberens Anordning), Propert. 4, 3, 36; — II) „bes." o. teknisk: Interpunctionen, Diomed.; — [pono]. — 1. pŏsĭtus, 3, partic. af pono. — 2. pŏsĭtus, us, m., [pono], ligesom positio: Stilling el. Beliggenhed; - positus figurasque ossium, (deres Leie osv.), Cels.; men Ovid. Medic. 19: Vultis odoratos positu variare capillos; - ∾ siderum, Tac., regionis, id. Ann. 4, 5; ∾ insulae, Sall. frgm.; ∾ urbis, vid. Ovid. Pont. 4, 7, 23.

possessĭo, onis, f., [possideo]: Besiddelse; I) „egenl."; A) abstract, o. nærmest med Hensyn paa Brugsretten, hvorom ogs. auct. ap. Fest. p. 233, (Müll.): possessio est ··· usus quidem agri aut aedificii, non ipse fundus aut ager; - ∾ hortorum, Cic., fundi, id., mittere aliquem in possessionem, (indsætte deri), id. Quint. 26; in possessionem proficisci, id., venire, id., (komme i Besiddelse deraf); ∾ bonorum dare alicui, id. Fam. 7, 21; cf. Caes. B. G. 1, 44, o. Nep. Timol. 2; — B) concret: Besiddelse, d. e. Grundstykke, odl.; vid. Fest. p. 241, (Müll.); - prata et areas etc., quod ei generi possessionum minime noceri potest, Cic. Parad. 6; men militibus ··· agros ex suis possessionibus pollicetur etc., Caes. B. C. 1, 17; cf. Cic. Off. 1, 42: in agros possessionesque etc.; ∾ urbanae, Nep. Att. 4; aes alienum ··· ex possessionibus solvere, etc., Sall. Catil. 35; — II) „fig.": Besiddelse; - nostra est omnis ista prudentiae doctrinaeque possessio, in quam etc., Cic. d. Or. 3, 31; ∾ judicii ac defensionis, id. ibd. 2, 49; ∾ laudis, victoriae, vid. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 7 o. 21; — not.: usædv. er Justin. 2, 1: si ignis prima possessio rerum fuit, (det først herskende Element), altf. f. possessor.

possessĭuncŭla, ae, f., dem. af possessio: liden Besiddelse, lidet Grundstykke; - in pl., Cic. Att. 13, 23. — possessīvus, 3, [1. possessus, possideo]: der betegner en Besiddelse; df. i Grammatiken; a) ∾ nomina, som Ciceronianus, Charis.; — b) ∾ pronomina, som meus, tuus, Quintil. 1, 5, 4; — c) ∾ casus, (i. e. genitivus), Priscian.

possessor, ōris, m., [possideo]: en Besidder, bonorum, Cic. Quint. 8; - ogs. ud. gen.: possessores suis sedibus pellere, Cic. Off. 2, 22; cf. id. Phil. 5, 7, ogs. Hor. Ep. 1, 2, 49: valeat possessor oportet, Si etc.; - „poet." heder Pluto: regni possessor inertis, Lucan.; men possessor aquilo Itali litoris, (som der pleier at herske), Petron.; df. — possessōrĭus, 3: som angaaer den retlige Besiddelse, interdictum, Digest., actio, ibd. — 1. possessus, 3, partic. af possideo. — 2. possessus, us, m., [possideo]: Besiddelse; - possessu carere, usu frui, Appul. — possestrix, icis, fem. af possessor: Besidderinde; - ∾ totius monilis, Afran. ap. Non.

possĭbĭlis, e, [possum]: mulig el. giørlig; - δυνατὸν, quod nostri possibile nominant, etc., Quintil. 3, 8, 25; conditiones si possibiles sunt, Digest.; df. — possĭbĭlĭtas, atis, f.: Mulighed, Magt el. Evne dertil, Arnob.; pro possibilitate: efter Evne, Ammian.

possĭdĕo, sēdi, sessum, 2, v. a., [po- el. potis, sedeo]; I) „egenl."; A) „alm.": besidder, er Besidder deraf, har inde, oftest om faste Eiendomme; - saal. Cic. Quint. 6: ut ex edicto bona possidere liceat; cf. Liv. 26, 11; men huic omnia utenda ac possidenda tradiderat, Cic. Verr. 2, 18; - ogs. heder possidere, absol.: at være Grundeier; saal. ∾ trans flumen, Digest.; cf. Cyro possessa, (hans Besiddelser), Tac. Ann. 6, 31; ligel. possessa ab Oenotriis Italia, Plin. 3, 13; - sield. om rørligt Gods; ∾ uniones, Plin. 9, 58; — B) „bes.", ligesom possido: har inde, holder besat; - ∾ forum armatis catervis, Ps.Cic. p. Domo 42; cf. Attius ap. Cic. d. Or. 3, 26, ogs. Ovid. Met. 4, 689: bellua ponto Eminet, et latum sub pectore possidet aequor; — II) „overf." om Begrebsobjecter: besidder el. har som Eiendom; ogs. alm. har; - ∾ nomen, Plaut.; Haec hujus saecli mores in se possidet, id. Truc. prol. 13; ligel. ∾ in se plus fidei, quam artis etc., Cic. R. Com. 6; cf. id. R. Am. 24; ut etc., Possidet hunc Jani sic dea mense diem, Ovid. Fast. 1, 586; cf. id. Met. 1, 355: possedit cetera pontus.

possīdo, sēdi, sessum, 3, [po- el. potis, sido]: tager i Besiddelse, indtager; - quod hominis locupletis bona sine testamento possederat, Cic. d. Or. 2, 70; men bona ejus publice possidenda etc., (burde lægges under Beslag), id. Phil. 11, 6; men agros ··· Scipionum virtute possessos, id. Agr. 1, 2; possessa ipso transitu Vicetia, Tac. Hist. 3, 8; cf. Caes. B. G. 4, 7; - „poet." o. i sild. Prosa ogs. m. Tingssubjecter; - nempe aër omne necesse est ··· possidat inane, Lucr. 1, 386; cf. Ovid. Met. 1, 31, o. Justin. 2, 1; men Senec. d. Ira 1, 1: non esse sanos, quos ira possedit, etc.; — II) „fig.": indtager, bliver uindskrænket Herre derover; - sed brevi tempore totum hominem totamque ejus praeturam possederat, Cic. Verr. 3, 68; possessis hominum sensibus etc., Plin. 30, 1; cf. Ovid. Am. 1, 2, 8.

possum, pŏtŭi, posse, v. n. anom., [po- el. potis, sum]; I) „alm.": kan el. formaaer, m. o. ud. inf.; - cum hac exceptione, quantum valeam, quantumque possim, Cic. Fam. 6, 5; cf. id. Att. 4, 13; consilio, quantum potero, labore, plus paene, quam potero, excubabo, id. Phil. 6, 7; quantum facere enitique potui, ibd. 2, 10; quoad possem et liceret, id. Lael. 1; - men hos superl., ut gravissime dili-

gentissimeque potui, id. Fam. 7, 17; – hos Comikerne ogs. i paatrængende Spørgsmaal; possumne ego hodie ex te exsculpere Verum? Ter. Eun. 4, 4, 44; cf. Plaut. Amph. 1, 1, 190; – fremdeles impers.: potest fieri, ut fallar, (det er muligt), Cic. Fam. 13, 73; ligel. m. dobbelt Negation: fieri non potest, ut eum tu non cognoris, (du maa have kiendt ham), id. Verr. 2, 77; – ligel. personligen m. dobbelt Negation; neque ullo modo facere possum, ut non sim popularis, id. Agr. 2, 3; cf. id. Att. 8, 14; ligel. ud. facere, m. flgd. quin; Non enim possum, quin exclamem, (jeg nødes til at raabe), Plaut. Trin. 3, 2, 79; ligel. non possum, non c. inf.; non possumus non reponere, Cic. N.D. 2, 21; Nil ego, si peccem, possum nescisse, etc., Ovid. Her. 17, 47; – ligel. staaer i spørgende Sætninger det enkelte non; vid. Cic. Tusc. 5, 6: quis potest, mortem metuens ··· esse non miser? – ogs. heder potest, absol.: det er muligt, det kan saa være; saal. id. Cluent. 37: potest, ut illam multam non commiserit; cf. Ter. Phorm. 2, 1, 73: non sic futurum'st; non potest; ligel. quantum potest, (saa meget muligt), Plaut.; quia nihil aliter possit, atque constitutum sit, etc., Cic. Acad. 1, 7; video non potesse (f. posse), quin···eloquar, Plaut. Bacch. 3, 6, 30; men Ovid. Met. 2, 483: Posse loqui (Taleevnen) eripitur; cf. ibd. 11, 177; — II) „bes." heder posse ogs.: at formaae (noget), at have Magt el. Evne dertil; – plus apud te cupiditas potuit, quam metus etc., Cic. Verr. 3, 57; cf. id. d. Or. 2, 42; qui apud me plurimum possunt, id. R. Am. 1; men Plaut. Casin. 2, 4, 4: quoius potestas plus potest; ligel. Liv. 8, 33: qui plus potest polletque; men Cic. Div. 1, 10: quid aristolochia ad morsum serpentum possit, (neml. som Middel derimod); – ogs. undert. blot omskrivende; – an reverti in Italiam posset, (f. an reverteretur), Liv. 33, 13; ogs. kan hidføres Cic. Att. 3, 15: quod unus tu facere maxime potuisti; — not.: potesse f. posse, Plaut., o. A.; f. ovenf.; ligel. potessit f. possit, id., o. potesset f. posset, Lucil. ap. Non.; – fremdeles possiem, es, et, f. possim, etc., Plaut., Cic. Arat.; – ogs. pass. potestur f. potest, Plaut. Merc. 3, 2, 10, Lucr., possitur f. possit, Cato; – endel. potissum el. potis sum, f. possum, f. und. potis; — III) partic. pŏtens, tis, sædv. som adj.; A) „egentl."; 1) „alm.": formaaende, mægtig; absol., el. c. gen., el. c. abl., el. c. inf.; – familiae clarae et potentes, Liv.; cf. Suet. Aug. 56; ne quis ex plebe contra potentiorem auxilii egeret, Caes. B. G. 6, 10; duo potentissimi reges, Cic. Manil. 2; – humani ingenii vis ··· quam (sit) potens efficiendi, quae velit, Quintil. 12, 11, 10; – Roma potens opibus, Ovid.; potens pecunia et orbitate, Tac. Hist. 1, 73; – si quis compensare potens solverit, Digest.; — 2) „bes.": mægtig el. Herre derover; c. gen.; – dum liber, dum mei potens sum, Liv. 26, 13; cf. Ovid. Trist. 2, 139; – men potentes rerum suarum atque urbis, Liv. 23, 16; Diva potens Cypri, Hor.; cf. id. Carm. Saec. in.; diva potens uteri, (Fødselsgudinden Lucina), Ovid.; rerum omnium potens Juppiter, Tac. Hist. 4, 84; potens mariti, (som behersker ham), id. Ann. 14, 60; animal potens leti, (som kan dræbe), Lucan.; – men m. Negation: som ikke er istand dertil; hostes, neque pugnae, neque fugae satis potentes, caeduntur, Liv. 8, 39; — B) „overf." el. om Ting o. Begreber: mægtig, stærk, virksom, odl.; – Fortuna per omnia humana, maxime in res bellicas potens, Liv. 9, 17; herba potens ad opem, Ovid., adversus ranas, Plin.; – nihil esse potentius auro, Ovid. Am. 3, 9, 29; cf. Quintil. 6, 1, 26; potentissimae (cantharides) ··· variae, luteis lineis, Plin. 29, 30; potentissima argumenta, Quintil. 6, 4, 22.

post, adv. o. praepos., [rimel. ctr. f. pone est]; I) adv.; A) „alm." om Stedet: bagefter, bagved el. bagud; – qui post erant, Cic. Mil. 10; post curvari, (opp. in anteriorem partem), Plin.; – men „overf.": invidia atque superbia post fuere, (ligesom vege Pladsen), Sall. Catil. 23; — B) „bes." om Tiden: derpaa, derefter, herpaa, herefter; – initio mea sponte, post autem tuo invitatu, Cic. Fam. 7, 5; nunc et post semper etc., poëta ap. Plin. 35, 37; – post de matre videro, (siden el. sildigere), Ter.; post oritur (actio), Cic. Fin. 3, 6; — bb) ogs. er at mærke; a) post c. abl. comm., el. c. abl. temp.; – paulo post, (opp. statim), Cic. Fam. 16, 5; post non multo, (ikke længe derefter), Nep. Paus. 3; post, neque ita multo, etc., id. Cim. 3; post aliquanto, o. aliquanto post, (noget derefter), Cic.; cf. Virg. Ge. 3, 476; – multis annis post, o. multis post annis, Cic.; anno post, id., Liv.; post paucis diebus, (nogle Dage derefter), id.; hora post: en Time derefter el. sildigere, Cic.; longo post tempore venit, Virg. Ecl. 1, 30; — b) post m. flgd. quam, (at); – undecimo die post, quam a te discesseram, Cic. Att. 12, 1; quod post accidisset, quam dedissem etc., ibd. 6, 3; f. ogs. und. postquam; – ogs. forbindes post, ubi (derefter, da) etc., Sall. Catil. 6; — c) post m. d. pleonastiske inde el. deinde; vid. Ter. Andr. 3, 2, 3: primum ··· post deinde, etc.; cf. Lucr. 3, 528; — II) praepos. c. acc.: efter; — A) „alm." om Stedet: bag el. bagved; – post me erat Aegina, ante Megara, etc., Sulp. ap. Cic. Fam. 4, 5; quod (flumen) esse post nostra castra etc., Caes. B. G. 2, 9; tu post carecta latebas, Virg. Ecl. 3, 20; – „overf." ogs. bagefter i Ordenen el. i Rang og Værd; ut nemo tibi post te videatur, Senec. Ep. 104; cf. Hor. Od. 3, 9, 6; — B) om Tiden; – aliquot post menses, Cic.; maxima post hominum memoriam classis, (som man ved af at sige), Nep. Them. 5; post has miserias, id est, postquam etc., id. Fam. 4, 4; post diem tertium, (i. e. die tertio post, f. ovenf.), Liv. 6, 1; men „poet.": post vina, (efter en Viinrus), Hor. Od. 1, 18, 5; cf. ibd. 3, 21, 19; – ofte ogs. m. tilføiet partic.; post captos Vejos, (efter Indtagelsen deraf), Cic.; ligel. post devictum Hannibalem, (i. e. Hannibale devicto), Liv. 35, 10; ligel. post genus hominum natum, ogs. post natos homines, (fra Menneskenes første Ophav), Cic.; ogs. hører hertil id. Phil. 2, 38: post Brutum proconsulem, (i. e. post proconsulatum Bruti); – post id, Plaut., post ea, (ogs. postea), Cic., post illa, Ter., post haec, Cic., (herefter el. derefter, herpaa el. derpaa); – ogs. m. flgd. quam; vid. Nep. Arist. 3, o. Cic. Mil. 16.

post.auctumnālis, (aut.), e, pira, Plin. 15, 16: som modnes efter Høsten. — postēā, adv., [post, is]; — I) „alm.": herefter el. derefter; ogs. sildigere; – qui in exercitu Sullae et postea in Crassi fuerat, Caes. B. G. 1, 21; postea, quum vidissent etc., Cic. N. D. 2, 35; men id. Brut. 3: postea ··· deinceps; – ogs. c. abl. comm.; postea aliquanto, id.; multo postea, id.; men c. gen.: postea loci, (f. postea), Sall. Jug. 102; – ogs. forbindes pleonastisk: deinde postea, o. inde postea, Liv.; ligel. postea deinceps, id.; – forbindes ogs. m. quam, (at); posteaquam honoribus inservire coepi, Cic. Off. 2, 1; men ogs. adskilt: postea vero quam etc., Sall. Jug. 29; — II) „bes.": derefter, d. e. fremdeles, videre; – quid tum postea? Ter. Eun. 4, 7, 23; cf. Cic. R. Am. 33, o. Liv. 4, 4; men Plaut. Merc. 2, 3, 36: Postea hac nocte non quievi, (dertil el. desuden). — posteaquam, f. postea quam, f. und. postea. — post.ĕo, ire, v. a.: at gaae el. komme derefter; df. „overf.", ∾ aliquem honore: staae tilbage for nogen i Anseelse, Sidon.

poster, pl. posteri, f. und. posterus. — postergānĕus, (f. postterg.), 3, [post, tergum]: som befinder sig bag nogens Ryg, Arnob. — postĕri, orum, f. und. posterus. — postĕrior, f. und. posterus. — postĕrĭtas, atis, f., [posterus]: Eftertiden el. Fremtiden; – vid. Cic. Catil. 1, 9: in posteritatem (for

Fremtiden) etc.; – ſædv. „overf.": Efterverdenen el. Efterkommerne; posteritati servire, (i. e. famae apud posteros), Cic. Tusc. 1, 15; cf. id. Lael. 4; Si tamen a memori posteritate legar, Ovid. Pont. 3, 2, 30; historia ··· ad memoriam posteritatis componitur, Quintil.; men Ovid. Trist. 4, 9, 26: Perpetuae crimen posteritatis eris; — b) „poet." ogſ. om Dyrene: Afkom el. Yngel, Juvenal. 8, 62; — II) ſild. ogſ. „fig.": den ringere el. ringeſte Plads, Tertull. — postĕrius, compar. adj. o. adv., ſ. und. posterus.

postĕro, avi, atum, 1, v. n., [posterus]: at være bagefter el. ſildigere; df. „overf.": at være ringere, Pallad. — postĕrŭlus, 3, dem. af posterus: df. subst., posterula, ae, f.; I) sc. porta: liden Port el. Dør, Bagport el. Bagdør, Cassiod.; — II) sc. via: Bivei el. Sidevei, Ammian. 30, 1.

postĕrus (el. poster), a, um, [post]; compar. posterior, us; superl. postrēmus o. postŭmus, 3; — I) posit. posterus, (el. poster; nom. masc. inus.), 3; „alm." ſom adj.: ſom er el. kommer derefter, følgende el. kommende; ſædv. om Tiden og hvad der er i Tiden; – postero die, Liv. 24, 39; in posterum diem differre, Cic.; ∾ nocte, Nep.; ∾ tempore, id., anno, Cic.; et praesens et postera ··· aetas, Hor. Ep. 2, 1, 42; Posteraque in dubio est, fortunam quam vehat aetas, Lucr. 3, 1098; men Hor. Od. 3, 30, 7: usque ego postera Crescam laude recens, (i. e. laude posterorum el. apud posteros); – ogſ. absol.: postero, (sc. die), Tac. Ann. 4, 45; ligeſ. in posterum, (sc. diem), Caes. B. G. 7, 11; men posterum, (sc. tempus), id. B. C. 1, 3, o. ibd. 2, 21; longe in posterum prospicere, (langt ud i Fremtiden), Cic. Fam. 2, 8; — bb) „beſ." ſom subst.; a) posterum: det Følgende, d. e. hvad der følger paa el. med el. af et andet; – posterum quodam modo et consequens etc., Cic. Fin. 3, 9; ligeſ. ibd.: haec non in posteris et consequentibus, sed in primis continuo peccata sunt; — b) posteri, orum, m.: Efterkommerne, (opp. majores), Cic. N. D. 3, 38, o. Hor. Epod. 9, 11; ligeſ. Tac. Ann. 3, 72: opes ad posterum (f. posterorum) gloriam transferre; — not.: ſild. ogſ. „fig.": følgende efter et andet, ſtaaende tilbage derfor, Capella; — II) compar. posterior, us; A) „egenl."; 1) om Tiden: ſildigere; – posterior aetate, Cic. Brut. 11; cf. Sall. Jug. 85; ſ. ogſ. Cic. Phil. 12, 2, und. cogitatio, nr. II; — bb) hertil mærkes; a) subst. posteriores f. posteri: Efterkommerne, (opp. majores), Digest.; — b) adv. posterius, ſildigere; – ∾ esse, (leve ſildigere), Cic. Brut. 83: jubet posterius ad se reverti, id. Verr. 4, 29; cf. Nep. Paus. 5; — 2) om Stedet: ſom er bagved el. ſom følger efter et andet; ogſ. bagerſt, (naar Talen er om tvende); opp. prior o. superior; – ita priori posterius, posteriori superius conjungitur, Cic. Acad. 2, 14; cf. id. d. Or. 3, 48, o. Hor. Sat. 1, 4, 59; ∾ pedes, (Bagfødderne), Plin. 11, 101; cf. Ovid. Fast. 4, 718: Pars prior apparet, posteriora latent; — B) „overf.": hvad der følger efter et andet el. ſtaaer tilbage for et andet, d. e. ſlettere el. ringere; – quorum utrique semper patriae salus et dignitas posterior sua dominatione fuit, Cic. Att. 10, 4; cf. id. Phil. 13, 3; men Ter. Ad. 5, 4, 26: non posteriores feram (sc. partes: ſaa ſkal jeg ikke ſtaae tilbage); — III) superl., postremus, 3, ogſ. postumus, 3; A) postremus, 3; I) „egenl."; aa) „alm." om Tiden: ſidſt el. ſildigſt; – postremo mense, (i Slutningen af Maaneden), Pallad.; postremum munus mortis, (i. e. exsequiae), Catull. 100; — bb) hertil høre ogſ. de af neutr. postremum afledede Adverbier; a) postremo, (abl. ſom adv.): tilſidſt el. endeligen; – postremo ··· praestare (endeligen var det bedre), interfici etc., Caes. B. G. 7, 1; navnl. i Optællinger; omnes urbes, agri, regna denique, postremo etiam vectigalia etc., Cic. Agr. 2, 23; cf. Cic. N. D. 1, 37: primum ··· deinde ··· postremo; — b) postremum, (f. ad postremum): ſidſte Gang; – Si id facis, hodie postremum me vides, Ter. Andr. 2, 1, 22; ligeſ. in quo (vestigio) ille postremum institisset, Cic. d. Or. 3, 2; – ligeſ. ogſ. ad postremum: tilſidſt, endeligen; ut ad postremum non abnuerent, etc., Liv. 38, 16; — bb) „beſ." om Stedet: bagerſt, ſidſt; – alia prima, alia postrema (ponere), Cic. Orat. 15; in agmine in primis modo, modo in postremis etc., Sall. Jug. 45; cf. ibd. 101: postrema acies, f. postrema pars aciei, (Bagtroppen); ligeſ. in postremo libro, Justin.; in postrema comoedia, Plaut.; — 2) „overf.": ſidſt el. bagerſt, d. e. ringeſt, ſletteſt, uværdigſt; – postremum autem genus (conjuratorum) etc., Cic. Catil. 2, 10; ligeſ. ∾ homines, id. R. Am. 47; servitus postremum omnium malorum (est), id. Phil. 2, 44; – ogſ. m. Negation: tum hoc non in postremis sequor, (ſom det ikke Uvigtigſte, ſom en Sag af Vigtighed), Cic. Fam. 1, 9; cf. Virg. Ge. 3, 404; — not.: efterel. findes ogſ. compar. postremius, Appul., ligeſ. forel. superl. postremissimus, Gracch. ap. Gell. 15, 12; — B) postumus, 3, [formet af post, ligeſom citimus af cis]: ſidſt, den el. det ſidſte, coena, Appul.; – „beſ." om et Barn: den ſidſt fødte, (el. ſom ingen yngre Broder el. Søſter faaer); ſaal. Silvius ··· tua postuma proles, Virg. Aen. 6, 763; – men Varr. L. L. 9, 38: qui post patris mortem (natus), Postumus (dictus); cf. Plaut. Aul. 2, 1, 42, o. Fest. p. 238, (Müll.); — b) subst. postumum, i, n.: det Yderſte el. Sidſte, Enden; – cauda erit quodcunque de postumo corporis propagatur, Tertull.

post.factus, (el. post factus), 3: ſom er ſket el. giort ſildigere el. efter et andet; – ∾ furta, (opp. antefacta), Gell. 17, 7; – ogſ. subst., ex postfacto, Digest. — post.fĕro, ferre, v. a.: ſætter derefter, undervurderer, aliquid alicui; – qui libertati plebis suas opes postferrent, Liv. 3, 64; nulli non postferendus, Vell. 2, 69. — postfŭtūrus, 3, partic. af postsum. — post.gĕnĭtus, (el. post genitus), 3: ſom er født derefter el. ſildigere; – df. subst.: Clarus postgenitis (hos Efterkommerne), Hor. Od. 3, 24, 30.

post.hăbĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. a.: ſætter derefter el. bagefter; df. „overf.": tilſideſætter; – Posthabui tamen illorum mea seria ludo, Virg. Ecl. 7, 17; cf. Tac. Hist. 4, 7; – ogſ. ud. dat.: (ut) omnia posthaberet, Caes. B. C. 3, 33; ligeſ. omnibus rebus posthabitis, Cic. Tusc. 5, 1; cf. Virg. Aen. 1, 16. — posthac, adv., [post, hac]: derefter, derpaa; – pateram ··· Huic dedisti, posthac rursus obsignasti clanculum, Plaut. Amph. 2, 2, 164; cf. Suet. Tit. 9; – ſædv. herefter, d. e. i Fremtiden; sed in hoc genere non accusabimur posthac, (opp. antea), Cic. Att. 7, 3; cf. Ter. Andr. 3, 5, 5, o. Hor. Sat. 2, 3, 297. — posthinc, adv., men ſkrives rigtigere adſkilt: post hinc, herfra el. herefter, Virg. Aen. 8, 546, o. id. Ge. 3, 300. — Posthumius, ſ. und. Postumius. — posthumus, ſ. postumus und. posterus, nr. III, B.

postĭbi, adv., [post, ibi]: herefter el. herpaa, Plaut. Rud. 3, 1, 8, oftere. — postĭca, ae, f., ſ. und. posticus. — postĭcĭpo, are, v. a., [post, capio]: tager el. faaer derefter, Claud. Mamert. d. Stat. anim. — postĭcŭla, ae, f., dem. af postica: liden Bagdør el. Bagport, Appul. — postĭcŭlum, i, n., dem. af posticum: liden Bagbygning, lidet Baghus; – Posticulum hoc recepit, quum aedes vendidit, Plaut. Trin. 1, 2, 157. — postĭcum, i, n., ſ. und. flgd.

postĭcus, 3, [post]: ſom er bagud el. bagved; – ∾ partes aedium, Liv. 23, 8; ∾ ostium aedium: Bagdør, Plaut. Stich. 3, 1, 41; ∾ pedes: Bagfødderne, Solin.; men Pers. 1, 62: posticae occurrite sannae, (i. e. irrisioni a tergo); — B) df. subst.; 1) postica, sc. janua: en Bagport, Appul.; — 2) postĭcum;

a) sc. ostium: en Bagdør, Hor. Ep. 1, 5, 31, o. Suet. Claud. 18; — b) sc. aedificium: Bagbygning el. Baghus, Vitruv.; - ogs. Commoditet el. Locum, Lucil. ap. Non.; — c) quae (retrimenta cibi) per posticum exeunt, (i. e. per intestinum rectum), Varro; ogs. in pl., Arnob.

postidĕa, adv., comisk Biform af postea: derefter; - postidea domum Me ··· recipiam, Plaut. Aul. 1, 2, 40; ligel. ∾ loci, id. Cist. extr. — postilēna, ae, f., [post]: Bagrem paa Seletøiet, Plaut. Casin. a. 1, v. 37. — postilla, adv., ogs. post illa, ligesom postea: derefter el. derpaa; - vid. Cat. ap. Gell. 3, 7, Catull. 84, Ter. Phorm. 2, 2, 33, o. A.

postis, is, m.; I) „egenl.": Post el. Dørpost; - in curiae poste (figere legem), Cic. Att. 3, 15; postem (templi) tenere, (holde derpaa, som Ceremoni af den, der indvier et Tempel); vid. Liv. 2, 8; men excute poste seram, (slaa Slaaen fra), Ovid. Am. 1, 6, 24, oftere; - ogs. Dørstolpe paa andre Bygninger; ∾ ambulationis, Ps.Cic. p. Dom. 46; — II) df. „overf.": en Dør; - reserare postes, Senec. Hippol.; poste recluso, Lucan.; cf. Virg. Aen. 2, 480 o. 493; - men Lucr. 3, 370, „alleg.": sublatis postibus, (i. e. oculis, der navnl. tænkes ligesom Sielens Døre); — not.: abl. posti f. poste, Ovid. Met. 5, 120.

postlimĭnium, i, n., [limen]: Tilbagekomst til el. i Hiemmet (egenl. bag sin egen Dørtærskel); df. i Retssproget: Gienindsættelse i de tidligere Rettigheder og Forholde, el. Ret til at vende tilbage dertil el. deri; - ei nullum esse postliminium, Cic. d. Or. 1, 40; cf. ibd. 2, 32; ogs. jus postliminii, Digest.; men postliminio redire, Cic. Top. 8, reverti, Digest., (i. e. jure postliminii); - ogs. Rettighed til at erholde noget tilbage, hvf. om en Besiddelse: postliminio redire, Cic. l. c.; - men id. Balb. 11: postliminio potest fieri civitatis mutatio, (naar neml. en forhenværende Borger i en By fra en Udvandring vender tilbage dertil); cf. ibd. 12; — II) „overf.": Tilbagevenden, pacis ecclesiasticae, Tertull.; men postliminio in forum reducere, (d. e. atter el. paany), Appul.; postliminio mortis surgere, (efter Døden at staae op paany), id.

postmĕrĭdĭānus, 3, f. und. pomeridianus. — post.mŏdo, adv., ligesom post o. postea: herefter, derefter, snart, (oftest „poet."); - vid. Hor. Od. 1, 28, 31, o. Propert. 2, 8, 22; dog ogs. Liv. 2, 43. — post.mŏdum, adv., ligesom frgd.: herefter, osv.; - saepe ex injuria gratiam postmodum ortam, Liv. 1, 9; cf. id. 4, 7.

postŏmis, idis, f., [rimel. fordærvet af πρόστομος]; oprdl.: etslags Bidsel (el. Mundkurv), som paalægges uregerlige Heste; df. „overf." o. comisk: etslags Drikkekaal el. Beger, (der ligesom hænger Dranferen paa Næsen), Lucil. ap. Non.

post.partor, oris, m.: der erhverver fra den, som tidligere har erhvervet; - Unde anteparta demus postpartoribus, Plaut. Truc. 1, 1, 42. — post.pōno, pŏsŭi, pŏsĭtum, 3, v. a.: sætter derefter el. bagefter; df. sædv. „overf.": tilsidesætter; - ∾ omnia, Caes. B. G. 6, 3; - df. pass.: id postponi potest, Plin. Ep.; omnibus rebus postpositis, Caes. l. c. 5, 7; - ogs. at tilsidesætte derfor, aliquid alicui, vid. Hor. Ep. 1, 18, 34; vosque est postponere natis Ausa suis, Ovid. Met. 6, 211; cf. Plin. Ep. 10, 19; ogs. m. tmesis, vid. Hor. Sat. 1, 1, 86: quum tu argento post omnia ponas.

postprincĭpia, orum, n., [post, principium]: hvad der følger efter Begyndelsen, Handlingens Fortsættelse el. Fremgang; - voluptas vel utilitas disciplinarum in postprincipiis exsistit, Varro, (opp. in principiis ipsis); cf. Plaut. Pers. 4, 1, 4; men Cic. Sest. 55, (e poëta): postprincipia atque exitus Vitiosae vitae. — post.pŭto, avi, 1, v. a.: anseer el. agter for ringere; - res postputasse te omnes prae parente intelligo, Ter. Hec. 3, 5, 33; men id. Ad. 2, 3, 9: Quin omnia sibi postputavit esse prae meo commodo.

postquam, conj., (ogs. adskilt: post quam); I) som Tidspartikel: efterat, siden, da; - Abeo ab illis, postquam video, me sic ludificarier, Plaut. Capt. 3, 1, 27; cf. Ter. Hec. 5, 3, 28; eo postquam pervenit, obsides ··· poposcit, Caes. B. G. 1, 27; postquam alia frustra tentata erant, Liv. 10, 6; quartum post annum, quam redierat, Nep. Dion. 10; cf. Cic. Att. 6, 3; postquam ibi Fabius plus poterat, Liv. 10, 24; cf. Ovid. Met. 1, 113: Postquam ··· Sub Jove mundus erat, subiit argentea proles; - ogs. m. flgd. post; Postquam comedit rem, post rationem putat, Plaut. Trin. 2, 4, 15; — II) med causalt Bibegreb: da, eftersom; - postquam inanis sum (eftersom jeg ingen Penge har), etc., Plaut. Bacch. 3, 6, in.; ligel. Postquam poëta sensit, etc., Ter. Ad. prol. in.; (hvortil Donat.: postquam pro quoniam).

postrēmĭtas, atis, f., [postremus]: det Yderste, Enden; - ∾ tam ima, quam summa etc., Macrob. Somn. Scip. 1, 11. — postremo, postremum, o. postremus, 3, f. und. posterus.

postrīdie, adv., [ctr. f. postero die]: den følgende el. næste Dag, Dagen efter; - Idibus et postridie, Cic.; prima luce postridie, Caes. B. C. 1, 67; - ogs. m. flgd. quam; postridie ··· quam a vobis discessi, Cic. Fam. 14, 7; - ogs. m. flgd. acc.; ∾ ludos, Cic.; ∾ nundinas, Suet.; ∾ Calendas, Nonas, Idus, Liv. 6, 1; endel. ogs. m. flgd. gen., men alene i d. pleonastiske Udtryk: postridie ejus diei, Caes. B. G. 1, 23, oftere. — postrīdŭānus, (-dianus), 3: som følger Dagen efter; - omnes postriduani dies, seu post calendas, sive post nonas idusve, ex aequo atri sunt, Macrob. Sat. 1, 15; af — postrīdŭo, forcl. Biform af postridie: Dagen efter; - Postriduo natus sum ego ··· quam etc., Plaut. Mil. gl. 4, 2, 90.

postscēnium, i, n., [scena]: Sted bag Scenen; - df. „fig.": postscenia vitae, (Menneskets hemmelige Handeler), Lucr. 4, 1179. — post.scrībo, psi, ptum, 3, v. a.: at skrive efter el. bagefter (et andet); - Tiberii nomen suo postscripserat, Tac. Ann. 3, 64. — postsignāni, orum, m., sc. milites, [post, signum]: de i Slagordenen bag Fanerne opstillede Soldater, Ammian. 18, 8, o. id. 24, 6.

post.sum, fŭi, esse: at være derefter el. sildigere; - postfuturi, (sc. homines): Efterkommerne, Sall. Or. Lep. c. Sullam; - tum videbitur lex in postfuturum loqui, Gell. 17, 7; — II) „fig.": at staae tilbage, at vige for et andet; - ubi etc., invidia atque superbia postfuere, Sall. Catil. 23, (al. post fuere).

postŭlārius, 3, f. und. postulatorius. — *postŭlātĭcius, (-tius), 3: som under Gladiatorlegene gives efter Begering af Folket; - (meridianos gladiatores) ordinariis paribus et postulaticiis (praeferre), Senec. Ep. 7. — postŭlātĭo, onis, f.; I) „egenl."; A) „alm.": Begering, Fordring; - ∾ ignoscendi, (Bøn om Tilgivelse), Cic. Inv. 2, 34; ∾ aequa et honesta, id. R. Am. 2; postulationi alicujus concedere, id., resistere, id.; ∾ valentior opinione, id. Att. 7, 6; — II) „besl."; A) i Religionssproget: en Guddoms Fordring til Menneskene, navnl. paa et forglemt Offer; - postulationes esse Jovi, Saturno, etc., Ps.Cic. Harusp. resp. 10; - ogs. det fordrede Offer, vid. ibd. 14: Telluri deberi postulationem; - i denne Bem. forcl. ogs. postulio (f. postulatio); saal. deum Manium postulionem postulare etc., Varr. L. L. 5, 32; — B) Klage, Beklagelse el. Trætte; - postulatio Numquam (fuit inter eas), Ter. Hec. 1, 2, 105; Si etc., esset mecum postulatio, (saa vilde man anklage mig), Plaut. Casin. 3, 2, 26; — C) retlig Ansøgning el. Begering; - plurimas maximasque postulationes ingerere alicui, vid. Suet. Ner. 7; f. ogs. Plin. Ep. 5, 14; - ogs. Ansøgning til Prætor om Ret til at anklage

nogen; - inter postulationem et nominis delationem etc., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 6; — [postulo].

postŭlātor, oris, m., [postulo]; i Retssproget: Klageren, Suet. Ner. 14; df. — postŭlātōrius, 3: fordrende; - ∾ fulgura, (som fordre et Sonoffer), Caecin. ap. Senec. Qu. N. 2, 49; hede postularia fulgura, Fest. p. 245, (Müll.). — postŭlātrix, īcis, fem. af postulator: som begerer el. beder; - postulatrices solennitates, i. e. supplicationes, Tertull. — postŭlātum, i, n., f. und. postulo. — postŭlātus, us, m., [postulo]: Fordring el. Paastand (for Retten); - postulatu audito matris tutorumque etc., Liv. 4, 9. — postŭlĭo, onis, f., f. und. postulatio.

postŭlo, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [f. posculo af posco]; I) „alm.": begerer, forlanger, fordrer, aliquid, ogs. aliquid ab aliquo, ogs. aliquem aliquid, ogs. m. ut el. ne, ogs. m. de, ogs. m. Objectssætning, ogs. absol.; - suum jus postulat, Ter. Ad. 2, 1, 47; ligel. Aequum postulat; da veniam, id. Andr. 5, 3, 30; men id. ibd. 1, 2, 18: Nunc hic dies ··· alios mores postulat; men ∾ fidem publicam, Cic. Att. 2, 24; venisse auxilium postulatum, Caes. B. G. 1, 31; - postulo abs te, ut etc., Plaut.; cf. Ter. Andr. 5, 1, 4, o. Cic. Lael. 10; men pass.: quum aliquid ab amicis, quod rectum non esset, postularetur, id. ibd.; - men m. dobbelt acc.: orationes me duas postulas, Cic. Att. 2, 7, (al. a me); cf. id. Fam. 3, 8; - men m. ut (o. ne); Dehinc postulo ··· ut redeat jam in viam, Ter. Andr. 1, 2, 19; men postulatum est, ut Bibuli sententia divideretur, Cic. Fam. 1, 2; men Sall. Jug. 83: legatos mittit postulatum, ne sine causa hostis populo R. fieret; - men m. de; quod antea de colloquio postulasset, id etc., Caes. B. G. 1, 42; cf. Cic. Balb. 15; - men m. Objectssætning; etiam me dictis ducere istis postulas, Ter. Andr. 4, 1, 20; (lupinum) ne spargi quidem postulat decidens sponte, Plin. 18, 36; cf. Luccej. ap. Cic. Fam. 5, 14; — II) „bes."; A) i Retssproget; 1) fordrer for Retten, indkalder el. indstævner; - Gabinium adhuc tres factiones postulant, Cic. Qu. Fr. 3, 1; men postulatur (ille) apud me praetorem primum de pecuniis repetundis, id. frgm. or. Corn.; cf. Tac. Ann. 3, 38: ∾ aliquem repetundis, men repetundarum, Suet. Caes. 4; - ∾ aliquem lege Scantinia, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 12; ogs. ∾ aliquem reum, Plin., ogs. reum impietatis, id.; men ∾ aliquem injuriarum, Suet., capitis, Digest.; — 2) retligen el. klagende at fordre; - ∾ delationem nominis in aliquem, (Ret til at anklage nogen), Cic. Div. in Caecil. 20; ∾ servos in quaestionem, id. Verr. 3, 59; ∾ quaestionem, Liv. 2, 29; — B) udenf. Retssproget; ∾ cum aliquo, ligesom expostulare cum aliquo: trættes el. skændes med nogen, Plaut. Mil. gl. 2, 6, 35; — III) af partic. postulatus, 3, er subst. postulatum, i, n., sædv. in pl. postulata, orum: Fordring, Forlangende; - ultro ab illo ad nos intolerabilia postulata retulerunt, Cic. Fam. 12, 4; cf. id. Phil. 12, 12; cognoscere de postulatis alicujus, Caes. B. G. 4, 11; cf. id. B. C. 1, 9, o. Nep. Alcib. 8.

postŭmātus, us, m., [postumus]: den laveste el. ringeste Plads, (opp. principatus), Tertull. — Postŭmius, a: romersk Slægts- og Personsnavn; P. Postumius Tubertus, vid. Liv. 2, 16, o. A. Postumius Tubertus, id. 4, 26 flgd.; — B) df. 1) Postumius, 3, via, (i Gallia Togata, førte til Genua), Tac. Hist. 3, 21; ∾ lex, vid. Plin. 14, 41; — 2) Postŭmiānus, 3, imperia, vid. Gell. 1, 13, o. Liv. 4, 29; — not.: Postumus, (for Versets Skyld), f. Postumius, Ovid. Fast. 6, 724. — postŭmo, are, v. n.: at staae tilbage, alicui, for nogen, Tertull.; ogs. postumare ordine, id.; af — postŭmus, 3, f. und. posterus. — postus, 3, f. positus, f. und. pono, not.

postvĕniens, tis, [venio]: som kommer bagefter; - nunc praecurrente significatu tempestatum ··· nunc postveniente, Plin. 18, 57. — Postverta (el. Postvorta), ae, f., [verto, vorto], sc. dea, anraabtes, naar Fosteret laa forkert, (ligesom Prosa anraabtes, naar det laa rigtigt), Varr. ap. Gell. 16, 16; — not.: Postvorta (dea: der sørger for Fremtiden); opp. Antevorta, Macrob. Sat. 1, 7.

*pōtābĭlis, e: drikkelig, fons, Auson.; o. — pōtācŭlum, i, n., ligesom potatio: Drikken el. at drikke; df. Drikkelag el. Svir, Tertull.; — [poto]. — pŏtămantis, ĭdis, f., [ποταμός, i. e. fluvius]: en ved Indusfloden voxende Plante, ogs. thalassegle, Plin. 24, 102. — pŏtămŏgĕton, (-giton), ŏnis, f., ποταμογείτων, (Flodnabo): etslags Vandplante; germ. Samkraut, Plin. 26, 33, o. id. 32, 19.

*pōtātĭo, onis, f.: Drikkelag el. Svir, Plaut.; - ∾ extrema, Senec., hesterna, Cic. frgm. ap. Quintil.; — pōtātor, oris, m.: Svirebroder, Dranker, Plaut. Men. 2, 1, 34; — df. pōtātōrius, 3: hørende til Drik; - ∾ vas: Drikkekar, Plin. Val.; o. — pōtātus, us, m.: Drik el. at drikke; - vinum potatui affatim sufficiens, Appul.; — [poto].

pŏte, f. und. potis. — pŏtens, tis, partic. o. adj. af possum; f. und. possum nr. III.

*pŏtentātor, oris, m.: Magthaver el. Hersker, Tertull.; o. — pŏtentātus, us, m.: Statsmagten, Overherredømmet i Staten; - de potentatu inter se contendere, Caes. B. G. 1, 31; cf. Liv. 26, 38: aemulo potentatus inimicus etc.; - ogs. in pl., Lactant.; — II) sild. ogs. Magt el. Evne til at giøre el. lade, Arnob.; — [potens, possum].

pŏtenter, adv. af potens; I) „alm.": mægtigen, stærkt, kraftigt; - ∾ dicere ad efficiendum, quod intendit (orator), Quintil.; - compar., Hor. Od. 3, 16, 10, o. Quintil. 6, 4, 18; — II) „bes.": efter Evne, efter Formue; - cui lecta potenter erit res, Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo, Hor. A. P. 40.

1. pŏtentĭa, ae, f., [potens, possum]; I) „alm.": Magt, Styrke, Kraft, (el. Kræfter); - ut vix armorum tenendorum potentia esset, Liv. 21, 54; ∾ ventosa, Ovid.; ∾ formae, id., morbi, id.: men ∾ solis acrior, (brændende Solhede), Virg. Ge. 1, 92; — II) „bes." el. „overf."; A) mægtig Virkning el. Indvirkning deraf; - ∾ herbarum, Ovid. Met. 1, 522; ligel. potentiam habere contra scorpiones, Plin. 37, 54; ∾ aquarum, id.; — B) Magt el. Overvægt, navnl. i Staten; df. ogs. overveiende Anseelse el. Indflydelse, (oftere m. Bibegr. af Magtens Misbrug); - potentiam alicujus invidiose criminari, Cic. Mil. 5; cf. Caes. B. C. 1, 4, ogs. Nep. Cato 2, o. Sall. Catil. 12; men esse in magna potentia, Cic. Mur. 11; - ogs. in pl.: contra periculosissimas hominum potentias etc., id. Coel. 9; - ogs. den Magt, som Tilfældet el. tilfældig Gunst skenker; saal. Ovid. Met. 2, 416: nulla potentia longa est; - ogs. Magt, el. Herredømme derover, Overherredømme; potentiam victoris subire, Cic. Fam. 6, 1; Cuique fuit rerum promissa potentia, Thybrin, Ovid. Met. 2, 259; potentia singularis: Eneherredømmet el. Monarchiet, Nep. Dion. 9; — not.: f. ogs. und. potestas, not. — 2. Pŏtentĭa, ae, f.: Navnet paa en By i Picenum, vid. Plin. 3, 18; f. ogs. ibd. 7, o. ibd. 15; — B) df. Potentini, orum, m.: Indvaanerne af Byen P., id. — pŏtentĭālĭter, adv., [1. potentia]: efter bedste Evne, af alle Kræfter, Sidon.

pŏtērĭon, i, n., ποτήριον, ligesom phrynion: etslags Plante, germ. Tragant, Plin. 25, 76, o. id. 27, 97. — pŏtērĭum, i, n., ποτήριον: etslags Drikkekar el. Beger, Samiolum (af samisk Ler), vid. Plaut. Stich. 5, 4, 12; men Trin. 4, 3, 10: Quid ··· non pudet te? tribusne te poteriis esse Memoria oblitum?

pŏtesse f. posse, potessim f. possim, f. und.

possum. — pŏtestas, atis, f., [possum]; I) „egenl.": A) „alm.": Magt el. Formue el. Evne til at giøre og lade, Magt derover el. Formue dertil; - jus potestatemque habere faciendi aliquid, Cic. Phil. 11, 12; cf. id. Att. 4, 2: sed volebam, meam potestatem esse vel petendi, vel exeundi; ut ea potestate ··· ad quaestum uteretur, id. Qu. Fr. 1, 1, 3; men potestatem deferre imperatoribus beneficiorum virtutis causa tribuendorum, id. Balb. 16; - esse in potestate alicujus: være i nogens Vold, være nogen hørig og lydig; vid. Cic. Phil. 6, 2, o. id. Att. 1, 40; men consulis ea de re jus et potestatem esse, (at han havde Ret og Magt derover), Liv. 24, 39; men familiam in potestate habere, (beholde Slaverne som Eiendom, ikke at frigive dem), id. 8, 15; — B) „bef."; 1) det politiske Overherredømme; - redigere Thessaliam in potestatem Thebanorum, Nep. Pelop. 5; cf. Liv. 24, 31; - ogs. enkelte Personers uindskrænkede el. vilkaarlige Magt; - in Timarchidis potestate sociorum populi R. liberos, bona, fortunasque omnes fuisse, Cic. Verr. 2, 54; cf. id. ibd. 1, 57: venire in arbitrium ac potestatem alicujus; — 2) Øvrighedens Magt, Statsembede; - quicquid hac potestate praetoria possum, Cic. Manil. 24; censores ··· ut ita potestatem gererent, ut etc., id. Verr. 2, 55; — b) ogs. metonym.: en Øvrighedsperson; - a magistratu aut ab aliqua potestate legitima ··· evocatus, Cic. Tusc. 1, 30; ogs. in pl., Suet. Claud. 23; cf. Cic. Leg. 3, 3, (e XII Tabb.); — 3) som Beskaffenhed el. Egenskab hos Ting og Begreber: Kraft el. Virkning el. Værdi; - potestates vimque herbarum demonstrare, Plin. 25, 5; ∾ pecuniarum, Digest.; quarum actionum vis et potestas haec est, ut etc., ibd.; cf. Lucr. 5, 1241; — II) „fig."; A) Villiens Magt el. Frihed, Fornuftens frie Brug (i Modsætn., dels af Lidenskab, dels af Sindsforstyrrelse); - vid. Cic. Tusc. 3, 5: exisse ex potestate etc.; ligel. ibd.: quia non sunt in potestate mentis etc.; cf. id. ibd. 4, 36; — B) Magt, Mulighed, Leilighed; - ut primum potestas data est augendae dignitatis tuae, etc., Cic. Fam. 10, 13; men ibd. 1, 7: quoties mihi certorum hominum potestas erit, etc.; - facere potestatem, (give Tilladelse), si etc., id. Catil. 3, 5; ligel. id. R. Am. 27: facio tibi interpellandi potestatem; men potestatem sui facere, (lade sig faae i Tale), id. Qu. Fr. 1, 2, 5; cf. id. Phil. 8, 10, o. Suet. Tib. 34; — III) personificeret er Potestas: ved Styx Datter af Giganten Pallas, Hygin. fabb. prooem.; bf. — potestātivus, 3: som betyder en Magt, Tertull. — potestur, f. und. possum, not.

pŏthos, i, m., (πόθος, i. e. desiderium): etslags Sommervært el. Sommerblomst, Plin. 21, 39; — not.: ogs. er Pothos: Navnet paa en berømt Billedstøtte af Scopas, id. 36, 4. — *Pōtica, ae, f.: Gudinde for Børnenes Drikken, Donat. ad Ter. Phorm. 1, 1, 15; — pōtilis, e: hørende til Drikke; - ∾ nidus, (Drikkekar), Varro; men raptu quodam potili, (ligesom naar man svælger en Drik), Coel. Aur.; — o. — Pōtīna, ae, f.: = Potica, Varr. ap. Non.; — [poto].

1. pōtio, onis, f., [poto]; I) „alm.": Drikken el. at drikke; ogs. concret: Drik el. Drikke; - in media potione exclamavit, se etc., Cic. Cluent. 10; quum cibo et potione fames sitisque depulsa est, etc., id. Fin. 1, 11; — II) „bef."; A) Lægedrik (el. Mixtur), Plaut. Men. 5, 5, 22; - ogs. in pl., Cels.; — B) Giftdrik el. Gift, Cic. Cluent. 14; — C) Trylledrik el. Elskovsdrik; in pl., Hor. Epod. 5, 73. — 2. pŏtio, ivi, ire, v. a., [potis]: giør delagtig deri; (men som act. alene for- o. efterel.); - ∾ aliquem servitutis, (giøre til Slave), Plaut. Amph. 1, 1, 23; — partic. potitus, 3, s. und. 1. potior. — pōtiōno, (avi), atum, 1, v. a., [1. potio]: giver at drikke, lader drikke; (som verb. fin. alene efterel.); - ∾ (jumentum) potione diuretica, Veget.; — II) som partic. dep., potionatus, 3: som har faaet en Drik; - creditur potionatus ab uxore ··· amatorio quidem medicamento, sed quod in furorem verterit, Suet. Calig. 50.

1. pŏtior, ītus sum, 4, v. dep. n., [potis]; I) „egenl.": bliver delagtig deri, bemægtiger mig, opnaaer, erholder, faaer; c. gen., el. c. acc., el. c. abl., el. absol.; - posse te illius regni potiri, Cic. Fam. 1, 4; cf. Sall. Catil. 47; ∾ vexilli, Liv., voti, Sil.; - ∾ regnum, Pacuv. ap. Non., sceptrum, Att. ibd.; cf. Lucr. 3, 1051; ∾ oppidum, auct. B. Hisp. 13; cf. Nep. Eum. 3; ∾ urbem, Cic. Tusc. 1, 37; cf. id. Off. 2, 23; - ∾ imperio totius Galliae, Caes.; ∾ impedimentis castrisque, id.; men ut natura, iis potiens, dolore careat, Cic. Tusc. 3, 18; ∾ sceptro, Ovid. Her. 14, 113; ∾ monte, (bestige det), id. Met. 5, 254; - potiendi spe inflammati, Cic. Fin. 1, 18; cf. id. d. Senect. 12; — II) „overf.": at være delagtig deri, at have inde el. i Besiddelse, at besidde el. have, odl.; ligel. c. gen., el. c. acc., el. c. abl., el. absol.; - solem dominari, et rerum potiri, Cic. Acad. 2, 41; dum ea (civitas) rerum potita est, id. R. Am. 25; cf. Nep. Att. 9; ∾ regni, Vell. 1, 1; - ille alter sine labore patria potitur commoda, Ter. Ad. 5, 4, 17; ∾ gaudia, ibd. 22; - ∾ voluptatibus, Cic. d. Senect. 14; ∾ oppido, Liv. 6, 33; - an ··· iis me dem, qui tenent, qui potiuntur? Cic. Att. 7, 12; — not. a: pŏtītus, 3, hos Plaut. m. passiv Bem.: som er bleven (nogen) til Del; - postquam gnatus tuus positu'st hostium, (er geraadet i Fiendens Vold, er fanget af ham), Plaut. Capt. 1, 2, 41; cf. id. Epid. 4, 1, 5 o. 35; - men act. potio, ire, vid. s. 1.; — not. b: Former af 3. Conj. ere: potĭtur, Virg. Aen. 3, 56, potĭmur, Manil., potĕremur, Ovid., poteretur, Catull., endel. poti (f. potiri), Pacuv. ap. Non. — 2. potior, us, compar. til flgd.

pŏtis, pote, adj.; compar. pŏtior, us, superl. pŏtissĭmus, 3; I) posit. potis, e: formaaende, i Stand dertil; (oftest forel. o. poet.; sield. declineret); - divi qui potes, (θεοὶ δυνατοί), Varr. L. L. 5, 10; cf. Macrob. Sat. 3, 4; - oftest i Forbindelsen potis est: formaaer, kan; - saal. Virg. Aen. 11, 148: At non Euandrum potis est vis ulla tenere; cf. poët. ap. Cic. Tusc. 2, 16; Nec potis est cerni (corpus), quia cassum lumine fertur, Lucr. 5, 718; men quod non potis est, Catull.; cf. id. 72; - ogs. in plur.; ut videamus, quid pastores potes sint, Varro; cf. Plaut. Poen. 1, 2, 17; - ogs. er esse undert. udfaldet; vid. Virg. Aen. 3, 671; ligel. Enn. Ann. 6, 49: Quis potis ingentes oras evolvere belli? — b) i Formen pote; - Quod si non aliud pote est, etc., Catull. 42, 16; cf. Lucr. 3, 1092; men Qua pote quisque, in ea conterat arte diem! Propert. 2, 1, 46; men Qui pote? vis dicam? Pers. 1, 56; cf. Catull. 76, 16; nihil pote supra, Ter. Ad. 2, 3, 11; hospes, non pote minoris (sc. vendi), auct. ap. Cic. Brut. 46; men hoc quicquam pote impurius? vid. Cic. Att. 13, 38; - endel. efterel., quam pote: saa meget muligt; quam pote longissime (aufugere), Appul.; — II) compar. potior, us: fortrinligere; A) om Personer; - (Amor) qui plus pollet potiorque est patre, vet. poët. ap. Cic. Tusc. 4, 32; men qui tibi vetustate necessitudinis potior esse possit, Cic. Fam. 10, 3; men m. flgd. quam, id. Lael. 5; At tu, qui potior nunc es, mea fata timeto, Tibull. 1, 5, 69; men ut potior in judicio possessionis esset, Digest.; — B) om Ting og Begreber; - potior succus, Plin.; Novistine locum potiorem rure beato? Hor. Ep. 1, 10, 14; - ∾ sententia, id. Epod. 16, 17; illi ··· turpis vita fama integra potior fuit, Sall. Jug. 67; cf. Cic. Phil. 10, 9, o. Caes. B. C. 1, 8; men quum etc., nihil mihi potius fuit, quam ut etc., Cic. d. Rep. 6, 9; — III) superl. potissimus, 3: den el. det fortrinligste el. vigtigste, odl.; A) om Personer;

(saal. „poet." o. i efteraug. Prosa); - potissimus nostrae domi ut sit, Plaut. Men. 2, 3, 10; potissimos libertorum veneno interfecit, Tac. Ann. 14, 65; — B) om Ting og Begreber; - comparatio, in qua ··· utrum potius, aut quid potissimum sit, quaeritur, Cic. Inv. 1, 12; ∾ causa, Tac. Ann. 4, 16; ∾ nobilitas, Plin. 4, 14; — IV) hertil mærkes endnu adv. compar. o. superl.; A) compar. pŏtĭus: mere, fortrinligere, hellere, odl.; - Rem potius ipsam dic, ac mitte male loqui, Ter. Andr. 5, 3, 2; cf. Cic. Off. 1, 20, o. id. d. Or. 2, 68, ogs. id. Brut. 85; - ogs. m. flgd. quam, Caes. B. G. 1, 45; saal. ogs. c. conjunctivo; perpessus est omnia potius, quam conscios indicaret, Cic. Tusc. 2, 22; - „poet." ogs. omvendt: Quam potius, Virg. Cop. 6, o. C. Titius ap. Macrob. Sat. 2, 12; - undert. er potius at supplere; tacita bona'st mulier semper, quam loquens, Plaut. Rud. 4, 4, 70; cf. id. Men. 5, 1, 26, o. Nep. Dat. 8; omvendt findes potius pleonastisk hos compar.; favorabiliores rei potius, quam actores habentur, Gaj. Dig.; — B) superl. potissĭme (-ŭme), o. potissimum (-umum): fortrinligst, helst, odl.; ogs. fortrinligen, meget gierne, odl.; - is potissime honore affecto defensor daretur, qui etc., Cic. Mur. 2; exsistat ex hac ipsa familia aliquis, et potissimum Caecus ille, id. Coel. 14; cf. Caes. B. C. 2, 43; ligel. quo potissimum infelix accedam? Sall. Jug. 16; cf. id. 94. — potissime o. potissimum, adv., s. und. frgd. nr. IV. — potissum, s. und. possum.

Pŏtĭtĭus, a: romersk Persons- og Slægtsnavn; vid. Liv. 1, 7, o. id. 9, 29; ∾ gens, ibd.; s. ogs. und. Pinarius. — pōtĭto, are, v. a., intens. af poto: drikker ofte, vedbliver at drikke; - ∾ poscam, Plaut., pocula, id.; - men ud. acc.: ∾ paterā, (pleie at drikke deraf), id. Amph. 1, 1, 105. — pŏtĭtor, oris, m., [1.potior]: som bemægtiger sig el. indtager; - Hannibalem ··· spe sua Capuae potitorem, etc., Val. Max. 3, 2, 20. — pŏtĭtus, 3, partic. af 2.potio o. 1.potior. — pōtĭuncŭla, ae, f., dem. af 1.potio: en Drik, Portion til at drikke; - modicam in ampulla potiunculam sumere, Suet. Dom. 21; ∾ crebrae, Petron. — pŏtĭus, adv. compar., s. und. potis nr. IV.

Potnĭae, arum, f., Ποτνιαί: Landsby i Boeotien ved Asopus, i Nærheden af Græsgange, der bragte Dyrene i Raseri; vid. Plin. 25, 53; — B) df. adj. fem. Potnĭas, ădis, f., pl. Potniades, equae, Ovid. Ib. 557, quadrigae, (i. e. equae), Virg. Ge. 3, 268; - om den her af sine egne Hopper fordærvede Glaucus s. Plin. l. c.

pōto, potavi, potatum, etr. pōtum, 1, v. n. o. a., [πόω, hvf. πίνω, i. e. bibo]; I) neutr.; A) „alm.": at drikke, urorum cornibus (deraf), Plin. 11, 45; cf. Cic. Brut. 83; - „poet." ogs. om Hiorden: Huc ipsi potum veniunt per prata juvenci, (komme til Vands), Virg. Ecl. 7, 11; — B) „bes.": at drikke el. svire; - ut bibant, immo potent, Senec. Ep. 122; amare, potare, etc., Sall. Catil. 11; totos dies potabatur, Cic. Phil. 2, 27; men Obsonat, potat ··· de meo, (paa min Bekostning), Ter. Ad. 1, 2, 37; - potare apud aliquem: være til Giest el. svire el. drikke hos nogen, id. Phorm. 5, 5, 9; cf. Hor. Sat. 2, 7, 32; — II) act.; A) „egenl.": drikker, vinum, Plin.; Cum dis potandas nectare miscet aquas, Ovid. Her. 16, 198; potata vina, Cic., sorba, Cels.; men ∾ crapulam, (drikke sig en Rus), Plaut. Rud. 2, 7, 29; — B) „overf."; ∾ stagna Tagi, (at boe derved), Claudian.; cf. Senec. Hippol. 58; — b) df. om Ting: ligesom at inddrikke, at trække ind i sig; - potantia vellera fucum, Hor. Ep. 1, 10, 27; vestis sudorem potat, Lucr. 4, 1121; ligel. lana potat (colorem purpurae) etc., Plin. 9, 62; — III) partic. potus, 3, ogs. som adj.; A) act.: som har drukket; df. drukken, beruset; - etsi domum bene potus redieram, Cic. Fam. 7, 22; cf. Hor. Ep. 1, 19, 7; ∾ anus, id., turba, Tibull.; Etsi turpis eris, formosa videbere potis, Ovid. A. A. 3, 753; — B) pass.: drukken el. uddrukken; - sanguine (tauri) poto, Cic. Brut. 11; poti ··· faece tenus cadi, Hor. Od. 3, 15, 16; amygdalae ex aqua potae, Plin. 23, 15.

pōtor, oris, m., [poto]: som drikker; - ∾ aquae, (Vanddrikker), Hor. Ep. 1, 19, 3; men „overf.": potor Rhodani, (som boer derved), id. Od. 2, 20, 20; — II) „bes.": Dranker, Svirebroder; - ∾ acres, Hor. Sat. 2, 8, 37; ∾ marcens, id. ibd. 4, 59; cf. Propert. 1, 16, 5, o. Plin. 23, 75; df. — pōtōrĭus, 3: hørende til Drik el. Drikning, vasa, Drikkekar, Plin., argentum, Digest.; — II) subst. potorium, i, n., (sc. vas): Drikkekar, Beger, Pokal; - ∾ aurea, Plin., gemmata, id. — pōtrix, icis, fem. af potor: Drikkerske, Drikkesøster, Phaedr. 4, 5.

Pōtŭa, ae, f.: = Potina, Arnob. — Potulanum vinum: etslags sicilisk Vin, Plin. 14, 8, (hvor pl.). — pōtŭlentus, 3, [2.potus]: drikkelig, til at drikke; - df. subst. potulenta, orum: Drik el. Drikkevarer, Cic. N. D. 2, 56; s. ogs. und. poculentus; — II) „overf.": drukken, beruset, Suet. Oth. 2, Appul. — pōtus, 3, partic. o. adj. af poto. — 2. pōtus, us, m., [poto]: Drikken el. at drikke; ogs. Drik el. Drikke; - immoderato obstupefacta potu atque pastu etc., Cic. Div. 1, 29; potui est humor ex hordeo etc., Tac. Germ. 29; - unguenta in potus addere, Plin.; - ogs. om Dyrene: ad potum venire, (komme til Vands), id.; — B) „bes." ogs. Drikkelag el. Svir; - in potu atque hilaritate, Plin.; immenso potu impleri, id.; — II) „overf.": Urinen; - hominum potus (pl.), Plin. 17, 6.

practĭcus, 3, πρακτικός: virksom; (efterel. Ord); - ∾ vita, Fulgent. Mythol. — prae, adv. o. praepos. (c. abl.); [oprdl. dat. fem., ligesom pro er dat. masc.; af per]; I) adv.: foran, forud; men „egenl." alene forel.; - abi prae, Sosia, Jam ego sequar: gaa du foran, Plaut. Amph. 1, 3, 45; cf. Ter. Andr. 1, 1, 144; ligel. I tu prae, virgo, Plaut. Curc. 4, 2, in.; — B) oftere „fig." som Sammenligningspartikel i Forbindelse m. ut og quam, (hvf. ogs. undert. i et Ord: praeut, praequam): i Sammenligning dermed, i Forhold dertil, derimod (for- o. efterel.); - Imo modestior nunc quidem est de verbis, prae ut dudum fuit, Plaut. Men. 5, 5, 33; cf. id. Mil. gl. 1, 1, 20; ligel. Ter. Eun. 2, 3, 9: Ludum jocumque dicas fuisse illum alterum, Praeut hujus rabies quae dabit; - Jam minoris omnia facio, prae quam quibus modis Me ludificatus est, Plaut. Most. 5, 2, 25; (sententia) laxioribus paulo verbis comprehensa est, prae quam illud Graecum, etc., Gell. 16, 1; — II) praepos. c. abl.: for, foran; A) „egenl." el. om Stedet; - ut (villa) a tergo potius, quam prae se, flumen habeat, Colum.; limina alia prae aliis erant, Appul.; - saal. ofte, prae se ferre, agere, mittere: holde, bære, drive, sende foran sig; - qui stillantem prae se pugionem tulit, Cic. Phil. 2, 12; cf. Liv. 28, 38; men prae se armentum agens, id. 1, 7; men singulos prae se inermes mittere, Sall. Jug. 94; - prae manu, (sield. prae manibus): ved Haanden, paa rede Haand; patri reddidi omne aurum ··· quod fuit prae manu, Plaut. Bacch. 4, 3, 9; cf. Ter. Ad. 5, 9, 23; men Gell. 19, 8: si Caesaris liber prae manibus est, promi jubeas; — B) „fig."; 1) „alm."; prae se ferre, (sield. prae se gerere el. declarare, etc.), ligesom at bære foran sig el. til Skue, d. e.: at vise el. forkynde, at yttre el. røbe; - vocem vivam prae vobis ··· tulistis, Cic. Agr. 2, 2; ego semper, me didicisse, prae me tuli, id. Orat. 42; cf. id. Mil. 16, o. id. Tusc. 5, 17; - animum altum et erectum prae se gerebat, auct. B. Afr. 10; Dona ferunt prae se, declarant gaudia voltu, Catull. 64, 34; men prae se maximam speciem ostentare, Appul.; — 2) „bes."; a) i Sammenligning dermed el. i Forhold dertil, imod, odl.; - omnium unguentum (f.

unguentorum) odor prae tuo nautea est, Plaut. Curc. 1, 2, 5; Gallis prae magnitudine corporum suorum nostra brevitas contemptui est, Caes. B. G. 2, 30; cf. Nep. Eum. 10; men prae nobis beatus (es: i Sammenligning med mig), Cic. Fam. 4, 4; cf. Hor. Ep. 1, 11, 4; — b) om en (ligesom forudgaaende) Aarsag: af el. ifølge, for el. formedelst, odl.; - maestus atque animo fere Conturbato atque incerto prae aegritudine, Ter. Heaut. 1, 1, 70; cf. Plaut. Stich. 3, 2, 13; matres ac conjuges, oblitae prae gaudio decoris, etc., Liv. 4, 40; cf. id. 45, 39; -(dog faal. oftest i negative Sætninger); nec loqui prae maerore potuit, Cic. Planc. 41; quorum ille nomen prae metu ferre non poterat, id. Phil. 13, 9; cf. Liv. 31, 24, o. id. 39, 49; — III) i Sammensætninger heder prae-; A) forud, først; praedico, praecaveo; men praeceps, (med Hovedet foran); men praecanus, (med graa Haar før Tiden); — B) forud el. foran; df. forstærkende: meget el. overmaade, odl.; praealtus, praeclarus, praevalidus.

prae.ăcŭo, (ŭi), ūtum, 3, v. a.: spidser fortil; - cum (surculum) primorem praeacuito, Cato; — II) df. partic. praeacutus, 3, som adj.: tilspidset el. spids; - ∾ cacumina, Caes. B. G. 7, 73; ∾ tigna ab imo, ibd. 4, 17; ∾ sudes, Sall.; men ∾ scopulus, Plin.; - ogs. om Vaaben; ∾ cuspis, Ovid. Met. 7, 131, bipennis, (meget skarp el. hvas), Plin.

praealte, adv.: meget dybt, defigere trabes in terram, Veget.; af — prae.altus, 3: meget høi, rupes (pl.), Liv., volatus avium, Plin.; - compar., praealtius omnibus sidus Saturni, Capella; — II) meget dyb, ostium fluminis, Liv., mare, Plin., palus, Tac.; - superl., ∾ puteus, Appul. — prae.ambŭlo, are, v. n.: at gaae el. spadsere foran, Capella; df. — praeambŭlus, 3: som gaaer foran el. forud, id. — prae.auditus, 3: som forud er bleven hørt el. forhørt, custodiae, Digest.

praebĕo, ŭi, itum, 2, v. a., [f. praehibeo, af prae o. habeo]; I) „egenl."; A) „alm.": holder el. rækker frem el. hen; m. o. ud. dat.; - parvulo praebens ubera (canis), Justin. 1, 4; ∾ cibum de manu, Lucr., Colum.; ∾ manum verberibus, Ovid. A. A. 1, 16; ∾ collum cultris, Juvenal.; ∾ jugulum, Senec. Agam.; men Ter. Ad. 2, 2, 7: hodie ei usque os praebui, (har ladet mig slaae i Ansigtet); cf. Liv. 4, 35: ∾ os ad contumeliam; - ∾ aures, Liv., ogs. aurem, Plin. Ep., laaner Øre dertil; — II) „fig."; A) „alm.": giver hen dertil, yder el. skaffer; - ∾ alicui naves, Liv., equos, id.; quae (urbs) ei panem praeberet, (skulde forsyne ham dermed), Nep. Them. 10; ∾ pabulum (om den voxne Sæd), Liv. 23, 48; - navnl. ogs. om Bevertning; ∾ sponsalia alicui, (give nogen Forlovelsesmaaltid), Cic. Qu. Fr. 2, 6; ∾ spectaculum, Sall. Jug. 17; men ∾ vicem postium, (tiene istedet derfor), Plin. 8, 10; - ogs. at stille blot derfor; ∾ se telis hostium, Liv. 4, 28, aliquem hosti ad caedem, id. 25, 15; men Ovid. Her. 5, 132: Quae toties rapta est, praebuit ipsa rapi; — B) „bes."; 1) viser el. beviser, lader see; - praebere suo sumptu operam rei publicae, Liv. 5, 4; ∾ assiduitatem alicui, Cic. Dejot. 15, fidem alicui, Nep. Att. 4; dog ogs. ∾ exempla nequitiae alicui, Cic. Verr. 5, 52; - navnl. heder praebere se c. acc.: at vise sig saa el. saa; vid. Cic. R. Am. 4; ligel. in re praebuit se misericordem etc., id. Caecin. 10; cf. Nep. Ages. 6; - ogs. kan se være udfaldet; in hac re ··· strenuum hominem praebuit, Ter. Phorm. 3, 1, 12; ligel. Ovid. A. A. 2, 685; - ogs. kan for d. andet acc. staae: den beskrivende abl.; ∾ se pari virtute, Nep. Dat. 2, pari diligentia, id. Hann. 7; — 2) yder el. skaffer; - ∾ multa vestigia sui, (om Sandheden), Liv. 40, 54; ∾ materiam seditionis, id. 3, 46; men ∾ eundem usum: yde el. giøre samme Nytte, Plin.; haec studia rebus adversis perfugium et solatium praebent, Cic. Arch. 7; - ogs. frembringer el. foraarsager, suspicionem, Nep., metum, Liv., gaudium, id., opinionem timoris, Caes.; ∾ speciem pugnantium, id. B. G. 3, 25; men ∾ risum, Justin., ludos, Ter. Eun. 5, 7, 9. (giøre sig latterlig, blive udleet); — III) af partic. praebitus, 3: ydet el. skaffet, (vid. Sall. Jug. 54), er subst. praebitum, i, n.: hvad der ydes nogen til Underholdning; df. Kostpenge el. Pension; sædv. in pl.; - praebitisque annuis (eam) fraudavit, Suet. Tib. 50; cf. Colum. 1, 8.

praebĭa, orum, n., [praebeo]: Amulet imod Fortryllelser, (quod sint remedia in collo pueris), Varr. L. L. 7, 6. — prae.bĭbo, bi, 3, v. a.: drikker først; df. Cic. Tusc. 1, 40: cui venenum praebiberat, (som han havde drukket til med Giftbægeret); ∾ cantharum, Appul. — *praebĭtĭo, onis, f.; I) „alm." (o. forel.): Ydelse af et Omgangsmaaltid, Varr. ap. Non.; — II) „bes." (o. efterel.): Ydelse el. Levering til det Offenlige; - gravari praebitione copiarum, Justin. 38, 10; ogs. in pl.; ∾ adventiciae olei frumentique, Aur. Vict. Caes. 41; o. — praebĭtor, oris, m.: der skaffer (det til en Bevertning hørende, sædv. parochus); - non regem ··· sed ministrum et praebitorem etc., Cic. Off. 2, 15; — [praebeo]. — praebĭtum, i, o. praebitus, 3, subst. o. partic. af praebeo.

prae.căd ens, tis, [cado], ligesom praecidens: som falder ud af sit Leie, Coel. Aur. — praecaedo, ĕre, archaistisk Biform af praecīdo, Quadrig. ap. Gell. 9, 13. — praecălĕfactus, 3, [calefacio]: stærkt opvarmet, Coel. Aur.; - ogs. ctr. praecalfactus, Scribon. — prae.călidus, 3: meget varm el. hed, potio, Tac. Ann. 13, 16; ∾ sanguis, Prudent. — prae.calvus, 3: stærkt skaldet, Suet. Galb. 21.

prae.candidus, 3: meget hvid; - ∾ margarita, Maecen. ap. Isid.; (al. perc.). — prae.căno, ĕre, v. a. (o. n.): synger el. siger forud, spaaer, Tertull.; — II) at forekomme et Trylleri, forud at giøre det uskadeligt; - ajunt (viperam) praecanere, Plin. 29, 21, (al. praecavere), inc. — *praecantātĭo, onis, f.: Fortryllelse, Augustin.; o. — *praecantātor, oris, m.: som fortryller (ved Hexesang), Augustin.; — df. fem. praecantātrix, icis, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 99; af — prae.canto, (avi), atum, 1, v. a.: synger forud; df. „overf."; A) forudsiger el. spaaer, alicui aliquid, Lucil. ap. Non.; — B) fortryller (ved Hexesang); - lapillos praecantatos, Petron. Sat. 131. — praecantrix, icis, f., [praecano]: Tryllesangerske, navnl. som helbreder ved Tryllesang; - adhibere praecantrices, Varr. ap. Non. — praecānus, 3: som er graa før Tiden, Hor. Ep. 1, 20, 24. — praecarpo, ĕre, f. und. praecerpo.

praecautĭo, onis, f., [praecaveo]: forud anvendt Forsigtighed, Coel. Aur. — praecautus, 3, partic. af flgd. — prae.căvĕo, āvi, autum, 2, v. n. o. a.; I) neutr.: at tage sig iagt, at see sig for, at bruge Forsigtighed; absol., ogs. m. ab, ogs. m. ne (o. ut); - providentem autem ante et praecaventem (te) etc., Cic. Planc. 22; dedit exemplum praecavendi, Tac.; - ∾ ab insidiis, (sikkre sig derimod), Liv. 9, 17; - id ne accideret, praecavendum sibi ··· existimabat, Caes. B. G. 1, 38; men praecavendum est gravidis, abstineant hoc cibo, (f. ut abst.), Plin. 20, 51; - ∾ alicui: sørge for nogens Sikkerhed, Liv. 3, 53; ligel. ∾ sibi, Ter. Andr. 3, 5, 18; men in partic. perf.: sed praecauto est opus, Ne ··· sentiat, (der behoves Forsigtighed), Plaut. Merc. 2, 2, 61; — II) act.: forebygger el. søger at forebygge el. afvende el. forhindre; - quae (peccata) difficillime praecaventur, Cic. R. Am. 40; ad praecavenda venena, Suet. Calig. 23; quod a me ita praecautum atque ita provisum est, Cic. Att. 2, 1; men res mihi tota provisa et praecauta est, id. Verr. 4, 42; - ∾ injurias, Gell. 7, 3.

prae.cēdo, cessi, cessum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „alm.": at gaae el. drage foran el. forud; – cum equite ··· praecedam, Liv. 22, 51; praecedentes (cervi: som svømme foran de andre), Plin. 8, 50; — B) „fig."; 1) „overf." om Tings- og Begrebssubjecter: at gaae forud, at komme el. være tidligere; – praecesserat de eo fama saevitiae simul atque avaritiae, Suet. Galb. 12; cf. Ovid. Met. 9, 137: Fama loquax praecessit ad aures; men nulla praecedente injuria, Plin.; — 2) „ment.": at overgaae; – ut quisque aetate ··· praecedit, Quintil. 11, 1, 29; – ogs. c. dat.; Ut vestrae fortunae meis praecedunt ··· longe, Plaut. Asin. 3, 3, 39; — II) act.; A) „egenl."; – ut equites praecederent eum, Suet. Dom. 14; cf. Virg. Aen. 9, 47; — B) „fig."; I) „overf." om Tiden: at gaae el. være foran, Ovid. Fast. 1, 705; — 2) „ment.": at overgaae; – ∾ reliquos Gallos virtute, Caes. B. G. 1, 1; ego vestros honores rebus gerendis praecessi, Liv. 38, 51; men in quo praecessit omnes D. Silanus, Plin. 18, 5.

prae.cĕler, is, e: meget hurtig; – viri cursu praeceleres, Stat.; ∾ vi rapere aliquid, Plin. — **prae.cĕlĕro**, are, v. a. o. n.: iler forud el. foran; – ∾ ducem, Stat.; – men absol.: qua calle latenti Praecelerant, id. — **praecellens**, tis, partic. o. adj. af praecello; df. — **praecellentia**, ae, f.: Fortræffelighed, Tertull. — **praecellĕo**, ēre, s. und. flgd.

praecello, ĕre, v. n. o. a., [af inus. cello, i. e. κέλλω, pello]; I) neutr.; oprdl.: at rage frem el. i Veiret; df. sædv. „fig."; A) „alm.": at være forud; at være fortrinlig el. udmærket i sit Slags; – proinde ut quisque fortuna utitur, Ita praecellet, Plaut. Pseud. 2, 3, 13; – oftere c. abl. modi; ∾ mobilitate, Lucr., arte, Suet., opibus vetustis et gravitate morum, Tac.; men ∾ per insignem nobilitatem atque eloquentiam, id. Ann. 3, 24; — B) ∾ alicui: at beherske el. forestaae; – qui genti praecellebat, Tac. Ann. 12, 15; — II) act.: at overtræffe el. overgaae; – praecellere aliquam fecunditate, Tac. Ann. 2, 43; ∾ ceteros honoris ordine, Digest.; — not.: praecellēre (fēre), s. ovenf. Plaut. l. c.; — III) hertil mærkes endnu; A) partic. **praecellens**, tis, som adj.: fortræffelig, fortrinlig udmærket; 1) om Personer; – vir et animo et virtute praecellens, Cic. Balb. 10; – superl., vir omnibus rebus praecellentissimus, id. Verr. 4, 44; — 2) om Ting og Begreber; – uniones magnitudine praecellentes, Plin.; forma praecellente homines, id.; cf. Gell. 19, 8; – compar., arbor pomo et suavitate praecellentior, Plin. 12, 12; — B) partic. **praecelsus**, 3, som adj.: meget høi el. ophøiet; – ∾ rupes, Virg. Aen. 3, 245; s. ogs. Cic. Verr. 4, 48, und. perexcelsus; – men „fig."; praecelsa fortuna, Stat. Silv. 3, 3.

*__praecentio__, onis, f.: Forsang el. Forspil; navnl. Fløitespil før og under Offringen; vid. Ps. Cic. Harusp. resp. 10; ogs. Fløitespil el. Musik før Slaget, Gell. 1, 11; o. — **praecentor**, oris, m.: Forsanger el. Forspiller (el. Capelmester), Appul.; — df. **praecentōrius**, 3: hørende til Forsang el. Forspil; – ∾ arundines, (hvoraf blæsende Instrumenter gjøres), Solin.; — [praecino].

praeceps, ĭpĭtis, adj., [caput]; I) „egenl.": med Hovedet foran el. forover; df. A) „alm.": hovedkulds el. paa Hovedet; – praeceps ad terram datus est (eques, neml. ved Hestens Fald), Liv. 31, 37; cf. Ovid. Ib. 259: ab equo praeceps ··· decidit; men Cic. Verr. 4, 40: de porticu praecipitem in forum dejecerunt; cf. Virg. Aen. 5, 860, Catull. 17, 9, o. Hor. Sat. 1, 2, 41; – ∾ palmes, (nedhængende), Colum.; — B) „bes." om Ting og Begreber; 1) om Localiteter: som sænker sig el. synker lodret ned el. nedad; ogs. med stærk Skraaning; – in declivi et praecipiti loco etc., Caes. B. G. 4, 33; ∾ mons, Plin. Pan.; praecipitia saxa, Liv. 38, 23; ∾ fossae, Virg., Ovid.; murus in solum praeceps, Curt.; men „alleg.": viam praecipitem et lubricam planae et stabili praeferre, Cic. Flacc. 42; — b) df. subst. praeceps, n., (Præcipice), Brink, stærk Skraaning; ogs. Afgrund; – in praeceps deferri, (styrte ned), Liv.; jacto in praeceps corpore, Tac. Ann. 6, 49; in praecipitia deducere, Senec.; cf. Virg. Aen. 2, 460; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": som iler el. drives afsted ligesom hovedkulds el. over Hals og Hovede; – praecipites fugae sese mandabant, Caes. B. G. 2, 24; fustibus de fundo praecipitem agere, Cic. Caecin. 21; cf. Hor. Sat. 1, 4, 30; men ∾ columbae, flygtige el. flagrende, Virg. Aen. 2, 516; — 2) „bes."; a) om en Bevægelse: som styrter el. farer afsted, saal. „poet." om Elementerne; – ∾ amnis, Hor., Ovid., ventus, id., procella, Stat.; – men ∾ profectio, (hvortil man pludseligen beslutter sig), Atticus ap. Cic. Att. 9, 10; homo quadam praecipiti celeritate dicendi, (som taler meget hurtigt), Cic. Flacc. 20; — b) om Tiden: som hurtigt nærmer sig Enden, som snart gaaer til Ende; – praecipiti jam die, Liv. 4, 9; praeceps in occasum sol, id. 10, 42; cf. Virg. Ge. 3, 359; ∾ aetas, Sall. frgm.; ∾ nox, (meget kort), Ovid. Met. 9, 485; — B) „ment."; 1) om Personer og Characterer: der farer rasende afsted, ligesom rasende el. affindig; – agunt eum praecipitem poenae civium R., Cic. Verr. 1, 3; – ogs. m. flgd. in o. ad; – praeceps in ··· crudelitatem animus, Liv. 26, 38; praeceps ad flagitia, Tac. Ann. 16, 21; ogs. overilet, fremfusende, ubetænksom; vid. Liv. 2, 27: praeceps in causam ierat; cf. Cic. Planc. 3; men ∾ in omnibus consiliis etc., vid. id. Phil. 5, 13; – ogs. praeceps ingenio in iram, Liv. 23, 7; ∾ furor, Cic., audacia, Val. Max.; — 2) om Begreber og Tilstande: farlig el. fordærvelig, der styrter el. kan styrte i Ulykke; – libertatem nimiam ··· praecipitem fore, Liv. 24, 49; si etc., In tam praecipiti tempore ferret opem, Ovid. Fast. 2, 400; ∾ genus orationis, Cic. Pis. 28; — bb) hertil hører endnu; a) subst. neutr. **praeceps**: den høieste Fare; – rem publicam in praeceps dare, Liv. 27, 27; aeger est in praecipiti, Cels.; – ogs. den høieste el. yderste Grad; accedere ad praeceps, (om Talerens Foredrag), Plin. Ep. 9, 26; Omne in praecipiti vitium stetit, (har naaet sin største Høide), Juvenal. 1, 149; — b) neutr. praeceps ofte ogs. som adv.; – dignitatem et famam praeceps dare, (ruinere), Tac. Ann. 6, 17; cf. ibd. 4, 62; — not.: af forældr. nominat. praecipes, is, er acc. praecipem (anum) etc., Plaut. Rud. 3, 3, 8; ligel. abl. praecipe casu, Enn. ap. Priscian.

praeceptio, onis, f., [praecipio]; I) „egenl.": Forudtagen; df. at modtage forlods; – ∾ bonorum, Digest., dotis, ibd.; per praeceptionem legare: testamentere forlods, ibd.; – ogs. den forlods testamenterede Sum, Plin. Ep. 5, 7; — II) „fig." o. „ment."; A) foregaaende el. oprindeligt Begreb i Sielen, hvorom Cic. Part. or. 36: ad eam praeceptionem, quam inchoatam habebunt in animis ii, qui audient, penetrare; — B) Undervisning, Forskrift, Befaling; – lex est recti praeceptio, pravique depulsio, Cic. N. D. 2, 31; men ∾ Stoicorum, (deres Lære el. Foredrag), id. Off. 1, 2; in juris scientia est persecutionum cautionumque praeceptio, id. Orat. 41.

praeceptīve, adv.: foreskrivende, Tertull.; af — **praeceptīvus**, 3, [praecipio]: som indeholder Forskrifter el. Regler; – ∾ pars philosophiae, quam παραινητικὴν vocant, Senec. Ep. 95. — **praeceptor**, oris, m., [praecipio]: der ligesom forudtager; – ∾ servilium operum, (som iler at opvarte sig selv), Paul. Nol.; — II) df. „fig."; A) som befaler el. foreskriver, Gell. 1, 13; — B) en Lærer; – sed iidem erant vivendi praeceptores, atque dicendi, Cic. d. Or. 3, 15; ∾ philosophiae, Nep. Epam. 2, fortitudinis, Cic.; Aeacidae Chiron, ego sum praeceptor Amoris, Ovid. A. A. 1, 17; cf. Juvenal. 7, 209; — df.

fem. praeceptrix, icis, men „overf.": sapientiā praeceptrice in tranquillitate vivi potest, Cic. Fin. 1, 13; cf. Vitruv. 10, 1. — praeceptum, i, n., o. praeceptus, 3, f. und. praecipio.

praecerpo, (prae.carpo, Oppius ap. Macrob.), psi, ptum, 3, v. a.; I) „egenl.": afplukker el. afbrækker forud el. før Tiden; - ne germinum tenera praecerpant (boves: afæde), Plin.; men „alleg.": Quis tibi permisit nostras praecerpere messes? vid. Ovid. Her. 20, 143; - ogs. „alm.": afplukker el. afrykker forpaa, jubas, Stat.; — II) „fig."; A) ∾ libros Aristotelis, (excerpere dem, giøre Udtog deraf), Gell. 2, 30; — B) ligesom forud el. for tidligen at tage el. nyde noget deraf og derved at forringe; - non praecerpo fructum officii tui, Cic. Verr. 4, 37; cf. Plin. Ep. 5, 20; df. Liv. 45, 1: praecerptam ejus rei laetitiam, (allerede ligesom nydt el. smagt, altf. ikke ganske ny el. frisk). — praecerptus, 3, f. und. frgd. — praecertātio, onis, f., [certo]: Veddestrid; - mihi tecum praecertatio non est, auct. ad Her. 4, 30. — praecessor, oris, m., [praecedo]: Forgænger, Formand, Tertull.

praecia, ae, m., [cieo], efter Paul. ex Fest. p. 224, (Müll.): Herold, der gik foran flamines, for at paabyde stille Andagt; f. ogs. Fest. p. 249, (Müll.). — Praeciānus, 3, vinum: etslags berømt Vin, gignitur ··· non procul a Timavo fonte, vid. Plin. 14, 8, in. — praecīdānĕus, 3, [af prae o. caedo]: som slagtes forud el. i Forveien; (for- o. efterel. Ord); - priusquam messim facias, porcam praecidaneam fieri etc., Cat. R. R. 134; quod humatus non sit, heredi porca praecidanea suscipienda Telluri et Cereri, Varr. ap. Non.; cf. Gell. 4, 6; f. ogs. Paul. ex Fest. p. 223, (Müll.); — II) „overf.": feriae praecidaneae, (ligesom Forfest), Atejus Capito ap. Gell. 4, 6.

praecido, cidi, cisum, 3, [caedo]; oprdl.: afskærer fortil el. forpaa; df. I) „egenl."; A) „alm.": afskærer el. bortskærer; - ∾ linguam alicui, Plaut., alicui aures, Justin.; - medici membra praecidunt, Quintil. 8, 3, 75; ∾ capillos, id.; - ∾ ancoras, (kappe), Cic., Liv.; ∾ fistulas, quibus aqua suppeditatur, Cic. Rab. perd. 11; praecisae pennae, (opp. evulsae), Plin.; — B) „bes.": overskærer el. giennemskærer, fistulas, f. ovenf., cotem novacula, Cic. Div. 1, 17, canem, Liv. 40, 6; nervos praecisos glutinare, Plin.; - ∾ naves, (giennembore, giøre ubrugelige), Cic. Att. 9, 6; - bb) df. ogs. a) slaaer stærkt el. voldsomt; - ∾ os alicui, Plaut. Casin. 2, 6, 52, (slaae nogen i Ansigtet); — b) ∾ omnes sinus (maris), Senec. Ep. 53, (afskære, d. e. seile dem forbi el. tværs derover); ∾ iter, Plin. 8, 34, (tage en Gienvei); — II) „fig."; A) „alm.": afskærer el. betager; - ∾ sibi reditum, Cic. Pis. 22, omnes causas omnibus, Ter. Hec. 4, 2, 22; cf. Cic. Verr. 3, 7, o. ibd. 5, 1; ogs. ud. dat.: ∾ spem, Liv.; temporis ratio cunctationem praecidit, Plin. Ep. 9, 1; — B) „bes."; a) afbryder, amicitias repente, Cic. Off. 1, 33; - df. om Talen, men sædv. m. udfald. acc.: at holde inde, at fatte sig kort; - vid. Cic. d. Senect. 16: brevi praecidam etc.; ogs. id. Acad. 2, 43: praecide, inquit; cf. auct. ad Her. 4, 54; — b) strængt at afslaae el. nægte; - quod quia plane praeciderat, etc., Cic. Att. 10, 16; ogs. med udfald. acc., ibd. 8, 4: plane sine ulla exceptione praecidit; — III) partic. praecisus, 3; A) „egenl.": 1) „alm." o. „poet.": afskaaren, løsreven, adskilt; - Trinacria Italia tantum praecisa recessit, Manil. 4, 630; — b) df. subst. praecisum, i, n.: afskaaret Stykke Kiød, Lucil. ap. Non.; — 2) „bes."; a) castreret; - jactare caput inter praecisos fanaticos, Lamprid. Elag. 7; — b) afbrudt, steil, lodret; - Stabat acuta silex praecisis undique saxis, Virg. Aen. 8, 233; ∾ iter, Sall.; ∾ rupes, Quintil.; — B) „fig."; 1) afkortet, kort; - qui praecisis conclusionibus obscuri etc., Quintil. 10, 2, 17; ∾ comprehensio, id.; — 2) besværlig, brydsom; - sub obtentu militiae praecisiorem se facere, Digest., (al. pretiosiorem), inc.

*praecinctĭo, onis, f.; oprdl.: Omgiorden, Giord el. Bælte; - df. „overf.": fortløbende bredt Mellemrum mellem Tilskuerbænkene i Amphitheatret; in pl., Vitruv. 5, 3, o. id. 2, 8; — praecinctōrium, i, n.: hvormed man omgiorder sig, Forklæde el. Bælte, Augustin.; o. — praecinctūra, ae, f.: = praecinctorium; navnl. ogs. Maaden at bære Togaen paa; vid. Macrob. Sat. 2, 3; — [praecingo]. — 1. praecinctus, 3, partic. af praecingo. — 2. praecinctus, us, m., [praecingo]: Omgiorden el. at omgiorde sig; - castula est palliolum praecinctui, Varr. ap. Non.; — II) „overf.": Paaklædning, Dragt; - vir ··· mollis et in praecinctu ponens omnem decorem, Macrob. Sat. 2, 9.

praecingo, nxi, nctum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm".: omgiver dermed; - ∾ fontem vallo, Propert. 4, 4, 7; praecingitur gens mari, Plin.; praecinctus arundine frontem, (om Euphrates som Flodgud), Ovid. A. A. 1, 223; nec opere testaceo praecincti (parietes, i. e. obducti), Plin. Ep. 10, 48; - men Enn. ap. Gell. 6, 6: Brundusium pulchro praecinctum praepete portu, (i. e. instructum el. ornatum); — B) „bes.": omgiorder, ombinder; - quum strophio praecingerere, Cic. frgm. ap. Non.; cf. Martial. 14, 153; - Cincticulo praecinctus, Plaut. Bacch. 3, 3, 28; Praecincti recte pueri, (rigtigen ombundne el. paaklædte), Hor. Sat. 2, 8, 70; cf. Suet. Caes. 45: unde (ferunt) emanasse Sullae dictum ··· ut male praecinctum puerum caverent, (med den skødesløse Paaklædning); men Hor. Sat. 1, 5, 6: altius ac nos Praecinctis unum (iter, egenl. med høiere opfæstede Klæder); - ∾ ilia cultro, (spænde om sig), Gratian.; cf. Ovid. Trist. 2, 271: Et latro et cautus praecingitur ense viator.

praecĭno, cĭnŭi, (praecĕcĭni, Tertull.), centum, 3, v. n. o. a., [cano]; I) neutr.; A) „alm.": at synge el. spille derfor el. dertil; df. sædv. om Instrumenter: at tone derfor el. dertil; c. dat., el. absol.; - praecinere sibi tibias jussit, Flor. 2, 2; ligel. deorum pulvinaribus ··· fides praecinunt, Cic. Tusc. 4, 2; - praecinente cithara, Gell.; — B) „bes.": at foresynge el. foresige en Trylleformular; - Carmine quum magico praecinuisset anus, Tibull. 1, 5, 12; — II) act., men alene „fig.": at forudsige el. varsle; - magnum aliquid deos populo R. praemonstrare et praecinere etc., Ps. Cic. Har. resp. 10; ∾ responsa, Plin. 25, 59; cf. id. 8, 71; - et lucos praecinuisse fugam, Tibull. 2, 5, 74.

praecĭpes, praecipem, praecipe, f. und. praeceps. — pracĭpĭo, cēpi, ceptum, 3, v. a., [capio]; I) „egenl."; A) „alm.": tager forud el. i Forveien, navnl. foretager el. giør noget tidligere, el. før en anden, el. foran et andet; - mons a Lusitanis praeceptus, Sall. frgm. ap. Gell.; nisi aquam praecepimus ante, Lucr. 6, 803, (hvis vi ikke først drikke Vand); ∾ pecuniam mutuam, Caes. B. C. 3, 31, (forud at optage som Laan); ∾ iter, (faae Forspring), Liv. 3, 46; ∾ Piraeum navibus, (forud at indtage), id. 32, 16; - si lac praeceperit aestus, (forud har borttørret den), Virg. Ecl. 3, 98; — B) „bes." i Retssproget, navnl. i Arvesager: forud el. forlods at faae el. erholde; - si heredem institui, nec praecipere posse rem publicam, constat, Plin. Ep. 5, 7; si heres praecipere centum jussus sit, Digest.; ∾ dotem, ibd.; — II) „fig."; A) „alm.": forud at tage el. gribe el. erholde, at foregribe; - ∾ aliquantum temporis ad fugam, (vinde nogen Tid dertil), Liv. 30, 8; men tempore praecepto etc., id. 1, 7, (beraabende sig derpaa); men celeres neu praecipe Parcas, (foregrib dem ikke), Stat.; ∾ gaudia rei, (forud at glæde sig dertil), Anton. ap. Cic. Phil. 13, 20; ligel. jam animo victoriam praecipiebant, Caes. B. C. 3, 87; cf. Virg. Aen. 11, 491; men ∾ co-

gitatione futura, Cic. Off. 1, 23; cf. Caes. B. G. 7, 9, o. Virg. Aen. 6, 105; — B) „bef.": raadende el. advarende el. belærende forud at anvise dertil, at foreskrive el. advare el. undervise, odl.; – Docui, monui, bene praecepi semper, quae potui, omnia, Ter. Ad. 5, 9, 6; Quicquid praecipies, brevis esto, ut etc., Hor. A. P. 335; – f. acc. findes ogf. de; saal. ∾ de eloquentia, Cic., de agricultura, Plin.; – men m. tilføiet dat.: e portu solventibus ··· praecipere ··· tempestatum rationem, etc., Cic. Mur. 2; – ∾ artem nandi, (undervise deri), Ovid. Trist. 2, 486; cf. Hor. Od. 1, 24, 2; – ofte ogf. m. Objectsfætning; paeoniam praecipiunt eruere noctu, Plin.; illud potius praecipiendum fuit, ut etc., Cic. Lael. 16; cf. id. ibd. 20; men his praecipit, omnes mortales pecunia aggrediantur, Sall. Jug. 28; cf. Caes. B. G. 5, 58, o. Nep. Milt. 1; — b) ogf. absol. om Læreren; – ne ··· quasi praecipientis cujusdam et docentis ··· esse videatur oratio mea, Cic. d. Rep. 1, 46; in numero praecipientium, Quintil.; ut paucis et tantum adolescentibus praeciperet, Suet. Gramm. 10; cf. id. Ner. 7; — III) af partic. praeceptus, 3, er subst. praeceptum, i, n.: Forskrift, Befaling, Lære, Regel, odl.; – quo praecepto ab iis diligentissime observato, Caes. B. G. 5, 35; ligel. praecepto ducis etc., Tac. Agr. 37; cf. Liv. 9, 31; – atque etiam hoc praeceptum officii tenendum est diligenter, ne etc., Cic. Off. 2, 14; cf. id. ibd. 1, 1: abundare praeceptis institutisque philosophiae; men dare rationes certas et praecepta dicendi, id. Brut. 76; cf. id. Orat. 41; – men deum praecepta secuti Venimus hinc lapsis quaesitum oracula rebus, Virg. Ge. 4, 448.

*praecĭpĭtanter, adv.: hovedkulds, over Hals og Hovede, (agere mannos), Lucr. 3, 1076; — praecĭpĭtantĭa, ae, f., Nedstyrtning, Fald; vid. Gell. 6, 2, o. id. 9, 1; o. — praecĭpĭtātio, onis, f.: Nedstyrtning el. Fald (fra et høit Sted), Senec. d. Ira, 1, 12; ∾ filiae in mare, Vitruv.; — [praecipito]. — praecĭpĭtium, i, n., [praeceps]: steilt Sted, ogf. den derunder liggende Afgrund; – in praecipitium propellere, Suet. Aug. 79; — b) ogf. „alleg.": per praecipitia labi (animum), Lactant.; cf. Cic. d. Rep. 2, 41, (Moser); — II) „overf.": Nedstyrtning, dybt Fald; – dum aliorum praecipitium vident, non prospexerunt, quid etc., Lactant.; contra ulcera, rupta, lapsusque et praecipitia, etc., Plin. 22, 20.

praecĭpĭto, avi, atum, 1, v. a. o. n., [praeceps]; I) act.; A) „egenl."; 1) „alm.": kaster el. styrter ned derfra, magnam vim (equitum) ex equis, Liv. 3, 70; men ∾ senes pontibus (f. de pontibus), Ovid. Fast. 5, 634; cf. id. Met. 15, 518; – men oftest ∾ se el. medial, praecipitari: styrte sig ned; – ∾ se e Leucade, Cic., de vallo, Liv., in fossas, Caes., a tecto, Senec.; f. ogf. Liv. 23, 19 o. 37; men medial, vid. Sall. Jug. 58: quum alii supra vallum praecipitarentur; men „poet.": Scorpios in virides praecipitatur aquas, Ovid. Fast. 4, 164; ligel. lux ··· Praecipitatur aquis, (i. e. dies el. sol occidit), id. Met. 4, 91; – men comisk: hac te praecipitato, (styrt dig, d. e. skynd dig ned derad), Ter. Ad. 4, 2, 36; – men i Gartnersproget: ∾ vitem, Cato, palmitem, Colum., (bøie stærkt nedad); f. ogf. und. praeceps; — B) „fig."; 1) „alm.": ligesom at rive afsted, yderligere at fremskynde; df. ogf. overilende at foretage; – ∾ vindemiam, Colum., men ∾ obitum, (om et Himmellegemes Nedgang), Cic. Arat.; ligel. „poet.": ∾ moras, (ustandset at ile el. skynde sig), Virg. 8, 443; ligel. ∾ tempus agendi, Sil.; – ne praecipitetur editio, (at vi ikke overile os dermed), Quintil. Ep. ad Tryph.; — b) ogf. m. Objectsfætn.; – sociis dare tempus humandis Praecipitant curae, Virg. Aen. 11, 3; cf. Stat. Theb. 1, 679; — 2) „bef.": at styrte el. fordærve; – in tanta mala praecipitatus ex patrio regno, Sall. Jug. 14; avaritia ··· quoad semel ipsa praecipitavit, id. ibd. 41; furor iraque mentem Praecipitant, Virg. Aen. 2, 317; cf. Ovid. Pont. 3, 1, 140; – men pass.: ea forma civitatis ··· unius vitio praecipitata etc., Cic. d. Rep. 2, 23; men nox praecipitata, (som snart gaaer tilende), Ovid. Trist. 1, 3, 47; cf. Matius ap. Cic. Fam. 11, 28: nunc aetate praecipitata etc.; — II) neutr.; A) „egenl." at styrte ned, voldsomt at falde; – praecipitare istuc est, non descendere, Cic. N. D. 1, 32; ubi Nilus ··· praecipitat ex altissimis montibus, id. d. Rep. 6, 18; cf. id. Leg. 2, 3, o. id. d. Or. 3, 48; men multa grandine nimbi In vada praecipitant, Virg. Aen. 9, 670; – plurimi in fossam praecipitavere, Liv. 25, 11; ∾ in insidias, id. 2, 51; – (sol) ipse jam praecipitans etc., Cic. d. Or. 3, 55; cf. Virg. Aen. 2, 9; men Caes. B. C. 3, 25: et hiems jam praecipitaverat; — B) „fig."; 1) „alm.": styrter i Fordærvelse, gaaer tilgrunde; – qui in amorem Praecipitavit, pejus perit, quam qui saxo saliat, Plaut. Trin. 2, 1, 30; praecipitantem impellere, (støde til den Faldende, „alleg."), vid. Cic. Rab. post. 1, o. id. Cluent. 26; pracipitanti rei publicae subvenire, id.; cf. Liv. 27, 40: quum ad Cannas praecipitasset Romana res; — 2) „bef.": at styrte afsted, at overile sig; – sustinenda est potius omnis assensio, ne praecipitet, si temere processerit, Cic. Acad. 2, 21.

praecĭpŭe, adv. af praecipuus: fornemmeligen el. fortrinligen el. fremfor andre; – ∾ indulgere alicui, Caes. B. G. 7, 40; cf. Cic. d. Or. 1, 8; cum in reliquis rebus, tum praecipue etc., Caes. B. C. 3, 68; ut fortasse ubique, in narratione tamen praecipue etc., Quintil. 4, 2, 45; cf. id. 10, 1, 51; f. ogf. Hor. Ep. 1, 1, 108.

praecĭpŭus, 3, [pracipio]; oprdl.: der tages forud el. fremfor andre; df. I) „alm.": hvad nogen har for sig selv el. forud for andre, d. e. eiendommelig, besynderlig, (opp. communis), vid. Cic. Sull. 3 o. 4; non praecipuam, sed parem cum ceteris fortunam subire, id. d. Rep. 1, 4; ∾ jure esse, (have besynderlig Ret dertil), id. Manil. 19; men Itaque unam hanc rem me habere praeter alias praecipuam arbitror, Ter. Ad. 2, 3, 15; cf. Plaut. Rud 1, 3, 6; navnl. ogf. i Retssproget: aliquem praecipuum inter legatarios habere, vid. Suet. Galb. 5; men praecipuum retinere, (beholde forlods), Digest.; — II) „bef." ligesom eximius: fortrinlig el. overordenlig el. udmærket i sit Slags; – praecipuus in eloquentia vir (Cicero), Quintil. 6, 3, 3; praecipuus scientia rei militaris, Tac.; men praecipuus fraude, Flor. 3, 1; – ogf. c. gen., (f. ad), Tac. Ann. 6, 4: praecipuus olim circumveniendi Sabini, (som fortrinligen havde bidraget til hans Fald; men ibd. 15, 56 c. gen. partit.: praecipui amicorum, (de fornemste iblandt dem); – ogf. c. dat.; herba dentibus praecipua, Plin. 25, 107; ogf. m. ad, id. 8, 41: herba ad serpentium ictus praecipua, (særdeles tienlig derimod).

praecise, adv. af praecisus und. praecido: affortet; df. „overf."; A) korteligen, med faa Ord; – ∾ dicitur etc., Cic. N. D. 2, 29, (opp. plene et perfecte); — B) bestemt, ubetinget; – ∾ negare alicui, (afslaae rent ud), Cic. Att. 8, 4, f. und. praecido; cavebitur ei non praecise, sed sub conditione, Digest.

*praecīsio, onis, f.; 1) „alm.": Afskærelse, genitalium, Appul., tignorum, Vitruv.; — II) i Rhetoriken, ligesom aposiopesis: Sætningens Afbrydelse, auct. ad Her. 4, 30; o. — praecīsūra, ae, f.: det Afskaarne, asparagorum, Apic.; ∾ agrorum, Frontin. d. Col., (Goes); — [af praecido]. — praecisus, 3, partic. af praecido.

prae.clāmo, avi, 1, v. n.: skriger el. raaber forud, varsler el. varskoer, Digest. — praeclāre, adv. af praeclarus; I) „alm.": meget klart el. tydeligen, explicare, Cic., intelligere, id., invenire, (om Taleren), Plin. Ep., scribere, Gell.; — II) „bef.": fortrinligen, fortræffeligen, meget vel; – praeclare nobiscum actum

iri, si etc., (at vi slippe saare vel derfra), Cic. Verr. 1, 4; cf. ibd. 4, 61; praeclare agitur, si etc., id. Off. 1, 15; cf. id. Fam. 4, 14; ∾ suum negotium gessit, (har giort en god Handel), id. R. Com. 12; simulacrum praeclare factum e marmore, id.; - ogs. superl.: nihil in vita, nisi praeclarissime, fecisse, id. Mil. 35; - ogs. hos Lægerne: ∾ facere ad aliquid, (være godt Middel derimod), Plin.; - ogs. som Svar el. Udraab; pacem vult Lepidus; praeclare, si etc., Cic. Phil. 13, 9. — praeclārĭter, adv., forcl. Biform af frgd.; - rebus praeclariter gestis, Quadrig. ap. Non.

prae.clārus, 3; I) „egenl.": meget lys el. klar, sol, Lucr. 5, 121, lux, id., iaspis, Juvenal. 5, 42; — II) „fig."; A) „alm."; meget berømt el. navnkundig el. herlig; - ∾ genus maternum, Suet. Oth. 1; cf. Virg. Ge. 4, 322; - men ogs. til det Værre, Sall. Jug. 14: qui nunc sceleribus suis ferox atque praeclarus est; - sædv.: glimrende el. berømmelig, fortræffelig el. fortrinlig; ∾ multi in philosophia et nobiles, Cic.; ∾ indoles ad dicendum, id.; ∾ genus dicendi et magnificum, id.; - quanto vita illorum praeclarior etc., Sall. Jug. 85; nec quicquam praeclarius aut praestantius, quam de re publica bene mereri, Cic. Fam. 10, 5; praeclarissimum facinus, Nep. Timol. 1; - ∾ funus, (prægtig Begravelse), Ovid.; in re Praeclara, (med glimrende Formue), Hor. Sat. 2, 5, 46; - ogs. c. gen., Tac. Ann. 4, 34: T. Livius eloquentiae et fidei praeclarus in primis; — B) „bes." hos Lægerne o. i Oekonomien: tienlig el. fortrinlig; - ∾ herba in vulneribus, Plin.; succus ad multa praeclarus, id. — praeclāvium, i, n., [clavus]: Forstykke paa Klædningen foran Purpurstriberne, Afran. ap. Non.

prae.clūdo, si, sum, 3, v. a., [claudo]; I) „egenl.": tillukker, portas consuli, (for ham), Caes. B. C. 3, 12; horreis praeclusis etc., Suet. Calig. 26; ogs. spærrer, portus classi, Lucan. 9, 39; via lapidum ruina praeclusa, Suet. Oth. 8; — b) „overf." ogs. med Personsobjecter; - praeclusit omnes negotiatores, (lukkede deres Boder), Suet. Ner. 32; — II) „fig.": spærrer Adgangen dertil, betager nogen Brugen deraf; - jam omnem orbem terrarum ··· civibus R. ista defensione praecluseris, Cic. Verr. 5, 65; omnes tibi aditus misericordiae judicum praeclusos esse, id. ibd. 5, 8; - ogs. at hindre el. standse; nam maritimos cursus praecludebat hiemis magnitudo, Cic. Planc. 40; ∾ alicui vocem, Liv.; cf. Ovid. Met. 2, 658: vocisque meae praecluditur usus; ∾ spiritum, Plin.; men ∾ linguam cani, ne latret, Phaedr. 1, 23; ∾ effugium alicui, Lucr.

prae.clŭĕo, ēre, v. n.: at være meget berømt, Prudent. — praeclŭis, e, [prae, cluo, clueo]: meget berømt; - ∾ liberi, Capella. — *praeclūsĭo, onis, f.: Standsning el. Spærring, aquarum, Vitruv.; o. — praeclūsor, oris, m.: som holder ude derfra, legis, Tertull.; — [praecludo]. — praeclūsus, 3, partic. af praecludo.

praeco, ōnis, m.: offenlig Udraaber; A) i el. for Retten; vid. Cic. Verr. 2, 30: praeco, dixisse, pronunciat, (udraaber paa Prætors Befaling: at Parterne havde udtalt, altſ. at Sagen var optagen til Doms); - ogs. enhver Udraaber i Øvrighedens Tieneste; vid. Liv. 3, 47, o. id. 26, 15; — B) i Comitierne, da han sammenkalder Folket, vid. Varr. L. L. 5, 6, udraaber Valgene, osv.; - me non singulae voces praeconum, sed una voce universus populus R. consulem declaravit, Cic. Agr. 2, 2; — C) fremdeles indbyder praeco til de offenlige Skuespil, udraaber Seierviuderne, paabyder Taushed, osv.; - vid. Suet. Claud. 21, o. Cic. Fam. 5, 12, ogs. Plaut. Poen. prol. 11; — D) navnl. besørger praeco ogs. de til en Auction hørende Udraab; - Ut praeco, ad merces turbam qui cogit emendas, Hor. A. P. 419; men praeconi subjici, (blive solgt ved offenlig Auction), Cic. Att. 12, 40; — not.: s. ogs. Paul. ex Fest. p. 106, s. v. indictivum funus; — II) „overf.": Herold el. Lovtaler; - o fortunate ··· adolescens, qui tuae virtutis Homerum praeconem inveneris, Cic. Arch. 10.

praecoctus, 3, partic. af praecoquo. — praecōgĭtātĭo, ōnis, f.: Forudbetænkning, Tertull.; af — prae.cōgĭto, (avi), atum, 1, v. a., forud at overlægge el. betænke; - licet praecogitare plura, et animum ad omnes casus componere, Quintil. 12, 9, 20; praecogitatum facinus, Liv. 40, 4; praecogitati mali mollis ictus venit, Senec. Ep. 76. — *praecognĭtĭo, onis, f.: Forudviden, Boëth.; o. — praecognĭtus, 3, partic. af flgd. — prae.cognosco, (ovi), ĭtum, 3: som kiender el. ved forud el. tidligere; - praecognito nostro adventu, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 15; mors ejus ··· evidentissimis ostentis praecognita est, Suet. Aug. 97.

prae.cŏlo, (cŏlŭi), cultum, 3, v. a.; oprdl.: forud at bearbeide; df. „fig."; A) høiligen at udsmykke el. forædle; - genus eloquentiae praecultum, Quintil. 11, 1, 31; cf. Cic. Part. or. 23: animi habitus, ad virtutem quasi praeculti; — B) at foretrække; - nova et ambitiosa praecolere etc., Tac. Ann. 14, 42.

prae.commŏdo, are, v. a.: at forstrække som Laan el. Gave, Cod. Just. — prae.commŏvĕo, ēre, v. a.: forud el. fortrinligen at bevæge el. røre; - ∾ liberos, Senec. Thyest. 303. — prae.compŏsĭtus, 3: som forud er ordnet, forberedet el. aftalt; - Quum praecomposito nuncius ore venit, Ovid. Fast. 6, 674.

praeconcinnātus, 3, [concinno]: forud beredet el. aftalt; - ∾ mendacium, Appul. — prae.condĭo, īre, v. a.: forud at krydre, leporem, Apic. — praecōnĭum, i, n., s. und. flgd. — praecōnĭus, 3, [praeco]; I): hørende til el. benævnt efter en Præco el. Udraaber; - cujus vox praeconio quaestu prostitit, (der som Udraaber har udleiet sin Stemme), Cic. Quint. 31; — II) df. subst.: praeconium, i, n., (sc. munus); A) „egenl.": en Udraabers Bestilling, der ikke var synderligen anseet, vid. Cic. l. c., o. id. Fam. 6, 18, hvor praeconium facere, være en Udraaber; men ∾ fecisse, (have været det), Suet. Grammat. 3; - men id. Ner. 24: praeconio contendere, (kæmpe om Stemmens Fortrin); — B) df. „overf."; 1) enhver offenlig Udraabelse el. Bekiendtgiørelse el. Udbredelse; - quicquid posthac scripsero, tibi praeconium deferam, (Bekiendtgiørelsen el. Udsalget deraf), Cic. Att. 13, 12; o meum miserum praeconium, id. Rab. Post. 17, (hvor Taleren havde udbudt R's Midler for en Sestertius); men ∾ domesticum, (om en daarlig Declamators Selvros), id. d. Or. 2, 20; men „poet.": Ut cecidi, perago subiti praeconia casus (mei), Ovid. Trist. 5, 1, 9, (udraaber el. bekiendtgiør); cf. id. Pont. 1, 1, 55; men Non ita contemno volucris praeconia famae, Ut etc., id. Her. 17, 207; — 2) Udbredelse af nogens Berømmelse; df. Berømmelse el. Lovprisning el. Lovtale; - mandari versibus suorum laborum praeconium etc., Cic. Arch. 9; cf. id. Fam. 5, 12; men Ovid. Am. 3, 12, 9: Et merito, quid enim formae praeconia feci, (hvi har jeg offenlig rost hendes Skønhed)? cf. id. Pont. 4, 8, 45: Carmina vestrarum peragunt praeconia laudum; df. — praecōnor, ari, v. dep. n.: er Præco el. Udraaber, Capella.

prae.consūmo, (sumpsi), sumptum, 3, v. a.: forud at fortære el tilsætte; - suas ibi (in bello) praeconsumere vires, Ovid. Met. 7, 488; cf. id. Trist. 4, 6, 30. — prae.contrecto, are, v. a.: forud at beføle el. tage derpaa; - df. „poet. overf.": Spectat eam Tereus, praecontrectatque videndo, (beseer med lystne Blikke), Ovid. Met. 6, 478.

praecŏquis, e, s. und. praecox. — prae.cŏquo, (xi), ctum, 3, v. a.: forud at koge el. modne; - in mulso praecocta ruta, Coel. Aur.; men Plin. 18, 69:

acini praecoquuntur in callum (a sole); — II) fuldkomment at koge el. modne; - praecocta alba (uva a sole), Plin. 14, 11. — praecŏquus, 3, s. und. praecox; — ds. adv. praecŏque: tidligen, properare, auct. Itin. Al. M. 38.

praecordĭa, orum, n., [cor); I) „egenl.": Nettet om Hiertet, Mellemgulvet; - quia (haec membrana) cordi praetenditur, Plin. 11, 77; Plato cupiditatem subter praecordia locavit, Cic. Tusc. 1, 10; — II) „overf."; A) Indvoldene, navnl. Maven; - praecordia vocamus uno nomine exta in homine, Plin. 30, 14; anulus in praecordiis piscis inventus, Cic. Fin. 5, 30; cf. Hor. Epod. 3, 5, o. id. Sat. 2, 4, 26; — B) Hiertet og Brystet tilligemed de øvrige indre Dele, som ved Mellemgulvet adskilles fra Underlivet; - spiritu remanente in praecordiis, Liv. 42, 16; Frigidus Arcadibus coit in praecordia sanguis, Virg. Aen. 10, 451; men Ovid. Met. 12, 140: Tum clypeo genibusque premens praecordia duris, etc.; — 2) ds. ogs. Brystet el. Hiertet, som Følelsernes og Lidenskabernes Sæde; - vid. Ovid. Her. 12, 183; Flebis, non tua sunt duro praecordia ferro Vincta, Tibull. 1, 1, 63; cf. Hor. Sat. 1, 4, 89; - ogs. som Modets og Forstandens Sæde; Quondam etiam victis redit in praecordia virtus, vid. Virg. Aen. 2, 367; cf. Ovid. Met. 11, 149, hvor stolidae praecordia mentis, f. stolida mens; — C) „poet." ogs. f. Legemet el. Kroppen; - Dura sed in terra ponunt praecordia, Ovid. Met. 7, 560. — prae.corrumpo, (rūpi), ruptum, 4, v. a.: forud at fordærve el. forføre, aliquem donis, Ovid.; men id. Met. 9, 295: Illa quidem venit, sed praecorrupta, etc.

praecox, ŏcis o. ŏquis, ogs. praecŏquis, e, o. praecŏquus, 3, [praecoquo]; I) „egenl."; A) „alm.": tidligt el. for tidligt kogt el. moden; - vites praecoquis fructus, Colum.; pira praecocia, id.; uvae praecoquae, id.; rosa praecox, Plin.; - men absol.: praecocia: tidlige Frugter, Sommerfrugter, (opp. hiberna), id. 17, 2; ligel. praecoqua, Pallad.; - vites praecoques, (hvis Frugt modnes før Tiden), Colum.; ligel. arbores praecoces, Plin. 16, 50; — b) ogs. „meton.": ∾ loca: Steder, hvor Frugter el. Væxter modnes tidligen, id. 17, 16; ogs. absol. praecocia, id. 17, 54; — II) „fig.": altfor tidlig, ubetimelig; - praecox pugna, Enn. ap. Non., fuga, Lucil. ibd., risus, Plin.; ingeniorum praecox genus non temere umquam pervenit ad frugem, Quintil. 1, 3, 3, (der modnes for tidligen).

prae.crassus, 3: meget tyk; - ∾ cortex suberis, Plin. 16, 13. — praeculco, are, v. a., [calco]: forud stærkt at indprente, Tertull. — praecultus, 3, partic. af praecolo. — prae.cŭpĭdus, 3: meget begerlig derefter, c. gen.; - praecupidus pretiosae supellectilis, Suet. Aug. 70.

prae.cūro, are, v. n.: forud at pleie el. besørge; - ∾ corpus unctione olei, Coel. Aur.; ∾ res suas, Tertull. — prae.curro, cŭcurri, (curri), cursum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": at løbe el. ile foran el. forud; - propere praecucurrit, nuntians etc., Ter. Hec. 3, 3, 11; praecurrit index ad Persea, Liv. 40, 7; — B) „fig."; 1) om Begreber: at ile forud, at gaae forud; - eo jam fama praecurrerat, Caes. B. C. 3, 80; - ogs. c. dat.; ut certis rebus certa signa praecurrerent, Cic. Div. 1, 52; cf. id. Acad. 1, 12; — 2) om Personer: at overtræffe el. overgaae; - qui mihi studio praecurritis, Cic. Catil. 4, 9; vobis vero ... praecurrere, etc.; id. d. Or. 3, 61; — II) act. el. c. acc.; - ∾ adventum alicujus (ile forud), Plin.; — B) ds. „fig."; A) „alm.": at være forud i Tiden; - ∾ aliquem aetate, Cic. Orat. 52; — b) at ile forud, at indtage den første Plads; - ut neque praecurrant (appetitus rationem), neque deserant, Cic. Off. 1, 29, („alleg."); cf. id. Lael. 17: praecurrit amicitia judicium; — B) „bes.": at overgaae, aliquem nobilitate, Nep. Thras. 1; cf. Hor. Ep. 1, 10, 33; Cicero nulla re magis ejusdem aetatis oratores praecurrit, quam judicio, Tac. Or. 22; — III) hertil mærkes; A) af partic. praecurrens, tis, subst. neutr., praecurrentia, ium, i Rhetoriken, ligesom antecedentia: det Foregaaende, Cic. d. Or. 2, 39; — B) partic. perf. praecursus, 3, som depon.: som er ilet forud; - rumore praecurso, Ammian. 18, 2.

praecursātor, oris, m., [curso]: Biform af praecursor, Ammian. — *praecursĭo, onis, f.: Forudilen; ds. A) „alm.": at gaae forud, at være tidligere; - non fieri assensionem sine praecursione visorum, Cic. Fat. 19; — B) „bes."; 1) ligesom Forpostfægtning; ds. „alleg.": den foreløbige Retshandel, vid. Plin. Ep. 6, 13; — 2) den forberedende Tale og ligesom Indledning i en Sag, vid. Cic. Top. 15; o. — praecursor, oris, m.: som løber foran; ds. praecursores i Hæren: Forposter el. Blinkere, Liv. 26, 17; men Plin. Pan. 76: den forudilende Del af Keiserens Følge; — II) „fig.": som gaaer forud; - flos praecursor bonae indolis, Nazar. Pan. Const. 3; — B) Speider; - in omni calumnia praecursorem et emissarium etc., Cic. Verr. 5, 41; — [praecurro]. — praecursōrĭus, 3, [praecursor]: som iler forud, index, Ammian.; ds. „overf.": foreløbig el. forberedende, epistola, Plin. Ep. 4, 13. — 1. praecursus, 3, partic. af praecurro. — 2. praecursus, us, m., [praecurro]: Forudilen; ds. Plin. 16, 42: praecursu etesiarum, (naar de i Forveien have blæst). — praecŭtĭo, ĕre, v. a., [quatio]: foran at ryste el. svinge; - Ipse Amor accensas praecutit ante faces, Propert. 3, 14, 16; ∾ taedas, Ovid. Met. 4, 758.

praeda, ae, f., [besl. m. praedium]; I) „egenl.": Bytte, navnl. Krigsbytte el. Rovet, (quod manu parta, Varro); - praedam militibus dare, Caes.; praedas et manubias suas imperatores ... in ornamenta urbis conferre, Cic. Agr. 2, 23; urbem praedae dare, Liv.; praedas hominum pecorumque agere, id. 2, 64; ligel. praedas trahere, Tac.; — II) „overf."; A) Bytte el. Fangst paa Jagten; - lepus omnium praedae nascens, Plin. 8, 81; cf. Phaedr. 1, 5, o. Hor. Od. 4, 4, 50; ogs. den fangede Fisk, Ovid. Met. 13, 936; men Plaut. Pseud. 4, 7, 23: Praeda haec mea est, (denne Prise er min); cf. Ovid. Her. 15, 51: Nunc tibi Sicelides veniunt, nova praeda, puellae; — B) „bes." ogs. a) det uretfærdigen Røvede el. Borttagne; - regnum ejus sceleris sui praedam facit, Sall. Jug. 14; pupillos ... esse praedam praetoribus, Cic. Verr. 1, 50; — b) Vinding el. Gevinst; saal. Nep. Chabr. 2: a quibus magnas praedas faciebat, (erholdt store Gaver; vid. Brem.); Rejecta praeda, quam praesens Mercurius fert, (den visse Handelsfordel), Hor. Sat. 2, 3, 68; cf. Tibull. 2, 3, 39: praedam saecula laudant (Fordelen); ds. ogs. det Fundne, Hittegods, Phaedr. 5, 6.

praedābundus, 3, [praedor]: plyndrende, hærjende, exercitus, Liv. 2, 26; cf. Sall. Jug. 90. — praedamnātĭo, onis, f.: Forudfordømmelse, Tertull.; af — prae.damno, (avi), atum, 1, v. a.: forud el. tidligere at domfælde; - culpam ejus temporis in praedamnatum collegam transferens, Liv. 4, 41; cf. Suet. Aug. 56: destituere ac praedamnare amicum etc.; — II) „fig."; - ∾ se infelicitatis perpetuae, (holde sig for forloren for stedse), Val. Max. 6, 9, in.; men praedamnata spe dimicandi etc., (efterat have opgivet Haabet derom), Liv. 27, 18.

*praedātĭcius, (-tius), 3: som er giort til Bytte; - ∾ pecunia, Gell. 13, 24; — praedātĭo, onis, f.: Plyndren el. Plyndring; - praedationibus regnum augere, Tac., mare infestare, Vell.; - in sing.: ∾ aperta grassari, Lactant.; o. — praedātor, oris, m.: som plyndrer el. røver; - praedator (i. e. qui praedatur) ex sociis (exercitus), Sall. Jug. 44; cf. Cic. Catil. 2, 9; — II) „poet. overf."; A) en Jæger, aprorum, Ovid. Met. 12, 306; cf. Phaedr. 2, 1; — B) rovgierrigt Menneske; - Praedator cupit immensos obsidere cam-

pos, Ut etc., Tibull. 2, 3, 45; — df. praedātōrĭus, 3: som plyndrer el. røver; - ∾ manus, (Streifkorps, opp. exercitus), Sall. Jug. 20; ∾ naves, Liv. 34, 36, (Caperskibe el. Sørøverskibe). — [praedor]. — praedātrix, icis, fem. af praedator: Røverske; - Herculei praedatrix ... alumni (Dryope), Stat.; - ogs. adj.: røversk; ∾ bestia: Rovdyr, Ammian. — 1. praedātus, 3, partic. dep. af praedor. — 2. praedātus, 3, [af prae o. do, dedi]: som forud er given; ∾ medicamentum, Coel. Aur.

prae.dēcessor, oris, m.: Forgænger el. Formand i Embedet, Symmach. — prae.dēlasso, are, v. a.: forud at trætte el. udmatte; - (moles) incursus quae praedelassat aquarum, Ovid. Met. 11, 730. — prae.dēlēgātĭo, onis, f., (i. e. delegatio ante tempus facta: Anvisning før Tiden), Cod. Theod. — prae.densus, 3: meget tæt el. fast, terra, Plin., farrago, id. — prae.dēsignātus, 3: forudbestemt, Tertull. — praedestĭnātĭo, onis, f.: Forudbestemmelse, Boëth.; af — praedestĭno, avi, 1, v. a.: forudbestemmer, alicui aliquid, Prudent.; men Liv. 45, 40: sibi ipsos similes praedestinantes triumphos, (som kunde haabe for dem selv lignende Triumpher). — prae.dexter, xtra, xtrum: meget behændig, Gratian. Cyneg. 67, inc.

†praedĭātor, oris, m., [praedium], i. e. qui praedia mercatur a populo; Gaj. Inst.: som afkiøber Folket de til samme pantsatte Jorder, (som altf. fortrinligen kiender de hidrørende Lovbemmelser); vid. Cic. Balb. 20; cf. id. Att. 12, 14 o. 17; — df. praedĭātōrĭus, 3: som hører til Jordegodsers Kiøb el. Salg el. Pantsættelse, lex, Suet. Claud. 9; quum de jure praediatorio consuleretur (Scaevola), Cic. Balb. 20. — praedĭātus, 3, [praedium]: som besidder Jordegods; df. meget rig, Appul.

*praedĭcābĭlis, e: værd at omtale; - et est in aliqua vita praedicabile aliquid, etc., Cic. Tusc. 5, 17; o. — praedĭcātĭo, onis f.; I) „alm.": offenlig Bekiendtgiørelse, navnl. en Eiendoms offenlige Udbydelse til Salg ved Præco; vid. Cic. Agr. 2, 18; men ∾ nefariae societatis, (Bekiendtgiørelse deraf, at omtale el. røbe den), id. Verr. 3, 61; — II) „bef.": berømmelig Omtale, Berømmelse, Plaut. Mil. gl. 4, 6, 22; in mediocri statu sermonis et praedicationis etc., (med en blot middelmaadig Berømmelse el. Navnkundighed), Cic. Qu. Fr. 1, 1, 14; latissima praedicatione circumferre, Plin. Ep. 6, 8; men nec vana de se est praedicatio Caesaris etc., Flor. 4, 2; — [praedico].

*praedĭcātīvus, 3, (i Logiken), ligesom categoricus: bekræftende, propositio, Appul.; o. — praedĭcātor, oris, m.; I) „alm."; A) en Bekiendtgiører el. Udraaber, Appul.; — B) sild. en Prædiker el. Prædikant, Tertull.; — II) „bef.": en Lovtaler; - sui beneficii me esse et praedicatorem et auctorem etc., Cic. Balb. 2; te ipso praedicatore et teste, id. Fam. 1, 9; cf. Plin. Ep. 7, 33; — [1. praedico]. — praedĭcātrix, icis, fem. af praedicator: som bekiendtgiør, Tertull.

1. prae.dĭco, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": bekiendtgiør el. udraaber offenligen, navnl. som Præco; - si palam praeco jussu tuo praedicasset, m. acc. c. inf., Cic. Verr. 3, 16; cf. id. Off. 2, 13; ligel. Itaque auctionem praedicem, ipse ut veneam, Plaut. Stich. 1, 3, 41; — B) „bef."; 1) siger høit, erklærer, paastaaer; - actum'st, siquidem haec vera praedicat, (hvis hun siger sandt), Ter. Andr. 3, 1, 7; consul ... praedicans (erklærende), participem fore praedae exercitum, Liv. 4, 53; cf. Nep. Eum. 13; men Plaut. Poen. 5, 4, 75: Ei praedicabo, quomodo etc., (jeg skal sige ham det); ogs. absol.: ut praedicas, (som du paastaaer), Cic. Catil. 1, 9; — b) forudsiger, Tertull.; — 2) bekiendtgiør el. omtaler med Berømmelse, berømmer el. lovpriser; - nostra semper ... praedicabitur pugna, Cic. Arch. 9; ∾ laudes alicujus, Nep., aliquem liberatorem patriae, id.; ∾ beneficia, Plin. Ep. 1, 14; ogs. m. acc. c. inf., Nep. Thras. 1; men impers. pass.: praedicari de se ... volunt., Cic. Arch. 11; ogs. absol.: verecundia in praedicando, (i at omtale sine Bedrifter), Tac. Agr. 8; — II) sild. o. eccl. f. praedicere: at forudsige, at spaae, Tertull.

2. prae.dīco, xi, ctum, 3, v. a. (o. n.); - I) „alm.": siger forud el. forudsiger; - hoc primum in hac re praedico tibi, Ter. Andr. 1, 1, 19; cf. ibd. 1, 2, 34: neque tu haud dicas, tibi non praedictum, cave; ogs. m. udfald. acc.: praediceres (sc. id futurum), ibd. 4, 4, 54; cf. Cic. Fam. 6, 6; - quae praediximus, (hvad ovenfor er anført), Quintil. 3, 6, 89; cf. Senec. Ep. 102; men ut praediximus, Suet. Aug. 90; ut in historia praedictis minor, ita etc., (ringere end de anførte Forfattere), Quintil. 10, 1, 74; — II) „bef."; A) forudsiger el. spaaer el. propheterer; - ∾ defectiones solis et lunae, Cic. d. Senect. 14; ligel. ad praedicendam eclipsin, Plin. 2, 9; - men pass. impers.: ut praedici posset, quid cuique eventurum esset, Cic. Div. 1, 1; - ogs. at varsle el. bebude; Saepe malum hoc nobis ... memini praedicere quercus, Virg. Ecl. 1, 17; cf. Senec. Qu. N. 2, 32; — B) erklærer, paastaaer, forsikkrer; - denuncio atque praedico, nihil Antonium ... eorum facturum etc., Cic. Phil. 6, 3; — C) bekiendtgiør til nogens Efterretning el. som Befaling; df. advarer el. anmoder, befaler el. forordner; a) c. acc.; - ubi praetor ... reo ... diem praedixisset, Tac. Ann. 2, 79; ad praedictam coenae horam etc., Suet. Claud. 8; — b) m. ut o. ne; - eisque praedixit, ut ne etc., Nep. Them. 7; cf. Liv. 2, 10; men visam esse Junonem praedicere, ne id faceret, Cic. Div. 1, 24; cf. Tac. Ann. 16, 33: praedicto (efter at den Befaling var given), ne etc.; — III) af partic. praedictus, 3, er subst. praedictum, i, n.; A) „alm.": Forudsigelse el. Spaadom; sædv. in pl.; - praedicta astrologorum, Cic., vatum, id., Virg.; men praedicta deorum, Val. Fl., (deres Varsler); — B) „bef."; a) Aftale; - velut ex praedicto etc., Liv. 33, 6; — b) Befaling; - quia praedictum erat dictatoris, ne quid absente eo rei gereret, etc., id. 23, 19.

*praedictĭo, onis, f.: Forudsigen el. Forudsigelse; df. A) i Rhetoriken: etslags Forudforkyndelse el. Forklaring af det, man agter at sige; vid. Quintil. 9, 2, 17; — B) Forudsigelse el. Spaadom; - praedictiones et praesensiones rerum futurarum, Cic. N. D. 2, 3; cf. id. Div. 2, 42, o. Suet. Tib. 14; o. — praedictīvus, 3: forudsigende; df. i Lægesproget: prognostisk, Coel. Aur.; — [2. praedico]. — 2. praedictus, 3, partic. af 2. praedico.

prae.diffĭcĭlis, e: meget vanskelig, Tertull. — praedĭŏlum, i, n., dem. af praedium: liden Gaard paa Landet, Cic. Att. 16, 3, o. Plin. Ep. 1, 24; men „alleg.": in parvo, et eo litigioso praediolo relicti, Cic. d. Or. 3, 27. — prae.dīrus, 3: meget skrækkelig el. afskyelig, Ammian. — prae.disco, ĕre, v. a.: forud at lære el. giøre sig bekiendt dermed; - exercitatione quasi ludicra (ea) praediscere etc., Cic. d. Or. 1, 32; cf. Virg. Ge. 1, 51: varium coeli praediscere morem. — prae.dispŏsĭtus, 3, nuncii, Liv. 40, 56, (som forud ere opstillede paa forskellige Steder).

praedĭtus, 3, [datus]: som (fremfor andre) er forsynet el. begavet dermed; df. som har noget, (navnl. som Egenskab, være sig god el. ond); ogs. forbunden dermed; sædv. c. abl.; - summis ornamentis honoris, fortunae, virtutis, ingenii praeditus, Qu. Hortensius, Cic. Manil. 17; cf. id. Div. in Caecil. 22; ligel. praeditus amplissimo sacerdotio, id., consularibus et triumphalibus ornamentis, Tac., magno imperio, Sall.; - non ut parvo metu praeditus sit, sed ut nullo, Cic. Tusc. 5, 41; praeditus levitate, egestate, perfidia, id. Flacc. 3; singulari immanitate et crudelitate, id. Sull. 3; praeditus culpa, Lucr.; - siderum errores ... varietate admirabili

praediti, Cic. Univ. 9; dextrum cornu (cervi) ··· medicamento praeditum, Plin. 8, 50; — II) filb. ogf. om en Guddom, ligesom praepositus: som er sat derover; c. dat.; – Mercurius nunciis praeditus, Fronto; praedita populari amori (Venus vulgaris), Appul.

praedĭum, i, n., [besl. m. praeda o. praes]: enhver Grund el. fast Eiendom, (være sig paa Landet el. i Byen), hvori der gives Borgen el. Sikkerhed; – praedibus et praediis populo cautum est, Cic. Verr. 1, 54; cf. Liv. 22, 60; men tot praedia, tam pulchra etc., Cic. R. Am. 15; in rustica praedia relegare, ibd.; men habet in nummis, habet in urbanis praediis, id. Verr. 3, 86; – ogs. bruges praedia urbana, om saadanne Bygninger paa Landet, som ere opførte paa Byens Vis, quia urbanum praedium non locus facit, sed materia, Digest.; cf. Nep. Cim. 4; – comisk er Martial. 12, 72: Deseris urbanas, tua praedia, Pontice, lites, (hvoraf du havde dine Indkomster).

prae.dīves, ĭtis, adj.: meget rig, Liv., Tac.; men praedivite cornu Auctumnus, vid. Ovid. Met. 9, 91. — praedīvīnātĭo, onis, f.: Anelse el. Forudseenhed af det Tilkommende, Plin. 8, 37; af — praedīvino, are, v. a.: at ane el. forudsee det Tilkommende; – apes praedivinant ventos imbresque, Plin. 11, 10; cf. Plaut. Truc. 2, 3, 17: praedivinant, quo die esuri sient. — prae.dīvīnus, 3: som ufeilbart forudsiger el. varsler noget; – ∾ somnia, Plin. 37, 60.

1. praedo, 1, v. a., s. und. praedor, not. — 2. praedo, onis, m., [praeda]; I) „egenl.": som tager Rov el. Bytte, en Røver, navnl. Stratenrøver el. Stimand; – vid. Cic. d. Or. 3, 1, o. Caes. B. C. 3, 110; ∾ maritimi, (Sørøvere), Nep. Them.; praedo religionum, (Tempelrøver), Cic. Verr. 4, 34; men Perfidus, alta petens abducta virgine praedo, Virg. Aen. 7, 362; — II) „overf."; A) i Retssproget: som tilegner sig andres Eiendom, Digest.; — B) praedones, om Vandbierne, Colum. 9, 15; ∾ volucrum (accipiter), Martial. 14, 216.

prae.dŏcĕo, (cŭi), ctum, 2, v. a.: forud at vise el. lære; – ∾ sepulcrum, (vise dets Sted), Prudent.; illi praedocti a duce etc., Sall Jug. 94; praedoctus esto, etc., Plin. 18, 37. — prae.dŏmŏ, ŭi, 1, v. a.: forud at tæmme el. betvinge; – praedomuisse omnes casus meditando, Senec. Ep. 123. — praedōnĭus, 3, [praedo]: røversk; – ∾ more versari, Digest.

praedor, atus sum, 1, v. dep. n. o. a., [praeda]; I) neutr.: røver, plyndrer, giør Bytte; A) i Krigssproget; – in terram praedatum exisse, Nep. Alcib. 8; milites praedantes, Caes.; cf. Liv, 4, 55; men Tac. Agr. 29: pluribus locis praedata (classis); — B) forbrydersk; – spes rapiendi atque praedandi occoecat animos eorum, Cic. Phil. 4, 4; ligel. ∾ in bonis alienis nomine civitatis, id. Verr. 2, 19; ligel. ∾ de oratorum bonis, ibd. 5, 78, ex alterius inscientia, id. Off. 3, 16; — C) „poet." ogs. om Dyrene; – jussit praedari lupos, Ovid.; s. ogs. nedens.; — not.: ogs. medial: Bene ego ab hoc praedatus ibo, (med godt Bytte), Plaut. Pseud. 4, 7, 39; — II) act.; A) „egenl.": at plyndre el. røve, at udplyndre; – praedari socios magis, quam hostes, Tac. Ann. 12, 49; men Suet. Dom. 12: ∾ omni modo bona vivorum et mortuorum; – ogs. at fange Dyr, at fiske; ∾ pisces calamo, Propert. 4, 2, 37; – men „poet." om et Rovdyr: Ad multas lupa tendit oves, praedetur ut unam, Ovid. A. A. 3, 419; — B) „overf.": at fratage el. borttage; – Singula de nobis anni praedantur euntes, Hor. Ep. 2, 2, 55; navnl. ogs. erotisk; vid. Ovid. Am. 1, 3, in.: quae me nuper praedata puella est, (som nyligen har røvet mit Hierte); men Tantum ne nostros avidi praedentur amores, (frarøve mig min Elskede), ibd. 3, 8, 59; — af act. praedo are, findes pass.: Mihi istaec videtur praeda paedatum irier (f. iri), Plaut. Rud. 4, 7, 16; ligel. de praedato, (af Rovet), Vopisc. Prob. 8.

prae.dūco, xi, ctum, 3, v. a.: drager el. leder derfor, fossam et maceriam, Caes.; sædv. m. tilføiet dat.; ∾ fossas transversas viis, id. B. C. 1, 27; cf. Tibull. 4, 1, 83; – praeductam obsessis parentibus fossam etc., Senec. d. Ira 2, 8; df. — praeductōrĭus, 3: til at trække el. drage derfor; – ∾ lora, Cato. — praeductus, 3, partic. af praeduco.

prae.dulcis, e; I) „egenl.": meget sød, sapor, Plin., mel, id.; – aliis quod triste et amarum est, Hoc tamen esse aliis possit praedulce videri, etc., Lucr. 4, 638; praedulcium fastidium sal temperat, Plin. 24, 1; — II) „fig.": meget behagelig, decus, Virg., eloquium (Platonis), Plin.; luxuries, praedulce malum, Claudian.; — b) neutr. ogs. som adv.; – nautis praedulce minantur (Sirenes), Stat. Silv. 5, 3.

prae.dūro, avi, atum, 1, v. a.: hærder el. indtørrer meget stærkt; – succum pomi myrrha adjecta praeduratum etc., Plin. 23, 71; – men „fig.": ∾ callum pectoris, Prudent. — prae.dūrus, 3; I) „alm.": meget haard, faba, Plin., corium, Tac., dens, Martial. 13, 66; — II) „fig."; – ∾ labor, Val. Fl.; ∾ viribus (homo: meget stærk), Virg.; men ∾ aetas, (som ikke længere bøies el. vænnes), Colum.; praeduri oris esse, (være uforskammet i sin Tale), Quintil. 6, 4, 11; men ∾ verba, id. 1, 6, 26, (haarde og stødende for Øret, som usædvanlige, odl.).

praeēmĭnentĭa, ae, f., (fremragende Gestalt); df. „fig.": Fortræffelighed, Ypperlighed, negotii, Claud. Mamert.; af — prae.ēmĭnĕo, ŭi, 2, v. n. (o. a): at rage frem derover; – cancelli ··· desuper praeeminent, Augustin.; oculi praeeminentes, (fremstaaende), Digest.; — II) „fig.": at udmærke sig; c. dat., ogs. c. acc.; – qui Graecis praeeminet, Senec. Contr. 1, 4; – ∾ ceteros peritia legum, Tac. Ann. 12, 10; cf. ibd. 3, 56.

prae.ĕo, ivi o. ii, ĭtum, ire, v. n. o. a.; I) „egenl.": gaaer foran el. forud; A) neutr., m. o. ud. dat.; – ut singulis consulibus alternis mensibus lictores praeirent, Cic. d. Rep. 2, 31; praetor dictus, qui praeiret exercitui, Varro, ogs. qui praeiret jure et exercitu, id.; – Laevinus Romam praeivit, Liv. 26, 27; cf. Virg. Aen. 5, 186, o. Ovid. Fast. 1, 81; — B) act.; – is ··· per avia ac derupta praeibat eum, cujus etc., Tac. Ann. 6, 21; — II) „fig."; A) „alm."; 1) neutr.: at gaae foran; – natura ipsa praeeunte, (efter Naturens Anvisning), Cic. Fin. 5, 21; — 2) act.; at forekomme; – ut famam sui praeiret, Tac. Ann. 15, 4; — B) „bes."; 1) i Religionssproget og publicistisk: at foregaae med en Formular, d. e. at foresige, aliquid (alicui: nogen en Formular); sieldnere praeire verbis el. absol.; – agedum pontifex publicus populi R., praei verba, quibus me ··· devoveam, Liv. 8, 9; cf. id. 31, 17; ogs. ∾ sacramentum, Tac. Hist. 1, 86, obsecrationem, Suet. Claud. 22; men Praei verbis, quid vis, Plaut. Rud. 5, 2, 48; – men m. blot dat.; praeivimus commilitonibus etc., Plin. Ep. 10, 6; cf. Ps.Cic. p. Dom. 52; — 2) df. ogs. (udenfor den techniske Sphære); a) at foresige; at forelæse; at forespille; – ut vobis voce praeirent, quid judicaretis, Cic. Mil. 2; legentibus singulis praeire, om Læreren, Quintil; cf. id. 1, 2, 12; men quam (tibiam) C. Graccho cum populo agenti praeisse etc., Gell. 1, 11; — 3) foregaaer med en Befaling el. Lærdom, d. e. befaler el. forordner; underviser el. lærer; – omnia, uti decemviri praeierunt, facta, Liv. 43, 13; – de omni officio judicis praeire alicui, Gell. 14, 2. — prae.exercitāmentum, i, n.: forberedende Øvelse, (som Oversættelse af προγυμνάσματα), Priscian.

praefactus, 3, s. und. 1. praefectus. — *praefāmen, ĭnis, n.: Fortale, Symmach.; — prae.fātĭo, onis, f.; I) „alm.": foregaaende el. indledende Tale; navnl. en Formular, som fremsiges foran en høitidelig Handling; – quae porro tua praefatio dona-

tionis fuit? Cic. Verr. 3, 80; cf. Liv. 45, 5; men Plin. 7, 27, er praefatio triumphi: etslags Program over Triumphators Bedrifter; — II) „bef.": Indledning til en Dom el. Kiendelse, Suet. Dom. 11; - men Plin. praef.: vocabula rustica ··· barbara cum praefatione honoris ponenda, (jf. vort: med Tugt at sige); men ibd. in.: jucundissime imperator! sit enim haec tui praefatio verissima, (denne Tiltale el. Benævnelse); - endel.: Fortale el. Indledning til et Skrift el. til et Foredrag; - an dixerit praefationem, Plin. Ep. 1, 13; cf. Martial. 3, 18; — df. dem. praefātiuncŭla, ae, f.: kort Fortale el. Indledning, Hieronym.; o. — praefātus, us, m.: Forudsigelse; - meo praefatu, Symmach.; - [praefor].

praefectiānus, 3: hørende til en praefectus praetorio, apparitor, Ammian.; ogs. absol. praefectianus, (sc. apparitor), Cod. Just. — praefectio, onis, f., [praeficio]: Sætten el. at sætte derover; - a praefectione praefica dicta, Varro. — praefectōrius, 3, vir: som har været praefectus, Digest.; ligel. absol., praefectorius, (sc. vir), Sidon.

praefectūra, ae, f., [praefectus]; I) „alm.": Forstanderskab, Bestyrelse, Forvaltning; - ∾ villae, Varro; men hanc de se praefecturam etc., (Tilsynet med, at han ikke spiste formeget), Plin. 28, 14; - df. ogs. comisk: enhver Bestilling el. Forretning; vid. Plaut. Capt. 4, 3, 7: Nunc ibo ad praefecturam, et jus dicam larido; — II) „bef." o. i Statssproget; A) Forvaltningen af et Embede el. af en Commando; - praefectura morum, Suet. Caes. 76, (i. e. censura); ∾ annonae, Tac., praetorii, id.; ogs. ∾ praetorio, Aur. Vict. Caes. 9; ∾ urbis, Plin., ogs. urbi, Digest.; - fremdeles: Commandoen over Rytteriet, over Forbundstropperne, over Materialvæsenet, (hvis Befalingsmænd ogs. hede praefecti); - ut quot vellet praefecturas sumeret, (kunde disponere over saa mange Officerposter), Cic. Att. 6, 1; cf. Nep. Att. 6: consulum praetorumque praefecturas sibi delatas etc., (i. e. a consulibus etc.); f. ogs. Suet. Aug. 28, o. Hirt. B. G. 8, 12; — 2) navnl. ogs. Forvaltningen af en Provinds; - ad praefecturam Aegypti provehere, Suet. Aug. 66; cf. id. Ner. 47; — B) df. „metonym." 1) det af en praefectus bestyrede Land el. District, Statholderskab; - Aegyptus dividitur in praefecturas oppidorum, quas nomos vocant, Plin. 5, 9; proximas praefecturas corripere, Tac. Ann. 11, 8; — 2) praefecturae hede ogs. visse Byer i Italien, som, uden egne Love og Øvrigheder, styres af de dem fra Rom sendte praefecti; saal. om Capua, vid. Vell. 2, 44, o. Liv. 26, 16; (opp. municipium o. colonia, Cic. Sest. 14); — not.; efter Frontin. d. Lim. ap. Goes. heder praefectura ogs.: det Stykke Land, som af Naboernes Grund lægges til en Coloni. — 1. praefectus, (prae.factus), 3, [facio]: forud giort el. sket, Coel. Aur. — 2. praefectus, 3, partic. o. adj. af praeficio, hvor ogs. praefectus, i, m. — prae.fēcundus, 3: meget frugtbar; - omnia celerius senescunt praefecunda, Plin. 16, 51. — praefĕricŭlum, i, n., [praefero], (sc. vas): etslags bækkenformet Kobberfad til Offerbrug, vid. Paul. ex Fest. p. 248, (Müll.).

prae.fĕro, tŭli, lātum, ferre, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": bærer el. fører forud el. foran; - ∾ fasces praetoribus, Cic. Verr. 5, 9; oftere: at bære el. holde foran sig, dextrā facem, ibd. 4, 34; - ∾ insignia laureae in fascibus etc., Caes. B. C. 3, 71, (lade bære foran sig); cf. Suet. Caes. 37: praetulit triuim verborum titulum etc., (hvor Talen er om den triumpherende Cæsar); cf. id. Tit. 2, o. Liv. 37, 46; - Et praefert cautas subsequiturque manus, (føler sig for), Ovid. Fast. 2, 336; - men „alleg.": ∾ alicui ··· ad libidinem facem, Cic. Catil. 1, 6; — B) df. medial: praelatus, 3: ridende el. ilende forbi; - praeter castra sua praelati, Liv. 7, 24; men id. 5, 26, c. acc. (efter d. udfaldne praepos.): effusa fuga castra sua praelati; men equo praelatus, (efter at være sprængt forbi), Tac. Ann. 6, 35; - men om et Optog: qua praeferebatur funus, (hvor det førtes forbi), Plin. 21, 7; — II) „fig."; A) „alm.": bærer ligesom foran mig el. til Skue, lader mig tydeligen mærke dermed, yttrer el. aabenbarer el. forraader; - avaritiam praefers, qui etc., (røber, giver Bevis derpaa), Cic. R. Am. 31; ∾ in vultu habituque insignem memoriam ignominiae acceptae, Liv. 27, 34; Si modo, quem praefers, non simulatur amor, Ovid. Her. 17, 36; modestiam praeferre, et lascivia uti, Tac. Ann. 13, 45; haec ejus diei praefertur opinio, ut etc., (man yttrer derom den Formening), Caes. B. C. 1, 47; - ∾ opem, (at hielpe), Stat.; men ∾ causam: anføre som Grund, Sisenn. ap. Non.; — B) „bef."; a) foretrækker el. sætter foran; - ∾ sibi aliquem, Cic. Brut. 26; ∾ otium labori, Sall.; cf. Cic. Manil. 24, o. Caes. B. G. 5, 54; O patriae praelate meae, praelate parenti, (hvem jeg har foretrukket derfor), Ovid. Met. 8, 109; men Virg. Aen. 5, 541: Nec ··· praelato invidit honori, (f. nec invidit illi, qui praelatus erat honore); - ogs. heder praeferre alicui aliquid, Plin. 15, 25: giøre, at noget foretrækkes et andet; - ogs. findes praeferre c. inf., ligesom malle: at foretrække; vid. Hor. Ep. 2, 2, 126 o. 184; — b) tager forud, anticiperer; - ∾ diem triumphi, Liv. 39, 5; ligel. praelato die, (i. e. praecepto), Digest.; — not.: af praelatus, 3: foretrukken el. fortrinlig, findes compar. praelatior, Coel. Aur.

prae.fĕrox, ōcis, adj.: meget heftig el. hidsig el. overmodig; - mitis legatio, ni praeferoces legatos ··· habuisset, Liv. 5, 36; praeferox ingenio (af Charakter), Tac.; men praeferox multiplici successu, (ifølge deraf), Suet. Caes. 35. — prae.ferrātus, 3: fortil el. oventil beslaaen med Jern; - ∾ pilum, Plin.; men comisk: ∾ tribunus ··· vapularis, Plaut. Pers. 1, 1, 22, (i. e. ferreis compedibus vinctus). — prae.fertĭlis, e: meget frugtbar, germen, Prudent. — prae.fervĭdus, 3: meget hed, regio, Colum.; ∾ balnei vapore enecatur, Tac. Ann. 14, 64; — B) „fig.": trux ac praefervida ira, Liv. 9, 18. — praefestīnātim, adv.: meget hurtigt, overilet; - ∾ et cupide (instituere judices), Sisenn. ap. Non.; af — prae.festīno, (avi), atum, 1, v. a.; I) „alm.": forhaster mig el. overiler mig dermed; - isti infortunium, Qui praefestinet, ubi herus assit, praeloqui, Plaut. Rud. 1, 2, 30; cf. Liv. 23, 14; praefestinatum opus, Colum.; cf. Ovid. d. Nuc. 98; — II) „bef.": at ile forbi; - sinum praefestinans, (ilsomt seilende der forbi el. derover), Tac. Ann. 5, 10.

praefĭca, ae, f.: Grædekone, der leies til at hyle og klage over den Afdødes Lig; vid. Varr. L. L. 7, 3; praeficae quasi ··· praefectae etc., Fest. p. 223, (Müll); cf. Plaut. Truc. 2, 6, 14: Sine virtute argutum civem mihi habeam pro praefica; - ogs. som appos.; tamquam mulierum voces praeficārum, Gell. 18, 7.

prae.fĭcio, fēci, fectum, 3, v. a., [facio]; I) sætter derover, aliquem alicui (rei el. personae); - ∾ imperatorem bello, Cic., legatos legionibus, Caes., aliquem classi, Nep., libertos rationibus, epistolis, Tac. Ann. 6, 8; - men ∾ sacerdotes suos cuique deorum (f. sacro cujusque dei), Liv. 1, 19; - ogs. ud. dat.: in eo exercitu ··· (eum) praefecerat, (havde givet ham en Commando deri), Cic. Sest. 18; men ∾ aliquem curatorem, qui etc., id. Verr. 2, 59; — II) af praefectus, 3: foresat; (Conscia sit Juno, sacris praefecta maritis, Ovid. Her. 12, 87; cf. Tac. Hist. 4, 55: ripae Rheni a Vitellio praefectus), - er ogs. at mærke som subst., praefectus, i, m.: Foresat el. Forstander, Befalingsmand el. Commandeur; ordenl. c. gen., hvorfor dog ofte staaer dat.; - praefectus praetorii, Tac., ogs. praetorio, Digest.: Oberst for den keiserlige Livvagt; ligel.

praesectus morum, Nep. Hamilc. 3; men ∾ moribus, Cic. Cluent. 46, (i. e. censor); ligel. praesectus vigilum o. vigilibus, Digest., custodum, Nep.; ligel. ∾ castrorum, Tac., ogs. castris, id.; ∾ aerarii, Plin. Ep., ogs. aerario, id. Pan.; ∾ navium, (Admiral), Liv., Tac.; men praesecti navium, Liv. 36, 44, Skibscapitainer; - praesectus urbis, Liv., urbi, Gell., Digest.: Gouverneur el. Befalingsmand i Rom; blev først fra Keiser Augustus en bestandig Øvrighedsperson, (da han før alene udnævntes i Consulernes Fraværelse); vid. Tac. Ann. 6, 10, flgd.; cf. Suet. Aug. 37; — bb) hertil hører endnu; a) i den romerske Hær er praesectus ved Rytteriet, hvad tribunus militum ved Fodfolket, altf. Oberst af Cavalleriet, vid. Caes. B. G. 3, 7; ligel. ved Forbundstropperne, vid. Sall. Jug. 46; endel. ved Hærens Materialvæsen svarer praesectus fabrum omtr. til vort: Felttøimester; vid. Nep. Att. 12, o. Cic. Balb. 28; - praesectus legionis under Keiserne, (vid. Tac. Hist. 1, 82), svarer rimel. til de tidligere legatus legionis, (Legationscommandeur); — b) udenfor Romerstaten heder praesectus: Befalingsmand el. Statholder el. General; - inter praesectos etc., Nep. Ages. 2; cf. id. Alcib. 5; — c) praesectus heder endel. Statholderen i visse Provindser; saal. praesectus Aegypti, Suet. Caes. 79, Alpium, Plin. 10, 68; s. ogs. ovens. Tac. Hist. 4, 55.

prae.sīdens, tis, partic.: altfor tillidsfuld; - homines rebus secundis effrenatos sibique praesidentes etc., Cic. Off. 1, 26; cf. poët. ap. Cic. d. Or. 3, 41; ds. — praesidenter, adv.: overmodigen el. forvovent; in compar., Augustin. — prae.sīgo, xi, xum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": fæster el. stikker derpaa el. derover; - ∾ rostrum lupi portis villarum, Plin., 28, 44; cf. Virg. Aen. 10, 80: Pacem orare manu, praesigere puppibus arma; ∾ caput hastae, Suet., ogs. capita in hastis, Virg. Aen. 9, 465; cf. Suet. Calig. 15: praesixum in biremis puppe vexillum; - ogs. absol.: ripa praesixis sudibus munita, (opplantede), Caes. B. G. 5, 18; - ogs. er at hidføre d. „alleg.": nigrum vitio praesigere theta, (Θ, θάνατος, i. e. mors), Pers. 4, 13, (d. e. fordømme som Dødssynd); — II) „overs."; ∾ aliquid aliqua re; A) at forsyne el. belægge el. beslaae dermed; - jacula praesixa ferro, Liv.; asseres cuspidibus praesixi, Caes.; men ferro praesixum robur acuto, Virg. Aen. 10, 479; men praesigunt ora capistris, (forsyne dem med Mundkurv), Ge. 3, 399; — B) at giennemstikke el. giennembore dermed; hvf. med græsk Construction: Statque latus praesixa veru, stat saucia pectus, Tibull. 1, 6, 49; — C) at tillukke el. spærre; - praesigi prospectus omnes, Plin. 19, 19; fenestrae praesixae, Digest. — praesīgūrātio, onis, f.: foregaaende Afbildning, futurorum, Augustin.; af — prae.sīgūro, avi, 1, v. a.: forud at afbilde; - quaedam praesigurasse (poëtas, non omnia confinxisse), Lactant.

prae.sīnio, īvi o. ii, ītum, 4, v. a.: forud at bestemme el. fastsætte, alicui diem, Cic.; neque de illo quicquam tibi praesinio, quo minus etc., id. Verr. 5, 68; - ogs. absol., nam praesinire non est meum, (at indskrænke Talens Frihed), id. Tusc. 5, 8; - ogs. m. Objectssætning; quod (at) praesinisti, quo ne pluris emerem, id. Fam. 7, 2; - ad certum praesinitumque tempus, Suet.; - ds. praesinito, (som adv., sc. modo): efter Forskrift; - Nam illic haud licebat, nisi praesinito loqui, Quae illi placerent, Ter. Hec. 1, 2, 19; ds. — praesīnītio, onis, f.: Forudbestemmelse, Forskrift; - ∾ temporis, Digest.

praesiscīne, o. praesiscini, Adverbialform af prae o. fascinum.; - oprdl. uden Forhexelse; ds. uopfordret el. uvarslet; (oftest forel.); - Praesiscine hoc nunc dixerim: nemo etc., Plaut. Asin. 2, 4, 84; Inde foras tacitus praesiscine exeo hoc ornatu, quo vides, id. Casin. 5, 2, 51; men homo praesiscini frugis, Petron. Sat. 73. — praesixus, 3, partic. af praesigo.

prae.flētus, 3, [fleo]: forgrædt; - visu praefleto, Appul., (al. perfleto), inc. — prae.flōrĕo, ēre, v. n.: at blomstre forud el. tidligere, Plin. 16, 51. — prae.flōro, (avi), atum, 1, v. a., [flos]: ligesom forud at borttage Blomsten; ds. „overs.": decus purpurae praefloratum, (ligesom falmet), Plin. Pan. 68; gloriam ejus victoriae apud Thermopylas praefloratam esse, (var berøvet sin Blomst, var fordunklet), Liv. 37, 58; cf. Gell. 14, 15; - vidua venit jam ab alio praeflorata, Appul. — prae.flŭo, ĕre, v. a. (o. n.): at flyde der forbi; - Qui regna Dauni praefluit Apuli (Aufidus), Hor. Od. 4, 14, 26; ligel. ∾ castra, Tac. Ann. 15, 15; - ogs. absol., at flyde forbi; infima valle praefluit Tiberis, Liv. 1, 45; ds. — praeflŭus, 3: flydende forbi, amnis, Plin. 19, 20.

*praefōcābĭlis, e: qvælende, spiratio, Coel. Aur., loca, id.; o. — praesōcātĭo, onis, f.: Qvæling, at qvæles, at tabe Veiret, id.; af — praefōco, avi, atum, 1, v. a., [fauces]: qvæler tildøde, (poet. o. eftercl.); - Praefocent animae Gnosia mella viam, Ovid. Ib. 560; ∾ partum, Digest.; - men „overs.": praefocata messis, (som qvæles af Ukrud), Calpurn. Ecl. 4, 115; ex abundantia praefocari etc., Macrob. Somn. Scip. 1, 12.

prae.fŏdĭo, fōdi, ĕre, v. a.; I) graver en Grav foran noget; - Praefodiunt alii portas, Virg. Aen. 11, 473; — II) med Hensyn paa Tiden: først el. forud at grave, scrobes, Plin. 17, 16; men Ovid. Met. 13, 59: fictumque probavit Crimen et ostendit, quod jam praefoderat, aurum, (som han forhen havde nedgravet). — praefoecundus, 3, s. und. praefecundus.

prae.for, fātus sum, 1, v. n. o. a.: forud el. i Forveien at sige el. udsige el. udtale; navnl. ogs. m. en Bøn at indlede en offenlig Handling; - majores nostri omnibus rebus agendis: quod bonum, faustum, felix, fortunatumque esset, praefabantur, Cic. Div. 1, 45; cf. Liv. 5, 41: pontifice maximo praefante carmen etc.; men priusquam etc., ture, vino Iano, Jovi, Junoni praefato, Cato R. R. 134; - ogs. m. Guddommens acc.; Janum Jovemque vino praefamino (vid. not.), id. ibd. 141; cf. Virg. Aen. 11, 301: Praefatus divos solio rex infit ab alto; - ogs. indleder, odl.; quae de natura deorum praefati sumus, Cic. Univ. 10; quum praefatus fuero, Colum.; cf. Gell. 9, 15; - navnl. svarer ogs. honorem praefari, foran slibrige Udtryk, omtr. til vort: med Respect at mælde el. med Tugt at sige; vid. Cic. Fam. 9, 22; ogs. er at hidføre: humor praefandus, (ærbart om Urinet), Plin., ligel. in praefanda incidere, (træffe paa smudsige Gienstande), Quintil. 8, 3, 45; - men vir ··· praefandus, Plin. 8, 17, (paa hvis Autoritet man tør beraabe sig); — II) „bes.": forudsiger, propheterer, forkynder; - Talia praefantes ··· Parcae, Catull. 64, 383; cetera ··· ut ita fierent, quemadmodum cordi esse divi carminibus praefarentur, Liv. 22, 1; — III) partic. praefatus, 3, ogs. med passiv Bem.: forhen sagt el. omtalt el. anført; - ex praefatis causis, Digest.; ∾ jura, id.; men honoribus praefatis appellare, (efter en Undskyldning), s. ovens., Appul.; — b) ds. subst. praefatum, i, n., ligesom praefatio: Fortale, Symmach.; — not.: archaistisk imperat. act.: praefato, Cato, o. praefamino, id.; s. ogs. ovens.

praefōrmātor, oris, m., [praeformo]: som forud afretter el. oplærer, Tertull. — praefōrmīdo, (avi), atum, 1, v. a.: forud el. meget at befrygte el. ængstes; - quam (propositionem) judex, si vidit, non aliter praeformidat, quam qui etc., Quintil. 4, 5, 5, (Spald.), inc.; - ligel. praeformidatus alicui, Sil. 3, 608, inc. — prae.formo, avi, atum, 1, v. a.: forud at forme el. afrette; - Atque his praeformat dictis fingitque monendo, Sil. 7, 385; praeformari ad malum, Tertull.; men materia praeformata, (forberedet el. forarbeidet), Quintil.

2, 6, 5; men praeformatae infantibus litterae, (som ere dem foreskrevne), id. 5, 14, 31. — prae.fortis, e: meget stærk, Tertull. — praefōtus, 3, [foveo]: som forud er varmet el. badet; – ∾ partes aqua marina, Coel. Aur.

praefracte, adv.: afbrudt; bf. „fig.": haardnakket, ubøieligen; – nimis praefracte aerarium defendere, omnia publicanis negare, Cic. Off. 3, 22; af — praefractus, 3, partic. af praefringo. — prae.frīgĭdus, 3: meget kold, situs, Plin. 17, 34; ∾ aqua, (oppon. tepida), Cels.; cf. Ovid. Pont. 4, 12, 35.

prae.fringo, frēgi, fractum, 3, v. a., [frango]; I) „egenl.": afbrækker forpaa (el. Spidsen); ogs. alm. afbrækker el. brækker over; – quum hastas praefregissent, Liv. 8, 10, (al. perfr.); telo si primam aciem praefregeris, Justin. 6, 8; – ne caulis praefringatur, Plin.; ∾ cornu galeae, Liv.; – partic. praefractus, 3: afbrækket el. sønderbrækket, rostrum navis, Caes., pinus, Ovid. Met. 12, 358; speciem curvi praefractique reddere, (om en Kiep i Vandet), Senec. Ep. 71; — II) „fig." o. „ment.", men alene in partic. praefractus, 3, som adject.; A) afbrudt el. usammenhængende i Foredraget; – Theodorus praefractior, nec satis ··· rotundus etc., Cic. Orat. 13; — B) haardnakket, ubøielig, streng; – Aristo (philosophus) praefractus, ferreus; nihil bonum (putavit), nisi quod rectum et honestum est, Cic. frgm. ap. Non.; Charondae Thurii praefractior atque abscissior justitia, Val. Max. 6, 5, extern. 4.

prae.fŭgio, fūgi, ĕre, v. n.: forud at flygte afsted, Tertull. — prae.fulcio, si, tum, 4, v. a.: sætter ligesom en Støtte derunder; – mollire praefultum torum, Prudent.; – bf. sædv. „fig."; A) „overf."; – ∾ aliquem suis negotiis, (paalægge nogen dem), Plaut. Pers. 1, 1, 12; hvf. pass.: ubi ego omnibus ··· miseriis praefulcior, (er nedtrykket deraf), id. Pseud. 3, 1, 5; — B) „ment.": ligesom støtter en Plan el. Paastand, odl.; – primum illud praefulci atque praemuni, ut simus annui, (du sikkre den Sag, at osv.)! Cic. Att. 5, 13; ∾ aliquid multis modis, Gell. 7, 3.

prae.fulgeo, si, ēre, v. n.: at skinne meget stærkt; sædv. c. abl.; – fulvae leonis pellis ··· praefulgens dentibus aureis, Virg. Aen. 8, 553; gemino sole praefulget dies, Senec. Agam.; – ogs. at skinne altfor stærkt, auct. ad Her. 3, 19; — II) „fig.": fortrinligen at glimre el. være anset; – Poppaeus consulari decore praefulgens, Tac.; sed praefulgebant Cassius et Brutus eo ipso, quod etc., id. Ann. 3, 76; ogs. ∾ prae ceteris, Gell. 12, 5; cf. Vell. 1, 14.

prae.fulgĭdus, 3: stærkt skinnende el. lynende, nubes, Juvenc. — prae.fulgŭro, are, v. n. o. a.; I) neutr.: at skinne el. lyne meget stærkt; c. abl.; – multoque latus praefulgurat auro, Stat. Theb. 7, 502; — II) act.: at opfylde med Skin el. Glands; – strictoque vias praefulgurat ense, Val. Fl. — praefultus, 3, partic. af praefulcio.

prae.fundo, fūdi, 3, v. a., men alene „overf." o. sild.: at føie el. lægge dertil; – ∾ subcisiva (de afskaarne el. overblevne Grundstykker) possessionibus vicinis, Simplic. ap. Goes. — praefurnium, i, n., [furnus]: Sted foran Ovnen, Cato, Vitruv. — prae.fūro, ĕre, v. n.: at rase uden Maade; – torvus praefuris, Stat.; cf. id. Theb. 4, 822. — prae.fuscus, 3: meget mørk el. dunkel; – ∾ terrae, Manil. 4, 721, inc. — prae.gĕlĭdus, 3: meget kold, loca, Liv. 21, 54, hiems, Plin.; ogs. ∾ frigora, Colum. — prae.germĭno, are, v. n.: forud el. tidligt at slaae ud el. spire, om Træer, Plin. 16, 51. — prae.gĕro, (gessi), gestum, 3, v. a.: bærer foran; c. dat.; – ∾ speculum dominae, Appul.; — II) af partic. praegestus, 3, er subst. pl. praegesta, orum, n.: det forhen Skete, det Foregaaende, Coel. Aur. — prae.gestĭo, ire, v. a.: stærkt at hige derefter; c. inf.; – praegestit animus jam videre etc.. Cic. Coel. 28; men Hor. Od. 2, 5, 9, „alleg.": juvencae ··· ludere ··· praegestientis etc. — praegestus, 3, partic. af praegero. — prae.gigno, ĕre, v. a.: forud el. først at avle el. frembringe; – Quia nolebam, ex me morem praegigni malum (i. e. oriri), Plaut. Pseud. 1, 5, 77.

praegnans, tis, adj., [gigno]; I) „egenl."; A) „alm.": frugtsommelig; om Dyrene: drægtig; – ∾ uxorem quum reliquisset, Cic. d. Or. 1, 40; cf. Juvenal. 6, 405; – ∾ canis, Hor., equa, Plin.; ∾ perdices, id.; — II) „overf."; A) om Værter, odl.: som ville til at springe ud; – ∾ surculi, Plin., arborum oculi, id.; cf. id. 12, 32; – ogs. om andre Naturlegemer, hvoraf atter andre synes at fremstaae; praegnantibus nitrariis, sed nondum parientibus, id. 31, 46; – ogs. om Stene; est autem lapis iste praegnans, intus, quum quatias, alio ··· sonante, id. 10, 4; cf. id. 37, 66; — B) „alm.": opfyldt dermed, og ligesom bugnende deraf; – praegnans succo herba, Plin.; praegnans veneno vipera, id.; ogs. absol.: ∾ cucurbita, Colum.; – men comisk: Etiam de tergo ducentas plagas praegnantes dabo, (dygtige Slag), vid. Plaut. Asin. 2, 2, 10.

†praegnas, ātis, adj., for= o. eftercl. Biform af praegnans; – vid. Plaut. Truc. 1, 2, 96, o. ibd. 4, 3, 37, ogs. M. Aurel. ap. Front., o. Macrob. Sat. 3, 11; bf. — praegnātĭo, onis, f.: Frugtsommelighed el. Svangerskab, Appul.; – hos Dyrene: Drægtighed, Varr. R. R. 2, 1; — II) ogs. „overf." om Værterne, id. ibd. 2, 44; — B) sild. ogs. „ment.": o naturarum omnium fecunda praegnatio, Appul.; o. — praegnātus, us, m.: = praegnatio, Tertull. — praegnāvĭter, adv.: meget flittigen el. omhyggeligen, Plaut. Pers. 4, 4, 39, (al. prognaviter), inc. — praegnax, ācis, adj., sild. Biform af praegnas, Fulgent.

prae.grăcĭlis, e: meget tynd el. smal el. maver; – erat illi praegracilis et incurva proceritas, Tac. Ann. 4, 57. — praegrădo, are, v. a., [prae, gradus]: gaaer foran, aliquem, Pacuv. ap. Non. — prae.grandis, e: meget stor, arbores, Plin., aures, id., oculi, id., Suet.; — II) „fig.": meget stor, meget at ære; – ∾ senex, Pers. 1, 124, (i. e. Aristophanes).

prae.grăvĭdus, 3: meget tung el. vægtig, moles, Stat. — prae.grăvis, e: meget tung el. vægtig el. trykkende, onus, Ovid. Her. 9, 98; ∾ caput, Plin.; ∾ perdix, vid. id. 10, 51; men Tac. Hist. 2, 21: cibo vinoque praegraves, (betyngede deraf); men „poet.": Decidit hiberno praegravis unda gelu, Martial. 4, 18; — II) „overf.": meget tung el. trykkende el. besværlig; – ∾ greges pavonum, (der koste meget at holde), Varr. ap. Non.; ∾ servitium, Plin.; – ogs. om Personer; ∾ delatores afflixit, Tac. Ann. 4, 71; men ibd. 11, 19: virum insignem ignavo principi praegravem; ogs. ud. dat., id. ibd. 14, 3: praegravem ratus, etc.

prae.grăvo, avi, atum, 4, v. a. o. n.; I) act.; A) „egenl.": stærkt el. meget at nedtynge el. nedtrykke; bf. pass.: praegravata inhaerentibus (telis) scuta, Liv. 7, 23; men absol.: praegravato capite, (naar Hovedet er tungt), Colum.; — B) „overf.": at trykke haardt, at falde meget besværlig el. brydsom; – et dantem et accipientem praegravatura etc., vid. Liv. 35, 42; quin corpus ··· animum quoque praegravat una, Hor. Sat. 2, 2, 77; men id. Ep. 2, 1, 13: qui praegravat artes, etc., (der ved sine Fortrin nedtrykker og fordunkler osv.); — II) neutr.; A) „egenl.": at være altfor tung el. trykkende; – ne fructus praegravet parte aliqua, vid. Plin. 17, 35; – praegravantibus auribus (caper: som hænge lige ned), Colum.; — B) „fig.": at have Overvægten el. at giøre Udslaget til det Værre; – praegravant tamen cetera facta dictaque ejus, ut etc., Suet. Caes. 76; pars civitatis deterior quanto praegravet, Senec. Clem. 1, 24; – exonerare praegravante turba regnum cupiens, Liv. 5, 34.

praegrĕdĭor, gressus sum, 3, v. dep. n. o. a.,

[gradior]; I) „egenl.": gaaer foran el. forud; c. dat., el. c. acc., el. absol.; - si gregi in primis praegreditur (equus), Varro; - ∾ aliquem pedibus toto itinere, Suet. Tib. 7; cf. Liv. 28, 1; - sequentes alios, alios praegredientes amicos, Cic. Phil. 13, 2; cf. Sall. Jug. 94; — B) at gaae forbi; c. acc.; - ubi ea (castra) sunt praegressi, Liv. 35, 30; ∾ fines, Tac. Ann. 14, 23; — II) „fig.": at overgaae; - qui tantum alios praegressus es, uti etc., Sall. orat. ad Caes. 1, 1.

praegressio, onis, f., [praegredior]: Forudgaaen el. Forudgang, men alene „fig."; - ut nihil fieret sine praegressione causae, Cic. Fat. 19. — 1. praegressus, 3, partic. af praegredior. — 2. praegressus, us, m., [praegredior]: Forudgaaen; df. „fig.": Forekommen; - expertus, quid in rebus tumultuosis anteversio valeat et praegressus, Ammian. 21, 5.

prae.gŭbernans, tis, partic., [guberno]: styrende fremad, c. acc., Sidon. — praegustātor, oris, m.: der smager paa Mad og Drikke, for de sættes paa Taffelet; - veneno occisum ... per Halotum praegustatorem, Suet. Claud. 44; - men „alleg.": praegustator libidinum tuarum, Ps. Cic. p. Dom. 10; ligel in omnibus nuptiis praegustator etc., Lactant.; af — prae.gusto, avi, atum, 1, v. a.: forud el. først at smage derpaa; - quos praegustaverit ipse ··· cibos, Ovid. Am. 1, 4, 33; ∾ et temperare potum regis, Justin. 12, 14; nec nisi praegustatos cibos sumens (Antonius: som en anden først havde smagt paa), Plin. 21, 9; — II) „alm.": tager ind i Forveien el. som Modgift; - si praegustabit Atrides Pontica ter victi cantus medicamina regis, (i. e. antidota Mithridatis), Juvenal. 6, 660. — prae.gypso, are, v. a.: først at overtrække med Gips; - os vasculi praegypsandum est, Coel. Aur.

praehibĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. a., [habeo], ligesom det deraf sammentrukne praebeo: holder hen derfor el. dertil, rækker el. yder el. skaffer; - ∾ alicui cibum, Plaut., locum, id.; - ogs. „overf.": ∾ alicui operam atque hospitium, id. Pers. 4, 3, 41; men id. Rud. 1, 2, 50: Ut verba praehibes: som du taler el. siger.

prae.infūsus, 3: som forud er overgydet dermed; - ∾ ruta mulso, Coel. Aur. — prae.innŭo, ŭi, 3: v. a.: forud at tilvinke el. forkynde, Varr. ap. Non., inc. — prae.jacĕo, ēre, v. n. (o. a.): at ligge derfor el. foran noget; - c. dat., el. c. acc., el. absol.; - mare praejacens Asiae, Plin.; - campus, qui castra praejacet, Tac. Ann. 12, 36; - oppida rara, praejacentibus stagnis, Plin. 3, 5. — prae.jăcĭo, jēci, jactum, 3, v. a.: kaster derfor el. fremad; - praejaciuntur in gyrum moles, Colum. 8, 17; — II) „fig.": at forekaste, at lade høre; - multis praejactis probris, Dict. Cret.

praejūdicatus, 3, partic. o. adj. af praejudico. — prae.jūdĭcĭālis, e, [praejudicium]; I) hørende til en foregaaende Dom el. Kiendelse, multa, Symmach., Cod. Theod.; — II) hørende til en foregaaende Undersøgelse, actio, Just. Inst., formulae, Gaj. Inst.

prae.jūdĭcĭum, i, n.; I) „alm.": foreløbig Dom el. Kiendelse, Præjudits; vid. Quintil. 5, 2, in.; - de quo non praejudicium, sed plane judicium jam factum putatur, Cic. Div. in Caecil. 4, (hvortil f. Ascon.); men Cic. Cluent. 2: quum is duobus praejudiciis jam damnatus esset; praejudiciis omnibus reum liberare, Quintil. 6, 5, 10; men Plin. Ep. 7, 6: ne cognitioni Caesaris praejudicium fieret; — II) „overf."; A) det Foregaaende, forsaavidt man derefter bedømmer det Tilkommende; saal. ogs. Adfærd el. Exempel, odl.; - Pompejus ··· vestri facti praejudicio demotus, Italia excessit, Caes. B. C. 2, 32; men Suet. Caes. 23: ac statim quaestor ejus in praejudicium ··· arreptus est; — B) Fordom el. Præjudits el. Forudsætning til Skade for nogens Sag; - per illam causam praejudicium in patrem meum quaeri, Senec. Benef. 4, 35; sine ullo litis praejudicio, Digest.; cf. Gell. 2, 2; — b) ogs. enhver ubetimelig el. overilet Dom om en Sag; - neminem ··· verum esse praejudicium rei tantae afferre, Liv. 3, 40; — C) foregaaende Undersøgelse af Hovedsagen; - quoties de hoc contenditur, an quis libertus sit ··· praejudicium redditur, Digest.

prae.jūdĭco, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl."; A) i Retssproget: forud el. foreløbigen at paadømme el. paakiende en Sag; - miror, quomodo ··· de hoc ipso (homine) non modo praejudicarit, verum gravissime ac vehementissime judicarit, Cic. Verr. 3, 65; — B) „bes." ogs. om Censorernes foreløbige Kiendelse over de afgaaede Øvrighedspersoner; - vid. Cic. Leg. 3, 20; — II) „overf." (o. eftercl.): at være til Skade, at præjudicere; c. dat.; - res inter alios judicatae aliis non praejudicant, Digest.; privato judicio legi Corneliae praejudicari, ibd.; — III) partic. praejudicatus, 3, ogs. som adj.: forud afgiort el. paadømt; - praejudicatum eventum belli habetis; meliorem partem hostium fudistis, Liv. 42, 61; ∾ res, Cic.; ∾ opinio: forudfattet Mening, id.; - superl., ∾ vir: hvis Talent er aldeles afgiort, Sidon.; — B) df. subst. praejudicatum, i, n.; 1) det forud Afgiorte; - ne id ipsum, quod consultationi reliquerant, pro praejudicato ferret, Liv. 26, 2; — 2) foreløbig Dom; - postulo, ne quid praejudicati huc afferatis, Cic. Cluent. 2.

praejūrātio, onis, f., [juro]: Foresigen af en Edsformular, (som andre sværge efter); vid. Fest. p. 224, (Müll.). — prae.jŭvo, jūvi, 1, v. a.: forud (el. eftertrykkeligen) at hielpe el. understøtte; - et credebatur, affectam ejus fidem praejuvisse, etc., Tac. Hist. 3, 65.

prae.lābor, psus sum, 3, v. dep. n. o. a.; I) „egenl.": at glide el. flyde el. flyve el. svømme foran el. forbi; - in quam (insulam) Germani nando praelabebantur, Tac. Hist. 2, 35; men alter (piscis) paullum praelabitur ante, Cic. (poët.) N. D. 2, 43; ∾ amnis, Lucan.; - men c. acc.: Aut Alphea rotis praelabi flumina Pisae, Virg. Ge. 3, 180; — II) „fig": at ile forbi; men c. acc.: at forbigaae; — ira feras quidem mentes obsidet, eruditas praelabitur, Petron. Sat. 99; praelabentis vero temporis fuga ··· irreparabilis, Colum.

prae.lambo, ĕre, v. a.: forud at slikke el. beslikke; - (mus) praelambens omne, quod affert, Hor. Sat. 2, 6, 109; (al. praelibans); — II) „overf." om en Flod: at beskylle el. berøre; - dum ··· liquor ··· arenas Praelambit, Prudent. — praelapsus, 3, partic. af praelabor. — prae.largus, 3: meget rigelig, dapes, Juvenc. 3, 754; men Grande aliquid, quod pulmo animae praelargus anhelet, (stærk el. kraftig Lunge), Pers. 1, 14. — praelassātus, 3, [lasso]: forud udmattet, Frontin. Strat. 2, 5.

*praelātio, onis, f.: Foretrækken el. at foretrække, Val. Max. 7, 8, 4; o. — praelātor, oris, m.: som foretrækker det ene for det andet, Tertull.; — [praefero]. — praelātus, 3, partic. af praefero. — prae.lautus, 3: meget prægtig; navnl. som holder prægtigt Taffel, som gior store Udgifter; vid. Suet. Ner. 30, o. id. Vitell. 2. — prae.lăvo, (lavi), lavatum, 1, v. a: forud at vaske el. skylle; - ejus merito os praelavatur, Appul.; - cinis vino tepido praelavatus, Theod. Prisc. — prae.laxātus, 3, [laxo]: forud lindret el. lettet; - motus beneficio praelaxatus aegrotans, Coel. Aur.

*praelectio, onis, f.: Forelæsen el. Forelæsning, navnl. Lærerens i Skolen; vid. Quintil. 1, 2, 15, o. id. 2, 5, 4; o. — praelector, oris, m.: den en Autor forklarende Forelæser, Gell. 18, 5; — [2. praelego], — praelectus, 3, partic. af 2. praelego.

1. prae.lēgo, avi, atum, 1, v. a.: forud el. forlods at testamentere; - ∾ alicui aliquid testamento, Plin. 33, 11; partes coheredibus praelegatae, Digest. — 2. prae.lĕgo, lēgi, lectum, 3: forelæser (hvad Begynderen skal læse bagefter), vid. Quintil. 1, 5, 11; ogs. fore-

læser (for at forklare det Læste); vid. id. 1, 8, 8 o. 13; cf. Suet. Gramm. 17: primus dicitur Virgilium ··· praelegere coepisse; — II) „overf."; A) udvælger el. udsøger (et Offerdyr); - praelectum grandem hircum Marti victimant, Appul.; — B) drager el. seiler derforbi; - Caesar transmisso freto Campaniam praelegebat, Tac. Ann. 6, 1; cf. Rutil. Itin. 1, 223.

praelībātĭo, onis, f., [praelibo]; oprdl. forud at smage derpaa el. borttage deraf; df. „overf."; A) Offring af Førstegrøden; vid. Paul. ex Fest. s. v. praemetium, p. 235, (Müll.); — B) Formindskelse, Indskrænkning; - sine ulla praelibatione sententiae, Tertull. — prae.līber, a, um, aldeles fri el. ubunden; - liquido praelibera motu (natura ignis), Prudent. — prae.lībo, are, v. a.: forud at smage derpaa; df. „poet.": ∾ Superis nectar: skienke i for dem, Stat. Silv. 3, 4; — II) „fig.": ∾ pectora visu, (beskue el. udforske), id. Achill. 2, 88. — prae.līcenter, adv.: altfor frit el. dristigen, fingere verba, Gell. 16, 7; cf. Ammian. 16, 5.

praeligāmen, ĭnis, n., [praeligo]: det Foranbundne; df. en Amulet, Marc. Emp. — praeligānĕus, 3, [2. praelego]; df. ∾ vinum, Cato, (ringe Viin, hvortil man udsøgte de sletteste Druer). — prae.ligo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": foran at binde derpaa el. dertil; - praeligantur sarmenta cornibus boum, Liv. 22, 16; - ogs. afbinder; cauda pecoris quam arctissime praeligata, Plin. 29, 10; - ogs. ombinder el. forbinder, vulnera nodo Herculis, id. 28, 17; cf. Suet. Caes. 79; - ogs. tilhyller, capita vestibus, Petron.; — II) „overf."; - o praeligatum pectus, (ligesom indbundet med Hexegarn), d. e. forstokket el. forhexet, Plaut. Bacch. 1, 2, 28.

prae.līno, (lēvi), litum, 3, v. a.: forpaa at smøre el. bestryge; ogs. alm. at besmøre el. bestryge, villas tectorio, Gell.; — II) „overf.": quum fucatur et praelinitur (genus aliquod dictionis), fit praestigiosum, id. 7, 14. — praelĭtus, 3, partic. af frgd. — praelium, praelior, etc., s. und. proelium, etc.

prae.lŏco, avi, atum, 1, v. a.: sætter el. stiller foran el. til Skue; - sensus in sola facie praelocati sunt, Augustin. — praelŏcūtĭo, onis, f., [praeloquor]: Fortale, Indledning til en Tale, Senec. excerpt. Contr. 3, praef. - praelocutus, 3, partic. af praeloquor. — prae.longo, avi, 1, v. a.: at forlænge; - qua subtilitate natura praelongavit pedum crura (hos Insecterne), Plin. 11, 1; af — prae.longus, 3: meget lang, gladii, Liv., sermones, Quintil. — prae.lŏquor, cūtus (quutus) sum, 3, v. dep. n.: taler forud el. først el. før en anden; - Occupas praeloqui, quae mea est oratio, Plaut. Rud. 1, 4, 28; — 2) „overf.": holder el. skriver en Fortale; - ∾ longiore epistola, Plin. Ep., de communis officii necessitate, id.

prae.lūcĕo, xi, ēre, v. n. o. a.; I) at lyse derfor; A) „egenl."; 1) om Personer; - quum fulgur servum praelucentem exanimasset, Suet. Aug. 29; et saepe natanti Praeluxi, Stat. Silv. 1, 2; — 2) om Lyset; - Praeluxere faces, Martial. 12, 42; cf. Phaedr. 4, 11: Sed ne ignis noster facinori praeluceat ··· Veto etc.; — B) „fig."; - (amicitia) praestat omnibus, quod bona spe praelucet in posterum, Cic. Lael. 7; - ogs. c. acc.: lumenque tuae praeluceo vitae, Auson.; — 2) ogs. at lyse klarere, d. e. at overgaae; - Nullus in orbe sinus Bajis praelucet amoenis, Hor. Ep. 1, 1, 83; — II) at skinne meget stærkt; - si pulmone marino confricetur lignum, ardere videtur, adeo ut baculum ita praeluceat, Plin. 32, 52. — prae.lūcĭdus, 3: stærkt lysende, meget lys el. klar; - candore circuli praelucido excellere, vid. Plin. 37, 23.

prae.lūdo, si, sum, 3, v. a. (o. n.): giør et Forspil, giør en Prøve i det Mindre (til Udførelse i det Store); - dum praeludit Pompejano (Nero, i. e. dum praeparat se ad canendum in theatro Pompejano), Plin. 37, 7; ligel. praeludere tragoediis faciendis, (forberede sig dertil, øve sig deri), Gell. 19, 11; - ogs. c. acc.; Ut solet excussis pugnam praeludere globis (taurus), Rutil. Itin. 1, 257; — II) „overf."; - ∾ aliquid operibus suis stilo remissiore, Stat. Silv. 1, praef.; ac Mariana quidem Cinnanaque rabies intra urbem praeluserat, quasi si experiretur, Flor. 4, 2.

praelum, i, n., s. und. prelum. — praelumbo, are, v. a., [lumbus]: giør lendelam; - ∾ aliquem fustibus, Nov. ap. Non. — prae.lūmĭnātus, 3, [lumino]: oplyst, forklaret, Tertull. — praelūsĭo, onis, f., [praeludo]: Forspil el. Forøvelse, (opp. pugna), Plin. Ep. 6, 13. — praelustris, e, [lustro]: meget høi el. anselig; - Vive tibi, quantumque potes, praelustria vita; Saevum praelustri fulmen ab arce venit, Ovid. Trist. 3, 4, 5.

prae.mācĕro, are, v. a.: forud at blødgiøre el. nedlægge, mala Cydonia, Scrib. Larg. — prae.mălĕdĭco, xi, 3, v. a.: forud at forbande, aliquem, Tertull. — 1. prae.mando, avi, 1, v. a.: forud at befale; m. flgd. ut, Vatin. ap. Cic. Fam. 5, 9; men ∾ et quaerere Puerum aut puellam, etc., Plaut. Truc. 2, 4, 49, (forud at bestille og opsøge). — 2. prae.mando, ĕre, v. a.: forud el. først at tygge; df. „overf.": ∾ alicui (aliquid): nøiagtigen at forklare, Gell. 4, 1.

praemātūre, adv.: tidligen, el. altfor tidligen, vid. Gell. 10, 11; ∾ vita carere, Plaut. Most. 2, 2, 69; - compar., praematurius agi, Digest.; af — prae.mātūrus, 3: meget tidlig, tidligt moden, fructus, Colum.; — II) altfor tidlig; - ∾ domitura boum, Plin. 7, 52; ∾ hiems, Tac., canities, id.; - men neutr. sing.: praematurum existimatur, m. acc. c. inf., Plin. 8, 75; — B) „overf.": ubetimelig, overilet; - praematura denunciatio bonis civis imparati etc., Planc. ap. Cic. Fam. 10, 8; men Tac. Ann. 3, 66: qui ··· praematura vel cum exitio properant.

prae.mĕdĭcātus, 3: som ved Lægemidler el. Tryllemidler er sikkret imod Farer; - Isset anhelatos non praemedicatus in ignes ··· Aesonides, Ovid. Her. 12, 15; antidoto praemedicatus, Tertull. — *praemĕdĭtātĭo, onis, f.: Forudbetænkning, futurorum malorum, Cic. Tusc. 3, 14; ∾ diuturna, ibd. 15; o. — praemĕdĭtōrĭum, i, n.: Sted, hvor noget tilberedes, Tertull.; af — prae.mĕdĭtor, atus sum, 1, v. dep. a.: forud at betænke el. overlægge, m. acc. c. inf., Cic. Phil. 11, 3: quicquid etc., id praemeditari, ferendum modice esse; ogs. m. relat., id. Att. 6, 3: ex quo possim praemeditari, quo animo accedam ad urbem; ogs. c. inf., Lucr. 4, 822: istum Effugere errorem vitareque praemeditator, (al. praemetuenter); men absol.: multa cura tentans citharam et praemeditans, (præluderende), Tac. Ann. 14, 15; — not.: partic. praemeditatus, 3, ogs. m. passiv Bem.: forud betænkt el. overlagt; - nec fieri (mala) praemeditata leviora, Cic. Tusc. 3, 15; men qui ad agendum nihil cogitati, nihil praemeditati attulerit, Quintil. 4, 5, 2.

prae.mercor, atus sum, 1, v. dep. a.: kiøber tidligere; - Edepol nae istam tempore gnato tuo Sumus praemercati, Plaut. Epid. 3, 3, 25, (ere vi komne ham i Forkiøbet); cf. Cassius Hemina ap. Plin. 32, 10. — prae.mētor, atus sum, 1, v. dep. a.: forud at udmaale; - Dinocratem ··· praemetatum Alexandriam, Solin. 40; — II) partic. praemetatus, m. passiv Bem.: som før er udmaalt, itinera, Capella. — praemĕtŭenter, adv.: forud frygtende el. frygtsomt, Lucr. 4, 822, inc.; af — prae.mĕtŭo, ĕre, v. n. o. a.; I) neutr.: forud at frygte el. være i Frygt; absol., Lucr. 3, 1032; men c. dat.; praemetuens suis, Caes. B. G. 7, 49; — II) act.: forud at frygte el. befrygte, poenas Danaum, Virg. Aen. 2, 573; ogs. c. inf., Prudent.; — not.: praemetuens ogs. c. gen. obj., Phaedr. 1, 16: illa (ovis) praemetuens doli, etc., (al. dolum).

praemĭātor, oris, m., [praemior]: en Røver; - ∾ nocturnos tollere, Naev. ap. Non.; — df. fem.

praemiātrix, icis: Belønnerinde; – ultrix facinorum impiorum, bonorumque praemiatrix, Adrastia, Ammian. 14, 11. — praemĭcans, tis, partic., [mico]: som skinner meget stærkt; – lucerna claro lumine praemicans, Appul. — prae.mĭgro, are, v. n.: at flytte i Forveien, Plin. 8, 42.

praemĭnĕo, s. und. praeemineo. — prae.mĭnister, stri, m.: Betient el. Opvarter; – ∾ deorum (Mercurius), vid. Macrob. Sat. 3, 8; — df. fem. praemĭnistra, ae: Tienerinde, Dianae, id. ibd.; – ogs. „overf.": lingua mendaciorum praeministra, Appul. — prae.mĭnistro, are, v. n. o. a.; I) neutr.: at betiene el. opvarte, alicui, Appul.; Bruttios praeministrare magistratibus etc., Gell. 10, 3; — II) act.: ligesom at betiene dermed, at skaffe tilstede, fabulas, Tertull. — prae.mĭnor, ari, v. dep. a: forud el. strængt at true dermed; – ∾ malum grande (alicui), Appul.; ogs. m. acc. c. inf., Tertull.

*praemior, ari, v. dep. n.: at betinge sig en Belønning, at tage Skenk el. Gave, Suet. Tit. 7; o. — praemiōsus, 3: som bliver belønnet, impudentia, Cat. ap. Fest. p. 242, (Müll.); — [praemium]. — praemissus, 3, partic. af praemitto. — praemistus el. praemixtus, 3, [misceo]; df. ∾ olera, (som forud ere blandede el. sammenblandede), Apic.

prae.mitis, e: meget tam, let at styre, asina, Juvenc. — prae.mitto, misi, missum, 3, v. a.; I) „egenl.": at sende el. lade gaae forud el. foran; – ∾ legiones in Hispaniam, Caes.; ∾ legatum cum cohortibus ad flumen, Sall.; men ∾ ad equites (sc. nuncium), Caes. B. G. 4, 11; esse praemissos, qui etc., Cic. Catil. 1, 9; – ∾ litteras alicui, id. Att. 10, 8, edictum, Caes.; — II) „fig."; A) „overf.": sætter el. planter derfor el. foran et andet; – ficetis caprificus praemittitur etc., Plin. 15, 21; — B) „ment.": at forudskikke; – praemissa voce (efter at have sagt disse Ord): hoc age, Suet. Calig. 58; non ad praesens aptamur, sed cogitationes in longinqua praemittimus, Senec. Ep. 5; — III) af partic. praemissus, 3, er subst. n.: praemissa, orum, ligesom primitiae: en Førstegrøde; – olei ac vini praemissa etc., vid. Plin. 12, 2.

praemĭum, i, n., [af prae; oprdl. hvad man har fremfor Andre]; df. I) „alm."; A) Fordel af det vundne Bytte, df. „poet." Byttet selv; – qui corpora ferro Vulneret, aut rapta praemia veste ferat, Tibull. 1, 2, 25; ligel. praemia dira, Propert. 2, 23, 68; cf. Ovid. Met. 6, 518: Nulla fuga est capto, spectat sua praemia raptor; — B) ligel. „alm.": Fordel, Forret, Udmærkelse; vid. Lucr. 3, 969, o. id. 5, 5; men Cic. Acad. 2, 1: licebat enim celerius (fieri eum praetorem) legis praemio; — II) „bes.": Løn el. Belønning; – legibus et praemia proposita sunt virtutibus, et supplicia vitiis, Cic. d. Or. 1, 58; persuadere alicui magnis praemiis et pollicitationibus, Caes. B. G. 3, 18; praemio aliquem afficere, (belønne), Quintil.; praemio elicere ad faciendum aliquid, Cic.; praemio illicere, Sall., inducere, id., invitare, Quintil.; praemium consequi, Caes.; si sibi praemio foret, (hvis han blev belønnet derfor), Liv. 24, 45.

prae.mŏdĕrans, tis, partic., [moderor]: der foreskriver det rette Maal, der angiver Takten; – praemoderante cithara gressibus etc., Gell. 1, 11. — praemŏdŭlātus, 3, partic., [modulor]; – gestu praemodulati cogitationem: afmaalende Tanken efter Geberden, Quintil. 11, 3, 109. — praemŏdum, adv., [modus], i. e. supra modum: overmaade; – ∾ parcentes, Liv. Andr. ap. Gell. 7, 7. — praemoenio, ire, ældre Form af praemunio, vid. Gell. 13, 27, o. id. 14, 2.

prae.mŏlestĭa, ae, f.: foregaaende Kummer el. Ærgrelse, brugtes, efter Cic. Tusc. 4, 30, af nogle f. metus, Frygt. — prae.mŏlĭor, iri, v. dep. a: omhyggeligen at forberede, at træffe Foranstaltning dertil; – itaque praemoliendas sibi ratus jam res etc., Liv. 28, 17. — prae.mollio, ivi o. ii, itum, 4, v. a.; I) „egenl.": forud at giøre blød el. myg; – frustra sparseris semina, nisi illa praemollitus foverit sulcus, Quintil. 2, 9, 3; — II) „fig.": forud at formilde el. udsone el. stemme til Velvillie; – nondum praemollitas judicum mentes offendere, id. 6, 5, 9; men id. 4, 3, 10, „alleg.": his velut fomentis, si quid erit asperum, praemolliemus, etc. — praemollis, e: meget blød, ova, Plin., involucrum membranae (cordis), id. 11, 69.

prae.mŏnĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. a. (o. n.); I) „alm.": forud at paaminde el. erindre el. advare; – ∾ aliquem, m. ut el. ne, ogs. m. blot conj., ogs. m. quod, ogs. m. de, ogs. m. aliquid (om noget); – me, ut magnopere caverem, praemonebat, Cic. Verr. Act. 1, 8; quod tibi scripsi, ut te praemonerem, plurimum tibi credas, Plin. Ep. 6, 22; praemonito filio, ne alii, quam Thessalo, crederet, Justin. 12, 14; – Praemoneo, numquam scripta quod ista legat, Ovid. Trist. 5, 1, 16; – de impendentibus periculis ··· praemoneri, Ps.Cic. Har. resp. 5; – coeli varietatem ··· praemonitus villicus, Colum.; – ut futuri principes praemonerentur, qua via possent ad gloriam niti, Plin. Ep. 3, 18; — II) „bes." om Spaadomme: at forudsige, forud at forkynde; – Fatua ··· velut per furorem futura praemonebat, Justin. 43, 1; cf. Plin. 18, 79; – ogs. m. Objectssætning; – quos (vates) igne Pelasgo Ilion arsuram, praemonuisse ferunt, Ovid. Her. 17, 239; — III) af partic. praemonitus, 3, er subst., praemonitum, i, n.: = praemonitio; vid. Gell. 14, 2: generalia quaedam praemonita et praecepta etc.

*praemŏnĭtĭo, onis, f.: forudgaaende Paamindelse el. Erindring, Tertull.; o. — praemŏnĭtor, oris, m.: som forud paaminder el. advarer; – in rebus dubiis praemonitor, Appul.; — df. praemŏnĭtōrĭus, 3: forud paamindende el. advarende, edictum, Tertull.; — [praemoneo]. — 1. praemŏnĭtus, 3, partic. af praemoneo. — 2. praemŏnĭtus, us, m., [praemoneo]: Forudsigelse el. Varsel; – in pl., Ovid. Met. 15, 799: Non tamen insidias, venturaque vincere fata Praemonitus potuere deum (f. deorum).

*praemonstrātĭo, onis, f.: Forudbetegnelse; – minora et exigua magnorum figuras et praemonstrationes esse, Lactant.; o. — praemonstrātor, oris, m.: som forud viser nogen tilrette; – Sed hic meus ··· praemonstrator etc., Ter. Heaut. 5, 1, 2; af — prae.monstro, avi, atum, 1. v. a.; I) „alm.": forud at anvise el. oplære dertil; – Curenti spatium praemonstra, callida Musa! Lucr. 6, 92; – ogs. m. relat., ogs. m. ut; vid. Plaut. Pers. 1, 3, 68, o. id. Trin. 2, 2, 61; — II) „bes.": forud at bebude, at forudsige el. varsle; – hoc motu magnum aliquid deos populo R. praemonstrare et praecinere, Ps.Cic. Har. resp. 10; hanc suavitatem (poëtae) praemonstratam efficaci auspicio, quum etc., Plin. 10, 43.

prae.mordĕo, morsi o. mordi, morsum, 2, v. a.; I) „egenl.": at bide deri el. derpaa; – linguam praemordens (bidende sig i Tungen), Lucan.; ferarum est praemordere et urgere projectos, Senec. Clem. 1, 5; — II) „overf.": at afbide, d. e. at formindske; – et tamen ex hoc ··· praemordet (aliquid), Juvenal. 7, 218; — not.: perf. praemorsi f. praemordi, Plaut. frgm. ap. Gell.; df. — praemordĭcus, 3, olera, (hvoraf alene det Øverste spises), Hieronym.

prae.mŏrior, mortŭus sum, 3, v. dep. n.; I) „egenl.": tidligt el. altfor tidligt at døe el. omkomme; ogs. „alm.": at døe hen, at afgaae ved Døden; – Aut ego praemoriar, primoque exstinguar in aevo, Ovid. Her. 8, 121; parte ea corporis velut praemortua, Suet. Gramm. 3; Nostra tamen jacuere velut praemortua membra, Ovid. Am. 3, 7, 65; — II) „fig.": at hendøe el. hensvinde el. forgaae; – praemoritur visus, auditus, incessus (sc. in senectute), Plin. 7, 51; — III) partic.

praemortuus, 3, ogſ. ſom adj. o. ethiſk; – etsi praemortui jam sit (ille) pudoris, (har tabt al Følelse af Skam), Liv. 3, 72. — praemorsus, 3, partic. af praemordeo. — praemortuus, 3, partic. af praemorior. — praemōtus, 3, partic. af flgd. — prae.mŏvĕo, (mōvi), mōtum, 2, v. a.: forud at bevæge, corpus, Coel. Aur.; df. praemotus, (som har giort sig en Motion), id.

praemundātus, 3, partic., [mundo]: forud renset; – praemundatis oculis, Theod. Prisc. — prae.mūnīo, īvi el. ĭi, ītum, 4, v. a.; I) „egenl.": fortil at befæste el. forskanse; – ∾ aditus duos magnis operibus, Caes. B. C. 3, 58; ∾ Isthmum, ibd. 55; men agresti fossa praemunita (legio: sikkret el. forskanset derved), Tac. Hist. 3, 21; — II) „fig."; A) forvarer el. sikkrer; – praemuniri medicamentis, Suet. Calig. 29; praemuniendae regalis potentiae gratia, Vell. 2, 6; genus dicendi praemunitum, (ligesom sikkret imod Angreb), Cic. d. Or. 3, 9; cf. id. Orat. 40; — B) ligesom til Forsvar el. Sikkerhed at sætte el. opstille derfor el. foran noget; – quae praemuniuntur omnia reliquo sermoni etc., quo (for at) etc., Cic. Leg. 1, 12; cf. id. Coel. 8; men id. Att. 5, 13: primum illud praefulci et praemuni, quaeso, ut etc., (drag først Omsorg derfor); df. — praemūnītĭo, onis, f.; oprdl.: Forskansning; df. „fig.": hvad Taleren forudskikker Foredraget, for at sikkre sig Tilhørernes Velvillie; vid. Cic. d. Or. 2, 75, o. ibd. 3, 53.

prae.narro, avi, 1, v. a.: forud el. først at fortælle, rem, Ter. Eun. 5, 6, 12. — prae.năto, are, v. n. (o. a.); I) at svømme foran el. forud; – praenatans musculus, Plin. 9, 88; — II) at rinde el. flyde der forbi; – domos placidas qui praenatat (amnis), Virg. Aen. 6, 705. — praenăvigātĭo, onis, f.: Forbiseiling, Atlantis, Plin. 6, 36; af — prae.nāvĭgo, avi, 1, v. a. (o. n.): seiler der forbi; vid. Plin. 6, 26; men praenavigans litus, Val. Max. 1, 8, 9; – df. pass.: duo oppida ··· Tigri praenavigari, Plin. 6, 32; – men „alleg.": praenavigamus vitam ··· primum pueritiam abscondimus, deinde adolescentiam, etc., vid. Senec. Ep. 70.

Praeneste, is, n.: By i Latium, (hod. Palestrina), altum: høitliggende, Virg., frigidum, Hor.; men sacrum, Stat., (af Gudinden Fortuna's Tempel); vid. Cic. Div. 2, 41, Propert. 2, 23, 41, o. Suet. Tib. 63; — not.: Praeneste sub ipsa (sc. urbe), Virg. Aen. 8, 561; — B) df. Praenestinus, 3: prænestinsk, sortes, Cic. Div. 2, 41, Fortuna, Suet. Dom. 15, urbs, (i. e. Praeneste), Virg., montes, Liv.; – men subst. Praenestini, orum, m.: Indvaanerne af Byen Pr., Cic. l. c., Plaut., Liv. 6, 21 flgd. — praenexus, 3, partic., [necto]: hvorfor der er bundet, tilbunden; – praenexo assignatoque ore, (om Gudinden Angerona's Billede), Solin. 1.

prae.nĭmis, adv.: altfor meget, Gell. 19, 10. — prae.nĭtĕo, ēre, v. a.: at skinne stærkt, at give en stærk Glands fra sig; – vestis praenitens, Appul.; luna subito praenitens, Plin.; ogſ. kan hidføres Vell. 2, 39: gentes, quarum titulis forum Augusti praenitet; — II) „overf."; a) c. dat.: ligesom at overskinne; – cur tibi junior ··· praeniteat, (bliver dig foretrukken), Hor. Od. 1, 33, 3; cf. Senec. Med. 94; — b) absol.: at fremskinne, at udmærke sig; – virtutem Catonis multis in rebus praenitentem etc., Vell. 2, 35.

prae.nōbĭlis, e: meget navnkundig el. berømt, Appul.; praenobilior, id. — prae.nōmen, inis, n.: Fornavn; I) som sættes foran Slægtsnavnet, og skrives da sædv. affortet; saal. A. f. Aulus, M. f. Marcus, men M.' f. Manius, S. el. Sext. f. Sextus, etc.; – derimod: Quinte etc., gaudent praenomine molles Auriculae etc., Hor. Sat. 2, 5, 32; cf. Suet. Vitell. 2: quatuor filios cognomines, ac tantum praenominibus distinctos ··· Aulum, etc.; — II) „overf.": Benævnelse el. Titel, som sættes foran nogens Navn; – saal. praenomen imperatoris, Suet. Caes. 76, o. id. Claud. 12; df. — prae.nōmĭno, are, v. a.: benævner med Fornavn; – fere Numerios praenominabant (celeriter natos), Varr. ap. Non.

prae.nosco, (nōvi, nōtum), 3, v. a.: forud at kiende el. lære el. erfare el. vide; – ∾ fata rerum, Sil. 3, 7; men Promissumque sibi voluit praenoscere coelum, Ovid. Fast. 3, 159; – neque dii non possunt futura praenoscere, Cic. Div. 1, 38; — not.: praenosse f. praenovisse, (forud at vide), Stat.; df. — prae.nōtĭo, onis, f.: foregaaende el. medfødt Begreb, πρόληψις; – hanc nos habere sive anticipationem ··· sive praenotionem deorum (om Guderne) etc., vid. Cic. N. D. 1, 17. — prae.nŏto, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": betegner el. mærker forpaa; – libros quosdam literis ignorabilibus praenotatos etc., Appul.; men ∾ aureos sacculo conditos anulo, (forsegle dem), id.; men ∾ librum nomine alicujus, (betitle med nogens Navn), Augustin.; — II) „bes."; A) forud at betegne el. forkynde; – ∾ duos adventus Christi, Tertull.; — B) at betegne el. opskrive; – qui tam bellam fabellam praenotarem, Appul.

prae.nūbĭlus, 3: stærkt beskyet el. beskygget; df. „poet.": mørk el. dunkel; – Stat vetus et densa praenubilus arbore lucus, Ovid. Am. 3, 13, 7. — praenuncĭa, ae, f., s. und. praenuncius. — *praenunciātĭo, (nunt.), onis, f.: Forudforkyndelse, Tertull.; — praenunciātivus, (nunt.), 3: forudforkyndende; – ∾ ignes (in turribus: som bebude Sørøveres Nærmelse), Plin. 2, 73; o. — praenunciātor, (nunt.), oris, m.: en Forudforkynder, Augustin.; — df. fem. praenunciātrix, (nunt.), īcis, Prudent.; af — prae.nuncĭo, (-tio), avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": forud at forkynde el. mælde; – vis et natura quaedam, quae ··· futura praenunciat, Cic. Div. 1, 6; – in pass. impers. ogſ. m. de, Nep. Eum. 9; — II) „overf." ogſ. om Ting: vasa, sudorem repositoriis relinquentia, diras tempestates praenunciant, Plin. 18, 90.

prae.nuncĭus, (-tius), a, um: forudforkyndende; df. sædv. subst. om Personer og Ting, og igiennem alle Kiøn: Forudforkynder, Forudforkynderske, Forbud el. Forvarsel; – Veneris praenuncius ··· Zephyrus, Lucr. 5, 736; Jam dederat cantus lucis praenuncius ales, (d. e. Hanen), Ovid. Fast. 2, 767; cf. id. Met. 15, 3: Destinat imperio clarum praenuncia veri Fama Numam; – stellae magnorum calamitatum praenunciae, Cic. N. D. 2, 5; inquisitio candidati, repulsae praenuncia, id. Mur. 22; – futuri eventus alicujus praenuncium, Plin. 2, 86; istarum procellarum ··· quaedam sunt praenuncia, Senec. d. Ir. 3, 10. — praenuncŭpātus, 3: forud benævnt el. bekiendt, Prudent. — praenuntĭa, praenuntio, etc., s. und. praenuncia, etc.

praeobtūrans, tis, partic., [obturo]: som foran el. fortil tilstopper el. fylder, c. acc., Vitruv. 10, 12. — prae.occīdo, ĕre; om Stiernerne: før el. forud at gaae ned el. under; – cui (Cani) praeoccidere Caniculam, necesse est, Plin. 18, 69. — praeoccŭpātĭo, onis, f.: Forudbesættelse el. Forudindtagelse; – praeoccupatione locorum etc., Nep. Eum. 3; — II) hos Lægerne „overf.", ligesom emphragma: den ved Forstoppelse opstaaede Udvidelse af Underlivet, Veget.; af — prae.occŭpo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl." m. Stedsobject: forud el. først at besætte el. indtage; – ad loca opportune praeoccupanda, Liv. 44, 3; ∾ Macedoniam, Nep. Eum. 2; — II) „fig."; A) „overf."; a) forud el. først at giøre noget, at forekomme nogen dermed; – praeoccupato itinere, Caes. B. C. 3, 13; ogſ. c. inf.: legem pergratam populo ··· ipsi (consules) praeoccupaverunt ferre, Liv. 4, 30; – ne ···

alter alterum praeoccuparet, (ſkulde forekomme el. overrumple den anden), Nep. Dion. 4; quas partes etc., eas praeoccupavit oratio tua, Cic. Phil. 10, 1; — b) forud at ſysſelſætte el. beſkæftige; hvf. Caes. B. C. 2, 17, pass.: se praeoccupatum legatione a Pompejo; — B) „ment.": forud at indtage el. ſtemme; - in praeoccupatis beneficio animis etc., Liv. 6, 20; cf. id. 42, 14; men Caes. B. G. 6, 41: sic omnium animos timor praeoccupaverat, ut etc., (havde betaget el. opfyldt Gemytterne); men Liv. 21,20: praeoccupatos jam ante ··· animos etc.

prae.ŏlĕo, ēre, v. n.: forud el. i Afſtand at udbrede en Lugt; df. lignelſesvis: namque, ut crocus, ita somnus ··· longe praeolet, longeque delectat, Fronto. — prae.ŏpīmus, 3: meget fed, vitulus, Tertull. — prae.opto, avi, 1, v. a.: foretrækker, ønſker el. vil hellere; m. o. ud. ſlgd. quam (end), ogſ. m. Objectsſætning, ogſ. m. ut (el. uti, at), ogſ. ∾ alicui aliquid; - nemo non illos sibi, quam vos, dominos praeoptet, Liv.; ut praeoptarent scutum manu emittere, Caes. B. G. 1, 25; cf. Tac. Hist. 4, 48; ut puerum praeoptares perire ··· Potius quam etc., (hvor potius er pleonaſtiſk), Ter. Hec. 4, 1, 17; - Praeoptavisti, amorem tuum uti virtuti praeponeres, Plaut. Trin. 3, 2, 22; - ∾ suas leges Romanae civitati, Liv. 9, 45; cf. id. 29, 30, o. Nep. Att. 12. — prae.ordīnātus, 3, partic., [ordino]: forud ordnet, causae, Coel. Aur. — prae.ostensus, 3, partic., [ostendo]: forud viſt el. anviſt, sacrificia, Tertull.

praepalpans, tis, partic., [palpo]: ſom beføler el. beſtryger forpaa, molli manu, Paul. Nol. — prae.pando, ĕre, v. a.: fortil at udbrede el. udſtrække; vid. Virg. Cul. 16; men ∾ vestibula: fortil at aabne, Plin. 11, 28; — II) „fig."; - hibernos praepandens temporis ortus, Cic. Arat. 40; men Lucr. 1, 144: Quaerentem, dictis quibus et quo carmine demum Clara tuae possim praepandere lumina menti.

*praepărātĭo, onis, f., [praeparo]; I) „alm.": Forberedelſe el. Ruſtning dertil; - in omnibus rebus, priusquam aggrediare, adhibenda est diligens praeparatio, Cic. Off. 1, 21; multum potest provisio animi et praeparatio ad minuendum dolorem, Cic. Tusc. 3, 14; — II) „beſ." i Rhetoriken: Forberedelſe til hvad der ſkal ſiges; vid. Quintil. 7, 10, 12: qua praeparatione praemuniendae (sint quaestiones); df. ogſ. ſom rhetoriſk Figur, quum pluribus verbis, vel, quare facturi quid simus, vel quare fecerimus, dici solet, id. 9, 2, 17.

praepărāto, abl. o. adv., ſ. und. praeparo. — *praepărātor, oris, m., [praeparo]: ſom forbereder, viarum, Tertull.; — df. praepărātōrĭus, 3: forberedende, interdictum, Digest.; o. — praepărātūra, ae, f.: Forberedelſe el. Tilberedelſe, viarum domini, Tertull.; — [praeparo]. — 1. praepărātus, 3, partic. o. adj. af praeparo. — 2. praepărātus, us, m., [praeparo], ligeſom praeparatio: Tilberedelſe, Ruſtning; - praeparatus contra Antonium Caesaris, Vell. 2, 76; ∾ rei rusticae, Gell. — prae.parcus, 3: meget ſparſom, apes, Plin. 11, 21; — II) „fig."; - (homines) animi humilis et praeparci, quos dixere micropsychos, id. 22, 51.

prae.păro, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": forbereder, tilbereder, gjør tilrette; - ∾ hortos, Cic., arva frumentis (dat.), Colum.; ∾ chartas ex papyro, Plin.; - ∾ alopecias sinapi, (forberede Curen dermed), id.; ogſ. om et Lægemiddel, (at tiene ſom foreløbig Cur), id. 32, 23; ligel. om en Vært: ∾ lanas tingentibus, (forberede Uld til Farvning), id. 24, 58; - ∾ ova, (lave en Ret deraf), Martial.; men ∾ potum cantharidum, (ſom Medicin), Plin.; — B) „beſ.": tilveiebringer, anſkaffer, commeatum, Liv., frumentum in decem annos, id., naves ante, id. 30, 20, gladios in necem alicujus, Suet., res necessarias ad vitam, Cic.; — II) ligel. „fig.": at forberede; - ∾ ea, quae instare videntur, Cic. R. Am. 8, (men ibd.: ∾ ea, quae praeterita sunt; per catachresin f. ordinare); literis ante excoli animos, et ad sapientiam concipiendam imbui et praeparari, id. frgm. ap. Non.; ∾ privatam gratiam adversus publicum odium, Tac. Hist. 1, 72; ∾ aditum nefariae spei, Curt. 5, 9; — III) partic. praeparatus, 3, ogſ. ſom adj.: forberedet el. ruſtet, forſynet dermed; - praeparatos quodam victu et cultu proficisci ad dormiendum, Cic. Div. 2, 58; cf. id. ibd. 1, 53; men id. Orat. 28: non praeparatis auribus (sc. eorum, qui audiunt); - Sperat infestis, metuit secundis Alteram sortem bene praeparatum Pectus, etc., vid. Hor. Od. 2, 10, 14; — b) df. praeparato, ogſ. ex praeparato, ſom adv.: med Forberedelſe, forberedt; - quam nihil praeparato, nihil festinato fecisse videtur Milo! Quintil. 4, 2, 58; cf. id. ibd. in.; velut ex ante praeparato etc., Liv. 10, 41; cf. Senec. Ep. 11. — prae.parvus, 3: meget liden, Juvenc. 2, 819. — prae.pătĭor, păti, v. dep. n.: at være meget lidende, Coel. Aur.

praepĕdīmentum, i, n.: Forhindring, Plaut. Poen. 3, 2, 29; af — praepĕdĭo, ivi, itum, 4, v. a., [prae, pes]; I) „egenl.": at binde el. lænke nogens Fødder; df. at binde el. hilde el. fange; - praepeditus latera (acc. graec.) forti ferro, Plaut. Poen. 4, 2, 6; praepeditis equis, Tac. Ann. 4, 25; - men sine modo, sese praeda praepediant, Liv. 8, 38; ad omnia praepeditae naves, Flor. 4, 11; — II) „fig.": hindrer, hemmer, ſtandſer; - Singultu medios praepediente sonos, Ovid. Trist. 1, 3, 42; cf. id. Her. 14, 18; men Timor praepedit dicta linguae, Plaut. Casin. 3, 5, 25; cf. Liv. 9, 6; omnes (bonas artes) avaritia praepediebat, Sall. Jug. 28; - praepeditus morbo, Cic., valetudine, Tac., aegritudine, Ter. Heaut. 3, 1, 97, nimio gaudio, ibd. 96, (betagen deraf); - endel. c. inf.: praepeditus ··· Germanias servitio premere, Tac. Ann. 2, 73.

prae.pendĕo, ēre, v. n.: at hænge forud el. ud derfra; - ut esset, ubi tegumenta praependere possent, Caes. B. C. 2, 9; storeae trabibus praependentes, id. ibd.; barba praependet, Martial.; cf. Propert. 2, 24, 37: Quum tua praependent demissae in pocula sertae.

praepes, ĕtis, adj., [prae, peto]: ſom flyver meget hurtigt el. meget høit, hurtig el. ſnar, odl.; (poetiſk Ord); - Praepetibus pennis ausus se credere coelo (Daedalus), Virg. Aen. 6, 15; praepetes volatus, Plin. 7, prooem.; ∾ Boreas, Val. Fl.; ∾ Victoria, Mattius ap. Gell. 6, 6; men praepes ferrum, (i. e. telum volans), Enn. ap. Macrob.; - praepetes aves, vid. Fest. p. 205, (Müll.); — b) ogſ. „alm.": bevinget; - Succubuit telis praepetis ipse Dei, (i. e. Cupidinis), Ovid. Her. 8, 38; — B) subst.; 1) en Fugl; - vid. Ovid. Met. 13, 617; men ∾ Jovis, (i. e. aquila), id. ibd. 4, 713; — b) Varſelsfugl, (hvis Flugt ſpaaer Lykke); - qui sidera sentis Et volucrum linguas, et praepetis omina pennae, Virg. Aen. 3, 360, (hvortil ſ. Serv.); — 2) praepes Medusaeus, (i. e. Pegasus), Ovid. Met. 5, 257; — b) men om Perſeus ſelv, Lucan. 9, 662 o. 688; — II) „overf." o. forel.: lykkelig, gunſtig; - praepetibus ··· locis, Enn. ap. Gell. 6, 6; ligel. id. ibd.: Brundusium pulchro praecinctum praepete portu.

praepignĕrātus, 3, partic., [pignero]: forud pantſat; df. „fig.": forpligtet el. bunden, Ammian. 29, 2. — praepīlātus, partic. adj., [prae, pila]: foran el. paa Spidſen forſynet med en Bold el. Kugle, fortil afrundet el. ſtump; - ∾ missilia, Liv. 26, 51; cf. auct. B. Afr. 72; — II) „overf."; A) lignelſesvis: declamationibus ··· velut praepilatis exerceri etc., Quintil. 5, 12, 17; — B) df. ogſ. Plin. 9, 50: locustarum cornua ··· rotunditate praepilata, (i. e. quasi praepilata). — prae.pilo, (avi), atum, 1, v. a., [prae, pilum]: at tilſpidſe ligeſom et pilum; (efterel. Ord); - praepilabantur missilia, Ammian. 16, 12; ligel.

praepilatis missilibus, id. 24, 6. — prae.pinguis, ɔ: meget fed el. tyk, sucs, Plin.; ∾ solum, Virg. Aen. 3, 698; — II) „overf."; - ∾ vox, (altfor stærk el. tyk el. grov), Quintil. 11, 3, 32.

prae.pollĕo, ēre, v. n.; I) at være den mægtigere el. saare mægtig; at have Overvægten el. Fordelen; - quibus additis praepollebat, Tac. Ann. 2, 45; cf. ibd. 51: ut numerus liberorum in candidatis praepolleret, (skulde gjøre Udslaget); - ∾ mari, (være mægtig til Søes), ibd. 11, 14; — II) partic. praepollens, tis, ogs. som adj.: saare mægtig el. udmærket; - gens divitiis praepollens, Liv. 1, 57; virtute fortunaque praepollens, id. 5, 31; - compar., Augustin.

prae.pondĕro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: at have Overvægten, at synke ned; - ne, portionum aeqitate turbata, mundus praeponderet, Senec. Qu. N. 3, 10; — B) „fig."; 1) „alm.": at hælde dertil, at gjøre Udslaget; - ∾ in partem humaniorem, Senec.; si neutro litis conditio praeponderet, Quintil. 7, 2, 39; cf. Lucan. 6, 603: quo praeponderet alea fati; — 2) „bes.": at have Overvægten; - tacite praeponderat exsul, (i sit Indre ønsker man ham Seieren), Stat. Theb. 8, 615; honestas praeponderat, Gell. 1, 3; — II) act.: at overgaae, at veie el. gjelde mere; - qui omnia metiuntur emolumentis et commodis, neque ea volunt praeponderari honestate, (i. e. vinci ab honestate), Cic. Off. 3, 4.

prae.pōno, pŏsŭi, pŏsĭtum, 3, v. a.; I) „egentl.": sætter foran, aliquid alicui; ogs. ud. dat.; - non enim hoc (i n) ut oppido praeposui, sed ut loco, Cic. Att. 7, 3; cf. id. d. Or. 2, 79; praeponens ultima primis, Hor. Sat. 1, 4, 59; - Hos quoque sex versus, in prima fronte libelli Si praeponendos esse putabis, habe, Ovid. Trist. 1, 7, 33; - praepositae causae, (i. e. antecedentes), Cic. Fat. 14 o. 18; — II) „fig."; A) „overf.": sætter derover, navnl. som Befalingmand el. Forstander; - ∾ aliquem bello praedonum, Cic. Manil. 22, hibernis, Caes., provinciae, Cic., navibus, id., vectigalibus, Tac., exactioni, id.; toti maritimo officio praepositus, (som er sat over hele Søvæsenet), Caes. B. C. 3, 5; men Praepositam timidis parientibus Ilithyiam, (de Fødendes Skytsgudinde), Ovid. Met. 9, 283; cf. Cic. Div. 1, 34; — b) f. dat. findes ogs. abl. m. o. ud. in, (ligesom paa Spørgsmaalet: hvor?); - saal. Caes. B. C. 3, 89: ∾ aliquem media acie; ligel. ∾ aliquem in laevo cornu, Liv. 37, 41; men Cic. Att. 8, 11, B: in ea ora, ubi praepositi sumus, (hvor jeg har Commandoen); — B) „ment.": sætter foran, d. e. foretrækker el. giver Fortrin derfor; - Numquam praeponens se illis, Ter. Andr. 1, 1, 138; cf. id. Eun. 1, 2, 59; men ∾ salutem patriae vitae suae, Cic. Phil. 9, 7, amicitiam patriae, id. Rab. perd. 8; — III) af partic. praepositus, 3, findes som subst.; A) praepositus, i, m.: Foresat el. Forstander, navnl. Befalingsmand el. Chef, ogs. Statholder; m. o. ud. gen.; - praepositi rerum Caesaris curae, S. C. ap. Plin. Ep. 8, 6, (i. e. procuratores Caesaris); praepositi aquarum, (Opsynsmænd derover), Frontin. Aquaed.; - praepositi hede ogs. Befalingsmænd i Hæren; vid. Tac. Hist. 1, 36, o. Suet. Oth. 1; men id. Vesp. 4: caeso praeposito (sc. Judaeae, i. e. procuratore Judaeae); — B) praepositum, i, o. praeposita, orum, (ogs. producta, Grækernes προηγμένα), hos Stoikerne: saadanne Ting el. Affectioner, der ere at foretrække for de modsatte, (som Rigdom, Sundhed, Skjønhed), endskjøndt de ikke tør kaldes bona (i og for sig selv el. ubetinget gode, som Dyden, osv.); - vid. Cic. Fin. 4, 26, ogs. ibd. 3, 16 o. 17, o. id. Acad. 1, 10; — not.: praepŏsivi f. praeposui, Plaut. Rud. 4, 2, 11, (al. proposui); - praeposta f. praeposita, Lucr. 6, 997.

prae.porto, are, v. a.: at bære foran sig, at holde hen for sig; - Telaque praeportant, violenti signa furoris, Lucr. 2, 621; cf. Cic. Arat. 433; - men om Eumeniderne: Frons exspirantes praeportat pectoris iras, Catull. 64, 194.

*praepŏsĭtĭo, onis, f.; I) Foretrækken, Fortrin; - illa praepositio tali (si cadat rectus) etc., vid. Cic. Fin. 3, 16; — II) Ansættelse som Formand; - igitur praepositio certam legem dat contrahentibus, Digest.; — III) i Grammatiken: Præpositionen el. Forsætningsartikelen; - vid. Cic. Top. 11, o. Quintil. 1, 4, 13 o. 19, oftere; — praepŏsitivus, 3, (i Grammatiken): som sættes foran, conjunctio, Diomed., vocalis, Priscian.; — praepŏsĭtūra, ae, f.: Formynderskab el. Commandopost; - ∾ horreorum, Cod. Just.; ogs. in pl.: ∾ militares, Lamprid.; — [praepono]. — praepŏsĭtus, 3, o. praepositus, i, m., partic. o. subst. af praepono.

prae.possum, pŏtŭi, posse, v. n.: at være saare mægtig, at have Overherredømmet; - quum Macedones praepotuere, Tac. Ann. 5, 8; — II) df. partic. praepŏtens, tis, som adj.: saare mægtig, som formaaer meget; A) om Personer; absol., el. c. abl., el. c. gen.; - clari et praepotentes viri, Cic. Rab. Post. 16; - statuarii praepotentes opibus, Plin. 36, 4; - ea efficere rerum omnium praepotentem Jovem, Cic. Div. 2, 18; — b) subst., praepotentes, ium, m.: de Mægtige; - multorum opes praepotentium excludunt amicitias fideles, Cic. Lael. 15; cf. Plin. 12, 42; — B) om Ting og om Begreber; - praepotens terra marique Carthago, Cic. Balb. 15; ∾ et gloriosa philosophia, id. d. Or. 1, 43; ∾ imperia, Val. Max. 7, 2, 1.

*praepostĕre, adv.: omvendt, i omvendt Orden; - primas (tuas literas) praepostere (mihi redditas) etc., Cic. Att. 7, 16; ut praepostere tecum agam, id. Acad. 2, 20; - ogs. bagvendt el. forkert; laevus calceus praepostere inductus, (neml. d. venstre for d. høire), Plin. 2, 5; cf. Gell. 2, 8; — praepostĕrĭtas, atis, f.: den omvendte Orden, (saal. om Bogstaverne i Ἥρα o. ἀήρ), Arnob.; o. — prae.postĕro, are, v. a.: vender om el. op og ned derpaa; - ∾ ordinem, Pseud. Quintil. Decl. 9; — [flgd.].

prae.postĕrus, 3: omvendt, ordo, Lucr.; sædv. bagvendt el. forkert el. vrang; I) om Personer: som handler forkert el. urigtigen; - ut erat semper praeposterus et perversus, Cic. Cluent. 26; ∾ imperator, id. Pis. 38; ∾ homines, Sall. Jug. 85; — II) om Ting og om Begreber; - ∾ ficus (pl.), (som voxe for tidligt el. for sildigt), Plin. 16, 51; men ∾ natalis, (at fødes med Benene foran), id. 7, 6; ∾ frigus, (udenfor Naturens Orden), Senec. Ep. 23; - quid tam perversum praeposterumve etc.? Cic. Rab. Post. 13; cf. id. d. Or. 11; ∾ tempora, id. ibd. 13; ∾ gratulatio, id.; ∾ consilia, id.; ∾ ordo, Lucr. 3, 621; cf. Plin. Ep. 6, 5. — praepostus, 3, f. und. praepono, *not.

praepŏtens, tis, partic. o. adj. af praepossum; df. — praepŏtentĭa, ae, f.: Overmagt el. Almagt; - ∾ dei, Tertull. — prae.pōto, are, v. a.; I) drikker forud el. i Forveien; - praepotandos medicamentis myrrhae obolos duos, Coel. Aur.; — II) lader drikke forud el. i Forveien; - praepotat absinthio aegrotantes vino sincero, id.

prae.prŏpĕranter, adv.: meget ilfærdigen, certare, Lucr. 3, 780. — praeprŏpĕre, adv.: meget ilfærdigen, overilet; - festinans praepropere, Liv.; raptimque omnia praepropere agendo, id. 22, 19; cf. id. ibd. 3; af — prae.prŏpĕrus, 3: altfor ilfærdig, overilet el. ubetimelig; - ∾ festinatio, Cic. Fam. 7, 8, prensatio, id. Att. 1, 1, celeritas, Liv.; ∾ ingenium, id. 22, 41; ∾ desperatio, Tac.; ∾ amor, Val. Max. 9, 3, 6, nisus, Sil. 15, 757.

prae.pulcher, chra, chrum: meget smuk el. artig, Juvenc. — prae.purgo, are, v. a.: forud el. først at rense, Coel. Aur. — *praepūtĭātĭo, onis, f.: at

have Forhud, at være uomskaaren, (opp. circumcisio), Tertull.; v. — praepūtiātus, 3: som har Forhud, uomskaaren, id.; af — praepūtium, i, n., [af prae o. πόσθιον]: Forhud, men alene in pl., Juvenal. 14, 99: mox et praeputia ponunt.

prae.quam, adv., ogs. prae quam: fremfor, mere end; s. und. quam. — prae.questus, 3, partic., [queror]: som forud klager el. beklager sig; c. acc. comm.: Multaque praequestus, etc., Ovid. Met. 4, 251.

prae.rădio, are, v. n. o. a.; I) neutr.: at straale el. skinne meget stærkt; - pilenta ··· praeradiant, Claudian.; — II) act.: at overstraale; - Praeradiat stellis signa minora suis (corona Ariadnes), Ovid. Her. 6, 116. — prae.rādo, (si), sum, 3, v. a.; I) at skrabe fortil el. forpaa; - ∾ latus alterum vitis, Cat. R. R. 41; fronte praerasi, Paul. Nol.; — II) forud el. i Forveien at afrage; - praerasi capilli, Coel. Aur. — prae.rancĭdus, 3: meget harsk el. stinkende; vf. „fig.": praerancidas illas finitiones (grammaticorum), Probus ap. Gell. 13, 20. — prae.răpĭdus, 3: som hvirvles afsted, gurges, Liv., amnis, Senec.; ∾ celeritate ferri, id.; — II) „fig.": meget heftig el. hidsig; - ∾ juvenis, Sil. 17, 180. — prae.rāsus, 3, partic. af praerado.

praereptor, oris, m., [praeripio]: der ligesom snapper nogen Maden fra Munden; der frariver el. fraraver, Hieronym. — praereptus, 3, partic. af praeripio.

prae.rĭgesco, gŭi, 3, v. n. inch.: fortil at stivne; - ita praeriguisse manus, ut etc., Tac. Ann. 13, 35. — prae.rĭgĭdus, 3: meget stiv; vf. „fig.": ∾ mens, Pseud. Quintil. Decl. 17.

prae.rīpĭa, orum, n., [ripa], sc. loca: Steder ved Flodbreden; - egressus in praeripia fluminis, Appul. — prae.rĭpĭo, rĭpŭi, reptum, 3, v. a., [rapio]; I) „alm.": at frarive el. frarøve el. bortsnappe; sædv. ∾ alicui aliquid, ogs. ud. dat.; - ne illum talem praeripiat tibi, Ter. Eun. 1, 2, 81; quid huc venisti sponsam praereptum meam? Plaut. Casin. a. 1, v. 14; - ne istius quidem laudis ita sum cupidus, ut aliis eam praereptam velim, Cic. R. Am. 1; - Quid, si praeripiat flavae Venus arma Minervae? Ovid. Am. 1, 1, 7; — II) „bes."; A) at bortrive hurtigen; saal. Suet. Ner. 49: perlatos a cursore codicillos praeripuit; ∾ oscula, (røve Kys), Lucr. 3, 909; — B) før Tiden el. ubetimeligen at bortrive; - ∾ deorum beneficium festinatione, Cic. Phil. 14, 2; men brevibus praereptus in annis, (bortrykket i sin Ungdom), Val. Fl.; ligel. praereptus immature, Vell.; men praereptus aedilitati, Plin. Ep. 8, 23; — C) at giøre noget før en anden, at forekomme nogen dermed; - scelere praerepto doles, Senec. Thyest. 1105; men Cic. Off. 1, 30: ∾ consilia hostium, (al. praecipere); men id. Att. 10, 1: non praeripiam tamen (sc. tuum consilium: vil ikke foregribe dit Raad, vil oppebie det); — D) ∾ se ad aliquem, (hemmeligen at ile derhen), Digest.

praerōbŏrātus, 3, partic., [roboro]: forud hærdet el. styrket; - ∾ corpus, Coel. Aur. — prae.rōdo, si, sum, 3, v. a.; I) at gnave forpaa el. fortil; - ∾ digitos, Plaut. Pseud. 3, 2, 94; men ∾ teneros adhuc pampinos, Colum. Arb. 15; — II) at afgnave el. afbide; - saal. Hor. Sat. 2, 5, 24: si vafer unus et alter ··· praeroso fugerit hamo etc.; praerosam dentibus linguam etc., Plin. 7, 23; conger et muraena caudas inter se praerodentes, id. 9, 88.

praerŏgātĭo, onis, f., [praerogo]: Fordeling, annonae, Fulgent. Mythol. 1, 2. — prae.rŏgātīvārĭus, 3: som har visse Prærogativer el. Fordele at nyde, Cassiod.; af — praerŏgātīvus, 3, [prae, rogo]; I) oprdl.: som først el. før andre spørges om sin Mening; vf. sædv. i Statssproget; A) som først el. før andre stemmer el. voterer; - an tandem una centuria praerogativa etc., Cic. Planc. 20; ogs. absol., praerogativa, ae, f., (sc. centuria el. tribus): den Centurie el. Tribus, der (ifølge Lodkastning) først stemmer el. voterer i Comitierne; - praerogativam ··· omen justorum comitiorum esse etc., Cic. Div. 1, 45; quum sors praerogativae Aniensi juniorum exisset, Liv. 24, 7; (nogle Centurier vare neml. dobbelte: seniorum o. juniorum); - ogs. in pl., id. 10, 22; cf. Ascon. ad Cic. Verr. Act. 1, 9; - ogs. collect. in pl.; praerogativa tribunum ··· creant; - fremdeles praerogativam referre, Cic. Div. 2, 35, om Herolden: at udraabe den første Centuries Stemmer el. vota; - men id. Mur. 18: ut adhuc semper omen valuerit praerogativum (f. praerogativae: at den første Centuries Stemme blev erkiendt som Varsel for de følgende); — II) fordi de efterfølgende Centurier el. Tribus oftest rettede sig efter el. toge Hensyn til det af Prærogativa givne Votum, saa heder praerogativa ogs.; A) ligel. i Statssproget: det foregaaende Valg, der bestemmer el. kan bestemme det endelige Valg; vid. Liv. 21, 3, o. id. 29, 9; — B) „overf."; a) sikkert Forbud el. Kiendemærke paa, at noget vil ske; - quod si triumphi praerogativam putes supplicationem, (at den ene følger af den anden), Cat. ap. Cic. Fam. 15, 5; - ogs. Tegn el. Mærke el. Bevis paa noget; dedit enim praerogativam suae voluntatis ejusmodi, ut etc., Cic. Verr. Act. 1, 9; ∾ fecunditatis in feminis, Plin.; — b) Fordel el. Fortrin fremfor et andet; - servari sibi praerogativas hujusmodi, Digest.; ∾ decoris in gemmis, Plin. 37, 46.

prae.rŏgo, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": forud el. først at adspørge; - sententias de majore negotio ··· prout libuisset, praerogabat, Suet. Aug. 35; - cujus in honore ··· tota comitia fuerint praerogata, Cic. Planc. 20; men praerogata lex, (som tidligere er bragt i Forslag el. given), Cod. Theod.; — II) „bes.": at betale forud; - qui pensionem integram praerogavit, Digest.; ∾ expensas, Cod. Just. — prae.rōsus, 3, partic. af praerodo.

prae.rumpo, rūpi, ruptum, 3, v. a.: fortil at afbryde el. afrive el. afrykke; ogs. „alm.": at afbrække el. afrive el. afrykke; - funes ··· praerumpebantur, (afrykkedes el. afsledes), Caes.; cf. Ovid. Met. 14, 547; velut uncus infixus solo, antequam extrahatur, praerumpitur, Colum.; — II) partic. praeruptus, 3, sædv. som adject.; A) om en Beliggenhed: ligesom afbrudt, d. e. steil, brat; - ∾ loca, Caes., saxa, Cic.; ∾ rupes (pl.), Suet.; cf. Hor. Sat. 2, 6, 91; men praeruptis undique fossis via angusta, Tac. Hist. 2, 41; men „poet.": insequitur cumulo praeruptus aquae mons, Virg. Aen. 1, 105; - compar., ∾ collis, Colum.; superl., ∾ saxa, Hirt. B. G. 8, 33; - ogs. absol.: per praecipitia et praerupta fugere, Liv. 27, 18; - ogs. c. gen.: praerupta collium, Justin. 41, 1; — B) „fig."; 1) om Personer; - juvenis animo praeruptus, (ilsindet), Tac. Ann. 16, 7; — 2) om Begreber: farlig, vovelig; - ∾ dominatio, Tac. Ann. 5, 3; ∾ atque anceps periculum, Vell. 2, 2; ∾ seditio, Digest. — praerupte, adv.: afbrudt, d. e. steilt el. brat; - ∾ altus mons, Plin. 34, 43; af — praeruptus, 3, partic. o. adj. af praerumpo. — prae.rŭtĭlus, 3: stærkt rødlig, lux, poët. ap. Tertull.

1. praes, gen. praedis, m.: Borgen el. Cautionist, navnl. i Pengesager, (ogs. ligesom vas, om andre Forpligtelser); - praedia dicta, item ut praedes, a praestando etc., Varr. L. L. 5, 4; cf. Ascon. ad Cic. Verr. 1, 45; men nullius rei neque praes neque manceps factus est, Nep. Att. 6; praedem esse pro aliquo, (være nogens Cautionist), Cic. Att. 12, 52; praedem fieri, id.; praedes dare, (lade cavere for sig), id.; per praedem agere, id.; - populo cavere praedibus ac praediis, Liv. 22, 60, Cic. Verr. 1, 54 o. 55, (skaffe Folket Sikkerhed ved Cautionister og ved disses Eiendomme);

— not.: ogſ. findes praedes (m. o. ub. praedia) brugt om Cautionisternes Eiendomme; vid. Cic. l. c. 45: praedibus praediisque vendendis; men id. Phil. 2, 31: praedes tuos venderet; — b) ogſ. lignelſesvis; – quum sex libris, tamquam praedibus, me ipsum obstrinxerim, Cic. Att. 6, 1. — 2. praes, adv., [prae], forel. f. praesto: ved Haanden; ſaal. Plaut. Pers. 2, 4, 17: Abi ··· domum, nam ibi tibi parata praes est.

praesāgātus, 3, [praesagus]: forud fornummen el. anet, Hieronym. — prae.sāgio, ivi, itum, 4, v. a.; I) „alm.": forud at mærke el. fornemme el. ane; – sagire, sentire acute est; praesagire ··· futura ante sentire, etc., vid. Cic. Div. 1, 31; hoc ipsum praesagiens animo, Liv. 30, 20; men absol., praesagientibus animis (sc. hoc), id. 45, 39; Praesagibat (f. praesagiebat) mihi animus, frustra me ire etc., Plaut. Aul. 2, 2, 1; cf. Ter. Heaut. 2, 2, 7; – equi praesagiunt pugnam, Plin. 8, 64; — II) „overf.": forud at forkynde el. tilkiendegive el. ſpaae; – galli canendo Boeotiis victoriam praesagivere, Plin. 10, 24; si luna etc., magnam tempestatem in mari praesagiet, id. 18, 79; — b) „poet." ogſ.: at være et Mærke derpaa el. et Bevis derfor; – Et quoniam etc., Id quoque praesagit, mortalem vivere mentem, Lucr. 3, 509; — not.: Plaut. Bacch. 4, 4, 28, ogſ. ſom dep.: Occidi; Ch. animus jam istoc dicto plus praesagitur mali.

praesāgītio, onis, f., [praesagio]: Forudfornemmelſe el. Anelſe el. Spaadomskraft; – inest igitur in animis praesagitio extrinsecus injecta, atque inclusa divinitus, etc., Cic. Div. 1, 31; ∾ divina, ibd. 54; ſ. ogſ. Paul. ex Fest. p. 255, (Müll.). — praesagium, i, n., ligeſom frgd.: Anelſe, oſv.; – ∾ tempestatis futurae, Colum., futuri periculi, Vell.; praesagio esse: at være til Varſel, at varſle, Suet. Ner. 6; – men Ore legar populi, perque omnia saecula fama, Si quid habent veri vatum praesagia, vivam, (deres Spaadomme), Ovid. Met. 15, fin.; af — praesāgus, 3; I) c. gen.: ſom forud fornemmer el. aner noget; – Agnovit longe gemitum praesaga mali mens, Virg. 10, 843; praesagaque luctus ··· suspiria, Ovid. Met. 2, 124; — II) absol.: varſlende, advarende, ſpaaende; – ∾ verba, Ovid., responsa, Liv.; men Virg. Aen. 10, 177: praesagi fulminis ignes.

prae.sāno, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.: før Tiden el. for tidligt at helbrede; – praesanatum vulnus, Plin. 26, 87; — II) neutr.: før Tiden el. for tidligt at helbredes; – cicatrices, quae praesanavere, (ſom for tidligt have lukket ſig), id. 24, 43. — praesauciātus, 3, partic., [saucio]: forud ſaaret el. ſvækket, vires, Coel. Aur.

praescătens, tis, partic., [scateo]: opfyldt dermed, fuld deraf; c. abl.; – librum doctrinis omnigenis praescatentem etc., Gell. 14, 6. — praescientia, ae, f., [praescio]: Forudvidenhed; – ∾ dei, Tertull. — prae.scindo, ĕre, v. a.: forud at nedbryde el. forſtyrre, Vitruv. 5, 7.

prae.scio, scivi, scitum, 4, v. a.; I) forud at vide el. kiende; – nonne oportuit, Praescisse me ante (sc. eam rem)? Ter. Andr. 1, 5, 3; cf. Suet. Tib. 67; — II) af partic. praescitus, 3, er subst. praescitum, i, n.: Forudkundſkab, Anelſe; – animi quiescentis praescita, Plin. 10, 98; – ogſ. Varſel af Fugle; unum picorum praescitum, id. 10, 20. — prae.scisco, ĕre, v. n. inch.: forud at udforſke el. erfare; – praesciscere (eos volebant), quam quisque provinciam, quem hostem haberet, Liv. 27, 35; Continuoque animos vulgi (Biernes Stræben) ··· licet longe praesciscere, Virg. Ge. 4, 69; ∾ exploratam fugam, Colum.

praescītio, onis, f., [praescio]: Forudviden, Anelſe; in pl., Ammian. 29, 1. — praescītum, i, n., ſ. und. praescio. — prae.scius, 3: forudvidende; m. o. ub. gen.; – tuque, o sanctissima vates, Praescia venturi, Virg. Aen. 6, 66; facere praescium rei alicujus, (forud at underrette derom), Tac. Ann. 11, 29; – miseris, heu, praescia longe Horrescunt corda agricolis, Virg. Aen. 12, 452; ∾ lingua, Ovid. Fast. 1, 538.

prae.scrībo, scripsi, scriptum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm."; a) ſkriver derover el. foran; – nomenque ipsius virtutis libro ipsi ··· praescripsit, Gell. 11, 16; diplomatibus nullum principem praescribere, Tac.; cf. Plin. Pan. 92, o. Tac. Ann. 3, 57; men auctoritates praescriptae (sc. senatus consulto): Navne, der ſættes foran en Senatsbeſlutning, Cic. d. Or. 3, 2; men „poet.": sibi quae Vari praescripsit pagina nomen, (ſom har hans Navn til Overſkrift, ſom er tilegnet ham), Virg. Ecl. 6, 12; — b) ut praescripsimus, (ſom jeg ovenfor har ſkrevet), Vell. 2, 21; — B) „bef."; a) forud at afridſe el. aftegne; – ad lineamenta praescripta, (efter det af Kunſtneren udkaſtede Grundrids), Plin. 35, 36; (culter) futuris sulcis (dat.) vestigia praescribens incisuris (abl.), id. 18, 48; — b) ligeſom perscribo: nedſkriver, opſætter ſkriftligen; – antequam testamentum litteris praescriberetur, Digest.; — II) „fig."; A) „alm.": foreſkriver, anordner, giver en Forſkrift, giør en Forudbeſtemmelſe, odl.; – Tute ipse his rebus finem praescripsti, pater, Ter. Andr. 1, 1, 124; sic enim praescripsimus iis, qui etc., ut etc., Cic. Fam. 13, 26; quum ei praescriptum esset, ne etc., id. Att. 16, 3; ogſ. m. flgd. quemadmodum, Caes. B. G. 1, 36; men ∾ sibi, (quid fieri oporteret), ibd. 2, 20; – ut majorum jura moresque praescribunt, Cic. Font. 16; ∾ jura civibus, id.; ∾ senatui, quae sint gerenda, id. d. Senect. 6; — B) „bef."; 1) giør retlig Indſigelſe, excipérer; – ignominioso (patri) filius praescribit, Quintil. 7, 5, 3; si reus accusatori publico judicio ideo praescribat, quod etc., Digest.; — 2) dicterer; – Non ego sum satis ad tantae praeconia laudis, Ipse mihi non si praescribat carmina Phoebus, Tibull. 4, 1, 177; — 3) foregiver, bruger ſom Paaſkud; – frustra Pulchram praescribi, cui etc., Tac. Ann. 4, 52; cf. id. ibd. 11, 16; — III) af partic. praescriptus, 3, er subst. praescriptum, i, n.; A) „alm."; a) det Foreſkrevne, en Forſkrift (til at ſkrive efter); – pueri ad praescriptum discunt, digiti illorum tenentur, etc., Senec. Ep. 94; men ibd.: in puerili praescripto esse, (i deres Dictat, i deres ſkrevne Lectie); — b) afridſet Grænſe el. Linie; – praescripta calcis, (i. e. metae paa Circus), Lucr. 6, 91; cf. Hor. Od. 2, 9, 23; — B) „bef.": Forſkrift, Regel, Befaling; – omnia agere ad praescriptum, Caes. B. C. 3, 51; cf. Liv. 10, 22; ex Augusti praescripto etc., Suet. Ner. 10; cf. Cic. Inv. 2, 45; legum imperio et praescripto, id. Cluent. 53; cf. id. Off. 1, 26, o. Suet. Caes. 28.

praescriptio, onis, f., [praescribo]; I) „egenl.": Foranſkriven, Skriven el. at ſkrive derover el. foran noget; bſ. Overſkrift el. Titel; ogſ. Indhold el. Indledning; – locus primus in praescriptione legis, Cic. Agr. 2, 9; cf. id. Fam. 5, 2; men edictum ··· tribunitiae potestatis praescriptione, (i hvis Overſkrift alene denne Titel anførtes), Tac. Ann. 1, 7; — II) „fig."; A) „alm.": Forſkrift, Anordning, Forudbeſtemmelſe; – dummodo illa ··· praescriptio moderatioque teneatur, Cic. Coel. 18; hanc normam, hanc regulam, hanc praescriptionem esse naturae, etc., id. Acad. 2, 46; in hac praescriptione semihorae etc., id. Rab. perd. 2; cf. Tac. Ann. 6, 15; — B) „bef.": retlig Exception el. Indvending el. Undtagelſe; vid. Quintil. 7, 5, 2; praescriptionem alicui opponere, Digest.; — b) ogſ. philoſophiſk Indvending, Spidsfindighed; vid. Senec. Ep. 48; — 2) Foregivende, Paaſkud, Skingrund; – ut honesta praescriptione rem turpissimam tegerent, Caes. B. C. 3, 32; — 3) Hævd, Digest.

praescriptive, adv.: med Undtagelſe; – ∾ occurrere, Tertull.; af — perscriptivus, 3: hørende til en retlig Exception, Jul. Vict. art. rhet., (ed.

Maj.); af — praescriptum, i, n., f. und. praescribo. — 1. praescriptus, 3, partic. af praescribo. — 2. praescriptus, us, m., [praescribo]: Forskrift, Befaling, Tertull.

praesĕca, (praesica), f., ligesom brassica: de fine Blade, som afskæres Kaalstokken, Varro; af — prae.sĕco, (praesico), cŭi, ctum o. catum, 1, v. a.: afskærer fortil, el. alm. afskærer; - favorum ··· si qua pars nihil mellis habet ··· cultello praesecatur, Varro; ∾ crines, Caes., projecturas tignorum, Vitruv.; cf. Ovid. Rem. 112; — bb) hertil mærkes partic.; a) praesectus, 3: afskaaren, giennemskaaren; - praesectam vitem findi, Plin.; Praesectum ··· ad unguem, etc. („alleg.": paa det allernøieste), vid. Hor. A. P. 292, inc.; — b) praesecatus, 3, ligesom praesectus: afskaaren el. overskaaren; - impetu teli praesecata gula, Appul. — praesectus, 3, partic. af frgd. — praesegmen, ĭnis, n., [praeseco]: det Afskaarne, afskaaret Stykke; - praesegmina (unguium), Plaut. Aul. 2, 4, 34, cadaverum, Appul.

praesēmĭnātĭo, onis, f.: Fosteret i Moderslív, Vitruv. 2, 9; af — prae.sēmĭno, (avi), atum, 1, v. a.; I) „egenl.": forud at saae el. plante; - vis quaedam naturalis et tamquam praeseminata, Augustin.; tamquam ex draconis alicujus dentibus praeseminati (homines), Lactant.; — II) „fig.": foretager el. forbereder; - majora sibi praeseminans, Ammian. 30, 2.

praesens, tis, partic. o. adj. af praesum. — praesensĭo, onis, f., [praesentio]: Forudfølelse el. Anelse deraf; - ∾ et scientia rerum futurarum, Cic. Div. 1, 1, (som Forklaring af divinatio o. μαντική); - ogs. in pl., id. N. D. 2, 3; - ogs. absol.: per exta inventa praesensio, id. Top. 20; — b) ogs. tidligere Fornemmelse el. Begreb i Sielen, vid. Cic. N. D. 2, 17. — praesensus, 3, partic. af praesentio.

praesentālis, e, [praesens]: nærværende, milites, Cod. Just. — praesentānĕē, adv.: i en Hast, i al Korthed, Theod. Prisc.; af — *praesentānĕus, 3; „egenl.": nærværende; df. hos Lægerne: som virker strax el. hurtigt; - ∾ remedium ad dentium mobiles firmandos, Plin. 21, 105; ∾ venenum, id.; ∾ vis contra cicutam, (derimod el. derfor), id.; men praesentaneum (sc. medicamentum) articulis luxatis (dat.), id. 30, 23; o. — praesentārĭŭs, 3: nærværende, tilstede, ved Haanden; - Id, quod mali promittunt, praesentarium est, Plaut. Poen. 3, 5, 48; praesentarium argentum, rede Penge, id. Most. 2, 1, 14; — [praesens]. — praesentātĭo, onis, f., [praesento]: Fremstilling, tironis, Cod. Just.

praesentĭa, ae, f., [praesens]; I) „alm.": Nærværelse el. Tilstedeværelse, alicujus, Cic. Catil. 1, 7; cf. id. Fam. 5, 8; praesentiam sui facere, (indstille sig for Retten), Digest.; - ogs. in pl.: praesentiae deorum, id. N. D. 2, 66; - in praesentia: for nærværende Tid, paa den omtalte Tid, for Øieblikket; vid. Nep. Alcib. 4; opp. in perpetuum, Liv. 7, 27, o. in futurum, id. 33, 27; men Nep. Alcib. 10: quod in praesentia vestimentorum fuit, (hvad deraf var ved Haanden); — II) „bef."; A) Indvirkning, Indtryk; - tanta est praesentia veri, Ovid. Met. 4, 611; — B) ∾ animi: Aandsnærværelse, Bestemthed, Mod, Cic. Mil. 23, o. Caes. B. G. 5, 42.

praesentĭo, sensi, sensum, 4, v. a.; I) „alm.": forud at fornemme el. mærke; - quo futura praesentiant (animi) etc., Cic. Div. 2, 48; cf. id. Rab. perd. 10, o. Caes. B. G. 7, 30; ∾ amorem, Ovid., eventus bellorum, Suet.; - ogs. pass.: si unum aliquid ita sit praesensum, Cic. Div. 1, 55; ogs. pass. impers.; praesensum tamen est etc., Liv. 21, 49; — b) ogs. at have en medfødt el. tidligere Forestilling; - quum, talem esse deum, certa notione animi praesentiamus, Cic. N. D. 2, 17; — not.: praesentisse (f. praesensisse), Pacat. Pan. Theod.; df. — praesentisco, ĕre, v. a. inch.: forud at ane el. fornemme; - ne tu id praesentisceres, Ter. Heaut. 2, 5, 21, inc., (al. persentisceres). — praesento, (avi), atum, 1, v. a., [praesens]: fremstiller som nærværende, viser; - sarcitis bubulas carnes praesentat, (ser faaledes ud), Plin. 37, 67, inc., (al. repraes.); caput ab Achilla Caesari praesentatum est, (blev ham overrakt), Aur. Vict. Vir. Ill. 77; men ∾ se alicui, (aabenbare sig for nogen), Appul.

praesēpĕ, is, n., ogs. praesēpes o. praesēpis, is, f., ogs. praesēpĭa, ae, f., o. praesēpĭum, i, n., [praesepio]; I) „egenl.": Indhegning; df. fædv. Krybbe el. Baas; - bonas praesepis (f. praesepes), Cato; in praesepiis, Varro; Accedit ad praesepe, Phaedr. 2, 8; non altius edita praesepia, quam ut etc., Colum. 1, 6; - ogs. Stald; villa si habeat ··· praesepias laxas, Varro; praesepis bubus hibernas, aestivas, Cato; nocturna praesepia, (Fold), Calpurn.; Stabant ter centum (equi) nitidi in praesepibus altis, Virg. Aen. 7, 275; — II) „overf." i det lavere Sprog: Bolig, odl.; - hic intra praesepis meas, (inden mine Døre), Plaut. Rud. 4, 3, 99; „poet." ogs. om Bikuben, Virg. Ge. 4, 168; men Cic. Pis. 18: verum audis in praesepibus etc., (i dine Kipper); - „poet." ogs. f. Bord el. Madbord, Hor. Ep. 1, 15, 28, o. Plaut. Curc. 2, 1, 13; — not.: praesepia (pl.) paa Himmelen, ogs. phatnae, (d. e. Krybben): Rummet imellem de tvende Stierner aselli i Krebsen, Plin. 18, 80.

praesēpĭa, ae, f., f. und. frgd. — prae.sēpĭo, psi, ptum, 3, v. a.; fædv. i Krigssproget: at tilspærre el. tilramme el. afskære; - ∾ omnes aditus atque itinera maximis defixis trabibus, Caes. B. C. 1, 27; cf. id. ibd. 3, 49; men omni aditu praesepto, id. B. G. 7, 77. — praesepis, is, o. praesepium, i, f. und. praesepes. — praeseptus, 3, partic. af praesepio. — praesēpultus, 3, partic., [sepelio]: ligesom forud el. for tidligt begraven, Pseud. Quintil. Decl. 9, Ammian. 14, 11.

prae.sĕro, ĕre, v. a.: forud at saae; hvf. „alleg.": ∾ aeternae semina laetitiae, Paul. Nol. — praesertim, adv., [sero, knytter]: tillige, dertil, besynderligen; - non tam ista me sapientiae fama delectat, falsa praesertim, quam quod etc., Cic. Lael. 4; praesertim homines tantulae staturae, Caes. B. G. 2, 31; cf. Ter. Phorm. 1, 2, 5: Praesertim ut nunc sunt mores; — not.: om Forbindelsen praesertim quum o. quum praesertim (f. quamvis, omendskiøndt), f. Kritz. ad Sall. Catil. 51, o. Madv. ad Cic. d. Fin. p. 189. — prae.servĭo, īre, v. n.: som Slave at tiene el. betiene, alicui, Plaut. Amph. prol. 126; — II) „fig.": verbum indefinitum neque numeris neque generibus praeserviens, (som ikke retter sig derefter), Gell. 1, 7. — prae.servo, are, v. a.: forud at iagttage; - ∾ naturam, vel aetates, vel consuetudinem vitae, Coel. Aur.

praeses, ĭdis, [praesideo]; I) „alm."; A) som adj.: som sidder derfor el. som er tilstede derved for at beskytte el. besørge, odl.; - qui locum Praebet illi nunc praesidem, Plaut. Casin. 5, 1, 11, inc.; quum genua attigi, Fidemque supplex praesidis dextrae petii, Senec. Med. 247; — B) oftere subst. c.: Beskytter, Beskytterinde; - senatus rei publicae custos, praeses, propugnator, Cic. Sest. 65; cf. id. Agr. 2, 6: praesidem libertatis custodemque (tribunum plebis) etc.; men Liv. 6, 16: vestrum militem praesidemque etc.; men praesides imperii deos precatus, Tac. Hist. 4, 53; — II) „overf.": Forstander el. Forefat, Forstanderinde; - Armipotens, praeses belli, Tritonia virgo, (i. e. Minerva), Virg. Aen. 11, 483; - vosmet ipsi per suffragia, uti praesides olim, nunc dominos destinatis, Sall. in or. Macri Licin. ad plebem; - navnl. hede ogs. praesides under Keiserne: Befalingsmænd el. Statholdere i Provindserne; vid. Suet. Aug. 23, o. Digest.

praesiccātus, 3, partic., [sicco]: forud el. stærkt tørret; - ∾ succus sole, Appul. — prae.siccus, 3: meget tør; - ∾ vulnera, Prudent.

praesīdālis, el. praesidiālis, e, [praeses]: hørende til en Statholder el. Gouverneur; - ∾ jus, Treb. Poll. XXX Tyr. 24; ∾ vir: som har været Statholder, Ammian. — praesīdārius, 3, s. und. praesidiarius. — praesīdātus, ogs. praesidiatus, us, m., [praeses]: en Statholders Post el. Embede; - praesidatum Dalmatiae administrare, Vopisc.; men Macedonas praesidatu regere, Aur. Vict. Caes. 29; - ogs. Statholderskab; - in aliquo praesidatu docentes, Digest.

praesidens, tis, partic. o. subst. af flgd. — praesīdĕo, sēdi, sessum, 2, v. n. o. a., [sedeo]; I) „egenl.": at sidde derfor el. foran noget; - quum mane pro aede Capitolini Jovis paululum curuli sella praesedisset, (neml. som Consul), Suet. Aug. 26; — II) oftest „fig."; A) „alm.": at sidde derfor til Værn el. Beskyttelse; at beskytte el. forsvare; c. dat.; - Dii patrii ac Penates, qui huic urbi atque huic imperio praesidetis, Cic. Sull. 31; - navnl. om en Befæstning el. Bedækning; ∾ urbi, Liv. 22, 11; ∾ huic judicio, Cic. Mil. 37; - men Ovid. Fast. 1, 125, siger Guden Janus: Praesideo foribus coeli, cum mitibus Horis, (bevogter tilligem. dem Himmelens Porte); — b) ogs. c. acc.; - proximum Galliae litus naves rostratae praesidebant, Tac. Ann. 4, 5; — B) „bef.": ligesom at have Forsædet derved, d. e. at forestaae, at commandere el. befale derover, at beherske el. styre; ligel. c. dat., sjeld. m. in el. absol.; - praesidere rebus urbanis, Caes. B. C. 1, 85; - ∾ orbi terrarum (beherske, om Senatet), Suet., Plin. Ep.; men „poet.": Mars··· praesidet armis, (er Krigens Gud), Ovid. Fast. 3, 85; - ∾ in Piceno, (commandere der), Sall. Catil. 57; - men absol., praesidere, (lede Forretningerne), Suet. Aug. 35; ligel. princeps praesidebat, (førte Forsædet), Plin. Ep. 2, 11; — b) c. acc.: at commandere, at bestyre; - ∾ proximum exercitum, Tac. Ann. 3, 39, Pannoniam, ibd. 12, 29; — III) partic. praesidens, tis, ogs. som subst. f. praeses: Forstander el. Statholder, odl.; - saevitia ac superbia praesidentium, Tac. Ann. 3, 40; praesidentium apparitores, Cod. Theod.

praesidialis, e, s. und. praesidalis. — praesidiārius, 3, [praesidium, praeses]; I) „egenl."; A) hørende til Beskyttelse el. Bedækning; - ∾ milites, Liv. 29, 8; cf. Fest. s. v. subsidium, p. 306, (Müll.); — B) „bef.": hørende til en Statholder el. Befalingsmand; - toga praesidiaria, (al. praesidaria), Spartian. Sever. 1; — II) „overf." i Gartnersproget; - ∾ malleus, Colum., palmes, id.: Gren el. Skud, der beholdes i Reserve for det Tilfælde, at en Vinstok skulde gaae ud, (ogs. resex el. custos). — praesidiātus, 3, s. und. praesidatus, 3.

praesĭdĭum, i, n., [praeses]; I) „egenl.": Siden el. at sidde derfor til Beskyttelse el. Hielp; df. Beskyttelse el. Hielp, Værn el. Bedækning; - proficisci praesidio suis, Nep. Ages. 3; tectus praesidio firmo amicorum, Cic. Sull. 18; cf. Ter. Heaut. 4, 1, 33, o. Cic. Mur. 10; - ogs. den væbnede Beskyttelse el. Bedækning af et Sted, af en Transport, odl.; - quae legiones praesidio impedimentis erant, Caes. B. G. 2, 19; — II) „overf."; A) Styrke el. Mandskab, som tiener til Bedækning el. Beskyttelse; - ad hoc ipsum judicium cum praesidio venit, ne etc., Cic. R. Am. 5; sine armatorum praesidio non posse vivere, id. Phil. 2, 44; — 2) „bef." ogs. i Krigssproget: Bedækning el. Besætning, Reserve el. Post, odl.; - praesidium est dictum, quia extra castra praesidebant loco aliquo, etc., Varr. L. L. 5, 16; collocare praesidium in oppido, Caes.; cf. id. B. C. 1, 13; locum praesidiis firmare, Sall.; praesidia, quae magna et firma paraveram, dimisi, Cic. Fam. 2, 17; praesidium dare (alicui: Bedækning el. Escorte), Nep. Ep. 4; Italia tota armis praesidiisque tenetur, Cic. Att. 9, 3; cf. Caes. B. G. 7, 55; — B) ethvert med Tropper besat Sted; df. Post, Skanse, Leir, odl.; - relinquere praesidium, Cic., praesidio decedere, Liv.: forlade sin Post; ∾ quoddam occupare et munire, Caes. B. C. 3, 45; milites in praesidiis disponere, id.; in praesidiis adversariorum occisi etc., Cic. R. Am. 43; cf. Tac. Ann. 1, 56, o. ibd. 4, 49; - men „alleg.", Cic. d. Senect. 26: injussu imperatoris, id est dei, de praesidio et statione vitae decedere; — C) „alm.": Hielpemiddel el. Middel, Hielp, Understøttelse, Bistand; - quaerere sibi praesidia periculis, adjumenta honoribus, Cic. Manil. 24; omnibus vel naturae vel doctrinae praesidiis ad dicendum parati, id. d. Or. 1, 9; cf. Nep. Them. 8, o. Plaut. Pers. 1, 3, 45; - ogs. „fig."; fortissimum praesidium pudoris, Cic. Sull. 28; Insigne maestis praesidium reis, Hor. Od. 2, 1, 13; cf. id. ibd. 1, 1, in.; — b) ogs. Lægemiddel; - aurium morbis praesidium, Plin. 22, 44; contra serpentes praesidio esse, id. 28, 7.

praesignĭfĭcātĭo, onis, f.: Forudbetegnelse, rei majoris, Lactant.; af — prae.significo, are, v. a.: forud at betegne el. varsle el. forkynde; - ∾ hominibus, quae sunt futura, (om Guderne), Cic. Div. 1, 38. — praesignis, e, [signum]: som udmærker sig fremfor andre el. fremfor andet; - Exhibuit gemino praesignia tempora cornu, Ovid. Met. 15, 611; cf. id. Fast. 6, 628. — prae.signo, are, v. a.: forud el. forpaa at betegne; - ∾ furunculos saliva, (smøre derpaa), Plin. 28, 7. — praesĭlĭo, ire, v. n., [salio]: at springe frem, men alene comisk; - Ut prae laetitia lacrumae praesiliunt mihi! Plaut. Stich. 3, 2, 13.

prae.sŏlĭdus, 3: meget stærk, gelu, Coripp.; - ogs. „ment.": meget standhaftig, Juvenc. — prae.sŏno, ŭi, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: forud at tone el. spille, (om et Instrument); - Hinc ubi praesonuit solenni tibia cantu, Ovid. Am. 3, 13, 11; — II) act.: at overtone; - Ille fuit vates sacer, et qui posset avena Praesonuisse chelyn, Calpurn. Ecl. 4, 65.

praespargens, tis, s. und. praespergens. — praespĕcŭlātus, 3, partic., [speculor]; m. passiv Bem.: som forud er udforsket; - praespeculata utilitate, Ammian. 25, 8. — praespergens, tis, partic. act., [spargo]: forud bestrøende el. overgydende; - Flora quibus mater praespergens ante viai Cuncta coloribus egregiis et odoribus opplet, Lucr. 5, 738. — prae.spēro, avi, 1, v. a.: forud at haabe, aliquem: paa nogens Ankomst, Tertull.

*praestābĭlis, e: fortrinlig, fortræffelig; (men alene om Ting og om Begreber); - res aut magnitudine praestabiles, aut etc., Cic. d. Or. 2, 85; ogs. absol.: praestabilis insignisque virtus, id.; - compar., excepta virtute praestabilius nihil amicitia, id.; cf. Ter. Hec. 3, 1, 4: cui quanto fuerat praestabilius, c. inf., (hvormeget bedre var mig tient dermed)? cf. Sall. Jug. 1; o. — Praestāna, ae, f., dyrkedes som Gudinde, quod Quirinus in jaculi missione cunctorum viribus praestiterit, Arnob.; — [2.praesto].

+praestans, tis, partic. o. adj. af 2.praesto; df. — praestanter, adv.: fortrinligen, fortræffeligen; - superl., lichenas oris praestantissime vincit glutinum, Plin. 28, 50; o. — praestantĭa, ae, f.: Fortrinlighed, Ypperlighed, Fortrin; - cum excellentia praestantiaque animantium reliquorum etc., Cic. Off. 1, 28; - si quam praestantiam virtutis, ingenii, fortunae, consecuti sunt, id. Lael. 19; - ∾ remedii, Plin. 12, 7; sanandis vulneribus tanta praestantia (ejus remedii) est, id. 27, 24.

praestat, impers.: det er bedre, s. und. 2.praesto. — *praestātĭo, onis, f.; I) „alm.": Borgen el. Sikkerhed el. Caution for en Ydelse; - praestationem recipere, (at kunne tiene til Sikkerhed el. Caution),

Digest.; – men „overf.": ut ad praestationem scribant, (saa at de indestaae for Sandheden deraf), Senec. Brev. Vit. 14; — II) „bes.": Ydelse af den skyldige Gienstand; – ∾ dotis, Digest.; sub certa annua praestatione, Cod. Just.; o. — praestātor, oris, m.: Borgen el. Cautionist, Frontin.; — [2.praesto].

praestergus, 3, forældet Form af praetersus: forud aftørret, Plaut. Pseud. 1, 2, 31. — praesterno, ĕre, v. a.: forud at bestrøe el. berede, altaria sibi, (om Fuglen Phønix), Stat. Silv. 3, 2; men Plaut. Poen. a. 2. v. 32, ∾ folia eo: forud at strøe derpaa, (al. prost.); illud peto praesternas, ad quod hortaris, Plin. Ep. 5, 8, (al. praestruas). — praestes, ĭtis, comm., [2.praesto], i Religionssproget: Forstander, Beskytter, Beskytterske, odl.; – praestitem dicebant antiqui (f. antistitem), Paul. ex Fest. p. 223, (Müll.); – men praestites Lares ··· Quod praestant oculis omnia tuta suis, Ovid. Fast. 5, 129 flgd.; – eorumque (Summanium) praestites Mana et Manuana, Capella.

praestigĭa, ae, f., oftest in pl. praestigiae, arum, [rimel. af praestringo]: Blendværk, Skuffelse, Gøgleri; – patent praestigiae, Plaut. Capt. 3, 3, 9; praestigiae verborum, (svulstig og tom Snak), Cic. Fin. 4, 27; non per praestigias (ikke igiennem List og Rænker), sed palam per potestatem (compilare), id. Verr. 4, 24; – praestigiae nubium, (skuffende Billeder i Skyerne), Appul.; – men in sing.: ut ··· hujus velut praestigiae plausum petat, Quintil. 4, 1, 77; df. — praestĭgĭātor, oris, m.: Taskenspiller el. Gøgler, Plaut. Poen. 5, 3, 6; ligel. praestigiatorum acetabula et calculi, Senec. Ep. 45. — praestĭgĭātrix, icis, fem. af praestigiator: Gøglerske, Bedragerske; – ∾ mulier, Plaut. Amph. 2, 2, 150. — praestĭgĭōsus, 3, [praestigiae]: fuld af Blendværk, Gell. 7, 14.

praestinguo, stinxi, 3, v. a., ligesom exstinguo o. restinguo: udslukker, fordunkler; men altid m. Varianten praestringo el. praestruo, etc.; vid. Vell. 2, 118; s. ogs. Lindem. til Plaut. Mil. gl. 1, 1, 4. — praestĭno, avi, atum, 1, v. a., [praes]: tilkiøber mig, kiøber el. indkiøber; (for- o. efterel. Ord); – eo in macellum, ut piscium quicquid est pretio praestinem, Plaut. Pseud. 1, 2, 36; cf. id. Capt. 4, 2, 68; accucurri id omne praestinaturus, Appul.

praestĭtes, um, s. und. praestes. — praestĭtor, oris, m., [2.praesto]: en Giver el. Yder; – ∾ et tributor omnium, quae etc., Appul. — praestĭtŭo, ŭi, ŭtum, 3, v. a., [statuo]: forud at bestemme el. fastsætte el. foreskrive; – diem praestituit operi faciundo Calendas Decembres, Cic. Verr. 1, 56; ut nobis tempus, quamdiu diceremus, praestitueres, id. Quint. 9; ogs. ∾ petitori, qua actione etc., id. Caecin. 3; – ogs. ud. dat.; nulla praestituta die, (uden bestemt Termin el. Varsel), id. Tusc. 1, 39. — praestĭtus, 3, partic. af 2.praesto.

1.praesto, adv., [prae, sto, stare]: tilstede, nærværende, ved Haanden; oftest m. esse; – sed ubi est frater? Ch. praesto adest, Ter. Eun. 5, 8, 20; cf. id. Heaut. 1, 1, 120; ligel. ibi mihi praesto fuit Lucilius etc., Cic. Fam. 3, 5; men togulae lictoribus ad portam praesto fuere, quibus etc., id. Pis. 23; – „poet." ogs. ud. esse; Ipsum adeo praesto video cum Davo, Ter. Andr. 2, 5, 4; — II) „bes." heder ogs. praesto esse; A) at yde Hielp el. Bistand, at tiene, odl.; – praesto multis fuit, Cic. Mur. 9; me opera et consilio ··· saluti tuae praesto futurum, id. Fam. 4, 14; – „poet." ogs. praesto adire, (staae bi), Tibull. 1, 5, 61: Pauper erit praesto tibi, praesto pauper adibit Primus, etc.; — B) fiendligen at staae imod; – si quis mihi praesto fuerit cum armatis hominibus etc., Cic. Caecin. 30; cf. id. Verr. 2, 4: cum fascibus mihi praesto fuerunt.

2.praesto, ĭti (avi), ĭtum o. ātum, 1, v. n. o. a., [sto, stare]; I) neutr.; A) „egentl.": at staae foran; – Dum primae praestant acies, Lucan. 4, 30, (al. perstant); — B) „fig."; 1) at være den fortrinligere, at have Fortrin derfor, at overgaae; saal. ∾ alicui aliqua re, ogs. in aliqua re, ogs. absol.; – quantum praestiterint nostri majores prudentia ceteris gentibus, Cic. d. Or. 1, 44; ligel. hoc praestat amicitia propinquitati, quod etc., id. Lael. 5; men ∾ alicui in re aliqua, id. Inv. 1, 1; – suos inter aequales longe praestitit, id. Brut. 64; cf. Sall. Catil. 38, o. Tac. Ann. 2, 24; — 2) praestat m. Subjectssætning: det er bedre, odl.; – Nimio praestat, impendiosum te, quam ingratum dicier, Plaut. Bacch. 3, 2, 12; mori millies praestitit, quam haec pati, Cic. Att. 14, 9; cf. Caes. B. G. 1, 17, o. Virg. Aen. 1, 135; — II) act.; A) at overgaae nogen deri; – quantum Galli ceteros mortales virtute praestarent, Liv. 5, 36; cf. Nep. Att. 18, o. id. Epam. 6; — B) at indestaae derfor, at overtage et Ansvar, odl.; – ut ··· non te unum, sed omnes ministros imperii tui sociis et civibus et rei publicae praestare videare, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 3; ligel. ∾ aliquem, (svare el. cavere for nogen), id. Att. 6, 3; – ∾ casum communem incertumque (nemo potest), id. Fam. 5, 17; cf. id. ibd. 6, 1: ut nihil in vita nobis praeter culpam praestandum putemus; cf. id. d. Or. 2, 28; – ogs. m. ab o. de; ego tibi a vi ··· nihil praestare possum, id. Fam. 1, 4; men quod de te sperare, de me praestare possum, id. ibd. 4, 15; – men m. Objectssætning, id. Flacc. 12: praedones nullos fore, quis praestare poterat! — C) yder, tilveiebringer, udfører; – nos ··· ea praestitisse, quae etc., Cic. N. D. 1, 3; quae (ultima) ego tibi et jucunda et honesta praestabo, id. Fam. 7, 17; – Quae ne quis possit temeraria dicere, praesta, Ovid. Trist. 5, 14, 19, (al. persta); cf. Liv. 30, 30; men id. 40, 34: pacem cum iis populus R. non ab se tantum, sed etiam ab rege praestitit; — 2) „bes." ogs.; a) opretholder, bevarer; – ∾ alicui rem publicam, vid. Cic. Att. 11, 4; ∾ aliquem salvum, id. Manil. 18; — b) godtgiør el. beviser, udviser el. lægger for Dagen; – Pomptinus ··· praestat tibi memoriam et benevolentiam, quam debet, Cic. Fam. 3, 10; hostes tantam virtutem praestiterunt, ut etc., Caes. B. G. 2, 29; cf. Cic. d. Or. 3, 33; – saal. ofte ∾ se, (vise sig saa el. saa); praesta te eum, qui mihi ··· es cognitus, id. Fam. 1, 6; ∾ se invictum, Ovid. Trist. 4, 10, 104; cf. id. ibd. 2, 170; — c) beviser, lader vederfares; – ∾ honorem debitum patri, Cic. Phil. 9, 5; cf. id. Brut. 33; ∾ obsequium, Senec.; men ∾ sedulitatem rei alicui, (anvende derpaa), Plin. Ep.; — d) at yde el. hengive, at give til Priis, odl.; – ∾ alicui quotannis certam summam pecuniae, Suet. Dom. 9; ∾ caput fulminibus, (udsætte derfor), Lucan.; ∾ senatui sententiam, Cic. Pis. 32; men ∾ terga hosti, (vende ham Ryggen), Tac. Agr. 37; — III) partic. praestans, tis, som adj.: fortrinlig, fortræffelig, overordenlig; A) om Personer; – Aristoteles longe omnibus praestans et ingenio et diligentia, Cic. Tusc. 1, 10; cf. Nep. Timoth. 3; – compar., Tanto virginibus praestantior omnibus Herse, Ovid. Met. 2, 724; superl., Platonem in illis artibus praestantissimum fuisse etc., Cic. d. Or. 1, 50; – ogs. c. gen.; O praestans animi juvenis, (udmærket ved dit Mod), Virg. Aen. 12, 19; praestantissimus sapientiae, Tac. Ann. 6, 6; – „poet." ogs. m. Objectssætning; quo non praestantior alter (sc. fuerat), Aere ciere viros, Virg. Aen. 6, 164; — B) om Ting og om Begreber; 1) „alm.": udmærket el. fortrinlig i sit Slags; – praestanti corpore nymphae, Virg. Aen. 1, 71; praestanti et singulari fide tractare aliquem, Cic. Fam. 3, 10; cf. Nep. Alcib. 5; men quid praestantius mihi potuit accidere, quam etc.? Cic. Vatin. 3; — 2) „bes.": virksom, stærk, tienlig; – cytisus, pecudum medicina a morbis, omni usu praestans, Plin. 13, 47; calamus praestantior odore, id. 12, 48; succus sapore praestantissimus, id. 15, 2.

praestōlo, are, forcl. Biform af flgd., Turpil. ap. Non. — praestōlor, atus sum, 1, v. dep. n. o. a., [1.praesto]: at staae derhos for at vente; df. sædv. at vente el. bie derpaa; ogs. at oppebie; a) c. dat.; – ut in Formiano tibi praestoler, Cic. Att. 2, 15; cf. id. Catil. 1, 9; men id. Att. 3, 20: huic spei (i. e. propter hanc spem) ··· volui praestolari apud te (paa dine Godser); — b) c. acc.; – Quem praestolare, Parmeno, hic ante ostium? Ter. Eun. 5,5,5; nescio quem praestolata est, Plaut. Truc. 2, 3, 15; — c) absol.; – ego illam illic video praestolarier, Plaut. Epid. 2, 2, 33; cf. Caes. B. C. 2, 23: cum navibus ad Clupeam praestolans, (dvælende der); — not.: forcl. ogs. c. gen.; – ∾ cohortium advenientium, Sisenn. ap. Non.

praestrangŭlo, are, v. a.: aldeles at qvæle el. berøve Veiret; df. „overf.": nøde til at tie, giøre stum, Pseud.Quintil. Decl. 3. — praestrictĭo, onis, f., [praestringo]: Tilsnøring; df. „overf.": ∾ sensus, (Sløvelse deraf), Tertull., (al. praestructio), inc. — praestrictus, 3, partic. af flgd. — praestringo, strinxi, strictum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) binder, tilsnører, surrer; – ∾ et strangulare, Plin.; cf. id. 8, 11; praestricta fauce (laqueo), Ovid. Ib. 551; pollices vincire nodoque praestringere, Tac. Ann. 12, 47; — 2) „overf.": at omvinde el. omslynge; – ∾ tempora sertis, Stat.; — II) „fig."; A) „alm.": sløver, aciem ferri el. gladiorum, Plin., Plaut.; ∾ nitorem eboris (fordunkle), Plin.; ∾ aciem oculorum, Cic., oculos, Liv., (sløve el. blinde); – ogs. „ment.": ∾ aciem mentis el. animi el. ingenii, Cic.; – i denne Bem. ofte m. Varianten perstringere; — B) „bef.": ligesom binder, d. e. standser, hemmer; – quae praestringi opus est, (i. e. sisti el. coërceri om flydende Snue), Plin.; praestrictus gelu humor, (tilfrossen), id.; boreas praestringit radices arborum, id.

praestructim, adv. af praestructus; oprdl.: byggende derfor; df. „overf.": med Forberedelse, Tertull. — *praestructĭo, onis, f.; oprdl.: Byggen el. at bygge derfor; df. „overf.": Forberedelse, Tertull.; o. — praestructūra, ae, f.: = frgd., id.; — [praestruo]. — praestructus, 3, partic. af flgd. — prae.strŭo, xi, ctum, 3, v. a.; I) „egenl.": forud at bygge, at underbygge, at lægge en Grundvold; – ab imo praestructa valenter resistent contra ··· superimposita etc., Colum. 1, 5; — II) oftest „fig."; A) „overf." o. „poet.": at spærre el. aflukke ved at bygge derfor el. paa anden Maade; – Ille aditum fracti praestruxerat objice montis, Ovid. Fast. 1, 563, (al. perstruxerat); cf. id. Met. 14, 798, o. id. A. A. 2, 21; — B) „ment.": at træffe Forberedelser til det Følgende; – fraus fidem sibi in parvis praestruit, ut etc., Liv. 28, 42; quum praestructum utrumque consulto esset, (da begge Dele vare forberedede), Suet. Tib. 53; – s. ogs. praesterno s. l.; — not.: partic. praestructus, 3, ogs. som adj.: forberedet, c. dat., Claudian. — prae.stŭpesco, ĕre, v. n. inch.: bliver aldeles forfærdet, Jul. Val. Res g. Al. M. — prae.stŭpĭdus, 3: meget sløv el. dum, Juvenc.

prae.sūdo, are, v. n.: forud at svede; df. „poet.": Dum matutinis praesudat solibus aër, Claudian.; – ligel. „poet. overf.": forud at anstrænge sig, Stat. — praesul, ŭlis, comm., [praesilio]; I) oprdl.: Forspringer el. Fordanser, Cic. Div. 1, 26, o. ibd. 2, 66; — B) df. „bef.": Fordanseren el. Formanden for Salierne el. Marspræsterne, der med Ancilierne droge springende el. dansende igiennem Byen, Capitolin. M. Aurelius. 4; — II) „overf." (o. eftercl.): Forstander, Forstanderske; – ∾ agri, (i. e. villicus), Pallad.; Angerona diva praesul silentii, Solin. — prae.sulsus, 3, [salsus]: meget salt, Colum. 6, 2. — praesultātor, oris, m.: Forspringer el. Fordanser; – sibi ludis praesultatorem displicuisse, Liv. 2, 36; af — praesulto, are, v. n., [salto]: at springe forud el. foran; – quando adeo ferox praesultat hostium signis, Liv. 7, 10. — praesultor, oris, m., [praesilio]: = praesultator, Lactant.

prae.sum, fŭi, esse, v. n.; I) „alm.": at forestaae noget, at være sat derover; sædv. c. dat.; – omnibus Druidibus praeest unus, qui etc., Caes. B. G. 6, 13; quibus regionibus reges praeerant, id. ibd. 5, 22; qui ei provinciae legatus praeerat, Sall. Catil. 4; cf. Nep. Cat. 2; ∾ classi, (commandere den), Caes., exercitui, id.; – ∾ regiis opibus, (være Kongens Skatmester), Nep. Con. 4; – ∾ ei studio, Cic. d. Or. 1, 55; ∾ statuis faciendis, id. Verr. 2, 59; men praeesse aedibus, (i. e. aedilem esse), Digest.; – dog ogs. m. in; in qua (provincia) tu praefuisti, (hvori du har været Statholder), Cic. Verr. 3, 77; — II) „bef."; A) at være Hovedpersonen el. at tage vigtig Del i en Sag; – non enim paruit ille Gracchi temeritati, sed praefuit, Cic. Lael. 11; cf. id. Att. 9, 6; — B) „poet." ogs.: at beskytte; saal. Ovid. Fast. 5, 135, om Larerne: Stant quoque pro nobis, et praesunt moenibus urbis, Et sunt praesentes auxiliumque ferunt; — III) partic. praesens, tis, som adj.; A) „alm.": nærværende, personlig, selv; – Non quia ades praesens, dico hoc, Ter. Ad. 3, 3, 39; men quo praesente (i hvis Nærværelse) osv., Cic. d. Or. 1, 24; corpore nihil, nisi praesens et quod adest, sentire possumus, id. Fin. 1, 17; cf. id. Off. 1, 4; men praesens in praesentem multa dixerat, id. Att. 11, 12; cf. Ter. Ad. 4, 5, 34; – praesente f. praesentibus, (forcl. ligesom absente, s. und. absum); saal. nobis praesente, Plaut. Amph. 2, 2, 194; praesente testibus, Pompon. ap. Non.; cf. Varr. ap. Donat. ad Ter. Eun. 4, 3, 7: praesente nobis; – in praesens tempus, oftere absol. in praesens: for nærværende Tid, nu; vid. Hor. A. P. 44, o. Cic. Catil. 1, 9; men Tac. Hist. 4, 58: si fortuna in praesens virtusque deseruit; ligel. ad praesens tempus, el. absol. ad praesens; vid. Justin. 1, 5, Tac. Ann. 4, 31 o. 40; ligel. praesenti tempore, ogs. absol. in praesenti; vid. Ovid. Fast. 3, 478, Cic. Fam. 2, 10, o. Nep. Att. 12; – ogs. subst. praesentia, ium, n.: de nærværende Omstændigheder; ferenda esse praesentia, Suet. Aug. 87; si praesentia sequerentur, Tac. Hist. 4, 59; – in rem praesentem venire, (i Retssproget: at indfinde sig paa selve Stedet); vid. Cic. d. Or. 1, 58; ogs. „alleg.", Senec. Ep. 6; ogs. lignelsesvis, Quintil. 4, 2, 123; – ligel. in re praesenti: paa selve Stedet; quod tum vociferarer in re praesenti pavidus, hoc nunc postero die queror, Liv. 40, 9; cf. id. ibd. 17, o. Quintil. 6, 2, 31; — B) „bef."; 1) hvad der sker paa Stedet, øieblikkelig; – ∾ poena, (som følger strax efter Brøden), Cic. N. D. 2, 59; ligel. ∾ preces, Propert. 2, 23, 64; men praesenti diligentia consulis (ved hans raske Omhu), Sall. Catil. 45; – praesens pecunia: rede Penge; Quos tam grandi sim mercatus praesenti pecunia, Plaut. Capt. 2, 2, 8; cf. Cic. Cluent. 12; ligel. ∾ numi, Petron.; men si etc., praesens debetur (legatum: bør det strax udbetales), Digest.; hvf. ogs. praesens opp. in diem (sildigere, længere hen), Digest.; ogs. ex die, ibd.; ogs. praesenti die debere (o. deberi: at skylde el. skyldes til contant Betaling), ibd.; — 2) som virker strax el. hurtigen, virksom, kraftig, stærk; – multis saepe ··· praesens ejus auxilium oblatum est, Cic. Verr. 4, 49; – quo non praesentius ullum ··· Auxilium venit, etc., Virg. Ge. 2, 127; ligel. praesentissimum remedium, Colum.; – „poet." ogs. c. inf., vid. Hor. Od. 1, 35, 2; — 3) om Characteren og Modet: med Aandsnærværelse, sindig el. fattet, bestemt; – Animo virili praesentique ut sis, para, Ter. Phorm. 5, 8, 64; cf. Virg. Aen. 5, 363, o. Cic. d. Or. 2, 20; men praesentioribus animis, Liv. 31, 46; praesentissimo animo pugnare, auct. B. Al.

40; men Plin. 17, 1: et Crassus, ut praesens ingenio semper, etc.; — 4) hielpende, gunstig; – tantus et tam praesens habetur deus (Hercules), Cic. Tusc. 1, 12; cf. Ovid. Met. 7, 178: praesens ··· annuat ausis; men om Varsler: sed nihil illo praesentius, quod etc., Flor. 4, 7.

prae.sūmo, mpsi (msi), mptum (mtum), 3, v. a.; I) „egenl.": forud el. først at tage til sig; – Neve domi praesume dapes, Ovid. A. A. 3, 757; ∾ cibis et interponere frigidam, Plin. 28, 14; men praesumendo remedia munierat corpus, Tac. Ann. 14, 3; men i Arvesager; ∾ rem aliquam: udtage el. erholde forlods, Gaj. Inst.; — II) „fig."; A) „alm."; 1) forud at tilegne sig, el. forsyne sig dermed; – ∾ patientiam male audiendi, Quintil. 12, 9, 9; quantum in infantia praesumptum est temporis, adolescentiae acquiritur, id. 1, 1, 19; men id. 2, 4, 7: in qua (natura) ingenium judicio praesumitur, (hvor Geniet gaaer forud for Dømmekraften); — 2) df. ogs.; a) forud at besørge; – ∾ heredum officia, vid. Plin. Ep. 6, 10; men hanc ego vitam voto et cogitatione praesumo, (ønsker og tænker mig forud et saadant Liv), id. ibd. 3, 1; — b) forud at tilbringe el. anvende; – Vitellius ··· fortunam principatus inerti luxu ··· praesumebat, Tac. Hist. 1, 62; — c) eftercl. ogs.: at foretage el. vove; – (te) tantum animo potuisse praesumere, ut etc.? auct. Paneg. ad Const. 2; ∾ illicita, Sulpic. Sever.; — B) „bef."; 1) forud at forestille sig el. tænke sig noget; – Arma parate animis, et spe praesumite bellum, Virg. Aen. 11, 18; mortem contemnes, si ··· futura praesumpseris, Senec. Ep. 107; – df. praesumptum habere, (at forudsætte), vid. Tac. Ann. 14, 64; — 2) forud at indse el. antage el. formode; – spectaret populus, hunc decore imperatorio, illum puerili habitu, ac perinde fortunam utriusque praesumeret, Tac. Ann. 12, 41; cf. Justin. 6, 2; – ogs. impers.: vulgo praesumitur (det er en almindeligen antagen Mening), alium in litem non debere jurare, nisi dominum litis, Digest.; — III) partic. praesumptus, 3, ogs. som adj.: forud antagen, forudfattet; – altius ibunt, qui ad summa nitentur, quam qui, praesumpta desperatione, quo velint, evadendi, etc., Quintil. 1, prooem. 20; ∾ opinio: forudfattet Mening, Fordom, id.; ∾ suspicio, Tac.; – men praesumptum est, m. Subjectsfætning: det er en almindelig Fordom, Digest.; – sild. compar., praesumptior, Coripp.

praesumpte, adv. af praesumptus: efter forudfattet Mening; df. afgiørende, bestemt, veritatem dicere, Vopisc. Carin. 4. — praesumptĭo, onis, f., [praesumo]; I) „alm.": ligesom Forudtagen el. Forudnydelse; – ∾ rerum, quas assequi cupias, jucunda est, Plin. Ep. 4, 15; ligel. ∾ bonae mansuraeque famae, id. ibd. 9, 3; — II) „fig."; A) „techn.", (ligesom πρόληψις), i Rhetoriken: Forudbesvarelse af en mulig el. formodet Indvending, quum id, quod objici potest, occupamus, Quintil. 9, 2, 16; — B) „ment."; 1) forudgaaende Forestilling el. Formening el. Formodning, Digest.; – contra praesumptionem suam, Justin. 3, 4; — 2) df. ogs.; a) forudfattet Dom el. Mening, Fordom; – multum dare praesumptioni hominum, Senec. Ep. 117; — b) sild. ogs. Dristighed, Tertull.; ogs. Haardnakkethed, Appul.

praesumptĭōse, adv.: dristigen, loqui, Sidon.; af — prae.sumptĭōsus, 3, [praesumptio]: forvoven, dristig; – quod dictasse ··· praesumptiosum fuisset, (al. praesumptuosum), inc., Sidon. — *praesumptor, oris, m.: som forud borttager el. røver, Cassiod.; — II) „fig.": forvovent Menneske, Tertull.; o. — praesumptōrĭe, adv.: paa en forvoven Maade, id.; — [praesumo]. — praesumptŭōse, adv.: forvovent, loqui, Sidon.; af — praesumptŭōsus, 3, s. und. praesumptiosus; af — praesumptus, 3, partic. af praesumo.

prae.sŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a.: syer derfor; – ∾ surculos coriis, (indsye deri), Plin. 12, 43; foliis praesuta hasta, (omvunden dermed), Ovid. Met. 11, 9. — prae.surgo, surrexi, 3, v. n.: forud at opstaae el. hæve sig; – celeri si praesurrexerit ortu (nubes), Avien. Arat. 172. — praesuspecto, are, v. a.: forud at ane el. mistænke; – praesuspectantes aliquid difficultatis, Jul. Val. Res. g. Al. M. — praesutus, 3, partic. af praesuo.

praetactus, 3, partic. af flgd. — prae.tango, (tĕtĭgi), tactum, 3, v. a.: forud at berøre; – praetangi corpus, Coel. Aur.; — II) „overf." om Sygdomme: heftigen at angribe; – praetacta membra, id.

praetectĭo, onis, f., [praetego]: Dække derfor; – ∾ oculorum, Coel. Aur. — prae.tectus, 3, partic. af flgd. — prae.tĕgo, xi, ctum, 3, v. a.: bedækker fortil el. forpaa; ogs. „alm.": bedækker; – Virgineumque cavo praetegit aere caput, Propert. 3, 12, 12; capite praetecto, (med bedækket Hovede), Coel. Aur.; quae somnum (tuum) saxa praetexerint, (under hvilke Klipper du har sovet), Plin. Pan. 15; – ogs. „overf.": vitia sua divitiis praetegere, Lactant.

prae.tendo, di, tum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": at strække el. række frem el. fremad; – Paciferaeque manu praetendit ramum olivae, (holder hen for sig), Virg. Aen. 8, 116; tela praetenta, Ovid.; cornua (cochlearum) ··· ut praetendantur et resiliant, Plin. 11, 45; — B) „bef.": at udstrække el. udspænde derfor, m. o. ud. dat.; ligel. at sætte el. stille el. drage derfor; – ∾ vestem ocellis, (holde den derfor), Ovid.; quae (membrana) ··· praetenditur cordi, Plin. 11, 77; ciliciis praetentis, Liv. 38, 7; vela praetenta foribus, Suet.; – ∾ sepem segeti, Virg. Ge. 1, 270; men id. Aen. 9, 599: praetendere Marti muros, (lade Murene dække sig); — 2) pass., om Lande og Egne: at strække sig langs dermed, at ligge derfor el. derved; – Baeticae praetenditur Lusitania, Plin.; cf. Tac. Ann. 2, 56, o. Virg. Aen. 6, 60; men Liv. 10, 2: tenue litus praetentum esse (sc. locis); — II) „fig."; A) „alm.": at sætte derfor el. foran noget; – quem decreto sermonem praetenderit, (neml. som Indledning el. Motiv), Liv. 3, 47; — B) „bef."; 1) at bruge som Paaskud el. Skingrund, at foregive el. forevende (navnl. til Besmykkelse); – nec desidiae nostrae praetendamus alienam, Plin. Ep. 4, 16; Praetendens culpae splendida verba suae (amor), Ovid. Rem. 240; ∾ nomen hominis doctissimi moribus (suis), vid. Cic. Vatin. 6; ∾ fessam aetatem et actos labores, Tac. Ann. 3, 59; men ibd. 6, 18: haec a se factitari praetendebat, ut etc.; nam ignorantia praetendi non potest, Quintil. 7, 1, 34; — 2) at yttre noget, at lade sig mærke dermed; – nec conjugis umquam Praetendi taedas, aut haec in foedera veni, Virg. Aen. 4, 238; men unum debitum praetendentes (pupilli: som kræve den samme Gield), Digest.

prae.tĕner, a, um.: meget fin el. blød, herba Plin. 25, 99. — praetentātus, us, m.; in abl. praetentatu: ved at føle sig for, Plin. 11, 52; af — prae.tento, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": at holde hen for sig; – praetentat pallia laeva, Claudian.; — B) „bef.": forud at føle derpaa el. undersøge; – praetentato sinu, Suet. Aug. 35; ∾ iter baculo, Ovid., silvas manu, id. Met. 14, 189; cf. Tibull. 2, 1, 77; ogs. ∾ pollice chordas, (stemme el. præludere), Ovid.; — II) „fig.": forud at forsøge el. prøve; – ∾ vires, id. Met. 8, 7; in ingressu parcius et modestius praetentanda est judicis misericordia, Quintil. 4, 1, 28.

praetentūra, ae, f., (praetendo): Grændsevagt, Troppecordon, Ammian. 14, 3. — praetentus, 3, partic. af praetendo. — prae.tĕnŭis, e: meget tynd el. smal, folium, Plin., fila, id., bracteae, id., pons, id.; — II) „overf." om Lyden: meget fin; – ille praetenuis (sonus), Quintil. 11, 3, 41. — prae.tĕpeo, ŭi,

2, v. n.: forud el. tidligere at gløde; df. „poet.“: Si tuus in quavis praetepuisset amor, Ovid. Am. 2, 3, 6.

praeter, adv. o. praepos., [prae m. Suffixet -ter; cf. inter o. propter]; I) adv.; A) comparativt: udover; df. overf. m. flgd. quam: mere end, (forel.); - Quae (mulier) praeter sapiet, quam placet parentibus, Plaut. Pers. 3, 1, 38; ligel. Quod mihi videre ··· Facere··· praeter quam res te adhortatur tua, Ter. Heaut. 1, 1, 7; — B) exceptionelt: undtagen, med Undtagelse; - cavendae sunt quaedam familiaritates, praeter hominum perpaucorum, si qui etc., Cic. Qu. Fr. 1, 1, 5; cf. Sall. Catil. 36, o. Suet. Ner. 56; ligel. Ovid. Fast. 6, 406: Nil praeter salices cassaque canna fuit; cf. Gell. 1, 23: praeter ille unus Papirius; — b) saal. ogs. i Forbindelse m. Partiklerne: si, quod, -que; - praeter si aliter nequeas, Varr. R. R. 1, 41; nam praeter quod ··· anteferrem, etc., Appul.; montes in Arcadia Cyllene ··· praeterque (og desuden) ignobiles octo, Plin.; — not.: Forbindelsen praeter quam, s. und. praeterquam; — C) praeter propter: derover og derved, d. e. mere el. mindre, omtrent; (for: o. efterel.); - Incerte errat animus; praeter propter vita vivitur, Enn. ap. Gell. 19, 10; s. ogs. Cat. o. Varr. ibd.; — II) praepos. c. acc.; A) „egenl.“ o. localt: forbi, udover, foran el. ved; - Mustela murem (mihi) abstulit praeter pedes, Plaut. Stich. 3, 2, 7; cf. Lucr. 4, 141; men praeter castra Caesaris suas copias transduxit, Caes. B. G. 1, 48; praeter oculos Lollii haec omnia ferebant, Cic. Verr. 3, 25; praeter oram maris Etrusci etc., Liv. 40, 41; tela volant ··· Praeter utrumque latus praeterque et lumen et aures, Ovid. Met. 5, 158; — B) „fig.“; 1) „alm.“ om en Overskriden af et Punkt: over, udenfor, imod; - nihil praeter rem locuti sumus, (udenfor Sagen), auct. ad Her. 4, 1; Nam multa praeter spem scio multis bona evenisse, Plaut. Rud. 2, 3, 69; praeter naturam praeterque fatum, Cic. Phil. 1, 4; praeter modum (crescere), id.; cf. Ter. Heaut. 1, 1, 7; — 2) „bef.“; a) comparativt: fremfor, over, mere end; - quodsi (tu) ··· unus praeter ceteros adjuvisti, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 15; ligel. mihi ··· praeter alios etc., id. Sull. 3; cf. id. R. Am. 6, Hor. Epod. 3, 9, o. Ter. Andr. 1, 1, 31; — b) additionelt: foruden; - ut praeter se denos ad colloquium adducerent, Caes. B. G. 1, 43; cf. id. B. C. 3, 32 o. 57; ligel. praeter illud commodum, quod etc., Colum. 4, 18; — c) exceptionelt: foruden, undtagen; - quod nemini praeter me videtur, Cic. Att. 1, 1; omnibus sententiis praeter unam condemnatus est, id. Cluent. 20; cf. Caes. B. G. 4, 1; men elliptisk: praeter quod etc., (s. praeter id, quod etc.), id. ibd. 1, 5; cf. Cic. Att. 5, 3: nullas (literas) adhuc acceperam, praeter quae etc., (s. praeter eas, quae etc.); - ogs. findes praeter haec s. praeterea: desuden, Ter. Ad. 5, 3, 61, Cels.; — not.: i Sammensætninger heder praeter: forbi, forover, foruden; s. praeterducere, praetermittere, praeterea, ss. ll.

praeter.ăgo, (ēgi), actum, 3, v. a.: at drive el. jage derforbi; in partic. pass. c. acc. loci; - deversoria nota Praeteragendus equus, Hor. Ep. 1, 15, 11; men praeteracto Nicolao, Jul. Val. Res g. Al. M. — praeter.bīto, ĕre, v. n. o. a.: at gaae forbi; - ne inter vias Praeterbitamus, Plaut. Poen. 5, 3, 43; - men c. acc.: Cave praeterbitas ullas aedes, quin etc., id. Epid. 3, 4, in. — praeter.curro, (curri), cursum, 3, v. n. o. a.: at løbe el. ile forbi; - equis praetercurrentibus, Veget.; - praetercursa Chalcedone, Ammian. — praeter.dūco, ĕre, v. a.: fører el. leder forbi; - Ut te hodie quasi pompam illac praeterducerem, Plaut. Mil. gl. 1, 1, 67.

praeter.eā, adv., [is]; I) „alm.“: desuden, dertil, endmere; - nihilne ··· quod praeterea a Crasso requiratis? Cic. d. Or. 1. 35; quicquid praeterea navium habebat, Caes. B. G. 4, 22; cf. ibd. 3, 20, o. Cic. Balb. 12; — II) „bef.“; A) i Inddelinger om en Følge el. Række: desuden; - saal. Primum quod etc., praeterea ut etc., Ter. Eun. 1, 2, 66; ligel. primum ··· tum praeterea etc., id.; cf. Sall. Catil. 14, o. Cic. Fam. 10, 3; — B) om en Fremskriden el. Fortsættelse: fremdeles, videre, derefter; - vid. Virg. Aen. 1, 49, o. id. Ge. 4, 502.

praeter.ĕo, ivi o. ii, ĭtum, 4, v. n. o. a.; I) neutr.: gaaer forbi; - praeteriens modo etc., Ter. Andr. 1, 5, 18; ligel. quasi praeteriens satisfaciam omnibus, Cic. Div. in Caecil. 15; - ogs. om Tings- og Begrebssubjecter; Nec, quae praeteriit, iterum revocabitur unda, Nec, quae praeteriit, hora redire potest, Ovid. A. A. 3, 63; cf. Plaut. Merc. 2, 1, 3; — II) act.; A) „egenl.“: gaaer forbi nogen el. noget; - Jam hunc non ausim praeterire, quin consistam et colloquar, Plaut. Aul. 3, 4, 15; ligel. quos (hortos) modo praeteribamus, Cic Fin. 5, 2; - poet. ogs. m. Tingssubject; vid. Hor. Od. 4, 7, 4; — B) „fig.“; 1) undgaaer (navnl. et Uheld); - nescis, quid mali Praeterieris, qui etc., Ter. Hec. 3, 4, 4; — b) omvendt heder, res praeterit aliquem: undgaaer nogens Kundskab, er nogen ubekiendt; - non me praeterit ··· me longius prolapsum esse, Cic. Caecin. 35; sed te non praeterit, quam sit difficile, id. Fam. 1, 8; ligel. multa esse, quae et nos praeterierint, Plin. H. N. praef.; — 2) forbigaaer el. overgaaer; df. a) undlader at omtale, forbigaaer med Taushed; - quae nunc ego omnia praetereo ac relinquo, Cic. Verr. 3, 44; et quod paene praeterii, Bruti tui causa feci omnia, id. Att. 6, 3; men Praeteream referamne etc.? Ovid. Fast. 6, 319; ut nihil ··· praeteream, Plin.; ne quid praetereatur, id.; — ogs. udelader el. overser; qui (locus) praeteritus negligentia'st, Ter. Ad. prol. 14; - ogs. udelader, forglemmer, c. inf.; quod praeterii dicere, Plaut. Merc. 2, 3, 68; quod sciscitari paene praeterivi, Appul.; — b) løsende el. skrivende at forbigaae el. udelade; - Praetereas, si quid non facit ad stomachum, Martial. 13, 3; cf. Suet. Aug. 88; — c) ved et Valg el. en Indbydelse odl. at forbigaae el. tilsidesætte; - quum sapiens et bonus vir suffragiis praeteritur, Cic. Tusc. 5, 19; cf. id. Planc. 3, o. Caes. B. C. 1, 6; men qui ··· fratris filium praeteriit (neml. i sit Testamente), Cic. Phil. 2, 16; - men „poet.“: Me quoque Romani praeteriere patres (glemte mig), Ovid. Fast. 5, 312; cf. Martial. 7, 86; — 3) overgaaer el. overtræffer; - hos nobilitate Mago praeteriit, Varr. R. R. 1, 1; Sed tantum virtus alios tua praeterit omnes, Ovid. Pont. 4, 7, 51; — III) partic. praetĕrĭtus, 3, ogs. som adj.: forbigangen, forløben; - ∼ aetas, Cic., nox, Propert.; ∼ anni, Virg.; men ∼ viri, (afdøde), Propert. 2, 10, 52; - in praeteritum (venia donare: med Hensyn paa d. Forbigangne), Suet. Dom. 9; - ∼ tempus, (i Grammatiken): den forbigangne Tid, Quintil. 1, 4, 29; - praeterita, orum, n.: de forbigangne Ting, det Forbigangne; - nec in falsum e vero praeterita possunt converti, Cic. Fat. 7; cf. id. Div. 1, 30, o. Caes. B. G. 1. 20; — not.: Praeterita, orum, n.: Navnet paa Chronikernes Bøger, (som indeholdende det i Kongernes Bøger Forbigaaede), Hieronym.

praetĕrĕquitans, tis, partic., [equito]: ridende forbi, Liv. 3, 61. — praetĕrĕunter, adv., [praeteriens, praetereo]: i Forbigaaende; df. „overf.“: let el. overfladisk; - non est praetereunter loquendum, Augustin.

praeter.fĕro, (tŭli), lātum, ferre, v. a.; I) „alm.“: at føre forbi; - pass.: at fare el. ile forbi; saal. c. acc. loci, Liv. 21, 55: simul latebras eorum praeterlata acies est; men absol.: vox praeterlata, (som føres forbi, som ikke høres), Lucr. 4, 573. — praeter.flŭo, ĕre, v. n. o. a.: at flyde el. rinde forbi; - quae praterfluat (aqua), Varro; men c. acc., Liv. 41, 11: amnem praeterfluentem moenia etc.; — II) „overf.“: at gaae

forbi, at forsvinde el. forgaae; – nec praeteritam (voluptatem) praeterfluere sinere, Cic. Tusc. 5, 33; men Cat. ap. Plin. praef.: eorum orationes sino praeterfluere, (lader dem gaae hen upaaagtede).

praeter.grĕdĭor, gressus sum, 3, v. dep. n. o. a., [gradior]: at gaae el. drage forbi; – qui praetergrediebantur equites cataphracti, etc., Sall. frgm. ap. Non.; – men c. acc.: te jam praetergressum esse castra, Cic. Fam. 3, 7; cf. Tac. Ann. 14, 23; – ogs. „fig.": qui tantum alios praetergressus es, uti etc., Sall. frgm. Or. ad Caes. 1. — praeter.hāc, adv., [hic], (ogs. adskilt: praeter hac): herefter, fremdeles, endnu; – si praeterhac Verbum faxis hodie, Plaut. Rud. 4, 4, 73; – Ne tu erres, hercle praeterhac mihi non facies moram, id. Most. 1, 1, 72. — praeteriens, euntis, partic. af praetereo. — praeter.inquīro, ĕre, v. n.: dertil endnu at efterforske; – statuit, in negotium praeterinquiri, Ammian. — praetĕrĭtĭo, onis, f., [praetereo]: Forbigaaen el. at forbigaae, navnl. i et Testamente, Cod. Just. — praeteritus, 3, partic. o. adj. af praetereo.

praeter.lābor, psus sum, 3, v. dep. n. o. a.: at glide el. løbe el. flyde forbi; – flumina praeterlabentia, Quintil. 10, 3, 24; – ogs. c. acc.: quum tumulum praeterlabere recentem, Virg. Aen. 6, 875; cf. id. ibd. 3, 477: Et tamen hanc pelago praeterlabare necesse est (sc. terram, s. praeternaviges); — II) „fig.": at glide forbi; – ante enim praeterlabitur (definitio), quam percepta est, Cic. d. Or. 2, 25. — praeter.lambo, ĕre, v. a.; om en Flod: i Løbet at berøre; – quod (oppidum) Mosa fluvius praeterlambit, Ammian. 17, 2. — praeterlātus, 3, partic. af praeterfero. — praeterlŭens, tis, partic., [luo]: beskyllende ved at løbe forbi, Appul.

praeter.mĕo, are, v. n. o. a.: at gaae el. drage forbi; – Saepe salutantum tactu praeterque meantum (in tmesi, s. praetermeantiumque), Lucr. 1, 319; – men c. acc.: quos (tractus) praetermeat Ister, Ammian.; ligel. Acrior at rapidus tacitas praetermeat ingens Danubius ripas, Claudian. — praetermissĭo, onis, f., [praetermitto]; I) Udeladelse; – sine ullius (formae) praetermissione, (neml. i den logiske Deling), Cic. Top. 7; — II) Forbigaaen deraf, aedilitatis, id. Off. 2, 47. — praetermissus, 3, partic. af flgd.

praeter.mitto, misi, missum, 3, v. a.; I) „egenl.": at lade el. slippe forbi; – qui neminem praetermiserit, cui non eadem ista dixerit, Cic. Fam. 11, 21; – „poet." ogs. at lade el. slippe derover (el. over Havet), Stat. Silv. 3, 2, 84: an facili te praetermiserit unda Lucani rapida ora maris? — II) „fig.": at lade gaae forbi, at lade gaae hen; df. A) „alm.": at lade ubenyttet, ikke at bruge; – nullum diem praetermitto, (sc. quin etc.), Cic. Att. 9, 14; praetermissae occasiones ejus rei, Caes.; – ∾ gratulationem, (efterlade), id., defensionem, vid. id. Off. 1, 9; ∾ voluptates, (afholde sig derfra), id.; – ligel. c. inf., Caes. B. C. 2, 39, Nep. Cim. 4; — B) „bes."; a) at forbigaae el. udelade, navnl. i Tale el. Skrift, m. Bibegr. af Uagtsomhed, (opp. relinquere); vid. Cic. d. Or. 2, 29, o. id. Off. 3, 2; verba praetermissa, (udeladte), id. d. Or. 2, 26; nullum locum laudandi alicujus praetermittere, id. Fam. 12, 24; nihil praetermisi ··· quin etc., id. Phil. 2, 10; — b) at lade gaae hen, at lade upaatalt; – Do, pratermitto, etc., Ter. Ad. 1, 1, 26; ogs. m. acc. c. inf., Lucr. 4, 1184. — praetermonstrans, tis, partic., [monstro], (som viser nogen fra sig til en anden), vid. Gell. 20, 10.

praeternăvĭgātĭo, onis, f.: Forbiseiling, Plin. 4, 19; af — praeter.năvigo, avi, 1, v. a. o. n.: at seile forbi; – vitans officia praeternavigantium, Suet. Tib. 12; – ogs. c. acc.; quoties Bajanum sinum praeternavigaret, id. Ner. 27. — prae.tĕro, trivi, 3, v. a.: forpaa el. stærkt at afgnide el. afslide; – non mutavit primores (dentes), ideoque praetrivit, Plin. 11, 63. — praeter.propter, s. und. praeter.

praeterquam, (ogs. adskilt praeter quam), adv.: foruden, undtagen; – nulla re, praeterquam legibus etc., Liv. 1, 8; cf. Cic. Catil. 3, 11; ligel. sine ullis doloribus, praeterquam quos etc., Nep. Att. 21; cf. Ter. Andr. 4, 4, 14; – praeterquam si (undtagen hvis) etc., Plin., oftere; praeterquam quod (undtagen at, el. med Undtagelse deraf, at) etc., c. indic., Ter. Heaut. 2, 4, 20; c. conj., Liv. 35, 25; men praeterquam f. praeterquam quod, (undtagen at), Plin. 20, 42; – ogs. kan der i det andet Led følge etiam el. quoque; saal. Liv. 25, 23: praeterquam vi et virtute ducis, intestina etiam dissensione adjuta oppugnatio; cf. Suet. Aug. 71; men Gell. 15, 1: praeterquam semper alias, tum vero etc.; ogs. m. flgd. praeterea, vid. Cic. Leg. 3, 19: praeter enim quam quod etc., praeterea etc.

praeter.rādo, ĕre, v. a.: streifende at berøre; – Praeterradit enim vox fauces saepe etc., Lucr. 4, 531, inc. — praeter.sum, esse: at være uden for noget; – ipsis rebus ··· praetersumus, Tertull.

praetervectio, onis, f., [praetervehor]: Forbidragen, Forbiseiling; – praetervectione omnium, qui ultro citro navigarent, Cic. Verr. 5, 66. — praetervectus, 3, partic. af flgd. — praeter.vĕhor, vectus sum, 3, v. dep. n. o. a.: at drage el. færdes (ride, køre, seile, marschere) forbi (noget), el. derforbi; – revocare eos, qui praetervehebantur, (de Forbiseilende), Cic. Fin. 5, 18; praetervehens equo, Liv. 22, 49; – oftere c. acc.; praetervehi Apolloniam, (seile forbi A.), Caes. B. C. 3, 26; cf. ibd. 30: praetervectas Apolloniam naves; – men om de Marscherende: cito agmine forum praetervecti, Tac. Hist. 3, 71; — II) „overf." o. „alleg." om Taleren og om Foredraget: ligesom at drage el. komme el. slippe derover el. derforbi; – periculosissimum locum silentio sum praetervectus, Cic. Phil. 7, 3; scopulos praetervecta oratio, id. Coel. 21; men id. Balb. 1: quae non praetervecta sit aures vestras (oratio etc.: som ikke er undgaaen Eders Opmærksomhed); cf. Plin. Pan. 56. — praeter.verto, ĕre, v. a.: at gaae forbi; vid. Plin. 2, 73.

praeter.vŏlo, are, v. n. o. a.; I) „egenl.": at flyve el. ile forbi; – forum ingredienti praetervolat aquila, Suet. Claud. 7; – ogs. c. acc.: Quem rutila fulgens pluma praetervolat ales, Cic. Arat.; — II) „fig."; A) „overf.": Quae (hasta) medias raptim velox praetervolat auras, Sil. 10, 114; men m. Tmesis, Hor. Epod. 16, 40: Etrusca praeter et volate litora, (iler el. seiler forbi dem); — B) „ment.": ∾ sensus hominum, (undgaae deres Opmærksomhed, ikke blive forstaaet), Cic. d. Or. 3, 59; cf. id. Orat. 58; men id. Acad. 2, 13: haec duo proposita non praetervolant (philosophi: de ile ikke hen over dem, de behandle dem ikke stødesløst).

praetestātus, 3, partic. dep. a., [testor]: forud bevidnende, viam vitae, Tertull. — prae.texo, xŭi, xtum, 3, v. a.; I) „egenl.": at væve el. virke el. sætte derfor el. dertil; – Purpura saepe tuos fulgens praetexit amictus, Ovid. Pont. 3, 8, 7; glaucasque comis praetexere frondes, Val. Fl.; men Hic virides tenera praetexit arundine ripas Mincius, (dækker dem dermed), Virg. Ecl. 7, 12; cf. id. Aen. 6, 4: litora curvae Praetexunt puppes; – men funes ad praetexenda piscibus retia, Plin. 16, 1, (til at flette deraf); – men om en Localitet: utraeque nationes Rheno praetexuntur, (ligge bag Rhinen), Tac. Germ. 34; — II) „fig."; A) overf."; 1) at sætte derfor el. foran noget; – quos (auctores) praetexuimus volumini huic, Plin. 18, 57; cf. id. N. H. praef.; men postibus praetexi, (at dine Billedstøtter staae foran Templernes Døre), Plin. Pan. 52; — 2) fortil el. forpaa at besætte el. forsyne dermed; – vid. Cic. Div. 2, 54, (om Bygningen af et Acrostichon); men id. d.

Or. 2,78: omnia, quae fiunt ··· acerrime, lenioribus principiis praetexuit natura; men Ovid. Fast. 4,953: State, Palatinae laurus, praetextaque quercus Stet domus etc.; cf. id. ibd. 5, 567, ogs. Tibull. 3, 1, 11; — B) „ment."; 1) at foregive, at bruge som Paaskud; - ∾ cupiditatem triumphi, Cic. Pis. 24; ∾ nomina speciosa, Tac. Hist. 1, 72; ogs. m. Objectssætning, id. ibd., o. Vellej. 2, 62; — 2) bedækker el. besmykker dermed; - praetexit nomine culpam, Virg. Aen. 4, 172; cf. id. ibd. 500; ligel. ∾ fraudem risu, Claudian.; — III) partic. praetextus, 3, ogs. som adj.: som er iført en Prætexta el. en anden Pragtklædning; - Curia, praetexto quae nunc nitet alta senatu, etc., Propert. 4, 1, 11; ligel. praetexta pubes, Auson.; — B) „bes."; 1) toga praetexta, sædv. absol.: praetexta, ae, f.: den med en Purpurstribe besatte Overklædning, som bares af de høiere Øvrighedspersoner, ogs. af den fribaarne Ungdom indtil Anlæggelsen af toga virilis; - vid. Cic. Phil. 2, 43, ogs. id. Verr. 5, 14, Liv. 27, 37, o. Plin. 9, 63, o. A.; — b) ds. praetexta, ae, f., (sc. fabula): Tragoedie, hvori berømte Romere fremstilles; vid. Hor. A. P. 288: Vel qui praetextas, vel qui docuere togatas; cf. Pollio ap. Cic. Fam. 10, 32; — 2) praetextum, i, n.: ligesom en forpaa vævet el. anbragt Prydelse; ds. a) Prydelse el. Smykke; - sed illud pulcherrimum rei publicae praetextum, optimates, etc., Senec. Ep. 71; — b) Besmykkelse, Paaskud; - et praetextum quidem armorum civilium hoc illi fuit, Suet. Caes. 30; men praetexto classem alloquendi, Tac. Hist. 2, 100; cf. id. ibd. 3, 80; s. ogs. 2. praetextus, s. 1.

praetexta, ae, f., s. und. frgd. — prae.textātus, 3, [praetexta, sc. toga]; I) „alm.": som bærer Dragten praetexta, enten som Embedsdragt, el. ifølge sin unge Alder; - cur non sumus praetextati? Cic. Phil. 2, 43, (hvorefter ogs. Senatorerne synes at have baaret praetexta); cf. id. Pis. 4; - ∾ pupillus, (som endnu bærer Prætexta, som endnu ikke er 17 Aar), Cic. Verr. 1, 58; ds. ∾ aetas, Gell. 1, 23, (Alder under 17 Aar); men ∾ amicitia, Martial. 10, 20, (som er vedblevet fra Børneaarene); — II) „overf.", verba praetextata, (til at besmykke, quibus est praefandus honor, s. und. praefari): smudsige Ord el. Udtryk; vid. Suet. Vesp. 22, o. Gell. 9, 10; - poet. ogs. mores praetextati, (smudsige Sæder), Juvenal. 2, 170.

praetextum, i, n., s. und. praetexo. — 1. praetextus, 3, partic. af praetexo. — 2. praetextus, us, m., [praetexo]; oprdl., ligesom praetextum: Smykke el. Prydelse; (men altid med Varianten praetexto f. praetextu); - ds. det ydre Skin, det Paafaldende el. Anselige; ds. Tac. Hist. 1, 19: majore praetextu, (i. e. majore specie auctoritatis); ligel. praetextu senatus, id. ibd. 76; — II) Besmykkelse el. Paaskud el. Foregivende; - sub levi verborum praetextu, Liv. 36, 6; cf. Suet. Aug. 12: ad praetextum mutatae voluntatis etc.; hoc praetextu: under dette Paaskud, Justin. 29, 3.

prae.timĕo, ŭi, v. n.: forud at ængstes el. frygte; - sibi si praetimet, Plaut. Amph. prol. 29; nihil est miserius, quam praetimere, Senec. Ep. 98; cf. Tibull. 3, 4, 14. — prae.timĭdus, 3: meget frygtsom, poët. ap. Tertull. — praetinctus, 3, partic., [tingo]: forud dyppet el. vædet deri; - Semina mollit humus valido praetincta veneno, Ovid. Met. 7, 123; in aqua praetinctum ferrum candens, Coel. Aur. — prae.tondĕo, tŏtondi, 3, v. a.: fortil at afklippe; - quum ejus ··· pinnas praetotonderit, Appul.

praetor, ōris, m., [f. praeitor af praeeo]; I) „alm.": enhver Anfører el. Foresat, hvf. ogs. dictator fordum hed praetor maximus, Liv. 7, 3; ligel. findes praetor f. consul (a. u. c. 305), vid. Liv. 3, 55; cf. Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb.): regio imperio duo sunto, iique praeeundo, judicando, consulendo: praetores, judices, consules appellantor; ligel. om den høieste Øvrighed i Capua, id. Agr. 2, 34; men om Suffeterne i Carthago, Nep. Hann. 7; - ofte ogs. om Hærførerne for fremmede el. ikke-romerske Tropper; vid. Cic. Div. 1, 54, Nep. Milt. 4, Liv. 21, 3, o. A.; — II) „bes." er i Rom praetor: en høi Øvrighedsperson, der a. u. c. 387 indsattes for at forestaae Domstolene og Retsvæsenet; - fra d. første puniske Krig vare der tvende Prætorer: ∾ urbanus for Borgerne, ∾ peregrinus for de Fremmede; - s. ogs. Cic. Lael. 25, id. Mur. 20, o. id. Manil. 1; — B) „overf." bruges ogs. praetor oftere f. propraetor, (der neml., efter at have beklædt Præturen i Rom, som Statholder sendes til en Provinds); vid. Cic. Verr. 4, 12 o. 25, o. A.; — not.: om Udnævnelsen af flere Prætorer s. ogs. Liv. 32, 27, o. id. 40, 44; - under Keiserne findes ogs. praetores aerarii, som Forstandere for den offenlige Skat, Tac. Ann. 1, 75, o. id. Hist. 4, 9.

1. praetōrĭānus, 3, [praetorium]: hørende til den keiserlige Livvagt; ds. collect.: ∾ miles, Tac. Hist. 2, 44, eques, id. Ann. 1, 24; - ∾ exercitus, Suet.; ∾ cohortes, Plin. — 2. praetōrĭānus, 3, [praetor]: benævnt efter Prætor, tutor, (som af ham er beskikket), Digest. — praetōrĭcius, (-tius), 3, [praetor]: benævnt efter Prætor, corona, Martial. 8, 33, (som af ham uddeles til Skuespillerne).

praetōrium, i, n., [praetor]; I) „alm.": Feltherreteltet; ogs. Hovedqvarteret; - duas cohortes tueri praetorium, Liv. 10, 33; ∾ dictatoris, id., imperatoris Aequorum, id.; cf. Caes. B. C. 1, 76; — B) „overf."; 1) Krigsraadet, (der holdtes i Hovedqvarteret); - praetorio dimisso, Liv. 30, 5; cf. id. 37, 5; — 2) Statholderens Embedsbolig i Provindsen; - curritur ad praetorium, Cic. Verr. 3, 35; cf. id. ibd. 4, 28; — 3) enhver prægtig Bygning; navnl. prægtigt Landhus el. Landsted; - ampla et operosa praetoria etc., Suet. Aug. 72; cf. id. Calig. 37, o. Juvenal. 1, 75; — bb) ds. ogs. „poet."; a) fyrstelig Bygning, et Pallads; - Mirandusque cliens sedet ad praetoria regis, Juvenal. 10, 161; — b) Bikongens Residens, Virg. Ge. 4, 75; - men m. Lune: praetoria Diogenis, (hans Tønde), Hieronym.; — II) „bes." under Keiserne: den keiserlige Livvagt el. Garde, hvis Befalingsmand kaldtes praefectus praetorio; - igitur in praetorium accepti, (bleve optagne i Garden), Tac. Hist. 4, 26; meruit in praetorio Augusti centurio, Plin. 7, 19.

praetōrius, 3, [praetor]; I) „alm."; A) hørende til en Prætor, af en Prætor; - ∾ jus: den prætoriske Ret, (d. e. Indbegreb af de af Prætorerne givne Anordninger), Cic. Off. 1, 10, o. Digest.; ∾ comitia, (hvori Prætorerne vælges, Liv. 10, 22; ∾ turba, (der pleier at indfinde sig hos Prætor, id. Verr. 1, 52; — 2) ogs. subst., praetorius, i, m.: som har været Prætor, Cic. Att. 16, 7; — B) hørende til en Proprætor el. Statholder; - in praetoriam domum deferri, Cic. Verr. 5, 56; ∾ exercitus, Flor. 3, 19; — II) „bes.": hørende til en Feltherre el. benævnt efter ham; - ∾ cohors: den Feltherren omgivende Livvagt, Caes. B. G. 1, 40; cf. Paul. ex Fest. p. 223, (Müll.); s. ogs. Cic. Catil. 2, 10; - ogs. ere cohortes praetoriae: den keiserlige Livvagt, Suet. Tib. 37, o. Tac. Ann. 4, 2; - ∾ navis, (Admiralskibet), Liv. 26, 39; ogs. ∾ puppis, Flor.; - ∾ imperio classi praeesse, (som Befalingsmand), Cic. Div. 1, 32, (al. classis); - porta praetoria, (som fra Feltherreteltet førte imod Fienden; opp. porta decumana), Caes. B. C. 3, 94; cf. Paul. ex Fest. l. c.

prae.torquĕo, (torsi), tortum, 2, v. a.: at dreie forover el. omkring el. anderledes; - praetorto capite et recurvato (semen demergere), Colum.; - men comisk „overf.": Praetorquete injuriae prius collum, quam ad vos perveniat, Plaut. Rud. 3, 2, 12. — prae.torrĭdus, 3: meget hed, aestas, Calpurn. — praetortus, 3, partic. af praetorqueo.

prae.tractātus, us, m.: foregaaende el. forberedende Afhandling; in abl., Tertull. — prae.trĕpĭdans, tis, partic., [trepido]: stærkt zittrende el. rystet; – Jam mens praetrepidans avet vagari, Catull. 46. — prae.trĕpĭdus, 3, ligesom frgd.: stærkt zittrende; – laetari praetrepidum cor, Pers. 2, 54; — II) „overf.": meget ængstelig, som frygter det Værste; – non modo invisus ··· sed praetrepidus quoque ··· vixit, Suet. Tib. 63; cf. id. Ner. 41. — prae.trunco, avi, 1, v. a.: fortil at afhugge el. afskære; – ∾ collos tergoribus, Plaut. Capt. 4,3,2; ∾ linguam alicui, id. Mil. gl. 2,3,47.

prae.tŭmĭdus, 3: stærkt opsvulmet el. brusende el. oprørt; – ∾ furor, Claudian., Oriens, id. — praetūra, ae, f., [praetor]: en Prætors Embede el. Værdighed; – in praetura, (som Prætor), Liv. 8, 15; cf. Cic. Mur. 26; praetura se abdicare, (nedlægge den), id. Catil. 3, 6; men praeturae jurisdictio etc., id. Flacc. 3. — Praetūtii, orum, m.: Folk i det Picenske; — B) df. 1) Praetūtĭus, 3: prætutisk, vina, Plin. 14, 8, pubes, Sil. 15, 571; — 2) Praetūtĭānus, 3: = frgd., ager, Liv., regio, Plin.

prae.ulcĕrātus, 3, partic., [ulcero]: som forud er opridset el. saaret; – ∾ loca (paa Legemet), Coel. Aur. — praeumbrans, tis, partic., [umbro]: skyggende derfor, fordunklende; – fama in quantum, praeumbrante imperatoris fastigio, datur, clarus etc., Tac. Ann. 14, 47. — prae.ungo, (unxi), unctum, 3, v. a.: forud at salve el. smøre, vulnus, Theod. Prisc.; digitus praeunctus adipe, Coel. Aur. — prae.ūro, (ussi), ustum, 3, v. a.; I) at brænde fortil el. i Spidsen; – praeusta hasta, Liv. 1, 32; praeustae sudes, Virg.; cf. Caes. B. G. 7, 22 o. 73; — II) „overf.": at forbrænde stærkt; saal. om Solheden: ne praeurantur (uvae), Colum.; – ogs. om Kulden, Plin. 3, 24: praeustis nive membris. — praeut, (prae ut), s. und. prae.

praevălens, tis, partic. o. adj. af praevaleo; df. — praevălentĭa, ae, f.: det Overveiende el. Overvægten; df. i Retssproget: rem alienam per praevalentiam trahere, Digest. — prae.vălĕo, ŭi, 2, v. n.; I) „alm.": at være meget stærk el. mægtig el. anset; ogs. at gielde mere, at have Overvægten, odl.; – ∾ auctoritate, Suet., gratia, id.; ∾ apud aliquem, Tac.; men id. Hist. 2, 65: auctoritas ejus praevaluit, ut etc.; – vulturum praevalent nigri, (ere de stærkeste), Plin. 10, 7; aranei quum praevaluere, ut etc., id. 11, 21, (naar de have bragt det dertil); – ogs. c. abl. compar.; virtute ··· semper praevalet sapientia: Klogskab formaaer altid mere end Tapperhed, Phaedr. 1, 13; ligel. Vellej. 2, 118: sed praevalebant jam fata consiliis, (al. obstabant); – ogs. m. flgd. quam; ita saepius digni, quam gratiosi, praevalebant (sc. in honoribus petendis), Plin. Ep. 3, 20; – in Aegypto hic mos praevalet, Plin. 17, 35; cf. Plin. Ep. 5, 21: ∾ in alterutram partem ex eventu; – ogs. impers.; utrum praevaleat, quod ··· an etc., Tac. Ann. 1, 58; ligel. quum ··· praevaluisset, ut etc., (da den Mening havde seiret), Suet. Aug. 7; — II) „bes." i Lægesproget: at være meget virksom el. stærk el. tienlig; – trifolium praevalet contra serpentium ictus, Plin.; lac praevalet ad vitia in facie sananda, id.; — III) partic. praevalens, tis, ogs. som adj.: saare stærk el. mægtig; – corpore praevalens, animo ferox, Vell. 2, 108; men praevalentis populi vires etc., Liv. praef.; cf. Plin. 5, 20; df. — praevălesco, ĕre, v. n. inch.: at blive meget stærk, (om en Gren paa Vinstokken), Colum. 5, 6.

praevălĭde, adv.: meget stærkt, Plin. 17, 24; af — prae.vălĭdus, 3: meget stærk; I) „egenl."; A) om Personer; – se solum, inermem, illum praevalidum juvenem, Liv. 7, 5; ∾ legiones, Vell., cohortes, Tac.; — B) om Ting og Begreber; – Ah quoties ··· Praevalidae fusos comminuere manus! Ovid. Her. 9, 79; ∾ et prolixus ramus, Suet. Vesp. 5; — II) „fig.": saare mægtig; A) om Personer; – avunculum Sejani Blaesum, atque eo praevalidum, Tac. Ann. 3, 35; — B) om Ting og Begreber; – ∾ urbes, Liv. 27, 39; men ∾ terra, (altfor frugtbar), Virg. Ge. 2, 253; – ∾ nomina equitum, (Navne af stor Indflydelse), Tac. Ann. 12, 60; ∾ et adulta vitia, (som have taget Overhaand), id. ibd. 3, 53. — prae.vallo, are, v. a.: fortil at befæste el. at forskanse, pontem adversus hostem, Hirt. B. Al. 19. — prae.văpōro, 1, v. a.: forud at giennemroge el. opvarme, Coel. Aur.

*praevārĭcātĭo, onis, f., „oprdl": Afvigelse el. Udskeielse fra den rette Linie; vid. Plin. 18, 49, und. praevaricor; df. sædv. i Retssproget: hemmelig Understøttelse el. Begunstigelse af den ene Part, navnl. Anklagerens el. Sagførerens Colludering med Modparten; – vid. Cic. Part. or. 36, o. Plin. Ep. 1, 20; de praevaricatione absolutus, Cic.; praevaricationis damnatus, Plin. Ep.; o. — praevārĭcātor, oris, m., i Retssproget (s. und. frgd.): Sagfører el. Anklager, der er bestukken af Modparten, el. som colluderer dermed; – praevaricator significat eum, qui in contrariis causis quasi varie positus esse videatur, Cic. Part. or. 36; cf. id. Div. in Caecil. 18; – ogs. c. gen., ∾ causae publicae, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 11; ∾ Catilinae, Cic. Pis. 10; – ogs. en bestilt Lovtaler, Cic. Phil. 2, 11; — df. fem. praevārĭcātrix, icis: en Synderinde, Augustin.; — [praevaricor].

prae.vārĭco, are, v. n., sild. Biform af flgd.: at synde el. feile, Augustin. — prae.vārĭcor, atus sum, 1, v. dep. n., [varico]; oprdl.: at vige af el. skeie ud fra den rette Linie, navnl. om den Pløiende; vid. Plin. 18, 49: arator, nisi incurvus, praevaricatur; inde translatum hoc crimen in forum; df. sædv. i Retssproget om en Anklager el. Sagfører: hemmeligen at understøtte el. begunstige Modparten; vid. Ps. Cic. Harusp. resp. 20; ∾ in causa alicujus, Plin. Ep. 3, 9; men c. dat.: ∾ accusationi, Cic. Cluent. 21, inc. — prae.vārus, 3: meget uregelmæssig el. forkert; – ∾ pulsus venarum, Appul., inc.; – men „overf.": quid enim tam praevarum etc.? Cic. frgm. ap. Isid.

praevectus, 3, partic. af flgd. — prae.vĕhor, vectus sum, 3, v. dep. n. o. a; I) ilsomt at drage (ride, kiøre, seile, flyve) forud el. foran; – equites praevecti per obliqua campi, Liv. 9, 35; ogs. praevectus equo, id., Virg.; men Tac. Hist. 5, 16: dum missilia hostium praevehuntur; — II) ilsomt at drage (ride, kiøre, seile flyve) forbi; – praeter undecim fasces praevectus, Liv. 24, 44; praevectus litora classe, Sil.; qua Germaniam praevehitur (Rhenus: flyder forbi den, begrændser den), Tac. Ann. 2, 6; — b) ogs. „alleg.": quum verba impetu quodam et flumine praevehuntur, (ligesom strømme forbi), Plin. Ep. 1, 16.

prae.vello, velli, (vulsi), 3, v. a.: fortil at afrykke el. udrykke, Laber. ap. Diomed., Tertull. — — prae.vēlo, are, v. a.: fortil at indhylle el. bedække; – ∾ pudorem, Claudian. — prae.vēlox, ōcis, adj.: meget snar el hurtig, cameli, Plin.; – men „overf.": illa praevelox (memoria) fere cito effluit, Quintil. 11, 2, 44.

prae.vĕnĭo, vēni, ventum, 4, v. n. o. a.; I) „egenl.": at komme før el. tidligere, at forekomme; a) absol.; – quia hostis breviore via praeventurus erat, Liv. 22, 24; cf. id. 24, 21; men m. Tmesis: Nascere, praeque diem veniens age, Lucifer, almum, (i. e. praeveniens: dragende foran), Virg. Ecl. 8, 17; cf. Ovid. Fast. 5, 548: Candida, Lucifero praeveniente, dies; — b) c. acc.: at forekomme; – ∾ hostem, Liv., famam adventus sui, id.; – ∾ beneficio desiderium alicujus, id. 8, 16; – ogs. at overraske el. forhindre; talia agentem et meditantem mors praevenit, Suet. Caes. 44; – men pass.: nisi praeveniretur Agrippina, (hvis man ikke forekom hende), Tac. Ann. 14, 7; cf. Ovid. Trist. 5, 4, 32; postquam praeventam gratiam intelligit, Tac. Hist. 1, 5; cf. Sall. Jug. 71, o. Plin.

Ep. 9, 1; — II) „fig.": at komme el. være foran, at overgaae; – Nomentanae vites ··· Amineas fecunditate praeveniunt, Colum. 3, 2; df. — praeventor, oris, m.: som kommer forud el. foran; df. praeventores, (etslags Forposter el. Blinkere), Ammian. 18, 9. — 1. praeventus, 3, partic. af praevenio. — 2. praeventus, us, m., [praevenio]: Forekommen, Overrumpling, Tertull.

praeverbĭum, i, n., [verbum]: Forsætningspartikel, Præposition, Varro, Gell. 7, 7. — prae.vernat, are, v. n. impers.: tidligt at blive Foraar, Plin. 18, 65. — prae.verro, ĕre, v. a.: forud at feie el. rense; – Qua ventura dea est, juvenes timidaeque puellae Praeverrunt latas veste jacente vias, Ovid. Am. 3, 13, 23.

prae.verto, (-vorto), ti, sum, 3, v. a., o. praevertor, (-vortor), praeversus sum, 3, v. dep. a.; I) foretrækker; – Ne me uxorem praevortisse dicant prae re publica, Plaut. Amph. 1, 3, 30; si vacas animo, neque habes aliquid, quod huic sermoni praevertendum putes, Cic. Div. 1, 6; cf. Gell. 4, 3; — II) at gaae el. komme el. løbe foran; A) „egenl." o. „poet."; – Dura pati, cursuque pedum praevertere ventos, Virg. Aen. 7, 807; ligel. equo praevertere ventos, id. ibd. 12, 345; cf. Catull. 64, 342; — B) „fig."; 1) at forekomme, c. acc.; ogs. at forhindre, at giøre unyttig; – pulchre praevortar viros, Plaut. Casin. 2, 8, 73, (vil forekomme dem); men Liv. 8, 16: quorum usum forte oblata opportunitas praevertit (giorde unyttig el. overflødig); praevertunt ··· me fata, (Døden overrasker mig), Ovid. Met. 2, 657; ogs. ud. acc.: quoniam mors praeverterat, Gell.; – men ∾ virus, (hindre Giftens Virkning), Seren. Sammon.; — 2) forud at indtage, forud el. først at tage el. gribe; – et vivo tentat praevertere amore Jampridem resides animos, Virg. Aen. 1, 271; men neque praevorto poculum, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 59; — 3) at gaae foran, at være vigtigere, at overgaae, at have Fortrin for et andet, odl.; – Herilis praevertit metus, (har Overvægten), Plaut. Amph. 5, 1, 17; men id. Pseud. 1, 3, 59: quoniam pietatem amori video tuo praevortere, (at din Fromhed overvinder din Elskov); men Liv. 2, 24: nec posse ··· bello praevertisse quicquam, (intet kunde have været vigtigere); — 4) med stor Flid at henvende sig dertil, at vende sin Opmærksomhed derpaa; c. dat., el. c. acc., el. m. ad, el. m. in c. acc., ogs. m. adv., ogs. m. Relativsætning; saal. oftest som depon.; — a) c. dat.; – Rei mandatae omnes sapientes primum praevorti decet, Plaut. Merc. 2, 3, 42; cf. id. ibd. 1, 2, 3; ligel. etsi etc., tamen huic rei praevertendum existimavit, Caes. B. G. 7, 33; — b) c. acc.; – si quid dictum est per jocum, Non aequum est, id te serio praevortier, (at du tager det alvorligen), Plaut. Amph. 3, 2, 39; men coacti ··· omnibus eam rem praeverti, Liv. 8, 13; cf. id. 35, 33; — c) m. ad; – non intempestivum ··· nos ad ea praeverti, Colum.; men Tac. Ann. 4, 32: si quando ad interna praeverterent, (henvendte sig dertil); – men m. in c. acc., vid. Gell. 3, 7; – men c. adv. loci: Illuc praevertamur, Hor. Sat. 1, 3, 38; — d) endel. m. Relativsætning; – In rem quod sit, praevortaris (sc. potius), quam re advorsa animo auscultes, Plaut. Pseud. 1, 3, 8; cf. Plin. 16, praef.

prae.vĕtĭtus, 3, partic., [veto]: forud forbuden; – Praevetitum namque et capital, committere Martem Sponte viris, Sil. 13, 155. — praevexātus, 3, partic., [vexo]: forud plaget el. mishandlet, Coel. Aur. — praevĭans, tis, partic., [vio]: som gaaer foran, som viser Veien, Ambros.

prae.vĭdĕo, vidi, visum, 2, v. a.: forud el. i Forveien at see, at forudsee; – nec praeviderant impetum (hostium), nec si praevidissent, etc., Tac. Hist. 4, 15; – quod nobis praevisum, (hvilket vi forudsaae), id. Ann. 12, 40; cf. Plin. Ep. 1, 20; praevisa locorum utilitate, Tac. Ann. 12, 63; An, quia praevisos in aqua timet hostia cultros, A pecoris lux est ista notata metu? Ovid. Fast. 1, 327; cf. Suet. Aug. 10; — not.: Cic. o. Caes. have derfor: providere.

praevinctus, 3, partic., [vincio]; I) „alm.": tilbunden el. tilsnøret; – cum eodem laqueo, qui (s. quo) essent praevinctae, Gell. 15, 10; — II) „overf.": praevinctus voluptatibus, (fængslet deraf), id. 19, 2. — praevĭrĭdans, tis, partic., [virido]: som grønnes stærkt; df. „overf.": stærkt blomstrende, stærk, frodig, membra, Laber. ap. Macrob. — prae.vīrĭdis, e: meget grøn, color (aquae), Frontin. — praevīsus, 3, partic. af praevideo. — prae.vĭtĭo, 1, v. a.: forud at fordærve; – Hunc dea praevitiat (gurgitem), Ovid. Met. 14, 55; – ex morbo praevitiati (senes), Coel. Aur. — praevĭus, 3, [via]: som gaaer foran; absol. el. c. dat.; – Nunc praecedentem sequitur, nunc praevius anteit, Ovid. Met. 11, 65; men quum praevia luci Tradendum Phoebo Pallantias inficit orbem, (i. e. Aurora), id. ibd. 15, 190; ligel. Praevius Aurorae, Solis Noctisque satelles, Cic. Arat. ap. Non.

1. prae.vŏlo, avi, 1, v. n.: at flyve forud el. foran; – in tergo praevolantium etc., Cic. N. D. 2, 49; aquila ··· velut dux viae praevolavit, Tac. Hist. 1, 62. — 2. prae.vŏlo, velle, v. n.: forud at ville; – ut praevelit mihi (cura), quo tu velis, Plaut. Mil. gl. 1, 1, 41; al. praevolet af praevolare. — praevulsus, 3, partic. af praevello.

pragma, ătis, n., *πρᾶγμα*, ligesom negotium: Sag el. Sysſel el. Forretning; – ∾ scholastica, Jul. Vict. Art. rhet. — pragmătĭcārĭus, i, m.: som nedskriver el. udfærdiger de keiserlige Anordninger, Cod. Just.; af — pragmătĭcus, 3, *πραγματικός*: hørende til offenlige Forhandlinger; df. I) subst.; A) pragmaticus, i, m.: en Retskyndig, der forsyner Taleren med de Retsgrunde, hvorpaa denne kan bygge sit Foredrag; – vid. Cic. d. Or. 1, 59; (men id. ibd. 45: paa Græsk); s. ogs. Quintil. 12, 3, 4, o. Juvenal. 7, 123; — B) Pragmatica, orum, m.: Titelen paa et Skrift af Attius, vid. Gell. 20, 3; — II) adj.: hørende til Civilsager; df. i det sild. Retssprog, ∾ sanctio el. jussio el. constitutio: keiserlig Forordning angaaende Communalsager, Interessentskaber, odl., Cod. Just.; hvorom ogs. ∾ rescriptum, Augustin., ogs. absol., pragmaticum, i, n., Cod. Theod.

pramnĭon, i, n.: den mørkeste Art af Biergchrystallen, Plin. 37, 63. — Pramnĭum vinum, *Πράμνιος οἶνος*: etslags kostelig Vin fra Egnen om Smyrna, vid. Plin. 14, 6.

prandĕo, di, sum, 2, v. n. o. a., [prandium]; I) neutr.: spiser Frokost; – Sed hic rex cum aceto pransurus est et sale, sine bono pulmento, Plaut. Rud. 4, 2, 32; Caninio consule neminem prandisse, (efter som hans Consulat alene varede fra Eftermiddagen til den næste Morgen), vid. Cic. Fam. 7, 30; ∾ ad satietatem, Suet. Dom. 21; non prandentium exta celerius senescere, Plin. 28, 14; — II) act.: at spise noget til Frokost el. alm. at spise noget; – ∾ luscinias, Hor.; Si pranderet olus patienter, (nøiedes med at spise Grønsager), id. Ep. 1, 17, 13; comisk er: calidum prandisti prandium hodie, Plaut. Poen. 3, 5, 14; — III) partic. pransus, 3, sædv. som adj.: som har spist Frokost, (ligesom potus: som har drukket); – Pransus non avide, quantum etc., (efter at have spist med Maadehold), Hor. Sat. 1, 6, 127; cf. id. A. P. 340; – navnl. ogs. om Soldaternes Maaltid før Slaget; saal. Liv. 28, 14: tesseram ··· dedit, ut ante lucem viri equique curati et pransi essent; cf. Cat. ap. Gell. 15, 13; — b) pransus, potus: overvældet med Mad og Drikke; vid. Cic. Mil. 21: inscitiam pransi, poti, oscitantis ducis etc.

prandĭum, i, n., af *πράν*, Dor. f. *πρωΐ*, germ. frühe, i. e. mane, aarle: Frokost, (der dog, som egenlig Anretning med Vin, holdtes af de strænge

Romere for Fraaseri); - quid prandiorum apparatus proferam? Cic. Phil. 2, 39; cf. Suet. Vitell. 13: epulas dispertiebat in jentacula et prandia et coenas ··· comissationesque; - hvorim. den Maadeholdnes Frokost beder: sine mensa prandium, etc., Senec. Ep. 83; - under Keiserne synes prandium at svare til den arbeidende Klasses Middag hos os; vid. Suet. Claud. 34: meridie, dimisso ad prandium populo; - prandium alicui coquere, Plaut., apparare el. accurare, id.; ∾ opsonare, id., prandere, (indtage), id.; - de romerske Candidater gave undert. deres Tribuler prandium, Cic. Mur. 32 o. 34, o. id. Off. 2, 17; ligel. gave Keiserne undert. Folket prandium, vid. Suet. Caes. 38, o. id. Tib. 20; — II) „overf." ogs.; A) „poet." f. Maaltid; vid. Martial. 4, 49: prandia saevi Tereos; — B) Dyrenes Foder el. Æde; - Ut bubus glandem prandio depromerem, Plaut. Truc. 3, 1, 2; cf. Val. Max. 3, 7, 1.

*pransito, avi, 1, v. frequ. n. o. a., [prandeo]; I) neutr.: stærkt el. oftere at spise Frokost, Vitruv., Lamprid. Elagab. 27; - ogs. impers. pass.: ut pransitaretur et coenitaretur etc., Macrob. 2, 13; — II) act.; ∾ polentam, Plaut. Asin. 1, 1, 20; men pransitasse prolem Lycaoniam, Arnob. — pransor, oris, m., [prandeo]: som tager Del i en Frokost el. i et Maaltid, Medspiser el. Gjest, Plaut. Men. 2, 2, 2; df. — pransōrius, 3: hørende til Maaltidet prandium, el. til at bruge derved; - ∾ candelabrum (i. e. humile), vid. Quintil. 6, 3, 99. — pransus, 3, partic. o. adj. af prandeo. — prapēdīlon, ogs. prapedion, i, n.: en Benævnelse paa Værten leontopodion, Appul.

Prasīae, arum, f., Πρασιαί: Navnet paa en Demos i Attika, Liv. 31, 45. — *prăsinātus, 3: som bærer løggrønne Klæder, Petron. Sat. 28; o. — prasĭniānus, 3: af løggrøn Farve, Capitol. Ver. 6; - df. prasiniani, orum: Tilhængerne af factio prasina, id. ibd.; af — prăsinus, 3, πράσινος: løggrøn, color, Plin., pila, Petron., toga, Martial.; — b) bes. mærkes prasina factio, opp. factio alba, russata, veneta, i hvilke fire Partier Kapkørerne paa Cirkus vare inddelte efter Dragternes Farver; s. und. factio; - df. prasinus agitator (i. e. auriga), Suet. Ner. 22; ogs. absol. prasinus (sc. agitator el. auriga), Martial. 10, 48, oftere.

prăsion, o. prăsium, i, n., πράσιον, Navnet paa en Plante, germ. weisser Andorn, Plin. 20, 67. — prăsius, i, m., πράσιος (λίθος): Praseren, en løgfarvet Ædelsten, Plin. 37, 34. — prăsŏides, is, m., πρασοειδής (løgfarvet el. løggrøn), en Topasart, Plin. 37, 32. — prăson, i, n., πράσον: etslags løgagtig Søgræs el. Tang, Plin. 13, 48.

*prātensis, e: som voxer el. som findes paa Enge, fungi, Hor. Sat. 2, 4, 20, flores, (Engblomster), Plin. 21, 25. — prātŭlum, i, n., dem.: liden Eng el. Slette, Cic. Brut. 6; cf. id. Att. 12, 6; af — prātum, i, n.: Eng el. Græsmark el. Slette; - quid de pratorum viriditate plura dicam? Cic. d. Senect. 16; prata caedere, secare, sicilire, (at slaae el. afmeie), Plin. 18, 67; ∾ siccaneum aut riguum, Colum.; prata florida et gemmea, Plin. Ep., verna, id. (poët.) 7, 9, mollia, Virg., recentia rivis, id.; Ante novis rubeant quam prata coloribus, etc., id. Ge. 4, 306; — II) „overf."; A) „poet.": Enggræs; - Ipsa (Pasiphaë) novas frondes et prata tenerrima tauro Fertur inassueta subsecuisse manu, (i. e. herbas teneriores), Ovid. A. A. 1, 299; condita prata in patinis, (Markgræs, som Salat), Plaut. Pseud. 3, 2, 22; — B) ligel. „poet.": Neptunia prata, (Havfladen), Cic. Arat.; — not.: ogs. er efter Gell. (epil.) prata, (ligesom λειμῶνες): en Titel el. Benævnelse, som lærde Samlere tillagde deres Arbeider.

prāve, adv. af pravus; I) „egenl.": krumt, skævt, forkert; - prave sectum ob unguem etc., Hor. Ep. 1, 1, 104; versus prave facti, (slette, slet byggede), id. ibd. 2, 1, 266; — II) oftest „fig.": forkert el. tosset, urigtigen el. daarligen el. syndigen; - solers ingenio, prave facundus, Tac. Ann. 1, 53; religionibus ··· prave cultis, Liv. 1, 32; nequeo satis, Quam hoc mihi videtur factum prave, proloqui, Ter. Hec. 4, 4, 23; - men Cic. Acad. 1, 10: prave facta, id est peccata, (opp. recte facta); pudens prave, (af daarlig Undseelse), Hor. A. P. 88; - superl., ∾ furere, Sall. or. Lep. c. Sull. — prāvĭcordius, 3, [pravus, cor]: med slet Hierte el. Tænkemaade, Augustin.

prāvĭtas, atis, f., [pravus]; I) „egenl.": Krumhed el. Skævhed; Uregelmæssighed (navnl. Lemmernes); - quum partes corporis inter se dissident ··· ex quo pravitas membrorum etc., Cic. Tusc. 4, 13; cf. id. Leg. 1, 19: corporis pravitates insignes etc.; ∾ staminum, (Vinpælenes Skævhed), Colum.; ∾ oris: Mundens el. Ansigtets Vrængning, (ogs. det Stødende i Udtalen), Cic. d. Or. 2, 22; cf. ibd. 1, 34; — II) „fig."; A) „overf.": Forkerthed i Udtrykket; vid. Gell. 5, 20, und. stribligo; men id. 1, 22, er pravitas ominis: uheldigt Varsel; — B) „ment." el. ethisk: moralsk Forkerthed el. Slethed, forkert el. slet Tænke- eller Handlemaade; - pravitas eorum, qui dediti corporis gaudiis etc., Sall. Jug. 2; ∾ mentis, Cic., consilii, Tac., morum, id.; ∾ consulum, Liv. 5, 26, (deres slette Embedsførelse); pravitatis interitum afferre, (oprykke den med Roden), Cic. Fin. 2, 19.

prāvus, 3, [rimel. besl. m. παρά, i. e. praeter: forbi]; I) „egenl.": forkert, krum, skæv; forvoxen, uforholdsmæssig, urigtig; - ut inter rectum et pravum, sic inter verum et falsum etc., Cic. Acad. 2, 11; cf. Lucr. 4, 520; ligel. si quae in membris prava sint, Cic. Fin. 5, 17; cf. Hor. Sat. 1, 3, 48; — b) df. neutr. pravum: Krumning; - in pravum elapsi artus, (forvredne), Tac. Hist. 4, 81; — II) „fig.": uregelmæssig, slet el. daarlig, forkert el. forrykt, odl.; A) om Personer; - Nunc propter te tuamque pravus factus est fiduciam, Plaut. Bacch. 3, 3, 9; ∾ impulsores, Tac.; (vir) pravus, cui placebat pro constantia rigor, Senec. d. Ir. 1, 16; non pravus dux belli, Liv. 1, 53; - „poet." ogs. c. gen.; audendi pravus, Sil.; pravus fidei, id.; — not.: „poet." ogs. om Dyrene; vid. Hor. Sat. 2, 7, 71; — B) om Ting og Begreber; - nihil ab hoc pravum et perversum produci posse (in scena), Cic. R. Com. 10; ∾ aemulatio, Tac., ambitio, id.; - ogs. absol., ad honesta seu prava juxta levis, Tac. Ann. 11, 32; adeo mature ··· a vitiis in prava, a pravis in praecipitia pervenitur, Vell. 2, 10; - ligel. frangas citius, quam corrigas, quae in pravum induruerunt, Quintil. 1, 3, 12; cf. Juvenal. 14, 40: dociles imitandis Turpibus ac pravis omnes sumus, etc.; - compar., quo pravius nihil esse possit, Cic. Tusc. 3, 33; superl., pravissima consuetudinis regula, id. Brut. 74.

Praxĭtĕles, is, m., Πραξιτέλης: berømt græsk Billedhugger; - vid. Plin. 34, 19, Cic. Verr. 4, 2, o. Propert. 3, 7, 16; — B) df. Praxĭtĕlius, 3, praxitelisk; - ∾ capita, Cic. Div. 2, 21; ∾ Veneris specimen, Plin. 36, 4.

*prĕcābundus, 3: bedende, bønfaldende, Pacat. Paneg. ad Theod.; o. — prĕcāmen, ĭnis, n.: Bøn til Guddommen; - fundensque precamina mille, poët. in Wernsd. P. L. M. 6, 386; — [precor]. — precario, precarium, s. und. flgd. — prĕcārĭus, 3, [preces]; I) „egenl.": som haves el. erholdes ved Bønner el. ved Velvillie, (men ikke som Ret el. Skyldighed); - precarium, non justum auxilium ferre, Liv. 8, 35; cf. id. 3, 47; ∾ animam inter infensos trahere, Tac. Ann. 1, 42; cf. id. Hist. 1, 52; — II) „overf.": hvis Besiddelse er kortvarig el. usikker; - quem forma precaria celat, (som for en kort Tid antager en Gestalt), Ovid. Met. 9, 76; — III) df. subst., prĕcārĭum, i, n.: tilbetlet- el. usikker Besiddelse; - (sapiens) corpus suum seque ipsum inter precaria numerat, Senec. Tranqu. 11; — B) oftest in abl. precario, som adv.: ved Bønner, bedende, bønfaldende; - vel vi, vel clam, vel precario

Fac tradas, Ter. Eun. 2, 3, 28; precario mox praefuit (exercitui: ligesom ved at tigge sig dertil), Tac. Agr. 16; — not.: precarium, i, n.: Bedekammer, Petron. Sat. 30, inc.

prĕcātĭo, onis, f., [precor]; I) „alm.": Beden el. Bønfalden; bes. ydmyg Bøn til Guddommen; - illa solennis comitiorum precatio etc., Cic. Mur. 1; precationem facere, (holde Bøn), Liv. 39, 18; men precationem admisisse deos, id. 31, 5; — II) „overf.": overtroisk Bønformular; - adjecta precatione: se vinxisse, eundem et soluturum, Plin. 28, 9. — prĕcātīve, adv.: bedende el. med Bønner; - fideicommissum est, quod non civilibus verbis, sed precative relinquitur, Digest.; af — prĕcātivus, 3, [precor]: som erholdes ved Bønner, hvorom man har bedet; - ∾ pax, Ammian. 17, 5; ligel. i Retssproget, ∾ modo: = precative, Ulpian.

*prĕcātor, oris, m.: som gaaer i Forbøn for nogen; - nec tu aram tibi, Nec precatorem pararis, Ter. Heaut. 5, 2, 22; precator et patronus, Plaut.; — bf. prĕcātōrĭus, 3: hørende til Bønnen; - ∾ ars, Donat. ad Ter. Phorm. 1, 2, 92; o. — prĕcātus, us, m.: = precatio; - sed nec periisse precatus ··· velit, Stat. Theb. 10, 71; — [precor]. — prĕces, um, f., f. und. prex. — prĕcĭae el. pretiae, arum, f., (sc. vites): etslags Vinranker, Virg. Ge. 2, 95, Colum., Plin. — Prĕcĭāni, orum.: Folk i Gall. Aquit., Caes. B. G. 3, 27. — Prĕcĭānus, 3: Benævnelsen paa etslags Pærer, Cloat. ap. Macrob. 2, 15.

prĕco, are, f. und. flgd., not. — prĕcor, atus sum, 1, v. dep. a. o. n., [prex]; I) „alm.": beder ydmygeligen, bønfalder el. anraaber; — a) m. aliquem, ogs. m. de el. ab el. ad, m. o. ud. acc. comm.; - deos colere, venerari, precari, Cic. N. D. 1, 42; cf. id. Catil. 2, 13; - haec semper de vobis ··· precatus sum, Cic. Pis. 20; - ∾ ab indigno, id. Lael. 16; se hoc a diis semper precatum, ut etc., Nep. Timol. 5; - ad quos (deos) precentur et supplicent, etc., Liv. 38, 43; — b) m. ut, der dog „poet." ogs. kan være udfaldet foran conj.; ligel. „poet." m. Objectsſætning; - deosque precetur et oret, ut etc., Hor. A. P. 200; cf. Ps. Cic. p. Dom. 57; - men Ovid. Pont. 2, 2, 68: Detque solum miserae mite, precare, fugae, Ovid. Pont. 2, 2, 68; cf. id. Fast. 4, 217, ogs. Hor. Od. 1, 3, 7; - Et numquam placidas esse precarer aquas, id. Her. 19, 82; Parce, precor, fasso, id. ibd. 16, 11; cf. id. Am. 3, 9, 67; f. ogs. ovenf. Liv. l. c.; — II) „bes.", ∾ alicui aliquid: ønske nogen noget (Godt el. Ondt); - ut omnes sui cives salutem, incolumitatem, reditum (ei) precentur, Cic. Pis. 14; cf. Propert. 3, 9, 50, o. Suet. Aug. 58; - ∾ alicui mala, Cic. Pis. 19; men id. ibd. 14: ∾ (alicui) male, (ønske Ondt over nogen); — not.: ogs. i Activformen preco, are, Priscian.; hvf. m. passiv. Bem.: cotidie praecantur, Varr. ap. Non.

prehendo, syncop. prendo, di, sum, 3, v. a., [prae, inus. hendo el. hando af χανδάνω]; I) „egenl."; A) „alm.": fatter (med Haanden), tager fat derpaa, griber el. paagriber; - ∾ aliquem auriculis, Plaut., ogs. fauces alicui, id.; men quis properantem me prehendit pallio? id. Epid. in.; cf. Cic. d. Or. 1, 56: ∾ aliquem manu; men quantum prehenditur tribus digitis, Plin. 30, 12; - men „poet.": Jam tandem Italiae fugientis prendimus oras, Virg. Aen. 6, 61; — B) „bes."; 1) om Personer; a) at faae fat derpaa el. at faae i Tale, at tage med sig, odl.; - Tuus pater me modo prehendit, etc., Ter. Andr. 2, 2, 16; cf. id. Phorm. 4, 3, 15, o. Cic. Att. 12, 13; — b) griber nogen deri, med in c. abl., el. c. abl., el. c. gen.; - prehendi in furto, Plaut. Asin. 3, 2, 17; cf. Hor. Od. 2, 16, in.; - prehensus manifesto furto, Gell. 11, 18; - prensus manifesti furti, Plaut.; cf. id. Bacch. 4, 4, 45: quem mendacii, prehendit etc.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om Træer og Planter: at slaae Rødder; - quum prehenderint (plantae), Pallad.; men Cic. Arat. 116, om Jorden: Nam quorum stirpes tellus amplexa prehendit, Haec etc.; — 2) „poet.": med Blikket at opfange, at naae; vid. Lucr. 4, 1136, o. Lucan. 4, 20; — B) „ment.": aandigen at opfatte, at begribe el. forstaae; - quum animus ··· ipsum ea moderantem atque regentem paene prehenderit, Cic. Leg. 1, 23.

prĕhensĭo (el. prensio), onis, f., [prehendo]; I) i Statssproget: Ret til paagribe el. anholde nogen; - in magistratu habent alii vocationem (Indkaldelse), alii prehensionem, alii neutrum, Varr. ap. Gell. 13, 12; cf. Atejus Capito ibd.; — II) „overf." (o. abstr. p. concr.): Maskine (el. Vinde el. Kran), hvormed noget hæves i Veiret, vid. Caes. B. C. 2, 9.

prĕhenso, oftere prenso, avi, atum, 1, v. a., intens. af prehendo el. prendo; I) „alm.": at tage fat derpaa, at gribe derefter; - ∾ manu brachia, Hor. Sat. 1, 9, 64: rykke i Armen, (al. pressare); prensant fastigia dextris, (gribe derefter), Virg. Aen. 2, 444; men ∾ forcipe ferrum, ibd. 12, 404; cf. Tac. Hist. 3, 28; - men ud. acc.: Lubrica prensantes effugit umbra manus, Ovid. Fast. 5, 476; — II) „bes."; A) ∾ aliquem el. aliquid: at anholde el. holde fast el. berøre, navnl. som bedende, el. for at anbefale sig, el. for at faae Tilgivelse; - arma, genua, vestigia prensando, Tac. Hist. 1, 66; cf. ibd. 4, 46; ligel. ut supplex prensaret homines, Liv. 2, 61; cf. id. 4, 48 o. 58; — B) „overf." om Candidaterne til høiere Statsembeder: prensando (ved Haandtryk el. ved at tage i Haanden) at anbefale sig til deres Medborgere; - ut primores (nomin.) civitatis ··· prensarent homines (acc.), Liv. 3, 35; - bf. ogs. absol., prensare: at fremstille sig el. anbefale sig som Candidat; prensat Galba, Cic. Att. 1, 1; in prensando, id. d. Or. 1, 14; - men Plin. Ep. 2, 9: prenso amicos, etc., er Talen om Anbefalingen af en Client. — prĕhensus (prensus), 3, partic. af prehendo.

Prelius lacus: Indsø i Etrurien, (hod. Lago di Castiglioni), Cic. Mil. 27. — prēlum, i, n., [premo]: den Del af Pressen (torcular), hvormed Druer og Oliver presses, alts. Bjælken el. Skoen; - ipsum torcular, si non cochleis torquetur, sed vectibus et prelo, Vitruv.; Colaque prelorum fumosis deripe tectis, Virg. Ge. 2, 242; — II) „overf." ogs. f. Vinpressen; - Vinaque fundantur prelis elisa Falernis (Falernervin), Propert. 4, 6, 73; - ogs. alm. enhver Presse; hvs. om Papir, Plin. 13, 23: premitur deinde prelis etc.

Prĕma, ae, f., (sc. dea): etslags Ægteskabsgudinde, Augustin.; af — prĕmo, pressi, pressum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": trykker, presser; - Neque illac ulli pede pedem homini premat, (træde nogen paa Foden), Plaut. Asin. 4, 1, 30; ligel. ∾ anguem, (træde derpaa), Virg. Aen. 2, 380; ∾ genu terga alicujus, Ovid.; se premere angusto exitu portarum, (fortrykkes, trykke hinanden), Caes. B. G. 7, 28; ∾ ubera, (malke), Ovid., vina, (presse), vid. Hor. Epod. 13, 6; Pressit et inductis membra paterna rotis, (kørte derover), Ovid. Ib. 366; - ∾ pollicem (som Tegn paa Gunst), Plin.; f. und. pollex; ∾ aliquam, (ærbart: om legemlig Omgang), Suet., ogs. om Dyrenes Parring, Martial.; - ∾ frena dente, Ovid., morsu, Lucr., (bide deri); men Ovid. Met. 5, 538: ∾ ore, (tygge el. spise); men Virg. Aen. 6, 155: pressoque obmutuit ore, (forstummede, taug); - navnl. ogs. om en Vægt, Hor. Od. 2, 18, 4; men ∾ ratem merce, (tillade el. laste dermed), Tibull. 1, 3, 40; hvs. pressa carina (f. navis: tilladet), Ovid.; cf. Virg. Ge. 1, 303; men pressique jugo gemuere juvenci, Ovid. Met. 1, 124; - ogs. kan hidføres: ∾ torum, (ligge derpaa), id.; ligel. ∾ humum, id. Am. 3, 5, 16; men id. Fast. 4, 844: ∾ humum, (at ligge falden); ∾ sedilia, (at sidde derpaa), id.; ∾ ebur, (i. e. sellam curulem), id.; ∾ terga equi, (sidde el. ride derpaa), id.; men ∾ axes, (i. e. currum), id.; - ogs. om en Bedækning; ∾ crinem fronde, Virg., canitiem galea, id.; men

Ovid. Fast. 4, 517: mitraque capillos Presserat; - Quod ... terra premam, (nedgraver deri), Hor. Epod. 1, 33; cf. Ovid. Am. 3, 8, 36; men ∾ virgulta per agros, (nedtrykke el. plante deri), Virg. Ge. 2, 346; men Ossa ... male pressa, (slet begravede), Ovid. Trist. 5, 3, 39; - premere frena manu, (holde fast derpaa), id. Met. 8, 37; - endel. ∾ caseos el. lac, Virg., (forme ved at presse el. trykke); — B) „bef.": at trykke i en vis Retning; df. a) at trykke ind deri, ogs. at trykke derpaa; - dentes in vite prementem (caprum), Ovid. Fast. 1, 355; cf. Virg. Aen. 10, 347; Non ergo presso tellus exsurgit aratro, Tibull. 4, 1, 161; cf. Virg. Ge. 2, 356; - Et nitidas presso pollice finge comas, Propert. 3, 8, 14; Et cubito remanete presso, (bliver liggende paa Albuen), Hor. Od. 1, 27, 8; cf. Ovid. Her. 10, 140; men id. Fast. 6, 610: aeternā res ea pressa nota, (betegnet el. mærket dermed); - phaleras premere auro, Stat., (indlægge dermed); — b) at trykke ud deraf, succos, Lucan. 4, 317; cf. Virg. Ge. 3, 85; men sonus pressus, (tydeligen udtrykt, tydelig), Cic., s. nedenf.; — c) at trykke ned el. nedad, at sænke; - ∾ currum, Ovid. Met. 2, 135; Mundus ... premitur etc., Virg. Ge. 1, 240, (sænker sig); men ∾ fossam, Plin. Ep. 10, 69, (grave el. fordybe); ∾ sulcum, Virg. Aen. 10, 296; cavernae in altitudinem pressae, Curt.; — d) at trykke sammen, at trykke til; - ∾ fauces alicui, Ovid.; men ∾ oculos alicujus, (lukke den Dødes Øine), Virg. Aen. 9, 487; men presso ter gutture, (om den skrigende Ravn: ligesom i trende Afsatser), id. Ge. 1, 410; ∾ collum laqueo, Hor. Ep. 1, 16, 37; men guttura (acc. graec.) forcipe pressus, Ovid. Met. 9, 78; - df. **pressus**, 3: sammentrængt, tæt sluttet; presso gradu incedere, Liv. 28, 14; cf. Ovid. Met. 3, 17; ligel. pede presso recedentes, Liv. 8, 8; jungere pressa oscula, Ovid.; ∾ basia, Martial.; — e) at trykke tilbage, at standse el. lade standse; - vestigia pressit, (standsede), Virg. Aen. 6, 197; ∾ vocem, (blive stum el. taus), id., Phaedr.; men ∾ vocem alicujus, (bringe nogen til at tie), Virg. Aen. 7, 119; cf. Tac. Ann. 3, 6; men ibd. 15, 64, ∾ sanguinem: standse Blodet; - df. ogs. ∾ habenas, Virg. Aen. 1, 63, frena, Ovid., (holde el. trække til sig, holde kort); men ∾ falce vitem, (beskære), Hor. Od. 1, 31, 9; ogs. ∾ umbras ruris (s. arbores umbriferas), Virg. Ge. 1, 157; — II) „overf."; A) „alm.": at trykke el. ligesom at trykke; a) med Hensyn paa Stedet; - ∾ forum, (idelig en at færdes der el. indfinde sig derpaa), Cic. Planc. 27; ∾ litus, Hor. Od. 2, 10, in., (holde sig nær dertil, streife ind derpaa); insulam premit amnis, (omflyder den), Ovid.; cf. id. Trist. 3, 11, 14; - ogs. kunde hidføres, ∾ vestigia alicujus, (træde deri, „alleg.": at efterligne nogen), Tac. Ann. 2, 14; men Culpam poena premit comes, (følger strax derpaa), Hor. Od. 4, 5, 24; — b) at trykke el. trænge el. drive el. jage; - ∾ aprum in retia, Ovid., ad retia, Virg.; cf. id. Aen. 1, 324; - ligel. i Krigssproget: ∾ hostes, Caes., ogs. ∾ hostes obsidione, id., Liv. 1, 57; men ∾ saltus montium praesidiis, (holde dem besatte), id. 40, 40; - ogs. „alm.", ∾ aliquem: at trykke nogen, at sætte ind paa nogen, criminibus veris, Ovid. Met. 14, 401; ligel. quum a me premeretur, Cic. Verr. 1, 53; cf. Nep. Ages. 6; - premi valetudine, id., aere alieno (af Gield), Caes., invidia et odio populi, Cic. d. Or. 1, 53; cf. id. R. Am. 34, o. Sall. Jug. 14; men Liv. 3, 13: premebat reum ... crimen unum, (trykkede el. skadede ham); — c) at indhylle el. fordunkle; - lumenque obscura vicissim Luna premit, (skiuler sit Lys, gaaer ned), Virg. Aen. 4, 80; nonumque prematur in annum, (bør giemmes hen), vid. Hor. A. P. 388; - Tum me ... pressit ... alta quies, (overvældede mig), Virg. Aen. 6, 521; - df. ogs. at skiule el. dølge, curam sub corde, id. ibd. 4, 332; cf. ibd. 10, 465; ∾ odium, Plin. Pan., iram, Tac., pavorem, id.; ∾ aliquid ore, Virg. Aen. 7, 103, (fortie); men ibd. 12, 322: pressa est insignis gloria facti, (blev undertrykt el. ubekiendt); — B) „bef."; a) at nedtrykke; df. at nedslaae el. fælde; - paucos pressere, Tac. Hist. 4, 2; cf. Virg. Aen. 9, 330; men pressi membra (acc. graec.) mero, (overvældede deraf), Propert. 2, 12, 42; - ogs. at nedsætte el. forringe, famam alicujus, Tac.; cf. Liv. 22, 12: superioribus premendis; men Cic. Tusc. 4, 28: ∾ omnia humana, (foragte dem i sit Indre); - df. ogs. ∾ aliquid: at overgaae, at være derover; ogs. at beherske; Si etc., Facta premant annos, Ovid. Met. 7, 448; cf. id. Pont. 3, 1, 116; - ∾ populos ditione, Virg. Aen. 7, 737; cf. ibd. 10, 54: magna ditione jubeto Carthago premat Ausoniam, etc.; — b) at sammentrænge el. indskrænke (i Foredraget), vid. Cic. N. D. 2, 7; — III) partic. **pressus**, 3, ogs. som adject., oftest m. Hensyn paa Foredraget el. Stilen; A) „alm.": kortfattet, sammentrængt, simpel, ukunstlet; - ∾ oratio, Cic., stilus, Plin. Ep.; ∾ sermo purusque etc., ibd. 7, 9; - compar., pressior oratio, Cic. d. Or. 2, 23; men pressior homo, Plin. Ep. 9, 19, (mere maadeholden); — B) „bef."; a) ∾ vox, Ps. Cic. in Sen. 6, (nedtrykt, dunkel, uforstaaelig); cf. Cic. Tusc. 1, 44: pressi et flebiles modi, (dunkle Melodier); — b) nøiagtig, afpasset, accurat; - Thucydides verbis pressus, Cic. d. Or. 2, 13; cecinit versus Catulli, quibus ... pressius Graecum Latinumve nihil quicquam reperiri puto, Gell. 19, 9; quis te fuit umquam in partiendis rebus pressior? Cic. frgm. ap. Non.; - ogs. „alm.": nøiagtig el. omhyggelig; pressiores cogitationes, Appul.

prendo, di, sum, 3, s. und. prehendo. — **prensātĭo**, onis, f., [prenso]: at fremstille sig som Candidat til et Statsembede; s. und. prenso; - ∾ haec praepropera (Galbae), Cic. Att. 1, 1. — **prensĭto**, are, v. a., intens af prenso: at tage derefter el. derpaa, Sidon. — **prenso**, are, v. a., s. und. prehenso, — **prensus**, 3, s. prehensus und. prehendo.

presbўter, ĕri, m., πρεσβύτερος; I) „egenl.": en af de Ældste (i Kirken), Tertull.; — II) „overf.": en christelig Præst, (efter episcopus, men foran diaconus), id.; df. — **presbўtĕrātus**, us, m., (i. e. munus presbyteri): Præsteembedet, Hieronym.

presse, adv. af pressus; I) „egenl.": trykket, ved at trykkes el. trænges; compar., pressius conflictata etc., Capito ap. Gell. 10, 6; — b) df. knapt el. kort; - vites putare pressius, Pallad.; — II) „overf.": knapt, kort, nøiagtigen; a) om Udtalen; - ∾ loqui (ikke bredt), Cic. d. Or. 3, 12; cf. id. Off. 1, 37; — b) om Udtrykket i Foredraget; - attenuate presseque dicere, (ordknapt, uden Vidtløftighed, opp. sublate ampleque), Cic. Brut. 55; ligel. pressius et strictius scribere, (opp. hilarius et quasi exsultantius), Plin. Ep. 3, 18; — c) om en Bestemmelse el. Behandling: strængt, nøiagtigen; - pressius definire, Cic., agere, id. Fin. 4, 10.

pressim, adv. af 1. pressus: trykkende, ved at trykke til sig; - ∾ deosculari, Appul.; — b) tæt el. fast dertil, adglutinato linteolo, id. — **pressĭo**, onis, f., [premo]: Trykken el. Trykning el. Tryk, cacuminis, Vitruv.; — II) „overf.", ligesom hypomochlion: Underlag under Løftestangen, id. — **presso**, are, v. a., intens. af premo: trykker fast derpaa; - Ubera dent saturae manibus pressanda capillae, (for at malke), Ovid. Met. 15, 472; cf. Virg. Ecl. 3, 99; - ogs. absol.: Et nova pressantes inquinet uva pedes, Propert. 3, 15, 18.

pressor, oris, m., [premo]: som trækker el. trænger; df. etslags Jæger, Isid.; df. — **pressōrius**, 3: hørende til Trykning el. Presning, navnl. til Vin- el. Oliepressen; - ∾ vasa, Colum.; — II) df. subst. **pressōrium**, i, n.: en Presse, en Klædepresse, Ammian. — **pressūle**, adv.: trykket fast dertil, adhaerere, Appul.; men ∾ saviari, (trykkende til sig), id.; af — **pressŭlus**, 3, dem. af 1. pressus: noget nedtrykket el. indtrykket, rotunditas (ampullae), Appul.

pressūra, ae, f., [premo]; I) „egenl.": Trykken, Trykning, Presning; - primae pressurae oleum, Colum.; cf. Plin. 18, 74; ∾ palpebrarum, (deres Sammentrykning), Appul.; — B) „bes." ogs.; 1) Trykning el. Trængsel af Mennesker, id.; — 2) Trykket af nedfaldende Vand, Frontin. Aquaed.; — 3) trykkende Last el. Vægt; - ∾ levare Appul.; — 4) trykkende el. unaturlig og langvarig Søvn, Coel. Aur.; — II) „fig."; A) „overf." o. concret: den udpresfede Saft; - Corycii pressura croci, Lucan. 9, 809; — B) „ment.": Tryk, Trængsel, Lidelse, Tertull., Lactant.

1. pressus, 3, part. o. adj. af premo. — 2. pressus, us, m., [premo]: Trykken, Trykning, Tryk; a) c. gen. subj.; - depellere pressum omnem ponderum, Cic. Tusc. 2, 23; — b) c. gen. obj.; - pressu duplici palmarum, Cic. Arat.; men id. d. Or. 3, 11: lenitate vocis atque ipso oris pressu ac sono, (neml. i Modsætning af den brede Udtale).

prester, ēris, m., πρηστήρ; oprdl.: brændende Legeme, Brand; bf. I) ildlig Hvirvelvind, der nedlader sig i Gestalt af en Ildsøile; vid. Plin. 2, 50, o. Lucr. 6, 422 flgd.; — II) africansk Slangeart, hvis Bid volder brændende Tørst og Bullenhed, Lucan. 9, 791; porcilaca venena presterum restringui, Plin. 20, 81.

prĕtĭo, are, v. a., [pretium]: vurderer derefter, c. abl., Cassiod. — *prĕtĭōse, adv.: kostbart, prægtigen; - ∾ caelata vasa, Cic.; - compar., rex haud pretiosius sepultus, quam si etc., Curt.; o. — prĕtĭōsĭtas, atis, f.: Kostbarhed, anuli, Capito ap. Macrob.; af — prĕtĭōsus, 3, [pretium]; I) „alm.": af stort Værd, meget kostbar el. dyr; - ∾ equus, (opp. servus vilis), Cic. Off. 3, 23; ∾ possessiones, Nep.; — B) ogs. „overf.": fortrinlig i sit Slags; - pretiosior aere (argentea proles), vid. Ovid. Met. 1, 115, (af et ædlere Slags); superl., ∾ opus humani animi (Ilias), Plin. 7, 30; ligel. ∾ res, (opp. vilissimae), Cic. Fin. 2, 28; — II) „bes."; A) som koster meget at tilfredsstille el. holde; - ∾ Thais, Propert. 4, 5, 43; ∾ fames, Martial. 10, 96; ∾ pretio emere aliquid, (meget dyrt), Plaut.; — B) som anvender stor Bekostning, som kiøber dyrt; - Dedecorum pretiosus emptor, Hor. Od. 3, 6, 31.

prĕtĭum, i, n.; I) „egenl."; A) „alm.": Værd el. Værdi, Pris; - pretium merci statuere, Plaut., constituere, Cic.; pretium conficere (om Præco): at udraabe til en vis Pris; vid. id. Quint. 15; ligel. pretium facere: sige Prisen (om Sælgeren), Plaut.; ogs. heder pretium facere: at giøre et Bud (om Kiøberen), Martial., Digest.; - annona, nisi in calamitate fructuum, pretium non habet, (Sæden er ikke i Pris), Cic. Verr. 3, 98; men jacent pretia praediorum: Landeiendomme ere ikke i Pris, id. R. Com. 12; - esse in pretio: være i Pris; ut alibi ars, alibi materia esset in pretio, Plin. 33, 6; - majoris pretii (ager: som er mere værd), Ter. Heaut. 1, 1, 12; quantivis pretii (servus), Plaut.; parvi enim pretii est, qui jam nihil sit, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 4; — B) „bes."; 1) Penge som Betalingsmiddel, Betaling; - pretio emere, mercari, Cic.; cf. Ter. Eun. 5, 8, 25: Precibus, pretio, etc.; men pretium pactum non afferre, (den accorderede Sum), Cic. Off. 3, 29; urbem Exiguam pretio posuit, Virg. Aen. 4, 211: imod Betaling (neml. for Grunden el. for Tilladelsen dertil); men ibd. 6, 622: fixit leges pretio atque refixit, (bestukken el. kiøbt dertil); parvo pretio redempta vectigalia habere, (imod en ringe Sum), Caes. B. G. 1, 18; — 2) Betaling for et Arbeide, Betaling el. Løn; - manus pretium: Arbeidsløn, Cic. Verr. 1, 56, o. Liv. 34, 7; s. ogs. manupretium; - ogs. Løn el. Giengield, (d. e. Belønning el. Straf); pretium recte et perperam facti, Liv. 5, 47; pretio afficere, (belønne), Virg.; habes pretium, (du er belønnet derfor), Hor.; - bf. operae pretium (el. pretia): Løn for den anvendte Umage; magna operae pretia mereri, Liv. 21, 43; - bf. ogs. „poet.", pretium certaminis: Kampens Pris, Ovid. Her. 16, 261, (om et Fruentimmer); cf. ∾ carminis, id. Am. 2, 1, 34; — c) Penge el. Mønt, Guld, Sølv, Rigdom; - In pretio pretium nunc est, (det er Rigdom, som nu bliver agtet), Ovid. Fast. 1, 217; cf. Hor. Od. 3, 16, 8, o. Ovid. Pont. 2, 8, 6; — II) „fig."; A) indre Værd el. Vægt, Agtelse el. Agtværdighed; - Judicio pretium res habet ista tuo, Ovid. Pont. 4, 8, 68; Sive aliquod morum ··· Est pretium, id. Trist. 1, 9, 43; cf. id. Fast. 5, 58; men Liv. 27, 17: qvales etc., perinde operae eorum pretium faceret, (derefter skulde han vurdere deres Tieneste); — B) Belønning el. Løn el. Pris; ogs. den forskyldte Straf; - majores ··· diversum pretium paravere bonis atque strenuis, etc., Cat. ap. Fest. s. v. optionatus, p. 201, (Müll.); haec tanta pretia vivendi etc., Plin. Ep. 1, 12; - hyppigst er: operae pretium est: det lønner Umagen, det er Umagen værdt, c. inf.; operae pretium est audire, qui etc., Liv. 3, 26, cognoscere diligentiam majorum, Cic. Agr. 2, 27; ligel. operae pretium facere: giøre hvad der lønner Umagen, m. flgd. si, Liv. praef.; men operae pretium habere libertatem civitatemque, (som Løn el. Belønning), id. 25, 6; - ogs. findes pretium at være udfaldet; saal. Plaut. Casin. 5, 2, 5: est operae, auribus percipere; omvendt er gen. operae udfaldet, Tac. Ann. 1, 57: Germanico pretium fuit, convertere agmen, (han fandt det tienligt); cf. ibd. 2, 35; - Ego pretium ob stultitiam fero, Ter. Andr. 3, 5, 4; cf. Plaut. Men. 5, 6, 11, o. Hor. Od. 3, 24, 24; men Juvenal. 13, 105: Ille crucem pretium sceleris tulit, hic diadema; - ogs. om Bestikkelse; addictus pretio ad hominem condemnandum, Cic. Caecin. 10; cf. ibd. 25: judicem pretio corrumpere.

prex, cis, (nom. o. gen. sing. inus.), f.; oftest in pl.; I) „alm.": Bøn, Beden el. at bede; - Nihil est preci loci relictum, Ter. Andr. 3, 4, 23; Nunc te oro per precem, Per fortunam incertam, etc., Plaut. Capt. 2, 1, 47; men hac te oro prece, Hor. Sat. 2, 6, 13; cum magna prece (scribere), vid. Cic. Att. 11, 15; prece humili, id., sollicita, Ovid.; - preces adhibere diis, (bede til Guderne), Cic.; omnibus precibus petere, Caes., orare, Cic. ad Caes. ap. Cic. Att. 9, 11, A.; men Virg. Aen. 5, 782: preces descendere in omnes; cf. Hor. Od. 3, 29, 58: ad miseras preces Decurrere, etc.; ∾ impensissimis cogi, Suet. Tib. 13; precibus flecti, Virg., moveri, Ovid., vinci, Senec., frangi, Ovid., (bøies el. overvindes deraf); preces alicujus audire, (bønhøre), Cic. Pis. 19; — II) „bes."; A) Bøn til at fremsige, Bønformular; - Hac prece adoravi superos ego, pluribus uxor, Ovid. Trist. 1, 3, 41; men incassum missae preces, (de bade forgeves), Liv. 2, 49; cf. Cic. Planc. 41, ogs. Hor. Od. 4, 5, 33; — B) Forbandelse; - omnibus precibus detestatus etc., Caes. B. G. 6, 31; cf. Ovid. Met. 15, 505; - dog ogs. preces diras fundere: udgyde Forbandelser, Tac.; cf. Hor. Epod. 5, 86; — C) Forbøn; - Jam prece Pollucis, jam Castoris implorata, Catull. 68, 64.

Prĭămēis, etc., s. und. flgd. — Prĭămus, i, m.: Søn af Laomedon og Konge i Troja, ved Hecuba Fader til Hector, Paris, Polyxena, Cassandra, o. fl., ombragtes efter Trojas Fald af Achilles's Søn, Pyrrhus; - vid. Cic. Tusc. 1, 35, Ovid. Met. 13, 404 flgd., o. Virg. Aen. 2, 506 flgd.; — not.: ogs. hans Sønnesøn (igiennem Polites), Virg. Aen. 5, 564; — B) bf. 1) Prĭămĭdes, (men for Verfets Skyld Prĭăm.), ae, m., Πριαμίδης: Søn af Priamus, Helenus, Virg. Aen. 3, 295; ogs. absol. Priamides, Ovid. Fast. 6, 15, (i. e. Paris); ligel. in pl. Priamidas, (f. Priami filios), id. Met. 13, 482; — 2) Prĭămēĭus, 3, Πριαμήιος, virgo, Virg. Aen. 2, 403, (hans Datter Cassandra); men ∾ conjux, (i. e.

Hecuba), Ovid. Met. 13, 404; ∾ hospes, id. A. A. 2, 5, (i. e. Paris), heros, auct. Pan. ad Pison. 162, (i. e. Hector); — 3) Priămēis, ĭdis, f., Πριαμηΐς, fem. adj., (sc. filia): P.'s Datter Cassandra, Ovid. A. A. 2, 405; cf. id. Am. 1, 9, 37.

Priāpēia, orum, o. Priāpēĭus, 3, s. und. Priapus. — *priāpiscus, i, m., πριαπίσκος: = satyrion, germ. Knabenkraut, Appul.; o. — priāpismus, i, m., πριαπισμός: sygelig Erection i Lemmet, Coel. Aur.; — (best. m. flgd.). — Priāpus, (-os), i, m., Πρίαπος: Guden for Haver og Vingaarde, hvori hans rødmalede Billede, (med overnaturligt membrum, som Symbol paa Naturens Frugtbarhed), blev opstillet; df. ∾ ruber, Ovid., hortorum tutela, id.; cf. id. Fast. 6, 319, o. Hor. Sat. 1, 8, 2; heder ogs. frugifer, Colum.; – om hans Herkomst og Gestalt, ogs. om hans Dyrkelse i Lampsacus ved Hellesponten, vid. Hygin. Fab. 160, ogs. Serv. ad Virg. Ge. 4, 111; II) df. ogs. „overf."; 1) fra Gestaltens Lighed m. d. priapiske membrum, ∾ vitreus (af Glas): etslags Drikkekar, Juvenal.; men ∾ siligneus, (Brød af denne Gestalt), Martial.; hvorom ogs. Priapus a pictore factus, Petron.; — 2) „alm.": stor Fruentimmerven, Catull., Ovid.; — B) df. Priāpēĭus, 3, metrum, Grammat.; – men Priāpēĭa, orum, n., (sc. carmina): en Samling af Smaadigte til og om Guden; (rimel. hidrører denne Digtsamling fra flere Digtere; s. Bährs Gesch. d. röm. Literatur).

prīdem, adv., [af d. forœld. pris, hvf. ogs. prior, primus, pridie, m. enclit. demonstr. -dem]: allerede, fordum el. forhen el. for længe siden; df. m. Negation, non el. haud pridem: for ikke længe siden, ret nyligen; – Spectavi ego pridem comicos ··· Sapienter dicta dicere, Plaut. Rud. 4, 7, 23; cf. id. Casin. 2, 8, 27; men quod ad me pridem scripseras, Cic. Fam. 5, 6; men spørgende: quam pridem hoc nomen ··· in adversaria retulisti? id. R. Com. 3; cf. id. Verr. 1, 48; – sild. ogs.: for kort siden, nyligen; quo (furore) pridem in iram versus etc., Justin. 12, 6; — b) m. Negation; – Hoc ego mali non pridem inveni, Ter. Heaut. 2, 1, fin.; cf. Lucr. 5, 332, o. Hor. Sat. 2, 2, 46; ligel. nostra civitate non ita pridem dominatu regio liberata, Cic. Brut. 10.

prīdĭānus, 3: hørende til d. foregaaende Dag el. Gaarsdagen; – pridiana et semesa opsonia (apponere), Suet. Tib. 34; ∾ cibus, id. Calig. 58; ∾ balinea, Plin.; ∾ pluvia, Appul.; af — prīdĭē, adv., [af d. forœld. pris, s. pridem ab in., o. dies]: Dagen i Forveien, den foregaaende Dag; – ut quotidie Pridie caveat, ne faciat, quod pigeat postridie, Plaut. Stich. 1, 2, 64; cf. Cic. Phil. 7, 4, o. Nep. Dat. 8; – ogs. m. flgd. quam; haec epistola est pridie data, quam illa, Cic.; cf. id. Att. 5, 11; – ogs. m. flgd. gen.; pridie ejus diei, Caes. B. G. 1, 47; pridie insidiarum, Tac. Ann. 15, 54; ∾ Calendarum, Digest.; – ogs. m. flgd. acc.; pridie Idus, Cic.; ∾ eum diem, id.; ∾ Parilia, Liv. 40, 2; men Cic. Att. 6, 1: literarum datarum pridie Cal. Jan., (Brevets Datum af 31 December, som Subject til d. flgd.) suavem habuit recordationem etc.; — II) „overf." (o. eftercl.): flere Dage forud, el. alm.: forud el. i Forveien; – pridie quam ex testamento ad libertatem perveniret, Digest.

Priēne, es, f.: Søstad i Jonien, den vise Bias's Fødeby; vid. Plin. 5, 31, o. Cic. Parad. 1, 1; — B) df. 1) Priēnaeus, 3: prienæisk, af Priene, Bias, Sidon.; ogs. Priēneus (trisyll.), ĕi o. ĕos, m., Auson.; — 2) Priēnensis, e: prienensisk, scammonium, (som voxer derom), Plin. 26, 38; — b) df. subst. Prienenses, ium: Indvaanerne af Byen Pr., Val. Max.; — not.: Prieneus, (trisyll.), s. ovenf.

prīmaevus, 3, [primus, aevum]: som er el. finder Sted i den første Ungdom el. i Ynglingsaarene; df. ung el. ungdommelig; – quorum primaevus Helenos etc., Virg. Aen. 9, 545; primaevo flore juventus, ibd. 7, 162; fidens primaevo corpore, Clausus, ibd. 10, 345; cf. Lucan. 6, 562, o. Catull. 64, 402.

*prīmānus, 3: hørende til den første Legion; df. absol., primani, (sc. milites), Tac. Hist. 2, 43; o. — prīmārius, 3: den første el. ypperste i sit Slags, fornem el. anset, adolescens, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5, femina, Cic., bellator, Plin., parasitus, Plaut.; – ogs. om Ting og om Begreber; – Quin vos capitis conditionem (Parti el. Giftermaal) ex pessuma primariam? Plaut. Stich. 1, 2, 81; quae primario loco sunt, Cic. Fin. 3, 16; — [primus].

prīmas, ātis, comm., [primus]: meget fornem el. anset; (eftercl. Ord); – apud feminam primatem, Appul.; primatium urbium notitia, Cod. Theod.; df. — prīmātus, us, m.: den første Plads, Forrangen; – primatum apud reges obtinere, vid. Plin. 24, 102; alii dant primatum bonis pratis, Varro. — prīme, adv. af primus: fortrinligen, proba fabula, Naev. ap. Charis.

prīmĭcērĭātus, us, m., Cod. Just.: den Værdighed, som beklædes af — prīmĭcērĭus, i, m., [primus, cera]; (oprdl.: hvis Navn staaer øverst paa Voxtavlen, tabula cerata; df.): første Medlem af el. Chef for en Afdeling af den keiserlige Hofetat; – ∾ notariorum, (Cancellidirecteur), Cod. Theod.; – ∾ sacri cubiculi, (Overkammerherre), ibd.

*prīmĭgĕnius, 3: oprindelig, den første i sit Slags; – ∾ semina dedit natura, reliqua etc., Varr. R. R. 1, 40; ∾ verba: som ikke nedstamme fra andre, id. L. L. 6, 5; (hos Priscian.: primitiva verba); — II) subst., primigenia rerum: Tingenes Natur, Ammian.; Primigenii (Phrygii, neml. som de ældste Mennesker), Appul.; – ogs. er Primigenia, ae, Epithet til Gudinden Fortuna, Cic. Div. 2, 41; o. — prīmĭgĕnus, 3: oprindelig, den allerførste; – post mundi tempus genitale diemque Primigenum maris et terrae, etc., Lucr. 2, 1104; — [primus, gigno].

prīmĭpăra, ae, f., [primus, pario]: som første Gang føder; sædv. om Dyrene: som første Gang kaster Unger; – quae femina (canis) sit ex primipara genita, Plin. 8, 62; ligel. ∾ oves, id. ibd. 72. — *prīmĭpīlāris, e: hørende til Triarierne; – ∾ honor, frgm. jur. civ. antejust.; — II) subst. primipilaris, is, m., (sc. centurio): Capitain ved Triarierne; – testamenta primipilarium, Suet.; cf. id. Calig. 38; — B) „overf."; 1) som har været primipilaris; – ∾ senex, Quintil. 6, 3, 92; — 2) eccles. ogs. om en Biskop, Sidon.; — prīmĭpīlārius, i, m.: = frgd., Senec.; o. — prīmĭpīlātus, us, m.: den første Capitains Post ved Triarierne, Cod. Just.; af — prīmĭpīlus (el. primopilus), i, m., s. primus pilus, s. und. 2. pilus. — prīmiscrīnius, 3, [primus, scrinium]: Comptoirchef, odl., Cod. Just.

prīmĭter, forcl. adv. af primus: først, allerførst, Pompon. ap. Non. — prīmĭtiae, arum, f., [primus], (sc. partes): de første Dele el. det Første deraf; df. I) „egenl.", m. o. ud. gen. frugum: Førstegrøden, navnl. som Offer; – frugum primitias solitos Delon mittere Apollini, vid. Plin. 4, 26; cf. Ovid. Fast. 2, 520: Primitias Cereri farra resecta dabant, ogs. id. Met. 8, 274; ligel. Laribus ··· horti Mittere primitias, Calpurn.; — II) „fig."; A) „overf.": det første Product; – ∾ vitis, (i. e. prima germina vitis), Colum.; ∾ metallorum, (den første Malm af Gruben), Tac. Hist. 4, 53; — B) „ment.": den første Begyndelse; – Primitiae juvenis miserae, (hans første ulykkelige Forsøg i at bruge Vaaben), Virg. Aen. 11, 156; primitias quasdam et quasi libamenta ingenuarum artium dedimus, Gell. N. A. epil.

*prīmĭtīvus, 3, ligesom frgd.: som er den første i sit Slags; – ∾ flores: de første Blomster, Colum.; men ∾ verba, Stammeverber, Priscian., s. und. primigenius; o. — prīmĭtus, adv.: først, første Gang;

(forcl. o. „poet."); - primitus quum exit vitis, (det første Skud deraf), Varro; — not.: for Verséts Skyld findes ogs. primitu el. primitu', f. primitus, Catull. 19, 11; — [primus].

primo, adv.: først, s. und. primus. — prīmōgĕnĭtālis, e: den først opstaaede, den oprindelige, Tertull.; af — prīmōgĕnĭtus, 3, [primus]: først født el. baaren, vitulus, Pallad., porci, Plin. 11, 95; — not.: sild. o. eccl., ∾ filius, Lactant. — prīmōpīlus, s. und. primipilus. — prīmoplastus, i, m., [primus, πλαστός]: den Førsteskabte, Prudent.

prīmordĭālis, e: allerførst el. oprindelig, lex, Tertull.; — ds. adv. prīmordĭālĭter: oprindeligen, Claud. Mamert.; af — prīmordĭum, i, n., [primus, ordior]: den første Begyndelse; ogs. alm. Begyndelse, Ophav, Oprindelse; - a primordio urbis, Liv. praef.; a primordio sui, Tac. Hist. 3, 34, (om Byen Cremona); cf. id. Ann. 1, 7; - oftest in pl.; primordia rerum, Cic., mundi, Ovid., (deres Ophav); A Jove Musarum primordia, Cic. (poët.) Leg. 2, 3; - primordia dicendi, Quintil.; ∾ veterum vocum, Pers. 6, 3; — not.: m. Tmesis og Inversion, Lucr. 4, 32: Quove modo distracta rediret (animi natura) in ordia prima, (f. in primordia); ds. — prīmordĭus, 3: oprindelig; - avitus color primordii seminis, Colum.; inc., (al. primordiis seminum).

prīmōris, e, [primus]; I) „egenl."; A) i Tiden: den el. det første; - primoribus imbribus evocata (herba), Varro; ∾ dentes, (som først komme frem), Plin. 7, 15; in primore pueritia, Gell.; primore aspectu, id.; — B) i Rummet: den el. det forreste; - Sic hoc digitulis duobus sumebas primoribus (med de tvende Fingerspidser)? Plaut. Bacch. 4, 4, 24; men „alleg.": quae isti non primoribus quidem labris attigissent, Cic. d. Or. 1, 19; nasi primoris acumen, (Næsetippen), Lucr. 6, 1191; usque in primores manus et prope in digitos etc., Gell. 7, 12; in primore libro, (i Bogens Begyndelse), id. 1, 18; primori in acie versari, Tac. Hist. 3, 21; — II) „overf.": den første i Rang el. Anseelse; - primore juventute conscripta, Liv. 24, 20; ∾ feminae, Tac. Ann. 2, 29; men ∾ venti, (Hovedvindene), Gell. 2, 22; — b) subst. primores, um, m.: de Fornemste; vid. Hor. Sat. 2, 1, 69; ligel. civitatum primores atque optimates, Colum.; cf. Tac. Ann. 13, 30.

prīmōtīnus (el. primoticus), 3, [primus]: først opstaaen el. vorden, (opp. serotinus); - ∾ duracina, Apic. — prīmŭlum, adv., s. und. flgd. — prīmŭlus, 3, dem. af primus: først el. tidligst; (forcl.); - Primulo diluculo abivisti ad legiones, Plaut. Amph. 2, 2, 105; — b) ds. neutr. primulum, som adv.: først; (forcl.); - vid. Plaut. Men. 5, 5, 18, o. Ter. Ad. 3, 1, 2. — prīmum, adv., s. und. flgd.

prīmus, 3, superl., [af d. forældr. pris, hvf. ogs. prior, pridem, etc.]; I) „egenl.": den el. det første el. allerførste; A) i Ordenen; - Aesculapiorum primus, Apollinis (filius; secundus etc.), Cic. N. D. 3, 22; Primus sentio mala nostra, etc., Ter. Ad. 4, 2, 7; men verum primum, verum igitur extremum, Cic. Off. 3, 6; primae litterae monent etc., proximae etc., id. Att. 9, 6; - primus inter homines nobilissimos etc., (var den første iblandt dem, som osv.), id. Sest. 3; ligel. primi ex omnibus etc., id. Fin. 4, 7; ligel. primus Graeciae etc., (var den første Græker, som osv.), Nep. Alcib. 7; men Ovid. Her. 17, 105: Si te vidissem, primus de mille fuisses; - ds. in primis: iblandt de første; leonem primus aut in primis ferire, Sall. Jug. 6; cf. id. Catil. 60, ogs. Nep. Epam. 10, o. id. Paus. 5; — B) „bes." i Rummet og i Tiden: den el. det forreste, den el. det første; - te in prima provincia velle esse, (i den forreste Del deraf), Cic. Fam. 3, 6; cf. Virg. Aen. 1, 541: Bella cient, primaque vetant consistere terra; ∾ digitus, Catull.; ∾ dentes, Plin.; ∾ lingua, (Tungespidsen; opp. intima lingua), id. 11, 65; - ∾ sol, (i. e. sol oriens), Virg.; ∾ luna, (i. e. primus dies lunae), Plin.; - primo quoque tempore: snarest muligt, Cic. Fam. 13, 57; cf. Liv. 3, 54, oftere; primo quoque die, Cic. Phil. 8, 11; ligel. me tibi primum quidque concedentem, (hvadsomhelst, uden Forskiel), id. Acad. 2, 16; cf. id. Fin. 2, 32; — b) ogs. subst., prima, orum, n.: det Første, Begyndelsen; - si prima (belli) satis prospera fuissent, Liv. 8, 3; men Lucr. 4, 187: e primis facta minutis, (af de første Elementer); men prima consiliorum (f. prima consilia), Tac. Hist. 2, 11; - hertil mærkes ogs. de adverbiale Dictioner; a primo: forfra, i Begyndelsen; vid. Ter. Phorm. 4, 2, 14, o. Cic. Orat. 8; - ligel. in primo: forud el. fortil; vid. Sall. Jug. 71, o. Cic. Orat. 64; — II) „fig.": den el. det første i Rang el. Værd; fortrinligst el. ypperst el. bedst i sit Slags; - genere et nobilitate et pecunia non modo sui municipii, verum etiam ejus vicinitatis facile primus, Cic. R. Am. 6; cf. Hor. Ep. 1, 20, 23, ogs. Virg. Aen. 9, 785, o. Caes. B. C. 1, 35; - ogs. ud. gen.; a Lysone ··· homine primo etc., Cic. Verr. 4, 17; quia sum apud te primus, Ter. Eun. 1, 2, 10; suavia ··· prima habere, (holde Nydelsen for det Ypperste), id. Heaut. 5, 2, 9; cf. Sall. Catil. 3; — bb) hertil mærkes; a) primas partes el. absol. primas (sc. partes) agere: at spille Hovedrollen, at udmærke sig fortrinligen; - primas partes qui aget, etc., Ter. Phorm. pr. 27; men primas in causis agebat Hortensius, (var den ypperste Retstaler), Cic. Brut. 90; - primas ferre, (gaae af med Prisen), id. ibd. 47; - primas dare actioni, (indrømme Actionen den første Plads, sætte den øverst), id. d. Or. 3, 56; men amoris erga me ··· primas tibi defero, id. Att. 1, 17; — b) den adverbiale Diction cum primis, o. in primis, (ogs. i et Ord, imprimis): iblandt de første, d. e. besynderligen el. fortrinligen; - homo domi suae cum primis locuples et honestus, Cic. Verr. 2, 28; cf. id. Div. 1, 32; ligel. vir magnus in primis, id.; cf. Nep. Att. 13; quum etc., imprimis nobis sermo de te fuit, Cic.; cf. id. d. Or. 3, 5, ogs. id. ibd. 1, 40; — III) endnu er at hidføre; A) primo, som adv.: først, for det Første; - aedes primo ruere rebamur tuas, Plaut. Amph. 5, 1, 43; cf. Nep. Dat. 3; - oftest m. flgd. dein, post, postea, mox, denique, nunc, etc.; primo pecuniae, dein imperii cupido crevit, Sall. Catil. 10; primo quinque naves habuit, postea etc., postremo etc., Liv. 26, 39; men primo ··· mox etc., id. 1, 50; men primo ··· denique, Sall. Jug. 119; men Ter. Hec. 4, 4, 91: Neque illi credebam primo, nunc verum palam est; men Cic. Fin. 4, 7: ita re simpliciter primo collocata, reliqua etc.; — B) primum, som adv.: først, for det Første; - i Optællinger m. flgd. deinde, tum, etc.; - primum docent, esse deos, deinde quales sint, tum etc., postremo etc., Cic. N. D. 2, 1; cf. id. Div. 2, 56, o. id. d. Or. 1, 31; - ogs. m. d. forstærkende omnium: allerførst; primum omnium ego ipse vigilo, assum etc., Cic. Catil. 2, 9; cf. id. Verr. 1, 11, o. Liv. 3, 55; ogs. m. quam; ut quam primum iter faceret Genabum Carnutum, Caes. B. G. 7, 11; cf. Cic. Fam. 2, 6, o. Plaut. Trin. 1, 2, 4; - primum m. ut, ubi, simulac, nunc, quum: saasnart som; - ut primum potestas data est etc., Cic. Fam. 10, 13; ubi primum potuit, istum reliquit, id. Verr. 2, 20; simulac primum niti possunt, id. N. D. 2, 48; s. ogs. Ter. Andr. 5, 4, 33: post illa nunc primum audio, Quid illo factum sit; ogs. Cic. Verr. 2, 23: tum affuerat, quum primum dati sunt judices; men tunc primum, Caes. B. G. 7, 11; - endel. ogs. forcl. m. d. enclitiske dum, (hvf. ogs. i et Ord primumdum), vid. Plaut. Mil. gl. 2, 3, 26, o. id. Trin. 1, 2, 61.

princeps, ĭpis, adj. o. subst., [primus, capio]; I) „egenl.": den el. det første i Ordenen; den Første el. Forreste; - princeps in proelium ibat, ultimus conserto proelio excedebat, Liv. 21, 4; cf. Caes. B. G. 1, 12; men princeps Horatius ibat, (drog foran), Liv. 1, 26; men princeps ex omnibus ausus est poscere,

Cic. d. Or. 3, 32; – men princeps fuit ad conatum exercitus comparandi, id. Phil. 10, 11; men principes pecuniae pollicendae, (de første dertil), id. ibd. 7, 9; princeps in agendo, id. Div. in Caecil. 15; men principes se ex omnibus bellum facturos, Caes. B. G. 7, 2; cf. Cic. Verr. 2, 1: omnium exterarum nationum princeps Sicilia se ad amicitiam populi R. applicuit; — II) „overf."; A) „alm.": den Første el. Ypperste el. Fortrinligste; – quales in re publica principes essent, tales reliquos solere esse cives, Cic. Fam. 1, 9; cf. Hor. Ep. 1, 17, 35; men quasdam principes feminas etc., Plin. 8, 50; – princeps senatus, (den øverste paa Senatorernes Liste), Liv. 34, 44; ∾ juventutis, (som udmærker sig iblandt Ridderstanden), vid. Cic. Vatin. 10; – under Keiserne er derim. ∾ juventutis: en Titel for Prinserne, Tac. Ann. 1, 3; – longe omnium, qui scripserunt, aut locuti sunt, princeps gravitate Plato, Cic. Orat. 19; Eudoxus in astrologia facile princeps, id. Div. 2, 42; — B) „bes."; 1) Ophavsmand, Stifter, Anfører; – quum ··· ipsum principem architectumque sceleris absolveret, Cic. Cluent. 22; cf. id. d. Or. 3, 17: eorum omnium hic dux est atque princeps; men qui hujus consilii principes fuissent, (Ophavsmændene dertil), Caes. B. G. 2, 14; cf. id. ibd. 5, 52; men Liv. 8, 21, ere principes sententiarum consulares: der først spørges om deres Mening el. Votum; – ogs. Stamfader el. Stamherre; hinc etc., genus a quo principe nostrum, Virg. Aen. 3, 167; — 2) Formand el. Opsynsmand; (for- o. eftercl.); saal. om en Avlskarl el. Forvalter (villicus); ogs. om en magister pecoris, Varr. R. R. 1, 2; men magistri et principes officiorum, (visse Embedsmænd under Keiserne), Lamprid. Al. Sever. 32; — 3) „poet." o. efteraug. f. Fyrste el. Regent; – Hic ames dici pater atque princeps, Hor. Od. 1, 2, 50; cf. Tac. Ann. 1, 1; men non oportere ··· quemquam a sermone principis tristem discedere, vid. Suet. Tit. 8; cf. Ovid. Pont. 1, 2, 123; — 4) endel. ere principes i Krigssproget: den anden Slagorden, (imellem hastati o. triarii), Liv. 8, 8, Varr. L. L. 5, 16, Veget.

princĭpālis, e, [princeps]; 1) „alm.": den el. det første el. oprindelige; – principalibus causis definitum et constitutum etc., Cic. Fat. 5; tropus est sermo a naturali et principali significatione translatus ad aliam, etc., vid. Quintil. 9, 1, 4; — II) „bes."; A) den el. det første el. fortrinligste el. ypperste i sit Slags; ∾ viri, Appul.; – oftest om Ting og Begreber; ∾ genera gemmarum, Plin.; principalia aquatilium, id.; causarum aliae sunt perfectae et principales, aliae adjuvantes et proximae, Cic. Fat. 18; ∾ quaestio, Quintil.; men principale fuit, (det var en Hovedsag), c. inf., Plin. 18, 5; — 2) i Statssproget o. efteraugustisk: hørende til Regenten el. Keiseren, keiserlig; – ∾ curae, Plin. Pan., copiae, ibd.; cf. Vellej. 2, 56; ∾ matrimonium, Tac. Hist. 1, 22; ∾ fortuna, id., majestas, Suet.; cf. id. Calig. 39; — B) i Krigssproget: hørende til principes el. til den anden Slagorden; – ∾ gesta (de denne Troppeart vedkommende Forhandlinger), Cod. Theod.; — 2) df. ogs. hørende til principia i Leiren; vid. Paul. ex Fest. p. 224, (Müll.); porta principalis dextra, Liv. 4, 19; manipulos legionum principali via inducit, id. 10, 33.

princĭpālĭtas, atis, f.: Fortrinlighed; (eftercl. Ord); – ∾ animae, Tertull.; o. — princĭpālĭter, adv.; I) „alm.": fortrinligen, fornemmeligen, Solin. 27; ∾ negotium gerere, Digest.; — II) „bes.": fyrsteligen el. keiserligen; – ∾ dolere ··· gaudere, Senec. Polyb. 36; mores juventutis quam principaliter formas! Plin. Pan. 47.

princĭpātus, us, m., [princeps]; I) „alm.": den første el. øverste Plads, Fortrinlighed el. Ypperlighed, odl.; – omnem naturam ··· habere aliquem in se principatum, ut in homine mentem, etc., Cic. N. D. 2, 11; Gallia hujus belli propulsandi principatum tenet, id. Phil. 12, 4; sol astrorum obtinet principatum, id. N. D. 2, 19; principatum in oleo Italia obtinet, Plin.; — II) „bes."; A) den høieste Magt i Staten el. i Hæren; – Cassio mea sententia principatum et dominatum dari, Cic. Phil. 11, 14; cf. Caes. B. G. 6, 7; — 2) df. ogs. Herredømme, Regering; – toto principatu suo, (i hans hele Regeringstid), Plin. 7, 6; Nerva res olim dissociabiles miscuit, principatum et libertatem, Tac. Agr. 3; — B) Begyndelse, Ophav; – an mundus ab aliquo temporis principio ortus est? Cic. Univ. 2.

*princĭpĭālis, e: hørende til en Begyndelse, oprindelig; – ∾ aliquod tempus (coeli et terrae), Lucr. 5, 247; cf. id. 2, 423; o. — princĭpĭo, are, v. n.: begynder at tale, begynder, Augustin.; — [af flgd.].

*princĭpĭum, i, n.; I) „alm.": Begyndelse, Ophav, Oprindelse; – origo principii nulla est ··· nulla ex re alia nosci potest, Cic. Tusc. 1, 23; quid est, cujus principium aliquod sit, nihil sit extremum? id. N. D. 1, 8; nec principium nec finem habere, id.; cf. id. Coel. 23; – stetisse (eam) apud principium pontis etc., Tac. Ann. 1, 69; apud principium agri Batavi, id. ibd. 2, 6; principio anni, Liv. 3, 22; – exalbescere in principiis dicendi, Cic.; cf. id. Vatin. 6; men principium tanti facinoris capessivere, Tac. Ann. 15, 49; — b) som adv. heder principio, ogs. a principio, in principio: først, oprindeligen; for det første, odl.; – principio generi animantium a natura tributum est, ut etc., Cic. Off. 1, 4; dixeram a principio ··· ut etc., id. Brut. 42; ligel. in principio, id. d. Or. 1, 48; men Principio atque etc.: saasnart som, Plaut. Merc. prol. 40; — II) „bes."; A) principia, orum, m.: Begyndelsesgrunde, Elementer, Grundvold el. Grundlag; – ∾ rerum, ex quibus omnia constant, (Elementer, Grundstof), Cic. Acad. 2, 1; nunc principia juris videamus, id. Leg. 1, 6; cf. id. Off. 3, 12; – men in sing.: id autem est principium urbis, et quasi seminarium rei publicae, id. ibd. 1, 17; — B) der giør Begyndelsen, navnl. som først afgiver sin Stemme; vid. Liv. 9, 38: quod Faucia curia fuit principium, etc.; — 2) df. „poet.": Ophavsmand, Stamfader; – Graecia principium moris fuit, Ovid. Fast. 2, 37; mihi Belus avorum Principium, Sil. 15, 748; — C) i Krigssproget o. in pl.; 1) den forreste Linie, Fronten; – in quos (clivos) post principia ··· tutus receptus fuit, Liv. 2, 65; equites ··· post principia collocat, id. 3, 22; cf. Sall. Jug. 54, o. Tac. Hist. 2, 43; — 2) offenlig Plads i Leiren, hvor Hovedqvarteret var med Feltherrens, Legaternes og Tribunernes Telte, ogs. Hærens Faner; ogs. holdtes her Taler og Beraadslagninger; – jura reddere in principiis, Liv. 28, 24; nec in circulis modo ···, sed jam in principiis ac praetorio etc., id. 7, 12; cf. Nep. Eum. 7, o. Tac. Hist. 3, 13; — D) Fortrin el. Forrang el. den første Plads; – principium ergo culmenque omnium rerum pretii margaritae tenent, Plin. 9, 54; — 2) eftercl. ogs., ligesom ἀρχή: Herredømmet, Tertull.; o. — princĭpor, ari, v. dep. n.: at herske; (eftercl. Ord); – ∾ in nationes, Lactant., principibus, Sidon.; – ogs. „overf.": sanguis in nostro corpore plus ceteris humoribus principatur, Augustin.; — [princeps].

prĭor, prius, oris, compar., [af inus. pris, hvf. ogs. superl. primus, ogs. adv. pridem, etc.]; I) „egenl.": som er før el. tidligere el. forud el. foran; – me aedilem priorem, praetorem primum populus R. faciebat, Cic. Pis. 1; men id. Brut. 21: etsi utrique primas (sc. partes), priores tamen lubenter Laelio deferunt; men qui prior has angustias occupaverit, etc., Caes. B. C. 1, 66; cf. id. ibd. 82, ogs. Virg. Ecl. 5, 10: Incipe, Mopse, prior; men Ter. Phorm. 3, 2, 48: Utar mea lege, ut sit potior, prior ad dandum qui est; – priore aestate, Cic. Fam. 1, 9; priore loco causam dicere, id. Quint. 7; prioribus comitiis, id.; prior Dionysius,

Nep. Dion. 1; prius vinum, (fra forrige Aar), Plin.; – prioribus pedibus terram contingere, (med Forbenene), Nep. Eum. 5; a priori parte capitis, (opp. ab aversa), Plin. 11, 47; — not.: archaistisk ogs. in neutr. prior (s. prius), Valer. Antias o. Quadrig. ap. Priscian.; — B) „poet." o. efteraug., priores, um, m., som subst.: Forfædrene, Virg. Aen. 3, 693; priores nostri, Plin. Ep.; more priorum, Ovid.; cf. Phaedr. 4, 19; — II) „overf.": fortrinligere, vigtigere, bedre, odl.; – Nunc et qui color est puniceae flore prior rosae, etc., Hor. Od. 4, 10, 4; men Ovid. Her. 18, 69: A Veneris facie non est prior ulla tuaque; men bellante prior, Hor. carm. saec. 51; ut nemo ··· haberetur prior (ansaaes for at overgaae ham), Liv. 27, 8; prior aetate et sapientia, Sall. Jug. 10; cf. id. ibd. 101; men Vell. 2, 52: neque prius neque antiquius quicquam habuit, quam etc.; — III) hertil er endnu at mærke adv. prius: før, tidligere; – quem fuit aequius, ut prius introieram in vitam, sic prius exire de vita, Cic. Lael. 4; oppidum Formiae Hormiae prius olim dictum, Plin. 3, 9; — 2) m. flgd. quam: før end, (ogs. i et Ord: priusquam); – prius quam lucet, assunt, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 115; Prius quam loqui coepisti, Cic. Vatin. 2; cf. id. Phil. 2, 1; men Caes. B. G. 1, 53: neque prius fugere destiterunt, quam etc.; – kan ogs. hede: før, hellere, snarere; saal. prius ··· quam etc., Cic. Tusc. 5, 27; cf. Caes. B. C. 3, 1, ogs. Cic. Lig. 12; – „poet." ogs. i omvendt Orden: quam prius (s. prius quam); – saal. Propert. 2, 14, 12: Quam prius etc. — B) „alm." o. „poet.": engang, fordum, tidligere; – Otium et reges prius et beatas Perdidit urbes, Catull. 51; ligel. id. 4, 25: Sed haec prius fuere; cf. Hor. Od. 2, 4, 2.

prīōrātus, us, m., [prior]: den første Plads, Fortrin for et andet; – pro prioratu exciti (animi), Tertull. — prīorsum, (-us), adv., [af inus. pris o. versus]: fremad, (opp. retrorsum), Macrob. Sat. 7, 9, o. Claud. Mamert. d. stat. anim. 1, 18.

prisce, adv. af priscus: paa gammel Vis, d. e. alvorligen, strængt; – severe et graviter et prisce (agere cum aliquo: om Taleren), Cic. Coel. 14. — Prisciānus, i, m.; I) berømt Grammatiker, der und. K. Justinianus skrev: de Arte Grammatica libros XVIII; — II) Theodorus Priscianus: en Læge, der und. K. Gratianus skrev: Medicinae libros quatuor.

1. priscus, 3, [af inus. pris, hvf. prior, pridem, etc.]; I) „egentl."; A) „alm.": hørende til Oldtiden el. Forverdenen, ældgammel, ἀρχαῖος; (derim. antiquus: gammel i sit Slags; pristinus: som har ophørt at være); – veteribus et priscis, ut ajunt, viris, qui se progeniem deorum esse dicebant, Cic. Univ. 11; cf. id. Tusc. 1, 12; in priscis Graecorum litteris, (i deres Oldskrifter), id.; cf. id. Div. 2, 41, ogs. id. d. Or. 3, 11: quod loquitur, priscum visum iri, si plane fuerit rusticanum; ∾ verba, id. Brut. 21; verborum prisca vetustas, id. d. Or. 1, 43; cf. Ovid. Pont. 3, 1, 115; – ∾ more, Ovid., ritu, Plin.; Prisca juvent alios, etc., Ovid. A. A. 3, 121; – ofte ogs. m. Bibegreb af de Oldtiden tillagte Fortrin; ∾ mores revocare, Liv.; ∾ castimoniae virgo, Tac.; ∾ virtute agere, id. Ann. 6, 32; ∾ pudor, Hor.; men ∾ aurum, (d. e. Guldalderen), id. Od. 4, 2, 39; — II) „poet." overf."; A) forrige el. tidligere; – Quid, si prisca redit Venus? Hor. Od. 3, 9, 17; Pauca tamen suberunt priscae vestigia fraudis, Virg. Ecl. 4, 31; men ∾ nomen, Ovid. Met. 14, 850; — B) gammeldags, stræng, barsk; – Saeva quod horrebas prisci praecepta parentis, Catull. 64, 159; Ah, pereat, cui sunt prisca supercilia (i. e. tristia)! Virg. Cop. 34. — 2. Priscus, i, m.: romersk Tilnavn; vid. Paul. ex Fest., p. 226, (Müll.).

prisma, ătis, n., πρίσμα: Prismaet, som stereometrisk Figur, Capella. — prista, ae, m., πρίστης: Savskærer, Brændehugger; vid. Plin. 34, 19. — 1. pristĭnus, 3, [af inus. pris, hvf. ogs. priscus, prior, etc.]; I) „alm.": gammel, fordums, forhenværende el. tidligere; – ∾ dignitatem et gloriam consequi, Cic.; ∾ morem judiciorum requirere, id. Mil. 1; ∾ animum erga populum R. conservare, Liv. 31, 2; pro pristina amicitia, Nep. Eum. 4; ∾ consuetudine, Caes.; in pristinum statum redire, id. B. G. 7, 54; – ogs. absol., in pristinum restituere, Nep. Timol. 1, (indsætte i den forrige Forfatning); — II) „overf."; A) den forrige el. næstforegaaende; – ∾ diei perfidia incitati (ved Gaarsdagens Troløshed), Caes. B. G. 4, 14; ∾ noctis somnium, Suet. Aug. 94; — B) ligesom priscus: gammeldags, gammel; – En mehercule in vobis resident pristini mores, Plaut. Truc. prol. 7; ∾ nomen possidere, Colum. 5, 1. — 2. pristinus, 3, sidus: Stiernebilledet Hvalfisken, Colum. 11, 2; af — pristis, s. und. pistrix. — prīus o. priusquam, s. und. prior.

prīvantĭa, ium, n., s. und. privo. — prīvātim, adv. af privatus; I) „alm.": uden Hensyn til det Offenlige, for sig selv, privat; (opp. publice); – ∾ gerere aliquid, (opp. capessere remp.), Cic. Fin. 5, 20; publice privatimque petere gratiam amicitiamque alicujus, Caes. B. G. 5, 53; ∾ mandare (i en Privatsag), Cic. R. Am. 39; privatim degeneres, in publicum exitiosi, Tac. Ann. 11, 17; cf. Sall. Catil. 11; — II) „overf."; A) afsondret el. særskilt, for sig selv; – de iis privatim volumen condidit, Plin. 6, 20; cf. Quintil. 8, 2, 5; — B) ligesom domi: hiemme, (opp. in foro); vid. Liv. 23, 7. — *prīvātio, onis, f.: Afsondring, Befrielse derfra; – ∾ doloris: at være fri for Smerte, Cic. Fin. 2, 9; cf. id. ibd. 1, 11; ∾ culpae, Gell. 2, 6; o. — prīvātīvus, 3: som betegner en Berøvelse; df. i Grammatiken: benegtende el. negerende; – „ne" particula privativa est, Gell. 13, 22; cf. id. 5, 12; — [privo]. — prīvāto, abl. som adv., s. und. flgd. — prīvātus, 3, partic. o. adj. af privo.

Prīvernas, atis, s. und. flgd. — Prīvernum, i, n.: By i Latium, (hod. Piperno); vid. Liv. 8, 1 o. 20, ogs. Virg. Aen. 11, 540; — B) df. Prīvernas, atis, adj.: privernisk, ager, Cic., fundus, id., bellum, Liv., vina, Plin.; – men absol., in Privernati (sc. praedio: paa et Landgods i det Priverniske), Cic. Cluent. 51; — b) subst., Privernātes, ium, m.: Indvaanerne af Byen Pr.; – qui Privernatium causam oppugnabant, Liv. 8, 21.

privigna, ae, s. und. flgd. — prīvignus, i, m., [s. privigenus, af privus o. gigno; oprdl.: som danner en egen el. særskilt Slægt]: en Stifsøn, Cic. Cluent. 66, o. id. Qu. Fr. 3, 3; — privigna, ae, f.: Stifdatter, id. Att. 13, 20; – pl. privigni, orum, m.: Stifbørn, Digest.; cf. Hor. Od. 3, 24, 18.

prīvĭlēgiārius, i, m.: som har et Privilegium el. en Forret, Digest.; af — prīvĭlēgium, i, n., [privus, lex]: Lov for el. Lov angaaende enkelte Personer; – in privos homines leges ferri noluerunt, id est enim privilegium, Cic. Leg. 3, 19; cf. id. Sest. 30, o. id. Parad. 4, 2, ogs. id. Senect. 11; — II) efteraug.: den til enkelt Mands Gunst givne Forordning, Privilegium; vid. Plin. Ep. 10, 56, o. Senec. Benef. 3, 11; privilegium alicui eripere, Suet. Caes. 28.

prīvo, avi, atum, 1, v. a., [privus]; I) „alm.": berøver; a) c. abl.; – quum me aegritudo somno privaret, Cic. Att. 9, 10; ∾ se oculis, id., aliquem vita, id., patriam aspectu suo, id. Fam. 4, 9; — bb) forel. findes ogs. f. abl.; a) gen.; – quum me privasti tui (praesidii), Afran. ap. Non.; — b) acc.; – Quo tu res vis hanc privari pulchras, quas uti solet? Nov. ibd.; — II) befrier derfra, c. abl.; – ∾ aliquem exsilio, Cic., dolore, id.; cf. id. Agr. 1, 4; — III) hertil mærkes; A) af partic. p vans, tis, er subst. prīvantia, ium, n.: det Berøvende (som Oversættelse af στερητικά), Cic. Top. 11; — B) partic. privatus, 3, som

adj.; 1) „alm.": adskilt el. afsondret fra det Offentlige, hørende til en Privatmand, privat, (opp. publicus el. communis); – privati ac separati agri apud eos nihil est, Caes. B. G. 4, 1; cf. Cic. Off. 1, 7, o. Hor. Od. 2, 15, 13; men de communi (af Interessentskabets Eiendom) quicquid poterat, ad se in privatam domum sevocabat, Cic. Quint. 3; cf. id. ibd. 4; – vir privatus, ogs. absol. privatus: Privatmand, (neml. i Modsætning af den, som beklæder et Embede); viro privato imperium extra ordinem dare, Cic. Phil. 11, 10; cf. id. Catil. 1, 1; men privatus, an cum potestate, id.; de privatis magistratibusve audiendis, id. Leg. 3, 19; vita privata et quieta, id.; – in privato, (i private Huse, opp. in publico, offenligen), vid. Liv. 39, 18; – in privatum vendere, (til Privatbrug), id. 40, 51; – endel. ex privato (tributum conferre: af Privatformuen), id. 30, 44; — B) „bes." o. efteraug.: som ikke hører til Keiseren el. til den keiserlige Familie; – privati hominis (i. e. Agricolae) nomen supra principis attolli, Tac. Agr. 39; ligel. summum fastigium privati hominis, (om det tredie Consulat), Plin. Ep. 2, 1; – ligel. ∾ spectacula, (som ikke gives af Keiseren), Suet. Ner. 21; — not.: sielden er abl. privato som adv.: hiemme; – privato nos tenuissemus, Liv. frgm. ap. Priscian.

privus, 3, [rimel. besl. m. πρίω, i. e. seco]; I) oprdl.: enkelt el. særskilt, (men i denne Bemærkelse alene hos Lucr.); – Inque dies privos aborisci quaeque creata, id. 5, 732; cf. ibd. 275, ogs. id. 4, 570; — II) „overf.": hver el. hvert; vid. Lucr. 4, 261; – saal. ogs. Liv. 30, 43, i Inddelinger: ut privos lapides silices ··· secum ferrent, (hver en); — B) eiendommelig, egen, besynderlig; – aeque Nauseat ac locuples, quem ducit priva triremis, Hor. Ep. 1, 1, 92; cf. id. Sat. 2, 5, 11; men Liv. 7, 37: milites singulis bobus binisque privis tunicis donati; men privis vocibus (dicere res), Gell. 11, 16.

1. prō, adv. o. praepos., [oprdl. neutral Dativform f. proi, s. ogs. prae s. 1.; ogs. besl. m. Grækernes πρό]; oprdl. foran el. for; df. „overf.": for, istedetfor; — I) som adv., men alene „overf." o. i de comparative Forbindelser: pro quam o. pro ut (ogs. prout), ligesom prae quam o. prae ut: i Forhold dertil, saaledes som; – Nec satis est, pro quam largos exaestuat aestus, (strækker ikke til i Forhold til el. formedelst dens stærke Udstrømning), Lucr. 2, 1136; – tuas literas, prout res postulat, exspecto, Cic. Att. 11, 6; cf. id. Verr. 2, 34, ogs. Liv. 38, 40 o. 50; – ogs. som Correlat til ita; ejusque rationem ··· ita haberi, prout haberi lege liceret, si etc., Cic. Phil. 5, 17; ligel. id. Phil. 5, 10: prout nives satiaverint, ita Nilum crescere; — II) som praepos. c. abl.; A) „egenl." o. localt; – sedens pro aede Castoris, Cic. Phil. 3, 11; cf. id. Mil. 1; pro foribus astantem, Suet. Oth. 3; castra pro moenibus locata, Liv.; cf. Caes. B. G. 4, 32, o. Vell. 2, 19; – ligel. c. verbis motus; Caesar pro castris suas copias produxit, (frem foran Leiren), id. B. G. 1, 48; — 2) df. ogs. m. Bibegreb af et Standpunkt el. af en Væren paa Forsiden el. paa den forreste Kant af et Sted, da pro undert. ogs. kan hede: paa el. i; – hac re pro suggestu pronunciata, (paa Tribunen), Caes. B. G. 6, 3; ligel. pro tribunali quum aliquid ageretur, (paa Tribunalet), Cic. Fam. 3, 8; laudati pro concione omnes sunt, Liv. 38, 23; pro munimentis castelli manipulos explicat, (foran el. paa Voldene), Tac. Ann. 2, 80; stabat pro litore diversa acies, id. ibd. 14, 30; men mox velamenta et infulas pro muris ostentant, (paa el. fra Murene), id. Hist. 3, 31; cf. Sall. Jug. 67; – uti pro consilio imperatum erat, (i Raadet), id. ibd. 29; cf. Liv. 4, 26; men id. 39, 5: ne suas quidem simultates pro collegio exercere, boni exempli esse; — B) „overf."; 1) med Hensyn paa et Forsvar el. en Bistand, odl.: for, (opp. contra); – contra omnia dici oportere, et pro omnibus, Cic. Acad. 2, 18; cf. id. d. Or. 3, 20, o. Liv. 34, 8; convenit dimicare pro legibus, pro libertate, pro patria, Cic. Tusc. 4, 19; cf. id. d. Or. 2, 49, ogs. Hor. Od. 3, 2, 13, oftere; ligel. spondere levi pro paupere, id. A. P. 423; — 2) med Hensyn paa en Indtræden i en andens Sted el. paa en Omvexling af det ene med det andet: for, istedetfor, odl.; – ego ibo pro te (i dit Sted), si tibi non libet, Plaut.; cf. Ter. Andr. 1, 2, 29; men Cic. Leg. 2, 5: pro salutaribus (medicamentis) mortifera (conscribere); – navnl. ogs. om et Ords Ombytning med et andet; mutata (eo dico), in quibus pro verbo proprio subjicitur aliud, etc., vid. Cic. Orat. 27; cf. id. ibd. 45, ogs. Hor. Sat. 1, 3, 61, o. Suet. Caes. 70; — bb) hertil mærkes endnu; a) pro hos en Embedstitel, om en Vicarius el. Lieutenant i et Embede el. i en Commando; saal. pro consule, pro praetore, pro quaestore, pro magistro, (hvs. sildig. i et Ord: proconsul, propraetor, etc.): Proconsul, Proprætor, osv.; – quum pro consule in Ciliciam proficiscens venissem Athenas, (som Proconsul el. Statholder), Cic. d. Or. 1, 18; cf. id. Phil. 13, 10, ogs. Liv. 35, 1; men operas in portu et scriptura Asiae pro magistro dare, (tiene derved som Generalforpagternes Fuldmægtig), Cic. Att. 11, 10; cf. id. Verr. 2, 70; s. ogs. und. proconsul, propraetor, etc.; — b) om en Holden el. Anseen derfor, om en Sammenligning dermed, odl.: for el. som el. ligesom, odl.; – hunc ··· Eduxi a parvulo, habui, amavi pro meo, (for el. som min egen), Ter. Ad. 1, 1, 22; Cato ille noster mihi unus est pro centum millibus, Cic. Att. 2, 5; men Siciliam nobis ··· pro aerario fuisse, id. Verr. 4, 2; de adventu Caesaris pro certo habebamus, (holdt det for vist, at osv.), Matius ap. Cic. Att. 9, 15, A; cf. Liv. 39, 49; ligel. Sall. Catil. 51: potest falsum aliquid pro vero credi; – i Sammenligninger heder pro eo atque el. ac, ac si, quasi: saaledes som, ret ligesom, som om, som naar, odl.; postea quam etc., sane quam pro eo ac debui moleste tuli, (ganske som jeg burde), Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; pro eo ac si concessum sit, Cic.; pro eo est, atque si non adhibitus esset, Digest.; men pro eo, quod (derfor, at) etc.; vid. Cic. d. Or. 2, 18, o. Liv. 38, 49; — c) om en Værdi el. Betaling el. Løn, odl.: for, til Giengield for, odl.; – solvere (numos) pro vectura, Cic. Att. 1, 3; cf. Hor. Sat. 1, 2, 43; Ego pol te pro istis dictis et factis, scelus, Ulciscar, Ter. Eun. 5, 4, 19; cf. Suet. Aug. 57; — 3) endel. om et Forhold imellem tvende Gienstande: for, efter, ifølge, odl.; – laudare aliquem pro dignitate (overensstemmende dermed), Cic. R. Am. 12; reliqua tu pro tua prudentia considerabis, id. Fam. 4, 10; cf. id. ibd. 15, 15; minimam pro corpore vocem, (i Sammenligning dermed), Ovid. Met. 4, 412; men pro virili parte (efter bedste Evne), Cic. Sest. 66; men pro rata parte, ogs. pro rata: i Forhold dertil, s. und. ratus; pro se quisque: hver for sig, hver efter Evne, Cic. Off. 3, 14, o. Caes. B. G. 2, 25; – ogs. forbindes: pro eo, quantum etc., (i Forhold dertil), Cic. Fin. 4, 21; ligel. pro eo, quanti te facio, id. Fam. 3, 3; men pro eo, ut etc., Metell. ap. Cic. Verr. 3, 54; — not. a: i Sammensætninger betegner pro dels „egenl.": Stedforholdet fremad el. foran, odl., (procedo, procurro); dels „overf.": til Forsvar for, odl., (procuro, propugno); — not. b: d. oprdl. prō- (prōdeo) bliver ogs. undert. (m. Henspillen paa Græskens πρό) til prŏ, (prŏfiteor); dog prŏlogus (af πρόλογος).

2. prō, ogs. proh, interj., som Udraab i Forundring og Klage: o! ach! – pro Juppiter, Ter.; ogs. pro supreme Juppiter! id.; pro, dii immortales! Cic. Manil. 12; cf. Hor. Od. 3, 5, 7, ogs. Ovid. Her. 3, 98: At mea, pro, nullo pondere verba cadunt! — bb) ogs. at mærke; a) c. acc.; – pro deum atque hominum fidem, Ter., Cic. Tusc. 5, 16; hvs. elliptisk; pro deum immortalium! Ter. Phorm. 2, 3, 4; — b) c. gen.; – pro malae tractationis! Tertull.

prŏăgŏrus, i, m., προάγορος, (προηγ.): den høieste Øvrighed i nogle Byer paa Sicilien, Cic. Verr. 4, 23 o. 29. — prŏ.āmĭta, ae, f., i. e. soror proavi, Digest. — prŏarche, es, f., προαρχή: en af de valentinske Aeoner, Tertull. — prŏ.auctor, oris, m.: første Stamfader; vid. Suet. Claud. 24: Appium Caecum, generis sui proauctorem, etc. — prŏ.ăvĭa, ae, f.: Oldemoder, Suet. Calig. 10. — prŏăvĭtus, 3, [proavus]: hørende til el. nedarvet fra Oldeforældrene el. Forfædrene; (poetisk Ord); – ∾ regna, Ovid. Met. 13, 416; ∾ rura, Stat. — prŏ.ăvuncŭlus, i, m., i. e. frater proaviae, Digest. — prŏ.ăvus, i, m.: Oldefader; – Pater, avus, proavus, abavus, atavus, tritavus, Plaut. Pers. 1, 2, 5; et proavus L. Murenae et avus praetores fuerunt, Cic. Mur. 7; — II) „overf.": en af Forfædrene; vid. Cic. Fam. 3, 11, o. Curt. 6, 11; – oftere in pl.: Forfædrene; – vestri proavi, Hor. A. P. 270; cf. Ovid. Am. 3, 15, 5, ogs. Stat. Theb. 10, 802.

*prŏba, ae, f.: Prøve, Ammian., Cod. Just.; o. — prŏbābĭlis, e; I) rimelig, antagelig, trolig; – Galbae disputationem sibi probabilem et prope veram videri, Cic. d. Or. 1, 56; ∾ conjectura, id.; ∾ mendacium, Liv. 40, 29; cf. Tac. Ann. 6, 14; — II) „overf.": antagelig, god, dygtig; A) om Personer; – ∾ orator, (opp. probatus), Cic. Brut. 76; men id. d. Or. 2, 36: jucundiorem et probabiliorem huic populo oratorem fore, qui etc.; — B) om Ting og om Begreber; – aqua maxime probabilis, Plin. 31, 23; rosa nec odore nec specie probabilis, id.; ∾ genus est orationis, si etc., Cic. Part. or. 6; cf. Liv. 2, 13; men ∾ mores, Colum.; – ogs. om Dyrene, id. 6, 1; — [probo].

*prŏbābĭlĭtas, atis, f.: Sandsynlighed, Rimelighed; – ne ... umquam captiosa probabilitate fallamur, Cic. Fin. 3, 21; cf. id. Acad. 2, 24, o. id. Tusc. 5, 11; o. — prŏbābĭlĭter, adv.; I) sandsynligen, rimeligen, troværdigen; – ∾ rem exponere et aperte, Cic. Orat. 35; cf. id. d. Or. 2, 82; multa in eam partem probabiliter argumentatus, Liv. 33, 28; – compar., ∾ accusare, Cic. Inv. 2, 46; — II) „overf.": bifaldsværdigen, hæderligen el. dygtigen; vid. Vell. 2, 46; eleganter et probabiliter hoc dictum est, Gell. 9, 16; — [probabilis].

prŏbāmentum, i, n., [probo]: Prøvelse el. Prøve, Cod. Theod. — prŏbăta, orum, n., πρόβατα: Faar el. Faarebiorder, Plin. 7, 2; df. ← prŏbătĭcus, 3, προβατικός; df. ∾ porta, Faareporten, (i Hierusalem), Hieronym. — *prŏbātĭo, onis, f.: Prøvelse, Besigtigelse, Undersøgelse, Mønstring; – ∾ athletarum, Cic., equitum, Val. Max.; men ∾ croci sinceri, si imposita manu crepat, Plin. 21, 17; — II) „overf."; A) Billigelse, Antagelse, navnl. af et Beiarbeide, Cic. Font. 4; — B) Bevisførelse el. Bevis; – vid. Quintil. 5, 10, 8; ogs. in pl., ∾ potentissimae, id.; ∾ oculorum: øiensynligt Bevis, Plin. 2, 2; — C) „bef." i Rhetoriken: den tredie Del af Talen, ogs. confirmatio el. fides orationis, hvori neml. Taleren opstiller sine Beviser, Quintil. 3, 9, in.

prŏbătĭon, i, n., προβάτιον: en Benævnelse paa Værten arnoglossa, Appul. — *prŏbātīvus, 3: hørende til en Bevisførelse, Pseud. Quintil. Decl. 299; — prŏbātor, oris, m.: som billiger noget; – quid interest inter suasorem facti et probatorem? Cic. Phil. 2, 12; Ingenii certe, quo nos male sensimus usos, Artibus exceptis, saepe probator eras, Ovid. Pont. 2, 2, 105; cf. Cic. Caecin. 29; o. — prŏbātōrĭa, ae, f., (sc. epistola): skriftligt Vidnesbyrd (af Keiseren) om nogens Duelighed, Cod. Just.; — [probo]. — prŏbātus, 3, partic. o. adj. af probo.

prŏbe, adv. af probus: vel, rigtigen, fortrinligen; – Aedes ... factae probe, examussim, Plaut. Most. 1, 2, 18; illud probe judicas, Cic. Att. 7, 3; ∾ scire, id. Fam. 2, 12; satis probe ornatus auxiliis (exercitus), id. ibd. 10; probe definitur a Stoicis fortitudo, id. Off. 1, 19; — II) „overf."; A) i Dialogen som Udtryk af Bifald: meget vel, odl.; – narras probe, (du bringer en god Tidende), Ter. Andr. 5, 6, 6; i Svar ogs. absol., Plaut. Mil. gl. 4, 4, 10: Ab se ut abeat; Acr. eu, probe, (det er fortræffeligt); men Ter. Ad. 3, 3, 64: D. hoc vitio datur; Syr. Probissume: fortræffeligt! — B) ligel. comisk og blot forstærkende: aldeles, ganske; – ∾ errare, Plaut., perire, id.; appotus probe, id.; nam tui similis est probe, (han er dig aldeles lig), Ter. Heaut. 5, 3, 18.

Prŏbĭānus, 3, f. und. 2. Probus. – *prŏbĭtas, atis, f.: Dygtighed, Retskaffenhed, Redelighed; – virtus, probitas, integritas ... in candidato requiri solet, Cic. Planc. 25; cf. id. d. Or. 1, 26; spectatae probitatis femina, Tac.; – ogs. Beskedenhed; fallitque plerumque, quod probitas vocatur, quae est imbecillitas, Quintil. 6, 4, 11; o. — prŏbĭter, adv., forcl. Biform af probe, Varr. ap. Non.; — [probus]. — prŏblēma, ătis, n., πρόβλημα: opstillet Opgave, Problem, Suet. Grammat. 4; Aristotelis libri sunt, qui problemata physica appellantur, vid. Gell. 19, 4; — not.: abl. problematis (f. -ibus), f. und. emblema.

prŏbo, avi, atum, 1, v. a., [probus]; I) „alm.": prøver el. undersøger, bedømmer el. bestemmer; – militem ... probabat ... tantum a viribus, Suet. Caes. 65; tus probatur candore, etc., Plin. 12, 32; ∾ denarios (prøve deres Ægthed), id.; — b) ogs. „ment.": tuo ex ingenio mores alienos probas, Plaut. Pers. 2, 2, 30; Vulgus amicitias utilitate probat, Ovid. Pont. 2, 3, 8; — II) „bef."; A) holder el. erkiender for god el. dygtig, billiger el. bifalder; – teque et istam rationem otii tui laudo vehementer et probo, Cic. Fam. 7, 1; men ∾ aliquid in aliquo (hos nogen), id. Fin. 2, 1; cf. Quintil. 10, 2, 2: omnis vitae ratio sic constat, ut, quae probamus in aliis, facere ipsi velimus; men Cic. Parad. prooem.: Cato ea sentit, quae non probantur in vulgus; — 2) df. ogs.: ved Undersøgelse at finde god el. dygtig, at erklære for god el. dygtig; – domum tuam et totam aedificationem perspexi et vehementer probavi, Cic. Fam. 5, 6; navnl. om Censorernes Antagelse af de paa offenlig Bekostning udførte Arbeider; vid. Liv. 4, 22, o. id. 45, 15; — B) fremstiller el. anbefaler som god el. dygtig; df. ogs. ∾ alicui aliquid, (overbevise nogen om en Sags Godhed); – libros oratorios ... ut spero, tibi valde probabo, Cic. Att. 4, 14; ligel. nos nostram (causam) perfacile cuivis probaturos etc., id. Quint. 30; cf. id. Div. in Caecil. 22; – f. acc. findes ogs. de, id. Att. 16, 7: quibus de meo celeri reditu non probabam; – ∾ se alicui: at vinde nogens Bifald, Cic. Fin. 2, 25, o. id. Lig. 1; — C) giør trolig, beviser el. godtgiør; – his epistolis recitatis (abl.) ... tantum te crimen probaturum putasti? Cic. Flacc. 37; men id. Verr. 1, 4: his ego judicibus (dat.) non probabo, m. acc. c. inf.? cf. Caes. B. G. 1, 3; men quod etsi difficile est probatu etc., vid. Cic. Tusc. 5, 1; men passivt, Ovid. Met. 2, 91: Et patrio pater esse metu probor, (min faderlige Frygt beviser, at jeg er din Fader); — III) partic. prŏbātus, 3, ogs. som adj.; A) „alm.": prøvet el. bevist, af prøvet Godhed, god el. dygtig i sit Slags; 1) om Personer; – ceterarum homines artium spectati et probati, Cic. Orat. 1, 27; cf. id. Top. 19; – superl., ∾ femina, id. Caecin. 4; — 2) om Ting og om Begreber; – probati argenti LX minae, Plaut.; rustici probatam experimento culturam in exemplum intuentur, Quintil. 10, 2, 2; probatissima statua, Plin.; — B) „overf.": antagen el. yndet el. behagelig; – ut nemo probatior primoribus patrum esset, Liv. 27, 8; quibus quum fuerit probatissimus hodieque sit, omnibus esse se probatum debet sperare, id. Planc. 11.

prŏbŏle, es, f., προβολή: Frembringelse, Tertull. — prŏboscis, ĭdis, f., προβοσκίς: Snabel el. Snude el. Tryne, odl.; – ∾ (ericii), Varro; –

navnl. ogſ. Elephantſnabel, Plin. 8, 7, o. Flor. 1, 18. — probrăchys, ўos, m., προβραχύς, (sc. πούς el. pes), Versfoden: ◡– – – –, (rĕdūndăvĕrūnt), Diomed.

*prŏbrōse, adv.: paa en beſkæmmende Maade; – ∾ prostituere aliquam, Senec. Controv. 1, 2; ∾ objicere etc., Gell. 17, 21; o. — prŏbrōsĭtas, atis, f.: Skændſel, Forargelighed; – ∾ morum, Salvian.; af — prŏbrōsus, 3, [probrum]; 1) „alm.": beſkæmmende, ſkammelig; A) om Perſoner; – vita probrosus et opertus infamia, Tac. Ann. 3, 68; cf. Suet. Dom. 8: ∾ feminis lecticae usum ademit; – in superl., Claud. Mamert. grat. act. ad Jul.; — B) om Ting og om Begreber; – ∾ crimen, vid. Cic. Font. 12; natura saeva ac probrosa, Suet. Calig. 11; men ∾ carmina, (Smædedigte), Tac. Ann. 14, 48; ∾ sermones, id. ibd. 2, 50; men ∾ compellationes, Gell. 1, 5; men „poet.": ∾ ruinae, (i. e. clades ignominiosae), Hor. Od. 3, 5, 39.

probrum, i, n.; I) „egenl."; A) „alm.": beſkæmmende el. ærelos Handling el. Handlemaade; – quaecunque dici aut fingi queunt ignaviae luxuriaeque probra, Sall. Jug. 44; cf. id. Catil. 38, o. Cic. Verr. 3, 69; — B) „beſ.": ukydſk Handling, Utugtighed, Ægteſkabsbrud, odl.; – Alcumenam insontem probri etc., Plaut.; probri insimulasti pudicissimam feminam, Cic. Phil. 2, 38; ſ. ogſ. Fest. p. 241, (Müll.); — II) „overf."; A) „alm.": den af en ſmudſig Handling opſtaaende Beſkæmmelſe, Skam el. Skændſel, odl.; – quem censores probri gratia senatu moverant, Sall. Catil. 24; probro haberi (paupertatem: holdes for vanærende), ibd. 12; probro et crimini esse, (være beſkæmmende), Cic. R. Am. 17; cf. id. ibd. 24: cum probro et dedecore etc.; probrum castis inferre, id.; servili probro respersus, tamquam ··· furatus, Tac. Hist. 1, 48; — B) „beſ.": beſkæmmende el. krænkende Tale, Skældsord, odl.; – epistolas ··· plenas in me omnium probrorum, etc., Cic. Att. 11, 9; ligel. probris omnibus maledictisque vexare, id. Flacc. 20; probra dicere alicui, Ovid., jactare in aliquem, Liv.; cf. Tac. Ann. 11, 37, oftere; df. — probrus, 3: ſkændig, infam; – istiusmodi animalia spurca atque probra etc., Gell. 9, 2, (al. probrosa), inc.

prŏbus, 3, [rimel. at ſammenl. m. πρέπειν, i. e. decere]: god, dygtig, brugbar, flink, brav, odl.; – „beſ." ogſ.: moralſk god, retſkaffen el. redelig, ærlig, dydig, odl.; – frugi et probum esse, Plaut.; cf. id. Pseud. 1, 5, 23: Probum patrem esse oportet, qui gnatum suum Esse probiorem, quam ipsus fuerit, postulet; ∾ artifex, Ter.; Illic est ad istas res probus, quas quaeritas, Plaut. Poen. 3, 3, 67; — 2) „beſ.": kydſk, tugtig, dydig; – ∾ et modesta mulier, Ter. Ad. 5, 8, 7; Quamque adeo cives Thebani vero rumificant probam, id. Amph. 2, 2, 46; — B) om Ting og om Begreber; – curriculo affer Duas clavas ··· sed probas, Plaut. Rud. 3, 5, 19; ∾ argentum, id., o. ∾ numi, id., (god Mønt); ∾ merx, (god Vare), id.; ∾ navigium, Cic.; ∾ res, id. Orat. 51; ∾ ager, Colum., sapor, id.; – poëta peccat, quum probam orationem affingit improbo stultove sapientis, Cic. Orat. 22.

Prŏca, ae, m., ſ. und. Procas. — *prŏcăcia, ae, f., efterel. Biform af flgd., Auson.; — prŏcācitas, atis, f.: Frækhed (i at fordre), Uforſkammethed; – a petendo petulantia, a procando, id est poscendo, procacitas nominata, Cic. d. Rep. 4, 6; procacitatem hominis manibus coërcere, Nep. Timol. 5; cf. Tac. Hist. 3, 11, o. Martial. 2, 41; – „overf." ogſ. om Dyrene; ∾ galli gallinacei, Colum.; o. — prŏcācĭter, adv.: kaadt, overgivent, tøilesløſt, ortus sermo, Curt. 8, 1; – compar., ∾ flagitare stipendium, quam ex modestia militari, Liv. 28, 24; cf. Tac. Ann. 5, 4; superl.: qui procacissime patris tui memoriae illudunt, Curt. l. c.; — [procax].

Prŏcas, (Proca), ae, m.: Konge i Alba, Fader til Numitor og Amulius; vid. Liv. 1, 3, o. Ovid. Fast. 4, 52, ogſ. id. Met. 14, 622; – heder Trojanae gloria gentis, ſom nedſtammende fra Trojaneren Æneas, Virg. Aen. 6, 767.

*prŏcātĭo, onis, f.: Fordring paa Ægteſkab, Frieri, Appul.; o. — prŏcax, ăcis, adj.; I) om Perſoner: fræk, kaad, ſkamløs; – (leno) Procax, rapax, trahax, Plaut. Pers. 3, 3, 6; cf. Ter. Heaut. 2, 1, 15; ſaal. ogſ. Cic. Coel. 20: non solum meretrix, sed etiam procax; te non esse procacem in lacessendo, id. Fam. 7, 13; ut quisque animo ignavus, ore procax, Tac. Hist. 2, 23; procax ingenio, id., moribus, id.; ogſ. c. gen.: procax otii, id. Ann. 13, 46; — B) om Ting og om Begreber: fræk, overdreven, uregelmæſſig, odl.; – procaces manus, (ſom rapſe efter Alt), Plin. 22, 7; ∾ sermo, Sall., libertas, Phaedr.; procacibus scriptis (diffamare aliquem), Tac. Ann. 1, 72; – compar., ∾ nequitiae, Martial. 5, 2; superl., ∾ lixarum ingenia, Tac. Hist. 2, 87; – ogſ. er at mærke Plin. 14, 3, om Vinrankerne: per ramos procacibus brachiis scandentes (vites); – endel. „poet.": ∾ austris, Virg. Aen. 1, 536.

prō.cēdo, cessi, cessum, 3, v. n.; I) „egenl."; A) „alm.": at gaae el. drage el. komme frem el. fremad; – ∾ ad forum, Plaut.; Age tu illuc procede, bone vir! id. Capt. 5, 2, in.; – ogſ. om den Seilende; a portu ··· stadia CXX processimus, Cic. Fam. 16, 9; men Hirt. B. G. 8, 27: equitatus procedit ante agmen; — bb) navnl. ogſ.; a) i Krigsſproget: at rykke el. marſchere frem; – longiusque procedendum existimabat, Caes. B. C. 3, 34; men impers. pass.: qua temeritate in aciem processum est, Liv. 25, 21; cf. Caes. B. C. 1, 80; — b) om et Optog: at ſætte ſig i Bevægelſe, at ſkride frem; – funus interim Procedit, sequimur, Ter. Andr. 1, 1, 100; cf. Sil. 6, 444; — B) „beſ."; 1) at træde frem deraf, at komme frem el. tilſyne; – foribus processi foras, Plaut. Pseud. 2, 2, 12; ∾ castris, Virg. 12, 169, extra munitiones, Caes., in medium, Cic. Verr. 5, 36; e tabernaculo in solem, id.; in pedes procedere nascentem, contra naturam est, Plin. 7, 6; men ∾ obviam alicui: gaae nogen imøde, Cic. Sest. 31; — 2) at træde frem el. at viſe ſig ſaa el. ſaa; – Caesar quo die primum cum purpurea veste processit, Cic. Div. 1, 52; men „alleg.": Nunc volo subducto gravior procedere vultu, Propert. 2, 8, 13; — II) „fig."; A) „alm." om enhver Fremſkriden el. Fremrykken, odl.; ſaal. 1) om Planter og Værter: at komme op, at voxe til; – ∾ longius (radices), Varro; plerumque germen de cicatrice procedit, etc., Colum. 4, 22; men gemma ··· sine dubio processura, Pallad.; — 2) om Localiteter: at rage frem; – ut fossa in binos pedes procedat, Plin. 17, 35; Lydia super Ioniam procedit (ſtrækker ſig), id. 5, 30; ogſ. ∾ promontorium contra Peloponnesum, id. 4, 3; — 3) om Tiden: at ſkride frem, at hengaae el. forløbe, odl.; – ubi plerumque noctis processit, Sall. Jug. 24; cf. Virg. Aen. 3, 356; men dies procedens mitigat aegritudinem, Cic. Tusc. 3, 22; men procedenti tempore, (i Tidens Løb), Plin. Ep. 6, 31; men efterel.: in processa aetate, (i en fremrykket Alder), Scribon.; — bb) ſaal. ogſ. om det, der ligeſom følger med Tiden el. ſkrider frem dermed el. ſkeer deri; – si aetate processerit (ille: naar han er bleven ældre), Cic. Phil. 5, 18; ut qui etc., iis perinde stipendia procederent, ac si etc., Liv. 25, 5; men altera jam pagella procedit, (ſkrider frem, er begyndt), Cic. Fam. 11, 25; – endel. comiſk: Numquid processit ad forum hodie novi, (er der noget nyt paſſeret)? Plaut. Most. 4, 3, 7; — B) „beſ."; 1) at giøre Fremgang, at komme el. naae videre el. dertil; – quum in philosophia tantum processeris, Cic. Fin. 3, 2; is processisset honoribus longius, nisi etc., id. Brut. 48; ambitio et procedendi libido (Lyſt til at ſtige høiere), Plin. Ep.; men procedere longius iras, Virg. Aen. 5, 461; ut

ratione et via procedat oratio, Cic. Fin. 1, 9; men eo vecordiae processit, ut etc., Sall. Jug. 5; processit in id furoris, Vell. 2, 80; — 2) at have Fremgang, at løbe vel af, at lykkes; – cui bene quid processerit, multum eum providisse, dicimus, id. Rab. Post. 1; cf. id. d. Or. 1, 27, o. id. Phil. 13, 19; – ogſ. absol.: at lykkes, at have god Lykke; – Syre, processisti hodie pulchre, Ter. Ad. 5, 9, 22; si processit (annona: hvis Aaret er godt), Cic. Verr. 3, 98; cf. Liv. 24, 26; — b) df. ∾ alicui: at komme nogen tilgode, at nytte el. gavne nogen; – benefacta mea rei publicae procedunt, Sall. Jug. 87; cf. Ovid. Her. 9, 109; — 3) at komme lige dermed, at have lige Værd; (for: o. efterel.); – si cui (ovi) vetustate dentes absunt, item binae singulis ut procedant, (at tvende gielde for et), Varro; quod ita procedit (saaledes gaaer op), si etc., Digest.; — 4) at komme el. hidrøre derfra; (efterel.); – quae (res) ex privata eorum substantia procedunt, Cod. Just.; — not.: partic. pass.: in processa aetate, Scribon., s. ovenf.

prŏcĕleusmătĭcus, i, m., προκελευσματικός, (sc. pes el. πούς): Versfoden ◡ ◡ ◡ ◡ (ăbĭĕtĕ), Auson.; df. proceleusmaticum metrum, Diomed. — prŏcella, ae, f., [procello]; I) „egenl.": heftig Storm el. Stormvind el. Hvirvelvind; – imbres, nimbi, procellae, turbines, Cic. N. D. 3, 20; stridens aquilone procella, Virg. Aen. 1, 102; ∾ inaequales, Hor., praecipites, Ovid.; men turbida rapacior procella, Catull. 25; men c. gen.: validi venti collecta procella, Lucr. 6, 123; — II) „overf."; a) voldsomme Storme el. Rystelser, navnl. i de offenlige Forholde, vid. Cic. Mil. 2; ligel. procellam temporis devitare, id. Verr. Act. 1, 3; ∾ tribuniciae, Liv., seditionum, id.; ∾ civiles, Nep. Att. 10; cf. Cic. Cluent. 56; — b) i Krigssproget: stormende Angreb af Rytteriet; – procellam equestrem excitemus, oportet, si etc., Liv. 30, 18; cf. id. 37, 41, o. Tac. Hist. 3, 53; – ogſ. „alm.": Krigens Storme, Flor. 2, 6, o. Lucan. 8, 203; — c) „alleg.": procellam eloquentiae effundere, vid. Quintil. 11, 3, 158.

procello, ĕre, v. a., [af inus. cello, κέλλω, i. e. pello, moveo]: kaster forover, kaster ned; (forel. Ord); – Sed procellunt se et procumbunt dimidiati, (lægge sig til Bords), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 167. — prŏcellōse, adv.: stormende, Augustin.; af — prŏcellōsus, 3, [procella]: fuld af Storme, stormende, ver, Liv., mare, Senec. Med.; – superl., ∾ pelagus, Augustin.; – ogſ. som medfører Storme, Notus, Ovid., Noti, id.

prŏcer, ĕris, sædv. in pl. proceres, um, m., [forel. Biform af procus; vid. Fest. p. 249, Müll.]: de Fornemste, de Store el. Mægtige; – ∾ Latinorum, Liv., juventutis, id., civitatis, Tac.; cf. Virg. Aen. 3, 58, o. Cic. Fam. 13, 15; – men lignelsesvis om Bierne: quasi procerum seditione etc., Colum. 9, 9; — b) sield. in sing.; – Agnosco procerem, Juvenal. 8, 26; sild. ogſ. en Anfører, Capitolin. Maxim. 2; — II) „fig.": Mesteren el. den Ypperste i sin Kunst; – proceres artis ejus, (i. e. medicinae), Plin. 29, 8; proceres sapientiae, id., gulae, id.

prŏcēre, adv. af procerus: langt, i Længden; compar., ∾ projectum brachium, quasi quoddam telum orationis, Cic. d. Or. 3, 59. — prŏcēres, um, f. und. procer. — *prŏcērĭtas, atis, f., oprdl.: Fremragning, fremragende Beskaffenhed; df. I) „alm.": Længde; – ∾ aurium et cervicis, Plin. 8, 16; ∾ pediculi (glandis, opp. brevitas), id. 16, 8; – df. „overf.": proceritas pedum (Fødder med længere Qvantiteter, opp. brevitas pedum), vid. Cic. Orat. 63; — II) „bes.": høi Vært, Høide; navnl. høi Legemsbygning; – candor hujus et proceritas etc., Cic. Coel. 15; cf. Tac. Ann. 12, 44; ∾ corporis, Plin. Ep. 1, 10; – ofte ogſ. om Planter og Værter; – proceritates arborum etc., Cic. d. Senect. 17; palmetis est proceritas et decor, Tac. Hist. 5, 6; ∾ herbarum, Plin., tiliae, id.; o. — prŏcērĭtūdo, ĭnis, f., sild. Biform af frgd., Solin.; — [procerus].

prŏcērŭlus, 3, dem. af flgd.: meget lang, manus, Appul. — prŏcērus, 3, [procello]; I) „alm.": udstrakt, lang; – proferre viai Proceros passus, Lucr. 4, 824; Proceros odisse lupos, Hor. Sat. 2, 2, 36, (de lange el. store af denne Fiskeart); – compar., thoes, genus luporum procerius longitudine, etc., Plin. 8, 52; – „overf." ogſ. i Metriken; ∾ syllabae (i. e. longae), Varro; procerior quidam numerus, Cic. d. Or. 3, 48; – men „poet.": Plangebant aliae proceris tympana palmis, (med udstrakte el. hævede Hænder), Catull. 64, 262; — II) „bes.": høi af Vært, høi el. rank, odl.; – ∾ et tenue collum, Cic. Brut. 91; boves proceris cornibus, Colum.; homo procerae staturae, Suet.; habitu procerus, Tac.; ∾ membra, id.; ut procerior ··· videretur, Suet. Aug. 73; cf. Ovid. Met. 13, 790; men procerissimum quemque Galliarum etc., Suet. Calig. 47; – ogſ. om Planter og Værter; – recto proceras stipite laurus, Catull. 61, 290; quid abiete procerius? Plin.; procerissimae populi, Cic. Leg. 1, 5; ∾ silvae, Ovid., Plin. Ep.

prŏcessĭo, onis, f., [procedo]: Fremdragen el. Fremrykken, navnl. en Krigshærs; vid. Cic. Manil. 9. — 1. prŏcessus, 3, partic. af procedo. — 2. prŏcessus, us, m., [procedo]; I) „egenl.": Fremskriden, fremskridende Bevægelse, (mundi), Appul.; ogſ. Vandets Løb el. Fald, Senec.; ogſ. Tidens Løb el. Fremskriden, Prudent.; — B) Fremstaaen el. Fremragning; – alter processus (maxillae) etc., Cels.; — II) „fig.": Tiltagen, Tilvært; – Sin in processu coeperit crudescere morbus, Virg. Ge. 3, 504; – ogſ. „alm.": Fremskriden el. Fremgang; itaque tantos progressus efficiebat, ut etc., Cic. Brut. 78; cf. ibd. 65; ogſ. id. Orat. 62, o. Attej. Philol. ap. Suet. Gramm. 10; – ligel. in pl.: Sic tua processus habeat fortuna perennes, Ovid. Trist. 4, 5, 25; cf. Juvenal. 1, 39; men Senec. ad Polyb. 28: inimica semper alienis processibus invidia.

prŏchos agrĭos, πρόχος ἄγριος, ligesom saxifraga, (Stenbryderen): et slags Plante, Appul. — Prŏchўta, ae, o. Prochyte, es, f.: Ø ved Kysten af Campanien, hod. Procida; vid. Mela 2, 7, o. Plin. 3, 12, ogſ. Virg. Aen. 9, 715, o. Ovid. Met. 14, 89.

1. prŏcĭdentĭa, ae, f., [procido]: Legemsdelenes sygelige Udtræden el. Udfalden af deres rette Leie; – ∾ oculi, Plin., sedis el. ani (Endetarmens), id., Cels. — 2. prŏcĭdentĭa, ium, n., s. und. flgd. — prŏcĭdo, cĭdi, 3, v. n., [cado]; I) „alm.": at falde forover el. ned derfor; ogſ. alm. at falde el. styrte ned; – ∾ ad pedes alicujus, Hor. Epod. 17, 13; men universi prociderunt (faldt paa Knæ), Liv. 45, 25; ille praeceps cum armis procidit ante proram, id. 26, 39; – muri pars ··· prociderat, id. 31, 46; cf. Hor. Od. 4, 6, 11, o. Plin. 16, 6; — II) „bes." hos Lægerne om visse Legemsdele: at falde el. træde ud af deres naturlige Leie; – si procidant interanea, Plin.; hvf. interanea procidentia (Tarmebrok), id. 22, 70; oculi procidunt, Cels.; sedem procidentem sistere, Plin. 24, 67; — not.: df. subst. procidentia, ium, n.: = 1. procidentia. — prŏcĭdŭus, 3, [procido]; I) „alm.": som kaster sig ned el. falder paa Knæ, Stat.; men salix procidua (fældet), Plin.; — II) „bes." hos Lægerne: sygeligt fremtrædende, sedes, Plin. 21, 87; ∾ umbilicus, id.; s. und. procidentia.

prŏ.cĭĕo, (ii), ĭtum, 2, v. a.: fremkalder; (forel. Ord); – matrem procitum plurimi venerunt, Liv. Andr. ap. Paul. ex Fest. p. 225, (Müll.). — prŏcinctŭālis, e, [2.procinctus]: hørende til (Hærens) Opbrud, ornatus, Cassiod. — 1. prŏcinctus, 3, partic. af

inus. pro.cingo: omgiordet; df. udrustet, slagfærdig, classis, Fab. Pict. ap. Gell. 10, 15. — 2.prōcinctus, us, m., [cingo]; „egenl.": Omgiordeu el. at omgiorde sig, navnl. til Strid; df. in procinctu: i fuld Rustning, slagfærdig; - neque enim in procinctu et castris habitos, Tac. Hist. 3, 2; Haec in procinctu carmina facta leges, (under Vaaben), Ovid. Pont. 1, 8, 10; tendere ad procinctum, (drage i Strid), Plin.; in procinctu armorum excubare, id.; - tamquam in procinctu testamentum faceret, Cic. d. Or. 1, 53, (quod miles pugnaturus nuncupat praesentibus commilitonibus etc., Fest.); cf. Cic. N. D. 2, 3; men oratorem armatum semper, ac velut in procinctu stantem etc., Quintil. 12, 9, 21; — b) ordsprogvis figes: in procinctu habere, (paa rede Haand); vid. Quintil. 10, 1, 2, o. Senec. Clem. 1, 1. — procingo, ĕre, f. und. 1.procinctus. — procitum, f. und. procieo.

*proclāmātio, onis, f.; I) „alm.": Udraaben, stærkt Raab el. Skrig, Pseud.Quintil. Decl.; — II) „bes.", ∾ ad libertatem: Dommerens Anraabelse til Frihedens Beskyttelse, Digest.; o. — proclāmātor, oris, m.: en vældig Skriger, (om en slet Sagfører), Cic. d. Or. 1, 46; af — pro.clāmo, avi, atum, 1, v. n. (o. a.); I) „alm.": udraaber el. skriger, opløfter et Skrig; - Adjuvat et magna proclamat voce Diores, Virg. Aen. 5, 345; cf. Quintil. 11, 3, 170; ogs. m. acc. c. inf., Liv. 1, 26: patre proclamante, se etc.; — II) „bes." i Retssproget: at anraabe om Beskyttelse, Digest.; cf. Cic. Verr. 5, 42; hertil hører ogs. ∾ ad el. in libertatem, in ingenuitatem, (anraabe om retlig Bistand imod nogens Angreb derpaa), Digest.; - men om en slet Sagfører: proclamando pro sordidis hominibus etc., vid. Liv. 22, 26; f. ogs. Cic. l. c. und. proclamator.

proclīnātio, onis, f.: Bøining el. at være bøiet forover; df. concret: det Udhængende el. Fremragende af en Mur, Vitruv.; ligel. in pl., id.; af — pro.clīno, avi, atum, 1, v. a.: bøier forover el. udover el. derimod; - Tum mare in haec magnus proclinet litora Nireus, (lade Havet oversvømme dem), Ovid. Am. 2, 11, 39; - curvatura montis proclinata ad mare, Vitruv.; cf. id. 2, 8, ogs. Ovid. Trist. 2, 84; — II) „fig." in partic. pass.: bøiet el. vaklende, odl.; - proclinata jam re, (da Sagen nærmer sig sit Udfald, opp. re integra), Caes. ap. Cic. Att. 10, 8, B; men id. B. G. 7, 42: adjuvare rem proclinatam.

proclīve, som subst. o. adv., f. und. flgd. — proclīvis, e, [clivus]; I) „egenl.": nedadgaaende, hældende, hængende, straa nedad, osv.; - ∾ via, Liv. 35, 30; - oftest subst. proclive, (proclivia): Hældning, Skraaning; per proclive pelli, Liv. 5, 43; in proclive detrudi, Hirt. B. Al.; per proclivia (devolare), Colum.; cf. Lucr. 2, 454; - „poet." ogs. om en Person, proclivior: som gaaer nedad, Claudian.; — II) „fig."; A) „alm.": som har Bøining el. Retning nedad; - proclivi cursu et facili etc., Cic. d. Rep. 1, 28; jam proclivi senectute (der nærmer sig Enden), Appul.; - men absol.: proclivi currit oratio, Cic. Fin. 5, 28; cf. id. Tusc. 4, 18; — B) „bes."; 1) tilbøielig el. hengiven el. henfalden dertil, (navnl. til det Værre); m. ad el. c. dat., el. m. circa; - ad aliquem morbum proclivior, Cic. Tusc. 4, 37; cf. id. Lael. 18; men ita ut ingenium est omnium Hominum ab labore proclive ad lubidinem, Ter. Andr. 1, 1, 50; - sceleri proclivis Egestas, vid. Sil. 3, 585; - circa modestiam proclivior (judex), Quintil. 4, 5, 21; — 2) let at giøre, let; - proclivia anteponuntur laboriosis, Cic. Top. 18; in tam proclivi erratu, Plin.; proclivior faciliorque jactus ex supernis in infima, Gell. 9, 1; dictu quidem est proclive: det er let at sige, Cic. Off. 2, 20; - in proclivi quod est, (hvad der let lader sig giøre), Ter. Andr. 4, 2, 18; alia omnia in proclivi erant, Sall. frgm.

*proclīvĭtas, atis, f.: Hældning, Skraaning; - ∾ parvulam digressus, auct. B. Afr. 37; — II) „fig.": Tilbøielighed el. Anlæg dertil, navnl. til det Værre; - ∾ ad aegrotandum, Cic. Tusc. 4, 12; cf. id. ibd.: in bonis rebus ··· facilitas nominetur, in malis proclivitas, ut significet lapsionem; — procliviter, adv.; oprdl.: nedad; df. „overf." in compar., ∾ labi verba etc., Cic. Orat. 57; - sædv. let, uden Møie; - ∾ persuadere, Gell. 1, 6; cf. Lucr. 2, 791; o. — proclīvium, i, n.: Hældning, nedadgaaende Skraaning, Frontin. Strat.; — [proclivis]. — proclīvus, 3, Biform af proclivis: hældende, solum, Varro; cf. Lucr. 6, 728, o. Senec. Apoc. 13. — proclūdo, ĕre, v. a., [claudo]: lukker derfor, indelukker; - ∾ fetus proprios cum unaquaque matre, Pallad., inc.

Procne, (oftere Progne), es, f., Πρόκνη: Datter af K. Pandion i Athenen, Søster af Philomela, o. Gemalinde af Tereus i Thracien; - om begge Søstres Skebne og Forvandling, Procne's til en Svale, Philomela's til en Nattergal, (efter nogle: omvendt), f. Ovid. Met. 6, 440 flgd.; — b) med Henspillen herpaa heder procne: en Svale, Virg. Ge. 4, 15, o. Ovid. Fast. 2, 855, ogs. id. Trist. 5, 1, 60: Hoc querulam procnen halcyonenque facit.

prŏco, are, (v. a.), ogs. prŏcor, ari, (v. dep. a.), [besl. m. precor]: fordrer, forlanger; a procando, id est poscendo, etc., vid. Cic. l. c. und. procacitas; - periit ··· procari, (det nytter ikke at bede), si latet, auct. ap. Senec. Qu. N. 4 praef. — prŏcoeton, ōnis, m., προκοιτών: Forværelse (til Sovekammeret), Plin. Ep. 2, 17; (hos Varro paa Græsk); — prŏcŏmion, i, n., προκόμιον: Forhaarene paa Hovedet, d. latinske antiae, Veget.

Prŏconnēsus, i, f., Προκόννησος: Ø i Propontis, (hod. Marmora), Mela 2, 7, Plin. 5, 44; — B) df. 1) Proconnensis, e: proconnesisk, marmor, Solin.; — 2) Proconnesĭus, 3: = frgd.; - ∾ ancilla, Plin. 7, 9; ∾ marmor, id., Vitruv.

prō.consul, (ogs. adskilt pro consule, f. und. pro; ogs. afkortet procos.), ŭlis, m.: en Proconsul, som neml. efter at have været Consul, (dog ogs. undert. uden at have været det), commanderer en Krigshær i en consularisk Provinds; - quam multi anni sunt, quum bella a proconsulibus et propraetoribus administrantur? Cic. Div. 2, 36; si proconsuli aliter videretur, faceret, quod e re publica fideque sua duceret, Liv. 25, 7; - quum pro consule in Ciliciam proficiscens etc., (som Statholder med Commando), Cic. d. Or. 1, 18; cf. id. Manil. 21; - ogs. staaer proconsul undert. f. propraetor: naar denne commanderer en Krigshær; vid. Liv. 39, 29, o. Cic. Verr. 3, 91; - den første, der efter Consulatet commanderede en Krigshær, var T. Quintius (a. u. c. 290), vid. Liv. 3, 4, oftere; — II) under Keiserne heder proconsul: Statholderen i en af de til Senatet overladte Provindser; vid. Suet. Aug. 47; — not.: (non) agendas ··· propraetoribus prove consulibus (f. aut proconsulibus) grates, Tac. Ann. 15, 22.

*prōconsŭlāris, e: proconsularisk, imperium, Tac., jus, id.; men ∾ imago, f. tribunatus militum, (der neml. for en Tid traadte istedetfor Consulatet), vid. Liv. 5, 2; - proconsularis m. o. ud. vir: = proconsul, Tac. Agr. 42; o. — prōconsŭlātus, us, m.: Proconsulatet el. en Proconsuls Embede og Værdighed; - ∾ Africae, Suet. Oth. 1; cf. Tac. Ann. 16, 23 o. 30; - ogs. undert. om Propræturen; vid. Suet. Aug. 3: proconsulatum Asiae administrantem etc.; — [proconsul]. — prŏcor, ari, f. und. proco.

procrastĭnātio, onis, f.: Udsættelse el. Opsættelse til i Morgen el. fra Dag til Dag; Opsættelse el. Nølen; - nam quum plerisque in rebus gerendis tarditas et procrastinatio odiosa est, tum etc., Cic. Phil. 6, 3; af — prōcrastĭno, avi, atum, 1, v. a., [crastinus]: udsætter til i Morgen el. fra Dag til Dag; ogs. „alm.": udsætter el. opsætter; - ∾ rem,

vid. Cic. R. Am. 9; res non procrastinatur, id. Verr. 4, 45; quae procrastinata sunt ab eo, Gell. — procraxe, f. procraxisse, [enkeltstaaende perf. inf.; cf. κράζω, i. e. clamo]: at have skreget, Lucr. 5, 1158.

*prōcrĕātĭo, onis, f.: Frembringelse, Skabelse; – ∾ liberorum, (at avle Børn), Cic.; dissimiles hominum procreationes, (deres forskiellige medfødte Anlæg), id. Div. 2, 46; o. — prōcrĕātor, oris, m.: Frembringer, Skaber; – ille procreator mundi deus, Cic. Univ. 8; – ogs. en Fader; a procreatoribus amari (af Forældrene), id. Fin. 4, 7; — df. fem., prōcrĕātrix, īcis: Frembringerinde el. Moder; – laudandarum artium omnium procreatricem quandam ··· philosophiam etc., id. d. Or. 1, 3; — [af flgd.].

prō.crĕo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": at frembringe, at avle, navnl. om Mennesker og Dyr, ogs. om Jorden; – quum ex tribus uxoribus liberos procreasset, Nep. Reg. 2; Atque aliquam, de qua procreet, anguis habet, Ovid. Fast. 3, 194; cf. Cic. N. D. 2, 51, o. id. d. Senect. 15; – df. pass.: hoc solum, in quo tu ortus es et procreatus, id. Leg. 2, 2; cf. id. Fin. 3, 19, ogs. Suet. Oth. 1: ut plerique procreatum ex eo crederent; – ogs. at lægge til, pullos e seminio, Varro; — II) „overf.": at tilveiebringe el. foraarsage; – sed quod natum est, id procreat usum, Lucr.; Leges bonae ex malis moribus procreantur, (gammel Sentens), Macrob. Sat. 2, 13; cf. Cic. Leg. 3, 8: inter arma civilia procreatum (ortum tribunatus) etc.

prō.cresco, ĕre, v. n.; (for- o. efter cl. Ord); I) „alm.": at voxe op el. frem, at blive til, at opstaae; – Ex igni, terra atque anima procrescere et imbri (omnia), Lucr. 1, 716; — B) „overf."; – Unde queat vis immensi procrescere morbi, etc., id. 6, 664; — II) „bef.": vedblive at voxe, at tiltage i Væxten; – Et res progigni et genitas procrescere posse, id. 2, 566; — B) „overf."; – qui (tuus amor) si etc., non ultra myrtos laurosque procresceret, quibus satis odoris, parum roboris, Fronto.

Procris, is o. ĭdis, f., Πρόκρις: Datter af K. Erechtheus i Athenen, og gift med Jægeren Cephalus; f. Ovid. Met. 7, 694 flgd.; – hvorledes hendes ugrundede Mistanke tilførte hende den dræbende Pil fra hendes egen Mands Haand, f. id. ibd. 795 flgd. — Procrustes, ae, m., Προκρούστης: en Rover og Morder i Attika, udspændte el. afhuggede hans Fangers Lemmer, indtil de passede til hans Seng; – cum Polypemone natus, Ovid. Ib. 409; cf. id. Met. 7, 438, o. id. Her. 2, 69.

prōcŭbitor, oris, m.; pl. procubitores ere navnl. velites el. lette Tropper, som om Natten holde Vagt udenfor Leiren, Cat. ap. Fest. p. 253, (Müll.); af — prō.cŭbo, are, v. n.: at ligge udstrakt, at strække sig; – ubi ··· saxea procubet umbra, (hvor Klippens Skygge strækker sig ud), Virg. Ge. 3, 144; qualis ... procubat ··· Gradivus in Haemo, Claudian.

prō.cūdo, di, sum, 3, v. a.; I) „alm.": at stöde el. drive frem el. ud el. videre; – Nam quum mittitur (imago), extemplo procudit agitque Aëra, qui etc., Lucr. 4, 247, inc., (al. protrudit); — II) „bef.": smeder el. hamrer, former ved at smede el. hamre; vid. Lucr. 5, 1264; ∾ enses, Hor. Od. 4, 15, 19; cf. Virg. Ge. 1, 261; — B) „fig."; 1) at frembringe, at avle; – ∾ ignem, Lucr.; ∾ prolem propagando, id.; men procudam ego hodie hinc multos dolos, vid. Plaut. Pseud. 2, 2, 20; cf. Lucr. 3, 1094; — 2) uddanner til Fuldkommenhed; – non solum acuenda nobis neque procudenda lingua est, sed etc., Cic. d. Or. 3, 30.

prōcul, adv., [procello]; I) „egenl." om Stedet: langt borte, fiernt el. i det Fierne; ogs. langt borte fra, fra det Fierne; ogs. langt bort; – non procul, sed hic praesentes (dii) etc., Cic. Catil. 2, 13; cf. id. d. Or. 2, 36, o. Virg. Aen. 3, 554; men ut procul tela conjiciant (i en Afstand), Caes. B. G. 5, 34; cuja vox sonat procul? Plaut.; procul abire, Ovid.; omnibus arbitris procul amotis, Sall. Catil. 20; – ogs. m. andre Partikler: sermonem (vestrum) ··· procul hinc stans accepi, Ter. Hec. 4, 3, in.; non quaesivit procul alicunde, sed etc., Cic. Verr. 2, 20; – „bef." m. ab, der dog ogs. kan være udfaldet; procul a conspectu, Cic., a castris, Caes., a patria, Virg.; – procul mari, Liv.; haud procul castris, Tac.; ∾ patria, vid. Enn. ap. Cic. Fam. 7, 6; — II) „overf." el. om andre Forholde: langt el. fiernt el. vidt derfra; (hvf. ogs. omskrivende: uden, foruden); – procul errant, Sall. Jug. 85: de tage meget feil; haud procul seditione res erat, Liv. 6, 16; procul ambitione, Hor., negotiis, id.: langt borte derfra, d. e. uden Ærgierrighed, uden Bryderi; procul dubio, (upaatvivleligt), Liv., Suet.; nam illud procul vero est, (er aldeles usandt), Colum.; – ogs. om en Værdi; aes ··· procul a Corinthio, (meget ringere end det corinthiske Erts), Plin. 34, 3; — not.: „poet." ogs. om Tiden, durare procul: længe at vedblive, Stat. Theb. 12, 821.

*prōculcātĭo, onis, f.; I) „egenl.": Nedtræden; – obturbata proculcatione aqua, Plin. 8, 26; — II) „fig.": ruina et proculcatio regni, Senec. Tranqu. 11; o. — prōculcātor, oris, m.: som træder foran; – df. proculcatores: etslags Fortropper ved Krigshæren, (al. procursatores), Ammian. 27, 10; af — prōculco, avi, atum, 1, v. a., [calco]; I) „egenl.": nedtræder; – Is (aper) modo crescenti segetes proculcat in herba, Ovid. Met. 8, 290; men id. ibd. 12, 374, om en Centaur: pedibusque virum proculcat equinis; ∾ solum, Colum., aliquem, Tac.; — II) „fig.": nedtræder, foragter; – qui fata proculcavit, Senec. Phoeniss.; proculcato senatu, Tac. Hist. 1, 40; — III) partic., proculcatus, 3, ogs. som adj., ligesom tritus: forslidt el. gemen; – verba proculcata vulgo et protrita, Gell. 18, 4.

Prŏcŭlējānus, (-liānus), 3, f. und. Proculus. — Prŏcŭlējus, i, m.: en romersk Ridder, Ven af K. Augustus; vid. Hor. Od. 2, 2, 5: Proculejus ··· Notus in fratres animi paterni; cf. Plin. 7, 46, o. id. 36, 59. — Prŏcŭlus, i, m.: romersk Mandsnavn; vid. Paul. ex Fest. p. 225, (Müll.); – iblandt flere af dette Navn mærkes her; A) den romerske Senator, for hvem den forgudede Romulus aabenbaredes; vid. Liv. 1, 16, o. Cic. Leg. 1, 1; — B) en romersk Retslærd, Digest.; — b) df. Prŏcŭliāni, (-lējani), orum, m.: Tilhængerne af hans Lære, Digest.; — C) en libertus el. Frigiven af K. Augustus; vid. Suet. Aug. 67.

prō.cumbo, cŭbŭi, cŭbitum, 3, v. n., [inus. cumbo, hvf. cubo]; I) „egenl.": at falde forover, at falde el. synke el. styrte ned, at lægge sig ned; sædv. om Mennesker og om Dyr, dog ogs. om Ting; – procumbunt dimidiati, (lægge sig forover), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 167; ligel. om de Roende, Virg. Aen. 5, 198; men id. ibd. 11, 149: feretro Pallanta reposto Procumbit super, (kaster sig over ham); cf. Caes. B. G. 2, 27; – navnl. om den Bedende: ∾ alicui ad pedes, id., ad genua alicujus, Liv., ogs. genibus alicujus, Ovid.; cf. id. Trist. 4, 2, 2; „poet." ogs. ∾ templis, Tibull.; – neque quietis causa procumbunt (alces), Caes. B. G. 6, 26; cf. Virg. Ecl. 8, 87; – ogs. at styrte løs derpaa, at overfalde; Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos (leo)? Martial. 1, 61; — b) ogs. om Tingssubjecter; – frumenta imbribus procubuerant, Caes.; ∾ tecta super habitantes, Quintil.; men ulmus in aram ipsam procumbebat, (hældede ud derover), Plin. 16, 57; cf. Caes. B. G. 4, 17; — II) „fig.": at falde sammen, at gaae tilgrunde; – res postquam procubuere meae, Ovid. Trist. 3, 4, 2; cf. Virg. Aen. 11, 395; men fluentem procumbentemque rem publicam restituere, Vell. 2, 16; — B) at nedlade sig dertil; – ∾ ad infimas obtestationes, Tac. Ann. 1, 12; men ∾ in voluptates, (styrte sig deri, fornedre sig dertil), Senec. Ep. 18. — prō.cŭpīdo, ĭnis, f.: foregaaende Attraa; (efter cl. Ord); vid. Minuc. Felix Octav. 26.

prōcūrātĭo, onis, f., [procuro]; I) „alm.": Besørgelse el. Forvaltning af et Anliggende; - cujus (aeditui) est procuratio hujus templi? Varro; ∾ annonae, Cic., provinciae, Plin. Ep.; cf. ibd. 7, 31; men Cic. Acad. 1, 3: rei publicae non solum cura, sed quaedam etiam procuratio; mearum rerum ··· procurationem susceptam velim habeas, (at du vil ansee Omsorgen derfor at hvile paa dig), id. Fam. 15, 13; — b) ogs. Umage el. Anstrængelse derfor; - benignus est sine ulla procuratione recipiendae gratiae, Gell. 17,5; — II) „bes.": Besørgelsen af en Offring el. af nogen anden Religionshandling, hvorved truende Varsler el. skrækkelige Forbrydelser skulde afsones; - ut sue plena procuratio fieret (efter et Jordskælv), Cic. Div. 1, 45; ∾ tanti prodigii, Liv. 7, 6; cf. Tac. Ann. 12, 8: poenas procurationesque incesti exquirere; df. — prōcūrātĭuncŭla, ae, f., dem.: liden Forretning el. Bestilling, Senec. Ep. 31.

prōcūrātor, oris, m., [procuro]; I) „alm.": som besørger visse ham overdragne Forretninger; df. Opsynsmand, Forvalter; - ∾ aviarii, Varro, peni, Plaut.; ogs. Hushovmester, Ovid. A. A. 1, 587: Inde procurator nimium quoque multa procurat, etc., (hvor „poet." prō- f. prō-); navnl. Avlsforvalter, Cic. d. Or. 1, 58, Colum.; fit ex domino procurator, Senec. Ep. 14; — II) „bes."; A) i borgerlige Anliggender og i Retssager: Fuldmægtig el. Mandatarius, Agent, Procurator; - procurator ··· alieni juris vicarius, vid. Cic. Caecin. 20; agere aliquid per procuratorem, id. Att. 4, 16; cf. id. Quint. 6; - ∾ regni, Caes. B. C. 3, 112: en Rigsforstander; — B) under Keiserne hede procuratores: visse Embedsmænd, som navnl. forvaltede de keiserlige Provindser, Domæner og Indtægter; df. ∾ Asiae, Galliae, etc., Tac., Suet.; undert. med Jurisdiction, vid. Tac. Ann. 15, 44; ∾ fisci, Plin. Pan. 35; s. ogs. Tac. Ann. 12, 60, o. Suet. Claud. 12; df. — prōcūrātōrĭus, 3: hørende til en Procurator; - ∾ nomine condemnari (som Mandatarius for nogen), Digest. — prōcūrātrix, īcis, fem. af procurator: Besørgerinde el. Befordrerske; df. „fig.": sapientiam totius hominis custodem et procuratricem esse etc., Cic. Fin. 4, 7.

prō.cūro, (ogs. prŏc., Tibull., Ovid.), avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) „alm."; a) in act.: forsørger, pleier, opvarter; - ∾ pueros (om Ammer), Plaut.; ∾ corpora, Virg. Aen. 9, 158; ∾ sacrificia, Caes., sacra, Nep.; ∾ arbores, Cato, semina, Pallad.; — b) in neutr. c. dat.: at sørge derfor; (for- o. efterel.); - bene procuras mihi, etc., Plaut. Stich. 1, 2, 37; ∾ victui potuique, Arnob.; — II) „bes.": besørger el. forvalter nogens Forretninger el. Anliggender; a) in act.; - ∾ rationes negotiumque alicujus, Cic.; ∾ hereditatem, id.; - navnl. ogs.: ved en Religionshandling at udsone el. afvende et ondt Varsel; vid. Cic. Div. 1, 2, o. id. ibd. 2, 63; ∾ ostentum, Phaedr. 3, 3, fulgur, Suet. Galb. 4; — b) in neutr.: at være Forvalter; - ∾ in Hispania, Plin. Ep. 3, 5; - efterel. ogs. c. dat.; ∾ patri, Digest.; - „poet." ogs. m. ne, Tibull. 1, 5, 13: Ipse procuravi, ne possent saeva nocere Somnia, etc.; - men impers.: simul procuratum est, quod etc., Liv. 40, 2.

prō.curro, cŭcurri o. curri, cursum, 3, v. n.; I) „egenl.": at løbe frem, ex castris, Caes.; df. pass. impers.: ut procurreretur in vias, Liv. 4, 40; in jus Acres procurrunt, Hor. Sat. 1, 7, 20; cf. Ovid. Her. 2, 127; - navnl. i Krigssproget: at løbe el. springe frem (for at fægte), vid. Liv. 25, 11, o. Caes. B. C. 3, 93; Et conferre manum et procurrere longius audent, Virg. Aen. 9, 690; ogs. pass. impers.: ne procurri quidem ab acie velim, Liv. 6, 12; — II) „fig."; A) „alm." om en Beliggenhed el. Udstrækning; - Terra tribus scopulis vastum procurrit in aequor Trinacris, Ovid. Fast. 4, 419; cf. Flor. 2, 2; - ogs. absol.; Infelix saxis in procurrentibus haesit, Virg. Aen. 5, 204; Miseni quod procurrit, etc., Plin. Ep. 6, 20; — B) „bes." ogs.; 1) at skride frem, at voxe el. tiltage; - radix in longitudinem procurrens, Plin. 18, 34; men in ipso procurrentis pecuniae impetu, (under Midlernes stærke Tilvæxt), Senec. Ep. 101; — 2) om Personer: at giøre Fremgang, odl.; - ut, productus studio, ultra facile procurras, auct. ad Her. 4, 47.

*prōcursātĭo, onis, f., alene hos Liv. og i Krigssproget: at løbe el. ile foran til Angreb; - ∾ Numidarum, Liv.; a velitibus per procursationem commissa pugna etc., id. 28, 33; o. — prōcursātor, oris, m.; i Krigssproget, procursatores: et slags lette Fortropper el. Blinkere, odl., Liv. 42, 64; — [procurso]. — prōcursĭo, onis, f., [procurro]; I) Løben el. at løbe fremad, (som en Bevægelse af Taleren), vid. Quintil. 11, 3, 126; — II) „overf.": Digression i Talen, id. 4, 3, 9.

prōcurso, are, v. n., intens. af procurro; om Fortroppen: at løbe frem til en Forpostfægtning; - procursantibus ··· qui lacesserent etc., Plin. 8, 5; men impers.: ibi quum per aliquot dies ab stationibus procursaretur, Liv. 27, 2. — prōcursōrĭus, 3, [procurro]: som iler forud, index, Ammian. 31, 3, inc.

prōcursus, us, m., [procurro]; I) „egenl.": Løben el. at løbe frem, el. alm. Løben el. Løb, (atomorum), vid. Lucr. 2, 454; navnl. i Krigssproget: procursu magis militum, quam ex praeparato, Liv. 22, 41; cf. Tac. Agr. 33, o. Virg. Aen. 12, 711; — II) „fig."; A) om Localiteter: at løbe frem el. ud, (om en Landtunge), Plin. 5, 11; — B) „ment.": Fremskriden el. Fremgang; df. in pl.: initia procursusque virtutis (patefacere), Val. Max. 3, 2, in.

prō.curvo, are, v. a.: at krumme el. bøie forover el. nedad; - Pomiferique simul procurvant brachia rami, auct. Carm. d. Genesi, 14; men celsum procurvat Agyllea Tydeus, (nedlægger, fælder), Stat. — prō.curvus, 3: krummet forover; - ∾ falx, Virg.; ∾ litora, id. Aen. 5, 765.

prŏcus, i, m., [besl. m. proco, i. e. posco]: en Beiler el. Frier; - Penelopen difficilem procis etc., Hor. Od. 3, 10, 11; cf. Virg. Aen. 12, 27; men proci loripedes, vid. Plaut. Poen. 3, 1, 7; — II) „fig.": ignotos et ignobiles procos (sc. eloquentiae, etc.: som uden Adkomst dertil ville hede Talere), Cic. Brut. 96; — not.: gen. procum f. procorum, vid. Cic. Orat. 46.

Prŏcy̆on, ōnis, m., Προκύων, (ligesom Forhund, d. lat. antecanis), Stiernebilledet: den lille Hund, (fordi den gaaer op før den store Hund); vid. Cic. Arat. 222; jam Procyon furit, Hor. Od. 3, 29, 18.

prodactus, 3, partic. af prodigo. — prō.dĕambŭlo, are, v. a.: gaaer ud at spadsere, Ter. Ad. 5, 2, 4. — prōdĕo, ivi o. ii, itum, ire, v. n., [pro, eo]; I) „egenl.": at gaae frem el. ud deraf el. derud; - ∾ foras, Plaut.; men prodi, atque ostium aperi, id. Aul. 2, 6, in.; cf. Cic. d. Or. 2, 86; - ∾ in proelium, Caes., in aciem, Cic., in concionem, Nep., in scenam, id.; ∾ ad colloquium, Caes.; - ∾ ex portu, id., obviam alicui, Cic. Mur. 33; - ogs. m. blot abl.; ∾ utero matris, Ovid.; ∾ foribus, id., tumulo, id.; men in pass. impers.: eccui autem non proditur revertenti? Cic. Mur. 33; — B) „bes." ogs. om Ting og om Væxter: at komme op; - ea aliquanto serius prodit seges, Varro; folia ex radice prodeuntia, Plin.; cf. Colum. 11, 3; — 2) om visse Legemsdele: at staae el. rage frem; - immodico prodibant tubere tali, Ovid. Met. 8, 807; — II) „fig."; A) at komme frem, at vise sig; - nunc novae quae prodeunt comoediae, (som komme ud), Plaut. Casin. prol. 9; si haec consuetudo serpere ac prodire coeperit, Cic. Div. in Caecil. 22; cf. Ovid. A. A. 3, 171; — 2) at gaae fremad el. videre; - Est quadam prodire tenus, si non datur ultra, Hor. Ep. 1, 1, 32; ∾ sumptu extra modum, Cic. Off. 1, 39; men in pass. impers., ne ad extremum prodeatur, id.

Inv. 1, 20; — not.: prodinunt f. prodeunt, Enn. ap. Fest. p. 229, (Müll.); – men prodient f. prodibunt, Lactant. — prodesse, f. und. prosum.

1. prōdicius, (-tius), 3, [prodo]: forræderſk, Tertull. — 2. Prōdicius, 3, f. und. Prodicus. — prō.dico, dixi, dictum, 3, v. a.; I) „alm.": at forudſige; – hominibus ea, quae sint etc., prodici ··· ex quo prodigia, Cic. N. D. 2, 3; — b) men oftest i Retsſproget; A) faſtſætter, beſtemmer; – ne, nisi prodicta die, quis accusetur, Ps.Cic. Dom. 17; — B) udſætter Terminen i en Retsſag; – ut diem ipsi ··· prodicerent, Liv. 2, 61; ante ··· quam dies prodicta veniret, id. ibd.; die longiore prodicta, id. 38, 51.

prō.dictātor, oris, m., ligeſom Vicedictator: der undert. udnævntes af Folket, for at han ſkulde udnævne en virkelig Dictator; f. Liv. 22, 8; ogſ. pro dictatore, id. ibd. 31. — prōdictus, 3, partic. af prodico. — Prōdicus, i, m.: græſk Philoſoph fra Ceos, Lærer for Euripides; vid. Gell. 15, 20, ogſ. Cic. Brut. 8, id. d. Or. 3, 32, o. Quintil. 3, 1, 10 o. 12; — B) df. Prōdicius, 3, Hercules, Cic. Off. 1, 32, (om hvem Prodicus fortæller).

prōdigālitas, atis, f., [prodigus]: Ødſelhed, Auct. Decl. in Catil. — prōdige, adv. af prodigus: ødſelt, vivere, Cic., spargere, Senec. — prōdigentia, ae, f., [prodigo]: Ødſelhed; – per avaritiam et prodigentiam etc., Tac. Ann. 13, 1; ∾ opum, id. ibd. 6, 14; cf. id. ibd. 15, 37.

prōdigiālis, e, [prodigium]; I) unaturlig el. vidunderlig el. paafaldende, res, Ammian.; — b) neutr. prodigiale ſom adv.: vidunderligen; – ∾ canens, Stat.; — II) ſom afvender onde Varſler; – prodigiali Jovi ··· comprecatam (te) oportuit, Plaut. Amph. 2, 2, 107; df. — prōdigiāliter, adv.: unaturligen, vidunderligen, paafaldende, accidisse, Colum.; Qui variare cupit rem prodigialiter unam, Hor. A. P. 29.

prōdigiōse, adv.: vidunderligen, Plin. 11, 80; af — prōdigiōsus, 3, [prodigium]: vidunderlig, unaturlig, uhyre; – Prodigiosa loquor veterum mendacia vatum, Ovid. Am. 3, 6, 17; prodigiosa et monstris insignia corpora, (Vanſkabninger), Quintil.; ∾ defectus solis, Plin.; ogſ. ſom Udraab: prodigiosum dictu, Tac. Hist. 3, 56; – compar., quo nihil prodigiosius, Trebell. Poll. — prōdigitas, atis, f., [prodigus], ligeſom prodigentia: Ødſelhed, Lucil. ap. Non.

prōdigium, i, n., [f. prodicium, af prodico el. praedico, m. forandr. Qvantitet, f. und. prodico]; I) „egenl.": Varſel el. Vidunder el. Jertegn, hvorved noget forudſiges; – prodigiorum coelestium peritus, Liv. 1, 34; Nec tantis mora prodigiis, Virg. Aen. 5, 639; cf. Cic. Verr. 4, 49; accipere aliquid in prodigium, Tac., ogſ. prodigii loco habere, id., (antage ſom el. holde for et Jertegn); — II) „overf.": vidunderlig el. unaturlig Begivenhed el. Ting, Vidunder el. Uhyre; – Prodigiumque triplex ··· Geryones, Ovid. Her. 9, 91; non furtum, sed monstrum ac prodigium etc., Cic. Verr. 3, 73; df. ogſ. om forbryderſke Menneſker, Cic. Catil. 2, 1, o. id. Pis. 4; men altiles spectantur asparagi, etc.; heu prodigia ventris! Plin. 19, 19.

prōdigo, ēgi, actum, 3, v. a., [pro, ago]; I) „egenl.": driver frem el. ud deraf, driver derhen; – ∾ pullos in solem, Varro, pullos equinos in pabulum, id.; — II) bærer ud af Huſet; df. ſædv. „fig."; A) forøder el. tilſætter; – festo die si quid prodegeris, Profesto egere liceat, nisi peperceris, Plaut. Aul. 2, 8, 10; ∾ aliena bene parata, Sall. frgm.; ∾ opes, Suet. Ner. 30; cf. Tac. Hist. 1, 20; — B) ſild. ogſ. forbruger, fortærer, Digest.; – men somnus prodactus, (i. e. discussus), Tertull.

prōdigus, 3, [prodigo]; I) oprdl.: ſom yder el. giver rigeligen; df. „poet.": rig, overflødig; – Prodiga ··· tellus, vid. Ovid. Met. 15, 81; ogſ. c. gen.: nec multae prodigus herbae (locus), Hor. Ep. 1, 7, 42; – ogſ. „alm.": rigelig el. ſtærk, odor (unguentorum), Plin.; men ∾ alvus, Auson., (tyk el. ſtor); — II) oftest „overf."; A) ſom giør ſtore Udgifter, ødſel; absol., ogſ. c. gen., oſv.; – duo genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales, etc., Cic. Off. 2, 16; men id. Catil. 4, 5: largitor et prodigus; cf. Suet. Vitell. 7; – prodigus peculii sui, Plaut., aeris, Hor. A. P. 164; in honoribus decernendis nimius et tamquam prodigus, Ps.Cic. ad Brut. 1, 15; men in cibos atque in Venerem prodigae libidines, Gell.; men Hor. Od. 1, 18, 16: Arcanique Fides prodiga, etc., (ſom røber det Betroede); – „poet." heder ogſ. prodigus vitae el. animae: ſom høimodigen opoffrer el. hengiver ſit Liv; vid. Hor. Od. 1, 12, 38, o. Ovid. Am. 3, 9, 64; ligel. vitae prodiga virtus, Stat. Theb. 8, 406; — B) koſtbar; d. e. ſom koſter meget; – margaritae, prodiga res, Plin.; ∾ largitio, Liv. 5, 20. — prodinunt, f. prodeunt, f. prodeo not.

1. prōditio, onis, f., [prodeo]: Fremgaaen el. Opſtaaen; – cujus (perniciei) proditionibus deus obviet! Sidon. — 2. prōditio, onis, f., [prodo]; I) forræderſk Aabenbaring, Forræderi; – multorum in nos perfidiam ··· proditionem notabis, Cic. Fam. 5, 12; – men c. gen. obj.: amicitiarum proditiones et rerum publicarum, id. Acad. 2, 9; – ogſ. absol.: per dolum ac proditionem prope libertas amissa est, Liv. 2, 3; id nefas proditione discussum est, Flor. 3, 18; — II) Udſættelſe el. Opſættelſe el. Henſkyden; (forcl.); – te diem prodidisse militibus tertiae legionis, quum proditionem (Ret til denne Udſættelſe) non haberent, Cat. ap. Fest. s. voce prodidisse, p. 242, (Müll.).

prōditor, oris, m., [prodo]; „alm.": en Forræder; – ∾ patriae, Cic.; cf. id. Fam. 12, 3; exercitus proditor militaris disciplinae, Liv. 2, 59; men Ovid. Ib. 370: Proditor ut saevi periit auriga tyranni, etc., (i. e. Myrtilus); – men „poet. overf.": latentis proditor ··· puellae risus, Hor. Od. 1, 9, 21; cf. Ovid. Am. 2, 8, 26; — df. fem. prōditrix, icis: ſom røber el. forraader; – ∾ patris, Lactant.; cf. Serv. ad Virg. Ecl. 8, 30. — prōditus, 3, partic. af prodo.

prōdius, adv., [prodeo], a prodeundo quasi porro eundo: nærmere, længere, Varr. ap. Non. — prōdo, didi, ditum, 3, v. a., [do, dare]; I) „egenl."; A) „alm.": giver fra mig, frembringer el. fremtager; – Prodit fumoso condita vina cado, Ovid. Fast. 5, 518; ∾ fetum canentis olivae (om Jorden: at frembringe), id. Met. 6, 81; parva prodite patria (Ulysses: ſom nedſtammer derfra), Attius ap. Appul.; cf. Virg. Aen. 4, 229: qui ··· genus alto a sanguine Teucri Proderet, (ſkulde forplante Slægten); – ogſ. at bringe ud af en Stilling, at forrykke; Inclinata minent in eandem prodita partem (tecta domorum: hældende til den ſamme Side), Lucr. 6, 562; — B) „beſ."; a) at overgive el. overlevere, aliquem ad mortem, Virg. Aen. 12, 42; navnl. at overgive el. efterlade ſom Arv; ∾ sacra suis posteris, Cic. Mil. 30; cf. id. Verr. 5, 14; men regnum ··· a Tantalo et Pelope proditum etc., id. Off. 3, 21; — b) ∾ dies aliquot nuptiis, Ter. Andr. 2, 1, 13, (egenl. at lægge nogle Dage dertil; df. at udſætte i nogle Dage); f. ogſ. Cat. l. c. und. proditio; — II) „fig."; A) „alm."; 1) at give fra ſig, d. e. at lade komme ud, at bekiendtgiøre el. opſtille; – quum decretum proditur, etc., Cic. Acad. 2, 9; proditurum se ··· hydraulam et choraulam, (vilde lade ſig høre derpaa), Suet. Ner. 54; – ∾ exemplum (opſtille); vid. Liv. 1, 11: prodendi exempli causa, ne quid etc.; cf. Cic. Flacc. 11, o. Vell. 2, 119, ogſ. Liv. 23, 47; — 2) df. ogſ.; a) overleveret el. forplanter ſkriftligen el. mundligen, fortæller el. beretter, navnl. ſom Hiſtorieſkriver; – quae scriptores Graeci prodiderunt, Cic. Tusc. 1, 13; ogſ. tilføies memoriae (til Amindelſe), vid. Nep. Hann. 13, o. id. Them. 10; ligel. ∾ memoriā, vid. Cic.

d. Or. 1, 40, o. Caes. B. G. 5, 12; men Cic. Fam. 5, 16: consolationes, quae sunt a sapientissimis viris usurpatae memoriaeque litteris proditae, etc.; men id. Rab. Post. 7: imago ad posteritatis memoriam prodita; - sicut proditur res (som Tingen fortælles), etc., vid. Liv. 8, 18; ligel. ut produnt, Plin.; haec prodente me, (imedens jeg beretter dette), id.; - haec monumenta litterae nobis prodiderunt, Cic. Planc. 39; cf. id. Arch. 7; - ∾ ritum piandi fulminis, Ovid. Fast. 3, 291, (bekiendtgiøre, forplante); cf. Liv. 1, 32; — c) bekiendtgiør nogens Udnævnelse til et Embede, udnævner nogen dertil; - ∾ interregem, Cic., Liv., flaminem, Cic. Mil. 10 o. 17; cf. id. Leg. 3, 4, (e XII tabb.); — B) „bef." o. „ethiſk"; 1) bekiendtgiør el. opdager, røber el. forraader; - homine enunciante commissa, prodente socios, Cic. Tusc. 2, 13; Heu, quam difficile est crimen non prodere vultu! Ovid. Met. 2, 447; cf. Juvenal. 13, 23; — 2) df. ogſ. a) ∾ aliquem el. aliquid: at give til Pris, at forraade, at handle forræderſk derimod, at udsætte for Fare el. Fordærvelse, osv.; - rem et causam et utilitatem communem non relinquere solum, sed etiam prodere, Cic. Caecin. 18; cf. id. Pis. 24; ∾ urbem, Liv. 22, 50, patriam, Cic. Fin. 3, 9; — b) forræderſk at forlade el. opoffre el. give til Pris, oftere m. deserere; - quem ego sum secutus, is me deseruit ac prodidit, Cic. Flacc. 33; cf. id. Phil. 10, 3, o. Caes. B. C. 1, 30, ogſ. id. ibd. 2, 32; ∾ officium, Cic., libertatem, Liv.; Prodita judiciis fallacibus omnia primis, Lucr. 4, 522; — c) navnl. ogſ. at forraade el. forræderſk at overgive; - ∾ classem praedonibus, Cic. Verr. 5, 41, hosti rem publicam, Sall. Jug. 31; hosti acerrimo prodita senati auctoritas, proditum imperium vestrum, id. ibd.

prō.dŏcĕo, ēre, v. a.: at lære offenligen; - haec Janus summus ab imo Prodocet, etc., Hor. Ep. 1, 1, 53. — prō.dormio, ire, v. n.: forud el. fremdeles at sove; - sive prodormias, sive pervigiles, Fronto. — prodrŏmus, i, m., πρόδρομος; I) „egenl.": Forløber el. Forbud; - Pompejani prodromi etc., Cic. Att. 1, 12: — II) „overſ."; A) prodromi, (sc. venti): de Vinde af Nordnordoſt, ſom blæſe 8 Dage før Hundeſtiernens Opgang, vid. Plin. 2, 47; - commode ··· navigavi; remis enim magnam partem, prodromi nulli, Cic. Att. 16, 6; — B) prodromi: en tidlig Figenart, Plin. 16, 49.

prō.dūco, xi, ctum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": fører el. bringer frem el. ud deraf; ogſ. fører el. bringer derhen; - ∾ aliquem foras, Plaut., e latebris, Petron., exercitum castris, Plaut.; men pro castris suas copias produxit, Caes. B. G. 1, 48; - ∾ aliquem in concionem, Cic., Liv., ogſ. absol., ∾ aliquem, Cic. Brut. 60: føre frem i Folkeforſamlingen; ligel. ∾ ad populum, Liv.; cf. Sall. Jug. 33; ogſ. ∾ harum rerum auctores testesque (sc. in judicium), Cic. Verr. 5, 50; men ∾ propinquos, Quintil. 11, 3, 174, (neml. for at vække Dommernes Medlidenhed); - centuriatim producti milites idem jurant, Caes. B. C. 1, 76; - navnl. heder ogſ. ∾ aliquem: lade optræde ſom Acteur el. ſom Fægter, osv.; - is erat ante manumissus, quam productus, Cic. Att. 4, 15; cf. Suet. Ner. 4; men Cic. R. Com. 10: nihil ab hoc pravum produci posse; - ogſ. at fremſtille til Salg; Omnes (servos) produxi etc., vid. Ter. Heaut. 1, 1, 92; cf. id. Eun. 1, 2, 54; - oftere: ∾ aliquem (ledſage paa Veien), vid. Ovid. Her. 13, 143; non tu eum rus hinc modo Produxe (f. produxisse) aibas? Ter. Ad. 4, 2, 21; men Plin. Ep. 2, 14: nisi aliquo consulari producente (neml. paa Forum); - ∾ funus: anføre et Ligtog, Lucr.; ∾ aliquem e carcere (neml. til Døden), Cic. Verr. 5, 45; endel. ∾ bovem cunctantem (drive afſted), Colum.; — B) „bef." ogſ.; 1) fremdrager, frembringer, avler; - Filia mea, salve; ego is sum, qui te produxi, pater, (jeg er din Fader), Plaut. Rud. 4, 4, 129; cf. Cic. Verr. 1, 12, o. Ter. Ad. 3, 2, 16; „poet." ogſ.: at lade trives, Hor. carm. saec. 17; - ogſ. om Væxterne; fici producunt folia, Pallad.; „poet." ogſ. at fremdrage el. opelſke, (arborem), Hor. Od. 2, 13, 3; men cibi producunt carnem, Cels.; — 2) trækker el. drager ud i Længden el. videre; df. om en Skoflikker: dentibus ··· producere pelles, Martial. 9, 74; ∾ ferrum incude, (ſtrække paa Ambolten), Juvenal.; lineas ex argento nigras produci, Plin. 33, 31; - ogſ. trækker el. drager frem, ſætter derfor; - ∾ scamnum lecto, Ovid. A. A. 2, 211; — II) „fig."; A) „alm.": fremdrager, aliquem ad dignitatem, Cic. Fin. 3, 16, ogſ. omni genere honoris, Liv. 40, 56; - ogſ. opdrager el. underviſer el. danner; Cicerone nostro minore producendo, Cic. Qu. Fr. 2, 14; cf. Plaut. Asin. 3, 1, 40, o. Juvenal. 14, 228; — bb) df. ogſ. a) fremdrager, røber, bekiendtgiør; - Occulta ad patres produxit crimina servus, Juvenal. 8, 226; (cf. Liv. 2, 3 o. 4); — b) fremlokker, vocem, Senec. Oct.; ogſ. alm. lokker; dolo productum in proelium fugavit, Nep. Hann. 5; cf. Ovid. Met. 13, 323; — c) ∾ nubila menti (omtaage), Stat.; men ∾ malo aliquam moram (bevirke et Ophold deri), Ter. Andr. 3, 5, 9, (al. productare); — B) „bef."; 1) uddrager el. forlænger; - ∾ convivium ad multam noctem vario sermone, Cic. d. Senect. 14; ogſ. ∾ sermonem in multam noctem, id.; cf. Suet. Aug. 78; men ∾ spem vitae usque eo, etc., Tac. Ann. 12, 8; - ogſ. ∾ noctem mero (ved Vinen), Martial.; men Ovid. Her. 12, 5: quicquid ab illo Produxi vitae tempore, poena fuit, (al den Tid, jeg derefter har levet); — bb) df. ogſ. a) drager hen el. uddrager el. udſætter; - ∾ rem in hiemem, Caes.; ∾ aliquem conditionibus etc., (henholde el. ſkuffe), Cic. Quint. 8; cf. Ter. Andr. 4, 1, 24; ∾ diem (forlænge el. udſætte en Termin), Cic. Qu. Fr. 2, 3, (al. prodicere); — b) ∾ syllabam, forlænge i Udtalen, udtale lang, (opp. corripere), Quintil. 1, 5, 18; cf. Ovid. Pont. 4, 12, 13, o. Cic. d. Or. 3, 47, ogſ. id. Orat. 48; - ſ. ogſ. productus, 3, nedenf.; — 2) bringer det dertil; - Tempus et in canas semen producit aristas, Ovid. Trist. 4, 6, 11; cf. id. Met. 8, 643; men Virg. Ecl. 1, 72: en, quo discordia cives Produxit miseros? men quadam notitia Septimii productus (ledet el. bevæget deraf), Caes. B. C. 3, 104; cf. auct. ad Her. 1, 2, o. id. ibd. 4, 47; — III) partic. productus, 3, ogſ. ſom adj.; A) foretrukken el. til at foretrække, hvf. hos Stoikerne: producta (Grækernes προηγμένα), vid. Cic. Fin. 3, 16, o. Senec. Ep. 74; — B) udſtrakt el. forlænget el. lang; - nomen productum, ut Portunus a portu, sic Neptunus a nando, Cic. N. D. 2, 26; digitus paullo productior, (lidt mere udſtrakt), Quintil.; cf. Tac. Ann. 13, 40; productissimum flagellum, Colum.; - exitus (orationis) ··· producti, (med længere el. rigere Periodebygning), Cic. d. Or. 2, 53; ligel. productiora, id. Orat. 53; ſ. ogſ. ibd. 48; - men Hor. A. P. 189: Neve minor, neu sit quinto productior actu Fabula, quae etc., (ikke kortere, og ikke længere); — not.: produxe ſ. produxisse, Ter. Ad., ſ. ovenf.

prōducte, adv. af productus: langt el. forlænget (i Udtalen); - ∾ dici, (udtales langt), Cic. Orat. 48; - compar., ∾ pronunciata (syllaba), Gell. 4, 17. — prōductĭo, onis, f., [produco]: Udſtrækning el. Forlængelſe, temporis, Cic. Fin. 3, 14; — II) „bef." i Grammatiken; ∾ verbi: et Ords Forlængelſe; vid. Cic. Top. 8; - ogſ. den forlængede Udtale af en Stavelſe, (opp. correptio); vid. Cic. d. Or. 3, 50, o. Quintil. 9, 3, 69. — prōducto, are, v. a., intens. af produco: ligeſom drager derfor, Ter. Andr. 3, 5, 9, inc.; ſ. und. produco, nr. II, A, c. — prōductus, 3, partic. o. adj. af produco. — prōdux, ŭcis, m., [produco]: Gren, ſom ſænkes i Jorden, for at ſlaae Rødder, Tertull.

proebia, orum, n., ſ. und. praebia. — proelĭālis, e, Macrob. 1, 16; ſædv. proelĭāris, e, [proelium]: hørende til et Feltſlag; - Meaeque pugnae proeliares plu-

rimae obtritae jacent (mine vældige Feltslag)? Plaut. Curc. 4,4,17; ∾ dies (pl.: heldige til Feltslag), vid. Paul. ex Fest. p. 226, (Müll.); ∾ dea, (d. e. Pallas el. Krigsgudinden), Appul. — proeliātor, oris, m., [proelior]: vældig Stridsmand el. Kriger; – nec minus proeliator (Germanicus, quam Alexander), etc., Tac. Ann. 2, 73; men elephantus ··· proeliator insignis, vid. Justin. 15, 4.

proelio, are, v. n., s. und. flgd., not. — proeliŏr, atus sum, 1, v. dep. n., [proelium]; I) „egenl.": holder et Feltslag, kæmper el. fægter; – ∾ ex loco superiore, vid. Caes. B. G. 2, 23; ∾ pedibus, id.; – ogs. om Bierne: ∾ inter se et cum alteris, Colum.; — II) „overf.": at kæmpe med Ord, navnl. for Retten, vid. Cic. Att. 1, 16; — not.: proelio f. proelior, Enn. ap. Non.; – df. pass. impers.: grave bellum natum, in quo diu et varia victoria proeliatum fuit, Justin. 19, 1.

proelium, (prael.), i, n., [af prae el. pro o. ire: at rykke frem]; I) „egenl.": Feltslag el. Slag, Træfning el. Fægtning; – proelium committere, (levere et Slag), Nep., Cic., cum aliquo (imod nogen), Caes.; ligel. ∾ facere, Cic., inire, conserere, conferre, edere, Liv., miscere, Propert., serere, Tac., acriter sumere, id.; cf. Suet. Caes. 60; ∾ secundis uti, (vinde Slag), Cic. Manil. 9; ∾ sedare, dirimere, Liv.; semper incerti exitus proeliorum sunt, Cic. Fam. 6,4; proelium male pugnatum a suis etc., Sall. Jug. 54; men depugnato proelio (μετὰ τῆς μαχῆς: efter Slaget, for sildigt), Plaut. Men. 5, 6, 31; – ogs. om en Tvekamp, vid. Liv. 1, 25; – „poet." proelia f. proeliantes, Propert. 3, 9, 10; — II) „overf.": Kamp, Strid, Trætte, navnl. med Ord; vid. Cic. Fam. 9, 11: proelia te mea causa sustinere; ligel. Strid imellem de Elskende, vid. Ovid. Am. 1, 8, 96: Non bene, si tollas proelia, durat amor; men comisk om Snyltegiesten: proelium committere, (kappes ved Madfadet), Plaut. Pers. 1, 3, 32; – ogs. om Elementerne, Virg. Ge. 1, 318: Omnia ventorum concurrere proelia vidi; men id. ibd. 3, 220, om de kæmpende Tyre: Illi alternantes multa vi proelia miscent.

Proetides, um, f., s. und. flgd. — Proetus, i, m., Προῖτος: Konge i Tiryns, Broder til Acrisius, blev, efter Ovid. Met. 5, 238 flgd., af Perseus forvandlet til Sten; — B) df. Proetides, um, f.: hans Døttre, der, til Straf for deres Overmod imod Guderdronningen Juno, troede sig forvandlede til Køer; vid. Virg. Ecl. 7, 48; – om deres Helbredelse, og om Gudindens Udsoning ved Melampus, s. Serv. ad Virg. l. c., o. Ovid. Met. 15, 325 flgd.

*prŏfānātio, onis, f.: Vanhelligelse, Tertull.; o. — prŏfānātor, oris, m.: som vanhelliger, Prudent.; — [profano]. — *prŏfāne, adv.: vanhelligen, ugudeligen, illudere, Lactant.; — prŏfānitas, atis, f.: Vanhellighed; df. Hedenskabet el. de hedenske Forfattere, Tertull.; o. — prŏfāno, avi, atum, 1, v. a.; I) vanhelliger det forhen Indviede; – ut dies festi, sacra, sacerdotes ··· profanarentur, Liv. 31, 44; cf. Ovid. Met. 4, 390; men id. Am. 3, 9, 19: Scilicet omne sacrum mors importuna profanat; — B) df. „overf."; 1) at skænde el. besmitte, pudorem, Curt.; os profanatum (queri), Quintil. 11, 1, 84; — 2) ∾ secreta, (aabenbare el. forraade), Appul.; — II) for- o. efterel.: at hellige el. offre noget til en Guddom; – ∾ dapem, Cato, decimam Herculi, Macrob.; — [af flgd.].

prŏfānus, 3, [fanum]; I) „egenl."; A) „alm.": som ligger udenfor et indviet Sted; df. uindviet el. vanhellig el. almindelig; – loci consecrati, an profani, Cic. Part. or. 10; ∾ signa, id. Verr. 4, 2; res profanae et usu pollutae, Tac. Ann. 13, 57; quum omnia illa victoria sua profana fecisset, Cic. Verr. 4, 55; men Hor. Ep. 1, 16, 54: Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis; cf. Plaut. Merc. 2,3,27; — B) „bef.": uindviet i den hemmelige Gudstieneste, (altf. til at bortvise derfra), vanhellig; – procul, o, procul este, profani! Virg. Aen. 6, 258; Quis Cereris ritus ausit vulgare profanis? Ovid. A. A. 2, 601; — b) df. „poet.": uindviet i Musernes Helligdom, d. e. ulærd, udannet, vulgus, Hor. Od. 2, 1, in.; – sild. ogs. c. gen.: litterarum profani, Macrob.; — II) „fig."; A) „overf.": hvad der som vanhelligt giver et ondt Varsel, altf. ildevarslende, afskyelig; – tectoque profanus Incubuit bubo, Ovid. Met. 6, 431; cf. id. ibd. 5, 543; — B) „ethisk": ugudelig, syndig, forbrydersk; – verborum poenas mentisque profanae (capere), Ovid. Met. 2, 833; cf. id. Trist. 3, 5, 48, ogs. id. Met. 11, 413.

prŏfāri, profaris, profatum, f. und. profor. — prŏfātus, us, m., [profor]: Udtalen el. at udtale; df. Talen; – effreno nimbos aequare profatu, Stat. Silv. 5, 3; cf. dictu profatuque etc., Gell. 18, 11.

*prŏfecticius, (-tius), 3: som udgaaer el. hidrører fra nogen, dos, Digest.; o. — prŏfectio, onis, f.: Bortreise, Reise; – consilium et profectionis et reversionis meae etc., Cic. Phil. 1, 1; ejus profectio in Hispaniam, id. Sull. 25; – ogs. Bortmarsch, Caes. B. G. 5, 47; — II) „overf." el. om Ting: Udgang derfra; – profectio ipsius pecuniae requiratur, (hvorfra Pengene ere komne), Cic. Cluent. 30; — [proficiscor].

prŏfecto, adv., [pro facto]: i Gierningen, virkeligen, sandeligen; – ∾ negare non potes, Cic. Verr. 2, 18; cf. id. Flacc. 22: non est ita ··· non est profecto; – ogs. m. andre Forsikkringspartikler; ∾ edepol, Plaut.; ∾ hercle, id.; – ogs. vistnok el. sikkert, (som delvis bekræftende); vid. Cic. Off. 1, 1, o. Hor. A. P. 315.

1. profectus, 3, partic.; I) af proficio; — II) af proficiscor. — 2. prŏfectus, us, m., [proficio]: Fremgang el. Tiltagen el. Tilvæxt; – firmiores in litteris profectus alit aemulatio, Quintil. 1, 2, 26; blandiente profectu, Suet. Ner. 20; cf. Liv. 1, 15: ab illo enim profectu viribus datis tantum valuit, ut etc.; Verbaque profectu dissimulata carent, Ovid. Pont. 3, 9, 40; cf. id. Met. 9, 50: Ter sine profectu voluit etc.; – profectus non a summo petitus studiorum fructus et effundit uberius, et fidelius continet, Quintil. 10, 3, 2; – ogs. in pl., Vell. 1, 16.

prŏ.fĕro, tŭli, lātum, ferre, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": bærer el. fører el. bringer frem el. ud; – ∾ pateram foras, Plaut., arma et tormenta ex oppido, Caes., numos ex arca, Cic. R. Com. 10; – ∾ caput e stagno (om Frøen), Phaedr.; ∾ manum, (løfte Haanden), Plaut.; cf. Quintil. 11, 3, 160; – et prolatis et non prolatis tabulis, (enten de fremlægges eller ikke), Cic. Verr. 4, 16; – prolatis pedibus velorum, (ved at udstrække el. forlænge Skøderne), Plin., s. und. pes; – ∾ se: komme frem el. vise sig; dracone e pulvino se proferente, Suet. Ner. 6; — B) „bef."; 1) fører frem el. fremad; – ∾ gradum, Plaut., passus, Lucr., (skride frem); men ∾ longe pedem alterum, (sætte langt frem), Quintil. l. c.; – (men Hor. A. P. 135: Unde pedem proferre etc., „overf.": hvorfra at komme bort osv.); – men prolato aere (i. e. clypeo aereo) astitit, (holdende Skioldet hen for sig), Enn. ap. Fest.; — 2) at tilføre el. bringe, alicui aliquid; – Sed si tibi viginti minae argenti proferentur, Quo etc., Plaut. Asin. 3, 3, 61; cf. Gell. 16, 4: ad consulem proferes ··· quicquid etc., (af en Edsformular); — II) „fig."; A) „overf." el. „alm."; 1) at frembringe (Væxter, odl.); – ∾ laurum nitidissimam, Plin. Ep. 5, 6; ∾ semen, Plin. 17, 20; — 2) om Localiteter: at fremrykke el. udvide; – quantum ··· castra protulerant, etc., Caes. B. C. 1, 81; ∾ pomoerium, Gell. 13, 14; — 3) om Udtalen: at frembringe, at udtale; – plerisque extremas syllabas non proferentibus, dum priorum sono indulgent, Quintil. 11, 3, 33; — b) technisk ogs. om Maleren: stærkt at udtrykke el. fremstille; – articulis membra distinxit, venas protulit,

Plin. 35, 34; — 4) udsætter el. opsætter; - auctionis diem laxius proferre, Cic. Att. 13, 14; ∾ aliquid in posterum diem, Gell.; cf. Cat. ap. Gell. 7, 3; — B) „ment." el. „bef."; 1) bringer frem el. i Veiret el. videre; - qui se ipsi protulerunt, (som selv have hævet dem til Anseelse), Senec. Ep. 52; proferant se ingenia hominum, Plin. Ep. 1, 13; - fines officiorum paullo longius ··· proferre, (udvide dem noget for langt), Cic. Mur. 31; cf. id. Sull. 23: si paulo longius ··· pietas et fraternus amor eum protulisset; men ∾ memoriam alicujus pulcherrimis operibus, (forlænge derved), Plin. Ep. 5, 12; - ogs. alm. at forlænge; Ille, ut depositi proferret fata parentis, etc., Virg. Aen. 12, 395; men Cic. Fin. 3, 22, inc.; — 2) at frembringe el. optænke el. udfinde; - quae (ars) tum primum proferebatur, Cic. Acad. 2, 1; ∾ rem in medium, id.; cf. id. Mil. 37, o. Ter. Ad. 3, 2, 41; ∾ secreta animi, Plin. 14, 28; — b) df. ogs. at offenliggiøre el. udgive, odl.; - ∾ orationem, (udgive den, opp. custodire), Cic. Att. 15, 13; ∾ artem, (offenligen at forevise den), Suet. Ner. 25; — 3) at forebringe el. fremdrage, at anføre el. ommælde, odl.; - proferam testes, proferam legatos, excitabo laudatores, Cic. Balb. 18; cf. id. d. Or. 2, 61, o. id. R. Am. 16; - ∾ prandiorum apparatus, etc., id. Phil. 2, 39; commemorare aliquid et in medium proferre, id.; - quae neque fieri Possunt, neque etc., profers, carnufex, Plaut. Amph. 2, 1, 40; ∾ memoriter progeniem suam etc., Ter. Phorm. 2, 3, 48.

prŏfessĭo, onis, f., [profiteor]; I) „alm.": Bekiendelse el. Indrømmelse, Tilsagn el. Løfte; - fructuosissimam esse professionem bonae voluntatis etc., Planc. ap. Cic. Fam. 10, 8; timidius ··· quam professioni ejus congruebat, Vell. 2, 87; ∾ summa stultitiae, non ire obviam sceleribus etc., Gell. 7, 3; ∾ pietatis, Tac. Agr. 3; — B) df. „overf." o. efterel.: Tegn el. Mærke derpaa; - ∾ vitiorum, Pallad. 3, 9; — II) „bef."; A) offenlig Bekiendelse el. Tilstaaelse; navnl. Angivelse el. Opgivelse til det Offenlige af nogens Navn og Stand, Formue, osv.; - posteaquam professionibus detecta est aeris alieni magnitudo, Liv. 35, 7; professionem conficere, Cic. Fam. 16, 23; ∾ peculii edere, Digest.; — 2) df. „overf.": Fortegnelse el. Register over de opgivne Personer og Eiendomme, vid. Cic. Arch. 4; in Leontino jugerum subscriptio et professio etc., id. Verr. 3, 47; — B) offenlig Bekiendelse el. Vedkiendelse af nogens Syssel el. Haandtering; ogs. det Fag, hvortil nogen offenligen bekiender sig; - vis oratoris professioque bene dicendi etc., Cic. d. Or. 1, 6; ∾ grammaitcae, Suet. Grammat. 8; men satis poenarum ··· in ipsa professione flagitii, (i at erklære sig for et offenligt Fruentimmer), Tac. Ann. 2, 85.

prŏfessor, oris, m., [profiteor]: som offenligen udgiver sig derfor, navnl. for Lærer i en Videnskab; df. sædv. en offenlig Lærer, en Professor; - geometrae et grammatici, ceterarumque artium professores, Quintil. 12, 11, 20; expulsis sapientiae professoribus, (de offenlige Lærere i Philosophien), Tac. Agr. 2; cf. Suet. Rhet. 3; - ogs. absol.: scholas et auditoria professorum etc., Suet. Tib. 11; cf. Plin. Ep. 4, 11; df. — prŏfessōrĭus, 3: hørende til en Professor el. Rhetor; hvf. ∾ lingua, Tac. Ann. 13, 14, (leiet el. betalt Veltalenhed). — prŏfessus, 3, partic. af profiteor.

prŏ.festus, 3, (vid. profanus ab in.): ikke festlig; - ∾ dies, Liv.; ∾ lux, Hor.: en Hverdag el. Arbeidsdag, (opp. dies festus, Liv., feriatus, Plin.); cf. Hor. Od. 4, 15, 25, o. id. Sat. 2, 2, 116; — II) „overf."; ligesom profanus: vanhellig, uindviet; - ut ea (commentaria) ne attingat neve adeat profestum et profanum vulgus, a ludo Musico diversum, Gell. epil.

prōfĭcienter, adv.: med Virkning el. Følger, Augustin.; af — prōfĭcĭo, fēci, fectum, 3, v. n. (o. a.), [facio]; I) „egenl.": at rykke frem; - quum quinqueremis sola non proficeret, Plin. 32, 1; — II) oftest „fig."; A) om Personer: at skride fremad, at have el. giøre Fremgang, at udrette noget, at bringe det dertil; ofte c. acc. comm. multum, tantum, nihil, etc.; - si modo in philosophia aliquid profecimus, Cic. Off. 3, 8; cf. Caes. B. G. 7, 20, o. Nep. Eum. 10; nihil proficere oratione, Cic.; — B) om Ting; 1) „alm.": at tiltage el. voxe; - quod humore proficit, (i. e. crescit), Colum.; non proficiente pretio, (da Prisen ikke steg), Plin. 14, 6; - men passivt: postquam nihil proficiebatur, id. 6, 30; cf. Cic. Att. 7, 13: sed etiam ad summam profectum aliquid puto; — 2) „bef.": at nytte el. være tienlig dertil, at bevirke el. udrette el. tilveiebringe; ligel. oftere c. acc. comm.; - quaeque ··· ubi plurimum proficere et valere possent, etc., Cic. Brut. 37; Profectura aliquid tum tua verba puta, Ovid. Pont. 3, 1, 138; - ogs. m. ad o. in; haec memoria ··· usque ad mores proficiet, Quintil. 1, 1, 36; ∾ in summam totius spei etc., Liv. 3, 61; - saal. ogs. om Lægemidler; ∾ ad strumas, Plin., in febribus, id., contra fungos, id.; men absol.; Si etc., fugeres, radice vel herba Proficiente nihil curarier? Hor. Ep. 2, 2, 149.

prōfĭcisco, ĕre, s. und. flgd., not. — prōfĭciscor, profectus sum, 3, v. dep. n., [facio, hvf. igiennem facesso er inus. faciscor]; I) „egenl.": begiver mig paa Veien, drager afsted, reiser, marscherer, gaaer, odl.; - ∾ ad eam domum, Cic. Verr. 1, 27; ∾ subsidio alicui, Nep. Iphicr. 2; ∾ Puteolos, Cic., in Illyricum, Caes., in pugnam, id., ad bellum, Nep., peregre, Suet. Caes. 42; men comisk: Quid causae est, quin hinc in pistrinum recta proficiscar via? Ter. Andr. 3, 4, 21; - ∾ ab urbe, Caes., ex castris, id., Athenis, Nep., de Formiano, Cic. Att. 2, 8; — B) „bef." o. forel.: agter at begive mig derhen; - detineo te fortasse; tu profectus alio fueras, Ter. Eun. 2, 2, 49; cf. Plaut. Trin. 3, 2, 2; — II) „fig."; A) „alm.": at gaae el. skride frem dertil; - nunc proficiscemur ad reliqua, si etc., Cic. Verr. 3, 5; — B) „bef."; 1) at udgaae derfra, at begynde dermed; - ut inde proficiscatur oratio mea, unde etc., Cic. Manil. 2; — 2) at opstaae el. hidrøre derfra; - quaecumque a me ornamenta ad te proficiscentur, etc., Cic. Fin. 2, 19; ligel. quae a me profecta sunt, id. ibd. 3, 1; cf. Nep. Att. 9; qui a Zenone profecti sunt, (hans Disciple), Cic. Div. 1, 3; cf. id. ibd. 35; — not.: proficisco, ĕre, forel. Viform af frgd., Plaut. Mil. gl. 4, 8, 9, o. Turpil. ap. Non. — prŏfĭcŭus, 3, [proficio]: tienlig el. nyttig; - quibus mora potest esse proficua, Cassiod.

prōfĭtĕor, fessus sum, 2, v. dep. a. (o. n.), [pro, fateor]; I) „alm.": bekiender el. tilstaaer frit el. offenligen; - ita libenter confitetur, ut non solum fateri, sed etiam profiteri videatur, Cic. Caecin. 9; cf. id. Rab. perd. 5; - ogs. m. acc. c. inf.; profitentur, se nullum periculum recusare, Caes. B. G. 7, 2; cf. Cic. N. D. 1, 5; - ogs. m. de; ipsum postea de parricidio professum, Suet. Calig. 12; cf. id. Dom. 8; — II) „bef."; A) se aliquem: bekiende sig at være el. erklære sig derfor; - ∾ se grammaticum, Cic. Tusc. 2, 4; ∾ se legatum, Suet. Galb. 10; cf. id. Calig. 25; — 2) df. ogs. ∾ aliquid: at bekiende sig dertil, navnl. at udgive sig for en Lærer deri; - ∾ philosophiam, Cic. Pis. 29; men instituendum oratorem professi, Quintil. 1, 1, 21; — b) efteraugustisk ogs. absol., profiteri: at være offenlig Lærer el. Professor, Plin. Ep. 2, 18, o. id. 4, 11; — B) frivilligen at love el. tilsige el. tilbyde; - ego vero tibi profiteor atque polliceor eximium et singulare meum studium in omni genere officii, Cic. Fam. 5, 8; cf. id. R. Am. 53, o. Caes. B. C. 3, 19; men Ovid. Fast. 2, 198: Sumunt gentiles arma professa manus, (de kampfærdige Vaaben); — C) i Statssproget: offenligen at angive el.

anmælde; - ut aratores jugera sationum suarum profiterentur, Cic. Verr. 3,15; ∾ greges ovium ad publicanum, Varro; - ∾ nomina, (melde sig), Liv. 26, 18; ligel. profiteri ud. nomen, vid. Sall. Catil. 18, o. Vell. 2, 92; men Cic. Arch. 4: si sexaginta diebus apud praetorem essent professi; - men „overf.": In his poëta hic nomen profitetur suum, Ter. Eun. prol. in.; — 2) ∾ indicium: gjøre Angivelse; navnl. at angive sine Medskyldige; vid. Sall. Jug. 3, o. Tac. Ann. 6, 3; — III) partic. professus, 3, ogs. m. passiv Bem.: bekiendt, indrømmet, aabenbar; („poet." o. efteraug.); - Solaque deformem culpa professa facit, Ovid. Am. 3, 14, 6; ∾ dux, Justin.; — b) ds. som adv., ex professo: aabenbarligen; - pars securitatis et in hoc est, non ex professo eam petere, Senec. Ep. 14; - eftercl. ogs. de professo, Appul.

proflātus, us, m., [proflo]; I) „egenl.": Blæsen el. Blæst; - ∾ aestivo refrigerari (plantas), Colum. 5,9; — II) „overf.": Snorken el. at snorke; - Proflatu terrebat equos, Stat. — proflictus, 3, [fligo], men alene Gell. 15, 5, som Forklaring af profligatus: fordærvet. — *prōflīgātio, onis, f.: Ødelæggelse, bonorum, Auson.; o. — prōflīgātor, oris, m.: en Ødelægger, en Ødeland; - habebatur non ganeo et profligator, ut plerique sua haurientium, sed erudito luxu, Tac. Ann. 16, 18; — [profligo]. — prōflīgātus, 3, partic. o. adj. af flgd.

prōflīgo, avi, atum, 1, v. a., [fligo, ĕre]; I) oprdl.: nedslaaer, slaaer til Jorden; ds. sædv. i Krigssproget: ∾ copias hostium, (at slaae Fienden), Cic.; ∾ classem hostium primo impetu, Caes.; cf. Nep. Dat. 6; profligatis obversis, Tac. Ann. 12, 14; men ibd. 14, 36, profligare proelia (s. proeliantes, i. e. hostes); — II) oftest „fig."; A) „alm.": nedslaaer, fordærver, mishandler; - quum suis consiliis remp. profligasset, Cic. d. Or. 3, 1; cf. Liv. 33, 19, o. Nep. Pelop. 2; — B) „bef.": næsten at fuldende el. afgjøre el. tilendebringe; - committere ac profligare bellum, opp. commissum et profligatum bellum conficere, Liv. 21, 40; cf. Cic. Fam. 12, 30, ogs. id. Tusc. 5, 6; men sperans profligari plurimum posse, (at der kunde udrettes meget), Suet. Oth. 9; - ogs. bringer til Ende; res magna ex parte profligata, Lentul. ap. Cic. Fam. 12, 14; cf. Liv. 3, 50; — III) partic. profligatus, 3, ogs. som adj.; A) „alm.": nedslaaen, ulykkelig, fortvivlet; - quanto illum moerore afflictum esse et profligatum putatis? Cic. Catil. 2, 1; — B) „ethisk": fordærvet, forfalden, forbryderisk, homines, vid. id. Arch. 6; ogs. in superl., ∾ omnium mortalium, id. Verr. 3, 26; men ibd. act. 1, 3: judicia (Domstolene el. Retterne) perdita profligataque etc.; s. ogs. id. R. Am. 13; — C) efteraug. ogs. om Tiden: fremrykket; - profligatae aetatis homo, Senec. Ot. Sap. 29; men Gell. 15, 5, absol., in profligato esse, (nærme sig Enden).

prō.flo, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": at udblæse el. udpuste; - ∾ flammas, (om Tyren), Ovid. Fast. 1, 573; men Virg. Aen. 9, 325: tapetibus altis Exstructus toto proflabat pectore somnum, (ligesom udsnorkede Søvnen); men om Elephanten: ∾ iras, (fnyse af Harme), Plin. 8, 5; — II) „overf.": blæsende at opløse el. smelte; - massa aeris proflatur in primis; mox in proflatum additur etc., Plin. 34, 20.

†proflŭens, tis, partic. o. adj. af profluo; ds. — proflŭenter, adv.: flydende; ds. „fig.": let, uden Anstød, Cic. Tusc. 5, 18; - eftercl. ogs. om Talen: profluentius exsequi, (behandle udførligere), Gell. 14, 1; o. — proflŭentĭa, ae, f.: Fremstrømmen; ds. „fig." om Talen: inanis quaedam profluentia loquendi, (tomt Ordgyderi), Cic. Part. or. 23.

prō.flŭo, xi, xum, 3, v. n.; I) „egenl.": at flyde el. strømme frem el. ud deraf el. ud derimod; - Mosa profluit ex monte Vogeso, Caes.; profluit pituita a naribus, Colum.; men Cic. Div. 1, 44: si lacus ··· ad mare profluxisset; - ogs. absol. aqua profluens, Cic., Liv., quae profluit, Plin.: rindende Vand; ogs. profluens (sc. aqua); in profluentem conjectus, Cic. Inv. 2, 50; ogs. c. gen, profluens aquae, Vitruv.; — B) „bef." om Legemet: at være i en opløst Tilstand; - an astrictum corpus sit, an profluat, Cels.; profluit venter, id.; — II) „fig.": at flyde el. udgaae deraf, navnl. om Talen; vid. auct. ad Her. 4, 33; men Cic. Coel. 3, „alleg.": equidem ab his fontibus profluxi ad hominum famam etc.; men Tac. Ann. 11, 26: ∾ ad artes incognitas, (forfalde dertil): — III) partic. profluens, tis, ogs. som adj. (o. subst.); saal. profluens, tis, f., (sc. aqua: rindende Vand), s. ovenf.; — B) oftest „fig." om Talen og Udtrykket: flydende; - ∾ genus sermonis, Cic.; quodammodo profluens celeritas verborum, id. Brut. 61; - ogs. absol.: profluens quiddam ··· et canorum, id. d. Or. 3, 7; ∾ eloquentia, Tac. Ann. 13, 3.

*proflŭus, 3: flydende frem el. ud deraf, el. alm. flydende el. rindende; - profluo recessu (maris) numquam destitui, Colum. 8, 17; ∾ lacrimae, Sidon.; — proflŭvium, i, n.; I) „alm.": Udflyden el. Udstrømmen; (poet. o. efteraug.); - ∾ sanguinis per nares, Colum., ogs. ∾ narium, Plin., (Næseblod); cf. Lucr. 6, 1203; men ∾ urinae, Plin.; ∾ alvi, Cels.; — II) „bef."; A) tyndt Liv, Durkløb; - si profluvio laborat (corpus), Cels. praef.; — B) den maanedlige Renselse, Plin. 7, 13; — C) ∾ genitale, ogs. ∾ geniturae: Sæden i det dyriske Legeme, Plin.; o. — proflŭvius, 3: flydende; ds. „fig.": profluvia fide esse, (om den troløse Elsker), Caecil. ap. Priscian.; — II) subst. profluvius, i, m., ligesom profluvium: Flaad, Veget.; — [profluo].

prŏ.for, fatus sum, 1, v. dep. a. o. n.; I) „alm.": udsiger el. udtaler; ogs. alm. siger el. taler; - Tum breviter Dido, vultum demissa, profatur, Virg. Aen. 1, 561; cf. id. ibd. 4, 364; men Ovid. Met. 11, 290: quibus ille profatur, (hvilke han svarer); men vera profari, (sige Sandheden), Petron.; — II) „bef.": forudsiger, spaaer; - Pythia, quae tripode ex Phoebi lauroque profatur, Lucr. 1, 740; Delio profante, Petron. Sat. 89; — III) ogs. m. passiv Bem.; - quamquam sunt a me multa profata, etc., Lucr. 6, 80; — B) ds. subst. prŏfātum, i, n.; Sætning el. Sentens, ἀξίωμα, Varr. ap. Gell. 16, 8; — not.: Formerne profor o. profer forekomme ikke.

profringo, ĕre, v. a., [frango]: at giennembryde, at bryde el. bræcke; - pariter cervice gementes Profringunt inarata diu Pangaea juvenci, Stat. Theb. 10, 505. — prŏ.fŭgio, fūgi, 3, v. n. o. a.; I) neutr.: flygter bort el. derfra, ogs. derhen; ogs. „alm.": flygter, tager Flugten; - ∾ ex oppido, Caes.; hinc ··· extorres profugerunt, Cic. Verr. 3, 51; ∾ domo, id., in exsilium, id., pedibus (over Land) Hadrumetum, Caes.; — B) „bef.": ∾ ad aliquem, (tage sin Tilflugt til nogen), Cic. Att. 15, 21; cf. Caes. B. G. 5, 44; — II) act. (o. efteraug.): at flygte el. flye el. skye; - ∾ conspectum civium suorum, Senec., sedes suas, Colum.; ∾ natos, Plin. 7, 2, dominos, Curt. 10, 2.

prŏfŭgus, 3, [profugio]; I) „alm.": flygtig el. flygtende, som flygter el. som er flygter, - profugus ad rebelles, Tac. Ann. 1, 57; - ogs. c. gen.; profugus, regni, id. ibd. 15, 1, vinculorum, Plin.; - men Ovid. Her. 4, 155, absol.: Depuduit, profugusque pudor sua signa relinquit; - ogs. som er slaaen paa Flugt; - paucis amissis, profugi discedunt, Sall. Jug. 56; — II) „bef."; A) fordreven, landflygtig, forviist; - Hannibal patria profugus, Liv. 34, 60; ∾ Trojani, Sall.; men „poet.": ∾ classis, (hvorpaa nogen drager i Landflygtighed), Ovid.; men ∾ Penates, (som følge med de Landflygtige), Propert. 4, 1, 39; - ogs. absol.: Landsforviist el. Exsulant; Quamque potes profugo, nam potes, affer opem, Ovid. Pont. 2, 9, 6; cf. id. ibd. 3, 6, 39: An tu ··· Alloquio profugi credis inesse metum? — B) „overf.":

flygtig el. omvankende, uden fast Bopæl; – Te Dacus asper, te profugi Scythae ··· metuunt, etc., Hor. Od. 1, 35, 9.

*prŏfunde, adv: dybt; compar., ∾ mergere nares in bibendo, (om den drikkende Hest), Plin. 8, 66; o. — prŏfundĭtas, atis, f.; I) „alm.": Dybhed el. Dybde; (efterel. Ord); – corporum tres dimensiones: longitudo, latitudo, profunditas, Macrob. Somn. Scip. 1, 6; — II) „fig.": Vægt el. Værdighed, Anseelse; – civitas digna sui profunditate, Hadrian. ap. Vopisc. 8; ∾ disciplinae, Macrob.; — [profundus].

prŏ.fundo, fūdi, fūsum, 3; I) „egenl."; A) „alm.": udgyder el. udhælder, aquas sub mensa, Plin., vinum (hælde ud, spilde), Plaut.; men Ovid. Met. 13,636: Ture dato flammis vinoque in tura profuso; Nilus e lacu profusus, Plin.; amnis profusus monte, id.; – ∾ vim lacrimarum, Cic. d. Rep. 6, 14; ∾ sanguinem suum, id.; ligel. lacrimae se profuderunt, id.; men Liv. 23, 20: in questus flebiles ··· sese profuderunt, (brøde ud deri); — II) fig."; A) „overf."; I) at henstrække el. henkaste; - quum somnus membra profudit, Lucr. 4,761; bf. medial: profusus gemitu murmuro, Pacuv. ap Fest p.228, (Müll.); — 2) udryster el. udstøder el. frembringer deraf; – ∾ sonitus (pl.), Lucr., ignes, id.; men om Fødselen, id. 5, 226; – ∾ pectore voces, Catull. 64, 202; ∾ vocem, Cic., clamorem, id.; – quae ··· terrae fetu profunduntur, (Jordens Frembringelser), id. Leg. 1, 8; — 3) ∾ se: at udgyde sig, at styrte frem; – saal. om Bierne: quum se nova profundent examina, Colum.; men om de lette Tropper: omnis multitudo sagittariorum se profudit, Caes. B. C. 3, 93; – men om Rankerne: quae (vites) se nimium profuderunt, (med en altfor yppig Vært), Cic. d. Or. 2, 21; — B) „ment."; 1) henkaster el. bortkaster; – quae ego si non profundere et perdere videbor, etc., Cic. Fam. 5, 5; cf. Lucr. 4, 929; — 2) forbruger el. forøder; – Profundat, perdat, pereat, etc., Ter. Ad. 1, 2, 54; cf. Cic. Verr. 3, 67; ∾ patrimonium, id.; cf. id. Off. 2, 16; – men id. ibd. 1, 24, rosende: non modo pecuniam, sed etiam vitam profundere pro patria; — 3) ligesom udgyder derover; bf. anvender, forebringer; – omne odium ··· in me profudistis, Cic. Pis. 7; men omnes profudi vires animi atque ingenii mei, Cic. Att. 1, 18; — 4) ∾ se: at udgyde sig, at styrte frem el. derover; – voluptates ··· subito se nonnumquam profundunt atque ejiciunt universae, Cic. Coel. 31; men id. Att. 7, 3: si totum se ille in me profudisset, (havde udgydet sig imod mig, havde vist mig ubegrændset Tillid); — III) partic. profūsus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": udbredt, udstrakt, nedhængende el. flagrende, odl.; – cauda (boum) profusa usque ad calces, Varro; equi coma et cauda profusior, Pallad.; — B) „fig."; 1) „alm.": umaadelig, ødsel; – perditus ac profusus nepos, Cic. Quint. 12; cf. id. Verr. 1, 7; – ogs. c. gen.; alieni appetens, sui profusus, Sall. Catil. 5; – ogs. om Ting og Begreber; profusis sumptibus vivere, Cic. Quint. 30; ∾ luxuria etc., Vell. 2, 33; — 2) „bef."; a) gavmild; – mente profusa etc., Stat. Silv. 3, 1; de munifica profusus arca, Martial. 8, 38; — b) kostbar, bekostelig, overdaadig; – ∾ epulae, Cic. Mur. 36, convivia, Stat.; — c) umaadelig, overgiven; – laetitia efficit profusam hilaritatem, Cic. Tusc. 4, 7; ∾ genus jocandi, id.; ∾ cupido, Tac.; profusissima libido, Suet. Claud. 33;

prŏfundus, 3, [fundus, i]; I) „egenl."; dyb; – ∾ mare et immensum, Cic.; ∾ Danubius, Hor. Od. 4, 15, 21; ∾ fornax, Ovid. Met. 2, 229; ∾ valles, Stat.; – superl., profundissimus gurges, Cic. Sest. 45; — B) bf. subst., profundum, i, n.: Dybet; – esse in profundo aquae, Cic. Fin. 3, 14; ∾ maris, Suet. Tib. 40; profunda camporum, Justin. 41, 1; — 2) „bef." ogs. a) Havets Dyb el. Afgrund, Havet; – petet ille fugam penitusque profundo Vela dabit, Virg. Aen. 12, 263; ∾ vastum, Val. Fl., indomitum, Ovid.; genitor profundi, (i. e. Neptunus), id. Met. 11, 202; ∾ Pamphylium, Colum.; — b) comisk ogs. Svælget el. Maven; saal. Plaut. Capt. 1, 2, 79, i et Ordspil m. fundus: Profundum vendis tu quidem, haud fundum, mihi; — II) „fig."; A) „overf."; 1) dyb, tæt; – ∾ silvae, Lucr.; ursi villis profundioribus, Solin.; — 2) ligesom altus: høi; – ire per omnes Terrasque tractusque maris coelumque profundum, Virg. Ge. 4, 221; — b) bf. subst. profundum, i, n.: Høide; – ∾ altum coeli, Manil.; — 3) i stor Mængde, umaadelig; – ∾ merum, Stat.; — B) „ment." el. om Begreber; 1) dyb, bundløs, umaadelig; – ∾ libidines, vid. Cic. Pis. 21; ∾ avaritia, Sall.; ∾ vitia animi, Plin.; cf. Vell. 2, 125; – men om Udtrykkets uudtømmelige Fylde: Fervet immensusque ruit profundo Pindarus ore, Hor. Od. 4, 2, 7; — 2) subst. profundum, i, n.; a) Afgrund; – in profundum ultimarum miseriarum abjectus, Val. Max. 2, 10, 6; cf. id. 9, 1, extern. 2, oftere; — b) det Ubekiendte; – quae in profundo esse dicuntur (legata), Digest.

prŏfūse, adv. af profusus und. profundo; I) „egenl.": kostbart, med stor Bekostning; – aedes profuse exstructa, Suet. Aug. 72; in superl., id. ibd. 75; — II) „fig.": umaadeligen, uregelmæssigen, overgivent; – profuse tendentes in castra, (i Uorden), Liv. 10, 36; ∾ prolixeque laudare, Gell. 5, 1; – compar., eo profusius etc., Sall. Catil. 13.

*prŏfūsĭo, onis f.; I) „egenl.": Udgydelse; – ∾ sanguinis: Blodudtømmelse, Cels.; ∾ alvi, id.; — b) sild. in pl. profusiones: Drikoffere paa de Dødes Grave, Inscriptt.; — II) „overf.": Bortkastelse, Bortødslen; – infinitae sumptuum profusiones, Vitruv.; cf. Suet. Ner. 30; ∾ nimia, Plin. Ep 2, 4; o. — prŏfūsor, oris, m.: som forøder el. bortkaster, (opp. dispensator), Tertull.; — [profundo]. — prŏfūsus, 3, partic. o. adj. af profundo.

prŏgemmans, tis, partic., [gemmo]: som sætter el. faaer Knopper; – palmis incipientibus et progemmantibus etc., Colum. 4, 27. — prŏ.gĕner, i, m., i. e. maritus neptis, (Manden til en Sønnedatter el. Datterdatter), vid. Suet. Aug. 19, o. Tac. Hist. 5, 9; er Correlat til prosocer o. prosocrus, Digest. — prŏgĕnĕrātĭo, onis, f.: Avling, Forplantning, Tillæg; – ∾ mularum, jumentorum, Plin.; af — prŏ.gĕnĕro, are, v. a.: at avle el. forplante; sædv. om Dyr og Fugle; – nec ··· Progenerant aquilae columbam, vid. Hor. Od. 4, 4, 31; fetus quonam modo progenerent (apes), Plin.; cf. Colum. 7, 3; – ogs. om Værterne; ut progenerare possit (resex el. pampinarius), id. 3, 10.

*prŏgĕnĭes, ēi, f.; I) „egenl.", in abstracto: Slægt, Stamme, Familie; ogs. Herkomst; – quo propius aberat ab ortu et progenie divina (antiquitas), Cic. Tusc. 1, 12; cf. Ter. Phorm. 2, 3, 48; men Cic. d. Rep. 2, 12: virtutem et sapientiam ··· non progeniem, quaeri oportere; — II) „overf." in concreto: den el. de Nedstammende, Barn el. Børn, Afkom el. Efterkommere, (ogs. Slægt el. Familie); – se progeniem esse deorum etc., Cic. Univ. 11; tanta orbatus progenie (Priamus, i. e. tot filiis), id. Tusc. 1, 35; cf. Virg. Aen. 10, 471, o. Nep. Cim. 1; men nepotum ··· liberorum progeniem etc., Liv. 1, 13; cf. id. 45, 41; – men absol. id. 42, 52: Macedonia progeniem ediderat, (ungt Mandskab); – ogs. in pl., Senec. Consol. ad Polyb. 30: quid dicam duces ducumque progenies, etc.? — ogs. om Dyrene: Yngel el. Afkom; in omni genere quadrupedum ··· patri similior est progenies, quam matri, Colum. 7, 9; cf. Virg. Ge. 1, 414; – ogs. om Værterne; quum sint ipsa duo jugera (d. e. Plantningen derpaa) unius vitis progenies, Colum. 3, 9; — b) „poet. overf.": en Digtning (som Digterens Afkom); – Palladis exemplo de me sine matre creata Carmina sunt; stirps haec progeniesque mea est, Ovid. Trist. 3, 14, 13; — not.: forældet gen. sing. progenii, Pacuv. ap. Non.; o. — prŏgĕnĭtor, oris, m.:

Stamfader el. Stamherre, Nep. Ages. 1; cf. Ovid. Met. 11, 319; — [progigno]. — progĕnĭtus, 3, partic. af progigno.

prōgermĭno, are, v. n.: at fremspire; – antequam surculus progerminat, Colum. 4, 10. — prō.gĕro, gessi, gestum, 3, v. a.; I) „alm.": bærer el. bringer ud deraf el. videre; (efteraug. Ord); – ∾ defunctos (om Bierne), Plin. 11, 20; urcei, quibus oleum progeritur (hældes deraf el. deri), Colum. 12, 50; — II) „overf.": at bære foran el. til Skue, Appul. — prōgestans, tis, partic., [gesto]: bærende foran sig; – progestans nucleos sinu, Appul.

prō.gigno, gĕnŭi, gĕnĭtum, 3, v. a.; I) „egenl.": fremavler el. avler el. bringer til Verden el. for Lyset; – Neque gnatu'st, neque progignetur ··· Cui factum melius velim, Plaut. Truc. 4, 1, in.; qui lumen illud (Catonem Uticensem) progenuit, Cic. Off. 3, 16; men „poet.": te saevae progenuere ferae, Ovid. Her. 7, 38; cf. Virg. Aen. 4, 180; – ogs. om Væxterne: quae ex iis (seminibus) progignantur, Cic. Div. 1, 56; cf. Catull. 64, 89; — II) „poet. overf.": at frembringe el. foraarsage; – ∾ novos rerum ··· motus, Lucr. 2, 80; cf. id. 4, 674.

prognārĭter, adv., [gnarus]; oprdl.: meget kyndigen el. dygtigen; (forel. Ord); – vid. Enn. Ann. 5, 6; men age, indica prognariter, (nøie el. bestemt), Plaut. Pers. 4, 4, 39. — prognātĭo, onis, f.: Fødsel, Capella; af — prognātus, 3, partic., [gnatus f. natus, af nascor]; I) „egenl.": født el. avlet el. udsprungen deraf; oftere c. abl. pers.; – Romulus deo prognatus, deus ipse, Liv. 1, 40; Davo prognatus patre, Plaut.; men ille ··· Tantalo prognatus, Pelope natus, (d. e. Atreus, Sønnesøn af Tantalus, Søn af Pelops), Cic. Tusc. 3, 12; Semet prognatos, (i. e. suos filios), Hor. Sat. 1, 6, 78; – ogs. nedstammende derfra; ipsi erant ex Cimbris prognati, Caes. B. G. 2, 29; cf. ibd. 6, 17; – men Plaut. Casin. 2, 6, 46: Herculei prognati (subst.: hans Efterkommere); — II) „overf." om Planter el. Væxter: opvoxen; – arundines in palude prognatae, Plin. 9, 23; cf. Catull. 64, in.: Deliaco quondam prognatae vertice pinus.

Progne, es, f., f. und. Procne. — prognostĭcum, (-on), i, n., προγνωστικόν, (i. e. praesagiendi vim habens, sc. σημεῖον): Varsel, bes. Veirmærke; – si prognostica nostra vera sunt, Cic. Att. 15, 16; — not.: Prognostica, orum, n., (ligesom Veirmærkerne), er Titelen paa Cicero's Oversættelse af Aratus's Digt Προγνωστικά; de til os komne Brudstykker deraf har Orell.

prŏgramma, atis, n., πρόγραμμα: skriftlig Bekiendtgiørelse af et Lovbud, opslaaet Edict el. Manifest; (efterel. Ord); vid. Vulcat. Avid. Cass. 6, o. Cod. Just. — progredio, ĕre, f. und. flgd., not. — progrĕdĭor, gressus sum, 3, v. dep. n., [gradior]; I) „egenl.": gaaer el. drager el. rykker frem el. fremad el. forud el. videre; – ut regredi, quam progredi mallent, vid. Cic. Off. 1, 10; ∾ foras, Plaut., ex domo, Cic. Coel. 24, in publicum, Justin.; ogs. absol.: de progrediendo cogitare, (at gaae ud, at komme i Luften), Plin.; – bf. ofte i Krigsfproget; progressus ante signa, Liv., longius a castris, Caes.; ∾ in locum iniquum, id. B. C. 1, 45; ∾ ad Inalpinos cum exercitu, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 4; ∾ ad urbem, ad amnem, Liv.; men ∾ obviam alicui, id. 7, 10; cf. Virg. Aen. 11, 608; – naves audacius progressae, Caes. B. C. 3, 24; — II) „fig.": at gaae el. stride frem el. fremad el. videre frem dertil; – paulum aetate progressus, (noget til Aars), Cic. d. Senect. 10; progredientibus aetatibus etc., id. Fin. 5, 15; – procedere et progredi, id., in virtute, id.; quoad (hvorvidt) progredi potuerit hominis amentia, id. Phil. 11, 3; cf. id. Lael. 11; divinatio ··· ultra conjecturam progredi non potest, id. Div. 1, 14; men paulum aliquid ultra primas litteras progressi, Quintil. 1, 1, 8; absurdam in adulationem progressus, Tac. Ann. 3, 47; —not. a: progredi (imperat.) f. progredere, Novius ap. Non.; —not. b: compar. progressior, Tertull.

*prōgressĭo, onis, f.: Fremadgaaen el. Fremadskriden; bf. „fig."; I) „alm.": Fremgang, Tilvæxt, Tiltagen; – suis progressionibus usa augentur (principia rerum), Cic. Fin. 5, 21; si qua est ad virtutem facta progressio, id. Off. 3, 3; cf. id. Tusc. 4, 1; — II) som rhetorisk Figur: Overgangen til det Stærkere, Cic. d. Or. 3, 54; (cf. Quintil. 8, 4, 4, hvor ogs. citeres Cic. Verr. 5, 66: facinus est, vincire civem Rom., scelus verberare, etc.); o. — prōgressor, oris, m.: som strider fremad, Augustin.; — [progredior].

1. prōgressus, 3, partic. af progredior. — 2. prōgressus, us, m., [progredior]; I) „egenl.": Fremadgaaen el. Fremadskriden; bf. Reise el. Bortreise; – progressum praecipitem etc., Cic. Att. 2, 21; – ogs. Fremrykken; progressu aliquem arcere, id. Phil. 11, 2; ogs. fremadskridende Bevægelse, som Stiernernes, id. N. D. 2, 20; — B) bf. concret: fremspringende Dam el. Dæmning; – aggeribus expediantur progressus, Vitruv. 5, 12; — II) „fig."; A) „alm.": Fremskriden, Fremgang, Tilvæxt; – ∾ aetatis, Cic. Phil. 5, 17; in studiis tantos progressus facere, id. Tusc. 4, 19; cf. id. N. D. 1, 6, o. Nep. Cat. 3; — B) „bes.": Begivenhedernes Udvikling; – homo causas rerum videt, earum progressus et quasi antecessiones non ignorat, id. Off. 1, 4.

prō.gŭbernātor, oris, m.: Understyrmand, Caecil. ap. Non. — prŏgymnastes, ae, m., προγυμναστής: som foretager Legemsøvelser, for at anvise el. veilede en anden dertil, Senec. Ep. 83.

proh, interj., f. und. 2. pro. — prŏhĭbĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. a., [habeo]; I) „egenl."; A) „alm.": holder derfra, holder borte, afværger, afvender, forhindrer, aliquem el. aliquid, m. ab, el. c. abl., el. m. ut, ne, quominus, el. m. acc. c. inf., ogs. m. blot acc., field. m. de el. m. dat. el. gen.; – quo illum ab illa prohibeas, Plaut.; ∾ praedones procul ab insula Sicilia, Cic. Verr. 4, 64; ∾ hostem a pugna, Caes.; ∾ vim hostium ab oppidis, id.; ∾ se suosque ab injuria, id. B. G. 2, 28; men ∾ aliquem a familiaritate, etc., Cic. Phil. 2, 18; – ∾ exercitum itinere, Caes. B. G. 1, 10; cf. id. ibd. 15; men m. blot abl.: non prohibere aqua profluente, Cic. Off. 1, 16; – men vim de classe prohibuit Vulcaniam, Lucil. ap. Non.; – men obsecro, parentesne meos mihi prohibeas? Plaut. Curc. 5, 2, 7; cf. id. Asin. 5, 1, 4: Pietas, pater, oculis dolorem prohibet; – men ∾ Poenos aquilae, Sil. 6, 27; – dii prohibeant, ut etc., Cic. R. Am. 52; quod potuisti prohibere, ne fieret, id. Div. in Caecil. 10; men hiemem prohibuisse, quo minus etc., id. Fam. 12, 5; – male etiam, qui peregrinos urbibus uti prohibent, etc., Cic. Off. 3, 11; audeat proloqui, se delectum haberi prohibiturum, Liv. 4, 2; – fremdeles m. blot acc.; Mars pater, ut tu morbos ··· prohibessis etc., Cat. R. R. 141; cf. Cic. Catil. 2, 12; hvf. pass., id. Off. 1, 25: prohibenda maxime est ira in puniendo; – bf. ofte i Udraab; Si eveniat, quod dii prohibeant (hvad Guderne forbyde), discessio, Ter. Andr. 3, 3, 36; cf. id. Hec. 2, 1, 10: di mala prohibeant! ligel. Virg. Aen. 3, 265: Di prohibete minas! men deos quaeso, ut istaec prohibeant, Ter. Ad. 2, 4, 11; — B) „bes.": forbyder, forhindrer; – lex recta imperans, prohibens contraria, Cic. N. D. 1, 14; ligel. lex prohibet, c. inf., Quintil. 5, 10, 104; hvf. id. 6, 1, 7, in pass.: Athenis affectus movere etiam per praeconem prohibebatur orator; — II) beskyttende at holde (nogen) borte derfra, at beskytte derimod; m. ab, el. m. blot abl.; – a quo periculo prohibete rem publicam, Cic. Manil. 7; cf. id. Brut. 96; – Haec ··· damna ··· Me uxore prohibent, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 105; ∾ cives calamitate, Cic., tenuiores injuria, id.; – forel. ogs. m. dobbelt acc.; id te Juppiter Prohibessit (derfra bevare J.

dig)! Plaut. Pseud. 1, 1, 11; — not.: prohibessis, it, int, forcl. f. prohibueris, etc., Cato, Plaut., Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); - prohibeat, per synaeresin, som dactylus, Lucr. 1, 976.

*prŏhĭbĭtĭo, onis, f.: Tilbageholdelse, Forhindring; - quamquam illa non poena, sed prohibitio sceleris fuit, Cic. frgm. ap. Quintil. 9, 2, 18; o. — prŏhĭbĭtor, oris, m.: som holder noget borte; - ∾ Aesculapius valetudinum pessimarum, Arnob.; — [prohibeo]. — prŏhĭbĭtōrĭus, 3, [prohibitor]: som holder tilbage derfra; - ∾ avis, Plin. 10, 17; ∾ interdictum, Digest. — prŏhĭbĭtus, 3, partic. af prohibeo. — prŏ.hinc, adv., ligesom proinde: derfor, af den Grund, Appul.

prŏin, adv.; forkortet af flgd.; hos Plaut. o. Ter. sædv. monosyll.; men disyll., Catull. 20, 16. — prŏ-.inde, adv.; (ogs. disyll., s. Virg. l. c. in fin.); I) sammenlignende: netop saaledes, paa samme Vis el. Maade, ligesom; a) sædv. m. flgd. atque (el. ac), ogs. m. quasi, sjeld. m. ut el. in el. m. quam; - quoniam etc., proinde habeo, ac si scripsisses, etc., Cic. Att. 3, 13; proinde aestimans, ac si usus esset, Caes. B. C. 3, 1; cf. Lucr. 3, 1048; - Proinde expiscare, quasi non nosses, Ter. Phorm. 2, 3, 35; cf. id. Heaut. 1, 1, 13; ligel. proinde quasi etc., Cic. Mil. 31, o. id. Tusc. 1, 36; - proinde adeo, ut me velle intellegis, Plaut. Amph. 3, 3, 27; men i omvendt Stilling: Ideo quia, ut vos domi mihi eritis, proinde ego ero fama foris, Ter. Hec. 2, 1, 21; cf. Lucr. 4, 652; — b) absol.; - cultu non proinde speciosus, Petron. Sat. 83; ut, sive dulcis esset sapor uvae, sive acidus, proinde aestimarent, Colum 11, 2; ligel. Justin. 41, 3: proinde secunda adversaque silentio tegunt; — II) tilskyndende: derfor, altsaa, fremdeles, ifølge deraf; - Proinde hinc vos amolimini, Ter. Andr. 4, 2, 24; cf. id. ibd. 2, 4, 5; proinde aut exeant, aut quiescant, Cic. Catil. 2, 5; cf. Caes. B. G. 7, 38, o. Sall. Jug. 49; ligel. Virg. Aen. 11, 383: Proinde tona eloquio, etc.

prŏjecte, adv. af projectus und. projicio: skødesløst, Tertull. — *prŏjectīcius, (-tius), 3: henkastet, udsat; (for- o. efterkl. Ord); - ∾ puella, Plaut. Cist. 1, 3, 43; men „overf.": ∾ homo, (nedkastet, ydmyg), Ammian.; o. — prŏjectĭo, onis, f.: at kaste frem el. fremad; - ∾ brachii, Armens Udstrækning, Cic. Orat. 18, (opp. contractio); — II) „overf." o. concret: fremstaaende Del af Bygningen, en Udbygning; ogs. Ret til at have en saadan; - ∾ super vicini solum, Digest.; — [projicio].

prŏjecto, are, v. a., intens. af projicio: henkaster; men alene „fig." o. forcl.: udskælder, beskæmmer, Plaut. Bacch. 3, 6, 38, inc., s. und. protecto nr. II; men in pass.: projector, quod tu peccas, (jeg hører ilde for dine Feil), Enn. ap. Rufin. d. Fig. sentent. — *prŏjectōrĭus, 3, i d. sildv. Medicin: afførende; - ∾ vis, Theod. Prisc.; ∾ virtutis herba, Aemil. Macer; o. — prŏjectūra, ae, f.: i Bygningskunsten, ligesom projectio nr. II: det Fremstaaende el. Udtrædende; - ∾ spirarum, Vitruv., cymatii, id. — 1. prŏjectus, 3, partic. af projicio. — 2. projectus, us, [projicio]: Fremragning, Udstrækning; (men alene in abl.); - ∾ corporis, Lucr. 3, 1000; ∾ frondis, Plin. 17, 19.

prŏjĭcĭo, jēci, jectum, 3, v. a., [jacio]; I) „egentl."; A) „alm."; a) kaster ud el. bort, kaster fra mig; - ∾ aurum, Hor. Sat. 2, 3, 100; ∾ galeam ante pedes, Virg. Aen. 5, 673; - ogs. holder el. strækker hen for mig; projecto laeva scuto, Liv. 7, 10; cf. Nep. Chabr. 1; men Virg. Aen. 10, 587: projecto ··· pede laevo; cf. Cic. d. Or. 3, 59; projecta lingua, Lucan; — b) kaster derfor el. derhen el. derpaa el. deri; - Projectum adoraris cibum, Hor. Epod. 6, 10; ∾ aliquid in ignem, Caes., in medium, Virg.; men id. Aen. 12, 255: praedamque ex unguibus ales Projecit fluvio (s. in fluvium); ∾ aquilam intra vallum, Caes. B. G. 4, 36; - ∾ se: kaste sig ned, styrte ned, ex navi, id.; Tum super exanimem sese projecit amicum, Virg. Aen. 9, 444; ad pedes alicujus, Cic.; men ∾ se in forum, Liv., in flumen, Curt.; - bf. projectus, 3: nedkastet (som bedende), ad pedes suorum, Caes., ante simulacra, id.; ogs. henkastet, liggende: viridi projectus in antro, Virg. Ecl. 1, 76; men cadavera projecta, (henslængte), Varro; — c) kaster fra mig, bortkaster, arma, Caes. B. C. 3, 98; projectis insignibus etc., Hor. Sat. 2, 7, 53; men Plaut. Cist. 2, 3, 74: jussit parvam projici (lod hende udsætte); Ego eam projeci, etc.; — d) omstyrter, kaster til Jorden; - ∾ effigies alicujus, Tac.; men fontem qui projicit urna, (i. e. Aquarius), Manil.; men ∾ lacrimas (udgyde), auct. B. Al. 24; — B) „bef."; 1) lader træde frem ved at bygge; hvf. jus projiciendi, Digest.: Ret til at have en Udbygning; bf. pass., projici: at staae el. rage frem; - quod ··· tectum projiceretur, Cic. Top. 4; — 2) ligesom kaster ud, forjager el. fordriver; - quod tantam pestem (urbs) ··· projecerit foras, Cic. Catil. 2, 1; immeritumque pater projecit ab urbe, Ovid. Met. 15, 504; - ogs. forviser, relegerer, nepotem in insulam, Tac. Ann. 1, 3; cf. ibd. 4, 71; — II) „fig."; A) bortkaster, lader fare, opgiver, forsmaaer; - nec pro his libertatem, sed pro libertate haec projicias, Cic. Phil. 13, 3; ∾ animos, Virg., patriam virtutem, Caes., spem salutis, Plin. Ep.; cf. Hor. A. P. 97; - men m. Personsobject: nonne extremam pati fortunam paratos projecit ille (opgav el. forlod dem)? Caes. B. C. 2, 32; — B) ∾ se; 1) at kaste sig (begerligen) derover; - si qui se in hoc judicium forte projecerint, Cic. Coel. 9; — b) ogs. m. Begrebssubject; - si etc., quo libido non se proripiet ac projiciet, etc.? id. Fin. 2, 22; — 2) at styrte sig i Fare; - ne me projiciam etc., Cic. Att. 9, 6; cf. id. ibd. 10: si una projeceris te; — b) at nedlade sig dertil; - in muliebres fletus se projicere, Liv. 25, 37; — C) at udsætte el. henskyde til en sildigere Tid; - qui (candidati) ultra quinquennium projiciantur, Tac. Ann. 2, 36; — III) partic. projectus, 3, ogs. som adj.; A) „egentl.": udstrakt, henstrakt, fremtrædende el. fremspringende, odl.; - urbs erat ··· ita projecta in altum, ut etc., Cic. Verr. 4, 10; Hinc altas cautes projectaque saxa Pachyni Radimus, Virg. Aen. 3, 699; insula a septentrione in meredieim projecta, Plin. 3, 12; - venter projectus, projectior, Suet. Ner. 51, o. id. Tit. 3; — 2) bf. subst., projectum, i, n.: fremspringende Del af en Bygning, Digest.; — B) „fig."; 1) fremtrædende el. fremragende; ∾ audacia, Cic. Cluent. 65, justitia, id. d. Rep. 3, 7; — 2) hengiven dertil, umaadelig deri; - homo ad audendum projectus, (dumdristig), Cic. Verr. 1, 1; homines in verba projecti, (mundkaade), Gell. 1, 15; - superl., projectissima ad libidinem gens, Tac. Hist. 5, 5; — 3) henkastet, daarlig, slet; - non esse ··· omnino ··· projectum consulare imperium, (saa aldeles nedværdiget el. afkræftet), Liv. 2, 27; tam projectae servientium patientiae (taedere), Tac. Ann. 3, 65; - compar., quid nobis projectius? Prudent.; — b) bf. vultus projectus et degener: nedslaaen el. forknyt Mine, Tac. Hist. 3, 65.

prŏ.lābor, lapsus sum, 3, v. dep. n.; I) „egentl."; a) at glide el. falde forover, at bevæge sig fremad; - At canis ad caudam serpens prolabitur Argo, Cic. (poët.) N. D. 2, 44; men Liv. 44, 5: leniter prolabi, (om den paa en Skraaning glidende Elephant); — b) at glide el. falde ned, ex equo, Liv. 27, 27; cf. ibd. 32; men id. 1, 56: velut si prolapsus cecidisset, (var gleden el. falden); prolapsus ex arbore, Plin.; cf. Propert. 1, 20, 47; men prolapsa Pergama, (det faldne Troja), Virg.; cf. Tac. Ann. 14, 27; — II) „fig."; A) „alm.": at gaae el. komme videre; at skride frem dertil; - libenter frater ad istam orationem tecum

prolaberer, Cic. Leg. 1, 20; me longius prolapsum esse, quam etc., id. Caecin. 35; ∾ in misericordiam, Liv. 30, 12, in rabiem, Tac. Ann. 1, 31, ad seditiones, id., ad jurgia, id.; cf. id. Ann. 11, 17; — B) „bef.": 1) at falde el. feile, at forvilde sig; – ut permultis in rebus prolaberer, Cic. Quint. 24; se cupiditate prolapsos etc., id. Att. 1, 17; men Plin. 28, 29: virum alias sagacem nimio juvandi mortales studio prolapsum; — b) at undslippe; – ab aliqua cupiditate prolapsum verbum etc., Cic. Font. 9; — 2) at forfalde el. gaae til Grunde, at forværres el. fordærves; – disciplina militaris prolapsa, Liv. 8, 7; rem prope prolapsam restituere, id.; cf. id. 23, 5; – ad id prolapsae (feminae: der vare faldne saa dybt), Tac. Ann. 12, 53; cf. Cic. Div. 2, 2: ita prolapsa (juventus), ut etc.; ogs. absol. prolabi: at forarmes, Tac. Ann. 3, 55; df. — prōlapsio, onis, f.; I) Snublen, Falden, Fald; – sine casu aliquo aut prolapsione (insistere aut ingredi), Cic. Coel. 17; — II) Sammenstyrtning el. Indstyrtning, aedificiorum, Suet. Aug. 30. — prolapsus, 3, partic. af prolabor.

prōlātio, onis, f., [1. prolatus, profero]; „egenl.": Føren el. Bringen frem el. fremad el. videre; df. sædv. „fig."; A) „alm."; 1) Udvidelse, finium, Liv. 31, 5; — 2) df. Udsættelse; – ad prolationem judicii biduum etc., id. Rab. perd. 3; df. rerum prolatio, (ligesom res prolatae, f. und. profero): Forretningernes Udsættelse (el. Ferierne), id. Att. 7, 12; – ogs. uden gen.; omnem prolationem etc., Tac. Hist. 2, 82; men Quantumvis prolationum, Plaut. Mil. gl. 2, 2, 98; — B) „bef.": Fremføren, Anførelse, Anbringelse, Fortælling; – ∾ exemplorum, Cic. Orat. 34; – men ∾ nominum Latinorum, (Udtalen deraf), vid. Liv. 22, 13.

prōlāto, avi, atum, 1, v. a., [prolatus, profero]; I) „egenl.": udvider, forstørrer; – ∾ agros, Tac., villam, Colum., rem rusticam, id.; – ∾ vitam, (vedblive at leve), Tac. Ann. 11, 37; cf. Lucr. 1, 982; — II) „overf.": udsætter el. opsætter, consultationes, Sall., comitia, Liv.; prolatatum bellum etc., Tac. Ann. 13, 34; dubitando et dies prolatando, Sall. Catil. 43; men absol.: id (malum) opprimi sustentando ac prolatando nullo pacto potest, Cic. Catil. 4, 3. — 1. prōlātus, 3, partic. af profero. — 2. prōlātus, us, m., [profero]: = prolatio, in abl. sing., Tertull.

prōlectĭbĭlis, e, [prolicio]: lokkende, Sidon., inc. — prōlecto, avi, atum, 1, v. a., intens. af prolicio; I) „egenl.": fremlokker; – prolectante gaudio (lacrimas), Appul.; — II) „fig.": lokker el. forleder el. forfører dertil; – ∾ egentes et leves spe largitionis etc., Cic. Flacc. 8; cf. Plaut. Bacch. 3, 6, 38: etiamne ultro tuis me prolectas probris? (al. productas); Praeda puellares animos prolectat inanis, Ovid. Fast. 4, 433. — prōlepsis, is, f., πρόληψις, (i. e. anticipatio: Forudtagen): en Talefigur, hvorved et Navn, der endnu ikke var til, bruges som tilværende; saal. Lavinia litora, Virg. Aen. in.; cf. ibd. 6, 366, ogs. Gell. 10, 16.

prōles, is, f., [af pro o. oleo, olesco, hvf. ogs. adolesco]: hvad der vorer el. er voxet til el. op, Yngel el. Afkom; df. navnl. om Mennesker: Barn el. Børn, Efterkommere; hvf. collectivt: Afkom el. Slægt, progenies; (oftest „poet."; hvorom dog Cic. d. Or. 3, 38: nec fugerim dicere prolem aut subolem, aut effari, etc.); – tua postuma proles, (din yngste Søn), Virg. Aen. 6, 763; men prolem est enixa gemellam, (d. e. Tvillinger), Ovid. Met. 9, 452; ∾ Apollinea (i. e. Aesculapius), id. ibd. 15, 533, Latōia, (i. e. Apollo et Diana), id. Trist. 5, 1, 57; ∾ altera Saturni, (i. e. Juno), Virg. Aen. 12, 830; ∾ rustica Bacchi, (i. e. Priapus), Tibull. 1, 4, 7; ∾ Minyēïa (i. e. Minyeïdes, el. filiae Minyae), Ovid. Met. 4, 389; men ∾ fulminis, (i. e. Bacchus), Senec. Med.; – propagando procudere prolem, Lucr. 5, 854; cf. Virg. Aen. 1, 75, o. Hor. Od. 3, 6, 38; men Virg. Aen. 7, 50: Filius huic, fato divum, prolesque virilis Nulla fuit, etc.; ∾ ferrea, Cic. N. D. 2, 63, (e poëta: Jernalderens Slægt el. Mennesker); cf. Ovid. Met. 1, 113: Postquam etc., subiit argentea proles, Auro deterior, fulvo pretiosior aere; – ogs. i Prosa; Brutorum et Aemiliorum proles etc., Sall. Or. Lepidi ad populum; ligel. ∾ illa, (hin Slægt), Cic. d. Rep. 6, 21; cf. id. ibd. 2, 22, und. proletarius; ligel. Rhoetos, Tuscorum prolem etc., Plin. 3, 24; – ogs. om Dyrene; hinc nova proles etc., Lucr. 1, 260; ligel. ∾ duellica equorum, id.; cf. Virg. Ge. 3, 65 o. 541; si est generosa proles (caprarum), Colum.; – „poet." ogs. om Planterne: prolem tarde nascentis olivae, (Bærrene deraf), Virg. Ge. 2, 3; men in pl.: privignasque rogat proles, Colum (poët.) 10, 163; — II) „overf."; A) det unge Mandskab; – equitum peditumque prolem describunto, Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); Sternitur Arcadiae proles etc., Virg. Aen. 10, 429; — B) eftercl. er pl. proles f. testes el. Testiklerne, Arnob.

prōlētārĭus, i, m., [proles]; df. proletarii, (som tiene Staten med deres Afkom), Cic. d. Rep. 2, 22: den af K. Servius Tullius indførte Benævnelse paa Borgere af den laveste og ubemidlede Classe, ut ex iis quasi proles civitatis exspectari videretur; opp. assiduus (ab assibus, i. e. aere dando); vid. frgm. XII tabb. ap. Gell. 16, 10, hvor ogs. f. Enn. l. c.; cf. Liv. 1, 43, o. Fest. p. 222, (Müll.); — II) „overf." o. adj.: lav el. almindelig; – Nam proletario sermone nunc quidem, hospes, utere, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 157. — prō.lĕvo, are, v. a.: trækker el. drager frem el. ud deraf, Tertull.

prōlĭbo, are, v. a.: offrer (Drikoffer); – ∾ diis vina, Plin.; men impers. pass.: fictilibus prolibatur simpuviis, id. 35, 46. — prō.lĭcĕo, cŭi, 2, v. n., [liqueo]: at rinde el. flyde ud el. frem; – ubi prolicuit dulcis unda, Varr. ap. Isid. — prōlĭcio, ĕre, v. a., [lacio]: lokker frem el. ud, Plaut. Curc. 1, 2, 2; cf. Ovid. A. A. 1, 718; ogs. alm. lokker el. pirrer; ∾ aliquem ad spem, Tac. Ann. 3, 73. — prō.lĭmen, ĭnis, n.: Sted foran Dørtærskelen, Hieronym. — prōlĭquātus, 3, partic., [liquo]: flydendegiort el. flydende, Appul.

prōlixe, adv. af prolixus; oprdl.: vidt el. vide; – ∾ foliata arbor, (med lange Blade), Appul.; – oftest „fig."; A) „alm.": overflødigen; – ∾ promittere, (giøre store Løfter), Cic. Fam. 7, 5; (in delectu) parum prolixe respondere (sc. ad nomina: lade sig ugierne indskrive til Krigstieneste), id. Att. 7, 14; – compar., Accipit homo nemo melius prorsum neque prolixius, (ingen beverter bedre), Ter. Eun. 5, 8, 52; — B) „bef.": velvilligen, omhyggeligen; – age prolixe, (vis dig gavmild), Ter. Ad. 5, 8, 20; prolixius fovere aliquem, Suet. Tit. 7.

*prōlixĭtas, atis, f.; I) „egenl.": vid Længde el. Udstrækning; (eftercl. Ord); – ∾ terrae, Appul., (opp. latitudo); – ∾ temporis, Digest.; II) „overf.": Talens Vidtløftighed, Arnob.; — prōlixĭtūdo, inis, f.: = frgd. nr. II; – ∾ fandi, Pacuv. ap. Non.; o. — prōlixo, are, v. a.: udstrækker; – ∾ aciem ferramenti, Colum. 4, 24; — [af flgd.].

prōlixus, 3, [laxus]; I) „egenl.": vidt udstrakt, vid, bred, lang, osv.; – Capillus sparsus, prolixus, etc., Ter. Heaut. 2, 3, 49; ∾ cauda, (opp. brevis), Varro; ∾ arbores, id.; men corpore prolixo, ligel. prolixior arator, Colum.; prolixiora quaedam nascuntur, Varro; — II) „fig."; A) „alm.": vid, udstrakt, lang; (for- o. eftercl.); – prolixae aetatis homines, (af en høi Alder), Digest.; prolixioris temporis spatium, ibd.; men non tam prolixo provolat ictu, Lucr. 4, 1238, (ikke saa langt); – superl., ∾ labor, Jul. Val. Res. g. Al. M.; – neutr. prolixum ogs. som adv.; ∾ ejulare, Appul.; — B) „bef."; 1) om Talen: vidtløftig; – ne

sim prolixus, Macrob. Sat. 3, 7; — b) om Begreber: omfattende; - longe prolixius esse ··· mortales, quam homines, Gell. 13, 28; — 2) om Livsforholde, Begivenheder, odl.: gunstig, lykkelig; - solere plerisque hominibus rebus secundis atque prolixis atque prosperis animum excellere, Cat. ap. Gell. 7, 3; cf. Cic. Att. 1, 1: cetera spero prolixa esse; — 3) om Charakteren, Handlemaaden, odl.: villig el. venlig, hielpsom, odl.; - de tua prolixa beneficaque natura etc., Cic. Fam. 3, 8; cf. id. Att. 16, 16, C; men id. ibd. 6, 3: non in Pompejum prolixior, quam in Brutum.

prōlŏcūtor, (-quūtor), oris, m., [proloquor]: som taler for nogen, Sagfører, Pseud. Quintil. Decl. — prōlŏgĭum, i, n., προλόγιον: Fortale, Pacuv. ap. Paul. ex Fest. p. 226, (Müll.); ogs. proloquium, ibd. — prōlŏgus, i, m.; I) πρόλογος: Fortale, Indledning; navnl. Prolog til en Comoedie; - vid. Ter. Phorm. prol. 14, o. id. Andr. prol. 5; men Suet. Vit. Terent. 2: in prologo Adelphorum (Terent.); — II) den en Prolog foredragende Skuespiller; - orator ad vos venio ornatu prologi, Ter. Hec. prol. alter in.; cf. id. Heaut. prol. 11: Oratorem esse voluit me, non prologum. — prōlŏquĭum, i, n., [proloquor]: en Sætning, sententia, in qua nihil desideratur, Varr. ap. Gell. 16, 8; a Cicerone dictum ··· pronunciatum, a dialecticis ἀξίωμα, Gell. l. c.; - s. ogs. prologium in fin.

prō.lŏquor, cūtus (quūtus) sum, 3, v. dep. n. o. a.; I) neutr.: taler forud, holder en Fortale; - omitto proloqui, Ter. Phorm. 5, 6, 21; — II) oftere act.; A) „alm." fremsiger el. udtaler, verbum, Ter. Andr. 1, 5, 21; Artem pudere proloqui, quam factites, Cic. Orat. 43, (e poët.); - ogs. m. relat., auct. B. Afr. 44; ogs. m. acc. c. inf., Liv. 4, 2; — B) „bes.": forudsiger, spaaer; m. flgd. or. dir.; - Proloquar ··· Frangitur ipsa suis Roma superba bonis! Propert. 3, 11, 59; df. — prōlŏquutor, s. und. prolocutor.

prō.lŭbīdo, ĭnis, f.: = flgd., Varr. ap. Non. — prōlŭbĭum, i, n., [lubet]; I) Lyst el. Attraa, Ter. Ad. 5, 9, 28; ∾ audiendi, Gell.; — II) Fornøielse el. Nydelse, id. 5, 10; ∾ libidinis, Appul. — prō.lūcĕo, xi, 2, v. n.: at lyse derfor, Senec. Ot. Sap. 32, inc.

prō.lūdo, si, sum, 3, v. n.; I) „egenl.": at anstille et Forspil el. en Forøvelse; df. Virg. Ge. 3, 234, poet. om Tyren: et sparsa ad pugnam proludit arena; — II) df. „overf." om Talerne: quibus (sententiis) proluserunt, (som de have brugt i Indledningen), Cic. d. Or. 2, 80; men Juvenal. 5, 26: Jurgia proludunt, (udgiøre Begyndelsen); cf. Senec. Ep. 102, o. id. Qu. N. 3, 28.

prō.lŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a.; I) „alm."; A) at bortskylle; - tempestas ex omnibus montibus nives proluit, Caes. B. C. 1, 48; ligel. Proluit ··· silvas ··· Eridanus, Virg. Ge. 1, 481; cf. id. Aen. 12, 686; - ogs. „alleg.": ∾ pecuniam suam gurgitibus prandiorum, Gell. 2, 24; — B) at opskylle el. opkaste; - genus omne natantum (i. e. piscium) ··· fluctus Proluit, Virg. Ge. 3, 541; — II) „bes."; A) at beskylle el. vaske el. væde, Ovid. Fast. 4, 778, inc.; - df. poet. om den Drikkende; vid. Pers. prol. in.: Nec fonte labra prolui caballino, (har ikke vædet Læberne der, har ikke drukket af Musakilden); ligel. ∾ praecordia mulso, Hor. Sat. 2, 4, 26; men Virg. Aen. 1, 739: pleno se proluit auro, (skyllede sig dermed, udtømte det fulde Guldbeger); df. pass.: ut cantat ··· Multa prolutus vappa nauta atque viator Certatim, Hor. Sat. 1, 5, 15; — B) at oversvømme; - prolutas esse regiones imbribus, Appul.

prōlūsĭo, onis, f., [proludo]: Forspil el. Forøvelse og ligesom Prøve, der forudskikkes Hovedsagen; - vid. Cic. d. Or. 2, 80; ligel. in hac prolusione etc., vid. id. Div. in Caecil. 14. — prōlūsōrĭus, 3, s. und. perlusorius. — prōlūtus, 3, partic. af proluo. — *prōlŭvĭes, ēi, f.: Oversvømmelse, Lucr. 5, 948; (men Cic. Qu. Fr. 3, 7, er alluvies den rette Læsem.); - ∾ alvi, Lucr., Colum., ogs. ∾ ventris, Virg. Aen. 3, 216: Mavens Udtømmelser; o. — prōlŭvĭo, onis, f.: Oversvømmelse, Appul.; — df. prōlŭvĭōsus, 3: oversvømmende; - ∾ pestis, (almindeligen udbredt), auct. ap. Fulgent.; — [proluo]. — prōlȳtae, arum, m., προλύται: unge Jurister, som af deres Lærere dimitteres efter fem Aars Undervisning, Justinian.

prō.mātertĕra, ae, f., i. e. soror proaviae: en Oldemoders Søster, Digest. — *prōmercālis, e: hvormed der drives Handel, res, Colum., vestes, Suet. Grammat. 23; men ∾ aurum, (som anvendes i Pengehandeler), id. Caes. 54; o. — prōmercĭum, i, n.: Handel, Kiøbmandskab, Digest.; — [merx].

prō.mĕrĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. a. o. n., ogs. prōmĕrĕor, ĭtus sum, 2; I) „alm.": fortiener, fortiener mig el. forskylder (ondt el. godt); - quin dicam ea, quae promeres, Plaut.; haud promeruit, quamobrem etc., id. Amph. 5, 2, 12; Quid mali sum, here, tua ex re promeritus? id. ibd. 2, 1, 20; reus levius punitus, quam sit ille promeritus, Cic. Inv. 2, 28; men Promeruisti, ut ne quid ores, quod velis, quin impetres, Plaut. Men. 5, 9, 41; — II) „bes.": at giøre sig (vel el. ilde) fortient af nogen; oftest m. de el. absol., sield. c. acc.; - Proinde ut tu promeritus de me, Plaut. Capt. 5, 1, 13; paratiores ad bene de multis promerendum, Cic. Off. 2, 15; - Promerenti optume hoccine pretii redditur? Plaut. Asin. 1, 2, 2; cf. Cic. Mur. 34; - in promerendis sociis, Suet. Aug. 3; cf. Plin. Pan. 62; — III) af partic. promeritus, 3, er subst. promeritum, i, n.: det Fortiente el. Forskyldte; - Nec bene promeritis capitur, nec tangitur ira (natura divum), Lucr. 1, 62; cf. Ovid. Fast. 4, 394; male promerita ··· ulcisci, Plaut. Trin. 5, 2, 49. — promeritum, i, n., s. und. flgd.

1. Prōmētheus (trisyll.), ĕi o. ĕos, m., Προμηθεύς (Forudtænkeren): Søn af Japetus, Broder til Epimetheus (Bagefterttænkeren), og Fader til Deucalion; efter at have dannet Mennesket af Ler, besielede han det med Ild, som han nedhentede fra Himmelen; men til Straf herfor blev han smedet fast til Caucasus, hvor en Grib fortærede hans stedse paany udvoxende Lever, indtil han blev befriet af Hercules; - vid. Ovid. Met. 1, 62, o. Hygin. fabb. 54 o. 144, ogs. Serv. ad Virg. Ecl. 6, 42: Caucaseasque refert volucres, furtumque Promethei; ligel. Propert. 3, 3, 29: O prima infelix fingenti terra Prometheo! — b) „poet. overf.": en Pottemager, Juvenal. 4, 133; — B) df. 1) Promethēus (quadrisyll.), 3: prometheisk, benævnt efter Prometheus, juga, Propert., rupes, Martial., saxa, Ovid., i. e. Caucasus; men ∾ lutum, Martial., ∾ creta, Colum., (hvoraf Pr. dannede Mennesket); — 2) Prŏmēthīdes, ae, m., Προμηθειδης: Søn af Prometheus, (i. e. Deucalion), Ovid. Met. 1, 390. — 2. Promethēus, 3, o. Promethides, ae, m., s. und. frgd.

prō.mĭco, are, v. n. o. a.; I) neutr.: at skinne frem, d. e. at springe el. bryde frem; - promicant plumulae, Appul.; — II) act.: at lade frembryde; - multa longe promicanda est oratio, Naev. ap. Non. — †prōmĭnens, tis, partic. o. adj. af promineo; df. — prōmĭnenter, adv.: fremragende; compar., ∾ a lecto (længere derfra), Coel. Aur.; o. — prōmĭnentĭa, ae, f.: Fremragning el. Udspring, Vitruv. 6, 11; - in pl. om Forbierge, Solin. 27.

prō.mĭnĕo, ŭi, 2, v. n.; I) „egenl.": at rage el. staae frem; - ∾ penitus in altum, (strække sig ud i Dybet), Liv. 37, 23; coma plurima torvos Prominet in vultus, Ovid. Met. 13, 844; Quum promineret ore, quantum etc., (da han med Ansigtet stod frem el. op af Jorden), Hor. Epod. 5, 35; cf. Caes. B. G. 7, 47; — II) „fig.": ∾ in memoriam ac posteritatem, Liv. 28, 43, (udstrække sig dertil); — III) partic. prominens, tis, ofte som adj.: fremstaaende el. udstaaende, fremhævet; - ∾ figurae signorum (i Maleriet), Vitruv.; ∾ oculi, Plin.; - ogs. compar., aquila prominentiore cauda, id.; prominens collis, Liv. 27, 48, (udstrakt el. langlig); — b) ogs.

subst.: Fremragning; - prominens litoris, Tac. Ann. 1, 53; prominentia montium, id. ibd. 2, 16. — prō.mĭno, are, v. a.: at drive fremad el. derhen; - ∾ jumenta ad lacum, Appul. — prōmĭnŭlus, 3, [promineo]: noget fremragende el. fremhængende, mammae, Solin., venter, Capitol.

prōmiscam, adv., f. promiscuam, i. e. promiscue: = flgd., Plaut. Pseud. 4, 5, 11. — promisce, adv., f. promiscue: isleng, imellem hinanden, annotare, Gell. epil., dicere, id. — prōmiscŭe, adv. af promiscuus: sammenblandet, imellem hinanden, uden Forskiel, isleng; - ∾ aedificare, vid. Liv. 5,55; cf. Caes. B. G. 6, 21; men ∾ spectare, (om Tilskuerne), Suet.; cf. Liv. 1, 43, o. Sall. Jug. 26; ∾ toto ··· frui, (i Fællesskab med andre), Cic. Agr. 2, 31; aurium judicium ··· promiscue stultis ac sapientibus ab natura datum, id. Font. 6. — prōmiscus, 3, Biform af promiscuus, cogitatio, Gell., opinio, id.

prōmiscŭus, 3, [misceo]; I) „egentl.": sammenblandet; df. fælles, d. e. hvori flere el. alle tage lige Del; - ∾ operam dare, Plaut. Rud. 4, 4, 138; ∾ caedes omnium generum, Liv. 2, 30; comitia patribus et plebi promiscua, id. 4, 54; cf. id. 7, 1; - privatis et promiscuis copiis juvare militem, Tac. Hist. 1, 66; - ogs. c. inf.: muta ista et inanima (sc. tecta) intercidere et reparari promiscua sunt, id. ibd. 84, (kunne uden Forskiel forstyrres el. opreises); ∾ multitudo, id. Ann. 12, 7; ∾ spectaculum, (hvortil Alle have Adgang), id. ibd. 14, 14; — B) „bes." ogs. i Grammatiken, ∾ nomen: = epicoenum, Quintil. 1, 4, 24; — II) „fig.": af samme Slags, hvorpaa el. hvorimellem der ingen Forskiel giøres; - divina atque humana promiscua habere, (ansee el. behandle ensdan, foragte det ene som det andet), Sall. Catil. 12; cf. Liv. 29, 17: in promiscuo esse etc.; — B) df. „alm.": ringe, slet; - promiscua et vilia mercari, Tac. Germ. 5; cf. Gell. 11, 16, o. id. 16, 13.

*prōmissĭo, onis, f.: Løfte, Tilsagn, provinciae, Cic., auxilii, id.; scelerum promissio et iis, qui exspectant, perniciosa est, et iis, qui promittunt, id. Phil. 8, 3; — prōmissīvus, 3: som betegner et Løfte; - ∾ tempus, (i. e. futurum; saal. dabo), Grammat.; — df. adv. prōmissīve: lovende, i Form af Løfte, Tertull.; o. — prōmissor, oris, m.: som lover; df. m. Lune: som giør store Løfter, vid. Hor. A. P. 138, ogs. Quintil. 1, 5, 6, (Zumpt.); — [promitto]. — promissum, i, n.: et Løfte, s. und. flgd. — 1. prōmissus, 3, partic. o. adj. af promitto. — 2. prōmissus, us, m., [promitto]: Løfte, Tilsagn; in abl.: promissu vitae, Manil. 5, 779.

prō.mitto, misi, missum, 3, v. a.; I) „egentl.": lader gaae fremad el. videre, udlader, løslader, odl.; - ∾ ramos longius, (opp. compescere ferro), Colum.; ∾ se avidius, (om Fyrren: skyde rask i Veiret), Plin.; ∾ sonum, (forlænge el. sløife), id. 10, 43; men ∾ capillum et barbam, Liv. 6, 16, (i Sorg at lade dem voxe); cf. Plin. 2, 22; — II) oftest „fig." om Talen; A) forudsiger, spaaer; vid. Cic. Fam. 6, 1: quum ··· id futurum ··· exploratius possem promittere; men bene promittere secundis extis, (varsle Held), id. Div. 2, 17; cf. Flor. 4, 7, ogs. id. 1, 6 o. 7; - ogs. forud at forkynde; stella ··· vindemiae maturitatem promittens, Plin. 18, 74; — B) lover el. tilsiger (nogen noget); lader vente el. haabe; c. acc., el. m. Objectssætning, el. m. de; - quae tibi promitto etc., Cic. Fam. 5, 8; cf. id. Off. 1, 10; - promitto, recipio, spondeo, Caesarem etc., id. Phil. 5, 18; men Sanum futurum, mea ego id promitto fide, Plaut. Men. 5, 4, 6; - nec minus ei prolixe de tua voluntate promisi, quam eram solitus de mea polliceri, id. Fam. 7, 5; men id. ibd. 3, 10: de me tibi sic ··· promitto atque confirmo, me etc.; men id. Top. 4: promittere damni infecti, (love Skadeserstatning); — b) ogs. om Tingssubjecter; - terra ipsa promittit (aquas) candicantibus maculis etc., (lader flutte til Vand), Plin. 31, 27; cf. id. 35, 36; — 2) „bes." a) at love sig til Maaltid el. som Gjest; vid. Cic. d. Or. 2, 7, Phaedr. 4, 24, o. A.; — b) at giøre Guddommen et Løfte; - donum Jovi dicatum atque promissum, Cic. Verr. 5, 72; cf. Tibull. 3, 5, 33, o. Juvenal. 13, 233; — c) ved et Kiøb: at byde, at giøre et Bud; - pro domo ejus sestertium millies promittens, Plin. 17, 1; — III) partic. promissus, 3, ogs. som adj.: nedhængende, lang, coma, Varro, Liv.; Britanni capillo sunt promisso, Caes. B. G. 5, 14; - boves palearibus ··· paene ad genua promissis, Colum.; sues ventre promisso, id.; — B) df. subst., promissum, i, n.: Løfte el. Tilsagn; - satis est factum ··· promisso nostro atque recepto, Cic. Verr. 5, 53; promissum absolvere, Varro, facere, Cic., exigere, id.; promissum inane, Ovid.; - in pl.; pacta et promissa servare, Cic. Off. 3, 24; cf. id. ibd. 1, 10; men Multa fidem promissa levant, Hor. Ep. 2, 2, 10; cf. id. ibd. 2, 1, 52, o. id. Sat. 2, 3, 6.

prōmo, mpsi (msi), mptum (mtum), 3, v. a., [pro, emo]; I) „egentl.": frembringer el. fremhenter, bringer tilstede; - quum tibi senatus ex aerario pecuniam prompsisset, Cic. Verr. 3, 81; cf. Liv. 3, 69; ∾ ∾ medicamenta de narthecio, Cic., vina dolio, Hor. Epod. 2, 47; cf. Tac. Ann. 15, 54; men ∾ aliquid in usus, Colum.; men cavo se robore promunt, (i. e. equo Trojano: gaae el. komme ud deraf), Virg. Aen. 2, 260; men vites promunt se (voxe til, slaae ud), Colum.; — II) „fig."; A) „alm.": fremdrager el. fremhenter; - est aliquid, quod ex obscuriore aliqua scientia sit promendum et assumendum, Cic. d. Or. 1, 14; cf. id. Top. 2, o. id. Att. 9, 13; men Virg. Aen. 5, 191: nunc illas promitte vires, Nunc animos, quibus etc.; — B) „bes.": bringer for Lyset, aabenbarer, fortæller, forklarer; - ∾ omnia percunctanti, Plaut.; quae (verba) sensum animi nostri optime promunt, Quintil. 8, praef. 32; ∾ loquendo, quae concepimus mente, id. 2, 16, 15; — III) partic. promptus, 3, ogs. som adj.; A) „alm.": tilstede, aabenbar el. synlig; - aliud clausum in pectore, aliud promptum in lingua habere, Sall. Catil. 10; cf. Cic. R. Am. 40; prompta et aperta judicare, id.; cf. id. d. Or. 3, 57; men Tac. Ann. 2, 20: prompta, occulta novisse; - superl., nihil tam clausum ··· quod non istius cupiditati apertissimum promptissimumque esset, Cic. Verr. 4, 2; — B) „bes."; 1) ved Haanden, færdig el. rustet el. beredt el. dygtig el. villig dertil; absol., el. m. ad el. in el. adversus, ogs. c. abl. el. gen. el dat., poet. ogs. c. inf.; - laudat promptos, segniores castigat, Caes. B. C. 1, 3; quae tibi a multis prompta esse certo scio, Cic. Fam. 4, 13; cf. Tac. Ann. 1, 71: quod cuique promptum ··· offerentes; prompta et profluens eloquentia, Tac. Ann. 13, 3; - tuum promptum animum et alacrem ad defendendam rem publicam etc., Cic. Fam. 3, 11; homines acres, ad vim prompti, ad seditionem parati, id. Agr. 2, 30; paratior ad usum forensem promptiorque etc., id. Div. in Caecil. 13; - promptus in pavorem, Tac., in adulationes, id.; promptior in spem et firmus adversis, id. Agr. 35; Dalmatae in latrocinia promptissimi, Flor. 4, 12; ogs. m. in c. abl.; vid. Cic. Brut. 42, o. Nep. Them. 1; - men truci eloquentia ··· promptus adversus insontes, Tac. Ann. 6, 48; - promptus ingenio, Liv., lingua, id., sermone, Tac., animo, id.; men aetatis ejus haud quisquam manu promptior erat, Liv. 2, 56; - ogs. promptus animi, Tac.; belli promptissimos delegebant, Sall. frgm. ap. Arus.; cf. Gell. 10, 22; - promptus libertati aut ad mortem animus, Tac. Ann. 4, 46; ligel. promptus seditioni, id., ultioni, id.; - men c. inf., Lucan. 7, 105: fortissimus ille est, Qui promptus metuenda pati, si etc.; — 2) let, beqvem; - utriusque rei facilis est et prompta defensio, Cic. d. Or. 1, 56; moenia

... haud quaquam prompta oppugnanti, Liv. 23, 1; promptus aditus, obvia comitas, Tac. Ann. 2, 2; – men promptum est m. Subjectsſætning: det er let; sed nec mihi dicere promptum, Nec facere est illi, Ovid. Met. 13, 10; cf. Tac. Ann. 15, 41.

prōmontōrĭum, i, n., [mons]; I) fremragende Del af en Biergstrækning, Fjældtinde; – in promontorio quodam, unde etc., vid. Liv. 21, 35; – ogſ. en i Havet fremspringende Biergstrækning, et Forbierg; – Leucopetra, quod est promontorium agri Rhegini, Cic. Phil. 1, 3; cf. Ovid. Met. 15, 709, (hvor det er quadrisyll.); ſ. ogſ. Caes. B. G, 3, 12, Liv. 29, 27, o.A.

prōmōtĭo, onis, f., [promoveo]: Befordring til Æresposter; (eftercl. Ord); vid. Lamprid. Anton. Diadum. 2, o. Firm. Math. 3, 7. — 1. prōmōtus, 3, partic. o. adj. af promoveo. — 2. prōmōtus, us, m., [promoveo]: = promotio, Tertull.

prō.mŏvĕo, ōvi, ōtum, 2, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": bevæger el. bringer el. ſkaffer fremad el. videre el. derhen; – ∾ saxa vectibus, Caes. B. C. 2, 11; ∾ pensiles hortos rotis in solem, Plin. 19, 23; ∾ castra ad Carthaginem, Liv. 28, 44; ∾ scalas et machinamenta, Tac.; ∾ calculum (flytte en Sten i Brettet), Quintil.; ∾ pedem triclinio, Phaedr. 4, 24; men Cic. Att. 4, 12: ibi te videbo et promovebo, (og jeg vil tage dig med mig); — B) „beſ.": rykker frem el. videre, udvider el. forſtørrer; – ∾ moenia Ostia tenus, Suet. Ner. 16; ∾ imperium, Ovid.; cf. id. Am. 2, 9, 17; — II) „fig."; A) „alm.": bringer fremad, d. e. bringer iſtand, udfører; (for- o. efterel.); – Abibo hinc, praesens quando promoveo parum, Ter. Hec. 4, 4, 81; cf. id. Eun. 5, 3, 4; men ∾ abunde (sc. se) in studio facundiae, Gell. 5, 10; — B) „beſ."; 1) forſtørrer, udvider; – Doctrina sed vim promovet insitam, Hor. Od. 4, 4, 33; men ∾ aliquem: befordre, bringe til Anſeelſe, Suet., Plin. Pan. 90; — 2) bringer for Lyſet, aabner el. aabenbarer, Hor. Epod. 11, 14, (hvor loco ſ. ex intimo corde); — 3) udſætter el. opſætter el. henſkyder; – ∾ nuptias alicui, Ter. Andr. 4, 2, 28; — not.: ſyncoperede Former ere promoram, promossem, (ſ. moveram, movissem); — III) partic. prōmōtus, 3, ogſ. ſom adj. om Tiden: fremrykket, d. e. ſildig; – nocte promota, (langt ud paa Natten), Appul.; — B) df. subst. promota, orum, n., i Stoikernes Sprog: hvad der er at foretrække (neml. næſt efter det abſolute Gode), Overſættelſe af Grækernes προηγμένα, Cic. Fin. 3, 19.

promptārĭum, i, n., ſ. und. promptuarium, Auson. — prompte, adv. af promptus: i Beredſkab, paa rede Haand; df. I) „alm.": let, uden Vanſkelighed, uden Umage; compar., ∾ expediam, quot etc., Juvenal. 10, 220; superl., ∾ licentiam subministrare, Val. Max. 6, 5, 1; — II) „beſ."; a) færdigen el. hurtigen, uden at nøle; – ∾ dare operam, Tac., subire necem, id.; cf. id. Hist. 1, 55, (hvor compar.); promptissime adesse alicui (neml. for Retten), Plin. Ep.; — b) villigen; – promptius, quam ut etc., Tac. Hist. 1, 74. — promptim, adv., ſild. Biform af frgd., Tertull. — prompto, are, v. a., intens. af promo: giver ud deraf; – Si quidem hercle etiam supremi promptas thesauros Jovis, Plaut. Pseud. 2, 2, 33, (om du ſaa var hans Skatmeſter); df. comiſk ſ. prodigo: forøder, id. Bacch. 3, 3, 61.

promptuarium, i, n., ſ. und. ſlgd. — promptŭārĭus, 3, [promo]: hvoraf der tages el. udtages (det Opbevarede), armarium, Cato, cella, Appul.: et ſaadant Forraadskammer; men ∾ cella, ogſ. comiſk ſ. Fængſel, Plaut. Amph. 1, 1, 4; — II) ogſ. subst., promptuarium, i, n.: Forraadskammer, Appul.; — B) df. „overſ."; – ∾ ornatissimum linguae, Symmach.; ligel. ∾ rationis et orationis, Appul.; — not.: af metriſke Grunde findes promptarium hos Auson. — promptŭlus, 3, dem. af promptus: ret færdig el. oplagt dertil, ad loquendum, Hieronym.

1. promptus, 3, partic. o. adj. af promo. — 2. promptus, us, m., [promo]; oprdl. Udtagen el. Fremtagen deraf; df. I) „alm.": Synlighed el. Tilſtedeværelſe, men alene i Forbindelſerne: in promptu esse, habere, ponere, etc.; – ſaal. quae sunt in promptu, (opp. reconditiora, Cic. Acad. 2, 4, el. interiora, id. Div. 2, 60); cf. id. Off. 1, 27 o. 35; – ingenium in promptu habere (ſtille til Skue), Sall. Catil. 7; jam istaec insipientia est, Sic iram in promptu gerere, Plaut. Pseud. 1, 5, 33; – in promptu est, m. Subjectsſætning, vid. Lucr. 2, 148 o. 246; — II) „beſ." ogſ.; A) in promtu esse: være i Beredſkab el. ved Haanden el. nærværende; in promptu habere: have i Beredſkab, oſv.; – ea dicam, quae mihi sunt in promptu, Cic.; omnia, quae in promptu erant, diripuere, Liv. 25, 29; men Cic. Off. 1, 30: semper in promptu habere, quantum etc., (altid at have for Øine el. betænke, odl.); — B) in promptu esse: at være let; – occulta pericula neque facere, neque vitare, bonis in promptu est, Sall. or. ad Caes. 2; Nec tibi quadrupedes ... In promptu regere est, Ovid. Met. 2, 84, cf. id. 13, 161.

*prōmulgātĭo, onis, f.: offenlig Bekiendtgiørelſe; – leges nulla promulgatione latae, Cic. Phil. 1, 10; cf. id. ibd. 5, 3: ubi promulgatio trinundinum (i. e. prom. per trin.)? ogſ. id. Leg. 3, 19; o. — prōmulgātor, oris, m.: ſom offenligen bekiendtgiør; – ∾ feriarum (Numa), Fronto; af — prōmulgo, avi, atum, 1, v. a., [efter Fest. ſ. provulgo]: bekiendtgiør offenligen; I) ſædv. i Lovſproget; – ∾ rogationem ad populum, uti etc., Sall. Jug. 40; cf. Liv. 3, 9, o. Caes. B. C. 3, 1; re (i. e. lege) multos dies promulgata et cognita, Cic. Flacc. 7; cf. id. Leg. 3, 4, (e XII tabb.), o. id. Att. 1, 17; — II) ogſ. udenfor Lovſproget; – ∾ dies fastos, (meddele til enhver Kundſkab derom), vid. Plin. 33, 6; cf. Cic. Mur. 14, (e poët.), ogſ. Plin. 27, 2.

prōmulsīdāre, is, n.: Fad el. Bakke, hvorpaa Retten promulsis frembares, Petron.; in pl., Digest.; af — prōmulsis, idis, f., [mulsum]: Forret el. førſte Ret, hvormed man ſkærpede Appetiten, (navnl. Æg og Saltfiſk med Miød el. mulsum), vid. Cic. Fam. 9, 16 o. 20. — prōmulsus, 3, partic., [mulceo]: ſom er ſtrøgen forover; – ∾ caproneae, Appul.

prōmus, 3, [promo]: hvoraf der fremtages; – ∾ cella, (Forraadskammer), Tertull.; — II) ofteſt subst., promus, i, m.: ſom fremtager og uddeler Levnetsmidlerne, Skafferen, (opp. condus); hvſ. Plaut. Pseud. 2, 2, 14: Condus, promus sum, procurator peni; cf. id. Poen. 3, 4, 6, o. Hor. Sat. 2, 2, 16; — B) df. ſild. „overſ." ∾ librorum, Appul.; – men Plaut. Trin. 1, 2, 44: Ne admittam culpam, ego meo sum promus pectori, (jeg bevogter mit Indre).

prō.mūtŭus, 3; I) der ſom Laan forſtrækkes el. udbetales før Tiden; – publicanis imperabatur insequentis anni vectigal promutuum, Caes. B. 3, 32; ∾ vectura, (forudbetalt), Digest.; — II) df. subst. promutuum, i, n.: Forſkud el. Forudbetaling, Digest.

prōnāos, (-us), i, m., πρόναος: Fortempel, d. e. bedækket Plads foran et Tempel, germ. Vorhalle, Vitruv. — prō.nato, are, v. n.: at ſvømme frem dertil, ad Arionis cantum, Hygin. — 1. prōnātus, 3, partic. af prono, (bøier). — 2. prōnātus, 3, ſ. prognatus: født el. avlet deraf, Tertull. — pronaus, i, m., ſ. und. pronaos.

prōne, adv. af pronus; (efterel. Ord); I) „egenl.": bøiet forover, Paul. Petroc. Vit. S. Mart.; — II) „fig.": beredvilligen, hengivent; in compar., Ammian. 30, 8. — prō.necto, ere, v. a.: knytter videre; df. „poet.": forlænger; – ∾ seriem morantis aevi, (om Parcerne), Stat. — prō.nĕpos, ōtis, m.: Barnebarnsſøn, (hvortil ſvarer proavus o. proavia), Cic., Ovid. — prō-

.neptis, is, f.: Barnebarnsdatter, Pers. 6, 53. — prōnis, e: Biform af pronus, trabes, Varro. — *prōnĭtas, atis, f.: Bøining; df. „fig.": Tilbøielighed; – ∾ naturae ad malum, Senec. Contr. praef., inc.; o. — prōno, avi, atum, 1, v. a.: bøier forover el. nedad, Sidon.; df. partic. pronātus, 3: som falder forover, id.; — [pronus].

Prōnoea, ae, f., Πρόνοια: Forsynet, d. latinske providentia; vid. Cic. N. 2, 64. — prōnōmen, ĭnis, n., i Grammatiken: Pronomen el. Fornavn el. Forord; saal. ego, tu, Varro, Quintil.; df. — prōnōmĭnālis, e: hørende til et Pronomen, constructio, Priscian. — prōn.ōmĭnātĭo, onis, f.: omskrivende Betegnelse af et nomen proprium; saal. nepos Africani, f. Gracchus, auct. ad Her. 4, 13; af — prōnōmĭno, are, v. a.: at benævne nogen ved et Pronomen, Priscian.

prōnŭba, ae, f., [nubo]: Brudekone, (der neml. forsørger Bruden med det Nødvendige; svarende til auspex hos Brudgommen), Varr. ap. Serv. ad Virg. Aen. 4, 166; cf. Catull. 61, 186; — B) „bes." er Pronuba: Epithet til Juno, som Ægteskabets Skytsgudinde, Virg. Aen. 4, 166; hvorim. et ulykkeligt Ægteskab forestaaes af Bellona, id. ibd. 7, 319; men af en Furie, Ovid. Her. 2, 117, Lucan., Appul.; – s. ogs. und. pronubus, 3. — prōnŭbans, tis, partic.: som stifter Ægteskaber, Hieronym.; af — prōnŭbus, 3, [nubo]: hørende til et Bryllup; – ∾ nox: Bryllupsnatten, Claudian.; ∾ fax: Brudefakkelen, id. — prō.nŭmĕro, are, v. a.: at betale forud, Sidon.

*prō.nunciābĭlis, (pronunt.), e: som lader sig udtale; – ∾ species orationis, ligesom enunciatum: en fuldstændig Sætning, Appul.; o. — prōnunciātĭo, (pronunt.), onis, f.; I) „alm.": Udtalen el. at udtale; df. technisk; A) i Rhetoriken: Ordenes el. Talens Foredrag, Action, Declamation, Cic. Inv. 1, 7; s. ogs. „bes." Quintil. 11, 3: de pronunciatione, ogs. Plin. Ep. 2, 14; — B) i Logiken: en Sætning, Cic. Fat. 11; — C) ogs. undert. Talen el. Talens Ord; – quod ex ipsa pronunciatione apparet, Digest.; ogs. et enkelt Ord i Talen; Graeca pronunciatione strategema etc., Val. Max. 7, 4, in.; — II) „bes." ogs. i Statssproget; A) mundlig Bekiendtgiørelse el. Befaling el. Ordre; – pronunciari jubet, etc.; qua pronunciatione facta etc., Caes. B. C. 2, 25; — B) Affigelsen af en Dom; – lege et pronunciatione nondum condemnato etc., vid. Cic. Cluent. 20; — C) ∾ praeconis: Heroldens Udraab, Val. Max.; — [pronuncio].

*prōnunciātīvus, (pronunt.), 3, i Grammatiken: hørende til et Udsagn, modus, (i. e. indicativus), Diomed.; — df. adv. prōnunciātīve, Donat.; o. — prōnunciātor, (pronunt.), oris, m.; I) som oplæser el. declamerer (en andens Tale), Fronto; — II) som beretter el. fortæller; – rerum gestarum pronunciator sincerus et grandis (Thucydides), Cic. Brut. 83; — [pronuncio]. — prōnunciātum, (pronunt.), i, n.: en Sætning, s. und. pronuncio. — prōnunciātus, (pronunt.), us, m., [pronuncio]: den rette Udtale el. Declamation; (alene efterel. o. in abl.); – et numerus in versu, et ratio in pronunciatu manet, Gell. 4, 17.

prō.nuncĭo, (-nuntio), avi, atum, 1, v. a. (o. n.); I) „egenl."; A) „alm.": udtaler el. fremsiger; – quum lector (Forelæseren) quaedam perperam pronunciasset, Plin. Ep. 3, 5; cf. Cic. Parad. 3, 2; ∾ verba corrupte, Gell., literam fractim, id., syllabam productius latinusque, id.; — B) df. „techn."; 1) at oplæse el. recitere el. declamere, annales Ennii, Suet. Grammat. 2; cf. Cic. d. Or. 1, 19; – ogs. at declamere til Øvelse; vid. id. ibd. 61: summa voce uno spiritu versus multos pronunciare; — 2) at foredrage; a) for Retten; – tum ad extremum agere ac pronunciare, ibd. 2, 29; men Quintil. 11, 3, 93: ∾ cubito (gesticulere med Albuen); — b) paa Scenen; – pronunciavit (comoedus ille) acriter, sapienter, apte, decenter etiam, Plin. Ep. 5, 19; ligel. ∾ in scena, (spille paa Scenen), vid. Plin. 7, 49; — II) df. „overf."; A) i Stats- el. Forretningssproget; 1) ∾ sententiam, Cic. Fam. 1, 2, om Consulen: at gientage en Senators Votum, for at lade stemme derover; – oftere om Dommeren: ∾ sententiam, (afgive en Kiendelse), Cic. Fin. 2, 12, o. Suet. Dom. 11; ligel. pronunciare, m. flgd. acc. c. inf.: at affige en Kiendelse, at kiende for Ret, Cic. Verr. 2, 38, o. id. Off. 3, 16; men id. Brut. 22: quum ··· amplius pronunciassent, (havde erklæret Sagen for udsat); – ogs. m. flgd. de; ∾ de calumnia, Plin. Ep., de causa, Quintil.; – men pass.: Sejus servus pronunciatus, (som ifølge Rettens Kiendelse er en Slave), Digest.; cf. Suet. Vesp. 3, o. id. Caes. 71; — 2) ∾ aliquem praetorem: erklære for el. udraabe som Prætor; saal. Liv. 24, 27, om Formændene for en Valgforsamling i Syrakus; oftere om Heroldene el. praecones: at udraabe, victorum nomina magna voce, Cic. Fam. 5, 12; cf. Suet. Dom. 10; — 3) offenligen at bekiendtgiøre, leges, vid. Cic. Phil. 1, 10; – navnl. ogs. i Krigssproget: at forkynde el. befale; ∾ iter, Liv. 30, 10; pronunciatur, prima luce ituros, Caes. B. G. 5, 31; ogs. m. flgd. ut o. ne, vid. ibd. 33 o. 34; — 4) offenligen at tilsige el. love; – ∾ militi praemia, Liv. 2, 10, militibus donativum, Suet. Galb. 16, oftere; – men ogs. ∾ numos, om Bestikkelser af Dommerne, vid. Cic. Cluent. 29, ogs. af de Stemmende el. Vælgende, vid. id. Planc. 18, (hvor pronunciare, sc. numos); — B) „alm."; 1) bekiendtgiør, beretter, fortæller; vid. Caes. B. G. 4, 5, o. ibd. 7, 20 o. 38; — 2) angiver el. aabenbarer, vid. Cic. Off. 3, 16; — 3) yttrer min Dom el. Mening derom, de tantis viris, Quintil. 10, 1, 26; ogs. m. flgd. utrum etc., Plin. Ep. 5, 18; — III) af partic. pronunciatus, 3, er i Logiken, subst. prōnunciātum, i, n.: en Sætning, ἀξίωμα, vid. Cic. Tusc. 1, 7, ogs. Gell. 16, 8, und. proloquium.

prō.nūper, adv.: ganske nyligen, Plaut. Trin. 2, 4, 26. — prō.nŭrus, us, f.: en Sønnesøns el. Dattersøns Hustru, Digest.; ligel. Pronurus et magni Laomedontis ero, (og skal jeg være en Gemalinde af Paris, L.'s Sønnesøn)? Ovid. Her. 17, 206.

prōnus, 3, πρηνής; I) „egenl."; A) „alm.": vendt el. bøiet forover; – animal omne, ut vult, ita utitur motu sui corporis prono, obliquo, supino, Cic. Div. 1, 53; puerum pronum in ventrem equo imponere, Varro; cf. Virg. Aen. 10, 586, o. Ovid. Met. 8, 379; – ilex paulum modo prona, Sall. Jug. 93; ligna prona et fastigata, Caes. B. G. 4, 17; Anxur, urbs prona in paludes, Liv. 4, 59; – ∾ crateres, (omkastede), Stat.; men pronus in baculum, (som bøier sig derover), Appul.; – ogs. om de Løbende, (fordi de bøie sig forover), vid. Ovid. Met. 10, 652; — B) „bes."; 1) med nedadgaaende Løb el. Retning, amnis, Virg. Ge. 1, 203, currus (pl.), Ovid. Met. 5, 424, via, id., vallis, Catull.; ∾ funibus regredi, (nedad Linerne, om Elephanten), Plin. 8, 3; – fremdeles om Himmellegemerne: nedgaaende, som nærmer sig sin Nedgang, Orion, Hor. Od. 3, 27, 18, sidera, Propert. 1, 16, 23; Pronus erat Titan, Ovid. Met. 11, 257; – ogs. om Tiden: ilende, som nærmer sig Enden; pronos Volvere menses, Hor. Od. 4, 6, 39; – ogs. absol.: per pronum ire, (nedad el. hovedkulds), Senec. Ep. 123; ligel. per prona, Sil.; — 2) som bøier sig el. som ligger derimod; m. ad, el. c. dat., osv.; – campo ad solem prono, Colum.; aedificii solum pronius orienti, id.; men urbs prona in paludes, s. ovenf.; — II) „fig."; A) „overf.": let, uden Vanskelighed; – boves proni ad

domandum, Varro; pronum ad honores iter, Plin. Ep. 8, 10; Prona tibi vinci cupientem vincere palma est, (det er en let Seier), vid. Ovid. Am. 3, 14, 47; omnia prona victoribus, Tac. Agr. 33; cf. Sall. Jug. 114; – ligel. pronum est (det er let), c. inf., Tac. Agr. 1; men pronius ad fidem, (troligere), Liv. 21, 28; — B) „ment." o. „eth.": tilbøielig el. hengiven dertil, ad poëticam, Suet.; cf. Cic. d. Rep. 2, 26, o. Plin. Pan. 84; Alter, in obsequium plus aequo pronus, etc., Hor. Ep. 1, 18, 10; cf. Senec. d. Ir. 1, 2: ira in temeritatem prona est; – ogs. c. dat.; pronus deterioribus, Tac. Agr. 41; cf. id. Ann. 4, 29; – „poet." ogs. c. gen.: inde ruendi In ferrum mens prona viris, Lucan. 1, 460; — b) pronus in aliquem, ogs. alicui: som er nogen hengiven, gunstig el. velvillig derimod; vid. Suet. Galb. 12, o. Tac. Hist. 1, 13; – ogs. absol.: ∾ auribus accipere, Tac.; ∾ animis audire, id.

prŏoemĭor, ari, v. dep. n.: skriver el. foredrager en Indledning; – ∾ apte, Plin. Ep. 2, 3; af — prŏoemĭum, i, n., προοίμιον: Fortale el. Indgang, navnl. til en Tale, vid. Quintil. 4, 1, in., o. Cic. d. Or. 2, 80; ogs. Fortale til en Bog el. Afhandling, vid. Cic. Att. 16, 6; ∾ legis, id.; — II) „overf.": Begyndelse el. Ophav; – miserae cognosce prooemia rixae, Juvenal. 3, 288.

*propāgātĭo, onis, f.; I) „egenl.": Forplantning, vitium (Rankernes), Cic. d. Senect. 15, (arborum), Colum.; — II) „fig."; A) Menneskenes Forplantning el. Afkom; – quae propagatio et soboles etc., Cic. Off. 1, 17; men ∾ nominis, (Navnets Forplantelse i Slægten), id. Tusc. 1, 14; — B) Udvidelse, finium imperii, id. Prov. cons. 12; ogs. Forlængelse el. Fortsættelse, miserrimi temporis, id., vitae, id.; o. — propāgātor, oris, m.: som forplanter; df. „overf.", Cic. Att. 8, 3: ∾ provinciae, (som forlænger nogens Commando i en Provinds; al. prorogator m. f. Bem.); men Juppiter Propagator, (som udvider Grændserne), Appul.; — [1.propago].

*propāges, is, f.: Aflægger, Skud; vid. Paul. ex Fest. pag. 227, (Müll.); df. „overf.": Afkom el. Barn; – Salvete gemini, mea propages sanguinis, Pacuv. ap. Non.; ∾ stirpis, Auson.; — propāgĭnātus, 3: forplantet; – quot populi propaginati, Tertull.; o. — propagmen, inis, n.: Forplantelse; df. „fig.": Forlængelse; – ∾ vitae, Enn. ap. Non.; — [af flgd.].

1. propāgo, avi, atum, 1, v. a., [af inus. pago, i. e. pango]; I) „egenl."; A) „alm.": forplanter (navnl. Træer, ved at befæste Spidsen af en Gren i Jorden, ogs. ved Aflæggere); – castanea ex vicino pertica declinata propagatur, Colum.; propagari praeter vitem ··· ficum, oleam, etc., Plin. 17, 21; — B) „bes." om Menneskenes Forplantning; – ∾ stirpem prope in quingentesimum annum, (forplante sin Slægt, osv.), vid. Cic. Phil. 1, 6; sui generis initium ac nominis a se gigni et propagari etc., (om Cato), id. Verr. 5, 70; propagando ··· procudere prolem, (avle Børn), Lucr., producere saecla, id.; — II) „overf."; A) forplanter i Rummet, d. e. udvider, forstørrer; – ∾ fines imperii, Cic. d. Rep. 3, 12; ∾ terminos urbis, vid. Tac. Ann. 12, 23, imperium, Suet. Ner. 18; propagatae civitates, Vell. 1, 14; cf. Gell. 2, 24; — B) forplanter i Tiden, d. e. forlænger, udbreder; – haec fama celebrantur ··· posteritati propagantur, Cic. Sest. 48; ∾ bellum, id.; men ∾ multa saecula reipublicae, (opholde den i mange Aarh.); vid. Cic. Catil. 2, 5; ∾ aliquid in aevum, Plin.; – ∾ vitam aucupio, (opholde el. friste Livet derved), Cic. Fin. 5, 11; – ∾ imperium consuli in annum, Liv. 23, 25, (forlænge hans Commandotid paa et Aar); cf. Suet. Caes. 24.

2. propāgo, ĭnis, f., [af frgd.]; I) „egenl.": Gren af Vinstokken el. af et andet Træ, der, uden at afskæres, bliver befæstet i Jorden, for der at slaae Rødder; – virgam a matre in terram deprimere ··· ut propago non laedatur etc., Colum. Arb. 7; deprimere vitem in propaginem, Plin.; cf. Virg. Ge. 2, 26 o. 63; – ogs. Gren til Forplantning; propagines e vitibus, Fab. Pict. ap. Gell. 10, 15; ogs. det af en slig Gren opvoxne unge Træ, vid. Hor. Epod. 2, 9; — II) „overf." om Mennesker: Afkom, Barn, Slægt; – clarorum virorum propagines, (deres Slægter el. Stamtavler), Nep. Att. 18; ∾ Romana, (Romerslægten), Virg.; ogs. absol.: sed et illa propago etc., Ovid. Met. 1, 160; men ∾ vera, ibd. 2, 38, (virkelig Søn); – ogs. om Dyrene: Afkom, Yngel, Race; – catulorum blanda propago, Lucr. 4, 995; ∾ generosa (equorum), Nemes.

prō.pălam, adv.: offenligen, aabenbart el. aabent; – ∾ collocatis tabulis et signis, Cic. d. Or. 1, 35; ∾ rapere, Plaut. Epid. 1, 1, 10, dicere, Liv. 34, 33; opp. per occultum, Tac. Ann. 6, 7; – Metuoque et timeo, ne hoc tandem propalam fiat nimis, Plaut. Mil. gl. 4, 8, 38; df. — prōpălo, (avi), atum, 1, v. a.: at offenliggjøre el. aabenbare; (eftercl.); – quae propalare dissimulat, Sidon.; propalata et publica veritas, Oros. — prōpansus, 3, o. prōpassus, 3, partic., [pando]: udbredt el. udstrakt; – propansis (ogs. propassis) utrimque pinnis, Appul.

prŏpător, ŏris, m., προπάτωρ: Stamfader el. Stamherre, Tertull. — prō.pătrŭus, i, m., i. e. frater proavi: Oldefaders Broder, Digest. — prō.pătŭlus, 3: aaben, tilgængelig; – ante aedem Cereris in aperto ac propatulo loco, Cic. Verr. 4, 49; — II) oftest subst. propatulum, i, n.: det Frie, fri el. aaben Plads; – in propatulo aedium, (i Gaarden, paa Gaardspladsen), Liv. 24, 16; ligel. in propatulo abjicere, Nep. Hann. 9; ligel. in propatulis, Liv. 5, 13; – men in propatulo, Plin. Ep. 1, 8, (paa en offenlig Plads); cf. Mel. 1, 19: propatulo (f. in pr.) vesci; — B) „overf.": aabenbart el. offenligen, for Alles Øine; – foedum illud in propatulo servitium, Tac. Ann. 4, 74; in propatulo habere, (falbyde offenligen), Sall. Catil. 13; in promptu atque propatulo esse, Gell. 18, 10.

prŏpe, adv. o. praepos., [neutr. af adj. inus. propis, e]; I) som adv., m. compar. prŏpius o. superl. proxĭme; — A) posit. prope; I) „egenl." el. om Rummet: nær, i Nærheden; – quis hic loquitur prope? Plaut.; Quis homo est, qui nostras aedes accessit prope? id. Most. 2, 2, 16; volebam prope alicubi esse, Cic. Fam. 9, 7; ∾ intueri aliquid, id. d. Senect. 14; — b) ogs. m. ab; – quum esset in Italia bellum tam prope a Sicilia, tamen in Sicilia non fuit, Cic. Verr. 5, 2; tam prope a domo detineri, id. ibd. 2, 3; — 2) „overf."; a) om Tiden: nær, ikke fiernt; – quod partus instabat prope, Ter. Ad. 3, 2, 9; – oftest prope adest el. est, m. flgd. quandŏ el. quum el. ut etc.: den Tid er nær, da osv.; prope est, quando Herus ··· pretium exsolvet, Plaut. Men. 5, 6, 25; cf. Ter. Andr. 1, 1, 125, o. Liv. 40, 32; men prope factum est, ut etc., id. 25, 21; — b) „alm.": næsten, paa det nærmeste; – Prope jam ut pro uxore haberet, Ter. Heaut. 1, 1, 46; prope firmissima ejus regionis civitas, Caes. B. G. 5, 20; prope annos nonaginta natus, Cic.; cf. id. Verr. 2, 4; — B) compar. propius; I) „egenl.": nærmere; – ∾ spectare aliquid, Hor. Ep. 1, 1, 67; cf. Virg. Aen. 12, 218; men Hor. A. P. 361: Ut pictura, poësis erit, quae, si propius stes, Te capiat magis, etc.; – ogs. c. dat.: nærmere derved; ∾ Tiberi quam Thermopylis, Nep. Hann. 8; cf. Virg. Ge. 1, 355; – ogs. c. acc.; ne propius se castra moveret, Caes. B. G. 4, 9; ∾ aliquem accedere, id.; ∾ urbem, Cic.; ∾ mare, Sall.; – ogs. m. ab; stellae ··· aliae propius a terris, aliae remotius, etc., Cic. N. D. 1, 31; cf. id. Tusc. 1, 12; ∾ ab urbe, Plin.; — 2) „fig." el. om Begreber: ∾ accedere ad rem, (betragte Sagen nøiere), Cic. Fin. 4, 10, o. id. Part. or. 36; – a contumelia quam a laude propius fuerit, post Vitellium eligi, (var snarere be-

skæmmende, end hædrende), Tac. Hist. 2, 76; nec quicquam propius factum est, quam ut etc., Cic. Cluent. 21; — C) superl. proxime, (-xume), adv.; I) „egenl." o. localt: nærmest, meget nær; - quam proxime potest hostium castris castra communit, Caes. B. C. 1, 72; - ogs. c. acc.; proxime Pompejum sedebam, Cic. Att. 1, 14; cf. id. ibd. 6, 5; proxime Hispaniam Mauri sunt, Sall. Jug. 22; - ogs. m. ab; a Sura proxime est Philiscum, oppidum Parthorum, Plin.; cf. Colum. 1, 6; — 2) „fig."; a) om Tiden: kort før, nyligen; - quae civitates proxime bellum fecerant, Caes. B. G. 3, 29; opp. paullo ante, id. Part. or. 39; - ogs. c. acc.; proxime solis occasum, Pallad.; men proxime abstinentiam, (strax efter at man har fastet), Cels.; — b) om en Følge el. Orden i Rang el. Værd el. Beskaffenhed: næst el. nærmest; - proxime autem et secundum deos homines hominibus maxime utiles esse possunt, Cic. Off. 2, 3; me huic tuae virtuti proxime accedere, id. Fam. 11, 21; cf. Vell. 2, 124; - ogs. c. acc.; proxime morem Romanum etc., Liv. 24, 48; cf. id. 30, 10; - saal. ogs. m. atque; non possum ego non aut proxime, atque ille, aut etiam aeque laborare, Cic. Fam. 9, 13; — c) paa den mest passende Maade; - ut proxime utriusque differentiam signem, etc., Quintil. 6, 2, 20; analogiam ··· proxime ex Graeco transferentes in Latinum, proportionem vocaverunt, id. 1, 6, 3; — not.: ds. efterel. compar. proximius, Min. Fel. Octav. 19; — II) praepos. c. acc.; A) „egenl." o. localt: nær, nær ved; - prope hostium castra, Caes.; prope oppidum, id.; Est ingens gelidum lucus prope Caeritis amnem, Virg. Aen. 8, 597; cf. Suet. Tit. 1; men Cic. Fam. 7, 23: ut non modo prope me, sed plane mecum habitare posses; — B) „overf."; 1) om Tiden: nær, henimod; - prope lucem (imod Dag) etc., Suet. Claud. 44; — 2) med andre Begreber: nær ved, ikke langt fra, næsten; - prope metum res fuerat, Liv. 1, 25; prope seditionem ventum est, Tac. Hist. 3, 21; dissolut anegligentia prope dolum est, Digest.

prŏpĕdĭem, adv., [prope, dies]: i de næste Dage, med det første; - propediem te videbo, Cic.; cf. id. Att. 2, 1, o. Sall. Catil. 56. — prō.pello, (hos Lucr. ogs. prŏ-), pŭli, pulsum, 3, v. a.; I) „egenl.": driver frem el. fremad el. derhen; - ∾ pecus extra portam, Liv., oves in pabulum, Varro, oves potum (til Vands), id.; Atque alium prae se propellens aëra volvit, Lucr. 4, 287; - ∾ navem remis, Cic.; cf. Ovid. Her. 21, 42; (ventus) nubes propellit, Gell.; men (anima) corpus propellit et icit, (sætter i Bevægelse), Lucr. 3, 166; - ogs. at drive paa Flugt; hostes propelli ac submoveri jussit, Caes. B. G. 4, 25; cf. Tac. Hist. 2, 43: propulsa impetu ··· legio; ogs. ∾ hostem a castris, Liv.; - ogs. at drive el. kaste ud, sacerdotem anum, Plaut. Rud. 3, 3, 9; - ogs. at udkaste el. udslynge derimod, hastam metae, Sil.; - ogs. at nedkaste el. nedstyrte, crates (sc. in fossas), Caes. B. C. 3, 46; inque profundum Propulit e scopulo pariturae corpora natae, Ovid. Met. 8, 593; ds. „poet.", ∾ muros, Senec. Herc. Oet., urbem, Val. Fl.; propulsa silva, (omkastet), Ovid.; — II) „fig."; A) „alm.": at fremdrive el. paaskynde; - ∾ cruda adhuc studia in forum, Petron. Sat. 4; ∾ obscura initia impudentibus ausis, (pousfere), Tac. Ann. 3, 66; — 2) ogs. at drive el. tvinge dertil; - ∾ rudes animos ad corrumpendum militiae morem, Tac. Ann. 6, 3; cf. ibd. 11, 2; — B) „bes.": afvender el. afholder derfra; - opposita propellens savia dextra, Propert. 2, 22, 39; ∾ periculum vitae ab aliquo, Liv. 40, 11; cf. Hor. Sat. 1, 2, 5: inopi dare nolit amico, Frigus quo duramque famem propellere possit.

prŏpĕmŏdo, adv., sield. Biform af flgd., Plaut. Pseud. 1, 3, 42, o. Liv. 24, 20. — prŏpĕmŏdum, adv., [prope, modus]: næsten, paa det nærmeste; - Verum propemodum jam scio, quid siet rei, Plaut. Men. 5, 2, 14; quid enim sors est? idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, Cic. Div. 2, 41; syllabas propemodum dinumerare, id. Orat. 43; cf. id. R. Am. 44, ogs. id. Off. 2, 8. — prŏpemptĭcon, i, n., προπεμπτικόν, (sc. carmen): Afskedsdigt, Stat. Silv. 3, 2, (in lemmate).

prō.pendĕo, di, sum, 2, v. n.; I) „egenl.": at hænge forover el. nedover el. ned; - scandens (ephedra) arbores, et ex ramis propendens, Plin. 26, 20; propendentes aures (canis), Colum.; - navnl. ogs. om Vægtskaalen og om en Vægt derpaa, vid. Cic. Tusc. 5, 17; — II) „fig."; A) at have Overvægt, at veie el. gielde mere, at have Fortrin; - si ··· majore ex parte bona propendent, etc., Cic. l. c.; — B) at have Tilbøielighed dertil; - si ··· quo impellimus, inclinant atque propendent, accipio quod datur, Cic. d. Or. 2, 44; — C) at være hengiven el. gunstig; - ut is ··· qui etc., inclinatione voluntatis propendeat in nos, id. ibd. 2, 29; — III) partic. prōpensus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": nedhængende; - alces ··· propenso labro superiore, Solin.; - compar. propensior, vid. Capitol. Gord. 19; — B) „fig."; 1) der ligesom bøier sig dertil el. derimod, der nærmer sig dertil; - disputatio ··· ad veritatis similitudinem propensior, Cic. N. D. 3, 40; — 2) overveiende, vægtig; - quam illa umquam de mea pecunia Ramenta fiat plumea propensior, (i. e. ditior), Plaut. Bacch. 3, 4, 14; cf. Cic. Parad. 3, 2: quae (causa) quando utro accessit, id fit propensius, etc.; — 3) tilbøielig el. hengiven dertil, m. ad, el. m. in c. acc., sield. c. dat., ogs. absol.; - natura propensi ad liberalitatem sumus, Cic. Lael. 9; cf. id. R. Am. 30; men si quis est paullo ad voluptates propensior, id. Off. 1, 30; - infimus quisque propensior in alteram partem, id. Att. 8, 3; propensior benignitas esse debebit in calamitosos, id. Off. 2, 18; - in divisione regni propensior fuisse Alexandro videbatur, Justin. 16, 1; - propenso animo aliquid facere, Cic. Att. 13, 21; superl., propensissima civitatum voluntate, Hirt. B. Al. 26. — prōpendo, ĕre, v. n., forcl. Biform af frgd.; - Nec dependis, nec propendis, quin malus nequamque sis, Plaut. Asin. 2, 2, 39. — prōpendŭlus, 3, [propendeo]: nedhængende; - propenduli crines, Appul.

prōpense, adv. af propensus: ligesom hængende derefter; ds. „fig.": med el. af Tilbøielighed, villigen el. gierne, Lentul. ap. Cic. Fam. 12, 15; - compar., ∾ cumulatiusque etc., vid. Liv. 37, 52. — prōpensio, onis, f., [propendeo]: Bøining dertil; ds. „fig.": Tilbøielighed dertil, Stræben derefter; vid. Cic. Fin. 4, 17. — propensus, 3, partic. o. adj. af propendeo.

*prŏpĕrābĭlis, e, [propero]: ilende el. hurtig; - ∾ calor, Tertull. — †prŏperans, tis, partic. o. adj. af propero; ds. — prŏpĕranter, adv.: ilende el. hurtigen, Lucr. 5, 301; ∾ codicillos accipere, Tac. Ann. 16, 24; - compar., ∾ ire (diem) etc., Ovid. Fast. 4, 673; cf. Sall. Jug. 96; superl., ∾ afferri volumen ad comitatum nostrum, Cod. Theod.; o. — prŏpĕrantĭa, ae, f.: Ilen, Ilfærdighed; - ex tanta properantia etc., Sall. Jug. 36; cf. Tac. Ann. 12, 20. — prŏpĕrātim, adv. af properatus, 3, und. propero: ilfærdigen, Caecil. ap. Non.; ∾ pergere, Pompon. ibd. — prŏpĕrātĭo, onis, f., [propero]: Ilen, Ilfærdighed; - ad properationem meam quiddam interest, te etc., Cic. Fam. 5, 12; cf. Qu. Cic. ibd. 16, 27. — prŏpĕrāto, adv.: ilende, s. und. propero nr. 1, bb, a. — properatus, 3, partic. o. adj. af propero.

prŏpĕre, adv. af properus: ilende el. ilfærdigen, i største Hast el. Skynding, Nep. Epam. 4, Liv. 23, 36; - navnl. ogs. comisk forstærkende: Eloquere propere celeriter, Plaut. Rud. 5, 2, 36; cf. id. Stich. 2, 2, 14. — prŏpĕrĭter, adv., forcl. Biform af frgd.: hurtigen el. ilende, Pacuv. ap. Non.

prŏpĕro, avi, atum, 1, v. n. o. a., [properus]; I) neutr.: iler, haster, skynder mig, (navnl. som Reisende); – vid. Cic. Fam. 12, 25: ventis, remis in patriam omni festinatione properavi; cf. id. Mil. 19; men Ovid. Met. 6, 201: Ite sacris, properate sacris (f. a sacris: bortfierner Eder derfra)! – ogs. om den Talende el. Fortællende; alio properare, (ile til en anden Gienstand), Sall. Jug. 19; – ogs. om en Handling, sædv. c. inf.; ∾ inferre signa, Sall. Jug. 56; cf. id. Catil. 7, o. Virg. Aen. 4, 310; – f. inf. findes ogs. supin.; ultro licentiam in vos auctum adjutumque properatis, Sall. frgm.; – ogs. om Ting; mala ··· decerpi properantia, Plin. 15, 15; — bb) hertil kan endnu mærkes; a) abl. properato, som adv.: i en Hast; – nec minus properato ad mortem agitur, Tac. Ann. 13, 1; — b) pass. impers.: properatum vehementer (est), quam etc., Cic. Sull. 19; cf. Flor. 2, 2; — II) act.: gior istand el. tilbereder ilfærdigen el. hurtigen, skynder mig dermed; – ∾ obsonia, Plaut., prandium, id.; vascula intus pure propera atque elue, (f. propera eluere), id. Aul. 2, 3, 3; ∾ laborem, Propert., coeptum iter, Tac.; cf. Hor. Ep. 1, 3, 28: Hoc opus, hoc studium parvi properemus et ampli; men id. Od. 3, 24, 62: ∾ heredi pecuniam, (sammenskrabe til ham); – ogs. pass., id. Epod. 12, 22, o. Virg. Ge. 1, 260; men Ovid. Am. 3, 1, 69: teneri properentur amores, Dum vacat, (i. e. scribantur); — III) hertil er endnu at mærke; A) partic. prŏpĕrans, tis, som adj.: ilende, ilfærdig; – at ille properans, festinans, etc., Cic. Phil. 9, 3; haec properantes scripsimus, id. Att. 4, 4; – compar., properantior urget, Claudian.; — B) partic. prŏpĕrātus, 3, som adj.: fremskyndet, ilsom, hurtig; – properato itinere, Sall. Jug. 112; – saal. oftest „poet."; properatae tabellae, Ovid. Met. 9, 586; ∾ mors, id.; ∾ meta curribus, („alleg."), Martial. 10, 50; – compar., ∾ tempus, (kortere Drægtighed), Solin.; — b) absol.: Ergo accurato et properato opus est, (der maa iles), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 210; cf. Cic. Mil. 19: erat nihil, cur properato opus esset; – properato, som adv., f. ovenf.

Prŏpertĭus, i, m., Sext. Aurelius: romersk Elegiker, noget ældre end Ovidius; – vid. Ovid. Trist. 4, 10, 53: Successor fuit hic (Tibullus) tibi, Galle, Propertius illi, Quartus ab his serie temporis ipse fui; – hans Libri IV Elegiarum ere udmærkede ved smagfuld Lærdom, vid. Quintil. 10, 1, 93; hvs. ogs. facundus, Martial., blandus o. blandi oris, Ovid., tener, id.

prŏpĕrus, 3: ilende, ilfærdig, travl; – Circumstant properi aurigae, Virg. Aen. 12, 85; propero agmine subvenit, Tac.; men spe ac juventa properus, id. Hist. 4, 68; – sibi quisque properus, etc., id. Ann. 1, 65; – ogs. c. gen.; Agrippina ··· oblatae occasionis propera, (som begerligen greb derefter), ibd. 12, 66; properus irae, id., vindictae, id.; – ogs. c. inf., quoquo facinore properus clarescere, id. Ann. 4, 52.

prōpes, ĕdis, m.: Toug, hvormed Seilets Skiød befæstes; – si quis propedem misit, Turpil. ap. Isid. — prōpexus, 3, partic., [pecto]: kæmmet el. hængende forover el. nedover; – fusus propexam in pectore barbam (acc. graec.), Virg. Aen. 10, 838; Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam, Ovid. Fast. 1, 259; cf. Sil. 13, 310.

prŏphēta, (-es), ae, m., προφήτης: Prophet, Spaamand; „bes." som forkynder Orakelsvar; vid. Fest. p. 229, (Müll.); navnl. ogs. om de ægyptiske Præster, Macrob. 7, 13, og om Magierne, Appul.; men om Jødernes Propheter f. Lactant. 1, 4; df. — prŏphētālis, e: prophetisk el. spaaende; – ∾ os, Hieronym. — prŏphētĭa, ae, f., προπητεία: Propheti el. Spaadom, Tertull.; df. — prŏphētĭālis, e: = prophetalis; – ∾ patrocinium, id. — prŏphētĭce, adv.: prophetisk el. spaaende; – ∾ dictum est etc., Tertull.; af — prŏphētĭcus, 3, προφητικός: prophetisk, spaaende, Moyses, id. — prŏphētis, ĭdis, f., προφῆτις: Prophetinde, Spaakvinde, Tertull. — *prŏphētissa, ae, f.: = frgd., id.; — prŏphētizo, are, v. a.: = flgd., Vulgat.; o. — prŏphēto, avi, atum, 1, v. a.: propheterer, spaaer, Tertull.; — [propheta].

*prŏpīnātĭo, onis, f.; I) Tildrikken; – propinationibus lacessere, Senec.; cf. id. d. Benef. 2, 21, o. Petron. Sat. 113; — II) „overf.": Begravelsesgilde, Inscript.; af — prŏpīno, (ogs. prō-, Martial.), avi, atum, 1, v. a. (o. n.), προπίνω; I) „egenl."; – ∾ poculum: at drikke først af Bægeret (for at lade en anden drikke det ud), vid. Plaut. Curc. 2, 3, 80; df. sædv. drikker nogen til, m. o. ud. dat. o. acc.; nemo propinabit ··· tibi, Martial.; men Cic. Tusc. 1, 40: propino ··· hoc pulchro Critiae; cf. Martial. 2, 15; men Plaut. Stich. 3, 2, 16, comisk: Propino tibi salutem plenis faucibus; — II) „overf."; A) giver at drikke, lader drikke, beverter dermed; – quum etc., Propinas modo conditum Sabinum, Martial. 10, 49; – ogs. giver ind som Medicin, radicem cum vino, Plin.; cf. id. 28, 2; – sild. ogs. at foresætte som Spise, Capitol. M. Aurel. 15; — B) giver til Bedste, overgiver, skaffer; (for- o. efterel.); – Hunc comedendum et deridendum nobis propino, Ter. Eun. 5, 8, 57; Enni, poëta, salve, qui mortalibus Versus propinas flammeos medullitus! Enn. ap. Non.; – ∾ puellas alicui, (skaffe tilstede), Appul.

*prŏpinque, adv.: nær, i Nærheden; (for- o. efterel.); – Attat eccam, adest propinque, Plaut. Truc. 2, 7, 21; cf. Front. Ep. ad Anton. Imp. 2, 2; o. — prŏpinquĭtas, atis, f.; I) „egenl.": Nærliggenhed, Nærhed; – ∾ (loci), vid. Cic. Inv. 1, 26; – cf. id. Off. 3, 11, o. id. Phil. 3, 6; ∾ hostium, Caes.; – ogs. in pl.; ∾ silvarum ac fluminum petere, id. B. G. 6, 30; — II) „fig.": Slægtskab; – si pietate colitur propinquitas, etc., Cic. Quint. 6; cf. Nep. Dion. 1; ∾ arta, Plin. Ep.; – men Tac. Germ. 7: familiae et propinquitates etc., (Slægtninger); — B) „overf.": Venskab, Fortrolighed; – Quam ad probos propinquitate proxime te adjunxeris, Tam optumum est, Plaut. Aul. 2, 2, 59; — [propinquus].

prŏpinquo, avi, atum, 1, v. a. o. n., [propinquus]; I) „alm." (o. „poet."): at bringe nær dertil, at fremskynde; – ut rite propinques Augurium ··· diva, Virg. Aen. 10, 254; men ∾ mortem, Sil.; — II) „bes.": at nærme sig; c. dat., ogs. c. acc., ogs. absol.; A) om Personer; – scopuloque propinquat etc., Virg. Aen. 5, 185; – men propinquantes jam amnem etc., Sallust. frgm. ap. Arus. Mess.; — B) om Ting og om Begreber; – Parcarumque dies et vis inimica propinquat, Virg. Aen. 12, 150; non ante regressus est, quam domui ejus ignis propinquaret, Tac. Ann. 15, 39.

prŏpinquus, 3, [prope]; I) „egenl." om Localiteter: nær, nærliggende; – ∾ praedium, vid. Cic. R. Am. 46; ∾ finitimaeque provinciae, id. Phil. 11, 3; – compar., Mitius exsilium paulloque propinquius opto, Ovid. Trist. 4, 4, 51; — b) df. subst. propinquum, i, n.: Nærhed; – ex propinquo cognoscere, Liv., aspicere, id.; consulis castra in propinquo sunt, id. 24, 38; — II) „fig."; A) om Tiden: nær; – ∾ reditus, Cic.; ∾ mors, id.; — B) om en Lighed: som kommer nær dertil, lignende; – si qui (motus animi) finitimi et propinqui sunt his perturbationibus etc., Cic. d. Or. 2, 44; ∾ significatio, Gell. 6, 16; — C) om en Blodsforbindelse: beslægtet; – ut hos, qui tibi genere propinqui ··· sunt, caros habeas; Sall. Jug. 10; cf. Nep. praef.: propinqua cognatione conjunctus; — b) df. subst. propinquus, i, m.: Slægtning; – tot propinqui cognatique optime convenientes, Cic. R. Am. 34; cf. id. Off. 1, 17 o. 18; – fem. propinqua, ae; – virgo Vestalis, hujus propinqua et necessaria, etc., Cic. Mur. 35.

prŏpĭo, (avi), atum, 1, v. n., [prope]: at nærme sig dertil, c. dat., Paul. Nol.; — not.: pass., propiatus, 3,

id. — prŏpĭor, us, ōris, adj. compar., [af inus. propis, hvf. ogſ. adv. prope], superl. proxĭmus, 3: nærmere, nærmest; I) compar.; A) propior, us; „egenl." o. localt: nærmere; – ſaal. absol.; portusque patescit Jam propior, Virg. Aen. 3, 530; – ogſ. c. dat., Ovid. Pont. 1, 2, 130: Ut propior patriae sit fuga nostra, roga; – ogſ. c. gen., Lucr. 4, 339; – ogſ. c. acc.; ipse propior montem suos collocat, Sall. Jug. 49; ligel. qui propior hostem etc., Hirt. B. G. 8, 9; – endel. c. inf.; propiorque timeri, Stat. Theb. 12, 223; — b) df. neutr. pl. subst., propiora: de nærmere Egne; vid. Tac. Hist. 5, 16; — B) „fig."; 1) nærmere i Tiden, yngre el. ſildigere; – veniunt inde ad propiora, Cic. Tusc. 1, 48; venio ad propiorem (epistolam), id. Att. 15, 3; — 2) nærmere beſlægtet; – quibus propior P. Quintio nemo est, Cic. Quint. 31; cf. Ovid. Her. 3, 28: Ille gradu propior sanguinis, ille comes; — 3) ſom kommer nærmere dertil, ligere; – quae sceleri propiora sunt, quam religioni, Cic. Verr. 4, 50; vero est propius: det er ſandſynligere, Liv. 4, 37; – ogſ. c. acc.; quod tamen vitium propius virtutem est, Sall. Catil. 11; cf. Liv. 4, 17; — 4) nærmere forbunden dermed, nærmere vedkommende; – tunica propior pallio est, (ordſprogvis: Veſten er nærmere end Kjolen), Plaut. Trin. 5, 2, 30; sua sibi propiora esse pericula, quam mea, Cic. Sest. 18; cf. id. Att. 14, 19; men irae quam timori propior, (mere tilbøielig til Vrede, end til Frygt), Tac. Ann. 16, 9; — II) superl. proximus, 3: den el. det næſte el. nærmeſte; A) „egenl." o. localt; – se in proxima oppida recipere, Caes. B. G. 3, 12; cf. Hor. Ep. 1, 18, 84; qua proximum iter in Galliam per Alpes erat, Caes. B. G. 1, 10; ∾ vicinus, Ter., Cic.; – ogſ. c. dat.; Belgae proximi sunt Germanis, Caes.; cf. Cic. N. D. 2, 20, o. Hor. Sat. 1, 5, 45; – ogſ. c. acc.; qui te proximus est, Plaut.; qui ager proximus finem Megalopolitarum est, Liv. 35, 27; cf. Caes. B. G. 1, 54, id. ibd. 3, 7, o. Liv. 8, 32; – ogſ. m. ab; nærmeſt derfra (el. derved); ut quisque proximus ab oppresso sit, etc., Liv. 37, 25; cf. Cic. Orat. 64; men Proximus a domina, nullo prohibente, sedeto, Ovid. A. A. 1, 139; — b) df. neutr. subst., proximum, i, n.: Nærhed el. Naboſkab, odl.; – Co. cujus ducit filiam? St. Vicini hujus senis Euclionis e proxumo (fra Nabolavet), Plaut. Aul. 2, 4, 10; huic locum in proximo conduxi, Cic. fil. 16, 21; cf. Flor. 2, 2; men per impluvium hic despexi in proximum, (ned i Naboens Sted), Plaut. Mil. gl. 2, 3, 16; — B) „fig."; 1) nærmeſt i Tiden, næſtforegaaende, næſtfølgende, ſidſte el. forrige, odl.; – vid. Cic. Catil. 1, 1; his proximis Nonis, quum etc., id. Lael. 2; men proxima nocte, (næſte Nat), Caes. B. G. 1, 40; cf. id. ibd. 1, 12; – men die proximi (forældr. abl. f. die proximo), Cat. ap. Gell. 10, 24; ſ. ogſ. crastinus o. pristinus ss. ll.; — 2) nærmeſt i Ordenen, i Rang el. i Værd, oſv.; – vid. Cic. Inv. 2, 58; L. Domitium observat maxime, me habet proximum, id. Att. 1, 1; – men proximum est, ut … quaeramus, id. Flacc. 12; cf. id. N. D. 2, 29; – id habendum est … deo proximum, quod est optimum, id. Leg. 2, 16; cf. Hor. Od. 1, 12, 19, o. Virg. Ecl. 7, 22; — 3) nærbeſlægtet; – hic illi genere est proximus, Ter.; ogſ. proximus propinquitate, Nep., cognatione, Cic.; — bb) df. subst.; a) proximi, orum, m.: de nærmeſte Slægtninger, opp. alieni, Cic. Off. 1, 14; – ogſ. de nærmeſte Omgivelſer el. Fortrolige, id. Verr. 5, 64, o. id. Pis. 32; — b) proximus, i, m.: Næſten, Val. Max. 6, 9, in.; — 4) ved Haanden, passende el. let el. beqvem; – ∾ argumentum, Appul.; cf. Gell. 3, 14; – Eamus ad me, ibi proxumum'st, ubi mutes, (det bedſt passende Sted dertil), Ter. Eun. 3, 5, 64; — not.: df. compar., proximior, Senec. Ep. 108, o. Ulp. ap. Priscian.

*prŏpĭtĭābĭlis, e: forſonlig, alicui, Enn. ap. Non., Prudent.; — prŏpĭtĭātĭo, onis, f.: Forſoning, Forſoningsoffer, Macrob. Somn. Scip. 1, 7; o. — prŏpĭtĭātor, oris, m.: en Forſoner, Hieronym.; — df. fem. prŏpĭtĭātrix, īcis, Ambros.; o. — prŏpĭtĭātus, us, m.: Forſoning, Vulgat.; — [flgd.]. — prŏpĭtĭo, avi, atum, 1, v. a., [propitius]: forſoner el. udſoner, Venerem, Plaut.; propitiata Juno per matronas, Tac. Ann. 15, 44; ogſ. ∾ manes alicujus, Suet. Oth. 7; men deos habet placatos et faventes, quisquis sibi se propitiavit, vid. Senec. Ep. 110.

prŏpĭtĭus, 3, [prope]; I) „alm.": hengiven, gunſtig, naadig; – ita deos velim mihi propitios, Cic. Div. in Caecil. 13; cf. id. Coel. 16; men Ter. Phorm. 4, 3, 31: Satin' illi di sunt propitii, (er han rigtig i Hovedet)? – ogſ. om Menneſker: nisi te facio propitium, Plaut.; opp. iratus, Cic. Att. 8, 16; — II) „overſ." om Ting og om Begreber; – ∾ auribus accipere, Senec.; ∾ Oceanus et tranquillus, Flor. 3, 10; – ∾ voluntate esse, Nep. Dion. 9; ∾ pax, Plaut. Trin. 4, 1, 18. — prŏpĭus, comp. adv. o. adj., ſ. und. prope o. propior.

proplasma, ătis, n., πρόπλασμα: Forbillede el. Model af Ler, hvorefter et Kunſtværk forfærdiges, Plin. 35, 45. — propnigēon, (-ēum), i, n., προπνίγειον, d. latinſke praefurnium, (Plads foran Ovnen); df. Kammer til at ophede, Plin. Ep. 2, 17, Vitruv. 5, 11.

Prōpoetĭdes, um, f., Προποιτίδες: ſaal. hed nogle cypriſke Piger, der fornegtede Venus's Guddom; vid. Ovid. Met. 15, 226 flgd. — prŏpōla, ae, m., προπώλης: Smaahandler, Høker, Lucil. ap. Non.; panis et vinum a propola atque de cupa, Cic. Pis. 27. — prŏpŏlis, is, f., πρόπολις: det tredie Grundlag i Biværket, germ. Bienenharz, Plin. 11, 6. — prō.pollŭo, ĕre, v. a.: høiligen at beſkæmme, Tac. Ann. 3, 66, (Rupert.; al. propellere). — prŏpŏma, ătis, n., πρόπομα: Drik til at tage før Maaltidet, Pallad.

prō.pōno, sŭi, sĭtum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": fremſætter el. fremlægger el. fremſtiller til Skue el. offenligen; – ∾ vexillum, Caes. B. G. 2, 20; ligel. ∾ signum pugnae, Liv.; – ∾ venale, Cic. Verr. 2, 32, ogſ. absol. proponere, Suet. Ner. 16: udſtille til Salg; – Sic ait, et geminum pugnae proponit honorem, (udſætter for at vindes), Virg. Aen. 5, 365; men proposito argento, (om en Udſtilling), Cic. d. Or. 1, 35; cf. Hor. Ep. 2, 1, 265; – ogſ. at fremſtille el. opſlaae til Bekiendtgiørelſe; ∾ populo fastos, Cic. Mur. 11; ∾ legem in publicum, (neml. til Drøftelſe, ſ. und. promulgo), id. Agr. 2, 5; cf. id. Att. 8, 9; men vectigalia indicta, neque proposita, vid. Suet. Calig. 41; — B) „beſ."; 1) ſtiller ligeoverfor; – oppida Romanis proposita ad copiam commeatus, Caes. B. G. 7, 14; cf. ibd. 19; men lignelſesvis: est hic ordo quasi propositus atque editus in altum, ut etc., (ligeſom ſtillet til Skue), Cic. Verr. 3, 41; — 2) ſætter foran, navnl. i Tale og Skrift; – ut proposueram, Colum. 8, 17; de iis, quae proposueram, etc., Cic. Fam. 15, 14; – men id. Inv. 1, 39: quum aut proponimus (opſtille Syllogismens Forſætning), aut etc.; cf. nedenf. nr. III, B, a; — II) „fig."; A) „alm.": fremſtiller el. fremſætter i Skrift el. Tale; df. 1) foredrager el. ſiger, anfører el. beretter; – tria quum proposuisset, (havde opſtillet el. anført trende Punkter), Cic. Brut. 60; cf. id. Orat. 40, ogſ. id. Fam. 15, 14 (ovenſ.); – concione habita, rem gestam proponit, (fortæller el. forkynder det Skete), Caes. B. G. 5, 50; men ibd. 6, 10: ∾ de Galliae Germaniaeque moribus, et quo differant … inter se, (berette); – ∾ alicui voluntatem senatus, (forkynde), id. B. C. 1, 3; men proponit, esse nonnullos etc., (erklærer el. angiver), id. B. G. 1, 17; men Cic. Lig. 11: ∾ viros notissimos, (anføre); ogſ. absol.: sicut plerique proponunt, (anføre el. paaſtaae), Cels.; — 2) df. ogſ.; a) forkynder, tilſiger, lover, praemia alicui, Cic., Caes., servis libertatem,

Liv. 21, 45; cf. Suet. Ner. 7; ligel. proposuit, se daturum etc., Vell. 2, 6; men Suet. Tib. 48: proposito millies sestertio gratuito etc., (ved at tilbyde et rentefrit Laan deraf); – ogs. omvendt: at forkynde el. bebude (et Onde), at true dermed; cui quum omnis metus ··· proponeretur, (da han truedes deraf el. dermed), Cic. Planc. 41; cf. id. Att. 2, 19; ∾ poenam improbis, id. Fam. 2, 17; cf. Hor. Od. 1, 18, 3; — b) opstiller el. forelægger, navnl. til Besvarelse; – ∾ alicui quaestionem poëticam, Nep. Att. 20; cf. Suet. Tib. 56; men sic est propositum, de quo disputemus, Cic. Tusc. 5, 4; men id. Att. 5, 10: mihi nihil erat propositum ad scribendum, (mig manglede Stof til et Brev), quia etc.; — c) foreslaaer; – ∾ remedia morbo, Nep. Att. 21; ∾ conditionem, Hirt. B. G. 8, 3; — B) „bes."; 1) fremsætter, forelægger, bestemmer; – quod propositum sit arti, (Kunstens Formaal el. Gienstand), Cic. Fin. 5, 6; cf. id. Brut. 92: omni huic sermoni propositum est ··· ut etc.; men propositum genus quaestionum, (i. e. finitum: som angiver bestemte Personer el. Gienstande), id. Top. 21; qui ordo industriae propositus est et dignitati, (som har Flid og Værdighed til Formaal, som har at lægge Vind derpaa), id. Verr. 3, 79; — b) ds. ogs. proponere m. o. ud. sibi: at foresætte sig; – si quid secreto ··· agere proposuisset, Suet. Aug. 72; cf. Juvenal. 3, 24, o. Lucr. 3, 184; men Caes. B. G. 7, 47: quod animo proposuerat; – quod mihi ego extremum proposueram (sc. dicere), Cic. Manil. 1; ogs. m. flgd. ut (s. inf.), vid. id. Cluent. 50; – ogs. pass.; propositum est mihi hoc facere, (jeg har foresat mig det), id. Brut. 36; men id. Fam. 1, 9: quum omnibus propositum esse debeat cum dignitate otium; cf. id. ibd.: neque mihi ··· res tam erit ulla proposita, quam ut etc.; s. ogs. id. Off. 3, 6: ergo unum debet esse omnibus propositum, ut etc.; – ds. subst. propositum, Forsæt, s. nedens.; — 2) fremstiller el. forestiller; – ∾ aliquid oculis suis, Cic. Sest. 7; cf. id. Verr. 3, 23: vos ante oculos animosque vestros ··· hos impetus ··· proponite; ligel. propone animo etc., Liv. 30, 30; ligel. tute tibi ··· apud animum propone etc., Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; men propone tibi duos reges etc., (forestil dig dem), Cic. Dejot. 14; ∾ sibi aliquem ad imitandum, id.; – cf. Caes. B. G. 7, 15, o. id. B. C. 3, 49; — b) ds. pass. proponi, ogs. propositum esse: at forestaae, at staae til at vente el. haabe el. frygte; – quod vel maximum ad timorem proponitur, Cic. Fam. 6, 3; huic hominum generi fateor ··· multa proponi pericula, (at de trues deraf), Cic. Sest. 66; cf. id. Mil. 30; men id. Agr. 2, 2: cui errato nulla venia, recte facto exigua laus proponitur; men magna gloria proposita, (naar man lover sig en stor Hæder deraf), id. Fin. 2, 17; — III) partic. propositus, 3, ogs. som adj.: udstillet, d. e. synlig, bekiendt, aabenbar; – quod ita promptum et propositum est, ut etc., Cic. R. Am. 40; — B) ds. subst. propositum, i, n.; 1) det Foransatte; navnl. a) teknisk, ligesom propositio: Forsætningen i Syllogismen, Cic. d. Or. 2, 53; — b) i Retssproget: det forudsatte el. antagne Tilfælde, ogs. proposita species, Digest.; — c) den til Behandling fremsatte Gienstand el. Opgave; – sed jam ad propositum revertamur, Cic. Off. 3, 9; a proposito declinare aliquantulum, id., aberrare, id.; cf. Hor. A. P. 195; — 2) ds. ogs. a) Forsæt, Forehavende, Plan; – quidnam propositi aut voluntatis ad dimicandum haberet, etc., Caes. B. C. 3, 84; tenere propositum: holde fast derved, Nep., Caes.; hvs. propositi tenax, Hor. Od. 3, 3, in.; propositi victor, id. Ep. 1, 13, 11, memor, Ovid.; propositum peragere, Nep., servare, Phaedr., destituere, Ovid.; — b) Leveplan el. Levevis el. Vandel; – vir proposito sanctissimus, Vell. 2, 2; cf. Phaedr. 3, prol. 15, Juvenal. 9, 21, o. Hor. Sat. 2, 7, 7.

Prŏpontis, ĭdis o. ĭdos, f., Προποντίς, (hod. Mar di Marmora): Havet imellem Hellesponten o. d. thraciske Bosporos; – vid. Mela 1, 1 o. 3, o. Plin. 4, 24; Propontidis ora, Liv., fauces, Flor., angustiae, Tac.; cf. Ovid. Pont. 4, 9, 118; — B) ds. Prŏpontĭăcus, 3: propontisk, orae, Ovid. Trist. 1, 10, 29; cf. Propert. 3, 21, 2.

prō.porro, adv., d. forstærk. porro; I): fremdeles, videre, Lucr. 2, 978, oftere; — II) „overf.": ganske el. overhovedet, ovl., id. 3, 276 o. 282. — †prō.portĭo, onis, f.: Proportion, Analogi, Forhold el. Lighed; – ἀναλογία, Latine ··· comparatio proportione dici potest, Cic. Univ. 4; fuisse ··· peraequa proportione cetera, Cic. Verr. 4, 21; ogs. absol.: proportione reddere, (i lige Forhold), id. Univ. 5; ds. — prōportĭōnālis, e: forholdsmæssig, termini, Frontin.; o. — prōportĭōnātus, 3: indrettet efter et Forhold, proportioneret, corpus, Jul. Firm.

prōpŏsĭtio, onis, f.; I) „egenl."; A) „alm.": Fremsættelse el. Fremstilling; navnl. Fremstilling af en Handling, (kortere end narratio); hvs. Quintil. 4, 2, 30: ut pro narratione sit propositio etc.; — b) Bekiendtgiørelse el. Publication; – ∾ edicti, Digest.; — B) „bes.": det Fremstillede el. Fremsatte; ds. a) Hovedsætningen el. Themaet; – propositio, quid sis dicturus, Cic. d. Or. 3, 53; cf. Quintil. 4, 4, in.; – ds. ogs.: Sætning el. Paastand, vid. id. 7, 1, 47; — b) ligesom species facti o. casus: det opstillede el. omhandlede Tilfælde, Digest.; — c) Forsætningen i Syllogismen; vid. auct. ad Her. 2, 18; cf. Quintil. 5, 14, in., ogs. Cic. Inv. 1, 34 flgd.; — II) „fig."; A) Forestilling i Sielen; – ∾ vitae hujus (derom), Cic. Tusc. 3, 18; — B) Forsæt el. Beslutning; – cum animi ampla quadam et splendida propositione, Cic. Inv. 2, 54. — propositus, 3, o. propositum, i, n., partic. o. subst. af propono.

prō.praetor, oris, m., ogs. propraetore o. pro praetore, (s. und. proconsul): Proprætor el. Viceprætor, der, efter at have i et Aar været Prætor i Rom, som Statholder bestyrer en Provinds, oprdl. uden at commandere en Krigshær, hvorfra dog hyppige Undtagelser; – vid. Cic. Div. 2, 36, ogs. Liv. 10, 26, oftere; – quaestor pro praetore: der i Prætors Fraværelse forvalter hans Embede; vid. Sall. Jug. 111.

prŏprĭătim, adv., sild. Biform af flgd., Arnob. — prŏprĭe, adv. af proprius; I) „egenl.": besynderligen, d. e. hørende til el. vedkommende enkelte Mennesker el. Forholde; ds. ogs. fortrinligen, fremfor andre; – causam nullus ordo proprie susceperat, Cic. Sest. 16; quod etc., id est proprie tuum, id. Fam. 9, 15; — II) „overf."; A) „alm.": eiendommeligen, som Eiendom; – si etc., tamen promiscue toto, quam proprie parva parte frui malitis, Cic. Agr. 2, 31; — B) „bes." om Udtrykket, (ligesom κυρίως): egenligen, i egenlig Forstand, nøiagtigen; – o hominem nequam! ··· magis proprie nihil possum dicere, Cic. Phil. 2, 31; cf. Quintil. 8, 2, 9: proprie dictum ··· quo nihil inveniri possit significantius, etc.; proprie accipere nomen, (i dets egenlige Betydning), id.; cf. Cic. Part. or. 1, o. id. Off. 3, 3.

prŏprĭētārius, 3: eiendommelig, res, Eiendom, Paul. Sent.; — B) ds. subst., proprietarius, i, m.: Eiermand, opp. fructuarius, Digest.; af — prŏprĭĕtas, atis, f., [proprius]; I) „egenl.": Besynderlighed, Eiendommelighed, Egenskab; – singularum rerum singulas proprietates etc., Cic. Acad. 2, 18; cf. id. Part. or. 12; multas frugum proprietates habere, (eiendommelige Frembringelser), Liv. 45, 30; ∾ terrae coelique, (Klimatet), id.; — II) „overf."; A) „alm.": Eiendom, d. e.; 1) Eiendomsret; – ∾ jumenti, Suet., Salaminae insulae, Justin.; — 2) den Ting, som eies; – dominus proprietatis, Digest.; legare alicui proprietatem, deducto usufructu, ibd.; — B)

„bef." om Udtrykket: egenlig el. eiendommelig Betydning el. Bemærkelse; – ∾ verborum, vid. Quintil. 8, 2, in.; omnis quaestio juris aut verborum proprietate, aut aequi disputatione continetur, id. 12, 2, 19. — prŏprĭo, are, v. a., [proprius]: at giøre passende, at temperere, Coel. Aur. — prŏprĭtim, adv., forælð. Biform af proprie, Lucr. 2, 974.

prŏprĭus, 3, [prope]; I) „egenl."; A) „alm.": egen, egenlig, eiendommelig, som alene findes hos enkelte Personer el. Forholde; df. besynderlig, særskilt, ene i sit Slags; – proprii quidam soni, Quintil.; ∾ tempus desiderare, id.; superbo decreto addidit propriam ignominiam, Liv. 35, 33; – navnl. ogs. om Ord og Udtryk; res ut ··· propriis vocabulis nominentur, Cic. Caecin. 18; cf. id. d. Or. 3, 37; — b) df. neutr. proprium som subst.: Egenskab, Eiendommelighed, Væsen; – proprium autem est ··· quod soli accidit, ut homini sermo, risus, Quintil. 5, 10, 58; – ogs. c. gen.; ut proprium est boni, recte facere, etc., id. ibd. 64; quod est oratoris proprium, Cic. Off. 1, 1; ogs. in pl.: ad vestra propria veniamus, id. N. D. 1, 23; — B) „bef." ogs. at mærke; a) c. gen. el. dat.; – libertatem propriam Romani generis, Cic. Phil. 3, 11; ligel. pudor Romani nominis proprius, Plin.; – Caesari proprium et peculiare sit clementiae insigne, id.; cf. Tac. Ann. 4, 19; — b) m. pronom. poss.; – sua propria facultate, Cic. d. Or. 1, 10; suo proprio proelio, Liv. 3, 70; — c) f. pron. poss.; saal. id. 2, 53: socios propriis viribus ··· bella gerere; ligel. proprio Marte, (f. tuo Marte), Ovid. Pont. 4, 7, 14; — II) „overf."; A) „alm.": eiendommelig, tilhørende nogen som Eiendom; – tria praedia ··· Capitoni propria traduntur, Cic. R. Am. 8; ligel. quae nostra erant propria, id. ibd. 52; cf. Tac. Ann. 1, 71; men med Lune, Cic. Fam. 7, 30: cujus ··· proprium te esse mancipio et nexu (ligesom en haandfaaet el. tilkiøbet Eiendom) etc.; — b) df. neutr. proprium, absol.: Eiendom; saal. Phaedr. 1, 4: Amittit merito proprium, qui alienum appetit; cf. Martial. 12, 78: vivere de proprio; — B) „bef."; a) som vedbliver at være, varig el. bestandig; – quod ut illi proprium ac perpetuum sit, etc., Cic. Manil. 16; cf. Hor. Sat. 2, 6, 5: ut propria haec mihi munera faxis; f. ogs. Virg. Ecl. 7, 31, o. id. Aen. 1, 73, ogs. Ter. Andr. 4, 3, in., oftere; — b) sikker el. tilforladelig; – victoriam propriam se eis brevi daturum, auct. B. Afr. 32; cf. id. ibd. 82; ∾ amor, Lucr. 4, 1134; — c) passende el. tienlig, remedia, Scrib. Larg.

propter, adv. o. praepos., [ctr. f. inus. propiter af prope]; I) adv.: i Nærheden, nær derved; – serere in loco, ubi aqua propter siet, Cato; ibi angiportum propter est, Ter. Ad. 4, 2, 37; vident ··· eum (virum) propter esse, Cic. Manil. 5; cf. id. R. Am. 23, oftere; men propter volans (cornix), Phaedr. 2, 6; – praeter propter, f. und. praeter; — II) praepos. c. acc.; A) „egenl." o. localt: nær, nær ved, nær hos, tæt ved, odl.; – hic propter hunc assiste, Ter. Ad. 2, 1, 15; in pratulo propter Platonis statuam consedimus, Cic. Brut. 6; insulae propter Siciliam, quae etc., id. N. D. 3, 22; propter aquae rivum, Lucr., Virg.; – staaer ogs. efter sin Casus; saal. viam propter, Tac. Ann. 15, 47; — B) „fig.": formedelst, ifølge af; – parere legibus propter metum, Cic.; cf. id. d. Or. 1, 16; propter frigora frumenta in agris matura non erant, Caes. B. G. 1, 16; – propter hoc, propter quod: derfor, hvorfor, Varro, Colum.; – sield. hos Personer; propter quos vivit, (hvilke han har sit Liv at takke), Cic. Mil. 22; – men om Ting, Varr. R. R. 3, 2: utrum propter oves, an propter aves fructus capias; – staaer ogs. efter sin Casus; quod propter studium etc., Cic. d. Senect. 7; cf. Virg. Aen. 12, 177.

proptĕrĕā, adv., [propter, is]: deraf, af den Grund; – quia etc., Propterea te vocari ad coenam volo, Plaut. Capt. 1, 2, 71; haec propterea de me dixi, ut etc., Cic. Lig. 3; cf. id. Lael. 2; men propterea, quod etc., id. Fam. 9, 18; – pleonastisk er: id propterea, Ter. Andr. 2, 5, 3; ligel. ergo propterea, id. Hec. 1, 1, 6.

prōpŭdĭōsus, 3: fuld af Skændsel, utugtig, liderlig; (for- o. efterel.); – ∾ uxorem ducere, Gell.; ogs. som Skældsord, Plaut. Stich. 2, 2, 10; – superl., Sidon.; af — prōpŭdĭum, i, n., [pudet]: hvorover man bør skamme sig, en Skændighed; – qui propudii me ··· Falso insimulavit, Plaut. Mil. gl. 2, 4, 11; f. ogs. Fest. p. 227, (Müll.); – ogs. in pl.; propudia virorum inhiberi etc., Plin. 28, 32; – ogs. concret som Skældsord: afskyeligt Menneske, et Uhyre; – quid ais, propudium? Plaut. Curc. 1, 3, 39; cf. Cic. Phil. 14, 3.

*prōpugnācŭlum, i, n., [propugno]; I) „egenl.": hvad der værner imod Fienden el. imod ydre Vold; df. sædv. i Krigssproget (in pl.): Formur, Brystværn, Skanse; – solidati muri, propugnacula addita, Tac. Hist. 2, 19; cf. Virg. Aen. 9, 170; ogs. ∾ moenium, Tac.; men propugnacula navium, Hor. Epod. 1, 2, (i. e. naves turribus instructae); – ogs. udenfor Krigssproget; propugnacula aequoris: Dæmning imod Havet, Stat.; domus ut propugnacula ··· habeat, (at det holdes lukket el. forvaret), Cic. Fam. 14, 18; — II) „overf.": Værn, Beskyttelse, Forsvar; – propugnaculum Siciliae (classis), Cic. Verr. 3, 80; cf. ibd. 5, 34; ∾ oppositum barbaris (Athenae), Nep. Them. 2; cf. Tac. Hist. 3, 34: ∾ adversus Gallos (Cremona); – ∾ tyrannidis (derimod), Nep. Timol. 3; men Cic. Pis. 4: lex Aelia et Fufia ··· propugnacula tranquillitatis etc.; Aristo purgare sese, et firmissimo propugnaculo uti, quod etc., (som det vigtigste Forsvar el. Bevis), Liv. 34, 61; men Cic. Verr. 3, 16, „alleg.": si prius id propugnaculum dejecero.

*prōpugnātĭo, onis, f.; I) „egenl.": et Steds Forsvar imod Fienden, Val. Max. 5, 1, extern. 4; — II) „fig."; – ∾ nostra ac defensio dignitatis tuae, Cic. Fam. 1, 7; cf. id. ibd. 1, 9, 2; ogs. m. pro, ibd. 5, 8; o. — prōpugnātor, oris, m.; I) „egenl.": Soldat el. Stridsmand, som har en Post at forsvare; – nudati propugnatoribus muri, Tac.; cf. Caes. B. G. 7, 25; ogs. om Søsoldater, Cic. Verr. 5, 33; — II) „fig.": Forfægter el. Forsvarer; – ∾ communis libertatis, Cic., senatus (gen.), id. Mil. 7; cf. id. d. Or. 1, 57, o. Suet. Caes. 16; — [af flgd.].

prō.pugno, avi, atum, 1, v. n. (o. a.); I) „egenl.": bryder frem for at kæmpe; – ipsi ex silvis rari propugnabant, Caes. B. G. 5, 9; – ogs. „alm.": kæmper derfor; ∾ pro vallo, Liv. 26, 6; men Caes. B. C. 3, 45, absol.: uno tempore et propugnare et munire; – ogs. om Dyrene; ∾ pro partu suo, Cic. Tusc. 5, 37; — b) ogs. c. dat.; ∾ fratri lapidibus jactis, Appul.; — II) „fig.": forfægter el. forsvarer; – ∾ acerrime pro salute alicujus, Cic.; fortitudo est virtus propugnans pro aequitate, id. Off. 1, 19; – ogs. c. acc.; ∾ absentiam alicujus, Suet. Caes. 23; men Alter rixator de lana saepe caprina Propugnat, nugis armatus, etc., Hor. Ep. 1, 18, 15.

*prōpulsātĭo, onis, f.: Fordrivelse el. Afvendelse; – ∾ hujus periculi, Cic. Sull. 1; cf. Tiro ap. Gell. 7, 3; o. — prōpulsātor, oris, m.: som fordriver el. afvender; – ∾ harum rerum, Val. Max. 7, 8, 7; af — prōpulso, avi, atum, 1, v. a., intens. af propello; I) „egenl.": fordriver, hostem, Caes., bellum ab urbe et moenibus, Liv.; men Cic. Phil. 5, 4: ab ingressione fori propulsare populum; — II) „fig.": afvender, afværger, holder borte; – ∾ (injuriam) illatam, (værge sig derimod), Caes.; ∾ frigus, famem, Cic.; ogs. ∾ omnem suspicionem a se, id. — prōpulsor, oris, m., [propello]: = propulsator, Venant. Vit. S. Mart. — 1. prōpulsus, 3, partic. af propello. — 2. prōpulsus, us, m.,

[propello]: Støden el. Driven fremad; (men alene in abl.); - aëra onerari, oneratumque ··· ventum propulsu suo concitare, Senec. Qu. N. 5, 14.

prŏpўlaeon, (-um), i, n., προπύλαιον: Sted foran Indgangen; navnl. den berømte Indgang til Borgen i Athenen; - vid. Cic. Off. 2, 17: quod in praeclara illa propylaea tantam pecuniam conjecerit; cf. id. d. Rep. 3, 32; - ogſ. in sing., Plin. 35, 36.

prō.quaestor, oris, m., ogſ. proquaestore (indecl.), oftere pro quaestore, (ſ. und. proconsul): Proqvæstor el. Viceqvæstor, d. e. Qvæstor i Provindſen, havde navnl. Provindſens og Krigshærens Regnſkabsvæſen at foreſtaae, og erholdt ſædv. denne Poſt efter at have været Qvæſtor i Rom; - quum Alexandriae pro quaestore essem, Cic. Acad. 2, 4; men id. Phil. 10, 11: Hortensium proconsulem cum quaestoribus proque quaestoribus etc. — proquam, ogſ. adſkilt pro quam: efter hvad, i det Forhold at; ſ. und. pro. — prō.quirito, (avi), atum, 1, v. a.; (efterel. Ord): udſkriger el. udraaber offenligen, m. flgd. or. dir., Appul.; ogſ. ∾ legem, Sidon.

prōra, ae, f., πρῶρα; I) „egenl.": Skibets Forſtavn, (ligeſom puppis, dets Bagſtavn); vid. Caes. B. G. 3, 13; men „poet.": Obvertunt pelago proras ··· et litora curvae Praetexunt puppes, Virg. Aen. 6, 3; ligel. „poet.": prorae tutela, ſ. proreta, Ovid. Met. 3, 617; - ogſ. mærkes Ordſproget: prora et puppis (πρῶρα καὶ πρύμνη): det Hele el. Hovedſagen; vid. Cic. Fam. 16, 24; — II) „poet. overſ." ogſ. ſ. navis; - fluctusque secabant (Nymphae), Quot prius aeratae steterant ad litora prorae, Virg. Aen. 10, 222; cf. Ovid. Met. 14, 163: cur, inquit, barbara Grajum Prora vehit?

prō.rēpo, psi, ptum, 3, v. n.; I) „egenl.": at krybe el. uformærkt at komme frem el. ud deraf el. dertil el. derhen; - oprdl. om Dyrene; cochleae prorepunt e cavis terrae, Plin.; cf. Hor. Sat. 1, 3, 99: Quum prorepserunt primis animalia terris; - ogſ. om Menneſker; ∾ ad solarium proximum, Suet. Claud. 10, ad conspectum alicujus, Plin. Pan. 22; — II) „overſ." ogſ. om Ting; ſaal. om Væxterne: at ſpire frem; - pampinus prorepsit e duro, Colum.; prorepentes oculi, (i. e. gemmae vitis), id.; - ogſ. „alm.": at udbrede ſig, ſaal. om Nerverne i Legemet, Colum.; men Tardaque sudanti prorepunt balsama ligno, (trænge ud deraf), Claudian.

prōrēta, ae, m., πρωράτης; (for- o. efterl.): den Styrmand, der holder Udkig i Forſtavnen, Digest.; cf. Plaut. Rud. 4, 3, 75: Si tu proreta isti navi es, ego etc.; ſ. ogſ. und. prora. — prōreus (disyll.), ĕi o. ĕos, m., πρωρεύς: = proreta, Ovid. Met. 3, 634.

prōrĭpĭo, rĭpŭi, reptum, 3, v. a. (o. n.), [rapio]; I) „egenl.": river el. driver voldſomt frem el. fremad el. dertil el. derhen; - hominem proripi etc., Cic. Verr. 5, 62; men ∾ pedes, Ovid. Am. 3, 7, 82, (løbe ilende); oftere ∾ se: ile el. ſtyrte frem el. ud, ex curia, Suet., Cic., domo, Liv., e strato, Suet.; ogſ. ∾ se ex curia domum, Sall., Liv.; ſ. ogſ. Caes. B. C. 2, 12, o. Tac. Ann. 4, 45; ∾ se in publicum, (ſtyrte ud paa Gaden), Liv. 8, 28, in proximam silvam, Suet. Oth. 6; - ogſ. ud. Tilføielſe af Stedet: ∾ se cursu, (ile afſted), Appul.; - „poet." ogſ. absol.: proripere (ſ. proripere se), vid. Virg. Aen. 5, 741: Aeneas, quo deinde ruis? quo proripis? inquit; — II) „fig.": at ophidſe dertil, in caedem, etc., Hor. Od. 1, 8, 16; men quae libido non se proripiet ac projiciet occultatione proposita etc.? Cic. Fin. 2, 22.

prōrīto, are, v. a., [inus. rito, germ. reize, ſ. ogſ. irrito]; I) „egenl.": at drive el. drage frem el. ud deraf; - ∾ procidentiam sedis, Plin. 26, 58, (opp. retro agere); — II) „overſ.": at pirre el. lokke; - ∾ stomachum, Scrib. Larg.; - quem spes proritat, Senec. Ep. 23; ligel. proritat illos alicujus rei species, id. Tranqu. 12; nisi ··· pretium proritat, Colum. 2, 10.

*prōrŏgātĭo, onis, f.; I) Forlængelſe af nogens Embedstid el. Commando; - prorogatio imperii non ante in ullo facta, Liv. 8, 26; — II) Udſættelſe af en Termin; - ego vero utar prorogatione diei, Cic. Att. 13, 43; ∾ legis, vid. id. Mur. 23; — not.: f. prorogatio imperii, Liv. 42, 30, er rimel. at læſe propagatio imp., vid. Freund.; — prōrŏgātīvus, 3: ſom taaler el. tillader Udſættelſe; - ∾ fulmina, quorum minae differri possunt, Senec. Qu. N. 2, 47; o. — prōrŏgātor, oris, m., ligeſom dispensator: ſom udleverer el. uddeler; - ∾ tritici, olei, etc., Cassiod.; — [af flgd.].

prō.rŏgo, avi, atum, 1, v. a.; I) i Statsſproget: at adſpørge Folket angaaende en Forlængelſe; df. ∾ alicui imperium, Liv. 9, 42, provinciam, Cic. Att. 5, 11: forlænge nogens Commandotid; cf. id. Phil. 2, 10; - df. „alm.": at forlænge, bellum, ibd. 12, 6; ogſ. henſkyder el. opſætter; vid. ibd. 2, 29: paucis tibi ad solvendum ··· prorogatis diebus; — II) „overſ."; A) „alm.": opretholder, bevarer, vitam hominibus, Plaut. Pseud. 3, 2, 38; men ∾ spiritum homini, (holde den Døende ilive), Plin. Ep. 2, 20; cf. Hor. Carm. Saec. 68; - ogſ. om Ting: ∾ tempus, (holde ſig en Tid), Plin.; cf. id. 19, 39; — B) „beſ."; a) forplanter, subolem, Digest.; cf. Val. Max. 3, 4, 6; — b) betaler el. forudbetaler, pensionem integram, Digest.; ſ. ogſ. prorogator.

prorsum, adv., for- o. efterel. Biform af 1. prorsus; I) „egenl.": fremad el. frem; - Trepidari sentio, et cursari rursum prorsum, Ter. Hec. 3, 1, 35; - ogſ. ad den lige Vei el. ligefrem; Simulato, quasi eas prorsum in navem, Plaut. Pers. 4, 5, 5; — II) „overſ.": aldeles, ganſke; - prorsum nihil intellego, Ter. Heaut. 4, 5, 28; ∾ irritatus, Gell. 17, 3; ita sunt praedones, prorsum parcunt nemini, Plaut. ap. Charis.

1. prorsus, adv., [ctr. af pro o. versus]; I) „egenl."; A) lige fremad, lige frem; - Non prorsus, sed ex transvorso cedit, quasi cancer solet, Plaut. Pseud. 4, 1, 45; — B) ad den lige Vei, ligefrem; - Obsecro, vide ne ille huc prorsus se irruat, Ter. Ad. 4, 2, 11; cf. Gell. 16, 19; — II) „fig."; A) „alm.: lige til, uden Omsvøb, visſeligen; ogſ. ganſke el. aldeles; - ita prorsus existimo, Cic. Tusc. 2, 5; hoc mihi prorsus valde placet, id.; - Sed cesso, prius quam prorsus perii, currere? Plaut. Aul. 2, 3, 27; Enimvero prorsus jam tacere non queo, Ter. Hec. 4, 4, 51; neque solum nobis, sed prorsus omnibus etc., Cic. Fam. 4, 10; men si quando etc., verbum prorsus nullum intelligo, id. d. Or. 2, 14; — B) „beſ."; a) netop, juſt; - sed ea prorsus oportuna Catilinae erant, Sall. Catil. 16; cf. Varr. L. L. 5, 3; — b) overhovedet, korteligen, med et Ord, (naar man neml. efter en Opregnelſe vil ſamle alt i et eneſte paafaldende Træk); - ſaal. Sall. Catil. 25: prorsus multae facetiae multusque lepos inerat; cf. ibd. 15, oftere; ligel. Tac. Hist. 2, 5: prorsus, si avaritia abesset, antiquis moribus par.

2. prorsus, 3, [ſ. proversus]; I) „egenl.": ſom er vendt fremad; df. ligefrem el. lige; - prorso tramite siste gradus, Avian., (al. proso m. ſ. Bem.); prorsi limites ··· ad orientem directi, Fest. p. 235, (Müll.); — II) df. „overſ." om Talen: ligefrem el. ubunden, d. e. proſaiſk; - et prorsa et vorsa facundia, Appul.; cf. Donat. ad Ter. Eun. 2, 3, 14; df. ſædv. prosa oratio, ogſ. absol. prosa (sc. oratio), ſ. und. prosus, 3; — not.: Prorsa (sc. dea), recti partus praeses, Varr. ap. Gell. 16, 16, (al. Prosa); cf. Postverta.

prō.rumpo, rūpi, ruptum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": at bryde el. ſtyrte frem el. ud, navnl. i Krigsſproget; - ∾ omnibus portis, Tac., per medios hostes, Caes.; cf. Virg. Aen. 10, 379; - ligel. om Elementerne: In mare prorumpit (Tiberinus), id. ibd. 7, 32; praediis Tigellini incendium proruperat, Tac. Ann. 15, 40; men prorumpentes caules, (fremſpirende), Colum.; - fremb. lacrimae prorumpunt, Plin. Ep.; - ogſ. om en Sygdom, Nep.

Att. 21; hvf. „alleg.", Cic. Mur. 39: illa pestis prorumpet, qua poterit; — B) „fig."; 1) „overf."; - nihil prorupit, quo etc., Tac. Hist. 4, 55, (intet kom ud el. blev bekiendt, hvoraf osv.); - navnl. om den Talende; ad quod ··· prorupit reus, (brød ud), Tac. Ann. 11, 2; cf. ibd. 35: prorumpens ad minas etc.; — 2) „ment."; - eo prorumpere hominum cupiditatem, etc., Cic. R. Am. 5; ∾ in externos mores, (ligesom at styrte sig deri, pludseligen at forfalde dertil), Tac. Hist. 2, 33; cf. id. Ann. 3, 52; — II) act., dog oftest „poet." o. sild.: at lade styrte el. bryde frem; saal. Virg. Aen. 3, 572, om Ætna: Interdumque atram prorumpit ad aethera nubem; - in fugam se prorupit (cerva), Gell.; - df. ogs. pass.: hinc prorumpitur in mare venti Vis, etc., Lucr. 6, 435, (styrter sig derover); men proruptus corpore sudor, Virg. Aen. 7, 459; ligel. It mare proruptum, id. ibd. 1, 246; - men „ethisk": prorupta audacia, (fremstyrtende el. rasende Dumdristighed), Cic. R. Am. 24.

prō.rŭo, rŭi, rŭtum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.; A) at styrte el. bryde frem, in hostem, Curt.; dextrum cornu ··· ex parte, qua proruebat, etc., Caes. B. C. 3, 69; cf. Gell. 1, 11; — B) at styrte el. falde forover; - ille in caput proruit, Val. Fl.; - ogs. at styrte el. falde sammen; motu terrae oppidum proruit, Tac. Ann. 15, 22; — II) act.; A) at omstyrte el. nedstyrte, at kaste til Jorden; - ∾ vallum in fossas, Liv. 9, 14; dolabrae ··· ad vallum proruendum, id. ibd. 37; prorutis (munitionibus), Caes.; ∾ urbem a fundamentis, Liv.; hostem profligare et proruere, Tac.; cf. Hor. Od. 4, 4, 66; terrae motibus prorutae domus, Tac. Ann. 12, 43; - men „poet.", Ter. Eun. 3, 5, 51: Vix elocuta'st hoc, foras simul omnes proruunt se, (styrte ud). — *prōruptĭo, onis, f.: Udbrud el. Udfald, hostium, Aur. Vict.; o. — prōruptor, oris, m.: som giør Udbrud el. Udfald, Ammian.; — [prorumpo]. — prōruptus, 3, partic. af prorumpo. — prōrŭtus, 3, partic. af proruo.

prōsa, ae, f., s. und. prosus, 3; df. — prōsăĭcus, 3: prosaisk, Venant. Fort.; - ogs. subst., prosaicus, i, m.: prosaisk Forfatter, id. — prōsāpĭa, ae, f., [af sipare, i. e. jacere, vid. Paul. ex Fest. p. 225, Müll.]: Slægt el. Stamme, (germ. Sippschaft), Plaut.; homo veteris prosapiae etc., Sall. Jug. 85; — not.: heder verbum vetus, (forældet), Cic. Univ. 11, insulsum, Quintil. 8, 3, 26. — prōsāpĭes, ēi, f., Biform af frgd., Non. — prōsārĭus, 3, [prosa]: prosaisk, Sidon. — prōsātus, 3, s. und. 2. prosero.

proscēnium, i, n., προσκήνιον; I) „alm.": Forscenen, d. e. den Plads foran Scenen, paa hvilken Acteurerne udføre deres Roller, men omfatter sædv. ogs. Scenen selv; - histriones ··· in proscenio etc., Plaut. Amph. prol. 91; theatrum et proscenium ad Apollinis locavit, Liv. 40, 51; veteres ineunt proscenia ludi, Virg. Ge. 2, 381, cf. Suet. Ner. 12; — II) „overf." s. Theatret selv, Claudian. — proschŏlus, i, m., πρόσχολος: en Underlærer, Augustin.

prō.scindo, scidi, scissum, 3, v. a.; I) „egenl.": sønderriver el. adsplitter; - ∾ ferro quercum, (kløve), Lucan.; ∾ terram, Varro, Colum., brække, (pløie første Gang); - men ∾ terram juvencis, Virg., campum ferro, Ovid., (pløie den); men Catull. 64, 12: Quae (carina) simul ac rostro ventosum proscidit aequor, (pløiede Havet); — II) „fig.": mishandler, krænker med onde Ord el. med anden Hadskhed; - vid. Ovid. Pont. 4, 16, 47, o. Suet. Calig. 30; Mamurra Catulli carminibus proscissus, Plin. 36, 7; df. — proscissĭo, onis, f.: Markens Brydning el. Pløining, Colum. 2, 13. — proscissus, 3, partic. af proscindo.

prō.scrībo, psi, ptum, 3, v. a.; I) „alm.": beskriver, betegner; - vultus ··· proscriptos etc., Petron. Sat. 107; — II) „bes."; A) bekiendtgiør skriftligen, navnl. ved skrevet Opslag; - ut ··· eo die Calendas Martias proscriberet, (bekiendtgiorde el. bestemte, at den Dag skulde regnes for den første Martii), Cic. Verr. 2, 52; ∾ auctionem, id. Att. 13, 37; ogs. ∾ se auctionem facturum, id. Quint. 4; men id. Qu. Fr. 2, 6: Racilius tabulam proscripsit, se venditurum etc.; - ut leges cujusque publici ··· proscriberentur, (skulde offentligen bekiendtgiøres), Tac. Ann. 13, 51; carmina proscripta aut vulgata, Suet. Ner. 39; — B) opslaaer el. udbyder til Salg el. til Forpagtning el. til Leie; - proscripsit insulam, vendidit, Cic. Off. 3, 16; Italiae possessiones venales et proscriptas hac lege etc., id. Agr. 3, 4; — C) ved offenligt Opslag at bekiendtgiøre Inddragelsen el. Confiscationen el. Salget af nogens Eiendom; - vid. Ps.Cic. p. Dom. 17; ligel. ∾ vicinos, (i. e. agros vicinorum: offenligen at sælge dem), id. Agr. 3, 4; men ibd. 2, 36: ∾ Pompejum, (sælge de af ham for Staten vundne Besiddelser); - ogs. ∾ bona alicujus, Plin. Ep. 8, 18; — D) ved offenligt Opslag at erklære nogen for fredløs, at proscribere el. landsforvise; - quum proscriberentur homines, Cic. R. Am. 6; quae (lex) proscriptos juvari vetat, id. Verr. 1, 47; - proscriptorum liberos honores petere puduit, vid. Plin. 7, 31; — b) sild. ogs.: nedværdiger, beskæmmer; - cujus pudoris dignitas in concione proscripta sit, (er bragt i ondt Rygte), Petron. Sat. 106.

*proscriptĭo, onis, f.: skriftlig Bekiendtgiørelse; df. I) offenlig Falbydelse, bonorum, Cic. Quint. 18; cf. id. R. Am. 44: quam ad diem proscriptiones venditionesque fiant; — II) Fredløserklæring, Fredløshed; - de capite civis et de bonis proscriptionem ferre, Cic. Sest. 30; - men Suet. Caes. 11: proscriptione, (f. porscriptionis Sullanae tempore); o. — proscriptor, oris, m.: som udsteder en Fredløserklæring; - ille proscriptor animus (Antonii), Plin. 7, 10; — [proscribo]. — proscriptŭrĭo, ire, v. n., desid. af proscribo: vilde gierne foretage en Proscription; vid. Cic. Att. 9, 10; ogs. Quintil. 8, 6, 32. — proscriptus, 3, partic. af proscribo.

prō.sĕco, cŭi, ctum, 1, v. a.; I) „egenl.": afskærer fortil, el. alm. afskærer; - prosectis naso, auribus, Appul.; — II) „bes."; A) giennemskærer ved at pløie, pløier el. brækker; - quum primum prosecatur (solum), Plin. Ep. 5, 6; — B) afskærer de til Offringen bestemte Dele; - qui ejus hostiae exta prosecuisset, Liv. 5, 21; cf. Suet. Aug. 1; - sild. ogs. offrer, Tertull.; — b) df. subst. prosectum, i, n., Varro, oftere prosecta, orum, (Offerindvoldene); - prosecta sub aethere ponit, Ovid. Fast. 6, 163; cf. id. Met. 12, 152; - ogs. prosecta, ae, f., Lucil., (al. prosicia), inc.

prōsĕcro, are, v. n., [sacro]: offrer, daemonibus, Lactant. — prosecta, ae, o. prosecta, orum, s. und. proseco. — *prōsectĭo, onis, f.: Sønderskæren (i Anatomien), Salvian.; o. — prōsector, oris, m.: en Sønderskærer, en Anatom, Tertull.; — [proseco]. — 1. prosectus, 3, partic. af proseco. — 2. prōsectus, us, m., [proseco]: Sønderskæren; - prosectu gladiorum, (ved Saar deraf), Appul., dentium, (ved Bid deraf), id.

*prōsĕcūtĭo (-quutio), onis, f.: Ledsagelse, Cod. Theod., Prudent.; o. — prōsĕcūtor (-quutor), oris, m.: en Ledsager, Digest., Sidon.; — df. prōsĕcūtōrius (-sequut.), 3: hørende til en Ledsagelse; df. prosecutoria (sc. epistola): Anbefalingsskrivelse, Cod. Just.; — [prosequor]. — prōsĕcūtus (quūtus), 3, partic. af prosequor.

prōsēda, ae, f., [sedeo]: offenligt Fruentimmer, Plaut. Poen. 1, 2, 54. — prosedămum, i, n., i. e. pigritia equorum in generando, (sarmatisk Ord), Plin. 26, 63. — prōsēlȳtus, i, m., προσήλυτος: Ankommen el. Nykommen; df. „overf.": som er omvendt fra Hedenskabet til Jødedommet, en Proselyt, Tertull. — prōsēmĭnātor, oris, m.: en Forplanter, Tertull.; af — prō.sēmĭno, (avi), atum, 1, v. a.; I) „egenl.": udsaaer

el. saaer; ogs. forplanter; - ∾ ostreas, Cic. frgm. ap. Non; — II) „overf.": forplanter el. fortsætter; - quum etc., proseminatae sunt quasi familiae dissentientes inter se, (ere opstaaede), Cic. d. Or. 3, 16. — prō.sentĭo, sensi, 4, v. a.: mærker el. bemærker forud; - si prosenserit Miles (sc. rem), Plaut. Mil. gl. 4,4,16.

prō.sĕquor, cūtus (quūtus) sum, 3, v. dep. a.; I) „egenl.": følger el. ledsager fremad el. videre; - primus ··· procucurrit, atque eum milites electi ··· sunt prosecuti, Caes. B. C. 3, 91; secuta exercitum plebs ··· prosequuntur conjuges liberique. Liv. 3,52; - navnl. ledsager for at bevise Ære; vid. Cic. Att. 6, 3, o. id. Verr. 1,35; - men „poet.": Tristis abis, oculis abeuntem prosequor udis, Ovid. Her. 12, 55; men Tac. Hist. 2, 9: datae triremes ad prosequendum, (til Ledsagelse el. Bedækning); - ∾ exsequias alicujus, (følge til Jorden), Cic., Ovid.: ogs. ∾ defunctum, Petron.; hvf. om en udlevet Olding: videtur mihi prosequi se, Senec. Ep. 30; — b) ogs. at forfølge fiendligen; - ∾ fugientes, Caes.; ad prosequendum hostem procurrere, id.; cf. id. B. G. 2, 11; - ∾ aliquem verbis vehementioribus, Cic. Verr. 2, 29, vocibus contumeliosis, Caes., lapidibus, Petron.; — II) „fig."; A) „overf." om Ting og Begreber; - Prosequitur surgens a puppi ventus euntes, Virg. Aen. 3, 330; Cattos saltus Hercynius prosequitur, (strækker sig langs deres Grændser), Tac. Germ. 30; quae aestimatio Quintium ··· usque ad rogum prosequatur! Cic. Quint. 31; (amici) mortui vivunt; tantus eos honos, memoria, desiderium prosequitur amicorum, Cic. Lael. 7; — B) „ment."; 1) forfølger el. fortsætter el. beskriver videre; - ∾ rem usque eo, quo opus est, auct. ad Her. 1, 9, inc., (al. pers); ogs. ∾ stilo rationem munificentiae, (skriftligen at giøre rede derfor), Plin. Ep. 3, 8; men ∾ pascua versu, (besynge el. beskrive), Virg. Ge. 3, 340; men absol., el. m. flgd. or. dir.: Prosequitur pavitans (vedbliver), et ficto pectore fatur, Virg. Aen. 2, 107; cf. Phaedr. 3, 5; — 2) ligesom at ledsage dermed; - ∾ aliquem votis, ominibus, lacrimis, Cic.; cf. Virg. Aen. 6, 476; - df. lader vederfares, sædv. begaver el. ærer dermed; ∾ aliquem beneficiis ac libertate, Cic.; ∾ virtutem alicujus grata memoria, (taknemmeligen at mindes), id. Phil. 14, 11; ∾ aliquem laudibus, (rose el. berømme), Liv.; ∾ aliquem testimonio, (yde nogen Vidnesbyrd), Plin. Ep.; ogs. ∾ legatos cum donis, Liv. 39, 55; - ogs. ud. abl.: ∾ aliquem largissime, (give nogen rige Foræringer), Suet.; men Hor. Od. 4, 5, 33: Te multa prece, te prosequitur mero etc., (beder og offrer til dig som til en Gud); cf. Nep. Att. 4, o. Vell. 2, 92; — 3) følger el. efterligner som Forbillede; - quum verbis, tum etiam ipso sono ··· prosequebatur atque imitabatur antiquitatem, Cic. Brut. 36; cf. id. d. Or. 2, 15.

1. prō.sĕro, ĕre, v. a.: stikker el. strækker frem el. ud; (efterel. Ord); - proserit hydra caput, Avien.; ligel. profundo Proserit albenti se vertice (Thasus), id. — 2. prō.sĕro, (sevi), sătum, 3, v. a.; I) „egenl.": lader spire el. voxe; - non proserit ullam Flava Ceres segetem, spoliabat gramine campum Miles etc., Lucan. 4, 411; — II) „fig."; A) „overf.": at avle; - deus Jove prosatus (Bacchus), Nemes.; — B) ogs. „alm.": at frembringe; - ex artibus artes Proserere, Gratian. Cyn. 9.

Prōserpĭna, („o" anc., Hor.), ae, f., Περσεφόνη: Ceres's Datter ved Juppiter, Gemalinde af Pluto, og Underverdenens Dronning; - om hendes Bortførelse til Underverdenen s. Cic. Verr. 4, 48, Ovid. Met. 5, 391, o. Claudian. de raptu Proserpinae; - (Proserpina dicta), quod sata in lucem proserpant, Arnob. — prōserpĭnāca, ae, f.: = polygonon: etslags Plante, Plin. 26, 11, o. id. 27, 104. — prōserpĭnālis, herba: Drageurt, etslags Plante, Marc. Emp.

prō.serpo, psi, ptum, 3, v. n.; I) „egenl.": at krybe frem el. fremad; (for= o. efterel.); - Qui huc advenisti ··· quasi proserpens bestia, (som en Slange), Plaut. Poen. 5, 2, 73; ligel. proserpit bestia, Appul.; — II) „overf.": uformærkt at stride el. komme frem; - ∾ in lucem, (om Sædens Spiren), Arnob.; ∾ ad intima, (om et Saar), Seren. Samm.; malum proserpens, Ammian. — prŏseucha, ae, f., προσευχή, (comprecatio), hos Jøderne: et til Bøn el. Andagtsøvelse bestemt Sted; - in qua te quaero proseucha? Juvenal. 3, 296.

*prōsĭcĭae, arum, f., (sc. partes), ligesom prosecta: de til Offring afskaarne Kiøddele, Solin.; o. — prōsĭcĭes, ēi, f.: = frgd., Varro; - ligel. prōsĭcĭum, i, n., Paul. ex Fest. p. 225, (Müll.); — [proseco].

prōsĭlĭo, ŭi (ivi, ii), 4, v. n., [salio]; I) „egenl.": springer frem el. op; - deinde repente prosiluerunt, Cic. Coel. 26; ∾ ex tabernaculo (ud deraf), Liv., a sede sua (op deraf), id., de navi (ned deraf), Justin., ogs. puppe, Lucan.; - ∾ in concionem, Liv., ad flumen, Sueton.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) at springe el. trænge frem, at briste ud el. fremvælde; - Si quis adest, jussae prosiliunt lacrimae, Martial. 1, 34; ligel. om Blodet af et Saar, Ovid. Met. 6, 260; ligel. om Gnister af Stenen, id. Fast. 4, 796; — 2) om en fremspringende Beliggenhed; - quod prosilit villae, (den fremragende Del deraf), Plin. Ep. 5, 6; cf. Plin. 4, 4; men om Væxterne: qui in altitudinem non prosiliunt (frutices: som ikke blive høie), Colum.; men herba prosilit (spirer frem), id.; — B) „ment."; - ∾ ad aliquid: overilet at foretage; - ∾ ad accusationem, Digest.; Prosilui amicum castigatum innoxium, Plaut. Trin. 1, 2, 179; cf. Hor. Sat. 2, 7, 73: Jam vaga prosiliet frenis natura remotis. — prōsistens, tis, partic., [sisto]: fremstaaende el. fremragende; - foliis in modum radiorum prosistentibus, Appul. — proslambănŏmĕnos, i, m., προςλαμβανόμενος, (i. e. assumptus), i Musiken: Tonen a, Vitruv. 5, 4.

prō.sŏcer, ĕri, m.: Konens Bedstefader, Digest.; s. ogs. progener. — prō.socrus, us, f.: Konens Bedstemoder, Digest.; s. ogs. pronurus. — prŏsōdĭa, ae, προσῳδία: Accenten el. Ordets Betoning i Tale el. i Skrift, tilligem. de Regler, hvorefter Betoningen har at rette sig; - ∾ graves, Varr. ap. Gell. 18, 12; cf. Quintil. 1, 5, 22, hvor προσῳδία oversættes ved accentus; cf. Gell. 13, 6; df. — prŏsōdĭăcus, 3, prosodisk; - ∾ metrum (efficere), Mar. Vict.

prŏsōpis, ĭdis, f., προσωπίς: en Benævnelse paa Planten personata, Appul. — prŏsōpŏpoeĭa, ae, f., προσωποποιΐα; I) Prosopopoei, Persondigtning el. Personificering, (naar man neml. enten lader Tingene tale som Personer, el. fraværende Personer som nærværende); - vid. Quintil. 1, 8, 3, oftere; ogs. paa Græsk, id.; — II) Dramatisering el. dramatisk Fremstilling, id. 2, 1, 2, oftere. — prŏsōpŏpoeĭcus, 3, προσωποποιϊκός: personificerende, Jul. Firm.

prospecte, adv. af 1. prospectus: seende sig for, forsigtigen, Tertull.; superl., Augustin. — prospectivus, 3, [2. prospectus]: hørende til en Udsigt; - fenestrae, Cod. Just.

prospecto, avi, atum, 1, v. n. o. a., intens. af prospicio; I) neutr.; A) „egenl.": at see el. skue ud el. frem for sig, at tage en Udsigt; - pars ex fenestris prospectant, Liv. 24, 21; df. Tac. Ann. 3, 1, impers. pass.: qua longissime prospectari poterat; — B) „fig."; 1) „overf."; navnl. in partic. prospectans, tis; - ∾ late locus, (med vid Udsigt), id. Hist. 3, 60; men prospectantia vestigia pedum, (som vende fremad, opp. retro porrecta), Gell. 9, 4; — 2) „ment.": at forudsee, Appul.; — II) act.; A) „egenl."; a) seer el. skuer frem el. ud derpaa; - ∾ proelium equestre, Sall. Jug. 60; ∾ pontem e puppi, Ovid. Met. 3, 651; cf. id. ibd. 15, 842; — b) at see derefter el. at følge med Øinene, euntem, Virg. Aen. 7, 813; ogs. at see sig om; - Sinite me prius prospectare, ne uspiam insidiae sient, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 2; —

B) „fig."; 1) overf. om et Sted: at ſkue ud derover, at have Udſigt dertil; vid. Tac. Ann. 14, 9, id. Hist. 5, 6, o. Phaedr. 2, 5; — 2) „ment.": at ſee ſig om derefter, d. e. at vente derpaa; - diem de die prospectans, ecquod auxilium appareret, Liv. 5, 48; df. atter „overf." med Lune, Cic. Verr. 5, 17: eam navem prospectare exsilium; ligel. „poet.", Virg. Aen. 10, 740: te quoque fata Prospectant paria, (en lignende Skæbne venter dig). — prospector, oris, m., [prospicio]: en Forſørger, Tertull.

1. prospectus, 3, partic. af prospicio. — 2. prospectus, us, m., [prospicio]; I) „egenl."; A) „alm.": at ſee hen for ſig, d. e. Blik, Skue, Syn; - in prospectum populi R. producere, Cic. Verr. 1, 47; esse in prospectu, (være ſynlig el. til at ſee), Caes. B. G. 5, 10; procul navium prospectum praebere, (giøre, at de ſees langt borte), Liv. 37, 23; — B) „beſ."; a) Udſigt el. Proſpect; - ∾ maris, Plin.; prospectum impedire, Caes., prohibere, Sall., (betage Udſigten); cf. Liv. 10, 32, o. Virg. Aen. 8, 254, ogſ. Cic. Att. 14, 13; prospectum late petere, (ſee langt ud), Virg. Aen. 1, 181; cf. Liv. 1, 18; — b) Syn el. Skue el. Udſeende; - ∾ pulcherrimo porticus, Cic.; lugubri prospectu, Tac.; — c) „poet.": Blikket el. Øinene; - atque ita late Aequora prospectu metior alta meo, Ovid. Her. 10, 28; — II) „fig."; A) Henſyn dertil; - prospectum officii deponere, Val. Max.; prospectum rei habere, Gell.; — B) ∾ humanus: menneſkelig Forſigtighed, Tertull.

prŏ.spĕcŭlor, ari, v. dep. n. o. a.; I) neutr.: at ſee hen for ſig; - quum de vallo prospecularentur, auct. B. Afr. 31; — B) „overf.": ſpeidende at ſee ſig om, at ſpeide; - Siccium ··· prospeculatum ad locum castris capiendum mittunt, Liv. 3, 43; — II) act.: at ſee ud derefter; - multitudo e muris adventum imperatoris Romani regisque prospeculabatur, Liv. 33, 11.

prosper, oftere prospĕrus, 3, [pro, spes]; A) mere paſſiv: lykkelig, heldig, efter Ønſke; - prosperos exitus consequi, Cic.; cf. Liv. praef.: ut orsis tanti operis prosperos successus darent.; ∾ res (pl.), Cic.; men nihil esse prosperum nisi voluptatem, nihil asperum nisi dolorem, vid. id. Fin. 1, 21; - compar., ∾ terra frui, Ovid.; ligel. ∾ fatum, id.; cf. Tac. Ann. 6, 51; - superl., ∾ eventa rerum, Vell.; ligel. ∾ augurium, Plin.; — b) prospera (pl.) ofte ogſ. ſom subst.: lykkelige Omſtændigheder, Lykke; - Germani prosperis feroces, Tac.; versis ad prospera fatis, Ovid.; - ogſ. c. gen.: prospera belli, Lucan.; cf. Plin. Pan. 7; — B) mere activ: gunſtig, naadig, ſom bringer Lykke; - Bellona ··· Latio prospera semper adest, Ovid. Fast. 6, 201; - ogſ. c. gen.; canentes ··· Noctilucam (i. e. Dianam) Prosperam frugum, Hor. Od. 4, 6, 37, (ſom befordrer deres Vært).

prospĕre, adv. af prosper: heldigen, lykkeligen, efter Ønſke; - quae prospere ei cesserunt, Nep. Dat. 1; men minus prospere gesta, (uheldige Foretagender), id. Alcib. 7; - compar., ∾ evolare, (med heldigere Varſel), Gell.; superl., ∾ dimicare, Suet. Caes. 36; cf. Vell. 2, 97. — prospergo, (si), sum, 3, v. a., [spargo]: beſprænger; - hausta aqua templum et simulacrum deae prospersum est, Tac. Ann. 15, 44. — prospĕrĭtas, atis, f., [prosper]: lykkelig el. heldig Beſkaffenhed el. Begivenhed; - ∾ vitae, Cic., valetudinis, Nep.; men Cic. N. D. 3, 36, in pl.: improborum prosperitates resque secundae. — prospĕrĭter, adv., forældd. Biform af prospere, Enn. ap. Priscian.

prospĕro, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [prosper]: at giøre lykkelig; navnl. om Guderne: at befordre el. velſigne; - ſaal. af en Bønformular: uti populo R. Quiritium vim victoriamque prosperetis, Liv. 8, 9; cf. Tac. Ann. 3, 56; men Hor. Carm. Saec. 17: patrumque Prosperes decreta etc.; - men absol.: non prosperantibus avibus, (da de ikke gave heldige Varſler), Val. Max. 7, 2, 5; men pass.: prosperata felicitas, (forønſket el. lovpriſt), Tertull.; — bb) hertil mærkes; a) Propter eam rem hanc tibi nunc veniam minus gravate prospero, (giør dig lykkelig med denne Tilladelſe), Plaut. Casin. 5, 4, 26; cf. id. Pers. 3, 2, 11; — b) deus prosperatus: forſonet el. naadig, Prudent. — prospersus, 3, partic. af prospergo. — prospĕrus, 3, ſ. und. prosper.

*prospex, icis, adj.: forudſeende, Tertull.; — prospicienter, adv.: ſeende ſig for, forſigtigen, Gell.; o. — prospicientia, ae, f.; A) act.: at ſee hen for ſig; df. „ment.": Forſorg el. Omſorg; - ut vacuum metu populum nostra vigilia et prospicientia redderemus, Cic. Phil. 7, 7; — B) pass.: Udſeende; df. concret: Geſtalt, Form, Skin; in pl., Tertull.; — [flgd.].

prospicio, spexi, spectum, 3, v. n. o. a., [specio]; I) neutr.; A) „egenl.": ſeer hen for mig, ſeer ud derfra el. hen derover; - neque post respiciens, neque ante prospiciens, Varr. ap. Non.; cf. Virg. Aen. 2, 733, o. Phaedr. 2, 4; ∾ ex superioribus locis in urbem, Caes. B. C. 2, 5; cf. Nep. Hann. 12; - nisi ··· parum prospiciunt oculi, (hvis jeg ikke ſeer feil), Ter. Phorm. 5, 1, 8; quem (lucum) si excideris, multum prospexeris, (ſaa faaer du en vid Udſigt), Cic. Fam. 7, 20; - Venus prospiciens, (en Billedſtøtte paa Cyperen), vid. Ovid. Met. 14, 761, o. ibd. 698 flgd.; — B) „fig."; a) at forudſee, at være forudſeende; - ut spero, vel potius prospicio, Cic.; sapientes ac multum in posterum prospicientes, id. Mur. 28; — b) df. ſædv. forudſeer el. betænker, anvender Forſigtighed el. Omſorg, ogſ. ſørger derfor; absol., ogſ. m. flgd. ut el. ne, ogſ. c. dat.; - plagae crescunt, Nisi prospicis, Ter. Phorm. 5, 2, 16; quod ad vestram famam pertinet, prospicite, Cic. Verr. 1, 8; - prospicite, ut plus valuisse videantur etc., id. Font. 17; cf. id. Verr. 1, 58; men statuebat prospiciendum, ne quid sibi nocere posset, Caes. B. G. 5, 7; ligel. i Retsſproget: prospectum est, ne etc., Paul. Sent.; - ∾ sibi et saluti suae, Cic., liberis suis, Nep., sociis, Cic., patriae, id., vectigalibus, id., rei frumentariae, Caes.; cf. Cic. Fam. 3, 2, o. Ter. Heaut. 5, 2, 8; — II) act.; A) „egenl.": ſeer ud derefter; navnl. ogſ. ſeer i det Fierne el. langt borte; - quem quum omnes prospicerent, Nep. Dat. 3; Hunc procul ut campo Turnus prospexit aperto, Virg. Aen. 12, 353; df. pass.: immensum mare prospectum, (hvorudover man har ſeet), Plin.; — B) „fig."; 1) „overf." om et Sted: at have Udſigt dertil, at ligge derimod; - Laudaturque domus, longos quae prospicit agros, Hor. Ep. 1, 10, 23; cf. Plin. Ep. 2, 17; freta prospiciens ··· Tmolus, Ovid. Met. 11, 150; — 2) „ment."; a) kaſter et Blik derpaa el. ud derover; - ∾ vitam, Senec. Ep., senectutem, (vente at blive gammel), ibd.; — b) forudſeer; - ∾ ex imbri soles et aperta serena, Virg. Ge. 1, 393; longe prospicere casus futuros rei publicae, Cic. Lael. 12; cf. id. Fam. 4, 3; - ogſ. m. flgd. relat.; jam nunc mente et cogitatione prospicio, qui concursus futuri sint, id. Div. in Caecil. 13; — c) drager Omſorg derfor, forſyner el. forſørger dermed, tilveiebringer el. ſikkrer; - qui sedem senectuti vestrae prospiciunt, Liv. 4, 49; cf. Plin. Ep. 1, 14; - ogſ. pass.; commeatus a praetore prospectos, Liv. 44, 16; cf. Cic. Sull. 19; men Ter. Heaut. 2, 4, 11: Nisi si prospectum interea aliquid est, desertae vivimus; - not: prospexti, ſ. prospexisti, Ter. Ad. 4, 5, 55.

prospĭcŭe, adv. af prospicuus: ſeende ſig for, forſigtigen el. ombyggeligen; - consulere in aliquem, Appul. — prospĭcus, 3, forel. Biform af flgd., Naev. ap. Non., inc. — prospĭcŭus, 3, [prospicio]: ſom ſees langt borte; - Sic ubi prospicuae scandentem limina turris ··· aspexere draconem etc., Stat. Teb. 12, 15. — pro.spiro, avi, 1, v. n.: at dunſte ud; - ea tabes si foras corporis prospiravit, Appul.

prostas, ădis, f., προστάς: Galleri med Forværelſe, Vitruv. 6, 10. — pro.sterno, strāvi, strātum, 3, v. a.; I) „egenl.": ſtrøer el. kaſter hen derpaa; - df. ſædv.: ſtrækker el. kaſter ned el. til Jorden (med

el. ud. Vold); – ∾ se ad pedes alicujus, (som bedende el. for at bede), Cic. Phil. 2, 18; ligel. ∾ se alicui, id. Planc. 20; men Liv. 9, 6: circa viam prosternebant corpora humi, (kastede sig ned paa Jorden); – hostem prostravit, fudit, occidit, Cic. Phil. 14, 10; cf. Nep. Milt. 5, o. Ter. Ad. 3, 2, 21; – prostrati ad pedes, (som bedende), Cic. Lig. 5; cf. Ovid. Trist. 1, 3, 43; lapsu equi prostratus, Tac.; prostratus in gramine, Lucr.; – prostrata oppida et diruta, Sulp. ap. Cic. Fam. 4, 5; men pisces prostrati, (Fladfisk el. Flynder), Colum.; — II) „fig."; A) „overf.": underlægger som Stof el. Materie; – si etc., tuis laudibus ··· materiam campumque prosterni, Plin. Pan. 31; men ∾ alicui pudicitiam, (give til Pris for nogen), Suet.; — B) „ment." o. „ethisk": nedslaaer, fordærver; – ∾ omnia furore, Cic. Cluent. 6; jacet ille nunc prostratus, id. Catil. 2, 1; cf. id. Leg. 2, 17, ogs. Vatin. ap. Cic. Fam. 5, 9; – ogs. nedværdiger, beskæmmer; sic te ipse abjicies atque prosternes, ut etc.? Cic. Parad. 1, 3.

prosthĕsis, is, f., πρόςθεσις: Tilsætning; o. prŏthesis, is, f., πρόθεσις: Forsætning; grammatikalske Figurer, naar neml. et Bogstav el. en Stavelse sættes foran Ordet, som gnatus f. natus, tetuli f. tuli, Grammat. — *prostĭbĭlis, is, f., (sc. femina): offenligt Fruentimmer, (som er el. byder sig tilfals), Plaut. Pers. 5, 2, 56; — prostĭbŭla, ae, f.: = frgd., id. ap. Non., Tertull.; — prostĭbŭlum, i, n.; I) = frgd., id. Aul. 2, 4, 6; – ogs. „overf." om Mandfolk, Arnob.; — II) Kippe, Isid.; — [prosto].

†prostĭtŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a., [statuo]; oprdl.: stiller foran, aliquem in limine, Arnob.; – df. „fig."; A) offenligen at give til Pris, at prostituere; – ∾ pudicitiam suam, Suet.; ogs. ∾ se, Catull.; ∾ aliquam populo, Plaut.; Et faciem lucro prostituisse suam, Ovid. Am. 1, 10, 42; — B) „overf." ogs. om Begreber; – ∾ famam alicujus, Cat. ap. Gell. 17, 3; cf. Ovid. Am. 3, 14, 11; men Ingrato vocem prostituisse foro, id. ibd. 1, 15, 6; — II) partic. prostĭtūtus, 3, ogs. som adj.: offenligen given til Pris; – ∾ infans, Martial. 9, 7; ogs. superl., ∾ lupa, Tertull.; – ogs. subst., prostitutae, (offenlige Fruentimre), Suet. Calig. 40, o. Plin. 30, 5; — b) „overf.": sermones prostituti ac theatrales, Sidon.; df. — prostĭtūtĭo, onis, f.: Hengivelse til Utugt; – ∾ corporum venalium, Arnob.; – ogs. „alm.": Beskæmmelse, imaginum, Tertull.; o. — prostĭtūtor, oris, m.; I) som holder et Bordel, leno, Tertull.; — II) „overf.": som beskæmmer, id. — prostitutus, 3, partic. o. adj. af prostituo.

prosto, stĭti, stătum, stare, v. n., [sto, steti, etc.]; I) „egenl.": at staae el. rage frem; – angellis paulum prostantibus, Lucr. 2, 427; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om en Sælger: at holde (Varer) tilfals; – Hi saltem in occultis locis prostant, vos in foro ipso, Plaut. Curc. 4, 2, 21; — 2) om en Vare: at være udstillet til Skue for at sælges; – Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus (neml. i deres Boglade), Hor. Ep. 1, 20, 3; — B) „ment.": at være tilfals, sædv. m. Bibegr. af Smudsighed; – cujus vox in praeconio quaestu prostitit, Cic. Quint. 31; – navnl. om offenlige Fruentimre, vid. Juvenal. 3, 65: jussas prostare puellas; cf. Suet. Tib. 43; – men „poet.": Illud amicitiae quondam venerabile nomen Prostat, (er tilfals, vurderes efter Formuen), Ovid. Pont. 2, 3, 19. — prostŏmis, ĭdis, f., s. und. postomis.

*prostrātĭo, onis, f.: Nedkastelse; Nedværdigelse, disciplinae, Tertull.; o. — prostrātor, oris, m.: som nedslaaer; – ∾ hostium, Jul. Firm.; — [prosterno]. — prostratus, 3, partic. af prosterno. — prostȳlos, on, πρόστυλος: som har Søiler foran sig el. i Fronten, aedes, Vitruv. 3, 1, o. id. 7, praef. 17. — prostypus, 3, s. und. protypus.

prō.sŭbĭgo, ĕre, v. a.; I) at oprode; – ruit ··· sus, Et pede prosubigit terram, etc., Virg. Ge. 3, 255; men ∾ molam pede, (træde der paa), Prudent.; — II) bearbeider, tumler; – fulmina Cyclops Prosubigit, (Lynene), Val. Fl.

prō.sum, prōfŭi, prodesse, v. n.; I) „alm.": at være derfor el. til Fordel; at nytte el. tiene; staaer absol., el. c. dat., ogs. m. ad el. in, osv.; – Aut prodesse volunt, aut etc., Hor. A. P. 333; cf. Senec. Ep. 106: quae scire magis juvat, quam prodest; cf. ibd. 45; – qui nec sibi, nec alteri prosunt, Cic. Off. 2, 10; – ad virtutem doctoribus nihil profuerunt (Graecae litterae), Sall. Jug. 85; in commune profutura, Quintil. 6, 1, 7; men c. infin., Hor. Od. 1, 28, 4: nec quicquam tibi prodest Aërias tentasse domos; men Ovid. Met. 13, 365: tu tantum corpore prodes, Nos animo; — II) „bes." ogs. om Lægemidler: at være tienlig derfor; – fabam voci prodesse, Plin. 22, 69; ∾ ad tormina, id., contra ignem sacrum, id.; men profuit, c. inf., Ovid. Med. 91.

prōsŭmĭa, ae, f.: etslags let Jagt el. Speiderskib, Caecil. ap. Non.; s. ogs. Paul. ex Fest. p. 226, (Müll.). — Prosumnus, i, m.: Guden Bacchus's Ledsager til Underverdenen, Arnob. — prōsŭmo, mpsi, 3, urigtig Læsem. f. pro proprio perit, Plaut. Trin. 5, 2, 6, (vid. Freund.).

prōsus, 3, den sædv. Form f. prorsus, 3, (i. e. proversus): fremadskridende, ligefrem; df. „overf." om Talen el. Foredraget: ubunden, prosaisk, (opp. bunden el. metrisk); – supra prosam orationem, et quam pedestrem Graeci vocant, etc., Quintil. 10, 1, 81; cf. id. 11, 2, 39: sicut facilius versus ediscimus, quam prosam orationem, ita prosae vincta, quam dissoluta; ligel. ∾ eloquentia, Vell.; ∾ modi, Auson.; — b) df. absol.: prosa, (sc. oratio); saal. Quintil. 8, 6, 35: quod rarum in prosa est; cf. id. 9, 4, 52; — not.: Prosa (dea), s. und. 2. prorsus.

prōtăgĭon, i, n.: en i sin Art fortræffelig Vin, vid. Plin. 14, 9. — Prōtăgŏras, ae, m.: Philosoph fra Abdera, Discipel af Democrit og ældre Samtidig af Socrates; vid. Cic. N. D. 1, 1 o. 23; — B) df. Prōtăgŏrius, 3, hvf. neutr.: Protagorion, i, Πρωταγόρειον, (sc. dictum), Gell. 5, 11. — prŏtăsis, is, f., πρότασις, (i. e. protensio: Udstrækning); sædv. „techn.": en Sætning, (ligesom enunciatum), Appul.; — not.: s. ogs. Donat. Ter. Andr. praef. — prŏtătĭcus, 3, προτατικός: som findes el. forekommer i Stykkets Begyndelse, persona, Donat. Ter. Andr. praef.

*prōtectĭo, onis, f., „egenl.": Bedækning; df. „fig.": Beskyttelse el. Forsvar, fidei, Tertull.; o. — prōtector, oris, m.; I) egenl.": en Beskytter el. Forsvarer; – ∾ legum, Tertull.; — II) „bes.": en keiserlig Drabant el. Gardist, Ammian.; — df. prōtectōrius, 3: hørende til den keiserlige Livvagt, dignitas, Cod. Just.; — [protego]. — protectum, i, n., s. und. protego. — 1. protectus, 3, partic. o. adj. af protego. — 2. prōtectus, us, m., [protego]: Bedækning, tignorum, Digest.

prō.tĕgo, xi, ctum, 3, v. a.; I) „egenl.": bedækker fortil, ogs. „alm." bedækker; – ∾ rates ab utroque latere cratibus ac pluteis, Caes. B. C. 1, 25; qui me ··· ramorum protegat umbra, Virg. Ge. 2, 488; protectae porticus, Colum.; portus naves a vento protegit, vid. Caes. B. C. 3, 42; ∾ caput contra solem, Plin.; – navnl. ogs. dækker for at beskytte; ∾ aliquem scuto, Caes.; men in pass.: Dum genitor nati parma protectus abiret, Virg. Aen. 10, 800; cf. id. ibd. 2, 444; ogs. c. acc. graec.: scutis protecti corpora longis, id. ibd. 8, 662; — B) „bes." el. i Retssproget: anbringer et frem staaende Tag el. Skiermtag derfor; – qui aedes protexisset, Cic. Top. 4; – ogs. ud. acc.: qui in suo (over egen Grund) protexisset, Digest.; jus protegendi, ibd.; — 2) df. subst. protectum, i, n.: Skiermtag, Digest.; – men Plin. 17, 18, protecta vinearum, (i. e. pergulae vitium): Løvhytter; — II) „fig."; A) „overf.": at holde ude, at værge derimod; – protectura hiemes

(tegula), Stat.; — B) „ment."; a) bedækker el. beskytter, vid. Liv. 42, 15; df. „alleg.": ego jacentem et spoliatum defendo et protego, Cic. Sull. 18; cf. id. Planc. 30; – ∾ aliquem precibus, Tac., adversus criminationes, id.; — b) tildækker el. skjuler; – nequitiam supercilio truci protegens, Vell. 2,110; cf. Justin. 38,1; — III) partic. protectus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": dækket med Skjermtag; hyp. subst. protectum, protecta, s. ovenf.; — B) „fig.": sikret el. sikker, status, Digest.; men Cic. Phil. 13,3, in compar., sapientia ··· est omni ratione protectior, (quam fortitudo).

prōtēlo, avi, atum, 1, v. a., [telum]; oprdl.: kaster el. driver langt bort; (for- o. eftercl. Ord); df. I) „egenl.": fordriver el. forjager; – ∾ Romanos impetu, Sisenn. ap. Non.; men ∾ aliquem saevidicis dictis, Ter. Phorm. 1, 4, 35; – ∾ hanc cladem de vestris manibus, Appul.; — II) „fig."; A) i Retssproget: udstrækker el. udsætter; – ∾ diem (en Termin), Digest., litem, Cod. Just.; — B) „alm."; a) at fremdrage el. opholde, at holde ilive, Tertull.; — b) at bringe el. føre derhen; – ∾ aliquem in portum („alleg."), id.

prōtēlum, i, n., [besl. m. frgd.]; I) Spand, Forspand; – protelo boum extrahi, (trækkes i Land, om Fisken silurus), Plin. 9, 17; men protelis binis ternisve sic arant etc., id. 18, 48; — II) „overf.": sammenhængende Række el. Fortsættelse af ensartede Ting; – Undique protelo plagarum continuato, Lucr. 2, 531; cf. id. 4,191: Et quasi protelo stimulatur fulgere fulgur.

prō.tendo, di, tum, (sum), 3, v. a.; I) „egenl.": udstrækker, strækker hen for mig; – hastasque reductis Protendunt longe dextris, Virg. Aen. 11,605; brachia ··· In mare protendens, Ovid. Met. 14, 190; cf. Catull. 64, 127; filiam protendens, Tac. Hist. 3, 68; – df. medial: at være udstrakt el. rage frem; – inter digitos medius longissime protenditur, Plin.; – df. partic. protentus 3: udstrakt; – eques protentis hastis etc., Tac. Ann. 14, 37; men Virg. Ge. 1, 171: pedes temo protentus in octo, (otte Fod lang); — II) „overf.": udvider el. forlænger; – ∾ utramvis partem in plura verba, (udvide ved Omskrivning), Appul.; – ∾ syllabas, (forlænge, udtale dem lange), Gell. 2, 17; — III) partic. protentus, 3, ogs. som adj. in compar.: Lucis in ortum protentior (Phocis: længere udstrakt derimod), Avien.; – men protentior vita, (i. e. longior), Solin.

prōtensĭo, onis, f., [protendo]: Udstrækken el. Udstrækning; men alene „overf." som Oversættelse af protasis el. πρότασις: en Sætning, Appul. — prōtentātus, 3, partic., [tento]: hvorpaa man har taget el. følt, manu (med Haanden), Avien. Arat. — protentus, 3, partic. o. adj. af protendo. — protenus, adv., s. und. protinus.

prō.termĭno, are, v. a.: udstrækker el. udvider; – ∾ fines: rykke Grændserne videre frem, Appul. — prōtĕro, trivi, tritum, 3, v. a.; I) oprdl. driver fremad el. bort; df. „poet.": ver proterit aestas Interitura, (fortrænger det), Hor. Od. 4, 7, 9; — II) df. sædv.; A) „egenl.": søndertræder, knuser; – Jam hercle ego hic te ··· quasi sus catulos, pedibus proteram, Plaut. Truc. 2, 2, 13; equitatus ··· aversos proterere incipit, Caes. B. C. 2, 41; ∾ agmina curru, Virg. Aen. 12, 329; — B) „overf.": nedslaaer, tilintetgiør, fordærver; – Et Marte Paenos proteret altero, Hor. Od. 3, 5, 34; protrita hostium acies, Tac. Hist. 2, 26; – ogs. behandler med Foragt; sin istum semper ipsi domi proterendum esse et conculcandum putaverant? Cic. Flacc. 22; men „poet.": quid inanem proteris umbram? Ovid. Trist. 3, 11, 25; — III) partic. protritus, 3, ogs. som adj. o. eftercl.: forslidt el. almindelig; – ∾ verba, Gell. 5, 21, oftere.

prō.terrĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. a.: forjager ved Skræk el. Trusler, bortskrækker; – Proterruisti hinc (filium), Ter. Heaut. 3, 1, 37; ogs. at jage paa Flugt; Tyrrhenum Aulesten ··· Adverso proterret equo, Virg. Aen. 12, 291; ligel. proterritis hostibus etc., Caes. B. G. 5, 58; – Themistoclem patria pulsum atque proterritum, etc., Cic. d. Rep. 1, 3. — prōterrĭtus, 3, partic. af frgd.

*prōterve, adv.; I) „egenl.": kaadt el. frækt; – Qui illic est, qui tam proterve nostras aedes arietat? Plaut. Truc. 2, 2, in.; ∾ iracundus, Ter. Hec. 3, 5, 53; – compar., Ut, quicquid facies dicesve protervius aequo, etc., Ovid. A. A. 1, 599; superl., Augustin.; — II) „overf.": frimodigen; – confidenter pro se et proterve loqui, Plaut. Amph. 2, 2, 207; — prōtervĭa, ae, f.: Kaadhed el. Frækhed, procorum (Penelopes), Auson.; — prōtervĭo, ire, v. n.: at være kaad el. fræk, Tertull.; — prōtervĭtas, ātis, f.: Kaadhed el. Frækhed; – de protervitate, de sumptibus, etc., vid. Cic. Coel. 12; cf. Ter. Heaut. 4, 6, 10; – ogs. Overgivenhed el. Lune; Urit me Glycerae ··· grata protervitas, Hor. Od. 1, 19, 6; o. — prōtervĭter, adv., Biform af proterve, Enn. ap. Non.; — [flgd.].

prōtervus, 3, [protero, ligesom nedtrædende]; I) oprdl. o. poet.: vild, heftig, kaad; – ∾ venti, Hor. Od. 1, 26, 2; cf. id. Epod. 16, 22, o. Ovid. Her. 11, 14; ∾ stella canis, (brændende), id. Am. 2, 16, 4; — II) „fig.": kaad, fræk, overgiven; – flexi fractique motus, quales protervorum hominum etc., Cic. Fin. 5, 12; Petulans, protervo, iracundo animo ··· sum, Plaut. Bacch. in.; Satyri ··· turba proterva, Ovid. Her. 5, 135; – ogs. navnl. om den sværmende Ungdom; vid. Hor. Od. 1, 25, 2; ∾ rixae, id.; ∾ oculi, Ovid.; cf. Hor. Od. 2, 5, 15; – fremdeles: ∾ Musa, (overgiven), Ovid.; ∾ verba, (fornærmende Ord), id. Trist. 5, 6, 26; cf. id. Ib. 524; men ∾ manus (pl.), id. Met. 5, 670; – ∾ sal, (bidende Vittighed), Martial. 10, 9; – compar., ∾ meretrix, Justin. 30, 2.

Prōtĕsĭlāus, i, m., Πρωτεσίλαος: thessalisk Fyrste, var den første Grækerhøvding, der faldt for Troja; om ham og om hans Gemalinde, Laodamia, s. Ovid. Met. 12, 68, o. Hygin. Fab. 103 flgd., ogs. Propert. 1, 19, 7; — B) df. Prōtĕsĭlāēus, 3, domus, Catull. 68, 74.

prōtestātĭo, onis, f.: Bevidnelse, Bevis, amoris, Symmach.; af — prō.testor, atus sum, 1, v. dep. a: bevidner el. siger el. beviser offenligen; – protestari, pietatis gratia id se facere, Digest.; – ogs. anraaber; fidem praesidis clamore, Appul.; – „overf." ogs. om Ting: at bevise el. godtgiøre; – floris species florem rerum protestatur, Macrob. Sat. 1, 17.

Prōteus (disyll.), ĕi o. ĕos, m., Πρωτεύς: en Havgud, der vogter Neptuns Hiorder; – om hans Forvandlinger og Spaadomme s. Ovid. Met. 8, 731 flgd., o. Virg. Ge. 4, 388 flgd., ogs. Ovid. Fast. 1, 367; men Virg. Aen. 11, 262, staae Protei columnae f. fines Aegypti, ved hvilke Kyster han ofte færdes; cf. Hygin. Fab. 118; – „overf." ogs. om den Vægelsindede, Hor. Ep. 1, 1, 90; ligel. om den Rænkefulde, id. Sat. 2, 3, 71.

prŏthĕōrēma, ătis, n., προθεώρημα: foreløbig Betragtning, Capella. — prŏthĕsis, is, s. und. prosthesis. — prŏthȳme, adv., προθύμως: fornøieligen, til Fornøielse; – hanc diem sumpsimus prothyme, Plaut. Pseud. 5, 1, 23. — prŏthȳmĭa, ae, f., προθυμία: Forekommenhed; navnl. Gæstmildhed; – Vides, benignitates hominum ut periere, ut prothymiae, Plaut. Stich. 4, 2, 53. — prŏthyra, orum, n., πρόθυρα; I) hos Romerne: indhegnet Plads el. Gaardsrum foran Døren, Vitruv. 6, 10; — II) hos Grækerne: fri Plads foran Døren, Grækernes διάθυρα, id. l. c.

prōtĭnam, (-tenam), adv., forel. Biform af protinus, continuitatem significans, Varro; navnl. om Tiden: strax, uden Ophold, Plaut., Ter. Phorm. 1, 4, 13. — prōtĭnis, (-tenis), adv., ligesom frgd.: strax, osv., Afran. ap. Non.; af — prōtinus, (-tenus), adv., [tenus]; I) „egenl.": fremad, videre; – praecepisse, ut pergeret protinus, Cic. Div. 1, 24; cf. Virg. Ecl. 1, 13, ogs. id. Aen. 7, 514; —. II) „overf."; A) i uafbrudt Række, sammenhængende; 1) i Rummet; vid.

Plin. Ep. 5, 6, o. Tac. Germ. 43; — 2) i Tiden el. Tidsfølgen; - vid. Plaut. Pseud. 2,1,13, o. Virg. Aen. 10, 349; ligel. id. ibd. 7,601: quem (morem) protenus urbes Albanae coluere etc.; — B) strax, paa Stedet; - protinus ex eo loco ad flumen contenderunt, Caes. B. G. 2, 9; tu protinus ··· dic etc., Hor. Sat. 2, 5, 21; - men m. Negation, non ··· protinus: ikke strax, ikke just, Quintil. 10, 1, 3; - ogs. m. ab: strax efter; ∾ ad partu, Plin.; ∾ ab adoptione, Vell. 2, 104; - endel. m. flgd. ut, quam, quum, atque; protinus ut percussus est, Cels.; protinus quam, Plin. 10, 40; protinus quum, id. 18, 44; protinus atque, Solin. 46.

Prōtŏgĕnes, is, m., Πρωτογένης: berømt Maler paa Rhodus; vid. Cic. d. Or. 2, 5, id. Plin. 35, 36, o. Gell. 15, 31. — prō.tollo, ĕre, v. a., for- o. efterel. Biform af profero; I) „egenl.": at række frem el. udrække; - Manum si protollet, Plaut. Pseud. 3, 2, 71; — II) „fig.": udsætter; df. forlænger; - Neque viri vitam sinet in crastinum protolli, Plaut. Casin. 3, 5, 43; Protollo mortem mihi, ibd. 2, 8, 11; cf. Gell. 3, 16: quod si ita (sc. est), neque ultra decimum mensem fetura mulierum protolli potest, etc. — prōtŏmēdĭa, ae, f., πρωτομηδία: etslags ubekiendt Vært, Plin. 24, 102. — prōtŏmysta, ae, m., πρωτομύστης: Overpræsten ved den hemmelige Gudstieneste, Sidon. — prō.tŏno, are, v. n.: at fremtordne; - sed tali protonat ira, Val. Fl. 4, 205.

prōtoplastus, i, m., πρωτόπλαστος: den først Formede el. Skabte; df. in pl.: de første Mennesker, Tertull. — prōtopraxĭa, ae, f., πρωτοπραξία: Forret til at giøre sin Fordring gieldende, jus primae exactionis, Plin. Ep. 10, 109. — prōtostăsĭa, ae, f., πρωτοστασία: Overopsynet med Skatternes Inddrivelse, Cod. Theod., o. Cod. Just. — prōtŏtŏmus, 3, πρωτότομος: som er først afskaaren; - ∾ caules (brassicae), Colum., coliculi, Martial.: de første Kaalstokke; ogs. subst., id. 10, 48: prototomique rudes. — prōtŏtўpĭa, ae, f., πρωτοτυπία: dens Embede el. Forretning, der udtager det unge Mandskab til Krigstieneste, Cod. Theod. — prōtŏtўpus, 3, πρωτότυπος: oprindelig, metra, Mar. Victorin.

prōtractio, onis, f., [protraho]: Forlængelse, (lineae), Macrob. Somn. Scip. 1, 12. — protractus, 3, partic. af flgd. — prō.trăho, xi, ctum, 3, v. a.; I) „egenl.": trækker el. drager ud deraf, el. frem el. fremad; - protractum (eum) e tentorio etc., Tac. Hist. 4, 27; hinc in convivium protrahi jussit, Cic. Verr. 4, 10; ligel.: vatem ··· Protrahit in medios, Virg. Aen. 2, 122; cf. Suet. Ner. 53; ad operas mercenarias statim protrahi, Cic. Phil. 1, 9; men protrahi pedibus, Virg. Aen. 8, 265; — II) „fig."; A) „alm.": fremdrager, bringer dertil; - ∾ aliquid in lucem, Lucr. 4, 1182; cf. id. 5, 1387; ∾ aliquem ad indicium, Liv. 33, 28; - ogs. bringer i en Tilstand; Videtque ipse, ad paupertatem protractum esse se, Plaut. Trin. 1, 2, 72; — B) „bes."; 1) bringer for Lyset, aabenbarer; - ∾ aliquem auctorem facinoris, Liv. 45, 5; cf. id. 27, 3; men Ovid. Trist. 3, 4, 71: Nec meus indicio latitantes versus amicos Protrahet; — 2) fremdrager el. drager hen i Tiden, opsætter el. udsætter; - stipendia militum protrahere ac differre, Suet. Ner. 32; ∾ convivia in lucem, id. Caes. 52; cf. id. Aug. 17: in serum dimicatione protracta; — 3) udvider, udstrækker, forøger; - ∾ aliquid usque ad sermonem Graecum, Digest.; - ∾ rapacissimi victoris insolentiam dicti tumore, Val. Max. 1, 5, 8.

prōtreptĭcum, (-on), i, n., (sc. scriptum), προτρεπτικόν: Formaningsskrift, Treb. Poll., Stat., Auson. — prōtrīmentum, i, n., [protero]: etslags Ret el. Spise med revne el. stødte Ingredienser, Appul. — prōtrītus, 3, partic. af protero. — prōtrŏpum, i, n., (sc. vinum, πρότροπος οἶνος): ligesom Formost, der flyder af Druerne, inden de blive pressede, Plin. 14, 11.

prō.trūdo, si, sum, 3, v. a.; I) „egenl.": støder frem el. fremad; - ∾ cylindrum, Cic. Fat. 19; cf. Lucr. 4, 889; protrudi penatibus, (kastes ud), Ammian., capite foras, Phaedr. 5, 7, extr.; — II) „overf.": henskyder el. udsætter (m. Bibegr. af Anstrængelse); - comitia, quantum facere possumus, in Januarium mensem protrudimus, Cic. Fam. 10, 26.

prō.tūbĕro, are, v. n.: at svulme el. voxe frem (m. Bibegr. af Runding); - poma protuberant, Solin. 46; cf. id. 45. — prō.tūmĭdus, 3: fortil hævet el. udbøiet, luna, Appul., (al. pertumida).

prō.turbo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": driver el. støder el. jager fremad el. bort, navnl. paa Flugt; - ∾ hostes telis missilibusque saxis, Liv.; ogs. absol. vid. Caes. B. G. 2, 19; - ogs. driver el. jager ud deraf, aliquem de domo, Appul., extra tecta, Colum., Laribus, Claudian.; men absol.: pigras et ignavas (apes) proturbant (udstøde el. fordrive), Plin. 11, 21; — B) „bes."; a) bortjager el. bortskrækker, aliquem conviciis, Tac.; ogs. absol. proturbatis, qui etc., id. Hist. 2, 85; — b) nedstøder el. omstyrter; - obstantes proturbat pectore silvas (anguis), Ovid. Met. 3, 80; — II) „overf.": fremstøder el. udstøder; - Iraque anhelatum proturbat pectore murmur, Sil. 5, 604. — prō.tūtēla, ae, f.: Viceformynderskab, Digest. — prōtўpum, i, n., πρότυπον: Forbillede, Model, Plin. 35, 43, (efter Salmas.: prostypa, πρόστυπα, d. e. basreliefs).

pro.ut, adv., s. und. 1. pro. — prōvectio, onis, f., [proveho]: Befordring, Lactant. — 1. prōvectus, 3, partic. af proveho. — 2. prōvectus, us, m., [proveho]; (efterel. Ord); I) Befordring, honestiorum, Aur. Vict. Caes. 39; — II) Tiltagen, Tilvært; - provectu aetatis, (med Aarene), Sidon.; praesentia domini provectus est agri, Pallad. 1, 6. — prō.vĕgĕo (-vigeo), ēre, v. a.: bevæger fremad; - provegeo gradum illinc, Pacuv. ap. Non.

prō.vĕho, xi, ctum, 3, v. a., men medial: provehor, vectus sum, 3; I) „egenl.": fører el. bringer afsted el. videre, fører el. bringer el. skaffer derhen; - men medial: drager el. reiser afsted, bevæger mig el. færdes, odl.; - Quia pol provexi (har bragt hende ombord), avehere non quivi miser, Plaut. Rud. 3, 6, 25; - uti ··· Aër a tergo quasi provehat atque propellat, Lucr. 6, 1024; saxa navis provehit, Plin. Ep.; alvos apum mulis provehunt, Plin. 21, 43; — b) medial; - Provehimur portu, terraeque urbesque recedunt, Virg. Aen. 3, 72; cf. Caes. B. C. 2, 3; provectus ante stationes equo, Liv. 23, 47; naves provectae in altum, Caes.; cf. id. B. C. 3, 8; — II) „fig.": at bringe fremad el. i Veiret, at befordre; - ∾ quosdam ··· ad amplissimos honores, Suet. Caes. 72, aliquem in consulatus etc., Vell. 2, 128; cf. Cic. Phil. 8, 11; ∾ in majus, vid. Hor. Od. 3, 4, 66; haec spes provexit, ut etc., Liv. 2, 50; cf. id. 40, 14; - „poet." ogs. ∾ vitam in altum, („alleg.": at bringe i Fare), Lucr. 5, 1433; — b) medial: at trænge frem, at gaae el. komme videre; - sentio, me esse provectum longius, quam ratio postularet, Cic. Fin. 3, 22; quod si qui longius in amicitia provecti essent (vare gaaede for vidt), tamen etc., id. Lael. 10; provectus ··· in maledicta Romanorum, Liv. 35, 48; cf. Tac. Hist. 4, 7: ad continuas et infestas orationes provecti sunt; - ogs. at skride frem i Tiden; eum jam aetate provectum etc., (da han allerede var alderstegen), Cic. d. Senect. 4; - ogs. om Tiden selv; provecta aetate: i en høi Alder, id. Tusc. 1, 39; provecta nox erat, (var fremskreden), Tac. Ann. 13, 20; — not.: efterel. compar., provectior: ældre, Arnob., Pallad.

prō.vendo, ĕre, v. a.: bortsælger, servum, Afran. ap. Donat. ad Ter. Ad. 3, 4, 34, inc. — prō.vĕnio, vēni, ventum, 4, v. n.; I) „egenl."; A) „alm.": kommer el. træder frem, in scenam, Plaut.; cf. Naev. ap. Cic. d. Senect. 6; — B) „bes." om Værter: at komme frem, at voxe op; - ∾ angustius, vid. Caes. B. G. 5, 24; arbores sua sponte provenientes, Plin.; caudidnm

plumbum provenit (in ea insula), id.; – „poet." siger Elegien, Ovid. Am. 3, 1, 44: Huic ego proveni lena comesque deae, (i. e. Veneri: derfor er jeg bleven til, dertil er jeg skabt); — II) „fig."; A) „alm.": at fremstaae, at vise sig; – si id palam provenit (bliver kundbart), Plaut. Capt. 2, 1, 27; – ogs. at finde Sted, at tildrage sig; quod certa ratione plerumque proveniat, Colum.; ogs. c. dat. pers.; quod uni Alexandro ··· simile provenisset ostentum, Suet. Aug. 94; — B) „bes."; 1) at have Fremgang, at voxe eller trives; – quod nulla stirps melius provenit, Colum.; cf. Plin. 17, 35, 2; – ogs. at gaae saa el. saa; ut initia belli provenissent, etc., Tac. Hist. 2,20; Tranquille cuncta, et ut proveniant sine malo, Plaut. Most. 2, 1, 68; — 2) comisk ogs. om Personer: at komme derfra saa el. saa; – Edepol proveni nequiter multis modis, Plaut. Rud. 3, 5, 57; men id. Truc. 2, 6, 35: Quum tu recte provenisti, (da du er kommen vel derfra); — bb) ogs. at mærke; a) som pass. impers.; – nimis proventum est nequiter, (det er gaaet splittergalt), id. Men. 5, 5, 61; — b) absol. heder provenisse: at have god Fremgang, at lykkes vel; – Carmina proveniunt animo deducta sereno, Ovid. Trist. 1, 1, 39; cf. Plin. Ep. 8, 19; ligel. si destinata provenissent, Tac. Hist. 4, 18; cf. id. ibd. 3, 41.

prŏventus, us, m., [provenio]; I) „egentl.": Fremvoxen, Fremvært; – indicium veris (esse) papilionis proventum, Plin. 18, 57; – ogs. Vært, Grøde, Frugt; ficus trifero proventu, Plin.; uberi vinearum proventu, (i et godt Vinaar), Suet. Claud. 16; ogs. in pl.: hortensium proventus (tractare), Plin.; Proventuque oneret sulcos (seges), Virg. Ge. 2, 518; ∾ largior apum, Plin.; ∾ murium, id.; — II) „fig."; A) „overf.": Forraad, Mængde; – magnum proventum poëtarum hic annus attulit, Plin. Ep. 1, 13; ∾ clarorum virorum, Justin. 13, 1; novorum ··· Proventu scelerum, Lucan.; — B) „ment."; a) Fremgang el. Udfald deraf; – ∾ peregrinationis, Appul.; — b) sædv.: lykkelig Fremgang, god Lykke, heldigt Udfald; – magnitudo animi, superioris temporis proventus, etc., Caes. B. C. 2, 38; ∾ orationis, vid. Plin. Ep. 9, 13; men aliarum deinde secundarum rerum velut proventus secutus (sc. est), vid. Liv. 45, 41.

prōverbiālis, e: der udtrykker et Ordsprog, versus, Gell.; — ds. adv. proverbiāliter: som Ordsprog, Ammian.; af — prōverbium, i, n., [verbum]; 1) „alm.": Ordsprog, Tankesprog, Mundheld; – pares, veteri proverbio, cum paribus facillime congregantur, Cic. d. Senect. 3; cf. id. Lael. 22; ligel. ut in proverbio est, (som det heder i Ordsproget), id. Orat. 71; in proverbii consuetudinem venire, id., ogs. in proverbium venire, Liv., (blive til Ordsprog); – ogs. in pl.; istius nequitiam in ore vulgi atque communibus proverbiis esse versatam, Cic. Verr. 1, 46.

prōversus, (-vorsus), 3, [verto, vorto]: som vender sig el. er vendt fremad, som bevæger sig fremad el. ligefrem; – Ut transversus, non proversus cedit, quasi cancer solet, Plaut. ap. Varr.; provorsum fulgur, vid. Fest. p. 229, (Müll.); — not.: af proversus er prorsus og prosus.

prōvīde, adv. af providus: forsigtigen, eligere, Plin. 10, 50. — prōvidens, tis, partic. o. adj. af provideo; ds. — prōvidenter, adv.: forsynligen, forsigtigen, betænksomt; – pro copia satis providenter, vid. Sall. Jug. 90; recte et providenter auspicari, vid. Plin. Pan. 1; – superl., sanctissime et providentissime constituta ratio, vid. Cic. N. D. 3, 40; cf. Plin. Ep. 10, 69: tu quidem providentissime vereris, ne etc.

prōvīdentia, ae, f., [provideo]; oprdl.: at see fremad; ds. „fig."; I) „alm.": Forudseen, Forudviden; vid. Cic. Inv. 2, 53; men providentia anticipat (timorem), Senec. Ep. 5; — II) „bes."; A) hos o. om Mennesker: Forsynlighed, Forsigtighed, Omsorg; – ex providentia timorem afferre, vid. Sall. Jug. 7; plurimum tibi et usus et providentiae, Plin. Ep. 3, 19; – ogs. c. gen. obj.; providentia filiorum hoc fecisse, (for at sørge for dem), Digest.; cf. Tac. Hist. 4, 29; — B) ∾ deorum: Guddommens Forsorg og Styrelse, Cic. Div. 1, 51; – ds. ogs. 1) absol. providentia: Forsynet; – an providentia regatur (mundus), Quintil. 7, 2, 2; cf. id. 10, 1, 109; Stoicorum Πρόνοιαν, quam latine licet providentiam appellare, etc., Cic. N. D. 1, 8; cf. id. ibd. 2, 22; — 2) ogs. personificeret; – in insula Delo aedes Providentiae etc., Macrob. Sat. 1, 17.

prō.vĭdĕo, vidi, visum, 2, v. a. o. n.; I) act.; A) „egentl."; 1) seer hen for mig; – in tenebris, ubi, quid petatur, procul provideri nequeat, Liv. 44, 35; provisa nave, Suet. Tib. 14, (da det blev seet langt borte); — 2) seer først el. iforveien; – Non hercle te provideram, etc., Plaut. Asin. 2, 4, 44; cf. Hor. Ep. 1, 7, 69; — B) „fig."; 1) „alm."; a) ∾ morbum ingravescentem, Cic., (forudsee); haud facile animus verum providet, ubi etc., Sall. Catil. 51; plus animo providere et sentire, Caes. B. G. 7, 30; providere, quid futurum sit, Cic. Mur. 2; cf. id. Div. 1, 36; — b) forud at besørge el. anskaffe, arma, frumentum, Liv., rem frumentariam, Caes.; frumento exercitui proviso, id. B. G. 6, 44; cf. Hor. Ep. 1, 18, 109, o. id. A. P. 311; – ogs. absol. proviso, (neutr. abl. som adv.): seende sig for; opp. temere, Tac. Ann. 12, 39; — 2) „bes.": sørger derfor, drager Omsorg derfor; sædv. m. ut o. ne; – ut quam rectissime agantur (ceterae res) omni mea cura ··· providebo, Cic. Fam. 1, 2; omnibus rebus cura et provide, ne quid ei desit, id. Att. 11, 3; – ligel. pass. impers.: Provisum est, ne etc., (derfor er der sørget), Ter. Phorm. 5, 2, 14; cf. Liv. 36, 17; – ogs. kan providere, ne etc., hede: at forebygge; vid. Cic. Qu. Fr. 1, 1, 13; cf. id. Att. 10, 16: quae quidem consilio provideri poterunt; — II) neutr. sædv. „fig."; A) „alm.": er forsigtig, bruger Forsigtighed; – actum igitur de te est, nisi provides, Cic. Fam. 9, 18; s. ogs. nedens. nr. III; — B) „bes.": besørger el. betænker forud; – admirandum, tantum majores in posterum providisse, Cic. Leg. 3, 19; multum in posterum providerunt, quod etc., id. Agr. 2, 33; cf. id. Phil. 3, 14; – ogs. ∾ de aliqua re: drage Omsorg derfor; vid. Caes. B. C. 3, 34, o. Cic. Phil. 11, 11; – oftere c. dat.; ut ··· provideas saluti (hominum), Cic. Qu. Fr. 1, 1, 10; cf. id. Coel. 9; ds. pass.; a diis hominum vitae consuli et provideri, id. N. D. 1, 2; — III) partic. providens, tis, ogs. som adj.: forsynlig, forsigtig; – homo valde est acutus et multum providens, Cic. Fam. 6, 6; – compar., id est ··· ad reliquas res providentius, ibd. 3, 1; superl. providentissimus quisque, vid. Tac. Hist. 1, 85; Plin. Ep. 9, 13; — not. abl. proviso, som adv., s. ovens.

prōvĭdus, 3, [provideo]; oprdl.: som seer fremad; ds. „fig."; A) „alm.": forudseende; – c. gen.; mens provida rerum futurarum, Cic. N. D. 2, 57; opinio provida futuri, Liv. 23, 36; – ogs. absol.; sanctum aliquid et providum etc., vid. Tac. Germ. 8; — B) „bes."; 1) forsigtig, forstandig; – parum cauti providique etc., Cic. R. Am. 40; ne sit parum providum, c. infin., Plin. Ep. 2, 10; orator prudens et providus, Cic.; animal hoc providum, sagax, etc., (i. e. homo), id. Leg. 1, 7; — 2) forsørgende, som drager Omsorg for noget; a) c. gen.; – natura, consultrix et provida utilitatum opportunitatumque omnium, Cic. N. D. 2, 22; rerum vestrarum providus, Tac. Ann. 4, 38; — b) absol.; – haec omnia esse opera providae sollertisque naturae, Cic. N. D. 2, 51; ne etc., Cavit sacrati provida cura ducis, Ovid. Fast. 2, 59.

prōvincĭa, ae, f., [vinco]; 1) „egentl.": en Provinds, d. e. et af Romerne (oftest ved Erobring) vundet Land udenfor Italien, der som saadant blev forbundet med Romerstaten, betalte visse aarlige Afgifter, og

bestyredes af en fra Rom (aarligen) sendt Statholder; df. provincia consularis, (som en Proconsul bestyrer); ∾ praetoria, (som en Propraetor el. Praetor bestyrer); cf. Cic. Phil. 1, 8: ne provinciae praetoriae plus quam annum ··· obtinerentur; – Sicilia ··· prima omnium ··· provincia est appellata, Cic. Verr. 2, 1; – in formulam provinciae redigere, Vell. 2, 38; cf. Suet. Aug. 18: Aegyptum in provinciae formam redactam; – provinciam Asiam proconsulari imperio obtinere, Cic. Flacc. 34; cf. id. Att. 6, 1; provinciae Galliae praeesse, id.; – Narbonensis provincia (hod. Provence) pars Galliae etc., Plin. 3, 5; heder oftere absol. provincia, vid. Caes. B. G. 1, 7; men Sall. Jug. 13: profugit in provinciam, (d. e. til det forrige Carthagiske i Afrika); – provinciam deponere, (frasige sig den), vid. Cic. Pis. 21; provinciam prorogare, s. und. prorogo, ornare, s. und. orno; – ogs. findes pl. provinciae brugt om en enkelt Provinds, med Hensyn paa dens flere Landskaber el. Dioeceser; vid. Cic. Fam. 1, 7, o. id. Att. 5, 2; – under Statholderen besørgedes Provindsens Pengevæsen af en Qvæstor (egenl. Proqvæstor), hvorom Cic. Verr. 1, 3: quaestor ex senatusconsulto provinciam sortitus es; obtigit tibi consularis, ut etc.; – men ogs. i Italien gaves der et Slags provinciae quaestoriae; saal. ∾ Ostiensis, Cic. Mur. 8; — II) „overf."; A) i det romerske Krigs- og Statssprog: dels Commandoen i en Krig, dels det Folk, hvorimod, el. det Sted, hvor en Krig føres; – df. om Consulerne el. de Høistcommanderende: provincias partiri, Liv., comparare, id., sortiri, id., (ved Overenskomst el. Lodkastning at bestemme hvers Commando); saal. Liv. 2, 40: Licinio Volsci, Aquilio Hernici provincia evenit, (Krigen el. Commandoen imod dem); men id. 26, 22: consules ambo quum Apuliam provinciam haberent; men id. 44, 1: cui classis provincia evenerat, (Commandoen over Flaaden); – ogs. findes provincia brugt om Præturen (i Rom), ogs. om en Statholders Bestyrelse af en Provinds, ogs. om en ham overdragen Commando; vid. Liv. 25, 3, id. 32, 43, o. id. 33, 43; — B) „alm.", dog oftest comisk el. m. Lune, heder provincia: enhver overtagen el. overdragen Forretning el. Syssel; saal. Ter. Phorm. 1, 2, 22: o Geta! provinciam Cepisti duram; men Cic. Sull. 18: illam sibi officiorum provinciam depoposcit, ut etc.; cf. id. Coel. 26; – ogs. in pl.; heri ··· dederam eas provincias etc., Plaut. Pseud. 1, 2, 15; cf. id. ibd. 25: ∾ caudicalis, (at hugge Brænde).

*prōvinciālis, e; I) „alm.; A) hørende til en Provinds; – ∾ administratio, (opp. urbana), Cic. Qu. Fr. 1, 1, 15; ∾ scientia, (som fordres til dens Bestyrelse), id., molestia, (som er forbunden med dens Forvaltning), id.; ∾ abstinentia, integritas, (som Statholderen viser deri), id.; ∾ ornamenta et commoda, (som han nyder deri), id.; ∾ quaerimoniae, (Provindsernes sædvanlige Klager over Statholderne), Plin., rapinae, (de deri af Statholderne forøvede Røverier), Tac.; – provincialis ager, opp. Italicus, Colum.; — b) ogs. subst., provincialis, is, m.: Indvaaner af en Provinds; vid. Cic. Qu. Fr. 1, 1, 5; men Caes. B. G. 7, 7: ∾ Rutheni, (som boe i provincia Narbonensis, hod. Provence); – opp. Italicus, Plin. Ep. 9, 23; — — B) „bef." ogs.: provindsmæssig, d. e. som ofte findes i Provindsen; – ∾ parsimonia, (i Modsætning af Roms Luxus), Tac. Agric. 4; men Cic. Att. 6, 2, siger om sig selv som Proconsul i Cilicien: aditus ad me minime provinciales etc., (Adgangen til mig er den modsatte af den sædvanlige Adgang til vore Statholdere i Provindserne); o. — prōvinciātim, adv.: provindsvis, efter Provindser, distribuere legiones, Suet. Aug. 49; — [provincia]. — prōvindēmiātor, oris, m., (som Oversættelse af προτρυγητής, sc. ἀστήρ: der gaaer op før Vinhøsten): en meget klar Stierne over Jomfruens høire Skulder, Vitruv. 9, 4.

prōvīsio, onis, f., [provideo]; oprdl.: at see fremad; df. „fig."; A) Forudseen el. Forudviden; – multum potest provisio animi ad minuendum dolorem, Cic. Tusc. 3, 14; — B) Forudbetænkning, Forsigtighed; – omnium horum vitiorum una cautio est atque una provisio, ut ne etc., id. Lael. 21; cf. id. Orat. 56; — C) Forsynlighed el. Forsorg; – ∾ posteri temporis, id. Part. or. 20; men ∾ annonaria, (Proviantering), Treb. Poll. xxx Tyr. 18.

1. prōvīso, neutr. abl. som adv., s. und. provideo. — 2. prō.vīso, ĕre, v. n. o. a.: seer hen for mig, efterseer; – Proviso, quid agat Pamphilus, Ter. Andr. 5, 5, in.; men id. Eun. 3, 1, 4: huc proviso, ut etc.; men ∾ aliquem: see efter nogen, Plaut. Stich. 5, 1, 2. — prōvīsor, oris, m., [provideo]; „oprdl.": som seer fremad; df. „fig."; A) „alm.": som forudseer; – ∾ ingruentium dominationum, Tac. Ann. 12, 4; — B) „bef.": som drager Omsorg derfor; – Utilium tardus provisor, prodigus aeris, Hor. A. P. 164. — 1. prōvīsus, 3, partic. af provideo. — 2. prōvīsus, us, m., [provideo], ligesom provisio, men alene in abl.; „oprdl.": Seen el. at see fremad, df. „fig."; A) „alm.": Forudseen; – provisu periculi, Tac. Ann. 1, 27; — B) „bef.": Forsyning el. Besørgelse; – provisu rei frumentariae, id.; cf. id. Hist. 2, 5; men provisu deum (f. deorum): ved Gudernes Forsyn el. Styrelse, id. Ann. 12, 6; men id. ibd. 12: cura, provisu perinde agere, ac si hostis ingrueret. — prō.vīvo, vixi, 3: vedbliver at leve; – quam ··· spe sustentatam provixisse reor, Tac. Ann. 6, 25.

prōvŏcābĭlis, e, [provoco]: let at fremkalde el. vække, motus, Coel. Aur. — prō.vŏcābulum, i, n.: Ord, som staaer istedet for et andet, auct. ap. Varr. — *prōvŏcātīcius, (-tius), 3: fremkaldt, animatio, Tertull.; — prōvŏcātio, onis, f.: Fremkaldelse; df. „overf."; A) i Krigssproget: Udfordring; – octies ex provocatione victor, Plin. 7, 29; cf. Vell. 1, 12; — B) i Retssproget: Appel til en høiere Domstol; – ad populum provocatio esto, (der bør kunne appelleres dertil), Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); militiae ab eo, qui imperabit, provocatio ne esto, ibd.; men Liv. 3, 56: ∾ adversus injuriam magistratum etc.; cf. Cic. d. Or. 2, 48; ogs. in pl.: tum provocationes omnium rerum, id. d. Rep. 1, 40; o. — prōvŏcātīvus, 3: fremkaldt el. fremlokket, Tertull.; — [provoco].

prōvŏcātor, oris, m., [provoco]: som fremkalder; df. A) i Krigssproget: som udfordrer til Tvekamp, Liv. epit. 48, Justin., Gell.; — B) etslags Gladiator el. Circusfægter; – alios Samnites, alios provocatores, etc., Cic. Sest. 64; df. — prōvŏcātōrius, 3: hørende til en Udfordring; – spolia militaria habuit multijuga, in his provocatoria pleraque, (for at have nedlagt den udfordrende Fiende), Gell. 2, 11. — prōvŏcātrix, icis, fem. af provocator: lokkende, forførerisk, improbitas, Lactant.

prō.vŏco, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.; A) „egenl."; 1) „alm.": kalder ud el. frem; – herus si tuus domi est, quin provocas? Plaut. Pseud. 2, 2, 43; Provocatur paedagogus, id. Bacch. 3, 3, 40; cf. Phaedr. 4, 24; – men „poet."; Quamprimum roseo provocet ore diem (hunc Aurora: fremkalde hun den Dag)! Ovid. Pont. 1, 4, 58; cf. Tibull. 1, 9, 62; – ogs. om Væxterne; ∾ et elicere novas radiculas, (frembringe), Colum.; — 2) „bef."; a) ∾ aliquem ad judicem, (fremkalde for Dommeren), Appul.; men ∾ judicem, (f. ad judicem: appellere til ham), Digest.; ogs. ∾ aliquem judicem, ibd.; — b) opfordrer el. udfordrer, aliquem in aleam, Plaut., ogs. tesseris, Macrob., (til at spille i Brettet), men pedibus, (til Veddeløb), Plaut.; – ∾ aliquem sponsione, s. und. sponsio, minimo, s. und. minimus; – provocare aliquem ad pugnam, (udfordre til Tvekamp), Cic., Liv.; si depugnavit provocatus, Cic. Fin. 2, 22; cf. Liv. 8, 7; – df. ∾ arma Romana, Tac.

Hist. 2, 61; cf. Plin. Pan. 16; — B) „fig."; 1) at prøve Styrke el. at kappes dermed, kunne sættes ved Siden deraf; - elegia Graecos quoque provocamus, Quintil. 10, 1, 93; men om en Maler: eaque pictura naturam ipsam provocavit, Plin. 35, 36, 16; men „poet." om Hesten: cursibus auras Provocet, Virg. Ge. 3, 193; - ogs. c. infin.: excogitare provocavit, (i. e. studuit: anstrængte sig), Plin. 9, 30; — 2) opfordrer el. opmuntrer el. ophidser; - ∾ aliquem maledictis, Cic. Phil. 2, 18; cf. Suet. Calig. 27; men Cic. Fin. 1, 3: a te ipso id quidem facio provocatus gratissimo mihi libro; cf. Caes. B. C. 1, 74: his provocati sermonibus; - ogs. ud. abl.; vid. Cic. Fam. 1, 7: non solum a me provocatus, sed etiam sua sponte etc.; cf. Justin. 5, 4; — 3) fremkalder, fremlokker, foranlediger; - comitate et alloquiis officia provocans, Tac. Hist. 5, 1; ∾ sermones, Plin. Pan.; ∾ bella, Tac. Germ. 35; tot modis provocare mortem, Plin. 19, 1; — II) neutr. sædv. „fig."; A) „bes.": appellerer min Sag, appellerer; s. und. provocatio; - ut de majestate damnati provocent ad populum, Cic. Phil. 1, 9; tribunos plebis appello et provoco ad populum, Liv. 8, 33; cf. ibd. 3, 56; - usædv. er Val. Max. 8, 1, 1: ad populum provocato judicio; — B) „alm.": henviser dertil, beraaber mig derpaa; - ne ad Catonem quidem provocabo, Cic. Att. 6, 1, 7; ∾ ad litteras, Appul.

prō.vŏlo, avi, atum, 1, v. n.; I) „egenl.": at flyve frem el. ud, (om Fug e og Bier), Plin. 10, 79, o. id. 11, 19; — II) „overf.": at flyve el. ile frem el. fremad el. frem dertil, navnl. i Krigssproget; - in primum infestis hastis provolant etc., Liv. 3, 62; ipse ad primores provolat, id. 1, 12; cf. Caes. B. G. 2, 19: ∾ omnibus copiis; - ogs. „alm.": Provolat in medium, Ovid. Fast. 6, 443; - „poet." ogs. om Uveiret: ardenti sonitus quum provolat ictu, Lucr. 6, 293.

prōvŏlūtus, 3, partic. af flgd. — prō.volvo, volvi, vŏlūtum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": vælter el. ruller el. kaster frem el. fremad el. derhen el. derpaa; - ∾ cupas ardentes in opera, Hirt. B. G. 8, 42; cf. Tac. Ann. 4, 51: ∾ congestas lapidum moles; men Ter. Andr. 4, 4, 37: Nisi puerum tollis, jam ego hunc in mediam viam Provolvam; cf. Virg. Aen. 12, 533; - ogs. medial; in freta provolvi, Ovid. Met. 8, 586; cf. Lucr. 6, 552; men provolventes se simul cum armis, (rullende sig ned), Liv. 44, 5; - navnl. ogs. om den Bedendes Knæfald: ∾ se ad pedes alicujus, id. 6, 3; cf. id. 34, 11: ad genua consulis provolvuntur; ligel. Tac. Ann. 12, 18: genibus ejus provolutus; men projectus e sella ac provolutus est, id. Hist. 1, 41; — II) „fig.": at bortrive; - multique fortunis provolvebantur, (styrtedes fra deres Velstand), Tac. Ann. 6, 17; - provolutus effususque in iram, Gell. 1, 26; - ogs. medial, Tac. Ann. 14, 2: usque ad libita Pallantis provoluta, (nedværdigende sig efter alle hans Luner); — not.: „poet." ogs. m. Tmesis: proque voluta Corpora, Lucr. 6, 1262. — prō.vŏmo, ĕre, v. a.: at udspye, at udgyde af sig; hvs. Lucr. 6, 446: Turbinis immanem vim provomit atque procellae. — prōvorsus, 3, s. und. proversus. — prō.vulgo, (-volgo), avi, atum, 1, v. a.: bekiendtgiør offenligen; - duabus conjurationibus provulgatis, Suet. Ner. 36.

proxĕnēta, ae, m., προξενητής: Mellemhandler, Mægler, Martial. 10, 3, Senec. Ep. 119, Digest.; hf. — proxĕnētĭcum, i, n., προξενητικόν: Mæglerløn, Digest. — proxĭmātus, us, m., [proximus]: det Embede, som beklædes af proximus (efter magister sacrorum scriniorum), s. und. propior. — proxĭme, (-ŭme), adv. superl., s. und. prope. — proxĭmĭtas, atis, f., [proximus]; 1) „egenl.": Stedets Nærhed, Nabostab, Vitruv., Ovid. Nux 56; — II) „overf."; A) Slægtskabets Nærhed; - quum hic testamento, ille proximitate nitetur, Quintil. 3, 6, 95; cf. Ovid. Met. 10, 339: ipsaque damno Est mihi proximitas; — B) Lighed; - Et lateat vitium proximitate boni, Ovid. A. A. 2, 662; — C) Forbindelse; - ∾ divini atque terreni, Appul. — 1. proxĭmo, abl. som adv., s. und. proximus. — 2. proxĭmo, are, v. n. o. a.: nærmer mig dertil; (eftercl. Ord; thi Cic. N. D. 2, 44, er at læse proxima; vid. Freund.); - ∾ in vicum, Appul., foribus, id.; ogs. ∾ ripam maris, id.; ogs. absol., luce proximante, id.; af — proxĭmus (-ŭmus), 3, s. und. propior.

prūdens, tis, adj., ctr. f. providens, og ligesom dette, oprdl.: som seer fremad el. frem for sig; hf. „fig."; A) forudseende, forudvidende; - saal. m. Objectsætning; ob ea se peti prudens, Plin. 8, 49; - ogs. absol.; quos prudentes possumus dicere, id est providentes, etc., Cic. Div. 1, 49; — B) „overf."; 1) som ved el. indseer noget; oftest c. gen.; ogs. m. in; - prudens rei militaris, Nep. Con. 1; cf. Ovid. Her. 5, 150: Deficior, prudens artis, ab arte mea; Achaei locorum prudentes, Liv. 34, 28; animorum provinciae prudens, Tac. Agr. 19; - compar., prudentiores rerum rusticarum, Colum.; superl., adulandi gens prudentissima, Juvenal. 3, 86; - prudens in jure civili, Cic. Lael. 2; — bb) hertil mærkes; a) juris prudens, ogs. absol., prudens, ligesom juris peritus: retskyndig, o. subst.; den Retskyndige el. Retslærde, Digest.; responsa prudentum, Just. Inst.; — b) ligesom sciens; vidende, med Vidende, forsætlig; - quos ··· Prudens praetereo, Hor. Sat. 1, 10, 87; cf. id. ibd. 2, 7, 66; - ogs. m. sciens; amore ardeo, et prudens, sciens, Vivus vidensque pereo, Ter. Eun. 1, 1, 27; cf. Cic. Fam. 6, 6, (e poëta); — 2) „alm."; a) forstandig, klog, indsigtsfuld, dygtig; - vir natura peracutus ac prudens, Cic. Orat. 5; elegans in dicendo, ad existimandum admodum prudens, id. Brut. 68; cf. id. Font. 15; quis Octavio ingenio prudentior, etc.? Cic. Cluent. 38; vos homines amicissimi et prudentissimi, id. d. Rep. 1, 46; circumspectissimus et prudentissimus princeps, Suet. Tib. 21; — b) ogs. om Begreber; - Consilium prudensque animi sententia jurat, Ovid. Her. 21, 137; — c) forsigtig, betænksom; - qui me ··· malebant nimium timidum, quam satis prudentem existimari, Cic. Fam. 4, 14.

prūdenter, adv. af frgd.: forstandigen, indsigtsfuldt, klogt; - prudenter facit (ille), qui etc., Cic. Fin. 5, 6; multa ab eo prudenter disputata, id. Lael. 1; cf. id. ibd. 2: vel provisa prudenter, vel acta constanter; - compar., non potuisse quemquam prudentius gerere se, quam etc., Augustus ap. Suet. Tib. 21; cf. Quintil. 9, 2, 44; superl., sententias suas prudentissime defendere, Cic. Div. 2, 72.

prūdentĭa, ae, f., [prudens]; oprdl.: Seen el. at see fremad el. ud for sig; hf. „fig."; A) Forudseenhed; - quum sit ··· tanta memoria praeteritorum, futurorumque prudentia, Cic. d. Senect. 21; id enim est sapientis, providere; ex quo sapientia est appellata prudentia, id. frgm. ap. Non.; — B) Kundskab derom el. Indsigt deri; - ∾ juris publici, Cic., juris civilis, Nep.; physicorum est ista prudentia, Cic. Div. 2, 11; — C) Klogskab, Forstandighed el. den practiske Forstand, den rigtigen anvendte Indsigt, odl.; - prudentia constat ex scientia rerum bonarum et malarum, etc., Cic. N. D. 3, 15; cf. id. Off. 1, 43: prudentiam, quam Graeci φρόνησιν (appellant), ··· quae est rerum expetendarum fugiendarumque scientia, etc.; men id. Fin. 4, 27: omnibus artibus volumus attributam esse eam, quae communis appellatur prudentia, (almindelig Menneskeforstand); ∾ cernitur in delectu bonorum et malorum, id. ibd. 5, 23; cf. id. d. Inv. 2, 53; ut navigationis gubernatio, sic vivendi ars est prudentia, id. ibd. 5, 6; quam ad omnes res adhibes ... prudentiam etc., id. Att. 12, 4; men Ovid. Pont. 4, 12, 47: Crede mihi, miseros prudentia prima relinquit.

Prūdentĭus, i, m., (Aurelius Prudentius Cle-

mens), af Calagurris i Hispanien, christelig latinsk Digter i den sidste Halvdel af det fierde Aarh.

prŭīna, ae, f.; I) Rim, (d. e. frossen Dug); – pruinam gigni ex rore gelido, Plin. 2, 61; pruina uredinem fieri, id.; nive pruinaque concrescit (aqua), Cic. N. D. 2, 10; cf. id. ibd. 1, 10; ogs. in pl., id. Catil. 2, 10, Lucr. 2, 520, o. Hor. Od. 1, 4, 4; ∾ vitrea, Ovid., roscida, id.; — II) „overf."; A) „poet." f. Vinteren el. Vinterkulden; saal. Virg. Ge. 1, 230: Incipe, et ad medias sementem extende pruinas; — B) „alm.": frossen Sne; ogs. alm. Sne; – nix acri concreta pruina, Lucr. 3, 20; cf. Virg. Ge. 3, 368, o. Gell. 12, 5; df. — prŭīnōsus, 3: rimet, fuld af Rim; – ∾ herbae, Ovid.; Et sine me ··· Longa pruinosa frigora nocte pati, id. Am. 2, 19, 21; men id. ibd. 1, 6, 65: Jamque pruinosos molitur Lucifer axes, (i. e. matutinos); — II) „overf."; – ∾ panni, (Pialter til at fryse i), Petr. Sat. 83.

prūna, ae, f., [rimel. besl. m. πύρινος, i. e. igneus]: gloende Kul, Glød, (men carbo: det slukkede Kul); – Subjiciunt veribus prunas, et viscera torrent, Virg. Aen. 5, 103; prunaeque batillum, Hor. Sat. 1, 5, 36; e palmis prunae vivaces, Plin. — prūnĭtĭus, 3, [prunus]: af Blommetræ; – torris, Ovid. Met. 12, 272. — prūnŭlum, i, n., dem. af prunum: liden Blomme, Fronto. — prūnum, i, n.: Frugten af Træet prunus, en Blomme; – vid. Ovid. Met. 13, 817; ∾ cerea, Virg., cereola, Colum., cerina, Plin., cana, Martial.; cf. Plin. 15, 12 flgd.; – ∾ silvestria, Slaaen, id. l. c. 13; af — prūnus, i, f., προύνη: Blommetræet, Plin. 13, 19; – prunus silvestris: Slaaentornen, Colum. 2, 2, o. Plin. 18, 7.

prūrīgĭnōsus, 3; I) fuld af Kløe; df. skurvet el. skabbet, Digest.; — II) „overf.": som lider af Brynde, auct. Priap. 63, inc.; af — prūrīgo, ĭnis, f.; I) Kløen el. Kløe (som Hudsygdom); – ∾ cutis, Plin., in capite, id.; – ogs. Skurv el. Skab, Cels. 2, 8; — II) „fig.": Brynde el. Geilhed, Martial.; af — prūrĭo, ire, v. n.; I) „egenl.": at kløe, at lide af Kløe; – frons prurit, Cels.; os prurit, Scribon.; cf. Juvenal. 6, 578; – comisk ogs. om den, hvis Skind kløer efter Hug, el. som venter sig Hug; – Timeo etc., ita dorsus totus prurit, Plaut. Mil. gl. 2, 4, 44; perii, dentes pruriunt, id.; — II) „fig.": at kløe derefter, at hige derefter; – Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam, Martial. 3, 58; — bb) df. ogs.; a) om den erotiske og epigrammatiske Digtning: at være kaad el. overgiven; vid. Martial. 1, 36, o. Catull. 16, 9; — b) at være geil, at lide af Brynde, Martial., Catull., Juvenal.; df. — prūrĭōsus, 3: som vækker Kløe, squilla, Coel. Aur. — prūrĭtīvus, 3: som vækker Kløe el. som lider deraf; – ∾ ulcera, Plin. 19, 45; af — prūrītus, us, m., [prurio]: Kløe; – pruritum facere, Plin., sedare, id.; pruritum scalpere attritu petrae, id.

Prūsa, ae, f.: By i Bithynien, ved Bierget Olympus, (hod. Brussa), Plin. 5, 43; — B) df. Prūsenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Pr., Plin. Ep. — Prūsĭas, ae, m., Προυσίας: Konge i Bithynien, optog den flygtende Hannibal, som han sildigere forraadte til Romerne; – vid. Liv. 37, 25, oftere, Nep. Hann. 10 flgd., o. Cic. Div. 2, 24; — B) df. 1) Prūsĭăcus, 3: prusisk el. bithynisk; – ∾ orae, Sil. 13, 888; — 2) Prūsĭădes, ae, m.: mandlig Efterkommer af en ældre Prusias; men om K. Prusias selv, Varr. ap. Non.

prўtănes, el. prytanis, is, m., πρύτανις: en af de høieste Øvrigheder i flere græske Stater; – consul, aut prytanes, aut ceryx, aut suffes, etc., Senec. Tranqu. 3; cf. Liv. 42, 45. — prўtănēum, i, n., πρυτανεῖον: offenlig Bygning i flere græske Byer, hvori prytanes forsamledes, hvor ogs. fortiente Mænd paa Livstid anvistes deres Underholdning; saal. i Athenen, Cic. d. Or. 1, 54, i Syracus, id. Verr. 4, 53, i Cyzicus, Liv. 41, 20, (hvor prytaneum ogs. heder: penetrale urbis). — prўtănis, is, m., s. und. frgd.

psallo, ĕre, v. n., ψάλλω; I) spiller paa Cithar (el. paa en Strengeleg); – psallere et saltare, Sall. Catil. 25; cantare et psallere jucunde, Suet. Tit. 3; cf. Gell. 19, 9: qui canerent voce et qui psallerent; – ogs. at synge til Citharen, el. at spille paa Cithar og synge dertil; ogs. „alm.": at musicere; – saal. Hor. Od. 4, 13, 7: Doctae psallere Chiae (gen.); cf. id. Ep. 2, 1, 33; — II) „bes." heder i Kirkesproget, psallere: at synge Davids Psalmer, Hieronym., Augustin.

psalma, ătis, n., ψάλμα: hvad der synges til Citharen, Psalme el. Sang, Augustin. — psalmĭcen, ĭnis, m., [psalmus, cano]: som synger Psalmer, Sidon. — psalmista, ae, m., ψαλμιστής: som giør el. synger Psalmer, Hieronym. — psalmŏgrăphus, i, m., ψαλμογράφος: en Psalmedigter, Sidon., Tertull. — psalmus, i, m., ψαλμός, ligesom psalma: Sang til Citharen; df. en Psalme, Tertull., Lactant., o. A.

psaltērĭum, i, n., ψαλτήριον; I) Strængeinstrument af nogen Lighed med Citharen; rimel. etslags Harpe, Augustin.; in psalterio tendamus nervias, Varr. ap. Non.; nævnes som upassende for ærbare Personer, Quintil. 1, 10, 31; cf. Ps. Cic. Harusp. resp. 21; — II) „overf.": en til Psalteren affungen Sang; df. A) ∾ orthophallica, Varr. ap. Non.; ogs. Nidvise el. Gadevise, Paul. Sent.; — B) sild.: Davids Psalter el. Psalmer, Hieronym. — psaltes, ae, m., ψάλτης: en Citharspiller el. Citharsanger, Quintil. 1, 10, 18. — psaltrĭa, ae, f., ψάλτρια: Citharspillerske el. Harpespillerske; – qui in coetum mulierum pro psaltria adducitur, Cic. Sest. 54; cf. Ter. Ad. 3, 3, 34, o. A.

Psămăthe, es, f., Ψαμάθη; I) en Datter af Argiverkongen Crotopos, Ovid. Ib. 575; — II) en Havnymphe, ved Æolus Moder til Phocus, id. Met. 11, 398; — III) en Kilde i Laconien, Plin. 4, 9; ∾ undisona, Val. Flacc. 1, 365. — psărōnĭus, i, m., ψαρώνιος: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 36, 43.

Psĕcas, ădis, f., [ψεκάς: dryppende el. sprøitende]; I) Navnet paa en Nymphe i Diana's Følge, Ovid. Met. 3, 172; — II) Navnet paa en Slavinde, der balsamerer Fruens Haar, Juvenal. 6, 491; men Coel. ap. Cic. Fam. 8, 15: Psecade natus, (f. ancilla natus: af ringeste Stand). — psegma, ătis, m., ψῆγμα: Hammerskæl el. Affald ved Metallets Forarbeidelse, Plin. 34, 36, (al. smegma el. spegma). — psēphisma, ătis, n., ψήφισμα, hos Grækerne: en Folkebeslutning, (ligesom plebiscitum hos Romerne); – vid. Cic. Flacc. 6, oftere, ogs. Plin. Ep. 10, 52. — psēphŏpaectes, ae, m., ψηφοπαίκτης: etslags Taskenspiller, Jul. Firm., inc., (d. lat. praestigiator). — psetta, (psitta), ae, f., ψῆττα, ligesom rhombus: en Flynderart, Plin. 9, 24.

pseudanchūsa, ae, f., ψευδάγχουσα: uægte Oxetunge, (etslags Plante), Plin. 22, 24. — pseudăpostŏlus, i, m., ψευδαπόστολος: uægte Apostel, Tertull. — pseudĕnĕdros, i, m., ψευδένεδρος: forstilt el. opdigtet Efterstræber, Jul. Firm. — pseudĭsŏdŏmos, i, ψευδισόδομος: som er bygget el. muret ulige; – ∾ genus structurae, Plin. 36, 51; cf. Vitruv. 2, 8. — Pseudŏantŏnīnus, i, m.: en falsk el. forstilt Antonin, Lamprid. Elagab. 8. — pseudŏbūnĭon, i, n., ψευδοβούνιον: uægte Bunium, (etslags Buskvæxt), Plin. 24, 96. — Pseudŏcăto, ōnis, m., Ψευδοκάτων: en falsk el. uægte Cato, Cic. Att. 1, 14. — Pseudochristus, i, m., ψευδόχριστος: en falsk el. uægte Christus, Tertull. — pseudŏcўpērus, el. pseudŏcyprus, i, f., ψευδοκυπειρος: uægte Cyperus, (etslags Buskvæxt); vid. Plin. 17, 20: cyprus, et pseudocyprus frutex etc.

Pseudŏdămăsippus, i, m.: en falsk el. uægte

Damasippus, Cic. Fam. 7, 23. — pseudŏdĕcĭmĭāna pira: en uægte Art af pira decimiana, Plin. 15, 16. — pseudŏdĭācŏnus, i, m., ψευδοδιάκονος: en falsk el. uægte Diaconus, Hieronym. — pseudŏdictamnum, i, n., ψευδοδίκταμνον, Plin. 25, 53, ogs. pseudŏdictamnus, i, f., Appul.: uægte Diptam. — pseudŏdiptĕros, on, ψευδοδίπτερος: der synes at have en dobbelt Søilerad (uden at have den); - ∾ aedes, Vitruv. 3, 1. — pseudŏĕpiscŏpus, i, m., ψευδοεπίσκοπος: en falsk el. uægte Biskop, Cyprian. — pseudo.flāvus, 3: ikke ret gul, uægte gul, color, Marc. Emp. — psedŏ.lĭquidus, 3: ikke ret flydende, mel, Marc. Emp. — Pseudŏlus, i, m., [ψευδής: en Løgner]: Navnet paa en Comoedie af Plautus; cf. Cic. d. Senect. 14. — pseudŏmĕnos, i, m., ψευδόμενος (i. e. mentiens), i Logiken: etslags falsk Slutningsmaade el. Syllogismus; - de sorite aut pseudomeno etc., vid. Cic. Acad. 2, 48; cf. Senec. Ep. 45. — pseudŏnardus, i, f., ψευδόναρδος: uægte Narde, Plin. 12, 20. — pseudŏnedrus, i, m., ψευδόνεδρος: som hemmeligen efterstræber, Firmic. Math. 3, 8.

pseudŏpătum, i, n., ψευδόπατον, pavimentum facticium: falsk el. forlorent Gulv, Cod. Just. — pseudŏpĕriptĕros, on, ψευδοπερίπτερος: der alene synes at have Søiler rundt om, Vitruv. 4, 7. — Pseudŏphilippus, i, m., Ψευδοφίλιππος: den falske el. uægte Philippus, kaldes Slaven Andriscus, der under Navn af Philippus, og som foregiven Søn af Perseus, foranledigede den tredie macedoniske Krig; - vid. Vell. 1, 11, Liv. epit. 49, o. Flor. 2, 14. — pseudoprŏphēta, ae, m., ψευδοπροφήτης: falsk el. uægte Prophet, Tertull. — pseudoprŏphētīa, ae, f., ψευδοπροφητεία: falsk el. uægte Spaadom, id. — pseudoprŏphētĭcus, 3, ψευδοπροφητικός: som spaaer falsk; - ∾ spiritus, Tertull. — pseudoprŏphētis, ĭdis, f., ψευδοπροφῆτις: falsk Prophetinde, Tertull.

pseudŏsĕlinum, i, n., ψευδοσέλινον: uægte Selinum, (etslags Plante), Appul. — pseudosmăragdus, i, m., ψευδοσμάραγδος: uægte Smaragd, Plin. 37, 19. — pseudosphex, ēcis, f., ψευδόσφηξ: uægte Hvepseart, Plin. 30, 30. — pseudŏthўrum, i, n., ψευδόθυρον; I) „egenl.": falsk el. blind Dør, Bagdør el. hemmelig Dør, palatii, Ammian.; — II) „fig.": hemmelig el. forborgen Vei el. Maade; - quemadmodum (ii numi) ad istum per pseudothyrum revertantur, etc., Cic. Verr. 2, 20; cf. Ps.Cic. or. in Sen. 6: pseudothyro intromissis voluptatibus. — pseudŏ.urbānus, 3: der efterligner Byen, aedificia, Vitruv. 6, 8.

psiathĭum, i, n., ψιάθιον: lidet Tæppe, liden Matras, Hieronym. — psila, ae, f., (sc. vestis), [af ψιλός, i. e. rasus el. laevis]: Tæppe, som er glat paa den ene Side; - Psilae atque amphitapae, etc., Lucil. ap. Non. — psīlŏcĭthărista, ae, m., ψιλοκιθαριστής: der spiller paa Cithar uden at synge dertil, Suet. Dom. 4. — psīlōthrum, i, n., ψίλωθρον; I): Salve til at borttage Haaret (el. glatte Huden), Plin. 24, 47, o. Martial. 6, 93; — II) en Benævnelse paa Væxten ampeloleuce, Plin. 23, 16. — psimmўthĭum, i, n., ψιμμύθιον: Blyhvidt, ogs. cerussa, Plin. 34, 54. — psithĭa, ae, f., s. und. psythia. — psitta, ae, f. und. psetta. — psittăcēnus, 3: af en Papagøi, collyrium, Scrib., papagøifarvet Salve; af — psittăcus, i, m., ψίττακος: en Papagøi, Plin. 10, 58, Pers. prol. 8.

psŏădĭcus, 3, ψοαδικός: som lider Smerte i de til Bækkenet (clunes) hørende Dele (ψοάδες), Coel. Aur. — psŏlĕos, i, m., ψωλεός, i. e. membrum virile, auct. Priap. — Psŏphis, ĭdis, f., Ψωφίς, By i Arcadien, Ovid. Met. 5, 607; — B) df. Psŏphidius, 3: fra el. af Byen Ps., Plin. 7, 47. — psōra, ae, f., ψῶρα: Udslæt el. Fnat, (d. lat. scabies o. impetigo); - lichenes, psoras, lepras etc., Plin. 22, 32. — psōranthĕmis, ĭdis, f., ψωράνθεμις: en ufrugtbar Art af Rosmarinen, Appul. — psōrĭcus, 3, ψωρικός: hørende til Udslæt; - ∾ medicamentum, Plin., collyrium, Scrib.; ogs. absol. psoricum, (sc. medicamentum), Cels.

Psўche, es, f., (ψυχή, i. e. anima): en Kongedatter, hvis Skønhed forledte Menneskene til at forglemme Gudinden Venus's Dyrkelse; - hendes Fabel fortæller Appul. Met. 4 flgd.; (vid. B. Thorlacii Opusc. Acad. vol. I). — psўchĭcus, 3, ψυχικός: dyrisk, med dyrisk Tænkemaade, (opp. pneumaticus), Tertull. — Psўchŏmăchĭa, ae, f., Ψυχομαχία, (Sielekamp el. Sielestrid), Navnet paa et Digt af Prudentius. — psўchŏmantīum (-tēum), i, n., ψυχομαντεῖον: Sted, hvor de Afdødes Aander manes og adspørges; vid. Cic. Tusc. 1, 48, o. id. Div. 1, 58. — psўchophthŏrus, i, m.: Sielemorder, (d. e. som fornegter den menneskelige Siel i Christus), Cod. Just. — psўchotrŏphon, i, n., ψυχότροφον, (der voxer i Kulden), sædv. betonica: Betonieurt, Plin. 25, 46. — psўchrŏlūsĭa, ae, f.: ψυχρολουσία: Badning i koldt Vand, Coel. Aur. — psychrŏlūta (-tes), ae, m., ψυχρολούτης: der bader sig i koldt Vand, Senec. Ep. 53, o. id. ibd. 83.

Psylli, orum, m., Ψύλλοι: Folk i Afrika, sydvestlig for den store Syrte, bekiendt som Slangebesværgere, Suet. Aug. 17, Lucan., Plin. 7, 2. — psyllion, i, n., ψύλλιον: Loppeurt, Plin. 25, 90. — psўthĭa, ae, f. und. flgd. — psўthĭus, (psith.), 3, ψύθιος, (ψίθ.): Benævnelsen paa en Vinstok; - ∾ vitis, Colum., Plin., Virg. Ge. 4, 269, ogs. absol. psythia (sc. vitis el. uva), ibd. 2, 93; men psythium (sc. vinum): etslags Rosenvin, Plin. 14, 11.

-pte: Pronominalsuffix, navnl. hos abl. af de adjective Pronomer: meus, tuus, etc., forcl. ogs. hos andre Pronomer o. Casus; omtr. vort: egen el. selv; - suopte pondere (ferri), Cic.; cf. id. d. Or. 2, 23; Nostrapte culpa facimus, ut etc., Ter. Phorm. 5, 2, in.; - suumpte amicum (osculata), Plaut. Mil. gl. 2, 4, 38; Mepte potius fieri servum, quam etc., id. Men. 5, 8, 10; mihipte, Cat. ap. Fest.

Ptĕlĕum, i, n., Πτελέον: By og Havn i Thessalien, Mela 2, 3, Liv.; - ogs. en By i Messenien, Plin. 4, 7; - ogs. en By i Jonien, id. 5, 31. — ptĕris, ĭdis, f., πτερίς: etslags Bregne, Plin. 27, 55. — pternix, icis, f., πτέρνιξ: den lige Stilk el. Stængel af en Plante, Plin. 21, 57. — ptĕrōma, ătis, n., πτέρωμα: Søilestilling paa begge Sider af et græsk Tempel, Vitruv. — ptĕron, i, n., πτερόν: Sidemur paa en Bygning, Plin. 36, 4. — ptĕrōtus, 3, πτερωτός, (bevinget); - ∾ calices, (med Hanker el. Øren), Plin. 36, 66. — ptĕrўgĭum, i, n., πτερύγιον, oprdl.: liden Vinge; sædv. „overf.": lidet vingeformet Skæl; df. A) liden Hinde paa Øiet; - pterygia et sordes oculorum etc., Plin. 34, 23; — B) Hudens Løsning ved Neglen el. paa Fingeren, Cels.; - quae in digitis nascuntur pterygia, Plin. 30, 37; — c) liden Sky el. Plet i Beryllen, id. 37, 20. — ptĕrўgōma, ătis, n., πτερύγωμα: vingeformet Gestalt el. Sammenføining, Vitruv. 10, 11, inc.

ptĭsăna, ae, f., πτισάνη; I) afskallet Byg, Byggryn, Cels., Martial. 12, 72; — II) „overf.": Bygsuppe el. Decoct af Byggryn; - ogs. Rissuppe; ex oryza ptisanam conficiunt (Indi), quam reliqui mortales ex hordeo, Plin. 18, 13; cf. id. ibd. 16. — ptĭsănārĭum, i, n., dem. af frgd. nr. II, Hor. Sat. 2, 3, 155, hvor Lægen tiltaler den Syge: Tu cessas? agedum, sume hoc ptisanarium oryzae, (denne Rissuppe).

ptōchĭum (ēum), i, n., πτωχεῖον, o. ptōchŏtrŏphīum (-ēum), i, n., πτωχοτροφεῖον: Fattighus, Cod. Just. — ptōchotrŏphus, i, m., πτωχοτρόφος: en Fattigforstander, Cod. Just.

Ptŏlĕmaeus, i, m., Πτολεμαῖος, Lagi (sc. filius); saal. hed den første græske Konge i Ægypten efter Alexander d. Stores Død; ogs. hans Efterfølgere bare dette

Navn; — not.: in pl.: Ptolemaeorum manes, Lucan, — B) bf. 1) Ptŏlĕmaeēus, 3, Pharus, Propert. 2, 1, 30: ptolemæisk, ægyptisk; — 2) Ptŏlĕmaeīus, 3: = frgd.; - ∾ gymnasium, Cic. Fin. 5, 1, inc., (al. Ptolemaeum). — Ptŏlĕmāis, ĭdis, f., Πτολεμαΐς: ptolemæisk el. ægyptisk, aula, Auson., gaza, Sidon.; — bb) bf. subst.; a) (sc. femina), Lucan. 10, 69, (i. e. Cleopatra); — b) Navnet paa flere Byer; navnl. paa en By i Ægypten, Cic. Fam. 1,7; ligel. paa en By i Phønicien, d. tidligere Ace, (hod. St. Jean d'Acre), Plin. 5, 17; — B) bf. Ptŏlĕmenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Pt., Digest. — ptўas, ădis, f., πτυάς, (spyttende): en Slangeart, vid. Plin. 28, 18.

*pūbĕda, ae, m., [pubes]: mandbar Ynglig, Capella; o. — pūbens, tis, adj.; I) „egenl.": mandbar el. voxen, frater, Claudian.; men ∾ anni, (Mandbarhedsaarene), Auson.; — II) „overf." om Væxterne: i fuld Kraft; - ∾ herbae, Virg. Ge. 3, 126, (fuldvoxne); ∾ frondes salicis, Auson.; ∾ rosae, Stat.; — [pubes].

pūber, ĕris, f. und. 2. pubes; bf. — pūbertas, tis, f.; I) Mandbarheden, d. e. Slægtens Modenhed; - pubertatis et primae adolescentiae tempore, Suet. Dom. 1; circa pubertatem, Plin. 25, 95; — II) „overf."; A) Mandbarhedens Mærke; - dentes et pubertatem natura exsistere, Cic. N. D. 2, 33; cf. Plin. 7, 17; — B) Mandkomskraften el. Avlekraften; - ∾ inexhausta, vid. Tac. Germ. 20; — C) f. puberes: Ungdommen el. unge Mennesker; - pubertas canis suum honorem reddebat, Val. Max. 2, 1, 10; — D) ogs. hos Planterne: den bløde Dun (som Modenhedens Mærke); - incipientis uvae pubertate, etc., Plin. 23, 4.

1. pūbes, ogs. puber, (ogs. pubis, Caes. ap. Priscian.), ĕris, adj.; I) „egenl.": mandbar, voxen; - pubes et puber, qui generare potest, etc., Fest. p. 250, (Müll.); puero, priusquam pubes esset, etc., Nep. Dion 4; men ad puberem aetatem, Liv. 1, 3; — B) som Subst. puberes, um, m.: voxne Mennesker, Mændene; - omnes puberes armati etc., Caes. B. G. 5, 54; cf. Sall. Jug. 26, o. Tac. Ann. 13, 39; — II) „overf." om Planterne: med blød Dun, moden; - ∾ folia, Virg. Aen. 12, 413; ∾ uvae, Fronto.

2. pūbes, is, f., [1. pubes]; I) „egenl.": Mandbarhedens Tegn el. Mærke, navnl. Skægget og Skamhaarene; - si inguen ··· jam pube contegitur, Cels.; cf. Plin. 34,19; — II) „overf."; A) Haarene; - ∾ ciliorum, Capella; — B) Skamdelene; - vid. Virg. Aen. 3, 427, Ovid. Am. 3, 12, 22, o. Plin. 11, 83; — C) collectivt; 1) mandbare Mennesker; navnl. det unge, krigsføre Mandskab; - cui senatus ··· omnem Italiae pubem ··· commiserat, Cic. Mil. 23; cf. Virg. Aen. 8, 518, o. Tac. Ann. 6, 1; — b) „poet." ogs. om Qvæget, Virg. Ge. 3, 174; — 2) „alm.": Folket, Menneskene; - Pube praesenti, etc., vid. Plaut. Pseud. 1, 1, 124; cf. Catull. 64, 4 o. 268, Virg. Aen. 7, 219, o. Hor. Od. 3, 5, 18.

pūbesco, bŭi, 3, v. inch. n., [1. pubes]; I) „egenl.": at blive mandbar; - quum primum pubesceret (Hercules), Cic. Off. 1, 22; flos juvenum pubescentium ad militiam, Liv. 8, 8; cf. Virg. Aen. 3, 491; - pubescunt dulces malae, (faae Skæg), Val. Fl.; pubescentia ora, Stat.; cf. Lucr. 5, 672; — II) „overf."; A) at overtrækkes dermed; - Prataque pubescunt variorum flore colorum, Ovid. Trist. 3, 12, 7; - pubescere lanugine (uvas), Plin. 14, 4, 3; — B) at voxe til, at modnes; - pubescunt maturitatemque assequuntur, quae oriuntur e terra, Cic. N. D. 2, 19; cf. id. ibd. 1, 2; - ogs. om Vinstokken, Macrob., om den sig foryngende Phønix, Claudian. d. Phoen. 51; cf. id. d. rapt. Proserp. 50. — pubis, eris, f. und. 1. pubes.

Publiānus, 3, f. und. Publius. — *publĭcānus, 3: hørende til det Offenlige, navnl. til de offenlige Indkomster, og til disses Forpagtning og Oppebørsel; - ∾ muliercula, (en slig Forpagters Kone, Cic. Verr. 3, 34; — II) subst., publicanus, i, m., (sc. redemptor): Forpagter af de offenlige Indkomster (vectigalia), navnl. af de offenlige Græsgange, af Korntienden og af Tolden; f. und. scriptura, decima o. portorium; vid. Ascon. ad Cic. Div. in Caecil. 10; - disse Forpagtere vare sædv. romerske Riddere, hvf. Cic. Planc. 9: flos equitum R. ··· publicanorum ordine continetur; cf. id. Rab. Post. 2: fortissimus et maximus publicanus; f. ogs. id. Manil. 7; - ∾ Graeci, vid. id. Qu. Fr. 1, 1, 11; - publicani hede ogs. de Entrepreneurer, som overtage offenlige Arbeider imod en vis Sum; vid. Liv. 25, 3, o. id. 27, 11; o. — publĭcārius, 3: forkyndende, Firmic.; — [publicus].

*publĭcātio, onis, f.; oprdl.: Offenliggjørelse; - bf. „overf.", ∾ bonorum: Inddragelse af nogens Eiendom i Statskassen, Confiscation, Cic. Catil. 4, 5, o. id. Planc. 41; o. — publĭcātor, oris, m.: som bekiendtgiør el. røber; - ∾ occulti, Sidon.; — bf. fem.: publĭcātrix, icis, Arnob.; — [publico].

publĭce, adv. af publicus; I) „alm.": offenligen, paa Statens Vegne, efter offenlig Foranstaltning, paa offenlig Bekostning, odl.; - aes, argentum, aurum publice signanto, (de bør udmønte Metallerne med Statens Stempel), Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); sunt illustriora, quae publice fiunt, (paa offenlig Foranstaltning), id. d. Rep. 3, 12; cf. id. Brut. 62: publice interfectus est; men Caes. B. G. 4, 3: publice maximam putant esse laudem (at det geraader Staten til største Ære), quam latissime ··· vacare agros; men publice polliceri, (paa Statens Vegne), id. ibd. 1, 16; publice privatimque (petere gratiam amicitiamque imperatoris), id. ibd. 5, 55; cf. Liv. 4, 13, o. Cic. Verr. 1, 6; - ut filiae ejus publice alerentur, (paa offenlig Bekostning), Nep. Arist. 3; elatus publice, id. Dion 10; cf. Liv. 10, 23: ∾ vinum ac tus praebitum (sc. est); — II) „bef."; A) almindeligen, tilsammen, uden al Forskiel; - publice exsulatum ire, Liv. 5, 53; Labeo ··· consulentibus de jure publice responsitavit, Gell. 13, 10; — B) for alle Mennesker, offenligen, palam; - publice nuper disserens, Gell. 17, 21; jamque rumor publice crebuerat, Appul.

Publĭciānus, 3, f. und. Publicius. — publĭcitus, adv.: Biform af publice; I) offenligen, paa Statens Vegne, paa Statens Bekostning; (forcl.); - dare publicitus cibaria, Pompon. ap. Non.; cf. Enn. Ann. 3, 8, (ogs. ap. Gell. 16, 10); f. ogs. Plaut. Bacch. 2, 3, 79, oftere; — II) offenligen, for Alles Dine; (for- o. eftercl.); - ut fiat auctio Publicitus, Plaut. Pers. 4, 3, 39; Ad plebem pergitur; publicitus defendundum est, Caecil. ap Non.; - saal. ofte hos Appul.

Publĭcius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; - efter Brødrene L. o. M. Publicius Malleolus benævntes clivus Publicius; vid. Ovid. Fast. 5, 287 flgd.; — B) bf. I) Publĭcius, 3, clivus: en Høi i Rom, f. ovenf.; f. ogs. Ovid. l. c. 294, o. Liv. 27, 37; — 2) Publĭciānus, 3, locus, Cic. Att. 12, 38, rimel. paa clivus Publicius; — not.: Publiciana actio, ogs. absol. Publiciana (sc. actio): retlig Klage i Anledning af Tilbageholdelsen af nogens Eiendom, Digest.; er benævnt efter en Prætor Publicius.

publĭco, avi, atum, 1, v. a., [publicus]; I) giør til offenlig Eiendom, tilegner Staten, inddrager i Statskassen, confiskerer; - ∾ bona alicujus, Caes. B. G. 5, 54; cf. Sall. Catil. 51: censeo publicandas eorum pecunias; men ∾ privata, liberare publica, (giøre Privateiendom til offenlig, og omvendt), Cic. Agr. 2, 21; ∾ lege regnum alicujus, Caes. B. C. 2, 25; cf. Tac. Ann. 6, 19; — II) meddeler offenligen, offenliggiør, udstiller; - ∾ bibliothecas Graecas et Latinas, (aabne dem); vid. Suet. Caes. 44; cf. Plin 7, 31; ligel. Suet. Aug. 29: forum publicatum est, (blev aabnet til offenlig Brug); - ogs. at udstille til Skue; publicare, si quid dignum cognitu advectum esset, etc., id. ibd. 43; simulacrum Felicitatis publicatum, (i. e. publice dedicatum), id. Tib. 5; - bf. ∾ studia sua, (offenligen at forevise el. aflægge Prøve

derpaa), vid. Tac. Ann. 16, 4; cf. Suet. Claud. 3; ligel. ∾ se: lade sig høre (som Virtuos), id. Ner. 21; — B) „bes." ogs.; 1) ligesom prostituere: at give til Priis; - publicatae pudicitiae nulla venia, Tac. Germ. 19; cf. Plaut. Bacch. 4, 8, 22; — 2) at bringe til almindelig Kundskab el. Efterretning; - dies fasti publicati, (bleve offenligen bekiendtgiorte), Plin. 33, 6; men ∾ reticenda, (røbe el. forraade), Justin.; navnl. ogs. at udgive el. publicere, epistolas, vid. Plin. Ep. 1, 1, oratiunculam, ib. 5, 13. — Publĭcŏla, ae, f. und. Poplicola.

publĭcus, 3, [ligesom f. populicus, af populus]; I) „egenl.": offenlig, publik, (opp. privatus); df. sædv. hørende til el. vedkommende Staten el. Byen el. Communen el. deres Indvaanere, som er egen el. fælles derfor; - ∾ sumptu (naves alicui praebere), Cic. Verr. 5, 18; ∾ magnificentia, (opp. privata luxuria), id. Mur. 36; ∾ sacra et privata, Caes.; cf. id. B. G. 1, 12; ∾ poena, Liv. 2, 5, (som paalægges i Statens Navn el. for en Forbrydelse imod det Offenlige); ligel. id. 1, 25: ∾ imperium servitiumque, (om det hele Folk skulde være Herrer el. Slaver); men id. 2, 1: pessimo publico (aliquid facere: med største Skade for hele Staten); auctor publici consilii, (som leder Senatets Beslutninger), Cic. Pis. 3; ∾ decora, Liv. 2, 13, (som blive udmærkede af Staten); - loca publica, id., Cic., (offenlig Grund); ager publicus populi R., Liv. 40, 38, (Statens Jorder); - judicia publica, (som angaae Forbrydelser mod det Offenlige, d. e. Criminalretter), Cic. Div. in Caecil. 1; ligel. ∾ causa, (en Criminalsag), id. R. Am. 21; s. ogs. und. judicium o. causa; men Liv. 2, 56: ∾ causa, (Sag af offenlig Vigtighed); - fides publica, s. und. fides; res publica, ogs.: respublica: Staten, ogs. Statens Velfærd el. Fordel, s. und. res; - publicus, (sc. homo): offenlig Person el. Øvrighedsperson, opp. privatus, Caes. B. G. 6, 13; men Plaut. Truc. 2, 7, 5, comisk: metuit publicos, (i. e. aediles el. Politiet); men publica (sc. femina), Senec. Ep. 88, (offenligt Fruentimmer); — B) df. subst., publicum, i, n.; 1) offenlig Grund el. Grundeiendom, Statens Jorder; vid. Cic. Agr. 2, 30, o. Liv. 31, 4; — 2) Statskassen el. Skatkammeret; - bona alicujus vendere, et in publicum redigere, Liv. 4, 15; cf. id. 10, 23, o. Nep. Timoth. 1; teneri publico, Suet. Calig. 40, (skylde til den offenlige Skat); - ogs. det med Skatkammeret el. aerarium forbundne Archiv; s. und. aerarium, ogs. Varr. R. R. 2, 11; — 3) Statens Indkomster; - convivari de publico, (smause paa offenlig Bekostning), Cic. Verr. 3, 44; - oftest med Hensyn paa deres Oppebørsel el. Forpagtning; s. und. publicanus; - Pars hominum gestit conducere publica, etc., vid. Hor. Ep. 1, 1, 77; sædv. redimere publica, vid. Cic. Qu. Fr. 1, 1, 11; men publicum quadragesimae agere, Suet. Vesp. 1, (have forpagtet denne offenlige Indtægt); men Senec. Const. sap. 14, comisk: salutationum publicum exercere, (som Dørvogter at tage Penge af de Opvartende); - ogs. den hidhørende Forpagtning af Staten el. Contract dermed; hvf. publicum habere, Plaut. Truc. 1, 2, 41; publico frui, Cic. Prov. cons. 5; cf. Ps. Cic. p. Dom. 28; - ogs. om andre Contrakter med det Offenlige; dum in eo publico essent, (saalænge denne deres Contrakt med Staten var gieldende), Liv. 23, 49; — 4) Publicum el. Staten, Byen el. Communen; - consulere in publicum, (sørge for Statens Tarv), Plin. Ep.; in publico animadvertebatur, Liv. 39, 18, (Straffen blev udført offenligen); - in publicum emere, (paa offenlig Bekostning), id. ibd. 44; leges in aes incisas publico proponere, (for Publicum, offenligen), id. 3, 57; — 5) Publicum, d. e. offenligt Sted, Gade el. Torv; - in publicum prodire, Cic., egredi, Tac., (offenligen at gaae ud); in publico esse el. versari, id., (vise sig offenligen); blandiorem in publico, quam in privato, (offenligen ··· hiemme), Liv. 34, 2; lex in publicum proponitur, (opslaaes offenligen), Cic.; epistolam in publico proponere, (offenligen at bekiendtgiøre), id.; - publico carere, Cic., abstinere, Tac., Suet., (holde sig hiemme); — II) „overf."; A) almindelig, hørende til Alle, hvori Alle tage Deel; - ∾ cura (juvenum), Hor. Od. 2, 8, 8, (almindelig Gienstand derfor); ligel. ∾ favor, (Alles Gunst), Ovid. Pont. 4, 14, 56; lux ··· publica mundi, (heder Solen), id. Met. 2, 35; - men ∾ vina, ogs. ∾ genera vinorum, Plin. 14, 4, 7, (som voxe allevegne); - ∾ verba, (almindelige el. gangbare Ord), Ovid. A. A. 1, 144; dialecticorum verba nulla publica sunt, Cic. Acad. 1, 7; men Quintil. 1, 6, 6: utendum plane sermone, ut numo, cui publica forma est; - ∾ dies, (som Alle have fælles, neml. fra Morgen til Aften), Senec. Ep. 122; tralaticia et quasi publica officia, (den Høflighed, som dannede Mennesker almindeligen iagttage imod hverandre), Plin. Ep. 9, 37; — B) „overf.": almindelig el. gemen, slet el. ringe el. forslidt; oftest m. Negation om en Digtning; - saal. Ovid. Pont. 4, 13, 5: Non quia mirifica est (structura mei carminis), sed quod nec publica certe; men Petron. Sat. 3: sermo non publici saporis; ogs. om Talentet, Juvenal. 7, 53: vatem ··· cui non sit publica vena.

Publĭlĭus, a: romersk Slægts- og Personsnavn; - saal. Publilia, ae: anden Gemalinde af Taleren Cicero; vid. Cic. Att. 12, 32; — B) df. Publilius, 3: publilisk, tribus, Liv. 7, 15. — Publĭpor, ŏris, m., i. e. Publii puer (el. servus); pl. Publipores, Quintil. 1, 4, 26; cf. Marcipor. — Publĭus, i, m.; I) romersk Fornavn, skrives sædv. affortet P.; saal. P. Cornelius Scipio; - II) ogs. som Mandsnavn; saal. Publius Syrus (fra Syrien), berømt Mimedigter el. Mimograph, udmærket ved Tankesprog el. Sentenser, vid. Gell. 17, 14; — B) df. Publĭānus, 3, sententiae, Senec. Controv. 3, 18.

pŭdĕfactus, 3, [pudeo, facio]: som skammer sig; - pudefactus oris deformitate, (derover), Gell. 15, 17. — pŭdendus, 3, partic. o. adj. af pudeo. — pŭdens, tis, partic. o. adj. af pudeo; df. — pŭdenter, adv.: med el. af Undseelse el. Skamrødme; beskedent el. sædeligen; - ∾ vivere, Cic., sumere, Hor.; - compar., vel pudentius, vel invitius etc., Cic. d. Or. 2, 89; cf. Gell. 12, 11; superl., ∾ petere, id. Att. 16, 15.

pŭdĕo, ŭi, (ogs. puditum est), ēre: at skamme sig; - som verb. fin. alene sield.; - Ita nunc pudeo, etc., Plaut. Casin. 5, 2, 3; siquidem te quicquam, quod facis, pudet, id. Mil. gl. 3, 1, 30; cf. Ter. Ad. 1, 2, 4; men Plaut. Casin. 5, 2, 4: pudet, quod prius non puditum umquam est; - ogs. in pl.; Non te haec pudent? Ter. Ad. 4, 7, 36; semper metuet, quem Saeva pudebunt, Lucan. 8, 495 — B) oftest imperson., pudet, puduit el. puditum est, 2; ordenl. c. acc. pers. o. gen rei, dog at der f. gen. ofte findes en Subjectssætn., el. inf., osv.; - sunt homines, quos infamiae suae neque pudeat, neque taedeat, Cic. Verr. act. 1, 12; cujus eos non pudere demiror, Cic. Phil. 10, 10; men Plaut. Epid. 2, 1, ab in.: Plerique homines, quos, quum nihil refert, pudet; ubi pudendum est, Ibi eos deserit pudor, quum usus est, ut pudeat; ligel. quem vero non pudet, hunc etc., vid. Cic. d. Orat. 1, 26; - ceteros pudeat, si qui etc., id. Arch. 6; cf. Hor. Od. 1, 35, 33, o. id. Epod. 11, 7; men Plin. 36, 24: tum puderet vivos, tamquam puiturum esset exstinctos; - puderet me dicere non intelligere, si etc., Cic. N. D. 1, 39; cf. Ter. Heaut. 5, 4, 20, ogs. Hor. Ep. 1, 14, 36, o. id. ibd. 1, 19, 42; - men m. sup., pudet dictu, Tac. Agr. 32; - endel. in gerundio; non enim pudendo, sed etc., Cic. d. Or. 1, 26; — II) hertil mærkes endnu; A) partic. pŭdens, tis, som adj.: skamfuld, undselig, beskeden; - esset ex inerti atque improbo parente navus et pudens et probus filius, Cic. Verr. 3, 69; cf. Hor. A. P. 88; men nihil apparet in eo ··· pudens, nihil pudicum, Cic. Phil. 3, 11; ∾ animus, Ter.; ∾ et liberalis risus, auct. ad Her.;

– compar., te pudentiorem fuisse etc., Cic. Pis. 17; superl., ∾ vir, id. Flacc. 20; ∾ femina, id. Verr. 1, 37; — B) partic. pŭdendus, 3, som adj.: hvorover man maa skamme sig, skammelig, skændig, hæslig; – nec mea, si etc., Esse potest domui vita pudenda tuae, Ovid. Pont. 2, 2, 107; ∾ vulnera, Virg. Aen. 11, 55; pudendis parentibus atque avis, (opp. stirpis antiquae), Suet. Vitell. 2; negotiationes pudendae vel privato, id. Vesp. 16; men pudendum dictu, si etc., Quintil. 6, 4, 7; hoc animal (sc. blatta) inter pudenda est, Plin. 29, 39; men som Udraab: proh cuncta pudendi (I Skamløse)! Sil. 11, 90; men ∾ membra, (Kiønsdelene), Seren. Samm.; — 2) df. efterel. subst., pudenda, orum, n.; a) Kiønsdelene, Auson., Augustin.; — b) Bagen el. Sædet, Minuc. Fel. Octav. 28.

pŭdescit, ĕre, v. n. impers., efterel. inch. af pudet, pudeo: at skamme sig, Prudent.; – ogs. c. gen.: quos prius taedescit impudicitiae suae, quam pudescit, Minuc, Fel. Octav. 28. — pudet, etc., s. und. pudeo. — *pŭdĭbĭlis, e: skammelig, hæslig; – ∾ membra, (Kiønsdelene), Lamprid.; o. — pŭdībundus, 3; 1) ligesom pudens, m. activ Bem.: skamfuld, undselig; – pudibunda matrona, Hor. A. P. 233; ∾ vir, Justin.; ∾ ora, (Skamrødme), Ovid.; – ∾ pavo ac maerens (cauda amissa), Plin. 10, 22; men Stat. Theb. 5, 295, „poet.": Exoritur pudibunda dies, (ligesom rødmende af Skam); — II) ligesom pudendus, m. passiv Bem.: skammelig, hæslig, smudsig; – ∾ exitia, Val. Fl.; maternum illi (Hieroni) genus sordidum, atque adeo pudibundum fuit, Justin. 23, 4; — [pudeo].

pŭdīce, adv. af pudicus: undseligen, ærbart, tugtigen, beskedent; – Bene et pudice ejus doctum atque eductum sinam ··· ingenium immutarier? Ter. Andr. 1, 5, 39; Ut pudice verba fecit! Plaut. Poen. 5, 4, 51; – compar., id. Merc. 4, 3, 15, o. Plin. Ep. 4, 13.

pŭdīcĭtia, ae, f., [pudicus]: Følelse af Skam el. af Undseelse; df. Sædelighed, Ærbarhed, Tugtighed; – Sed pudicitiam et pudorem et sedatum cupidinem etc., Plaut. Amph. 2, 2, 210; cf. Cic. Cluent. 5, o. Sall. Catil. 13, oftere; men Lis est cum forma magna pudicitiae, Ovid. Her. 16, 288; – navnl. ogs. ægteskabelig Troskab; spectatae pudicitiae matrona, Liv. 10, 23; – tillægges ogs. Duen, Plin. 10, 52; — not.: som Gudinde havde Pudicitia patricia et Capel in foro boario; vid. Liv. 10, 23; sildigere havde ogs. Pudicitia plebeja et Capel in vico longo; vid. id. ibd.

pŭdīcus, 3, [pudeo]; I) „alm.": som skammer sig, skamfuld, undselig; – siquidem Sis pudicus, hinc facessas, (hvis der er nogen Skam i dig), Plaut. Rud. 4, 4, 17; men ∾ oratio, Petron., (ukunstlet, uden Ophævelser); — II) „bes."; A) ærbar, beskeden, anstændig, homo, Plaut., ingenium, Ter.; nihil apparet in eo ··· pudicum, Cic. Phil. 3, 11; cf. Hor. Sat. 1, 6, 82; — B) med Hensyn paa Kiønsdriften: ærbar, tugtig, kydsk; – erubescunt pudici etiam loqui de pudicitia, Cic. Leg. 1, 19; Tam a me pudica est, quasi soror mea sit, Plaut. Curc. 1, 1, 51; ∾ conjux, Hor., mulier, id.; men ∾ nupta, Ovid. Fast. 2, 794, (i. e. Lucretia); ∾ matres, id.; men absol., Sit tibi mens melior, saltemve imitere pudicas, id. Am. 3, 14, 13; – fraude pudica etc., (om Penelope), id. Pont. 3, 1, 107; ∾ mores, id.; – compar., ∾ matrona, id. Ib. 351; superl., ∾ matrona, Plin.; — not.: pudicabus, f. pudicis, Cn. Gell. ap. Charis.

pŭdor, ōris, m., [pudeo]; I) „egenl.": Skam (el. at skamme sig), Skamfølelse, Undseelse, Ærbarhed, Sædelighed, Tugtighed; (som det videre Begreb f. d. engere pudicitia); opp. petulantia, Cic. Catil. 2, 11, aviditas, Phaedr. 2, 1; moderator cupiditatis pudor, id. Fin. 2, 34; cf. id. Orat. 3; – res ··· non sine pudore dicenda, Plin. 19, 43; paupertatis pudor, Hor. Ep. 1, 18, 24; men pudor est, c. inf., (jeg skammer mig derved), Ovid. Met. 14, 18; ligel. sit pudor, (man bør skamme sig derved), Martial. 8, 3 o. 64; – omnium, qui tecum sunt, pudor, (deres Æresfølelse el. Samvittighedsfuldhed), Cic. Qu. Fr. 1, 1, 6; Romani pudoris more etc., Quintil. 8, 3, 39; cf. Cic. d. Rep. 3, 18; — II) „overf."; A) hvad der medfører el. paafører Skam, en Skændsel, odl.; – vid. Ovid. Her. 11, 79; amicitiam, quae impetrata gloriae sibi, non pudori sit, etc., Liv. 34, 58; – ofte ogs. i Udraab: pro pudor, (o Skændsel)! Petron., Flor., Martial.; ligel. o pudor! Val. Fl.; — B) „poet." ogs.: Hudens passende Rødhed el. Rødme; – miscet justa pudorem Temperies, Claudian.; df. — pŭdōrātus, 3: med Skamrødme; df. kydsk, tugtig, Vulgat. — pŭdōrĭcŏlor, ōris, adj., [pudor, color, m.]: med Skamrødme, rødlig el. rød; – rubentem Auroram pudoricolorem appellavit (Laevius), vid. Gell. 19, 7.

pŭella, ae, fem. af puellus; I) „egenl."; A) „alm.": Pige el. Pigebarn; – Si puellam parerem, nolle tolli, Ter. Heaut. 4, 1, 14; cf. id. Eun. 1, 2, 29; men ∾ infans, Hor.; pueri atque puellae, id.; cf. id. Carm. Saec. 36, o. Cic. Att. 1, 5; — B) „bes."; 1) en Datter; saal. Hor. Od. 3, 11, 23: puellae Danai, (i. e. Danai filiae, Danaides); — 2) „erotisk": Pige, Kæreste, Elskerinde; – vid. Hor. Od. 3, 26, in., ogs. id. ibd. 1, 9, 22, Ovid. Am. 2, 2, 3 o. 34; ligel. Propert. 3, 13, 21: tuam servire puellam; – „poet." ogs. om en Hunhvalp, Martial. 1, 110; — II) „overf.": ungt Fruentimmer, navnl. en ung Kone; – vid. Hor. Od. 3, 22, 2; ogs. Ovid. Fast. 2, 557; – saal. ogs. puella, om Penelope (skiøndt Kone og Moder), Ovid. Her. 1, 115; om Lucretia, id. Fast. 2, 810; fremdeles ∾ Cressa, id. Her. 4, 2, (i. e. Phaedra); ∾ Phasias, id. Pont. 3, 880, (i. e. Medea); men ∾ Lesbis, id. Her. 15, 100, Aeolia, Hor. Od. 4, 9, 12, (i. e. Sappho); ∾ Lyda, Ovid. Fast. 2, 356, (i. e. Omphale); cf. Tac. Ann. 16, 30, o. Gell. 12, 1.

pŭellāris, e, [puella]: hørende til el. benævnt efter en ung Pige el. efter et ungt Fruentimmer, barnlig el. ungdommelig; – puellares animos etc., vid. Ovid. Fast. 4, 433; cf. ibd. 5, 611, o. id. Her. 10, 20; ∾ aetas, Quintil. 6, prooem. 5, suavitas, Plin. Ep. 5, 16; men ∾ augurium, (som unge Koner anstille), Plin. 10, 76; df. — pŭellārĭter, adv.: paa en ung Piges el. Kones Vis, nescire aliquid, Plin. Ep. 8, 10.

*pŭellārius, i, m.: der efterjager unge Piger, Petron. Sat. 43; — pŭellasco, ĕre, v. n. inch.: at blive forkelet som en Pige, Varr. ap. Non.; — pŭellātōrius, 3: hørende til el. benævnt efter unge Piger; – ∾ (tibiae), Børnepiber, Solin. 6; o. — pŭellĭtor, ari, v. dep. n.: at drive kaade Streger; – ∾ cum vetula, tanquam cum puella, Laber. ap. Non.; — [puella]. — pŭellŭla, ae, f., dem. af puella: liden el. ung Pige, Ter. Phorm. 1, 2, 31, Catull. 61, 57. — pŭellus, i, m., [ctr. f. puerulus, dem. af puer]: liden Dreng, et Drengebarn; (forel. Ord); vid. Lucr. 4, 1245, Enn. o. Varr. ap. Non., Plaut. ap. Fest. p. 249, (Müll.).

pŭer, ĕri, m., [af d. laconiske πόϊρ f. παῖς, hvf. ogs. -por f. puer]; I) „egenl."; A) „oprdl.": Barn, hvf. forel. ogs. som fem.: Proserpina puer Cereris, Naev. ap. Priscian.; ligel. mea puer, poëta ap. Charis.; – df. in pl. pueri: Børn (af begge Kiøn); – in pueris elucet spes plurimorum, Quintil. 1, 1, 2; cf. Cic. Att. 16, 11; pueri infantes, id. R. Am. 53; pueri tarde dentientes, Plin. 30, 8; cf. Hor. Ep. 1, 7, 7; ligel. Caes. B. G. 2, 13: pueri mulieresque etc.; – in pueris, ut in speculis, natura cernitur, Cic. Fin. 5, 22; veluti pueri trepidant atque omnia caecis In tenebris metuunt, sic nos etc., Lucr. 2, 54; — B) „alm.": Dreng el. Drengebarn; ogs. ungt Menneske el. Yngling, (ordenl. til d. 17de Aar, men ofte ogs. længere); – puero dare mammam, Plaut., parare nutricem, Ter.; – semper esse puerum, vid. Cic. Orat. 34; cf. Hor. A. P. 174; – a puero, in pl. a pueris, (fra Barnsben, fra Drengeaarene,

som Dreng el. Barn); - quem a puero audivi, Cic. Acad. 2, 36; nos jam a pueris nasci senes, Ter. Heaut. 2, 1, 2; cf. Cic. Tusc. 1, 24; - ex pueris excedere, (blive voxen el. mandbar), Cic. Arch. 2; - undert. ogs.: Yngling el. ungt Menneske; vid. Cic. Fam. 12, 25, o. id. Phil. 4, 1, (om d. 19aarige Octavius); cf. Sil. 13, 704; men Virg. Ecl. 2, 17: O formose puer, nimium ne crede colori! — II) „overf."; A) „poet.": en lille Søn el. Sønlille, en Søn; - Eumque filium suum esse, qui etc., ··· Alterum tuum dixit esse puerum, Plaut. Amph. 5, 1, 71; cf. Virg. Aen. 2, 598; men pueri Ledae, (i. e. Castor et Pollux), Hor. Od. 1, 12, 25; cf. Virg. Aen. 4, 94, til Venus: Tuque puerque tuus, (i. e. Cupido); ∼ Latonae, Hor., Semeles, id.; ogs. som Tiltale af en Ældre til en Yngre, vid. Hor. Sat. 2, 1, 60; (cf. ibd. v. 12); — B) „alm.": Dreng el. Betient til Opvartning; df. sædv. Tiener el. Opvarter el. Slave; - unus puer ··· ex tanta familia, Cic. R. Am. 28; cf. Nep. Hann. 12, o. Hor. Sat. 1, 9, 10; ligel. quum omnes servos pueros appellamus, Digest.; - men pueri regii, Liv. 45, 6, de kongelige Pager, (Børn el. Ynglinger af de første Familier); cf. Curt. 5, 2; — not. a: af nomin. puerus er archaistisk voc. puere, Plaut.; - puerei plures (f. pueri plures), Lucil. ap. Quintil. 1, 7, 15; — not. b: efterel. ogs. som adj.; in pueram faciem (reflorescere), Paul. Nol. — pŭĕra, ae, fem. af puer: ung Pige; (men sædv. forel.); - properate vivere, puerae! Varr. ap. Non.; cf. Suet. Calig. 8. — pŭĕrasco, ĕre, v. n. inch., [puer]; I) „egenl.": at komme ind i Drengeaarene; - unus jam puerascens etc., Suet. Calig. 7; — II) „overf." o. efterel.: at forynges, Auson.

pŭercŭlus, i, m., dem. af puer: liden Dreng, Arnob. — pŭĕrĭgĕnus, 3, [puer, gigno]: som avler Drenge, Fulgent., inc. — †pŭĕrīlis, e, [puer]; I) „egenl.": barnlig, ungdommelig, hørende til en Dreng el. Yngling; - ∼ aetas, (Barnealderen), Cic.; ∼ vox, id. Sest. 4; ∼ anni, Plin.; ∼ tempus, Ovid.; men ∼ agmen, (i.e. puerorum agm.), Virg. Aen. 5, 548; ∼ specie ··· senili prudentia (Tages), Cic. Div. 2, 23; ∼ regnum, Liv. 1, 3, (imedens Kongen endnu var Barn el. Yngling); ∼ doctrina, Cic., institutio, Quintil., (den barnlige Undervisning); - ogs. med Hensyn paa Kiønnet: ∼ facies, (opp. virginea), Ovid. Met. 8, 323; — b) ogs. sensu obsceno, ∼ officium, Plaut., supplicium, Martial., ogs. absol. puerile, id.: Pæderasti; — II) „overf.": barnagtig, daarlig, enfoldig; - acta illa res est animo virili, consilio puerili, Cic. Att. 14, 21; vostra puerili sententia etc., Ter. Phorm. 5, 8, 56; puerilest, (Børnerier, Barnagtighed), id. Andr. 2, 6, 18; - compar., Si puerilius his ratio esse evincit amare, Hor. Sat. 2, 3, 250; df. — pŭĕrīlĭtas, atis, f.; I) „egenl.": Barnealderen, Børneaarene, (for- o. efterel.), Varr. ap. Non., Val. Max. 5, 4, 2; — II) „overf.": Barnagtighed, barnagtig Daarlighed, (opp. pueritia), Senec. Ep. 4; o. — pŭĕrīlĭter, adv.; I) „egenl.": barnligen, ludere, Phaedr., blandiri, Liv. 21, 1; — II) barnagtigen, daarligen, enfoldigen; - quum dicunt etc., faciunt pueriliter, Cic. Acad. 2, 11; cf. id. Fin. 1, 6; elusit, ut vana pueriliter cupientem, Tac. Hist. 4, 86.

pŭĕrĭtĭa, ae, (syncop. puertia, Hor. Od. 1, 36, 8), f., [puer]; I) „egenl.": Barndommen el. Børneaarene (indtil d. 17de Aar, el. længere, s. und. puer); - pueritiae adolescentia obrepit, (afløser den umærkeligen), Cic. d. Senect. 2; cf. Quintil. 11, 3, 28; ligel. Tac. Hist. 1, 13: pueritiam incuriose, adolescentiam petulanter egerat; - a pueritia inflammatus (ad gloriam), id. Fam. 1, 7; in pueritia (som Barn) artibus et disciplinis institui, id.; cf. id. Manil. 10; men Sall. Jug. 63: omnem pueritiam Arpini altus etc.; men Tac. Hist. 4, 14: est pleraque (Batavis) procera pueritia; — II) „fig."; A) Uskyld, Varr. ap. Non., inc.; — B) Begyndelse el. Ophav; in pl., Fronto. — pŭĕrĭtĭes, ēi, f.: sild. Biform af frgd., Auson.

pŭerpĕra, ae, f., [puer, pario]: Barselkone, Ter. Ad. 5, 7, 23; - ogs. som har Fødselsveer; - Tu Lucina dolentibus Juno dicta puerperis, Catull. 34, 13; cf. Plaut. Amph. 5, 1, 40; - ogs. adj.: ∼ verba, (som man tilraaber den Fødende under Veerne), Ovid. Met. 10, 511; ligel. Senec. Benef. 4, 35: puerpera uxor.

pŭerpĕrĭum, i, n., [puerpera]; I) „egenl.": Fødsel el. Nedkomst el. Forløsning; - ut gravida quasi puerperio cubem, Plaut. Truc. 2, 5, 22; locus puerperio colonia Antium fuit, Tac. Ann. 15, 23; - df. lignelsesvis: alma tellus ··· velut aeterno quodam puerperio laeta, etc., Colum. 3, 21; — II) „overf.": det Fødte, Livsfrugten el. Fosteret; - editis geminis raram esse aut puerperae aut puerperio ··· vitam, Plin. 7, 3; cf. id. 7, 9, o. Gell. 10, 2; - men Tac. Ann. 12, 6: feminam ··· puerperiis ··· insignem. — puertia, ae, f. und. pueritia. — pŭĕrŭlus, i, m., dem. af puer: liden Dreng, ung Slave; - servi ··· exsules ··· puerulí, Cic. Top. 4; cf. id. R. Am. 41. — pŭĕrus, i, m., s. und. puer.

pūga, ae, s. und. pyga. — pŭgil, ĭlis, m., [besl. m. pugnus, πύξ, etc.]: Nævefægter el. Cestusfægter; - pugiles, cestibus contusi, ne ingemiscunt quidem, Cic. Tusc. 2, 17; cf. ibd. 23, ogs. Hor. Od. 4, 2, 18, o. ibd. 4, 3, 4; - om Castor som Nævefægter, vid. Ovid. Fast. 5, 700; - navnl. fægtede pugiles i de romerske Kamplege paa Cirkus; vid. Hor. Ep. 2, 1, 186, o. Suet. Aug. 45; — II) „overf.", os pugilis: Skamløshed, Uforskammenhed, Asin. Gall. (poëta) ap. Suet. Gramm. 22.

*pŭgĭlātio, onis, f.: Nævekamp el. Cestuskamp; — ludi publici ··· sint corporum certationes cursu et pugilatione et luctatione etc., Cic. Leg. 2, 15; o. — pŭgĭlātor, oris, m., (efterel. f. pugil): en Nævefægter, Arnob.; — [pugilor]. — pŭgĭlātōrĭus, 3, s. und. pugillatorius. — pŭgĭlātus, us, m., [pugilor], ligesom pugilatio: Nævekamp el. Cestuskamp; - exercere se pugilatu etc., vid. Plaut. Bacch. 3, 3, 24; certare in pugilatu, Plin. — pŭgĭlĭce, adv., [pugil]: som en Nævefægter; df. comisk: ∼ valere, (være frisk og stærk som en saadan), Plaut. Epid. 1, 1, 18.

pŭgillar, āris, n., s. und. flgd. — *pŭgillāris e: hørende til Næven el. Haanden; - ∼ cerae, (Voxtavler til at skrive paa), Prudent.; - oftere subst., pŭgillāres, ium, m., (sc. libelli el. codicilli), ogs. in pl., pugillaria, (sc. scripta): Skrivertavler; - disse pugillares ere efter Materien: citrei, eburnei, membranei, Martial., ex tubere aceris, Plin.; men efter Bladenes el. Tavlernes Antal: duplices, triplices, etc., vid. Martial. 14, 3, flgd.; - de brugtes navnligen til foreløbige Antegnelser el. korte Erindringer; hvf. Plin. Ep. 6, 5: respondere alicui ex pugillaribus, (opp. ex libello: efter en fuldstændig skreven Tale); cf. Suet. Aug. 39, o. id. Ner. 52; - pugillarium usum fuisse etiam ante Trojana tempora, vid. Plin. 13, 21; df. ogs. til Skolebrug, vid. Senec. Ep. 108; - af sing. pugillar, Auson., er pl. pugillaria, Catull. 42; cf. Gell. 17, 9; — pŭgillātor, oris, m.: Brevbud el. Postbud, Sidon.; o. — pŭgillātōrĭus, 3: hørende til Næven, follis, Plaut. Rud. 3, 4. 16; — [pugillus]. — pŭgillo, o. pŭgillor, s. und. pugilor. — pŭgĭlus, i, m., dem. af pugnus: en Nævefuld el. Haandfuld; - lentis, Cato, farris, Plin. — pŭgĭlor, atus sum, 1, v. dep. n., [pugil]: er Nævefægter el. Cestusfægter, Appul., Trebell. Gall. 8; - „overf." ogs. om Hesten: at slaae ud, Appul.

pūgio, ōnis, m., [pungo]: etslags kort Kaarde, en Dolk (til at stikke med, ligesom sica til at skære med); - undique se strictis pugionibus peti, etc., Suet. Caes. 82; cf. Cic. Phil. 2, 12; pugione percussus, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 12; pugione fodere, Tac.; - pugio bares ogs. af Keiserne som Tegn paa deres Magt over Borgernes Liv og Død; vid. Suet. Galb. 11, o. id. Vitell. 15; - ligel. bares pugio under Keiserne af de høiere Officerer; vid. Tac. Hist. 1, 43, o. Martial. 14, 33; - men „alleg" om et lidet slaaende Beviis:

o plumbeum pugionem! Cic. Fin. 4, 18; — df. demin. pŭgĭuncŭlus, i, m.: liden Dolk, Cic. Orat. 67; – men „alleg.": illo Hispaniensi pugiunculo, (ved den til Hispanien sendte Cn. Piso), Cic. in C. Antonium, frgm. ap. Ascon.

pugna, ae, f., [pugnus]; I) „egenl.": Kamp el. Strid imellem Mand og Mand, imellem tvende Hære, osv.; – saal. om en Tvekamp, Liv. 7, 10, om et Slagsmaal, Cic. Verr. 5, 11, men ogs. f. proelium: Slag el. Feltslag, Caes. B. G. 3, 23, oftere; men id. ibd. 4: diuturnitate pugnae defessi proelio excedebant; – magna pugna victi sumus, Liv. 22, 7; cf. id. 9, 37: pugnare pugnam claram; s. ogs. Cic. Mur. 16; – ∾ equestris: Rytterfægtning, Cic., pedestris, Virg.; men ∾ navalis: Søslag, Cic. Arch. 9, o. Nep. Arist. 2; ∾ gladiatorum, Suet. Aug. 45; – ∾ singularis, (Tvekamp), Macrob.; cf. Liv. 1, 25: segregat pugnam eorum (f. eos pugnantes); men in pl.: adde incertos exitus pugnarum etc., Cic. Mil. 21; cf. id. ibd. 18; „poet." ogs. omskrivende: certamen pugnae, Ovid.; ligel. pugna certaminis, Lucr.; – pugnam facere, Nep., committere, Cic., (levere et Slag); ligel. pugnam conserere, ciere, Tac., inire, Quintil., facessere, Justin.; — II) „overf."; A) f. acies el. Slagordenen; – pugnam mediam tuert (i. e. mediam aciem: commandere i Centrum), Liv. 22, 45; cf. ibd. 5: ordinata ··· pugna; — B) „alm.": Kamp, Strid, Trætte, navnl. Ordstrid el. Disput; – quanta pugna doctissimorum hominum etc., (imellem dem), Cic. Div. 2, 51; men pugnam certaminum forensium inire, Quintil.; men Cic. Att. 1, 16, om den heftige Taler: pugnas et strages edere, („alleg."); – ogs. Strid el. Forvirring; rerum naturae pugna secum, Plin. 2, 38; — b) hos Comikerne (o. „alleg."): listig Streg; – Priusquam istam pugnam pugnabo, etc., vid. Plaut. Pseud. 1, 5, 110; cf. Ter. Eun. 5, 2, 60: Dabit hic pugnam aliquam denuo; ligel. dein pugnam conserui seni, Plaut. Bacch. 4, 9, 43.

*pugnācĭtas, atis, f.: Stridbarhed, Kamplyst, (perdicum), vid. Plin. 10, 51; – men „overf.": ∾ argumentorum, Quintil. 4, 3, 2; o. — pugnācĭter, adv.: stridbart el. stridslystent; men sædv. „overf.": paastaaeligen, haardnakket; – ∾ certare cum aliis, Cic. Acad. 2, 20; cf. ibd. 3: sententiam ··· pugnacissime defendere; – alia lenius, alia pugnacius esse dicenda, Quintil. 9, 4, 130; – men Senec. Qu. N. 1, 2: sidera collectum aëra luce levi non pugnaciter feriunt; — [pugnax].

*pugnācŭlum, i, n.: Skanse til at kæmpe fra; – deturbabo jam ego illum de pugnaculis („alleg."), Plaut. Mil. gl. 2, 3, 63; cf. Ammian. 21, 12; o. — pugnātor, oris, m.: Stridsmand, Kæmper; – ∾ fortissimus quisque etc., Liv. 24, 15; ogs. om Søsoldater, Suet. Caes. 39; – men „overf.": gallus (gallinaceus) pugnator: Kamphane, Plin. 30, 49; — [pugno]. — pugnātōrĭus, 3, [pugnator]: til at fægte med; – ∾ armis batuere, (opp. rudibus), Suet. Calig. 52; men ille pugnatorius mucro, vid. Senec. Contr. 2, praef. — pugnātrix, icis, fem. af pugnator: Fægterske, subdola, Prudent.; ogs. adj. ligesom flgd.: stridbar; – ∾ natio, Ammian. 23, 6.

pugnax, ācis, adj., [pugno]; I) „egenl.": kamplysten, stridbar, krigersk; – ∾ centuriones et lacertosi, Cic. Phil. 8, 9; validam et pugnacem nationem etc., Tac. Agric. 17; – ogs. „poet.": pugnax Minerva, Ovid.; ligel. c. infin.: pugnax instare veruto, Sil.; men Ovid. Trist. 5, 7, 48: Victaque pugnaci jura sub ense jacent, – compar. f. nedenf.; superl., pugnacissimus quisque etc., Tac. Hist. 4, 60; – ogs. om Dyrene; ∾ aries, Colum.; gallos gallinaceos pugnacissimos duo etc., Petron.; — II) „fig."; A) stridbar, heftig, navnl. om Foredraget; – exordium dicendi vehemens et pugnax etc., Cic. d. Or. 2, 78; cf. Plin. Ep. 2, 19: oratio pugnax et contentiosa; oratio pugnacior, (opp. pacatior), Cic. Brut. 31; — B) haardnakket, paastaaelig; – nimis pugnax contra senatorem populi R. esse noluit, Cic. Pis. 28; non est pugnax in vitiis, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 13; — C) om Ting og Begreber; – quid ferri duritia pugnacius? sed etc., Plin. 36, 25; men pugnacia musta, (som ikke vil sætte sig), id.; „poet." ogs. c. dat.; ignis aquae pugnax etc., Ovid. Met. 1, 432.

*pugnĕus, 3: hørende til Næven, med el. af Næven; df. comisk: tibi messis in ore fiet mergis pugneis, (af Næveslag), vid. Plaut. Rud. 3, 4, 58; o. — pugnĭtus, adv.: med knyttet Næve, med Næveslag; ∾ pessundari, Caecil. ap. Non.; — [pugnus].

pugno, avi, atum, 1, v. n. (o. a.), [igiennem Stammen pug besl. m. pugna o. pugnus]; I) „egenl.": strider, kæmper, fægter, holder el. leverer Slag el. Træfning; – ∾ in hostem, Liv., Sall., (med el. imod Fienden), ogs. cum hoste, Cic., adversus aliquem, Nep.; ∾ ex equo, Cic., Liv., (fra Hesten, d. e. til Hest); ∾ de genu, (paa Knæerne), Senec.; ∾ eminus glande vel lapidibus, Sall.; men absol., conspici se pugnantem, etc., Liv. 31, 24; cf. Caes. B. G. 3, 25; men ibd. 7, 84, impers.: pugnatur omnibus locis, (paa alle Punkter); ut in mari quoque pugnetur, velut e muris, Plin. 32, 1; – ∾ pro commodis patriae, Cic., de possessione, Gell., de loco, (slaaes om Pladsen), Ter. Hec prol. 2, v. 33; – ogs. om Dyrene; caprae interse cornibus pugnant (stanges), Varro; – ogs. m. homogen acc.; Vicimus, o socii, et magnam pugnavimu' pugnam, Lucil. ap. Donat. ad Ter. Eun. 5, 2, 60; cf. Hor. Od. 4, 9, 19; df. pass.: proelium male pugnatum a suis, Sall. Jug. 54; cf. ibd. 102, o. Cic. Mur. 16; pugnataque in ordine bella, Virg. Aen. 8, 629; cf. Hor. Ep. 1, 16, 25; – „poet." ogs. c. dat., s. nedenf.; — II) „overf."; A) „alm.": strider, modstaaer, modsiger, osl.; – pugnant Stoici cum Peripateticis, Cic. Fin. 2, 21; de diis immortalibus non magno opere pugnare, (ikke være synderligen paastaaelig desangaaende), id. N. D. 3, 1; – noli pugnare duobus, Catull. 62, 74; cf. Virg. Aen. 4, 38, o. Propert. 1, 10, 21; – ut ··· tecum ipse pugnares, (var i Modsigelse med dig selv), Cic. Phil. 2, 8; cf. id. Tusc. 1, 7: pugnantia loqui; – „poet." ogs. om Tingssubjecter; Frigida pugnabant calidis, humentia siccis, (vare i Strid dermed), Ovid. Met. 1, 19; men Lucan. 10, 3: Pugnavit fortuna ducis (Caesaris) fatumque nocentis Aegypti, regnum Lagi Romana sub arma Iret an etc.; — B) „bes." at kæmpe el. stride derfor, at anstrænge sig el. stræbe, osl.; – illud pugna et enitere, ne etc., Cic. Fam. 3, 10, (giør dig al Umage derfor); cf. Ovid. Her. 3, 25; men Cic. R. Am. 3: hoc solum hoc tempore pugnatur, ut etc.; – „poet." ogs. c. inf.; vid. Ovid. Met. 1, 685, o. id. ibd. 7, 772; – endel. ogs. m. Tingssubject, vid. Lucr. 2, 204: quamquam Pondera ··· deorsum deducere pugnent (flammas).

pugnus, i, m., [igiennem Stammen pug besl. m. pungo o. pugnus]; I) „egenl.": Næven el. den knyttede Næve; pugnus a punctione, id est percussu, Paul. ex Fest. p. 219, (Müll.); – quum ··· pugnum fecerat, (havde knyttet Næven), Cic. Acad. 2, 47; pugnis ··· conscissus, id. Verr. 3, 23; pugno ictus, Liv. 3, 13; pugnis caedere, Plaut., Hor.; pugnis contundere el. obtundere, ogs. pectere, onerare, (overvælde med Næveslag), Plaut.; pugnum alicui ducere, (give Næveslag), Digest.; — B) „poet." ogs. f. pugilatus: Nævekamp el. Nævefægtning; – superare pugnis, Hor. Od. 1, 2, 26; pugno victus, id. ibd. 3, 12, 7; — II) „overf." som Maal: en Haandfuld, en Næve, Cato; rosae siccae pugnos duos, Marc. Emp.

pulchellus, (pulcellus), 3, dem. af pulcher: ret smuk; – ∾ Bacchae, (som Billedstøtter), Cic. Fam. 7, 23; — b) med Lune el. ironisk: audiamus pulchellum puerum, Crass. ap. Cic. d. Or. 2, 65; men Cic. Att. 1, 16, oftere, er pulchellus spottende om Clodius f. Pulcher, som Tilnavn i Claudiernes Slægt.

1. pulcher, chra, chrum, el. pulcer, cra crum; I) „egenl."; smuk el. skøn af Skabning el. af Udseende; A) om Personer; – o puerum pulchrum! Cic. Off. 1,

40; pulcher et decens, Suet. Dom. 18; – compar., quo pulchrior alter Non fuit Aeneadum, Virg. Aen. 9, 179; superl., forma pulcherrima Dido, ibd. 1,496; men pulcherrime rerum, Ovid. Met. 8, 49, oftere, o. A.; – ogf. om Guderne; pulcher Apollo, Virg.; cf. id. Aen. 6,142; hvf. Enn. Ann.1,31: Venus ··· pulcra (pulchra) dearum; — B) om Ting og Begreber; – ∾ facies, Ter.; cf. Suet. Ner. 51; ∾ color, Lucr.; ∾ horti, Ovid.; ex aere opera pulcherrima, Plin.; (vite) quid potest esse ··· aspectu pulchrius? Cic. d. Senect. 15; panis longe pulcherrimus, Hor. Sat. 1, 5, 89; — II) „fig.": smuk el. fortrinlig el. ypperlig i sit Slags; – praetor ··· ne se pulchrum ac beatum putaret, etc., Cic. Mur. 12; ut (res publica) ··· ex pulcherrima ··· pessuma facta sit, Sall. Catil. 5; quae majori parti videntur pulcherrima, Cic. Off. 1, 32; – pulcherrima consilia, Virg. Aen. 5, 728; nihil est virtute ··· pulchrius, Cic. Fam. 9, 14; pulcherrimum exemplum, Caes., facinus, Sall.; – ∾ poëmata, Hor.; ∾ dies, (lykkelig), id. Od. 1, 36, 10; ogf. c. gen.: pulcherrimus irae, Sil. 11, 365, (i en rosværdig el. ædel Harme); — b) pulchrum est, m. Subjectsſætning: det er smukt el. adelt el. berømmeligt; – vid. Propert. 2, 2, 44; pulchrumque mori succurrit in armis, Virg. Aen. 2, 317; ligel. ∾ putare, Lucan., ducere, Quintil.; men Cui (juventuti) pulchrum fuit in medios dormire dies, vid. Hor. Ep. 1, 2, 30; — not.: om Aspirationen pulcher, f. pulcer, f. Cic. Orat. 48. — 2. **Pulcher**, chri, m.: Tilnavn i den claudiske Slægt; saal. P. Claudius Pulcher, vid. Liv. 38, 35; f. ogf. und. pulchellus. — **pulchrālis**, (pulcr.), e, forcl. Biform af pulcher; df. pulchralia, f. bellaria, Cat. ap. Fest.

pulchre, (pulcre), adv. af 1. pulcher, (pulcer); I) „egenl.": smukt, skønt, af godt Udseende; – aedes pulchre aedificatae, Plaut.; signum pictum pulcherrime, id.; — II) oftest „fig."; A) „alm.": smukt, artigen, fortrinligen; – pulchre et oratorie dicere, Cic.; pulchre ··· dictum et sapienter, Ter.; – ogf. vel, dygtigen, tilgavns, macerare salsamenta, Ter.; pulchre vendere, (sælge med Fordel), Plaut.; cf. id. Epid. 3, 4, 36; ∾ callere, Ter.; ∾ placere, Ovid.; – pulchre est mihi, (jeg har det godt, lever i Nydelse), Cic. N. D. 1, 41; cf. Hor. Sat. 2, 8, 19; – ogf. som Udraab: skønt! bravo! recte ··· probe ··· pulchre, Ter. Eun. 4,7,3; cf. Hor. A.P. 428; – men ironisk: si etc., peristi pulchre, (saa er du smukt fra det, saa er du aldeles fortoren), Plaut. Mil. gl. 2, 4, 50; — B) „bef." ogf.: smukt, mandigen, forstandigen; – secundam pulcherrime ferre fortunam, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; omnia ··· ab natura pulcherrime regi, Cic. N. D. 2, 32; – artigen, listigen, snildt; Te credo subripuisse, quod pulchre negas, Phaedr. 1,10; pulchre asseverat, se etc., Cic. Cluent. 26.

***pulchresco**, ĕre, v. n. inch.: at blive smuk, at faae et bedre Udseende; df. om et Saar: at læges, Seren. Samm.; — **pulchrĭtas**, atis, f., forcl. Biform af flgd., Caecil. ap. Non.; o. — **pulchrĭtūdo** (pulcr.), inis, f.; I) „egenl.": Smukhed, Skønhed, smukt Udseende; – ∾ corporis etc., Cic. Off. 1, 28; men pulchritudinis duo genera etc., id. ibd. 36; ∾ operis, (om en Vandledning), Plin. Ep. 10, 46; ∾ colorum, Cic.; — II) „fig."; – ∾ verborum, Quintil.; praeclara et eximia species oratoris perfecti et pulchritudo, Cic. d. Or. 3, 19; – splendorem pulchritudinemque virtutis etc., Cic. Off. 2,10; – ogf. in pl.; per alienas pulchritudines etc., vid. Plin. 37,46; — [pulcher].

pūlēgium, i, n., f. und. pulejum. — **pūlējātus**, 3: tilsat el. krydret med Vaxten pulejum; – ∾ porca, Veget.; — b) **pulejatum**, i, n., (sc. vinum): Poleivin, Lamprid.; af — **pūlējum**, ogf. pulegium, i, n.: Polei el. Loppeurt, (mentha pulegium L.): etslags vellugtende Plante, hvis Arter og Anvendelse ere at eftersee Plin. 20, 54; cf. Cic. Div. 2, 14; men id. Fam. 16, 23, „alleg.": ad cujus rutam (Barskhed) pulejo mihi tui sermonis utendum est, (din milde el. venlige Tale). — **pūlex**, ĭcis, m.: Loppen; – ∾ aestivum animal, pernici saltu molestum, Plin. 9, 71; cf. Plaut. Curc. 4, 2, 14, Martial. 14, 83, Cels., o. A.; – ogf. Jordloppen, Colum. (poëta) 10, 321; df. — **pūlĭcōsus**, 3: fuld af Lopper, canis, Colum.

pullārĭus, 3, [1. pullus]: hørende til unge Dyr, collectio, (Hob el. Hiord deraf), Veget.; — b) „comisk overf." er feles pullaria: et Menneske, som stieler el. forfører Drenge, Auson.; — II) subst., **pullārĭus**, i, m., i Religionssproget: Opsynsmanden over de hellige Høns; vid. Liv. 10, 40: consul pullarium in augurium mittit, etc.; cf. Cic. Div. 2, 34, o. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 12.

***pullastra**, ae, f., (sc. gallina): ung Høne, Varro; o. — **pullātĭo**, onis, f.: Udrugen, Colum. 8, 5; — [1. pullus]. — **pullātus**, 3, [3. pullus]: som bærer sorte el. smudsige Klæder; df. I) i Sørgedragt; – Pullati proceres, Juvenal. 3, 213; — II) som bærer en smudsig el. ringe Dragt; df. **pullati**, orum, m.: den ringeste Almue; – ne quis pullatorum media cavea sederet, Suet. Aug. 44; cf. Plin. Ep. 7, 17; df. ∾ turba, Quintil., o. ∾ circulus, id., (den store Hob).

pullējăcĕus, 3, (formet som violaceus), brugtes af K. Augustus f. 3. pullus, (d. e. sort); vid. Suet. Aug. 87. – **pullĭcēnus**, i, m., dem. af 1. pullus, (sc. gallinaceus): ung Hane, Lamprid. — **pullīgo**, inis, f., [3. pullus]: sort el. mørk Farve; – ∾ ovis el. velleris, Plin. 8, 73. — **pullīnus**, 3, [1. pullus]: af el. hos unge Dyr, dentes, (deres første Tænder); vid. Plin. 8, 69. — **pulliprēma**, ae, m., [1. pullus, premo], i. e. puerorum plagiarius, Auson. — ***pullĭtĭes**, ēi, f.: Yngel, Varro, navnl. Duernes, Colum., Biernes, id.; o. — **pullo**, are, v. n.: at spire el. skyde frem, at slaae ud; – Tunc etenim toto vernanti gramine silva Pullat, etc., Calpurn. Ecl. 5, 19; — [1. pullus].

pullŭlasco, ĕre, v. n. inch.: (begynde) at slaae ud el. spire frem; – ita ex novello palmite vitis pullulascit, Colum.; af — **pullŭlo**, avi, 1, v. n. o. a., [1. pullulus]; I) neutr.; A) „egenl." om Vexterne: at slaae el. springe ud, at spire frem, Virg. Ge. 2, 17; ligel. quo laetius pullulent vites, Colum.; – men „poet.": at spire dermed, at blive ligesom bevoxen dermed; – Tam saevae facies, tot pullulat atra colubris (Alecto), Virg. Aen. 7, 329; — B) „overf.": at fremspire, begynde at vise sig; – quae (luxuria) jam tum incipiebat pullulare, Nep. Cato 2; — II) act., men alene sild. o. „overf.": at føde eller frembringe; – terras Venerem aliam ··· pullulasse, Appul.

1. **pullŭlus**, i, m., dem. af 1. pullus; I) „alm.": Unge el. ungt Dyr; – ne solus exedas tam bellum pullulum (det unge Esel), Appul.; – ogf. som Keleord: lidet el. spædt Barn; – vidi pullulos tuos etc., Fronto; – ogf. om Vexterne: ung Gren el. ungt Skud, Plin. 17, 12. — 2. **pullŭlus**, 3, dem. af 3. pullus: noget sort el. mørk, terra, Colum. 2, 2.

1. **pullus**, i, m., rimel. ctr. af puellus; I) „egenl.": ungt Dyr, Unge; – ∾ asininus, (Eselsføl), Varro, Plin; ∾ equinus, Colum.; ∾ columbini, Cic., gallinacei, Liv.; ∾ ranae, Hor., ciconiae, Juvenal.; pulli onagrorum, Plin., glirium, Varro, (deres Yngel); ex ovis pulli orti etc., Cic. N. D. 2, 48; — B) „bef.": en Kylling; pl. pulli: unge Høns, Hor., Senec.; men om de unge Høns, hvoraf Varsler toges: quum cavea liberati pulli non pascerentur, Cic. N. D. 2, 3; — II) „overf."; A) om Mennesker; 1) som Keleord: Unge, odl.; – Meus pullus passer, mea columba, mi lepus! Plaut. Casin. a. 1, v. 50; cf. Hor. Sat. 1, 3, 45, o. Suet. Calig. 13; — 2) ∾ milvinus, (ligesom af Falkeslægten), d. e. roversk, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 2; — B) om Vexterne: ungt Skud el. ung Gren, Cato, Pallad.

2. **pullus**, 3, dem. af purus: ren: (saal. alene forcl.); – Ubi nitidi ephebi veste pulla candidi, etc., Varr. ap. Non. — 3. **pullus**, 3, [besl. m. πελλός]; I) „egenl.":

fortlig, mørk el. dunkel, (neml. af Naturen el. ved Smudsighed, men ikke ved Kunst); – color lanae (ovium) pullus atque fuscus, Colum.; ∾ hostia, Tibull. 1, 2, 62; ∾ capilli, Ovid. Am. 2, 4, 41; – ∾ myrtus, Hor. Od. 1, 25, 18, (mørk el. mørkegrøn); men ∾ ficus, id. Epod. 16, 46, (som mørknes el. modnes); terra pulla, Plin., ogs. solum pullum, Colum., (etslags let Muldjord); – „bes." om Dragten el. Klæderne; pulla vestis: mørkegraa Klædning af ufarvet Uld, bares navnl. af de Sørgende; saal. pullis pallis (feminae lugent), Varr. ap. Non., (dog med Undtagelse, vid. Cic. Vatin. 12 o. 13); – ligel. af de Fattige, Calpurn. Ecl. 7, 26: pullā sordidā veste ··· turba; – men om Verres: in officina ··· cum tunica pulla sedere, Cic. Verr. 4, 24; – som Ordsprog mærkes: non possum togam praetextam sperare, quum exordium pullum videam, Quintil. 5, 10, 71; — b) subst. pullum, i, n.: mørk Dragt; saal. Ovid. Met. 11, 48: obscuraque carbasa pullo etc., (i. e. pullo colore vestimenta); ligel. cum pullo ··· conspectus etc., (i. e. cum veste pulla), Flor. 4, 2; cf. Liv. 45, 7; – ligel. in pl.; Pulla decent niveas; Briseida pulla decebant, Ovid. A. A. 3, 189; — II) „overf." fra den mørke Sørgedragt: sørgelig, ulykkelig; – Si mihi lanificae ducunt non pulla sorores Stamina, etc., vid. Martial. 6, 58; cf. Ovid. Ib. 246: Nevit et infausta stamina pulla manu.

*pulmentāris, e: hørende til Sulmaden el. Eftermaden; – ∾ cibus, Plin. 18, 30; o. — pulmentārium, i, n.; I) „egenl.": hvad der spises med el. til Brød, Sulet el. Sulmaden, ogs. Grønsager el. Frugter, odl.; – vid. Senec. Ep. 87, o. Plin. 15, 17; s. ogs. id. 18, 19, und. puls; — II) „overf."; A) pulmentarii vice, (som Tillæg af bedre Æde el. Næring for Fierkræet), Colum. 8, 10; — B) „alm.": Næring el. Spise; – tu pulmentaria quaere Sudando, (skærp Appetiten ved Arbeide), Hor. Sat. 2, 2, 20; af — pulmentum, i, n., [ctr. af pulpamentum, af pulpa]; I) „egenl.": Sulmad el. Tilmad (neml. til puls el. panis, navnl. Kjød- og Fiskespiser); – vitam sine pulmento degere, vid. Justin. 3, 3; — II) „overf." o. „alm.": Spise, Næring, Hor. Ep. 1, 18, 48: Coenes ut pariter pulmenta laboribus empta, (det paa Jagten vundne Vildt); cf. Plaut. Pseud. 1, 2, 84: ∾ unctiusculum.

pulmo, ōnis, m., [besl. m. πλεύμων f. πνεύμων]; I) Lungen; – pulmo, spirandi officina ··· idcirco spongiosus etc., Plin. 11, 72; ogs. in pl., (som bestaaende af tvende lobi); in pulmonibus inest raritas quaedam etc., Cic. N. D. 2, 55; – pulmonem risu agitare, (ryste den), Juvenal.; men Hoc satis? an deceat pulmonem rumpere ventis (alleg.": være opblæst) ··· quod etc.? Pers. 3, 27; — not.: „bes." betragtedes pulmo hos Offerdyrene, som varslende Held el. Uheld; – quid habet haruspex, cur pulmo incisus ··· dirimat tempus et proferat diem? Cic. Div. 1, 39; cf. ibd. 2, 12, o. Juvenal. 6, 548; — II) pulmo marinus: Søllungen, ogs. halipleumon, etslags Sødyr, Plin. 9, 71, oftere.

*pulmōnācĕus, 3: tienlig for Lungen, radicula, Veget.; — pulmōnārĭus, 3: lungesottig el. lungesyg, ovis, Colum., sues, id.; o. — pulmōnĕus, 3; I) „egenl.": hørende til Lungen; df. comisk: ∾ vomitum vomere, Plaut. Rud. 2, 2, 27; — II) „overf.": lungeagtig, svampet, Plin. 15, 15; men comisk: ∾ pedes, Plaut. Epid. 5, 1, 21, (som slebe sig langsomt afsted); — [pulmo]. — pulmuncŭlus, i, m., dem. af pulmo: liden Lunge; men sædv. „overf.": lungeagtig el. svampet Udvært paa Kamelens Hov, Solin.; ogs. paa Benene el. paa Ryggen af andre Dyr, Veget.

pulpa, æ, f.; I) „egenl.": det faste Kiød paa el. i det dyriske Legeme, Cato; pulpam de petasone (vorare), Martial. 3, 77; — II) „overf."; A) den kiødagtige Del af Træfrugten; – pulpae caryotarum, Scrib., ficorum, Pallad.; – ogs. en vis fast Del i nogle Træers Indre; in quarundam arborum carnibus pulpae venaeque sunt, Plin. 16, 73; — B) „poet.", ∾ scelerata, Pers. 2, 62: et forbrydersk Menneske.

*pulpāmen, ĭnis, n., Biform af flgd. o. af pulmentum: Sulmad el. Kiødmad, odl.; – sine pulpamine mandere panem etc., vid. Liv. epit. 48; o. — pulpāmentum, i, n., ligesom pulpa; I) „egenl.": den faste og kiødfulde Del i det dyriske Legeme, Plin. 9, 18; — II) df. „overf.": Lækkerhed el. Lækkerbid; vid. Plaut. Mil. gl. 3, 1, 59; men Ter. Eun. 3, 1, 56, s. und. lepus; men mihi est ··· cubile terra, pulpamentum fames, vid. Cic. Tusc. 5, 32.

pulpĭto, are, v. a.: sammentømrer i en Skraaning; – ∾ ventres carinarum trabibus, Sidon.; af — pulpĭtum, i, n.: sammentømret Forhøining el. Stillads til offenlige Udstillinger el. Foredrag; vid. Juvenal. 6, 78, ogs. Suet. Ner. 13; ogs. som Katheder el. Lærerstol til Forelæsninger og Recitationer; vid. Suet. Gramm. 4, o. Hor. Ep. 1, 19, 40; – ogs. paa Theatret: den Forhøining, hvorpaa histriones reciterede deres Roller, s. und. proscenium; hvs. Hor. A. P. 279: Aeschylus ··· modicis instravit pulpita tignis (dat.: byggede først en fast Scene); cf. ibd. 215; – Haud tamen invideas vati, quem pulpita pascunt, (Theaterdigteren), Juvenal. 7, 93; cf. Plin. Ep. 4, 25. — pulpo, are, v. n.: udtrykker Gribbens Skrig efter Æde, auct. carm. d. Philom. 27. — pulpōsus, 3, [pulpa]: kiødfuld; – ∾ toruli (in tergo equi), Appul.

puls, tis, f., πόλτος: etslags Grød el. Velling af Mel el. Bælgfrugter, odl., hvorom Plin. 18, 19: pulte, non pane, vixisse longo tempore Romanos ··· inde pulmentaria (den dertil spiste Sulmad) hodieque dicuntur; – dog vedblev puls at være de Tarveliges og Fattiges daglige Kost; vid. Juvenal. 11, 58, (hvor plur.); ligel. pultes Clusinae, Martial. 13, 8, (i. e. ex farre Clusino); – ogs. brugtes puls til visse Offringer, vid. Plin. 18, 19; – navnl. fodredes dermed de hellige Høns (pulli), hvoraf Varsler toges; – si in offam pultis invadit (pullus), et si aliquid ex ore cecidit, etc., Cic. Div. 2, 35.

*pulsābŭlum, i, n.: etslags Plekter, hvormed Strængelegene slaaes, sædv. pecten el. plectrum, Appul.; — pulsātĭo, onis, f.; I) „egenl.": Slaaen el. Støden; – ∾ ostii, (at banke derpaa), Plaut.; ∾ scutorum, (deres Sammenstød), Liv. 31, 39; – ogs. Slagsmaal; ∾ Alexandrinorum, Cic. Coel. 10; — II) „overf.", ∾ pudoris, (Voldtægt), Paul. Sent.; o. — pulsātor, oris, m.: som slaaer derpaa; – ∾ citharae (Apollo), Val. Fl.; — [pulso). — pulsim, adv. af 1. pulsus: med Stød el Slag, Nigid. ap. Non. — pulsĭo, onis, f., [pello]: = pulsatio, Arnob.

pulso, avi, atum, 1, v. a., intens. af pello; I) „egenl.": slaaer el. støder derpaa el. derimod, driver afsted, sætter i stærk Bevægelse; – pulsari agitarique incursione atomorum, vid. Cic. N. D. 1, 41; tu pulses omne, quod obstat, Hor. Sat. 2, 6, 30; – ogs. at slaae el. prygle; videtis, pulsari alios et verberari, Cic. Verr. 3, 26; cf. id. ibd. 5, 54, ogs. Liv. 3, 11, o. Juvenal. 3, 289; – ∾ ostium, Plaut., fores, Ovid.; ogs. ∾ ostiatim, Quintil.; – men om den Dansende el. Springende: Et viridem celeri ter pede pulsat humum, Ovid. Fast. 6, 330; cf. Hor. Od. 1, 37, 2; men om den Kiørende el. Ridende, Virg. Aen. 10, 215: curru Noctivago Poebe medium pulsabat Olympum; cf. Ovid. Met. 6, 218: campus Assiduis pulsatus equis; – ∾ muros ariete, Virg. Aen. 12, 706; ∾ chelyn, Val. Fl.; cf. Lucr. 4, 586: Tibia ··· digitis pulsata canentum; men Jamque eadem digitis, jam pectine pulsat eburno, vid. Virg. Aen. 6, 647; — b) „poet." ogs. m. Tingssubject; – Quum bene jactati pulsarant arva ligones, Ovid. Am. 3, 10, 31; Sic, ubi pulsarunt acres latera (navis) ardua fluctus, id. Met. 11, 529; — B) „bes." o. „poet.": stødende at berøre; – ipse

(Cyclops)arduus(sc.est) altaque pulsat Sidera, Virg.Aen. 3,619; ligel.vasto qui vertice nubila pulsat, Val.Fl.; — II) „fig."; A) „alm.": støder el. ryster, sætter i stærk Bevægelse; forstyrrer el. ængster; – imagines, quibus pulsatur animus, Cic. N. D. 1,38; animos ··· adventicia et externa visione pulsari, id. Div. 2, 58; exsultantiaque haurit Corda pavor pulsans, Virg. Ge. 3, 105; quae te vecordia ··· pulsat? Ovid. Met. 12, 227; cf. Senec. Agam. 132; men ∼ urbes rumoribus, (forskrække dem dermed), Petron.; men ∼ pericula, (afvende), Claudian.; — B) krænker, fortørner; – Pulsatos referens infecto foedere deos, Virg. Aen. 12, 286; — 2) i Retssproget: forfølger for Retten, anklager, beskylder; – pulsari pro contractu aliquo, Digest.; pulsantibus respondere, ibd.; — b) ogs. udenfor Retssproget: at anklage, superos vocibus, Senec. Herc. Oet. 668; pulsari crimine falso, Claudian.

pulsŭōsus, 3, (2.pulsus): med idelige Stød, dolor, Coel. Aur. — 1. pulsus, 3, partic. af pello. — 2. pulsus, us, m., [pello]; I) „egenl.": Stødet el. Slaaen, Stød el. Slag; – ∼ remorum: Aareslaget, Cic. d. Or. 1, 33; ∼ pedum, (Trampen el. Stampen), vid. Virg. Aen. 12, 445; ∼ lyrae, Ovid., cymbalorum et tympanorum, Liv.; – ∼ arteriarum, (Pulsslaget), Plin.; saal. pulsum venarum attingere, (føle paa nogens Puls), Tac. Ann.6,50; – ∼ terrae, Jordskælv, Ammian.; – inanimum est omne, quod pulsu agitatur externo, (ved Stød udenfra), Cic. Tusc. 1, 23; — II) „overf.": Stød el. heftigt Indtryk paa Menneskets Indre; – nulla species cogitari potest, nisi pulsu imaginum, Cic. Div. 2, 67; cf. id. ibd. 61: externus pulsus animos dormientium commovet; ligel. Gell.9,13: animus quatitur et afficitur motibus pulsibusque(sc. inter legendum).

pultārĭus, i, m., [puls]; oprdl.: Grødpotte; ds. ogs. Kar til forskjellig Bestemmelse, navnl. Drikkekar, Plin. 7, 54; mulsi pultarium obducere, (udtømme), Petron.; – ogs. til Opbevaring af Druer, Colum.; – ogs. etslags Røgelsekar, Pallad.; – brugtes ogs. (i Mangel af cucurbita) til Kopsætning, Cels. — pultātĭo, onis, f., [pulto]: Banken el. at banke derpaa; – Quid tibi ad hasce accessio est aedes aut pultatio est? Plaut. Truc. 2, 2, 3. — pultĭcŭla, ae, f., dem. af puls; – ∼ ex quolibet frumento cocta, Colum. — pultĭfĭcĭus, 3, [puls, facio], far: hvoraf der laves Grød el. Velling, Auson. — Pultĭphăgōnĭdes, ae, m.: comisk Mandsnavn, Plaut. Poen. prol. 54; af — pultĭphăgus, i, m., opifex, id. Most. 3, 2, 143, [puls, φαγεῖν, i. e. comesse]: en Grødæder.

pulto, are, v. a., Biform af pulso, vid. Quintil. 1, 4, 14: banker el. slaaer, fores, paa Dørene, Ter.; ∼ hasce aedes, Plaut.; ogs. absol.: i, puer, pulta (sc. fores: bank paa)! id. Asin. 2, 3, 2; – pultavi pedibus etc., (med Fodspark), id. Most. 2, 2, 23; men Pectus digitis pulsat, (om den Grublende), id. Mil. gl. 2, 2, 47.

pulver, ĕris, m., sjld. Biform af pulvis, Appul. — *pulvĕrātĭcum, i, n., (sc. donum), ogs. pulveratica, ae, f., (sc. pecunia): Gave (el. Drikkepenge) for et tungt (og ligesom støvfuldt) Arbeide, Cod. Theod.; o. — pulvĕrātĭo, onis, f.: at knuse til Støv (navnl. Jordklumperne i Vingaarden), vid. Colum. 4, 28, o. id. 11, 2; — [pulvero].

*pulvĕrĕus, 3; I) „alm.": af Støv; – ∼ nubes, Virg.: en Støvsky; ∼ turbo, Claudian.: Støvhvirvel; men ∼ farina, Ovid. Med. 61: Melstøv; – ogs. fuld af Støv, tilstøvet; ∼ solum, Ovid.; ∼ aequor, (den med Støv fyldte Kampplads), Stat.; men gemma pulvereo aspectu, Plin. 37, 61; — II) act.: der volder el. frembringer Støv; – Pulvereamque trahens per summa cacumina pallam, Ovid. Met. 6, 705; turma ··· Pulvereis exsultat equis, etc., Val. Fl. 4, 608; o. — pulvĕrizo, atum, 1, v. a.: gior el. knuser til Støv; – pulverizati turis drachma, Veget.; — [pulvis].

*pulvĕro, are, v. a. (o. n.); I) „alm.": bestøver, bestrøer med Støv; – aves ··· pulverantes sese etc., Plin. 11, 39; ∼ uvas pubescentes, id. 17, 5; cf. Plaut. frgm. ap. Gell. 18, 12; — II) „bes.": bedækker el. bestrøer med Støv (af den omkring Vinstokken opgravede Jord); – ∼ vineam, Colum., vites, Pallad.; — B) ∼ herbas, Calpurn. Ecl. 5, 88, (støde til Støv, pulverisere); o. — pulvĕrŭlentus, 3; I) fuld af Støv, støvet, via, Cic. Att. 5, 14; ds. „poet.": ∼ aestas, (da det støver), Virg.; ∼ Ceres, (Kornhøsten), Lucr.; men pulverulenta (Spartana: overstøvet fra Veddeløbene), Propert. 3, 12, 7; — II) „fig.": møisommelig, som erhverves med Møie; – Praemia militiae pulverulenta sequi, Ovid. Am. 1, 15, 4.

pulvillus, i, m., [ctr. af pulvinulus, dem. af pulvinus]: liden Pude; – ∼ serici, Hor. Epod. 8, 15. — pulvīnar, (polv.), āris, n., s. pulvinare, [neutr. af adj. pulvinaris, e, sc. stragulum]; I) „alm.", ligesom pulvinus: Hynde el. Pude til at sidde el. ligge paa; ogs. et dermed belagt Sted el. Sæde el. Leie; – in summo pulvinari collocatus, (paa den øverste Bordpude, øverst til Bords), Appul.; — II) ds. sædv. Hynde el. Bolster el. blødt Sæde, hvorpaa Guderbillederne henstilledes ved de samme foresatte Offerspiser; s. und. lectisternium; – in Capitolio pulvinar suscipi (i. e. institui) etc., vid. Liv. 5, 52; ogs. Romulus tilkiendtes som Gud et Pulvinar, Ovid. Met. 14, 827; men om Jul. Cæsar s. Cic. Phil. 2, 43; – ad omnia pulvinaria supplicatio decreta est, Cic. Catil. 3, 10; ligel. circa el. ad omnia pulvinaria, Liv., Tac.; cf. Hor. Od. 1, 37, 3; – ogs. dette Gudergæstebud selv heder undert. pulvinar, hvs. Cic. Tusc. 4, 2: deorum pulvinaribus ··· fides praecinunt; – ogs. en Guddoms Tempel el. Capel, vid. Cic. Mil. 27; — B) hertil mærkes endnu: pulvinar geniale (s. lectus genialis) deae (Thetidis), Catull. 64, 47, (hendes Ægteseng); – hvs. ogs. pulvinus tillægges Livia, Ovid. Pont. 2, 2, 71, ogs. Messalina, Juvenal. 6, 132; – sild. ogs. om den keiserlige Loge el. Tribune paa Cirkus, vid. Suet. Aug. 45, o. id. Claud. 4.

pulvīnāris, e, [pulvinus]: hørende til el. siddende paa en Hynde; ds. comisk: est malae linguae pica pulvinaris, (om et sladdrende Fruentimmer), Petron. Sat. 37. — pulvīnārĭum, i, n., s. und. flgd. — pulvīnārĭus, 3, [pulvinar]: hørende til Puder el. Hynder el. Sæder; ds. hørende til Gudernes Offermaaltider; – ∼ macellum, (Forraad af Offerdyr dertil), Prudent.; s. ogs. Freund.; — II) ds. neutr. pulvīnārium, i; A) ligesom pulvinar: Guderbolster; vid. Liv. 21, 62; — B) „overf.": Liggeplads; vid. Plaut. Casin. 3, 2, 27: Ibo intro, ut subducam navim rursum in pulvinarium, („alleg."). — pulvīnātus, 3, [pulvinus]; sædv. „overf.": med pudeformede Forhøininger, calyx (juglandis: den convexe Udbøining paa Valnødskallen), Plin. 15, 24; ∼ labra (scrobum: med afrundede Kanter), id.; ∼ capitula columnarum, Vitruv.; ligel. ∼ columnae, (i. e. habentes capitula pulvinata), id.

pulvīnŭlus, i, m., dem. af flgd.; „egenl.": liden Pude; ds. „overf.": liden pudeformig Jordforhøining, Colum. d. Arb. 10, 4. — pulvīnus, i, m.; I) „egenl.": Hynde el. Pude til at sidde el. ligge paa, Plaut., Cic. d. Or. 1, 7, o. Nep. Pelop. 3; pulvinus ··· Melitensi rosa fartus, Cic. Verr. 5, 11; – ∼ equester, Juvenal. 3, 154, (Riddernes Sæder el. Bænke i Theatret); – ogs. Hovedpude; super caput in pulvino etc., Sall. Jug. 71; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; a) Forhøining el. Rabat el. Bed i en Have el. paa Marken; – terra adruenda pulvinos fieri, Varro; cf. Plin. 19, 20; – ogs. Skraaning el. Terrasse til at sidde paa; vid. Plin. Ep. 5, 6: demissus inde (a xysto) pronusque pulvinus; — b) etslags Fremragning paa Gulve og Vægge i Lo og Lade, (hvormed neml. en Sprikke lukkes), Colum. 1, 6; — c) hos Søfolk: Sandbanke i Havet, vid. Serv. ad Virg. Aen. 10, 302; — d) i Vandbygningen: ophøiet Leie el. Dæmning af Sand og Sten, Vitruv. 5, 12; — e) paa Katapulten: = chelonium, id. 10, 15.

pulvis, ĕris, m., (sield. f.); I) „egenl.": Støv; ogs. undert. Pulver; – multus in calceis pulvis, Cic.; cf. Phaedr. 4, 24: pulvere sparsi, (tilstøvede); Parvaque quot siccus corpora pulvis habet, Ovid. Trist. 1, 5, 48; – pulvis fulva volat, Enn. ap. Non.; cf. Virg. Aen. 11, 877, o. ibd. 12, 444; – glebam in pulverem resolvere, (ophakke Jorden omkring Vinstokken), Colum.; hvorom ogs. pulverem excitare, id., movere, Virg. Ge. 2, 418; s. ogs. und. pulvero; men id. ibd. 1, 101: hiberno ··· pulvere, (i tørre Vintre); – pulverem colligere, (blive tilstøvet), Hor., excutere, (afryste), Ovid.; foedatis pulvere turpi Crinibus, id. Trist. 1, 3, 93; cf. id. Fast. 4, 238; – sulcos in pulvere ducere, (om et unyttigt Arbeide), Juvenal. 7, 48; – ∾ carbonis, (Kulstøv), Ovid., amomi, (Pulver deraf), id.; cf. Pers. 2, 67: crudo de pulvere (sc. metalli: af Metalaske); — B) „bes." el. ifølge en særskilt Anvendelse; 1) Støv el. Sand, hvori der ridses mathematiske Figurer; hvf. pulvis eruditus, Cic. N. D. 2, 18; (s. und. radius); formas in pulvere describere, vid. Liv. 25, 31; cf. Cic. Tusc. 5, 23: a pulvere et radio excitabo Archimedem etc., (vil anføre Mathematikeren Archim.); cf. Pers. 1, 131; — 2) Jordart el. Lerart, navnl. Pottemagerler; df. „poet." om Kar deraf, Martial. 14, 102: Accipe non vili calices de pulvere natos; df. ∾ Puteolanus, (den saakaldte Pozzulanjord), Senec. Qu. N. 3, 20; ogs. absol. pulvis, Vitruv. 2, 6, oftere; ogs. ∾ coctus, Stat.; — 3) ligel. „poet.": Jord el. Sand; – pulvis Etruscus, (s. terra Etrusca), Propert. 1, 22, 6; – navnl. ogs. den Mark el. Grund, hvorpaa man øver el. anstrænger sig el. hvorpaa man fægter; vid. Virg. Aen. 7, 163: Exercentur equis domitantque in pulvere currus; df. ogs. Ovid. Fast. 2, 360, „alleg.": Inque suo noster pulvere currat equus, (paa egen Grund); — II) „fig.", tildels ogs. „alleg.": ligesom Kamppladsen for nogens Virksomhed; – doctrinam in solem atque pulverem producere, (fremdrage den for Publicum, giøre offenlig Brug deraf, navnl. som Taler); vid. Cic. Leg. 3, 6, o. id. d. Or. 1, 34; – ligel. id. Brut. 9: in solem et pulverem procedere, (fremtræde offenligen som Taler); df. ogs. ad forensem pulverem etc., Quintil. 10, 1, 33; — b) „poet." ogs. f. Møie el. Anstrængelse; – saal. sine pulvere, Hor. Ep. 1, 1, 51; – som Ordsprog mærkes: Pulvis et umbra sumus, (et Støvgran, et Intet), Hor. Od. 4, 7, 16; — not.: nomin. pulver f. pulvis, Appul. — pulvisculus, i, m., dem. af pulvis; I) „egenl.": fint Støv, Støvgran; – pulvisculo sparsi (pugiles), Appul.; ∾ ex Arabicis frugibus, (arabisk Tandpulver), id.; — II) „overf."; A) det geometriske Støv, Geometrien; – si te abaco et pulvisculo dedisses, (havde du lagt dig efter Mathematiken), id.; — B) det Allermindste; – rem cum pulvisculo (indtil det Mindste) ab aliquo auferre, Plaut. Truc. prol. 19; cf. id. Rud. 3, 6, 7.

pūmex, icis, m., (ogs. f., Catull. 1, 2); I) „egenl.": Pimpstenen; vid. Plin. 36, 42; tiente navnl. til Glatning af Bøger; vid. Catull. 1, 2. Hor., Ovid., Martial.; „poet." ogs. om det glattede el. filede Vers; saal. Propert. 3, 1, 8: Exactus tenui pumice versus eat; – brugtes ogs. af forkelede Personer til Hudens Glatning; vid. Plin. l. c., o. Ovid. A. A. 1, 506; – som Ordsprog mærkes: tu aquam a pumice postulas, Qui ipsus sitiat, (forlanger Penge af den, som ingen har), Plaut. Pers. 1, 1, 42; cf. id. Aul. 2, 4, 18: Pumex non aeque est aridus atque hic est senex; — II) ifølge en Lighed o. „poet.": anden Stenart af det porøse og sprøde Slags, navnl. Tufstenen el. Drybstenen i Grotter el. Huler; – Antra subit tophis laqueataque pumice vivo, Ovid. Fast. 2, 315; cf. Virg. Ge. 4, 374, ogs. ibd. 44, o. Hor. Od. 1, 11, 5.

*pūmicĕus, 3: af Pimpsten el. af anden sprød el. porøs Sten, (s. und. frgd.); – ∾ antra, Stat.; ∾ sedes, Sil.; Et quae pumiceas versat asella molas, (Møllestene, Mølle), Ovid. Fast. 6, 318; Et quae pumiceis fontibus antra calent, Martial. 4, 57, (i. e. e pumice manantibus); – comisk er Plaut. Pseud. 1, 1, 73: pumiceos oculos habeo, (som ikke kunne græde); — pūmico, (avi), atum, 1, v. a.: gnider el. glatter med Pimpsten; ogs. „alm.": glatter el. sletter; – rador ··· pumicor, ornor, Lucil. ap. Non., pumicata frons, Martial.; comptus semper et pumicatus (homo, i. e. delicatus, mollis), Plin. Ep. 2, 11; o. — pūmĭcōsus, 3: pimpstenagtig, d. e. hullet el. porøs, lapis, Plin., terra, id.; – compar., ∾ halcyoneum, id. 32, 27; — [pumex].

pūmĭlĭo, onis, c., [pumilus]: en Dværg, Senec. Ep. 76; cf. Martial. 14, 213; ogs. om en Pige, Lucr. 4, 1155; – ogs. om Dyr og om Fugle; pumilionum genus in omnibus animalibus etc., Plin. 11, 108; – ogs. om Planter og Værter, id. 12, 6. — pūmĭlo, onis, m., Viform af frgd., Stat. — pūmĭlus, i, m.: = pumilio; – pumilos et distortos etc., Suet. Aug. 83; cf. Stat. Silv. 1, 6, 65; – ogs. som adj. in compar.: pumiliorem quovis puero (maritum), Appul. — pūmŭla, ae, f., (sc. vitis): etslags Vinstok, vid. Plin. 14, 4, 7.

puncta, ae, f., [pungo], (sc. plaga): Stik, Veget. — punctātim, adv., [punctum]: ligesom i el. under et eneste Punkt, d. e. korteligen; – ∾ velut sub mentis oculos redigere, Claud. Mamert. — punctillum, i, n., dem. af punctum: Punkt el. Prik (i en Ædelsten), Solin. — *punctim, adv.: stikkende, med Stik; – punctim magis, quam caesim ··· petere hostem, Liv. 22, 46; saal. Veget., o. A.; o. — punctio, onis, f.: Stikken el. Stik; navnl. stikkende Smerte; – qui punctionem afferant (dolores), Plin. 31, 44; – punctiones sentire, Cels.; — [pungo]. — punctiuncŭla, ae, f., dem. af punctio: Smaastikken; in pl., Senec. Ep. 53; – ogs. „fig.": ad voluptatum dolorumque punctiunculas excitari, id. d. Vit. beat. 15. — punctōrium, i, n., [pungo]: Instrument til at stikke med, Gargil. d. re hort.

punctŭlum, i, n., dem. af flgd.: lidet Stik; – ∾ sagittae, Appul. — punctum, i, n., s. und. pungo, 1. punctus. — punctūra, ae, f., [pungo]: Stikken el. Stik; – ∾ teli, Jul. Firm. — 1. punctus, 3, partic. af pungo. — 2. punctus, us, m., [pungo]; I) „alm.": Stikken el. Stik; – ∾ spinae (deraf), Appul.; mustelae oculis punctu erutis etc., Plin. 29, 38; — II) „bes.": Punkt el. Prik; – hae tot portiones terrae, immo vero punctus mundi, etc., id. 2, 68.

pungo, pŭpŭgi, punctum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": stikker; – qui per se pungere neminem umquam potuisset, Cic. Sest. 10; vulnus ··· acu punctum, (opp. ictus gladiatoris), id. Mil. 24; – ogs. absol.: quum pupugerit (colubra), Varro; — B) „bes."; a) stødende at trænge ind deri; – vid. Lucr. 2, 459: Pungere uti possint corpus penetrareque saxa; — b) „bes.": stikker el. pirrer; – ∾ sensum, vid. id. 4, 629; nitrum ··· pungit, (bider paa Tungen), Plin.; men ∾ aliquem manu, (puffe el. støde), Petron.; — II) „fig.": ligesom at stikke el. bide el. pirre; at vække en ubehagelig Opmærksomhed el. Frygt el. Fortrydelse; – pungit me rursus, quod scribis, te etc., Cic. Fam. 7, 15; epistola illa ita me pupugit, ut etc., id. Att. 2, 16; cf. id. B. Am. 2, (hvor Udtrykket er „alleg."); ogs. absol.: si ignominia pupugit, (har ængstet el. smertet), id. Tusc. 3, 34; — III) partic. punctus, 3; A) som adj.: indstukken som et Punkt; df. om Tiden: puncto tempore, (ligesom puncto temporis, s. nedens.): i Øieblikket, (dog alene hos Lucretius); vid. Lucr. 2, 263 o. 455, oftere; – B) df. subst. punctum, i, n.; 1) „egenl.": det stukne Hul, et lidet Hul, et Punkt; – Punctaque, lasciva quae terebrantur acu, Martial. 11, 45; — 2) „overf."; aa) et Punkt; df. a) liden Plet; – ovorum alia ··· punctis distincta, Plin.; gemma sanguineis punctis, id. 37, 34; ogs.

indbrændt Mærke, Plin. Pan. 35; — b) det skrevne Punkt el. Punktum i et Skrift, Auson., Diomed.; — c) det mathematiske Punkt, Cic. Acad. 2, 36; — d) Punkt el. Øie paa Terningen, Suet. Ner. 30, Auson.; — e) Punkt el. Prik, hvormed man, før Stemmetavlernes Indførelse, betegnede hver afgiven Stemme; hf. „overf.": Votum el. Stemme; vid. Cic. Planc. 22, id. Mur. 31, o. id. Tusc. 2, 26; – hf. „poet.": Bifald; Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci, Hor. A. P. 343; cf. id. Ep. 2, 2, 99; — bb) en liden Del; hf. a) en liden Vægt, Pers. 5, 100; — b) lidet Vandmaal, Frontin. Aquaed. 25; — c) lidet Tidsmaal, et Punkt, et Moment, (dog oftest m. tilføiet temporis, odl.); – vid. Cic. Sest. 24; ligel. nullo puncto temporis intermisso, id.; ogs. in pl., omnibus minimis temporum punctis, id. N. D. 1, 24; – ogs. ∾ horae, Hor.; ∾ diei, Lucr.; men absol., puncto brevissimo, Appul.; — d) et Punkt i Rummet; – quasi punctum ejus (terrae) etc., Cic. d. Rep. 6, 16; — e) endeligen i Talen: liden el. kort Sætning, lidet Stykke el. Affnit; – minutis interrogationibus et quasi punctis, quod proposuit, efficit (Cato), Cic. Parad., prooem.; men id. d. Or. 2, 41, inc., (al. interpuncta).

pūnĭcans, tis, adj., [besl. m. 2.punicus]: rød el. rødlig; – ∾ phalerae (Aurorae), Appul. — Pūnĭcānus, 3, [Punicus]: punisk el. carthagisk; navnl. af punisk Arbeide, lectuli, Cic. Mur. 36, fenestrae, Varro. — Pūnĭce, adv. af Punicus, s. und. Poeni. — 1.Pūnĭcĕus, 3, Biform af Punicus, Ovid. Ib. 284, inc. — 2.pūnĭcĕus, 3, [punicus]: rød el. rødlig, purpurfarvet; dog mærkes Tibull. 2, 3, 62: Africa puniceum purpureumque Tyros (sc. colorem praebeat); ∾ crocus, Ovid.; cf. Virg. Aen. 5, 269, o. id. Ecl. 5, 17; men ∾ Rubicon, (af de røde Stene i dens Leie), Lucan.; ∾ cruor, Ovid. Met. 2, 607; cf. Virg. Aen. 9, 349. — Pūnĭcus (o. punicus), 3, s. und. Poeni.

pūnĭo, (poen.), īvi el. ĭi, ītum, 4, v. a., ogs. pūnĭor, ītus sum, 4, v. dep. a., [poena, altf. f. poenio, etc.]; I) straffer el. afstraffer; a) i d. active Form; ∾ sontes, Cic., maleficia, id.; ∾ aliquem supplicio, id., capite et tergo, Liv.; Philemonem non gravius, quam simplici morte, puniit, Suet. Caes. 74; – punito alio, quam quem destinaverat, id. Calig. 30; cf. id. Tib. 61; quod non ego punior ipsa, Ovid. Met. 9, 778; – lex omnis aut jubet, aut punit, etc., Quintil. 7, 5, 5; legem esse, quod ea puniat, id.; — b) som depon.; – qui punitur aliquem, Cic. Off. 1, 25; quum multi inimicos etiam mortuos puniuntur, id. Tusc. 1, 44; cf. id. Mil. 13; — c) i den ubestemte Form; – quid ille Terentianus Ipse se puniens, (s. und. Heautontimorumenos), Cic. Tusc. 3, 27; ligel. in puniendo, o. ad puniendum, id. Off. 1, 25; — II) ligesom ulciscor: hævner; – ut clarissimorum hominum crudelissimam puniretur necem, Cic. Phil. 8, 2; iracundia est cupiditas puniendi doloris, id. d. Or. 1, 51; ∾ fana Graeciae, id. d. Rep. 3, 9. — pūnĭor, ītus sum, s. und. frgd.

pūnītĭo, onis, f.: Afstraffelse, Straf, Val. Max. 8, 1, 1; o. — pūnītor, oris, m.; I) som straffer, den Straffende; – desertorum ··· punitor acerrimus, Suet. Caes. 67; cf. Val. Max. 6, 1, 8; — II) en Hævner; – ultor injuriae, punitor doloris sui, Cic. Mil. 13; ∾ stragis Crassianae, Val. Max. 3, 4, 5; — [punio]. — pūnītus, 3, partic. pass. o. dep. af punio.

pūpa, ae, fem. af pupus; I) „egenl.": ung Pige; – Pupam se dicit Gellia, quum sit anus, Martial. 4, 20; — II) „overf.": Dukke, Barnedukke, Varr. ap. Non., Pers. 2, 70. — pūpilla, ae, f., dem. af pupa; oprdl.: liden el. ung Pige; – hf. sædv.; I) forældreløst og umyndigt Pigebarn, en Myndling; – iste infanti pupillae fortunas patrias ademit, Cic. Verr. 1, 58; cf. ibd. 50; — II) „overf.": Pupillen i Øiet, d. e. den Aabning i Øiehinden, hvorigiennem den Gienstand, navnl. den Person, som vi see, helt afbildes, (hvf. Benævnelsen κόρη o. pupilla); – vid. Plin. 11, 55; s. ogs. Cic. N. D. 2, 57, und. pupula, ogs. Lucr. 4, 249; — B) hf. ogs. alm. s. Øiet, Appul., inc.

pūpillāris, e, [pupillus]: hørende til el. benævnt efter den Forældreløse og Umyndige; – ∾ pecuniae, (Umyndiges Midler), Liv. 24, 18; si pupillari aetate essent, (i den umyndige Alder), Suet. Aug. 66; ∾ actiones, (angaaende Umyndiges Midler), Quintil.; men ∾ substitutio, (Udnævnelse af en Substitutarving i den Umyndiges Sted), Cod. Just.; – hvorom ogs. pupillariter substituere, ibd.; – men ∾ testamentum, el. ∾ tabulae: et saadant Testamente, ibd.; hf. — pūpillārĭter, adv., s. und. frgd. — pūpillo, are, v. n.: udtrykker Paafuglens Skrig, auct. carm. d. Philom. 26. — pūpillus, i, m., dem. af pupulus: liden el. ung Dreng; hf. sædv. faderløs og umyndig Dreng, Myndling el. Umyndig; – is mortuus est; reliquit parvum filium pupillum, Cic. Verr. 1, 50; cf. id. d. Or. 3, 41, Juvenal. 6, 629, Suet. Claud. 73, oftere, o. A.

Pupĭnĭa, ae, f., (sc. regio): ufrugtbart Landskab i Nærheden af Gabii, hvf. Liv. 26, 9: inde (i. e. ab Gabiis) in Pupiniam exercitu demisso etc.; men Pupinia, (sc. tribus), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 8; — B) hf. 1) Pupinius, 3, ager, Cic. Agr. 2, 35; — 2) Pupiniensis, e, ager, Liv. 9, 4. — 1.Pūpĭus, a: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf mærkes; I) Pupius, i, m.: romersk Tragoediedigter; vid. Hor. Ep. 1, 1, 67; o. — 2.Pūpius, i, m.: en Almuetribun, efter hvem lex Pupia benævnes, Cic. Qu. Fr. 2, 13.

puppis, is, acc. im (em), abl. i (e), f., πρύμνη; I) „egenl.": Bagstavnen; – remigatio navem convertens ad puppim, vid. Cic. Att. 13, 21; Prosequitur surgens a puppi ventus euntes, Virg. Aen. 3, 130; – her saaes ogs. Skibets Insigne malet; hvf. pictae puppes, Hor. Od. 1, 14, 14; ogs. Styrmanden havde her sin Plads ved Roret; hvf. Cic. Fam. 9, 15, („alleg."): sedebamus enim in puppi et clavum tenebamus, (jeg sad ved Statens Ror); – ordenl. befæstedes puppis til Landjorden; hvf. Virg. Aen. 6, 902: Ancora de prora jacitur, stant litore puppes; cf. ibd. 5; men Ovid. Her. 12, 23: Colchos advertere puppim, (at lande der); — b) hf. sammenlignende: extrema montis quasi puppis etc., Cic. Div. 1, 50; cf. Plin. 2, 81; — II) „overf."; A) „alm.": Skibet selv; – vid. Virg. Aen. 1, 399: puppesque tuae etc.; cf. Ovid. Her. 13, 97; – ogs. som Stiernebillede: Skibet Argo, Cic. Arat. 389; — B) comisk ogs. Bagen el. Ryggen; – puppis Pereunda est probe, (for Ryggen er der ingen Redning), Plaut. Epid. 1, 1, 69.

pūpŭla, ae, f., dem. af pupa; I) „egenl.": liden el. ung Pige, hvf. som Kelord: mea pupula, Appul.; — II) „overf.": Pupillen i Øiet; saal. ogs. (dog m. l. v. pupilla), Cic. N. D. 2, 57: aciesque ipsa, qua cernimus, quae pupula vocatur, etc.; ligel. ibd.: ad claudendas pupulas ··· et ad aperiendas etc.; – men Ovid. Am. 1, 8, 15, om en Hex: oculis quoque pupula duplex Fulminat; cf. Plin. 7, 2; – ogs. f. Øiet, Hor. Epod. 5, 40. — pūpŭlus, i, m., dem. af flgd.: liden Dreng, trusans, Catull. 56; — II) ogs. „overf.": liden Dukke, Arnob. — pūpus, i, m., [rimel. besl. m. pubes o. m. puer]: liden el. ung Dreng; – ad mammam lactis sugentem pascere pupum, Varr. ap. Non.; – ogs. som Kelord, Suet. Calig. 13, s. und. pullus.

pūre, adv. af purus; I) „egenl.": rent, renligen; – ∾ eluere vasa, Plaut.; – compar., s. nedens.; superl., quam mundissime purissimeque fiat, Cato; – ogs. klart, skinnende; Pario marmore purius (splendere), Hor. Od. 1, 19, 6; — II) „fig."; A) „alm.": rent, klart, tydeligen; – Plurima, quae invideant (i. e. prohibeant) pure apparere tibi rem, etc., Hor. Sat. 1, 2, 100; purissime describere, (høist tydeligen), Gell. 9, 13;

men Cic. d. Opt. gen. or. 2: pure et emendate loqui, quod est Latine, (rent, correct, uden Feil); — B) „bef." o. ethisk: rent el. skyldfrit, uden Synd el. Brøde; – aetas pure acta, Cic. d. Senect. 5; pure et caste deos venerari, id.; Ter pure lecto ··· libello, (med fromt Sind, med ren Hu), Hor. Ep. 1, 1, 37; – df. i Religionssproget om en kydsk Afholdenhed: pure et caste a matronis sacrificatum, Liv. 27, 37; cf. Tibull. 1, 3, 23 flgd.; — C) i Retssproget: ubetinget, absolut; – ubi pure contrahitur, Digest. — pūrĕ.făcio, ĕre, v. a., [purus]: renser; – februare positum pro purgare et purefacere, Non.

*purgābĭlis, e: let at rense, castanea, (som let slipper Skallen), Plin. 15, 25; o. — purgāmen, ĭnis, n.; I) „egenl.": det Bortrensede el. Udfeiede; navnl. den af Vestas Tempel aarligen paa en vis Dag udførte Urenhed; vid. Ovid. Fast. 6, 713 o. 227; — II) „overf."; A) Renselsesmiddel, Soningsmiddel; – Omne nefas omnemque mali purgamina causam ··· tollere posse etc., Ovid. Fast. 2, 35; cf. ibd. 23; ligel. purgamina caedis, id., mentis, id.; — B) Renhed, Klarhed, Glands, Prudent.; — [purgo].

purgāmentum, i, n., [purgo], ligesom frgd.; I) „egenl.": det Bortrensede el. ved Rensning Borttagne, Snavs el. Skarn; – cloacam maximam, receptaculum omnium purgamentorum urbis, sub terram agendam etc., Liv. 1, 56; ∾ purgamenta hortorum, Tac. Ann. 11, 32; succinum esse concreti maris purgamentum, Plin.; men id. 36, 60: ∾ coenae in pavimento; men purgamentis oris aliquem aspergere, Senec. Const. Sap. 2; — b) ogs. som Skældsord: Bundfald af Menneskeheden, Skarn af et Menneske; vid. Petron. Sat. 74, o. Curt. 6, 11, o. id. 10, 2; — II) „overf.": Sonoffer el. Soningsmiddel; – quod purgamentum calcasti etc.? Petron. Sat. 134.

*purgāte, adv.: rent, klart, tydeligen, Non.; — purgātĭo, onis, f.; I) „egenl.": Rengjøren el. Renselse, cloacarum, Trajan. ap. Plin. Ep. 10, 41; ∾ menstruae, Plin. 32, 46; ogs. ∾ feminarum, id., ogs. absol. purgatio, id., Senec.; ∾ alvi, (Laxering el. Afførelse), Cic. N. D. 3, 22, ligel. absol. purgatio, id. Fam. 16, 10; — II) „fig."; A) religiøs Renselse el. Udsoning, expiatio; – ∾ caedis ··· laurus, etc., vid. Plin. 15, 40; — B) Renselse, Undskyldning, Retfærdiggjørelse; – vid. Cic. Inv. 1, 11; nescio quid peccati portat haec purgatio, Ter. Heaut. 4, 1, 12; o. — purgātīvus, 3: rensende, medicamentum, Coel. Aur.; — [purgo].

purgātor, oris, m., [purgo]; I) „egenl.": som renser; – ∾ cloacarum, Jul. Firm.; men ∾ ferarum (Hercules: som befrier derfra), Appul.; — II) „fig.": ∾ animae, Augustin.; df. — purgātōrĭus, 3; I) „egenl.": rensende, medicamentum, Symmach.; — II) „fig."; – ∾ virtutes, Macrob. Somn. Scip. 1, 8. — purgātrix, īcis, fem. af purgator: rensende; – ∾ aquā se expiare, Tertull. — 1. purgātus, 3, partic. o. adj. af purgo. — 2. purgātus, us, m., [purgo]: = purgatio nr. I; in abl., Cic. N. D. 2, 50, inc. — purgĭto, are, v. a., intens. af purgo; I) „egenl.": renser el. rengjør; – quasi carnificis angiporta purgitans, Plaut. frgm. ap. Non.; — II) „fig.": undskylder; – Non mihi homines placent, qui, quando male fecerunt, purgitant (sc. se), Plaut. Aul. 4, 10, 23.

purgo, avi, atum, 1, v. a., [ctr. af purum ago]; I) „egenl."; A) „alm.": renser, gjør ren, rydder; – ∾ locum et aperire, vid. Cic. Tusc. 5, 23; men absol., Plin. 18, 65: sarculo purgare verius, quam fodere; – ∾ domum muribus, Phaedr.; ogs. ∾ oleam a foliis et stercore, Cato; ∾ pisces, Ter., pruna, (udtage Kiernen deraf), Plin.; purgatis igni vitiis (aeris) excoctisque, id.; — B) „bef."; 1) i Lægesproget; a) at rense ved Udtømmelser, ved Brækning el. Laxering, osv.; – purgare se el. purgari vomitione et alvo soluta Plin., utraque parte, id., per inferna, id.; Qui purgor bilem (acc. graec.), etc., Hor. A. P. 302; – „poet." ogs. c. gen.: Et miror morbi purgatum te illius (sc. esse), id. Sat. 2, 3, 27; — b) bortrenser, borttager ved at rense, fordriver el. bortskaffer; – ∾ pituitas, Plin., suppurationes, id., cicatrices et nubeculas, id. 27, 85; — 2) „alm."; a) renser for at jevne, gjør ret el. lige; – purgare viam ··· ad libramentum proprium redigere, Digest.; — b) ogs. rensende at bortskaffe; – ∾ rudera, Suet. Vesp. 8; ∾ vermes clavo aeneo, Pallad.; — II) „fig."; A) „alm.": renser; – Veridicis igitur purgavit pectora dictis (Epicurus), Lucr. 6, 23; purga urbem, Cic. Catil. 1, 5; men Suet. Vesp. 9: amplissimos ordines ··· contaminatos veteri negligentia, purgavit; men ∾ rationes, (bringe i det Rene, opgjøre), id. Calig. 29; — B) „bef."; 1) renser fra en Beskyldning, undskylder, retfærdiggjør; – Et id huc revorti, uti me purgarem tibi, Plaut. Amph. 3, 2, 28; quod te mihi de Sempronio purgas, accipio excusationem, Cic. Fam. 12, 25; cf. id. Att. 13, 10; men id. Phil. 14, 6: si parum vobis essem sine defensione purgatus; cf. id. Att. 1, 17; – Aut ea refellendo tibi aut purgando corrigemus, Ter. Hec. 2, 2, 12; – ∾ factum etc., vid. Liv. 1, 9; men ∾ crimina (gjendrive), Cic. Cluent. 1; cf. Tac. Ann. 4, 42; men ∾ adolescentem crimine civilis belli, (frikiende ham derfor), id. ibd. 3, 17; men c. gen.: purgantes civitatem omnis facti dictique hostilis adversus Romanos, Liv. 37, 28; — 2) i Religionssproget, ligesom expio o. lustro: renser fra en Synd el. Brøde, udsoner, odl.; – Di patrii, purgamus agros, purgamus agrestes, Tibull. 2, 1, 17; cf. Ovid. Fast. 4, 640; myrtea verbena ··· purgatos etc., Plin. 15, 36; men id. 25, 59: verbenaca ··· domus purgantur lustranturque; – „poet." ogs. m. Brødens Object; – Et purgante nefas novies mihi carmine dicto, Ovid. Met. 13, 952; cf. Lucan. 8, 517: jam crimen habemus Purgandum gladio, quod etc.; — III) partic. purgatus, 3, ogs. som adj.; A) „poet.": renset, ren; – Est mihi purgatam crebro qui personet aurem, („alleg."), vid. Hor. Ep. 1, 1, 7; purgatissima somnia (mittere), Pers. 2, 57; — B) undskyldt el. frikiendt; – ita fiducia, quam argumentis, purgatiores dimittuntur, Sall. frgm. ap. Non.

*pūrĭfĭcātĭo, onis, f.: Renselse; – laurus purificationibus adhibetur, Plin.; religionis purificatione lustratus, Martial. 8, praef.; af — pūrĭfĭco, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": at rense fra ydre Smuds; – favis purificatis aqua, Plin.; purificandi agri causa (virgulta convellere), Gell.; — II) „fig." el. som Cæremoni el. Religionshandling; – ∾ se etc., Suet. Aug. 94; purificata domus, vid. Plin. 30, 24; af — pūrĭfĭcus, 3, [purus, facio]: rensende; – ∾ roris perfusio, Lactant.; – Purificumque Jovem Triviamque precatus, etc., Claudian., inc.

1. pūrĭtas, atis, f., [purus]: Renhed, Klarhed; – puritatem sumere (om Vin): at blive klar, Pallad.; – sild. ogs. „fig.": ∾ vivendi, Capitolin. Ver. 3. — 2. pūrĭtas, atis, f., [pus], ligesom purulentia: Inflammation, sanguinis, Coel. Aur. — pūrĭter, adv., Biform af pure: rent, renligen; – ∾ lavit dentes, Catull. 39, 14; – ogs. „fig.": Me miserum aspicite, et, si vitam puriter egi, etc., id. 76, 19.

purpŭra, ae, f., πορφύρα; I) „egenl.": Purpursneglen, (ogs. ∾ pelagia, men forskiellig fra conchylium, murex o. buccinum); beskrives Plin. 9, 60, flgd.; — II) „overf."; A) Purpurfarve, Purpur, Plin. 9, 61; Certantem et uvam purpurae, Hor. Epod. 2, 20; cf. Virg. Ge. 4, 275; – ogs. gaves der uægte Purpur af Bær; vid. Plin. l. c. 65, oftere; – brugtes ogs. ligesom aurum o. gemmae, til Betegning af det Kostbareste; vid. Lucr. 5, 1422, o. Hor. Od. 2, 16, 7; — B) det Purpurfarvede, purpurfarvet Tøi el. Klædebon; sædv. Purpurdragt el. en med Purpur besat Dragt; –

purpurae usum semper Romae fuisse etc., Plin. l. c.63; – en slig Dragt bares navnl. af de høiere Øvrighedspersoner i Rom; hvf. nova purpura fulget (om den nye Consul), Ovid. Fast. 1,81; ligel. septima purpura, (om det syvende Consulat), Flor. 3,21; – men ∾ regum, Virg. Ge. 2,495; hvf. purpura servit, Lucan. 7, 228, (i. e. reges serviunt); – saal. ogs. fild. f. Keiserværdigheden; purpuram sumere, Eutrop. 8, 8; ogs. f. Keiseren selv; purpuram adorare, Ammian.; – om den overdaadige Brug af Purpur, vid. Cic. Cluent. 40, o. id. Catil. 2, 3; – ogs. gaves der etslags uægte Purpur; ∾ plebeja ac paene fusca, Cic. Sest. 8; — b) ogs. purpurfarvet Uld, Senec. Qu. N. 1, 3; – ogs. Purpurtæppe; quid non adultus concupiscet, qui in purpuris repit (neml. som Barn)? Quintil. 1, 2, 6; men lectus auro et purpura stratus, (med guldvirket Purpurtæppe), Suet. Caes. 84; — bb) „poet.", tildels af Farvens Lighed; a) den purpurfarvede Haarlok, som Scylla berøvede sin Fader Nisus, Ovid. Met. 8, 80; heder ogs. purpureus crinis, ibd. 93; — b) f. porphyrites, (rød Marmor), Stat.; ogs. purpureus lapis, Lucan.; — c) purpurfarvet Blomst, Stat. Silv. 3,3,130.

purpŭrārius, 3, [purpura]: hørende til el. benævnt efter Purpur, officina, Plin., taberna, Digest.; — not.: subst. purpŭrārius, i, m.: en Purpurfarver, o. purpŭrāria, ae, f.: Purpurfarveri, Inscript. — purpŭrasco, ĕre, v. n., inch. af purpuro: at blive purpurfarvet; – maris unda, quum est pulsa remis, purpurascit, Cic. frgm. ap. Non. — purpŭrātōrius, Solin. 1, 7, er urigtig Læsem., f. purpuratorum. — purpŭrātus, i, m., o. purpurata, ae, f., [purpura]; I) „egenl.": iført Purpur; – ∾ mulier, Plaut. Most. 1, 3, 131; — II) „bes." ere purpurati, orum, m.: høie Hofembedsmænd, Cic. Tusc. 1, 43, Liv. 30, 42, o. Flor. 1, 10.

Purpŭrĕo, ōnis, m., [purpura]: romersk Mandsnavn, Liv. 35, 41. — purpŭrĕus, 3, πορφύρεος; I) „egenl."; A) „alm.": af Purpur; df. sædv. purpurfarvet; df. efter Purpurets mange Overgange el. Nuancer ogs. undert.: mørk el. dunkel el. violet, rødlig, odl.; – ∾ vestitus, Cic., amictus, Hor.; ∾ flos rosae, id.; ∾ papavera, Propert.; ∾ viola, Plin., salix, id., ficus, id., uva, id.; ∾ color, Virg., pudor, Ovid., rubor, id.; ∾ genae, id.; ∾ labella, id.; – ∾ Aurora, id., ogs. ∾ manus Aurorae, (ῥοδοδάκτυλος), id. Am. 1, 13, 10; ∾ axis, id. Fast. 3, 618, (d. e. Solgudens Vogn), arcus, (Regnbuen), Propert. 3, 3, 54; – ∾ crinis, Ovid., capillus, Virg., Nisus's Haarlok, f. und. purpura; hvf. ogs. ∾ senex, Stat., (i. e. Nisus); men ∾ anima, Virg. Aen. 9, 349, (i.e. sanguis), inc.; ∾ merum, Ovid., mustum, Propert.; mare ··· favonio crescente purpureum videtur, Cic. Acad. 2, 33; hvf. ∾ fluctus (pl.), Propert.; ∾ sol, Val. Fl.; — II) „overf."; A) „poet." ogs. f. purpuratus: purpurklædt el. purpursmykket; – ∾ rex, Ovid., tyrannus, Hor.; men purpureus pennis, Virg. Aen. 10, 722, (med purpurrød Hielmbusk); men ∾ senex, (i.e. Nisus), f. ovenf.; ∾ torus, Martial. 12, 17, (i. e. purpura stratus); — B) ligel. „poet.": glimrende el. blændende skøn i sit Slags; – Brachia purpurea candidiora nive, Albinov. 2, 62; purpureis ales coloribus, Hor. Od. 4, 1, 10; Laetaque purpurea luce refulsit humus, Ovid. Fast. 6, 252; ligel. ∾ ver, Virg., Colum.; men ∾ Amor, Ovid. Am. 2, 1, 38, (i. e. Cupido).

purpŭrissātus, 3; I) „egenl.": farvet el. sminket med purpurissum, buccae, Plaut. Truc. 2, 2, 35; — II) fild. „overf."; ∾ fasti, (i. e. consulares; fordi Consulerne bare Purpur), Sidon.; af — purpŭrissum, i, n., πορφυρίζον, (i. e. purpurans): etslags mørkere Purpurfarve, navnl. til at male med; vid. Plin. 35, 12; ogs. til Sminke; df. ogs. Sminken selv; – Tum tu igitur cedo purpurissum, Plaut. Most. 1, 3, 104; — not.: masc. purpurissus, Hieronym.

purpŭro, (avi), atum, 1, v. a. o. n., [purpura]; I) act.; oprdl.: giør purpurfarvet; – Spiritus eurorum virides quum purpurat undas, Furius ap. Gell. 18, 11; — B) „overf."; 1) klæder el. smykker med Purpur; f. purpuratus s. l.; — 2) „alm.": pryder el. smykker; – Horae rosis purpurabant omnia, Appul.; — II) neutr.: at være purpurfarvet; – purpurantes violae, Arnob.; purpurantem pingit annum floribus, auct. Pervig. Ven. 12; — B) „overf.": at være smuk, at glimre; – quae frondens purpurat auro, Colum. (poëta), 10, 101, inc.

*pūrŭlentātĭo, onis, f.: Bollenhed, Suppuration, Coel. Aur.; — pūrŭlente, adv.: med Edder el. Materie; – ossibus purulente limosis, Plin. 23, 4; o. — pūrŭlentĭa, ae, f.: Edder el. Materie, Hieronym.; – ogs. „alleg.": purulentias civitatis elicere, Tertull.; af — pūrŭlentus, 3, [pus]: fuld af Edder el. Materie, aures, Plin., exscreationes, id.; cancer albus purulentus est, Cato; – ogs. absol., purulenta, orum, n.: Edder, Materie; – ∾ praecordiorum, Plin.; ∾ exspuere, id.

pūrus, 3, [rimel. igiennem Stammen pu- besl. m. puto, altf. oprdl. affondret el. adskilt fra alt Uvedkommende; f. nedenf. nr. II, A]; I) „egenl.": renset el. ren, pletfri, odl.; – purae aedes, Plaut.; Et manibus puris sumite fontis aquam, Tibull. 2, 1, 14; ∾ fons, Propert.; men Cic. Caecin. 27, „alleg.": ut, quicquid inde haurias, purum liquidumque te haurire sentias; – Aëre purior ignis, Ovid. Met. 15, 243; purissima mella, Virg. Ge. 4, 163; – terra pura, (renset el. luget), Cic. d. Senect. 17; ∾ sol, (klar, skinnende), Hor. Od. 3, 29, 45; ligel. ∾ dies, Claudian.; men ∾ aurum, (renset), Plin. 33, 25; – ogs. in neutr. absol., purum, i: klar Himmel; per purum etc., vid. Virg. Ge. 2, 364, o. Hor. Od. 1, 34, 7; — II) „fig."; A) „overf.": ren el. fri fra alt Uvedkommende, ublandet, naturlig, odl.; – ∾ argentum, (uden Figurer; opp. caelatum), Cic. Verr. 4, 22 flgd., o. Juvenal. 9, 141; ligel. coronarum aliae purae, aliae caelatae, Vitruv.; – vasa pura, (ikke begede), Colum. 12, 4; men ∾ locus, (ubebygget), Varro, Liv. 24, 14; ligel. ∾ solum, id. 1, 44; ∾ hasta, (uden Jern el. ubeslaaet), Propert. 4, 3, 68; ∾ toga, (uden Purpurstriber), Phaedr. 3, 10; — b) „poet." ogs. rensende; – Ipseque te circum lustravi sulphure puro, Tibull. 1, 5, 11; — B) „ment."; 1) „alm.": ren el. fri derfra, ubesmittet, ublandet; – animus ··· purus et integer, Cic. d. Senect. 22; cf. id. Div. 1, 53; men estne quisquam ··· purior, prudentior, etc.? id. R. Com. 6; cf. id. Tusc. 1, 20; men Enn. ap. Gell. 7, 17: qui pectus purum et firmum gestitat; – navnl. ogs.: fri fra sandselige Lyster, ren el. kydsk; vid. Cic. Verr. 3, 58, Plaut., Tibull., Martial.; men Cic. Leg. 2, 22: ∾ familia, (som har fuldendt Begravelsesceremonierne); men c. gen., vid. Hor. Od. 1, 22, in.: Integer vitae scelerisque purus etc.; — b) ofte ogs. om Foredragets Renhed; – oratio Catuli sic pura est, ut latine loqui paene solus videatur, Cic. d. Or. 3, 8; elaborant alii in lenitate et aequabilitate et puro quasi quodam et candido genere dicendi, id. Orat. 16; sermo purus et dilucidus, Quintil., quam purissimus, id.; men id. 10, 1, 94: multo est tersior ac purus magis (Horatius); cf. Cic. Brut. 75, fin.; — 2) „bes." i Retssproget: ubetinget, uden Undtagelse, absolut; – hic is, qui agit, judicium purum postulat, etc., Cic. Inv. 2, 20; ∾ et directa libertas, Digest.; ∾ causa, ibd.

pūs, gen. pūris, n., πύος; I) „egenl.": Edder el. Materie; – sanguinis et puris exscreationes, Plin.; ogs. in pl.; contra aurium pura, id. 24, 92; — II) ogs. „overf." om et ondt og ligesom giftigt Menneske, Lucil. ap. Non. 2, 31; ogs. om en ond og giftig Tale, Hor. Sat. 1, 7, in.

pūsa, ae, fem. af pusus: liden el. ung Pige, Pompon. ap. Varr. — pūsillănĭmis, e, [pusillus, animus]: modløs, forsagt, Tertull.; df. — pūsillănĭmĭtas, atis, f., animi: Modløshed, Forsagthed,

Lactant. — pūsillĭtas, atis, f., [pusillus]: Lidenhed; df. „overf.": Ringhed, Ubetydelighed, Lactant. — pūsillŭlus, 3, dem. af flgd.: meget liden; - ∾ pueri, Varr. ap. Non., inc., (al. pusilli).

pūsillus, 3, dem. af pusus; I) „egenl.": meget liden (af Vært el. Omfang, odl.); - ∾ testis processit, vid. Cic. d. Or. 2, 60; cf. Juvenal. 15, 70: Terra malos homines nunc educat atque pusillos; - ∾ mus, Plaut.; ∾ epistola, Cic., vox, Quintil.; habuimus in Cumano Romam quasi pusillam, (ligesom et lidet Rom), Cic. Att. 5, 2; — b) neutr., pusillum ogs. absol.: noget Lidet, en Smule, odl.; - pusillum laxamenti, Trebon. ap. Cic. Fam. 12, 16; pusillo altior, Plin. 27, 21; - pusillum a veritate discedere, Quintil.; — II) „fig.": ringe el. ubetydelig i sit Slags; - infirmis causa pusilla nocet, Ovid. Rem. 730; ligel. pusillae res, (opp. grandes), Quintil.; cf. Martial. 4, 43: Quod dixi tamen, hoc leve et pusillum est; — B) „bef." ogs. om Gemyttet og Characteren; 1) aandsfattig, forknyt, odl.; - vid. Hor. Sat. 1, 4, 17: inops ··· pusillique ··· animi (homo); ∾ causidicus, (ubetydelig), Juvenal.; — 2) nederdrægtig el. gemen; - illud vero pusilli animi ··· quod etc., Cic. Fam. 5, 17; cf. Vatin. ap. Cic. Fam. 2, 9, o. Martial. 3, 62. — pūsio, onis, m., dem. af pusus: liden Dreng, Pusling; - vid. Cic. Tusc. 1, 24, ogs. id. Coel. 15, o. Juvenal. 6, 34; - ogs. m. Lune: opløben Dreng el. Knøs; ∾ bellissimus, Appul. — pūsiŏla, ae, f., dem. af pusa: liden Pige, Prudent.

pustŭla, ae, f., [pus; s. ogs. pusula s. l.]; I) paa Huden: Blære el. Blegn el. Kop, Cels.; - pustularum eruptiones et ulcuscula, Senec.; ogs. Blære efter et Trækmiddel, Plin.; ogs. Blære i Haanden efter strængt Arbeide; Laederet aut teneras pustula rupta manus, etc., vid. Tibull. 2, 3, 10; ∾ lucentes, (glindsende af Materie), Martial.; — II) paa andre Ting: Blære el. Boble, navnl. i kogende Vand, i Kalk, i Lerkar, odl.; - in pustulas coire, (dannes til Blærer), Plin.; pustulas emittere, Vitruv.; - men om Kunstnerens ophøiede Arbeide paa Sølvkar, Martial. 8, 51: Et niveum felix pustula vincit ebur.

*pustŭlātio, onis, f.: blæret Beskaffenhed; - ∾ facere, Coel. Aur.; — pustŭlātus, 3: med Blærer; - df. „overf.", ∾ argentum, Suet. Ner. 44: udkogt el. renset Sølv; cf. Martial. 7, 86; derom ogs. argentum pusulatum, Digest.; o. — pustŭlesco, ĕre, v. n. inch.: at faae Blærer, Coel. Aur.; af — pustŭlo, are, v. a. o. n., [pustula]; I) act.: at frembringe Blærer; - ne usta pustulentur, Coel. Aur.; — II) neutr.: at faae Blærer; - si concha aliquid intrinsecus pustulat, Tertull. — pustŭlōsus, 3, [pustula]: fuld af Blærer; - ∾ locus corporis, Cels.

*pūsŭla, ae, f., ligesom pustula, af pus; I) „egenl.": Blære el. Blegn paa Huden; - pusulas facere el. excitare, Plin., cohibere el. comprimere, id.; cf. Martial. 14, 167; — II) i Hyrdesproget: = sacer ignis, Colum.; df. — pūsŭlātus, 3: = pustulatus, argentum; - ∾ Digest.; o. — pūsŭlōsus, 3: = pustulosus, pecus, Colum. — pūsus, i, m.: liden Dreng, en Pusling, Pompon. ap. Varr., Lucr. 4, 1020.

1. Pŭta, ae, f., [puto]: Gudinde for Træernes Beskærelse, Arnob. — 2. pŭtă, adv., s. und. puto, in fin. — pŭtāmen, ĭnis, n., [puto]: Affald ved Træers Beskærelse; df. „alm.": Affald el. Skaller el. Bælge, odl.; - putamina nucum (Nøddeskaller), Varro, juglandium, Cic.; ∾ fabae vel ervi, (Bælgen deraf), Plin.; ∾ ovi, ∾ cochleae, (Skallerne deraf), id.; ∾ testudinum, id.; - df. „alleg.", Plaut. Capt. 3, 4, 122: Nucleum amisi, reliquit pigneri putamina.

pŭtātio, onis, f., [puto]; I) „egenl.": Rensen el. Pudsen; navnl. Træernes Beskærelse; - ∾ arborum ac vitium, Cic. d. Or. 1, 58; ∾ facere (vinearum), Plin. Ep. 10, 24; — II) „fig." o. efterel.; A) Beregning; - universam putationem imparem facere, (naar man til Lige lægger Ulige), Macrob. Sat. 1, 13; — B) ∾ personae, Digest., (at holde el. antage nogen for en anden). — pŭtātīve, adv.: formentligen, Hieronym.; af — pŭtātīvus, 3, [puto]: formentlig el. formodet (men ikke virkelig); - ∾ habitus, actus, Tertull. — pŭtātor, oris, m., [puto]: som beskærer Træer, Varro, Plin.; ∾ vitis, Ovid.: Vingaardsmand; cf. Colum. (poëta) 10, 228; df. — pŭtātōrius, 3: hørende til Træernes Beskærelse, falx, Pallad.

pŭtĕal, ālis, n., s. und. flgd. — pŭtĕālis, e: hørende til en Brønd, af en Brønd; - ∾ lymphae, Lucr., undae, Ovid., (Brøndvand); ∾ fonte irrigari, Colum.; — II) df. neutr., puteale (sc. operculum), sædv. puteal: Brøndlaag el. Brøndhætte; df. sædv. etslags Indhegning med Dækfel; - vid. Cic. Div. 1, 17: eotem defossam in comitio, supraque impositum puteal, (neml. til Betegning af Stedets Hellighed); - men id. Att. 1, 10, nævnes putealia sigillata (i. e. sigillis ornata) som Ornamenter for et Bibliothek; - efter en sildigere Restauration heraf heder puteal Libonis, (ogs absol. puteal): det Sted paa Torvet, hvor Pengehandlere el. feneratores og deres Clienter havde deres Forretninger; vid. Hor. Ep. 1, 19, 8, o. id. Sat. 2, 6, 35; men Cic. Sest. 8, „meton.": puteali et feneratorum gregibus infestus etc.; cf. Ovid. Rem. 561: Qui puteal Janumque timet celeresque Calendas ··· hunc etc. — pŭtĕānus, 3: = frgd.; - ∾ aqua, (Brøndvand), Colum.; o. — pŭtĕārius, i, m., (sc. fossor): en Brøndgraver, Colum.; — [puteus].

pūtĕfactus, 3, [puteo, fio]: = putrefactus, Prudent. — pŭtĕo, ēre, v. n., πύθω, πύθομαι; I) „egenl.": at stinke, at lugte; - quibus etiam alabaster unguenti putere videatur, Cic. frgm. ap. Non.; men mero putere diurno, Hor. Ep. 1, 19, 11; cf. id. Sat. 2, 2, 42, o. Pers. 3, 73; — II) f. putrere: at være raadden, Plaut. Most. 1, 2, 67, (al. putrere).

Pŭtĕŏli, orum, m.: Kystby i Campanien, ligeoverfor Bajæ, med mineralske Kilder, (hod. Pozzuolo), Mela 2, 4, Plin. 3, 9, Cic., Liv.; — B) df. Pŭtĕŏlānus, 3: puteolansk, sinus, Plin., ager, id.; men ∾ pulvis, id. 35, 13, Senec., (Pozzulanjord); — b) ogs. absol.: in Puteolano (sc. praedio), Cic. Fat. 1; cf. id. Att. 16, 1; - Puteolani, orum, m.: Indvaanerne af Byen P., id. ibd. 5, 2.

pūter, tris, tre, vid. putris ab in. — pūtesco, (putisco), tŭi, 3, v. n., inch. af puteo: at raadne; - ∾ semina, Varro, oleam, Cato; Theodori quidem nihil interest, humine an sublime putescat, vid. Cic. Tusc. 1, 43; men om Svinet: animam illi pecudi datam pro sale, ne putesceret, id. N. D. 2, 64; cf. Hor. Sat. 2, 4, 66, (hvor perf. putuit).

pŭtĕum, i, n., sield. Biform af flgd.; - lacus et stagna et putea, etc., Varr. ap. Non. — pŭtĕus, i, m., [vid. puto ab in.]; I) „egenl.": gravet Brønd; - haustam aquam ex jugi puteo, Cic. Div. 1, 50; cf. Hor. Ep. 1, 15, 15: Collectosne bibant imbres, puteosne perennes Dulcis aquae etc.; puteum fodere, Plaut., effodere, Colum., (grave); ∾ brevis, (ikke dyb), Colum., altissimus, Juvenal.; cf. Plin. 7, 57; - ogs. om en Cisterne, auct. B. Al. 5; - som Ordsprog mærkes: miserum est opus Igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet, Plaut. Most. 2, 1, 32; in puteum conjicere, (kaste bort til Unytte), Petron.; — II) „overf.": Grube el. Hul el. under Jorden; - alteque jubebis In solido puteum demitti, etc., (at deri graves et dybt Hul), Virg. Ge. 2, 230; - ogs. Grube til Opbevaring af Korn, Varro; - navnl. ogs. i Biergværker: Grube el. Schacht; ad libramentum aquae depressis puteis, Plin. 37, 43; in centenos pedes acti putei, id. 17, 4; - ogs. Lufthul el. Lyshul, Vitruv. 8, 6, (hos Plin. lumen); - endel. ogs. Hul under Jorden, hvori Slaver indespærredes,

Plaut. Aul. 2, 5, 21, Colum.; — df. som demin.: pŭtĭcŭli, orum, m., ogs. puticulae, arum, f., ligesom Brøndhuler; df. underjordiske Huler paa Esqvilinhøien, som Begravelsessted for de Slaver og Fattige, som ikke kunde betale deres Forbrænding; vid. Varr. L. L. 5, 5, Paul. ex Fest. p. 216, (Müll.).

pūtide, adv. af putidus; „egenl.": stinkende; df. „overf." (fra Lugten til Hørelsen): kedeligen, anstødeligen; navnl. om en affecteret Tydelighed og Langsomhed i Udtalen; – qui nec inepte dicunt, nec odiose, nec putide, Cic. Brut. 82; – compar., ∾ exprimi litteras, id. d. Or. 3, 11, (altfor nøiagtigen). — pūtĭdiuscŭlus, 3, dem. af compar. putidior, alene „overf.", (s. und. frgd.): noget vidtløftig el. trættende; vid. Cic. Fam. 7, 5. — pūtĭdŭlus, 3, dem. af flgd., men alene „overf.": noget affecteret; – Altera ridicula est, altera putidula, vid. Martial. 4, 20.

pūtĭdus, 3, [puteo]; I) „egenl.": stinkende, raadden; – ∾ caro, Cic.; ∾ uvae, Varro; ∾ vinum (s. uvae), Plaut.; ∾ aper, (lugtende el. ankommen), Martial.; ∾ naves et sentinosae, Cato; – compar., o. superl., s. nedens.; — II) „fig."; A) med Lune el. Foragt om en udlevet Tøsse: vissen el. raadden el. aflægs, odl.; – vid. Plaut. Bacch. 5, 2, 44, o. Hor. Epod. 8, in.; – ligel. m. Lune o. in compar.: Putidius multo cerebrum est, mihi crede, Perilli, (langt værre forstyrret el. ankommen), id. Sat. 2, 3, 75; — B) om Talen: unaturlig, affecteret, overdreven; – haec vobis ··· molesta et putida videri, Cic. d. Or. 3, 13; cf. id. Orat. 8; – ogs. om Udtalen, s. id. Off. 1, 37; men id. Att. 1, 14: vereor, ne putidum sit, scribere ad te, quam sim occupatus; – superl., ∾ jactatio, Petron. Sat. 73. — pūtillus, i, m., (el. putilla, ae, f.), dem. af 2. putus, som Kelord: liden Dreng el. Pige, Plaut. Asin. 3, 3, 104. — putisco, ĕre, s. und. putesco.

pŭto, avi, atum, 1, v. a., [ligesom putus o. puteus af inus. puo]; I) „egenl.": pudser, renser; A) „alm."; – vellus lavari ac putari, Varr. R. R. 2, 2; ligel. lanam ··· putatam recte etc., Titinn. ap. Non.; ∾ dolia, Cato, inc.; men aurum putatum, id est expurgatum, Paul. ex Fest. s. v. putus, p. 216, (Müll.); — B) „bes." i det botaniske Sprog: afpudser el. beskærer (Træer el. Vinstokke); – vineas arboresque mature falce putare, Cato; ∾ vites, Virg. Ge. 2, 407; ∾ olivetum, Cato; ∾ arborem latius, strictius, Pallad. 1, 6; s. ogs. nedens. Gell. l. c.; — II) „fig.": ligesom at bringe i det Rene, at ordne; df. A) „alm.", ∾ rationem el. rationes: at holde Regning, at sammenregne el. afregne, odl.; vid. Gell. 6, 5, 6 flgd.; – ∾ rationem cum aliquo, Cato; putatur ratio cum argentario, Plaut. Aul. 3, 5, 53; cf. Cic. Att. 4, 11; — 2) df. „overf.": quum eam mecum rationem puto, (overtænker), Plaut. Casin. 3, 2, 25; — B) „bes.": regner, beregner; – integra quae non erit tegula ··· duae pro una putabuntur, Cat. R. R. 14, 4; — 2) „overf."; a) vurderer saa høit, holder el. agter derfor, aestimo; – si denariis quadringentis Cupidinem illum putasset, Cic. Verr. 4, 7; magni putare honores, id.; quum unum te pluris, quam omnes illos putem, id. Att. 12, 21; – contemnere aliquem et pro nihilo putare, id.; men aliquem aliquo in numero putare, id. Manil. 13; ligel. ut hominem prae se neminem putet, id. R. Am. 46; — b) tænker derpaa, overveier, betænker; – dum haec puto, Praeterii imprudens villam, Ter. Eun. 4, 2, 4; in quo primum illud debes putare, etc., Cic. Planc. 4; men Constitit Anchisa natus ··· Multa putans, sortemque animo miseratus iniquam, Virg. Aen. 6, 331; — c) df. (som Følge af modent Overlæg): holder derfor, mener, troer, formoder, tænker, dømmer, odl.; vid. Gell. 6, 5, 8; – aliquis forsan me putet Non putare hoc verum, Ter. Andr. 5, 5, in.; Rem ipsam putasti, id. Ter. Phorm. 4, 5, 6; nec committere, ut aliquando dicendum sit, non putaram, (det havde jeg ikke troet), Cic. Off. 1, 23; noli putare, me quicquam maluisse, quam etc., id. Att. 6, 1; Stare putes; adeo procedunt tempora tarde, Ovid. Trist. 5, 10, 5; cf. id. Her. 11, 85: Vagitus dedit ille miser; sensisse putares; — bb) hertil er endnu at mærke; a) Parenthesen puto, ogs. ut puto, (troer jeg, som jeg troer); – Atque intra. puto, septimas Calendas etc., vid. Martial. 1, 100; ogs. undert. ironisk: At, puto, non votis saepe petita meis, Ovid. Am. 3, 7, 2; men id. A. A. 1, 370: Ut puto, non poteris ipsa referre vicem; — b) putā (imperat. s. putā): antag; df. som adv.: til el. for Exempel; – si ille, puta, consul factus fuerit, Digest.; Hoc, puta, non justum est, illud male, rectius istud, Pers. 4, 9; cf. Hor. Sat. 2, 5, 32; – ligel. ut puta, (ogs. utputa): som for Exempel; illa constant ex nexu aut acervatione, ut puta: finis, frumentum, navis, Senec. Qu. Nat. 2, 2.

pūtor, oris, m., [puteo]: Stank, stærk Lugt; – Puteoli a putore, (af Egnens stærke Svovellugt), Varro; cf. Lucr. 2, 871; saal. ogs. Arnob. — putrāmen, ĭnis, n., [putris]: Raaddenhed, Forraadnelse, Cyprian. — putrēdo, inis, f., [putreo]: = frgd.; – ∾ vulnerum, Appul. — pŭtrĕfăcio, fēci, factum, 3, v. a.; pass. putrefio, factus sum, [putreo]; I) „egenl.": bringer til at raadne; – humor putrefacit semina, Colum.; ∾ stellionem in oleo, Plin.; nudatum tectum patere imbribus putrefaciendum, Liv. 42, 3; haec ··· putrefacta per imbres, Lucr. 2, 897; — II) „overf.": giør sprød el. skiør; – ardentia saxa infuso aceto putrefaciunt, Liv. 21, 37. — putrefio, factus sum, s. und. frgd.

putrĕo, ēre, v. n., [putris]: at være opløst el. svækket; df. „poet." om den Udlevede: Annis et aetate hoc corpus putret, Pacuv. ap. Non. — putresco, ĕre, v. n., inch. af putreo; I) „egenl.": at gaae i Forraadnelse, at raadne el. opløses; – ne ungulae putrescant, Varro; cui stragula vestis ··· putrescat in arca, Hor. Sat. 2, 3, 118; (men Cic. Tusc. 1, 43, er at læse putescat); ∾ dentes, Plin.; — II) „overf.": at blive sprød el. skior; – tophum (lapidem) caloribus putrescere, Colum.; om Jorden: at muldne el. skiørne, id. — putribĭlis, e, [putreo]: som let raadner; – ∾ tabula, Paul. Nol. — pūtrĭdŭlus, 3: noget raadden; df. „overf.": daarlig el. slet; – ∾ voces, Ammian.; demin. af — putrĭdus, 3, [putreo]; I) „egenl.": raadden, dentes, Cic.; ∾ aedificium et ruens, Senec.; — II) df. „overf." om Jorden: skior el. sprød el. mulden; – in putridis et calidis locis (serere), Plin. 19, 47. — putrīlāgo, ĭnis, f., [putris]: Raaddenhed, Non.

putris, (in masc. ogs. puter, Varro), tre, [puteo]; I) „egenl.": raadden, stinkende; – palus puter evertitur, Varro; – si ulcus magis putre est, Cels.; ∾ viscera, Ovid.; fervent examina putri De bove etc., vid. id. Fast. 1, 379; – ogs. brøstfældig, forfalden, fanum, Hor. Ep. 1, 10, 49, navis, Propert. 2, 19, 43; ∾ domus, Lucan.; ∾ tegula, (affalden), Martial., funis, Appul.; men Ovid. Met. 7, 585: putria motis Poma cadunt ramis, (overmodne el. visnende); men „poet.": animam ··· putrem exsputare, (i. e. senilem), Propert. 4, 5, 67; — II) „overf."; A) ligesom vissen el. henfalden el. slap; – ∾ mammae, Hor. Epod. 8, 7; men ∾ oculi, (smægtende, navnl. af Vin el. Elskov), id. Od. 1, 36, 17; men ille In Venerem est putris, Pers. 5, 57; — B) „bes." om Jordsmonnet: skiør, sprød, løs; – ∾ solum ac solutum, (opp. densum), Colum.; ligel. ∾ gleba, Virg. Ge. 1, 44, sulci, (som let muldne), id. ibd. 215; men Propert. 4, 3, 39: tellus ··· putris ab aestu, (opløst i Støv); cf. Virg. Aen. 8, 596, und. quadrupedans; ligel. „poet.", ∾ cineres, Lucan.; men ∾ lapis et gracilis, Plin. Ep. 10, 48, (sprød el. skiør, som let brækkes). — putror, oris, m., [putreo], ligesom putredo: Forraadnelse el. Opløsning, Lucr.

2, 871 o. 928, Arnob.; df. — putrŭōsus, 3: fuld af Materie, ulcus, Coel. Aur.

1. pŭtus, 3, [ligesom d. besl. purus af inus. puo]: pudset el. renset; ren, klar, ublandet; men sædv. i Forbindelsen: purus putus, ogs. purus ac putus: aldeles ren el. ublandet; - argentum putum, quasi exputatum et excoctum etc., Alfenus ap. Gell. 6, 5; - df. comisk, ligesom ipsissimus: netop han el. han selv; vid. Plaut. Pseud. 4, 2, 31; men ibd. 4, 7, 103: Purus putus hic sycophanta est, (livagtig el. aabenbar Skielm); - men ud. purus o. in superl., quam bonam meis putissimis orationibus gratiam retulerit, (hvorledes han har lønnet mine glimrende Lovtaler), Cic. Att. 2, 9. — 2. pŭtus, i, m., Biform af pusus: liden Dreng, Virg. Catal. 9. — puxis, idis, f., s. und. pyxis.

pycnītis, idis, f., πυκνῖτις, d. lat. verbascum, d. e. Lysurt, Appul. — pycnŏcŏmon, i, n., πυκνόκομον: etslags Plante, (rimel. scabiosa succisa L.), Plin. 26, 36. — pycnostȳlos, on, πυκνόστυλος: med tætte Søiler, Vitruv. 3, 2. — pycta o. pyctes, ae, m., πύκτης, d. lat. pugil: Nævekægter el. Cestusfægter, Plin. 7, 48, o. Phaedr. 4, 24; - „overf." ogs. om Hanen, Colum. 8, 2; df. — pyctālis, e: hørende til Nævefægtning, certamen, Serv. ad. Virg. Aen. 5, 373. — pyctŏmăchārius, i, m., [πυκτομαχέω, i. e. pugilatu certo]: = pycta, Jul. Firm. — Pydna, ae, f., Πύδνα: By i Macedonien, (ved sinus Thermaicus), Plin. 4, 17; ogs. bekiendt af K. Perseus's Nederlag, vid. Liv. 44, 6; — B) df. Pydnaei, orum, m.: Indvaanerne af Byen P., id. ibd. 45.

pȳga, (pūga), ae, f., πυγή: Bagen, Sædet, d. lat. nates, Hor. Sat. 1, 2, 133; - pl. pugae, Naev. ap. Non. — pȳgargus, i, m., πύγαργος, (Hvidstiert); I) en Ørneart, rimel. Fiskeørnen, Plin. 10, 3; — II) Antilopen, etslags vild Ged, id. 8, 79, Juvenal. 11, 138. — pȳgĭsiăcus, el. pygiacus, 3: hørende til el. benævnt efter pyga, Petron. Sat. 140.

pygmaeus, 3, πυγμαῖος; I) „egenl.": som holder trende Spand; df. meget liden, navnl. dværgagtig, virgo, Juvenal. 6, 506; cf. Plin. 7, 2; — II) df. subst., Pygmaei, orum, m.: Dværgefolk el. Dværge, som altid føre Krig med Tranerne, Plin. l. c., navnl. ogs. i Thracien, id. 4, 18; cf. Juvenal. 13, 168; — B) df. adj. Pygmaeus, 3: pygmæisk; - quae Pygmaeo sanguine gaudet (avis, i. e. grus: Tranen), Ovid. Fast. 6, 176; cf. id. Met. 6, 90: Pygmaeae fatum miserabile matris, (i. e. Geranae el. Oenoes).

1. Pygmălĭon, ōnis, m.: Sønnesøn af Agenor, og Søn af Cilix, forelskede sig i en af ham selv forfærdiget Billedstøtte, som ogs. af Venus blev levendegiort; - vid. Ovid. Met. 10, 243 flgd. — 2. Pygmălion, ōnis, m.: Broder af Dido, hvis Gemal Sichæus han myrdede; - vid. Virg. Aen. 1, 347 flgd., hvor han heder: scelere ante alios immanior omnes; cf. Justin. 18, 4; — B) df. Pygmălĭōneus, 3, „poet." f. tyrisk el. phoenicisk; - ∾ terrae, Sil. 1, 21; - ligel. f. carthagisk; ∾ gens, id. 6, 532.

Pȳlădes, ae o. is, m.: Søn af K. Strophius i Phocis, trofast Ven og Ledsager af Orestes; - vid. Cic. Lael. 7, o. id. Fin. 2, 24, ogs. Ovid. Pont. 3, 2, 70 flgd.; - Ut praestem Pyladen, aliquis mihi praestet Orestem, Martial. 6, 11; cf. Ovid. Rem. 589; — B) df. Pȳlădēus, 3, amicitia, Cic. Fin. 2, 26, (sandt og herligt Venskab); — not.: Pylades hed ogs. en berømt Pantomimist paa K. Augustus's Tider; vid. Suet. Aug. 45: ut··· Pyladem urbe atque Italia submoverit, etc.

pȳlae, arum, f., πύλαι, (Porte el. Døre); men sædv. pylae el. Pylae; I) Biergpasser; - iter in Ciliciam per Tauri pylas etc., Cic. Att. 5, 20; cf. Curt. 3, 4: Pylas ··· arctissimas fauces etc.; Pylae Caspiae el. Caucasiae, Mela; — II) „besl." mærkes Pylae i Thessalien, ved sinus Maliacus, Liv. 32, 4, ogs. Thermopylae (af de derved liggende varme Bade), id. 36, 15; — B) df. Pȳlăĭcus, 3, Πυλαϊκός: pylæisk; - ∾ concilium, Liv. 31, 32, o. ∾ conventus, id. 33, 35: de græske Staters Nationalforsamling ved Thermopylæ. — Pȳlaemĕnes, is, m., Πυλαιμένης: Paphlagoniernes Anfører for Troja; vid. Liv. 1, 1, o. Nep. Dat. 2; — B) df. Pȳlaemĕnĭus, 3, gens, Plin. 6, 2. — Pylaicus, 3, s. und. Pylae.

Pȳlius, 3, s. und. flgd. — Pȳlus, (-os), i, f., Πύλος: Navnet paa tvende Byer paa Peloponnesus; den ene af disse Byer laa i Messenien, Liv. 27, 30, o. Mela 2, 3; den anden i Triphylia, den sydlige Del af Elis, tilhørte Nestor; hvs. ∾ Nestorea, Senec. Herc. Fur. 560; - Nos Pylon, antiqui Neleïa Nestoris arva, Misimus, etc., vid. Ovid. Her. 1, 63; ligel. Nelea Pylos, id. Met. 6, 418; — B) df. Pȳlĭus, 3: pylisk, „poet." ogs. nestorisk; - ∾ dies (pl.), o. ∾ senecta, Martial., (Nestors høie Alder); men ∾ agri, Ovid. Met. 2, 684, (i. e. Messenii); - ogs. subst. Pylius, (i. e. Nestor), id. ibd. 8, 365, oftere; - men Pylii, orum: Indvaanerne af Pylos, Mela 2, 3.

pȳra, ae, f., πύρα: Brændestabel til at antændes; „besl." Ligbaalet, Virg. Aen. 11, 185, (men rogus: det antændte Baal; bustum: det nedbrændte Baal; vid. Serv. ibd.); cf. auct. B. Afr. 91; — not.: Pyra: Sted paa Oetabierget, hvor Hercules besteg Baalet, Liv. 36, 30. — Pȳracmon, ŏnis, m., Πυράκμων: en af Cyklopernc el. Vulkans Smedesvende, nudus membra (acc. graec.), Virg. Aen. 8, 425; - men Pyracmos, i, m.: Navnet paa en Centaur, securifer, Ovid. Met. 12, 460. — pȳrălis, idis, f., πυραλίς: etslags vinget Dyr, som siges at leve i Ilden; ogs. pyrausta, πυραύστης, Plin. 11, 42.

Pȳrameus, 3, s. und. Pyramus. — pȳrămĭdātus, 3: pyramideformet; - ∾ corpuscula, Cic. N. D. 1, 24; (men rimel. alene som Glossema); af — pȳrămis, idis, f., πυραμίς: Pyramide el. Pyramideform; - conum et cylindrum et pyramidem etc., Cic. N. D. 2, 18; — not.: om de ægyptiske Pyramider ved Memphis s. Plin. 36, 16 flgd.; - pyramidum miracula, Martial. Spect. 1; cf. Propert. 3, 1, 57. — 1. Pȳrămus, i, m., Πύραμος: den skiønne Thisbe's Elsker; begges Skæbne og Undergang fortælles Ovid. Met. 4, 55; — B) df. Pȳrămēus, 3, arbor: Morbærtræet, Seren. Samm. — 2. Pȳrămus, i, m., Πύραμος: Navnet paa en Flod i Cicilien, Mela 1, 13, Cic. Fam. 3, 11, Curt. 3, 7, oftere. — pyrausta, o. pyraustes, ae, m., s. und. pyralis.

pyren, ēnis, f., πυρήν: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 73. — Pȳrēnaeus, (-ēus), 3, o. Pȳrēnāĭcus, 3, s. und. flgd. — Pȳrēne, (Pȳr–, Tibull. 1, 7, 9), es, f., Πυρήνη; I) en af K. Danaus's 50 Døttre, Hygin. Fab. 170; — II) en Datter af K. Bebryx, blev elsket af Hercules, og gav Pyrenæerne deres Navn, Sil. 3, 420 flgd.; — bb) df. „overf."; a) den pyrenæiske Biergstrækning el. Pyrenæerne, Tibull. 1, 7, 9, Lucan. 1, 689; — b) Hispanien, Sil. 16, 247; — B) df. 1) Pyrenaeus, 3: pyrenæisk; - ∾ montes, ogs. Pyrenaeus saltus: Pyrenæerne, Caes. B. G. 1, 1, oftere, Liv. 21, 23, Mela 2, 5, Plin., o. A.; — b) df. som har sit Navn af el. efter Pyrenæerne; - ∾ nives, Lucan.; men ∾ Venus, (som dyrkes paa Pyrenæerne), Plin. 3, 4; — 2) Pyrenāicus, 3: pyrenæisk; - ∾ nives, Auson. — Pȳrēneus, (trisyll.), ei o. ĕos, Πυρηνεύς: en Konge i Thracien; vid. Ovid. Met. 5, 274 flgd. — pȳrethrum, (-on), i, n., πύρεθρον: etslags Vært, germ. Bertram, (arthemis pyrethrum L.); vid. Plin. 28, 42; flava pyrethra, Ovid. A. A. 2, 418; saal. Cels., o. A.

Pyrgi, orum, m., (πύργοι, i. e. turres): Coloni i Etrurien, Plin. 3, 8, Liv. 36, 3, Virg.; — B) df. Pyrgensis, e, scorta, Lucil. ap. Serv. ad Virg. Aen.

10, 184; ∾ publicanus, Liv. 25, 3; – . Pyrgenses, ium: Indvaanerne af Byen P., Plin. 4, 10. — pyrgis, is, f., ligesom cynoglossa: Hundetunge, etslags Plante, Appul. — Pyrgo, us, f.: Amme for K. Priamus's Børn; vid. Virg. Aen. 5, 645: Pyrgo, tot Priami natorum regia nutrix, etc. — pyrgus, i, m., πύργος, (i. e. turricula): etslags taarnformet, med Affatser forsynet Tragt paa Siden af Spillebrettet, hvorigiennem de af Begeret (fritillus el. phimus) udrystede Terninger faldt ned i Brettet, Sidon.

Pȳriphlĕgĕthon, ontis, m., Πυριφλεγέθων, (Ildbrændende): Navnet paa en Flod i Underverdenen, sædv. Phlegethon, Tertull., Arnob. — pȳrītes, ae, m., πυρίτης; I) Fyrsten el. Flintesten, Plin. 36, 30; — II) Jernkis el. Svovelkis el. Markasit, ibd.; — III) en Møllesten, ibd. — pȳrītis, īdis, f., πυρῖτις: en os ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 73.

pȳrŏcŏrax, acis, m., f. und. pyrrhocorox. — Pȳrōis el. Pȳroeis, entis, m., Πυρόεις, (ildlig); I) Planeten Mars, Colum. (poëta) 10, 290; — II) en af Solens Heste, Ovid. Met. 2, 153. — pȳrŏpoecĭlos, lapis, πυροποίκιλος: en Porphyrart, Plin. 36, 13. — pȳrōpus, πυρωπός, (der seer ud som Ild): etslags Blanding af Kobber og Guld, Guldbronze el. Bronze, Plin. 34, 20, o. Ovid. Met. 2, 2, ogs. Propert. 4, 10, 21.

1. Pyrrha, ae, o. Pyrrhe, es, f., Πύῤῥα: Datter af Epimetheus, og Gemalinde af Deucalion, Ovid. Met. 1, 350 flgd.; — B) df. Pyrrhaeus, 3, saxa, Stat. — 2. Pyrrha, ae, f., kaldtes den som Pige forklædte Achilles, Hygin. Fab. 96, Sidon. — 3. Pyrrha, ae, f.: Navnet paa en By paa Lesbos, Plin. 5, 39; — B) df. 1) Pyrrhaeus, 3, nemus, (paa Oen Lesbos), Plin. 16, 19; — 2) Pyrrhias, ădis, f., Πυῤῥιάς, pl. Pyrrhiades ··· puellae (paa Lesbos), Ovid. Her. 15, 15. — Pyrrhaeus, 3, f. und. 1.Pyrrha, ogs. und. 3.Pyrrha. — Pyrrhe, es, f., f. und. 1.Pyrrha. — Pyrrhēum, i, n.: Sted i Ambracien; vid. Liv. 38, 5: adversus Pyrrheum, quod vocant, etc.

Pyrrhĭa, ae, f.: Navnet paa en Slavinde i en Comoedie af Titinnius, Hor. Ep. 1, 13, 14. — Pyrrhĭas, ădis, f., f. und. 3.Pyrrha. — pyrrhĭcha, ae, o. pyrrhiche, es, f., πυῤῥίχη: etslags Vaabendans, hvorom f. Plin. 7, 57; men Suet. Caes. 39: pyrrhicham saltaverunt ··· principum liberi, etc., (altf. etslags Ballet, som dansedes af begge Kiøn); cf. id. Ner. 12; df. — pyrrhĭchĭārius, i, m.: en Vaabendanser, Digest. — pyrrhĭchĭus, i, m., πυῤῥίχιος, pes: Versfoden ⏑ ⏑, (sŭrŏr, ăgĕ); vid. Quintil. 9, 4, 80, oftere; – ∾ versus: som bestaaer af saadanne Fødder, Grammat. — Pyrrhĭdae, arum, m., f. und. 1.Pyrrhus.

Pyrrho, ōnis, m., Πύῤῥων: Philosoph fra Elis, samtidig med Aristoteles, og Stifter af den skeptiske Sect; – vid. Cic. Fin. 2, 11 o. 13, oftere, ogs. Gell. 11, 5; df. — Pyrrhōnēi (o. -ii, ogs. Sceptici, d. e. Tvivlere), m. o. ud. philosophi: Tilhængerne af Pyrrhus, Skeptikerne, Gell. l. c., o. Cic. d. Or. 3, 17. — pyrrhŏcŏrax, ăcis, m., πυῤῥοκόραξ: Alperavnen, en Ravneart med rødligt Næb (rostrum luteum), Plin. 10, 68. — Pyrrhonei (o. -ii), orum, f. und. Pyrrho.

1. Pyrrhus, i, m., Πύῤῥος: Søn af Achilles, og Sønnesøn af Peleus, hvf. ∾ Achillides, Ovid. Her. 8, 3, ogs. Aeacides, ibd. 7; cf. Virg. Aen. 2, 469 o. 526 flgd.; – blev sild. Konge i Epirus, vid. ibd. 3, 294 flgd.; — b) Pyrrhi Castra: Sted i Laconien, ogs. Sted i Triphylia, Liv. 35, 27, o. id. 32, 13; — B) df. Pyrrhĭdae, arum, m.: Indvaanerne af Pyrrhus's Rige i Epirus, Justin. 17, 3. — 2. Pyrrhus, i, m.: en sildigere Konge i Epirus, der ogs. ansaaes for at nedstamme fra Achilles; hvf. han ogs. „poet." heder Aeacides, vid. Cic. Div. 2, 56; – om hans Krige og Fald vid. Justin. 25, 3 flgd. — pȳrum, i, n., o. pȳrus, i, f., f. und. pirum o. pirus. — pysma, ătis, n., πύσμα: Spørgsmaal, Capella.

1. Pȳthăgŏras, ae, m., Πυθαγόρας: berømt græsk Philosoph fra Samos, omtr. 550 Aar før Chr.; – quae natura negabat Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit; vid. Ovid. Met. 15, 60 flgd.; – efter vidtløftige Reiser kom han til Croton i Italien, (efter Liv. 1, 18, und. K. Serv. Tull., efter Cic. Tusc. 4, 1, und. K. Tarqv. Sup.), hvor han stiftede den italienske Sect, men drog siden til Metapontum; vid. Ovid. l. c., ogs. Just. 20, 4, o. Cic. Fin. 5, 2; – han var den første, der kaldte sig Philosoph, Cic. Tusc. 5, 3; ogs. lærte han Sielevandringen; vid. Ovid. l. c., o. Pers. 6, 11; – hans Disciple skulde fremdeles afholde sig fra Nydelsen af Bønner, f. nedenf. Cic. Div. 1, 30; ogs. skulde de iagttage indtil 5 Aars Taushed, vid. Gell. 1, 9; om deres Bevisførelse: αὐτὸς ἔφα, ipse dixit, vid. Cic. N. D. 1, 5, o. id. Tusc. 1, 16; – endel. mærkes: litera Pythagorae el. Bogstavet Y, som bivium Pythagorae, Auson.; cf. Pers. 3, 56: Et tibi quae Samios diduxit littera ramos; — B) df. 1) Pȳthăgŏrēus, 3, Πυθαγόρειος: pythagoreisk, somnia, Hor. Ep. 2, 1, 52; ∾ pavo, (hvori hans Siel engang havde været), vid. Pers. 6, 11; — b) df. subst. Pythagorei, (sc. philosophi), Cic. d. Or. 2, 37; — 2) Pȳthăgŏrĭcus, 3, Πυθαγορικός, ligesom frgd.: pythagorisk, philosophia, Plin., libri, Liv. 30, 29; — b) df. subst.: Pythagoricis interdictum, ne faba vescerentur, (hans Disciple el. Tilhængere), Cic. Div. 1, 30; — 3) Pȳthăgŏrisso, are, v. n.: efterligner Pythagoras, hælder til hans Lære, Appul.

pȳthaula, o. pythaules, ae, m., πυθαύλης; I) som paa Fløiten blæser Melodien af Sangen til d. pythiske Apollo, Hygin. Fab. 273; — II) „overf.": som paa Theatret med Fløiten ledsager Skuespillerens Enesang el. canticum; – priusquam in orchestra pythaules inflat tibias, Varr. ap. Non.; cf. Senec. Ep. 76: quis sit pythaules bonus, etc.; df. — Pȳthaulĭcus, 3: hørende til en pythaules nr. II, Diomed.

1. Pȳthĭa, ae, f., o. 2. Pythia, orum, n., f. und. Pythius. — 1. Pȳthĭas, ae, m., f. und. Phintias. — 2. Pȳthĭas, ae, f.: Navnet paa en Slavinde, Ter. Eun., ogs. paa en Comoedie af Cæcilius, Hor. A. P. 238. — Pȳthĭcus, 3, Πυθικός, ligesom Pythius: pythisk el. delphisk, Apollo, Liv., sortes, id., divinatio, Val. Max. — pȳthĭon, i, n., (πυθίων): en Svibelart, Plin. 19, 30.

Pȳthĭus, 3, Πύθιος: pythisk el. delphisk el. apollisk; – ∾ Apollo, Cic. Off. 2, 22; ligel. ∾ deus, (i. e. Apollo), Propert.; ogs. ∾ incola, Hor. Od. 1, 16, 6; – ∾ oraculum, Cic. Div. 1, 1; ∾ regna, Propert. 3, 11, 52, (i. e. Delphi); — II) subst.; A) Pythia, ae, f., ἡ Πυθία, Nep. Milt. 1, o. Cic. Div. 1, 19: Apollo's Præstinde el. Prophetinde i Delphi, der, siddende paa den hellige Trefod, begeistredes af Guden, og saaledes meddelte de Spørgende Orakelsvar; — B) Pythia, orum, n., τὰ Πύθια (sc. ἱερά): Kamplege, som hvert fierde Aar holdtes ved Delphi til Ære for den pythiske Apollo; vid. Ovid. Met. 1, 447; f. ogs. und. Python; – men qui Pythia cantat Tibicen, didicit prius etc., Hor. A. P. 414, (f. qui in ludis Pythiis cantat etc.); ligel. superari ab aliquo Pythiis (f. in certamine Pythio), Plin. 35, 35.

1. Pȳtho, us, f., Πυθώ: det ældste Navn paa den Egn ved Parnassus, hvor Byen Delphi laa; sild. ogs. paa Byen selv, Lucan. 5, 134; Delphica Pytho, Tibull. 2, 3, 21. — 2. Pȳtho, onis, m.: som Mandsnavn, Liv. 44, 12. — Pȳthon, ōnis, m., Πύθων: den store Slange ved Delphi, som Guden Apollo betvang med sine Pile, og hvorefter han har Tilnavnet Pythius, vid. Ovid. Met. 1, 438 flgd., o. id. ibd. 460.

— pȳthōnĭcus, 3, πυθωνικός: spaaende; df. sild. forhexende, Tertull. — pȳthōnĭon, i, n., πυθώνιον: == dracontea el. Drageurt, Appul.

pȳtisma, ătis, n., πύτισμα: Vin, som man til Prøve tager i Munden og spytter ud; - conviviis, quod puculis et pytismatis (f. -atibus) effunditur, etc., Vitruv. 7, 4; cf. Juvenal. 11, 173. — pȳtisso, are, v. n., πυτίζω: tager i Munden og spytter ud; - pytissando modo mihi Quid vini absumpsit? Ter. Heaut. 3, 1, 48.

pyxăcanthus (-os), i, c., πυξάκανθα: etslags Torn, germ. Buxdorn, Plin. 12, 15. — pyxăgăthus, i, m., (πὺξ ἀγαθός, Hom.): dygtig Næveſægter (pugil), Martial. 7, 57. — pyxĭdātus, 3: i Form af en pyxis; - ∾ commissurae tuborum, Plin. 31, 31. — pyxĭdĭcŭla, ae, f., dem. af pyxis: liden Bøsse el. Daase, navnl. til Salve, Cels. — pyxĭnum, i, n., πύξινον, (sc. collyrium), ligesom Buxbomsalve, (der neml. pleiede at opbevares paa Buxbomdaaser), Cels.

pyxis, (puxis, Scrib.), ĭdis, f., πύξις; I) „egenl.": Bøsse el. Daase af Buxbom; ogs. af anden Materie, vid. Quintil. 8, 6, 35; - ∾ aurea, Suet., aerea, stannea, Plin.; - men ∾ veneni, Cic. Coel. 25; hvf. Juvenal. 13, 25: partos gladio vel pyxide numos, (i. e. veneno); - navnl. høre ogs. pyxides til mundus muliebris el. til Toilettet, Martial. 9, 38, oftere; — II) „overf.", pyxis ferrata: etslags bøsseformet hult Jern paa Enden af Morterstøderen, Plin. 18, 29.

Q.

Q, q, det 16de Bogstav i d. latinske Alphabet, og staaer altid m. flgd. „u" foran en Vocal; - det er efter Quintil. 1, 4, 9, at sammenligne med Grækernes Koppa (Ϙ), men er efter nogle sammendraget af cu, (vid. Freund.); — bb) hertil kan mærkes; a) d. latinske „q" svarer ofte til Grækernes „π"; - saal. er quinque, equus, sequor, svarende til Græskens: πέντε (πέμπε), ἵππος, ἕπω; undert. svarer „q" ogs. til „τ"; saal. er quis, quid: Græskens τίς, τί, (Oskernes pit); -que er Græskens τε, quatuor, d. græske τέτταρα, (d. oskiske petora); — b) som Abbreviatur staaer Q. (el. Qu.) oftest f. Fornavnet Quintus, ogs. undert. f. Quaestor, osv.; navnl. ogs. f. -que i Forbindelsen: S. P. Q. R., (i. e. Senatus populusque Romanus).

quā, adv., [abl. fem. af qui]; I) „egenl." o. localt: paa hvilken Side, hvor; - ad omnes introitus, qua adiri poterat in fundum, etc., Cic. Caecin. 8; qua (arx) ad meridiem vergit, Nep. Cim. 2; si qua opus esset, Caes. B. G. 2, 8; Plurima qua silva est, etc., Ovid. Met. 14, 361; men Liv. 10, 12: incerti, qua victoria data esset, (paa hvilken af Siderne); cf. id. 10, 28; - men qua longissime prospectari poterat, (hvorfra), Tac. Ann. 3, 1; men Qua gressum extuleram (hvorad), etc., Virg. Aen. 2, 753; men vagari, qua velit (til hvilkensomhelst Side), Cic. d. Or. 1, 16; men qua visus erat, (saa langt man kunde see), Sall. Jug. 101; cf. Ovid. Met. 1, 241: qua terra patet, fera regnat Erinnys; — II) „overf."; A) partitivt; - qua ··· qua: dels ··· dels, saavel ··· som ogsaa; - rapere ··· qua sacrum, qua publicum, Plaut. Trin. 4, 3, 37; qua dominus, qua advocati, Cic. Att. 2, 19; — B) saavidt el. forsaavidt; - non ultra attingere externa, nisi qua Romanis cohaerent rebus, Liv. 39, 48; ligel. qua competent ··· qua repugnabunt, Quintil. 4, 1, 17; cf. Tac. Ann. 6, 10, o. Virg. Aen. 12, 147; — C) paa hvilken Maade, hvorledes; - numquid tute prospexti tibi, Quid fieret? qua fieret? etc., Ter. Ad. 4, 5, 55; Si qua fata sinant, Virg. Aen. 1, 18; ligel. qua possit, Cic. Phil. 6, 3; Qua licet, Ovid. Pont. 2, 4, 34; cf. Virg. Aen. 11, 293.

quăcumque, (in tmesi: qua porro cumque, Lucr. 1, 509), adv.; A) „alm.": hvor end el. hvorsomhelst, overalt hvor; - quacumque iter fecit, Cic. Verr. 1, 16; quacumque custodiant, Liv. 24, 2; — B) „bes."; 1) hvorfra end, fra hvilkensomhelst Side; - hujus (Amulii) erat Minerva (Minervabillede) spectantem spectans, quacumque aspiceretur, Plin. 35, 37; — 2) hvorsomhelst hen; - quacumque nos commovimus, ad Caesaris acta revocamur, Cic. Att. 14, 17; — 3) paa hvilkensomhelst Maade; - Quod nisi me quacumque novas incidere lites Ante sinistra cava monuisset ab ilice cornix, etc., Virg. Ecl. 9, 14.

quādamtĕnus el. quadantenus, (ogs. in tmesi: quadam ··· tenus), adv., [quidam, tenus]; I) „egenl.": indtil et vist Punkt, saa vidt el. saa langt; - Est quadam prodire tenus, si non datur ultra, Hor. Ep. 1, 1, 32; — II) „overf.": med et vist Hensyn, paa en Maade, i nogen Grad, odl.; - citreis odor acerrimus, sapor asperrimus, quadamtenus et cotoneis, Plin. 15, 33; cf. id. 24, 76, oftere, ogs. Gell. 17, 21.

Quādi, orum, m.: germanisk Folk i d. nuv. Mähren, Tac. Germ. 42 flgd., Eutrop. 8, 6. — quadra, ae, f., [quadrus, quatuor]: en Firkant; A) „alm."; - qui locus gradibus in quadram formatus est, Fest. s. v. Romanam portam, p. 262, (Müll.); — B) „bes."; 1) i Architecturen; a) det nederste og største Membrum el. Led af Søilestolens Fodgezims, Grundstenen el. Pladen, Vitruv. 3, 3; — b) ethvert mindre Membrum, der tiener til Forbindelse af tvende større, id. ibd.; — 2) Spisebordet, der ordenl. var firkantet, Varr. L. L. 5, 25; men Virg. Aen. 7, 115: patulis nec parcere quadris, (om de Brødskiver el. Fladbrød, der brugtes for Tallerkener); - df. Juvenal. 5, 2: aliena vivere quadra, (som Snyltegest at leve ved fremmed Bord); — 3) firkantet Stykke; - ∾ casei, Martial. 12, 32, panis, Senec.; cf. Hor. Ep. 1, 17, 49.

quadrāgēnārius, 3: som har el. holder 40 i sit Slags; - ∾ pupillus, (som endnu i sit 40 Aar holdes umyndig), Senec. Ep. 25; men ∾ fistula, Vitruv., Frontin., (hvis Blik holder 40 Tommer); ∾ dolium, Cato, (hvorpaa der gaaer 40 congii); af — quadrāgēni, ae, a, num. distr. af quadraginta; I) „egenl.": hver 40, el. 40 til el. paa hver; vid. Cic. Verr. 1, 56; octoginta confecit centurias, quadragenas seniorum, etc., Liv. 1, 43; cf. id. 38, 38; — II) ogs. undert. f. quadraginta, navnl. i en Talrække; saal. Colum. 5, 2: septuagies centeni quadrageni fiunt novem millia et octingenti.

*quadrāgēsĭmus, 3, num. ord. til quadraginta: den el. det 40de; - ∾ pars, Cato; nono et quadragesimo die, Varro; — II) subst., quadragesima (sc. pars), Suet. Calig. 40; — B) „bes." er ogs. quadragesima: etslags Skat el. Afgivt; vid. Suet. Vesp. 1: publicum quadragesimae in Asia egit; cf. Tac. Ann. 13, 51; — b) eccles. ogs.: 40 Dages Faste, Hieronym.; o. — quadrāgies, adv.: 40 Gange, Aur. Vict. d. Vir. Ill. 47; - sestertium ter et quadragies, (d. e. 4,300,000 sestertiorum), Cic. Flacc. 13; saal. ogs. ud. sestertium, Liv. 38, 55; af — quadrā-

ginta, adj. indecl. num. card., τεσσαράκοντα, 40; – annos natus magis quadraginta, Cic. R. Am. 14; Quatuor quadraginta···minae, Plaut. Most. 3, 1, 102.

quadrangŭlātus, 3: firkantet, turris, Tertull.; af — quadrangŭlus, 3, [quatuor, angulus, i]: firkantet el. firvinklet, figura, Plin., caulis, id.

quadrans, tis, m., [quatuor]; I) „alm.": en Fierdedel; – ∾ diei noctisque, Plin. 18, 57; ∾ operae, Colum. 2, 4; — II) „bes."; A) Fierdedelen af ethvert Helt el. af enhver Masse; – creditoribus quadrantem solvi, Vell. 2, 23; heres ex quadrante, (til en Fierdedel af Formuen), Suet. Caes. 83; — B) den Fierdedel af en As som Mønt, el. 3 unciae; – quadrans ante teruncius vocatus ▪ tribus unciis, Plin. 33, 13; nota (d. e. Preg) in triente et quadrante rates, id. ibd.; – Et quadrans mihi nullus est in arca, Martial. 2, 44; – ogs. at mærke som den laveste Badepris, Hor. Sat. 1, 3, 137, o. Juvenal. 6, 447; — C) som Rente: Fire af Hundrede; – pro ea pecunia computari cum eo usuras quadrantes, Digest.; — D): = quarta pars jugeri, vid. Colum. 5, 1; — E) som Vægt: en Fierdedel Pund; – Mittebas libram; quadrantem, Garrice, mittis, Martial. 11, 105; – ogs. tilføies pondo; amomi pondo quadrans, Colum. 12, 20; — F) som Maal for flydende Sager: = quarta pars sextarii: = tres cyathi; – Quadrantem duplica de seniore cado, Martial. 9, 94; ∾ vini, Cels.; — G) som Længdemaal: = quarta pars pedis, Gell. 3, 10.

quadrantal, ālis, n., s. und. flgd. — *quadrantālis, e: som holder en Fierdedel af et vist Maal; – mensa ··· crassitudine quadrantali, (af ¼ Fods Tykkelse), Plin. 13, 29; — II) df. subst. quadrantal (f. quadrantale), is, n.; A) sc. vas, sædv. amphora: = 8 congii el. 48 sextarii; vid. Cat. ap. Fest. p. 258, (Müll.); men comisk: Capit quadrantal (haec anus), Plaut. Curc. 1, 2, 15; cf. Plin. 14, 16; — B) Terning el. Cubus, Gell. 1, 20; o. — quadrantārĭus, 3: betegnende el. kostende en Fierdedel, navnl. af en As; – ∾ res, (et saadant Bad), Senec. Ep. 86; men ∾ mulier, Cic. Coel. 26, (som lader sig nøie med en quadrans); cf. Quintil. 8, 6, 53.

*quadrātārĭus, i, m.: en Stenhugger, Sidon.; o. — quadrāte, adv.: i en Firkant; df. „overf.": firfold el. firegange; – Ternaque bis senis quadrate fingere signis, Manil. 2, 295, inc., (al. quadrata effingere etc.); — [quadratus]. — *quadrātĭo, onis, f.: en Firkant; – quadrationis anguli, Vitruv. 4, 3; o. — quadrātūra, ae, f.: at forme til en Firkant; – ∾ circuli, (dens Qvadrering), Appul.; – df. ogs. Firkant el. firkantet Stykke, Vopisc.; — [quadro]. — quadrātus, 3, partic. o. adj. af quadro.

quadrīdens, tis, adj., [quatuor, dens]: med fire Tænder; – ∾ rastri, Cato. — quadriduum, s. und. quatriduum. — quadrĭennis, e, [quatuor, annus]: fireaarig, fire Aar gammel, Aur. Vict. epit. 45; df. — quadrĭennĭum, i, n.: Tid el. Tidsrum af fire Aar; – quem (fundum) quadriennium possedit Caesennia, Cic. Caecin. 7; quadriennio post, id. — *quadrĭfārĭam, adv.; I) firfold, i fire Dele, dispertire, Varro; cf. Suet. Vitell. 13; conjurati quadrifariam se diviserunt; pars etc., Liv. 38, 1; — II) „fig.": paa en firfold Maade; df. i el. med fire Betydninger, accipere, Digest.; o. — quadrĭfārĭter, adv.: = frgd. no. II; – proavus quadrifariam intelligitur, Digest.; — [quatuor].

quadrīfĭdus, 3, [quatuor, findo]; I) „egenl.": firspaltet el. firkløvet el. firdelt; – Quadrifidasque sudes et acuto robore vallos etc., Virg. Ge. 2, 25; cf. id. Aen. 7, 509: Quadrifidam quercum cuneis ut forte coactis Scindebat, (i fire Dele); ∾ ridicae, Colum.; — II) „poet. overf.": firdelt, labor, Claudian. — quadrĭfīnālis, e: som betegner fire Grændser, arca, Innocent. ap. Goes.; af — quadrĭfīnĭum, i, n., [quatuor, finis]: Sted, hvor fire Grændser støde sammen, id. ibd.

quadriflŭvĭum, i, n., [quatuor, fluvius]: firdobbelt Flod el. Strøm; men alene „overf.": firdobbelt Udbredelse af Træets Aarer, Vitruv. 2, 9. — quadriflŭus, 3, [quatuor, fluo]: med fire Strømme el. Arme, amnis, Prudent. — quadrĭfŏris, e, [quatuor, fores]: med fire Døre el. Aabninger, nidus, Plin. 11, 24; men ∾ januae, (d. e. krydsvis brækkede), Vitruv. 4, 6. — quadrifrons, tis, adj., [quatuor, frons]: med fire Pander el. Ansigter, Janus, Augustin.

quadrīga, ae, f.; oftest pl., quadrigae, arum; [f. quadrijugae, af quatuor, jugum]; I) „egenl."; A) „alm.": Firspand el. Spand af fire, navnl. af fire Heste; – duabus admotis quadrigis etc., Liv. 1, 28; ∾ Potniades (sc. equae), Virg. Ge. 3, 268; – navnl. brugtes quadrigae i Veddeløbene paa Cirkus; quadrigas agitare, Suet. Caes. 39; curru quadrigarum vehi, Cic.; men om Firspandets Opfinder, Erichthonius, vid. Plin. 7, 57; cf. Virg. Ge. 3, 113; men Cic. N. D. 3, 23, tillægges denne Opfindelse Minerva; – „poet." tillægges quadrigae ogs. Solguden, ligel. Aurora og Nox; vid. Plaut. Amph. 1, 1, 266, ogs. Virg. Aen. 6, 535, o. Tibull. 3, 4, 17; – undert. ogs. in sing.; Est, quibus Eleae concurrit palma quadrigae, Propert. 3, 7, 17; cf. Plin. 36, 4, 10; – ogs. om andre Dyr; unae quadrigae (asinorum), Varro; camelorum quadrigae, Suet. Ner. 11; — B) „bes.": en firspændt Vogn; – quadrigae falcatae, Liv. 37, 41; ogs. in sing.: impulsu quadrigae etc., Suet. Vitell. 17; — II) „fig."; A) „overf.": enhver Sammensætning el. Sammenparring af fire; – quadrigae tyrannorum, vid. Vopisc. Prob. in fine; – ogs. om Begreber; initiorum quadrigae: locus et corpus, tempus et actio, Varro; — B) „alleg." f. Heftighed el. Iver, Hurtighed el. Skyndiug; – navibus atque Quadrigis petimus bene vivere, (til Vands og til Lands, paa alle Maader, med al vor Stræben), Hor. Ep. 1, 11, 28; cf. Cic. Qu. Fr. 2, 15; men Plaut. Asin. 2, 2, 12: si etc., Numquam edepol quadrigis albis indipiscet postea, (saa vil han ikke faa let osv.); men irarumque effunde quadrigas, (lad din Harme frit Løb), Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. 12, 499; men Petron. Sat. 64: Jam quadrigae meae decucurrerunt, ex quo etc., (med min Glæde el. Styrke er det ude, fra den Tid osv.).

quadrīgămus, i, m., (quatuor, γάμος): som firegange har været gift el. Ægtemand, Hieronym. — 1. quadrīgārĭus, 3, [quadrigae]: hørende til et Firspand el. til en firspændt Vogn; — B) df. subst. quadrigarius, i, m., (sc. auriga): som kiører et Firspand paa Cirkus, Varro; in victoria (Sullae) quadrigarius, Cic. frgm. ap. Ascon.; cf. Suet. Ner. 16; — b) df. quadrigarius, 3: hørende til en saadan Kapkiører, habitus, Suet. Calig. 19. — 2. Quadrīgārĭus, i, m., Qu. Claudius: romersk Historieskriver, samtidig med Sisenna, Vell. 2, 9; af ham haves alene Brudstykker hos Gell. o. A.; ogs. anføres han ofte af Liv. — quadrīgātus, 3, numus, Liv. 22, 58: betegnet el. preget med en quadriga; cf. Plin. 33, 13: nota argenti fuere bigae atque quadrigae; et inde bigati quadrigatique dicti. — quadrĭgĕmĭnus, 3, [quatuor]: firdobbelt, cornua, (fire Horn), Plin. 8, 35. — quadrigēni, ae, a, s. und. quadringeni. — quadrīgŭla, ae, f., dem. af quadriga: lidet Firspand (som Afbildning); in pl., Cic. Fat. 3; in sing., Plin. 34, 19, 22.

*quadrĭjŭgis, e: firspændt; – ∾ equi, (som udgiøre et Firspand), Virg. Aen. 10, 571; ∾ currus (pl.), Appul.; o. — quadrĭjŭgus, 3, ligesom frgd.: firspændt; – ∾ equi, Ovid. Trist. 4, 2, 54; ogs. absol. quadrijugi (sc. equi), id. Met. 2, 168; men Quadrijugo vehitur curru, Virg. Aen. 12, 162;

∾ certamen, (i. e. quod fit quadrijugis), Stat. Theb. 6, 370; — [quatuor, jugum].

quadrilătĕrus, 3, [quatuor, latus, ĕris]: firsidet, Frontin. — quadrilibris, e, [quatuor, libra]: som har el. veier fire Pund, aula, (i. e. olla), Plaut. Aul. a. 5, v. 2. — quadrimănis, e, o. quadrimănus, 3, [quatuor, manus, us]: med fire Hænder, Jul. Obsequ. — quadrīmātus, us, m., [quadrimus]: Alder af fire Aar, Colum., Plin. — *quadrimenstrŭus, 3: == flgd., Cod. Just.; o. — quadrimestris, e: for el. i fire Maaneder; - ∾ consulatum gerere, Suet. Ner. 14; — [quatuor, mensis]. — quadrimŭlus, 3, dem. af flgd.; - ∾ parvulus, Plaut. Capt. 5, 3, 4; cf. id. Poen. prol. 85. — quadrīmus, 3, [quatuor]: fireaarig, infans, Liv. 27, 37; - ogs. om Dyrene; ∾ bos, Varro, taurus, Plin.; - ogs. om Ting: ∾ merum, Hor.; men quadrima (sc. die: efter en fireaarig Termin), Digest.

quadringēnārius, 3: hver bestaaende af 400; - ∾ cohortes, Cic., Liv., (som hver har 400 Mand); af — quadringēni, ae, a, num. distr. til quadringenti: hver 400, el. 400 til el. paa hver; - singuli apparatus quadringenis millibus numum constiterunt, Suet. Vitell. 13; cf. Liv. 8, 11. — *quadringentēni, ae, a: == frgd., Vitruv.; cf. Plin. 8, 68; o. — quadringentēsimus, 3, num. ord.: d. 400ste; - ∾ annus, Liv. 5, 45; af — quadringenti, ae, a., [quatuor, centum]: 400; - ∾ millibus empta securicula, Martial. 14, 35; ∾ annos etc., Cic. Pis. 5; - men absol., quinque tabernae Quadringenta parant (sc. sestertia), Juvenal. 1, 106; df. — quadringenties, adv.: 400gange; - HS. (i. e. sestertium) quadringenties accepisse te arguo contra leges, (40 Millioner Sesterzer), Cic. Verr. 2, 10; cf. id. Phil. 2, 37. — quadrīni, ae, a, [quatuor], Biform af quaterni: hver fire el. fire til hver, Varr. L. L. 8, 30; trinis aut quadrinis diebus, Plin.; febris quadrini circuitus, id. 7, 51; ∾ cardines, Arnob.

quadrīpartio, (ivi), ītum, 4, v. a., [quatuor, pars]: deler i fire Parter el. Dele, men som verb. fin. alene efterel.; vid. Dict. Cret. 1, 19; — II) df. partic. o. adj., quadrīpartītus, (-pertitus, Quintil.), 3: som er delt i fire Parter el. Stykker, firdelt el. firfold; - ∾ distributio totius accusationis, Cic. Verr. 1, 12; quadripartito exercitu, Tac.; - men abl. quadripartito, som adv.: i fire Dele el. Stykker, locare, Colum.; df. — quadrīpartītio, onis, f.: Inddeling i fire Dele, Varr. L. L. 5, 1. — quadripedus, s. und. quadrupedus. — quadrīpertitus, 3, s. und. quadripartio. — quadripes, etc., s. und. quadrupes.

quadrirēmis, is, f., [quatuor, remus], sc. navis: et med fire Rader Rorbænke forsynet Skib, en Qvadrireme; - egreditur in ··· quadriremi ··· e portu, Cic. Verr. 5, 33; cf. Plin. 7, 57, (ogs. Lucan. 3, 530). — quadrisēmus, 3, [quatuor, σῆμα, i. e. signum]: med fire Stavelser el. Tidsdele, Capella. — quadrivium, i, n., [quatuor, via]; I) ligesom Firvei, d. e. Korsvei, Juvenal. 1, 64; Nunc in triviis et angiportis etc., (paa Gader og Stræder), Catull. 58; — II) sild. „overf." bruges quadrivium f. quator artes mathematicae, (arithmetica, musica, geometria, astronomia), Boëth. Arithm. 1, 1.

quadro, avi, atum, 1, v. a. o. n., [quadrus]; I) act.; A) „egenl.": gjør firkantet; - ad unguem quadrari, (om Tømmer), Colum. 11, 12, (der dog ogs. „overf." kan hede, at afpasses dertil); ligel. ibd.: per quadrata dolare materiam, (i Firkant el. passende); — B) „overf.": at gjøre til rette, bringe til at passe; - quadrandae orationis industria, Cic. Orat. 58; men Hor. Ep. 1, 6, 35: quae pars quadrat acervum, (i. e. perficit el. consummat); — II) neutr.: at være firkantet; df. „overf.", (ligesom firkantede Stene i el. til Bygninger): at passe dertil el. til hinanden; saal. „poet." om en Træplantning, vid. Virg. Ge. 2, 277; men ∾ eam conjunctionem etc., Cic. d. Or. 3, 44; men omnia in istam quadrant, id. Coel. 29; ∾ ad multa, id. Att. 4, 18; men quoniam tibi ita quadrat, (da du saa vil have det), id. Brut. 11; — B) „bes." om en Regning: at træffe sammen, at stemme overens; - quomodo sexcenta eodem modo quadrarint, Cic. Verr. 1, 36; — III) partic. quadratus, 3, sædv. som adj.; A) „egenl.": firkantet; - quadrata basis, Varro; ∾ pes, (Qvadratfod), Plin.; ∾ saxum, Liv. 10, 23, ogs. ∾ lapis, Plin., (Qvadratstene); ∾ literae, (store el. Versalbogstaver), Petron. Sat. 29; - ∾ statura, (firskaaren), Suet. Vesp. 20; ogs. ∾ corpus, Cels.; - ∾ agmen, (som paa Marschen former en Firkant), vid. Cic. Phil. 13, 8, o. Sall. Jug. 105; - ∾ numerus, (Qvadrattallet), Gell. 1, 20; men ∾ versus, (med 8 Led el. Fødder), id. 2, 29; men quadrata Roma, (det ældste Rom paa Palatinerhøien), hvorom s. Fest. p. 258, (Müll.); — bb) df. subst.; a) quadratum, i, n.; α) Qvadrat el. Firkant; men mutat quadrata rotundis, „alleg." om den Vægelsindede, Hor. Ep. 1, 1, 100; de dimensione quadrati (interrogare), Cic. Tusc. 1, 24; in quadratum, (i Firkant), Plin. 18, 51; — β) i Astronomien betegner quadratum: en Fierdedel el. tre Tegn af Zodiaken; - luna in quadrato solis dividua est, Plin. 2, 16; — B) „overf.": passende; - levis et quadrata, sed virilis tamen compositio, Quintil. 2, 5, 9; — not.: subst. quadrans, tis, vid. s. l.

quadrŭla, ae, f., dem. af quadra: liden Firkant, Solin. — quadrum, i, n., [quatuor]; I) „egenl.": Qvadrat el. Firkant; - perticae dolantur in quadrum, Colum.; — II) „overf.": redigere in quadrum numerumque, (bringe i god Orden), Cic. Orat. 61; cf. ibd. 70. — quadrŭpĕdans, tis, adj., [quadrupes]: gaaende paa Fire, navnl. om Hesten: galopperende, Plaut., Plin.; men om Hovslagets Lyd, Virg. Aen. 8, 596: Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula terram; — II) df. subst.: den galopperende Hest, id. ibd. 11, 614: perfractaque quadrupedantum (gen.) Pectora etc. — quadrŭpĕdus, 3, sild. Biform af quadrupes: firfoddet; df. ∾ gradu, (krybende paa Fire), Ammian.; men ∾ cursu, (i Galop), Fronto.

quadrŭpes, (ogs. quadripes), ĕdis, adj., [quatuor, pes]: med fire Fødder, firfoddet; - ∾ equus, Enn. ap. Gell. 18, 5; ∾ cursus, Appul.; — II) oftest subst.: firfoddet Dyr, Dyret; a) masc.; - inter te atque inter quadrupedem aliquem nihil interesse etc., Cic. Parad. 2; — b) fem.; - bovem aut aliam quamvis quadrupedem etc., Cato; ∾ nulla, Virg. Ecl. 5, 25; — c) neutr.; - (crocodilus), quadrupes malum, etc., Plin. 8, 37; ceteraque quadrupedia, Colum. 11, 2; — B) ogs. om Mennesker, (naar deres Arme betragtes som Forben); - Cura asservandum vinctum; atque audin'? quadrupedem constringito, (firbind ham), Ter. Andr. 5, 2, 24; ligel. (homines) quadrupedes cavea coërcere, Suet. Calig. 27.

quadruplāris, e, [quadruplus]: firfold; - numerus duplaris, triplaris, quadruplaris, Macrob. Somn. Scip. 1, 19. — quadruplātor, (ogs. quadripl.), oris, m., [quadruplo]; I) „egenl.": som gjør firfold, Appul.; — II) oftest „overf."; A) „alm.": som mangfoldiggjør, som forstørrer; - ∾ beneficiorum suorum, (som hæver dem langt over deres sande Værd), Senec. Benef. 7, 25; — B) „bes."; 1) Toldforpagter, der nyder en Fierdedel af Tolden, Sidon.; — 2) en Anklager el. Denunciant, der erholder en Fierdedel af den paaklagede Gjenstands Værdi; df. Chicaneur el. Lovtrækker, odl.; - quadruplatorum deterrimus etc., Cic. Verr. 2, 8; cf. Liv. 3, 72; s. ogs. Paul. ex Fest. p. 259, (Müll.).

quadruplex, icis, adj., [quatuor, plico]; I) „egenl.": firfold, firdobbelt, ordo (navium), Liv. 30, 10; pecuniam quadruplicem abs te ··· auferam, Plaut. Curc. 5, 2, 21; men ∾ judicium (centumvirorum, neml. som delt i fire Kamre el. Sectioner), Plin. Ep. 1, 18; — II) „poet." f. fire; - ∾ stellae, Cic. Arat. 92.

quadruplicātio, onis, f., [quadruplico]; - ∾ numeri, Capella, (Multiplicering med fire). — quadruplicāto, som adv., f. und. flgd. — quadrŭplico, avi, atum, 1, v. a., [quadruplex]: firfoldiggiør el. firdobbler; - lucrisque quadruplicavit rem meam, etc., Plaut. Stich. 3, 1, 4, (om Mercurius); — b) df. quadruplicato, som adv.: for firdobbelt Pris, emere, Plin. 14, 5; men quadruplicato digredi a sole, (fire-gange saa langt), id. 2, 14.

*quadruplo, (avi), atum, 1, v. a.: firfoldiggiør; quadruplicatus numerus, Digest.; - df. i Retssproget: betaler el. erstatter det Firdobbelte, ibd.; — quadrŭplor, ari, v. dep. n.: at være en Angiver el. Chicaneur, (f. und. quadruplator nr. B, 2); - Neque quadruplari me volo, Plaut. Pers. 1, 2, 10; af — quadruplus, 3, τετραπλοῦς, [quatuor], ligesom quadruplex: firfold el. firdobbelt; - ∾ strenam de manu reddere, Suet. Tib. 34; ∾ pretium, Appul.; — II) subst., quadruplum, i, n.: det Firdobbelte; - ∾ furem dupli condemnari, feneratorem quadrupli, Cato; judicium se in aratorem in quadruplum daturum, Cic. Verr. 3, 13; ligel. condemnatio in quadruplum, Digest.; ogf. actio quadrupli, ibd.; - quadruplo major, Plin. — *quadrus, 3: firkantet; - ∾ terminus, auct. d. Lim. ap. Goes.; — not.: subst. quadra, ae, o. quadrum, i, vid. ss. ll.; o. — quadrŭus, 3: firkantet; - Errabam riguis per quadrua compita in hortis, Auson. Idyll. 14, 5; - men ∾ vis, (firfold), Prudent.; — [quatuor].

quaerīto, are, v. a., intens. af quaero; I) „alm.": søger el. leder derom el. derefter; - Marique terraque usque quaque quaeritat (eas), Plaut. Poen. prol. 105; cf. id. Men. 2, 1, 15; ∾ hospitium ab aliquo, (bede nogen om Husly), id.; lana ac tela victum quaeritans, Ter. Andr. 1, 1, 48; — II) „bef.": søger at erfare, spørger meget derom; - quid tu id quaeritas, Plaut. Rud. 1, 2, 22; haec cur (ea) quaeritet, Ter. Eun. 3, 3, 17.

quaero, sivi o. ii, situm, 3, v. a., [af den ældre Form quaeso]; I) „egenl.": søger, opsøger, gaaer el. leder derefter; - Te ipsum quaerebam, Chreme, Ter. Heaut. 4, 8, 3; men Cic. Verr. 5, 27: quaeri in lautumiis; men Marsis quaesitae montibus herbae, (der ere opledte el. samlede der), Virg. Aen. 7, 758; men om Hanen: ∾ escam in sterquilinio, Phaedr. 3, 12; — B) „bef."; 1) søger, søger at naae el. erhverve; - ∾ victum vulgo, Ter. Heaut. 3, 1, 38; qui honeste rem quaerunt mercaturis faciendis, Cic. Parad. 6, 3; - ogf. absol., contrivi in quaerundo vitam etc., Ter. Ad. 5, 4, 15; men Liberorum quaerundorum causa etc., Plaut. Capt. 4, 2, 9; — 2) søger det Manglende, mangler el. savner; - ut in uberrima Siciliae parte Siciliam quaereremus, Cic. Verr. 3, 18; ∾ Phoebi comam, Tibull.; ∾ amnes, Stat.; — II) „fig."; A) „alm.": søger derefter, tænker derpaa, giør mig Umage derfor; - Dum id quaero, tibi qui filium restituerem, Ter. Heaut. 3, 1, 83; cf. Sall. Catil. 34; ∾ fugam, Cic., remedium ad aliquam rem, id. Cluent. 9; - „poet." ogf. c. inf., Ovid. Trist. 5, 4, 7; men id. Am. 1, 8, 51: Aera nitent usu, vestis bona quaerit haberi; — B) „bef."; 1) søger at faae el. erholde, søger el. stræber derefter; - ∾ sibi laudem, Ter., salutem alicui malo, id. Ad. 3, 2, 2; ∾ pudentem exitum suae impudentiae, id. Verr. 1, 1; ∾ invidiam in aliquem, id. Rab. Post. 17; — 2) m. Tings- og Begrebssubjecter: at have nødig, at behøve, requirere; - ne ··· lites ex limitibus judicem quaerant, Varr. R. R. 1, 15; nego esse quicquam ··· dictum, quod cujusquam oratoris eloquentiam quaereret, Cic. Verr. 1, 10; cf. Liv. 8, 30; — 3) søger at erfare, spørger el. udspørger; m. ab el. de el. ex; - quum ab iis saepius quaereret (sc. rem), Caes. B. G. 1, 32; cf. Nep. Dion 2; - quaerebat paulo ante de me, quid etc., Cic. Pis. 9; cf. Liv. 4, 40; men Ovid. Pont. 4, 3, 18: Cura tibi de quo quaerere nulla fuit; - quaerit ex eo solo, quae etc., Caes. B. G. 1, 18; — b) ogf. m. blot Objects- el. Relativsætning; - quaero enim, num possit ··· dici etc., Cic. d. Or. 1, 14; cf. id. Caecin. 5, ogf. id. d. Or. 1, 40; quaesiturum, unum coelum esset, an innumerabilia, Cic. Fam. 9, 26; — 4) retligen at undersøge, at anstille en Undersøgelse; - ∾ de pecuniis repetundis, Cic., de morte alicujus, id. Mil. 22; men ∾ de servis in dominos, (pinligen at forhøre dem), id. R. Am. 41; ogf. ∾ aliquid per tormenta, Suet. Tib. 58; men quicquid in controversiam veniat, in eo quaeri solere, etc., Cic. d. Or. 1, 31; — 5) hertil mærkes endnu; a) si quaeris, si quaerimus, (hvis man ret undersøger Sagen, oprigtigt talt, i Sandhed el. virkeligen, odl.); - omnino, si quaeris, ludi fuerunt apparatissimi, Cic. Fam. 7, 1; cf. id. d. Senect. 18; ligel. si verum quaeris, id. Fam. 12, 8; — b) noli quaerere! ogf. quid quaeris? kort og godt, med et Ord, odl.; - vid. Cic. Fam. 4, 4, o. id. ibd. 3, 1; — III) partic. quaesītus, 3, ogf. som adj. o. subst.; A) søgt el. udsøgt, overordenlig, besynderlig; - leges quaesitiores, (opp. simplices), Tac. Ann. 3, 26; cf. id. ibd. 57; men quaesitissimi honores, id. ibd. 2, 53; — B) til det Værre og i Modsætning af det Naturlige: søgt, kunstlet, affecteret; - vitabit etiam quaesita ··· quae plerumque sunt frigida, Cic. Orat. 26; quaesita comitas, Tac., asperitas, id.; — C) som subst., quaesitum, i, n.: et Spørgsmaal; - quoniam etc., Accipe quaesiti causam, Ovid. Met. 4, 792; Nec mora (sc. fuit), quaesiti reddita causa mihi (sc. est), id. Fast. 1, 278.

*quaesītio, onis, f.; I) „egenl.": Søgen el. Leden derefter; - ∾ Cupidinis, Appul.; — II) „bef.": Undersøgelse, navnl. ogf. pinligt Forhør, Tac. Ann. 4, 45; o. — quaesītor, oris, m.; I) som søger el. opsøger (navnl. Metaller), Pacat. Paneg. Theodos.; — II) „bef.": som undersøger; A) som anstiller el. leder en retlig el. offenlig Undersøgelse; vid. Cic. Catil. 4, 5; sædv. den Prætor el. Tilforordnede, som præsiderer i Criminalretterne; - vid. Cic. Verr. act. 1, 10, o. Sall. Jug. 40; quaesitorem edere, Cic. Planc. 17; - df. „poet.": Quaesitor Minos urnam movet, (som Dommer i Underverdenen), Virg. Aen. 6, 432; — B) som videnskabeligen undersøger, men alene efterel. som Oversættelse af σκεπτικός, vid. Gell. 11, 5; — [quaero]. — 1. quaesītus, 3, partic. o. adj. af quaero. — 2. quaesītus, us, m., [quaero]: Forsken el. Søgen; (men alene in abl.); - fama tantum, inermi quaesitu, cognitus, Plin. 5, 10.

quaeso, īvi o. ii, 3, v. a., [den ældre Form af quaero]; I) „alm.", men alene forel.: søger derefter, søger at erholde; - vid. Enn. ap. Fest. p. 259, (Müll.); Quaeso, adveniente morbo, nunc medicum tibi, Plaut. ap. Non.; — II) „bef." o. classisk: beder; a) m. ut, el. m. blot conj. (efter d. udfaldne ut); - Mars pater, te precor quaesoque, uti sies volens propitiusque mihi! (af en Bønformular), Cat. R. R. 141; a te peto et quaeso, ut etc., Cic. Fam. 5, 4; ut id permittatis, quaesumus, Liv. 28, 39; cf. Cic. Caecin. 4; - P. Decium, quaeso, mecum consulem faciatis, Liv. 10, 13; — b) absol. el. indskudt i Sætningen: quaeso, quaesumus, (jeg beder, vi bede); ogf. ofte blot forstærkende; - quaeso, quoties dicendum est tibi? Plaut. Most. 4, 2, 33; Bona verba, quaeso! Ter. Andr. 1, 2, 33; tu, quaeso, crebro ad me scribe, Cic. Att. 7, 10; quamobrem aggredere, quaesumus, et sume tibi tempus ad hanc rem, id. Leg. 1, 2; - quaeso, etiamne tu has ineptias ··· valere apud me existimas? id. Fam. 3, 7.

quaestĭcŭlus, i, m., dem. af quaestus: liden Vinding el. Fordel, Cic. Div. 2, 15, o. id. Fam. 9, 16. — quaestio, onis, f., [quaero]; I) „alm." o. forcl.: Søgen el. Leden derefter; – cave, fuas mihi in quaestione, (at du lader mig lede efter dig), Plaut. Pers. 1, 1, 52; tibi ne quaestioni essemus, id. Capt. 2, 2, 3; — II) „bes."; A) „egenl.": Undersøgelse, Udforskning, Efterspørgsel, odl.; – quaestio est appetitio cognitionis, quaestionisque finis inventio, Cic. Acad. 2, 8; in disceptationem quaestionemque vocare, (at undersøge), id.; ogs. quaestionem instituere, Quintil.; in quaestionem venire, id., in quaestione esse, (blive undersøgt), Cic.; men immensae quaestionis est, (m. relativ Subjectsætning), Plin. 7, 29; — 2) bs. i Retssproget: criminel Undersøgelse; ogs. pinligt Forhør; – quum praetor quaestionem inter sicarios exercuisset, (havde anstillet en Undersøgelse angaaende Snigmord), Cic. Fin. 2, 16; cf. id. Phil. 11, 2; men habere quaestionem mortis paternae de servis paternis, id. R. Am. 28; ∾ ferre in aliquem, id., habere ex aliquo, Liv., facere alicui, Digest.; – ∾ de furto constituere, Cic. Cluent. 64; men ∾ habere de servis in caput filii, id. ibd. 65; – ∾ quaestioni praeesse, (som Dommer at lede en Undersøgelse), id. R. Am. 4; – hertil høre de i Roms Aar 605 oprettede quaestiones perpetuae (el. bestandige Criminalretter, navnl. majestatis, repetundarum, de falso, de sicariis, de injuriis, etc.); vid. Cic. Brut. 27; judex quaestionis, el. Præsidenten i en saadan Ret, stod forresten under Prætors Opsigt, Cic. Cluent. 54; — B) „overf."; 1) Retten selv el. Rettens Personale; – totam quaestionem a severitate ad clementiam transtulit, Val. Max. 8, 1, 6; — 2) Undersøgelsens Gienstand, Materie, Thema, odl.; – quaestio de Natura Deorum, Cic. N. D. 1, 1; — bb) ogs. i Rhetoriken; a) det omhandlede Stridsspørgsmaal; – quaestionum duo sunt genera, alterum infinitum, definitum alterum, etc., Cic. Top. 21; — b) Hovedpunktet i den omstredne Materie; vid. Cic. Inv. 1, 13.

*quaestĭōnālĭter, adv.: undersøgelsesvis, Fulgent.; — quaestĭōnārĭus, i, m.: som udfører Torturen, Bøddelen, Cod. Theod.; — quaestĭōnātus, 3: som er pinligen forhørt, Cyprian.; o. — quaestĭuncŭla, ae, f., dem.: lidet Spørgsmaal, liden Opgave; – quaestiunculam alicui ponere, Cic. d. Or. 1, 22; cf. Quintil. 1, 3, 11; — [quaestio].

quaestor, ōris, m., [ctr. f. quaesitor af quaero]: Benævnelse paa en romersk Øvrighed, der dels ledede Statens Pengevæsen, dels forestod visse criminale Undersøgelser; – quaestores a quaerendo, qui conquirerent pecunias publicas et maleficia, quae triumviri capitales nunc conquirunt, Varr. L. L. 5, 14; cf. Paul. ex Fest. p. 221, (Müll.): parricidii quaestores appellabantur, qui solebant creari causa rerum capitalium quaerendarum; — B) ordenligen ere quaestores: Statens Skatmestere, af hvilke quaestor urbanus el. aerarii forestod aerarium el. den offenlige Skat, besørgede de offenlige Indtægter og Udgifter, osv.; imedens de Statholderne medgivne quaestores provinciales el. militares førte Provindsernes Regnskaber, udbetalte Troppernes Sold, osv., ogs. i Statholdernes Fraværelse overtoge disses Forretninger; – forresten er en Qvæstors Embedet det nederste el. første i den høiere Statstieneste, og hørte hertil en Alder af 25 Aar; – K. Augustus udnævnte visse quaestores, som skulde overbringe til Senatet Keiserens Budskaber; disse hede quaestores candidati, Lamprid., el. candidati principis, Digest.

quaestōrĭus, 3, [quaestor]: qvæstorisk, hørende til el. benævnt efter en Qvæstor; – ∾ officium, (hans Pligtforhold til Statholderen), Cic. Fam. 2, 17; (cf. id. Div. in Caecil. 19); ∾ scelus, id. Verr. act. 1, 4, (som begaaes af en Qvæstor); – ∾ aetas, (som udfordres til Qvæstorembedet), id. d. Rep. 1, 12; – ∾ scriba, (Qvæstors Secretær), Suet. Dom. 10; ∾ scriptum, (denne Post el. Tieneste), id. Vit. Horatii; – ∾ ager, (der som erobret Land er bleven solgt af Qvæstor), Sicul. Fl.; – ∾ porta, i Leiren, i Nærheden af Qvæstors Telt, (ogs. porta Decumana), Liv. 34, 47; ∾ forum, id. 41, 2; — II) bs. subst.; A) quaestorius, i, m.: som har været Qvæstor, Cic. Brut. 76, id. Phil. 13, 14, o. Suet. Oth. 3; — B) quaestorium, i, n.; 1) sc. tentorium: Qvæstors Telt i Leiren, Liv. 10, 32; — 2) sc. aedificium: Qvæstorens Residens i Provindsen; vid. Cic. Planc. 42: Thessalonicam me, in quaestoriumque perduxit.

quaestŭārĭus, 3, [quaestus]: erhvervende; – ∾ mancipia habere, Digest.; ligel. quaestuaria m. o. ud. mulier, (offenligt Fruentimmer), ibd., Senec. — quaestŭōse, adv.: fordelagtigen; compar., Plin. 19, 19; superl., Senec. Benef. 4, 3; af — quaestŭōsus, 3, [quaestus]; I) „alm.": fordelagtig, indbringende; – ut quaestuosa mercatura, fructuosa aratio, etc., Cic. Tusc. 5, 31; ∾ res alicui, (opp. calamitosa), id. Verr. 2, 19; men ∾ insula margaritis, Plin. 6, 28; – compar., hoc multo est quaestuosius, Cic. Agr. 2, 25; superl., ∾ annus, Plin., ∾ vitis, id.; — II) „overf." om Personer; A) som ved el. søger sin Fordel; – ∾ homo, Cic. Parad. 6, 3; Asclepiades orandi magister, nec satis in arte ea quaestuosus, (hvem hans Kunst el. Veltalenhed bringer liden Fordel), Plin. 26, 7; — 2) som har god Fordel, velstaaende, velhavende; – ∾ milites et nitidi, Tac. Ann. 13, 35; gens Syrtica navigiorum spoliis quaestuosa, Curt. 4, 7.

quaestūra, ae, f., [quaestor]; I) en Qvæstors Embede el. Værdighed, Qvæsturen; – er primus gradus honoris, vid. Cic. Verr. act. 1, 4; quaesturam petere, Tac., gerere, Sueton.; — II) „fig.": Qvæstorens Kasse; – translator quaesturae, (der overdrager til Uvedkommende de ham som Qvæstor betroede offenlige Penge), Cic. Verr. 5, 58.

quaestus, us, m., [quaero]; I) „egenl.": Erhverv, den erhvervede Fordel, egen Vinding el. Gevinst; – Mercurium ad quaestus pecuniae mercaturasque habere vim, Caes. B. G. 6, 16; cf. Cic. Verr. 2, 3: cum quaestu compendioque etc.; pecuniam in quaestu relinquere, (paa Rente), vid. id. Manil. 13; – qui quaestui serviunt (medici: som curere paa deres egen Pung), Cels.; ligel. quaestui deditum esse, Sall.; cf. id. Jug. 34: quibus ··· honesta atque inhonesta quaestui sunt; ligel. quaestui habere rem publicam, (berige sig af det Offenlige), Cic. Off. 2, 22; – som Ordsprog mærkes: Non ··· potest quaestus consistere, si eum sumptus superat, Plaut. Poen. 1, 2, 74; cf. id. Truc. a. 5, v. 40: Omnes homines ad suum quaestum callent et fastidiunt; — II) „overf.": indbringende Haandtering el. Forretning; saal. Snyltegjestens, Ter. Eun. 2, 2, 15; ligel. Haandværkerens og Arbeiderens; vid. Cic. Off. 1, 42: jam de artificiis et quaestibus, qui liberales ··· qui sordidi, etc.; cf. Plaut. Rud. 4, 3, 50; hos Comikerne om offenlige Fruentimre: ∾ facere, (m. o. ud. corpore), Plaut., Ter.; — b) ogs. „alm.": Gevinst el. Vinding; – Istic est thesaurus stultis in lingva situs, Ut quaestui habeant, male loqui melioribus, Plaut. Poen. 3, 3, 12; men nullum in eo facio quaestum, (derved vinder jeg intet), Cic. Fam. 15, 14; — not.: gen. quaesti f. quaestus, Ter. Hec. 5, 3, 38; men gen. quaestuis f. quaestus, Varr. ap. Non.

quālĭbet, (-lubet), adv. abl. af quilibet; I) sc. parte: hvor det behager, hvorsomhelst; – Qualibet perambula aedes ··· tamquam tuas, Plaut. Most. 3, 2, 122; cf. Quintil. 5, 13, 13; — II) sc. ratione: paa hvilkensomhelst Maade, hvordansomhelst; – hoc qualubet efficias, Catull. 76; cf. id. 40.

quālis, e, pron. adj., [quis]; I) i Spørgsmaal og Udraab: hvorledes beskaffen, af hvilket Slags, hvad for en; – Qualine amico mea commendavi bona? Plaut. Trin. 4, 4, 3; quali fide, quali pietate existimatis esse eos, qui etc.? Cic. Font. 10; — II) relativt, m. o. ud. d. correlative talis: hvilken, hvordan, hvorledes beskaffen, (ogs. ved Omskrivning: som el. ligesom); – ut, qualem te ··· praebuisti, talem etc., Cic. R. Am. 4; cf. id. Off. 2, 12; men Liv. 27, 17: quales ··· cognorit, perinde etc.; – rei natura qualis et quanta sit, quaerimus, Cic.; men id. Catil. 3, 10: quale bellum nulla barbaria ··· gessit, (hvis Lige, Magen hvortil); men Liv. 8, 39: equitum acies, qualis quae esse instructissima potest, (saa vel rustet, som muligt); ogs. absol.: Quale ··· Est iter in silvis, (som el. ligesom), Virg. Aen. 6, 270; — bb) hertil er endnu at mærke; a) qualis som adj. appos., f. adv. qualiter; – Qualia dividuae sinuantur cornua lunae, Ovid. Met. 3, 682; cf. Hor. Od. 4, 4, in.; — b) qualis qualis, quale quale, ligesom qualiscumque: hvordan end el. hvorledes end (beskaffen); – qualiquali obligatione interposita, Digest.; — c) qualis f. ut talis; – fuit talis, quales si omnes fuissent, numquam etc., Cic. Planc. 11; cf. id. Phil. 2, 7; — III) indefin., quale: som har en Beskaffenhed; – prius aliquid esse debet, deinde quale esse, Senec. Ep. 117; cf. Cic. Acad. 1, 7: quum etc., putant ··· illa effici, quae appellant qualia.

quālis.cumque, qualĕcumque; I) relative: hvorledes el. hvordan end beskaffen, af hvilkensomhelst Beskaffenhed; – homines benevolos, qualescumque sunt, (hvordanne de end forresten ere), etc., Cic. Att. 14, 14; – ogs. m. flgd. talis; qualescumque summi civitatis viri fuerunt, talem civitatem fuisse, (hvordanne de end vare), id. Leg. 3, 14; cf. Liv. 29, 17; — II) „overf." o. indefinite: hvosomhelst, enhver uden Forskiel; – si libertatem sequimur, qui locus hoc dominatu vacat? sin qualemcumque locum, quae est domestica sede jucundior? Cic. Fam. 4, 8; cf. Tac. Hist. 4, 8; — not.: ogs. m. Tmesis: quale id cumque est, Cic. N. D. 2, 30; cf. Ovid. Pont. 4, 13, 6. — quālis.lĭbet, qualĕlibet, pronom. indefin.: hvorledes end beskaffen; (eftercl.); – qualeslibet pisces, Apic.; — not.: Cic. N. D. 2, 37, skrives Ordet adskilt. — quālis.nam, qualĕnam, pronom. relat.: af hvilken end Beskaffenhed; – qualisnam accusatio futura esset, Appul.

*quālĭtas, atis, f.: Beskaffenhed, Egenskab; – quod ex utroque, id jam corpus et quasi qualitatem quandam nominabant, Cic. Acad. 1, 6; cf. ibd. 7: qualitates appellavi, quas Graeci ποιότητας, etc.; – ∾ coeli, Quintil., litoris nostri, Colum.; ogs. in pl.: qualitatum differentiae, Plin.; cf. Quintil. 1, 4, 27; o. — quālĭter, adv.; I) paa hvilken Maade, hvorledes; – refert, villa qualiter aedificetur, Colum.; – ogs. i Udraab: Qualiter o vivam, quam large, quamque beate! Martial. 1, 104; – qualiter qualiter, ligesom qualitercumque: paa hvilkensomhelst Maade, Digest.; — II) som el. ligesom; – antiquis torus e stramento, qualiter etiam nunc in castris, Plin.; cf. Ovid. Am. 1, 7, 58; – ogs. forbindes qualiter ··· taliter: ligesom ··· saaledes, Martial. 5, 7; ligel. qualiter ··· sic, id. Spect. 7; — [qualis]. — quālĭtercumque, adv. af qualiscumque: paa hvilkensomhelst Vis el. Maade; – ∾ proeliantibus cadendum esse, Justin. 2, 11; cf. Colum. 2, 10. — quălum, i, n., o. qualus, i, m., [χάλον, Pind el. Fletning]: flettet Kurv til allslags Brug; – quala satoria, Cato; spisso vimine qualos, (til Vinens Afsiining), Virg. Ge. 2, 241; ∾ vindemiatorii, Digest.; f. ogs. Hor. Od. 3, 12, 3.

quam, adv., [qui]; I) „alm.": paa hvilken Vis el. Maade, hvorledes, hvor meget; – quam nihil praetermittis etc.! quam nihil tamen ··· explicas! Cic. Att 9, 2; quam multa quam paucis! id. Fam. 11, 24; – tam consimilis est (imago), quam potest, Plaut. Men. 5, 9, 4; – Et, quam quisque potest (efter enhvers Evne), aliqua mala nostra levate, Ovid. Trist. 3, 4, 75; – ogs. m. superl.; Concede huc ab isto quam potest longissime, Plaut. Men. 5, 2, 81; cf. Cic. N. D. 2, 52; – ogs. ud. posse; ut quam arctissime Pompejum contineret, Caes. B. C. 3, 45; cf. Cic. Fam. 13, 6; – ogs. m. posit.; vino quam potest excellenti, Plin. 20, 100; — II) „bes."; A) som, ligesom; nærmest m. det correlate tam; – tam ego fui ante liber, quam gnatus tuus, Plaut. Capt. 2, 2, 60; quorum neutrum tam facile, quam tu arbitraris, conceditur, Cic. Div. 1, 6; – men undert. er tam alene at underforstaae; homo non, quam isti sunt, gloriosus, Liv. 35, 49; men claris majoribus, quam vetustis, Tac. Ann. 4, 61, (mere navnkundige, end gamle), er magis at supplere i det første Led; – quam hos superl., m. correlat. tam, heder: jo ··· desto; quam acerbissima olea oleum facies, tam oleum optimum erit, Cato; cf. Sall. Jug. 31; men magis quam ··· tam magis: jo mere ··· desto mere, Plaut. Bacch. 5, 1, 5; men m. udfaldet tam, Virg. Ge. 3, 309; men Plaut. Asin. 1, 3, 6, er det andet magis udfaldet; – fremdeles forbindes tam magis ··· quam magis: desto mere ··· jo mere, Virg. Aen. 7, 787; men quam magis ··· tanto magis: jo mere ··· desto mere, Lucr. 6, 459; cf. Plaut. Men. 1, 1, 19; – ogs. m. dobbelt compar.; ne libentius haec in illum evomere videar, quam verius, Cic. Mil. 29; cf. Liv. 27, 48, o. id. 31, 35; men Cic. Dejot. 3, staaer hos tam ··· quam: compar. f. posit; – quam staaer fremdeles ei alene efter Comparativer, men ogs. efter andre Sammenligningsord; – praetori majorem pecuniam polliceri, quam quantam hic dedisset, Cic. Verr. 2, 70; iniquum putabat, plus secum agi, quam quod erat in actione, id. d. Or. 1, 36; cf. Liv. 35, 12; men Cic. Verr. 4, 35: quid hoc tota Sicilia est clarius, quam omnes Segestae matronas et virgines convenisse, quum etc.; cf. id. N. D. 1, 15; – saal. ogs. efter aeque, contra, secus; nihil aeque eos terruit, quam robur et color imperatoris, Liv. 28, 26; contra faciunt, quam professi sunt, Cic. Leg. 2, 5; Ne me secus honore honestes, quam ego te, etc., Plaut. Capt. 2, 1, 50; – fremdeles efter alius, aliter, m. frgd. Negation; nihil aliud agens, quam ut etc., (intet andet, end osv.), Liv. 44, 47; cf. id. 45, 25; ne aliter, quam ego velim, meum laudet ingenium, (anderledes, end osv.), Cic. Verr. 1, 9; – ogs. efter supra, ultra, diversum; saepe supra feret, quam fieri possit, Cic. Orat. 40; ultra, quam satis est, producitur, id. Inv. 1, 18; pransus atque potus diversum valent, quam significant, Quintil. 1, 4, 29; – fremdeles efter Talbestemmelser, der tiene til Sammenligning; – dimidium tributi, quam quod regibus ferre soliti erant, populo R. pendere, Liv. 45, 18; multiplex, quam pro numero damnum est, (langt større, end osv.), id. 7, 8; – saal. ogs. efter Tidsbestemmelser; die vigesima, quam creatus erat, dictatura se abdicavit, (20de Dagen efterat osv.), Liv. 6, 29; postero die, quam illa erant acta, Cic. d. Or. 2, 3; cf. Liv. 4, 7; – men efter superl.: bellum gerere cum tyranno quam, qui umquam, saevissimo et violentissimo in suos, (den grusomste, der nogensinde har været), Liv. 34, 32; – endel. ogs. undert. efter d. udfaldne magis el. potius; tacita bona'st mulier semper, quam loquens, Plaut. Rud. 4, 4, 70; pacem, quam bellum, probabam, Tac. Ann. 1, 58; cf. Curt. 7, 7; — B) som blot forstærkende: umaadelig meget, overmaade, odl.; – admodum quam saevus est, Plaut. Amph. 1, 3, 43; Nimis quam formido, ne etc., id. Most. 2, 2, 79; cf. Ter. Andr. 1, 1, 109; sane quam refrixit, Cic. Qu. Fr. 2, 6; ligel. mire quam, id. Att. 1, 11; cf. Brut. ap. Cic. Fam. 11, 13; — not.: archaistisk Biform af quam er quamde el. quande; vid. Enn. ap. Fest. p. 261, (Müll.), ogs. Naev. ibd. p.

352, s. v. topper; ligel. Lucr. 1,640: magis inter inanes, Quamde graves etc. — quamde, f. und. frgd., not.

quamdīu, (fjeld. quandiu, ogf. adfkilt: quam voluit diu, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 7, ogf. fom to Ord: quam diu), adv.: hvor længe, saa længe som el. indtil el. imedens; – quamdiu potuit, tacuit, Caes. B. G. 1, 17; disces, quamdiu voles; tamdiu autem etc., Cic. Off. 1, 1; quamdiu viride oleum conficitur, Colum. 12, 50; – ogf. fpørgende; Quamdiu id factum est (hvor længe er det siden)? Plaut. Capt. 5, 3, 3.

quam.lĭbet, (-lubet), adv.; I) „egenl.": efter Behag, som det behager; – quamlibet esto Unica res quaedam, Lucr. 2,541; quamlibet lambe otio, Phaedr. 1, 25; — II) df. „alm.": hvor meget end, nok saa meget; – Occupat egressas quamlibet ante rates, Ovid. Trist. 1, 10, 6; men quamlibet parum sit, (hvor lidet det end er), Quintil. 1, 1, 18; cf. Ovid. Am. 1, 7, 66; — not.: fild. ogf. f. quamvis: endfkiøndt, Solin. 9.

quamobrem, (ogf. ofte quam ob rem), adv.: af hvilken Grund, hvorfor; I) fpørgende; – Scelestissimum te arbitror; Sos. nam quamobrem? Am. Quia etc., Plaut. Amph. 2, 1, 2; cf. Cic. Verr. 5, 29; — II) relativt; – Multae sunt causae, quamobrem cupiam abducere, Ter. Eun. 1, 2, 65; men hoc Est homini, quamobrem vitam amet, Plaut. Pseud. 5, 1, 10; si res reperietur, quamobrem videantur etc., Cic. R. Am. 3; cf. id. Verr. 4, 60; — b) ogf. i Periodens el. Sætningens Begyndelse som Overgangspartikel: hvorfor, af hvilken Grund, (ogf. derfor, af denne Grund); – Quamobrem quaeso a vobis, ut etc., Cic. Flacc. 27; quamobrem, quoniam etc., utar ea clausula, qua soleo, teque ··· cohortabor, etc., Cic. Fam. 2, 4.

quam.plūres, (ogf. adfkilt quam plures), a: faare mange; – Sed curiosi sunt hic quamplures mali, Plaut. Stich. 1, 3, 44; ∾ palaestritae, Petron. Sat. 21. — quamplurimus, 3, f. und. plurimus. — quampridem, f. und. pridem. — quam.prīmum, (ogf. adfkilt: quam primum), adv.: med det Første, fnarest muligt; – quum has quamprimum ad te perferri literas magnopere vellemus, Cic. Fam. 2, 6; cf. Caes. B. G. 4, 21; – ogf. m. posse; ut, quamprimum possis, redeas, Plaut. Capt. 2, 3, 88; f. ogf. und. primus, III, B.

quamquam, (quanquam), conj.; I) „alm.": ihvorvel, omend el. omendfkiøndt el. fkiøndt; a) ordenl. c. indic.; – Quamquam libenter escis alienis studes, Plaut. Pers. 3, 1, 9; quamquam nostri casus plus honoris habuerunt, quam laboris, Cic. d. Rep. 1, 4; cf. Hor. Od. 1, 28, 35; — b) dog ogf. c. conj., naar neml. Tankeforbindelsen selv uden quamquam vilde fordre denne Modus; – quamquam illa ipsa exclamatio ··· sit velim crebra, Cic. d. Or. 3, 26; cf. id. ibd. 2, 1, o. id. Planc. 22; — c) ogf. hos en Subjectsfætning; – quamquam ne impudicitiam quidem nunc abesse etc., Tac. Ann. 12, 65; men c. abl. absol.: quamquam asserente matre, etc., Suet. Grammat. 21; cf. Liv. 4, 53: Volcis, quamquam non publico consilio, capessentibus arma, etc.; — II) „bes." som rhetorifk Overgangspartikel ved felvgiorte Indvendinger: ihvorvel, og dog, odl.; – quamquam, quem potissimum Herculem colamus, scire velim, Cic. N. D. 3, 16; cf. Virg. Aen. 5, 195.

quam.vis, adv. o. conj.; I) adv.: som du vil, saa meget du vil, nok saa meget el. nok saa, odl.; – quamvis multos nominatim proferre, Cic. R. Am. 16; quidvis facere (eum) in ejusmodi rebus, quamvis callide, quamvis audacter, etc., id. Verr. 2, 54; cf. id. Tusc. 4, 26; — B) „alm." som betegnende den høieste Grad: saa meget muligt, overmaade meget, umaadeligen; – quamvis pernix hic est homo, Plaut. Pseud. 4, 7, 79; quamvis humanus et jocosus homo, Varro; – ogf. hos superl.; quamvis mundissimis tabulis componitur (caseus), Colum. 7, 8; — II) som conj.: hvor meget du end vil, d. e. om endog nok saa meget, hvormeget end, omendfkiøndt, odl.; a) ordenl. c. conjunct.; – verum tamen homines, quamvis in turbidis rebus sint, tamen interdum animis relaxantur, Cic. Phil. 2, 16; quamvis prudens ad cogitandum sis, sicut es, tamen, nisi etc., id. Att. 12, 37; cf. id. R. Am. 8; – ogf. i negative Sætninger; quamvis non fueris suasor, id. Att. 16, 7; — b) c. indic., (ifølge Prædicatets Vished); – erat inter eos dignitate regia, quamvis carebat nomine, Nep. Milt. 2; Pollio amat nostram, quamvis est rustica, musam, Virg. Ecl. 3, 84; cf. Liv. 2, 40, o. Hor. Sat. 2, 2, 29; ligel. Quintil. 8, 6, 73: quamvis est enim omnis hyperbole ultra fidem, non tamen esse debet ultra modum; f. ogf. Nep. Att. 20; — c) uden Verbum; – res bello gesserat, quamvis rei publicae calamitosas, attamen magnas, Cic. Phil. 2, 45; si me audissent, quamvis indigna passi, honeste tamen viverent, id. Fam. 7, 3.

quānam, adv., [quisnam]; I) „localt": hvor dog, ad hvilken Vei; – quum circumpectarent, quanam ··· transirent, Liv. 5, 34; — II) „overf.": hvorledes dog, paa hvilken Maade; – quanam audiant (delphini), mirum (sc. est), Plin. 11, 50. — quandiu, f. und. quamdiu.

quando, adv. o. conj.; I) adv.: naar, til hvilken Tid; A) fpørgende: naar? – vid. Ter. Eun. 4, 4, 30, o. Cic. d. Or. 1, 22; ligel. Hor. Sat. 2, 6, 60: O rus, quando ego te aspiciam? etc.; men Dic mihi, cras istud, Postume, quando venit? Martial. 5, 58; — B) relativt: naar, til hvilken Tid; – (non intelligi), quando obrepat senectus, Cic. d. Senect. 11; velut exspectans, quando incipiendum sit, Quintil. 11, 3, 159; — C) indefin. el. ubeftemt: til den el. den Tid, undertiden, engang; – exsistit quaestio, num quando amici novi veteribus sint anteponendi, Cic. Lael. 19; si quando auditum sit, etc., id. R. Am. 13; cf. id. ibd. 50; – men forstærket: si quando umquam ··· meminerint, etc., Liv. 10, 14; — II) conj.; A) om Tiden: naar, da, efterat; – tum, quando legatos Tyrum misimus, Cic. Agr. 2, 16; men id. Off. 2, 21: tum ··· quando ··· coepissent; — B) caufalt: da, efterfom; – Ita quaeso; quando hoc bene successit, hilare hunc sumamus diem, Ter. Ad. 2, 4, 23; ligel. quando bellum suadebat, Tac. Ann. 1, 57; – ogf. c. conj., Plin. 17, 3.

quandō.cumque, adv.; I) relativt: naarfomhelft, til hvilkenfomhelft Tid, saa ofte el. saa fnart, odl.; (oftest „poet."); – Quandocumque trahunt invisa negotia Romam, Hor. Ep. 1, 14, 17; cf. Propert. 2, 10, 17, o. id. 2, 1, 81; ∾ fors obtulerat, Hirt. B. Al. 22; — II) ubeftemt: nogenfinde, til sin Tid; – si etc., Quandocumque mihi poenas dabis, Ovid. Met. 6, 543; men Hor. Sat. 1, 9, 33, in tmesi: Garrulus hunc (puerum) quando consumet cumque, etc. — quandō.lĭbet, adv.: naarfomhelft, engang i sin Tid, Lactant.

1. quandō.que, adv.; I) relativt: naar engang, saa ofte; – Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus, Hor. A. P. 359; cf. Cic. d. Rep. 6, 22, o. Hor. Od. 4, 2, 34; ligel. Suet. Caes. 81: quandoque ossa Capyis detecta essent, fore, ut etc.; — II) ubeftemt; A) til sin Tid, engang i Tiden; – ne quandoque parvus hic ignis incendium ingens exsuscitet, Liv. 21, 3; cf. Suet. Caes. 41, o. Senec. Ep. 117; et tu ··· quandoque degustabis imperium, Tac. Ann. 6, 20; — B) nu og da, undertiden; – quandoque fiunt trabes, quandoque clypei, Senec. Qu. N. 1, 1; cf. Colum. 7, 3. — 2. quandōque: = et quando, f. und. quando. — quandō.quĭdem, adv.: efterfom nemlig, da dog, odl.; – quandoquidem tu istos oratores tantopere laudas, Cic. Brut. 44; cf. id Verr. 2, 3, o. Liv. 8, 33; f. ogf. Virg. Ecl. 3, 55, (hvor quandŏ f. quandō-). — quanquam, f. und. quamquam.

quantillus, 3, dem. af quantulus: hvor lidet stor, hvor liden, hvor ringe; I) fpørgende; – Quantae e

quantillis jam sunt factae (filiae meae)? Plaut. Poen. 5, 3, 48; cf. id. Most. 3, 1, 95; — II) relativt; – Ibo intro, atque intus subducam ratiunculam, Quantillum argenti mihi apud trapezitam siet, id. Capt. 1, 2, 89. — quantisper, adv., [quantus, -per]: hvorlænge; I) spørgende; – velim paulisper opperiri te! quantisper? non plus triduum, Caecil. ap. Non.; — II) relativt; – possum exorare te, ut recedas ▪ me paulisper modo? quantisper sat habes, Pompon. ibd.

quantĭtas, atis, f., [quantus]; I) „alm.": den relative Størrelse el. Mængde, Qvantiteten deraf; – vid. Vitruv. 1, 2; ∾ humoris, Plin.; ∾ modi seu numeri, Quintil., vocis, id.; — II) „bes."; A) en vis Mængde el. Sum; – cujus species quantitasque ostenditur, Digest.; – navnl. ogs. en vis Sum Penge; quantitatis usuras praestandas, ibd.; — B) i Logiken: Sætningens relative Omfang og Beskaffenhed (som almindelig el. besynderlig), Appul.

quanto, s. und. quantus. — quantōcius, adv., [f. quanto ocius]: paa det hurtigste, jo før jo heller, Mamert. Grat. Act. ad Julian., Sulp. Sev. — quantŏpĕre, adv., [ctr. af det ligesaa brugelige: quanto opere]: hvor meget, hvor høiligen; som correlat til tantopere (el. tanto opere), Cic. d. Or. 1, 35; dici non potest, quantopere gaudeant, id. Att. 14, 6. — quantŭlus, dem. af quantus: hvor lidet stor, d. e. hvor liden el. ringe; – sol ··· quantulus nobis videtur? Cic. Acad. 2, 26; cf. Juvenal. 10, 173; – id autem quantulum est, (hvor lidet)! Cic. Leg. 2, 19; men mulieri reddidit, quantulum visum est, (det Lidet ham syntes), id. Div. in Caecil. 17; – ogs. m. Eftertryk: quantulum quantulum (f. quantulumcumque) auxilii ferre, (den Smule Hielp man kan), Appul.; – neutr. quantulum ogs. som adv.; nos, qui ··· quantulum judicare possemus, ostendimus, Cic. Verr. 3, 1.

quantŭlus.cumque, ăcumque, quantulumcumque: hvor liden end, nok saa liden; – quantulacumque est (haec mea facultas), Cic. d. Or. 1, 3; ∾ effectus, Senec.; ∾ occasio, Juvenal.; – men in neutr., Cic. Orat. 30: quantulumcumque dicebamus, (hvor ringe end mit Foredrag var); ogs. c. gen., ∾ aquae vel ciborum, (selv det mindste deraf), Colum.; endel. in tmesi: quantŭlum id cumque est, Cic. d. Or. 2, 23. — quantŭlus.lĭbet, -alibet, -umlibet: hvor liden man vil, saa liden det skal være; – ∾ febricula, (det mindste Feberanstød), Digest. — quantŭlus.quisque, quantulaquaeque, quantulumquodque: hvor liden end, nok saa liden; – ds. efterel. o. in pl.: quantulicumque fuerint (progressus vitae meae), Gell. epil. — quantum, adv., s. und. quantus. — quantumcumque, quantumlibet, quantumvis, s. und. quantuscumque, etc.

quantus, a, um, 1, [quam]: hvor stor; kan ogs. som Correlat til tantus oversættes ved: som; – quanta esset insula, Caes. B. G. 4, 20; cf. Virg. Aen. 12, 701: Quantus Athos, etc.; – quanta mea sapientia est, Plaut. Stich. 1, 2, 62; quantus homo in dicendo, Cic. d. Or. 2, 12; – ogs. in pl.: quae civitates quantaeque in armis essent, Caes. B. G. 2, 4; cf. ibd. 4, 20; videre mihi videor tantam dimicationem, quanta numquam fuit, Cic. Att. 7, 1; men c. superl., tanta est inter eos, quanta maxima esse potest, morum studiorumque distantia, (den muligt største Forskiel), id. Lael. 2; – quantus quantus f. quantuscumque: hvor stor end el. saa stor end; (forel.); – Quantum quantum ad eum erit delatum, (denegabit), Plaut. Poen. 3, 4, 28; men med Lune: Tu, quantus quantus, nil nisi sapientia es, Ter. Ad. 3, 3, 40; – in quantum: hvor vidt el. hvor langt, vid. Ovid. Met. 11, 71; in quantum potuerit, (saa meget muligt), Plin. Ep. 10, 75; men m. frgd. tantum: saa vidt, som; vir in tantum laudandus, in quantum intelligi virtus potest, Vell. 1, 9; – fremdeles om en Mængde, f. quot: hvor mange; – Quid ais, quantum terra tegit, hominum perjurissime? Plaut. Pseud. 1, 3, 117; cf. Ter. Heaut. 4, 6, 6; – men neutr. quantum som subst. c. genit., Cic. Verr. 3, 18: quantum est in Sicilia frumenti hornotini; – ds. gen. quanti (sc. pretii): hvor høit, hvor dyrt, saa dyrt som; Pe. quanti emi potest minime? Ep. Ad quadraginta minas, Plaut. Epid. 2, 2, 110; men quanti locaverint, tantam pecuniam redemptori solvendam, Cic. Phil. 9, 7; – ogs. „overf."; vide, quanti apud me sis, (el. quanti te faciam): hvor høit jeg agter dig, Cic.; men Quanti est sapere (hvor vigtigt)? Ter. Eun. 4, 7, 21; men quanti ejus intersit, (hvor vigtigt det er for ham), Digest.; – quanti quanti emitur bene, quod necesse est, Cic. Att. 12, 23; – quanto opere, (ogs. quantopere): med hvilken Omhu, hvor overmaade omhyggeligen; quanto se opere custodiant bestiae, Cic. N. D. 2, 49; cf. id. Fam. 13, 7; f. ogs. und. quantopere; — II) hertil mærkes endnu som Adverbier; A) quantum: hvor meget, saa meget; – perge, ut facis, et scribe, quantum potes, Cic. Att. 9, 7; dog ogs. rescribas ad me, quantum potest, (saa meget muligt), id. ibd. 4, 13; – quantum audio, (saa vidt jeg hører), Ter.; – quantum in te est, (for dit Vedkommende), Cic. N. D. 3, 7; ligel. Quantum ad Pirithoum, Ovid. A. A. 1, 744; – ogs. findes quantum hos comparat. f. quanto; vid. Liv. 3, 15, o. Sall. Jug. 85; — B) quanto: hvormeget, jo; nærmest hos Comparativer; – quanto diutius Abest, magis cupio tanto, (jo ··· desto), Ter. Heaut. 3, 1, 15; cf. Caes. B. G. 5, 44; men Cic. Acad. 1, 3: quanto magis philosophi delectabunt, si etc.; – ogs. hos comparative Verber, vid. Nep. Hann. 1: quanto ··· antecedebat etc.; men hos Positiv, Tac. Ann. 6, 45: tanto acceptius in vulgum, quanto modicus privatis aedificationibus; – endel. hos ante, secus, aliud; quanto ante providerit, (hvor længe før), Cic. Sest. 3; videte, quanto secus ego fecerim, (hvor ganske anderledes), Cat. ap. Charis.; ut appareat, quanto sit aliud (hvor ganske andet det er) proximum esse, aliud secundum, Quintil. 10, 1, 53.

quantus.cumque, ăcumque, umcumque: hvor stor end, være sig nok saa stor; – quorum bona (Eiendomme), quantacumque erant, etc., Cic. Phil. 5, 8; cf. id. d. Or. 2, 28: quantuscumque sum ad judicandum; – men quanticumque (sc. pretii: selv for den dyreste Pris) etc., Senec. Ep. 80; – in neutr. (ogs. som adv., quantumcumque possum, (saa meget jeg kan), Cic. Fin. 1, 4; cf. Ovid. Trist. 1, 6, 35. — quantus.lĭbet, ălibet, umlibet: hvor stor man vil, saa stor det skal være; – quantolibet ordine dignus, Ovid. Fast. 6, 669; quantalibet magnitudo hominis concipiatur animo, (den muligste Storhed), Liv. 9, 18; cf. Juvenal. 7, 81: gloria quantalibet quid erit, si etc.? men quantumlibet intersit inter etc., Liv. 39, 37; – neutr. ogs. som adv.; te quantumlibet oderint hostes, dum perhorrescant, Eumen. Paneg. Constant.

quantus.vis, -ăvis, -umvis: hvor stor man vil, saa stor det skal være; – satis amplus quantaevis classi (portus), vid. Liv. 26, 42; men Caes. B. G. 5, 28: quantasvis magnas copias sustineri posse, (den allerstørste Hær); Quum faciem (senis) videas, videtur esse quantivis pretii, vid. Ter. Andr. 5, 2, 15; – ds. neutr. quantumvis ogs. c. gen.; quantumvis fiduciae etc., Nazar. Paneg. Constant; — b) neutr. quantumvis ogs. som adv.: saa meget, du vil, saa meget man vil; – quantumvis licet excellas, Cic. Lael. 20; – kan ogs. hede: saare meget, høiligen; quantumvis facundus et promptus, Suet. Calig. 53; cf. Juven. 8, 15: Euganea quantumvis mollior agna; – ogs. f. quamvis: endskiondt; Post hac ille catus, quantumvis rusticus ... inquit, Hor. Ep. 2, 2, 39; – men Senec. Ep. 85: ista, quantumvis exigua sint, in majus excedunt.

qua.propter, adv., [qui]: hvorfor, af hvilken

Grund; I) spørgende; – Quapropter id vos factum suspicamini? Plaut. Most. 2, 2, 52; cf. Ter. Andr. 4, 2, 33; — II) relativt; – te ··· mirari, Quid sit, quapropter ··· jussi, Ter. Hec. 5, 1, 6; — B) ogs. „overf." i Overgangen til en ny Gjenstand: derfor, af den Grund; – quapropter hoc dicam, etc., Cic. Caecin. 27; cf. Phaedr. 3, 6; — not.: ogs. m. Tmesis: Qua me propter exanimatum citius eduxi foras, Ter. Hec. 3, 3, 4.

quāquā, adv., [oprdl. abl. af quisquis]: hvorsomhelst, hvorend; – quaqua incedit, Plaut. Mil. gl. 2, 1, 14; Quaqua tangit, id. Epid. 5, 2, 9; quaqua versus, (til alle Sider), Appul. — quāquam, adv., [oprdl. abl. af quisquam]: nogensteds; – vid. Lucr. 1, 429: neque ··· quaquam etc. — quāque, adv., [oprdl. abl. af quisque]: hvorsomhelst el. hvorsomhelst hen; – quaque iverit (hasta, i. e. auctio publica), Manil. 5, 319, inc.

quāre, adv., [quae, res]; I) „alm.": hvorved, ved hvilket Middel; – multas res etc., quare luxuria reprimeretur, Nep. Cat. 2; permulta sunt, quae dici possunt, quare intelligatur, etc., Cic. R. Am. 33; — II) „bes.": af hvilken Aarsag, paa hvilken Grund; A) spørgende; – quare ausus? Plaut. Mil. gl. act. 5, v. 12; cf. Cic. d. Or. 1, 16; — B) relativt; – quaeramus, quae tanta fuerint vitia in unico filio, quare is patri displiceret, id. R. Am. 14; — 2) „overf.", som indledende en Følgesætning: derfor, af den Grund, odl.; – quare pro certo habetote, vos etc., Sall. Catil. 52; quare sic tibi cum commendo, ut etc., Cic. Fam. 13, 71.

quartādĕcĭmāni, orum, m., [quartus, decumanus]: Soldater af den 14de Legion, Tac. Hist. 2, 16. — quartāna, ae, f., s. und. quartanus. — quartānārĭus, 3: som holder el. udgiør en Fierdedel af et Helt, navnl. af et jugerum; – ∾ tabula, Pallad.; af — quartānus, 3, [quartus]: benævnt efter Talforholdet Fire; – ∾ febris, (en Fierdedagsfeber), Plin. 7, 51, o. Martial. 10, 77; – oftest absol., quartana, (sc. febris), Cic. Fam. 16, 11, ∾ frigida, Hor. Sat. 2, 3, 290; s. ogs. Plin. 22, 72; — II) quartāni, orum, m.: Soldater af den fierde Legion, Tac. Hist. 1, 55, o. ibd. 4, 37.

*quartārĭus, i, m.; I) Fierdedelen, navnl. af en sextarius (el. romersk Pot), en Pægel; – ∾ vini, vid. Liv. 5, 47; ∾ farris, Plin. 18, 3; — II) Muleseldriver, som faaer en Fierdedel (af Fragten), Lucil. ap. Fest. p. 258, (Müll.); o. — quartāto, adv.: firegange el. fierdegang; – verba tertiato et quartato dicere quemquam prae metu, Cat. ap. Serv. ad Virg. Aen. 3, 314; — [quartus]. — quarte, s. und. quartus, not. — quarto o. quartum, som adv., s. und. flgd.

quartus, 3, τέταρτος, num. ord. til quatuor: den fierde; – ∾ pars copiarum, Caes.; quartis quibusque cohortibus (demptis: hver fierde Cohort), id. B. G. 7, 37; – quartus ab Arcesila, (hans fierde Eftermand), Cic. Acad. 2, 6; Pilumnusque illi quartus pater (i. e. abavus), Virg. Aen. 10, 619; – die quarto, (for fire Dage siden), Matius ap. Gell. 10, 24; (ogs. om fire Dage; vid. not.); — B) subst.; 1) quarta, ae, f., (sc. pars): en Fierdedel, navnl. af en Arv; – decimas uxoribus dari, quartas meretricibus? Quintil. 8, 5, 19; saal. ogs. in Digest.; — 2) quartum, i, n., i Oeconomien: det fierde Korn; – frumenta ··· quando cum quarto responderint, etc., Colum. 3, 2; — C) adv.; 1) quartum: fierde Gang; Quinctio quartum consule, (i hans fierde Consulat), – Liv. 3, 67; — 2) quarto, fierde Gang; – Ter conata loqui, ter destitit; ausaque quarto etc., Ovid. Fast. 2, 823; – quarto fieri praetorem, (vælges som den fierde Prætor), quartum fieri praetorem, (fierdegang at vælges dertil), Varr. ap. Gell. 10, 1; — not.: die quarte (el. quarti), (s. die quarto: om fire Dage), Pompon. ap. Gell. 10, 24. — quartus.dĕcĭmus, 3, num. ord.: den fiortende; – ∾ pars, Vitruv., legio, Tac. Ann. 1, 70.

quāsi, adv., [f. quamsi el. quam si]; I) „egenl.": som om, ligesom om; – quasi ego, quam dudum, rogem! Ter. Andr. 5, 2, 9; ogs. forstærk., quasi vero consilii sit res, etc., Caes. B. G. 7, 38, (ret ligesom om osv.); cf. Cic. Fam. 3, 7; men Sall. Jug. 85: majorum gloria posteris quasi lumen est; cf. Cic. d. Or. 1, 3; ligel. cum ipsa quasi republica collocutus sum, id. Fam. 1, 9; men c. abl. absol., vid. Caes. B. G. 5, 43: quasi parta jam ··· victoria, etc.; – ogs. forbindes quasi ofte m. Sammenligningsordene: sic, ita, perinde, proinde, etc.; – sic avide ··· quasi etc., Cic. d. Senect. 8; quasi sua res agatur, ita diligenter etc., id. Quint. 2; proinde quasi ··· possimus, id. Mil. 31; cf. id. Quint. 26; – ogs. forbindes assimulare, quasi etc., (lade, som om osv.), Ter. Eun. 3, 2, 8; – pleonastisk tilføies undert. si; Quasi si esset ex se nata, Plaut. Casin. prol. 46; cf. Lucr. 4, 1008; — II) „overf."; A) omtrent, næsten; – quasi talenta ad quindecim Coëgi, Ter. Heaut. 1, 1, 93; quasi in extrema pagina, Cic. Orat. 13; — B) quasi ··· quasi: dels ··· dels; – quum diceret, quasi joco, quasi serio, omnes etc., Spartian. Get. 4; — not.: quasi (f. quasī), Lucr. 2, 291, o. id. 5, 728.

quăsillārĭa, ae, f.: Spinderske, Petron. Sat. 132; af — quăsillum, i, n., o. quăsillus, i, m., dem. af qualus: Kurv til forskiellig Brug; – quasillum terra implere, Cato; – navnl. Kurv til Uldarbeide el. Uldspind; inter quasilla pendebatur aurum etc., (i Spindestuen), vid. Cic. Phil. 3, 4; cf. Tibull. 4, 10, 3.

*quassābĭlis, e: til at ryste, som kan rystes; – nullo quassabile ferro (munimen), Lucan. 6, 22; — quassātĭo, onis, f.: voldsom Rystelse; – ∾ irrita capitum, Liv. 22, 17; men tussim ··· et alias quassationes, Macrob.; quassationes cymbalorum, Arnob.; — [quasso]. — quassātĭpennae, arum, f., [quasso, penna]: som ryste Vingerne, anates, Varr. ap. Non. — quassātūra, ae, f., [quasso]: Rystelse; bf. „meton."; A) den ved Rystelse foraarsagede Beskadigelse, Plin. Val.; — B) den beskadigede Del af Legemet, Veget.

quasso, avi, atum, 1, v. a. o. n., intens af quatio; I) „egenl."; A) „alm.": ryster stærkt, el. alm. ryster, caput, Plaut., Virg.; ∾ hastam trementem, Virg. Aen. 12, 94; Quassanda est ista Pelias hasta manu (skal svinges i Kampen), Ovid. A. A. 1, 696; cf. Virg. Aen. 5, 855; — B) „bes.": ryster fra hinanden, knuser, baccas myrti, Pallad., olivas, id.; – oftest in partic.: quassatis undique vasis Diffluere humorem, Lucr. 3, 435; quassata monumenta, Plin. Ep.; cf. Virg. Aen. 1, 555; – neutr. ogs. c. gen.; quassata muri reficere, Liv. 23, 17; — B) „fig.": ryster, svækker, fordærver; – quassato corpore, (med svækket Legeme), Suet. Aug. 81; flamma quassatae rei publicae, Cic. Sest. 34; men Tempora (acc. graec.) quassatus (sc. mero: overvældet el. bedøvet deraf), Sil. 7, 202; — II) neutr.: at ryste el. at rystes; – quassanti capite incedit, Plaut. Asin. 2, 3, 23; siliqua quassante legumen, (med raslende Bælge), Virg. Ge. 1, 74. — 1. quassus, 3, partic. af quatio. — 2. quassus, us, m., [quatio]: Rysten el. Rystelse; – in abl., Pacuv. ap. Cic. Tusc. 2, 21.

quătĕ.făcĭo, fēci, 3, v. a., [quatio]: ryster; bf. „fig.": ryster el. svækker, aliquem, Ps. Cic. ad Brut. 1, 10. — quā.tĕnus, (quatinus), adv., [oprdl.: qua tenus, sc. parte]: hvorvidt, saa vidt som; I) „egenl." om Stedet og om Tiden; – quatenus (inferior pars) inhabitari videtur (ab apibus), Colum.; – quatenus (hvorlænge) haberem (istos fasces)? Cic. Phil. 14, 5; — II) „overf."; A) hvorvidt; – ∾ amor in amicitia progredi debeat, Cic. Lael. 11; cf. id. d. Or. 2, 58 o. 87, o. Liv. 2, 55; men Cic. Orat. 22, absol., videndum est: quatenus, (hvorvidt man tør gaae); — B) eftersom, fordi; – quatenus ··· Virtutem incolumem odimus, Hor. Od. 3, 24, 30; cf. Ovid. Trist. 5, 5, 21, o. Plin. Ep. 3, 7; — C) hvorledes; – quod quatenus acciderit, exponam, Lactant.; — D) i det sild. Retssprog: for at, paa det at, Digest.

quăter, adv. num. til quatuor: fire gange; - ∾ in anno parĕre, Varro; cf. Hor. Sat. 2, 3, in.; Cinnae, quater consulis, etc., Suet. Caes. 1; vid. Varr. ap. Gell. und. quartus; quater ducere (numerum aliquem: multiplicere med fire), Colum.; quater tantum: firegange saa meget, auct. B. Afr. 19; - ogs. med andre Talord; quater quinis minis, Plaut. Pseud. 1, 3, 111; ∾ deni, 40, Ovid. Met. 7, 293; ∾ decies, (40gange), Cic.; cf. Hor. Ep. 1, 20, 27; — b) „poet." el. ordsprogsvis hedder ter et quater, Hor., ter ··· aut quater, Virg., ogs. terque quaterque, id., Tibull.: ofte, mangegange, overmaade.

quăternārĭus, 3: bestaaende af fire; - ∾ numerus, Plin. 28, 17; ∾ scrobes, Colum., (i. e. quoquo versus pedum quatuor); af — quaterni, ae, a, num. distr. til quatuor; I) „egenl.": fire til el. paa hver, fire ad Gangen; - quaternos denarios exegisse in singulas amphoras, Cic. Font. 5; cf. Hor. Sat. 1, 4, 86; men quaternae centesimae (sc. partes sortis, d. e. 48 Procent om Aaret), Cic. Att. 5, 21, o. ibd. 6, 1; cf. Nep. Att. 18; — II) „overf.": fire tilsammen; - primam aciem quaternae cohortes ex quinta legione tenebant, Caes. B. C. 1, 83; df. — quăternĭo, onis, m.: Firtallet, (navnl. paa Terningen), Capella.

quătĭnus, s. und. quatenus. — quătĭo, quassi, quassum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": ryster, sætter i rystende Bevægelse; - scuta super humeros, Tac.; ∾ caput, Ovid.; (men Liv. 8, 7, om en Hest); ∾ cymbala, Virg., catenas, Plin. Ep.; ∾ alas, Virg. Aen. 3, 226; men ibd. 29: horror Membra quatit; „poet." ogs.: ventus quatit aquas, Ovid. Her. 18, 48; — B) „bes."; a) slaaer el. støder derpaa el. derimod; - quatit ungula campum, Virg. Aen. 11, 875; cf. ibd. 513: ∾ campos, (giennemstreife dem); — b) støder el. driver afsted, aliquem foras, (kaster paa Døren), Ter. Eun. 2, 3, 67; ∾ (aliquem) prae se, (jage el. drive foran sig), Cic. N. D. 2, 42, (ex Arat.); — c) nedslaaer el. omstyrter; - ∾ muros arietibus, Liv. 38, 7; cf. id. 21, 10; — II) „fig."; A) „alm.": ryster el. rører, sætter i stærk Bevægelse el. Lidenskab; - vid. Gell. 9, 13; men quatiebatur his segne ingenium, ut etc., Tac. Hist. 1, 53; men Hor. Od. 1, 16, 5: quatit Mentem sacerdotum (Apollo: ryster el. henriver el. begeistrer dem); men ibd. 3, 3, 4: Mente quatit solida, (i. e. dejicit: berøver ham Fatning); cf. Cic. Tusc. 3, 6; — B) „bes.": ryster, plager, ængster; - ∾ oppida bello, Virg. Aen. 9, 608; - extrema Galliarum, (hærie el. ødelægge), Tac. Hist. 4, 28; — III) partic. quassus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": beskadiget el. brøstfældig; - ∾ navis, Liv. 25, 3; cf. Hor. Od. 4, 8, 32; men ∾ aula, (i. e. olla: sprukken el. læk), Plaut. Curc. act. 3, v. 26; ligel. ∾ dolia, Plin.; men ∾ faces; Ovid. Met. 3, 508, (af kløvet Begtræ); — B) „fig."; 1) svag, brudt; - ∾ vox, Curt.; ligel. quassa quodammodo (littera), Quintil. 12, 10, 29; men tempora quassa mero, (svækkede el. overvældede deraf), Ovid. Rem. 146; — 2) ødelagt, fordærvet, ruineret; - ∾ domus, Senec. Hippol.; anima quassa malis, id. Herc. fur.

quatrĭdŭānus, 3: i el. igiennem fire Dage, mortuus, Hieron.; af — quatrĭdŭum, i, n., [quatuor, dies], sc. spatium: Tidsrum af fire Dage; - quae a nobis hoc quatriduo disputata sunt, Cic. Tusc. 4, 38; men quatriduo, quo haec gesta sunt, (fire Dage efter denne Begivenhed), id. R. Am. 7; quod (justitium) quatriduum fuit, (varede i fire Dage), Liv.; quos (nummos) ··· tibi reponam in hoc triduo aut quatriduo, Plaut. Pers. 1, 1, 37. — quatrĭo, onis, m., [quatuor]: Firtallet, navnl. paa Terningen, Isid.

quătŭor, (quattuor), num. card. indecl., τέσσαρες el. τέτταρες: fire; - ab iis rebus, numero quatuor (fire i Tallet), etc., Cic. Univ. 5; Temporibusque parem diversis quattuor annum, Virg. Ge. 1, 258, (al. quātuor); vix tria aut quatuor ··· paria amicorum, Cic. Lael. 4. — quătŭor.dĕcĭes, adv. num.: 14gange; ∾ centena (millia passuum), Plin. 3, 13. — quătŭordĕcim, num. card. indecl., [decem]: 14; - ∾ partes, Plin., anni, Flor.; sedere in quatuordecim ordinibus, Cic. Phil. 2, 18, ogs. in quatuordecim (sc. ordinibus), Suet. Caes. 39: sidde paa Ridderbænkene i Theatret; df. „overf.": at være Ridder; cf. Senec. Ep. 44: multis quatuordecim sunt clausi, etc.

quătŭorvir, s. und. quatuorviri. — quătŭorvĭrātus, us, m.: Qvatuorvirat, d. e. Embede, som beklædes af en Qvatuorvir, s. und. flgd.; - quatuorviratum (Gadibus) sibi prorogavit, Asin. Poll. ap. Cic. Fam. 10, 32; af — quătŭorvĭri, orum, m., [quatuor, vir], (ligesom Firmændene, d. e.): Commission el. Collegium af fire Medlemmer med et eget offenligt Hverv; saal. i Rom: etslags Gadecommission (under Ædilerne), Digest.; - df. undert. i Municipierne og Colonierne: den høieste Øvrighed paa Stedet; vid. Cic. Cluent. 8.

-que, conj., [besl. m. Grækernes τέ]: og; betegner Begrebernes nøie Forbindelse, og vedhænges altid Ordet; - ut res rationesque vestrorum omnium Bene expedire vultis, Plaut. Amph. prol. 4; omnia blandimenta otii voluptatisque, Cic. d. Rep. 1, 1; - oftere gientagen, el. m. d. frgd. et udtrykkes samme ved: baade ··· og, el. saavel ··· som ogsaa, el. deels ··· deels, ogs. ved og ··· og; - terraque marique, Enn.; singulasque res definimus circumscripteque complectimur, Cic. N. D. 2, 59; jus et officium partesque, id. Quint. 9; - -que vedheftes undert. Enstavelsesord; saal. quique, Plaut., aque, Ovid., eque, Virg.; - undert. vedheftes -que det andet Ord, naar det første er enstavelset; ad plurimosque, Cic. Off. 1, 26; in foroque, Nep. Cat. 1; dog ogs. inter nosque, Cic. d. Or. 1, 1; - „poet." staaer -que ogs. efter flere Ord; vid. Tibull. 1, 3, 56, o. Propert. 2, 16, 12; — II) „bes." kan ogs. -que hede; A) meget mere, tvertimod; - non nobis solum nati sumus; ortusque nostri partem patria vindicat, etc., Cic. Off. 1, 7; — B) eller; - ubi ··· Lyciam Xanthique fluenta Deserit, Virg. Aen. 4, 143; cf. Hor. Sat. 2, 7, 58. — queis el. ques, s. und. qui, not.

quĕmadmŏdum, (ogs. adskilt: quem ad modum), adv.: paa hvilken Maade, hvorledes; I) spørgende; - si etc., quemadmodum ab eo postea exegisti? Cic. R. Com. 18; quemadmodum asservatus est? id. Verr. 5, 27; — II) relativt; - ego omnem rem scio, Quemadmodum est, Plaut. Bacch. 3, 3, 69; providi, quemadmodum salvi esse possemus, Cic. Catil. 3, 1; cf. id. d. Rep. 1, 14, o. Caes. B. G. 3, 16; — B) „bes."; 1) m. tilsvarende sic, ita, etc.: ligesom el. som; - si, quemadmodum soles de ceteris rebus ··· sic de amicitia disputaris, quid sentias, Cic. Lael. 4; saal. ogs. med tilsvarende eodem modo, id. Fin. 2, 26; men m. tilsv. adaeque, Liv. 4, 43; — 2) ved Anførelsen af Exempler: ligesom, som; vid. Quintil. 2, 5, 20; ligel. id. 6, 3, 75: quemadmodum C. Caesar Pomponio ··· inquit, etc.

quĕo, quivi o. quii, quitum, 4, v. n.: kan, formaaer; ordenl. c. inf., der dog ofte er udfalden; - non queo reliqua scribere, Cic. Fam. 14, 1; non quis, Hor. Sat. 2, 7, 92; Qui ipse sibi sapiens prodesse non quit, nequicquam sapit, Cic. Fam. 7, 6, (e poëta); men Ter. Andr. 4, 5, 10: Ut quimus, ajunt, etc.; - queunt, Plaut.; queam, queas, Hor.; queat, Sall.; queamus, Virg.; queant, Justin.; quirem, Plaut.; quiret, Tac.; quiverit o. quierit, Liv., Lucr.; loqui non quire, Gell.; neque in fructum convertere quisse, Lucr. 5, 1421; partic. quiens, Appul.; hvf. absol. queunte, Cod. Just.; — b) df. ogs. pass. c. inf. pass., dog alene forel.; - Dum ··· suppleri summa queatur, Lucr. 1, 1044; cf. Plaut. Pers. 2, 2, 12; ligel. Ter. Hec. 4, 1, 57: forma in tenebris nosci non quita est; - men som depon.: ne sic quidem quitus est, Appul.

quercĕrus, 3, s. und. querquerus. — *quercē-

tum, (querquetum, Fest.), i, n.: Egeskov, Varro; bf. pl. querceta Gargani, Hor. Od. 2, 9, 7; o. — quercĕus, 3: af Eg, corona, Tac. Ann. 2, 83; af — quercus, us, f.; I) „egenl.": Egen el. Egetræet, (navnl. Sommeregen), var Juppiter hellig; – (quercus) arbor glandifera, procera, ramosa, etc., vid. Plin. 16, 8; f. ogſ. Phaedr. 3, 17, o. Virg. Ge. 3, 332; ∾ aëriae, id., rigidae, id.; cf. Ovid. Met. 13, 799: Durior annosa quercu, fallacior unda (Galatea); ∾ fatidica, Senec., f. und. Dodona; ∾ glandifera, Cic., Lucr., f. nedenf.; men som Sentens: Saepe Jovis telo quercus adusta viret, Ovid. Trist. 4, 9, 14; — II) „poet. overf.": A) hvad der er giort af Eg el. af Egetræ; bf. Skibet Argo, Val. Fl.; ligel. f. hasta querna, (Egespyd), id.; – „bef.": en Egekrands, der gives for en Borgers Frelse, f. und. civicus; cf. Lucan. 1, 358: Servati civis referentem praemia quercum; heder ogſ. quercus civilis, Virg. Aen. 6, 772; cf. Ovid. Fast. 4, 953: praetextaque quercu Stet domus, etc.; — B) Egens Frugt el. Agern, som Menneskenes første Næring; hvf. Contingunt homini veteris fastidia quercus, Juvenal. 14, 184.

quĕrēla, ae, f., [queror]; I) „egenl.": Klage, Beklagelse, Besværing; A) „alm."; – quae (querelae) apud me de illo ipso habebantur, Cic. Qu. Fr. 1, 2, in.; querelae de injuriis, id.; – ogſ. c. gen. obj. (f. de); ∾ temporum, id.; ligel. id. Pis. 1: quae sit hominum querela frontis tuae; men querelae tuae cum Dejotaro, id. Dejot. 3; – vestrum illud beneficium ··· nonnullam habet querelam, (giver nogen Anledning til Klage), id. Fam. 10, 24; – querelis incendere, Virg.; querelas compescere, Lucr., supprimere, Ovid., sistere, id.; — B) „bef.": retlig Klage el. Anklage, Justin. 1, 5, Digest.; — II) „overf."; A) Klagesang el. klagende Nynnen, hvormed Børn dysses i Søvn, Stat. Theb. 5, 616; — B) enhver klagende Lyd el. Tone, som Frøernes, Virg. Ge. 1, 378; (cf. Phaedr. 1, 2); ligel. Virg. Aen. 8, 215, om Hornqvægets Brøl; ogſ. om Hiortens Skrig, Ovid.; ogſ. om Svanernes Sang, Lucr.; men id. 4, 588: dulcesque querelas, Tibia quas fundit, etc.; — C) legemlig Besværlighed, (hvorover man ofte beklager sig); – pulmonis et viscerum querelas levare, Senec. Qu. N. 3, 1; bf. — quĕrēlans, tis: klagende, Serv. Argum. ad Virg. Bucol.

*quĕrĭbundus, 3: klagende, beklagende; om Personer, Val. Fl.; – ogſ. om Begreber; magna et queribunda voce dicere etc., Cic. Sull. 10; ∾ senectus, Sil. 13, 983; o. — quĕrĭmōnĭa, ae, f., ligesom querela: Klage, Beklagelse; – querimoniae de tuis injuriis, Cic. Verr. 3, 57; dog ogſ. ∾ criminis (f. de crimine), ibd. 4, 30; men ∾ patriae, (deraf), id. Catil. 1, 11; – ∾ malae, Hor. 1, 13, 19; ∾ tristes, id.; men nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse etc., Nep. Att. 17; — [queror]. — quĕrĭtor, ari, v. dep. n., intens. af queror: udbryder i heftige Klager; – flentes queritantesque, Tac. Ann. 16, 34; cf. Plin. Pan. 29.

quernĕus, 3, [ctr. f. quercuneus, querceneus, af quercus]: af en Eg; – frons, Cato; ∾ frutices, Colum.; ∾ corona, Suet. Calig. 19. — quernus, 3, [poetisk Biform af frgd.]: af Eg; – ∾ glandes, Virg.; ∾ vimen, id.; ∾ corona, (af Egeløv), Ovid.; ∾ stipes, id.

quĕror, questus sum, 3, v. dep. a. o. n.; I) „egenl.": klager, beklager mig; – c. acc., ogſ. m. de, cum, apud, ogſ. c. dat., ogſ. m. Objectssætning, ogſ. m. quod, ogſ. absol.; – ∾ injuriam, Cic.; cf. id. Flacc. 24; ∾ fortunam, Ovid. Met. 15, 493; – queritur de Milone per vim expulso, Cic.; ∾ de injuriis alicujus, id.; men nihil, nisi de nobis, queri possumus, Senec. Ep. 110; – ∾ cum aliquo, (beklage sig hos nogen), Cic.; cf. Liv. 35, 8; men ∾ cum deo, quod etc., Cic. Acad. 2, 25; – ∾ apud novercam, Plaut., apud aures deorum, Vell. 2, 130; – Nec quereris patri (for ham)? Juvenal. 2, 131; – virtutes ··· ne querantur, se relictas esse, Cic. Tusc. 5, 5; – miserunt questum, quod etc., Nep. Chabr. 3; – nisi etc., querēre, deum atque hominum fidem implorabis, Cic. Verr. 1, 9; — II) „overf." om Dyrene: at give en klagende Tone fra sig, at skrige; – saal. om Aben, Ovid. Met. 14, 100, om Uglen, Virg. Aen. 4, 463; ogſ. om Fuglens Qviddren; Queruntur in silvis aves, Hor. Epod. 2, 26; men Ovid. Met. 11, 52, om et Instrument: Flebile nescio quid queritur lyra, etc.

querquēdŭla, ae, f., [besl. m. κερκουρίς]: en Andeart, rimel. Krybanden, Varro, Colum. — querquĕrus, (quercerus), 3, [besl. m. καρχαίρω, i. e. tremo]: zittrende el. rystende; (for- o. efterel.); – ∾ febris, Plaut. ap. Priscian., o. Suet. ap. Gell. 20, 1; men absol., querquera, ae, f.: Koldfeber, Appul., inc., (al. querquerus). — Querquētŭlānus, 3: hørende til en Egeskov el. benævnt derefter; – ∾ virae, (i. e. virgines: Egeskovens Nympher), Fest. p. 261, (Müll.); ∾ sacellum, (rimel. som dem helliget), Varro; ∾ mons, (en af Roms Høie, hed sild. mons Coelius), Tac. Ann. 4, 65; men ∾ porta, Plin. 16, 15, (en af Roms Porte, imellem mons Coelius o. Esquilinus); af — querquētum, i, n., f. und. quercetum.

quĕrŭlōsus, 3: klagende; – ∾ murmuratores, Vulgat.; af — quĕrŭlus, 3, [queror]; I) „egenl.": som gierne klager el. beklager sig; saal. heder Oldingen, Hor. A. P. 173: Difficilis, querulus, etc.; men calamitas querula est, Curt. 5, 5; – ∾ dolor, Ovid.; ∾ fastus (pl.), Martial.; ∾ libelli rusticorum, Plin. Ep. 9, 15; ∾ vox, Ovid.; ∾ ululatus, id., sonus, Propert.; — II) „overf." om Dyrene: klagende, qviddrende, osl.; – ∾ cicadae, Virg.; men Ovid. Med. 77: querulus volucrum nidus; – fremdeles om Instrumenter; ∾ tibia, Hor., tuba, Propert.; men ∾ chorda, Ovid.; – endel. om Lyden af den rislende Aa, Petron.; men querulas impulit aura fores, Ovid.

ques el. queis, f. und. qui o. quis. — 1. questus, 3, partic. af queror. — 2. questus, us, m., [queror]; I) „egenl.": lydelig el. udtalt Klage el. Beklagelse; – qui questus, qui maeror, etc., Cic. Quint. 30; cf. Virg. Aen. 9, 480; in questus, lacrimas, vota effundi, Tac.; men id. Ann. 3, 36: multorum intimis questibus (tegi) etc.; — B) „bef." o. „poet.": Klage, Anklage, Val. Fl.; ogſ. in pl.: solitos ··· questus, id.; — II) „overf." om Nattergalens Qviddren: maestis late loca questibus implet (philomela), Virg. Ge. 4, 515.

1. qui, quae, quod, pronom.; I) interrog.: hvilken? hvilket? hvad for en el. nogen? men sædv. som adject., (hvorim. quis, quid, som subst.); – quis fuit igitur? Py. iste Chaerea; Th. Qui Chaerea? Ter. Eun. 5, 1, 7; cf. ibd. 2, 2, 11; ligel. Cic. d. Or. 2, 8: qui cantus dulcior ···? quod carmen aptius? etc.; men id. R. Am. 34: qui primus Ameriam nunciat? — b) ligel. i den indirecte Tale; – scribis, te velle scire, qui sit rei publicae status, Cic. Fam. 1, 7; cf. Virg. Ge. 1, 3; – nescimus, qui sis, Cic. Div. in Caecil. 6; cf. ibd. 12, o. id. R. Com. 6; — II) relativ.: hvilken, hvilket, som el. der; – collaria, quae vocantur maelia, Varro; colonia, quam Fregellas appellant, Liv. 8, 23; sidus, quod Caniculam appellavimus, Plin.; – ofte retter dette Relativum sig efter d. flgd. Ord; est locus in carcere, quod Tullianum appellatur, Sall. Catil. 58; cf. id. Jug. 21; ligel. justa gloria, qui est fructus verae virtutis honestissimus, Cic. Pis. 24; cf. id. Brut. 33, o. id. Sest. 42; – undert. retter det sig efter d. frgd. Ord alene med Hensyn paa Meningen; abundantia earum rerum, quae prima mortales ducunt, Sall. Jug. 45; men sermonibus etc., quae etc., Cic. Fam. 2, 8; – undert. viser det ogſ. til et fiernere Nomen; saal. Cic. Tusc. 1, 1 in fin., (hvor qui viser til d. fiernere Livius); cf. Liv. 21, 26; – ogſ. m. vedhængt ne interrog.; Quemne ego servavi etc.? Plaut. Mil. gl. 1, 1, 13; cf. Ter. Andr. 4, 4, 29; – endel.

har det i Causalsætninger Conjunctiv efter sig; vid. Cic. Att. 5, 9: qui incommodissime navigassemus, (da jeg dog osv.); cf. id. Arch. 10; ligel. i Hensigtssætninger; praesto erit pontifex maximus, qui comitia habeat, Liv. 3, 54; – ex quo (sc. tempore: fra den Tid af, osv.), id. 40, 10; cf. Virg. Aen. 2, 163; men ex quo, (af hvilken Grund), Cic. Brut. 15; — III) indef.: nogensomhelst, nogen el. noget; – num quod officium aliud alio majus sit, Cic. Off. 2, 3; si qui ··· equo deciderat, Caes. B. C. 1, 48; ne qui forte putet, Cic. d. Or. 1, 2; cf. id. Leg. 2, 26: nisi si qui ad eam rem publice constsitutus esset.

2. qui, adv., [oprdl. abl. af 1. qui]; I) „alm.": hvorved, hvormed, hvoraf; – multa concurrunt simul, Qui conjecturam hanc nunc facio, Ter. Andr. 3, 2, 31; in tanta paupertate decessit, ut, qui efferretur, vix reliquerit, Nep. Arist. 3; — B) tf. ønskende: hvorledes dog! o at dog! – qui illum di omnes perduint! Ter. Phorm. 1, 2, 73; men elliptisk: qui illi dii irati! Cic. Att. 4, 7; — II) „bef.": paa hvilken Vis el. Maade; a) spørgende; – qui, cedo? Ter. Andr. 1, 1, 123; qui potest esse in ejusmodi trunco sapientia? Cic. N. D. 1, 30; cf. id. ibd. 10; — b) i den indirecte Tale; – nimis demiror, Qui illaec ··· sciat, Plaut. Amph. 2, 2, 133; — B) hvorfor? hvorledes? – saal. qui non? Plaut. Bacch. 5, 2, 44; Qui dum? Ter. Eun. 2, 2, 42; men id. Hec. 2, 3, 6: nec qui hoc mihi eveniat, scio, (hvorfra); — C) endel. hos Prisbestemmelser, f. quanti; – Indica, minimo daturus qui sis, qui duci queat! Plaut. Pers. 4, 4, 41; cf. ibd. 109.

quia, conj., [oprdl. acc. pl. af qui, ligesom conj. quod oprdl. er acc. sing.]: eftersom, fordi; – Quia adeo fores nostras unguentis uncta ausa es accedere, Plaut. Truc. 2, 2, 34; cf. Cic. Tusc. 1, 8; quae (urbs), quia postrema aedificata est, Neapolis nominatur, id. Verr. 4, 53; men idcirco, quia, id. R. Am. 1; cf. id. Planc. 2; eo ante omnia insignis maestitia, quia etc., Liv. 2, 7; cf. Cic. Tusc. 1, 18; men res mirabilis propterea, quia non saepe fit, id. Div. 2, 22; men quia etc., propterea, id. Off. 3, 1; — B) ogs. ofte m. andre Partikler; saal. Quiane, (spørgende): mon fordi? vid. Plaut. Pers. 5, 2, 69, o. Virg. Aen. 4, 538; – quia enim: fordi nemlig, Plaut. Amph. 2, 2, 34, o. Ter. Heaut. 1, 2, 14; – quia nam, ogs. quianam? hvorfor? – vid. Pacuv. o. Enn. ap. Fest. pag. 257, (Müll.); ligel. Plaut. Truc. 1, 2, 34, o. Virg. Aen. 10, 6. — quianam o. quiane, s. und. quia.

quicquam, s. und. quisquam. — quicque, s. und. quisque. — quicquid, s. und. quisquis. — quicum, s. und. 1. qui. — quicumque, quaecumque, quodcumque, (ogs. adskilt), vid. Ter. Andr. 1, 1, 36; ligel. quam se cumque in partem etc., Cic. d. Or. 3, 16; I): hvo el. hvad ikkun, enhver el. ethvert som, hvosomhelst el. hvadsomhelst, odl.; – quicumque is est, ei me profiteor inimicum, Cic. Fam. 10, 31; quaecumque fortuna, (hvilkensomhelst Skæbne), Caes. B. G. 1, 31; ut, quodcumque vellet, liceret facere, Nep. Dat. 10; men Liv. 10, 18: quum ea in Samnio, cujuscumque ductu auspicioque gererentur, (hvo saa end Anføreren var); – in neutr. ogs. som subst. c. gen.; Eja, inquit, in commune, quodcumque est lucri, Phaedr. 5, 6; ligel. ut quodcumque militum contrahere poteritis, contrahatis, Pompej. ap. Cic. Att. 8, 12, A; cf. Virg. Aen. 1, 78; men absol., Hoc, quodcumque vides, etc., Propert. 4, 1, in.; — B) „bef." ogs. f. qualiscumque: hvorledes end beskaffen; – quaecumque mens illa fuit, Gabinii fuit, Cic. Rab. Post. 8; — II) „overf.": hver mulig, hvert muligt; – quae sanari poterunt, quacumque ratione sanabo, (paa enhver mulig Maade), Cic. Catil. 2, 5; cf. Liv. 9, 9, o. Propert. 1, 8, 34; de quacumque causa, Liv. 45, 23.

quidam, quaedam, quoddam, (subst. quiddam), pron. indef.: en vis, et vist, nogen, noget, en, et; – quidam ex advocatis, Cic.; quidam de collegis nostris, id.; Tages quidam, (en vis T.), id. Div. 2, 23; men med Ringeagt: Mallius Glaucia quidam, id. R. Am. 7; – quaedam certa vox, id. d. Or. 3, 12; quodam tempore, (engang), id. Fin. 5, 2; in quadam primi libri parte, (etsteds i den), Quintil. 11, 3, 31; – pl. nogle; excesserunt urbe quidam, alii etc., Liv. 45, 10; – ogs. m. flgd. gen.; quidam bonorum caesi, etc., Tac. Ann. 1, 49; – neutr. quiddam ogs. som subst. c. gen., quiddam mali etc., Cic. Leg. 3, 10; men ud. gen., quiddam divinum, (noget Guddommeligt), id. Acad. 1, 9.

quidem, adv.; I) „alm.": og det, og visseligen; – sibi quidem persuaderi, eum etc., Caes. B. C. 1, 40; tantum doleo, et mirifice quidem, Cic. Att. 2, 19; cf. id. ibd. 16, 16, A; – ne ··· quidem: ikke engang; ne obsidibus quidem datis pacem redimere putuisse, Caes. B. G. 1, 38; cf. Cic. Verr. 2, 3, oftere; ogs. heller ikke, vid. Cic. R. Am. 1: ne istius quidem laudis ita sum cupidus, ut etc.; cf. id. Tusc. 1, 7, o. Caes. B. G. 5, 44; s. ogs. und. ne; – men nec ··· quidem: og det ikke; de isto id, quod omnes videbant, neque ille quidem obscure, locutus est, Cic. Verr. 2, 20; cf. id. Fam. 6, 6; — II) „bef."; A) i det mindste, vist nok, i alt Fald; – Unum quidem hercle certum promitto tibi, Plaut. Stich. 3, 2, 26; volui id quidem efficere certe, Cic. Brut. 3; cf. id. ibd. 46, o. id. Verr. 4, 2; nunc quidem profecto Romae es, id. Att. 6, 5; ogs. forstærkende; neque hoc ··· efficere potuit, quum quidem etc., Nep. Cat. 2; ligel. qui quidem, Cic., o. A.; – ogs. i Yttring af Uvillie: jo dog, virkeligen; Nam istaec quidem contumelia est, Ter. Heaut. 3, 3, 5; — B) ved Indførelsen af et Exempel: for el. til Exempel; – vid. Nep. Att. 11 o. 14. — quidnam, s. und. quisnam. — quidni s. und. quid. — quidum, s. und. 2. qui. — quidquid, s. und. quisquis.

1. quies, ētis, f.; I) „egenl.": Hvile fra Arbeide; – locus quietis et tranquillitatis plenissimus, Cic. d. Or. 1, 1; mors laborum et miseriarum quies est, id. Catil. 4, 4; ex diutino labore quieti se dare, Caes. B. C. 2, 14; – ogs. in pl.; ludo et joco uti licet, sicut somno et quietibus ceteris, Cic. Off. 1, 29; — B) „bef."; 1) Rolighed, navnl. at holde sig rolig el. neutral under borgerlige Uroligheder; – saal. Attici quies etc., Nep. Att. 7; — 2) Fredens Ro, Fred; – ∾ diuturna, Sall. Catil. 32; ingrata genti quies, Tac. Germ. 14; men „poet.": quieti subdita etc., Ovid. Pont. 2, 2, 77; — 3) Søvnens Ro, Søvnen, quietem capere, (sove ind), Ovid. Fast. 1, 205; ∾ alta, Virg. Aen. 6, 522; ire ad quietem, Cic., ogs. quieti se tradere, id., (begive sig til Hvile); secundum quietem, id., per quietem, Suet., (i Søvne); — 4) den evige Hvile, Dødssøvnen; – ∾ dura, Virg. Aen. 10, 745; cf. Propert. 2, 21, 27; — 5) field. „poet." ogs. Drømmen; – ∾ praesaga, Stat. Theb. 10, 319; cf. id. ibd. 199; — II) „overf."; A) om Elementerne: Stilhed; – Si non tanta quies iret frigusque caloremque Inter, Virg. Ge. 2, 344; ∾ ventorum, Plin.; ∾ pelagi, Stat.; – men ∾ lenis materiae, (dens Glathed el. Jevnhed), Plin. 16, 28; — B) „poet." ogs. Hvilens Sted, et Leie, odl.; – intectas fronde quietes etc., Lucr. 1, 406; — C) Quies, personificeret som Gudinde, Stat.; in via Lavicana ad fanum Quietis, Liv. 4, 41; — not.: archaistisk abl. quie f. quiete, Naev. ap. Priscian. — 2. quies, ētis, adj. f. quietus: rolig; (forel. Ord); – mentem quietem (facere), Naev. ap. Priscian.

quiescentia, ae, f., (efterel. f. 1. quies): Ro, Hvile, Firmic. Math. 1, 3; af — quiesco, ēvi, ētum, 3, v. n., [quies]; I) „egenl." hviler el. udhviler, holder mig rolig; – Numquam hodie quiescet, priusquam id, quod petiit, perficit, Plaut. Mil. gl. 2, 2, 59; renovat (Carthago) pristina bella, nec potest quiescere, Cic. d. Rep. 6, 11; – men impers. pass.: Quibus quidem quam facile potuerat quiesci, si hic quiesset, Ter. Andr. 4, 2, 8; — B) „bef."; 1) at holde sig udenfor de politiske Bevægelser, at blive neutral; – scribis ··· probari, quod

quierim, Cic. Att. 9, 10; ligel. Suet. Caes. 16; — 2) hviler, sover; - quievi in navi noctem perpetem, Plaut. Amph. 2, 2, 100; eo quum venio, praetor quiescebat, Cic. Verr. 4, 14; — b) „poet." ogſ. om Dødsſøvnen, Virg. Aen. 1, 245; men patrono meo ossa bene quiescant! Petron. Sat. 39; cf. Ovid. Ib. 305; — II) „fig."; A) „overf." om Ting: at hvile, at ligge ſtille; - prato gravia arma quiescunt, Virg. Aen. 10, 835; flamma quievit, (hørte op at brænde), id.; men quiescentes Nili aquae, (ſtilleſtaaende), Plin. 13, 22; ∾ terra, id., humus, Petron., (hviler, ligger brak); men ∾ voces, Ovid. Trist. 1, 3, 27, (hvile el. tie); — B) „ment."; 1) roligen at lade ſkee el. tillade; - si etc., tamen quiescat, rem adduci ad interregnum, Cic. Att. 7, 9; — 2) holder inde, ophører, aflader; - quiesce hanc rem ··· Petere, Plaut. Most. 5, 2, 51; - ogſ. c. gen.; ∾ pugnae, Quadrig. ap. Gell. 9, 12; cf. Hor. A. P. 380; - endel. c. infin.; Gell. 2, 28; men absol.: factoque hic fine quievit, Virg. Aen. 3, fin.; — III) partic. quiētus, 3, ofteſt ſom adj.; A) om Perſoner: rolig, ſom holder ſig rolig, ſom nyder Rolighed; - Sex ego te totos ··· hos menses quietum reddam, Ne etc., Ter. Eun. 2, 2, 46; de istoc quietus esto, (vær ubekymret derfor), Plaut. Curc. 4, 2, 6; homines integri, quieti, otiosi, Cic.; homo quietissimus, id.; ∾ et solutus animus, id.; — 2) „beſ." ogſ.; a) ſom ikke tager Del el. Parti i en Strid, rolig, neutral; - quoad etc., domi quietus fuit, Nep. Pelop. 4; cf. Justin. 7, 6; — b) rolig, fredelig, uden Ærgjerrighed; - vir rectus, integer, quietus, etc., Plin. Ep. 7, 31; — c) hvilende, ſovende; - quos simul ··· quietos nox habuerat, Tac. Ann. 1, 49; - dſ. subst., quieti, orum, m.: de Hvilende, de Afdøde, Nemes. Ecl. 1, 38; — B) om Ting o. Begreber: rolig; - ∾ amnes, Hor. Od. 3, 29, 40; Quietiore nec feratur aequore, id. Epod. 10, 11; ∾ aër, Virg.; ∾ res publica, (opp. perturbata), Cic. Catil. 2, 9; ∾ et remissus sermo, id. d. Senect. 9; - dſ. subst. quietum, i, n.: ſtille Luft, Petron. Sat. 131. — quiēte, adv.: roligen; - ∾ vivere, Cic.; ∾ acta vita, id. d. Senect. 5; - compar., ∾ bellare, Liv. 27, 12; superl., ∾ se recipere, Caes. B. C. 3, 46; af — quiētus, 3, partic. o. adj. af quiesco.

quī.lĭbet, quaelibet, quodlibet, (subst. quidlibet), I) „egenl.": hvo der vil, enhver uden Forſkiel, den førſte den bedſte; - quem ament igitur? Sy.alium quemlibet, Plaut. Poen. 4, 2, 38; quaelibet minima res, (enhver nok ſaa ringe Omſtændighed), Cic. R. Am. 3; ∾ nomen, Hor. Sat. 1, 2, 126; quibuslibet temporibus, (til alle Tider), Liv. 2, 49; - subst., quilibet unus ex iis, quos nominavi, id. 9, 17; — II) „beſ." ogſ. m. Bibegreb af Ringeagt: den førſte den bedſte; - ut ··· motus non quilibet, sed certus quidam etc., sic vita agenda est certo genere quodam, non quolibet, Cic. Fin. 3, 7; ſaal. quilibet, (opp. peritus), id. Div. 2, 34; ∾ injuria, (ubetydelig, ringe), Digest. — quilon el. cylon, i, n.: etſlags Gele, Veget. — quīmātus, us, m., [quinque]: Alder af fem Aar; - robur in quimatu, Plin. 8, 70, inc., (al. quinquennatu).

quin, conj., [af 2. qui o. ne ſ. non]; I) ſom Relativpartikel: at ikke; - ut nullo modo Introire possem, quin viderent me, Ter. Eun. 5, 2, 2; facere non possum, quin ad te mittam, Cic. Att. 12, 27; nihil abest, quin sim miserrimus, id. ibd. 11, 15; si etc., quid recusare potest, quin et socii sibi consulant? Liv. 32, 21; - non esse dubium, quin ··· possent (at el. at jo, oſv.), Caes. B. G. 1, 3; ligel. ibd. 4: neque abest suspicio, quin ipse sibi mortem consciverit; quis ignorat, quin tria Graecorum genera sint, (at oſv.)? Cic. Flacc. 27; men nullus fere dies est, quin domum meam ventitet, (at han jo el. at han ikke oſv.), id. Att. 1, 1; - ogſ. ſ. qui (quae, quod) non; quum nemo esset, quin hoc se audisse liquido diceret, Cic. Verr. 3, 59; cf. Ter. Phorm. 4, 4, 16; - non quin ipse dissentiam, (ikke ſom om el. ikke fordi oſv.), sed quod etc., Cic. Fam. 4, 7; cf. Liv. 2, 15: non quin breviter reddi responsum potuerit; — B) ogſ. bekræftende: ja, virkeligen, endog, odl.; - Hercle quin tu recte dicis; et tibi assentior ego, Plaut. Merc. 2, 3, 77; credo ···; quin mihi molestum est, Ter. Heaut. 3, 3, 20; cf. Cic. Fam. 7, 30; - ligel. quin etiam: ja endog; quantum scribam die, quin etiam noctibus, etc., id. Att. 13, 26; cf. Liv. 25, 26: nihil ea res animum militaris viri imminuit, quin contra plus spei nactus, etc., (meget mere el. tvertimod odl.); — II) ſom Spørgepartikel: hvorfor ikke? - i; quid stas, lapis? Quin accipis? Ter. Heaut. 4, 7, 3; Quin potius pacem ··· Exercemus? Virg. Aen. 4, 99; quin conscendimus equos? Liv. 1, 57; cf. Ter. Andr. 1, 1, 18; men Cic. Mil. 29: quin sic attendite, judices, (ſaa giver dog Agt herpaa)!

quī.nam, quaenam, quodnam, pron. interr. adj.: hvo dog? hvad dog? (forcl.); - Quinam homo hic ··· conqueritur? Plaut. Aul. 4, 9, 17; Quodnam ob facinus? Ter. Heaut. 5, 2, 8. — quīnārĭus, 3, [quini]: ſom holder fem i ſit Slags; - quinaria (fistula) dicta a diametro quinque quadrantum, (hvis Blik holder 5 Tommer), Frontin.; quinarius numus, ogſ. absol. quinarius, (en halv denarius); denarius, quod denos aeris valebat, quinarius, quod quinos, Varro; cf. Plin. 33, 13.

quincenti, ſ. und. quingenti. — Quinctianus, Quinctilianus, Quinctilis, etc., ſ. und. Quintianus, etc. — quincunciālis, e; I) „egenl.": ſom indeholder fem Tolvtedele af et Helt, (af en Fod, odl.); - ∾ magnitudo, (Størrelſe af $\frac{5}{12}$ Fod), Plin.; ∾ herba, (af denne Høide), id.; — II) „beſ.": plantet i Formen af quincunx; - in disponendis arboribus ··· quincuncialis ordinum ratio etc., Plin. 17, 15; af — quincunx, uncis, m., [quinque, uncia]: fem Tolvtedele af et Helt, (navnl. af en as, af et jugerum, af en sextarius, af et Pund, oſv.); I) „egenl."; - si de quincunce remota est Uncia, (naar man drager fra $\frac{5}{12}$ As oſv.), Hor. A. P. 327; men quincunx (sc. sextarii, i. e. quinque cyathi), Martial. 1, 28, oftere; - ligel. $\frac{5}{12}$ af et jugerum, Colum., af en Arv, Plin.; - endel. ſom Rente: fem af Hundrede el. fem Procent, vid. Pers. 5, 149; ſaal. ogſ. i Appoſition med usura: quincunces usuras spondere, Digest.; — II) „overf."; den i Formen af en quincunx el. ⁂ (ogſ. de fem Øine paa en tessera) udførte Træplantning fremſtiller d. flgd. Figur:

```
*   *   *   *   *
  *   *   *   *
*   *   *   *   *
  *   *   *   *
*   *   *   *   *
```

- directi in quincuncem ordines (arborum), Cic. d. Senect. 17; quid illo quincunce speciosius, qui, in quamcumque partem spectaveris, rectus est? Quintil. 8, 3, 9; - ogſ. om andre Gienſtande, Caes. B. G. 7, 73.

quincŭpĕdal, ālis, n., [quinque, pes]: Maaleſtok af fem Fod, Martial. 14, 92, (i Overſkriften). — quincuplex, ĭcis, adj., [quinque, plico]: femfold; - Quincuplici cera quum datur auctus honor, (paa den af fem Plader beſtaaende Voxtavle), Martial. 14, 4; ∾ Tolosa, (ſom beſtaaer af fem Qvarterer), Auson.

quindĕcĭes, adv. num. til quindecim: 15gange; - dſ. m. o. ud. sestertium el. HS., ſ. quindecies centena millia sestertiorum (el. 1,500,000 sestertii), Cic. Verr. 2, 25; cf. Martial. 7, 10: Dicere quindecies poteram, quod pertinet ad te; ſ. ogſ. und. sestertium. — quindĕcim, num. card. indecl., [quinque, decem]: femten; - ∾ minae, Plaut.; dies circiter quindecim, Caes. B. G. 1, 15. — quindĕcim.primi, orum, m., [primus]: et af 15 Medlemmer beſtaaende Regeringscollegium i Municipierne; ſaal. ogſ. i Maſſilien; vid. Caes. B. C. 1, 35: evocat ad se Massiliensium quindecimprimos. — †quindĕcim.vir, i, m., ſ. nedenſ.; - pl. quindecimviri, orum, vare navnl. i Rom:

et Collegium af 15 Mænd el. Medlemmer, som tilsammen forvaltede en offenlig Bestilling; – af saadanne mærkes; A) quindecimviri Sibyllini, der forvarede og adspurgte de sibyllinske Bøger, ogs. forrettede visse offenlige Bønner, s. nedens. Hor. l. c., alts. et geistligt Collegium, s. nedens. Gell. l. c.; – notioni quindecimvirum (gen. pl.) subjicere, Tac. Ann. 6, 12; ogs. m. Tmesis, vid. Hor. Carm. Saec. 70; – men in sing.; quindecimvir sacris faciendis, Gell. 1, 12; ogs. absol., Gallus quindecimvir, Tac. Ann. 6, 12; cf. Suet. Caes. 79; — not.: hede tidligere: decemviri (af deres daværende Antal), s. und. decemvir; — B) quindecimviri agris dandis (i. e. dividundis), vid. Plin. 7, 45, hvor gen. sing.: Metelli ··· quindecimviri agris dandis; df. — quindĕcimvĭrālis, e, sacerdotium: en Ovindemcimvirs Præstedømme, Tac. Ann. 11, 11; o. — quindĕcimvĭrātus, us, m.: en Quindecimvirs Embede el. Værdighed, Lamprid. Al. Sev. 49. — quindĕcĭmus, 3, num. ord. til quindecim, (f. d. sædv. quintus decimus): den femtende, Marc. Emp. — quindēni, ae, a, s. und. quinideni.

quingēnārĭus, 3; I) hver bestaaende af 500; – ∾ cohortes, Curt. 5, 2; — II) af el. paa 500; – ∾ thorax, Plin.; ∾ lanx, id., (som veier 500 Pund); af — quingēni, ae, a, [syncop. af inus. quingenteni], num. distr. til quingenti; I) „egenl.": 500 til el. paa hver, sestertii, Suet. Caes. 38, denarii, Cic. Att. 16, 8; — II) „overf." f. quingenti: 500; – duo millia quingeni, Colum. — quingentārĭus, 3: bestaaende af 500, cohors, Veget.; o. — quingentēsĭmus, 3, num. ord.: dens 500ste; – prope quingentesimo anno, Cic. Flacc. 1; af — quingenti, ae, a, num. card., [quinque, centum]: 500, drachmae, Hor. Sat. 2, 7, 43; men Plaut. Mil. gl. 1, 1, 52: tu quingentos (sc. milites) simul, Ni hebes machaera foret, uno ictu occideres; cf. Justin. 2, 11; men numerum quingentorum flexo pollice efficere, vid. Quintil. 11, 3, 117; legatum revocare ad quingenta (sc. sestertia), Suet. Galb. 5; — not.: gen. quingentum (f. quingentorum), Gell. 7, 14; df. — quingentĭes, adv.: 500gange; men quingenties HS. el. sestertium, f. ∾ centena millia sestertiorum el. 50,000,000 sestertii, Cic. Verr. 2, 38, o. Suet. Galb. 5; ogs. m. udfaldet HS. el. sestertium, vid. Suet. Aug. 101: millies et quingenties etc.

quini, ae, a, num. distr. til quinque; I) „egenl.": fem til el. paa hver; – stipati quini in lectulis, (paa hver Bordbænk), Cic.; quinos pedes altae (fossae), Caes. B. G. 7, 73; cf. Liv. 8, 8, o. Nep. Att. 18; men Hor. Sat. 1, 2, 14: Quinas hic capiti mercedes exsecat, (neml. femdobbelt Rente hver Maaned); — II) ogs. „overf." f. quinque: fem, Virg. Aen. 7, 538, o. Liv. 28, 26; — not.: ogs. in sing.: non altior quino semipede, (ikkun 2½ Fod høi), Plin.; men quina vicenaria lex, (angaaende Myndighedsalderen af 25 Aar), Plaut. Pseud. 1, 3, 69. — quinidēni, (quini deni), ae, a, (ogs. quindeni), num. distr. til quindecim; I) „egenl.": 15 paa el. til hver, Liv. 35, 40; pedum quindenum (f. quindenorum) latitudines, Vitruv.; — II) „alm." f. quindecim: femten; – quindenis ··· hastis transfigi, Plaut. Most. 2, 1, 11. — quinimmo, s. und. quin. — quinĭo, ōnis, m., [quini]: Antal af fem, Tertull.; df. i Terningspillet: en Femmer, Isid. — quinivicēni, (quini viceni), ae, a, num. distr., [quinque, viginti]: 25 til el. paa hver; – ∾ denarii militibus dati, Liv. 37, 59.

quinquāgēnārĭus, 3: som har el. holder 50 i sit Slags; – ∾ grex equorum, Varro; men ∾ fistula (af 50 Tommer), Vitruv.; ∾ dolium, Cato, (som holder 50 congios); ∾ urna, id.; ∾ homo, Quintil., (50 Aar gammel); — II) subst. quinquagenarius, i, m.: Høvidsmand for 50, Hieronym.; af — quinquāgēni, ae, a, num. distr. til quinquaginta: 50 til el. paa hver; vid. Cic. Verr. 3, 28: in singulos HS. quinquagenis millibus damnari; cf. Suet. Oth. 5; – ogs. in sing.: centena quinquagena fruge fertilem campum etc., Plin. 17, 3; ∾ filo, id. 19, 2; — II) „overf.", ligesom quinquaginta: 50, Manil. 3, 607. — quinquāgēsĭes, adv., Biform af quinquagies, Plaut. Men. 4, 9, 99, inc. — quinquāgēsĭmus, 3, num. ord. til quinquaginta: den 50de, annus, Plin.; — B) ogs. subst. quinquagesima (sc. pars), som Afgift, vid. Cic. Verr. 3, 49; ∾ binae, ibd. 1, 78. — quinquāgĭes, adv. num. til flgd.: 50gange; – ∾ centena millia, Plin. 7, 10; cf. id. 7, 25. — quinquāginta, num. card. indecl., Grækernes πεντήκοντα: 50; – ∾ intus famulae, Virg. Aen. 1, 703; ducentis quinquaginta millibus (sestertiorum), Cic. Att. 4, 2; cf. Plaut. Mil. 3, 1, 35.

quinquangŭlus, 3, [quinque, angulus, i]: femvinklet, Priscian. — Quinquatria, um el. orum, n., sc. solennia: = flgd., Suet. Dom. 4; solemnia quinquatrium, id. Ner. 34; abl. quinquatriis, August. ap. Suet. Aug. 71. — Quinquatrus, uum, f., [quinque, formet som sexatrus]: Fest til Ære for Minerva, holdtes først post diem quintum Id. Mart., (hvoraf den ogs. har sit Navn), men sild. i fem Dage, Varro, Ovid. Fast. 3, 809 flgd.; – Quinquatribus: paa Minervafesten (Quinquatrus), Cic., Hor.; pridie Quinquatrus, Cic.; solennia Quinquatruum, vid. Ovid. l. c.; – ∾ minores, vid. ibd. 6, 651; men Varr. L. L. 6, 3: ∾ minusculae dictae Juniae Idus etc.; cf. Fest. p. 149, (Müll.).

1. quinque, num. card. indecl., πέντε: fem; – Quinque ··· sensibus auctam (animam), Lucr. 3, 626; earum quinque stellarum motus etc., Cic. d. Rep. 1, 14; cf. Virg. Ge. 1, 233; quinque et viginti, Nep.; viginti quinque, Liv. — 2. quinque f. et quin, Plaut. Casin. 2, 8, 70. — quinquĕfŏlĭus, 3, [quinque, folium]: fembladet, rosa, Plin.; — II) df. subst., quinquefolium, i, n., ligesom pentaphyllon o. pentapetes: Fembladet, vid. id. 25, 62. — Quinquĕgentĭāni, orum, m., (quinque, gens): Folk i Cyrenaica, (det latiniserede Pentepolitani), Eutrop. 9, 22; – df. adj.: Quinquegentianae nationes, Aur. Vict. Caes. 39; — quinquĕgĕnus, 3, [genus, ĕris]: af fem Slags el. Arter, Auson. — quinquĕjŭgus, 3, [jugum]: med fem Aag, Jul. Val. Res. g. Al. M. — *quinquĕlibrālis, e, pondus: Vægt af fem Pund, Colum.; o. — quinquĕlibris, e: = frgd., patera, Vopisc.; — [libra].

quinquĕmestris, e, [mensis]: fem Maaneder gammel, agnus, Plin. — *quinquennālis, e: I) „egenl.": femaarig, som finder Sted hver femte Aar, certamen, Suet., ludicrum, Tac., agon, Plin. Ep.; cf. Cic. d. Or. 3, 32; ∾ vota, Liv. 31, 9; — II) som vedbliver el. varer i fem Aar, censura, Liv. 4, 24; — B) df. subst., quinquennalis, is, m.: Øvrighedsperson i Municipierne, hvis Embede (magistratus) varer i fem Aar, Spartian., Appul.; o. — quinquennātus, us, m., f. und. quimatus; — [flgd.].

quinquennis, e, [quinque, annus]: femaarig; – ∾ filia, Plaut. Poen. prol. 85; ∾ vinum, Hor.; men ∾ Olympias, Ovid. Pont. 4, 6, 5, (fordi disse Lege holdtes i Begyndelsen af hvert femte Aar); df. — quinquennium, i, n.: Tidsrum af fem Aar, Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); in quinquennium, (i el. paa fem Aar), Tac.; duo quinquennia, (10 Aar), Ovid.; – ogs. absol. quinquennia, orum, f. quinquennalia, ium: Fest, som høitideligholdes hvert femte Aar; – Quum stata laudato caneret Quinquennia versu, Stat. Silv. 5, 3, 113.

quinquĕpartītus (-pertitus), 3, [partio]: femfold delt, d. e. femfold, argumentatio, Cic. Inv. 1, 34; — b) df. neutr. abl. som adv.: quinquepartito incisa folia, Plin. 25, 29. — quinquĕpĕdālis, e: af fem Fod, terminus, Hygin. — quinqueplĭco, s. und. quinquiplico. — quinqueprimi, (ogs. adskilt: quinque primi), orum, m., i Municipierne: de fem fornemste Borgere næst efter Øvrigheden, Cic. Verr. 3, 28.

quinquĕrēmis, is, f., [remus], sc. navis: femradaaret Skib el. Galei, en Femradaarer, Cic. Verr. 4,46; – ∾ una etc., Liv. 42,48; – ogs. i Appos. m. navis; decem quinqueremes naves, id. 41, 9. — quinquertĭo, onis, m.: som øver sig i Femkampen el. i quinquertium, (s. und. flgd.), Liv. Andr. ap. Fest. p. 257, (Müll.); af — quinquertĭum, i, n., [quinque, ars]: Ungdommens femfolde Legemsøvelse, Grækernes πένταθλον, (neml. discus, cursus, saltus, lucta, jaculatio); – omnes aequales vincebat quinquertio, vet. poët. ap. Fest. l. c. — quinquessis, is, m., [quinque, as]: fem Asses, Appul. ap. Priscian.

quinquĕvertex, ĭcis, adj., [vertex, m.]: med fem Toser el. Tinder el. Høie; – ∾ urbs, Jul. Val. Res g. Al. M. — quinquĕ.vir, i, m., pl., quinqueviri, orum: Collegium el. Commission af fem Mænd el. Medlemmer, der tilsammen forvalte et Embede; – saadanne Commissarier udnævntes sædv. i bestemte Anledninger; saal. quiqueviri Pomptino agro dividundo, Liv. 6, 21; cf. Cic. Agr. 2, 7; ligel. ∾ muris turribusque reficiendis, Liv. 25, 7, minuendis sumptibus publicis, Plin. Ep. 2, 1; cf. Liv. 7, 21; – men quinqueviri cis et ultra Tiberim, (etslags Natttepoliti), Digest.; – ogs. in sing., Cic. Acad. 2, 44, o. Hor. Sat. 2, 5, 56; df. — quinquĕvĭrātus, us, m.: en Qvinqvevirs Embede el. Værdighed, Cic. Prov. cons. 17.

quinquĭes, adv. num. til quinque: femgange; – ∾ absolutus, Cic. Phil. 11, 5; ∾ millies, Plin.; ∾ mille stadia, (5000), id.; ∾ tanto amplius, Cic. Verr. 3, 97. — quinquĭfĭdus, 3, [quinque, findo]: femkløvet; – ∾ tela, Venant. — quinqui.plĭco, are, v. a., [quinque]: giør femfold; – si etc., quinquiplicari prorsus magistratus, Tac. Ann. 2, 36.

quintădĕcĭmāni, (-decumani), orum, m., [quintus decimus]: Soldater af d. femtende Legion, Tac. Hist. 4, 36. — *quintānus, 3; I) „alm.": den femte i Raden el. i Ordenen el. i Tallet; – ∾ Nonae, (som indtræffe den 5te i Maaneden; opp. Nonae septimanae), Varro; quintanis (sc. vicibus: ved hver femte Pæl), vid. Plin. 17, 35, 7; — B) df. subst. quintana, ae, f., (sc. via): en bred Vei i den romerske Leir, der giennemskar de tvende Legioners Telte saaledes, at den adskilte den femte Manipel og Turma fra den siette; – navnl. solgtes her Madvarer, ogs. Krigsbyttet, osv.; vid. Liv. 41, 2; – df. „overf." Suet. Ner. 26: quintana domi constituta, (ligesom Marked el. Auction); — II) „bes.": hørende til d. femte Legion; df. subst. quintani (sc. milites): Soldater af den femte Legion, Tac. Hist. 1, 55, o. ibd. 4, 36; o. — quintārius, 3: som indeholder fem; – ∾ numerus, Vitruv. 3, 1, d. e. fem, (naar neml. Tallet sex antages som et Helt); — [quintus].

Quintĭānus, 3, s. und. Quintius. — 1. Quintĭlĭānus, 3, s. und. Quintilius. — 2. Quintĭlĭānus, (Quinct.), i, m.: romersk Tilnavn, hvoraf her mærkes: M. Fabius Quintilianus af Calagurris (hod. Calahorra) i Hispanien, bragtes af K. Galba til Rom, hvor han blev den første af det Offenlige lønnede Veltalenhedslærer; – vid. Plin. Ep. 2, 14, o. ibd. 6, 6, ogs. Martial. 2, 90; – hans Værk: de Institutione Oratoria Libri XII, er endnu altid den rigeste Kundskabskilde for enhver Studerende.

Quintīlis, (Quinct.), is, m., [quintus], m. o. ud. mensis: oprdl. Aarets femte Maaned, (neml. fra Martius); df. den ældre Benævnelse paa den sild., efter Julius Cæsar benævnte Julius; vid. Suet. Caes. 76, ogs. Ovid. Fast. 4, 39, oftere; – mense Quintili, Cic. Att. 14, 7; Idibus Quintilibus, (den 15 Juli), Liv. 9, 46. — Quintĭlĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, vid. Vell. 2, 117, o. Suet. Tib. 17, ogs. Hor. Od. 1, 24, oftere; – fem. Quintilia, ae, Catull. 95; — B) df. Quintĭlĭānus, 3: benævnt efter en Qvintilius; – ∾ Luperci, Paul. ex Fest. s. v. Faviani p. 87, (Müll.). — Quintĭpor, f. Quinti puer, Varr. ap. Non. — Quintĭus, (Quinct.), a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf kan mærkes: T. Quintius Flaminius, der overvandt K. Philippus (K. Perseus's Fader) i Macedonien; vid. Liv. 32, 10 flgd.; – om Quintius Cincinnatus, vid. id. 3, 26; — B) df. 1) Quintius, 3, gens, id. 3, 12, prata, ibd. 26; — 2) Quintĭānus, 3, exercitus, (den af Qvintius Cincinnatus commanderede Hær), ibd. 28; ∾ judicia, vid. Cic. Cluent. 41.

quinto o. quintum, som adv., s. und. quintus. — quintuplex, ĭcis, adj., [quintus, plico]: femfold, salarium, Vopisc. Prob. 7. — quintuplĭco, s. und. quinquiplico. — 1. quintus, 3, num. ord. til quinque: den femte; – non quinto inde mense ··· sed quinto inde die, quam etc., Liv. 31, 7; quintus decimus, s. und. quintusdecimus; — II) df. som adverb.; A) quintum: den femte Gang (i Tiden); – declarati consules quintum etc., vid. Liv. 27, 6; — B) quinto: femte Gang (i Ordenen); – saal. quinto post conditam urbem, Liv. 8, 25. — 2. Quintus, i, m., som romersk Fornavn, skrives sædv. Qu. (el. Q.); saal. Qu. Fabius. — quintus.dĕcĭmus, 3, d. femtende; – quintisdecimis castris, (efter 15 Dagmarscher), Liv. 45, 33; quintodecimo Cal. Dec., Colum. — quinus, 3, s. und. quini.

quippe, adv. o. conj., [quia, -pe; cf. nempe af nam o. -pe]; ligesom nempe, som Bekræftelsespartikel: visnok, rigtigt nok, vel sandt, odl.; A) sield. absol.; – recte igitur diceres, te restituisse? quippe; quid enim facilius est, quam etc., Cic. Caecin. 19; saal. ironisk: kan jeg troe, odl.; vid. Virg. Aen. 1, 35; ligel. Cic. Mil. 12: movet me quippe lumen curiae; s. ogs. Plaut. Amph. prol. 37, o. Ovid. Met. 14, 91; — B) oftest i Forbindelse; aa) m. Causalpartiklerne enim, etenim, quia, etc.: thi visnok, eftersom dog, odl.; – leve nomen habet utraque res; quippe leve enim est hoc totum, risum movere, Cic. d. Or. 2, 54; cf. Lucr. 1, 104; ligel. quippe quia, Ter. Heaut. 3, 2, 27; quippe quoniam ··· desiit (morbus), Plin. 26, 64; Quippe quando mihi nihil credis, Plaut. Capt. 4, 21, 16; nec reprehendo, quippe quum ipse istam reprehensionem non fugerim, Cic. Att. 10, 3, A; cf. Liv. 26, 30; quippe ubi, Lucr., o. Propert. 2, 1, 75; — bb) ligel. ofte m. Relativpronomen, qui, quae, quod: som jo dog, odl.; a) c. indic.; – quippe qui intellexerat, etc., Plaut. Amph. prol. 22; cf. id. Bacch. 3, 1, 2: quippe quo (i. e. ad januam) nemo advenit, nisi etc.; ligel. Liv. 5, 37: quippe quibus aegre ad undecimum lapidem occursum est; — b) c. conj.; – multa ··· questus est Caesar, quippe qui ··· vidisset, Cic. Fam. 1, 9; cf. id. Inv. 4, 45; ligel. Nep. Dion 2: quippe quem venundari jussisset; — cc) forbindes ogs.; a) „poet." m. etiam o. et; vid. Virg. Ge. 1, 268, o. Propert. 4, 5, 11; — b) efterel. ogs. m. ut, Justin. 4, 3.

quippiam, s. und. quispiam. — quippĭni, (ogs. quippeni), adv., [quippe, ni]: hvorfor ikke? (el. bekræftende: visnok); (for- o. efterel.); – Quid? illam meretricemne esse censes? Ni. quippini? Plaut. Bacch. 4, 7, 41; cf. id. Men. 5, 9, 50, o. Appul. Met. 9, p. 644, (Oud.). — qui.qui, pronom. indefin. s. quisquis: hvosomhelst; – neque partem tibi Ab eo, quiqui est, inde posces, Plaut. Aul. 4, 10, 44.

Quiriana mala, ogs. Quiriniana mala: en Æbleart, Cato, Varro, Plin. 15, 15. — Quirina, ae, f.: en romersk Tribus, a Curensibus Sabinis appellata, vid. Fest. p. 254, (Müll.), o. Cic. Quint. 6. — Quirinālis, e, [1. Quirinus]: hørende til Qvirinus (el. Romulus), qvirinalsk; – ∾ flamen, (Qv's Præst), Varro; ∾ lituus, o. ∾ trabea, (som de bares af Romulus), Virg. Aen. 7, 187 o. 612; – ∾ collis, (Qvirinalhøien); vid. Varr. L. L. 5, 8, o. Fest.

p. 254, (Müll.); men Ovid. Fast. 2, 511: Templa deo (Quirino) fiunt; collis quoque dictus ab illo; heder ogs. Quirinale jugum, id. ibd. 6, 218; – ∾ porta, vid. Paul. ex Fest. p. 255, (Müll.); — II) subst., Quirinalia, ium, n.: Fest til Ære for Qvirinus, (XIII Cal. Mart. el. den 17de Febr.), Cic. Qu. Fr. 2, 3, id. ibd. 2, 13, o. Ovid. Fast. 6, 473. — Quiriniana mala, s. und. Quiriana mala.

1. Quĭrīnus, i, m., [af quiris el. curis, sabinsk f. hasta; altſ. oprdl. Lansesvingeren]; I) en Benævnelse paa Romulus efter hans Forgudelse; – Teque, Quirine pater! veneror, Horamque Quirini, Enn. ap. Non.; cf. Ovid. Fast. 2, 475 flgd., o. Virg. Aen. 1, 292; – men „poet. overf.": geminos ··· Quirinos, (d. e. Romulus o. Remus), Juvenal. 11, 105; — II) Tilnavn til Janus; hvs. om K. Augustus, Suet. Aug. 22: Janum Quirinum ··· ter clusit, (d. e. Janustemplet); cf. Hor. Od. 4, 15, 9; — III) „poet." ogs. om Augustus, Virg. Ge. 3, 27; – men m. Lune el. spottende om Antonius, Propert. 4, 6, 21; df. — 2. Quĭrīnus, 3: hørende til Qvirinus el. Romulus; – Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirinis, Propert. 4, 10, 11, inc., (al. Quirini); – men: lucum pete, colle Quirino Qui viret, etc., (paa Qvirinalhøien), Ovid. Met. 14, 836.

1. quĭris el. curis, i det sabinske Sprog: en Lanse; – Sive quod hasta curis (al. quiris) priscis est dicta Sabinis, Ovid. Fast. 2, 477. — 2. Quĭris, ītis, m.: en Romer, s. und. Quirites. — *quĭrītātio, ōnis, f.: Klageskrig; – fuga comitum et quiritatio facta, Liv. 33, 28; o. — quĭrītātus, us, m.: = frgd.; – audires infantium quiritatus, ululatus feminarum, clamores virorum, Plin. Ep. 6, 20; ∾ lamentabiles, Val. Max. 9, 2, 1; cf. id. 6, 2, 8; — [quirito].

Quĭrītes, ium o. um, m., [Cures]; I) „oprdl.": Qviriterne som Indvaanerne af den sabinske By Cures; – saal. Una ingens Amiterna cohors priscique Quirites, Virg. Aen. 7, 710, (Serv.); ligel. Colum. praef. § 19: veteres illi Sabini Quirites atavique Romani; — B) efterat Romere og Sabiner under Romulus vare forenede til et Borgersamfund, forbindes Romani Quirites med statsborgerlige Hensyn, hvorim. blot Romani (uden Quirites) er den sædv. Benævnelse i Krigs- og Statssproget; – vid. Serv. ad Virg. Aen. 7, 710, o. Liv. 1, 13; – ogs. forbindes populus Romanus Quiritium, Varro, Liv.; ligel. populo Romano Quiritibus, i en gammel Formular, Gell. 1, 12, men Liv. 8, 6: populo Romano Quiritibusque, inc.; ogs. forbindes id. 5, 41: pro patria Quiritibusque Romanis; cf. id. 26, 2, o. Plin. 16, 57; – af Soldaterne ansaaes Benævnelsen Quirites for beskæmmende; vid. Tac. Ann. 1, 42, Suet. Caes. 70, o. A.; – Quiritium fossae, vid. Fest. p. 254, (Müll.); – jus Quiritium, (den fulde romerske Borgerret), Plin. Ep. 10, 22; cf. Suet. Claud. 19; — b) sing. Quĭris, ītis, m., oftest „poet.": en romersk Borger; – vid. Hor. Ep. 1, 6, 7, oftere, o. Ovid. Met. 14, 823, oftere; ligel. Pers. 5, 75: heu steriles veri, quibus una Quiritem Vertigo facit, (giøre til romersk Borger); ligel. Romani more Quiritis, (i. e. more civis R.), Lucan. 2, 386; — II) „poet. overf." om Bierne; – vid. Virg. Ge. 4, 201: ipsae (apes) regem parvosque Quirites Sufficiunt, etc.

quĭrīto, are, v. n. o. a., [Quirites]; oprdl.: at kalde Qviriterne el. de romerske Borgere til Hielp; df. I) neutr.; A) „alm.": at hæve et Klageskrig, at beklage, at jamre sig, odl.; – quiritare dicitur is, qui Quiritum fidem clamans implorat, Varr. L. L. 6, 7; quod prae ululatu ··· nulla vox quiritantium exaudiri poterat, Liv. 39, 8; — B) „bef." om et Foredrag i Retten: at skrige; vid. Quintil. 3, 8, 55; — II) act.: skrigende el. raabende at fremsige; – saal. m. flgd. or. dir., Asin. Poll. ap. Cic. Fam. 10, 32: quum ··· illi misero quiritanti: c. R. natus sum, responderet: abi etc.; — not.: ogs. som depon.; de Fenestella quiritatur, Varr. ap. Diomed. — quirrīto, are, v. n.: Vildsvinets Naturlyd; – Quirritant verres, etc., auct. carm. Philom. 55.

1. quis, quae, quid, pron. interrog., svarende til Græskens τίς: hvo? hvad? hvilken? hvilket? I) „egenl.", i det directe Spørgsmaal; – quis homo'st, (hvem der)? Ter. Andr. 5, 6, in.; quis clarior in Graecia Themistocle? quis potentior? Cic. Lael. 12; quid est judicium corrumpere, si hoc non est? id. Verr. act. 1, 10; ligel. quid ergo hoc fieri turpius ··· potest, quam eum, qui etc.? Cic. d. Or. 1, 37; — bb) hertil mærkes; a) quis om Personer som fem.; (for- o. efterel.); – Sed haec quis mulier est? Plaut. Truc. 1, 1, 76, oftere; — b) som adj. heder quis: hvilken? hvorledes beskaffen? – quis videor? Cha. miser aeque, atque ego, Ter. Andr. 4, 2, 19; quis ego sum? aut quae in me est facultas? Cic. Lael. 3; — c) in neutr. c. gen.: hvad for en? hvilken dog? – quid mulieris Uxorem habes (hvad for en Kone)? Ter. Hec. 4, 4, 21; quid illuc est ··· Hominum secundum litus, (hvad er det for Folk)? Plaut. Rud. 1, 2, 60; quid caelati argenti, (hvilken Mængde deraf)? Cic. R. Am. 46; — B) neutr. quid ogs. som adv. interrog.: hvad? hvorledes? hvorfor? odl.; – quid? eundem nonne destituisti? Cic. Phil. 2, 38; sed quid ego plura argumentor? quid plura disputo? id. Mil. 16; quid dicam consules? vid. id. Sest. 7; – ogs. in quid, (hvortil)? Senec. Benef. 4, 13; – quid, quod etc., (hvad skal man sige dertil, at osv.)? Cic. d. Senect. 23, oftere; men quid ita? hvorfor det? hvorfor saaledes? id. N. D. 1, 35; – quid ni, ogs. quidni: hvorfor ikke? Ter., Cic. d. Or. 2, 67; ogs. adskilt: Quid ego ni teneam? Plaut. Pseud. 2, 2, 57; cf. Ter. Ad. 4, 5, 28; men pleonastisk: quid ni non? Senec. Ep. 52; men quid si (hvad om) etc.? Caecin. ap. Cic. Fam. 6, 4; — II) i den indirecte Tale; – quis sim, ex eo, quem ad te misi, cognosces, Catil. ap. Sall. Catil. 44; rogitat, quis vir esset, Liv. 1, 7; men Cic. R. Com. 7: considera, quis quem fraudaverit, (hvo den er, som har bedraget den anden); cf. id. Orat. 28; ligel. Quintil. 1, 6, 16, notatum in sermone (sc. est), quid quo modo caderet, (al. quid quoque modo caderet); – ogs. c. gen; exponam vobis, quid hominis sit, Cic. Verr. 2, 2, 54; sciturum, quid ejus sit, id. Fam. 16, 2.

2. quis, (quae), quid, pronom. indefin.: nogensomhelst, nogen, den el. den, man, odl.; – Simplicior quis et est, qualem etc., Hor. Sat. 1, 3, 63; men amicorum ejus quantum quis clarior, minus fidus, Tac. Hist. 3, 58; ligel. Cic. Fin. 3, 21: alienum esse a sapiente, non modo injuriam cui facere, verum etiam nocere; cf. id. Tusc. 1, 10: vim omnem eam, qua vel agamus quid, vel sentiamus, etc.; ligel. Liv. 5, 15: lacus in Albano nemore sine ullis coelestibus aquis, causave qua alia, in altitudinem insolitam crevit; — b) saal. bes. efter si, ne, nisi, quum, osv.; – si te in judicium quis adducat, Cic. Phil. 2, 14; si tecum agas quid, id. Off. 1, 2; Si mala condiderit in quem quis carmina, etc., Hor. Sat. 2, 1, 82; sive Sulla, sive Marius ··· sive quis alius etc., Cic. Phil. 13, 1; – ne cui falso assentiamur, id. Fin. 3, 21; ne quid nimis, Ter.; nisi quid existimas, etc., Cic; men Propert. 1, 3, 30: Neve quis invitam cogeret esse suam; — II) for dette quis etc., findes ogs. qui etc., (i hvilket Fald quae bliver til qua); – si qui ··· equo deciderat, Caes. B. G. 1, 48; cf. Cic. Leg. 2, 26 und. qui in fin.: nisi si qui etc.; quaeritur, num quod officium aliud alio majus sit, id. Off. 2, 3; si qua videnda essent, id. Fam. 2, 12. — 3. quis s. quibus, s. und. quis o. qui.

quis.nam, quaenam, quidnam: hvo dog? hvad dog? odl.; I) i det directe Spørgsmaal; – quisnam igitur tuebitur P. Scipionis memoriam mortui? Cic. Verr. 4, 36; quidnam id est? Plaut.; men Ter. Andr. 1, 4, 7: Sed quidnam Pamphilum exanimatum video,

(hvorfor el. hvorover)? - pleonastisk ogs. m. num; num quisnam praeterea? Cic. R. Am. 37; num quidnam ··· novi? id. d. Or. 2, 3; - quidnam ogs. undert. adskilt; quid tu, malum, nam me retrahis? Plaut. Rud. 4, 3, 8; - saal. ogs. quisnam som fem.; quis ea Est nam optuma? id. Aul. 2, 1, 16; - endel. staaer nam undert. „poet." foran quis; Nam quae haec anus est? Ter. Phorm. 5, 1, 5; cf. Virg. Ge. 4, 445; — II) i den indirecte Tale; - Reviso, quidnam Chaerea hic rerum gerat, Ter. Eun. 5, 4, in.; miserunt Delphos consultum, quidnam facerent etc., Nep. Them. 2; cf. Cic. Sest. 4.

quispīam, quaepiam, quodpiam, subst. quidpiam el. quippiam; ligesom flgd.: nogen, en el. anden, den el. den, noget, osv.; - quid, si hoc quispiam voluit deus? Ter. Eun. 5, 2, 36; cf. Caes. B. G. 5, 35; - si cuipiam pecuniam fortuna ademit, Cic. Quint. 15; cf. id. d. Or. 1, 15; nec quispiam successorum ejus, Justin.; ∾ grammaticus de nobilioribus, Gell.; quispiam ex iis, qui etc., id.; - ogs. in pl.: aliae quaepiam rationes, Cic. Fam. 9, 8; — b) neutr. quidpiam el. quippiam ogs. som adv.: noget, i noget, noget lidet; - nisi Si est osculando quippiam impudicior, Plaut. Curc. 1, 1, 51; cf. Ter. Andr. 2, 6, 7, o. Cic. N. D. 3, 35; — not.: enclit. -piam synes alene dialectisk el. som Mundart at være forskielligt fra enclit. -quam i flgd.

quisquam, quaequam, quicquam (el. quidquam): nogensomhelst, nogen, noget, odl.; - quid consolare me? an quisquam usquam gentium'st aeque miser? Ter. Hec. 3, 1, 13; estne quisquam omnium mortalium, de quo melius existimes tu? Cic. R. Com. 6; quicquam tu putas illa fuisse prae his de victoria gratulationibus? id. Att. 9, 4; percontanti cuidam, quisquamne in palatio esset, responsum, ne musca quidem, Aur. Vict. ep. 11; - nec (el. neque) quisquam, ligesom nemo: ikke nogen, ingen; Nec quisquam sit, quin etc., Plaut. Amph. 1, 1, 6; cf. Virg. Aen. 5, 378, o. Sall. Catil. 37; ligel. id. ibd. 31: neque cuiquam nostrum licuit lege uti; - forbindes ogs. med unus; quia nondum in quemquam unum saeviebatur, Liv. 3, 55; men id. 28, 37: nec quisquam alterius gentis unus tantum ea arte excellit; - hos nihil staaer quicquam pleonastisk; isti quod succenseam ipsi, nihil est; nihil quicquam meret, (neml. intet ondt), Plaut. Asin. 1, 2, 20; cf. Ter. Andr. 1, 2, 63; - forel. er quisquam som fem.; Neque digniorem censeo vidisse anum me quemquam, Cui etc., Plaut. Rud. 2, 3, 75; cf. Ter. Eun. 2, 3, 83: illarum neque te quisquam novit, neque, etc.; - fem. quamquam porculam har Plaut. Mil. gl. 4, 2, 68; men neutr. quicquam som adv., vid. Ter Hec. 2, 1, 3: Neque declinatam quicquam ··· ullam reperias.

quisque, quaeque, quodque, o. subst. quidque (el. quicque), pronom. indefin.: hvo end, enhver el. hver, ethvert el. hvert, odl.; - ut, in quo quisque artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur, Cic. d. Or. 1, 28; quod cuique obtigit, id quisque teneat, id. Off. 1, 7; cf. ibd. 3, 17: quid quemque cuique praestare oporteat; sibi quoque tendente, Liv. 21, 33; ut quaeque stellae in iis finitimisque partibus sint quoque tempore, (til enhver Tid, hele Tiden), Cic. Div. 2, 42; scrobes ternum pedum in quamque partem, Plin.; proximis quibusque correptis, Flor. 1, 9; prout quique monitione indigerent, Suet. Aug. 89; - ogs. c. gen.; quid ad te scribat tuorum quisque necessariorum, Cic. Fam. 1, 9; cf. Hor. Sat. 2, 3, 124; - men hos compar.: quo quisque est solertior, hoc docet laboriosius, Cic. R. Com. 11; bonus liber melior est quisque, quo major, Plin. Ep. 1, 20; - hos superl. udtrykker det en Almindelighed; doctissimus quisque, (de Lærdeste, alle Lærde), Cic. Tusc. 1, 31; optimum quidque rarissimum est, id. Fin. 2, 25; gravissima quaeque grana serere, Plin. 18, 20; - ligel. hos Ordenstal til Betegnelse af en Almindelighed; vix decimus quisque est, qui ipsus sese noverit, Plaut. Pseud. 4, 2, 17; quinto quoque anno, Cic.; navnl. ogs. hos primus; primo quoque tempore, (snarest muligt), id., Liv.; primo quoque die, Cic.; ut exercitui diem primam quamque ad conveniendum edicerent, (den første Dag den bedste), Liv. 42, 48; primum quicque videamus, Cic. N. D. 3, 3; - ogs. findes sing. quisque m. Verbets Pluralis; sibi quisque habeant, quod suum est, Plaut. Curc. 1, 3, 24; cetera multitudo sorte decimus quisque ad supplicium lecti, Liv. 2, 59; - forbindes ogs. ofte m. se og suus; ut, quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis, Cic. Lael. 16; cf. id. Agr. 1, 9; suam quisque homo rem meminit, Plaut. Merc. 5, 4, 51; quum suo cuique judicio sit utendum, Cic.; Quisque suos patimur Manes, Virg. Aen. 6, 743; suum quisque flagitium aliis objectantes, Tac. Hist. 2, 44; - quisque om to, f. uterque; duas civitates ex una factas; suos cuique parti magistratus, suas leges esse, Liv. 2, 44; consules ··· diversi ad suum quisque bellum proficiscuntur, id. 10, 20; cf. Ovid. Fast. 2, 715; - quisque som fem. forel. f. quaeque; Quo quisque pacto hic vitam vestrorum (f. vestrum) exigat, Ter. Hec. 2, 1, 19; cf. Plaut. Poen. prol. 107; — II) „overf." f. quicumque: hvosomhelst, enhver som, alt hvad der; (for- o. eftercl.); - - Quemque a milite hoc videritis hominem in nostris tegulis, etc., Plaut. Mil. gl. 2, 2, 5; cf. id. Asin. 1, 3, 47; ligel. At tu, quisque doles, amice lector, etc., Sidon.

quisquĭlĭae, arum, f., (ogs. in neutr., quisquilia, orum, Petron., f. nedenf.); [rimel. af quisque, ligesom allehaande Snaus]: I) Affald af Træer, ogs. Feiestarn, odl.; vid. Fest. p. 257, (Müll.); - quisquilias volantes, venti spolia, etc., Caecil. ibd.; — II) „overf." om Mennesker og Dyr, om Ting og Begreber: hvad der ikke duer i sit Slags, Udskud, odl.; - omitto Numerium etc., quisquilias seditionis Clodianae, Cic. Sest. 43; - ogs. om fordærvet Fisk, Appul.; men Coricillum est, quod homines facit, cetera quisquilia omnia, Petron. Sat. 75.

quisquis, quaequae, quodquod, o. subst. quidquid: hvo end, enhver, alle, alt; - hostem qui feriet ··· quisquis erit, Enn. ap. Cic. Balb. 22; Quisquis es, quicquid tibi nomen est, senex, etc., Plaut. Men. 5, 2, 60; Hoc ego in mari, quicquid inest, reperi, id. Rud. 4, 2, 20; esto igitur, ut hi sint (optimates), quiqui integri sunt et sani, etc., Cic. Sest. 45; liberos suos quibusquibus Romanis mancipio dabant, (til enhver Romer uden Forskiel), Liv. 41, 8; quoquo consilio fecit (i hvilken end Hensigt), fecit certe suo, Cic. Rab. Post. 8; quoquo modo se res habeat, (hvorledes det end hermed har sig), id. Fam. 1, 5; - ogs. in sing. m. Verbets Pluralis; Quisquis ubique, viri, dociles advertite mentes, Ovid. A. A. 1, 267; cf. Propert. 4, 5, 75, o. Tibull. 1, 7, 45; - ogs. staaer quisquis, oftere quicquid m. genit.; quisquis fuit ille deorum, Ovid. Met. 1, 32; cf. Hor. Od. 2, 1, 25; At o deorum quicquid in coelo regit! id. Epod. 5, in.; per quicquid deorum est: ved alle Guder! Liv. 23, 9; cf. Cic. R. Am. 42; - quicquid ogs. ofte som adv.; jam provideo animo, quicquid progredior (hvorhen end, jo længere el. videre), in vastiorem me altitudinem invehi, Liv. 31, 1; cf. id. 7, 32; men Catull. 56, 3: Ride, quicquid amas, Cato, Catullum, (i. e. quantum amas); - endel. findes quisquis som forel. fem.; - mulier, quisquis es, Plaut. Cist. 2, 3, 66; cf. id. Rud. 4, 4, 102: quisquis es, Quae etc. — quitus, 3, partic. af queo.

quīvis, quaevis, quodvis, o. subst. quidvis: hvo el. hvad det skal være, enhver el. ethvert, odl.; - non minus, quam nostrum quivis, Plaut. Amph. prol. 27; quemvis nostrum, Cic. Verr. 4, 2; quaevis alia mora, Plaut.; omnia sunt ejusmodi, quivis ut perspicere possit, etc., id. Quint. 27; ad quemvis numerum adire, (angribe et nok saa stort Antal), Caes. B. G. 4, 2; men

Hor. Sat. 1, 4, 87: quavis aspergere cunctos (sc. ratione); – Abs quivis (f. quovis) homine, quum est opus, beneficium accipere gaudeas, Ter. Ad. 2, 3, in.; – med Eftertryk tilføies unus; si tu solus, aut quivis unus ··· fecisset, etc., Cic. Caecin. 22; cf. id. Brut. 93; – quidvis som subst.: hvadsomhelst, alt uden Forskiel; dicere hic quidvis licet, Plaut. Truc. 4, 4, 31; – forcl. ogs. c. gen.; quidvis anni, (til enhver Aarstid), Cato. — quivis.cumque, quaeviscumque, quodviscumque: hvosomhelst, enhver, ethvert; – cujusviscumque animantis (itus), Lucr. 3, 389; Quoviscumque loco potes hunc finere libellum, Martial. 14, 1.

quō, adv., [oprdl. abl. af qui]; I) hvor; – se nescire, quo loci essent, Cic. Att. 8, 10; cf. id. Div. 2, 66: quo loci illa (herba) nasceretur; — B) bf. „fig."; 1) hvorfor el. derfor, af den Grund; – quo aequior sum Pamphilo, etc., Ter. Andr. 2, 5, 18; ligel. Cic. d. Or. 2, 6: quo etiam scripsit, etc.; — 2) fordi el. som om, odl.; – non quo libenter male audiam, sed quia etc., Cic. d. Or. 2, 75; cf. id. Att. 10, 1, o. Ter. Heaut. 3, 2, 43; — II) hvorhen; – in eum locum ··· quo exercitui aditus non erat, Caes. B. G. 2, 16; non longius hostes aberant, quam quo telum adjici posset, ibd. 21; cf. Cic. Fam. 3, 5; ligel. Hor. Epod. 7, in.: Quo, quo, scelesti, ruitis, etc.? – ogs. om Personer; Parasitum inanem, quo recondas reliquias, etc., vid. Plaut. Stich. 1, 3, 78; homo apud eos, quo (i. e. ad quos) se contulit, gratiosus, Cic. Verr. 4, 18; – ogs. c. gen.; quo hinc nunc gentium aufugiam etc.? Plaut.; cf. id. Bacch. 4, 7, 33; ligel. quo amentiae progressi sitis, etc., Liv. 28, 27; — b) ogs. indefin.: etstedshen, nogetstedshen; – Si quo tu me ire vis, operam dabo, Plaut. Aul. 2, 4, 5; si quo erat longius prodeundum, Caes. B. G. 2, 48; cf. Liv. 38, 30, ogs. Cic. Att. 8, 3; — B) „fig."; 1) til hvilken Ende el. Hensigt, hvortil; – quid hoc homine facias? aut quo civem importunum ··· reserves? Cic. Sest. 13; primum quo tantam pecuniam? id. Verr. 2, 55; cf. Hor. Sat. 1, 1, 73: Nescis, quo valeat nummus? ligel. quo tibi formosam, si etc.? Ovid. Am. 3, 4, 41; cf. Hor. Ep. 1, 5, 12; — 2) at, forat, paa det at; – Hanc simulant parere, quo Chremetem absterreant, Ter. Andr. 3, 1, 14; cf. Plaut. Poen. prol. 39, o. Ovid. Her. 20, 23; saal. navnl. hos comp.; Id ··· adjuta me, quo id fiat facilius, (i. e. ut id eo facilius fiat), Ter. Eun. 1, 2, 70; men Cic. d. Or. 1, 18: Charmadas vero multo uberius iisdem de rebus loquebatur, non quo aperiret sententiam suam, (ikke som om han vilde osv., ikke forat osv.), sed etc.; – ogs. staaer quo ne f. ut ne; Missus ad hoc ··· quo ne per vacuum Romano incurreret hostis, Hor. Sat. 2, 1, 36; cf. Cic. Fam. 7, 2.

quŏ.ad, (ogs. som monosyll., Hor. Sat. 2, 3, 91), adv.; I) „egenl."; A) interrog.: hvor længe? – quid? senem Quoad exspectatis vestrum? Ter. Phorm. 1, 2, 97; — B) relat.; 1) saa længe som; – quousque? ··· quoad erit integrum, etc., Cic. Att. 15, 23; cf. id. Off. 1, 1: tam diu autem velle debebis, quoad etc.; men Nep. Cat. 2: quoad vixit, virtutum laude crevit; — 2) indtil at; – ferrum usque eo retinuit, quoad renunciatum est, Boeotios vicisse, Nep. Epam. 9; cf. id. ibd. 2, o. Cic. Fam. 4, 3; — II) „fig."; A) hvor vidt, saavidt som; – quoad potero, vobis exponam, quid etc., vid. Cic. d. Or. 1, 38; cf. id. Agr. 1, 2; ligel. eatenus ··· quoad etc., id. Leg. 1, 4; — b) for hvor vidt, for saa vidt som; – voce summa, quoad vires valent, (saavidt Kræfterne formaae det), Plaut. Asin. 2, 2, 30; cognitis, quoad possunt ab homine cognosci, bonorum et malorum finibus, Cic. Tusc. 4, 38; – ogs. c. gen. ejus i Forbindelsen: quoad ejus facere possum, el. pass.: quoad ejus fieri potest, (hvor dog dels posse, dels facere kan være udfaldet); vid. Cic. Att. 11, 12, o. id. Fam. 3, 2; men Liv. 39, 45: quoad ejus sine bello posset; — B) hvad angaaer, med det Hensyn, (quod attinet ad); saal. c. acc., o. alene for- o. efterel.; – quoad sexum, multitudinem, casum, Varr. L. L. 8, 23; ligel. quoad feras bestias et volucres, Digest.

quŏăd.usque, (ogs. adskilt: quoad usque), adv.: indtil at; – quoadusque id emitur, etc., Varr. L. L. 5, 12; ac ne sic quidem impedire rem destitit, quoadusque etc., Suet. Caes. 14. — quō.circa, (ogs. adskilt: quo, bone, circa, Hor. Sat. 2, 6, 95), conj.: hvorfor, derfor, Varr. L. L. 9, 59; quocirca bene apud majores nostros senatus decrevit, ut etc., Cic. Div. 1, 41. — quō.cumque, (ogs. adskilt: quo nos cumque, Hor.; quo res cumque, Virg.), adv.: hvorhen end, til hvilketsomhelst Sted; – quocumque venerint (mercatores), hanc sibi rem praesidio sperant futuram, Cic. Verr. 5, 65; quocumque inciderint (oculi), id. Mil. 1; Numquam hodie effugies; veniam, quocumque vocaris, Virg. Ecl. 3, 49; cf. Hor. Epod. 16, 21; quocumque me verto, Senec. Ep. 12; cf. Cic. Orat. 16.

quod, conj., [oprdl. acc. resp. af qui]; I) „alm.": at, fordi; – mirari se Cato ajebat, quod non rideret haruspex, haruspicem quum vidisset, Cic. Div. 2, 24; fecisti mihi pergratum, quod ··· librum ad me misisti, id. Att. 2, 4; cf. id. Verr. 3, 46; — II) „bes."; A) hvorfor, at; – in viam quod te des hoc tempore, nihil est, (det behøves ikke, at osv.), Cic. Fam. 14, 12; cf. Plaut. Aul. 1, 2, 14, ogs. Ter. Hec. 3, 2, 2; — B) hvad angaaer, at; – Quod quispiam ignem quaerat, exstingui volo, Ne causae quid sit, quod te quisquam quaeritet, Plaut. Aul. 1, 2, 13; cf. id. Mil. gl. 2, 2, 7; quod scribis, te ··· venturam, ego vero te istic esse volo, Cic. Fam. 14, 3; — C) omendskiøndt, ihvorvel, om end, om ogsaa; – quod dicas mihi: Alium quaerebam ··· periisti, Ter. Eun. 5. 8, 34; ligel. Quod non Taenariis domus est mihi fulta columnis, Propert. 3, 1, 49; — D) med Hensyn paa Tiden: efterat, fra den Tid, siden; – Agite pugni; jam diu'st, quod ventri victum non datis, Plaut. Amph. 1, 1, 146; — E) efter facere o. facile est, f. ut: at; – facile est, quod habeant conservam in villa, Varr. R. R. 2, 10; utinam dii fecissent, quod esset ea lex populo R. constituta, Vitruv. praef. 10; — F) ofte ogs. hos andre Conjunctioner, som blot Sætningsforbindelse; – quod si quis illorum legat facta, paria horum cognoscat, Nep. Eum. 8; quod si te fors Afris praefecisset, tamen etc., Cic. Qu. Fr. 1, 1, 9; quod nisi etc., videtur etc., Nep. Hann. 1; cf. Ovid. Trist. 1, 4, 17; quod utinam minus vitae cupidi fuissemus, certe nihil in vita mali vidissemus, Cic. Fam. 14, 4; quod ubi ille intellexit, id agi etc., servos suos ad se vocat, id. Verr. 1, 26; ligel. quod quum etc., Caes. B. C. 3, 68; ligel. quod ut etc., Plin. 18, 53; — G) hos verba sentiendi et declarandi staaer undert. quod f. acc. c. inf.; – Equidem scio jam, filius quod amet meus etc., Plaut. Asin. 1, 1, 37; recordatus ··· quod nihil cuiquam toto die praestitisset, Suet. Tit. 8; cf. Cat. ap. Plin. 29, 7; – navnl. ogs. efter frgd. illud; videndum quoque illud, quod, si etc., in illo uno manet gratia, Cic. Off. 2, 20; illud mihi occurrit, quod etc., Coel. ad Cic. Fam. 8, 7.

quōdam.mŏdo, (ogs. adskilt quodam modo), adv., [quidam, modus]: paa en vis Maade; – quodammodo latebat, quum tamen etc., Nep. Eum. 7; cf. Cic. Brut. 75, o. id. d. Or. 1, 59. — Quodsĕmĕlarrĭpĭdes, is, m., [quod, semel, arripio], (hvad han engang har revet til sig): comisk Mandsnavn, Plaut. Pers. 4, 6, 23. — quō.libet, adv., [quilibet]: hvorhen man vil, hvorsomhelsthen; – Atque gubernaclum contorquet (navem) quolibet unum, Lucr. 4, 902; Ex his me jubeat quolibet ire locis, Ovid. Trist. 3, 8, 22.

quom, f. quum ab in. — quominus, f. minus und. parvus. — quō.mŏdo, (ogs. adskilt: quo modo; ogs. in tmesi: quo tu me modo voles esse, Plaut.

Cist. 1, 1, 48), adv., [qui, modus]: paa hvilken Vis el. Maade, hvorledes; I) spørgende: hvorledes? vid. Cic. Verr. 3, 10, o. Hor. Sat. 1, 9, 43; — b) ogs. forundrende; - quomodo se venditant Caesari! Cic. Att. 8, 16; cf. id. Lael. 2; — II) relativt: hvorledes, saaledes som; - quomodo nunc se artes eorum habent, etc., Cic. d. Or. 2, 32; men quomodo haec negotia se habeant, etc., vid. id. Fam. 2, 5; - men m. tilsvarende sic: ligesom ··· ligesaa el. saaledes; et quo modo hoc est consequens illi, sic illud huic, id. Tusc. 5, 7.

quōmŏdŏ.cumque, adv.; I) „egenl.": hvorledes end, paa hvilken end Vis el. Maade; - quomodocumque dicitur, intelligi tamen, quid dicatur, potest, Cic. Fin. 5, 11; — II) „overf.": det være som det vil, paa nogensomhelst Maade; - vid. Plaut. Poen. 3, 1, 33, o. Flor. 3, 23. — quōmŏdŏ.lĭbet, adv.: hvorledes end, Augustin. — quōmŏdŏ.nam, adv.: hvorledes dog? - quomodonam, mi frater! de nostris versibus Caesar (sc. judicat)? Cic. Qu. Fr. 2, 16.

quō.nam, adv. interrog.; I) hvorhen dog? - quo tu te agis? Ch. quonam, nisi domum? Plaut. Trin. 4, 3, 71; cf. Cic. Att. 8, 3; — II) „overf."; A) hvortil dog? - quonam haec omnia, nisi ad suam perniciem, pertinere? Caes. B. C. 1, 9; — B) quonam usque: hvor vidt dog, hvor langt dog; - quonam usque id fieri debeat, etc., Gell. 1, 13.

quondam, adv., [quum, -dam]; I): til en vis Tid, engang, fordum; - Verum tempestas memini quum quondam fuit, Quum etc., Plaut. Truc. 2, 4, 29; Olim ··· quondam etc., vid. Ter. Eun. 2, 2, 15; men cujus illa quondam socrus, paulo ante uxor fuisset, Cic. Cluent. 66; cf. id. R. Am. 53; - matris tuae quondam mancipia, Cod. Just.; — II) „overf."; A) til visse Tider, undertiden, mangengang; - saepe ··· nonnunquam ··· interdum ··· quondam etc., vid. Cic. Div. 1, 94; cf. Hor. Od. 2, 10, 18; ligel. Virg. Aen. 2, 367: Quondam etiam victis redit in praecordia virtus; — B) (om Fremtiden): engang, i sin Tid; - ad melius poterit transcurrere quondam, Hor. Sat. 2, 2, 82; cf. Virg. Aen. 6, 877.

quŏniam, adv., (quum jam]: da nu dog, eftersom dog, efterat; (neml. efter Fest. p. 261, Müll., ligesom ἐπεί, baade f. quia o. postquam); - quoniam ambo, ut est libitum, satis nos delusistis, Plaut. Asin. 3, 3, 121; men Caes. B. G. 5, 3: quoniam civitati consulere non possent; - quoniam tu ita vis, Cic. Planc. 33; cf. Hor. Sat. 2, 3, 301; - men quoniam magna sequatur ubertas, Plin. 11, 14; cf. Nep. Milt. 7, o. id. Eum. 9.

quō.pĭam, adv.: nogenstedshen; - Vide sis, ne forte ad merendam quopiam devorteris, Plaut. Most. 4, 2, 50; men spørgende: Ituran', Thais, quopiam es? Ter. Eun. 3, 2, 9. — quō.quam, adv.; I) „egenl.": nogenstedshen; - neque se quoquam movit ex urbe, Nep. Att. 7; cf. id. Verr. 2, 21; — II) „overf." f. in aliquam rem; - neque quoquam posse resolvi, Lucr. 1, 1054.

1. quŏque, conj.; I): ogsaa; staaer efter et el. flere Ord i Sætningen; - vid. Caes. B. G. 1, 1; ligel. Cic. Rab. Post. 12: me scilicet maxime, sed proxime illum quoque fefellissem; cf. id. Fin. 2, 7, ogs. Hor. Od. 2, 16, 20; - forbindes ogs. pleonastisk m. et el. etiam; Quin mihi quoque etiam est ad portum negotium, Plaut. Merc. 2, 2, 56; cf. Ter. Hec. 5, 1, 8, Lucr. 5, 518, o. Plin. 8, 21; — II) f. quidem: endog; - sese ne id quoque ··· facturos esse (ikke engang det), Quadrig. ap. Gell. 17, 2. — 2. quŏque, f. et quo, f. und. quo.

quō.quo, (ogs. adskilt: quo quo, adv.), [quisquis]: hvorhen end, hvorhen dog.; - Hoc quidem hercle, quoquo ibo, mecum erit, Plaut. Aul. 3, 3, in.; cf. id. Pseud. 3, 2, 69; men ita, quoquo se verterint Stoici, etc., Cic. Div. 2, 9; - ogs. m. tilføiet gen.; quoquo hinc asportabitur terrarum, certum est persequi, Ter. Phorm. 3, 3, 18; quoquo hinc abducta est gentium, Plaut. Merc. 5, 2, 17. — quōquō.mŏdo, (ogs. adskilt: quoquo modo), adv., [quisquis, modus]: paa hvilkensomhelst Vis el. Maade, hvorledes end; - quoquomodo se res habeat, Cic. Fam. 1, 5; tu, quoquomodo hominem investiges, velim, (paa enhver mulig Maade), id. Qu. Fr. 1, 2, 4; men id. Verr. 5, 37: tu quum esses praetor renunciatus quoquo modo (som saa, paa en Maade, odl.).

quōquō.versus (-um), el. quoquovorsus (-um), adv.: i enhver Retning, til alle Sider; - legatos quoquoversus dimittere, Caes. B. G. 3, 23; cf. id. ibd. 7, 4; pedes decem quoquovorsum, Cato; cf. Cic. Phil. 9, 7. — quorsum o. quorsus, adv., [ctr. af quo o. versum, -us]; I) „egenl.": i hvilken Retning, hvorhen; - nescio hercle, neque unde eam, neque quorsum eam, Ter. Eun. 2, 3, 14; — II) oftest „fig."; A) „alm.": hvorhen el. hvortil, med hvilket Udfald; - sane curae est, quorsum eventurum hoc siet, (hvorledes det vil løbe af), Ter. Hec. 1, 2, 116; cf. id. Andr. 1, 2, 5; Non dices hodie, quorsum haec tam putida tendant? (hvor til denne Snak skal føre)? Hor. Sat. 2, 7, 21; quorsum igitur haec spectat ··· oratio? Cic. d. Or. 3, 24; — B) „bes.": hvortil? til hvilken Hensigt el. Nytte? - quorsum tandem aut cur ista quaeris? Cic. Leg. 1, 1; - quorsum, inquam, istuc? non enim intelligo, id. Brut. 85; Unde mihi lapidem? quorsum est opus, (hvortil behøves den)? Hor. Sat. 2, 7, 116.

quŏt, adj. indecl.; I) „egenl.": hvor mange; - quot sunt? Sc. totidem, quot ego et tu sumus, Plaut. Rud. 2, 7, 6; quot homines, tot causae, Cic. d. Or. 2, 32; cf. id. Orat. 16; men id. Tusc. 1, 49: cras et quot dies erimus in Tusculano, etc.; — II) „overf." hos Tidsbestemmelser: saa mange der ere, d. e. alle el. hver; - saal. quot annis (oftere quotannis): alle Aar, hvert Aar, aarligen; vid. Cic. Verr. 2, 53: ex censu quotannis tributa conferre; saal. quot calendis, (den første i hver Maaned), Plaut. Stich. 1, 2, 3; men quot mensibus, (hver Maaned el. maanedligen), Digest.; ligel. quot diebus, (dagligen), ibd.; ogs. quotdies, Appul. — quotannis, quotdies, f. und. frgd. nr. II.

quot.cumque, adj. indecl.: hvor mange end, m. flgd. tot, Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb).; men quotcumque (flores) ferunt campi, Catull. 64, 281. — quŏtēni, ae, a, num. distr. til quot: hvor mange til el. i hver; - is ita partes fecit in ripa nescio quotenorum jugerum, Cic. Att. 12, 33. — quŏtennis, e, [quot, annus]: hvor mange Aar (gammel)? - quotenne vinum sit, nosse dicere, Augustin.

quŏtīdĭānŭs (cot.), 3, [quotidie]; I) „egenl.": daglig, som finder Sted Dag efter Dag el. hver Dag; - ∾ febris, Ter., consuetudo, Caes., vita, Cic.; ∾ labor, Caes., usus, id., sermo, Cic., victus, id., sumptus, Nep.; — b) „poet." ogs. f. quotidie; - Nisi quotidianus sesquiopus confeceris, etc., Plaut. Capt. 3, 5, 67; — II) „overf.": daglig, almindelig el. simpel el. ringe i sit Slags; - Taedet quotidianarum harum formarum, Ter. Eun. 2, 3, 6; ∾ verba, Cic. Fam. 9, 21; Cultus sindone non quotidiana (liber), Martial. 11, 1; — not. a: abl. neutr. quotidiano, ogs. som adv.: = flgd., Cic. frgm. ap. Non., Plin. 11, 56; — not. b: quŏtī-, Martial. l. c.; men quōtī-, Catull. 68, 139: in culpa flagrantem quotidiana etc.

quŏtīdĭe (cotidie), adv., [quot, dies]: dagligen, hver Dag; - Quid interea? ibatne ad Bacchidem? P. quotidie, Ter. Hec. 1, 2, 82; ut quotidie vehementius, te de me optime meritum esse, laetere, Cic. Fam. 1, 9; cf. id. Phil. 1, 2: quotidie magis magisque etc.; men id. Att. 5, 7: quotidie, vel potius in singulos dies litteras ad te mitto, etc. — quŏtīdĭo, adv., sield. Biform af frgd., Qu. Caepio ap. Charis.

quŏties (quotiens), adv., [quot]: hvor ofte, hvor mange Gange; saa ofte som; - O quoties et quae nobis Galathea locuta est? Virg. Ecl. 3, 72; quoties et quot nominibus statuas a Syracusanis accipies?

Cic. Verr. 2, 59; men toties ··· quoties etc., id. Fam. 7, 7; cf. Virg. Aen. 12, 483. — quŏtiescumque, adv.: hvor ofte end, saa ofte som; – quotiescumque dico, toties mihi videor etc., Cic. Cluent. 18; cf. id. Tusc. 3, 34, o. id. R. Com. 6. — quŏtiesque, adv., sjeld. Biform af frgd., Colum. 6, 17.

quot.lĭbet, adj. indecl.: hvor mange man vil, saa mange det skal være; – non in triginta partes ··· sed in alias quotlibet finitiones (dividi hemisphaerium), Hygin. Astron. 1, 6. — quot.quŏt, adj. indecl., [quot]; 1) „egenl.": hvor mange end, saa mange som; – si leges duae, aut si plures, aut quotquot erunt, conservari non possint, etc., Cic. Inv. 2, 49; men „poet.": quotquot eunt dies, (alle Dage, hver Dag, dagligen), Hor. Od. 2, 14, 5; cf. Catull. 42, in.; — II) „overf.": alle, enhver; – ∾ annis, Varr. L. L. 5, 4.

quŏtŭmus, 3, hvilken (el. hvormangen) i Ordenen; – Quotumas aedes dixerit, id ego admodum incerto scio, Plaut. Pseud. 4, 2, 7; quotumo die ··· huc pervenisti? H. altero ad meridiem, id. ibd. 4, 7, 77; af — quŏtus, 3, [quot]: hvor mangen el. hvilken i Tallet el. Ordenen, (germ.: der wievielste); – quotus erit iste denarius, qui non sit ferendus? Cic, Verr. 3, 94; cf. Hor. Ep. 2, 1, 35; hora quota est, (hvad er Klokken)? id. Sat. 2, 6, 44; men quotus esse velis, (hvor mandstærk, med hvormange Gester), id. Ep. 1, 5, 30; men quota pars laudis, (hvor stor, d. e. hvor liden Del deraf), Ovid. Am. 2, 12, 10; — b) quotus quisque, (ogs. quotusquisque), heder, som betegnende et ringe Antal: hvor faa? – quotus enim quisque philosophorum invenitur, qui ita moratus sit, ut ratio postulat (hvor mangen en, hvor faa)? Cic. Tusc. 2, 4; cf. id. Planc. 25; men forma quota quaeque superbit? Ovid. A. A. 3, 103; cf. Plin. Ep. 3, 20; – men auct. ad Her. 3, 17: ne ··· impediamur, quo secius, quoto quoque loco libebit, etc., (hvor det end skal være). — quotusquisque, s. und. quotus.

quŏvis, adv., [quivis]: hvorhen end, allevegne hen; – cibo perduci poteris quovis, Plaut. Most. 4, 2, 8; cf. id. Asin. 2, 1, 11: quovis admittunt aves; men c. gen. gentium; Immo abeat multo malo quovis gentium, (hvorhen han vil), Ter. Heaut. 5, 1, 55. — quŏ.usque, (ogs. in tmesi: quo te sperabimus usque? Martial. 2, 64), adv.; 1): hvorhen i Tiden, hvorlænge; – quousque humi defixa tua mens erit? Cic. d. Rep. 6, 17; cf. id. Catil. in.; ogs. m. tilsvarende quoad (indtil), id. Att. 15, 23; — II) „overf."; A) hvor langt, hvor vidt; – reputare, quousque penetratura avaritia (sit), Plin. 3, 31; cf. Gell. 1, 3: ∾ degredi debeam, etc.; — B) saa vidt som; – quousque ei permissum videatur peculium administrare, Digest.

quum, (ogs. quom, ogs. cum), conj., [qui]; I) som Tidspartikel: da, naar, efterat, siden, saasnart som; staaer c. indic., som ubetinget Tidsbestemmelse; derim. c. conj. (imperf. el. plusqupf.), naar denne Tidsbestemmelse staaer i et sligt Causalforhold, at den ene Handling udvikler sig af den anden; — saal. altf.; a) c. indic.; – qui non defendit injuriam ··· quum potest, injuste facit, Cic. Off. 3, 18; cf. id. R. Am. 37; – quum Collatino collegae Brutus imperium abrogabat, poterat videri facere injuste, id. Off. 3, 10; quum minime videbamur, tum maxime philosophabamur, id. N. D. 1, 3; cf. id. d. Or. 1, 30; men id. R. Am. 18: quum ab aratro arcessebantur, qui etc., (da man pleiede at hente dem fra Ploven, som osv.); men Virg. Aen. 7, 148: Postera quum prima lustrabat lampade terras Orta dies, etc., (saasnart den følgende Dag brød frem); – multi sunt anni, quum ille in meo aere alieno est, Cic. Fam. 15, 14; cf. id. Off. 2, 21: nondum centum et decem anni sunt, quum ··· lata lex est; – quum primum sapere coepit, acerbissimos dolores ··· percepit, id. Fam. 1, 41; cf. id. Att. 4, 2: quum ad Clodium ventum est, cupiit etc.; – quum palam ejus anuli ad palmam converterat, a nullo videbatur, (hvergang han osv.), id. Off. 3, 9; cf. id. Verr. 5, 7: quum ver esse coeperat, etc., (hvergang Foraaret begyndte, osv.); s. ogs. Ovid. Met. 15, 65; men Cic. Fam. 3, 7: quum ea consecutus nondum eram, quae etc., tamen etc., (medens jeg endnu ikke el. skiøndt jeg endnu ikke osv.); – quum recte navigari poterit, tum naviges, id. ibd. 16, 12; – ego in Epirum proficiscar, quum primorum dierum nuntios excepero, id.; cf. id. d. Or. 1, 13, o. id. Fam. 3, 7; ligel. id. Planc. 2: quae etc., haec mihi sunt tractanda ··· et modice, ne etc., et tum denique, quum respondero criminibus, ne etc.; – navnl. ogs. i en levende Skildring; legebam tuas litteras, quum mihi epistola affertur a Lepta, id. Att. 9, 12; cf. id. d. Rep. 1, 12: dixerat hoc ille, quum puer nuntiavit, etc.; ligel. maris oras petivit, quum interim milites domum obsidere coeperunt, id. Pis. 38; – b) c. conj.; – Zenonem, quum Athenis essem, audiebam frequenter, Cic. N. D. 1, 21; ligel. quum omnes ··· in sententiam ejus pedibus irent, Liv.; quum interrogaretur (Solon), cur etc., respondit, se etc., (engang, da han blev spurgt, svarede han, osv.), Cic. R. Am. 25; cf. id. Brut. 46; men quum ex eo quaereretur, quid etc., respondebat, (hvergang han blev spurgt, pleiede han at svare, osv.), vid. id. Off. 3, 14; quum maxime circumvallaretur Capua, (just som det allerheftigst blev beleiret), Liv. 25, 23; men quum hic filius assiduus in praediis esset, occiditur ad balneas Palatinas ··· Sex. Roscius, Cic. R. Am. 7; – quum in Africam venissem, nihil mihi potius fuit, quam ut etc., id. d. Rep. 6, 9; cf. id. d. Or. 1, 11; – men med vexlende Modus ifølge Forskielligheden af Sætningernes indre Sammenhæng, vid. Cic. Coel. 24, 59; — B) som besynderlige Forbindelser mærkes; 1) quum (cum) maxime, (ogs. quummaxime): ganske fortrinligen el. besynderligen; – atqui quum maxime Volo te dare operem, ut fiat, Ter. Heaut, 4, 5, 40; multos jam annos, et nunc quum maxime ··· cupit, Cic. Cluent. 5; cf. id. Off. 2, 7: paretque quum maxime mortuo; ligel. Senec. Benef. 3, 3: nemo nostrum novit nisi id tempus, quod quum maxime transit; — 2) quum (cum) ··· tum: saavel ··· som ogsaa, ei alene ··· men ogsaa; – Fortuna quum in reliquis rebus, tum praecipue in bello plurimum potest, Caes. B. C. 3, 68; cf. Cic. Catil. 3, 5; ligel. id. Att. 7, 5: ex victoria quum multa mala, tum certe tyrannis exsistet; – ogs. m. gientaget tum; velisque ··· me hoc muneris quum ipsis amicis hominibus, tum municipio Caleno ··· tum Leptae dare, id. Fam. 9, 13; — II) som Causalpartikel: da, eftersom; a) c. conj.; – quum sit in nobis consilium, ratio, prudentia, necesse est, deum haec ipsa majora habere, Cic. N. D. 2, 31; quum L. Flacci res agatur ··· quumque ab hac virtute non degenerarit, in hoc ego reo, ne etc., pertimescam? id. Flacc. 11; quae quum ita sint, etc., id. Rab. perd. 2; men id. Off. 2, 7: quum uxorem Theben admodum diligeret (Alexander Pheraeus), tamen etc., (omendskiøndt han osv.); cf. id. d. Or. 1, 28; men id. N. D. 1, 10: quasi ··· aër sine ulla forma deus esse possit, quum praesertim deum non modo aliqua, sed pulcherrima specie esse deceat, (da dog osv.); – quippe quum, o. utpote quum, s. und. quippe o. utpote; — b) forel. ogs. c. indic.; – Ego te dehinc, ut merita es ··· tractare exsequar, Quum tu me, ut meritus sum, non tractas, Plaut. Asin. 1, 3, 8. — quummaxime, (cum maxime), s. und. frgd. nr. I, B, 1.

R.

R, r, indecl. n., ogs. (sc. littera), f.: d. syttende Bogstav i d. lat. Alphabet, og er efter Formen opstaaet af Grækernes *P* (ῥῶ, men udtales er); brugtes oprdl. ud. Aspiration, (arrabon f. ἀῤῥαβών), sild. ogs. i de af Græsken tagne Ord, med Aspiration, navnl. i Ordets Begyndelse, (rhetor); men heder af dets knurrende Lyd: littera canina, Pers. 1, 109; — B) hertil kan mærkes; 1) Slægtskabet imellem „r", o. „s", „d" o. „l"; — a) de ældre Romere brugte hyppigen „s" f. „r", (Fusius f. Furius); df. honor o. honos; lepos, hyppigere end lepor; arbos, labos, „poet.", f. arbor, labor; ogs. høre hid de beslægtede Former: quaeso, quaesumus, o. quaero, quaerimus, nasus o. naris, etc.; vid. Varr. L. L. 7, 3, o. Cic. Fam. 9, 21; — b) Slægtskabet mellem „r" o. „d" viser sig i arfuisse f. adfuisse, i meridies, af medius dies; — c) ligel. viser sig Slægtskabet mellem „r" o. „l" i Formerne: Latiaris o. Latialis, Parilia o. Palilia, ogs., lilium o. λείριον; — 2) Assimilationen af „r"; a) m. d. flgd. „l"; hvf. tenellus (af tener), intelligo (af inter o. lego), pellicio (af per o. lacio); — b) m. d. flgd. „s" i dossuarius (af dorsum); — 3) Udstødelsen af „r"; a) i pejero, (f. perjuro); — b) i Formerne crebesco, rubesco, susum, (ved Siden af crebresco, rubresco, sursum), etc.; — 4) som Abbreviatur staaer R. f. Romanus; (hvf. S. P. Q. R., i. e. senatus populusque Romanus); ogs. i Indskrifterne, f. Rufus, recte, reficiendum, etc.

răbĭde, adv.: rasende, (oprdl. om Hunde; ogs. om andre Dyr; df. ogs. om Mennesker); i Raseri; — furentem videmus omnia rabide appetentem, Cic. Tusc. 5, 6; — compar., ∾ raptari, Augustin.; af — răbĭdus, 3, [rabies]; oprdl. om Hunde, osv.: gal; df. ogs.; I) „alm.": ∾ canes, Lucr., Plin., leones, Hor., bimembres, Ovid.; alios age rabidos, (i rasende Begeistring), Catull. 63, 93; — II) df. „poet. overf."; — ∾ lingua, Propert.: fames (Cerberi), Virg.; ∾ furor animi, Catull. 63, 38; men Pertinet ad faciem rabidos compescere mores, Ovid. A. A. 3, 501.

răbĭes, em, e, (gen. rabies, Lucr. 4, 1076), f., [1. rabo]; I) „egenl.": Galenskab, Raseri; oprdl. om Hunde og om andre Dyr, Colum., Plin.; df. ogs. om Mennesker, id. 7, 1, o. Plaut. Capt. 3, 4, 26; — II) „fig."; A) „alm.": rasende Opbrusen el. Lidenskab, Vildhed, Heftighed, Assindighed; — propter animi acerbitatem quandam et rabiem etc., Cic. Tusc. 3, 26; cf. Tac. Hist. 1, 63, Hor. A. P. 79, oftere; — ∾ civica, (Borgerkrigens Raseri), id. Od. 3, 24, 26; cf. Tac. Hist. 2, 38, oftere, ogs. Liv. 29, 8; — ogs. rasende Elskov, Ter. Eun. 2, 3, 10, o. Hor. Epod. 12, 9; — ogs. rasende Begeistring, Virg. Aen. 6, 49; — B) „bes." o. „poet." om Ting og om Begreber; navnl. om Elementerne; — ∾ ventorum, Ovid., noti, Hor.; ∾ coelique marisque, Virg.; cf. Hor. Ep. 1, 10, 16; men improba ventris ··· rabies, (Ulvehunger), Virg. Aen. 2, 357; — not.: som Person er Rabies ogs. Ledsagerinde af Krigsguden, Val. Fl.

*răbĭōse, adv.: i Raseri, i Assindighed; — ∾ facere aliquid, Cic. Tusc. 4, 22; o. — răbĭōsŭlus, comisk dem.: noget gal el. forstyrret; — ∾ litterae, Cic. Fam. 7, 16; af — răbĭōsus, 3, [rabies]: gal el. rasende; I) oprdl. om Hunde og andre Dyr; df. ogs. om Mennesker; — ∾ canis, Plin., Hor., homo, Plaut.; — II) „overf."; — ∾ fortitudo, Cic. Tusc. 4, 22; ∾ barbaraque vox, Petron. Sat. 96, 5.

Răbīrĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes; 1) C. Rabirius, hvem Cicero forsvarede imod en Anklage de perduellione i en Tale, som endnu haves; — 2) C. Rabirius Posthumus, hvem Cicero ligel. forsvarede imod en Anklage de repetundis i en Tale, som ogs. haves endnu; — 3) en episk Digter; — magnique Rabirius oris, Ovid. Pont. 4, 16, 5; cf. Quintil. 10, 1, 90; — B) df. Răbīrĭānus, 3: benævnt efter en Rabirius, domus, Cic. Att. 1, 6.

1. răbo, ĕre, v. n.: at rase; — ∾ oculis, poëta ap. Cic. Div. 1, 31, (kaste rasende Blikke om sig); ∾ acerrime, Senec. Ep. 29. — 2. răbo, onis: comisk Forkortning af arrabo, Plaut. Truc. 3, 2, 20. — răbŭla, ae, m., [1. rabo]: en slet Advocat (der gebærder sig som en Rasende), en Rabulist; — vid. Cic. Orat. 15, o. id. d. Or. 1, 46; forbindes m. latrator, Quintil. — răbŭlānus, 3, [rimel. af ravus, d. e. graalig]; — ∾ pix, (ubekiendt Begart), Plin. 14, 24. — rabŭlātus, us, m., [rabula]: Rabulisteri, Capella. — răbuscŭlus, 3, [rimel. af ravus: graalig]; — ∾ vitis, (etslags ubekiendt Vinstok), Plin. 14, 4.

racco, are, v. n., Tigerens Naturlyd, auct. carm. Philom. 49, (al. rancare). — răcēmārĭus, 3, [racemus]: hørende til Vindruestilken: — ∾ pampini, (ufrugtbare Skud paa Vinstokken), Colum. 3, 18. — răcēmātĭo, onis, f., [racemor]: Efterhøst i Vinbierget, Tertull. — răcēmātus, 3, [racemus]: forsynet med Druestilke el. med Druer el. med Bær, vid. Plin. 18, 10. — răcēmĭfer, a, um, [racemus, fero]: med el. i Klaser; — ∾ uvae, Ovid. Met. 3, 666; — ∾ Bacchus, (bekranset med Drueklaser), ibd. 15, 413; cf. id. Fast. 6, 483: racemiferos ··· redimite capillos etc.

*răcēmor, ari, v. dep. n.: holder Efterhøst i Vinbierget; df. „alleg.": ∾ de reliquis, (bagefter at afhandle Resten), Varr. R. R. 3, 9; o. — răcēmōsus, 3: fuld af Druer el. Bær; superl., Plin. 14, 4; — ogs.: der ligner Druestilker el. Drueklaser, flos, id. 13, 12; cf. ibd. 7; af — răcēmus, i, m.; [besl. m. ῥάξ, i. e. acinus, gen. ῥαγός]; I) „egenl.": Druestilk el. Frugtstilk; — alia (poma) racemis dependent, ut uvae, palmae, etc., vid. Plin. 15, 34; cf. id. 16, 48; lentis uva racemis, Virg. Cop. 21; — II) oftere „overf.": Druer el. Drueklase, navnl. Vindrue el. Vindrueklase; — fert uva racemos, Virg. Ge. 2, 60; variis ··· uva racemis, Ovid.; liventibus uva racemis, Propert.; lectis de vite racemis, Ovid. A. A. 3, 703; ∾ tumidi, Virg.; — ligel. den drue- el. klaseformede Frugt paa andre Værter; saal. efter Plin. 16, 62, paa Vedbenden; cf. Virg. Ecl. 5, 6: aspice, ut antrum Silvestris sparsit raris labrusca racemis; — B) „poet." ogs. f. Vinen selv; — Donec eras mixtus nullis, Acheloë, racemis, Ovid. Fast. 5, 343. — Racilĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; vid. Cic. Fam. 1, 7, oftere, o. Liv. 3, 26.

*rădĭātĭlis, e, ligesom radians: straalende, umbra, Venant.; o. — rădĭātĭo, onis, f.: Straalen el. at straale; — ∾ marmoris, Plin.; — in pl., Arnob.; — [radio]. — radiatus, 3, partic. o. adj. af radio.

rādīcatus, 3, s. und. radicor. — *rādīcesco, ĕre, v. inch. n.: at slaae Rødder, Senec. Ep. 86; o. — rādīcĭtus, adv.: fra Roden af, med Roden; I) „egenl."; — ∾ effodere herbas, Cato; ∾ concidere rosetum, Varro; ∾ evulsa arbor, Suet.; ∾ interire (sentes), Colum.; — II) „fig.": fra Roden, fra Grunden, ganske og aldeles; — ∾ extrahere religionem ex animis, Cic., excutere opinionem, id., reperire malefacta, Plaut.; — [radix].

*rādīcor, atus sum, 1, v. dep. n.: at slaae Rødder, Colum.; frumenta multis radicantur fibris, Plin.; — II) partic. radicātus, 3, sædv. som adj.: rodfæstet el. rodfast; — ∾ semina, Colum.; — ogs. „alleg.": fixum radicatumque pectoribus humanis, ut etc., Sidon. — *rādīcōsus, 3: med mange Rødder; — ∾ brachia hederarum, Plin. 16, 62; o. — rādĭcŭla, ae, f., dem.; I) „egenl.": liden Rod, Cic. Div. 2, 66, Colum.; — II) „bes." ogs. Navnet paa nogle Værter; saal. A) Sæbeurt, Plin. 19, 18; — B) etslags Rædike, Colum. 11, 3, o. Cels. 2, 18; — [radix].

rădĭo, avi, atum, 1; I) [af radius nr. I, B, 1], v. a.: forsyner med Hiuleger; – rota radiata, Varro; — II) [af radius nr. II], v. a. o. n.; A) act.: at bestraale; hvf. pass.: at være bestraalet, at straale; – Scuta sed et galeae gemmis radientur et auro, Ovid. Pont. 3, 4, 103; – oftest in partic. perf. radiatus, 3, som adj.: bestraalet, straalende; – vid. Lucr. 5, 463; ∾ sol, Cic.; ∾ lumen (solis), Enn. ap. Cic. d. Or. 3, 40; men ∾ insigne diei, (i. e. sol), Lucr.; ∾ caput, (med en Straalenimbus), Plin. Pan. 52; cf. Suet. Aug. 94; — b) „overf.": quasi prospera ejus ··· adversis radiarentur, Flor. 4, 2; — B) neutr.: at straale, at kaste Straaler fra sig, at skinne el. lyse; – felium in tenebris fulgent radiantque oculi, Plin. 11, 55; cf. Propert. 4, 1, 27, o. Ovid. Met. 2, 4, oftere; – oftest in partic. praes. radians, tis: straalende, lumen, Virg., sidera, Lucr., Ovid.; ∾ lumina solis, id.; ∾ carbunculi innato fulgore, Plin.; — b) „poet. overf.": Ipse inter medios rosea radiante juventa, Val. Fl. 8, 2.

*rădĭŏlus, i, m., dem.; I) „egenl.": liden Stok; df. „overf." ifølge etslags Lighed; A) langagtig Olivenart, (ogs. radius), Colum. 12, 49; — B) en bregneagtig Plante, Appul.; — II) en liden Straale, Ammian. 28, 4; o. — rădĭōsus, 3: rig paa Straaler; – ∾ sol, vid. Plaut. Stich. 2, 2, 41; — [flgd.].

rădĭus, i, m.; I) „egenl.": Stav el. Pæl, Pind, Stikke; A) „alm."; – adeo acuti, aliusque per alium immissi radii etc., Liv. 33, 5; ∾ ferreo (verberare), Plin. 10, 58; — B) „bes."; 1) Ege el. Hiulege, Plin. 16, 76; cf. Virg. Ge. 2, 444, id. Aen. 6, 616, o. Ovid. Met. 2, 317; — 2) i Mathematiken; a) geometrisk Stav el. Maalestok, navnl. ogs. Passeren, (hvormed Cirkellinien beskrives); – aliquem a pulvere et radio excitare, Cic. Tusc. 5, 23, (fra hans mathematiske Studier); cf. Virg. Ecl. 3, 41, o. id. Aen. 6, 851; — b) en Halvdiameter, en Cirkelradius el. Radius; hvf. Cic. Univ. 6, om Cirkelen: cujus omnis extremitas paribus a medio radiis attingitur; — 3) i Naturhistorien; a) zoologisk: Sporen hos nogle Fugle, Plin. 11, 107; — b) en Olivenart, Virg. Ge. 2, 86, Colum., Plin.; — 4) i Anatomien svarer radius til κερκίς: det smalle Rør i Forarmen, Albuerøret, Cels.; — 5) endel. ogs. „techn.": Væverskyttelen; vid. Ovid. Met. 6, 56, o. Virg. Aen. 9, 476; — II) „overf.": Straalen af et lysende Legeme; navnl. Solstraalen; – vid. Cic. Fin. 5, 24, o. Virg. Aen. 4, 119, ogs. Ovid. Met. 7, 804; – ogs. Lynstraalen; vid. Virg. Aen. 8, 429; – ogs. Øiets Straale, vid. Gell. 5, 16; – endel. ogs. Straale af en Krans el. Krone; ∾ aurati etc., vid. Virg. Aen. 12, 163.

rādix, īcis, f., [besl. m. ῥάδιξ o. ramus]: en Rod el. Roden; I) „egenl."; A) „alm."; – quae terra gignit, corticibus et radicibus valida servari, Cic. Fin. 5, 11; cf. Plin. 16, 56; ligel. radices agere, (slaae Rødder), capere, Cato, Plin.; ogs. descendunt radices, o. descendit arbor radice, id.; – arbores ab radicibus subruere, Caes. B. G. 6, 27; cf. Virg. Ge. 1, 319, id. Aen. 5, 449, o. Ovid. Met. 7, 226; — B) ogs. etslags spiselig Rod, vid. Caes. B. C. 3, 48; navnl. ogs. Rædiken, Pallad., Hor. Sat. 2, 8, 8, o. Ovid. Met. 8, 666; heder radix Syriaca, Colum. 11, 3; – ∾ dulcis, (Sødtræet), Scribon.; — II) „fig."; A) „overf."; a) det nederste af en Gienstand, navnl. Foden af et Bierg el. af en Høi; – in radicibus Amani, Cic.; sub ipsis radicibus montis, Caes.; a Palatii radice etc., Cic. Div. 1, 45; — b) den Del, hvorved et Legeme er fæstet og ligesom voxet til et andet, el. hvorved det sidder fast derpaa; („poet." in sing. o. pl.); – radix micat ultima linguae, Ovid. Met. 6, 557; cf. ibd. 2, 583; validae saxi radices, Lucr.; cf. Ovid. Met. 14, 713; — B) „ment." (o. „alleg."): Rod el. Grundvold el. Ophav; (oftest in pl.); – vera gloria radices agit, etc., Cic. Off. 2, 12; cf. id. Phil. 4, 5, o. id. Tusc. 3, 6; – eo robore vir, iis radicibus (Pompejus: der staaer saa fast), Cic. Att. 6, 6; – ex iisdem ··· radicibus natum (Marium: at han nedstammer fra det samme Sted) etc., id. Sest. 22; men in sing.: Apollinis se radice ortum, Plin. 35, 36; – endel. ogs. om et Ords Rod el. Etymologi, Varr. L. L. 6, 5, oftere, o. A.

rādo, si, sum, 3, v. a.: skraber el. kradser, rager el. glatter; I) „egenl."; – mulieres genas ne radunto, (tør ikke rive sig dem i Stykker, neml. i Sorg), Cic. Leg. 2, 23, (e XII tabb.); ∾ fauces, (saare dem), Lucr., Quintil.; ∾ terram pedibus, (om Ravnen), Plaut.; – ∾ tigna, (afhøvle, glatte), Lucr.; cf. Virg. Ge. 2, 358; ∾ lapides palma, (feie dem dermed), Hor. Sat. 2, 4, 83; – ∾ nomen fastis, (udslette deraf), Tac. Ann. 3, 17; cf. Juvenal. 13, 151; men „poet." om Uveiret: ∾ arva imbribus, Hor. Epod. 16, 54; ligel. ∾ terras, id. Sat. 2, 6, 25; — b) radere, (sc. novacula, opp. tondere, sc. forfice): rage, barbere, caput et supercilia, Cic. R. Com. 7; – navnl. var ogs. radere caput: en Skik, dels ved Befrielse fra Slaveri, Liv. 34, 52, dels ifølge Løfte for Befrielse fra en stor Fare, Juvenal. 12, 81, navnl. ogs. i Sorg, Suet. Calig. 5; – ∾ barbam, Suet. Aug. 79; cf. id. Caes. 45; — II) „fig."; A) „poet. overf."; 1) at stryge ind derpaa, at bestryge el. berøre; – ripas radentia flumina, Lucr. 5, 257; cf. Ovid. Fast. 1, 242; navnl. ogs. om de Seilende: ∾ litus, Virg. Aen. 7, 10; cf. ibd. 3, 700, oftere; men „alleg.", Propert. 3, 2, 23: Alter remus aquas, alter tibi radat arenas; cf. Ovid. Am. 3, 15, 2; men sicco freta radere passu, (tørskoet at ile derover), id. Met. 10, 654; men Virg. Aen. 5, 217: ∾ iter liquidum, (flyve igiennem Luften); dog ogs. Suet. Ner. 48: trajectos surculos rasit, (krøb el. trængte sig derigiennem); — 2) ligesom afgnaver el. formindsker; – vid. Pers. 3, 50; men „alleg.", vid. Martial. 2, 17; — B) „ment."; 1) ligesom affiler el. sliber; – Nota ··· lima rasa recenti („alleg."), Martial. 10, 2; cf. Pers. 1, 85; — 2) saarer el. krænker; – ∾ aures tam delicatas, Quintil. 3, 1, 3; cf. Pers. 1, 107; men pallentes radere mores, (dadle el. snærte dem), id. 5, 15; df. — rādŭla, ae, f.: Skrabejern, Colum. 12, 18.

Raeti, (ogs. Rhaeti), orum, m.: Rætierne, Biergfolk imellem Donauen, Rhinen og Lechfloden; vid. Plin. 3, 24, Liv. 5, 33, Tac., o. Hor. Od. 4, 14, 15; — B) df. 1) Raetĭcus, (Rhaet.), 3: rætisk, oppida, Plin., arma, Ovid., Alpes, Tac. Germ. 1; ∾ vinum, (af fortrinlig Godhed), Plin., Suet. Aug. 77, o. Martial. 14, 100; cf. Virg. Ge. 2, 95: quo te carmine dicam, Raetica (sc. vitis)? — 2) Raetĭus, 3: = frgd., provincia, Tac. Germ. 41; — b) ogs. subst. Raetia, ae, f.: Rætien el. Rætiernes Land, Tac. Ann. 1, 44, oftere, o. A.; — 3) Raetus, 3: = frgd., Alpes, Hor. Od. 4, 4, 17.

rāja, ae, f.: Rokken, etslags Søfisk, Plin. 9, 40 o. 67. — rallum, i, n., [f. radulum af rado]: Værktøi, hvormed Jorden stødes af Plovjernet, Plin. 18, 49. — rallus, 3, [rimel. f. rarulus, altf. dem. af rarus]: noget tynd el. fin, men alene i Forbindelsen: ∾ tunica, (opp. tunica spissa), Plaut. Epid. 2, 2, 46.

rāmāle, is, n., Pers. 1, 97; oftere in pl., ramalia, ium, [ramus]: Grene el. Qviste el. Ris; – ∾ arida, Ovid. Met. 8, 644; cf. Tac. Ann. 13, 58. — rāmenta, ae, f., forel. Biform af ramentum, Plaut. — rāmentōsus, 3: som ligner Affald el. Grums, grumset, Coel. Aur.; af — rāmentum, i, n., [f. radimentum, af rado], (oftest in pl.): Affald, Skæl el. Spaan; – ∾ abietis, fraxini, etc., Plin.; ramenta ferri, (Hammerskæl), Lucr., auri, (Guldsand, opp. massa auri), Plin.; ∾ e cornibus, id.; men ∾ fluminum, (den af Floder opskyllede Sand), id.; men ∾ sulphuratum, (Svovelstikke), Martial. 10, 3; — 2) „overf.": det Allermindste; – patri omne (aurum) cum ramento reddidi, Plaut. Bacch. 4, 4, 29.

*rāmĕus, 3: af Grene; – ∾ fragmenta, ligesom ramalia: Grenebrænde, Virg. Ge. 4, 303; o. — rā-

mex, ĭcis, m.; I) „egenl.": Gren el. Stang, Colum. 9, 1; — II) df. „overf."; A) (in pl.): Lungeaarerne el. Lungekarrene; vid. Plaut. Merc. 1, 2, 27, oftere, Varro; — B) (in sing. o. pl.), (ligesom hernia af ἔρνος, i. e. ramus): etslags Brok el. Brokskade, navnl. Aarebrok og Pungbrok, Cels. 7, 18, Plin. 22, 57, o. A.; — [ramus]. — rāmĭcōsus, 3, [ramex]: som lider af Brok; - ramicosis mederi, Plin. 30, 47.

Ramnes (etrurisk Form), ium, o. Ramnenses (latinsk Form), ium, m.; I) „egenl.": den efter Romulus benævnte lat. Stamme, som i Forbindelse med: Tities (Sabiner), o. Luceres (Etrusker), udgiorde de oprdl. Bestanddele af Romerstaten; - vid. Varr. L. L. 5, 9, Liv. 10, 6, o. A.; ogs. benævntes efter dem den ene af de trende ved Romulus oprettede Rytter centurier, vid. Liv. 1, 13 o. 36; — II) Hor. A. P. 342, ogs. „overf.": Ridderstanden, (som den dannede Klasse).

rāmōsus, 3, [ramus]: fuld af Grene, meget grenet; I) „egenl."; - ∾ arbor, Lucr., domus Silvani, Propert. 4, 4, 5; — II) „overf."; - ∾ cornua cervi, Virg. Ecl. 7, 30; ∾ radices, Plin. 21, 52; - compar., ∾ folia, id. 21, 32; superl., ∾ curalium, id. 32, 11; — b) „poet." ogs.: ∾ nubila, Lucr. 6, 132; cf. Ovid. Met. 9, 73; men „alleg.": ramosa in compita etc., Pers. 5, 35; (hvortil s. id. 3, 56, und. ramus).

rāmŭlōsus, 3: fuld af Smaagrene; - ∾ folia ulmo etc., Plin. 16, 38; af — rāmŭlus, i, m., dem. af ramus: liden Gren, Cic. Div. 1, 54; ramuli vitium, Colum., laureae, Val. Max.

rāmus, i, m.: Gren el. Qvist; I) „egenl."; - patulis diffusa ramis (arbor), Cic.; ramum arboris defringere, id.; men „poet.": ramis felicibus arbos etc., Virg. Ge. 2, 81; cf. id. Ge. 2, 296, o. Hor. Epod. 2, 13; men tempora cingite ramis, Virg. Aen. 5, 71; — b) „poet." ogs. f. Træet selv; - baccas lapidosaque corna Dant rami, Virg. Aen. 3, 649; - ligel. f. Træets Frugt; Sed rami (alebant), id. ibd. 8, 318; - men „alleg.": ramos amputare miseriarum, Cic. Tusc. 3, 6; ligel. „alleg." om et Stamtræ, Pers. 3, 28; — II) „overf.", navnl. fra Gestaltens Lighed; a) den grenede Spids af Dyrenes Horn; - vid. Caes. B. G. 6, 26; — b) Gren el. Knippel el. Kølle, (som den herculiske); - vid. Propert. 4, 9, 15, ogs. id. 1, 1, 13; — c) Gren el. Arm af et Bierg; - sub monte, qui est Caucasi ramus, Plin. 6, 31; — d) ramos Samios (i. e. Pythagoreos) kalder Pers. 3, 56, de tvende ligesom Grene af d. græske Bogstav Y, som Sindbillede paa de tvende modsatte Veie igiennem Livet; cf. Auson. Idyll. 12, 9. — rāmuscŭlus, i, m., sild. Biform af ramulus: liden Gren, Hieronym.

rāna, ae, f., [ab sua voce dicta, Varro]: Frøen, navnl. Løvfrøen, Plin. 32, 29, ogs. Mosefrøen, vid. Phaedr. 1, 2, Hor. Sat. 1, 5, 14, o. A.; s. ogs. Plin. 11, 65, o. Ovid. Met. 6, 381, oftere; - Et veterem in limo ranae cecinere querelam, Virg. Ge. 1, 378; cf. Suet. Aug. 94: coaxare ibi (ranas); - rana rubeta, Plin., ogs. absol. rubeta, id. 18, 45: Tornfrøen; er giftig, vid. id. 8, 48; cf. Juvenal. 3, 44; - inflat se, tamquam rana, Petron. Sat. 74; cf. Phaedr. 1, 24, o. Hor. Sat. 2, 3, 314; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) rana marina: Havfrøen, Cic. N. D. 2, 49; ogs. absol. rana, Plin. 9, 40 o. 67; — B) etslags Sygdom paa Dyrenes Tunge, Colum. 6, 8, Veget. 3, 3.

rancens, tis, partic. af inus. ranceo: stinkende, raadden; (for- o. efterel.); - ∾ viscera cadaverum, Lucr.; ∾ axungia, Seren. Samm. — rancesco, ĕre, v. n. inch., [besl. m. frgd.]: at blive stinkende el. harsk, Arnob. — *rancĭde, adv.: harsk el. stinkende; df. „overf.": anstødeligen, forkert; - quaedam verba ··· ficta a poëtis dure et rancide, Gell. 18, 11; cf. id. ibd. 8; o. — rancĭdŭlus, 3, dem.; I) „egenl.": noget ankommen el. stinkende; - ∾ obsonia, Juvenal. 11, 135; — II) „overf.": noget anstødelig el. hæslig; - Rancidulum quiddam ··· locutus, Pers. 1, 33; ∾ ore loqui, Martial. 7, 34; — [flgd.].

rancĭdus, 3, [inus. ranceo]; I) „egenl.": raadden, stinkende, cadavera, Lucr.; men ∾ aper, Hor. Sat. 2, 2, 89, (harsk el. ankommen); — II) „overf.": anstødelig, hæslig, aspectus, Plin.; - compar., quid rancidius, quam quod etc.? Juvenal. 6, 185. — ranco, are, s. und. racco. — rancor, oris, m., [inus. ranceo, rancens]; I) „egenl.": Harskhed, harsk Lugt el. Smag, Pallad.; — II) „overf.": gammelt Had, Hieronym.

rānŭla, ae, f., dem. af rana; I) „egenl.": liden Frø, Appul.; — II) ogs. „overf.": en Sygdom paa Dyrenes Tunge, Veget. — rānuncŭlus, i, m., dem. af rana; I) „egenl.": liden Frø; ogs. alm. en Frø, Cic. Div. 1, 9; - df. comisk „overf." om Clienter af det ringeste Slags; - Ulubris ··· vim maximam ranunculorum se commosse, („alleg." o. m. Henspillen paa de mange Frøer i de nærliggende Sumper), Cic. Fam. 7, 18; — II) „overf." ligesom batrachium: etslags Plante, rimel. Hanefod, Plin. 25, 109.

rāpa, ae, f. und. rapum. — rāpācĭa, orum, n., [rapum]: Roestilke, Plin. 18, 34; s. ogs. rapicius s. l. — răpācĭda, ae, m., [rapax], ligesom en født Røver, (comisk formet efter Aeacida), Plaut. Aul. 2, 7, 8. — răpācĭtas, atis, f., [flgd.]: Rovgierrighed el. røversk Adfærd, Vanen at røve; - quis in rapacitate avarior? Cic. Coel. 6; cf. Suet. Tit. 7, o. Martial. 6, 72.

răpax, ācis, adj., [rapio]; I) „egenl.": som voldsomt river til sig, røversk el. rovgierrig; ogs. subst., en Røver; - vid. Cic. Pis. 27, o. id. Verr. 3, 2; procuratorum rapacissimum quemque ··· promovere, Suet. Vesp. 16; - „poet." ogs.: som gierne modtager Gaver; vid. Hor. Ep. 1, 14, 33; ligel. Tibull. 2, 4, 25; - ogs. om Dyrene: ∾ lupi, Hor. Od. 4, 4, 50; men mythisk: ∾ Harpyiae, id. Sat. 2, 2, 40; ogs. subst. om Rovdyr, Plin. 11, 101; — b) efter Tac. Hist. 2, 43, havde den 21de Legion Tilnavnet: Rapax (som seierrig river Alt med sig); ogs. Soldaterne af denne Legion hede: Rapaces, id. ibd. 3, 22; — II) „fig."; A) „overf." om Ting og om Begreber, navnl. om Elementerne, o. oftest „poet."; - ∾ ventus, Ovid., ignis, id., unda, id., Cic. (poëta): som river afsted el. bort med sig; ligel. ∾ mors, Tibull., Orcus, Hor.; men id. Od. 1, 34, 14: ∾ Fortuna, (voldsom el. røversk); cf. ∾ Mars, Propert. 4, 1, 105, (som ulykkelig Stierne); - ∾ dentes, (Fortænderne), Veget.; - ogs. c. gen.; chryselectrum rapacissimum ignium, (fænger hurtigen), Plin. 37, 12; — B) „ment.", men alene sield. o. c. gen.; - nihil est appetentius similium sui, nec rapacius, quam natura, Cic. Lael. 14; cf. Senec. Ep. 95: ista tam rapacia virtutis ingenia etc.; s. ogs. Plin. 25, 2.

răphănīnus, 3, ῥαφάνινος: tilberedet af Rædiker, oleum, Plin. 23, 49. — rhăphănītis, idis, f., ῥαφανῖτις: Sværdlilien, Plin. 21, 19. — rhăphănos agria, f., ῥάφανος ἀγρία: etslags vild Rædike, Plin. 25, 46. — rhăphănus, i, m., ῥάφανος: Rædiken, Plin. 19, 26, Colum., Cato; s. ogs. Catull. 15, fin.; - ogs. som fem., Pallad.

rāpĭcius, 3, [rapum]: hørende til Roen, semen, Cato. — *răpĭde, adv.: rivende, d. e. med stærk Fart; - rapideque dilapsus (fluvius) etc., Cic. Leg. 2, 3; compar., eo rapidius venire, (i des stærkere Marscher), Tac. Hist. 4, 71; — b) ogs. „overf." om Foredraget; - quod (genus) quum rapide fertur, etc., Cic. Orat. 37; — răpĭdĭtas, atis, f.: rivende Fart el. Hurtighed, navnl. Strømmens; - ∾ fluminis, Caes. B. G. 4, 17, o. id. B. C. 1, 62; o. — răpĭdŭlus, 3, dem.: noget hurtig, sonitus, Capella; — [af flgd.].

răpĭdus, 3, [rapio]: rivende; I) „egenl.", (men alene „poet." o. sield.); - ∾ leones, Lucr. 4, 716; men ∾ ferae, Ovid. Her. 10, 96, inc., (al. rabidae); ∾ agmen, (om Jagthundene), id. Met. 3, 242; — II) „fig."; A) „overf."; 1) bortrivende, fortærende; saal. om Havet, Tibull. 1, 2, 40, om Ligbaalet, Ovid. Trist. 1, 7, 20; ogs. stærk el. heftig, ignis, Virg., aestus, id., Sirius, id., sol, id. Ge. 1, 92;

cf. Ovid. Met. 2, 123, oftere; — 2) oftest om en rivende el. hurtig Bevægelse, navnl. om Elementerne, om Himmellegemerne, odl.; – ∾ torrens, Virg., amnis, Hor., lapsus fluminum, id. Od. 1, 12, 10; ∾ procellae, Propert., undae, Ovid.; – superl., Caes. B. C. 1, 50; – ∾ turbo, Lucr., notus, Hor., ignis Jovis (Lynet), Virg., sol, Hor. Od. 2, 9, 12; ∾ axis (solis), Ovid., orbis, id.; ∾ coelum, Stat.; – rapidisque feruntur Passibus, Virg. Aen. 7, 156; cf. ibd. 11, 906; men ibd. 8, 441: nunc viribus usus, Nunc manibus rapidis; men ∾ agmine, (med Hæren i Ilmarscher), Tac. Hist. 2, 30; ∾ equi, Ovid., currus, Virg.; superl., ∾ volucris, Ovid.; men ∾ venenum o. virus, (som virker hurtigt), Tac.; — B) „ment."; – ∾ orationem coërcere, Cic. Fin. 2, 1; ferox rapidusque in consiliis, (overilet, om M. Minucius), Liv. 22, 12.

1.răpīna, ae, f., [rapio]; oprdl.: hurtig Sammenrapsen og Bortbringen, (opum suarum), auct. Aetn. 611; – df. sædv.; A) voldsom Borttagen el. Bortsleben, Røveri el. Rov, (oftest in pl.); – vid. Cic. Catil. 2, 5, o. Caes. B. G. 1, 15; men rapinas ··· ad Opis fieri, (at man udplyndrede Skatkammeret), Cic. Att. 14, 14; – in sing., Ovid. Met. 5, 492; men „overf.": alimenti rapina, Plin. 17, 37, (naar den ene Plante unddrager den anden dens Næring); — B) „meton.": det Røvede, Rovet; – abjurataeque rapinae etc., Virg. Aen. 8, 263; ligel. Martial. 10, 89: Piscator ferat aequorum rapinas. — 2.răpīna, ae, f., [rapum]: Roe; – rapinam serere, Cato; cf. Colum. 11, 2. — *răpīnātio, onis, f.: Røveri; in pl., M. Aurel. ap. Front.; o. — răpīnātor, oris, m.: en Røver, Lucil. o. Varr. ap. Non.; — [1.rapina].

răpio, pŭi, ptum, 3, v. a., [besl. m. ἁρπάζω, i. e. rapio]: river el. sleber voldsomt el. hurtigt afsted el. bort el. derhen; I) „egenl."; A) „alm."; – ∾ hostes vivos ex acie, Plaut.; ∾ torrem ab aris, Ovid. Met. 12, 271, infantem de sinu matris, ibd. 4, 516; ∾ commeatum in naves, (hurtigen at bringe ombord), Liv. 41, 3; ∾ aliquem in jus ad regem, id. 1, 26, in carcerem, Suet.; cf. Cic. d. Or. 2, 59; ∾ aciem in Teucros, (ilsomt at føre den imod dem), Virg. Aen. 10, 308; men illum (remigem) in praeceps prono rapit alveus amni, etc., vid. id. Ge. 1, 203; ∾ sub divum, (fremdrage til Skue), Hor. Od. 1, 18, 13; men Nasonis carmina rapti (som er forvist i det Fierne), Ovid. Pont. 4, 16, in.; – oftest m. Bibegreb af Hurtighed; ∾ arma, m. o. ud. manu, Virg., Ovid., bipennem dextra, Virg.; ∾ flammam, (hurtigen at fænge), Ovid. Met. 3, 374; ∾ nigrum colorem, (hurtigen at antage), id.; men absol.: Idem omnes simul ardor habet, rapiuntque ruuntque, (skynde sig el. ile afsted), Virg. Aen. 4, 581; men ibd. 6, 7: pars densa ferarum Tecta rapit, silvas, (giennemstreifer); men om Slangens bugtede Henrullen, id. Ge. 2, 153: ∾ immensos orbes per humum; — B) „bef."; 1) røver, borttager el. bortfører voldsomt; – vid. Cic. Phil. 2, 25, o. ibd. 4, 4; ∾ armenta, Ovid., virgines, (bortføre), Sall., Liv., o. A.; ∾ Pergama, (udplyndre det), vid. Virg. Aen. 2, 374; ligel. ∾ Armeniam, Tac. Ann. 13, 6; – ogs. absol.: rapere et clepere etc., Cic. d. Rep. 4, 5; cf. Sall. Catil. 11, o. id. Jug. 41; – navnl. ogs. m. Bibegr. af Hurtighed; castra urbesque primo impetu rapere etc., (strax at indtage el. erobre), Liv. 6, 23; ligel. ∾ Bithyniam, Flor.; — b) df. partic. perf. in neutr. som subst., rapto vivere: leve af Rov el. Bytte, Liv. 7, 25, o. A.; ligel. Vivitur ex rapto, non hospes ab hospite tutus, Ovid. Met. 1, 144; ogs. rapto gaudere, Liv.; rapto uti, Vell.; — 2) om Døden, om Sygdom, odl.: at bortrive, at bortrykke; – improvisa leti Vis rapuit rapietque gentes, Hor. Od. 2, 13, 20; cf. Virg. Aen. 6, 428; men absol., vid. id. Ge. 3, 68; — II) „fig."; A) „overf.": river til mig, røver; – ∾ oscula, Hor., Tibull.; ∾ illicitas voluptates, Tac.; cf. id. Hist. 1, 13; – navnl. ogs. m. Bibegr. af Hurtighed: griber dertil el. derefter, iler at bruge el. foretage; – rapiamus, amici, Occasionem de die, Hor. Epod. 13, 3; cf. Cic. d. Or. 3, 40, (e poëta); – ∾ viam, Ovid., iter, Sil.; men Virg. Aen. 1, 176: rapuitque in fomite flammam, (tændte hurtigt Ild deri); ∾ bellum, (hurtigen at gribe dertil), Lucan.; ∾ nefas, id.; — B) „ment."; 1) river el. drager heftigen el. hurtigen med mig el. hen el. over dertil; navnl. om Foredraget, o. om Forestillingen; – vid. Cic. Fin. 3, 5, o. ibd. 2, 1; – Sed tu objurgans me a peccatis, rapis deteriorem in viam, (forfører mig til det Slettere), Plaut. Trin. 3, 2, 54; ∾ aliquem in invidiam, Cic. Agr. 3, 2; rapi in errorem, id. Leg. 2, 17; cf. Virg. Aen. 9, 211; rapere victoriae gloriam in se, Liv. 33, 11; – almum Quae rapit hora diem, Hor. Od. 4, 7, 7; cf. Virg. Ecl. 9, 18; — 2) lidenskabeligen at henrive, (navnl. til det Værre); – an ··· impetu raptus sit, Quintil. 7, 2, 44; ∾ judicem, id.; cf. Cic. Pis. 24, o. id. Fam. 16, 12, ogs. Hor. Epod. 7, 13, o. id. Sat. 2, 1, 10; – ad quas (res) plerique inflammati aviditate rapiuntur, Cic. Off. 2, 11; men ∾ huc illuc, s. ibd. 1, 28; cf. Virg. Aen. 4, 286, o. ibd. 8, 21, ogs. Sall. Jug. 25; – undert. ogs. til det Bedre; vid. Cic. Div. 1, 49; ligel. id. d. Rep. 1, 2: quoniam maxime rapimur ad opes augendas generis humani; s. ogs. id. Fam. 5, 12: neque enim me solum commemoratio posteritatis ad spem quandam immortalitatis rapit, sed etiam illa cupiditas, ut etc.; — not. a: rapsit f. rapuerit, Cic. Leg. 2, 9, (e XII tabb.); – raptabus f. raptis (fem.), Gell. ap. Charis.

răpistrum, i, n., [rapum]: den vilde Roe, Colum. 9, 4. — *răpo, ōnis, m., (forel. f. raptor): en Røver, Varr. ap. Non.; — raptim, adv.; I) „egenl.": rivende, gribende; – ludunt raptim pila, Nov. ap. Non., (rimel. spille Gribebold); — II) df. sædv. „overf."; A) heftigen, voldsomt; – vid. Plin. 17, 22; — B) hurtigen el. ilende; – haec scripsi raptim (i en Hast), ut etc., Cic. Att. 2, 9; men ∾ exstingui, (i Fleng, uden Forskiel), Tac. Ann. 16, 13; cf. Liv. 22, 19, o. Caes. B. C. 1, 5; men Exiguo gratoque fruaris tempore raptim, Hor. Ep. 2, 2, 198; o. — raptĭo, ōnis, f.: Bortrøvelse el. Bortførelse; – affuisse in raptione etc., Ter. Ad. 3, 3, 2; ∾ Proserpinae, Arnob.; — [rapio]. — raptĭto, are, efter Gell. 9, 6, frequ. af flgd.

rapto, avi, atum, 1, v. a., intens. af rapio: river el. sleber voldsomt afsted, (oftest „poet."); I) „egenl."; A) „alm."; – vid. Virg. Aen. 2, 272, o. id. ibd. 1, 483; ligel. om Phaeton: arbitrio volucrum raptatur equorum, Ovid. Met. 2, 234; cf. Lucr. 5, 399, o. id. 1, 280, ogs. Tac. Ann. 1, 30; – navnl. ogs. om en personlig Mishandling; Quid me afflictas? quid me raptas? Plaut. Aul. 4, 4, 5; raptata conjux (est, sc. ad tabulam Valeriam: blev slebt derhen), Cic. Sest. 69; cf. Ovid. Met. 12, 223; — B) „bef.": røver el. plyndrer; – ∾ Africam, (plyndre el. hærie), Tac. Ann. 4, 23; men id. ibd. 12, 54: ∾ inter se, (plyndre i hinandens Land); — II) „fig."; A) mishandler; navnl. anklager el. udskælder; – Nam quid ego heroas, quid raptem in carmina divos? Propert. 3, 9, 27; — B) „poet." om en Lidenskab: at henrive el. martre; – Ita me amor ··· fugat, agit, appetit, Raptat, etc., Plaut. Cist. 2, 1, 8; sacer effera raptet Corda pavor, Val. Fl. 1, 799.

raptor, oris, m., [rapio]: som voldsomt river til sig el. afsted el. bort; df. ogs. en Røver, en Bortfører; I) „egenl."; A) c. gen.; – raptor hostium, Plaut. Epid. 2, 2, 115; raptores panis et peni, id.; raptores orbis (Romani), Tac. Agr. 30; men ∾ filiae, id. Ann. 1, 58; — B) adj.; – ∾ lupi, Virg. Aen. 2, 356, o. Ovid. Met. 10, 540; ligel. ∾ (milvus), Phaedr. 1, 31; — C) absol., rapta et raptores tradere, Plaut. Amph. 1, 1, 51; raptor, largitor, etc., Tac. Ann. 2, 86; – navnl. ogs.

en Bortfører el. Forfører, Ovid. A.A. 1, 680, Hor. Od. 4, 6, 2, o. A.; — II) „overf."; - ∾ alieni honoris, Ovid. Met. 8, 438; ligel. „alleg.", Vell. 2, 27; df. — raptōrius, 3: tienlig til at slebe el. trække afsted, machinamentum, Coel. Aur.

1.raptus, 3, partic. af rapio. — 2.raptus, us, m., [rapio]; A) „alm.": voldsom Bortriven; vid. Ovid. Met. 3, 722; ∾ runcinarum, Plin.; — B) „bes."; 1) Røveri, Plyndring; - ad praedam et raptus congregare, Tac. Ann. 2, 52; cf. id. ibd. 15, 38, oftere; — 2) Bortførelse; - ∾ virginis (Proserpinae), Cic. Verr. 4, 48; cf. Ovid. Fast. 4, 417; ogs. absol., Tac. Ann. 6, 1. — rāpŭlum, i, n., dem.: liden Roe, Hor. Sat. 2, 2, 43, o. id. ibd. 2, 8, 8; af — rāpum, i, n., (ogs. rapa, ae, f., Colum.): Roen, (brassica rapa L.), Varro, Colum., Plin. 18, 34 flgd.

rāre, adv. af rarus; I) „egenl." om Stedet: tyndt, adspredt, ud fra hinanden, aabent; - nisi rare conseritur, Colum.; vimine rarius contextus saccus, id.; — II) „overf." om Tiden: sielden, ikke ofte; - (hic piscis) rare capitur etc., Plaut. Rud. 4, 3, 56; - (den hyppigere Form er raro, s. und. rarus); - compar., quod si rarius fiet, quam etc., Cic. Fam. 1, 7; superl., non affari, nisi rarissime, Suet. Claud. 3.

rārĕ.făcio, fēci, factum, 3, v. a., [rarus]: giør tynd el. løs el. sprød, Lucr. 6, 870; ogs. m. Tmesis, ibd. 232; - pass., rarefio, factus sum; rarefieri ignem, (opp. denseri), id. 1, 649; corpus rarefactum etc., id. 3, 443. — rarefio, factus sum, s. und. frgd. — rārenter, adv., [rarus], for- o. eftercl. Biform af rare o. raro: sieldent, ikke ofte, Enn. ap. Non., o. Fab. Pict. ap. Gell. 10, 15, ogs. Gell. 17, 8; - ogs.: af og til, undertiden; ∾ dare bibere, Cato.

rāresco, ĕre, v. n. inch., [rarus]: at blive tynd, at tabe sin Tæthed el. Fasthed, at gaae fra hinanden; I) „egenl."; - quum rarescunt ··· nubila coeli, Lucr. 6, 213; rarescit terra calore, (bliver sprød), id.; - quadrupedibus senectute ··· lanae rarescunt, Plin. 11, 94; men Rarescit ··· miles, (Gelederne blive tyndere), Sil. 17, 423; — II) „overf."; - ubi ··· angusti rarescent claustra Pelori, (i. e. patefient, aabne sig), Virg. Aen. 3, 410; cf. Tac. Germ. 30: colles paullatim rarescunt; s. ogs. Propert. 3, 13, 33.

rārĭpīlus, 3, [rarus, pilus, i]: tyndhaaret; - ∾ caprinum genus, Colum. 1, praef. — *rārĭtas, atis, f.: løs el. aaben el. hullet Beskaffenhed, Utæthed el. Aabenhed; I) „egenl."; A) „alm."; - in pulmonibus inest raritas quaedam, etc., Cic. N. D. 2, 55; ∾ pontium, (naar man kan see igiennem dem), Plin.; - ogs. in pl.: raritates foraminum, Vitruv., venarum, id.; — B) „bes.": Faahed, ringe Antal; - ∾ capillorum, Suet., superciliorum, Plin., (deres Faahed); ∾ stellarum, id., (opp. multitudo); cf. Suet. Aug. 43; — II) „overf."; A) ∾ figurarum, (deres sieldne Anvendelse), Quintil. 9, 3, 27; cf. Cic. d. Or. 2, 60: ∾ dictorum etc.; ∾ lavandi, (sielden Badning), Suet. Aug. 82; — B) concret; - equi magna raritas, (en yderst sielden Hest), Plin. 8, 64; - ogs. in pl., Gell. 3, 16; o. — rārĭtūdo, inis, f., sield. Biform af frgd.; - rete a raritudine (dictum), Varro; mediocri raritudine terra, Colum. Arb. 3, 7; — [rarus].

rāro, abl. som adv. f. rare, s. und. flgd. — rārus, 3, ἀραιός: hullet el. utæt, aaben el. tynd, (opp. densus); I) „egenl."; - A) „alm."; ∾ - ignes, (opp. densi), Lucr. 1, 655; ∾ terra, (sprød, skiør, mulden), vid. Virg. Ge. 2, 227 flgd., hvorom ogs. „poet.": ∾ uber, ibd.; men ibd. 1, 419, absol. om Luften: erant quae rara modo, (opp. quae densa etc.); ∾ textura, (tynd el. fin), Ovid.; men ∾ manus, (med spredte Fingre, opp. cava), Quintil. 11, 3, 103; - compar., ∾ aër, Lucr., silvae, Tac. Agr. 37; superl., ∾ terra, Virg.; s. ogs. nedens.; — B) „bes."; 1) hvad der er adspredt el. adskilt el. udstaaende fra hinanden; - raris et angustis in locis, Cic. d. Rep. 6, 19; ∾ coma, Ovid.; ∾ capillus, Suet.; ∾ racemi, Virg.; cf. Hor. Od. 4, 1, 34; — 2) om Personer, navnl. i Krigssproget; - ut numquam conferti, sed rari ··· proeliarentur, Caes.; cf. id. B. G. 5, 9 o. 17, oftere; ligel. Liv. 23, 27: rari in confertos illati; rariore acie, Tac.; cf. id. Agr. 37; — II) „overf."; A) „alm.": i ringe Antal, som sielden er el. skeer, sielden; - in omni arte ··· optimum quidque rarissimum, Cic. Fin. 2, 25; cf. id. Lael. 21, o. Caes. B. G. 3, 12, ogs. Liv. 6, 1, o. Hor. Od. 1, 3, 24; men ut anteponantur rara vulgaribus, Cic. Top. 18; - rarum est, ut etc., Quintil.; men Plin. 18, 39: rarum dictu esse aliquid, cui prosit negligentia; — b) hertil mærkes adj. rarus, f. adv. raro; - nec Iliacos coetus, nisi rarus, adibat, Ovid. Met. 11, 766; ligel. rarus fuit el. reperiebatur, qui etc., Quintil.; cf. Tac. Ann. 4, 33: tum quod antiquis scriptoribus rarus obtrectator, (at man sielden dadler deres Fremstilling); Caesar rarus egressu, (gik sieldent ud), ibd. 15, 53; leones in potu rari, (drikke sieldent), Plin.; Homerus circa picturas rarus, (taler sieldent derom), id. 33, 38; — B) „bes.": sielden i sit Slags, overordenlig el. udmærket; - Rara quidem facie, sed rarior arte canendi, Ovid. Met. 14, 337; ligel. ∾ puella, Propert.; ∾ ministra deae, id. 4, 11, 52; ∾ vestis, Catull.; men ∾ avis, (om Paafuglen), Hor. Sat. 2, 2, 26; Artis opus rarae (lyra), Tibull. 3, 4, 37; — III) af neutr. rarum er abl. raro (sc. tempore) som adv. f. rare: sieldent; - Si ··· raro hoc fecit, Ter. Hec. 4, 1, 37; quod (maleficium) ita raro exstitit, ut etc., Cic. R. Am. 13; cf. Hor. Sat. 2, 3, in., o. Ovid. Met. 13, 117; - perquam raro, Plin.; raro admodum, id., Quintil.; raro umquam, id. 4, 1, 4; quam raro, Plaut. Bacch. 4, 4, 25; - compar. o. superl., s. und. rare.

*rāsāmen, inis, n.: det Affradsede, Marc. Empir.; o. — rāsĭlis, e: som forarbeides glat, af el. med glat Arbeide, glat el. slet; - torno rasile buxum, Virg. Ge. 2, 449, (til at glatte); Rasilemque subi forem, Catull. 61, 168; men ∾ argentum, Vell. 2, 56, (glat Sølvblik); ∾ palmes, (afbarket), Plin. 17, 35; men ∾ calathi, Ovid. Her. 9, 76, (af drevet Arbeide); ligel. ∾ fibula, id. Met. 8, 318; — [rado]. — rāsis, is, f.: etslags raa Beg, Colum. 12, 20. — rāsĭto, avi, 1, v. a., intens. af rado: afrager el. barberer; - ∾ faciem quotidie, Suet. Oth. 12; ∾ barbam, Gell.

rasta, ae, f., [germanisk Ord; d. slaviske Werst, isl. röst]; som Længdemaal: en Mil, Hieronym. — rastellus, i, m., dem. af raster: liden Hakke el. Rive; - rastello humum effodere, Suet. Ner. 19; ab rasu rastelli dicti, Varr. L. L. 5, 31. — raster, stri, m., Biform af rastrum, men alene in pl.; - rastri, quibus dentatis terram eruunt, Varro; som Ordsprog mærkes, Ter. Heaut. 5, 1, 57: si etc., mihi illic vere ad rastros res redit, (saa maa jeg gribe til Spaden); - s. ogs. und. flgd.

rastrum, i, n., pl. rastra, s. nedens., (oftere rastri, orum, s. und. raster), [rado]: Hakke med flere Tænder, Virg. Ge. 1, 94, o. id. Aen. 9, 608, (dog kan Formen rastris ogs. henføres til pl. rastri); rastra attollunt et adigunt, Cels. ap. Non.; cf. Stat. Theb. 3, 589.

rāsūra, ae, f., [rado]; I) „egenl.": Skraben el. Kradsen; - ∾ calami, Colum.; men ∾ barbae capitisque, (Ragning el. Barberen), Hieronym.; — b) „concret": det Affkrabede; - ∾ eboris, (Spaaner deraf), Veget.; — II) „overf." o. eftercl., ∾ gulae: Orientalernes raa el. hule Udtale af Strubebogstaverne, Hieronym. — 1.rāsus, 3, partic. af rado. — 2.rāsus, us, m., [rado]: Skraben el. Kradsen; - vid. Varr. l. c. und. rastellus.

*rătārĭae, arum, f., (sc. naves): smaa Fartøier af sammenføiede Bjælker, Gell. 10, 25; o. — rătārĭus, i, m., (sc. negotiator): som driver Handel paa slige Fartøier, Digest.; — [ratis]. — rătĭhăbĭtio, onis, f., [ratum, habeo]; i Retssproget: Erkiendelse el. Bekræftelse af det i en Sag Forhandlede, Digest.

rătĭo, onis, f., [reor]: Afregning, Beregning, Regning; I) „egenl."; A) „alm."; a) in sing.; – Postquam comedit rem, post rationem putat, Plaut. Trin. 2, 4, 15; cf. id. Aul. 3, 5, 53: Itur, putatur ratio cum argentario, (man giør Afregning med ham); men direptio pecuniae, cujus ratio in aede Opis confecta est, Cic. Phil. 5, 6; cf. Caes. B. G. 1, 29, oftere, o. Cic. Verr. 5, 28; – fremdeles: ratione inita, (efter at have beregnet), m. flgd. acc. c. inf., Caes. B. G. 7, 71; ratio auri constat, Cic. Flacc. 28, (Regnskabet derover er rigtigt); recte rationem tenes, (du regner rigtigt), Plaut. Mil. gl. 1, 1, 47; tibi ego rationem reddam? id.; men Cic. Verr. 1, 39: ut quaestor sine praetore possit rationem referre; cf. id. Cluent. 37: qua lege ··· a senatore ratio repeti solet etc.; s. ogs. id. Verr. 1, 41; men id. Lael. 16: ut par sit ratio acceptorum et datorum; cf. Plaut. Most. 1, 3, 146: Bene igitur ratio accepti atque expensi inter nos convenit; — b) in pl.; – ut rationes cum publicanis putarent, Cic. Att. 4, 11; rationes conferre, ibd. 5, 21; rationes a colono accipere, id. Caecin. 32; men referre rationes (sc. in aerarium), vid. id. Fam. 5, 20; hvor ogs. rationes in provincia relictas pro relatis habere; cf. id. Sull. 9: falsas rationes inferre; men Hor. A. P. 325: longis rationibus (i lange Regnestykker) etc.; – a rationibus: en Regnskabsfører, Inscript.; — B) „bes."; 1) en til et Regnskab hørende Fortegnelse el. Liste; – cedo rationem carceris, quae etc., Cic. Verr. 5, 57; — b) Post el. Sum el. Tal i et Regnskab; – Quid, quod ego defraudavi? L. hem, ista ratio maxuma est, Plaut. Trin. 2, 4, 11; cf. id. Truc. 1, 1, 49: Ea nimia est ratio, etc.; — 2) Regnskab el. Regnskabsførelse; Regnskabsvæsen el. Pengevæsen; ogs. anden Forvaltning el. Besørgelse; – qui res rationesque heri Ballionis curo, etc., Plaut. Pseud. 2, 2, 31; qui cum isto ··· re ac ratione conjunctus esset, Cic. Verr. 2, 70; cf. id. Quint. 4, ogs. Tac. Ann. 6, 16; – ∾ numaria, (Pengeanliggende), Cic. Att. 10, 11; men ∾ aeraria, id. Quint. 4, (Pengenes Værd el. Coursen); – fori judiciique ratio, (Besørgelsen af hvad dertil hører), id. R. Am. 51; ∾ comitiorum, (den dertil hørende Forhandling), id. Mur. 17; ligel. id. Att. 9, 11, A: ad eam rationem etc.; — 3) Interesse, Fordel; – ego ··· me ad ejus rationes adjungo (interesserer mig for dens Fordel), quem etc., Cic. Fam. 1, 8; consideres, quid tuae rationes postulent, Sall. Catil. 44; cf. id. ibd. 56: alienum suis rationibus videri etc.; — II) „overf."; A) „alm.": Beregning, Betænkning el. Undersøgelse, Afregning el. Opgiørelse, Beslutning; – itidem hic, ut Acheronti, ratio accepti scribitur, (skrives alt til Indtægt, „alleg."), Plaut. Truc. 4, 2, 36; men Cic. Verr. 5, 39: posteaquam etc., hanc rationem habere coepit, (at anstille følgende Beregning el. Betragtning); cf. id. Fam. 3, 6; – fremdeles: rationem reddendam nobis, (at vi have et Regnskab at aflægge), id. Verr. 2, 11; cf. id. Div. in Caecil. 9: rationem ab altero vitae reposcere eum, qui etc.; s. ogs. Caes. B. G. 5, 30; men Cic. Planc. 27: magnorum virorum non minus otii, quam negotii rationem exstare oportere; men Tac. Ann. 1, 6: ut non aliter ratio constet (imperandi), quam si uni reddatur; cf. Caes. B. C. 3, 78; — B) „bes."; 1) Forhold til en Gienstand el. Hensyn derpaa el. Forbindelse dermed; – cum hac (muliere) aliquid ··· habuisse rationis, Cic. Coel. 20; cf. id. Verr. 2, 77; men cum Orco rationem habere, Varr., ponere, Colum., (boe paa et usundt Sted); – quibuscum ratio huic aut est, aut fuit, (med hvem han lever el. har levet i Forbindelse), Cic. Quint. 23; men id. R. Com. 14: quae ratio tibi cum eo intercessit? cf. id. Phil. 4, 6, o. id. ibd. 14, 7; men id. Brut. 13: ad nostrorum annalium rationem veteres, etc.; — b) navnl. ogs. Hensyn dertil el. Omsorg derfor, (oftest i Forbindelsen: rationem alicujus rei el. personae habere el. ducere); – vid. Cic. Manil. 7, o. Caes. B. C. 3, 75; men id. ibd. 1, 9 o. 32: habere rationem alicujus absentis, (neml. ved Valgene); s. ogs. Cic. d. Or. 2, 4, o. id. Off. 1, 39; – omnis hac in re habenda ratio et diligentia est ··· ut etc., id. Lael. 24; habeo rationem, quid a populo R. acceperim, id. Verr. 5, 14; men id. ibd. 5, 15: neque illud rationis habuisti, (det har du ikke betænkt), m. flgd. acc. c. inf.; – non ullius rationem sui commodi ducit, id. R. Am. 44; cf. id. Quint. 16; — 2) Handlingens el. Gienstandens Forhold dertil el. derved; bf. a) subjectivt: Adfærd el. Behandling, Vis el. Maade, Methode el. Plan; – vid. Plaut. Mil. gl. 3, 1, 175; ligel. tua ratio est, (det er din Plan), ut etc.; mea, ut etc., Cic. Verr. act. 1, 11; men mea ratio in dicendo haec esse solet, ut etc., id. d. Or. 2, 72; cf. id. Att. 12, 19: sed ineunda nobis ratio est, quemadmodum etc.; men inire rationem reponendarum (tegularum), Liv. 42, 3; – ogs. in pl.; vitae meae rationes ··· susceptae etc., Cic. Manil. 1, oftere; — b) objectivt: Forhold el. Beskaffenhed, Art el. Natur; – ratio ordoque agminis etc., Caes. B. G. 2, 19; ligel. ∾ rei militaris, ibd. 4, 23; ratio et usus belli, id.; men novae ··· bellandi rationes, id. B. C. 3, 50; rationem pontis hanc instituit, id. B. G. 4, 17; – ita ratio comparata est vitae naturaeque nostrae, ut etc., Cic. Lael. 27; men id. d. Rep. 2, 20: civitas (Platonis) ··· in qua ratio rerum civilium perspici posset; – men eadem ratione, qua pridie, etc., Caes. B. G. 5, 40; cf. ibd. 7, 14; – ligel. in pl.; conatus tamen nihilo minus est, aliis rationibus per colloquia de pace agere, Caes. B. C. 3, 18, oftere; — III) prægnant ogs.; A) den høiere Aandskraft og Indsigt, som ligger til Grund, navnl. for Beregninger, ligesom for anden Aandsvirksomhed, d. e. Fornuften; – duplex est vis animorum atque natura, una etc., altera in ratione, quae docet et explanat, quid faciendum sit, etc., Cic. Off. 1, 28; cf. id. ibd. 1, 4; men id. N. D. 3, 27: motum istum celerem cogitationis, acumen, solertiam, quam rationem vocamus, etc.; – forbindes m. consilium, id. Quint. 16, m. prudentia, Hor. Ep. 1, 11, 25; men Liv. 22, 39: moneo, ut agentem te ratio ducat, non fortuna; s. ogs. Caes. B. G. 1, 40; men id. ibd. 7, 16: quantum ratione provideri poterat; men Liv. 28, 28: quamquam nullum scelus rationem habet; – minari divisoribus, ratio non erat, (det var ufornuftigt), Cic. Verr. act. 1, 9; cf. id. Caecin. 5; ligel. minime rationis est, Colum. 3, 5; quibus ratio fuit, c. inf., (som fornuftigen skulde have osv.), Tac. Hist. 3, 22; men Cic. Att. 12, 44: quod etc., ratione fecisti; — B) den fornuftige Grund dertil, Fornuftgrund el. Bevæggrund; – vid. Cic. d. Or. 2, 19, ogs. id. Orat. 14; ligel. id. Div. in Caecil. 1: si mei consilii causam rationemque cognoverit; cf. Caes. B. G. 2, 10; men Cic. Verr. 3, 85: quam habet rationem, non quaero aequitatis, sed etc.? hvor ogs.: si non bonam, at aliquam rationem afferre; men id. Div. 2, 50: cur sic opinetur, rationem subjicit; – ogs. in pl.; rationes in ea disputatione collectae etc., Cic. Fam. 5, 13; cf. id. Fin. 1, 9, o. id. d. Rep 1, 3; – navnl. ogs. i Rhetoriken: Grunden dertil, Begrundelsen af en Paastand; – ad propositum subjecta ratio, et item in distributis supposita ratio, Cic. d. Or. 3, 54; — 2) bf. ogs. den paa Fornuftgrunde beroende Anskuelse el. Mening; – Mea sic est ratio, etc., Ter. Ad. 1, 1, 43; quum in eam rationem pro suo quisque sensu ac dolore loqueretur, Cic. Verr. 1, 27; cujus ratio, etsi non valuit, tamen etc., Nep. Milt. 3; men Cic. Att. 1, 11: duabus epistolis tuis in eandem rationem scriptis etc.; — C) Fornuftmæssighed el. Regelmæssighed, Lov el. Regel el. Orden; – ut ratione et via procedat oratio, Cic. Fin. 1, 9; men ratione omnia

(eum) fecisse, si etc., id. Quint. 7; cf. Hor. Sat. 2, 3, 266, o. Cic. N. D. 2, 16; — 2) df. ogs.; a) en paa Fornuften grundet Lære, Theori, System, Videnskab; - sine ulla arte aut ratione etc., vid. Cic. d. Or. 3, 50; ea ratio, quae est de natura deorum, etc., id. N. D. 1, 51; cf. id. Fin. 1, 5; ligel. Stoicorum ratio disciplinaque, id. Off. 3, 4; ligel. ∾ Cynicorum, ibd. 1, 41; ∾ vivendi, (Sædelæren), opp. ∾ civilis, (Statsvidenskaben), vid. id. d. Rep. 3, 3; men „poet.": Improba navigii ratio, (den forvovne Sømandskunst), Lucr. 5, 1004; men ∾ musica, (Tonekunsten), Colum. praef.; - si hujus rei ratio aliqua etc., Cic. Arch. 1; — b) i Philosophien: Bevisførelse, Argumentation; - quomodo efficiatur concludaturque ratio, Cic. Fin. 1, 7; cf. id. Div. 2, 10; men id. d. Or. 2, 48: ut judicent (dialectici), verane summa sit unius cujusque rationis; men ratio ipsa coget, m. acc. c. inf., id. Fat. 16; cf. id. d. Rep. 3, 31: ut nunc ratio cogit.

*rătĭōcĭnābĭlĭter, adv.: efter en rigtig Beregning, Macrob.; — rătĭōcĭnātĭo, onis, f.; oprdl.: Beregning; df. „fig."; A) i Rhetoriken; 1) Betænkning el. Overveielse, (opp. impulsio: lidenskabelig Bevægelse); - vid. Cic. Inv. 2, 5; — 2) Fornuftslutning, Syllogismus; - vid. Cic. l. c. 1, 34; ligel. Quintil. 8, 4, 16: si ex alio colligitur aliud, etc.; — 3) som rhetorisk Figur: Overveielse i en spørgende Form; - ∾ est, per quam ipsi a nobis rationem poscimus, quare quidque dicamus, etc., auct. ad Her. 4, 16; — B) i Architecturen: Theorien, (opp. fabrica el. Praxis), Vitruv. 1, 1; — rătĭōcĭnātīvus, 3; A) i Rhetoriken: hørende til en Slutning el. Syllogismus, syllogistisk, genus, Cic., quaestio, Quintil., status, id.; — B) i Grammatiken; ∾ conjunctio: hørende til Slutninger; saal. ergo, igitur, osv.; o. — rătĭōcĭnātor, oris, m.: Regnemester, Regnskabsfører; I) „egenl."; - libertum ego habeo ··· ratiocinatorem etc., Cic. Att. 1, 12, Colum., Digest.; — II) „overf."; - ut boni ratiocinatores officiorum esse possimus, etc., Cic. Off. 1, 18; — [ratiocinor].

*rătĭōcĭnĭum, i, n.: Beregning, Colum. 5, 1 o. 2; o. — rătĭōcĭnor, atus sum, 1, v. dep. n. o. a.; I) „egenl.": regner el. beregner; - metiendi ratiocinandique utilitate etc., Cic. Tusc. 1, 2; ∾ de pecunia etc., id.; — not.: pass.; proportiones ··· ratiocinantur ex sagittae longitudine, Vitruv. 10, 15; — II) „overf.": giør en Slutning deraf, antager el. slutter af Omstændighederne, Cic. Inv. 2, 20; cf. auct. ad Her. 2, 23; ogs. ratiocinari, an etc., Quintil. 7, 1, 61; men Cic. Verr. act. 1, 7: etenim sic ratiocinabantur, m. flgd. acc. c. inf.; men ut ipse ratiocinabatur, id. Mil. 12; cf. id. Phil. 2, 22; - sield. c. acc.; ∾ mores alicujus, (slutte sig dertil), Appul.; — [ratio].

†rătĭōnābĭlis, e, [ratio]: fornuftmæssig, fornuftig; - ∾ natura, vid. Senec. V. beat. 14; ∾ sententia et vera, Digest.; - compar., rationabilius esse videtur, etc., ibd.; df. — rătĭōnābĭlĭtas, atis, f.: Fornuftmæssighed, Fornuftighed, Appul.; o. — rătĭōnābĭlĭter, adv.: fornuftmæssigen, fornuftigen, id.

†rătĭōnālis, e, [ratio]; I) „egenl.": hørende til et Regnskab; - ∾ litterae, Inscript.; — b) df. subst.: rationalis, is, m.: Regnskabsfører, Casserer, Lamprid., Capitolin.; — II) „overf."; A) „alm.": fornuftmæssig, fornuftig; - homo est animal ··· rationale, (begavet med Fornuft), Quintil. 5, 10, 56; a rationali ad rationale (translatio), id. 8, 6, 13; ∾ philosophia, (d. e. Logiken), Senec. Ep. 89; heder ogs. ∾ pars philosophiae, Quintil.; men ∾ disciplina el. ars, (theoretisk Videnskab), Cels.; ∾ medicina, id.; ∾ medici, id.; — B) i Rhetoriken, ligesom ratiocinativus: hørende til en Slutning, syllogistisk, genus (quaestionum), Quintil. 3, 5, 4, oftere; ∾ status, id.; df. — rătĭōnālĭtas, ātis, f.: Fornuftighed, Tertull.; o. — rătĭōnālĭter, adv.: fornuftigen, Senec. Ep. 109. — rătĭōnārĭus, 3, [ratio]: hørende til en Beregning; df. subst.; A) rationarius, i, m.: en Regnskabsfører, Digest.; — B) ratiocinarium, i, n., (sc. scriptum): statistisk Fortegnelse; - ∾ imperii, Suet. Aug. 28.

rătis, is, f.: et Fartøi af sammenføiede Bjælker, (opp. navis), vid. Plin. 7, 57; ratibus navibusque transire Rhenum, Caes. B. G. 6, 35; men rates duplices, id. B. C. 1, 25, (tvende Rader deraf); - ratibus el. rate jungere flumen, (slaae en Skibsbro derover), Liv. 21, 47, hvor ogs.: rates resolvere, o. ratem solvere, (affaste); — b) ordsprogvis mærkes: servavisti omnem ratem, (du har reddet den hele Formue), Plaut. Most. 3, 3, 15; ligel. ratibus navigare, (om en Begynder), vid. Quintil. 10, 2, 7; — B) „poet." ogs. f. Baad el. Fartøi el. Skib, Virg. Aen. 1, 43, oftere, Catull. 63, in., o. id. 64, 121, o. A.; df. — rătītus, 3, quadrans, (som har Billedet el. Preget af en ratis); - vid. Paul. ex Fest. p. 274, (Müll.), Plin. 33, 13, ogs. Lucil. ap. Varr.

rătĭuncŭla, ae, f., dem. af ratio; I) „egenl.": liden Beregning el. Regning; - subduxi ratiunculam, Quantum aeris mihi sit, etc., Plaut. Curc. a. 3, in.; cf. Ter. Phorm. in.: erat ei de ratiuncula ··· apud me reliquum pauxillulum; — II) „overf."; A) „alm.": liden el. svag Grund; - ∾ leves, Cic. Tusc. 4, 19; cf. id. N. D. 3, 29; — B) i Dialektiken: let el. svag Fornuftslutning; - concludunt ratiunculas Stoici, Cic. Tusc. 2, 12. — răto, abl. som adv., f. ratus und. reor. — Ratumena porta: en af Roms Porte; vid. Fest. p. 228, ogs. Plin. 8, 65. — ratus, 3, partic. o. adj. af reor.

rauca, ae, f.: etslags Orm paa Værternes Rødder, Plin. 17, 30, Digest. — raucĭdŭlus, 3, dem. af raucus: noget hæs, cornix, Hieronym. — raucĭo, rausum, 4, v. n., [raucus]: er hæs; - Rausuro tragicus qui carmina perdit Oreste, Lucil. ap. Priscian. — raucĭsŏnus, 3, [raucus, sonus, i]: med hæs Lyd el. Tone, Lucr. 5, 1083, o. Catull. 64, 264. — raucĭtas, atis, f., [raucus]; I) „egenl.": Hæshed, Cels., Plin.; ogs. in pl., id. 22, 49; — II) ogs. „overf."; A) Snorken el. at snorke, Capella; — B) Trompetens dumpe Lyd, Plin. 11, 112.

raucus, 3, [ctr. f. ravicus af ravus]; I) „egenl.": hæs; - Rogitando sum raucus factus, Plaut. Epid. 2, 2, 16; cf. Propert. 1, 16, 39; men nos (sc. oratores) saepe raucos attentissime audiri etc., Cic. d. Or. 1, 61; ∾ causidici, Martial.; ∾ Codrus (poëta et recitator), Juvenal. 1, in.; - ∾ cornices, Lucr.; ∾ palumbes, Virg.; ∾ vox ranarum, Ovid.; cf. Hor. Ep. 1, 17, 62, o. Juvenal. 8, 59; ∾ fauces, Lucr.; ∾ guttur, Ovid.; - „poet." ogs. om Svanerne, Virg. Aen. 11, 458; men Ovid. A. A. 3, 289: Illa sonat raucum (quiddam); — II) „overf."; A) „poet." om Gienstande, som give en hul el. dump Lyd fra sig: dump el. skurrende; navnl. om Instrumenter og Vaaben, om Vinden og Vandet; - ∾ cornu, Propert., aes (i. e. tuba), Virg. Ge. 4, 71; men ∾ aes, id. Aen. 2, 545, (det knagende Skiold); cf. Sil. 2, 244: arma fragore leta gravi raucum gemuere etc.; ∾ murmur (sc. undae), Virg. Ge. 1, 109; ∾ Hadria, Hor. Od. 2, 14, 14; men Boreae post flamina pontus Rauca gemit, Lucan. 5, 217; cf. Virg. Aen. 9, 125; - compar., Capella; — neutr. raucum o. rauca, som adv., f. ovenf.; — B) sield. om Begreber; - nisi ipse rumor jam raucus erit factus, (er svækket el. aftaget), Cic. Fam. 9, 2.

Raudii campi: Slette i Nærheden af Verona, hvor Marius overvandt Cimbrerne, Vell. 2, 12; ogs. in sing., Raudius campus, Flor. 3, 3. — raudus, (ogs. rodus o. rudus), ĕris, n., [besl. m. rudis]; oprdl.: lidet umøntet Stykke Kobber; df. sædv. liden Kobbermønt; vid. Fest. s. v. rodus, p. 265, (Müll.); - aes raudus dictum, Varr. L. L. 5, 34; ligel. olim aera raudera dicebantur, Val. Max. 5, 6, 3; aeris acervi, quum rudera milites,

religione inducti, jacerent ··· inventi etc., vid. Liv. 26, 11. — Rauduscŭla el. Rauduscŭlāna porta, [besl. m. flgd.], imellem porta Naevia o. Lavernalis i det gamle Rom, Varr. L. L. 5, 34, o. Val. Max. 5, 6, 3. — rauduscŭlum, (rod., rud.), i, n., dem. af raudus; I) „egenl.": lidet Metalstykke el. liden Kobbermønt; (archaistisk Ord); – vid. Fest. s. v. rodus, p. 265, (Müll.); — II) „overf.": liden Pengesum el. liden Pengefordring; – de rauduscula Numeriano multum te amo, (er jeg dig meget forbunden), Cic. Att. 7, 2; cf. ibd. 4, 8.

Raurăci, Caes. B. G. 1, 5, oftere, o. Raurĭci, Plin. 4, 31, orum, m.: gallisk Folk ved Rhinen, i Nærheden af Basel, Naboer af Helvetierne; — B) df. 1) Rauracum, Ammian. 14, 6, o. Rauricum, i, n., deres Hovedstad, (hod. Augst), Plin. 4, 24; — 2) Rauriaca colonia, Plin. 4, 31.

Răvenna, ae, f.: By med Havn, i Gall. Cispad., Plin. 3, 20, Caes., Cic., o. A.; – ∾ paludosa, Sil., aequorea, Martial.; — B) df. Răvennas, ātis, adj.: ravennatisk, (vir), Cic. Balb. 22, horti, Plin., ala, Tac., classis, id.; men abl., in agro Ravennate, Colum. 3, 13, Ravennati agro, Plin. 14, 4; — b) subst. Ravennates, ogs. Ravennatenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Ravenna, Inscript.

rāvĭdus, 3, [ravus]: graalig, noget graa; – ∾ oculi (gallinaceorum), Colum. 8, 2. — rāvĭo, īre, v. n.: taler el. skriger mig hæs; (forcl.); – Nego et negando ··· ravio, Plaut. Poen. 3, 5, 38; af — rāvis, ravim, f., [besl. m. ravus o. raucus]; ligesom raucitas: Hæshed; (for- o. eftercl., o. alene in sing.); – Ubi, si etc., usque ad ravim poscam prius, Quam etc., Plaut. Aul. 2, 5, 10; ligel. ad raucam ravim, id. ap. Non.; men (tragoedi) boando purgant ravim, Appul.

rāvŭlus, 3, dem. af flgd. nr. II: noget hæs; – ∾ choraulae, Sidon. — rāvus, 3; I) graa, af el. med graa Farve; – ∾ lupa, Hor. Od. 3, 27, 3, fulix, Cic. (poëta) Div. 1, 8; ∾ orbes (i. e. oculi ravi coloris), Plin. 11, 55; men (mare illud) ··· mane ravum, etc., vid. Cic. Acad. 2, 33, (al. flavum); — II) „overf." om Lyden, ligesom raucus (f. ravicus): hæs; – ciere ravos Cantus, Sidon. Ep. 8, 11.

rĕ-, ogs. m. „d" demonstr. red-, (den sidste Form alene foran Vocalerne o. „h", samt i reddo, o. m. Bindevocalen „i" i redivivus; f. ogs. nedenf. not.), praepos. insepar.; a) tilbage; recedo, remitto; — b) imod; reluctor; — c) igien; recoquo; — B) ogs. „overf."; a) om en Tilbageførelse i d. oprdl. Tilstand; redintegro, restituo; — b) om en Overførelse el. Overgang til d. Modsatte; retracto, reprobo; — c) om Fornyelsen af en Virksomhed; resumo, reviso; — not.: alene sild. findes re- (f. red-) foran Vocaler; reaedifico; – ved Assimilation af „d" i red- m. flgd. Consonant opstode Formerne relliquiae, reccido, etc., hvf. atter ved Udstødelsen af d: rēlatum, rēduco; – dog hersker heri megen Vilkaarlighed og Usikkerhed.

rea, ae, f. und. reus. — rĕ.ădūnātio, onis, f.: Gienforening, Tertull. — rĕ.aedĭfĭco, are, v. a.: bygger op igien, Tertull. — reapse, adv., [ctr. af re o. eapse, foræld. abl. f. ipsa], f. re ipsa: i Gierningen, virkeligen; – vid. Plaut. Truc. 4, 3, 41; quae (formae) reapse nullae sunt, Cic. Div. 1, 37; non perinde, ut est reapse, etc., id. Fam. 9, 15; – ogs. m. Tmesis; dum ne sit re tamen apse, Lucr. 2, 658.

Rĕāte (in nomin., acc. o. abl.), n.: gammel By i d. Sabinske, (hod. Rieti), Plin. 3, 17, Liv. 25, 7, oftere; ∾ dicatum Coelicolum matri, Sil. 8, 417; — B) df. Rĕātīnus, 3: reatinsk, ager, Plin. l. c., praefectura, Cic. Catil. 3, 2; — b) subst., Reatini, orum, m.: Indvaanerne af Byen R., Liv. 28, 45, Cic., o. A.; – ogs. in neutr., Reatinum, i: det Reatinske, Varro. — rĕātus, us, m., [reus]; I) „egenl.": den Anklagedes Tilstand og Stilling; (efter Quintil. 8, 3, 34, først brugt af Messala und. K. Augustus); – vid. Justin. 4, 4; df. in reatu esse el. agere, (være under Anklage), Digest.; cf. Martial. 2, 24; — II) „meton.": Brøde el. Forbrydelse, for hvilken nogen anklages og straffes, Appul.

rĕ.baptizo, are, v. a.: døber igien, Cod. Just. — *rĕbellātĭo, onis, f.: Krigens Fornyelse, navnl. af den Overvundne, Tac. Ann. 14, 31, Val. Max.; o. — rĕbellatrix, īcis, f.: som, efter at være overvunden, fornyer Krigen el. giør Oprør paany; – provinciam ingenio ferocem, rebellatricem ··· confecisse, Liv. 40, 35; ∾ Germania, Ovid. Trist. 3, 12, 47; — [rebello].

*1. rĕbellĭo, onis, f.: Krigens Fornyelse (af den Overvundne), fornyet Opstand el. Frafald, Caes. B. G. 3, 10, oftere; rebellionem parare, Tac., coeptare, id.; cf. Liv. 2, 16 o. 18; – ∾ Germaniae, Suet.; – ogs. in pl., Cic. frgm. Scaur. § 42; — 2. rĕbellĭo, onis, m.: som atter giør Oprør, (sild. Biform af flgd.), Treb. Poll.; — rĕbellis, e; I) „egenl.": der fornyer Krigen, (navnl. som overvunden), rebelsk, oprørsk; – Gallumque rebellem (sternet), Virg. Aen. 6, 859; cf. ibd. 12, 185; ∾ colonia, Tac. Hist. 4, 72; — b) ogs. subst. rebelles, Oprørerne, id. Ann. 1, 40, oftere; — II) „overf.": Inferet arma tibi saeva rebellis amor, Ovid. Rem. 246; o. — rĕbellĭum, i, n.: fornyet Opstand el. Oprør, (Biform af 1. rebellio, ligesom consortium af consortio); vid. Liv. 42, 21; — [flgd.].

rĕ.bello, avi, atum, 1, v. n.; I) sædv. om Overvundne: atter at fornye Krigen, atter at giøre Oprør el. Opstand, Liv. 8, 14, Quintil., o. A.; – men „poet.": tauro mutatus membra (acc. graec.) rebello, (fornyer jeg Kampen), Ovid. Met. 9, 81; — II) „overf.": atter at bryde frem el. ud; – ∾ vitia (Sygdomme), quae curaverint, Plin. 25, 109; cf. id. 13, 25; – men dejectus et pessumdatus Pudor rebellat, Senec. Agam. 134.

Rebilus, i, m.: romersk Tilnavn; f. und. Caninius. — rĕ.bīto, ĕre, v. n., [re, beto el. bito]: vender tilbage; (forcl. f. redeo); – Si non rebitas huc, etc., Plaut. Capt. 2, 3, 20; cf. ibd. 3, 5, 89. — rĕ.bŏo, are, v. n. (o. a.): at tone el. lyde tilbage el. derimod; – vid. Virg. Ge. 3, 223; ubi tympana reboant, Catull. 63, 21; – ogs. c. dat., Lucr. 2, 28; ligel. reboat ··· ursa lupis, Val. Fl. 3, 634; – ogs. c. acc. comm.: reboant raucum retrocita cornua bombum, Lucr. 4, 550; men Te pinus reboat, etc., Nemes. Ecl. 1, 73. — rĕ.bullĭo, ivi o. ii, ire, v. n. o. a., (alene hos Appul.); I) neutr.: at sprude op el. i Veiret, Appul.; — II) act.: at udsprude el. udsprøite; ∾ oleum, id.; men ∾ spiritum, (at udaande), id.

rĕ.calcitro, are, v. n.; oprdl. om Hesten: at slaae bagud; df. „overf.": at vise el. jage bort, at være utilgængelig; vid. Hor. Sat. 2, 1, 20. — rĕ.calco, are, v. a.: atter at træde sammen el. derpaa el. deri; – ∾ humum, Colum., vestigia priora, Appul. — recalefactus, 3, f. und. recalfacio.

rĕ.căleo, ēre, v. n.; I) „egenl.": at blive el. være varm (efter at have været kold); vid. Virg. Aen. 12, 35; — II) ogs. „fig."; vid. Ammian. 28, 1, o. Auson. — rĕ.călesco, lui, 3, v. n. inch.; I) „egenl.": (atter) at blive varm; – quum motu atque exercitatione recalescunt (corpora), Cic. N. D. 2, 10; men Flor. 4, 2, 53, („alleg."): Thessalici incendii cineres recaluerunt; — II) „fig."; – admonitu tepidam recalescere mentem, Ovid. Rem. 629; men ∾ ex integro (in scribendo) etc., Plin. Ep. 7, 9.

rĕ.calfăcĭo, fēci, 3, v. a.; pass. recalfio, factus sum, fieri; I) „egenl.": varmer igien, varmer el. giør varm, vid. Ovid. Met. 8, 444; – pass., rursus recalfiunt, Scribon.; men statim recalefacto corpore, Coel. Aur., (hvor den opløste Form er at mærke); — „II) fig."; – Fac timeat de te, tepidamque recalface mentem, Ovid. A. A. 2, 445. — *rĕcalvaster, stri, m.: stærkt skaldet, Skaldepande, Senec. Ep. 66; o. — rĕ-

calvātĭo, onis, f.: Skaldethed, Vulgat.; af — rĕ.calvus, 3: noget el. stærkt skaldet; – ecquem Recalvum ac silonem senem (vidistis venire)? Plaut. Rud. 2,2,11.

rĕ.candesco,dŭi,3,v.n.; I)„egenl.": (atter) at blive hvid; – percussa recanduit unda, Ovid. Met. 4, 529; — II) „fig."; A) „overf.": (atter) at blive hed el. gloende; – (ubi tellus) ··· recanduit aestu, ibd. 1,434; cf. ibd. 7,78; — B) „ment."; – vid. id. ibd. 3,707: audito clangore recanduit ira. — rĕ.căno, ĕre, v. a.; I) „egenl.": ved Sang el. syngende at kalde tilbage; – ut illa (perdix) recanat revocetque (marem), Plin. 10, 51; — II) „overf.": at borttrylle, at ophæve et Trylleri, id. 28, 4; (s. ogs. recino s. l.). — rĕ.canto, (avi), atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: at gientone el. gienlyde; – recantat echo, Martial. 2, 86; — II) act.; A) tilbagekalder (navnl. den i en Sang tilføiede Krænkelse); – ∾ opprobria, Hor. Od. 1, 16, 27; — B) tilbagetryller el. borttryller; – ∾ curas, vid. Ovid. Rem. 59.

rĕcăpĭtŭlo, are, v. a., [capitulum]: gientager noget efter dets Hovedpunkter, (Oversættelse af ἀνακεφαλαιόω), Tertull. — rĕ.căvĕo, căvi, cautum, 2, v. a.: giver Sikkerhed el. caverer derimod, Cod. Just.; — b) df. subst., recauta, orum, n.: Qvittering, Nov. Just. — rĕ-căvus, 3: indad hul el. fordybet, concav; – ∾ palatum, Prudent., speculum, id., laquearia, Paul. Nol.

rĕ.cēdo, cessi, cessum, 3, v. n.; I) „bef.": gaaer el. viger tilbage, trækker mig tilbage (derfra el. derhen); A) „egenl."; – Pone nos recede, Plaut. Poen. 3, 2, 34; nec recedit loco (quisquam), quin etc., id.; cf. Caes. B. G. 5, 43; men Cic. Phil. 8, 7: illum ··· ne a Mutina quidem recessisse; cf. recede de medio, id. R. Am. 38; men Caes. B. C. 2, 30: in castra recedendum (esse); – „poet." ogs.: Sed procul a telo Theseus veniente recessit, Ovid. Met. 12, 359; – sild. ogs. absol.; pigritia recedendi, (Ulyst til at gaae til Hvile), Petron. Sat. 85; — B) „overf." om Ting og om Begreber; – ut illae undae ad alios accedant, ab aliis recedant, Cic. Planc. 6; men om Ordene, vid. Hor. Ep. 2, 2, 113; men anni ··· recedentes, (bortgaaende el. svindende; opp. venientes), id. A. P. 176; — 2) navnl. ogs. om Localiteter: ligesom at træde tilbage, d. e. at ligge tilbage el. afsides; vid. Virg. Aen. 2, 300, o. Catull. 64, 43; – ligel. contra parietem zotheca eleganter recedit, Plin. Ep. 2, 17; – ligel. om en bugtet Kyst, Plin. 4, 17; men id. 6, 8: gens ··· longissime recedens etc.; – ligel. om Gienstandene i et Maleri; ut quaedam recessisse credamus, (opp. eminere), Quintil. 2, 17, 21; cf. Plin. Ep. 3, 6; — b) „poet." siges ogs. om Stedet: recedere (vige tilbage), imedens vi bortfierne os derfra; – vid. Virg. Aen. 3, 72, Ovid. Met. 8, 139, oftere, o. A.; — II) „alm.": gaaer bort, bortfierner mig derfra, forlader, discedo; — A) „egenl."; – vid. Virg. Ge. 4, 191; ligel. nec tamen permanent, sed ante finem recedunt, Plin. Ep. 1, 13; — B) „fig."; 1) „overf."; a) om Ting: at skilles derfra; – ∾ carnes ab ossibus, Plin.; men „poet.", ∾ caput e cervice, Ovid.; ogs. ∾ caput cervice, id. Her. 16, 153; — b) om Begreber; – vid. Cato ap. Gell. 16, 1; nomen (hostis) a peregrino recessit, (er ophørt at bruges derom), Cic. Off. 1, 12; men ∾ minimum ab usu quotidiano, Quintil. 10, 1, 44; – „poet." ogs. m. in, Virg. Aen. 4, 705; ligel. absol., Ovid. Met. 12, 36; — c) om Personer; – ∾ ab armis, (nedlægge dem), Cic. R. Am. 6; men ∾ a vita, id. Tusc. 4, 17, (at forlade Livet); — B) „ment."; – Avius a vera longe ratione recedit, (si quis etc.), Lucr. 2, 229; si etc., ab officio numquam recedemus, Cic. Off. 3, 4; ∾ penitus a natura, id. Fin. 4, 16; – ogs. om Begreber; ∾ spes, Lucan. 7, 688; s. ogs. ovenf. Cic. Off. 1, 12, ogs. Quintil. 9, 2, 1, oftere; — not. a: af partic. recessus, 3, som adj., er compar. recessior; – Graeci habent scenam recessiorem, (som er mere trukken tilbage el. mere bortfiernet), Vitruv. 5, 8; — not. b: recesset f. recessisset, Plaut. Merc. prol. 73; ligel. recesse f. recessisse, Lucr. 3, 69.

rĕcello, ĕre, v. n. o. a., [inus. cello, κέλλω, i. e. pello]; I) neutr.: at slaae el. bøie sig tilbage; – inclinatur enim retroque recellit (terra), Lucr. 6, 572; men libramento plumbi recellente ad solum, Liv. 24, 34; — II) act. (o. eftercl.): bøier tilbage; – ∾ totum pondus corporis in extremos poplites, Appul.

rĕcens, tis, adj., (abl. recenti, ogs. recente, Catull., Ovid.; gen. recentum f. recentium, Hor. Od. 1, 10, 2); I) „egenl.": som nyligen er bleven til, frisk el. ung, (opp. vetus, men forskielligt fra novus); – (piscis) nequam est, nisi recens, Plaut. Asin. 1, 3, 26; ∾ conglutinatio, (opp. inveterata), Cic. d. Senect. 20; quum e provincia recens esset (Verres), et invidia non recenti, sed vetere ac diuturna flagraret, etc., id. Verr. act. 1, 2; s. ogs. id. Mur. 8; – ∾ catuli, (spæde), Varro; ogs. m. cespites, Caes., flores, Hor., Ovid., serta, Virg., prata, id.; ∾ sanguis, (nyligen udgydet), Catull.; men sub sole recenti, (d. e. i Østen), Pers. 5, 54; – ∾ victoria, Caes., clades, Liv.; ∾ arma, (friske el. skarpe), Ovid.; men ∾ umbrae, o. animae, (som nyligen have forladt Legemet), id. Met. 4, 434, o. id. ibd. 8, 488, oftere; – compar., Cic. Fam. 3, 11; unus ex amicis recentioribus, Quintil.; superl., Cic. Att. 8, 15; recentissima quaeque sunt correcta et emendata maxime, id. Acad. 1, 4; Senones recentissimi advenarum, Liv. 5, 35; — bb) hertil er endnu at mærke; a) recens m. ab, ogs. m. in (c. abl.), el. m. blot abl.; – recens a vulnere Dido, (med sit friske Saar), Virg. Aen. 6, 450; cf. Liv. 21, 16; men haec vox, a qua recens sum, (som jeg nyligen har hørt), etc., Senec. Provid. 3; cf. Cic. N. D. 3, 5; – recentes in dolore etc., Tac. Ann. 3, 1; (verba) in usu recentia, Quintil.; – ut erat recens dolore et ira, Tac. Ann. 1, 41; recens victoriā, id. Hist. 3, 77; — b) Udtrykket: recenti re: paa frisk Gierning, paa Stedet, Plaut. Poen. 3, 4, 18; men recenti re auditum etc., (strax efter), Cic. Verr. 1, 53; ligel. in recenti, Digest.; — c) recentiores, (som subst. o. adj.): de Nyere, (navnl. de nyere Forfattere); vid. Cic. Fin. 2, 26; recentiores Graeci, Plin. 4, 30; — II) „overf.": med friske Kræfter, frisk, rask, usvækket, Caes. B. G. 5, 16, oftere; ligel. ∾ equitatus, ibd. 7, 9; men ∾ animus (consulis), Liv. 21, 52; ∾ clamor, Plin. Pan. 23; compar., auct. B. Afr. 78; — III) recens som adv.: nyligen, nu først; – Recens natum puerum etc., Plaut. Cist. 1, 2, 17; cf. Lucr. 6, 791, oftere; ligel. ∾ acceptum vulnus, Tac. Ann. 2, 21, oftere; ligel. ∾ condita Roma, Suet. Tib. 1; – s. ogs. recenter s. l.

rĕ.censĕo, sŭi, sum o. situm, 2, v. a.: helt at tælle el. mønstre el. giennemgaae; I) „egenl."; – ∾ exercitum, Liv., Suet., legiones, Liv., equites, (at mønstre dem), id.; cf. Caes. B. G. 7, 76; – ∾ captivos pisces ordine, Ovid., pecus et familiam, Colum.; – men Suet. Caes. 41: qui recensi (al. recensiti) non essent, (som ikke vare optagne paa Listen, neml. til at erholde Korn tildelt); – „poet." ogs. om den physiske Bevægelse; Signa recensuerat bis sol sua, Ovid. Fast. 3, 575; — II) „fig.": giennemgaaer i Tankerne el. fortællende el. bedømmende; – vid. Virg. Aen. 6, 682; men Ovid. Her. 9, 105: I nunc, tolle animos, et fortia facta recense, (fortæl dine tappre Bedrifter); men absol.: ipso, qui gesserat, recensente, (opp. referente alio), Plin. Ep. 1, 8; s. ogs. Gell. 17, 10.

*rĕcensĭo, onis, f.: Opregnen el. Optællen; df. Mønstring el. Mandtal, navnl. Censorernes; – vid. Cic. Mil. 27; men Suet. Caes. 41: recensionis causa, (for at optage Mandtal til Kornuddelingen); o. — rĕcensĭtĭo, onis, f., sild. Biform af frgd.; – ∾ servorum, (deres Giennemmønstring), Digest.; — [recenseo]. — recensitus, 3, o. 1.recensus, 3, partic. af recenseo. — 2.rĕcensus, us, m., [re-

censeo]: Mønstring, Optælling, populi, (neml. til Kornuddeling), Suet. Caes. 41; - ogs. „overs.", ∾ vitae, Tertull.

rĕcenter, adv.: nyligen; - ∾ capti turdi, Pallad.; - superl., ∾ gestae res, Justin.; cf. Plin. 18, 53; o. — rĕcentor, ari, v. dep. n.: at fornye sig; - Jam jam albicascit Phoebus et recentatur Commune lumen hominibus voluptasque, Cn. Matius ap. Gell. 15, 25; — [recens]. — Recentorĭcus ager: en Statsdomaine paa Sicilien, Cic. Agr. 1, 4, o. ibd. 2, 21.

rĕceptācŭlum, i, n., [recepto]; I) „alm.": Sted til Optagelse el. til Opbevaring af en Gienstand, Giemmested el. Magazin; - corpus quasi vas est, aut aliquod animi receptaculum, Cic. Tusc. 1, 22; ∾ cibi et potionis (alvus), id. N. D. 2, 54; ∾ frugibus, Tac. Germ. 16; ∾ perdicum, Plin., avium, Colum.; - ∾ aquae (Bassin), Vitruv.; cf. Tac. Ann. 2, 61, o. Liv. 1, 56; — II) „bes." ogs. Tilflugtssted; ogs. Tilhold el. Smuthul; - vid. Liv. 44, 39; ligel. ∾ classibus nostris (Sicilia), Cic. Verr. 2, 1; cf. Caes. B. C. 2, 8, o. id. B. G. 7, 14; - ogs. c. gen.: illud tibi oppidum receptaculum praedae fuit, Cic. Verr. 5, 23; cf. Liv. 6, 33; ligel. ∾ perfugarum, Tac. Ann. 14, 29; men Cic. Tusc. 5, 40, „overs.": mors est aeternum nihil sentiendi receptaculum.

*rĕceptātĭo, onis, f.: idelig Optagen el. Medtagen; - ∾ spiritus, (det gientagne Aandedræt), Ammian. 20, 11; o. — rĕceptātor, oris, m.: som optager el. modtager (i Forvaring el. til Beskyttelse); bs. navnl. en Hæler; - de receptatoribus, Digest.; - men „overs.": ∾ hostium atque defensor (Rhenus), Flor. 3, 10; — [recepto]. — *rĕceptĭbĭlis, e: som kan gienerholdes, Augustin.; — rĕceptĭcius, (-tius), 3: hvad man forbeholder sig; - ∾ servus, (hvorover Konen forbeholder sig udelukkende Eiendom), Cato ap. Gell. 17, 6; — b) stipuleret el. retligen betinget, dos, (som i Tilfælde af Konens Død efter Stipulation falder tilbage), Digest.; o. — rĕceptĭo, onis, f.: Optagelse deraf; - Quid tibi huc receptio ad te est virum meum? Plaut. Asin. 5, 2, 70; (cf. accessio, curatio, factio, ss. II.); — [recipio].

rĕcepto, avi, 1, v. a., intens. af recipio: (ofte) at tage til sig el. tilbage, at optage el. modtage; vid. Lucr. 2, 1000, o. Lucan. 7, 810; - Meum receptas filium ad te Pamphilum, (du optager ham hos dig), Ter. Hec. 5, 1, 17; cf. Liv. 5, 8; ∾ obaeratos etc., (give dem Tilhold), Tac.; cf. Ter. Heaut. 5, 2, 15; - men hastamque receptat etc., (trækker Spydet voldsomt ud), Virg. Aen. 10, 383; men qua ··· multa litus se valle receptat, (i. e. recedit), Pers. 6, 7.

rĕceptor, oris, m., [recipio]; I) som modtager el. optager til Beskyttelse, (navnl. ogs. som Hæler), Digest.; cf. Tac. Ann. 4, 23; - men „overs.": ipse ille latronum occultator et receptor locus, Cic. Mil. 19; — II) som tilbageerobrer; - ∾ Orientis, Vopisc. Aurel. 26; bs. — rĕceptōrius, 3: skikket til Optagelse el. Modtagelse, locus, Tertull.; — b) bs. subst., receptorium, i, n.: Opholdssted el. Herberge, Sidon. — rĕceptrix, īcis, fem. af receptor: som modtager el. optager i sig; - ∾ omnium (terra), Appul.; - navnl. ogs. Hælerske; - ∾ praedarum ac furtorum (Messana tua), Cic. Verr. 4, 8.

receptum, i, n., s. und. flgd. — 1. rĕceptus, 3, partic. o. adj. af recipio. — 2. rĕceptus, us, m., [recipio]; I) m. act. Bem.: Tilbagetagen, Tilbagetrækning; - spiritus nec brevis ··· nec in receptu difficilis, Quintil. 11, 3, 32; — B) „fig."; - se daturum tempus ··· ad receptum nimis pertinacis sententiae, (til Tilbagekaldelse deraf), Liv. 4, 57; — II) m. reflexiv Bem.; A) oftest i Krigssproget: Tilbagetog, Tilbagemarsch; - quum receptus primis non esset, Liv. 28, 23; cf. Caes. B. C. 3, 46; men haud facili inde receptu, Liv. 29, 7; ne receptum amittam, Pompej. ap. Cic. Att. 8, 12, C.; receptui canere, vid. Caes. B. G. 7, 47; s. ogs. und. cano; men receptui signum etc., Cic. Phil. 13, 7; - „poet." ogs. in pl.: cecinit jussos inflata receptus (buccina), Ovid. Met. 1, 340; cf. id. Trist. 4, 9, 31; — 2) „meton." o. in pl.: Tilflugtssted el. ensomme Steder; vid. Virg. Aen. 11, 527; ogs. en Fuglerede, Solin.; — B) „fig."; 1) „overs.": Tilbagetræden; - ∾ et recursus maris, (d. e. Ebbe og Flod), Eumen. Paneg. Const.; — 2) „ment.": Tilflugt; - ∾ ad Caesaris gratiam, Caes. B. C. 1, 1; ∾ tutus ad expertam clementiam, Liv. 3, 2; ∾ tutissimus a malis consiliis, id. 28, 25.

*rĕcessim, adv.: baglends, cedere ad parietem etc., Plaut. Casin. 2, 8, 7; o. — rĕcessĭo, onis, f.: Tilbagegaaen, Tilbagegang; - in pl.: inclinationibus et recessionibus (venti) etc., Vitruv. 1, 6; — [recedo]. — 1. rĕcessus, 3, partic. o. adj. af recedo. — 2. rĕcessus, us, m., [recedo]; I) „egenl.": Tilbagetræden, Tilbagevigen, Bortfiernelse; (opp. accessus); - accessus ad res salutares, a pestiferis recessus, Cic. N. D. 2, 12; men in pl., id. Div. 2, 14, (om Ebben); - men i Krigssproget: recessumque primis ultimi non dabant, Caes. B. G. 5, 43; — B) „meton.": fiernt el. afsides Sted, Fordybning, Vinkel, Afkrog; - mihi solitudo et recessus provincia est, Cic. Att. 12, 26; cf. Liv. 5, 6; - quum vox quasi in recessu oris auditur, Quintil. 1, 5, 32; ogs. en Fordybning, Virg. Aen. 8, 193; cf. Ovid. Met. 3, 157, oftere; men ibd. 1, 177: Ergo ubi marmoreo Superi sedere recessu, (i den dybe Marmorhal); - ogs. en dyb Vig el. Bugt el. Fiord; vid. Plin. 3, 16; - ligel. in pl., Ovid. Met. 7, 670, Liv. 38, 45, o. A.; — II) „fig."; - tum accessus a te ad causam facti, tum recessus etc., Cic. Fam. 9, 14; men id. Tusc. 4, 7: recessum quendam animi et fugam etc., (d. e. Modløshed el. Frygt); men id. d. Or. 3, 26: habere umbram aliquam et recessum („alleg." om Foredraget: Dybhed og Alvor); cf. Quintil. 1, 4, 2; - ogs. in pl.; vita hominum altos recessus magnasque latebras habet, Plin. Ep. 3, 3; cf. Cic. Marc. 7.

rĕchămus, i, m., i Mechaniken, ligesom trochlea: Rulle el. Tallie, Vitruv. 10, 2. — rĕcharmĭdo, are, v. a., [Charmides], alene comisk, Plaut. Trin. 4, 2, 135: Proin tu te itidem, ut charmidatus es (ligesom du har giort dig til Ch.), rursus recharmida, (saa ophør nu med din Snak om ham). — rĕcĭdīvātus, us, m.: Fornyelse, carnis, Tertull.; af — rĕcĭdīvus, 3, [1. recido]: som falder tilbage; bs. „overs.": som vender tilbage; - ∾ febris, Cels., Plin.; men ∾ nummus, vid. Juvenal. 6, 363; — b) bs. „poet."; - ∾ Pergama, (som reiser sig el. opbygges paany), Virg. Aen. 4, 344, oftere; hvs. ∾ gens Phrygum, (d. e. Romerne), Sil. 1, 106, (al. rediviva).

1. rĕcīdo, cĭdi, cāsum, 3, (s. rĕcido findes ofte metrisk: rēcido, s. und. re-), v. n.; I) „egenl.": falder tilbage (derpaa el. derhen), osv.; - vid. Lucr. 1, 1062; ligel. Cic. N. D. 2, 26: quia et recidant omnia in terras, et oriantur e terris; cf. Ovid. Met. 10, 180, o. Propert. 4, 8, 44; men ramulum ··· in oculum recidisse, (var slaaen el. prellet tilbage deri), Cic. Div. 1, 54; - ogs. ud. in; etiamsi recta reciderat (navis), Liv. 24, 34; — II) „fig."; A) (m. Eftertrykket paa re-): at falde tilbage, in graviorem morbum, Liv. 24, 29; men Cic. Brut. 91: contentio nimia vocis reciderat, (var aftagen); men ∾ in antiquam servitutem, (falde tilbage deri), Liv. 24, 32; — 2) navnl. om et Uheld el. om en Giengield: at falde tilbage derpaa, el. at gaae ud derover; - vid. Cic. Phil. 4, 4, Liv. 36, 29, o. Cic. R. Am. 29; men Caes. B. G. 7, 1: hunc casum ad ipsos recidere posse; — B) (med Eftertrykket paa cadere): at falde el. geraade deri el. dertil; a) m. ad; - vid. Liv. 2, 7, o. Cic. Sull. 32; men id. Phil. 7, 9: ∾ ad nihilum, (blive til intet, blive spildt el. forgeves);

ligel. id. Att. 4, 16: id ad nihil recasurum; — b) m. in; - rex, ut in eam fortunam recideret, Liv. 44, 31; men Cic. Att. 1, 1: qui si in nostrum annum reciderit, (hvis han træffer til at blive Candidat i mit Aar); cf. id. Planc. 37; — c) m. Maalets adv.: at komme dertil el. saavidt; - huccine tandem omnia reciderunt, ut etc.? Cic. Verr. 5, 63; men Cic. R. Com. 15: quorsum recidat responsum tuum, (hvorledes det falder ud); cf. Liv. 30, 42, ogs. Juvenal. 12, 54.

2.rĕcīdo, cidi, cīsum, 3, v. a., [caedo]; I) „egenl.": afhugger el. borthugger, affkærer; - ∾ malleolos ad imum articulum, Plin.; ima de stirpe recisum (sceptrum), Virg. Aen. 12, 208; ogs. ∾ laurum ima stirpe, Claudian.; men ∾ barbam falce, Ovid. Met. 13, 766; ∾ immedicabile vulnus, ibd. 1, 190, capillos, Plin., comas, Martial.; ∾ mella, (udtage), Pallad.; cf. Hor. Od. 2, 18, 4; — II) „fig.": bortskærer el. indskrænker; A) „overf."; - ∾ mercedes scenicorum, Suet. Tib. 34; cf. Cic. Prov. cons. 12; men „poet.": ∾ fulgorem sideribus, (berøve dem deres Glands), Stat. Theb. 12, 310; — B) „ment."; - ∾ inanem loquacitatem, Quintil. 10, 5, 22, ambitiosa ornamenta, Hor. A. P. 447; cf. id. Sat. 1, 10, 69; ∾ culpam supplicio, id. Od. 3, 24, 34; cf. id. Sat. 1, 3, 123; men Tac. Ann. 3, 53: ∾ aliquid priscum ad morem, (føre tilbage og indskrænke til de gamle Sæder); — III) partic. recīsus, 3, ogs. som adj.: afskaaren, afkortet, kort; - hujus tam recisi (operis materia) etc., Vell. 2, 89; cf. Plin. Ep. 1, 20: quae latius dixerit, postea recisa etc.; - compar., ∾ tempus, (opp. longius), Digest.

recinctus, 3, partic. af flgd. — rĕcingo, (cinxi), cinctum, 3, v. a.: løsgiorder, opløser det Omgiordede; - ∾ tunicas, Ovid.; in veste recincta, Virg. Aen. 4, 518; recincta zona, Ovid.; — b) ogs. medial: recingor, (løser Klæderne op, afklæder mig), Ovid. Met. 5, 593; hvf. c. acc. „poet.": sumptumque recingitur anguem, (tager den af sig), ibd. 4, 511; ligel. ferrum recingi, Stat. Silv. 1, 4, 75.

rĕcĭno, ĕre, v. n. o. a., [cano]; I) „egenl."; A) oprdl.: at gientone el. gienlyde deraf; a) neutr.; - quod in vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam et resonat urbanius, Cic. Brut. 46; — b) act.; - cujus recinet jocosa Nomen imago? Hor. Od. 1, 12, 3; — B) „alm.": stærkt at tone el. lade tone; I) neutr.; - Impios parrae recinentis omen Ducat, etc., Hor. Od. 3, 27, in.; — b) act.; - Haec recinunt juvenes dictata, etc., Hor. Ep. 1, 1, 55; - df. ogs. besynger; Tu curva recines lyrā Latonam, etc., id. Od. 3, 28, 11; — II) „fig.": tilbagekalder i Sang el. syngende; - increpitu indignatum Amorem recinendo placasset, Appul.

recipero med Afledninger, s. und. recupero. — rĕcĭpĭo, cēpi, ceptum, 3, v. a., [capio]; I) tager el. faaer tilbage; ogs. trækker el. drager tilbage; A) „egenl."; 1) „alm."; - age ergo recipe actutum (sc. argentum: de laante Penge), Plaut. Curc. 5, 3, 49; cf. Quintil. 5, 10, 111; men si velit suos recipere, obsides remittat, Caes. B. G. 3, 8; cf. Cic. d. Or. 2, 67; ∾ res amissas, Liv. 3, 63; men dandis recipiendisque meritis, (ved at yde og modtage Tienester), Cic. Lael. 8; - ∾ ensem, Virg. Aen. 9, 348, (drage ud af Saaret); - ogs. ofte i Krigssproget; vid. Caes. B. G. 7, 12, o. id. B. C. 3, 58; ∾ exercitum, Liv. 10, 42; men „poet.": Illum ego ··· medioque ex hoste recepi, Virg. Aen. 6, 110; — b) ∾ se: trække sig tilbage, begive sig tilbage, begive sig bort, ex hisce locis, Cic., Sicilia, id.; ∾ se ex fuga, Caes.; ∾ se hinc, unde etc., id.; sui recipiendi facultas, id. B. G. 3, 4; cf. Liv. 10, 28: se recipiendi spatium; - ∾ se ad suos, Caes.; men recipe te ad nos, Cic. Att. 4, 15; - ∾ se in silvas, Caes., in currus, id. B. G. 4, 33; men ∾ se retro in Bruttios, Liv. 23, 37, in novissimos, id., intra munitiones, Caes., per declive, id., sub murum, id., trans Rhenum, id., Larissam versus, id. B. C. 3, 97; - ∾ se domum, Plaut., illuc, huc, id., eo, Caes.; men id. B. G. 1, 48: si quo erat ··· celerius recipiendum (sc. se); cf. Plaut. Bacch. 2, 3, 60: rursum in portum recipimus (sc. nos); — 2) „bes." ogs. i Forretningssproget el. technisk: ved et Salg el. ved en Forhandling at holde tilbage, at forbeholde sig el. undtage; - Posticulum hoc recepit, quum aedes vendidit, Plaut. Trin. 1, 2, 157; cf. Cic. d. Or. 2, 55, o. id. Top. 26; — B) „fig.": faaer el. erholder tilbage, faaer igien; - ∾ antiquam frequentiam (om en ødelagt By), Liv. 24, 3; men „poet.": totidem, quot dixit, verba recepit, (fik til Svar), Ovid. Met. 3, 384; ∾ anhelitum, Plaut., animam, Ter., Quintil., (at faae Veiret, at komme til Aande); men ∾ animum a pavore tanto, Liv. 2, 50; ogs. ∾ animos ex pavore, id. 21, 5, (atter at fatte Mod); men ∾ vocem etc., vid. Cic. d. Or. 1, 59; — 2) df. ogs.; a) ∾ se: trække sig tilbage, vende sig derfra el. derhen; - ∾ se a voluptatibus in otium, Plin. Pan. 82, ad frugem bonam, Cic. Coel. 12; cf. Caes. B. C. 3, 17; men ∾ se in principem, Plin. Pan. 76, (atter at antage en Herskermine); — b) ∾ se, ligesom ∾ animum: at faae sin Samling, at komme til Aande; - nullum spatium respirandi recipiendique se etc., Liv. 10, 28; ligel. ∾ se ex terrore ac fuga, Caes. B. G. 2, 12, oftere; men nondum me tota mente recepi, Ovid. Met. 5, 275; ut me recepi, Cic. d. Rep. 6, 18; — II) tager derimod, tager til mig, antager, vedtager; A) „egenl."; 1) „alm."; a) c. acc. absol. (personae el. rei); - ut in urbe manerent, Xerxemque reciperent, Cic. Off. 3, 11; cf. Caes. B. G. 6, 39; men Ter. Eun. 1, 2, 79: Ego excludor, ille recipitur; cf. Hor. Sat. 1, 5, 80, ogs. Sall. Jug. 16; - Peneus accipit amnem Orcon, nec recipit, Plin. 4, 15; men eo oppido recepto, (naar denne By var vunden el. erobret), Caes. B. G. 7, 13; ligel. ∾ Aetoliam etc., id. B. C. 3, 55; men ∾ remp. armis, Sall. Catil. 11; men „poet.": frenumque recepit (equus: lod sig det paalægge), Hor. Ep. 1, 10, 36; men Caes. B. C. 1, 76: plerosque hi, qui receperant, celant, er acc. udfalden; — b) m. tilføiet ad el. in c. acc.; - ∾ hominem amicum ad se, Ter.; ∾ aliquem ad epulas, Cic. Top. 5, in tectum, Plaut., in custodiam, id.; ∾ Tarquinium in civitatem, Cic. d. Rep. 2, 20; cf. Liv. 2, 5, o. Hor. Ep. 2, 1, 6; ∾ aliquem in fidem, Cic., Caes., in deditionem, id., Liv., in jus deditionemque, id. 21, 61; ∾ aliquam in matrimonium, Suet., Justin.; ogs. ∾ aliquem domum suam, Cic. Arch. 3; — c) m. tilføiet in c. abl. loci, ogs. c. abl. loci (ud. in); - quum hoc recipiamur in loco (neml. til Bevertning), Plaut. Stich. 5, 4, 3; cf. Liv. 24, 32; ligel. recepta in parte tori, Ovid. Her. 6, 20; - ∾ aliquem tecto, Caes.; cf. Cic. Agr. 2, 33; (Romulum) coelo receptum (sc. esse), Quintil. 3, 7, 5; cf. Hor. A. P. 63, o. A.; — 2) „bes." ogs. i Forretningssproget el. technisk; a) at tage ind, at erholde som Indtægt; - ∾ pecuniam ex novis vectigalibus, Cic. Agr. 2, 18 o. 23; — b) om en Gladiator heder ∾ ferrum: at lade sig stikke ned, at stille sig blot imod Dolken, Cic. Sest. 37, o. id. Tusc. 2, 17; ogs. hører hertil, Cic. R. Am. 12; — c) i det fild. Lægesprog om et Medicament: at modtage el. optage i sig som Ingrediens; - antidotos recipit haec, etc., Scribon.; — B) „fig."; 1) „alm.": at antage el. bifalde el. indrømme; - vid. Plaut. Cist. 2, 1, 34; men jusjurandum oblatum non recipere, Quintil. 5, 6, 1; quae persuasione in mores recepta sunt, id.; cf. Cic. Off. 3, 33; men id. Lael. 26: qui eam (assentationem) recipit; men re jam non ultra recipiente cunctationem, Liv. 29, 24; — 2) df. ogs. „bes."; a) paa Opfordring at overtage el. paatage sig, (derimod suscipere, alm.: at overtage en Virksomhed); - recepi causam populi Rom., etc., vid. Cic. Verr. 2, 1; cf. id. Div. in

Caecil. 8, ogs. id. d. Or. 2, 24; men verebamini, Ne non id facerem, quod recepissem semel? Ter. Phorm. 5, 8, 8; ∾ mandatum, Cic. R. Am. 38; ogs. ∾ curam omnium prope officiorum ad se, Suet. Tit. 6; — b) ligesom ἀναδέχομαι: forpligter mig el. tilsiger el. lover; – ad me recipio (det svarer jeg for), Faciet, Ter. Heaut. 5, 5, 12; promitto in meque recipio, fore etc., Cic. Fam. 13, 10; cf. id. Phil. 5, 18; ogs. m. de, id. Att. 13, 1; ogs. c. dat., (i Analogi af promitto, o. fl.); vid. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 21; men Cic. ibd. 1, 9: quid sibi is de me recepisset, etc.; cf. id. Att. 2, 22; — c) i Retssproget om Prætor: recipere nomen alicujus: antage el. tillade en Anklage imod nogen; – vid. Cic. Verr. 2, 38, o. ibd. 2, 42; df. ogs. ∾ reum, Tac. Ann. 2, 74, o. ∾ aliquem inter reos, ibd. 3, 70; — III) partic. receptus, 3, som adj.: brugelig el. antagelig; – compar., Tertull.; superl., Solin. praef.; — B) df. subst. receptum, i, n.: det Overtagne, Forpligtelse; – satis est factum … promisso nostro ac recepto, etc., Cic. Verr. 5, 53; cf. id. Phil. 2, 32; — not.: recepso, f. recepero, Catull. 44, 19; – recipie, f. recipiam, Cato ap. Fest. p. 286, (Müll.).

*rĕcĭprŏcātĭo, onis, f.; I) „egenl.": Tilbagegang ad samme Vei; – ∾ aestus, Plin., errantium siderum, Gell.; — II) „fig."; ∾ talionum: den tilbagevendende Gjengieldelse, id. 20, 1; ∾ animorum, (Sielevandringen), Tertull.; o. — rĕcĭprŏcātus, us, m.: = frgd.; — [reciproco]. — rĕcĭprŏcĭcornis, e, [reciprocus, cornu]: med tilbageboiede Horn, Laber. ap. Tertull.

rĕcĭprŏco, avi, atum, 1, v. a. o. n., [reciprocus]; I) act.; A) „egenl.": bevæger el. driver tilbage el. hid og did; – ∾ animam, (at drage Aande, at udaande og indaande), Liv. 21, 58; men Cic. N. D. 3, 10: in motu identidem reciprocando; – manu telum reciprocans, (svingende hid og did), Gell.; ∾ serram, (trække frem og tilbage), Tertull.; – ∾ quinqueremem in adversum aestum, Liv. 28, 30; cf. Plin. 4, 27; — B) „fig.": vender el. dreier tilbage el. inverterer, navnl. et Bevis; – vid. Cic. Div. 1, 6; — II) neutr.: at vende sig el. bevæge sig tilbage el. hid og did; – fretum ipsum Euripi … reciprocat, Liv. 28, 6; ∾ mare, Curt., ogs. ∾ aquae, Flor., (om Ebben; opp. accedere); men Plin. 9, 70: arcere a reciprocando (fra at vende tilbage); — not.: reciprocare pro ultro citroque poscere etc., Fest. p. 274, (Müll.).

rĕcĭprŏcus, 3, [s. und. frgd.: not.]; I) „egenl.": som vender tilbage ad samme Vei; – ∾ tela, Attius ap. Varr.; navnl. om Vandets Fald el. Ebbe; vid. Plin. 5, 3, oftere, o. Tac. Ann. 1, 70; ogs. om Ebbe og Flod, Plin. 2, 99; df. poetisk om Havet: ∾ Tethys, Sil. 3, 60; — II) „overf."; a) ∾ voces, (som kastes tilbage, d. e. Echo), Plin. 2, 44; ∾ argumenta, (som kunde vendes om, ἀντιστρέφοντα), Gell. 5, 10; — b) gjensidig el. dobbelt; – ∾ ars (naturae), vid. Plin. 11, 1; ∾ taliones, Gell. 20, 1; — c) i Grammatiken: ∾ pronomen, (tilbagevirkende, som sibi, se), Priscian.

*rĕcīsāmentum, i, n.: det Afskaarne el. Affilede, Affald; – in pl., ∾ coronariorum, (Hammerskæl), Plin. 34, 26; o. — rĕcīsĭo, onis, f.; I) „egenl.": Afskæren el. Beskæren; – (rosa) resisione atque ustione proficit, Plin. 21, 10; — II) „overf.": Indskrænkning, Formindskelse; – ∾ legatorum, Digest.; — [2.recido]. — recīsus, 3, partic. o. adj. af 2.recido.

*rĕcĭtātĭo, onis, f.; I) publicistisk el. i Retssproget: Oplæsning af Documenter el. af andre Oplysninger under en Retsforhandling; – vid. Cic. Cluent. 51, auct. ad Her., o. A.; — II) udenf. Retssproget o. efteraug.: en Forfatters Forelæsning el. Oplæsning af hans Arbeider, Plin. Ep. 3, 15, Suet. Claud. 41; – ogs. in pl., Plin. Ep. 1, 13, Tac. Or. 10; o. — rĕcĭtātor, oris, m.; I) publicistisk el. i Retssproget: som under en Retsforhandling forelæser Sagens Documenter, Cic. Inv. 2, 47; — II) som forelæser sine (ogs. andres) skriftlige Arbeider; – ∾ acerbus, Hor. A. P. 474; cf. Senec. Ep. 95, Plin. Ep. 1, 13, o. A.; — [flgd.].

rĕcĭto, avi, atum, 1, v. a.; I) publicistisk: ved offenlige Forhandlinger at forelæse et Document el. en Beretning; – vid. Cic. Verr. 2, 8, o. ibd. 3, 10; tabulae in actione, quae reservandae, quae recitandae, etc., Quintil. 7, 10, 13; men ∾ de tabulis publicis, Cic. Flacc. 17; ∾ literas in senatu, id., in concione, id.; men ∾ rogationem suam populo, Quintil.; ∾ responsum ex scripto, Liv. 23, 11; ∾ elogium de testamento, Cic. Cluent. 48; – ogs. m. Personsobjecter, dog sædv. in pass.; testamento si recitatus heres esset etc., Cic. Caecin. 19; in recitando senatu, Ps. Cic. Dom. 32; men recitatis testibus, (ved at forelæse deres Udsagn), Quintil. 5, 7, 25; — II) „alm.": forelæser el. foredrager offenligen; (navnl. fra K. Augustus om Forfattere, som offenligen el. for en Forsamling foredrage deres Arbeider, el. lade dem foredrage); – vid. Hor. Sat. 1, 4, 75, o. id. Ep. 1, 19, 42, ogs. Plin. Ep. 7, 17, oftere; ogs. c. dat., Hor. A. P. 438, oftere; – ogs. offenligen at fremsige, sacramentum, vid. Tac. Hist. 4, 59; ogs. at fremsige af Hukommelsen, Cels.; cf. Martial. 9, 85: qui recitare solent, (d. e. Skuespillerne).

*reclāmātĭo, onis, f.: Skrigen derimod, skrigende Udtryk af Misbilligelse; – ∾ vestra (sc. in Antonium), Cic. Phil. 4, 2; o. — reclāmĭto, are, v. n. intens.: skriger høit derimod; c. dat.; men alene „overf.", Cic. R. Am. 22: reclamat istiusmodi suspicionibus ipsa natura; — [af flgd.].

re.clāmo, avi, atum, 1, v. n.; I) „egenl.": at raabe el. skrige heftigen derimod, skrigende at yttre sin Misnøie el. Harme; – si etc., theatra tota reclamant, Cic. d. Or. 3, 10; – navnl. ogs. om det misbilligende Skrig af en Forsamling; vid. id. Sest. 59; men Liv. 3, 21: reclamantibus consulibus (uagtet deres heftige Indsigelse) etc.; – ogs. c. dat.: ∾ promissis alicujus, (med Skrig at tilbagevise el. misbillige), Cic. Phil. 5, 8; ogs. ∾ alicui, Quintil., Plin. Ep.; – ogs. m. acc. c. inf., Suet. Aug. 37; men m. flgd. ne, Cic. Balb. 5; – „poet." ogs. m. abstract Subject; Quoi (f. cui) quoniam ratio reclamat vera, etc., Lucr. 1, 617; — II) „poet." ogs.; A) at skrige stærkt el. høit; – vid. Hor. Ep. 1, 17, 62; men c. acc.: at raabe stærkt el. ofte derpaa; rursus Hylan … reclamat, Val. Fl. 3, 596; ∾ dominam nomine, id.; — B) ligesom resonare, om Echoen: at gientone; – ∾ aequora, Virg. Ge. 3, 261; ∾ arva plangoribus, Stat. — reclango, ĕre, v. n.: at gientone el. gienlyde deraf; – ∾ sonitu ruinarum, Ammian. 17, 7.

reclīnis, e: som lener el. bøier sig tilbage; – Sic in gramine floreo reclinis, Martial. 9, 91; cf. Ovid. Met. 10, 558; ligel. „poet." c. dat.: reclinis hastae, Senec. Phoen., oftere; men reclinis super pedes cubantis, Tac. Ann. 15, 5; men ibd. 14, 16, absol.: ut erat reclinis, etc.; af — reclīno, avi, atum, 1, v. a., [inus. clino, i. e. κλίνω, bøier]; I) „egenl.": lener el. bøier baglens el. tilbage el. derimod; – huc (i. e. ad has arbores) quum se consuetudine reclinaverunt (alces), etc., vid. Caes. B. G. 6, 27, (hvor ogs. ita, paullum modo reclinatae, etc., s. nedenf.); cf. Virg. Aen. 12, 130: et scuta reclinant; – oftest medial: reclinari ad suos (in dicendo), Quintil.; reclinatus in cubitum, Petron.; cf. Hor. Od. 2, 3, 7; — II) „fig."; – in quem (sc. Marcellum) onus imperii reclinare (coeperat, sc. se), Senec. Consol. ad Marc. 2; men Hor. Epod. 17, 24: Nullum ab labore me reclinat otium, (ingen Hvile skaffer mig Lindring). — reclīnus, 3: sield. Biform af reclinis, Vopisc. — reclivis, e, [clivus]: tilbagebøiet, straa, hældende; – campo ad solem reclivi, Pallad.

reclūdo, si, sum, 3, v. a., [claudo]; I) „alm."; A) „egenl.": lukker op igien, aabner, ostium, Plaut., fores, Lucr., Ovid., Tac., portam, Virg., Ovid., adyta, Virg. Aen. 3, 92, viam arcis, Ovid. Met. 14, 776, do-

mum, Hor.; – ∾ armarium, (bræffe op), Plaut. Capt. 4, 4, 10; cf. Virg. Aen. 8, 244; men ∾ pectora pecudum, (for deri at søge Varsler), ibd. 4, 63; cf. Tac. Ann. 11, 20; ∾ contecta vulnera (blotte), id. Hist. 2, 77; ∾ pectus mucrone, Virg., jugulum ense, Ovid.; men ∾ ensem, (blotte det), Virg.; ∾ thesauros tellure, (fremb ringe deraf), id. Aen. 1, 358; men id. Ge. 4, 52: (ubi sol) coelum ··· aestiva luce reclusit; — B) „fig."; – quae (avaritia ac libido) postquam pecunia reclusa sunt, Tac. Ann. 16, 32; men ibd. 6, 6, „alleg.": si recludantur tyrannorum mentes, etc.; men Hor. Ep. 1, 5, 16: (ebrietas) operta recludit; cf. id. Od. 3, 2, 21; men ibd. 1, 24, 17: ∾ fata, (opløse el. forandre Skæbnens Beslutning); — II) „bes."; A) „egenl.": udelukker, aflukker, indelukker; (efterel.); – quia singulae separatim recludantur, Justin. 1, 9; ∾ matronas in carcerem, id. 26, 1; — B) „overs." i Retssproget: quod cognatis a praetore apertum erat, hoc agnatis esse reclusum, etc., Justin. Inst. — reclūsus, 3, partic. af recludo.

recoctus, 3, partic. af recoquo. — rĕcōgĭtātĭo, onis, f., o. rĕcōgĭtātus, us, m.: Overveielse el. Betænkning, Tertull.; af — rĕ.cōgĭto, avi, (atum), 1, v. n.: tænker atter derpaa, overtænker el. betænker nøie; – vid. Plaut. Capt. prol. 51, oftere; saepe mecum retractans ac recogitans, quam turpi consensu deserta exoleverit disciplina ruris, Colum.; men Cic. Qu. Fr. 2, 2: ut etc., sic tu mihi videris ··· de forma Minuciana ··· in otio recogitasse, etc.

rĕcognĭtĭo, onis, f., [recognosco]; I) „alm.": Gienerindring, tilbagevendende Erindring; – ∾ scelerum suorum, Cic. Verr. 4, 50, (hvor recordatio er blot Glosse, vid. Freund.); — II) „bes." o. efteraug.: nøiagtig Mønstring el. Undersøgelse el. Prøvelse, (servitiorum), Colum., equitum, (deres Mønstring), Suet. Claud. 16; men Liv. 42, 19, c. gen. subj.: ∾ Postumii consulis, (den af ham anstillede Undersøgelse).

rĕ.cognosco, ōvi, ĭtum, 3, v. a.; I) oprdl.: ligesom kiender igien; df. erindrer mig (noget) atter, tilbagekalder i Hukommelsen; – reminiscendo recognoscere etc., Cic. Tusc. 1, 24, (hvortil dog f. Tregder. pag. XVII); cf. id. Verr. act. 1, 5, ogs. id. Catil. 1, 3 o. 4, ogs. id. Dejot. 2; – ∾ res (suas: vedkiende sig sin Eiendom), Liv. 5, 16; — II) sædv.: mønstrer el. prøver el. undersøger nøiagtigen; A) „alm."; – vid. Cic. Leg. 3, 16; ∾ socios navales, Liv.; cf. Suet. Aug. 37; ∾ agros, Liv., ergastula, Suet., instrumentum rusticum, Colum.; – men „poet.": Dona recognoscit populorum (Caesar), Virg. Aen. 8, 721; — B) „bes.": prøver Ægtheden af et Skrift, vid. Cic. Verr. 2, 77, id. Balb. 5, o. id. Vatin. 2; – men ut libellos ··· recognoscendos emendandosque curem, Plin. Ep. 4, 26. — rĕ.cōgo, ĕre, v. a.: samler igien, Paul. Nol.

rĕ.collĭgo, lēgi, lectum, 3, v. a.: samler atter tilsammen, samler det Adspredte; I) „egenl."; – ∾ sparsa, Senec., multitudinem, Justin.; ∾ stolam, (tage sammen om sig), Plin. Ep.; ∾ actionem, (neml. for at udgive den), id. 8, 13; — II) „fig."; – ∾ vires ab imbecillitate, Plin.; men „poet.": ∾ primos annos, (faae dem tilbage), Ovid. Met. 7, 216; – men si etc., a me recolligi oportere, (i. e. reconciliari: forsones el. gienvindes), Cic. Att. 1, 5; men „poet.": ∾ se, Ovid. Met. 9, 744, (at tage sig sammen, at opmuntre sig). — rĕ.collŏco, are, v. a.: lægger igien el. tilbage; – ∾ aegrum lecto, Coel. Aur.

1.rĕ.cōlo, cŏlŭi, cultum, 3, v. a.; I) „egenl.": paany el. atter at bebygge el. bearbeide; – ∾ desertam terram, Liv. 27, 5, humum, Ovid. Met. 5, 647; men ∾ metalla intermissa, (atter at tage i Drift), Liv. 39, 24; — B) „bes." ogs.: besøger ofte; – Nemo libenter recolit, qui laesit, locum, Phaedr. 1, 18; — II) „fig."; A) „alm.": paany el. atter at pleie el. dyrke el. øve; – vid. Plaut. Merc. 3, 2, 3, Cic. Arch. 6, o. id. d. Or. in.; men ∾ imagines alicujus, (reise dem igien), Tac. Hist. 3, 7; men ∾ adolescentulos paternis sacerdotiis, (atter at beklæde el. hædre dem dermed), ibd. 1, 77; — B) „bes.": ligesom at pleie i Erindringen, d. e. atter og atter el. gierne med Tankerne at dvæle derved, igien at overtænke; – quae si tecum ipse recolis, Cic. Phil. 13, 20; ∾ sua facta pectore, Catull. 63, 45; cf. Ovid. Her. 5, 113; – ogs. „alm.": overtænker el. betænker nøie, Virg. Aen. 6, 681. — 2.rĕ.cōlo, are, v. a.: sier igien; – ∾ oleum per linteum duplex, Scribon.

rĕ.commĭniscor, sci, v. dep.: minder mig atter derom, søger at mindes; – Litteris recomminiscor; C est principium nominis, Plaut. Trin. 4, 2, 70. — rĕ.compensātĭo, onis, f.: Gienerstatning, Cassiod.; af — rĕ.compenso, are, v. a.: erstatter el. fyldestgiør paany, Augustin. — rĕ.compingo, ĕre, v. a.: føier (atter) tæt sammen; – ∾ os ad os, Tertull. — rĕ.compōno, (posui), pŏsitum, 3, v. a.: sætter paany sammen, bringer atter i Orden; – Pone recompositas in statione comas, Ovid. Am. 1, 7, 68; ∾ lapillos, Digest., fracturam, Veget.

*rĕconcĭlĭātĭo, onis, f.; oprdl.: fornyet Forbindelse; df. „fig.": Gienoprettelse af et Forhold; – ∾ concordiae, Cic. Catil. 3, 10, gratiae, (Udsoning el. Forsoning), id., Liv.; – ogs. in pl.: ∾ gratiarum, Ps.Cic. ad Quir. 5; — b) df. ogs. absol.: Udsoning, Forsoning; – nihil opus esse reconciliatione, Liv. 27, 35; cf. Cic. Cluent. 36; – ogs. in pl.: Antonii societatem male ··· reconciliationibus variis focillatam etc., Suet. Aug. 17; o. — rĕconcĭlĭātor, oris, m.: som gienopretter; – ∾ pacis, Liv. 35, 45; — [flgd.].

rĕ.concĭlĭo, avi, atum, 1, v. a.; I) oprdl.: bringer tilbage, skaffer atter tilstede; (forcl.); – ∾ aliquem domum, Plaut. Capt. prol. 33, oftere; ∾ apes, Varro; — II) „fig.": paany venskabeligen at forene el. forbinde dermed el. med hinanden, aliquem cum aliquo, Cic. Prov. cons. 9; ogs. ∾ aliquem alicui, ibd.; cf. Liv. 8, 36; men tibi tamen sum auctor, ut ··· eum tibi ordinem aut reconcilies, aut mitiges, Cic. Fam. 1, 9; cf. id. ibd. 1, 2; – ut reconciliarem Pompejum, (for at udsone el. vinde ham), Caes. ap. Cic. Att. 9, 7, C; ligel. ∾ inimicos, Quintil., Parum insulam, Nep.; ogs. ∾ aliquem in gratiam, Liv. 1, 50; men quod scribis de reconciliata nostra gratia, etc., vid. Cic. Fam. 5, 2; ∾ concordiam, Liv., amicitiam de integro, id.; men ogs. ∾ inimicitiam invicem, (at udsone), Tac. Germ. 22; ∾ pacem, (gienoprette), Nep., Liv.; ∾ existimationem judiciorum, Cic. Verr. act. 1, 1; – not.: reconciliasso f. reconciliabo, Plaut. Capt. 3, 4, 44, o. reconciliassere f. reconciliaturum esse, id. ibd. 1, 2, 65.

rĕ.concinno, are, v. a.: giør til rette, udbedrer, istandsætter; – ∾ pallam, Plaut. Men. 2, 3, 73, spinther (etslags Armbaand), id. ibd. 3, 3, 4, (hvor inf. pass. reconcinnarier); cf. Cic. Qu. Fr. 2, 6; – ogs. „fig.", ∾ detrimentum, Caes. B. C. 2, 15. — rĕ.conclūdo, ĕre, v. a.: indelukker, indespærrer, aliquem in monumento, Tertull.

reconditus, 3, partic. o. adj. af flgd. — rĕ.condo, didi, dĭtum, 3, v. a.; I) „egenl.": lægger tilside, forvarer, bortgiemmer; – ∾ gladium in vaginam, Cic. d. Inv. 2, 4; cf. id. Catil. 1, 2; men ∾ uvas in amphoras, Colum., ogs. in vasis, id., (at forvare deri); ogs. ∾ victum tectis, id., opes aerario, Quintil.; men ∾ frumentum in annos, Colum.; – men absol., Hor. Od. 3, 28, 2; ligel. Cic. Verr. 4, 10: quod etc., habebant sepositum et reconditum; – imo ··· reconditus antro, Ovid. Met. 1, 583; cf. ibd. 3, 273; — b) „poet." ogs. ∾ oculos, (atter at lukke dem: om den Døende), Ovid. Met. 4, 146; men ∾ alvo, (opsluge), ibd. 12, 17; cf. Propert. 2, 23, 50; ∾ ensem in pulmone, Virg. Aen. 10, 387; ligel. ∾ gladium lateri, Ovid. Met. 12, 482; — II) „fig.": at lægge Skiul derpaa, odl.; – ∾ voluptates, Tac. Ann. 4, 57; ∾ odia, (hemmeligen at bevare), ibd. 1, 69; men

Cic. Acad. 2, 10: mens alia visa ··· recondit, e quibus memoria oritur; — III) partic. rĕcondĭtus, 3, ogſ. ſom adj.: afſides, bortfiernet, fiern, hemmelig el. forborgen; I) „egenl."; - vid. Cic. d. Or. 1, 35, o. id. Verr. 3, 89; ∾ venae auri argentique, id. N. D. 2, 39; — b) ogſ. subst., recondita, orum, n.: afſides el. forborgne Steder; - Pergami in occultis ac reconditis templi, Caes. B. C. 3, 105; dog ogſ. in sing.: in recondito (supellex) etc., Plin. 33, 6; — II) „fig."; - interiores et reconditas literas scrutari, Cic. N. D. 3, 16; cf. id. Acad. 2, 4; men ∾ sententiae, id. Brut. 97, (dybſindige); men ∾ verba, vid. Suet. Aug. 86, (uſædvanlige); - ∾ mores, (det Forborgne i Characteren), Cic. Leg. 1, 9.

rĕ.condūco, xi, ctum, 3, v. a.: igien el. paany at leie el. forpagte el. overtage; - repleto tempore conductionis ··· reconduxisse (domum), Digest.; cf. Plin. 29, 8: unum aegrum HS. ducentis reconductum, (tagen i Kur og Pleie). — rĕ.conflo, are, v. a.: blæſer op paany; df. Lucr. 4, 925, „overf.": Unde reconflari sensus per membra repente Possit, etc., (vækkes el. oplives paany). — rĕ.consigno, are, v. a.: mærker el. betegner paany, Tertull.

rĕ.cŏquo, coxi, coctum, 3, v. a.; I) „egenl.": koger igien; df. efter Fabelen om Pelias, (Ovid. Met. 7, 285): at forynge ved Kogning; vid. Cic. d. Senect. 23; - massa recocta etc., Martial. 11, 52, (i. e. caseus); men lana saepius macerata et recocta, (neml. for at farves), Senec. Ep. 71; cera post insolationem recocta, Plin. 21, 49; — II) „fig."; A) „overf.": forarbeider og tilbereder ved Ild, navnl. omſmelter el. omſmeder; - vid. Virg. Aen. 7, 636, o. Flor. 3, 20, ogſ. Virg. Aen. 8, 624; — B) „ment." o. lignelſesvis: (Cicero se) Moloni ··· rursus formandum ac velut recoquendum dedit, Quintil. 12, 6, 7; - med Alluſion til Fabelen om Pelias heder recoctus senex, Catull. 54: ungdommelig el. friſk Olding; men recoctus scriba, Hor. Sat. 2, 5, 55, (omtr. vort: nybagt el. oppudſet).

*rĕcordābĭlis, e: ſom let erindres el. huſkes, numeri, Augustin.; ogſ. absol. recordabilia, Claud. Mam. d. Stat. anim.; — rĕcordātĭo, onis, f.: Erindring el. Mindelſe om det Forbigangne; a) c. gen.; - vid. Cic. Tusc. 1, 24; men id. d. Or. 1, 2: veteris cujusdam memoriae ··· recordatio; men quorum memoria et recordatio etc., Cic. Brut. 2; - ogſ. in pl., id. Fam. 5, 13; — b) ud. gen.: sapientes bona praeterita, grata recordatione renovata, delectant, Cic. Fin. 1, 17; cf. id. d. Or. 3, 1; - ogſ. in pl., id. Att. 12, 18; cf. Tac. Ann. 4, 38; o. — rĕcordātus, us, m.: = recordatio, Tertull.; — [recordor].

rĕ.cordo, avi, atum, 1, v. a., for= o. efterel. Biform af flgd.; df. recordavit, Quadrig. ap. Non., o. pass. recordatus, 3, Sidon. — rĕcordor, atus sum, 1, v. dep. a. o. n., [cor]: tænker tilbage paa det Forbigangne, dvæler ved Mindet derom; df. I) „alm.": mindes, huſker; - vid. Cic. d. Senect. 21, o. id. Lig. 12; - ſaal. ofteſt c. acc.; vid. Cic. Arch. 1, o. id. d. Or. 3, 22; ligel. ∾ communes belli casus, Caes., antiqua damna, Ovid.; cf. Virg. Aen. 8, 156; - quum tuam virtutem ··· essem mecum recordatus, Cic. Fam. 5, 17; si cum animis vestris recordari ··· volueritis etc., id. Cluent. 25; men id. Sull. 9, pass.: ad ea ··· recordanda et cogitanda; - ſieldn. er acc. udfalden; sed, ut recordor, etc., id. Att. 13, 6; — bb) ogſ. findes recordor undert.; a) m. Objects= el. Relativſætning; - vid. Caes. B. C. 3, 47, o. Ovid. Met. 15, 705; men Cic. Orat. 7, c. inf. praes., (efter Analogien af memini); men admonitus re ipsa recordor, quantum etc., id. Mur. 34; cf. Caes. B. C. 3, 73; — b) c. gen.; - ipse certe ··· flagitiorum suorum recordabitur, Cic. Pis. 6; — c) m. de; - si etc., velim scire, ecquid de te recordere, Cic. Tusc. 1, 6; cf. id. Planc. 42; — II) alene ſild. findes recordari om det Tilkommende: at overveie el. betænke; - Nunc ego nec tantum, quae sum passura, recordor, Sed etc., Ovid. Her. 10, 79; cf. Justin. 5, 7.

*rĕcorpŏrātĭo, onis, f.: Legemets Fornyelſe, Tertull.; ogſ. Legemets Helbredelſe, Coel. Aur.; o. — rĕcorpŏrātīvus, 3: hørende el. tienlig til Legemets Helbredelſe; - ∾ cucurbitae, Coel. Aur.; af — rĕcorpŏro, are, v. a.: forſyner atter med et Legeme; - ∾ animum, Tertull.; - i Lægeſproget: at helbrede, Coel. Aur. — rĕ.corrĭgo, rexi, rectum, 3, v. a.; I) „egenl.": retter el. forbedrer paany; - ∾ costas, (atter at giøre dem lige), Petron. Sat. 43; — II) „ment."; - formare animum et recorrigere etc., Senec. Ep. 50; ∾ aliquem ad regulam, Tertull.

re.crastĭno, are, v. n., [crastinus]: vedbliver at udſætte fra Dag til Dag, Colum., Plin. — *rĕcrĕātĭo, onis, f.: Forfriſkelſe, Helbredelſe; - ∾ ab aegritudine, (efter en Sygdom), Plin. 22, 49; o. — recrĕātor, oris, m.: ſom vederqvæger el. forfriſker; - ∾ corporum somnus, Tertull.; — [recreo]. — recrēmentum, i, n., [cerno]: Affondring, Affald, plumbi, Cels.; - pl., ∾ farris, (Avner), Plin. 18, 41; ligel. in pl.: Excrementerne, Gell. 7, 11.

re.crĕo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": atter el. paany at frembringe el. ſkaffe tilſtede; - ∾ lumen, (om Solen), Lucr. 5, 758; cf. ibd. 278 o. 324; men ∾ carnes, (atter at ſkaffe Kiød paa Legemet el. paa Benene), Plin. 34, 46; — b) „poet." ogſ.: Et recreaverunt vitam (neml. ved den opfundne Agerdyrkning), legesque rogarunt (Athenae), Lucr. 6, 3; — II) „overf.": igien el. paany at iſtandſætte el. ſtyrke el. forfriſke; A) legemligen, Plin. 12, 2; men recreandae voculae causa ··· ambulare, Cic. Att. 2, 23; cf. Tac. Ann. 6, 50; men recreatus ex vulneribus, Liv. 29, 18; cf. Hor. Od. 3, 20, 13, o. ibd. 1, 22, 18; — B) aandigen el. „ment."; - nunc vester conspectus ··· reficit et recreat mentem meam, Cic. Planc. 1; cf. id. Manil. 9, o. id. R. Am. 47; animus quum se collegit atque recreavit, tum etc., id. Tusc. 1, 24; sic literis sustentor et recreor, id. Att. 4, 10; cf. Caes. B. C. 3, 74; - recreatus ex metu mortis, Cic. Verr. 5, 61; cf. id. Catil. 3, 4; ligel. me ab hoc maerore recreari, id. Att. 12, 14.

re.crĕpo, are, v. n. o. a.: at gientone el. gienlyde; - cava cymbala recrepant, Catull. 63, 29; cf. Virg. Cir. 108. — re.cresco, crēvi, crētum, 3, v. n.: igien el. atter at voxe frem el. op; df. Liv. 26, 41, lignelſesvis: velut accisis recrescenti stirpibus (soboli etc.); cf. Ovid. Her. 2, 5; - partic. recretus crinis, (ſom atter er voxet), Paul. Nol.

re.crūdesco, dŭi, 3, v. n. inch.: atter at blive raa; df. I) om et Saar: atter at bryde op; hvſ. Cic. Fam. 4, 6, „alleg.": nunc autem ··· etiam illa, quae consanuisse videbantur, recrudescunt; — B) df. „overf.": at blive værre el. haardere i ſit Slags; - recrudescente seditione, Liv. 6, 18; paullisper recruduit pugna, id. 10, 9; recrudescit nefas, Senec. Phoen. 231.

rectā, abl. ſom adv.: ad den lige Vei; ſ. rectus, 3, und. rego. — recte, adv. af rectus, 3, und. rego; I) „egenl.": ret, lige, i lige (perpendiculær el. horizontal) Linie, ὀρθῶς; - vitem deligato recte, flexuosa ne siet, Cato; recte ferri (lige op og ned, opp. oblique: om Atomerne), Cic. Fin. 1, 6; men recte currentes (Satyri, ligeud el. ligefrem), Plin. 7, 2; — II) „fig.": ret el. rigtigen, vel el. paſſende; - fecisti edepol et recte et bene, Plaut. Capt. 5, 4, 20; recte atque ordine facere, Cic., Sall., Liv.; cf. Cic. Quint. 7; seu recte, seu perperam facere coeperunt, id. ibd. 8; cf. Sall. Jug. 31; men si recte conclusi, (opp. sin vitiose), etc., Cic. Acad. 2, 30; men Caes. B. G. 7, 80: neque recte ac turpiter factum celari poterat, (ingen modig el. feig Handling); - recte rationem tenes, (du regner rigtigen), Plaut. Mil. gl. 1, 1, 47; recte auguraris de me, Caes. ap. Cic. Att. 9, 16; quum fuit,

cui recte ad te literas darem, (rigtigen el. sikkert), Cic. Att. 4, 1; cf. Caes. B. G. 7, 6; men tabernaculum recte captum, (efter Regelen), Cic., Liv. 4, 7; ludi recte facti, id.; cf. id. 34, 44; – ∾ valere, (at befinde sig vel), Plaut., o. Dolab. ap. Cic. Fam. 9, 9; apud matrem recte est, (staaer Alt vel til), Cic.; ligel. apud te sunt rectissime omnia, id.; – recte sub manum succedere, Plaut.; absque eo esset, Recte ego mihi vidissem, Ter. Phorm. 1, 4, 11; Deos volo consilia vostra recte vortere, (vende el. lede til et godt Udfald), Plaut. Trin. 5, 2, 31; si recte licet vendere, (til gode Priser el. dyrt; opp. male vendere), Cic. Verr. 3, 98; – compar., Ad omnia alia aetate sapimus rectius, Ter. Ad. 5, 3, 46; cf. Liv. 3, 2, o. Hor. Od. 4, 9, 46; – superl., f. nedenf.; — B) ogs. „bes." at mærke; a) hos adj. som forstærkende: ret, vedbørligen; (forcl.); – sanas recte esse (oves) etc., Varro; Dummodo morata recte veniat, dotata est satis, Plaut. Aul. 2, 2, 62; — b) elliptisk, navnl. i Omgangssproget: meget vel, det er godt; – vid. Ter. Eun. 4, 7, 3, o. id. Andr. 4, 5, 9; ligel. id. Ad. 5, 5, 3: quid fit? quid agitur? Syr. Recte, (det gaaer an); f. ogs. Quintil. 6, 3, 84: quum ... interrogasset: rectene omnia? dicenti: recte; mortuus est, inquit; — c) ds. ogs. undert. som høflig Undskyldning, el. som undvigende Svar; – Quid etc.? aut quid es tam tristis? Pa. recte, mater, (mig er intet i Veien, med mig er det vel), Ter. Hec. 3, 2, 20; ligel. id. Heaut. 3, 2, 7: quid tu istic? Syr. recte equidem; sed etc.; men ibd. 2, 1, 16: Tum quod dem ei, recte'st, (det er smukke Løfter, el. at jeg siger ja); nam nihil esse mihi, religio'st dicere.

rectĭo, onis, f., [rego]: Ledelse, Styrelse, Regering; – ∾ rerum publicarum, Cic. Fin. 5, 4; ligel. in pl., ibd. 4, 22. — rectĭtātor, oris, m., [inus. rectito af rego]: en Styrer, en Styrmand; – ∾ ratis, poëta ap. Mar. Vict. — rectĭtūdo, ĭnis, f., [rectus]; I) „egenl.": den lige Retning el. Beskaffenhed, Aggen. ap. Frontin.; — II) „fig.", ligesom aequitas, (εὐθύτης): det Rette el. Billige, Billighed, Hieronym.

recto, abl. som adv. af rectus, 3, und. rego. — rector, oris, m., [rego]: Styrer, Leder, Fører, Regent; I) „egenl."; – tot navium rectores, Pacuv. ap. Cic. Div. 1, 14; ligel. om en Styrmand, Virg. Aen. 5, 161; cf. Ovid. Met. 2, 186, oftere; ligel. f. auriga el. Kudsk, id. A. A. 2, 433, Tac. Agr. 36, o. A.; ogs. en Rytter, vid. Suet. Tit. 4, o. Tac. Ann. 1, 65; ogs. ∾ elephanti, (dens Fører), Liv. 27, 49; men Plin. Ep. 8, 17: ibi boves, aratra, rectores (i. e. bubulci el. aratores); — II) „fig." om Guddommen som Verdens Styrer; – vid. Cic. N. D. 2, 35, id. Fin. 4, 5, oftere; „poet." heder ogs. navnl. Juppiter: ∾ coelestum, Catull. 64, 204; ligel. ∾ deum, Ovid. Met. 13, 599; cf. Virg. Aen. 8, 572, Ovid. Met. 1, 668, oftere, o. A.; ligel. heder Neptunus: ∾ pelagi, maris, ibd. 1, 331, oftere, Stat., o. A.; – fremdeles: ∾ et gubernator civitatis, (Statsstyrer, Statsmand), Cic.; cf. id. d. Or. 1, 48; ogs. f. dictator, Liv. 4, 14; ogs. f. Regent el. Fyrste, Hor. Ep. 1, 16, 74; fremdeles om en Befalingsmand i Provindsen, Tac. Ann. 2, 4, oftere, Suet. Aug. 89, o. id. Vesp. 8; ogs. om en Hærfører, Tac. Hist. 1, 87, oftere, o. Suet. Aug. 89; – navnl. ogs. om en Opsynsmand over Ungdommen, om en Hovmester el. Opdrager el. Pædagog; vid. Plin. Ep. 3, 3, Suet. Aug. 48, Tac. Ann. 1, 24, oftere, o. A.; — b) ogs. om abstracte Gjenstande; – animus ... rector generis humani agit atque habet cuncta, neque ipse habetur, Sall. Jug. 2; animus ille rector dominusque nostri, Senec.; men Quintil. 12, 10, 56: (judicis) vultus saepe ipse rector est dicentis.

rectrix, īcis, fem. til rector: Lederske, Styrerinde; – artes ministrae sunt; sapientia domina rectrixque, Senec. Ep. 85; cf. Plin. 37, 77. — rectūra, ae, f., [rego], ligesom rectitudo: lige Retning el. Beskaffenhed, Frontin. d. Colon. ap. Goes. — rectus, 3, partic. o. adj. af rego.

rĕcŭbĭtus, us, m., [recumbo]: Nedfalden, Fald; vid. Plin. 24, 72. — rĕcŭbo, are, v. n.: ligger baglens el. tilbage; alm. ligger el. hviler; – vid. Cic. d. Or. 3, 17, o. Lucr. 1, 39; – oftest „poet."; ∾ toro, Tibull., solo, Virg., antro, ogs. in antro, id.; recubans sub tegmine fagi, id. Ecl. 1, in.; cf. Ovid. A. A. 2, 342. — rēcŭla, ae, f., dem. af res, i. e. parva res: en Ubetydelighed, liden Formue el. Evne; – si quid imperes pro copia, pro recula, Plaut. ap. Priscian.; – ogs. in pl., Appul.; — b) ogs. et lidet Landgods, Donat. Vit. Virg. in. — recultus, 3, partic. af recolo.

rĕcumbo, cŭbŭi, 3, v. n., [inus. cumbo af cubo]: at ligge el. lene sig tilbage el. baglens; I) „egenl." om Personer; A) „alm."; – vid. Cic. Div. 1, 27, o. id. Dejot. 15; ogs. Nep. Dion. 9, o. Cic. d. Or. 2, 71; men „poet." Ovid. Met. 7, 539: medioque recumbere sulco (tauros: at de lægge sig, d. e. falde el. styrte); men Lucr. 6, 795, absol.: Castoreo ··· sopita recumbit, (falder i Søvn); — B) „bes.": at lægge sig tilbords; – vid. Hor. Ep. 1, 5, in., Plin. Ep., o. A.; — II) „overs." om Ting: at synke el. falde ned; – vid. Catull. 17, 4; men Ovid. Trist. 2, 83: Quum coepit quassata domus subsidere, partes In proclinatas omne recumbit onus; cf. Virg. Aen. 9, 434; men campoque recumbunt (nebulae), id. Ge. 1, 401; cf. Hor. Od. 1, 12, 32; ligel. „poet." om en Beliggenhed, Martial. 4, 64.

*rĕcŭpĕrātĭo, (recip.), onis, f.: Gienerholdelse, Tilbageerobring; – ∾ libertatis, vid. Cic. Phil. 10, 10; ∾ urbium, quas amiserat, Justin.; — rĕcŭpĕrātīvus, (recip.), 3: som kan erholdes tilbage, Aggen. ap. Goes.; o. — rĕcŭpĕrātor, (recip.), oris, m.; I) „egenl.": som erholder el. vinder tilbage; – ∾ urbis, Tac. Ann. 2, 52; — II) oftest ere i Retssproget recuperatores: Commission el. Domstol af 3 el. 5 Medlemmer, der udnævntes af Prætor, (om hvem det heder: dare recuperatores), oprdl. i Processer imellem Romere og Fremmede (el. peregrini), derefter ogs. i saadanne Eiendoms- og Frihedssager, som ikke taalte Udsættelse; – vid. Cic. Caecin. 1 flgd., id. Verr. 3, 11 flgd., Liv. 26, 48, Suet., o. A.; — ds. rĕcŭpĕrātōrĭus, (recip.), 3: hørende til recuperatores; – ∾ judicium, Cic. Verr. 3, 11, Plin. Ep., o. A.; — [flgd.].

rĕcŭpĕro, (recip.), avi, atum, 1, v. a., [capio]; I) „egenl.": erholder el. faaer el. tager tilbage; – consumpta replere, erepta recuperare, etc., Cic. Mur. 25; ligel. ∾ amissa, Caes. B. G. 7, 15; cf. Cic. Phil. 13, 5, ogs. id. Agr. 2, 16; ∾ obsides, Caes. B. G. 7, 43; cf. Nep. Pelop. 5, o. Cic. d. Or. 3, 28; — b) ∾ usum togae, (igien at optage den), Suet. Galb. 11; — II) „fig." el. om abstracte Objecter; – ∾ veterem belli gloriam libertatemque, Caes. B. G. 7, 1; cf. ibd. 76; ∾ vim suam, Cic. Verr. 5, 67; ∾ voluntatem alicujus, id. Att. 1, 11; ∾ pacem, Sall. Jug. 29; ∾ judicia, (den dømmende Magt: om Ridderstanden), Tac. Ann. 11, 22; — b) ogs. m. Personsobjecter; – si et vos et me ipsum recuperaro, (neml. ved at vende tilbage fra min Landflygtighed), Cic. Fam. 14, 1; cf. id. Qu. Fr. 1, 2, 4, o. Nep. Ages. 6.

rĕcūro, (avi), atum, 1, v. a.; I) „egenl.": besørger el. forarbeider med Omhu; – ∾ chartam, Plin. 13, 23; — II) „bes." ogs.: helbreder; – Et me recuravi otioque et urtica, Catull. 44, 15. — rĕcurro, curri, cursum, 3, v. n.: løber el. iler tilbage; I) „egenl."; – (puerum) ad me statim jussi recurrere, Cic.; ∾ ad rhedam, id. Mil. 10, in arcem, Liv.; ∾ rure, Hor.; men comisk: recurre petere, Plaut. Trin. 4, 3, 8; – in initia recurrendo, (om Maanen), Cic. N. D. 2, 19; cf. Tibull. 2, 4, 18; men Ovid. Her. 5, 30, om en Umuelighed: Ad fontem Xanthi versa recurret aqua; cf. id. Am. 2,

1, 26; – „poet." ogſ. om Tidens Kredsløb, vid. Virg. Aen. 7, 100, o. Hor. Ep. 2, 1, 147; – ligel. „poet." c. acc. comm.; Aemulus et coeptum saepe recurrit iter, Ovid. A. A. 3, 360, (om en Brikke i Schakſpillet); — b) ∾ ad coenam, Martial. 7, 20, (at ile derhen); — II) „fig."; A) „alm.": at vende el. komme tilbage; – Naturam expellas furca, tamen usque recurret, Hor. Ep. 1, 10, 24; – „poet." ogſ. om Tiden, id. Od. 4, 7, 12, o. Ovid. Fast. 2, 854; – men Suet. Aug. 81: valetudines ··· tempore certo recurrentes; – ogſ. m. ad el. m. adv.: at vende tilbage dertil; vid. Caes. B. C. 2, 16; men ibd. 1, 85: uti eo recurrant etc.; cf. Cic. Leg. 1, 23; ſield. c. dat., vid. Plin. Pan. 88; — B) „beſ.": at tage ſin Tilflugt dertil; – quoniam etc., ad eam rationem recurrunt, ut etc., Quintil. 1, 6, 13; ∾ ad eos auctores, qui etc., id. prooem. 17.

rĕcursĭo, onis, f., [recurro]: Tilbageløb, Capella. — rĕcursĭtans, tis, partic.: ſom oftere løber el. kommer tilbage, Capella; af — rĕcurso, are, v. a., intens. af recurro; I) „egenl.": løber el. iler el. vender tilbage; – Quid ego huc recursem? Plaut. Most. 3, 1, 54; cf. Lucr. 2, 105; — II) „fig." m. o. ud. dat. animo: atter at rinde nogen i Hu; – Multa viri virtus animo ··· recursat, Virg. Aen. 4, 3; ligel. Tac. Hist. 2, 78: recursabant animo vetera omina; – men sub noctem cura recursat, Virg. Aen. 1, 662; cf. ibd. 12, 802.

rĕcursus, us, m., [recurro]; I) „egenl.": Tilbageløb el. Tilbagevenden; – vid. Liv. 26, 42; men om Rytterne: Inde alios ineunt cursus aliosque recursus, Virg. Aen. 5, 583; – dent modo fata recursus, (at vende tilbage), Ovid. Her. 6, 59; – ogſ. Tilbageſtrømmen; flexuosi amnis (Maeandri) recursibus etc., Plin. 5, 30; cf. Ovid. Ib. 423; — b) concret: Tilbagegang, Tilbagevei; – (labyrinthi) occursus et recursus inexplicabilis, Plin. 36, 19; — II) „overf."; – si etc., facilis ad bonam valetudinem recursus est, Cels.; ∾ ad judicem, a quo fuerit provocatum, (Appel tilbage dertil), Cod. Just.

rĕ.curvo, avi, atum, 1, v. a.: krummer el. bøier tilbage; – ∾ colla equi, Ovid. Her. 4, 79; sarmentum recurvato capite demergere, Colum.; – men „poet.": Quique recurvatis ludit Maeandros in undis, Ovid. Met. 2, 246; hamulus ··· paulum mucrone intus recurvato, Cels. — rĕ.curvus, 3: krummet el. bøiet tilbage; – Cornibus aëriis atque in sua terga recurvis (capra), Ovid. Fast. 5, 119; ∾ cornu (i. e. buccina), Virg. Aen. 7, 513; men conchae ··· ad buccinum recurvae, Plin. 9, 52; ∾ aera (i. e. hami), Ovid. l. c. 6, 240; ∾ tectum (i. e. labyrinthus), id. Her. 10, 71.

*rĕcūsābĭlis, e: forkaſtelig, Tertull.; o. — rĕcūsātĭo, onis, f.; I) „alm.": Afſlag, Vægring; – haec ipsa recusatio disputationis etc., Cic. d. Or. 2, 7; cf. id. Phil. 7, 4, o. id. Catil. 3, 2, ogſ. Caes. B. C. 3, 90; — B) „overf."; ∾ stomachi, Modbydelighed, Petron. Sat. 141; — II) „beſ." i Retsſproget; A) Indſigelſe el. Proteſt; – vid. Cic. Cluent. 53; poena violatae religionis justam recusationem non habet, id. Leg. 2, 16; — B) den retlige Benegtelſe, (opp. petitio), Cic. Inv. 1, 5; cf. Quintil. 4, 4, 6, oftere; — [flgd.].

rĕcūso, avi, atum, 1, v. a., [causa]; I) „alm.": anfører Grunde el. giør Indvendinger derimod, afſlaaer, vægrer mig, vil ikke; a) ofteſt c. acc.; – ∾ aliquam (uxorem), Ter. Hec. 3, 1, 16; ∾ aliquem judicem el. disceptatorem, Tac. Orat. 5, o. Cic. Flacc. 38; – ∾ amicitiam alicujus, Caes.; cf. Virg. Aen. 12, 12; ∾ laborem, Caes., servitutem, Sall.; cf. Cic. d. Or. 2, 29; men id. Planc. 1: nisi etc., nihil de poena recusabo; cf. Caes. B. C. 1, 32: qui, quod ab altero postularent, in se recusarent; – ogſ. m. Tingsſubjecter; cursumque recusant (genua), Virg. Aen. 12, 747; cf. Ovid. Met. 8, 837; men Plin. 37, 76: ∾ limae probationem (om ægte Stene); – ogſ. pass.: Saepe recusati ··· imperii (frena), Ovid. Pont. 4, 13, 28; men Liv. 1, 24, impers.: nihil recusatur, (man indgaaer Alt); — b) ſield. absol., cf. m. de; – non recuso, non abnuo, etc., Cic. Mil. 36; ∾ de stipendio, quod etc., Caes.; cf. Cic. Verr. 1, 2; — c) c. inf., ogſ. m. Objectsſætning, ogſ. m. ne el. quin el. quominus; – ad minora illa demittere me non recusabo, Quintil. prooem. 5; cf. Caes. B. G. 3, 22; oftere „poet.", vid. Virg. Aen. 2, 126 o. 607 o. 704, ogſ. Hor. Ep. 2, 1, 208; ligel. m. Tingsſubject, id. Sat. 2, 7, 108, oftere; – quaestum esse vitae (rem medicam), recusabant (antiqui: det benegtede de), Plin. 29, 8; – sententiam ne diceret, recusavit, Cic. Off. 3, 27; cf. Caes. B. C. 3, 82; – non possumus, quin alii a nobis dissentiant, recusare, Cic. Acad. 2, 3; cf. Caes. B. G. 4, 7, oftere; – nec vero ··· recusabo, quo minus omnes mea legant, Cic. Fin. 1, 3; cf. Caes. B. G. 1, 31; — II) „beſ." i Retsſproget: giør Indvending el. Indſigelſe imod en Klage, benegter en retlig Paaſtand, oſv.; – in qua (causa) pars altera agentis est, altera recusantis, Quintil. 3, 10, 1; cf. Cic. Caecin. 28; ligel. recusare, sub usuris creditam esse pecuniam, Digest.

rĕcussābĭlis, e, [recutio]: ſom kan kaſtes el. prelle tilbage; – ∾ sphaera, (Kaſteboldt), Coel. Aur. — 1. recussus, 3, partic. af recutio. — 2. rĕcussus, us, m.: Tilbageſlaaen, Tilbageprellen; – in abl., Plin. 8, 79, Fulgent.; af — rĕcŭtĭo, (cussi), cussum, 3, v. a., [quatio]: ſlaaer tilbage, lader prelle tilbage; – ∾ jugum, Augustin.; recusso aequore, Val. Fl.; men uteroque recusso Insonuere ··· cavernae, Virg. Aen. 2, 52; – recussus somno, (ryſtet op deraf), Appul. — rĕcŭtĭtus, 3, [cutis]: hvis Hud er afſlidt el. afſkaaren; – ∾ colla mulae, (ſom er klippet glat), Martial. 9, 58; men ∾ Judaei, (hvis Forhud er afſkaaren, d. e. omſkaaren), id. 7, 30; – hvſ. „overf.": recutitaque sabbata palles, Pers. 5, 184, (du blegner i Anledning af de Omſkaarnes Høitid el. Overtro).

red–, ſ. re m. „d" demonstr., ſ. und. re–. — rĕd.accendo, (di), sum, 3, v. a.: antænder igien, Tertull. — 1. redactus, 3, partic. af redigo. — 2. rĕdactus, us, m., [redigo]: Indkomſt el. Indtægt; – ∾ fructuum oleris, Digest.; ∾ venditionis, ibd. — rĕd.ădepto, avi, 1, v. a.: antager atter i Barns Sted, adopterer paany; – ∾ filium denuo, Digest.

rĕd.ambŭlo, are, v. n.: kommer tilbage fra at ſpadſere; – Bene ambula et redambula, Plaut. Capt. 4, 2, 120. — rĕd.ămo, are, v. a.: elſker igien el. til Giengield; – vid. Cic. Lael. 14: qui amare, vel, ut ita dicam, redamare possit. — rĕd.amtrŭo, are, v. a.: at danſe derimod paa den ſaliariſke Feſt for Guden Mars; vid. Lucil. l. c. und. amtruo. — rĕdănĭmātĭo, onis, f.: Gienoplivelſe, Tertull.; af — rĕd.ănĭmo, 1, v. a.: atter at levendegiøre, Tertull.

rĕd.ardesco, ĕre, v. inch. n.: at brænde el. luc op paany, Ovid. Rem. 734. — rĕd.argŭo, ŭi, 3, v. a.: giendriver; – ∾ aliquem, Cic.; hvſ. pass., nosque ipsos redargui refellique patiamur, id. Tusc. 2, 2; cf. id. d. Or. 2, 72; – ∾ crimen, Quintil., famosos libellos, Suet. Aug. 55; – ogſ. m. Objectsſætn.; vid. Gell. 15, 9; – ogſ. absol.: poterat autem impune (sc. negare id factum); quis enim redargueret? Cic. Fin. 2, 17; – ogſ. m. abſtracte Subjecter; vid. id. N. D. 3, 36, ogſ. Virg. Aen. 11, 689. — rĕd.armātus, 3, partic., [armo]: ſom atter er væbnet; – ∾ manus jaculis, Dict. Cret. — rĕd.auspĭco, are, v. n.: tager paany Auſpicier el. Varſler; hf. comiſk Plaut. Capt. 3, 5, 108: nunc intelligo Redauspicandum esse in catenas denuo (sc. mihi: at jeg maa atter vende tilbage dertil).

redditĭo, onis, f., [reddo]: Tilbagegiven; men alene „fig."; A) ∾ rationis: Angivelſe af en Aarſag, Augustin.; — B) i Rhetoriken, ligeſom ἀπόδοσις:

Efterſætningen, Quintil. 8, 3, 77, oftere. — redditīvus, 3, [redditio nr. B]: hørende til Efterſætningen; – ∾ pars, (Efterſætningen), Diomed.; ∾ particulae (ita, sic), Priscian. — redditor, oris, m., [reddo]: en Betaler; – ∾ debitorum, Augustin. — redditus, 3, partic. af flgd.

reddo, dĭdi, dĭtum, 3, v. a., [do, dare]; I) „egenl.": giver el. leverer tilbage; df. ogſ. betaler, erſtatter; – reddere est, id, quod debeas, ei, cujus est, volenti dare, Senec. Benef. 7, 19; opp. dare o. mutuum dare (udlaane); vid. Plaut. Men. 4, 2, 109, o. id. ibd. 4, 3, 5, ogſ. Ter. Ad. 5, 9, 24, oftere; opp. accipere, Cic. Off. 1, 15, id. Lael. 8 o. 16; ſ. ogſ. Virg. Ge. 4, 172; – ut suis Restituam et reddam (virginem), Ter. Eun. 1, 2, 66; cf. Liv. 3, 68; – ∾ obsides, Caes., captivos, id., Liv., corpora (caesorum), Virg. Aen. 11, 103; – ∾ suum cuique, Cic., hereditatem mulieri, id.; men id. Orat. 49: sive paribus paria redduntur, (ſættes derimod); – Redditus his primum terris (Daedalus), Virg. Aen. 6, 18; men Liv. 23, 9: se ipse convivio reddidit, (begav ſig tilbage dertil); cf. Virg. Aen. 10, 684; — II) „fig."; A) „alm.": at give fra ſig, at overgive; – mihi abs te epistolam reddidit, Cic. Att. 1, 20; cf. Caes. B. C. 1, 1, oftere, o. Sall. Catil. 34; ligel. ∾ mandata, Suet. Tib. 16; — 2) df. ogſ. navnl.; a) at give el. yde det Vedbørlige el. det et Forhold Tilkommende; – Pro benefactis ejus uti ei beneficium possim reddere, Plaut. Capt. 5, 1, 20; Talia qui reddis pro dulci praemia vita, Catull. 64, 157; cf. Virg. Aen. 2, 537; ligel. ∾ gratiam alicui (f. d. ſædv. referre), Sall. Jug. 110; – ∾ vitam, Lucr., ogſ. lucem (i. e. vitam), Ovid., (at døe); cf. Nep. Reg. 1; men Cic. Phil. 14, 12: pro patria reddita (mors); ogſ. ∾ ultimum spiritum, Vell., animam coelo, id.; – ∾ vota, Virg., tura Lari, Tibull., liba deae, Ovid., (yde el. offre); cf. Cic. Leg. 2, 9, (e XII tabb.), o. Tac. Hist. 4, 53; – ∾ alicui rationem, (aflægge Regnſkab til nogen), Plaut. Aul. 1, 1, 6; cf. Liv. 41, 7: rationem redditurus earum rerum, etc.; ſ. ogſ. und. ratio; men Sall. Jug. 14: impietatis graves poenas reddere; – ogſ. om Jorden: at frembringe el. yde, Ter. Phorm. 4, 3, 75; cf. Ovid. Pont. 1, 5, 26, o. A.; — b) med Henſyn paa Legemets Functioner: at give fra ſig; – respirare et reddere a pulmonibus eam animam, quae etc., Cic. N. D. 2, 54; men ∾ sanguinem, (ſpytte Blod), Plin. Ep.; ∾ bilem, Cels., alvum, id., urinam, calculum, Plin.; men „poet.": ∾ catulum partu (føde), Ovid.; cf. id. Met. 10, 513, oftere; – ogſ. om andre Legemer: at give fra ſig, navnl. en Lyd; ut tibiae ··· sonum reddunt, Quintil. 11, 3, 20; cf. Hor. A. P. 348; ∾ stridorem, (om en Dørhængſel), Ovid.; men om de til Løver Forvandlede: pro verbis murmura reddunt, id. Met. 10, 702; — c) at hengive dertil, at tildele; – nulla quies est Reddita corporibus primis, (Elementerne hvile aldrig), Lucr. 2, 94; ligel. Virg. Aen. 12, 817: Una superstitio superis quae reddita divis (sc. est: om Eden ved Styx); ligel. ∾ libertinis testimonium industriae, Quintil. 11, 1, 88; neque iis petentibus jus redditur, (de ere udelukkede fra Retterne), Caes. B. G. 6, 13; – ſaal. ofte i Statsſproget el. publiciſtiſk: at tildele el. forunde; ogſ. at lade beholde; vid. id. ibd. 7, 76, ogſ. Liv. 8, 14, o. id. 9, 43; ligel. i Retsſproget: ∾ judicium, (anſtille retlig Underſøgelſe), Caes.; ∾ jus, (tildele Ret, paakiende en Retsſag), Tac. Ann. 6, 11, oftere, Suet., o. A.; – ogſ. udenf. Retsſproget: ∾ peccatis veniam, Hor. Sat. 1, 3, 75; ∾ nomina vera facto, (benævne med det rette Navn), Ovid. Trist. 3, 6, 36; — B) „bef."; 1) at gjengive el. fremſtille i Tale el. Skrift; df. a) overſætter; ∾ verbum pro verbo, Cic. d. opt. gen. Or. 5; ogſ. ∾ verbum verbo, Hor. A. P. 133; cf. Cic. d. Or. 1, 34; — b) angiver, beretter, fortæller, foredrager; – vid. Cic. Brut. 88; ∾ causas corruptae eloquentiae, Quintil.; complecti animo, quae reddi fideliter possint, id.; ∾ dictata magistro, Hor. Ep. 1, 18, 14, (fremſige, opramſe); ∾ carmen, id. Od. 4, 6, 43, (affynge); — c) ſvarer el. beſvarer; („poet."); – cur ··· Non datur ··· veras audire ac reddere voces? Virg. Aen. 1, 408; men ibd. 10, 530: Aeneas contra cui talia reddit; ogſ. mærkes id. Ge. 3, 491: ∾ responsa; — 2) gjengiver el. fremſtiller (Gjenſtandens Væſen el. Beſkaffenhed); – et qui te nomine reddet Silvius Aeneas, (ſom ſkal bære dit Navn), Virg. Aen. 6, 768; ∾ in loquendo paternam elegantiam, Quintil. 1, 1, 6; cf. id. 6, 3, 107; ∾ odorem croci saporemque, Plin.; — 3) gjør dertil, bringer i en vis Tilſtand; – ∾ vitam tutiorem et opulentiorem etc., Cic. d. Rep. 1, 2; cf. Caes. B. C. 3, 79; men Quem docuit multaque insignem reddidit arte (Pallas), Virg. Aen. 5, 705; cf. Cic. Att. 4, 3; – moriri se misere mavolet, Quam non perfectum reddat, quod promiserit, Plaut. Asin. 1, 1, 108; ligel. ∾ aliquid effectum el. actum, id.; ligel. Ter. Heaut. 4, 5, 12: dictum ac factum reddidi, (ſom ſagt, ſaa gjort); — not.: reddibo, reddibitur, f. reddam, reddetur, Plaut.

rĕdemptĭo, onis, f., [redimo]; I) „alm.": Løskiøbelſe; – quum redemptio captivis negabatur, Liv. 25, 6; ∾ capti (ducis), Quintil.; men ∾ sacramenti, (at kiøbe ſig fri derfra), auct. B. Al. 56; — II) „bef." ogſ.; A) Underkiøben, Beſtikkelſe; – ∾ judicii, Cic. Verr. act. 1, 6; – ogſ. in pl.: reorum pactiones, redemptiones, etc., id. Pis. 36; — B) Forpagtning, Cic. Prov. cons. 5. — rĕdemptĭto, avi, 1, v. a., intens.: løskiøber; – ∾ malefacta benefactis, (erſtatte el. godtgiøre dermed), Cat. ap. Fest. p. 286, (Müll.); af — rĕdempto, are, v. a., intens. af redimo: løskiøber; – occulte redemptare captivos, Tac. Hist. 3, 34.

rĕdemptor, oris, m., [redimo]; I) „alm.": ſom overtager el. forpagter et Arbeide el. en Leverance, en Forpagter el. Leveranceur; – redemptor, qui columnam illam ··· faciendam conduxerat, (hvf. ogſ. conductor), Cic. Div. 2, 21; ligel. ∾ tutelae Capitolii, Plin. 35, [illegible]; – ogſ. absol.: Bygmeſter, Entrepreneur, Hor. Ep. 2, 2, 72; – ∾ pontis, (ſom forpagter en Brotold), Digest., vectigalium, ibd.; — II) „bef." ogſ.; A) i Retsſproget: ∾ litis; a) ſom befrier en Debitor ved at betale hans Gjeld, Digest.; — b) ſom imod en beſtemt Betaling overtager Anſvaret af en Proces, ibd.; — B) eccl.: Forløſeren, Frelſeren, Augustin. — rĕdemptrix, icis, fem. til frgd.: Forløſerinde, Prudent. — rĕdemptūra, ae, f., [redimo]: Forpagtning el. Overtagelſe af et Arbeide el. af en Oppebørſel, Plin. 23, 48; – mercaturis redempturisque faciendis etc., Digest. — redemptus, 3, partic. af redimo.

rĕd.ĕo, ii o. ivi, itum, ire, v. n.; I) „alm." el. m. Eftertrykket paa re-: gaaer el. kommer el. vender tilbage; A) „egenl."; – Bene re gesta salvus redeo, Plaut. Trin. 5, 2, 58; ∾ e provincia, Cic., ex illis concionibus etc., Liv. 3, 68; ∾ a portu, Plaut., a foro domum, id., a coena, Ter., a Caesare, Cic. Qu. Fr. 2, 6; ∾ rure, Ter., exsilio, Plaut., opsonatu, id., hinc, inde, id., Caes.; – ∾ in patriam, Plaut., in urbem, id., Liv.; ∾ in senatum rursus, Plaut.; ſaal. ∾ retro, Liv. 23, 28, oftere, Virg., o. A.; ∾ veram in viam, Plaut., in viam, Ter., Cic.; ∾ Romam, id., domum, Plaut.; huc, illuc, intro, id.; — b) ogſ. om Ting og om Begreber; – amnes in fontes rediere suos, Ovid. Met. 7, 199; cf. id. Fast. 3, 161; qui in se redit (orbis), Quintil. 11, 3, 105; Arboribus redeunt detonsae frigore frondes, Ovid. Fast. 3, 237; cf. Hor. Od. 4, 7, in.; — 2) ogſ. at mærke; a) impers.; – dum stas, reditum oportuit, Plaut. Pers. 3, 3, 43; cf. Caes. B. C. 3, 16; — b) m. homogene Objecter; – redite viam, (af en gammel Formular), Cic. Mur. 12; cf. Virg. Aen. 6, 122; — c) „poet." ogſ. c. inf., id. Cir. 172; — B) „fig."; – redit animus, Plaut., Ter.,

(Befindelsen vender tilbage); cf. Ovid. A. A. 3, 730: Et mens et rediit verus in ora color; men redit animo (res: minder atter om sig), Plin Ep. 8, 23; – ∾ in pristinum statum, Caes., in gratiam cum uxore, Plaut., cum aliquo, Cic.; cf. Caes. B. C. 1, 4, o. Nep. Att. 17; ∾ in memoriam mortuorum, (huske derpaa, erindre), Cic. d. Senect. 7; men redii mecum in memoriam, (har husket mig om), Ter. Phorm. 5, 3, 19; – Si sperat fore clam, rursum ad ingenium redit, (da bliver han atter sig selv lig), id. Ad. 1, 1, 46; cf. Cic. Div. in Caecil. 17; – ogs. heder ∾ ad se: atter at komme til Befindelse, Ter., Liv. 1, 41, Hor.; ligel. ∾ ad sanitatem, Cic. Fam. 12, 10; – In veram rediit faciem solitumque nitorem, (vendte tilbage dertil), Ovid. Met. 4, 231; men in annos, Quos egit, rediit, (har oplevet dem paany), id. ibd. 9, 429; ogs. in juvenem rediit, id. ibd. 14, 766; men qui redit in fastos, (som vender tilbage dertil), Hor. Ep. 2, 1, 48; cf. Tac. Hist. 4, 50; – „poet." ogs. om en periodisk tilbagevendende Tid el. Begivenhed; vid. Hor. Od. 3, 18, 10; redeunt iternm solennia, Propert. 2, 24, in.; cf. Virg. Aen. 8, 47: Ex quo ter denis ··· redeuntibus annis, etc.; – ogs. impers.; tum exuto justitio reditum ad munia, Tac. Ann. 3, 7; cf. Liv. 29, 17; — 2) i Talen at komme el. vende tilbage til en Gjenstand; – mitte ista, atque ad rem redi, Ter. Ad. 2, 1, 31; cf. Cic. Lael. 1 o. 17; ligel. digredi a re et redire ad propositum suum, Quintil. 9, 2, 4; — II) „bes." el. m. Eftertrykket paa ire, (s. redigo, recido, o. fl.); A) at gaae el. komme el. skride dertil, at geraade derpaa el. deri, (dog alene „fig."); sædv. m. ad, sield. m. in el. m. Localadverbium; – pilis omissis ad gladios redierunt, (grebe de dertil), Caes.; cf. id. B. G. 4, 48; men collis ··· leniter fastigatus paullatim ad planitiem redibat, (tabte sig deri), id. B. G. 2, 8; – ∾ ad aliquem, (om en Arv: at tilfalde nogen), Ter. Andr. 4, 5, 4; ligel. om en Værdighed; vid. Caes. B. C. 1, 4, o. ibd. 3, 18, ogs. id. B. G. 6, 11; – redit res ad interregnum, (det kommer dertil), Liv. 1, 22; ∾ res mihi ad rastros, (jeg maa gribe til Hakken), Ter.; ut ad pauca redeam, (for at være kort), id.; – ∾ in tabulas publicas, (blive indført el. protocolleret deri), Cic. R. Am. 44; men om en Beliggenhed; ∾ in septentrionem ingenti flexu, (udstrække sig derimod), Tac. Germ. 35; in eum res rediit jam locum, Ut etc., (saavidt er det kommet), Ter. Heaut. 2, 3, 118; – quod si eo meae fortunae redeunt, (hvis jeg har den Skæbne, er saa ulykkelig), ut etc., id.; cf. id. Eun. 1, 2, 78, o. id. Andr. 3, 3, 35; — 2) navnl. ogs. om en Indtægt, odl.: at gaae el. komme ind; – quae ex metallis redibat (pecunia), Nep. Them. 2; cf. ibd. 10, ogs. Martial. 4, 37; men om en Udsæd: ∾ cum decimo, (at give tifold), Varro; possentne fructus pro impensa ac labore redire, id. R. R. 1, 2; — not.: redinunt (f. redeunt), Enn. Ann. 6, 34; cf. Fest. p. 286, (Müll.); – rediet (f. redibit), Appul.

rĕd-hālo, are, v. a.: atter at uddampe, Lucr. 6, 522. — †rĕdhĭbĕo, (ŭi), ĭtum, 2, v. a., [habeo]; I) oprdl.: giver el. leverer tilbage; – (viaticum) Salvum tibi ··· redhibebo, Plaut. Men. 5, 7, 49; — II) bf. sædv. i Handelssproget: at lade det Solgte komme tilbage til Eiermanden; altf. om Sælgeren: at tage det Solgte tilbage; vid. Plaut. Merc. 2, 3, 84; men om Kjøberen: at levere det Kiøbte tilbage; vid. id. Most. 3, 2, 113; bf. ogs. i Retssproget: de redhibitione (titulus) etc., Digest.; cf. Cic. Off. 3, 23, o. Gell. 4, 2, oftere; bf. — rĕdhĭbĭtĭo, onis, f., i Retssproget: Tilbagegiven el. Tilbagetagen af det Solgte (ifølge en Feil derved), s. und. frgd.; s. ogs. Gell. 4, 2, o. Quintil. 8, 3, 14; o. — rĕdhĭbĭtōrĭus, 3, i Retssproget: hørende til Tilbagetagelsen af den solgte Gjenstand, actio, Digest., judicium, ibd. — rĕd-hostĭo, ire, v. a.: tilbagegiver, gjengielder, Att. ap. Fest. p. 270, (Müll.).

rĕ-dīco, ĕre, v. a.: siger igien; siger oftere, Sidon. — Rĕdĭcŭlus, i, m., [redeo]: Navnet paa en romersk Guddom, hvis Capel ved porta Capena mindede om Hannibals Tilbagetog, Fest. p. 282, (Müll.); cf. Plin. 10, 60: in campo Rediculi appellato, etc.

rĕdīgo, ēgi, actum, 3, v. a., [ago]; I) m. Eftertrykket paa re-: fører el. driver el. bringer tilbage; A) „egenl."; – ∾ tauros in gregem, Varro; – Et redigunt actos in sua rura boves, Ovid. Fast. 3, 64; – ∾ hostem in castra, Liv., turbam ferro in hostes, id. 37, 43; cf. id. 26, 12; — B) „fig."; – ∾ rem ad pristinam rationem belli, Caes.; ∾ disciplinam militarem ad priscos mores, Liv.; cf. Cic. d. Or. 3, 10, o. Suet. Aug. 31; – Ego redigam vos in gratiam, Ter. Phorm. 5, 8, 73; Ego pol te redigam eodem, unde orta es, ad egestatis terminos, Plaut. Asin. 1, 2, 13; ∾ in memoriam nostram, m. Objectssætn., (at minde os derom), Cic. Phil. 2, 7; men Hor. Ep. 2, 1, 154: formidine fustis Ad bene dicendum delectandumque redacti, (bleve bragte dertil); — II) m. Eftertrykket paa agere, (s. redeo nr. II, o. fl.): bringer el. driver derhen el. dertil; men sædv. „fig."; A) „alm."; 1) bringer el. driver sammen, inddriver; – ∾ omnem pecuniam ··· ex vectigalibus, Cic. Agr. 2, 36; cf. id. Phil. 13, 5; ogs. absol., ∾ pecuniam, (indrage, indkassere), id. Rab. Post. 13; ligel. Hor. Epod. 2, 69: Omnem redegit Idibus pecuniam, etc.; men Liv. 5, 16: quodque inde (i. e. ex auctione) redactum (est: det Indkomne), etc.; cf. id. 2, 42, hvor ∾ in publicum: at indlevere i Statskassen; s. ogs. Cic. Verr. 3, 73; ligel. ∾ praedam in fiscum, Tac., ad quaestorem, Liv. 5, 19; — 2) ved Talbestemmelsen, odl.: at bringe ned dertil, at indskrænke el. formindske dertil; – ∾ libros octo ad sex libros, (sammendrage dem dertil), Varro; ex hominum millibus LX vix ad D ··· sese redactos esse, Caes. B. G. 2, 28; men judicia ad duo genera judicum redegit, Suet. Caes. 41; ad semuncias redacta ··· versura, Tac. Ann. 6, 16; cf. Hor. Sat. 1, 1, 43; „poet." ogs.: redigi ad nihilum, Lucr., Ad minimum ··· onus, Ovid. Met. 14, 149; — B) „bes."; 1) at bringe i en Stilling el. Tilstand, at giøre dertil; oftest m. in, ogs. m. ad el. sub; – ∾ Aeduos in servitutem, Caes., civitatem in ditionem potestatemque populi R., id.; cf. id. B. G. 7, 13, o. Cic. Phil. 4, 5; ∾ Galliam in provinciam, Caes., in formam provinciae, Tac., Suet.; – in id redactus sum loci, ut etc., Ter.; cf. Hor. Od. 1, 37, 15; men Liv. 3, 40: re publica in tranquillum redacta; – ∾ in ordinem, quae invenimus, (bringe i en vis Orden), auct. ad Her.; men ∾ alios auctores in ordinem, (optage dem i Classikernes Canon), Quintil. 1, 4, 3; ligel. ∾ aliquem (poëtam) in numerum, id. 10, 1, 54; men Suet. Vesp. 15, heder ∾ aliquem in ordinem: at vise nogen tilrette; s. und. ordo; – ∾ aliquem ad inopiam, Ter., ad incitas, (bringe til det Yderste), Plaut., ad internecionem, Caes., ad desperationem, Suet.; ∾ victoriam ad vanum et irritum, Liv.; cf. id. 28, 31, o. id. 44, 15; – ∾ cicatrices ad planum, Plin. 20, 36; – men Suet. Tib. 13: redegit se ··· ad pallium et crepidas (ligesom sank ned dertil); – ∾ incolas ejus insulae sub potestatem Atheniensium, Nep. Milt. 1; cf. id. Timoth. 2, Caes. B. G. 5, 29, o. Liv. 28, 21, ogs. Flor. 1, 9; — 2) ogs. at mærke; a) med Localadverbier el. absol.; – eo redigis me, ut etc., Ter.; quo redactus sum, (i hvilken Nød er jeg stedt)! id.; – men id. Heaut. 5, 1, 72: ut ejus animum ··· retundam, redigam, ut etc.; cf. Lucr. 1, 554; — c) endel. m. dobbelt acc.: giør dertil, (ligesom d. hyppigere reddo); – quae facilia ex difficillimis animi magnitudo redegerat, Caes. B. G. 2, 27; cf. ibd. 4, 3.

rĕdĭmĭcŭlum, i, n., [flgd.]: Baand el. Bind, navnl. Halsbaand el. Halsbind; – haec civitas mulieri redimiculum praebeat, etc., vid. Cic. Verr. 3, 33;

ligel. habent redimicula mitrae, Virg. Aen. 9, 616; cf. Ovid. Met. 10, 265; — b) „alleg.": Ut esset aliquis laqueus et redimiculum ··· ut etc., (noget Baand el. Middel), Plaut. Truc. 2, 4, 41.

rĕdīmĭo, ĭi, ītum, 4, v. a., [skal være besl. m. δέμα, d. e. Baand el. Bind]: ombinder, omvinder, bekranser; – ∾ (caput) Floribus et foliis, Lucr. 5, 1398; cf. Cic. Tusc. 3, 18; men Virg. Aen. 10, 538: Infula cui (sacerdoti) sacra redimibat tempora vitta; – ogs. „alm.": omgiver; ∾ fastigium aedis tintinnabulis, Suet. Aug. 91; – ofte ogs. in partic. perf. pass.; sertis redimiti, etc., Cic.; ∾ loca silvis, Catull.; men redimitus tempora lauro (acc. graec.), Tibull. 3, 4, 23; cf. Virg. Ge. 1, 349, Ovid. Fast. 3, 269, oftere, o. A.; — not.: redimibat f. redimiebat, s. ovens.; df. — rĕdīmītus, us, m.: Bekransning, Solin. 33.

rĕdĭmo, ēmi, emptum, 3, v. a., [emo]; I) kiøber tilbage; A) „alm."; – eamque (domum) non minoris, quam emit Antonius, redimet, etc., Cic. Phil. 13, 5; men Plin. 6, 32: nihil invicem redimentibus (neml. istedetfor det Solgte); ligel. Aliam illi redimam meliorem (pallam), Plaut. Men. 4, 2, 110; — B) „bes."; 1) „egenl.": løskiøber, udfrier, navnl. fra Fangenskab el. Slaveri; – ∾ captos a praedonibus, Cic., e servitute, id.; cf. Vell. 2, 42; men Liv. 26, 27: servi in publicum redempti et manumissi; — b) ogs. om andre Forholde; – ∾ se palam a judicibus pecunia, (kiøbe sin Frikiendelse), Cic. Mil. 32; men ∾ se ab inquisitoribus auro, Suet. Caes. 1; cf. Liv. 22, 59; — 2) „fig."; – ∾ armis civitatem (i. e. virtute), Liv. 9, 4; ∾ aliquem suo sanguine ab Acheronte, vid. Nep. Dion. 10; cf. Virg. Aen. 6, 121: Si fratrem Pollux alterna morte redemit; — II) tilkiøber mig el. indkiøber; A) „egenl."; 1) „alm."; – essedum argenteum ··· redimi concidique etc., Suet. Claud. 16; ∾ libros suppressos, id. Gramm. 8; — 2) „bes." o. technisk i Forretnings- o. Retssproget: paatager mig efter Accord, overtager i Forpagtning el. mod en vis Afgivt; – vid. Caes. B. G. 1, 18; ∾ picarias de censoribus, Cic. Brut. 22; si opus pupillo redimeretur, id. Verr. 1, 54; men id. R. Com. 12: societatis, non suas lites redemit, (overtog Ansvaret derfor), quum etc.; men auditores conducti et redempti, (kiøbte el. bestukne), Plin. Ep. 2, 14; — B) „fig."; 1) tilkiøber mig; df. erhverver el. opnaaer; – vid. Cic. Verr. 5, 45; ∾ pacem alicujus (s. ab aliquo) obsidibus datis, Caes.; men ∾ voluntates militum largitione, id.; cf. Tac. Agr. 6, o. Sall. Jug. 29; — 2) ligesom afkiøber, d. e. afvender el. bortfierner; – quam (acerbitatem) a re publica meis ··· incommodis redemissem, etc., Cic. Fam. 2, 16; cf. id. Verr. 5, 9, o. ibd. 5, 44; men Ovid. Pont. 3, 1, 105: Si mea mors redimenda tua, quod abominor, esset; – ∾ bellum, Justin., delatorem, Digest.; — 3) afkiøber, erstatter, udsletter; – quo (sc. aere alieno) flagitium aut facinus redimeret, Sall. Catil. 14; cf. Vell. 2, 87, o. Ovid. Am. 3, 3, 21.

rĕd.indūtus, 3, [induo]: som atter er iført noget, Tertull. — *rĕdintegrātĭo, onis, f.: Fornyelse, Istandsættelse, Varr. ap. Macrob.; – ∾ verbi ejusdem, (Gientagelsen deraf), auct. ad Her.; o. — rĕdintegrātor, oris, m.: som fornyer el. istandsætter; – ∾ virium (somnus), Tertull.; af — rĕd.integro, avi, atum, 1, v. a.: giør atter fuldstændig, istandsætter paany; – ∾ venas fontium arentes, Senec.; ut deminutae copiae redintegrarentur, Caes. B. G. 7, 31; redintegratis viribus ··· acrius impugnare etc., ibd. 3, 26; ligel. ∾ proelium, id., Liv., bellum, id.; cf. Brut. ap. Cic. Fam. 11, 9, o. Liv. 3, 56; ∾ pacem, id., spem, Caes., animum, id.; cf. Tac. Ann. 4, 33: retinere et redintegrare animum, (forfriske); – men absol.: jucunditas in herba redintegrabit (sc. pecus), Varro. — rĕd.invĕnĭo, ire, v. a.: finder igien, Tertull. — rĕdĭpiscor, sci, v. dep. a., [apiscor]: faaer el. erholder igien el. tilbage; – ∾ condalium, Plaut. Trin. 4, 3, 15. — rĕ.disco, ĕre, v. a.: lærer igien el. paany, Venant.

*rĕdĭtĭo, onis, f.: Tilbagegaaen, Tilbagevenden, Tilbagekomst; – quid illi reditio etiam huc fuit? Plaut. Most. 2, 1, 30; cf. Caes. B. G. 1, 5: domum reditionis spe sublata; men celeritas reditionis, Cic. Verr. 1, 6; o. — rĕdĭtus, us, m.; I) „alm.", ligesom frgd.: Tilbagevenden el. Tilbagegang, Tilbagekomst; – reditu vel potius reversione mea etc., Cic. Att. 15, 5; reditu interclusi (Romani), Caes. B. G. 4, 30; qui vero Narbone reditus? Cic. Phil. 2, 30; men absol., Virg. Aen. 2, 17; – animis reditum in coelum patere etc., Cic. Lael. 4; cf. id. Cluent. 42; men id. Phil. 8, 11: prohibere reditu ad aliquem; – „poet." ogs. in pl.; Hi nostri reditus exspectatique triumphi? Virg. Aen. 11, 54, oftere; cf. Hor. Epod. 16, 35, o. A.; – ogs. om Himmellegemernes Kredsløb; solis reditu annum metiri, Cic.; ogs. in pl.; septenos octies solis anfractus reditusque etc., id. d. Rep. 6, 12; — B) „fig."; – reditus in gratiam cum inimicis, Cic. Att. 2, 2; reditus ad rem ··· ad propositum, id. d. Or. 3, 53; — II) „bes.": Indkomst el. Indtægt; – omnis ejus pecuniae reditus, Nep. Att. 14; quod cessat ex reditu, Plin. Ep.; – ogs. in pl.; praeter reditus metallorum, Liv. 42, 52; cf. Ovid. Pont. 4, 5, 19: populi reditus positam componet ad hastam.

rediviae, o. rediviosus, 3, s. und. reduviae, etc. — rĕdĭvīvus, 3, [vid. re- ab in.]: som atter bliver opfrisket; navnl. om gamle Materialier, som paany blive benyttede; – ∾ rudus, (opp. novum), Vitruv. 7, 1; ∾ lapis, Cic. Verr. 1, 56; cf. Fest. p. 273, (Müll.).

rēdo, ōnis, f.: etslags Flodfisk uden Rygrad, Auson. — rĕd.ŏlĕo, ēre, v. a. o. n.: at udbrede en Lugt, at lugte deraf; I) act.; A) „egenl."; – frustis esculentis, vinum redolentibus, Cic. Phil. 2, 25; ∾ unguenta, Plin., thymum, Quintil.; ∾ foetorem acoremque, Colum.; — B) „fig."; – redolentes antiquitatem (orationes), Cic. Brut. 21; cf. id. d. Or. 2, 25; — II) neutr.; A) „egenl."; – fracta magis redolere videntur, (brækkede Ting synes at have stærkere Lugt), Lucr. 4, 700; cf. Ovid. Met. 4, 393; – ogs. c. abl.; Fervet opus, redolentque thymo fragrantia mella, Virg. Ge. 4, 169; cf. id. Aen. 1, 436; — B) „fig.": ex illius orationibus redolere (ipsas Athenas), Cic. Brut. 82; cf. id. Sest. 10, (Orell.).

rĕdŏmĭtus, 3, partic., [domo]: som atter er betvungen; – improbi cives ··· redomiti atque victi, Cic. Sull. 1. — rĕ.dōno, avi, 1, v. a.; I) „egenl.": skenker igien el. tilbage; – Quis te redonavit Quiritem Diis patriis etc.? Hor. Od. 2, 7, 3; — II) „fig.": nogen til Villie (alicui) at eftergive el. lade ustraffet; – protinus et graves Iras et invisum nepotem ··· Marti redonabo, id. ibd. 3, 3, 30. — rĕd.opto, are, v. a.: ønsker tilbage, ønsker igien; – ∾ mortem, Tertull. — rĕd.ordĭor, iri, v. dep. a.: løser op el. tager op igien; – labor redordiendi fila rursumque texendi, Plin. 8, 20. — rĕ.dormĭo, ire, v. n.: sover ind igien, Cels., Plin. Ep. — rĕdormītātĭo, onis, f., [dormito]: gientagen Indsoven, Plin. 10, 98. — rĕd.orno, are, v. a.: udsmykker paany, Tertull.

rĕ.dūco, xi, ctum, 3, v. a.; I) m. Eftertrykket paa re-: fører el. drager el. bringer tilbage; A) „egenl."; 1) „alm."; a) m. levende Objecter; – ∾ aliquem ex errore in viam, Plaut., de exsilio, Cic., ab exsilio, Quintil., socios a morte, Virg.; hunc ad Pyrrhum reducendum curavit, Cic. Off. 3, 22; cf. Virg. Ge. 4, 434; qui reduci in carcerem maluit, Cic. Att. 4, 6; cf. Caes. B. C. 3, 18; men „poet.": quos Elea domum reduxit Palma, Hor. Od. 4, 2, 17; men ∾ uxorem, (atter at antage til Kone), Ter., Nep., Suet., in matrimonium, id.; ∾ regem, (atter at indsætte), Cic. Rab. Post. 8; men ibd. 17: multos reductos (førte

tilbage el. reddede); — b) m. Tingsobjecter; – quas (falces) ··· tormentis introrsus reducebant, Caes. B. G. 7, 22; ut calculum reducas (trækker Stenen tilbage), si etc., Cic. ap. Non.; ∾ brachia in jaculando, Quintil., remos ad pectora, Ovid.; cf. Virg. Aen. 8, 689; – „poet." ogs.: ∾ solem, id., diem, id., noctem, id. Aen. 11, 914; ∾ somnum, Hor. Od. 3, 1, 21, febrim, id. Sat. 2, 3, 294; — 2) „bes."; a) ∾ aliquem domum, (føre el. ledsage hiem); vid. Liv. 4, 24, o. Martial. 2, 74; — b) i Krigssproget: ∾ exercitum (el. copias el. legiones: trække el. drage dem tilbage), Caes., Liv.; cf. Caes. B. C. 3, 46; ∾ suos incolumes, id.; cf. Liv. 43, 20, o. Caes. B. G. 7, 51; — B) „fig."; – vid. Ter. Andr. 5, 4, 45; ∾ aliquem in gratiam cum aliquo, (forlige el. udsone dermed), Cic.; men ∾ rursum Caesarem et Pompejum in pristinam concordiam, Balb. ap. Cic. Att. 8, 15, A; – ∾ propinquum ad officium, Nep., judices ad justitiam, Quintil.; cf. Tac. Ann. 11, 18; – ∾ animum ad misericordiam, Ter.; ∾ verba declinata ad veritatem, Quintil. 1, 6, 32; ∾ in memoriam m. flgd. Relativsætning, Cic. Inv. 1, 52; – deus haec fortasse benigna Reducet in sedem vice, Hor. Epod. 13, 7; cf. id. Od. 3, 21, 17; — b) vel instituere vel reducere ejusmodi exemplum etc., Plin. Ep. 4, 29; ∾ habitum vestitumque pristinum, Suet. Aug. 40; cf. ibd. 38; — II) m. Eftertrykket paa duco (f. d. sædv. redigo nr. II); A) i Oekonomien: at udbringe deraf; – ∾ LX pondo panis e modio (milii), Plin.; — 2) oftere ligesom redigo nr. II, B: bringer det dertil, (d. e. bringer noget i en bestemt Form el. til en vis Beskaffenhed); – lambendo mater (ursa) in artus Fingit (carnem), et in formam, quantam capit ipsa, reducit, Ovid. Met. 15, 380; men ∾ cicatrices ad colorem, Plin. 27, 82; ∾ corpus ad maciem, id.; — III) partic. reductus, 3, ogs. som adj.: tilbagetrukken, bortfiernet, fiern; A) „egenl." o. „poet." om Localiteter; – vid. Virg. Ge. 4, 420, o. id. Aen. 1, 161; ligel. in valle reducta, id. ibd. 6, 703; cf. Hor. Epod. 2, 11; – compar.: alia eminentiora, alia reductiora (in pictura), Quintil. 11, 3, 46; — B) technisk hede producta et reducta (bona, som Oversættelse af Stoikernes προηγμένα o. ἀποπροηγμένα): Goder, som ere til at foretrække, el. til at tilsidesætte, vid. Cic. Fin. 5, 30.

*rĕductĭo, onis, f.: Tilbageførelse, Gienindsættelse; – ∾ regis Alexandrini, Cic. Fam. 1, 7; – men techn.: per clypei reductiones et dimissiones, Vitruv. 5, 10; — rĕducto, are, v. a. intens.: fører el. trækker tilbage; – ∾ exercitum, Aur. Vict. Caes. 38; o. — rĕductor, oris, m.: som fører el. bringer tilbage; – ∾ plebis Rom. in urbem, Liv. 2, 33; – men „fig.": litterarum jam senescentium reductor ac reformator, Plin. Ep. 8, 12; — [reduco]. — rĕductus, 3, partic. o. adj. af reduco.

rĕd.ulcĕro, (avi), atum, 1, v. a.: opriver el. opkradser igien; – ∾ scabram partem pumice, Colum. 7, 5; – ogs. „fig.": redulceratus dolor, Appul. — rĕd.uncus, 3: som er krummet el. bøiet tilbage; – (cornua) aliis (animalibus) adunca, aliis reduncа, Plin. 11, 45; — b) „poet." ogs. f. krummet el. krum; – ∾ rostrum, Ovid. Met. 12, 562; ∾ ora, (i. e. rostrum), ibd. 11, 342.

+rĕdundans, tis, partic. o. adj. af redundo; df. — rĕdundanter, adv.: overstrømmende; df. „overf.": overflødigen, til Overflod; – ut illud immodice et redundanter, ita hoc jejune et infirme, Plin. Ep. 1, 20; – compar., Ambros.; o. — rĕdundantĭa, ae, f.; 1) „egenl.": Overstrømmen; in pl., Vitruv. 1, 6; — II) „fig.": Foredragets altfor store Fylde og saa at sige Overstrømmen; – illa pro Roscio (Am.) juvenilis redundantia etc., Cic. Orat. 30. — rĕdundātĭo, onis, f., [flgd.]: Overstrømmen; – ∾ stomachi, (Opstigelse), Plin. 7, 5; cf. id. 11, 55; – men Vitruv. 9, 1, technisk: redundationes astrorum, (deres Svingninger).

rĕd.undo, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": at strømme el. flyde over; oprdl. om Vandet; vid. Cic. N. D. 2, 45, o. id. Div. 2, 32; men campisque redundat (Nilus, i. e. per campos), Lucr. 6, 712; men Ovid. Rem. 536, „alleg.": Gutture fac pleno sumpta redundet aqua; – ogs. om andre Vædsker o. absol.; quum pituita redundat aut bilis, Cic.; cf. id. Fat. 4: esse pituitosos et quasi redundantes; – men Flor. 3, 17: non ante··· quam sanguis in oculos et ora redundaret; — 2) om andre Gienstande; – ∾ sanguine, (ligesom at svømme i Blod), vid. Cic. Manil. 11, o. id. Catil. 3, 10; — B) „fig."; 1) om Talerен: ligesom at strømme over, at være overgiven, odl.; – sed redundat (Stesichorus poëta) atque effunditur, vid. Quintil. 10, 1, 66; oftest in partic. redundans, vid. Cic. Brut. 13 o. 91, o. id. d. Or. 2, 21; — 2) om andre Gienstande: at overvælde, odl.; – qui (fluctus) per nos a communi peste depulsi, in nosmet ipsos redundarunt, („alleg."), id. d. Or. 1, 1; cf. id. Sull. 9; men id. Verr. 3, 66: quod redundarit de vestro frumentario quaestu, (hvad deraf er blevet tilovers); cf. id. Coel. 23; men Plin. Ep. 5, 12: cujus (gloriae tuae) ad me pars aliqua ··· redundat; cf. Cic. Lig. 3, o. id. Lael. 21; men ∾ in provincias nostras (gentes etc.: at de oversvømme dem), Cic. Prov. cons. 12; – ex rerum cognitione ··· redundet oportet oratio, (bør fremstrømme deraf), id. d. Or. 1, 6; men id. Parad. 6, 3: ex meo tenui vectigali ··· aliquid etiam redundabit; cf. id. Rab. Post. 5; — b) at være i Overflod el. tilovers; c. abl.: at have Overflødighed deraf; – (in definitionibus) neque abesse quicquam, neque redundare, Cic. d. Or. 2, 19; cf. ibd. 3, 4; quorum (indicum) hodie copia redundat, id. Sest. 41; cf. Tac. Hist. 2, 93; – ∾ ornamentis omnibus et praesidiis, vid. Cic. Fam. 3, 10; ∾ clientelis, id. Orat. 36; men om en Tale el. Retsforhandling: ∾ hilaritate quadam et joco, id. d. Or. 2, 54; men Tac. Hist. 2, 32: Hispanias non ita armis redundare; — II) act.: at give fra sig i Mængde; – (Vulturnus) Pandis talia faucibus redundat, (udspruder, d. e. fremsiger, neml. som Flodgud), Stat. Silv. 4, 3, 71; df. partic. perf. redundatus, 3: som er strømmet over; df. f. d. sædv. redundans: oversvømmende; – Amne redundatis fossa madebat aquis, Ovid. Fast. 6, 402; ligel. id. Trist. 3, 10, 57: Sive redundatas flumine cogit aquas (Boreas); — III) partic. redundans, tis, ogs. som adj.: rigelig, overflødig; df. ofte om Taleren; med rigt Foredrag; – compar., redundantioris nitoris amputatio et decussio, Tertull.

rĕduplĭcātus, 3, partic., (duplico]: som atter er fordoblet, Tertull. — rĕdūresco, ĕre, v. inch. n.: atter at blive haard el. hærdet; – ∾ ferrum, Vitruv. 1, 4. — rĕdŭvĭa (rediv.), ae, f., [af inus. reduo, ligesom exuviae af exuo]; „egenl.": I) Neglerod; – reduviam curare, „alleg.", vid. Cic. R. Am. 44; – ogs. in pl. reduviae, Plin. 30, 37; — II) „overf.": reduviae escarum, conchyliorum, (Levninger deraf el. derefter), Solin.; df. — rĕdŭvĭōsus, 3: fuld af Neglerodder; df. „overf.": ru el. hvas el. gabende, Laev. ap. Fest. p. 270, (Müll).

rĕdux, ŭcis, adj., [reduco]; I) m. act. Bem.: som fører el. bringer tilbage, bes. som Epithet til Jupiter og til Fortuna, navnl. „poet." o. paa Indskrifterne; – Et sua det reduci vir meus arma Jovi, Ovid. Her. 13, 50; Fortunae reducis ··· templa, Martial. 8, 65; men id. 10, 70: reducesque choreae, (som ledsage hiem); — II) oftere m. pass. Bem.: som er fort el. bragt tilbage; som er vendt el. kommen tilbage; – Reducemque faciet liberum in patriam ad patrem, Plaut. Capt. prol. 43; cf. Ter. Hec. 5, 4, 12; ligel. Cic. Mil. 37: quid me reducem esse voluistis; cf. Liv. 29 27: (milites) mecum domos reduces sistatis etc.!

men ∾ navis, id. 21, 50; ∾ socii, vid. Virg. Aen. 1, 390; cf. ibd. 397, o. Tac. Ann. 1, 70. — rĕd.exĭnā-nĭo, ire, v. a.: udtømmer atter, in cacabum, Apic.

rĕ.fabrĭco, are, v. a.: bygger op igien, Cod. Just. — *rĕfectĭo, onis, f.; I) „egenl.": Istandsættelse, Udbedring, Capitolii, Suet.Caes. 15; ogs. in pl., Vitruv.; — II) „overf.": Forfriskning, Restitution, Cels.; tempora ··· ad quietem refectionemque nobis data etc., Quintil. 10, 3, 26; – ogs. in pl., Plin. Pan. 15; o. — rĕfector, oris, m.: som istandsætter el. udbedrer; – ∾ Coae Veneris, item Colossi, Suet. Vesp. 18; — [reficio]. — 1. rĕfectus, 3, partic. af reficio. — 2. rĕfectus, us, m., [reficio], ligesom refectio: Istandsættelse, Digest.; – ogs. „overf.": Forfriskning, Appul.

rĕfello, felli, 3, v. a., [fallo]: giendriver, afbeviser; – nosque ipsos redargui refellique patiamur, Cic. Tusc. 2,2; opp. confirmare, id. d. Or. 1, 20, o. Quintil. 3, 9,6; cf. Cic. d. Or. 1, 19; neque sensus posse refelli, Lucr. 4, 481; men ita enim vivunt quidam, ut eorum vitā refellatur oratio, Cic. Fin. 2, 25; men Virg. Aen. 12, 16: Et solus ferro crimen commune refellam; ogs. absol.; nullius memoria jam refellente (sc. quod fingerem), Cic.d.Or. 1,2.

rĕfercĭo, si, tum, 4, v. a., [farcio]; I) „egenl.": stopper aldeles fuld, overfylder, tilstopper; – cloacas referciri corporibus civium, Cic. Sest. 35; men ∾ horrea, (fylde dem), vid. Plin. Pan. 31; — II) „fig.": fylder dermed, sammentrænger deri; – quae Crassus ··· refersit in sua oratione, Cic. d. Or. 1, 35; ∾ aures istis sermonibus, id. Rab. Post. 14; cf. id. N. D. 2, 24; – „poet." ogs. m. Personsobject: at overvælde; – quem ··· opibus donisque refersit opimis, Sil. 5, 265; — III) partic. refertus, 3, sædv. som adj.: ligesom propfuld el. fuldstoppet el. overfyldt; a) c. abl., el. c. gen.; – vid. Cic. Verr. 4, 57, id. Manil. 8 o. 18, ogs. Caes. B. C. 2, 11; ligel. (loca) referta praedā, Liv. 5, 41; cera referta notis, Ovid. Am. 1, 12, 8; – superl., ∾ theatrum celebritate, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 14; – ogs. om Personer, id. Tusc. 5, 7, o. Tac. Ann. 11, 7; – ogs. om Begreber; vita undique referta bonis, Cic.; cf. id. Qu. Fr. 2, 15, o. Tac. Ann. 4, 34; – sield. c. abl. pers.; vid. Cic. Phil. 2, 27; ligel. quibus (invidis) referta sunt omnia, id. Orat. 41; – oftere c. gen. pers.; oppida hominum referta, Varr. ap. Non.; cf. Cic. Rab. Post. 8, o. id. d. Or. 2, 17, oftere; — b) m. de, ogs. absol.; – vid. Cic. d. Or. 1, 19; – urbem opulentam refertamque etc., id.; cf. id. d. Or. 1, 35, ogs. Tac. Hist. 2, 56; men disciplinae formulam ··· plenam et refertam etc., Cic. Acad. 1, 4; – compar., id. Verr. 3, 87: tum refertius erit aerarium etc.

rĕ.fĕrĭo, ire, v. a.: at slaae igien; – vid. Plaut. Asin. 2, 2, 108; men absol.: referiendo occasionem saepius feriendi dabis, Senec. d. Ir. 2, 35; — b) „poet." ogs. in pass. om Lyset og Lyden: at slaaes el. kastes tilbage; – Opposita speculi referitur imagine Phoebus, Ovid. Met. 4, 349; ligel. om Echoen, Auson. — referiva, s. und. refriva.

rĕ.fĕro, rĕtŭli (ogs. rētuli), rĕlātum (ogs. rēlātum), referre, v. a.: fører el. bærer el. bringer el. skaffer tilbage el. derhen, overbringer el. overgiver dertil; I) „egenl."; A) „alm."; – Nunc domum haec ab Aede Veneris refero vasa, Plaut. Poen. 4, 2, 25; auster adversus ··· me ad tribules tuos Rhegium retulit, Cic. Fam. 12, 25; men „alleg.": O navis, referent in mare te novi Fluctus? etc., Hor. Od. 1, 14, in.; men Ovid. Met. 2, 303: suumque Retulit os in se, (trak det tilbage); digitos, quum summi coierunt, ad nos referre, (de samlede Fingerspidser), Quintil. 11, 3, 103; ∾ manum ad capulum, Tac. Ann. 15, 58; – ∾ pecunias in templum, Caes. B. C. 2, 21; cf. id. B. G. 7, 71, o. ibd. 88; — B) ds. ogs. „bes."; 1) ∾ se aliquo: atter at gaae el. drage derhen, in castra, Caes.; cf. Nep. Hann. 11; ∾ se Romam, Cic.; cf. Hor. Sat. 1, 6, 115; men turrim fecerunt; huc se referebant, Caes. B. C. 2, 8; cf. Virg. Aen. 7, 286; ligel. Tac. Ann. 13, 32: qui ovans se de Britannis retulit; — 2) itaque me referunt pedes in Tusculanum, Cic. Att. 15, 16; cf. Plaut. Epid. 3, 4, 3; men Ovid. Fast. 6, 334: errantes fertque refertque pedes; ogs. „overf." om Taleren: ab iis, quae non adjuvant, pedem quam mollissime oportet referre, Quintil. 6, 4, 19; — b) ds. i Krigssproget: pedem referre: at trække sig tilbage, Caes., ogs. at vige i el. af Slaget, Liv., Caes.; derom ogs. ∾ gradum (s. pedem), Liv. 1, 14; ogs. medial: referri, (s. referre se), id. 8, 8; — 3) ligesom reddere: at bringe el. levere tilbage (navnl. det Skyldige el. Laante); – – Dromo mercedem retulit? Plaut. Asin. 2, 4, 35; cf. id. Pseud. 2, 2, 29; men Ibant octonis referentes Idibus aera, Hor. Sat. 1, 6, 75, (betalte deres Skolepenge, s. und. Idus); — II) „fig."; A) „alm."; navnl. heder referri om Lyset og om Lyden: at kastes tilbage; vid. Lucr. 4, 323, o. Cic. Qu. Fr. 1, 1, 14; men referre sonum, vocem, (at kaste dem tilbage); vid. Hor. Ep. 2, 1, 201, o. Ovid. Met. 12, 47, ogs. id. ibd. 3, 387; men Cic. Orat. 12, om den enslydende Udgang af flere Sætninger: eundem sonum in cadendo referre; – „poet." ogs. Tidens Kredsløb; Seculo festas referente luces, Hor. Od. 4, 6, 42; O mihi praeteritos referat si Juppiter annos! Virg. Aen. 8, 560; cf. Hor. Od. 4, 13, 13; ofte ogs. at bringe derhen el. med sig, vid. Plaut. Truc. 1, 2, 65, ogs. Cic. R. Am. 38, o. id. Off. 1, 39; men Tac. Ann. 3, 21: quo proelio ··· miles servati civis decus retulit; – ogs.: at vende derhen el. hen derpaa; ∾ oculos animumque ad aliquem, Cic.; ligel. ∾ animum ad studia, ad veritatem, id., ad firmitudinem, Tac.; men Virg. Aen. 11, 425: Multa dies ··· Retulit in melius; – ∾ se ad philosophiam, (lægge sig derefter), Cic. Off. 2, 1; cf. id. Fam. 1, 9, 23; men Catull. 64, 177: Nam quo me referam? quali spe perdita nitar? (thi hvor skal jeg vende mig hen, osv.)? — B) „bes"; 1) tilbagebetaler, erstatter, giengielder; – denique Par tu pari referto, etc., Ter. Eun. 3, 1, 54; cf. id. Phorm. prol. 21; ∾ alicui salutem, (bringe nogen en Hilsen), vid. Cic. Att. 16, 3; ∾ vicem, Ovid. A. A. 1, 370; – hertil hører ogs. d. hyppige: ∾ gratiam (sield. gratias): at yde Tak, (navnl. i Gierningen), at giengielde en Tieneste el. Velgierning; – Tempus tale eventurum, ut tibi gratiam referam parem, Plaut. Merc. 5, 4, 39; cf. Cic. Lael. 15, o. Caes. B. G. 1, 35, oftere; s. ogs. und. gratia; — 2) fører tilbage, d. e. indfører paany; – ∾ comoediam, (atter at opføre), vid. Ter. Hec. prol. 1 o. 2; men Hor. Ep. 1, 18, 61: Actia pugna ··· refertur (forestilles); cf. Lucr. 2, 633, o. Cic. d. Or. 3, 20; – hoc ··· institutum referri et renovari etc., Cic. Div. in Caecil. 21; cf. Liv. 3, 55; ligel. ∾ antiquum morem, Suet. Caes. 20; men ∾ idem illud responsum, Liv. 37, 6, (gientage det); – ∾ parentis sui speciem, (aldeles at ligne ham), Liv. 10, 7; cf. Plin. Ep. 5, 16, ogs. Virg. Aen. 4, 329, o. ibd. 12, 348; — 3) overbringer mundtlig el. skriftlig Efterretning el. Beretning, forkynder el. anmelder, fortæller el. anfører; – certorum hominum sermones ··· referebantur ad me, Cic. Fam. 1, 9; cf. Ovid. Met. 12, 160, o. Virg. Aen. 4, 438, ogs. Liv. 6, 40; men quidam annales retulere, m. acc. c. inf., id. 4, 34; cf. Suet. Caes. 30; men Hor. Od. 3, 7, 13: Ut (hvorledes) ··· impulerit ··· refert; men m. græsk Attraction: quia retulit Ajax Esse Jovis pronepos, Ovid. Met. 13, 141; – ogs. absol.: respondent etc.; refero ad Scaptium, (jeg melder ham deres Svar), Cic. Att. 5, 21; cf. id. Brut. 57; men Hor. Ep. 1, 8, in.: Celso gaudere ··· refer, (bring ham min Hilsen osv.); — b) ds. ogs. prægnant: besvarer el. svarer, m. o. ud. dat., ogs. undert. m. hosstaaende or. dir.; – vid. Cic. Caes. 29, o. id. Fat. 13; men retices, nec mutua nostris Dicta refers, Ovid. Met. 1, 655; cf. Virg. Aen. 4, 31 o. 333; — c)

„poet." ogſ. „alm.": taler el. ſiger; - vid. Virg. Aen. 1, 208: Talia voce refert, etc.; — 4) dſ. ogſ. publiciſtiſk el. m. Henſyn paa offenlige Forhandlinger; aa) overbringer en offenlig Meldelſe el. Beretning, melder el. beretter el. forkynder offenligen; a) „alm."; - legati haec se ad suos relaturos dixerunt, Caes.; ∾ legationem Romam, Liv.; ∾ mandata el. responsa ad aliquem, Caes., ogſ. alicui, id.; cf. Cic. Dejot. 9; men m. Objectsſætn: Ubii ··· referunt, Suevos omnes etc., Caes. B. G. 6, 10; cf. Liv. 3, 38; — b) dſ. ogſ. prægnant: ∾ ad senatum de aliqua re, (ſield. m. acc., el. m. Relativſætn., el. absol.): at foredrage en Sag i Senatet, at giøre Senatet Forſlag i Anledning deraf; - vid. S. C. ap. Coel. in Cic. Fam. 8,8; ſ. ogſ. Cic. Manil. 19, Sall. Catil. 48, o. Caes. B. C. 1, 1, (hvoraf ſees, at denne relatio ad senatum nærmeſt tilkom Conſulerne); cf. Sall. Catil. 50; ſ. ogſ. Cic. Catil. 1, 8; — c) ogſ. findes: referre ad populum (ſ. denuo ferre ad populum), vid. Cic. Cluent. 49; derim. ſield. referre i denne Bem. om andre offenlige Beraadſlagninger); vid. Nep. Eum. 12; - derim. oftere „overſ.": de rebus et obscuris et incertis ad Apollinem censeo referendum, ad quem etc., Cic. Div. 1, 54; cf. Nep. Lys. 3; ſ. ogſ. Cic. Quint. 16; — bb) indfører ſkriftligen, noterer, indſkriver, regiſtrerer; - ∾ in tabulas publicas etc., vid. Cic. Sull. 9; ∾ nomen (en Gieldspoſt) in tabulas, in codicem, id. R. Com. 1; - ∾ aliquem in reos, id.; cf. id. R. Am. 10; ogſ. ∾ aliquem inter proscriptos, Suet. Aug. 70; men Cic. Fam. 12, 1: senatus consulta falsa referuntur (sc. in aerarium: blive indførte i de der opbevarede Regiſtre); ligel. Liv. 26, 36, absol.: ut ··· nec scribae referendo sufficerent, (at de ikke kunde overkomme Protocolleringen deraf); men Plin. 33, 6: in annales relatum est, m. Objectsſætn.; ∾ epistolas in volumina (optage el. ſamle dem deri), Cic. Fam. 16, 17; cf. id. Brut. 23; — hertil mærkes; a) ∾ rationes: at aflægge Regnſkab; dſ. navnl. om en fra Provindſen tilbagevendende Statholder el. Proconſul: ∾ rationes ad aerarium, vid. Cic. Fam. 5, 20; hvor ogſ.: ex qua (pecunia) reliquum quod erat, in rationibus retuli; ··· de HS. nongentis milibus certe ita relatum est, ut etc.; men id. Verr. 3, 71: si hanc ··· pecuniam populo non retuleris, (ikke har ført ſamme Folket el. det Offenlige til Indtægt); - ogſ. om anden Regnſkabsaflæggelſe; relatis ad Caesarem publicis cum fide rationibus (sc. a Varrone), Caes. B. C. 2, 20; men Cic. Flacc. 19: ∾ pecuniam operi publico, (anføre ſom anvendt derpaa); - ogſ. hører hertil: ∾ acceptum, o. ∾ in acceptum, (føre til Indtægt, ſ. und. accipio); — b) dſ. ∾ aliquem (aliquid) in numero el. in numerum, (anføre, d. e. regne el. tælle deriblandt); - vid. Cic. N. D. 1, 12, o. Suet. Caes. 88; ∾ aliquem inter deos, Cic.; ∾ diem inter festos, nefastos, Tac., Suet.; cf. Ovid. Met. 7,302; — 5) referre aliquid ad aliquid, (føre den ene Gienſtand tilbage til den anden, forbinde den dermed, ligeſom Middelet med Henſigten); - ∾ ad voluptatem, Cic. Lael. 9; referri in historia quaeque ad veritatem, etc., id.; hunc ipsum finem ··· id esse, quo omnia ··· referrentur, etc., id. Fin. 2, 2; cf. id. d. Or. 1, 32, o. Hor. Od. 3, 6, 6; - ſield. m. in; ∾ in claritatem Herculis, quicquid etc., Tac. Germ. 34; ligel. ſild. om et Henſyn paa Perſoner; ſaal. Cic. Dejot. 2: tuum est ··· quid mihi nunc animi sit, ad te ipsum referre.

rē̆fert, -tŭlit, -ferre, v. n. impers., [res, fero, neml. efter Verrius ap. Fest. p. 282, (Müll.), ſ. rei fert]; ligeſom ex re est: det er i Sagens Intereſſe, det er tienligt el. gavnligt, (συμφέρει, conducit, juvat); - om dette Ords Forbindelſer mærkes; A) det ſtaaer alm. m. o. ud. nomin. pron. (hoc, id, etc.), el. m. Subjectsſætning, fremdeles m. o. ud. abl. pron. poss. (meā, tuā, etc., efter Priscian. ligeſom ſ. fert re meā, tuā, etc.), ogſ. undert. m. Værdiens gen., el. m. adv., (magni, pluris, etc., nihil, quid, etc.), endel. ogſ. undert. absol.; - dſ. altſ.; a) hoc mea refert (el. m. nom. o. abl.), Plaut.; id mea minime refert, Ter. Ad. 5, 4, 27; non adscripsi id, quod tua nihil referebat, Cic. Fam. 5, 20; - men m. Subjectsſætning; quid mea refert, hae etc.? Plaut. Rud. 3, 4, 41; — b) hoc refert (ud. abl.); - ne illud quidem refert, consul, an ··· praetor spoponderit, Liv. 9, 9; cf. Cic. Manil. 7; men id. Coel. 23: refert enim magno opere id ipsum; - ogſ. m. Subjectsſætning; neque refert videre, quid dicendum sit, nisi etc., Cic. Brut. 29; cf. Virg. Ge. 2, 104; - plures e familia recognosci referre arbitror, Suet. Ner. 1; cf. Virg. Ge. 3, 548; - ſaal. ofteſt m. relativ Subjectsſætning; magni refert, quid hic velit, Caes. ap. Cic. Att. 14, 1; cf. Cic. Lael. 8; ligel. Hor. Sat. 1, 2, 76: tuo vitio, rerumne labores, Nil referre putas? — c) refert ud. nom., m. o. ud. acc.; - Quid tua refert, qui etc., Plaut. Merc. 5, 2, 65; non plus sua referre, quam si etc., Cic. Quint. 5; - quid refert, si etc., Cic. N. D. 1, 28; - dſ. aldeles absol., Tac. Ann. 6, 2: bona ablata aerario, ut in fiscum cogerentur, tamquam referret, (ſom om heri laae nogen Forſkiel); — B) i Analogi m. conducit o. interest: refert hoc (el. res) ad aliquem el. ad aliquid, ogſ. alicui el. alicujus, oſv.; - Quid id ad me aut ad meam rem refert ··· quid etc.? Plaut. Pers. 4, 3, 44; men id. ibd. 4, 4, 43, in pl.: percontari volo, Quae ad rem referunt; - quoi (ſ. cui) rei id te assimulare retulit, (hvortil nyttede hin din Forſtillelſe)? id. Truc. 2, 4, 40; cf. Hor. Sat. 1, 1, 49, ogſ. Tac. Ann. 15, 65, o. Lucr. 4, 981; men plurimum refert soli cujusque ratio, Plin. 18, 50; cf. id. 11, 112; - faciendum aliquid, quod illorum magis, quam sua retulisse videretur, Sall. Jug. 111; cf. Tac. Ann. 4, 33; men plurimum refert compositionis, quae quibus anteponas, Quintil. 9, 4, 44; men Juvenal. 5, 123: nec minimo sane discrimine refert, Quo gestu lepores et quo gallina secetur. — refertus, 3, partic. o. adj. af refercio.

rĕ.fervĕo, ēre, v. n.; I) „egenl.": at være i ſtærk Kog; - in sartagine referventi, Plin. 16, 22; — II) „fig.": ſtærkt at bruſe, odl.; - ut etc., sic refervens falsum crimen etc., Cic. R. Com. 6; dſ. — rĕ.fervesco, v. inch. n.: at koge el. bruſe i Veiret; - vid. Cic. Div. 1, 23. — rĕ.festīno, are, v. n.: iler tilbage, Paul. Nol. — rĕ.fībŭlo, are, v. a.: afſpænder, aftager et Spænde, Martial. 9, 28.

rĕfĭcĭo, fēci, fectum, 3, v. a., [facio]: igien el. paany at iſtandſætte el. udbedre; I) „egenl."; A) „alm."; - vid. Lucr. 1, 558, Caes. B. C. 2, 15, o. Sall. Jug. 66; ligel. ∾ muros, classem, portas, Caes., naves, id., urbem, Liv; quod (opus) ex mea pecunia reficiatur etc., Cic. Verr. 1, 54; men Caes. B. C. 3, 87: hae copiae ex delectibus ··· sunt refectae, (ere blevne completterede deraf); cf. Liv. 3, 10; — B) „beſ."; 1) i Oeconomien og i Handelsſproget: at faae tilbage, at tage ind (ſom Gevinſt); - hostum vocant, quod ex uno facto olei reficitur, Varro; cf. Cic. Verr. 3, 50, o. id. Parad. 6, 1; quod inde refectum est, (hvad der kom ind deraf), Liv. 35, 1; — 2) publiciſtiſk; - ∾ aliquem consulem el. tribunum, etc., (igien el. paany at udvælge el. udnævne dertil); vid. Liv. 3, 21; ligel. ∾ aliquem praetorem, id. 24, 9; cf. Cic. Lael. 25, o. Liv. 6, 36; — II) „fig."; A) „alm.": atter at bringe iſtand; - in ··· reficienda salute communi, Cic. Sest. 6; men Tac. Ann. 6, 17: sic refecta fides, (ſaaledes blev Crediten gienoprettet); — B) „beſ.": atter at bringe til Kræfter, at ſtyrke el. forfriſke, recreare; 1) legemligen; - ∾ exercitum ex labore et inopia, Caes.; ligel. ∾ saucios cum cura, Sall.; Tironis reficiendi spes (Haabet om hans Helbredelſe) etc., Cic. Att. 7, 3; ∾ se ex magnis caloribus etc., id. Qu. Fr. 3, 1; ligel. se ex labore, Caes., ab imbecillitate, Plin.; ogſ. absol. ∾ se, (forfriſke ſig), Cic. Fam. 7, 26; - vires cibo, Liv.; reficit smaragdus aciem (oculorum),

Plin.37,17; cf. Liv. 1, 7, o. Virg. Ge. 3, 337, ogſ. Ovid. Fast. 3,711; - ogſ. medial: labore refici et reparari, Plin. Pan.; refectus ex longo morbo, Senec.; cf. Tac. Ann. 13, 44; — 2) aandigen; - nunc vester conspectus ··· reficit et recreat mentem meam, Cic. Planc. 1; cf. id. Mil. 1, ogſ. id. Arch. 6; ligel. Liv. 23, 26: refecta tandem spe; men Quintil. 6, 1, 1: rerum repetitio et cogregatio, quae etc., memoriam judicis reficit; — not.: af partic. o. adj. refectus, 3, ſtyrket el. forfriſket, er ſild. compar. refectior, Capella.

rĕfictĭo, onis, f., [refingo]; ligeſom refectio: Iſtandſættelſe, Digest. — rĕ.fīgo, xi, xum, 3, v. a.; I) „egenl.": nedriver el nedtager (det Opfæſtede el. Ophængte); - ∾ spolia affixa, Plin. 35, 2; men „poet.": clipeo refixo (sc. de pariete), Hor.Od.1,28,11; cf. Virg. Aen.5,360,o.Hor.Ep.1,18,56; - men „alleg.": ∾ se crucibus, (rive ſig løs derfra), Senec. d. Vit. beat. 19; — b) nostra refigere deportareque tuto, (om en Flygtning), Curius ap. Cic. Fam. 7, 29; — II) publiciſtiſk: ∾ tabulas el. aera el. leges, oprdl.: nedtage de ophængte Lovtavler; df. ophæve de derpaa indgravede Love, (opp. figere); vid. Cic. Phil. 12, 5, ibd. 3, 3, o. id. Fam. 12, 1.

rĕfĭgūro, are, v. a.: paany at forme el. danne, Vulgat. — rĕ.fingo, ĕre, v. a.: paany at forme el. danne; - aulasque et cerea regna refingunt (apes), Virg. Ge. 4, 202; — b) „overf.": laetiorem me refingens, (anſtillende mig ſaaledes), Appul. — rĕfirmātus, 3, [firmo]: ſom atter er befæſtet el. ſikkret, limes, Sext. Ruf. Brev. 14. — refixus, 3, partic. af refigo.

*reflābĭlis, e: bortdunſtende, cibi, Coel. Aur.; o. — reflabrus, 3; df. ∾ venti, (etſlags Kaſtevinde), Appul.; — [reflo]. — re.flāgĭto, are, v. a.: fordrer tilbage, Catull. 42, 7 o. 10. — *reflātĭo, onis, f.: Udduntning, Coel. Aur.; o. — reflātus, us, m.: Blæſen el. at blæſe derimod, Plin. 9, 5; — b) ogſ. concret: Modvind; - reflatu hoc etc., Cic. Att. 12, 2; — [reflo].

†reflecto, xi, xum, 3, v. a. o. n; I) act.: bøier el. vender tilbage el. bagover; A) „egenl."; - ∾ caudam sub alvum, (om Hunden), Plin. 11, 111; ofte ogſ. „poet."; ∾ caput leniter, Catull., pedem inde, id. 64, 112; ∾ colla, Virg., oculos, Ovid.; - partic. perf.: dentes reflexi, (opp. recti atque proni), Plin.; ∾ cornu, (ſom Inſtrument), Senec. Oed.; men ∾ cornicula (scarabei), Plin.; ∾ cervix, Virg., Ovid.; - ogſ. medial, vid. Virg. Aen. 8, 633; ligel. „poet." c. acc.: Inque caput crescit, longosque reflectitur ungues, (bøier ſig om deri, d. e. faaer lange Kløer), Ovid. Met. 5, 547; — B) „fig."; - vid. Ter. Ad. 3, 2, 9; men quibus (causis) mentes aut incitantur, aut reflectuntur, Cic. d. Or. 1, 12; cf. id. Sull. 16, ogſ. Virg. Aen. 2, 741, o. ibd. 10, 632; — II) neutr.: at bøie (ſig) el. vende tilbage; - ubi jam morbi reflexit causa, reditque In latebras ater ··· humor, Lucr. 3, 501; df. — reflexim, adv.: omvendt, Appul.; o. — reflexĭo, onis, f.: Tilbagebøining, Oceani, Appul.

re.flo, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: at blæſe imod; - sin reflantibus ventis rejiciemur, (kaſtes tilbage af Modvind), Cic. Tusc. 1, 49, („alleg."); etsi Etesiae valde reflant, id. Att. 6, 7; — B) „overf."; - quum reflavit (fortuna: naar det gaaer os imod), affligimur, id. Off. 2, 6; — II) act.; A) igien eller atter at blæſe fra ſig; - Interiorem etiam partem spirantibus aër Verberat hic idem, quum ducitur atque reflatur (udaandes), Lucr. 4, 335; men ∾ folles, (udblæde Luften deraf), Lamprid. Heliog. 25; — B) igien eller atter at oppuſte el. opblæſe; - lacinium ventus reflabat, Appul.; ligel. veste reflata, (om Draperiet paa Billedſtøtter), id.

re.flōresco, rui, 3, v. inch. n.: begynde atter at blomſtre, atter at blomſtre, Plin. 18, 43; — b) ogſ. „fig.": ceu prima reflorescente juventa, Sil. 15, 741. — reflŭāmen, inis, n.: hvad der løber af; df. „alleg.": Parvula grammaticae lambens refluamina guttae, Venant.: af — re.flŭo, ĕre, v. n.: at flyde tilbage; (poetiſk Ord); - Maeandros in arvis Ludit et ambiguo lapsu refluitque fluitque, Ovid. Met. 8, 162; cf. Virg. Aen. 8, 240; - ogſ. neutralt: reflui, (om Havets Flod), Plin. 2, 99; df. — reflŭus, 3: ſom flyder tilbage; - ∾ mare, Ovid., Plin.; ∾ amnes, Sil.; men ∾ litus, (hvorfra Vandet træder tilbage), Appul.

rĕ.fŏcillo, avi, atum, 1, v. a.: opvarmer el. forfriſker el. vederqvæger paany; - vid. Senec. Benef. 3, 9; aegre refocillatus, Plin. Ep. 3, 14. — rĕ.fŏdĭo, fōdi, fossum, 3, v. a.: paany el. atter at opgrave el. udgrave; - ∾ solum quam altissime, Plin.; summas radices, Colum.; refossum corpus Orestis, Plin. 7, 16.

*rĕformātĭo, onis, f.: Omformning, Forvandling, Appul.; — b) ogſ. „fig."; ∾ morum: Sædernes Forbedring, Senec. Ep. 58; — rĕformātor, oris, m.: ſom omformer; df. „fig.": ſom forbedrer; - litterarum jam senescentium reductor ac reformator, Plin. Ep. 8, 12; o. — rĕformātus, us, m.: Omformning el. Forvandling; - ∾ aeonum, Tertull.; — [reformo].

rĕformīdātĭo, onis, f.: ængſtelig Tilbagetræden, ſtærk Frygt; - aut spem aut reformidationem etc., Cic. Part. or. 4; af — rĕ.formīdo, avi, atum, 1, v. a.: viger frygtſom tilbage derfra, er meget ængſtelig el. frygtſom; a) c. acc.; - vid. Cic. Tusc. 5, 30; ∾ communem loquendi morem, Quintil.; ∾ bellum, Cic., crimen, id.; — b) c. inf., el. m. Relativſætning, el. m. quod, el. absol.; - refugit animus, eaque dicere reformidat, quae etc., Cic. Phil. 14, 3; ∾ ominari etc., Liv. 9, 34; - nec, quid tibi ··· de se ipso occurrat, reformidat, Cic. Lig. 2; - neque se reformidare, quod etc., Caes. B. C. 1, 32; men absol.: vide, quam non reformidem, id. Lig. 3; cf. Hor. Sat. 2, 7, 2; — B) „poet." ogſ. om Tingsſubjecter; - vid. Virg. Ge. 2, 369; ligel. Ovid. Pont. 3, 4, 49: Utque reformidant insuetum lumina (i. e. oculi) solem; - ogſ. absol.; ne reformidet oculus (sc. vitis), Colum. 4, 9, (ſkal blive tilbage).

rĕ.formo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": atter el. paany at omforme el. forandre el. forvandle; - dum, quod fuit ante, reformet, (indtil han antager ſin forrige Geſtalt), Ovid. Met. 11, 254; cf. id. ibd. 9, 399: Ora reformatus primos Iolaus in annos, (hvor ora er acc. graec.); - ∾ aliquem in alienam personam, Appul., (asinum) ad homines, id.; — II) „fig.": at forandre; - ∾ bene latas sententias in pejus, Digest.; — b) df. „prægnant": at forbedre, at reformere; - corruptos depravatosque mores (corrigere et reformare), Plin. Pan. 53.

rĕfossus, 3: partic. af refodio. — rĕfōtus, 3, partic. af flgd. — rĕ.fŏvĕo, fōvi, fōtum, 2, v. a.; I) „egenl.": atter el. paany at opvarme el. forfriſke el. pleie el. oplive, odl.; - ∾ corpus, Ovid., artus admoto igne, Curt. 8, 4; cf. Tac. Ann. 12, 66; men Suet. Ner. 27: refotus saepius calidis piscinis etc.; men Ovid. Am. 2, 19, 15, „alleg.": tepidosque refoverat ignes; — b) ogſ. m. Tingsſubject; - leni afflatu simulacra refovente, Plin. 36, 22; — II) „fig.": at gienoplive, at opfriſke, at opmuntre; - studia prope exstincta refoventur, Plin. Ep. 3, 18; cf. Tac. Ann. 2, 24; men id. 15, 36: adversus fortuita, aspectu principis refoveri etc.; men Suet. Caes. 35: ∾ reliquias partium in Africa, (opfriſke); ſ. ogſ. Plin. Pan. 18 o. 69.

refractārĭŏlus, adj. dem.: noget ſtridbar el. trættekær; - ∾ judiciale dicendi genus, Cic. Att. 2, 1; af — refractārĭus, 3, [refringo]: modſtræbende; df. „fig.": paaſtaaelig, haardnakket, ſtridig; - contumaces esse et refractarios etc., Senec. Ep. 73. — refractus, 3, partic. af refringo. — refraenatio, refraeno, ſ. und. refrenatio, etc.

*refrāgātĭo, onis, f.: Modſtræben, Modſtand,

Augustin.; o. — refrāgātor, oris, m.: en Modstander; – ~ Ciceronis, Ascon.; af — refrāgor, atus sum, 1, v. dep. n., [rimel. at sammenl. m. φράζομαι, i. e. delibero, overlægger; opp. suffragor]; I) publicistisk: at arbeide derimod, stræbe at forhindre, modsætte sig (navnl. nogens politiske Foretagender); sædv. c. dat.; – ne refragari homini amicissimo videar, Cic. Phil. 11, 9; ~ honori alicujus, Liv. 45,40; cf. Cic. Mur. 23; – ogs. m. ne, Vell. 2, 40; — II) „overf." fra Forretningssproget: at modsætte sig noget, at være i Strid dermed el. til Hindring derfor; – tacita quaedam cogitatio refragatur his omnibus, Quintil. 5, 7, 2; cui non refragetur ingenium, id.; ogs. absol.: si materia non refragetur, Plin. Ep. 2, 5.

refrēnātio, onis, f.: Standsning, Betvingelse; – ~ doloris, Senec. de Ira 3, 15; af — re.frēno, avi, atum, 1, v. a.; I) oprdl.: holder tilbage med Tømmen; – ~ equos, Curt. 4, 16; — II) oftest „fig."; A) „overf.": holder tilbage, hemmer el. standser; – vid. Lucr. 6, 530; Illa (sc. Medea) refrenat aquas, obliquaque flumina sistit, Ovid. Her. 6, 87; men Cic. Phil. 2,4: impetum furentis (Antonii) ··· a reditu refrenavit; — B) „ment.": holder i Tømme, tæmmer el. tvinger; – vid. Cic. Coel. 31, o. id. Div. 2,2; men id. Parad. 5,1: refrenet primum libidines (imperator iste), etc.; ~ licentiam, Hor. Od. 3, 24, 29; cf. Quintil. 8 prooem. 27.

re.frĭco, ŭi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.: paany el. atter at opkradse; — a) „egenl.", (dog sædv. „alleg."); – Appii vulnera non refrico etc., Cic. Att. 5, 15; ligel. id. Agr. 3, 2: ~ obductam jam cicatricem; — B) oftere „fig."; – ~ memoriam pulcherrimi facti, Cic. Phil. 3, 7; ~ animum memoria (rei alicujus), id. Sull. 6; men id. Coel. 30: ut illa vetus fabula refricaretur; ~ dolorem oratione, id.; men „poet.": Admonitu refricatur amor, etc., Ovid. Rem. 729; — II) neutr.: paany el. atter at bryde frem el. ud: – crebro refricat lippitudo ··· quae impediat scriptionem meam, Cic. Att. 10, 17.

*refrīgĕrātio, onis, f.: Afkøling el. Kølighed; – ~ aestate etc., Cic. d. Senect. 14; ~ aurae, Colum.; — b) ogs. „overf.": Lindring i en Sygdom, Veget; — refrīgĕrātōrius, 3: afkølende; – ~ natura (lentis), Plin.; cf. id. 25, 95; — refrīgĕratrix, icis, f.: afkølende; – ~ natura omnibus (lactucis), Plin. 19, 38; o. — refrīgĕrium, i, n.: Afkøling; hvf. „overf.": Trøst, Husvalelse, Tertull.; — [flgd.].

re.frīgĕro, avi, atum, 1, v. a.: paany el. atter at afkøle; – ~ aquam decoctam demissam in nives, Plin.; cf. Cic. R. Com. 6; ligel. id. N. D. 2, 9: refrigerato et exstincto calore etc.; refrigeratus aër, Varro; – ogs. absol. Cic. N. D. 2, 46; ligel. ~ novum (vinum: at det afkøler), vetus calfacere, Varr. ap. Gell.; ligel. refrigerant olera etc., Cels.; – ogs. „medial.", refrigerari: at afkøle sig, umbris aquisve, Cic. d. Senect. 16; refrigerandi sui causa, Suet.; — II) „fig.": afkøler, afkræfter, afmatter; – ira defessa, et refrigerata accusatione etc., Cic. Verr. act. 1, 10; cf. id. Fam. 3, 8; men refrigerato inventionis amore, Quintil. Ep. ad Tryph.; aliquo urbano dicto refrigerandus (testis), id.; men Suet. Claud. 41: refrigeratus saepe a semet ipso; – ~ alicui, (skaffe nogen en Lindring), Tertull.

refrīgescentia, ae, f.: = refrigeratio, Tertull.; af — refrīgesco, frixi, ĕre, v. inch. n.; I) „egenl.": at blive kold el. afkølet; – ubi id vinum refrixerit, Cato; cf. Lucr. 4, 707, o. Ovid. Met. 12,422; — II) „fig.": atter at blive afkræftet el. svækket, atter at tabe sig el. svinde hen el. ophøre; – illud crimen ··· nunc refrixit, Cic. Planc. 23; interea belli apparatus refrigescent, id. Phil. 5, 11; men ceteris in locis sortes refrixerunt, (ere komne af Brug, have tabt deres Betydning), Cic. Div. 2, 41; cf. id. Fam. 9, 10; – ~ res, Ter., oratio, Quintil.; cf. id. 10, 7, 14: ~ imagines mora stili; – quum a judiciis forum refrixerit, (naar Retssagerne paa Forum ere aftagne el. ophørte), Cic. Att. 1, 1; – men Scaurus refrixerat, id. Qu. Fr. 3, 2, (var som Candidat tilbagetrængt el. tilsidesat); cf. id. Att. 4, 18.

refringo, frēgi, fractum, 3, v. a., [frango]; I) „egenl.": bryder el. brækker igien el. tilbage, opbrækker, sprænger; – Cellas refregit omnes intus, reclusitque armarium, Plaut. Capt. 4, 4, 10; cf. Enn. ap. Hor. Sat. 1, 4, 61: postquam Discordia tetra Belli ferratos postes portasque refregit; ~ carcerem, Liv., fores palatii, Tac.; men „alleg.", ~ claustra nobilitatis, vid. Cic. Mur. 8; cf. Plin. Ep. 2, 14: nunc, refractis pudoris et reverentiae claustris, omnia patent omnibus; – ~ glebam et resolvere in pulverem, Colum.; hvf. in refracto (sc. solo) serere, Plin. 17,15; – „poet." ogs. ~ vestes, (oprive), Ovid. Met. 9, 208; — — ogs. „alm.": sønderbryder, afbryder, afbrækker, (ramum) cunctantem, Virg. Aen. 6, 210; cf. Catull. 63, 86; ~ mucronem, Plin.; — II) „fig.": ligesom afbryder, d. e. hindrer el. standser; – ~ vim fluminis equitatu disposito (sc. in vado), Caes. B. G. 7, 56; – ~ dominationem impotentem Atheniensium, Nep. Lys. 1; ~ Achivos, Hor. Od. 3, 3, 28; men Liv. 5, 37: (fortuna) ubi vim suam ingruentem refringi non vult; – ~ impetus ingeniorum, Plin. Ep. 9, 26.

refriva (referiva) faba, som fra Udsæden bringes hiem (refertur), neml. for at offres til heldigt Varsel for Aarets Grøde, Plin. 18, 30; cf. Cincius ap. Fest. p. 277, (Müll.). — re.frondesco, ĕre, v. inch. n.: atter el. paany at faae Løv; – ~ palmes, Sidon.

rĕfŭga, ae, comm.: bortløben Slave el. Slavinde, Digest.; af — rĕ.fŭgio, fūgi, 3, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": flyer el. flygter tilbage el. bort derfra, undviger el. undkommer; – ~ ex castris in montem, Caes., ex acie, id., ogs. acie, id.; ~ ex cursu ad aliquem, Liv. 23, 39; ~ ad urbem, id., in aquam, id., intra tecta, Virg., per devios tramites, Suet.; ~ Syracusas, Cic., domum, Sueton.; — b) ogs. om Tingssubjecter; – vid. Enn. ap. Cic. d. Or. 3, 58, o. Virg. Ge. 1, 442; men ~ vites a caulibus brassicisque, vid. Cic. N. D. 2, 47; – saal. ogs. om Localiteter, der i en Afstand synes at bortfierne sig; refugit ··· ab littore templum, Virg. Aen. 3, 536; cf. Ovid. Fast. 3, 590: visa refugit humus; men terrae refugientes (fierne el. afsides), Plin. 4, 24; — B) „fig."; – ~ a fortibus consiliis, (forlade el. opgive dem), Cic. Sest. 23; ~ ab iis, quae laedunt, ad ea, quae prosunt, Quintil. 4,1,44; – ogs. absol., refugit animus etc., vid. Cic. Phil. 14,3; cf. Virg. Aen. 2, 12; — 2) „bes." ogs. ~ ad aliquem el. ad aliquid: tage sin Tilflugt dertil, vid. Cic. Dejot. 11, ogs. Petron. Sat. 118; — II) act.: flyer el. flygter tilbage derfor, søger at undvige el. undgaae (nogen el. noget); A) „egenl."; – impetum armati Antiochi, ceterorumque tela atque incursus refugit, Cic. Caecin. 8; cf. Suet. Caes. 63, o. Virg. Aen. 2,380; men ibd. 12,753, c. acc. comm.: Mille fugit refugitque vias (cervus); — B) „fig."; – aversusque refugit Foeda ministeria, (trak sig tilbage derfra), Virg. Aen. 7, 618; ~ delicatam modulandi voluptatem, Quintil.; quae nunc memoriam meam refugiunt, Colum.; – „poet." ogs. c. inf. (o. Negation), vid. Hor. Od. 1, 1, 34, o. Ovid. Am. 3, 6, 5.

*rĕfŭgium, i, n.: Tilflugt; I) „egenl."; A) „abstract" el. som Handling; – ad quas (naves) refugium erat, Frontin. Strat.; – ogs. in pl., Justin. 11, 4; — B) oftere „concret": Tilflugtssted; – silvae tutius dedere refugium, Liv. 9, 37; – ogs. in pl.; refugium senatus, Cic. Off. 2, 8, (Tilflugt el. Redning el. Frelse); men Suet. Tib. 35: ne quod refugium in tali fraude cuiquam esset, (Udflugt el. Smuthul); – ogs. in pl.; refugia salutis, Justin. 14, 2; o. — rĕfŭgus, 3: som flygter tilbage, som undflyer el. undviger; – nec Tantalus undam Captavit refugam, Ovid. Met. 10,41; cf. id. Her. 18, 182; ~ Nilus, Plin. Pan.; – men ~ sponte equites; Tac. Hist. 2,24; – ogs. subst., ut ···

refugos non sequerentur, id. Ann. 13, 40; cf. id. Hist. 3, 60: quidam in castra refugi etc.; — [refugio].

rĕ.fulgentĭa, ae, f.: tilbagestraalende Glands; — ∾ lacunarium, Appul.; af — rĕ.fulgĕo, fulsi, 2, v. n.; I) „egenl.": at glindse el. skinne tilbage, at gienstraale, at give Gienskin; ogs. at have stærk Glands; (oftest „poet."); — saal. om Stiernerne Cic. (poëta) N. D. 2, 44, ogs. id. ibd. 41, o. Lucr. 2, 799; men Virg. Aen. 1, 588: claraque in luce refulsit (Aeneas: stod der i skinnende Lysglands); cf. id. ibd. 1, 402, o. 8, 623; men Liv. 7, 10: versicolori veste ··· refulgens etc.; men Plin. 37, 25: carbunculi masculi acrius, at feminae languidius refulgentes; men absol., Hor. Od. 2, 17, 22: Jovis ··· tutela ··· refulgens, (Planeten Juppiter); — II) „fig."; Splendidaque a docto fama refulget avo, Propert. 3, 18, 8; cf. Vell. 2, 103, o. Pers. prol. 12.

†rĕ.fundo, fūdi, fūsum, 3, v. a.; I) „egenl.": gyder el. hælder tilbage, lader udgyde sig el. flyde tilbage el. ud deraf el. derhen; — vid. Cic. N. D. 2, 46; men aequorque refundit in aequor (neml. ved at øse), Ovid. Met. 11, 488; men imis Stagna refusa vadis, (som udgyde sig derfra), Virg. Aen. 1, 125; cf. ibd. 6, 107, ogs. Tac. Hist. 1, 86; — men „poet.": fletu super ora refuso, Ovid. Met. 11, 657; — II) „overf." om ikkeflydende Gienstande; vid. Virg. Aen. 7, 590; — navnl. ogs. giver tilbage el. erstatter rigeligen; vid. Plin. Pan. 40; — saal. ofte i Retssproget: ut dicamus refundere eum, qui accepit, Digest.; — „poet." ogs.: iterumque refusa Conjugis in gremium, (udstrakt deri), Lucan. 8, 105; ds. — rĕfūsĭo, onis, f.: Udgydelse, humoris, Macrob.; o. — rĕfūsōrĭus, 3: hørende til en Udgydelse; — ds. „overf.": ∾ litterae, (Brev som indeholder en Eftergivelse), Sidon. — refusus, 3, partic. af refundo.

*rĕfūtātĭo, onis, f., i Rhetoriken: Giendrivelse; — vid. Cic. Top. 25, o. Quintil. lib. 5, cap. 13, oftere; — rĕfūtātor, oris, m.: som giendriver, Arnob.; — ds. rĕfūtātōrĭus, 3: hørende til en Giendrivelse; — ∾ preces, Cod. Iust.; o. — rĕfūtātus, us, m.: Giendrivelse; — in abl., Lucr. 3, 521; af — rĕfūto, avi, atum, 1, v. a., [rimel. af fundo, o. m. d. oprdl. Bem.: at slaae koldt Vand i det kogende]; I) „egenl.": twinger el. trænger tilbage; — illas nationes refutandas potius bello, quam lacessendas etc., Cic. Prov. cons. 13; — II) ds. „fig."; A) „alm.": tilbageviser, afviser, forkaster; — ∾ cupiditatem alicujus, Cic. Fam. 1, 9; cf. id. Rab. Post. 16, o. id. d. Or. 3, 1; men ∾ temporis munera, longe stultissimum est, Quintil. 10, 6, 6; — men „poet.": Fors dicta refutet! Virg. Aen. 12, 41; — B) „bes.", ligesom redarguere o. refellere: igiennem Talen at tilbageviſe el. giendrive; — nostra confirmare ··· contraria refutare, Cic. d. Or. 2, 19; cf. id. Font. 16; — non tribunos modo, sed plebem oratione feroci refutando, Liv. 2, 52; cf. Cic. Fam. 9, 11; — m. Objectssætn.: si quis corpus sentire refutat, (benegter), Lucr. 3, 351.

rēgālĭŏlus, i, m., dem.: Navnet paa en liden Fugl, rimel. Gierdekonge; — vid. Suet. Caes. 81: avem regaliolum etc.; af — rēgālis, e, [rex]; I) „egenl.": kongelig, hørende til el. benævnt efter en Konge; — ∾ nomen, Cic., imperium, id., sceptrum, Ovid.; — virtutem et sapientiam regalem ··· quaeri oportere, Cic. d. Rep. 2, 12; cf. id. ibd. 1, 45; men id. Div. 1, 40: ut sapere, sic divinare, regale ducebant; — „poet." ogs. ∾ comae, Virg. Aen. 7, 75, (i. e. Laviniae comae); ∾ carmen, Ovid. Pont. 4, 16, 9; cf. id. Trist. 2, 553; men Hor. Od. 3, 30, 2: regalis situs pyramidum, (fordi de vare byggede af Konger); — comisk compar., Non ego nunc parasitus sum, sed regum rex regalior, Plaut. Capt. 4, 2, 45; — b) sild. ogs. subst., regales: de kongelige Prindser, el. den kongelige Familie, Ammian. 16, 12, Cod. Theod.; — II) „overf.": kongelig, d. e. herlig el. prægtig, ornatus, Cic. Fin. 2, 21; ∾ impendia, Plin. 36, 24, 4; — ogs. „ethisk": ∾ animum in se esse, Liv. 27, 19; ds. —

rēgālĭter, adv.: kongeligen, som Konge; saal. med kongelig Pragt, Liv. 42, 51; — men Ovid. Met. 2, 397: precibusque minas regaliter addit, (om Juppiter), — rēgammans, tis, adj., [gamma]: i Gestalt af et Dobbeltgamma, limes, Aggen. ap. Frontin., linea, auct. d. Lim., (Goes.).

rĕgĕlātĭo, onis, f.: Optøen, Aggen. ap. Frontin. (Goes.); af — rĕ.gĕlo, avi, atum, 1, v. a.: igien el. atter at opvarme el. optøe; — ∾ solum aedificii, Colum.; vites regelatae, id.; — men vix media regelatur aestate (aetas mea), Senec. Ep. 67; cf. Martial. 3, 93; ligel. Succina virginea quod regelata manu (spirant), id. 11, 8. — rĕ.gĕmo, ĕre, v. n.: at gientone af et Suk, el. sukkende at gientone el. gienlyde, Stat. Theb.

rĕgĕnĕrātĭo, onis, f.: Gienfødelse, Augustin.; af — rĕ.gĕnĕro, avi, atum, 1, v. a.: atter el. paany at avle el. frembringe; — quaedam signa naevosque ··· quarto partu regenerari, Plin. 7, 10; hvor ogs.: qui etc., ipse avum regeneravit Aethiopem, (avlede en Søn, der var Æthiop el. Morian, ligesom Bedstefaderen). — — rĕgermĭnātĭo, onis, f.: fornyet Fremspiren el. Udslaaen, Plin. 17, 34; af — rĕ.germĭno, avi, atum, 1, v. a.: igien el. paany at spire frem el. slaae ud; — in Aenaria succisa regerminat (cupressus), id. 16, 60.

rĕ.gĕro, gessi, gestum, 3, v. a.; I) „egenl.": fører el. bringer el. skaffer tilbage; — ∾ terram e fossa, Liv., humum (opkaste), Colum.; hvf. absol. regestum, i: den opkastede Jord, id.; men tellure regesta, vid. Ovid. Met. 11, 188; — gemma ··· regerens solis radios, (kastende dem tilbage), Plin. 37, 47; — II) „fig."; A) skriftligen at indføre el. uddrage el. anmærke; — ∾ scholas in hos commentarios, Quintil. 3, 6, 59; cf. id. 2, 11, 7; — ds. subst., regesta, orum, n.: Fortegnelse el. Register, Vopisc., Prudent.; — B) kaster eller stiller el. sætter derimod; — vid. Cass. ap. Cic. Fam. 15, 19; ∾ convicia, Hor. Sat. 1, 7, 29; — ∾ invidiam omnem in aliquem, Quintil.; cf. Tac. Hist. 3, 78; „poet." ogs. ∾ crimen alicui, Senec. Hippol. 717. — regestum, i, o. regesta, orum, s. und. frgd.

regia, ae, f., s. und. regius. — rĕgĭbĭlis, e, [rego]: som lader sig styre, juventus, Ammian., acies, id. — rēgĭe, adv. af regius; I) „egenl.": kongeligen, som en Konge; — ∾ accubare, Plaut. Stich. 2, 2, 53; ∾ polita aedificia, Varro; — II) „overf.": med kongelig Myndighed, vilkaarligen; — vid. Cic. Verr. 3, 48, o. id. Catil. 1, 12. — Regienses, ium, s. und. Regium.

rēgĭfĭce, adv.: kongeligen, med kongelig Pragt; — ∾ instructa domus, Enn. ap. Cic. Tusc. 3, 19; af — rēgĭfĭcus, 3, [rex, facio]: kongelig, fyrstelig; ds. „overf.": glimrende, pragtfuld; — epulaeque ante ora paratae Regifico luxu, Virg. Aen. 6, 604; ligel. ∾ paratu, Val. Fl. — rēgĭfŭgĭum, i, n., [rex, fuga]: (ligesom Kongeflugten), Navnet paa en i Anledning af Tarqviniernes Fordrivelse fra Rom feiret Fest, Auson.; (heder „regis fuga", Ovid. Fast. 2, 685). — rĕ.gigno, ere, v. a.: atter el. paany at avle el. frembringe; — maxima mundi Quum videam membra ac partes consumpta regigni, Lucr. 5, 244.

1. rēgillus, 3, dem. af regius: kongelig el. prægtig, inducula, Plaut. Epid. 2, 2, 39, tunica, Varr. — 2. Rēgillus, i, m.; I) By i det Sabinske, hvorfra Attus Clausus (el. Appius Claudius) med sine Clienter drog til Rom; vid. Liv. 2, 16; — heder ogs. Regilli, orum, Suet. Tib. 1; — B) ds. 1) Regillanus, i, Claudius, Suet. Tib. 2; — 2) Regillensis, is, Claudius, Liv. 8, 15; — II) Sø i Latium, bekiendt af Dictatoren Posthumius's Seier over Latinerne, Cic. N. D. 3, 5; hed ogs. lacus Regillus, Liv. 2, 19; ogs. Regilli lacus, Flor. 1, 11; — B) ds. Postumius Regillensis, Liv. 4, 49; — III) romersk Tilnavn; — M. Aemilius Regillus, Liv. 24, 7.

rĕgĭmen, ĭnis, n., [rego]; I) „egenl.": Regering, Ledelse, Styrelse; — ∾ equorum (exercere), Tac. Ann. 13, 3; ∾ classis, (Commandoen derover), Vell. 2, 85; men

∾ (navis) impedire, Tac. Ann. 2, 23; — B) „poet.": Skibsroret el. Roret; - ∾ carinae Flectere, Ovid. Met. 3, 593; cf. id. ibd. 11, 552: Frangitur et regimen, etc.; — II) „fig.": Overherredømmet, den høieste Magt, odl.; - vid. Lucr. 3, 95; ∾ totius magistratus etc., Liv. 3, 33, ogs. ∾ summae rei etc., Tac. Ann. 1, 31, (Ledelsen el. Styrelsen af det Hele); ∾ morum legumque, Suet. Aug. 27; men Tac. Ann. 3, 47: omissa urbe, unde in omnia regimen, (hvorfra det Hele beherskedes); — B) „bef." ogs.: Statsstyrelsen el. Regeringen; - ∾ reip. suscipere, Tac. Ann. 4, 9; — 2) ogs. „concret.": Leder, Styrer, Befalingsmand; - vid. Liv. 4, 31. — rĕgĭmentum, i, n., efterel. Biform af frgd.: Styrelse el. Regering; sædv. in pl., Digest., Ammian.

rēgīna, ae, f., [rex]; I) „egenl.": Dronning, Plaut., o. A.; df. ogs. navnl. f. Cleopatra, Cic. Att. 14, 8 o. 20, Hor. Od. 1, 37, o. Suet. Aug. 69; men Virg. Aen. 1, 303, oftere, f. Dido; ogs. f. Amata (K. Latinus's Gemalinde), ibd. 12, 659; — b) ∾ sacrorum, heder Gemalinden af rex sacrificulus, Macrob.; — B) „bef." ogs.; 1) om og for visse Gudinder; - ∾ Juno, Plaut., Cic., Liv. 5, 21, Virg. Aen. 1, 46; regina Gnidi Paphique (Venus), Hor. 1, 30, in.; cf. ibd. 3, 26, 11; men Siderum regina bicornis ··· Luna, id. Carm. Saec. 35; men ∾ Calliope, id. Od. 3, 4, 2; — 2) Kongedatter, Prindsesse, Fyrstinde; saal. om Ariadne, Virg. Aen. 6, 28, om Medea, Ovid. Her. 12, in.; ogs. som appositum: ∾ sacerdos, (i. e. Rhea Silvia), Virg. Aen. 1, 273; — c) hos Comikerne ogs. om en fornem Dame el. Frue; - vid. Plaut. Truc. 2, 6, 50, o. Ter. Eun. 1, 2, 88; — d) endel. ogs. „poet.": Anførerske, Stat. Theb. 4, 379; - ogs. den Første el. Ypperste i sit Slags; Appia ··· regina viarum, id. Silv. 2, 2, 12; — II) „fig." el. om Begreber: Dronning el. Herskerinde, odl.; - Flexanima atque omnium regina rerum oratio, Pacuv. ap. Non.; cf. Cic. d. Or. 2, 44; (justitia) omnium est domina et regina virtutum, Cic. Off. 3, 6; cf. Hor. Ep. 1, 6, 37: Et genus et formam regina pecunia donat.

rĕgĭo, onis, f., [rego]; I) „egenl.": Retningen dertil el. derimod, Linie, Rad, Række; - Sed nihil omnino recta regione viāi Declinare, etc., vid. Lucr. 2, 249; ligel. si qui tantulum de recta regione deflexerit, Cic. Verr. 5, 68; cf. Virg. Aen. 2, 737, Liv. 21, 31, o. Caes. B. G. 6, 25, oftere; ligel. Cic. Fam. 1, 7: eam esse naturam et regionem provinciae tuae, ut etc.; — B) hertil hører den adverbiale Diction: e regione; 1) i lige Linie, lige; - ut alterum (individuum) e regione moveatur, alterum declinet, Cic. Fat. 9, (om Atomerne); cf. id. ibd. 20, o. id. Fin. 1, 6; — 2) fra el. paa den modsatte Side, ligeoverfor; a) c. gen. el. dat.; - (luna) quum est e regione solis etc., Cic. N. D. 2, 40; cf. Caes. B. G. 7, 61, oftere; - esse e regione nobis e contraria parte terrae, qui etc., Cic. Acad. 2, 39; cf. Caes. B. G. 7, 35; — b) absol.; - acie e regione instructa, Nep. Milt. 5; - saal. ogs. sild. overf. f. contra: derimod, omvendt, Hieronym.; — II) „overf."; A) den Diet modsatte Retning el. Linie, d. e. Synslinie, Grændselinie, Grændse; saal.; 1) i Augursproget; - nempe eo (lituo) Romulus regiones direxit tum, quum urbem condidit, etc., Cic. Div. 1, 17; cf. id. Leg. 2, 8, (e XII tabb.); — 2) „alm.": Grændselinie, Grændse; men oftest in pl.; - orbis terrae regionibus definiri, Cic. Arch. 10; cf. id. Catil. 3, 11, o. ibd. 4, 10; men id. Balb. 28, in sing.; — b) „overf."; - vid. Cic. Arch. 11; ligel. vix facile sese regionibus officii continere, id. Agr. 2, 35; — 3) oftest „poet.": Himmelegn; - media ab regione diei, Lucr. 6, 723; ∾ vespertina, Hor. Sat. 1, 4, 30; cf. Ovid. Ib. 38; men coeli in regione serena, Virg. Aen. 8, 528; endel. ∾ australis ··· aquilonaris, Cic. N. D. 2, 19; — B) en modliggende el. modstaaende Jord- el. Luftflade af ubestemt Udstrækning; df. 1) „alm.": Egn el. Strækning; - ad moenia ipsa ··· regione portae Esquilinae accessere, Liv. 3, 66; in hac regione Cistellam (quaerere), Plaut. Cist. 4, 2, 42; terrae maximas regiones inhabitabiles etc., Cic. N. D. 1, 10; — 2) „bef."; a) Landskab, District, Canton; - vid. Caes. B. G. 5, 14, o. Cic. Flacc. 12, ogs. Liv. 45, 29; f. ogs. Caes. B. C. 3, 34 o. 44; — b) en bestemt større Del af Byen Rom el. af det dertil hørende Landskab el. Gebet, alts. Qvarter el. Region; (under Serv. Tull. havde Byen 4 Regioner, men Landet 26; under Augustus havde Byen 14 Regioner); - vid. Laelius Felix ap. Gell. 15, 27, Suet. Aug. 30, Tac. Ann. 14, 12, o. ibd. 15, 40; — C) endel. ogs. om Begreber: Kreds el. Sphære el. Bane; - Dum in regionem astutiarum mearum te induco, Plaut. Mil. gl. 2, 2, 78; Regionem fugere consilii, priusquam etc., id. ibd. 3, 3, 13; cf. Cic. d. Or. 2, 2; men id. Verr. 5, 70: haec eadem est nostrae regionis ratio et via; men localt; vid. Lucr. 3, 141: Idque situm media regione in pectoris haeret.

*rĕgĭōnālis, e: hørende til et Landskab el. til et District, concilium, Augustin.; — df. adv. rĕgĭōnālĭter: = flgd., Appul.; o. — rĕgĭōnātim, adv.: districtvis el. regionvis, Liv. 45, 30, o. id. 40, 51; ligel. Suet. Caes. 39: (edidit) ludos regionatim urbe tota; — [regio]. — Rēgium (Lepidi): By i Gall. Cisalp., ved via Aemilia, (hod. Reggio), Brut. ap. Cic. Fam. 11, 9, o. id. ibd. 12, 5; — B) df. Rēgienses, ium, m.: Indvaanerne af Byen R., Cic. Fam. 13, 7, Inscript.

rēgius, 3, [rex]: kongelig, hørende til el. benævnt efter en Konge; I) „egenl."; - quum esset habendus rex, quicumque genere regio natus esset, Cic. d. Rep. 1, 33; ogs. m. nomen, Liv. 2, 2, potestas, id. 2, 1, mos, id. 2, 3; ∾ metus, (for Kongen), id. 2, 1; men ∾ injuria, vid. id. 1, 59; ∾ virgines, id. Tusc. 5, 20, (i. e. filiae regis); ligel. ∾ puer, Virg. Aen. 1, 677, (i. e. Ascanius); cf. id. ibd. 7, 56: ∾ conjux, (i. e. regina); ∾ Juno, ibd. 7, 438; men ∾ anni, Cic. d. Rep. 2, 15, (da Kongerne beherskede Rom); - ∾ exercitus, Caes., praefectus, id.; ∾ tecta, Virg. Aen. 7, 668; men „poet.": ∾ ales, (Ørnen), Ovid. Met. 4, 362; — B) df. subst., regia, ae, f.; 1) (sc. domus): Kongeborgen, det kongelige Pallads, Cic., Caes., Liv.; cf. id. 35, 31: regiam exaedificatam (sc. esse), ut praesens semper in oculis habendus esset dominus; — b) navnl. ogs. den ved via sacra og i Nærheden af Vestas Tempel liggende Numa's Kongeborg; tiente sildigere til visse Offringer, til Bolig for Pontifex, osv.; - vid. Ovid. Trist. 3, 1, 30, o. id. Fast. 6, 264; omtales ogs. Plin. Ep. 4, 11, Cic. Mil. 14, oftere, o. A.; - til denne regia hørte ogs. atrium regium, Liv. 26, 27; — bb) „overf." ogs.; a) det kongelige Telt i Leiren; - vid. Liv. 2, 12, o. Curt. 9, 5 fin.; — b) Hoffet, den kongelige Familie el. Regering; - vid. Liv. 1, 46, o. id. 24, 22, ogs. Tac. Ann. 11, 29, o. ibd. 14, 13; — c) „poet." ogs., ligesom aula: Gaard for Qvæget, Val. Fl. 5, 67; — 2) (sc. urbs): kongelig Residensstad; - Croesi regia Sardis, Hor. Ep. 1, 11, 2; cf. Virg. Aen. 9, 737; Caesarea, Jubae regia, Plin. 5, 1; — 3) ligesom basilica: Søilehal; - ∾ theatri, Suet. Aug. 31; cf. Augustus ibd. 76; — II) „fig."; A) „overf.": kongelig, prægtig, udmærket; - regiae moles, (Pragtbygninger), Hor. Od. 2, 15, in.; - navnl. ogs. om de ypperligste Arter iblandt Naturens og Kunstens Frembringelser; ∾ olea, Colum.; ∾ pira, id., Plin.; ∾ laurus, id., charta, Catull.; - men ∾ morbus, (Gulsot, efter nogle: fordi denne Sygdom fordrer kostbare Helbredelsesmidler), Cels., Varr. ap. Plin. 22, 53, o. Hor. A. P. 453; - endel. ∾ stella, (stor Stierne i Løven, sædv. Regulus), Plin. 18, 64; — B) „ment."; - Regia, crede mihi, res est, succurrere lapsis, Ovid. Pont. 2, 9, 11; - men omvendt: superbum istud et regium, nisi etc., Plin. Pan. 7; cf. Ovid. Fast. 6, 595: Regia res scelus est, etc.

reglesco, ĕre, v. n., [glisco]: atter el. paany at voxe el. tiltage; - vid. Plaut. ap. Fest. p. 178, (Müll.): (dolor) in dies misero mihi ··· reglescit. — re.glū-

tĭno, (avi), atum, 1, v. a.; I) opløser det Limede; df. lader fare, slipper; – Quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte, Catull. 25, 9; — II) sammenlimer el. sammenføier paany, Prudent.

regnātor, oris, m., [regno]: Regent, Herster; (poetisk Ord); – deum regnator, (i. e. Juppiter), Virg. Aen. 4, 269; ligel. summi regnator Olympi, id. ibd. 7, 558; men ∾ omnium deus, Tac. Germ. 39; cf. Virg. Aen. 8, 77; ∾ freti, (i. e. Neptunus), Senec. Hippol.; ∾ lyricae cohortis (Pindarus), Stat.; ∾ agelli, (dens Besidder), Martial. 10, 61; – ogs. c. dat.: occiduis regnator montibus Atlas, Val. Fl.; – ogs. absol.: Unctis falciferi senis diebus, Regnator quibus imperat fritillus, etc., Martial. 11, 6; — df. fem. regnatrix, icis, som adj.: herskende, befalende; – eductum (Neronem) in domo regnatrice, Tac. Ann. 1, 4. — regnicŏla, ae, m., [regnum, colo]: Indvaaner af Riget, Augustin.

regno, avi, atum, 1, v. n. o. a, [regnum]; I) neutr.; A) „egenl.": har den kongelige Magt, er Konge; – Romulus quum 37 regnavisset annos, Cic.; cf. id. Manil. 3; regnante Romulo, id.; Grajas regnare per urbes, Virg. 3, 295; ∾ Amyclis, id., in Colchis, Plin.; advenae in nos regnaverunt, Tac. Ann. 11, 24; „poet." ogs., ligesom βασιλεύειν, c. gen., Hor. Od. 3, 30, 12; – ogs. impers.; regnatum (est) Romae ··· annos 244, Liv. 1, 60; cf. id. 1, 17, o. Virg. Aen. 1, 272; — B) „fig."; 1) „overf.": hersker, er Herre, har Magten; – ∾ in judiciis, Quintil. 10, 1, 112, (om Cicero); cf. Cic. Fam. 11, 16; men Hor. Ep. 1, 10, 8: vivo et regno (er min egen Herre, er fri el. uafhængig), simul ista reliqui; – ogs. om selvtaget Voldsherredømme over frie Borgere, Cic. Lael. 12, o. id. Mil. 16; s. ogs. Liv. 24, 29; — b) om Ting og om Begreber: at herske, at have Overhaand; (oftest „poet."); – humor regnavit in arvis, Lucr. 5, 396; cf. Virg. Ge. 2, 307, o. Martial. 10, 19; ligel. ubi sola pecunia regnat, Petron.; — 2) „ment.": at herske; – in quo uno regnat oratio etc., Cic. Orat. 37; cf. Quintil. 7, 4, 24; men ebrietas geminata libidine regnat, Ovid. Met. 12, 221; cf. ibd. 8, 829; — II) act.: behersker, regerer; – Terra ··· acri quondam regnata Lycurgo, Virg. Aen. 3, 13; cf. ibd. 6, 794, Ovid. Met. 8, 623, oftere, Hor. Od. 2, 6, 11, oftere, Plin., o. A.; men si unquam regnandam acceperit Albam, etc., Virg. Aen. 6, 770; Gothones regnantur etc., Tac. Germ. 43; cf. id. Ann. 13, 54.

regnum, i, n., [rego]; I) „egenl.": den kongelige Regering, Kongedømmet; – quum penes unum est omnium summa rerum, etc., Cic. d. Rep. 1, 26; cujus majores regnum obtinuerant, Caes. B. G. 5, 54; cf. Virg. Aen. 2, 88; men Lucan. 1, 92: Nulla fides regni sociis, omnisque potestas Impatiens consortis erit; cf. Enn. ap. Cic. d. Off. 1, 8; ogs. in pl.; vid. Virg. Aen. 7, 578; Teucros in regna vocari, etc. — B) df. „alm.": Herredømme, Regering; – vid. Sall. Jug. 11, o. Caes. B. G. 5, 6; – men erotisk, vid. Hor. Od. 4, 1, 4; „poet." ogs. regna vini, (Forsædet i et Drikkelag), ibd. 1, 4, 18; — b) navnl. ogs. i Romerstaten: den enkelte Borgers usurperede Herredømme over hans Medborgere; – se ··· regnum meum ferre non posse, (min uimodstaaelige Indflydelse paa de offenlige Anliggender), Cic. Sull. 7; cf. id. Verr. act. 1, 12: haec omnis dominatio regnumque judiciorum etc.; men exercere regnum in plebe Romana, (tyrannisere Folket), Liv. 5, 2; – df. ogs. occupare regnum, (opkaste sig til Eneherster), Cic. Lael. 12; ligel. appetere regnum, id. d. Senect. 16; men Vixit, ut occideret damnatus crimine regni, (om Manlius), Ovid. Fast. 6, 189; — 2) „fig." ogs. om en vilkaarlig Brug af Begreber og Forholde; – abuteris ad omnia atomorum regno et licentia, Cic. N. D. 1, 23; cf. id. d. Rep. 1, 38; men „poet.": sive aliquid regni est in carmine ··· sive etc., (nogen uimodstaaelig Magt), Ovid. Met. 14, 20; cf. Propert. 4, 7, 50: Longa mea in libris regna fuere tuis; — II) „meton." (abstr. pr. concr.): et Kongerige, det af en Konge regerede Land; – vid. Caes. B. G. 5, 26, o. Sall. Jug. 92, ogs. Cic. d. Rep. 6, 9; – „poet." findes ogs. pl. f. sing., Hor. Od. 4, 14, 26; ligel. – „poet.": cerea regna, (om Vorbygningen i Bikuben), Virg. Ge. 4, 202; — B) „overf." om enhver local Besiddelse (tildels med Lune); – nisi hic in regno tuo essemus, (paa din Grund el. Eiendom), Cic. d. Or. 1, 10; cf. id. Att. 14, 16; ligel. mea regna, videns, Virg. Ecl. 1, 70: mine (forrige) Jorder; cf. id. Ge. 3, 476.

rĕgo, xi, ctum, 3, v. a.; I) „egenl.": retter, styrer, leder i en Retning; – navim ··· manus una regit, Lucr. 4, 900; cf. Caes. B. G. 3, 13; men ∾ ratem arte Ovid., clavum, Virg., vela, Propert.; ∾ equum, Liv., Ovid., quadrupedes, id.; ligel. ∾ spumantia ora (equi), id., frena, id.; ∾ tela per auras, Virg., missum jaculum, Ovid.; – Errabunda regens tenui vestigia filo (Theseus), Catull. 64, 113; cf. Virg. Aen. 6, 30; — b) navnl. ogs. i Retssproget: ∾ fines, (afstikke en Grændse), Cic. Leg. 1, 21; cf. id. Mur. 9, o. id. Top. 10; finium regundorum, Cod. Just.; — II) „fig."; A) „alm.": regerer, leder el. styrer el. fører til en Bestemmelse el. efter en Plan odl.; – deus ··· omnem hunc mundum regit, Cic. d. Rep. 6, 13; cf. Caes. B. G. 6, 17; men omnia nostra ··· ita gerito, regito, gubernato, ut etc., Cic. Att. 16, 2; – ∾ motus animi, Cic., consilia senatus, Quintil., valetudines principis (være hans Livlæge), Tac. Ann. 6, 50; men Liv. 10, 13: jam regi leges, non regere; cf. Sall. Jug. 1; suscipere juvenem regendum, Cic.; ∾ aliquem specie obsequii, Tac. Hist. 3, 50; men absol.: nemo regere potest, nisi qui et regi, Senec. d. Ira 2, 15; – men m. ad, Quintil. 12, 10, 69; — B) „bes.": fører Overherredømmet, regerer, behersker; – ∾ rem publicam, Cic., civitates, id., summam rerum, id.; cf. id. d. Rep. 1, 27; men ∾ populos imperio, Virg.; ∾ legiones, Tac., exercitum, Plin. Ep.; – ogs. m. abstracte Objecter; neque suos mores regere (posse), neque suorum libidines, Cic. d. Rep. 2, 25; men id. ibd. 23, in pass.: ut unius perpetua potestate ··· regatur salus ··· civium; — b) ogs. undert.: at vise tilrette, at føre paa rette Vei; – ut errantem regere posset, Caes. B. C. 3, 57; cf. Plin. Ep. 10, 30 o. 119; — III) partic. rectus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": i lige (horizontal el. vertical) Retning, ret, lige, opreist; – vid. Lucr. 2, 249, o. id. 4, 441; ∾ via, Plaut., Ter., platea, id.; quae (saxa) rectis lineis suos ordines servant, Caes. B. G. 7, 23; men Liv. 34, 28: velut rectae acies concurrissent; ∾ oculis intueri hanc urbem, Cic. Rab. Post. 17; ligel. „poet.": ∾ acies, Ovid.; ∾ lumen, Lucan.; ∾ vultus, Stat.; – navnl. ogs. lodret el. vertical; vid. Cic. Tusc. 1, 17; rupes ita rectis saxis, ut etc., Liv. 21, 36; ut rectus assistat (talus), Cic. Fin. 3, 16; ogs. om Væxten, Catull. 10, 20; ligel. ∾ puella, Hor. Sat. 1, 2, 123; opp. loripes, Juvenal. 2, 23; men ∾ senectus, (rank el. opreist), id. 3, 26; – fremdeles: iterque Non agit in rectum, (flyver ikke ligefrem), etc., Ovid. Met. 2, 714; – compar., ∾ crus, Hor. Sat. 1, 2, 82; ∾ coma, Senec.; cf. Ovid. Met. 3, 78; – superl., ∾ linea, Quintil., via, id.; — B) „fig."; 1) „alm.": ret, rigtig, vedbørlig; – ut recta via rem narret ordine omnem, Ter. Heaut. 4, 3, 28; cf. id. Andr. 2, 6, 11; ∾ consilia aegrotis (dare), ibd. 2, 1, 9; quae sint in artibus recta ac prava, dijudicare, Cic. d. Or. 3, 50; cf. id. Off. 1, 36: quae sunt recta et simplicia etc.; – navnl. om Foredraget og Stilen; vid. Quintil. 9, 3, 3, o. id. 1, 13, 5; men ∾ sonus, ∾ vox, id., (opp. flexus vocis); – recto et justo proelio (dimicare), Liv. 35, 4; coena recta, (fuldstændigt el. ordenligt Maaltid, opp. sportula), Suet. Dom. 7; ogs. absol. recta, id. Aug. 74, o. Martial. 8, 50; men Cautos nominibus rectis expendere numos, (imod sikkre Forskrivninger), Hor. Ep. 2, 1, 105; – in neutr. ogs. absol.; vid. Cic. Acad. 1, 5, o. Quintil. 6, 3, 89; men mutare aliquid a recto,

id; Recta et vera loquere, Plaut. Capt.5,2,7; - compar., Hor. Ep. 1, 6, 67; superl., Quintil. 2, 13, 3; — b) i Grammatiken: rectus casus, d. e. Nominativet (som ikke bøiet, opp. casus obliqui), Varr., Quintil., Gell., o. A.; — 2) „bef." (o. ethisk): ret, god, billig, (opp. pravus); oftest in neutr. som subst.: det Rette, det Gode el. Dydige; - vid. Cic. Lael. 22, o. id. Fin. 4, 6, ogs. Ter. Heaut. 3, 1, 76, o. Liv. 1, 27; men „poet." curvo dignoscere rectum etc., Hor. Ep. 2, 2, 44; - a recta conscientia etc., vid. Cic. Att. 13, 20; cf. Hor. Od. 4, 9, 36, o. id. Sat. 1, 6, 66; - firmus et rectus (consularis), vid. Cic. Fam. 12, 5; ∾ judex, Quintil., auditor, Plin. Ep.; vir rectus et sanctus, ibd.; men c. gen.: beatus est judicii rectus, Senec. Vit. beat. 6; - endel. rectum est m. Subjectsætn., vid. Cic. Off. 1, 38, o. ibd. 3, 11, oftere; — 3) til rectus høre endnu de adverbiale Dictioner; a) recta (sc. via): ligefrem, i lige Linie; - Perii hercle, hic ad me recta habet rectam viam, Plaut. Mil. gl. 2,6,11, oftere, Ter.; cf. Cic. Off. 3,20, o. id. Catil. 1, 9, oftere; ligel. Hor. Sat. 1, 5, 71; — b) recto (sc. itinere): ad den lige Vei, directe; - appellationes recto ad principem factae, Digest.

*regrădātio, onis, f.: Degradering, Cod. Just.; o. — regrădātus, 3; I) degraderet, Hieronym.; — II) „overf."; ∾ menses: som (ved Intercalering) ere bragte tilbage i deres tidligere Forhold, Solin. 1; — [gradus]. — regrĕdior, gressus sum, 3, v. dep. n., [gradior]; I) „egenl." o. localt: gaaer el. vender el. kommer tilbage; - ut regredi, quam progredi mallent, Cic. Off. 1, 10; ∾ ab ostio, Plaut.; ex itinere regressi clam in castra etc., Liv. 24, 18; men ab Germania in urbem regressus, Suet. Tib. 20; — — B) navnl. ogs. i Krigssproget: at marschere el. trække sig tilbage; - vid. Caes. B. C. 3, 45, oftere, o. Sall. Jug. 55; — II) „fig.": i Tanke el. Tale el. Handling at gaae tilbage dertil; - vid. Cic. Verr. 1, 42, o. id. Fat. 15; men eodem regressus statui etc., vid. Sall. Catil. 4; men ad formandos animos ··· regressi, etc., Quintil. prooem. 14; Nunc edepol demum in memoriam regredior, audisse me etc., Plaut. Capt. 5, 4, 26. — regrĕdo, ĕre, v. n., forel. Biform af frgd.; - quo nunc ··· gradum Regredere conare? Enn. ap. Non.

regressio, onis, f., [regredio]; I) „egenl.": Tilbagevenden, Tilbagekomst, Appul.; — II) „overf." som rhetorisk Figur: Gjentagelsen, Grækernes ἐπάνοδος, Quintil. 9,3,35. — 1. regressus, 3, partic. af regredior. — 2. regressus, us, m., [regredior]; I) „egenl.": Tilbagegang; - vid. Cic. N.D. 2,20, hvor plur.; men „poet.": Funditus occidimus, neque habet Fortuna regressum, Virg. Aen. 11, 413; — B) ds. i Krigssproget: Tilbagetog, Retirade; - ne ··· regressus inde in tutum non esset, Liv. 38, 4; cf. Tac. Ann. 1, 51; — II) „fig."; A) „alm.": Tilbagevenden, Tilbagevei; - neque locus ad poenitendum, neque regressus ab ira etc., Liv. 24, 26; ligel. nullo ad poenitendum regressu, Tac. Ann. 4, 11; — B) „bef."; 1) i Retssproget: retlig Værn el. Tilhold, Regres; - ∾ adversus venditorem, Digest.; — 2) udenfor Retssproget: Tilflugt el. Tilhold; - ut ··· superesset artificis regressus ad veniam, Plin. praef.; cf. Tac. Ann. 12, 10: ut ··· sit regressus ad principem etc.

rēgŭla, ae, f., [rego]; I) „egenl."; 1) „alm.": et lige Stykke (af Træ el. Jern), hvorefter man retter noget; navnl. Retholt el. Lineal; - si etc., non egeremus perpendiculis, non normis, non regulis, Cic. ap. Non.; materia ··· ad regulam et libellam exigitur, Plin. 36, 63; — B) „bef."; 1) lige Stok el. Stav el. Skinne (af Træ el. Jern); - quadratas regulas ··· defigunt, Caes. B. C. 2, 10; cf. Plin. 15, 2, o. Vitruv. 5, 10; — 2) „techn."; a) i Mechaniken: Kolbestangen i Trykværket, Vitruv. 10, 12; — b) i Architecturen: Triglyphens Ben, (germ. der Steg), Vitruv. 4, 3; — c) i Botaniken: den latinske Benævnelse af Planten basilisca, Appul.; — II) „fig.": Regel el. Rettesnor; - postremo habere regulam, qua vera et falsa judicarentur, Cic. Brut. 41; in his autem ipsis mediocritatis regula optima est, id. Off. 1, 31; men id. Brut. 74: nec utendum pravissima consuetudinis regula; ∾ loquendi et sermonis, Quintil.; ad legem ac regulam compositum esse oportere, quod etc., id. 12, 10, 50; cf. Hor. Sat. 1, 3, 117: assit Regula ··· quae etc.

rēgŭlāris, e, [regula]: hørende til en (linealformet) Stang el. Skinne; - ∾ aes, (der lader sig hamre i Stænger, ogs. aes ductile), Plin. 34, 20; ds. — rēgŭlārĭter, adv.: efter en ret Linie; ds. „fig.": efter en Regel, regelmæssigen; - ∾ dicere, Digest., Macrob. — *rēgŭlātim, adv.: regelmæssigen, Veget.; o. — rēgŭlo, are, v. a.: indretter efter en Regel, Coel. Aur.; — [regula].

1. rēgŭlus, i, m., dem. af rex; I) „egenl.": Konge el. Fyrste over et lidet Land, Grækernes δυνάστης; - vid. Liv. 37, 25, oftere, Sall. Jug. 11, oftere, o. A.; — b) ds. ogs. Kongesøn el. kongelig Prinds, Liv. 42, 24, o. id. 45, 14; — II) „overf."; A) Vikongen, Varr.; — B) etslags liden Fugl, auct. carm. Philom. 13; — C) en Slangeart, Hieronym. — 2. Rēgŭlus, i, m.: romersk Tilnavn; A) in gente Atilia, hvortil hørte Consulen M. Atilius Regulus, om hvem s. Cic. Off. 3, 26, id. Fin. 5, 27, o. A.; — B) in gente Livineja, Cic. Fam. 13, 60, oftere, o. A.

rĕ.gusto, avi, atum 1, v. a.; I) „egenl.": atter el. oftere at smage derpaa; - bilem suam regustantes, Senec. Provid. 3; cf. Pers. 5, 138; — II) „fig.": atter at læse el. behandle; - crebro regusto litteras; in his acquiesco, Cic. Att. 13, 13; cf. id. ibd. 4, 17. — rĕ.gȳro, avi, 1, v. n.: ligesom i et Kredsløb atter at vende tilbage dertil; - bellum (civile) ··· postremo in Hispaniam regyravit, etc., Flor. 4, 2.

reicio, s. und. rejicio. — reiculus, 3, s. und. rejiculus. — rējectānĕus, [rejicio]: forkastelig; ds. rejectanea, orum, n.: som Oversættelse af Stoikernes ἀποπροηγμένα, Cic. Fin. 5, 26; (hvorom ogs. rejecta, ibd. 3, 16, o. rejicienda, ibd. 5, 26, ogs. rejiciendae res, ibd.). — rējectātio, onis, f., [rejecto]: Tilbagekastelse el. Omvæltning; - ∾ terrae, Solin. 5, inc.

rējectio, onis, f., [rejicio]; „egenl.": Tilbagekastelse; ds. ∾ sanguinis, (Blodspytning), Plin. 23, 76; — II) oftest „fig.": Forkastelse, Udstødelse; - vid. Cic. Fin. 3, 6, o. id. Balb. 12; — B) „bef."; 1) i Retssproget; ∾ judicum: Forkastelse el. Udskydelse af de Dommere, hvis Ugunst el. Partiskhed er mistænkt af Parten i en Retssag, (s. und. rejicio); - vid. Cic. Verr. act. 1, 6, o. id. Planc. 15; ogs. absol., id. Sull. 33; — b) ogs. udenfor Retssproget o. lignelsesvis; - velut rejectione facta ad optimum pervenire, Quintil. 7, 1, 34; ligel. ∾ quaedam publica eruditorum, Plin. praef.; — 2) som rhetorisk Figur: ∾ in alium, (at skyde Skylden paa en Anden), Cic. d. Or. 3, 53; (cf. Quintil. 9, 1, 30); al. trajectio.

rējecto, avi, 1, v. a., intens af rejicio: at kaste tilbage, atter at give fra sig; - vid. Lucr. 2, 330; men ∾ caseum, (opbrække), Spartian.; - ogs. at bortkaste, praedam, Sil. — 1. rejectus, 3, partic. af rejicio. — 2. rējectus, us, m., [rejicio]: ubekiendt Del af Skibets Bagstavn, Hygin. Astron. 3, 36.

rējicio (rĕicio), jēci, jectum, 3, v. a.; I) „egenl.": kaster tilbage; A) „alm."; a) om Tingsobjecter; - ∾ tela in hostes, Caes., togam in humerum, Quintil., ab humero, Liv.; ∾ vestem ex humeris, Virg., Ovid., de corpore, id.; ogs. absol.: ∾ penulam, Cic., amictum, Propert.; - ∾ manus post terga, Plin. 28, 11; cf. Asin. Poll. ap. Cic. Fam. 10, 32; men ∾ scutum, (tage paa Ryggen, naar man flygter), Cic. d. Or. 2, 72; - ∾ a se, (støde tilbage), Ovid. Met. 9, 51; cf. Virg. Aen. 10, 473; - ∾ sanguinem, Plin. Ep., (spytte Blod); ∾ bilem, Plin., vinum, Suet.; — b) m. levende Objecter, (oftest „poet."); -

∾ capellas a flumine, Virg. Ecl. 3,96; Tum illa ··· Rejecit se in eum, (kastede sig i hans Arme), etc., Ter. Andr. 1,1, 108; cf. Lucr. 1,35; – ∾ se in grabatum, Petron.; — B) „bes."; a) i Krigssproget; – ∾ hostem (slaae el. kaste tilbage) in urbem, Caes., ab Antiochia, Cic.; cf. Caes. B. C. 3, 35; — b) i Sømandssproget heder rejici: at kastes tilbage; – vid. Caes. B. G. 5, 5, o. Cic. Att. 16,7, ogs. id. Phil. 1,3, oftere; — II) „fig."; A) „alm.": slaaer el. viser fra mig, fordriver el. bortfierner; – vid. Cic. R. Am. 53, o. Plin. Ep. 4, 11; men Ille ad famem hunc ab studio studuit rejicere, Ter. Phorm. prol. 18; quorum ego ferrum et audaciam rejeci in campo, etc., Cic. Mur. 37; cf. Hor. Od. 4, 8, 16; — B) „bes."; 1) viser fra mig, forkaster el. forsmaaer; – ∾ omnem istam disputationem, Cic.; cf. id. Fin. 1, 2, o. id. Leg. 1, 23; s. ogs. Hor. Od. 4, 9, 42, o. id. Sat. 2, 3, 68; — bb) ds. ogs.; a) publicistisk om Parterne i en Retssag: at forkaste (en Del af de ved Lodkastning valgte Dommere; s. und. rejectio); – vid. Cic. Planc. 17, o. id. Verr. 1, 7; — b) i Stoikernes Terminologi ere rejicienda o. rejecta, ligesom rejectanea: Oversættelse af ἀποπροηγμένα, (hvad der er til at forkaste el. undgaae), Cic. Fin. 3,16, o. ibd. 5, 26; — 2) med Hensyn paa et bestemt Maal: at bortvise el. henvise dertil; – vid. Cic. Att. 9, 13, o. id. Sull. 28; men Balb. ap. Cic. Att. 8, 15, A.: si huc te rejicis, (lægger dig paa denne Sag); — bb) ds. ogs.; a) „publicistisk"; – ∾ aliquid el. aliquem ad senatum, ad populum, ad consules, etc., (henvise en Sag el. Person dertil); vid. Liv. 2, 27, o. ibd. 40, 29; men Caes. B. C. 3, 17: illi ··· totam rem ad Pompejum rejicere, etc.; men Cic. Fam. 10, 16: ut nihil huc (i. e. ad senatum) rejicias, etc.; – legati ··· ab senatu rejecti ad populum, etc., Liv.; ogs. absol.: tribuni appellati ad senatum rejecerunt, etc., id. 27, 8; — b) m. Hensyn paa Tiden: udsætter til et sildigere Tidspunkt; – vid. Cic. Qu. Fr. 2, 3, o. id. Att. 1, 4; ds. — rējĭcŭlus (reic.), 3; I) i Oeconomien: forkastelig el. slet el. ringe i sit Slags; – ∾ oves, Varr. ap. Non., vaccae, id. R. R. 2, 5; ∾ mancipia, Senec. Ep. 47; — II) „overs.": ∾ dies, (unyttig el. tabt), id. Brev. Vit. 7.

rĕ.lābor, lapsus sum, 3, v. dep. n.; I) „egenl.": hurtigen el. umærkeligen at falde el. glide el. flyde tilbage el. derhen; – prensoque rudente relabi, Ovid. Met. 3,616; cf. id. ibd. 11, 619; men Flecte ratem, Theseu, versoque relabere vento, (seil tilbage), id. Her. 10, 149; – ogs. om Vandet, Virg. Aen. 10,307; cf. Hor. Od. 1, 29, 11: Pronos relabi posse rivos Montibus, (op ad dem: om en Umulighed); — II) „overf.": at falde el. vende tilbage; – vid. Hor. Ep. 1, 1, 17; tunc mens et sonus Relapsus etc., id. Epod. 17, 17. — rĕ.lambo, ĕre, v. a.: atter at opslikke, Sedul.

rĕ.languesco, gŭi, 3, v. inch. n.; I) „egenl.": atter el. ganske at udmattes el. afkræftes; – moribunda relanguit ore, (segnede med døende Mine), Ovid. Met. 6, 291; – men om Vinden: at aftage el. sagtnes, Senec. Qu. Nat. 5, 8; men om en Stierne: at blegne el. fordunkles, Plin. 37, 51; — II) „fig.": at blive slov el. ligegyldig; – iis rebus relanguescere animos etc., Caes. B. G. 2, 15; men Ovid. Am. 2, 9, 27: Quum bene pertaesum est, animoque relanguit ardor; cf. Liv. 35, 44; ligel. Cic. Att. 13, 41: relanguisse se dicit etc.

rĕlātĭo, onis, f., [refero]; I) „egenl.": Tilbageføren, Tilbagebringen; – crebra relatione (sc. manus), etc., vid. Quintil. 10, 3, 31; — II) „fig."; A) „alm.": Tilbageføren el. Tilbageskyden af en Skyld el. Brøde; – ∾ criminis, quum etc., Cic. Inv. 1, 11; ∾ jurisjurandi, Digest.; — B) „bes."; 1) Gienerstatning el. Giengield, gratiae, Senec.; 2) „publicistisk": en Øvrighedspersons Embedsberetning el. Foredrag; – post relationem Appii Claudii (decemviri) etc., Liv. 3, 39; cf. id. 32, 22; men ∾ ingredi, Tac. Ann. 2, 38; ∾ postulare in aliquid, ibd. 13, 49; men relationi intercedere, (protestere derimod), ibd. 1, 13; — b) ds. ogs. udenfor Statssproget: Fortælling el. Beretning; – vid. Quintil. 2,7, 4, oftere, o. Justin. 2, 1; in relatione gentium, (i Beretningen om dem), Plin. 7, 1; — 3) en rhetorisk Figur, Cic. d. Or. 3, 54, hvis Bem. dog er uvis; vid. Quintil. 9, 1, 35, o. id. 9, 3, 97; — 4) i Philosophien o. Grammatiken: Hensyn el. Forhold; – illud quoque est ex relatione ad aliquid, quod etc., vid. Quintil. 8,4,21.

rĕlātīve, adv.: forholdsvis, Augustin.; af — rĕlātīvus, 3, (refero]: som har Hensyn dertil, relativ, Arnob.; — b) ds. i Grammatiken: ∾ pronomen, Priscian. — *rĕlātor, oris, m.: som aflægger en Embedsberetning, der som Embedsmand giør et Forslag; – te auctore, illo relatore, etc., Balb. ap. Cic. Att. 8, 15, A.; — b) ds. „alm.": en Fortæller, Sidon.; o. — rĕlātōrĭa, ae, f.: Modtagelsesbevis, Cod. Theod.; — [refero]. — 1. relātus, 3, partic. af refero. — 2. rĕlātus, us, m., [refero]: Embedsberetning el. Embedsforedrag; – ∾ de aliqua re, Tac. Ann. 15, 22; — b) ogs. „alm.": Foredrag, Fortælling; – vid. id. Germ. 3, o. id. Hist. 1, 30.

*rĕlaxātĭo, onis, f.: ligesom Nedspændelse el. Udvidelse; ds. „fig.": ∾ animi, (Sindets Opmuntring; opp. contentio), Cic. d. Or. 2, 5, o. id. Fam. 6, 26; – ogs. absol., id. Fin. 2, 29: quae est ista relaxatio, quum etc.? o. — rĕlaxātor, oris, m.: som løslader el. aabner; – ∾ fluentium, Coel. Aur.; af — rĕ.laxo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": paany el. atter at udvide el. opløse el. aabne; – alvus tum astringitur, tum relaxatur, Cic. N.D. 2,54; cf. id. ibd. 2, 55, o. Virg. Ge. 1, 419; men ∾ vincula tunicarum, Ovid.; cf. Lucr. 6, 355; men id. ibd. 878: ∾ nodos (sc. aquai: optøe); ∾ ora fontibus, Ovid. Met. 1, 281; ∾ glebas, (løsne, giøre dem sprøde el. muldne), Varr., Colum.; cf. Virg. Ge. 1, 89; ∾ claustra, Ovid.; men Cic. Att. 10, 6: quicquid ego astrinxi, ille relaxat, („alleg."); — II) „fig.": ligesom at affspænde el. udvide; ds. at opmuntre el. forfriske; – relaxa paullum animum etc. Cic. Brut. 5; cf. id. Leg. 1, 4, id. Arch. 6, ogs. id. d. Or. 1,8, o. ibd. 2,58; men ∾ mores, (opløse el. svække), Claudian.; — b) navnl. ogs. ∾ se, c. abl., el. m. ab: at løse el. befrie sig derfra; – vid. Cic. d. Senect. 22; ∾ se a nimia necessitate, id. Orat. 52; – ogs. „medial": homines, quamvis etc., tamen interdum animis (i. e. in animis) relaxantur, Cic. Phil. 2, 16; cf. id. Acad. 2, 17; – endel. absol.: dat enim intervalla (dolor) et relaxat (sc. se), Cic. Fin. 2, 29.

relectus, 3, partic. af 2. relego. — rĕlēgātĭo, onis, f.; I) „egenl.": Bortsendelse, Bortførelse; navnl. Forvisning; – vid. Cic. R. Am. 15; men Liv. 3,10: exsilio et relegatione civium etc.; — II) „overf." i d. sild. Retssprog: ∾ dotis, Digest., (Medgiftens Tilbagegivelse ved Testamente); af — 1. rĕ.lēgo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": sender bort el. bortfierner, (navnl. for at straffe); A) „alm."; – vid. Cic. Off. 3, 31, o. id. R. Am. 15; ligel. rejecti et relegati longe a ceteris etc., Caes. B. G. 5, 30; – ogs. m. in c. acc., Hor. Od. 3, 11, 48, o. Virg. Ge. 3, 212; – „poet." ogs. c. dat.: sender bort, overgiver dertil, Virg. Aen. 7, 775; — B) „bes." o. „publicistisk": at forvise el. bortfierne fra Rom paa en bestemt Tid, ogs. til et bestemt Sted el. i en bestemt Afstand, (uden at dermed fulgte yderligere deminutio capitis; s. deportatio o. exsilium ss. II.); – vid. Ovid. Trist. 2, 137, oftere, o. Cic. Sest. 12; men Tac. Ann. 3, 17: Piso in decem annos relegatus; men Suet. Claud. 23: quosdam ··· relegavit, ut ultra lapidem tertium vetaret egredi ab urbe; – ogs. forbindes relegatus in exsilium, Liv. 25, 6; — II) „fig."; A) „alm."; – ∾ dona Samnitium, (tilbagevise dem), Cic. d. Rep. 3, 28; cf. Hor. Sat. 1, 10, 84; ∾ artes inimicas vitiis, Plin. Pan. 47; — B) „bes." ogs. med Angivelse af Maalet: at henvise el. overføre dertil; – ∾ ad auctores, (opp. obstringere fidem suam), Plin. 7, 1; ∾ mala ad cri-

men fortunae, Quintil. 6, 1, 13; ∾ culpam in hominem, id.; – „poet." ogf. c. dat.; vid. Tibull. 4, 6, 5; — C) i d. fild. Retsfprog: fom Arv el. arveligen at overdrage el. forfkrive, dotem, Digest., usum fructum, ibd.

2. rĕ.lĕgo, lēgi, lectum, 3, v. a.; I) „egenl.": tager atter tilfammen; – Janua difficilis filo est inventa relecto, (ved atter at famle hin Ariadnes Traad), Ovid. Met. 8, 173; docilis relegi (abies: let at trække tilbage), Val. Fl. 6, 237; — B) „bef." om Localiteter: atter at tilbagelægge el. giennemdrage el. befeile; – Egressi relegunt campos, etc., Val. Fl. 8, 121; cf. Ovid. Trist. 1, 10, 24; ∾ spatia retro, Senec. Agam.; men Tac. Ann. 2, 54: relegit Asiam, (drager tilbage dertil); — II) „fig.": atter at giennemgaae el. behandle el. læfe el. overtænke; – vid. Hor. Ep. 1, 2, 2; ligel. ∾ scripta, Ovid. Rem. 717, flgd.; men id. Met. 4, 569: (dum) relegunt ··· suos sermone labores; – ogf. absol.: deinde relegentes etc., Quintil. 11, 2, 23; men Cic. N. D. 2, 28: qui omnia, quae ad cultum deorum pertinerent, retractarent et tamquam relegerent, sunt dicti religiosi ex relegendo; – ogf. er hertil at henføre partic. religens (f. relegens), fom adj.: gudsfrygtig; f. und. religiosus.

rĕ.lentesco, ĕre, v. n. inch.: atter el. paany at flappes el. fløves; bf. „fig.": Neve relentescat saepe repulsus amor, Ovid. Am. 1, 8, 76. — *rĕlĕvāmen, inis, n.: Lettelfe, Lindring; – ∾ partus, (Fødfel), Priscian. Perieg. 440; o. — rĕlĕvātĭo, onis, f.: = frgd.; – ∾ oneris, Fronto; af — rĕ.lĕvo, avi, atum, 1, v. a.; I) atter el. paany at hæve el. reife; – ∾ e terra corpus, Ovid., membra in cubitum, id.; – men „alleg.": ∾ caput, Lucan. 8, 268, Plin.; — II) giør let el. letter; A) „egenl."; – vid. Cic. Att. 1, 13, o. Ovid. Rem. 186; – bf. pass.: sic ··· relevere catena, id. Am. 1, 6, 25; cf. id. Met. 9, 674: ut relevere labore; — B) „fig.": fkaffer Lindring el. Befrielfe fra et Onde; letter el. formindfker et Onde; – quodsi etc., videbimur fortasse ··· cura et metu esse relevati, etc., Cic. Catil. 1, 13; cf. Suet. Caes. 20; – dog oftest absol.; faal. Ovid. Pont. 1, 3, 17: Non est in medico semper, relevetur ut aeger, (at den Syge helbredes); cf. Cic. Att. 3, 10: ut potius relevares me, (at du hellere fkulde trøfte mig); men Ovid. Fast. 3, 304: Et relevant (silvestria numina) multo pectora sicca mero; – ad relevandos sumptus etc., Suet. Dom. 12; ∾ aestus, Ovid. Met. 6, 815; ∾ sitim, famem, id.

rĕ.lĭcĕor, (itus sum), ēri, v. n. dep.: rimel. at giøre Underbud, at byde mindre; – non illicitatorem venditor, non, qui contra reliceatur, emptor apponet, Cic. Off. 3, 15, (Zumpt.). — rĕlĭcīnus, 3: bøiet tilbage el. opover; – Marsyas coma relicinus, Appul.; ∾ frons (Alexandri Magni: høi el. fri), id. — rĕlictĭo, onis, f., [relinquo]: Forladen, at lade i Stikken; – ∾ rei publicae, Cic. Att. 16, 7; cf. id. Verr. 1, 13. — 1. rĕlictus, 3, partic. af relinquo. — 2. rĕlictus, us, m., [relinquo]: Forladen, Efterladen, Forfømmelfe; – ut labor virilis ··· derelictui sit, (bliver forfømt), Gell. 3, 1. — rĕlĭcus, 3, f. und. reliquus. — rĕlīdo, (si), sum, 3, v. a., [laedo]; I) „egenl.": flaaer tilbage, flaaer; (efterel. Ord); – relisa fronte, Prudent.; — II) „fig.": forkafter, fornegter, Auson. — *rĕlĭgāmen, inis, n.: Baand el. Bind, Prudent.; o. — rĕlĭgātĭo, onis, f.: Opbinden el. Opbindning; – adminiculorum ordines ··· religatio et propagatio vitium, etc., vid. Cic. d. Senect. 15; — [religo]. — religens, tis, f. 2. relego, in fin.

rĕlĭgĭo, (for Verfets Skyld ogf. rēligio, rell.), onis, f., [efter Cic. N. D. 2, 28 af 2. relego; efter Lactant. af religo, are; her lægges den førfte Etymologi til Grund; alts.], I) den paa from Betragtning grundede Gudsdyrkelfe el. Gudsfrygt el. Religiøfitet, dels fom indre Bevidfthed, dels fom fremtrædende igiennem de religiøfe Former og Skikke; bf. ogf. religio o. religiones, ligefom res divinae el. sacrae: Religionen; – religione, id est cultu deorum, etc., Cic. N. 2, 3; cf. id. ibd. 1, 42: quae (religio) deorum cultu pio continetur; opp. superstitio, id. Div. 2, 72; – medemini religioni sociorum, judices, etc., id. Verr. 4, 51; men id. Flacc. 28: sua cuique civitati religio est, nostra nobis, etc.; f. ogf. Lucr. 6, 1274; men ∾ pristinam conservare, (om et Guderbillede), vid. Cic. Verr. 4, 33; cf. id. ibd. 4, 35, oftere; – religio est, m. Subjectsfætning, (det er Religionsfkik), Plin. 25, 11; ligel. in pl.: qui etc., nonne expertes sunt religionum omnium? Cic. N. D. 1, 42; ligel. id. Verr. 4, 55: in bello religionum et consuetudinis jura retinere; – Druides ··· religiones interpretantur, Caes. B. G. 6, 13; scientia ··· morum ac religionum rei publicae, Quintil. 12, 3, 1; — II) „overf."; A) fubjectivt; 1) den af Religiøfitet opftaaende Betænkelighed, Religionsfkrupel, Samvittighedsfkrupel; – vid. Cic. Verr. 4, 34 o. 51, ogf. id. Phil. 2, 33; men id. Fam. 10, 12: recitatis litteris, oblata religio Cornuto est, (afbrødes han ved en Hindring fra Religionens Side); cf. id. Agr. 1, 2, ogf. Caes. B. C. 3, 72; – religionem alicui injicere, Cic. Caecin. 33; rem illam in religionem populo venisse, id. N. D. 2, 4; cf. id. Catil. 3, 6; ligel. religio obstitit, ne etc., Liv. 4, 30 o. 31; – religio est, c. inf., Liv. 2, 62, o. id. 6, 27; men c. gen. gerund., id. 29, 18; cf. id. 28, 15; – ligel. in pl., Lucr. 1, 931, ogf. Caes. B. G. 6, 16 o. 37; ligel. plenis religionum animis etc., Liv. 41, 16; — bb) bf. ogf.; a) Religionsbrøde el. Brud paa Religionen, (fom man er fig bevidft); – nulla mendacii religione obstrictus etc., Caes. B. C. 1, 11; liberare templum religione, Liv. 45, 5; – ogf. in pl., vid. Cic. Phil. 1, 6; — b) ∾ jurisjurandi, ogf. absol. religio: den famvittighedsfulde Opfyldelfe af en Ed; ogf. edelig Forpligtelfe; vid. Cic. Font. 9, ogf. Caes. B. C. 1, 76; – ogf. absol., id. ibd. 2, 32; cf. id. ibd. 1, 67: timori magis, quam religioni consulere etc.; — 2) udenf. Religionsfproget: nøiagtig Betænkning, Punktlighed el. Samvittighedsfuldhed; – eorum religioni quum serviret orator (rettede fig efter deres renfede Smag), etc., Cic. Orat. 8; cf. id. Brut. 82; – fide et religione vitae defendere aliquem, id.; ∾ testimoniorum, id.; ∾ privati officii, (famvittighedsfuld Opfyldelfe deraf), id.; cf. id. Verr. 4, 5; – ogf. in pl., id. d. Or. 1, 8; — B) objectivt: den med religiøfe Gienftande (Guderbilleder, Templer, ofv.) forbundne Ærværdighed og Hellighed; – propter singularem ejus fani religionem etc., Cic. Verr. 4, 44; cf. Tac. Hist. 1, 40, o. Cic. Verr. 4, 57; — 2) bf. „concret.": Gienftanden for den religiøfe Ærefrygt el. Dyrkelfe, Helligdom el. Guderbillede; – orant te, ut sibi religionem (i. e. simulacrum Dianae) ··· restituas, Cic. Verr. 4, 36; cf. id. ibd. 4, 43: ne inanes religionum revertantur.

*rĕlĭgĭōse, adv.; I) efter Religionens Bud, religiøft, fromt; – compar., ∾ deos colere etc., Liv. 10, 7; cf. Plin. Ep. 3, 7; – superl., ∾ colere templum Junonis, Cic.; — II) „overf.": betænkfomt, omhyggeligen, famvittighedsfuldt; – ∾ testimonium dicere, Cic. Coel. 22; cf. id. Fam. 13, 17, o. Nep. Att. 15; ligel. in compar., Plin. Pan. 65; — rĕlĭgĭōsĭtas, atis, f.: Gudsfrygt, Religiøfitet, Appul., Tertull.; o. — rĕlĭgĭōsŭlus, 3, dem.: nogenlunde gudfrygtig, Hieronym.; — [flgd.].

rĕlĭgĭōsus („poet." ogf. rēlig. el. rellig.), 3, [religio]; I) „egenl." el. „alm.": gudfrygtig, religiøs; – qui etc., sunt dicti religiosi ex relegendo, Cic., f. 2. relego, nr. II; natura sanctos et religiosos (senatores) etc., id. R. Com. 15; nostri majores, religiosissimi mortales, etc., Sall. Catil. 12; – religiosa jura, (visfe Religionsfkikke), vid. Cic. Lael. 4; – religiosissimum erat, m. Subjectsfætning, Plin. 30, 1, (det var den største Religionsfag el. den største Forbrydelfe imod Religionen); – religiosius credunt, (endnu helligere el. frommere), m. flgd. inf., id. 28, 5; — II) „fig."; A) fubjectivt; 1) fom nærer en

religiøs Betænkelighed el. Ængstelighed, ængstelig el. skrupuløs med Hensyn paa Religionen; - ∾ civitas etc., vid. Liv. 31, 9; - compar., ∾ agricolae, Colum.; men Liv. 2, 5: quia religiosum erat, (fordi det var en Samvittighedssag); ligel. m. Subjectssætning, id. 3, 22: lustrum condi ··· religiosum fuit; — b) ogs. dadlende: altfor ængstelig, overtroisk; (i denne Bem. alene forel.); - saal. poëta ap. Gell. 4, 9: Religentem oportet esse, religiosum nefas; cf. Cato ap. Fest. s. v. repulsior, p. 286, (Müll.), o. Ter. Heaut. 4,1,37; — 2) udenfor Religionssproget: nøiagtig, stræng, samvittighedsfuld; - natio minime in testimoniis dicendis religiosa, Cic. Flacc. 10; ∾ testis, id., judex, Quintil.; - men Atticorum aures teretes et religiosae, (med fin og ren Smag), Cic. Orat. 9; — B) objectivt, om en Gjenstand for religiøs Dyrkelse (som Tempel el. Guderbillede): ærværdig, hellig; - ∾ templum Herculis, Cic.; hanc Cererem (dette Gudindens Billede) antiquissimam, religiosissimam, etc., id. Verr. 4, 49; ∾ limina deorum, Virg. Aen. 2, 365; ∾ vestes, Suet. Tib. 35; navnl. heder ∾ dies: en ildevarslende Dag, paa hvilken man ikke tør foretage noget; saal. dies Alliensis, o. dies atri; s. ogs. Cic. Att. 9, 5, Liv. 6, 1, oftere, ogs. Suet. Tib. 61, oftere, Gell. 4, 9, o. A.

rĕ.lĭgo, avi, atum, 1, v. a.; I) binder tilbage, binder op el. sammen, ogs. alm. binder dertil el. binder fast; - trahit Hectorem ad currum religatum Achilles, Cic. Tusc. 1, 44; cf. Ovid. Met. 4, 671; ∾ manus post terga, Suet.; men Hor. Od. 1, 5, 4: Cui flavam religas comam? ligel. pass. c. acc. graec.: religata comas el. crines, id.; - ∾ navem injectis manibus ferreis, Caes.; ∾ tigna transversa axibus, id.; men ∾ desectam herbam, (binde Hø), Colum.; — 2) „bes." ogs. i Sømandssproget; - ∾ naves ad terram, Caes.; men religata in litore pinus, Ovid.; Solvitur herboso religatus ab aggere funis, id. Met. 14, 445; cf. Virg. Aen. 7, 106; men ∾ classem litore, Ovid. l. c. 13, 439; men Catull. 64, 171: utinam ne tempore primo ··· Perfidus in Cretam religasset navita funem, (om Theseus); - ∾ funes ex arboribus ripae, Digest.; — B) „overf." o. „alleg.": quae (prudentia) si extrinsecus religata pendeat, et non oriatur a se, etc., Cic. Tusc. 3, 17; — II) opløser; - Ait haec minax Cybele, religatque juga manu, Catull. 63, 84; omnibus annis vitem resolvi et religari, Pallad.

rĕ.lĭno, lēvi, 3, v. a.: borttager Harpixen af Spundset; - Relevi dolia omnia, omnes serias, (har aabnet dem), Ter. Heaut. 3, 1, 51; men absol., s. nedenf. not.; — b) „poet." ogs.: Si quando sedem augustam, servataque mella Thesauris relines, (udtager Honningen deraf, osv.), Virg. Ge. 4, 229; — not.: nulli relerimus postea (f. releverimus: ville ikke aabne Vindunken for nogen), Plaut. Stich. 5, 4, 38.

rĕ.linquo, liqui, lictum, 3, v. a.; I) med Eftertrykket paa re: lader tilbage; A) „alm.": lader blive tilbage, efterlader; 1) „egenl."; - Abeuntes ambo hinc tum senes me filiis Relinquunt quasi magistrum, Ter. Phorm. 1, 2, 21; cf. Caes. B. G. 7, 40, o. Cic. Fam. 2, 15; hvor ogs. quoniam alterum me reliquissem (neml. i min Broder); - post tergum hostem relinquere, Caes.; cf. Lucr. 5, 625; — 2) „fig."; - hanc ipsam excusationem relicturus ad Caesarem etc., Cic. Att. 9, 6; cf. id. Brut. 9; hic (Homerus) omnes sine dubio et in omni genere eloquentiae procul a se reliquit, Quintil. 10, 1, 51; — B) „bes."; 1) ved Døden at lade tilbage, at efterlade sig; - ∾ filiam adolescentulam, Ter., aliquem heredem, Cic. Quint. 4; men quod reliquit, Ter. Hec. 3, 5, 13, (hans efterladte Midler); cf. Cic. R. Am. 7, ogs. Ovid. Met. 3, 585; - ogs. „fig."; Sibi vero hanc laudem relinquunt, etc., Ter. Hec. 3, 5, 11; cf. Cic. Arch. 12, o. id. Off. 2, 16; - ∾ scriptum etc., id. Brut. 19; cf. Quintil. praef. 1; s. ogs. Ovid. Met. 13, 731; — 2) lader tilbage el. til Rest, lader beholde, overlader, hengiver, giver til Pris; - vid. Cic. Verr. 3, 48; ligel. Ovid. Met. 6, 299: unam minimamque relinque (sc. filiam mihi); cf. Hor. Ep. 1, 7, 19 o. 43, o. id. Epod. 16, 20, oftere; - ogs. „fig."; ne qua spes in fuga relinqueretur, Caes.; cf. Cic. Agr. 1, 6, (hvor dat. er tilføiet); men Ter. Andr. 3, 4, 22: Nihil est preci loci relictum, jam perturbavi omnia; derim. Cic. Fam. 1, 1: plane nec precibus nostris nec admonitionibus relinquit locum, (han gjør dem overflødige); men id. Quint. 15: vita turpis ne morti quidem honestae locum relinquit; ∾ aliquem poenae, Ovid., urbem direptioni et incendiis, Cic.; ogs. m. ad, id. Fam. 13, 64: (ne) relinquas hominem innocentem ad alicujus tui dissimilis quaestum; men id. Div. in Caecil. 8: malo (id) in aliorum spe relinquere, quam in oratione mea ponere; - ogs. m. Objectssætn., el. c. inf.; vid. Lucr. 3, 40, o. Hor. Sat. 1, 1, 52; - ogs. pass.; relinquitur illud, quod etc., Cic. Flacc. 34; men id. Att. 10, 8: relinquitur, ut ··· quiescamus; cf. Caes. B. G. 5, 19; ligel. i Slutninger: relinquitur ergo, ut etc., Cic. Inv. 1, 9; ligel. ita relinquitur, ut etc., id. Div. 2, 5; — 3) med dobbelt Prædicat: lader tilbage i en vis Tilstand; - quos Caesar ··· pacatos reliquerat, Caes. B. G. 4, 37; ut ··· pro effectis relinquant vixdum inchoata, Quintil. 5, 13, 34; men Caes. B. G. 7, 20: quod sine imperio tantas copias reliquisset; cf. Ovid. Met. 8, 277; — II) med Eftertrykket paa Verbet: at forlade nogen el. noget, at skille sig derfra, at gaae bort derfra; A) „alm."; - Non ego te hic lubens relinquo, Plaut. Amph. 1, 3, 33; cf. Caes. B. G. 1, 44; men pavet haec (Europa), litusque ablata relictum Respicit, Ovid. Met. 2, 873; cf. Hor. Od. 1, 10, 14; men c. dat., Virg. Aen. 12, 382: Abstulit ense caput, truncumque reliquit arenae, (i.e. in arena); - ogs. „overf."; - quem vita reliquit, (den Afdøde), Lucr.; cf. Ovid. Met. 11, 327: Conantemque loqui cum sanguine vita reliquit; ligel. reliquit me animus, Caes., o. A., ogs. anima, Nep.; men ∾ animam, Ter., vitam, Virg., lumen vitale, Ovid.; men Cic. Rab. perd. 8: tam ab omni honestate relictus, etc.; — B) „bes.": lader fare, lader i Stikken, tilsidesætter, forlader; - reliquit deseruitque me, Plaut.; cf. Ter. Andr. 4, 4, 5, ogs. Ovid. Met. 8, 108; auctores signa relinquendi et deserendi castra, Liv. 5, 6; cf. Hor. Od. 2, 7, 10: relicta non bene parmula; - ogs. „fig.": opgiver el. forsømmer, bryder mig ikke derom, agter ikke derpaa; vid. Cic. Caecin. 18; men omnibus relictis rebus, (med Tilsidesættelse af Alt), Plaut., Ter., o. A.; cf. Cic. Agr. 1, 1: relictae possessiones, (forsømte el. udyrkede); - quae ego nunc omnia pratereo et relinquo, (forbigaaer, lader uomtalt), id. Verr. 3, 44; cf. id. Catil. 3, 8; men ∾ aliquem interfectum, (lade hans Mord uhævnet), id. Manil. 5; - „poet." ogs. c. inf. obj.; si etc., mirari multa relinquas, (vil du høre op dermed), Lucr. 6, 653.

*rĕlĭquātĭo, onis, f.: Resten af en Sum, Digest.; - ds. „overf.": ∾ aetatis el. temporum, (hvad der endnu mangler deri), Tertull.; o. — rĕlĭquātor, oris, m.: som skylder en Rest, Digest.; — ds. fem.: rĕlĭquatrix, icis, men „overf.": ∾ delictorum, Tertull.; — [reliquor].

rĕlĭquĭa, ae, f.: Biform af flgd., Appul. — rĕlĭquĭae („poet." ogs. rell.), arum, f., [relinquo]: det Overblevne, det Øvrige el. Resterende, Resten; 1) „egenl."; A) „alm."; - Haec bonorum ejus sunt reliquiae, Plaut. Rud. 1, 3, 17; ∾ copiarum, Nep.; ∾ cladis el. pugnae el. belli, Liv.; men ∾ Danaum, (hvad der ikke ved dem er fordærvet), Virg. Aen. 1, 30, oftere; cf. Ter. Ad. 3, 3, 90; ∾ cibi (neml. i Legemet), Cic. N. D. 2, 55; men absol. f. Excrementerne, Senec.; men reliquiae: Ruiner; vid. Virg. Aen. 8, 356; ∾ limae, (Affald derefter), Plin.; — B) „bes."; a) Resten af Maden el. fra Taffelet; - vid. Plaut. Curc. 2, 3, 42, o. id. ibd. a. 3, v. 18; men Cic. Fam. 12, 4: vellem etc., reliquiarum

nihil fuisset, („alleg."); — b) Resten af Asken af det forbrændte Lig; - C. Marii reliquias dissipari jussit Sulla victor, Cic. Leg. 2, 22; cf. Tac. Ann. 2, 69, Suet. Aug. 100, Virg. Aen. 5, 47, o. A.; — c) Suet. Aug. 1, hede reliquiae (i Modsætn. af exta): Resterne (el. den ikke forbrændte Del) af Offerkiødet; — II) „fig."; - vid. Lucr. 3, 656, o. Cic. Div. 2, 67; men id. Prov. cons. 8: instauratas maximi belli reliquias ac renovatas etc.; cf. id. d. Senect. 6, (hvor avi reliquias persequi, siges til den yngre Scipio om Carthago's Ødelæggelse).

rĕlĭquo, avi, 1, v. a., Biform af flgd; - quae quis reliquavit, (hvad nogen er bleven skyldig til Rest), Digest. — rĕlĭquor, atus sum, 1, v. dep. n. o. a., [reliquus]: skylder en Rest, alicui, (til nogen), Digest.; reliquatus est amplam summam, ibd.

rĕlĭquus (rĕlĭcŭus, quadrisyll., Lucr.), 3, [relinquo): som bliver tilbage el. tilovers, øvrig; I)„egenl."; A) „alm."; a) c. dat.; - vid. Ter. Hec. 4, 1, 55, o. id. Eun. 2, 2, 9; ligel. quem (mulum) tibi reliquum esse dicis, Cic. Fam. 9, 18; men id. Verr. 4, 50: quae deprecatio est igitur ei reliqua, qui etc.? - in neutr.: quid enim est huic reliqui, quod eum in vita hac teneat? Cic. Sull. 31; — b) ud. dat.; - ex qua (familia) reliquus est Titurnius, Cic. Fam. 13, 39; men id. Prov. cons. 4: qui lucus ··· tam sanctus, in quo ullum simulacrum reliquum sit? - in neutr.; Sed reliquum dat operam ne sit reliquum, Plaut. Truc. prol. 15; men Cic. Off. 1, 18: videre, quae reliqui summa fiat; - ogs. som subst. c. gen.: det Øvrige, Resten; quod vitae reliquum est, Plaut.; ligel. reliquum vitae (tuto degere), Liv. 39, 13; cf. id. 26, 40; - ogs. in pl.: reliqua belli perfecta, id. 9, 16; cf. Tac. Hist. 4, 2; — 2) hertil mærkes Forbindelserne; aa) reliquum est, m. ut, el. c. inf.: det (el. der) bliver tilbage; - reliquum est, ut officiis certemus inter nos, Cic. Fam. 7, 31; cf. Nep. Att. 21; - nunc hortari modo reliquum est, Sall. frgm.; — bb) reliquum facere (aliquem el. aliquid, ogs. aliquid reliqui facere), som Omskrivning af relinquere; a) at lade tilbage el. tilovers, at levne; - quibus aratrum saltem aliquod ··· Apronius reliquum fecit, Cic. Verr. 3, 55; cf. id. Att. 3, 8; - quos reliquos fortuna ex nocturna caede ac fuga fecerat, Liv. 9, 24; cf. Cic. Verr. 3, 44; - men in neutr. c. gen.: quod reliquum vitae viriumque fames fecerat, id etc., id. ibd. 5, 34; cf. id. Sull. 32; - saal. oftest m. Negation; vid. Sall. Catil. 11: hi nihil reliqui victis fecere; hvf. pass.: capta urbe nihil fit reliqui victis, id. ibd. 59; cf. Cic. Verr. 3, 48, o. Liv. 7, 35; — b) at undlade el. efterlade, (sædv. m. Negation); - quum etc., nihil ad celeritatem sibi reliqui fecerunt, Caes. B. G. 2, 26; me nihil reliqui fecisse, quod etc., (at jeg intet har forsømt), Nep. Att. 21; cf. Tac. Ann. 1, 21; men pass.: prorsus ab utrisque nihil reliquum fieri, Sall. Jug. 76; — B) „bef."; 1) hvad der i Tiden er el. bliver tilovers, d. e. sildigere el. tilkommende; - nos non de reliqua et sperata gloria jam laborare, sed etc., Cic. Qu. Fr. 1, 1, 15; cf. id. Sest. 34; in reliquum tempus, el. reliquum in tempus, (for Fremtiden el. f. d. flgd. Tid), Cic., Caes.; men ∾ tempus, Nep. Them. 2, (opp. praesens bellum); - men in neutr. absol.: quod reliquum est (sc. vitae: i mit følgende Liv), Plaut. Casin. 5, 1, 4; - df. som adv.: in reliquum, (for Fremtiden el. herefter); vid. Liv. 23, 20, oftere, Sall. Jug. 42, o. A.; — 2) i Forretningssproget om en Gield: tilbagestaaende el. resterende; - vid. Ter. Phorm. in., ogs. Cic. Att. 16, 16, A; oftest som subst. o. in pl.; - maxime me angit ratio reliquorum meorum, id. ibd. 16, 3; men id. ibd. 15, 15: ex reliquis, quae Eros fecit (har opsummeret), etc.; cf. Plin. Ep. 3, 19; ligel. reliqua habere, Digest., o. reliqua trahere, ibd., (sidde inde med en Gield); - sield. in sing.: reliquum non exsolutae quantitatis, ibd.; - ogs. som Ordspil: Accipite reliquum, (hører nu Resten af Fortællingen), etc., vid. Plaut. Capt. prol. 16; — II) „overf.": det Øvrige af en Helhed, el. den øvrige Del af en Samling; altf. øvrig, den el. det øvrige; pl. de øvrige, (forskielligt fra ceteri); a) in pl.; - Servilius consul, reliquique magistratus etc., Caes. B.C. 3, 21; ad reliquos labores ··· etiam hanc molestiam assumo, Cic. Planc. 1; - ogs. ud. subst.; vid. Cic. d. Rep. 2, 11, o. id. Att. 16, 15; ogs. ud. Copula, id. Phil. 2, 12; - in quibus haec maxime spectantur: ira, odium, metus, cupiditas, spes; nam reliqua in horum species cadunt, Quintil. 7, 2, 35; reliqua vaticinationis brevi esse confecta, Cic. Div. 1, 32; audi reliqua, Plaut.; cf. id. Poen. 3, 4, 8; men Quintil. 9, 4, 124: aderat janitor carceris, et carnifex praetoris, reliqua, (omtr. vort: og saa videre); men efterel.: et reliqua, Vopisc.; — b) in sing.; - reliquam partem exercitus etc., Caes. B. G. 5, 46; ligel. id. ibd. 3, 3: neque de frumento reliquoque commeatu satis esse provisum; cf. Cic. Att. 5, 20, o. id. Verr. 3, 43; - men reliquum temporis, (den øvrige Tid), Suet. Ner. 34; - men i Overgange: quod reliquum est, (forresten, iøvrigt), Cic. Fam. 13, 72, o. Planc. ibd. 10, 11; ligel. de reliquo, id. d. Or. 1, 22, id. Att. 16, 13, c, oftere. — relisus, 3, partic. af relido.

rellig-, relliqu-, s. und. relig-, reliqu-. — rĕ.lŏco, avi, atum, 1, v. a.: igien at udleie el. bortforpagte, Digest. — rĕ.lŏquor, qui, v. dep. n.: at sige igien, at svare; - vid. Varr. L. L. 6, 7. — rĕ.lūcĕo, xi, 2, v. n.: at lyse el. straale el. skinne tilbage; - relucens flamma, Liv. 22, 17; cf. Virg. Aen. 12, 300; men igni (abl.) freta lata relucent, (give Gienskin deraf), id. ibd. 2, 312; cf. Ovid. Met. 11, 617; men Plin. 9, 43: piscis lucerna tranquillis noctibus relucet; df. — rĕlūcesco, luxi, ĕre, v. inch. n.: atter el. paany at lyse el. skinne frem; - nullaque obstante (sc. nube) reluxit (sc. sol), Ovid. Met. 14, 769; men caeco reluxit dies, Tac. Ann. 4, 81; - men impers: paullum reluxit, (det lysnede lidet), Plin. Ep. 6, 20.

rĕlucto, are, v. n., efterel. Biform af flgd., hvf. act. reluctabat, Appul., o. pass. reluctatus, 3, Claudian. — rĕ.luctor, atus sum, 1, v. dep. n.; I) „egenl.": anstrænger mig el. kæmper el. strider derimod; - reluctantis et impulsae (uxoris) vestigia etc., Tac. Ann. 4, 22; cf. Virg. Ge. 4, 301, o. Ovid. Am. 3, 4, 14; — B) „overf.": ogs. om Tingssubjecter; - quam (Mycalen) deduxisse canendo Saepe reluctantis constabat cornua lunae, Ovid. Met. 12, 263; men Senec. Herc. Oet. 1726: Refugit ignis et reluctantur faces; — II) „fig."; - quum etc., diu sum equidem reluctatus, Quintil. prooem. 1; cf. Vell. 2, 102, o. Martial. 5, 35.

rĕ.lūdo, si, 3, v. n. o. a: skemter el. spøger derimod; - sibi ipse reludat, Manil. 5, 170; temerarios mariti jocos relusit, Senec. Centrov. 2, 10. — rĕ.lūmĭno, are, v. a.: belyser paany; - ∾ caecos, (giøre dem seende), Tertull. — rĕ.lŭo, ĕre, v. a.: atter at indløse, vestem, aurum, Caecil. ap. Fest. s. h. v. p. 281, (Müll.).

Rĕma, ae, f.; derom Enn. Ann. 1, 99: (Romulus et Remus) Certabant, urbem Romamne Remamne vocarent. — rĕ.macresco, crŭi, 3, v. inch. n.: atter at blive maver, Suet. Dom. 18. — rĕ.mălĕdĭco, ĕre, v. n.: atter el. til Giengield at udskælde; - remaledici (maledicenti) civile fasque esse, Vespas. ap. Suet. Vesp. 9. — rĕ.mancĭpo, avi, atum, 1, v. a.: atter at emancipere; - ∾ filium patri, Gaj. Inst. — 1. rĕ.mando, (avi), atum, 1, v. a: lader sige el. mælde tilbage; - remandatumque Pyrrho a senatu est, eum etc., Eutrop. 2, 13. — 2. rĕ.mando, ĕre, v. a.: tygger om igien, el. vedbliver at tykke; - df. lignelsesvis: taedium ··· quasi eundem cibum remandendi, vid. Quintil. 11, 2, 41; men absol., Plin. 10, 93: Pontici quoque mures simili modo remandunt.

rĕ.mănĕo, mansi, 2, v. n.; I) „egenl." o. localt: bliver tilbage, forbliver; - ∾ Romae etc., Cic. Att. 7, 14; ogs. absol., id. Catil. 1, 3, oftere; ∾ in exercitu, id. Off. 1, 11; ∾ ad urbem cum imperio, Caes.,

domi, id., apud aliquem, id.; cf. id. B. G. 4, 2; men Nep. Epam. 9: quod (ferrum) ex hastili in corpore remanserat; — II) „fig.": vedblive at være; - ∾ animos post mortem, Cic. Tusc. 1, 12; cf. id. R. Am. 10, o. Ovid. Trist. 1, 9, 23, ogs. Sall. Jug. 24; men ∾ nomen (hostis) in eo, qui etc., (vedblive at bruges derom), Cic. Off. 1, 12; cf. Sall. Jug. 59; men Liv. 9, 1: ne quid ex contagione noxae remaneret penes nos; - ogs. c. dat.: vobis aeterna sollicitudo remanebit, Sall. Jug. 31; — b) ogs. m. tilføiet adj. som Prædicat: at vedblive i en Tilstand; - quarum (sublicarum) pars inferior integra remanebat, Caes. B. G. 7, 35; cf. Cic. d. Rep. 2, 34: quae (potentia) gravis et magna remanebat. — 1. rĕ.māno, are, v. n.: at flyde tilbage; - retroque remanat Materies humoris, Lucr. 5, 270, oftere. — 2. rĕ.māno, are, v. n.: at gaae tilbage; s. und. remeo, not. — rĕmansĭo, onis, f., [remaneo]: Tilbageblivеn el. Forbliven paa et Sted, opp. profectio, Cic. Lig. 2; cf. id. Q. Fr. 3, 1, 5.

*rĕmĕābĭlis, e: som vender tilbage; - ∾ saxum (Sisyphi)), Stat.; ∾ anima in corpora, Tertull.; — rĕmĕācŭlum, i, n.: Tilbagevei (fra Underverdenen; opp. demeaculum), Appul.; o. — rĕmĕātus, us, m.: Tilbagevenden; df. „overf.": Tilladelse til at vende tilbage; - nemo potest commeatum remeatumve exsuli dare, nisi imperator, Digest.; — [remeo].

rĕmĕdĭālis, e, [remedium]: helbredende; - ∾ vis, Macrob. Sat. 7, 16. — *rĕmĕdĭātĭo, onis, f.: Helbredelse, Scribon.; o. — rĕmĕdĭātor, oris, m.: som helbreder el. curerer; - ∾ valetudinum, Tertull.; af — rĕmĕdĭo, avi, atum, 1, v, a.; o. rĕmĕdĭor, atus sum, v. n., (remedium]: helbreder, curerer; 1) act., Scribon., Tertull.; — 2) dep., Hieronym., Appul. — rĕ.mĕdĭtor, ari, v. dep. a.: paany el. omhyggeligen at eftertænke, Senec. Ep. 72, (Gronov.), inc.; (al. reminisci).

rĕmĕdĭum, i, n., [medeor]: hvad der atter helbreder el. læger; df. I) egenl.: Lægemiddel el. Medicament; - Nec ratio remedi communis certa dabatur, Lucr. 6, 1224; men Cic. N. D. 2, 50: pantheras remedium quoddam habere, quo quum essent usae, non morerentur; - oftest hos Lægerne; in remedio est, si quis etc., Plin.; contra morsus remedio esse, id.; men Suet. Ner. 35: remedium ad fauces pollicitus etc.; — II) „fig.": Middel el. Hielpemiddel; - remedium ad magnitudinem frigorum (derimod), etc., Cic. Verr. 5, 10; cf. id. Tusc. 5, 26, o. Quintil. 5, 2, 5; ∾ aegritudinum, miseriarum, Ter., infirmae memoriae (derimod), Quintil. 11, 2, 49; cf. Tac. Agr. 3: infirmitatis humanae tardiora sunt remedia, quam mala; men Cic. Phil. 13, 11, „alleg.": qui tuis veneficiis remedia invenit, (derimod); ligel. Liv. 3, 3: id remedium timori fuit; men Tac. Ann. 4, 72: hinc ira et quaestus, et postquam etc., remedium ex bello.

rĕ.mĕmĭni, isse, (v. n.): atter at erindre sig; - ∾ priorum, Tertull.; — rĕ.mĕmŏro, are, v. a.: igien eller atter at omtale el. fortælle, Tertull. — rĕmensus, 3, partic. af remetior. — rĕ.mĕo, avi, 1, v. n.: gaaer el. vender el. kommer tilbage; - ∾ in patriam, Ovid., patrias in sedes, Tac.; men rursus in terga remeans, (atter trækkende sig tilbage), id. Ann. 3, 21; ne ad se remearent (legati), Liv. 9, 16; cf. Virg. Aen. 2, 95, o. Ovid. Met. 15, 569; ∾ ex Campania ad eum diem, Tac.; cf. id. Hist. 5, 22; - „poet." ogs. c. acc., Virg. Aen. 11, 793; — B) „bes." ogs.: at vende tilbage med Seier; - saal. ∾ triumpho, Stat., ligel. pompa triumphi, Lucan.; men c. acc.: vetitos remeare triumphos, (drage hiem i den negtede Triumph), id. 7, 256; — b) ogs. om Dyrene; - vid. Liv. 24, 3; ligel. om Trækfugle, Varr.; - oftere om Tingssubjecter; quum ··· neque remearet aër, (strømmede tilbage), Cic. N. D. 2, 46; cf. Tac. Ann. 12, 17, o. id. Hist. 1, 86; — II) „overf."; - non segnis stat remeatque dies, Tibull. 1, 4, 28; - ogs. c. acc.: A certis annis aevum remeare peractum, Hor. Sat. 1, 6, 94; — not.: en forlænget Form af remeo er rimel. remano i Forbindelsen: camposque remanant, Enn. Ann. 1, 66; cf. danunt f. dant, prodinunt f. prodeunt, o. fl.; s. ogs. Fest. p. 282, (Müll.).

rĕ.mergo, ĕre, v. a.: igien el. atter at nedsænke; df. „fig.": soporis altitudine remergi, Augustin. — rĕ.mētĭor, mensus sum, 4, v. dep. a.: atter at maale tilbage; I) „egenl."; - Si modo rite memor servata remetior astra, Virg. Aen. 5, 25; cf. Lucr. 2, 515; — II) „fig."; A) „overf."; a) at tilbagelægge i Rummet, at vandre el. drage tilbage derad; - ∾ iter, Stat., stadia, Plin. 2, 73; — b) om visse Udtømmelser af Fluida; - ∾ vinum vomitu, Senec.; cf. Martial. 6, 89; — c) om en skridtvis Tilbagegang el. Overgang i en Tilstand; - transmissum discrimen convalescendo remetiri, Plin. Ep. 8, 11; — B) „ment."; - quum etc., totum diem ··· facta et dicta mea remetior, (giennemgaaer paany), Senec. d. Ir. 3, 36; ∾ fabulam, (gientage), Appul.; — not.: partic. remensus, 3, ogs. m. pass. Bem.: hvorover man er dragen tilbage; - pelagoque remenso etc., Virg. Aen. 2, 181; cf. ibd. 3, 143: remenso ··· mari.

rēmex, ĭgis, m., [remus, ago]: Rorskarl el. Rorsknegt; - remiges exigere, (presse dem), Cic. Verr. 4, 34; ∾ exercere, Nep.; cf. Suet. Galb. 12; - „poet." ogs. om Charon, Senec. Herc. Fur.; — b) sing. remex ogs. collect. f. remiges; - vid. Virg. Aen. 4, 588, ogs. Liv. 37, 11, o. Tac. Ann. 4, 5; men „alleg.", Ovid. Trist. 5, 14, 44: Vela damus, quamvis remige puppis eat. — Rēmi, orum, m.; I): gallisk Folk i Egnen af d. nuv. Rheims, Caes. B. G. 2, 3, oftere, o. Tac. Hist. 4, 67 flgd.; - „poet." ogs. in sing., Lucan. 1, 424; — II) sild. ogs. Remernes Hovedstad, (tidligere Durocortorum), Ammian.

rēmĭgātĭo, onis, f., [remigo]: Roen el. Roning; - vid. Cic. Att. 13, 21: remigatio navem convertens ad puppim, (naar man roer baglens). — *rēmĭgĭum, i, n.; I) „egenl.": Roen el. Roning; - homines remigio sequi, (roede bagefter dem), Plaut. Bacch. 2, 3, 55; cf. Plin. 9, 2: sinus ··· duodecim dierum remigio enavigatus etc.; — II) „meton."; A) Aarerne; - Remigio veloque ··· festina et fuge, Plaut. Asin. 1, 3, 5; cf. Tac. Germ. 44, Hor. Od. 1, 14, 4, o. Virg. Ge. 1, 202; - som Ordsprog mærkes: meo remigio rem gero, (jeg har ganske min Frihed), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 152; — 2) „poet. overf." ogs. om Fuglenes Vinger; - saal. Remigii oblitae (aves), Lucr. 6, 743; cf. Virg. Aen. 1, 301, (hvor remigium alarum tillægges Mercurius); s. ogs. id. ibd. 6, 19, Ovid. Met. 8, 228, o. A.; — B) Rorsfolket el. Rorskarlene, Cic. Tusc. 5, 39; remigium classicique milites etc., Liv. 26, 51; cf. Tac. Ann. 3, 1, Virg. Aen. 3, 471, o. Hor. Ep. 1, 6, 63; o. — rēmĭgo, are, v. n.: roer; - vid. Cic. Att. 13, 21; ∾ contra aquam, vid. Senec. Ep. 122, fin.; cf. Caes. B. G. 5, 8, o. A.; - „poet." ogs. c. acc.; Pado qui remigat alnum (i. e. navem), Claudian.; - om det poetiske Udtryk: volucres pennis remigare, vid. Quintil. 8, 6, 18; — [remex].

rĕmigro, are, v. n.; I) „egenl.": at flytte el. drage el. vende tilbage, (navnl. for at boe paa et Sted); - ∾ in domum veterem e nova, Cic. Acad. 1, 4; cf. Caes. B. G. 4, 4; — II) „fig."; - ∾ ad argumentum, Plaut. Poen. prol. 47; ∾ ad justitiam, Cic. Tusc. 5, 21; men Remigrat animus nunc demum mihi, (nu først vender mit Mod tilbage), Plaut. Epid. 4, 1, 42.

rĕmĭniscentĭae, arum, f.: Tilbagerindringer, (som Oversættelse af ἀναμνήσεις), Tertull.; af — rĕmĭniscor, sci, v. dep. n. o. a., [af inus. meniscor, af Stammen men-, hvf. mens, memini, s. ogs. comminiscor]: atter at tilbagekalde i sin Hukommelse, atter at erindre el. at minde sig derom; - vid. Cic. Tusc. 1, 24; ligel. reminiscentem recordari etc., id. Lig. 12; - ogs. c. gen., vid. Caes. B. G. 1, 13, Nep. Phoc. 4, o. A.; - ogs. m. Relativ- el. Objectsætning; reminiscere ··· quae tradantur mysteriis, Cic. Tusc. 1, 13; cf. Lucr. 2, 89, o. Ovid. Met. 1, 256; - ogs. c. acc.; ea potius

reminiscere, quae etc., Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; cf. Virg. Aen. 10,782, o. Ovid. Pont. 1,8,31; — b) df. ogſ. Nep. Alcib. 2: ved Tilbageerindring at udfinde el. udtænke.

rēmĭpes, ĕdis, adj., [remus, pes, m.,]; 1) der bruger Fødderne ſom Aarer, anates, Auson.; men ∾ lembi, id. — rĕmiscĕo, (miscui), mixtum el. mistum, 2, v. a.; I) „egenl.": blander igien dermed, venenum cibo, Senec. Constant. Sap. 7; — II) oftere „fig."; – animus naturae suae remiscebitur, Senec. Ep. 71; ſ. ogſ. Hor. A. P. 151, o. id. Od. 4, 15, 30.

*rĕmissa, ae, f., ſ. remissio: Eftergivelſe, peccatorum, Tertull.; o. — rĕmissārĭus, 3: ſom let ſkydes tilbage, vectis, (en ſlig Stang el. Bom), Cato; — [remitto]. — rĕmisse, adv. af remissus, men ſædv. „fig."; A) eftergivende, mildt; – ∾ agere, (opp. severe), Cic. Coel. 14; cf. id. d. Or. 3, 26; men Suet. Claud. 30: et remisse quid vel serio agentem (cum) etc.; – compar., ∾ disputare, Cic. d. Or. 1, 60; cf. id. Verr. 4, 34; — B) efterladent, kraftløſt; – neque remisse, neque crudeliter (imperare servis), Colum. 1, 8.

*rĕmissĭbĭlis, e, (efterel.); I) tilgivelig, delicta, Tertull.; — II) hos Lægerne: let, mild, digestio, Coel. Aur.; — rĕmissĭo, onis, f.: ligeſom Tilbageſenden el. Løsladen el. Løsgiøren; – I) „egenl."; – ∾ splendoris, Vitruv., (Tilbagekaſtelſe deraf); – ogſ. at lade vende tilbage; df. ∾ nova ludorum (deres Gientagelſe), Petron.; men Cic. Off. 1, 41: ex superciliorum aut remissione, aut contractione etc.; — II) „fig."; A) „alm.": ligeſom Løsladen el. Opløſen; df. 1) Opløsning, Slaphed; – ∾ animi, (opp. intentio), Cic. Tusc. 2, 23; cf. Publ. Syr. 35: Arcum intentio frangit, animum remissio; – binae contentiones vocis et remissiones etc., id. d. Or. 1, 61; men ∾ lenitatis (in oratione: det Bløde i Foredraget), ibd. 2, 53; – ogſ. Aftagen, laboris, Varro, Quintil.; cf. Cic. Fam. 7, 26; ligel. ∾ febris, Suet.; — 2) navnl. ogſ. ſom Gemytstilſtand el. Stemning; a) Eftergivenhed, Mildhed, Taalmodighed; – vid. Cic. d. Or. 2, 17, o. id. Fam. 5, 2; — b) Opmuntring, Vederqvægelſe, Hvile; – ad omnem animi remissionem ludumque descendere, Cic. d. Or. 2, 6; i denne Bem. ogſ. absol. remissio, id. Coel. 17, ogſ. in pl. remissiones, Quintil.; cf. Tac. Agr. 9; — B) „beſ.": Efterladelſe el. Eftergivelſe af en Straf el. af en Ydelſe; – ∾ poenae, Cic. Catil. 4, 6; men remissionem petere, (Nedſættelſe i en Forpagtningsafgift), Suet. Caes. 20; cf. Tac. Ann. 4, 13; men ∾ nunciationis, (Ophævelſen af et Forbud), Digest.; o. — rĕmissīvus, 3; I) hos Lægerne: formildende el. fordelende, res (pl.: ſaadanne Midler), Coel. Aur.; — II) i Grammatiken: ∾ adverbia, (formildende el. indſkrænkende, ſom pedetentim, paulatim, sensim), Priscian.; — [remitto]. — remissus, 3, partic. o. adj. af remitto. — remistus, 3, partic. af remisceo.

rĕmitto, mīsi, missum, 3, v. a. o. n.; I) act.: lader gaae el. ſender tilbage, giver fra mig el. bortfierner; A) „egenl."; 1) „alm."; – Nisi tu illam remittis ad me, etc., vid. Plaut. Cist. 2, 1, 51; ∾ aliquem domum, Caes., mulieres Romam, Cic.; ∾ partem legionum in sua castra, Caes.; ∾ nuncium ad aliquem, Cic., Caes.; men Caes. B. G. 3, 8: si etc., obsides sibi remittat; ∾ alicui librum, Cic., litteras, Caes.; ∾ argentum huc, Plaut.; ∾ (naves) inanes ex continenti etc., Caes.; – tigna trabesque ··· humor aquae ··· remittit (ſkyde fra ſig), Lucr. 2, 196; men ∾ aquas (cautes, kaſte tilbage), Senec. Hippol.; men ∾ calces (om Heſte: at ſlaae bag ud), Nep. Eum. 5; – ∾ muriam, (give fra ſig), Colum., Hor. Sat. 2, 8, 53; ſ. ogſ. ibd. 2, 4, 69; men ∾ aeruginem, (ſætte Ruſt: om Kobberkar), Colum.; — 2) „beſ.": at lade gaae tilbage, d. e. at ſlappe el. opløſe (det Spændte el. Bundne), at lade ſynke el. falde tilbage; – vid. Cic. Div. 1, 54; men „alleg.", id. Lael. 13; ligel. ∾ frena el. lora, Ovid.; ∾ manus, vincula, (løſe dem), id.; men si brachia forte remisit, Virg. Ge. 1, 202, (har ladet dem ſynke); – ∾ mella, (opløſe: om Varmen), ibd. 4, 36; — b) i Retsſproget; ∾ nuncium el. repudium, (ophæve et Ægteſkab el. en Forlovelſe), ſ. und. nuncius o. repudium; — B) „fig."; 1) „alm.": at ſende tilbage, at ſlaae el. kaſte tilbage, at give fra ſig, at hengive; – totidemque remisit Verba locus, (om Echo), Ovid. Met. 3, 500; cf. Virg. Aen. 12, 929; ligel. ∾ sonum acutum, (om Strængen), Hor. A. P. 349; men ∾ simulacra, (om Speile), Lucan.; – si etc., vestrum vobis beneficium remitto, Caes. B. C. 2, 32; ∾ integram causam ad senatum, (viſe tilbage dertil), Tac. Ann. 3, 10; – Quae nisi respuis ex animo longeque remittis (aldeles forkaſter det), Lucr. 6, 67; cf. Cic. Cluent. 2; — 2) „beſ."; aa) giver efter el. løslader, frigiver el. lader fare, forlader; – (sonorum vis) tum remittit animos, tum contrahit, Cic. Leg. 2, 15; cf. Liv. 27, 31; ligel. ∾ se, Nep. Alcib. 1; ogſ. ∾ animos a contentione pugnae, Liv. 5, 41; cf. Caes. B. C. 2, 14, o. Liv. 30, 3; ∾ bellum, id., pugnam, Sall.; men Liv. 9, 16: ne nihil remissum (sc. esse vobis) dicatis, remitto, inquit, ne etc.; cf. Caes. B. C. 3, 17: si hoc sibi remitti vellent, remitterent ipsi de maritimis custodiis, (ſkulde de hæve Blokaden af Søkyſten); men Cic. Tusc. 1, 1: retuli me ··· ad ea studia, quae retenta animo, remissa temporibus, longo intervallo intermissa revocavi; men ex eo, quod ipse potest in dicendo, aliquantum remittet, id. Div. in Caecil. 15; ligel. ∾ aliquid ex pristina virtute, Caes., aliquid ex cura verborum, Quintil., nihil ex arrogantia, Tac., nihil e solito luxu, id.; — b) ogſ. undert. c. infin. el. m. Objectsſætning; – neque remittit, quid ubique hostis ageret, explorare, Sall. Jug. 52; cf. Hor. Od. 2, 11, 3; – ogſ. „reflexivt": quum se furor ille remisit, Ovid. Her. 4, 51; – ogſ. „medial"; quae (febres) ··· ex toto remittuntur, (ganſke ophøre), Cels.; ligel. „medial": at forfriſke ſig; eundem etiam, quum remittor, lego, Plin. Ep. 1, 16; cf. ibd. 7, 9; — bb) med Henſyn paa perſonlige Forholde: efterlader, eftergiver, ſkenker (nogen noget), hengiver el. opoffrer dertil; – ∾ poenam alicui, Liv. 40, 10; cf. Cic. Verr. 5, 9, o. id. Planc. 30; – quod natura remittit (tillader), Invida jura negant, Ovid. Met. 10, 330; cf. Caes. B. G. 1, 44, o. id. B. C. 2, 21; men omnibus remissum (sc. frumentum etc.), Liv. 42, 53; cf. Cic. Verr. 1, 11, o. id. ibd. 4, 9; ∾ patriae memoriam simultatium, (bringe ſom Offer), Liv. 9, 38; cf. Tac. Ann. 1, 10: ∾ privata odia publicis utilitatibus; men Liv. 8, 35: ut sibi poenam magistri equitum remitteret, (at Dictatoren vilde ſkenke Folket den Skyldiges Straf); – ogſ. absol.: remittentibus tribunis plebis, (efter deres Tilladelſe el. Indrømmelſe), id. 6, 36; – „poet." ogſ. c. inf.; Sed mora damnosa est, nec res dubitare remittit, (tillader ingen Betænkning), Ovid. Met. 11, 376; — II) neutr.: at aflade el. ophøre; – si forte ventus remisisset, (havde lagt ſig), Caes. B. C. 3, 26; ligel. ubi primum remiserunt imbres, Liv. 40, 33; cf. Cic. Brut. 34; — III) partic. rĕmissus, 3, ogſ. ſom adj.; A) „egenl.": ſom giver efter, ſlap, løs; – ut onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimunt, etc., Cic. Tusc. 2, 23; vox ··· quo remissior, hoc gravior et plenior, Quintil.; remisso arcu, (med ſlap Bue), vid. Hor. Od. 3, 27, 67; men Vere nitent terrae, vere remissus ager (optøet), Ovid. Fast. 4, 126; ∾ adeps, (flydende el. ſmeltet), Veget.; — B) „fig."; 1) „alm.": ſagte el. mild, (om Elementerne, om Lyden, odl.); – remissiore vento, Caes.; cf. id. B. G. 5 12; men Cic. d. Or. 1, 60: cantus remissiores etc.; cf. Quintil. 11, 3, 17; — b) „beſ." o. „ethiſk": mild, eftergivende, overbærende, venlig, munter; – nisi valde leves et remissi sunt (principes), Cic. d. Rep. 1, 43; cf. id. Coel. 6: cum remissis ju-

cunde vivere, etc.; ∾ animus, id.; men Suet. Aug. 98: remississimo ad otium ··· animo; – navnl. ogs. om Talen; vid. Cic. d. Senect. 9, Suet. Tib. 21, o. Cic. Lael. 18; ∾ joci, (overgiven Spøg), Ovid. Met. 3, 319, (opp. curae graves); – ogs. dadlende: slöv, kraftløs, efterladen; tam remisso ac languido animo etc., Caes. B. C. 1, 21; cf. ibd. 2, 14; men Sall. Jug. 53: dolus Numidarum nihil languidi neque remissi patiebatur; – ogs. absol.: Oderunt ··· agilem gnavumque remissi, Hor. Ep. 1, 18, 89; cf. Cic. Mur. 26.

rēmĭvăgus, 3, [remus, vagor]: som bevæges el. drives af Aarerne, celox, Varr. ap. Non. — rĕmixtus, (-mistus), 3, partic. af remisceo. — Remmius, -a: romersk Slægts- og Personsnavn; – vid. Tac. Ann. 2, 68, o. Suet. Gramm. 23; — B) bf. lex Remmia de (calumniatoribus), vid. Cic. R. Am. 19, o. Digest.

rĕ.mōlĭor, ītus sum, 4, v. dep. a.: trænger tilbage, støder fra mig; – Saepe remoliri luctatur pondera terrae (Typhoëus), Ovid. Met. 5, 354; cf. Senec. Qu. N. 6, 13; — not.: partic. remolitus, 3, ogs. m. pass. Bem.; orbe remolito etc., Senec. Herc. Fur. — rĕ.mollesco, ĕre, v. inch. n.; I) „egenl.": atter at blive blød; – Sole remollescit, quae frigore constitit unda, Ovid. Met. 9, 661; — II) „fig."; – ∾ homines ea re (i. e. vino) ad laborem ferendum, Caes. B. C. 4, 2, (blive forkelede); cf. Ovid. Met. 1, 378. — rĕ.mollĭo, (ivi), ītum, 4, v. a.: atter at giøre myg el. blød; I) „egenl."; – ∾ terram, Colum. 2, 11, grana humore, Appul.; men Ovid. Met. 4, 285: quare ··· remolliat artus (Salmacis); — II) „fig."; – eo se inhibitum et remollitum, quominus etc., Suet. Aug. 79, (derved var han bleven omstemt og bevæget). — rĕ.mŏnĕo, ēre, (v. a.): paaminder atter el. med Eftertryk, Appul., inc.

rĕ.mŏra, ae, f.; I) Ophold el. Hindring; (forel.); – remoram facere rei etc., Plaut. Trin. 1, 1, 16; cf. id. Poen. 4, 2, 106; — II) det latinske Navn paa Fisken echeneïs, Plin. 32, 1. — *rĕmŏrāmen, ĭnis, n.: Forsinkelse, Forhindring; – in pl., remoraminaque ipsa nocebant, Ovid. Met. 3, 567; o. — rĕmŏrātor, oris, m.: en Nøler, Appul.; — [remoror].

rĕmorbesco, ĕre, v. n., [morbus]: atter at falde i Sygdom, Enn. ap. Fest. p. 277, (Müll.). — rĕ.mordĕo, (mordi), morsum, 3, v. a.: bider igien, bider fra mig; men alene „fig.", oftest „poet.": plager el. ængster igien el. til Giengield; – Quin ··· me remorsurum petis („alleg.")? Hor. Epod. 6, 3; – navnl. ogs. om Samvittighedens Nag; Praeteritisque admissa annis peccata remordent, etc., Lucr. 3, 839; cf. id. 4, 1128; ogs. absol., Juvenal. 2, 35; – ogs. om d. moderlige Forsorg el. Bekymring, vid. Virg. Aen. 1, 261, o. ibd. 7, 402; – men i Prosa, Liv. 8, 4: sin tandem libertatis desiderium remordet animos.

rĕmŏres aves in auspiciis dicuntur, quae acturum aliquid remorantur, vid. Fest. p. 277, (Müll.); (altf. besl. m. flgd.); cf. Aur. Vict. Orig. gent. Rom. 21. — rĕ.mŏror, atus sum, 1, v. dep. n. o. a.; I) neutr.: nølende at blive tilbage, vedblive at nøle el. dvæle; – vid. Plaut. Casin. 4, 3, 7, ogs. Lucr. 2, 157 o. 564; in Italia remorandi causam etc., Liv. 27, 12; Perge, ne remorare etc., vid. Catull. 61, 200 flgd.; — II) act.: holder tilbage, opholder, forsinker, Plaut.; cf. Cic. Manil. 14, Sall. Jug. 38, o. Cic. Catil. 1, 2; men Propert. 1, 19, 17: Quamvis te longae remorentur fata senectae; men Sall. Jug. 95: ab negotiis numquam voluptas remorata (sc. eum); — b) ogs. m. Tings- o. Begrebsobjecter; – vid. Sall. Jug. 50, o. Ter. Andr. 4, 3, 24, ogs. Cic. Att. 3, 14; — not.: partic. remoratus, 3, ogs. m. passiv Bem.: Et rursus pomi jactu remorata secundi, etc., vid. Ovid. Met. 10, 671.

*rĕmōte, adv.: fiernet el. bortfiernet; – compar., stellae ··· aliae propius a terris, aliae remotius etc., Cic. N. D. 1, 31; superl., Augustin.; o. — rĕmōtĭo, onis, f.: Bortfiernelse; – ∾ tutoris, (hans Affættelse), Digest.; – men „overf.": remotio criminis est, quum etc., vid. Cic. Inv. 2, 29; — [removeo]. — remotus, 3, partic. o. adj. af flgd.

rĕ.mŏvĕo, mōvi, mōtum, 2, v. a.; I) „egenl.": bevæger el. trækker tilbage, skaffer el. bringer bort el. afveien; – ∾ pecora longius, Caes., equos ex conspectu, id.; ∾ dapes, mensam, Ovid., (tage bort); cf. Plaut. Mil. gl. 3, 1, 164; men frenis··· remotis, (naar Bidslet er affastet, „alleg."), Hor. Sat. 2, 7, 74; remotis arbitris, Cic. Off. 3, 31; – ogs. m. ab, el. c. abl. (efter d. udfaldne ab); ∾ cupas furcis ab opere, Caes. B. C. 2, 11; cf. Liv. 9, 24; ∾ comas a fronte ad aures, Ovid. 5, 488; cf. Cic. Off. 1, 35; men ∾ oculos profanos arcanis, Ovid. Met. 7, 256; cf. id. ibd. 13, 467; ∾ togam inde, Quintil.; ∾ plura de medio, Cic. R. Am. 8; ∾ praesidia ex iis locis, Cic.; men Hor. Sat. 2, 6, 16: Ergo, ubi me in montes et in arcem ex urbe removi, Quid etc.? cf. Tac. Ann. 2, 50; — II) „fig.": fierner el. affondrer derfra; – (Numa) religionibus colendis ··· sumptum removit, Cic. d. Rep. 2, 14; cf. Sall. Jug. 85; ligel. remoto metu, (uden Frygt), id., Tac.; remoto joco, Cic. Fam. 7, 11; – ∾ formam anilem, Ovid. 6, 43, obstantia fata, id. Met. 13, 373; – ∾ ab se illam suspicionem, Cic.; ∾ aliquem a re publica, Caes., Liv., a legibus (sc. ferendis), Cic. Qu. Fr. 2, 6; ∾ se ab omni ejusmodi negotio, id. Cluent. 15; cf. id. Lael. 21, o. id. Att. 4, 8; ∾ se a suspicione, id. Agr. 2, 8; – ex oratione removeri etc., id. d. Or. 2, 76; ∾ aliquem tribu, Liv. 45, 15, aliquem ordine, Tac. Ann. 13, 11, quaesturā, Suet. Tib. 35; cf. Ovid. Met. 3, 645; f. ogs. Cic. Orat. 2; — III) partic. rĕmōtus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": bortfiernet, affides, enfom; – silvestribus ac remotis locis, Caes. B. G. 7, 1; ∾ terrae, Lucr. 2, 534; cf. Hor. Od. 2, 1, 10; ∾ Britanni, id.; fontes, id.; ∾ pars domus, (i. e. penetralia), Ovid.; remotius antrum, id.; – remoto ab arbitris loco, Cic. Verr. 5, 31; cf. id. ibd. 3, 37, ogs. id. Lael. 27; – quasi civitatis oculis remotus, Suet. Tib. 42; cf. Ovid. Met. 15, 62; — B) „fig."; – scientia, quae est remota a justitia, etc., Cic. Off. 1, 19; cf. Lucr. 6, 853; – a vulgari intelligentia remotiora etc., Cic.; a forensi strepitu remotissimus (sermo Xenophontis), id. Orat. 9; – homo remotus a dialecticis (aldeles ukyndig deri), id. Att. 14, 12; remotus ab inani laude etc., id. Fam. 15, 4; cf. Hor. Sat. 1, 6, 18, o. id. A. P. 384, ogs. Quintil. 11, 1, 89; — b) i Stoikernes Sprog er remota Oversættelse af Grækenes προηγμένα: fiernere el. mindre vigtige Goder, (quae secundum locum obtinent), Cic. Fin. 3, 16.

rĕ.mūgĭo, ire, v. n.: at brøle tilbage, brølende at gienlyde el. tone; – ad mea verba remugis, Ovid. Met. 1, 657; men antroque remugit, Virg. Aen. 6, 99; „poet." ogs. om Havet, Hor. Epod. 10, 19; men Catull. 63, 29: Leve tympanum remugit, etc.; cf. Virg. Ge. 3, 45: Et vox assensu nemorum ingeminata remugit; ligel. id. Aen. 9, 504: coelumque remugit etc.

rĕ.mulcĕo, si, sum, 2, v. a.; I) „egenl.": stryger tilbage; ogs. „alm.": bøier tilbage; – ∾ caudam, Virg., aures, Appul.; — II) „fig.": formilder, beroliger; – minas stimulataque corda remulce, Stat. Theb. 8, 93. — rĕmulcum, (hos Ammian. ogs. græciserende: rymulcum), i, (oftest in abl.), n., [af ῥυμουλκέω, f. ῥυμὸν ἕλκω]: Slæbetouget, el. den Maskine, hvormed det ene Skib trækkes af det andet; – vid. Caes. B. C. 2, 23, Liv. 25, 30, id. 32, 16, o. A. — remulsus, 3, partic. af remulceo. — 1. rĕmŭlus, i, m., dem. af remus: liden Aare, Turpil. ap. Non. — 2. Rĕmŭlus, i, m., som Mandsnavn; I) ∾ Silvius, en Konge i Alba, Ovid. Met. 14, 617, oftere, (heder Liv. 1, 3: Romulus Silvius); — II) f. Remus, Sulp. Sat. 19; — III) Navnet paa en fingeret Helt, Virg. Aen. 9, 360, oftere, o. A.

*rĕmūnĕrātĭo, onis, f.: Giengieldelse af en Tieneste el. Velgierning; – a quo expeditior ··· re-

muneratio etc., Cic. Off. 2, 20; ∾ benevolentiae, id., officiorum, id.; o. — rĕmūnĕrātor, oris, m.: som giengielder; – ∾ deus, Tertull.; — [remuneror]. — rĕmūnĕro, are, v. a., Biform af flgd., Digest.; – partic. remuneratus, 3, som pass., Tertull. — rĕmūnĕror, atus sum, 1, v. dep. a.: atter at giengielde; a) c. acc. pers.; – vid. Cic. Att. 8, 1; men id. Fam. 9, 8: ut possem te remunerari quam simillimo munere; men med Lune: Ac te his suppliciis remunerabor, Catull. 14, 20; — b) c. acc. rei; – quasi remunerans meritum, Liv. 2, 12; men ∾ sophisma, vid. Gell. 18, 13; — c) absol.; – gratiam in remunerando cumulare etc., Cic. Fam. 2, 6; cf. id. Inv. 2, 53: gratia, in qua ··· officiorum alterius memoria et remunerendi voluntas continetur, etc.

1. Remuria, orum, n., f. Lemuria, f. und. dette Ord. — 2. Remuria, ae, f., Aur. Vict. Or. g. Rom. 23, o. Remurinus ager, Fest. p. 277, Müll., (begge benævnte efter Remus). — rĕmurmŭro, are, v. n. o. a.; I) „egenl.": at murre el. mumle derimod, (navnl. ogs. som Naturlyd); – fracta remurmurat unda, Virg. Aen. 10, 291; – ogs. c. dat., Stat. Silv. 5, 1, 153; – ogs. c. acc.; carmina ··· remurmurat echo, Calpurn. Ecl. 4, 29; — II) „overf.": siger derimod, modsiger; – si quis quid remurmurat, Fronto.

1. rēmus, i, m., ἐρετμός; I) „egenl.": Aare, Skibsaare, Plaut., Caes., Virg., o. A.; navnl. ogs. i Forbindelserne: remis velisque, velis remisque, remis ventisque, ogs. ventis remis, (med Aarer og Seil; ogs. ordsprogvis: af alle Kræfter); – Ite citi, remis velisque impellite puppim, Sil. 1, 568; cf. Cic. Tusc. 3, 11, Virg. Aen. 3, 563, o. Cic. Fam. 12, 25; — II) „poet. overf." ogs. om Fuglenes Vinger; – vid. Ovid. Met. 5, 558; ogs. om de Svømmendes Hænder og Fødder, id. Her. 18, 215; — B) lignelsesvis ogs. om Foredraget, Cic. Tusc. 4, 5: quaerebam igitur, utrum panderem vela orationis statim, an eam ante paululum dialecticorum remis propellerem.

2. Rĕmus, i, m.: Broder af Romulus; – vid. Liv. 1, 5 o. 7, Cic., o. A.; – „poet." ogs. undert. f. Romulus som Romernes Stamfader; Glubit magnanimos Remi nepotes, Catull. 58, 5; – hvf. ogs. Romerne „poet." hede: turba Remi, Juvenal. 10, 73, ogs. plebs Remi, Martial. 10, 76; cf. Regnave prima Remi, etc., Propert. 2, 1, 23; Remi domus, id. 4, 1, 9, signa, id. 4, 6, 80.

ren, f. und. renes. — rēnālis, e, [renes]: hørende til Nyrerne, passio, Coel. Aur. — rĕnarro, are, v. a.: fortælle igien; – ∾ fata Divum, Virg. Aen. 3, 717; ligel. ∾ facta, Ovid. Met. 5, 635, priora, id. ibd. 6, 316. — rĕnascor, nātus sum, nasci, v. dep. n.: igien el. paany at fødes el. opstaae el. voxe; I) „egenl."; – de nihilo renata etc., Lucr. 1, 543; cf. Ovid. Met. 15, 402: Corpore de patrio parvum phoenica renasci, (om Fuglen Phønix, hvorom ogs.): renasci ex se ipsa, Plin. 13, 9; – men absol., Pythagorae ··· arcana renati, Hor. Epod. 15, 21; men Cic. Att. 4, 2, („alleg."): nolunt easdem (pinnas) renasci (sc. mihi); dentes renati, Plin.; men fibris renatis, (som fremvoxe paany), Virg. Aen. 6, 600; — II) „fig."; A) „overf."; – velut ab stirpibus ··· renatae urbis etc., Liv. 6, 1; cf. Martial. 6, 4: Tot nascentia templa, tot renata; men om en Flod, som atter kommer frem af Jorden, vid. Ovid. Met. 15, 274; — B) „mentalt"; – vid. Cic. Tusc. 1, 23; bellum istic renatum mirantur homines, id. Fam. 11, 14; cf. Tac. Hist. 3, 59: ∾ bellum de integro; men „poet.": Trojae renascens ··· Fortuna, Hor. Od. 3, 3, 61; cf. id. A. P. 70. — rĕnātus, 3; 1) partic. af 1. reno; — II) partic. af renascor. — rĕnāvĭgo, are, v. n. (o. a.): seiler tilbage, in haec ··· Cumana regna, Cic. Att. 14, 16; ∾ ab Astura Antium, Plin. 32, 1, ex India, id.; – men „poet." in pass.: Acheron invius Renavigari, Senec. Herc. Fur. 714.

rĕnecto, ĕre, v. a.: binder fast dertil, Avien. Arat. 474. — rĕnĕo, ĕre, v. a.: ligesom spinder tilbage, d. e. opvikler det Spundne, (poetisk Ord); – (dolet) Clotho fila reneri, (at Skæbnens Beslutning blev forandret), Ovid. Fast. 6, 757; ligel. ∾ Parcarum fila, Stat. Silv. 3, 1, 171. — rēnes, um (ium, Plin. 21, 103, oftere; men in sing. alene i Biformen rien, Plaut. ap. Fest. p. 277, Müll.), [besl. m. φρένες o. m. νεφρός]; I) „egenl.": Nyrerne; – laborare ex renibus, Cic. Tusc. 2, 25; cf. id. N. D. 2, 55, ogs. Cels. 2, 7, o. Plin. 11, 81; — II) rimel. ifølge etslags Lighed hede renes canis: Hundens Lender, Nemes. Cyneg. 112; df. — rēnĭcŭlus, i, m.: liden Nyre, Marcell. Empir.

rĕnīdentĭa, ae, f.: Leen el. leende Mine; – in pl.: ∾ infantium, Tertull.; af — rĕnīdĕo, ēre, v. n., [rimel. at sammenl. m. niteo, o. νίζω]: at skinne el. glindse tilbage, at kaste et Skin el. en Glands fra sig; – Nec domus argento fulget auroque renidet, Lucr. 2, 27; cf. Virg. Ge. 2, 282, o. Hor. Od. 2, 5, 19; ligel. ibd. 2, 18, in.: Non ebur, neque aureum Mea renidet in domu lacunar, etc.; men id. Epod. 2, 66: circum renidentes Lares, (som neml. belyses af Arnens Ild); — II) „fig."; A) „alm."; – Jam sola renidet in Stilichone salus, (skinner frem el. viser sig), Claudian.; — B) „bes."; 1) at straale af Glæde, at være synligen glad el. oprømt; – puer ··· Ore renidenti etc., Ovid. Met. 8, 195; – men om Foredraget, Quintil. 12, 10, 28: quum etc., nescio quomodo hilarior renidet oratio; – ogs. m. Objectsætning: at fryde sig el. glæde sig derover, Hor. Od. 3, 6, 12; — 2) df. som synlig Ytring af Glæde: at lee el. smile, (ligesom omvendt ridere findes „poet." f. splendere, f. und. rideo); – saal. renidens: leende, Liv. 35, 49; cf. Tac. Ann. 15, 66; men id. ibd. 4, 60: Tiberius torvus aut falsum renidens vultu, (med forstilt leende Mine); f. ogs. Catull. 39, hvor ogs.: Tamen renidere usquequaque te nollem; Nam etc.; — b) ligesom arridere, c. dat.: venligen at tilsmile, Appul.; df. — rĕnīdesco, ĕre, v. inch. n.: at give Gienskin deraf; – Aere (i. e. armis) renidescit tellus, Lucr. 2, 328.

rĕnīsus, us, m.: Modstræben el. Modstand, Cels., Augustin.; af — rĕnītor, ti, v. dep. n.: anstrænger mig el. stræber el. arbeider derimod; m. o. ud. dat.; – quoniam alter motus alteri renititur, Plin. 2, 84; men id. 15, 81: illae (arbores) renituntur, (modstaae Trykket); — II) „fig.", navnl. in partic.; – quum illi renitentes ··· dicerent etc., Liv. 5, 49; ligel. vel renitentibus vobis, Curt. 6, 3.

1. rĕno, avi, atum, 1, v. n. o. a.: svømmer tilbage; – Nullaque per Stygias umbra renavit aquas, Albinov. 1, 432; men Hor. Epod. 16, 25: simul imis saxa renarint Vadis levata, (ere dukkede op deraf); men pass.: eodem renato stagno, Augustin. — 2. rēno, (rhēno), onis, (celtisk Ord); I) „egenl.": et for Norden eiendommeligt Dyr, rimel. Rensdyret, (isl. hreinn); – vid. Caes. B. G. 6, 21; — II) „overf.": Rensdyrskind, navnl. som germanisk Dragt; – Germani renonibus corpus tegunt, Sall. frgm. ap. Isid.; rheno Gallica, (som gallisk Dragt), Varr. L. L. 5, 35.

rĕnōdis, e, [nodus]: oploст, løs, capillus, Capitolin. — rĕnōdo, (avi), atum, 1, v. a.: løser op igien; – longam renodantis comam (pueri) etc., (som lader det hænge frit), Hor. Epod. 11, 28; renodata pharetris, (løst el. befriet derfra), Val. Fl. — rĕnormātus, 3, [normo]: som atter er inddelt el. afmaalt, ager, Frontin. d. Col. ap. Goes. — rĕnosco, ĕre, v. a.: atter at kiendes derved, Paul. Nol.

*rĕnŏvāmen, inis, n.: Fornyelse, fornyet Gestalt; – vid. Ovid. Met. 8, 729; o. — rĕnŏvātĭo, onis, f.; I) „egenl.": Gienfornyelse el. Fornyelse; – ∾ mundi, Cic. N. D. 2, 46, doctrinae, id. Brut. 71; — II) „bes." ogs.; A) i Forretningssproget: Rentefornyelse, Rentesrente; – vid. Cic. Att. 6, 1: cum renovatione singulorum annorum etc.; — B) i Religionssproget; – instauratio sacrorum auspiciorumque renovatio, Liv. 5, 52; —

[renovo]. — rĕ.nŏvello, are, v. a.: igien el. atter at fornye; – ∾ vineam, (anlægge paany), Colum. Arb. 6.

rĕ.nŏvo, avi, atum, 1, v. a.: atter at fornye el. istandsætte; A) „egenl."; – Unde mare immensum volventes flumina fontes Assidue renovent, etc., Lucr. 2, 590; cf. Cic. N. D. 2, 46; ligel. vides Virtutis templum ··· a Marcello renovatum, ibd. 2, 23; men id. Agr. 2, 13: colonias deducere novas, renovare veteres; – ∾ agrum aratro, (compløie), Ovid.; cf. id. Met. 15, 125; men ∾ agrum, ibd. 1, 110, (ved Brak at fornye); cf. Propert. 3, 10, 35, o. Lucr. 6, 1074; — 2) „bef." ogs. i Forretningssproget: renovato in singulos annos fenore, (efterat have beregnet el. tilføiet Rentesrente for hvert Aar), Cic. Att. 6, 3; s. ogs. und. renovatio; — II) „fig."; A) „alm."; – ∾ bellum, Cic., Caes., o. A.; ∾ proelium, id., Sall.; men „poet.": ∾ casus omnes, (atter at vove sig deri), Virg. Aen. 2, 750; cf. Cic. d. Or. 3, 1; men ∾ virtute memoriam generis sui, id. Mur. 7; cf. id. Fin. 1, 17; ∾ sacra rite, Liv. 5, 18, auspicia, id.; ∾ societatem, Cic., foedus, Liv., dextras, Tac. Ann. 2, 58; – ∾ annos Anchisae, Ovid. Met. 9, 424; cf. id. ibd. 7, 215; men Liv. 28, 35: ∾ florem aetatis ex morbo; – ∾ haec studia, (atter at bringe dem i Anseelse), Cic. Div. 2, 2; ∾ rem commemorando, Quintil.; cf. Cic. Agr. 2, 10, o. id. Phil. 1, 1; – endel. ogs. m. ut; vid. Liv. 3, 55; — B) „bef.": fornyer el. forfrisker, vederqvæger el. styrker; – quies ··· renovavit corpora animosque ad omnia de integro patienda, Liv. 21, 21; men Cic. Mur. 15: (Mithridates) expulsus regno, tantum valuit, ut se ··· novis opibus copiisque renovarit; – ∾ animum auditoris ad ea, quae restant, id.; cf. Quintil. 6, 3, 1; ligel. ars variandi renovat aures, id. 11, 3, 44.

rĕ.nūbo, ĕre, v. n.: atter at gifte sig, (om Fruentimret), Tertull. — rĕ.nūdo, avi, atum, 1, v. a.: atter at blotte el. afdække; (eftercl.); – ∾ brachia humero tenus, Appul.; – ogs. c. abl.; renudata laciniis (i. e. vestibus), id.; – ∾ tectum, parietes, etc., (blotte, giøre synlig), Arnob. — rĕ.nūdus, 3: blottet, nøgen, Tertull., inc. — rĕ.nŭmĕro, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": tilbagetæller, tiltæller; – milia sagittarum XXX··· Caesari renumeraverunt, Caes. B. C. 3, 53; — II) „overf.": tilbagebetaler, betaler el. udtæller; – c. dat., Plaut. Bacch. 1, 1, 12: Nam haec si habeat aurum, quod illi renumeret, faciat lubens; men Sin etc., renumeret dotem huc! eat! Ter. Hec. 3, 5, 52.

*rĕnuncĭātĭo, (renunt.), onis, f.; I) „publicistisk": Forkyndelse, Bekiendtgiørelse, Angivelse, Beretning; – quia ··· renunciationem ejus ··· tolli jusserat, etc., Cic. Verr. 1, 34; cf. id. ibd. 3, 39; ligel. ∾ suffragiorum, id. Planc. 6; men id. Mur. 8: non eundem esse ordinem dignitatis et renunciationis (sc. magistratus), etc.; — II) „alm.": Opsigelse; – voluntate distrahitur societas renunciatione, Digest.; o. — rĕnuncĭātor, (renunt.), oris, m.: som forkynder el. beretter el. forraader noget; – ∾ consiliorum nostrorum, Digest.; ∾ erroris tui, Pallad.; — [flgd.].

rĕ.nuncĭo, (renuntio), avi, atum, 1, v. a.; I) forkynder el. mælder el. beretter tilbage el. som Svar; A) „alm."; – Quid nunc renunciem abs te responsum, Chreme? Ter. Heaut. 4, 8, 18; men Suet. Ner. 47: quia nihil a quoquam renunciabatur, (fordi der intet Svar bragtes ham); – ogs. m. Objectsætning, vid. Ter. Andr. 3, 2, 19, oftere; ogs. m. de, vid. Plaut. Men. 2, 3, 67; ligel. hos impers.; postquam mihi renunciatum est de obitu Tulliae, filiae tuae, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 5; – ogs. absol.; Rus abiisse ajebant; nunc domum renuncio, Plaut. Merc. 4, 5, 2; ligel. Ita mihi renunciatum est, id. Poen. 3, 5, 19; cf. Ter. Andr. 3, 2, 21; — B) „bef." o. „publicistisk": i et offentligt Forhold at aflægge en Beretning el. bringe en Rapport; – vid. Caes. B. C. 1, 35, o. id. B. G. 1, 22; ∾ legationem, (aflægge Beretning derom), Cic. Phil. 9, 1, o. Liv. 9, 4, oftere; men id. 29, 3: haec dicta legatis, renunciataque in concilium; – ligel. om en Embedsberetning af Pontifex, vid. Liv. 36, 1; ligel. om en Erklæring el. Beslutning af Tribunerne, id. 45, 36; – oftest om Bekiendtgiørelsen af et Valg el. af en Udnævnelse til et Statsembede, (og da saavel om Udraaberen el. Præco, som om Valgmødets Præses); tu quum esses praetor renunciatus, etc., Cic. Verr. 5, 15; cf. id. Manil. 1, o. Liv. 5, 18, ogs. Cic. Mur. 1; – ∾ repudium, s. und. dette Ord; — b) df. „overf."; – assentior vero, renuncioque vobis, nihil esse, quod etc., Cic. d. Rep. 2, 44; — II) (m. Eftertrykket paa re som negtende): lader affige, affiger el. opsiger, frasiger mig el. siger mig løs derfra; – jube ··· ad illum renunciari, (send ham Afbud), Plaut. Stich. 4, 2, 18; men Cic. Verr. 2, 36: Sthenio ··· hospitium renunciat, (erklærer deres Giestevenskab for ophævet); ∾ alicui societatem, Liv., amicitiam, id., Tac., o. A.; s. ogs. Liv. 36, 3; ∾ decisionem tutoribus, (forkynde dem Ophævelsen deraf), Cic. Verr. 1, 54; cf. id. ibd. act. 1, 6; men id. Att. 2, 1, absol.: quid impudentius publicanis renunciantibus, (som fragaae deres Forpagtningscontrakter); – ∾ civilibus officiis, (trække sig tilbage derfra), Quintil., Plin. Ep.; ∾ foro, Suet. Rhet. 6; men non multum afuit, quin vitae renunciaret, id. Galb. 11; — not.: usædv. er Quintil. 12, 11, 10: qui renuncient sibi, quanta sit humani ingenii vis, etc., (rimel. som giøre sig rede derfor); df. — rĕnuncĭus, (renunt.), i, m.: som aflægger en Beretning, Plaut. Trin. 2, 1, 23, o. Cod. Theod.

rĕnŭo, ŭi, 3, v. n. o. a., [af inus. nuo, hvf. nutus, abnuo]: negter el. afviser el. afslaaer med Vink el. Mine; df. „alm.": negter, afslaaer, misbilliger; I) neutr.; – vid. Hor. Ep. 1, 16, 49; renuit Tiberius, Tac. Ann. 1, 76; cf. Suet. Caes. 82; – men renuente deo, (imod Guddommens Villie), Ovid., Tibull.; ogs. renuente fato, Sil.; men Ovid. Her. 17, 89: oculo renuente negavi; – ogs. c. dat.; vid. Cic. Rab. Post. 13; men Tac. Ann. 15, 58: Flavio annuenti, (der med Nik spurgte), an etc., renuit, (giorde han en negtende Bevægelse); — II) act.; – Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod jubet alter, Hor. Ep. 2, 2, 63; qui nullum convivium renuerit, Cic. Coel. 11.

rĕnūto, are, v. n., intens. af renuo: afslaaer el. vægrer; (for- o. eftercl.); – simulacra renutant (sc. transire vocem: lade ikke Lyden trænge igiennem), Lucr. 4, 604; contra illa renutat, (nøler, giver sig Tid), Prudent. — rĕ.nutrĭo, ire, v. a.: atter at opføde el. opfostre, aliquem, Paul. Nol. — rĕnūtus, us, m., [renuo]: afslaaende Vink, Afslag, men alene Plin. Ep. 1, 7: simili nutu atque renutu respondere etc., (m. Allusion til Hom. Il. 16, 250).

rĕor, rătus sum, 2, v. dep. a., [af res, el. af ἐρεῖν, i. e. dicere]; I) rimel. oprdl.: regner el. beregner; s. nedenf. partic. ratus, 3, som adj.; — II) df. som verb. fin., sædv. „fig.": troer el. mener, (ligesom censeo, puto, existimo, etc., men oftest „poet."; vid. Cic. d. Or. 3, 38); a) m. Objectsætn.; – hoc servi esse officium, reor, Plaut. Aul. 4, 1, 7; in quibus eas virtutes esse remur, Cic. Off. 2, 9; cf. Hor. Ep. 2, 1, 70, Plaut. Pseud. 1, 2, 34, o. Virg. Aen. 2, 25; men Sall. Catil. 55: optumum factu ratus (sc. esse), c. inf.; s. ogs. Nep. Att. 2; — b) absol., (ligesom vort: som jeg troer, el. troer jeg); – Ut reor a facie, Calliopea fuit, Propert. 3, 2, 38; cf. Virg. Aen. 10, 608, ogs. Liv. 31, 39, o. Cic. Tusc. 1, 39; ligel. id. Div. 2, 2: quos quidem plures, quam rebar, esse cognovi; — III) partic. rătus, 3, m. passiv Bem. som adj.: beregnet el. afmaalt; df. A) „alm.": bestemt el. fastsat, fast el. vis el. sikker; – motus (stellarum) constantes et rati, Cic. N. D. 2, 20; ligel. decretum (quum) ··· stabile, fixum, ratum esse debeat, id. Acad. 2, 9; opp. irritus, Cic. Phil. 5, 7, oftere; men ∾ testamenta, opp. rupta, id. d.

Or. 1, 38; men id. d. Rep. 2, 32: populi comitia ne essent rata, nisi etc., (at de ikke havde Gyldighed, uden osv.); – „poet." heder ogs. ratum: hvad der gaaer i Opfyldelse; vid. Virg. Aen. 9, 104, o. id. ibd. 10, 629, ogs. Ovid. Met. 9, 703, oftere; men Virg. Aen. 12, 628: si ... haec Turno rata vita maneret, (at det var ham bestemt at leve); men Hor. Ep. 1, 5, 17: ebrietas Spes jubet esse ratas, (sikrer os Opfyldelsen deraf); — 2) hertil kan mærkes som forcl.; a) superl., ∾ beneficia atque gratissima, Cato ap. Fest. p. 286, (Müll.); — b) „poet. overf." om Personer, ligesom certus: vis i sin Sag; – ibus (s. iis) potitur ratu' Romulus, etc., (i. e. certus, se vicisse), Enn. Ann. 1, 133; — B) „bes." ogs. at mærke i Forbindelserne; 1) pro rata parte el. portione, el. secundum ratam partem, ogs. absol. pro rata: i et bestemt Forhold, i et rigtigt Forhold, forholdsmæssigen; – vid. Caes. B. C. 1, 17, Plin. 11, 15, o. Vitruv. 3, 3; men pro rata aliis etc., Liv. 45, 40; — 2) ratum facere (el. efficere), ratum habere el. ducere: lade gielde, antage at gielde, holde for vist el. sikkert, bekræfte el. billige; men ratum esse alicui, (have Gyldighed for nogen); – vid. Cic. Div. 1, 39, Ovid. Met. 4, 387, o. Liv. 1, 6; – ratum habere judicium, (opp. rescindere), Cic. Part. or. 36; cf. id. R. Com. 1, oftere; qui non duxerint societatem ratam, etc., Liv. 27, 17; men Cic. Fam. 7, 23: ista ipsa, quae te emisse scribis, non solum rata mihi erunt, sed etiam grata; — bb) dertil mærkes; a) abl. rato som adv.: med Vished, Tertull.; — b) ratum, i, n., som subst.: Sikkerhed, Vished; – cavere de rato, (i. e. cavere, se ratum habiturum), Digest.

*rĕpāges, um, f., Biform af flgd., Fest. p. 281, (Müll.); o. — rĕpāgŭla, orum, n.; I) „egenl.": Slaa el. Bom, hvormed Døren lukkes indvendigen; – valvae clausae repagulis, Cic. Div. 1, 34; men convulsis repagulis (templi) etc., id. Verr. 4, 43; cf. Ovid. Met. 14, 783, o. A.; — II) „overf." o. „alleg.": Bom, Skranke, Grændse; – ∾ omnia pudoris officiique perfringere, Cic. Verr. 5, 15; cf. poëta ap. Cic. N. D. 3, 26; — [repango].

rĕpandĭrostrus, 3, [repandus, rostrum]: med tilbagebøiet Tryne el. Snude; – ∾ pecus, delphini, (d. e. Delphiner el. Marsvin), Pacuv. ap. Quintil. 1, 567. — rĕ.pando, ĕre, v. a.: atter at aabne, fores, Appul. — rĕ.pandus, 3: bøiet el. krummet tilbage, dorsum delphini, Plin.; ∾ (delphinus), Ovid.; men pecus ... rostrique repandum, Lucil. ap. Non., (Delphiner el. Marsvin); – ∾ calceoli, Cic. N. D. 1, 29. — rĕ.pango, ĕre, v. n.: atter at sætte el. plante; – ∾ semen ferulae, Colum.

*rĕpărābĭlis, e: som lader sig erstatte el. godtgiøre; – ∾ damnum, Ovid. Met. 1, 379; men id. Her. 5, 103: nulla reparabilis arte Laesa pudicitia est; men ∾ echo, (gientagende), Pers. 1, 102; — rĕpărātĭo, onis, f.: Gienfornyelse, vitae, Prudent.; o. — rĕpărātor, oris, m.: som atter fornyer el. istandsætter; – immensi reparator maximus aevi, (i. e. Janus), Stat. Silv. 4, 1, 11; — [reparo]. — rĕ.parco, ĕre, v. n., (for- o. eftercl.): sparer fra min Side; – Utinam ... rei item parcissem meae, Ut nunc reparcis saviis, Plaut. Truc. 2, 4, 24; men Lucr. 1, 668: Scilicet ex ulla facere id si parte reparcent, (i. e. abstinebunt).

rĕ.păro, avi, atum, 1, v. a.: paany at istandsætte el. tilberede el. tilbagevinde el. erhverve; I) „egenl."; – id perdere ... quod eodem ex agro reparare posset, Cic. Verr. 3, 86; ligel. reparare, quod amiseris, Plin. Ep. 6, 8, ogs. res amissas, Hor. Sat. 2, 5, 2; ∾ exercitum, auxilia, Tac., bibliothecas incendio absumptas, Suet.; cf. Ovid. Met. 1, 11 o. 363, ogs. ibd. 15, 253; — B) „bes." ogs. i Handelssproget: at indkiøbe el. indtuske; – vid. Hor. Od. 1, 31, 12; his numis ... alios (boves) reparari, Digest.; ∾ merces, (atter at indkiøbe), ibd.; — II) „fig."; A) „alm."; – quonam modo tribuniciam potestatem ... repararent, (kunde faae den gienoprettet), Liv. 3, 37; ∾ bellum, id., proelium, Justin., (fornye); men ∾ damna, vid. Hor. Od. 4, 7, 13; — B) „bes." ogs. at forfriske el. vederqvæge el. styrke; – labore refici ac reparari, Plin. Pan. 77; men ∾ fessa membra labori, vid. Ovid. Met. 4, 216. — rĕpartŭrĭens, tis, partic., [parturio]: som føder paany, Alcim.

rĕ.pasco, ĕre, v. a.: føder el. ernærer derimod el. til Giengield; – ∾ parentes, Paul. Nol. — rĕpastĭnātĭo, onis, f.; I) „egenl.": gientagen Opgravning el. Gravning; – in pl., Cic. d. Senect. 15; cf. Colum. 2, 2; — II) „overf.": gientagen Omarbeidelse el. Behandling, Tertull.; af — rĕ.pastĭno, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": igien at omgrave el. ombakke; – ∾ agrum, Plin.; ogs. m. acc.: ∾ altius, Varro; men absol.: repastinatum (sc. solum), Plin. 19, 41, oftere; — II) „overf.": renser, ungues, Tertull.; – ogs. „ment.": ∾ usum divitiarum, (i. e. coërcere: indskrænke), id.; ∾ commissionem injuriae, (afvende, forhindre), Digest. — rĕpatrĭo, avi, 1, v. n., [patria]: vender tilbage til Fædrelandet; el. alm. vender tilbage, Solin. 27 o. 33.

rĕ.pecto, (xi el. xui), xum, 3, v. a.: kæmmer igien el. tilbage; – ∾ jubas, Stat. Theb. 6, 418; men Ovid. A. A. 3, 153: coma ... repexa modo est, (kæmmet, men ikke friseret). — rĕpĕdābĭlis, e: som viger tilbage; – ∾ arbor, Venant. Vit. S. Mart.; af — rĕpĕdo, avi, 1, v. n., [pes]: gaaer el. vender tilbage; (for- o. eftercl.); – vid. Lucr. 6, 1278, ogs. Ammian. 24, 7; ogs. m. homogen acc.: ∾ gradum, Pacuv. ap. Fest. p. 281, (Müll.).

rĕ.pello, rĕpŭli (o. repp.), repulsum, 3, v. a.: driver el. kaster el. støder el. trænger tilbage; I) „egenl."; – ∾ aliquem foribus, Hor. Sat. 2, 7, 90; cf. Plaut. Bacch. 4, 3, 19; qui homines inermes armis, viris ... repulerit, etc., Cic. Caecin. 12; ogs. ∾ hostes a ponte, ab castris, Caes.; ogs. ∾ aliquem inde, Cic. d. Or. 3, 17; ogs. ∾ hostes in silvas, in oppida, Caes.; men id. B. G. 5, 17, absol.; – ogs. m. Tingsobjecter, (oftest „poet."); telum ... aere (i. e. clypeo) repulsum, (som preller tilbage derfra), Virg. Aen. 2, 544; ∾ mensas, Ovid., aras, id., repagula, id.; cf. id. Met. 15, 292; – „poet." ogs. om en Udgaaen fra et Sted (der da ligesom stødes tilbage); vid. Virg. Ge. 4, 233, o. Ovid. Met. 4, 710, oftere; men aera repulsa manu, (der ligesom springe fra hinanden), Tibull. 1, 3, 24; cf. Ovid. Met. 3, 532: aera ... Aere repulsa; — II) „fig.": at fordrive el. bortfierne derfra; – ∾ oratorem a gubernaculis civitatum, Cic. d. Or. 1, 11; cf. id. Catil. 1, 10; ab hac spe repulsi, Caes. B. G. 5, 42; cf. Virg. Aen. 2, 13, o. Sall. Jug. 110; – ligel. repelli o. repulsus, (om Embedscandidater, som faae Afslag), Cic. Planc. 21, o. Liv. 39, 32; ligel. om forsmaaede Elskere, Propert. 2, 3, 2, o. Ovid. Met. 13, 735; – ogs. m. abstracte Objecter; vid. Cic. Fin. 1, 9; ∾ furores Clodii a cervicibus vestris, id. Mil. 28; men Lucr. 1, 879: Quod tamen a vera longe ratione repulsum est; – ∾ vim, (opp. inferre), Cic. Mil. 19, periculum, id., Caes.; crimen, Quintil., facinus, fraudem, Ovid.; men ∾ connubia nostra, (afslaae el. forsmaae), Virg. Aen. 4, 214; men Cic. Off. 1, 37: ut et severitas adhibeatur, et contumelia repellatur, (holdes borte); — not.: af partic. repulsus, 3, som adj.: bortfiernet, fiern, er forcl. compar., publicis negotiis repulsior, Cato ap. Fest. p. 286, (Müll.).

rĕ.pendo, di, sum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": veier tilbage, veier derimod; – ∾ pensa herae, Ovid. Her. 9, 78; men Plin. 19, 4: Ravenna ternos (asparagos) libris rependit, (veier trende Asp. paa hvert Pund); — B) „bes.": tilveier (nogen) den samme Vægt, betaler dermed; – vid. Cic. d. Or. 2, 67; ligel. Plin. 36, 25: pondus (magnetis) argento rependitur; men „poet.": Auro repensus ... miles, (i. e. redemptus: løskiøbt), Hor. Od. 3, 5, 25; — II) „fig.":

betaler el. giver el. yder lige for lige, giengielder (Godt el. Ondt); bf. c. abl.: at oppveie el. giengielde dermed; – neu gratia facto (dat.) Nulla rependatur, (at din Tieneste ikke skal blive ubelønnet), Ovid. Met. 2, 693; cf. ibd. 5, 15; men Virg. Aen. 1, 239: fatis contraria fata rependens, (opveiende dermed, stillende derimod); cf. Ovid. Her. 15, 32; – suum cuique decus posteritas rependit, Tac. Ann. 4, 35; men ∾ incolumitatem turpitudine, (købe el. betale sin Frelse dermed), Plin. Pan. 44; cf. Ovid. Am. 1, 8, 80: Vanescat culpā culpă repensa tua; men Non, si etc., Umquam rependam sceleribus poenas pares, (jeg vil aldrig lide den til Forbrydelsen svarende Straf), vid. Senec. Oed. 1030; – facta rependens, (overveiende dem), Claudian.

1.rēpens, tis, partic. af repo. — 2.rĕpens, tis, adj., [rimel. at sammenl. m. ῥέπω, i. e. vergo]: pludselig, uformodet; (men næsten alene in nom. sing., samt i Formen repente som adv.); – ∾ adventus hostium, Cic. Tusc. 3, 22, consulis, Liv.; ∾ clades, id., defectio, id., fama belli, id., religio, id.; ∾ discordia, Virg., seditio, Ovid.; ∾ tumultus, Liv., terror, id.; men in abl., Lucr. 5, 401: repenti fulminis ictu; men Ovid. Fast. 1, 96: Bina repens (f. adv. repente) oculis obtulit ora meis (Janus); — b) ogs. „overf." f. recens: ny el. frisk; – vid. Tac. Ann. 6, 7, o. id. ibd. 11, 24, oftere; — II) som adv. af repens brugtes Formen repente: pludseligen; – Nescio, ita abripuit repente sese subito, Plaut. Mil. gl. 2, 2, 21; cf. Cic. d. Or. 1, 59; saal. ogs. repente e vestigio, id. Div. in Caecil. 17; ogs. repente praeter spem, id.; ligel. repente ex inopinato, Suet.; – modo egens, repente dives, Cic. Phil. 2, 27; men ∾ praecidere (amicitias, opp. sensim dissuere), id. Off. 1, 33; f. ogs. Virg. Aen. 1, 594, o. Caes. B. G. 6, 12.

*rĕpensātĭo, onis, f.: Giengieldelse, vicissitudinis, Salvian.; o. — rĕpensatrix, īcis, f.: Giengielderske, Capella; af — rĕpenso, avi, atum, 1, v. a., intens. af rependo: oppveier el. erstatter; – ∾ id incommodum uvarum multitudine, Colum.; – bf. „overf.": betaler el. giengielder, merita meritis, injurias injuriis, Senec., bona malis, Vell., voluptatem damno, id. — repensus, 3, partic. af rependo.

repente, adv. af repens, f. und. 2.repens. — rĕpentīne, adv. af repentinus: pludseligen, Lactant. — repentino, abl. som adv., f. und. flgd. — rĕpentīnus, 3, [2.repens]: pludselig, uformodet; (den hyppigere Form for 2.repens); – vid. Cic. Agr. 2, 22, o. Suet. Caes. 87; men ∾ ac tumultuarius exercitus, (som er samlet i en Hast), Liv. 41, 10; men ∾ ac praeceps (venenum, som virker hurtigt), Tac. Ann. 12, 66; ∾ motus Galliae, Caes.; – ∾ homines, (som hurtigen blive navnkundige), Cic. Brut. 69; cf. Liv. 1, 34; – de repentino, ogs. som adv.: pludseligen, Appul.; – compar., ∾ nimbus, Appul.; — II) bf. abl. repentino som adv.: pludseligen, Plaut. Pseud. 1, 1, 37, Cic. Quint. 4, ogs. Afran. ap. Charis.

*rĕpercussĭbĭlis, e: som slaaer el. preller tilbage, sphaera, Coel. Aur.; o. — rĕpercussĭo, onis, f.: Tilbageslaaen, Tilbageprellen; – ∾ siderum vicinorum, (deres Gienskin), Senec. Qu. N. 7, 19; — [repercutio]. — 1.rĕpercussus, 3, partic. af repercutio. — 2.rĕpercussus, us, m., [repercutio]: Tilbageslaaen el. Tilbageprellen, navnl. Lysets el. Lydens el. Vandets Tilbagekastelse fra en Gienstand; – vid. Plin. 37, 8, Tac. Germ. 3, o. Plin. Ep. 10, 69; ligel. Senec. Qu. N. 1, 7: ut scias, hic non imaginem solis esse, sed coloris imitationem ex repercussu; men Plin. 16, 2: constat attolli colles occursantium inter se radicum repercussu, (ved deres Sammenstød).

rĕpercŭtĭo, cussi, cussum, 3, v. a.: slaaer el. driver el. støder el. kaster tilbage, lader slaae el. prelle tilbage, navnl. om Lyset o. om Lyden; – vid. Ovid. Met. 2, 110: Clara repercusso reddebant lumina Phoebo (chrysoliti et gemmae); cf. Virg. Aen. 8, 22: lumen ··· Sole repercussum etc.; f. ogs. Tac. Ann. 4, 51, o. Liv. 21, 33; ligel. repercussus (discus, som preller tilbage), Ovid. Met. 10, 184; cf. Val. Max. 1, 8, 11; – ∾ excursum fontis, Plin. Ep. 4, 30; multa aciem nostram repercutiunt, Senec.; — II) „fig.": fordriver el. afvender; – ∾ fascinationes (despuendo, ligesom aversari), Plin. 28, 7; ∾ aliquem dicto, (giendrive), id. praef.; ligel. ∾ aliena, Quintil. 6, 3, 23; ligel. id. ibd. 78, absol.: repercutiendi multa sunt genera.

rĕpĕrĭo, („poet." ogs. rēper. el. repper.), rĕpĕri, repertum, 4, v. a., [pario]; oprdl.: skaffer tilbage, finder igien; bf. „alm.": finder el. udfinder, træffer derpaa; I) „egenl."; – Glycerium ··· suos parentes reperit, Ter. Andr. 4, 5, 11; cf. ibd. 5, 6, 5; ombyttes ogs. m. invenio, vid. Plaut. Stich. 1, 2, 53, o. Ovid. Met. 1, 654; – reperiam multos etc., Cic. Fin. 2, 9; cf. id. Fam. 7, 23; men furta reperta, (de opdagede el. fundne Koster), Ovid. Fast. 3, 846; — II) „overf."; A) „alm."; – si quaerimus, cur etc., causas reperiemus verissimas duas, Cic. Brut. 95; nec vos exitum reperitis, id. N. D. 1, 38; perpauci ··· sibi salutem repererunt, Caes. B. G. 1, 53; men m. Relativsætn., Cic. Brut. 2; — B) „bes."; 1) m. dobbelt Prædicat: finder at være saa el. saa, erkiender derfor, erfarer at være; – vid. Plaut. Epid. 1, 2, 6, o. Ter. Hec. in.; Hoc si secus reperies, etc., Plaut. Capt. 3, 4, 92; cf. Caes. B. G. 2, 15; – bf. pass.: befindes at være, erkiendes el. holdes derfor; si etc., ceteris rebus aut pares, aut etiam inferiores reperiemur, etc., Cic. N. D. 2, 3; cf. id. Flacc. 38; – ogs. findes her inf. f. det andet Nominativ; nec ulli periisse, nisi in proelio, reperiuntur, Suet. Caes. 75; cf. Cic. d. Rep. 2, 15; — 2) udfinder, opfinder, opdager; – ∾ aliquid calidi consilii, Plaut., aliquam astutiam, id.; cf. Cic. Verr. 3, 46; men nihil novi reperire, id. Acad. 2, 6; alia nativa, alia reperta (verba), Quintil. 8, 3, 36; medicina ex observatione salubrium reperta est, id.; cf. Ovid. Met. 8, 246, id. ibd. 1, 687, o. Hor. A. P. 405; – circumcisis, quae in quaestum reperta etc., Tac. Agr. 19; ligel. m. ad o. propter, Quintil.; ogs. c. dat., id. 8, 6, 19; men c. inf.: Indi gemmas ··· adulterare repererunt, Plin. 35, 20; — b) bf. som subst., Lucr. 1, 733, oftere: reperta, orum: Opfindelser el. Opdagelser; — not.: reperibitur f. reperietur, Plaut. Epid. 1, 2, 48, o. A.

*rĕpertor, oris, m.: Opfinder el. Ophavsmand; – ∾ vitis, (i. e. Bacchus), Varro, Ovid.; er ogs. ∾ mellis, id. Fast. 3, 762; men ∾ carminis et medicae opis, (i. e. Phoebus), id. Rem. 76; men Virg. Aen. 7, 772: ∾ medicinae, (i. e. Aesculapius); men ibd. 12, 829: hominum rerumque repertor, (i. e. Juppiter); – ∾ legum, Quintil., novi juris, Tac., pallae honestae, vid. Hor. A. P. 278; o. — rĕpertōrĭum, i, n.: Fortegnelse, Digest.; — [reperio]. — rĕpertrix, īcis, fem. af repertor: Opfinderske; – ∾ omnium artium paupertas, Appul. — 1.repertus, 3, partic. af reperio. — 2.rĕpertus, us, m., [reperio], (alene in abl.); I) Gienfinden el. Gienfindelse; – ∾ filiae, Appul.; — II) Opfindelse, id.

*rĕpĕtentĭa, ae, f.: Tilbagekaldelse i Erindringen, Gienerindring, Lucr. 3, 863, Arnob. — rĕpĕtītĭo, onis, f.; I) i Retssproget: Tilbagefordring; – ∾ habere (i. e. jus repetendi), Digest.; — II) i Rhetoriken; A) „alm.": Gientagelse i Tale el. Skrift; – ∾ frequentior ejusdem nominis, Quintil.; ∾ brevis rerum, id.; — B) Gientagelse af det samme Ord i Begyndelsen af flere Sætninger, (ἀναφορά), Cic. d. Or. 3, 54, o. Quintil. 9, 1, 24; o. — rĕpĕtītor, oris, m.: som tilbagefordrer; – nuptae repetitor ademptae (Menelaus), Ovid. Her. 8, 19; — [repeto]. — rĕpĕtītus, 3, partic. af flgd.

rĕ.pĕto, īvi o. ĭi, ītum, 3, v. a.; I) igien el. paany at gaae løs derpaa el. angribe, at stræbe derefter; A) „egenl."; - ∾ aliquem saepius cuspide, (stikke dermed), Liv. 4, 19; ∾ mulam calcibus et canem morsu, Senec. d. Ir. 3,27; - df. absol. i Fægtersproget: bis cavere, bis repetere, etc., Quintil. 5,13,54; cf. Suet. Calig. 58; men Liv. 9, 28: ad Nolam armis repetendam; — B) „fig."; 1) paany el. igien at anklage for Retten; - si quem quis repetere vellet, Suet. Aug. 32; — 2) vender tilbage dertil; a) c. acc.; - ∾ aliquem, Ovid. Her. 3, 143; cf. Hor. Od. 3, 20, 6; ∾ Penates etc., id. ibd. 3, 14,3; - ∾ eam (viam), qua venisset, Liv. 35, 28; ∾ castra, id., domum, Hor., Ovid., patriam, id.; ∾ Africam, Liv.; ogſ. ∾ retro Appuliam, id. 22, 18; cf. Suet. Vitell. 1; ∾ pugnam, Liv., expeditionem, Suet.; — b) ogſ. m. ad el. in; - onerariis retro in Africam repetere, Liv. 25, 27; ∾ ad prima vestigia, Gratian. Cyneg. 245; — c) absol.; - quid enim repetiimus (sc. patriam)? Liv. 5, 51; morbi repetunt, (vende tilbage), Cels.; — II) henter el. kalder el. tager tilbage; A) „egenl."; - vid. Plaut. Bacch. 4, 6, 7, o. Caes. B. C. 3, 76; men Suet. Calig. 39: ∾ ab urbe, quicquid etc., (lade komme derfra); — B) „fig."; 1) igien el. atter at begynde derpaa el. foretage, at gientage; - praetermissa repetimus, inchoata persequimur, Cic. d. Fin. 5,19; ego eadem illa repetivi, id. Att. 15,11; cf. Quintil. 7, prooem. 3; ut ad verbum repetita reddantur, id. 11,2,39; cf. Cic. Verr. act. 1, 6, Hor. Ep. 1, 6, 48, o. id. Od. 1, 9, 20; ∾ auspicia de integro, Liv. 5, 17; men ∾ spectacula ex antiquitate, (fornye dem), Suet. Claud. 21; - ogſ. m. de, Quintil. 1, 7, 13; ogſ. m. Objectsſætn., id. 6, 3, 101; cf. Lucr. 1, 419; - „poet." staaer ogſ. partic. repetitus, 3, m. Adverbialbemærkelse: gientagende el. atter og atter; repetitaque robora caedit, Ovid. Met. 8, 770; cf. ibd. 5, 473; — bb) df. ogſ.; a) i Tanken el. i Foredraget at gaae ud derfra el. begynde dermed; - ∾ ortum juris a fonte, Cic. Leg. 1, 6; ∾ stirpem juris a natura, id.; ſ. ogſ. id. d. Or. 1, 20, o. id. Fin. 1, 20; - hanc ingressionem meam ··· e media philosophia repetitam, id. d. Or. 3, 11; ∾ verba ex ultimis tenebris, Quintil.; tam alte repetita oratio, etc., Cic.; ligel. repetam paullo altius etc., id. Cluent. 24; ligel. ∾ altius, Quintil., o. A.; ligel. ∾ longius, Cic., Quintil.; - endel. repetitis atque enumeratis diebus (naar de regnes tilbage), Caes. B. C. 3, 105; ligel. repetita die, Digest.; — b) ∾ aliquid memoriā, ∾ memoriam rei, ogſ. ∾ aliquid: tilbagekalde i Erindringen, erindre ſig el. mindes noget; - vid. Cic. d. Or. 1, 1, oftere; ogſ. m. Objectsſætn., Scip. Afric. ap. Gell. 4, 18; cf. Cic. Dejot. 7; - ∾ memoriam ex annalibus, Liv. 8, 18; cf. Cic. d. Or. 1, 2, o. id. Qu. Fr. 1, 2, 2; Quum repeto noctem, qua etc., Ovid. Trist. 1, 3, 3; cf. Virg. Aen. 12, 439; men m. acc. c. inf., Plin. Ep. 3, 5, oftere; endel. absol., inde usque repetens etc., Cic. Arch. 1; cf. Virg. Aen. 7, 123; — 2) fordrer el. kræver igien el. tilbage, (navnl. det Laante el. Skyldige), indkræver en Gield; aa) „alm."; - vid. Plaut. Trin. 4, 3, 45; ∾ suum, id., sua bona, Cic., ereptas pecunias el. quae erepta sunt, id.; cf. Ter. Eun. 4, 6, 11; - ∾ obsides, Caes.; cf. Liv. 35, 16; ∾ aliquem (tamquam suum civem), Cic. Arch. 8; men ∾ aliquem ab aliquo, Caes. B. G. 5, 49; — b) ∾ dignitatem eam, quam etc., Cic. Flacc. 42; pro eo beneficio gratiam repetere, Liv. 1, 47; in repetenda libertate (i Kampen for dens Gienerholdelse) etc., Cic. Phil. 10, 10; men ∾ poenas ab aliquo, id. R. Am. 24, o. id. Verr. 5, 63, (strængt at afſtraffe); - endel. ogſ. impers.; repetitumque est, uti etc., (det blev atter fordret, at oſv.), Liv. 3, 33; — bb) „beſ." o. publiciſtiſk; a) om Fetialerne, ∾ res: fordre det Røvede tilbage, el. overhovedet: at fordre Erſtatning, Varrò; cf. Liv. 1, 32, oftere, o. Cic. Off. 1, 11; — b) i Retsſproget, ∾ res: retligen at tilbagefordre ſin Eiendom; - vid. Cic. Mur. 2, o. id. Div. in Caecil. 5; men „poet.": Non ex jure manu consertum, sed mage ferro Rem repetunt, Enn. Ann. 8, 34; — c) pecuniae repetundae, ogſ. absol. repetundae: de af en Statholder begaaede Udſuelſer, for hvilke der fordres retlig Erſtatning; ſild. ogſ. enhver Beſtikkelſe af en Embedsmand; - L. Piso legem de pecuniis repetundis primus tulit, Cic. Verr. 3, 84; cf. id. Off. 2, 21; lege pecuniarum repetundarum non teneri, id. Cluent. 53; cf. id. ibd. 37, o. id. Div. in Caecil. 3; men Tac. Ann. 1, 74: de pecuniis repetundis ad recuperatores itum est; - repetundarum causa, crimen, lex, Quintil., Tac., o. A.; repetundarum argui, Tac., postulari, id., Suet., convinci, id., damnari, Tac., absolvi, id.; ſ. und. arguo, etc.; ogſ. postulare aliquem de repetundis, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 8; ligel. neque absolutus neque damnatus de repetundis, ibd.; cf. Suet. Oth. 2: tantum opibus valuit, ut damnatum repetundis consularem virum etc. — repetundae, arum, ſ. und. frgd. ſin. — repexus, 3, partic. af repecto.

rĕ.pignĕro (repignoro), are, v. n.: igien el. atter at indløſe et Pant, Digest. — rĕ.pigro, (avi), atum, 1, v. a.: giør langſom; - ∾ impetum bestiarum, Appul.; — not.: compar. repigratior: noget dorſk el. langſom, Capella. — rĕ.pingo, ĕre, v. a.: atter at male el. afbilde; - ∾ oculos, Venant. Vit. S. Mart.

re.plaudo, ĕre, v. a.: lydende el. kladſkende at ſlaae derimod; - ∾ frontem, Appul. — replĕo, ēvi, ētum, 3, v. a., [inus. pleo]; I) m. Eftertrykket paa re: igien el. paany at udfylde el. fuldtalliggiøre; - ∾ consumpta, (erſtatte ſin ødelagte Formue), Cic. Mur. 25; men ∾ exhaustum aerarium innocentium bonis, Plin. Pan. 55; - ∾ exercitum, Liv.; cf. Plin. Pan. 28; - ∾ vulnera, (bedække med Kiød), Plin., alopecias, (dække med Haar), id.; men „poet.": replet succis (sc. corpus), Ovid. Met. 7, 287; men ibd. 8, 679: haustum cratera repleri Sponte sua etc.; — B) „overſ.": fuldſtændiggiør el. erſtatter; - vid. Ovid. Her. 10, 37; quae (in oratione) replenda vel dejicienda sunt, Quintil. 10, 4, in.; — II) med Eftertrykket paa Verbet: udfylder ganſke, giør aldeles fuld; - ∾ campos strage hominum, Liv.; cf. Lucr. 6, 1270; ∾ sinus flore, Ovid.; ∾ corpora carne, (mætte dem dermed), id.; men id. Fast. 3, 121: decimum quum luna repleverat orbem, (havde fuldendt ſit tiende Kredsløb); ∾ numerum, Lucr., summam, Manil.; - ogſ. medial, Lucr. 5, 812; — B) „fig."; - ∾ populos sermone, Virg. Aen. 4, 189; ogſ. ∾ aures, Plaut.; cf. Lucr. 4, 345 o. 379; - ogſ. medial; vid. Cic. d. Or. 1, 42; cf. Suet. Aug. 89: eruditione varia repletus est per etc.; — III) partic. replētus, 3, ogſ. ſom adj.; A) „egenl.": opfyldt el. fuld; - referto foro, repletisque omnibus templis, Cic. Manil. 15; ∾ amnes, Virg. Aen. 5, 806; — b) ogſ. c. abl., el. c. gen.; - ∾ cornu pomis, Ovid.; cf. Lucr. 2, 805; repleto iis rebus exercito (efterat den var rigeligen forſynet dermed), etc., Caes. B. G. 7, 56; men c. gen., ∾ semitas puerorum et mulierum etc., Liv. 6, 25; — B) „fig."; - antiquum genus ··· pietate repletum, Lucr. 2, 1167; ut ··· curantes (acc.) eadem vi morbi repletos secum traherent (aegri), Liv. 25, 26; df. — replētio, onis, f.: Fuldſtændiggiørelſe, Cod. Just. — replētus, 3, partic. o. adj. af repleo. — replexus, 3, particip., [plecto]: tilbageboiet, cauda, Plin. 20, 3.

*replĭcābĭlis, e: værd at gientage, nomen, Venant.; o. — replĭcātĭo, onis, f.; I) ligeſom gientagen Oprulling (af en Bog) el. Optrækning af en Maſkine; df. lignelſesvis: ut (is deus) replicatione quadam mundi motum regat atque tueatur, Cic. N.

D. 1, 13; — II) i Retssproget: Repliken, Digest.; — III) ∾ numeri: Tilbagevenden til Enheden, (opp. multiplicatio), Capella; — [flgd.].

re.plico, (avi), atum, 1, v. a.; I) „egenl.": folder el. ruller el. bøier tilbage; – ∾ labra, Quintil.; margine (conchae) ··· intus replicato, Plin.; cf. Suet. Aug. 95; — b) Euhemero replicato, (naar man opruller hans Skrifter), Arnob.; — II) „fig."; – ∾ annalium, memoriam, (slaae op el. granske deri), Cic. Sull. 9; cf. id. Leg. 3, 14, o. id. Div. 1, 56; men replicari in se (acumen Chrysippi: at hans Spidsfindighed forvikles i sig selv), Senec. Benef. 1, 4; — B) df. ogs.; a) oftere el. omhyggeligen at eftertænke, Appul.; — b) i Retssproget: giør en Replik, Digest.; — not.: replictus, 3, syncop. f. replicatus, Stat. 4, 9, 29.

replum, i, n.: Ramme el. Indfatning om Dørfyldningen, Vitruv. 4, 6. — re.plumbo, (avi), atum, 1, v. a.: befrier fra Bly, argentum, Senec. Qu. N. 4, 2; ligel. argentum replumbatum, Digest. — replūmis, e, [pluma]: som atter har faaet Fier el. Vinger, Paul. Nol. — re.plŭo, ĕre, v. n.: atter at nedregne; – coelo repluunt (siphones, som Exempel paa Forkerthed i Udtrykket), vid. Senec. Contr. 5, praef.

rēpo, psi, ptum, 3, v. n., [besl. m. ἕρπω, i. e. serpo, repo]; I) „egenl.": at krybe, at bevæge sig krybende; nærmest om de Dyr, som mangle Fødder; df. ogs. om Dyr og om Mennesker: at krybe paa fire; – inter saxa repentes cochleae, Sall.; muraenae in sicco quoque repunt, Plin.; repens formica, id.; cf. Hor. Ep. 1, 7, 29; – ∾ in purpuris, (om forkelede Børn), vid. Quintil. 1, 2, 6, und. purpura, II, B, b; men Nep. Hann. 3: qua unus homo inermis vix poterat repere; — II) df. „fig."; A) „overf." om enhver langsom og ligesom krybende Bevægelse; saal. navnl. om de langsomt Reisende, Hor. Sat. 1, 5, 25; men aequore in alto ratibus repentibus, Pacuv. ap. Varr.; quae pigro lapsu repit (aqua), Colum.; repitque per artus (ignis), Lucr. 6, 661; ogs. om Skyerne, id. ibd. 1119; navnl. ogs. om Væxter og Rødder: qua repant (radices), Colum.; cf. Plin. 19, 24; — B) „ment."; – sermones ··· Repentes per humum, Hor. Ep. 2, 1, 250, (det lave og upyntede Foredrag, i Modsætn. af d. episke Poesi). — rĕ.pōlio, ire, v. a.: igien el. oftere at rense; – ∾ frumentum, Colum. — rĕ.pondĕro, are, v. a.: at tilveie; df. „overf.": at giengielde, Sidon.

rĕ.pōno, pŏsŭi, pŏsĭtum, 3, v. a.: sætter el. lægger tilbage; I) m. Eftertrykket paa re; A) „alm.": sætter el. lægger tilbage paa det forrige Sted, sætter el. indsætter i den forrige Stilling, giver el. bringer tilbage; navnl. istandsætter el. giør tilrette; – quum suo quemque loco lapidem reponeret, Cic. Verr. 1, 56; – ogs. absol., ∾ columnas, id. ibd.; ∾ pecuniam raptam in thesauris, Liv. 29, 18, ogs. in thesauros, id. ibd. 19; men ∾ tantundem inaurati aeris, Suet. Caes. 54; ∾ femur, (bringe i Led), Cels.; ∾ togam, Quintil., capillum, id., (atter at bringe i Orden); – excussus curru, et rursus repositus, Suet. Ner. 24; men Virg. Aen. 1, 253: sic nos in sceptra reponis (indsætter os atter deri)? – Quos (numos) continuo tibi reponam (skal betale tilbage) etc., Plaut. Pers. 1, 1, 38; ligel. ∾ donata, Hor. Ep. 1, 7, 39; – ∾ ruptos vetustate pontes, (istandsætte), Tac. Ann. 1, 63; cf. Virg. Aen. 5, 752; men ∾ amissa urbi, Tac. Ann. 16, 13; men ∾ coenam, Martial. 2, 37; navnl. om Fremsættelsen af Desertvinen, Virg. Aen. 7, 134, o. ibd. 8, 175; ogs. ∾ epulas, id., festas mensas, Stat.; men ∾ se in cubitum, vid. Hor. Sat. 2, 4, 39; — 2) ogs. „fig."; – reponi in memoriam, Quintil.; cf. id. 5, 7, 11: reponi velut in gradum testes; men reponi (virtutem) deterioribus etc., vid. Hor. Od. 3, 5, 30; men id. A. P. 190: reponi (fabulam: atter at blive opført); cf. ibd. 120; ∾ injuriam, (opp. facere), Senec. d. Ira 2, 28; men Cic. Fam. 1, 9: ne tibi ego idem reponam, (at jeg ikke skal lade dig høre det samme); cf. Juvenal. init.; — B) „bef." ogs.; 1) lægger el. bøier tilbage, cervicem, Quintil.; cf. Lucr. 1, 36: cervice reposta; men mollia crura reponit (pullus), Virg. Ge. 3, 76; — 2) nedlægger til Opbevaring, opbevarer; – fructus ··· condendi ac reponendi scientia etc., Cic. N. D. 2, 62; ∾ tecto (farris acervum), Virg. Aen. 4, 403; ∾ alimenta in hiemem, Quintil., caseum hiemi, Virg.; fremdeles: ∾ scripta in aliquod tempus, (henlægge for en Tid), Quintil.; men tellure reposti, (i. e. conditi: begravede), Virg. Aen. 6, 655; cf. Hor. Od. 1, 10, 17; — b) „fig."; – opus est ··· acquisita facultate et quasi reposita, Quintil. 8, prooem. 29; quae scriptis reposuimus, (hvad vi have nedlagt deri), id.; cf. Virg. Aen. 1, 26, o. id. Ecl. 3, 54; men ∾ odium, donec etc., Tac. Agr. 39; — 3) sætter derfor el. for et andet; – te meas epistolas delere, ut reponas tuas, Cic. Fam. 7, 18; men ∾ Aristophanem pro Eupoli, (det ene Navn for det andet), Cic. Att. 12, 6; — b) ogs. „overf.": at vero praeclarum diem illis reposuisti, Verria ut agerent, id. Verr. 2, 21; — 4) atter at bortlægge el. henlægge; – arma reposita contectaque etc., Caes. B. C. 2, 14; ∾ cestus artemque, Virg. Aen. 5, 484; Telasque calathosque infectaque pensa reponunt, Ovid. Met. 4, 10; – men „poet."; Jam vinctae vites, jam falcem arbusta reponunt, (deres Beskærelse ophører), Virg. Ge. 2, 416; – ogs. „overf."; ∾ fugam, (standse el. ende den), Stat.; — II) m. Eftertrykket paa Verbet: at nedlægge el. henlægge el. hensætte paa det rette Sted; A) „egenl."; – ∾ colla et capita tergo praevolantium, (om Tranerne), Cic. N. D. 2, 49; cf. Ovid. Met. 10, 269; – men ∾ ligna super foco, Hor. Od. 1, 9, 6; cf. Ovid. Met. 15, 407; men ∾ uvas in vasa nova sicco loco, Colum.; ∾ mergum altius in terram, Plin.; — B) „fig."; – ∾ spem omnem in virtute, Caes.; cf. Cic. d. Or. 2, 48, o. Liv. 1, 49; men ∾ plus (sc. spei) in duce, quam in exercitu, Tac. Germ. 30; cf. Liv. 2, 39, ogs. id. 24, 37; – quos (viros) equidem in deorum immortalium coetu ac numero repono, (henregner dem dertil), Cic. Sest. 68; men ∾ homines morte deletos in deos, Cic. N. D. 1, 15; — III) partic. repositus, (repostus), 3, ogs. som adj.: bortfiernet el. fiern; – ∾ gentes, Virg. Aen. 6, 59, terrae, id. 3, 364; ∾ populi, Sil.; — not.: reposivi f. reposui, Plaut.; – repostus, 3, syncop. f. repositus, Virg., o. A., s. ovenf.

rĕ.porrĭgo, ĕre, v. a.: rækker tilbage, phialam, Petron. Sat. 51. — rĕ.porto, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": bærer el. bringer tilbage; A) „alm."; – vid. Plaut. Bacch. 2, 3, 92; ∾ candelabrum secum in Syriam, Cic. Verr. 4, 28; men ∾ spolia opima Feretrio Jovi manibus suis, Flor. 1, 1; – ∾ milites navibus in Siciliam, Caes., exercitum duobus commeatibus, id., exercitum Britannia, Cic. Att. 4, 17; cf. Hor. Epod. 9, 24; – ligel. „poet." m. Tingssubjecter; quos ··· Diversos variae viae reportant, Catull. 46, 10; ogs. ∾ se ad aliquem, auct. B. Hisp. 40; men „poet.": ∾ pedem (f. redire), Virg. Aen. 11, 764; — B) „bef." om den seierrige Feltherre: at bringe hiem el. tilbage; – saal. nihil reportare praeter laudem neque ex hostibus neque a sociis, Cic. Leg. 3, 8; cf. id. Manil. 3, ogs. id. Agr. 2, 23; — II) „fig."; A) at bringe tilbage derfra, at gaae af dermed; – ∾ domum solatium aliquod etc., vid. Cic. Verr. 5, 49; cf. Hor. Carm. Saec. 74: Spem bonam certamque domum reporto; men om Echoen, Ovid. Met. 3, 369: Ingeminat voces auditaque verba reportat, (giver el. kaster dem tilbage); — B) „bef.": bringer en Efterretning, beretter el. mælder, (oftest „poet."); – vid. Virg. Aen. 2, 115; ∾ pacem, ibd. 7, 285; ∾ fidem, (bringe sikker Efterretning), id. 11, 511; ogs. m. Objectssætn., ibd. 7, 167.

1.rĕposco, ĕre, v. a.: fordrer el. kræver tilbage, aliquid, ogs. aliquid ab aliquo, ogs. aliquem aliquid, ogs. absol.; I) „egenl."; – ∾, quae deposueris, Quintil.; ∾ pecuniam, Tac.; – ego ab hac puerum reposcam, Plaut.; – quam tu virginem Me reposcis? id. Curc. 5, 2, 15; ∾ Verrem simulacrum Cereris, Cic. Verr. 4, 51, Parthos signa, Virg. Aen. 7, 606; – qui etc., propensiores ad bene merendum, quam ad reposcendum (sunt), Cic. Lael. 9; — II) „fig.": fordrer som en Skyldighed; el. „alm.": fordrer; – vid. Lucr. 6, 920; quod natura reposcit, id.; cf. Ovid. Met. 13, 235; ∾ gratiam, Plin. Ep., vicem, Martial.; – qui ab altero vitae rationem reposcunt, Cic. Div. in Caecil. 9; men Liv. 39, 37: vos rationem reposcitis, quid etc.; cf. Tac. Hist. 3, 13; men Catull. 50, 18: Nunc audax cave sis, etc., Ne poenas Nemesis reposcat a te; df. — 2.rĕposco, ōnis, m.: en Kræver, en Maner, Ammian.

*rĕpŏsĭtĭo, onis, f.: Opbevaring, feni, palearum, Pallad.; o. — rĕpŏsĭtōrĭum, (repostorium, Capitol.), i, n.: hvorpaa el. hvori noget hensættes el. henlægges; df. 1) Underskaal el. Bakke, Petron., Plin.; — 2) Cabinet til Opbevaring af Kostbarheder, Capitol. M. Aur. 17; — [repono]. — repositus, (repostus), 3, partic. o. adj. af repono. — rĕpostor, (repositor), oris, m., [repono]: som atter opreiser el. istandsætter; – Templorum positor, templorum sancte repostor, (til Keiser Augustus), Ovid. Fast. 2, 63. — repostorium, s. und. repositorium. — repostus, 3, s. repositus, s. und. repono.

rĕpŏtātĭo, onis, f., uvis Læsem. hos Varro f. repotia, o. m. s. Bem.; o. — rĕpŏtĭa, orum, n.: Drikkelag efter et Bryllup el. efter en Familiefest, Hor. Sat. 2, 2, 60, Gell. 2, 24, Varr., o. A.; — b) hos Appul. ogs. „alm.": Drikkelag efter Maaltidet; – ∾ coenae el. convivii, id.; — [poto].

re.praesentānĕus, 3: nærværende, potestas, Tertull. — *repraesentātĭo, onis, f.; I) „alm.": Fremstilling og ligesom Indførelse af noget som nærværende, billedlig Fremstilling; – plus est evidentia, vel, ut alii dicunt, repraesentatio, quam perspicuitas, Quintil. 8, 3, 61; cf. Plin. 9, 5, Gell. 10, 3, o. A.; — II) „bes." i Handelssproget: Betaling med rede Penge, contant Betaling; – explicare repraesentatione ··· de Silianis, (kiøbe for contant Betaling), Cic. Att. 12, 31, oftere, Digest.; o. — repraesentātor, oris, m., alicujus: som forestiller nogen, Tertull.; — [flgd.].

re.praesento, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": giør nærværende, forestiller som nærværende; – per quas (visiones) imagines rerum absentium ita repraesentantur animo, ut etc., Quintil. 6, 2, 29; cf. Cic. Sest. 11, o. Hor. Ep. 1, 19, 14; men volumina ··· legentis modo repraesentare, Plin. 7, 24; – ogs. at fremstille for Sandserne; ∾ saporem olivarum, Colum., faciem veri maris, id.; ∾ colorem constantius, (giengive el. bevare), Plin.; – ogs. om den artistiske Fremstilling af en Gienstand; Niceratus repraesentavit Alcibiadem etc., Plin. 34, 19; – men ∾ se, (at fremstille sig, være tilstede), Colum., Digest.; — II) „bes."; A) i Handelssproget: betaler strax el. contant; – ∾ pecuniam ab aliquo, (betale strax ved Anvisning paa nogen), vid. Cic. Att. 12, 25, o. Suet. Aug. 101, oftere; men Cic. Fin. 16, 14: dies promissorum (den lovede Termin) adest, quem etiam repraesentabimus, si etc.; men ∾ fideicommissum, Digest.; — B) df. „overf.": at foretage el. udføre strax el. uden Ophold; – ut id, quod in diem suum dixeram debere differri, repraesentem, Senec. Ep. 95; cf. Caes. B. G. 1, 40, o. Cic. Fam. 5, 16; ∾ improbitatem suam, (fremskynde), id. Att. 16, 2; ∾ vocem, (strax at synge), Suet. Ner. 21; ∾ tormenta poenasque, (paa Stedet at anvende), id.; cf. id. Vitell. 10; men Liv. 2, 36: quum···minas irasque coelestes, repraesentatas casibus suis (som vare derved gaaede i Opfyldelse), exposuisset, etc., Liv. 2, 36; cf. Cic. Phil. 2, 46: si repraesentari morte mea libertas civitatis potest, etc.; repraesentata judicia, (som holdes paa Stedet), Quintil. 10, 7, 2.

reprĕhendo, (ctr. reprendo, Hor., Ovid.), di, sum, 3, v. a.; I) „egenl.": gribende at holde tilbage el. holde fast el. omfatte; – ∾ aliquem pallio, (gribe og holde derved), Plaut.; ∾ quosdam manu, Liv. 34, 14; si reprehensi sunt (servi fugitivi), Plaut. Most. 4, 1, 6; cf. Phaedr. 5, 8; s. ogs. Ovid. Met. 15, 526; — II) „fig."; A) „alm.": drager el. holder tilbage el. derfra; – revocat virtus, vel potius reprehendit manu, („alleg."), Cic. Acad. 2, 45; cf. Lucr. 3, 598; sed me reprehendi tamen, (jeg holdt mig tilbage), Ter. Ad. 4, 4, 15; men ibd. prol. 14: locum rehensum (at Stedet er optaget og benyttet), etc.; — B) „bes."; 1) holder den Vildfarende el. Feilende tilbage; df. „meton.": viser tilrette, irettesætter el. dadler; – ∾ aliquem in eo, quod etc., (dadle deri el. derfor, at osv.), Cic. Planc. 33 o. 34; ogs. absol., si quos (aculeos) habuisti in me reprehendendo, ibd. 24: ligel. ∾ aliquid, opp. defendere, Quintil.; ogs. ∾ aliquid communi vituperatione, Cic.; cf. Caes. B. C. 1, 14; men ∾ aliena studia, (opp. laudare sua), Hor. Ep. 1, 18, 39; cf. id. Sat. 1, 10, 55; – ∾ aliquid in aliquo (hos nogen), Cic. Orat. 8, oftere; cf. Caes. B. G. 1, 20, o. Hor. Sat. 1, 10, 52; – endel. absol., tamquam ansas ad reprehendendum etc., Cic. Lael. 16; men id. Planc. 31: irridentis magis est, quam reprehendentis; s. ogs. und. reprehensio; — 2) i Rhetoriken: at giendrive; – quoniam etc., expone nunc de reprehendendo, Cic. Part. or. 12.

reprĕhensĭo, onis, f., [reprehendo]; oprdl.: Griben el. at gribe el. holde tilbage; df. „fig."; A) Holden el. at holde inde i Talen, Talens Standsning; – (orationem) concinnam ··· sine reprehensione, sine variatione, etc., Cic. d. Or. 3, 25; — B) Dadel; a) c. gen.; – gloriam in morte ··· non culpae reprehensionem ··· relinquere, Cic. Phil. 10, 25; ∾ vitae, id., negligentiae, Quintil.; – ogs. in pl.; ∾ obscuritatis, infamiae, etc., id.; — b) absol., vid. Cic. Att. 10, 3; si etc., justa reprehensione caruisset, id. Off. 1, 40; sine reprehensione, Quintil., Tac., ogs. citra reprehensionem, Quintil., (uden Dadel, udadleligen); opp. cum reprehensione, id.; – ogs. in pl.: in varias reprehensiones incurrere, Cic. Fin. 1, 1; — 2) df. ogs.; a) „meton.": Gienstanden for en Dadel, alts. Feilgreb el. Feil; – ut ipsa ejus reprehensio laude aliqua non indigna sit, Quintil. 3, 11, 22; — b) i Rhetoriken: Giendrivelse; – quoniam in confirmationem et reprehensionem diviseras orationis fidem etc., vid. Cic. Part. or. 12; cf. id. d. Or. 3, 54.

reprĕhenso, are, v. intens. a.: holder stærkt el. ivrigen tilbage; – quum vidisset etc., reprehensans singulos, obsistens, etc., Liv. 2, 10; o. — reprĕhensor, oris, m.: som holder tilbage; df. „fig."; A) en Dadler; – duo genera reprehensorum, etc., Cic. d. opt. gen. Or. 6; men Delicti fies idem reprehensor et auctor, Ovid. Her. 17, 219; — B) som retter derpaa; – reprehensores comitiorum, Cic. Planc. 3; — [reprehendo]. — reprehensus, 3, partic. af reprehendo. — reprendo, ĕre, o. reprensus, 3, s. und. reprehendo.

*represse, adv.: tilbageholdent, med Maade; – compar., ∾ pudentiusque peccare, Gell. 12, 11; o. — repressor, oris, m.: som undertrykker el. indskrænker el. standser; – ∾ caedis quotidianae (Milo), Cic. Sest. 69; ∾ tributorum, Eutrop. 10, 8; — [reprimo]. — repressus, 3, partic. af flgd.

reprĭmo, pressi, pressum, 3, v. a., [premo]; I) „egenl.": trykker el. trænger el. holder tilbage, opholder, hemmer, standser; – si lacus Albanus ··· re-

pressus esset, (opp. si redundasset), Cic. Div. 2, 32; ∾ amnem, Flor. 1, 1, fontes, Stat.; – navnl. ogs. hos Lægerne: ∾ alvum, Cels., sudorem, id.; hvs. ogs. absol.: medicamenta reprimentia, id.; – men „poet."; dextramque repressit, (holdt el. trak den tilbage), Virg. Aen. 12, 939; cf. ibd. 2, 378; – ogs. i Krigssproget: represso jam Lucterio et remoto, (da han var tilbagetrængt), Caes. B. G. 7, 8; cf. Cic. Mur. 15; men ∾ itinera, (marschere langsommere), Cic. Att. 10, 9; ∾ cursum, Caes., fugam, id.; – ogs. „alm."; ∾ fletum, Cic., gemitum, Ovid.; men „alleg.": omnis fetus repressus etc., Cic. Brut. 4; — II) ligel. „fig.": undertrykker, begrændser, hæmmer, odl.; – quod semel admissum coërceri reprimique non potest, Cic. Fin. 1, 1; cf. id. Manil. 5, o. id. Catil. 1, 12, ogs. id. Sest. 44, o. ibd. 55; men Caes. B. C. 3, 92: hanc (incitationem animi atque alacritatem) non reprimere, sed augere; – „poet." ogs. c. inf.; Aut occasus ubi tempusve audere repressit, Enn. Ann. 8, 57; — b) ligel. m. Personsobj.: Quem etc., neque illum misericordia Repressit, neque reflexit, Ter. Ad. 3, 2, 8; cf. Cic. Sest. 69; – men sed reprimam me, ne etc., Ter. Hec. 5, 1, 39; men Cic. Leg. 2, 17: reprimam jam (sc. me) etc., (jeg vil nu holde inde el. standse); men ∾ se ac revocare ab omni contagione vitiorum, Plin. Pan.; – ligel. medial; Vix reprimor, quin te manere jubeam, Plaut. Mil. gl. 4, 8, 58.

*rĕprŏbātĭo, onis, f.: Forkastelse, Misbilligelse, Tertull.; o. — rĕprŏbatrix, īcis, f.: som forkaster el. misbilliger, id.; af — re.prŏbo, (avi), atum, 1, v. a.: misbilliger, forkaster; – quod ipsa natura asciscat et reprobet, etc., Cic. Fin. 1, 7; statuas reprobatas conflare, Digest.; – men absol., diis reprobantibus, (under deres Unaade), Quintil. 6, prooem. 3. — re.prŏbus, 3: falsk, uægte; (i d. sild. Retssprog); – ∾ pecunia, Digest.; ∾ numi, ibd.

rĕprōmissĭo, onis, f., i Rets- o. Forretningssproget, ligesom restipulatio: Modforsikkring, (Repromis), Cic. R. Com. 13 o. 18; af — re.prōmitto, misi, missum, 3, v. a.; I) „egenl.": lover derimod el. til Gjengjeld, oprdl. i Forretningssproget; – vid. Cic. R. Com. 13, o. Suet. Claud. 20; — b) ogs. udenf. Retssproget: tilsiger, siger god derfor, Cic. Brut. 5, Plin. Ep. 4, 27; — II) atter el. end mere at love el. tilsige; – imperatorum quoque brevi repromittens, etc., Suet. Oth. 4. — rĕ.prŏpĭtĭo, are, v. a.: atter at giøre naadig, Tertull.

*reptābundus, 3: krybende; – ∾ atque ebrius, (ravende el. famlende), Senec. d. Vit. beat. 12; – men „overf.": (virtutem) ex intervallo ingenti reptabundus sequor, id. ibd. 18; — reptātĭo, onis, f.: Kryben el. at krybe; – ∾ infantium per manus et genua, Quintil. 1, 12, 10; o. — reptātus, us, m.: = frgd., (alene in abl.); – ∾ limacum, Tertull.; men „overf." om Væxterne; ∾ (vitium), vid. Plin. 14, 3; — [repto]. — reptĭlis, e, [repo]: krybende, cochleae, Sidon.

repto, avi, atum, 1, v. n. o. a., intens. af repo; I) neutr.; A) „egenl.": at krybe, (om Dyr og om Mennesker); – reptantium modo, (ligesom Krybdyrene), Plin.; anguis reptavit placido tractu, Claudian.; — B) ds. „overf.": ligesom at krybe, d. e. at gaae langsomt, Hor. Ep. 1, 4, 4, Lucr., Plin. Ep.; – ogs. om Væxterne: at snoe sig el. slynge sig; reptantibus flagellis scandentes (cucumeres), Plin. 19, 24; — II) act.: ligesom at giennemkrybe; men alene in partic. perf. reptatus, 3, (hvorigiennem el. hvorover man har krøbet); – ∾ ager (sc. ab angue), Stat. Theb. 5, 580; men ∾ Creta tenero Tonanti, Claudian.

rĕ.pūbesco, ĕre, v. inch. n.: atter at blive mandbar; ds. „overf.": nec reviresccre, nec repubescere potest (senectus: kan ikke paany blive stærk og kraftfuld), Colum. 2, 1. — *rĕpŭdĭātĭo, onis, f.: Tilbagevisning el. Afvisning; – ∾ supplicum, Cic. Mur. 4; ∾ fideicommissi, (frasige sig det), Cod. Just.; – ogs. absol.; mihi simulatio pro repudiatione fuerit, Cic. Att. 12, 51; o. — rĕpŭdĭātor, oris, m.: som forsmaaer el. ringeagter, Tertull.; — [flgd.].

rĕpŭdĭo, avi, atum, 1, v. a., [repudium]; I) i Retssproget; A) om forlovede og gifte Personer: at forstøde, at stille sig el. lade sig stille derfra; – priorem (sponsam) ··· virginem adhuc repudiavit, Suet. Claud. 26; ∾ uxorem, Suet. Caes. 79, sponsam, ibd. 21; men Ter. Andr. 1, 5, 14: Repudiatus repetor; — B) i Arvesager: at tilbagevise, ikke at antage, at frasige sig; – ∾ bona, Digest., hereditatem, ibd.; ∾ legatum a se, ibd.; — II) „overf.": tilbageviser, forkaster, forsmaaer; – cujus vota et preces a vestris mentibus repudiare debetis, Cic. Cluent. 70; cf. id. d. Or. 3, 1; men Caes. B. C. 2, 32: His ducibus repudiatis; cf. Cic. Phil. 9, 6: repudiata rejectaque legatio; – ab his repudiata finitio, Quintil. 3, 6, 33; men iracundia omnibus in rebus repudianda est, Cic. Off. 1, 35; cf. id. Lael. 13 o. 17; – ∾ conditionem aequissimam, id., gratiam populi R., Caes.; men ∾ provinciam, Cic. Phil. 3, 10, (frasige sig den).

rĕpŭdĭōsus, 3: forkastelig; – ∾ nuptias (facere), Plaut. Pers. 3, 1, 56; af — rĕpŭdĭum, i, n., [pudet]; sædv. om Ægtefolk, ogs. om Forlovede: den ene Parts Forstødelse af den anden; (divortium derim. alene om Ægteskabsskilsmisse); – ∾ renunciare el. remittere, Plaut., Ter.; ∾ remittere filiae (alicujus), Lucil. ap. Non., uxori, Suet.; men id. Calig. 36: ∾ mittere mulieribus absentium maritorum nomine; ∾ mittere (marito), Digest.; ∾ dicere, Tac. Ann. 3, 22, scribere, Tertull.; men repudio aliquam dimittere, Justin. 11, 11.

rĕ.pŭĕrasco, ĕre, v. n.; I) „egenl.": atter at blive til Barn, at vende tilbage til Borneaarene; – ut ex hac aetate repuerascam, Cic. d. Senect. 23; — II) „overf.": at blive barnagtig el. ligesom et Barn; – Ajunt solere eum (senem) rursum repuerascere, Plaut. Merc. 2, 2, 25; men ∾ incredibiliter etc., (atter at forynge sig el. blive ligesom ung), Cic. d. Or. 2, 6.

*rĕpugnanter, adv.: gienstridigen; – patienter accipere (admonitionem), non repugnanter, Cic. Lael. 25; — rĕpugnantĭa, ae, f.: Modkamp; ds. concret; I) „egenl.": Forsvarsvaaben; – hanc repugnantiam (i. e. cuspidem) natura dedit apibus, Plin. 21, 45; — II) „overf.": Modsigelse, Strid, rerum (derimellem), vid. Cic. Phil. 2, 8; cum utilitatis repugnantia comparari (honestum: sideordnes med Fordele, som ere uforenelige dermed), id. Off. 3, 4; cf. ibd. 3, 7, ogs. Plin. 22, 49; — rĕpugnātĭo, onis, f., ligesom frgd.: Strid el. Modstand; – in plur., Appul.; o. — rĕpugnātōrĭus, 3: hørende til Modstand; – ∾ res (pl.: Forsvarsværker), Vitruv. 10, 16; — [flgd.].

rĕ.pugno, avi, atum, 1, v. n.; I) „egenl.": kæmper el. strider derimod, oprdl. i Krigssproget; vid. Caes. B. G. 3, 4, oftere; men Pompej. ap. Cic. Att. 8, 12, C.: e quibus (regionibus) repugnemus, (hvorfra vi kunde føre en Forsvarskrig); – „poet." ogs. om Dyrene, Lucr. 5, 1036; ligel. ∾ de praeda, (om Fuglene), id. ibd. 1081; — II) ds. „fig."; A) „alm.": anstrænger mig el. stræber el. arbeider derimod; – consules neque concedebant, neque valde repugnabant, Cic. Fam. 1, 2; cf. Caes. B. C. 1, 32; men invita Minerva ··· id est, adversante et repugnante natura, id. Off. 1, 31; — bb) ogs. at mærke; a) c. dat.; – ∾ crudelitati, Cic. Rab. perd. 5, his perturbationibus, id. Tusc. 3, 11; men me in hoc uno tibi repugnare, Plin. Ep. 7, 11; cf. Cic. Fam. 5, 2; men his rebus unum repugnabat, quod etc., Caes. B. G. 1, 19; – ligel. pass. impers.: magnitudo animi, qua facile posset repugnari obsistique fortunae, etc., Cic. Fin. 7, 14; — b) i andre Forbindelser; – resistere et repugnare contra veritatem,

Cic. R. Com. 17; circa quae si is, qui instituetur, non repugnaverit, Quintil. 8, prooem. § 5; - men „poet.": Hostibus e si quis, ne fias nostra, repugnat, Ovid. Her. 20, 121; ligel. c. inf., ibd. 17, 137; - men pass.: sicut et a nobis repugnanda (est diversitas), Tertull.; — B) „bef.": at være i Strid el. i Modsigelse dermed el. med hinanden; - quicquid repugnat, id etc., Cic. Top. 12; simulatio amicitiae repugnat maxime, id. Lael. 25; sed haec inter se quam repugnent, etc., id. Tusc. 3, 29; men id. Top. 4: repugnat, recte accipere, et invitum reddere; — III) partic. repugnans, tis, ogf. som adj.: modsigende el. modsat; df. i Rhetoriken, repugnantia som subst., ligesom contraria: Modsætninger; - locus ex repugnantibus, Cic. d. Or. 2, 40, oftere, Quintil. 5, 8, 5, oftere; - compar.: quo quid repugnantius? Lactant.

rĕpullesco, ĕre, v. n. inch., [pullus]: igien at slaae ud el. at spire frem, Colum. 4, 22. — rĕ.pullŭlo, are, v. n.: = frgd., Plin. 16, 19. — rĕpulsa, ae, f., [repello; oprdl. partic., f. rupulsa petitio]; I) oftest publicistisk: Afvisning el. Forkastelse af nogens Ansøgning om et Statsembede; - se omnes magistratus sine repulsa assecutum (esse), Cic. Pis. 1; qui sine repulsa consules facti sunt, id. Agr. 2, 2; men id. Tusc. 5, 19: Laelii unum consulatum cum repulsa fuisse; hvor ogs. repulsam ferre: at lide Afvisning, forgeves at have søgt (navnl. Consulatet); vid. id. d. Or. 2, 69, o. Caes. B. C. 1, 4; dog ogs. repulsam consulatus afferre alicui, Cic. Off. 2, 17; - ogs. undertiden om de øvrige Statsembeder; vid. Tac. Ann. 2, 36; - ligel. in pl.; vid. Cic. Off. 1, 21, o. Sall. Catil. 20; men Cic. Planc. 21: quid ego aedilicias repulsas colligo? — II) „overf." fra Statssproget el. „alm.": Tilbagevisning, Afslag el. Vægring, (oftest „poet."); - nullam patiere repulsam, Ovid. Met. 2, 97, oftere; crescit ... dolore repulsae (amor), id. ibd. 3, 395; cf. Propert. 3, 12, 26. — rĕpulsans, tis, partic., [pulso]: kastende tilbage; - colles ... Verba repulsantes, (gienlydende deraf), Lucr. 4, 582; - men „fig.": pectus repulsans vera dicta, (tilbagevisende, afvisende), id. 4, 512.

*rēpulsio, onis, f.: Afvisning, Coel. Aur.; o. — rĕpulsōrius, 3: som driver el. kaster (Fienden tilbage); - ∾ cohortes, Ammian.; — [repello]. — 1. rĕpulsus, 3, partic. o. adj. af repello. — 2. rĕpulsus, us, m., [repello]: Tilbageslaaen el. Tilbageprellen, (navnl. Lydens og Lysets; oftest „poet." o. in abl. sing.); - assiduo crebroque repulsu etc., vid. Lucr. 4, 105; s. ogs. Cic. (poëta) Div. 1, 7: scopulorum ... repulsu, (ved at kastes tilbage derfra); ligel. repulsu durioris materiae, Plin. 8, 68; - men in pl.: raucosque repulsus Umbonum, etc., Claudian. Bell. Gild. 433.

rĕpūmĭcātĭo, onis, f., [pumico]: gientagen Glatning; - ∾ et quaedam politura gemmarum (Knoppernes), Plin. 17, 39. — rĕ.pungo, ĕre, v. a.: stikker igien; df. „fig.": ∾ leviter animos hominum, Cic. Fam. 1, 9. — rĕpurgium, i, n.: gientagen Renselse; - ∾ formarum (aquae ductuum), Cod. Theod.; af — rĕ.purgo, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": atter el. paany at rense, at rense derfra; - ∾ iter, (rydde), Liv. 44, 4; ∾ alveum Tiberis, Suet., ergastula, id.; ∾ os, dentes, Plin., vulnera, id.; men ∾ humum saxis, Ovid.; — B) „overf."; - recisa et repurgata scripta (rensede el. rettede), Plin. Ep.; cf. Senec. Ep. 66; men „poet.": repurgatum coelum, (opklaret el. klar Luft), Ovid. Met. 5, 286; — II) „bef.": bortrenser, borttager ved at rense; - Quicquid in Aenea fuerat mortale, repurgat, Ovid. Met. 14, 603; cf. Plin. 8, 81; men ∾ aurum venis, (affondre), Flor. 4, 12.

rĕpŭtātio, onis, f., [reputo]; oprdl.: Beskærelse el. Begrændsning; df. „fig."; A) Efterregning, Digest.; ogs. in pl., ibd.; — B) Betragtning, Betænkning, Overveielse; - veterum novorumque morum reputatio etc., Tac. Ann. 2, 38; cf. Plin. 18, in., ogs. Gell. 12, 5. — rĕ.pūtesco, ĕre, v. inch. n.: igien el. atter at blive stinkende, Tertull.

rĕ.pŭto, avi, atum, 1, v. a., oprdl.: beskærer el. begrændser; df. sædv. „fig."; A) „alm.": overregner el. beregner; - ex hoc die superiores solis defectiones reputatae sunt, usque ad illam, quae etc., Cic. d. Rep. 1, 16; cf. Tac. Hist. 2, 50: tempora reputantibus etc.; men ∾ infantiae annos, (at regne dem med), Plin.; ∾ alicui aliquid, (bringe med i Regningen), Digest.; B) „bef.": overtænker, betænker, overlægger; - Humanae vitae varia reputantes mala, poëta ap. Cic. Tusc. 1, 48; haec ille reputans etc., Cic. Dejot. 13; ligel. ∾ vim Romanam, Tac. Hist. 4, 21; men Ter. Andr. 2, 6, 11: Etenim ipsus eam rem recta reputavit via; cf. Nep. Alcib. 4, o. Sall. Catil. 52; ligel. id. Jug. 13: cum animo suo reputans etc.; — b) ogs. m. Objects- el. Relativsætning; - quum tibi nihil merito accidisse reputabis, Cic. Fam. 5, 17; cf. Tac. Ann. 6, 30, oftere, ogs. Suet. Aug. 28; - non reputat, laboris quid sit, Plaut.; reputans, quid ille vellet, Cic. Fam. 1, 9; cf. Sall. Jug. 62, o. id. ibd. 70 o. 85; — c) absol.; - vere reputantibus (naar man ret betragtede Tingen), Gallias suismet viribus concidisse, Tac. Hist. 4, 17.

rĕ.quies, ētis, (gen. rĕquie, Sall. frgm. ap. Priscian., s. ogs. nedens.), f.: Udhvilen el. at hvile sig, Hvile, Lindring, Vederqvægelse; - Nec requies erat ulla mali, etc., Lucr. 6, 1176; oblectatio animi requiesque curarum, Cic. Off. 2, 2; Nec mora, nec requies, Virg. Ge. 3, 110, oftere; - gen., tantum requietis etc., Cic. Att. 1, 18, in.; - acc., requietem, id. d. Senect. 15, o. id. d. Fin. 5, 19; oftere requiem, s. id. d. Or. 1, 52, Tac., Virg., o. A.; - voc., Calliope, requies hominum, divumque voluptas, Lucr. 6, 94; - abl., requiete, Cic. (poëta) Div. 1, 13; men requie, Ovid.; - (dat. sing. o. hele plur. forekomme ikke); — b) „poet." ogs. f. quies: Hvile el. Ophold el. Ophør; - requieque sine ulla etc., Ovid. Met. 15, 214; cf. Lucr. 4, 228, oftere.

rĕ.quiesco, ēvi, (perf. syncop., requierant, requiessent, Catull., requiesse, Liv.), ētum, 3, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": udhviler mig, hviler; - legiones ... invicem requiescere, etc., Caes. B. C. 3, 98; paulisper ut in ejus sella requiesceret, Cic. Div. 1, 46; ∾ lecto, Propert., hac humo, Ovid., sub umbra, Virg.; ut nullam partem noctis requiesceret, Cic. R. Am. 34; cf. Virg. Ecl. 1, 80; men Cic. Off. 3, 1: ille requiescens a rei publicae pulcherrimis muneribus etc.; cf. Ovid. Pont. 4, 5, 27: ∾ a turba rerum; - ogs. in partic. perf.; paululum requietis militibus (efter at de havde hvilt sig en kort Tid), Sall. frgm. ap. Serv. ad Virg. Ecl. 8, 4; — b) ogs. m. Tings- o. Begrebssubjecter, (oftest „poet."); - vid. Tibull. 2, 1, 5, o. Liv. 26, 22; men ∾ vitis in ulmo, (hviler derpaa), Ovid.; ∾ labor ille, cujus etc., (ophører el. standser), Quintil. 11, 2, 43; ∾ stilus lectione, id.; — 2) „bef." ogs.: at hvile i Graven, at være el. ligge begraven; - ∾ in sepulchro mortuum etc., vid. Cic. Tusc. 1, 44; cf. Martial. 1, 94; - ogs. ofte i Gravskrifter: hic requiescit, Petron., Martial.; — B) „fig.": at hvile sig ud, at finde Ro el. Beroligelse; - ubi animus ex multis miseriis ... requievit, Sall. Catil. 4; men Cic. d. Or. 2, 57: ∾ in Caesaris sermone, quasi etc.; ligel. requiescendum in hac lectione, Quintil.; s. ogs. Cic. Coel. 32; men id. frgm. ap. Priscian.: nisi eorum exitio, non requieturum; — II) act.: lader hvile, bringer til Ro, (alene „poet."; oftest m. homogent Object); - vid. Calvus ap. Serv. ad Virg. Ecl. 8, 4: Et mutata suos requierunt flumina cursus; cf. Propert. 2, 25, 75; — III) partic. requietus, 3, ogs. som adj.: udhvilt; - militem ... requietum, integrum etc., Liv. 44, 38; - „overf." ogs. om Jorden: Da requiem; requietus ager bene credita reddit, Ovid. A. A. 2, 351;

- compar., requietior terra et junior, Colum. 2, 1; — b) i Oekonomien: som har ligget el. staaet hen, (i Modsætn. af det Friske og Nye); - ∾ lac, Colum.; ∾ ova, id.; df. — rĕquiētio, onis, f.: Hvile, Ophør, Hieronym. — rĕquiētus, 3, partic. o. adj. af requiesco.

rĕquīrĭto, are, v. a. intens.: spørger nysgjerrigen derom; (forel.); - ∾ res novas, Plaut. Most. 4, 3, 11; af — rĕquīro, sīvi o. sii, sītum, 3, v. a.; I) „alm."; A) m. Persons- o. Tingsobjecter: atter el. paany at opspørge el. oplede el. udforske; - Ego illam requiram jam, ubi est, Plaut. Epid. 3, 4, 56; cf. Ter. Phorm. 2, 1, 79, oftere; men Illa redit, juvenemque oculis animoque requirit, Ovid. Met. 4, 129; men ∾ legatos, Sall. Catil. 40, (oplede dem); men Gell. 15, 22: cerva ··· requisita, (som man har jaget efter); - ∾ libros, Cic. Fin. 3, 3; ∾ scripta SCtis oblita, Suet. Calig. 16; ∾ artus, ossa, Ovid.; ∾ cibos, Colum.; cf. Virg. Aen. 6, 366, o. Hor. Ep. 1, 15, 18; — B) m. Begrebsobjecter; - neque requirunt rationes earum rerum, quas semper vident, etc., Cic. N. D. 2, 38; quaedam requisita se occultant, et eadem forte succurrunt, Quintil. 11, 2, 7; qui vera requirunt, (som søge Sandhed), Lucr.; cf. Ovid. Her. 6, 31; — bb) saal. ogs. at mærke; a) m. Relativsætn.; - requireres, Rogitares, quis esset, aut unde esset, Plaut. Merc. 3, 4, 48; cf. Cic. Quint. 29, o. Virg. Aen. 2, 506; - ogs. impers.; requiretur fortasse nunc, quemadmodum etc., Cic. Manil. 9; — b) absol.; - Pande requirenti nomen terraeque tuumque, Ovid. Met. 4, 679; — c) i Forbindelsen: ∾ (aliquid) ex el. ab aliquo; - vid. Cic. Coel. 28; men ∾ ex historiarum veterum notitia nomina hominum, Quintil.; - quae ɴ me de Vatinio et de Crasso requiris, Cic. Fam. 1, 9; cf. Nep. Att. 20; — II) „bes.": forlanger el. fordrer som en Nødvendighed, behøver, desidero; - omnes hoc loco cives Rom. ··· vestrum auxilium requirunt, Cic. Verr. 5, 67; cf. id. d. Senect. 10; men magnam res diligentiam requirebat, Caes. B. G. 6, 34; — b) in pass.: at udfordres el. behøves; - in hoc bello virtutes animi magnae et multae requiruntur, Cic. Manil. 22; — B) „overf.": bemærker som manglende, savner; - ∾ veterem consuetudinem fori etc., Cic. Mil. 1; cf. id. Manil. 2, o. Caes. B. G. 7, 63; - multos tamen inde requiro, Quos etc., Ovid. Met. 7, 515; men Cic. Fam. 6, 6: ne litterarum a me officium requiras; cf. id. Parad. 1, 1; — not.: af partic. requisitus, 3, er neutr. subst., rĕquīsītum, i: Behov el. Nødtørft; hvf. pl.: ad requisita naturae (sc. discedere), Sall. frgm. ap. Quintil. 8, 6, 59; df. — rĕquīsītio, onis, f.: Undersøgelse; - ∾ historiae antiquioris, Gell. 18, 2. — requisitum, i, n., o. requisitus, 3, f. und. requiro.

res, gen. rĕi (metrisk ogs. rēi, Lucr., ogs. rei som monosyll., id.), f., [besl. m. ῥῆμα, ἐρεῖν, ligesom vort: Sag m. sige, og analogt m. Ting af tænke; altf. oprdl.: hvad der siges, el. hvorom noget siges]: Sag el. Ting, Gjenstand el. Væsen el. Begreb, Anliggende el. Begivenhed, Omstændighed el. Beskaffenhed el. Forhold; hvf. ogs. efter Sammenhængen undert. at oversætte ved: noget el. dette el. Alt; I) „alm."; - divinarum humanarumque rerum, tum initiorum causarumque rei cognitio, Cic. Tusc. 5, 3; cf. Lucr. 1, 26; rerum natura creatrix, id. 2, 1116; qui res omnes inspicis (summe Sol), Enn.; f. ogs. Lucr. 1, 384, oftere; - Haeret haec res, Plaut. Amph. 2, 2, 182; profecto, ut loquar, ita res est, id. ibd. 2, 1, 19; men Lucr. 6, 740: nomen id ab re impositum est, quia etc., (ifølge Sagen el. Beskaffenheden); cf. Cic. Lael. 13: si res postulabit; ogs. mærkes Hor. Ep. 1, 1, 19: Et mihi res, non me rebus subjungere conor; - Nec recedit loco, quin statim rem gerat, (bestaaer Kampen, kæmper), Plaut. Amph. 1, 1, 84; res gerere, (udføre Bedrifter), f. und. gero; rerum scriptor, (Historieskriver), f. und. scriptor; - res mala, (Fortræd), Plaut. Amph. 1, 1, 171, (Ulykke el. Elendighed), Sall. Catil. 20; oftere in pl.: Bonis tuis rebus meas res irrides malas, Plaut. Trin. 2, 4, 45; - navnl. svarer ogs. ∾ divina, bellica, etc., til vort: Religionsvæsenet, Krigsvæsenet, osv., (f. ogs. ss. ll.: familiaris, judiciarius, uxorius, etc.); ogs. omskrivende c. gen.: Etruscum adversa belli res et indutiae quietum tenebant, Liv. 10, 6; men id. ibd.: satis pacatae foris res fuere, (der var Alt temmelig roligt); - forbundet m. Pron. el. Adject. udtrykker res d. forstærk. Begreb af d. tilsvarende Neutrum; Ibi me inclamat Alcumena; jam ea res me horrore afficit, (allerede det el. dette), Plaut. Amph. 5, 1, 16; multa signa sunt ejus rei, Cic. Att. 1, 10; Estne hoc, ut dico? L. rectam instas viam, Ea res est, Plaut. Asin. 1, 1, 39; quarum rerum a nostris fieri nihil poterat, Caes. B. G. 3, 4; homines nulla re bona digni, Cic. d. Rep. 1, 5; f. ogs. Hor. Ep. 1, 6, in., ogs. Liv. 31, 23, o. A.; - ordsprogvis mærkes: Omnibus nobis, ut res dant sese, ita magni atque humiles sumus, Ter. Eun. 3, 3, 20; cf. poëta ap. Cic. N. D. 3, 26; - endel. føies gen. rerum forstærkende til Superlativet; sic ··· rerum facta est pulcherrima Roma, Virg. Ge. 2, 533; ligel. hos masc.; Est genus hominum, qui esse primos se omnium rerum volunt, Nec sunt, etc., Ter. Eun. 2, 2, 17; ligel. i Tiltale: maxime rerum, Ovid. Her. 9, 107; pulcherrime rerum, id. A. A. 1, 213, oftere; dulcissime rerum, Hor. Sat. 1, 9, 4; men quae tempora rerum (fuerint), vid. Virg. Aen. 7, 37; — II) „bes."; A) Sagen selv (i Modsætn. af Skinnet el. Navnet); df. ogs. Virkeligheden el. Sandheden el. Gjerningen; - rem opinor spectari oportere, non verba, Cic. Tusc. 5, 11; - cf. Matius ap. Cic. Fam. 11, 28; nominibus differentes, re congruentes (Peripatetici et Academici), Cic.; cf. id. R. Am. 15 o. 42; - ogs. absol.: Ecastor re experior, quanti facias uxorem tuam, Plaut. Amph. 1, 3, 10; oftere re vera, el. re quidem vera, el. re autem vera: virkeligen, i Gjerningen; vid. Cic. Quint. 2 o. 17, id. Fam. 1, 4, o. ibd. 3, 5, oftere; — B) Formue, Eiendom, Besiddelse; - Quibus et re salva et perdita profueram et prosum saepe, Ter. Eun. 2, 2, 27; res (opp. fides: Credit), vid. Cic. Catil. 2, 5; augere rem bonis et honestis rationibus, id. Rab. Post. 14; f. ogs. und. familiaris; men Hor. Ep. 1, 20, 20: in tenui re, (i ringe Kaar, med liden Formue); cf. Cic. Att. 9, 7: sumptus, egestates tot egentissimorum nec privatas posse res, nec rempublicam, sustinere; — C) Interesse, Fordel, Nytte; - Quasi istic minor mea res agatur, quam tua, Ter. Heaut. 2, 3, 113; cf. Hor. Ep. 1, 18, 84, o. Plaut. Men. 4, 2, 6; - i denne Bem. oftest m. in, ex, ob, ab, etc.; Quid melius est, quid magis in rem est, quam etc.? id. Rud. 1, 4, in.; Ex tua re non est, ut ego emoriar, id. Pseud. 1, 3, 104; non pudet Vanitatis? D. minime, dum ob rem, (naar Løgnen betaler sig), Ter. Phorm. 3, 2, 40; men Plaut. Trin. 2, 1, 12: ab re Consulit blandiloquentulus (raader til Skade); — D) Aarsag, Grund; men saal. alene i Forbindelserne: ea re, hac re, eam ob rem, som adverbiale Udtryk: derfor, af den Grund; - vid. Lucr. 1, 173; ligel. illud ea re a se esse concessum, quod etc., Cic. Acad. 2, 34; Imo tibi ne noceat, neu quid ob eam rem succenseat, Plaut. Bacch. 4, 4, 39; - besl. hermed ere Causaladverbierne: quare, quamobrem, f. m. f.; — E) Sag el. Forretningssag el. Forretning, Anliggende el. Syssel; - itaque rem cum Oppianico transigit, (slutter Handelen med ham), Cic. Cluent. 13; cf. id. Quint. 4: de tota illa ratione atque re Gallicana etc.; - hvorom ogs. Udtrykket: res est mihi cum aliquo, (jeg har en Sag el. Forretning at opgjøre med nogen); vid. id. R. Am. 30, Caes. B. G. 7, 77,

o. A.; - ogs. ud. dat.; quoniam cum senatore res est, Cic. Fam. 13, 26; - men hos Comikerne oftere: habere rem cum aliquo el. cum aliqua, (drive Bolskab dermed); elliptisk er Plaut. Merc. 3, 1, 35: quum mecum rem coepit (sc. habere); — F) Retssag el. Proces, (hyppigere end causa); - quibus res erat in controversia, etc., Varro; cf. Cic. Mur. 12: rem an litem dici oporteret, etc.; men Liv. 1, 32, (af en gammel Formular): quarum rerum, litium, causarum etc.; men Cic. Verr. 2, 48: de rebus ab isto cognitis judicatisque etc.; — G) res publica: Statsvæsenet, Staten, det Offenlige; ogs. Statsforvaltningen el. Statsstyrelsen; - erat tuae virtutis ··· de re publica vehementius laborare, Cic. Fam. 4, 9; cf. id. Catil. 1, 9, ogs. id. Att. 9, 7; - jubet Plato, tantum contendere in re publica, quantum probare tuis civibus possis, id. Fam. 1, 9; numquam praestantibus in re publica gubernanda viris laudata est in una sententia perpetua permansio, sed etc., id. ibd.; men utilitatis specie saepissime in re publica peccatur, id. Off. 3, 11; - quod etc., pulcherrime Auguratum est, rem Romanam publicam summam fore, Attius ap. Cic. Div. 1, 22; men Cic. d. Rep. 1, 7: dubitationem ad rem publicam adeundi tollere; - ogs. in pl.; hoc loquor de tribus his generibus rerum publicarum, Cic. d. Rep. 1, 28; cf. ibd. 29; — b) ogs. findes res f. res publica; - Hic Marcellus rem Romanam ··· Sistet, etc., Virg. Aen. 6, 858; cf. Hor. Carm. Saec. 66, o. id. Ep. 1, 12, 25; oftere ogs. hos Liv.; inter Fidenatem Romanamque rem etc., id. 1, 28; cf. id. 6, 41, ogs. id. 21, 16; - ogs. in pl.; res Asiae etc., Virg. Aen. 3, in.; cf. Hor. Od. 4, 15, 17; ligel. res sine discordia translatae, Tac. Hist. 1, 29; f. ogs. potiri rerum und. potior.

resacro, are, s. und. resecro. — rĕ.saevio, ire, v. n.: atter at rase el. udbryde i Raseri; - ne mota resaeviat ira, Ovid. Trist. 1, 1, 103. — rĕsălūtātio, onis, f., ligesom Gienhilsen; Besvarelse af en Hilsen; - resalutatione aliquem impertire, Suet. Ner. 37; af — rĕ.sălūto, avi, atum, 1, v. a.: hilser igien, giengielder en Hilsen; - ∾ aliquem, Cic.; ogs. ∾ aliquem nomine, Martial.; men id. 5, 57: Saepe etiam servum sic resaluto meum (sc. dominum). — rĕsalvātus, 3, partic., [salvo]: paany forløst, Augustin. — rĕ.sānesco, nŭi, 3, v. n. inch.: atter at blive frisk el. sund; df. „fig.": animique resanuit error, Ovid. Am. 1, 10, 9. — rĕ.săno, are, v. a.: giør atter sund el. frisk, (men alene efterel. o. „fig."); - ∾ impios, Augustin.

rĕ.sarcio, (sarsi), sartum, 4, v. a.; I) „egenl.": atter el. paany at udbedre el. istandsætte; - discidit vestem, resarcietur, Ter. Ad. 1, 2, 41; ∾ fracta juga vitium, Colum.; referrique tegulas, et resarciri tecta jussit, Liv. 45, 28; — II) „overf.": godtgiør, erstatter; - ∾ quaestum, Colum. 11, 1; men Suet. Claud. 6: damnum liberalitate sua resarturum pollicente (Tiberio). — rĕ.sarrio, ire, v. a.: atter el. paany at ombakke el. behakke; - ∾ campos, Plin. 18, 49.

re.scindo, scĭdi, scissum, 3; I) „egenl.": atter el. paany at oprive el. løsrive el. sønderrive; - ∾ pontem, (afbryde, afkaste), Caes. B. G. 1, 7, oftere, Liv. 2, 10, o. A.; ∾ vallum et loricam falcibus, Caes.; men ∾ tecta domusque in usum novae classis, Flor. 2, 15, (nedrive); - ∾ vestem e membris, Tibull. 1, 10, 65; men ∾ teli latebram penitus ense, (opskære el. udskære), Virg. Aen. 12, 390; ligel. ∾ vulnera, Ovid., Plin. Ep., plagam, Flor.; - hvf. ogs. „poet." o. „alleg."; vid. Hor. Ep. 1, 3, 32, o. Ovid. Met. 12, 543; men ∾ coelum, (om Giganterne), Virg. Ge. 1, 280, o. id. Aen. 6, 583; — B) „meton." (causa pro effectu): aabner; - ∾ vias, vid. Lucr. 2, 406; ∾ os ulceris ferro, Virg. Ge. 3, 453; men ∾ latentia vitia, vid. Quintil. 9, 2, 93; saal. ogs. „alleg.", Cic. Agr. 2, 1: et eum locum, quem etc., mecum rescidistis, (have I sprængt); — II) „fig.": at sønderrive, d. e. at ophæve, at tilintetgiøre (navnl. en Lov el. Beslutning); - ∾ acta Antonii, Cic.; cf. Ter. Phorm. 2, 4, 16; ∾ res judicatas, Cic. Sull. 22; men om Augurerne: ∾ posse comitatus et concilia etc., id. Leg. 2, 12; ∾ pactiones, id.; men ∾ voluntates mortuorum, vid. id. Verr. 1, 43; ∾ foedus turpe, Vell. 2, 90; - ogs. „alm.": ∾ et irritas facere omnes istius injurias, Cic. Verr. 2, 26; men ∾ beneficium suum insequenti injuria, Senec. Benef. 3, 13; - men „poet.": Nec validas aevi valent rescindere leges, etc., (forstyrre Naturens Orden), vid. Lucr. 5, 59.

re.scīo, ire, v. a., anføres som Grundform til flgd., Gell. 2, 19. — re.scisco, scīvi el. scĭi, scītum, 3, v. a. inch.: faaer at vide, erfarer el. opdager (navnl. det Forborgne); - primus omnia rescisco (mala nostra), Ter.; ligel. Omnia omnes ubi (i. e. in comoediis) resciscunt, etc., id. Hec. 5, 4, 27; - ogs. m. Relativsætning; quid ageretur, resciit, Nep. Dat. 2; ogs. m. flgd. de, id. Eum. 8; - men pass.: Dum rescitum iri credit, etc., vid. Ter. Ad. 1, 1, 45.

*rescissio, onis, f.: Sønderrivelse; df. „fig." i Retssproget: Ophævelse, Tilintetgiørelse; - ∾ prioris decreti, Digest.; ∾ emptionis, ibd.; - ogs. i Kirkesproget: ∾ mortis, Tertull.; o. — rescissōrius, 3, ligel. i Retssproget: hørende til en Ophævelse el. Inddragelse; - ∾ actio, Digest.; - ogs. absol.: rescissoria, ae, (sc. actio), ibd.; — [rescindo]. — rescissus, 3, partic. af rescindo.

re.scrībo, psi, ptum, 3, v. a.: skriver igien; df. I) skriver tilbage el. derimod, svarer skriftligen; A) „alm."; - litteris tuis heri statim rescripsi, etc., Cic. Att. 13, 23; litterae mihi redditae sunt a Pompejo; ei statim rescripsi, m. acc. c. inf., id. ibd. 8, 1; ad eam (epistolam) rescribam igitur, ibd. 4, 16; cf. id. Fam. 1, 9; men quam (epistolam) ad eum rescripseram, id. Att. 13, 6; men Hor. Ep. 1, 3, 30: Debes hoc etiam rescribere, si etc.; ∾ veteribus orationibus, (skrive derimod), Quintil. 10, 5, 20; ligel. ∾ oratorum actionibus, Suet.; cf. id. Aug. 85: rescripta Bruto de Catone; - cantus tum fuisse rescriptos vocum sonis et carmina, (at Sangstykker vare nedskrevne el. forfattede efter Noder el. Melodier), Cic. Tusc. 4, 2; — B) „bes."; 1) publicistisk, navnl. om de Retslærde og om Keiserne: skriftligen at svare paa et Retsspørgsmaal el. paa en Ansøgning, el. alm. at svare; - Tiberio ··· rescripsit (Augustus), se etc., Suet. Aug. 40; cf. id. ibd. 45 o. 51, oftere, o. Digest.; — b) df. subst. rescriptum, i, n.: keiserligt Rescript, Tac. Ann. 6, 9, o. Digest.; — 2) i Regnskabssager: at omskrive (en Post) som betalt; df. at betale, navnl. ved Anvisning; - illud mihi Argentum rursum jube rescribi, Ter. Phorm. 5, 8, 28; ligel. reliqua rescribamus, (ville vi betale ved Anvisning), Cic. Att. 16, 2; cf. Hor. Sat. 2, 3, 76; — 3) i Krigssproget: omskriver el. overfører til en anden Vaabenart; - ∾ legionem ad equum, vid. Caes. B. G. 1, 42; — II) skriver paany, d. e. omskriver, omarbeider; - (Caesarem commentarios suos) rescripturum et correcturum fuisse, Suet. Caes. 56; ∾ actiones, Plin. Ep. 5, 8; — B) „bes." ogs.: indskriver el. indrullerer paany; - rescriptae ex eodem milite novae legiones, Liv. 9, 10; df. — rescriptio, onis, f.; i Retssproget f. rescriptum: keiserligt Rescript, Digest. — rescriptum, i, n., s. und. rescribo. — rescriptus, 3, partic. af rescribo. — re.sculpo, ĕre, v. a.: paany at forme; - ∾ lineam, („alleg."), Prudent.; - df. eccl.: at forn ye, paany at udøve; - ∾ crimen, Tertull.

rĕsĕcātio, onis, f.: Bortskærelse; df. „fig.": ∾ peccatorum, Salvian.; af — rĕ.sĕco, cŭi, ctum, 1, v. a.; I) „egenl.": afskærer el. bortskærer el. op-

skærer; - scalpello resectae (linguae), Cic. Div. 2, 46; cf. id. Pis. 19; ∾ truncos enodes, Virg. Ge. 2, 78, capillos, Ovid., partem exiguam de tergore, id.; men ∾ partem unguis ad vivum, (indtil Kjødet), Colum.; — II) „overf." (o. „alleg."): bortskærer, d. e. bortfjerner, bortskaffer, indskrænker; - nimia resecari oportere, naturalia relinqui, etc., Cic. Tusc. 4, 26; cf. id. Catil. 2, 5; men nactus locum resecandae libidinis etc., id. Att. 1, 18; cf. Hor. Od. 1, 11, 7; men Cic. Lael. 5: neque id ad vivum reseco, („alleg.": tager det ikke saa nøie); men id. Verr. 3, 50: de vivo igitur aliquid erat resecandum, (altsaa maatte Formuen angribes), ut esset, unde etc.

rĕsĕcro, (re.sacro, Nep. Alcib. 6), are, v. a.; I) „alm.": oftere el. atter og atter at besværge el. bønfalde; - Resecroque, mater, quod dudum obsecraveam, Plaut. Aul. 4, 7, 4; cf. id. Pers. 1, 1, 49: Obsecro te, resecro, etc.; — II) „bes." i Religionssproget: løser el. befrier fra Band el. Forbandelse, (opp. devovere), Nep. l. c. — rĕsectĭo, onis, f., [reseco]: Beskæren el. Beskærelse, (navnl. Vækternes), Colum. — rĕsectus, 3, partic. af reseco. — resecutus, 3, s. und. resequor.

rĕsēda, ae, f., etslags Plante, (∾ alba L.): Resedaen, Plin. 27, 106; af — rĕ.sēdo, are, v. a.: (paany) at stille el. formilde; - ∾ morbos, id. l. c. — rĕsegmĭna, um, n., [reseco]: hvad der bliver afskaaret el. bortskaaret, (Affald), vdl.; - ∾ unguium, Plin., papyri, id. — rĕ.sēmĭno, are, v. a.: atter at saae; df. „poet.": atter at avle; - Una est, quae reparet seque ipsa reseminet, ales, (om Fuglen Phønix), Ovid. Met. 15, 392. — rĕ.sĕquor, sĕcūtus (-quūtus) sum, 3, v. a. dep.: følger derpaa el. derefter (navnl. som Talende; men alene in perf. o. partic. perf.); - Nereïs his contra resecuta (sc. est) Crataeide natam, Ovid. Met. 13, 749; cf. id. ibd. 6, 36, o. 8, 863; — b) sild. ogs. om Echoen, Auson.

rĕsĕrātus, us, m., [2.resero]: Oplukken el. Aabnen el. at aabne; - ∾ voluminis, Sidon. — 1.rĕ.sĕro, sēvi, 3, v. a.: atter at besaae el. beplante, agrum, Varr.; - ogs. atter at saae el. plante; ∾ vineta, Colum.; cf. Plin. 18, 49. — 2.rĕsĕro, avi, atum, 1, v. a., [sero]: lukker op, aabner; I) „egenl."; - hi (galli gallinacei) magistratus nostros quotidie regunt, domosque ipsis suas claudunt aut reserant, Plin. 10, 24; ∾ fores, Tibull., Ovid., valvas, id., postes, Tibull., limina, Virg., januam, Ovid.; men „alleg.": Omnia tradantur; portas reseravimus hosti, vid. Ovid. A. A. 3, 577; ∾ urbem, Virg. Aen. 12, 584; cf. Cic. Phil. 7, 1, o. Tac. Hist. 3, 2; men reseratae aures sunt, Liv. 40, 8; - men „poet.": Et reserata viget genitabilis aura Favoni, Lucr. 1, 11; — II) „fig."; A) „overf."; - nec ita reseranda est (res familiaris), ut omnibus pateat, Cic. Off. 2, 15; men „poet.": Ergo ubi, Jane biceps, longum reseraveris annum, etc., Ovid. Pont. 4, 4, 23; men „alleg.": obsepta servitute ora reseramus, Plin. Pan. 66; — B) „ment.": aabenbarer, bekiendtgiør; - augustae reserabo oracula mentis, Ovid. Met. 15, 145; ∾ secreta, Val. Fl., commissa, Petron. (poëta) frgm. 28, 6.

rĕ.servo, avi, atum, 1, v. a.: lægger hen, sparer, opbevarer for Fremtiden; a) m. ad, el. m. in; - reliquas merces commeatusque ad obsidionem urbis ··· reservant, Caes. B. C. 1, 36; cf. id. B. G. 3, 3, ogs. Cic. d. Or. 1, 52, id. R. Am. 29 o. 52, oftere; - ∾ inimicitias in aliud tempus, id. Prov. cons. 20; cf. id. Coel. 24; reservari in aliud tempus (for at offres), Caes. B. G. 1, 53; cf. Liv. 7, 7; — b) c. dat.; - illis reservari, quaecumque etc., Caes. B. G. 5, 34; ∾ cetera praesenti sermoni, Cic. Qu. Fr. 2, 8; cf. id. Mur. 21; ∾ se rei publicae, Liv., aliis temporibus, Cic.; men ∾ se alicui, (til nogens Tieneste), id. Qu. Fr. 3, 1; reservans semina rebus (natura), Lucr. 1, 608; men Infelix, cui te exitio fortuna reservat! Virg. Aen. 5, 625; cf. Cic. Att. 1, 16; — β) s. dat. findes ogs. Hensigtsadverb. quo; - vid. Cic. Sest. 13: quid hoc homine facias? aut quo civem importunum reserves? — c) absol. el. m. blot acc.; - quum velis revocare tempus omnium reservandorum, etc., Cic. Fam. 5, 4; reservatis Aeduis etc., Caes. B. G. 7, 89; - men ironisk: retinete et reservate hominem tam expediti consilii! Tac. Hist. 4, 42; - men Ovid. Met. 7, 656: parcumque genus etc., Quaesitique tenax, et qui quaesita reservent.

rĕses, ĭdis, (nom. sing. inus.), adj., [resideo]: som bliver siddende, ubevægelig, uvirksom, dorsk; - ∾ aqua, (staaende Vand), Varro; ∾ caseus in corpore, (ufordøiet el. ufordøielig, opp. alibilis), id.; - ∾ plebs in urbe, (som forbliver i Byen), Liv. 2, 32; - ogs. „fig.": resides ipsi ac segnes, tamquam etc., id. 25, 6; cf. Virg. Aen. 6, 814; resides animi, id. ibd. 1, 722. — rĕsex, ĕcis, (men alene i Formerne resecem o. resecces), adj., [reseco], sc. palmes: afskaaren ung Vinranke el. Vinqvist, Colum. 4, 21, oftere.

rĕ.sībĭlo, are, v. n.: at pibe derimod, Sidon. — rĕsĭdĕo, sēdi, sessum, 2, v. n. o. a., [sedeo]; I) „egenl.": sidder derpaa el. deri, bliver siddende, vedbliver at sidde; bliver tilbage, forbliver; - Utque piger pandi tergo residebat aselli, Ovid. Fast. 3, 749; ∾ in equo, id., in hoc antro, id.; cf. Cic. Mil. 19: ne ille in villa resideret; s. ogs. id. Catil. 1, 5; men in oppido mallem resedisse, quoad etc., Cic. Att. 11, 6; cf. Tac. Ann. 4, 55; s. ogs. Virg. Aen. 2, 739; men Ovid. Met. 7, 102: medio rex ipse resedit Agmine; — II) „overf."; A) prægnant: sidder ledig, er uvirksom, ogs. ferierer (s. nedens.); - vid. Plin. 34, 40; — b) df. act.: feirer el. holder (en Festdag el. Fritid); - hvf. comisk: Itaque venter gutturque resident esuriales ferias, Plaut. Capt. 3, 1, 8; df. pass.: denicales ··· feriae ··· residentur mortuis, Cic. Leg. 2, 22; — B) „alm.": at blive tilbage el. tilovers, at forblive deri; - En mehercule in vobis resident mores pristini, Plaut. Truc. prol. 7; etiam nunc residet spes in virtute tua, Cic. Fam. 12, 3; cf. id. Catil. 1, 13, o. Caes. B. G. 7, 77; - apud me plus officii residere, facile patior, Cic. Fam. 5, 7; men Liv. 40, 7: si qua ex certamine residet (ira), etc.

rĕ.sīdo, sēdi, (men sīdi, inc.), 3, v. n.; I) „egenl.": sætter mig ned el. nedlader mig paa et Sted; - mediisque residunt Aedibus, Virg. Aen. 8, 467; cf. ibd. 5, 702; men ibd. 9, 539: retroque residunt In partem, quae etc., (trække sig tilbage dertil); - ogs. om den siddende Stilling, Plin. 10, 55; ligel. in perf., Virg. Aen. 5, 290; — B) df. ogs. om Ting: at synke ned, at lægge sig; - si montes resedissent, (om en Umulighed), Cic. Pis. 33; (Nilus) residit (falder) iisdem, quibus accrevit, modis, Plin. 5, 10; ∾ maria in se, vid. Virg. Ge. 2, 480; men ex eo, quod resedit (conjecturam capere: spaae af Bundfaldet), Plin. 33, 21; residentibus flammis, Tac. Ann. 13, 57; — b) „poet." ogs. at sætte sig fast derpaa; - Jam, jam residunt cruribus asperae Pelles, etc., Hor. Od. 2, 20, 9; — II) „fig.": at lægge sig, at aftage, at stilles el. beroliges; - omnisque repente resedit Flatus, etc., Virg. Aen. 7, 27; men om et Distichon: Sex mihi surgat opus numeris, in quinque residat, Ovid. Am. 1, 1, 27; cf. Plin. 5, 2; - quum tumor animi resedisset, Cic. Tusc. 3, 12; cf. Caes. B. G. 7, 64; men Liv. 26, 18: ut jam resideret impetus animorum ardorque; cf. id. 10, 28, o. Virg. Aen. 6, 407.

rĕsĭdŭus, 3, [resideo]: som er bleven tilbage el. til Rest, øvrig el. overbleven; ogs. subst. el. absol.: d. Overblevne el. Resten deraf; ogs. undert. c. gen.; - residuis lectis atque mensis, (som ere overblevne, neml. af hans Bohave), Suet. Aug. 73; ∾ manus Spartaci et Catilinae, id. ibd. 3; men ∾ odium, Cic. Fam. 1, 9, 20; ∾ et vetus simultas, Liv. 29, 37; ∾ irae bel-

lorum, Liv. 1, 30; ∾ bellum, Suet.; – residui nobilium, (Resten af Adelen), Tac. Ann. 11, 23; residua diurni actus, Suet. Aug. 78; men quid potest esse in calamitate residui, quod non etc.? Cic. Verr. 3, 97; — b) navnl. ogs. i Forretningssproget: som resterer af en Betaling; – ∾ pecuniae, Cic. Cluent. 34, summae, Digest.; quid (pecuniae) relatum, quid residuum sit, Cic. Agr. 2, 22; men residua vectigaliorum, (Toldforpagternes Restancer til det Offenlige), Suet. Aug. 101.

*rĕsignăcŭlum, i, n.: Seglets Aabning; df. „overf.": ∾ similitudinis, (Forklaringen deraf), Tertull.; o. — rĕsignatrix, icis, f.: som bryder et Segl; df. „overf.": ∾ arboris Eva, Tertull.; af — rĕsigno, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm."; A) „egenl.": aabner el. bryder Seglet derpaa; – ∾ litteras, Cic., testamenta, Hor.; men ∾ loculos, (aabne et Giemme), Plin. 14, 14; cf. Virg. Aen. 4, 244, ogs. Sil. 17, 426; — B) „fig."; a) opløser, svækker, fordærver; – ∾ fidem omnem tabularum etc., Cic. Arch. 5; ∾ pacta, Sil. 4, 790; — b) afhyller el. aabenbarer, venientia fata, Ovid. Fast. 6, 535; cf. Pers. 5, 28: totumque hoc verba resignent, Quod latet etc.; ∾ verba, (udtyde dem), Martial. 9, 36; — II) f. rescribo: overfører (Contoen), anviser (nogen til Betaling); – resignatis vectigalibus, (efter at deres Beløb er anvist el. betalt), Cato ap. Serv.; – df. ogs. „poet." f. reddo: giver tilbage, betaler; – si etc., cuncta resigno, Hor. Ep. 1, 7, 34; cf. id. Od. 3, 29, 54.

rĕsĭlio, silŭi (silii, Quadrig. ap. Priscian.), 4, v. n., [salio]; I) „egenl.": springer tilbage; A) „alm."; – resilientes ad manipulos velites, Liv. 30, 33; In gelidos resilire lacus (ranas), Ovid. Met. 6, 374; cf. Flor. 3, 6; — B) prægnant ogs. om Ting: at prelle el. springe tilbage derfra; – Omnia ... referri Ac resilire ab rebus etc., Lucr. 4, 323; men Ovid. Met. 12, 480: Non secus haec resilit, quam tecti a culmine grando; ab ictu resilit ignis, Plin. 2, 55; – navnl. ogs. om Lyden og om Lyset: vox resiliens, Vitruv.; ∾ radii infracti, Plin.; men Cic. R. Am. 29, „alleg.": ut ab hoc crimen resilire videas; — II) „fig."; A) „overf." om Ting: ligesom at springe tilbage, d. e. hurtigen el. stærkt at aftage el. formindskes; – In spatium resilire manus breve vidit, etc., Ovid. Met. 3, 677; ∾ a septentrione, (om Bierget Taurus), Plin. 5, 27; men ∾ mamma, (falder ind, indtørres), id.; — B) „ment." om Personer: pludseligen at aflade el. afstaae derfra; – ideoque ... resiliendum ab iis (sc. est), quae etc., Quintil. 12, 10, 56; men ut liceret resilire emptori, (at han kunde træde tilbage el. gaae fra Kiøbet), Digest.

rĕsimplĭcātus, 3, partic., [simplico]: fordoblet, dobbelt, linteum, Coel. Aur. — rĕsīmus, 3: som er bøiet tilbage el. opad; – ∾ nares (simiarum), Ovid.; ∾ naribus patulcisque (boves), Colum.; ∾ lamina, Cels.; ∾ labra canum, Varro. — †rēsīna, ae, f., (besl. m. ῥητίνη): Harpix el. Gummi, vid. Plin. 16, 22, oftere, Martial., o. A.; df. — rēsīnāceus, 3: harpixagtig, semen (rosmarini), Plin. 24, 59; — rēsīnālis, e: med el. af Harpix, Coel. Aur.; — rēsīnātus, 3: ligesom harpixet; df. ∾ juventus, (som borttager Haaret med Harpix), Juvenal. 8, 114; ∾ vinum, (der tilsættes med Harpix), Plin., Martial.; o. — rēsīnōsus, 3: harpixagtig, af el. med Harpix, medicamenta, Colum., lentor, Plin., odor, id.; – superl., ∾ pix Bruttia, id. 15, 7. — rēsīnŭla, ae, f., dem. af resina; df. in pl.: ∾ Panchaicae, (arabisk Røgelse), Arnob.

rĕsĭpio, ĕre, v. a. o. n., [sapio]; I) som act. el. c. acc.; A) „egenl.": at smage deraf, at have en Smag derefter; – mustum resipit ferrum, Varro; quod (vinum) sponte naturae suae picem resipit, etc., Plin. 23, 24; — B) „fig." el. om en indre Lighed; – minimeque resipiens patriam (Epicurus), Cic. N. D. 2, 17; ligel. ∾ istas comoedias stilum Plautinum, Gell. 3, 3; — II) som neutr.: at faae sin rette el. gode Smag tilbage; df. „alleg.": laboravi, ut ... insulsa resiperent, Auson. — rĕsĭpiscentĭa, ae, f., hos Lactant. som Oversættelse af μετάνοια, d. e. Omvendelse; af — rĕsĭpisco, ivi o. ii (o. i), ogs. resipui, 3, v. n. inch., [resipio]; I) om den physiske Tilstand: atter at komme til Bevidsthed (navnl. efter en Besvimelse), Plaut. Mil. gl. 4, 8, 24 o. 35; ligel. Ter. Andr. 4, 2, 15, Suet., Plin.; quum primum resipisset, Cic. Sest. 38; — II) om den mentale Tilstand: atter at komme til sin sunde Sands (efter en Sindssvaghed); – donec ... resipiscerent, Suet. Aug. 48; – men om den fra en Vildfarelse Tilbagevendende: vix aliquando, te auctore, resipui, Cic. Att. 4, 5; ligel. Ter. Heaut. 4, 8, 2: quum te intelligo Resipisse; cf. Liv. 36, 22; men Tac. Hist. 4, 67: resipiscere paulatim civitatem.

rĕsisto, stĭti, 3, v. n. inch.; I) bliver staaende, staaer stille, standser, bliver tilbage; A) „egenl."; – Dave, ades, resiste, Ter. Andr. 2, 2, 7; Sed quaeso ubinam illic restitit miles modo? Plaut. Poen. a. 2, v. 22; cf. Caes. B. C. 2, 35; ligel. Ovid. Met. 1, 503: ad haec revocantis verba resistit; men Tac. Hist. 2, 87, (om en Reisende): ∾ ad omnes amoenitates etc.; men Cic. Att. 2, 24: ∾ cum aliquo, (neml. for at tale med ham); – navnl. ogs. i Krigssproget: at blive staaende, at holde Stand; ut nemo pugnandi causa resisteret, Liv. 37, 21; cf. id. 2, 59, o. Caes. B. G. 5, 51; — b) sield. m. Tingssubject; – sidere nusquam resistenti, etc., Senec. Qu. N. 1, praef.; Rota (Ixionis) resistat, Senec. Med. 744; — B) „fig.": at blive staaende i Talen el. i Foredraget; – Incipit effari, mediaque in voce resistit, Virg. Aen. 4, 76; cf. Cic. Fin. 4, 18: sed ... ego in hoc resisto, (bliver staaende herved); men resistens ac salebrosa oratio, Quintil. 11, 2, 46; cf. Ovid. Her. 13, 121: verba resistunt, (Talen afbrydes); — II) fiendligen at stille sig derimod, at modstaae, at giøre Modstand; A) i Krigssproget; a) c. dat.; – ∾ hostibus, Caes. B. G. 2, 22; ligel. id. B. C. 1, 55: ut venientibus resistant; – ogs. impers.: neque ulla multitudine ... resisti posse Romanis, Hirt. B. G. 8, 2; cf. Sall. Jug. 67; — b) absol.; – Germanorum consuetudo ... resistere, neque deprecari, vid. Caes. B. G. 4, 7; nihil de resistendo cogitare, id. B. C. 2, 34; men „poet.": vix ... caeco Marte resistunt, Virg. Aen. 2, 334; – ogs. impers.; ab nostris eadem ratione ... resistitur, Caes. B. G. 5, 40; cf. id. ibd. 1, 37, oftere; — B) udenfor Krigssproget; 1) „alm.": modstaaer, modarbeider; a) c. dat.; – si qua ego in re fratri tuo rei publicae causa restiterim, Cic. Fam. 5, 2; cf. id. d. Or. 2, 11; men ∾ factioni inimicorum, Sall. Catil. 34; men ∾ sceleri, Ovid. Met. 10, 322, (forhindre el. afværge); – ogs. impers.; omnibus his (sententiis) resistitur, etc., Caes. B. C. 1, 4; cf. Cic. Lael. 12; – f. dat. findes ogs. contra, Cic. R. Com. 17; — b) absol.; – restitit et pervicit Cato, Cic. Att. 2, 1; resistentibus collegis, Sall. Jug. 37; patricii contra vi resistunt, Liv.; – ogs. impers.; quum a Cotta ... acriter resisteretur, Caes. B. G. 5, 30; — 2) „overf." m. Tings- og Begrebssubjecter; a) c. dat., etc.; – Quae nunc immotae perstant ventisque resistunt (Symplegades), Ovid. Met. 15, 339; quae (gemmae) resistunt sculpturae, Plin.; amiantus veneficiis resistit omnibus, (virker derimod), id.; — b) absol.; – ut ... praeminentia montium resistunt, (fremragende træde os i Møde), Tac. Ann. 2, 16; men mollis ac minime resistens ad calamitates perferendas mens etc., vid. Caes. B. G. 3, 19; — III) ligesom resurgo: staaer op igien, (men alene „fig."); – post ex fluvio fortuna resistet, Enn. Ann. 1, 51; nihil est jam ... ubi lapsi resistamus, („alleg."), Cic. Mur. 39.

*rĕsŏlūbĭlis, e: som atter kan opløses, caementum, Prudent.; — rĕsŏlūte, adv.: opløst; df. „overf.": tøilesløst el. overgivent; – compar., Tertull.; o. — rĕsŏlūtio, onis, f.; I) Opløsen el. Opløsning;

- ∾ lori, Gell. 17, 9; — II) oftest „fig."; A) „overf.", navnl. hos Lægerne: Slaphed, Svækkelse; - ∾ ventris el. stomachi, Cels.; ligel. ∾ nervorum, oculorum, id.; — B) „ment."; 1) Opløsning, Ophævelse, venditionis, Digest.; — 2) Opløsning, Forklaring, sophismatis, Gell. 18, 2; — [resolvo]. — rĕsŏlūtus, 3, partic. o. adj. af flgd.

rĕ.solvo, solvi, sŏlūtum, 3, v. a.; I) „egenl.": atter at opløse (det Bundne) el. aabne (det Tillukkede); - Ter jungat Titan terque resolvat equos, Ovid. Fast. 4, 180; ∾ cinctas vestes, id.; ∾ fila, (optage), id. Met. 2, 654; men Liv. 22, 19: resolutis oris in ancoras evehi, (efter at have løsgiort Flodbredderne, neml. fra Tougene); - ∾ aliquem (vinctum), Colum., virginem catenis, Ovid., crura vinculis, id.; men (puella) resoluta capillos (acc. graec.), Ovid. Am. 2, 14, 39; - ∾ claustra, (oplukke, aabne), Lucr.; ∾ litteras, Liv.; ∾ venas, Tac.; cf. Ovid. Met. 1, 227: Obsidis unius jugulum mucrone resolvit; men Vix equidem fauces haec ipsa in verba resolvo, vid. id. ibd. 2, 282; cf. Virg. Ge. 4, 452; men id. Aen. 3, 457, absol.: Ipsa canat vocemque volens atque ora resolvat (Sibylla); - aurumque resolvit (ignis: opløser el. smelter det), Lucr. 6, 966; ligel. ∾ numos, (udsmelte), Lamprid.; ∾ nivem, (optøe den), Ovid.; hvf. pass.: resolutus repente Rhenus (optøet), Suet. Dom. 6; - ∾ glebam in pulverem, Colum.; cf. Virg. Ge. 1, 44; „poet." ogs. at adsplitte el. fordrive; vid. Ovid. Met. 14, 400; men ∾ muros ariete, (sprænge el. aabne dem), Sil. 5, 553; — II) „fig."; A) „overf."; 1) opløser, slapper, svækker (navnl. de physiske Kræfter); - felicitas hos lassat, illos ··· totos resolvit, Senec. Ep. 36; men om den henstrakte Cerberus, Virg. Aen. 6, 422: immania terga resolvit, Fusus humi; men ∾ corpora (somno), Ovid. Met. 7, 328; cf. Propert. 2, 25, 42; — 2) betaler en Gield; - ∾ argentum, Plaut., minas viginti, id.; ∾ pro vectura, id. Asin. 2, 4, 27; ogs. opfylder det givne Løfte; vid. Cic. Phil. 14, 14; — B) „ment."; 1) „alm.": opløser; df. forklarer el. aabenbarer, Lucr. 5, 771; men ∾ ipsas periodos majoribus intervallis, (giøre dem tydeligere el. lettere derved), Quintil. 9, 4, 127; - ogs. udløser el. befrier; Teque piacula nulla resolvent, Hor. Od. 1, 28, 34; — 2) „bef.": opløser el. ophæver; - Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit, Hor. Sat. 2, 3, 103; ∾ curas, Virg. Ge. 1, 302; ∾ tristitiam animi, Plin., dolos, Virg., stipulationem, Digest., emptionem, ibd.; — 3) opløser el. formilder; - vel ad concitandos judices, vel ad resolvendos aliqua urbanitate, Quintil. 4, 2, 19; men ∾ disciplinam militarem, vid. Tac. Hist. 1, 51; — III) partic. rĕsŏlūtus, 3, ogs. som adj.; A) slap, svag, svækket; - ∾ corpore juvenum et fluxo, Colum. praef.; - ogs. in compar., Martial. 10, 98; — B) ubunden; - ∾ tøilesløs, gaudia, Sil. 11, 305.

*rĕsŏnābĭlis, e: gienlydende; som Epithet til Echoen, Ovid. Met. 3, 358, Auson.; o. — rĕsŏnantĭa, ae, f.: Gienlyd, Vitruv.; af — rĕ.sŏno, avi, 1, v. n. o. a.; I) neutr.; A) „egenl.": at gientone el. gienlyde; a) absol.; - theatrum natura ita resonans, ut etc., Cic. Qu. Fr. 1, 1, 14; cf. id. Tusc. 1, 40, o. Ovid. Met. 4, 333, ogs. Virg. Ecl. 7, 113; — b) c. abl., sield. m. ad, el. c. dat.; - Turba furit, resonant late plangoribus aedes, Virg. Aen. 12, 607; cf. Hor. Sat. 1, 2, 129; ligel. Virg. Ge. 2, 328: Avia tum resonant avibus virgulta canoris; ogs. findes her „poet." acc. f. abl., f. nedenf.; - men testudo, resonare septem Callida nervis, Hor. Od. 3, 11, 3; cf. id. Sat. 1, 3, 8; - qui (cornus) ad nervos resonant in cantibus, Cic. N. D. 2, 59; - Suave locus voci resonat conclusus, (lyder el. toner derimod), Hor. Sat. 1, 4, 76; — B) „fig."; - in vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam et resonat urbanius, Cic. Brut. 46; cf. Quintil. 11, 3, 30; - men gloria virtuti resonat, tamquam imago, Cic. Tusc. 3, 2; — II) act.; - ∾ aliquid: gientone noget, tonende at gientage; vid. Virg. Ecl. 1, 5; men ∾ triste et acutum, Hor. Sat. 1, 8, 41; men Propert. 1, 18, 31: resonant mihi Cynthia silvae, (tone mig Cynthia imode); - df. ogs. pass.: in fidibus testudine resonatur (sonus), vid. Cic. N. D. 2, 57; - „poet." ogs. m. acc. af d. gientonende Sted; Dives inaccessos ubi Solis filia lucos Assiduo resonat cantu, Virg. Aen. 7, 11; ligel. „poet." c. acc. f. abl., id. Ge. 3, 338; df. — rĕsŏnus, 3: gientonende, gienlydende; - quotiesque puer (Narcissus) miserabilis, Eheu, Dixerat, haec (Echo) resonis iterabat vocibus, Eheu, Ovid. Met. 3, 496; ∾ valles, Lucan.

rĕ.sorbĕo, ēre, v. a.: igien at indsøbe el. inddrikke; - vid. Ovid. Her. 12, 125, o. Virg. Aen. 11, 627; men mare in se resorberi etc., Plin. Ep. 6, 20; cf. Tac. Agr. 10, ogs. Hor. Od. 2, 7, 15, („alleg."); - ∾ spiritum, (trække Veiret stærkt el. hulkende til sig), Quintil. 11, 3, 55; ligel. ∾ fletum, Sil., lacrimas, Stat.

respecto, are, v. n. o. a., intens. af respicio; I) „egenl.": seer el. skuer omhyggeligen tilbage el. dertil el. derhen; a) in neutr.; - Quid (hvorfor) respectas? nil pericli'st, Ter. Ad. 2, 1, 3; respectans ad tribunal, Liv.; cf. id. 8, 39, ogs. Virg. Aen. 11, 630; men Respecto identidem, ne senex etc., (om han ikke), Plaut. Casin. 5, 2, 12; - men Lucr. 5, 376: vasto respectat hiatu (janua leti); — b) in act.; - jacebat Funera respectans, id. 6, 1231; men Tac. Agr. 37: nec alius alium respectantes; cf. Vell. 2, 107; — II) „fig."; a) in neutr.; - verum haec ita praetereamus, ut tamen intuentes et respectantes relinquamus, Cic. Sest. 5; cf. id. d. Senect. 23; men taciti respectabant etc., vid. Lucr. 5, 973; — b) in act.; - si qua pios respectant numina, (tage Hensyn til dem), Virg. Aen. 1, 603; men Cic. Planc. 18: ne par ab iis munus ···respectent, (see imode el. forvente); cf. Catull. 11, 21: Nec meum respectet, ut ante, amorem, Qui etc.

1.respectus, 3, partic. af respicio. — 2.respectus, us, m., [respicio]; I) „egenl.": Tilbageblik, Tilbageskuen; - sine respiratione ac respectu (pugnare), Liv. 8, 38; cf. id. 32, 12, o. Cic. Div. 1, 32; — II) „fig."; A) „alm.": Hensyn dertil el. derpaa; - vid. Liv. 9, 14, o. id. 26, 1; men id. 2, 30: factione respectuque rerum privatarum (af Hensyn paa Privatfordele) etc.; saal. respectu c. gen.: med Hensyn derpaa el. dertil, id. 8, 28, oftere, Quintil., Ovid., o. A.; men sine respectu pudoris, Quintil., veniae, Tac.; cf. Liv. 29, 9; men ordsprogvis: occultae musicae nullum esse respectum, Suet. Ner. 20; cf. Gell. 13, 30; — B) „bef.": Tilflugt el. Tilflugtssted el. Bistand; - nos omnium rerum respectum, praeterquam victoriae, nobis abscindamus, Liv. 9, 23; men ∾ ad Romanos, id. 42, 46; cf. Cic. Phil. 5, 18; men absol.: qui respectum habent, Liv. 21, 44.

†1.rĕspergo, spersi, spersum, 3, v. a., [spargo]; I) „egenl.": oversprænger, besprænger; - quum praetoris oculos praedonum remi respergerent, Cic. Verr. 5, 38; ∾ se sanguine, Liv. 1, 13; cf. Cic. R. Am. 24; ∾ rogum vino, Plin.; men Ovid. Met. 14, 603: Quicquid in Aenea fuerat mortale ··· respergit aquis (neml. for at bortrense det); men Senec. d. Ir. 3, 6: alicubi respergi (tilstænkes); men „poet.": nulla nube respersus jubar (acc. graec.), Herc. Oet. 722; — II) „fig."; A) „overf."; - ut nux radicem respergat, (kan udbrede sin Rod), Pallad.; — B) „ment."; - servili probro respersus est, tamquam etc., Tac. Hist. 1, 48; df. — 2.respergo, inis, f.: Besprøiten; - ∾ marmoris, Prudent.; o. — respersĭo, onis, f.: Besprængen el. Bespröiten, pigmentorum, Cic. Div. 2, 21; - ogs. absol.: ne sumptuosa respersio, (Gravens Besprængning med Vin), id. Leg. 2, 24, (e XII tabb.). — 1.respersus, 3, partic. af 1.respergo. — 2.respersus, us, m., [1.respergo]: Besprængen, Besprøiten; -

in abl., respersu pennarum hostem obcaecantes (aves), Plin. 10, 3; cf. id. 24, 102.

respĭcĭo, spexi, spectum, 3, v. n. o. a., [specio cf. spicio, beſl. m. σκέπτω]; I) „egenl.": ſeer el. ſkuer tilbage; ogſ. ſeer mig om; ogſ. ſeer derefter; a) neutr.; – nusquam circumspicientem aut respicientem etc., Liv. 21, 22; cf. Cic. Div. 1, 24 o. 33, oftere; ∾ huc ad aliquem, Plaut., Ter.; ſ. ogſ. Caes. B. G. 5, 43, o. Virg. Ecl. 8, 102; — b) act.; – Respice me, Plaut. Stich. 2, 2, 7; cf. id. Merc. 5, 2, 30; – proxima respiciens signa, etc., Caes. B. C. 2, 39; ligel. Liv. 30, 20: respexisse saepe Italiae litora (Hannibalem); cf. Virg. Aen. 2, 741; Et modo ··· Prospicit occasus, interdum respicit ortus, Ovid. Met. 2, 189; cf. id. ibd. 11, 354; — II) „fig."; A) „alm.": ſeer hen el. tager Henſyn dertil el. derpaa; a) neutr.; – quocumque respexit (animus) etc., Quintil. 10, 3, 23; non respiciendum ad haec, sed in promptu habenda, id.; cf. Caes. B. C. 3, 5; men ∾ ad utilitatem alicujus, (ſee paa nogens Bedſte), ſ. nedenf.; — b) act.; – ∾ spatium praeteriti temporis, (ſkue tilbage derpaa), Cic. Arch. 1; cf. Lucr. 3, 867; men Liv. 4, 46: quae (subsidia) respicerent in re trepida; cf. ibd. 17, Hor. A. P. 317, o. id. Ep. 1, 1, 105; – ogſ. m. Relativſætn.; vid. Lucr. 5, 1445; – men m. Objectsſætn.; Respicio, nihili meam vos gratiam facere, (jeg betænker el. indſeer, at I oſv.), Plaut. Curc. 1, 2, 68; — B) „beſ.": tager nøie Henſyn dertil, ſørger omhyggeligen derfor; a) ofteſt ſom act., og nærmeſt om de hjelpende Guder; – Dii homines respiciunt, Plaut. Rud. 5, 2, 29; cf. Ter. Phorm. 5, 3, 34, ogſ. Hor. Od. 1, 2, 36, o. Virg. Ecl. 1, 28; men Cic. Att. 7, 1: nisi idem deus, qui etc., respexerit rem publicam; ogſ. absol.: Fortuna respiciens, ad opem ferendam, vid. Cic. Leg. 2, 11; – ſielb. om de ſtraffende Guder, vid. Justin. 14, 4; – df. ogſ. om andre Livsforholde; vid. Ter. Ad. 3, 2, 55, oftere; ubi ··· miseros respicis aratores, Cic. Verr. 3, 10; cf. Caes. B. G. 7, 77, o. A.; – mox deos respexere, (tænkte de paa Gudernes Dyrkelſe); restitui Capitolium placuit, Tac. Hist. 4, 4; ∾ commoda populi R., Cic. Verr. 3, 55; cf. id. Planc. 38; ligel. ∾ se, (betænke ſit eget Bedſte), Ter. Heaut. 1, 1, 18; — b) ſom neutr. ogſ. m. ad; – ∾ ad utilitatem alicujus, Quintil. 9, 2, 28; ligel. id. 10, 1, 120: ut ··· saepius ad curam rerum ab elocutione respiceret; — not.: perf. conj. respexis f. respexeris, Plaut. Aul. 1, 1, 19, oftere.

***respīrācŭlum**, i, n.: Aandedraget, Claud. Mam.; — **respīrāmen**, ĭnis, n.: hvorigjennem Aanden drages, d. e. Luftrøret, Ovid. Met. 2, 828; — **respīrāmentum**, i, n.: at drage Aande, at aande frit; – df. „overſ.": Vederqvægelſe, Augustin.; — **respīrātĭo**, onis, f.; I) „egenl."; A) „alm.": Udaanden; df. ſædv. Aandedraget, Cic. Univ. 6, Plin., Quintil.; — B) „beſ." ogſ. Uddunſtning; – ∾ aquarum, Cic. N. D. 2, 10; — II) „fig.": ligeſom at puſte ud, at hvile ſig; df. Ophold el. Hvile el. Pauſe; – sine respiratione pugnare, Liv. 8, 38; – navnl. ogſ. Pauſe el. Ophold i Talen; distincta et interpuncta intervalla, morae, respirationesque etc., Cic. Orat. 16; o. — **respīrātus**, us, m.: Aandedraget, Cic. N. D. 2, 55, Appul.; — [flgd.].

respīro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) „alm.": at blæſe el. aande el. lufte tilbage el. derimod; – vid. Lucr. 6, 567 flgd.: Quod nisi respirent venti etc.; men Cic. N. D. 2, 54: quum aspera arteria ··· candem (animam) a pulmonibus respiret et reddat; – „poet." ogſ.: ∾ fistula, (toner el. blæſer), Calpurn. Ecl. 4, 74; — II) „beſ."; A) „egenl.": at drage Aande, at aande, Cic. Fin. 4, 23; men Sine respirare me, tibi ut respondeam, Plaut. Pers. 3, 3, 12; men non respirare in hauriendo, (ἀπνευστὶ πίνειν), Plin. 14, 28; — B) „fig."; 1) efter et Arbeide el. en Anſtrængelſe at komme til Aande el. komme ſig, at finde Hvile, at hvile; a) absol.; – numquam sinit eum respirare (improbitas), etc., Cic. Fin. 1, 16; cf. id. R. Am. 8; men id. Att. 2, 24: respiraro, si te videro; cf. Quintil. 9, 4, 62: quo (intervallo) animi velut respirant ac reficiuntur; – ogſ. impers.; ita respiratum (sc. est), etc., Liv. 29, 4; — b) m. ab; – qui nunc primum ··· paullum respirare a metu coepit, Cic. Cluent. 70; cf. Liv. 4, 25, o. Quintil. 1, 8, 11; — 2) om en Anſtrængelſe el. Lidenſkab, ligeſom remittere o. cessare: at aflade el. aftage el. formildes; – si etc., respirasset cupiditas atque avaritia paullum, etc., Cic. Quint. 16; men id. Phil. 8, 7: ne punctum quidem temporis, quum etc., oppugnatio respiravit.

resplendentĭa, ae, f.: Gjenſkin el. Gjenſtraalen, men alene ſild. o. „fig."; – ∾ veritatis, Augustin.; af — **resplendĕo**, ēre, v. n.: at gjenſtraale el. gjenſkinne; – resplendent fragmina arena, Virg. Aen. 12, 741; ogſ. om en Stiernes Glands el. Skin, Manil.; – men „fig.": resplendet gloria Martis, Claudian.

respondĕo, di, sum, 2, v. a., oprdl.: lover derimod; – ſaal. par pari (dat.) respondere, (yde lige for lige, navnl. i Svar); vid. Plaut. Pers. 2, 2, 41, o. Ter. Phorm. 1, 4, 34; ligel. Cic. Att. 6, 1: habes ad omnia ··· paria paribus respondimus; – df. pass., ibd. 16, 7: ut sit, unde par pari respondeatur, (hvoraf man punktlig kan tilſvare el. betale); – ſaal. ogſ. Plaut. Capt. 4, 2, 119, i et Ordſpil m. spondeo; — II) df. ſædv.; A) ſvarer, alicui aliquid, ogſ. m. ad el. adversus el. contra, ogſ. absol.; 1) „alm."; – si tibi, quod me rogas, respondeo, Plaut.; men absol., prius respondes, quam rogo, id.; cf. Cic. Lael. 1; men ∾ criminibus, (gjendrive dem), id.; – summa constantia ad ea, quae quaesita erant, respondebat, id. Phil. 1, 1; nec absurde adversus utrosque respondisse visus est, Liv. 35, 50; cf. id. 8, 32; ficta ad voluntatem alicujus respondere, Caes. B. G. 4, 5; men om et Vidne: ∾ multa contra patronos venuste, Quintil. 5, 7, 31; men Hor. Sat. 2, 3, 233: Accipe, quid contra juvenis responderit aequus; – ogſ. m. Objectsſætn.; Respondit mihi ··· sibi esse magnam argenti inopiam, Plaut. Curc. 5, 3, 54; cf. id. Mil. gl. 2, 2, 23, oftere, o. A.; men Respondent, bello se et suos tutari posse (sc. se), id. Amph. 1, 1, 59; – ogſ. in partic. perf.: Quid nunc renunciem abs te responsum? Ter. Heaut. 4, 8, 18; – ogſ. in pl.; multa ejus ··· responsa acute ferebantur, Cic. Lael. 2; – endel. ogſ. in sup.; (haec) ··· quam falsa re, quam brevia responsu, id. Cluent. 59; — b) „fig." m. o. ud. dat., ogſ. c. acc.: at ſvare dertil, navnl. om en Gjenlyd; – saxa et solitudines voci respondent, Cic. Arch. 8; respondent omnia silvae, Virg. Ecl. 10, 8; men respondent flebile ripae, Ovid. Met. 11, 53; men absol. respondentia tympana, Stat.; – men Cic. Catil. 2, 11: urbes coloniarum respondebunt Catilinae tumulis silvestribus, (ville kunne forſvare ſig derimod); — 2) „beſ."; a) underviſende at ſvare el. beſvare, navnl. om Retslærde, ogſ. om Præſter el. Spaamænd; – sibi hunc falsum de jure respondisse, Cic. Planc. 25; cf. id. Mur. 4; ligel. ∾ jus, id.; cf. id. d. Or. 1, 45, o. A.; ligel. Hor. Ep. 1, 3, 24: ∾ civica jura; men Cic. Mur. 13: quae consuluntur, minimo periculo respondentur; men id. Brut. 89, absol.: consulentibus respondendo etc.; o. ſaal. ofte in Digestis; – qui (haruspices) responderunt, nihil illo puero clarius fore, Cic. Div. 1, 36; cf. Liv. 27, 37, oftere, o. Suet. Aug. 94 o. 97; – possumus seniores amici quiete respondere (give Raad), Tac. Ann. 14, 54; — b) ſvarer til et Opraab; df. „meton.": indfinder mig el. er tilſtede; – quando citatus neque respondit, neque excusatus est, Varr. ap. Gell. 11, 1; quum ad nomen nemo responderet, Liv. 2, 8; cf. Suet. Tib. 38, o. Hor. Sat. 1, 9, 36; men om Debitor, Cic. Att. 16, 2: non respondere ad tempus, (udeblive fra Terminen); — c) df. „overſ." om Begreber: at være tilſtede el. ved

Haanden; – ipsi (pedes) se offerent, et respondebunt non vocati, Cic. d. Or. 3, 49; ligel. om Ordene el. Udtrykket, Quintil. 10, 3, 9; men podagra ad tempus respondet (indfinder sig), Senec. Qu. N. 3, 16; — B) at svare dertil, d. e. at passe dertil, at stemme overens dermed; a) c. dat.; – ut verba verbis quasi demensa et paria respondeant, Cic. Orat. 12; cf. id. N. D. 1, 19, o. id. d. Fin. 5, 28; – ut et patri ··· et tibi respondeat (puer: at han maa blive Eder værdig), id. ibd. 3, 2; repondet tua virtus opinioni hominum, id. Fam. 2, 5; – ogs. „poet."; ∾ votis agricolae, (om Sæden), Virg. Ge. 1, 47; cf. Hor. Ep. 2, 1, 9; ligel. ∾ fructus labori, Ovid.; men ∾ nominibus, (betale sin Gield), Senec. Ep. 87; ligel. ∾ colono fenore magno, Colum.; – ∾ alicui amore, (giengielde nogens Kiærlighed), Cic. Fam. 15, 21; men cui rei publicae vicus ille respondet, (hvorunder den hører), Digest.; – ogs. impers. in pass.; quibus (meis officiis) si quando non mutue respondetur, (om mine Tienester stundom blive upaaskiønnede), Cic. Fam. 5, 7; — b) m. ad, sield. m. ex; – respondere structuram ad perpendiculum, Plin.; cf. Liv. 28, 6; – ogs. m. tilføiet dat.; Papirio quoque brevi ad spem eventus respondit, ibd. 9, 15; – ut quicquid non ex voluntate respondit, iram evocet, Senec. Ep. 47; — c) absol.; – vid. Lucr. 4, 168, o. ibd. 214; men ∾ cum quarto, (give firfold), Colum.; – „poet." ogs. om Localiteter; vid. Virg. Aen. 6, 23; — III) af partic. responsus, 3, er subst. responsum, i, n.: et Svar; A) „alm."; – exspectabatque suis lenissimis postulatis responsa (Caesar), Caes. B. C. 1, 5; haec ex illius ad nostra responsa responsis intelligentur, quorsum evasura sint, Cic. Att. 7, 17; ∾ ferre (ab aliquo: modtage, erholde), Cic., Caes.; men ∾ referre (ab aliquo: overbringe Svar fra nogen), Cic., Liv.; ∾ triste redditum, id. 9, 16; cf. Hor. Carm. Saec. 55; — B) „bes.": Svar el. Kiendelse el. Anvisning, navnl. af Retslærde, af Præster el. Spaamænd el. Orakler; – vid. Cic. d. Or. 1, 56, o. ibd. 2, 27; – ex fatis Sibyllinis haruspicumque responsis etc., id. Catil. 3, 4; cf. Ovid. Met. 3, 340 o. 527; men Liv. 23, 11: responsumque (oraculi) ex scripto recitavit; cf. Ter. Andr. 4, 2, 15: non Apollinis magis verum atque hoc responsum'st; s. ogs. Virg. Aen. 6, 82, o. A.

responsĭo, onis, f., [respondeo]; I) „alm.": Besvarelse el. Giendrivelse; – in quo erat accusatoris interpretatio indigna responsione, Cic. Balb. 16; – ogs. in pl.: ∾ omnes, (alle Indvendinger), Plaut. Most. 3, 1, 63; — II) som rhetorisk Figur mærkes: sibi ipsi responsio, (Indvending, man giør sig selv, Selvgiendrivelse), Cic. d. Or. 3, 54. — responsĭto, avi, 1, v. a., intens. af flgd.; sædv. om Retslærde: at afgive Svar el. Erklæringer over det forelagte Retstilfælde, Cic. Leg. 1, 4, Gell., Digest.

responso, are, v. n., intens. af respondeo; I) „egenl.": svarer derpaa, besvarer, modsiger; – Neu quisquam responset (Ingen maa svare), quando etc., Plaut. Most. 2, 1, 56; men id. Men. 4, 2, 56: num ancillae aut servi tibi Responsant, (svare dig, sige dig imod)? — II) „fig."; – ripaeque lacusque Responsant circa, (gientone el. gienlyde), Virg. Aen. 12, 756; men Hor. Sat. 2, 4, 18: Ne gallina malum responset dura palato, (skal være for haard for Ganen); – Responsare cupidinibus ··· fortis, id. ibd. 2, 7, 85; men id. Ep. 1, 1, 68: ∾ fortunae; s. ogs. id. Sat. 2, 7, 103. — responsor, oris, m., [respondeo]: som svarer, som giver Svar; – Neque quem rogitem responsorem, quemquam interea invenio, etc., Plaut. Rud. 1, 4, 7. — responsum, i, n., s. und. respondeo, nr. III. — 1. responsus, 3, partic. af respondeo. — 2. responsus, us, m., [respondeo]: Tilsvaren; df. „fig.": Overensstemmelse, Symmetri, Vitruv. 1, 2, o. id. 3, 1.

respublica (res publica), s. und. res, nr. II, G.

— respŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a.; I) „egenl.": udspytter el. udspyer, Scribon.; men „poet." om den saarede Hest: cum sanguine frenos Respuit, Stat. Theb. 8, 542; — II) „fig."; A) „overf.": at støde tilbage el. fra sig; – vid. Lucr. 2, 197; ogs. ∾ ferrum ab se, id., liquorem ab se, Vitruv.; cf. Cic. d. Or. 3, 25; — B) „ment."; – utrum aperte hominem asperner et respuam, Cic. Att. 13, 38; cf. ibd. 7, 26, o. Liv. 2, 41; – quod respuunt (aures), immutandum est, Cic. Part. or. 5; – men m. Hensyn paa Indholdet: horribilis oratio; sed eam usus, vita, mores, civitas ipsa respuit, id. Mur. 35; cf. Hor. Ep. 2, 1, 42; men ∾ aliquem auribus, (afskye at høre nogen), id. Pis. 20; ligel. absol.; respuerent aures, id. Planc. 18; cf. id. Coel. 15; — not.: partic. praes. respuens, tis, ogs. c. gen., men alene Gell. 6, 15: communium vocum respuens nimis et fastidiens.

restagnātĭo, onis, f.: Oversvømmelse, Euphratis, Plin. 6, 32; – men „overf.": ∾ alvi, (Opstigelse, Qvalme), id. 11, 66; af — restagno, are, v. n.; om Vand: at flyde el. svømme over, at danne Kiær el. Sumper; – restagnantibus aquis etc., Plin. 5, 5; ligel. ∾ lacus, Liv. 44, 46; cf. Ovid. Met. 11, 364; – „overf." ogs. om det oversvømmede Sted; late is locus restagnat, Caes. B. C. 2, 24; ligel. Invia limosa restagnant arva palude, Sil. 4, 752.

restaurātĭo, onis, f.; i Retssproget: Opreisning; – ∾ servitutis, Digest., eremodicii, ibd.; af — restauro, avi, atum, 1, v. a., [af inus. stauro, af sto, stare, hvf. ogs. instauro]; I) „egenl.": atter el. paany at istandsætte; – ∾ theatrum igne fortuito haustum, Tac. Ann. 3, 72; ∾ navem iisdem tabulis, Digest.; — II) „overf.": fornyer, gientager; – ∾ bellum, Justin. 2, 10, oftere; – oftest i Retssproget; ∾ accusationem el. litem, Digest., veterem obligationem, ibd.

restĭārĭus, i, m., [restis]: Rebslager, Fronto. — restĭbĭlĭo, ire, v. a.: skaffer el. bringer tilbage, Pacuv. ap. Fest. s. v. sas, p. 325, (Müll.); af — restĭbĭlis, e, [stabilis]; sædv. i Oekonomien: paany istandsat, atter fornyet; df. ∾ ager, (som Aar for Aar tilsaaes; opp. novalis), Varro; ligel. ∾ locus, Cato; hvf. ogs. absol. restibile, Colum.; – men ∾ platanus, (som vedbliver at bære Frugt), Plin.; — B) ogs. „overf."; ∾ fecunditas (sc. mulierum: som vedvarer uafbrudt), Plin. 28, 77. — restĭcŭla, ae, f., dem. af restis: liden Line el. Snor, Varro, Cic. frgm. — restĭcŭlum el. resticulus, i, Biform af frgd., men alene in abl.; – ex resticulo suspensa, Digest. — restillo, avi, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: at dryppe tilbage; – Ad propium restillet vena metallum, Prudent.; — II) act. o. „fig.": atter at indgive; – vid. Cic. Att. 9, 7, (Orell.; al. instillarunt).

restinctĭo, onis, f., [restinguo]: Slukken el. at slukke; df. „overf.": ∾ sitis, (at slukke Tørsten), Cic. Fin. 2, 3. — restinctus, 3, partic. af flgd. — restinguo, stinxi, stinctum, 3, v. a.; I) „egenl.": igien at udslukke; – ∾ ignem aqua, Plaut.; cf. Cic. R. Com. 6; restinctus ignis, id., carbo, Plin., vapor omnis, Virg. Aen. 5, 698; cf. Ovid. Rem. 807: Nutritur vento, vento restinguitur ignis; ∾ flammam, Lucr., Cic., incendium, vid. Sall. Catil. 31, o. Cic. Mur. 25; men ∾ aggerem (sc. ardentem), Caes. B. G. 7, 25; – ogs. absol.: ad restinguendum concurrere, Caes. B. G. 7, 24; – men „poet.": Praeclarum ··· coeli restinguere solem, id. Lucr. 5, 121; — b) „techn." ogs.: at afkøle el. læske; – ∾ calcem, Plin., ferramenta oleo, id., exustum lapidem vino, id.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) slukker, svækker, formilder; – ∾ sitim, Cic., Virg.; ∾ venena, Plin., scorpionis ictus, id.; s. ogs. Hor. Od. 2, 11, 19: Restinguet ardentis Falerni Pocula ··· lymphā; — 2) tilintetgiør, borttager; – ∾ pilos (spuma illita), Plin.; ∾ morbos, id., nauseam, id.; – sensus morte restingui,

Cic. Sest. 21; cf. id. Fam. 11, 12; — B) „ment.": at stille el. berolige; - eorum mentes, qui audirent ··· inflammatas restinguere, etc., Cic. d. Or. 1, 51; cf. id. N. D. 2, 59; ∾ omnium cupiditatum ardorem, id. Fin. 1, 13; ligel. ∾ odium, id., studia, id., Liv.

restĭo, onis, f., [restis]; I) „egenl.": en Rebslager, Suet. Aug. 2; — II) comisk „overf.": som bliver slaaet el. tampet med Liner, Plaut. Most. 4, 2, 2. — restĭpŭlātĭo, onis, f.: Modforskrivning, Modsikkerhed, Cic. R. Com. 13, Digest.; af — restĭpŭlor, ari, v. dep. n.: forskriver mig el. forpligter mig el. stipulerer derimod el. til Giengield, Cic. R. Com. 13, Appul.

restis, is, (acc. restim, ogs. restem, abl. reste, ogs. resti), f.; I) „egenl.": Line el. Strikke; - quae fiunt de cannabi, lino, etc., ut funes, restes, tegetes, Varr. R. R. 1, 22; men properans exsolvi restim, Plaut. Rud. 2, 3, 37, (Skibstouget); caedi restibus, (blive tampet), id.; - ogs. brugtes restis ved de ungdommelige Danse; hvf. Ter. Ad. 4, 7, 34: Tu inter eas restim ductans saltabis; cf. Liv. 27, 37; - men som Ordsprog: ad restim res rediit, (det er til at hænge sig over), Caecil. ap. Non., Ter. Phorm. 4, 5, 5; — II) restes allii, (de trevlede Løgblade el. Løgstilke), Plin. 20, 23; cf. Martial. 12, 32.

restĭto, are, v. n., intens. af resto; I) „egenl.": bliver staaende; - me miserum restitando ··· Lassum reddiderunt, Plaut. Capt. 3, 2, 3; contemptim restitans cedit (leo), Plin. 18, 19; — II) bf. „overf.": dvæler el. nøler; - tu etiam restitas? Ter. Eun. 4, 4, in.; cf. Liv. 7, 39, id. 10, 19, o. id. 30, 31. — restĭtrix, icis, f., [resisto el. resto]: som bliver tilbage, Plaut. Truc. 4, 2, 5.

restĭtŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a., [statuo]; I) „alm.": sætter el. stiller paa det forrige Sted el. i den forrige Stand; A) „egenl."; - senatus decrevit, ut Minerva nostra (Gudindens Billedstøtte) ··· restitueretur, Cic. Fam. 12, 25; cf. Suet. Calig. 34, o. id. Caes. 11; ligel. ∾ domum a Clodio disjectam, Vell. 2, 45; cf. Cic. Top. 3, ogs. Ter. Ad. 1, 2, 40, o. Caes. B. G. 1, 28; ∾ turbatas comas, Ovid., fontes et flumina, id. Met. 2, 407; men ∾ aciem (Slagordenen), Liv., ogs. aciem inclinatam, Suet. Caes. 62; - navnl. ogs. at helbrede, oculos, vid. Suet. Vesp. 7, visum, Plin.; hvf. Cic. Div. 2, 46, (om Krøblinger): quin multi ··· restituerentur et corrigerentur a natura etc.; men „poet.": ∾ aliquem a limine mortis, Catull. 68, 4; men Ovid. Pont. 3, 6, 35: Adde, quod exstinctos ··· Nulla potest iterum restituisse dies; — B) „fig.": atter at bringe paa Fode el. hielpe tilrette; - virtus militum rem prolapsam ··· restituit, Liv. 2, 63; cf. Ter. Andr. 3, 5, 13; men om Fabius Cunctator: Unus homo nobis cunctando restituit rem, Enn. Ann. 8, 27; cf. Cic. Off. 1, 24, oftere, o. A.; - ∾ tribunitiam intercessionem armis, Caes. B. C. 1, 7; cf. Cic. Agr. 2, 14; men id. R. Am. 22: restitue nobis aliquando veterem tuam illam calliditatem etc., (giv os engang en Prøve derpaa)! ∾ proelium, Caes., pugnam omnibus locis, id.; men Liv. 35, 27: quoniam satis suorum a pudore ignominiae maritimae restituti animi ··· essent; — II) „bes.": skaffer el. bringer el. giver tilbage; A) „egenl."; - restituentur omnia (paterna bona filio), Plaut. Poen. 5, 2, 122; tribuni vobis amissa reddent et restituent? Liv. 3, 68; ∾ alicui locum majorum, Caes. B. G. 5, 25; ∾ agrum Vejentibus, Liv. 2, 13; - ogs. m. Personsobject; ut suis Restituam ac reddam (virginem), Ter. Eun. 1, 2, 66; cf. id. Andr. 3, 3, 38, oftere, ogs. Caes. B. G. 1, 53; men qui te captum victori restituis, Liv. 9, 11; - ogs. ud. dat.; ∾ amissa, Caes., fraudata, id.; men Arpi restituti ad Romanos, Liv. 24, 47; cf. id. 2, 13 o. 49; men Ter. Andr. 4, 1, 57: Restitue in quem me accepisti locum, (f. in eum locum, in quo etc.); men restitui in antiquum statum etc., Cic. Verr. act. 1, 4; ∾ in melius, Suet. Vesp. 17; — 2) publicistisk el. i Statssproget; aa) m. Personsobjecter: atter at indsætte i en Rettighed el. Værdighed el. Besiddelse; navnl. ogs. at tilbagekalde fra Landflygtighed; - ∾ tribunos plebis in suam dignitatem, Caes. B. C. 1, 22; oftere ogs. ∾ aliquem in integrum; vid. ibd. id. 3, 1, o. Cic. Cluent. 36; s. ogs. und. restitutio; - si etc., ita me restitui etc., Cic. Caecin. 29; - neminem exsulem, nisi ex auctoritate senatus, restituit, Suet. Claud. 12; cf. Cic. Mil. 14 o. 15, o. Liv. 7, 1; — bb) m. Tings- o. Begrebsobjecter; a) giver tilbage; ogs. erstatter el. godtgiør; - in utriusque bonis nihil erat, quod restitui posset, nisi etc., Cic. Verr. 2, 25; — b) berigtiger el. retter en uretfærdig Dom el. den lidte Uret; - saal. id. ibd. 2, 26: alia judicia ··· restituta sunt; cf. id. Caecin. 13: qui (praetor) dies totos aut vim fieri vetat, aut restitui factam jubet, etc.; men quod te absente hic filius Egit, restitui in integrum etc., Ter. Phorm. 2, 4, 10; — B) „fig.": sætter tilbage el. over i en tidligere el. bedre Tilstand, el. indsætter deri; - ∾ cives ex servitute in libertatem, Liv. 28, 39; ∾ aliquem rursum in gratiam, Ter. Hec. 3, 1, 11; cf. Caes. B. G. 1, 18, o. Liv. 31, 31; men id. ibd. 32: quum praecipitata raptim consilia neque revocari, neque in integrum restitui possint; men id. 23, 7: ∾ se alicui, (atter at begive sig under nogens Beskyttelse); - „poet." ogs. absol.: Bacchus peccasse fatentem Restituit, (satte ham tilbage i hans forrige Tilstand), Ovid. Met. 11, 134; cf. Hor. Od. 4, 7, 21: Quum etc., non te Restituet pietas.

restĭtūtĭo, onis, f., [restituo]; I) „alm.": Gienopreisning, Istandsættelse; A) „egenl."; - ∾ domus incendio absumptae, Suet. Aug. 57; ∾ urbis in majus, Justin. 2, 14; — B) „overf."; - ∾ afflictarum civitatum, (deres Ophielpelse), Suet. Tit. 8; men ∾ omnis pristinae fortunae, id. Ner. 40, libertatis, Val. Max., (Gienindsættelse deri); — II) „bes."; A) Erstatning el. Tilbagegivelse af en Eiendom, (men alene i Retssproget), Digest.; — B) Gienindsættelse el. Restitution, navnl. den Domfældtes el. Forvistes i hans tidligere Tilstand; - ∾ damnatorum, Cic. Agr. 2, 4; men ∾ (mea) etc., (min Tilbagekaldelse fra Landflygtighed), id. Pis. 15; - men i d. sild. Retssprog: omnes in integrum restitutiones, Digest.

†restĭtūtor, oris, m., [restituo]: som gienopreiser el. istandsætter; - ∾ templorum omnium, Liv. 4, 20; - ogs. „overf.": ∾ salutis meae, Cic. Mil. 15; bf. — restĭtūtōrius, 3, i Retssproget: hørende til en Gienindsættelse el. Gienerstatning el. Restitution; - ∾ interdictum, Digest., judicium, ibd.; ogs. absol.: in restitutorio (sc. judicio), ibd.; o. — restĭtūtrix, icis, f.: som tilbagegiver el. gienerstatter; - ∾ omnium generum (terra), Appul. — restĭtūtus, 3, partic. af restituo.

resto, stiti, 1, v. n., [sto, steti]; I) „alm.": bliver staaende, staaer stille, (i denne Bem. sild. o. alene „poet." f. d. sædv. resisto); - Si resto, pergit, ut eam; si ire conor, prohibet betere, Pacuv. ap. Non.; - men „fig.": qui Restat (amor: som bliver ved, som holder ud), Propert. 2, 19, 57; — II) „bes."; A) staaer imod, giør Modstand, (ogs. i denne Bem. sieldnere end resisto); 1) nærmest i Krigssproget; oftest absol.; sield. c. dat., el. m. adversum; - validam urbem, multos dies restantem, pugnando vicit, Sall. frgm. ap. Non.; quia summa vi restare nunciabantur (milites), Liv. 4, 58; cf. id. 6, 30, oftere; ligel. Propert. 3, 6, 31; - ogs. impers.: ut, qua minima vi restatur, ea parte irrumpat, Liv. 31, 15; - qui ··· nunc plures paucis vix restatis, id. 23, 45; restantibus laminis adversus pila et gladios, Tac. Ann. 3, 46; — 2) udenfor Krigssproget; - Nunc ratio nulla est restandi, nulla facultas, Lucr. 1, 111; ligel. dum resto,

Ovid. Met. 3, 626; ligel. Ter. Heaut. 5, 3, 7: In qua re nunc tam confidenter restas stulta? - ogs. m. Tingssubj.: Aeraque ··· claustris restantia etc., Lucr. 2, 450; ligel. restantia claustra, Sil.; — B) at blive el. være øvrig, vedblive at være, (remanere); - ubi etiam hujus generis reliquias Restare video, Ter. Ad. 3, 3, 90; qui (aequales mei) pauci admodum restant, Cic. d. Senect. 14; cf. Virg. Aen. 11, 161; quod reliquum restat (persolvere), Plaut.; men unam sibi spem reliquam ··· restare, Liv. 10, 16; cf. Cic. Sull. 26: quae (studia) sola ei in malis restiterunt; men huic ··· restare tertiam (partem: at han staaer tilbage med den ene Trediedel), Cic. Off. 3, 2; cf. Virg. Aen. 1, 679; - unum etiam restat amico nostro ad omne dedecus, ut etc., Cic. Att. 8, 7; illud etiam restiterat, ut etc., id. Quint. 9; men Restabat aliud nil, nisi oculos pascere, Ter. Phorm. 1, 2, 35; — b) navnl. m. Hensyn paa Fremtiden: at være tilbage, at vedblive for nogen, at foreståae el. at vente nogen; - quod restat, (for Fremtiden), Cic. Verr. 3, 89; men Lucr. 5, 228: Quoi (i. e. cui, sc. infanti) tantum in vita restet transire malorum; cf. Hor. Ep. 1, 6, 27, Virg. Aen. 7, 271, o. Ovid. Fast. 2, 749.

restricte, adv. af restrictus; oprdl.: sammensnoret; df. sædv. „fig."; A) „overf.": knapt, sparsomt, indskrænket; - cur id tam parce tamque restricte faciant, Cic. Fin. 2, 13; - compar., Augustin.; superl., Plin. Ep. 5, 8; — B) „ment.": strængt, nøiagtigen; - cetera non tam restricte praefinio, Cic. Leg. 2, 18; ∾ observare, ne etc., id. Lael. 16. — *restrictim, adv., ligesom frgd. nr. B: nøiagtigen, omhyggeligen; - ∾ cogitare etc., Afran. ap. Non.; o. — restrictio, onis, f.: Indskrænkning, epu[illegible]um, Augustin.; — [restringo]. — restrictus, 3, partic. o. adj. af flgd.

re.stringo, strinxi, strictum, 3, v. a.; I) „alm.": trækker fast el. stærkt tilbage el. tilsammen, binder el. surrer fast; - ∾ laevam, (trække den stærkt tilbage, neml. som Gestus af Taleren), Quintil. 11, 3, 131; puella restringitur vinculis, Tac. Ann. 14, 64; - oftest in partic.; restrictis ad terga manibus, Plin.; men „poet."; silici restrictus membra catena (Prometheus), Catull. 64, 297; cf. Tac. Ann. 15, 57; — B) df. „fig.": inddrager, indskrænker, begrændser, tilbageholder; - quum homines ad custodiam pecuniae natura restrinxerit, Plin. Ep. 1, 8; ∾ sumptus candidatorum, id. 6, 19; (haec) fatigant animum et moestitia restringunt, Tac. Ann. 16, 16; — II) „bes.": at løsgiøre el. aabne; - dentes ut restringerent, (at de viste Tænder, neml. ved at lee), Plaut. Capt. 3, 1, 26; ligel. restrictis labellis ridere, Appul.; — III) partic. restrictus, 3, ogs. som adj.: sammentrukken; df. A) „egenl.": trang, knap; - togis neque restrictis, neque fusis, Suet. Aug. 73; ∾ alvus, (haardt Liv), Seren. Samm.; - compar., ∾ digiti pedum, (kortere), Suet. Dom. 18; — B) „fig."; a) knap, sparsom, karrig, Cic. Off. 2, 18, oftere; ogs. in compar., id. Fam. 3, 8; — b) nøisom; - an restrictius arbitraris, c. inf., Plin. Ep. 9, 19; — c) nøieseende, stræng; - vid. Tac. Ann. 15, 48; compar., ∾ judicatio, Appul. — restructus, 3, partic. af flgd. — re.strŭo, xi, ctum, 3, v. a.: atter at opføre el. bygge; - ∾ aras, Tertull., statuas dejectas, id.; - ogs. „fig."; ∾ fidem, (opp. destruere), id.

rĕ.sūdo, are, v. n. o. a.: paany at svede el. udsvede; - som neutr., Curt. 5, 1; - som act., Prudent. — rĕ.sulco, are, v. a.: paany at giennemsure; df. „poet.": ∾ vulnera, (opkradse dem), Prudent. — rĕsulto, (avi), atum, 1, v. n. o. a., intens. af resilio; I) „egenl.": springe el. prelle tilbage; A) „alm." el. om Ting; - conflicta resultant (corpora), Lucr. 2, 79; partim galea clypeoque resultant Irrita (tela), etc., Virg. Aen. 10, 330; men ∾ aqua objectu lapidum, Quintil.; — B) „bes."; a) om Talen el. Lyden: at prelle el. kastes el. fare tilbage; - vocisque (ubi) offensa resultat imago, Virg. Ge. 4, 50; echo resultanti sono, Plin. 11, 21; — b) om de Gienstande, hvf. Lyden el. Tonen kastes tilbage; - pulsati colles clamore resultant, Virg. Aen. 5, 150; ligel. ∾ saltus, Tac.; ∾ tecta vocibus, Plin. Pan. 73; cf. Martial. 9, 69; - ogs. m. homogent Object; ∾ sonum saxa, Appul.; — II) „overf." om Ordene og om Talen: ligesom at springe el. prelle tilbage derfra el. fra hinanden, at være usammenhængende og stødende; - ne brevium (syllabarum) contextu resultent (verba), etc., Quintil. 9, 4, 66; ligel. reprehenditur pronunciatio vocis mutationibus resultans, id. 11, 3, 183; cf. Plin. Ep. 8, 4: ut barbara nomina Graecis versibus resultent, (ikke passe deri el. dertil).

†rĕ.sūmo, sumpsi, sumptum, 3, v. a.; I) „egenl.": tager tilbage, tager atter for mig el. i Haanden, ogs. faaer el. erholder tilbage; - Inque vicem sumptas (tabellas) ponit, positasque resumit, Ovid. Met. 9, 524; ogs. ∾ librum in manus, Quintil.; ligel. ∾ pugillares, Plin. Ep.; - ∾ cito elapsum baculum, Suet. Ner. 24; ∾ arma, id., Tac.; ∾ praetextas, (opp. exuere), Plin. Pan. 61; men ∾ pennas, Ovid. Met. 4, 664; ∾ speciem coelestem, ibd. 15, 743; — II) „fig." el. m. Begrebsobjecter: paany at faae el. erholde; saal. ∾ vires, Ovid. Met. 9, 59 o. 193; ligel. ∾ animum, Suet. Vitell. 15; men ∾ somnum interruptum, Suet. Aug. 78; men ∾ nomen gentile, (opp. deponere), id. Ner. 41; ∾ pugnam, Tac., hostilia, id., (fornye); ∾ dominationem per arma, id. Hist. 5, 8; men ∾ instituta ··· cultumque patrium, ibd. 4, 64; men id. Ann. 3, 6: proin repeterent solennia ··· etiam resumerent voluptates, (neml. efter at have sørget over Germanicus's Død); — b) i d.sild. Lægesprog: ∾ aegrum, (helbrede), Coel. Aur., oftere; df. — rĕsumptio, onis, f.: Helbredelse, Coel. Aur.; — rĕsumptīvus, 3: hørende til den Syges Helbredelse, odoramenta, id.; o. — rĕsumptōrius, 3: = frgd., adjutoria, id.

rĕ.sŭpīno, (avi), atum, 1, v. a.; I) „egenl.": bøier el. vender el. dreier tilbage eller bagover; - Pone apprehendit pallio (sc. me), resupinat, Ter. Phorm. 5, 6, 23; cf. Liv. 4, 19; ∾ nares plana manu, (bøie opad), Quintil.; ∾ colla (turtures, quum bibunt), Plin.; - „poet." ogs. ∾ valvas, (voldsomt at oprive), Propert. 4, 8, 51; men resupinatus Gallus, (der drukken ligger paa Ryggen), Juvenal. 8, 176; — II) „fig.": vender op og ned derpaa, forvirrer el. forstyrrer; - perturbas rem omnem atque resupinas, soror, Attius ap. Non.; - libet interrogare, quid tantopere te resupinet, (giør dig overmodig), Senec. Benef. 2, 13.

rĕ.sŭpīnus, 3; I) „egenl.": bøiet el. krummet tilbage el. bagover, liggende el. strækkende sig baglens; - Et retro lentas tendo resupinus habenas, (læggende mig tilbage), Ovid. Met. 15, 520; humi jacentes, resupini, (liggende paa Ryggen), Plin.; men resupini spectantesque tectum, Quintil.; men respinum fundere, (kaste paaRyggen), Ovid. Met. 13, 86; ∾ collum, id., caput, Plin.; — b) ogs. kneisende, brystende sig; - qui haec resupinus dicit, Senec. Ep. 80; s. ogs. Ovid. Met. 6, 275; — c) ogs. om andre Gienstande; - ∾ vomer, (tilbagebøiet), Plin.; - navnl. ogs. om en Beliggenhed: skraalig, liggende paa en Skraaning; ∾ tori pulvinorum, (saadanne Havebeder), id.; ligel. ∾ Elis, Stat.; — II) „fig.": uden en bestemt Retning el. Holdning; df. blød, kraftløs, enerveret; - ∾ voluptate libidinosam hanc eloquentiam probare, Quintil. 5, 12, 20; men qui solvit, numquam ita resupinus est, ut etc., (er aldrig saa skiødesløs, at osv.), Digest.; ligel. ∾ existimatio, ibd.

rĕsurgo, surrexi, surrectum, 3, v. n.: atter at

reise sig el. staae op el. fremstaae; I) „egenl."; - Nititur ille quidem pugnatque resurgere saepe, Ovid. Met. 5, 349; men nullo ad resurgendum nisu, Tac. Ann. 3, 46; - navnl. ogs. om en Reconvalescent, Ovid. Trist. 3, 3, 23; - ∾ ab inferis, (fra de Døde), Lactant.; — b) ogs. m. Tingssubj.; - resurgentes herbae, Ovid. Am. 2, 16, 9; saal. ogs. om et Træ; vid. Tac. Hist. 2, 78, o. Suet. Vesp. 5; - men „poet.": Obruta de mediis cymba resurget aquis, Ovid. Pont. 4, 8, 28; - resurgebant ··· cornua (lunae), id. Met. 2, 453; cf. ibd. 8, 11; men ibd. 7, 79 flgd.: Ut solet ··· in veteres agitata resurgere vires (favilla); - men Tac. Ann. 15, 41: resurgens urbs, (som atter bliver opbygget efter en Ildebrand); — II) „fig."; - quum res Romana ··· velut resurgeret, Liv. 24, 45; cf. Virg. Aen. 1, 206, ogs. Propert. 4, 1, 47 o. 71; - rursusque resurgens Saevit amor, Virg. Aen. 4, 531; - ∾ rabies, Tac. Ann. 1, 39; ∾ partes in Africa, ibd. 2, 43; cf. Vell. 2, 88: ressurrecturi belli civilis initium; men ∾ in ultionem, Tac. Hist. 3, 2; df. — rĕsurrectĭo, onis, f.: Gjenopstandelse, Tertull.

*rĕsuscĭtātĭo, onis, f.: Gjenopvækkelse fra de Døde, Tertull.; o. — rĕsuscĭtātor, oris, m.: som gjenopvækker fra de Døde, Tertull.; af — rĕ.suscĭto, are, v. a.; I) „egenl.", men alene eccles.: paany at opvække fra de Døde, Tertull., Prudent.; — II) „fig.": at forny e; - ∾ legatum, Digest.; men „poet.": Inque vicem ponit positamque resuscitat iram, Ovid. Met. 8, 474; cf. ibd. 14, 495. — rĕ.sūtus, 3, partic., [suo], ligesom dissutus: opsprættet, tunica, Suet. Aug. 94.

retae, arum, f.; efter Gabius ap. Gell. 11, 17: Træer, som voxe paa en Flodbred el. i selve Flodleiet; — df. rimel. det i et Edict forekommende Verbum: retare (flumina: rense dem), vid. Gell. l. c. — rĕ.tălio, are, v. a., [talio, onis]: giver el. gjengjelder lige for lige; - vid. Gell. 20, 1.

rĕtardātĭo, onis, f.: Forsinkelse, Ophold, Nølen; - unde ··· nisi ex retardatione et mora? Cic. Phil. 5, 11; ogs. in pl., Vitruv. 9, 4; af — rĕ.tardo, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.; A) „egenl.": opholder, forsinker, standser; - (stellarum vagarum) motus tum incitantur, tum retardantur, Cic. N. D. 2, 40; cf. id. Phil. 10, 5; men „poet.": instantiaque ora (anguis) retardat Cuspide praetenta, Ovid. Met. 3, 82; cf. Hor. Od. 2, 8, 23; - retardati menses mulierum, Plin.; — B) „fig.": hindrer, standser; - impetus hostium repressos ac retardatos, Cic. Manil. 5; cf. ibd. 9; men id. Vatin. 1: uti ··· loquacitatem (tuam) paucis meis interrogationibus irretitam retardarem; men id. Fam. 5, 17: posteriora (tempora) me ▪ scribendo retardarunt; cf. id. Arch. 6; ogs. ∾ aliquem in persequendi studio, id. Manil. 9; men Plin. Pan. 22: non aetas quemquam ··· retardavit, quominus etc.; - men absol.; vid. Cic. d. Senect. 16; — II) neutr.: at dvæle el. blive tilbage; df. Cic. N. D. 2, 20, om en Bevægelse: tum antecedendo, tum retardando etc. — rĕ.taxo, are, v. a.: paany el. med Eftertryk at dadle el. irettesætte; - ∾ aliquem, Suet. Vesp. 13.

rēte, is, n.: Net el. Garn, navnl. hvori man fanger Fisk og Fugl; - Quasi in piscinam rete qui jaculum parat, etc., Plaut. Truc. 1, 1, 14 flgd.; men intra rete aves sunt omne genus, Varr. R. R. 3, 5; araneolae quasi rete texunt, ut etc., Cic. N. D. 2, 48; retia cervis ponere, Virg., tendere, Ovid.; ligel. retia tendere, Ter., o. A., praetendere, Plin., pandere, id., praetexere, id.; cf. Ovid. Met. 13, 922; — b) df. „alleg."; - Tendis iners docto retia nota mihi, Propert. 2, 23, 70; cf. Lucr. 4, 1140; ligel. Qui hic albo rete aliena oppugnant bona, Plaut. Pers. 1, 2, 22; — not.: af retis, is, f., er acc. retem, Varr., Plaut.; - abl. ogs. rete, Ovid., Plin.; rete cannabina (abl.), Varr. R. R. 3, 5.

rĕtectus, 3, partic. af flgd. — rĕ.tĕgo, xi, ctum, 3, v. a.; I) „alm.": afdækker el. afhyller, blotter el. aabner; A) „egenl."; - ∾ thecam numariam, Cic. Att. 4, 7; ∾ caput, Plin., vultus, Lucan.; cf. Ovid. Met. 13, 459; men Pers. 3, 101: dentes crepuere retecti (blottede); men nullis sacra retecta viris, (som ikke oplades for dem), Propert. 4, 9, 26; men retectis pedibus, Suet. Aug. 78, (rimel. hvorover intet Teppe er lagt); — B) „fig."; 1) lader vise sig, gjør synlig; - (ubi) Titan radiis ··· retexerit orbem, Virg. Aen. 4, 118; ligel. rebus luce retectis, ibd. 9, 461; cf. Ovid. Met. 8, in.; — 2) aabenbarer, opdager, røber; - caecumque domus scelus omne retexit, Virg. Aen. 1, 356; men ∾ occulta conjurationis, Tac. Ann. 15, 74; cf. Hor. Od. 3, 21, 16, ogs. Ovid. Met. 13, 38 o. 336; — II) „bef." o. sild.: atter el. paany at tildække el. bedække; - ∾ plagam luto, Pallad.

rĕ.tendo, di, tum el. sum, 3, v. a.: spænder tilbage, nedspænder; - ∾ arcum el. arcus, Ovid., Stat.; df. partic. perf.: arcus retentus, Ovid., retensus, Phaedr.; - ogs. „overf.": ea quoque, quae sensu et anima carent, velut alterna quiete retenduntur, Quintil. 1, 3, 8. — retensus, 3, partic. af frgd.

rĕtentātor, oris, m., [1. retendo]: som (med Uret) holder tilbage el. beholder, Cassiod.; — df. fem. rĕtentatrix, īcis, Macrob. — rĕtentĭo, onis, f., [retineo]; I) „alm.": Holden el. at holde tilbage; - ∾ aurigae, (naar han holder Hestene tilbage), Cic. Att. 13, 21; — B) „fig."; - ∾ assensionis, (at holde sin Dom tilbage, Grækernes ἐποχή), Cic. Acad. 2, 18 o. 24; — II) „bef." o. sield.: Beholden el. at beholde; - ∾ dotis, Digest., societatis, (Opretholdelse deraf), Lactant; ogs. in pl., Vitruv. 9, 4.

1. rĕtento, avi, atum, 1, v. a., intens. af retineo; I) „egenl.": holder fast tilbage, holder fast; - Cur me retentas? Plaut. Asin. 3, 3, in.; quo magis etc., eo impensius retentat agmen, Liv. 10, 5; ∾ fugientes, Tac., equos admissos, Ovid.; quae ··· coelum ··· a terris omne retentant, (som holde den bortfjernet derfra), Lucr. 2, 726; men ∾ sese, auct. ad. Her. 4, 49; — II) „fig."; A) at betvinge; - ∾ iras, Val. Fl.; — B) at vedligeholde el. bevare; - Quae (mens divina) penitus sensus hominum vitasque retentat, Cic. (poëta) Div. 1, 11.

2. rĕ.tento, avi, atum, 1, v. a.: forsøger paany; - timide verba intermissa retentat, Ovid. Met. 1, 746; ∾ fila lyrae, ibd. 5, 117, studium fatale, id. Trist. 5, 12, 51; ∾ preces, id., vota, Val. Fl., memoriam, Senec. Ep. 72; - ogs. c. inf., Ovid. Met. 9, 208; - ogs. m. Begrebssubject; nec vana retentet Spes Minyas, (tør ikke bevæge el. friste dem), Val. Fl. 5, 678. — rĕtentor, oris, m., [retineo]: som holder tilbage, som standser, Appul. — 1. rĕtentus, 3; I) partic. af retendo; — II) partic. af retineo. — 2. rĕtentus, us, m., [retineo], ligesom retentio: Tilbageholden; - „poet." o. in pl.: vivosque imitata retentus (manus abscissa), Claudian.

rĕ.tergĕo, tersi, 2, v. a.: atter el. paany at aftørre el. rense; - ∾ vulnera, Coel. Aur., fossas, Ammian. — rĕ.texo, texŭi (texi, Manil.), textum, 3, v. a.; I) „alm.": atter el. paany at optage el. opløse det Vævede; A) „egenl."; - quasi Penelope telam retexens, Cic. Acad. 2, 29; cf. Ovid. Am. 3, 9, 30: Tardaque nocturno tela retexta dolo; — b) „poet." ogs. om andre Gjenstande; - vid. Lucr. 1, 530, o. Ovid. Met. 7, 531; — B) „fig.": atter at opløse el. tilintetgjøre, at ophæve el. cassere; - saal. „alleg.", Cic. d. Or. 2, 38: multa ··· quibus ante exorsa et potius detexta prope retexantur; novi terrores retexunt superiora, id. Fam. 11, 14; cf. id. Verr. 2, 26: ∾ praeturam istius, (oppon. gerere suam); itaque jam retexo orationem meam, (forandrer el. tilbagekalder den), Cic. Phil. 2, 13; cf. Hor. Sat. 2, 3, 2: scriptorum quaeque retexens, (omarbeidende el. rettende dem); men Matius ap. Cic. Fam. 11, 28: an ··· me ipse retexam, (skal jeg

ligesom omforme el. omskabe mig selv)? — II) „bes.": atter et. paany at væve; ds. „fig.": at forny el. gientage; – Eurydices, oro, properata retexite fila, (forlænger atter hendes Livstraad, kalder hende tillive), Ovid. Met. 10, 31; men id. ibd. 15, 249: Inde retro redeunt, idemque retexitur ordo; cf. Virg. Aen. 12, 763; – ordine mihi omnia retexe, (gientag el. fortæl mig det), Appul. — rĕtextus, 3, partic. af retexo.

rētĭārĭus, i, m., (sc. gladiator): ligesom Netfægter, havde (foruden en Trefork el. fuscina) etslags Net el. Garn, som han søgte at kaste over Hovedet paa sin Modstander (mirmillo el. secutor); – vid. Suet. Calig. 30, o. Quintil. 6, 3, 61, ogs. Val. Max. 1, 7, 8; hertil hører Ordsproget: contra retiarium ferula (om svage Vaaben imod den stærkt Rustede), Martial. 2, praef.

rĕtĭcentĭa, ae, f., [flgd.]; I) „egenl."; Fortien, Fortielse; – Quid taces? dic; enicas me tua reticentia, Plaut. Merc. 5,2,52; ∾ posterorum, Cic. Phil. 14,12; – navnl. ogs. i Retssproget: Fortielse af en Feil ved det Solgte; vid. id. Off. 3, 16; — II) som rhetorisk Figur, ligesom aposiopesis: Afbrydelse, at afbryde sig selv midt i Talen; – vid. Cic. d. Or. 3, 53, o. Quintil. 9, 1, 31, oftere.

rĕtĭcĕo, cŭi, 2, [taceo], v. n. o. a.; I) neutr.: tier stille dertil, svarer ikke, omtaler ikke; – hic quum Sulpicius reticuisset, (var forbleven taus), Cic. d. Or. 2, 57; ∾ de Chelidone, id. Verr. 1, 53, de adversis, Tac. Ann. 1, 67, (lade uomtalt, forbigaae med Taushed); – men „poet.": ∾ lyra, (tier), Claudian.; ogs. om Nattergalen, vid. Plin. 10, 43; — b) c. dat.: at tie til nogens Spørgsmaal, ikke at svare nogen; – nunc interroganti senatori ··· si reticeam, superbus videar, Liv. 23, 12; cf. Tac. Ann. 14, 49; ligel. Ovid. Met. 3, 357: quae nec reticere loquenti, Nec prior ipsa loqui didicit, resonabilis Echo; — II) act.: at fortie; – nihil nec temere dicere, nec astute reticere debeo, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 1; cf. Sall. Catil. 23, o. Propert. 1, 10, 13; – men pass., Ovid. Her. 19, 63: Multaque praeterea, linguae reticenda modestae, etc.; ogs. c. gen.; matrimonii reticenda publicare, Justin. 1, 7; – ogs. absol.: Ne retine, ne verere, Ter. Heaut. 1, 1, 33; cf. Cic. Cluent. 1: nihil me subterfugere voluisse reticendo, nec obscurare dicendo.

rētĭcŭlātus, 3: netformet, fenestra, (Gittervindue), Varr.; ∾ structura parietum, Vitruv.; ∾ distinctio concharum, Plin.; af — rētĭcŭlum, i, n., dem. af rete: lidet Net; – ∾ minutis maculis, plenum rosae, vid. Cic. Verr. 5, 11; ∾ junceum aut lineum, Colum; ∾ panis, (hvori man bærer Brød), Hor. Sat. 1, 1, 47; cf. Juvenal. 12, 60; ogs. Net til el. om Haaret, Varr., Juvenal. 2, 96, ogs. til Ansigtets el. Øinenes Bedækning, Plin. 12, 32, ogs. til Sengeomhæng, Lamprid., ogs. til etslags Boldspild, hvorom Ovid. A. A. 3, 361: Reticuloque pilae leves fundantur aperto; – endel. ∾ aeneum, (Gitter af Kobbertraad), Fest.; s. ogs. Varr. R. R. 3, 5. — rētĭcŭlus, i, m., Biform af frgd., Varr., Plin. 12, 32, o. A.

*rĕtĭnācŭlum, i, n.; I) „egenl.": hvad der holder tilbage, el. hvad der holder fast; ds. Baand el. Line, Hage el. Klemme, odl.; (sædv. in pl.); – ∾ stuppea classis, Ovid.; cf. Virg. Ge. 1, 265 o. 513, Hor. Sat. 1, 5, 18, o. Liv. 21, 28; — II) „fig.": det Bindende, Baand el. Forbindelse; – retinacula vitae abrupit, Plin. Ep. 1, 12; ∾ desiderii, Appul.; – not.: retinaclum f. retinaculum, Prudent.; — rĕtĭnax, ācis, adj.: som holder tilbage, arbor, Symmach.; — [retineo). — rĕtĭnens, tis, partic. o. adj. af retineo; ds. — rĕtĭnentĭa, ae, f.: Tilbageholden; ds. „poet." f. memoria el. Hukommelse; – ∾ rerum actarum, Lucr. 3, 675.

rĕtĭnĕo, tĭnŭi, tentum, 2, v. a., [teneo]; I) m. Eftertrykket paa re–; A) „egenl.": holder tilbage, standser, opholder; – abire hinc non sinam (te); Th. quid nunc me retines? Plaut. Epid. 1, 1, 61; concilium dimittit, Liscum retinet, Caes. B. G. 1, 18; ∾ milites in loco, id., legiones ad urbem, id., cohortes apud se, id.; ut retinendus esset, (neml. som Gest), Cic. Att. 13, 33; – biduum tempestate retentus, Caes. B. C. 3, 102; aegre sunt retenti, quin etc., ibd. 2, 13; – armorum parte tertia ··· retenta, id. B. G. 2, 32; ∾ mercedem, (tilbageholde el. forholde), Plaut.; ∾ alienum, Cic. Flacc. 23; men Ovid. Met. 9, 575: Vixque manus retinens trepidantis ab ore ministri, etc.; ∾ mulierem per vim, Plaut.; men te dextera retinens manu, id; men ∾ arcum manu, vid. Cic. Verr. 4, 34; cf. Propert. 2, 22, 5; — B) „fig."; – Pudore et liberalitate liberos Retinere, (holde dem i Afhængighed), Ter. Ad. 1, 1, 32; ligel. ∾ aliquem in officio, Cic. R. Am. 25; ∾ animos sociorum in fide, Liv. 25, 40; cf. Cic. Fam. 5, 12; men Ovid. Met. 14, 340: ∾ volucres, (fængsle dem ved sin Sang); — II) m. Eftertrykket paa Verbet: vedligeholder el. bevarer, opretholder el. forsvarer; A) „egenl"; saal. Cato ap. Cic. Fam. 15, 5: mansuetudine et innocentia imperatoris provinciam retentam esse et conservatam; ligel. ∾ oppidum, Caes.; men Diva ··· retinens ··· arces, Catull. 64, 8, (i. e. Minerva); ∾ animos observantia, rem parsimonia, Cic. Quint. 18; cf. Hor. Sat. 1, 1, 89; men Cic. Off. 2, 12: summos cum infimis pari jure retinere; — B) „fig."; – haec ··· retinete porro, ut etc., Plaut. Rud. prol. 28; ∾ jus, suum, Cic., Caes., pristinam virtutem, id.; ∾ officium, Cic., justitiam, id.; men retinere, ut etc., (vedligeholde den Skik), Quintil. 1, 5, 60; men ∾ commissa („poet." om Ørene), Hor. Ep. 1, 18, 70; – endel. ∾ memoria, Cic., hvs. efterel., retinere: at mindes, at erindre sig, Gell. 17, 9; ogs. m. Objectssætn., Digest.; — III) partic. rĕtĭnens, tis, ogs. som adj., c. gen.: som holder fast derved, som paastaaer; – homo ··· sui juris dignitatisque retinens, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 3; ligel. retinens avitae nobilitatis, Tac. Ann. 2, 38; ∾ antiqui moris, id.; – superl., Sallustius ··· proprietatum in verbis retinentissimus, etc., Gell. 10, 20.

rĕ.tinnio, ire, v. n.: at gienklinge el. gienlyde, Varr. R. R. 2, praef. — rētĭŏlum, i, n., dem. af rete: lidet Net, Appul. — rētis, is, f., s. und. rete, not. — reto, are, s. und. retae. — rĕ.tŏno, are, v. n.: at tordne el. tone tilbage el. derfra; – Face cuncta mugienti fremitu loca retonent, Catull. 63, 82. — rĕtonsus, 3, [tondeo]: som atter er beskaaren el. afskaaren; – ∾ segetes, Plin. 18, 45.

rĕ.torpesco, ĕre, v. n. inch.: atter at blive stiv el. sløv; – ∾ pristini sensus, Tertull. — rĕ.torqueo, torsi, tortum, 2, v. a.; I) „egenl.": dreier el. vender el. bøier tilbage el. bort derfra el. derhen; – Ille (anguis), dolore ferox, caput in sua terga retorsit, Ovid. Met. 3, 68; men ibd. 11, 163: post hunc sacer ora retorsit Tmolus ad ora Phoebi, etc.; cf. Cic. Catil. 2, 1; men Retorta tergo brachia, Hor. Od. 3, 5, 22; cf. ibd. 1, 2, 13; ogs. m. ab, Ovid. Trist. 1, 1, 84; men Virg. Aen. 8, 460: pantherae terga retorquens, (kastende Pantherhuden bagover); men „poet.": ∾ viam, (begive sig tilbage), Claudian.; – ogs. medial, Caes. B. C. 1, 69: paullatim retorqueri agmen ad dextram, (at Toget bøiede af el. trak sig derhen); — II) „fig."; – ∾ animum ad praeterita, Senec.; ∾ scelus in auctorem, Justin.; ∾ crimina in aliquem, Digest.; ∾ argumentum, (vende det imod Modstanderen), Appul.; men Virg. Aen. 12, 841: mentem laetata retorsit, (omstemtes, blev tilfreds).

rĕ.torresco, ĕre, v. n. inch., [torreo]: at blive fortørret; – ∾ sata, Colum. 3, 3, oftere. — rĕtorrĭde, adv.: i en fortørret el. indtørret Tilstand; – ∾ natae herbae, Plin. 17, 3; af — rĕ.torridus, 3: fortørret el. indtørret el. tør; I) „egenl."; – ∾ et muscosa prata, Varr.; ∾ plantae, Colum.; ∾ fructus, Plin.; men ∾ mus, (sammenskrumpet, rynket, gammel), Phaedr. 4, 2; — II) „fig."; – ab alio genere vitae detriti et jam retorridi, Gell. 15, 30; vultu gravissimus et retorridus, Capitol. — rĕtortus, 3, partic. af retor-

queo. — rĕtostus, 3, partic., [torreo]: som atter er ristet el. stegt, Plin. 13, 9.

*retractātio, onis, f.; I) „alm.": gientagen Behandling; df. „fig.": Omarbeidelse el. Udbedring af et Skrift; hvf. Retractationes: Titelen paa et Skrift af Augustinus; — II) „bef.": Tilbagevisning, Vægring; men alene i Forbindelsen: sine ulla retractatione, (uden al Vægring), Cic. Phil. 14, 14, oftere, o. Liv. 6, 28; o. — retractātor, oris, m.: som vægrer sig derved; - ∾ officii, Tertull.; — [retracto]. — 1. retractatus, 3, partic. o. adj. af retracto. — 2. retractātus, us, m., [retracto]; I) „alm.": Gientagelse deraf, Tertull.; — II) Vægring el. Betænkelighed, id.

retractio, onis, f., [retraho]; I) „egenl.": Tilbagetrækning; - ∾ graduum, Vitruv.; — II) „fig."; A) „overf.": Formindskelse el. Aftagen; - ∾ dierum, (opp. auctio), Macrob. Sat. 1, 14; — B) „ment.": Vægring; - sine ulla retractione, Arnob. — re.tracto (i Haandskrifterne ogsaa ofte retrecto), avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": paany at tage fat derpaa el. behandle el. foretage; - A) „egenl."; - ∾ arma, Liv. 2, 30, (atter at gribe til Vaaben); „poet." ogs.: ∾ ferrum, Virg.; men ∾ vulnera, (beføle dem), Ovid.; cf. id. Met. 10, 288: ∾ vota sua, (den Elskedes Billede); — B) „fig."; - vid. Cic. N. D. 2, 28, und. relego, ogs. Ovid. Met. 4, 568; men tertius ille locus orationis ··· a me retractandus, Cic. Mur. 26; men ∾ secum deae memorata, vid. Ovid. Met. 7, 714; leges retractavit, (omarbeidede dem), Suet. Aug. 34; ∾ librum leviter, id. Vit. Pers.; ∾ carmina diligentius, id. Gramm. 2; cf. Hor. Od. 2, 1, 38; - ogs. absol., augemus enim dolorem retractando, Cic. Att. 8, 9; - ogs. impers., postera die retractatur, Tac. Germ. 22; — II) „bef.": viser tilbage fra mig, vægrer mig derved; ogs. absol.: vægrer mig, vil ikke; a) c. acc.; - nihil est, quod dicta retractent etc., Virg. Aen. 12, 11; - df. ogs., ligesom detrecto: nedsætter el. forringer; vid. Gell. 14, 3; — b) absol.; - sive retractabis, sive properabis, etc., Cic. Tusc. 1, 31; Icilium ··· retractantem arripi jubet, Liv. 3, 49; cf. Virg. Aen. 12, 889; — III) partic. retractatus, 3, ogs. som adj.: omarbeidet, rettet; - compar., idem σύνταγμα misi ad te retractatius, etc., Cic. Att. 16, 3. — 1. retractus, 3, partic. o. adj. af retraho, — 2. retractus, us, m., [retraho]: Tilbagetrækning; - ∾ machinae bellicae, Tertull. — re.trādo, ĕre, v. a.: igien at overgive; - ut si per vim res tradita sit, retradatur, Digest.

re.trăho, xi, ctum, 3, v. a.; I) „alm.": drager el. trækker el. henter el. kalder tilbage; - A) „egenl."; - quid tu ··· me retrahis? Plaut. Rud. 4, 3, 8; men Cic. Fin. 2, 17: ∾ Hannibalem in Africam; men ∾ aliquem in urbem, Caes. B. C. 1, 9; cf. Cic. Coel. 26; men „poet.", Virg. Aen. 10, 307: retrahitque pedem simul unda relabens; - occulere aut retrahere aliquid (pecuniae: holde tilbage, stikke tilside), Liv. 32, 38; men ∾ se ab ictu, Ovid. Met. 3, 87; men ∾ se, (trække sig tilbage); vid. Hor. Ep. 1, 18, 58, o. Catull. 30, 9; - ogs. medial; (corpuscula complexa) inter se retrahuntur, Lucr. 2, 154; — b) navnl. ogs. at inddrage som Flygtning; - ut retractus, non reversus, videretur, Cic. Phil. 6, 4; cf. Sallust. Catil. 39, o. Suet. Aug. 17, ogs. Caes. B. G. 5, 7, o. Liv. 25, 7; - df. ogs. comisk: Retraham hercle, opinor, ad me idem illud fugitivum argentum tamen, Ter. Heaut. 4, 2, 11; — B) „fig.": at afdrage derfra, osv.; - quum duos consules a re publica ··· retraxisset, Cic. Sest. 15; cf. Nep. Epam. 8; men Aug. ap. Suet. Aug. 71, (om en Spiller): sed ex magnis detrimentis ··· retractus est; - ogs. at hendrage dertil el. inddbringe derunder; hvf. Cic. Part. or. 39: deinde genus ejusmodi calliditatis et calumniae retrahetur in odium judicis, etc.; ligel. ∾ imaginem nocturnae quietis ad spem, Tac. Ann. 16, 1; - ogs. at indskrænke dertil, m. ad, vid. Suet. Caes. 41; oftere ud. ad; ∾ verba, (holde Ordene tilbage), Senec. Ep. 3; men ibd. 79: ∾ vires ingenii sui; men „poet.": ∾ noctes, (forkorte dem), Manil.; — II) „bef.": atter el. paany at drage el. trække derhen el. dertil; A) „egenl."; - Antistium Veterem ··· ad dicendam majestatis causam retraxit, Tac. Ann. 3, 38; cf. ibd. 15, 45 o. 57; men ∾ Treviros in arma, id. Hist. 4, 70; — B) „fig."; - ∾ oblitterata aerarii nomina, (atter at giøre forældede Fordringer gieldende), Tac. Ann. 13, 23; cf. id. Hist. 4, 56; — III) partic. retractus, 3, ogs. som adj.: ligesom tilbagetrukken, d. e. bortfiernet, fiern; - ∾ emporium in intimo sinu, Liv. 36, 21; cf. id. 26, 42; - ogs. compar., ∾ murus a mari, id. 34, 9; cf. Plin. Ep. 2, 17; men Senec. Contr. 1, 6: retracti introrsus oculi, (som ligge dybt). — retrecto, are, s. retracto, ab init.

re.trĭbŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a.; I) „egenl.": atter at tildele el. tilstille, at give tilbage, at erstatte, odl.; - qui (aër) nisi contra Corpora retribuat rebus, etc., Lucr. 5, 277; pro Siculo frumento pecuniam acceptam retribui populo, Liv. 2, 41; cf. Cic. R. Com. 15; — II) „fig."; - ∾ vicem iis, qui sibi nocent, (giengielde, giøre Giengield), Lactant.; df — retrĭbūtio, onis, f.: Giengieldelse; - ∾ vitae aeternae, id.; ∾ meritorum, Sidon.; o. — retrĭbūtor, oris, m.: som giengielder, Tertull. — retrĭbūtus, 3, s. und. retribuo.

retrīmentum, i, n., [tero]: Afgang, Affald, Skaller, navnl. af presfede Oliver, Varr. R. R. 1, 64; ogs. Slagge el. Skæl af Metaller, Cels.; men retrimenta cibi, (Excrementerne), Varr. ap. Non. — re.trītūro, are, v. a.: atter at tærske, Augustin. — re.trītus, 3: afgneden, afslidt; - ∾ rutabulum, Naev. ap. Fest. s. v. rutabulum, p. 262, (Müll.).

retrō, adv., [re- m. Pronominalsuffixet -ter, ligesom i citro, ultro, intro, etc.]: tilbage, bagud el. baglens, ogs. bagved; I) „egenl." i Rummet; I) om en Bevægelse; - retroque repulsa revorti (multa), Lucr. 2, 129; saal. ogs. hos redire, regredi, etc., s. und. disse Ord; - oraque retro Flectit, Ovid. Met. 15, 685; cf. Virg. Aen. 2, 753; retro inhibita nave, Liv. 30, 10; men id. 8, 19: fugam ··· retro ··· spectante milite; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 15, und. 2. versus; — b) hvilende; - quid retro atque a tergo fieret, etc., Cic. Div. 1, 24; retro Marsigni etc., Tac. Germ. 43; cf. Ter. Heaut. 5, 1, 29; — II) „overf."; A) tilbage i Tiden, fordum el. forhen; - et deinceps retro usque ad Romulum, (tilbage el. opad efter Ordenen), Cic. d. Rep. 1, 37; - „bef." ogs. „poet."; Quodcumque retro est, (det Forbigangne), Hor. Od. 3, 29, 46; — B) om andre Forholde: tilbage, derimod, omvendt; - ab ima (voce) ad summam, ac retro, Quintil. 11, 3, 15; quae sine honestate sint, longe ac retro ponenda, Cic. Tusc. 5, 31; men id. Part. or. 7: idem quasi sursum versum retroque dicatur; cf. id. Fin. 5, 28: vide rursus retro; s. ogs. Quintil. 5, 10, 74; - ligel. i d. sild. Retssprog: retro dare el. reddere, Digest.; — not.: Sammensætningerne m. retro ere (m. Undtagelse af retroversus o. retrorsus) ene efteraugustiske; ogs. skriver man derfor undert. begge Ord adskilte.

*retrŏ.ăgo, ēgi, actum, 3, v. a.: driver el. fører el. vender el. bøier tilbage el. bagover; - ∾ capillos a fronte contra naturam, Quintil. 11, 3, 160; - oftest „overf."; ∾ rursus litteras, (tage el. læse Bogstaverne bagfra el. i den omvendte Orden, opp. recto contextu), id.; cf. id. 9, 4, 81: huic (dactylo) parem, sed retroactum ··· anapaeston etc.; ogs. ∾ ordinem, id., expositionem, id.; - men iram saepe misericordia retroegit, Senec. d. Ir. 1, 16; cf. Plin. 7, 45: quos non honores currusque illa sua violentia fortuna retroegit?

retrōcessus, us, m., [cedo]: Tilbagegaaen, Tilbagegang, (opp. processus), Appul. — retrō.ci-

tus, 3: som kaster el. bøier sig tilbage, tilbagebøiet, krum; - ∾ cornua, Lucr. 4,550. — retrō.dūco (retro duco), ĕre, v. a., leder el. fører tilbage; - ∾ rursus lineam, Vitruv. 10, 2. — retrŏ.ĕo, ire, v. n.: at gaae baglens el. tilbage; - ∾ stellae (incipiunt), Plin. 2, 13; cf. Senec. Qu. N. 7, 21. — retro.flecto (retro flecto), xi, 3, v. a.: bøier tilbage, capillos, Petron. Sat. 126.

retrogrădātĭo, onis, f., [retrogrado]: Tilbagegaaen, Tilbagegang, (stellae), Capella. — retro.grădĭor, di, v. dep. n.: at gaae el. bevæge sig baglens el. tilbage, Plin. 8, 16; navnl. ogs. om Stiernernes tilbagegaaende Bevægelser, id. 2, 12 o. 14. — retrogrădis, e, Biform af retrogradus: tilbagegaaende, fuga, Appul. — retrogrădo, are, v. n.: Biform af retrogradior, Capella. — *retrogrădus, 3: som bevæger sig baglens el. tilbage, Appul.; navnl. ogs. om Stiernerne, Senec., Plin.; o. — retrogressus, us, m.: tilbagegaaende Bevægelse, navnl. Solens, Macrob. Sat. 1, 17; — [retrogradior].

*retrō.pendŭlus, 3: som hænger tilbage; - ∾ globi crinium, (opp. antependuli), Appul. — retrorsum, o. retrorsus, s. und. retroversus. — retrosior, s. und. retroversus, nr. I, B, a. — retrospicĭo, ere, v. a., [specio]: at see tilbage derpaa; - retrospiciens orbem lunae (sol), Vitruv. 9, 4.

retrŏversim, adv.: tilbage; - ∾ cedentes radii, Claud. Mam. d. Statu anim.; af — retrŏversus (-vorsus), o. syncop. retrorsus, 3, [retro, verto]; I) „egenl.": som vender sig tilbage el. baglens, bagvendt el. omvendt, (men som adj. alene field.); - er at mærke; a) i Formen retroversus; - Ipse retroversus etc., Ovid. Met. 4,655; — b) i Formen retrorsus; - atque ita retrorsa manu ter dicat, Plin. 26, 60; ligel. retrorsa respiciens mulier, Appul.; — B) „fig."; a) tilbage i Tiden, d. e. tidligere el. forhenværende; men alene in compar. retroversior (el. retrosior), Tertull.; — b) retroversum argumentum, (omvendt), Lactant.; — II) af det tilhørende adverb. mærkes fire Former: retrorsum, retrorsus, retroversum o. retroversus: baglens, tilbage el. omvendt; A) „egenl."; a) i Formen retrorsum; - vid. Hor. Ep. 1, 1, 75, o. ibd. 1, 18, 88, oftere; ∾ redire pari velocitate, Plin.; — b) i Formen retrorsus; - dare versa retrorsus Terga metu, Val. Fl. 3, 268; cf. Sil. 11, 513; — c) i Formen retroversum; - saal. Plaut. frgm. ap. Non.: ∾ cedam; imitabor nepam; — d) i Formen retroversus; saal. Petron. Sat. 44: ∾ colonia crescit, tamquam coda vituli; — B) „overs."; 1) tilbage i Tiden, før el. tidligere, (navnl. i Retssproget); - retrorsum se actio refert, Digest.; ligel. nec retrorsus (reducere conventionem), ibd.; — 2) om andre Forholde: tilbage, omvendt; a) i Formen retrorsum; - ex terra aqua, ex aqua oritur aër, ex aëre aether; deinde retrorsum ex aethere aër, etc., Cic. N. D. 2. 33; (s. ogs. retro s. l.); - ut „viros ac feminas", „diem ac noctem" ... dicas potius, quam retrorsum, Quintil. 9, 4, 23; — b) i Formen retrorsus; - perinde haberi ac si retrorsus homo mihi venisset, Digest.

re.trūdo, (si), sum, 3, v. a.; I) „egenl.": støder el. driver tilbage el. afveien; - Quasi retruderet hominum me vis invitum, Plaut. Epid. 2, 2, 64; men pass., Cic. Verr. 1, 3: simulacra deorum ab isto retrusa atque abdita; men in metallum retrudendus, Cod. Theod.; — II) ogs. „fig.", men alene in perf. pass.; - haec sunt in media philosophia retrusa atque abdita, Cic. d. Or. 1, 19; cf. Qu. Cic. d. Pet. cons. 11. — rĕtrūsus, 3, s. und. frgd.

rĕ.tundo tŭdi, tūsum, (retunsus, Plaut.), 3, v. a.; I) „egenl.": afstøder det Skarpe el. Hvasse, sløver; - cujus nuper ferrum retuderim, („alleg."), Cic. Sull. 30; cf. id. Catil. 3, 1; ligel. „alleg., Hor. Od. 1, 35, 39; men ∾ ascias (tilia), Plin. 16, 76; cf. Ovid. Am. 2, 9, 13; — II) „fig.": sløver, svækker, afkræfter; - ∾ mucronem ingenii quotidiana pugna, („alleg."), Quintil. 10, 5, 16; men Ter. Heaut. 5, 1, 72: ut ejus animum ... retundam, (for at tæmme el. tvinge hans Sind); men ∾ impetum erumpentium, Liv. 2, 33; ogs. ∾ aliquem, (slaae tilbage), Atticus ap. Cic. Att. 16, 15; ∾ linguas Aetolorum, Liv. 33, 31, sermones, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 6; ∾ superbiam, Phaedr. 4, 23, improbitatem, Lentul. ap. Cic. Fam. 12, 14; — III) partic. rĕtūsus (retunsus), 3, ogs. som adj.: sløv; A) „egenl."; - ∾ securis, Plaut.; ∾ tela, Ovid.; ∾ ferrum, Virg.; men ∾ aurum hebeti mucrone, Lucr. 5, 1273; — B) „fig."; 1) „overs.": svag, afkræftet; (men alene „poet."); - ∾ res, (svækket Tilstand), Sil.; fild. ogs. om Lyset: mat; crine retuso stella, (med mat Skin), Claudian.; — 2) „ment.": sløv, svag, følesløs, sandsesløs; - Mihi cor retunsum'st etc., (jeg er aldeles sløv), Plaut. Pseud. 4, 4, 8; aliae (terrae), quae acuta ingenia gignant, aliae, quae retusa, Cic. Div. 1, 36; - men retusius ingenium, Hieronym. — rĕtunsus, 3, partic. o. adj. af retundo.

rĕtūro, are, v. a., [ligesom obturo, af inus. turo]: stopper fuld, fylder; - ∾ aures novae nuptae verbis, Varr. ap. Non.; men ∾ auriculas surdorum, Arnob. — rĕtūsus, 3, partic. o. adj. af retundo.

Reudigni, orum, m.: Folk i Germanien, imellem Veseren og Elben, Tac. Germ. 40. — rĕunctor, oris, m., [ungo]; - reunctores medicorum, (der af Lægerne brugtes til at salve el. indgnide de Syge), Plin. 29, 2.

rĕus, i, m., o. rea, ae, f., [res: en Retssag], betegner i Retssproget oprdl. enhver, som har en Sag for Retten; vid. Cic. d. Or. 2, 43; ligel. id. ibd. 79: reos appello, quorum res est; — II) i strængere Forstand heder reus, rea; A) som retligen skylder Ydelsen af en Betaling el. Opfyldelsen af en Forpligtelse; - alium reum dare creditori, (en anden Debitor), Digest.; ejusdem pecuniae rei facti, ibd.; — 2) ogs. „overs." fra Retssproget: paa hvem der hviler et Ansvar el. en Forpligtelse, ansvarlig el. forpligtet; - ut suae quisque partis tutandae reus sit, Liv. 25, 30; voti reus, (da jeg skylder Opfyldelsen af mit Løfte, neml. ifølge Opfyldelsen af mit Ønske), Virg. Aen. 5, 237; (hvortil s. Serv.: voti reus, i. e. debitor); — B) som retligen beskyldes el. anklages, den for Retten Anklagede el. Beskyldte, (opp. petitor el. Klageren), Cic. R. Com. 14; s. ogs. id. Div. in Caecil. 16; men id. Mil. 15: reus ad populum accusante Clodio, (som af Cl. bliver anklaget for Folkets Domstol); cf. reus Milonis, (som er under Milo's Anklage), id. ibd. 13; - ligel. in fem.; operam des, ut socrus adolescentis rea ne fiat, (at hun ikke bliver stævnet for Retten, at hun ikke faaer en Retssag), Cic. Fam. 13, 54; men id. Mil. 19: tota rea citaretur Etruria; — b) ogs. tilføies Brøden, deels in gen., deels m. de; - absentem aliquem rei capitalis reum facere, Cic. Verr. 2, 38; ∾ capitis, Quintil.; ∾ manifesti peculatus, id.; - qui est de vi reus, Cic. Sest. 35; reus de ambitu, id., de moribus, Quintil.; - men Cic. Vatin. 17: est enim reus uterque ob eandem causam et eodem crimine; - s. ogs. Forbindelserne: reum facere, agere, peragere, postulare, inter reos referre, etc., under facio, ago, etc.; — 2) ogs. „overs." fra Retssproget: som har el. bærer Skylden derfor, som er skyldig deri; - saal. Liv. 6, 24: reus fortunae ejus diei; cf. id. 9, 8; men Tac. Ann. 2, 66: maluit patrati, quam incepti facinoris reus esse; - ogs. in fem.: Fortuna ... una accusatur, una agitur rea, Plin. 2, 5; men Quid fiet sonti, quum rea laudis agar? vid. Ovid. Her. 14, 120.

rĕvălesco, lŭi, 3, v. inch. n.; I) „egenl.": atter at blive frisk el. sund, atter at komme til Kræfter; - ope qua

evalescere possim, etc., Ovid. Her. 21, 231; quod ex capitali morbo revaluisses, Gell. 16, 13; — II) ogſ. „fig.": atter at fremblomſtre, at naae ſin forrige Anſeelſe; – Laodicea, tremore terrae prolapsa ··· propriis opibus revaluit, Tac. Ann. 14, 27; cf. id. Hist. 2, 54; revalescens astutia, Appul.

rĕ.vĕho, xi, ctum, 3, v. a.; I) „egentl.": fører el. bringer tilbage; – Diana (Gudindens Billede) Segestam Carthagine revecta, Cic. Verr. 4, 35; cf. Liv. 1, 35, o. Ovid. Met. 13, 402; ogſ. ∾ aliquem domum, Plaut.; cf. Hor. Od. 2, 18, 36; — b) medial: drager (rider, kjører, ſeiler) tilbage; – ne quis reveheretur inde ad proelium, Liv. 3, 70; equo citato ad urbem revectus, id.; ligel. revectus in castra, id.; men eques Rom. curru triumphali revectus est, Plin.; cf. Hor. Sat. 2, 5, 4; — II) „fig."; – quam (famam quaesturae tuae) ex Bithynia optimam revexisti, Plin. Ep. 8, 24; ad paullo superiorem aetatem revecti sumus (neml. i Foredraget), Cic. Brut. 63.

*rĕvēlātio, onis, f.: Afhylling, Afdækning, pudendorum, Arnob.; – ogſ. „overf.": Aabenbaring, Tertull.; o. — rĕvēlātor, oris, m.: ſom afhyller el. aabenbarer, id.; — [revelo]. — rĕvēlātōrius, 3, [revelator]: hørende til en Aabenbaring, Tertull.

rĕ.vello, velli, vulsum, 3, v. a.: igien el. atter at løsrive derfra; ogſ. „alm.": voldſomt at løsrive el. afſondre el. adſkille derfra el. fra hinanden; ogſ. absol.: at løsrive el. ſønderrive el. oprykke; I) „egentl."; – ∾ tela de corpore, Cic. Pis. 11, („alleg."); ∾ cornu a fronte, Ovid., caput a cervice, Virg.; cf. id. Aen. 12, 787; men ∾ saxum e monte, ogſ. partem e monte, Ovid.; – ogſ. ∾ axem temone, id. Met. 2, 316, sudem osse, id. ibd. 12, 300; men Virg. Aen. 4, 545: quos Sidonia vix urbe revelli, (har ligeſom oprykket derfra); – ∾ herbas radice (i. e. cum radice), Ovid. Met. 7, 226; cf. id. ibd. 12, 356; – ∾ illam crucem, quae etc., Cic. Verr. 4, 11; quae tabula tuo imperio revulsa est, id. ibd. 2, 46; cf. id. Pis. 10, o. Suet. Calig. 6; men ne revelli possent (stipites), Caes. B. G. 7, 73; cf. Hor. Od. 2, 18, 24; „poet." ogſ. ∾ signa, (rykke op med Hæren), Lucan., Sil.; men ∾ humum curvo dente, (opridſe el. pløie), Ovid. Am. 3, 10, 14; men ∾ sepulchra majorum, (forſtyrre dem), auct. ad Her.; men Virg. Aen. 4, 427: Nec patris Anchisae cinerem manesve revelli; — II) „fig."; – cujus totus consulatus est ex omni monumentorum memoria revulsus, Cic. Phil. 13, 12; cf. id. Att. 5, 20; ligel. ∾ penitus falsorum receptam persuasionem, Senec. Ep. 95; men Pers. 6, 92: Dum veteres avias tibi de pulmone revello, (udrykker de gamle Fordomme af dit Inderſte).

rĕ.vēlo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egentl.": afhyller, afdækker, blotter; – revelato capite (jumenti, opp. involuto), Suet. Galb. 7; men ∾ frontem (ſ. capillis spoliare), Tac. Germ. 31; men Ovid. Her. 11, 73: mentitaque sacra revelat Aeolus, etc.; ∾ pectus, Flor. 4, 2; — II) „fig.": at opdage el. aabenbare; – ∾ fraudes, Appul.; ∾ omnia (tempus), Tertull.

rĕ.vendo, didi, 3, v. a.: ſælger tilbage; – ∾ operas liberto, Digest. — rĕ.vĕnĕo, ii, 4, v. n.: at blive ſolgt tilbage; – si fundus revenisset, Digest. — rĕ.vĕnio, vēni, ventum, 4, v. n.: kommer el. vender tilbage; – ∾ domum de hippodromo, Plaut.; ∾ in urbem trepidi, Tac.; ∾ ex longinquo, id.; – ogſ. „fig.": In eum nunc haec revenit res locum, ut etc., Plaut. Bacch. 4, 2, 24, oftere; ogſ. impers., id. Amph. 3, 2, 61: Inter eos rursum si reventum in gratiam est; df. — rĕventus, us, m.: Tilbagekomſt, Suevius ap. Macrob. Sat. 2, 14.

revera (re vera), ſ. und. res. — rĕ.verbĕro, are, v. a.: at ſlaae el. kaſte tilbage; – ∾ incrementa duritie sua, Colum. 3, 13; ∾ saxa, Senec.; – ogſ. „fig.": sapiens omnem fortunae iram reverberabit et ante se franget, Senec. Clem. 2, 5. — rĕ.vĕrēcundĭter, adv.: ærefrygtsfuldt, Enn. ap. Priscian. — rĕvĕrendus, 3, partic. o. adj. af revereor. — rĕvĕrens, tis, partic. o. adj. af revereor; df. — rĕvĕrenter, adv.: ærbødigen, med Udtryk af Agtelſe el. Ærefrygt; – ∾ et fideliter colere amicos, Plin. Ep. 3, 21, oftere; – compar., ∾ parere duci, Tac. Hist. 2, 27; superl., ∾ colere veteres caeremonias, Suet. Aug. 93; cf. id. Ner. 23.

rĕvĕrentĭa, ae, f., [revereor]: Undſeelſe ifølge Agtelſe, (ogſ. undert. ifølge Frygt); df. agtelſesfuldt Henſyn, Høiagtelſe, Ærefrygt; – adhibenda est quaedam reverentia adversus homines, et optimi cujusque et reliquorum, etc., Cic. Off. 1, 28; ut cuique personae debetur reverentia, Quintil.; – judex tacitus reverentiam postulat, id.; men Maxima debetur puero reverentia, Juvenal. 14, 47; – df. ogſ. undertiden Frygt el. Skam; ∾ vel discendi vel profitendi immensam disciplinam, Colum. 11, 1; ligel. Propert. 3, 11, 13: Nulla est poscendi, nulla est reverentia dandi; — bb) ogſ. at mærke; a) ſom Ærestitel, Plin. Pan. extrem.: ego reverentiae vestrae sic semper inserviam, ut etc., (omtrent vort: Eders Ærværdighed); — b) ſom Perſoner ere Honor, placidoque decens Reverentia vultu: Forældre til Gudinden Majestas, vid. Ovid. Fast. 5, 23.

rĕ.vĕrĕor, itus sum, eri, v. dep. a.; I) undſeer mig el. ſkammer mig derfor, navnl. ifølge Agtelſe el. Frygt; df. ogſ. agter el. frygter; – revereor filium, Plaut. Epid. 2, 1, 5; Nigidium Cicero summe reveritus est, Gell. 11, 11; — b) oftere m. Tings- o. Begrebsobject; – vid. Plaut. Mil. gl. 4, 4, 35, Tac. Or. 36, o. Ter. Phorm. 2, 1, 3; men Lucr. 2, 50: neque fulgorem reverentur ab auro; cf. Cic. d. Or. 2, 28; men Liv. 1, 48: nec reverita coetum virorum (Tullia); ligel. Plin. Ep. 1, 10: verearis occursum (ejus), non reformides; – Nec revereatur (illa), minus jam quo redeat domum, Ter. Hec. 4, 4, 8; — not.: hos Varr. ap. Non. ogſ. ſom impers. (i Analogi af pudet): non te tui saltem pudet, si nihil mei revereatur? — II) hertil mærkes endnu; A) partic. reverens, tis, ſom adj.: ærbødig el. ærefrygtsfuld, ogſ. undſelig el. ſkamfuld; – sermo erga patrem imperatoremque reverens, de se moderatus, Tac. Hist. 1, 17; responsum parum reverens, Massur. Sabin. ap. Gell. 4, 20; men Propert. 2, 23, 29: Nec tu virginibus (i. e. Musis) reverentia moveris ora, (bring dem ikke til at rødme); – ogſ. c. gen.; puella parentum suorum reverens, Appul.; – compar., nihilo reverentior leniorve erga senatum, Suet. Calig. 26; cf. Plin. Ep. 6, 17; men Tac. Germ. 34, absol.: sanctius ac reverentius visum, de actis deorum credere, quam scire; ſ. ogſ. Flor. 4, 12, fin.; – superl., reverentissimus mei, vid. Plin. Ep. 10, 18; — B) partic. rĕvĕrendus, 3, ſom adj.: ærværdig, til at ære, ogſ. frygtelig; – ∾ nox, Ovid. Ib. 75, facies, Juvenal. 6, 513; ∾ antiquitatis liber, Gell.; — not.: ſild. ogſ. ſom geiſtlig Titel, in superl., ∾ episcopi, Cod. Theod.

rĕ.vergo, ĕre, v. n.: at bøie ſig el. vende ſig tilbage el. derhen el. dertil; df. „fig.": ∾ illud in aliorum commoda, Cland. Mam. — rĕ.verro, ĕre, v. a.: igien at feie fra hinanden; – reverram hercle hoc, quod converri modo, Plaut. Stich. 2, 2, 64.

rĕversĭo (revors.), onis, f., [reverto]: Tilbagevenden (fra en ufuldendt Reiſe, derim. reditus: Tilbagekomſt); – reditu, vel potius reversione mea, etc., Cic. Att. 16, 7; cf. id. Phil. 1, 1: exponam vobis ··· consilium et profectionis et reversionis meae; men Plaut. Truc. 2, 4, 42: Reversionem ut ad me faceret denuo; — b) ogſ. Tilbagevenden (i Tiden); – ∾ febrium, Cic. N. D. 3, 10; – navnl. om Himmellegemetne; ∾ annua solis, Appul.; ogſ. in pl., reversiones planetarum, id.; — not.: ſom grammatikalſk Figur, ſ. ἀναστροφή: Ordenes omvendte Stilling, (ſaal. i mecum, tecum, qui-

bus de rebus), Quintil. 8, 6, 65. — rĕverso, are, v. a., intens. af reverto: vender el. dreier tilbage el. omkring, Augustin. — rĕversus, 3, partic. af reverto.

rĕvertĭcŭlum, i, n.: Tilbagevenden; – ∾ annua solis, Appul.; af – rĕverto (revort.), ti, sum, 3, v. n., o. rĕvertor (revort.), reversus (revors.) sum, 3, v. dep. n., [verto]: vender om, vender el. kommer tilbage; I) „egenl."; – Inde illico revortor, domum ··· eo, Plaut. Capt. 3, 2, 8; quum ex itinere quodam proposito revertisset (Dejotarus) etc., Cic. Div. 1,15; cf. id. Tusc. 3,15; men reversus ille ··· iudicavit etc., Caes. B. G. 6,42; cf. Quintil. 7,8,2: mulier, rogata ut rediret, non est reversa; reverti in castra, Sall., ad assuetas sibi sedes, Quintil. 11, 2, 6; cf. Vell. 2, 42, o. Tac. Ann. 12, 21, ogs. Nep. Them. 5; — b) ogs. m. Tingssubjecter, navnl. om Himmellegemerne; vid. Lucr. 5, 615 o. 657; – ogs. „alm.": retroque a terra cuncta revorti, id. 1, 785; men Hor. Od. 1, 29, 12, „poet." om en Umulighed: Tiberim reverti etc.; — II) „overf."; A) „alm."; – nescit vox missa reverti, Hor. A. P. 390; reverti ad superiorem consuetudinem, Cic. Fam. 9, 24; ut enim etc., ad illum animum meum reverti pristinum, ibd. 10, 28; cf. Caes. B. G. 1, 42; – ne omnis ira ··· in tribunos centurionesque ··· reverteretur, Tac. Hist. 3, 31; Poena reversura est in caput ista tuum, Ovid. A. A. 1, 340; — B) „bes." i Foredraget: efter en Digression at vende tilbage til den omhandlede Gienstand; – discedo parumper a somniis; ad quae mox revertar, Cic. Div. 1, 23; ligel. ut ad propositum revertamur, id. Fin. 2, 32; — not.: forauguſtisk er Activformen in tempp. perff. (reverti, etc.) den sædvanlige; efterauguſtisk bruges derfor perff. depp. reversus sum, etc.; dog at partic. reversus ogs. tilhører den classiske Periode; s. ovenf.; af praes. act. findes revortit, Lucr. 5, 1152. — rĕvestĭo, ivi el. ii, itum, 4, v. a.: beklæder paany, Tertull.

*rĕvibrātĭo, onis, f.: Gienskin, Hygin. Astron. 4, 14; o. — rĕvibrātus, us, m.: = ſrgd.; – in abl., Capella; af — rĕ.vibro, avi, 1, v. n.: at give Gienskin, Capella; – ogs. c. acc.; ∾ radios, id. — rĕvictĭo, onis, f., [revinco]: Giendrivelse, Appul. — rĕvictus, 3, partic. af revinco. — rĕ.vĭdĕo, ēre, v. n.: atter at see derhen, atter at besøge; – Nunc ad heram revidebo, Plaut. Truc. 2, 2, 65. — rĕ.vĭgesco, ĕre, v. inch. n.: atter at leve op el. komme til Kræfter, Juvenc. — rĕ.vīlesco, ĕre, v. inch. n.: atter at blive ringere el. at tabe i Værd; – ne admota oculis revilescat (virtus), Senec. Tranqu. 15. — rĕvīmentum, i, n., [vieo: binder]: en Lap, lacinia, (el. efter Freund. f. fibula: en Hage), Fronto (Laud. Fumi). — rĕvincĭbĭlis, e, [revinco]: som lader sig giendrive el. afbevise, Tertull.

rĕ.vincĭo, vinxi, vinctum, 4, v. a.; I) „alm.": binder tilbage, ombinder, binder fast sammen; A) „egenl."; – ancorae pro funibus ferreis catenis revinctae, Caes. B. G. 3, 13; tignis disclusis atque in contrariam partem revinctis, id. ibd. 4, 17; ligel. stipites ab infimo revincti, id.; cf. Ovid. Met. 11, 212; men id. ibd. 10, 379: zona summo de poste revincta; cf. Virg. Aen. 3, 76; men latus ense revincit, Propert. 3, 12, 11; – partic. revinctus, 3, ogs. c. acc. graec., vid. Virg. Aen. 2, 57; ligel. Martial. 6, 41: Qui recitat, lana fauces et colla revinctus; – „poet." heder ogs. Isen: latices in glaciem revincti, Claudian.; — B) „fig.": Mentem amore revinciens, Catull. 61, 33; urbesque revinxi legibus, Claudian.; — II) „bes.": udløser el. løslader; – num villicus aut alligaverit quempiam, aut revinxerit, Colum. 1, 8.

rĕ.vinco, vīci, victum, 3, v. a.; I) „egenl.": atter el. paany at overvinde el. beseire; – victrices catervae Consiliis juvenis revictae, Hor. Od. 4, 4, 23; men revictam conjurationem (at den var bleven undertrykt), etc., Tac. Ann. 15, 73; vires (ignis) revictae, Lucr. 5, 410; cf. id. 1, 587; — II) „fig.": at giendrive el. afbevise (nogens Paastand); ogs. at overbevise (om det Modsatte); – numquam enim hic, neque suo, neque amicorum judicio revincetur, Cic. Arch. 6; men Tac. Ann. 6, 5, pass. c. acc. graeco: neque cuncta a primoribus civitatis revincebatur, etc.; men homines in culpa revicti, Gell.; f. pgs. Liv. 6, 26: crimina ··· revicta rebus, verbis confutare, nihil attinet. — rĕvinctus, 3, partic. af revincio.

rĕ.vĭrĕo, ēre, v. n.: atter at grønnes; – revirentes arbores, Albinov. Eleg. 2, 113. — rĕvĭresco, vīrŭi, 3, v. inch. n.; I) „egenl.": atter at blive grøn el. frisk; – laesasque jubet revirescere silvas, Ovid. Met. 2, 408; donec in novos fetus revirésceret arbor, Tac. Ann. 13, 58; — II) „fig."; A) „poet.": atter at forynges el. blive Yngling; – Arte suum parili revirescere posse parentem, Ovid. Met. 7, 305; — B) „alm.": atter at opblomstre el. komme til Kræfter; – ∾ senatum ad pristinae auctoritatis spem, Cic. Phil. 7, 1; cf. id. Prov. cons. 14: quamquam sunt accisae (res hostium), tamen efferent se aliquando, et ad renovandum bellum revirescent; ∾ domum Germanici, Tac. Ann. 4, 12; ∾ partes, id. Hist. 3, 7.

rĕ.viscĕrātĭo, onis, f.: atter at faae Kiød paa sig; – ∾ ossium, Tertull. — rĕvīsĭo, onis, f., [revideo]: Gienseen, Giensyn, Claud. Mam. — rĕ.vīsĭto, are, v. a.: oftere at besøge; – ∾ urbem nundinis, Plin. 18, 3. — rĕ.vīso, ĕre, v. n. o. a.; I) neutr.: at see tilbage derpaa el. hen dertil; – ut ··· ad me revisas, (at du seer til mig el. besøger mig), Plaut. Truc. 2, 4, 79; men „poet.", Lucr. 5, 635: ad hanc (i. e. lunam) quia signa revisunt, (vende sig dertil); – men Reviso, quid agant, (kommer for at see), Ter. Andr. 2, 4, in.; men „poet.", Lucr. 4, 1110: Inde ··· furor ille revisit, (vender tilbage el. kommer igien); — II) act.: atter el. oftere at besee el. besøge el. eftersee; – tu modo nos revise aliquando, Cic. Att. 1, 19; ligel. quum poteris ··· revises nos, ibd. 12, 50; men ∾ rem Gallicanam, (besøge for at eftersee), id. Quint. 6; ligel. ∾ negotia sua quotidie, Colum. 12, praef.; – men „poet.": multos alterna revisens Lusit, et in solido rursus fortuna locavit, Virg. Aen. 11, 426; men om Himmellegemerne, vid. Lucr. 4, 394.

rĕvīvĭfĭcātus, 3, [vivifico]: som atter er levendegiort, Tertull. — rĕ.vivisco (-esco), vixi, 3, v. inch. n.; I) „egenl.": at leve op paany, atter at blive levende; – reviviscat M'. Curius etc., Cic. Parad. 5,2; cf. id. Mil. 29, oftere; ligel. Ovid. Trist. 4, 5, 3: Cujus ab alloquiis anima haec moribunda revixit; ∾ apes, Varr. R. R. 3, 16; reviviscentes conchae, Plin. 9, 61; — II) „fig."; A) „overf.": atter at spire frem el. voxe ud; – ∾ gramina, Colum.; ∾ avulsae pennae (insectorum), Plin. 11, 33; — B) „mentalt": atter at forynges el. at komme til Kræfter; – ipsa causa ea est, ut ··· necessario reviviscat et recreetur, Cic. Fam. 6, 10; qui ex illo metu mortis ··· revixisset, id. Verr. 5, 61; cf. id. Att. 6, 2. — rĕ.vīvo, (vixi), victum, 3, v. n.: lever op igien, Paul. Nol.; men Senec. Med. 476: Secare membra non revicturi senis.

*rĕvŏcābĭlis, e: som lader sig kalde tilbage; men „poet. overf.": som kan bringes tilbage el. indhentes; sædv. m. Negation; – quum jam revocabile telum Non fuit, Ovid. Met. 6, 264; ligel. Juro ego fatorum nulli revocabile stamen, Propert. 4. 7, 51; — rĕvŏcāmen, inis, n., ligesom flgd.: Tilbagekaldelse; men alene „poet."; – vid. Ovid. Fast. 1, 561; ogs. in pl., id. Met. 3, 596; — rĕvŏcātĭo, onis, f.: Tilbagekaldelse; I) „egenl."; – ∾ a bello, Cic. Phil. 13, 17; ∾ domum, Digest.; – ogs. in pl.; ∾ lunae a sole, (dens Fiernelse derfra), Vitruv. 9, 4; — II) „fig."; – ∾ ad contemplandas voluptates, (Lokkelse

Indbydelse dertil), Cic. Tusc. 3, 15; — not.: ∾ verbi, som Talefigur: Tilbagekaldelse el. Berigtigelse af et Ord el. Udtryk, Cic. d. Or. 3, 54, o. Quintil.; — rĕvŏcātor, oris, m.: som kalder tilbage; - ∾ animarum (magus), Quintil. Decl.; o. — rĕvŏcātōrĭus, 3: hørende til en Tilbagekaldelse; df. absol., revocatoria, (sc. epistola): Tilbagekaldelsesskrivelse, Cod. Just.; — not.: sild. ogs. i Lægesproget: ∾ emplastrum, (tilbagetrækkende), Theod. Prisc.; — [flgd.].

rĕ.vŏco, avi, atum, 1, v. a.; I) kalder tilbage; A) „egenl."; 1) „alm."; - quoties foras ire volo, me retines, revocas, Plaut. Men. 1, 2, 5; ogs. ∾ aliquem voce, Suet. Claud. 15; cf. Cic. Fam. 10, 1; ∾ aliquem ex itinere, id., Suet.; revocatus ex exsilio, Liv., ex provincia, Suet.; - revocari in Italiam, Caes. B. C. 2, 18; ligel. ∾ Samnites rursus ad Caudium, Liv. 9, 27; - ogs. absol., heus, abiit; quin revocas? Plaut. Pseud. 1, 3, 12; ligel. Ter. Eun. 1, 1, 4: Exclusit; revocat; etc.; cf. Hor. Sat. 1, 6, 61; — b) m. Tingsobjecter: drager el. trækker el. vender tilbage el. bort derfra el. derhen; (oftest „poet."); - revocataque rursus eodem Retuleram (lumina), Ovid. Met. 7, 789; men id. A. A. 1, 452: Et revocat cupidas alea blanda manus; men ∾ pedem ab alto, (om Flodguden), Virg. Aen. 9, 125; ∾ gradum, ibd. 6, 128; - dog ogs. i Prosa; ∾ deficientem capillum a vertice, (stryge det forover), Suet. Caes. 45; ligel. ∾ terram proscissam in liram, Colum.; men Ovid. Met. 4, 248: in vivum ··· revocare calorem (artus gelidos); — 2) „bef."; a) i Krigssproget: at kalde tilbage el. bort derfra; - legiones equitatumque revocari jubet, Caes. B. G. 5, 11; mutato consilio ab revocando ad cohortandos milites etc., Liv. 25, 14; ∾ milites certo signo, Caes., legiones ab opere, id.; men „poet.", Ovid. Met. 1, 334, om Triton: flumina signo Jam revocare dato; — b) som scenisk Udtryk: at kalde tilbage, (for at gientage det Foredragne); - quum saepius revocatus vocem obtudisset (actor), Liv. 7, 2; - ogs. udenfor Theatret, navnl. om en improviserende Digter; vid. Cic. Arch. 8; men om en Herold el. Præco, Liv. 33, 32; - ogs. m. Versets el. Talens Object; primos tres versus revocasse etc., Cic. Tusc. 4, 29; cf. Plin. Ep. 3, 5; hvs. pass.: millies revocatum est, etc., id. Sest. 58; — B) „fig."; 1) „alm.": kalder tilbage el. indskrænker, afdrager el. afbringer derfra; - facilius ··· revocantur ea, quae sese nimium profuderunt, Cic. d. Or. 2, 21; men id. Fam. 7, 26: si etc., facile illa (sc. vires et corpus) revocabo, (skal let gienvinde dem); ∾ studia, (atter at indføre el. bringe i Gang), id. Tusc. 1, 1; ligel. Hor. Od. 4, 15, 12, o. Tac. Ann. 1, 20; - nonnunquam animum incitatum revoco ipse et reflecto, Cic. Sull. 16; ligel. sed ipse me revoco etc., id. Att. 13, 1; men id. Div. 2, 46: quum se ipsa revocasset (natura: havde ligesom rettet sig selv); - „poet." ogs. c. infin.; Nec tamen illa suae revocatur parcere famae, (hun bevæges ikke dertil), Propert. 1, 16, 11; - ∾ memoriam, (fornye et Minde, minde derom, fortælle), Senec. Benef. 5, 25; cf. Virg. Aen. 7, 40: et primae revocabo exordia pugnae; - ∾ aliquem a tanto scelere, (afdrage derfra), Cic. Catil. 3, 5; ∾ lapsos ab errore, Quintil. 2, 6, 2; ∾ perterritos animos a metu, id.; cf. Caes. B. G. 3, 17; men Cic. Tusc. 1, 16: magni est ingenii, revocare mentem a sensibus etc.; - ∾ disceptationem a rege ad Romanos, Liv. 41, 20; men Cic. Verr. 3, 90: quo me igitur aut ad quae exempla revocas? men id. Cluent. 49: quum tribunus pl. rem paene ad manus revocasset, (næsten havde bragt det til Udbrud af Vold); - ∾ se ad pristina studia, id., ad industriam, id.; - ∾ libertinos ingratos in servitutem, Suet. Claud. 25; in dubium incertumque revocari, vid. Cic. Caecin. 27; cf. Liv. 4, 35; men Senec. ap. Tac. Ann. 14, 54: quod temporis etc., (id) in animum revocabo, (vil jeg overføre paa Aanden); — 2) „bef."; a) ∾ ad aliquid, (ligesom referre ad aliquid): føre tilbage el. henføre dertil, (d. e. betragte el. fremstille som hørende el. sigtende dertil); - ∾ omnia ad suam potentiam, Cic. Lael. 16; men ∾ ad res suas, quae de altero deplorentur, id. d. Or. 2, 52; ∾ omnia ad artem et ad praecepta, ibd. 2, 11; men id. Off. 3, 21: quum ad veritatem coepi revocare rationem, (at underordne Sandheden denne Lære); — b) tilbagekalder el. tilbagetager; - si facta mihi revocare liceret, Ovid. Met. 9, 617; ∾ promissum, Senec., sententiam, Digest.; men libertatis revocandae jus etc., vid. Tac. Ann. 13, 26; ∾ litteras, Suet.; ∾ legatum ad quingenta, (indskrænke det dertil), id. Galb. 5; — II) kalder el. indbyder igien el. til Giengield, (opp. vocare: at indbyde), Cic. R. Am. 18; cf. Phaedr. 1, 26; - df. „overf.", Cic. Agr. 3: (tribuni plebis), quo provocati ad me venire noluerunt, revocati saltem revertantur; — III) fremkalder el. opraaber igien el. paany; - revocaturos se easdem tribus (sc. in suffragium), Liv. 45, 36; cf. id. 40, 46: si revocemur in suffragium; - ogs. indbyder andengang; ∾ aliquem convivam in diem posterum, Suet. Claud. 32.

rĕ.vŏlo, are, v. n.: at flyve tilbage; - Quum medio celeres revolant ex aequore mergi, Virg. Ge. 1, 361; cf. Cic. N. D. 2, 49, o. Ovid. Met. 9, 741; - ogs. „overf." om Ting og Personer: et revolat, nullo referente, cruentum (telum), ibd. 7, 684; sol ··· revolans, Manil.; men Vell. 2, 129: revolat ad patrem Caesar. — revolsus, f. revulsus, 3, partic. af revello. — *rĕvŏlūbĭlis, e: som lader sig vælte el. rulle tilbage, som vælter eller ruller tilbage; - ∾ pondus, (i. e. saxum Sisyphi), Ovid. Ib. 193; ∾ orbita, Auson.; o. — rĕvŏlūtĭo, onis, f.: Tilbagevæltning; df. „overf.": Tilbagevendelse; - post multas revolutiones (animae) per diversa corpora etc., Augustin.; — [revolvo]. — rĕvŏlūtus, 3, partic. af flgd.

rĕ.volvo, volvi, volūtum, 3, v. a.; I) „egenl.": vælter el. ruller el. vikler tilbage; A) „alm."; - Torvu' draco serpit, subter supraque revolvens Sese, etc., Cic. (poëta) N. D. 2, 42; cf. Colum. 8, 17; ligel. Tac. Ann. 6, 33: quia ··· hibernus auster revolvit fluctus; cf. id. Hist. 5, 14, ogs. Virg. Aen. 11, 627; - „poet." ogs. om de Livstraaden spindende Parcer, Senec. Herc. Fur. 181, o. id. Oed. 980; - ligel. „poet.": at tilbagelægge; vid. Virg. Aen. 9, 391, o. ibd. 10, 660; - df. medial: atter at vende tilbage dertil; itaque revolvor identidem in Tusculanum, Cic. Att. 13, 26; men Virg. Aen. 4, 691: Ter revoluta toro est, (faldt el. sank hun tilbage derpaa); cf. id. ibd. 5, 336, ogs. Ovid. Met. 10, 63; - „poet." ogs. om den tilbagevendende Tid; vid. Virg. Aen. 10, 256, o. Ovid. Fast. 4, 29; — B) „bef.": igien eller atter at oprulle el. opslaae (en Bog, for at læse op deraf); df. ogs. at læse op igien, at gientage; - tuas adversus te origines revolvam, Liv. 34, 5; devorare taedium illud et scripta et lecta saepius revolvendi etc., Quintil. 11, 2, 24; s. ogs. Hor. Ep. 2, 1, 223; — II) „fig."; A) „alm.": fører el. leder tilbage el. dertil el. derhen; - in iis, quae etc., summa paupertas (verborum) in eadem nos revolvit, Quintil. 12, 10, 34; iterum revolvere casus ··· Iliacos, (atter at giennemgaae el. giennemleve dem), Virg. Aen. 10, 61; — b) saal. oftest medial, revolvi: at komme el. falde tilbage dertil, atter at geraade deri; - in eandem vitam te revolutum denuo Video esse, Ter. Hec. 4, 4, 69; ligel. revolvi in luxuriam, Justin.; cf. Ovid. Met. 10, 335: quid in ista revolvor? s. ogs. Virg. Aen. 6, 449; - ad patris revolvor sententiam, Cic. Acad. 2, 48; ad vana et toties irrisa revolutus etc., Tac. Ann. 4, 9; - primum eodem revolveris, Cic. Div. 2, 5; men Liv. 5, 11: eo revolvi rem, ut etc.; — B) „bef.": fortællende el. betænkende at tilbageføre; altf. igien eller atter at fortælle el. betænke, at gientage; - Sed quid ego haec autem nequicquam

ingrata revolvo? Virg. Aen. 2, 101; men Tac. Agric. 46: ut omnia dicta factaque ejus secum revolvant; cf. id. Ann. 3, 18, o. Ovid. Fast. 4, 667.

rĕvŏmo, ŭi, 3, v. a.: ved Brækning el. ligesom ved Brækning atter at give fra sig; - ∾ salsos ··· pectore fluctus, Virg. Aen. 5, 182; cf. Plin. 10, 92; men Ovid. Met. 3, 731, om Charybdis: vorat haec raptas revomitque carinas; cf. Lucr. 2, 199, ogs. Flor. 4, 11; men id. 2, 10, „fig.": ∾ male partam victoriam. — revorsio, s. und. reversio. — revorto o. revortor, s. und. reverto. — rĕvulsĭo, onis, f., [revello]: Løsriven, Afriven; - ∾ unius schedae, Plin. 13, 21. — revulsus, 3, partic. af revello.

rex, gen. rēgis, m., [rego]: I) Eneherskeren el. den øverste Hersker over en Stat, en Konge; - quum penes unum est omnium rerum summa, regem illum unum vocamus, et regnum ejus rei publicae statum etc., Cic. d. Rep. 1, 26; simul atque se inflexit hic rex in dominatum injustiorem, fit continuo tyrannus, id. ibd. 2, 26; men regem hominem esse, a quo impetres, ubi jus, ubi injuria opus sit, etc., vid. Liv. 2, 3; s. ogs. id. 9, 17: senatum ex regibus constare, etc.; - in pl. ogs. om den kongelige Familie, vid. id. 2, 3: de accipiendis ··· in urbem regibus colloquuntur; cf. id. 2, 2, oftere; - regem deligere, creare, constituere, s. und. disse Ord; - efter Tarqviniernes Fordrivelse fra Rom bleve selve Navnene rex o. regnum Romerne saa forhadte, at derm. sædv. betegnedes: dels forbryderske Angreb paa Statsforfatningen til Fordel for Eneherredømmet, dels enkelte Borgeres grusomme Vilkaarlighed i Brugen af deres Magt; vid. Cic. d. Rep. 2, 27 o. 30; id. Agr. 2, 6, navnl. ogs. m. Hensyn paa Cæsar, id. Off. 3, 21; cf. id. Fam. 12, 1: non regno, sed rege liberati videmur, etc.; — bb) hertil mærkes; a) Benævnelsen rex vedblev ogs. i Republikens Tid i Religionssproget at bruges om visse Præster; hvf. rex sacrificulus el. sacrificus el. sacrorum; s. und. sacrificulus; men rex Nemorensis: Præst for Diana Aricina, Suet. Calig. 35; — b) prægnant bruges ogs. rex, (ligesom hos Grækerne *βασιλεύς*), om Perserkongen; - vid. Ter. Eun. 3, 1, 7, oftere, Nep. Milt. 7, oftere, o. A.; dog ogs. Persarum rex, Hor. Od. 3, 9, 4; men rex regum, om Agamemnon, s. nedenf. II, B; — II) „overf." er rex: hyppig Benævnelse paa Juppiter, som Guders og Menneskers Konge og Herre, quem unum omnium deorum et hominum regem esse, omnes doctrina expoliti consentiunt, Cic. d. Rep. 1, 36; cf. Virg. Aen. 1, 65, oftere; - ogs. om de øvrige Guder, som Beherskere af de dem anviste Riger, bruges Benævnelsen rex; saal. heder Neptunus: rex aquarum, el. ∾ aequoreus, Ovid. Met. 10, 606, o. ibd. 8, 603; ligel. Pluto: rex umbrarum el. silentum, ibd. 7, 249, o. 5, 356; men Antiqui rex magne poli mundique prioris, d. e. Saturnus, Mart. 12, 62; men om Æolus s. Virg. Aen. 1, 52; — B) ogs. „alm." s. Overhoved el. Fyrste el. Hersker; - vid. Virg. Aen. 1, 544 o. 575, oftere; saal. ogs. rex regum, om Agamemnon, Vell. 1, 1; - ogs. Fyrstesøn el. Prinds, Virg. Aen. 9, 223, Flor. 4, 9, o. A.; - „poet." ogs. den Rige el. Mægtige el. Lykkelige; - sive reges, Sive inopes erimus coloni, Hor. Od. 2, 14, 11; cf. id. ibd. 18, 34, oftere; ligel. Plaut. Rud. 4, 2, 26: apud reges rex perhibebor, etc.; cf. id. Poen. 3, 3, 58; navnl. ogs. Parasiternes Patron, id. Capt. 1, 1, 24, Ter. Phorm. 2, 2, 24, Hor. Ep. 1, 17, 20, o. A.; ogs. en Opdrager el. en Hovmester, Hor. Od. 1, 36, 8; men ∾ mensae, Macrob. Sat. 2, 1, (Formanden ved et Gilde); — b) „poet." ogs. om de Dyr, som man tillægger etslags Forrang; navnl. om Løven, Phaedr. 4, 13, om Tyren, Stat., om Bidronningen, Virg. Ge. 4, 68; men om Ørnen, Plin. 10, 95; - ligel. om mærkelige Floder og Bierge; saal. Fluviorum rex Eridanus, Virg. Ge. 1, 482; men ibd. 2, 98: rex ipse Phanaeus, (Forbierg paa Chios med en berømt Vin); — 2) „poet." ogs. som adj.: regerende, herskende, Virg. Aen. 1, 21: populum late regem belloque superbum; — not.: ogs. er Rex, Tilnavn in gente Marcia; saal. Qu. Marcius Rex, cos. a. u. c. 686; cf. Sall. Catil. 30; en anden Qu. Marcius Rex nævnes i et Ordspil, som Svoger af Clodius, Cic. Att. 1, 16.

Rha, indecl., *Ῥᾶ*; I): Floden Wolga, Mela 3, 5, Ammian. 22, 8; — II) rha, indecl.: Roden af en ved denne Flod voxende Plante, Ammian. l. c.; hos Cels. 5, 23; rha Ponticum, ogs. radix Pontica, (rheum rhaponticum L.): Rabarbara. — rhabdos, i, f., *ῥάβδος*: Stav el. Stok; df. etslags Meteor el. Luftsyn, Appul. — rhacōma, ae, f.: etslags Rod, rimel.: = rha, Plin. 27, 105.

Rhădămanthus, i, m., *Ῥαδάμανθος*: Søn af Juppiter, og Broder af Minos, blev ifølge sin strænge Retfærdighed sat til Dommer i Underverdenen; - vid. Cic. Tusc. 1, 5, Ovid. Met. 9, 435, o. Virg. Aen. 6, 556. — Rhaeti, Rhaetia, Rhaeticus, Rhaetus, s. und. Raeti, etc. — rhăgădes, um, f., o. rhagădia, orum, n., *ῥαγάδες*, *ῥαγάδια*: Rifter el. Sprækker med Bolenhed paa visse Dele af Legemet, Plin. 23, 44, oftere; hos Cels. paa Græsk. — rhăgĭon, i, n., *ῥάγιον*: liden giftig Edderkop, Plin. 29, 27.

rhamnos, i, f., *ῥάμνος*: etslags Tornebusk, (rhamnus L.), germ: Wegdorn el. Kreuzdorn, Plin. 24, 76. — Rhamnus, untis, f., *Ῥαμνοῦς*: den nordligste Landsby i Attika, berømt af Gudinden Nemesis's Billedstøtte, Plin. 4, 11, Lucan. 5, 233; — B) df.; 1) Rhamnūsĭus, 3: rhamnusisk; - ∾ sese aibat esse, Ter. Andr. 5, 4, 27; men ∾ virgo, Catull., dea, Claudian.: Gudinden Nemesis; ogs. absol. Rhamnusia, ae, f., Ovid. Met. 3, 406, oftere, Stat.; — 2) Rhamnusis, idis, f.: den Rhamnusiske, sc. dea, d. e. Nemesis; - memoremque time Rhamnusidos iram, Ovid. Met. 14, 694. — Rhamnusis, idis, o. Rhamnusius, 3, s. und. frgd. — rhāpēĭon, i, n., *ῥαπήϊον*: etslags Plante, ogs. leontopetalon, Plin. 27, 72. — rhăpisma, ătis, n., *ῥάπισμα*: Slag med en Stok, Cod. Just. — rhapsōdĭa, ae, f., *ῥαψῳδία*: en Rapsodi; - ∾ secunda, Nep. Dion 6, (d. e. anden Sang af Iliaden).

1. Rhēā, ae, f.: Personsnavn, hvoraf her mærkes: Rhea Sylvia, Datter af K. Numitor, og Moder til Romulus o. Remus; - vid. Liv. 1, 3, o. Flor. 1, 1; — not.: ogs. er Rhea: det fingerede Navn paa en Præstinde, Virg. Aen. 7, 659. — 2. Rhĕā, ae, f., *Ῥέα*: en Benævnelse paa Gudinden Cybele, Ovid. Fast. 4, 201, Auson.

rhectae, arum, m., *ῥῆκται*: etslags Jordskælv, hvorved Jorden revner, Appul. — rhēda, ae, f., [efter Quintil. 1, 5, 57: gallisk Ord]: firhiulet gallisk Vogn; - vid. Caes. B. G. 1, 51; - hos Romerne sædv. som Reisevogn; vid. Cic. Mil. 10, Hor. Sat. 2, 6, 42, o. A.; ∾ meritoria, (Hyrevogn el. Leievogn), Suet. Caes. 57; df. — rhēdārĭus, 3: hørende til en Reisevogn; - ∾ muli, (Forspandsmuler), Varr.; (ogs. equi ad rhedam), id.; — II) df. subst., rhedarius, i, m.; A) sc. auriga: en Kudsk, Cic. Mil. 10; — B) sc. faber: en Vognmager, Capitolin. — Rhēdŏnes, um, m.: Folk i Gallia Lugd., i Egnen af d. nuvær. Rennes i Bretagne, Caes. B. G. 2, 34. — Rhēgĭum (Reg.), i, n., *Ῥήγιον*: By i d. Bruttiske ved fretum Siculum, (hod. Reggio, i Calabrien), Plin. 3, 14, Cic., o. A.; acc. graec. Rhegion, Ovid. Met. 14, 48, hvor: Oppositamque petens contra Zancleïa saxa Rhegion (sc. urbem), etc.; — B) df. adj. Rhēgīnus, 3: rheginsk, litora, Sil. 3, 94; - ogs. subst., Rhegini, orum, m.: Indvaanerne af Byen Rh., Cic. Arch. 3, oftere.

Rhēnānus, 3, s. und. Rhenus. — rheno, onis, s. und. reno. — Rhēnus, i, m.: Rhinen el. Rhinstrømmen; - vid. Caes. B. G. 4. 10, Tac. Germ. 1, Mela 3, 2 flgd., Plin. 4, 28 flgd., o. A.; - ∾ bicornis, (af

dens dobbelte Udløb i Havet), Virg. Aen. 8, 727; - ogs. som adject., flumen Rhenum, Hor. A. P. 18; — b) „meton." ogs. f. de ved Rhinen boende Folk; - vid. Ovid. Fast. 1, 286, o. id. Pont. 3, 4, 88; - ogs. in pl., Rheni, Pers. 6, 47; — B) df. Rhēnānus, 3: rhinsk, hørende til Rhinen, manus, vid. Martial. 9, 36. — Rhēsus, i, m., Ῥῆσος: en Konge i Thracien, blev, da han var kommen Troja til Hielp, af Diomedes og Ulysses berøvet sine Heste, og selv ombragt; - vid. Cic. N. D. 3, 18, Virg. Aen. 1, 469, Ovid. Met. 13, 249 flgd., o. A.

rhētor, ŏris, m., ῥήτωρ; I) „egenl.": en Lærer i Veltalenheden, en Rhetor; vid. Cic. d. Or. 1, 18; (pueri) priusquam tradantur rhetori, Quintil.; s. ogs. Plin. Ep. 3, 3; — II) paa Grækernes Viis: en Taler, Nep. Epam. 6; s. ogs. Cic. d. Or. 2, 3, ogs. id. Off. 1, 18, (hvor campus rhetorum „alleg.", f. Materie el. Stof); — not.: acc. pl. rhetoras, Quintil. 11, 3, 58.

rhētŏrĭca, ae, o. 1. rhetorice, es, f., s. und. rhetoricus. — *2. rhētŏrĭce, adv.: rhetorisk el. med rhetorisk Udsmykning, (opp. dialectice), Cic. Fin. 2, 6; men id. Brut. 11: ∾ et tragice ornare; cf. id. Tusc. 3, 26: quam rhetorice! quam copiose! etc.; — rhētŏrĭco, avi, 1, Nov. ap. Non., o. rhētŏrĭcor, ari, Tertull.: at tale som en Rhetor; o. — rhētŏrĭcōtĕros, i, m., adj. compar., ῥητορικώτερος: mere rhetorisk, mere veltalende, Lucil. ap. Cic. d. Or. 3, 43; — [flgd.].

rhētŏrĭcus, 3, ῥητορικός: hørende til en Rhetor el. Veltalenhedslærer; - nostro more aliquando, non rhetorico, loquamur, Cic. d. Or. 1, 29; ∾ ars: Lærebog i Rhetoriken, id. Fin. 4, 3; — B) df. subst., rhetorica, ae, o. rhetorice, es, f.: Rhetoriken el. Veltalenhedslæren; - den første Form har Cic. Fin. 2, 6; den anden Form har Quintil. 2, 1, 5, oftere; — bb) df. atter adj., rhetoricus, 3: hørende til en Rhetor, neml. i Forbindelserne, ∾ doctores: Lærere i Rhetoriken, Cic. d. Or. 1, 19; o. ∾ libri: Lærebøger i Rhetoriken, id. ibd. 2, 3; — b) df. atter absol., Rhetorici, (sc. libri), Quintil. 2, 15, 6, o. id. 3, 1, 20: Titelen paa de Bøger af Cicero, der urigtigen have Overskriften: de Inventione; hvorom ogs. sing.: ex Ciceronis Rhetorico primo etc., id. 3, 5, 14; - endel. ogs. in neutr. pl. absol.: rhetorica mihi vestra sunt nota, Cic. Fat. 2. — rhētŏriscus, i, m., dem. af rhetor: en liden Taler, Gell. 17, 20. — rhētŏrisso, are, v. n., ῥητορίζω: rhetoriserer, taler som en Rhetor, Pompon. ap. Non. — rhetra, ae, f., ῥήτρα: Ord el. Udtryk el. Udsagn; df. „overf.": en Lov; - ex rhetris Lycurgi etc., Ammian. 16, 5.

rheuma, ătis, n., ῥεῦμα; I) oprdl.: Flod el. Strøm; - aestu quodam, quod rheuma vocant, Veget.; — II) „overf.": Flaad i Legemet, ogs. Catarrh el. Rheuma, Hieronym.; ∾ oculorum, Theod. Prisc. — rheumătĭcus, i, m., ῥευματικός: som lider af Flaad el. Catarrh el. Snue, Plin. 29, 9. — rheumătismus, i, m., ῥευματισμός: Rheumatismus; - quas (fluxiones) Graeci rheumatismos vocant, etc., Plin. 22, 21, oftere. — rheumătizo, are, v. n., ῥευματίζομαι: lider af Rheumatismus, Theod. Prisc. — rhexia, ae, f.: en Benævnelse paa Planten onochiles, (Eselsflæb), Plin. 22, 25.

rhīna, ae, f., ῥίνη, (i. e. lima el. Fil): etslags Haifisk (af dens hvasse Skind), Plin. 32, 53. — rhinenchȳtes, ae, m., ῥινεγχύτης: Instrument til Indsprøitning i Næsen, Scribon. — rhinion, i, n., ῥίνιον, (oprdl. limula: en liden Fil); - ∾ collyrium: Salve til Borttagelse af Ar el. haard Hud, Cels. — rhīnŏcĕros, ōtis, m., ῥινόκερως; I) „egenl.": Næsehornet; - unus in nare cornus, etc., Plin. 8, 29; s. ogs. Martial. Spectac. 9, o. 22, oftere; — II) df. „fig."; A) „overf."; 1) „metonym.": et af Næsehornets Horn forfærdiget Kar (guttus) til Brug i Badet, Juvenal. 7, 130, o. Martial. 11, 52; — 2) spottende: et Menneske med fremstaaende Mund og Næse, Lucil. ap. Non.; (s. ogs. brochus); — B) „ment." o. „alleg.": om en Spottefugl; - nasum rhinocerotis habere, (bespotte alt), Martial. 1, 4; hvorom ogs. rhinoceroticam narem minari, (true med Spot), Sidon. — rhīnŏcĕrōtĭcus, 3, ῥινοκερωτικός, s. und. frgd. — Rhīnŏcŏlūra, ae, f.: ægyptisk Kyststad ved Middelhavet, Plin. 5, 14, Liv., o. A. — — Rhinthon, ōnis, m., fra Tarenten, Opfinderen af den saakaldte Hilarotragoedie, Cic. Att. 1, 20, Varr. R. R. 3, 3, o. A.

Rhion (Rhium), i, n., Ῥίον, forbinder som Sund el. Stræde det joniske Hav med den corinthiske Bugt; vid. Liv. 27, 29; - ogs. et derved liggende Forbierg, Plin. 4, 3. — Rhipaei el. Rhiphaei montes, i det nordlige Skythien: den Biergstrækning, hvorfra Tanais har sit Udløb, Mela 1, 19, oftere, Plin. 4, 24, oftere, o. A.; sield. in sing. Rhipaeus mons, Mela l. c.; — B) df. adj.: Rhipaeus el. Riphaeus, 3: rhipæisk; - ∾ arces, Virg., pruinae, id.; ∾ Eurus, id.; ∾ grando, Stat. — rhiziās, ae, m., ῥιζίας: en af Roden vunden Saft, Plin. 19, 15, (opp. caulias). — rhizŏtŏmūmĕna, orum, n., ῥιζοτομούμενα: Beskrivelse over Lægemidler af sønderskaarne Urter, Plin. 20, 96. — rhizŏtŏmos, i, f., ῥιζότομος: etslags Plante, navnl. en Art af d. illyriske Iris, Plin. 21, 19.

rho, n., indecl., det græske Bogstav ῥ, der svarer til Romernes „r"; - quum rho dicere nequiret, Cic. Div. 2, 46. — rhoa, ae, f., s. und. rhoea. — Rhodanicus, 3, o. Rhodanitis, idis, s. und. flgd. — Rhŏdănus, i, m., Ῥοδανός: Rhonen el. Rhonefloden i Gallien, Mela 2, 5, Plin. 3, 5, Caes. B. G. 1, 1, o. 5, o. A.; — b) „meton.": ogs. de omkring Rhonefloden boende Folk; - Rhodano Rhenoque subactis, Lucan. 5, 268; — B) df.; 1) Rhŏdănĭcus, 3: in pl., ∾ nautae, (som befare Rhonefloden), Inscript.; — 2) sild. adj. fem.: Rhŏdanitis, idis; df. ∾ urbes: som ligge ved Rhonefloden, Sidon. — Rhodiacus, 3, o. Rhodiensis, is, s. und. Rhodus. — rhŏdĭnus, 3, ῥόδινος: tillavet af Roser, unguentum, (Rosensalve), oleum, (Rosenolie), Plin. 13, 2, o. id. 15, 7. — rhŏdĭtis, is, f.: en os ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 73. — Rhodius, 3, s. und. Rhodus. — rhŏdŏdaphne, es, f., ῥοδοδάφνη: Laurbærrose el. Oleander, Plin. 16, 33, oftere, Pallad. — rhŏdŏdendros, i, f., o. rhododendron, i, n., ῥοδόδενδρον: = frgd., Plin. 16, 33, oftere. — rhŏdŏmĕli, n. indecl., ῥοδόμελι: Rosenhonning, Pallad.

Rhŏdŏpē, es, f., Ῥοδόπη, som Biergstrækning i Thracien: en Del af Hæmusbierget, Mela 2, 2, o. Virg. Ge. 3, 351; - efter Ovid. Met. 6, 87 flgd., vare begge blevne forvandlede fra Mennesker til Bierge; — b) „meton." ogs. f. Thracien, Virg. Ecl. 6, 30, o. Stat. Theb. 12, 181; — B) df.; 1) Rhŏdŏpēius, 3: rhodopeisk, oftere „poet." f. thracisk; - ∾ arces, Virg. Ge. 4, 461; ∾ regna, (d. e. Thracien), Ovid. Ib. 347; ∾ vates, id. Met. 10, 11, heros, ibd. 50, (i. e. Orpheus); ∾ conjux, Stat. Theb. 5, 121, (d. e. Procne, Gemalinde af d. thraciske K. Tereus); — 2) Rhŏdŏpēus, 3: = frgd.; - ∾ saxa, Lucan. 6, 618. — Rhŏdŏpēius o. Rhŏdŏpēus, 3, s. und. frgd. — rhodora, ae, f.: Navnet paa en Plante, Plin. 24, 112, (spiraea ulmaria L.).

Rhŏdos, (Rhodus), i, f., Ῥόδος: en i Oldtiden ved Søfart og Rigdom udmærket Ø i det carpathiske Hav, paa Kysten af Carien; ogs. mærkelig ved dens Metalcolos, ved en Rhetorskole, osv.; (hod. Rhodis); - vid. Mela 2, 7, Plin. 5, 36, Liv. 31, 15, o. A.; - ∾ Phoebea, (som helliget til Phoebus el. til Solen), Ovid. Met. 7, 365; men ∾ aspera (som biergig), Stat., clara (berømt), Hor. Od. 1, 7, in.; — bb) ogs. som Nymphe var Rhodos i sin Tid bleven elsket af Phoebus, Ovid. Met. 4, 204; — B) df.; 1) Rhŏdĭus, 3: hørende til el. benævnt efter Øen Rhodus, rhodisk; - ∾ classis, Ovid., Suet., uva, Virg., Colum, Plin.; ∾ marmor, id.; men ∾ opus, Martial. 1, 71, (Colossen paa Rhodus); - ∾ oratores etc., vid. Cic.

Brut. 13; — b) bf. subst., Rhodii, orum, m.: Indvaanerne af Rhodus, Rhodierne, Cic. Manil. 18, oftere, Liv. 31, 15, o. A.; — 2) Rhŏdĭăcus, 3: = Rhodius; - ∾ glutinum, Plin. 28, 71, peristylium, Vitruv.; — 3) Rhŏdĭensis, e: = frgd., hospes, Suet. Tib. 62, civitas, Gell. 7, 3; — b) bf. subst., Rhodienses, ium, m.: Rhodierne, Cato ap. Gell. l. c.

rhoea, ae, f., oftere rhoeas, ădis, f., ῥοιάς: vild Valmue, Plin. 19, 53, o. id. 20, 77. — Rhoetēĭus, 3, f. und. flgd. — Rhoetēum, i, n., efter Plin. 5, 33: Landsby paa Forbjerget Rhoeteum i Landskabet Troas; — B) bf. 1) Rhoetēus, 3, Ῥοίτειος: hørende til el. benævnt efter d. trojanske Forbierg Rhoeteum; - ∾ profundum, (Havet derom), Ovid. Met. 11, 197; ∾ litora, Plin. 5, 33; - ogs. subst. Rhoeteum rapax (sc. mare), Ovid. Fast. 4, 279; — b) „poet." ogs. hørende til Troja, trojansk, ductor, Virg. Aen. 12, 456, (i. e. Aeneas); ∾ litora, Lucan., fata, Sil.; — 2) Rhoetēĭus, 3: udvidet Biform af frgd. o. „poet. overf." f.: romersk, (fordi Romerne nedstammede fra Trojanerne); - ∾ regnum, Sil. 7, 431; ∾ pubes, id. 9, 621. — 1. Rhoetēus, (trisyll.), 3, f. und. frgd. — 2. Rhoeteus (disyll.), ei, m.: Navnet paa en Rutuler, Virg. Aen. 10, 399 o. 402. — Rhoetus, i, m.: Navnet paa en Gigant, Hor. Od. 2, 19, 23, o. ibd. 3, 4, 55; - ogs. Navnet paa en Centaur, Ovid. Met. 12, 271, flgd., Virg. Ge. 2, 456, o. A.; — not.: f. ogs. Ovid. Met. 5, 38, o. Virg. Aen. 10, 388 (Serv.). — rhŏĭcus, 3, ῥοϊκός: hørende til Farvetræet rhus, folia, Plin. 24, 54. — rhŏītes, ae, m., ῥοΐτης, (sc. οἶνος): Granatæblevin, Plin. 14, 19.

rhombŏīdes, is, f., ῥομβοειδής, (sc. figura): rudeformet Gestalt med lutter skæve Vinkler, Frontin., Capella. — rhombus, i, m., ῥόμβος; (rimel. oprdl. Haspe el. Vinde, af dens idelige Omdreining; bf.); I) Tryllehiul til Forhexelse; - vid. Ovid. Am. 1, 8, 7, Propert. 2, 21, 35, ogs. Martial. 9, 30; — II) af Gestaltens Lighed; A) Fisk af Flynderarten, efter nogle: Helleflynderen, (pleuronectes maximus L.); - vid. Plin. 9, 79, Hor. Sat. 1, 2, 116, oftere, Juvenal., Martial., o. A.; B) som mathematisk Figur: Ovadrat med lutter ulige Vinkler, en Rhombus, Frontin., Capella. — rhomphaea, ae, f., ῥομφαία: langt Kastespyd, som brugtes af barbariske Folkeslag; - vid. Enn. Ann. 14, 14, Liv. 31, 39, o. A.; - ogs. findes derfor rumpĭa, ae, f., Gell., Val. Fl.; bf. — rhomphaeālis, e: hørende til Kastespydet rhomphaea, Prudent.

rhonchĭsŏnus, 3, [rhonchus, sono]: snorkende, rhinoceros, Sidon. — rhoncho, are, v. n.: at snorke, Sidon.; af — rhonchus, i, m., ῥόγχος; I) „egentl.": Snorken, navnl. den Sovendes, Martial. 3, 82; — b) hos Appul. ogs. om Frøernes Ovækken; — II) „overf.": spottende Snøften el. Fnysen, Spot, men sædv. in pl., Martial. 1, 4; ligel. id. 4, 87: Nec rhonchos metues maligniorum. — Rhondes Icadionque ··· nomina piratarum, Fest., f. und. Icadion. — rhŏpălon, i, n., ῥόπαλον, (i. e. clava: Kølle), heder Planten nymphaea, af dens kølleformede Rod, Plin. 25, 37. — Rhōsĭăcus, 3, o. Rhōsĭus, 3, f. und. flgd. — Rhōsos, i, f., Ῥῶσος: By i Cilicien ved sinus Issicus; - vid. Plin. 5, 18, o. Mela 1, 12; — B) bf. Rhōsĭăcus, 3, vasa (fictilia), Cic. Att. 6, 1; o. — Rōsius, 3, montes, Plin. l. c.

rhus, gen. rhŏis, (ogs. ved fordærvet Udtale: roris, Colum., Pallad.), m., ῥοῦς: Værten Sumach el. Farvetræet; - vid. Plin. 29, 54 flgd., o. A.; acc. rhun, id. 24, 79, ogs. rhum, id. 29, 11, fin. — rhūsēlīnon, i, n., ῥουσέλινον, ogs. apium rusticum: etslags Plante, Appul. — rhўpărogrăphos, i, m., ῥυπαρογράφος: som maler smudsige el. lave Gienstande, vid. Plin. 35, 37. — rhўpōdes, is, adj., ῥυπώδης: smudsig, emplastrum, Cels.

rhythmĭcus, i, m., ῥυθμικός: som iagttager Rhythmus el. Tactlæren, som underviser deri, en Rhythmiker; - rhythmicorum et musicorum acerrima norma, Cic. d. Or. 3, 49; cf. Quintil. 9, 4, 68. — rhythmos (us), i, m., (ῥυθμός): den ligeligen afmaalte Fremskriden el. Takt i Musiken og i Foredraget, deres Rhythmus, Capella, Quintil. 9, 4, 45, oftere, (hvorefter rhythmus og pes adskille sig derved fra hinanden, at Dactylus og Anapæstus vel ere forskiellige Pedes, men høre dog begge til samme Rythmus); - Cic. har alene den græske Form ῥυθμός, el. han derfor bruger numerus; vid. id. Orat. 20 o. 51. — rhўtĭum, i, n.: hornformet Drikkekar, Drikkehorn, Martial. 2, 35.

rica, ae, f.: Slør el. Gevand til at bære over Hovedet, Plaut. Epid. 2, 2, 48; men Gell. 6, 10: caput rica velatus — ricĭnĭātus, 3: som er iført Dragten ricinium; - ∾ mimi, auct. ap. Fest.; af — rĭcĭnĭum, i, n.: etslags mindre Kappe, navnl. til at bære af Fruentimmre og i Sorg, Varr. L. L. 5, 30, o. Cic. Leg. 2, 23 o. 25. — 1. rĭcīnus, 3, [rica]: tilsløret; - ∾ mitra, Varr. ap. Non. — 2. rĭcĭnus, i, m.; I) større Slags Utøi el. Kryb paa visse Dyr, navnl. paa Faaret, paa Hunden, osv., Cat., Varr., Colum., Plin. 22, 21; — II) ogs. Navnet paa en Buskvæxt, sædv. cici o. croton, Plin. 15, 7.

ricto, are, v. n.: udtrykker Leopardens Skrig, Spart. Get. 5. — rictum, i, n.: Biform af flgd., Lucr. 6, 1193; - ogs. in pl.; ∾ canum, id.; men Cic. Verr. 4, 43, om Hercules's Billedstøtte: ut rictum ejus ac mentum paullo sit attritius, (neml. af de Bedendes Berørelser). — rictus, us, m., [ringor]: den opspændte el. aabnede Mund, Gabet el. Svælget; - ne immodicus hiatus rictum distendat, Quintil. 1, 11, 9; - ogs. in pl.; Sint modici rictus, (de maae ikke aabne Munden for stærkt), Ovid. A. A. 3, 283; cf. Hor. Sat. 1, 10, 7, o. Suet. Claud. 30; - ogs. hos Dyrene: Svælg el. Gab, Ovid. Met. 1, 741, oftere; ligel. in pl.: Caede leaena boum spumantes oblita rictus (acc. graec.), ibd. 4, 97; ligel. ∾ fulminei lupi, id.; ∾ Cerberei, id.; — b) „poet. overf." ogs. om de opspærrede Øine; - distento lumina rictu Nudantur, Lucan. 6, 757; cf. Senec. Herc. Oet. 1272, oftere. — rĭcŭla, ae, f., dem. af rica: lidet Slør, Turpil. ap. Non.

rīdĕo, si, sum, 2, v. n. o. a.; I) neutr.: leer, ogs. spøger el. skiemter; A) „alm."; - Numquam ··· risi adaeque, Neque ··· plus risuram opinor (sc. me), Plaut. Casin. 5, 1, 4; men Cic. Verr. 3, 25: ridere convivae, cachinnare ipse, etc.; hvor ogs. eum in vino risisse etc.; men id. Fin. 5, 30: semel in vita risisse; men ridere secum, som Tegn paa Selvtilfredshed, id. ibd. 2, 23; - ridentem dicere verum, Quid vetat? (leende, skiemtende), Hor. Sat. 1, 1, 24; men Cic. Fam. 7, 25, m. homogent Object: ne ··· rideamus γέλωτα Σαρδόνιον, (skulle lee tvungent); — B) „bes."; 1) venligen at lee el. smile; absol., el. m. ad, el. c. dat.; - Dum juvat et vultu ridet Fortuna secundo, Ovid. Trist. 1, 5, 27; Dulce rideat ad patrem (parvulus), Catull. 61, 219; cf. Hor. Od. 1, 22, 23; men cui non risere parentes, Virg. Ecl. 4, 62; — b) ligel. „overf." m. Tingssubjecter: at have et venligt el. muntert Udseende; - large diffuso lumine ridet (aether), Lucr. 3, 22; - florumque coloribus almus Ridet ager, Ovid. Met. 15, 204; - tibi rident aequora ponti, Lucr. 1, 8; cf. Hor. Od. 2, 6, 14, o. ibd. 4, 11, 6; — 2) spottende at lee derad, at spotte derover; - Et quandoque potentior Largis muneribus riserit aemuli, etc., Hor. Od. 4, 1, 17; — II) act.; A) leer derad el. derover, beleer el. udleer; - Rideo hunc, etc., Ter. Ad. 4, 2, 9; cf. Hor. Od. 3, 16, 7, o. id. Ep. 1, 4, 16; joca tua ··· risisse me satis etc., Cic. Att. 14, 14; ligel. id. Fam. 7, 11: haec ego non rideo, quamvis etc.; ligel. Tac. Germ. 19: nemo illic vitia ridet; - bf. pass.; haec enim ridentur vel sola vel maxime, quae notant et designant turpitudinem aliquam non turpiter, vid. Cic. d. Or. 2, 58; quae in mimis rideri solent, Quintil.; — B) „bes.": spottende

at udlee, at belee el. spotte, at have til Bedste, (dog mildere end deridere); – ∾ aliquem, vid. Cic. Fam. 2,9; men om Lucilius: Non ridet versus Enni gravitate minores? Hor. Sat. 1, 10, 54; ligel. risimus et merito nuper poëtam, qui etc., Quintil. 8, 3, 19; cf. Ovid. Met. 3, 514 o. 657; – df. pass.; rideatur merito, qui etc., Quintil. 11, 1, 44; ridendi vero, qui etc., id. 4, 1, 62; ridenda poëmata (latterlige), Juvenal.; cf. Cic. d. Rep. 3, 28, Hor. Ep. 2, 2, 106, id. Sat. 1, 3, 30, oftere, o. A.; – not. a: usædv. cr: quasi muti silent, Neque me rident (f. neque mihi rident: de lee ikke ad mig, jeg faaer dem ikke til at lee), Plaut. Capt. 3, 1, 20; — not. b.: rideatur alios, som dep., Petron.; df. — rīdĭbundus, 3: leende, lattermild, Plaut. Epid. 3, 3, 32; cf. Gell. 11, 15.

rīdĭca, ae, f.: Vinpæl af det tykkere Slags; – vineae stabiliendae melior est ridica palo, Colum.; ligel. ∾ vitis, Varr.; df. — rīdĭcŭla, ae, f., dem.: liden Stav; – vestimenta ridiculis diducta, Senec. Qu. N. 1,3. — *rīdĭcŭlārĭus, 3: latterlig, pudserlig; (for= o. eftercl.); – ridicularia fundere, Cato; cf. Plaut. Asin. 2, 2, 64, oftere; – nimis ridicularius (is) fuit, Gell. 4, 20; — rīdĭcŭle, adv.; A) latterligen, pudserligen, morsomt; – non modo acute, sed etiam ridicule et facete, Cic. d. Or. 1, 57; men Ridicule magis ··· quam vere etc., Phaedr. 3, 4; ligel. ∾ rogitas etc., Plaut. Trin. 4, 2, 60; — B) til at lee el. spotte over; – homo ridicule insanus, ut eum pueri sectentur, etc., Cic. Verr. 4, 66; o. — rīdĭcŭlōsus, 3: latterlig, pudserlig, morsom; (for= o. eftercl.); – superl., ∾ parasitus etc., Plaut. Stich. 2, 2, 64; men ridiculosa negotia, Arnob.; — [af flgd.].

rīdĭcŭlus, 3, [rideo]: som vækker Latter; df. I) „alm.“: latterlig, pudserlig, morsom; – si ridiculum hominem quaeret quispiam, (en Spøgefugl el. Harlequin), Plaut. Stich. 1, 3, 17; cavillator facie magis, quam facetiis ridiculus, Cic. Att. 1, 13; men Plaut. Stich. 2, 2, 58: Quando adbibero ··· tum sum ridiculissimus; ∾ res est, (et morsomt Emne), id. Asin. prol. 14; cf. Catull. 56: Res est ridicula et nimis jocosa; men ∾ dictum, (Vittighed, bon mot), Plaut., Quintil.; ∾ vultus gestusque, id.; – ridiculum est, m. Subjectssætning, id. 6, 3, 94; ligel. Ter. Heaut. 2, 3, 112: Ridiculum est, te istuc me admonere; men id. Andr. 3, 1, 16, absol.: Hui, tam cito! ridiculum, (det var morsomt)! – „poet.“ ogs. c. inf.: Ridiculus totas simul absorbere placentas, Hor. Sat. 2, 8, 24; — B) df. ogs. subst.; a) ridiculus, i, m.: en Spøgefugl, en Harleqvin, men sædv. comisk; – Quia inde jam a pauxillo puero ridiculus fui, Plaut. Stich. 1, 3, 21; cf. id. Capt. 3, 1, 10, o. Ter. Eun. 2, 2, 13; — b) ridiculum, i, pl. ridicula, orum, n.: det Latterlige el. Pudserlige, Skjemt el. Spøg; – vid. Cic. d. Or. 2, 58, id. Orat. 26, o. Quintil. 6, 3 (m. Overskriften: de risu); per ridiculum dicere (i Spøg, opp. severe), Cic. Off. 1, 37; ligel. ridiculi causa, Plaut. Amph. 3, 2, 36; cf. id. Stich. 3, 2, 2; saepe etiam sententiose ridicula dicuntur, Cic. d. Or. 2, 71; ridicula aut facimus aut dicimus, Quintil. l. c. 25; — II) „bef.“: latterlig, til at udlee el. bespotte; – hujus insania, quae ridicula est aliis, etc., Cic. Verr. 4, 66; qui ridiculus minus illo (es)? Hor. Sat. 2, 3, 311; ∾ poëma, vid. Hor. Ep. 2, 1, 238; f. ogs. Juvenal. 3, 153; – est ridiculum, m. Subjectssætn.; vid. Cic. Arch. 4, o. id. Div. in Caecil. 18. — rien f. und. renes.

*rĭgātio, onis, f.: Vanden el. Vanding; – quo (i. e. in quem locum) rigationem ministrari etc., Colum. 11, 3; o. — rĭgātor, oris, m.: der væder el. befugter; – ∾ fletus, Tertull.; — [rigo]. — rĭgĕfăcĭo, fēci, 3, v. a., [rigeo]: gjør aldeles stiv, – ∾ exercitum, Frontin. Strat. — rĭgens, tis, part. o. adj. af flgd. — rĭgĕo, ēre, v. n., [besl. m. ῥιγέω, frigeo]; I) „egenl.“: er stiv, stivner; – ∾ frigore, Lucr., Cic., (opp. uri calore, id.); ligel. rigentia gelu omnia etc., vid. Liv. 21, 32, o. Hor. Od. 4, 12, 3; cf. Liv. 21, 54; men „poet.“: riget horridus December, Martial. 7, 95; – df. ogs. om anden Stivhed; vid. Ovid. Met. 3, 100, o. ibd. 8, 284; men id. 11, 122: cerealia dona rigebant, (Brødet blev til Guld); men Virg. Aen. 11, 72: auroque ostroque rigentes (vestes); cf. ibd. 5, 405, o. ibd. 8, 621; — b) df. ogs. „poet.“: at staae stiv, at stritte i Veiret; – Summa (pars scopuli) riget, etc., Ovid. Met. 4, 526; cf. ibd. 6, 573, oftere; — II) „overf.“ (men alene sield.): at være ubøielig; – At feritas immota riget, (om de vilde Dyre paa Arena), Martial. 5, 31; cf. Hor. Epod. 8, 17; — III) partic. rĭgens, tis, ogs. som adj.: stiv, ubevægelig; A) „egenl.“; – ∾ aqua, (frossen), Martial. 14, 117; ∾ saxa, Senec. Herc. Oet.; ∾ oculi, (som staae stive i Hovedet), Plin.; – superl.; ∾ pars mundi (i. e. frigidissima), Solin.; — B) „fig.“; – a summis ad ima rigens opus, (om en Billedstøtte af et stivt og aandløst Arbeide), Quintil. 2, 13, 9; men animus rigens, Senec. Hipp.; ∾ vir tot malis, id. Thyest.

rĭgesco, gŭi, v. n., inch. af rigeo: bliver stiv, stivner; I) „egenl.“: at fryse stiv; ogs. „alm.“: at stivne el. størkne; – vestesque rigescunt Indutae etc., Virg. Ge. 3, 363; ∾ aquae in grandines, Plin. 2, 63; cf. Ovid. Met. 2, 364; – „poet.“ ogs. om Forvandlinger til Træ el. Steen; vid. ibd. 9, 357, o. ibd. 14, 564; — II) df. „fig.“; A) „overf.“: at reise sig i Veiret, alts. in perf.: at staae el. stritte i Veiret; – Obstupui, sensique metu riguisse capillos, Ovid. Fast. 1, 97; — B) „ment.“; – Numquam corrupta rigescent Secula (blive stærke el. mandige), Claudian. in Eutrop. 2, 113.

*rĭgĭde, adv.; I) „egenl.“: stivt el. fast; – ∾ obsolidato tectorio, Vitruv. 2, 3; men ∾ mittere pilam, (lige ud, el. stærkt), Senec. Benef. 2, 17; — II) „fig.“: strængt; – ∾ submovere ab aliqua re, (strængt at bortfjerne derfra), Ovid. Trist. 2, 251; – compar., ∾ astringere disciplinam, Val. Max.; o. — rĭgĭdĭtas, ātis, f.: Fasthed, Haardhed; – ∾ egregiam habere in usu (om visse Træsorter), Vitruv. 2, 9; — [af flgd.].

rĭgĭdus, 3, [rigeo]; I) „egenl.“: stiv, fast, ubøielig, navnl. af Kulde; – ∾ tellus, Virg., aqua, Ovid.; „poet.“ ogs. ∾ frigus, (som gjør stiv el. frossen), Lucr. 1, 356; – cervicem rectam oportet esse, non rigidam, aut supinam etc., Quintil.; cf. Suet. Tib. 68, o. A.; ∾ crura, Cic. N. D. 1, 36; – ogs. som staaer stivt, som stritter i Veiret; ∾ quercus (pl.), Virg. Ecl. 6, 28; ∾ columnae, Ovid.; cf. id. Fast. 1, 391, ogs. auct. Priap. o. Catull.; – ligel. „poet.“: Nec rigidas silices ··· in pectore ··· gerit, Ovid. Met. 9, 613; ∾ mons, id.; cf. Hor. Od. 2, 9, 20; ogs. m. ferrum, Ovid., ensis, Virg., hasta, id., unguis, Ovid.; — II) „fig.“; A) „overf.“: haard, raa, stiv; – vox immanis, dura, rigida, Quintil.; men ∾ mors, (som medfører Stivhed), Lucr. 6, 1194; – men om Kunstværker: Canachi signa rigidiora esse, quam ut imitentur veritatem, Cic. Brut. 18; – ogs. haard, afhærdet, fossor, Martial. 7, 71; ligel. ∾ manus, Ovid. Met. 14, 647; — B) „ment.“; a) raa, udannet, vild; – ∾ Sabini, Hor., Ovid., Getae, Hor.; – ogs. vild, grusom; rigidi certamina Martis, Ovid. Met. 8, 20; ∾ leo, Martial.; — b) stræng, ubøielig; – vid. Hor. Ep. 1, 1, 17; men ∾ censor, Ovid., parens, id.; ∾ senes, id.; cf. Liv. 39, 40; men Lucan. 2, 389: rigidi servator honesti (Cato); – ogs. haardnakket el. ubetvingelig; df. superl., ∾ stoliditas, Arnob.

rĭgo, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.“: vander, væder, begyder; A) „egenl.“; – (Nilus) rigat Aegyptum, Lucr. 6, 714; cf. ibd. 612, ogs. Hor. Od. 3, 3, 48; (Cic. har derfor irrigat); f. ogs. Liv. 1, 21; men ∾ campos Euphrate (accolae), Plin. 6, 31; men conspergi potius, quam rigari, Colum. 5, 6; – „poet.“ ogs. ∾ ora lacrimis el. fletibus, etc., Virg. Aen. 9, 251, Ovid., o. A.; – men absol.: nubes nimbique rigantes, Lucr. 6, 520; —

B) „fig." ogſ.; I) „overf."; - ∾ vitali rore, (give Dic), Cic. (poëta) Divin. 1, 12; cf. Lucr. 4, 203: ∾ coelum, (befugte den); — 2) „ment." o. „alleg."; - Ora Philetaeā nostra rigavit aquā (Calliope: hun opfyldte mig med en Philetas's Digteraand), Propert. 3, 2, fin.; cf. Ovid. Am. 3, 9, 26: Vatum Pieriis ora rigantur aquis; — II) „bef." ligeſom irrigo: henleder el. henfører (en Vædſke); A) „egenl."; - vid. Liv. 5, 16; cf. Plin. 11, 69: ∾ vitalem sanguinem omnibus, (at tilføre); — B) „fig."; - hinc motus per membra rigantur, (ledes el. føres), Lucr. 2, 262; ligel. Furius ap. Macrob. Sat. 6, 1: Mitemque rigat per pectora somnum; — not.: hvis rigare oprindel. hed: at afkøle, vilde det være act. til neutr. rigere; derim. viſer nr. II til Slægtſkabet m. rivare.

rĭgor, ōris, m., [rigeo]; I) „egenl": Stivhed, Haardhed, Ubøielighed; navnl. den ſtivfrosne Tilſtand; - pigrumque rigorem Reddit (bruma), Lucr. 5, 745; - ogſ. ſtræng Kulde; ∾ Alpinus, Ovid.; ∾ septentrionis, Tac. Ann. 2, 23; ∾ coeli et soli, Plin.; torpentibus rigore nervis, Liv. 21, 58; - ogſ. anden Stivhed, el. Ubøielighed, navnl. i Legemet; ∾ cervicis, Plin.; ∾ immobilis faciei, Quintil.; men ∾ nervorum, (Krampe), Cels., hvorom ogſ. absol. rigor o. rigores, Plin.; - hos Agrimenſorerne er rigor: den lige Linie, (opp. flexus), Frontin., o. A.; men ∾ fluminis, Digest., (dens horizontale Retning); - ogſ. alm. et Legemes Haardhed el. Faſthed; ∾ auri, Lucr. 1, 493; ∾ ferri, Virg., lapidis, Ovid., Plin.; ∾ arborum, Vitruv., Plin., o. A.; — II) „fig."; A) „overf.": Haardhed, Stivhed; ſaal. om Udtalen, Quintil. 12, 10, 33; - „poet." ogſ. raat el. vildt Udſeende; Te tuus iste rigor ... decet, Ovid. Her. 4, 77; — B) „ment.": Strænghed el. Ubøielighed; - nocuit antiquus rigor et nimia severitas, Tac. Hist. 1, 18; ligel. ∾ animi, id. Ann. 6, 50, o. A.; ∾ disciplinae, id. Hist. 1, 83; ∾ juris, Digest.; df. — rĭgōrātus, 3: ſom har en lige Retning; - ∾ traduces, Plin. 17, 35.

rĭgŭus, 3, [rigo]; I) ligeſom act.: vandende; - ∾ amnes, vid. Virg. Ge. 2, 485; — b) df. „overf.": lacte rigua bos, (ſom giver Melk), Solin.; — II) ofteſt pass.: ſom bliver vandet, hortus, Ovid., pratum, Colum.; ∾ mons scatebris fontium, Plin. 5, 1; - df. ogſ. subst., rigua: vandede el. vandrige Egne, id. 9, 83, oftere; ligel. in sing.: riguus, i, m., (sc. ager), id. 17, 41.

rīma, ae, f., [rimel. beſl. m. ringor]: Revne, Sprække; - ∾ patet, Ovid. Met. 4, 65; ∾ angusta, Hor., cava, Propert.; rimas agere, (faae Sprækker); vid. Cic. Att. 14, 9, Ovid.; ∾ ducere, id., ſ. ovenf.; ogſ. rimas facere, id. Trist. 2, 85; - „poet." findes ogſ. ignea rima micans, (ſ. fulmen el. Lynet, neml. ſom ſpaltende Skyerne), Virg. Aen. 8, 392; cf. Plin. 2, 43: coruscare igneas nubium rimas; — b) df. „comiſk overf.": Plenus rimarum sum, (kan ikke holde tæt, ſladdrer af Skole), Ter. Eun. 1, 2, 25; men Plaut. Curc. 4, 2, 24: aliquam reperitis rimam, (noget Smuthul); cf. Propert. 4, 1, 146: persuasae (for den Forførte) fallere rima sat est. — rīmābundus, 3, [rimor]: efterforſkende, betragtende, c. acc., Appul. — rīmātim, adv., [rima]: igiennem en Sprække el. Revne; - ∾ speculabunda, Capella. — rīmātor, oris, m., [rimor]: en Forſker, Arnob.

rīmo, (avi), atum, 1, v. a., for- o. eftercl. Biform af flgd.; a) ſom verb. fin.; - vid. Attius ap. Non., ogſ. poëta ap. Fest. s. v. ruspari, pag. 265, (Müll.); — b) in partic. pass., rimatus, 3, Sidon. — *rīmor, atus sum, v. dep. a.; I) „egenl.": opridſer, ſpalter, kløver, (navnl. Jordbunden ved at pløie); - aegre rastris terram rimantur, Virg. Ge. 3, 534; - ogſ. om Dyrene: at giennemrode (navnl. for at ſøge efter Æde); - rimantur prata Caystri (volucres), id. ibd. 1, 384; ligel. ∾ stagna et paludes, Colum.; — II) „fig."; A) „overf.": at giennemſøge el. giennemlede; - viscera rimatur ... epulis (vultur), Virg. Aen. 6, 599; men om en Haruſpex: Pectora pullorum rimatur et exta catelli, Juvenal. 6, 551; men Tac. Hist. 2, 29: ∾ tabernacula ducis ipsamque humum pilis et lanceis; - partes rimatur apertas, (ſøger at finde el. opdage), Virg. Aen. 11, 748; men ∾ naribus auras, (om Hunden), Ovid. Hal. 77; - endel. absol., quod cuique repertum Rimanti (sc. est), telum ira facit, Virg. Aen. 7, 507; — B) „ment.": giennemforſker el. udforſker; - sed id quoque rimatur (ille), Cic. Div. 1, 57; mihi cuncta rimanti etc., Quintil.; cf. Tac. Ann. 6, 3: omnium secreta rimantem etc.; ſ. ogſ. id. ibd. 14, 57; — rīmōsus, 3: fuld af Revner el. Sprækker; I) „egenl."; - ∾ fores, Propert. 2, 13, 72; ∾ cymba, Virg. Aen. 6, 414; ∾ vasa, Juvenal. 3, 270; ∾ aedificium, Colum.; - compar., ∾ pulmo, Gell. 17, 11; — II) „overf.": quae rimosa bene deponuntur in aure, (der ikke ved at bevare en Hemmelighed), Hor. Sat. 2, 6, 46; o. — rīmŭla, ae, f., dem.: liden Revne el. Sprække, Cels., Lactant.; — [rima].

ringor, ringi, v. dep. n.: at vrænge, at ſpærre Munden op; - Fit desubito hilaris, ridens ringitur, Pompon. ap. Non.; - ofteſt „fig.": ligeſom vrænger mig af Harme, ærgrer mig, harmes; - Dum fit, tibi quod placeat, ille ringitur, tu rideas, Ter. Phorm. 2, 2, 27; cf. Senec. Ep. 104, o. Hor. Ep. 2, 2, 128.

rīpa, ae, f.: Flodbred el. Aabred, (derim. litus: Strandbredden); hvſ. Ovid. Met. 1, 42, om de i Havet udløbne Floder: pro ripis litora pulsant; cf. Lucr. 5, 257: ripas radentia flumina rodunt; - Romulus urbem perennis amnis posuit in ripa, Cic. d. Rep. 2, 5; ex altera ripa trajicere, (fra den modſatte Flodbred), Liv. 21, 28; cf. id. ibd.: impetu ipso fluminis in alteram ripam rapiente; men id. ibd.: ratem ... pluribus validis retinaculis parte superiore ripae religatam, (høiere oppe til Flodbredden); cf. Caes. B. G. 1, 38: ex utraque parte ripae fluminis etc.; - ∾ sinistra, Hor. Od. 1, 2, 18, (naar man neml. vender ſig imod Flodens Udløb); men Ovid. Fast. 1, 505: ∾ dextra, (ſom er til Høire af den Svømmende); ſ. ogſ. Virg. Ecl. 3, 94: Parcite, oves, nimium procedere; non bene ripae Creditur, etc.; - „poet." forvexles ogſ. ripa o. litus med hinanden; vid. Hor. Od. 3, 27, 21, o. Virg. Aen. 7, 797; ſ. ogſ. Plin. 9, 20; - „comiſk overf." er Plaut. Stich. 2, 1, 6: Ripisque superat mihi atque abundat pectus laetitia meum.

Ripaeus, 3, ſ. und. Rhipaeus. — *rīpărienses el. rīpārenses, ium, m., (sc. milites): de paa Flodbredden (af Donauen) opſtillede Tropper, Vopisc. Aurel. 38, Cod. Theod.; — rīpārĭus, 3: hørende til el. benævnt efter Flodbredden, hirundines, Plin. 30, 12; o. — rīpensis, e: ſom befinder ſig paa el. ved Flodbredden, Dacia, (ſom ligger ved Donauen), Ammian.; - men ∾ milites: == riparienses, Cod. Theod.; — [ripa]. — Ripaeus, ſ. und. Rhipaeus. — rīpŭla, ae, f., dem. af ripa: liden Flodbred, Cic. Att. 15, 16.

riscus, i, m., ῥίσκος: Kuffert, Ter. Eun. 4, 6, 16, Digest. — rīsĭbĭlis, e, [rideo]: ſom kan lee, homo, Capella. — rīsĭlŏquium, i, n., [risus, loquor]: Talen el. at tale med Latter, Tertull. — rīsio, ōnis, f., [rideo]: Leen el. Latter; (comiſk Ord); - Quot risiones, quot jocos, etc.? Plaut. Stich. 5, 2, 10. — *rīsĭto, are, v. intens. a.: belee el. udlee; - cachinnos, joca, dicta risitantes, Naev. ap. Non.; o. — rīsor, oris, m.: ſom gierne leer, en Spotter el. Spottefugl el. Harlequin, Hor. A. P. 225; — [rideo].

rīsus, us, m., [rideo]: Leen eller Latter; (in sing. o. pl.); - quid sit ipse risus, quo pacto concitetur, ubi sit, quomodo exsistat, etc., vid. Cic. d. Or. 2, 58; ſ. ogſ. Quintil. l. 6, c. 3, der har Overſkriften: de Risu; - risum movere alicui, Cic. Att. 6, 3; movere risum judicis, Quintil.; miros risus nos edere, Cic. Qu. Fr. 2, 10; risus captare, id. Tusc. 2, 7; risum tollere, Hor.

A.P.381; - Nimis aegre risum continui, ubi etc., Plaut. Asin.3,2,35; nequeo ··· risu me admoderarier, id. Mil. gl. 4,2,81; men risu rumpi, Afran. ap. Non.; cf. Cic. Qu. Fr. 2, 10: paene ille timore, ego risu corrui; - Risu omnes, qui aderant, emoriri, Ter. Eun. 3, 1, 42; men Virg. Ecl. 4, 60: Incipe, parve puer, risu cognoscere matrem; f. ogf. Cic. Fam. 5, 2: mediocris quidam est risus consecutus, etc.; men risus, praecox ille et celerrimus ante quadragesimum diem nulli datur, vid. Plin. 7, 1; — not.: Risus som Guddom hos Thessalierne, Appul.

rite, adv., (skal være abl. f. ritu, dog saal. som subst. f. ritu alene i Forbindelsen: rite nefasto libatus, Stat. Theb. 11, 285); I) „alm.": paa en vedtagen el. sædv. Vis og Maade, efter Skik og Brug; - manu retinentes pocula rite, Lucr. 1, 496; cf. Hor. Od. 3, 24, 10, o. Virg. Aen. 9, 352; — II) „bes."; A) „prægnant" i Religionssproget: med de vedbørlige Religionsskikke el. Cæremonier el. Formaliteter; - quae (sacrificia) pro populo rite fient, Cic. Leg. 2, 9, (e XII tabb.); rite rebus divinis perpetratis, Liv. 1, 8; ∾ votum solvi, id. 31, 9; cf. Hor. 4, 6, 37, o. id. ibd. 4, 5, 28; — B) udenfor Religionssproget: paa den rette Maade, rigtigen el. vedbørligen; - hunc deum rite beatum dixerimus, (med Rette), Cic. N. D. 1, 20; cf. id. Fin. 2, 12; f. ogf. Ovid. Met. 3, 264, o. Virg. Aen. 5, 25, oftere, ogf. Hor. Carm. Sec. 13, o. A.; ∾ creatus tribunus, Quintil.; men Plaut. Poen. 5, 1, 18: Ut ··· rite venerim, (at jeg maa være kommen til rette Tid, el. i en god Time).

rītŭālis, e, [ritus]: hørende til religiøse Skikke el. Cæremonier; - rituales nominantur Etruscorum libri, in quibus etc., Fest. p. 285, (Müll.); df. — rītŭālĭter, adv.: efter de religiøse Skikke, Ammian. 29, 1.

ritus, us, m., oprdl.: Vedtægt el. det Vedtagne; df. I) „prægnant" i Religionssproget: Religionsskik el. Cæremoni; - Graeco ritu sacra facere, non Romano, Varr.; cf. Liv. 1, 7; men Cic. Leg. 2, 8, (e XII tabb.): quo haec privatim et publice modo rituque fiant, etc.; cf. ibd. 2, 9; men id. N. D. 3, 20: quae (tempestates) populi Rom. ritibus consecratae sunt; f. ogf. Virg. Aen. 12, 836; men Tac. Ann. 2, 85; nisi ··· profanos ritus exuissent; f. ogf. Ovid. Met. 10, 398; — II) udenfor Religionssproget: Skik og Brug, Vis og Maade, Sæder og Vaner; aa) oftest in abl.; - qui pecudum ritu (ligesom Dyrene) ad voluptatem omnia referunt, Cic. Lael. 9; cf. Liv. 3, 47, o. A.; ritu latronum vivere, Cic. Phil. 2, 25; men Herculis ritu etc., Hor. Od. 3, 14, in.; men ritu fluminis, ibd. 3, 29, 34; — b) c. adj.; - cantherino ritu, (som en Hest), Plaut. Men. 2, 3, 44; Res sic quaeque suo ritu procedit, Lucr. 5, 921; cf. Hor. Od. 3, 1, 46; men ritu aleatorio, (ligesom i Hazardspil), Gell. 18, 13; — bb) i andre Casus; - cognosse Sabinae Gentis ··· ritus, etc., (dens Sæder el. Skikke), Ovid. Met. 15, 5; cf. Suet. Tib. 36; men ritus moresque etc., Plin. 7, 1; cf. id. 11, 10; - de ritu nuptiarum, Digest.

rīvālĭcĭus, 3, lex, (angaaende dem, der boe ved den samme Bæk), Fest. s. v. sifus, p. 340, (Müll.); af — rīvălis, e, [rivus]; I) „egenl.": hørende til en Bæk; - ∾ alecula, (som lever deri), Colum. 8, 15; — II) df. subst., rivales, ium, m.: der som Naboer have deres Vand el. vande deres Marker af den samme Bæk, Digest.; de aquae ductu cum rivalibus (negotium), Gell. 14, 1; — B) df. „fig., rivalis, is, m.: Medbeiler el. Rival, navnl. i Elskovshandeler; - ∾ Phaedriae, Ter. Eun. 2, 3, 63; cf. ibd. 2, 2, 37, o. 5, 8, 42; rivalem esse alicui, Ovid. Am. 2, 19, 60; cf. Suet. Oth. 3; abl. rivale, Ovid. Rem. 791; Eadem est amica ambobus; rivales sumus, Plaut. Stich. 3, 1, 30; Rivales socii ··· puellularum, Catull. 57; - ogf. om Dyrene, Colum. 7, 3; — b) som Ordsprog mærkes: amare se sine rivali, (være uden Misundere); vid. Cic. Qu. Fr. 3, 8, o. Hor. A. P. 444; df. — rivālitas, atis, f.: ligesom Medbeileri, d. e. Medbeilernes gjensidige Had; - illa vitiosa aemulatione, quae rivalitati similis est, etc., Cic. Tusc. 4, 26; saal. ogf. Appul. — rīvatim, adv., [rivus]: ligesom en Bæk, ligesom i Bække; - ∾ fluunt aquae de Ponto, Macrob. Sat. 7, 12.

rīvĭfīnālis, e, [rivus, finis]: som begrændses af en Bæk; - ∾ tractus, Sicul. Fl. ap. Goes. — *rīvo, are, v. a.: afleder el. henleder; - ∾ fontes in atria, Paul. Nol.; o. — rīvŭlus, i, m., dem.; I) „egenl.": liden Bæk; - ∾ Almonis, Prudent.; opp. fons o. amnis, f. nedenf.; — II) oftest „overf." o. „alleg."; - rivulos consectari, fontes rerum non videre, etc., Cic. d. Or. 2, 27; cf. id. Acad. 1, 2, o. id. Coel. 8; - men „alleg.": influxit non tenuis quidam rivulus in hanc urbem, sed abundantissimus amnis illarum disciplinarum et artium, id. d. Rep. 2, 19; — [af flgd.].

rīvus, i, m., [ἀπὸ τοῦ ῥεῖν, Digest.]; I) „egenl.": en Bæk, liden Aa; - rivorum a fonte deductio, Cic. Top. 8; prostrati in gramine molli Propter aquae rivum, etc., Lucr. 2, 29; cf. Hor. Od. 3, 16, 29: Purae rivus aquae; ligel. Virg. Ecl. 5, 47: Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo; f. ogf. Hor. Ep. 1, 10, 21, oftere, ogf. Virg. Ge. 4, 19, oftere; - ∾ perennes, Plin., mobiles, celeres, Hor.; ∾ pronus, id.; f. ogf. Caes. B. C. 3, 37 o. 49, oftere; - „alleg." er Ovid. Pont. 2, 5, 22: e rivo flumina magna facis, (forstørrer en Ubetydelighed); men Virg. Ecl. 3, fin.: Claudite jam rivos, pueri; sat prata biberunt; - som Sentens kan ogf. mærkes Ovid. Rem. 445: Grandia per multos tenuantur flumina rivos; — II) „fig."; A) „overf.": Vandrør el. Vandrende, Vitruv. 8, 7, Digest.; ∾ novum parietibus imponere, ibd.; — 2) enhver Vædske; (oftest „poet." o. hyperbolisk); - ∾ uberes lactis, Hor. Od. 2, 19, 10; cf. Lucr. 5, 1255; men rivi ignium, (Ildstrøm), Plin. 2, 110; ∾ sanguinis, Virg. Aen. 11, 668, Liv. 26, 23; — B) „ment." o. „alleg."; - ut te Confestim liquidus Fortunae rivus inauret, Hor. Ep. 1, 12, 8; tenuis facundiae rivus, Lactant.; (i denne Bem. hos Cic. rivulus).

rixa, ae, f., [rimel. at sammenl. m. ringor]; I) „egenl.": Trætte el. Klammeri (ud. el. m. Slagsmaal); - ecce autem nova turba atque rixa, Cic. Verr. 4, 66; cf. Liv. 2, 18, o. Hor. Od. 3, 21, 3; - in rixam ire, (komme i Trætte), Quintil.; magna rixa est mihi cum aliquo, vid. Cic. Fam. 9, 22; cf. Martial. 1, 37; - ogf. in pl.; corrupta jurgiis aut rixis disciplina, Tac. Hist. 2, 27; cf. id. Germ. 22; men ∾ sanguineae, Hor., immodicae, id.; — II) ogf. „alm.": Kamp, Strid, (men alene sield.); - major cum Oceano, quam cum ipsis navibus rixa, Flor. 3, 10; - saal. ogf. om Dyrene; Deque tuo fiet ··· Insatiabilibus rixa corpore lupis, Ovid. Ib. 173; rixam fucorum et apium saepe committi, Colum. 9, 15; cf. Plin. 11, 18.

rixātor, oris, m., [rixor]: som trættes el. klamres, (navnl. i el. for Retten), Quintil. 11, 1, 29; df. — rixātōrius, 3: hørende til Trætte el. Klameri; - ∾ aliud, Fronto. — rixo, are, v. n., Biform af flgd., Varr. ap. Non. — *rixor, atus sum, 1, v. dep. n.; I) „egenl.": trættes, klamres; - quum esset cum eo de amicula rixatus, Cic. d. Or. 2, 59; ∾ de lana caprina, (giøre Ophævelser over en Ubetydelighed), Hor. Ep. 1, 18, 15; ∾ cum seculo, (declamere derimod), Martial. 9, 28; cf. Lucr. 6, fin.; ligel. absol., rixantis modo, (ligesom stændende), Quintil. 6, 4, 9; — II) „overf." om Ting og om Begreber: at stride el. staae el. være derimod; - aridae factae rixantur (herbae: naar man neml. vil rykke dem op), Varro; men ∾ rami arborum inter se, (forvikles i hinanden), Plin.; ∾ cum ore concurrente, (rimel. om den Stammende), Quintil. 11, 3, 121; cf. id. 9, 4, 37; - ogf. „ment.": dum inter se non rixentur cupiditas et timor, Senec. Ep. 56; o. — rixōsus, 3: som altid klamres; - ∾ aves, Colum. 8, 2; — [rixa].

Rōbīgālĭa, (Rub.), ium, n., [Robigus]: Aarsfest (d. 25 April) til Ære for Guden Robigus, Varro, Plin. 18, 69. — *rōbīgino (rub.), are, v. n.: at rustne, Appul.; o. — rōbīgĭnōsus (rub.), 3: forrustet, fuld af Rust, strigilis, Plaut.; — ∾ telum sanguine, Appul.; — b) ogs. „alleg."; - Robiginosis cuncta dentibus rodit (ille), Martial. 5, 28; — [flgd.].

1. rōbīgo (rub.), ĭnis, f., [1. robus el. rubus, i. e. ruber; formet som aerugo o. ferrugo]; I) „egenl.": Rust paa Metaller; - rubiginem trahere, (at rustne), Plin.; aes ac ferrum robigo corripit, id.; cf. Ovid. Pont. 1, 1, 71, ogs. Virg. Ge. 1, 495, o. ibd. 2, 220; — II) „fig."; A) „overf." ifølge etslags Lighed; 1) Brand i Kornet, el. den saakaldte Meldug, Varr., Colum., Plin. 18, 68 o. 69, o. Hor. Od. 3, 23, 7; s. ogs. 2. Robigo o. Robigus; — 2) rustfarvet Plet el. Skade, navnl. paa Tænderne, Ovid., ogs. paa Møllestene, Plin. 36, 30; — B) „ment." o. „alleg.": Hentæren el. Forfald; - Adde, quod ingenium longa rubigine laesum Torpet., etc., Ovid. Trist. 5, 12, 21; ligel. ∾ animorum, Senec. Ep. 95. — 2. Rōbīgo, ĭnis, f., s. und. flgd. — Rōbīgus (Rub.), i, m., [1. robigo]: en romersk Guddom, som troedes at bevare Kornet mod Brand el. mod Meldug, Varr. R. R. 1, 1, Plin. 18, 69, o. A.; s. ogs. und. Robigalia; — not.: Ovid. Fast. 4, 907, o. Tertull. have: Robigo, inis, f., istedet for Robigus; saal. Ovid. l. c.: in antiquae lucum Robiginis etc. — rōbĭus, 3, s. und. rubeus.

rōbŏrārium, i, n., [robur]: Indhegning el. Bur af stærkt Træ til Husdyrenes Forvaring, (sld. vivarium), Scip. Afric. ap. Gell. 2, 20. — rōbŏresco, v. inch. n. af roboro: at blive stærk el. fast, Nov. ap. Non. — *rōbŏrĕus, 3: af Eg el. af andet haardt og stærkt Træ; - ∾ pons, vid. Ovid. Fast. 5, 622; ∾ axes, (Egetømmer), Colum.; ∾ ligna, Plin. 28, 29; — rōbŏro, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": gjør stærk el. fast, styrker el. befæster; - adulta aetas quum primum roborat annos, Lucr. 4, 1032; ∾ nidos stramento, (om Svalerne), Plin.; equus roborandus largo cibo, Colum.; roborata solibus (herba), Plin.; — II) „fig.": at styrke el. befæste; - saal. om Cato: hanc (gravitatem quum) ipse perpetua constantia roborasset, Cic. Off. 1, 31; ∾ haec omnia exercitatione plurima, Quintil. 8, prooem. § 28; cf. Hor. Od. 4, 4, 34, o. Cic. Orat. 13; — not.: af partic. roboratus, 3, som adj.: stærk, fast, sikker, er compar., roboratior exitus, Tertull.; o. — rōbŏrōsus, 3: stiv el. ubøielig, men alene i Veterinærsproget; - ∾ passio, quae animal rigidum facit, etc., Veget.; — [flgd.].

rōbur, (foræld. ogs. robus, Cato), ŏris, n.; I) „egenl."; A) oprdl.: den haardeste Eg, Steneg; - vid. Plin. 16, 8 o. flgd., (hvor robur adskilles fra ilex, quercus, esculus, etc.); — B) df. „alm.": Træ el. Ved af det haardeste Slags; saal. „poet." om det vilde Olietræ, Virg. Aen. 12, 783, ogs. id. Ge. 2, 305, (cf. ibd. 302); ligel. annoso el. antiquo robore quercus, Ovid. Met. 8, 743, o. Virg. Ge. 3, 332; men ∾ Massyla el. Maurorum, i. e. citri, Stat.; - ogs. absol. f. Egen el. quercus, Ovid. Met. 3, 92; ogs. f. Egetræ el. Egetømmer, Caes. B. G. 3, 13; cf. id. Acad. 1, 31: sapiens non est e saxo sculptus aut e robore dolatus, (er ikke af Stok og Sten); df. ogs. „poet.", Hor. Od. 1, 3, 9: Illi robur et aes triplex Circa pectus erat, qui etc.; — II) „fig."; A) „overf."; I) „metonym.": hvad der er gjort af Eg el. af haardt Træ; - ferro praefixum robur acuto, (det jernspidsede Spydskaft), Virg. Aen. 10, 479; grave robur aratri, (den tunge Egeplov), id. Ge. 1, 162; men ∾ sacrum, id. Aen. 2, 230, (hin Minerva helligede Træhest); accumbere in robore, (paa Bænke af Egetræ el. paa Træbænke), Cic. Mur. 35; ogs. bruges robur om Hercules's Kølle, Martial. 9, 44; ogs. om en Murbrækker, Lucan.; - endel. findes robur f. carcer roboreus; ut ··· in robore et tenebris exspiret, Liv. 38, 59; saxum et robur minitari, Tac. Ann. 4, 29; cf. Hor. Od. 2, 13, 19; s. ogs. und. carcer o. Tullianum, ogs. Fest. s. v. robum, p. 164, (Müll.); — 2) „poet.": et Legemes overordenlige Haardhed og Styrke; df. ogs. et Legeme af slig Beskaffenhed; - aeternaque ferri Robora, Virg. Aen. 7, 609; ligel. robore saxi (frangere fruges), Lucr.; cf. id. 2, 449; ∾ navium, Liv. 37, 30; men ∾ betae, (Stilken deraf), Colum.; ogs. absol. robus f. robur: den vægtigste Kornart, id. 2, 6; — b) endel. ogs. hos Veget.: Lemmernes Stivhed og Ubøielighed, s. und. roborosus; — B) „ment."; 1) „alm."; a) Kraft, Styrke, Modenhed; - satis aetatis atque roboris etc., Cic. R. Am. 51; cf. id. Coel. 30, o. Virg. Aen. 2, 639; — b) ogs. „meton.": den stærkeste el. ypperste Del, Kernen el. Stammen; - vid. Cic. Orat. 10; ligel. in pl., id. Cluent. 56; - oftest i Krigssproget: et robur et suboles militum interiit, Asin. Poll. ap. Cic. Fam. 10, 33; ligel. quod fuit roboris, Caes. B. C. 3, 87; men ∾ senatus, Liv. 5, 39, (den stærkere og vaabenføre Del deraf); ligel. in pl., Cic. Att. 6, 5; cf. Liv. 7, 7 o. 12, oftere; — 2) „bes."; a) Aandens Kraft el. Styrke; - virtutis robore firmior, quam aetatis, Cic. Phil. 10, 8; cf. id. Off. 1, 5, o. id. d. Or. 2, 84; ligel. ∾ incredibile animi, id. Mil. 37; — b) Vægt el. Styrke i Foredraget, i et Bevis, o. l.; - quae (pars) multo plus firmamenti et roboris habebat, Cic. Manil. 4; cf. id. Planc. 8; men ∾ oratorium adjicere sententiis, Quintil.; qui robur aliquod in stilo fecerint, id.; ligel. cum robore discendi crescet etiam eruditio, id. 8, prooem. § 3; df. — rōburnĕus, 3: af en Eg; - ∾ fruges, Colum. 9, 1.

1. rōbus, ŏris, n., s. robur ab in. — 2. rōbus, 3, s. und. rubeus. — rōbuste, adv.: fast, stærkt; - compar., ∾ alligare, Augustin.; af — rōbustus, 3, [robur]; I) „egenl.": af Eg el. af Egetræ; ogs. af haardt el. stærkt Træ; - ∾ stipites, Cato; cf. Liv. 38, 5; ligel. ∾ materia, (Egetømmer), Varro, Colum.; ∾ plaustra, Hor.; men ∾ carcer, Plaut.; — b) df. ogs. om andre Legemer: haard el. fast, lapides, Plin., cornua, id., palmes, id.; — II) „fig."; A) „overf.": stærk el. kraftfuld el. dygtig i sit Slags; - - ∾ farra, (stærk Sæd), Virg.; compar., ∾ cibus, (mere nærende), Cels.; ligel. ∾ triticum, Colum.; ogs. superl., ∾ terra o. ∾ solum, (meget stærk el. frugtbar), id.; - navnl. ogs. om den personlige Styrke; vid. Cic. Agr. 2, 31; men aetate robustior, id. Sull. 16; ogs. absol., robustiores, (med stærkere Helbred; opp. infirmiores), Plin. 27, 10; men Robustus acri militia puer, (hærdet derved), Hor. Od. 3, 2, 2; men Ovid. Met. 15, 206, „alleg.": Transit in aestatem post ver robustior annus, Fitque valens juvenis; - ∾ vires, Lucr.; corpore amplo atque robusto, Suet. Tib. 68; men id. Ner. 20: quinque amplius millia ··· robustissimae juventutis; — B) „ment." el. om Begreber; - ∾ et solida eloquentia, Quintil.; ∾ et stabilis fortitudo, Cic.; men id. Phil. 2, 25: quae robustioris improbitatis (sunt); cf. ibd. 5, 11, o. id. Off. 1, 20; men id. Planc. 8: solida et robusta ··· frequentia, (som har megen Vægt el. Indflydelse paa Valgene).

rōdo, si, sum, 3, v. a.: gnaver, begnaver; I) „egenl."; - quod clupeos ··· mures rosissent, Cic. Div. 2, 27; cf. Hor. Epod. 5, 48; men vivos et roderet ungues, id. Sat. 1, 10, 71; men ∾ vitem, (om Bukken), Ovid. Fast. 1, 357; rosus tineis, Stat.; cf. Phaedr. 1, 22, ogs. Hor. Ep. 1, 14, 40; — II) „fig."; A) „overf.": at afslide el. fortære el. forringe; - ∾ ripas (flumina), Lucr. 5, 257; men Roditur ··· rubigine ferrum, Ovid. Pont. 1, 1, 71; ligel. tophus tectorii calce roditur, Plin.; — B) „ment." om hadske og dadlesyge Mennesker;

- more hominum invident, in conviviis rodunt, etc., Cic. Balb. 26; ligel. absentem rodere amicum, (bagtale ham), Hor. Sat. 1, 4, 81; cf. id. ibd. 1, 6, 46: Quem rodunt omnes, m. flgd. acc. c. inf., (lægge til Last el. lade høre); - „alleg." er Martial. 13, 2: quid dentem dente juvabit Rodere, (hvortil at gnave paa Filen)? cf. id. 5, 28; - men Pers. 3, 81: Murmura quum secum et rabiosa silentia rodunt, (henmumle deres taufe el. indædte Harme). — rodus, rodusculum, f. und. raudus, etc.

rŏgālis, e, [rogus]: hørende til Ligbaalet; - ∾ flammae, Ovid. Am. 3, 9, 41. — *rŏgāmentum, i, n.: Spørgsmaalet, Appul.; o. — rŏgātĭo, ōnis, f.; I) oftest „publicistisk": Forespørgsel el. Forslag til Folket angaaende Antagelsen af en Lov, et Lovforslag, en Rogation; - quae (rogatio) de Pompejo a ··· consulibus lata est, Cic. Balb. 14; rogationem ferre ad populum, Caes. B. C. 3, 1, ad plebem, Liv. 33, 25; men Cic. d. Rep. 3, 18: suasit rogationem, me ex senatusconsulto ferente; lator rogationis, (som giør et Lovforslag), id. Att. 1, 14; - intercedere rogationi, (protestere derimod), id. d. Or. 2, 47; rogationem promulgare (bekiendtgiøre), vid. id. Sest. 10; men Liv. 10, 6: rogationem ergo promulgarunt (tribuni plebis), ut etc.; ligel. id. 41, 6: quum tribuni plebis rogationem promulgarent, ne etc.; - rogationem per vim perferre, (ved Vold at skaffe den Lovskraft), Cic. Qu. Fr. 2, 2; cf. Liv. 3, 54; men id. 6, 39, om Folket: de fenore atque agro rogationes jubebant, (antoge dem), de plebejo consulatu antiquabant, (dem forkastede de); — b) ogf. undert. den af Folket antagne Lov; - recitabat carmen rogationis, (Lovens Formular el. Loven selv), Liv. 3, 64; cf. Cic. Brut. 33 o. 34; — II) „overf." fra Statssproget; A) „alm.": Begering el. Opfordring el. Bøn, (fordi neml. en Begering ofte fremsættes spørgende); - ego Curtium non modo rogatione, sed etiam testimonio tuo diligo, Qu. Fr. 3, 1, 3; cf. id. Planc. 10; ∾ injusta amici, Val. Max.; — B) „bef." o. „techn.": Spørgsmaalet som rhetorisk Figur, Cic. d. Or. 3, 53; cf. Quintil. 9, 1, 29; — [rogo]. — rŏgātĭuncŭla, ae, f., dem. af frgd.; I) „egenl.": ubetydeligt Lovforslag, Pseud. Cic. p. Dom. 20; — II) lidet el. spidsfindigt Spørgsmaal; - ∾ Chrysippi, Cic. Fin. 1, 11.

*rŏgātor, oris, m.; I) „publicistisk"; A) som giør et Lovforslag til Folket; - rogator legum, Lucil. ap. Non.; — B) der ved Valgcomitierne spørger Folket om dets Stemme, som samler Valgstemmerne; - vid. Cic. N. D. 2, 4, id. Div. 1, 17, ogf. id. Pis. 15; — II) udenfor Statssproget; A) som giør et Forslag; - quamquam haec epistola non svasoris est, sed rogatoris, Cic. Att. 16, 16; — B) den Bedende, Betler el. Tigger; - Interque raucos ultimus rogatores etc., Martial. 10, 5; o. — rŏgātus, us, m.: indstændig Bøn el. Begering, (alene in abl.); - Chilius te rogat, et ego ejus rogatu, Cic. Att. 1, 9; quum ad eum ··· ipsius rogatu arcessituque venissem, id. N. D. 1, 6; cf. id. Lael. 1, oftere; — [rogo].

rŏgĭtātĭo, onis, f., ligesom rogatio: Lovforslag el. Lov; - in pl., Plaut. Curc. 4, 2, 23; af — rŏgĭto, avi, atum, 1, v. a., intens. af rogo; I) „alm.": spørger ivrigen, (i denne Bem. ogf. absol. el. m. Præpof., men næsten alene forcl.); - Rogitando sum raucus factus, Plaut. Epid. 2, 2, 16; cf. Ter. Eun. 3, 5, 6; Rogitant me, ut valeam, quid agam, etc., Plaut. Aul. 1, 2, 39; men Ter. Andr. 4, 4, 10: Satin' sanu's, me qui id rogites? cf. id. Heaut. 5, 1, 70; men rogito pisces, (spørger derom el. om Prisen derpaa), Plaut. Aul. 2, 8, 3; - Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa, Virg. Aen. 1, 750; — II) „bef.": beder ivrigen; - ego cesso ··· rogitare, ad coenam ut veniat? Ter. Eun. 2, 2, 34, inc., (al. rogare).

rŏgo, avi, atum, 1, v. a.: spørger el. udspørger (nogen om noget); I) „egenl."; A) „alm.", (men oftest forcl.); aa) c. acc.; og det; a) c. acc. rei et personae; - hoc, quod te rogo, responde mihi, Plaut.; ligel. rogare te unum hoc volo, id.; cf. Ter. Andr. 4, 4, 14, o. Plaut. Pers. 4, 4, 83, ogf. Phaedr. 4, 18; — b) c. acc. pers. el. rei; - Nec quicquam, nisi: non est, sciunt mihi respondere, quos rogo, Plaut. Pers. 1, 1, 6; ligel. Ter. Andr. 4, 4, 10: quem ego igitur rogem, Qui hic neminem alium videam? - saal. ofte i Conversationssproget: men' rogas? el. me rogas? ogf. rogas me? vid. Plaut. Merc. 3, 4, 48, Ter. Heaut. 4, 5, 32, o. id. Ad. 1, 2, 2, oftere; - hoc, quod rogo, responde, Plaut. Asin. 3, 2, 31; ligel. mitte id, quod scio; dic, quod rogo, Ter. Andr. 4, 4, 25; Cimber Tullius ··· quasi aliquid rogaturus, propius accessit, Suet. Caes. 82; — bb) undert. ogf.; a) m. de; - Jam de istoc rogare omitte, Plaut. Pers. 4, 4, 90; cf. Ter. Eun. 4, 4, 52; men Cic. Vatin. 4: tum memoriter respondeto ad ea, quae de te ipso rogaro; cf. ibd. 5; — b) m. Relativsætn.; - Rogant me servi, quo eam, Plaut. Curc. 2, 3, 83; cf. Hor. Ep. 1, 1, 70; ligel. Quae sit, rogo, etc., Ter. Andr. 1, 1, 97; rogo, num quid velit, id. Eun. 2, 3, 50; cf. Cic. Verr. 4, 12; men Hor. Sat. 1, 9, 63: unde venis? et Quo tendis? rogat et respondet; - ogf. m. si, vid. Ovid. Her. 5, 93: Quae (Helena) si sit Danais reddenda, vel Hectora fratrem, Vel ··· Polydamanta roga; — c) absol.; - Prius respondes, quam rogo, Plaut. Merc. 2, 3, 119; roganti respondebo, id. ibd. 3, 1, 17; ligel. quid ego deliqui? He. rogas? id. Capt. 3, 5, 2; cf. Cic. Mil. 22; ligel. an etiam rogas? Ter. Andr. 4, 4, 23; — B) „bef."; I) „publicistisk" el. i Embedsforholde; a) ∾ aliquem (sententiam): spørge nogen (i Senatet) om hans Mening; - vid. Cic. Qu. Fr. 2, 1; ligel. id. d. Rep. 2, 20: quos priores sententiam rogabat; - df. pass., id. Fam. 4, 4; men scito, primum me non esse rogatum sententiam etc., id. Att. 1, 13; cf. Sall. Catil. 50; men de qua (re) sententiae rogantur, Quintil. 3, 8, 18; — b) ∾ populum, ogf. ∾ legem: at adspørge Folket angaaende Antagelsen af en Lov, at foreslaae Folket en Lov til Antagelse; - vid. Cic. Phil. 1, 10: consules populum jure rogaverunt ··· populusque jure scivit, etc.; ligel. ∾ plebem, id. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); ∾ legem, id. Phil. 2, 29; hvf. pass.: eas quoque leges esse, quae non in perpetuum rogentur, sed etc., vid. Quintil. 2, 4, 40; - ogf. absol.: ego eam legem, ut rogas, jubendam censeo, Liv. 10, 8; - ogf. impers.: nunc rogari, ut consules populus creet, Liv. 4, 2; — c) ∾ populum magistratum, ogf. blot ∾ magistratum, (foreslaae Folket nogens Valg til en Øvrighedspost); - ut duo viros aediles ex patribus dictator populum rogaret, Liv. 6, 42; cf. id. 3, 65; - ut consules roget praetor etc., Cic. Att. 9, 15; - df. pass.: in legibus magistratibusque rogandis, Liv. 1, 17; comitia consulibus rogandis (habere), id. 26, 22, Cic.; Romam proficisci ad magistratus rogandos, Sall. Jug. 29; — 2) i Krigssproget; - ∾ milites sacramento, (ligesom at tilspørge dem under Ed; df.) at tage i Ed el. at lade sværge; - vid. Caes. B. G. 6, 1, Liv. 32, 26, oftere, Quintil. 12, 2, 26; — 3) i Retssproget er rogare (spørge el. tilspørge, om nogen vil indgaae en Forpligtelse) Correlat til spondere; - rogavit Titius, spopondit Maevius, Digest.; cf. Plaut. Pseud. 1, 1, 112: roga me viginti minas ··· gestio promittere; cf. id. ibd. 4, 6, 8, oftere; — II) „overf.": spørger bedende derom, anføger el. beder derom; a) c. acc.; - ∾ aliquem aliquid, o. ∾ aliquid ab aliquo, ogf. ∾ aliquem el. aliquid; - Quod (argentum) tu me rogas, Plaut. Pers. 1, 1, 42; hoc te vehementer etiam atque etiam rogo, Cic. Fam. 13, 43; men id. Lael. 11: ut neque rogemus

res turpes, neque faciamus rogati; Otium divos rogat (nauta), Hor. Od. 2, 16, in.; men Taurum de aqua per fundum ejus ducenda rogabo, Cic. Qu. Fr. 3, 1, 2; men pass.: ambiuntur, rogantur, (de bedes om deres Stemme), id. d. Rep. 1, 31; cf. Caes. B. G. 1, 44; - ut consulatum peteres, vel potius rogares, (i hvilken Modsætn.: petere, bede, rogare, forlange el. fordre; f. ogf. nedenf. Cic. Planc. 10); ∾ aquam, Plaut. Rud. 2, 3, 2; cf. id. Aul. 1, 2, 18: Quae utenda vasa semper vicini rogant; men mittunt rogatum auxilium, Caes. B. G. 1, 11; — b) m. flgd. ut el. ne; - id ut facias, te etiam atque etiam rogo, Cic. Fam. 13, 44; cf. ibd. 66; ligel. rogat et orat Dolabellam, ut etc., id. Verr. 1, 29; f. ogf. Hor. Ep. 1, 9, 2; men Caes. ap. Cic. Att. 9, 7, C: de his rebus rogo vos, ut cogitationem suscipiatis; - ogf. kan ut være udfaldet foran conj.; Caesar consolatus rogat, finem orandi faciat, Caes. B. G. 1, 20; imo, inquit, rogo, exspectes, Quintil. 9, 3, 68; cf. id. 6, 3, 88; ligel. Ovid. Ib. 643: Di dent plura rogatis; - ogf. m. ne; Heus, Demea, rogat frater, ne longius abeas, Ter. Ad. 5, 5, in.; cf. Cic. Fam. 13, 1: nunc a te illud primum rogabo, ne quid invitus mea causa facias; men id. ibd. 1, 9: rogavit, ut eam (causam) ne oppugnarem; — c) absol.; - valuit causa rogandi, non gratia ··· neque enim ego sic rogabam, ut petere viderer, quia etc., Cic. Planc. 10; f. ogf. ovenf. id. Phil. 2, 30; in blandiendo ··· rogando lenis et summissa (vox), vid. Quintil. 11, 3, 63; rogantes pro vita, Suet. Aug. 13; - men som Ordsprog (om Ting af ringe Værd): malo emere, quam rogare, Cic. Verr. 4, 6.

rŏgum, i, n., forel. Biform af flgd., Afran. ap. Non. — rŏgus, i, m.: Ligbaalet; - aliquem in rogum imponere, Cic.; inferri in rogum, id., rogo, Plin.; - rogum ascia ne polito, Cic. Leg. 2, 23, (e XII tabb.); - „poet." ogf. in pl.; Diffugiunt avidos carmina sola rogos, Ovid. Am. 3, 9, 28; — b) „meton." ogf. f. Graven; - ubi portitor (i. e. Charon) aera recepit, Obserat umbrosos lurida porta rogos, Propert. 4, 11, 8.

Rōma, ae, f., Ῥώμη: Byen Rom, i det gamle Latium i Italien, Romerstatens Hovedstad, conditoris nomine appellata, vid. Liv. 1, 7, (om dens andet af Religionsgrunde hemmelige Navn f. Plin. 3, 9, o. Macrob. Sat. 3, 9), maxima rerum, Virg. Aen. 7, 602; æredes ogf. som Gudinde med Templer, vid. Liv. 43, 6, o. Tac. Ann. 4, 37; - med Hensyn paa de syv Høie, hvoraf Byen bestod, vid. Virg. Ge. 2, 534: rerum facta est pulcherrima Roma, Septemque una sibi muro circumdedit arces; - f. ogf. Ovid. Pont. 1, 3, 37: Quid melius Roma? Scythico quid frigore pejus? Huc tamen ex illa barbarus urbe fugit; — B) df. 1) Rōmānus, 3: hørende til Byen Rom; df. ogf. „alm." romersk; - ∾ forum, (f. und. forum); populus Romanus (sædv. afkort. P. R.), f. und. populus; ∾ Juno, (opp. Argiva), Cic. N. D. 1, 29; ∾ ludi, ogf. ludi magni, (de ældste Lege i Rom); vid. Cic. Verr. 5, 14, Liv. 1, 35, oftere, o. A.; res Romanae, (den romerske Stat), Virg. Ge. 2, 498; men Liv. 21, 59: Primo concursu adeo res Romana superior fuit, ut etc., (det gik Romerne saa meget bedre, at osv.); - ∾ more, (paa romersk Vis, d. e. aabent og ærligen), Cic. Fam. 7, 5, oftere; — b) ogf. ofte subst., Romani, orum, m.: Romerne; - ogf. in sing., vid. Hor. Epod. 7, 5: Non, ut superbas invidae Carthaginis Romanus arces ureret, etc.; men Romanus sedendo vincit, (oprdl. om Fabius Cunctator), Varr. R. R. 1, 2; ligel. Romanus (sc. imperator), Liv. 21, 59; — bb) df. a) adv. Rōmānē, paa romersk Vis; - quaedam ··· Romane et severe dixit, vid. Gell. 13, 31; — b) subst. Rōmānitas, ātis, f.: romersk Vis, Tertull.; — 2) de forel. Biformer; a) Rōmānicus, 3: = Romanus; - ∾ aratra, juga, (som ere forarbeidede i Rom), Cato; — b) Rōmāniensis, e: = frgd.; - ∾ sal, Cato; - ogf. Romanensis, e, Fest.; — c) Rōmānŭlus, 3: = frgd.; - ∾ porta, Varro; — d) Rōmŭlius el. Rōmĭlius, 3: = frgd.; - ∾ tribus, id.; f. ogf. Cic. Agr. 2, 29. — Rōmāne, adv., Romanicus, 3, Romaniensis, e, Romanitas, atis, Romulus, 3, Romanus, 3, Romilius, 3, f. und. Roma.

Romularis, e, o. Romuleus, 3, f. und. Romulus. — Romulia, ae, tribus, f. und. Roma. — Rōmŭlĭdae, arum, f. und. flgd. — 1. Rōmŭlus, i, m.: Romulus, Roms Stifter og første Konge, blev efter sin Død dyrket under Navnet Quirinus; - vid. Liv. 1, 4 flgd., o. Plutarch. i hans Romulus; — B) df. 1) Rōmŭlĕus, (ogf. Rōmŭlēus, auct. Pervig. Ven. 72), 3: hørende til el. benævnt efter Romulus, romulisk, ensis, Ovid., urbs, (i. e. Roma), id., casa, Petron.; cf. Virg. Aen. 8, 654; men ∾ fera, (hin Ulvinde), Juvenal. 11, 104; — b) „poet." ogf. f. romersk, Enn. Ann. init.; — 2) Rōmŭlus, 3: = frgd., ficus, Ovid. Fast. 2, 412, hasta, Propert. 4, 4, 26; ∾ tellus, (romersk), Virg. Aen. 6, 877, gens, (Romerfolket), Hor. Od. 4, 5, in.; — 3) Rōmŭlāris, e: = frgd., ficus, f. und. Ruminalis, populus, Sidon.; — 4) Rōmŭlidae, arum, m.: Efterkommerne af Romulus, Romerne; - vid. Lucr. 4, 687, Virg. Aen. 8, 638, ogf. Pers. 1, 31. — 2. Rōmŭlus, 3, f. und. 1. Romulus.

rōrārĭi, orum, m., [ros], sc. milites: etslags lette Tropper, hvormed Romerne begyndte Angrebet; - rorarii dicti a rore, Varro; cf. Liv. 8, 8 o. 9; - ogf. in sing., Lucil. ap. Non. — rōrātĭo, onis, f., [roro]: Dugfald el. Bedugning; vid. Plin. 17, 37; - ogf. in pl.; ∾ nocturnae, Appul. — rōrĭdus, 3, [ros], ligesom roscidus: bedugget; - ∾ terga jugi, Propert. 4, 4, 48; ∾ specus, Appul. — rōrĭfer, a, um, [ros, fero]: dugbringende, Lucr. 6, 864, Stat. Theb. 1, 338. — rōrĭger, a, um, [ros, gero], ligesom rorifer: dugbringende, Fulgent. Mythol.

*rōro, avi, atum, 1, v. n. o. a., men alene i 3die Person; I) „egenl."; a) intr.: at dugge, at vædes med Dug; - croceis rorare genis, (om Aurora), Ovid. Fast. 3, 403; cf. id. Met. 13, 622; - oftest impers.: ante rorat, quam pluit, Varro; si forte rorasset, Suet. Aug. 92; cf. Plin. 17, 14; — b) act.: at bedugge; - hyf. pass.: Mollis erat tellus rorataque mane pruina, Ovid. Fast. 3, 357; — II) „overf."; a) intr.: at dryppe, at være drivvaad; - rorant pennaeque sinusque, Ovid. Met. 1, 267; cf. ibd. 1, 339, oftere, ogf. Virg. Aen. 8, 645, oftere; — b) act.: at bedryppe, at væde; - Circumstant, lacrimis rorantes ora genasque, (vædende dem dermed), Lucr. 3, 470; ligel. ∾ saxa cruore, Sil. 10, 263; - ogf. om Vædskens acc.; hyf. pass.: quam (sc. Junonem) ··· Roratis lustravit aquis Thaumantias Iris, (med sprængt Vand), Ovid. Met. 4, 478; cf. id. Fast. 4, 728; — III) partic. rōrans, tis, som adj.: som yder draabevis; - pocula rorantia, (rimel. smaa Bægere), Cic. d. Senect. 14; (efter Freund. at sammenligne med ἐπιψεκάζειν); men „poet.", juvenis rorans, Manil. 3, 488, (d. e. Mundskenken Ganymedes, som Stiernebillede); - df. „fig.": minutis illis suis et rorantibus responsionibus etc., Macrob. Sat. 7, 9; o. — rōrŭlentus, 3: bedugget; - ∾ terrae, Cato, stirpes, id., baccae, Colum.; — [flgd.].

ros, gen. rōris, m., [rimel. befl. m. δρόσος]; I) „egenl.": Duggen; - quo quamque (pecudem) vocantes Invitant herbae, gemmantes rore recenti, Lucr. 2, 318; ros si non cadit, Plaut. Capt. 1, 1, 13; ∾ nocturnum excipere ex pellibus, Caes. B. C. 3, 15; ∾ gelidus, Virg., pecori gratissimus, id., coelestis, Ovid., vitreus, id.; - ogf. in pl.; neque in nube, neque in flatu cadunt rores, Plin. 18, 69; cf. Cic. (poëta) Div. 1, 8:

Quum primum gelidos rores aurora remittit; — II) df. „overf."; A) enhver dryppende Vædske el. Væde; - infuso lympharum rore superne, Lucr. 1, 497; ligel. roremque liquorum etc., ibd. 771; men ∾ salis, (Havvandet), id. 4, 440; cf. Ionio lassas ducere rore manus, etc., Propert. 2, 20, 2; f. ogf. Virg. Aen. 6, 230, Hor. Od. 3, 4, 61, o. A.; ogf. in pl., ∾ pluvii, (Regnskyer), Hor. Od. 3, 3, 56; - fremdeles ros lacrimarum, (Taarer), Ovid. Met. 14, 708; ligel. id. ibd. 10, 360: tepido suffundit lumina rore; cf. Hor. A. P. 430; men natos Uberibus gravidis vitali rore rigabat (med Melk af Yveret), vid. Cic. (poëta) Div. 1, 12; ogf. om Blodet; rores sanguinei, Virg. Aen. 12, 339, cruenti, Stat.; men ros Syrius, Tibull. 3, 4, 28, o. ∾ Arabus, Ovid. Her. 15, 76, (d. e. Røgelse); endel. ogf. om Purpursneglens Vædske, Plin. 9, 60; — B) ros marinus o. marinus ros, ogf. (som et Ord) rosmarinus, ogf. (som Biform) in neutro, rosmarinum: Rosmarinen; - vid. Colum. 9, 4, Hor. Od. 3, 23, 15, Plin., o. A.; ogf. ros maris, Ovid. Met. 12, 410, o. id. A. A. 3, 690; ogf. absol. ros, Virg. Ge. 2, 213.

rŏsa, ae, f., [besl. m. ῥόδον]; I) „egenl.": Rosen, Plin. 21, 10; den sildigste iblandt Foraarsblomsterne, ibd. 38, hvf. sera, Hor. Od. 1, 38, 4; cf. Cic. Verr. 5, 10: quum rosam viderat, etc.; brugtes hyppigen til Udsmykning el. Bekransning el. Udstrøen; - pinguntque rosarum Floribus, (strøe Roser), Lucr. 2, 627; cf. Hor. Od. 1, 36, 15, o. ibd. 2, 11, 14, Propert. 1, 17, 22, ogf. Tac. Hist. 2, 70, o. A.; - ogf. collectivt: rosa f. Roser el. Rosenkranse; sertis redimiri et rosa, Cic. Tusc. 3, 18; cf. ibd. 5, 26: in viola ··· aut rosa dicere, (under Omgivelsen af sandselige Nydelser); in rosa potare, id., jacere, Senec., vivere, Martial.; ligel. multa ··· in rosa, Hor. Od. 1, 5, in.; cf. Cic. Verr. 5, 11; - hos Plaut. ofte som Kelcord: mea rosa! ogf. Tu mihi ··· rosa (es), id. Curc. 1, 2, 6; — II) „overf."; A) Rosenolie, Cels. 8, 3, oftere; — B) Rosenbusken, Plin. 8, 63, o. id. 18, 64; — C) Rosentiden el. Rosenmaaneden, Inscript.; — not.: om den hvide Rose, f. Plin. 11, 41, o. id. 29, 30.

*rŏsācĕus, 3: giort el. tilberedet af Roser, corona, Plin.; ∾ ceratum, id.; rosaceum m. o. ud. oleum, (Rosenolie), id.; — rŏsārĭus, 3: = frgd.; - ∾ absorptio, Suet. Ner. 27, (skal være etslags Rosendrik), inc.; ∾ auxilium, (som ventes af deres Nydelse), Appul.; men ∾ venenum, (af den for giftig antagne Laurbærrose), id.; — B) df. subst., rŏsārĭum, i, n.: Rosenhække, Rosenhave; - in sing., Colum. 11, 2; - oftere in pl., id. praef., Propert. 4, 5, 59, Virg. Ge. 4, 119, Ovid. Met. 15, 708, oftere, o. A.; o. — rŏsātus, 3: tilberedet af el. med Roser; - ∾ oleum: Rosenolie, Seren. Samm.; ogf. absol., rosatum, i, n.: Rosenvin, Pallad.; — [rosa].

Rosciānus, 3, f. und. 1.Roscius. — roscĭdus, 3, [ros]; I) „egenl.": bedugget, fuld af Dug, herba, Varro, mala, Virg., nox, Plin.; men „poet.", ∾ dea, (i. e. Aurora), Ovid. A. A. 3, 180; ∾ Hesperus, id. Fast. 2, 314; ∾ Iris, Virg. Aen. 4, 700; — II) „overf.": vædet el. vandet; - ∾ saxa rivis, id. ibd. 7, 683; cf. Martial. 4, 18. — 1. Roscius, i, m.: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes; I) L. Roscius Otho, efter hvem benævnes lex Roscia theatralis de quatuordecim ordinibus, der udelukkende bestemtes for Ridderstanden; om den Tale, hvori Consulen Cicero forsvarede denne Lov af Roscius, f. Plin. 7, 31; cf. Cic. Phil. 2, 18, o. Hor. Ep. 1, 1, 62, ogf. Tac. Ann. 15, 32; — B) df. Roscius, 3, lex, f. ovenf.; — II) Qu. Roscius (comoedus), berømt Skuespiller; - vid. Cic. d. Or. 1, 28: hoc ... est consecutus, ut in quo quisque artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur; cf. id. Brut. 84; - ogf. har Cicero forsvaret ham i en til os kommen Tale; — B) df. Rosciānus, 3, imitatio, id. d. Or. 2, 59; — II) Sext. Roscius fra Ameria, blev a. u. c. 674 af Cicero forsvaret i en Tale, som endnu haves. — 2. Roscius, 3, f. und. frgd.

Rōsĕa (Rosĭa), ae, f.: Navnet paa en frugtbar Egn ved Reate i d. Sabinske; - campos Roseae Italiae sumen esse, Varro; cf. Plin. 17, 3, ogf. Cic. Att. 4, 15; — B) df.; 1) Rōsĕus (Rosĭus), 3: roseisk; - ∾ rura, Virg. Aen. 7, 712; ∾ cannabis, Plin.; — 2) Rōsĕānus, 3: = Roseus, equi, Varro. — *rŏsētum, i, n.: Rosenhække el. Rosenhave, Varro, Virg. Ecl. 5, 17; roseta instituere, Pallad.; o. — 1. rŏsĕus, 3; I) „egenl.": af Roser, giort el. bunden af Roser, strophium, Virg. Cop. 32, vinculum, Senec. Med.; men ∾ flores, (Roser), Claudian.; ∾ convalles, (bevoxne med Roser), id.; — II) oftere, navnl. hos Plin. o. „poet.": rosenfarvet; - ∾ pannus, Plin., nitor quidam in purpura, id., flos herbae, id.; - ∾ Aurora, Lucr., ogf. ∾ dea, Ovid. A. A. 3, 84; ligesom hende tillægges: ∾ os, id., ogf. ∾ equi, id., Tibull., o. ∾ bigae, Virg.; - ∾ Phoebus, id. Aen. 11, 913; ∾ Eous, Propert. 3, 23, 7; - navnl. ogf. om den ungdommeligen blomstrende Skiønhed og med Hensyn paa enkelte Legemsdele; ∾ labella, Catull., labra, Martial.; ∾ os (Veneris), Virg.; ∾ genae, id.; ∾ cervix, id. Hor. Od. 1, 13, 2; ∾ juventa, Val. Fl.; — [rosa]. — 2. Rōsĕus (-ĭus), 3, f. und. Rosea. — Rōsĭa, f. und. Rosea. — rosina, ae, f., herba: etslags os ubekiendt Vært, Veget. d. Re Vet. 6, 13. — rōsĭo, ōnis, f., [rodo]: Afgnaven el. Afgniden, Cels.; ogf. in pl.: rosiones a medicamentis factae, Plin. 28, 33, oftere. — rosmarinum, i, n., o. rosmarinus, i, m.: Rosmarinen, f. und. ros, nr. II, B.

*rostellum, i, n., dem. af rostrum: liden Snabel, lidet Næb el. Tryne; - ∾ pullorum (avium), Colum.; ∾ muris, Plin. — rostra, orum, f. und. rostrum, nr. II, B, 2. — *rostrālis, e: hørende til Rostra el. Talerstolen; - ∾ tabula, (som er opslaaen derpaa), Sidon.; — rostrans, tis, adj.: snabelformet el. tryneformet; - ∾ vomere (arare), Plin. 18, 49, inc.; o. — rostrātus, 3: forsynet med en Snabel el. med et Tryne; df. sædv. „overf."; A) „alm.": som fortil har en krum Spids, krummet el. hageformet, falces, Colum. 2, 20, vectis, Plin. 18, 48; — B) „bes."; - ∾ navis, (som paa Forstavnen har et snabelformet Fremspring til Krigsbrug, f. und. rostrum); - vid. Cic. Inv. 1, 32, Suet. Caes. 63, o. auct. B. Afr. 23; - men Plin. 9, 49, er ∾ prora: etslags Muslingeskal (af dens Lighed med en Skibssnabel); cf. id. 10, 32; — bb) hertil mærkes endnu; a) ∾ corona, ligesom corona navalis: en med Skibssnabler smykket Ærescrans, som tildeltes den, som først besteg et fiendligt Skib, Plin. 16, 3, o. id. 22, 4; - df. „poet. overf." om Agrippa: cui ··· Tempora navali fulgent rostrata corona, Virg. Aen. 8, 683; — b) Columna Rostrata, som paa Forum var opreist til Minde om Romernes første Søseier over Carthaginienserne under Consulen Duilius (a. u. c. 494); - vid. Plin. 34, 11, Flor. 2, 2, Liv. epit. 17, o. Quintil.; - Fragmenter af Indskriften paa denne Støtte ere, som det ældste romerske Sprogmonument, yderst mærkværdige; vid. Orell. Inscript. nr. 549, Freund. Anhang IV, o. A.; — [af flgd.].

rostrum, i, n., [rodo]; I) „egenl.": Snabel, Tryne; - aduncitate rostrorum (cibum capescere), vid. Cic. N. D. 2, 47; ibes aves ··· corneo proceroque rostro, ibd. 1, 36; f. ogf. Liv. 41, 13, Ovid. Met. 2, 376, oftere, o. A.; tillægges ogf. Vedderen og Geden, Varro; navnl. ogf. Svinet, Cic., Ovid., ogf. Hunden, id., o. Ulven, Plin., ogf. om Delphinen o. Skildpadden, id., ogf. Bien, id.; - bliver ogf. undert. med Lune el. Ringeagt tillagt Mennesker; Apud mensam plenam homini rostrum deliges, Plaut. Men. 1, 1, 13; f. ogf. Lucil. ap. Fest. s. v. squarrosus, p. 329, (Müll.); - men om et ansigtsformet Vandspring: ex quarum (sc. personarum)

rostris aqua salire solet, Digest.; — II) bf. „overf."; A) „alm.", ifølge Gjenstandens Lighed: den krumme Spids, navnl. paa falx vinitoria, Colum., paa Plovjernet (el. vomer), Plin., paa en Hammer, id.; ogs. et Lampenæb, id.; — B) „bes."; 1) en Skibsnabel, der anbragtes paa Forstavnen af Krigsskibe, for dermed at bore de fiendlige Skibe i Grund; vid. Plin. 7, 57; - rostro ferire el. percutere, Liv., rostro concurrere cum navi hostium, id.; - ogs. in pl., Hirt. B. Alex. 46, oftere; — 2) bf. „meton.", Rostra: Talerstolen paa Forum, saaledes kaldet af de paa samme anbragte Skibsnabler, der vare (a. u. c. 416) tagne af de betvungne Antiaters erobrede Skibe; vid. Liv. 8, 14, o. Plin. 34, 11; - ut in Rostris prius quam in senatu litterae recitarentur, Liv. 27, 50; cf. Cic. Pis. 3; escendere in Rostra, id., Liv.; opp. descendere de Rostris, Cic. Vatin. 11; cf. Caes. B. C. 3, 21; men Suet. Aug. 100: pro Rostris laudatus est, (fra Talerstolen); cf. id. Caes. 6, oftere; ligel. apud Rostra (laudare), Tac. Ann. 16, 6; — b) „poet." ogs. om Stedet omkring Rostra; - vid. Hor. Sat. 2, 6, 50; ligel. om det omkring Rostra forsamlede Folk; Campumque et Rostra movebat, Lucan. 8, 685. — rŏsŭlentus, 3, [rosa]; I) „egenl.": fuld af Roser, prata, Prudent.; — II) rosenfarvet, splendor, Capella. — rŏsus, 3, partic. af rodo.

rŏta, ae, f.; I) „egenl.": Hiul el. Vognhiul; - Vorsutior es, quam rota figularis, Plaut. Ep. 3, 2, 35; cf. id. Capt. 2, 3, 9; rotarum orbes, Lucr., Plin., radii, Virg., axes, Plin.; summae Curvatura rotae, Ovid. Met. 2, 107; ∾ radiata, Varro, aquaria, Cato; — B) „bes." ogs.; a) Pottemagerhiulet; - Currente rota, etc., Hor. A. P. 22; ligel. ∾ Cumana, Tibull. 2, 3, 52; — b) Hiulet som Torturredskab, Grækernes τροχός; - in rotam ··· escendere, vid. Cic. Tusc. 5, 9; - „poet." ogs. Ixions Hiul, Virg. Aen. 6, 616, o. A.; men „alleg.": vorsor in amoris rota miser, Plaut. Cist. 2, 1, 4; — II) „fig."; A) „overf."; 1) (som pars pro toto): Vognen el. en Vogn; - Si rota defuerit, tu pede carpe viam, Ovid. A. A. 2, 230; cf. id. Met. 1, 448, oftere, Propert. 1, 2, 20, oftere, ogs. Virg. Aen. 12, 671; — 2) hiulformet el. skiveformet Legeme; bf. a) „poet."; - ∾ solis, (Solskiven), Lucr.; ogs. ∾ flammea Phoebi, Senec. Herc. Oet.; ligel. absol. rota, Enn. ap. Isid., Val. Fl.; — b) et slags Søfisk, ligesom Hiulfisken, Plin. 9, 3; — B) „ment." o. „alleg."; a) om en pludselig Vending el. Omvexling; - fortunae rotam pertimescere, Cic. Pis. 10; Versatur celeri Fors levis orbe rotae, Tibull. 1, 5, 70; cf. Propert. 2, 7, 32, o. Hor. Od. 3, 10, 10; — b) „poet." heder et Digt i det elegiske Versemaal: imparibus vecta Thalia rotis, Ovid. A. A. 1, 264; cf. id. Pont. 3, 4, 85: molles elegi ··· dispararibus ··· rotis.

rŏtābĭlis, e, [roto]: som dreier sig i en Kreds, kredsformig, flexus, Ammian. — rŏtālis, e, [rota]: forsynet med Hiul, carpentum, Capitol. — *rŏtātĭlis, e: kredsformig, gyri, Sidon., trochaei, Prudent.; — rŏtātim, adv.: kredsformigen; - ∾ in orbem saltantes, Appul.; — rŏtātĭo, onis, f.: kredsformig Omdreining, circini, Vitruv. 10, 3; — rŏtātor, oris, m.: som dreier el. svinger om i en Kreds; - Bassaridum rotator Euan, Stat. Silv. 2, 7, 7; o. — rŏtātus, us, m.: kredsformet Omdreining el. Svingning, armorum, id.; — [af flgd.].

*rŏto, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.: dreier el. svinger el. slynger omkring el. kredsformigen; - rapit et bis terque per auras More rotat fundae (Learchum), Ovid. Met. 4, 516; men id. A. A. 2, 374: Fulmineo rabidos quum rotat ore canes (aper); ∾ ensem fulmineum, (svinge), Virg. Aen. 9, 441; men comas excutientem rotare (som Gestus af Taleren), fanaticum est, Quintil.; rotantes ··· fumum (flammae), Hor. Od. 4, 11, 11; - ogs. „medial": circumque infraque rotantur (greges), Stat.; cf. Ovid. Met. 2, 74, o. id. ibd. 9, 221; — B) ogs. „fig.": sermone rotato, (i et afrundet Sprog), Juvenal. 6, 449; — II) som neutr. findes rotare f. rotari, Virg. Aen. 10, 362, hvor saxa rotantia, (som rulle ned; cf. volventia plaustra, id. Ge. 1, 163); - ligel. rotare absol. om Paafuglen: at udfolde Halen, Colum. 8, 11; o. — rŏtŭla, ae, f., demin.: lidet Hiul, Plaut. Pers. 3, 3, 38, Plin. 18, 48, Colum., o. A.; — [af rota]. — rŏtŭlus, i, m., Biform af frgd., Calpurn. Ecl. 7, 51, inc.

rŏtundātĭo, onis, f., [rotundo]: Afrundning; - linea rotundationis, (Kredslinien), Vitruv. — rŏtunde, adv. af rotundus; I) „egenl.": rundt, i el. til en Rundning; - ut in orbem quam rotundissime formetur, Colum.; — II) „fig.": afrundet el. begrændset el. bestemt; - ista ipsa ··· a te quidem apte et rotunde (sc. exposita), Cic. Fin. 4, 3. — rŏtundĭfŏlius, 3, [rotundus, folium]: rundbladet, herbae, Appul.

*rŏtundĭtas, atis, f.: Rundning el. Rundhed, rund el. afrundet Gestalt; I) „egenl."; - gemma rotunditatis absolutae, Plin. 37, 73, oftere; — II) „fig." o. „ment."; - ∾ verborum, (deres Afrundning (el. afrundede Sammenfoining), Macrob. Sat. 7, 5; — rŏtundo, avi, atum, 1, v. a.: gjør rund, afrunder; - ∾ tignum ad circinum, Vitruv.; herbae rotundantur in caulem, Plin.; men solis orbis rotundatus etc., vid. Vell. 2, 59; men ∾ (mundum) ad volubilitatem, vid. Cic. Univ. 10; - ogs. „fig.": Mille talenta rotundentur, etc., (bør gjøres fuldtallige), Hor. Ep. 1, 6, 34; - rotundatos hendecasyllabos (elaborare), Sidon.; o. — rŏtundŭla, ae, f., dem. af flgd.: liden rund Kage, Appul.; — [af flgd.].

rŏtundus, 3, [rota]: hiulformet, d. e. rund; I) „egenl."; - stellae globosae et rotundae, Cic.; mundum rotundum esse volunt, quod etc., id. N. D. 1, 10; cf. id. Univ. 6: ut nihil effici possit rotundius; men id. Fin. 2, 12, absol.: quadratum, rotundum (quid sit, judicant sensus); cf. Lucr. 4, 505, ogs. Hor. Ep. 1, 1, 100; med Quintil. 11, 3, 139: ipsam togam rotundam esse, (rimel.: at den falder med Rundning omkring Legemet); — II) „fig."; A) „alm.": rund el. afrundet el. glat, (hvorpaa intet kan hefte); bf. med Lune om den stoiske Vise, Hor. Sat. 2, 7, 86: Fortis, et in se ipso totus, teres atque rotundus; — B) „bes." om Talen el. Foredraget: afrundet, afgrændset, ordnet, odl.; (dog hos Cic. endnu med quasi, el. med ut ita dicam); - elegans et apta et quasi rotunda constructio, Cic. Brut. 78; cf. id. Orat. 13: Theodorus praefractior, nec satis, ut ita dicam, rotundus; men „poet.": ore rotundo ··· loqui, (have et flydende Foredrag), Hor. A. P. 323; men ∾ distributio (magis quam vera), vid. Quintil. 3, 4, 16; ∾ volubilisque sententia, Gell.; — b) rund, d. e. afsondret el. usammenhængende; - quum illa rotunda et undique circumcisa insistere invicem nequeant, Quintil. 8, 5, 27.

rŭbēdo, inis, f., [rubeo]: rødlig Farve, Firmic. — rŭbĕfăcĭo, fēci, factum, 3, v. a., [rubeo]: at gjøre rød, at farve rød; - exiguo rubefecit sanguine setas (arundo), Ovid. Met. 8, 383; cf. ibd. 12, 382, o. Sil. 16, 137. — *rŭbellĭānus, 3: rødlig, vites, Colum. 2, 2; — rŭbellĭo, ōnis, m.: et slags rødlig Fisk, Plin. 32, 49; o. — rŭbellŭlus, 3, dem.: noget rødlig, rhamnos, Veget.; af — rŭbellus, 3, dem. af ruber: rødlig, vinum, Martial., Pers.; men ∾ vineae, vid. Plin. 14, 4; ∾ calvitium, Capella.

rŭbens, tis, partic. o. adj. af flgd. — rŭbĕo, ēre, v. n., [ruber]; I) „alm.": at være rød, at rødme; - Et simul ulceribus quasi inustis omne rubere Corpus, etc., Lucr. 6, 1164; men ibd. 209: ut merito rubeant (nubes, neml. af Sollyset); rubent aviaria baccis, Virg. Ge. 2, 430; quae (poma) candida parte, Parte rubent, Ovid. Met. 3, 483; cf. id. A. A. 3, 170: quae bis Tyrio murice lana rubes; men Catull. 3, fin.: Flendo turgiduli rubent ocelli; rubens ferrum

igne, Ovid.; — II) „bef.": at rødme af Skam; – rubeo, mihi crede; sed etc., Cic. Att. 15, 4; cf. id. Verr. 2, 76; — III) partic. rŭbens, tis, ogſ. ſom adj.: rødlig, rød, rødmende; A) „alm."; – minio suffusus ··· rubenti, Tibull. 2, 1, 55; ligel. ostroque rubenti etc., Lucr. 2, 35; rubenti vere, Virg. Ge. 2, 319; men rubenti Dextera, (hvori Lynet gløder), Hor. Od. 1, 2, 2; men in rubente folio, Plin. 16, 10; – compar., ∾ superficies, id. 37, 23; — B) „bef.": ſkamrød; – ore non rubenti (legere: uden at rødme), Martial. 5, 2; Inficitur (virgo) teneras ore rubente genas (acc. graec.), Tibull. 3, 4, 32.

rŭber, bra, brum, ἐρυθρός; I) „egenl.": rød, blodrød, ildrød; – ∾ humor, Lucr., sanguis, Hor., crocus, id.; men ∾ Priapus, Ovid. Fast. 1, 415, (d. e. rødmalet); ∾ flamma, id.; „poet." ogſ. om det af den opgaaende el. nedgaaende Sol farvede Ocean; vid. Hor. Od. 1, 35, 32, ogſ. Virg. Ge. 3, 359; – compar., ∾ pilus, Plin.; superl., ∾ nitrum, Cels.; – men „poet.": ∾ leges majorum, (af deres røde Overſkrift), Juvenal. 14, 192; — II) ſom adj. propr.; A) Rubrum Mare: det røde Hav, d. e. d. arabiſke og perſiſke Havbugt, Mela 1, 10, oftere, Plin. 6, 28, Cic. N. D. 1, 35, o. A.; — B) Saxa Rubra: Navnet paa et Sted (med Stenbrud) imellem Rom og Veji, Cic. Phil. 2, 31, Liv. 2, 49; – heder breves Rubrae, Martial. 4, 64.

rŭbesco, bŭi, 3, v. n., inch. af rubeo; I) „alm.": at blive rød, at rødme; – Jamque rubescebat radiis mare, etc., Virg. Aen. 7, 25; cf. ibd. 3, 521; men ibd. 8, 695: arva ... caede rubescunt; cf. Ovid. Met. 11, 18: saxa ··· rubuere sanguine vatis; rosa rubescens, Plin.; vina rubescentia, id.; — II) „bef.": at rødme af Skam el. Harme; – Et rubuere genae, totoque recanduit ore, Ovid. Met. 7, 78.

*1. rŭbēta, ae, f.: etſlags giftig Frø, ſom opholder ſig i Tornebuſke, Plin. 32, 18, Juvenal. 1, 70; ogſ. rana rubeta, Plin. 8, 48, o. Propert. 3, 4, 27; o. — 2. rŭbēta, orum, n.: Brombærbuſk el. Brombærhække; – in duris haerentia mora rubetis, Ovid. Met. 1, 105; cf. Calpurn. Ecl. 3, 5; — [rubus]. — 1. rŭbĕus, (ogſ. robeus, robius o. robus, ſ. Fest. s. v. robum, p. 264, (Müll.), 3, [rubeo]: rød; – vaccae el. boves colore rubeo, Varro, Colum. — 2. rŭbĕus, 3, [rubus]: af Brombærbuſken, virga, Virg. Ge. 1, 266.

Rŭbi, orum, m.: By i Appulien, hod. Ruvo, Hor. Sat. 1, 5, 94; — B) df. Rŭbustini, orum, m.: Indvaanerne af Byen R., Plin. 3, 16. — rŭbĭa, ae, f., [1. rubeus]: Farverødt, Krap, Plin. 19, 56, Vitruv. — Rŭbĭco, (Rŭbĭcon, Lucan.), ōnis, m.: liden Grændſeflod imellem Italien og Gallia Cisalpina, berømt ved Cæſars Overgang derover ved Borgerkrigens Udbrud, (hod. Pisatello); – vid. Plin. 3, 20, Cic. Phil. 6, 3, Suet. Caes. 31; ſ. ogſ. Lucan. 1, 213: parvis ··· impellitur undis Puniceus Rubicon, quum etc.

rŭbĭcundŭlus, 3, dem.: noget rødlig, temmelig rød; – ∾ illa, Juvenal. 6, 425; af — *rŭbicundus, 3: rødlig, rødfarvet, rød; – ∾ ore (homo), Plaut.; cf. Ter. Hec. 3, 4, 26; men ∾ matrona, Ovid. Med. fac. 13, (d. e. ſolbrændt); cf. Martial. 6, 64, 3; ∾ luna, Plin.; men ∾ Ceres, (f. d. ſædv. flava Ceres), Virg. Ge. 1, 297; men ∾ Priapus, (rødmalet), Ovid. Fast. 6, 319; – compar., Varro, Senec.; o. — rŭbĭdus, 3, ligeſom frgd.: rødlig, rød, ampulla, Plaut. Stich. 1, 3, 77; men comiſk: torreto me pro pane rubido, (ſom brunt el. mørkt Brød), id. Casin. 2, 5, 2; men ∾ facies ex vinolentia, Suet. Vitell. 17; — [rubeo]. — rubigo, rubigalis, etc., ſ. und. robigo, etc.

rŭbor, ōris, m., [rubeo]: Rødhed, rød Farve, (med Indbegreb af dens forſkiellige Nuancer, vid. Gell. 2, 26); I) „alm."; – ille fusus et candore mixtus rumor, Cic. N. D. 1, 27; cf. Ovid. Am. 3, 3, 6: niveo lucet in ore rubor; ∾ cocci, Plin.; – ogſ. in pl.; Vellera ··· Tyrios incocta rubores, (i. e. colorem purpurae), Virg. Ge. 3, 307; — II) „bef.": Skamrødme; – pudorem rubor ··· consequitur, Cic. Tusc. 4, 8; haec audienti ··· rubor suffusus etc., Liv. 30, 15; alius est irae rubor, alius verecundiae, Plin. 11, 91; cf. Virg. Aen. 12, 66; – comiſk er Plaut. Capt. 5, 2, 9: At ego faciam, ut pudeat; nam in ruborem te totum dabo (sc. caedendo); — B) df. „meton.", (causa pro effectu): Følelſen af Skam, Skam el. Skamfuldhed; – orator praestet ingenuitatem et ruborem suum, verborum turpitudine et rerum obscoenitate vitanda, Cic. d. Or. 2, 59; ligel. Liv. 45, 37: si nomen hoc (milites) saltem ruborem incutere ··· possit; ligel. ruborem afferre, Tac. Ann. 13, 15; – ogſ. in pl.: rubores elicere cuivis, auct. ad Her. 4, 10; — b) df. ogſ. (med fortſat Metonymi): hvad man ſkammer ſig over, Beſkæmmelſe el. Skam; – censoris judicium nihil fere damnato nisi ruborem affert, Cic. d. Rep. 4, 6; duas res ei rubori fuisse, unam, quod etc., Liv. 45, 13; ligel. rubori mihi est, quod etc., Tac. Ann. 14, 55; ogſ. ud. dat.: nec rubor, inter comites aspici, id. Germ. 13; cf. Ovid. A. A. 3, 167; men id. Her. 20, 202: Nil tua, Cydippe, facta ruboris habent; ogſ. forbindes rubor ac dedecus, Tac. Hist. 1, 30.

†rubrīca, ae, f., [ruber], sc. terra; I) egenl.": rød Jord, Vitruv., Colum., Plin. 18, 36; — II) „bef.": rød Farvejord (ſom Foſſil); navnl. Zinnober el. Minie; vid. Plin. 35, 14; – Buccas rubricae, cera omne corpus intinxit tibi, Plaut. Truc. 2, 2, 39; ligel. rubrica delibutus, auct. ad Her.; cf. Hor. Sat. 2, 7, 98, Pers. 1, 66, o. A.; — B) df. „overf."; a) den oprdl. med rød Farve ſkrevne Titel af en Lov el. Forordning; – (quae) proponuntur sub rubrica: unde vi, Digest.; — b) df. atter „overf." om Loven ſelv; – ad album ac rubricas se transferre, (lægge ſig efter Lovkyndigheden), Quintil. 12, 3, 11; ∾ Masuri, Pers. 5, 90; df. — rubrico, (avi), atum, 1, v. a.: farver rød el. med Rødt, auct. Priap. 73, 2, Venant.; o. — rubrīcōsus, 3: ſom er rig paa rød Farvejord, ager, Cato, terra, id., solum, Colum.; cf. Plin. 18, 47. — rubrus, 3, ſield. o. ſild. Biform af ruber, Solin.

rūbus, i, m., (f., Prudent.), [beſl. m. ruber]; I) „egenl.": Brombærbuſken, Plin. 16, 71, oftere; ∾ asper, Virg.; ∾ hirsuti, Propert., hamati, Tibull.; Mixta fere duris utilis herba rubis, Ovid. Pont. 4, 4, 4; — II) Brombærret; – colligere rubos, Calpurn.; Et dare puniceis plena canistra rubis, Propert. 3, 11, 28; cf. Liv. 23, 20: strictis rubis (vivere).

*ructāmen, ĭnis, n.: Ræben, Opſtigelſe, Prudent.; — ructatrix, īcis, f.: ræbende; df. „overf.": ∾ mentha, (ſom foraarſager Ræben el. Opſtigelſe), Martial. 10, 48; af — ructo, avi, atum, 1, v. n. o. a., [tilligem. ructus af inus. erugo, rugo, Grækernes ἐρύγω ἐρεύγω]; I) „egenl."; a) neutr.: ræber, har Opſtigelſe; – ∾ alicui in os, Plaut. Pseud. 5, 2, 9; cf. Cic. Phil. 2, 25, oftere; – ogſ. ſom dep., id. ap. Fest. p. 262, (Müll.); ſ. ogſ. nedenf.; — b) act.: ligeſom at opræbe, at ræbe deraf el. derefter; – ∾ acida, Plin., glandem, Juvenal., aprum, Martial.; ogſ. ſom dep.: ructari aves hospitales, Varro; — II) „fig."; A) „overf."; – ∾ fumum (terra), d. e. uddunſter, Pallad.; — B) „ment.", (men m. Ringeagt): at give fra ſig; – dum sublimes ructatur (dep.) versus, Hor. A. P. 457; men ructans propinquitates semideum, (altid førende dem i Munden), Sidon. — ructor, ari, ſom dep., ſ. und. frgd. — *ructŭo, are, v. a., ſild. Biform af ructo, Augustin.; o. — ructŭōsus, 3: fuld af Ræben el. Opſtigelſer; – ∾ spiritus, Coel. ap. Quintil. 4, 2, 123; af — ructus, us, m., [ſ. ructo ab in.]: Ræben; – Exhalas acidos ex pectore ructus, Lucil. ap. Non.; ructus (liberos) esse oportere, Cic. Fam. 9, 22; ructus gignere el. ciere,

Plin., dissolvere, id.; - ogs. „overf.", ∾ fontium, (deres Sprudlen), Vitruv.

rūdectus, 3, [rudus]: fuld af Grus, ligesom Grus; - ds. om Jordbunden: tør, maver, terra, Cato, locus, id. — 1.rūdens, tis, m., (ogs. f., Plaut.), [rimel. besl. m. 2.rudens, sc. funis el. restis]: stærk Line, et Toug; ds. 1) sædv.: Skibsline el. Skibstoug; - rudentum sibilus, Pacuv. ap. Coel. in Cic. Fam. 8, 2; cf. Virg. Aen. 1, 87: stridorque rudentum etc.; ogs. Hor. Epod. 10, 5, Ovid. Trist. 1, 11, 19, o. A.; excussos ··· laxare rudentes, (neml. for at sætte Seil til), Virg. Aen. 3, 267; hvorom ogs. velis immitte rudentes, Lucan.; men explicatio rudentis, Cic. Div. 1, 56; cf. id. Tusc. 5, 14: fortuna rudentibus apta, (Velfærd, som hænger i en Line, el. Rigdomme paa Søen); men Ovid. Met. 3, 616: prensoque rudente relabi, (glide ned derad); — b) ds. er ogs. Rudens: Navnet paa en Comoedie af Plautus; — 2) Toug el. Line paa en Krigsmaskine, Vitruv. 10, 11 flgd. — 2.rudens, tis, partic. af rudo. — rūdĕrārius, 3, [rudus]: hørende til Grus, cribrum, Appul. — rūdĕrātio, onis, f.: Gulvets el. Grundens Bedækning med Grus, Vitruv. 7, 2; af — rūdĕro, avi, atum, 1, v. a., [rudus]: bedækker med Grus, Vitruv. 7, 1; — 2) „overf.": ruderatus ager, (med grusagtig el. tør og maver Jord), Plin. 21, 10.

Rŭdĭae, arum, f.: By i Calabrien, Digteren Ennius's Fødested, Plin. 3, 16, o. A.; — B) ds. Rŭdinus, 3: fra el. af Rudiæ; - Nos sumu' Romani, qui fuvimus ante Rudini, siger Ennius om sig selv, Enn. Ann. 18, 12; cf. Cic. d. Or. 3, 42, ogs. id. Arch. 10. — 1.rŭdĭārĭus, i, m., [1.rudis], in pl.: rudiarii ··· qui nova saga poliunt, Cincius ap. Fest. p. 265, (Müll.). — 2.rŭdĭārĭus, i, m., [2.rudis]: udtient Fægter, som er bleven beskenket med Frihedsstaven (rudis), Suet. Tib. 7.

rŭdĭcŭla, ae, f., dem. af 2.rudis nr. I: liden Stav el. Pind til Omrøring, Colum., Plin. — rŭdĭmentum, i, n., [1.rudis]: den første Prøve, det første Forsøg; I) oftest i Krigssproget; - pro militari rudimento etc., Liv. 21, 3; ligel. in pl.; rudimenta militiae, Vell., belli, Virg.; cf. Liv. 31, 11; — II) ds. om andre Forholde; - inter ··· rudimentum primum puerilis regni (sc. Ascanii), Liv. 1, 3; ∾ rhetorices, (Begyndelsesgrundene dertil), Quintil. 2, 5, 1; cf. Suet. Aug. 64, id. Ner. 22, o. id. Tib. 8. — Rudinus, 3, s. und. Rudiae.

1.rŭdis, e: raa, uformet, uforarbeidet; (rudis est) omnis fere materia non deformata, etc., Cincius ap. Fest. p. 265, (Müll.); ds. I) „egenl." el. om Ting; - ∾ terra, (udyrket), Varro; ligel. ∾ ager, Colum.; campus, Virg. Ge. 2, 211; „poet." heder ogs. Chaos: rudis indigestaque moles, Ovid. Met. 1, 7; ∾ marmor el. saxum, (ikke tilhuggen, uforarbeidet), Quintil.; cf. Ovid. Met. 1, 406: ∾ signa (de marmore coepto); ∾ aes, (opp. signatum), Plin. 33, 13; ∾ lana, Ovid.; ∾ textum, (grov Væv, grovt Tøi), id. Met. 8, 640; ∾ vestis, (af grovt Tøi), id.; ∾ herba, (vild), Martial., uva, (umoden), id.; — II) „fig."; A) „overf." o. „poet.": ung, ny, uvant; - ∾ Amphitrite, (det endnu ubeseilede Hav), Catull. 64, 11; ligel. ∾ Argo, Lucan.; ∾ agna, (spædt Lam), Martial.; ∾ filia, id.; — B) „ment." o. „ethisk": raa el. udannet, uskikket el. udygtig el. uerfaren; 1) absol.; aa) om Begreber; - nunc etiam rude'st (consilium meum), Plaut. Poen. 1, 1, 61; navnl. hede ufuldendte Aandsværker: inchoata et rudia, Cic. d. Or. 1, 2; ogs. rudia atque imperfecta adhuc etc., Quintil. 3, 1, 7; illa rudibus et incompositis similia etc., id.; ∾ stilus et confusus, id.; ∾ carmen, Hor., ingenium, id. A. P. 410; ∾ seculum, Quintil., Tac.; ∾ vita priscorum et sine litteris, Plin.; — bb) om Personer; - rudem me et integrum discipulum accipe, etc., Cic. N. D. 3, 3; tam eram rudis? tam ignarus rerum? etc., id. Sest. 21; illi rudes homines primique, Quintil. 8, 3, 36; men Hor. Od. 3, 24, 54: nescit equo rudis Haerere ingenuus puer; — b) ogs. at mærke i flgd. Forbindelser; α) m. in el. c. abl.; - rudis in jure civili, Cic.; cf. id. d. Or. 1, 50, o. id. Fin. 1, 2; Aeschylus sublimis et gravis, sed rudis in plerisque et incompositus, Quintil.; - Ennius ingenio maximus, arte rudis, Ovid. Trist. 2, 424; ligel. rudis studiis, Vell. 2, 73; — β) c. gen.; - imperiti homines, rerum omnium rudes ignarique, Cic. Flacc. 7, 16; cf. id. Off. 1, 1; rudis bonarum artium, Tac. Ann. 1, 3; rudis dicendi, ibd. 29; „poet." ogs. rudis agminum, Hor. Od. 3, 2, 9; men ∾ somni, (søvnløs), Ovid. Met. 7, 213; — γ) m. ad; - rudem ad pedestria bella Numidarum gentem, Liv. 24, 48; Ad mala jam pridem non sumus ulla rudes, Ovid. Pont. 3, 7, 18.

2.rŭdis, is, f.: tynd Stav el. Stok; A) til at røre med i en Gryde, Cato; - ∾ ferrei, Plin. 34, 50; s. ogs. und. rudicula; — B) til Øvelse i Fægtning, altf. Fægterstav, (Rapier); - rudibus inter se in modum justae pugnae concurrere, Liv. 26, 51; mirmillonem e ludo, rudibus secum batuentem, etc., Suet. Calig. 32; cf. Ovid. A. A. 3, 515; — b) navnl. gaves den udtiente Gladiator en saadan rudis som Ærestegn, s. und. 2.rudiarius; - quum essedario ··· indulsisset rudem, Suet. Claud. 21; — β) ogs. ofte „overf." fra Fægtersproget: donari rude, el. accipere rudem: ligesom at have udtient el. at blive befriet fra en haard Tieneste; - Sic igitur, tarda vires minuente senecta, Me quoque donari jam rude tempus erat, Ovid. Trist. 4, 8, 23; cf. Hor. Ep. 1, 1, in., o. Martial. 3, 36; ligel. „alleg." om Antonius's Afsondring fra Cæsars Sag: tam bonus gladiator, rudem tam cito accepisti? Cic. Phil. 2, 29.

rŭdĭtas, atis, f., [1.rudis]: Raahed, Uvidenhed, Appul. — rŭdĭtus, us, m.: Brølen; navnl. Eselets Skryden, Appul.; af — rŭdo, ivi, itum, 3, v. n. o. a., [factum e sono, Varro]: at brøle el. udbrøle; I) „egenl." om Dyrene, navnl. om Løven, Virg., om Hiorten, id., om Biørnen, Claudian., oftest om Eselets Skryden, Ovid. A. A. 3, 290, oftere, Pers., o. A.; — II) „overf." om Mennesker: at brøle, at udbrøle, odl.; - insueta rudentem (Cacum) Desuper Alcides telis premit, etc., Virg. Aen. 8, 248; Haec ··· rudet ex rostris, Lucil. ap. Varr.; — b) sield. om Ting: primusque rudentem Contorsit ··· proram etc., Virg. Aen. 3, 561; ds. — rŭdor, ōris, m.: Brølen el. stærk Larm, Appul.

1.rūdus, ĕris, n.; I) „alm."; ∾ novum, sædv. absol. rudus: en med Smaasten blandet Kalkmasse til Overstrygning af Vægge el. Gulve, odl.; vid. Plin. 36, 62 flgd., Vitruv. 7, 1, Pallad.; - rudus inducere, (bestryge dermed), Vitruv.; ligel. ∾ injicere, Plin., fistucare, id., aedificia tecta rudere, (med Lag af denne Masse), Hirt. B. Al. 1; cf. auct. B. Hisp. 8; — b) rimel. ogs. etslags Mergeljord til Gødning; hvorom Rudere tam pingui ··· saturare jejunia terrae, Colum. (poëta) 10, 81; — II) „bes."; ∾ vetus, sædv. absol. rudus: Grus af ødelagte Bygninger, el. alm. Grus, odl., Tac. Ann. 15, 43; men in pl., Suet. Vesp. 8; cf. id. Aug. 30. — 2.rūdus, ĕris, n., [s. raudus]: lidet Stykke Metal; ds. ogs. liden Kobbermønt; - vid. Liv. 26, 11; s. ogs. und. raudus. — rŭduscŭlum, i, n., s. und. rauduscululm.

rūfesco, ĕre, v. inch. n., [rufus]: at blive rødlig; - merula ex nigra rufescit, Plin. 10, 42, oftere. — rufius, i, m.: gallisk Ord f. chama: Hiortlossen, Plin. 8, 28. — rūfo, are, v. a., [rufus]: at giøre el. farve rød el. rødlig; - ∾ capillum, Plin. 15, 4, oftere. — Rŭfŭli, orum, m.; saal. hede de Krigstribuner i Hæren, som ifølge en Lov af en Rutilius

Rufus bleve udnævnte af Feltherren; (opp. comitiati: der i Comitierne vare udnævnte af Folket); - vid. Liv. 7, 5: nam et ante, sicut nunc, quos Rufulos vocant, imperatores ipsi faciebant. — rūfŭlus, 3, demin. af rufus: noget rødlig; - ∾ radices mandragorae, Plin. 25, 94; — b) ogſ. absol.: Macilentis malis, rufulus (noget rødhaaret), aliquantum ventriosus, etc., Plaut. Asin. 2, 3, 20.

1.rūfus, 3, πυῤῥός: rød el. rødlig, color, vid. Gell. 2, 26; ∾ armenta, Vitruv.; ∾ vestes, Martial.; ∾ sal, Plin.; - compar., ∾ siligo Campana, etc., id. 18, 20; — b) „beſ." hos Comikerne: rødhaaret; - Rufus quidam ventriosus, etc., Plaut. Pseud. 4,6,120; cf. Ter. Heaut. 5, 5, 17. — 2.Rūfus, i, m.: romerſk Tilnavn, ſ. ovenſ. und. Rufuli; — B) hertil mærkes; 1) Curtius Rufus: bekiendt Historieſkriver; — 2) Sext. Rufus (i d. fierde chr. Aarh.), har ſkrevet Breviarium el. Udtog af d. rom. Historie; ligeſom ogſ. Bogen: de regionibus urbis Romae, bærer hans Navn; — not.: ſ. ogſ. Quintil. 1, 4, 25.

1.rūga, ae, f., [af ῥύω: trækker ſammen]; I) „beſ.": Rynke i Anſigtet; a) oftest in pl.; - Quum tibi··· rugis vetus Frontem senectus exaret, etc., Hor. Epod. 8, 3; cf. Virg. Aen. 7, 417, Ovid. Met. 3, 276, oftere, o. A.; ligel. Cic. Senect. 18: non cani, non rugae, etc.; — b) alene „poet." in sing.; - vid. Ovid. A. A. 1, 240, o. Juvenal. 13, 215; — II) „alm." o. efteraug.: enhver Faald el. Rynke; - pruna siccata in rugas, Plin.; - navnl. ogſ. Faald paa Klæder; in veste rugas et sinus (invenisse: om en Maler), id. 35, 34; men in sing.: vestes quoque··· ruga consumit, Petron. — 2.Ruga, ae, m.: romerſk Tilnavn, Gell., Val. Max.

Rugii, orum, m.: Rygierne, nordgermaniſk Folk (paa Rygen), Tac. Germ. 43. — rūgĭnōsus, 3, [ruga]: rynket, cutis, Coel. Aur. — rūgio, īre, v. n.: Løvens Naturlyd, Spart. Get. 5, auct. carm. d. Phil. 49; df. — rūgītus, us, m.; I) Løvens Brøl, Vopisc. Prob. 19; — II) „overſ.": ∾ intestinorum, (Rumlen i Tarmene), Coel. Aur.

rūgo, avi, atum, 1, v. n. o. a., [ruga]; I) neutr.: at rynke ſig; df. om Klæder: at ſlaae Faalder; - vide palliolum, ut rugat, Plaut. Casin. 2, 3, 30; — II) act.: at rynke; - ∾ frontem, Hieronym.; - ogſ. „overſ.": testae (concharum) rugatae, (ligeſom rynkede, d. e. ujevne el. hvasſe), Plin. 9, 52. — rūgōsĭtas, atis, f.: rynket Beſkaffenhed, navnl. Rynker i Panden el. at ſlaae Rynker, Tertull.; af — rūgōsus, 3, [ruga]; I) „egenl.": rynket; - ∾ spadones, Hor. Epod. 9, 14; ∾ genae, Ovid. Am. 1, 8, 112; - compar., Rugosiorem quum geras stola frontem, Martial. 3, 93; — b) „poet." ogſ.: ∾ senecta, Tibull.; men rugosus frigore pagus, (hvor alt er ſammenſkrumpet af Kulde), Hor. Ep. 1, 18, 105; men rugosaque sanna, (den Næſen rynkende Spot), Pers. 5, 91; — II) ogſ. „alm." om Ting: med Faalder, ujevn el. ſkrumpen, odl.; - ∾ arma, Colum.; ∾ cortex populi, Ovid. Her. 5, 28; ∾ piper, Pers. 5, 55.

*rŭīdus, 3: rimel. faldende ned; df. ∾ pilum, Plin. 18, 23: den hyppigen nedfaldende Morterſtøder; o. — rŭīna, ae, f.; I) in abstracto; A) „egenl.": Styrten, Styrtning, voldſomt at ſtyrte el. falde ned, odl.; - ∾ grandinis, (voldſom Hagelbyge), Lucr. 6, 155; ∾ jumentorum sarcinarumque, Liv. 44, 5; men ∾ Capanei, Propert. 2, 25, 40, (hans Fald for Juppiters Lyn); - Lucr. 5, 1328: Permixtasque dabant equitum peditumque ruinas (apri: kaſtede dem overende); men Virg. Aen. 11, 613: ruinam Dant sonitu ingenti, (ſtyrte el. falde, oſv.); cf. Hor. Sat. 2, 8, 54: aulaea ruinas In patinam fecere, (ſtyrtede ned deri); — b) navnl. ogſ. om Bygninger: Indſtyrtning; - turris repentina ruina commoti (hostes) etc., Caes. B. C. 2, 11; cf. Cic. d. Or. 2, 68: ea ruina ipsum oppressum etc.; men effulsisse inter ruinam ignes, vid. Tac. Ann. 2, 47; ligel. ∾ aedificiorum, Suet., amphitheatri, id., pontis, id.; cf. Hor. Od. 2, 19, 15; ligel. om en Bygning, Virg. Aen. 2, 310: dare ruinam, (at ſtyrte ſammen); ligel. trahere ruinam, ibd. 465; - ogſ. in pl.: dare ruinas, Lucr. 2, 1145; cf. Hor. Od. 1, 37, 7, o. id. ibd. 3, 3, 8; ſ. ogſ. Hirt. B. Al. 1 o. 24, ogſ. Suet. Vesp. 8, o. A.; — B) „fig.", tildels ogſ. „alleg.": Omſtyrtning, Fald, Fordærvelſe, Ulykke, Elendighed; ogſ. Nederlag el. Undergang, odl.; - ruina quaedam atque tempestas etc., Cic. Cluent. 35; cf. Catil. ap. Cic. Catil. 31, o. Cic. Mur. 25; in hac ruina rerum etc., vid. Liv. 26, 41; ligel. ∾ urbis, id. 25, 4; men strage ac ruina fudere Gallos, id. 5, 48; men ruinae similem cladem eques ··· dedit, id. 4, 33; - ruina soceri (ved el. ifølge hans Fald) in exsilium pulsus, Tac. Hist. 4, 6; men „poet.": regnique trahat patriaeque ruinam, (ſkal hidføre begges Undergang), Ovid. Met. 8, 498; cf. Hor. Od. 2, 17, 9; dog ogſ. Plin. 17, 38: ∾ Neronis principis; — b) ofte ogſ. in pl.; - vid. Cic. Catil. 1, 6, o. Hor. Od. 4, 14, 19; - ſaal. ogſ. om en Vildfarelſe; vid. Lucr. 1, 741: Principiis tamen in rerum fecere ruinas, (have de feilet); df. m. Lune: edere ruinas, Cic. Leg. 1, 13, (viſe det Feilagtige i et Lærebegreb); cf. id. Fin. 5, 28: utinam etc.! jam ruinas videres; — II) in concreto: det Indſtyrtede el. Nedſtyrtede, en Ruin; ſaal. coeli ruina, (Regnſkyl el. Skybrud), Virg. Aen. 1, 129; ligel. ∾ poli, (Tordenen), Val. Fl.; — b) navnl. ogſ. indſtyrtet el. ſammenſtyrtet Bygning, en Ruin; oftest in pl.; - ruinis templorum templa aedificantem etc., Liv. 42, 3; cf. Ovid. Met. 15, 424; ligel. in tugurio ruinarum Carthaginiensium etc., Vell. 2, 19; dog ogſ. in sing.; flumina ad lavandam hanc ruinam jugis montium ducere, Plin. 33, 21; — [ruo].

rŭīnōsus, 3, [ruina], om Bygninger: nedſtyrtende, faldefærdig; - ∾ aedes (pl.), Cic. Off. 3, 13; ∾ parietes, Senec.; — b) „poet. overſ.": ſom allerede er indſtyrtet; - ruinosas occulit herba domos, Ovid. Her. 1, 56. — Rullus, i, m.: romerſk Tilnavn, hvoraf her mærkes: P. Servilius Rullus, Almuetribun und. Cicero's Conſulat, imod hvem denne ſom Conſul holdt de trende agrariſke Taler, ſom vi endnu have.

1.rūma, ae, f.: ſield. o. uvis Biform af rumis, i. e. mamma, Varr. ap. Non. — 2.rūma, ae, f., ſield. o. uvis Biform af rumen, Svælg, Arnob. — rūmen, inis, n.: Svælg el. Strube; - dum sit, rumen qui impleam, Pompon. ap. Non.; cf. Fest. p. 270 o. 306, (Müll.). — 1.rūmex, icis, m.: etſlags Skudvaaben, der ligner Gallernes sparum, Lucil. ap. Fest. p. 270, (Müll.); cf. Gell. 20, 25. — 2.rūmex, icis, f., ligeſom lapathum: Bregne, Plaut. Pseud. 3, 2, 26, Plin. 19, 60, oftere.

Rumia, ae, f. und. Rumina. — rūmĭfĭco, are, v. a., [rumor, facio]: omtaler el. ſkildrer efter Rygtet; - Quamque adeo cives Thebani vero rumificant probam, Plaut. Amph. 2, 2, 46. — rūmĭgĕrātĭo, onis, f.: Ombærelſe el. Udbredelſe af Rygter; - rumigeratione infami pasci, Lamprid. Heliog. 10; af — rūmĭgĕror, ari, v. dep. a., [rumor, gero]: ombærer ſom Rygte, bekiendtgiør, Fest. s. v. rumitant, p. 270, (Müll.); df. — rūmĭgĕrŭlus, 3: ſom ombærer Rygter, Ammian. 14, 1, Hieronym. — rūmĭgo, are, v. a., [rumen, ago]: tygger Drøv el. tygger igien, el. alm.: tygger el. æder, Appul., inc.

1.Rūmĭna, (ogſ. Rumia), ae, f., [beſl. m. rumis, i. e. mamma, altſ. oprdl.: ſom giver Die, el. ſom ernærer]; df. Navnet paa en Gudinde, ſom havde et Tempel i Nærheden af det Figentræ, hvorunder hin Ulvinde havde givet Romulus og Remus Die, Varr. R. R. 2, 11, oftere; — B) df. 1) Rūmĭnālis ficus: det ovennævnte Figentræ, (der af nogle urigtigen kaldes Romularis ficus, ſom benævnt efter Romulus); - vid Liv. 1, 4, Tac. Ann. 13, 58, o. A.; — 2) Rū-

mīna ficus, Ovid. Fast. 2, 412, m. poetisk. Licens, s. ficus Ruminalis; - heder ogs. ibd. urigtigen: Romula ficus, (som benævnt efter Romulus). — 2. Rumina ficus, s. und. 1.Rumina. — 1.Ruminalis ficus, s. und. 1.Rumina. — 2. rūmīnālis, e, [rumen]: drøvtyggende, hostiae, Plin. 8, 77.

*rūmīnātio, onis, f.; I) „egenl.": Drøvtyggen; - ∾ animalium, Plin. 11, 79; — II) df. „fig."; A) „overf."; - ∾ hiemis, (Vinterens Tilbagekomst, Eftervinter), Plin. 17, 35; ∾ corticis, (dens Fordobling), id. 15, 25; — B) „ment.": gientagen el. almindelig Snak el. Sladder; - de ruminatione quotidiana etc., Cic. Att. 2, 12; o. — rūmīnātor, oris, m.: som tygger Drøv, Arnob.; af — rūmīnor, ari, v. dep. a., ogs. rumino, are, v. n. o. a., [rumen]; I) „egenl.": at tygge Drøv; a) neutr.; - propter quae bos neque ruminat, neque etc., Colum. 6, 6; cf. Plin. 11, 61, oftere; — b) act.; - pallentes ruminat herbas (bos), Virg. Ecl. 6, 54; cf. Ovid. Am. 3, 5, 17; — II) „fig.": ligesom tygger derpaa, d. e. gientager el. fortæller idelige; (alene for- o. efterel.); - ruminat antiquitates, Varr. ap. Non.; ligel. ruminari Odysseam, vid. ibd.; dum carmina tua ruminas, Symmach.

Rūminus, i, m., [af rumis f. mamma, formet efter Analogien af Rumina]: Epithet til Juppiter, som den alt Ernærende, Augustin. — rumis, is, f., forel. Ord, f. d. sædv. mamma: det diende Bryst; antiquo enim vocabulo mamma rumis etc., Varr. R. R. 2, 1, oftere; cf. Plin. 15, 20: lupa infantibus praebens rumem, (ita vocabant mammam). — rūmĭto, are, v. intens. n.: udbreder el. ombærer et Rygte; - simul alius aliunde rumitant inter se, Naev. ap. Fest. pag. 270, (Müll.); af — rūmo, are: = rumino, Fest. s. v. rumen, p. 270, (Müll.).

rūmor, oris, m.: [igiennem frgd. rumo besl. m. rumino o. ruminor, altf. oprdl. Drøvtyggen]; df. I) „egenl.": idelig Gientagelse el. Fortælling, odl.; df. A) „alm.": Mængdens fortællende Omtale, en almindelig udbredt men usikker Efterretning, et Rygte; a) absol.; - his rumoribus atque auditionibus permoti etc., Caes. B. G. 4, 5; hvor ogs. incertis rumoribus servire; cf. ibd. 6, 20: falsis rumoribus teneri; hvor ogs., aliquid a finitimis rumore ac fama accipere; s. ogs. bes. Ovid. Met. 12, 55: Millia rumorum confusaque verba volutant, etc.; men perferet multa etiam ipse rumor, Cic. Fam. 2, 18; cf. Hor. Sat. 2, 6, 50; — b) med Hensyn paa Indholdet af el. Gienstanden for et Rygte, da bliver samme tilføiet dels som Relativ- el. Objectssætning, osv., dels m. de, sield. in gen.; - Meum gnatum rumor est amare, Ter. Andr. 1, 2, 14; men rem te valde bene gessisse, rumor erat, Cic. Fam. 1, 8; cf. Caes. B. G. 2, 1; men Cic. Mur. 21: serpit hic rumor, m. flgd. or. dir.; men Tac. Ann. 15, 73: vulgi rumore ··· tamquam etc.; ligel. ibd. 6, 36: subdito rumore, tamquam invasurus etc.; - nihil ad nos perfertur praeter incertos rumores de oppresso Dolabella, etc., Cic. Fam. 12, 9; ligel. exstinctis rumoribus de auxiliis legionum, quae etc., Caes. B. C. 1, 60, oftere; cf. Liv. 28, 24; - crebris belli civilis rumoribus etc., Tac. Hist. 3, 45; cf. Suet. Caes. 2, o. id. Aug. 70; — B) „bes.": Mængdens bedømmende Omtale; df. det almindelige Omdømme; df. objectivt: Rygte, Navn, Dom, odl.; - adversus famam rumoresque hominum si satis firmus steteris, Liv. 22, 39; cf. Tac. Hist. 2, 91: omnem infimae plebis rumorem affectavit; men Liv. 27, 20: Marcellus etiam adverso rumore esse; cf. Tac. Ann. 15, 48, o. Hor. Sat. 1, 4, 125; — II) „poet. overf." ogs. om en Naturlyd: Murren el. Surren el. Brusen, odl.; - Subterlabentis tacito rumore Mosellae, Auson. Mosell. 22.

rumpia, ae, f. und. rhomphaea. — rumpo, rūpi, ruptum, 3, v. a.; I) „egenl.": brækker el. bryder i Stykker, sønderriver, adsplitter, sprænger; - si membrum rupit, (har brækket el. beskadiget), Gell. 20, 1, (e XII tabb.); ∾ vincula, Cic., Propert., o. A.; ∾ catenas, Hor., obstantia claustra, id. Ep. 1, 14, 9; cf. id. Od. 1, 1, 28; - ∾ pontem (afbryde), Liv. 7, 9; cf. rupti torrentibus pontes, Quintil.; ∾ praecordia ferro, (giennembore), Ovid.; ∾ colla securi, (afhugge), id.; - Hoc fit, ubi interdum non quit vis incita venti Rumpere ··· nubem, etc., Lucr. 6, 430; men turbo ruptus, (som splitter sig), Virg. Aen. 2, 416; - ∾ ramices, (sprænge dem, neml. af Anstrængelse), Plaut. Poen. 3, 1, 37; ligel. reflexivt: me rupi currendo, id. Merc. 1, 2, 40; cf. Hor. Sat. 2, 3, 319; - ogs. medial: rumpantur iniqui; Vicimus, etc., Propert., 1, 8, 27; cf. Hor. Sat. 1, 3, 136: non, si te ruperis, inquit, Par eris, etc; - ofte ogs. i Krigssproget: ∾ mediam aciem, Liv. 26, 5, ordines, id. 6, 13; cf. Virg. Aen. 12, 683; men Liv. 2. 50: eo nisi corporibus armisque rupere cuneo viam; cf. Virg. Aen. 10, 372: ferro rumpenda per hostes Est via, etc.; - „poet." ogs. ∾ fontem, (om Pegasus's Hovslag: lade frembryde, aabne), Ovid. Met. 5, 257; men Unde tibi reditum certo subtemine Parcae Rupere, (have afbrudt el. afskaaret), Hor. Epod. 13, 15; - endel. absol., si quis rumpet occidelve nesciens, etc., Liv. 22, 10, (af en Formular); — II) „fig.": bryder, forstyrrer, krænker, ophæver; - hunc scientem foedera ··· rupisse etc., Cic. Balb. 5; cf. Liv. 9, 1; ligel. Hor. Ep. 1, 3, 35: fraternum rumpere foedus; ∾ religionem sacramenti, Liv.; ∾ fidem induciarum, id. 9, 40; ∾ jus gentium, id. 4, 17; cf. Tac. Ann. 1, 42; ∾ edicta, Hor., decreta, Ovid., leges, Lucan., (forbryde sig derimod); - agnoscendo rumpi testamentum, (at det derved bliver ophævet), Cic. d. Or. 1, 57; cf. ibd. 38: testamentorum ruptorum aut ratorum jura; - nec rupit tamen fati necessitatem humanis consiliis, quin etc., Liv. 1, 42; cf. Virg. Aen. 6, 883: si qua fata aspera rumpas, etc.; - ogs. „alm.": at afbryde; ∾ somnum, Virg., visum (et Syn i Drømme), Cic.; men ∾ silentia (sc. verbis), Virg. Aen. 10, 64; cf. Hor. Epod. 5, 85; ligel. ∾ taciturnitatem, Tac., patientiam, Suet.; - ofte ogs. „poet.": ∾ moras, (afbryde alt Ophold), Virg., Ovid., o. A.; men Virg. Aen. 6, 814: Otia qui rumpet patriae, (som skal bryde Freden); - Dat gemitum rumpitque has imo pectore voces, (fremstøder el. lader frembryde, bryder ud deri), Virg. Aen. 11, 377; ligel. Tantos illa suo rumpebat pectore questus, ibd. 4, 553; men gemitumque ad sidera rupit, Sil. 4, 458.

rumpōtīnētum, i, n.: et med Buskvæxter til Vinrankernes Opdræt bevoxet Sted, Colum. 5, 7; af — rumpōtīnus, 3, [rumpus, teneo]: tienlig til at holde de spæde Vinranker i Veiret; - ∾ genus arbusti, Colum. 5, 7; ∾ arbores, id.; — b) ogs. subst.: rumpotinus, i, f., (i.e. opulus, germ.: der Masholder), Plin. 14, 3, o. id. 24, 112. — rumpus, i, m., [rumpo], ligesom tradux: Vinranke, der drages fra Træ til Træ, Varr. R. R. 1, 8. — rūmuscŭlus, i, m., dem. af rumor: upaalideligt Rygte, daarlig Folkesnak; - ∾ omnes aucupans, Cic. Leg. 3, 16; cf. id. Cluent. 38.

rūna, ae, f.; I) „egenl.": etslags Studvaaben el. Kastespyd; - runis et iis sicis, quas etc., Gracch. ap. Cic. Leg. 3, 9; — II) „overf." o. sild.: Runeskrift; - ∾ barbara, Venant.; df. — rūnātus, 3, i. e. pilatus: forsynet med et Kastespyd, Enn. Ann. 1, 171. — *runcātio, onis, f.; I) „egenl.": Lugen el. Lugning, Colum., Plin.; — II) „concret.": det Oplugede, Ukrud til at udluge, Colum. 2, 11; o. — runcātor, oris, m.: som borttager Ukrudet, Colum. 2, 12; — [1. runco]. — 1. runcina, ae, f., ῥυκάνη: Høvlen, Plin. 16, 82, o. A. — 2. Runcina, ae, f., [1. runco], hos Augustin.: Gudinde for Ukrudets Lugning. — runcīno, are, v. a., [1. runcina]: afhøvler, Varr., Arnob. — 1. runco, are, v. a., [af inus. runca, hvf. 2. Runcina]: luger el. udluger; - ∾ spinas, Cato, segetes, Varro; cf. Plin. 18,

50, o. A.; — II) df. „overf."; A) at udrykke Haarene, at afhaare, Pers. 4, 36; — B) at afmeie, frumenta, Augustin.; df. — 2. runco, ōnis, m.: Jern el. Hakke til Lugning, Pallad.

rŭo, rŭi, rŭtum (o. rŭitum), 3, v. n. o. a., [rimel. at sammenl. m. ῥύω, i. e. traho]; I) neutr.; A) „egenl.": at styrte el. falde ned el. sammen; – ruunt aedes, Plaut., parietes, id.; ruunt tecta (supra aliquem), Lucr. 4, 404; lateres si veteres ruunt, (falde ud), Plaut. Truc. 2, 2, 50; ruebat murus latius, quam caederetur, Liv. 21, 11; ∾ templa deum, Hor. Sat. 2, 2, 164; cf. id. ibd. 2, 8, 71; men Cic. Manil. 7, s. nedenf.; – „poet." ogs. om Personer; pariterque ruebant Victores victique, (faldt for Sværdet), Virg. Aen. 10, 756; men ibd. 2, 2: ruit alto a culmine Troja; – ligel. „poet." om et Uveir: ruit arduus aether, id. Ge. 1, 324; cf. ibd. 313, o. id. Aen. 5, 695; dog ogs. Liv. 40, 58: coelumque in se ruere ajebant; ligel. Tac. Ann. 1, 30: nec frustra ··· ruere tempestates; men som Ordsprog om en Umulighed: quid, si nunc coelum ruat (hvad om Himmelen faldt ned)? Ter. Heaut. 4, 3, 41; men som Sentens: In se magna ruunt, Lucan. 1, 81; — 2) „bes." om enhver hurtig Bevægelse: at styrte el. ile afsted, at fare el. drage hurtigen frem, navnl. om Personer; – illum (i. e. Caesarem) ruere nunciant, et jam jamque adesse, Cic. Att. 7, 20; quidam inermes ultro ruere etc., Tac. Agr. 37; saal. ofte i Krigssproget: ∾ in vulnera ac tela, Liv. 26, 44; ∾ ad urbem infesto agmine, id. 3, 3; – „poet." ogs. om Floderne: ruunt de montibus amnes, Virg. Aen. 4, 164; ligel. Exspatiata ruunt per apertos flumina campos, Ovid. Met. 1, 285; men ruit in Galliam Rhenus, Tac. Hist. 5, 19; – ligel. om det Frembrydende; Vertitur interea coelum, et ruit Oceano nox, Virg. Aen. 2, 250; cf. id. ibd. 10, 256; — B) „fig."; 1) „overf.": at styrte el. falde sammen, at gaae tilgrunde, odl.; – ruere illam remp. etc., Cic. Verr. 5, 6; ligel. id. Manil. 7: ruere illa non possunt, ut haec non eodem labefacta motu concidant; cf. Lucr. 4, 510: Non modo enim ratio ruat omnis, etc., nisi etc.; ligel. Tac. Hist. 3, 64: ne prosperis quidem parem, adeo ruentibus debilitatum etc.; — 2) oftere „ment." o. „ethisk": at styrte frem, navnl. m. Bibegreb af Vildfarelse el. af et Uheld, odl.; – emptorem pati ruere (at han overiler sig) etc., Cic. Off. 3, 13; cf. Liv. 3, 11; men dum etc., ruit in dicendo, vid. Cic. Fin. 2, 6; men absol., quum quotidie rueret, (tog afsted som en Afsindig), id. Sest. 64; cf. Tac. Hist. 1, 56, oftere; – ogs. m. in el. m. adv.; crudelitatis odio in crudelitatem ruitis, Liv. 3, 53; ∾ in exitium, Tac.; Perstat in incepto, stolidaeque cupidine palmae In sua fata ruit, Ovid. Met. 6, 50; cf. Virg. Ge. 1, 199: sic omnia fatis (vidi) In pejus ruere, ac retro sublapsa referri, etc.; men Quo, quo, scelesti, ruitis? Hor. Epod. 7, in.; „poet." ogs. m. tilføiet inf.: Quo ruis impudens vaga dicere facta, Properti? Propert. 4, 1, 73; – ogs. impers.; ut ferme fugiendo in media fata ruitur, Liv. 8, 24; — II) act.: nedstyrter, omstyrter; A) „alm."; – Imbres fluctusque atque procellae infensae frangere malum, Ruere antennas, scindere vela, ni etc., Plaut. Trin. 4, 1, 17; venti vis verberat incita pontum, Ingentesque ruit naves, Lucr. 1, 272; men Ter. Ad. 3, 2, 21: Ceteros ruerem, agerem, etc.; men cumulosque ruit male pinguis arenae (om Landmanden: kaster ud fra hinanden, d. e. jevner), Virg. Ge. 1, 105; — B) „bes." ogs. ligesom eruo: graver el. kaster op el. i Veiret; – Incubuere mari, totumque a sedibus imis Una Eurus Notusque ruunt, etc., Virg. Aen. 1, 84; cf. ibd. 11, 211; ligel. Lucr. 6, 725: Quum mare permotum ventis ruit intus arenam; men Virg. Ge. 2, 308: et ruit atram Ad coelum picea crassus caligine nubem (ignis); men Hor. Sat. 2, 5, 21: tu protinus, unde Divitias aerisque ruam, dic, augur, acervos; — III) af partic. rŭtus, 3, findes neutr. subst. pl., rūta (m. forandret Qvantitet f. rŭta), men alene i Retssproget og i Forbindelsen: ruta et caesa, el. ruta caesa, (de paa et Grundstykke udgravne el. fældede og uforarbeidede Materialer, som Sælgeren sædv. forbeholder sig at tage bort); – in rutis caesis ea sunt, quae terra non tenentur, quaeque opere structili tectoriove non continentur, Digest.; cf. Cic. Top. 26, o. Crass. ap. Cic. d. Or. 2, 55.

rūpes, is, f., [rimel. at sammenl. m. rumpo]: en Klippe; – ∾ aëria, Virg., ardua, praecelsa, Ovid.; s. ogs. Caes. B. G. 2, 29; men rupem munire, pandere, (bane sig Vei derover), Liv. 21, 37; ex rupe Tarpeja (dejicere agmen Gallorum), id. 7, 10; inter saxa rupesque (contusi), id. 21, 40; men ∾ cavae, (Klippehuler), Virg. Ge. 3, 253; cf. id. Aen. 3, 443: Insanam vatem aspicies, quae rupe sub ima Fata canit, (om Sibylla); – ogs. enkelt Klippe el. Skær, (scopulus); – velut rupes, vastum quae prodit in aequor, etc., Virg. Aen. 10, 693; rupes Cyaneae, (i. e. Symplegades), Val. Fl. 4, 636; men id. 3, 108: Ac velut in medio rupes latet horrida ponto etc.; cf. Lucan. 3, 514; – som Udraab mærkes Catull. 64, 154: Quaenam te genuit sola sub rupe leaena?

rūpex, ĭcis, m.: raa el. grov Person, (for= o. eftercl. Ord; oftest in pl.); – vid. Lucil. ap. Fest. s. v. squarrosi, p. 329, (Müll.); ∾ et agrestes, Gell. 13, 9. — rūpĭcapra, ae, f., [rupes]: Gemse, vid. Plin. 8, 79; (derim. ibex: Stenbukken). — rūpĭco, ōnis, m.: Biform af rupex, Appul. — Rūpĭlius, Rupilia: romersk Slægts= o. Personsnavn; – navnl. er at mærke: P. Rupilius, cos. a. u. c. 622, fra hvem Leges Rupiliae; – vid. Cic. Lael. 11, o. id. Verr. 2, 16, oftere; — not.: en Forvist Rupilius Rex træder op Hor. Sat. 1, 7. — rūpīna, ae, f., [rupes]: Klippekløft, Klippehule, Appul. — *ruptĭo, onis, f.: Sønderbrydelse, Beskadigelse, Digest.; o. — ruptor, oris, m.: som sønderbryder el. beskadiger; df. „fig.": ∾ foederum, Liv. 4, 19, oftere; ∾ induciarum, id. 8, 39, pacis, Tac. Ann. 2, 13; — [rumpo]. — ruptus, 3, partic. af rumpo.

rūrālis, e, [rus]: landlig; – ∾ negotia, Ammian.; men ∾ Opus (Hesiodi), Macrob. Sat. 5, 2; df. — rūrālĭter, adv.: ligesom paa Landet, Cassiod. — rūrātĭo, onis, f., [ruro]: Landlivet, Appul. — rūrestris, e, [rus]: landlig; – ∾ opus, Digest.; ∾ arva, Appul. — rūrĭcŏla, ae, o. g., [rus, colo]: som dyrker el. bearbeider el. beboer Jorden, ogs. landlig; – som masc.; ∾ Phryges, Ovid., Fauni, id.; ∾ deus, id. Trist. 1, 10, 26, (i. e. Priapus); men ∾ dentes (paa Harven), Lucan.; – som fem.; ∾ Ceres, Ovid. Am. 3, 2, 53; ∾ formicula, Appul.; – som neutr.; ∾ aratrum, Ovid. Trist. 4, 6, in.; — b) som subst., rūrĭcŏla, ae, m.: Landmand el. Jordbruger, Colum., Nemes.; men Ovid. Met. 15, 124, absol., ruricola (sc. bos); df. — rūrĭcŏlāris, e: hørende til Jordens Dyrkning, (eftercl.); – ∾ cultor, Venant. — rūrĭgĕna, ae, f., [rus, gigno]: som er født paa Landet; df. „poet.": en Landmand, Ovid. Met. 7, 765. — *Rūrina, (ogs. Rusina), ae, f.: en romersk Markgudinde, Augustin.; o. — rūro, are, v. n., o. ruror, ari, v. dep. n.: lever paa Landet; – Dum ruri rurant homines, Plaut. Capt. 1, 1, 16; dum in agro studiosius ruror, Varr. ap. Non.; — [rus].

rursus o. rursum, (d. sidste Form oftest forcl.), adv., [ctr. af revorsus, revorsum, af reverto; s. ogs. prorsus o. sursus ss. II.]; I) „egenl." el. localt: omvendt, tilbage, baglens, (opp. prorsus); – Trepidari sentio et cursari rursum prorsum (frem og tilbage), Ter. Hec. 3, 1, 35; Non tu scis, quum ex alto puteo sursum ad

summum escenderis, Maximum periculum inde esse, a summo ne rursum cadas? Plaut. Mil. gl. 4, 4, 14; men rursum vorsum trahere, (frem og tilbage), id. Amph. 5, 1, 60; cf. id. Epid. 2, 2, 63; — II) oftest „overf."; A) „alm.": omvendt, derimod, tvertimod, paa den anden Side, (ligesom retro, contra, invicem); – Quicquid dicunt, laudo; id rursum si negant, laudo id quoque, Ter. Eun. 2, 2, 20; Capiunt (homines) voluptates, capiunt rursum molestias, etc., Plaut. Amph. 3, 2, 58; – utrimque clamore sublato, excipit rursus ex vallo clamor, Caes. B. G. 7, 88; rem augere posse laudando, vituperandoque rursus affligere, Cic. Brut. 12; ligel. neque ··· neque rursum, etc., id. d. Or. 1, 24; f. ogſ. Hor. Sat. 1, 3, 75, o. id. Ep. 1, 2, 17; – forbindes ogſ. undert. m. retro, el. invicem, el. contra; – vide rursus retro, Cic. Fin. 5, 28; cf. Caes. B. G. 4, 1, o. Hor. Sat. 1, 3, 28; — B) „bef." om en Tilbagevenden el. Gjentagelse i Tiden: igien el. atter, (ligesom iterum o. denuo); – uti quaeque in sua corpora rursum Dissolvat natura, etc., Lucr. 1, 216; Te suas (partes) rogavit rursum ut ageres, Ter. Phorm. 5, 5, 8; rursus instare etc., Caes. B. G. 1, 25; cf. id. ibd. 2, 24, o. ibd. 3, 12, oftere; – ogſ. ofte hos de m. re- ſammenſatte Ord, ſom reverti, regredi, reducere, revocare, etc., ſ. und. disse Ord; – forbindes ogſ. m. denuo; Revertor rursus denuo Carthaginem, Plaut. Poen. prol. 79.

rus, gen. rūris, (in pl. alene in nomin. o. acc.), n.; I) „egenl.": Landet (i Modsætn. af Byen), ogſ. Landgods el. Landsted; ogſ. de dyrkede Jorder el. Marker; – ſaal. pascua reddere rura (opdyrke Græsgange dertil), Lucr. 5, 1247; men Virg. Ge. 2, 412: laudato ingentia rura, Exiguum colito; rure redire, venire, ogſ. ruri (abl.) redire, venire, (fra Gaarden el. Landstedet, neml. til Byen), Plaut., Ter.; – rure esse, (opholde ſig paa Landet), Plaut., Liv., Hor., Ovid.; dog derfor oftere ruri, Plaut., Ter., Cic. Off. 3, 31, o. A.; – dog altid hos adj.: rure; ſaal. rure paterno, Hor. Ep. 1, 18, 60; cf. Ter. Eun. 5, 5, in.; — b) paa Spørgsmaalet hvorhen? ſtaaer acc. absol. rus; – ego rus ibo, Ter.; senex rus se abdidit, id.; — II) „poet. overf." ogſ. f. Raahed, Smagløshed, odl.; – Pleni ruris et inficetiarum (annales), Catull. 36; cf. id. 22; ligel. Hor. Ep. 2, 1, 160: manent vestigia ruris.

ruscārius (rust.), 3, benævnt efter Tornen ruscum (el. rustum); – ∾ falculae, (hvormed denne Torn afſkæres), Cato, Varro. — ruscŭlum, i, n., dem. af rus: lidet Landſted, Gell. 19, 9. — ruscum, (rustum), i, n.: Muſetorn, (ruscus aculeatus L.), Plin. 21, 50, oftere; Horridior rusco, Virg. Ecl. 7, 42; cf. id. Ge. 2, 413. — Rūsĭna, ae, f., ſ. und. Rurina. — Rūsor, oris, m., [rusus f. rursus]: en romerſk Guddomfor de ſtedſe tilbagevendende Begivenheder, Varr. ap. Augustin. — ruspor, ari, v. dep. a., ligeſom scrutor: gjennemſøger; (forcl. Ord); – ruspantes silvas, Attius ap. Non.; ut latebras ruspans rimarem, poëta ap. Fest. p. 265, (Müll.); – ogſ. „fig.": ruspari animo Phrygas, Attius ap. Non.

russātus, 3, [russus]: ſom bærer røde Klæder; – ∾ factio (paa Cirkus), ſ. und. factio; ∾ auriga, (hørende dertil), Plin. 7, 54; – ſild. ogſ. „overf."; sanguine suo russatus, Tertull. — russĕŏlus, 3, demin.: noget rødlig, sanies, Prudent.; af — russĕus, 3, [russus]: rødlig, tunica, Petron., fascia, Appul., color, Pallad. — russŭlus, 3, demin.: rødlig, fasciolae, Capitolin.; af — russus, 3, [rimel. at ſammenl. m. ἐρυθρός]: rød, vela, Lucr., gingiva, Catull. 39; ∾ tunicae, Vopisc.; men Gell. 2, 26: russus enim color et ruber nihil a vocabulo rufi differunt.

rustārius, 3, ſ. und. ruscarius. — rustĭcānus, 3, [rusticus]: hørende til Jordbrug el. til en Jordbruger el. Landmand; – haec attenta vita et rusticana, Cic. R. Am. 15; hvor ogſ. ∾ municipia, (agerdyrkende); cf. id. Verr. 1, 48; ligel. id. d. Or. 1, 56: ∾ aliquis, (en Bondemand); men id. Verr. 5, 13: ∾ vir (vel en Landmand), sed plane vir; — b) ogſ. „overf.", navnl. om Stemmen: bondeagtig, grov, raa; – vid. id. d. Or. 3, 11: si (illud) plane fuerit rusticanum etc. — *rustĭcātim, adv.: bondeagtigen, paa Bønders Vis, (alene forcl. f. rustice), opp. urbanatim, Pompon. ap. Non.; o. — rustĭcātio, onis, f.; I) „alm.": Ophold paa Landet; – in pl.: etiam peregrinationes rusticationesque communes, Cic. Lael. 27; — II) „bef.": Landbruget el. Landhusholdningen, Colum. praef., oftere; — [rusticor].

rustĭce, adv. af rusticus: paa Bønders Vis el. Maner; men ſædv. „fig."; A) „alm.": bondeagtigen, raat, uſlebent; navnl. ogſ. om Udtalen: non aspere (loqui), non vaste, non rustice, etc., Cic. d. Or. 3, 12; – bſ. compar., quod Rusticius tonso toga defluit, Hor. Sat. 1, 3, 30; — B) „bef." o. „ethiſk": raat el. grovt, odl.; – urgent rustice sane, etc., Cic. Off. 3, 9; ligel. id Att. 12, 36: ∾ facere (være uhøflig). — rustĭcellus, 3, dem. af rusticulus: noget bondeagtig el. uſleben, Varr. ap. Plin. 7, 19.

rustĭcĭtas, atis, f., [rusticus]; I) „egenl.": Landvæſenet, Landbruget, Pallad.; — B) bſ. „concret": Landmændene el. Landfolket, id., Cod. Just.; — II) „fig."; A) „alm.": Bondens el. Landmandens eiendommelige Vis og Maade; ſaal. roſende: Landvæſenets Simpelhed og Strænghed; – quae (pars Italiae) multum adhuc verecundiae, frugalitatis, atque etiam rusticitatis antiquae retinet et servat, Plin. Ep. 1, 14; ligel. Plin. 35, 9: M. Agrippa, vir rusticitati propior, quam deliciis; — B) „bef.": bondeagtig Raahed el. Plumphed, Mangel paa den til nogens Stand og Stilling paſſende Dannelſe; – urbanitas, cui contraria sit rusticitas, Quintil. 6, 3, 17; cf. Ovid. A. A. 3, 128, o. Suet. Caes. 53; – ogſ. falſk Undſeelſe, opp. pudor, Ovid. l. c. 1, 672; — b) navnl. ogſ. Foredragets og Stemmens Raahed el. Urenhed; – ∾ verborum atque ipsius etiam soni, Quintil. 11, 3, 10.

rustĭcor, atus sum, 1, v. dep. n., [rusticus]; I) „alm.": driver Landvæſenet el. er Landmand, Colum. 11, 1; ogſ. om Slaver: at forrette Markarbeide, id. 12, 3; — B) „overf.": taler ſom en Bonde, taler grovt el. uſlebent, Sidon.; — II) „bef.": at reiſe omkring el. at opholde ſig paa Landet for at fornøie ſig, Cic. d. Or. 2, 6; ligel. si qui dies ad rusticandum sunt dati, id. Leg. 1, 3; – men id. Arch. 7, om et abſtract Subject: haec (studia) ··· nobiscum ··· peregrinantur, rusticantur, etc.

rustĭcŭlus, 3, dem. af rusticus: landlig el. bondeagtig; I) „egenl.", men ſædv. ſom subst.; A) rustĭcŭlus, i, m., (sc. homo): Landmand el. Bonde, Cic. Sest. 38; — B) rustĭcŭla, ae, f., (sc. gallina): Haſſelhønen, Plin. 10, 54, o. Martial. 13, 76, i Overſkriften, (hvor Conterten derfor har rustica); — II) „fig.": noget bondeagtig og uſleben; – non rusticulum nimis libellum etc., Martial. 10, 19.

rustĭcus, 3, [rus]; I) „alm.": hørende til el. benævnt efter Landet el. efter Landbruget el. efter Landmanden, landlig, landbomæſſig; – duae vitae ··· rustica et urbana etc., Varr. R. R. 3, 1; cf. Cic. R. Am. 17 o. 27; ∾ praedia, ibd. 15; cf. id. d. Or. 1, 58: ∾ res (nostras) invisere, (vore Godſer, vore Landhusholdninger); men de Re Rustica (sc. libri el. opus: Skrift el. Værk om Landhusholdningen), ſ. und. Varro o. Columella; men ∾ opus facere, Ter. Heaut. 1, 1, 90, (forrette Markarbeide); – ∾ plebs, (opp. urbana), Colum.; ∾ homo, (en Bondemand), Cic. N. D. 3, 5; ∾ colona, (en Bondekone), Ovid. Fast. 2, 645; cf. Hor. Od. 3, 23, in.; – ∾ numina, (Landguddomme), Ovid. Met. 1, 192; men ∾ Musa, (Hyrde-

digtet), Virg. Ecl. 3, 84; cf. ∾ carmina, Ovid. Am. 2, 4, 19; — B) df. subst.; I) rusticus, i, m.: Landmand el. Bonde, Ovid. Met. 2, 699, o. Hor. Epod. 2, 68; ligel. id. Ep. 1, 7, 83: ex nitido fit rusticus, etc.; men id. ibd. 1, 2, 41: qui etc., Rusticus exspectat, dum defluat amnis, at ille etc., (i. e. ut rusticus exspectat, etc.); – plur., rustici, orum: Landfolk el. Bønder; omnes urbani, rustici, Cic.; cf. id. Orat. 24, o. A.; — 2) rustica, ae, f.; a) Bondekone el. Landsbypige, Ovid. Met. 5, 583; — b) (sc. gallina): Hasselhønen, Martial. 13, 76; (s. ogs. und. rusticulus); — II) „fig.": landlig; A) sjeld. rosende el. uden Dadel: simpel, enfoldig, ligefrem el. oprigtig, odl.; – ∾ mores, Cic. R. Am. 27; men „poet.", Martial. 10, 72: Siccis rustica Veritas capillis; – ogs. in compar., Senec. Ep. 88: simus hoc titulo rusticiore contenti: o virum bonum! — B) oftere dadlende: bondeagtig, raa, grov, uden Dannelse og Levemaade, enfoldig, uforstandig, uvidende; – sollicitant homines imperitos ... ipsi rustici atque agrestes, Cic. Phil. 10, 10; adest non rusticus hospes, (ikke udannet), Ovid. A. A. 2, 369; men m. Lune: Rusticus es, Corydon, (ret enfoldig el. tosset), Virg. Ecl. 2, 56; men Rustica judicio nostra querela tuo, Ovid. Her. 17, 13; ∾ pudor, id. A. A. 1, 607, (falsk Undseelse); – ogs. som Skældsord, Plaut. Most. 1, 1, 39; cf. Ovid. Met. 14, 522; – endel. ogs. om Talerens Stemme og Gesticulation; ∾ vox et agrestis quosdam delectat, etc., Cic. d. Or. 3, 11; cf. ibd. 12: ∾ asperitatem fugere etc.; men ∾ manus et indoctae, Quintil. 1, 11, 16. — rusum, forældl. f. rursum, (ligesom susum f. sursum), s. und. rursum.

1. rūta caesa, s. und. ruo nr. III. — 2. rūta, ae, f., ῥυτή: Rude, germ. die Raute, etslags bitter Vært el. Plante, dels sativa, dels silvestris, Plin. 19, 45; s. ogs. Ovid. Rem. 801, o. Martial. 11, 31; — b) ogs. „alleg.": Bitterhed el. Ubehagelighed; – vid. Cic. Fam. 16, 23, und. pulejum. — rūtābŭlum, i, n., [ruo]: en Rager el. andet Værktøi, hvormed man rører el. roder op deri; df. 1) Ildrager el. Ovnrager, odl., Cato, o. Suet. Aug. 75; — 2) Kokkeske el. Slev, odl., Colum. 12, 20. — *rūtācĕus, 3: tilberedet af Værten ruta, oleum, Plin. Val.; o. — rūtātus, 3: tilsat med Værten ruta; – ∾ mustum, Plin.; men ∾ lacerti (som Ret el. Spise: omgivne dermed), Martial. 10, 48; — [2. ruta]. — rūtellum, i, n., dem. af rutrum: liden Spade el. Skuffe, Lucil. ap. Non. — Rŭtēni, orum, m.: Folk i Gall. Aquit., Caes. B. G. 1, 45, Plin.

rŭtĭlans, tis, partic. o. adj. af rutilo. — rŭtĭlesco, ĕre, v. n. inch., [rutilus]: at blive rødlig, Plin. 8, 81. — Rŭtĭlĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf mærkes; I) P. Rutilius Rufus, cos. a. u. c. 649, berømt som Taler, Retslærd og Historieskriver; – vid. Cic. Brut. 29 flgd.; — B) df. adj. Rŭtĭlĭānus, 3, narratio, Cic. l. c. 23, inc.; — II) P. Rutilius Lupus, berømt Rhetor und. Aug. o. Tib., skrev de Figuris sententiarum et elocutionis; – s. ogs. Quintil. 9, 2, 102; — III) Claud. Rutilius Numatianus, en for sin Tid fortrinlig Digter und. K. Honorius, skrev Itinerarium i 10 Bøger.

rŭtĭlo, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.: giør el. farver rød el. rødlig; – ∾ comas, capillos, etc., Liv., Tac., o. A.; — II) neutr.: at være rød el. rødlig; df. „poet.": at glindse el. skinne i rødligt Skær; – ∾ auroram, Attius ap. Non.; ∾ arma, Virg. Aen. 8, 529; — III) partic. rutilans, tis, ogs. som adj.: rød, rødlig, color, Plin.; men compar., rutilantior auro, Venant.; af — 1. rŭtĭlus, 3, [besl. m. ἐρυθρός, i.e. ruber]; I) „egenl.": rød („bes." som falder i det Gule, hvs. ofte om Haaret, navnl. Germanernes); ogs. ildrød el. blodrød; – e nigro rutilum aerique similem capillum reddere, Suet. Ner. 1; s. ogs. Tac. Germ. 4, o. id. Agric. 11; men ∾ fulgor (Martis, af Planeten Mars), Cic. d. Rep. 6, 17; ∾ ignis, Virg., Ovid.; ∾ cruor, id.; ∾ pellis, (det gyldne Skind), Val. Fl.; ∾ metallum, (i. e. aurum), Lucan.; — II) „poet. overf.": glindsende, straalende, thorax, Val. Fl., columnae, Claudian. — 2. Rŭtĭlus, i, m.: romersk Tilnavn, Liv. 3, 7.

*rutrum, i, n.: Værktøi til Gravning el. Rydning, Spade el. Hakke, Cato, Varro; ogs. til Krigsbrug, Liv. 28, 45; cf. Ovid. Fast. 4, 843; – ogs. en Kalkspade el. Kalkkølle, Vitruv., Plin.; o. — rŭtŭba, ae, f.: ligesom Røre el. Oprør; df. Uro el. Forstyrrelse; – nunc sumus in rutuba, Varr. ap. Non.; — [ruo]. — rūtŭla, ae, f., anføres Cic. Fam. 9, 22, som dem. af Værten ruta.

Rŭtŭli, orum, m.; I) Folk i d. gamle Latium, m. Hovedstaden Ardea; – vid. Plin. 3, 9, Liv. 1, 57, Virg. Aen. 7, 472, oftere, o. A.; – ogs. in sing.: Tros Rutulusve fuat, id. ibd. 10, 108; — B) df. adj. Rutulus, 3: rutulisk; – ∾ rex, Virg. Aen. 9, 728, (i. e. Turnus); ∾ acies, id., caedes, id.; ∾ sanguis, id.; — II) Rŭtŭli, orum, hede ogs. Indvaanerne af Sagunt, fordi de vare Colonister fra Ardea, Sil. 1, 584, oftere. — Rŭtŭpiae, arum, f.: Kyststad i Britannien, (rimel. d. nuv. Richborough i Kent); — B) df. Rŭtŭpīnus, 3, litora, Lucan. 6, 67, fundus, Juvenal. 4, 141, ager, Auson. — rutus, 3, partic. af ruo; s. ogs. und. ruo nr. III.

S.

S, s, indecl. n., (ogs. m. underforst. littera, f.), d. attende Bogstav i d. lat. Alphabet, svarer til Grækernes Σ, men udtales: es; s. ogs. Quintil 1, 7, 23; – herom er at mærke; I) den eiendommelige Udtale af Bogstavet „s"; A) i Ordets Begyndelse og Midte har det en skarp Udtale, hvorfor det ogs. alene kan staae foran tenues (c, p, t), ligesom det efter en lang Vocal i d. ældre Sprog blev fordobblet, vid. Quintil. 1, 7, 20; — B) i Enden af et Ord bliver dets Udtale blødere, hvorfor det ogs. kan have b foran sig; (s. plebs, urbs, o. fl. under Bogstavet B); – af samme Grund faldt det ogs. hos de forel. Digtere hyppigen ud, naar man vilde undgaae Positionen; saal. Fulviu' Nobilior, odl.; vid. Cic. Orat. 48, o. Quintil. 9, 4, 48; ogs. Vocalen foran et saadant „s" faldt ud, naar d. flgd. Ord begyndte med en Vocal, (for neml. at undgaae Hiatus); saal. palm' et crinibus (f. palmis et cr.), s. Cic. Orat. 45; (de analoge Tilfælde m. „m", s. und. Bogstavet M); – en lignende Afkortning finder Sted i sat (f. satis), i mage (f. magis), i neutr. agreste, facile, (s. und. Bogstavet E), i Biformerne: fatere, fatebare, etc., i gen. sing. af 1, 2 o. 5 Decl., (neml. aurai f. aurais, efter Formen regis, osv.), endel. i Formerne: abin' (f. abis ne), satin' (f. satis ne), etc.; — C) foran en Vocal i Ordets Begyndelse svarer „s" ofte til den græske Aspiration; saal. sal (ἅλς), semi

(ἡμι-), sex (ἕξ), super (ὑπέρ), sus (ὗς), si (εἰ), sero (εἴρω), saltus (ἄλσος), etc.; - ogſ. foran en Consonant ſættes undert. „s"; ſaal. sculpo (af γλύφω); ligel. scruta (af γρύτη); - omvendt er „s" udfaldet i fallo (af σφάλλω), o. i fungus (af σφόγγος); — II) Omverlingen af Bogſtavet „s"; A) oftest m. „r"; ſ. und. Bogſtavet „R"; ogſ. mærkes: ausculto (f. aurculto el. auriculito); — B) m. „d"; ſaal. er Claudius af det Sabinſke Clausus; ligel. er rosa at ſammenl. m. ῥόδον; ogſ. mærkes medius (af μέσος); — C) m. „t"; ſaal. i tensus o. tentus, i mertare, pultare, (f. mersare, pulsare), o. fl.; (rimel. er ogſ. omvendt assentor f. assensor); — D) endel. m. „x", ſ. und. dette Bogſtav; — III) Aſſimilationen af Bogſtavet „s", navnl. m. d. flgd. „f" i Sammenſætn. m. dis; ſaal. differo, difficilis, etc.; - omvendt ſtaaer ved Aſſimilationen: „s" f. „d" i assumo (f. adsumo), o. i cessi (af cedo), f. „t" i fassus (af fateor), f. „b" i jussi (af jubeo), f. „m" i pressi (af premo), f. „r" i gessi (af gero); — IV) ſom Abbreviatur mærkes: S. f. semissis, men S. C. f. senatus consultum, (en Senatsbeſlutning); men S. P. Q. R., f. Senatus populusque Romanus.

Săba, ae, f., Σάβα: en af dens Røgelſer bekiendt By i det lykkelige Arabien, turifera, Plin. 12, 30; — B) df. Sabaeus, 3, Σαβαῖος: ſabæiſk, tus, Virg., odor, Hor.; ∾ myrrha, Senec., hvorom ogſ. ∾ ros, Val. Fl.; ∾ terra, Ovid.; - ogſ. absol. Sabaea; militiam paras Non ante devictis Sabaeae Regibus, vid. Hor. Od. 1, 29, 2; — bb) df. subst.; a) Sabaei, orum, m.: de efter Hovedſtaden Saba benævnte Indvaanere i en ſtor Del af d. lykkelige Arabien; - Sabaei Arabum propter tura clarissimi, etc., Plin. 6, 32; ſ. ogſ. Mela 3, 8, Virg. G. 1, 57, oftere, Flor. 4, 11, o. A.; — b) Sabaea, ae, f., ſ. ovenf. Hor. l. c.

Sabacius, i, Sabadia, orum, o. Sabadius, i, ſ. und. Sabazius. — Sabaea, Sabaeus, ſ. und. Saba. — sabaja, ae, f.: etſlags af Byg tilberedet Drik i Illyrien, Ammian. 26, 8; df. — sabajārius, i, m.: ſom tillaver el. forhandler denne Drik, (ſom Skældsord), id. l. c. — sabănum, i, n., σάβανον: linned Klud el. Linklæde til Indhylling el. Aftørring, navnl. i Badet, Pallad., Veget., o. A. — Sabaoth, indecl., Σαβαώθ; [oprdl. hebraiſk Ord]: de himmelſke Hærſkarer, (eccles.), Prudent., Tertull.

Sābāta, (Sabb.), orum, n.: Kyſtſtad i Ligurien, i Egnen af d. nuv. Savona; — B) df. Sābātius, 3: ſabatiſk; - Vada Sabatia: By i Nærheden deraf, (hod. Vadi), Plin. 3, 7; ogſ. absol. Sabatia, Mela 2, 4; ogſ. absol. Vada, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 10 o. 13. — Sābāte, es, f.: Indſø (rimel. ogſ. en By) i Etrurien; - lacus Sabate, Fest. p. 343, (Müll.); hod. lago di Bracciano; — B) df.; 1) Sābātinus, 3: ſabatiſk; - ∾ ager, Colum.; ∾ tribus, Liv. 6, 5; — 2) Sābātius, 3: = frgd.; - ∾ stagna, Sil. 8, 492. — Sabatinus, 3, ſ. und. Sabate o. Sabatus. — Sabatius, 3, ſ. und. S ata o. Sabate. — Sabatus, i, m.: Flod i Campanien; — B) df. Sabatini, orum, m.: et derved boende Folk, Liv. 26, 33.

Săbazius, (ogſ. Sebazius, el. Sebadius, el. Sabadius, el. Sabacius, Macrob. Sat. 1, 18, Appul.), i, m., Σαβάζιος; I) ſom Epithet til Bacchus el. Dionyſos, Cic. Leg. 2, 15, o. Macrob. l. c.; — B) df. Sabazia, orum, n.: Feſt til hans Ære, Cic. N. D. 3, 23, Arnob.; — II) ſom Epithet til Juppiter, Val. Max. 1, 3, 3, Inscript.

sabbăta, orum, n., σάββατα, (oprdl. hebraiſk Ord); I) „egenl.": Jødernes Hviledag el. Sabbat, (efter Romernes Foreſtilling: deres Faſtedag, vid. Aug. ap. Suet. Aug. 76, o. A.); tiente ogſ. til Betegning af d. ſyvende Dag i Ugen, Suet. Tib. 32, o. Senec. Ep. 95; — II) „poet. overf." ogſ. om andre jødiſke Feſter; - Nec pluvias vites, nec te peregrina morentur Sabbata, etc., Ovid. Rem. 219; cf. Pers. 5, 184; ∾ tricesima, (Jødernes Nymaanefeſt), Hor. Sat. 1, 9, 69; df. — sabbătārius, 3: hørende til Sabbaten; - ∾ luxus, Sidon.; — b) df. subst. sabbatarii, orum, m., „poet." f. Jøderne; - jejunia sabbatariorum etc., vid. Martial. 4, 4. — sabbătismus, i, m., σαββατισμός: Sabbatens Holdelſe, Augustin. — sabbătizo, are, v. n., σαββατίζω: holder Sabbaten, Tertull.

Sabellicus, 3, o. Sabellus, 3, ſ. und. flgd., nr. II. — Săbelli, orum, m., [rimel. contr. f. Sabinuli ſom demin. af Sabini]: den ældre (oftest poetiſke) Benævnelſe paa Sabinerne; - vid. Plin. 3, 17, Hor. Sat. 2, 1, 36, o. A.; - ogſ. in sing., id. Ep. 1, 16, 49, (hvor Digteren ſelv heder Sabellus, ſom Beſidder af et Landgods i det Sabinſke); — B) df. 1) Săbellus, 3: ſabelliſk el. ſabinſk, ager, Liv. 3, 1, cohortes, id.; cf. Virg. Ge. 2, 167: pubemque Sabellam etc.; ∾ ligones, Hor. Od. 3, 6, 38; men ∾ anus, id. Sat. 1, 9, 29, (Spaaqvinde fra d. Sabinſke); cf. id. Epod. 17, 28: ∾ carmina, (Trylleſange); — 2) Săbellĭcus, 3: = frgd., sus, Virg. Ge. 3, 255; - ∾ genus caulium, Plin. 19, 41.

Săbīna, ae, f., ſ. und. Sabini. — Săbīne, adv. af Sabinus: paa Sabinſk, i d. ſabinſke Sprog, Varr. L. L. 5, 32. — Săbīni, orum, m.: Sabinerne, ældgammelt Nabofolk af Latinerne, og allerede under Romulus tildels forenet med Romerne under det fælles Navn Quirites; - vid. Plin. 3, 17, oftere, Liv. 1, 9 flgd., oftere, Cic. d. Rep. 2, 7 flgd., oftere, Hor. Ep. 2, 1, 25, o. A.; — b) „meton." ogſ. f. d. Sabinſke el. Sabinerlandet; (cf. Bruttii, Lucani, etc., ss. II.); - in Sabinis, Varro; ex Sabinis, Liv. 1, 45; ſaal. ogſ. Sabini ardui (ſom Bjergland), Hor. Od. 3, 4, 22; — II) df. A) ſom adj., Săbīnus, 3: ſabinſk; - ∾ ager, Liv., Cic., Hor., o. A.; ∾ virgines raptae, Liv. 1, 9 flgd., Cic. d. Rep. 2, 7, o. A.; ∾ lingua, Varro; ∾ vocabulum, id.; ∾ ficus, id., salix, Colum.; ∾ oleum, Pallad.; — b) „beſ." er at mærke: herba Sabina, germ. Säbenbaum el. Sadebaum, (juniperus Sabina L.), brugtes i de ældſte Tider ſom Røgelſe, Cato, Plin. 16, 33, Ovid. Fast. 1, 343, o. Propert. 4, 3, 58; — B) ſom subst.; 1) Săbīnus, i, m.: en Sabiner, Liv. 1, 45; — bb) ſom Perſonsnavn mærkes; a) Sabinus, i, m.: romerſk Digter und. K. Auguſtus, o. Ven af Ovidius; - vid. Ovid. Am. 2, 18, 27; (ogſ. tillægger man ham trende poetiſke Breve, ſom findes i Udgaverne af Ovidius); ſ. ogſ. Hor. Ep. 1, 5, 27; — b) ſom Tilnavn for Juriſten Massurius; - hvf. hans Skrifter hede: libri Sabelliani, Cod. Just., ligeſom hans Tilhængere hede absol. el. subst.: Sabiniani, orum, Digest.; — 2) Sabina, ae, f.: en Sabinerinde; - durasque Sabinas etc., vid. Propert. 2, 23, 103; cf. Ovid. Am. 2, 4, 15; — 3) Sabinum, i, n., (sc. vinum): Sabinervin; - ∾ vile, Hor. Od. 1, 20, in. — Sabiniani, orum, o. Sabinianus, 3, ſ. und. Sabini, nr. II. — Sabinus, 3, ſ. und. Sabini, nr. II.

Sabis, is, m.; I) Flod i Gall. Belg., hod. Sambre, Caes. B. G. 2, 16 o. 18; — II) en Flod i Carmanien, Mela 3, 8, o. Plin. 6, 27; — III) en Guddom hos Sabæerne, Plin. 12, 32. — sabucus, i, ſ. und. sambucus. — săbŭlēta, orum, n., [sabulum]: ſandige Steder, Plin. 27, 41. — săbŭlo, ōnis, m.: grovkornet Sand el. Kiſelſand, Varro, Colum., Vitruv., o. A.; df. — săbŭlōsus, 3: fuld af Sand, meget ſandig; - ∾ loca, Colum.; men absol., ∾ aprica (sc. loca), Plin. 21, 103; ∾ terra, id. — săbŭlum, i, n.: = sabulo, Plin. 17, 3, oftere, o. Curt. 7, 4.

†săburra, ae, f., [beſl. m. sabulo]: Skibsſand, Ballaſtſand; - onerarias (sc. naves) ducere, multa saburra gravatas, etc., Liv. 37, 14; cf. Virg. Ge. 4,

195: fluctu jactante saburram etc.; f. ogf. Plin. 16, 76, o. id. 10, 30; df. — săburrālis, e: beſtaaende af Sand; - ∾ sacoma, (Modvægt deraf), Vitruv. 9, 8; o. — săburro, (avi), atum, 1, v. a.; I) „egenl.": tillader el. forſyner med Ballaſt; - (echini) saburrant sese arena, (ſkaffe ſig Ligevægt derved), Plin. 18, 87; - ligel. medial: grues modicis lapillis saburrantur, Solin.; — II) „overf.": forſyner el. fylder el. mætter; - ubi saburratae sumus, Plaut. Cist. 1, 2, in.

Săcae, arum, m., Σάκαι: Folk i Nordaſien, Mela 3, 7, Plin. 6, 19, Curt. 5, 9, o. Catull. 11, 6; - sing. Saces, ae, Claudian. — sacal, indecl.: ægyptiſk Benævnelſe paa electrum, Plin. 37, 11. — saccārius, 3, [saccus]: hørende til el. benævnt efter Sække; - ∾ navis, (ladet med Sække el. m. Korn i Sække), auct. ap. Quintil. 8, 2, 13; — b) df. subst.; 1) saccarius, i, m.: en Sækkebærer, en Drager, en Siover, Digest.; — 2) saccaria, ae, f.: Dragerarbeide, Sioveri; - ∾ saccariam facere, Appul. — saccatum, i, n., o. saccatus, 3, f. und. sacco. — saccellātio, onis, f.; hos Lægerne: Paalægningen af en Krydderpoſe el. af et Omſlag, Veget.; af — saccellus, i, m., dem. af saccus: liden Sæk el. Poſe; - ∾ sonantes aere, Petron. Sat. 140; - navnl. ere hos Lægerne, ∾ calidi: varme el. tørre Omſlag, Cels., Veget. — saccĕus, 3, [saccus]: hørende til el. benævnt efter en Sæk, (ſild. Ord); - ∾ cingulum, o. ∾ tunica, Hieronym., (af grovt Sækkelerred).

sacchărum (-on), i, n., σάκχαρον: den af Bambusrørets Knuder udſvedende Saft, Sukkerſaft, Sukker, Plin. 12, 17. — saccĭbuccis, e, [saccus, bucca]: med oppuſtede Kiæver, Arnob. — saccĭpērium, i, n., [saccus, pera]: Ranſel el. Vadſæk, hvori Pengepungen bliver forvaret, Plaut. Rud. 2, 6, 64. — sacco, (avi), atum, 1, v. a., [saccus]; I) „egenl.": ſier igiennem en Sæk el. igiennem grovt Lerred; - non saccata aqua (lavari), sed turbida, Senec. Ep. 88; cf. Plin. 18, 17, oftere; ∾ Caecuba (sc. vina: filtrere), Martial. 2, 40; — II) „overf."; - saccatus humor corporis, (d. e. Urinet), Lucr. 4, 1025; hvorom ogſ. absol., saccatum, i, n., Arnob.

saccŭlārĭus, i, m.: ſom driver Taſkenſpillerkunſter, Digest.; - ogſ. „overf.": saccularii, f. peculatores, (ſom beſtiæle det Offenlige), Ascon.; af — saccŭlus, i, m., dem. af saccus: liden Sæk el. Poſe, navnl. til Filtrering af Vin, Lucil. ap. Cic. Fin. 2, 8, til Korn, Appul.; ofteſt Pengepoſe el. Pengepung, Plin. 2, 52, Juvenal., Martial., Digest.; hvf. comiſt: tui Catulli Plenus sacculus est aranearum, (altſ. tom for Penge), Catull. 13, 7.

saccus, i, m., σάκκος; I) „egenl.": Sæk til alſlags Brug; - quum iste (Verres) civitatibus frumentum, coria, cilicia, saccos imperaret, (rimel. Kornſække), Cic. Verr. 1, 38; cf. Phaedr. 2, 7: tumentes multo saccos hordeo; men sacci numorum, Hor. Sat. 2, 3, 149; cf. Martial. 10, 74; ligel. Hor. Sat. 1, 1, 70: congestis undique saccis Indormis inhians; men ogſ. omvendt: ire ad saccum, (gribe til Tiggerpoſen), Plaut. Capt. 1, 1, 22; saccus ··· quo vinum liquatur, (klares el. filtreres), Colum.; ∾ nivarius, Martial. 14, 104, (i Overſkriften); ogſ. Poſe til Omſlag, Plin., Veget.; — II) „overf.": Skiorte af Sækkelerred el. af Haardug, Hieronym., Augustin.

săcellum, i, n., dem. af sacrum; - (sacellum) est locus parvus deo sacratus cum ara, Trebat. ap. Gell. 6, 12, hvortil Fest. p. 318, (Müll.), lægger: sine tecto; altſ. et lidet Guderne helliget Sted el. Rum med et Alter, og uden Tag; - sunt loca publica urbis, sunt sacella, Cic. Agr. 2, 14; men exaugurare fana sacellaque etc., f. Liv. 1, 55; cf. Cic. Div. 1, 46, Propert. 2, 15, 13, o. id. 4, 3, 57.

săcer, sacra, sacrum, [igiennem Stammen sac, tilligem. sancio, beſl. m. ἅγιος, ἁγνός]: ſom er indviet el. helliget til Guddommen; vid. Gallus Aelius ap. Fest. p. 318, (Müll.), s. v. sacer mons; I) „alm."; a) absol.; - Nec sacrum, nec tam profanum quicquam est, quin etc., Plaut. Merc. 2, 3, 27; ligel. Cic. Verr. 4, 54: aedificiis omnibus, publicis, privatis, sacris, profanis etc.; cf. Nep. Them. 6, ogſ. Hor. Ep. 1, 16, 54; ligel. sacra profanaque omnia polluere, Sall. Catil. 11; cf. Cic. Leg. 3, 13: quum videret eorum villas signis et tabulis refertas, partim publicis, partim etiam sacris et religiosis, etc.; ligel. rapere properant, qua sacrum, qua publicum, Plaut. Trin. 4, 3, 37; men (legum) genera sunt tria, sacri, publici, privati juris, Quintil. 2, 4, 23; men superl., per jura sacerrima lecti, Ovid. Her. 9, 159; sacrae luces, (opp. profestae), Hor. Od. 4, 15, 25; - ∾ aedes, Cic. Fam. 13, 11, Quintil., Ovid., o. A.; ∾ pecunia, (opp. privata), Quintil. 4, 2, 8; cf. Liv. 5, 50; ∾ sanguis, (af Offerdyret), Catull. 68, 75; men ∾ ales, (hvoraf der tages Augurier), Virg. Aen. 11, 721; - „poet." forbindes ogſ.: ∾ vitis (ſom Bacchus helliget), Hor. Od. 1, 18, in.; ∾ laurus, id. ibd. 3, 4, 18; ∾ robur, Ovid. Met. 8, 758; ∾ fontes, id.; - ∾ vates (ſom indviet til Apollo), Hor. Od. 4, 9, 28, o. Tibull. 2, 5, 114; cf. Hor. A. P. 391; - ogſ. f. sanctus (ὅσιος, hellig) om Guddommen ſelv; ∾ Vesta, Propert. 3, 3, 11, Cybele, id. 3, 21, 3; - ∾ ignis, lapis, mons, ∾ os, ∾ via, etc., f. und. ignis, lapis, etc.; — b) c. gen., oftere c. dat.; - vid. Hor. Od. 2, 12, 20; ligel. ∾ sepulcrum Batti veteris, Catull. 7, 6; - ligel. ſom Prædicat; illa insula eorum deorum sacra putatur, Cic. Verr. 1, 18; cf. id. Leg. 2, 18; - sacra Jovi quercus, Ovid.; ∾ cervus nymphis, id.; cf. Virg. Aen. 6, 474; men Tac. Ann. 15, 53: pugionem ··· velut magno operi sacrum, (ligeſom indviet el. beſtemt dertil); - ogſ. ſom Prædicat: Qui sacer est imis Manibus, imus erat (mensis), Ovid. Fast. 2, 52; — B) „overf." fra Religionsſproget: hellig, ærværdig, ærefrygtsfuld; - sacro digna silentio ··· dicere, Hor. Od. 2, 13, 29; ∾ lingua (Ciceronis), Martial. 5, 69; ligel. sacra memoria patris, Quintil. 11, 1, 59; - ofteſt om de romerſke Keiſere; ſaal. ∾ lateris custos, Martial. 6, 76; cf. id. 7, 99: sacra Caesaris aure frui; - df. ogſ. i Retsſproget ofte f. keiſerlig; ſaal. m. domus, scrinia, largitiones, oſv.; f. ogſ. Suet. Tib. 27; — II) „beſ.": ſom er Guddommen indviet til Fordærvelſe el. Udryddelſe; df. ogſ. absol.: forbandet, bandſat; a) c. dat.; - qui etc., ejus caput Jovi sacrum esset, Liv. 3, 55, (ex plebiscito); quos (homines) leges sacros esse certis diis jubent, Macrob. Sat. 3, 7; — b) absol.: patronus si clienti fraudem fecerit, sacer esto, Serv. ad Virg. Aen. 6, 609, (e XII tabb.); efterlignet Hor. Sat. 2, 3, 181; men Liv. 3, 55: eum, qui etc., sacrum sanciri; — B) „overf." fra Religionsſproget: forbandet, afſkyet, afſkyelig, odl.; a) om Perſoner; - malus ··· sacer, scelestus, Plaut. Bacch. 4, 6, 13; ligel. Turpil. ap. Non.: Etiamne irrides me, pessime ac sacerrime? — b) om Ting og om Begreber; - Dii magni, horribilem et sacrum libellum! Catull. 14, 12; ∾ hircus alarum, id.; ligel. Auri sacra fames, Virg. Aen. 3, 57; ∾ insania, Stat.; — not. a: forcl. er pl. sacres porci, Plaut., Varro; — not. b: superl. f. ovenf.; - (compar. ſynes ikke at forekomme); — III) til sacer hører endnu neutr. subst. sacrum, i: en helliget el. indviet Gienſtand, en Helligdom; ogſ. en hellig el. religiøs Handling, d. e. Offring, odl.; in pl. ogſ. „alm.": Gudstieneſte, (være ſig med Henſyn paa hele Staten, el. paa enkelte gentes el. familiae, el. paa enkelte Perſoner); A) „egenl."; a) in sing.; - sacrum sacrove commendatum qui cleperit rapsitque, parricida esto, Cic. Leg.

2, 9, (e XII tabb.); interiora velut hujus sacri (adire: ligesom ind i Helligdommens Indre), Quintil. 1, 4, 6; apud Cloacinae sacrum, Plaut. Curc. 4, 1, 10; cf. Cic. Balb. 24; men sacrum factum Herculi etc., vid. Liv. 1, 7; sacrum facere Junoni, Propert. 4, 9, 43; men sacrumque id (dette Offer af de fiendlige Vaaben) Vulcano cremavit, Liv. 41, 12; solenne Apollinis sacrum, Suet. Aug. 94; cf. Phaedr. 4, 11; – men Cic. Leg. 2, 9, (e XII tabb.): Graeco sacro (efter græsk Religionsskik) etc.; cf. Hor. Od. 3, 2, 26; — b) in pl.; – non solum istum bona sua, verum etiam sacra deosque penates ex aedibus suis eripuisse, Cic. Verr. 2, 5; cf. Liv. 5, 40: quae sacrorum secum ferenda, quae ··· relinquenda etc.; ligel. Pura coronatis portabant sacra canistris, (Helligdommene, de hellige Ting), Ovid. Met. 2, 713; cf. Virg. Aen. 2, 293 o. 717; men sicut in solennibus sacris fieri consuevit, Sall. Catil. 22; sacris anniversariis (coli), vid. Cic. Verr. 4, 39; sacra diis aliis Albano ritu, Graeco (ritu) Herculi facit, Liv. 1, 7; cf. Ovid. Met. 3, 26; men ipse (Numa) plurima sacra obibat, (forrettede dem selv), Liv. 1, 20; – ∾ publica, vid. Fest. p. 214, (Müll.); saal. Liv. 5, 52: sacra publica, (opp. sacra gentilia); men propter religionem sacrorum, vid. Cic. Agr. 2, 7; sacra Cereris summa religione confici caerimoniaque etc., id. Balb. 24; – til disse sacra publica høre fremdeles: ∾ Bacchia, ogs. ∾ trieterica Bacchi, Ovid. Met. 3, 518, o. ibd. 6, 587; ligel. ∾ Dianae, id.; ligel. ∾ Orphica (indstiftede af Orpheus), Cic. N. D. 3, 23; ∾ Isidis, Suet., etc.; – sacra privata perpetua manento, Cic. Leg. 2, 9, (e XII tabb.); sacra gentilia ne in bello quidem intermitti, etc., Liv. 5, 52; hvor ogs. absol. sacra; eisdem uti sacris, Cic. Off. 1, 17; ligel. ut ··· ignoret ··· cujus sacrorum sit, Liv. 4, 2; cf. Cic. Mur. 12, o. id. Orat. 42; – ∾ nuptialia, Quintil., jugalia, Ovid., (Cæremonier, hvorved Ægteviessen fuldbyrdes); — bb) som Ordsprog mærkes; a) inter sacrum saxumque stare, (befinde sig i stor Nød el. Trængsel), Plaut. Capt. 3, 4, 84; — b) hereditas sine sacris, (d. e. stor Fordel uden Umage, fordi Vedligeholdelsen af Arveladerens sacra ofte var forbunden med stor Bekostning), ibd. 4, 1, 8, o. id. Trin. 2, 4, 83; — 2) udenf. Religionssproget betegner pl. sacra: det Hemmelige el. Hemmelighedsfulde el. Indre, navnl. i Videnskab og Poesi, (neml. m. Henspillen paa Mysterierne); – peregisse mihi videor sacra tradentium artes, Quintil. 5, 14, 27; ∾ litterarum colere, id. 10, 1, 92; men ∾ studiorum profanare, Tac. Orat. 11; – At mihi jam puero coelestia sacra placebant, (Poesien som Musernes Helligdom), Ovid. Trist. 4, 10, 19; ligel. Ad sacra vatum carmen affero nostrum, Pers. prol. 7; cf. Mart. 7, 6: ∾ Maronis etc.

săcerdos, ōtis, comm., [sacer]: Præst el. Præstinde; – divis aliis alii sacerdotes, omnibus pontifices, singulis flamines sunto, etc., Cic. Leg. 2, 8, (e XII tabb.); sacerdotum duo genera sunto, etc., ibd.; in collegio sacerdotum esse, id. Brut. 33; ∾ publici, Liv. 5, 40, oftere; ∾ maximus (Syracusanorum), Cic. Verr. 2, 52; ∾ Jovis, Suet.; ∾ dialis, id.; – per Graecas sacerdotes etc., Cic. Balb. 24; ∾ Veneria el. Veneris, (Gudindens Præstinde), Plaut.; ∾ Vestae, (Vestalinde), Ovid.; ogs. ∾ vestalis, i en Formular, Gell. 1, 12; cf. Cic. Font. 17; ∾ Troïa, Hor., (i. e. Rhea Silvia); – ogs. som appos.; proximi a nobilissimis ac sacerdotibus viris, Vell. 2, 124; ligel. ∾ regina, (i. e. Rhea Silvia), Virg. Aen. 1, 273; – ∾ ille popularis, Cic. Sest. 30, (m. Lune om Clodius); men til Antonius, som flamen for Divus Julius: o detestabilem hominem, sive quod tyranni sacerdos es, sive quod mortui! id. Phil. 2, 43; — not.: ogs. er Sacerdos: Tilnavn, navnl. in gente Licinia; vid. Cic. Verr. 1, 10, o. ibd. 40, oftere.

*săcerdōtālis, e: hørende til en Præst, præstelig; – ∾ ludi, (som af Præsterne anstilles ved deres Embedstiltrædelse), Plin. Ep. 7, 24; ∾ nomen, (som bruges af Præsterne), Macrob. Sat. 3, 5; — b) sild. ogs. som subst., sacerdotalis, is, m.: som har beklædt et Præsteembede, Cod. Theod.; o. — săcerdōtĭum, i, n.: Præstedømme, Præsteembede; – Jovis illud sacerdotium amplissimum etc., Cic. Verr. 2, 51; amplissimi sacerdotii collegium, id. Fam. 3, 10; men id. d. Senect. 17: eodem sacerdotio praeditus, (som ligel. var Pontifex Maximus); men om Auguratet: ∾ priscum et religiosum etc., Plin. Ep.; — b) ogs. in pl., Cic. Agr. 2, 7; ligel. id. Lael. 25: lex de sacerdotiis etc.; cf. Caes. B. C. 3, 82; — [sacerdos]. — săcerdōtŭla, ae, f., demin. af fem. sacerdos: liden el. ung Præstinde, Varro. — săcersanctus, 3, sield. Biform af sacrosanctus, Tertull. — Saces, ae, m., s. und. Sacae.

săcōma, ătis, n., σήκωμα: Modvægt el. Ligevægt, Vitruv. 9, praef., o. ibd. 8. — sacondĭus, i, m., (indisk Ord): den hyacinthfarvede Amethyst i Indien, Plin. 37, 40; s. ogs. sacos s. l. — săcŏpēnĭum, i, n., σαγάπηνον: gummiagtig Saft af en Skiermplante, Plin. 19, 52, o. id. 20, 75; skrives ogs. sagapenon, id. 12, 56, o. id. 19, 15. — sacos, (indisk Ord): Hyacinthfarven hos Indierne, Plin. 37, 40.

sacrămentum, i, n., [sacro], sædv. som term. techn. i Rets- og Krigssproget om alt det, hvorved man forpligter sig selv el. en anden til noget; df. I) i Retssproget: en vis Pengesum, som de procesførende Parter maatte deponere, el. dog give Sikkerhed for hos tresviri capitales, og hvoraf den Tabendes Andel tilfaldt det Offenlige; – ea pecunia, quae in judicium venit in litibus, sacramentum a sacro; — qui judicio vicerat, suum sacramentum e sacro auferebat, victi ad aerarium redibat, Varr. L. L. 5, 36; cf. Gaji Inst. 4, 16, o. Fest. p. 344, (Müll.); hertil hører ogs. Cic. d. Rep. 2, 35: de multae sacramento consules comitiis centuriatis tulerunt; — 2) df. „meton.": Procesførelse el. Proces, ogs. Paastand for Retten; – quum etc., decemviri ··· sacramentum nostrum justum judicaverunt, Cic. Caecin. 33; cf. id. Mil. 27: non injustis vindiciis ac sacramentis etc.; – df. ogs. „overf.": sacramento contendere (forsikkrende el. med Beviser at paastaae), id. Fam. 7, 32; cf. id. d. Or. 1, 10; — B) i Krigssproget; 1) oprdl. o. tidligere (indtil Roms Aar 538): det udtagne Mandskabs foreløbige Forpligtelse og Tilsagn om Opfyldelsen af en Soldats første Pligter; hvorom Liv. 22, 38: milites tunc (i det ovennævnte Aar) ··· jurejurando ab tribunis militum adacti etc.; nam ad eam diem nihil praeter sacramentum fuerat, et ··· sua voluntate inter se ··· conjurabant, se etc.; cf. Frontin. Strat. 4, 1, 4; — 2) fra ovennævnte Tidspunkt bruges i Krigssproget sacramentum f. jusjurandum om den egenl. Soldatered el. Tienesteed og dermed forbundne Tienestepligt, navnl. i Forbindelserne: sacramentum dicere apud aliquem, (aflægge Ed hos el. til nogen), Caes. B. C. 1, 23; ogs. sacramentum dicere (sc. apud aliquem), id. ibd. 86; men Tac. Ann. 1, 28, m. tilføiet alicui (f. apud aliquem); ligel. sacramento (abl.) dicere, Liv. 2, 24; ogs. sacramento dicere alicui, id. 24, 8; – men sacramento rogare (milites: lade dem aflægge Ed), id. 40, 26, alicujus, (til nogen), Caes. B. G. 6, 1; cf. Tac. Hist. 1, 76: adigere aliquos sacramento Othonis; men Suet. Galb. 16: adigere aliquos sacramento in nomen senatus; men Cic. Off. 1, 11: ut, si etc., secundo eum obliget militiae sacramento; hvor ogs. sacramento priore amisso, (efter at hin Ed havde tabt sin Gyldighed); men sacramento solvi, (løses el. befries derfra, at faae sin Afsked), Tac. Ann. 16, 13; men ∾ mutare, Suet., exuere, Tac., (bryde sin Ed); — b) df. „overf." o. „alm.": Ed, edelig Forsikkring, hellig Forpligtelse,

obl., Hor. Od. 2, 17, 10, Petron., Appul.; — II) i Kirkesproget er sacramentum: den religiøse Hemmelighed, Lactant., Prudent., o. A. — Sacrāni, orum, m.: Folk i det gamle Latium; – B) df. Sacranus, 3; – ∾ acies, Virg. Aen. 7, 796, (Serv.).

sacrārium, i, n., [sacer]; I) „egenl.": Sted til Helligdommens Opbevaring, (brugtes ogs. undert. som Bedekammer); – sacrarium est locus, in quo sacra reponuntur, etc., Digest.; erat apud Hejum sacrarium magna cum dignitate in aedibus etc., Cic. Verr. 4, 2; men id. Fam. 13, 2: qui habitat in sacrario tuo, (rimel. om en affondret Bygning, der benævntes efter det deri værende sacrarium); s. ogs. Ovid. Met. 10, 695; — b) c. gen.; – ∾ Bonae Deae, (hendes Capel), Cic. Mil. 31; ∾ Fidei, Liv. 1, 21; ogs. in pl., ∾ Vestae, Martial. 7, 73; men „poet.": ∾ Ditis, (Underverdenen), Virg. Aen. 12, 199; ligel. ∾ Mentis Bonae, (dens Helligdom el. Inderste), Propert. 3, 23, 19; — II) „overf.": Caere, sacrarium populi R., etc., vid. Liv. 7, 20; men ∾ scelerum tuorum etc., vid. Cic. Catil. 1, 9; cf. id. ibd. 2, 6, ogs. Senec. Qu. N. 7, 31.

*sacrāte, adv.: helligt, fromt, vivere, Augustin.; – ogs. hemmelighedsfuldt el. mystisk, accipere, id.; — sacrātio, onis, f.: Indvielse, Helligelse, Macrob. Sat. 3, 7; o. — sacrātor, oris, m.: som helliger el. indvier, Augustin.; — not.: som nom. pr. vir., Virg. Aen. 10, 747; — [sacro]. — sacratus, 3, partic. o. adj. af sacro. — Sacravia, o. Sacraviensis, s. und. via. — sacres, (porci), s. und. sacer, not.

sacrĭcŏla, ae, comm., [sacra, colo]: som besørger sacra el. Offringerne, Offertiener, Offerpræst; – turbae sacricolarum immixtus, Tac. Hist. 3, 74, (Suet. Dom. 1 hede de sacrificuli); – ogs. som appos., ∾ reges, (offrende), Prudent. — sacrĭfer, a, um, [sacra, fero]: som bærer Helligdommene); – ∾ rates (Aeneae), Ovid. Fast. 4, 252. — sacrĭfĭcālis, e, [sacrificium]: hørende til et Offer; – ∾ apparatus, Tac. Ann. 2, 69; ∾ epulae, Appul. — *sacrĭfĭcātio, onis, f.: Offer el. Offring; – vid. Cic. N. D. 2, 27; — sacrĭfĭcātor, oris, m.: som forretter et Offer, Tertull.; o. — sacrĭfĭcātus, us, m.: Offring; – nullum uspiam pecus sacrificatui, Appul.; — [sacrifico].

sacrĭfĭcium, i, n., [sacrifico]: Offer el. Offring; a) in sing.; – quum sacrificium publicum ageret (ille) cum laena, quod etc., Cic. Brut. 14; ligel. id. d. Or. 3, 19: ut illud ludorum epulare sacrificium facerent; cf. Liv. 45, 27: sacrificio Apollini ··· facto; ∾ lustrale, id. 1, 28; ∾ solenne et statum, Cic. Tusc. 1, 47; men „poet.": Sacrifici genus est, sic instituere priores: Advena virgineo caesus ut ense cadat, Ovid. Pont. 3, 2, 57; — b) in pl.; – Druides ··· sacrificia publica ac privata procurant, Caes. B. G. 6, 13; ∾ solennia, vid. Cic. Phil. 5, 9, o. Liv. 5, 52; sacrificiis interdicere, Caes. B. G. 6, 13; – rex sacrificiorum, s. und. rex.

sacrĭfĭco, (sacrufico, Plaut.), avi, atum, 1, v. n. o. a., [sacrum, facio]: offrer, forretter en Offring; a) in neutr.; – ∾ apud aram, Nep. Hann. 2; principem in sacrificando Janum etc., Cic. N. D. 2, 27; cf. Liv. 25, 1, o. A.; – ogs. c. dat., hvortil undert. Offeret føies in abl.; si sacrificem summo Jovi, Plaut. Pseud. 1, 3, 31; ogs. ∾ summo Jovi vivo argento, id. Most. 1, 3, 84, Orco hostiis, id. Epid. 2, 1, 7; men ∾ hostiis (abl. ud. dat.), Liv. 41, 17; – ogs. impers.; pure et caste a matronis sacrificatum, id. 27, 10; cf. Plin. 3, 9; — b) in act.; – Illa quidem nullum sacrificavit (agnum), Plaut. Stich. 1, 3, 97; ∾ pecora, Liv. 41, 18; cf. Ovid. Fast. 4, 414; ∾ lustra Apollini pro exercitibus etc., Liv. 45, 41; in pelliculis sacrificatorum animalium, Plin. 36, 39. — sacrĭfĭcor, atus sum, 1, v. dep. n., for- o. efterel. Biform af frgd., o. m. f. Bem.; oftere hos Varro; cf. Gell. 18, 12; — df. eccl., sacrificati, orum: som have offret, Cyprian.

sacrĭfĭcŭlus, i, m., demin.: som tilbereder el. forretter et Offer, en Offerpræst (af det ringere Slags); – inter sacrificulos vanae superstitionis (sc. Isidos), Suet. Dom. 1; cf. Liv. 25, 1: sacrificuli et vates ceperant hominum mentes; – ogs. som appos.: ∾ rex, (Offerpræst), s. und. rex; ∾ vates, Liv. 35, 48; af — sacrĭfĭcus, 3, [sacrum, facio]: hørende til Offer el. Offring, securis, Ovid., dies, id., ritus, id.; ∾ vestis, Sil.; ∾ os (den Offrendes el. Bedendes), Ovid. Fast. 1, 130; men ∾ Ancus, (som drager Omsorg for Offringer el. for Gudsdyrkelsen), id. ibd. 6, 803; ligel. ∾ Numa, Lucan. 9, 478; men ∾ rex, s. und. rex.

*sacrĭlĕge, adv.: forbrydersk, ugudeligen, Tertull.; o. — sacrĭlĕgium, i, n.; I) „egenl.": Tempelrov; – sacrilegium est, rem sacram de templo surripere, Quintil. 7, 3, 10; cf. Liv. 29, 8, oftere; men Phaedr. 4, 11: Onustus sacrilegio (fur: med de stiaalne Helligdomme); – ogs. in pl., Suet. Caes. 54; — II) „overf.": Krænkelse el. Vanhelligelse af det Hellige; – quum in coelum insanitis, non dico sacrilegium facitis, sed operam perditis, Senec. Vit. beat. 27; cf. Flor. 2, 17: non sine quodam sacrilegii metu et horrore; — [af flgd.].

sacrĭlĕgus, 3, [sacrum, lego]: som samler, d. e. stiæler el. røver Helligdommen; df. subst.: en Tempelrøver el. Tempeltyv; – sield. adj.; sacrilegas admovere manus intactis illis thesauris, Liv. 29, 18; — b) oftest subst., sacrilegus, i, m., vid. Cic. Leg. 2, 16; ligel. punit furta sacrilegus, Senec. d. Ira 2, 28; — II) „overf.": som krænker el. skænder det Ukrænkelige, ugudelig, forbrydersk; – illum sacrilegum etc., Ter. Eun. 3, 1, 29; cf. id. Ad. 3, 2, 6: o genera sacrilega! ∾ ignes admovere templis, Tibull. 3, 5, 11; ∾ manus, id., dextra, Hor., Ovid.; men ∾ artes meretricum, id. A. A. 1, 435; men ∾ nefas (sc. Catilinae), Martial. 9, 71; – ogs. in superl.; Exi e fano, natum quantum est hominum sacrilegissime! Plaut. Rud. 3, 4, in.; — b) subst., navnl. hos Comikerne som Skældsord; – parricida, sacrilege, perjure, etc., Plaut. Pseud. 1, 3, 128; cf. Ter. Eun. 5, 3, 2, oftere, ogs. Sall. Catil. 14, o. Ovid. Met. 8, 792; – ogs. c. gen.; sacrilegus nuptiarum, Cod. Theod.; – ogs. in fem.; quid ais sacrilega? Ter. Eun. 5, 1, 13; cf. Ovid. Met. 11, 41.

Sacrĭportus, i, m.; I) Landsby i Latium, i Nærheden af Præneste, hvor Sulla overvandt den yngre Marius, Liv. epit. 87, Vell. 2, 26, o. Flor. 3, 21; ogs. m. Tmesis, vid. Lucan. 2, 134; — II) en By ved den tarentinske Bugt, Liv. 26, 39. — sacrĭum, i, n., efter Plin. 37, 11: skythisk Navn paa Bernstenen.

sacro, avi, atum, 1, v. a., [sacer]; I) „egenl."; A) i Religionssproget; 1) „alm.": indvier el. helliger til en Guddom, m. o. ud. dat.; – praedam publicando sacrandoque etc., Liv. 5, 25; men Ovid. Met. 10, 645: quem (agrum) mihi prisci Sacravere senes; ∾ Jovi Capitolino donum ex auro, Suet. Tib. 53; cf. Virg. Aen. 7, 61: Quam (laurum) ··· Phoebo sacrasse etc.; men id. ibd. 4, 200: vigilemque sacraverat ignem; – df. ogs. in partic. perf.; vid. Ovid. A. A. 3, 389; ligel. aris ibi Jovi Solique sacratis, Liv. 40, 22; ligel. sacratae arae, Suet., mensae, Liv.; men sacrata humus, Ovid. Met. 15, 55, (i. e. sepulcrum); — 2) „bef.": indvier til Fordærvelse, bandsætter; – (leges) de sacrando cum bonis capite ejus, qui etc., Liv. 2, 8; cf. id. 10, 38; — B) „overf." fra Religionssproget: indvier el. helliger el. overgiver dertil; – Quod patriae vocis studiis nobisque sacrasti, Cic. (poëta) Div. 1, 13; men Virg. Aen. 12, 140: hunc illi ··· honorem Juppiter ··· sacraverat; – men id.

ibd. 10, 419: telisque sacrarunt Euandri (Halaesum Parcae: bestemte ham til at falde derfor); — II) „meton."; A) i Religionssproget: indvier, giør hellig el. ukrænket; – quod (foedus) in Capitolio sacratum fuisset, etc., Liv. 38, 33; deinde sanctiones sacrandae sunt ··· aut obtestatione legis, aut poena, quum etc., Cic. Balb. 14; – bf. leges sacratae; vid. Fest. p. 318, (Müll.), Liv. 2, 33, o. id. 7, 41, oftere, ogs. Cic. Sest. 7; — b) bf. ogs. om Guddommen: at hellige, at ære som hellig; – haud frustra te patrem deum hominumque hac sede sacravimus, Liv. 8, 6; sacrata Vesta, Ovid. Met. 15, 864; — B) ogs. „overf." fra Religionssproget: giør uforgængelig, foreviger; – hunc fidibus novis ··· sacrare etc., Hor. Od. 1, 26, 10; cf. id. Ep. 2, 1, 49; ligel. Liv. 39, 40, om den ældre Cato: vivit eloquentia ejus, sacrata scriptis omnis generis; — III) partic. sacratus, 3, ogs. som adj.: indviet, helliget, hellig; – Di, precor, et Pietas, sacrataque jura parentum! Ovid. Met. 10, 321; cf. Virg. Aen. 2, 157; men ∾ dux, Ovid. Fast. 2, 60, (i. e. Augustus); – compar., Caesaris alma dies et luce sacratior illa, ··· qua etc., Martial. 4, 1; superl., numen gentibus illis sacratissimum, Plin. 33, 24; ogs. er sacratissimus: Epithet til Keiserne, Digest.

sacrō.sanctus, (ogs. adskilt: sacro sanctus, o. m. Tmesis: sacroque sanctus, Plin. 7, 45), 3, [sacer, sancio]; oprdl.: som ved religiøse Cæremonier er indsat el. indviet; bf. „meton." om Personer og Forholde; I) som ved en Lov er giort ukrænkelig; – ipsis quoque tribunis (dat.), ut sacrosancti viderentur ··· renovarunt, etc., vid. Liv. 3, 55; cf. ibd.: tribunos vetere jurejurando plebis ··· sacrosanctos esse, etc.; ogs. id. 2, 33: ut plebi sui magistratus essent sacrosancti; ligel. ∾ potestas (tribunorum pl.), Plin. 7, 3; – si quidem sacrosanctum est (foedus Gaditanum), vid. Cic. Balb. 14; cf. ibd.: sacrosanctum esse nihil, nisi quod populus plebesve sanxisset; — b) ogs. „alm.": ut quis districtior accusator, velut sacrosanctus erat, Tac. Ann. 4, 36; men Liv. 27, 38: ∾ vacationem habere etc.; cf. Cic. Catil. 2, 8: ∾ possessiones etc.; — II) „overf.": høihellig, hellig, ærværdig; – cujus (viri) mihi memoria sacrosancta est, Plin. Ep. 7, 11; ∾ imago tua, Appul.; men de sacrosanctis ecclesiis, Cod. Just. — sacrŭfico, s. und. sacrifico. — sacrum, i, n., s. und. sacer.

Saddūcaei, orum, m., [hebraisk Ord]: Sadducæerne, Religionssect hos Jøderne, Tertull.; — B) bf. Sadducaeus, 3: sadducæisk, genus, Arnob. — saeclum, i, n., s. und. seculum. — saeculāris, e, o. saeculum, i, s. und. secul-. — saepe, adv., s. und. saepis. — saepenumero, adv, s. und. saepis. — saepes, is, s. und. sepis. — saepĭcŭle, adv., dem. af saepe: temmelig ofte, Appul. — saepio, ire, s. und. sepio.

saepis, e: som skeer ofte, hyppig el. idelig; men som adj. alene forel. o. in superl.; – saepissimam discordiam etc., Cat. ap. Priscian.; som ogs. anfører compar. saepior; — II) bf. neutr. saepĕ, som adv., (vid. abunde o. prope ss. II.): ofte el. hyppigen el. gientagent, (neml. m. ubestemte Mellemrum; derim. crebro: ofte paa el. efter hinanden); A) „alm."; – quum saepe mecum ageres, ut etc., Cic. Lael. 1; cf. ibd. 17: saepe enim redeo ad Scipionem etc.; men quum saepe alias, tum paucis diebus ante etc., Liv. 25, 20; cf. Cic. Off. 3, 11; – in hac (causa) multum et saepe versatus, id. Quint. 1; ligel. saepe et diu, id.; interdum, vel potius nimium saepe, id.; bene saepe, Enn. Ann. 7, 95; men minime saepe, (i. e. rarissime), Caes. B. G. 1, 1; — bb) ogs. at mærke; a) in compar.; – Ibi (i. e. in comitiis) habitant; ibi eos conspicias, quam praetorem, saepius, Plaut. Poen. 3, 2, 8; ego vero saepius (sc. mihi visus sum irasci alicui), quam vellem, Cic. d. Rep. 1, 38; – oftere ud. flgd. quam; nonnumquam interdiu, saepius noctu, etc., Caes. B. G. 1, 8; cf. id. ap. Cic. Att. 9, 6, A; semel atque iterum ac saepius ··· coacti sunt etc., Cic. Font. 8; ut etc., iterum et saepius te rogo, id. Fam. 13, 42; an vero ipsi non bis ac saepius de eadem re dicimus? Quintil. 10, 5, 7; men magis saepe, Plaut. Most. 1, 3, 40; — b) in superl.; – Ecquid argutus est? Ch. malorum facinorum saepissime, Plaut. Pseud. 2, 4, 56; ut quam saepissime peccet amicus, Cic. Lael. 16; — B) „bes." ogs. om det, som ofte pleier at skee; – saepe est, quibus in rebus etc., vid. Ter. Hec. 3, 1, 28; cf. Cic. Lael. 10; – ligel. in superl., bonum consilium surripitur saepissime, Si minus etc., Plaut. Mil. gl. 3, 1, 8; — III) saepenumero el. saepe numero, d. forstærk. saepe: meget ofte, gientagne Gange; – Aeduos fratres ··· saepenumero a senatu appellatos, Caes. B. G. 1, 33, oftere; cf. Cic. d. Or. 1, 1, oftere, Sall. Catil. 52 o. 53, o. A.; – ogs. in compar., Gell. 3, 16: gigni hominem ··· saepe nono, saepius numero decimo mense. — saepiuscŭle, adv. af compar. saepius und. saepe; – ∾ peccas, Plaut. Casin. 3, 5, 59, inc.

saeta, saetiger, s. und. seta, etc. — saeve, adv. af saevus: vildt, rasende, grusomt; – ita saeve et atrociter etc., Suet. Tib. 59; ligel. ∾ facere omnia, Lucan.; – compar., Ovid. A. A. 3, 504; superl., Colum.; cf. Suet. Claud. 2: aliquem quam saevissime coërcere. — saevĭdĭcus, 3, [saevus, dico]: som siges i Harme el. Arrighed; – Ne te iratus suis saevidicis dictis protelet, Ter. Phorm. 1, 4, 35.

saevio, ii, itum, 4, v. n., [saevus]: at være rasende el. i Raseri, at rase; I) „egenl." om Dyrene, (men oftest „poet."); saal. om Hingsten i Brunst, Lucr. 5, 1074; om den hungrige Ulv, Ovid. Met. 11, 369; ligel. om Slangen, Virg. Ge. 3, 434, om Løven, Val. Fl., om Pantheren, Phaedr.; – ∾ aper in pecudes, Ovid. Met. 8, 296; cf. id. ibd. 11, 345; ∾ canes semper in alios, Gell. 7, 1; — II) „fig.", navnl. om enhver heftig Lidenskab og Bevægelse: at rase, at fare rasende afsted; A) om Personer og om personlige Begreber; – ah, ne saevi tantopere! Ter. Andr. 5, 2, 27; cf. Virg. Aen. 6, 544; men ultra humanarum irarum fidem (saeviens turba), Liv. 8, 24; cf. id. 2, 44; – ligel. ∾ animis, Virg. Aen. 1, 149; men som Sentens: leniter qui saeviunt, sapiunt, Plaut. Bacch. 3, 3, 4; s. ogs. Sall. Catil. 10, Hor. Sat. 1, 4, 49, o. A.; nec se in obsides innoxios ··· saeviturum, Liv. 28, 34; cf. id. 3, 45, Tac. Ann. 3, 31, o. A.; – „poet." ogs. c. dat.; Qui mihi nunc saevit ··· amor (s. in me), Ovid. Her. 4, 148; cf. Tibull. 1, 2, 88; ligel. „poet." c. inf., Ovid. Met. 1, 200; – ogs. impers.: per sex dies ··· ea clade saevitum est, Suet. Ner. 38; in ceteros saevitum esse Trojanos, Liv. 1, 1; cf. Tac. Agr. 2, oftere; — B) om Ting og om Begreber, navnl. om Elementerne, om Lidenskaberne, osv.; – ubi mare saevire ventis coepit, Sall. Jug. 78; cf. Hor. Od. 3, 3, 37, ogs. Lucr. 1, 277; ogs. om Vinden, Caes. B. G. 3, 13; ogs. om en Flod, Hor. Od. 4, 14, 27; men ∾ medius dies solstitio, Senec. Hippol.; men Hor. Epod. 3, 5: ∾ venenum in praecordiis; ogs. ∾ venter (sc. fame), Appul.; ogs. ∾ fames, (raser el. grasserer), Val. Fl.; ligel. ∾ morbus, Gell.; men ∾ gula, Juvenal. 5, 94; – Saevit amor ferri, etc., Virg. Aen. 7, 461; Tantus in erepto saevit amore dolor, Propert. 2, 7, 24; men in quem mea saeviat ira, Ovid. Met. 14, 193.

*saevĭtas, atis, f., sild. Biform af saevitia: Raseri, rasende Heftighed, Prudent.; — saeviter, adv., forel. Biform af saeve: i Raseri, med rasende Heftighed; – ∾ ferro cernunt de victoria, Enn. ap. Non.; cf. Plaut. Pseud. 5, 2, 3, oftere; – compar. o. superl. s. und. saeve; — saevĭtĭa, ae, f.: Raseri, rasende

Vildhed; I) „egenl." om Dyrene; – sicut ··· ad saevitiam ferae gignuntur etc., Quintil. 1, 1, in.; ∾ canum, Plin.; — II) oftest fig.; A) om Personer og personlige Begreber: Raseri el. rasende Heftighed el. Lidenskab, rasende Harme el. Strænghed; – Num meam saevitiam veritus? Ter. Eun. 5, 2, 15; ∾ judicis, (opp. clementia), Cic. Part. or. 4; ∾ feneratorum, Sall., creditorum, Tac.; cf. Liv. 2, 58; men adhibere saevitiam in aliquem, vid. Cic. Off. 2, 7; – men in pl.; quibus saevitiis ··· oppressa plebs, Sall. frgm. ap. Augustin.; — B) om Ting og om tinglige Begreber, navnl. om Elementerne, om en Tilstand, odl.: rasende Haardhed el. Strænghed; – ∾ maris, Vell., Plin., undae, Ovid., hiemis, Colum., Plin., coeli, Curt.; men ∾ amoris, om den dyriske Brunst, Colum. 6, 37; – ∾ annonae, (skrækkelig Dyrtid), Tac.; o. — saevĭtūdo, ĭnis, f., forcl. Biform af frgd.: Raseri, rasende Harme; – ∾ mala, Plaut. frgm. ap. Non.; — [af flgd.].

saevus, 3: rasende, (el. som er bleven rasende; derim. ferus: vild af Naturen); I) oprdl. om Dyrene, (saal. oftest „poet"); – ∾ leones, Lucr.; ligel. ∾ secla leonum, id.; ∾ leaena, Tibull., lea, Ovid.; ∾ lupi, Tibull., canes, Propert.; ∾ belua, Hor.; – compar., Virg. Ge. 3, 246; superl., animalia ··· saevissima dentibus, Plin. 11, 64; — II) „fig."; A) om Personer og om personlige Begreber: rasende, heftig, barsk el. fortørnet el. lidenskabelig; – ille ··· Clemens, placidus, etc.; Ego ille agrestis, saevus, tristis, etc., Ter. Ad. 5, 4, 9; men id. Phorm. 5, 1, 17: Conclusam hic habeo uxorem saevam; ∾ novercae, Virg.; ∾ Tisiphone, Hor., Proserpina, id., Necessitas, id.; – ∾ tyrannus, (grusom), Ovid.; cf. Liv. 34, 32: cum tyranno saevissimo etc.; ligel. saevus metu, Suet. Dom. 3; aliquanto ··· saevior, id.; cf. Ovid. Met. 12, 219: saevorum saevissime Centaurorum; – saevus in armis Aeneas etc., (forfærdelig, skrækkelig), Virg. Aen. 12, 107; ligel. ∾ Hector, id., Ovid., Achilles, id.; – nimiumque in pellice saeva ··· dea (Juno), Ovid. Met. 4, 546; men Tac. Ann. 11, 5: saevus accusandis reis Suillius; – „poet." ogs. c. inf.: Quaelibet in quemvis opprobria fingere saevus, Hor. Ep. 1, 15, 30; ligel. in compar., c. infin.: Saevior ante alios iras servasse repostas, Sil. 11, 7; — B) om tinglige og abstracte Gjenstande, navnl. om Elementerne: brusende, i Oprør; men om en Tilstand el. Lidenskab: skrækkelig, frygtelig; – ∾ mare, Sall., pelagus, Ovid.; ∾ procellae, Lucr., tempestates, id., Liv.; ∾ turbines, poëta ap. Cic. d. Or. 3, 39; ∾ Orion, (hvis Opgang medfører Storm), Virg. Aen. 7, 719; ∾ ignes, Propert., Ovid., Hor.; men ∾ tympana, (med frygteligt Bulder), id.; ∾ catenae, id.; – ∾ bellum, Lucr.; ∾ verba, Hor. Epod. 12, 13; cf. Catull. 64, 159: Saeva quod horrebas prisci praecepta parentis; men ∾ jocus, (krænkende Skemt), Hor. Ep. 2, 1, 148, o. id. Od. 1, 33, 12; – Medea animo aegra, amore saevo saucia, Enn. ap. Cic. Coel. 8; ∾ horror, Virg.; ∾ damna, Tac. Ann. 2, 26; – ogs. absol.: quae sibi ··· saeva vel prospera evenissent, id. ibd. 2, 5; cf. id. ibd. 3, 23, oftere; — not.: neutr. saevum, ogs. sild. „poet." som adv.: Cui saevum arridens (med rædsomt el. grusomt Smil) etc., Sil. 1, 398; Rastraque et incurvi saevum rubuere ligones, Stat. Theb. 3, 589.

1. săga, ae, (Spaaqvinde), f. und. 1. sagus. — 2. săga, ae, (Kappe), f. und. 2. sagus. — *săgācĭtas, ātis, f.; I) „egenl.": skarp el. stærk Fornemmelse, skarpe Sandser, „bes." ogs. skarp Lugt; hvf. ∾ canum, (deres Sporkraft), Plin.; cf. Cic. N. D. 2, 63: canum ··· tam incredibilis ad investigandum sagacitas narium; f. ogs. Plin. Pan. 81; — B) ogs. „alm." om de øvrige Sandser: vires, forma, sagacitas sensuum, etc., Senec. Ep. 95; — II) „fig." om den aandige Fornemmelse: Skarpsind, Skarpblik, Kløgt; – qua est ipse sagacitate in his rebus, Cic. Verr. 1, 41; cf. Nep. Alcib. 5; ogs. consilii, Val. Max.; o. — săgācĭter, adv.; I) „egenl.": med skarpe Sandser, navnl. med stærk Lugt, med stærk Sporkraft; – ∾ odorari advenientes, (om Hunden), Colum.; – compar., Plin.; cf. Hor. Epod. 12, 4, o. Cic. Att. 6, 4; superl., Plin.; hvf. ogs. Cic. d. Or. 2, 44 („alleg."): ut odorer, quam sagacissime possim, quid sentiant; — II) „fig.": skarpsindigen el. nøiagtigen, pervestigare, quid etc., Cic. d. Or. 1, 51; ∾ perspicere naturam alicujus, Suet. Tib. 57; cf. Liv. 27, 28: ibi duo duces sagaciter moti sunt, alter ad inferendam, alter ad cavendam fraudem; f. ogs. Quintil. 12, 8, 4; — [sagax].

săgāna, ae, f.; efter Priscian.: = saga, d. e. Spaaqvinde; df. Sagana (som nom. pr.): Navnet paa en Hex, Hor. Epod. 5, 25, oftere. — sagapenon, i, n., f. und. sacopenium. — Săgăris, is, m.: Flod i Phrygien og Bithynien, falder ud i Propontis, hed ogs. Sagarius, (hod. Sacaria), Plin. 6, 1; f. ogs. Ovid. Pont. 4, 10, 47, o. Liv. 38, 18; — B) df. 1) Săgărītis, ĭdis, f., Nympha, (hvori Attis forelskede sig), Ovid. Fast. 4, 229; — 2) Sangărius, 3, puer, Stat. Silv. 3, 4, 41, (i. e. Attis). — *săgārius, 3: hørende til el. benævnt efter Kappen sagum; – ∾ negotiatio, (Handelen med saga), Digest.; o. — săgātus, 3; I) egenl.": som er iført Kappen sagum; – Galli sagati et braccati, Cic. Font. 11; cf. id. Phil. 14, 1; opp. togati, id. frgm. ap. Non.; — II) „overf.": af grovt Tøi, af Kavaitøi; – ∾ cuculli, Colum. 11, 1; — [sagum].

săgax, ăcis, adj., [besl. m. sagio; cf. salax, salio]: som har skarpe el. stærke Fornemmelser el. Sandser; df. I) „egenl."; A) „bes.": med stærk Lugt; navnl. om Hunden: med stærk Sporkraft; – ∾ canes, Cic. Div. 1, 31, o. Ovid. Met. 3, 207; men comisk: sagax Nasum habet (haec anus), Plaut. Curc. 1, 2, 17; men „poet.": Venandique sagax virtus, Ovid. Hal. 76; — B) ogs. „alm." om de øvrige Sandser; – saal. om Hørelsen: Sollicitive canes, canibusve sagacior anser, Ovid. Met. 11, 599; – men om Smagen: quorum (murium) palatum in gustu sagacissimum etc., Plin. 8, 55; — II) „fig." el. om de aandige Fornemmelser: skarpsindig, snu, klog, odl.; a) absol.; – animal hoc providum, sagax, etc., Cic. Leg. 1, 7, oftere; ∾ homo et astutus, Martial.; cf. Hor. Od. 2, 5, 22; men id. ibd. 4, 4, fin.: ∾ curae, (opfindsomme, kløgtige); — b) m. ad, el. c. gen., ogs. m. in, el. m. blot abl., „poet." ogs. c. inf.; – quem ad suspicandum sagacissimum fore etc., Cic. Catil. 1, 8; – Utiliumque sagax rerum etc., Hor. A. P. 218; ligel. in superl., sagacissimus prodigiorum, Justin.; – men id. 1, 9: vir in conjecturis sagacissimus; men Tac. Hist. 4, 11: civitas rimandis offensis sagax; – Aethionque sagax quondam ventura videre, Ovid. Met. 5, 146.

sagda, ae, f.: en løggrøn Ædelsten, Plin. 37, 67. — săgēna, ae, f., σαγήνη: stort Fiskergarn, Bundgarn, Manil. 5, 679. — sagenon, i, n., (indisk Ord): en Opalart i Indien, Plin. 37, 46. — săgīna, ae, f., [af σάττω]; I) „egenl."; A) „abstract" el. som Handling: Fodring el. Mæskning el. Feden; – ∾ anserum, Varr., Colum., gallinarum, Plin., cochlearum, id.; – df. comisk om en Kippe, Plaut. Most. 1, 3, 78: diesque noctesque estur, Bibitur ··· sagina plane est; men Cic. Flacc. 7: qui multitudinem illam non auctoritate, sed sagina, tenebat; cf. Tac. Hist. 2, 71; — B) „concret": Spise el. Næring, som tiener til Mæskning el. til at giøre fed og stærk; – militibus cibos, ut gladiatoriam saginam, (dividere), Tac. Hist. 8, 88; men Propert. 4, 8, 25: sagina (sc. gladiatoria); men Tac. Hist. 1, 62: temulentus et sagina gravis, (forspist); – „poet." ogs. in pl., Juvenal. 4, 67; — b) df. „overf." o. lignelsesvis: dulcior (herba) a sagina roris aut fluminis, (ved den rige Næring deraf), Pallad.; men haec velut sagina dicendi etc., (d. e. Næring for Talen), Quintil. 10, 5, 17; — II) „meton."; A) det mæskede el. fedede Dyr, fedt Slagteqvæg; – Este,

effarcite vos, saginam caedite, etc., Plaut. Most. 1, 1, 62; — B) den af Vellevnet opstaaede Fedme el. Istervom, odl.; - saginam corporis ex nimia luxuria contrahere, Justin.; ∾ ventris, id.; - men „alleg.": qui colorem fuco et verum robur inani sagina mentiantur, Quintil. 2, 15, 25; bf. — sāgīnārĭum, i, n.: Sted el. Sti el. Stald til Kreaturernes Fedning el. Mæskning, Varr. R. R. 3, 10.

sāgīnātĭo, onis, f.: Mæskning (f. d. sædv. sagina), Plin. 8, 77; af — sāgīno, avi, atum, 1, v. a., [sagina]; I) „egenl.": fodrer el. feder el. mæsker; - ∾ boves ad sacrificia, Varr., equum hordeo, Colum.; - ogs. om Mennesker: at føde rigeligen; velut saginatus nuptialibus coenis, Liv. 36, 17; men id. 6, 71, „alleg.": ∾ plebem populares suos, ut jugulentur; — II) „overf."; - terra ··· velut saginata (fedet el. godet) largioribus pabulis, Colum. 2, 1; caule in tantum saginato (der er bleven saa tyk), ut etc., Plin. 19, 19; - ogs. „alleg.": rei publicae sanguine saginari, vid. Cic. Sest. 36; men septuagies sestertio saginatus, vid. Tac. Hist. 2, 42; — not.: af partic. perf. som adj.: fed el. mæsket, er compar., saginatior hostia, Hieronym.

săgĭo, ire, v. n., [besl. m. sagax; s. ogs. nedens.]: at have skarpe Sandser el. Fornemmelser; bf. „ment.": sagire sentire acute est; ex quo sagae anus ··· et sagaces dicti canes; — qui ante sagit, quam oblata res est, dicitur praesagire, id est, futura ante sentire, Cic. Div. 1, 31.

săgitta, ae, f.; 1) „egenl.": Pilen som Skudvaaben; - quum ··· arcum mihi et pharetram et sagittas sumpsero, etc., vid. Plaut. Trin. 3, 2, 99; sagittis configere, id., Cic.; ∾ missiles, Hor., celeres, id., hamatae, Ovid., venenatae, Hor.; sagittas tendere ··· arcu, id. Od. 1, 29, 9, nervo aptare, Virg.; cf. id. Aen. 9, 572, o. Ovid. Her. 16, 362; men Tac. Germ. 46: sagittas ··· ossibus asperant (Fenni); men sagittae pendebant ab humero, (om Dianas's Billedstøtte), Cic. Verr. 4, 34; — b) ofte ogs. „poet." om Elskovens Pile; - vid. Hor. Od. 2, 8, 15; ligel. sagittae Veneris, Lucr.; ∾ Cupidineae, Ovid.; men comisk: savii sagittis percussus est, Plaut. Trin. 2, 1, 16, inc.; — II) „meton." (ifølge etslags Lighed el. Sammenligning); A) det yderste spæde Skud paa Vinranken, Colum. 3, 10, Plin. 17, 35; — B) den saakaldte Pileurt, Plin. 21, 68; — C) sild.: Aareladejern, Lancet, Veget.; — D) Stiernebilledet Pilen el. Sagitta, Hygin. Astron. 2, 15, o. ibd. 3, 14, Cic. Arat., Colum., Plin. 17, 30, oftere.

săgittārĭus, 3, [sagitta]: hørende til en Pil, calamus (tienlig dertil), Plin. 16, 66, certamen, Dict. Cret.; — II) bf. subst. sagittarius, i, m.; A) en Bueskytte; sædv. in pl.: etslags lette Tropper til Fods og til Hest; - vid. Caes. B. G. 2, 7, oftere, Cic. Fam. 15, 4, oftere, o. A.; - ogs. in sing. som Collectiv, Tac. Ann. 2, 16; — B) sagittarii, orum: Pilsmede, Digest.; — C) Sagittarius, i: Stiernebilledet Skytten, (ogs. Arcitenens), Hygin., Cic. Arat., Plin. 17, 36, o. id. 30, 29. — sagittatus, 3, s. und. sagitto.

săgittĭfer, a, um, [sagitta, fero]: som bærer el. fører Pile; (poetiske Ord); - ∾ pharetra, Stat.; ∾ Parthi, Catull., Gelones, Virg., (som ere bevæbnede med Pile); men ∾ pecus, (Pindsvinet), Claudian.; — II) Sagittifer, ligesom Sagittarius: Stiernebilledet Skytten, Manil. — Săgittĭger, i, m., [sagitta, gero]: = frgd. nr. II, Avien. Arat. 482. — Săgittĭpŏtens, tis, m., [sagitta]: = frgd., Cic. Arat. 73. — săgitto, (avi), atum, 1, v. n. o. a., [sagitta]; I) neutr.: skyder med Pile; - vid. Justin. 41, 2, o. Curt. 7, 5; — II) act., men alene in partic. perf. săgittātus, 3: skudt el. saaret med en Pil, Coel. Aur. — săgittŭla, ae, f., demin. af sagitta: liden Pil, Appul.

sagma, ae, f., σάγμα (τό): Pakfaddel, Veget.; ligel. sagma, ătis, n., Vulgat.; bf. — sagmārĭus, 3: hørende til en Pakfaddel; - ∾ equus, (Pakhest), Lamprid. — sagmen, ĭnis, n., [igiennem Stammen sag besl. m. sacer o. m. sancio]: det hellige Græs, som med Roden optoges paa Borgen, for at medgives Forbundspræsterne og andre Gesandter, som derved bleve ukrænkelige, Digest.; cf. Fest. p. 231, (Müll.), Plin. 22, 3, Liv. 1, 24, o. id. 30, 43.

săgochlămys, ўdis, f., σαγόχλαμυς: etslags Krigskappe, Valer. Imper. ap. Tribell. Claud. 14. — Sagra, ae, f.: Grændseflod imellem Locrierne o. Crotoniaterne, bekiendt af et Slag imellem disse Folk, hvorom (efter Cic. N. D. 3, 5) Ordsproget: certiora, quam quae apud Sagram. — săgŭlātus, 3: som er iført Kappen sagulum; - ∾ comites, Suet. Vitell. 11; af — săgŭlum, i, n., demin. af sagum: liden Kiortel el. Kappe, navnl til Krigsbrug; - sagulo gracili amictus, etc., Liv. 7, 34; men manibus sagulisque terram exhaurire cogebantur, vid. Caes. B. G. 5, 42; s. ogs. Cic. Pis. 23, hvor sagula opp. togulae; - dog ogs., som Feltherrekappe af Purpur, Sil. 4, 519; hvf. ogs. som Æresgave, vid. Liv. 30, 17.

săgum, i, n., (f. ogs. 2. sagus s. l.), σάγος; [efter Polyb.: celtisk Ord]: Kappe el. Vams af tykt Tøi; efter Cat. o. Digest.: Dragt for Tyendet; bares ogs. af Germanerne, Tac. Germ. 17, dog hyppigst af Romerne, som Krigskappe eller Soldaterkappe; - sinistras sagis involvunt, etc., vid. Caes. B. C. 1, 75; cf. Liv. 10, 30; hvf. ogs. sagum er Krigens Symbol (ligesom toga er Fredens) i Udtrykkene, saga sumere: anlægge Krisdragt, (hvilken i visse Tilfælde ogs. anlagdes af de Borgere, som ikke selv droge i Krigen); - quum est in sagis civitas, Cic. Phil. 8, 11; cf. ibd. 5, 12: tumultum decerni, justitium indici, saga sumi dico oportere, etc.; - derom ogs. ire ad saga, ibd. 14, 1; ligel. in pass.: est enim ita decretum, ut, si etc., ad saga iretur, id. ibd. 6, 3; cf. Vell. 2, 16; - om en slig Krigstilstand figes: esse in sagis, f. ovenf., Cic. Phil. 8, 11; men id. ibd.: vos saga parate, (udruster Eder til Kamp); - derim. heder, saga ponere: at aflægge Krigsdragten, (at vende tilbage til Fredens Sysler), vid. Liv. epit. 73.

Săguntinus, 3, f. und. flgd. — Săguntum, i, n., o. Saguntus (-os), i, f.: By i Hisp. Tarrac., ved Middelhavet og hinsides af Iberus, med hvis Beleiring og Indtagelse Hannibal begyndte d. anden puniske Krig; - vid. Liv. 21, 6 flgd., Plin. 3, 3, oftere, o. A.; - havde sit Navn efter Moderstaden Zacynthos, (heder nu Murviedro); — B) bf. Săguntīnus, 3: saguntinsk; - ∾ lutum, (hvoraf Lerkar forfærdigedes), Martial.; ∾ clades, Liv., rabies, id.; — b) subst., Saguntini, orum: Indvaanerne af Sagunt, Liv. 21, 6 flgd., o. A.

1. săgus, 3, [efter Cic. Div. 1, 31, besl. m. sagio o. sagax; inc., vid. Freund.]: spaaende, propheterende, aves, Stat., clangores, id.; — II) oftere subst., saga, ae, f.; A) Spaakvinde; - vid. Cic. Div. 1, 31, und. sagio; f. ogs. Tibull. 1, 2, 42, Ovid. Am. 3, 7, 29, Hor. Od. 1, 27, 21, oftere, o. A.; — B) ogs. etslags Koblerske el. Mæglerske i Elskovssager; - At tu quam primum sagae praecepta rapacis Desere, Tibull. 1, 5, 59; cf. Lucil. ap. Non., o. Turpil. ibd. — 2. săgus, i, m.: forcl. Biform af sagum, i, Enn. o. Varr. ap. Non., hvor ogs. i et Citat af Enn. f. sagas coerulas rimel. er at læse, sagos caerulos.

Săïs, is, f., Σάϊς: By i Nederægypten, Mela 1, 9, o. Plin. 5, 11; — B) bf. 1) Săïtes, ae, m., Σαΐτης: saitisk, nomos, Plin. 5, 9; — b) in pl. subst., Săïtae, arum, m.: Saiterne el. Indvaanerne af Sais, Cic. N. D. 3, 23; — 2) Săĭtĭcus, 3: saitisk, charta, Plin. 13, 23. — Saïtae, arum, Saïtes, ae, o. Saïticus, 3, f. und. Sais.

săl, gen. sălis, m., (bef. ogs. forcl. n., hvortil ogs. Biformen sale hører; dat. pl., infusis salis, Fabian. ap. Charis.), [besl. m. ἅλς, i. e. sal]: Salt; I) „egenl."; a) in masc.; - salem candidum sic fa-

cito, Varr.; sal aut facticius, aut nativus, hic aut marinus, aut fossilis, Fabian. ap. Charis.; cf. Plin. 31, 39; - hertil høre rimel. ogs. de Steder, hvor genus ikke er bestemt angivet; cum sale panis, (tarvelig Kost), Hor. Sat. 2, 2, 17; multos modios salis simul edendos esse, ut etc., Cic. Lael. 19; puri lucida mica salis, Ovid. Fast. 1, 338, (hvor Talen er om en Offring); - ogs. in pl.; quin aspergi solent sales, melior fossilis, quam marinus, Varr. R. R. 2, 11; salibus vitiatur amaris (fluvius), vid. Ovid. Met. 15, 286; — b) in neutr.; - in conviviis ita poni et mel et sal, Varr.; sal tritum, Veget.; — B) „meton."; a) „poet.": det salte Hav, Havet; - vid. Virg. Aen. 1, 173, ibd. 3, 385, oftere, o. A.; - ogs. in pl.: Aequoreosque sales longo mitescere tractu, Lucan. 10, 257; — b) „techn.": den saltkornformede Plet paa Ædelstene, Plin. 37, 22; ogs. in pl., id. 37, 8; — II) „fig."; A) „ment.": den aandige Skarphed og Finhed, Lune og Vid, vittig Tale, odl.; - vid. Plin. 31, 41, hvor det ogs. hedder: omnisque vitae lepos et summa hilaritas laborumque requies non alio magis vocabulo constat (sc. quam salibus); Caesar ··· leporem quendam et salem est consecutus, (neml. som Taler), Cic. d. Or. 2, 23; cf. id. Tusc. 5, 19: in quo (Caesar) mihi videtur specimen fuisse humanitatis, salis, etc.; men id. Att. 1, 13: litterae humanitatis sale sparsae; men Catull. 86, 4: Nulla in tam magno est corpore mica salis; men Hor. Sat. 1, 10, 3, om Lucilius: sale multo Urbem defricuit („alleg."); cf. Quintil. 10, 1, 94, om den samme: in eo (viro) ··· acerbitas et abunde salis; - ogs. in pl.: accedunt non Attici, sed salsiores ··· Romani veteres atque urbani sales, Cic. Fam. 9, 15; cf. Hor. A. P. 271; men Cic. Orat. 26: sales ··· in dicendo nimium quantum valent; quorum duo genera sunt, unum facetiarum, alterum dicacitatis; - forel. in neutr.: quicquid loquitur, sal merum est, Afran. ap. Priscian.; ligel. Lucr. 4, 1155: tota (puella) merum sal; — b) ogs. den gode Smag (navnl. i at bygge), vid. Nep. Att. 13; — B) „overf.": Skarphed el. Pirring i Legemet, navnl. hvorved Appetiten fremkaldes; - quae (sc. calor et sanguis) aviditatem naturali sale augent, Plin. 10, 93.

sălăcaccăbĭa, orum, n., ἁλακακκάβια: den i en Potte kogte Saltmad, Apic. — Sălācĭa, ae, f., [salum]; I) Havets Gudinde og Neptuns Gemalinde; - vid. Cic. Univ. 11; men Varr. ap. Augustin.: Venilia unda est, quae ad litus venit, Salacia, quae in salum redit; s. ogs. Serv. ad Virg. Aen. 10, 76; — II) df. som appell. f. Havet; - Hinc saevitiam salaciae fugimus, Pacuv. ap. Fest. p. 327, (Müll.). — sălācĭtas, atis, f., [salax]: Springskhed, Geilhed; - ∾ passeris, Plin. 9, 26. — sălăco, ōnis, m., σαλάκων: uefterretteligt Menneske, en Praler el. Vindmager el. Opskærer, odl.; - istius salaconis iniquitatem etc., Cic. Fam. 7, 24.

sălămandra, ae, f., σαλαμάνδρα: Salamanderen, en giftig Ogleart, Plin. 10, 86 flgd., Martial. 2, 66. — Salambo, ōnis, f.: Navn paa Venus hos Babylonierne, Lamprid. Heliog. 7. — Sălămīna, ae, f.: Biform af Salamis, Justin. 2, 7. — Salaminiacus, 3, s. und. flgd. — Sălămis, is, f., Σαλαμίς; I) Øen Salamis i d. saroniske Bugt, ligeoverfor Eleusis, (hod. Koluri), berømt af Themistokles's herlige Søseier over Perserne; - vid. Plin. 4, 20, oftere, o. Cic. Off. 1, 18; acc. Salamina, id. Tusc. 1, 46, o. Hor. Od. 1, 7, 21; — B) df. A) 1) Sălămīnĭus, 3: salaminsk, tropaeum, Cic. l. c., victoria, Nep.; ∾ Teucer, Hor. Od. 1, 15, 23; — b) df. in pl. som subst., Salaminii, orum, m.: Indvaanerne af Salamis, Cic. Arch. 8, Plin.; — 2) Sălămīnĭăcus, 3, ligesom frgd.: salaminsk, mare, Lucan., tropaea, Sil.; — II) den af Teucer fra d. ovennævnte Salamis paa Cypern anlagte By af samme Navn, Mela 2, 7, Cic. Att. 6, 1, o. Ovid. Met. 14, 760, o. A.; - acc. Salamina, Hor. Od. 1, 7, 29, o. A.; — B) df. Sălămīnĭus, 3: salaminsk, Jupiter, (som der bliver dyrket), Tac. Ann. 3, 62; ∾ insulae, (som ligge ligeoverfor Byen S.), Plin. 5, 35.

Sălăpĭa, (ctr. Salpia, Vitruv.), ae, f.: By i d. dauniske Appulien, Plin. 3, 16, Liv. 24, 20; — B) df. 1) Sălăpīnus, 3, (ctr. Salpinus, Lucan.), palus, id. 5, 377; — b) in pl., o som subst., Salapini (Salpini, Vitruv.), orum: Indvaanerne af Salapia, Cic. Agr. 2, 27; — 2) Sălăpītāni, orum, ligesom Salapini: Indvaanerne af Salapia, Liv. 27, 28. — sălăpūtĭum, i, n.: comisk Benævnelse paa et Menneske af meget liden Væxt og med stærke Bevægelser; hvf. Catull. 53, hint Udraab om Taleren Calvus: Di magni, salaputium disertum! cf. Senec. Contr. 3, 19.

salar, ăris, m.: ung Lax, efter nogle: Forellen, Auson. — Sălārĭa (sc. via), ae, f. und. salarius; df. (rimel.): — Salarianus, 3, castanea: en Kastanieart, Plin. 15, 25. — sălārĭārĭus, i, m.: som faaer Sold el. Løn, Digest.; af — sălārĭum, i, n., s. und. flgd.

sălārĭus, 3, [sal]: hørende til Salt el. benævnt derefter; - ∾ annona: den aarlige Indtægt el. Indkomst af Saltværkerne og Salthandelen, Liv. 29, 37; — b) som adj. pr.: Salaria via (Saltveien), gik fra porta Collina i Rom ind i det Sabinske; - vid. Plin. 31, 41; s. ogs. Liv. 7, 9, Suet. Ner. 48, o. A.; - ogs. absol. Salaria, (sc. via), Cic. N. D. 3, 5, o. Martial. 4, 64; — II) df. subst.; A) sălārĭus, i, m.: en Saltfiskhandler, Martial. 1, 42, o. id. 4, 87; — B) Salaria, ae, f., (sc. via), s. ovenf.; — C) sălārĭum, i, n., (sc. argentum, cf. calcearium, congiarium, etc., ss. ll.), oprdl.: de Soldaterne givne Saltpenge; df. fra K. Augustus „alm." f. Æresgave el. Æresløn el. Honorar; - vid. Plin. 31, 41: (sal) honoribus etiam militiaeque interponitur, salariis inde dictis; cf. id. 34, 6, ogs. Suet. Ner. 10; ∾ annuum, (aarlig Løn el. Pension), Digest.; cf. Tac. Agric. 42: salarium, proconsulari offerri solitum, etc.

sălax, ācis, adj., [salio; cf. sagax af sagio]: som gierne springer; df.; I) springsk, geil, galli, Varr., aries, Ovid.; - compar., ∾ animalia, Lactant.; superl., ∾ gallinacei mares, Colum.; — II) „poet. overf.": hvad der pirrer Kiønsdriften, erucae, Ovid., bulbi, Martial., herba, (i. e. eruca), Ovid., Martial.

săle, is, n., forel. Biform af sal, Enn. o. Varr. ap. Non. — †sălebra, ae, f., (oprdl. adj., sc. via), [2. salio]: det Knudrede el. Ujevne paa en Vei, en knudret el. ujevn Vei; I) „egenl."; - Luna ministrat equis, demonstrant astra salebras, Propert. 3, 14, 15; cf. Hor. Ep. 1, 17, 53; — II) „fig."; - salebrae spiritus, (det afbrudte Aandedrag), Val. Max. 9, 12, extern. 6; men id. 6, 9, extern. 5: ∾ brevis tristitiae (sc. in vultu: et Dieblikks mørke Mine); — B) „bes.": det Knudrede og Stødende i Foredraget; - saal. Cic. Fin. 5, 28, „alleg.": proclivi currit oratio; venit ad extremum, haeret in salebra; ligel. lignelsesvis, id. Orat. 12: Herodotus sine ullis salebris, quasi sedatus amnis fluit; cf. Martial. 11, 90; df. — salebrātus, 3: knudret el. hvas, odl.; - ∾ obices saxorum, Sidon.; — sălebrĭtas, atis, f.; I) „egenl.": Ruhed el. Hvashed; - ∾ inaccessa (saxi), Appul.; o. — sălebrōsus, 3; I) „egenl.": knudret el. ujevn, semita, Appul.; — II) „fig." ogs. om Foredraget; - resistens ac salebrosa oratio, Quintil. 11, 2, 46; cf. Martial. 11, 2: Lectores tetrici, salebrosum ediscite Sanctram (en Digter af dette Navn).

Sălentīni (Sall.), orum, m.: Folk i Calabrien (Italiens sydligste Del), Mela 2, 4, Plin. 3, 10, Liv. 9, 42; — b) ogs. undert. f. Landskabet selv; - in Salentinis aut in Brutiis (i det Salentinske el. Bruttiske), Cic. R. Am. 46; cf. Liv. 10, 2; — B) df. Sălentīnus (Sall.), 3: salentinsk; - ∾ campi, Mela 2, 4, Virg. Aen. 3, 400; ∾ Neaethus (sc. fluvius), Ovid. Met. 15, 51;

men ∾ promontorium, (den sydligste Spids af Italien), Plin. 3, 26; ∾ cohortes, Sil. 8, 575. — Sälernum, i, n.: Kyststad i d. Picentinske (ved d. etruriske Hav, hod. Salerno), Plin. 3, 9, Liv. 32,29, Hor. Ep. 1, 15, in., o. A.; — B) df. Sälernitānus, 3: salernitansk; - ∾ latebra, Plin. 13,5; ∾ regio, Val. Max. 6,8,5.

salgāma, orum, n., [besl. m. ἅλμη, d. e. Saltlage]: det i Saltlage Nedlagte, det Nedsaltede, Colum.; df. — salgāmārius, i, m.: der nedlægger Frugter i Saltlage el. som forhandler nedsaltede Frugter, id. 12, 56; men id. ibd. 46, er salgamarius (sc. liber): et Skrift af C. Matius om Frugters Syltning.

1. Sălĭāris, e, [1. Salii]; I) „egenl.": hørende til el. benævnt efter Salierne el. Marspræsterne; - ∾ carmen Numae, (som K. Numa havde bestemt til at afsynges af Salierne), Hor. Ep. 2, 1, 86; ∾ sacra, Macrob.; ∾ saltus, Senec. Ep. 15; — II) df. „overf." fra Saliernes prægtige Maaltider, vid. Fest. s. v. Salios, p. 326, (Müll.): prægtig, herlig, odl.; - ∾ dapes, Hor. Od. 1, 37, in.; ∾ epulae, Appul.; ligel. epulari Saliarem in modum, Cic. Att. 5, 9. — 2. sălĭāris, e, [2. salio]: dansende; df. som nom. pr.: ∾ insulae, vid. Plin. 2, 96. — Sălĭātus, us, m., [1. Salii]: en Saliars el. Marspræstes Værdighed; - vid. Cic. frgm. or. p. Scauro, § 34, o. Capitolin. Aurel. 4.

sălĭcastrum, i, n., [salix]: etslags Vinstok (labrusca), som voxer vildt i Pilekrat, Plin. 33, 15. — sălictārius, 3: hørende til el. benævnt efter et Pilekrat; - ∾ lupus, (ligesom Pilehumle), Plin. 21, 50; — II) df. subst., salictarius, i, m.: som har Opsyn over et Pilekrat, Cato; af — sălictum, i, n., [ctr. f. salicetum, af salix]: Pilekrat el. Vidiebusk el. Vidieplantning, Cato, Plaut.; ogs. in pl.; - accedent (eo: dertil) salicta ad Minturnas, Cic. Agr. 2, 14; cf. Liv. 29, 17; men densis obsessa salictis (palus), Ovid. Met. 11, 363; cf. Virg. Ecl. 1, 55, o. Hor. Od. 2, 5, 8.

salientes, ium, f. und. 2. salio, nr. III. — sălignĕus, 3, Biform af flgd., Colum. 6, 2, oftere. — sălignus, 3, [salix]: af Piletræ el. af Pilevidier, fustis, Hor. Sat. 1, 5, 22; cf. Ovid. Fast. 2, 363; men ∾ crates umbonum, Virg. Aen. 7, 632.

1. Sălĭi, orum, m., [2. salio, oprdl. de Springende el. Hoppende]; df. et af K. Numa til Ære for Guden Mars indsat Præstecollegium, hvis Medlemmer aarligen i den første Halvdel af Martsmaaned, i Rustning og bærende Ancilierne (f. und. ancile), droge under Vaabendans og Sang i offenlig Procession omkring i Byen og paa dens hellige Pladser; - Salii a salitando, quod facere in comitio in sacris et solent et debent, Varr.; f. ogs. Liv. 1, 20, o. Ovid. Fast. 3, 260 flgd., ogs. Cic. d. Or. 3, 51, Hor. Ep. 2, 1, 86, oftere; Hic exsultantes Salios, etc., Virg. Aen. 8, 663; - ogs. nævnes Salii som Hercules's Præster, ibd. 285, (hvortil f. Serv.); — not.: Salias Virgines har Cincius ap. Fest. p. 229, (Müll.); - men Salium in morem, Hor. Od. 1, 36, 12, rimel. f. in Saliorum morem. — 2. Sălĭi, orum, m.: Salierne, en Del af Frankerne, Ammian. 17, 8; - in sing. Salius, i, Claudian.

sălillum, i, n., dem. af salinum, (altf. f. salinulum): lidet Saltkar, Catull. 23, 19; - men Plaut. Trin. 2, 4, 91, er salillum animae rimel.: Livsgnisten selv. — †salinae, arum, f. und. salinus nr. I; df. — sălīnārius, 3: hørende til et Saltværk; - ∾ areae, Vitruv. 8, 3; o. — sălīnātor, oris, m.: en Salthandler, Arnob.; men ∾ aerarii: Salineforpagtere, Cato ap. Serv.; — not.: Salinator, som romersk Tilnavn, vid. Liv. 29, 37, o. Cic. d. Senect. 3. — salinum, i, n., f. und. flgd. nr. II.

sălīnus, 3, [sal]: hørende til Salt, df. subst.; I) salinae, arum, f.; A) (sc. fodinae): Saltværk, Saltgrube, Plin. 31, 39, Liv. 1, 33, o. A.; ∾ Romanae, vid. Liv. 7, 19; ogs. absol. Salinae, id. 5, 45, oftere: det af K. Ancus Marcius ved Ostia anlagte Saltværk; men ∾ Herculeae, ved Herculanum, Colum.; — b) med Henspillen paa sal nr. II, siger Cic. Fam. 7, 32, med Lune: quod parum diligenter possessio salinarum mearum a te procuratore defenditur; — B) (om nomen pr.; a) Saltværket ved Ostia, f. ovenf.; — b) en Plads i Rom ved Porta Trigemina, Front. Aquaed. 5; — II) salinum, i, n.: Saltkar, Plaut. Pers. 2, 3, 15, Hor. Od. 2, 16, 14, o. Pers. 3, 25; brugtes ogs. ved Offringer, Liv. 26, 36, Val. Max. 4, 4, 3.

1. sălĭo, (ud. perf.), itum, 4; m. Biformen salo el. sallo, salsum (hvf. d. classiske: salsus), 3, v. a., [sal]: indsalter el. nedsalter, oleas caducas, Cato, pernas, id. ap. Varr.; saliturus istaec, Naev. ap. Priscian.; salita caro, Fabian. ap. Diomed.; - not.: af Biformen salo el. sallo er sallunt, Varr. ap. Diomed., salerent, Sall. ap. Priscian., sallere, Lucil. ibd., o. Varr., salsum, Mummius ap. Priscian.; — II) partic. salsus, 3, (f. ovenf.), sædv. som adj.: saltet el. salt; A) „egenl."; - vid. Ter. Ad. 3, 3, 71; ∾ caseus, Colum.; ∾ fruges, (som brugtes til Offring), Virg. Aen. 2, 133; - compar., ∾ cibi, Plin. 7, 5; superl., ∾ sal, qui siccissimus, id. 31, 41; - neutr. pl. salsa, orum, ogs. som subst.: salte Sager; Quasi salsa muriatica etc., Plaut. Poen. 1, 2, 32; — b) „poet." ogs. som Epithet til Havet, til Blodet, til Taarer; - ∾ mare, Enn. ap. Non., aequor, Lucr.; ∾ vada, Catull., Virg.; cf. Lucr. 6, 473: e salso ... momine ponti; comisk ogs. om den af Søvand giennemvaade, vid. Plaut. Rud. 2, 1, 12; - fremdeles m. sanguis, Enn. ap. Macrob., m. lacrimae, Lucr., m. sputa, id., m. sudor, Virg., m. rubigo, id. Ge. 2, 220; — B) „fig." o. „ment.": lunefuld, vittig, bidende; - vid. Cic. d. Or. 2, 67, o. id. Orat. 26, ogs. Hor. Sat. 1, 7, 28, o. ibd. 1, 9, 65; men Cic. Att. 16, 12, m. Lune: negotia salsa, (en morsom Historie); - ogs. in neutr. pl., som subst.; inveni ridicula et salsa multa Graecorum, Cic. d. Or. 2, 54; - ogs. om Personer; esse quamvis facetum et salsum, etc., Cic. d. Or. 2, 56; cf. id. Phil. 2, 17, o. Catull. 14, 16.

2. sălĭo, ŭi, saltum, 4, v. n. o. a., [besl. m. ἅλλομαι, i. e. salio]; I) neutr.: springer, hopper; A) „egenl."; - ambulant aliquae (aves) ... aliae saliunt ... currunt (aliae), etc., Plin. 10, 54; ∾ de muro, Liv., super vallum, id., saxo, Plaut. Trin. 2, 1, 31, in aquam maris, Ovid.; - hasta, disco, pugilatu, pila, Saliendo exercere se, Plaut. Bacch. 3, 3, 24; cf. Ovid. Fast. 4, 805, Virg. Ge. 2, 384, o. Propert. 4, 5, 52; ligel. saliunt in gurgite ranae, Ovid. Met. 6, 381; — B) „overf."; 1) hos Tingssubjecter om enhver hurtig el. zittrende Bevægelse; - (lacus), ubi aqua saliat, Varr.; personae, e quarum rostris aqua salire solet, Digest.; df. in partic., saliens rivus, Virg., unda, Ovid., aqua, Plin. Ep.; - saliente ... grandine nimbi, Ovid.; cf. Virg. Ge. 1, 449; Farre pio placant et saliente sale (knittrende), Tibull. 3, 4, 10; hvorom ogs. saliens mica, Hor. Od. 3, 23, 20, o. Ovid. Fast. 4, 409; - salit cor, (zittrer, banker), Plaut.; cf. Pers. 3, 111; tentat salientem pollice venam, Ovid.; cf. id. Met. 8, 606; men salit supercilium, (neml. som Varsel), Plaut.; - „poet." ogs. om Væxterne: E terraque exorta repente arbusta salirent, Lucr. 1, 188; — 2) om Begreber; - aliena negotia centum Per caput et circa saliunt latus, etc., Hor. Sat. 2, 6, 33; — II) act., men alene om Dyrenes Parring: at bespringe, Varr., Ovid., Lucr.; — III) af partic. saliens, tis, er subst. pl. salientes (sc. aquae): Vandspring, Cic. Qu. Fr. 3, 1, Plin. 36, 24, Vitruv., o. A.

sălīsātĭo (saliss.), onis, f.; oprdl.: Springen; df. hos Lægerne: zittrende Bevægelse, Zittren; - ∾ cordis (et pulsus), Marc. Emp.; o. — sălīsātōres, um, m., efter Isid.: som tage Varsler af Trækning el. Zittren i Lemmerne; — [af inus, saliso f. 2. salio]. — Sălĭsubsŭli, orum, m., [Salii, subsilio], en af Ca-

tull. (17, 6) brugt Benævnelse paa Salierne el. de dansende el. springende Marspræster.

sălitĭo, onis, f., [2. salio]: Springen el. at springe; – ∾ equorum, (at springe op derpaa), Veget. — sălĭto, are, v. n., forel. Biform af salto, Varr. — sălĭtūra, ae, f., [1. salio]: Saltning, Tilsætning med Salt; – ∾ musti, Colum. 12, 21. — sălītus, 3, partic. af 1. salio. — sălĭunca, ae, f.: den vilde el. celtiske Narde, (Valeriana Celtica L.), Plin. 21, 20; ∾ humilis, Virg. Ecl. 5, 17. — 1. Sălĭus, i, (en Salier el. Marspræst), f. und. 1. Salii. — 2. Sălĭus, i, (en Salier el. Franker), f. und. 2. Salii.

sălīva, ae, f., [besl. m. σίαλον, i. e. saliva]; I) „egenl.": Spyt (neml. i Munden, el. „alm."; derimod sputum: det allerede Udspyttede); – A te sudor abest, abest saliva, etc., Catull. 23, 16; ∾ spurca, id., pinguis, id., Senec.; cf. Juvenal. 6, 623; ∾ ciere el. facere, Plin., movere, Senec.; – ogs. in pl., Lucr., Colum.; — II) bf. „overf."; A) om Ting: enhver spytagtig el. slimet Bæske; – ∾ cochlearum, Plin., ostrearum, purpurarum, id.; salivae lacrimationum, (Bæsker fra Øinene), id.; men id. 11, 12, om Honningen: sive quaedam siderum saliva (est); — B) som Beskaffenhed el. Begreb; a) obj.: den eiendommelige Smag ved en Gienstand; – sua cuique vino saliva, Plin. 23, 22; cf. Propert. 4, 8, 38, o. Pers. 6, 24; — b) subj.: Velsmag el. Appetit, Petron. Sat. 48; cf. Senec. Ep. 79: aut ego te non novi, aut Aetna tibi salivam movet; ligel. Pers. 5, 112: ∾ Mercurialis, (Lyst til Vinding).

sălīvārĭus, 3, [saliva]: slimet el. slimagtig; – ∾ lentor (muricum), Plin. — sălīvātum, i, n., f. und. flgd. nr. III. — *sălīvo, (avi), atum, 1, v. a.; I) at udspytte; bf. „overf.": at give en spytagtig Bæske fra sig; – ∾ lentorem cujusdam cerae, (om Purpursneglene), Plin. 9, 60; — II) i Veterinærsproget: ved etslags Salivering at curere, aegrotum pecus, Colum. 6, 5, oftere; — III) af partic. salivatus, 3, er salivatum, i, n., (sc. medicamentum): Lægemiddel, som frembringer Salivering el. Spytning, Colum., o. A.; o. — sălīvōsus, 3; I) fuld af Spyt, labia, Appul.; ∾ aegrotans, Coel. Aur.; — II) „overf.": slimagtig, humor (corticis ulmorum), Plin. 16, 72; — [saliva].

sălix, ĭcis, f.; I) „egenl.": Pilen el. Piletræet, beskrives Plin. 16, 68; sive grandior seu perticalis, sive humilior seu viminalis, Colum.; f. ogs. Virg. Ecl. 3, 83; ligel. id. Ge. 2, 446: ∾ fecundae viminibus, etc.; ∾ amnicolae, Ovid., tenerae, Lucr.; — II) ogs. „meton." (ligesom ferrum f. ensis): Pidsk el. Ris af Bidier, Prudent.

Sallentini, f. und. Salentini. — sallio, ire, o. sallo el. salo, ĕre, Biformer af 1. salio. — Sallustianus, 3, f. und. flgd. nr. I o. II. — Sallustĭus (Sal.), i, m.: romersk Mandsnavn, hvoraf her mærkes; I) C. Sallustius Crispus: berømt romersk Historieskriver, om hvem Quintil. 10, 1, 101: nec opponere Thucydidi Sallustium verear, ligesom han, Tac. Ann. 3, 30, heder: Rerum Romanarum florentissimus auctor; men af hans Hovedværk: Historiae Populi Romani, have vi alene Brudstykker; – om hans Brug af Archaismer f. Suet. Aug. 86, o. id. Gramm. oftere; — B) bf. Sallustĭānus, 3: sallustiansk; – ∾ illa brevitas, Quintil., lectio, Gell.; — bb) bf. som subst.; a) Sallustianus, i, m.: en Efterligner af Sallustius, Senec. Ep. 114; — b) Sallustianum illud (sc. dictum): hint Udtryk af Sallustius, Gell.; — II) Sallustius Crispus: Historikerens adopterede Søstersønssøn, berømt af sin Rigdom; – vid. Hor. Od. 2, 2, o. Tac. Ann. 3, 30; — B) bf. Sallustĭānus, 3, horti, Tac. Ann. 13, 47, o. Plin. 7, 16; men ∾ aes, (fra de ham tilhørende Biergværker), id. 34, 2.

salmăcĭdus, 3, [af salma, ctr. f. salgama]: saltsur, syrlig og salt; – ∾ aquae (et nitrosae), Plin. 31, 22; ∾ fluvii, Flor. 4, 10. — Salmăcis, ĭdis, f., Σαλμακίς; I) Kilde i Carien, hvis Brug skal være afkræftende og forkelende; vid. Met. Ovid. 4, 286, flgd.; – bf. ogs. personificeret: denne Kildes Nymphe, id. ibd. 337 o. 347; — II) bf. „overf.", som Tiltale til en feig Bellystling: Salmaci (voc.), da spolia sine sudore et sanguine! Ennius ap. Cic. Off. 1, 18.

salmo, ōnis, m.: en Lax, Plin. 9, 32, Auson. — Salmōneus (trisyll.), ĕos, m., Σαλμωνεύς: Søn af Aeolus, og Broder af Sisyphus, blev til Straf for, overmodigen at have efterlignet Juppiters Torden, ved dennes Lynild nedstyrtet til Tartarus; – vid. Serv. ad Virg. Aen. 6, 585: Vidi et crudeles dantem Salmonea poenas, Dum etc.; — B) bf. Salmōnis, ĭdis, f., Σαλμωνίς: Datter af Salmoneus, d. e. Tyro, der ved Neptunus, under Flodguden Enipeus's Gestalt, blev Moder til Neleus o. Pelias; – vid. Propert. 3, 17, 13, Ovid. Am. 3, 6, 43, o. Hygin. Fab. 157.

salo (sallo), ĕre, f. und. 1. salio. — Sălŏmon, (ogs. Salōmon o. Solomon), ōnis, m.: K. Davids vise Søn og Efterfølger, Prudent., Lactant., o. A.; — B) bf. 1) Sălŏmōnĭus, (Solom.), 3, templum, Lactant.; — 2) Sălŏmōnĭăcus, 3, templum, Sidon. — Sălōna, ae, Mela 2, 3, o. Plin. 3, 26, o. Sălōnae, arum, Caes. B. C. 3, 8 o. 9, f.: Kystby med Havn i Dalmatien. — sălor, ōris, m., [salum]: den søgrønne Farve, Capella. — salpa, ae, f., σάλπη: etslags ringe Søfisk, Plin. 9, 32, o. Ovid. Hal. 121. — salpicta o. salpista, ae, m., σαλπιγκτής o. σαλπιστής: en Trompeter; – den første Form har Firmic. o. Arnob., den anden har Vopisc. Carin. 19.

salsāmen, ĭnis, n., [salsus], ligesom salsamentum: det Nedsaltede, saltede Sager, Arnob. — salsāmentārĭus, 3: hørende til Saltfisk, vasa, Colum., cadi, Plin., testa, id.; — II) bf. absol., salsamentarius, i, m., (sc. negotiator): en Saltfiskhandler, auct. ad. Her., o. Suet. Vit. Hor.; af — salāmentum, i, n., [salsus]; I) Saltlage; – vid. Cic. Div. 2, 57; — II) bf. sædv. den deri nedsaltede Fisk, Saltfisk; saal. oftest in pl., vid. Ter. Ad. 3, 3, 26, Varr., Plin., o. A.; – dog ogs. in sing., Colum., o. Gell. 2. 24.

salse, adv. af salsus; oprdl.: med Salt; bf. „ment.": vittigen, bes. med bidende Vittighed; – vid. Cic. d. Or. 2, 68; ligel. omnis salse dicendi ratio in eo est, ut etc., Quintil. 6, 3, 89; men in superl., ∾ dicere aliquid, Cic. d. Or. 2, 54. — salsēdo, ĭnis, f., [salsus]: Salthed, salt Smag, Pallad.

salsīlāgo, ĭnis, f., [salsus]: udvidet Biform af salsugo: Salthed el. salt Beskaffenhed, Plin. 18, 32, oftere. — salsĭpŏtens, tis, adj., [salsus]: som behersker Havet; – frater Junonis, (i. e. Neptunus), Plaut. Trin. 4, 1, in. — salsĭtūdo, ĭnis, f., [salsus]: Salthed el. salt Beskaffenhed, Vitruv.; ogs. in pl.: ∾ corporis, Plin. 20, 54. — salsĭuscŭlus, 3, dem. af compar. salsius [af salsus]: som er noget mere saltet el. salt; – ∾ quaedam comedere, (nogen Saltmad), Augustin.

*salsūgo, ĭnis, f.: Saltvand i Gruber; ogs. salt Fugtighed, som staaer ud af Bægge, odl., Plin., Vitruv.; men Plin. 35, 52: alumen, quod intelligitur salsugo terrae; o. — salsūra, ae, f.; I) „abstract": Nedsaltning; – de sucidia et salsura facienda, Colum.; men „comisk overf.": ita meae animae salsura evenit, (jeg er saa ilde til Mode), Plaut. Stich. 1, 2, 35; — II) „concret."; A) Saltlage; – corpus suis, quod in salsura fuit, Varr.; — B) ligesom salsamentum: nedsaltet Fisk, Saltfisk; af — salsus, 3, f. und. 1. salio, nr. II.

*saltābundus, 3: dansende, under Dans; – saltabundi canebant, quae nunc stantes canunt, Gell. 20, 3; o. — saltātĭo, onis, f.: Dansen el. at danse, Dans, oprdl. hos Lacedæmonierne, rimel. ogs. hos de ældste Romere, forbunden med krigerske Øvelser; – vid. Quintil. 1, 11, 18 flgd.; sacerdotum nomine ac religione

durans ad hoc tempus saltatio, ibd.; (s. und. 1.Salii); – paa Cicero's Tid var imidlertid den selskabelige Dans, navnl. igiennem en overgiven Mimik, saa aldeles udartet, at det heder Cic. Mur. 6: nemo saltat sobrius, etc.; multarum deliciarum comes est extrema saltatio; ligesom saltator indføres ibd. som en høist krænkende Benævnelse; men de saltatione, cui Titius nomen, s. id. Brut. 62; – om den mimiske Dans gielder ogs. Quintil. 11, 3, 66: ut saltatio frequenter sine voce intelligatur; – ogs. in pl., Plaut. Stich. 5, 2, 11; — ds. dem. saltātiuncŭla, ae, f.: liden Dans, Vopisc. Aur. 6; — [salto].

saltātor, oris, m., [salto]: en Danser, navnl. en Balletdanser el. Pantomimist, hvorom Quintil. 1, 12, 14: non comoedum in pronunciando, nec saltatorem in gestu facio, (jeg danner ikke den unge Taler dertil); – men saltator som Skældsord el. maledictum imod en ærbar Romer, s. und. saltatio; cf. Cic. Off. 1, 42, o. id. Dejot. 10. — saltātōrie, adv.: dansende el. springende, procurrere, Appul.; af — saltātōrius, 3, [salto]: hørende til en Dans el. til Dansekunsten; – ∾ ludus, (Danseskole), Scip. Afric. ap. Macrob. 2, 10; ∾ orbis, (Kredsdans, Runddans); quum illum suum saltatorium versaret orbem, vid. Cic. Pis. 10. — saltatrīcŭla, ae, f., demin.: liden Danserinde, Gell.; af — saltatrix, īcis, fem. af saltator: Danserinde, navnl. mimisk Actrice, Cic. Pis. 8; cf. Plin. 10, 33. — saltātus, us, m., [salto]: Dans, navnl. den religiøse, hvorom Liv. 1, 20: cum tripudiis solennique saltatu etc.; – „poet." ogs. in pl.; saltatibus apta juventus (Satyri), Ovid. Met. 14, 637.

saltem (saltim), adv., [ctr. f. salutim af salvus, formet som viritim af vir, alts. oprdl. f. salva re: med Forbehold, odl.]; svarer som indskrænkende Partikel, ligesom certe, til vort: visseligen, i det mindste, og dog, (naar dette neml. kan ombyttes men hint); ds. I) affirmativt; A) med Angivelse af en Modsætning; – si illud non licet, Saltem hoc licebit, Ter. Eun. 4, 2, 11; cf. Caes. B. C. 1, 6, o. Cic. Att. 9, 6; ligel. id. Fam. 9, 8: aliquo, si non bono, at saltem certo statu civitatis, etc.; s. ogs. id. R. Am. 19, oftere, o. A.; – ogs. i Spørgsmaal; Quis ego sum saltem, si non sum Sosia? Plaut. Amph. 1, 2, 282; — B) uden Modsætning, (der dog let kunde suppleres af Stedets Sammenhæng); – Saltem aliquem velim, qui etc., Plaut. Rud. 1, 3, 29; saltem tenet hoc nos, Hor. Sat. 1, 6, 44; nunc saltem ad illos calculos revertamur, Cic. Att. 8, 12; antehac quidem sperare saltem licebat; nunc etiam id ereptum est, id. Fam. 12, 23; — II) m. Negationen non el. neque svarer saltem, ligesom ne ... quidem, til vort: end ikke, ikke engang; – non deorum saltem, si non hominum memores, Liv. 5, 38; neque enim illud mihi saltem placet, quod etc., Quintil. 1, 1, 24; ut ipsum iter neque impervium, neque saltem durum putent, id. 12, 11, 11.

saltĭcus, 3, [1. saltus]: hoppende, dansende, puella, Tertull. — saltim, adv., Biform af saltem, Auson., Priscian. — saltĭto, are, v. n., intens. af salto: danser el. springer el. gesticulerer ivrigen el. m. Eftertryk, (efteraug. o. sield.); saal. om en Saliar el. Marspræst, Macrob. Sat. 2, 10; men Quintil. 9, 4, 142, om den theatralske Action for Retten: quotidie magis lascivimus, syntonorum more saltitantes.

salto, avi, atum, 1, intens. af 2. salio, v. n. o. a.: danser, (oftest med Indbegreb af Gebærdespillet el. Mimiken; hvs. ogs. ofte m. dadlende Bibegr., s. und. saltatio o. saltator); I) neutr.; – ∾ (ludiones) ad tibicinis modos, Liv. 7, 2; men Ter. Ad. 4, 7, 34: Tu inter eas restim ductans saltabis, (som Fordanser); cf. Cic. d. Or. 3, 22; men Plin. Ep. 9, 34: me non minus male saltare, quam legere, (er Talen om Forfatterens Gesticulation, imedens en anden oplæser hans Arbeide); – ogs. impers.: cantatur ac saltatur per omnes gentes, Quintil. 2, 17, 10; — B) „overf." ogs. om det Usammenhængende og ligesom Hoppende i Foredraget, Cic. Orat. 57: dum imitari Lysiam vult, saltat, incidens particulas; — II) act.: pantomimisk at opføre el. fremstille el. efterligne, navnl. paa Theatret; – pantomimus Mnester Tragoediam saltavit, quam etc., Suet. Calig. 57; ∾ Turnum Virgilii, (opføre en Ballet af dette Navn), id. Ner. 54; ∾ Cyclopa, Hor. Sat. 1, 5, 63; ∾ Glaucum, Vell. 2, 83; – ds. pass.: Illic assidue ficti saltantur amantes, Ovid. Rem. 755; men id. Trist. 2, 519: Et mea sunt populo saltata poëmata saepe, (mine Theaterstykker ere ofte spillede for Folket).

saltŭārĭus, i, m., [2. saltus]: Opsynsmand over Skoven og Græsgangene el. Udmarkerne, Digest.; ∾ fundi: Markvogter el. Markmand, ibd. — saltŭātim, adv., [1. saltus]; I) „egenl.": hoppende, springende; – ∾ currere singulis cruribus, Gell. 9, 4; — II) „overf." om den skriftlige Fremstilling: ligesom springende el. flagrende fra det ene til det andet; – vid. Sisenn. ap. Gell. 12, 15: ne vellicatim ac saltuatim scribendo etc. — *saltŭensis, e: hørende til skovbevorne Græsgange; – ∾ fundi, (Grunde med saadanne), Cod. Just., coloni, (som boe derpaa), ibd.; o. — saltŭōsus, 3: med megen Skov; ds. om en Egn: vild, skovrig, loca, Sall., Liv.; ligel. Tac. Ann. 6, 34: Iberi saltuosos locos incolentes etc.; — [2. saltus].

1. saltus, us, m., [2. salio]: Springen el. at springe, et Spring (saavel i Veiret, som i Længden, vid. Senec. Ep. 15); – nec enim excursione, nec saltu ... uteretur (senex) etc., vid. Cic. d. Senect. 6; cf. Lucr. 5, 560; ligel. „poet.": dare saltum, (giøre et Spring), Ovid. Met. 4, 551; ligel. in pl.: dare saltus, id. ibd. 2, 165, oftere; men longis saltibus apta (crura ranarum), ibd. 15, 377; men Virg. Aen. 9, 815: Tum demum praeceps saltu sese omnibus armis In fluvium dedit etc.; men Ovid. Trist. 1, 10, 21: Saltus ab hac terra (Samothracia) brevis est Tempyra petenti, (i. e. transmissus); – b) „poet." ogs. Hoppen el. Springen til Morskab el. som etslags vild Dans; – vid. Ovid. Met. 14, 521.

2. saltus, us, m., [besl. m. ἄλσος, i. e. lucus el. saltus, hos Pind. ogs. ἄλτις]; I) „egenl.": Skovegn til Græsgang; – saltus est, ubi silvae et pastiones sunt, quarum causa casae quoque, etc., Ael. Gell. ap. Fest. p. 302, (Müll.); ogs. saltus pascuus, Digest.; – ogs. in pl.; saltibus silvestribus potius, quam pratis, (delectari pecus), Varr.; cf. Catull. 34, 11, o. Virg. Ge. 3, 40; ligel. id. Ecl. 6, 56: Dictaeae Nymphae, nemorum jam claudite saltus; men Cic. Quint. 6: de saltu agroque communi ... vi detruditur; — B) „bes." ogs. at mærke; a) hos Historikerne: Skovpas el. Biergpas; – saltus Pyrenaeos occupari etc., Caes. B. C. 1, 37; cf. Liv. 42, 53, oftere; — b) „poet." ogs. f. Jagtgrund el. Vildtets Opholdssted; – sepire plagis saltum canibusque ciere, Lucr. 5, 1250; cf. Virg. Ge. 1, 140, oftere, ogs. Ovid. Met. 2, 498, o. A.; — c) hos Agrimensorerne, som Afdeling af en Alminding: 4 Centurier el. 800 Jugera, Varr. R. R. 1, 10; — II) „overf." o. „alleg.": ligesom Vilderede el. Forvirring, odl.; – Neque utrum ex hoc saltu damni salvum scio eliciam foras (sc. herum), Plaut. Men. 5, 6, 30; — b) comisk ogs. f. pars, qua est femina, id.

sălūber, bris, bre, o. salubris (som masc., Cic. Div. 1, 57, o. Cels.), bre, [salus]; I) ligesom act., el. m. Bibegr. af Indvirkning: heldbringende el. velgiørende, tienlig el. sund el. nyttig, odl.; a) absol.; – sunt partes agrorum, aliae pestilentes, aliae salubres, etc., Cic. Div. 1, 36; ligel. utrum saluber esset locus, an non, Varr.; – compar., ∾ ager, id.; superl., saluberrimae regiones Galliae et Hispaniae, Caes. B. C. 3, 2; cf. Cic. Fam. 9, 12; ∾ silvae, Hor., aquae, id.:

∾ fluvius, Virg.; Parva, sed irriguis ora salubris aquis, etc., vid. Ovid. Am. 2, 16, 2; – salubrisne, an pestilens annus futurus sit, Cic. Div. 1, 57; ∾ aestates, Hor.; ∾ afflatus ex Apenninis, Plin. Ep. 5, 6; – ∾ pretium, (billig Pris), Colum.; cf. Martial. 10, 104; – ∾ et moderato cultu atque victu etc., Cic. Div. 1, 29; – ogſ. „ment." el. om Begreber; quicquid est salsum aut salubre in oratione, (aandfuldt og dygtigt), Cic. Orat. 26; ∾ consilia, id. Att. 8, 12; cf. Tac. Agr. 21; men exemplo haud salubres (sententiae), Liv. 2, 30; cf. Hor. A. P. 198; – ogſ. om Perſoner; ut salubrem magis, quam ambitiosum, principem scires, Suet. Aug. 42; men „poet.": Utque facis, coeptis, Phoebe saluber, ades! Ovid. Rem. 704; men ſom comiſk Tiltale: O salute mea salus salubrior! Plaut. Cist. a. 3, v. 13; — b) c. dat., ogſ. m. ad, ogſ. m. contra; – salubre corpori (vinum), Colum.; cf. Hor. Epod. 2, 58; men Liv. 2, 3: leges, rem salubriorem inopi, quam potenti, etc.; – ad omnes res salubre est, Cato; – salubris contra regios morbos (icterias), Plin. 37, 61; — II) ligeſom neutr., el. om en Tilſtand: ſund, friſk; – genus hominum salubri corpore, Sall. Jug. 17; salubriora ··· militiae, quam domi, juvenum corpora esse, Liv. 1, 31; cf. id. 3, 8; ligel. Tac. Hist. 5, 6: corpora hominum salubria et ferentia laborum; men Liv. 10, 25: negabat, utile esse, uno loco sedere exercitum; itineribus ac mutatione locorum ··· salubriorem esse.

sălūbrĭtas, atis, f., [saluber]; I) ligeſom ſund el. velgiørende Indvirkning, Sundhed el. ſund Beſkaffenhed; – quorum (extorum) ex habitu atque colore tum salubritatis, tum pestilentiae signa percipi, Cic. Div. 1, 57; ∾ (loci), id. Leg. 2, 1; cf. Suet. Tib. 11, o. A.; ∾ aquarum, Liv., coeli, Colum., vinorum, Plin.; – ogſ. in pl., Vitruv. 5, 3; – ogſ. „ment." el. om Begreber; a vobis salubritas quaedam, ab iis, qui dicunt, salus ipsa petitur, Cic. Mur. 13; men id. Brut. 13, om Veltalenheden: omnem illam salubritatem Atticae dictionis et quasi sanitatem perdere; — II) ligeſom neutr. el. om en Tilſtand: Velværen, Velbefindende, Sundhed; – ad requiem animi aut salubritatem corporum etc., Tac. Ann. 2, 33; ogſ. absol., salubritati magis conduxisset, ibd. 5, 33; – ogſ. in pl.; dicitur (Socrates) et a voluptatum labe cavisse, et salubritates corporis retinuisse, Gell. 2, 1; cf. Vitruv. 6, 6, in.

sălūbrĭter, adv. af saluber el. salubris: paa en for Helbreden velgiørende Maade, til Sundhedens Befordring; – ut reliqua (cibaria) salubriter apparentur, Colum. 1, 8; – compar., ubi enim potest illa aetas ···umbris aquisve refrigerari salubrius? Cic. d. Senect. 16; superl., haec (radix) bilem detrahit ··· saluberrime cum mulso, Plin. 22, 14; – ∾ emere, (kiøbe billigt), Plin. Ep. 1, 24; cf. ibd. 6, 30: ut quam saluberrime reficiantur (sc. laesa); – men Liv. 3, 62: trahi bellum sabubriter, (med Nytte el. Fordel); cf. Vell. 2, 89: leges emendatae utiliter, latae salubriter.

sălum, i, n., (hos Enn. ap. Non. ogſ. salus, i, m.), [σάλος]; I) „egenl.": den aabne Sø, Dybet; – in salum nave evectus, Liv. 29, 14; pars (classis) in salo ··· in ancoris stetit, id. 37, 13; ligel. in salo stare, id. ibd. 16; cf. Cic. Caecin. 30 fin.: non in salum, sed in ipsam urbem (restitui) etc.; — II) „overſ."; A) „poet." o. „alm." ſ. Havet, navnl. d. vilde el. ſtormende Hav; – ∾ rabidum, Catull., immensum, Ovid., Aegaeum, Propert.; cf. Hor. Epod. 17, 55, o. Virg. Aen. 2, 209; — b) ligel. „poet.": en Flods Strømning; – Saevit ··· majore salo (amnis), Stat. Theb. 10, 862; — B) „beſ."; 1) ligeſom σάλος: det af ſtærk Søgang opſtaaede Ildebefindende, Søſyge; – tirones salo nauseaque confecti etc., Caes. B. C. 3, 28; — 2) ſild. „alleg."; – quum in isto cogitationis salo fluctuarem, Appul.

sălus, ūtis, f., [salvus]: Velværen el. Velbefindende, Sundhed el. Helbred; Velfærd el. Frelſe el. Redning; I) „egenl."; A) „alm."; – duisque bonam salutem valetudinemque mihi, domo familiaeque nostrae, (af en Bønformular), Cato R. R. 141; cf. Ter. Andr. 3, 2, 2, o. Cic. N. D. 3, 38; men Quod cum salute ejus fiat, (uden Skade for hans Helbred), Ter. Ad. 4, 1, 3; hos Comikerne ogſ. uden cum, vid. Plaut. Bacch. 4, 9, 147, oftere; – certe in optimorum consiliis posita est civitatum salus, Cic.; opem indigentibus salutemque ferre, id.; cf. id. Mur. 13, und. salubritas; men id. Verr. 2, 63: is est nimirum soter, qui salutem dedit; cf. id. d. Or. 1, 8, beſ. ogſ. id. Fin. 3, 20, und. salutaris; men id. d. Or. 2, 49: saluti esse alicui, (at frelſe nogen af Fare); men Ter. Eun. 5, 4, 18: Nosse omnia haec, salus est adolescentulis; men Virg. Aen. 2, 354: Una salus victis, nullam sperare salutem; — b) oftere ogſ. hos Plaut. ſom Keleord; – quid agis, mea salus? id. Casin. 4, 3, 3; ſ. ogſ. id. Cist. a. 3, v. 13, und. saluber; — B) „beſ.": (mundlig el. ſkriftlig) Hilſen el. Hilſning el. Lykønſkning, odl.; (ofteſt hos Comikerne o. i Breve); – Lys. Charmidem ··· Lysiteles salutat! ··· Call. Non ego sum salutis dignus? Lys. imo salve, Callicles! Plaut. Trin. 5, 2, 27; Quin tu primum salutem reddis, quam dedi, (giengiengielder min Hilſen)! id. Bacch. 2, 3, 11; – Terentia tibi multam impertit salutem, (lader dig bringe flittig Hilſen), Cic. Att. 2, 12; – navnl. i Overſkriften over Breve findes ved Abbreviatur: S. D. (i. e. salutem dicit); ligel. S. D. M. el. S. D. P. (i. e. salutem dicit multam el. plurimam); ſ. Overſkrifterne over Cicero's Breve, hvor ogſ. D. (el. dicit) undert. elliptiſk er udfaldet; ſaal. Cicero Attico S.; cf. Cic. Att. 14, 20; – uſædv. er id. Fam. 7, 14: si etc., ego vero multam salutem et foro dicam et curiae, (vil jeg ſige dem Farvel, vil jeg trække mig tilbage derfra); – salutem tibi ab sodali solidam nuncio, (jeg hilſer dig fra ham), Plaut. Bacch. 2, 2, 10; men Cic. Fam. 7, 14: salutem enim verbis tuis mihi nunciarat, (han havde bragt mig en mundlig Hilſen fra dig); derim. id. Att. 1, 5: salutem tibi plurimam ascribit Tulliola, (hun tilføier ſin forbindlige Hilſen); — II) Salus, ſom perſonificeret romerſk Gudinde, havde (ab a. u. c. 447) ſit Tempel paa en af Qvirinalhøiens Spidſer, (ſ. und. salutaris); ſ. ogſ. Liv. 9, 43, o. Plin. 35, 7; – til denne Guddom er rimel. ogſ. at henføre Augurium Salutis, der anſtilledes for Statens Velfærd; vid. Cic. Div. 1, 47, Suet. Aug. 31, o. Tac. Ann. 12, 23; – hertil kan endnu mærkes ſom Ordſpil: Nec Salus nobis saluti jam esse, si cupiat, potest, Plaut. Most. 2, 1, 4; cf. Ter. Ad. 4, 7, 43, o. Cic. Font. 6. — **Salustius**, **Salustianus**, ſ. und. Sallustius, etc.

sălūtābundus, 3, [saluto]: hilſende; – ∾ Jovem, Capella. — **sălūtāris**, e, [salus]: hørende el. tienlig til nogens Velværen el. Velfærd, velgiørende, frelſende, (navnl. ſom almindeligere Begreb f. salubris, der nærmeſt indſkrænker ſig til Sundheden); I) „alm."; a) absol.; – ut, quae mala et perniciosa sunt, habeantur pro bonis et salutaribus, Cic. Leg. 1, 16; cf. id. N. D. 2, 12; ∾ et vitalis calor, id.; salutares te mihi litteras misisse, (et velgiørende Brev), id. Att. 9, 7; omissis praecipitibus, tuta et salutaria capessens, Tac. Ann. 15, 29; ∾ orationem habere, Liv.; ∾ portus eloquentiae, Quintil.; – ſield. om Perſoner; tam beneficum, tam salutarem civem etc., Cic. Mil. 8; cf. Tib. ap. Suet. Tib. 29; — b) c. dat., el. m. ad, ſield. m. contra el. m. in; – hominum generi universo cultura agrorum est salutaris, Cic. d. Senect. 16; ∾ vox petentibus, Quintil.; ipsa mihi tractatio litterarum salutaris fuit, vid. Cic. Brut. 4; ∾ aliquid valetudini, Plin.; spasticis salutare est, c. inf., id. 21, 77; – Cic. N. D. 3, 9, ogſ. in compar., nihil est eo (mundo) pulchrius, nihil nobis salutarius; – stella ··· ad ortus puerorum salutaris, Cic. Div. 1, 39; ∾ decoctum ad dentium dolorem, Plin. 24, 9; – herba ··· salutaris contra serpentes, id. 25,

6; men id. 24, 92: dicunt (radicem) et in pestilentia salutarem esse in cibis; — II) „bef."; A) som adj. appellat.; - ∾ littera, Cic. Mil. 6, d. e. Bogstavet „A." som Abbreviatur paa Stemmetavlerne f. absolvi, (opp. littera tristis, d. e. „C." f. condemno); s. ogs. und. Bogstavet A.; - ∾ digitus, d. e. Pegefingeren, (index, der neml. brugtes til Hilsener), Suet. Aug. 80, Capella; — B) som adj. propr.; - Collis Salutaris: en af Quirinalhøiens fire Spidser, saaledes benævnt efter Gudinden Salus, som her havde sit Tempel, Varr.; - quum eundem (Jovem) Salutarem (dicimus) ··· hoc intelligi volumus, salutem hominum in ejus esse tutela, Cic. Fin. 3, 20; df. — sălūtārĭter, adv.: paa en frelsende el. velgiørende Maade; - a) absol.; - ∾ uti armis, (opp. gloriose), Cic. Brut. 2; ∾ recipere se, (uden Tab), Planc. ap. Cic. Fam. 10, 23; cf. ibd. 24; — b) c. dat.; - quinque consulatus (Qu. Fab. Maximi) salutariter rei publicae administrati, Val. Max. 5, 2, 3.

sălūtātĭo, onis, f., [saluto]: Hilsen el. Hilsning el. at hilse; I) „alm."; - quis te aditu, quis ullo honore, quis denique communi salutatione dignum putet? Cic. Pis. 40; inde ··· inter exercitus salutationem factam, Liv. 1, 1; men Vitruv. 4, 5: ut praetereuntes possint ··· in conspectu (aedium sacrarum) salutationes facere, (forrette deres Andagt); men Cic. Brut. 3, „overf." om en skriftlig Tilegnelse: an mihi potuit esse gratior ulla salutatio ··· quam illius libri, quo etc.; — II) „bes.": Besøg el. Opvartning; navnl. Morgenbesøg af Clienter og Venner hos de romerske Stormænd; - mane salutamus domi bonos viros multos, (jeg modtager deres Besøg); - ubi salutatio defluxit, litteris me involvo, Cic. Fam. 9, 20; ligel. ibd. 7, 28: salutationi se dare, (modtage Mængdens Besøg el. Opvartning); men Senec. d. Brev. Vit. 14: per domos salatationem meritoriam circumferre, (giøre Opvartning for at blive buden til Gest, odl.); — b) sild.: Opvartning el. Cour el. Audiens hos Keiserne; - vid. Suet. Vesp. 4, oftere; ogs. in pl., id. Aug. 53.

†sălūtātor, oris, m., [saluto]; I) „alm.": som hilser paa nogen; hvf. „poet.": ille salutator regum (psittacus), etc., Stat. Silv. 2, 4, 29; — II) „bes." som giør sin Opvartning; navnlig som aflægger Morgenbesøg hos sin Patron el. for en liden Fordels Skyld; - vid. Colum. praef. 9, o. Martial. 10, 74; - sild. ogs. som giør Cour el. søger Audiens hos Keiseren, Suet. Claud. 35; df. — sălūtātōrius, 3: hørende til Besøg el. Opvartning; - ∾ cubilia (f. cubicula: Besøgværelser), Plin. 15, 10; — not.: i Grammatiken, ∾ casus, i. e. vocativus, Priscian.; o. — sălūtatrix, icis, f., men altid som appos.; I) „alm.": den Hilsende; - ∾ pica, (som har lært at hilse ved Navn), Martial. 7, 87; men ∾ charta, (Lykønskningsskrivelse), id. 9, 100; — II) som aflægger Besøg, som giør sin Opvartning; - ∾ turba, Juvenal. 5, 21.

sălūtĭfer, a, um, [salus, fero], (poetisk Ord, f. salubris): som bringer Sundhed el. Frelse el. Lykke, frelsende, velgiørende; a) c. dat.; - totique salutifer orbi ··· puer! Ovid. Met. 2, 642, (til Aesculapius); cf. ibd. 15, 744; men id. Her. 21, 174, til Diana: Daque salutiferam jam mihi fratris opem; — b) sield. absol.; - vid. Martial. 5, 1, 6: Sive salutiferis candidus Anxur aquis. — sălūtĭfĭcātor, oris, m., [salus, facio]; (eccl.): som bringer Frelse, Frelseren, Tertull.; (al. salvificator), inc. — sălūtĭger, a, um, [salus, gero]; (efterel. Ord); I) „alm.": heldbringende, frelsende; - ∾ Juppiter, Auson., ortus, Prudent.; — II) „bes.": som overbringer el. frembringer en Hilsen el. en Compliment; - ∾ libelli, Auson.; — b) ogs. som subst., salutiger, i: som bringer en Hilsen el. et Budskab, Appul.; s. ogs. und. flgd.; — df. demin., sălūtĭgĕrŭlus, 3: som overbringer Hisener; - Salutigerulos pueros, vehicula, qui vehar, etc., Plaut. Aul. 3, 5, 28.

sălūto, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), [salus]; I) „oprdl.": bevarer uskadt, lader vedblive, odl.; - sequenti anno palmites salutentur ··· singuli, aut gemini, Plin. 17, 35; — II) sædv. „overf."; A) „alm.": hilser, (d. e. tilraaber: salve el. salvus sis, odl.); - Ecastor equidem te certo heri advenientem illico Et salutavi, et etc., Plaut. Amph. 2, 2, 82; quum ille eum salutasset, ut fit, etc., Cic. Planc. 14; men id. Att. 14, 12: quem quidem sui Caesarem salutabant, (hvem hans Egne hilsede el. tiltalede med Navnet Cæsar); hvf. Caes. B. C. 3, 71, pass.: atque ita se postea salutari passus est; men Cic. Att. 4, 11: Dionysius te omnesque vos salutat, (hilser Eder, lader Eder hilse); cf. Curius ap. Cic. Fam. 7, 29: ergo, patrone mi, bene vale, Tironemque meum saluta nostris verbis, (hils ham fra mig); - ogs. i Religionssproget: ∾ deos, (at bevidne dem sin Ærefrygt, at forrette sin Andagt i deres Templer, odl.); - quum deos salutatum aliqui venerint, Cic. R. Am. 20; men Deos atque amicos iit salutatum ad forum, Plaut. Bacch. 2, 3, 113; cf. Ter. Phorm. 2, 1, 81, o. Liv. 38, 51; - ogs. at hilse de Nysende; vid. Plin. 28, 5: cur sternumentis salutamus, (sige vi salve dertil)? - ogs. at sige Farvel, at tage Afsked; Etiam nunc saluto te, familiaris, priusquam eo, Plaut. Mil. gl. 4, 8, 29; men Ovid. Met. 15, 687: Assuetasque domos habitataque templa salutat; cf. Stat. Theb. 4, 31: puppem de rupe salutant; — B) „bes.": besøger for at hilse, opvarter, odl.; - paulo post Curtius venit salutandi causa, Cic. Att. 13, 9; men ibd. 14, 20: continuo · Piliam salutaturus, deinde etc.; ligel. Hor. Sat. 1, 6, 100: Nam mihi continuo major quaerenda foret res, Atque salutandi plures, etc.; men Cic. Fam. 9, 20: at hilse paa de Besøgende, el. at giengielde deres Hilsen; s. und. salutatio; - sild. ogs. at giøre Morgenbesøg el. Cour ved det keiserlige Hof; e media salutantium turba, Suet. Galb. 17; cf. id. Vesp. 21, oftere; ligel. Tac. Hist. 2, 92: dum ambitu, comitatu et immensis salutantium agminibus contendunt etc., (om tvende Hofmænd).

sălvātor, oris, m., [salvo]: Frelser, Opholder; hos Capella som Oversættelse af σωτήρ; df. Frelseren, Augustin., Tertull., o. A. — 1. salve, adv. af salvus: vel, i Velgaaende, i god og lykkelig Tilstand, efter Ønske; men alene i Omgangssproget; - Salva sis! salven' advenio (staaer alt vel ved min Ankomst)? salven' arcessi jubes (sc. me)? Plaut. Men. 5, 2, 26; - oftere elliptisk; satin' salve (sc. agis el. agitur)? vid. Ter. Eun. 5, 5, 8, o. Liv. 40, 8; ligel. id. 1, 58: quaerenti viro: satin' salve (om alt stod vel til)? minime, inquit, etc. — 2. salve, imperat. af flgd.

salvĕo, ēre, v. n., [salvus]; „oprdl.": er frisk el. sund, befinder mig vel; men saal. alene i et Ordspil, s. nedenf. Plaut. Asin. 3, 3, 3; - df. sædv. som Hilsen el. hilsende Tiltale, salve, salveto: vær hilset! god Dag! (ogs. salvebis, s. nedenf.); pl. salvete; - ogs. hører hertil Omskrivningen: jubeo te salvere (s. salve); A) „alm.", i Omgangssproget; - Cr. o Mysis, salve! M. salvus sis, Crito! Ter. Andr. 4, 5, 7; ligel. Plaut. Rud. 2, 4, 3: Am. Salve, adolescens! Sc. et tu multum salveto, adolescentula! men id. Asin. 2, 2, 29: ibo advorsum ··· Jubeo te salvere voce summa; cf. id. ibd. 2, 4, 4, oftere; - ofte ogs. i Breve; Dionysium jube salvere (hils ham fra mig)! Cic. Att. 4, 14; cf. ibd. 7, 7; men alene ibd. 6, 2, findes Forbindelsen: salvebis a meo Cicerone, (du hilses fra ham); - som Ordspil m. Hensyn paa den oprdl. Bem. hidsættes: Plaut. Asin. 3, 3, 3: Ar. salve! Ph. salvere me jubes, quoi (f. cui) tu abiens affers morbum? ligel. id. Truc. 2, 2, 4: As. Salve! St. satis mihi est tuae salutis; nihil moror; non salveo; Aegrotare malim, quam esse tua salute sanior; — B) „bes."; a) „poet." som Tilraab, dels til Guddommen, dels til andre venererede Gienstande; - - saal. Virg. Aen. 8, 301, til Hercules: Salve, vera proles Jovis, decus addite divis! men Salve, magna

parens frugum, Saturnia tellus, id. Ge. 2, 173; cf. id. Aen. 7, 120: salve, fatis mihi debita tellus, etc.; ligel. O salve, dixit, Lapithaeae gloria gentis ··· Caeneu! Ovid. Met. 12, 530; s. ogs. Plin. 7, 31: M. Tulli ··· salve, primus omnium parens patriae appellate! men c. dat., vid. Hor. Od. 1, 32, fin., (ad lyram): mihi cumque salve Rite vocanti! — b) undert. ogs., ligesom vale, som Afskedshilsen: lev vel, odl.; – Vale atque salve, Plaut. Capt. 3, 5, 86; ligel. vale, salve, Cic. Fam. 16, 9, fin.; – navnl. ogs. som Afskedshilsen til Afdøde; vid. Varr. ap. Serv. ad Virg. Aen. 11, 97: salve aeternum mihi, maxime Palla, Aeternumque vale; ligel. salve supremum, senior mitissime patrum, Supremumque vale, Stat. Silv. 3, 3, 208.

salvĭa, ae, f.: Planten Salvie, Plin. 22, 71. — *salvĭfĭcātor, oris, m., s. und. salutificator; af — salvĭfĭco, are, v. a.; (sild. Ord): frelser el. redder, Sedul.; af — salvĭfĭcus, 3, [salvus, facio]: som bringer Frelse el. Redning, Alcim. Avit. — salvo, avi, atum, 1, v. a., [salvus]; [sild. Ord]: frelser el. redder; – salvare potius, quam perdere, Lactant.

salvus, 3, [rimel. besl. m. servus f. servatus af servo]: uskadt, ukrænket, velbeholden; ogs. sund, frisk munter; I) „alm."; – si res publica populi Romani Quiritium ad quinquennium proximum salva servata erit, etc., Liv. 22, 10, (af en Votivtavle); men ut haec retinere salva et incolumia possimus, Cic. Div. in Caecil. 22; ligel. salvis atque incolumibus (civibus), Caes. B. C. 1, 72; cf. Cic. Catil. 3, 10; men Plaut. Amph. 2, 2, 98: Amph. delirat uxor; Alc. Equidem ecastor sana et salva sum; men ibd. 88: Equidem sana sum, et deos quaeso, ut salva pariam filium; cf. Ter. Hec. 4, 4, 21: et tibi illam salvam, (hvor ogs. dat. er at mærke); s. ogs. Plaut. Pseud. 4, 6, 6; — b) ofte staaer salvus ogs. tilligem. sit Nomen som abl. absol., og svarer da til vort: uden Krænkelse deraf, o. dl.; – ut ne quid agi cum populo aut salvis auspiciis, aut salvis legibus ··· possit, Cic. Fam. 1, 2; cf. id. R. Am. 1: salvo officio etc.; ligel. ibd. 34: quod salva fide possim; ligel. salvo poëtae sensu, Quintil.; salva causae ratione, id.; — II) „besl." i Omgangssproget; a) salvus sum, (jeg er reddet); o. salva res est, (alt staaer vel til); – vid. Ter. Andr. 5, 6, 9, Plaut. Pseud. 4, 2, 18, oftere; df. ogs. Cic. Att. 16, 13 (i en Bekræftelse): ne sim salvus, si aliter scribo, ac sentio; – Di me servant, salva res est; salvum est, si quid non perit, Plaut. Aul. 2, 2, 30; cf. id. Epid. 1, 2, 21; men Ter. Ad. 4, 5, 9: Erubuit; salva res est; cf. id. Eun. 2, 2, 37; — b) salvus sis, som Hilsen el. hilsende Tiltale; hos Plaut. dels Correlat til salve; – saal. id. Stich. 2, 1, 43: G. Ibo atque hunc compellabo; Salvus sis; D. et tu salve; cf. id. Rud. 1, 2, 15; – dels absol.: Salvus sis, leno, id. Poen. 3, 5, 6; men id. Pers. 4, 4, 30, m. Henspillen paa den oprdl. Bem.: D. Salvus sis, adolescens! Sa. siquidem hanc vendidero pretio suo.

sam, s. und. suus. — Samaei, orum, s. und. Same. — samara, ae, f.: = samera, Plin. 16, 29. — sămardăcus (sarmad.), i, m., [afrikansk Ord]: etslags Gøgler el. Harlequin, Augustin. — Sămăria („i" anc.), ae, f., Σαμάρεια: Landskab i Mellempalæstina, med Hovedstad af samme Navn, Plin. 5, 14; — B) df. 1) Sămărītae, arum, m.: Indvaanerne af Samaria, Samaritanerne, Tac. Ann. 12, 54; – ogs. in sing., Samarites, ae, Hadrian. ap. Vopisc. Saturn. 8; — 2) Sămărītis, ĭdis, f.: Samaritanerinde, Juvenc., Alcim.; — 3) Sămărītānus, 3: sammaritansk; – ∾ via, Sedul.; — 4) Sămărĭtĭcus, 3: = frgd.; – ∾ mulier, Juvenc. — Samaritae, arum, etc., s. und. frgd. — Sāmărobrīva, ae, f.: By i Gall. Belg., i Ambianernes Land, (hod. St. Quentin., el. efter Andre: Amiens); – vid. Caes. B. G. 5, 24, oftere, o. Cic. Fam. 7, 11, oftere.

sambūca, ae, f., σαμβύκη; I) „egenl.": et trekantet Strængeinstrument med en skarp og skærende Tone, (hvf. ogs. af det uædlere Slags), en Sambuka; – vid. Scip. Afric. ap. Macrob. Sat. 2, 10, o. Pers. 5, 95; — II) „overf." ifølge etslags Lighed: etslags Beleiringsmaskine el. Stormbro, Vitruv., Veget. — sambūcĕus, 3: af Træet sambucus; – ∾ arbor, Plin.; ∾ baculum, Aur. Vict. Vir. ill. 10. — sambūcīna, ae, f., [sambuca, cano]: en Sambukaspillerske, Plaut. Stich. 2, 2, 57. — sambūcistrĭa, ae, f., σαμβυκίστρια: = frgd., Liv. 39, 6. — sambūcum, i, n.: Frugten af Træet sambucus, Scrib. Larg.; af — sambūcus, i, f.: Hyldetræet el. Hylden, Plin. 16, 30, oftere, o. A.; – hos Seren. Sammon. ogs. săbūcus.

Sāmē, es, f., Σάμη: en anden Benævnelse af Den Cephalenia i det joniske Hav, Virg. Aen. 3, 271, Ovid. Trist. 1, 5, 67, Sil.; (men efter Mela 2, 7, o. Plin. 4, 19: Navnet paa en liden Ø i Nærheden af Den C.); — B) df. Samaei, orum, m.: Indvaanerne af Den Same, Liv. 38, 28 o. 29. — samara, (hos Plin. samera), ae, f.: Frøet af Elmetræet, Colum. 5, 6. — samia, orum, s. und. Samus. — sămĭātor, oris, m.: som polerer el. blanker, Edict. Diocl.; af — sămĭo, avi, atum, 1, v. a., [Samius]: polerer med samisk Sten, polerer el. blanker; (sild. Ord); – ∾ loricas, Veget., ferramenta, Aurel. ap. Vopisc. Aurel. 7. — Sămĭŏlus, 3, demin.: samisk; – ∾ poterium, (af samisk Ler), Plaut. Stich. 5, 4, 12; af — Samius, 3, s. und. Samus.

Samnis, ītis, Samniticus, 3, o. Samnitis, is, s. und. flgd. — Samnĭum, i, n., [ctr. af Sabinium, af Sabini; vid. Varr. L. L. 7, 3: ab Sabinis orti Samnites]: Samnium el. det Samnitiske, Naboland af Latium, med Indvaanere, der nedstammede fra Sabinerne; – vid. Liv. 7, 32, Cic. Cluent. 69, id. Att. 14, 20, oftere, o. A.; — B) df. 1) Samnis, ītis, adj.: hørende til Samnium, samnitisk; – ∾ ager, Liv. 24, 20, exercitus, id.; ∾ bellum, Plin. 34, 12; ∾ ursa, Sil. 4, 560; — bb) df. subst. pl., Samnites, tium, (dog ogs. tum, Cic. d. Or. 2, 80), m.; a) Samniterne el. Indvaanerne af Samnium, Varr. l. c., Liv. 7, 29 flgd., o. id. 8, 1 flgd., Cic. Off. 1, 12, oftere, o. A.; – acc. Samnitas, Flor. 1, 16; – sing. Samnis, som Collectiv, Liv. 7, 35, Lucan.; ogs. Samnitis, Cato ap. Priscian.; — b) de med samnitiske Vaaben udrustede diatorer, Varr. L. L. 5, 32, Liv. 9, 40, Cic.; – ogs. Glaing., Lucil. ap. Cic. d. Or. 3, 23; — 2) Samnītĭcus, 3: samnitisk; – ∾ bellum, Suet. Vitell. 1, o. Flor. 1, 16; – ∾ vasa, Capitolin.

samolus, i, m., [celtisk Ord]: etslags Plante, germ. Küchenschelle, Plin. 24, 63. — Samos, i, s. und. Samus. — Samothraca, ae, etc., s. und. flgd. — Sămothrācĭa, ae, f.: en af Kabirernes mystiske Dyrkelse bekiendt Ø paa Kysten af Thracien; – vid. Cic. N. D. 1, 42, oftere, Varr. L. L. 5, 10, o. Virg. Aen. 7, 208; – ogs. Samothrāce, es, f., Varr. R. R. 2, 1, Mela 2, 7, Plin. 4, 23; – ogs. Samothrāca, ae, f., Liv. 42, 25, oftere; – ogs. Threïcia Samos el. Samus (Θρηΐκίη Σάμος), Virg. l. c., o. Ovid. Trist. 1, 10, 20; — B) df. 1) Sămothrācĭus, 3: samothracisk; – ∾ ferrea, (etslags Jernringe derfra), Lucr. 6, 1042; ∾ insula, (i. e. Somothracia), Plin.; ∾ gemma, (benævnt derefter), id.; — 2) Sămothrāces, um, m.: Indvaanerne af Samothracien, Samothracierne, Varr. L. L. 5, 10, Stat.; – ogs. som adj. Samothraces dii, (d. e. Kabirerne), Varr. l. c., Macrob. Sat. 3, 4; ogs. absol. Samothraces (sc. dii), Juvenal. 3, 144; — 3) Sămothrācēnus, 3: samothracisk, fra Samothracien; – ∾ Zancles, (fra Samothracien), Plin. 11, 63; — 4) Sămothrācĭcus, 3: = frgd.; – ∾ religiones, Macrob. Sat. 3, 4; — 5) Sămothrācus, 3: = frgd.; – ∾ vates, Val. Fl. — Samothracicus, 3, etc., s. und. Samothracia.

sampsa, ae, f.: det blødgiorte Kiød af Oliven, Colum. 12, 49 (i Overskriften), oftere. — Sampsĭcĕrāmus, i, m.; saal. heder Pompejus med Lune efter en af ham overvunden Konge i Emesa, Cic. Att. 2, 14, oftere. — sampsūchĭnus, 3, σαμψύχινος: tilberedet af Majoran el. Meiran; - ∾ oleum, Plin. 21, 93. — sampsūchum, i, n., σάμψυχον: Majoran el. Meiran, (origanum majorana L.), Plin., Colum.

Sămus el. Samos, i, f., Σάμος; I) Øen Samos, ved Kysten af Lilleasien, ligeoverfor Ephesus, berømt som Pythagoras's Fødeland; ogs. samiske Lerkar vare meget udbredte; - vid. Mela 2, 7, Hor. Ep. 1, 11, 2 o. 21, Liv. 37, 10 flgd., Cic. Manil. 12, o. A.; (men Threïcia Samos, s. und. Samothracia); — B) df. 1) Sămĭus, 3: hørende til Øen Samos, samisk; - ∾ terra, (dens Gebet paa den ligeoverfor liggende Kyst), Liv. l. c.; ∾ Juno, (som blev dyrket paa S.), Cic. Verr. 1, 19; - ∾ vir, (d. e. Pythagoras), Ovid. Met. 15, 60; ogs. ∾ senex, id. Trist. 3, 3, 62; ogs. absol. Samius, id. Fast. 3, 153; ∾ lapis (til Polering), Plin. 36, 40; ∾ terra, (samisk Ler), id. 35, 53; ∾ testa, (brændt deraf), Lucil. ap. Non., Tibull.; saal. ogs. ∾ vas, Plaut.; ∾ catinus, Lucil. ap. Non.; ogs. absol., Samia, orum: samiske Lerkar, Plin. 35, 46, o. A.; - men Plaut. Bacch. 2, 2, 24: Scis tu, ut confringi vas cito Samium solet, med Hensyn paa d. frgd. Samia (Bacchis); - ogs. subst., Sămĭi, orum, m.: Indvaanerne paa Samos, Samierne, Cic. Verr. 1, 20, Liv. 33, 20; — II) en Benævnelse paa Øen Cephalenia, s. und. Same.

sānābĭlis, e, [sano]: helbredelig, til at helbrede; - ∾ vulnus, Ovid. Pont. 2, 2, 59; men sanabiles (animi), vid. Cic. Tusc. 4, 37; ligel. „ment.", Senec. Ep. 108: qui ad philosophorum scholas venit, aut sanior domum redeat, aut sanabilior. — Sanates dicti sunt ··· quasi sanata mente etc., vid. Fest. p. 348, (Müll.); cf. ibd. p. 321, ogs. Gell. 16, 10. — *sānātĭo, onis, f.: Helbredelse; - ∾ corporum, Cic.; - men „fig.": ∾ malorum, id. Tusc. 4, 15; ligel. ibd. 4, 28: ∾ certa et propria (perturbationis) animi; o. — sānātor, oris, m.: som helbreder, Paul. Nol.; — [sano]. — sancaptis, ĭdis, f.: fingeret Kryderurt, Plaut. Pseud. 3, 2, 43. — sanchromăton, i, n.: en Benævnelse paa Værten dracontea, Appul.

sancĭo, xi, ctum, (sjeld. o. forcl. cii o. cītum), 4, [igiennem Stammen sac besl. m. sacer, ogs. m. ἅγιος o. ἁγνός]; oprdl.: paa en religiøs Maade at giøre ukrænkelig; df. I) „egenl." om en lovlig Anordning el. anden offenlig Forhandling: uforanderligen at fastsætte el. bestemme el. forordne; - saal. at mærke i flgd. Forbindelser; a) ∾ legem; - ∾ leges de ambitu, Cic. Planc. 18; quasdam leges retractavit, et quasdam ex integro sanxit, Suet. Aug. 34; cf. Hor. Ep. 2, 1, 24; men pass.: haec igitur lex sanciatur, ut etc., Cic. Lael. 12; cf. Liv. 10, 9: legem tulit diligentius sanctam etc.; - in quibus (legibus) et illa eadem sancta sunt, Cic. Verr. 2, 50; men Liv. 8, 7: quum aut morte tua sancienda sint consulum imperia, aut etc.; - ∾ foedus, (afslutte el. bekræfte), id., Cic., Tac.; men „poet.", ∾ foedera fulmine, Virg. Aen. 12, 200; — b) ∾ lege aliquid el. de aliqua re, el. m. flgd. ut el. ne; - qui ··· alia moribus confirmarunt, sanxerunt autem alia legibus, etc., vid. Cic. d. Rep. 1, 2; quae jure jurando ··· in aeternam memoriam sancta atque sacrata sunt, etc., Liv. 39, 37; cf. Caes. B. G. 7, 2; - eadem fuit (causa) ··· nihil de hac re lege sanciendi, Liv. 34, 4; men de jure praediorum sanctum apud nos est, ut etc., Cic. Off. 3, 16; men duodecim tabulis sanctum est, ne quis etc., Tac. Ann. 6, 16; cf. Cic. Flacc. 28; — β) saal. ogs. ud. abl.; - ∾ acta Caesaris, Cic. Ann, 14, 21; men ∾ aliquem augurem, id. Phil. 13, 5; quum Solon de eo nihil sanxerit, quod antea commissum non erat, id. R. Am. 25; ligel. m. ut, id. Fin. 2, 31; — c) lex sancit; - at hoc ··· Corneliae leges non sanciunt, Cic. Agr. 3, 2; ligel. lex sancit, ne qui magistratus etc., id. d. Rep. 2, 31; men id. Inv. 2, 53: postea res ab natura profectas ··· legum metus et religio sanxit; — d) „poet." ogs. m. Relativsætning; - Et quid quaeque queant per foedera naturaï, Quid porro nequeant, sancitum quandoquidem exstat, etc., Lucr. 1, 180; — II) „overf." om en Forbrydelse: at lægge en vis Straf derpaa, at forbyde under en vis Straf; - incestum pontifices supplicio sanciunto, Cic. Leg. 2, 9, (e XII tabb.); ligel. vis capite, avaritia multa, honoris cupiditas ignominia sanciatur, id. ibd. 3, 20; men id. Planc. 19: observantiam sancire poena; cf. id. Off. 3, 13 o. 17; men id. Att. 10, 1: (Solon) capite sanxit, si qui in seditione non alterius utrius partis fuisset; — III) partic. sanctus, 3, sædv. som adj.; A) ukrænkeligen fastsat el. bestemt, ukrænkelig el. uangribelig; (derim. sacer: som er indviet til en Guddom); - quod sanctione quadam subnixum est, id sanctum est, etsi deo non sit consecratum, Digest.; sanctae res, veluti muri et portae, ibd.; cf. Cic. Rab. perd. 4: qui sanctum campum ··· defendo; men sanctique sunto (tribuni plebis), id. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); cf. Liv. 1, 20: virginitate aliisque caerimoniis venerabiles ac sanctas fecit (Vestales); ligel. Virg. Aen. 1, 426: Jura magistratusque legunt sanctumque senatum; cf. Cic. Arch. 8: Ennius sanctos appellat poëtas; men id. Phil. 2, 24: ut vestris etiam legionibus sanctus essem, etc.; - servare sanctam societatem, vid. id. Off. 1, 8; ∾ fides induciarum, Liv. 8, 37; ∾ officium, Cic.; cf. id. R. Am. 38; ligel. sanctarum inscitia legum, Hor. Sat. 2, 1, 81; men aerarium sanctius, (som alene i en stor Fare turde angribes), s. und. aerarium; — B) df. „overf.": ærværdig, hellig, ren, guddommelig; om Mennesker ogs.: from el. retskaffen, odl.; - Te nunc, sancta, precor, Venus, et genetrix patri' nostri, Enn. Ann. 1, 17; (cf. ibd. 20); ∾ numen, Lucr.; ∾ fana, delubra, etc., id. 5, 75, o. id. 6, 416; ∾ augustusque fons, Cic. Tusc. 5, 12; sanctior (dies), Hor. Od. 4, 11, 17; men sancti ignes (til Offring), Virg. Aen. 3, 406; - fra Augustus ogs. som Epithet til Keiserne; vid. Ovid. Fast. 2, 127, Val. Fl. 1, 11, o. A.; - quum illo viro nemo neque integrior esset in civitate, neque sanctior, Cic. d. Or. 1, 53; cf. id. Lael. 11: quum illi sanctissimi viri fuerint; ligel. id. R. Com. 15: (viri) natura sancti et religiosi; veteres et sancti viri, Sall. ap. Macrob.; cf. Hor. Ep. 1, 16, 61; - ∾ virgines, (rene, kydske), Hor. Od. 1, 2, 27; sanctissima conjux, Virg. Aen. 11, 158; ∾ pudor, Tibull.; ∾ mores, Juvenal.; - quod mihi est et sanctius et antiquius, etc., Cic. Att. 12, 19; men id. R. Com. 2: quod apud omnes leve et infirmum est, id apud judicem grave et sanctum esse ducatur? - sed est et sancta et gravis oratio (Calvi), etc., vid. Quintil. 10, 1, 115.

sancte, adv. af sanctus und. sancio: samvittighedsfuldt, med religiøs Strænghed, fromt el. ærefrygtsfuldt, odl.; - ∾ jurare el. adjurare, Plaut., Ter.; Isto tu pauper es, quum nimis sancte pius, Plaut. Rud. 4, 7, 8; - pie sancteque colere, Cic. N. D. 1, 20; auguste sancteque consecrare, ibd. 2, 24; men Disce verecundo sanctius ore loqui! Martial. 8, 1; men sanctissime se gerere, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 4; - ogs. nøiagtigen, omhyggeligen; haec (adversaria) delentur statim; illae (tabulae) servantur sancte, Cic. R. Com. 2; men sanctissime (me) esse observaturum ··· quae etc., id. Fam. 5, 8; cf. Quintil. 1, 2, 4; men id. 8, 3, 44: ut ductare exercitum ··· apud Sallustium dicta sancte et antique, etc. — sanctesco, ĕre, v. n., [sanctus]: at blive hellig el. ærværdig; - Per nos sanctescat genus (Pelopidarum), Attius ap. Non.

*sanctĭfĭcātĭo, onis, f.: Helliggiørelse, Tertull.,

Sidon.; — sanctĭfĭcātor, oris, m.: en Helliggiører, Tertull., Augustin.; o. — sanctĭfĭcium, i, n.: Helliggiørelse; df. „concret": en Helligdom, Tertull.; af — sanctĭfĭco, avi, atum, 1, v. a., [sanctus, facio]: helliggiør el. helliger el. indvier, Tertull., Prudent.; df. — sanctĭfĭcus, 3: som helliggiør, Juvenc. — sanctĭlŏquus, 3, [sanctus, loquor]: som fører en hellig Tale; - ∾ Lucas, Prudent.

†sanctĭmōnĭa, ae, f., [af sanctus]: Hellighed, Renhed, Kydskhed; - fatetur, (se) non habere domum clausam pudori et sanctimoniae, patentem ··· cupiditati et voluptatibus, Cic. Quint. 30; cf. id. ibd. 17; priscae sanctimoniae virgo, Tac.; cf. id. Ann. 12, 6; df. — sanctĭmōnĭālis, e: hørende til Hellighed el. Renhed, hellig, religiøs, odl.; (eccles.); - ∾ vita, (Klosterlivet), Cod. Just.; ∾ mulier, (en Nonne), ibd.; ogs. absol. sanctimonialis, is, f., Augustin.; df. — sanctĭmōnĭālĭter, adv., degere tempus vitae, (leve i et Kloster), Cod. Just.

sanctĭo, onis, f., [sancio]: en med visse Straffe forbunden Lovbestemmelse; - sanctiones sacrandae sunt ··· aut obtestatione legis, aut poena, quum caput ejus, qui contra fecerit, consecratur, Cic. Balb. 14; cf. id. Verr. 4, 66: nisi legis sanctionem poenamque recitassem; men Liv. 4, 51: jacere tamdiu irritas sanctiones, quae de suis (i. e. plebis) commodis ferrentur.

sanctĭtas, atis, f., [sanctus]; I) „egenl": Ukrænkelighed, Hellighed; - fretus sanctitate tribunatus, Cic. Sest. 37; ∾ regum, Caes. ap. Suet. Caes. 6; ∾ regii nominis, Sall. frgm. ap. Serv.; - ∾ templi insulaeque inviolatos praestabat omnes, Liv. 44, 29; cf. id. 45, 5; ∾ fori, Quintil.; — II) „overf.": sædelig Renhed, Hellighed, Fromhed, Kydskhed; - quasi lumen aliquod ··· elucere sanctitatem et prudentiam et dignitatem tuam, Cic. Fam. 4, 3; cf. id. Phil. 3, 6: quod in juventute habemus illustrius exemplum veteris sanctitatis? men ut teneriores annos ab injuria sanctitas docentis custodiat, Quintil. 2, 2, 3; cf. Cic. Fin. 2, 22; - sanctitas est scientia colendorum deorum, id. N. D. 1, 41; cf. id. ibd. 1, 2; men in pl., id. ibd. 2, 2: deorum cultus religionumque sanctitates etc.; - ∾ matronarum, Cic. Coel. 13; feminarum pudorem sanctitatemque etc., Liv. 34, 6; - ∾ (orationis) Calvi, Quintil., f. und. sanctus; ligel. id. 1, 8, 9: sanctitas certe, et, ut ita dicam, virilitas ab his (i. e. ab veteribus Latinis) petenda.

sanctĭtūdo, ĭnis, f., [sanctus], Biform af frgd., (men oftest forel.): Hellighed, Renhed; - ∾ Apollinis, Turpil. ap. Non.; ∾ fani, Quadrig. ap. Gell.; ogs. in pl., Attius ap. Non.; - dog ogs. ∾ sepulturae, Cic. frgm. ap. Non. — sanctor, oris, m., [sancio]: som forordner; - praecipuus Servius Tullius sanctor legum fuit, Tac. Ann. 3, 26. — sanctŭārium, i, n., ligesom sacrarium; I) Sted til Opbevaring af Helligdommene, Sacristi, Aggen. de Limit. ap. Goes.; — II) en Fyrstes Geheimecabinet; - ∾ Mithridatis, Plin. 23, 77; af — sanctus, 3, partic. o. adj. af sancio.

Sancus, i, m.: en ogs. i Rom dyrket sabinsk Gud, identisk med Dius Fidius og med Semo; - vid. Varr. L. L. 5, 10, o. Ovid. Fast. 6, 213 flgd.; men Liv. 8, 20: bona (ejus) Semoni Sanco consecranda; men Propert. 4, 9, 74, om Hercules: Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem, Sic Sancum Tatii composuere Cures; - f. ogs. Sil. 8, 422.

sandala, ae, f.: en Kornart af fortrinlig Hvidhed, Plin. 18, 11. — sandălĭārĭus, 3, [sandalium]: hørende til Sandaler el. Tøfler; - ∾ Apollo, (som havde en Billedstøtte i Sandalegaden, i Roms 4de Region), Suet. Aug. 57; - ogs. absol., in Sandaliario (sc. vico), Gell. 18, 4. — sandălĭgĕrŭlae, arum, f., [sandalium, gerulus]: som bære Sandalerne el. Tøflerne efter Fruen, Plaut. Trin. 2, 1, 22. — sandălis, ĭdis, f.: etslags Palmetræ, Plin. 13, 9. — sandălium, i, n., σανδάλιον: Sandale el. Tøffel, Ter. Eun. 5, 7, 4; — not.: Albinov. 2, 65, har pl. sandālia.

sandăpĭla, ae, f.: den Fattiges Ligbaare, (opp. den Bemidledes lectica), Suet. Dom. 17, Martial. 8, 75, o. Juvenal. 8, 175; df. — sandăpĭlārĭus, i, m.: Sandapilbærer el. Ligbærer, Sidon. — sandărăca (-cha), ae, f., σανδαράκη (-χη); I) Sandarach, etslags rødt Farvestof, Plin. 34, 56, o. Vitruv. 7, 12; — II) det saakaldte Bibrød, ogs. cerinthus o. erithace, Plin. 11, 17. — *sandărăcātus, 3: blandet med Sandarach, acetum, Plin. 35, 50; o. — sandărăcĕus, 3: af Sandarach; - ∾ color, Labeo ap. Fulgent.; — [sandaraca, nr. I]. — sandărăcĭnus, 3, σανδαράκινος: sandarachfarvet, os (merulae), Naev. ap. Fest. p. 325, (Müll.). — sandarēsus, i, f.: en i Indien og Arabien udgravet Ædelsten, etslags Katøie, Plin. 37, 28. — sandix (-yx), icis (m. ī, Propert., m. ĭ, Gratian.), f., σάνδυξ; Mønnie el. mønnieagtig Farve; - vid. Plin. 35, 12, oftere; men Sponte sua sandyx pascentes vestiet agnos, vid. Virg. Ecl. 4, 45; sandicis amictus, (opp. plebeius), vid. Propert. 2, 19, 81.

sāne, adv. af sanus; I) „egenl.": i en sund el. god Tilstand; - sane sarteque, vid. Charis. p. 195; — II) oftest „fig."; A) fornuftigen, med sund Sands; - Nam bonum est, pauxillum amare sane, insane non bonum est, Plaut. Curc. 1, 3, 20; ligel. Novi herum, novi aedes nostras; sane sapio et sentio, (jeg er ved min fulde sunde Sands), id. Amph. 1, 1, 292; men Hor. Od. 2, 7, 26: non ego sanius Bacchabor Edonis, (ikke mindre vildt el. sværmende); — B) df. oftest; aa) som bekræftende Partikel (ligesom valde f. valide): sandeligen, sandt nok el. vist nok, virkeligen, i Gierningen, odl.; - Me volo curare; Ps. sane sapis et consilium placet, Plaut. Pseud. 2, 2, 67; sane ego sum amicus nostris aedibus, id. Asin. 2, 3, 7; - odiosum sane genus hominum officia exprobrantium, Cic. Lael. 20; si qui etc., humilem sane relinquunt ortum amicitiae, id. ibd. 9; cf. id. ibd. 17; men (narratio) res sane difficilis, id. d. Or. 2, 66; cf. id. Att. 14, 7, ogs. id. Verr. 4, 2; - ogs. at mærke; a) i Svar; - te moneri numne vis? H. sane volo, (det vil jeg vist), Plaut. Poen. 5, 2, 119; cf. Ter. Heaut. 4, 8, 31; ligel. id. Eun. 2, 3, 70: Estne, ut fertur, forma? Pa. sane, etc.; — b) hos andre Adverbier; - res rustica sane bene culta, Cic. Quint. 3; - saal. ofte i Svar, bene sane: meget vel! Ter. Andr. 5, 2, 7, oftere; recte sane, id.; sane hercle, id.; sane quidem hercle, Cic. Leg. 2, 4; sane pol, Ter.; - saal. ogs. sane quam: hvor meget, d. e. saare meget, overmaade, (ligesom valde quam, o. admodum quam); vid. Cic. Leg. 2, 10, o. id. Qu. Fr. 2, 6; — c) m. Negation; - haud sane diu est, quum etc., (det er ikke længe siden), Plaut. Merc. 3, 1, 44; Edepol comissatorem haud sane commodum, Ter. Ad. 5, 2, 8; quod etc., non sane mirabile hoc quidem, Cic. Div. 2, 31; si etc., nihil sane esset, quod nos poeniteret, id. Qu. Fr. 1, 2, 2; cf. Hor. Sat. 2, 3, 138; — bb) som betinget bekræftende; a) i restringerende Concessivsætninger: vistnok el. rigtigt nok, vel, virkeligen, odl.; - sane bonum ··· rei publicae genus; sed tamen etc., Cic. d. Rep. 2, 26; ligel. sit ita sane; sed etc., id. Lael. 5; cf. id. Acad. 2, 32; men poëtis permittamus sane ejusmodi exempla ··· non idem oratorem decebit, Quintil. 8, 3, 73; — b) ligel. concessivt hos Imperativer i Omgangssproget: visseligen, i ethvert Fald, dog, odl.; - Ubi ego Sosia nolim esse, tu esto sane Sosia! Plaut. Amph. 1, 1, 283; cf. id. Stich. 5, 4, 14, oftere, o. Ter. Heaut. 4, 7, 4, oftere.

sānesco, ere, v. n., [sanus]: bliver sund el. frisk; - insanientes sub somno sanescunt, Cels.; diu dolent talia quoque ulcera, et difficile sanescunt, Plin. 17, 35; ∾ vulnera, Colum.; ∾ cutis, Cels.

Sangarius, i, s. und. Sagaris. — Sangualis, e, s. und. Sanqualis. — sanguen, inis, n., for- o. eftercl. Biform af sanguis; - (non) refugiat timido sanguen, Enn. ap. Cic. Fin. 5, 11; cf. Cato ap. Gell. 3, 7, ogs. Lucr. 1, 837 o. 860, ogs. Petron. Sat. 59, 1, o. A. — sanguiculus, i, m., demin. af sanguis: en Blodpølse, Plin. 28, 58. — sanguilentus, 3, Biform af sanguinolentus, Scribon. — *sanguinalis, e, herba: = sanguinaria herba, s. und. flgd., nr. I; o. — sanguinarius, 3: af Blod, hørende til Blod; df. I) „egenl."; - ∾ herba: en blodstillende Plante, ogs. πολύγονον, Plin. 27, 91, Colum.; — II) „fig.": blodtørstig el. blodgierrig; ogs. blodig; - ∾ juventus, Cic. Att. 2, 7; saevum et sanguinarium natura fuisse, etc., Suet. Claud. 34; - ∾ bella et cruenta, Justin.; ∾ sententiae, Plin. Ep.; ∾ responsum, Plin.; — [sanguis]. — sanguinatio, onis, f., [sanguino]: Bløden el. at bløde, Coel. Aur.

sanguineus, 3, [sanguis]; I) „egenl.": hørende til Blod, af el. med Blod, blodig; - Sanguineae manant tamquam de vulnere guttae, (ligesom Blodbraaber), Ovid. Met. 2, 360; ∾ dapes, Tibull. 1, 5, 49; ∾ manus, Ovid., humus, id.; ∾ caedes, id. Met. 13, 85; ∾ rixae, Hor. Od. 1, 27, 4; ∾ bellum, Val. Fl.; „poet." ogs. ∾ Mavors, Virg. Aen. 12, 332; men ∾ vir, Sil. 1, 40, (i. e. Hannibal); — II) „overf.": blodfarvet, blodrød; - ∾ jubae anguium, Virg. Aen. 2, 207; ∾ luna, Ovid. Am. 2, 1, 23; ∾ color vini, Plin.; ∾ succus, id.; ∾ sagulum, Sil.

*sanguino, are, v. n.; oprdl.: at være blodig el. fuld af Blod; hvf. femina sanguinans, (som har det Maanedlige), Tertull.; sædv. „fig."; A) „overf.": at være blodfarvet; - ∾ unda purpureis profundis, poëta in Anthol. Lat. Burm. 11, p. 384; coluber veneno noxio colla sanguinans, Appul.; — B) „ment.": at være blodtørstig; - lucrosae hujus et sanguinantis eloquentiae usus, Tac. d. Or. 12; — sanguinolentus, 3; I) „egenl.": blodig, fuld af Blod el. Blodsudgydelse; - torquem sanguinolentam etc., Quadrig. ap. Gell. 9, 13; ∾ pectora, Ovid.; men ∾ Allia vulneribus Latiis, id. A. A. 1, 414; ∾ seditiones, Varr. ap. Non.; — II) „fig."; A) „overf.": blodrød; - ∾ color, Ovid. Am. 1, 12, 12; — B) „ment.": blodig, grusom, odl.; - ∾ palma inimici, auct. ad Her. 4, 39; men ∾ centesimae, (Blodsuerrenter), Senec. Benef. 7, 10; men ∾ nulla littera, (krænkende), Ovid. Ib. 4; o. — sanguinosus, 3; i d. sild. Lægesprog: fuldblodig, Coel. Aur.; — [af flgd.].

sanguis, inis, m., (s. ogs. Biformen sanguen s. l.); I) „egenl.": Blodet, (altid in sing.); - in quem (ventriculum cordis) sanguis a jecore per venam illam cavam influit; eoque modo ex his partibus sanguis per venas in omne corpus diffunditur, Cic. N. D. 2, 55; cf. Quintil. 11, 3, 78: sanguis ··· mentis habitu movetur; men pugnatum ingenti caede utrimque, plurimo sanguine, Liv. 2, 64; - quum sanguinem miserit, (har aareladt osv., s. nedenf.); ligel. ∾ emittere (aure, sub cauda), Colum.; ogs. ∾ demere e capite, Varro, ex auricula, Colum.; - men ∾ supprimere, Cels., cohibere, Plin., sistere, id., (stille Blodet); — II) „fig."; A) „overf."; 1) Blodet, Blodsforbindelse; df. a) „abstract": Afstamning, Herkomst, Slægtskab; - Qui tibi materno quamvis a sanguine junctus, Mente tamen ··· propior fuit, etc., Ovid. Met. 2, 368; etiamsi nobis sanguine cohaereant, (ere beslægtede med os), Quintil. 8, 3, 75; men fore, qui ··· genus alto a sanguine Teucri Proderet, etc., Virg. Aen. 4, 229; cf. id. ibd. 1, 19; men sanguine cretus Sisyphio, Ovid. Met. 13, 31; — b) „concret": Nedstammende, Afkom, Skud, odl.; - seu deos, regesve canit, deorum sanguinem, etc., Hor. Od. 4, 2, 13; ligel. id. ibd. 2, 20, 6: non ego pauperum Sanguis parentum, etc.; ligel. Ovid. Met. 5, 514: Proque meo supplex venio tibi, Juppiter, inquit (Ceres), Sanguine proque tuo, (i. e. pro Proserpina, filia tua ex me); cf. Virg. Aen. 6, 836; ligel. Tibull. 1, 6, 66: Quicquid agat, sanguis est tamen illa tuus; — 2) om andre Vædsker el. Safter; - Et viridis nemori sanguis decedit et herbis, Manil. 5, 212; men Plin. 14, 7: vinum poturus memento, te bibere sanguinem terrae; ligel. ∾ Baccheus, s. vinum, Stat. Theb. 1, 329; — B) „ment." o. „alleg."; 1) „alm.": Livskraften, ungdommelig Styrke og Fyrighed, Saft og Kraft; - vos, o, quibus integer aevi Sanguis, ait, solidaeque suo stant robore vires, Vos etc., Virg. Aen. 2, 638; men Cic. Att. 4, 16: amisimus ··· omnem non modo sucum et sanguinem, sed etiam colorem et speciem pristinam civitatis; - ogs. om Pengemidler, navnl. de offenlige; saal. „alleg.": mittere sanguinem (provinciae: udplyndre el. forarme den), Cic. Att. 6, 1; cf. id. Verr. 3, 36: quae de sanguine detraxisset aerarii, etc.; - men missus est sanguis invidiae sine dolore, (Misundelsen mod mig er udtømt, osv.), id. Att. 1, 16; cf. Quintil. 8, 6, 51; — 2) „bes.": Talens el. Foredragets Kraft og Styrke; - sucus ille et sanguis incorruptus etc., Cic. Brut. 9; cf. id. ibd. 82, ogs. id. Orat. 23; ligel. hic ornatus ··· sanguine et viribus niteat, Quintil. 8, 3, 6; illa (dicta), quamquam plena sanguinis etc., non conveniant barbae illi atque tristitiae, id. 11, 1, 34. — sanguisuga, ae, f., [sanguis, sugo]: Blodigelen, Cels., Plin. 8, 10.

sanies, em, e, [efter Freund.: den svækkede Udtale af sanguis]; I) „egenl.": det sygelige og fordærvede el. inflammerede Blod; - vid. Cels. 5, 26; men „poet.": saxa spargens tabo, sanie et sanguine etc., vid. Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 44; cf. Ovid. Met. 7, 338; - ogs. andre fordærvede Vædsker i Legemet; navnl. Materien af et Saar, odl.; - saniem vulnere exprimere, Gell.; ∾ emittere, Senec.; men saniem eructans (Polyphemus), Virg. Aen. 3, 632; men om en Valplads, Tac. Ann. 4, 49: pollui cuncta sanie, odore, etc.; cf. Virg. Aen. 8, 487; — II) „poet. overf." ogs. om andre lignende Vædsker; saal. om Slangens og Øglens Gift, vid. Virg. Aen. 2, 221, Ovid. Met. 4, 493, o. A.; men om Cerberus, vid. Hor. Od. 3, 11, 19; - ogs. om den Saft, der tiener visse Dyr istedetfor Blod; - ∾ aranei, Plin., spongiarum (som Dyrplanter), id. 31, 47; ligel. Purpursneglens Saft el. Blod, id. 9, 62; — 2) „meton." ogs. om andre Vædsker el. Safter; - ∾ olivae, vid. Plin. 15, 2; men id. 33, 2: ∾ auri, (i. e. chrysocolla el. Berggrønt); men sanies pretiosa, (i. e. muria el. Lage), Manil. 5, 672. — sanifer, a, um, [sanus, fero]: helbredende, Paul. Nol. — saniosus, 3, [sanies]: med fordærvet Blod, med fordærvede Safter; - ∾ partus, vid. Plin. 7, 13.

sanitas, atis, f., [sanus]: Sundhed; I) „egenl.": Legemets Velbefindende; - est enim corporis temperatio, quum ea congruunt inter se, e quibus constamus, sanitas, Cic. Tusc. 4, 13; sanitatem aegris medicina promittit, Cels.; qui incorrupta sanitate sunt, Cic.; si robur corporis bonum est, non minus sanitas, Quintil. 5, 10, 89; - ∾ pecoris, Varro, hostiae, id.; ∾ ossis, (dets sunde Tilstand), Cels.; cf. Phaedr. 5, 8; — II) „fig."; A) „alm.": Sielens Sundhed, navnl. Frihed fra el. Beherskelse af Lidenskaberne, Fornuftighed el. Besindighed, odl.; - animi dicitur (sanitas), quum ejus judicia opinionesque concordant; vid. Cic. Tusc. 4, 13; sua quemque fraus, suum scelus, sua audacia de sanitate ac mente deturbat, id. Pis. 20; df. ofte: ad sanitatem reverti, Caes., redire, Cic., (vende tilbage til den sunde Sands); ligel. ad sanitatem se convertere, id. Sull. 5; men ego veteranos tueri debeo ··· eos, quibus sanitas est, (som opfylde deres Pligter), id. Phil. 11, 14; men Liv. 2, 29: nihilo plus sanitatis in curia, quam in foro esse; — B) „bes."; a) Talerens

el. Foredragets Sundhed el. Naturlighed; - sanitatem autem et integritatem, quasi religionem et verecundiam orationis probant, vid. Cic. Brut. 82; cf. ibd. 80; f. ogs. ibd. 13, und. salubritas; men qui suae imbecillitati sanitatis appellationem ··· obtendunt, Quintil. 12, 10, 15; — b) sield. om andre Abstracter; - victoriae sanitas (dens Bestaaen el. Varighed), etc., vid. Tac. Hist. 2, 28; ∾ metri, (dets Regelmæssighed el. Rigtighed), Macrob. — sānĭter, adv., forel. Biform af sane: sundt; df. „overf.": rigtigen, forstandigen; - ∾ amare, Afran. ap. Non.

sanna, ae, f., [besl. m. flgd.]: efterabende og spottende Grimace el. Gebærde; - vid. Juvenal. 6, 306, Pers. 1, 62, o. id. 5, 91. — sannĭo, ōnis, m., σάννας: som gjør Grimacer el. andre Narrestreger, en Harlequin, odl.; (dog for Romeren ikke uden mimisk Værd); - vid. Cic. d. Or. 2, 61; men id. Fam. 9, 16: salis enim satis est, sannionum parum.

sāno, avi, atum, 1, v. a., [sanus]; I) „egenl.": helbreder el. læger, gjør sund el. frisk; - quod ad sanandum me pertineret, Nep. Att. 21; cf. Cic. Div. 2, 66; Tarda Philoctetae sanavit crura Machaon, Phoenicis Chiron lumina Phillyrides, Propert. 2, 1, 61; ∾ vomicam, Cic., vulnera, id., o. A.; - usædv. er Plin. 12, 40: ad hunc sanandum (sc. nidorem: for at formilde el. afhjelpe den) urunt styracem etc.; — II) „fig.": retter derpaa, sætter el. bringer atter istand; - ut eas (rei publicae partes aegras et labantes) his armis sanares et confirmares, Cic. Mil. 25; cf. id. Catil. 2, 5, o. id. Sull. 9; ligel. Caes. B. C. 1, 35: quae ad eorum mentes sanandas pertinere arbitrabatur; cf. ibd. 2, 30; men id. B. G. 7, 29: id (incommodum) se celeriter majoribus commodis sanaturum; - ligel. „poet.": ∾ curas, Tibull.; cf. Propert. 2, 1, 59: Omnes humanos sanat medicina dolores; f. ogs. id. 4, 7, 69.

Sanquālis, (ogs. Sangualis), e, [formet af Sancus, ligesom arquatus af arcus]: hørende el. helliget til Guden Sancus; df. ∾ avis, ogs. ossifraga, (Benbryderen), vid. Plin. 10, 8, o. Liv. 41, 13; — not.: Sanqualis porta appellata est proxima aedi Sanci, Fest. p. 343, (Müll.). — santerna, ae, f., efter Plin. 33, 29: Borax el. Berggrønt, som er tilberedet til Guldlodning. — Santŏnes, um, m., Biform af Santoni, Plin.; sing. Santo, Probus. — Santŏni, orum, m.: Folk i Aquitanien, ved Udløbet af Garumna, ligeoverfor Burdigalia, (hod. Saintes); - vid. Caes. B. G. 3, 11, oftere, o. A.; sing. Santonus, Lucan., Auson.; — B) df. Santŏnĭcus, 3: santonisk, Oceanus, Tibull., cucullus, Juvenal.; ∾ virgo, Martial.; ∾ herba, Scribon., (i. e. absinthium); vid. Plin. 27, 28.

sānus, 3, [besl. m. σάος, σῶς, i. e. salvus]: sund, frisk, ved god Helbred el. Sundhed, odl.; I) „egenl."; - ∾ pars corporis ··· atque integra, vid. Cic. Sest. 65; ∾ corpora et integri sanguinis, Quintil.; ∾ homo, Cels.; cf. Hor. Ep. 1, 16, 21; sana et salva amica, Plaut.; men absol., Hor. Ep. 1, 2, 34: Si noles sanus, curres hydropicus, etc.; men sanus utrisque Auribus atque oculis, id. Sat. 2, 3, 284; men Cic. Off. 3, 24: si eo medicamento sanus factus sis; men „poet.": Vulneraque ad sanum nunc coiere mea, Propert. 3, 23, 18; - compar., Aegrotare malim, quam esse tua salute sanior, Plaut. Truc. 2, 2, 5; superl., interim licet negotia agere... perinde atque sanissimo, Cels. 7, 4; — II) df. „fig."; A) „overf."; a) „poet." f. saluber: sund, d. e. tienlig for Sundheden; - Aëra non sanum (fordærvet Luft) etc., Lucan. 7, 830; — b) som er i Behold, i god Stand; - salva et sana sunt (armamenta navis), Plaut. Merc. 1, 2, 62; sield. om Begreber; sana et salva res publica, Cic. Fam. 12, 23; cf. Liv. 3, 17; — B) oftest „ment."; a) „alm.": aandigen sund, som har sin sunde Sands, forstandig el. fornuftig; - eos sanos intelligi ··· quorum mens motu, quasi morbo, perturbata nullo sit, Cic. Tusc. 3, 5; ligel. ibd.: omnes insipientes esse non sanos; men Satin' sanus es (er du rigtig i Hovedet)? Ter. Heaut. 4, 3, 29, oftere; ligel. sanun' es? Plaut. Merc. 2, 4, 21, oftere; men id. Trin. 2, 4, 53: Satin' tu sanus mentis aut animi tui, Qui etc.? cf. Liv. 32, 21: vix sanae mentis est; men Cic. Att. 9, 15: ego illum male sanum semper putavi, (at han havde en Skrue løs); men male sana (Dido), (rasende), Virg. Aen. 4, 8; derim. male sani poëtae (begeistrede), Hor. Ep. 1, 19, 3; men ∾ poëtae, id. A. P. 296, (d. e. ædruelige, odl.); Pro sano loqueris, quum etc., (som forstandig), Plaut. Men. 2, 2, 24; cf. Caes. B. G. 5, 7, o. Liv. 39, 49; men id. 8, 27: tumultu etiam sanos consternante; cf. Virg. Ecl. 8, 66: sanos avertere ... sensus; - „poet." ogs. m. ab; ex hoc ego sanus ab illis (sc. vitiis), Hor. Sat. 1, 4, 129; men id. Ep. 1, 1, 8, absol.: Solve senescentem mature sanus equum, ne etc.; ligel. in compar., id. Sat. 2, 3, 241 o. 275; ogs. in superl., quisquam sanissimus etc.? Cic. Acad. 2, 38; cf. Vell. 2, 25; — b) „bef." om Foredraget og om Taleren: sund el. naturlig, odl.; - alii pressa demum et tenuia, et quae minimum ab usu quotidiano recedant, sana et vere Attica putant, etc., Quintil. 10, 1, 44; nihil erat in oratione ejus, nisi sincerum, nihil, nisi siccum atque sanum, Cic. Brut. 55; cf. id. d. opt. g. Or. 3: Attici oratores sani et sicci; men Plin. Ep. 9, 26: orator rectus quidem et sanus, sed parum grandis et ornatus; cf. Cic. Brut. 13: Rhodii (oratores) saniores et Atticorum similiores, (sc. quam Asiatici).

săpa, ae, f., [besl. m. ὀπός, i. e. sucus, Saft]: indkogt og tyk Most, Varro; musta ad sapas decoquere, Plin.; cf. id. 14, 11; til at drikke, Ovid. Fast. 4, 780; ogs. tilsættes Vin dermed, Colum. 12, 19. — Săpaei, orum, m.: thracisk Folk ved Propontis, Plin. 4, 18, o. Ovid. Fast. 1, 389. — sapenos, i, m., [indisk Ord]: amethystfarvet Ædelsten i Indien, Plin. 37, 40; f. ogs. sacondius. — 1. săperda, ae, m., [sapio]: viis el. klog; - omnes videmur nobis esse belli, festivi, saperdae, quum simus σαπροί, Varr. ap. Non.; cf. Fest. s. h. v., p. 325 (Müll.). — 2. săperda, ae, m., σαπέρδης: etslags ringe nedsaltet Fisk el. Sild fra d. sorte Hav, Pers. 5, 134. — săpĭde, adv.: velsmagende; - superl., ∾ percoctum femur, Appul.; af — săpĭdus, 3, [sapio]; I) „egenl.": velsmagende; - compar., ∾ avis, Apic.; superl., ∾ tucetum, Appul.; — II) „fig.": klog, forstandig; - ∾ puellae, Alcim.

săpĭens, tis, partic. o. adj. af sapio; df. — săpĭenter, adv., oprdl.: med Smag; df. „fig.": viiseligen el. viist, klogt, forstandigen, fornuftigen; - ∾ factum et consilio bono, Plaut. Aul. 3, 5, 3; ∾ dicta dicere, id. Rud. 4, 7, 24; ∾ providere, Cic.; cf. Hor. Ep. 1, 10, 44; ligel. id. Od. 2, 10, 22 („alleg."): sapienter idem Contrahes ··· vela etc., (du vil ogs. handle klogt i at trække dem sammen, osv.); - compar., qui edistis, multo fecistis sapientius, Plaut. Poen. prol. 7; nemo est, qui tibi sapientius suadere possit te ipso, Cic. Fam. 2, 7; - superl., quod majores nostros ... retinuisse sapientissime judico, id. d. Rep. 2, 37.

săpĭentĭa, ae, f., [sapiens]; oprdl.: Smag el. Velsmag; df. „fig."; A) „alm.": dyb Indsigt, Fornuft el. Forstand el. Klogskab; - Non aetate, verum ingenio, adipiscitur sapientia, Plaut. Trin. 2, 2, 88; si parem sapientiam hic habet, ac formam, id. Mil. gl. 4, 6, 36; men Hor. Ep. 1, 1, 41: Virtus est, vitium fugere, et sapientia prima, Stultitia caruisse, etc.; cf. id. ibd. 1, 2, 17: quid virtus et quid sapientia possit, etc.; ligel. id. A. P. 396: fuit haec sapientia quondam; f. ogs. Nep. Att. 20, o. A.; — B) „prægnant", ligesom Grækernes σοφία: Viisdommen; - princeps omnium virtutum illa sapientia, quam Graeci σοφίαν vocant, Cic. Off. 1, 43; cf. id. Leg. 1, 22: ita fit, ut mater omnium bonarum rerum sit sapientia, a cujus amore Graeco verbo

philosophia nomen invenit; men sapientia mens est perfecta, Senec. Ep. 117; s. ogs. Cic. Lael. 2; ogs. c. gen. object.: saepenumero admirari soleo ··· quum ceterarum rerum tuam excellentem, M. Cato, perfectamque sapientiam, tum vel maxime, quod etc., id. d. Senect. 2; – ager jure possidetur, sapientia natura, Senec. Ep. 117; cf. id. ibd.: sapientia non discedit a domino; men Cic. Tusc. 3, 18, in pl., (som lunefuld Hyperbol efter Epicur): virtutes ebullire et sapientias etc.; — 2) „bes.": Visdommens saavel Indbegreb, som enkelte Dele, enhver høiere Erkiendelse el. Videnskab, navnl. Philosophien; – sapientia est ··· rerum divinarum et humanarum, causarumque, quibus eae res continentur, scientia, Cic. Off. 2, 2; cf. Lucr. 5, 10; – ogs. som Livsphilosophi el. Sædelære; sapientia, quae ars vivendi putanda est, Cic. Fin. 1, 13; (cf. id. ibd. 3, 2: ars est philosophia vitae); ligel. Senec. Ep. 117: sapienta ··· ars vitae est, etc.; – fremdeles om Veltalenheden, id. d. Or. 3, 15; men om Statskunsten, id. ibd. 37; men om begge disse sidste, id. ibd. 3, 16; ogs. om Mathematiken, Suet. Tib. 14.

sāpĭentĭālis, e, [sapientia]: hørende til Visdommen, Tertull. — sāpĭentĭpŏtens, tis, adj., [sapientia]: mægtig el. stærk ved sin Visdom; – Bellipotentes sunt mage, quam sapientipotentes (Aeacidae), Enn. ap Cic. Div. 2, 56. — sapinĕus (sapp.), 3: hørende til el. benævnt efter Træet sapinus, nuces, Colum., pineae, Plin.; af — sapīnus (sapp.), i, f.: etslags Fyr- el. Grantræ, Varro, Plin. 16, 23; – ogs. den nedre knastfrie Del af dette Træ, Vitruv. 1, 2.

săpĭo, īvi o. ii, 4, v. n. o. a., [besl. m. ὀπός, σαφής, σοφός]; I) „egenl." om det, som nydes, el. hvorpaa der smages: at have en vis Smag, at smage saa el. saa – si etc., oleum male sapiet, Cato; ligel. non dubium, quin ··· (is) caseus jucundissime sapiat, Colum.; men Nil rhombus, nil dama sapit, (man har ingen Smag derfor, de smage ikke), Juvenal. 11, 121; men comisk: Occisam saepe sapere plus multo suem, Quum manducatur, etc., Plaut. Mil. gl. 2, 6, 104; — b) det, hvoraf el. hvorefter noget smager, tilføies in acc.; – ut nollent attingere, nisi eodem die captum piscem, qui, ut ajunt, saperet ipsum mare, Senec. Qu. N. 3, 18; mella herbam eam sapiunt, Plin. 11, 8; cf. Phaedr. 3, 4: Quaesivit, quidnam saperet (simius), etc.; — c) om den Nydende: at smage, at have Smagens Evne, at kunne smage, men alene i et Ordspil m. sapere nr. II; – nec enim sequitur, ut, cui cor sapiat, ei non sapiat palatus, Cic. Fin. 2, 8; — d) „meton." staaer sapere ogs. f. olere el. redolere: at lugte deraf el. derefter; – meliora unguenta sunt, quae terram, quam quae crocum sapiunt, Cic. ap. Plin. 17, 3; – saal. ogs. i et Ordspil m. sapere nr. II, Plaut. Pseud. 2, 4, 47: Sed istic servus ··· quid sapit? Ch. Hircum ab alis; — II) „fig." o. „ment.": aandigen at mærke el. erkiende, at have Indsigt el. Forstand el. Fornuft, at være indsigtsfuld el. forstandig el. klog; A) in neutr.; – proinde ut quisque fortuna utitur, Ita praecellet, atque exinde sapere eum omnes dicimus, Plaut. Pseud. 2, 3, 13; cf. Ter. Hec. 4, 3, 2: Istuc est sapere, qui, ubicumque opus sit, animum possis flectere; men populus est moderatior, quoad sentit et sapit, etc., Cic. d. Rep. 1, 42; intelligere (eum) et sapere plus quam ceteros etc., id. Off. 2, 14; cf. Hor. Ep. 1, 4, 9, o. ibd. 1, 18, 24; men qui (puer) quum primum sapere coepit, etc., vid. Cic. Fam. 14, 1; – som Sentens kan mærkes: Usque quaque sapere oportet; id erit telum acerrimum, poëta ap. Cic. Fam. 7, 16; s. ogs. nedens.; – si sapis, si sapies, si sapias, (hvis du er ved din Forstand, odl.), Plaut., Ter.; ligel. si saperet, Cic. Quint. 4; men Caes. B. G. 5, 30: hi sapient, (disse blive de kloge); – ∾ in vino ad rem suam, Plaut. Truc. 4, 4, in.; ∾ multum ad genium, (forstaae at gjøre sig tilgode), id. Pers. 1, 3, 28; – pectus cui sapit, id.; men Cic. Fin. 2, 8: cui cor sapiat, s. ovens.; cf. Lucr. 3, 146; — B) in act.: rigtigen at forstaae, at have Indsigt deri; (i Prosa c. acc. comm.); – recte ego rem meam sapio, Plaut. Pseud. 1, 5, 81; ligel. Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam, poëta ap. Cic. Div. 1, 58; si recta saperet Antonius, Cic. Att. 14, 5; qui aliquid sapiat, vid. id. Fam. 7, 28; cf. id. Div. in Caecil. 17; ligel. Hor. Ep. 1, 12, 14: Quum tu ··· Nil parvum sapias, et adhuc sublimia cures, etc.; men Pers. 1, 11: Quum sapimus patruos, (gebærde os paa deres Maner); – om Ordsproget: sero sapiunt (Phryges), Cic. Fam. 7, 16, s. Fest. p. 343, (Müll.); — III) partic. săpĭens, tis, ogs. som adj.; A) „alm.": indsigtsfuld, forstandig, klog, osv.; – vid. Cic. Off. 1, 5; ligel. id. Cluent. 31: sapientissimum dicunt esse eum, cui, quod opus sit ipsi, veniat in mentem; rex aequus et sapiens, id.; men comisk til Neptunus: Nec te aleator ullus est sapientior, Plaut. Rud. 2, 3, 29; ligel. comisk: Cogitato, mus pusillus quam sit sapiens bestia, id. Truc. 4, 4, 15; – ogs. c. gen.; qui sapiens esse rerum humanarum velit, Gell. 13, 8; – ofte ogs. absol. el. subst.: den Indsigtsfulde el. Forstandige el. Kloge, odl.; – omnes sapientes Suum officium aequum est colere et facere, Plaut. Stich. 1, 1, 38; men dictum sapienti sat est, id. Pers. 4, 7, 19, o. Ter. Phorm. 3, 3, 8; cf. Hor. Ep. 1, 6, 15; – ogs. i Ordspil m. sapere nr. I: Qui utuntur vino vetere, sapientes puto, Et qui libenter veteres spectant fabulas, Plaut. Casin. prol. 5; cf. Hor. Sat. 2, 4, 44: Fecundi leporis sapiens sectabitur armos; – sapiens, som Epithet til en Socrates, en Lælius, o. Fl., s. nedens. und. nr. B, b; — b) ogs. undert. om Abstracter el. Begreber; – Edepol dedisti, virgo, operam ··· Probam et sapientem et sobriam, Plaut. Pers. 4, 5, in.; quo posteaquam modica et sapiens temperatio accessit, etc., Cic. Leg. 3, 7; ligel. ∾ verba, Ter.; ∾ consilium, Ovid.; ∾ facundia Homeri, Gell.; — B) som svarende til σοφός i den græske, navnl. stoiske, Philosophi, heder sapiens: vis, el. subst.: den Vise; – vid. Cic. Tusc. 4, 17, o. id. Acad. 2, 3; s. ogs. Plaut. Trin. 2, 2, 84: sapiens quidem pol ipse fingit fortunam sibi, etc.; — b) saavel om Grækenlands syv Vise, (vid. Cic. d. Or. 3, 34, ogs. id. Fin. 2, 3), som om andre historiske Personer (Socrates, Lælius, Cato, osv.), der kaldtes vise, (vid. Cic. Lael. 2, oftere), er bes. at mærke m. Hensyn paa d. stoiske Begreb σοφός o. sapiens, hvad Cic. Off. 3, 4, anfører: nemo enim horum sic sapiens (fuit), ut sapientem volumus intelligi, etc.; cf. id. Lael. 5: numquam ego dicam ··· quos sapientes nostri majores judicabant, ad istorum (Stoicorum) normam fuisse sapientes; — not.: gen. pl. sapientum (f. sapientium), Cic. Agr. 1, 1, oftere.

Săpis, is, m.: Flod i Gall. Cisalp., imellem Ravenna o. Ariminum, (hod. Savio), Plin. 3, 20, Sil., Lucan.; — not.: rimel. benævnes derefter d. umbriske Tribus Sappinia, Liv. 31, 2, o. id. 33, 37. — sāpo, ōnis, m.: Sæbe, (germanisk Ord); – vid. Plin. 28, 51, ogs. Martial. 14, 26, (i Overskriften).

†săpor, ōris, m., [sapio]; I) „egenl.": Smagen af det, som nydes, (opp. gustatus: den Nydendes Smag); – qui ··· non odore ullo ··· non sapore capiatur, etc., Cic. Coel. 17; cf. Lucr. 4, 223; ligel. Virg. Ge. 4, 277: Asper in ore sapor, etc.; ∾ asper maris, Plin.; ∾ austerus, id., jucundus, id., dulcis, Hor.; s. ogs. Quintil. 1, 1, 5: sapor, quo nova imbuas, durat, etc.; – ogs. in pl.: saporum In genere est etc., Lucr. 4, 710; cf. Hor. Sat. 2, 4, 36, o. Plin. 11, 65, oftere; — b) „poet." ogs. f. gustatus; – vid. Lucr. 4, 488 flgd.; — II) „fig."; A) „overf."; a) concret: det Velsmagende, Lækkerhed, odl.; sædv. in pl.; – Illi (Osiridi) jucundos primum matura sapores ··· uva

dedit, Tibull. 1, 7, 35; cf. Virg. Ge. 4, 62, o. Plin. 9, 29; men Virg. Ge. 4, 267, in sing.: gallae ··· saporem, (Saften deraf); — b) „meton." ogs. om Lugten; - vid. Plin. 32, 39; — B) „ment." om Talen: Lune, Vittighed, odl.; - nescio quo sapore vernaculo etc., Cic. Brut. 46; sermo non publici saporis, (som ved sin Aandfuldhed hæver sig over det Almindelige), Petron.; df. — săpōrātus, 3: som er giort velsmagende; - ∾ offa medicatis frugibus, Petron.; ∾ cibi, Ammian.; - compar., ∾ sanguis, Arnob.; o. — săpōrus, 3: velsmagende, (efterel.); - ∾ merces, Lactant.

Sapphĭcus, 3, s. und. Sappho. — sapphīrātus, 3, [sapphirus]: smykket med Sapphirer, lapilli, Sidon. — sapphirīnus, 3, σαπφείρινος: af Sapphir; - ∾ lapis, (d. e. Sapphiren), Plin. 37, 38. — sapphīrus, i, f., σάπφειρος: Sapphirstenen el. Sapphiren, Plin. 37, 39. — Sapphō, us, f., Σαπφώ: bekiendt græsk Digterinde fra Mitylene paa Lesbos; under hendes Navn digtede Ovidius sin 15de Heroide: Sappho Phaoni; s. ogs. Hor. Od. 2, 13, 25, o. Ovid. Trist. 2, 365; ligel. Hor. Ep. 1, 19, 28: mascula Sappho etc.; — B) df. Sapphĭcus, 3: sapphisk, hørende til el. benævnt efter Sappho; - ∾ Musa, Catull. 35, 16, (d. e. Sappho selv, neml. som den tiende Muse); ∾ versus, (d. sapphiske Versemaal), Auson.; ∾ hendecasyllabum, Diomed. — Sappinia tribus (i d. Umbriske), s. und. Sapis. — sappium el. sappius, s. und. sapinus.

saprŏphăgo, ĕre, v. n., σαπροφαγεῖν: at spise ankomne Sager, Martial. 3, 77. — sapros, on, adj., σαπρός: ankommen, caseus, Plin. 28, 34. — sapsa, pron., [ctr. af sa f. sua, o. ipsa, s. und. suus]: sin egen; (forel. Ord); - vid. Enn. ap. Fest. s. v. sas, p. 325 (Müll.); ligel. sapsa res, Pacuv. ibd.

Sara, ae, f., Biform af Sarra, Plaut. Truc. 2, 6, 58. — saraballa, ae, f., Biform af flgd., Hieronym. — sărābāra, orum, n., o. ae, f., [persisk Ord]: Orientalernes vide og lange Benklæder, Tertull., Hieronym. — Saraceni, orum, m.: Folk i d. lykkelige Arabien, Ammian. 14, 4. — sarcasmus, i, m., σαρκασμός, som Talefigur: bidende Spot, Charis.; (hos Quintil. 8, 6, 57, paa Græsk).

*sarcīmen, ĭnis, n.: Syning, at sye sammen, en Søm, Appul.; o. — sarcĭna, ae, f.: den sammenbundne Pakke el. Byrde; oftere in pl.: Oppakning; - sarcinam constringere, (vikle ind), vid. Plaut. Trin. 3, 2, 93; sarcinam gestare, id. ibd. 2, 4, 195, alicui imponere, id. Most. 2, 1, 83; ∾ chartae, Hor. Ep. 1, 3, 6; cf. Propert. 4, 3, 46; - ogs. in pl.; legionem sub sarcinis aggredi, Caes. B. G. 2, 17; cf. id. ibd. 3, 24, oftere, Liv. 44, 38, o. Tac. Ann. 1, 20 o. 23; — B) df. ogs. „poet."; a) det sammenpakkede rørlige Gods; df. Eiendom, odl.; - vid. Martial. 2, 11: Salva est et uxor sarcinaeque servique, etc.; cf. id. ibd. 68; — b) Fosteret i Moderslív; - qui matri sarcina quondam Prima suae fuerat, Ovid. Met. 6, 224; cf. Phaedr. 3, 15; — II) „fig.": Byrde el. Besværlighed, Trængsel el. Lidelse; - Jam tibi sentiri sarcina nulla potest, Ovid. Pont. 3, 7, 14; cf. id. Her. 4, 24: Sarcinaque haec animo non sedet apta meo, etc.; - men id. Pont. 1, 2, 101: Utque diu sub eo sit publica sarcina rerum, (Statsstyrelsen); — [sarcio].

*sarcĭnālis, e, efterel. Biform af flgd.; - ∾ jumenta, Ammian.; o. — sarcĭnārius, 3: hørende til Oppakningen; - ∾ jumenta: Lastdyrene, Caes. B. C. 1, 81; — [sarcina]. — sarcĭnātor, oris, m., [sarcio]: Lappeskræder; - Sarcinatorem esse summum, suere centonem optime, Lucil. ap. Non.; cf. Plaut. Aul. 3, 5, 41, o. Digest.; df. — sarcĭnatrix, īcis, f.: Lappeskræderske, Varr. ap. Non., Digest. — *sarcĭnātus, 3: bepakket; (for= o. efterel. Ord); - ∾ homo, Plaut. Poen. 5, 2, 19, Paul. Nol.; — sarcĭnōsus, 3: stærkt betynget el. besværet; (efterel. Ord); - ∾ lupi vastis corporibus, Appul.; o. — sarcĭnŭla, ae, f., dem.: liden Pose el. Bylt; in sing., Gell. 19, 1; oftest in pl.; - Aptis sarcinulis et expeditis, (med let Bagage), Catull. 28, 2; sarcinulas alligare, Plin. Ep. 4, 1; cf. Juvenal. 6, 146: Collige sarcinulas, etc.; — B) „poet." ogs. rørligt Gods; df. id. 3, 160: Quis gener hic placuit ··· puellae Sarcinulis impar, (naar hans Formue ikke svarer til den unge Kones Medgift)?

sarcĭo, sarsi, sartum, 4, v. a.; I) „egenl.": istandsætter el. udbedrer (det Beskadigede), lapper el. bøder derpaa; - ∾ funes veteres, Cato, centones, id., dolia quassa, Plin., pedamenta, Colum., aedes, Plaut. Most. 1, 2, 68, seminaria, Plin.; ∾ rupta intestina, id., rimas pedum, id.; - men „poet.": generis (apum) lapsi sarcire ruinas, Virg. Ge. 4, 249; — II) „fig.": godtgiør el. erstatter, odl.; - ∾ acceptum detrimentum virtute, Caes.; cf. id. B. G. 6, 1; men damna vestra ··· praeda sarcientur, Liv. 9, 23; ∾ injuriam, vid. Cic. Phil. 9, 4; cf. id. Fam. 3, 1; men Hor. Ep. 1, 3, 31, „alleg.": an male sarta Gratia ··· rescinditur? — III) partic. sartus, 3, ogs. som adj.: udbedret, istandsat, men alene i Forbindelsen sartus tectus som adj., oftere subst. neutr., sarta tecta: Bygninger, som ere i god Stand; - vid. Fest. p. 322, (Müll.), „bes." ogs. Cic. Verr. 1, 50; ligel. ibd.: aedem Castoris sartam tectam tradere; ligel. ibd.: monumentum quamvis sartum tectum integrumque esset; cf. Liv. 42, 3; ligel. Cic. Fam. 13, 11: sarta tecta aedium sacrarum locorumque communium tueri etc.; — B) ogs. „overf."; - Sarta tecta tua praecepta usque habui mea modestia, Plaut. Trin. 2, 2, 36; ligel. m. Lune: ut M. Curium sartum et tectum, ut ajunt, ab omnique incommodo sincerum integrumque conserves.

sarcīon, i, n., σαρκίον; oprdl.: lidet Stykke Kiød; df. technisk: etslags Feil ved Smaragden, Plin. 37, 18. — sarcītes, is, f., σαρκίτης: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 67. — sarcŏphăgus, 3, σαρκοφάγος, (kiødædende); - sædv. ∾ lapis: en Kalkstenart, der brugtes til Ligkister (ifølge dens Egenskab, i kort Tid at fortære Liget), Plin. 2, 98, o. id. 36, 27; — II) df. som subst. o. „overf.": Graven, Juvenal. 10, 172, Digest. — sarcōsis, is, f., σάρκωσις: kiødagtig Hævelse el. Bullenhed hos Dyrene, Veget.

*sarcŭlātio, onis, f.: Jordens Ophakning, Plin., Pallad.; af — sarcŭlo, avi, atum, 1, v. a.: ophakker el. behakker, frumenta (Jorden derom), Pallad.; men horti sarculati, (d. e. rensede fra Ukrud), Prudent.; af — sarcŭlum, i, n., [sario el. sarrio]: Hakke til Jordens Bearbeidelse, Cato, Varro, Colum.; sarculis arare, Plin. 18, 49, (bruge Hakken for Ploven); men Hor. Od. 1, 1, 11: Gaudentem patrios findere sarculo Agros ··· Numquam demoveas, ut etc.; s. ogs. Ovid. Met. 11, 35: vacuosque jacent dispersa per agros Sarculaque rastrique graves longique ligones, etc. — sarcŭlus, i, m., sild. Biform af d. frgd.; hvf. Pallad. har sarculos vel simplices vel bicornes.

sarda, ae, f.; I) etslags Fisk til Nedsaltning, rimel. Sardellen, Plin. 32, 53; ogs. sardina, ae, f., Colum. 8, 17; — II) etslags Ædelsten, rimel. Carneolen, Plin. 37, 31. — sardăchātes, ae, m., σαρδαχάτης: Sardachaten el. Carneolachaten, etslags Ædelsten, Plin. 37, 54. — Sardănāpālus, i, m., Σαρδανάπαλος: bekiendt qvindagtig Konge i Assyrien, der dog endte med at opbrænde sig selv med sine Skatte, Justin. 1, 3, Vell. 1, 6, Cic. Tusc. 5, 35, o. A.; — B) df. Sardănāpālicus, 3: qvindagtig; - Sardanapalicum in morem prandere, Sidon. — sardare, s. und. sardo.

Sardes, ium, f., Σάρδεις: Lydiernes gamle Hovedstad ved Pactolus, K. Kroesus's Residens; - vid. Cic. d. Senect. 17, Liv. 33, 19, o. id. 37, 18; ligel. Ovid. Met. 11, 137: Vade, ait, ad magnis vicinum Sardibus amnem (i. e. Pactolum); cf. ibd. 152, o. A.; — B) df.

Sardĭānus, 3: sardisk, balani, Plin., jurisdictio, id. 5, 30; — b) bf. pl. subst., Sardiani, orum, m.: Indvaanerne af S., Cic. Fam. 13, 55.

Sardi, orum, m., [af Σαρδώ, i. e. Sardinia]: Indvaanerne af Øen Sardinien, Cic. Off. 2, 14, oftere; vare berygtede for deres Troløshed; vid. Cic. Scaur. § 42 flgd.; bf. som Ordsprog: Sardi venales, alius alio nequior, Cic. Fam. 7, 24; — B) bf. 1) Sardus, 3: sardisk el. sardinisk, Tigellius (fra Sardinien), Hor. Sat. 1, 3, 3; ∾ mel (pessimi saporis, schol.), id. A. P. 375; ∾ triticum, Plin.; — 2) Sardōus, 3, Σαρδῷος: = frgd.; - ∾ regna, Ovid. Fast. 4, 289; ∾ mare, Plin.; ∾ insula, (i. e. Sardinia), Claudian.; ∾ herba (som Giftplante: Hanefod), Virg. Ecl. 7, 41; ogs. Sardonia herba, Solin. 4; — 3) Sardonia, ae, f., (af d. græske Σαρδόνιος, sardinisk): Øen Sardinien, Mela 2, 7, Varro, Cic., Liv. 23, 32 flgd., o. A.; — 4) Sardĭnĭānus, 3: sardinisk, tapetes, Varr. ap. Non.; — 5) Sardĭnĭensis, e: = frgd.; - ∾ triumphus (i Anledning af Sardiniens Undertvingelse), Nep. Cat. 1. — Sardiani, orum, f. und. Sardes. — sardina, ae, f. und. sarda. — Sardinianus, 3, o. Sardiniensis, e, f. und. Sardi. — Sardis, f. Sardes, Hor. Ep. 1, 11, 2.

sardo, are, v. a., ligesom intelligere: at forstaae; - quod bruti nec satis sardare queunt, Naev. ap. Fest. p. 322, (Müll.). — Sardonia herba, f. und. Sardi. — sardŏnȳchātus, 3: smykket med en Sardonyx; - ∾ manus, Martial. 2, 29; af — sardŏnyx, ȳchis, comm., σαρδόνυξ: Ædelstenen Sardonyx; - som fem., Plin. 37, 23, Pers. 1, 16; som masc., Martial. 4, 28. — Sardōus, 3, o. Sardus, 3, f. und. Sardi. — sargus, i, m., σάργος: en af Romerne yndet Søfisk, Lucil. ap. Fest. p. 322, (Müll.), Plin. 9, 30, Ovid. Hal. 105, o. A.

sari, n., σάρι: en Buskvært i Nilen, Plin. 13, 45. — sario, ire, Biform af sarrio, Colum. — sărissa, ae, f., σάρισσα: den lange macedoniske Lanse, Liv. 9, 19, oftere, Curt. 7, 4, Ovid. Met. 12, 466, o. A.; - „poet." ogs. „overf." f. Macedonierne, Lucan. 8, 298; cf. auct. ad Her. 4, 32. — sărissŏphŏrus, i, m., σαρισσοφόρος: macedonisk Lansebærer el. Lansenerer, Liv. 36, 18, o. Curt. 4, 15.

sarmadacus, i, f. und. samardacus. — Sarmăta, ae, f. und. flgd. — Sarmătae, (ogs. Saurŏmatae, Ovid., Plin., o. A.), arum, m., Σαυρομάται: Sarmaterne, en stor slavisk Folkestamme imellem Weichselen og Donfloden, i d. nuv. Polen og Rusland; - vid. Mela 1, 3, Plin. 4, 25, Tac. Germ. 1 o. 17, oftere, o. A.; - sing. Sarmata, Lucan., Martial., o. A., ogs. Sauromates, Ovid. Trist. 3, 12, 30, o. Sauromata, Plin. Ep. 10, 13; — B) bf. 1) Sarmătia, ae, f.: Sarmatien el. Sarmaternes Land, Mela 3, 4, o. Plin. 4, 25; — 2) Sarmătĭcus, 3: sarmatisk; - ∾ mare, (d. sorte Hav), Ovid. Pont. 4, 10, 38; ∾ gens, (d. e. Sarmaterne), id.; ∾ Ister, Martial.; men id. 7, 6, ∾ laurus, (Domitians Seier over Sarmaterne; cf. Suet. Dom. 6); — 3) Sarmătis, (Saurŏmătis), ĭdis, f., adj.: sarmatisk, tellus, Ovid., ora, id., umbra, id.; - men Sauromatides Amazones, Mela 3, 5, o. Plin. 6, 15. — Sarmatia, ae, f. und. Sarmatae. — Sarmătice, adv.: paa Sarmatisk; - Jam didici Getice Sarmaticeque loqui, Ovid. Trist. 5, 12, 58; af — Sarmaticus, 3, f. und. Sarmatae. — Sarmatis, ĭdis, f. und. Sarmatae.

sarmen, ĭnis, n., forkortet Biform af sarmentum, Plaut. Most. 5, 1, 65. — *sarmentĭcĭus (-tius), 3: af Risbrænde el. Grenebrænde, cinis, Colum.; — II) subst. o. „overf.", sarmenticii, orum, m.: de med Grenebrænde (el. ved langsom Ild) forbrændte Christne, Tertull.; o. — sarmentōsus, 3: fuld af Grene el. Kviste; - ∾ psyllion, Plin. 25, 90; af — sarmentum, i, n., [sarpo]: Grene el. Ris, odl., dels paa Træet, dels til Brændsel el. Fyldning, odl.; hos Cic. o. Caes. alene in pl.; - ne silvescat (vitis) sarmentis, Cic. d. Senect. 15; cf. ibd.: ad articulos sarmentoram etc.; men sarmentis virgultisque collectis, etc., Caes. B. G. 3, 18; - ex sarmento coles qui nati sunt, Varro; cf. Colum. 3, 10; - ligna et sarmenta circumdare, Cic. Verr. 1, 27; fasces sarmentorum, Liv. 6, 10; f. ogs. Quintil. 2, 17, 19.

Sarnus, i, m.: Flod i Campanien, ved Pompeji, (nu. Sarno), Plin. 3, 9, Virg. Aen. 7, 738, o. A. — Sarpēdon, ŏnis, m., Σαρπηδών: Søn af Juppiter ved Europa, blev for Troja fældet af Patroclus, Hygin. Fabb. 106 o. 112, Virg. Aen. 1, 100, Ovid. Met. 13, 255; - acc. Sarpedona, Gell. 15. 21. — sarpo, (psi), ptum, 3, v. a., [bsl. m. ἁρπάζω o. rapio]; i Gartnersproget: afskærer el. beskærer; - sarpta vinea putata, id est pura facta; sarpere enim pro purgare antiqui dicebant, Fest. p. 322, (Müll.). — sarptus, 3, f. und. frgd.

Sarra, (Sara, Plaut. Truc. 2, 6, 58), ae, f.: Byen Tyrus i Phoenicien, berømt af dens Purpurtøier; - purpuram ex Sara tibi Attuli, Plaut. l. c.; men Poenos Sarra oriundos, Enn. ap. Prob. ad Virg. Ge. 2, 506; — B) bf. Sarrānus, 3: hørende til el. benævnt efter Byen Sarra, sarransk; bf. 1) tyrisk, ostrum, Virg. l. c., aulaea, Juvenal.; men ∾ Leptis, Sil., (som er anlagt af Tyrierne); ∾ violae, (purpurrøde), Colum. 9, 4; — 2) hos Sil. „overf." f. carthagisk; - ∾ Juno, (som dyrkedes i Carthago), id.; ∾ manus, id. 9, 319. — sarrācum, i, n.; I) „egenl.": etslags Fragtvogn el. Lastvogn, (men hører efter Quintil. 8, 3, 21, til det lavere Sprog; f. ogs. ibd. Cic. Pis. frgm.); f. ogs. Juvenal. 3, 255, o. A.; — II) „overf.": Stiernebilledet Vognen; - ∾ frigida Bootae, Juvenal. 5, 23. — Sarranus, 3, f. und. Sarra. — Sarrastes, um, m.: Folk i Nærheden af Floden Sarnus i Campanien, Virg. Aen. 7, 738, o. Sil. 8, 538.

†sarrĭo, (sario), ŭi o. īvi, ītum, 4, v. a.: at ophakke el. luge omkring Sæden (navnl. med sarculum); - ∾ segetes, Varro, fabam, Colum.; ne in sarriendo radices laedas, Cato; - men Martial. 3, 93, som Ordsprog: sarrire saxum, (giøre et unyttigt Arbeide); f. ogs. Plaut. Capt. 3, 5, 5, und. occo; bf. — sarrītĭo, onis, f.: Ukrudets Ophakning el. Udlugning af Sæden, Colum. 2, 12; — sarrītor, (ogs. sartor): som ophakker el. udluger Ukrudet, Varro, Colum. 2, 31; — II) bf. comisk: Ty. quid ego deliqui? He. rogas? Sator sartorque scelerum et messor maxume! Plaut. Capt. 3, 5, 2; — sarrītōrĭus, 3: hørende til Ukrudets Ophakning el. Udlugning, opera, Colum. 2, 13; o. — sarrītūra, (sarit., sart.), ae, f.: Ukrudets Ophakning el. Udlugning, Colum. 2, 13; ligel. i Formen sartura, Plin. 18, 67. — sarritus, 3, partic. af sarrio.

Sarsīna (ogs. Sassina), ae, f.: gammel By i Umbrien, Digteren Plautus's Fødeby, Martial. 9, 59, Sil.; — B) bf. Sarsīnātis, e: hørende til el. benævnt efter Byen Sarsina, sarsinisk, silva, Martial. 3, 58; cf. Plaut. Most. 3, 2, 83; - pl. Sarsinates, ium, m.: Indvaanerne af Sarsina, Plin. 3, 19. — sartāgo, ĭnis, f.; I) „egenl.": Kogekar, Bradpande, Plin. 16, 22, o. Juvenal. 10, 63; — II) bf. „fig.": forvirret Blanding; - quaerisne, unde haec sartago loquendi Venerit in linguas? Pers. 1, 80. — sarte, adv. af sartus, 3, und. sarcio; - sarte pro integre, etc., f. sane ab in. — 1. sartor, oris, m., [sarcio]: som udbedrer el. flikker, Non. — 2. sartor, oris, m., f. und. sarritor. — 1. sartūra, ae, f., [sarcio]: Udbedren, Flikken, Flikning, Colum. 4, 26. — 2. sartūra, ae, f. und. sarritura. — sas, f. und. suus. — Sassina, ae, o. Sassinatis, e, f. und. Sarsina.

sat, adv., f. und. satis. — sătăgĕus, 3, [satago]: som skaffer sig Bryderier; - istos satageos ac

sibi molestos etc., Senec. Ep. 98. — satăgĭto, are, f. und. satis, nr. II. — satago, ĕre, f. und. satis, nr. II. — satanaria herba: en Benævnelse paa Væxten peucedanos, Appul. — Sătănas, ae, o. Sătan, indecl. m., Σατανᾶς: Satan el. Dievelen, Tertull.

sătelles, ĭtis, m. (o. f.); I) „egenl.": ligesom Betient, navnl. Drabant, Garder, Livvagt, odl.; – quum comprehensum (Mucium) satellites regii retraxissent, etc., Liv. 2, 12; cf. id. 34, 36 fin., ogs. Sall. Jug. 65, o. Hor. Od. 3, 16, 9; – in sing. ogs. collect.: circumfususque satelles, Ovid. Met. 14, 354; ∾ Caesaris, Tac., Sejani, id.; — II) „fig."; A) „poet. overf.": som Ledsager; – satelles pinnata Jovis, (d. e. Ørnen), Cic. (poëta) Div. 1, 47; ∾ noctis, (Aftenstiernen), id. (poëta) ap. Non.; ∾ Orci, (d. e. Cerberus), Hor. Od. 2, 18, 34; satellites Neptuni, (d. e. Stormene), Plaut. Trin. 4, 1, 14; ogs. om Bidronningens Ledsagerinder, Plin. 11, 17; — B) „ment."; a) sammenlignende; – (natura) sensus tamquam satellites (homini) attribuit ac nuncios, Cic. Leg. 1, 9; — b) „ethisk": som befordrer en Daarskab el. Misgierning; – vid. Cic. Catil. 1, 3, o. id. Prov. cons. 3; ligel. id. Fin. 2, 12: quas (virtutes) ··· tu voluptatum satellites et ministras esse voluisti; df. — sătellĭtĭum, i, n.: Bedækning el. Escorte; – df. „overf.": Bistand el. Hielp; – ∾ scripturarum, Augustin.

sătianter, adv., af satians, und. 1.satio: til Mættelse; – ∾ pasti equi, Appul. — sătĭas, atis, f., [satis]; oprdl.: det Tilstrækkelige, Tilstrækkelighed; ogs. Mættelse; df. I) „alm."; (for- o. efterel.); – ∾ sanguinis, Attius ap. Non.; fessus satiate videndi, Lucr.; cf. id. 5, 1390; men Plaut. Pseud. 1,3,100: Ut hodie ad litationem suppetat satias Jovi; cf. Macrob. 7, 12, o. Lucr. 5, 40; — II) „bes." o. subjectivt: Mættelse el. Overmættelse el. Ækelhed, (sædv. in nominat.); – satias jam tenet (me) Studiorum istorum, Ter. Hec. 4, 2, 18; cf. id. Eun. 3, 1, 13, o. ibd. 5,5,3; ligel. ∾ amoris, Liv. 30, 3; ∾ capit aliquem, Tac.; cf. id. Ann. 3, 54, o. ibd. 6, 38. — sătĭāte, adv., [1.satio]: til Mættelse el. tilstrækkeligen; – saal. Vitruv. 2, 9, c. gen.: ignis et aëris habendo satiate etc.; men ∾ eadem dicere, Arnob.; – superl., ∾ exhibere aliquid, Tertull.

Sătĭcŭla, ae, f.: By i Campanien, Liv. 7, 32, oftere, Vell. 1, 14; — B) df. 1) Sătĭcŭlānus, 3, ager, Liv. 23, 14; — b) subst. pl., Saticulani, orum, m.: Indvaanerne af Byen Sat., Liv. 27, 10; — 2) Sătĭcŭlus, i, m.: Saticulaneren; – saal. collectivt: pariterque Saticulus asper etc., Virg. Aen. 7, 729.

sătĭĕtas, atis, f., [satis]: tilstrækkelig Mængde, det Tilstrækkelige; I) „alm."; (men alene sild.); – Neque eis (navi et mulieri) ulla ornandi satis satietas est, Plaut. Poen. 1, 2, 6; – in pl.; quercus terrenis principiorum satietatibus abundans, Vitruv. 2, 9; — II) „bes." o. subjectivt: Mættelse el. Overmættelse el. Ækelhed; A) „egenl."; – ∾ cibi et fastidium etc., Cic. Inv. 1, 17; Gustu dat dulce (amor), amarum ad satietatem oggerit, Plaut. Cist. 1, 1, 72; ligel. ad satietatem, (til Mættelse el. Overmættelse), Suet., Plin.; — b) „concret", ligesom saturitas: det Overblevne (af de nydte Spiser), Excrementerne, Solin. 2; — B) „fig." o. „ment.": Overmættelse deraf, Lede dertil, Misfornøielse dermed; – ∾ provinciae, (opp. desiderium urbis), Cic. Fam. 2, 11; ab hac hominum satietate nostri discedere, id. Att. 2, 5; ut varietas satietati occurreret, id. Orat. 53; cf. id. d. Or. 3, 44, ogs. Sall. Jug. 31, o. Liv. 3, 59; men Plaut. Most. 1, 3, 39: te deseret ille aetate et satietate; – men in pl., Cic. Lael. 19: non debent esse amicitiarum sicut aliarum rerum satietates. — satin' o. satine, f. und. satis.

1.sătĭo, avi, atum, 1, v. a., [satis]; I) „egenl.": mætter, giør mæt; – satiat semodius cibi in diebus singulis vicenos et centenos turtures, Colum. 8, 9; satians se (orca), Plin. 9, 5; – ∾ desideria naturae, (tilfredsstille), Cic. Fin. 2, 8, sitim, (slukke Tørsten), Martial.; – satiati agni ludunt, Lucr. 2, 320; — II) „fig."; A) „overf.": at mætte el. fylde el. tilstrækkeligen at forsyne dermed; – ∾ solum stercore, Colum., Plin., Tyrium colorem pelagio, id.; ∾ ignes odoribus, Ovid. Met. 4, 758; men om et Sted: satiari lumine Phoebi, (rigeligen at belyses deraf), Martial. 8, 36; — B) „ment." o. „eth."; 1) „alm.": at mætte el. tilfredsstille, at stille en Attraa; – ∾ animum in aliqua re, vid. Cic. Phil. 11, 3; cf. Lucr. 3, 1017, o. Cic. Parad. 1, 1; ad odium satiandum, id. Part. or. 27; satiari delectatione, id. d. Senect. 15; teneras adhuc mentes ··· satiari velut quodam jucundioris disciplinae lacte etc., Quintil. 2,4,5; – satiati et expleti etc., (opp. cupidi rerum talium etc.), Cic. d. Senect. 14; nec satiatus vivorum poena, etc., Liv. 29, 9; cf. Hor. Od. 1, 2, 37; – „poet." ogs. c. gen.; quum satiata ferinae Dextera caedis erat, etc., Ovid. Met. 7, 808; — B) „bes." ogs. subjectivt: ligesom overmætter el. overvælder; in pass.: har nok deraf, ækles derved; – secretae (figurae) ··· ut novitate excitant, ita copia satiant, Quintil. 9,3,5; cf. Cic. Orat. 64, o. id. d. Or. 3, 50; men assiduo ··· satiatus aratro (agricola), Tibull. 2, 1, 51; cf. Tac. Hist. 3, 66, o. id. Agr. 39.

2.sătĭo, ōnis, f., [1.sero]: Saaen el. Saaning, at saae; ogs. Planten el. Plantning; – in jugero Leontini agri medimnum fere tritici seritur perpetua atque aequabili satione, Cic. Verr. 3, 47; ∾ matura, Colum., auctumnalis, id.; Vere fabis satio, Virg. Ge. 1, 215; – sationis (vitium) duo genera, malleoli et viviradicis, Colum.; Optima vinetis satio est, quum etc., Virg. Ge. 2, 319; cf. Liv. 32, 34; – ogs. in pl.; ut aratores jugera sationum suarum profiterentur, Cic. Verr. 3, 15.

†satira, ae, f. satura, ae, und. satur; df. — sătĭrĭcus (ikke satyricus), 3: hørende til den romerske Satire; – ∾ carminis scriptor (Horatius), Lactant.; — b) ogs. subst. satiricus, i, m.: en Satiredigter, id.; o. — Satiricon (m. græsk Endelse), i, n.: Titelen paa et Skrift af Petronius. — sătĭrŏgrăphus (satyr.), i, m., σατυρογράφος: som skriver el. digter Satirer, Sidon.

sătis, afkortet sat, (men satin', ctr. f. satisne), adv.: nok, tilstrækkeligen, (neml. objectivt el. m. Hensyn paa den Ting, hvoraf der er nok, men affatim, subjectivt el. at man har nok deraf); I) „alm."; A) in posit.; 1) m. adjectiv el. nominel Bem.; aa) i Formen satis; – Duo talenta pro re nostra ego esse decrevi satis, Ter. Heaut. 5, 1, 67; cf. id. Andr. 4, 2, 22: dies mi hic ut satis sit, vereor; men satis esse Italiae unum consulem, Liv. 34, 43; cf. Cic. Orat. 63: animo istuc satis est, auribus non satis; men id. Fam. 9, 14: sum avidior etiam, quam satis est, gloriae; men ud. est: plus, quam satis, doleo, id. Verr. 5, 46; – satis est, si etc., Plaut.; cf. Cic. d. Or. 2, 41; ligel. ars satis praestat, si etc., Quintil. 7, 10, 15; – satis superque habere (se), dicit, quod etc., Cic. R. Com. 4; cf. Sall. Jug. 75; men Hor. Sat. 1, 2, 65: poenas dedit usque superque, Quam satis est; — b) hertil kan mærkes; α) satis est, satis habeo el. credo, etc., m. inf., el. m. Subjects- el. Objectsfætning; – satis est ceteris artificiis ··· similem esse hominis etc., Cic. d. Or. 1, 28; ligel. nunc libertatem repeti, satis est, Liv. 3, 53; cf. Sall. Jug. 31; – ogs. m. Negation; Non satis est, pulchra esse poëmata, etc., Hor. A. P. 99; nec vero habere virtutem satis est, nisi utare, Cic. d. Rep. 1, 2; – fra Augustus ogs. c. inf. pf.; vid. Hor. A. P. 416: Nunc satis est, dixisse: ego etc.; cf. Quintil. 6, 3, 62; men m. Negation; vid. Ovid. Met. 15, 4; — β) satis c. gen.; – vid. Cic. Lael. 5; ligel. id. Verr. 2, 1: ut ad dicendum temporis satis habere possim,

etc.; cf. Hor. Od. 1,2,in.; men Cic. Lael. 13: satis superque esse sibi suarum cuique rerum; cf. Liv. 2, 42, oftere, o. Hor. Epod. 17, 19; — bb) i Formen sat, (men oftest „poet."); – sat habeo, Ter.; paene plus, quam sat erat, id. Phorm. 5, 3, 14; tantum, quantum sat est, Cic. d. Senect. 14; si hoc sat est, Quintil.; — b) hertil kan mærkes; α) sat est, sat habeo el. credo etc., c. inf., el. m. Subjects- el. Objectsætning; – nonne id sat erat, accipere ab illo injuriam? Ter. Phorm. 5, 2, 3; Perdere posse sat est, si etc., Ovid. Her. 12, 75; — β) c. gen.; – Sat habet favitorum semper, qui recte facit, Plaut. Amph. prol. 79; ∾ signi, Ter. Hec. 2, 1, 39; ∾ poenae, Propert.; — 2) m. adverbial Bem.; aa) i Formen satis; a) hos Verber; – si sis sanus, aut sapias satis, Plaut. Amph. 3, 2, 23; ego istuc satis scio, Ter.; qui si unus satis omnia consequi posset, Cic. d. Rep. 1, 34; – ut satis superque vixisse videamur, id. Tusc. 1, 45; cf. id. N. D. 2, 1: contra Epicurum satis superque dictum est; ligel. Liv. 10, 11: Lucano populo satis superque erratum quondam (sc. esse); men satis superque ditare aliquem, Hor. Epod. 1, 31; – men m. dobbelt Negation: nec tamen sic, qui etc., non satis Graecorum gloriae responderunt, Quintil.; — b) hos Adjectiver; – Dummodo morata recte veniat, dotata est satis, Plaut. Aul. 2, 2, 62; satis multa restant, Cic.; satis superque humilis est, qui etc., Liv. 3, 53; — c) hos Adverbier og adverbiale Udtryk; – Satis pol superbe illuditis me, Ter. Phorm. 5, 8, 22; cf. id. Heaut. 4, 4, 7, o. Cic. Lael. 16; – ogs. svarer satis bene undert. til vort: ret vel el. temmelig vel, (assez bien); vid. id. Off. 2, 25; — bb) i Formen sat; a) hos Verber; – sat scio, Plaut., Ter.; sat prata biberunt, Virg. Ecl. 3, fin.; — b) hos Adjectiver; – accusatorem sat bonum etc., Cic. R. Am. 32; cf. Hor. Od. 2, 19, 26; nec ··· sat planum traditur etc., Liv. 6, 18; – ogs. formindskende: temmeligen, (assez); laetantibus omnibus bonis, etiam sat bonis, Cic. Att. 14, 10; cf. id. d. Or. 3, 22, o. id. Off. 3, 14; — c) hos Adverbier; – sat diu vixisse, Plaut. Capt. 4, 2, 12; ∾ commode, Ter.; ∾ recte, id.; — B) compar., sătius: mere tilfredsstillende, paa en bedre el. tienligere Maade, odl.; 1) m. adjectiv el. nominel Bem. i Forbindelsen: satius est, m. en Objectsætning; – plus scire, satius est, quam loqui Servum hominem, Plaut. Epid. 1, 1, 57; cf. Ter. Andr. 2, 1, 7: Quanto satiu'st, te id dare operam, qui etc.? men Liv. 34, 33: satius multo fuisse, non moveri bellum, etc.; Mori me, satiu'st, Ter. Eun. 4, 7, 2; cf. Cic. Verr. 2, 36, o. Liv. 3, 70; — 2) m. adverbial Bem. hos et Verbum: hellere, potius; – ego, quod etc., satius dicam, Varr. R. R. 1, 2; — II) som bes. Forbindelser mærkes; A) sat agito (ogs. satagito): har nok deraf el. fuldt op dermed, har min store Nød dermed; – Nunc agitas sat tutě tuarum rerum, Plaut. Bacch. 4, 3, 23; cf. Ter. Heaut. 2, 1, 13; — B) satis ago el. sat ago, (ogs. satago); 1) i Forretningsſproget: fyldestgiør el. betaler; – Nunc satagit (sc. is mihi) ··· scribit numos etc., Plaut. Asin. 2, 4, 34; — 2) sædv.: har nok at giøre el. har min store Nød dermed, er i Nød el. Trængsel; a) i Formen satis ago; – jam apud vallum nostri satis agebant, Cato ap. Charis.; cf. Plaut. Merc. 2, 1, 4: In somnis egi satis et fui homo exercitus; s. ogs. Gell. 9, 11, oftere; – ogs. impers.; pugnatur acriter, agitur tamen satis, (og dog har Sagen sin store Vanskelighed), Cic. Att. 4, 15; — b) i Formen sat ago (satago); – qui satagentibus occurrerent etc., auct. B. Afr. 78; — 3) har meget travlt dermed, tumler mig hid og did; – (oratorem) in agendo discursantem etc., non agere, sed satagere, etc., vid. Quintil. 6, 3, 54; ogs. c. acc.: interea haec satagens (drivende ivrigen derpaa), Petron.; — C) af Forretningsſproget mærkes fremdeles; – satis accipio: erholder Fyldestgiørelse el. Caution, Cic. Quint. 13, oftere, Plaut. Stich. 4, 1, 4, o. Digest.; – satis caveo: giver el. stiller Caution, ibd.; – satis do (satisdo), ligesom frgd.: giver el. stiller Sikkerhed el. Caution, Cic. Quint. 13, id. R. Com. 12, oftere, Digest.; – bf. satis dato (abl. partic.) cavere, promittere, debere, etc., (ifølge Borgen el. Caution), Cic. Att. 16, 6, oftere, Digest.; satisdato exigere, ibd., oftere; — D) satis facio (satisfacio): fyldestgiør el. tilfredsstiller; 1) „alm."; a) c. dat.; – ∾ alicui petenti, Cic. Orat. 41; ∾ domino vel populo, (om en Gladiator), id. Tusc. 2, 17; men id. Verr. 5, 49: satis officio meo factum esse etc.; cf. id. Phil. 14, 9, o. id. d. Or. 1, 47; — b) satisfacere in historia, Cic. Leg. 1, 2, in jure civili, id. d. Or. 1, 37; cf. id. Att. 17, 5; — c) absol.: quamobrem tandem non satisfacit? Cic. Fin. 1, 5; cf. Quintil. 4, 5, 18; — 2) „bes."; a) i Forretningsſproget: fyldestgiør el. tilfredsstiller en Creditor (ved Betaling el. Caution), betaler el. giver Sikkerhed; – ipse tamen Fufiis satisfacit, etc., Cic. Flacc. 20; cf. Caes. B. C. 3, 60, o. Digest.; – ogs. c. gen. rei; donec ei totius dotis (sc. nomine) satis fieret, ibd.; — b) fyldestgiør den Fornærmede, undskylder el. erstatter en Krænkelse, bøder derfor; α) c. dat.; – si Aeduis de injuriis ··· satisfaciant, Caes. B. G. 1, 14; cf. id. ibd. 1, 41; men Cic. Phil. 2, 20: ut mihi satisfieri paterer a te; — β) absol.; – nisi publice satis factum sit, etc., Cic. Verr. 1, 31; cf. Caes. B. G. 5, 1 o. 54; men Quintil. 11, 3, 115: satis facientes aut supplicantes summittimus (manus); — III) Spørgsmaalet satin' (f. satis ne); a) sield. m. adjectiv Bem.: nok, tilstrækkelig; – satin' est id ad illam abundantem bonis beatissimam vitam? Cic. N. D. 1, 41; — b) sædv. m. adverbial Bem.: nok, ret, ganske; hvf. ogs. i Omgangsſproget: dog, vel, i Sandhed; – Satin' ego oculis plane video? Plaut. Trin. 4, 3, 64; Satin' sanu's, qui me id rogites? Ter. Andr. 4, 4, 10; Quid vos? quo pacto hic? satin' recte? id. ibd. 4, 5, 9; s. ogs. satin' salve, und. salve; – ogs. m. Eftertryk: virkeligen dog, ikke sandt? Satin' ut commoditas usquequaque me adjuvat? Plaut. Mil. gl. 4, 3, 41.

sătisacceptĭo (satis acceptio), onis, f., [satis, accipio, s. und. satis nr. II, C]: Antagelse af en Caution el. Sikkerhed, Digest. — sătisdătĭo (satis datio), onis, f., [satis, do, s. und. satis nr. II, C]: Stilling el. Ydelse el. Caution el. Sikkerhed, Cic. Att. 5, 1; o. Digest.; — b) ogs. „overf.": ∾ capitalis, (at borge derfor med Livet), Plin. 36, 4. — satisdato, abl. absol., s. und. satis nr. II, C. — sătisdător, oris, m.: som stiller Caution el. Sikkerhed, Sidon.; af — satisdo (satis do), s. und. satis nr. II, C.

satisfacio, s. und. satis nr. II, D; bf. — sătisfactio, onis, f.; I) Creditors Tilfredsstillelse ved Caution; – satisfactio pro solutione est, Digest.; — II) sædv.: den for en Krænkelse ydede Fyldestgiørelse el. Afbigt el. Undskyldning; – (Caesar) Ubiorum satisfactionem accepit, Caes. B. G. 6, 9; cf. Cic. Fam. 7, 13; ligel. id. Att. 4, 6: ne aliquid satisfactio levitatis habere videretur; cf. Sall. Catil. 35; – „overf." ogs. om Duerne: mox in satisfactione (efterat de ere forligte) exosculatio, etc., Plin. 10, 52.

sătius, compar., s. und. satis. — sătivus, 3, [1. sero]: hvad der bliver saaet el. plantet el. dyrket; (opp. agrestis, silvestris, etc.); – (suere naves) cannabo et stuppa ceterisque sativis rebus, Varr. ap. Gell. 17, 3; ∾ morus, Plin.; ∾ corna, id.; – neutr. pl. sativa, opp. silvestria, id. 19, 60.

*sător, oris, m.; 1) „egenl.": som saaer el. planter; – ∾ vitis, Colum.; ∾ oleae, Plin.; silvestria (vilde Værter), ad quae sator non accessit, Varro; — II) „fig."; oftest „poet.": som frembringer el. avler el. skaber; –

tuque coelestum sator, (i. e. Juppiter), Cic. (poëta) Tusc. 2, 9; cf. Virg. Aen. 1, 254, oftere; ligel. ∾ rerum, Sil., aevi, id.; men Annorum nitidique sator pulcherrime mundi, (i. e. Jane), Martial. 10, 28; cf. Cic. N. D. 2, 34; — B) ogſ. „alm.": Ophavsmand el. Anſtifter; - Sartor satorque scelerum et messor maxume, Plaut. Capt. 3, 5, 3; ∾ litis, Liv. 21, 6, turbarum, Sil.; o. — sătōrĭus, 3: hørende til Saaning el. Plantning; - ∾ quala, Cato, trimodia, Colum.; — [1. sero].

satrapea, ae, ſ. und. flgd., nr. II. — satrăpes, (Satraps, Sidon.), is, pl. satrapae, m., σατράπης, [perſiſk Ord]: Statholderen over en perſiſk Provinds, en Satrap; - vid. Nep. Lys. 4, (hvor gen. satrapis), o. id. Dat. 3, (hvor pl. satrapae); acc. satrapen, id. Con. 2, men satrapam, Curt.; — II) df. satrapia o. satrapēa, ae, f., σατραπεία: Statholderſkab el. Satrapi, Plin. 6, 23, Curt. 5, 1. — satrapia, ae, o. satraps, pis, ſ. und. satrapes. — Satrĭcum, i, n.: gammel By i Latium ved Via Appia, Cic. Qu. Fr. 3, 1, 2, Liv. 2, 39, oftere; — B) df. Satrĭcāni, orum, m.: Indvaanerne af Satricum, id. 9, 12.

sătullo, are, v. a.: giør mæt, mætter; - Quibus (sc. cibis) satullem corpora et famem ventris, Varr. ap. Non.; af — sătullus, 3, dem.: ret mæt; - ut satulli agni fiant lacte, Varro; af — sătur, ŭra, ŭrum, [satis]; I) „egenl."; A) „alm.": ſom har ſpiſt ſig mæt, el. ſom er mæt; - saturi (opp. esurientes), Plaut., Cic.; cf. Ter. Hec. 5, 2, 3; ligel. Plaut. Stich. 1, 3, 2: postquam natus sum, satur numquam fui, etc.; men uti conviva satur, etc., vid. Hor. Sat. 1, 1, 119; - comiſk ogſ. om den Frugtſommelige, Plaut. Amph. 2, 2, 35; - ogſ. fed el. mæſket; ∾ aves paludis, Martial. 11, 52; — B) „beſ." at mærke c. abl. el. gen.; - nepos ··· satur anseris extis, Pers. 6, 71; cf. Ovid. Met. 2, 120; - postquam intus sum omnium rerum satur, Ter. Ad. 5, 1, 3; ligel. satur altilium, Hor. Ep. 1, 7, 35; - compar., agnus saturior lactis, Colum. 7, 4; — II) „fig."; A) „overſ." el. om tinglige Gienſtande; a) „beſ." om Farven: mættet, rigelig, ſtærk; - ∾ color, Plin.; vestes Tyrio saturae ostro, Senec. Thyest.; cf. Senec. Qu. N. 1, 5; — b) „alm.": rigeligen fuld el. opfyldt, rig el. overflødig; - ∾ praesepia, Virg. Ge. 3, 214; ∾ Tarentum, ibd. 2, 197; ∾ rus, Pers. 1, 71; ∾ auctumnus, Colum. (poëta) 10, 43; — B) „ment." el. m. Henſyn paa Foredraget: rigelig el. overflødig i ſit Slags; - vid. Cic. Orat. 36; ∾ gestus (mangfoldig), Manil.; — III) df. subst., satura, ae, f., (sc. lanx); A) oprdl. et med forſkiellige Frugter el. Spiſer opfyldt Fad; (vid. Ascon. ad. Hor. Sat. 1, 1, in., o. Fest. p. 314, Müll., flgd.); - df. ſædv. „overſ.": per saturam, ſammenblandet, imellem hinanden, iſleng, odl.; - vid. Sall. Jug. 29; ligel. passim et quasi per saturam collectum (opus), Justinian. in praef. Digest.; — B) satira (eftercl. satura, ſ. ogſ. satyra s. 1.): Navnet paa en romerſk Digtningsart af blandet Indhold og forſkiellige Verſemaal, hvſ. ogſ. dette Navn tillagdes Roms ældſte Theaterdigtninger; vid. Liv. 7, 2; - ſom didactiſk Digt udvikledes Satiren af Ennius o. Lucilius, indtil den af Horatius, Juvenalis o. Perſius fik den Form, hvori vi kiende den hos disſe Digtere. — 1. satura, ae: Satiren, ſ. und. satur nr. III. — 2. Saturae palus, rimel.: en Del af de pontinſke Sumper i Latium; - vid. Virg. Aen. 7, 801, o. Sil. 8, 382.

*sătŭrāmen, inis, n.: Mættelſe, inopum, Paul. Nol.; — sătŭrātĭo, onis, f.: Mættelſe, Augustin.; o. — sătŭrātor, oris, m.: ſom mætter, Augustin.; — [saturo]. — saturatus, 3, partic. o. adj. af saturo. — sătŭrēja, ae, f.: Saturei, etſlags Køkkenurt, ogſ. cunila, Colum., Plin. 19, 50; — b) ligel. in neutr. pl.: satureja, orum, Ovid. A. A. 2, 415, o. Martial. 3, 75. — Sătŭrējanus, 3: Benævnelſe paa en Egn i Appulien; df. „poet." f. appuliſk, caballus, Hor. Sat. 1, 6, 59, (hvortil ſ. schol. Porphyr.). — sătŭrējum, i, n., ſ. und. satureja nr. b.

*Sătŭrĭo, ōnis, m.: comiſk Paraſitnavn; - Esurio venio, non advenio Saturio, Plaut. Pers. 1, 3, 23; o. — sătŭrĭtas, atis, f.: Mættelſe, Mæthed; I) „egenl.", (men alene for- o. eftercl.); - offers mihi ··· saturitatem, Plaut. Capt. 4, 1, 2; ligel. ad saturitatem (f. d. ſædv. satietatem), id. Rud. 3, 4, 53; - ogſ. comiſk perſonificeret, ſom Paraſitgudinde, id. Capt. 4, 2, 97; — II) „overſ."; A) „beſ.": Farvens Mættelſe el. Fylde, vid. Plin. 9, 64; — B) rigeligt Forraad; - ∾ copiaque rerum omnium, quae etc., Cic. d. Senect. 16; — b) ogſ. „concret": det Overblevne af de fordøiede Spiſer, d. e. Excrementerne, Plin. 10, 49; — [af satur].

Sāturnālia, ium, Saturnalicius (-tius), 3, Saturnalis, e, o. Saturnia, ae, ſ. und. Saturnus. — Sāturnĭgĕna, ae, m., [Saturnus, gigno]: en Efterkommer af Saturnus, („poet." o. ſild.) ſom Epithet til Juppiter, Auson., Sidon. — Sāturnīnus, i, m.: romerſk Tilnavn; - L. Appul. Saturninus: Folketribun a. u. c. 654, blev, tilligem. Prætoren Glaucia, erklæret for Statsforræder og ombragt, Cic. Catil. 1, 2, oftere, o. A. — Saturnius, 3, o. Saturnius, i, m., ſ. und. flgd.

Sāturnus, i, m., [ab satu dictus, Varro], altſ. oprdl. Agerdyrkningens Opfinder og Befordrer, hvortil ogſ. hans falx henviſer, tilligem. hans Ægteſkab med Ops el. Terra; - efter Mythen kom han paa ſin Flugt fra Creta til K. Janus i Mellemitalien, hvem han fulgte i Regeringen, og kaldte Landet: Latium; - vid. Ovid. Fast. 1, 235, oftere, Virg. Aen. 8, 319 flgd., ogſ. Tibull. 1, 3, 35, o. id. 2, 5, 9; under ham var ogſaa Guldalderen, Varr. R. R. 3, 1; - hertil mærkes endnu hans Sammenl. m. Grækernes Κρόνος, hvſ. han ogſ., ſom Tidens Gud el. den perſonificerede Tid, ſelv fortærer ſine Børn; vid. Cic. N. D. 2, 24, o. Ovid. Ib. 275; ſaal. bliver han ogſ. Fader til Juppiter, Neptunus, Pluto, Ceres, Juno, oſl.; vid. Hygin., o. A.; - i hans Tempel i Rom var ogſ. aerarium el. Skatkammeret, Suet. Claud. 24, o. Plin. Ep. 10, 20; - om det Offer, der bragtes ham iſtedetfor de tidligere Menneſkeoffere, ſ. Ovid. Fast. 5, 621 flgd.; — b) endnu mærkes: Saturni sacra dies, (Jødernes Sabbat, el. vor Løverdag), Tibull. 1, 3, 18; ligel. Saturni stella, (Planeten Saturnus), Cic. N. D. 2, 20; heder ogſ. absol. Saturnus, Hor. Od. 2, 17, 23; men Promontorium Saturni, ved Carthago Nova i Hiſpanien, Plin. 3, 4; — B) df. 1) Sāturnius, 3: hørende til el. benævnt efter Saturnus, ſaturniſk; - ∾ stella, (Planeten Saturnus), Cic.; ∾ mons, (ældre Navn paa mons Capitolinus), Varro; ∾ terra, (d. e. Latium), Ennius, Ovid.; cf. Virg. Aen. 8, 329; ∾ arva, ibd. 1, 569; men id. Ge. 2, 173, ſtaaer ∾ tellus f. Italia; - ∾ proles, Ovid. Met. 14, 320, (d. e. Picus, Søn af Saturnus); ∾ Juno, (ſom Datter af Saturnus), Virg. Aen. 12, 156; cf. ∾ Juppiter, Ovid., ogſ. ∾ pater (sc. superum), id., Virg. Aen. 4, 372; ∾ domitor maris, (d. e. Neptunus), ibd. 5, 799; ∾ virgo, Ovid. Fast. 6, 383, (d. e. Veſta); - ∾ versus: det ældſte el. ſaturniſke el. feſceniſke Verſemaal el. Metrum hos Romerne; vid. Fest. s. v. Saturno, p. 325 (Müll.); heder ∾ numerus, Hor. Ep. 2, 1, 158; — bb) df. subst.; a) Saturnius, i, m., Ovid. Met. 8, 703, f. Juppiter; men ibd. 5, 420, f. Pluto; — b) Saturnia, ae, f.; α) ofteſt „poet." f. Juno; - vid. Virg. Aen. 1, 23, o. Ovid. Fast. 1, 265, oftere; — β) den af Saturnus anlagte By paa Capitolinerhøien, Roms mythiſke Ophav; - vid. Varr. L. L. 5, 5; ſ. ogſ. Virg. Aen. 8, 358, Ovid. Fast. 6, 31, o. Plin. 3, 9; — 2) Sāturnālis, e: hørende til el. benævnt efter Saturnus, ſaturniſk, festum, Macrob. 1, 2; — bb) df. ſædv. subst. o. in pl., Saturnalia, orum, ibus, etc., (cf. Bacchanalia, o. fl.): etſlags

Glædesfest, der høitideligholdtes aarligen fra d. 17 December igiennem flere Dage til Ære for Guden Saturnus, Saturnalierne; vid. Macrob. Sat. 1, 7 flgd.; ligel. Liv. 2, 21 flgd., o. id. 22, 1 fin.; f. ogs. Cic. Att. 5, 20, o. id. Catil. 3, 4 fin.; - ∾ prima: den første Dag af Saturnalierne; ligel. ∾ secunda, tertia, (den anden, tredie Dag deraf), Cic. Att. 13, 52; — b) df. Sāturnālĭcius (-tius), 3: hørende til Saturnalierne, saturnalsk; - ∾ tributum: den til el. paa Saturnusfesten sendte Foræring, Martial. 10, 17; ∾ nuces, id. 5, 30; ∾ versus, 11, 15; cf. id. 5, 19.

sătŭro, avi, atum, 1, v. a., [satur]; I) „egenl.": giør mæt, mætter; - mammarum ubertate saturantur (animalia paulo ante nata), Cic. N. D. 2, 51; cf. Virg. Aen. 8, 213, ogs. Ovid. Met. 10, 541; men ∾ famem (tilfredsstille), Claudian.; — II) „fig."; A) „overf.": at fylde el. rigeligen at forsyne dermed; - vid. Virg. Ge. 1, 80, o. Colum. (poëta) 10, 82; men ∾ culta aquis, (vande dem), Martial. 8, 28; men Ovid. Met. 11, 166: ∾ pallam Tyrio murice, (rigeligen at mætte el. farve dermed); ∾ tabulas pice, (lade giennemtrække deraf), Vitruv.; — B) „ment." (o. „alleg."); - mens erecta saturataque bonarum cogitationum epulis, Cic. Div. 1, 29; men ∾ se sanguine civium, id. Phil. 2, 24; cf. id. Planc. 8, ogs. Catull. 64, 220; men c. acc. graec.: Multa movens, necdum antiquum saturata dolorem, Virg. Aen. 5, 608; — 2) „bes." ogs. (ligesom satiare): at overvælde dermed, giøre nogen for meget deraf; c. gen.; - Hae res vitae me, soror, saturant, Plaut. Stich. 1, 1, 18; — not.: partic. saturātus, 3, ogs. som adj. in compar.; - color in his plerumque saturatior, Plin. 21, 22.

1. satus, 3, partic. af 1. sero. — 2. sătus, us, m.; I) „egenl.": Saaning el. Plantning; ogs. concret: Sæd el. Udsæd el. Plante, odl.; - avium congestu, non hominum satu etc., Cic. Div. 2, 32; men id. d. Senect. 15: vitium ortus, satus, incrementa etc.; ligel. satui semen dederit nemini (villicus), Cato; — II) „fig."; A) „overf.": den dyriske Avling el. Forplantning; - a primo satu etc., Cic. Fin. 5, 23; ∾ genitalis, Lucr. 4, 1226; cf. Cic. Off. 1, 32; — B) „ment." o. concret: Sæd el. Udsæd; - (philosophia) praeparat animos ad satus accipiendos, Cic. Tusc. 2, 5.

sătȳrĭăsis, is, f., σατυρίασις: den af Ophidselse foraarsagede Betændelse i Kiønsdelene, Coel. Aur. — 1. sătȳricus, 3, σατυρικός; I) hørende til Satyrerne, satyragtig; - ∾ signa: satyrformede Afbildninger, (navnl. Priapusbilleder til Opstilling i Haver), Plin. 19, 19; — II) hørende til den græske Satire, satirisk; - ∾ genus scenarum, (ved Siden af tragicum o. comicum), Vitruv. 5, 6. — 2. sătȳricus, 3: hørende til den romerske Satire; f. und. satiricus. — sătȳrĭon, i, n., σατύριον: en Kiønsdriften pirrende Plante, Plin. 26, 62; — b) ogs. en deraf tillavet Drik, Petron. Sat. 8, 4, o. ibd. 21, 1. — sătȳriscus, i, m., dem., σατυρίσκος: liden Satyr, Cic. Div. 1, 20. — sătȳrogrăphus, i, m., f. und. satirographus.

sătȳrus, i, m., σάτυρος; I) en Abeart; - vid. Plin. 7, 2, oftere; — II) Satyri, orum, Σάτυροι: etslags vilde og overgivne Skovvæsener med Bukkefødder, (som oprdl. Phantasien skabte af hine Aber); - Satyri, saltatibus apta juventus, Ovid. Met. 14, 637; ogs. ere de i Bacchus's Følge; hvf. id. Pont. 3, 3, 42: ∾ Phryx, (i. e. Marsyas); — B) „overf." ere satyri ogs. visse Theaterdigte el. Efterspil, hvori hine Satyrer optræde; - satyrorum scriptor, (som forfatter saadanne Efterspil), Hor. A. P. 2, 35; men agrestes satyros nudavit (i. e. nudos induxit), ibd. 221; - ogs. er Satyrus: Epithet til Danseren Bathyllus, (ifølge hans lette Spring), Pers. 5, 123.

sauciātĭo, onis, f., [saucio]: Saarelse, Saar; - et sauciatio quaereretur (skal der være Spørgsmaal derom), quum etc.? Cic. Caecin. 15. — *sauciĕtas, atis, f.: Beskadigelse, Coel. Aur.; o. — saucĭo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": saarer el. beskadiger; - ipse in turba sauciatur, Cic. Verr. 1, 26; sauciari telo per latus alicujus („alleg."), vid. id. Vatin. 5; men sauciari ictu tragulae, Sall. frgm. ap. Non.; ∾ aliquem virgis, Plaut., genas ungue, Ovid.; - ∾ radices, Plin.; - men m. Lune: quem Brutus noster sauciavit, (er kommen til at saare el. mærke), Cic. Att. 14, 22; — II) „fig."; A) „overf.", navnl. om Jordbundens Pløining, odl.; - ∾ terrae summam partem levi vomere, Colum. 2, 2; cf. Ovid. Rem. 172; — b) comisk er: haec anus ··· nimirum sauciavit se flore Liberi, (har beruset sig deri), Enn. ap. Fulgent.; — B) „ment.": Eadem in usu ··· facta et famam sauciant, Plaut. Bacch. 1, 1, 29; — [af flgd.].

saucĭus, 3; I) „egenl.": saaret el. beskadiget; - ex acie efferri saucios etc., Cic. Tusc. 2, 16; cf. Caes. B. G. 3, 4, oftere; men comisk: saucius factus sum in Veneris proelio, Plaut. Pers. 1, 1, 24; - ∾ taurus, vid. Virg. Aen. 2, 223; - ogs. c. acc. graec.; Corruit ipse suo saucius ense latus, Propert. 2, 7, 84; ligel. stat saucia pectus, Tibull.; saal. ogs. fra Quintil. i Prosa; vid. id. 9, 3, 18: jam vulgatum actis quoque: saucius pectus; — II) „fig."; A) „overf.": svækket el. beskadiget, odl.; 1) om levende Væsener; - gladiatori illi confecto et saucio („alleg.") etc., Cic. Catil. 2, 11; men til den Syge: Nunc, utcumque potes, fato gere saucia morem, Propert. 2, 21, 33; men belua··· male saucia (udhungret), Sil. 15, 789; men om Drukne el. Berusede, Justin. 24, 8, oftere, o. Martial. 3, 68; — 2) om Ting; - securi Saucia trabs ingens, etc., Ovid. Met. 10, 372; cf. id. ibd. 1, 102, ogs. Hor. Od. 1, 14, 5; men glacies incerto saucia sole, (svækket el. smeltet deraf), Ovid. Met. 2, 808; — B) „ment.", navnl. „poet." om den af Elskov Saarede; - saal. Enn. ap. Cic. Coel. 8: Medea ··· amore saevo saucia; cf. Virg. Aen. 4, in.; ligel. ∾ mens amore, Lucr.; cf. Hor. Od. 3, 10, 15; men Ipse ··· a nostro saucius igne fuit, Ovid. Her. 5, 151; - ogs. om andre Lidende el. af Lidenskab Betagne; - saucium ejus animum insedisse quasdam odiosas suspiciones, Cic. Att. 1, 17; men med Lune: de repetundis saucius etc., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 8; - efterel. ogs. c. gen.; Psyche saucia animi, Appul.

saurion, i, n., σαύριον: Sennep, Plin. 19, 54. — saurītis, is, f., σαυρῖτις: Øglestenen, etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 67. — saurix, f. und. sorix. — Sauroctŏnos, i, m., Σαυροκτόνος: Øgledræberen, Epithet til Apollo; df. Navnet paa en Apollostøtte af Praxiteles; - vid. Plin. 34, 19; cf. ∾ Corinthius (af corinthisk Erts), Martial. 14, 172, (i Overskriften). — Sauromatae, arum, etc., f. und. Sarmatae. — savillum, i, n., [suavis]: Ostekage, Cato. — savio, savior, savium, f. und. suavio, etc.

Saxa, ae, m.: romersk Tilnavn, Caes. B. C. 1, 66. — *saxātĭlis, e: som findes el. dvæler paa Klipper, columbae, Varro, piscis, Colum.; ligel. absol. saxatiles (sc. pisces), Cels., Plin.; ogs. in sing., Ovid. Hal. 109; ∾ piscatus, Plaut. Rud. 2, 1, 10; — saxētum, i, n.: stenigt Sted el. stenig Grund; - ∾ asperum, vid. Cic. Agr. 2, 25; men in pl., Colum. 5, 10, inc.; o. — saxĕus, 3; I) „egenl.": af Sten, verruca, (Stendysse), auct. ap. Quintil. 8, 3, 48; ∾ moles, Ovid.; cf. Attius ap. Cic. N. D. 2, 35; ∾ tecta, (Stenhuse), Lucr., Ovid.; ∾ crepido, Plin.; men ∾ umbra, (som Klippen kaster fra sig), Ge. 3, 145; men Mater ad auditas stupuit, ceu saxea, voces, Ovid. Met. 5, 509; — II) „fig."; A) „overf.": stenhaard; - ∾ dentes asini, Appul.; — B) „ment."; - nisi etc., saxeus ferreusque es, Plin. Ep. 2, 3; — [saxum].

saxiālis, e, [saxum]: af Sten; - ∾ termini, Frontin. — saxĭfer, a, um, [saxum, fero]:

som bærer Stene; - ∾ habenae, (som udslynge dem), Val. Fl. — saxĭfĭcus, 3, [saxum, facio]: som giør til Sten, som forstener; (poet. Ord); - ∾ Medusa, Ovid., Sil., Lucan.; ligel. ∾ vultus (pl.), Ovid. Met. 5, 217. — saxifrăgus, 3, [saxum, frango]: som knuser Stenene; - ∾ undae maris, poëta ap. Cic. d. Or. 3, 42; ∾ adiantum, (som knuser Sten i Legemet), Plin. 22, 30; ogs. ∾ herbae, Seren. Samm., o. A. — saxigĕnus, 3, [saxum, gigno]: født el. fremstaaen af el. paa en Sten el. Klippe; - ∾ semen, Prudent. — saxĭtas, atis, f., [saxum]: Stenhaardhed, Coel. Aur.

Saxŏnes, um, m.: Sachserne, Ammian. 27, 8; - acc. sing. Saxona, Claudian. — saxōsĭtas, atis, f.: Stenhaardhed, Coel. Aur.; af — saxōsus, 3, [saxum]: klippefuld el. stenig; - ∾ montes, Virg. Ge. 2, 111; ∾ valles, id. Ecl. 5, 84; ∾ Euphrates, Plin. 5, 20; ∾ frutex, (som voxer imellem Stene), id.; - in pl. ogs. subst., saxosa, orum, n.: stenige Steder el. stenig Grund; vid. Quintil. 5, 10, 21; herba in saxosis nascens, Plin. 21, 103.

saxŭlum, i, n., dem.: liden Klippe; - in asperrimis saxulis (Ithacae) etc., Cic. d. Or. 1, 44; af — saxum, i, n.; I) „alm.": Sten el. Klippe el. Klippestykke, (derim. rupes: den steile Klippe); - non enim est e saxo sculptus (sapiens), aut e robore dolatus, Cic. Acad. 2, 31; cf. Lucr. 4, 266: lapidem digito quum tundimus ··· duritiem penitus saxi sentimus etc.; men glebis aut saxis aut fustibus aliquem praecipitem agere, vid. Cic. Caecin. 21; cf. Enn. Ann. 1, 84: pars Ludicre jactant, saxa inter se licitantes, etc.; magni ponderis saxa, Caes. B. G. 2, 29; cf. id. ibd. 7, 22, oftere; men om Sisyphus: adverso nixantem trudere monte Saxum, quod tamen etc., vid. Lucr. 3, 1013; men om Tantalus: Nec miser impendens magnum timet aëre saxum, vid. ibd. 993; - contusi ac debilitati inter saxa rupesque, Liv. 21, 40; cf. Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 44; men saxa et solitudines voci respondent, vid. Cic. Arch. 8; men om Prometheus: aspicite religatum asperis Vinctumque saxis, id. (ex Aeschylo) Tusc. 2, 10; cf. ibd.: Guttae, quae saxa assidue instillant Caucasi, etc.; saal. ogs. den rodfaste el. levende Klippe, (en Aas, et Skær, odl.); Jam primum saxis suspensam hanc aspice rupem, (om Cacus's Hule), Virg. Aen. 8, 190; cf. Lucr. 6, 194: Speluncasque velut saxis pendentibu' structas, etc.; s. ogs. id. 1, 327; men Plaut. Rud. 1, 2, 89: Si ad saxum quo capessit, (nærmer sig til et Skær); cf. ibd. 76: Ab saxo avortit fluctus ad litus scapham; ligel. Virg. Aen. 1, 108: Tres (naves) Notus abreptas in saxa latentia torquet; s. ogs. id. ibd. 11, 297: ceu, saxa morantur Quum rapidos amnes, fit clauso gurgite murmur, etc.; - ogs. som appos.; in saxis silicibus (i Kiselsten), Vitruv. 8, 1; — b) som Ordsprog kan mærkes: satis diu jam hoc saxum volvo, Ter. Eun. 5, 8, 55, (sleber jeg paa denne Blok el. Klods; rimel. m. Henspillen paa Sisyphus's Sten); men inter sacrum saxumque stare, s. und. sacrum; — II) „bes."; A) saxum (absol.) f. Rupes Tarpeja, (hvf. Forbrydere nedstyrtedes); - Dejicere e saxo cives, etc., Hor. Sat. 1, 6, 39; cf. Lucr. 3, 1029; ligel. proposita cruce aut saxo etc., Cic. Att. 14, 16; s. ogs. Tarpejus; — B) en fortrinlig Art af creta Cimolia, Plin. 35, 57; — not.: Saxa Rubra, s. und. ruber. — saxŭōsus, Biform af saxosus, Sicul. Fl.

*scăbellum (scabill.), i, n., dem., [besl. m. scamnum; vid. Quintil. 1, 4, 12]; I) Skammel el. Fodskammel, Varro, Cato; — II) „overf.": etslags Trædebælg, som Instrument med ensformig stærk Lyd; - vid. Suet. Calig. 54, o. Cic. Coel. 27.

scăber, bra, brum, [scabo]; I) „alm.": ru, hvas, hæslig, (navnl. af Urenhed); - pectus illuvie scabrum, poëta ap. Cic. Tusc. 3, 12; ∾ manus, Ovid.; ∾ dentes robigine, id.; cf. Hor. Ep. 1, 7, 90; - ∾ tophus, Virg., Ovid.; ∾ robigo (pilorum), Virg.; ∾ cortex, (opp. levis), Plin.; ∾ folia, id.; - compar., aliqui similem junipero (dixere myrrham), scabiorem tantum spinisque horridam, etc., id. 12, 34; — II) „bes.": skabbet el. med Udslæt; - ∾ oves, Cato, Colum., o. A.; ∾ genae, Plin. 20, 87; — not.: eftercl. ogs. om Vers: ru el. haard; - quod versus eorum nobis scabri videntur, Macrob. Sat. 6, 3.

scăbĭdus, 3: = scaber; - ∾ palpebrae, Marc. Empir.; - men „ethisk": ∾ concupiscentia, Tertull.; af — scăbĭes, em, e, f., [scabo]; I) „egenl.": Beskaffenheden scaber, d. e. Ruhed, Hvashed, Ujevnhed, (navnl. Rust el. anden Skorpe); - ∾ ferri, Virg.; ∾ mali, Juvenal.; — B) „bes." ogs.: Udslæt paa Huden (hos Mennesker og Dyr); - ∾ est duritia cutis rubicunda etc., Cels.; ∾ pecorum, Plin.; cf. Virg. Ge. 3, 441, o. Juvenal. 2, 80; ∾ mala, Hor.; - ogs. som Sygdom hos Væxterne, Plin. 17, 35; - efter Prudent. ogs. personificeret; — II) „fig." o. „eth.": ligesom Kløe el. kløende Fornemmelse; df. sandselig Lokkelse el. Fristelse; - quia dulcedine hac et scabie carent (quae natura bona sunt), etc., Cic. Leg. 1, 17; men Quum tu, inter tantam scabiem et contagia lucri, Nil parvum sapias etc., Hor. Ep. 1, 12, 14; ligel. „alleg.", Martial. 5, 60: Nos hac a scabie tenemus ungues. — scabillum, i, n., s. und. scabellum.

*scăbĭŏla, ae, f., dem.: Udslæt, Augustin.; — scăbĭōsus, 3: ru, ujevn, coralium, Plin. 32, 11; ∾ far, (gammelt el. bedærvet), Pers. 5, 74; — b) „bes." ogs. om Mennesker og Dyr: med Udslæt el. Hudsygdom, odl.; - ∾ (homo), Pers. 2, 13; ∾ anguli oculorum, Plin.; ∾ boves, Colum.; o. — scăbĭtūdo, ĭnis, f.: Udslæt, Kløe, odl.; - df. „fig.": brændende Lidenskab el. Harme, Petron. Sat. 99, 2; — [scabies]. — scăbo, scābi, 3, v. a., [besl. m. σκάπτω, i. e. fodio]: skraber, kradser, afkradser, odl.; - ∾ caput, Lucil. ap. Non.; cf. Hor. Sat. 1, 10, 71; ∾ aures, Plin.; ∾ se, id., tellurem pedibus, id.; ∾ laminas (doliorum), id.

*scabrātus, 3: som er ru el. ujevn; - ∾ vitis, (opridset), Colum.; — scabrēdo, inis, f.: Udslæt, Appul.; — scabres, is, f.: = frgd., Varr. ap. Non.; — scabrĭdus, 3: ru el. hvas; - ∾ lingua robigine, Venant.; — scabrĭtia, ae, o. scabrĭties, em, e, f.: Ruhed el. Hvashed el. Ujevnhed; - ∾ digitorum, Plin., unguium, id., corticis, id.; ∾ arteriae, id.; — B) „bes." ogs. Udslæt el. Hudsygdom, Colum. 7, 5; o. — scabrōsus, 3: ru, hæslig; - ∾ sorde, Prudent.; — [scaber].

Scaea porta, ae, f., Σκαιαὶ πύλαι: Vesterporten i Troja, [af σκαιός, oprdl. venstre; df. vestlig]; - vid. Plaut. Bacch. 4, 9, 31; ligel. Virg. Aen. 3, 351: Scaeaeque amplector limina portae, etc.; ogs. in pl. Scaeae portae, ibd. 2, 612; ogs. absol. Scaeae (sc. portae), Auson. — scaena, ae, f. und. scena. — 1. scaeva, ae, f. und. scaevus. — *2. scaeva, ae, m.: den Keithaandede, Digest.; — not.: Scaeva, som romersk Tilnavn, vid. Liv. 10, 43, Caes., o. A.; o. — scaevĭtas, ātis, f.: Keithaandethed; (efterel. Ord); df. „fig."; A) Forkerthed, Udygtighed, Gell.; — B) Ulykke, Elendighed, Appul.; — [scaevus]. — Scaevŏla, ae, m., [oprdl. dem. af 2. scaeva: den Keithaandede]: Tilnavn til C. Mucius, a clade manus dextrae, vid. Liv. 2, 12 flgd., Flor. 1, 10, Cic. Sest. 21, o. A.; - df. hyppigt Tilnavn in gente Mucia, hvoraf kan mærkes: P. Muc. Scaev., cons. a. u. c. 621, vid. Cic. d. Or. 2, 70, oftere, o. Qu. Muc. Scaev., (augur): berømt Retslærd, Svigersøn af C. Laelius; vid. Cic. Leg. 1, 4, id. Lael. 1, oftere.

scaevus, 3, [det ved Digamma udvidede σκαιός]; I) „egenl.": venstre, paa el. til venstre Haand el. Side; - ∾ itinera portarum, Vitruv. 1, 5; — II) df.

„fig."; A) forkert, tosset, skæv; - ∾ et caecus animi etc., Gell. 12, 13; ∾ mulier, Appul.; — B) om Skæbnen, om et Varsel, odl.: ugunstig, ulykkelig; - ∾ fortuna, Appul.; ∾ praesagium, id.; - superl., ∾ somnium, id.; — III) subst. scaeva, ae, f.: det (af Romerne) til Venstre bemærkede Varsel, (men alene forel.; s. ogs. und. laevus); - bonae scaevae causa, etc.; ea dicta ab scaeva, id est sinistra, etc., Varr. L. L. 7, 5, 99; ligel. bona scaeva est mihi, Plaut. Pseud. 4, 7, 39; men id. Casin. 5, 4, 4: ∾ canina, (Varsel af en Hunds Gøen).

scāla, ae, f., sjeld. Eiform af flgd., Cels., Digest. — scālae, arum, f., [af scando; cf. mala af 2.mando]: en (af flere Trin bestaaende) Trappe el. Stige; (om pl. s. Varr. L. L. 9, 39, oftere, o. Quintil. 1, 5, 16); - scalas ut darem utendas sibi, etc., vid. Plaut. Rud. 3, 1, 10; scalarum gradus si alios tollas, alios incidas, etc., Caecin. ap. Cic. Fam. 6, 7; ∾ positis murum ascendere, Caes.; cf. Sall. Jug. 60: ubi unae atque alterae scalae comminutae; o. ibd.: murum scalis aggredi; s. ogs. Virg. Aen. 9, 507; - sub scalas tabernae se conjicere, Cic. Phil. 2, 9; cf. Hor. Ep. 2, 2, 15: In scalis latuit, etc.; men Martial. 1, 118: Et scalis habito tribus, sed altis, (trende høie Trapper el. Etager i Veiret); — b) ogs. „poet. overf.": Trin el. Trappetrin; - Haec per ducentas quum domum tulit scalas, id. 7, 20; df. — scālāris, e: hørende til en Trappe el. Stie; - ∾ forma, Vitruv. 5, 6; — b) in neutr. subst. scalaria, ium: en Trappe el. Stie, id. l. c.

Scaldis, is, m.: Scheldefloden, Caes. B. G. 6, 33; cf. Plin. 4, 28, (hvor acc. Scaldim). — scalēnus, 3, σκαληνός, om en Triangel: uligesidet; - ∾ figura geometrica, Auson. — scalmus, i, m., σκαλμός: Aaretræet (hvori under Roningen Aaren bevæger sig, el. hvortil den er bunden), ogs. Aaretol el. Aarepind; - vid. Vitruv. 10, 8, ogs. Cic. Brut. 53; men navicula duorum scalmorum, (toaaret el. med to Aarer paa hvert Bord), id. d. Or. 1, 38; cf. Vell. 2, 43; — b) „metonym." ogs. id. Off. 3, 14: scalmum nullum videt, (ikke et Aaretræ, ikke den mindste Baad).

scalpellum, i, n., (hos Cels. ogs. scalpellus, i, m.), demin. af scalprum: den chirurgiske Kniv; navnl. ogs. Aareladejern el. Lanset; - non est ea medicina, quum sanae parti corporis scalpellum adhibetur, Cic. Sest. 65; linguae ··· scalpello resectae etc., vid. id. Div. 2, 46; sensum omnem scalpelli auferre, Plin. 28, 28. — scalper, pri, m., Biform af scalprum, Cels.

scalpo, psi, ptum, 3, v. a., [sibileret af γλάφω, ligesom sculpo af γλύφω]; I) „egentl.": skraber, graver, kradser; - ∾ terram unguibus, Hor. Sat. 1, 8, 26; ∾ morsu vitiosum locum (om Dyrene), Colum.; ∾ caput digito, Juvenal. 9, 133; cf. Suet. Dom. 16; - men „poet." o. „fig.": tremulo scalpuntur ubi intima versu, (pirres til Vellyst), Pers. 1, 21; — II) „bes." o. „technisk": med Meiselen el. scalprum at udskære el. indskære, at stikke el. gravere, odl., (vid. Müller Archaeol. § 108, hvorefter scalpere, ligesom ξέειν, bruges om fladere Arbeider, derim. sculpere, ligesom γλύφειν, ogs. caelare o. τορεύειν, om de stærkere fordybede el. ophøiede); - ad fingendum, ad scalpendum ··· apta manus est admotione digitorum, Cic. N. D. 2, 60; scalpi smaragdos, (at de skæres til Gemmer), Plin. 37, 4; vetuit (Alexander) in gemma se ab alio scalpi, quam a Pyrgotele, ibd.; Phidiam marmora scalpsisse, id.; flores eleganter scalpti, Vitruv.; men Hor. Od. 3, 11, fin.: et nostri memorem sepulcro Scalpe querelam, etc.

scalprātus, 3, [scalprum]: forsynet med en skarp Eg; - ∾ ferramenta, Colum. 9, 15. — *scalprum, i, n.: skarpt Skæreinstrument; df. navnl. Skomagerkniv, Hor. Sat. 2, 3, 106, Chirurgkniv el. Lanset, (s. ovenf. scalpellum), Cels.; ogs. Penneknив, Tac. Ann. 5, 8, ogs. ∾ librarium, Suet. Vitell. 2; ogs. Gartnerkniv, navnl. til Vinrankernes Beskæring, Plin. 17, 26; men Colum. 4, 25: den forreste lige Del af Gartnerkniven; ogs. Meiselen; ∾ fabrile, Liv. 27, 49; — scalptor, oris, m.: Stenskærer el. Graveur, (men sculptor: en Billedhugger), Plin. 37, 15; ogs. scalptores marmorum, id.; cf. Vell. 1, 17; — scalptōrium, i, n.: hvormed man kradser el. skraber, Kløpind, odl., Martial. 14, 83 (i Overskriften); o. — scalptūra, ae, f.; I) „egentl.": Skæren i Sten, Stenskæreri; - ∾ gemmarum, Plin. 37, 30; quae ad ectypas scalpturas aptantur (gemmae), ibd. 63; cf. Suet. Galb. 10; — II) „concret": udskaaret Arbeide el. udskaaren el. indgravet Figur; - zophori scalpturis ornati, Vitruv. 4, 1; — [scalpo]. — scalptūrātum, i, n., [scalptura nr. II]: det Udskaarne, et med udskaarne Billeder forsynet Arbeide, Plin. 36, 61. — scalptūrigo, (scalpurigo), inis, f.: Kradsen el. Kløen, Solin. 32; af — scalptūrio, (scalpurio, Non.), ire, v. n., desid. af scalpo: skraber el. kradser; - ∾ ungulis etc., (om Hanen), Plaut. Aul. 3, 4, 8. — scalptus, 3, partic. af scalpo; forvexles ofte m. sculptus.

Scămander, dri, m., Σκάμανδρος: Flod i det Trojanske, Mela 1, 18, Plin., Catull.; — not.: ogs. Navnet paa en Frigiven, Cic. — scambus, 3, σκαμβός: krumbenet, (d. latinske varus); - vid. Suet. Oth. 12: male pedatus scambusque. — scămellum (-illum), i, n., Biform af flgd., Priscian. — scămillus, i, m., dem. af scamnum: liden Bænk el. Skammel; df. ∾ impares: de ulige Forhøininger el. Affatser paa Søilecapitlet, Vitruv. 3, 4. — scamma, ătis, n., σκάμμα, oprdl.: Grav el. Grøft; df. den (med Grøft omgivne) Kampplads i Palæstra, Coel. Aur.; — b) df. „meton.": Kampen selv, Tertull. — scammōnĕa (-ĭa), ae, f., σκαμμωνία, (convolvulus scammonia L.), germ. Purgierkraut; - vid. Cic. Div. 1, 10, o. Plin. 25, 22; df. — scammōnĕum (ium), i, n.: Saften af denne Rod, Cato, Plin. — scammōnites, ae, m., σκαμμωνίτης (sc. οἶνος): Scammonievin, Plin. 14, 19. — scammonium, i, f. und. scammoneum.

scamnātus, 3; df. hos Agrimensorerne, ∾ ager, (der har sine Furer i Breden el. fra Vest mod Ost; opp. strigatus), Aggen. ap. Goes.; af — scamnum, i, n., [scando]; I) „egentl.": Skammel, Bænk; a) til at træde paa el. under Fødderne, Varro, Ovid. A. A. 2, 211; — b) til at sidde paa; - Ante focos olim longis considere scamnis, Mos erat, Ovid. Fast. 6, 305; cf. Martial. 5, 41; - ogs. om Træernes horizontale Grene, som tiene til Sæder, Plin. 12, 5; - men „poet.", scamna regni, om en Throne, Enn. Ann. 1, 113; — II) „overf."; A) det høiere, endnu ikke nedpløiede Jordsmon, Colum. 2, 2, oftere, o. Plin. 18, 49; — B) hos Agrimensorerne: Agerens Brede, (opp. strigadens Længde), auct. rei agr. ap. Goes.

scandălizo, avi, atum, 1, v. a., σκανδαλίζω; (eccles.): forfører til Ondt, Tertull. — scandălum, i, n., σκάνδαλον; (eccles.); I) Anstød imod en Sten, odl., Prudent.; — II) oftest „fig.": Anstød, Forargelse, Forførelse, odl., Tertull. — Scandinăvia (-novia, Mela), ae, f.: stor og frugtbar Ø i Norden, efter Plin. 4, 27: insula incompertae magnitudinis; heder ogs. Scandia, id. 4, 30; er efter Mannert: Sydspidsen af Sverrige el. d. nuv. Skaane. — scandix, icis, f., σκάνδιξ: Væxten Korvel el. Kervel, (scandix caerefolium L.), Plin. 21, 65, o. id. 22, 35.

scando, di, sum, 3, v. a. o. n.; I) act.: bestiger, stiger op derpaa; A) „egentl."; - quum alii malos scandant, etc., Cic. d. Senect. 6; ∾ arcem et Capitolium, Liv. 3, 68; saal. om den Triumpherende: ∾ Capitolium in curru, id. 45, 39; ligel. ∾ Capitolia curru, Lucan. 9, 600; men om de Stormende: ∾ moenia, Liv. 22, 14, vallum, Caes.; men

scanditur tectum scalis, Plin. 14, 2; ∾ testudinem, Tac. Hist. 3, 28; men „poet.": Scandam ego Theseae brachia longa viae, Propert. 3, 20, 24; ligel. Scandenda est torvi publica cymba senis (i. e. cymba Charontis), id. 3, 16, 24; — B) „overf."; – ∾ gradus aetatis, vid. Lucr. 2, 1122; men Scandit aeratas vitiosa naves Cura, etc., vid. Hor. Od. 2, 16, 21; – hos Grammat. heder scandere versus: at maale dem efter deres Fødder; — II) neutr.: at stige i Veiret, at hæve sig, odl.; – scandentem in aggerem hostem etc., Liv. 3, 67; ∾ in adversum, Quintil. 11, 3, 54, per aedificia conjuncta, Tac. Hist. 3, 71; men Ad nidum scandit volucris, vid. Phaedr. 2, 4; – ∾ in domos superas, vid. Ovid. Fast. 1, 298; men „alleg.": scandenti circa ima labor est, etc., Quintil. 12, 10, 78; — B) „fig."; 1) „overf." el. om Ting; – scandunt aquae in sublime, Plin, 31, 1; cf. id. 15, 14; ∾ sol ad aquilonem, id.; men absol.: scandens arx, (som hæver sig i Veiret), Propert. 4, 1, 125; — 2) „ment." el. om Begreber og Personer; – ne supra principem scanderet, (at han ikke skulde hæve sig derover), Tac. Hist. 4, 8; men „poet." Hor. Od. 3, 1, 37: sed Timor et Minae Scandunt eodem, quo dominus, etc.

†scandŭla, ae, f., [scando, men ofte m. Varianten scindula af scindo, σχίζω]; sædv. in pl.: Tagbretter el. Tagspaaner el. Tækkespaaner, (der ligesom trinvis stige over hverandre), Colum., Plin., o. A.; ogs. in sing. som Collectiv: scandula Romam contectam fuisse, id. 16, 15; – Formen scindulis f. scandulis har Hirt. B. G. 8, 42 (Oudend.); df. — scandŭlāris, e: bestaaende af Tækkespaaner el. Tagbretter; – ∾ tectum, Appul.; o. — scandŭlārius, i, m.: som tækker med Tagspaan, Digest. — *scansĭlis, e; I) bestigelig el. til at bestige, ficus, Plin. 17, 16; — II) „overf."; – scansili lege annorum (efter Levealderens trinvise Følge) ··· climacteras appellant, etc., id. 7, 50; — scansĭo, onis, f.; I) Stigen el. at stige i Veiret el. derop; – scansione simplici (scandere in lectum), Varro; — II) „overf."; – ∾ sonorum, Vitruv.; — b) i Grammatiken: Versets metriske Læsning, Scansionen, Beda; o. — scansōrius, 3: til at bestige, genus machinarum, Vitruv. 10, 1; — [scando].

Scantia silva, v. Scantianus, 3, f. und. Scantius. — Scantīnius, i, m.: romersk Mandsnavn, vid. Liv. 23, 21; — II) efter en forresten ubekiendt Folketribun, Scantinius, benævnes Lex Scantinia: de nefanda Venere, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 12, Suet., o. A. — Scantius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; saal. Scantia, som Fruentimmernavn, Cic. Mil. 27; — B) df. 1) Scantius, 3: scantisk, silva, (i Campanien), Cic. Agr. 1, 1, oftere; ∾ aquae, (rimel. sammesteds), Plin. 2, 111; — 2) Scantiānus, 3: = frgd., mala, Cato, Plin., o. A.; ∾ vitis, Varr. ap. Plin.

scăpha, ae, f., σκάφη: Baad el. Jolle; – desilire de navi in scapham, Plaut. Rud. prol. 75; ∾ biremis, Hor. Od. 3, 29, 62; ∾ piscatoriae, Justin.; f. ogs. Liv. 44, 42. — scăphe, es, f., σκάφη: etslags kar- el. bækkenformet Solubr; – scaphen sive hemisphaerium Aristarchus Samius invenit, Vitruv. 9, 8. — scăphium, i, n., σκαφίον: baadformet Kar el. Bækken, Lucr. 6, 1044, Vitruv.; — B) df. ifølge etslags Lighed; a) baadformet Bæger el. Pocal, Plaut.; scaphia cum emblematis, vid. Cic. Verr. 4, 17; — b) etslags Natkar, Martial., Digest.; — c) det concave Solubr, Capella. — scăphŭla, ae, f., dem. af scapha: liden Baad el. Jolle, Veget. — Scaptēsŭla, ae, f., [Σκαπτὴ ὕλη, ligesom Grubeskoven, af σκάπτω, i. e. fodio, o. ὕλη, i. e. silva]: By og Egn i Thracien med vigtige Biergværker; – vid. Lucr. 6, 810; cf. Fest. p. 230, (Müll.). — Scaptĭa, ae, f.: gammel By i Latium, Plin. 3, 9; — B) df. Scaptius, 3, tribus, Liv. 8, 17; cf. Scaptia pubes, Sil. 8, 397; hvf. Scaptĭensis, e, tribules, Suet. Aug. 40.

Scăpŭla, ae, m.: romersk Tilnavn, auct. B. Hisp. 33, o. Cic. Fam. 9, 13, ogs. id. Quint. 4; — B) df. Scăpŭlānus, 3, horti, (benævnte efter en Scapula), Cic. Att. 12, 40. — scăpŭlae, arum, f.; I) „egenl.": Skulderbladene el. Skuldrene hos Mennesker og Dyr, Cels.; ∾ altae, Ovid.; dolor inter scapulas, Plin.; — II) „overf." f. Ryggen, navnl. hos Comikerne; – vid. Plaut. Asin. 3, 2, 7, oftere; ligel. scapulas perdere, Ter. Phorm. 1, 3, 26; ogs. er pro scapulis: Overskriften af en Tale af d. ældre Cato, vid. Fest. p. 234, (Müll.); – ogs. kan hidføres Senec. Ep. 17: ventri et scapulis suum reddere, (sørge for Føde og Klæder); — b) ogs. de til Skuldrene svarende Dele hos Dyrene, som Bove, odl.; – vid. Calpurn. Ecl. 7, 61, Plin. 11, 35, o. A.; — B) ifølge etslags Lighed; – ∾ machinae, (de øvre Sider el. Dele deraf), Vitruv. 10, 2; ligel. ∾ montium, Tertull. — Scapulanus, 3, f. und. Scapula.

scăpus, i, m., [σκᾶπος, dor. f. σκῆπος, af σκήπτω, støtter]: Skaft, Stav, Stok, Stilk, Stamme, el. hvad andet, hvortil el. hvorpaa noget støtter sig, el. hvorpaa det hviler; df. „bes."; a) Stilk el. Stok paa Væxterne; – ∾ lupini, Varro, asphodeli, Colum.; scapus centum fabis onustus, Plin.; cf. Senec. Ep. 86; — b) Søileskaftet, Vitruv. 3, 3, oftere; — c) ∾ candelabri, (Lysestagens Læg el. Pibe), Plin. 34, 6; — d) ∾ sonantes, Lucr. 5, 1352: Staverne paa Væverkammen; — e) ∾ trutinae el. librae: Tværtræet paa Vægten, Vægtbiælken, Vitruv. 10, 3; — f) Trappestøilen el. den Stolpe, hvorved Trinene befæstes, Vitruv. 9, praef.; — g) ∾ cardinales: Dørtræer, hvori Dørstablerne befæstes, Vitruv. 4, 6; — h) endel. Stav el. Cylinder, hvorom Papyrus bliver rullet; df. „meton.": Hefte el. Bog Papir; – vid. Plin. 13, 23.

scărăbēus, i, m., σκαράβειος, σκάραβος: Torbisten, Plin. 11, 34; om Ægyptiernes Dyrkning af dette Insect, f. id. 30, 30. — scardĭa, ae, f.: en Benævnelse paa Væxten aristolochia, Appul. — scărĭfĭcātio, onis, f.: Hudens Opridsning, Kopsætning, odl., Colum. 6, 12; – ogs. Barkens Opridsning Plin. 17, 42; – ogs. Jordens lette Pløining forinden Saaningen, id. 18, 39; af — scărĭfĭco, avi, atum, 1, v. a., σκαριφάομαι, germ. schröpfe: ridser el. opridser, gingivas, Plin., truncum arboris, Pallad.; men „fig.": ∾ dolorem, (ved Opridsning at fordrive), Plin. 28, 49; — b) pass. scarifio; – lumbi leniter scarifiant, Scribon. — scărĭfĭo, f. und. frgd. — scărītis, idis, f., σκαρῖτις: etslags Ædelsten, som af Farve ligner Fisken scarus, Plin. 37, 72. — scărus (scārus, Enn. ap. Appul.), i, m., σκάρος: etslags hos Romerne meget yndet Søfisk, (labrus scarus L.): Læbefisk, Plin. 9, 29, Ovid. Hal. 9 o. 119, Hor. Sat. 2, 2, 22, id. Epod. 2, 50, ogs. Suet. Vitell. 13, o. A.

scătebra, ae, f.: Vandets Fremspruden, el. en fremsprudende Vandmasse; – ∾ fonticuli semper emicans, Plin.; ligel. in pl., scatebrae fontium, id.; cf. Virg. Ge. 1, 110: Saxa ciet (unda), scatebrisque arentia temperat arva, etc.; af — scătĕo, ēre, (forel. ogs. scatit, scatĕre), v. n., [efter Doederl. af scando, ligesom pateo af pando]; I) „egenl.": at fremsprude el. fremvælde; – Fontes scatere, etc., vid. poet. ap. Cic. Tusc. 1, 28; ligel. Lucr. 6, 891: Qui scatit (fons), etc.; cf. id. 5, 950, oftere; — b) ogs. c. abl.; – si vino scateat (fons Pirene), Plaut. Aul. 3, 6, 22; — II) „fig."; A) „overf." ligesom abundare; a) absol.: i Fylde el. Mængde at være tilstede el. forhaanden, at vrimle, odl.; – cuniculi scatent in Hispania etc., Plin. 8, 83; — b) oftest c. abl.: at sprude el. vrimle deraf, at være fuld deraf el. opfyldt dermed; – arx (Corinthi) ... scatens fontibus, Liv. 45, 28; Nilus scatet piscibus, Mela 1, 9; cf. Hor. Od. 3, 27, 26; — c) „poet." ogs. c. gen.; – terra ferarum Nunc etiam scatit, Lucr. 5, 40; — B) ogs. „ment."; – ∾ ostentis volumen etc., Plin. 17, 38; ∾ verbis, Gell. urtica ··· vel pluri-

mis scatet remediis, Plin. 22, 15; - findes ogf. Plaut. Pers. 2, 1, 9, c. acc. comm.: id tuus scatet animus. — Scatinus, i, f. und. Scantinus. — scăto, ĕre, f. und. scateo.

scătūrex, īgis, m., [scaturio]: sprudende Kilde, Varr. ap. Non. — *scătūrīgĭnōsus, 3: fuld af Væde, vandig, creta, Colum. 5, 8; af — scătūrīgo, ĭnis, f.: sprudende Vandkilde el. Kildevand; - ∾ palustris, Colum.; oftere in pl.; ∾ turbidae primo et tenues emicare ··· coeperunt, vid. Liv. 44, 33; cf. Plin. 31, 28: ∾ perennes etc.; af — scătūrio, ire, v. n., [scateo]; I) „egenl."; A) at fremvælde el. fremsprude; - aqua scaturiens, Pallad.; — B) at vælde el. strømme over deraf; - quod (solum) fontibus non scaturiat, Colum. 3, 1, fin.; - ogf. ud. abl.; summi scaturient montes, Senec. Qu. N. 3, 19; — II) „fig." ligesom scatere; A) „overf.": at vrimle el. vælde ud, at fremkomme i Mængde; - scaturientes vermiculi, auct. Priap. 46; — B) „ment."; - (Curio) totus, ut nunc est, haec scaturit, (fører altid en slig Tale i Munden), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 4; - men c. gen.; aurae scaturientes sermonis, Prudent.

Scaurĭānus, 3, f. und. flgd., nr. II. — scaurus, 3, σκαῦρος: med fremstaaende Knokler el. Ankler, Hor. Sat. 1, 3, 48; — II) Scaurus, i, m.: romersk Tilnavn, „bes." in gente Aemilia; saal. M. Aemilius Scaurus, (Fader og Søn); om den første som Taler, som Consul (a. u. c. 639), som princeps senatus, f. Cic. Brut. 29, oftere, o. Sall. Jug. 15; - om Sønnens Ædilitet, f. Cic. Off. 2, 16, o. Plin. 36, 24; af Cicero's Forsvarstale for denne Scaurus (oratio Scauriana, Capella) haves alene Brudstykker. — scazon, ontis, m., σκάζων (den Hinkende): jambisk Trimeter med en Spondeus el. Trochæus i den sidste Fod, Plin. Ep. 5, 11, hvor pl.: scazontes (nostri); cf. Martial. 1, 97.

scĕlĕrāte, adv.: forbrydersk; - peccavi et scelerate feci, Cic. Qu. Fr. 1, 3; ∾ dicere, (opp. pie), id. Mil. 38; ∾ susceptum bellum, id. Catil. 1, 10; - compar., ∾ aedificata domus, quam eversa, Pseud. Cic. Dom. 58; superl., ∾ machinatus insidias etc., id. Sest. 64; af — scĕlĕrātus, 3, partic. o. adj. af scelero. — scĕlĕrĭtas, atis, f., [scelus]: det Forbryderske, forbrydersk Beskaffenhed; - ∾ facti, Digest.

1. scĕlĕro, (avi), atum, 1, v. a., [scelus]: smitter el. vanhelliger med en Forbrydelse, (som verb. fin. alene sield. o. „poet."); - Parce pias scelerare manus, Virg. Aen. 3, 42; ligel. Catull. 64, 405: divos scelerare parentes; men Juvenal. 9, 25: ∾ fanum etc., inc., (al. celebrare); — II) bf. partic. scĕlĕrātus, 3: besmittet el. vanhelliget ved en Forbrydelse; sædv. som adj.; A) „alm." om et Sted, hvor en Forbrydelse er begaaen el. straffet; a) som appell., men alene „poet."; - ∾ terra, Virg. Aen. 3, 60; ∾ limina Thracum, Ovid. Met. 13, 628; — b) som propr.; - ∾ Vicus, (en Gade i Rom), vid. Liv. 1, 48, o. Ovid. Fast. 6, 609; - ∾ Campus, (hvor de ukydske Vestalinder bleve levende begravne), Liv. 8, 15; ∾ sedes, (de Ondes Straffested i Tartarus), Tibull., Ovid.; ligel. ∾ limen, Virg. Aen. 6, 563; - ∾ Porta, o. ∾ Castra, f. nedenf.; — B) „bes."; 1) subjectivt: fuld af Forbrydelse, forbrydersk, syndig, (dog efter Doederl. mere om Handlingen, men scelestus mere om Charakteren); bf. a) om Personer el. med Hensyn derpaa, (ogf. undert. som subst. m.: en Forbryder); - ut bonum illum virum sceleratum ··· putet (civitas), Cic. d. Rep. 3, 17; est enim totum (hoc deliberantium genus) sceleratum et impium, id. Off. 3, 8; ligel. Caes. B. G. 6, 13: numero impiorum ac sceleratorum haberi; cf. Sall. Catil. 52, Liv. 1, 59, o. A.; - compar., sceleratior illo, Ni etc., Ovid. Met. 11, 781; superl., Liv. 4, 32; ligel. Sall. Jug. 31: homines sceleratissimi, etc.; cf. ibd. 14, o. A.; - ∾ preces et nefaria vota etc., Cic. Cluent. 68; ∾ arma capere, id. Phil. 11, 1; ∾ conjuratio, Liv., insania belli, Virg.; ∾ vox et inhumana, Cic. Fin. 3, 19; amor sceleratus habendi, Ovid. Met. 1, 131; - compar., ∾ causa parricidii, Justin.; superl., ∾ res, Quintil.; ligel. ∾ fraus ingenii humani, Plin.; - „poet." ogf.: sceleratas sumere poenas, (at straffe en Forbrydelse), Virg. Aen. 2, 576; — 2) navnl. ogf. (som en Følge af Forbrydelsen): ulykkelig, fordærvelig; bf. ogf. forbandet, afskyelig, odl.; - ∾ frigus, Virg. Ge. 2, 256; ∾ lues, Martial.; ∾ herba, (som dræbende), Appul.; ∾ sinapis (skarp el. saarende), Plaut. Pseud. 3, 2, 28; men sceleratissimi serpentum haemorrhois et prester, Plin. 24, 77; ∾ poëmata, Martial. 3, 50; — b) bf. ogf. som propr.: ∾ Porta, (hvoraf de 300 Fabier droge ud, for ikke at vende tilbage; ogf. porta Carmentalis), Flor. 1, 12; cf. Liv. 2, 49; ∾ Castra, (hvori Drusus døde), vid. Suet. Claud. 1.

scĕlĕrōsus, 3, [scelus]: fuld af Forbrydelse, forbrydersk; skrækkelig, afskyelig; (alene for- o. eftercl.); - illum scelerosum et impium (sc. hominem) etc., Ter. Eun. 4, 3, in.; ogf. absol. scelerosus: en Forbryder, Lucil. o. Varr. ap. Non.; ∾ et polluta mulier, Appul.; - ∾ atque impia facta, Lucr.; diem scelerosum et indignum, Afran. ap. Non. — scĕleste, adv. af scelestus: forbrydersk, paa en forbrydersk Vis el. Maade; - quaecumque ··· sceleste atque impie facta essent, Liv. 24, 25; ∾ parta bona, Plaut.; ∾ insimulare, Vell. 2, 60; - compar., scelestius, Augustin.; — b) ogf. med Lune: ∾ suspicari, (listigen el. ondskabsfuldt), Cic. Att. 6, 1.

scĕlestus, 3, [af scelus; ligesom funestus af funus]: forbrydersk, udædersk; ogf. subst. el. absol.: Forbryder, Forbryderske; (oftere forcl., hvorim. sceleratus oftere classisk); 1) „alm."; a) om Personer, (dog ikke saal. hos Cic.); - ego scelestus, (opp. tu pius etc.), Plaut. Pseud. 1, 3, 121; o scelestum atque audacem hominem! Ter. Eun. 4, 4, 41; cf. Sall. Catil. 51 o. 52, o. Liv. 5, 27, Hor. Od. 2, 4, 17, oftere, o. A.; - in compar., Plaut. Aul. 3, 2, 5, oftere; in superl., id. Amph. 2, 1, 2; - ofte ogf. som Skældsord: sceleste (voc.: du Skurk! odl.), o. scelesta; - vid. Ter. Andr. 4, 4, 51, oftere; f. ogf. id. Eun. 5, 1, in.: Pergin', scelesta, etc.; ligel. in superl.: Scelestissime, etc., Plaut. Amph. 2, 1, 11; — b) om Handlinger el. Tilstande, odl.: forbrydersk, afskyelig, odl.; - ∾ ac nefarium facinus etc., Cic. R. Am. 13; cf. ibd. 22: res tam scelesta, tam atrox, etc.; men Liv. 5, 27: scelesto facinori scelestiorem sermonem addidit; ∾ nuptiae, Sall. Catil. 15; ∾ malitia, Phaedr. 2, 4; — II) „overf." ligesom sceleratus nr. B, 2: ulyksalig, fordærvelig; - Scelestiorem coenam coenavi tuam, Quam quae Thyestae quondam anteposita est et Tereo, Plaut. Rud. 2, 6, 24; men id. Most. 3, 1, in.: Scelestiorem ego annum argento fenori Numquam ullum vidi, (mere forbandet el. vanskeligt).

scĕlĕtus, i, m., σκελετός: Skelet el. Benrad, Appul. — scĕlio, ōnis, m., [scelus]: forbrydersk Menneske; - Hannibal homo vafer et magnus scelio, Petron. Sat. 50, 5. — scĕlŏtyrbe, es, f., σκελοτύρβη: Lamhed i Benene el. i Knæerne, Plin. 25, 6.

scĕlus, ĕris, n.; 1) „alm.": Forbrydelse, forbrydersk Handling, stærkere end facinus; - vid. Cic. Verr. 5, 66: facinus est vincire civem Romanum, scelus verberare, etc.; cf. Tac. Germ. 12, hvor scelera (de grovere Forbrydelser) opp. flagitia (Skændigheder, som Utugt, odl.), o. delicta (Forseelser); men documentum Persarum sceleris sempiternum etc., Cic. d. Rep. 3, 9; men c. gen. obj.: scelus legatorum interfectorum, (det forbryderske Mord paa dem), Liv. 4, 32; hinc pietas, illinc scelus, Cic. Catil. 2, 11; men ibd. 2, 4: quid sceleris ··· quod non ille conceperit (hvori han ikke har giort sig skyldig)? cf. id. Verr. 4, 32: hoc scelere concepto etc.; ligel. ibd. 1, 4: concipere sce-

lus in se; tantum sceleris admittere, id. Att. 9, 10; ∾ facere, id., perficere, id.; cf. id. R. Am. 9; – scelus anhelare, id., moliri, id., edere, id.; ogs. edere scelus in aliquem, id. Sest. 27; scelus suscipere, id., ogs. scelere se alligare, id., (begaae en Forbrydelse, giøre sig skyldig deri); ligel. scelere astringi el. obstringi, id.; – ∾ infestum et immane, id., abominandum, Quintil., horrendum, Senec.; – som Ordsprog kan mærkes: scelera non habere consilium, vid. Quintil. 7, 2, 44; cf. Liv. 28, 28: nullum scelus rationem habet, etc.; — II) „bef." o. „overf."; A) hos Comikerne bruges scelus ogs. „meton." f. scelestus el. sceleratus: Skelm, Slyngel, odl.; – Pol minime miror, navis si fracta'st tibi, Scelus, te ··· quae vexit, Plaut. Rud. 2, 6, 21; cf. Ter. Andr. 2, 1, 17, o. ibd. 4, 1, 41, oftere; ogs. scelus viri, Plaut. Truc. 2, 7, 60; – ogs. c. pronom. m.: Ubi illic est scelus, qui etc.? Ter. Andr. 3, 5, in.; ligel. scelus Quemnam hic laudat? ibd. 5, 2, 3; — B) fremdeles ogs.; a) hos Comikerne og hos Martial.: en (ligesom af en Forbrydelse følgende) Fordærvelse el. Ulykke, odl.; – perdidi unum filium, Puerum quadrimum ··· Major potitus hostium est (er fanget af Fienden); quod hoc est scelus? Plaut. Capt. 3, 5, 101; cf. Ter. Eun. 2, 3, 35, o. Martial. 7, 14; — b) „poet." ogs. som Person el. Genius i Underverdenen; – veniat invisum Scelus, etc., Senec. Herc. Fur. 97; (cf. Virg. Aen. 6, 274 flgd.); — c) en fra Dyrene el. fra Elementerne odl. hidrørende Fordærvelse el. Elendighed, dog rimel. alene hos Plin.; – nec bestiarum solum ad nocendum scelera sunt, sed interim aquarum quoque et locorum, id. 25, 6; cf. id. 29, 23; ligel. ∾ naturae, id. 2, 95, (om Jordskiælv); — d) endel. ogs. „poet." f. Straf, (poena, supplicium); – vid. Virg. Aen. 7, 307; cf. ibd. 2, 229: scelus expendisse merentem etc.

1. scēna, (skrives ogs. scaena), ae, f., σκήνη; oprdl., Løvhytte el. andet bedækket el. beskygget Sted, navnl. til de første Skuespilforsøg, vid. Ovid. A. A. 1, 105; ogs. „alm.", vid. Virg. Aen. 1, 164; df. I) „egenl.": Scenen, d. e. den Del af Theatret, hvor Skuespillerne gesticulere og foredrage; – dum histrio in scena siet, Plaut. Poen. prol. 20; in scenam prodire, ogs. ad scenam ire, (træde op paa Scenen), Nep. praef.; in scena esse, Cic.; scenam tenere, (være den første el. ypperste paa Theatret), Suet. Tit. 7; – ogs. in pl.; scenis agitatus Orestes (i. e. in tragoediis), Virg. Aen. 4, 471; ligel. Aut agitur res in scenis, aut acta refertur, etc., Hor. A. P. 179; — b) „meton." ogs. for det hele Theater; – vid. Liv. 41, 27, o. Virg. Aen. 1, 429; — c) om den romerske Scenes Udsmykning, s. Liv. l. c., „bef." ogs. Plin. 33, 16, o. id. 35, 7, oftere, ogs. Val. Max. 2, 4, 6; — II) „overf."; A) offenlig Skueplads, Offenlighed el. offenlig Virksomhed, odl.; – quae si minus in scena sunt, (falde mindre i Øinene, blive mindre bekiendte), etc., Cic. Planc. 12; cf. Hor. Sat. 2, 1, 71: ubi se a vulgo et scena in secreta remorant etc.; s. ogs. Cic. d. Or. 2, 83; men deduci in scenas scholasticorum, qui rhetores dicuntur, (at anbringes til deres Øvelser), Tac. Orat. 35; — B) den offenlige el. ydre (tildels upaalidelige) Fremstilling af et Anliggende, Tingenes ydre Skin, odl.; – scena rei totius haec est, etc., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 11; nec minore scena (med ikke mindre Ophævelse) ··· Mausoleo intulit (matris fratrisque cineres), Suet. Calig. 15; men scenam criminis parare, (træffe Forberedelserne dertil), Tac. Ann. 14, 7. — 2. scena, ae, f., ctr. af sacena: etslags Kniv el. Øxe, vid. Fest. p. 318 o. 330, (Müll.).

*scēnālis, e: hørende til Scenen el. Skuepladsen, scenisk; – ∾ species, Lucr. 4, 77, inc.; ∾ frondes, poëta in Anthol. Lat. B. II, p. 48; — scēnārius, 3: = frgd.; – ∾ artifices, Ammian.; ∾ pictor, (Theatermaler), Inscriptt.; — scēnātĭcus, i, m.: Acteur el. Skuespiller, Varr. ap. Non.; o. — scēnātĭlis, e, ligesom scenicus: hørende til Scenen, scenisk; – ∾ modus, Varr. ap. Non.; — [scena].

scēnĭce, adv.: ligesom paa Scenen, paa Skuespillernes Vis el. Maade; – quum aliqua velut scenice fiunt, Quintil. 6, 1, 38; af — scēnĭcus, 3, σκηνικός: hørende til Scenen el. til Theatret, scenisk el. theatralsk, odl.; I) „egenl."; – ∾ artifices, Cic., actores, Quintil.: Skuespillerne; ∾ ludi: Theaterforestilling, (i Modsætn. af Kamplegene); vid. Liv. 7, 2; ligel. id. 31, 4: ludi Romani scenici eo anno magnifice apparateque facti; cf. id. 34, 54, o. Suet. Aug. 43, (hvor ogs. ∾ operae, opp. ∾ gladiatoriae); ∾ habitus, id., gestus, Cic., decor quidam, Quintil.; ∾ modulatio, id., venustas, Cic., dicacitas, Quintil.; men scibam (f. sciebam), dubiam esse fortunam scenicam, vid. Ter. Hec. prol. 2, v. 8; – ogs. in neutr. absol., el. m. Subjectsfætning; quod est imprimis frivolum ac scenicum, Quintil. 10, 7, 21; complodere manus, scenicum est, etc., id. 3, 1, 123; — b) ogs. subst. scenicus, a: Skuespiller, Skuespillerinde; – orator ··· plurimum aberit a scenico, Quintil. 1, 11, 3; cf. Cic. Off. 1, 31, oftere, Suet., o. A.; – men som Skældsord: ille scenicus etc., (om Nero), Tac. Ann. 15, 59; – fem. scenica, Cod. Just.; — II) „overf.": forstilt el. tilsyneladende, (i Modsætn. af d. virkelige); – dum haec ipsa contemnit populus Romanus ··· invictus a veris regibus, ab illo imaginario et scenico rege (Andrisco) superatur, vid. Flor. 2, 14.

Scēnītae, arum, m., Σκηνῖται, (som boe i Telte), Arabes, Plin. 5, 21, Nomades, id. 6, 32. — scēnogrăphĭa, ae, f., σκηνογραφία: perspectiv Fremstilling af en Bygnings Front og Sider; – vid. Vitruv. 1, 2; (al. sciăgraphia, σκιαγραφία, m. s. Bem.). — Scepsis, i, f., Σκῆψις: By i Mysien, Plin. 5, 32; — B) df. Scepsĭus, 3, Metrodorus (af Byen Skepsis), Cic. Tusc. 1, 24, Plin.; – heder ogs. absol. Scepsius, Ovid. Pont. 4, 14, 38. — Sceptĭci, orum, m., Σκεπτικοί: Tvivlerne, som philosophisk Sect, s. Quintil. 10, 1, 124, (Gesn.); s. ogs. und. Pyrrho. — sceptos, i, m., σκηπτός: alm. Benævnelse paa det fra Luften nedstyrtende Uveir, Appul.

sceptrĭfer, a, um, [sceptrum, fero]: scepterbærende, manus Servi, Ovid. Fast. 6, 480; ∾ Tonantes, (d. e. Juppiter og Juno), Senec. Med. 59. — sceptrĭger, a, um, [sceptrum, gero]: = frgd.; – ∾ rex, Sil., Lajus, Stat. — sceptrum, i, n., σκῆπτρον; oprdl., hvorpaa man støtter sig, Støttestav, odl.; df. I) Kongestaven el. Scepteret; – (rex) sedens cum purpura et sceptro etc., Cic. Sest. 26; ∾ eburnum, Ovid.; cf. id. Met. 7, 506: in capulo sceptri nitente sinistra, etc.; s. ogs. Justin. 43, 3: quas (hastas) Graeci sceptra vocabant; ∾ Jovis, Suet. Aug. 94; men ∾ Augusti, id. Galb. 1, (Imperatorens el. Triumphatorens Commandostav); men „poet.", Virg. Aen. 12, 206: Ut sceptrum hoc ··· semel in silvis imo de stirpe recisum, Matre caret, etc.; – ogs. til Tragoedien hører Sceptret som kongeligt Insigne, hvf. Ovid. Am. 2, 18, 13: Sceptra tamen sumpsi, (har digtet en Tragoedie); – „poet." staaer ogs. m. Eftertryk pl. f. sing., vid. Virg. Aen. 1, 57, oftere, o. Ovid. Met. 3, 265, oftere; — B) df. ogs. „bef."; a) med Lune: sceptra paedagogorum, Martial. 10, 62; — b) ogs. er sceptrum: en Benævnelse paa Værten aspalathos, Plin. 12, 52; — II) „overf." ogs. som Symbol paa den høieste Magt: Kongedømmet el. Regeringen el. Riget; – vid. Virg. Aen. 1, 253: sic nos in sceptra reponis? cf. ibd. 10, 852; men id. Ge. 2, 536: Ante etiam sceptrum Dictaei regis, (før Juppiter var Konge paa Creta); men Lucr. 3, 1050: Homerus Sceptra potitus (neml. som Digterkonge). — sceptūchus,

i, m., σκηπτοῦχος: Scepterbærer; orientalsk Benævnelse paa en høi Embedsmand el. paa en Statholder, Tac. Ann. 6, 33.

schĕda o. schīda, ae, f., σχέδη, σχίδη: Blad af Papyrusbusken, Plin. 13, 23; — B) df. Blad af en Bog el. enkelt Blad; – ut schida ne qua depereat, Cic. Att. 1, 20; omnes schedas excutere, (giennemgaae nøiagtigen), vid. Quintil. 1, 8, 19; cf. Martial. 4, 91, (til hans Bog): Nec summa potes in scheda teneri, (vil ikke lade dig indskrænke dertil). — schĕdius, 3, σχέδιος: som er giort færdig i en Hast el. til Øieblikkets Brug; df. subst.; A) schedia, ae, f., (sc. navis): et i en Hast sammentømret Skib el. Fartøi, Digest.; — B) schedium, i, n., (sc. carmen): et i en Hast forfærdiget Vers el. Digt, Appul., Sidon. — schĕdŭla el. schĭdŭla, ae, f., dem. af scheda el. schida: lidet Blad, liden Lap Papir, (opp. epistola), Cic. Fam. 15, 16, inc.; (al. scheda).

schēma, ătis, n., (dat. o. abl. pl.: schemasin f. schematibus, Varr. ap. Charis.), o. schema, ae, f., σχῆμα; ligesom habitus: Holdning el. Gestalt, Figur el. Form, odl.; I) „alm.", (oftest forcl.); a) fem.; – cum servili schema (procedere), Plaut.; satis hilari schema (incedere), Caecil. ap. Priscian.; dog ogs. in fem., Suet. Tib. 43; — b) neutr.; – Bacchico cum schemate, Naev. ap. Non.; ∾ antiquum (retinere), Lucil. ap. Non.; ∾ geometrica descripta (animadvertere), Vitruv. 6, praef.; — II) „bes." i Rhetoriken: Figur el. figurlig Diction; – (locus) pertinens ad figuras, quae σχήματα Graece vocantur, etc., Quintil. 9, 1, 1; ligel. ibd. 10: altero (modo) ··· proprie schema dicitur in sensu vel sermone: aliqua a vulgari et simplici specie cum ratione mutatio; cf. id. 9, 2, 65: (schema), in quo per quandam suspicionem, quod non dicimus, accipi volumus; – schemata hede ogs. visse uregelmæssige Ordforbindelser, som tragoedia Thyestes, ludi Floralia, etc., id. 1, 5, 52. — schēmătismus, i, m., σχηματισμός: figurlig Udtryksmaade, Quintil. 1, 8, 14.

schidiae, arum, f., τὰ σχίδια: Spaaner el. Hugst el. Affald; – sarmenta, aut taedae schidiae, Vitruv. 7, 10; cf. id. 2, 1. — schisma, ătis, n., σχίσμα: Spaltning el. Tvedragt, Tertull. — schismătĭcus, i, m., σχισματικός: som har afvigende Meninger i Religionssager, Augustin. — schistos (-us), a, on, σχιστός: spaltet el. kløvet; til at spalte el. kløve; – ∾ lapis, (en slig Stenart), Plin. 29, 38, oftere; ∾ lac, (skilt Mælk), id. 28, 33; ∾ caepa, (en Løgart), id. 19, 32; ∾ alumen, id. 31, 39.

Schoenēïs, ĭdis, o. Schoenēïus, 3, s. und. flgd. — Schoeneus (disyll.), ĕi, m., Σχοινεύς: Konge i Boeotien, og Fader til Atalanta, Hygin.; — B) df. 1) Schoenēïs, ĭdis, f.: Datter af Schoeneus, d. e. Atalanta, hvorom Ovid. Her. 16, 263: Ut tulit Hippomenes Schoeneida, etc.; cf. id. Am. 1, 7, 13; — 2) Schoenēïa virgo: = frgd., Ovid., ogs. absol. Schoeneïa, id. Met. 10, 609; — 3) Schoenis, ĭdis, f., Biform af Shoeneïs, Sidon. — schoenĭcŭlae, arum, f., [schoenus]: de med Schoenussalve indgnedne løse Fruentimre, Plaut. frgm. ap. Varr.; hede schoeno delibutae, id. Poen. 1, 2, 55. — Schoenis, ĭdis, f. und. Schoeneus.

schoenŏbătes, ae, m., σχοινοβάτης: en Liniedanser, Juvenal. 3, 77. — schoenum, i, n., Biform af flgd., Colum. — schoenus, i, m., σχοῖνος; I) en Sivart (juncus), hvoraf en vellugtende Art brugtes som Tilsætning til Vin; – vid. Cato, ogs. Colum. 12, 20; rimel. tilberedtes ogs. deraf etslags simplere Salve, s. und. schoeniculae; — II) Længdemaal el. Milemaaler hos Perser og Ægyptier, (men angives forskielligen fra 30 til 60 Stadier), Plin. 6, 30, o. id. 12, 30.

schŏla, ae, f., σχολή; I) oprdl.: Frihed el. Fritid fra de daglige Pligtarbeider, navnl. forsaavidt denne Fritid anvendes paa Studeringer; — B) df. 1) lærd Undersøgelse el. Underholdning, lærd Forelæsning el. Afhandling el. Forklaring; – certae scholae sunt de exsilio, de interitu patriae, etc., Cic. Tusc. 3, 34; hvor ogs.: haec Graeci in singulas scholas et in singulos libros dispertiunt; cf. ibd. 1, 4: scholas Graecorum more habere; ligel. ibd.: dierum quinque scholas in totidem libros (conferre); men id. Fin. 2, 1: me ··· scholam vobis aliquam explicaturum, (nogen lærd Materie el. Qvæstion); cf. Quintil. 3, 6, 59; — 2) ogs. „alm.": lærd Undervisning el. Dannelse, Videnskabelighed; – homo politus e schola, id. Pis. 25; cf. id. Orat. 27, o. Martial. 3, 20; — II) df. „overf."; A) Stedet til lærd Underholdning el. Undervisning, Gymnasium el. Skole, odl.; – quum in schola assedissent etc., Cic. d. Or. 1, 22; cf. id. Off. 2, 25; scholae philosophorum, id., rhetorum, Quintil.; men id. 2, 3, 10: potiorem in scholis eruditionem esse, quam domi; — b) df. atter „overf.", scholae bestiarum: Dyrenes Kampplads el. Amphiteatret, Tertull.; men scholae labrorum, Vitruv. 5, 10, (Opholdssted, hvor man ventede paa Badet); — B) en Lærers Tilhængere el. Disciple, Skole el. Sect, odl.; – vid. Cic. d. Or. 1, 13; Isocratis schola principes oratorum dedit, Quintil. 12, 10, 22; — b) df. atter „overf." under d. sild. Keisere: Corporation el. Corps af civile el. militære Embedsmænd el. Tilforordnede; navnl. ogs. de keiserlige Garder, Ammian. 14, 7, Cod. Just.

schŏlāris, e, [schola]; I) hørende til Skolen, inchoamenta, Capella, declamatio, Hieronym.; — II) hørende til en Corporation, navnl. til de keiserlige Garder; df. subst. scholares: Soldater af den keiserlige Garde, Cod. Just. — schŏlastĭcus, 3, σχολαστικός: hørende til Skolen, navnl. til Rhetorernes Skoler, controversiae, Quintil., declamationes, Gell.; ∾ atque umbraticae litterae, Plin.; — II) df. subst.; A) scholastica, orum, n.: Skoleforedrag el. Skoleøvelser; – in scholasticis nonnumquam evenit, ut etc., Quintil. 4, 2, 30; — B) scholasticus, i, m.: der i Skolen driver rhetoriske Øvelser; df. a) en Rhetor el. Veltalenhedslærer, (i Modsætn. af orator el. Taleren for Retten); – vid. Plin. Ep. 2, 3; ligel. in scenas scholasticorum, qui rhetores vocantur, etc., Tac. Orat. 35; cf. Suet. Rhet. 6; – ogs. som Skældsord: lærd Pedant, odl., Appul.; — b) som Discipel; df. ogs. svarende til vort: Studerende el. Student; – dum scholastici sumus, Quintil. 12, 11, 16; cf. Tac. Orat. 15, o. A.; — 2) ogs. udenfor Skolen: Lærd el. Videnskabsmand, Hieronym., o. A.; navnl. ogs. en Grammatiker, auct. Catal. (Virg.) 7, 4. — schŏlĭcus, 3, σχολικός: hørende til Skolen, (for- o. efterel. Ord); – ∾ dape, Varr. ap. Non.; ∾ quaedam nugalia, Gell. 4, 1; ∾ axioma, Capella.

sciădeus (trisyll.), ĕi, m., σκιαδεύς: etslags Søfisk, hvis Hun heder: sciaena, σκίαινα, (d. latinske umbra), ligesom: Skyggefisken, germ. der Meerschatten, (salmo thymallus L.), Plin. 32, 53. — sciaena, ae, f., s. und. frgd. — sciagraphia, ae, f., s. und. scenographia. — Sciăpŏdes (sciopodes), um, m., Σκιάποδες: fabelagtigt Folk i Libyen, der brugte deres uhyre Fodsaaler som Solskierm, Plin. 7, 2, Tertull., o. A.

scĭbĭlis, e, [scio]: som kan vides el. kiendes; – deus non omnibus scibilis, Tertull. — scida, ae, f., s. und. scheda. — scidula, ae, f., s. und. schedula. — sciens, tis, partic. o. adj. af scio; df. — scienter, adv.: med Indsigt el. Kundskab, dygtigen el. kunstforstandigen, odl.; – bene dicere, quod est scienter, et perite, et ornate dicere, etc., vid. Cic. d. Or. 2, 2; cf. ibd. 1, 29, o. id. Off. 2, 5; ∾ tibiis cantasse, etc., Nep. praef., in.; s. ogs. Caes. B. C. 1, 55; – compar., neminem in eo genere scientius versatum

Isocrate, Cic. Orat. 52; cf. Caes. B. G. 7, 22; superl., ∾ animadvertere de coelo tacta, Cic. Div. 1, 41; — not.: Plin. Pan. 64, læses nu efter Gierig.: si sciens fefellisset (f. si scienter etc.).

scientĭa, ae, f., [sciens]: Viden el. Videnskab, Kundskab (neml. den subjective, ligesom cognitio o. eruditio; opp. disciplina o. doctrina el. den objective Viden); a) absol. (el. ud. gen. obj.); – omnes ··· trahimur ad cognitionis et scientiae cupiditatem etc., vid. Cic. Off. 1, 6; fugere scientiam alicujus, (undgaae nogens Kundskab), id. Manil. 10; men id. Phil. 2, 23: satisfacere vestrae scientiae; men duae res ··· scientia atque usus militum, Caes. B. G. 2, 20; opinionibus, non scientia contineri, vid. Cic. d. Or. 2, 7; cf. ibd. 1, 20; men ibd. 1, 14: ∾ aliqua obscurior etc., (opp. usus forensis); – ∾ efficax, vid. Hor. Epod. 17, in.; ∾ trivialis, (den første Skolelærdom), Quintil.; – ogs. in pl.: tot artes, tantae scientiae, etc., Cic. d. Senect. 21; — b) c. gen. obj.; – omnium rerum magnarum atque artium scientiam consecutus (orator), Cic. d. Or. 1, 6; ∾ regionum, ibd. 1, 14; ∾ futurorum (opp. ignoratio), id. Div. 2, 9; ∾ rei militaris, Caes., linguae Gallicae, id.; ∾ deorum colendorum (sanctitas), Cic. N. D. 1, 41; ∾ aeris fundendi, Plin.; — c) sieldn. m. in el. de; – ∾ in affectibus movendis, Quintil. 10, 2, 27; cf. Cic. Phil. 9, 5; men id. Sull. 13: cujus scientiam de omnibus constat fuisse, ejus ignoratio de aliquo purgatio debet videri; df. — scientiŏla, ae, f., dem.: liden el. ringe Kundskab; in pl.; – ∾ parvas artium concinnare, (skrive Elementarbøger), Appul.

scilĭcet, adv., [ctr. af scire licet, hvormed det ogs. omvexles h. Lucr.; ogs. som archaistisk Udtryk hos Liv. o. hos Cels.]; oprdl.: det er let at vide; df. sædv. svarende til vort: visseligen, aabenbart, det forstaaer sig el. det kan jeg troe, nemlig, odl.; df. I) „alm."; a) m. Objectsfætning, (men alene forcl.); – ita scilicet facturam, (det forstaaer sig, at hun maa gjøre saa), Plaut. Asin. 4, 1, 42; cf. id. Rud. 2, 3, 64, oftere, ogs. Ter. Heaut. 2, 3, 117, o. ibd. 4, 8, 15, ogs. Lucr. 2, 468, ogs. Sall. Jug. 4; — b) som blot Partikel el. absol.; – qua mente esset etc., pessima scilicet et infidelissima, nam etc., Brut. ap. Cic. Fam. 11, 1; Brutus terram osculo contigit; scilicet, quod etc., (aabenbart fordi), Liv. 1, 56; me species quaedam commovit, inanis scilicet (vistnok), sed commovit tamen, Cic. Fin. 5, 1, (Madv.); – ogs. i det bekræftende Spørgsmaal; Comites secuti scilicet sunt virginem, (have uden Tvivl fulgt hende)? Ter. Eun. 2, 3, 55; — c) elliptisk (alene forcl.), vid. Lucr. 1, 809; navnl. ogs. i bekræftende Svar, vid. Ter. Eun. 5, 8, 10, o. id. Ad. 4, 7, 33; — II) „bes."; a) m. ironisk el. sarcastisk Bem., (hvilken da Stedets Sammenhæng viser): kan jeg troe, naturligen, odl.; – vid. Ter. Andr. 1, 2, 14, o. Virg. Aen. 4, 379; ligel. Cic. Sull. 24: scilicet is sum, qui etc.; ligel. Tac. Ann. 6, 23: scilicet ··· defuerat tempus etc.; cf. ibd. 2, 30, o. ibd. 3, 65; — B) efteraug. ogs. som blot forklarende el. bestemmende Partikel (Grækernes *δηλονότι* el. *δηλαδή*), vort: nemlig; – sub nomine alieno, nepotum scilicet et uxoris etc., Suet. Aug. 29; ligel. id. Tib. 14: ignota scilicet tunc adhuc Caesarum potestate.

scilla o. squilla, ae, f., *σκίλλα*; I) Søsvibelen, (scilla maritima L.), Plin. 19, 30, oftere, Colum., o. A.; — II) etslags Søkrebs, (cancer squilla L.; i denne Bem. oftest squilla), ogs. pinnoteres, vid. Cic. N. D. 2, 48, o. Plin. 9, 66. — scillīnus, 3, *σκίλλινος*: tillavet af Søsvibler, acetum, Plin. 23, 28; heder ogs. acetum scilliticum (*σκιλλιτικόν*), Cels., Colum. — scillītes, ae, m., *σκιλλίτης* (*οἶνος*): Søsvibelvin, Colum., Pallad.; df. ogs. acetum scillites, Plin. 32, 47. — scillitĭcus, 3, f. und. scillinus. — scimpŏdĭum, i, n., *σκιμπόδιον*: lav Seng, Feltseng el. Løibænk, grabatus; – cubans in scimpodio Graeciensi, etc., vid. Gell. 19, 10.

scin' f. scisne, f. und. scio. — scincos (-us), i, m., *σκίγκος*: en i Asien og Afrika hyppig Øgleart, Plin. 8, 38, oftere. — scindo, scĭdi, scissum, 3, (forcl. perf. redupl. sciscĭdi, Enn., Naev., Attius o. Afran. ap. Priscian.), v. a., [besl. m. *σχίζω*, men efter Doederl. af caedo]: sønderriver, kløver, spalter, odl.; I) „egenl."; – quum saxum scisciderit, Enn. ap. Priscian.; ∾ crines, Virg., Ovid., capillos, id.; men id. Met. 8, 526: scissaeque capillos (acc. graec.) Planguntur matres etc.; cf. ibd. 4, 545: scissae cum veste capillos, etc.; ∾ epistolam, Cic. Fam. 5, 20; ∾ vestem, Liv., Hor., o. A.; ∾ vestem de corpore, Propert.; men Cic. Att. 13, 33, m. Lune: ut non scinderem paenulam, (at jeg ikke holdt altfor stærkt paa ham, neml. som Gest); ∾ sinus, Quintil., latus flagello, Ovid.; scissa genas, Lucan.; – ∾ vallum, (oprykke), Cic., Liv., Tac.; ∾ pontem, (afbryde), Plaut.; ∾ lignum (el. quercum) cuneis, (kløve el. spalte dermed), Virg.; ∾ aequor (i. e. humum) ferro (at pløie), id.; ∾ freta ictu (remorum), Ovid.; ogs. ∾ aquas (puppis), id.; men Tac. Germ. 43: dirimit scinditque Sueviam continuum montium jugum; – ∾ se nubes (adsplittes), Virg.; oftere medial: odos, fumus, vapor ··· Scinduntur per iter flexum, etc., Lucr. 4, 88; ligel. Scinditur in geminas partes circumfluus amnis, Ovid. Met. 15, 739; cf. ibd. 4, 123; – ∾ aves in frusta, (som Forskærer), Senec.; ∾ obsonia, id.; men Martial. 3, 12: nihil scidisti (f. nullum cibum distribuisti); – endel. ogs. absol.: quod tetigere (sentes), illico rapiunt; si eas ereptum, illico scindunt, Plaut. Casin. 3, 6, 2; — II) „fig."; – ne scindam dolorem meum, (for ikke at oprive den), Cic. Att. 3, 15; men Lucr. 3, 1007: scindunt curae (animum); (cf. id. 5, 46); – ∾ verba fletu (afbryde), Ovid.; men faucium vitio ··· scinditur vox (bliver afbrudt og skurrende) etc., Quintil. 11, 3, 20; – Sic genus amborum scindit se sanguine ab uno, Virg. Aen. 8, 142; ligel. scidit deinde se studium, Quintil. prooem. 13; ligel. medial: scindi in duo, vid. Senec. Ep. 89; hi discordes ··· in duas factiones scindebantur, Tac. Hist. 1, 13; cf. Virg. Aen. 2, 39: Scinditur incertum studia in contraria vulgus; — III) partic. scissus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": kløvet el. spaltet; – scissae aures (cervorum), Plin.; ∾ folia pluribus divisuris, id.; ∾ alumen, (som skiver sig, f. und. scissilis), Colum.; – men „poet.": ∾ genae, Propert. 2, 14, 8, (med Rynker); ligel. ∾ venter, Martial. 14, 60; — b) ogs. subst., scissum, i, n.: Rift el. Hul; – scissa reficere, Plin. 11, 28; — B) df. „overf."; – ∾ genus vocum (afbrudt el. skurrende, odl.), Cic. d. Or. 3, 57; f. ogs. ovenf., Quintil. 11, 3, 20: scinditur vox, etc. — scindŭla, ae, f. und. scandula.

scintilla, ae, f., [besl. m. *σπινθήρ*]; I) „egenl.": Gnist, Ildgnist; – segetes stipulamque videmus Accipere ex una scintilla incendia passim, Lucr. 5, 607; cf. Virg. Aen. 1, 174, Liv. 38, 7, o. A.; ogs. in pl., Virg. Aen. 12, 102, Quintil., o. A.; som Sentens kan mærkes Curt. 6, 3: parva saepe scintilla contempta magnum excitavit incendium; — II) „fig."; A) „overf.": lysende Punkt; – ∾ argenti, auri, Plin. 33, 31; — B) „ment." el. om Begreber: ligesom Gnist; hvf. Cic. Acad. 2, 19 („alleg."): ne scintillam quidem ad dispiciendum etc.; men id. d. Rep. 2, 21: ∾ ingenii etc.; – ogs. det Allermindste; ut ne qua scintilla teterrimi belli relinquatur, id. Fam. 10, 14; men Plaut. Trin. 3, 2, 52: Ne scintillam quidem relinques, genus qui congliscat tuum. — scintillātĭo, onis, f.: Gnistren, oculorum, (for Øinene, neml. som Øiensvaghed), Plin. 20, 33; af — scin-

tillo, avi, 1, v. n., [scintilla]: at gnistre, at udkaste Gnister, („poet." o. hos Plin.); – ∾ templa coeli, Lucr.; scintillantia fulgetra, Plin.; cf. Virg. Ge. 1, 392; ∾ oculi, Plaut.; – men „fig.": Agnovit juvenem, scintillavitque cruentis Ira genis, etc., Sil. 9, 562. — scintillŭla, ae, f., dem. af scintilla: liden Gnist; – df. lignelsesvis: in pueris virtutum quasi scintillulas videmus, Cic. Fin. 5, 15; – men „fig.", ∾ vitae, (Livsgnist), Tertull.

scīo, ivi o. ii, ītum, 4, (som forclassiske o. archaistiske Former mærkes: imperf. scibam, as, etc., Plaut., Ter., o. A.; fut. scibo, is, etc., ibd.; hvf. ogs. pass. scibitur, Plaut. Capt. 4, 2, 5; scin' f. scisne, id., Ter.; men perf. syncop. scisti f. scivisti, Ovid., scisse, Cic., Quintil.), v. a.; I) „alm.": veed el. kiender el. forstaaer; cf. Quintil. 10, 1, 13: nam et intelligo et sentio et video saepe idem valent, quod scio; a) c. acc.; – is omnes linguas scit, Plaut. Poen. prol. 112; ∾ litteras, Cic., artem, Hor.; nemo omnia scire potest, Varr. R. R. 2, 1; men omnes in eo, quod scirent, satis esse eloquentes, vid. Cic. d. Or. 1, 14; – ∾ aliquid ex aliquo, (fra el. af el. igiennem nogen), Plaut., Cic. Fam. 9, 17; ligel. ∾ aliquid de aliquo, f. nedenf.; – quod sciam, (saavidt jeg veed), Plaut., Cic. Att. 16, 2, o. A.; ligel. quantum sciam, Quintil.; nec me ulla res delectabit, quam mihi uni sciturus sim, etc., Senec. Ep. 6; – df. pass.; ars earum rerum est, quae sciuntur, Cic. d. Or. 2, 7; id de Marcello ··· sciri potest, id. Att. 12, 22; Quod quum scibitur (f. scietur), per urbem irridebor etc., Plaut. Capt. 4, 2, 5; — b) c. inf.; oftere m. Objectsætning; – qui etc., utrum sciant pingere, an nesciant, non obscurum est, vid. Cic. d. Or. 1, 16; cf. Quintil. 10, 5, 19: si docere sciant et velint; ligel. Hor. Ep. 1, 17, 14: si sciret regibus uti, etc.; – scis (liber), In breve te cogi, etc., id. ibd. 1, 20, 7; cf. Cic. Lael. 2; saal. ogs. scire licet (ogs. ctr. scilicet) m. Objectsætning; vid. Lucr. 1, 860 o. 893, oftere, ogs. Liv. 1, 39, o. A.; – ligel. imperson.: quoad scitum sit, Sestium vivere, Cic. Sest. 38; — c) m. Relativsætning; – scin' (f. scisne), quam iracundus siem? Plaut. Bacch. 4, 2, 12; cuivis facile est scitu, quam fuerim miser, Ter. Hec. 3, 1, 15; quum sciatis, quo quaeque res inclinet, Cic. d. Rep. 2, 25; scisti (f. scivisti), qua cogere posses, Ovid. Fast. 4, 527; – ogs. m. flgd. ut (hvorledes), Cic. Mur. 9, Hor. Od. 3, 4, 42, o. A.; ligel. m. cur (hvorfor), id. Ep. 1, 19, 35, o. ibd. 2, 2, 187; – Qui scis, an, quae jubeam, sine vi faciat? Ter. Eun. 4, 7, 20; cf. Hor. Od. 4, 7, 17, o. id. A. P. 462; men m. quod (f. acc. c. inf.), vid. Plaut. Asin. 1, 1, 70: Equidem scio jam, filius quod amet meus; cf. ibd. v. 37; – Talemaaden: haud scio an, f. und. an; – men pass.: Hic sciri potuit ··· Quo studio vitam suam te absente exegerit, Ter. Heaut. 2, 3, 38; – forcl. findes ogs. undert. i d. relative Sætning: indic. f. conj.; scitin' (f. scitisne), quid ego vos rogo? Plaut. Men. 5, 9, 92; cf. id. Bacch. 2, 2, 24: Scis tu, ut confringi vas cito Samium solet? men Ter. Eun. 4, 4, 59: ego scibo ex hoc, quid siet; cf. Plaut. Amph. 1, 3, 26: (ut) Ex me primo prima scires, rem ut gessissem publicam; — d) absol. el. m. Adverb.; – quum videbis, tum scies, Plaut. Bacch. 1, 2, 37; – navnl. ogs. som Indskudssætning; quem (Catonem), ut scitis, unice dilexi, Cic. d. Rep. 2, 1; cf. id. Lael. 21; ligel. jurato, scio, plus credet mihi, quam injurato tibi, Plaut. Amph. 1, 1, 281, oftere; men elliptisk (o. truende): scin' Quomodo? id. Aul. a. 5, v. 21, oftere; men c. inf. subj.: Scire tuum nihil est (din Viden el. Kundskab), nisi etc., Pers. 1, 27; – fremdeles pass.: plus, quam opus est scito, sciet, Ter. Phorm. 4, 1, 18; cf. ibd. 5, 9, 14; – scire Latine, Cic., Graece, id., (kunne Latin el. Græsk); ligel. fidibus scire, (kunne Citharspil el. Musik), Ter. Eun. 1, 2, 53; — e) endel. m. de; – de legibus instituendis, de bello, de pace, de sociis ··· Solonem scisse melius ··· quam Demosthenem, Cic. d. Or. 1, 13; cf. id. Sull. 13 fin.; ligel. Ovid. Fast. 4, 5: Scis, dea, respondi, de vulnere, etc.; — II) „bes."; A) „publicistisk", f. d. sædv. sciscere, om Folket: efter indhentet Kundskab at beslutte; – ut tribunus pl. rogationem ferret, sciretque plebs, uti etc., Liv. 26, 33; — B) sild. heder scire om Konen, (ligesom cognoscere om Manden): at have Omgang dermed, vid. Trebell. XXX Tyr. 30; — not.: in perf. er scisse (etc.): den hyppigere Form f. scivisse; – neque scisse futura, Liv. 43, 5; cf. Cic. d. Or. 1, 13, o. A.; f. ogs. Quintil. 1, 6, 17; — III) partic. sciens, tis, ogs. som adj.; A) vidende el. kyndig, odl.; – utrum sciente (eo), an imprudente, sit factum, Nep. Con. 5; ut sis sciens, Ter. Andr. 3, 2, 28; cf. id. Heaut. 4, 8, 32: te scientem faciam, quicquid egero; — b) „bes.": som er sig bevidst med Hensyn paa en vis Handling el. Tilstand; df. med Vidende, forsætligen, (opp. imprudens), Ter. Phorm. 4, 3, 55, Cic.; opp. insciens, id.; an ille me tentat sciens? Plaut. Amph. 2, 2, 29; men Ter. Eun. 1, 1, 27: prudens, sciens, Vivus vidensque pereo; – navnl. ogs. i edelige Forsikkringer; vid. Scip. Afric. ap. Gell. 7, 11 fin., o. Plaut. Asin. 3, 2, 16; – Formlen: si sciens fallo, f. und. fallo; f. ogs. und. scienter, not.; — B) kyndig el. dygtig i sit Slags; a) absol.; – vites pampinari, sed a sciente, Varro; – compar., ∾ venefica, Hor. Epod. 5, 72; cf. Cic. Manil. 10: superl., ∾ gubernator, id.; — b) c. gen.; – sciens locorum, Sall. Jug. 97; ∾ pugnae, Hor.; ∾ citharae, id.; sciens linguae Latinae, Tac.; superl., ∾ vir regendae rei publicae, Cic. d. Or. 1, 49; — c) „poet." ogs. c. inf.; – non alius flectere equum sciens Aeque conspicitur gramine Martio, etc., Hor. Od. 3, 7, 25.

scĭŏlus, i, m., dem. af scius: som veed lidet, halvlærd, odl., Arnob. — Sciopodes, um, m., f. und. Sciapodes. — scĭŏthērĭcon, i, n., σκιοθηρικόν: etslags Soluhr, Plin. 2, 78; – ogs. sciother, is, m., Hygin. — Scīpĭădes, ae, m., f. und. 2. Scipio. — 1. scīpĭo, ōnis, m., σκίπων, σκήπων: Stok el. Stav, oprdl. til at støtte sig paa, el. til at gaae ved, Plaut. Casin. 5, 4, 6 o. 30, oftere; scipione eburno in caput (Galli) incusso, Liv. 5, 41; men Catull. 37, 10: scipionibus (i. e. baculis semiustis) etc.; – navnl. bares ∾ eburneus af de Triumpherende, Liv. 5, 41, under Keiserne ogs. af Consulerne, Vopisc., Ammian.; ogs. at mærke som Æresgave til venskabelige Fyrster, Liv. 30, 15, o. id. 42, 14.

2. Scīpĭo, ōnis, m.: berømt Familienavn in gente Cornelia, hvoraf mærkes Scip. Afric. major (i d. anden puniske Krig), o. Scip. Aemilianus Afric. minor (i d. trediepuniske Krig); — not.: i Hexametret findes for Versets Skyld Formen Scipiŏ (f. Scipiō), Lucan., Sil., o. A.; — B) df. 1) Scīpĭădes, ae, m.: en Scipiades el. en Scipio, altf. metrisk Biform af Scipio; vid. Lucr. 3, 1017; acc. sing. Scipiadem, Hor. Sat. 2, 1, 17; cf. Virg. Ge. 2, 170: Scipiadas duros bello etc.; — 2) Scīpĭōnārĭus (men ikke Scipioninus), 3: scipionisk, Varr. L. L. 9, 42.

Sciron, ōnis, m., Σκίρων el. Σκείρων: en berygtet Røver paa de skironiske Klipper (imellem Megaris og Piræus), blev ombragt af Theseus; – vid. Ovid. Met. 7, 444 flgd.; — B) df.; 1) Scīrōnĭus, 3: skironisk; – ∾ saxa, Mela 2, 3, o. Plin. 4, 11; — 2) Scīrōnis, ĭdis, adj. f.: skironisk; – ∾ petrae, Senec. Hippol.; — II) en i Athenen fra de skironiske Klipper blæsende Nordvestvind, Plin. 2, 46; cf. Senec. Qu. N. 5, 17: Atabulus Appuliam infestat, Calabriam Iapyx, Athenas Sciron, etc. — Scīrōnis, ĭdis, o. Scironius, 3, f. und. frgd.

*scirpĕus (sirp.), 3: som er giort af Rør el. af Sivarten scirpus; - ∾ ratis, Plaut.; men ∾ simulacra, (Argeerbilleder af Siv), Ovid. Fast. 5, 621; s. ogs. und. Argei; derom ogs. ∾ imago, id. ibd. 659; men ∾ fila (i Voxlys), Prudent.; — II) df. subst., scirpea (sirp.), ae, f.: en af Røret scirpus flettet Vognkurv, (navnl. til Gødsel), Varro, Cato, Ovid., o. A.; — scirpicŭlus (sirp., surp.), 3: hørende til Rørarten scirpus; men som adj. alene i Forbindelsen: ∾ falces, Cato, Varro; — II) oftere som subst., scirpiculus (sirp., surp.), i, m.: en af scirpus flettet Kurv, Rørkurv, odl.; - surpiculi olerorum, Lucil. ap. Non.; cf. Propert. 4, 2, 40, o. A.; men ∾ piscarii, (Fiskeruser), Plaut. Capt. 4, 2, 36; o. — scirpo (sirp.), (avi), atum, 1, v. a.: fletter el. binder af Rør el. Siv, Varro; scirpata dolia, id. ap. Non.; — [scirpus].

scirpŭla vitis: etslags ubekiendt Vintræ, Plin. 14, 4; df. ∾ uva, id., Colum. — scirpus (sirp.), i, m.; I) „egenl.": Rør el. Sivart, Plin. 16, 70, oftere, Plaut. Rud. 2, 6, 39; — b) som Ordsprog mærkes: nodum in scirpo quaerere, (skabe sig selv Vanskeligheder, da neml. Sivarten scirpus er uden Knæer el. Knuder); vid. Enn. ap. Fest. p. 330, (Müll.), o. Ter. Andr. 5, 4, 38; — II) Sivfletning el. Sivruse; df. „overf.", ligesom aenigma: en Gaade; - in pl., Gell. 12, 6. — scirrhōma, ătis, n., σκίῤῥωμα: forhærdet Hævelse i Legemet, Plin. 25, 42; - ligel. scirros, i, m., σκίῤῥος, id. 7, 13.

*sciscĭtātĭo, onis, f.: Efterforskning el. Efterspørgsel, Petron. Sat. 24, 5; o. — sciscĭtātor, oris, m.: som undersøger el. efterforsker, Martial. 3, 82, Prudent.; — [sciscitor]. — sciscĭto, are, activ Biform af flgd., Plaut. Merc. 2, 3, 52; df. pass. sciscitatus, 3, Ammian. — sciscĭtor, atus sum, 1, v. dep. a., [scisco]; I) „egenl.": spørger mig for, efterspørger, undersøger el. udforsker; a) c. acc. rei; sield. c. acc. pers.; - ∾ sententiam alicujus ex aliquo, Cic. N. D. 1, 7; cf. id. d. Or. 1, 23; ∾ voluntatem consulis, Liv. 7, 26; ligel. parendo potius ··· quam imperia ducum sciscitando etc., Tac. Hist. 1, 84; - sciscitatum deos (per id specus descendere), Liv. 45, 27; men ∾ singulos, anne etc., Suet. Vitell. 7, oftere; — b) m. Relativsætning, el. m. de; - Procul hinc lubet prius, quid sit, sciscitari, Ter. Eun. 3, 4, 10; cf. Liv. 1, 9, oftere; ab utroque sciscitor, cur etc., Cic. N. D. 1, 9; - de victoria sciscitantes, Cic. Div. 1, 34; cf. id. Phil. 14, 7, o. id. Att. 9, 15; — c) absol.; - comiter sciscitando etc., Liv. 6, 34; non sciscitandi gratia, sed instandi etc., Quintil. 9, 2, 7; — II) forsøger el. prøver, an etc., Capitolin. Anton. Philos. 5.

scisco, scivi, scitum, 3, v. a., inch. af scio; I) „egenl.": søger at erfare, efterforsker el. udspørger, (men alene forel.); - ocius accurro, ut sciscam, quid velit, Plaut. Amph. 5, 1, 17; saal. ogs. Afran. ap. Charis., o. Attius ap. Non.; — b) df. ogs. (ligel. forel.): faaer at vide; - Palam atque aperte, ut illi id factum sciscerent, Plaut. Bacch. 2, 3, 68; — II) „overf."; A) „publicistisk" om Folket: efterat Sagen er foredragen, el. efter anstillet Undersøgelse at beslutte el. forordne; - quae scisceret plebes, aut quae populus juberet, etc., vid. Cic. Flacc. 7; cf. id. Phil. 1, 10, (som Formular): „consules populum jure rogaverunt, populusque jure scivit"; men Liv. 42, 21: rogationem ··· plebes scivit jussitque; ligel. m. ut, id. 1, 17; cf. Cic. Off. 3, 11; men id. Balb. 11: si Gaditani sciverint nominatim de aliquo cive R., ut sit civis Gaditanus; - ogs. pass.: multa perniciose ··· sciscuntur in populis, id. Leg. 2, 5; ligel. quae scita sunt in populorum institutis et legibus, ibd. 1, 15; — B) ogs. undert. om enkelte Personer, ligesom decernere: at stemme derfor, at antage el. billige; - qui etc., ostendit, eam se sciscere legem, quam etc., Cic. Prov. cons. 15; cf. id. Planc. 14: Plancius primus scivit legem de publicanis, (satte den igiennem); — III) partic. scitus, 3, ogs. som adj.; A) „alm."; 1) om Personer: erfaren, klog, vittig, listig, odl.; (oftest „poet."); - Ad eam rem usu'st hominem astutum, doctum, scitum et callidum, Plaut. Pseud. 1, 3, 151; eho, nimium scite scitus es, id. Casin. 3, 1, 8; cf. Ter. Eun. 2, 2, 23; ∾ convivator, (dygtig Vert), Liv. 35, 49; - compar., Non sum scitior, quae etc., (jeg er ikke for klog, som osv.), Plaut. Cist. 4, 2, 12; — b) ogs. c. gen.: kyndig deri, dygtig dertil; - scitusque vadorum, Ovid. Met. 9, 108; curvae scita Thalia lyrae, id. Fast. 5, 54; scitus pugnandi, Quintil.; - s. gen. findes ogs. inf., Sil. 17, 293; — 2) om Ting og om Begreber: dygtig el. artig el. fin i sit Slags; - Pulchre scripsti; scitum syngraphum! Plaut. Asin. 4, 1, 57; scito sermone et Attico (scribere), Cic. N. D. 1, 33; - superl., ∾ oratio, Plaut.; quod (dictum) mihi scitum esse videatur, etc., Cic. Planc. 14; - oftere ogs. absol.; scitum est illud Catonis (sc. dictum: vittigt el. træffende el. aandfuldt Ord el. Udsagn), Cic. Lael. 24; cf. id. Div. 2, 24; men scitu'st, c. inf.: det er artigt el. klogt el. forstandigt, Ter. Heaut. 1, 2, 36; cf. id. Phorm. 5, 4, 2; — B) df. „overf." paa det Ydre: smuk, net, artig, (oftest for- o. efterel.); - Satis scitum filum mulieris, Plaut. Merc. 4, 4, 15; voce admodum scita et canora (legere), Gell. 18, 5; — C) subst., scitum, i, n.: en Beslutning; a) sædv. c. gen. plebis (plebei), el. i eet Ord dermed, plebiscitum: Folkebeslutning, Plebiscit, (opp. senatusconsultum el. Senatsbeslutning); - scita plebis injuncta patribus, Liv. 3, 67; cf. id. 10, 22 fin., oftere; quo plebiscito etc., Cic. Fin. 2, 16; cf. id. d. Or. 2, 48; — not.: f. d. romerske plebis scitum bruges om andre Folk: populi scitum, vid. Cic. d. opt. gen. Or. 7, o. Liv. 45, 25; Nep. Arist. 1, oftere, ogs. i eet Ord: populiscitum; - dog har Tac. Ann. 3, 58, populi scita f. plebis scita; men Plin. 14, 28: scito legum diligenti contra fallacias etc.; — b) sield. om enkelte Øvrigheders Befalinger; - vid. Liv. 1, 20, o. id. 3, 33; — 2) i det philosophiske Sprog som Oversættelse af δόγμα: philosophisk Læresætning el. Grundsætning, decretum, Senec. Ep. 95.

*scissĭlis, e; I) til at kløve el. spalte, alumen, Cels.; — II) efterel., ligesom scissus: sønderreven, centunculus, Appul., fasciae, Veget.; — scissim, adv.: kløvet el. adskilt, Prudent.; — scissĭo, onis, f.: Adskillelse el. Deling (navnl. Tallets), Macrob. Somn. Scip. 1, 6; — scissor, oris, m.: en Forskærer, Petron. Sat. 36, 6; o. — scissūra, ae, f.: Sønderlemmelse el. Adskillelse; - ad scissuram Nili, (hvor den deler sig), Plin. 5, 9; — b) ogs. „meton.": Rift, Aabning, id. 31, 39; — II) „fig.", ∾ domestica: indre Tvedragt, Prudent.; — [scindo]. — scissus, 3, partic. af scindo.

scītāmenta, orum, n., [1. scitus]; I) lækre Spiser el. Lækkerheder; (for- o. efterel.); - vid. Plaut. Men. 1, 3, 26, Matius ap. Gell. 20, 9, o. A.; — II) „fig.": kunstlede Udtryk, Gell. 18, 8. — scītātĭo, onis, f., [scitor]: Efterspørgsel, Ammian. 18, 5. — scīte, adv. af 1. scitus und. scisco; I) „alm.": passende el. dygtigen, klogt el. fint el. artigen, odl.; - satis scite et probe, Plaut.; cf. Ter. Heaut. 4, 4, 7, o. Cic. Fam. 11, 16; ∾ et litterate perscriptae rationes, id. Pis. 25; ∾ et venuste facta (capella), id. Verr. 2, 35; ∾ loqui, (opp. strenue facere), Liv. 10, 19; - compar., scitius, Gell. 4, 11; superl., scitissime, Plaut. Stich. 1, 3, 116; — II) „bes." ogs.: artigen el. smagfuldt el. galant, odl.; - quia parum scite convivium exorno, Sall. Jug. 85; cf. Liv. 4, 44: (virginem Vestalem) coli sancte potius, quam scite, jussit (pontifex maximus).

scītor, atus sum, 1, v. dep. a., intens. af scio: efterspørger el. efterforsker, forlanger at vide el. erfare; (poetisk Ord; thi Cic. Orat. 16, er sciscitari: den rigtigere Læsemaade; vid. Freund.); – ∾ causam viae, Ovid. Met. 2, 511; ∾ digna relatu, ibd. 4, 792; cf. Virg. Aen. 2, 105; men Quid veniat, cognorat enim, scitatur, etc., vid. Ovid. Met. 11, 662; ogs. m. de, id. ibd. 10, 564; ∾ oracula, Virg. Aen. 2, 114; men ∾ ex aliquo, Hor. Ep. 1, 7, 60, ab aliquo, Ovid. Met. 1, 775.

scitŭle, adv.: ret fint el. artigen, Appul.; af — scitŭlus, 3, dem. af 1.scitus: ret fin el. artig el. smuk; (for- o. efterel. Ord); – ∾ facies, Plaut.; ∾ forma atque aetatula, id. Rud. 4, 1, 3; ∾ caupona, Appul. — scitum, i, n., s. und. flgd. — 1. scitus, 3, partic. o. adj. af scisco. — 2. scitus, us, m., [scisco], sild. Biform af scitum, o. alene i Forbindelsen: plebis scitu, (ifølge en Folkebeslutning), Liv. 25, 7, hvor det heder: de senatus sententia plebisque scitu etc.; ligel. Cic. Att. 4, 2, (ex decreto pontificum): neque populi jussu aut plebis scitu etc.

sciūrus, i, m., σκίουρος: Egernet, Plin. 8, 58, o. Martial. 5, 37. — scius, 3, [scio]: vidende, kyndig; (for- o. efterel. Ord); – postquam etc., neque quemquam invenit scium, Pacuv. ap. Priscian.; – ogs. c. gen.; peritos ac rerum scios, Lactant.; — B) med Vidende, forsætligen; – prudentes et scios mendacia defendenda suscipere, id.

scŏbīna, ae, f.: etslags grov Fil el. Raspe, Varr. L. L. 7, 3, ogs. Plaut. frgm. ibd., o. Plin. 11, 68; af — scŏbis, (scobs, Priscian.), is, f., (ogs. m., Vitruv., Pallad.), [scabo]: hvad der falder af for Filen el. paa lignende Maade, Filspaan el. Filstøv, ogs. Savspaan, ogs. Hammerskæl, Cels., Colum.; s. ogs. Plin. 34, 26, Hor. Sat. 2, 4, 81, Juvenal. 14, 67, o. A.; – ∾ citreus, (reven Citronskal), Vitruv.; – men scobem cutis in facie oesypum extenuat, (rimel. Skæl paa Huden), Plin. 30, 10.

scōlēcia, ae, f., σκωληκία: etslags Kobberrust, (der seer ud som Ormestik), Plin. 34, 28. — scōlēcion, i, n., σκωλήκιον: etslags Skarlagenbær (som let blive ormstukne), Plin. 24, 4. — scŏlibrŏchon, i, n., σκολίβροχον: en Benævnelse paa Væxten callitrichos el. capillus Veneris, Appul. — scŏlŏpax, ăcis, m., σκολῶπαξ: Skovsneppen, Nemes. frgm. d. aucup. — scŏlŏpendra, ae, f., σκολοπένδρα; I) Tusindben, etslags mangefodet Insect, Plin. 8, 43; — II) etslags Søfisk, Plin. 9, 67. — scŏlŏpendrion, i, n., σκολοπένδριον: = scolibrochon. — scŏlўmos, i, m., σκόλυμος: en Tidselart med spiselig Blomsterbund, germ. die Kardone, (cynara cardunculus L.), etslags Artischok, Plin. 20, 99. — scomber, bri, m., σκόμβρος: en Thunfisk- el. Makrelart, (scomber scomber L.), Plin. 9, 19, oftere, Plaut. Capt. 4, 2, 71, Catull. 93, 8, Pers. 1, 43, Martial., o. A. — scomma, ătis, n., σκῶμμα: spottende Udtryk, bidende Spot, Macrob. Sat. 7, 3.

scŏpa, ae, f.; I) som sing. alene i Forbindelsen scopa regia: etslags Hanefod, (chenopodium scoparia L.), Plin. 21, 15, o. id. 25, 19; — II) sædv. in pl. scopae, arum, f., (om plur. s. „scalae" ab in.): den grenede Top af Malurt, Asparges, odl.; – ∾ absinthii, Plin., marrubii, id., asparagi, Pallad.; cf. auct. B. Afr. 47; — B) bs. „meton.": en (af Ris bunden) Feiekost; – Munditias volo fieri; efferte huc scopas simulque arundinem, Plaut. Stich. 2, 2, 23; — b) bs. som Ordsprog: scopas dissolvere, („alleg.": at bringe i Uorden), Cic. Orat. 71; cf. id. Att. 7, 13: vidi L. Caesarem ... non hominem, sed scopas solutas; bs. — scŏpārius, i, m.: som feier med en Kost, Digest. — Scŏpas, ae, m., Σκόπας; I) berømt græsk Billedhugger fra Paros, Plin. 34, 19, Cic., Hor.; — II) en Pengemand i Thessalien paa Simonides's Tid, Quintil. 11, 2, 14; cf. Cic. d. Or. 2, 86, (ogs. Phaedr. 4, 24). — scōpes, um, f., σκῶπες: en Ugleart, Plin. 10, 70; (cf. Homer. Od. 5, 66). — scōpio, ōnis, m.: Vinbærrets Stilk, Cato, Colum.; heder hos Varro: scopus, i, m.

scŏpŭlae, arum, f., dem. af scopae: liden Riskost el. Feiekost, Cato, Colum.; ogs. in pl., id. — scŏpŭlōsus, 3: fuld af Klipper; – ∾ atque infestum mare, vid. Cic. d. Or. 3, 19; ∾ colles, Sil. 7, 274; men montes scopulosae rupis, vid. Lucan. 2, 619; – ogs. absol.: per scopulosa et abrupta (dejectus Ganges), Plin.; bs. „alleg.": intelligo, quam scopuloso difficilique in loco verser, vid. Cic. Div. in Caecil. 11; af — scŏpŭlus, i, m., σκόπελος: fremragende Klippe, navnl. ved el. i Havet; I) „egentl."; – ad scopulos allisa (pars remigum), Caes. B. C. 3, 27; dog i denne Bem. oftest „poet."; vid. Virg. Ge. 3, 261; ligel. id. Aen. 1, 144: acuto Detrudunt naves scopulo, etc.; cf. id. ibd. 5, 270; men id. ibd. 1, 180: Aeneas scopulum interea conscendit, etc.; cf. ibd. 162; ligel. Ovid. Met. 4, 524: Imminet aequoribus scopulus, etc.; cf. id. Trist. 1, 8, 39, oftere, o. A.; – ogs. om et Forbierg, Hor. Od. 1, 3, 20; men ∾ errantes, (d. e. Symplegaderne), Val. Fl.; – ogs. om andre Klipper, s. Virg. Ge. 3, 253, oftere; saal. ogs. om Cacus's Klippehule, id. Aen. 8, 192: scopuli ingentem traxere ruinam; men ∾ Mavortis, (om Areopagus el. Marshøien), Ovid. Met. 6, 70; – „poet." ogs. et enkelt større Klippestykke, Stat., Val. Fl.; — II) „overf.", (oftest „alleg."): Klippe, d. e. Fare el. Anstød, Ulykke el. Modstand, odl.; – hem, si quid velis, Huic mandes, qui te ad scopulum e tranquillo inferat! Ter. Phorm. 4, 4, 8; ligel. Cic. Rab. perd. 9: si etc., numquam ... tuas rationes ad eos scopulos appulisses, ad quos etc.; cf. id. d. Or. 2, 37, o. id. R. Am. 29; men id. Pis. 18: geminae voragines scopulique rei publicae (Piso et Gabinius); cf. Flor. 4, 9, ogs. Val. Max. 3, 7, 9; – bs. „poet.": ire Ad scopulum, (at gaae tilgrunde), Lucr. 2, 1170; men Ovid. Met. 7, 33: Tum ferrum et scopulos gestare in corde fatebor (sc. me); cf. id. Trist. 3, 11, 3: Natus es e scopulis, nutritus lacte ferina. — 1. scŏpus, i, m.: Stilk, s. und. scopio. — 2. scŏpus, i, m., σκοπός: Maal, hvorefter man skyder, Suet. Dom. 19; (men Cic. Att. 8, 11, oftere, paa Græsk).

scordălia, ae, f.: Skænderi, Udskælden; – in pl., Petron. Sat. 59, 1; af — scordălus, i, m.: Skændegest, Ufredsmand, Tølper, Senec. Ep. 83, Petron. — scordīlon, i, n., Biform af flgd., Appul. — scordion, i, n., σκόρδιον: etslags Plante med Løglugt, (Teucrium scordion L.), Plin. 25, 27. — scordŏtis, is, f., Biform af frgd., Plin. 25, 27. — scōria, ae, f., σκωρία: Hammerskæl og anden Urenhed af Metaller, Plin. 33, 21; ∾ in argento, id. 33, 35; ∾ aeris, id. 34, 24; ∾ plumbi, Pallad.

scorpaena, ae, f., σκόρπαινα: Skorpionen, Plin. 32, 53. — scorpiăcum, i, n., (sc. medicamentum), σκορπιακόν: Middel imod Skorpionstik, Tertull. — scorpināca, ae, f.: etslags Plante; ogs. proserpinaca, Appul. — scorpio, ōnis, m., ogs. scorpius (-os), i, m., σκορπίων, σκορπίος: Hugormen el. Skorpionen, etslags giftigt Insekt, Plin. 11, 62, oftere; – Formen scorpios (acc. on), har Ovid. Fast. 4, 164, o. ibd. 5, 541; — II) bs. „overf."; A) Stiernebilledet Skorpionen, Cic. (poëta), Hygin., Ovid. Met. 2, 83, Petron.; s. ogs. „bes." Hygin. Astr. 2, 26; — B) etslags pigget Søfisk, (cottus scorpio L.), Plin. 32, 53, Ovid. Hal. 116; — C) etslags pigget Bært el. Plante, Skorpionurt, (spartium scorpius L.), Plin. 22, 17; — b) ogs. en Benævnelse paa Buskvæxten tragos, Plin. 27, 16; — D) i Krigssproget: etslags Kaste- el. Skydemaskine, Caes. B. G. 7, 25, Liv. 26, 47 o.

49, Sall. frgm. ap. Non., Vitruv. 10, 1, o. A.; — E) hos Agrimensorerne: etslags spids Varde el. Stendysse som Grændseskel, Sicul. Fl. ap. Goes.

scorpĭoctŏnon, i, n., σκορπιοκτόνον, (som dræber Skorpioner): Solvende el. Solsikke, etslags Plante, Appul. — scorpĭon, i, n.: etslags Plante, ogs. thelyphonon, Plin. 25, 75. — scorpiōnius, 3, [scorpio]: hørende til Skorpionen, benævnt derefter, genus cucumeris, Plin. 20, 3. — scorpios, i, s. und. scorpio. — scorpītis, ĭdis, f., σκορπῖτις: etslags Ædelsten, der af Farve el. Gestalt ligner Skorpionen, Plin. 37, 72. — scorpĭūros, i, m., σκορπίουρος: Skorpionhale, Navnet paa en Plante, Appul.; heder ogs. scorpiuron, i, n., Plin. 22, 29. — scorpius, i, s. und. scorpio.

*scortātor, oris, m.: en Horkarl, Plaut., Hor. Sat. 2, 5, 75; o. — scortātus, us, m.: Horeri, Appul.; — [scortor]. — scortĕus, 3, [scortum nr. I]; I) af Skind el. af Leder, giort deraf, odl.; - ∾ pulvinus, Cels.; — B) oftest subst.; a) scortea, ae, f., (sc. vestis): Skindklædning, Senec., Martial.; — b) scortea, orum, n.: Ledertøi el. Ledersager, Ovid. Fast. 1, 629, Varro, Fest.; — II) „overf.": sammenskrumpet, udlevet, scortum, Appul. — scortillum, i, n., dem. af scortum nr. II, Catull. 10. — scortor, ari, v. dep. n., [scortum nr. II]: at hore, at drive Utugt, Plaut., Ter., Varro.

scortum, i, n., [oprdl. sibileret Biform til corium af χόριον], altſ. oprdl. Skind, Leder; - vid. Varr. L. L. 7, 5; ligel. Omphale in Herculis scorto, (d. e. i hans Løvehud), Tertull.; — II) df. „overf.": offenligt Fruentimmer, en Hore, vid. Fest. p. 330, (Müll.); s. ogs. Ter. Ad. 5, 9, 8, oftere, Hor. Od. 2, 11, 21, id. Ep. 1, 18, 34, o. A.; - ligel. in pl., Plaut. Bacch. 4, 4, 91, oftere, Cic. Catil. 2, 5, o. A.; - ogs. om Mandfolk, som bruges til Utugt, Plaut. Curc. 4, 1, 12, Cic. Phil. 2, 18, oftere; ogs. ∾ virile, Aur. Vict. Caes. 28; df. ogs. m. pronom. masc., Plaut. Poen. prol. 17.

Scōti, orum, m.: Skotterne, Folk i d. nordlige Britannien el. i d. nuv. Skotland, Ammian., Hieronym.; - ogs. in sing. Scotus: en Skotlænder, Claudian.; df. — Scōtĭcus, 3: skotisk el. skotsk el. skotlandsk; -∾ tela, Claudian. — scŏtĭa, ae, f., σκοτία, (Dunkelhed el. Fordunkling); df. i Architecturen; A) et indbøiet, af tvende Qvadranter sammensat Membrum paa Søilen, Vitruv. 3, 5; — B) en Fordybning paa Søilekransen, (germ. eine Regenrinne am Kranzleisten), Vitruv. 4, 3. — Scoticus, 3, s. und. Scoti. — Scŏtīnus, i, m., Σκοτεινός, (den Dunkle): Tilnavn til Philosophen Heraclitus, cui cognomen Scotinon fecit orationis obscuritas, Senec. Ep. 12. — Scotus, i, s. und. Scoti.

scrapta (ogs. scratta el. scratia el. scrattia), ae, f., forel. Benævnelse paa et usædeligt Fruentimmer, Plaut. frgm. ap. Varr.; s. ogs. Gell. 3, 3; (skal være besl. m. flgd., altſ. den Harkende, som ved at harke giver Tegn, odl.). — *scrĕātor, oris, m.: som rømmer sig, som harker; - vid. Plaut. Mil. gl. 3, 1, 52: screator ··· sum ··· minime mucidus, etc.; o. — scrĕātus, us, m.: Harken el. Rømmen el. at rømme sig, (navnl. for at give Signal); - Gemitus, screatus, tusses, risus abstine, etc., vid. Ter. Heaut. 2, 3, 132; af — scrĕo, are, v. n.: at harke, Plaut. Curc. 1, 2, 22.

*scrība, ae, m.: Skriver, Haandskriver, Secretær; heraf mærkes tvende Slags; A) scribae, som ere tilforordnede de offenlige Autoriteter, hvorom Cic. Verr. 3, 79: ordo (scribarum) est honestus, quod eorum hominum fidei tabellae publicae periculaque magistratuum committuntur, etc.; cf. ibd. 78 o. 80; - hertil hører ogs. ∾ aedilicius, quaestorius, etc., Suet.; cf. Cic. Agr. 2, 13: decemviros ornat apparitoribus, scribis, librariis, praeconibus, etc.; men scribarum decuriae, Suet. Claud. 1; - navnl. havde ogs. scribae hos Kongerne vigtige Poster; vid. Nep. Eum. 1, o. Plin. 12, 32, ogs. Liv. 2, 12; — B) scriba librarius, (oftere absol. librarius): Privatsecretær, odl., Varr. R. R. 3, 2; ∾ meus, Cic. Fam. 5, 20; cf. Hor. Ep. 1, 8, 2; men scriba ab epistolis, Inscriptt.; o. — scrībātus, us, m.: Skriverembede, Secretæriat, Cod. Just.; — [scribo].

scriblīta, (skal være f. scribilita, i. e. notis in superficie inscripta), ae, f.: etslags Bagværk el. Terte; - dum scriblitae aestuant, Plaut. Poen. prol. 43; cf. Martial. 3, 17, o. A.; df. — scriblītārĭus, i, m.: som bager dette Bagværk, Afran. ap. Non.

scrībo, psi, ptum, 3, (perf. syncop. scripsti, Plaut., scripse, Auson.), v. a., [besl. m. γράφω]; oprdl.: ridser (et Træk el. en Linie, navnl. med Griffelen paa en Voxtavle); df. sædv.: skriver; I) „alm."; - Quasi in libro quum scribuntur calamo litterae, etc., vid. Plaut. Pseud. 1, 5, 131; quae (litterae) scribuntur aliter, quam enunciantur, Quintil.; Scripta „soror" fuerat, (hun havde skrevet Ordet soror), Ovid. Met. 9, 527; Fac, lapis his scriptus stet super ossa notis: Hic jacet etc., (med denne Indskrift), Tibull. 1, 3, 54; — b) ogs. om anden Ridsning el. Betegning; - si quis fugitivo stigmata scripserit, Quintil. 7, 4, 14; cf. Catull. 37, 10; men verbis praecipiens discentibus, unde, quo quamque lineam scriberent, (skulde drage hver Linie), Cic. Tusc. 5, 39; ∾ formam (porticus: udkaste Tegning dertil), Plin. Ep. 9, 39; men „poet.": quae ··· Aulaeis scribuntur acu, (hvad deri indbroderes), Sil. 14, 660; men Juvenal. 6, 205: scripto radiat Germanicus auro (i. e. sculpto); — B) df. „fig."; - etiam nunc mihi Scripta illa sunt in animo dicta Chrysidis etc., Ter. Andr. 1, 5, 47; (cf. Cic. d. Or. 2, 87); - men comisk: ∾ in vento et aqua, (om den Letsindige), Catull. 70, 4; — II) „bes."; A) med Hensyn paa en Aandsvirksomhed under Skrivningen: skriver el. forfatter, fremstiller el. meddeler skriftligen, beskriver, odl.; a) c. acc.; - ∾ historiam, Cic.; ∾ bellum, res gestas, Liv.; qui (liber) est scriptus ad te de senectute, Cic. Lael. 1; cf. id. Fam. 1, 9: scripsi Aristotelis more tres libros in disputatione et dialogo de Oratore ··· scripsi etiam versibus tres libros de temporibus meis; ∾ defensionem el. laudem alicujus, Quintil.; ∾ fabulam Graece, Latine, Plaut., Ter.; ∾ versus, carmina, poëmata, etc., (digte dem), Lucr., Hor. Sat. 1, 9, 23, o. ibd. 1, 10, 60, oftere; men id. Ep. 1, 16, 4: ∾ alicui formam et situm agri (beskrive el. skildre); - ofte ogs. om skriftlige Meddelelser ved Breve; scriberem ad te de hoc plura, si etc., Cic. Att. 6, 4; litterae extemplo Romam scriptae, Liv. 41, 16; non quo haberem, quod tibi scriberem, (Stof til et Brev), Cic. Att. 4, 4; - „poet." ogs. m. Personsobject; Quis Martem ··· Digne scripserit, (hvo skulde kunne værdigen fremstille el. besynge ham)? Hor. Od. 1, 6, 13; men ibd. in., in pass.: Scribēris Vario, (af ham skal du besynges); — b) m. Objects- el. Relativsætning; - quod ad te scripseram, me in Epiro futurum, etc., Cic. Att. 3, 13; cf. ibd. 15, 8, oftere, Hor. Ep. 1, 6, 43, o. A.; - saal. in pass. c. nom. el. acc.; eadem haec avis platalea scribitur conchis se solere complere, etc., Cic. N. D. 2, 49; cf. ibd.: legi etiam scriptum, esse avem quandam, quae etc.; cf. id. Div. 1, 54: scriptum est item, quaesivisse (eum), quid esset, etc.; - nec scribis, quam ad diem te exspectemus, id. Att. 3, 7; cf. id. Fam. 7, 12: scribe aliquando ad nos, quid agas, etc.; — c) m. ut el. ne, etc.; - velim domum ad te scribas, ut tui libri mihi pateant, Cic. Att. 4, 14; ogs. m. tilføiet dat., Liv. 10, 27; cf. id. 30, 23: Scipioni scribendum, ne bellum remitteret; ligel. c. conjunct. (efter d. udfaldne ut): scribit Labieno ··· cum legione veniat, etc., Caes. B. G. 5, 46; men Tac. Ann. 15, 25, impers. c. infin.: scribitur tetrarchis ···

jussis Corbulonis obsequi; — d) absol.; – quo (Platone) nemo in scribendo praestantior fuit, Cic. d. Rep. 2, 11; men Hor. A. P. 38: Sumite materiam vestris, qui scribitis, aequam Viribus, etc., (I Forfattere, Digtere); cf. id. Sat. 2, 3, in.: Sic raro scribis, ut etc.; men i en Indskudssætning: quemadmodum scribit ille, Cic.; ut scribit, id.; navnl. ogs. i Brevstilen: ego te, ut scribis, cito videbo, id.; cf. id. Att. 3, 9; – ligel. m. ad; si etc., scribes ad me, ibd. 5, 4; ligel. m. de; de quibus (hermis) ad me scripsisti, ibd. 1, 8; cf. ibd. 2, 16 o. 25; — B) som term. techn.; I) publicistisk el. i Statssproget: affatter el. opsætter el. udkaster (et Statsskrift el. en Lov, odl.); – qui leges scripserunt (decemviri), Cic.; men Liv. 34, 6; ogs. „overf.": inopiam et miseriam civitatis istam legem scripsisse, tamdiu mansuram, quamdiu causa scribendae legis mansisset; men Cic. Fam. 15, 6, haec senatusconsulta ab amicissimis … scribi solere, (at de bleve sædvanligen nedskrevne el. protocollerede af dem); hvf. adesse senatusconsulto scribendo, el. adesse scribendo, el. esse ad scribendum, (som Vidne at bivaane el. med sin Underskrift at bekræfte Udstedelsen af en Senatsbeslutning); vid. Cic. Fam. 12, 29, ogs. ibd. 9, 15, o. id. Att. 1, 19; – df. som publicistisk Formel: „scribendo affuerunt etc.", Coel. ap. Cic. Fam. 8, 8; men Liv. 42, 12: numquam ad scribendum amicitiae foedus adduci potuisse, (bringes til at indgaae el. slutte et Forbund); — 2) i Krigssproget; – ∾ milites el. legiones el. supplementum, (udskrive til Krigstieneste); vid. Sall. Jug. 43, id. Catil. 32, Cic. Fam. 3, 3, Liv. 9, 8 o. 19, oftere, o. A.; men Liv. 10, 1: Albam in Aequos sex millia colonorum scripta; — b) „poet. overf."; – Scribe tui gregis hunc, (optag ham deri), Hor. Ep. 1, 9, fin.; — 3) i Rets- og Forretningssproget, ∾ dicam (alicui: opsætte en Klage, indklage), f. und. dica; – df. navnl.; a) om en Consulent el. Retslærd; – ∾ testamentum, (opsætte el. affatte i lovlig Form), Cic. d. Or. 2, 6; ligel. om andre Formularer, id. Leg. 1, 4; hvorom ogs. absol. scribere, id. Mur. 9, o. id. Fam. 7, 14; — b) m. Personsobjecter; – ∾ aliquem heredem, (skriftligen el. ved Testamente at indsætte til Arving), Cic. Mil. 18; cf. Caes. B. C. 3, 108, Sall., Tac., Hor., o. A.; ∾ aliquem coheredem, Tac. Agric. 43; ∾ aliquem tutorem liberis suis, Cic. Cluent. 14; — c) i Pengesager heder, ∾ numos (el. usuras alicui): anvise til Betaling, at udstede Anvisning derfor; – Nunc scribit … numos, Plaut. Asin. 2, 4, 34; ∾ sibi creditam pecuniam, Digest.; ligel. scripsi, me accepisse etc., (har givet Bevis derfor), ibd.; men Hor. Sat. 2, 3, 69: Scribe decem (tabulas) a Nerio, (udsted ti af Aagerkarlen Nerius opsatte Forskrivninger); — III) af partic. scriptus, 3, er subst. scriptum, i, n.: det Skrevne; df. A) den skrevne el. dragne Linie, men alene i Forbindelsen, duodecim scripta: etslags Bretspil, hvortil hørte et Bret, der var betegnet med tolv Linier; – in lusu duodecim scriptorum, quum prior calculum promovisset, etc., Quintil. 11, 2, 38; cf. Cic. d. Or. 1, 50: bene duodecim scriptis ludere; — B) skreven el. skriftlig Opsats, skriftlig Fremstilling el. Fortælling, Skrift el. Værk, odl., (oftest in pl.); – relinquere scriptum de aliqua re, Cic. Verr. 4, 56; quod a Platone in scriptis relictum esse dicunt, id. d. Or. 2, 46; cf. id. Off. 2, 1; – ogs. Skrift el. Concept til at oplæse; hvf. dicere de scripto, (foredrage af Bladet el. efter Haandskriftet), Cic. Planc. 30, oftere; cf. id. Qu. Fr. 3, 8: laudavit pater (mortuum) scripto meo, (holdt over ham en af mig skreven Tale); men id. Brut. 88: sine scripto verbis eisdem reddere etc.; – nomen ut nostrum scriptis illustretur tuis (i el. ved dine Skrifter el. Værker), id. Fam. 5, 12; cf. Hor. Sat. 1, 10, 56, o. id. Ep. 2, 1, 29; — C) det skrevne Ord el. Udtryk (i Modsætn. af Tanken el. Indholdet), vid. auct. ad Her. 1, 11; df. prægnant, ∾ legis, ogs. absol. scriptum: Lovens udtrykkelige Bestemmelse, el. Lovens Ord el. Text, Cic. Agr. 2, 18; men id. Brut. 39: contra scriptum pro bono et aequo dicere, (imod Lovens Bogstav); cf. id. Inv. 2, 46 flgd.

Scrībōnius Largus: Læge under K. Tiberius, har skrevet: de Compositione medicamentorum. — scrīnĭŏlum, i, n., dem. af flgd., Hieronym. — scrīnĭum, i, n., [scribo]; I) „egenl.": Pult el. Kasse til skrevne Sager el. til Papirer, Bøger, Breve, odl.; – scrinium cum litteris, etc., quas etc., Sall. Catil. 46; ∾ epistolarum, Senec., Plin.; df. Hor. Ep. 2, 1, 112: prius orto Sole vigil calamum et chartas et scrinia posco, (rimel. Skriverpult el. Arbeidspult); men ∾ curva, Ovid. Trist. 1, 1, 106, (rimel. etslags Bogskab el. Reol); cf. Hor. Sat. 1, 1, fin.; — b) ogs. alm. Skrin el. Kasse el. Æske, navnl. til Salve, odl.; – vid. Plin. 7, 3: ∾ unguentorum etc.; — II) under d. sild. rom. Keisere fandtes der i Hofcancelliet fire Scrinia (Kamre el. Comptoirer), neml. ∾ memoriae, epistolarum, libellorum, epistolarum Graecarum, Cod. Just.

scrīplum, i, f. und. scrupulus. — *scriptĭlis, e: som lader sig skrive, elementa, Ammian.; o. — scriptĭo, onis, f.; I) „alm.": Skriven el. Skrivning el. at skrive; – quae (lippitudo) impedit scriptionem meam, Cic. Att. 10, 17; — II) „bef.": skriftlig Fremstilling el. Udarbeidelse, dels ogs. til Øvelse; – nulla res tantum ad dicendum proficit, quantum scriptio, Cic. Brut. 24; cf. id. Orat. 11, ogs. id. d. Or. 2, 1 o. 64; – ogs. det skriftlige Udtryk el. den bogstavelige Mening, id. Inv. 1, 38; – ogs. Skrift el. Afhandling; saal. in pl., id. Tusc. 5, 41: impulsi sumus ad philosophiae scriptiones; — B) en Gieldsforskrivning, Varr. ap. Non.; — [scribo].

scriptĭto, avi, atum, 1, v. a., intens. af scribo: skriver ofte, pleier at skrive; – in palmarum foliis primo scriptitatum (esse), etc., vid. Plin. 13, 21; – „bef." om den skriftlige Meddelelse el. Udarbeidelse; haec … ad me scribas velim, vel potius scriptites, Cic. Att. 7, 12; cf. Tac. Hist. 3, 52; – ogs. absol. el. m. adv.; scriptitasse Othoni credebatur, ibd. 2, 86; cf. Cic. d. Or. 2, 23. — scriptiuncŭla, ae, f., dem. af scriptio: lidet Skrift el. kort Afhandling, Salvian.

*scriptor, oris, m.; I) en Skriver, el. som skriver; I) „alm."; Haandskriver, odl., Cic. Brut. 22, id. d. Or. 1, 30, o. Tac. Ann. 15, 63; men ∾ librarius, Hor. A. P. 354; — II) „bef."; A) som skriftligen beretter el. opsætter, Skribent el. Forfatter el. Autor; a) c. gen.; – omnium bonarum artium scriptores atque doctores etc., Cic. d. Or. 1, 34; ∾ rerum, (Historieskriver), Liv. 21, 1; cf. Cic. Arch. 10; ∾ carminum, mimorum, Quintil., satyrorum, Hor. A. P. 235; men ∾ belli Trojani, (i. e. Homerus), id. Ep. 1, 2, in.; men scriptores rerum tuarum domestici, (som aflægge dig Beretning derom), Cic. Fam. 2, 4; — b) absol.; – exutiendum omne scriptorum genus (est), Quintil. 1, 4, 4; – navnl. ogs. som skriver Taler, f. und. Lysias, ogs. Cic. Orat. 9, o. id. Brut. 9, el. som skriver Værker over Veltalenheden, Quintil. 3, 4, in.; ogs. en Historiker, f. Sall. Catil. 8, Liv. praef., o. A.; ogs. en Digter, Hor. Ep. 2, 1, 62 o. 236, oftere, Phaedr. 5, 1, o. A.; — B) „publicistisk": Forfatter el. Concipist; – ∾ legum (Numa), Cic. d. Rep. 5, 2; – ∾ alieni testamenti, Suet. Ner. 17; ligel. absol., Quintil. 7, 2, 53, o. id. 7, 6, 11; o. — scriptōrius, 3: hørende til Skrivning, atramentum, Cels., calamus, id.; — [scribo].

scriptŭla, orum, n., dem. af scriptum nr. 1: Linierne paa Spillebrettet til Spillet duodecim scripta, vid. Ovid. A. A. 3, 364. — scriptulum, i, f. und. scrupulus. — scriptum, i, f. und. scriptus, 3,

und. scribo. — scriptūra, ae, f., [scribo]: Skriven el. Skrivning; I) „alm."; - ut scripturae digitum admoveret, Suet. Aug. 80; mendum scripturae (Skriverfeil el. Feilskrift) quum tollatur litura, Caecin. ap. Cic. Fam. 6, 7; cf. Plin. 33, 40 fin.; men Martial. I, 67: ∾ quanti constet (Afskrivningen); (hos Cic. sædv. scriptio); — b) „concret" ogs. ligesom scriptum: en Linie, Petron. Sat. 126, 15; — II) „bes.": skriftlig Fremstilling el. Meddelelse el. Udarbeidelse, odl.; A) „abstract", ligesom scriptio; - ∾ assidua ac diligens, vid. Cic. d. Or. 1, 33; scriptura aliquid persequi, id. Fam. 15, 21; genus scripturae, (Foredraget el. Indklædningen), Liv. 25, 12; cf. Nep. praef., o. A.; plura verbo quam scriptura mandata dedimus, (flere Ting mundligen end skriftligen), Planc. ap. Cic. Fam. 10, 8; men scriptura brevi, (med faa Ord), Suet. Caes. 41; — B) „concret", ligesom scriptum: Skrift, Værk, Digt, odl.; - Ne cum poëta scriptura evanesceret, Ter. Hec. prol. alt., v. 5; ∾ diurna actorum, (i. e. acta diurna), Tac. Ann. 3, 3; cf. ibd. 4, 32: nemo Annales nostros cum eorum scriptura contenderit, qui etc.; — b) scriptura, o. in pl. scripturae: den hellige Skrift, eccles.; — C) df. ogs. 1) „publicistisk", ligesom lex scripta: den strevne Lov el. Lovbestemmelse; - per ignorantiam scripturae, Suet. Calig. 41; — b) den bestemte (skrevne el. contractmæssige) Græsningsafgift el. Græstold; - ex scriptura vectigal etc., Cic. Manil. 6; cf. Plaut. Truc. 1, 2, 44, ogs. Cic. Verr. 2, 70; — 2) i Retssproget: en Testamentbestemmelse; - vid. Cic. Inv. 2, 40, o. Quintil. 9, 2, 34.

scriptūrārius, 3, [scriptura]: hørende til Græsningsafgiften, ager, Fest. p. 333, (Müll.); — B) df. subst., scripturarius, i, m.: som indcasserer Græsningsafgiften, Lucil. ap. Non. — scriptūrio, ire, v. n., desid. af scribo: er skrivelysten, Sidon. — 1. scriptus, 3, partic. af scribo. — 2. scriptus, um, u, m., [scribo]: Skriverembede el. Secretærpost; (for- o. eftercl.); - scriptum facere (beklæde denne Post), o. scriptu sese abdicare (at fraſige sig den), L. Piso ap. Gell. 6, 9; omnes, quibus··· scriptus publicus ··· latus est, etc., Fronto. — scripularis, scripulatim, o. scripulum, s. und. scrupularis, etc.

scrŏbĭcŭlus, i, m., dem. af flgd.: liden Grube (til Planter, odl.), Colum., Plin. — scrŏbis, (Formen scrobs har Priscian., hos Colum. er den rettet til scrobis), i, m., ogs. f.; 1) Grube i Jorden (til Planter, odl.); - scrobis latus pedum duorum, Colum., oftere; scrobes sexagenos in dies (fodere), Plaut. frgm. ap. Priscian.; - platani in sua scrobe reponuntur, Plin. 16, 57; cf. Ovid. Met. 7, 243; - scrobes excavare, Plin.; ramum ab arbore in scrobem demittere, id.; — II) ogs. „alm.": Hul el. Fordybning i Jorden; - vid. Pers. 1, 119; cf. Ovid. Met. 11, 189; df. oftere f. Graven; vid. Martial. 10, 97, Tac. Ann. 1, 61, o. Suet. Ner. 49.

†scrōfa (scrōpha), ae, f., [rimel. d. sibilerede γρομφάς]: Modersvinet el. Grisesoen, Varro, Colum. 7, 9 o. 11, Juvenal.; — not.: Scrofa, ae, m., som romersk Tilnavn, Varro; df. — scrōfinus, 3: af en Griseso, perna, Marc. Empir.; o. — scrōfio, ōnis, m.: Sted, hvor tvende Grændseagre ligesom tryneformet el. kileformet stode sammen, Scriptt. Rei Agr. ap. Goes. — scrōfipascus, 3, [scrofa, pasco]: som fodrer el. holder Grisesøer, pistores, Plaut. Capt. 4, 2, 27. — scrōfŭlae, arum, f., [scrofa]: etslags Kiertelsyge el. Krop hos Svinene, Veget. — scrōtum, i, n., [rimel. ved Omsætn. f. scortum nr. I]: Pungen, Cels. 7, 19 o. 20.

scrŭpĕdae, arum, f., rimel.:=χρούπεζαι, (med høie Træsko): en Benævnelse paa løse Qvindfolk, Plaut. frgm. ap. Gell. 3, 3, oftere. — *scrŭpĕus, 3: bestaaende af spidse el. skarpe Stene, stenet el. hvas el. ru; (poetisk Ord); - scrupeo investita saxo atque ostreis (terga piscium), Enn. ap. Fest. p. 333, inc., (vid. Müll.); ∾ vada, Senec. Agam.; ∾ spelunca, Virg. Aen. 6, 238; ∾ ora (Ismeni), Stat.; - sild. ogs. „overf.": raa el. haard i sit Slags; ∾ schola (Achillis apud Chironem), Tertull.; ∾ difficultas, Auson.; o. — scrŭpōsus, 3: = frgd., Biform af scrupulosus; - ∾ specus, Attius ap. Non.; ∾ saxa, Lucan. 5, 675; ∾ via, Plaut. Capt. 1, 2, 82; ∾ ager, Appul.; - ogs. „overf.": ∾ ratio, (haard el. vanskelig), Lucr. 4, 526; — [scrupus].

*scrŭpŭlāris, e: som veier en Skrupel; - ∾ differentia, Plin. 33, 43; o. — scrŭpŭlātim, adv.: strupelvis (el. efter Vægt af Skrupler), Plin. 22, 56; — [scrupulus]. — *scrŭpŭlōse, adv.: nøiagtigen el. ængsteligen; - ∾ in partes secta (divisio), Quintil. 4, 5, 6; - compar., ∾ scrutari omnia, id., tractare ventos, Plin.; superl., ∾ requirere, Colum. praef.; o. — scrŭpŭlōsitas, atis, f.: smaalig Nøiagtighed, Ængstelighed, Colum. 11, 1 fin., Tertull.; af — scrŭpŭlōsus, 3, [scrupulus], ligesom scruposus: fuld af spidse Stene, hvas el. ru el. ujevn; - ∾ specus, Pacuv. ap. Priscian.; men lignelsesvis; tamquam e scrupulosis cotibus etc., Cic. Tusc. 4, 14; ∾ ruminatio corticis, Plin. 15, 25; — II) „fig.": yderst nøiagtig el. omhyggelig el. vanskelig; - quam multiplicem habeant quamque scropulosam disputationem, Quintil. 9, 1, 7; ∾ multa in his voluminibus, Plin. Ep.; ∾ lector, Appul.; - compar., ∾ ratio ventorum, Plin. 18, 76; superl., ∾ cultus deorum, Appul.

scrŭpŭlum, i, n., s. und. flgd. — scrŭpŭlus, i, m., dem. af scrupus; I) „egenl.": liden spids Sten; - galactites, qui scrupulus, ipse ater, etc., Solin. 7; — II) df. sædv. „fig."; A) „overf.": en Skrupel, (neml. som den mindste Vægt el. som 24de Delen af en Unze), i hvilken Bem. ogs. findes neutr. scrupulum, ogs. scripulum o. scriplum, ogs. (ifølge feilagtig Afledn. af scriptum) scriptulum o. scriptlum; - vid. Varr. ap. Charis.; si ibi auri scrupulum imponatur, Vitruv. 7, 8; picis sex scripula, Colum.; neque argenti scrupulum esse ullum in ea insula, Cic. Att. 4, 16; — 2) ogs. „bes."; a) den 24de Del af en uncia agri, el. d. 288de Del af et jugerum, Varro, Colum. 5, 1; — b) den 24de Del af en Time, Inscriptt.; - in singulis scripulis horarum, M. Aurel. ap. Frontin.; — c) den mindste Vægt el. det mindste Maal i sit Slags, en mindste Smule, Frontin. Aquaed. 26, o. Plin. 2, 7; — B) „ment.": Ængstelighed, indre Uro og Forstyrrelse, navnl. ifølge ond Bevidsthed el. ifølge Forholdenes Vanskelighed; ogs. Betænkelighed, Grubleri; - hunc sibi ex animo scrupulum, qui etc., ut evellatis („alleg."), postulat, etc., Cic. R. Am. 2; homini injeci scrupulum, Ter. Ad. 2, 2, 20; cf. Cic. Cluent. 28; men sine scrupulo, (uden Betænkning el. uden Fare), Colum.; sild. ogs. c. gen.; scrupulo quaestionis liberari, Appul.; - in his scrupulis, (i denne Dunkelhed el. Forvirring), Gell. 5, 15. — scrŭpus, i, m.: liden spids Sten; - per omnes scrupos trahere pedes cruentos, Petron. Sat. 79, 3; - men Cic. d. Rep. 3, 16, „overf." o. „alleg.": (quod) improbis semper aliqui scrupus in animo haereat; (cf. Cic. R. Am. 2, und. frgd.).

scrūta, orum, n., [sibileret Form af γρύτη]: gammelt Kram (af Jernfang, Klæder, odl.); - et scruta quidem ut vendat, scrutarius laudat etc., Lucil. ap. Gell. 3, 14; cf. Hor. Ep. 1, 7, 65, o. Petron. Sat. 62, 1; df. — scrūtārius, 3: hørende til Handelen med gammelt Kram; df. subst.; A) scrutarius, i, m.: Pialtekræmmer, s. und. frgd.; — B) scrutaria, ae, f.: Handelen med gammelt Kram; - scrutariam facere, (drive denne Handel), Appul.

*scrūtātio, onis, f.: Giennemsøgen; - ∾ domus, (Undersøgelse el. Visitation deraf), Senec. Vit. b. 23; - ogs. „overf.": ∾ versus Virgiliani, (stræng Prøvelse deraf), Gell. 9, 10; o. — scrūtātor, oris, m.; I) „egenl.": som

giennemsøger el. visiterer; - salutatoribus scrutatores apposuit, Suet. Claud. 35; - df. „poet.", ∾ pelagi, (en Fisker), Stat.; men ∾ auri, (som graver efter Guld), Lucan. 4, 298; — II) ogs. „fig.": som efterforsker noget; - ∾ fati, id. 5, 122. — scrūtatrix, īcis, fem. af frgd. nr. II, Alcim. — scrutatus, 3, partic. af scruto o. scrutor. — scrūtillus, i, m.: Svinepølse, Plaut. ap. Fest. p. 333, (Müll.). — scrūtĭnium, i, n., [scrutor]: Giennemsøgen el. Visitering, Appul.

scrūto, are, activ Biform til flgd.; df. scrutari o. scrutatus, 3, m. passiv. Bem., Ammian., Aur. Vict. Orig. 6. — scrūtor, atus sum, 1, v. dep. a., [scruta]: giennemsøger el. giennemroder (indtil Pialterne el.) paa det nøieste, visiterer, odl.; I) „egenl."; - ∾ furacissime domos omnium, Cic. Vatin. 5; ligel. ∾ loca abdita, Sall. Jug. 12; scrutatus sum, quae potui et quae vidi omnia; inveni etc., Cic. Verr. 2, 74; ∾ terrai abdita ferro, Lucr. 6, 809; cf. Hor. Sat. 2, 3, 276; ∾ occulta saltuum, Tac., mare, id.; men ∾ vestigia ferarum, (om Hunden), Plin.; - ogs. m. Personsobject.: visiterer, odl.; - non excutio te, si etc., non scrutor, Cic. R. Am. 34; cf. Asin. Poll. ap. Cic. Fam. 10, 31; men Suet. Vesp. 12: consuetudinem salutantes scrutandi etc.; — B) ogs. „overf." paa den søgte Gienstand: søger derefter el. opsøger; - ∾ venas melini inter saxa, Plin. 35, 19; ∾ iter, Claudian.; — II) „fig.": giennemsøger el. undersøger; - scrutari omnes sordes, excutere unumquemque etc., Cic. Qu. Fr. I, 1, 3; ∾ animos secretis sermonibus, Tac., voluntatem, Quintil.; ∾ interiores et reconditas litteras, Cic. N. D. 3, 16; ∾ origines nominum, Quintil., auctores exoletos, id.; f. ogs. Cic. R. Am. 30, id. d. Or. 2, 34, o. id. Part. or. 3; - men Senec. d. Ira 3, 36, absol.: totum diem mecum scrutor, etc.; — B) „overf." paa den søgte Gienstand: efterforsker el. udforsker el. opsøger; - ∾ causas etc., vid. Cic. Orat. 15, o. Plin. Ep. 4, 30; ∾ mentes deum (i. e. deorum), vid. Ovid. Met. 15, 137; ∾ arcanum alicujus, Hor. Ep. 1, 18, 37; ∾ fata sua et Caesaris, Tac.; cf. id. Ann. 12, 52.

sculna, ae, m., [ctr. f. seculna af sequor]: ligesom d. besl. sequester: en Voldgiftsmand, Varr. ap. Gell. 20, 11, Macrob. Sat. 2, 13 fin. — sculpo, psi, ptum, 3, v. a., [sibileret af γλύφω, ligesom scalpo af γλάφω]: udhugger el. udskærer kunstigen af el. i Sten el. Metal el. Træ; - non est e saxo sculptus, aut e robore dolatus (sapiens), Cic. Acad. 2, 31; Interea (Pygmalion) niveum mira feliciter arte Sculpsit ebur (en Elfenbenstøtte), vid. Ovid. Met. 10, 247; cf. Hor. Sat. 2, 3, 22; in coronis denticuli sculpentur, Vitruv. 1, 2; imago Augusti ··· Dioscoridis manu sculpta, Suet. Aug. 50; cf. Justin. 15, 4: anulum, in cujus gemma ancora sculpta esset, etc.; f. ogs. Lucan. 3, 224; — II) „fig."; - dice tscripta ··· plurima, et, ut Demosthenes ait, si continget, et sculpta, etc., vid. Quintil. 12, 9, 16; in animo sculptum, Appul.; — not.: forvexles ofte m. scalpo, f. m. f.

sculpōnĕae, arum, f., [rimel. Grækernes κρούπαλα]: etslags grove Træskoe el. Arbeidsskoe, Cato R. R. 59, o. Plaut. Cas. 2, 8, 59; df. — sculpōnĕātus, 3: som bruger el. bærer dette Slags Skoe, Varr. ap. Non. — *sculptĭlis, e: til at udskære, udskaaren el. udhuggen el. forarbeidet; (poetisk Ord); - ∾ opus dentis Numidae, Ovid. Pont. 4, 9, 28; — sculptor, oris, m.: Stenskærer el. Billedskærer el. Graveur, Plin. 29, 38, oftere, o. Plin. Ep. 1, 10; o. — sculptūra, ae, f.: Udskæren el. Udskæring af Billeder, Billedskærerkunsten, navnl. Stenskærerkunsten, Sculpturen; - vid. Quintil. 2, 21, 9, Plin. 16, 77, o. Vitruv. 2, 9; anulus ejusdem sculpturae, Justin. 15, 4; men Suet. Ner. 16, inc; — df. adj. sculptūrātus, 3, ars: Billedskærerkunsten el. Sculpturen, Venant.; — [sculpo]. — sculptus, 3, partic. af sculpo. — scultātōres, um, m., [fordærvet f. auscultatores]: etslags Gardister, Veget.

scurra, ae, m., [efter Doederl. at sammenl. m. garrulus], altf. oprdl.: fuldmundet Praler el. Snakker el. Opskærer, hvorom Plaut. Trin. 1, 2, 162: Nihil est ··· mendaciloquius ··· Quam urbani assidui cives, quos scurras vocant, etc.; cf. id. Most. 1, 1, 14: urbanus scurra, deliciae populi, (som man har til Bedste, el. som giør sig til Nar); - df. ogs. etslags Harlequin i de Stores Huse; vid. Hor. Sat. 1, 5, 52, ibd. 1, 8, 11, o. id. Ep. 1, 15, 28, ogs. ibd. 1, 18, 4; f. ogs. Cic. Verr. 3, 62, id. d. Or. 2, 60, o. id. Quint. 3; men ibd. 17, som Ordsprog: de scurra multo facilius dives, quam pater familias fieri potest? men ∾ Catulli, Juvenal. 13, 111, (der opfører en Mime af Catullus, altf. en mimisk Acteur, en Mimiker); — II) und. de sild. Keisere betegner ogs. scurra: en Gardist (rimel. ifølge en Afledning a sequendo), Lamprid. Al. Sev. 61, oftere.

†scurrĭlis, e, [scurra]: naragtig el. latterlig el. scurril; - ∾ jocus etc., vid. Cic. d. Or. 2, 59; ∾ dicacitas, id., Quintil., Suet.; — b) ogs. „alm.": skemtende el. spøgende; hvf. ∾ lusus, (opp. res seriae), Val. Max. 8, 8, 2; df. — scurrĭlĭtas, atis, f.: mundkaad Smudsighed el. smudsig Vittighed, odl., Quintil. 11, 1, 30, o. Tac. Orat. 22; o. — scurrĭlĭter, adv.: med smudsig Overgivenhed el. Mundkaadhed; - qui ··· tam scurriliter ludat, Plin. Ep. 4, 25. — *scurror, ari, v. dep. n.: fører lystig Tale, giør mig til Nar for at more; - vid. Hor. Ep. 1, 17, 19, o. ibd. 1, 18, in.; o. — scurrŭla, ae, m., dem.: liden Harlequin el. Hansnar, Appul.; — [scurra].

scūta, ae, f., Biform af scutra, Lucil. ap. Priscian. — *scūtāle, is, n.: Lederrem paa Kasteslyngen, Slyngerem; - triplex scutale crebris suturis duratum, Liv. 38, 29; — scūtārius, 3: hørende til et Skiold; - ∾ fabricae, (Skioldfabriker), Veget.; — II) df. subst., scutarius, i, m.: a) en Skioldmager, Plaut. Epid. 1, 1, 35; — b) en Skioldbrager; hvf. scutarii, rimel.: en Gardeafdeling under de sildigere Keisere, Ammian. 20, 4; o. — scūtātus, 3: forsynet el. væbnet med det lange Skiold (scutum); - ∾ cohortes, Caes. B. C. 1, 39; ∾ manus, Sil. 6, 212; ogs. absol.: scutati (sc. milites), Liv. 28, 2; — [scutum].

scūtella, ae, f., dem. af scutra: liden Drikkeskaal; - ∾ dulciculae potionis, Cic. Tusc. 3, 19; - ogs. som Underskaal til Vaser, odl., Digest. — scūtĭca, ae, f., [σκύτος: Leder]: Lederrem el. Lederpidsk (som Strafferedskab, men mildere end flagellum), Hor. Sat. 1, 3, 119, Juvenal., o. A.; scuticae tremefactus habenis, Ovid. Her. 9, 81. — scūtĭgĕrŭlus, i, m., [scutum, gero], sc. servus: Skioldbærer el. Vaabendrager, Plaut. Cas. 2, 3, 44. — scutra, ae, f.: etslags flad Skaal el. Pande, (navnl. til at koge i), Cat. R. R. 157, 11; ligel. Plaut. Pers. 1, 3, 7: struthea colutheaque appara, Bene ut in scutris concaleant etc. — scutriscum, i, n., dem. af frgd., Cato.

1. scūtŭla, ae, (ogs. scytala, ogs. scytale, es), f., [σκυτάλη]; I) cylinderformet Stok, Valse el. Rulle; - biremes subjectis scutulis traducere etc., Caes. B. C. 3, 40; — II) hos Lacedæmonierne: hemmelig Skrivelse, (der neml. var skreven paa Papirstrimler, der vare rullede om en cylinderformet Stok); - vid. Nep. Paus. 3, (hvor Formen scytala), o. Auson., (hvor Formen scytale); men Cic. Att. 10, 10, paa Græsk; — III) en cylinderformet Slange, Plin. 32, 19, o. Lucan. 9, 717. — 2. scūtŭla, ae, f., ligesom scutella, dem. af scutra; I) „egenl.": liden Fad el. liden Skaal (af næsten firkantet Form), Cato, Martial. 11, 31, o. id. 8, 71; — II) „overf." (fra denne Figur): aflang Firkant el. en Rude (til Indlægning); - in scutulis aut trigonis aut quadratis sive favis (sc. pavimentorum), Vitruv. 7, 1; - ligel. om en tavlet el. rudret Væv; vid. Plin. 8, 74: plurimis liciis texere Alexandria instituit, scutulis dividere Gallia; f. ogs. und. flgd.; - men id. 17, 26: exempta scutula cortici; cf. Tac. Agr. 10; df. — scūtŭlātus, 3: rudeformet

el. tavlet; - rete (aranearum: gitterformet), Plin. 11, 28; cf. id. 8, 73, ogs. Juvenal. 2, 97; men ∾ color equi, (rudret el. skioldet), Pallad.

scūtŭlum, i, n., demin.; I) lidet Skiold, Cic. N. D. 1, 29; — II) Skulderbenet el. Skulderbladet; - scutula aperta, Cels. 8, 1; af — scūtum, i, n., [σκῦτος, i. e. corium: Skind]; I) det (ordenl.) med Leder overtrukne lange Skiold, (derim. clipeus: det runde Kobberskiold); vid. Liv. 1, 43: scutum pro clipeo etc.; ∾ pedestre, id.; s. ogs. Caes. B. G. 2, 21 o. 23; abjecto scuto fugere, Cic. Tusc. 2, 23; men rejecto scuto, (ved at tage det paa Ryggen, ved at dække Ryggen dermed), id. d. Or. 2, 72; cf. Tac. Germ. 6: scutum reliquisse, praecipuum flagitium; — II) „overf." o. „alleg."; - scuto vobis magis, quam gladio opus est, (Beskyttelse imod Krænkelse), Liv. 3, 53; cf. Flor. 2, 6: ut imperii scutum vocaretur (Fabius: Statens Skiold el. Værn).

scybĭlītes, ae, m., σκυβιλίτης (sc. οἶνος): en Vinart i Galatien, Plin. 14, 11. — Scўlăcēum (ium), i, n., Σκυλακεῖον: Kystland i d. Bruttiske, (hod. Squillace), Plin. 3, 15; ∾ navifragum, Virg. Aen. 3, 553; df. — Scўlăcēus, 3, sinus, Plin. l. c., litora, Ovid. Met. 15, 702.

1. Scylla, ae, f., Σκύλλα: Klippe imellem Italien o. Sicilien, ligeoverfor Havhvirvlen Charybdis; - vid. Plin. 3, 14, o. Senec. Ep. 79; s. ogs. Mela 2, 4 o. 7, Virg. Aen. 3, 420, Ovid. Met. 13, 730, o. A.; s. ogs. und. Charybdis; — II) personificeret er denne Scylla en Datter af Phorkys, men blev af hendes Medbeilerinde Circe forvandlet til hint Havuhyre, hvis Hofter ere omgivne af gøende Hunde; - vid. Ovid. Met. 14, 52 flgd., Virg. Aen. 3, 424 flgd., Cic. Verr. 5, 56, o. id. N. D. 1, 38, o. A.; — B) df. Scyllaeus, 3: scyllæisk, litus, Sil., monstra, Stat.; ∾ rabies, Virg. Aen. 1, 200; — b) df. Cic. Sest. 8, „alleg.": ne Scyllaeo illo aeris alieni in freto ad columnam adhaeresceret, etc. — 2. Scylla, ae, f., Σκύλλα: Datter af K. Nisus af Megara; forraadte sin egen Fader til K. Minos, og blev til Straf forvandlet til Fuglen Ciris; - vid. Ovid. Met. 8, 8 flgd., o. ibd. 150 flgd., ogs. Virg. Cir. 488 flgd., o. A.; - dog forvexle Digterne oftere denne Skylla med d. frgd.; vid. Propert. 4, 4, 39, Ovid. Am. 3, 12, 21, oftere, o. Virg. Ecl. 6, 74; — B) df. Scyllaeus, 3, skyllæisk; df. „poet." f. megarisk; - ∾ rura, Stat. Theb. 1, 333. — Scyllaeus, s. und. 1. Scylla o. 2. Scylla; — B) subst. Scyllaeum, i, n.; 1) Forbierg i Calabrien, i Nærheden af Klippen Skylla, Plin. 3, 10; — 2) Forbierg og By paa Peloponnesus, imellem d. argoliske og saroniske Bugt, Plin. 4, 9, Mela 2, 3.

scymnus, i, m., σκύμνος: ungt Dyr; - scymnique leonum, etc., vid. Lucr. 5, 1035. — scўphŭlus, i, m., dem.: lidet Bæger, Paul. Nol.; af — scўphus, i, m., σκύφος: Bæger, Pokal, faginus, Tibull., argenteus, Varro; Et sacer implevit dextram scyphus, Virg. Aen. 8, 278; cf. Cic. Verr. 4, 14, Hor. Od. 1, 27, in., oftere, o. A.; inter scyphos (παρ' οἶνον: ved Drikkebordet), Cic. Fam. 7, 22.

Scyrēïs, ĭdis, etc., s. und. flgd. — Scўros (el. us), i, f., Σκῦρος, (hod. Scyro): Den Skyrus, en af Sporaderne, hvor Achilles holdtes skiult hos K. Lycomedes, hvis Datter Deidamia ved ham blev Moder til Pyrrhus; - vid. Mela 2, 7, o. Plin. 4, 23; — B) df. 1) Scўrius, 3: skyrisk, lapis, Plin. 2, 106; ∾ Deidamia, Propert., virgo, Claudian.; men ∾ juvenis, Senec. Troad., (i. e. Pyrrhus), om hvem ogs. ∾ membra, Ovid. Her. 8, 112; men ∾ pubes, Virg. Aen. 2, 477, (hans Mandskab); — 2) Scўrētĭcus: = frgd.; - ∾ metallum, Plin. 31, 20; — 2) Scўrĭas, ădis, f.: scyrisk, puella, (i. e. Deidamia), Ovid. A. A. 1, 682; — b) df. subst. Scyriades: Skyrierinderne, Stat. Achill. 1, 368; — 4) Scyrēis, ĭdis, f.: Skyrierinde, id. ibd. 2, 147. — Scyrus, i, s. und. Scyros.

scytala, ae, o. scytale, es, f. und. 1. scutula. — Scўtălōsăgittĭpellĭger, eri, m., [scytale, i. e. clava, sagitta, pellis, gero: den Kølle, Pile, Løvehud Bærende], Epithet til Hercules, Tertull. — scytatum, i, n.: Middel til Farvens Paavirkning; - vid. Plin. 33, 26: adduntur scytatum atque turbystum, etc.

Scўthae, arum, m., Σκύθαι: Skytherne, alm. Benævnelse paa Nomadefolkene i Europa o. Asia, nordlig for det sorte Hav; - vid. Mela 2, 1, oftere, Plin. 4, 25, oftere, Cic., Hor., o. A.; - ogs. in sing. Scythes, Cic. Tusc. 5, 32, Hor. Od. 2, 11, in., o. ibd. 4, 14, 42; — B) df. 1) Scўthes o. Scytha, ae, som adj., comm., (s. Scythicus): skythisk, Taurus, Senec. Hippol., pellis, Martial., smaragdus, id.; — 2) Scўthĭa, ae, f.: Skythien el. det af Skytherne beboede Land; - vid. Mela 1, 3, oftere, Plin. 4, 27, oftere, ogs. Justin. 2, 2, Cic., Ovid., o. A.; — 3) Scўthĭcus, 3: skythisk, Oceanus, Mela, Ister, Ovid.; men ∾ amnis, Hor. Od. 3, 4, 36, (d. e. Tanais el. Donfloden); ∾ tegimen, vid. Cic. Tusc. 5, 32; ∾ Diana, (den tauriske), Ovid. Met. 14, 331; men ∾ herba, Plin. 27, 1, oftere absol., Scythice, es, id. 25, 43: etslags Lægeplante imod Saar; — 4) Scўthis, ĭdis, f.: en Skythinde, Ovid. Met. 15, 360, Val. Fl.; ogs. absol.: den skythiske Smaragd, Capella; — 5) Scўthissa, ae, f.: Skythinde el. skythisk; - ∾ mater, Nep. Dat. 1. — Scythes, ae, Scythia, ae, Scythice, es, Scythicus, 3, Scythis, idis, o. Scythissa, ae, s. und. Scythae. — scyzīnum vinum: etslags af Planten itaeomelis tilberedet Vin, Plin. 14, 19.

1. se, pronom. refl., s. und. sui. — 2. se (sed); I) praepos. c. abl., d. archaistiske Grundform til sine: uden; - se fraude esto, Cic. Leg. 2, 24, (e XII tabb.); cf. Gell. 20, 1; — II) som praepos. insep.; A) som besl. m. sine; a) uden; - securus, i. e. sine cura; — b) tilside, for sig selv; - sepono, seditio; — — B) f. semi: halv; - selibra, semodius; — C) f. sex; - semestris.

*sēbācēus (sev.), i, m.; - in pl.: Talglys, Appul.; o. — sēbālis (sev.), e, af Talg; - ∾ fax, Ammian.; — [sebum]. — Sebazius, i, s. und. Sabazius. — Sebethis, ĭdis, s. und. flgd. — Sēbēthos (-us), i, m.: liden Flod i Campanien, ved Neapel, Stat. Silv. 1, 2, 370; — B) df. Sēbēthis, ĭdis, adj. fem.: sebethisk, Nympha, Virg. Aen. 7, 734, lympha, Colum. (poëta). — *sēbo (sev.), are, v. a.: tilbereder af Talg; - ∾ candelas, (støbe Talglys), Colum.; o. — sēbōsus (sev.), 3: af Talg el. ligesom Talg, tællet; - ∾ medulla, vid. Plin. 11, 86; — not: ogs. er Sebosus, i: romersk Tilnavn, Cic., Plin.; af — sēbum (sev.), i, n.: Talg el. Tælle, Plaut. Capt. 2, 2, 31, Colum., Plin., o. A.

*sĕcābĭlis, e: til at sønderskære, Lactant., Auson.; — sĕcāle, is, n.: en Kornart, rimel. Rugen, (secale Cereale L.), vid. Plin. 18, 40; o. — sĕcāmenta, orum, n.: Snitværk, udskaaret Træ, Plin. 16, 18; — [seco].

sē.cēdo, cessi, cessum, 3, v. n.; I) „egenl."; A) „alm.": gaaer bort el. tilside el. afveien, bortfierner mig, odl.; - secedant improbi, secernant se a bonis, etc., Cic. Catil. 1, 13; ∾ de via, Plaut., de coetu, Ovid., a vestro lusu, Propert.; men ∾ corpore, s. Ovid. Met. 3, 467; — b) „poet." ogs. m. Tingssubjecter; vid. Lucr. 5, 705; - men in perf.: at være bortfiernet el. fiern el. langt borte; - Et quantum a summis, tantum secessit ab imis Terra etc., vid. Ovid. Fast. 6, 279; cf. Plin. Ep. 2, 17; — B) „besl."; a) at trække sig tilbage, in abditam partem aedium, Sall. Catil. 20; ∾ ad deliberandum, Liv.; men absol., secedit, (søger Ensomhed), Ovid. Met. 11, 185; - navnl. ogs. at trække sig tilbage fra Forretninger el. begive sig i Ensomhed, odl.; statuit repente secedere, etc., Suet. Tib. 10; cf. Plin. Ep. 1, 9; ligel. ∾ ab urbe, Suet.;

∾ in insulam, Quintil., Rhodum, Suet.; — b) historisk ogs. om den romerske Almue under de borgerlige Stridigheder: at drage bort el. affondre sig, Sall. Catil, 33; ligel. Suet. Tib. 2: (is) causa fuit plebi secedendi rursum a patribus; ligel. om Borgerhæren, Liv. 2, 32; cf. id. 7, 40; — II) „fig."; - Nec prius a fesso secedent corpore sensus, Quam etc., Catull. 64, 189; men absol. o. „alleg.", secedere: at forlade en Mening, Senec. Ep. 117; men ibd. 25: tunc in te ipse secede, (træng ind i dit eget Inderste), quum etc.; men ∾ ad stilum, (give sig ifærd dermed), Quintil. 1, 12, 12.

sēcerno, crēvi, crētum, 3, v. a.: affondrer el. adskiller el. bortfierner derfra el. fra hinanden; I) „egenl."; a) m. blot accus.; - stamen secernit arundo, Ovid. Met. 6, 55; nihil (praedae) in publicum secernendo, (affondre el. henlægge dertil), Liv. 7, 16; cf. Hor. Epod. 16, 63; men Lucr. 2, 726: quae ··· terras ac mare totum Secernunt; — b) m. tilføiet ab el. ex, ogs. („poet.") m. blot abl.; - ∾ se a bonis, Cic. Catil. 1, 13; hvor ogs.: muro denique secernantur a nobis; ∾ coelum ab aëre, Ovid. Met. 1, 23; cf. Hor. Od. 3, 3, 47, o. Lucr. 5, 447; - ligel. in partic. perf.: secretus (sucus) a reliquo cibo, Cic. N. D. 2, 50; quum nec quicquam secretum alter ab altero haberet, Liv. 39, 10; ligel. om Personer: secreti ab aliis etc., id. 6, 25; - quod e grege se imperatorum ··· secrevisset, id. 35, 14; ∾ unum e compluribus, Suet.; cf. id. Galb. 18; men me ··· Secernunt populo (f. a populo), Hor. Od. 1, 1, 30; — II) „fig.": skiller derfra, giør Forskiel derimellem, ogs. affondrer el. udelukker derfra; a) m. blot acc.; - vid. Cic. Catil. 4, 7, o. id. Att. 1, 16, ogs. Suet. Vitell. 2; ligel. qui etc., non satis acute, quae sunt secernenda, distinguit, Cic. Top. 7; cf. id. Off. 1, 27, o. id. d. Or. 2, 84; ∾ ipsam pronunciationem ab oratore, Quintil.; ∾ sua a publicis consilia, Liv. 4, 57; men Cic. Lael. 25: secerni blandus amicus a vero tam potest, quam etc.; - ∾ honestum turpi (f. a turpi), Hor. Sat. 1, 6, 63; ligel. Publica privatis secernere, sacra profanis, id. A. P. 397; cf. id. Sat. 1, 3, 113; — III) partic. secretus, 3, ogs. som adj.: affondret el. særskilt, ogs. besynderlig el. for sig selv; A) „alm."; - ne ··· secretum imperium propriaque signa haberent, Liv. 1, 52; ∾ arva, Virg. Aen. 6, 478; singularibus et secretis vocabulis (appellari), Varro; — b) „poet." ogs.: adskilt derfra, ligesom manglende noget el. uden noget; - vid. Lucr. 1, 174, o. id. 2, 842; — B) „bes."; 1) om locale Forholde el. med Hensyn derpaa: affondret el. affides, særskilt el. ensom, odl.; - ∾ locus, Quintil., (opp. celeber); cf. Hor. A. P. 298; men superl., ∾ locus navis, Petron.; secreti montes, Ovid.; men ∾ colles, Tac. Agr. 38, (ensomme, forladte af Fienden); - ogs. om Personer og Handlinger; secretissimos (homines) tumultus (invadit), Senec. Ep. 91; cf. Tac. Ann. 11, 21; ∾ studia, Quintil., (opp. forum); cf. Plin. Ep. 7, 9; — b) bf. neutr. secretum, i, ogs. absol.: Affondring el. Ensomhed („abstr." o. „concr."); - quum stilus secreto gaudeat, Quintil.; ∾ longum, Ovid., altum atque abditum, Plin. Ep.; - ogs. in pl., vid. Hor. Sat. 2, 1, 71, Virg. Aen. 6, 10, o. A.; ogs. in compar., in secretiora Germaniae (porrigi), Tac. Germ. 41; — 2) som er unddragen vor Kundskab, d. e. hemmelig el. forborgen; - secretas ··· advocat artes, vid. Ovid. Met. 7, 138; men ∾ libidines, Tac.; in compar., ∾ praemia, id. Hist. 1, 24, (opp. publica largitio); - „poet." ogs. f. adv. secreto (f. nedenf.), Virg. Aen. 4, 494, o. Hor. Sat. 2, 8, 78; — b) bf. subst. neutr., secretum, i: det Hemmelige, hemmelig Samtale, Hemmelighed, hemmeligt Sted; - petere secretum, (forlange hemmelig Sammenkomst el. Samtale), Suet., Tac., o. A.; ogs. in pl.: crebra cum amicis secreta habere, Tac. Ann. 13, 18; men id. Germ. 9: secretum illud, quod etc., (hint forborgne Væsen); oratio ··· animi secreta detegit, Quintil. 11, 1, 30; ligel. aperire secreta pectoris, Tac. Germ. 22; - men „concret", Ovid. Met. 2, 556: sua ne secreta viderent, (Gudindens Mysterier); ligel. Suet. Calig. 49: in secretis ejus etc., (i hans hemmelige Giemmer el. Papirer); — β) bf. atter abl. secreto som adv.: hemmeligen; - Mirum, quid solus secum secreto ille agat, Plaut. Amph. 3, 2, 73; secreto hoc audi, tecum habeto, Cic. Fam. 7, 25; cf. Hor. Sat. 1, 9, 67; — 3) særdeles el. usædvanlig, udvalgt el. sielden; - (figurae) secretae et extra vulgarem usum positae, ideoque magis nobiles, etc., Quintil. 9, 3, 5; men interpretationem linguae secretioris ··· ediscere, (Forklaringen af sieldnere el. usædvanligere Ord), id. 1, 1, 35; — 4) hos Lucr. ogs. c. abl. el. c. gen.: adskilt derfra, som er berøvet noget, som undværer noget; - secreta cibo natura animantum, id. 1, 195; secreta teporis (corpora), id. 2, 842.

sĕcespĭta, ae, f., [seco]: lang Offerkniv, Suet. Tib. 25. — sēcessio, onis, f., [secedo]: Gaaen el. at gaae affides el. tilside; - seductiones testium, secessiones subscriptorum, etc., Cic. Mur. 24; f. ogs. Liv. 21, 14, o. Caes. B. C. 1, 20; — B) „bes.": politisk Adskillelse el. Splid el. Tvedragt; - vid. Cic. Lig. 6; navnl. ogs. Almuens el. Folkets hermed forbundne Bortgang el. Udvandring til et bestemt Sted; - in Aventinum montem secessionem esse factam, Liv. 2, 32 flgd.; cf. id. 3, 51, o. id. 7, 40.

sēcessus, us, m., [secedo]; I) „egenl.": Bortgaaen, Adskillelse derfra; - ∾ avium, Plin.; - ogs. ligesom secessio: den politiske Adskillelse; ∾ iratae plebis, id.; — II) bf. sædv.; A) „egenl.": Affondring, Ensomhed, Suet. Vesp. 4, navnl. ogs. den Studerendes, vid. Quintil. 10, 3, 28, oftere; ligel. Ovid. Trist. 1, 1, 41: Carmina secessum scribentis et otia quaerunt; — b) ogs. „meton.": Ensomhed el. ensomt Sted, Virg. Aen. 1, 159; navnl. ogs. ensomt Sted til Forfriskning, vid. Suet. Aug. 72, oftere; ligel. secessus amoenos promittit, etc., Tac. Ann. 14, 62; — B) „fig."; - in hos quoque studiorum secessus excurrit, Quintil. 10, 5, 16; men secessu, quam in fronte, beatior (i sit Indre), Val. Max. 7, 2, extern. 12, (al. recessu). — secius, adv., f. und. 2. secus.

secludo, si, sum, 3, v. a.; I) „egenl.": affondrende at udelukke, at udelukke el. affondre; - quo incientes oves includere possis (indespærre), Varro; seclusa aliqua aquula, (indesluttet Vand; opp. universum flumen), Cic. d. Or. 2, 39; cf. Virg. Aen. 3, 446; men Propert. 1, 20, 29, „medial": Ille sub extrema pendens secluditur ala, (skiuler sig derunder); — b) ogs. „alm.": at affondre el. adskille derfra, vid. Caes. B. C. 3, 69 o. 97; cf. Lucr. 5, 752: cur luna queat terram secludere solis Lumine etc.; — II) „fig.": at udelukke derfra; - a communi luce seclusum (supplicium), Cic. Verr. 5, 9; men ∾ vitam corpore, Plaut. Rud. 1, 4, in.; - Solvite corde metum, Teucri, secludite curas, Virg. Aen. 1, 562; — III) partic. seclusus, 3, ogs. som adj.: affondret el. fiern; - ∾ nemus, vid. Virg. Aen. 6, 704; men absol.: in secluso, (paa et fiernt Sted), Varro; bf. — seclūsōrium, i, n.: Aflukke i et Fuglehus el. Fuglebur, Varr. R. R. 3, 5. — seclusus, 3, partic. af secludo.

sĕco, cŭi, ctum (cātum, Colum. 5, 9), 1, v. a.: skærer, afskærer, giennemskærer; I) „egenl."; A) „alm."; - ∾ digitum vel aurem, Plaut. Merc. 2, 2, 38; pabulum secari non posse, Caes. B. G. 7, 14; sectae herbae, Hor.; men Virg. Aen. 3, 464: sectoque elephanto (dona: af udskaaret Elfenben); cf. Hor. Od. 2, 18, 17; f. ogs. Cic. N. D. 3, 12: omne animal secari ac dividi potest; — B) „bes." ogs.; 1) at skære el. operere el. amputere; - ∾ membra, Plin., vomicam, Plaut., varices alicui, Cic. Tusc. 2, 15; cf. id. ibd. 22: Marius quum secaretur; men id. Phil. 8, 5: si etc., id uri secarique patimur, ut etc.; — b) bf. absol., secta, orum, n.: de

opererede Legemsdele, Plin. 31, 47; — 2) at castrere, at berøve nogen Manddommen, Martial. 9, 7; cf. sectus Gallus, id. 5, 41; — II) „fig.“; A) „overf.“; 1) at rive el. ridse el. saare; - tarmes secat (postes: sønder-gnaver dem), Plaut. Most. 3,2,140; men rigido ··· sectas ungue genas, etc., vid. Ovid. Fast. 6, 148; cf. Hor. Ep. 1, 19, 46; ligel. Virg. Ge. 3, 444: hirsuti secuerunt corpora vepres; men sectus flagellis, loris, Hor. Epod. 4, 11, o. Mart. 10,5; men Catull. 71: Aut si quem merito tarda podagra secat, (martrer, qvæler); — 2) at giennemskære el. kløve el. dele, navnl. om Floder, odl.; df. ogs. at løbe el. seile el. drage derigiennem; - ∾ medios agros Tiberis, Plin. Ep. 5, 6; cf. Virg. Aen. 7, 717; ∾ agrum (limes), Plin.; coelum ··· secant zonae, Ovid. Met. 1, 45; cf. Hor. Od. 3, 27,75; - ∾ aequor, pontum, fretum, (puppe, etc.), vid. Virg. Aen. 5,218 o. 595; ligel. Ovid. Met. 7, in.: Jamque fretum Minyae Pagasaea puppe secabant, etc.; men Quacumque illa (avis) levem fugiens secat aethera pennis, vid. Virg. Ge. 1, 406; cf. id. Aen. 4, 257; men id. ibd. 6, 900: Ille viam secat, (drager frem derad); hvf. Quintil. 3, 1, 13, lignelsesvis: hinc velut diversae secari coeperunt viae; — B) „ment.“; 1) igiennem Talen at medtage el. spotte, odl.; - secuit Lucius urbem (neml. som satirisk Digter), Pers. 1, 114; — 2) (med Hensyn paa Foredraget): at sønderlemme el. dele; - ∾ causas in plura genera, Cic. d. Or. 2, 27; cf. Quintil. 8, 6, 13: secantur haec in plures (sc. partes); - „poet.“ ogs. ligesom dirimere: afgiøre el. udjævne en Strid, odl.; Quo multae magnaeque secantur judice lites, vid. Hor. Ep. 1, 16, 42; cf. id. Sat. 1, 10, 15; endel. mærkes Virg. Aen. 10, 107: quam quisque secat spem, (hvad Haab enhver forfølger, neml. m. Henspillen paa d. Ovenanførte secare viam). — **secordia**, ae, f., s. und. socordia.

*__secrētārĭum__, i, n.: affondret el. hemmeligt Sted; (eftercl. Ord); - secretario terrae, Appul.; df. „bef.“: affondret Forsamlingssted, navnl. for Dommerne, Cod. Just., Lactant., ogs. for Præsteskabet, Sulp. Sev.; — **secrēte**, adv.: hemmeligen, Tertull.; compar., secretius, Senec.; — **secrētim**, adv.: = frgd., Ammian.; o. — **secrētio**, onis, f.: Affondring, Adskillelse; - interitus quasi discessus et secretio ac diremptus earum partium, quae etc., Cic. Tusc. 1, 29; — [secerno]. — **secreto**, abl. som adv., s. und. secerno nr. III. — **secretus**, 3, partic. o. adj. af secerno.

secta, ae, f., [partic. perf. af seco], sc. via: den betraadte el. banede Vei el. Sti; df. „overf.“: den ligesom foretegnede Handlemaade el. Adfærd; I) „alm.“: hanc sectam rationemque vitae secuti etc., (denne Levevis), Cic. Coel. 17; cf. id. Verr. 5, 70: horum nos hominum sectam atque instituta persequimur; men sectam alicujus secuti, (nogens Tilhængere), Liv. 8, 19; cf. id. 29, 27, o. Cic. ad Brut. 1, 3; ligel. Lucr. 5, 1114: Divitioris enim sectam plerumque sequuntur; — II) „bef.“: A) philosophisk Skole el. Sect; - qui eorum philosophorum sectam secutus es, quorum etc., Cic. Brut. 31; ligel. certas in philosophia sectas sequi, Quintil.; Cynicam sectam professus, Tac.; cf. id. Ann. 14, 57; — B) sild. ogs. en Røverbande, Appul.; df. — **sectācŭla**, orum, n., men alene i Forbindelsen, ∾ natalium: Slægtslinier el. Aner, Appul.

sectārĭus, 3, [seco]: skaaren, castreret, vervex, Plaut. Capt. 4, 2, 40; — not.: ∾ vervex efter Fest. p. 336 (Müll.): som gaaer foran Hiorden, af secta. — ***sectātĭo**, onis, f.: Efterfølgen; - ∾ boni, (at lægge Vind derpaa), Tertull.; o. — **sectātor**, oris, m.: I) Ledsager, Følgesvend; pl. Følge, navnl. Candidaternes, vid. Cic. Mur. 34, hvor ogs. anføres: lex Fabia ··· de numero sectatorum; ogs. Tilhænger, Ven eller Client; - sectator domi, comes in publico, etc., Tac. Ann. 4, 68; cf. ibd. 16, 22; — II) „bef.“: Tilhænger af en Lære, odl.; - hic (Valerius Probus) non tam discipulos, quam sectatores aliquot habuit, Suet. Gramm. 24; cohors sectatorum Aristotelis, Gell.; sectatores eloquentiae aut philosophiae, id.; — [1. sector].

*__sectĭlis__, e; I) skaaren, kløvet, tilhuggen, odl., ebur, Ovid., laminae, Plin.; men ∾ pavimenta, (som bestaae af skaarne Stene, altf. Mosaikgulve), Vitruv. 7, 1, o. Suet. Caes. 46; — II) som lader sig skære el. kløve; - ∾ porrum, (Snitløg), Juvenal., o. A.; ∾ lapides, Plin. 36, 44; — **sectĭo**, onis, f.: Skæren, Giennemskæren, Bortskæren; - ∾ corporum, Vitruv.; cf. Gell. 20, 1; derfra bef. den chirurgiske Operation; ante sectiones punctionesque etc., Plin. 25, 94; navnl. ogs. Castrering, Appul.; — B) „overf.“: den rhetoriske Inddeling el. Talens Sønderlemmelse; - de ratione dividendi, de sectione in infinitum, etc., Quintil. 1, 10, 49; — II) „publicistisk“: offenligt Salg el. Kiøb (under Et) af Statens Andel i det erobrede Bytte el. af de Domfældtes el. Proscriberedes Eiendom; - illud sectionis scelus, Cic. Phil. 2, 26, (om Salget af Pompejus's Gods); men ibd. 29: quam (pecuniam) pro sectione debebas (for Kiøbet deraf el. for det kiøbte Gods); cf. Suet. Vitell. 2, o. Tac. Ann. 13, 23; — b) „concret“: det saaledes solgte el. kiøbte Bytte el. Gods; - sectionem oppidi vendere, Caes. B. G. 2, 33; reliquiae sectionum, Tac. Hist. 1, 90; o. — **sectīvus**, 3: = sectilis, porrum, (Snitløg), Colum., Plin.; — [seco].

1. **sector**, oris, m., [seco]; I) „egenl.“: som skærer el. bortskærer; - ∾ zonarius, Plaut.; ∾ collorum, f. nedenf.; ∾ feni, (som slaaer Hø), Colum.; — II) „publicistisk“: som (til videre Udstykning under Et) kiøber Statens Andel af Byttet el. af confiskeret Gods; - vid. Cic. R. Am. 36; men ibd. 29: eosdem fere sectores fuisse collorum et bonorum; men id. Phil. 2,26: sector Pompeji, (i. e. ∾ bonorum Pompeji); ibd. ogs. absol.: quum sector sis; — b) „poet. overf.“: sectorque favoris Ipse sui populus, Lucan. 1, 178, (som sælger sin Gunst).

2. **sector**, atus sum, 1, v. dep. a., intens. af **sequor**: I) „egenl.“: ideligen el. overalt el. ivrigen at ledsage el. følge el. forfølge, dels som Slave el. Betient, dels som Tilhængere el. Discipel, osv., dels ogs. fiendligen; - qui (servus) sectari solet meum Gnatum, Plaut. Epid. 3,4,50; cf. Cic. R. Am. 28; quae (manus equitum) regem ex more sectatur, Tac. Ann. 15, 2; men ibd. 33: quique Caesarem per honorem aut varios usus sectantur; men om Candidaternes Ledsagere, vid. Cic. Mur. 33; men comisk: sectari jussi (eum me, neml. med Henspillen paa Philosophernes Følge), Ter. Eun. 2, 2, 31; „poet.“ ogs. ∾ matronas, (gaae el. jage derefter), Hor. Sat. 1,2, 78; ligel. „poet.“ ∾ oves, (som Hyrde), Tibull. 1,10,45; cf. id. 2,3,7: ∾ aratrum, (pløie); - ut eum sectentur pueri, (løbe efter ham), Cic. Verr. 4, 66; ogs. om anden Mishandling, vid. Hor. Sat. 1, 3, 119, o. Propert. 2, 7, 81; — B) „bef.“: at jage derefter el. at jage; - ∾ apros, Virg. Ecl. 3, 75; cf. Plaut. Mil. gl. 2, 2, 7, oftere, ogs. Hor. Sat. 1, 2, 106; men ∾ canes (sc. cervam), Ter. Phorm. prol. 7; — II) „fig.“: ivrigen at jage derefter el. at bestræbe sig derfor; - ∾ minima commoda non minimo discrimine, Suet. Aug. 25; cf. Caes. B. G. 6, 35: quid vos hanc miseram ac tenuem sectamini praedam? ∾ lites, (lægge sig efter Processer), Ter. Phorm 2, 3, 61; men ∾ eminentes virtutes, (opsøge dem), Tac. Ann. 1, 80; — b) ogs. m. Relativsætn.; - vid. Hor. Od. 1, 38, 3; ogs. m. ut, Quintil. 1, 10, in.: non, ut omnia dicerem, sectatus, quod etc., sed ut maxime necessaria; — not.: Varr. R. R. 2, 9, ogs. m. pass. Bem.: qui vellet se a cane sectari.

sectōrĭus, 3, [1. sector]: hørende til Kiøbet af confiskeret Gods, interdictum, Digest. — **sectrix**, īcis, fem. af 1. sector nr. II: som kiøber confiskeret Gods; - ∾ proscriptionum, Plin. 36, 24. — **sectūra**, ae, f., [seco]; I) „egenl.“: Skæren el. Udskæren; - ∾ (gemmarum), Plin. 37, 33; ∾ (corticis talearum), id. 17, 28;

— II) „concret" o. in pl.: ∾ aerariae, (Ertsgruber), Caes. B. G. 3, 21, (al. structurae), inc. — 1. sectus, 3, partic. af seco. — 2. sectus, us, m., [sequor]: Talen; – in pl.: sectus aperire alicui, Capella.

sēcŭbātio, onis, f.: = flgd., Solin. 26; o. — sēcŭbītus, us, m.: at ligge el. sove for sig selv el. alene, (navnl. ogs. som Religionsskik), Ovid. Am. 3, 10, 16; ogs. in pl., id. ibd. 43; cf. Catull. 64, 381; af — sē.cŭbo, ŭi, 1, v. n.; I) „egenl.": at ligge el. sove for sig selv el. alene; s. und. frgd. Ovid. l. c.; cf. Tibull. 1, 3, 26, ogs. Liv. 39, 10, o. Suet. Tib. 7; — II) bf. „overf.": at leve i Ensomhed; – Miles depositis annosus secubat armis, Propert. 2, 19, 41.

sĕcŭla, ae, f., [seco], brugtes i Campanien f. falx: Segel, Varr. L. L. 5, 31. — sēcŭlāris (saec.), e, [seculum]; I) hørende til et Seculum el. Aarhundrede; – ∾ ludi: Secularfest, hvorom s. Varr. o. Liv. ap. Censorin. de Die Nat. 17; s. ogs. Suet. Aug. 31, id. Claud. 21, o. Plin. 7, 49, ogs. Tac. Ann. 11, 11; ∾ carmen, (som afsynges ved en Secularfest); vid. Hor. Carm. Sec. (til Secularfesten a. u. c. 737); cf. Suet. Vit. Hor.; — II) [efter seculum nr. II, 3]: verdslig, profan, hedensk; – ∾ homines, (opp. monachi), Hieronym.; ∾ historia, Sedul.; ∾ feminae quaedam, (som Dido, Lucretia), Tertull.

sēcŭlum, („poet." etr. seclum, hos Lucr.), i, n., [efter Freund. demin. af secus f. sexus, τέκος; Skrivemaaden saeculum henviser til Slægtsskabet m. aevum o. αἰών]; – alts. efter Fr. oprdl., ligesom genus o. soboles: den avlede Slægt, Generationen, (saal. altid hos Lucr., o. sædv. in pl.); – Inque brevi spatio mutantur secla animantum, (Dyreslægterne el. Dyrene), Lucr. 2, 77; men nigra virum percoctaque secla calore, (Negerracen), id. 6, 723; ligel. ∾ mortalia, (de Dødelige), id. 1, 1021, oftere; ∾ bucera, (i. e. boves), id.; – men in sing.: ∾ muliebre, id. 4, 1220, oftere; cf. id. 2, 1078 flgd.; — II) bf. „overf."; A) i en engere Bem.: en Menneskeslægts sædvanlige Varighed el. en Menneskealder, (sædv. et Tidsrum af 33⅓ Aar); – hertil kan henføres Cic. d. Rep. 6, 22: in quo (anno vertente) vix dicere audeo, quam multa hominum secula teneantur, etc.; cf. Virg. Ecl. 4, 5: Magnus ab integro seclorum nascitur ordo; ligel. Liv. 9, 18: quum ex hac parte secula plura numerentur, quam ex illa anni; — 2) bf. „meton.": den i en bestemt Tidsalder levende Menneskeslægt el. den deri herskende Tidsaand; bf. ogs. en vis Tidsalder el. Tid; – Novi ego hoc seculum, moribus quibus siet, Plaut. Trin. 2, 2, 6; men apud seclum prius etc., Ter. Eun. 2, 2, 15; men Serit arbores, quae alteri seculo prosient, Stat. ap. Cic. d. Senect. 7; minus erudita hominum secula, (den ulærde Oldtid), Cic. d. Rep. 2, 10; men Tac. Germ. 19: nemo illic vitia ridet, nec corrumpere et corrumpi, seculum vocatur (Tidsaand el. Mode); cf. Hor. Od. 3, 6, 17: Fecunda culpae secula; men id. Epod. 16, 65: ferro duravit secula, (hidførte Jernalderen); cf. Ovid. Met. 15, 261; — B) i en videre Bem., (neml. som Menneskets længste Levetid): Tidsrum af 100 Aar el. et Aarhundrede; – seclum spatium annorum centum vocarunt, Varr. L. L. 8, 2 fin.; ligel. Cic. d. Or. 2, 37: duobus prope seculis ante ··· quam etc.; cf. Hor. Od. 4, 6, 42; — 2) bf. „alm.": ligesom vort Aarhundrede, om el. for en ubestemt lang Tid, (saal. sædv. in pl.); – sempiternis seculorum aetatibus etc., Cic. N. D. 2, 20; quum aliquot secula viguisset (ea disciplina), id. Univ. 1; in multa secula ··· rem publicam liberatam etc., id. Fam. 11, 14; cf. id. Phil. 2, 22; ligel. id. Acad. 2, 5: nihilne tot seculis ··· explicatum putamus? ligel. ∾ multa, sexcenta, omnia, id.; vir seculorum memoria dignus, vid. Quintil. 10, 1, 104; factum in secula iturum, Sil. 12, 312; cf. Plin. Pan. 55; men „poet.": Sed mihi tarda gelu seclisque effeta senectus etc., (affræftet af Aarene), Virg. Aen. 8, 508, hvorom ogs. in sing. Hor. Epod. 8, in.: longo ··· seculo etc.; men Quintil. 10, 1, 113: Asin. Pollio a nitore ··· Ciceronis ita longe abest, ut videri possit seculo prior; — C) endel. eccles., ligesom αἰών: det Profane; – Et servientem corpori Absolve vinclis seculi, Prudent; – bf. ogs. f. Hedenskabet; ridemus etiam seculi exempla, quae etc., Tertull. — secum, (i. e. cum se); s. und. cum o. und. sui.

*sĕcundāni, orum, m., (sc. milites): Soldater af den anden Legion, Liv. 34, 15 o. 46, Tac., Plin.; — sĕcundārius, 3; I) hørende til den anden Klasse el. Række, af anden (el. næst bedste) Sort, (sædv. i Oeconomien); – ∾ mel, Colum., triticum, Plin.; ∾ panis, id., o. Suet. Aug. 76; — II) „ment." el. om abstracte Gjenstande: hvad der i Vigtighed er næst efter det Første; – vid. Cic. Inv. 2, 7; men id. d. Rep. 1, 42: habet statum res publica de tribus secundarium; o. — sĕcundātus, us, m.: den anden el. næste Plads el. Rang efter primatus, Tertull.; — [secundus].

sĕcunde, adv. af secundus: lykkeligen; – ∾ procedere, Cato ap. Gell. 7, 3. — sĕcundicērius, i, m., [secundus, cera]: Embedsmand af anden Rang el. efter primicerius, Cod. Just. — 1. secundo, abl. som adv., s. und. secundus. — 2. sĕcundo, avi, atum, 1, v. a., [secundus]; I) „egenl.": lemper derefter el. afpasser dertil; – dum etc., tempus ei rei secundes, Plaut. Truc. 4, 2, 3; — II) bf. sædv.: at befordre el. begunstige; saal. navnl.; a) om Vinden; – Jam liquidum nautis aura secundat iter, Propert. 3, 20, 14; cf. Ovid. Her. 13, 136; men Tac. Ann. 2, 24, absol.: secundante vento, (med gunstig Vind); — b) om Guderne og om den styrende Skæbne; – Tandem laetus ait: di nostra incepta secundent, Virg. Aen. 7, 259; cf. id. ibd. 3, 36: Rite secundarent visus, omenque levarent, etc., (at de vilde give Varslerne en god Betydning, osv.); cf. Lucan. 1, 635; ∾ cursum (Fortuna), Auson. — secundum, adv., s. und. flgd.

sĕcundus, 3, [sequor]: følgende; bf. I) „alm."; A) som følger derpaa i Tiden el. Ordenen, den næste el. nærmeste, den anden; – quoniam id secundum erat de tribus, Cic. Orat. 15; cf. id. d. Rep. 3, 14; men Quintil. 11, 3, 35: secundum est, ut sit oratio distincta, etc.; – prioribus equitum partibus secundis additis, Cic. d. Rep. 2, 20; Roma condita est secundo anno Olympiadis septimae, id. ibd. 2, 10; men Haec erit a mensis fine secunda dies, (den næstsidste Dag i Maaneden), Ovid. Fast. 1, 710; ∾ heres: den næste (el. subsidiære) Arving, Cic., Hor.; ∾ mensa, (Deserten), Cic., Plin.; s. ogs. Virg. Ge. 2, 101, o. Hor. Sat. 2, 2, 121; ∾ partes: den anden Rolle el. Birollen, (egenl. o. overf.), vid. Cic. Div. in Caecil. 15, o. Hor. Ep. 1, 18, 14; s. ogs. und. pars; — bb) bf. absol., secundae, arum, f.; a) sc. partes; – sicut Spinther secundarum, tertiarumque Pamphylus, etc., vid. Plin. 7, 10; cf. Cic. Brut. 69; ligel. secundas sortiri, Senec., ferre, Hor., deferre alicui, Quintil., agere, Senec.; — b) sc. membranae: Efterbyrden, Cels., Plin., o. A.; ligel. c. gen.: secundae partus, id. 9, 15; — B) bf. „overf.": den følgende el. næste el. anden i Rang el. Værd, odl.; – ut secundus sit (ordo) ad regium principatum, vid. Cic. Fin. 3, 16; secundus a rege potentia etc., Hirt. B. Al. 66; cf. Liv. 7, 1; ligel. Hor. Sat. 2, 3, 193: heros ab Achille secundus, (om Ajax); men absol., vid. id. Od. 1, 12, 18 o. 51; ligel. Plin. 4, 18: ∾ nobilitas Falerno agro erat, etc.; men Nep. Pelop. 4: altera persona Thebis, sed tamen secunda etc.; — b) saal. ogs. m. Bibegr. af det Underordnede el. Ringere; – egregium hoc quoque, sed secundae sortis ingenium, Senec. Ep. 52; ligel. id. Benef. 5, 25: moneri velle ac posse, secunda virtus est; cf. Flor. 3, 20: servi quasi secundum genus hominum est; panis secundus, (ligesom p. secundarius),

Hor. Ep. 2, 1, 123; men Virg. Aen. 11, 441: Turnus ego, haud ulli veterum virtute secundus, etc., (som ikke viger for nogen deri); – „poet." ogs. c. infin., Stat. Theb. 2, 573: nec vertere cuiquam Frena secundus Halys; — II) „bes." om Vand og Vind: ligesom følgende el. befordrende Skibets Bevægelse; ds.: gunstig el. tienlig, odl.; – ∾ flumine iter facere, (nedad el. ned med Floden), Caes. B. G. 7, 58; ligel. ∾ Tiberi, Liv., amni, Virg.; ∾ aqua deferri, Liv. 21, 28; cf. id. 21, 47: tota rate in secundam aquam labente; ∾ aestu, id., mari, id.; cf. Caes. B. G. 4, 23: ventum et aestum uno tempore nactus secundum, etc.; men Flectit equos, curruque volans dat lora secundo, vid. Virg. Aen. 1, 156; – ∾ vento, Plaut.; ligel. quum videam navem secundis ventis cursum tenentem suum, etc., Cic. Planc. 39; ligel. superl., ∾ vento etc., id. N. D. 3, 34; s. ogs. ovenf. Caes. B. G. 4, 23, ogs. Hor. Od. 2, 10, 23, oftere, o. A.; — b) ds. ogs. om anden Bevægelse el. Retning; – anniversarii (venti) secundo sole flant, (med el. efter Solens Løb), Nigid. ap. Gell. 2, 22; men squama secunda, (med Retning fra Hovedet til Halen), opp. squama adversa, id. ap. Macrob.; — B) „fig.": gunstig el. bevaagen, heldig el. lykkelig; – ∾ populo aliquid facere, (med Alles Bifald), Cic. Tusc. 2, 1; ∾ voluntas concionis, id.; ∾ rumor, Hor., clamor, Virg.; men ∾ aures, Liv. 6, 40, oftere; men secunda irae (dat.) verba, (som stemmede dermed el. forøgede den), id. 2, 38; – laetus tam praesentibus ac secundis diis, id. 7, 26; cf. Virg. Aen. 4, 45, o. id. ibd. 10, 21; ∾ auspicia, Cic. Div. 1, 15; men per hypallagen: dum sacra secundus haruspex Nunciet, etc., Virg. Aen. 11, 739; – compar., reliqua militia secundiore fama fuit, Suet. Caes. 2; superl., (ferre) leges secundissimas plebei, adversas nobilitati, Liv. 8, 12; – res secundae: Medgang el. Lykke; oppon. res adversae, Cic. Off. 1, 26, oftere, Hor. Sat. 2, 8, 74, o. A.; ligel. ∾ fortunae, Cic. Sull. 23, o. ∾ tempora, auct. ad Her.; men Virg. Aen. 10, 501: Nescia mens hominum ··· servare modum, rebus sublata secundis! cf. Hor. Ep. 1, 10, 30; – ∾ proelia, Caes.; ligel. ∾ motus Galliae, (som har Fremgang), id. B. G. 7, 59; cf. Hor. Od. 4, 14, 38; ∾ consilium, Caes.; superl., ∾ omnia nobis, adversissima illis accidisse, id. ap. Cic. Att. 10, 8, B; cf. Caes. B. G. 7, 62; – in n. pl. ogs. absol., secunda, orum, (s. res secundae), Hor. Od. 2, 10, 13; ligel. Nemo confidat nimium secundis, Senec. Thyest. 613; cf. Ter. Andr. 5, 6, 11: me in tuis secundis respice; ogs. in sing., si quid secundi evenisset, Nep. Alcib. 8; — not.: Secundus som romersk Tilnavn, s. und. Plinius; — III) hertil hører endnu; A) neutr. secundum; I) som adv.; a) bagved el. bagefter; – Age, i tu secundum; Sc. sequor, subsequor te, Plaut. Amph. 2, 1, in.; — b) dernæst, for det andet; – animadvertendum est, primum, quibus de causis etc., secundum, qua fide etc., Varr. ap. Non.; — c) ligesom iterum: andengang, Liv. 7, 3; — 2) oftere som praepos. c. acc.; aa) i Rummet: følgende, d. e. bagefter, ogs. bagved; (forel.); – Ite hac secundum vos me, (bagefter mig), Plaut. Stich. 3, 1, 45; cf. id. Mil. gl. 4, 8, 39; ligel. id. frgm. ap. Priscian.: secundum ipsam aram aurum abscondi; — b) ds. m. Bibegr. af en Udvidelse el. Udstrækning: langs ad el. langs med, hvs. ogs. undert.: ved el. nær; – ∾ mare superum (iter facere), Cic.; cf. Caes. B. G. 7, 34; – quid illuc est ··· Hominum secundum litus? Plaut. Rud. 1, 2, 60; cf. Caes. B. G. 2, 18; men secundum fontes nasci (libadion), Plin. 25, 31; men Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 12: vulnus in capite secundum aurem etc.; — bb) i Tiden og Ordenen: strax efter el. næst efter, odl.; – secundum ludos, (opp. ludis: derunder), Plaut. Casin. prol. 28; cf. Cic. Verr. Act. 1, 11: secundum binos ludos, (oppon. ante primos ludos); ligel. ∾ proelium, Liv. 8, 10; men ∾ quietm, (efter at være falden i Søvn, d. e. i Søvne el. i Drømme), Cic. Div. 1, 24, o. Suet. Aug. 94; – secundum patrem tu es pater proximus, Plaut. Capt. 2, 1, 42; secundum te nihil est mihi amicius solitudine, Cic. Att. 12, 15; cf. id. Off. 2, 3, o. Liv. 36, 17; ligel. in actione secundum vocem vultus valet, Cic. d. Or. 3, 59; secundum ea quaero etc., servarisne etc., (dernæst el. derefter osv.), id. Vatin. 6; ligel. Liv. 32, 33: secundum haec silentium fuit; — cc) „fig.": efter, ifølge, passende til el. overensstemmende med, odl.; – secundum naturam vivere, Cic. Fin. 5, 19, (opp. contra eam), Quintil. 12, 11, 13; men ∾ naturam fluminis, (efter Strømmen), Caes. B. G. 4, 17; ∾ legem, Liv., Quintil.; ∾ vetera exempla, Tac. Hist. 4, 8; cf. Quintil. 2, 20, 1; ∾ rationem, id.; s. ogs. Ter. Eun. 5, 8, 60; — b) ds. „prægnant": efter el. med, d. e. nogen til Villie, til nogens Fordel el. efter nogens Ønske, (navnl. i Retssproget); – ∾ aliquem decernere, s. Cic. Att. 4, 2; ligel. id. Verr. 2, 17: de absente secundum praesentem judicare; cf. Liv. 23, 4; men Suet. Claud. 15: secundum eos se sentire, qui vera proposuissent; men quae (res) undique secundum nos sit, Quintil. 3, 8, 34; cf. Tac. Hist. 3, 7; — B) neutr. abl. secundo, som adv. temp.; a) dernæst el. for det andet; – equidem primum, ut etc., maxime semper laboravi; secundo, ut etc.; tertium mihi fuit illud, quod etc., Cic. Planc. 20; ligel. primo ··· secundo, etc., Phaedr. 4, 11; — b) andengang, Hirt. B. Al. 4; — c) togange, Trebell. Gall. 17.

sēcūre, adv. af securus; I) sorgløst, ubekymret; – qui me secure ac prope negligenter exspectant, Plin. Ep. 1, 4; cf. Vell. 2, 129: quam illum, ut honorate, ita nec secure continet? men Suet. Ner. 40: adeo lente ac secure (ferre aliquid); – compar., ∾ divites erimus, si etc., Senec. Ep. 18; — II) ds. „overf.": uden Fare, uden Frygt; – ∾ vivere, Val. Max. 4, 7, extern. 1, inc.; men in comp., vid. Plin. Ep. 2, 17.

sĕcūriclātus (s. -culatus), 3: svalesvandsformet; – ∾ cardines, Vitruv. 10, 10; — II) som subst. fem.: securiclata, ae, (sc. herba): etslags Ukrud i Linser, germ. Beilkraut, Plin. 18, 44, (al. securidaca); af — sĕcūrĭcŭla, ae, f., dem. af securis; I) liden Øxe, Plaut. Rud. 4, 4, 114, (som hørende til crepundia), men Plin. 18, 49, (til Brug ved Pløiningen); — II) „overf.", (ifølge etslags Lighed): kileformet Klemme, el. den saakaldte Svalesvands, Vitruv. 4, 7. — sĕcūrĭdaca, ae, f. und. securiclatus, nr. II. — sĕcūrĭfer, a, um, [securis, fero]: = flgd.; – ∾ Pyracmon, Ovid. Met. 12, 460. — sĕcūrĭger, a, um, [securis, gero]: øxeførende, bevæbnet med en Øxe, puellae, (de med Stridsøxer bevæbnede Amazoner), Ovid. Her. 4, 117, catervae, Val. Fl.

sĕcūris, is, f., [seco]; I) „egenl.": en Øxe el. Øxen; A) „alm.": som Husgeraad el. Vaaben til forskielligt Brug, navnl. til Skovhugst; – vid. Ovid. Fast. 4, 649, o. id. Met. 9, 374; ligel. Virg. Aen. 6, 180: Procumbunt piceae; sonat icta securibus ilex; men Plin. 16, 75: quadragesimo die a securi (efterat Træerne vare fældede), etc.; fremdeles til Offerdyrenes Slagtning, Hor., Virg., o. A.; ogs. som Stridsøxe, Virg. Aen. 11, 656 o. 696, oftere, Hor. Od. 4, 4, 20, o. A.; men ∾ anceps, (Dobbeltøxe), Ovid. Met. 8, 397; endel. den til Hugning brugte Del af Vingaardsmandens Segel, Colum. 4, 25; — B) „bes.": Skarpretterøxe; – saadanne secures bare Lictorerne indbundne i fasces foran Øvrigheden; vid. Cic. Verr. 5, 9; hvs. Liv. 2, 5, om en Henrettelse: missi lictores ad sumendum supplicium nudatos virgis caedunt securique feriunt (halshugge); ligel. securi percutere, Cic., necare, Liv.; men secures de fascibus demi, (som symbolisk Erkiendelse af Folkets høieste Magt), Cic. d. Rep. 2, 31; s. ogs. Lucr. 3, 1009, o. Hor. Od. 3, 2, 19; men Virg. Aen. 6, 825: saevumque securi ···

Torquatum etc., (med Hensyn paa hans Søns Henrettelse); men ∾ Tenedia f. und. Tenedos; — II) „overf." o. „alleg."; - quam ··· graviorem potuerunt rei publicae infligere securim (hvilken større Ulykke kunde de paaføre Staten), quam quum etc.? Cic. Planc. 29; cf. id. Mur. 24: quam te securim putas injecisse petitioni tuae, quum etc.? — b) med Hensyn paa Øxerne i Fasces bruges secures ogs. om Statholdernes vilkaarlige Grusomhed; - Gallia ··· securibus subjecta, vid. Caes. B. G. 7, 77; cf. Tac. Ann. 12, 34; - men Hor. Carm. Sec. 54: Medus Albanas··· timet secures, (det romerske Overherredømme).

sēcūrĭtas, atis, f., [securus]: Sorgfrihed el. Sorgløshed; df. I) „egenl."; A) til det Bedre: sorgfri Tilstand el. Sindets Ro; - securitas ··· est animi tamquam tranquillitas, etc., Cic. Fin. 5, 8; cf. id. Tusc. 5, 15: securitatem nunc appello vacuitatem aegritudinis; f. ogs. id. Off. 1, 21, oftere, o. A.; men velut securitas inaffectatae orationis, vid. Quintil. 11, 1, fin.; ∾ vocis ac vultus, Tac. Ann. 15, 55; ogs. in pl., Plin. 23, 23, (hvor securitates modsættes curae); ogs. c. gen. obj.: ∾ mortis, id. 7, 54; — B) til det Værre: Skjødesløshed, Ligegyldighed; - ∾ esse initium calamitatis, Vell. 2, 118; quia res altera (neml. bestandig Dadel) taedium laboris, altera securitatem parit, Quintil. 2, 2, 6; cf. Tac. Hist. 3, 83; - ogs. c. gen. obj.: nulla scribendi securitate (laxari: ikke at svækkes el. slappes ved Tillid til det Skrevne), Quintil. 10, 6, 2; — II) „overf." o. objectivt; A) en farefri Tilstand, Sikkerhed el. Tryghed; - ∾ urbanae custos, Vell. 2, 98; securitati ante, quam vindictae, consulere, Tac. Ann. 11, 31; ∾ itinerum, Plin., annonae, Tac.; — b) ogs. er Securitas som Person: Romerstatens Skytsgudinde; - vid. Tac. Agric. 3, o. Inscriptt.; — B) Sikkerhed el. Borgen; - consequi securitatem ejus, quod sibi debetur, Digest.; ligel. in pl., Ammian. 17, 10.

sēcūrus, 3, [se f. sine, cura]: sorgfri el. sorgløs, ubekymret el. rolig el. uden Frygt; I) „egenl."; A) til det Bedre; - cum his (hostibus) tam securis solutisque etc., Liv. 25, 39; ligel. securus (troende sig sikker) ··· proficiscitur, Cic. Flacc. 20; ∾ gentes, vid. Ovid. Met. 1, 100; natā securā repertā (Ceres), id. ibd. 5, 572; - securus de facilitate credentis, Tac. Ann. 16, 2; cf. Cic. Att. 12, 52, o. Liv. 36, 41; - si etc., securos vos ab hac parte reddemus, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 24; - ligel. in compar., securior ab Samnitibus agere, Liv. 9, 22; - securi pro salute de gloria certabant, Tac. Agric. 26; cf. id. Hist. 4, 58; - ne sis secura futuri, Ovid. Met. 6, 137; cf. Virg. Aen. 7 304, o. Hor. Ep. 2, 2, 17; men securus odii, Tac. Agric. 43; ∾ potentiae, id. Ann. 3, 28; ∾ vulgi, Pers. 6, 12; - endel. „poet." m. Relativsætn.; post hoc Securus, cadat, an recto stet fabula talo, (ubekymret derfor), Hor. Ep. 2, 1, 175; securus ··· quid praeparet auster Infelix pecori, etc., Pers. 6, 12; cf. Hor. Od. 1, 26, 6, o. id. Sat. 2, 4, 50; — b) df. om Ting og om Begreber: sorgfri, glad, munter; - securum agere aevum, Lucr., Hor.; ∾ otia, Virg. Ge. 3, 376; ∾ convivia, Senec.; men ∾ olus, Hor. Sat. 2, 7, 30, (som nydes el. haves uden Bekymring); - ∾ causae, (opp. sollicitae), Quintil.; men Senec. Ep. 97: tuta scelera esse possunt, secura non possunt; securior materia, Tac. Hist. 1, 1; securos ab eo metu somnos (praestare), Plin. 28, 42; men vota ··· secura repulsae, vid. Ovid. Met. 12, 199; — B) til det Værre: sorgløs, ligegyldig; - si contumax, arrogans, securus sit (reus), Quintil. 6, 1, 14; - ligel. om Begreber; quia castrensis jurisdictio secura et obtusior (sit), Tac. Agric. 9; — II) „overf." o. objectivt: uden Fare, sikker, hvoraf el. hvor der intet er at frygte; (alls. f. d. sædv. tutus); - nullum usquam tempus, nullum locum quietum aut securum esse (sinere), Liv. 39, 1; ligel. securas ac patentes domos (adeunt), Plin. Pan. 62; superl., ∾ urbs, Lamprid. Al. Sev. 18; men Tac. Or. 37: quorum (hominum) ea natura est, ut secura nolint; - ogs. c. gen.; secura ejusmodi casuum (loca urbis), Tac. Hist. 1, 86.

1.sĕcus, subst. neutr. indecl., [Biform af sexus, o. besl. m. τέχος]; ligesom sexus: Kjønnet; hvf. oftest ∾ virile, (Mandkjøn), vid. Plaut. Rud. 1, 2, 19, o. Varr. ap. Gell. 3, 10; dog ogs. ∾ muliebre, Auson., puerile, id.; — b) hos Historikerne sædv. som acc. absol., (med Hensyn derpaa); - liberorum capitum virile secus ad decem millia capta, Liv. 26, 47; athletarum spectaculo muliebre secus omnes submovit, Suet. Aug. 44; cf. Tac. Hist. 5, 13: multitudinem obsessorum ··· virile ac muliebre secus etc.; cf. id. Ann. 4, 62: muliebre et virile secus omnis aetas.

2.sĕcus, (compar. sēcius, m. antep. long., skrives ogs. sequius), [sequor]; I) adv.; oprdl.: følgende el. bagved, d. e. mindre el. ringere (end et andet); df. anderledes, ikke saaledes; hvf. atter m. Negation (o. per litoten): ikke anderledes end, el. aldeles saadan som; A) in posit.; - si illuc, quod volumus, eveniet, gaudebimus; Sin secus, patiemur animis aequis, Plaut. Casin. 2, 6, 24; credo te putasse etc.; quod quum secus erit, quid etc.? Cic. Att. 4, 17; quod si ita esset etc.; quod longe secus est, id. Lael. 9; - nobis aliter videtur; recte secusne, postea, (med Ret el. Uret), id. Fin. 3, 13; ligel. recte, an secus, id.; honestis an secus amicis uteretur, Tac. Ann. 13, 6; pro bene aut secus consulto habere, Liv. 7, 6; artes utiles, aut secus, secundum mores utentium fiunt, Quintil. 2, 20, 1; - ogs. m. flgd. quam el. atque; ne quid fiat secus, quam volumus, quamque oportet, Cic. Att. 6, 2; cf. id. d. Or. 3, 30; — b) m. Negation; - hora fere undecima, aut non multo secus, Cic. Mil. 10; bibitur, estur, quasi in popina, haud secus, Plaut. Poen. 4, 2, 13; veluti qui etc.; Haud secus etc., Virg. Aen. 2, 379; nemo dicet secus, Cic. Brut. 85; f. ogs. Hor. Od. 2, 3, in., o. Tac. Ann. 6, 10; men ibd. 4, 5, c. gen.: neque multo secus in iis virium, (ikke synderlig ringere Styrke); - ogs. m. flgd. ac el. quam; illud ··· non dixi secus, ac sentiebam, Cic. d. Or. 2, 6; cf. Sall. Jug. 79; ligel. Virg. Aen. 3, 236: Haud secus, ac jussi (sc. sunt), faciunt; - haud secus, quam ex se simus natae, Plaut. Rud. 2, 3, 79; cf. Liv. 5, 36, Ovid. Met. 2, 727, o. Tac. Ann. 4, 8; - ogs. mærkes haud el. non secus ved Indførelsen af de poetiske Lignelser; vid. Virg. Ge. 3, 346, id. Aen. 8, 243 o. 391, o. Ovid. Met. 9, 40; ogs. uden ac, Hor. Od. 3, 25, 8; — c) prægnant ogs.: anderledes, end det burde, odl., d. e. slet el. ilde; - etiam si secus acciderit, (om end Udfaldet bliver slet), Cic. Fam. 6, 21; ligel. secus cadere, Tac., cedere o. procedere, Sall.; nihil a se cuiquam de te secus esse dictum, Cic. Att. 1, 19; ligel. secus de aliquo loqui, Tac., scribere, Liv., existimare, Cic.; — B) in compar. secius, (ogs. sequius); - impedimento est, quo secius feratur lex, auct. ad Her. 1, 12, (at mindre, d. e. at ikke); melius, an sequius, (vel el. ilde), Colum. 3, 4 fin.; — b) oftere m. Negation; - instat non secius (ikke mindre, ligesaa stærkt), Virg. Aen. 9, 441; Sed nihilo secius (ikke desto mindre, alligevel), Ter. Andr. 3, 2, 27; cf. Caes. B. G. 1, 49, o. Nep. Att. 22; ligel. nec hoc secius, Lucr., o. nec eo secius, Suet.; - ogs. m. flgd. quam; Haec nihilo mihi esse videntur secius (al. sectius m. f. Bem.), quam somnia, Plaut. Men. 5, 7, 57; — c) ogs. „prægnant": ilde el. slemt; - sin ··· ratio talis sequius ceciderit, Afran. ap. Charis.; vereor, ne homines de me secius loquantur, Senec. Benef. 6, 42; — II) som praepos. c. acc., forel. o. i d. sild. Folkesprog, f. secundum: ved el. hos; - vid. Charis. p. 61;

thi Plin. 24, 85: secus fluvios (nasci), o. Quintil. 8, 2, 20: secus viam (stare), er rimel. f. secus at læse secundum; - dextra, sinistra foramina utrimque secus laminas, Cat. R. R. 21, 2; saal. ogs. Inscriptt.; — not.: secus, som vedhængt Pronomerne, betegner Siden deraf; altrinsecus: paa den anden Side; utrinsecus: paa begge Sider; circumsecus: rundtom.

*sĕcūtio, onis, f.: Efterfølgelse, Efterligning, dei, Augustin.; — sĕcūtor, (sequutor), oris, m.: Ledsager el. Følgesvend, Appul.; ogs. som Epithet til Mars, id.; — II) „bes." hede secutores: det Slags Gladiatorer, som kæmpende eftersatte de saakaldte retiarii, Juvenal. 8, 210; — sĕcūtōrius, 3: som følger derefter el. deraf, judicium, Gaj. Inst.; o. — sĕcūtŭlējus, 3: som løber derefter; - tamquam secutuleja mulier, Petron. Sat. 81, 5; — [sequor].

1. sēd, (ogs. set), conj., (eet Ord m. 2. sēd f. sine), altf. oprdl.: afsondret el. undtaget at, ikkun at]; df. sædv.: men, ikkun; efter Negationer ogs.: men dog, alligevel, (naar dette kan ombyttes med men); tiener til Indskrænkning el. Udelukning el. Berigtigelse af d. frgd., og det; I) „alm."; - Miser homo est, qui etc.; Sed ille est miserior, qui etc., Plaut. Capt. 3, 1, in.; perfectus litteris, sed Graecis, Cic. Brut. 70; non perfectum illud quidem, sed tolerabile est, id. d. Rep. 1, 26; difficile factu est, sed conabor tamen, ibd. 43; Illa quidem tristis ··· Sed regina tamen etc., Ovid. Met. 5, 506 flgd.; ligel. (spørgende): Sed autem, quid, si etc., (men dog, hvad om, osv.)? Plaut. Rud. 2, 5, 15; cf. Virg. Aen. 2, 101 nedenf.; ligel. sed enim, (men vistnok, men naturligvis), id. ibd. 1, 19, oftere; ligel. m. Eftertryk og spørgende: sed enim vero ··· quid etc., (men visseligen, hvad osv.)? Liv. 45, 19; — II) „bes."; A) indskrænkende; a) ved Overgang til en anden Gienstand; - vid. Cic. Brut. 33 o. 61, oftere, ogs. Plaut. Amph. 3, 3, 7, o. id. ibd. 5, 1, 20; df. ogs. efter en Parenthesis (omtr. vort: men, el. altsaa, el. siger jeg); vid. Cic. d. Or. 3, 12, o. id. Qu. Fr. 2, 3; — b) ved Talens Afbrydelse el. Standsning; - sed haec hactenus, Cic. Off. 1, 39; cf. Virg. Aen. 2, 101: Sed quid ego haec autem nequicquam ingrata revolvo? ligel. Cic. Att. 6, 1: sed enim ··· si etc.; — B) efter Negationer o. negative Sætninger, som indskrænkende den negative Paastand; 1) i den blotte Modsætning; - Haud doctis dictis certantes, sed maledictis, etc., Enn. Ann. 8, 32 flgd.; Non ego herus tibi, sed servus sum, Plaut. Capt. 2, 1, 44; neque hac nos lege patria genuit, ut etc., sed ut etc., Cic. d. Rep. 1, 4; gientages ogs. oftere: non heros, nec dominos ··· sed patriae custodes, sed patres et deos, ibd. 1, 41; cf. Ovid. Met. 5, 17 flgd., o. Tac. Ann. 1, 38; — 2) i et forstærkende Tillæg; a) non modo (el. non solum) etc. ··· sed el. sed etiam (el. sed et, el. sed quoque) etc.: ei alene el. ikke blot ··· men ogsaa el. men endog; - non modo in tot gentibus ··· sed in una urbe etc., Cic. d. Rep. 3, 10; cf. id. Qu. Fr. 2, 3; neque vero se populo solum, sed etiam senatui commisit, etc., id. Mil. 23; f. ogs. id. Catil. 3, 10, o. Liv. 36, 35; — b) non modo (el. non solum) non ··· sed el. sed etiam el. sed ne ··· quidem: ei alene ikke, men el. men endog, men end ikke; - judicetur non modo non consul, sed etiam hostis Antonius, Cic. Phil. 3, 6; cf. id. R. Am. 29; - dog kan ogs. foran ne ··· quidem det andet non være udfaldet; quod mihi non modo irasci, sed ne dolere quidem impune licet, Cic. Att. 11, 24; cf. id. Verr. 5, 51; (det videre herom f. und. non); — C) men ogs. til affirmative Sætninger føier sed undert. en Udvidelse el. Modification, ligesom vort: men, el. men endog, el. men ogsaa; - curriculo affer Duas clavas ··· sed probas, Plaut. Rud. 3, 5, 19; hic mihi primum meum consilium defuit, sed etiam obfuit, Cic. Att. 3, 15; cf. id. ibd. 4, 16, o. id. Fam. 13, 64, oftere, ogs. Phaedr. 4, 17, o. Suet. Calig. 16 o. 20. — 2. sēd, f. se el. sine, f. und. 2. se.

*sēdāmen, inis, n.: Middel til at stille el. berolige; - ∾ mali (mors), Senec. Hippol. 1183; — sēdāte, adv: stille; df. sædv. „fig."; A) sagtfærdigen el. maadeholdent, loqui, Cic. Orat. 27; ∾ et placide ferre dolorem, id.; - compar., ∾ praecedere, Ammian.; — sēdātio, onis, f.: Beroligelse af en Lidenskab; - ∾ perturbationum animi, Cic. Off. 1, 27; ∾ animi, id. Fin. 1, 19; sedationem maerendi afferre, id. Tusc. 3, 27; o. — sēdātor, oris, m.: som beroliger el. stiller; - ∾ insaniae, Arnob.; — [sedo]. — sēdātus, 3: partic. o. adj. af sedo.

sēdĕcennis, e, [sedecim, annus]: sextenaarig, matrona, Auson. — sēdĕcies, adv. num., [sex]: sextengange; - ∾ centena millia passuum, Plin. 6, 35; — sēdĕcim o. sexdecim, num. card. indecl., [sex, decem]: sexten; vid. Plaut., Ter., ogs. Caes. B. G. 1, 8, o. A; den anden Form har Liv. o. Nep.; skrives ogs. adskilt: decem et sex, Liv. 37, 40.

sēdĕcŭla, ae, f., demin. af sedes: lidet Sæde el. liden Stol; - illa tua sedecula ··· sub imagine Aristotelis etc., Cic. Att. 4, 10. — sĕdentārius, 3, [sedeo]: siddende, sutores, Plaut.; men ∾ opera, (som forrettes siddende), Colum.; - men ∾ necessitas assentiendi, (Nødvendigheden af, siddende at stemme for de Senatet forelagte Sager), Plin. Pan. 76.

sĕdĕo, sēdi, sessum, 2, v. n., [besl. m. ἕδος, ἕζομαι]: sidder; I) „egenl."; A) „alm."; a) absol; - quum tot summi oratores sedeant, (blive siddende), Cic. R. Am. 1; sedens iis assensi, (uden at reise mig, uden at tage Ordet), id. Fam. 5, 2; Supplex ille sedet, (i en bedende Stilling), Propert. 4, 5, 37; — b) m. in, ogs. c. abl. (efter d. udfaldne in); - ∾ in sella, Cic., in solio, id.; cf. id. Lael. 1; ∾ in ara (som bedende), Plaut.; ∾ in equo, Cic., in leone, Plin.; - ∾ sede regia, Liv. 1, 41, sella curuli, id., humo, Ovid., equo, Martial.; men Ergo ubi marmoreo superi sedere recessu, etc., (da de havde sat dem der, osv.), Ovid. Met. 1, 177; — c) m. andre Localpartikler; - Inter ancillas sedere jubeas, lanam carere, etc., Plaut. Men. 5, 2, 46; ∾ ante fores, Ovid., ad tumulum, Tibull.; men gradu post me sedet uno, vid. Hor. Sat. 1, 6, 40; Proximus a domina, nullo prohibente, sedeto, Ovid. A. A. 1, 139; proxime Pompejum sedebam, Cic. frgm. ap. Diomed.; ∾ supra delphinos, Plin. 36, 4, super torum, Petron.; — d) pass. ogs. om Dyrene, sederi: at blive reden; - sederi equos non sivit, Spart. Hadr. 22; saal. ogs. Solin., o. A.; — B) „bes."; a) som Øvrighed el. Dommer at holde Session, odl.; - ejus igitur mortis sedetis ultores, cujus vitam etc., Cic. Mil. 29; cf. id. R. Am. 53, o. id. Cluent. 37 o. 38; ligel. id. Rab. Post. 5: modo vos iidem in Gabinium judices sedistis; - ogs. om Bisiddere el. andre Nærværende i Retten; vid. Cic. d. Or. 1, 37, o. id. R. Com. 4, ogs. Quintil. 5, 7, 32, o. id. 11, 3, 132; — b) bliver siddende el. dvælende, sædv. m. Bibegr. af Uvirksomhed el. andet Ophold; - qui (venti) si essent, nos Corcyrae non sederemus, (saa blev jeg ikke liggende der), Cic. Fam. 16, 7; sedemus desides domi etc., Liv. 3, 68; cf. Hor. Ep. 1, 17, 37: Sedit, qui timuit, ne non succederet; esto, (han blev hiemme); cf. Virg. Ge. 3, 456; - navnl. ogs. at ligge til Felts; - hostium copiae magnae contra me sedebant, Cato ap. Charis.; cf. Liv. 2, 12: sedendo expugnare urbem, (ved at ligge derfor); ligel. id. 44, 27: quieto sedente rege ad Enipeum; - ogs. dadlende: quid aliud esse causae credemus, cur veteranus dux ··· compressis, quod ajunt, manibus (med Hænderne i Skiødet) sedeas? id. 7, 13; men m. Allusion til Fabius Cunctator: Romanus sedendo vincit, vid. Varr. R. R. 1, 2; — II) „overf."; A) „alm.": at sætte sig, at lægge sig el. nedlade sig, at synke el. dale ned; - Quod nec tam fue-

rint gravia, ut depressa sederent, Lucr. 5, 475; cf. Ovid. Fast. 1, 110; men om Taagen, Liv. 22, 4; men sedisse immensos montes, Tac. Ann. 2, 47; men Hor. Sat. 2, 2,72: memor illius escae, Quae simplex olim tibi sederit, etc., (som bekom dig vel, osv.); ogs. om Tonefaldet, Quintil. 9, 4, 94; men id. 11, 3, 40: vox··· auribus sedens, (som trænger ind deri); – ogs. „ment."; His dictis sedere minae, Sil. 10, 624; — B) „bes.": at sidde fast, at blive siddende, at hvile, odl.; – Nunc sedet Ortygie, (opp. navit in undis), Ovid. Met. 15, 337; – navnl. ogs. om indtrængende Vaaben; vid. id. Fast. 1, 576; ligel. librata quum sederit (glans), Liv. 38, 29; – ogs. om et Saar; plagamque sedere Cedendo arcebat, Ovid. Met. 3, 88; – ita sedet melius (toga), Quintil. 11, 3, 140; hvs. Plin. Pan. 10, „alleg.": quam bene in humeris tuis sederet imperium; — b) ligel. „ment."; – ∾ fideliter in animo, (være Sielen indprentet), Senec.; cf. Plin. Pan. 55 fin.; ligel. ∾ coepit sententia haec, (har befæstet sig), Plin. 2, 5; ligel. ∾ judicium, Senec.; men Virg. Aen. 4, 15: Si mihi non animo fixum immotumque sederet, Ne etc.; cf. ibd. 5, 418: Idque pio sedet Aeneae, probat auctor Acestes; – ligel. m. Subjectsætn.; Si sedet Aegaei scopulos habitare profundi, Val. Fl. 2, 383; cf. Stat. Theb. 1, 324, o. id. ibd. 3, 459.

sēdes, is, f., [sedeo]; I) „egenl.": Sæde el. Stol; – omnes in iis sedibus consedisse etc., Cic. d. Or. 1, 7; men haec sedes honoris, sella curulis, id. Catil. 4, 1; in regia sede pro curia sedens, (paa Thronen), Liv. 1, 47; s. ogs. Ovid. Met. 6, 72, o. Plin. Pan. 52; – ogs. in pl. om et enkelt Sæde: concedo tibi sedes meas, Cic. Div. 1, 46; ogs. „alleg.": ∾ priores tenere, (sidde foran, d. e. at være fortrinligere el. ypperligere i sit Slags), Hor. Od. 4, 9, 6; — b) hos Plin. oftere synecdochisk: Sædet, d. e. Bagen; — II) „overf."; A) „alm.": Sæde, Opholdssted, Bolig; – sedem hominum ac domum etc., (i. e. terram), Cic. d. Rep. 6, 23; ligel. eam sibi domum et sedem eligit, in qua etc., id. Cluent. 66; ligel. in Italia ··· in sede ac solo nostro, Liv. 22, 39; cf. Virg. Aen. 11, 112; ogs. Sted el. Tempel, hvor Guddommen dyrkes, Liv. 1, 55, o. id. 5, 50; men Ovid. Met. 4, 456: ∾ scelerata (s. ∾ sceleratorum); cf. Cic. Cluent. 61; – s. ogs. Hor. Od. 1, 2, 10, o. id. ibd. 2, 6, 6; — b) ligel. in pl., navnl. naar Talen er om flere; – vid. Caes. B. G. 1, 31 o. 44, Liv. 2, 1, Sall. Jug. 18, o. A.; ligel. „poet.": ∾ deum, Lucr.; cf. id. 5, 154; ∾ piorum, Hor.; ∾ silentum, Ovid.; – ogs. om Dyrenes Opholdssteder, Quintil. 11, 2, 6; – ogs. undert. om en enkelt Bopæl in pl.; in sedibus meis etc., Cic. Sull. 6; cf. id. Div. in Caecil. 5; ligel. „poet.", vid. Ovid. Met. 15, 22: patrias, age, desere sedes, etc.; — B) „bes." om Ting og om Begreber: Sæde el. Sted el. Grund, hvorpaa noget hviler el. beroer, odl.; – moliri montes sede sua, Liv. 9, 3; cf. Ovid. Met. 11, 555; men Augustus ap. Suet. Aug. 28: salvam ac sospitem rem publicam sistere in sua sede; cf. Hor. Epod. 13, 8; – capere Vejos sedem belli (el. bello), Liv. 28, 44; cf. Tac. Hist. 1, 65, oftere; – men om Ordene og om Talen; neque verba sedem habere possunt, si rem subtraxeris, Cic. d. Or. 3, 5; cf. Quintil. 6, 1, 51, ogs. Hor. A. P. 257; ligel. „ment."; voluptas, quo est major, eo magis mentem e sua sede et statu demovet, Cic. Parad. 1, 3; men ut sola ponatur in summi boni sede (voluptas), vid. id. Fin. 2, 12; men Hor. Od. 1, 13, 5: Tum nec mens mihi, nec color Certa sede manet, etc.; – superbia in superciliis sedem habet, Plin. 11, 51; men patriam pulsam sede sua restituisse („alleg."), Liv. 27, 34; – ogs. in pl.; in sedibus luxuriae etc., Cic. Agr. 2, 35; cf. id. Pis. 22, o. Virg. Aen. 2, 465; ligel. ibd. 611: totamque ab sedibus urbem Eruit, etc.; – endel. ogs. om Foredraget: ∾ argumentorum, Quintil. 5, 10, 20; cf. id. 8, 6, 63; — not.: gen. pl. sedum, Cic. Sest. 20, sedium, Liv. 5, 42, o. Vell. 2, 109.

sēdĭgitus, a, [sex, digitus, i]: som har sex Fingre paa en Haand, Plin. 11, 99; – ogs. som romersk Tilnavn; vid. Gell. 3, 3, o. id. 15, 24. — *sēdīle, is, n.: Sæde, Stol; – Membra senex posito jussit relevare sedili, vid. Ovid. Met. 8, 639; cf. Virg. Aen. 8, 176, o. Senec. Ep. 70; – ogs. in pl., Hor. Epod. 4, 15, o. id. A. P. 205, ogs. Suet. Aug. 43; ogs. om Rorbænkene; Sub remis fusi per dura sedilia nautae, etc., vid. Virg. Aen. 5, 837; men sedilia e marmore, Plin. Ep. 5, 6; cf. Virg. Aen. 1, 167: Intus aquae dulces vivoque sedilia saxo; men ∾ avium, Varro; — B) „overf.": Sidden el. at sidde, Cels. 1, 3; o. — sēdīmen, ĭnis, n., Coel. Aur., o. sēdīmentum, i, n., Plin. 36, 15, inc.: Bundfald; — [sedeo].

sēdĭtio, onis, f., [af 2. sed f. sē el. sine, o. itio]; oprdl.: at gaae bort derfra, at affondre sig derfra; df. ligesom secessio: Opstand el. Oprør imellem Borgerne el. i Hæren, quod scorsum eunt alii ad alios, Cic. d. Rep. 6, 1; – si qui in seditione non alterius utrius partis fuisset, etc., vid. id. Att. 10, 1; cf. Caes. B. G. 7, 28, o. id. B. C. 1, 87, ogs. Liv. 2, 16, o. Sall. Catil. 34, ogs. Virg. Aen. 1, 149, o. Hor. Ep. 1, 2, 15; ∾ ac discordiam concitare, Cic.; ∾ movere, Vell., coeptare, Tac.; – ogs. in pl.; vid. Cic. d. Or. 2, 28 o. 48, ogs. Liv. 4, 2, Hor. Od. 3, 3, 29, ogs. ibd. 6, 13, o. A.; — not.: ogs. findes Seditio, som Person og ledsagende Fama, Ovid. Met. 12, 61; — II) „overf." fra de offentlige Forholde: Strid el. Trætte el. Tvedragt; – ut··· Filiam darem in seditionem etc., Ter. Andr. 5, 1, 11; ∾ domestica, Liv. 45, 19, (oppon. fraterna concordia); ∾ pantomimorum, Suet. Ner. 26; cf. Ovid. Met. 9, 425: crescitque favore Turbida seditio; — b) df. ogs. om Begreber; – ∾ maris, (Havets Oprør), Stat.; ∾ pelagi, Manil.; s. ogs. Stat. Theb. 1, 36; men comisk: Perii, seditionem facit lien, etc., vid. Plaut. Merc. 1, 2, 14; – ogs. „ment."; iracundiam ··· seditionem quandam animi (esse) etc., Cic. d. Rep. 1, 38.

sēdĭtiōse, adv.: oprørsk el. paa Oprørers Vis el. Maade; – ∾ concitatis concionibus, Cic.; cf. Liv. 4, 6; – compar., ∾ agere, Tac. Hist. 5, 12; ∾ superl., ∾ multa quum diceret, Cic. Att. 2, 21; af — sēdĭtiōsus, 3, [seditio]: som affstedkommer borgerlig Tvedragt, urolig el. oprørsk; – ∾ et turbulentus civis, Cic. d. Or. 2, 11; cf. id. Phil. 1, 9; men med Lune: Gellius, nutricula seditiosorum omnium, id. Vatin. 2; – superl., ∾ quisque, Tac.; cf. Cic. d. Rep. 1, 19; — b) df. om Begreber og Forholde; – ∾ conciones et turbulentae, Cic.; ∾ atque improba oratio, Caes.; ∾ tribunatus, Suet.; ∾ voces, Liv; – men Cic. Inv. 1, 3: ∾ vita, (Liv fuldt af Uro og Bekymring); — c) field. om Privatforholde: trættekær el. ufredelig; – vid. Cic. Att. 2, 1, om Clodia: ego illam odi ··· ea est enim seditiosa; ea cum viro bellum gerit, etc.

sēdo, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.; oprdl.: bringer til at sidde; df. sædv. „overf." om Ting og om Begreber: stiller el. standser el. hemmer, bringer til Ro, beroliger; – ∾ mare, flammam, Cic. d. Rep. 1, 42; ∾ pulverem, Phaedr. 2, 5; men „medial", vid. Cic. Inv. 2, 51: sedatis fluctibus, etc.; ligel. id. Verr. 1, 18: tempestas sedatur, etc.; – ∾ sitim, Ovid., o. A.; cf. Lucr. 2, 662; ∾ jejunia carne, Ovid.; ∾ lassitudinem, vid. Nep. Eum. 9; ∾ pestilentiam, Liv. 7, 3, dolores aurium, Plin., cruditates, id.; – ∾ bellum, Nep.; cf. Cic. Catil. 2, 13; ∾ seditionem, id., tumultum, Caes., contentionem, Liv.; ∾ invidiam et infamiam, Cic. Verr. act. 1, 1; cf. id. Phil. 2, 18; ∾ lamentationem, Liv., fletus, Propert.; – saal. ogs. „ment." el. om Forestillinger, Lidenskaber, odl.; – vid. Cic. d. Or. 1, 46: quemcumque in animis hominum motum res et causa postulet, eum dicendo vel exci-

tare ··· vel sedare, etc.; cf. id. ibd. 1, 5, ogs. id. Off. 1, 29, o. id. Div. 1, 29; ∾ animos militum, Liv.; ∾ pavorem, rabiem, Hor.; – sield. om Personsobjecter; qui (Liber, i. e. quod vinum) ··· te sedatum it, Plaut. Curc. 1, 2, 22; cf. Liv. 21, 20; — II) neutr.: at lægge sig, at stilles; – postquam tempestas sedavit, Cn. Gellius ap. Gell. 18, 12; — III) partic. sēdātus, 3, ogs. som adj.: sagtfærdig el. rolig el. mild i sit Slags; – quasi sedatus amnis etc., Cic. Orat. 12; cf. Liv. 25, 37: ∾ gradu in castra abeunt; – compar., ∾ tempore, (i en roligere Tid), Cic. Cluent. 37; — b) oftest „ment.", om Stemningen og om Talen; – oderunt ··· sedatum celeres, Hor. Ep. 1, 18, 90; cf. Virg. Aen. 12, 18: Olli sedato respondit corde Latinus; ligel. haec scripsi sedatiore animo etc., Cic. Att. 8, 3; – numeris sedatior (Isocrates), id. Orat. 52; quam sedatissima et depressissima voce uti, auct. ad Her. 3, 14.

sē.dūco, xi, ctum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": fører tilside el. affides; – me solum seducit foras, Ter. Hec. 1, 2, 69; cf. Cic. Att. 5, 21; ligel. ∾ singulos separatim, Liv. 30, 5, aliquem in secretum, Phaedr.; quod a te seductus est (Antonius), Cic. Fam. 10, 28; cf. id. Phil. 13, 10; men „poet.", Pers. 2, 4: Quae nisi seductis nequeas committere divis; — B) „bes."; a) bortvender; – vacuos seducere ocellos, vid. Propert. 1, 9, 27; – ogs. om et abstract Subject: dum seducere aliquid cupit (avaritia), Senec. Ep. 90; — b) bringer bort el. adskiller el. afsondrer derfra el. fra hinanden; („poet." o. sield.); – Seducit terras haec brevis unda duas, Ovid. Her. 19, 142; cf. Lucan. 8, 291; hvf. pass.: Plura locuturi subito seducimur imbre, Ovid. Fast. 4, 385; ogs. c. abl., Virg. Aen. 4, 385; — II) „fig."; A) „alm."; – seducta a plurium conscientia (consilia habere), Liv. 2, 54; cf. Senec. Ep. 117, o. id. Consol. ad Helviam 16; — B) „bes." o. eccles.: bringer paa Afveie, forleder, Tertull., Augustin.; — III) partic. sēductus, 3, som adj.: bortfjernet, fjern; – seductas ··· Despectat terras, Ovid. Met. 4, 622; – ogs. in compar., paulum a turba seductior etc., Pers. 6, 42; — b) „overf."; – ut non minus hos seductos et quasi rusticos verear, etc., (som leve afsondrede fra Selskabet), Plin. Ep. 7, 25; ogs. absol.; quorum maxime in seducto actiones sunt, etc., (som mest lægge Skiul paa deres Handlinger), Senec. Tranq. 3.

*sēductĭlis, e: som lader sig forføre, Augustin.; — sēductio, onis, f.; I) „egenl.": Føren el. at føre tilside; – seductiones testium, Cic. Mur. 24; — b) Adskillelse derfra el. fra hinanden; – mors est corporis animaeque seductio, Lactant.; — II) „overf." o. eccles.: Forførelse, Tertull.; o. — sēductor, oris, m.: en Forfører, Augustin.; — sēductōrius, 3: forførende el. forførersk, Augustin.; o. — sēductrix, icis, f.: Forførerske, Tertull.; — [seduco]. — seductus, partic. o. adj. af seduco.

sēdŭlārĭa, orum, n., [sedes]: Vognsæder el. Vognhynder; – rhedae et sedularia, Digest. — *sēdŭle, adv.: flittigen, omhyggeligen; – ∾ circumire alvearia, Colum.; o. — sēdŭlĭtas, atis, f.: Flittighed, Omhyggelighed, Travlhed; – pro sedulitate ac diligentia etc., vid. Suet. Galb. 12; men simulata sedulitate, Cic. Caecin. 5; cf. id. Arch. 10; ligel. Hor. Ep. 1, 7, 8: Officiosaque sedulitas etc.; men non sentitur sedulitate labor, vid. Ovid. Fast. 4, 434; – ogs. om Bierne, Plin. 11, 36; men Hor. Ep. 2, 1, 260: Sedulitas autem, quem stulte diligit, urget, etc., (alt for stor Tienesteiver, Paatrængenhed, o. dl.); — [sedulus]. — sedulo, som adv., s. und. flgd.

sēdŭlus, 3, [sedeo, ligesom credulus af credo]; oprdl.: som bliver siddende derved el. derover; ds. sædv. flittig el. driftig el. ivrig el. stræbsom; – eloquentes ··· non sedulos, conquirere etc., Cic. Brut. 47; ∾ spectator, (opp. lentus), Hor. Ep. 2, 1, 178; ∾ agricola, Plin., olitor, Colum.; ∾ nutrix, Ovid., Hor., mater, Phaedr.; ∾ apis, Tibull.; s. ogs. Hor. Od. 1, 38, 5; – ogs. om Ting og Begreber: ∾ brachia, Ovid.; ∾ labor, Senec. Hippol.; ∾ cura, Colum.; — b) „poet." ogs.: altfor ivrig el. tienstfærdig, paatrængende, odl.; – vid. Hor. Ep. 1, 13, 5; ligel. Tibull. 2, 4, 42: Nec quisquam flammae sedulus addat aquam; cf. Propert. 1, 3, 32; men Ovid. A. A. 3, 699, findes derfor: male sedulus; — II) abl. neutr., sēdŭlo ofte som adv.; A) „alm.": flittigen, omhyggeligen, ivrigen; – vid. Plaut. Bacch. 3, 3, 71, oftere; – ∾ dissimulare, Ter., negare, id.; ∾ comparare, quae opus sunt, Liv. 1, 41; ∾ facere, ut etc., (giøre sig megen Umage derfor), Ter., Cic., o. A.; men Ego sedulo hunc dixisse credo, (at han har talt meget betænksomt el. forstandigen), vid. Ter. Phorm. 2, 4, 13; – ∾ argumentari, quid sit sperandum etc., Cic. Att. 3, 12; ∾ audire, (med spændt Opmærksomhed), Liv. 2, 38; — B) „bes.": med Flid, forsætligen; – ∾ servare, Plaut. Capt. 2, 2, 8, oftere; fingit causas, ne det, sedulo, Ter. Eun. 1, 2, 58; cf. Liv. 34, 14: et ego sedulo, ne esset, feci; s. ogs. id. 28, 15; ligel. Quintil. 7, 1, 54: ∾ imitor quaerentem, ut quaerere doceam. — sēdum, i, n.: Husurt el. Husløg, Plin. 18, 45, o. Colum. — Seduni, orum, m.: helvetisk Folk, (hvor d. nuv. Sitten), Caes. B. G. 3, 1 flgd.

sĕges, ĕtis, f., [rimel. besl. m. τέκω, τίκτω, d. e. frembringer, avler]; I) „egenl."; A) „oprdl.": Sædeland el. Sædemark; – in segetem, ubi pabulum seras, (invehere stercus), Cato; ligel. Cic. frgm. ap. Non.: ut enim segetes agricolae subigunt aratris multo ante, quam serant; ligel. Attius ap. Cic. Tusc. 2, 5: Probae etsi in segetem sunt deteriorem datae Fruges, tamen ipsae suapte natura enitent; cf. Virg. Ge. 1, 47, o. Tibull. 1, 3, 61; ligel. quae interquievere (segetes), Plin.; men comisk: stimulorum seges, vid. Plaut. Aul. 1, 1, 6; — b) ds. den tilsaaede Mark; – segetes fecundae et uberes non solum fruges ··· effundunt, etc., Cic. Orat. 15; cf. Hor. Ep. 2, 2, 161; ligel. Martial, 5, 42: Non reddet sterilis semina justa seges; — B) „meton."; 1) den paa Marken voxende el. staaende Sæd; – culto stat seges alta solo, Ovid. A. A. 3, 102; cf. id. Met. 10, 655; (seges) prope matura, Caes.; seges it in articulum, Colum.; – ogs. in pl.; ∾ adultae, id., laetae, id.; cf. Cic. d. Or. 3, 38; – ogs. c. gen.; ∾ farris, Liv. 2, 5; ∾ lini et avenae, Virg. Ge. 1, 77; ∾ leguminum, Colum.; men „alleg.": Fertilior seges est alienis semper in agris, Ovid. A. A. 1, 349; — b) ds. ogs. „poet.": om de af Jorden opvoxende Mennesker; – vid. Ovid. Met. 3, 110: crescitque seges clipeata virorum; cf. id. ibd. 7, 30, oftere, o. A.; – ligel. om en tæt sammentrængt Mængde; ferrea ··· Telorum seges, Virg. Aen. 3, 45; cf. Catull. 48, 6; — 2) Udsæden, Sædekornet; – segetem ne defrudes, (du maa ikke saae for tyndt)! Cato R. R. 5, 4; cf. Plin. 18, 55: segetem ne defruges, (m. s. Bem.); — II) „overf."; A) „alm.": ligesom Mark el. Grund, d. e. Stof el. Materie; – quid odisset Clodium Milo, segetem et materiem suae laudis? Cic. Mil. 13; – men „alleg.": beneficium haud sterili in segete ··· te obsesse etc., Attius ap. Non.; — B) „meton.": Sæd el. Frugt el. Høst; – Uberius nulli provenit ista seges, Ovid. Pont. 4, 2, 12; cf. Juvenal. 7, 103: Quae tamen inde seges?

1. Sĕgesta, ae, f., (sibileret af Ἔγεστα): By paa Nordkysten af Sicilien, i Nærheden af Bierget Eryx, Cic. Verr. 4, 33; — B) ds. Sĕgestānus, 3: segestansk; – ∾ civitas, Cic.; ∾ Diana, id. Orat. 62; — b) ds. subst., in Segestano: i det Segestanske, Cic. Verr. 3, 40; – Segestani, orum, m.: Indvaanerne af Segesta, Cic., Plin., Tac. — 2. Sĕgesta, ae, f., s. und. Segetia. — Segestes, is, m.: germansk Høvding, Svigerfader af Arminius, vid. Tac. Ann. 1, 55 o. 57 flgd. — sĕgestre, is, n., [rimel. besl. m. tego]: Matte el. Dækken el. Tæppe til Ind-

hylling af Vogne el. Varer, Lucil. ap. Non.; - ogs. in pl., Varr., o. Plin. 13,23; - ogs. etslags Kappe, Suet. Aug.83: segestri vel lodicula involutus, etc. — sĕgestrĭa, ae, f., Biform af frgd., Varro. — *sĕgĕtālis, e: hørende til Sæden; - ∾ gladiolus, (etslags Ukrud deri), Appul.; o. — Sĕgĕtia, ae, f.: en Sæden beskyttende Gudinde, Macrob., Augustin.; heder ogs. Segesta, Plin. 18, 2; — [seges].

segmen, inis, n., [seco]: det Afskaarne, et afskaaret Stykke; - in pl.: segmina unguium et capilli, Fab. Pict. ap. Gell. 10, 15; cf. Plin. 13, 23; - men nulli ··· secabile segmen, (om et Atom), Auson. — segmentātus, 3: besat el. indlagt el. smykket med smaa Stykker; (oftest efterel.); - ∾ cunae, Juvenal. 6, 89; ∾ amictus, Symmach.; - ogs. „overf.": paginae Tulliano segmentatae auro, („alleg."), id.; af — segmentum, i, n., [seco]: det Afskaarne, afskaaret Stykke, Affnit el. Afdeling, (oftest in pl.); I) „alm."; - ∾ laxiora (marmoris), Plin.; segmina percae, (Stykker deraf), Auson.; — II) „overf."; A) i Geographien: Himmelbælte el. Jordbælte; - segmenta mundi, quae nostri circulos appellavere, Graeci parallelos, etc., Plin. 6,39; quinto segmento continentur Bactra etc., id. ibd.; — B) pl. segmenta: Besætning paa Dameklæder af Guldstriber el. Guldstof, odl.; - vid. Ovid. A. A. 3,169, o. Juvenal. 2,124; ∾ aurea, Val. Max., crepitantia, Sidon.

segnesco, ĕre, v. n. inch., [segnis]: at blive langsommere, at aftage, (om Spytning), Coel. Aur. — segnĭpes, ĕdis, adj., [segnis, pes]: som gaaer langsomt, (equus), Juvenal. 8, 67. — segnis, e, [efter Fr. af sequor: som sleber sig bagefter]: langsom el. dorsk el. nølende; a) absol.; - quia tardius irent Propter onus segnes (servi), Hor. Sat. 2, 3, 101; tardum et segne, (i Foredraget, opp. praeceps ac resultans), Quintil. 9, 4, 83; bonus segnior fit, ubi negligas, Sall. Jug. 31; cf. Caes. B. C. 1,3; ligel. Tac. Agr. 21: laudando promptos et castigando segnes; - si cui adhuc videor segnior fuisse, Cic. Att. 8, 11, B; men „poet.": segnior annis (equus), Virg. Ge. 3, 95; - ∾ obsidio, Liv., pugna, id., mora, id., Ovid.; ∾ otium, Tac., imperium, Liv.; ∾ pes, Hor. Od. 3, 12, 8; ∾ Arar, (som flyder langsomt), Plin.; ∾ campus, (ufrugtbar), Virg.; superl., ∾ corporis excrementum (lana), Appul.; - ogs. m. Negation: eo anno non segnior discordia domi etc., Liv. 2, 43; cf. Virg. Aen. 4, 149, oftere; — b) ogs. m. flgd. ad, ogs. m. in; ogs. c. gen.; „poet." ogs. c. inf.; - segniores ad imperandum, Cic. Font. 3, ad respondendum, id. Fin. 1, 10; f. ogs. Tac. Ann. 14, 23; senatu segniore in exsequendis conatibus, Suet. Claud. 10; men Virg. Aen. 11, 736: segnes in bella; - occasionum haud segnis, Tac. Ann. 16, 14; cf. id. ibd. 14, 33; - Segnesque nodum solvere Gratiae, etc., Hor. Od. 3, 21, 22; cf. Ovid. Trist. 5, 7, 19; — not.: neutr. segne, ogs. som adv., f. segniter, Liv. 38, 22, o. Ammian. 21, 10.

*segnĭtas, atis, f.; (forel. f. segnitia): Langsomhed, Dorskhed; - metu aut segnitate addubitare, Attius ap. Non.; o. — segnĭter, adv.: langsomt, dorsk; - segniter, otiose, negligenter, contumaciter omnia agere, Liv. 2, 58; ∾ injuriam laturus, Tac. Hist. 2, 71; cf. Vell. 2, 69; — b) compar., segnius homines bona, quam mala sentiunt, Liv. 30, 21; cf. id. 40, 27, o. Hor. A. P. 180; — β) saal. ofte m. Negation: non el. haud el. nihilo segnius, (stærkere end nihilo secius el. sequius, hvormed det undert. forvexles): ikke langsommere, ikke mindre, desuagtet; - non ideo tamen segnius precor, Plin. Ep. 3, 18; neque eo segnius, Suet. Ner. 20; nihilo segnius bellum parare, Sall. Jug. 75; cf. Liv. 2, 47, oftere, Nep. Dat. 2, o. A.; - non segnius et in silente luna, etc., (ikke mindre el. lige saa vel), Plin. 28, 23; — c) superl.; - nautae torpedinis tactu segnissime torpuerunt, Cassiod.; — [segnis].

segnĭtĭa, ae, f., o. segnĭtĭes, em, e, f., [segnis]: Langsomhed, Dorskhed, odl.; a) segnitia; - Nihil loci'st segnitiae, neque socordiae, Ter. Andr. 1, 3, in.; ∾ inertissimae est, (m. Subjectsætn.), Cic. Fin. 1, 2; sine arrogantia gravis ··· sine segnitia verecundus, Cic. Brut. 81; ne temere coepta segnitia insuper everteret, Liv. 36, 15; super veterem segnitiae notam, Suet. Claud. 5; ogs. c. gen. obj.; ob segnitiam non vindicatae fratris injuriae, vid. Vell. 1, 1; men ∾ populi in asserenda libertate, Quintil. 6,5,8; men ∾ maris, Tac. Hist. 3, 42; — b) segnities; - ut castigaret segnitiem populi, Liv. 31, 6; cf. Cic. d. Or. 1, 41, o. Virg. Aen. 2, 374; in desidiam segnitiemque conversus, Suet. Galb. 9; cf. Liv. 44, 7. — segnities, em, e, f. und. segnitia.

*segrĕgātim, adv.: for sig selv, besynderligen, Prudent.; o. — segrĕgātĭo, onis, f.: Adskillelse el. Affondring, Tertull.; — [segrego]. — segregis, e, f. und. segrex. — segrĕgo, avi, atum, 1, v. a., [se f. sine, grex]; oprdl.: adskiller fra Hiorden; - Ovesque segregatas (sc. a capellis) ostendit procul, Phaedr. 3, 15; df. sædv. „alm.": affondrer, adskiller, bortfierner; A) „egenl."; - juventus jam ridiculos inopesque ab se segregat, (klager Parasiten), Plaut. Capt. 3, 1, 10; cf. Cic. Phil. 5, 11, o. id. Arch. 2; ∾ aliquem ab aliquo, Plaut., Ter. Heaut. 2, 4, 6, oftere; ogs. ∾ aliquem e senatu, Plaut. Most. 5, 1, 9; ∾ se ab aliquo, Quintil., Plin.; - ogs. absol.: captivis productis et segregatis, Liv. 22, 58; men Lucr. 1, 453, m. Tmesis: sejungi seque gregari; — B) „fig." o. „ment."; - haec (oratio) nos a vita immani et fera segregavit, Cic. N. D. 2, 59; cf. id. Off. 3, 6; ∾ virtutem a summo bono, id. Fin. 3, 9; men ∾ causam civitatis ab aliquo, vid. Liv. 45, 22; ∾ suspicionem et culpam a se, Plaut.; cf. Liv. 45, 22 o. 23; ∾ jambum frequentem ab oratore, (negte ham den hyppige Brug deraf), Cic. d. Or. 3, 47; men id. Tusc. 5, 28: comitatu pulcherrimo (sc. virtutis) segregata (vita beata) er ab faldet ud; - ogs. absol. ∾ sermonem, (at holde ude, at tie), Plaut.; men Liv. 1, 25: ∾ pugnam eorum, f. eos pugnantes. — segrĕgus, 3, Biform af flgd., Auson. — segrex, ĕgis, el. segregis, e, (nomin. inus.), [af se f. sine, o. grex]: affondret el. ensom; - ∾ vitam actura (animalia), Senec. Benef. 4, 18; cf. Senec. Hippol. 1204; men segrege forma, (af forskiellig Figur), Prudent. — segullum, i, n., i Biergmandssproget: det ydre Kiendetegn el. Mærke paa Guldminer, Plin. 33, 21. — Segusĭāni, orum, m.: Folk i Gall. Lugd., (i d. nuv. Dep. de la Loire), Caes. B. G. 1, 10, oftere, o. Cic. Quint. 25; hede ogs. Secusiani liberi, Plin. 4, 32.

Seja, ae, f.: Gudinde for Saaningen, ligesom Semonia for Sædekornet, og Segetia for Sæden; - vid. Macrob. Sat. 1, 16. — Sejanianus, 3, f. und. flgd., ogs. und. Sejus, nr. II. — 1. Sējānus, i, m., L. Aelius, Søn af Sejus Strabo, praefectus praetorii, vid. Tac. Ann. 4, 1 flgd., o. Suet. Tib. 55 flgd.; — B) df. Sējānĭānus, 3, satellites, Senec. Consol. ad Marc. 1, jugum, id. ibd.

sējŭgae, arum, f., (efter Formen bigae, quadrigae), Biform af sejuges, f. und. 1. sejugis, nr. II, Isid. — sējŭgātus, 3, [af se f. sine, o. jugo]: affondret el. adskilt; - animi eam partem, quae sensum habeat, non esse ab actione corporis sejugatam, Cic. Div. 1, 32; ogs. ud. ab: spiritus corpore sejugatus, Appul. — 1. sējŭgis, e, [sex, jugum]: sexspændt; - sejuges currus, Appul.; — II) subst., sejuges (sc. currus): sexspændt Vogn, et Sexspand; - ∾ aurati, (som Monument el. Kunstværk), Liv. 38, 35; cf. Plin. 34, 10; — 2. sējŭgis, e, [af se f. sine, o. jugum]: affondret el. adskilt; - ∾ gentes, Solin. 4.

*sējunctim, adv.: affondret, adskilt; - Seu libeat

duplici sejunctim cernere Marte, Tibull. 4, 1, 103; o. — sējunctĭo, onis, f.: Afsondring, Adskillelse; - ∾ ab eo, quod est dictum, (som Talefigur), Cic. d. Or. 3, 53; - ogs. „overf.": Strid el. Trætte, Flor. 1, 23: a sejunctione rediisse in gratiam; — [sejungo]. — sejunctus, 3, partic. af flgd. — sējungo, nxi, nctum, 3, v. a.: afsondrer, adskiller; I) „egenl."; - sejunge te aliquando ab iis, cum quibus etc., Cic. Fam. 10, 6; quae (Alpes) Italiam a Gallia sejungunt, Nep. Hann. 3; ogs. m. ex, Cic. Vatin. 10; ogs. m. abl. (ud. praepos.), Stat.; ogs. m. blot acc., Lucr. 2, 727; men Justin. 4, 1, „medial.": discedere ac sejungi promontoria, quae etc.; cf. Lucr. 1, 453; — II) „fig."; - ∾ liberalitatem ac benignitatem ab ambitu atque largitione, Cic. d. Or. 2, 25; cf. id. Coel. 3: ut, quantum a rerum turpitudine abes, tantum te a verborum libertate sejungas, (afholder dig derfra); men Nep. Att. 10: nullam sejunctam sibi ab eo velle fortunam, etc.; saal. ofte in partic. perf.; sejunctus orator a philosophorum eloquentia, Cic. Orat. 20; - ogs. c. abl. (ud. praepos.), Lucr. 2, 17: qui (s. cui) Corpore sejunctus dolor absit, etc.

Sējus, i, m.: romersk Mandsnavn, Varro, Cic., o. A.; — B) df. Sējānus, 3: hørende til el. benævnt efter en Sejus, aedes, Varro, pastiones, id.; men ∾ equus, o. Ordsproget: ille homo habet equum Sejanum, vid. Gell. 3, 9; — not.: Sejanus, i, etc., vid. s. l.

sēlāgo, ĭnis, f: Vært el. Plante, som ligner herba sabina, (lycopodium selago L.), Plin. 24, 62. — sĕlas, n., σέλας: etslags ildligt Meteor el. Luftsyn, Appul.; pl. sela, Senec. Qu. N. 1, 15. — *sēlectĭo, onis, f.: Udvalg deraf, Valg derimellem; - vid. Cic. Fin. 3, 4 o. 6, ogs. id. Leg. 3, 10; o. — sēlector, oris, m.: som udvælges deraf, som vælger derimellem, Augustin.; — [seligo]. — selectus, 3, partic. af seligo. — sĕlēnĭon, i, n., σελήνιον: Værten Pæonie, Appul.; ogs. selenogonon, id. — sĕlēnītis, ĭdis, f., σεληνίτις: Gipsselenit el. Marienglas, Plin. 37, 67. — sĕlēnītium, i, n.: en Vedbendeart, Plin. 16, 62. — sĕlēnŏgŏnon, i, n., s. und. selenion.

Sĕleucīa, ae, f.: Navnet paa flere Byer, hvoraf her mærkes; 1) ∾ Pieria, i Syrien ved Orontes, Plin. 5, 13, o. Cic. Att. 11, 20, (hod. Kepse); — II) ∾ (Babylonia el. Parthorum), Parthernes Hovedstad, Plin. 10, 67, o. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 14. — Sĕleucis, ĭdis, f.: Landskab i Syrien, hvori Byen Seleucia laa, Plin. 2, 67; — II) pl. Sĕleucides: etslags Fugle omkring Bierget Casius, vid. Plin. 10, 39. — Sĕleucus, i, m., Navnet paa flere Konger i Syrien, hvis Stamfader var Seleucus Nicator, en af Al. d. Stores Feltherrer, Justin. 13, 4, o. id. 15, 4.

sēlibra, (ogs. sēlibra, Martial.), ae, f., [semi-]: halvt Pund; - ∾ farinae, Cato; selibras farinae (conferre), Liv. 5, 47. — sēlĭgo, lēgi, lectum, 3, v. a., [af se f. sine, o. lego]: besynderligen el. særskilt el. med Flid at udvælge; - ∾ exempla, Cic. Orat. 29; ligel. id. ibd. 15: omnia expendet et seliget; men id. Fin. 3, 6: illud quasi seligendum, non expetendum; men id. N. D. 1, 30: illae selectae Epicuri sententiae etc.; - men „poet.": selectaque pectora patres etc., vid. Ovid. Fast. 5, 71; — II) „bes." mærkes; A) judices selecti: de af Prætor i Criminalsager udnævnte Dommere; - vid. Cic. Cluent. 43: praetores ··· jurati debent optimum quemque in selectos judices referre; cf. Hor. Sat. 1, 4, 123, o. Plin. 33, 7; — B) Dii selecti ere hos Romerne efter Varr. ap. Augustin.: 12 mandlige, neml., Janus, Juppiter, Saturnus, Genius, Mercurius, Apollo, Mars, Vulcanus, Neptunus, Sol, Orcus, Liber Pater; o. 8 qvindelige, neml., Tellus, Ceres, Juno, Luna, Diana, Minerva, Venus, Vesta.

sĕlīnŏīdes, is, (acc. -ea), adj., σηλινοειδής: vedbendeagtig, brassica, Plin. 20, 33. — sĕlīnon, i, n., σέλινον, d. lat. apium: Vedbende, Appul. — Sĕlīnus, untis, f., Σελινοῦς; I) Kystby paa Sicilien, i Nærheden af Libybæum, (hod. Selinonto), Virg. Aen. 3, 705, o. Sil. 14, 200; — B) df. 1) Sĕlīnūsĭus, 3: selinusisk, creta, Vitruv., Plin. 35, 27 o. 56; — 2) Sĕlīnuntĭi, orum: Indvaanerne af Selinus, Plin. 3, 14; — II) Kystby i Cilicien, (hod. Selenti), Plin. 5, 22, Liv. 33, 20; - ogs. en Flod af samme Navn, Lucan. 8, 260. — sēlĭquastrum, i, n.: Sted el. Sæde; - a sedendo appellatae ··· sellae, seliquastrum, etc., Varr. L. L. 5, 28; cf. Fest. p. 340, (Müll.).

sella, ae, f., [ctr. f. sedela, af sedeo]: Sæde el. Sted; - datin' isti sellam, ut assidat? Plaut. Curc. 2, 3, 32; in sella sedere, requiescere, Cic. Div. 1, 46; - navnl. ogs. Haandværkerens Arbeidsstol, id. Catil. 4, 9, o. id. Verr. 4, 25; ogs. en Lærerstol, id. Fam. 9, 18; oftere en Bærestol, (hvori man neml. bæres siddende, hvorim. man i lectica bæres liggende); vid. Suet. Claud. 25, oftere, Plin. Ep. 3, 5, Juvenal. 1, 124, o. A.; ogs. ∾ gestatoria, Suet. Ner. 26; men Tac. Ann. 14, 4: gestamine sellae Bajas pervecta etc.; - ∾ familiarica, (en Commoditet), Varro; ogs. ∾ pertusa, Cato; ogs. absol., sella, Scribon.; - ogs. f. Ridesaddel, Cod. Theod., o. Veget.; — B) „bes." ogs. f. sella curulis, som de høiere Øvrighedspersoners Embedssæde; - vid. Cic. Phil. 2, 34: sedebat in rostris collega tuus ··· in sella aurea, etc.; cf. id. Verr. 5, 59; men ibd. 2, 38: palam de sella ac tribunali pronunciat, etc.; s. ogs. Liv. 6, 15, Hor. Sat. 1, 6, 97, o. A.; ogs. sella curulis, s. und. curulis; — not.: som Ordsprog mærkes: duabus sellis sedere, (holde med begge Parter), Laber. ap. Senec. Controv. 3, 18.

sellaria, ae, f., s. und. sellarius; df. — sellārĭŏlus, 3: hørende til Sidden el. Dvælen paa smudsige Steder; - ∾ popinae, Martial. 5, 70. — *sellāris, e: hørende til en Stol el. Bærestol el. Ridesaddel; (eftercl. Ord); - ∾ gestatio, Coel. Aur.; ∾ jumenta, (som bruges til Ridning), Veget.; o. — sellārius, 3, ligesom frgd.: hørende til Sæder, med Sæder; df. subst.; a) sellārĭa, ae, f., ligesom Stolsalen, d. e. Besøgværelse med Sæder el. Stole, Plin. 34, 19, o. id. 36, 24; — b) om K. Tiberius's Brug af sellaria o. sellarii vid. Suet. Tib. 43, o. Tac. Ann. 6, 1.

sellisternĭa, orum, n., [sella, sterno]: religiøst Gjestebud for Gudinderne (ligesom lectisternia for Guderne); - vid. Tac. Ann. 15, 44: et sellisternia ac pervigilia celebravere feminae, quibus mariti erant. — sellŭla, ae, f., demin. af sella: liden Stol el. Bærestol, Tac. Hist. 3, 85; — df. sellŭlārius, 3: hørende til el. benævnt efter en Stol, navnl. efter Haandværksstolen; - ∾ quaestus (pl.: siddende Erhverv el. Haandværk), Gell. 3, 1; ligel. ∾ artes, Appul.; df. ogs. ∾ artifex, (en Haandværker), id.; - ligel. absol., sellularii: de siddende Haandværkere; vid. Liv. 8, 20: opificum vulgus et sellarii, etc.; de plebeia faece sellulariorum, Cic. frgm. ap. Augustin.

sembella, ae, f., [ctr. af semi- o. libella]: en halv libella (som liden Sølvmønt); - sembella ... libellae dimidium, Varro. — sĕmel, adv. num.; I) „alm.": engang el. en eneste Gang; - Semel fugiendi si data est occasio, Satis est, Plaut. Capt. 1, 2, 8; Satis sum semel deceptus, ibd. 3, 5, 99; semel in mense, Cato; semel die, Colum.; semel anno (ogs. in anno), Plin.; semel in vita, Cic., Plin.; semel ac vicies, ogs. vicies et semel, id.; haud semel, sed centies, Plaut. Poen. 1, 2, 148; non semel, sed bis, Cic.; non semel, sed saepe, id.; neque vero hoc semel fecit, sed saepius, Nep. Epam. 7; non plus quam semel eloqui, (engang for alle at sige Prisen), Cic. Off. 3, 15; dog ogs. plus semel (s. plus quam semel), Varr. ap. Plin. 14, 17; semel atque iterum, (togange), Suet. Aug. 22; men ogs. „alm.": semel atque iterum ac saepius, (d. e. gientagne Gange), Cic. Font. 8;

ligel. semel atque iterum, Caes. B. G. 1, 31, o. Liv. 27, 16; — II) „bef."; A) ligesom ἅπαξ: engang, d. e. ikkun engang (og ikke oftere), engang for alle, odl.; – quum facile ··· tum semel exorari soles, Cic. Dejot. 3; cf. ibd. 14; ligel. Liv. 25, 6: aut vitam semel, aut ignominiam finire; saal. ogs. Virg. Aen. 11, 418, o. Ovid. Her. 5, 104; – ligel. om Talen: engang for alle, med et Ord; ut sibi fundus ··· semel indicaretur, (at man opgav ham Gaardens bestemte Pris), vid. Cic. Off. 3, 15; ut, quod sentio, semel finiam, Quintil. 5, 13, 3; ligel. id. 11, 1, 66: ut semel plura complectar; ligel. ut semel dicamus, Plin. 29, 32; — B) som adv. num. ord.: engang el. den ene Gang, m. flgd. iterum.; – vid. Caes. B. C. 3, 10; ligel. efter bis m. flgd. iterum, Liv. 1, 19, o. Suet. Aug. 27; ligel. efter ter m. flgd. iterum o. tertio, Liv. 23, 9; ogs. absol. el. m. flgd. iterum; – unde semel profecta sunt (astra: hvorfra de engang el. først ere gaaede ud), vid. Cic. d. Rep. 6, 22; cf. Plaut. Amph. 1, 1, 118: Neque se luna quoquam mutat, atque uti exorta est semel; — C) endel. bruges semel, ligesom primum, til Betegnelse af Handlingens Antecedens, da det ogs. ofte er forbundet m. Particlerne: ut, ubi, quando, quum, si, etc.; det svarer da til vort tonløse: engang, naar el. da engang; – verebamini, Ne non id facerem, quod recepissem semel? Ter. Phorm. 5, 8, 8; ligel. Cic. Dejot. 14: qui semel a te sunt liberati timore; – semel ut emigravimus, etc., Plaut. Most. 2, 2, 40; cf. Caes. B. G. 1, 31; ligel. m. ubi, Ter. Heaut. 2, 4, 12, m. quando, Liv. 10, 14, m. quum, Cic. Lael. 12, m. quoniam, id. Att. 14, 13, o. Ovid. Her. 12, 11; ligel. Plaut. Truc. 1, 1, 22: Si semel amoris poculum accepit mere; – ogs. hos Participierne; incitato semel militi (addere impetum), Liv. 2, 45; cf. id. 5, 6, oftere, ligel. Quintil. 4, 2, 115, oftere.

Sĕmĕla, ae, o. Sĕmĕle, es, (den første Form alene in casib. obll.), f., Σεμέλη: Datter af Cadmus, ved Juppiter Moder til Guden Bacchus; men hvorledes hun selv blev fortæret af Juppiters Lyn, vid. Ovid. Met. 3, 260 flgd.; – Semeles puer, Hor. Od. 1, 19, 2, (i. e. Bacchus), ogs. proles Semelae, Tibull. 3, 4, 45; ogs. Liber deus Semela natus, Cic. Tusc. 1, 12; men Propert. 2, 21, 29: Narrabis Semelae, quo sit formosa periclo; — B) df. 1) Sĕmĕlēius, 3: semeleisk; – ∾ proles, (i. e. Bacchus), Ovid. Met. 3, 520, oftere; ligel. ∾ Thyoneus, Hor. Od. 1, 17, 22; — 2) Sĕmĕlēus, 3, ligesom frgd.: semeleisk, busta, Stat. Theb. 10, 898.

sēmen, ĭnis, n., [gjennem Stammen „se" besl. m. sero, sevi: saaer]; I) „egenl."; A) „alm.": Sæd el. Udsæd, Sædekorn, ogs. Frø el. Kerne til Udsæd; – (terra) quum ··· sparsum semen excepit, etc., Cic. d. Senect. 15; cf. ibd.: ex frugum et stirpium minutissimis seminibus etc.; semen manu spargere, id., committere sulcis, Virg.; Prima Ceres docuit turgescere semen in agris, Ovid. Am. 3, 10, 11; in semen exire el. abire, (sætte Frø), Plin.; — b) fortrinligvis bruges ogs. semen (Sæden el. Kornet) om Kornarten zea, germ. Spelt; – vid. Plin. 18, 19 o. 55, ogs. Colum. 2, 12; — B) df. „bef."; a) den dyriske Sæd; – ∾ (asini), Varro; ∾ humanum, Ovid.; cf. id. Fast. 6, 285: creatas Semine Saturni (Junonem et Cererem); ogs. Fiskenes Rogn, Colum. 8, 16; — b) Gren el. Stilk, der bruges til Forplantning; – Seminibus positis, superest etc., Virg. Ge. 2, 354; hvf. Colum. 5, 10: ∾ recta, levia, integro libro; cf. id. Arb. 20; — II) df. „fig."; A) „overf."; 1) Tingenes første Grundstof, (saal. „poet." o. in pl.); – vid. Lucr. 6, 205, oftere; ligel. Virg. Aen. 5, 6: quaerit pars semina flammae Abstrusa in venis silicis etc.; cf. Ovid. Met. 11, 144, o. A.; ligel. „poet." om Stiernerne: seminibus densis micare (coelum), Manil.; — 2) Stamme el. Slægt; – ingenerantur hominibus mores tam a stripe generis ac seminis, quam ex iis rebus, quae etc., vid. Cic. Agr. 2, 35; cf. id. Phil. 4, 5; ligel. Liv. 1, 47: ipsa regio semine orta (af kongelig Byrd); — b) „poet." ogs. omvendt: det Avlede, Skud el. Barn el. Afkom; – semina Phoebi, Ovid. Met. 2, 629, (i. e. Aesculapius); cf. id. Fast. 2, 383: Ilia Vestalis coelestia semina partu Ediderat, etc., (hine Guderbørn); — c) ogs. Dyrenes Stamme el. Race, hvf. Varr. R. R. 2, 2: ut boni seminis pecus habeas; — B) „ment.": Sæd el. Spire, d. e. Ophav el. Grund el. Aarsag; om Personer: Ophavsmand el. Anstifter; – stirps et semen malorum omnium, Cic. Catil. 1, 12; ligel. ut etc., sic hujus belli semen tu fuisti, id. Phil. 2, 22; – oftere in pl.; in animis quasi virtutum igniculi et semina etc., vid. Cic. Fin. 5, 7; ligel. lignelsesvis: cujus (quaestionis) residua quaedam velut semina ··· jam priore anno apparuerant, Liv. 40, 19; cf. Cic. Div. 1, 3; men semina discordiarum, Cic., futurae luxuriae, id.; ∾ belli, Tac.; ∾ ejus facultatis, Quintil. 2, 20, 6, veteris eloquentiae, Tac. Orat. 33.

sementātĭo, onis, f., [semento]: Saaen, Saaning, Udsæd, Tertull. — sēmentĭfer, a, um, [sementis, fero]: sædbærende; df. frugtbar, Seriphus, Virg. Cir. 477. — sēmentis, is, (acc. em o. im, abl. e o. i), f., [semen]; I) „alm." el. abstract; A) „egenl.": Sæden el. Udsæden; – quid sit sementis ac messis, Cic. d. Or. 1, 58; sementim (em) facere, (at tilsaae Jorden), Cato, Colum., Liv. 23, 48, o. A.; – ogs. in pl.; sementes quam maximas facere, ut etc., Caes. B. G. 1, 3; – som Sentens kan mærkes Cic. d. Or. 2, 65: ut sementem feceris, ita metes; — B) „fig."; – hanc tantam ··· malorum sementem esse factam, etc., Cic. N. D. 3, 30; cf. id. Att. 9, 8: sementem fieri proscriptionis etc.; – comisk er Plaut. Men. 5, 7, 23: Hisce ego jam sementem in ore faciam, pugnosque obseram; — II) „bef." o. „meton."; A) Sædetiden; – per sementim, Cato; sementi prima, media, novissima el. ultima, Colum.; — B) Udsæden el. det saaede Korn; – ubi venit imber, multorum dierum sementis uno die surgit (kommer op), Colum.; — C) pl. sementes: den opkomne unge Sæd paa Marken; – Vos date perpetuos teneris sementibus auctus, vid. Ovid. Fast. 1, 679; cf. Gell. 2, 29.

*sēmentīvus, 3: hørende til el. benævnt efter Sædetiden, som da finder Sted; – ∾ feriae, Varr. L. L. 6, 3: Festdag efter den endte Udsæd, (hører til feriae conceptivae); cf. Ovid. Fast. 1, 679, hvor denne Fest heder sementiva dies; – ∾ pira, (rimel. som først modnes i Sædetiden el. om Høsten), Cato; hvf. ogs. pirum sementivum serum, Cloat. ap. Macrob.; – ∾ genera frumenti (Vintersæd) vocant triticum, hordeum, etc., Plin. 18, 10; o. — sēmento, (avi), atum, 1, v. n.: at bære Sæd el. Frø; men rimel. alene Plin. 18, 67: herbae sementaturae; — [sementis].

semermis, e, s. und. semiermis. — 1. sēmestris, e, [sex, mensis]: sexmaanedlig el. halvaarlig; – ∾ dies, nox, (som varer i sex Maaneder, neml. høiest oppe i Norden), Varr. R. R. 1, 2; ∾ regnum, Cic. Att. 10, 8, imperium, Caes. B. C. 1, 9; ∾ filius, (sex Maaneder gammel), Plin.; ∾ tribunatus (militaris: som overdrages paa sex Maaneder), Plin. Ep. 4, 4; cf. Juvenal. 7, 89: ∾ aurum, (Ring, som betegner denne Værdighed); ∾ aves, (som forblive hos os i sex Maaneder), Plin. 10, 36; — II) absol. ogs., semestria, ium, n.: Samling af de halvaarlige keiserlige Forordninger, Digest. — 2. *sēmestris, e: halvmaanedlig; – ∾ luna, (d. e. Fuldmaane), Appul.; o. — sēmestrĭum, i, n., (sc. tempus): en halv Maaned, Colum. 11, 2; — [semi-, mensis]. — sēmēsus, (om Skrivemaaden semiesus, trisyll., vid. Wagn. ad Virg. Aen. 3, 578), 3, [semi-, edo]: halvædt, halvfortæret, praeda, Virg., pisces, Hor., lepus, Juvenal., opsonia, Suet. — semet, i. e. se, s. und. sui. — sēmetra,

orum, n., [af se f. sine, o. metrum]: det Uregelmæssige el. Uharmoniske; - ∾ dissona, Prudent.

semi-, (foran Vocaler ogs. sem-, men foran libra, -mestris af mensis, o. modius: se-), particula insep., [sibileret af ἡμι-], vort: halv; - vid. semestris, semesus, semideus, etc.; — b) df. ogs. „overf.": liden el. tynd, odl.; - vid. semicinctium, semifolium, o. fl.; — not.: ikkun faa af de m. semi- sammensatte Ord ere foraugustiske, derim. de fleste efterclassiske.

sēmĭ.ăcerbus, 3: halvsur; - ∾ uvae, Pallad. — sēmĭ.ădăpertus, (i Vers quinquesyll.), 3, [adaperio]: halvaabnet, janua, Ovid. Am. 1, 6, 4. — sēmĭ.ădŏpertŭlus, 3, [adoperio]: næsten halvlukket, oculi, Appul. — sēmĭ.agrestis, e: halvbondeagtig, Aur. Vict. Caes. 39. — sēmĭ.ambustus, (i Vers: quadrisyll.), 3, [amburo]: halvforbrændt, cadaver, Suet. Calig. 59; ∾ saxa, Sil. 14, 63; ∾ turba, id. 2, 681. — sēmĭ.ămictus, 3, [amicio]: halvpaaklædt, halvnøgen, Appul. — sēmĭ.ampŭtātus, [amputo]: halvbeskaaren, ramuli, Appul.

sēmĭ.ănĭmis, (i Vers: quadrisyll.), e, sjeld. sēmĭ.ănĭmus, 3, [anima]: halvlevende, halvdød; a) semianimis; - ∾ digiti, Virg. Aen. 10, 396; cf. id. 11, 635, ogs. Liv. 1, 48, oftere, Suet. Aug. 6, oftere, o. A; — b) semianimus; - ∾ corpus, Lucr. 6, 1266; cf. Phaedr. 1, 9, o. Juvenal. 4, 37; ∾ corpora, Liv. 28, 23; — II) ogs. „overf.": halvdød af Skræk, aldeles forfærdet; - semianimes turmae, Lucan. 4, 339; cf. Liv. 1, 48; — not.: skrives ogs. semanimis, semanimus. — sēmĭ.annus, 3, [annus, i]: halvaarig, Marc. Capella. — sēmĭ.ăpertus, 3, [aperio]: halvaabnet, halvaaben, fores portarum, Liv. 26, 39. — sēmĭ.atrātus, 3: halv fortklædt, liberti, Varr. ap. Non. — sēmĭ.axĭus, 3, [axis], i. e. ad stipitem axis dimidii revinctus, Tertull.

sēmĭ.barbărus, 3: halv barbarisk, Galli, Suet. Caes. 76, homo, Capitol. — sēmĭ.bos, bŏvis, m.: Halvoxe, Ovid. A. A. 2, 24, hvor Digteren kalder Minotaurus: Semibovemque virum semivirumque bovem; cf. id. Trist. 4, 7, 18. — sēmĭ.cănālĭcŭlus, i, m.: Halvfordybning paa Søilétriglyphen, Vitruv. 4, 3. — sēmĭ.cānus, 3: halvgraa, comae, Appul. — sēmĭ.căper, pri, m.: en Halvbuk, som Epithet til Pan, Ovid. Met. 14, 515; men id. Fast. 5, 101: Semicaper coleris succinctis, Faune, Lupercis. — sēmĭ.centēsĭma, ae, f.: halv Procent Afgift, Cod. Theod. — sēmĭ.cinctĭum, i, n., [cinctus], ligesom Halvbælte, d. e. smalt Bælte om Livet, Martial. 14, 153, (i Overskriften), o. Petron. — sēmĭcircŭlātus, 3: halvcirkelformet, ferramentum, Cels.; af — sēmĭ.circŭlus, i, m.: Halvcirkel, Halvkreds, Cels.; — 2) ogs. adj.: ∾ ager, (halvkredsformet), Colum. — sēmĭ.clausus (-clūsus), 3: halvlukket, os, Appul.

sēmĭ.coctus, 3, [coquo]: halvkogt, halvmør, Colum., Plin. — sēmĭ.combustus, 3, [comburo]: halvforbrændt, Prudent. — sēmĭ.confectus, 3, [conficio]: halvforarbeidet, halvfærdig, Sidon. — sēmĭ.conspĭcŭus, 3: halvsynlig, Appul. — sēmĭ.corpŏrālis, e: = flgd., Firmic. — sēmĭ.corpŏrĕus, ligesom frgd.: som viser sig med det halve Legeme; - ∾ signum (cancri), Firmic. — sēmĭ.crĕmātus, 3, [cremo]: halvforbrændt, stipes, Ovid. Met. 12, 287. — sēmĭ.crūdus, 3; I) „egenl.": halvraa, exta, Suet. Aug. 1; — II) „overf.": som alene har halvt fordøiet, Stat. Silv. 4, 9, 48. — sēmĭ.cŭbĭtālis, e: som er en halv Alen lang, hastile, Liv. 42, 65. — sēmĭ.cūpae, arum, f., [cupa]: ligesom Halvkar; - df. som Skældsord om en Tykmave, Ammian. 28, 4.

sēmĭ.dĕus, a: Halvgud, Halvgudinde; - semideique deique, etc., Ovid. Met. 14, 673; secula semideum (f. semideorum: Heroernes Alder), Rutil.; - ogs. som appos.: ∾ heroes, Stat., (d. e. Argonauterne), ogs. ∾ reges, id.; ∾ manes, Lucan.; men ∾ canes, (i. e. Anubis), id. 8, 832; - semideae Dryades, Ovid. Her. 4, 49; - men neutr.: semideumque genus, id. d. lb. 82, inc.; cf. ovenf. Rutil. l. c.; men semideumque pecus, (Pan og hans Følge), Stat. Theb. 6, 112. — sēmĭ.dĭes, ei, m.: en halv Dag, Auson. — sēmĭ.dĭgĭtālis, e: halv Finger el. halv Tomme stor, foramen, Vitruv. 10, 16. — sēmĭ.dīvīnus, 3: næsten guddommelig, locus, M. Aur. ap. Front. — sēmĭ.doctus, 3: halvlærd; - apud doctos et semidoctos etc., Cic. d. Or. 2, 42; cf. Plaut. Asin. 1, 3, 74: discipulum semidoctum abs te amoves, (før end han har udlært); ∾ grammaticus, Gell. 15, 9; ∾ manus villici, Martial. 10, 92.

sēmĭermis (semermis), e, o. sēmĭermus, 3, (den første Form har Liv., den anden har Tac.), [arma]: alene halvbevæbnet, halv uden Vaaben; - mille semermes per agros palati sunt, Liv. 39, 31; cf. id. 22, 50, oftere; men Tac. Ann. 1, 68: hosti ... paucos ac semermos cogitanti, etc.; cf. ibd. 3, 39 o. 45. — sēmĭēsus, 3, f. und. semesus.

sēmĭ.factus, 3, [facio]: alene halvgiort el. halvfærdig, opera, Tac. Ann. 15, 7; cf. auct. B. Afr. 83. — sēmĭ.fastīgĭum, i, n.: en Halvgavl, Vitruv. 7, 5. — sēmĭ.fer, a, um, [ferus]; I) „egenl.": halv Dyr; - ∾ species hominum, Lucr. 2, 701; men ∾ corpore Capricornus, (Stiernebilledet Stenbukken, som halv Buk og halv Fisk), Cic. Arat. 59; cf. Virg. Aen. 10, 212; — b) df. subst.: en Centaur; - in pl., Ovid. Met. 12, 406; men ibd. 2, 633, in sing., om Centauren Chiron: Semifer interea divinae stirpis alumno Laetus erat; — II) „overf." om Dyrene: halvvild; - ∾ animal (glires), Plin. 8, 82; ∾ genus (canum), Gratian.; — b) om Mennesker ogs.: af vilde el. raa Sæder; - ∾ genus hominum, Plin. 6, 23; cf. Sil. 3, 542; ogs. om Cacus, Virg. Aen. 8, 267, (hvorfor semihomo, ibd. 194). — sēmĭ.formis, e, [forma]: som har faaet sin halve Gestalt el. Udvikling, pulli, Colum.; men ∾ luna: Halvmaane, id. — sēmĭ.fultus, 3, [fulcio]: halvstøttet; - Subsellioque semifultus extremo (derpaa el. derved), Martial. 5, 14. — sēmĭ.fūmans, tis, adj., [fumo]: halvrygende; df. „overf.": frisk el. ny, Sidon. — sēmĭ.fūnĭum, i, n., [funis]: ligesom halv Line, d. e. tynd Line el. Strikke, Cato.

Sēmĭ.gaetŭlus, i, m.: en Halvgætuler, Appul. — Sēmĭ.germānus, 3: halvgermanisk, Liv. 21, 38. — Sēmigraece, adv.: paa Halvgræsk el. paa blandet Græsk; - ∾ quod dicimus, Lucil. ap. Vel. Long.; af — Sēmĭ.graecus, 3: halvgræsk, pastores, Varro, poëtae et oratores, Suet. Gramm. 1; cf. Flor. 1, 18. — sēmĭ.grăvis, e: noget tung; df. halvberuset, Liv. 25, 24. — sē.migro, avi, 1, v. n.: at flytte hen for sig selv; - reprehendistis, a patre quod semigrarit, etc., vid. Cic. Coel. 7.

sēmĭ.hĭans, tis, adj., [hio]: halvaabnet, halvaaben, labellum, Catull. 61, 220. — sēmĭ.hĭulcus, 3: = frgd., savium, poëta ap. Gell. 19, 11. — sēmĭ.hŏmo, ĭnis, m.; I) „egenl.": et Halvmenneske, d. e. halv Dyr; - ∾ Centauri, Ovid. Met. 12, 536; men ∾ mandragoras, (hvis Rod ligner Nederdelen af et Menneske), Colum. (poëta), 10, 19; — II) ogs. „overf.", ligesom semifer: halvvild, Cacus, Virg. Aen. 8, 194, (hvor gen. semihominis er quadrisyll.); cf. Sil. 11, 180: semihomines inter Nasamonas etc. — sēmĭ.hōra, ae, f.: en halv Time, Cic. Rab. perd. 2, Petron., o. A.

sēmĭ.ĭnānis, (ogs. seminanis), e: halvtom, ikkun halvfuld, orbis (lunae), vid. Plin. 2, 16. — sēmĭ.ĭntĕger, gra, grum: ikkun halvt el. tildels hel el. ubeskadiget, Ammian. 20, 5. — sēmĭ.jējūnĭa, orum, n.: halv Faste el. Fastedag, Tertull. — Sēmĭ.jŭdaeus, i, m.: Halvjøde, Hieronym. — sēmĭ.jŭgĕrum, i, n.: halvt Jugerum, Colum. 4, 18, o. id. 5, 1.

sēmĭ.lăcer, a, um: halvt sønderreven el. lem-

læftet, Ovid. Met. 7, 344. — sēmĭ.lăter, ĕris, m.: Halvtegl, Vitruv. 2, 3; (ed. Schneid. har derfor sēmĭ-lătĕrĭum, i, n.). — sēmĭ.lautus, 3: halvvasket (el. halvsmudsig), crura, Catull. 54, 2. — sēmĭ-.lĭber, ĕra, ĕrum: halvfri; - semiliberi saltem simus, Cic. Att. 13, 31; cf. Senec. d. Brev. Vit. 5. — sēmĭ-.lībra, ae, f.: halvt Pund, Appul. — sēmĭ.lixa, ae, m.: Halvmarketender (som Skældsord), Liv. 28, 28, o. id. 38, 28. — sēmĭ.lixŭla, ae, f.: Halvkringle (som Bagværk), Varr. L. L. 5, 22. — sēmĭ.lūnātĭcus, 3: halvt el. noget maanesyg, Firmic.

sēmĭ.mădĭdus, 3: halvvaad, fugtig, Colum. 2, 4. — sēmĭ.mărīnus, 3: som halvt el. med Halvdelen befinder sig i Havet; - ∾ corpora (Scyllarum), Lucr. 5, 890. — sēmĭ.mas, ăris, m.; I) „egenl.": Halvmand, Hermaphrodit, Tvetulle, Ovid. Met. 4, 381; cf. Liv. 31, 12: abominati semimares, jussique in mare deportari; — II) „overf.": berøvet Manddommen, castreret, capri, Varro; ∾ ovis, (i. e. vervex), Ovid.; ∾ Galli, (Cybeles Præster), id. — sēmĭ.mascŭlus, 3: = frgd. nr. II, Fulgent. — sēmĭ.mātūrus, 3: halvmoden, Pallad. — Sēmĭ.mēdus, i, m.: Halvmedier, Appul. — sēmĭ.mĕtŏpĭa, orum, n., [metopa]: Halvmetoper el. halve Intervaller, Vitruv. 4, 3. — sēmĭ.mitra, ae, f.: Halvmitra, liden Mitra, Digest. — sēmĭ.mortŭus, 3: halvdød, membra, Catull. 50, 15; saal. ogs. Appul.

sēmĭnālis, e, [semen]: hørende el. tienlig til Udsæd el. til Avling, vicia, Colum.; ∾ venae (in corpore: Sædeaarerne), Lactant.; — b) ogs. subst., seminalia, ium, n.: Sæden, Tertull. — seminanis, e, s. und. semiinanis. — seminarium, i, s. und. flgd. — sēmĭnārĭus, 3, [semen]: hørende til Sæden, pilum, (hvormed Sæden stødes el. knuses), Cato R. R. 10, 5; — II) oftest som subst. neutr., seminarium, i, n.; A) „egenl.": Planteskole el. Træskole; - seminaria facere, Cato, Colum., instituere, id., runcare et fodere, id., purgare sarculo, Plin.; seminaria omne genus serere, Varro; cf. Plin. 17, 14; — B) „fig.": Planteskole, Stamme, Ophav; - id est principium urbis et quasi seminarium rei publicae, Cic. Off. 1, 17; cf. id. Catil. 2, 10; ∾ senatus (equites), Liv. 42, 61; men id. 6, 12: vix seminario exiguo militum relicto; men veterani, seminarium judicum tertiae decuriae, Cic. Phil. 13, 2; ∾ scelerum omnium (Bacchanalia), Liv. 39, epit.; cf. Cic. Pis. 40; men seminarium hostilis exercitus (Hispania), Flor. 2, 6; ∾ ducum, Curt. 8, 6.

*sēmĭnātĭo, onis, f.: Befrugtelse el. Avling, Varr. R. R. 2, 6; o. — sēmĭnātor, oris, m.: som avler el. frembringer; - ∾ et sator et parens omnium rerum (mundus), Cic. N. D. 2, 34; men „fig.": ∾ omnium malorum, vid. id. ibd. 3, 26; — [semino]. — sēmĭnex, ĕcis, adj., el. sēmĭnĕcis, e, (nominat. forekommer ikke), [nex, cis]: halvdød; - ∾ eum ··· inventum etc., Liv. 23, 15; cf. id. 29, 2; men Tac. Hist. 3, 28: semineces cum exspirantibus volvuntur; men Virg. Aen. 10, 462: semineci ··· rapere arma cruenta; men semineces ··· artus (i. e. palpitantes), Ovid. Met. 1, 228; men ∾ vitam exhalare, Sil. 10, 456.

*sēmĭnĭum, i, n., (forel. Ord); I) „egenl.": den dyriske Avling, Plaut., Varro; cf. Lucr. 3, 742; — II) ds. „overf.": Stamme el. Race til Forplantning; - boves quo sint seminio, quaerendum, Varr. R. R. 2, 1; in seminio legendo, id.; — sēmĭno, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": udsaaer, tilsaaer; - ∾ triticum, hordeum, Colum.; - ∾ agrum, id.; — b) „poet." ogs. om Væxterne: at frembringe; - viscum ··· quod non sua seminat arbos, Virg. Aen. 6, 205; — II) „overf." ogs. om den dyriske Avling; - seminandis armentis idonei (tauri), Colum.; cf. Plaut. Amph. 1, 2, 20; - sild. ogs. „ment.": at udbrede el. forplante; - ∾ cultum dei per totam terram, Lactant.; o. — sēmĭnōsus, 3: fuld af Sædekorn el. Kerne, cucurbitae, auct. Priap. 51; — [semen]. — sēmĭ.nūdus, 3: halvnøgen; - prope seminudi sub jugum missi, Liv. 9, 6, oftere; cf. Suet. Vitell. 17; - sild. ogs. „ment.": ∾ sententiae, Fronto. — Sēmĭ.nŭmĭda, ae, m.: halv Numidier, Appul.

sēmĭ.ŏbŏlus, i, m.: en Halvobol, Rhemn. Fann. — sēmĭ.obrŭtus, 3, [obruo]: halvbedækket, halvbegraven, Appul. — sēmĭ.ŏnustus, 3: halvladet, med halv Ladning; - ∾ naves, Sisenn. ap. Priscian. — sēmĭ.orbis, is, m.: Halvkreds, Senec. Qu. N. 1, 8, Ammian. 20, 3, o. id. 22, 8.

sēmĭ.păgānus, i, m.: halv Landsbymand el. Lægmand, navnl. i Digtekonsten, vid. Pers. prol. 6. — sēmĭ.pătens, tis, adj., [pateo]: som staaer halvaaben, vestibula, Sidon. — sēmĭ.pĕdālis, e: som holder en halv Fod, Colum., Plin. — sēmĭ.pĕdānĕus, 3: = frgd., Colum. — sēmĭ.pĕractus, 3, [perago]: halvfuldendt, homo, Paul. Nol. — sēmĭ.pĕremptus, 3, [perimo]: halvfordærvet, Tertull. — sēmĭ.perfectus, 3, [perficio]: halvfuldendt; - ∾ opera absolvit, Suet. Calig. 21; - men „overf.": ∾ virtutes (halvfuldkomne), Appul. — sēmĭ.pĕrītus, 3: halvkyndig, forbindes m. semidoctus, Fronto. — Sēmĭ.persa, ae, m.: en Halvperser, Appul. — sēmĭ.pes, ĕdis, m.: en halv Fod; a) som Længdemaal, Varro, Plin.; — b) i Metriken, Varr. ap. Gell. 18, 15; — II) „overf.": som er lam paa den ene Fod, Prudent. — sēmĭ.phălārĭca, ae, f.: liden Phalarica, vid. Gell. 10, 25. — sēmĭ-.piscīna, ae, f.: liden Fiskedam, Varro. — Sēmĭ-.plăcentīnus, i, m.: Halvplacentiner, el. uægte Pl., Cic. Pis. 6. — sēmiplēne, adv.: halvfuldstændigen el. ufuldstændigen, Sidon.; af — sēmĭ.plēnus, 3: halvfuld; - ∾ naves, (som alene have den halve Besætning), Cic. Verr. 5, 25; cf. ∾ stationes, Liv. 25, 30; ligel. ∾ legiones, Vell. 2, 80; - ∾ favi, Colum.; ∾ vas, Pallad. — sēmĭ.pŭella, ae, f.: Halvpige el. Halvmø, kaldes en Sirene, Appul. — sēmĭ.pullātus, 3: halvklædt i Sort, Sidon. — sēmĭ.pūtātus, 3: halvbeskaaren, vitis, Virg. Ecl. 2, 70.

Sĕmīrămis, is o. ĭdis, f.: berømt Dronning i Assyrien, vid. Justin. 1, 1, Curt., Ovid., o. A.; - men sarkastisk om en Vellystling, Cic. Prov. cons. 4; — B) ds. Sĕmīrămĭus, 3: semiramisk, sanguis, Ovid. Met. 5, 85; ∾ acus, (i. e. Babylonica), Martial. 8, 28. — sēmĭ.răsus, 3, [rado]: halvraget el. halvklippet, Catull. 59, 5, Appul. — sēmĭ.rĕductus, 3, [reduco]: halvtilbagebøiet; - ∾ Venus, Ovid. A. A. 2, 614. — sēmĭ.rĕfectus, 3, [reficio]: halvistandsat; - ∾ classis laniata, Ovid. Her. 7, 176. — sēmĭ.rŏsus, 3, [rodo]: halvgnavet, panis, Arnob. — sēmĭ.rŏtundus, 3: halvrund, Appul. — sēmĭ.rŭtus, 3, [ruo]: halvnedreven el. halvforstyrret; - strage semiruti muri cumulatus (locus), Liv. 32, 17; ∾ tecta, id., castella, id.; ∾ urbs, id., patria, id.; ∾ vallum, Tac.; — b) in neutr. pl. ogs. absol.; - per semiruta transcendere, Liv. 36, 24; semiruta moenium, Appul.

sēmis, issis, (hos Vitruv., Pallad., Frontin., som indecl.; dividere in partes undecim semis, Vitruv.; duo semis pedes, Pallad.; passuum millium semis, Frontin.), m., [af semi- o. as; vid. Varr. L. L. 5, 36: semis, al. semissis, quod semias, id est, ut dimidium assis]: den halve Enhed, Hælvten, det Halve, (naar neml. det Hele kan antages at bestaae af 12 Dele, s. as s. 1.); I) „alm." (el. f. d. sædv. dimidium); - semissem Africae (Propriae) possidere, Plin. 18, 7; semissem patrimonii (alicui restituere), Digest.; ligel. Suet. Ner. 32: ut e libertorum defunctorum bonis pro semisse dextans ei cogeretur; ogs. som appos.: panem semissem ponebat supra torum, Petron. Sat. 64, 6; — II) „bes."; A) som

Mønt; a) en halv As; vid. Varr. l. c.; - sestertius pro dupondio ac semisse (est), vid. Plin. 33, 13; cf. Liv. epit. 60, o. Cic. Sest. 25; - men som Ordspil: simius, non semissis homo, (som ikke er en Døit værd), Vatin. ap. Cic. Fam. 5, 10; — b) und. de sild. Keisere som Guldmønt: = en halv aureus el. en halv Ducat, Lamprid. Al. Sev. 39; — B) som Rentebestemmelse: halv Procent om Maaneden (el. sex Procent om Aaret); - semissibus magna copia (pecuniae) est, Cic. Fam. 5, 6; ogs. usura semissium, o. omvendt: semisses usurarum, Colum.; - ogs. som appos.; semisses usuras promittere, Digest.; — C) som Maal; a) det Halve af et jugerum; - bina jugera et semisses agri assignati, Liv. 6, 16; cf. id. 41, 13, Colum. 5, 1, o. Plin. 18, 49; — b) halv Fod; - campestris locus alte duos pedes et semissem infodiendus est, Colum.; — c) etslags Instrument, hvormed Heste indbrændes, Veget.; — D) endel. hos Mathematikerne: Tallet 3, (neml. som det Halve af 6, naar dette antages som numerus perfectus), Vitruv. 3, 1; — not.: semis indecl. vil man ogs. sammenligne m. ἥμισυ, i. e. dimidium.

sēmĭ.saucius, 3: halvsaaret; df. „fig.": ∾ voluntas, Augustin. — sēmĭ.sĕnex, nis, m.: halv Olding, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 54, inc. — sēmĭ.sĕpultus, 3, [sepelio]: halvbegraven; - ∾ ossa virum, Ovid. Her. 1, 55. — sēmĭ.sermo, onis, m.: halv el. ufuldstændig Tale; - ∾ barbarus, Hieronym. — sēmĭ.siccus, 3: halvtør; - ∾ thalli, Pallad. — sēmĭ.somnus, 3, [somnus, i]: halvsovende, noget søvnig; - quum illi interea spectarent communes mimos semisomni, Cic. Fam. 7, 1; cf. Sall. Jug. 21, Liv., o. A.; ∾ sopor, Coel. ap. Quintil. 4, 2, 124. — sēmĭ.sŏnans, tis, adj., [sono]: halvlydende, littera, (Halvvocal), Appul. — sēmĭ.sōpītus, 3, [sopio]: halvindslumret, Appul. — sēmĭ.sŏpōrus, 3: halvsovende, Sidon. — sēmi.spătha, ae, f.: liden spatha el. lidet Sværd, Veget. — *sēmissālis, e: hørende til el. benævnt efter en halv As, navnl. som maanedlig Procent; - ∾ usurae, Digest.; o. — sēmissārĭus, 3: hørende til en halv As el. til en Halvdel; - ∾ coheres, Digest.; — [semis]. — sēmissis, is, m., s. und. semis. — sēmisso, are, v. a., [semis, nr. II, C, c]: indbrænder; - ∾ pedes equorum, Veget. — sēmĭ.sŭpīnus, 3: som bøier sig halv tilbage el. bagover, Ovid. Her. 10, 10, oftere; ligel. Martial. 6, 35: potas semisupinus aquam.

sēmĭta, ae, f.: smal Sti el. Fodsti, Bivei el. Sidevei, (forskiellig fra via); ab itu iter ··· qua id anguste, semita, ut semiter, dictum, Varr. L. L. 5, 6; I) „egenl."; - Romam in montibus positam et convallibus, non optimis viis, angustissimis semitis, etc., Cic. Agr. 2, 35; cf. Martial. 7, 61: Et modo quae fuerat semita, facta via est; s. ogs. Caes. B. G. 5, 19, oftere; ligel. Liv. 9, 24: ∾ angustam et arduam etc.; men Suet. Ner. 48: per arundineti semitam aegre evasit; cf. Virg. Aen. 9, 383: Rara per occultos lucebat semita calles; s. ogs. Propert. 1, 11, 2; - som Ordsprog kan mærkes: Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam, Enn. ap. Cic. Div. 1, 58; cf. Plaut. Casin. 3, 5, 39: sciens De via in semitam degredere; — II) df. „fig."; A) „overf.": Vei el. Bane, Linie el. Forbindelse; („poet." o. hos Plin.); - Phrixi quā semitā jungi Europamque Asiamque vetat, etc., (i. e. Hellespontus), Stat. Achill. 1, 408; opere omnis semita fervet, Virg. Aen. 4, 407; ∾ velox lunae, Claudian.; ∾ aratri, id.; arteriae, id est spiritus semitae, Plin. 11, 88; — B) „ment." el. om Begreber, bes. ogs. „alleg."; - feratur ergo non semitis, sed campis (eloquentia), Quintil. 5, 14, 31; cf. Cic. Verr. 2, 23, om en Pengesum: via exire ··· semita reverti; men fallentis semita vitae etc., vid. Hor. Ep. 1, 18, 103; cf. Juvenal. 10, 363: semita certe Tranquillae per virtutem patet unica vitae, etc.

sēmĭ.tactus, 3: halvberørt; let salvet; - Calvam trifilem (acc. gr.) semitactus unguento, Martial. 6, 74. — *sēmītālis, e: hørende til Fodstier; - ∾ dei, (som der blive dyrkede, ἐνόδιοι), Virg. Catal. 8, 20; — sēmītārĭus, 3: = frgd., Catull. 37, 16; o. — sēmĭtātim, adv.: paa Sideveie, fugere, Titinn. ap. Charis.; — [semita]. — sēmĭ.tectus, 3, [tego]: halvbedækket, (halvnøgen), scapulae, Senec., exercitus, Ammian. — sēmĭtŏnĭum, i, n., [tonus]: halv Tone, Macrob. — sēmi.tractātus, [tracto]: halv afhandlet, materia, Tertull. — sēmi.trĕpĭdus, 3: halv sittrende, Appul. — sēmi.trītus, 3, [tero]: halvtærsket, frumenta, Colum. 1, 6, o. Pallad.

sēmĭ.ustŭlo, (semustulo el. -ilo), (avi), atum, 1, v. a.: forbrænder halvt el. tildels, (men alene in partic. perf. o. fut.); - quibus (facibus) semiustulatus ille est, Cic. Phil. 2, 36; cf. id. Mil. 13; men corpus in amphitheatro semiustulandum, Suet. Tib. 75. — sēmĭ.ustus, (semustus), 3, [uro]: halvforbrændt; - semiustum fulmine corpus, Virg. Aen. 3, 578; cf. Liv. 26, 27; men tectorum vestigia semiusta, Tac. Ann. 15, 40; ∾ fax, vid. Ovid. Fast. 4, 167; - ogs. „overf." o. „alleg.": se populare incendium priore consulatu semiustum effugisse, Liv. 22, 40.

sēmĭ.viētus, 3: halvvissen, indtørret; - ∾ uvae, Colum. — sēmĭ.vir, i, m.: Halvmand; I) „egenl."; A) halvt Menneske og halvt Dyr, navnl. en Centaur, (som Chiron), Ovid. Fast. 5, 380; ligel. om Minotaurus, id. A. A. 2, 24; s. ogs. und. semibos; — B) Hermaphrodit el. Tvetulle, id. Met. 4, 386, o. Plin. 11, 110; — II) „fig."; A) „overf.": berøvet Manddommen, castreret, navnl. om en Cybeles Præst, Juvenal. 6, 513; — B) oftere „ment.": umandig, qvindagtig; - saal. Virg. Aen. 4, 215: Et nunc ille Paris cum semiviro comitatu etc.; cf. id. ibd. 12, 99; - navnl. ogs. som driver Utugt, Liv. 33, 28, o. Lucan. 8, 552. — sēmĭ.vīvus, 3: ikkun halvlevende, d. e. halvdød el. næsten død, Cic. Verr. 1, 17, id. Att. 7, 2, o. id. Pis. 14, ogs. Nep. Eum. 4, o. Senec. d. Brev. Vit. 13; — II) ogs. „overf."; - quum erat reclamatum semivivis mercenariorum vocibus, Cic. Sest. 59.

sēmĭ.vŏcālis, e: halvtonende, halvlydende; - instrumentum rusticum ··· vocale (i. e. servi), semivocale (i. e. boves), mutum (i. e. currus, aratra), Varr. R. R. 1, 17; cf. Veget. Mil. 3, 5: signum militare ··· vocale (i. e. verba), semivocale (i. e. cornua), mutum (i. e. vexilla); — II) i Grammatiken ere semivocales (m. o. ud. litterae): Halvvocalerne, hvoraf de Gamle antoge syv, neml. f, l, m, n, r, s, x; - vid. Quintil. 1, 4, 6, o. id. 1, 7, 14. — sēmĭ.vŏlucris, e: halvbevinget; - semivolucres puellae, (i. e. Sirenes), Symmach. — sēmĭ.zōnārĭus, i, m.: som forfærdiger Halvbælter, Plaut. Aul. 3, 5, 42.

Semnŏnes, um, m.: nordgermanisk Folk (i d. nuv. Brandenburg), Tac. Germ. 39. — Sēmo, ōnis, m., [besl. m. semen, sero, altf. en Gud for Udsæden]: Epithet til Guden Sancus; - vid. Ovid. Fast. 6, 214, o. Liv. 8, 20. — sēmŏdĭālis, e: som holder el. tager halv Skeppe, placenta, Cato, olla, Marc. Empir.; af — sēmŏdĭus (f. semi.modius), i, m.: halv modius el. Skæppe, Cato, Colum., o. A. — Sēmōnĭa, ae, f., [semen, s. ogs. und. Semo]: romersk Gudinde for Udsæden, Macrob. Sat. 1, 16.

sēmōte, adv.: affondret, besynderligen, Marc. Empir.; af — sēmōtus, 3, partic. o. adj. af flgd. — sēmŏvĕo, mōvi, mōtum, 2, v. a.: bevæger el. flytter el. skaffer bort el. tilside, bortfierner el. affondrer derfra el. fra hinanden; I) „egenl."; - Accessi; vos semotae, nos soli, etc., vid. Ter. Andr. 1, 5, 50; qui ante voce praeconis a liberis semovebantur, etc., Pseud. Cic.

Harusp. 12; — II) „fig."; - Strato ab ea disciplina semovendus est, Cic. Acad. 1, 9; ∾ te a curis, Lucr. 1, 46; ogſ. ∾ cura metuque, id. 2, 19; ogſ. m. blot acc.: si verba semoveris etc., Cic. d. Or. 3, 5; hvſ. pass.: voluptatem semovendam esse, id. Fin. 5, 8; — III) partic. sēmōtus, 3, ogſ. ſom adj.: fiern, afſides; - semoto a militibus loco, Caes.; men „poet.": quae terris semota, suisque Temporibus defuncta etc., Hor. Ep. 2, 1, 21; cf. id. Od. 1, 3, 32; — B) „fig."; - divum natura ··· Semota a nostris rebus sejunctaque longe, (høiſt forſkiellig derfra), Lucr. 2, 648; - ogſ. in compar., quo nihil ··· a sapientis ratione semotius, Lactant.; - men Tac. Orat. 2: arcana semotae dictionis, (hemmelig el. fortrolig Meddelelſe).

semper, adv., [rimel. f. semel per: engang for alle; el. efter Freund.: det ſibilerede ἀμπερές]; I) altid el. ſtedſe; - quod semper movetur, aeternum est, Cic. d. Rep. 6, 25; nullum emolumentum esse tantum, semper ut timeas, semper ut adesse, semper ut impendere aliquam poenam putes, id. ibd. 3, 16; men Lucr. 1, 125: semper florentis Homeri ··· speciem etc., (ſom Overſættelſe af ἀειθαλής); cf. Plin. 14, 11: aegleucos (ἀειγλεῦκος) ··· hoc est semper mustum; - forreſten er i Forbindelſen pacis semper auctor (Liv. 30, 42), at underforſtaae: qui fuit; cf. id. 5, 3, o. id. 8, 1; — b) med Eftertryk forbindes semper et ubique (altid og allevegne); - quod omnes et semper et ubique deceat, etc., Quintil. 11, 1, 14, oftere; ogſ. forbindes semper m. quotidie, perenne, assidue; vid. Plaut. Aul. prol. 24, id. Amph. prol. 14, o. Ter. Heaut. prol. 39, ogſ. Cic. R. Am. 18, o. Ovid. Fast. 4, 686; — II) „beſ." ogſ. om en Vedbliven inden for et viſt Tidspunct; - ſaal. antehac ··· semper etc., Plaut. Asin. 5, 2, 11; cf. Cic. d. Rep. 1, 23: quibus autem studiis semper fueris, tenemus; men horresco semper, ubi etc., (hvergang oſv.), Ter. Ad. 4, 4, 25.

semperflōrium, i, n., [flos], ligeſom sempervivum: Immergrønt el. Husløg, Appul. — sempervīvus, 3: altid levende; df. ∾ herba, Appul., ogſ. absol., semperviva, (sc. herba), Pallad.; ogſ. in neutr. (i Analogi af aizoon el. ἀείζωον), sempervivum, Plin. 25, 102: = frgd.

*sempiterne, adv.: ſtedſe el. beſtandigen, Pacuv. ap. Non.; o. — sempiternitas, atis, f.: Beſtandighed, evig Varighed, (eftercl. Ord.), Appul., o. A.; — [sempiternus]. — sempiterno, neutr. abl. ſom adv., ſ. und. flgd. — sempiternus, 3, [af semper, ligeſom hesternus af heri, o. aeternus af aevum]: ſtedſevarende el. beſtandig, uforgængelig el. evig; - ∾ cursus stellarum, Cic., ignis Vestae, id. Catil. 4, 9; ∾ tempus spectare, (opp. in diem vivere), Cic. d. Or. 2, 40; men id. Rab. perd. 10, absol. (el. ud. tempus): nihil nisi sempiternum spectare; men tibi fore illum amicum sempiternum, Plaut. Most. 1, 3, 90; ∾ potentia, Tac.; ∾ memoria amicitiae nostrae, Cic. Lael. 4; ∾ consilium senatus, id. Sest. 65; — II) df. ſom adv.; A) sempiternum (ſ. in sempiternum): for ſtedſe; - quod tibi sempiternum salutare Sit etc., ita di faxint, Plaut. Aul. 2, 1, 26; — B) sempiterno (sc. tempore), ligeſom frgd.: for ſtedſe; - ∾ permanet ea materia, Vitruv. 1, 5.

Sempronianus, 3, ſ. und. flgd. — Semprōnius, a: romerſk Slægts- o. Perſonsnavn, hvoraf her mærkes, Almuetribunerne: Tib. Sempr. Gracchus, o. C. Sempr. Gracchus, ſom ved deres forſkiellige Love giennemførte flere vigtige Forandringer til Statsmagtens og Eiendommens ligeligere Fordeling; - vid. Liv. epit. 58 o. 60, Flor. 3, 14 flgd., Vell. 2, 2 flgd., Cic., o. A.; — B) df. 1) Semprōnius, 3: ſemproniſk; - ∾ leges: de efter de ovennævnte Tribuner benævnte Love, hvoriblandt mærkes: lex agraria, vid. Liv. epit. 58, o. Cic. Sest. 48; lex frumentaria, vid. Cic. l. c., o. id. Tusc. 3, 20; lex judiciaria, vid. Cic. Cluent. 56; lex de capite civis Romani, id. Verr. 5, 63, oftere, o. Liv. epit. 60; — 2) Semprōniānus, 3: ſemproniſk, senatusconsultum, vid. Cic. Fam. 12, 29; men ∾ clades, vid. Liv. 4, 43.

†sēmuncĭa, (ſ. semiuncia), ae, f., quod dimidia pars unciae, Varro: halv Unce el. d. 24de Del af en As; df. I) „alm.": d. 24de Del af ethvert Helt; - facit heredem ex deunce et semuncia Caecinam, Cic. Caecin. 6; — b) df. „overf.": det Allermindſte, navnl. en liden el. ringe Mønt, vid. Ascon. ad Cic. Mil. fin.; men Pers. 5, 120: sed nullo ture litabis, Haereat in stultis brevis ut semuncia veri; — II) „beſ."; a) ſom Vægt: $\frac{1}{24}$ Pund; - ne qua mulier plus semunciam auri haberet, etc., Liv. 34, 1; — b) ſom Maal: $\frac{1}{24}$ jugerum, Colum. 5, 1; — not.: Cato R. R. 10, 3, er semuncia etſlags os ubekiendt oekonomiſk Redſkab; df. — sēmunciālis, e: ſom holder en halv Unze; - ∾ asses, (ſom veie $\frac{1}{24}$ Pund), Plin. 33, 13; o. — sēmunciārius, 3: = frgd.; - semunciarium tantum ex unciario fenus factum, (blev fra 1 Procent om Maaneden nedſat til $\frac{1}{2}$ Procent, el. fra 12 Procent om Aaret til 6 Procent), Liv. 7, 27. — Semurium, i, n.: Egn ved Rom med et Apollotempel, Cic. Phil. 6, 5, Macrob. Sat. 1, 10. — semustus, 3, ſ. und. semiustus.

Sēna, ae, f.: Kyſtby i Umbrien, hvorved Hasdrubal blev ſlagen af Livius Salinator (a. u. c. 547), vid. Liv. 27, 46 flgd., o. Eutrop. 3, 10; (hod. Sinigaglia); - ogſ. Navnet paa en Flod derved, Sil. 8, 455, id. 15, 555, o. Lucan. 2, 407; — B) df. Sēnensis, e, populus, Liv., proelium, Cic. Brut. 18; — not.: colonia Senensis, i Etrurien, (hod. Siena), vid. Plin. 3, 8, o. Tac. Hist. 4, 45.

sēnācŭlum, i, n., [senatus]: en vis til Senatets Forſamling beſtemt Bygning; - vid. Varr. L. L. 5, 32: senaculum supra Graecostasin, ubi aedis Concordiae et basilica Opimia; ligel. ibd.: senaculum vocatum, ubi senatus, aut ubi seniores consisterent, dictum ut gerusia apud Graecos; cf. Val. Max. 2, 2, 6; ſild. ogſ. „alm.": Sted til Senatets Forſamling (m. Indbegreb af Curiet), vid. Fest. p. 347, (Müll.). — sēnāriŏlus, i, m., dem. af flgd. nr. II; - in pl.: lidet el. kort Vers el. Epigram i Senarier, Cic. Tusc. 5, 23. — sēnārius, 3, [seni]: beſtaaende af ſex i ſit Slags; - ∾ numerus, (Sextallet), Macrob.; ∾ fistula, (hvis Diameter er sex quadrantes), Frontin. Aquaed. 25; — II) „beſ." ogſ., ∾ versus: det ſexfodede (ſædv. jambiſke) Vers, en Senar; vid. Quintil. 9, 4, 125, o. Phaedr. 1, prol. 2; - oftere absol., senarius, i, m., vid. Cic. Orat. 55: comicorum senarii propter similitudinem sermonis sic sunt abjecti, ut nonnunquam vix in iis numerus et versus intelligi possit; cf. ibd. 56, o. Quintil. 9, 4, 72; ſ. ogſ. ibd. 140: ille comicus aeque senarius etc.

sēnātor, oris, m., [senex]: en Senator, en Raadsherre, navnl. i Rom, om hvem vid. Cic. Leg. 3, 18: huic jussa tria sunt: ut adsit, etc.; cf. Liv. 23, 32: consules edixerunt, quoties in senatum vocassent, uti senatores, quibusque in senatu dicere sententiam liceret ··· convenirent; - om de romerſke Senatorers Antal, oprdl. 100, fra Gracchus: 300, fra Auguſtus: 600, vid. Liv. 1, 8, id. epit. 60, o. Suet. Aug. 35; - deres Formue var beſtemt til det Dobbelte af Riddernes, neml. fra 800,000 til 1,200,000 Seſtertſer; vid. Suet. l. c. 41, o. A.; - iblandt deres Udmærkelſestegn ere: tunica laticlavia, en Halvmaane paa Fodtøiet, o. Sæde i Orcheſtra, ſ. und. clavus, luna, orchestra; — b) i Municipierne hede Medlemmerne af Raadet ſædv.: decuriones; - dog omtales ogſ. Senatorer i de romerſke Provindſer; vid. Cic. Verr. 4, 65; ligel. i andre Stater el. Communer; vid. Caes. B. G. 2, 28, Cic. d. Rep. 3, 35, Liv. 45, 32, o. A.

sēnātōrius, 3, [senator]: hørende til en Senator

el. Raadsherre; – ∾ ordo, (Senatet), Caes., Cic. Flacc. 18; men id. Manil. 21: cujus aetas a senatorio gradu longe abesset (fra den til Indtrædelse i Senatet hørende Alder); ∾ consilium, id. Verr. 1, 2, (den af Senatorer bestaaende Ret); senatoriis muneribus liberatus, (fra de en Senator paaliggende Pligter), id. Tusc. 1, 1; men ∾ litterae, id. Off. 2, 1, (om de i Senatet holdte Taler); ∾ albo eradere, Tac. Ann. 4, 42; ∾ aetas, Gell. 14, 8; men quid tam senatorium, quam etc.? vid. Plin. Pan. 2; — b) ogs. subst. senatorius, i, m.: en Senator, Sall. d. Rep. ord. 2, 11.

sĕnātus, us, (gen. senati, Plaut., Sall., Cic. Div. in Caecil. 5, o. A., forældr. ogs. senatuis, Sisenn. ap. Non.), m., [af senex, ligesom γερουσία af γέρων]: de Gamles Raad el. Oldingraadet, el. Senatet, navnl. i Rom, vid. Cic. d. Senect. 6: nisi etc., non summum consilium majores nostri appellassent senatum; ille Romuli senatus, (som af ham var indstiftet), etc., id. d. Rep. 2, 12; – om Senatets Forhold til Øvrighedspersonerne (magistratus) har id. Sest. 65: senatum rei publicae custodem, praesidem, propugnatorem collocaverunt; hujus ordinis auctoritate uti magistratus etc.; men id. Leg. 3, 12, om dets Forhold til Folket: ex temperatione juris, quum potestas in populo, auctoritas in senatu sit; cf. id. d. Rep. 3, 22: nec vero aut per senatum, aut per populum solvi hac lege possumus; – senatus (senati) consultum, (Senatsbeslutning), s. und. consulo nr. III; senatus auctoritas, (Senatets Villie el. Bestemmelse), s. und. auctoritas; senatus censuit, (besluttede), s. und. censeo; s. ogs. decerno o. decretum s. 1.; — bb) ogs. kan senatus hede; a) Senatets Forsamling el. det forsamlede Senat; – senatum vocare, Liv., cogere, Cic., Suet.; senatum habere, Cic., Suet., agere, id.; eo die non fuit senatus, Cic.; dare senatum legatis, (give dem Adgang til at blive hørte af Senatet), id., Sall.; senatum dimittere el. mittere, (ophæve dets Forsamling), Cic.; cf. id. Lael. 3: senatu dimisso etc.; – comisk er Plaut. Epid. 1, 2, 26: Jam senatum convocabo in corde consiliarium; cf. id. Most. 3, 1, 158, o. ibd. 5, 1, 8; — b) Senatets Forsamlingssted el. Forsamling; – etiam in senatum venit, Cic. Catil. 1, 1; et in senatu et in foro etc., id. Lael. 2; in senatu sedere, Suet. Claud. 25; — c) om Senatets Recension, om Udstødelse deraf, osv., kan mærkes Liv. 43, 15: senatum deinde censores legerunt ··· septem e senatu ejecti sunt; s. ogs. und. lego o. ejicio; – de senatu cooptando, Cic. Verr. 2, 49; cf. Liv. 23, 3; men Cic. Flacc. 18: in senatum venire non potuit, (kunde ikke blive Senator); men id. Lael. 2: multa ejus (Catonis) et in senatu et in foro vel provisa prudenter vel facta constanter··· ferebantur; s. ogs. Cic. Verr. 2, 49, (hvor dog Talen er om Byer paa Sicilien). — senatusconsultum, s. und. consulo, nr. III.

Sĕnĕca, ae, m.: Tilnavn in gente Annaea, hvoraf mærkes; I) M. Annaeus Seneca, berømt Rhetor und. Augustus o. Tiberius; men hans Skrifter (Controversiae o. Suasoriae) haves alene i Brudstykker; — II) dennes Søn L. Anneus Seneca, stoisk Philosoph, o. Lærer for K. Nero, har efterladt os flere philosophiske Skrifter og en Samling af Breve, dertil et satirisk Digt (Apocolocyntosis) over K. Claudius; — not.: de Tragoedier, som tillægges en tredie Seneca, synes at høre til en sildigere o. uvis Tidsalder.

— 1.sĕnĕcĭo, ōnis, m., [senex]; I) en Olding, Afran. ap. Priscian.; — II) Senecio, onis, m.: romersk Tilnavn; – vid. Tac. Agric. 2, o. id. Ann. 13, 12, oftere. — 2.sĕnĕcĭo, ōnis, m.: etslags Vært; ogs. erigeron, germ. Kreuzwurz, Plin. 25, 106.

senecta, ae, f. und. flgd. nr. II. — 1.sĕnectus, 3, [senex]: udlevet, affældig, (sjeld. o. forel.); – Hic ille est, senecta aetate qui factus est puer, Plaut. Trin. 1, 2, 5; cf. id. Amph. 4, 2, 12, oftere, ogs. Lucr. 5, 844 o. 894; membris exire senectis, vid. id. 3, 733; quibus senecto corpore animus militaris erat, Sall. frgm. ap. Priscian.; — II) oftere subst. senecta, (sc. aetas), ae, f., (s. d. classiske senectus): Alderdommen el. Oldingsalderen; – nimium ad rem in senecta attenti sumus (som Oldinger), Ter. Ad. 5, 8, 31; cf. Caecil. ap. Cic. d. Senect. 8: equidem in senecta hoc deputo miserrimum, Sentire etc.; s. ogs. Virg. Aen. 6, 114, ogs. Hor. Od. 1, 31, 19; ∾ cana, curva, Tibull., extrema, vergens, Tac.; – som Sentens mærkes: Frustra, quum ad senectam ventum est, repetes adolescentiam, Publ. Syr.; – ogs. om Dyr og om Værter, vid. Virg. Ge. 1, 186; ∾ equi, cervi, Plin., ulmorum, id.; ogs. om andre Gjenstande, navnl. om Vin, Martial., om Perler, Plin.; — B) ogs. „concret", ligesom senectus nr. II, senecta (sc. pellis et cutis): Skind el. Ham, som Slangen aarligen skyder; – senectam exuendo etc., Plin. 20, 95; cf. id. 28, 48; ligel. id. 30, 22: ∾ serpentis ex aceto, etc.

2.sĕnectus, ūtis, f., [senex]; I) „egenl.": Oldingsalderen, Alderdommen; – quasi qui adolescentiam: florem aetatis, senectutem: occasum vitae velit definire, etc., vid. Cic. Top. 7; – om Cicero's Skrift til Atticus: de Senectute, s. „bes." id. Lael. 1, o. id. d. Senect. 1; – ∾ summa, id., extrema, Nep., provecta, Tac., tristis, Virg., victa situ, id., tarda gelu seclisque effeta, id. Aen. 8, 508; men id. ibd. 6, 304: cruda deo viridisque senectus (rask el. rørig); cf. Cic. d. Senect. 8; df. lignelsesvis (el. m. quasi) om Talens Modenhed, id. Brut. 2: quum oratio nostra ··· haberet suam quandam maturitatem et quasi senectutem; – „poet." ogs. om Alderdommens Gnavenhed og Misnøie; obductā solvatur fronte senectus, Hor. Epod. 13, 15; – ogs. om Dyrene, vid. Plin. 11, 64, o. Virg. Ge. 3, 96; – endel. ogs. „poet." om Ting, (s. vetustas), vid. Ovid. Am. 1, 12, 29: Quid precer iratus, nisi vos (tabulas) cariosa senectus Rodat, etc.? ligel. ∾ vini, Juvenal.; – men Ordsproget: ∾ aquilae, s. und. aquila; — II) „concret": den Hud el. Ham, som Slangen, ogs. nogle andre Dyr aarligen skyde, vid. Plin. 8, 49, o. id. 9, 50, oftere. — Senensis, e, s. und. Sena, not.

sĕnĕo, ēre, v. n.; I) „egenl.": at være udlevet; (men alene forel. o. „poet."); – quamquam aetas senet, Pacuv. ap. Priscian.; men Catull. 4, 25: nunc recondita Senet quiete (phaselus); — II) „overs.": at være svag el. affræftet; – Corpus meum tali maerore, errore, macore senet, Pacuv. ap. Non.; df. — sĕnesco, nŭi, 3, v. inch. n.: at blive gammel, at ældes el. graane, odl.; – ita sensim aetas senescit, Cic. d. Senect. 11; cf. Ovid. Fast. 6, 771: Tempora labuntur, tacitisque senescimus annis; ligel. in perf., Suet. Aug. 2: avus tranquillissime senuit; – ogs. om Dyr og om Værter; vid. Hor. Ep. 1, 1, 8, o. Plin. 16, 50; – usædv. er partic. fut. pass.: longissimum spatium senescendorum hominum (s. senescentium), Varr. L. L. 6, 3; — b) Quintil. 8, prooem. 18, ogs. ligesom consenescere: at ældes derover; – qui, omissa rerum diligentia ··· quodam inani circa voces studio senescunt; — II) „overs." (causa pro effectu): at svinde hen, at aftage el. affræftes, odl.; A) om Personer; – ∾ in dies, Liv. 22, 39; ligel. ∾ fama et viribus (med Hensyn derpaa), id. 29, 3; men om Camillus, id. 5, 43: quum diis hominibusque accusandis senesceret; cf. Hor. Ep. 1, 7, 85: Immoritur studiis, et amore senescit habendi; — b) ogs. om Dyrene, navnl. om Lam, Varro, om Øuer, Colum.; — B) om Ting og om Begreber: at aftage el. at forringes i sit Slags; – arbores ··· hiemali tempore cum luna simul senescentes etc., Cic. Div. 2, 14; cf. Liv. 44, 37, oftere; continua messe senescit ager,

Ovid. A. A. 3, 82; ligel. ∾ prata, Plin.; ∾ uniones (blegne), id.; ∾ coma, (gaaer ud), Domit. ap. Suet. Dom. 18; cf. Lucr. 5, 313: ∾ monumenta virum, (gaae tilgrunde); – laudem eorum jam prope senescentem etc., Cic. Or. 2, 2; ∾ civitatem otio, Liv. 1, 22; men Sall. Jug. 2: omnia orta occidunt, et aucta senescunt; men studium cum spe senescit, Vell. 1, 17; cf. id. 2, 11: gentium nunc florere fortunam, nunc senescere, nunc interire; f. ogf. Ovid. A. A. 3, 594.

sĕnex, gen. sĕnis, (oprdl. sĕnĭcis, Plaut. frgm. ap. Priscian.), m., adj., compar. sĕnĭor, (nom. o. acc. neutr. pl. posit., o. neutr. sing. compar. forekomme ikke), [ctr. f. senicus, af seneo]; I) posit. senex: gammel el. aldrende, o. subst.: den Gamle, en Olding; a) adj.; – vendere servum senem, Cato; tua amica senex, Papin. ap. Varr.; ∾ cervi, Ovid., cygni, Martial.; ∾ Bacchus, (i. e. ∾ vinum), id. 13, 23; hvorom ogf. ∾ auctumni, id. 3, 58; men Cic. d. Senect. 7: nemo est tam senex, qui se annum non putet posse vivere; – Grandior hic vero si jam seniorque queratur, etc., vid. Lucr. 3, 968; tum est Cato locutus, quo erat nemo fere senior temporibus illis, etc., Cic. Lael. 1; cf. id. Leg. 2, 4: quae vis ··· senior est, quam etc.; ∾ anni, Ovid. Met. 15, 470; men Cic. Brut. 43: senior, ut ita dicam ··· oratio, etc.; — b) subst.; – ut tum ad senem senex de senectute, sic etc., Cic. Lael. 1; cf. id. d. Senect. 11: quos ait Caecilius comicos stultos senes, hos significat credulos, etc.; oppon. puer, Liv. 30, 30, (hvor den endnu ikke 50aarige Hannibal kalder sig senem); f. ogf. Hor. Ep. 1, 1, 24: quod ··· Aeque neglectum pueris senibusque nocebit; cf. ibd. 55: haec recinunt juvenes dictata senesque, etc.; men ter aevo functus ··· senex, id. Od. 2, 9, 14, (i. e. Nestor); – ogf. som fem.; hanc ··· Commemorant merito, tot mala ferre senem, Tibull. 1, 6, 81; — II) compar. senior, (den Ældre el. den Gamle), undert. ogf. (bef. poet. og hos Historikerne) f. senex; – Vix ea fatus erat senior (i. e. Anchises), etc., vid. Virg. Aen. 2, 692; cf. Hor. Sat. 2, 5, 107, Ovid. Fast. 4, 514, o. A.; – centuriae juniorum seniorumque, Liv. 1, 43; cf. Gell. 10, 28; men Hor. A. P. 341, ftaaer centuriae seniorum f. seniores; men seniores patrum, vid. Liv. 2, 30; cf. id. 3, 41; omnium seniorum ··· precibus etc., vid. Caes. B. C. 2, 4.

sēni, ae, a, num. distr. af sex; I) „egenl.": hver sex, sex ad Gangen, odl.; – senis horis in orbem succedere proelio, vid. Liv. 6, 4; ut tribuni militum seni deni (ogf. senideni) in quatuor legiones crearentur, id. 9, 30; cf. Cic. Verr. 2, 49: pueri annorum senum septenumve denum etc.; — II) ogf. „overf." f. sex; – sena leonum Vinxerat inter se connexis vellera nodis, vid. Ovid. Met. 12, 429; ∾ pedes, (d. e. Hexametret), Hor. Sat. 1, 10, 59; men ∾ ictus (pl.), id. A. P. 253, (om Senarien); f. ogf. Vitruv. 6, 6. — sēnĭca, ae, f., [forcl. Biform af senex], Pompon. ap. Non. — sĕnĭcŭlus, i, m., dem. af senex: gammel, daarlig Mand, Appul. — senideni, f. und. seni. — Sĕnĭensis Colonia, vid. Sena, not.

sĕnīlis, e, [senex]: horende til en Olding; – puerili specie ··· senili prudentia, (om Tages), Cic. Div. 2, 23; ∾ partes, (opp. viriles), Hor. A. P. 176; men absol.: in quo (adolescente) est senile aliquid, vid. Cic. d. Senect. 11; ∾ statua, (som forestiller en Olding), id. Verr. 2, 35; ∾ anni, Ovid.; men id. Met. 15, 212: ∾ hiems, (som den sidste Aarstid); – ∾ animus, Liv. 10, 22; ∾ artes, Tac. Ann. 3, 8; df. — sĕnīlĭter, adv.: paa Oldingers Vis, tremere, Quintil. 1, 11, in. — sēnĭo, ōnis, m., [seni]: en Sexer (paa Terningen); – ∾ dexter, (som det heldigste Kast, opp. canis), Pers. 3, 48; cf. August. ap. Suet. Aug. 71: ut quisque canem aut senionem miserat, etc.; f. ogf. Martial. 13, 1. — sĕnior, f. und. senex. — sēnĭpes, ĕdis, adj., [seni, pes]: med sex (metriske) Fødder, Sidon.

sĕnĭum, i, n., [seneo]; I) „egenl.": Alderdomssvaghed el. Afkræftelse el. Svækkelse; – quod (opus) omni morbo seniove careret, Cic. Univ. 5 fin.; ∾ Galbae, (opp. juventa Othonis), Tac. Hist. 1, 22; cf. Suet. Aug. 38; curvata senio membra, Tac. Ann. 1, 34; — b) „concret" ogf.: den Gamle, Ter. Eun. 2, 3, 11, som Skældsord; men Sil. 8, 467, alm. f. senex; — II) „fig."; A) „overf.": Henfalden, Aftagen, Ophør; – ∾ lunae, Plin. 7, 49; cujus lentae velut tabis senio etc., Liv. 7, 22; senium ··· repellere templis, Sil. 3, 20; cf. Gell. 20, 1, 10; — B) „ment.": fortærende Kummer el. Ærgrelse el. Misnøie; – senio et maerore consumptus etc., Liv. 40, 54; cf. Cic. Mil. 8: tota civitas confecta senio est, (ironisk); men etsi etc., usque recusem, Curvus ob id minui senio (at nedbøies af Ærgrelse), Pers. 6, 14; – ogf. mørk Alvorlighed; ∾ triste morum, Senec. Hippol. 914; cf. Hor. Ep. 1, 18, 47, Pers. 1, 26; — not.: ille senius, Cic. d. Or. 3, 38, er kritisk usikkert; vid. Orell.

Sĕnŏnes, um, m.; I) Folk i Gall. Lugd., med Hovedstaden Agendicum, (hod. Sens), Caes. B. G. 5, 54, oftere, o. Plin. 4, 32; – ogf. in sing. Seno, Hirt. B. G. 8, 30; — II) et fra de ovennævnte Senoner nedstammende Folk i Gall. Cisalp., Liv. 5, 35; — b) efter disse benævnes: bellum Senonicum, Gell. 17, 21.

*sensātus, 3: begavet med Forstand; – ∾ homines, Jul. Firm.; — sensĭbĭlis, e: fornemmelig el. til at fornemme igiennem Sandserne; – ∾ vox auditui, Vitruv. 5, 3; ∾ bonum, (opp. intelligibile), Senec. Ep. 124; — df. sensĭbĭlĭter, adv.: igiennem Sandserne, Arnob.; o. — sensĭcŭlus, i, m., demin.: liden Sætning; – minuti corruptique sensiculi, et extra rem petiti, Quintil. 8, 5, 14; — [2.sensus].

sensĭfer, a, um, [2.sensus, fero]: som medfører sandselige Fornemmelser; – ∾ motus, Lucr. 3, 273, oftere. — sensĭfĭcātor, oris, m.: som frembringer sandselige Fornemmelser, (som Forklaring af Sentinus), Augustin.; af — sensĭfĭco, are, v. a.: begaver med sandselige Fornemmelser; – ∾ rupes tonis (musica), Capella; af — sensĭfĭcus, 3, [sensus, facio]: som frembringer Fornemmelser; – ∾ spiramentum (cerebri), Macrob. Sat. 7, 9. — sensĭlis, e, [2.sensus]: fornemmende, begavet med Fornemmelse; – Ex insensilibus ne credas sensile gigni, etc., Lucr. 2, 887; cf. ibd. 891, oftere.

sensim, adv., [sentio]; oprdl.: fornemmeligen el. mærkeligen, (i Modsætn. af det Uforudsete el. Pludselige); df. lidt efter lidt, langsomt, umærkeligen, odl.; – sensim modiceque Cancrum sole transeunte (crescit Nilus), vid. Plin. 5, 10; men Plin. Ep. 5, 6: villa leniter et sensim clivo fallente consurgit; ligel. sensim dissuere (amicitias; opp. repente praecidere), Cic. Off. 1, 33; sensim et pedetentim progrediens dolor, id. Tusc. 3, 22; ille sensim dicebat, quod causae prodesset, tu cursim dicis aliena, Cic. Phil. 2, 17; cf. id. Orat. 8; – kan ogf. undert. hede: hemmeligen, i Stilhed, odl.; sed sensim ··· reprehendebatur, quod etc., Nep. Att. 9; ligel. non jam sensim (ikke stilfærdigen), ut antea, sed etc., Liv. 2, 45; cf. Phaedr. 4, 16: Parce gaudere oportet, et sensim queri, (med Maadehold); cf. Ovid. A. A. 3, 565.

sensŭālis, e, [2.sensus]: hørende til Sandserne, Appul. o. eccles.; df. — sensŭālitas, atis, f.: sandselig Fornemmelse, Sandseevnen, Tertull. — 1.sensus, 3, partic. af sentio. — 2.sensus, us, m., [sentio]; A) „egenl.": Fornemmelse, Følelse, Indtryk; df. I) legemlig el. ydre Fornemmelse, navnl. igiennem Sandserne; df. ogf. Sands el. Sandseredskab; – omne animal sensus habet ··· nec potest ullo sensu jucunda accipere, et non accipere con-

traria; si igitur voluptatis sensum capit, doloris etiam capit, etc., vid. Cic. N. D. 3, 13; ligel. tactus ··· Corporis et sensus, etc., Lucr. 2, 434; ∾ oculorum, aurium, Cic.; ligel. ∾ videndi, audiendi, id.; cf. id. Orat. 2: neque oculis, neque auribus, neque ullo sensu etc.; – si quis est sensus in morte, id. Phil. 9, 6; cf. id. Lael. 3 o. 4; — II) den aandige Fornemmelse, Følelse el. Anskuelse, Stemning el. Sindelav el. Tænkemaade; – ita sensus mentesque (hominum) pertractat (orator), ut etc., Cic. d. Or. 1, 51; cf. ibd. 2, 45; men non sum tam vestri sensus ignarus, ut etc., id. Mil. 27; cf. id. Fam. 1, 9, 12: unum fere sensum fuisse bonorum omnium, etc.; ∾ humanitatis, id., amoris, id.; men sensus ejus de re publica, id. Att. 15, 7; voluntas erga nos sensusque civium etc., id. Mil. 16; men natura gigni sensum diligendi etc., id. Lael. 9; pro animi mei sensu ac dolore, id. R. Am. 44; – df. sensus communis, (almindelig sund Sands), Cic. d. Or. 1, 3, o. ibd. 2, 16, oftere; cf. Hor. Sat. 1, 3, 66, Senec. Ep. 5 o. 105, Quintil., o. A.; ogs. in pl., Cic. l. c. 3, 50; s. ogs. ibd. 1, 23: ad vulgarem popularemque sensum accommodata genera dictionis etc.; — B) df. „bes."; 1) ligesom mens o. ratio: Tænkekraften el. Forstanden el. Eftertanken, (dog saal. alene „poet." o. i sild. Prosa); – misero quod omnes Eripit sensus mihi, etc., Catull. 51, 5; cf. Ovid. Met. 3, 631: redeant in pectora sensus etc.; hertil hører ogs. Phaedr. 1, 7: quibus ··· Fortuna ··· sensum communem abstulit (almindelig Menneskeforstand); – df. i Retssproget, sensum non habere: at være fra Forstanden, Digest.; — 2) ligesom sententia o. significatio: Mening el. Bemærkelse, (saal. ofte hos Quintil.); – quae, verbis aperta, occultos sensus habent, id. 8, 2, 20; ἀλληγορία ··· aliud verbis, aliud sensu ostendit, id. 8, 6, 44; cf. Hor. Sat. 1, 3, 103, o. Phaedr. 4, 5; — b) df. „concret": den med Ord udtrykte Tanke el. Mening; df. Sætning el. Periode; – sensus omnis habet suum finem etc., vid. Quintil. 9, 4, 61; cf. id. 7, 10, 16, oftere; ligel. verbo sensum cludere, multo, si compositio patiatur, optimum est, id. 9, 4, 26; – df. sensus communes, ligesom loci communes, (Almensteder), Tac. Orat. 31.

sententĭa, ae, f., [ligesom f. sentientia af sentio]: Mening, Dom, Forestilling; I) „egenl."; A) „alm."; – nihil aliud affirmare possum, nisi sententiam et opinionem meam, Cic. d. Or. 2, 34; de diis immortalibus habere ··· stabilem certamque sententiam, id. N. D. 2, 1; cf. Ter. Andr. 1, 3, in., oftere; – de sententia demovere, deducere, decedere, desistere, etc., s. und. disse Ord; men in hac sum sententia, ut etc., (er af den Mening), Cic.; saal. in sententia perstare, manere, s. und. disse Ord; – sententia est, m. Objectssætning, Cic. Off. 3, 33: si honestatem tueri ac retinere, sententia est; cf. auct. ad Her. 3, 24; ligel. Ovid. Met. 8, 67: Coepta placent, et stat sententia tradere mecum Dotalem patriam, etc.; – men absol.: sic stat sententia, ibd. 1, 243; – de sententia alicujus facere aliquid, (efter nogens Raad el. Ønske), Plaut., Cic.; cf. Liv. 38, 45; men mea quidem sententia, Ter., ogs. mea sententia, Cic.: efter min Mening; ex mea (tua) sententia: efter mit (dit) Ønske, id.; ligel. ex sententia, id., Sall., Ter., o. A.; quam omnia essent ex sententia, si nobis animus ··· non defuisset! Cic. Att. 3, 20; – som Ordsprog mærkes: quot homines, tot sententiae, Cic. Fin. 1, 5, o. Ter. Phorm. 2, 4, 14; — B) „bes." o. publicistisk: Mening el. Stemme, navnl. som paa Opfordring afgives i Senatet; – me primum sententiam rogavit etc., Cic. Qu. Fr. 2, 1, 2; accurate sententiam dixi ... factum est senatusconsultum in meam sententiam, id. Att. 4, 1; men id. Fam. 1, 2: in Hortensii sententiam multis partibus plures ituros; men id. ibd. 12, 4: ex senatus sententia; s. ogs. id. d. Senect. 6; – ogs. Dommerens Stemme; omnibus sententiis absolvere, condemnare, vid. Cic. Verr. 4, 45; cf. id. Cluent. 26; — b) som Edsformular mærkes: ex animi mei (tui, etc.) sententia: efter min (din) oprigtige Mening el. Overbevisning, odl.; – vid. Cic. Acad. 2, 47, Liv. 22, 53, o. id. 43, 15; hvf. ogs. Cic. Off. 3, 29: quod ex animi tui sententia juraris, id non facere, perjurium est; – (en Forvexling af dette Udtryk med det beslægtede ex sententia: efter Ønske, s. Cic. d. Or. 2, 64); – endel. staaer ogs. ex animi sententia alm. bekræftende, vid. Sall. Jug. 85; — II) „overf." om Talen; A) „alm.": Mening, Betydning, Bemærkelse, ogs. Begreb, Tanke, Indhold; – quod etc., id habet hanc, ut opinor, sententiam, etc., Cic. Off. 3, 3; cf. id. Leg. 1, 22: cujus praecepti tanta vis, tanta sententia est, ut etc.; – ∾ interdicti, oppon. verba, id. Caecin. 20; cf. id. d. Or. 3, 52, oftere; — B) df. concret; 1) den med Ord udtrykte Tanke el. Sætning el. Periode; – dum de singulis sententiis (epistolae) breviter disputo, Cic. Phil. 13, 10; cf. Hor. Sat. 1, 10, 9; men initia et clausulae sententiarum, Quintil. 9, 3, 45, oftere; — 2) prægnant ogs.: philosophisk Sætning, Tankesprog el. Sentens; – in illis selectis (Epicuri) brevibusque sententiis, quas appellatis κυρίας δόξας, etc., Cic. N. D. 1, 30; cf. id. d. Or. 1, 8; ligel. id. ibd. 2, 8: ∾ crebrae acutaeque etc.; men Quintil. 10, 1, 68: Sophocles et sententiis densus, et in iis, quae a sapientibus tradita sunt, paene ipsis par.

*sententĭālĭter, adv.: i Form af Sentenser el. Tankesprog, Macrob., Tertull.; o. — sententĭŏla, ae, f.: kort og forkunstlet Ordsprog el. Udtryk, Cic. Phil. 3, 9; cf. Quintil. 12, 10, 73: puerilibus sententiolis lascivire; — b) sild. ogs. uden dadlende Bibegreb; – vid. Gell. 17, 12; — [sententia]. — sententiōse, adv.: med Fylde el. Rigdom af Tanker, dicere, Cic. Orat. 71; cf. id. Inv. 1, 55; – men id. d. Or. 2, 71: i Form af Tankesprog el. Sentenser; af — sententiōsus, 3, [sententia]: rig paa Tankesprog el. Sentenser; – ∾ genus dictionis, Cic. Brut. 95.

sentĭcētum, i, n.: Tornekrat, Plaut. Capt. 4, 2, 80, Appul.; o. — sentĭcōsus, 3: fuld af Torne; df. „overf.": ∾ verba, Afran. ap. Fest.; ∾ merces, Appul.; — [sentis]. — sentĭfĭco, are, v. a., [sentio, facio]: begaver med Fornemmelsesevne; (sild. Ord); – ∾ corpus, oculum, Claud. Mam. d. Stat. anim. — sentīna, ae, f.; I) „egenl.": det stinkende Bundvand i Skibe; – quum alii ... sentinam exhauriant, etc., Cic. d. Senect. 6; cf. Caes. B. C. 3, 28; men Cic. Fam. 9, 15: nunc autem vix est in sentina locus (nobis: nederst i Skibet, „alleg."); men Sall. Catil. 37, lignelsesvis: omnes, quos etc., ii Romam, sicuti in sentinam, confluxerant; — II) „overf.": den smudsigste Del og ligesom Bundfaldet af Mennesker; – vid. Cic. Catil. 1, 5, o. ibd. 2, 4; s. ogs. Liv. 24, 29, ogs. Val. Max. 2, 7, 1. — sentīnācŭlum, i, n., [sentino]: Øse el. Pompe til Skibsvandet, Paul. Nol. — Sentīnas, ātis, adj.: hørende til Byen Sentinum (hos Frontin. Sentis) i d. Umbrisse; – ∾ ager, Liv. 10, 27; men absol.: in Sentinate (sc. agro), Frontin.; – in pl. subst., Sentinates: Indvaanerne af Byen Sentinum, Plin. 3, 19. — sentīnātor, oris, m.: som øser el. pumper Skibsvandet, Paul. Nol.; af — sentīno, are, v. n.: at øse el. pumpe Skibsvandet, Paul. Nol.; – df. „ment." (o. forcl.): at befinde sig i stor Nød el. Forlegenhed; – postquam sentinat satis, etc., vid. Caecil. ap. Fest. p. 339, (Müll.); o. — sentīnōsus, 3: fuld af Bundvand, naves, Cat. ap. Non.; — [sentina]. — Sentīnus, i, m., [sentio]: den Guddom, som giver de Nyfødte deres Fornemmelser el. Sandser, Varr. ap. Augustin.

sentĭo, si, sum, 4, v. a.: legemligen el. aandigen at fornemme el. mærke, odl.; I) om de legemlige el.

sandselige Fornemmelser; A) „alm.": at mærke; a) c. acc., el. c. infin., (el. m. Objectssætning), el. absol.; – ∾ varios rerum odores, Lucr., suavitatem cibi, Cic., varios rerum colores, id.; ∾ famem, Liv., morbos articularios, Plin.; men pass.: prius ··· quam sentirentur, (før de bleve bemærkede), Caes. B. C. 1, 67; – sentio, aperiri fores, Plaut. Truc. 2, 3, 29; cf. id. Merc. 2, 2, 40; ligel. Lucr. 3, 605: Nec ··· sentire ··· Ire foras animam; men absol.: sed ita (corruant), ut ne vicini quidem sentiant, Cic. Catil. 2, 10; ligel. Perpetuo quoniam sentimus, etc., Lucr. 4, 229; — b) m. Tingssubjecter; – nec aures Auditum per se possunt sentire, etc., Lucr. 3, 632; – men absol.: si quis corpus sentire refutat, id. ibd. 351; — B) „prægnant": at prøve el. erfare, (navnl. et Onde); – saal. truende: sentiet, qui siem, Ter. Eun. 1, 1, 21; cf. Phaedr. 5, 2, ogs. Cic. Catil. 2, 12, o. Ovid. Met. 12, 864; s. ogs. Caes. B. G. 7, 52, o. Liv. 45, 28, ogs. Hor. Od. 2, 7, 10, o. ibd. 4, 6, 3; — b) ogs. om Tingssubjecter; – nisi quod transitum exercitus ager senserat, etc., vid. Liv. 9, 41; cf. ibd. 37, ogs. Hor. Od. 3, 23, 5, oftere; ligel. Virg. Ge. 1, 136: Tunc alnos primum fluvii sensere cavatas; s. ogs. Plin. Pan. 31; — c) ogs. heder sentire morbum, cariem, etc.: at være udsat derfor; – vid. Plin. 9, 73, o. id. 12, 14, oftere; — II) om den aandige Fornemmelse; A) „egenl."; a) c. acc., el. c. infin., el. m. Objectssætning, el. m. Relativsætning, el. m. de, ogs. absol.; – Primus sentio mala nostra, etc., Ter. Ad. 4, 2, 7; men Cic. Rab. Post. 1: nihil sensisse, (at have været dum; opp. multum providisse); cf. Caes. B. G. 7, 52: plus sentire, (vide mere, forstaae sig bedre derpaa); men „poet.": Hoc Jovem sentire etc., (at han fornemmer el. hører vor Bøn el. vor Lovsang), Hor. Carm. Sec. 73; ligel. „poet.": nec inania Tartara sentit (Pelides: han døer ikke), Ovid. Met. 12, 619; – postquam, nihil esse pericli, Sensimus, etc., Hor. Sat. 2, 8, 57; cf. Cic. d. Rep. 2, 3 o. 31; – quod, quid cogitent, me scire sentiunt, id. Catil. 2, 3; Scio ego et sentio ipse, quid agam, etc., Plaut. Trin. 3, 2, 13; cf. Cic. Arch. 1 o. 6, o. Hor. Od. 4, 4, 25; – forclassisk ogs. m. indic. i Relativsætninger: sentio, quam rem agitis, Plaut. Capt. 2, 1, 14; – postquam ··· de profectione eorum senserunt, Caes. B. G. 5, 32; – ogs. absol.: Vehementer nunc mihi est irata; sentio atque intelligo, Plaut. Truc. 2, 6, 64; ligel. Cic. Sest. 21: mentes ··· sentire et vigere, (opp. sensu carere); ligel. Quintil. 9, 4, 52: ut in oratione frequenter, non sentientibus nobis, omnium generum excidant versus; cf. Cic. Orat. 57: ipsos non sentire, quum etc.; s. ogs. Plaut. Asin. 1, 1, 46: Tu primus sentis, nos tamen praenoscimus, etc.; – men impers.: non ut dictum est ··· sed ut sensum est, Cic. d. Or. 3, 42 fin.; — B) „overf."; 1) „alm.": (ifølge foregaaende Jagttagelse el. Bemærkning) at tænke el. mene el. dømme derom el. saa og saa; – fieri potest, ut recte quis sentiat, et id, quod sentit, polite eloqui non possit, Cic. Tusc. 1, 3; cf. id. Catil. 4, 7; ligel. Senec. Ep. 75: quod sentimus, loquamur; quod loquimur, sentiamus, etc.; – ogs. m. tilføiet de; vid. Cic. Catil. 3, 2: qui omnia de re publica praeclara atque egregia sentirent; – ogs. ud. acc.; mirabiliter de˜te et loquuntur et sentiunt, id. Fam. 4, 13; – ∾ cum aliquo, (være af nogens Mening, tage nogens Parti), Cic. R. Am. 49, o. id. Att. 7, 1; men Ter. Andr. 2, 1, 24: ne iste haud mecum sentit; – ogs. heder, sentire ab aliquo: at holde med nogen, Plaut. Rud. 4, 4, 56; men omvendt id. Capt. 3, 5, 52: qui abs te seorsum sentio, (er uenig med dig); — 2) „bes." o. „publicistisk", ligesom censeo: stemmer el. voterer (navnl. i Senatet) derover el. saa og saa; – quum ego sensissem (havde fremsat min Mening el. giort det Forslag), m. flgd. Objectssætning, Cic. Fam. 11, 21; cf. ibd. 5, 2; ligel. id. Verr. 2, 31: quae vult etc., omnia dicat et sentiat; men Gell. 5, 10: si judices pro causa mea senserint; — III) af partic. sensus, 3, er subst. pl. sensa, orum, n.: det Tænkte, Tanke el. Mening; – sententiam veteres, quod animo sensissent, vocaverant ··· non raro tamen et sic locuti sunt, ut sensa sua dicerent; nam sensus corporis videbantur, etc., Quintil. 8, 5, 1; cf. Cic. d. Or. 1, 8; ligel. ibd. 3, 14: sensa mentis et consilia verbis explicare; — not.: sensti, syncop. f. sensisti, Ter. Andr. 2, 3, 11.

1. sentis, is, m., (men f., Ovid. de Nuc. 113); I) „egenl.": Torn el. Tornebusk, (oftest in pl. o. poet.); – liberare arva sentibus, Colum.; ∾ asperi, Virg. Aen. 2, 379, hamati, Ovid. Met. 2, 799; s. ogs. Lucr. 2, 461, oftere, o. Virg. Ecl. 4, 29, oftere; ligel. Caes. B. G. 2, 17: rubis sentibusque interjectis effecerant, ut etc.; men comisk Plaut. Capt. 1, 2, 85: He. Asper meus victus sane est; Er. sentesne esitas? etc.; – κυνόςβατον ··· nos sentem canis appellamus, (germ. Hahnbuttenstrauch), Colum.; — II) ogs. „comisk overf." om lange Fingre, vid. Plaut. Casin. 3, 6, in. — 2. Sentis, Navnet paa en By, s. und. Sentinas. — sentisco, ĕre, v. n., inch. af sentio nr. II: iagttager, bemærker, Lucr. 3, 394. — *sentix, ĭcis, m.: = cynosbatos, ogs. sentis canis, Appul.; — sentōsus, 3: fuld af Torne, Paul. Nol.; o. — sentus, 3: tornet, ru, ujevn; („poet." o. fieldn.); – ∾ loca, (overgroede el. udyrkede), Ovid. Met. 4, 436; men Virg. Aen. 6, 462: Per loca senta situ etc.; – ogs. „overf.": Video (hominem) sentum, squalidum, etc., (af forvildet Udseende, osv.), Ter. Eun. 2, 2, 5; — [sentis].

sēorsum, adv., s. und. flgd. — sēorsus, 3, [f. sēvorsus, af sē f. sine, o. verto]: særskilt, affondret, besynderlig, separatus; I) som adj. (alene for- o. efterel.); – ∾ atque diversum pretium, Cato ap. Fest. s. v. optionatus, p. 201 (Müll.); ∾ vocabulum, id. ap. Gell. 7, 10; seorsa studia, Auson.; — II) oftere som adv., seorsum, (ogs. seorsus, Plaut., Lucr.; i begge Former „poet." disyll.): affondret el. særskilt, separatim; a) m. ab el. m. blot abl.; – seorsum ab rege exercitum ductare, Sall. Jug. 70; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 9; men qui abs te seorsum sentio, (som er uenig med dig), Plaut. Capt. 3, 5, 52; – nequit ullam Dispicere ipse oculus rem, seorsum (disyll.) corpore toto, Lucr. 3, 562; cf. id. ibd. 631; — b) oftere absol.; – vid. Lucr. 5, 448 flgd.; ligel. ∾ in custodia habitus, Liv. 9, 42; cf. id. 22, 52; men Cic. d. Rep. 6, 1: ea dissensio civium, quod seorsum eunt alii ad alios, seditio dicitur; s. ogs. Ter. Ad. 5, 9, 14; ligel. Catull. 20, 17: Manumque seorsum habebis, etc.

sē.par, ăris, adj., (men rimel. alene in abl. sing.): affondret, forskiellig; (alene „poet." o. i sild. Prosa); – nec separe conteget urna (ossa humus), Val. Fl. 8, 58; ligel. ∾ coetu, Stat.; men separi natura (flumina), Solin. — *sēpărābĭlis, e: til at affondre el. adskille derfra; – nec separabilem a corpore esse (eam vim), Cic. Tusc. 1, 10; — sēpărāte, adv.: særskilt, for sig selv; – compar. separatius, Cic. Inv. 2, 21 fin.; o. — sēpărātim, adv.: særskilt, affondret, besynderligen; a) m. ab; – nihil accidet ei separatim a reliquis civibus, Cic. Fam. 2, 16; cf. Caes. B. C. 1, 76; ligel. Liv. 40, 47: tum separatim eos ab illis se consulturos; — b) oftere absol.; – qui non una aliqua in re separatim elaboraverunt, sed etc., Cic. d. Or. 1, 3; saal. ogs. hos singuli, Caes. B. G. 7, 36, o. Liv. 42, 44; ligel. hos quisque, Caes. B. C. 3, 18, o. Sall. Catil. 52; — B) i Rhetoriken ogs.: = in abstracto; – vel separatim dicere de genere universo, vel definite etc., Cic. d. Or. 2, 27; — [separo].

*sēpărātĭo, onis, f.: Adskillelse el. Affondring; – distributione partium ac separatione etc., Cic. d.-

Or. 3, 33; ∾ criminum, (opp. congregatio), Quintil. 7, 1, 31; men Tac. Hist. 4, 46: tamquam ea separatione (sc. militum) etc.; — sēpărātīvus, 3: adskillende, affondrende; - ∾ conjunctio, Diomed.; o. — sēpărātor, oris, m.: som adskiller el. affondrer, Tertull.; — fem. sēpărătrix, īcis, f., Augustin.; — [separo]. — 1.sēpărātus, 3, partic. o. adj. af separo. — 2.sēpărātus, us, m., [separo]: = separatio, Appul.

sē.păro, avi, atum, 1, v. a.: affondrer el. adskiller derfra el. fra hinanden; foretager el. behandler for sig selv el. særskilt; I) „egenl."; a) m. ab, („poet.") ogs. m. blot abl.; - Separat Aonios Oetaeis Phocis ab arvis, Ovid. Met. 1, 313; cf. Plin. 4, 26; - men Ovid. Trist. 1, 10, 28: Seston Abydena separat urbe fretum; — b) m. blot acc.; - nec nos mare separat ingens, Ovid. Met. 3, 448; ligel. Cic. Agr. 2, 32: quum duo maria ... pertenui discrimine separarentur; men id. d. Rep. 2, 22: magno equitum numero ex omni populo separato; cf. Vell. 1, 18: ut corpora gentis illius separata sint in alias civitates, etc.; — II) „fig."; a) m. ab; - qui (Graeci auctores) a perpetuis suis historiis ea, quae etc., bella separaverunt, etc., Cic. Fam. 5, 12; ∾ consilium suum ab reliquis, Caes. B. G. 7, 63; cf. Liv. 23, 20; men quem (oratorem) a bono viro non separo, Quintil. 2, 21, 12; — b) m. blot acc.; - ∾ officium dantis testes et refellentis, Quintil.; virtus ipsa per se sua sponte, separata etiam utilitate, laudabilis, Cic. Tusc. 4, 15; — III) partic. sēpărātus, 3, ogs. som adj.: særskilt, forskiellig, besynderlig; a) m. ab el. m. blot abl.; - separatae a complexu rerum (quaestiones), Quintil. 5, 8, 6; separata alienis (animalia) in unum quoque corpus congregantur, Vell. 1, 16; — b) absol.; - aliud quoddam separatum volumen (exspectare), Cic. Att. 14, 17; privati et separati agri apud eos nihil est, Caes. B. G. 4, 1; separatae singulis sedes etc., Tac. Germ. 22; - „poet." ogs.: fiern el. affides, remotus; separatis ... in jugis, etc., vid. Hor. Od. 2, 19, 18; - compar., ∾ intellectus, Tertull.

sĕpĕlībĭlis, e: til at begrave el. skiule; men alene comisk; - facito, ut facias stultitiam sepelibilem, Plaut. Cist. 1, 1, 64; af — sĕpĕlio, pĕlīvi o. ii, pultum, 4, (perf. sepeli, Pers., partic. sepelitus, Cato], v. a., [efter Freund. rimel. at sammenligne m. d. oprindel. sperno, d. e. affondrer el. bortfierner; df. sædv. ligesom condo]: bisætter el. begraver; - sepultus intelligitur quoquo modo conditus, humatus vero humo contectus, Plin. 7, 55; s. ogs. „bes." Cic. Leg. 2, 23 o. 24, ogs. Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 12; ogs. mærkes Liv. 8, 24: sepultum ... quod membrorum reliquum fuit, ossaque Metapontum ad hostes remissa; men Cic. Flacc. 38 (oratorisk): vos ... trucidatos incendio patriae sepelire etc.; — II) ogs. „overf.": ligesom begraver, d. e. gior en Ende derpaa, undertrykker, tilintetgiør; - cerno animo sepultam patriam etc., Cic. Catil. 4, 6; quod bellum ... (Pompeji) adventu sublatum et sepultum (est), id. Manil. 11; ∾ dolorem, (ende), id. Tusc. 2, 13; men ∾ salutem in aeternum, (for stedse at tilintetgiøre), Lucr. 2, 570; men Plaut. Most. 5, 2, in., comisk: Ubi somnum sepelivi omnem, (naar jeg har udsovet); men Ter. Phorm. 5, 7, 49: nullus sum ... sepultus sum, (det er ude med mig); — b) somno sepulti, (som ligge i dyb Søvn), Lucr.; cf. Virg. Aen. 2, 265; men assiduo lingua sepulta mero, (afkræftet deraf), Propert. 3, 9, 56; men Hor. Od. 4, 9, 29: Paulum sepultae distat inertiae Celata virtus.

1.sēpes, (saepes), is, (nom. seps, Val. Fl.), f., [at sammenl. m. σηκός, i. e. septum, ligesom lupus m. λυκός]; I) „egenl.": Hegn, Indhegning, Gierde; - ∾ viva, (opp. structilis), Colum.; cf. Virg. Ge. 1, 270; - ogs. in pl.; ∾ densissimae, Caes.; ligel. Texendae sepes etiam (sc. sunt), etc., Virg. Ge. 2, 371; cf. id. Ecl. 8, 37; men Ovid. A. A. 3, 562, „alleg.": Cingenda est altis sepibus ista seges; — II) „poet. overf." ogs. for enhver Indslutning; - ∾ portarum, Ovid. Trist. 4, 1, 81; ∾ scopulorum, Cic. (poëta) Div. 1, 7. — 2.sēpes, ĕdis, adj., [sex, pes]: med sex Fødder; df. comisk: ∾ populi, (i. e. formicae), Appul. — sēpĭa, ae, f., σηπία: Blæksisken, etslags Søorm; - vid. Cic. N. D. 2, 50, o. Plin. 9, 45; — b) fordi dens Saft brugtes til Blæk, Pers. 3, 13, saa findes ogs. sepia furva f. Blæk, Auson. — sēpĭcŭla (saep.), ae, f., dem. af 1.sepes: lidet Hegn, Appul. — sēpimentum (saep.), i, n., [sepio]: Hegn, Indhegning, Varr. R. R. 1, 14, o. Cic. Leg. 1, 24.

sēpio (saep.), sepsi, septum, 4, v. a.; I) „egenl.": omgiver med Hegn, indhegner el. omhegner, indeslutter el. indelukker, odl.; - (Tullus Hostilius) sepsit de manubiis comitium et curiam, Cic. d. Rep. 2, 17; ∾ fundum, Plaut., segetem, Colum., omnes fori aditus, Cic.; ∾ urbes moenibus, id.; cf. id. Tusc. 5, 23: septum undique ... sepulcrum etc.; - „poet." ogs. ∾ saltum plagis, Lucr. 5, 1250; cf. Virg. Aen. 9, 551: Ut fera, quae, densa venantum septa corona, Contra tela furit, etc.; men ∾ se tectis, (indeslutte sig deri), ibd. 7, 600; Albana pubes inermis ab armatis septa, Liv. 1, 28; cf. Suet. Aug. 65; — II) „fig.": ligesom at indelukke el. forvare; - post memoria sepire (inventa), Cic. d. Or. 1, 31; cf. ibd. 2, 34: ubi cum locum omnem cogitatione sepseris; ligel. id. Fam. 16, 23: nec videt, quibus praesidiis philosophiae septus sim; men id. Phil. 12, 10: quum septus sis legibus etc., (da du beskyttes deraf); men Liv. 3, 44: postquam omnia pudore septa animadverterat, etc.; cf. Tac. Germ. 19: septa pudicitia agunt (mulieres Germanorum); men Cic. Att. 3, 23: neque ulla est lex, quae non ipsa se sepiat difficultate abrogationis; — III) af partic. septus, 3, er subst. septum, i, n., oftere septa, orum; A) „alm.": Hegn el. Indhegning, Gierde el. Mur, odl.; - ut intra septa (villae) aquam habeas, Varro; nisi septis revulsis etc., Cic. Phil. 5, 4; cf. id. Sest. 37: fragmentis septorum et fustibus etc.; - navnl. ogs. Hegn el. Aflukke el. Stald til Hiorden; septa repetit pecus, Colum.; cf. Virg. Ecl. 1, 34: Quamvis multa meis exiret victima septis; men in sing., septum venationis, (Park til Vildtet, en Dyrehave), Varro; „poet." ogs. septa domorum o. septa saxea, (Vægge, Mure), Lucr.; — B) „bes."; a) Septa, orum: stor indhegnet Plads paa Campus Martius, hvor Romerfolket samledes til Votering, Cic. Att. 4, 16; cf. Ovid. Fast. 1, 53; ogs. holdtes her Varer til Salg, Martial. 9, 60; — b) septa, orum: Døre el. Lemmer i Sluseværket, Digest.; — c) hos Lægerne, septum transversum: Mellemgulvet, Cels. 4, 1, oftere. — sēpĭŏla, ae, f., demin. af sepia: liden Blæksisk; - vid. Plaut. Casin. 2, 8, 57: Emito sepiolas, lepidas, etc.

†Seplăsĭa, ae, f., (Seplasia, orum, Varr. ap. Non.): Navnet paa en Gade i Capua, hvori der solgtes Salver, Cic. Pis. 11, oftere, Plin. 16, 18, o. A.; df. — Seplăsĭārius, i, m.: en Salvekræmmer, Lamprid. Heliog. 30; o. — Seplăsium, i, n., (sc. unguentum): seplasisk Salve, Petron. Sat. 76, 6.

sē.pōno, pŏsŭi, pŏsitum, 3, (partic. syncop. sepostus, Sil.), v. a.; I) „egenl.": lægger bort el. tilside, forvarer el. bortgiemmer el. affondrer; - seponi et occultari possunt (quaedam), ut etc., Cic. Att. 11, 24; men id. Verr. 4, 10: quod celari opus erat, habebant sepositum et reconditum; cf. id. Div. 2, 54, o. id. d. Or. 1, 35; - ogs. henlægger el. opbevarer til en Bestemmelse; quod etc., id ego ad illud fanum sepositum putabam, id. Att. 15, 15; cf. Liv. 1, 53: ∾ pecuniam captivam in aedificationem templi; men id. 42, 52: et pecuniam et frumentum in decem annos

seposuisse; men ogs. Ovid. Fast. 3, 730: ∾ primitias Jovi; men id. Met. 5, 380: de mille sagittis Unam seposuit (affondrede el. udvalgte); — B) „bes." ogs. om Personer; – legere et seponere nonnullos ex principibus ad pompam, Suet. Calig. 47; cf. Plin. 8, 21; men Tac. Hist. 2, 33: seponi imperatorem, (at han blev bortfiernet; opp. interesse pugnae); men id. Ann. 3, 12: si etc., seponam (eum) a domo mea, (vil jeg bortfierne ham fra mit Hus, vil jeg forvise ham derfra); — b) saal. ogs. ofte hos Tac. o. Suet. om en Forvisning til et Sted; – ∾ aliquem in secretum Asiae, in insulam, etc., vid. Tac. Hist. 1, 10, oftere, ogs. Suet. Aug. 65, o. id. Tib. 15, oftere; — II) „fig."; – ∾ sibi partem, in qua elaboret, vid. Cic. d. 3, 33; men id. Orat. 42: nullum sibi ad eam rem tempus seponere, (særskilt at bestemme dertil); saal. ogs. c. dat., Tac. Ann. 14, 54, o. id. Hist. 1, 1; ogs. absol., seposuit Aegyptum, (forvaltede det paa en egen el. særskilt Maade), id. Ann. 2, 59; men Quintil. 1, 10, 26: qua de re sepositus nobis est locus, (hvorom der bliver handlet særskilt); men Ovid. Met. 3, 318: curas Seposuisse graves; – ogs. m. ab; ∾ a ceteris dictionibus eam dicendi partem, quae etc., (affondre derfra), Cic. d. Or. 1, 6; ligel. Quintil. 12, 2, 16: in consiliis quae ratio suadendi est ab honesti quaestione seposita? – endel. „poet." m. blot abl., vid. Hor. A. P. 273; — III) partic. sēpŏsĭtus, 3, ogs. som adj., (men alene „poet." o. sield).; A) fiern, langt borte, remotus; – ∾ fons, Propert. 1, 20, 24; ∾ gens, Martial. Spect. 3; — B) opbevaret, d. e. udvalgt, kostbar, vestis, Tibull. 2, 5, 8; ligel. seposito de grege etc., vid. Martial. 2, 43.

sēpŏsĭtĭo, onis, f., [sepono]: Henlæggelse el. Affondring, Digest. — sepositus, partic. o. adj. af sepono. — 1. seps, gen. sēpis, comm., σήψ: liden Øgleart, hvis Bid frembringer Forraadnelse, Lucan. 9, 764, Plin. 29, 32, o. id. 23, 29; — II) eflags Insect, sædv. millepeda, id. 20, 6, (Hard.). — 2. seps: Hegn, s. und. 1. sepes. — sepse, pronom. reflex. f. se ipse, se ipsa; saal. Cic. d. Rep. 3, 8: quae (virtus) omnes magis, quam sepse, diligit etc., (citeres ogs. Senec. Ep. 108).

septas, ădis, f., ἑπτάς: Syvtallet, Macrob. — septem, num. card. indecl., ligesom d. besl. ἑπτά: syv; – septem sunt menses, quum etc., Plaut. Most. 2, 2, 39; ∾ colles, Hor. Carm. Sec. 7; septem et decem, Cic., ogs. decem et septem, Liv., decem septemque, Nep., rimel. ogs. decem septem, Liv. 24, 15; s. ogs. septemdecim s. l.; – sex ··· aut septem, Lucr. 4, 581; men his mensibus Sex septem, Ter. Eun. 2, 3, 40; cf. Cic. Att. 10, 8, (Orell.): VI VII diebus; — II) „bes."; A) septem, οἱ Ἑπτά: Grækenlands syv Vise; – eos vero septem, quos Graeci sapientes nominaverunt, etc., vid. Cic. d. Rep. 1, 7; Bias, unus e septem, id. Lael. 16; Thales ··· sapientissimus in septem, id. Leg. 2, 11; cf. id. d. Or. 3, 34, o. id. Off. 3, 4, oftere; — B) Septem aquae, i d. Reatinske, vid. Cic. Att. 4, 15; — C) septem stellae, (i. e. Septentriones), Senec. Troad. 438.

September, bris, m., [septem]: d. syvende Maaned i det ældste romerske Aar, der begyndte med Marts Maaned, dog sædv. m. mensis, Cic. Att. 1, 1, o. Suet. Aug. 31, oftere; ogs. ud. mensis, Auson.; — b) ogs. som adj. hos andre Substantiver; – Kalendis Septembribus, Cic.; Non. Sept. (d. 5te); Id. Sept. (d. 13de), Liv. 7, 3, Suet. Caes. 83, o. A.; men XIX Kal. Sept. (d. 14. August); pridie Kal. Sept. (d. 31. August); men „poet.": Septembribus horis, Hor. Ep. 1, 16, 16, (i den for Sundheden saa farlige September).

septemdecim, s. und. septendecim. — septemflŭus, 3, [fluo]: syvfold strømmende, Epithet til Nilen, Ovid. Met. 1, 422, oftere. — septemgĕmĭnus, 3: syvfold, (poetisk Ord), Nilus, (med syv Mundinger), Catull., Virg.; men ∾ Roma, (som ligger paa syv Høie), Stat. Silv. 1, 2, 191. — septemmestris, e, [mensis]: paa el. af syv Maaneder, infans, Censorin.; ogs. septimestris partus, id. — septemnerva, ae, f., [nervus]: en Benævnelse paa Værten plantago, Appul. — septempĕdālis, e: som holder syv Fod, statua, Plaut. Curc. a. 3, v. 71. — septemplex, icis, adj., [plico]: syvfold, (poetisk Ord), clipeus, (med syv Lag Oxehud, vid. Hom. Il. 7, 220 flgd.), Virg. Aen. 12, 925, o. Ovid. Met. 13, 2; men ∾ Nilus, (ligesom septemfluus o. septemgeminus): med syv Mundinger el. Udløb, id. ibd. 5, 187; ligel. ∾ Ister, id. Trist. 2, 189; ∾ spiritus, Tertull. — septemtrio, s. und. septentrio.

septemvir, s. und. septemviri. — *septemvĭrālis, e: hørende til Septemvirerne, auctoritas, Cic. Phil. 12, 9; — b) ogs. subst. septemvirales, ium, m.: Septemviralerne el. Syvmændene, ibd. 13, 12; o. — septemvĭrātus, us, m.: Syvmændenes Embede el. Commission, Septemviratet, Cic. Phil. 2, 38, o. Plin. Ep. 10, 8; af — septemvĭri, orum, m., [vir]: Syvmændenes Collegium el. Commission; A) til Besørgelse af de til Gudernes Ære anstillede Gjestebude; – saal. absol., Tac. Ann. 3, 64; ogs. ∾ Epulones, Gell.; ogs. in sing. septemvir: et Medlem af dette Collegium, Lucan., Plin. Ep.; — B) til Fordeling af de offenlige Jorder, Cic. Phil. 5, 7; cf. id. ibd. 6, 5: septemvirum acta sustulimus; – ogs. in sing., id. ibd. 5, 12, o. id. Att. 15, 19.

septēnārius, 3, [septem]: som indeholder syv, numerus, (Tallet syv), Plin. 11, 43, Gell. 3, 10, o. Macrob.; ∾ versus, (med syv Fødder): en Septenarius, Diomed.; – ogs. absol.; quum tam bonos septenarios fundat ad tibiam, Cic. Tusc. 1, 44; – ∾ synthesis, (Opsats af syv Bægere), Martial. 4, 46; ∾ fistula, (med syv Tommers Giennemsnit), Frontin. — septendĕcim (septemdecim), num. card. indecl., [decem]: sytten; – nos in septendecim Siciliae populis numeramur, Cic. Verr. 5, 47; ligel. Liv. 38, 51; (dog skrives derfor ofte XVII); – for septendecim findes ogs. septem et decem, Plaut., Cic., decem et septem, Liv., Plin. Ep., decem septemque, Nep. Cato 1, decem septem, Liv. 24, 15.

septēni, ae, a, num. distr. af septem; I) „egenl.": hver syv, syv til el. paa hver; – duo fasces ··· septenos habuere libros, Liv. 40, 29; quae (seriae) sint amphorarum septenum, Colum.; cf. Cic. Verr. 2, 49: pueri annorum senum septenumque denum; — II) „overf." ogs. f. septem; – septenis fistula cannis, Ovid. Met. 2, 682; Et qua septenas temperat unda vias, (de syv Nilmundinger), Propert. 3, 21, 16; – ogs. in sing. („poet." o. hos Plin.); Gurgite septeno rapidus mare submovet amnis, (om Nilen), Lucan. 8, 445; ligel. ∾ Ister, Stat. Silv. 5, 2, 136; men ∾ circuitu, vid. Plin. 28, 66. — septennis, e, o. septennium, i, s. und. septuennis, etc.

septentrio, onis, s. und. septentriones. — *septentrĭōnālis, e: hørende til el. benævnt efter Norden; – ∾ pars (terrae), Varro, plaga, Senec., Plin.; ∾ venti, Colum.; — b) neutr. pl. septentrionalia, ogs. som subst.: de nordlige Egne el. Lande, Plin.; ∾ Britanniae, Tac. Agr. 10; o. — septentrĭōnārĭus, 3: nordlig, ventus, (Nordenvinden), Gell. 2, 22; — [af flgd. nr. II]. — septentrĭōnes, (septemtr.), um, (in sing. o. m. tmesis, s. nedenf.), m., [septem, trio]; oprdl.: de syv Plovøxen; df. som Stiernebillede: de syv Stierner mod Nordpolen, som ogs. benævnes den store og lille Biørn el. Vognen; – neque se septentriones quoquam in coelo commovent, vid. Plaut. Amph. 1, 1, 117; erat a septentrionibus collis, quem etc., Caes. B. G. 7, 83; cf. Cic. Acad. 2, 20; ogs. m. tmesis: Gurgite caeruleo septem prohibete triones, Ovid. Met. 2, 528; – sing. septentrio, Plin. 6, 21; ligel. ∾ major, (den store Biørn), Vitruv.

6, s. fin., o. ∾ minor, (den lille Biørn), Cic. N. D. 2, 43; — II) „overf."; A) Norden; – inflectens sol cursum tum ad septentriones, tum ad meridiem etc., Cic. N. D. 2, 19; cf. Caes. B. G. 1, 1: ad septentriones vergere; men id. ibd.: spectant (Belgae) in septentriones et orientem solem (imod Nordost); f. ogf. Gell. 2, 22, o. A.; — b) sing.; – latus, quod etc., oriens spectat; septentrio a Macedonia objicitur, Liv. 32, 13; cf. Tac. Hist. 5, 6, oftere, o. A.; ogf. in tmesi, Virg. Ge. 3, 381: Hyperboreo septem subjecta trioni Gens; cf. Ovid. Met. 1, 64; — B) m. o. ud. ventus: Nordenvinden; a) pl.; – ex ea die fuere septentriones venti, Cic. Att. 9, 6; — b) in sing.; – ∾ acer, Liv. 26, 45; cf. Senec. Qu. N. 5, 16: a septentrionali latere … medius septentrio, etc. — septenus, f. und. septeni.

Septĭcĭānus, 3: hørende til el. benævnt efter en Septicius; – ∾ libra, (som under den anden puniske Krig blev nedsat fra 12 unciae til 8½), Martial. 8, 71; derom ogf. ∾ argentum, id. 4, 89. — septĭcollis, e, [septem, collis, is]: med el. paa syv Høie, arx, (d. e. Rom), Prudent.; (cf. Hor. Carm. Sec. 7). — septĭcus, 3, σηπτικός: bortædende, fortærende, vis, vid. Plin. 30, 10; cf. id. 34, 55. — septĭes, adv., num. af septem: syvgange, Liv. 28, 6; ∾ millies sestertium (sing.), Cic. Phil. 2, 37, (hvor der efter Gronov. er at supplere: centies). — septĭfarĭam, adv., [septem, fari]: syvfold; – ∾ divisum volumen, Santra ap. Non. — septĭfŏlĭum, i, n., [septem]: Syvblad, etslags Plante, Appul. — septĭfŏris, e, [septem, 1. foris]: med syv Huller el. Aabninger, fistula, Sidon. — septĭformis, e, [septem, forma]: syvfold, Augustin.

septimana, ae, f. und. flgd. — septĭmānus, 3, [septem]: hørende til Tallet syv; – ∾ Nonae: som falde paa den syvende Dag i Maaneden, (neml. i Marts, Mai, Juli og October, opp. quintanae), Varro, o. Macrob.; ∾ feturae, (som fødes i d. syvende Maaned), Arnob.; — II) subst.; A) septimani, orum, m.: Soldaterne af den syvende Legion, Plin. 3, 5, o. Tac. Hist. 3, 25; — B) septimana, ae, f., sild. Ord f. hebdomas: en Uge, Cod. Theod. — septimatrus, ŭum, f., [septimus]: en syv Dage efter Idus holden Fest, Varro, Tertull. — Septĭmĭus, Septimia: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf kan mærkes; I) Digteren Titius Septimius, Samtidig og Ven af Horatius; – vid. Hor. Od. 2, 6, o. id. Ep. 1, 9; — II) Septimius Severus, romersk Keiser, Eutrop. 8, 10. — Septĭmontĭālis, e, f. und. flgd. — Septĭmontĭum, i, n., [septem, mons]: de syv Høie, paa hvilke sildigere Rom blev bygget, Varro, Fest.; — B) df. Syvhøiefesten i Dec. Maaned, til Minde om alle syv Høies Indlemmelse i Byen Rom, Varr. L. L. 6, 3, Fest.; – heder ogf. Septimontiale sacrum, Suet. Dom. 4; – men ∾ satio fabae, (som foretages samtidigen dermed), Colum. 2, 10; — not.: Septimontius, i, m.: en Guddom, til hvis Ære Festen Septimontium blev holdt, Tertull.

septĭmus (septumus), 3, num. ord. af septem: den syvende; – Septimas esse aedes a porta, ubi etc., Plaut. Pseud. 2, 2, 3; cf. Ovid. Met. 4, 213; men intra septimas Calendas, (i. e. intra septem menses), Martial. 1, 100; cf. Hor. Sat. 2, 6, 40; men Cic. d. Rep. 2, 10: Roma condita est secundo anno Olympiadis septimae; men sententia septima decima etc., vid. id. Cluent. 27; ogf. i et Ord: septimodecimo die, Vitruv.; — B) hertil mærkes som adverbiale Dictioner; a) die septimi, (ligesom die crastini, o. fl.): paa den syvende Dag el. om syv Dage, Plaut. Pers. 2, 3, 8, Gell. 10, 24, o. Macrob.; — b) septimum: syvende Gang; – ∾ consul (Marius), Cic. N. D. 3, 32; — c) septimo, ligesom frgd.: syvende Gang; – ∾ creatum consulem (Marium), Quadrig. ap. Gell. 10, 1; – sild. ogf. syvgange; lavare ad diem septimo, Trebell. Vopisc.; — not.: hos Grammatici findes ogf. casus septimus (f. abl. ud. praepos.); f. ogf. Quintil. 1, 4, 26. — septimusdecimus, 3, f. und. frgd.

septingēnārĭus, 3: hørende til el. bestaaende af Tallet, syvhundrede; – ∾ greges, Varro; af — septingēni, ae, a, num. distr. til septingenti: hver 700, 700 til el. paa hver; – ∾ bracteae, Plin. 33, 19. — septingentēsĭmus, 3, num. ord. til flgd.: den syvhundredeste; – ∾ supra annum, Liv. prooem. — septingenti, ae, a, num. card., [septem, centum]: syvhundrede; – ∾ annorum memoriam uno libro colligavit (Atticus), Cic. Orat. 34; ∾ millia passuum, id. Quint. 25; ∾ stadia, Plin.; – ogf. absol.: Septingenta Tito debet Lupus (sc. sestertia), Martial. 7, 10; df. — septingentĭes, adv.: 700gange, Plin. 28, 50; men id. 36, 24: ∾ sestertium aeris alicui debere, f. und. sestertium.

septĭo (saept.), ōnis, f., [sepio]: Indhegning, Vitruv.; men ∾ urbis, Vopisc. Aurel. 12, (Opførelsen af en Ringmur derom). — septĭpes, ĕdis, adj., [septem, pes]: syv Fod høi; df. sild. „poet.": overmaade høi el. stor, Burgundio, Sidon. — septizōnĭum, i, n., [septem, zona]: Bygning i Roms 12te Region, rimel. med syv Afdelinger el. Etager, Suet. Tit. 1; – en anden saadan Bygning skal være opført af K. Septimius Severus, Spartian. Sever. 19 o. 35.

septŭāgēnārĭus, 3: hørende til el. indeholdende Tallet 70; – ∾ fistula, (af 70 Tommers Diameter), Frontin.; ∾ homo (70aarig), Digest.; af — septŭāgēni, ae, a: hver 70, 70 til el. paa hver; – pyramides in imo latae pedum quinum septuagenum, Plin. 36, 19; ogf. i et Ord: fistula septuagenumquinum, (af 75 Tommers Diameter), Frontin.; – ogf. in sing., Plin. 26, 63. — septuāgeniquini, f. und. frgd. — septuagenus, 3, f. und. septuageni. — septŭāgēsĭes, adv., Biform af septuagies, Capella. — *septŭāgēsĭmus, 3, num. ord.: den 70de, annus, Cic. Div. 1, 23; men ∾ castra, Liv. 28, 16; o. — septŭāgĭes, adv. num.: 70gange, Colum. 5, 2; af — septŭāginta, num. card. indecl., ἑβδομήκοντα: 70; – centum septuaginta aratoribus inanior ager etc., Cic. Verr. 3, 52; septuaginta et tres amissi, Liv. 35, 1; cf. Nep. Att. 21; ogf. m. Taltegn: interficiuntur IV et LXX, Caes. B. G. 4, 12.

septŭennis, (Biformen septennis har Capitolin.), e, [septem, annus]: syvaarig, puer, Plaut. Bacch. 3, 3, 36, oftere; df. — septŭennĭum, i, n.: Tidsrum af syv Aar, Tertull.; – af Biformen: septennium har Prudent.: duo per septennia. — septum, i, f. und. sepio, nr. III. — septunx, uncis, m., [septem, uncia]; I) „alm.": syv Tolvtedele af et Helt; – ∾ jugeri, Colum. 5, 1; cf. Liv. 5, 24: triumviri jugera et septunces viritim diviserant; men id. 23, 19: septunces auri in singulos pretium convenit, (syv Unzer Guld); — II) „overf.": syv Stykker i sit Slags; navnl. i et Drikkelag: syv Glas, Martial. 8, 51; men id. 3, 82: Septunce multo deinde perditus stertit, (af mange Skaaler, af megen Drik). — septŭōse (saept.), adv., [septus, 3, sepio]: indhyllet el. tilhyllet; df. „overf." om Talen: dunkelt, Liv. Andr. ap. Non. — septuplum, i, n., ἑπτάπλουν: det Syvfolde, Augustin. — septus (saept.), 3, partic. af sepio.

*sĕpulcrālis, e: hørende til en Grav el. til en Begravelse, arae, Ovid. Met. 8, 480; ∾ fax, (Ligfakkelen), id. Her. 2, 120; o. — sĕpulcrētum, i, n.: Begravelsesplads; – in sepulcretis … ipso rapere de rogo coenam, Catull. 59, 2; af — sĕpulcrum, (sepulchrum), i, n., [af sepelio, ligesom fulcrum af fulcio, o. fl.]: Gravsted el. Grav, Begravelse el. Gravmæle; – sepulcri appellatione omnem sepulturae locum contineri, etc., Digest.; cf. Cic. Leg. 2, 22: nec tamen eorum ante sepulcrum est, quam justa

facta et corpus ingestum est; cf. ibd. 24, (de jure sepulcrorum); men ad sepulcrum venimus, (til Gravstedet), Ter. Andr. 1, 1, 101; in sepulcro Scipionum etc., vid. Cic. Arch. 9; cf. Hor. Epod. 9, 26; men om Archimedes's Grav, vid. Cic. Tusc. 5, 23; ara sepulcri, (Ligbaalet), Virg. Aen. 6, 177; onerare membra sepulcro, (opføre en Gravhøi derover), id. ibd. 10, 558; ligel. ∾ exstruere, facere, Cic.; men sepulcra legens, id. d. Senect. 7, (ved at læse Gravskrifter); – „alleg." er Plaut. Pseud. 1, 4, 19: Ex hoc sepulcro vetere viginti minas Effodiam, (skal prelle den gamle Knark derfor); ligel. id. Men. 1, 2, 43, comisk: Clam uxorem ubi sepulcrum habeamus (Gravsted, neml. til denne Dag), etc.; — B) „overf." o. „meton."; a) ligesom Livets Grav el. Undergang; – (terra) rerum commune sepulcrum, Lucr. 5, 260; men Enn. ap. Priscian.: Heu, quam crudeli condebat membra sepulcro (vultur)! cf. Catull. 68, 89: Troja, nefas, commune sepulcrum Europae Asiaeque; — b) „poet." ogs. om de Afdøde; – placatis ··· sepulcris, Ovid. Fast. 2, 33; cf. Catull. 95, in.: Si quicquam mutis gratum acceptumve sepulcris Accidere a nostro ··· dolore potest, etc.

*sĕpultor, oris, m.: som begraver, Augustin.; – ogs. „overf.": som stiller el. beroliger, Tertull.; o. — sĕpultūra, ae, f.: Begravelse (in abstracto el. som Handling); – mos ille sepulturae etc., Lucr. 6, 1276; cf. Cic. Leg. 2, 22: antiquissimum sepulturae genus etc.; men locus sepulturae, vid. Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 12, ogs. locus ad sepulturam, Suet. Tib. 1; – ogs. in pl.: mortes sepulturaeque deorum, (hvor de ere døde og begravne), Cic. N. D. 1, 42; — df. adj. sĕpultūrārius, 3: hørende til en Begravelse, fines, auct. d. Lim. ap. Goes.; — [sepelio]. — sĕpultus, 3, partic. af sepelio.

*sĕquācĭtas, atis, f.: Følgagtighed, Sidon.; o. — sĕquācĭter, adv.: følgende derefter el. dermed, Arnob., Augustin.; — [sequor]. — Sēquăna, ae, f.: Seinen el. Seinefloden, Hovedflod i Gallien, Caes. B. G. 1, 1, oftere, Plin. 4, 31, o. A.; — B) df. 1) Sēquăni, orum, m.: Seqvanerne, de omkring Seinen boende Folk, Caes. l. c., oftere, o. Cic. Att. 1, 19; — b) df. atter, Sequanus, 3: seqvanisk, gens, Lucan. 1, 425; ∾ ager, Plin. 14, 3; — 2) Sēquănĭcus, 3: = frgd.; – ∾ textrix, Martial. 4, 19.

sĕquax, ācis, adj., [sequor]: som let el. rask følger derefter; (poetisk Ord); 1) „egenl."; – Latio terga dare sequaci, (flygte fra de eftersættende Latinere), Virg. Aen. 10, 365; men id. Ge. 2, 374: capraeque sequaces, (som gaae efter det unge Vinløv); men ∾ flammae, (som omslynge Alt), id. Aen. 8, 432; ligel. om Røgen og om Vandet, id.; sild. ogs. ∾ oculi, (som forfølge Gienstanden), Stat.; men ∾ ensis, (som let bevæges el. følger), Val. Fl.; men Pers. prol. 5: quorum imagines lambunt Hederae sequaces; — B) „bes." ogs.: som let bøier sig el. giver efter; – ∾ ac lenta natura bituminum, Plin.; ∾ lentitia salicum ad vincturas, id.; – ogs. in compar., nec est alia nunc materia sequacior vitro, id. 36, 67; — II) „fig.": som let hænger ved el. bliver til Vane; – moresque sequaces, Lucr. 3, 316; ligel. curaeque sequaces, id. 2, 47; men sensusque sequaces, (lærvillige el. som let forfølge en Gienstand), Auson.; – ogs. om Personer: som let danner sig efter et Mønster; ut ita dicam, sequaces sumus, Plin. Pan. 45.

sĕquēla, ae, f., [sequor]; (efteraug. Ord); 1) „egenl.": hvad der følger derefter el. dermed, et Følge; – calones et omnis generis sequelas etc., Frontin.; quorum (jumentorum) sequela erat equuleus, Digest.; — II) „overf.": Følge el. Virkning; – ∾ morborum (mors), Augustin.; cf. Gell. 6, 1: (ea incommoda facta) non per naturam, sed per sequelas quasdam necessarias, etc. — sĕquens tis, partic. o. adj. af sequor.

sĕquester, stris, (for- o. eftercl. o. „poet.": sequester, stri), m., [sequor]; 1) oprdl. i Retssproget: den Mandsperson, hos hvem den omtvistede Ting el. Sum bliver deponeret indtil Stridens Afgiørelse; – nisi das sequestrum aut arbitrum, cujus etc., Plaut. Rud. 4, 3, 65; cf. ibd. v. 79; in sequestrum depositi actio competit, Digest.; men Gell. 20, 11: quod apud sequestrum depositum erat, sequestro positum per adverbium dicebant; df. ogs. sild. in neutr.: in sequestro deponere aliquid, Digest.; — II) „overf."; A) „bes.": Mellemperson el. Mægler ved Bestikkelser af Dommere el. Vælgere, hos hvilke man da deponerede de lovede Pengesummer; – qui ··· sequestres aut interpretes corrumpendi judicii esse solent, Cic. Verr. Act. 1, 12; cf. id. Planc. 16: cujus tu tribus venditorem et corruptorem et sequestrem Plancium fuisse clamitas; s. ogs. id. Cluent. 8, o. id. Coel. 13; — B) df. „alm.": Mellemperson el. Mægler; – inter patres et plebem publicae gratiae sequester, Senec. Consol. ad Helv. 12; ∾ pacis, (Fredsmægler), Sil., Lucan.; — b) i denne Bem. havdes ogs. fem. sequestra, ae, Stat., Appul.; ogs. som appos.: pace sequestra, (under Vaabenstilstandens Beskyttelse), Virg. Aen. 11, 133; – qui suam pudicitiam sequestrem perjurii fieri passi sunt, etc., vid. Val. Max. 9, 1, 7.

sequestra, ae, f. und. frgd. nr. II, B, b. — sĕquestrārius, 3, [sequester nr. II]: hørende til en Seqvester, actio, Digest. — *sĕquestrātio, onis, f.: Deponering af den omtvistede Sum hos en Seqvester, Cod. Theod.; — sĕquestrātor, oris, m.: som seqvestrerer; df. „overf.": som hindrer el. standser; – ∾ officiorum (dolor), Symmach.; o. — sĕquestrātōrium, i, n.: Forvaringssted; – ∾ seminibus terra, Tertull.; af — sĕquestro, avi, atum, 1, v. a., [sequester], (sild. Ord); 1) giver i Forvaring; – ∾ membra (terrae), Prudent., corpora sepulturae, Tertull.; — II) „overf.": affondrer el. bortfierner derfra; – causam motus ab eo, quod movetur, sequestrat ratio, Macrob.; ∾ aliquem ab infamia, Sidon.; – sequestratum animal, Veget.; men sequestrata verecundia, (med Tilsidesættelse deraf), Macrob. — sequior o. sequius, s. und. secus.

sĕquor, sĕcūtus (sequūtus) sum, 3, v. dep. (a. o. n.), [sibileret af ἕπομαι, i. e. sequor]: følger dermed el. derefter, ledsager; 1) „egenl."; A) „alm."; a) c. acc.; – qui, ex urbe amicitiae causa Caesarem secuti, etc., vid. Caes. B. G. 1, 39; cf. id. ibd. 7, 50; men ∾ moechas, (gaae efter dem), Hor. Sat. 1, 4, 113; men Quintium ··· secutum vallem, (som havde fulgt den paa sin Marsch), Liv. 32, 6; men ∾ vestigia alicujus, Ovid. Met. 4, 514; cf. ibd. 8, 332: pars pressa sequuntur Signa pedum, etc.; – ogs. m. Tingssubjecter; magna multitudo carrorum ··· sequi Gallos consuevit, Hirt. B. G. 8, 14; cf. Hor. Od. 2, 14, 24, o. ibd. 3, 27, 59; — b) absol., (oftest hos Plaut. o. Ter.); – sequere intro; P. sequor, Plaut. Asin. 4, 1, fin.; abi prae, jam ego sequor, id., Ter.; quod si praeterea nemo sequatur, tamen se etc., Caes. B. G. 1, 40; servi sequentes, Hor. Sat. 1, 6, 78; men Ovid. Fast. 3, 508: ut a tergo forte secutus erat, etc.; — B) „bes." ogs.; 1) om Personer; a) fiendligen at følge, at eftersætte el. forfølge; – saal. Caes. B. G. 7, 47: neque prius sequendi finem fecerunt, quam etc.; cf. Virg. Aen. 11, 674: sequiturque incumbens eminus hasta Terea, etc.; ogs. ∾ hostem pilo, Tac. Hist. 4, 29; ∾ feras, Ovid.; cf. id. Met. 6, 666; — b) c. acc. loci: at drage paa Veien derhen el. i Retning dertil; – Formias nunc sequimur, Cic. Att. 10, 18; ligel. ∾ Epirum, Italiam, etc.; vid. id. ibd. 3, 16, o. Virg. Aen. 4, 361; ligel. ibd. 381: I, sequere Italiam ventis, pete regna per undas, etc.; s. ogs. Ovid. Her. 7, 10, oftere, o. A.; — 2) om Ting og om Begreber; a) at følge,

(om Tiden, el. om hvad der følger i Tiden el. Ordenen); – Aestatem auctumnus sequitur, post acer hiems fit, Enn. Ann. 16, 34; sequenti anno, Plin. 10, 82; cf. Hirt. B. G. 8, 50: in sequentis anni ··· petitione etc.; sequenti tempore, Quintil. 1, 5. 52; men quam primum luce sequenti, Ovid. Fast. 4, 675; secuto die, Plin. 13, 43; cf. id. 6, 26: secuta aetas propiorem cursum tutioremque indicavit; men Luce secutura tutos pete, navita, portus, Ovid. Fast. 4, 625; cf. Lucan. 2, 528; men in sequenti volumine, Vitruv. 6, 8; dog ogs. Africanus sequens, (i. e. minor), Plin. 7, 59; – sequitur hunc annum nobilis clade Romana Caudina pax, Liv. 9, 1; cf. id. 10, 38; men Intonuit dicente deā, tonitrumque secuti ··· nimbi, etc., vid. Ovid. Met. 14, 542; cf. Virg. Aen. 9, 504: sequitur clamor, coelumque remugit, etc.; men Ovid. Met. 9, 780: lacrimae sunt verba secutae; cf. id. Fast. 1, 359: Verba fides sequitur, etc.; f. ogs. id. ibd. 3, 305; men Cic. Att. 4, 2: post illas datas litteras secuta est summa contentio de domo; cf. id. N. D. 1, 2: quibus (sanctitate et religione) sublatis, perturbatio vitae sequitur et magna confusio; men id. Orat. 49: qua tempestate Paris Helenam ··· et quae sequuntur (og det følgende Sted); cf. id. Leg. 2, 23: nostis, quae sequuntur, etc.; – saal. ogs. om den historiske Følge og om Ordenen i Foredraget; sequitur is rex, qui etc., Cic. d. Rep. 2, 21; sequitur, ut doceam etc., id. N. D. 2, 32; cf. id. Leg. 3, 18: deinde sequitur, quibus jus sit etc.; men sequitur videre de eo, quod etc., Digest.; — b) som Besiddelse el. Arv at følge nogen el. tilfalde nogen; – ut victorem res sequeretur, Liv. 28, 21; cf. id. 33, 13: ut belli praeda ··· Romanos, ager urbesque captae Aetolos sequerentur; cf. Hor. Sat. 1, 8, 13, o. Plin. 9, 60; — c) prægnant ogs.: letteligen at følge med el. at føie sig, at komme af sig selv; – herbae ··· aridae factae ··· celerius rumpuntur, quam sequuntur, Varro; cf. Virg. Aen. 6, 146: ipse (ramus) volens facilisque sequetur, Si etc.; men Liv. 38, 21: quum scrutantes, quae vellant, telum non sequitur; cf. Ovid. Met. 12, 372; – ita flexibilis (oratio), ut sequatur, quocumque torqueas, Cic. Orat. 16; cf. id. Brut. 49: non quaesitum esse numerum, sed secutum; f. ogs. Quintil. 2, 14, in., o. id. 10, 2, 27, oftere; — II) „fig."; A) „alm.": at tage til Følge, at holde sig dertil, at blive derved; – si verbum sequi volemus, (ville vi holde os til Bogstaven), Cic. Caecin. 17; – hanc (Caesar) in re publica viam, quae popularis habetur, secutus est, Cic. Catil. 4, 5; cf. Ovid. Pont. 1, 4, 38; ligel. id. ibd. 2, 10, 18: Diversum quamvis quisque sequamur iter, etc.; men Liv. 4, 4: patrem sequuntur liberi, (følge Faderens Stand); men Caes. B. G. 1, 4: damnatum poenam sequi oportebat, ut etc.; f. ogs. Cic. Lael. 17; — B) „bes."; 1) at følge nogens Autoritet el. Exempel el. Parti; – nec minor iis (poena statuenda est), qui secuti erunt alterum, quam iis, qui etc., Cic. Lael. 12; cf. id. ibd.: ∾ amicum vel bellum patriae inferentem; men Lucan. 2, 531: O scelerum ultores, melioraque signa secuti, etc.; men sequi auctoritatem alicujus, id., Caes., consilium Scipionis, id.; cf. id. B. C. 2, 32; ligel. qui etc., quam rationem sequantur, vides, Cic. Div. 2, 6; f. ogs. und. secta; ligel. Liv. 31, 7: ut linguam (sc. Graecorum), ut nomen secutos crederes, etc.; ogs. absol.: si senatus sequatur, etc., Caes. B. C. 1, 1; men Cic. d. Rep. 5, 19: ∾ naturam optimam bene vivendi ducem; men ulteriora mirari, praesentia sequi, vid. Tac. Hist. 4, 8; f. ogs. Ovid. Met. 7, 20: video meliora proboque; Deteriora sequor, etc.; — 2) at søge et Formaal el. en Hensigt, at stræbe el. tragte derefter; – natura bonos viros eam sequi justitiam, quae sit, non eam, quae putetur, Cic. d. Rep. 3, 11; cf. id. Lael. 27, o. id. Mur. 27; ∾ commodum matris, (drage Omsorg derfor), Ter. Hec. 3, 5, 31; ∾ lites, id. Andr. 4, 5, 16; ∾ quae nocuere (oppon. fugere), Hor. Ep. 1, 8, 11; cf. ibd. 1, 1, 72; — 3) at følge el. være Følge deraf, navnl. i den logiske Slutning; – nec si etc., sequitur illico, esse causas etc., Cic. Fat. 12; saal. ogs. m. Subjectssætning, id. Tusc. 5, 8; – oftere m. flgd. ut; si haec enunciatio vera non est, sequitur, ut falsa sit, id. Fat. 12; cf. id. Fin. 2, 8, Quintil. 3, 8, 23, o. id. 3, 11, 17, o. A.; — III) partic. sĕquens, tis, brugtes ogs. efter Quintil. 8, 6, 40, af nogle som subst. f. ἐπίθετον. — sequutio, sequutor, etc., f. und. secutio, etc.

Sēr, eris, f. und. Seres. — sĕra, ae, f., [2. sero]: etslags Bom el. Tvertræ, hvormed Døren spærres indenfra; – qua (sera) remota fores panduntur, Varro; excute poste seram, Ovid. Am. 1, 6, 24, oftere; ogs. in pl.; cujus (portae) Dempserat oppositas insidiosa seras, id. Fast. 1, 265; – Pone seram, (slaa Slaaen for), Juvenal. 6, 347; men Clauditur et durā januā firma sera, Tibull. 1, 2, 6; men Colum. 9, 1: seris transversis ita clathrare (vacerras), ne etc.

Serapēum, i, f. und. Serapis. — sĕrāpĭas, ădis, f., σεραπιάς: en Benævnelse paa Planten orchis, Plin. 26, 62; heder ogs. serapion, i, n., Appul. — Serapicus, 3, f. und. Serapis. — Sĕrāpĭo, (el. -on), ōnis, m., rimel. i Rom ordenl. som Slavenavn; df. som Ogenavn til P. Corn. Scipio Nasica (cons. a. u. c. 616); – vid. Liv. epit. 55, ogs. Plin. 7, 10, Cic., o. A. — sĕrāpĭon, f. und. serapias.

Sĕrāpis, (sild. ogs. Sērapis), is o. ĭdis, m.: en høi ægyptisk Guddom, hvorom Macrob. Sat. 1, 20: Serapis et solis eandem esse naturam, etc.; men colosseum Serapin e smaragdo (Gudens Billedstøtte), vid. Plin. 37, 19; men ante ipsum Serapin, (foran hans Støtte og Tempel i Syracus), Cic. Verr. 2, 66; cf. id. Div. 2, 59, Tac. Hist. 4, 81, o. A.; — B) df. 1) Sĕrāpēum (o. -ium), i, n.: et Serapistempel, navnl. i Alexandrien, Tertull.; f. ogs. Tac. Hist. 4, 84; — 2) Sĕrāpĭcus, 3: hørende til el. benævnt efter Guden Serapis; df. „overf.": prægtig, coenae, Tertull. — Serapīum, i, n., f. und. frgd. nr. B, 1.

sēre, adv. af serus: sildigen, sent, langsomt, (men f. posit. inus. bruges sædv. sero, f. und. serus); – df. compar., sērius: sildigere; – modo surgis (Sol) Eoo Temperius coelo, modo serius incidis undis, Ovid. Met. 4, 197; cf. Liv. 31, 11, o. A.; men „poet.": serius ocius, (før el. siden, først el. sidst), Hor. Od. 2, 3, 26; cf. Ovid. Met. 10, 33: Serius aut citius sedem properamus ad unam; – superl., quam serissime, (saa sildigt muligt), Caes. B. C. 3, 75, o. Plin. 15, 18; — b) ogs. heder serius: for sildigt el. altfor sildigt; – an serius venimus? Cic. d. Rep. 1, 13; men id. d. Or. 3, 20: ad quae (mysteria) biduo serius veneram; cf. id. Catil. 1, 2, o. Caes. B. C. 3, 8.

sĕrēnātor, ōris, m., [sereno]: som opklarer Luften, Epithet til Juppiter, Appul. — sĕrēne, adv. af serenus: klart, i klart Lys; men alene in compar. o. „fig.", Augustin. — sĕrēnĭfer, a, um, [serenus, fero]: som bringer klart Veir, Aquilo, Avien. — *sĕrēnĭtas, atis, f.; 1) m. o. ud. coeli: Luftens Klarhed, klart el. smukt Veir; – quum sit tum serenitas, tum perturbatio coeli, Cic. Div. 2, 45; men ∾ auctumni, Plin.; men ∾ tranquilla, (opp. foeda tempestas), Liv. 2, 62; ogs. in pl.; imbribus magis, quam serenitatibus (offendi vineam), Colum.; — II) „overf."; – modum imponere secundis rebus, nec nimis credere serenitati praesentis fortunae, prudentis hominis ··· esse, Liv. 42, 62; men serenitatem alicujus obducere, (formørke nogens lyse el. glade Stemning), Senec. d. Ir. 3, 25; — not.: ogs. er Serenitas Vestra, (Eders Naade): en Titel, som tillagdes de romerske Keisere, Veget.; o. — sĕrēno, avi,

atum, 1, v. a.: at giøre lys el. klar; (poetisk Ord); – Vultu, quo coelum tempestatesque serenat (Juppiter), etc., vid. Virg. Aen. 1,255; ogs. absol.: perculsus fulmine civis Luce serenanti (ved Dagens klare Lys) vitalia lumina liquit, Cic. (poëta) Div. 1, 11; men serenatus Olympus (el. axis), Sil.; – ogs. „overf."; Consilium vultu tegit, ac spem fronte serenat, Virg. Aen. 4,477; cf. Sil. 11, 369: tristia fronte serenant; men ∾ nubila animi, Plin. 2, 4; ligel. Sil. 5, 181: Dona serenato referas solennia Phoebo (i. e. placato); — [flgd.].

sĕrēnus, 3; 1) klar el. lys, navnl. om Luften og om Veiret, (oftest „poet."); – ∾ coelo, Lucr., Virg., Cic. Fam. 16, 9, o. A.; coeli in regione serena, Virg. Aen. 8, 528; men ibd. 5, 870: O nimium coelo et pelago confise sereno! men postquam ex tam turbido die serena et tranquilla lux rediit, etc., Liv. 1, 16; ∾ nox, Virg., Cic.; ∾ aër, Plin.; men compar., Coelo perfruitur sereniore, Martial. 4, 64; ∾ color, (opp. nubilus), Plin.; ∾ aqua, id., vox, Pers. 1, 19; – „poet." ogs. om en Vind, der bringer klart Veir; Hic favonius serenu'st, istic auster imbricus, Plaut. Merc. 5, 2, 35; cf. Virg. Ge. 1, 461: unde serenas Ventus agat nubes, etc.; — b) neutr. serenum ogs. som subst.: klar Luft el. Himmel, klart Veir; – in sereno, noctu, etc., Cato; oftere absol., sereno; Priverni sereno per diem totum rubrum solem fuisse, Liv. 31, 12; cf. id. 37, 3, ogs. Plin. 11, 28, (hvor det modsættes nubilum); ligel. liquido ac puro sereno, Suet. Aug. 95; – in pl.: coeli serena, Lucr. 2, 1099; cf. Virg. Ge. 1, 393; — II) „fig.": lys, munter, fornøiet; – placidum degunt aevum, multumque serenum, (om Guderne), Lucr. 2, 1093; ∾ vultu, id., Hor., o. A.; cf. Cic. Tusc. 3, 15: tranquilla et serena (frons Socratis); Quumque serenus erit (Augustus), vultusque remiserit illos, Qui etc., Ovid. Pont. 2, 2, 65; men id. ibd. 2, 1, 5: Tandem aliquid, pulsa curarum nube, serenum Vidi, etc.; — not.: ogs. er Serenus: Epithet til Juppiter, Inscriptt.; hvf. ogs. Martial. 5, 6, kalder K. Domitian: Jovem Serenum; – ogs. er Serenissimus: en Titel til de romerske Keisere, Cod. Just.; — III) Serenus, Serena, som Personsnavn, hvoraf mærkes; A) Qu. Serenus Sammonicus: Læge under Septimius Severus o. Caracalla; af ham haves et Digt de Medicina; — 2) Serena: Gemalinde af Stilicho, o. Svigermoder af K. Honorius; – vid. Claudian.: Laus Serenae Reginae.

Sēres, um, m., Σῆρες: Folk i d. østlige Asien, berømt af dets silkeagtige Stoffer; – vid. Plin. 6, 20, Virg. Ge. 2, 121, Hor. Od. 3, 29, 27, o. id. ibd. 4, 15, 23, Ovid., o. A.; — B) df. Sērĭcus, 3: serisk, hørende til el. benævnt efter Sererne, Oceanus, Plin., hostis, Propert., sagittae, Hor.; — b) „bes." er at mærke: ∾ vestes (af seriske Stoffer), Plin., Tac.; ∾ pulvilli, Hor. Epod. 8, 15; ∾ carpenta, (med Silkeforhæng), Propert.; – ogs. absol.: serica, orum, (s. vestes sericae), Propert., Martial.; men in sing., sericum, i: serisk Stof, Ammian. 23, 6, Solin., o. A.

1.sĕresco, ĕre, v. inch. n., [serenus]: at blive tør; – dispansae in sole serescunt (vestes), Lucr. 1, 307. — 2.sēresco, ĕre, v. inch. n., [serum]: at blive til Valle; – omne (lac) frigore serescit, Plin. 11, 96. — Sergestus, i, m., efter Virg. Aen. 1, 510, oftere: Stamfader for den sergiske Slægt i Rom. — Sergĭus, Sergia: romersk Slægts- og Personsnavn; – L. Sergius Catilina: den berygtede Stifter af den efter ham benævnte Sammensværgelse; – C. Sergius Orata: berygtet Vellystling, Cic., Plin. 9, 79, o. A.; — B) df. 1) Sergĭus, 3: benævnt efter en Sergius; – ∾ tribus, Cic. Vatin. 15, lex, Frontin., olea, s. nedenf.; — 2) Sergiānus, 3: = frgd.; – ∾ olea, Cato, Varro; heder ogs. Sergia olea, Colum., Plin.

sēria, ae, f.: tøndeformet Lerkar el. Fad til Opbevaring af flydende og tørre Sager, navnl. ogs. til Nedsaltning; – Relevi dolia omnia, omnes serias, Ter. Heaut. 3, 1, 51; cf. Liv. 24, 10, Colum. 12, 52, o. A. — *sērĭcārĭus, 3: hørende til seriske Stoffer, textor, Firmic.; o. — sērĭcātus, 3: som er iført Klæder af serisk Stof, Suet. Calig. 52; — [sericus]. — serĭchātum, i, n.: etslags Krydderplante, Plin. 12, 45. — sērĭco.blatta, ae, f., [sericus], sc. vestis: purpurfarvet Silkeklædning, Cod. Just. — sērĭcus, 3, s. und. Seres, nr. B.

sĕrĭes, em, e, [2.sero]: sammenhængende Rad el. Række el. Orden; 1) „egenl."; A) „alm."; – ∾ vinculorum ita astricta, ut etc., Curt. 3, 1; ∾ structurae (dentium), Plin. 7, 15; men ∾ sparsa ramorum, (om Aarerne i Legemet), id. 11, 69; – ∾ juvenum, (deres Dansechor), Tibull. 1, 3, 63; men custodiarum seriem recognoscens, (Rækken af Fangerne), Suet. Calig. 27; — B) „bes.": uafbrudt Slægtsfølge; – sic ab Jove tertius Ajax; Nec tamen haec series etc., Ovid. Met. 13, 28; Digne vir hac serie, etc., vid. id. Pont. 3, 2, 109; ligel. Propert. 4, 11, 69: Et serie fulcite genus, etc.; — II) „fig."; a) c. gen.; – quanta series rerum sententiarumque sit, etc., Cic. Leg. 1, 19; cf. id. N. D. 1, 4; men id. Div. 1, 55: fatum ··· id est ordinem seriemque causarum, quum causa causae nexa rem ex se gignat; cf. Gell. 6, 2: fatum est sempiterna quaedam series rerum et catena; – ∾ annorum, Hor.; ∾ temporis, Ovid., laborum, malorum, id.; – ogs. in pl.; ∾ litium, Suet. Vesp. 10; cf. Vell. 2, 118: simulantes fictas litium series; — b) ud. gen.; – inexplicabili serie connectere („alleg."), Quintil. 5, 14, 32; cf. Cic. Acad. 2, 7; navnl. ogs. om Ordforbindelsen; quae bene composita erunt, memoriam serie sua ducent, Quintil. 11, 2, 39; cf. Hor. A. P. 242: tantum series juncturaque pollet, etc.

sĕrĭĕtas, atis, f., [2.serius]: Alvorlighed, Auson. — sĕrĭlĭa, ium, n., [2.sero]: Liner; – ∾ spartea, Pacuv. ap. Fest. p. 313, (Müll.). — sērĭo, abl. som adv., s. und. 2.serius. — sērĭŏla, ae, f., dem. af seria: lidet Fad el. liden Tønde, Pers. 4, 29, Pallad. — Sĕrĭphus (-os), i, f.: liden Ø i Ægæerhavet, henregnes til Cycladerne; (hod. Serfo el. Serfanto); – vid. Plin. 4, 22, Cic. N. D. 1, 31, o. A.; — B) df. Sĕrĭphĭus, 3: seriphisk, absinthium, Plin.; men Tac. Ann. 4, 21: saxo Seriphio consenuit; — b) ogs. subst. Seriphius, i, m.: en Seriphier, Cic. d. Senect. 3. — sĕrĭs, ĭdis, f., σέρις: en Endivieart, Plin., Varro. — serĭsāpĭa, ae, f.: opdigtet Navn paa en Ret el. Spise, [rimel. af serum, d. e. Syre, o. sapio], Petron. 56, 8. — sērĭtas, atis, f., [serus]: sildig Ankomst, Langsomhed; – ∾ epistolarum, Symmach.

1.sērĭus, adv. compar., s. und. sere. — 2.sērĭus, 3, [rimel. besl. m. severus, der ordenl. bruges om Personer, ligesom serius om Begreber]: alvorlig; – res seriae, (opp. jocosae), Cic. Off. 1, 37; cf. ibd. 29: quum gravibus seriisque rebus satisfecerimus; ligel. rem seriam agere cum aliquo, Ter. Eun. 3, 3, 7; ∾ verba, Tibull., Hor., carmina, Plin. Pan.; ∾ curae, ibd., partes diei, ibd.; — b) neutr. serium, i, oftere seria, orum, som subst.: Alvor, (opp. jocus); – heus tu, si quid per jocum Dixi, nolito in serium convortere, (optage det for Alvor), Plaut. Poen. 5, 5, 41; ligel. nihil ad serium, (intet alvorligt), Tac. Ann. 6, 14; – quicum joca, seria, ut dicitur, etc., Cic. Fin. 2, 26; cf. Liv. 1, 4: cum his seria et jocos celebrare; s. ogs. Tac. Ann. 2, 13; ligel. Hor. Sat. 1, 1, 27: Sed tamen amoto quaeramus seria ludo; cf. id. ibd. 2, 2, 125, oftere; men ille seria nostra, ille deliciae, (om en Yndlingsslave), Plin. Ep. 8, 1; men Tac. Germ. 24: aleam ··· sobrii inter seria exercent; — c) df. abl. serio, ofte som adverb.: for

Alvor, (opp. joco); - Cum ea tu sermonem nec joco, nec serio Tibi habeas, Plaut. Amph. 3, 2, 25; cf. ibd. 50; men ibd. 3, 3, 9: An id joco dixisti? equidem serio ac vero ratus; f. ogs. Ter. Heaut. 3, 2, 30, Liv. 7, 41, o. A. — sĕriva, ae, f., [a serendo: at knytte el. binde]: en Krans; rimel. Læsem. Plin. 21, 2, (al. servia).

sermo, ōnis, m., [2. sero]: Samtale, mundlig Underholdning; - sermo est a serie ··· ubi oratio cum altero conjuncta, Varr. L. L. 6, 7; I) „egenl."; A) „alm."; - vis orationis duplex est, altera contentionis, altera sermonis ··· sermo in ··· congressionibus familiarium versetur; sequatur etiam convivia, etc., Cic. Off. 1, 37; cf. Senec. Ep. 75: concordet sermo cum vita, etc.; men Cic. Off. 1, 38: quibuscum sermonem conferimus, etc.; men id. Fam. 1, 9: hac me mente fuisse ··· in nostris sermonibus collocutionibusque ipse vidisti; men mihi quae (uxor) hujus similes sermones serat, etc., Plaut. Mil. gl. 3, 1, 106; cf. Virg. Aen. 6, 160: Multa inter sese vario sermone serebant; - esse in ore, in sermone omnium, etc., Cic. Phil. 10, 7; men Propert. 2, 17, 7: Et nunc inter eos tu sermo es, etc.; men Hor. Od. 3, 3, 71: Referre sermones deorum; (cf. ibd. v. 18-seq.); men jucundus est mihi sermo litterarum tuarum (din skriftlige Underholdning el. Meddelelse), Cic. Fam. 7, 32; — B) df. „bes."; 1) Mængdens Tale el. Snak i en bestemt Anledning, Omtale el. Rygte; - Ita nunc per urbem solus sermo est omnibus, Eum velle amicam liberare, etc., Plaut. Pseud. 1, 5, 4; saal. m. Subjectssætning, Cic. Flacc. 6, o. id. Att. 7, 23; - venire in sermonem hominum etc., id. Verr. 4, 7; cf. id. Fam. 9, 3: dare sermonem iis, qui etc.; ligel. Tac. Hist. 4, 4: materiam sermonibus praebere; men sermo illius temporis etc., Cic. Rab. Post. 14; — 2) lærd Samtale el. Underholdning, Disputation el. Dialog; - vid. Cic. d. Rep. 1, 11 o. 24, ogs. id. Lael. 1; ligel. id. Fam. 9, 8: feci sermonem inter nos habitum in Cumano, quum etc.; men id. Leg. 1, 4: in longum sermonem me vocas, Attice! f. ogs. Quintil. 6, 3, 44; — 3) df. ogs. den rolige og jevne Tale, (som hørende til Omgangssproget el. til den mundlige Meddelelse); saal. heder Philosophernes Foredrag: sermo potius, quam oratio, Cic. Orat. 19; cf. id. Brut. 68: statarius et sermonis plenus orator; f. ogs. Hor. Sat. 1, 4, 42 o. 48, ogs. id. A. P. 95; — b) ogs. „concret": den Digtningsart, som i Indhold og Form nærmer sig til almindelig Prosa; - vid. Hor. Ep. 1, 4, in., ogs. id. ibd. 2, 1, 250, o. 2, 2, 60; — II) „overf.": Udtryksmaaden el. Udtrykket, Talen el. Sproget el. Dictionen; - saal. Lucr. 3, 261: Abstrahit invitum patrii sermonis egestas, etc.; cf. Hor. A. P. 57; ligel. quae philosophi Graeco sermone tractavissent, etc., Cic. Fin. 1, 1; men Quintil. 1, 6, 43: fuerit paene ridiculum, malle sermonem, quo locuti sint homines, quam quo loquantur. Et sane, quid est aliud vetus sermo, quam vetus loquendi consuetudo? men quae (aves) sermonem imitantur humanum, Plin. 10, 59; cf. ibd.: turdum habuit ··· imitantem sermonem hominum; men Cic. Brut. 35: fuit ··· in Catulo sermo Latinus, (han talte godt Latin); cf. ibd.: incorrupta quaedam Latini sermonis integritas etc.; men Quintil. 2, 13, 5: ad judicem omni sermone directo, an aliquando averso per aliquam figuram dicendum sit? f. ogs. id. 12, 2, 3: qui leges, quae etc., numquam eruditiore aliquo sermone tractarit, etc.

*sermōcĭnanter, adv.: samtalende, Sidon.; — sermōcĭnātĭo, onis, f.: lærd Underholdning el. Samtale, Disputation el. Dialog; - vid. Quintil. 9, 2, 31: sermones hominum assimulatos dicere διαλόγους malunt, quam, quod Latinorum quidam dixerunt, sermocinationem; — b) ogs. en rhetorisk Figur; - vid. auct. ad Her. 4, 52; o. — sermōcĭnatrix, icis, f., Quintil. 3, 4, 10, som Oversættelse af d. platoniske προσομιλητική, (altſ. den Del af Rhetoriken, som udvikler sig igiennem Dialogen); — b) ogs. „alm.": ∾ immodica, (uendelig Snakkerske), Appul.; af — sermōcĭnor, atus sum, 1, v. depon. n., [sermo]: holder el. fører en Samtale, m. o. ud. cum aliquo; - ait ··· se cum isto sermocinaturam, Cic. Verr. 1, 52; cf. id. Inv. 2, 17; — II) „bes." ogs.: at føre en lærd Tale el. Samtale, at disputere, odl.; - vid. Suet. Tib. 56, o. Gell. 5, 21. — *sermōnālis, e: hørende til Talen, talende, opp. rationalis, Tertull.; — sermōnor, ari, v. dep. n.: = sermocinor; - vid. Gell. 17, 2: sermonari ··· rectius; sermocinari crebrius etc.; o. — sermuncŭlus, i, m., dem.: Folkesnak, løst og uhiemlet Rygte; - ex urbanis malevolorum sermunculis haec ab istis esse collecta, Cic. Dejot. 12; sermunculum sedare, id. Att. 13, 10; cf. Plin. Ep. 5, 8, o. id. 7, 17; — [sermo].

1. sĕro, sēvi, sătum, 3, v. a.: saaer, udsaaer, planter; ogs. besaaer el. beplanter; I) „egenl."; - ∾ viciam, lentem, Varr., frumenta, Caes., oleam et vitem, Cic.; cf. Hor. Od. 1, 18, in.; ligel. Cic. d. Senect. 17: multae etiam istarum arborum mea manu sunt satae; men Serit arbores, quae alteri seclo prosint, vid. Caecil. ap. Cic. Tusc. 1, 14; men tum fit, ut tantum decumae sit, quantum severis, etc., Cic. Verr. 3, 47; men „poet.": satas alio ··· traducere messes, (neml. ved Hexeri), Virg. Ecl. 8, 99; - iste serendus ager, Ovid. A. A. 2, 668; cf. Tibull. 2, 3, 74: Quid nocuit, sulcos non habuisse satos? men impers. o. som Ordsprog: Mihi istic nec seritur, nec metitur, Plaut. Epid. 2, 2, 80; — b) df. subst., sata, orum, n.: Sæden, Virg. Ecl. 3, 82, oftere, Ovid., Plin.; — II) df. „fig."; A) „overf." el. om Mennesker: at forplante el. avle, odl., (oftest in partic. perf. o. „poet."); - exstitisse quandam maturitatem serendi generis humani etc., Cic. Leg. 1, 8; cf. id. Att. 14, 20, o. id. Tusc. 1, 49; - ex Pelope ··· satus Atreus, poëta ap. Quintil. 9, 3, 57; - ogs. m. de: Ilia cum Lauso de Numitore sati, Ovid. Fast. 4, 54; ogs. m. ab; largoque satos Curetas ab imbre, etc., id. Met. 4, 282; dog oftest m. blot abl.; Sole satus Phaëthon, Ovid. Met. 1, 751; sata ··· Tiresiā Manto, (hans Datter), id. ibd. 6, 157; cf. Virg. Aen. 6, 125; ligel. Liv. 38, 58: non sanguine humano, sed stirpe divina satum se esse; - df. ogs. subst., satus (sata) aliquo: Søn (el. Datter) af nogen; satus Anchisā, Virg., (d. e. Æneas); satus Hammone, id., (i. e. Iarbas); satae Peliā, (hans Døttre), Ovid.; men id. Met. 14, 778: sati Curibus, (de fra Byen Cures Nedstammende, el. Indvaanerne deraf); — B) „ment." el. om Begreber: at fremavle el. forplante, at frembringe el. udbrede, odl.; - ∾ leges, instituta, rem publicam, Cic. Tusc. 1, 14; ∾ lites, Plaut., civiles discordias, Liv. 3, 40; men id. 24, 23: ∾ crimina in senatum apud plebem; ligel. ∾ invidiam in alios, Tac.; ∾ rumores, Virg.; men ∾ sibi causas sollicitudinum, Senec. Ep. 104.

2. sĕro, (ŭi), sertum, 3, v. a., [sibileret af εἴρω, i. e. sero, necto]: knytter el. binder dertil el. til hinanden; I) „egenl.", dog alene in perf. partic.; - Accipiunt sertas nardo florente coronas, Lucan. 10, 164; serti flores, Appul.; men sertae loricae, (Ringpansere), Nep. Iphicr. 1; — B) df. subst. in neutr. pl., serta, orum: Blomsterkranse; - coronas, serta, unguenta etc., Plaut. Asin. 4, 1, 58; cf. Cic. Catil. 2, 5, Tibull. 1, 1, 12, o. A.; ligel. Ovid. Trist. 5, 3, 3: Festaque odoratis innectunt tempora sertis; ligel. id. Fast. 4, 616: Imposuitque suae spicea serta comae; - sield. in sing.: roseo Venus aurea serto, Auson.; - ogs. in fem.: serta, ae, hos. Propert. 2, 24, 37: Quum tua praependent demissae in pocula sertae; — II) „fig.": sammenknytter el. sammenkæder el. for-

binder; – ex aeternitate causa causam serens, Cic. Fat. 12; cf. Liv. 25, 6: cujus (fati) lege immobilis rerum humanarum ordo seritur, (ordnes i Sammenhæng); men Sall. frgm. Hist.: bella ex bellis serendo magni facti; ∾ certamina cum patribus, Liv. 2, 1; cf. id. 27, 12, oftere; ∾ crebra proelia, Tac. Hist. 5, 11; men Plaut. Curc. 1, 3, 37: Quod quidem mihi, polluctus virgis, servus sermonem serat, (vexler Ord med mig); f. ogf. und. sermo I, A, Virg. Aen. 6, 160; ligel. ∾ aliquid sermonibus occultis, Liv. 3, 43; cf. id. 7, 39, ogf. id. 33, 32; ligel. ∾ colloquia secreta cum aliquo, id. 34, 61; men id. 10, 19: ∾ populares orationes, (sammenføie el. udarbeide); cf. id. 7, 2: ∾ argumento fabulam.

3.sēro, abl. som adv., f. und. serus; df. — sērōtĭnus, 3; I) oftest i Oeconomien: som foretages el. finder Sted paa en sildigere Tid; – festinatam sementem saepe decipere, serotinam semper, Plin. 18, 56; ∾ pira, (sildigt modne), id.; ∾ pulli, Colum.; – ∾ hiems, (opp. tempestiva frigora), Plin. 17, 2; – men ∾ loca, (som sildigt bringe Væxterne til Modenhed, opp. praecocia), id.; cf. id. 17, 16: transferri ··· in frigidos et serotinos situs; — II) „overf.": som sildigt er paa Færde; – ∾ raptor, Senec. Decl. 3, 21.

serpens, tis, f. (o. m.), f. und. serpo, nr. III; df. — serpentārĭa, ae, f., (sc. herba): Slangeurten, Appul. — serpentĭgĕna, ae, f., [serpens, gigno]: Slangeaffom, Ovid. Met. 7, 212. — serpentīnus, 3, [serpens]: hørende til el. benævnt efter Slangen, Augustin. — serpentĭpes, ĕdis, m., [serpens, pes]: med Slangefødder, Gigantes, Ovid. Trist. 4, 7, 17. — serpĕrastra, orum, n.: etslags Knæskinner el. Benskinner; – vid. Varr. L. L. 9, 5: qui pueris in geniculis alligent serperastra, (neml. for at rette derpaa); — II) df. m. Lune „overf.", Cic. Att. 7, 3, (rimel. om de lavere Officerer, som brugtes til at holde Mandskabet i Orden): de serperastris cohortis meae, nihil est, quod doleas; ipsi enim etc. — serpillum, i, n., f. und. serpyllum.

serpo, psi, ptum, 3, v. n., [sibileret af ἕρπω, hvf. - ogf. ved Bogstavomsætning repo]: kryber; I) „egenl." om Dyrene, navnl. om Slanger og Orme; (derim. repere ogf. om anden krybende el. langsom Bevægelse; – ∾ anguiculos, nare anates etc., Cic. Fin. 5, 15; cf. id. N. D. 2, 47; ∾ anguis per humum, Ovid. Met. 15, 689; cf. id. Pont. 3, 3, 101, nedenf.; ∾ draco in platanum, id.; men serpentia secla ferarum, (i. e. serpentes el. Slanger), Lucr. 6, 766; men alene Solin. 32, in pass.: quum terra nullo serpatur angue; — II) „fig."; A) „overf." om Gienstande, som bevæge sig langsomt el. umærkeligen, (oftest „poet.", o. navnl. om Elementerne, om Væxterne, om Sygdomme, odl.); – Ister ··· tectis in mare serpit aquis, (under sit Isdække), Ovid. Trist. 3, 10, 29; cf. id. Met. 14, 598, o. Tibull. 1, 7, 14; ∾ flamma per continua, Liv. 30, 6; vitis serpens etc., vid. Cic. d. Senect. 15; men jam per candida mollis Colla liber serpit, (udbreder sig derover), vid. Ovid. Met. 9, 388; men prius quam Dira per incautum serpant contagia vulgus, etc., vid. Virg. Ge. 3, 468; ogf. om Alderdommen; Ut verear, ne tarda prius per membra senectus Serpat, etc., vid. Lucr. 1, 415; ∾ quies, somnus, Virg., Plin.; men „alleg.": Livor, iners vitium, mores non exit in altos, Utque latens ima vipera serpit humo, Ovid. Pont. 3, 3, 101; — B) „ment.": umærkeligen at udbrede sig el. tiltage, odl.; saal. Cic. d. Or. 2, 50, om en Taler, som sindrigt forbereder en Paastand; – oftere om de politiske Sygdomme, vid. Cic. Catil. 4, 3, Liv. 28, 15, o. A.; men Cic. Verr. 2, 22: quam facile serpat injuria etc., (opp. quam non facile reprimatur); cf. id. Div. in Caecil. 21: si paullatim haec consuetudo serpere ac prodire coeperit, etc.; – dog ogf. om andre Forholde: serpit, nescio quo modo, per omnium vitas amicitia, id. Lael. 23; ∾ rumor, id.; ∾ fama per coloniam, id.; – endel. ogf. „poet.": Serpit humi tutus nimium, („alleg.": holder sig ved Jorden), Hor. A. P. 28; — III) partic. serpens, tis, som subst. fem. (sc. bestia), ogf. masc. (sc. draco): krybende Dyr el. Kryb; df. A) Slangen; – quaedamque serpentes, ortae extra aquam, simul ac etc., aquam persequuntur, vid. Cic. N. D. 2, 48; ligel. in fem., Ovid. Met. 1, 447, oftere, Hor. Od. 1, 37, 27, Nep. Hann. 10, o. A.; – som masc., Virg. Aen. 2, 214, oftere, Hor. Sat. 1, 3, 27, o. A.; ogf. som appos. af draco, Suet. Tib. 72; – men ud. Bestemmelse af genus og lignelsesvis, Cic. Vatin. 2: repente te tamquam serpens e latibulis ··· intulisti; — bb) df. „overf.": Stiernebilledet Serpens el. Anguis; a) imellem den store og lille Biørn, Ovid. Met. 2, 173, o. Hygin. Astr. 3, 1; — b) i Haanden af Ophiuchus el. Anguitenens, Vitruv. 9, 4, Hygin. Astr. 2, 14; — B) krybende Dyr el. Kryb paa det menneskelige Legeme, Lusen, Plin. 7, 52, Appul.

serpŭla, ae, f., [serpo]: liden Slange, Messala ap. Fest. p. 351, (Müll.). — serpullum, i, f. und. serpyllum. — serpyllĭfer, a, um, [serpyllum, fero], catini, (hvorpaa serpyllum frembæres), Sidon. — serpyllum, i, n., [sibileret af ἕρπυλλον]: vild Timian, (thymus serpyllum L.), Colum., Plin., Virg., o. A.

serra, ae, f., [rimel. f. secra el. segra af seco, el. benævnt efter Lyden]: Sav el. Saug; – stridor serrae, quum acuitur, Cic. Tusc. 5, 40; cf. Lucr. 2, 410: serrae stridentis acerbum Horrorem etc.; men argutae lamina serrae, Virg. Ge. 1, 143; – om Savens Opfindelse f. Ovid. Met. 8, 246, ogf. Plin. 7, 57, o. Senec. Ep. 90; men som Ordsprog: serram ducere cum aliquo, (have en Strid med nogen), Varr. R. R. 3, 6; — II) df. „overf."; A) Savfisken el. en Art deraf, Plin. 9, 1, o. id. 32, 52; — B) etslags savformet Slagorden; – vid. Cato ap. Fest. p. 344, (Müll.), ogf. Gell. 10, 9, o. Veget.; — 3) etslags Tærskevogn med taggede Hiul, Hieronym.

serrābĭlis, e, [serra]: som lader sig save, Plin. — serrācŭlum, i, n.: Skibsroret, (clavus navis), Digest., (al. servaculum), inc. — serrāgo, ĭnis, f., [serra]: Savspaaner, Coel. Aur. — Serrānus, (ogf. Saranus, Inscriptt., altf. rimel. benævnt efter Byen Saranum i Umbrien), i, m.: romersk Tilnavn in gente Atilia; – om C. Atilius Serranus, som fra Ploven hentedes til Consulatet, vid. Cic. Sest. 33, id. R. Am. 18, ogf. Virg. Aen. 6, 845, o. A. — serrātim, adv., [serra]: savformet, Vitruv. — serrātōrius, 3, [serro]: hørende til Savning, machinae, Ammian. — serrātŭla, ae, f.: en Benævnelse paa Væxten betonica, Plin. 25, 46. — serrātūra, ae, f., [serro]: Saven el. Savning, arboris, Pallad. — *serrātus, 3: savformet el. tagget, dentes, Plin., folia herbae, id.; ∾ compages (ossium capitis), id.; ∾ numi, (med tagget Rand), Tac. Germ. 5; — serro, are, v. a.: saver, Pallad.; o. — serrŭla, ae, f., dem.: liden Sav, Cic. Cluent. 64, Varr., o. Colum.; — [serra].

1.serta, orum, o. serta, ae, f. und. 2.sero. — 2.serta, ae, f., ogf. serta Campanica: Planten melilotus, Cato; ogf. sertula Campana, Plin. 21, 29. — sertātus, 3, [1.serta und. 2.sero]: bekranset, Capella. — Sertorianus, 3, f. und. flgd. — Sertōrĭus, i, m.: en Tilhænger af Marius og ypperlig Hærfører, forsvarede sig længe i Spanien imod Sullanerne, indtil han blev ombragt ved Snigmord; – vid. Liv. epit. 90, Vell. 2, 25, Cic. Mur. 15, o. A.; — B) df. Sertōrĭānus, 3, bellum, Cic., Flor., duces, Cic. Manil. 8, milites, id., tempora, id., arma, Senec. — sertula Campana, f. und. 2.serta. — sertum, i, n., f. und. sertus, 3, partic. af 2.sero.

sĕrum, i, n., [rimel. sibileret af ὀῤῥός]; I) „egenl.": Valle el. den vandige Del af sammenløben Melk, Plin., Colum.; ligel. Virg. Ge. 3, 405: Veloces Spartae catulos acremque Molossum Pasce sero pingui, etc.; men Ovid. Fast. 4, 770: Denique viam liquido vimina rara sero; — II) bf. „overf.": de vandige Dele af andre Ting, navnl. af Harpix, Plin. 16, 23. — sērus, 3, [efter Doederl. besl. m. serius, o. oprdl. etr. af severus]; I) „alm.": sildig; - sero ··· trahunt a vespere nomen (vespertiliones), Ovid. Met. 4, 415; ∾ nocte, Propert. 1, 3, 10; cf. Virg. Aen. 7, 16: sera sub nocte rudentum (leonum) etc.; ad serum usque diem, Tac.; si hiems magis sera fuisset, Liv. 32, 28; ∾ anni, ogs. ∾ aetas, (Alderdommen), Ovid.; - ∾ gratulatio, vid. Cic. Fam. 2, 7; ∾ nepotes, o. ∾ posteritas, (sildig Efterslægt), Ovid.; men ∾ eruditio, (Grækernes ὀψιμαθία), Gell. 11, 7; s. ogs. nedens. Hor. Sat. 1, 10, 21; ogs. absol., qui etc., In herum matura, in se sera condecet capessere, Plaut. Aul. 4, 1, 3; - ∾ ulmus, Virg., ficus, Colum., (som voxer sent el. langsomt); men rosa quo locorum Sera moretur, (hvor den sildige Rose maatte dvæle el. findes), Hor. Od. 1, 38, 3; - compar., ∾ mors (opp. maturior), Caes.; (bellum) spe omnium serius, Liv. 2, 3; superl., ∾ (pira) Amerina (blive sidst modne), Plin. 15, 16; cf. Vell. 2, 131; — B) hertil kan mærkes; 1) „poet." staaer ogs. f. adv. sero: sildigt; a) serus; - saal. Hor. Od. 1, 2, 45: Serus in coelum redeas, etc.; cf. id. Ep. 2, 1, 161, ogs. id. Sat. 2, 7, 33; ligel. Ovid. Met. 15, 384: Et serosque pedes serasque assumere pennas; — b) neutr. sera; - nec sera comantem Narcissum, etc., vid. Virg. Ge. 4, 122; — c) neutr. serum; - Nocte sedens serum canit importuna per umbras (noctua), Virg. Aen. 12, 864; — 2) „poet." ogs. hos Personer; a) c. gen.; - o seri studiorum! Hor. Sat. 1, 10, 21; cf. Sil. 3, 255: Consilio viridis, sed belli serus Ilertes, etc.; — b) ogs. c. infin.; - serus versare boves et plaustra Bootes, Propert. 3, 3, 57; — c) neutr. serum, i, ogs. som subst.: sildig Tid (paa Dagen el. om Natten); - quia serum erat diei, Liv. 7, 8; ligel. sero diei, Tac. Ann. 2, 21; s. ogs. Liv. 10, 28: extrahebaturque in quam maxime serum diei certamen; - men absol., in serum dimicatione protracta, Suet. Aug. 17; cf. id. Oth. 11; — II) „bes." ogs. altfor sildig; - Serum est tempus cavendi in mediis malis, Senec. Thyest. 485; quia serum auxilium post proelium venerant, Liv. 3, 5; men ibd. 46: improbum consilium serum, ut debuit, fuit; - hoc serum est, Martial. 8, 44; neque enim rectae voluntati serum est tempus ullum, Quintil. 12, 1, 31; ligel. m. Subjectssætning: dum deliberamus, quando incipiendum sit, incipere jam serum est, id. 12, 6, 3; — b) „poet." ogs. f. adv.; - nunc sera querelis Haud justis assurgis, etc., vid. Virg. Aen. 10, 94; cf. Ovid. Met. 2, 617, oftere; — III) abl. sero som adv., (f. inusit. sere); A) „alm.": sildigt el. sildigen; a) (paa Dagen el. om Natten); - eo die Lentulus venit sero, Cic. Att. 7, 21; cf. id. Fam. 7, 22: etsi domum ··· sero redieram, etc.; — b) (alm. i Tiden); - eloquentia ··· quam sero prodierit in lucem, Cic. Brut. 10; ligel. Quintil. 2, 17, 7: doctores artis ··· sero repertos; men si unam rem sero feceris, omnia opera sero facies, Cato R. R. 5, 7; men ne nimis sero ad extrema veniamus, Cic. Phil. 2, 19; - comp. serius, o. superl. serissime, s. und. sere; — B) „bes." o. „overf.": altfor sildigen; - Idem, quando illaec occasio periit, post sero cupit, Plaut. Aul. 2, 2, 71; cf. id. Capt. 4, 2, 90: sero post tempus venis; men id. Pers. 5, 1, 16: To. Temperi; Sa. mihi istuc temperi sero'st; men hodie sero ac nequicquam voles, vid. Ter. Heaut. 2, 3, 103; - sero resistimus ei, quem etc., Cic. Att. 7, 5; producam etc., qui te nunc sero doceant, judices non sero, id. Verr. 5, 63; cf. id. Lael. 3: (Scipio) factus est consul bis, primum ante tempus; iterum sibi suo tempore, rei publicae paene sero; men sero sapiunt Phryges, s. und. sapio, II, B; - compar., serius, s. und. sere.

serva, ae, s. und. servus. — servābilis, e, [servo]; I) til at giemme el. bevare, uvae, Plin. 14, 4; — II) „overf.": til at frelse el. redde; - Et tutare caput nulli servabile, si non, Qui etc., Ovid. Trist. 4, 5, 21. — servaculum, i, s. und. serraculum. — servans, tis, partic. o. adj., s. und. servo. — *servătio, ōnis, f.: Jagttagelse, (Regel, man følger), Pseud.Plin. Ep. 10, 121; o. — servātor, oris, m.; I) oprdl. o. „poet.": en Jagttager; - Doctus ad haec fatur taciti servator Olympi, vid. Lucan. 8, 171; men ∾ nemoris, (som der lurer), Stat. Theb. 3, 353; — II) bf. „prægnant": en Frelser el. Opholder, en Redningsmand; - ∾ (rei publicae; opp. perditor), Cic. Planc. 36; ∾ patriae, Liv.; cf. id. 34, 50: servatorem liberatoremque acclamantibus; men Propert. 4, 6, 37: Mox ait: o Longa mundi servator ab Alba, Auguste! ogs. er servator ligesom σωτήρ: Epithet til Juppiter, Plin. 34, 19, o. Inscriptt.; — B) „poet." ogs. om Abstracter: som overholder el. bevarer el. opfylder; - Justitiae cultor, rigidi servator honesti, vid. Lucan. 2, 389; ∾ foederis, Claudian.; — [servo]. — servatrix, icis, fem. til servator: Frelserinde el. Beskytterinde el. Opholderske; - vid. Ter. Hec. 5, 4, 16, o. Ovid. Met. 7, 50; ogs. som Epithet til flere Gudinder, Inscriptt.; men Stat. Theb. 12, 616: servatricemque Medusam Pectoris etc., (d. e. Medusaskioldet); — b) sild. ogs. som overholder el. iagttager; - ∾ convenientiae, Appul.

servia, ae, s. und. seriva. — Servianus, 3, s. und. Servius. — servĭcŭlus, i, m., dem. af servus, Tertull. — Servilianus, 3, s. und. Servilius. — servīlis, e, [servus]: hørende til el. benævnt efter en Slave, slavisk; - cum servili schema, Plaut.; ∾ vestis, Cic., vernilitas, Quintil.; indoles minime servilis, Liv. 1, 5; humilis atque servilis gestus, Quintil. 11, 3, 83; ∾ jugum, Cic., munus, id.; - ∾ tumultus, (Slavekrig), Caes.; ogs. ∾ bellum, Flor. 3, 19; men ∾ terror, (Frygten for et Slaveoprør), Liv. 3, 16; ∾ manus, (Slavehær), Hor. Epod. 4, 19; s. ogs. id. Sat. 1, 8, 32, o. Tac. Ann. 16, 2; men Hor. Sat. 2, 7, 110: qui etc., Nil servile, gulae parens, habet? men m. Subjectssætning, Quintil. 1, 3, 13: caedi discentes, deforme atque servile est; — b) neutr. servile ogs. „poet." som adv.; - servile gemens, Claudian.; bf. — servīlĭter, adv.: paa Slavers Vis, Petron. Sat. 117, 6; - oftere „ethisk": ne quid serviliter muliebriterve faciamus, Cic. Tusc. 2, 23; cf. Tac. Hist. 1, 36; ligel. ∾ saevire, Flor. 1, 23.

Servīlius, Servilia: romersk Slægts- og Personsnavn; saal. C. Servilius Ahala, P. Servilius Rullus, etc.; - Servilia hed Brutus's Moder og Cæsars Veninde, Cic. Att. 15, 11, oftere, o. A.; — B) bf. 1) Servīlius, 3: benævnt efter en S.; - ∾ lex; a) judiciaria, af Qu. Serv. Caepio; — b) de pecuniis repetundis, af C. Serv. Glaucia; — c) agraria, af P. Serv. Rullus, (blev forkastet ifølge Consulen Cicero's trende Taler de Lege Agr.); - ∾ lacus: Sted i Rom, Cic. R. Am. 32, o. Senec. d. Prov. 3; cf. Fest. p. 290, (Müll.); — 2) Servīliānus, 3: = frgd.; - ∾ horti, Tac.; cf. Plin. 36, 4.

servĭo, īvi o. ii, ītum, 4, v. n., [servus]: er Træl el. Slave, forretter Slavetieneste el. Slavearbeide; er ufri el. afhængig el. underdanig; I) „egenl."; a) absol.; - Quid tu, servusne es, an liber? Ps. nunc quidem etiam servio, Plaut. Pseud. 2, 2, 16; ∾ liberaliter, Ter. Andr. 1, 1, 11, utiliter, Hor. Ep. 1,

16, 70; qui ··· libertate caret ··· Serviet aeternum, etc., vid. ibd. 1, 10, 39; men servire juste, (opp. imperare injuste), Cic. d. Rep. 3, 18; men id. Phil. 6, 7: aut vincatis oportet ··· aut quidvis potius, quam serviatis! – navnl. ogs. om de Overvundne, vid. Cic. l. c., Hor. Od. 3, 8, 21, o. Liv. 39, 37; — b) c. dat., el. m. apud; – ea serviebat lenoni etc., Ter.; cf. Plaut. Bacch. 4, 9, 71; ligel. Cic. d. Rep. 1, 33: utrum comi domino, an aspero serviant, etc.; – si quis apud nos servisset etc., Cic. d. Or. 1, 40; cf. Plaut. Capt. 2, 2, 80, oftere; — c) m. homogen acc., ogs. m. homogen abl.; – qui servitutem servit, anføres som archaistisk Udtryk, Quintil. 7, 3, 26; f. ogs. Cic. Top. 6, oftere, o. Liv. 40, 18, oftere; hos Plaut. ogs. m. tilføiet dat. el. apud; vid. id. Capt. 2, 3, 31, o. id. Mil. gl. 2, 1, 17; – men ibd. 2, 6, in.: neque herile negotium Plus curat, quam si non servitute serviat; cf. ibd. 3, 1, 150; — II) „overf."; A) „alm.": at hengive sig dertil, at opoffre sig derfor, at befordre el. fremhielpe el. betænke, odl.; – res vero ipsa publica, si loqui posset, ageret mecum, ut, quoniam sibi servissem semper, numquam mihi ··· jam mihi servirem, consulerem meis, Cic. Planc. 38; ∾ cupiditatibus, (være Slave deraf, opp. imperare), id. Lael. 22; ∾ commodis alicujus, (drage Omsorg derfor), id.; f. ogs. id. Brut. 69; men ∾ compendio suo privato, Caes. B. C. 3, 32; ∾ populo, Cic. Planc. 4, oculis civium, id. Phil. 8, 10, (søge at anbefale sig dertil); ∾ dignitati, id., laudi existimationique, id., laudi et gloriae, id., constantiae, id., (fortrinligen at lægge Vind derpaa); – endel. m. Hensyn paa Foredraget: ∾ brevitati, id., gravitati vocum aut suavitati, id., venustati maxime, id., verbis praecedentibus, Quintil.; – ogs. impers. in pass., Cic. Off. 1, 10: fundamenta justitiae, primum, ut ne cui noceatur, deinde ut communi utilitati serviatur, etc.; ligel. id. d. Or. 2, 80: ut non brevitati servitum sit, sed magis venustati; – ogs. m. homogene Objecter; Tuis servivi servitatem imperiis et praeceptis, pater, etc., Plaut. Trin. 2, 2, 21; — b) ogs. om Ting: at være tienlig el. brugelig dertil, at blive brugt el. anvendt dertil; – chartis serviunt calami, Plin.; quod domus Cassii serviet domino non minori, Plin. Ep. 7, 24; men id. Pan. 40: exilis hereditas ··· tota sepulcro, tota funeri serviet, (vil kunne anvendes dertil); — B) „bes." ogs. i Retssproget om Bygninger og Grundstykker: at være underkastet en Forpligtelse el. Servitut; – vid. Cic. Agr. 3, 2: quae serviebant (praedia), etc.; cf. id. Off. 3, 16, o. id. Or. 1, 39.

servĭtĭum, i, n., [servus]: Trældom el. Trællestand; df. I) „abstract": Slavetieneste el. Slaveri; (Cic. har derfor servitus); A) „egenl."; – hoc tibi pro servitio debeo, etc., Ter. Andr. 4, 1, 51; quum ··· secum ipse reputaret, quam gravis casus in servitium ex regno foret, etc., Sall. Jug. 62; cf. ibd. 94; ductum se ab creditore ··· in servitium etc., vid. Liv. 2, 23; cf. id. 41, 6: singulos justum pati servitium; – men „poet."; Servitio premet etc., Virg. Aen. 1, 285; cf. Hor. Sat. 2, 5, 99; — B) „overf." om enhver Tienesteydelse og Afhængighed; – animi imperio, corporis servitio magis utimur, Sall. Catil. 1; men „poet.": Illi etiam tauros primi docuisse feruntur Servitium, etc., (at have lært dem at gaae i Aaget), vid. Tibull. 2, 1, 41; ligel. Ovid. Am. 1, 2, 18: servitium (amoris) ferre etc.; — II) „concret": Tyendet el. Slaverne; a) in sing.; – Ita nunc servitium'st, Plaut. Curc. 2, 3, 21; ligel. coeptum esse ··· moveri servitium, (at der var giort en Begyndelse til en Slaveopstand), Cic. Verr. 5, 4; men Tac. Ann. 12, 17: servitii decem millia offerre; men id. ibd. 1, 23: e servitio Blaesi (gladiatores); — b) in pl.; – incitare servitia ad caedem, Cic. Coel. 32; cf. id. Leg. 3, 11; ligel. id. Flacc. 38: operae facessant, servitia sileant; cf. Sall. Catil. 24, oftere, Liv. 2, 10, oftere, o. A.; – men Plin. 11, 11, lignelsesvis: sunt autem fuci ··· quasi servitia verarum apium. —

servītor, oris, m., [servio]: Tiener el. Betient, auct. ap. Augustin. — servitrītĭus, 3, [servus, tritus af tero]: afslidt el. udslidt i Slaveri; df. som Skældsord: ∾ stabulum, Plaut. Pers. 3, 3, 13. — servitūdo, inis, f., [servus], sield. Biform af flgd.: Slaveri, Trældom; – servitudinis indignitatisque homines expertos, etc., Liv. 24, 22, (Drakenb.).

servītus, ūtis, f., [servus]: en Slaves Stand el. Vilkaar, Slaveri el. Trældom; I) „egenl."; – Domi fuiştis, credo, liberi; Nunc servitus si evenit, ei vos morigerari, mos bonu'st, Plaut. Capt. 2, 1, 3; men id. Amph. 1, 1, 20: in servitute expetunt multa iniqua; cf. Cic. Phil. 3, 5: quum omnis servitus est misera, tum vero etc.; ligel. id. Off. 1, 23: mors servituti turpitudinique anteponenda (est); f. ogs. id. Phil. 6, 7; men servire servitutem, f. und. servio; opp. dominatus, Cic. Dejot. 11; men id. d. Rep. 1, 44: hunc nimis liberum populum libertas ipsa servitute afficit etc.; ··· nimia illa libertas in servitutem cadit; cf. id. Lael. 12: (Themistocles) quum servitute Graeciam liberasset; ligel. id. d. Rep. 2, 25: L. Brutus depulit a civibus suis injustum illud durae servitutis jugum; — b) Plaut. Amph. 1, 1, 12, ogs. (som verbale til servire) c. dat.: Opulento homini hoc servitus dura est, (f. opulento servire: at tiene den Rige); — c) ogs. Dyrenes ufrie Tilstand, Colum. 8, 12 o. 15; — II) „overf."; A) „alm.": Tienestepligt el. Afhængighed; – numquam, salvis suis, exuitur servitus muliebris, Liv. 34, 7; men Cic. Planc. 30: hujus officii tanti servitutem etc.; men Quintil. 7, 3, 16: illa ··· servitus ··· ad certa se verba astringendi; cf. id. 2, 16, 9: ut se ipsi homines ad servitutem juris astringerent; — B) i Retssproget om Bygninger og Grundstykker: paahvilende Forpligtelse, Servitut; – servitutes praediorum ··· iter, actus, via, aquaeductus, Digest.; cf. Cic. Qu. Fr. 3, 1, 2: servitute fundo illi imposita; ligel. id. Att. 15, 26: specus ··· servitutis ··· aliquid habituros, etc.; — C) „concret": Tienere el. Slaver; df. „poet." f. Tilbedere, Hor. Od. 2, 8, 18.

Servius, Servia; I) romersk Fornavn in gente Sulpicia, f. und. Sulpicius; — B) df. Serviānus, 3: benævnt efter den Retslærde Servius Sulpicius; – ∾ actio, ogs. absol. Serviana (sc. actio), Digest.; — II) Servius Tullius: Roms siette Konge, f. und. Tullius; — III) Servius Maurus Honoratus: Grammatiker under K. Valentinian, skrev en Commentar over Virgilius.

servo, avi, atum, 1, v. a., [sibileret af ἐρύω, ἐρύομαι: udriver af Fiendevold; df. „alm."]: frelser el. redder, bevarer uskadt; I) „egenl."; A) „alm."; – qui ceteros servavi, ut nos periremus, Cic. Fam. 14, 2; cf. Hor. Ep. 2, 2, 139: Non servastis, ait, cui sic extorta voluptas (sc. est); men vita ex telis hostium servata, Cic. d. Rep. 1, 3; cf. id. Arch. 9; men Liv. 22, 10, (af en Votivformular): si res publica ··· salva servata erit hisce duellis, etc.; men servavi igitur rem publicam discessu meo, etc., Cic. Sest. 22; quoniam, inquit, me una vobiscum servare non possum, vestrae quidem certe vitae prospiciam, quos etc., Caes. B. G. 7, 50; men id. B. C. 2, 20: ut ··· urbem insulamque Caesari servarent; – ∾ rem, (passe paa, forvare), Hor.; men Virg. Aen. 7, 179: servans sub imagine falcem, (som altid har den); men Cic. Tusc. 1, 30: qui se castos integrosque servavissent; cf. id. Catil. 3, 10; – di te servassint semper, vid. Plaut. Asin. 3, 3, 64; men id. Amph. 1, 1, 157, absol.: servaveris (sc. me); „poet." ogs. m. tilføiet infin.:

infectaque sanguine tela Conjugibus servans parvisque ostendere natis, (for at vise dem), Stat. Theb. 9, 187; — b) med abstracte Objecter: bevarer, overholder, iagttager; - ∾ imperium probe, Plaut. Pseud. 2, 4, 7; cf. Enn. Ann. 16, 33; ∾ ordines, (under Marschen el. Slaget), Caes. B. G. 4, 26, oftere; men Liv. 36, 51: ∾ ordinem laboris quietisque; ligel. ∾ tenorem pugnae, id., institutum militare, Caes.; ∾ jura induciarum, id., aequabilitatem juris, Cic., illud, quod decet, id., dignitatem, id., aequam mentem, Hor. Od. 2, 3, in.; men Flere palam non vult (Romulus), exemplaque fortia servat, etc., vid. Ovid. Fast. 4, 847; - sieldn. m. Tingssubject; vid. Caes. B. G. 7, 23; ligel. ∾ concentum (fides), Cic. Fin. 4, 27; cf. Hor. Ep. 1, 2, 69, ogs. Virg. Aen. 7, 3; — B) ogs. „bes.": opbevarer til en Hensigt; - ∾ vinum in vetustatem, Cato; cf. Hor. Od. 3, 21, 6; men ∾ vermes in melle, Plin. 30, 39; men Cic. Att. 5, 17: itaque eo me servavi, (har jeg udsat at skrive); - ogs. c. dat.: forbeholder; esse quasdam res servatas judicio voluntatique multitudinis, id. d. Rep. 1, 45; cf. Liv. 10, 28: in id tempus, quo etc., quam integerrimas vires militi servabat; ligel. Hor. Ep. 1, 19, 43: Si etc., rides, ait, et Jovis auribus ista Servas, etc.; — II) „fig."; A) „overf."; a) forvarer el bevogter (navnl. et Sted); df. „poet." o. forel.: forbliver el. dvæler el. boer der og der; - Nunc te amabo, ut hanc hoc triduum sólum sinas Esse hic, et servare apud me, Plaut. Cist. 1, 1, 106; men Ter. Eun. 4, 7, 10: solus Sannio servat domi; cf. Plaut. Most. 2, 2, 21: natus nemo in aedibus Servat, etc.; - ogs. er hertil at mærke Udraabet: serva! pas paa el. giv Agt! odl., Plaut., Ter., Hor.; - Tu nidum servas („alleg."), Hor. Ep. 1, 10, 6; cf. id. ibd. 1, 5, fin.: Atria servantem postico falle clientem; s. ogs. Virg. Ge. 4, 283 o. 459; ligel. id. Aen. 7, 52: Sola domum et tantas servabat filia sedes; — b) i det sildigere Retssprog, ∾ aliquid ab aliquo: erholde el. faae noget (en Betaling, odl.) af nogen; - posse me agere tecum mandati in id, quod minus ab illo servare potero, (som jeg ikke kan faae betalt af ham), Digest.; — B) „ment.": har Opmærksomheden henvendt derpaa, iagttager, passer, besørger; I) „alm."; a) c. acc.; - dum sidera servat etc., Virg. Aen. 6, 338; ligel. Ovid. Met. 5, 631: servat nubemque locumque; ligel. Caes. B. G. 5, 19: itinera nostra servabat; - df. ogs. „poet.": at bevogte, odl.; Vestibulum exsomnis servat noctesque diesque, Virg. Aen. 6, 556; cf. Ovid. Met. 10, 383; — b) m. Relativ- el. Hensigtssætning; - quid servas, quo eam, quid agam? quid id attinet ad te? Lucil. ap. Non.; si etc., Tuus servus servet, (lad ham passe paa), Veneri eas (coronas) det (ancilla), an viro? Plaut. Asin. 4, 1, 58; - quum ita ··· servassent, ut unus fasces haberet, Liv. 3, 36; cf. id. 39, 14: ut servarent, ne qui nocturni coetus fierent; — 2) „bes." i Religionssproget: at iagttage Varsler; - vid. Enn. Ann. 1, 96: secundam Solus avem servat, etc.; o. ibd. ligel.: servans genus altivolantum; men Cic. Phil. 2, 32: qui de coelo servare constituit, etc.; men ibd.: si qui servavit (sc. de coelo); saal. navnl. om Augurerne, id. Vatin. 6, o. id. Sest. 61, oftere; — III) partic. servans, tis, ogs. som adj. o. c. gen.; - saal. Virg. Aen. 2, 426: justissimus unus Qui fuit in Teucris, et servantissimus aequi.

servŭlicŏla, ae, f., [servulus, colo]: som holder til med Slaver; - ∾ sordidae, Plaut. Poen. 1, 2, 55. — servŭla, ae, fem. til flgd.: liden Slavinde, Cic. Att. 1, 12. — servŭlus, i, m., dem. af servus: liden el. ung Slave, Plaut. Capt. 4, 2, 100, oftere, Ter. Andr. 1, 1, 56, oftere, Cic. Quint. 6, Plin. Ep., o. A.

servus, i, m., o. serva, ae, f., [sibileret af ἐρύω, ἐρύομαι, altf. oprdl. den Bortslebte el. Fangne; df. A) subst.: Slave, Træl, Tiener; Slavinde, Trælqvinde; (opp. dominus, domina); a) masc.; - contumelias servorum ancillarumque perferre, (om Ulysses), Cic. Off. 1, 31; cf. Cat. ap. Gell. 10, 3, ogs. Plaut. Aul. 4, 1, 3; - ogs. m. homo (per appositionem); non decet superbum esse hominem servum, Plaut. Asin. 2, 4, 64; cf. id. Stich. 1, 2, in.: Qui manet ut moneatur semper servus homo officium suum, Nec etc., servus is habitu haud probus est; s. ogs. Liv. 8, 15: Minucia Vestalis ··· insimulata apud pontifices ab indice servo (i. e. ab indice, qui servus erat), etc.; - foruden de private Slaver gaves der ogs. servi publici, vid. Varr. ap. Gell. 13, 13, Cic. Phil. 8, 8, Liv. 9, 29, o. A.; - som Ordsprog kan mærkes: quot servi, tot hostes, Sinnius Capito ap. Fest. p. 261, (Müll.); - ogs. „overf." o. „ment.", Cic. Verr. 1, 22: vidit eos, qui judiciorum dominos se dici volebant, harum cupiditatum esse servos; men id. Cluent. 53: legum idcirco omnes servi sumus, ut liberi esse possimus; — b) fem.; - Quid ista ad vidulum pertinent, servae sint istae, an liberae? Plaut. Rud. 4, 4, 62; cf. ibd. 1, 3, 37: Nunc qui minus servio, quam si forem serva nata? ligel. Liv. 1, 47: servum servaque natum etc.; s. ogs. Hor. Od. 2, 4, 3; — B) adj. servus, a, um: slavisk, hørende til el. benævnt efter Slaverne; - octo millia liberorum servorumque capitum etc., Liv. 29, 29; cf. id. 38, 24: quod (corpus) servum fortuna erat, etc.; ∾ urbes et vectigales, (opp. liberae), id. 34, 58; ∾ civitas, id.; men „poet.": ∾ aqua, (i. e. quam servi bibunt), Ovid. Am. 1, 6, 26; cf. Hor. Ep. 1, 19, 19: O imitatorum servum pecus! men Plaut. Pers. 2, 4, 9: Servam operam, linguam liberam herus me jussit habere; men serva omnia et subjecta imperio etc., Liv. 37, 54; cf. id. 42, 46; men statulibera quicquid pepererit, hoc servum heredis est, Digest.; — II) i Retssproget heder servus, 3, om Bygninger og Grundstykker: underkastet en Forpligtelse el. Servitut; - libera (praedia) meliore jure sunt, quam serva, etc., Cic. Agr. 3, 2; ∾ fundus, Digest.; ∾ aedes, ibd.; s. ogs. und. servitus o. servio.

sēsăma, ae, f., Biform af sesamum, Colum., Plin. — sēsămĭnus, 3, σησάμινος: tilberedet af Sesam, oleum, Plin. — sēsămŏīdes, is, n., σησαμοειδές: en sesamagtig Plante, Plin. — sēsămum (sisam-), i, n., σήσαμον: Sesam, etslags orientalsk Bælgfrugt, hvoraf presses Olie, vid. Colum. 2, 7 o. 10, oftere, ogs. Plaut., o. A.; — II) ∾ silvestre, er efter Plin. 15, 7, en Benævnelse paa Bærten cici.

sescennāris, e, alene Liv. 41, 15, i Forbindelsen: sescennaris bovis ··· jecur defluxisse, (m. uvis Afledn. o. Bem.; dog efter nogle f. sexennis: sexaarig; el. besl. m. sacena, i. e. dolabra pontificalis, Fest.). — Sesculysses, s. und. Sesquiulysses. — sescuncĭa, ae, f., [sequi-, uncia]: halvanden uncia; df. halvanden Tolvtedel af ethvert Helt; - ∾ hereditatis, Digest.; ∾ jugeri, Colum.; men ∾ radicis laseris, (3 Lod deraf), id.; men som adj., Plaut. Epid. 5, 1, 11: in manibus gestant copulas sescuncias, (af halvanden Tommes Tykkelse); df. — sescuncĭālis, e: som holder halvanden Tolvtedel, crassitudo mensae, (af halvanden Tommes Tykkelse), Plin. 13, 29. — sescunx, cis, m.: = sescuncia; df. alene Plin. 36, 62: in pedes denos sescuncem (10 Fod $1\frac{1}{2}$ Tomme). — sescuplex, s. und. sesquiplex. — sescuplus (sequiplus), 3, [sesqui]: halvandenfold, som tages halvandengang; - ut tempora tria ad duo relata sescuplum faciant, etc., vid. Quintil. 9, 4, 47; cf. Plin. 2, 20.

sĕsĕli, n. indecl., Plin. 25, 52, o. seselis, is, f., σέσελι o. σέσελις: etslags Bæxt el. Plante, germ. Sesel, Cic. N. D. 2, 50, o. Plin. 8, 50. — Sēsostris, is o. ĭdis, m., Σέσωστρις: berømt Konge i Ægypten, Lucan. 10, 276;

abl. Sesostre, Plin. 33, 15, men Sesostride (al. Sesoside), Tac. Ann. 6, 28. — sesquātus, 3; bf. ∾ numeri: Talforholdet duo ad tria, tria ad quatuor, etc., Augustin.; af — sesqui, adv., [rimel. af semis o. qui]: med det Halve dertil el. med Halvdelen mere; men som enkeltstaaende Ord alene Cic. Orat. 56: partem pedis, aut aequalem alteri parti, aut altero tanto, aut sesqui esse majorem; – saal. ogs. i Sammensætninger med Substantiver, som sesquicyathus, etc.; — B) i Sammensætning med et Talord betegner det Tilføielsen af en saadan Del, som det hosstaaende Talord bestemmer; altf. sesquialter f. $\frac{3}{2}$ o. $\frac{1}{2}$ (d. e. $1\frac{1}{2}$); – vid. sesquitertius o. sesquioctavus, ss. II.

sesquĭ.alter, a, um, ἐπιδεύτερος: halvanden, Cic. Univ. 7, o. Vitruv. 3, 1, (som Oversættelse af ἡμιόλιος); s. ogs. frgd. — sesquĭ.cŭlĕāris, e, som holder halvanden culeus, dolia, Colum. 12, 18. — sesquĭ.cy̆ăthus, i, m.: halvandet Beger, Cels. — sesquĭ.digitālis, e: halvanden Finger el. Tomme stor el. vid, foramen, Vitruv. — sesquĭ.digĭtus, i, m.: halvanden Finger el. Tomme, Vitruv. — sesquĭ.hōra, ae, f.: halvanden Time, Plin. Ep. 4, 9. — sesquĭ.jūgĕrum, i, n.: halvandet jugerum, Plin. 4, 15, o. id. 18, 49. — sesquĭ.lībra, ae, f.: halvandet Pund, Cato, Colum. — sesquĭ.mensis, is, m.: halvanden Maaned, Varr. — sesquĭ.mŏdius, i, m.: halvanden (romersk) Skeppe, Varr.; men in pl.: hi sesquimodii tritici etc., Cic. Verr. 5, 92. — sesquĭ.ŏbŏlus, i, m.: halvanden Obol, Plin. — sesquĭ.octāvus, 3, ἐπόγδοος: som holder ni Ottendele, intervallum, Cic. Univ. 7. — sesquĭ.ŏpĕra, ae, f.: halvandet Dagværk, Colum. — sesquĭ.ŏpus, ĕris, n.: = frgd., Plaut. Capt. 3, 5, 67.

sesquĭ.pĕdālis, e; I) som holder halvanden Fod, mensura, Colum., tigna, Caes.; — II) bf. „overf." o. „poet.": uhyre lang el. alenlang, dentes, Catull. 96, verba, Hor. A. P. 97. — sesquĭ.pĕdānĕus, 3: = frgd., cornua, Plin. — sesquĭ.pes, ĕdis, m.: halvanden Fod, Varr., Colum., o. A. — sesquĭ.plāga, ae, f.: halvandet Hug el. Oxehug, Tac. Ann. 15, 67. — sesquiplāris, is, o. sesquiplārius, i, m., (sc. miles): der til Tapperhedsbelønning erholder halvanden Ration, Veget., Inscriptt.; af — sesquiplex, ĭcis, adj., [plico]: halvandenfold, som tages halvandengang; – modus ··· aut sesquiplex, aut duplex, aut par, Cic. Orat. 57; – skrives ogs. sescuplex, Quintil. 9, 4, 47. — sesquiplus, 3, s. und. sescuplus. — sesquĭ.tertĭus, 3, ligesom ἐπίτριτος: som indeholder fire Trediedele, intervallum, Cic. Univ. 7. — sesquĭ.ŭlysses, (ogs. sescŭlysses, Plin. praef.), ligesom halvanden Ulysses; bf. et overmaade listigt Menneske; (Navnet paa en Satire af Varro, citeres oftere af Nonius). — sesquunx, cis, s. und. sescunx.

Sessĭa, ae, f., [1. sero]: Gudinde for Udsæden, Tertull. — *sessĭbŭlum, i, n.: Sæde el. Stol, Plaut., Appul.; — sessĭlis, e: hørende el. skikket til at sidde paa; – ∾ tergum (equi), Ovid. Met. 12, 401; – bf. som sidder el. ligger fast; ∾ obba, (med bred Fod), Pers. 5, 148; ∾ pira, (af deres Gestalt), Plin. 15, 16; – bf. „overf." om Væxterne: lav og bred; ∾ genus lactucae, Plin. 19, 38; cf. Martial. 3, 47; ∾ malvae, Pallad.; — sessimōnĭum, i, n.: Sæde el. Session el. Forsamling; – ∾ deorum, (Guderraad), Vitruv. 7, praef.; o. — sessĭo, onis, f.: Sidden el. at sidde; I) „alm.": status, incessus, sessio, accubitio, etc., (Maaden at sidde paa), Cic. Off. 1, 35; ogs. in pl., etiam sessiones quaedam etc., id. Fin. 5, 12; — B) „concret": Sæde, Plads at sidde paa; – saal. Cic. d. Or. 2, 5: tot locis sessiones gymnasiorum etc.; ligel. id. Fin. 5, 1: cujus (Polemonis) ipsa illa sessio fuit, quam etc.; — II) „bes."; A) uvirksom Forbliven paa et Sted; – illam sessionem Capitolinam etc., Cic. Att. 14, 14; — B) Session el. Forsamling, consessus, navnl. til philosophiske Underholdninger, Cic. d. Or. 3, 30; sild. ogs. i Retssager: Rettens Holdelse, Digest.; — [sedeo].

sessĭto, avi, 1, v. n., intens. af sedeo: vedbliver at sidde; – quam deam (Suadam) in Periclis labris ··· sessitavisse, Cic. Brut. 15; sessitandi regio, (Sædet el. Vagen), Appul. — sessiuncŭla, ae, f., demin. af sessio: liden Forsamling til Underholdning, Vertshusselskab el. Klub; – in pl.: circulos aliquos et sessiunculas consectari, Cic. Fin. 5, 20. — *sessor, oris, m.; I) „egenl.": som sidder der el. som indtager et Sæde, navnl. i Theatret, Hor. Ep. 2, 2, 130; — B) „bes." ogs. som sidder til Hest, en Rytter, Senec.; ligel. nec patientem sessoris alterius (equum), etc., Suet. Caes. 61; — II) „overf." ogs.: som opholder sig paa et Sted, Indvaaner, Indbygger; – ∾ veteres urbis etc., Nep. Cim. 2; — sessōrĭum, i, n.: Sæde el. Stol, Coel. Aur.; – ogs. „overf.": Opholdsted, Bolig, Petron. Sat. 77, 4; o. — sessus, us, m.: Sidden el. at sidde; – locum sessui impertire, Appul.; — [sedeo].

sestertĭārius, i, m., [sestertius]: som næppe er en Sestertius værd, næppe værd at eie, homo, gladiatores, Petron. — sestertĭŏlum, i, n., dem. af flgd.; – bf. sestertiolum bis decies, Martial. 1, 59, (med Lune el. Ironi: den lille Formue af 2,000,000 Sestertser). — sestertĭum, i, n., (Sum af 1000 sestertii), s. und. flgd.

sestertĭus, 3, [ctr. af semis tertius, i. e. duo asses et semis]: halvtredie; dog altid som subst.; bf. I) sestertius (som Taltegn ogs. HS., i. e. IIS. s. duo asses semis), i, m., (sc. numus): halvtredie As el. Fierdedelen af en Denarius, den sædvanlige romerske Mønt, hvorefter ogs. større Summer bleve beregnede; s. bes. Varr. L. L. 5, 36, 48: sestertius (est), quod duobus semis additur; dupondius enim et semis antiquus sestertius est, etc.; ligel. Vitruv. 3, 1: pars quarta (denarii) quod efficiebatur ex duobus assibus et tertio semisse, sestertium vocitaverunt; – quum esset tritici modius sestertiis duobus (el. HSII.), pro frumento in modios singulos duodenos sestertios exegisse, Cic. Div. in Caecil. 10; dog ogs. m. numus, vid. Colum. 3, 3; – gen. pl. sædv. sestertium, vid. Cic. Orat. 46, hvorfor ogs. Taltegnet HS., vid. id. Verr. 1, 10; dog findes ogs. gen. sestertiorum, Colum. l. c.; — b) af gen. pl. sestertium hos Talbestemmelser over mille, opstod først: nom. pl. sestertia, orum, derefter ogs. sing. sestertium, i, etc.; og betyder da séstertium (m. Udeladelse af mille): en Sum af 1000 Sestertier, men hos de multiplicative Adverbier: decies, centies, etc., (m. Udeladelse af centena millia): en Sum af 1,000,000 Sestertier, osv.; altf. decies sestertium: en Million; centies sestertium: 10 Millioner; – dena millia sestertia ex melle recipere, Varro; men Quintil. 7, 6, 11: sestertium numum quinque millia (legare); – daturum liberis ejus ducena sestertia singulis, Tac. Ann. 2, 38; cf. Cic. Parad. 6, 3, Hor. Ep. 1, 7, 80, o. id. ibd. 2, 2, 33; – sestertium sexagies ··· Domitio reddit, Caes. B. C. 1, 23; cf. Cic. Off. 3, 24; men Liv. 45, 4: argenti ad summam sestertii decies in aerarium retulit; oftere centies sestertio coenare, Senec. Consol. ad Helv. 9; cf. Suet. Caes. 50, oftere, o. A.; — c) hertil er endnu at mærke det almindelige Udtryk, numo sestertio el. sestertio numo: for det allermindste, (for en Døit el. Stilling); – ecquis est ··· qui bona Rabirii numo sestertio sibi addici velit? Cic. Rab. post. 17; ligel. Liv. epit. 55: Matienus ··· sestertio numo veniit (neml. som Deserteur); cf. Senec. Ep. 95: quae etc., sestertio numo aestimanda sunt, (bør aldeles ikke agtes); – sild. ogs. omvendt: sestertio amplo comparare, (for en stor Sum), Solin. 27; — B) under Keiserne findes sestertius ogs. som Kobber-

mønt, der gjelder fire Asses; - vid. Plin. 34, 2: in sesteriiis dupondiariisque etc.; — II) i Landbruget betegner sestertium ogs. som Maal: halvtredie Fods Dybde; - saal. Colum. Arb. 1, 5: bipalio vertere, quod vocant rustici sestertium; cf. id. 3, 5.

Sestiacus, 3, s. und. Sestos. — Sestianus, 3, s. und. Sestius. — Sestĭas, adis, f., s. und. Sestos. — Sestĭus (Sextius), Sestia: romersk Slægts- o. Personsnavn; - hertil høre: P. Sestius, for hvem en Tale af Cicero endnu haves; Sest. Calvinus, en Taler, Cic. Brut. 34; Sext. Baculus, centurio primipili, vid. Caes. B. G. 2, 25, oftere, o. A.; — B) df. 1) Sestius (Sextius), 3: hørende til el. benævnt efter en Sestius; - Tabula Sestia, (et Vexelcomptoir, benævnt efter en ubekiendt Sestius), Cic. Quint. 6; - Aquae Sestiae, s. und. aqua; — 2) Sestiānus (Sext.), 3: = frgd.; - ∾ dicta, (af den ovennævnte P. Sestius), Cic. Fam. 7, 32; ∾ conviva, (hos en vis Sestius), Catull. 44, 10.

Sestos (-us), i, f., Σηστός: By i Thracien ved Hellespontеn, ligeoverfor Abydus; her var det, at Hero, Leanders Elskede, boede; hvf. Leandri amore pernobilis, Mela; s. ogs. Ovid. Her. 18 o. 19; cf. Plin. 4, 18, Liv. 32, 33, o. A.; — B) df. 1) Sestiăcus, 3: sestisk, sinus, (i. e. Hellespontus), Stat., pelagus, Auson.; — 2) Sestus, 3: = frgd.; - ∾ puella, (i. e. Hero); vid. Ovid. Her. 18, 2; — 3) Sestĭas, ădis, f.: Sestierinden, (d. e. Hero), Stat. Theb. 6, 547. — Sestus, 3, s. und. Sestos.

set, vid. sed ab in. — sēta (saeta), ae, f.; I) tykt og stivt Dyrehaar, Børste, (Svinebørste, odl.); - Ut pluma atque pili primum setaeque creantur Quadrupedum in membris etc., vid. Lucr. 5, 786; saal. oftest in pl., s. nedenf.; - dog ogs. in sing.; gladium e lacunari seta equina aptam etc., Cic. Tusc. 5, 21; durissimae densaeque et nigrae setae grex (suum), Colum.; cf. Virg. Aen. 7, 667; - in pl., vid. Ovid. Met. 8, 428, Propert. 4, 9, 45, Virg. Ge. 3, 312, o. A.; ligel. Plaut. Casin. 5, 2, 48: Ita quasi setis labra mihi compungit barba; — II) df. ogs.; A) „overf.": stridt Menneskehaar; - vid. Virg. Aen. 8, 266, oftere; ligel. Ovid. Met. 13, 850: Barba viros hirtaeque decent in corpore comae, etc.; s. ogs. Juvenal. 2, 11, Martial., o. A.; - folia brevi seta, (paa Naaletræet), vid. Plin. 16, 18; — B) „meton.": hvad der er giort af Haar eller Børster; df. en Anglesnor el. Medesnor; - vid. Ovid. Hal. 33: praedam Pendentem setis etc.; cf. Martial. 1, 56; ligel. en Malerpensel, Plin. 33, 40.

Sētăbis (Saet.), is, f.: By i Hisp. Tarrac., (hod. S. Felice i Valencia): berømt af dens fortrinlige Hør, Plin. 19, 2, Sil., o. A.; - ogs. in pl. Setabes, Gratian. Cyneg. 41; — B) df. 1) Sētăbītāni, orum, m.: Indvaanerne af Byen S., Plin. 3, 4; — 2) Sētăbus (Saet.), 3: setabisk, sudaria, Catull. 12; men absol., permutatis prioribus Setabis, Plin. praef. — sētănĭa, ae, f., o. sētănĭum (-on), i, n., σητανία, σητάνιον: en større Mispelart; den første Form har Plin. 15, 22, den anden har Plaut. Truc. a. 5, v. 16; — II) efter Plin. 19, 32, er setania ogs. en Svibelart; men efter id. 19, 30, er setanium en Art af Svibelvæxten bulbus.

Sētĭa, ae, f.: Biergstad i Latium, (hod. Sesse el. Sezze), berømt af en kostelig Viin, (vinum Setinum), Plin. 14, 8; s. ogs. Liv. 6, 30, o. id. 7, 42, oftere; - men Setia, „poet." f. vinum Setinum, Stat. Silv. 2, 6, 91; — B) df. Sētīnus, 3: setinsk, ager, Cic. Agr. 2, 25, Liv., colonia, Vell., vinum, s. ovenf.; cf. Martial. 10, 74: Ex arce clivi ··· Setini; s. ogs. Juvenal. 5, 34; — b) df. subst. Setini, orum, m.: Indvaanerne af Byen S., Liv. 8, 1, oftere.

sētĭger (saet.), a, um, [seta, gero]: med Børster, (poetisk Ord); - ∾ sus, Lucr., Virg., Ovid.; ∾ pecus, id.; - ogs. subst. setiger, „poet." f. aper el. Vildsvinet, Ovid. Met. 8, 376, o. Martial. 13, 93. — Setīnus, 3, s. und. Setia. — sētōsus (saet.), 3, [seta]: med børstet Haar, børstet, aper, Virg., Hor.; ∾ aures tauri, Plin.; ∾ frons, Hor.; lati atque setosi pectoris (corpus), Cels.; men ∾ verbera, Propert. 4, 1, 25, (med en Rem af haaret Gedeskind). — setula (saet.), dem. af seta; in pl., Arnob.

seu, conj., s. und. sive. — sĕvēre, adv. af severus: alvorligen, strængt, med Eftertryk; - ∾ seducere aliquem, (med alvorlig Mine), Cic. Fam. 1, 9; men ita graviter et severe voluptatem secernit a bono, vid. id. Fin. 2, 8; men severe vindicare mortem alicujus, Sall. Jug. 15; cf. Cic. Mur. 20; - compar., ∾ adhibere aliquem, (strængt at irettesætte), Cic. Att. 10, 12; ∾ scribere ad suos, Caes. B. C. 3, 25; - superl., ∾ dicere jus, Suet. Caes. 43; ∾ contemnere voluptatem, Cic. Off. 1, 21; ∾ exacta aetas, id. R. Com. 15.

sĕvērĭtas, ātis, f., [severus]; I) Alvorlighed, Strænghed; - Tristis severitas inest in vultu, atque in verbis fides, etc., Ter. Andr. 5, 2, 16; severitatem in senectute probo ··· modicam, acerbitatem nullo modo, Cic. d. Senect. 8; ∾ censorum, id. d. Rep. 4, 6; men id. Pis. 4 fin.: vetus illa magistra pudoris et modestiae severitas censoria etc.; men Gell. 4, 20, in pl.: inter censorum severitates tria haec exempla etc.; men Cic. Mur. 31 (til Cato): si illius (proavi tui) comitatem et facilitatem tuae gravitati severitatique asperseris; cf. id. Brut. 25 o. 40 o. 93, ogs. Sall. Catil. 54; men T. Torquatus, is, qui etc., quum illam severitatem in eo filio adhibuit, quem etc., Cic. Fin. 1, 7; cf. id. Off. 1, 37; - ∾ judiciorum, vid. id. Sull. 33; cf. Caes. B. G. 7, 4: summae diligentiae summam imperii severitatem addit; men ingenia puerorum nimia ··· emendationis severitate deficere, Quintil. 2, 4, 10; men quod si etc., remisisset aliquid profecto de severitate cogendi (sc. in senatum), vid. Cic. Phil. 1, 5; — II) sjeld. „overf."; - hac severitate aurium laetor, (deres strænge Dom), Plin. Ep. 3, 18; cf. Plin. 13, 4. — sĕvērĭter, adv., for- o. efterel. Biform af severe, Titinn. ap. Non., Appul. — sĕvērĭtūdo, ĭnis, f., for- o. efterel. Biform af severitas: Alvorlighed, Strænghed; - Quid illuc est, quod illi caperat frons severitudine? Plaut. Epid. 5, 1, 3; ∾ morum, Appul.

sĕvērus, 3, [rimel. besl. m. 2. serius, men oftere om Personer]; I) alvorlig, stræng; - Sed ipse egreditur, quam severus (med hvilken alvorlig Mine)! Ter. Heaut. 5, 3, 21; - Tubero (Stoicus) vita severus (fuit) etc., Cic. Brut. 31; cf. Quintil. 1, 10, 15: quae (Stoicorum secta) aliis severissima, aliis asperrima videtur; df. ogs. ∾ agricolae, (haardføre el. afhærdede), Lucr. 11, 1356; cf. Virg. Aen. 8, 638: ∾ Cures; ∾ Zethus, Hor. Ep. 1, 18, 42; men Catull. 5, 2: Rumoresque senum severiorum (de alvorlige Gamles megen Snak) etc.; - saal. ogs. „poet.": stræng el. afholden el. ædruelig, vid. id. 27, 6, o. Hor. Ep. 1, 19, 9; men Parcus ob heredis curam, nimiumque severus etc., id. ibd. 1, 5, 13; - ∾ custodes legis, vid. Cic. Divin. in Caecil. 5; severus in judicando, id. Manil. 13; hvor ogs. alios in se severos esse judices etc.; men acerbe severus in filium etc., id. Off. 3, 31; severissimus auctor (Trogus), Plin. 11, 114; severissimi pictores, id.; — B) „poet." o. sjeld. ogs. dadlende: haard el. grusom; - Nam te omnes saevumque severumque atque avidis moribus commemorant, Plaut. Trin. 4, 1, 6, (til Neptunus); cf. Propert. 4, 11, 22: Eumenidum ··· turba severa; — II) „overf."; a) om Udseendet el. Minen; - qui (vultus) quo severior est et tristior etc., Cic. d. Or. 2, 71; cf. Hor. A. P. 107; ∾ frons, Plaut.; - ogs. hvad der er alvorligt at skue; nox et noctis signa severa, Lucr. 5, 1189; cf. id. 4, 462; men Hor. Od. 1, 27, 9: severi ··· partem Falerni (stærk, odl.); — b) oftere om Begreber; - qualem nobis facere animum cognoscentis (i. e. judicis), expediat, severum, an

mitem, etc., Quintil. 3, 9, 7; disciplinam, quae maxime severa fuerit, eligere, id. 1, 2, 6; imperia severiora, Cic., judicia severa, id., severiora, Quintil.; leges severiores, id., severissimae, Vell.; ogſ. om Foredraget, Cic. Brut. 30: in quodam tristi et severo dicendi genere versatus etc.; cf. ibd. 95: sententiis, non tam gravibus et severis, quam concinnis et venustis etc.; ſ. ogſ. Quintil. 2, 4, 6, oftere; men Hor. Od. 2, 1, 9: severae Musa tragoediae; cf. id. A. P. 216; – ogſ. absol.: Opinor hercle hodie, quod ego dixi per jocum, Id eventurum esse et severum et serium, Plaut. Poen. 5, 3, 50; cf. Hor. Od. 3, 8, fin.: Dona praesentis cape laetus horae, et Linque severa; — not.: ſild. ogſ. in neutr. ſom adv.; nunc severum vivitur, Prudent.; — B) „poet." ogſ. dadlende: haard, gruſom; – vid. Hor. Od. 1, 35, 19, o. Virg. Ge. 3, 37; men Lucr. 5, 36, absol. c. gen.: pelagique severa; men Plaut. Cist. a. 3, v. 15, absol. o. ud. gen.: Hau! voluisti istuc severum facere (øve en ſaa rædſom Handling)? — III) Sĕvērus, i, m., ſom nom. propr.; hvoraf kan mærkes; A) Cornelius Severus: Digter under K. Auguſtus; – vid. Quintil. 10, 1, 89, ogſ. Ovid. Pont. 4, 2, in.; – Septimius Severus: romerſk Keiſer, 193—211 efter Chr.; — B) Alexander Severus: romerſk Keiſer, 222-235 efter Chr.; — C) Sulpicius Severus: Biſkop i Gallien, af hvem haves: Historia sacra, ogſ. Vita S. Martini, etc.

Seviānus, 3: benævnt efter en Sevius; – ∾ pira, Plin. 15, 16. — †sēvir el. sex.vir, i, m.: Medlem af Sexmændenes Collegium; dſ. I) en af Forſtanderne for de ſex Afdelinger af Equites, Inscriptt.; — II) ∾ Augustalis: Medlem af Auguſtalernes el. Auguſtuspræſternes Collegium, Petron. Sat. 30, 2; — not.: ſkrives ogſ. VIvir el. IIIIIIvir; dſ. — sēvīrālis, e: hørende til en sevir nr. I, ludi, Capitol. M. Aur. 6; o. — sēvīrātus, el. sexviratus, us, m.: en Sevirs Embede el. Værdighed, Petron.

sē.vŏco, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": kalder tilſide el. afſides el. derhen; – ∾ singulos etc., Caes. B. G. 5, 6; cf. Cic. Phil. 2, 14: quum etc., tum te a Trebonio vidimus sevocari; men Liv. 7, 16: ne quis postea populum sevocaret, (maatte føre Folket ud af Byen); cf. Cic. Mur. 7: plebes in Aventinum sevocanda etc.; – ſild. m. Tingsobject; quicquid poterat, ad se in privatam domum sevocabat, Cic. Quint. 3; — II) „fig.": at afværge el. afſondre derfra; – ∾ animum a voluptate, a re familiari, etc., Cic. Tusc. 1, 31; cf. ibd. 30, ogſ. Catull. 65, in.; ligel. ∾ mentem ab oculis, Cic.; men id. Orat. 20: ab his non multo secus, quam a poëtis, haec eloquentia, quam etc., sevocanda est; men comiſk: Quid illuc est, quod ille solus se in consilium sevocat, (lægger Raad op med ſig ſelv)? Plaut. Merc. 2, 3, 45. — sevum, ſ. und. sebum.

sex, num. card. indecl., [o. ſibilerede ἕξ]: ſex; – hos dies sex ··· continuos etc., Plaut. Cist. 2, 1, 13; sex et quinquaginta millia passuum etc., Cic. R. Am. 7; decem et sex millia peditum, Liv. 37, 40; inter Bis sex ··· famulas, Ovid. Met. 4, 219; men his mensibus Sex septem, (i de ſidſte ſex el. ſyv Maaneder), Ter. Eun. 2, 3, 40.

sexāgēnārĭus, 3: ſom indeholder 60, fistula; (af 60 Tommers Blik), Frontin.; — II) dſ. „beſ.": 60 Aar gammel el. 60aarig; – quod sexagenarius ··· virginem duxisset, Quintil. 6, 3, 75; cf. Suet. Claud. 23; – Ordſproget: sexagenarios de ponte, Varr. ap. Non., tilſigter den Skik, hvorefter 60aarige Perſoner kunde tilbageviſes fra den Bro, ſom førte til Septa; cf. Cic. R. Am. 35; af — sexāgēni, ae, a, num. distr. til sexaginta: hver 60, 60 til el. paa hver; – in plures ordines instruebantur; ordo sexagenos milites habebat, Liv. 8, 8; sexagenos in die (scrobes effodere), Plaut. frgm. ap. Priscian.; haec sexagena millia modium, quae etc., Cic. Verr. 5, 21. — sexāgēni.quīni, ae, a, num. distrib.: hver 65, 65 til el. paa hver; – fistula sexagenum quinum (af 65 Tommers Blik), Frontin.

sexāgēsĭes, adv. num., Biform til sexagies, Capella. — sexāgēsĭmus, 3, num. ord. til sexaginta: den 60de; – anno demum quinto et sexagesimo, Ter. Ad. 5, 8, 15; cf. Augustus ap. Gell. 15, 7; men Cic. Att. 6, 1: post pugnam Leutricam (med Lune f. post Clodium interfectum) die septingentesimo sexagesimo quinto; — b) ogſ. subst.; – quarundam rerum sexagesima denarii unius imperata, Plin. 29, 8. — sexāgĭes, adv. num. til sexaginta: 60gange; men ofteſt i Forbindelſen: sexagies sestertium, (ſex Millioner Seſtertii); ſ. und. sestertius, nr. I; dſ. ogſ. absol. sexagies (sc. sestertium), vid. Cic. R. Am. 2. — sexāginta, num. card. indecl., [ſibileret af ἑξήκοντα]: 60; – si sexaginta mihi denumerantur minae, Plaut.; abhinc sexaginta annis, id.; minores annis sexaginta, Cic. R. Am. 35; ante annos quinque et sexaginta, quam etc., Vell. 1, 6; — II) „overf." ſ. et ubeſtemt ſtort Tal; – ſaal. Martial. 12, 26: Sexaginta teras quum limina mane senator. — sexangŭlātus, 3: ſexvinklet, el. ſexkantet, crystallus, Solin.; af — sexangŭlus, 3, [angulus, i]: ſexvinklet el. ſexkantet; – ∾ cera, Ovid. Met. 15, 382; ∾ cellae (apium), Plin. 11, 12. — sexatrus, us, m., [sex], hos Tuſculanerne: den ſjette Dag efter Idus, Varr. L. L. 6, 3; cf. Fest. s. v. quinquatrus, pag. 254 (Müll.).

sexcēnārĭus, 3: beſtaaende af 600; – ∾ cohortes funditorum, Caes. B. C. 3, 4; af — sexcēni, ae, a, num. distr. til sexcenti: hver 600, 600 til el. paa hver; – ∾ urnas vini praebuisse (singula jugera), Colum.; ∾ numos nautarum missioni constituere, Cic. Verr. 5, 25; sexcena (annua sestertia), Plin. 29, 5. — sexcentēni, ae, a, Biform af frgd., Colum.; men absol., Suet. Claud. 32: ut plerumque sexcenteni simul discumberent. — sexcentēsĭmus (sesc.), 3, num. ord. af sexcenti: den 600ſte; – ad Romulum, qui ab hoc tempore anno sexcentesimo (for 600 Aar ſiden) rex erat, etc., Cic. d. Rep. 1, 37; anno urbis sexcentesimo quinquagesimo quinto, Plin. — sexcenti (sesc.), ae, a, num. card., [centum]: 600, numi, Plaut.; minus his sexcentis annis, (for mindre end 600 Aar ſiden), Cic. d. Rep. 2, 10; — II) oftere „overf." for et ubeſtemt høit Tal; – Sexcentae ad eam rem causae possunt colligi, Plaut. Trin. 3, 3, 62; cf. Ter. Phorm. 4, 3, 63; jam sexcenti sunt, qui etc., Cic. R. Am. 32; ligel. id. Verr. 2, 48: Setium, Modium, equites Rom., sexcentos praeterea cives Rom. ··· dixisse, se etc.; – in neutr. pl.: Sexcenta sunt, quae memorem, si sit otium, Plaut. Aul. 2, 4, 41; Sexcenta tanta reddam, si vivo, tibi, id. Bacch. 4, 9, 111; cf. id. Pseud. 2, 2, 37, ogſ. Cic. Att. 2, 19, oftere.

sexcentĭes (sesc.), adv. num. af sexcenti: 600gange; – ut etc., contempsimus sexcenties HS. (60 Millioner Seſtertſer, ſ. und. sestertius), Cic. Att. 4, 16; cf. Plin. Ep. 2, 20; — II) ogſ. „overf." om et ubeſtemt høit Tal; – Quin suspirabo plus sexcenties in die, Plaut. Men. 5, 4, 8. — sexcentoplāgus, 3, [sexcenti, plaga]: der faaer 600 el. utallige Slag; hvſ. comiſk, Plaut. Capt. 3, 5, 67: Nisi etc., Sexcentoplago nomen indetur tibi. — sexdecim, ſ. und. sedecim. — sexennis, [annus]: ſexaarig, ſex Aar gammel, Plaut. Poen. 4, 2, 80; ∾ servi, Plin.; dſ. — sexennĭum, i, n.: 6 Aar, Tidsrum af ſex Aar; – Sexennio prius quidem, quam etc., Plaut. Poen. prolog. 67; ligel. sexennio post, Cic. Phil. 8, 11; tribuni pl. tulerunt de provinciis ··· ille biennium, hic sexennium, id. ibd. 5, 3; cf. id. Att. 6, 1, oftere.

sexĭes, adv. num. af sex: ſexgange; – hostem sexies victum etc., Liv. 4, 32; id (ut secetur medica) sexies evenit per annos, Plin.; ∾ ducere, (multiplicere med ſex), Colum.; — II) ſ. sextum, (d. e. ſjette

Gang); - saal. Vell. 1, 15: Mario sexies Valerioque Flacco Coss. — sexis, n. indecl.; I) Sextallet, Capella; — II): == sex asses; - neutra monoptota ··· tressis, sexis, id. — Sexitānus, 3: hørende til el. benævnt efter Byen Sex i Hisp. Baetica, colias, Plin., lacertus, Martial. — sex.primi, (ogs. adskilt sex primi, cf. decem primi und. decem), orum, m., [primus]: en af sex Medlemmer bestaaende Magistrat i Provincial-byerne, Cic. N. D. 3, 30.

sextă.dĕcĭmāni, orum, m., [sextus]: Soldater af den sextende Legion, Tac. Hist. 3, 22. — sextānĕus, 3, [sextus]: som indeholder Tallet sex; - ∾ limes, (i. e. sextus), auctor de Lim. ap. Goes. — †sextans, tis, m., [sex]: den siette Del af en as; - sextans ab eo, quod sexta pars assis, Varro; — B) ds. sædv. den siette Del af ethvert Helt, navnl. af en Arv.; - testamento heres ex parte dimidia et tertia est Capito; in sextante sunt ii, quorum pars etc., Cic. Fam. 13, 29; ex sextante heres institutus, Digest.; - fremdeles som Mont; extulit eum (Menenium Agrippam) plebs sextantibus collatis in capita etc., Liv. 2, 33; ds. servus sextantis, (daarlig el. unyttig), Laber. ap. Gell.; - ogs. som Vægt, Plin. 26, 74, o. Ovid. Med. fac. 65; ligel. Martial. 8, 71: Octavus (sc. annus) ligulam misit sextante minorem; ogs. m. pondo, Scribon.; - hos Laandmaalerne ogs. den siette Del af et jugerum, Varro, Colum.; - endel. som Maal for flydende Sager: den siette Del af en sextarius el. to cyathi, Colum., Suet. Aug. 77, o. A.; — II) efter Vitruv. er sextans hos Mathematikerne: den siette Del af Sextallet (som numerus perfectus); altf. Enheden el. en Ener; ds. — sextantālis, e: som indeholder en sextans, fusi (af to Tommers Tykkelse), Vitruv. 10, 2; o. — sextantārius, 3: == frgd.; - ∾ as: som alene holder en Siettedel af den oprindelige As; - asses sextantario pondere, Plin. 33, 13; cf. Fest. p. 347, (Müll.).

sextāriŏlus, i, m., dem. af flgd.: lidet Pottemaal; - vid. August. ap. Suet. Vit. Hor.: itaque licet in sextariolo scribas, (paa det mindste Maal, d. e. paa el. i den mindste Format). — sextārius, i, m., [sextus]; I) „alm.": den siette Del af et vist Maal el. af en vis Vægt, Plin. 24, 10; s. ogs. Fest. s. v. publica pondera, p. 246 (Müll.); — II) ds. „bes."; A) som Maal for flydende Sager: den siette Del af en congius, germ. ein Nösel, Cic. Off. 2, 16, Hor. Sat. 1, 1, 74, o. A.; — b) ogs. „concret": det hertil svarende Maal el. Pottemaal; - ∾ olearius, Cato; — B) som Maal for tørre Sager: en fierde Del af en modius, germ. eine Meze, Colum., Plin., o. A.

Sextianus, 3, s. Sestianus und. Sestius. — Sextilianus, 3, s. und. Sextilius. — Sextilis, is, m., (sc. mensis), [sextus]: den siette Maaned, neml. efter den ældste romerske Tidsregning, (der begyndte Aaret med Martius), men svarer til vor ottende Maaned el. Augustus, (om hvilken Benævnelse af Maaneden Sextilis s. Macrob. o. Suet. Aug. 31); - si in Sextilem comitia etc., Cic. Fam. 10, 26; cf. Hor. Ep. 1, 7, 2; - ogs. m. mensis, id. ibd. 1, 11, 19; — b) ogs. som adj.: Calendis Sextilibus, Liv.; Nonae o. Idus Sextiles, id. — Sextilius, i, m.: romersk Mandsnavn; - vid. Caes. ap. Cic. Fam. 12, 13; — B) ds. Sextiliānus, 3: benævnt efter en Sextilius; - ∾ pira, Cloat. ap. Macrob. — Sextius, Sextia, s. und. Sestius, etc.

sexto, abl. som adv., s. und. sextus. — sextŭla, ae, f., (sc. pars), [demin. af sexta und. sextus]: den siette Del af en uncia, altf. d. 72de Del af en As el. af et andet Helt; vid. Varr. L. L. 5, 36; ds. som Arvelod, vid. Cic. Caecin. 6 fin., (hvor Aebutio sextulam aspergit, om Testamentering af $\frac{1}{72}$ af Formuen); - ogs. som Del af et jugerum, Colum. 5, 1 o. 2.

sextus, 3, num. ord. af sex: den siette; - sextus ab urbe lapis, Ovid. Fast. 2, 682; sextus decimus ab Hercule, Vell. 1, 6; sexto decimo fere anno, Cic.; - men ogs. i et Ord; post sextumdecimum annum, Liv.; abdicat (se magistratu) die sextodecimo, id. 4, 34; sextodecimo Calendas Jan., Colum.; — B) ds. som adv.; a) sextum: siettegang; - Mario, sextum consuli, cedendum esse duxit etc., Cic. Pis. 9; — b) sexto: sexgange; - lavit ad diem septimo aestate vel sexto, Trebell. Gallien. 17; — II) Sextus, (afkortet Sex.), som romersk Fornavn; Sextus Pompejus, o. A.; — not.: et Ordspil med begge Bem. s. und. annalis, o. Quintil. 6, 3, 86. — sextusdecimus, 3, s. und. sextus.

sexŭālis, e, [sexus]: hørende til Kiønnet; - ∾ manus, (Fruentimmerhaand), Coel. Aur. — sex.ungŭla, ae, f.: med sex Kløer, d. e. meget røversk, (meretrix), Plaut. Truc. 2, 2, 57. — sexus, us, m., [besl. m. secus o. m. τέκος]: Kiønnet (som Hankiøn og Hunkiøn); - liberi sexus virilis, Suet.; tres (liberi) sexus feminini, id.; liberi utriusque sexus, id.; parĕre virilem sexum, Plin.; men Liv. 27, 11: Sinuessae natum ambiguo inter marem ac feminam sexu infantem etc.; - ogs. in pl.; (συνεζευγμένον) jungit et diversos sexus, ut quum marem feminamque filios dicimus, Quintil. 9, 3, 63; ligel. lavacra pro sexibus separavit, Spartian.; - ogs. om Dyrene, vid. Plin. 27, 2; — II) ogs. „overf."; A) om Planter og Mineralier; - vid. Plin. 13, 7, o. id. 36, 25, oftere; — B) om Kiønsdelene, Plin. 22, 9; — not.: s. ogs. det herm. besl. 1. secus. — sexvir, s. und. sevir.

si, conj. condit., [det sibilerede εἰ]: dersom, hvis, naar, ogs. om; I) „egenl."; a) c. indic.; - saal. m. praes.; si quaerimus, cur etc., causas reperiemus duas, Cic. Brut. 95; cf. id. Catil. 1, 3, o. id. Lael. 7; men id. Fam. 7, 23: si quid generis istiusmodi me delectat, pictura delectat; cf. id. d. Senect. 13: si aliquid dandum est voluptati etc.; si populus plurimum potest, omniaque ejus arbitrio reguntur, dicitur illa libertas, est vero illa licentia, id. d. Rep. 3, 14; cf. ibd. 1, 32: si pecunias aequari non placet, si ingenia omnium paria esse non possunt, jura certe paria esse debent; - forbindes ogs. ofte m. modo; vid. id. Tusc. 5, 1: si modo est ulla virtus, etc.; cf. Plaut. Truc. 4, 4, 37: sine eum ipsum adire huc; sine, si est modo; s. ogs. und. modo; - men si quae sunt de genere eodem, (hvad der maatte høre til det samme Slags), Cic. Tusc. 4, 7; cf. Liv. 21, 37: si quid est pabuli, (i. e. quicquid est pabuli); ligel. Cic. Tusc. 4, 11: avaritia, ambitio ··· vinolentia ··· et si qua similia (sc. sunt); - ligel. m. imperf.; si quis antea mirabatur, quid esset, quod etc., ex hoc tempore miretur potius, si etc., Cic. Sest. 1; cf. id. ibd. 3; ligel. id. d. Rep. 1, 27: si ··· nihil nisi populi scitis ac decretis agebant, etc.; men id. Brut. 8: ante hunc (Isocratem) verborum quasi structura ··· nulla erat, aut, si quando erat, etc.; s. ogs. id. Quint. 5: nec mirum (sc. est), si ejus utebatur consilio, cujus etc.; men id. N. D. 1, 9: non enim, si (omend) mundus nullus erat, secula non erant; men Hor. Sat. 2, 1, 6: peream male, si non Optimum erat (f. esset), etc.; - oftere m. perf.; si quid sceleste fecit, lingua pro illo pejerat, Plaut. Asin. 2, 2, 27; si ita sensit, ut loquitur, est homo impurus; sin aliter etc., vid. Cic. d. Rep. 3, 21; si quisquam fuit umquam semotus ab inani laude, ego profecto is sum, id. Fam. 15, 4; cf. id. d. Rep. 1, 42: si quando etc.; men si modo in philosophia aliquid profecimus, id. Off. 3, 8; men si quidem Homerus fuit et Hesiodus ante Romam conditam, etc., vid. id. Tusc. 1, 1; cf. Justin. 15, 4; men Cic. Tusc. 1, 2: si qui magnis ingeniis in eo genere exstiterunt, (hvem der osv.); - sieldn. ogs. m. plusquampf.; si improbum ··· existimaverat, Cur me huic locabas nuptiis? Enn. ap. auct. ad Her. 2, 24; cf. Hor. Sat. 2, 1, 31: neque, si male cesserat, umquam Decurrens alio, etc.; - ligel. m. fut. simpl.;

id persequar, si potero, subtilius, Cic. d. Rep. 2, 23; cf. Plaut. Asin. 1, 3, fin.; ligel. alte spectare si voles, etc., Cic. d. Rep. 6, 23; cf. id. ibd. 6, 26, ogſ. ibd. 1, 19, o. id. Att. 1, 10; ligel. si modo id consequi potero, id. Sest. 2; cf. id. d. Rep. 5, 3; ſ. ogſ. Ovid. Fast. 1, 716: Si qua parum Romam terra timebit, amet; – oftere m. fut. exact.; si te secundo lumine (i. e. sec. die) hic offendero, etc., Enn. ap. Cic. Att. 7, 26; cf. id. d. Rep. 2, 1, o. id. Phil. 7, 9, ogſ. Cat. ap. Gell. 16, 1; ligel. de iis te, si qui me forte locus admonuerit, commonebo, Cic. d. Or. 3, 12; cf. id. Lael. 4: pergratum mihi feceris, si de amicitia disputaris; men si modo interpretari potuero, id. Leg. 2, 18; cf. id. Off. 3, 23, oftere; men tum magis assentiere, si ad majora pervenero, (naar jeg oſv.), vid. id. d. Rep. 1, 40; cf. id. Lael. 16: si prius, quid etc., edixero; ſ. ogſ. id. Verr. 3, 5; — b) c. conjunct.; – ſaal. m. praes.; haec si habeat aurum, quod etc., faciat lubens, Plaut. Bacch. 1, 1, 12; cf. ibd. 2, 2, in.; ligel. Cic. d. Rep. 1, 5: quum etc., si cupiant, non queant; men si ad verba rem deflectere velimis, vid. id. Caecin. 18; cf. id. d. Rep. 1, 32, ogſ. id. Tusc. 4, 28, oftere, ogſ. Virg. Aen. 6, 187; – ligel. m. imperf.; si unus omnia consequi posset, nihil opus esset pluribus, etc., vid. Cic. d. Rep. 1, 34; cf. id. ibd. 2, 22; ligel. id. Verr. 5, 51: quod certe non fecisset, si suum numerum naves haberent; cf. id. Lael. 4; men id. Quint. 16: si res ista gravissima sua sponte videretur, tamen etc., (omend oſv.); cf. Cic. Verr. 4, 64, oftere; – ligel. m. perf.; perii, si me aspexerit, Plaut. Amph. 1, 1, 164; cf. ibd. 272, o. Enn. Ann. 17, 7; ligel. Cic. d. Rep. 3, 5: id tibi verendum est, si ea dixeris, quae contra justitiam dici solent, ne sic etiam sentire videare; – endel. c. plqperf.; mansisset eadem voluntas in eorum posteris, si regum similitudo permansisset, Cic. d. Rep. 1, 41; cf. id. Lael. 23, o. id. Phil. 13, 1; ligel. id. Lael. 7: tum magis id diceres, si nuper ··· affuisses, etc.; cf. id. d. Rep. 1, 4; — c) „elliptiſk"; – aut nemo, aut, si quisquam, ille sapiens fuit, Cic. Lael. 2; educ tecum omnes tuos, si minus, quam plurimos, id. Catil. 1, 5; cf. id. d. Or. 2, 16; ligel. si non, id. Fam. 7, 3; men id. Verr. 1, 53: hic venit in judicium, si nihil aliud, saltem, ut etc.; cf. Liv. 2, 43, oftere; men Cic. d. Or. 3, 12: vereor, ne nihil sim tui, nisi supplosionem pedis, imitatus···, et aliquem, si forte, motum; — d) for si ſtaaer ogſ. quod si, navnl. i Begyndelſen af en Periode, for nøiere at forbinde den m. d. frgd.; – quod si fuit in re publica tempus ullum ··· tum profecto fuit, etc., Cic. Brut. 2; cf. id. Lael. 7, o. id. Arch. 7; — B) „beſ." ſtaaer ogſ. si i den logiſke Slutningsfølge; – si oportet velle sapere, dare operam philosophiae convenit; oportet autem velle sapere, etc., Cic. Inv. 1, 36; cf. id. Fat. 6; — II) „overſ." ſtaaer si: om el. om maaſke, hos afhængige Spørgsmaale, ogſ. hos Uviſhedsſætninger, næſten ſom num, dog ſvagere forbindende; – primum ab iis quaesivit, si ··· imposuissent etc., Liv. 29, 26; ligel. id. 34, 3: nulla lex satis commoda omnibus est; id modo quaeritur, si majori parti et in summum prodest; men Virg. Aen. 4, 101: Sed fatis incerta feror, si Juppiter unam Esse velit Tyriis urbem Trojaque profectis; – hanc (paludem) si transirent nostri, hostes exspectabant, Caes. B. G. 2, 9; cf id. B. C. 2, 34, oftere; men ibd. 1, 8: Helvetii ··· si perrumpere possent, conati; cf. Liv. 1, 57, o. Cic. Phil. 9, 1; – undert. er ogſ. Mellembegrebet (forſøgende odl.) at ſupplere af Sammenhængen; Minucium ··· praemittit, si quid celeritate itineris proficere possit, Caes. B. G. 6, 29; cf. id. 7, 20 o. 55, oftere; ligel. Liv. 42, 67: castra movet, si oppido potiri posset, etc.; ſ. ogſ. Plaut. Cist. 1, 4, 37, o. A.; — not. a: Hor. Epod. 1, 5, ſtaaer si m. abl. absol.: Quid nos, quibus te vita si superstite (i. e. si superstes eris) jucunda (sc. est), etc.? — not. b.: Virg. Aen. 6, 31, er si udeladt: tu quoque magnam Partem opere in tanto, sineret dolor (i. e. si sineret dolor), Icare, haberes.

sĭăgŏnes, um, m., σιάγονες, o. siagonītae, arum, m., σιαγονῖται: Kindmuſklerne, Coel. Aur. — sibe, ſ. sibi und. sui. — *sībĭlatrix, icis, f.: fløitende, pibende, fistula, Capella; o. — sībĭlātus, us, m.: Piben el. at pibe, Coel. Aur.; af — sībĭlo, avi, atum, 1, v. n. o. a., [1. sibilus]; I) neutr.: at pibe el. fløite, at hviſke el. ſuſe, odl.; – Arrectisque horret (serpens) squamis, et sibilat ore, etc., vid. Virg. Aen. 11, 751; cf. Propert. 4, 7, 54: si fallo, vipera nostris Sibilet in tumulis; (ſ. ogſ. und. ſlgd.); – ogſ. at fløite, (at give Signal ved at fløite), Plaut. Merc. 2, 3, 72; – „poet." ogſ. om Ting; Stridet (ferrum igne rubens), et in trepida submersum sibilat unda, etc., vid. Ovid. Met. 12, 279; ligel. om Tougenes Hvinen og om Luftens Suſen, Sil. 16, 258, o. Lucan. 2, 698; — II) act.: at udpibe, Cic. Att. 2, 19; cf. Hor. Sat. 1, 1, 66: populus me sibilat, at mihi plaudo Ipse domi, etc.

1. sībĭlus, i, m., (forel. abl. sibilu, Sisenn. ap. Priscian.; pl. sibila, for Metrets Skyld, hos Cic. sibili), [vox a sono facta el. Naturlyd, Quintil. 8, 6, 31; cf. auct. ad Her. 4, 31]: Piben, Suſen, Hviſlen; – rudentum sibilus, poëta ap. Cic. Fam. 8, 2; venientis sibilus austri, Virg. Ecl. 5, 82; men sibilo dare signum, vid. Liv. 25, 8; — b) pl.; – sibila calamorum, Lucr., pastoria, Ovid.; men ∾ horrenda (serpentis), vid. id. Met. 3, 38, oftere; stridentis sibila teli, Sil. 9, 247; — II) „overſ." o. ſpottende: Piben el. Udpibning; – sibilum metuere, Cic. Pis. 27; — b) oftere in pl.; – vid. Cic. R. Com. 11; men id. Att. 2, 19: qua dominus, qua advocati sibilis conscissi; cf. ibd. 2, 18; sibili gladiatorii, id. frgm. ap. Charis.; df. — 2. sībĭlus, 3: pibende eller ſuſende, (poetiſk Ord, men af metriſke Grunde alene i Formen sibila); – ∾ colla (colubri), Virg. Ge. 3, 421; cf. id. Aen. 2, 211; men torvae coma sibila frontis (Panis), Val. Fl. 3, 50.

sibīna el. sibўna, ae, f., σιβύνη: etſlags Jagtſpyd, Enn. ap. Fest. p. 336, (Müll.), o. Tertull.; – rimel. høre ogſ. hertil sibones, Gell. 10, 25. — sibones, ſ. und. frgd. — sibus, i. e. callidus, acutus, Fest. p. 336, (Müll.); ſ. ogſ. persibus. — Sibuzātes, Folk i Gall. Aquit., (hodie Sobusse, ved Adour), Caes. B. G. 3, 27.

Sĭbylla, ae, f., Σίβυλλα: Sibylla, Spaaqvinde, Prophetinde; – terrae vis Pythiam Delphis incitabat, naturae Sibyllam, Cic. Div. 1, 36; cf. ibd. 2, 54: Sibyllae versus observamus, quos illa furens fudisse dicitur; — i den romerſke Mythus er beſ. at mærke; a) den cumæiſke Sibylla paa Æneas's Tid; – vid. Virg. Aen. 6, 10 flgd., o. Ovid. Met. 14, 104 flgd.; — b) den ſildigere Sibylla, der ſolgte til Tarqvinius (Superbus) de Spaadomsbøger, ſom i den følgende Tid opbevaredes paa Capitolium, og ſom under Romerſtatens Farer raadſpurgtes af et dertil beſkikket Præſtecollegium (oprdl. duumviri, ſild. decemviri o. quindecemviri; ſ. und. disſe Ord); ſ. ogſ. Gell. 1, 19, Plin. 13, 27, Cic. Div. 1, 43, oftere, ogſ. Liv. 38, 45, o. A.; — B) df. Sībyllīnus, 3: hørende til eller benævnt efter en Sibylla, ſibylliniſk; – ∾ libri, vid. Gell. l. c., Cic. Verr. 4, 49, Liv. 5, 13, oftere, o. A.; – (hede ogſ. absol. libri, Liv. 3, 10, oftere, ogſ. libri fatales, id. 22, 10); – ∾ vaticinationes, Cic.; ∾ fata, id.; ∾ versus, id. Div. 1, 2; cf. Hor. Carm. Sec. 5. — Sibyllinus, 3, ſ. und. frgd. — sibyna, ae, f. und. sibina.

sic, adv., [apocop. af sice, hvor si er ſibileret af i', i, hvf. is, ita]: ſaa el. ſaaledes, paa denne Viis el. Maade, οὕτως; I) „alm."; – sive sic est, sive illo modo etc., Cic. Div. 2, 58; quae aliis sic, aliis secus ··· videntur, id. Leg. 1, 17; haec inter eos fit honesta certatio; men sic et utilitates ex amicitia maxime

capientur, id. Lael. 9; sic est, (saaledes forholder det sig), m. flgd. orat. dir., Hor. Epod. 7, 17; cf. Cic. Orat. 63; men sic habeto, m. flgd. Objectssætn., id. d. Rep. 6, 13; cf. ibd. 6, 24: tu enitere, et sic habeto, non esse te mortalem, sed corpus hoc; — II) „bes."; A) i Sammenligninger, oftest svarende til ut, ligesom undert. til quemadmodum, tamquam, quasi, etc.; - quid dulcius, quam habere, quicum omnia audeas sic loqui, ut tecum? Cic. Lael. 6; ligel. id. ibd. 4: si, quemadmodum etc., sic etc.; men id. Fam. 13, 69: apud eum sic fui, tamquam domi meae; ligel. sic avide ··· quasi etc., id. d. Senect. 8; — B) som betegnende en høiere el. ringere Grad; bf. a) saa høiligen, odl.; - vitae instituta sic distant, ut Cretes et Aetoli latrocinari honestum putent, Cic. d. Rep. 3, 9; cf. Caes. B. G. 5, 17; - sield. absol. el. ud. flgd. Effectsætning; non latuit scintilla ingenii, quae etc.; sic erat in omni vel officio vel sermone sollers, (om Servius Tullius), vid. Cic. d. Rep. 2, 21; — b) saa saa, saa smaat, saa temmeligen; - Quid rei gerit? Ge. sic tenuiter, Ter. Phorm. 1, 2, 95; cf. id. Heaut. 3, 2, 12: sic satis, etc.; s. ogs. Hor. Od. 2, 11, 14; men Ter. Andr. 1, 2, 4: Mirabar, hoc si sic abiret, (om dette løb saa let af), — C) som betegnende en Beskaffenhed: saaledes, saadan; - sic sum, (saaledes er nu jeg); si placeo, utere, Ter. Phorm. 3, 2, 42; cf. id. Andr. 5, 4, 16; men sic est vulgus; ex veritate pauca ··· aestimat, Cic. R. Com. 10; men id. R. Am. 30: sic vita hominum est, ut etc.; — D) endel. ogs.; a) bekræftende el. bejaende; - itane ··· ais ··· Phanium relictam solam? Ge. sic, Ter. Phorm. 2, 2, in.; et illud vide, si etc.; L. sic, inquit, etc., Cic. d. Rep. 1, 38; — b) „poet." ogs. besværgende el. ønskende: saa sandt el. saa vist, odl.; - sic has deus aequoris artes Adjuvet, ut etc., Ovid. Met. 8, 866; cf. Propert. 1, 18, 11; men Ovid. l. c. 857: sic sit tibi piscis in unda Credulus ··· Dic, ubi sit, etc.; cf. Hor. Od. 1, 3, in., o. Virg. Ecl. 9, 30 flgd.; — not.: s. ogs. sicce o. siccine ss. ll.

sica, ae, f., [rimel. at sammenl. m. seco]; I) „egenl.": en Dolk, Cic. Catil. 1, 6, ibd. 2, 10, Suet. Calig. 32, o. A.; — b) bf. ogs. „meton.": Dolkemord, Snigmord; - hinc sicae, hinc venena, etc., Cic. Off. 3, 8; cf. id. N. D. 3, 30: tum haec quotidiana: sicae, veneni, peculatus, testamentorum ··· quaestiones, etc.; — II) „overf." om Vildsvinet: exacuere sicas dentium, (de spidse el. dolkeformede Tænder), Plin. 18, 1.

Sicambri, s. und. Sigambri. — Sīcāni, orum, m., Σικανοί: ældgammel Folkestamme ved Tiberen, hvoraf sild. en Del udvandrede til Sicilien, Virg. Aen. 5, 293, oftere, ogs. Sil. 14, 34; — B) bf. 1) Sīcānus, (ogs. Sicānus, Sil., Sicānus, Auson.), 3, Σικανός; a) sicanisk, gentes, (i. e. Sicani), Virg. Aen. 8, 328; — b) oftere „poet.": siculisk el. sicilisk, fluctus, Virg. Ecl. 10, 4, pontus, id. Aen. 5, 24, montes, Ovid. Her. 15, 57; ∾ Aetna, Hor., pubes, Sil.; — 2) Sīcānius, 3: sicanisk; hvf. „poet.": siculisk el. sicilisk; - ∾ latus, Virg. Aen. 8, 416, fretum, Val. Fl.; ∾ arenae, Ovid. Met. 15, 279, urbes, Lucan.; — 2) bf. som subst. fem., Sicānia, ae, f., Σικανία: Sicilien, Ovid. Met. 5, 464 o. 495; cf. Plin. 3, 14: Sicilia, Sicania Thucydidi dicta; — 3) Sīcānis, idis, f.: sicanisk, d. e. siculisk el. sicilisk; - vid. Ovid. Ib. 600: Plurima qua flammas Sicanis Aetna vomit, etc. — Sicania, ae, Sicanis, idis, Sacanius, 3, o. Sicanus, 3, s. und. frgd. nr. II.

sicārius, i, m., [sica]: en Dolkemorder; ogs. alm.: en Snigmorder el. Morder; - vid. Quintil. 10, 1, 12, ogs. Cic. R. Am. 3 o. 14, ogs. Hor. Sat. 1, 4, 4; men Suet. Caes. 11: in exercenda de sicariis quaestione, eos quoque sicariorum numero habuit, qui etc.; - inter sicarios accusare, Cic. R. Am. 32, defendere, id. Phil. 2, 4, (i Anledning af Snigmord); ligel. quaestio inter sicarios, id. Cluent. 53; men quaestio de sicariis, s. ovenf., Suet. l. c.; lex (Cornelia, i. e. Sullae) de sicariis, Tac. Ann. 13, 44, ogs. Justin. Inst.

Sicca, ae, f.: By paa den østlige Grændse af Numidien, (hod. Kef), Plin. 5, 2, o. Sall. Jug. 56; — B) bf. Siccenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen S., id. ibd. — siccābilis, e, [sicco]: tørrende, Coel. Aur. — *siccānĕus, 3: af tør Beskaffenhed, (oppon. riguus); - ∾ genus prati, Colum.; ogs. absol., de siccaneis et riguis, id.; o. — siccānus, 3: af tør Beskaffenhed; - ∾ ulmi, (opp. riguae), Plin. 16, 19; — [siccus]. — *siccātĭo, onis, f.: Tørren el. at tørre; - lenis ··· refrigeratio et siccatio (vulneris), vid. Plin. 34, 33; — siccātivus, 3: tørrende, malagma, Coel. Aur.; o. — siccātōrius, 3: = frgd., origanum, Theod. Prisc.; — [sicco].

1. sicce, adv., [d. forstærk. sic; s. ogs. -ce s. l.]: saaledes, paa en slig Maade; - vid. Plaut. Rud. 2, 4, 12: sicce placide bellam belle tangere etc. — 2. sicce, adv. af siccus: tørt; - ut bos sicce stabuletur, Colum. 6, 12; — II) „overf." om Foredraget; - eos solos Attice dicere, id est, quasi sicce et integre, (ligesom fast el. solid), Cic. d. opt. gen. Or. 4. — Siccenses, ium, s. und. Sicca. — siccesco, ĕre, v. inch. n., [siccus]: bliver tør, tørres, Vitruv. 2, 10, Colum. 12, 28, Plin. 18, 77, o. A.

siccificus, 3, [siccus, facio]: som giør tør, tørrende; - ∾ vis (aëris), Macrob. — siccĭne, adv. interrog., s. sicne: saaledes? (oftest hos Comikerne og dadlende); - Siccine agis, (bærer du dig saaledes ad)? Ter. Eun. 4, 7, 34; Siccine hoc fit? foras aedibus me ejici? Plaut. Asin. 1, 2, in.; siccine hoc te mihi facere? id. Pers. 1, 1, 43; - dog ogs. Catull. 64, 132, oftere, Propert. 2, 12, 6, oftere, ogs. Appul.

siccĭtas, atis, f., [siccus]: Tørhed; (in sing. o. pl.); I) „egenl."; - in ejus (uvae) siccitate, (naar den er tør, d. e. i tørt Veir), Plin.; ligel. ∾ palmae, id.; — B) bf. „bes."; a) om Localiteter; - in Sipontina siccitate, vid. Cic. Agr. 2, 27; propter siccitates paludum, Caes. B. G. 4, 38; — b) om Veiret: Tørhed el. Tørke; - siccitate et inopia insignis annus, Liv. 40, 29; quod frumentum ··· propter siccitates angustius provenerat, Caes. B. G. 5, 24; — c) det menneskelige Legems Tørhed og Fasthed, (som Udtryk af Sundhed, og i Modsætn. af Sved el. Snue, odl.); - vid. Varr. ap. Non.: eam (Persae) sunt consecuti corporis siccitatem, ut neque spuerent, neque etc.; cf. Cic. Tusc. 5, 34: quae (siccitas) consequitur hanc continentiam in victu, etc.; - s. ogs. id. d. Senect. 10; — II) „fig." om Foredraget: Tørhed (navnl. som Bortfjernelse af al oratorisk Udsmykning); vid. Cic. Brut. 82; cf. ∾ orationis, id. N. D. 2, 1; - men ogs.: den aandløse Tørhed, hvorom auct. ad Her. 4, 6, „alleg.": quum arescant ipsi (magistri) siccitate.

sicco, avi, atum, 1, v. a. o. n., [siccus]; I) act.: tørrer, udtørrer, giør tør; - saal. „poet." om Solen og Vinden, Lucr. 5, 391; cf. Ovid. Met. 4, 82: Solque pruinosas radiis siccaverat herbas, etc.; - sædv.: ∾ aliquid sole, id., Plin., in sole, Colum., Plin., ad lunam, id. 21, 36; - ∾ cruorem veste, Virg., frontem sudario, Quintil.; ∾ vellera, Virg.; men lacrimas siccare cadentes, vid. Propert. 1, 19, 23; men Ovid. Fast. 3, 509: Occupat amplexu, lacrimasque per oscula siccat; cf. id. Met. 9, 395, ogs. ibd. 8, 469; men ∾ genas, vid. ibd. 10, 362; - ∾ paludes, Cic., paludem, Suet., fluvios, fontes, Ovid.; palustria aestate siccantur, Plin.; agri siccati, Suet.; - „poet." ogs.: ∾ ubera, (tømme), Virg. Ecl. 2, 42; cf. Hor. Epod. 2, 46; bf. siccata ovis, (malket), Ovid. Am. 3, 5, 14; ligel ∾ calices (udtømme), Hor. Sat. 2, 6, 68; cf. id. Od. 1, 35, 27; men „alleg.": Quum siccare sacram largo Permessida posset Ore, etc., (endskiøndt han kunde udtømme Digterkilden, osv.), Martial. 8, 70;

- endel. m. græsk Construction: manu siccata capillos (Arethusa), Ovid. Met. 5, 575; — B) „bef.": borttørrer el. bortfierner de sygelige Væsker, (oftest hos Plin. o. „poet."); - ad pituitam oris siccandam, Plin.; ∾ suppurata, id., strumas, id.; ad corpora siccanda, (til at give dem Fasthed), vid. id. 31, 33; ligel. ∾ corpus pila, (ved Boldspil), Lucil. ap. Non.; - „poet." ogs. ∾ vulnera lymphis, (stille el. læge dem), Virg. Aen. 10, 834; - men m. græsk Construction: siccati vulnera lymphis (juvenes), Stat. Theb. 1, 527; — II) for- og efterel. in neutr.: at blive tør, at tørres; - ubi pluerit et siccaverit, Cato; saal. ogs. hos Apic. — siccŏcŭlus, 3, [siccus, oculus, i]: som har tørre Øine, (som ikke græder); - genus nostrum semper siccoculum fuit, Plaut. Pseud. 1, 1, 75.

siccus, 3; I) „egenl."; A) „alm.": tør; - siccum et sine humore ullo solum, Quintil.; ∾ agri, Hor.; cf. id. Epod. 16, 55; ∾ lacus, Propert.; ∾ via, (opp. palustris), Digest.; men vasa in horreum siccissimum reponi, Colum.; - ∾ oculi, Quintil., Hor.; ogs. ∾ lumina, Tibull., o. ∾ genae, Propert., Ovid.; hvf. „poet.": siccus aerumnas tuli, Senec. Herc. Oet.; - ∾ pocula, (tomme), Tibull.; men ∾ urna, vid. Hor. Od. 3, 11, 23; ∾ panis, (uden Sul), Senec. Ep., Plin.; - ∾ ensis, (ublodig), Stat.; cf. Propert. 4, 10, 12: Ipse dedit (Acron spolia), sed non sanguine sicca suo; - ogs. c. gen.; sicci ··· sanguinis enses, Sil. 7, 213; - ∾ carinae, (som staae paa Land), Hor. Od. 1, 4, 2; men ∾ signa, (som ikke dukke ned i Havet, d. e. som ikke gaae ned), Ovid. Trist. 4, 9, 18; cf. ibd. 4, 3, 2; men ∾ aquae, Martial. 4, 3, (Isen el. Sneen); „poet." ogs.: ∾ vox, (tør el. hæs), Ovid. Met. 2, 278; — b) df. neutr. siccum, i, o. sicca, orum, som subst.: det Tørre, tørt Sted, tørre Steder el. Egne; - siccum tenere, vid. Virg. Aen. 10, 301; ligel. in sicco, (paa Kysten el. Flodbredden), vid. id. Ge. 1, 363, Liv. 1, 4, Plin.; - ut aqua piscibus (convenit), ut sicca terrenis, etc., vid. Quintil. 12, 11, 13; quae in siccis provenit (arundo), Plin.; — B) „bef."; 1) om Veiret: tør, uden Regn; - sicco vere, (opp. vernis aquis), Plin.; aestivi tempora sicca Canis, Tibull. 1, 4, 6; cf. Hor. Od. 3, 29, 20: Sole dies referente siccos; f. ogs. Ovid. Met. 1, 119; ∾ coelum, Plin.; ∾ ventus, id.; luna sitiente, hoc est sicca, id. 17, 24; — 2) m. Hensyn paa d. menneskelige Legeme: tør, (d. e. sund og fast; opp.: opløst, d. e. fuld af Snue el. anden Usundhed); - siccam, succidam etc. (mulierem), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 192; men Catull. 43, 3: nec ore sicco (puella: som idelig spytter); corpora graciliora siccioraque, Plin. 34, 19; - ogs. vindtør el. skindmaver; f. Catull. 23, 12: Atqui corpora sicciora cornu ··· habetis; — 3) m. Hensyn paa Drikke, odl.: tør (i Halsen), tørstig; - Egon salva sim, quae siti sicca sum? Plaut. Curc. 1, 2, 26; cf. id. Pers. 5, 2, 41: nimis diu sicci sumus; ligel. Hor. Sat. 2, 2, 14: Quum etc., siccus, inanis Sperne cibum vilem, nisi etc.; — b) „overf.": ædruelig, maadeholden; ogs. ædru el. fastende; - meum virum fui rata Siccum, frugi, continentem, etc., Plaut. Asin. 5, 2, 6; cf. Cic. Acad. 2, 27, ogs. id. Agr. 1, 1, hvor siccorum consilia, (opp. vinolentorum somnia); ligel. siccum ac sobrium esse, vid. Senec. Ep. 18; men Hor. Od. 1, 18, 3: Siccis omnia ··· dura deus proposuit; cf. id. Ep. 1, 19, 9; f. ogs. id. Od. 4, 5, 39, o. id. Ep. 1, 17, 12, oftere; — II) „fig." o. „ment.", navnl. om Taleren og Foredraget: tør, d. e. sund og solid; - (Attici) sani duntaxat et sicci habeantur, etc., Cic. d. opt. gen. Or. 3; nihil erat in ejus oratione, nisi sincerum, nihil, nisi siccum atque sanum, id. Brut. 55; - dog ogs. dadlende: tør el. haard, odl.; adeo durus et siccus est (Asinius), Tac. Orat. 21; cf. Suet. Grammat. 4: ne sicci omnino atque aridi pueri rhetoribus traderentur; - „poet." ogs.: uden Aand og Følelse; saal. Ovid. A. A. 2, 686: Siccaque de lana cogitat ipsa sua; ligel. Propert. 2, 9, 17: Quid tibi jucundum est, siccis habitare medullis, (kold i dit Indre, uden Elskov)?

sīcĕlĭcon, i, n., σικελικόν, ogs. psyllion: Loppeurt, Plin. 25, 90. — Sĭcĕlis, ĭdis, f. und. Siculus. — sīcĕra, n., σίκερα, (hebraisk Ord): etslags berusende Drik, Scherbet, Tertull., o. A. — Sĭchaeus, i, m.: Dido's Gemal; - vid. Virg. Aen. 1, 343 flgd., oftere, ogs. Ovid. Her. 7, 97 flgd.; — B) ogs. adj. Sĭchaeus, 3; hvf. Non servata fides, cineri promissa Sichaeo, Virg. Aen. 4, 552.

Sicilia, ae, f. und. Siculus. — Sĭcĭlissĭto, are, v. n.: at fremstille siciliske Characterer; - hoc argumentum Graecissat, tamen Non Atticissat, verum Sicilissat, Plaut. Men. prol. 11. — sĭcĭlĭcŭla, ae, f., dem. af sicilis: liden Segl el. Le (som hørende til crepundia), Plaut. Rud. 4, 4, 125. — sīcīlicus, (ogs. siciliquus), i, m., [rimel. besl. m. sicilis]: en fierde Del af en uncia, el. d. 48 Del af en As el. af ethvert Helt, navnl. af en Arv, Digest.; ogs. som Længdemaal ¼ Tomme, Frontin., Plin.; $\frac{1}{48}$ Del af et jugerum, Colum.; fremdeles som Vægt: to Drachmer, Rhemm. Fann.; ogs. $\frac{1}{48}$ Time, Plin.; — not.: hos Gramm. svarer sicilicus til vort Komma. — Siciliensis, e, f. und. Siculi. — *sicīlīmenta, orum, n.: Efterslæt, Cato; o. — — sicīlio, ire, v. a.: slaaer bagefter el. holder Efterslæt; - ∾ prata, Varr.; sicilire, i. e. quae feniseeae praeterierunt, secare, Plin. 18, 67; af — sīcīlis, is, f., [sica]: Værktøi til at skære med, Segl el. Le el. Sværd, odl.; - Incedit veles vulgo sicilibu' latis, Enn. Ann. 16, 6; cf. Plin. 6, 15. — sĭcinnista, ae, m., σικιννιστής: som danser Satyrdansen Sikinnis, en Sikinnisdanser, Attius ap. Gell. 20, 3, hvor denne Dans selv heder sicinnium, (Grækernes σίκιννις). — sicinnium, i, n., f. und. frgd. — siclus, i, m.: en Sekel, (som hebraisk Mønt), Hieron., o. A. — Sĭcŏris, is, m.: Biflod af Iberus ved Ilerda, i Hisp. Tarrac., Caes. B. C. 1, 40, oftere, Plin. 3, 4, ogs. Lucan. 4, 14, oftere, o. A.

sĭcŭbi, adv., [f. si.ubi, ligesom sicunde f. si.unde]: om el. hvis nogensteds, om el. hvis etsteds; - sicubi nactus eris (me), Cic. Tusc. 1, 43; sicubi est certamen, Liv. 9, 41; cf. Ter. Eun. 3, 1, 13: tum sicubi eum satias Hominum ··· ceperat, etc.; - ac sicubi esset (sc. exceptum), Cic. Balb. 14; cf. Virg. Ge. 3, 332 flgd., ogs. Suet. Caes. 26, oftere; men Virg. Aen. 5, 677, elliptisk: et sicubi concava furtim Saxa, etc.

sīcŭla, ae, f., dem. af sica: liden Dolk; df. „overf." f. membrum virile, Catull. — Sĭcŭli, orum, m., Σικελοί: Siculerne; oprdl. italiensk Folkestamme ved Tiberen, hvorfra den blev fortrængt, og udvandrede derefter dels til den efter samme benævnte Ø, Sicilien; vid. Plin. 3, 9, Varr. L. L. 5, 20, o. Colum. 1, 3; - df. hede Siculi sædv.: Indvaanerne paa Sicilien, Cic. d. Or. 2, 54, oftere, o. A.; - gen. pl. Siculum, Lucr. 6, 642; - in sing., Siculus, i: Sicilier el. Sikuler, Plaut., Cic. d. Or. 2, 69, o. A.; — B) df. 1) Sĭcŭlus, 3: siciliſk el. sikulisk, tellus, (d. e. Sicilien), Virg., mare, Hor., unda, id., Virg.; ∾ oratores, Cic. Orat. 69; cf. Hor. Ep. 2, 1, 58, o. id. A. P. 463; ∾ tyrannus, (i. e. Phalaris), Ovid. Trist. 3, 11, 41; cf. ∾ juvencus, (hans Kobberoxe), Pers. 3, 39, o. ∾ aula, (hans Hof), Juvenal. 6, 486; - ∾ fuga, Propert. 2, 1, 28, (i. e. fuga Sex. Pompeji); cf. Suet. Aug. 16; - ∾ conjux, Juvenal. 13, 50, (i. e. Proserpina); ∾ virgo, Stat. Silv. 2, 1, 10, (d. e. en Sirene); hvf. ∾ cantus, (hendes Sang), Juvenal. 3, 950; — 2) Sĭcĭlia, ae, f., Σικελία: Øen Sicilien; - vid. Mela 2, 7, Plin. 3, 14, Senec. Qu. N. 6, 29, Plaut. Rud. o. Men., Cic. Verr. 2, 1, oftere, o. A.; — 3) Sĭcĭlĭensis, e: sicilisk, fretum, Cic.; ∾ quaestura mea, id. Fam. 13, 38;

hvorom ogf. ∾ annus, id. Brut. 92; men ∾ fisci, o. ∾ pecunia, vid. id. Verr. act. 1, 8 o. 9; — 4) Sĭcĕlis, ĭdis, f., Σικελίς: ficulisk; ogf. subst: Sikulerinde; - ∾ puellae, Ovid. Her. 15, 51 flgd.; hvor ogf. Sicelis esse volo; men ∾ Musae, (i. e. Musae Theocriti el. Musae bucolicae), Virg. Ecl. 4, in. — Siculus, 3, s. und. Siculi, nr. B. 1.

sicunde, adv., [f. si.unde, ligesom sicubi f. si.ubi]: om el. hvis nogenstedsfra; - sicunde potes, erues, qui etc., Cic. Att. 13, 20; sicunde spes aliqua se ostendisset, Liv. 26, 38; cf. Suet. Calig. 4: quoties aliquo adveniret, vel sicunde discederet.

sĭc.ut, ogf. sicŭti, adv.: saaledes som, ligesom, som; I) „alm."; A) i en særskilt Sætning; a) uden tilsvarende ita el. sic, etc.; - haec sunt, sicut praedico, Plaut. Mostell. 3, 2, 84; cf. id. Aul. 2, 4, 15, oftere; sicut intueri solem nequitis adversum, Cic. d. Rep. 6, 18; sicut sapiens poëta dixit, id. Parad. 5, 1; sicut ante dictum est, Liv. 25, 5; - sicuti ego accepi, Sall. Catil. 6; sicuti dignum erat, Quintil. 11, 3, 148; — b) m. tilsvarende ita el. sic, etc.; navnl. i Besværgelser; - vid. Plaut. Asin. in.; ligel. Liv. 8, 9, (af en gammel Formular): sicut verbis nuncupavi, ita etc.; cf. Caes. B. G. 6, 30: sicut magno casu accidit, ut etc., sic magnae fuit fortunae, ut etc.; ligel. id. B. C. 3, 15: sicuti ··· ita etc.; men Plaut. Mil. gl. 3, 133: Sicuti merci pretium statui ··· Itidem etc.; — B) uden særskilt Verbum; a) uden tilsvarende ita el. sic, etc.; - provinciam suam hanc esse Galliam, sicut illam nostram, Caes. B. G. 1, 44; cf. Cic. Lael. 2 o. 19, ogf. Hor. Epod. 11, in.; men Cic. Fam. 6, 6: familiares quidem ejus (me amplectuntur), sicuti neminem; — b) m. tilsvarende ita el. sic, etc.; - vid. Cic. d. Or. 1, 26, o. Liv. 28, 28; ligel. Quintil. 3, 1, 20: praecipuum lumen sicut eloquentiae, ita praeceptis quoque ejus, dedit ··· M. Tullius; ligel. id. 12, 1, 13: sicut in vita, in causis quoque, spes improbas habent; — II) „bes."; a) m. causalt Bibegreb: ligesom el. eftersom; - Sicut cras hic aderit, hodie non venerit, Plaut. Epid. 2, 2, 87; ligel. id. Mil. gl. 4, 1, 27: Quin tu illam jube abs te abire, quo lubet, sicut soror Ejus huc gemina venit Ephesum; — b) saal. ogf. prægnant; - sicut est el. erat, etc., som Bekræftelse af den anførte Paastand: som det virkeligen er el. var; - sit ista res magna, sicut est, Cic. Leg. 1, 5; cf. id. R. Am. 8; ligel. secundam eam, sicut erat, victoriam ratus, Liv. 45, 7; - ogf. hos andre Verber; quod fore, sicut accidit, videbat, Caes. B. G. 5, 58; cf. Cic. Off. 3, 33; ogf. m. tilføiet re vera, Nep. Eum. 1; — c) som tilføiende en Sammenligning heder sicut: ligesom, tamquam; - vid. Cic. d. Or. 1, 29, o. id. ibd. 2, 3, ogf. Caes. B. G. 6, 26, o. A.; — d) derim. som tilføiende et Exempel: som el. ligesom, (for el. til Exempel); - vid. Cic. d. Or. 1, 56, Quintil. 9, 3, 89, oftere, Suet. Aug. 56 o. 85, o. A.; — e) sicut eram, (ὡς εἶχον), sicut erat, etc., betegner en vis uforandret Tilstand under nye Forholde, omtr. vort: som jeg var, odl.; - Sicut eram, fugio sine vestibus, etc., Ovid. Met. 5, 601; cf. Stat. Theb. 7, 820, Suet. Claud. 34, o. A.; — e) endel. hos Sall., ligesom quasi: som om el. ligesom om; - alii, sicuti populi jura defenderent, pars etc., id. Catil. 38; cf. id. Jug. 60, oftere. — sicuti, s. und. frgd.

Sĭcўon, ōnis, m., Σικυών: Hovedstaden i Landskabet Sicyonia paa Peloponnesus i Nærheden af Isthmus, men henregnes ogf. ofte til Achaja, berømt som Aratus's Fødeby; vid. Plin. 4, 6, Cic. Off. 2, 23, oftere, ogf. Ovid., Plaut., o. A.; — not.: abl. (loci): Sicyoni, f. Sicyone, Plaut.; — B) df. Sĭcўōnius, 3: sikyonisk, ager, Liv., magistratus, Cic., Aratus, id. Off. 2, 23; ∾ calcei, (etslags fine Dameskoe), id. d. Or. 1, 54; ∾ bacca, Virg.; — bb) df. pl. subst.; a) Sicyonii, orum, m.: Indvaanerne af Sicyon, Cic. Att. 1, 19 o. 20, oftere; — b) Sicyonia, orum, n.: sikyoniske Skoe, Lucil. ap. Fest., Lucr., o. A. — sĭcўos agrios, σίκυος ἄγριος: vild Agurke, etslags Plante, Appul.

Sīda, ae, (ogf. Side, es, Plin. 5, 26), f.: By i Pamphylien, Cic. Fam. 3, 6 o. 12, Liv., o. A.; — B) df. Sīdētae, arum, m., Σιδῆται: Indvaanerne af Byen Sida, Liv. 35, 48. — sīdĕrālis, e, [sidus]: hørende til Stiernerne, scientia, Plin., difficultas, id. — sīdĕrātīcius (-tius), 3: som lider af Solstik, jumenta, Veget.; af — sīdĕrātio, onis, f., [sideror]; I) Himmellegemernes Standpunkt, en Constellation, Firmic.; — II) df. „overf.": en fra Himmellegemerne el. fra Luften, navnl. fra Heden hidrørende Sygdom hos Planter og Væxter; vid. Plin. 17, 37; - df. ogf. hos Dyrene: Lamhed el. Stivhed el. Hiernebetændelse, Marc. Empir., Scribon. — sideratus, 3, partic. af sideror.

sīdĕrĕus, 3, [sidus]; I) „egenl.": med Stierner el. bestiernet; (poetisk Ord); - ∾ coelum, Ovid., hvorom ogf. ∾ arx mundi, id. Am. 3, 10, 21, o. ∾ sedes, id., o. Virg. Aen. 10, 3; ∾ dea, (i. e. Nox), Propert.; ∾ ignes, (d. e. Stiernerne), Ovid. Met. 15, 665; men ∾ ignes, ibd. 1, 779, (om Solen); ligel. ∾ aestus, (Solheden), ibd. 6, 341; ∾ Canis, id. Fast. 4, 941; men ∾ conjux, (d. e. Ceyx, som Søn af Lucifer), id. Met. 11, 445; endel. ∾ Pedo, (som besynger Stiernerne el. Himmelen), id. Pont. 4, 16, 6; cf. ∾ artes, Stat. Silv. 2, 2, 112; - ∾ deus, (i. e. Sol), Martial. 12, 60; hvf. ∾ colossus, (indviet til Solguden), id. Spect. 2; — II) df. „overf.": himmelsk; - ∾ arcus, Colum.; men ∾ sanguis, (af Gudernes Slægt), Val. Fl.; — B) oftere „alm.": straalende el. glimrende, herlig, ypperlig; - sidereos diffusa sinus (Venus), Val. Fl.; ∾ ore (Pollux), id.; ∾ vultus (Bacchi), Senec. Oed.; men Virg. Aen. 12, 167: Sidereo flagrans clipeo et coelestibus armis (Aeneas); ligel. ∾ ministri, Martial. 10, 66; endel. ∾ vates Maro, Colum. (poëta) 10, 434.

sīdĕrion, i, n., σιδήριον: Jernurt, vid. Plin. 25, 15, o. id. 26, 87. — sīdĕrītes, ae, m., σιδηρίτης; I) Magneten, Plin. 36, 25; — II) etslags Diamant, id. 37, 16. — sīdĕrītēsis, is, f.: = heliotropium, Appul., (al. sideritis m. f. Bem.). — sīdĕrītis, is, f., σιδηρῖτις; I): = siderion, Plin. 25, 19; — II) etslags Ædelsten, Plin. 37, 67, hvor ogf. sideropoecilos anføres som en æthiopisk Art deraf. — sideropoecilus, i, m., σιδηροποίκιλος, s. und. frgd. nr. II. — sīdĕror, atus sum, 1, v. dep. n., [sidus]: at lide af Solstik; sidere afflari, Plin. 9, 25; - siderati (sc. homines), id. 28, 63; sideratum jumentum, Veget. — Sidetae, arum, s. und. Sida. — Sīdĭcīni, orum, m.: Folk i Campanien, med Hovedstaden Teanum, Liv. 7, 29, oftere, Cic. Phil. 2, 41; — B) df. Sīdĭcīnus, 3: fidicinsk, ager, Liv., aequora, Virg. Aen. 7, 727, olivae, Plin.

sīdo, sidi, 3, v. n., [sibileret af ἵζω; I) „egenl.": at sætte sig, at nedlade sig; - saal. Virg. Aen. 6, 203: Sedibus aptatis geminae super arbore sidunt (columbae); cf. Ovid. Met. 1, 307: Quaesitisque diu terris, ubi sidere detur, etc.; men canes sidentes, Plin. 10, 83; — b) oftere om Ting: at sætte sig el. sænke sig, at synke ned, odl.; - ∾ picem, Colum.; gummi sidit in aqua, Plin. 12, 54; men membris incussam sidere cretam, (at den som Støv sætter sig derpaa), Lucr. 3, 383; df. ogf. „poet.": cave lectica ··· sidat etc., (forbyd, at sætte den ned), Propert. 4, 8, 77; ligel. Priusque coelum sidet inferius mari ··· Quam etc., Hor. Epod. 5, 79; — II) „bes."; A) „egenl.": at sætte sig fast, at blive siddende; - ut nullae ancorae sidant, (fæste sig i Bunden), Plin. 6, 24; cf. Propert. 4, 3, 31; — b) navnl. ogf. i Sømandssproget: at blive siddende, at komme paa Grund, odl.; - ubi eae (cymbae) siderent, Liv. 26, 45; cf. Tac. Ann. 1, 70; ogf. at synke, vid. Nep. Chabr. 4; ligel. an mediis sidat onusta

vadis (navis), Propert. 2, 11, 30; — B) „fig.“: at synke, at svinde hen, at gaae tilgrunde, at ophøre; 1) „overf.“; – in cineres arcem sidisse ··· Cadmi, Propert. 3, 7, 37; — 2) „ment.“ o. „alleg.“; – (Cato) adversus vitia civitatis degenerantis et pessum sua mole sidentis stetit solus, etc., vid. Senec. Const. Sap. 2; ligel. sidentia imperii fundamenta, Plin. 15, 20; men Tac. Hist. 2, 15: sidente paullatim metu.

Sīdon, ōnis, (ogs. ŏnis), f., Σιδών: gammel og berømt By i Phoenicien, Moderstaden til Tyrus, (nu: Saida), Mela 1, 12, Plin. 5, 17, o. A.; — B) df. 1) Sīdonĭus, 3: hørende til Sidon, sidonisk; „poet.“ ogs. f. phoenicisk; – ∾ urbs, Virg., (d. e. Sidon); ligel. ∾ moenia, Ovid.; – ∾ amor, Martial., raptus, Stat., (om Juppiters Bortførelse af Europa); ∾ hospes, Ovid. Met. 3, 129, (i. e. Cadmus); – ∾ murex, Tibull.; ∾ ostrum, Hor., (phoenicisk Purpur); ∾ vestis, Propert., chlamys, Virg., (som er deraf); – „poet.“ ogs. f. carthaginiensisk, (fordi Carthago var en phoenicisk Coloni); ∾ duces, Sil.; ∾ miles, id.; – ligel. „poet.“ f. thebansk, (fordi Cadmus, Thebens Stifter, var kommen fra Phoenicien); saal. Sidoniae comites, (i. e. Ismenides), Ovid. Met. 4, 542; ligel. ∾ turres, Stat.; — b) df. pl. subst. Sidonii, orum, m.: Indvaanerne af S., Sall. Jug. 78; poet. ogs. f. Phoenicierne, Ovid. Fast. 3, 107; — 2) Sīdonĭcus, 3: sidonisk; – ejus civitatis legum cultusque pleraque Sidonica, Sall. Jug. 78; — 3) Sīdonis, ĭdis, f.: sidonisk el. phoenicisk; – ∾ tellus, Ovid. Met. 2, 840, (d. e. Phoenicien); ligel. ∾ concha, (phoenicisk Purpur), id.; – oftere subst.: Sidonierinde el. Phønicierinde; saal. om Europa, Ovid., Stat., om Dido, Ovid., om Anna, id., Sil. — Sidonicus, 3, Sidonis, idis, v. 1. Sidonius, 3, s. und. Sidon. — 2. Sidonius Apollinaris: christel. Forf. i det 5te Aarh., hvis Carmina o. Epistolae endnu haves.

sīdus, ĕris, n., [sibileret af εἶδος]; I) „egentl.“: Stjernebillede; – vid. Macrob. Somn. Scip. 1, 14: sunt stellae quidem singulares ··· sidera vero, quae in aliquod signum ··· formantur, ut Aries ···; sic apud Graecos ··· aster stella una est, astron signum stellis coactum, quod nos sidus vocamus; df. altſ.; a) in pl., (saal. altid hos Cic., Caes., Quintil.); – illi sempiterni ignes, quae sidera et stellas vocatis, Cic. d. Rep. 6, 15; cf. id. N. D. 2, 62: circuitus solis et lunae, reliquorumque siderum; men solem lunamque, praecipua siderum, etc., vid. Quintil. 2, 16, 6; „poet.“ ogs. sidera solis, (i. e. sol), Ovid. Met. 14, 172; men ∾ errantia, (Planeterne), Plin. 2, 6; cf. Cic. Div. 2, 42: eam vim varie moveri ab iis sideribus, quae vocantur errantia; men sidera Arcturi, Virg. Ge. 1, 204; cf. Hor. Od. 3, 7, 6: Post insana Caprae sidera, etc.; s. ogs. id. Carm. Sec. 35; – (ne) frustra siderum motus intueremur, Cic. d. Rep. 3, 2; men id. Tusc. 5, 24: quum sidera viderit innumerabilia, coelo inhaerentia; s. ogs. Caes. B. G. 6, 14, Lucr. 1, 232, oftere, o. A.; — b) ligel. in sing.: Stjernebillede, Stjerne; – ∾ Ariadneum, (Ariadnes Krone), Ovid. Fast. 5, 346; ∾ Vergiliarum, Liv. 21, 35, heder Plin. 9, 38: ∾ auctumnale, (i. e. Vergiliae el. Syvstjernen); ogs. om Arcturus, id. 18, 74; (men in pl. Arcturi sidera, Virg. Ge. 1, 204, s. ovenf.); ogs. om Saturnus o. Venus, id.; ogs. om Solen og Maanen, id.; men sidus utrumque, Petron. (poëta) Sat. 119, 2, (den op- og nedgaaende Sol); — II) „overf.“; A) om Himmelen; – vid. Ovid. Met. 1, 180, (hvor terram, mare, sidera forbindes); cf. Juvenal. 11, 63: flammis ad sidera missus (Hercules); — b) „bes.“ ogs. om Natten, (da Stjernerne vise sig); – exactis ··· sideribus, (ved deres Bortgang, el. ved Nattens Ende), Propert. 1, 3, 38; ligel. vario producunt sidera ludo, Stat. Theb. 8, 219; cf. Juvenal. 5, 22; — B) med Hensyn paa en Beskaffenhed; 1) om en fortrinlig Høide; – ad sidera niti, (voxe meget høit, om Træer), Virg. Ge. 2, 427; cf. Propert. 3, 1, 57, (om de skyhøie Pyramider); ligel. sidera pulsat (arbor), Martial. 8, 36; — b) df. atter „overf.“ om Spidsen af Lykke el. Berømmelse; – Et dis grata ferar, et vertice sidera tangam, Ovid. Met. 7, 61; cf. Hor. Od. 1, 1, 36, o. Virgil. Ecl. 9, 29; ligel. Propert. 1, 8, 43: Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis; men Virg. Ecl. 5, 43: Daphnis ego in silvis, hinc usque ad sidera notus, etc.; — 2) om det Straalende el. Glimrende, navnl. om Skiønheden, saal. om Øinene, Ovid. Am. 2, 16, 44, o. Propert. 2, 2, 24; men om en Gestalt el. Figur, vid. Hor. Od. 3, 9, 21; — — b) df. ogs. „concret“: Glands el. Smykke; – O sidus Fabiae, Maxime, gentis, ades, Ovid. Pont. 3, 3, 2; cf. ibd. 4, 6, 9; – df. ogs. som Kæleord, Suet. Calig. 13; — 3) om Aarstiden, Climatet, Veiret, odl.; – quo sidere terram Vertere ··· conveniat, Virg. Ge. 1, in.; men hiberno sidere, id. Aen. 4, 309; cf. Tac. Ann. 1, 70; men Virg. Aen. 5, 627: Quum freta, quum terras omnes, tot inhospita saxa, Sideraque emensae, ferimur etc., (d. e. Himmelegne); cf. Juvenal. 12, 103: nostro sub sidere etc.; men grave sidus (vitare), Ovid. Met. 5, 281, (Uveiret); ligel. ∾ triste Minervae, (det af hende paaførte Uveir), Virg. Aen. 11, 260; men ∾ confectum, (Ende paa det af et Himmellegeme foraarsagede Veir el. Uveir), Plin. 18, 57; — 4) endel. om Himmellegemernes (af de Gamle forudsatte) Indflydelse paa Menneskenes Sundhed og Skæbne; – haud secus, quam pestifero sidere icti, Liv. 8, 9; saal. sidere afflari, (at lide af Solstik, ἀστροβολεῖσθαι), Plin. 2, 41; s. ogs. sideror o. sideratio ss. ll.; – om Chaldæernes hidhørende Lære vid. Cic. Div. 2, 43: quum ortus nascentium luna moderetur, eaque animadvertant et notent Chaldaei sidera natalicia, quaecumque luna juncta videantur, etc.; cf. Catull. 64, 330: adveniet fausto cum sidere conjux; men Vivere me duro sidere, certus eris, Propert. 1, 6, 36; cf. Ovid. Trist. 5, 10, 45: tam grave sidus habenti etc.; men Stat. Silv. 3, 4, 63: o sidere dextro Edite! etc.

siem, sies, etc., s. und. sum ab in. — Sīgălīon, ōnis, m., [σιγάω, tier]: Taushedens Gud hos Ægyptierne, Auson. — Sigambri (ogs. Sycambri, Sugambri), orum, m.: germanisk Folk ved Floden Lippe; vid. Caes. B. G. 4, 16 o. 18 flgd., Hor. Od. 4, 2, 36, oftere, ogs. Tac.; — B) df. 1) Sigamber, bra, brum: sigambrisk, cohors, Tac. Ann. 4, 47; – men subst., Sigambra, ae, f.: en Sigambrinde, Ovid. Am. 1, 14, 49; — 2) Sīgambrĭa, ae, f.: Sigambrernes Land el. Sigambrien, Claudian. — Sīgēĭus, 3: Biform af Sigēus, Ovid. Her. 1, 33. — Sīgēum, i, n., Σίγειον: Forbierg og By i det Trojanske, hvor ogs. Achilles's Gravhøi; vid. Cic. Arch. 10, o. id. Fam. 5, 12, ogs. Liv. 44, 48; — B) df. Sīgēus, 3: sigeisk, litora, Mela, freta, Virg.; – „poet.“ ogs. f. trojansk, Stat. Achill. 1, 84; – hvf. atter „overf.“ f. romersk, Sil. 9, 203. — Sigēus, 3, s. und. Sigeum.

sigilla, orum, (sing. sigillum, s. nedenf. nr. II), n., demin. af signa, signum; I) smaa Billeder el. Figurer, navnl. ogs. til Indfatning; – vid. Cic. Verr. 4, 22: in qua (patella) sigilla erant egregia; ogs. til anden Prydelse; vid. Ovid. A. A. 1, 407: ornatus ··· sigillis (Circus); ligel. sigilla aedificiorum, Plin. 36, 59; ligel. Tyrrhena sigilla, Hor. Ep. 2, 2, 180; – ogs. indvævede Billeder, Ovid. Met. 6, 86; – navnl. ogs. Billeder i Signetringe; saal. Cic. Acad. 2, 26: quid, si in ejusdemmodi cera centum sigilla hoc anulo impressero? – „poet.“ ogs.: Segl til Lukning el. Forvaring, Hor. Ep. 1, 20, 3; — II) efterel. ogs. in sing.: Tegn el. Spor el. Mærke, Venant.

*Sīgillārĭa, orum, ibus o. iis, n.; saal. kaldtes de sidste Dage af Saturnalierne, da man forærede hverandre smaa Billeder, altſ.: Billedfesten; – vid. Macrob. Sat. 1, 10; cf. Tiber. ap. Suet. Claud. 5: qua-

draginta aureos in Saturnalia et Sigillaria misisse (se) ei; – (hos Auson. ogs. festa sigillorum); — II) „overf."; A) de paa Sigillarierne oversendte Billeder, Senec. Ep. 12; hede ogs. sigillaricia, Spart. Hadr. 17; — b) ds. ogs. eccles.: Afgudsbilleder, Tertull., Arnob.; — B) Sted i Rom, hvor saadanne Billeder solgtes, Billedtorvet, Suet. Claud. 16, Gell., Digest.; — sĭgillārĭcĭus (-tius), 3: hørende til Forsegling, anulus, (en Signetring), Vopisc. Aurel. 50; — II) ds. subst., sigillaricia, orum, n.: smaa Billeder; s. und. sigillaria, nr. II, A; o. — sĭgillātus, 3: forsynet el. indlagt med Billeder, scyphi, Cic. Verr. 4, 14, putealia, id. Att. 1, 10; — [sigilla]. — sĭgilliŏla, orum, n., demin. af sigilla: smaa Billeder el. Figurer, Arnob. — sĭgillum, i, n., s. und. sigilla. — sigla, orum, n., [ctr. af sigilla]: Afkortningstegn el. Abbreviaturer, Cod. Just., (hvor Brugen af disse sigla, el. leges per siglorum obscuritates conscribere, strængt forbydes Afskriverne).

sigma, ătis, n., σίγμα: d. græske Bogstav Sigma; ds. ifølge Sigmaets ældste Form C; I) en Spisesofa, Martial., Lamprid.; — II) et halvrundt Badekar, Sidon. — *signācŭlum, i, n.: et Tegn; (efterel. Ord); – ∾ corporis, (Omskærelsestegnet), Tertull.; men ∾ frontis, (Korsets Tegn derpaa), Prudent.; — II) et Signet, Appul., Digest.; — signanter, adv.: betegnende, tydeligen; (sild. Ord f. significanter); – ∾ indicare, Auson.; — signāte, adv.: = frgd.; – ∾ loqui, Gell. 2, 6; compar., Ammian.; — signātĭo, onis, f.: Betegnen el. Betegning; (efterel. Ord); – ∾ furtiva crucis, Tertull.; o. — signātor, oris, m.; I) der som Vidne besegler et Document, og det navnl.; a) et Testamente; – ex illis testes signatoresque falsos commodare, Sall. Catil. 16; cf. Suet. Aug. 33, o. Digest.; — b) en Ægteskabscontract, Juvenal. 10, 336; — II) som preger Penge, en Møntmester, Inscriptt.; — [signo]. — signātōrĭus, 3, [signo]: hørende til en Besegling; – ∾ anulus, (en Signetring), Val. Max., Digest.

Signĭa, ae, f.: gammel By i Latium, (hod. Segni), Liv. 1, 56, oftere, ogs. Plin., o. Sil.; — B) ds. Signīnus, 3: signinsk, vinum, Cels., Martial., pira, Plin., o. A.; men ∾ opus: etslags Kalkblandning til Overstrygning af Gulve og Vægge, Vitruv. 2, 4, Colum. 1, 6, oftere; ogs. absol. Signinum, i, n., Colum., Plin.; — b) pl. subst. Signini, orum, m.: Indvaanerne af Byen S., Liv. 27, 10, o. Plin. 3, 9.

signĭfer, a, um, [signum, fero]; I) „egenl.": som fører el. bærer Tegn el. Billeder, puppes, Lucan., crater, Val. Fl.; — II) „bes." (o. classisk); A) som har Stjernebilleder el. Stjerner, som er prydet dermed, aether, Lucr., coelum, Lucan.; men ∾ orbis, Lucr., polus, Lucan., (d. e. Dyrkredsen); cf. Cic. Div. 2, 42: signifero in orbe, qui Graece ζωδιακὸς dicitur; heder ogs. absol. signifer, Senec. N. Qu. 7, 12, Plin., o. A.; — B) i Krigssproget o. subst., signifer, i, m.: Fanebærer, Fændrik, Caes. B. G. 2, 25, oftere; ligel. Cic. Div. 1, 35: quum signifer primi hastati signum non posset movere loco; cf. Liv. 6, 8, oftere; – comisk er Ovid. Am. 2, 12, 14: Ipse eques, ipse pedes, signifer ipse fui; ogs. lignelsesvis: qui nostrae causae duces et quasi signiferi fuissent, Cic. Planc. 30; — b) saaledes „overf.": Anfører el. Formand, juventutis, Cic. Sull. 12; cf. id. Mur. 25: qui esset futurus dux et signifer calamitosorum, etc. — signĭfex, icis, m., [signum, facio]: som forfærdiger Billeder, Billedarbeider el. Billedhugger, Appul., Arnob., o. A.

signĭfĭcābĭlis, e, [significo]: betegnende, tydeliggørende; – ∾ vox, (med bestemt Bemærkelse), Varr. — †signĭfĭcans, tis, partic. o. adj. af significo; ds. — signĭfĭcanter, adv.: betegnende, tydeligen, med Eftertryk; – ∾ ordinem rei proferre, Quintil., rem indicare, id.; – compar., ∾ defendere dignitatem alicujus, Cic. Fam. 3, 12; ∾ appellare aliquid, Gell.; superl., quam fieri potest brevissime et significantissime comprehendere, Pseud. Quintil. Decl.; o. — signĭfĭcantĭa, ae, f.: et Ords betegnende Kraft el. eiendommelige Eftertryk og Betydningsfuldhed; – tanta in quibusdam (verbis) ex periculo petitis significantia, Quintil. 10, 1, 121; — b) ogs. „alm.": Betydning, Tertull., Arnob., o. A.

signĭfĭcātĭo, onis, f., [significo]; I) „alm.": Tilkiendegivelse, Forkyndelse, Angivelse, Tegn el. Mærke el. Signal; – non demonstratione, sed significatione declarans (rem gestus oratoris), vid. Cic. d. Or. 3, 59; cf. id. Fam. 1, 9: quidam homines, et iidem illi, quos saepe significatione appello, etc.; men id. Div. 2, 25: quae est ista a diis profecta significatio etc.? – ds. i Krigssproget: Signal (med Ild el. Røg el. Anskrig, odl.), Caes. B. G. 2, 33, oftere; ligel. c. gen. subj., id. B. G. 7, 12: ex significatione Gallorum etc.; ligel. una significatione litterarum etc., vid. Cic. Manil. 3; – oftere c. gen. obj.; quo clamore significatio victoriae fieret, Caes. B. G. 5, 53; quum etc., in ipsa significatione hujus voluntatis mortuus est, Cic. Cluent. 11; cf. id. Fam. 5, 7: exiguam significationem tuae erga me voluntatis etc.; – ligel. in pl.; significationes valetudinis, Cic. Div. 2, 69, rerum futurarum, id. N. D. 2, 66; – men Plin. 18, 85 flgd.: Veirmærke, odl.; est et aquarum significatio etc.; ··· coeli quidem murmur non dubiam habet significationem; – sjeld. m. Objectsætn., vid. Cic. Off. 1, 36; ligel. in pl., Suet. Ner. 37; — II) „bes."; A) prægnant: Bifaldstegn el. Bifaldsraab, Cic. Sest. 49 o. 57; cf. Caes. B. C. 1, 86; – ogs. in pl., Cic. Qu. Fr. 1, 1, 14, o. Liv. 31, 15; — B) „techn."; a) i Grammatiken: Ordets Betydning el. Mening, Ordbemærkelsen; – ejusdem verbi contraria significatio, Quintil. 9, 3, 68; cf. Cic. Part. or. 31 o. 38; men Quintil. 9, 1, 4: est igitur tropus: sermo a naturali et principali significatione translatus ad aliam, etc.; — b) i Rhetoriken: Talens el. Ordets eiendommelige Eftertryk; hvorom Cic. Orat. 40: significatio saepe erit major, quam oratio; cf. id. d. Or. 3, 53: significatio est, quae plus in suspicione relinquit, quam positum est in oratione.

*signĭfĭcātīvus, 3: betegnende el. tilkiendegivende; c. gen., Digest.; — signĭfĭcātōrĭus, 3: = frgd.; ligel. c. gen., Tertull.; o. — signĭfĭcātus, us, m., (efteraug. f. significatio); I) Forkyndelse el. Varsel; – ∾ tempestatum, Vitruv.; ligel. in pl., Plin. 18, 59; — II) „overf." o. „techn." el. i Grammatiken; A) Bemærkelse; – „ve" particula duplicem significatum ··· capit, Gell. 5, 12; — B) Betegning el. Benævnelse; – unde bellis significatum dedit (antiquitas)? Arnob.; — [flgd.].

signĭfĭco, avi, atum, 1, v. a., [signum, facio]: gior el. giver et Tegn, betegner, tilkiendegiver, giver at forstaae; I) „alm."; a) c. acc.; – verba demonstrantia ea, quae significari ac declarari volemus, Cic. d. Or. 3, 13; cf. Lucr. 1, 13, ogs. Cic. Att. 4, 1; men ∾ deditionem (neml. med Gebærder), Caes. B. G. 7, 40; cf. id. ibd. 4, 14; men quodque in nostro corpore si minima ex parte significetur, molestum sit, cur hoc idem etc.? (hvis det mærkes el. yttrer sig, osv.), vid. Cic. N. D. 1, 10; — b) m. Objects- el. Relativsætn.; – tibique non significandum solum, sed etiam declarandum, nihil mihi esse potuisse tuis litteris gratius, Cic. Fam. 5, 13; cf. Caes. B. G. 2, 13; – sed neque unde, neque quo die datae essent (tuae litterae), significabant, Cic. Fam. 2, 19; cf. Ovid. Met. 3, 643; ligel. Cic. Sest. 4: ut jam puerilis tua vox possit aliquid significare inimicis nostris, quidnam, quum etc., effectura esse videatur; men Caes. B. C. 1, 86: quum etc., et voce et manibus universi ex vallo significare coeperunt, ut statim dimitterentur; — c) m. de, el. absol.; – ∾ de fuga Romanis, Caes. B. G. 7, 26;

men impers.: est aliquid de virtute significatum tua, Cic. Planc. 21; - diversae state ··· Neve inter vos sinificetis, ego ero paries, Plaut. Truc. 4, 3, 13; cf. Cic. d. Or. 1, 26 fin.; f. ogs. Caes. B. G. 2, 7, o. id. ibd. 7, 3, ogs. Cic. R. Am. 20; — II) „bet."; A) at forkynde det Tilkommende; - Quid mihi significant ergo mea visa? Ovid. Met. 9, 494; ligel. Cic. Div. 1, 1: significari futura, et a quibusdam intelligi et praedici posse, etc.; men Ovid. Met. 15, 576: Quid sibi significent, trepidantia consulit exta; — b) navnl. ogs. at forkynde Veiret, at være Mærke derpaa; - ∾ ventus Africus tempestatem, Colum. 11, 2; ∾ imbrem (occasus Librae), Plin. 18, 66; f. ogs. id. 18, 84; — B) om Ordene: at betegne el. betyde el. bemærke; - „carere" igitur hoc significat, egere eo, quod habere velis, Cic. Tusc. 1, 36; ligel. id. Caecin. 30: hoc uno verbo „unde" significari res duas, et ex quo et a quo loco; ligel. Varr. L. L. 5, 1, 4: multa verba aliud nunc ostendunt, aliud ante significabant, ut „hostis", etc.; — III) partic. significans, tis, ogs. som adj., navnl. om Talen og Udtrykket: betegnende, træffende, tydelig; - ∾ descriptio locorum, Quintil.; ∾ et nitida verba Latina, id. 11, 1, 2; ligel. ∾ demonstratio, Plin.; - men „overf." om Talerne: solos esse Atticos et tenues et lucidos et significantes, Quintil. 12, 10, 21; - compar., quo (dicto) nihil inveniri possit significantius, id. 8, 2, 9; superl., ∾ vocabulo appellari etc., vid. Gell. 1, 15.

Signinum, i, o. Signinus, 3, f. und. Signia. — signitĕnens, tis, partic., [signum, teneo]: som bærer Stiernebilleder, som er prydet dermed; - ∾ bigae (Noctis), Enn. ap. Varr.; cf. signifer s. 1.

signo, avi, atum, 1, v. a., [signum]: forsyner med et Tegn el. Mærke, tegner el. betegner el. mærker; I) „egenl."; A) „alm."; - signare ··· limite campum, Virg. Ge. 1, 126; cf. Ovid. Met. 1, 136; ∾ moenia aratro, id. Fast. 4, 819; men ∾ humum pede certo, (træde sikkert derpaa), Hor. A. P. 159; men Virg. Ge. 3, 171: summo vestigia pulvere signent (juvenci); men ibd. 2, 269: coeli regionem in cortice signant, (udskære deri); ∾ rem carmine, id. Aen. 3, 287; men ∾ saxum carmine, Ovid. Met. 2, 326; ∾ ceram figuris, id. ibd. 15, 169; men id. ibd. 13, 754: Signarat teneras dubia lanugine malas (juvenis: havde faaet det første Skæg paa Hagen); - vocis qui videbantur infiniti soni, paucis notis inventis sunt omnes signati et expressi, Cic. d. Rep. 3, 2; cf. id. Fat. 19: visum objectum imprimet et quasi signabit in animo suam speciem; — B) „bef."; 1) forsyner med et Segl, forsegler el. besegler; - accepi a te signatum libellum, quem etc., Cic. Att. 11, 1; cf. Hor. Ep. 1, 13, in.; ∾ arcanas tabellas, vid. Ovid. Am. 2, 15, 15; signat lagenam (anulus), Martial. 9, 88; ∾ testamentum, Plin. Ep.; ligel. absol., signare (sc. testamentum), Martial. 10, 70, ogs. Quintil. 5, 7, 32, o. Suet. Ner. 17; — bb) ds. ogs. „poet."; a) besegler, bestemmer el. fastsætter, jura, Propert. 3, 19, 15; ogs. ∾ jura Suevis, Claudian.; — b) beslutter, ender; - Ut, qui prima novo signat quinquennia lustro, Impleat etc., Martial. 4, 45; — 2) forsyner med Preg el. Stempel, preger el. møater, odl.; - aes, argentum, aurumve publice signanto (magistratus), Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); cf. Plin. 33, 13: Servius rex primus signavit aes ··· signatum est nota pecudum, unde et pecunia dicta; men ∾ denarium ex auro, ibd.; men navis plena argenti facti atque signati, vid. Cic. Verr. 5, 25; denarius signatus Victoria, (prydet med hendes Billede), Plin. 33, 13; cf. Liv. 44, 27, o. Ovid. Fast. 1, 230; — bb) ds. „poet."; a) Signatum memori pectore nomen habe, (indpreget), Ovid. Her. 13, 66; cf. Martial. 6, 27; — b) betegner for at smykke, smykker; - ∾ coelum corona, Claudian.; cf. Virg. Aen. 6, 781; — II) „fig."; A) betegner el. antyder el. udtrykker, (f. d. sædv. significo); - translatio ··· signandis rebus ac sub oculos subjiciendis reperta est, Quintil. 8, 6, 19; suis verbis signare nostra, (om Grækerne), id. 2, 14, in.; Fama ··· signata loco est, vid. Ovid. Met. 14, 433; cf. Virg. Aen. 7, 4, ogs. Martial. 9, 17; - ogs. m. Objectssætn., Vell. 2, 115; — B) bemærker eller iagttager; (poet.); - vid. Virg. Aen. 2, 423: ora sono discordia signant; ligel. ibd. 12, in.: ut videt ··· Se signari oculis; — III) partic. signatus, 3, ogs. som adj.; A) forseglet; ds. tillukket, forvaret; - signata sacra esse desierunt, Varr.; nec te signata juvabunt Limina, Propert. 4, 1, 145; men signata (puella: ukrænket), Lucil. ap. Non., vidua, Tertull.; — B) betegnet el. tydelig; (eftercl. f. significans); - quid expressius atque signatius in hanc causam? Tertull.

signum, i, n., [rimel. besl. m. εἰκών, εἰκός: Billede el. Afbildning, altf. sibileret deraf, ligesom sidus af εἶδος]: Tegn el. Mærke, hvorpaa noget kiendes; I) „alm."; - ut ··· signa ostendam haec (i. e. crepundia), Ter. Eun. 4, 7, 38; ut fures ··· signa commutant, sic etc., Cic. Fin. 5, 25; Aut pecori signum ··· impressit, Virg. Ge. 1, 263; med signa vides, (Mærkene el. Arrene), Ovid. Met. 12, 444; men scutum illud signi gratia positum (som Skildt), Quintil. 6, 3, 38; cf. Virg. Aen. 5, 130; men signa pedum, (Fodspor), Ovid.; ogs. blot signa, Virg. Aen. 8, 212; - oculis mihi signum dedit, Ne se appellarem, Plaut. Mil. gl. 2, 1, 45; cf. Ter. Eun. 4, 7, 11, o. Cic. Div. 2, 26; men quae adsolent ··· Signa esse ad salutem, omnia huic esse etc., vid. Ter. Andr. 3, 2, in.; - ∾ animi pudentis, id. Heaut. 1, 1, 68; cf. id. Andr. 5, 3, 7: Numnam ejus color pudoris signum usquam indicat? saal. ogs signa doloris ostendere, Cic.; ∾ timoris mittere, (yttre), Caes. B. C. 1, 71; ogs. signum'st, m. Objectssætn., Ter. Heaut. 2, 3, 57, ogs. Nep. Att. 17; men Ter. Eun. 4, 1, 14: Hoc est signi (f. signum), ubi primum poterit, se illinc subducet, scio; — b) navnl. ogs. Tegn el. Varsel el. Mærke paa hvad der vil skee; saal. ∾ mortis, Lucr.; cf. Cic. Div. 2, 70: signa quaedam ex venis etc.; f. ogs. Virg. Ge. 3, 440 o. 503, oftere; ogs. kan hidføres Cic. Div. 1, 35: objecto signo etc.; — II) „bef."; A) i Krigssproget; 1) Mærke el. Hærmærke, Standart el. Fane, odl.; - tam densa caligo ··· ut ··· nec signa milites cernerent, etc., Liv. 33, 7; men id. 28, 14: ut procul signa legionum fulgentia vidit; ligel. ∾ militaria, Caes. B. C. 3, 99, oftere; - signa ferre, (bryde op), id., Liv., o. A., ogs. tollere, Vell.; sub signis legiones ducere, (lade marschere i slagfærdig Tilstand), Liv., Tac.; men om Mandskabet: signa subsequi, (marschere i Slagorden), Caes. B. G. 4, 26; opp. ab signis discedere, id. B. G. 5, 16, oftere, Liv.; cf. Sall. Catil. 9: signa relinquere, (at desertere); - signa vertere, Liv., convertere, id., Caes., (vende tilbage, giøre en Vending); signa inferre in aliquem, (rykke frem til Angreb), Caes., Sall., Liv.; signa conferre cum aliquo, (levere nogen en Træfning), Cic.; ogs. collatis signis pugnare, id., Liv.; - men ogs. heder conferre signa: at bringe Standarterne til et Sted, Caes. B. G. 7, 2, o. Liv. 37, 21; — not.: ogs. „alleg." om de Anklagende: infestis prope signis inferri in aliquem, vid. Cic. Font. 16; — b) ogs. bruges signa undert. om de mindre Troppeafdelingers Standarter, (i Modsætn. af Legionsstandarten aquila); vid. Cic. Catil. 2, 6, Tac. Ann. 1, 18, Plin. 13, 4, o. A.; — c) ds. ogs. „meton." signum o. signa, om visse Underafdelinger af Krigsfolket, som Cohort el. Manipel; - octo cohortes in fronte constituit, reliqua signa in subsidio, Sall. Catil. 59; cf. Liv. 8, 9, id. 25, 23, oftere, o. A.; — 2) Signal el. Commando, som af Feltherren gives med tuba el. med tessera el. med vexillum, el. paa andre Maader; ogs. Parole el. Feltraab, Løsenet, odl.; - ∾ dare tuba, Caes. B. G. 2, 20; ∾ proelii committendi, ibd. 21; men ibd. 7, 52: signo recipiendi dato; ligel. ∾

dare receptui, Liv. 4, 31; signum cani (jubere: lade blæse til Angreb), ibd.; men signum canit (f. canitur), id. 27, 47; f. ogf. Caes. B. C. 3, 92, Sall. Catil. 59, Liv. 1, 1, o. A.; – tribuno signum petenti (som forlangte Parolen el. Feltraabet), etc., Suet. Calig. 56; cf. id. Claud. 42; men Virg. Aen. 7, 637: it bello tessera signum; — B) „techn."; 1) kunstigen forarbeidet Billede el. Billedstøtte; – nego, signum ullum aeneum, marmoreum, eburneum (fuisse), quin etc., Cic. Verr. 4, 1; cf. Lucr. 1, 317: ahena Signa manus dextras ostendunt attenuari Saepe salutantum tactu; cf. Virg. Aen. 5, 267, oftere; men pallam signis auroque rigentem, (med indsyede gyldne Figurer), ibd. 1, 648; cf. Lucr. 5, 1427; men Plaut. Merc. 2, 2, 44: quasi sit signum pictum in pariete; men e Pario formatum marmore signum, Ovid. Met. 3, 419; — 2) Billede i Signetet; – vid. Cic. Catil. 3, 5; ogf. Signet el. Signatur, id. Quint. 6, o. Hor. Sat. 2, 6, 38; ogf. alm. Segl el. Forsegling; sub signo habere, Cic. Att. 9, 10; cf. id. Agr. 1, 7; — 3) Stjernebillede el. Himmellegeme, (f. und. sidus); – coeli subter labentia signa, Lucr. 1, 2; cf. id. 5, 694 o. 710; men Cic. d. Rep. 6, 22: signis omnibus ad idem principium stellisque revocatis; in signo leonis, id.; ∾ pluviale Capellae, Ovid.; coelo diffundere signa, (om den frembrydende Nat), Hor. Sat. 1, 5, 10; cf. id. Od. 2, 8, 11.

1. sil, gen. silis, n.: en gulagtig Jordart, Okker el. Bierggult; – vid. Plin. 33, 56 flgd., ogf. Vitruv. 7, 11, o. A. — 2. sil el. sili, f. und. seselis. — Sila, ae, f.: stor Biergskov i det Bruttiske, med vigtige Begfyderier, Cic. Brut. 22, o. Plin. 3, 10; f. ogf. Virg. Ge. 3, 219, o. id. Aen. 12, 715. — silācĕus, 3, [1. sil]: okkeragtig el. bierggul, color, Plin., cunei, Vitruv. — silānus, ī, m.: Vandspring, (hvis Vand sædv. sprang ud af et Silenhovede, f. und. Silenus), Lucr. 6, 1263, Cels., Hygin. — Silărus, i, m.: Grændseflod imellem Lucanien og Campanien, (hod. Selo), Plin. 3, 9, Virg. Ge. 3, 146; ogf. Silerus, Mela, o. Siler, Lucan. — silaus, i, m.: en Bedbendeart, germ. Wassereppich, (apium graveolens L), Plin. 26, 56.

sīlenter, adv. af silens und. sileo: stiltiende, stille, Juvenc. — sīlentiārius, i, m., [silentium]; I) etslags Betient el. Fortrolig, Salvian.; — II) under de sild. Keisere: etslags høiere Hofembedsmand, Geheimeraad, odl., Cod. Just. — sīlentiōse, adv.: meget taust el. stille, Cassiod.; af — sīlentiōsus, 3, [silentium]: meget taus el. stille el. rolig, Appul.

sīlentium, i, n., [sileo]: Stilhed (naar der neml. ingen Lyd el. Larm el. Tale høres); ogf. Taushed el. at tie; I) „egenl."; A) „alm."; – Nunc turba non est; otium et silentium est, Ter. Heaut. prol. alt., v. 35; ceteris silentium fuit, (de vedbleve at tie), Cic. d. Or. 3, 33; cf. id. ibd. 1, 35; men tenuere silentia cuncti, vid. Ovid. Met. 1, 206; men silentio auditus, (som bliver hørt med taus Opmærksomhed), Cic. Qu. Fr. 2, 1; cf. Caes. B. C. 3, 19; men comisk: huic facietis fabulae silentium, (I ville høre Stykket med taus Opmærksomhed), Plaut. Amph. prol. 15; cf. Ter. Eun. prol. 44, oftere; – te silentium fieri jussisse, Cic. Div. 1, 38; silentium classico facere, (ved Signal med Trompeten at tilveiebringe Stilhed), Liv. 2, 45; ligel. silentio facto, id. 24, 7; men Ovid. Met. 1, 208: Juppiter hoc iterum sermone silentia rumpit; men silentio transmittere aliquem, (ikke at besvare nogens Foredrag), Tac. Ann. 1, 13; men Cic. Brut. 22: ut nulla fere pars orationis silentio praeteriretur, (at næsten ingen Del deraf blev hørt uden Bifaldsraab); derim. id. Prov. cons. 12: qui illas res omnes egi silentio, (uden at blive afbrudt el. modsagt); – silentium agere de omnibus aetatis suae oratoribus, vid. Quintil. 10, 1, 38; de Partho silentium est, (derom er det stille), Cic. Att. 5, 16; ab oblivione hominum atque ab silentio vindicare, (frelse derfra), id. d. Or. 2, 2; men Ovid. Met. 2, 700: furto ··· silentia deme, (forti det ikke længere); – silentio noctis, Caes. B. G. 7, 36, ogf. in silentio noctis, (i den tause Nat, i Nattens Stilhed), id. ibd. 7, 26; cf. Liv. 5, 32; men paulo ante mediam noctem silentio ex oppido egressi, etc., Caes. B. G. 7, 11; men nocte silentio, Liv. 8, 23; – „poet." ogf. in pl.; mediae per muta silentia noctis, vid. Ovid. Met. 7, 184; cf. Lucr. 4, 462; ligel. Virg. Aen. 2, 255: tacitae per amica silentia lunae; f. ogf. Lucr. 4, 587; ogf. om Landets Stilhed, Ovid. Met. 1, 232: Territus ille fugit, nactusque silentia ruris, Exululat, etc., (om Lykaon); men om Træ, som hugges uden at knage, Plin. 16, 28; — B) „bef." i Augursproget: Feilfrihed ved Jagttagelsen af Varsler; – id silentium dicimus in auspiciis, quod omni vitio caret, Cic. Div. 2, 34; — II) „overf.": Stilhed (i Modsætn. af Bevægelse og Virksomhed); – ∾ perpetuum judiciorum ac fori, Cic. Pis. 14; cf. Tac. Agr. 6: ∾ praeturae; men Sall. Catil. 1: omnes homines ··· summa ope niti decet, vitam silentio ne transeant; cf. Sil. 3, 145.

Sīlēnus, i, m., Σειληνός: Opdrager og Ledsager af Guden Bacchus, vid. Hor. A. P. 239; men Ovid. A. A. 1, 543: Ebrius, ecce, senex pando Silenus asello Vix sedet; f. ogf. Cic. Tusc. 1, 48, o. Virg. Ecl. 6, 13 flgd.; — II) pl. Sileni, orum, m., ligesom Satyri: Skovguder i Bacchus's Følge; vid. Serv. ad Virg. l. c., o. Catull. 64, 253; — not.: ogf. er Silenus: en græsk Historieskriver, Nep. Hann. 13, ogf. Cic., o. Liv.

sĭlĕo, ŭi, 2, v. n. o. a.: er taus el. stille, tier; tier derom el. fortier; I) „egenl."; a) absol., el. m. de; – quasi muti silent, Plaut. Capt. 3, 1, 20; optimum quemque silere, Liv. 39, 27; men obstrepentes ranas silere jussit, Suet. Aug. 94; – de re publica ut sileremus, Cic. Brut. 42; cf. id. Div. 2, 30; – ligel. impers.: de jurgio siletur, Ter. Phorm. 5, 2, 13; cf. Cic. Div. in Caecil. 10, o. Sall. Catil. 2; — b) c. acc., ogf. m. Relativ- o. Objectsætn.; – tu hoc silebis, (herom skal du tie), Cic. Att. 2, 18; men Hor. Od. 1, 12, 21: Proeliis audax, neque te silebo, Liber, etc., (skal ikke lade dig ubesiungen); – ogf. pass.; ea res siletur, Cic. Flacc. 3; cf. id. Mil. 7, o. Liv. 27, 10; ligel. Tac. Agr. 41: quae (tempora) sileri Agricolam non sinerent; – men m. Relativsætn.: Qua tulerit mercede, silet, etc., Ovid. Met. 7, 688; – men c. infin.: ut sileat verbum facere, auct. B. Hisp. 3; — B) ogf. om Begrebssubj., (men oftest „poet."); – intempesta silet nox, Virg. Ge. 1, 247; cf. id. Ecl. 9, 57; ligel. ∾ aër, Ovid.; ligel. ∾ venti, Colum.; silent late loca, Virg. Aen. 9, 190; cf. Ovid. Met. 10, 446: Tempus erat, quo cuncta silent, etc.; – men m. Objectsætn.: Si chartae sileant, quod bene feceris, etc., Hor. Od. 4, 8, 21; — II) „overf.": at være stille el. uvirksom, at hvile el. ophøre, (hos Cic. alene om Begrebssubjecter); – Carmina ··· silerent, etc., Lucr. 2, 506; silent diutius Musae Varronis, quam solebant, Cic. Acad. 1, 1; silent leges inter arma, id. Mil. 4; si quando ambitus sileat, id. Leg. 3, 17; nec ceterae nationes silebant, (holdt sig heller ikke rolige), Tac. Hist. 3, 47; – ogf. impers.; captum erat forum anno superiore, etc.; silebatur, (man fandt sig deri), Cic. Sest. 39; — III) df. partic. silens, tis, (neutr. pl.: silenta loca, Laevius ap. Gell. 19, 7), som adj.: stille, taus, rolig; – nocte silenti, Ovid., ogf. silente nocte, Tibull.; silente coelo, Plin.; men silenti agmine ducam vos (i stille Veir), etc., Liv. 25, 38; per lucos ··· silentes; Virg. Ge. 1, 476; – umbraeque silentes, (de tause Skygger), id. Aen. 6, 264; oftere absol.: umbrae silentum, silentum rex, odl., Ovid.; – Silentes hede ogf. efter Ovid. Met. 15, 66: Pythagoras's Disciple i deres første 5 Skoleaar, hvorom anni silentes, Claudian.; – luna silenti, (naar det ikke er maanelyst), Cato, Colum.; –

endel. om Værterne: silentes vineae, surculi, etc., (som ikke slaae ud), Colum.; men ∾ ovum, (hvori der ikke spores nogen Kylling), id. 8,5.

1. siler, ĕris, n., rimel. en Vidieart, (vid. Rost.), Plin. 16,31, id. 24,44, o. Virg.Ge. 2,12, (Serv). — 2. Siler, en Flod, s. und. Silarus. — silesco, ĕre, v. n., inch. af sileo: at blive stille; - dum hae silescunt turbae, Ter. Ad. 5, 2, 10; intermissique silescunt (venti), Ovid. Trist. 2, 151; cf. Catull. 46,3; men Virg. Aen. 10,101: eo (Jove) dicente deum domus alta silescit.

sĭlex, ĭcis, m., („poet." ogs. fem.): Kampesten el. Kiselsten; - silicem caedere, Cic.; vias sternendas silice in urbe, etc., Liv. 41, 27; men silici scintillam excudit, Virg. Aen. 1, 174; medios silicem jaculatus in hostes, Ovid. Met. 7, 139; - ogs. m. lapis o. saxum; nam tu es lapide silice stultior, Plaut. Poen. 1,2,79; cf. Liv. 30, 43; men id. 1, 24: porcum saxo silice percussit; — b) „poet." ogs. f. Klippe, vid. Virg. Aen. 8,233, o. Lucr. 6, 683; — II) „overf." ogs. om et haardt og ubøieligt Gemyt; - non silice nati sumus, Cic. Tusc. 3, 6; oftest „poet.", vid. Ovid. Met. 9, 304 o. 613; ligel. id. Trist. 3, 11, 4: Et dicam silices pectus habere tuum; cf. Tibull. 1, 1, 63: Non etc. ··· nec in tenero stat tibi corde silex.

Silianus, 3, s. und. Silius. — sĭlĭcārĭus, i, m., [silex]: en Brolægger, Frontin. — sĭlĭcernĭum, i, n.: Begravelsesmaaltid, Varr. ap. Non.; men som comisk Skældsord: gammel Knark, (som seer ludende ned i Broстenene), Ter. Ad. 4, 2, 48, (Donat.); — II) etslags Pølse, Arnob. — sĭlĭcĕus, 3, [silex]: af Kampesten, saxa, Vitruv. — sĭlĭcĭa, ae, f., ligesom fenum Graecum: Fennikel el. Bukkehorn, Plin.; heder ogs. siliqua, Colum. — sĭlĭcŭla, ae, f., demin. af siliqua: liden Bælg (af Bælgfrugt), Varr.

*sĭlīgĭnārĭus, i, m.: som bager Brød af Hvede, el. som handler med Hvede, Digest.; o. — sĭlīgĭnĕus, 3: af Hvede, farina, Cato; siligineus panis, (Hvedebrød), opp. panis cibarius el. plebejus el. malus, Senec., Varr.; ∾ Priapus, Martial.; af — sĭlīgo, ĭnis, f.: den hvideste Hvede el. Vinterhvede, (triticum hibernum L.), Varro, Colum.; cf. Plin. 18, 20, nr. 1: siliginem proprie dixerim tritici delicias, etc.; e siligine lautissimus panis, etc.; - ogs. „overf.": Hvedemel, Plin. l. c., o. Juvenal. 5,70.

sĭlĭqua, ae, f.; I) Bælgen paa el. af Bælgfrugter; - vid. Varr. R. R. 1, 23, o. Plin. 18, 30; ligel. Virg. Ge. 1, 74: siliqua quassante legumen etc.; cf. ibd. v. 195; — B) bf. in pl. „overf.": Bælgfrugter; - vivit siliquis et pane secundo, etc., vid. Hor. Ep. 2, 1, 123; cf. Pers. 3, 55, o. Juvenal. 11, 58; — II) siliqua Graeca, germ. Johannisbrot, Colum. 5, 10, oftere; ogs. absol. siliqua, Plin. 15, 26; ogs. er en Art deraf: ∾ Syriaca, id. 23, 79; — III): = fenum Graecum, s. und. silicia; — IV) som Betegnelse paa en liden Vægt: $\frac{1}{6}$ scrupulus, Rhemm. Fann.; bf. som liden Mønt: $\frac{1}{24}$ solidus, Cod. Just. — sĭlĭquastrum, i, n.: etslags Vært, heder ogs. piperitis, Plin. 19, 60, o. id. 20, 66. — sĭlĭquor, ari, v. dep. n., [siliqua nr. I]: at sætte el. faae Bælg, Plin. 17, 6, o. id. 18, 10.

Silius, Silia: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes: C. Silius Italicus, (cos. a. u. c. 821, da Nero omkom), har skrevet Punicorum libros XVII, (historisk Digt om den anden puniske Krig; men efter Plin. Ep. 3, 7: majore cura, quam ingenio); — B) bf. Siliānus, 3: hørende til el. benævnt efter en Silius, villa, negotium, Cic. Att. 12, 27 o. 31.

sillogrăphus, i, m., σιλλογράφος: som skriver Spottedigte (σίλλους, vid. Gell. 3, 17), Ammian. 22, 16. — sillўbus, i, m., σίλλυβος: Pergamentstrimmel, som vedheftes Bogrullerne, for derpaa at skrive Bogens og Forfatterens Titel, Cic. Att. 4, 5 o. 8. — sīlo, ōnis, m., forcl. Biform af silus, Plaut. Rud. 2, 2, 11, o. Varr. ap. Non.; — not.: Silo, som romersk Tilnavn, vid. Plin. 11, 59. — silphĭum, i, n., σίλφιον: = laserpitium, Cato, Plin. 19, 15. — sīlūrus, i, m., σίλουρος: etslags Flodfisk, rimel. silurus glanis L., germ. der Wels, Plin. 9, 17, Juvenal. — sīlus, 3, ligesom silo o. σιμός: med opadbøiet el. stump Næse, stumpnæset; - silos, flaccos, frontones, etc., Cic. N. D. 1,29; — not.: Silus, i, som romersk Tilnavn, vid. Cic. d. Or. 2, 70, Liv. 32, 27, Tac., o. A.

silva (sylva), ae (gen. silvai, Enn., ogs. trisyll. silŭa, Hor.), f., [sibileret o. m. Digamma af ὕλη]: en Skov; I) „egenl."; - quum mane me in silvam abstrusi densam et asperam, Cic. Att. 12, 15; Per nemora ac montes magnos silvasque profundas etc., Lucr. 5, 42; cf. Cic. Div. 1, 50: multos nemora silvaeque ··· commovent; men silvas maritimas publicare, vid. id. d. Rep. 2, 18; cf. Caes. B. G. 2, 19: silvas caedere etc.; ligel. ibd. 2, 19: in silvas ad suos se recipere, etc.; men silvis horrentia saxa, (skovgroede Klipper), Ovid. Met. 4, 777; - dea silvarum, (i. e. Diana), id. ibd. 3, 163; men silvarum numina, Fauni, Et Satyri fratres, etc., vid. ibd. 6, 392; — B) oftest „poet."; a) Træplantning, Lystskov, Plantning el. frodig Vært; - Atque inter silvas Academi quaerere verum, etc., vid. Hor. Ep. 2,2,45; cf. Cic. Verr. 1, 19: quae (signa) apud te nuper in silva disposita sub divo vidimus; silva aquatilis, Colum.; cf. Virg. Ge. 1, 76 o. 152; — b) „poet." ogs. om enkelte Træer, vid. Virg. Ge. 2, 26; - ligel. f. lignum el. Ved, odl.; fractis ··· obtendunt limina silvis, Stat. Theb. 2, 248; — II) „overf.": enhver tæt el. sammentrængt Mængde el. Fylde; (saal. hos Cic. undert. m. quasi); - omnis ubertas et quasi silva dicendi ducta ab illis (Academicis) est, etc., Cic. Orat. 3; cf. ibd. 40; men id. d. Or. 3,26: primum silva rerum ··· comparanda est; cf. ibd. 30; men Plaut. Mil. gl. 4, 4, 17: nunc quam maxime Opus est dolis; Pl. domi esse ad rem video silvae satis; men „poet.": densam ··· ferens in pectore silvam (sc. telorum: en hel Skov af Pile), Lucan. 6, 205; - reliquit (Probus) non mediocrem silvam observationum sermonis antiqui, Suet. Gramm. 24; — not.: ogs. mærkes Silvae, som Bogtitel, vid. Gell. epil. 6; - ligel. er Silvae: Navnet paa en Digtsamling af Statius.

*Silvānus (Sylv.), i, m.: Skovgud, der ogs. lærte el. forestod Træplantningen; dyrkedes ogs. efter Cato af Landfolket under Navnet: Mars Silvanus; s. ogs. Virg. Aen. 8, 600, id. Ge. 1, 20, o. id. Ecl. 10, 24, ogs. Hor. Epod. 2, 22, oftere, o. Cic. N. D. 2, 35; — II) in pl. ogs. „overf.", Silvani, orum: Skovguder; - vid. Ovid. Met. 1, 193, o. Lucan. 3, 403; o. — silvātĭcus, 3: hørende til Skovene; - ∾ falces, Cato, Varr.; ∾ laurus, pirus, etc., Cato; men „overf." om Dyrene: vild; - ∾ sus, Varr., mus, Plin.; — [silva].

*silvesco, ĕre, v. n. inch.: at blive til en Skov; bf. sædv. om Vinstokken: at skyde el. voxe altfor stærkt; - ne silvescat sarmentis (vitis), Cic. d. Senect. 15; cf. Colum. 4, 11; o. — silvestris (sylv.), e; I) „egenl.": med Skov, skovgroet, skovrig; - collis ··· ab superiore parte silvestris, Caes.; ligel. ∾ tumulus, Liv.; ∾ loca, Cic.; men ∾ ager, Hor. Ep. 2, 2, 186, (urydдet); ∾ situs (opp. campestris), Colum.; — b) bf. ogs. ofte: som findes i Skovene eller i den vilde Natur; - ∾ secla ferarum, (Skovens Dyr), Lucr. 5, 965; cf. Cic. Tusc. 5, 27; ∾ materia, (Tømmer), Liv. 44, 6; men ∾ umbra, (Træernes Skygge), Ovid.; - men ∾ homines, (som leve i Skovene), Hor. A. P. 391; — II) overf."; A) om Dyr og om Værter: vildtvoxende, vild; - tauri silvestres majores agrestibus, Plin.; ∾ arietes (et feri), Colum.; ∾ gallinae, id.; - silvestres ac ferae (arbores) sui cujusque ingenii poma vel semina gerunt, id. 3,1; ∾ pruni, id.; ∾ oliva, Ovid.; ∾ corna, Hor.; - compar., silvestriora omnia tardiora,

Plin. 16,50; — B) „poet." f. agrestis, landlig; - Fistula silvestrem ne cesset fundere Musam, (landlig Hyrdesang), Lucr. 4,593; cf. Virg. Ecl. 1,2; — [silva].

Silvia, ae, f. und. 1. Rhea. — *silvicŏla (sylv.), ae, comm.: som beboer Skoven; (poetisk Ord); - ∾ viri, Propert.; ∾ Faunus, Ovid.; ∾ Pales, id.; o. — silvicultrix (sylv.), īcis, f.: = frgd., cerva, Catull. 63, 72; — [silva, colo]. — silvifrăgus, 3, [silva, frango]: som brækker el. knuser Skoven el. Træerne, flabra, vid. Lucr. 1, 276. — silvĭger, a, um, [silva, gero]: skovbærende, med Skov, montes, Plin. 31, 26. — Silvĭus, i, m.: Navnet paa flere Konger i Alba Longa; f. bes. Liv. 1, 3, ogs. Virg. Aen. 6, 769, o. Ovid. Met. 14, 610; — II) ds. fem. Silvia, ae, f. und. 1. Rhea.

silvōsus, 3, [silva]; I) „egentl.": med megen Skov, skovrig, saltus, Liv. 9, 2; — II) ds. „overf.": ligesom el. lignende en Skov; - ∾ arbores, (med mange Grene), Vitruv.; cf. Plin. 12, 11. — silvŭla (sylv.), ae, f., demin. af silva: liden Skov, Colum., Sidon. — silybum, i, n., σίλυβον: tidselagtig Plante, germ. die Gundelie, Plin. 22, 42, o. id. 26, 25.

sīma, ae, f., i Architekturen: den indbøiede Del af Søilekransen, germ. der Rinnleisten, Vitruv. 3, 5. — simia, ae, f. (o. m.), sjeld. sīmĭus, i, m., [simus]: Aben el. Abekatten; - vid. Plin. 8, 80, o. id. 11, 100; f. ogs. Enn. Ann. 11, 15: Simia quam similis, turpissima bestia, nobis; - Formen simius haves Phaedr. 1, 10, o. Martial. 14, 202; f. ogs. nedenf.; — II) ofte ogs. „overf." om Mennesker, som Skældsord; - Quis est hic simia, qui etc.? Afran. ap. Charis.; f. ogs. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 12, o. Vatin. ibd. 5, 10; - navnl. ogs. m. Hensyn paa en aandløs Efteraber: Stoicorum simiam etc., Plin. Ep. 1, 5; cf. Hor. Sat. 1, 10, 18: simius iste etc.

sĭmĭla, ae, f.: det fineste Hvedemel, Cels., o. Martial. 13, 10, (i Overskriften); - heder ogs. similago, Plin. 18, 20. — sĭmĭlāgo, ĭnis, f., f. und. frgd. — sĭmĭlĭgĕnus, 3, [similis, genus, eris]: af en lignende Art, Coel. Aur. — sĭmĭlis, e, (forel. masc. simil'st, Plaut.), [sibileret o. m. Adjectivendelse af ἅμα, ὁμός, ὅμοιος, altf. oprdl.: med samme el. lige Beskaffenhed]: lig (men par: lige), lignende, og det saavel om den indre som den ydre Lighed); c. gen. (oftere foraug.), el. c. dat. (oftere efteraug.), ogs. m. inter o. atque, ogs. absol.; a) c. gen.; - Phidias sui similem speciem inclusit in clipeo Minervae, Cic. Tusc. 1, 15; cf. id. Lael. 25; ligel. Liv. 1, 20: plures Romuli, quam Numae reges similes ··· fore, etc.; f. ogs. Hor. Sat. 1, 4, 69; men propria et sincera et tantum similis sui gens, Tac. Germ. 4; cf. Cic. Lael. 14, o. Lucr. 5, 828; ligel. Cic. Tusc. 1, 19: eaque ei (animo) demum naturalis est sedes, quum ad sui simile penetravit, etc.; - orator simile tantum veri petit, Cels. ap. Quintil. 2, 15, 32; cf. Liv. 5, 21: quae similia veri sint; f. ogs. und. verus; - compar., Rhodii (oratores) saniores, et Atticorum similiores, Cic. Brut. 13; superl., quid esset simillimum veri, Cic. Tusc. 5, 4; cf. id. R. Com. 18; — b) c. dat.; - similes quidem alios avo, et ex geminis quoque alterum patri, alterum matri, etc., Plin. 7, 10; cf. Plaut. Mil. gl. 2, 2, 85: Tam similem (sc. sorori), quam lacte lacti est, etc.; similis metuenti, Hor., fluctuanti, Liv., flenti, Ovid., legenti, Quintil.; quamquam similia veris erant, etc., Liv. 10, 20; Primus ad extremum similis sibi, vid. Hor. A. P. 254; men Liv. 3, 40: oratio fuit precibus, quam jurgio similis (i. e. similior); ogs. mærkes Sall. Catil. 14: facile par similisque ceteris efficiebatur; - compar., fiunt omnia castris, quam urbi, similiora, Liv. 4, 31; cf. Plaut. Men. 5, 7, 29 flgd.; superl., media simillima veris sunt, Liv. 26, 49; cf. Hor. Ep. 2, 2, 120: puro ··· simillimus amni, etc.; — c) hertil kan endnu mærkes; α) similis forbindes undert. baade m. gen. o. dat. hos hinanden; vid. Cic. N. D. 1, 32, ogs. Lucr. 4, 1204 flgd.; — β) ogs. bliver Constructionen undertiden uvis ifølge Ordformen; saal. Caes. B. G. 5, 47: fugae similem profectionem etc.; - ligel. ifølge Læsemaadens Uvished; saal. Suet. Caes. 52: quem nonnulli similem quoque Caesaris (al. Caesari) et forma et incessu tradiderunt; — d) m. inter se; - homines inter se cum forma, tum moribus similes, etc., Cic. Cluent. 16; res inter se similes, Quintil.; men Cic. Leg. 1, 10, m. dobbelt Construction: nihil est unum uni tam simile, tam par, quam omnes inter nosmetipsos sumus; — e) m. atque (el. ac), ut si, tamquam si; - simili ratione, atque ipse fecerit, etc., Caes. B. G. 7, 38; similesque sunt, ut si qui etc., Cic. d. Senect. 6; ligel. id. Div. 2, 64: similes sunt dii, si etc., tamquam si etc.; — f) absol.; - Laudantur simili prole puerperae, Hor. Od. 4, 5, 23; Ecce autem similia omnia; omnes congruunt, Ter. Phorm. 2, 1, 34; cf. Cic. R. Am. 40, hvor similis o. par afløse hinanden; hvorim. Liv. 45, 43: Similia magis, quam paria, (om Forholde, som have mere ydre, end indre Lighed); cf. Quintil. 10, 1, 102: pares magis, quam similes, (om Thukydides og Sallustius); - poet. ogs. Aristotelem similem (emere: hans Billede), Juvenal. 2, 6; - in neutr. ogs. som subst.; simili utuntur, (bruge en Lignelse); ligel. hoc simile ponitur etc.; vid. Cic. Fin. 3, 14 o. 16; men i Opregninger: latitatio, metus, similia (og lignende Tilfælder), Quintil. 7, 2, 46; cf. id. 9, 4, 19; - compar., nihil hoc simili est similius, Plaut. Amph. 1, 1, 290; superl., simillimas Dicito esse, Mil. gl. 2, 2, 91.

*sĭmĭlĭtas, atis, f., sjeld. Biform af similitudo: Lighed el. at ligne; - ∾ morum, Caecil. ap. Non.; - ogs. in pl.; easdem habere inter se naturae rerum similitates, Vitruv. 2, 9; o. — sĭmĭlĭter, adv.: paa lignende Vis el. Maade; ogs. ligesaa el. ligedan, paa lige Vis el. Maade; a) absol.; - omnia fere ut similiter atque uno modo dicerentur, Cic. Brut. 66; ligel. ∾ desinere, o. ∾ cadere, id. d. Or. 3, 54; - compar., multo similius imitatum etc., Phaedr. 5, 5; superl., ut etc., simillime animus intentione sua depellet pressum omnem ponderum etc., Cic. Tusc. 2, 23; — b) m. atque (el. ac), ogs. m. et, ogs. m. ut si; - neque vero illum similiter, atque ipse eram, commotum esse vidi, Cic. Phil. 1, 4; similiter facere eos, ut si nautae certarent, etc., id. Off. 1, 25; ligel. similiter et si dicat, etc., id. Fin. 2, 7 (Madv.); - men superl., hic excipit Pompejum, simillime atque ut illa lege Glaucippus excipitur, id. Agr. 1, 4; — c) endel. c. dat., Plin. 11, 30: similiter his et scorpiones ··· pereunt etc.; — [similis].

sĭmĭlĭtūdo, ĭnis, f., [similis]: Lighed; a) c. gen.; - id (genus radicis) ad similitudinem panis efficiebant, Caes. B. C. 3, 48; cf. Tac. Germ. 23: in quandam similitudinem vini corruptus (humor etc.); men Cic. Phil. 7, 2: studiorum etiam societas similitudoque etc.; cf. id. d. Or. 2, 87, o. id. Off. 3, 4, ogs. id. Lael. 21 fin.; — b) ud. gen.: ducere similitudinem ex aliquo (om Kunstneren: at hente Ligheden derfra el. at efterligne et Forbillede), Cic. Orat. 2; cf. id. d. Or. 2, 23: hanc similitudinem imitatione assequi; men id. Leg. 1, 8: est igitur homini cum deo similitudo; men id. Brut. 16: est nonnulla in iis etiam inter ipsos similitudo; - ogs. in pl.; sunt quaedam animi similitudines cum corpore, id. Tusc. 2, 23; — II) „bes." ogs.; a) „meton.": Billede el. Afbildning; - ex argilla similitudines facere el. exprimere, Plin.; f. ogs. ovenf. Cic. Orat. 2; — b) „techn.": Lignelse el. Sammenligning; - vid. Cic. d. Or. 2, 40, Quintil. 8, 3, 72, o. auct. ad Her. 4, 45. — sĭmĭlo, are, f. und. simulo.

sīmĭnīnus, 3, [simia], herba: Abeurt, etslags Vært, Appul. — sīmĭŏlus, i, m., demin. af simius:

liden Abe eller Abekat, som Skældsord, Cic. Fam. 7, 2. — sĭmitu, adv., forcl. Biform af simul: tillige; – Non ego cum vino simitu ebibi imperium tuum, Plaut. Amph. 2, 1, 84; men ut simitu, (saa snart som), id. Truc. 1, 2, 6. — simius, i, s. und. simia.

1. sīmo, avi, atum, 1, v. a., [simus]: bøier opad, trykker flad, Lucil. ap. Non., o. Vitruv. — 2. Simo, ōnis, m.: comisk Mandsnavn [a simis ductum naribus, Plin. 9, 7], Plaut., Ter.; cf. Hor. A. P. 238. — Sĭmŏis, entis, m., Σιμόεις: Flod i det Trojanske, Plin., Virg., Hor., Ovid. — 1. Sĭmon (el. Simo), ōnis, m.: en jødisk Anfører, Tac. Hist. 5, 9 o. 12. — 2. Sĭmon, ōnis, m.: berømt Billedhugger, Plin. 34, 19. — Sīmōnĭdes, ae, m., Σιμωνίδης: berømt lyrisk Digter fra Øen Cea, Cic., Quintil., o. A.; — B) df. Sīmōnĭdēus, 3: simonidisk; – ∾ lacrimae, (hans rørende Digtninger), Catull. 38, 8; (cf. Quintil. 10, 1, 64: praecipua ejus in commovenda miseratione virtus). — Simonidēus, 3, s. und. frgd.

*simplāris, e: enkelt; df. i Krigsvæsenet: ∾ armaturae, (som erholde enkelte Rationer; cf. duplaris s. 1.); o. — simplārĭus, 3: enkelt; df. i Retssproget: ∾ venditiones, ubi venditor de simpla tantum repromittit, Digest.; — [af simplus].

simplex, ĭcis, adj., [rimel. af semel o. plico]: enkelt (i Modsætn. af d. Sammensatte el. Blandede el. Forviklede); I) „alm."; – aut simplex est natura animantis ··· aut concreta ex pluribus, Cic. N. D. 3, 14; men id. Fat. 13: quaedam sunt in rebus simplicia, quaedam copulata; men ∾ et directum iter, (opp. flexuosum), id. N. D. 2, 57; – ∾ ordine (i Krigssproget: i en enkelt Linie), Liv. 44, 12; ligel. simplici directa acie, Hirt. B. Al. 37; men ∾ ordine (sc. remorum) agi, vid. Tac. Hist. 5, 23; – ∾ mors, (uden Tortur), Suet. Caes. 74; cf. Liv. 40, 24 fin.; – ∾ myrtus, (hvortil der intet andet føies), vid. Hor. Od. 1, 38, 5; ∾ esca, id.; ∾ cibus, Plin. 11, 117, o. Tac. Germ. 23; plus vice simplici, (oftere end engang), Hor. Od. 4, 14, 13; – in re aperta et simplici etc., Cic. Caecin. 2; cf. id. d. Or. 1, 53: ∾ ratio veritatis; men id. Att. 12, 7: simplex est manere, illud (sc. proficisci) anceps; men unum est et simplex aurium judicium, id. Font. 6; simplex officium atque una est bonorum omnium causa, id. Sull. 3; – compar., ∾ quantitas ··· qualitas magis varia est, Quintil. 11, 3, 15; superl., e simplicissima quaque materia etc., id. 10, 5, 10; — II) „bef." o. „ethisk": simpel, ligefrem, oprigtig el. uforstilt, odl.; – quum de bono viro quaeritur, quem apertum et simplicem volumus esse, etc., Cic. d. Rep. 3, 16; cf. id. Off. 1, 19, oftere; tuum erga me animum simplicem atque amicum etc., Matius ap. Cic. Fam. 11, 28; cf. Cic. Att. 10, 6: nihil simplex, nihil sincerum (neml. i hans Character); ∾ virtus, (uden Praleri), Vell. 2, 129; ∾ cogitationes, Tac. Germ. 22; men Hor. Od. 1, 5, 5: Simplex munditiis, (simpel i sin Pynt); – ogs. undert.: enfoldig el. troskyldig, puella, Ovid. Her. 12, 90; hvf. ogs. „poet." om Oxen: animal ··· Innocuum, simplex, natum tolerare labores, etc., id. Met. 15, 120; men Liv. 24, 10: ∾ ac religiosi homines, (noget overtroiske); – compar., Simplicior quis (noget ligefrem), et est, qualem etc., Hor. Sat. 1, 3, 63; superl., simplicissimi omnium habentur iracundi, Senec.; ∾ mens, Petron.; ∾ dux, Vellej. 2, 116.

simplĭcĭtas, atis, f., [simplex]; I) Enkelthed, (i Modsætn. af d. Sammensatte); – Sunt igitur solida primordia simplicitate, Lucr. 1, 603; men ∾ indigesta (ligni: Aarernes lige Retning), Plin. 13, 30; — II) „bef." o. „ethisk": Ligefremhed el. Simpelhed, Oprigtighed el. Aabenhed, odl.; ogs. Enfoldighed; – fuit non minoris simplicitatis, quam artis (Apelles), Plin. 35, 36; cf. ibd.: pinxit (Parrhasius) ··· et pueros duos, in quibus spectatur securitas, et aetatis simplicitas; – sermo (legatorum) antiquae simplicitatis fuit, vid. Liv. 40, 47; cf. Quintil. 11, 1, 93: simplicitas illa, et velut securitas inaffectatae orationis; ligel. Mart. 11, 20: Qui scis Romana simplicitate loqui, etc.; men plurimum tamen facit illa callidissima simplicitatis imitatio, etc., vid. Quintil. 4, 2, 57; cf. id. 11, 1, 21: aperte gloriari, nescio an sit magis tolerabile vel ipsa vitii hujus simplicitate, etc.; men simplicitate eorum et fiducia motus, etc., vid. Suet. Claud. 25; cf. Ovid. Am. 2, 4, 18; ligel. id. ibd. 1, 3, 14: Nuda ··· simplicitas, etc.; ∾ puerilis, vid. Liv. 40, 8; cf. id. 40, 23: quum simplicitatem juvenis incauti ··· captaret, etc.; men vir generosissimae simplicitatis, vid. Vell. 2, 125; cf. Ovid. Her. 16, 314: Utere non vafri simplicitate viri; men id. A. A. 1, 241: aevo rarissima nostro Simplicitas, etc.; – endel. mærkes ogs.: a simplicitate tua peto, ut etc., vid. Plin. Pan. 14.

simplĭcĭter, adv. af simplex; I) „egenl.": enkelt, ligefrem, slet og ret; – ∾ positae (frondes, i. e. sine arte), Ovid. A. A. 1, 106; – oftest m. Hensyn paa Taleren; – si est simpliciter breviterque dicendum, Cic. Off. 2, 9; cf. Liv. 34, 57: quum simpliciter ad amicitiam petendam venissent; men ∾ ludere, id. 41, 20, (opp. insanire); – compar., ∾ sparsum (molluscum: har mindre grenede Aarer; opp. intortius crispum bruscum), Plin. 16, 27; — II) „fig.": ligefrem, oprigtig, aabent; – ∾ et candide ponere inimicitias, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 6; qui se simpliciter credunt amicis, Plin. Ep. 6, 22; ante finem recedunt, alii dissimulanter et furtim, alii simpliciter et libere, id. ibd. 1, 13; compar., quo simplicius tibi confitebor, ibd. 5, 19; men Tac. Hist. 3, 53: ∾ nutrire simultates etc.; men superl., id. ibd. 1, 15: ego ac tu simplicissime inter nos hodie loquimur, ceteri etc.

simplīco, are, v. a., [simplex], men alene hos Pallad.: ∾ radicem, (slaae en eneste Rod). — simplus, 3, Biform af simplex: enkelt; som adj. alene hos Prudent.: ∾ mors; — II) oftest subst.; A) simplum, i, n.: det Enkelte; – ut liceat simplum solvere, (opp. duplum), Plaut. Poen. 5, 6, 25; cf. Cic. Top. 11; men Liv. 29, 15: vix, si simplum ex formula imperetur (det enkelte Antal af Krigsfolk), enisuros; — B) simpla, ae, f.: den enkelte Pris, el. Kiøbesummen engang tagen, Varro, Digest. — simpŭlum, i, n.: lidet Offekar, quo vinum in sacrificiis libabatur, Varro, Appul., ogs. Fest. p. 337 (Müll.); – df. som Ordsprog: excitare fluctus in simpulo, (giøre stor Larm over ingen Ting), Cic. Leg. 3, 16. — simpŭvium, i, n.: Offerkar el. Offerskaal til Libationer; – vid. Plin. 35, 46: in sacris ··· fictilibus prolibatur simpuviis; cf. Juvenal. 6, 343: Simpuvium ridere Numae etc.; s. ogs. Cic. d. Rep. 6, 2.

sĭmul, adv., [ligesom similis, sibileret af ἅμα, i. e. simul]; I) „alm.": tillige, tilsammen, (navnl. i Tiden el. paa Stedet); a) absol.; – nam hi tres tum simul Amabant, Ter. Andr. 1, 1, 60; trium simul bellorum victor, Liv. 6, 4; quando nihil sit (sc. ei: naar han intet eier mere), simul amare desinat, Plaut. Pseud. 1, 3, 73; ligel. id. Capt. 1, 1, 10: Ubi res prolatae sunt ··· Simul prolatae res sunt nostris dentibus; – men Caes. B. G. 1, 19: cum eo colloquitur; simul commonefacit, quae etc.; – quum simul essemus complures dies, Cic. d. Rep. 1, 8; cf. id. Att. 5, 10; saal. ogs. elliptisk: qui simul erant missi, id. R. Am. 38; cf. id. Lael. 19; — b) m. cum; – abii mane cum luci simul, Plaut. Merc. 2, 1, 31; quas (res) tecum simul didici, Cic. Div. 1, 1; men nobiscum simul moritura omnia, id. Arch. 12; cf. id. d. Or. 2, 33; – ogs. forstærket ved una; i mecum, obsecro, una simul, Plaut. Most. 4, 3, 43; cf. Ter. Eun. 3, 5, 66; — β) ogs. m. blot abl., (ligesom ἅμα, c. dat.); – Quippe simul nobis habitat discrimine nullo Barbarus, etc.,

vid. Ovid. Trist. 5, 10, 29; cf. Hor. Sat. 1, 10, 86; ligel. quindecemviri septemviris simul etc., Tac. Ann. 3, 64; cf. ibd. 4, 55, ogſ. id. ibd. 6, 9; ligel. Sil. 5, 417: avulsa ··· est protinus hosti Ore simul cervix, etc.; cf. id. 3, 268; — c) m. et el. m. -que, ogſ. m. et ··· et, ogſ. m. atque el. ac, etc.; – Nunc operam potestis ambo mihi dare, et vobis simul, Plaut. Men. 5, 9, 40; cf. id. Most. 3, 2, 105, oftere, ogſ. Ter. Heaut. 4, 5, 55; men Cic. Att. 1, 1: demonstravi haec Caecilio; simul et illud ostendi, etc.; cf. id. Qu. Fr. 1, 1, 11; ligel. Virg. Aen. 8, 182: Vescitur Aeneas, simul et Trojana juventus, Perpetui tergo bovis, etc.; – Simul flare sorbereque haud facile est, Plaut. Most. 3, 2, 104; cf. Liv. 6, 18; – simul et cursu et spatio pugnae defatigati, Caes. B. G. 7, 48; cf. Cic. d. Or. 3, 3; – quum ··· uni invideret, eximio simul honoribus atque virtutibus etc., vid. Liv. 6, 11; cogitare optima simul ac deterrima, Quintil. 12, 1, 4; salve, simul autem vale, Plaut. Merc. a. 5, in.; simul lassitudine, procedente jam die, fame etiam deficere, Liv. 21, 54; — II) „beſ." mærkes; A) Forbindelserne; a) simul ··· simul, (ligesom ἅμα μὲν ··· ἅμα δέ), omtr. vort: tillige ··· tillige, saavel ··· som, dels ··· dels; – simul sui purgandi causa, simul ut etc., Caes. B. G. 4, 13; – oftest hos Liv.; vid. id. 1, 9, o. id. 2, 10, oftere; ligel. Tac. Agr. 41: simul suis virtutibus, simul vitiis aliorum etc.; ſ. ogſ. Virg. Ge. 3, 201, o. id. Aen. 1, 513, oftere; — b) simul atque (simul ac), ogſ. som eet Ord: simulatque (simulac), ogſ. simul ut: saasnart som; sædv. c. perf.; – simul atque increpuit suspicio tumultus, etc., Cic. Mur. 10; cf. Caes. B. G. 5, 3; men simulatque sibi hic annuisset, numeraturum se dicebat, vid. Cic. Quint. 5; cf. Suet. Caes. 29; – simul ac mihi collibitum est, praesto est imago, vid. Cic. N. D. 1, 38; cf. Virg. Aen. 4, 90, o. Ovid. Met. 2, 167; – omne animal, simul ut ortum est, se ipsum diligit, Cic. Fin. 2, 11, (Madv.); — B) ſ. simulatque etc. staaer ogſ. alene simul: saasnart som, saasnart; – simul inflavit tibicen, a perito carmen agnoscitur, Cic. Acad. 2, 2; cf. id. Tusc. 4, 6, oftere, ogſ. Ter. Phorm. 5, 4, 4; ligel. Caes. B. G. 4, 26: nostri, simul in arido constiterunt, etc.; cf. id. B. C. 1, 30; ogſ. Liv. 3, 62, oftere; ſ. ogſ. Virg. Ge. 4, 232; – ogſ. forstærket ved primum; vid. Liv. 6, 1: simul primum magistratu abiit, etc.; men m. plqupf., vid. Ovid. Fast. 1, 473: Quae (Carmentis) simul aetherios animo conceperat ignes, Ore dabat vero carmina, etc.

simulac, ſ. und. simul no. II, b. — sĭmŭlacrum, i, n., [similis]: Billede, Afbildning; I) „egenl."; A) „alm." som Kunstværk: Billedstøtte, Portrait, el. anden Efterligning; – ejus (Mithridatis) effigiem simulacrumque servare, Cic. Verr. 2, 65; cf. id. Arch. 12; men ∾ sanctissima (deorum) ex delubris tollere, id. Div. in Caecil. 1; cf. Caes. B. G. 6, 16, oftere, Tac. Ann. 12, 22, Virg. Aen. 2, 172, o. A.; ∾ magnum Herculis, vid. Liv. 9, 44; men Tac. Hist. 2, 3: simulacrum deae non effigie humana; – simulacra oppidorum (in triumphis), Cic. Pis. 25; simulacra pugnarum picta etc., Liv. 41, 28; cf. id. 24, 16; – „poet." ogſ. om d. trojanske Hest (som Kunstværk), Virg. Aen. 2, 232; — b) som Adverbialdiction mærkes: ad simulacrum templi Veneris (efter Forbillede deraf), Suet. Caes. 84; cf. Flor. 4, 2; — B) „beſ.": Billede el. Afbildning i et Speil el. i Vandet; ogſ. Skyggebillede; ogſ. Fantasibillede (εἴδωλον el. spectrum); – Ut per aquas quae nunc rerum simulacra videmus, Lucr. 1, 1059; cf. Ovid. Met. 3, 432: quid Credule, quid frustra simulacra fugacia captas? men simulacra ··· functa sepulcris, (de Begravnes el. Dødes Skygger), id. ibd. 4, 435; cf. Virg. Aen. 2, 772; – ∾ inania somni, (Drømmebilleder), Ovid. Her. 9, 39; cf. Lucr. 4, 1094, Virg. Ge. 1, 477, o. Plin. Ep. 7, 27; – fremdeles: Tankebillede el. Forestilling; vid. Lucr. 4, 131 o. 150 flgd.; navnl. ogſ. med Hensyn paa Hukommelsen, Cic. d. Or. 2, 86; – endel.: beskrivende Afbildning, Charakterskildring, odl.; non inseram simulacrum viri copiosi, quae dixerit, referendo, Liv. 45, 25; — II) „fig.": det blotte Billede el. Skin (i Modsætn. af Tingen selv), som Efterligning, odl.; – ea simulacra libertatis senatui praebebat (Tiberius), Tac. Ann. 1, 77; cf. Liv. 26, 51: simulacris navalis pugnae experiri, o. Lucr. 2, 41: belli simulacra cientes; men Cic. Off. 1, 15: simulacra virtutis, (etslags Lighed dermed el. Efterligning deraf); men id. Fam. 10, 1: nec omnino simulacrum aliquod ac vestigium civitatis etc.; men ∾ vindemiae, Tac. Ann. 11, 31.

*sĭmŭlāmen, ĭnis, n.: Afbildning el. Efterligning; „poet." o. in pl., Ovid. Met. 10, 727: Annua plangoris ··· simulamina nostri, (Adonisfesten); o. — sĭmŭlāmentum, i, n.: = frgd.; bf. in pl., ∾ commenticia: forstilte el. digtede Foregivender el. Udsagn; vid. Gell. 15, 22, (in titulo); — [simulo]. — sĭmŭlans, tis, partic. o. adj. af simulo; bf. — sĭmŭlanter, adv.: forstilt, paa Skrømt, Appul. — *sĭmŭlāte, adv.: forstilt el. paa Skrømt, odl.; – sive ex animo id fit, sive simulate, Cic. N. D. 2, 67; cf. id. Qu. Fr. 1, 1, 4: ficte ac simulate quaestus causa etc.; – compar., simulatius, Petron.; o. — sĭmŭlātĭlis, e: efterlignet, umbra, Venant.; — [simulo].

sĭmŭlātĭo, onis, f., [simulo nr. II]: det ydre Skin, Forstillelse, Skuffelse, Hykleri, odl.; a) c. gen.; – quae voluptate ad officium impellitur, ea non est virtus, sed fallax imitatio simulatioque virtutis, Cic. Acad. 2, 46; simulatione stultitiae etc., vid. id. Brut. 14; ∾ timoris, Caes., deditionis, id.; men muliones cum cassidibus, equitum specie ac simulatione, collibus circumvehi jubet, vid. id. B. G. 7, 45; men provocare arma Romana simulatione numinum, (under Paaskud af guddommelig Indgivelse), Tac. Hist. 2, 61; cf. Cic. Sull. 19: gladiatores emptos esse Fausti simulatione, (under Paaskud el. Foregivende af, at det var til el. for ham); — b) absol.; – ex omni vita simulatio dissimulatioque tollenda est, Cic. Off. 3, 15; cf. id. ibd. 2, 12; ligel. id. N. D. 1, 2: in specie fictae (al. ficta) simulationis ··· pietas inesse non potest; cf. Caes. B. G. 4, 13; men fronte atque vultu simulatio facillime sustinetur, vid. Cic. Fam. 1, 9, 17; men non mea'st simulatio, (det er ikke min Vis, at forstille mig), Ter. Heaut. 4, 5, 34; optima est simulatio contra simulantem, Quintil. 6, 3, 92; – in pl., Tac. Ann. 4, 54, ibd. 6, 45, o. Plin. Pan. 72.

sĭmŭlātor, oris, m., [simulo]; I) „egenl.": en Efterligner; – Excitat artificem simulatoremque figurae, Morphea, etc., vid. Ovid. Met. 11, 634; — II) som antager Skin deraf, som anstiller sig saa el. saa, en Hykler; a) c. gen.; – cujus rei libet simulator ac dissimulator (animus Catilinae), Sall. Catil. 5; ∾ segnitiae, Tac. Ann. 14, 57; — b) absol.: in omni oratione simulatorem, quem εἴρωνα Graeci nominarunt, Socratem accepimus, Cic. Off. 1, 30; cf. Tac. Ann. 13, 47: Cornelium Sullam ... callidum et simulatorem interpretando. — simulatque, ſ. und. simul. — sĭmŭlatrix, īcis, f., [simulo]: som former ved Efterligning; bf. „poet.": ∾ Circe, (som omskaber Mennesker til Dyr), Stat. Theb. 4, 551.

sĭmŭlo, avi, atum, 1, v. a., [similis]: bringer til at ligne, efterligner el. eftergiør, fremstiller el. afbilder; I) „egenl."; (oftest „poet."); – Demens, qui nimbos ··· pulsu simularet equorum, (om Salmoneus), Virg. Aen. 6, 590; cf. Hor. Ep. 1, 19, 13; ligel. simulaverat artem Ingenio Natura suo, etc., vid. Ovid. Met. 3, 158; men ∾ anum, (antage hendes Gestalt), id. ibd. 3, 275; – men pass. c. dat.: Homeri illa Minerva simulata Mentori, Cic. Att. 9, 8; cf. Lucr. 1, 688; ligel. Virg. Aen. 3, 349: simulataque

magnis Pergama, etc.; – men absol.: simulata Troja, (opkaldt), Ovid. Met. 13, 721; cf. ovenf. Virg. Aen. 3, 349; s. ogs. id. ibd. 4, 512; – ∾ cupressum, (afbilde), Hor. A. P. 20; cf. Sil. 15, 430: Antrum ingens juxta (sc. est), quod acus simulavit in ostro, etc.; – ogs. m. Objectsſætning, Ovid. Met. 6, 80: Percussamque sua simulat de cuspide terram Prodere cum baccis fetum canentis olivae; – men Hor. Ep. 2, 1, 240, „overf." om Kunstværket: aera Fortis Alexandri vultum simulantia, (som forestillede el. afbildede hans Ansigt); — II) „bes." o. „ment.": foregiver noget at være, som ikke er til, udgiver det for, hvad det ikke er; (derim. dissimulo: foregiver det Tilværende ikke at være); a) c. acc.; – nec ut etc., quicquam simulabit aut dissimulabit vir bonus, Cic. Off. 3, 15; ∾ mortem (infantis) verbis, (foregive dets Død), Ter. Heaut. 4, 1, 23; ∾ deditionem ac deinde metum, Sall. Jug. 36; ∾ aegrum, (anstille sig syg), Liv. 25, 8; ∾ furentem, Senec. Herc. Oet.; – df. pass.: Si modo, quem praefers, non simulatur amor, Ovid. Her. 17, 36; cf. id. ibd. 21, 199: Nec loquor, et tecto simulatur lumine (i. e. oculo) somnus; ligel. tum pol ego is essem vere, qui simulabar, Ter. Eun. 3, 5, 58; men ad simulanda negotia etc., Sall. Jug. 95; – oftest in partic. perf.; ficto officio simulataque sedulitate etc., Cic. Caecin. 5; cf. id. R. Am. 38: cur meis commodis officio simulato officis? ligel. Tac. Ann. 2, 40: hortatur, simulata conscientia adeant; – men quum esset aliud simulatum, aliud actum, (som Definition paa dolus malus), Cic. Off. 3, 14; — b) ofte ogs. m. Objectsſætning; – Qui omnia se simulant scire, nec quicquam sciunt, Plaut. Trin. 1, 2, 168; cf. Cic. Cluent. 9, o. Caes. B. G. 4, 4; men Ovid. Met. 2, 697: simulat Jove natus (i. e. Mercurius) abire (sc. se); cf. Suet. Oth. 2; men pass.: schema, quo aliud simulatur dici, quam dicitur, Quintil. 9, 1, 14; — c) for Objectsſætninger har Plaut. ogs. oftere quasi; – vid. id. Amph. 1, 1, 45: Verumtamen, quasi affuerim, simulabo, etc.; cf. id. Pers. 4, 5, 5; — d) absol.; – Quid igitur sibi vult pater? cur simulat? Ter. Andr. 2, 3, in.; cf. id. Heaut. 4, 5, 34; men id. ibd. 5, 1, 28, impers.: Quid est, quod amplius simuletur? — III) partic. sĭmŭlans, tis, ogs. som adj.: efterlignende el. efterabende; – Non fuit in terris vocum simulantior ales (psittaco), Ovid. Am. 2, 6, 23; — not.: ogs. er Simulans: den Forstilte, Navnet paa en Comoedie af Afranius, hvoraf Brudstykker haves.

sĭmultas, atis, [simul]; oprdl.: twende Personers el. Parters fiendlige Sammenstød; df. sædv.: Modarbeiden el. Rivalisering, Strid el. Fiendskab, odl.; a) oftest in pl.; – simultates exercere cum aliquo, Cic.; de loco summis simultatibus contendebant, vid. Caes. B. G. 5, 4; men Liv. 39, 5: suas simultates pro magistratu exercere; hvor ogs.: alienarum simultatium cognitorem fieri; ∾ finire, id.; ∾ paternas obliterare, id.; men Suet. Caes. 73: simultates nullas tam graves excepit, ut non occasione oblata deponeret; — b) in sing.; – non simultatem meam Revereri saltem, Ter. Phorm. 2, 1, 2; huic ··· simultas cum Curione intercedebat, Caes. B. C. 2, 25; ∾ humanissime deponere, Cic.; men Ovid. Rem. 661: ubi nulla simultas Incidit, admonitu liber aberrat amor; men Hygin. Fab. 84, oftere, simultatem constituere: anstille en Veddestrid; — not.: gen. pl. simultatium, Liv., s. ovenf. — sĭmŭlus, 3, demin. af flgd.: noget stumpnæset, Lucr. 4, 1162. — sīmus, 3, σιμός: stumpnæset el. fladnæset; – ∾ pecus Nerei, (o. e. Marsvinene), Liv. Andr. ap. Non.; cf. Plin. 9, 7: ∾ rostrum delphini; ∾ capellae, Virg. Ecl. 10, 7; (puer) sima nare, Martial. 6, 39.

sin, conj. advers., [apocop. af si, ne]: hvis derimod, men dersom, men om, odl.; I) m. frgd. si, etc.; – vid. Cic. Catil. 1, 7 fin., o. Caes. B. C. 1, 32, ogs. Ter. Andr. 1, 3, 5; ligel. Si ··· velint etc.; sin aliter sient animati, etc., vid. Plaut. Amph. 1, 1, 51 flgd.; – ogs. blot sin aliter (m. underforst. Verbum); vid. Ter. Phorm. 1, 2, 66, o. Cic. Caecin. 24, oftere; ligel. sin secus, Plaut. Casin. 2, 6, 25; – det samme gielder om sin minus, Cic. Inv. 2, 29, o. id. Att. 9, 15; – ogs. findes i Brevstilen blot: sin, elliptisk f. sin aliter el. sin minus; saal. Cic. Att. 16, 13: si pares aeque inter se, quiescendum; sin, latius manabit; – ogs. bliver sin forstærket ved autem, (sield. ved vero); id si ita est, etc.; sin autem illa veriora etc., id. Lael. 4; cf. id. Caecin. 1: si sunt viri boni, me adjuvant ··· sin autem minus idonei, me non laedunt; s. ogs. id. N. D. 1, 6, oftere; – i Brevstilen ogs. elliptisk; si vir esse volet, etc.; sin autem, erimus nos, qui solemus, Cic. Att. 10, 7; men Colum. 7, 3: si etc.; sin vero etc.; — b) ligel. staaer sin efter nisi, Plaut. Poen. prol. 51; ogs. efter quando, id. Truc. 1, 1, 16; ogs. efter dum, id. ibd. 1, 2, 10; — II) ud. frgd. si el. nisi, etc.; – primum danda opera est, ne etc.; sin tale aliquid evenerit, ut etc., Cic. Lael. 21; ligel. orat ac postulat, rem publicam suscipiant; sin timore defugiant etc., Caes. B. C. 1, 32; cf. Ter. Ad. 3, 4, 46, o. Cic. d. Or. 3, 24 fin.; – i Brevstilen ogs. elliptisk; vid. Cic. Att. 13, 22: ego adero ··· atque utinam tu quoque eodem die; sin quid, multa enim, utique postridie; ogs. forstærket ved autem, vid. Cic. R. Am. 47, oftere, Caes. B. G. 5, 35, o. A.

sĭnāpi, (is), n., o. sĭnāpis, is, f., σίνηπι: Senep, Plin. 10, 54, oftere, o. A.; abl. sinapi, Plaut. Truc. 2, 2, 60, sinape, Varro. — sĭnāpismus, i, m., σιναπισμός: Senepsomslag, Coel. Aur. — sĭnāpizo, are, v. a., σιναπίζω: belægger med Senepsomslag; – ∾ partem corporis, Veget., Coel. Aur.

*sincēre, adv.; I) oprigtigen, ærligen; – si istuc crederem Sincere dici, Ter. Eun. 1, 2, 96; cf. Catull. 108, 4; ligel. ∾ loqui, Cic., pronunciare, Caes.; – compar., Gell. 7, 3 fin.; superl., Augustin.; — sincērĭtas, atis, f.: ublandet el. ren og ufordærvet Tilstand; I) „egenl."; – ∾ pura (olei), Plin.; ∾ capitis, Pallad., corporis, Val. Max.; — II) „fig."; – nec summum bonum habebit sinceritatem suam, si etc., Senec. Vit. beat. 15; ∾ summa vitae, (de reneste Sæder), Val. Max.; men Phaedr. 4, 13: ad perniciem solet agi sinceritas, (Oprigtighed el. Ærlighed); ligel. ∾ verborum, Gell. 2, 23; o. — sincērĭter, adv., Biform af sincere, Gell. 13, 16; — [flgd.].

sincērus, 3, [efter Donat. sine cera, altſ. oprdl. om Honning, inc.]: ublandet, ufordærvet, ren, uforfalsket; I) „egenl."; – omnia fucata et simulata a sinceris atque veris (internosci posse), vid. Cic. Lael. 25; ∾ corpus, (i. e. sine vulnere), Ovid. Met. 12, 100; cf. ∾ tergum o. corium, Plaut. Rud. 3, 4, 51 flgd., o. id. Most. 4, 1, 13; men ∾ vas, (rent), Hor. Ep. 1, 2, 54, s. und. vas; ∾ gemma, (opp. sordium plena), Plin. 37, 32; ∾ crocus, (ægte), id.; – compar., ∾ corpusculo factum (me dicit medicus), vid. Gell. 18, 10; superl., ex amphora primum, quod est sincerissimum, effluit, Senec. Ep. 108; – propriam et sinceram et tantum sui similem gentem etc., Tac. Germ. 4; cf. id. Hist. 4, 64, o. Suet. Aug. 40; ligel. ∾ nobilitas, Liv. 4, 4; men id. 30, 11: ∾ equestre proelium, (hvori Fodfolket ikke tager Del); — b) neutr. sincerum, ogs. som adv.; – non sincerum sonere, (ikke lyde rent), etc., Lucr. 3, 886; — II) „fig."; – prudens sincerumque judicium (Atheniensium), Cic. Orat. 8; nihil erat in ejus (Cottae) oratione, nisi sincerum, etc., vid. id. Brut. 55; ∾ illa sermonis Attici gratia, Quintil. 10, 1, 65; – ∾ Minerva, (i. e. casta: ren el. kydsk), Ovid. Met. 8, 664; men ∾ fama, (uplettet), Gell.; ∾ gaudium,

(fuldkommen el. ublandet), vid. Liv. 34, 41, oftere; ligel. ∾ voluptas, Ovid.; - navnl. ogs. om en Forfatter: oprigtig, troværdig; Thucydides rerum gestarum pronunciator sincerus, Cic. Brut. 83; cf. Gell. 5, 4, oftere; men verus atque sincerus Stoicus, id. 1, 2; - mirabilia multa; nihil simplex, nihil sincerum, etc., vid. Cic. Att. 10, 6; cf. id. Quint. 1 fin.: nihil est jam sanctum, neque sincerum in civitate, quod etc.; men id. Div. 2, 57: jam tum ··· in oraculis aliquid non sinceri fuisse; men ∾ fides, Liv. 39, 2, concordia, Tac., caritas, id.

sincĭput, pĭtis, n., [semi, caput], ἡμικεφάλιον; I) „egenl.": det halve Hovede, (Forhovedet); navnl. om det røgede Svinehovede, Plaut. Men. 1, 3, 28; ligel. sincipita verrina, Plin. 8, 77; f. ogs. Pers. 6, 70, o. Juvenal. 13, 85; — II) „overf."; A) comisk f. Hiernen; - non tibi Sanum est, adolescens, sinciput, Plaut. Men. 3, 2, 40; cf. id. ibd. 4, 2, 69; — B) eftercl. ogs. f. Hovedet, Sidon. — sindon, ōnis, f., σινδών: fint Tøi af Bomuld, Musselin, Martial. 2, 16, oftere, ogs. Auson.

sīne, praepos. c. abl., [efter Fr. af se, ligesom: forsig; cf. Fest. p. 348; rimel. at sammenl. m. ἄνευ, germ. ohne]: uden; - age sis, tu sine pennis vola, Plaut. Asin. 1, 1, 80; sine custode etc., vid. id. Capt. 2, 3, 97; ligel. ut sine regibus sit (urbs) etc., Cic. d. Rep. 1, 37; - oftest m. ullus (f. omnis); ut plane sine ullo domino sint (cives), Cic. d. Rep. 1, 43; sine ulla dubitatione, f. und. dubitatio; dog ogs. hos omnis, vid. Ter. Andr. 2, 3, 17: Sine omni periclo, etc.; - non sine magna spe etc., Caes. B. G. 1, 44; cf. Hor. Od. 3, 6, 29, oftere; ligel. non sine floribus, ibd. 3, 13, 2; - bliver ogs. gientaget; me nihil suscepturum sine praesidio et sine pecunia, Cic. Att. 8, 3; ligel. uden et; vid. Coel. 32: hominem sine re, sine fide, sine spe, sine sede, sine fortunis, etc.; cf. Liv. 9, 5; - men Cic. Att. 8, 3, ud. Casus; age jam, cum fratre, an sine? - sættes ogs. „poet." efter sin Casus; vid. Hor. Sat. 1, 3, 68: Nam vitiis nemo sine nascitur, etc.; cf. ibd. 1, 5, 99; „bes." mærkes ogs. Ovid. Met. 1, 19: pugnabant ··· Mollia cum duris, sine pondere habentia pondus, (i. e. cum iis, quae sine pondere erant); — II) i Sammensætninger betegner se- (foran Vocaler sed-): en Afsondring el. Adskillelse el. Bortfiernelse el. Bortgang; - vid. secedo, secerno, seditio, ss. ll.

singĭlĭo, ōnis, m., [singulus], rimel. enkelt el. tynd og kort Klædning; in pl. Gallien. ap. Trebell. Claud. 17, inc. — singillārĭus, 3, [singularis]: enkelt, motus, Tertull. — singillātim, adv., [singuli]: enkelt; - quid ego de ceteris civium Romanorum suppliciis singillatim potius, quam generatim atque universe loquar? Cic. Verr. 5, 5; cf. id. Tusc. 5, 34, o. id. Div. in Caecil. 15; ligel. id. Phil. 2, 36: civitas non jam singillatim, sed provinciis totis dabatur; cf. Caes. B. G. 3, 2: compluribus singillatim ··· absentibus, etc.; f. ogs. id. ibd. 5, 4, oftere, ogs. Sall. Catil. 49, Suet., o. A.; - f. ogs. singultim s. l. — singlārĭter, adv.: metrisk Biform af singulariter, Lucr. 6, 1065, (Forb.). — singŭlārĭe, adv. af singularius: enkelt, Cic. ap. Charis.

singŭlāris, e, [singuli]: hørende til den el. det Enkelte, besynderlig, eneste i sit Slags; I) „egenl."; A) „alm."; - non est enim singulare, nec solivagum genus hoc, (i. e. genus hominum), vid. Cic. d. Rep. 1, 25; ∾ homo, (et enkelt Menneske), Caes. B. G. 7, 8; cf. ibd. 4, 26: aliquos singulares ex navi egredientes etc.; men singularem hunc mundum atque unigenum etc., vid. Cic. Univ. 4; cf. id. Acad. 1, 7; men ∾ natus, Plin. 28, 42; ∾ locus in edito, vid. Suet. Aug. 72; - ∾ imperium, (Enevoldsmagten), Cic. d. Rep. 1, 33; sunt quaedam in te singularia, (opp. communia cum multis), id. Verr. 3, 88; ∾ odium, (opp. communis invidia), id. Sull. 1; — B) „bes."; 1) i Grammatiken: hørende til Enheden el. til Singularet; - vid. Varr. L. L. 10, 3; ∾ numerus, Quintil., casus, id.; ogs. absol.: in singulari (sc. numero), id., Varro; — 2) subst., singulares, ium, m.; a) etslags udvalgte Tropper, Livgardister, odl., Tac. Hist. 4, 70, o. Hygin.; — b) i den sild. Keisertid: etslags Hurtigskrivere, (notarii per sigla scribentes), Cod. Just.; — II) „overf.": enkelt el. besynderlig el. overordenlig i sit Slags, (være sig til det Bedre el. til det Værre); - Aristoteles ··· in philosophia prope singularis, Cic. Acad. 2, 43; cf. id. Brut. 85; ∾ homines ingenio atque animo, id.; ∾ et incredibilis virtus, id.; cf. Cic. d. Or. 1, 38, o. id. Manil. 1; men ∾ gratias agere alicui, id. Fam. 13, 41; cf. id. Catil. 4, 3: ∾ verbis gratias agere alicui; - ∾ nequitia, id., impudicitia, id., audacia, id.; ∾ et nefaria crudelitas, Caes. B. G. 7, 77.

*singŭlārĭtas, atis, f.: at være enkelt el. ene; (eftercl. Ord); bf. I) Cølibatet el. ugift Stand, Tertull.; — II) i Grammatiken: Singularet, Charis.; — singŭlārĭter, adv.; I) „egenl."; A) „alm.", (men alene for- o. eftercl.): enkelt; - vid. Lucr. 6, 1066, (hvor den metriske Biform singlariter); ∾ sedere, (afsondret), Paul. Nol.; — B) „bes.": i Singularet; - pluralia singulariter et singularia pluraliter (efferri), Quintil. 1, 5, 16, oftere; — II) „overf.": fortrinligen el. besynderligen; - ∾ diligere aliquem, Cic. Verr. 2, 47; cf. Plin. Ep. 1, 22; o. — singŭlārĭus, 3: enkelt el. besynderlig el. eneste i sit Slags; (for- o. eftercl., f. d. classiske singularis); I) „egenl."; - ∾ natura et unica, Turpil. ap. Non.; ∾ catenae, (rimel. ligesom simplices cat.: enkelte), Plaut. Capt. 1, 2, 3; men ∾ litterae, ligesom sigla: Abbreviaturer, Gell. 17, 9; — II) „overf.": overordenlig el. fortrinlig i sit Slags; - ∾ velocitatis homines, vid. Gell. 9, 4; — [singularis]. — singŭlātim, adv., sield. Biform af singillatim.

singŭli, ae, a, (singulus, 3, alene for- o. eftercl., f. nedenf.), num. distrib., [rimel. besl. m. semel]: hver en, el. en paa el. til hver; - describere censores binos in singulas civitates, Cic. Verr. 2, 53; ligel. id. Agr. 2, 31: duodena describit in singulos homines jugera; cf. Liv. 40, 4; ligel. plures deorum omnium, singuli singulorum sacerdotes, Cic. Leg. 2, 12; cf. Caes. B. G. 1, 48; ogs. mærkes Hor. Ep. 2, 2, 55: Singula de nobis anni praedantur euntes, etc.; - sing. har Gell. 18, 13: numo singulo multari; — b) som adverbial Diction mærkes, in dies singulos: for hver Dag, el. Dag for Dag, el. dagligen, Cic. Catil. 1, 2; ligel. id. Att. 5, 7: quotidie vel potius in dies singulos etc.; — II) „alm.": hver enkelt, hver især; - honestius eum (agrum) vos universi, quam singuli, possideretis, Cic. Agr. 2, 31; men refert, qui audiant, frequentes, an pauci, an singuli, id. d. Or. 3, 55; - meliores erimus singuli (naar vi leve i Ensomhed), Senec. Const. Sap. 1; cf. id. Qu. N. praef.: quod est miserrimum, numquam sumus singuli; men Hor. A. P. 92: Singula quaeque locum teneant sortita decenter, (hver enkelt Ting, osv.); - men in sing.: singulum vestigium, Plaut. Cist. 4, 2, 34; singulo numero dicenda (coelum, triticum: i Singularet), Gell. 19, 8.

singultim, adv.: contraheret o. metrisk Biform f. singillatim, Hor. Sat. 1, 6, 56: singultim pauca locutus, etc. — *singultĭo, ire, v. n.; I) „egenl.": at sukke, Cels., Plin. 23, 24; ogs. at hulke (som grædende), Appul.; — II) „overf."; A) gallina singultiens, (klukkende), Colum. 8, 11; — B) „poet." ogs.: at zittre af Vellyst, Pers. 6, 72; o. — singulto, (avi), atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: at hulke; - brevia illa atque concisa singultantium modo ejecturi, Quintil. 10, 7, 10; — B) „overf." o. „poet." om den Døendes

Rallen, Virg. Aen. 9, 333, Sil., o. A.; ogs. om den afbrudte Tale, Stat. Silv. 5, 5, 26, o. Calpurn.; ogs. om Vandets Gulpen igiennem en Aabning, Sidon.; — II) act.; – ∾ animam, (ligesom at udralle el. rallende at opgive Aanden), Ovid. Met. 5, 134, Stat.; af — singultus, us, m., [rimel. af singuli, altſ. oprdl.: enkelt Lyd el. Tone]: Hulken, hulkende Stønnen, odl.; – multas lacrimas et fletum cum singultu etc., Cic. Planc. 31; ligel. pectus atque ora singultu quatiens, Tac. Hist. 3, 10; – ogs. in pl., Catull., Ovid., Hor.; b) Hikke, men ſædv. in pl.; – ſaal. Plin. 20, 73: anisum singultus olfactum inhibet; — B) „overf." om den Døendes Rallen, Virg. Aen. 9, 415, o. id. Ge. 3, 507; om Hønens Klukken, Colum., Pallad., om Ravnens Skrig, Plin. 18, 87, om Vandets Gulpen igiennem en Aabning, Plin. Ep. 4, 30. — singulus, 3, ſ. und. singuli.

Sīnis, is, m., Σίνις: berygtet Røver paa den corinthiske Isthmus, bandt sine Fanger til sammenbøiede Træer, for ſaaledes at ſønderſlides, indtil han ſelv paa denne Maade blev ombragt af Theseus; – Arboreasque cruces Sinis (non valuit curvare), vid. Propert. 3, 21, 37; cf. Ovid. Met. 7, 440, o. id. Her. 2, 70.

sĭnister, stra, strum, (compar. sinisterior, ſ. nedenf., superl. sinistimus, Priscian.): venſtre, til el. paa venſtre Haand el. Side; – ∾ manus ··· dextrae se frequenter accommodat (in gestu), Quintil. 11, 3, 114; ∾ brachium, id., latus, id.; – ∾ humerus, id.; – ∾ cornu, (høire Fløi af Hæren, opp. dextrum c.), Ter., Caes.; ∾ angulus castrorum, id. B. C. 3, 66; ∾ pars, id., ripa, Hor. Od. 1, 2, 18; – rejicere a sinistro togam, Quintil. 11, 3, 144; ligel. in sinistrum, ibd. 109, oftere; – compar. (med posit. Bem.); ∾ cornu, (opp. dexterius), Galb. ap. Cic. Fam. 10, 30, brachium Suet.; ∾ equus funalis, id. Tib. 6; — II) „overf."; A) forkert, bagvendt, upasſende; – ∾ mores, vid. Virg. Aen. 11, 347; ∾ liberalitas, Catull. 29; ∾ instituta (Judaeorum), Tac.; — B) ugunſtig el. ulykkelig el. fordærvelig, ſlet el. daarlig; – Arboribusque satisque notus pecorique sinister, Virg. Ge. 1, 444; ∾ sermones de aliquo, Tac.; ∾ rumor lenti itineris, id.; ∾ interpretatio erga eminentes, Tac. Agr. 5; ∾ diligentia, Plin. Ep.; – ogs. c. gen.; Ingenio motus avidus, fideique sinister (Hannibal), Sil. 1, 56; – ogs. in neutr.; si qua (matrona) est studiosa sinistri (henfalden til Daarlighed), vid. Ovid. Trist. 2, 257; — C) fordi den romerske Augur vender Anſigtet imod Syden, (modſat af Grækernes Skik), og altſ. har Østen til Venſtre, ſaa betegner avis sinistra: et lykkeligt Varſel; – vid. Cic. Div. 2, 39: ita nobis sinistra videntur, Grajis et barbaris dextra, meliora, etc.; cf. ibd. 35: fulmen sinistrum auspicium optimum habemus ad omnes res, praeterquam ad comitia; men Plaut. Epid. 2, 2, in.: habete animum bonum; liquido exeo foras Auspicio, avi sinistra; cf. id. Pseud. 2, 4, 72; ligel. ∾ cornix, Virg. Ecl. 9, 15; ∾ volatus avium, Plin. Pan. 5; ligel. Ovid. Trist. 1, 9, 49: tonitrusve sinistri; — b) dog findes sinister ogſ. paa Grækernes Vis brugt om ulykkelige Varſler; – Di, precor, a nobis omen removete sinistrum, Ovid. Her. 13, 49; ligel. ∾ avibus, ibd. 2, 115; ligel. ∾ auspiciis, Val. Max.; ∾ approbatio, Catull. 45, (opp. dextra); — III) ogſ. subst., sinistra, ae, f.; A) (sc. manus): den venſtre Haand, den Venſtre; – vid. Caes. B. G. 1, 25, oftere, o. A.; men Nec clipeus ... Conveniet timidae nataeque ad furta sinistrae etc., vid. Ovid. Met. 13, 110; cf. Catull. 47: duae sinistrae Pisonis, (hans tvende Tyvehænder); men (med Henſyn paa, at den Høire fører Sværdet, den Venſtre Skioldet): bonam dextram, malam sinistram habere, („alleg.": at være ſtærk til Angreb, men ſvag til Forſvar), vid. Quintil. 6, 3, 69; — B) (sc. pars): den venſtre Side; – vid. Cic. Div. 1, 39: cur a dextra corvus, a sinistra cornix faciat ratum? ligel. aspicite a sinistra··· statuam etc., id. Phil. 6, 5; cf. Plaut. Merc. 5, 2, 38: aspice nunc ad sinistram; men Caes. B. C. 2, 15: miles dextra ac sinistra muro tectus; men Cic. Acad. 2, 40: supra infra, dextra sinistra, ante post, etc.; cf. Sall. Jug. 101; ſ. ogſ. Caes. B. G. 5, 8: sub sinistra Britanniam relictam conspexit; – ſield. in pl.; sinistris ··· additae vires, vid. Liv. 9, 27.

sĭnistĕritas, atis, f., [sinister no. II, A]: Forkerthed, Bagvendthed, Plin. Ep. 6, 17, o. id. 9, 5. — sinistimus, 3, ſ. und. sinister ab in. — sinistra, ae, f., ſ. und. sinister no. III. — sĭnistre, adv. af sinister no. II, B: ugunſtigen, ilde; – vid. Hor. A. P. 452, o. Tac. Hist. 1, 7; ligel. Plin. Pan. 45: non tam sinistre constitutum est (sc. a natura), ut etc. — sĭnistrorsum, o. sinistrorsus, (ogſ. ud. Contraction: sinistroversus, Lactant.), [sinister, vorto el. verto]: vendt til Venſtre, paa el. til Venſtre; – den første Form har Hor. Epod. 9, 20, o. id. Sat. 2, 3, 50; den anden har Caes. B. G. 6, 25, o. Suet. Galb. 4, ogſ. Frontin., o. A. — sinistroversus, adv., ſ. und. frgd.

sĭno, sivi (sii), sĭtum, 3, (archaiſtiſk conj. praes. sinit, Plaut. Curc. 1, 1, 27, Virg. Cir. 239; ligel. perf. sini, Scaur. ap. Diomed., o. plusqupf. sinisset, Rutil. ibd.; – af perf. sii, Varr. ap. Diomed., er syncop. sistis, Attius ap. Cic. Sest. 57, conj. siris, Plaut., ogſ. Liv. 1, 32, af en Formular, ogſ. sirit, id. 28, 28, siritis o. sirint, Plaut.; plqupf. sisset, Liv. 27, 6, sissent, id., o. Cic. Sest. 19), v. a., [rimel. ſibileret af inus. ἕω, hvſ. ἵημι o. ἐάω]; oprdl.: nedlader el. nedlægger el. henlægger; dog findes denne Bem. alene in partic. adj. situs o. i compos. pono (ſ. posino, ſ. pono s. 1.); dſ. ſædv. „overf."; I) „alm.": lader el. lader ſkee, tillader el. taaler; a) m. Objectsſætning; – vinum ad se omnino importari non sinunt, Caes. B. G. 4, 2; cf. Cic. Lael. 24, o. Hor. Od. 1, 2, 51; ligel. Sine sis loqui me, Plaut. Pseud. 3, 2, 50; quin tu ergo itiner exsequi meum me sinis! id. Merc. 5, 2, 88; men id. Poen. 3, 3, 11: Nec fore, nec fortunam id situram fieri, etc.; – ogſ. pass.; vinum fermentari sinitur (in dolio), Colum.; hic accusare eum, a quo etc., non est situs, (fik ikke Tilladelſe dertil), Cic. Sest. 44; — b) m. ut el. c. conj. (efter d. udfaldne ut; ſaal. ofteſt hos imperat.); – Dum etc., sivi, animum ut expleret suum, Ter. Andr. 1, 2, 17; ligel. Haud facies, neque sinam, ut etc., id. Hec. 4, 2, 15; – ligel. Sine, me expurgem, etc., id. Andr. 5, 3, 29; ligel. at tamen dicat, sine, ibd. v. 24; cf. Hor. Ep. 1, 16, 70, ogſ. Virg. Aen. 2, 669; men Ovid. Met. 3, 376: natura repugnat, Nec sinit, incipiat; — c) c. acc.; (hvor dog ofte inf. let ſuppleres af Sammenhængen); – sinite arma viris, et cedite ferro, Virg. Aen. 9, 620; cf. id. ibd. 10, 598: Vir Trojane, sine hanc animam, et miserere precantis; men id. Ge. 4, 47: Non propius tectis taxum sine, etc.; cf. Plin. 6, 17; men Ter. Ad. 3, 3, 42: sinerem illum (sc. facere haec)! ligel. Sine me (lad mig i Fred el. lad mig arbeide)! id. Heaut. 1, 1, 38; — d) endel. absol.; – Nate, cave, dum resque sinit, tua corrige vota, Ovid. Met. 2, 89; ligel. sinentibus nobis, Plin. Ep. 4, 10; men Quid ego nunc faciam? domum ire cupio, at uxor non sinit, Plaut. Men. 5, 5, 60; cf. Cic. Catil. 1, 5: non feram, non patiar, non sinam, etc.; — II) „beſ."; A) i Omgangsſproget; a) sine: lad kun, el. maa end, c. conj.; – sine veniat, Ter. Eun. 4, 6, in.; ligel. Virg. Ecl. 9, 43: Huc ades; insani feriant sine litora fluctus; – men absol.: lad ſaa være, el. bryd dig ikke derom; pulchre ludificor; sine, Plaut. Truc. 2, 8, 6; cf. Ter. Eun. 2, 3, 90; ligel. sic sine, Plaut. Truc. a. 5, v. 4; — b) sine modo: lad kun førſt, d. e. naar kun førſt; – patiar; sine modo adveniat senex!

Sine modo venire salvum! Plaut. Most. 1, 1, 10; — B) i Besværgelser m. Negation heder: ne di sirint (f. siverint, i. e. sinant): det forbyde Guderne! Plaut. Merc. 3, 4, 28; cf. id. ibd. 2, 2, 51, oftere; ligel. illud enim nec dii sinant, ut etc., Plin. Ep. 2, 2; cf. Liv. 28, 28: ne istuc Juppiter O. M. sirit, urbem etc.! — III) partic. sĭtus, 3, oftest som adj.: henlagt el. hensat (positus), beliggende el. som befinder sig der, odl.; A) „egenl."; 1) „alm."; - Quae (pluma) sita cervices circum, etc., Lucr. 2, 801; Proba merx facile emptorem reperit, tametsi in abstruso sita est, Plaut. Poen. 1, 2, 129; in ore sita lingua est, Cic. N. D. 2, 59; sitae fuere et Thespiades (statuae) ad aedem Felicitatis, Plin. 36, 4; - socios amicos procul juxta sitos etc., Sall. frgm.; cf. Tac. Ann. 12, 10, o. id. Agr. 30; ligel. cis Rhenum sitarum gentium animos etc., Vell. 2, 120; - saal. ogs. om Localiteter: qui locus ... in media insula situs etc., Cic. Verr. 4, 48; cf. Liv. 30, 24, o. Plin. 5, 1, oftere; — 2) „bef." ogs.; a) liggende el. hvilende, d. e. begraven, conditus; - vid. Cic. Leg. 2, 2 o. 22; ligel. situs est (Aeneas) ... super Numicium flumen, Liv. 1, 2; ligel. in qua (arca) Numa situs fuisset, etc., Plin. 13, 27; df. ofte paa Gravskrifter: hic situs est etc., vid. Tibull. 3, 2, 29, o. Inscriptt.; — b) ligesom conditus: anlagt el. opbygget; dog rimel. alene hos Tac.; - vid. id. Ann. 3, 38: Philippopolim, a Philippo sitam, circumsidunt; cf. ibd. 6, 41; ligel. ibd. 2, 7: veterem aram, Druso sitam, dejecerant; — B) „overf."; a) in promptu situm alicui, (hvad der altid er nærværende for nogen), Enn. ap. Gell. 2, 29; men Plaut. Truc. 1, 2, 76: In melle sunt linguae sitae vostrae atque orationes etc.; — b) situm esse in aliquo el. in aliqua re: at beroe derpaa, at komme an derpaa, at være begrundet el. betinget derved el. deri; - quantum est situm in nobis, (saavidt det staaer til os), Cic. Arch. 1; ligel. est situm in nobis, ut etc., id. Fin. 1, 17; cf. id. Mur. 39: hujusce rei potestas omnis in vobis sita est, judices; men id. Tusc. 1, 2: summam eruditionem sitam ... in nervorum vocumque cantibus; - in officio colendo sita vitae honestas est omnis, etc., vid. id. Off. 1, 2; cf. id. N. D. 1, 13; ligel. in armis omnia sita, etc., vid. Sall. Jug. 51; cf. id. ibd. 54; f. ogs. Cic. Tusc. 5, 12 o. 33.

Sĭnon, ōnis, m.; vid. Virg. Aen. 2, 57 flgd., hvor det heder om ham: in utrumque paratus, Seu versare dolos, seu certae occumbere morti, etc. — Sĭnōpe, es, f., Σινώπη: By i Paphlagonien, ved Pontus Euxinus, Fødeby for Diogenes den Cyniker, (hod. Sinub); vid. Plin. 6, 2, Cic. Verr. 1, 34, o. id. Manil. 8, ogs. Tac. Hist. 4, 83 flgd.; — B) df. 1) Sĭnōpensis, e: sinopisk, Colonia, Digest.; — b) df. subst. pl., Sinopenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen S., Liv., Tac.; — 2) Sĭnōpēus, 3: = frgd., Plaut., Ovid.; — 3) Sĭnōpĭcus, 3: = frgd., minium, Cels.; o. — 4) Sĭnōpis, ĭdis, f., (sc. terra): en sinopisk Jordart som Farvestof, vid. Plin. 35, 13, Vitruv. 7, 7, o. A.; — not.: f. ogs. Sinuessa ab in. — Sinopensis, e, Sinopeus, 3, Sinopicus, 3, o. Sinopis, idis, f. und. Sinope no. II.

*sĭnŭāmen, ĭnis, n.: Krumning, Prudent., o. A.; — sĭnŭātio, onis, f.: = frgd., Fulgent.; — [sinuo]. — Sĭnŭessa, ae, f., (tidligere Sinope): latinsk Coloni i Campanien, ved Minturnæ, Plin. 3, 9, Liv. 10, 21, Cic., o. A.; — B) df. Sĭnŭessānus, 3: sinuessisk, diversoriolum, Cic.; men absol., mansi in Sinuessano, id. Att. 15, 1; ∾ aquae, Plin. 31, 4; ∾ lacus, Martial. 11, 7; f. ogs. Hor. Ep. 1, 5, 5. — Sinuessānus, 3, f. und. frgd.

sĭnum, i, n., ogs. sinus, i, m., (men f. sinu, Varr. ap. Non., vil man læse sino), [rimel. af 2.sinus m. forlænget Qvantitet, el. efter Freund. besl. m. δῖνος]: bugformet rundt Drikkekar, navnl. til Vin og til Melk, Varro, Plaut., Virg., Colum., Martial.

sĭnŭo, avi, atum, 1, v. a., [2.sinus]; I) „egenl.": krummer el. bøier bueformet; (oftest „poet."); - ∾ corpus in flexos orbes, (om Slangen), Ovid. Met. 9, 64; cf. Virg. Aen. 2, 208: sinuantque immensa volumine terga, etc.; men om Hesten: sinuet ... alterna volumina crurum, id. Ge. 3, 192; - ∾ orbes, (om den bølgende Flod), vid. Tac. Ann. 6, 37; cf. Ovid. Met. 14, 51: Parvus erat gurges, curvos sinuatus in arcus, etc.; men muri ... introrsus sinuati, Tac. Hist. 5, 11; men id. Germ. 35: sinuari in Chattos, (strække sig bueformet ind i deres Land); — II) „overf.": bueformet at udhule (om onde Væsker); - ne quis humor intus ... adhuc sana rodendo sinuet, Cels. 7, 2.

sĭnŭōse, adv.: i Bugter el. Krumninger; df. „overf.": forviklet el. kunstigen; - compar., ∾ atque sollertius dicturum fuisse, si etc., Gell. 12, 5; af — sĭnŭōsus, 3, [2.sinus]; I) „egenl.": fuld af Bugter og Krumninger el. Fordybninger; - Maeander ita sinuosus flexibus, ut etc., Plin. 5, 31; navnl. ogs. om Slangen, Virg. Ge. 1, 244, o. id. Aen. 11, 753; ∾ vela, Propert., Ovid.; ∾ vestis, (med mange Folder), id.; — II) „overf." om Talen: vidtløftig, udsvævende; - ut sit (historia) neque arida prorsus atque jejuna ... neque rursus sinuosa, etc., Quintil. 2, 4, 2; ∾ quaestiones, Gell. 14, 5; men sinuoso in pectore (figere: i den dybe Barm), Pers. 5, 27.

1.sĭnus, i, f. und. sinum. — 2.sĭnus, us, m., [besl. m. sino]: bueformet Runding el. Krumning el. Fordybning, Bugt el. Fold, odl.; I) „alm."; - Perque sinus crebros et magna volumina labens, (om Slangen), Ovid. Met. 15, 721; men sinu ex toga facto, (efter at have formet ligesom en Pose deraf), Liv. 21, 18; saal. ogs. Fordybningen i Slyngen, id. 42, 65; ligel. den ruseformede Del af Fiskergarnet, Plaut. Truc. 1, 1, 15, o. Juvenal. 4, 41, af Jægergarnet, Martial. 13, 100, o. Gratian.; - ogs. om Spindelvæven, Plin. 11, 28; - fremdeles ∾ velorum, ogs. absol. sinus: de for Vinden svulmende Seil; Velorum plenos subtrahis ipse sinus, (indtager selv de fulde Seil, „alleg."), Propert. 3, 7, 30; men sinus implere secundos, Virg. Aen. 3, 455; cf. Ovid. A. A. 3, 500: Plenaque curvato pandere vela sinu; f. ogs. Tibull. 1, 3, 38; fremdeles om Haarfrisuren, Ovid. A. A. 3, 148, o. id. Am. 1, 14, 26; endel. om den krummede Del af Seglen, (opp. scalprum), Colum. 4, 25; ogs. Benenes Krumninger i Legemet, Cels.; ogs. Saarets Fordybning el. Hulhed, id., Colum.; — II) „bef."; A) den omkring Brystet kunstigen foldede Del af Togaen, hvormed der ogs. dannedes etslags Brystlomme; ogs. den tilsvarende Del af Legemet el. Barmen, hvf. ogs. (bef. overf.): Barmen el. Skødet; 1) „egenl."; - veteribus nulli sinus; perquam breves post illos fuerunt, Quintil. 11, 3, 137; men om den faldende Cæsar: sinistra manu sinum ad ima crura deduxit, (Togaens Flig), Suet. Caes. 82; men id. Aug. 35: praetentato sinu, (efter at hans Barm el. Brystlomme var undersøgt); cf. Cic. Verr. 5, 57: cedo mihi ex ipsius sinu litteras etc.; f. ogs. Hor. Od. 2, 18, 27: In sinu ferens deos etc.; - Plin. 28, 7, har: spuere in sinum, (som Udtryk af religiøs Ydmyghed); men sinu fovere, vid. Phaedr. 4, 18; men sinum opponere, vid. Tac. Hist. 3, 10; — bb) df. ogs. „meton."; a) den i Barmen forvarede Pengepung, Pungen el. Kassen; - Semper amatorum ponderat illa sinus, Propert. 2, 13, 12; cf. Ovid. Am. 1, 10, 18: Quo pretium condat, non habet ille sinum, (om Amor); ligel. praedam omnem in sinum conferre, Lamprid.; men Plin. 36, 24, heder M. Scaurus: rapinarum, provincialium sinus; cf. Tac. Hist. 2, 92 fin.: abditis pecuniis per occultos aut ambitiosos sinus; men Senec.

Ep. 19: sinum laxa (luk Pungen op), merum lucrum est; cf. Senec. Thyest. 428: cur bonis tantis sinum Subducis? — b) „poet." ogſ. f. Dragt el. Klædning; - Indue regales, Laodamia, sinus, Ovid. Her. 13, 36; cf. id. Fast. 2, 309: Maeonis (i. e. Omphale), aurato conspicienda sinu, etc.; ligel. Virg. Aen. 1, 320: Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes; ligel. Tibull. 1, 9, 70: Tyrio prodeat apta sinu; — 2) „fig."; a) Barm, Favn, Skød; df. ofte f. inderlig Omhu og Beskyttelse, el. f. øm Kiærlighed, odl., (oftest i Forbindelserne: in sinu esse, in sinu habere, tildels „alleg."); - iste vero (filiolus meus) sit in sinu semper et complexu meo, Cic. Fam. 14, 4; cf. Ter. Ad. 4, 5, 75: hiccine non gestandus in sinu'st? f. ogſ. Cic. Phil. 13, 4; men in sinu avi, Tac. Ann. 6, 46, (i hans Skiød, el. i hans fortrolige Omgang); men Plin. Pan. 6: confugit in sinum tuum concussa res publica; cf. Cic. Verr. 1, 50: negotium sibi in sinum delatum etc.; — b) det Indre el. Inderste hos en Gienstand el. i et Forhold; - in sinu urbis sunt hostes, Sall. Catil. 52 fin.; cf. Tac. Hist. 3, 38: in urbe ac sinu cavendum hostem; ligel. in intimo sinu pacis, (i den dybeste Fred), Plin. Pan. 56; — c) det Hemmelige el. Forborgne, (naar man neml. med Flid søger at skiule noget); - ut in sinu gaudeant, gloriose loqui desinant, etc., Cic. Tusc. 2, 21; cf. Propert. 2, 19, 70: In tacito cohibe gaudia clausa sinu; f. ogſ. Senec. Ep. 105; — B) Havbugt, Bugt, Vig; - sinus maritimos obsidere, Cic. Verr. 5, 56; cf. id. ibd. 5, 12, o. id. Att. 16, 6, oftere, ogſ. Caes. B. C. 2, 32, o. Sall. Jug. 78; ligel. Thesprotius sinus, Liv. 8, 24; cf. Virg. Aen. 1, 243, Hor. Od. 1, 33, 16, o. id. Epod. 10, 19; f. ogſ. Virg. Aen. 1, 161: Frangitur inque sinus scindit sese unda reductos etc.; cf. id. Ge. 4, 420; — 2) ogſ. „overf."; a) Egnen omkring en Havbugt, Liv. 28, 5, oftere, Tac. Ann. 14, 9, oftere, Plin. 6, 8, o. A.; — b) ligel. om andre locale Fordybninger; - saal. ∾ vallium, Plin.; ∾ montium, id.; men ∾ terrae: Jordkløft el. Jordsvælg; hvf. Senec. Oed. 582: immenso sinu Laxata patuit (terra).

sion, i, n., σίον: etslags Vand- el. Engplante, (sium latifolium L.), Plin. 26, 56. — sipărium, i, n., [besl. m. supparum; af σίπαρος, oprdl.: lidet Seil; df. „overf."]; I) et mindre Forhæng paa Theatret, (forskielligt fra aulaeum), Appul.; post siparium, (bag Tæppet, i Smug), Cic. Prov. cons. 6, (hvor siparium opp. in exostra); cf. Juvenal. 8, 186; — b) „meton." ogſ. f. Comoedien, (opp. cothurnus), Senec. Tranqu. 11; — II) Forhæng omkring Tribunalet til Beskyttelse imod Solen; - vid. Quintil. 6, 1, 32 (Spalding.): depictam in tabula sipariove imaginem rei etc.; cf. id. ibd. 3, 72. — sīpho, ōnis, m., σίφων: lidet Rør; df. I) Hævert, diabetes, Colum. 3, 10; - aquam in modum siphonis exprimere, Senec. Qu. N. 2, 16, o. Plin. 2, 66, o. A.; - ogſ. et lidet Drikkerør, Cels.; — II) Sprøite el. Brandsprøite, Digest., Plin. Ep. 10, 42; — df. demin. sīphuncŭlus, i, m.: lidet Vandspring, Plin. Ep. 5, 6, oftere.

Sīpontum, i, n., Σιποῦς: By med Havn i Apulien, Plin. 3, 16, Liv., o. A.; - den græske Form Sipus har Sil. o. Lucan.; — B) df. Sipontinus, 3: sipontinsk, siccitas, Cic. Agr. 2, 27. — siptachōra, ae, f., (indisk Ord): etslags Træ i Indien, hvoraf Electron (etslags vellugtende Harpix) udsvedes, Plin. 37, 11. — Sīpus, untis, f., f. und. Sipontum. — Sĭpȳlus, i, m., Σίπυλος: Bierg i Lydien, hvor Niobe blev forvandlet til Sten, Plin. 5, 31, Propert. 2, 16, 8, Ovid., Cic., o. A.; — B) df. Sĭpȳlēĭus, 3, cautes, Auson., o. Sĭpȳlēus, 3, genetrix, (i. e. Niobe), Stat. — siquidem (si quidem), f. und. si.

sīraeum, i, n., σίραιον: indkogt Most, d. lat. sapa, Plin. 14, 11. — sircitŭla, ae, f.: en Vindrueart, Colum. 12, 45. — sircŭla, ae, f.: en Vindrueart, Plin. 14, 4. — Sīrēdŏnes, um, f.: = Sirenes, Auson. — sĭremps, ogſ. sirempse, adj., [efter Fest. p. 344 (Müll.), ctr. f. similis re ipsa]: aldeles lig el. ligedan; (men alene af el. i det forældl. Retssprog); - siremps lex, SC. ap. Frontin.; cf. Cato ap. Fest. l. c., o. Senec. Ep. 91; men sirsempse legem jussit esse Juppiter, vid. Plaut. Amph. prol. 73.

Siren, enis, o. Sirenaeus, 3, f. und. flgd. — Sīrēnes, um, f., Σειρῆνος: Sirenerne, ere efter Mythen: Fugle med Jomfruansigter, der opholde sig paa Italiens Sydkyst, hvor de med deres Tryllesang lokke til sig de Forbiseilende, som de derefter ombringe; - vid. Ovid. Met. 5, 555; men quae de Sirenum cantibus finxerit (Homerus), etc., vid. Cic. Fin. 5, 18; cf. Hor. Ep. 1, 2, 23, Propert. 3, 10, 34, Martial., o. A.; - sing. Siren har Sil. 14, 473; f. ogſ. nedenf.; - Sirenum scopuli, Virg. Aen. 5, 864, o. Ovid. Met. 14, 88: trende Klipper paa Kysten af Campanien; ogſ. Sirenum petrae, Mela 2, 4; — b) df. „overf.": Cato Grammaticus, Latina Siren, (d. lat. Siren el. Sangerinde), etc., poëta ap. Suet. Gramm. 11; cf. Juvenal. 14, 19, (hvor acc. Sirena); f. ogſ. Hor. Sat. 2, 3, 14: vitanda est improba Siren, Desidia, etc., (den onde Forførerske); — B) df. Sīrēnĭus, 3, scopuli, Gell., Ammian.; o. Sīrēnaeus, 3, cantus, Hieronym.; — II) sīrēnes, um, ligesom fuci: Humlebier el. Vandbier, Plin. 11, 16.

sīrĭăcus, 3, σειριακός: hørende til Hundestiernen, calor, Avien. Arat. — sīrĭăsis, is, σειρίασις: Solstik; df. tør Hede med Mathed, (som Børnesygdom), Plin. 30, 47, oftere. — sirium, i, n., ogſ. artemisia, germ. Beyfuß, etslags Plante, Appul. — 1. Sīrĭus, i, m., Σείριος: Hundestiernen; - arentes quum findit Sirius agros, Tibull. 1, 7, 21; cf. Hygin. Astron. 3, 34; men Virg. Ge. 4, 425: Jam rabidus torrens sitientes Sirius Indos Ardebat, etc.; df. — 2. sīrĭus, 3: af el. fra Sirius el. Hundestiernen; - ∾ ardor, Virg. Aen. 10, 273, vapor, Prudent. — sirpe, is, n.: = silphium, Plaut. Rud. 3, 2, 16, ogſ. Solin. — sirpea, ae, f. und. scirpeus. — sirpiculus, i, f. und. scirpiculus. — sirpicus, 3: hørende til el. tilberedet med Værten sirpe; - ∾ lac, Solin. — sirpo, are, f. und. scirpo. — sirpus, i, f. und. scirpus. — sīrus, i, m., σειρός: underjordisk Grube til Opbevaring af Korn, Plin. 18, 73, Colum., Curt., o. A.; - hos Varr. paa Græsk.

sis; I) conjunctiv. af sum; — II) ctr. f. si vis, f. und. volo, velle. — Sisăpo, ōnis, f.: liden By i Hisp. Baet., med rige Zinnobergruber, Plin. 3, 3, o. Cic. Phil. 2, 19; — B) df. Sisăpōnensis, e: sisaponisk, regio, Plin. 33, 40, miniaria, ibd. — sisăra, ae, f.; hos Euboerne: en Benævnelse af eryce el. Lyng, Plin. 11, 16, o. Varro. — Sīsenna, ae, m., L. Cornelius: en romersk Historieskriver, fød a. u. c. 635; Brudstykker af hans Historiae haves in Krause Vit. et Frgm. Hist. Rom.; f. ogſ. Cic. Brut. 64, o. A.; — not.: en Skændegeſt Sisenna, nævnes Hor. Sat. 1, 7, 8. — sĭser, ĕris, n., (dog pl. siseres, m., Plin. 20, 17), σίσαρον: Plante med spiselig Rod, (sium sisarum L.): Sukkerrod el. Runkelroe, Plin. 19, 28 flgd., o. Colum. — Sīsichthon, ōnis, m., Σεισίχθων: Jordrysteren, Epithet til Neptunus, Ammian. 17, 7. — sison agrion, i, n.: en Benævnelse paa Værten peucedanus, Appul. — sispes, sispita, f. sospes ab in.

sisto, stiti, stătum, 3, v. n. o. a., [fibileret af ἱστῶ, ἵστημι]; I) act.: stiller el. henstiller el. bringer derhen; A) „alm."; - Annam, cara mihi nutrix, huc siste sororem, (skaf hende hid), Virg. Aen. 4, 634; ∾ cohortes summis montium jugis etc., Tac. Hist. 3, 77; cf. Virg. Aen. 2, 245; ∾ victimam ante aram, Ovid. Met. 15, 132; - ogſ. m. in c. abl.: Officioque meo

ripa sistetur in illa Haec etc., vid. id. ibd. 9, 109; cf. Virg. Aen. 10, 323; men ∾ cadum capite (paa Hovedet el. omvendt), Plaut. Mil. gl. 3, 2, 36; — B) „bes."; 1) i Retssproget; a) ∾ aliquem: fremstille for Retten, bringe tilstede; - ligel. sistere se, o. medial sisti, (at indfinde sig for Retten); vas factus est alter ejus sistendi, ut, si etc., Cic. Off. 3, 10; cf. Liv. 3, 45: quin ducat puellam, sistendamque ··· promittat, etc.; ligel. Cic. Quint. 7: ut Quintium ··· sisti promitteret; saal. ogs. si status non esset (in judicio), Digest.; - hertil hører ogs. ∾ vadimonium, Cic. Quint. 8; cf. Nep. Att. 9; — b) publicistisk ogs. m. en Tidsbestemmelse; - status dies cum hoste, (en til Opgiørelsen af en Strid med en Fremmed fastsat Termin), Cic. Off. 1, 12, (e XII tabb.); cf. Cinc. ap. Gell. 16, 4; — c) ogs. „overf." fra Retssproget, sistere se: at indfinde sig; - vid. Cic. Att. 3, 25, o. ibd. 10, 16; — 2) bringer (det Bevægede) til at staae stille, standser el. hemmer, odl.; - Verbaque ter dixit (Medea) ··· Quae mare turbatum, quae concita flumina sistant, etc., vid. Ovid. Met. 7, 153; cf. Virg. Aen. 4, 489: Sistere aquam fluviis, et vertere sidera retro; ∾ gradum, id., Propert., pedem, Ovid., equos, Virg. Aen. 12, 355; ∾ aliquem cuspide el. ense, id.; men ∾ invehentem se Samnitem, vid. Liv. 10, 14; cf. id. 6, 29: non prius se ab effuso cursu sistunt, quam etc.; — b) „overf."; - siste tuas, ingrate, querelas, etc., vid. Ovid. Met. 7, 711; ∾ lacrimas el. fletus, id., metum, id.; ∾ fugam, (standse de Flygtende), Liv. 1, 12; cf. Tac. Ann. 12, 39; ∾ bellum, id. Hist. 3, 8, Ovid.; men id. Met. 3, 153: Sistite opus praesens, nodosaque tollite lina, etc.; men Tac. Ann. 4, 48: dum populatio lucem intra sisteretur; ∾ sitim, (opp. alere), Ovid. Pont. 3, 1, 18; — 3) prægnant: befæster (det Vaklende); - ∾ dentes mobiles, Plin.; ∾ ruinas („alleg."), Plin. Pan. 50; - oftest „overf."; Ego istum in tranquillo et tuto sistam, Plaut. Merc. 5, 2, 49; ligel. Ego vos salvas sistam, id. Rud. 4, 4, 5; cf. August. ap. Suet. Aug. 28: ita mihi salvam ac sospitem rem publicam sistere in sua sede liceat; saal. ogs. Virg. Aen. 6, 858: Hic rem Romanam, magno turbante tumultu, Sistet, etc.; — b) ds. ogs. hos Tac. oftere, (ligesom ἱστάναι): at begrunde el. anlægge el. opføre (Bygninger el. Mindesmærker, odl.); - saal. id. Hist. 4, 53: ut templum iisdem vestigiis sisteretur; cf. id. Ann. 4, 37, ogs. id. ibd. 15, 18 o. 72; — II) neutr.: at stille sig der, at staae der, odl.; A) „alm."; - Quin cadat, quin capite sistat in via de semita, (stiller sig el. staaer paa Hovedet), Plaut. Curc. 2, 3, 8; — B) „bes."; a) at indfinde sig for Retten, Digest.; ligel. Quintium non stitisse, et se stitisse, etc., Cic. Quint. 6; — b) at standse, at blive staaende; - solstitium, quod sol eo die sistere videbatur, Varro; saal. „poet." om Vandet, Lucr. 4, 417, o. Virg. Ge. 1, 479; men om de Omflakkende, id. Aen. 3, 7: Incerti, quo fata ferant, ubi sistere detur; men om Krigsfolket, ibd. 11, 872: Nec quisquam ··· valet ··· sistere contra, (holde Stand); men sistere legionem in aggere jubet, Tac. Hist. 3, 21; — c) om det hidtil Vaklende: at blive staaende; ogs. at bestaae, at vinde Fasthed el. Bestandighed; - qui rem publicam sistere negat posse, nisi etc., Cic. Verr. 3, 96; - ds. ofte, navnl. hos Liv., impers., sisti non potest: man kan ikke bestaae, el. Alt gaaer tilgrunde; si etc., non potuisse sisti, (saa havde Redning ikke været mulig), id. 3, 9; cf. id. 2, 29, oftere, ogs. Plaut. Trin. 3, 2, 94, Tac. Ann. 4, 52, o. A.; — d) sistere f. exsistere: at fremstaae, at vise sig, at være, har Manil. 3, 529, o. 4, 546; — III) partic. stătus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": fastsat el. bestemt, som periodisk vender tilbage; a) i Religionssproget; - ad solenne et statum sacrificium vehi, vid. Cic. Tusc. 1, 47; nec stata sacra facit, Ovid. Fast. 2, 528; cf. Liv. 27, 23: ut hi ludi in perpetuum in statum diem voverentur; cf. id. 42, 32; — b) udenf. Religionssproget; - stato tempore id evenit, Plin. 11, 65; cf. Liv. 28, 6; ligel. statos aestivis flatibus dies etc., Tac. Hist. 4, 81; ligel. ∾ flatus ventorum, Senec., cursus siderum, Plin.; men statae stellae, (opp. vagae), Censorin.; — B) „overf.": proportioneret el. passende; - ∾ forma (mulieris), Enn. ap. Gell. 5, 11.

sistrātus, 3: forsynet med et sistrum, s. und. flgd.; - ∾ turba, (d. e. Isispræsterne), Martial. 12, 29; af — sistrum, i, n., σεῖστρον: etslags Metalklapprer til Brug ved den ægyptiske Isisdyrkelse, ogs. ved andre overgivne Fester; - ∾ tinnula, Ovid., garrula, Martial.; Quum sedeat Phariae sistris operata juvencae, Ovid. A. A. 3, 635; cf. id. Am. 2, 13, 11, o. Virg. Aen. 8, 696. — sīsurna, ae, f., σίσυρνα: etslags grovt Uldtæppe, Ammian. 16, 5. — sīsymbrĭum, i, n., σισύμβριον: en vellugtende og Venus helliget Plante, rimel. etslags Mynte, Plin. 20, 91, oftere, ogs. Ovid. Fast. 4, 869.

Sisyphēius, 3, o. Sisyphides, ae, s. und. flgd. — Sīsy̆phus, i, m., Σίσυφος: Søn af Æolus og Konge i Corinthen, berømt ved sin Kløgt el. Snuhed, men blev som Stratenrøver ombragt af Theseus, ligesom han ogs. i Underverdenen vælter opad en stedse tilbageruellende Sten; - vid. Hygin. Fab. 60, Ovid. Met. 4, 459 flgd., Propert. 4, 11, 23, Hor., o. A.; - Ulixi Sisyphique prudentia, vid. Cic. Tusc. 1, 41; ∾ vafer, Hor. Sat. 2, 3, 21; — B) ds. 1) Sīsy̆phĭus, 3: sisyphisk, labores, Propert. 2, 13, 63; ∾ portus, (d. e. Corinthen), Stat., Isthmus, (den corinthiske Tange), Sil.; men sanguine cretus Sisyphio (Ulixes, hvem Moderen Anticlea havde undfanget ved Sisyphus, før hun blev gift med Laertes), Ovid. Met. 13, 31; — 2) Sīsy̆phēĭus, 3: sisyphisk, vincla, (hans Ægteskab med Merope), Avien. Arat. 597; — 3) Sīsy̆phĭdes, ae, m.: Søn el. Efterkommer af Sisyphus, d. e. Ulysses, Ovid. A. A. 3, 313; — not.: efter Hor. Sat. 1, 3, 47 schol., var Sisyphus ogs. Navnet paa en Antonius tilhørende Dværg. — sisyrinchĭon, i, n., σισυρίγχιον: etslags Svibelvært, Plin. 19, 30.

sitănĭus, 3, σητάνιος: fra dette Aar; - ∾ panis (af Sommerhvede), Plin. 22, 68. — sitarchĭa, ae, f., σιταρχία: Reiseproviant, Appul.; - „meton." ogs. f. Madbomme el. Fodersæk, Vulgat. — sĭtella, ae, f., demin. af situla: lidet Kar, som (halvopfyldt med Vand) brugtes til Lodkastning, altf. Lykkepotte, odl.; - vid. Plaut. Casin. 2, 4, 17, oftere, ogs. Cic. Corn. frgm., ogs. Liv. 25, 16, o. id. 41, 18.

Sīthon, onis, s. und. flgd. — Sīthŏnĭi, orum, m., Σιθόνιοι: thracisk Folkestamme; ds. „poet." f. Thracierne, Plin. 4, 18, o. Hor. Od. 1, 18, 9; — B) ds. 1) Sīthŏnĭus, 3: sithonisk el. thracisk, nives, Virg., Hor., aquilo, Ovid., rex, id.; — 2) Sīthon, ŏnis, adj.: = frgd.; - Sithonas et Scythicos ··· triumphos etc., vid. Ovid. Fast. 3, 719; — 3) Sīthŏnis, idis, f., som adj.: = frgd., unda, Ovid. Her. 2, 6; — b) ogs. subst.: Thracierinde, Ovid. Rem. Am. 605. — Sithonis, īdis, o. Sithonius, 3, s. und. frgd.

sĭtĭcines, um, m., [1. situs, cano]: som holder Ligmusik, Cato ap. Gell. 20, 2. — sĭtĭcŭlōsus, 3, [sitis]; I) „egenl.": meget tørstig; - ∾ quidam, Sidon.; — II) sædv. „overf." om Ting: meget tør el. fortørret; - ∾ Appulia, Hor. Epod. 3, 16; ∾ et peraridum solum, Colum. 3, 11; men ∾ calx, Vitruv.; - men ∾ aestas, auct. Priap. 63; — II) act.: som foraarsager Tørst, hvorefter man tørster; - melimela ··· siticulosa, aestuosa, Plin. 23, 55. — sĭtĭenter, adv.: tørstigen el. tørstende; ds. „fig.": begerligen el. heftigen; - ut nec sitienter quid expetens ardeat desiderio, nec etc., vid. Cic.

Tusc. 4, 17; ∾ incumbere hauriendis voluptatibus, Lactant.; af — sitiens, tis, partic. o. adj. af flgd.

sĭtĭo, īvi o. ĭi, 4, v. n. o. a.; I) neutr.: lider af Tørst, tørster; - Ego esurio et sitio, Plaut. Casin. 3, 6, 6; cf. Lucr. 4, 1093: In medioque sitit torrenti flumine potans, etc.; men ne homines sitirent, (ikke skulde have Vandmangel), Suet. Aug. 42; - sild. ogs. c. gen.; cochleae quum sitiunt aëris, etc., Symmach.; - som Ordsprog mærkes: sitire in mediis undis, Ovid. Met. 9, 760; — b) „overf." om Jorden, om Væxterne, odl.: at trænge til Vand, at være tør el. fortørret; - vid. Cic. Orat. 24, o. Quintil. 8, 6, 6; men Tosta sitit tellus, Ovid. Fast. 4, 940; cf. Virg. Ecl. 7, 57: vitio moriens sitit aëris herba; ligel. ∾ arbores, Plin. 17, 40; men Cic. Qu. Fr. 3, 1, 4: quoniam ipsi jam fontes sitiunt, („alleg."); — II) act.: at tørste derefter; A) „egenl."; - ∾ Tagum ··· Salonem, vid. Martial. 10, 96; men Ovid. Fast. 1, 216, pass.: Quo plus sunt potae, plus sitiuntur aquae; — B) „fig.", ∾ sanguinem, vid. Cic. Phil. 2, 7, Plin. 14, 28, o. A.; men „poet.": sitit hasta ··· cruores, Stat. Theb. 12, 605; nec sitio honores, nec desidero gloriam, Cic. Qu. Fr. 3, 5; populus libertatem sitiens, id.; — III) partic. sitiens, tis, ogs. som adj.: tørstig; - ∾ Tantalus, Hor. Sat. 1, 1, 68, viator, Ovid. Am. 3, 6, 197; ∾ secla ferarum, Lucr. 5, 945; — b) df. „overf." om Steder og Væxter: som mangler Vand, tor el. fortorret, hortus, Ovid.; men „meton.": ∾ Afri, Virg. Ecl. 1, 65; - ∾ olea, Plin.; men ∾ luna, (uden Skyer), id.; men ∾ Canicula, (hed el. brændende), Ovid. A. A. 2, 231; - in neutr. pl. ogs. absol.: tørre Steder el. Egne; nasci in sitientibus, Plin. 25, 88; cf. id. 12, 61; ogs. c. gen.: sitientia Africae, id. 10, 94; — B) „fig.": begerlig el. higende, odl.; - quo etc., eo gravius ardentiusque sitientem etc., Cic. Tusc. 5, 6; men til Elskeren, Ovid. Rem. 247: Quid, quod, ut absueris, avidus sitiensque redibis? men Cic. Att. 2, 14, m. Lune: fac venias ad sitientes aures; - ogs. c. gen.; sitientem me virtutis tuae deseruisti, id. Planc. 5; sitiens pecuniae, Gell. 12, 2, famae, Sil. 3, 578.

sĭtis, is, f.; I) „egenl.": Tørst, Tørsten; - miserum est opus, Igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet, Plaut. Most. 2, 1, 32; cf. Hor. Sat. 1, 2, 114: Num tibi, quum fauces urit sitis, aurea quaeris Pocula? etc.; men Cic. Fin. 1, 11: quum cibo et potione fames sitisque depulsa est; sitim explere, id., exstinguere, Ovid., restinguere, Virg., pellere, finire, Hor., sedare, Lucr., Ovid., levare, id.; men Fessa labore sitim collegerat, etc., vid. id. Met. 5, 446; — II) „fig."; A) „overf.", navnl. om Steder og Væxter: Tørke el. Tørhed; - Et Canis arenti terreat arva siti, Tibull. 1, 4, 42; cf. Virg. Ge. 2, 353, o. id. Aen. 4, 42, ogs. Plin. 19, 8, o. A.; — B) „ment.": heftig Attraa el. Begerlighed; - neque expletur umquam, nec satiatur cupiditatis sitis, Cic. Parad. 1, 1; - oftere c. gen. obj.; quum inexplebiles populi fauces exaruerunt libertatis siti, id. d. Rep. 1, 43; cf. Hor. Ep. 1, 18, 23: Quem tenet argenti sitis importuna famesque, etc.; ligel. Quintil. 6, 3, 19: in dicendo habent quiddam, quod nobis faciat audiendi sitim; s. ogs. Juvenal. 10, 140: tanto major famae sitis est, quam Virtutis, etc.

sĭtistus, 3, σιτιστός, (i. e. altilis): fuld af Næring, ova, Plin. 29, 11. — sĭtītes, ae, m., σιτίτης: etslags Ædelsten, Plin. 37, 25. — sĭtītor, oris, m., [sitio]: den Torstige; - ∾ aquae, vid. Martial. 12, 3; - df. „overf.": ∾ novitatis, Appul. — sĭtōna, ae, m., σιτώνης: som opkiøber Korn el. Proviant til Hæren, Digest. — sĭtōnĭa, ae, f., σιτωνία: Hærens Proviantering, s. und. frgd., Digest. — sittăce, es, f., [indisk Ord]: Papagøien, Plin. 10, 58.

— sĭtŭla, ae, f.: liden Spand el. Vandspand, Plaut. Amph. 2, 2, 39, Digest.; - ogs. ligesom sitella: Kar med Vand til Lodkastning, Plaut. Casin. 2, 6, 7. — sĭtŭlus, i, m.: Biform af situla, Cat. R. R. 10, 2, oftere, Vitruv. 10, 4, o. Paul. Sent.

1. sĭtus, 3, partic. o. adj. af sino. — 2. sĭtus, us, m., [sino], oprdl.: at være henlagt el. at ligge hen; df. I) „alm.": Leie el. Maaden at ligge paa; oftest localt: Beliggenhed; - cujus (urbis) hic situs etc., Cic. Verr. 5, 10; cf. Caes. B. G. 7, 68, oftere; ligel. Liv. 5, 6: urbes naturali situ inexpugnabiles; - loci ejus, quem incolebant, situs etc., Cic. Acad. 2, 19; ∾ agri, Hor. Ep. 1, 16, 4; ∾ Africae, Sall., castrorum, Caes.; figuram situmque membrorum etc., Cic. N. D. 2, 61; men Hor. Od. 3, 30, in., „poet.": monumentum ··· situ pyramidum altius etc., (høiere, end deres Structur el. Bygning; cf. 1. situs und. sino f. conditus: bygget, Tac. Ann. 3, 38, oftere); - ogs. in pl.; non esse opportunissimos situs maritimos urbibus iis, quae etc., Cic. d. Rep. 2, 3; ligel. erant hujus modi fere situs oppidorum, ut etc., Caes. B. G. 3, 12; ∾ terrarum, Cic. Div. 2, 46; - qui sint situs partium (corporis), etc., id. Acad. 2, 39; men revocare situs (foliorum), etc., vid. Virg. Aen. 3, 451; - latitudo terrae a meridiano situ ad septentrionem, Plin. 2, 112; - ogs. in pl.; (pantherae) repleturae illos situs, id. 27, 2; — II) „bes."; A) „egenl.": den ved lang Henliggen opstaaede Smudsighed el. Skimmel el. Rust, odl.; - quae in usu sunt ··· numquam periculum situs adeunt, Senec. d. Benef. 3, 2; arma squalere situ ac rubigine, Quintil. 10, 1, 30; cf. Tibull. 1, 10, 54; men immundo pallida mitra situ, Propert. 4, 5, 70; ligel. ne ··· vestis condita situ dilabatur, Colum.; loca senta situ, Virg. Aen. 6, 462; cf. id. Ge. 1, 72; men contrahere situm (mugne), Colum.; redolere situm, (lugte muggent), Plin.; ogs. om Legemets Smudsighed og Vanrøgt, poëta ap. Cic. Tusc. 3, 12, Ovid. Met. 7, 290 o. 303, o. Plin. 21, 17; — B) „fig.": aandig Henfalden el. Svækkelse el. Sløvhed; - victa situ verique effeta senectus etc., Virg. Aen. 7, 440; marcescere otio situque civitatem, Liv. 33, 45; cf. Vell. 2, 126: sepultae ac situ obsitae (virtutes) etc.; men Quintil. 1, 2, 18: (mens) quendam velut in opaco situm ducit; cf. id. 12, 5, 2; — b) ogs. Forglemmelse el. Undergang; - quantum apud Ennium et Attium verborum situs occupaverit, etc., Senec. Ep. 58; cf. Hor. Ep. 2, 2, 118, ogs. Propert. 1, 7, 18; s. ogs. Gell. 20, 1: passus est (populus Romanus), leges istas de tam immodico supplicio situ atque senio emori.

sīve, o. apocop. seu, conj., [si.ve]; som disjunctiv Betingelsespartikel: eller om, eller dersom, (vel si), staaer; I) ent. engang, og da m. Eftertryk paa det betingende si; (saal. oftest forcl.); a) efter frgd. si; - Nam si in te aegrotant artes antiquae tuae, Sive immutare vis ingenium moribus, Aut si etc., Plaut. Trin. 1, 2, 34; Si media nox est, sive est prima vespera, id. Curc. 1, 1, 4; si nocte, sive luce, etc., Liv. 22, 10, (e vet. rogat.); dog ogs. Cic. Fin. 1, 6: si omnes atomi declinabunt ···, sive aliae declinabunt, aliae etc.; cf. Caes. B. G. 4, 17; - si ego volo, seu nolo, Plaut. Cist. a. 3, v. 14; cf. id. Merc. 2, 2, 40, oftere; s. ogs. Ter. Andr. 1, 5, 57: Si ··· sive ··· seu, etc.; — b) uden frgd. si; - Dehinc postulo, sive aequum'st, te oro, Dave, ut etc., Ter. Andr. 1, 2, 19; cf. Virg. Aen. 11, 327; ligel. id. ibd. 12, 935: Et me, seu corpus spoliatum lumine mavis, Redde meis, etc.; saal. ogs. Ovid. Trist. 1, 3, 89: Egredior, sive illud erat sine funere ferri, etc.; s. ogs. Hor. Sat. 2, 5, 11, oftere, ogs. Quintil. 12, 2, 13; — II) el. det gientages med Eftertryk paa Disjunctionen, og hedder da sive (seu) ··· sive (seu) ···: det være at ··· eller at ···, (hvad) enten ··· eller ···,

odl.; – qui improbus est, sive subbibit, Sive adeo caret temeto, tamen ab ingenio est improbus, Plaut. Truc. 4, 3, 58; cf. Cic. Tusc. 4, 3: sive ···, sive etiam etc.; men id. Leg. 2, 1: sive quid mecum ipse cogito, sive quid aut scribo aut lego; cf. Caes. B. G. 7, 32; men Virg. Aen. 3, 262: Sive deae, seu sint dirae obscenaeque volucres, etc.; ligel. Sive dolo, seu jam Trojae sic fata ferebant, etc., id. ibd. 2, 34; cf. id. ibd. 4, 240, oftere; men seu ··· sive, id. ibd. 1, 218, oftere, Ovid. Met. 4, 321, oftere, o. A.; – seu recte, seu pervorse facta sunt, Plaut. Trin. 1, 2, 146; cf. Caes. B. G. 5, 31, oftere, o. Virg. Aen. 2, 62, oftere, ogf. Quintil. 7, 4, 41; men hos abl. absol., vid. Liv. 10, 19: Appium addubitasse ferunt, cernentem, seu pugnante, seu quieto se, fore collegae victoriam; – gientages ogf. oftere; vid. Cic. Acad. 2, 19, o. id. d. Or. 3, 6, ogf. Ovid. Met. 10, 397, o. Hor. Sat. 2, 1, 57; saal. ogf. m. tilsvarende si, vid. Cic. Div. 2, 72; — II) hertil mærkes endnu: paa Grund af denne Partikels disjunctive Bemærkelse bliver undert. f. d. ene sive sat aut el. vel, ogf. Spørgsmaalsparti-klerne ne el. an; – vid. Virg. Aen. 12, 685, o. Flor. 4, 2, ogf. Virg. Aen. 2, 739, Tac. Ann. 11, 26, o. id. ibd. 14, 59; — b) af samme Grund staaer sive ogf. alene m. disjunctivisk Bem.; – Platonis illud, seu quis dixit alius, Cic. d. Rep. 1, 17; cf. id. Att. 8, 3; ligel. id. Qu. Fr. 1, 1, 1: quapropter hoc te primum rogo, (ut) ··· erigas (animum), ac resistas, sive etiam ultro occurras negotiis; saal. ogf. Quintil. 1, 4, 20: Aristarchus, et aetate nostra Palaemon ··· vocabulum, sive appellationem nomini subjecerunt; cf. id. 12, 10, 59; men Justin. 2, 9: ducenta milia Persae eo proelio, sive naufragio, amisere, (dels i Slaget, dels ved Skibbrud); cf. id. 38, 3: ad Romana bella sive Asiana etc.; ligel. Tac. Ann. 2, 24: miracula narrabant visa, sive ex metu credita.

smăragdĭnĕus, 3, efterel. Biform af flgd., Capella. — smăragdĭnus, 3, σμαράγδινος: hørende til el. benævnt efter Smaragden, emplastrum, (af dets grønne Farve), Cels., prata, Prudent. — smăragdus, (ogf. smărāgdus, Martial. 5, 11), i, comm., σμάραγδος: etslags lysgrøn og giennemsigtig Ædelsten, Smaragden, (dog ogf. m. Indbegreb af Beryllen, Sapphiren o. Malachiten), Plin. 37, 16 flgd.; f. ogf. Lucr. 2, 804, o. Ovid. Met. 2, 24, ogf. Tibull. 1, 1, 51, o. Propert. 2, 13, 43. — smăris, ĭdis, f., σμαρίς: liden og ringe Søfisk, Ovid. Hal. 120, o. Plin. 32, 31, oftere. — smectĭcus, 3, σμηκτικός: aftørrende, tørrende, rensende, vis, Plin. 30, 10. — smegma, ătis, (dat. pl. smegmatis, Plin.): Renselsesmiddel, Plin. 22, 74; ogf. Middel til Hudens Glatning, id. 24, 28. — smerdălĕos, 3, σμερδαλέος: forfærdelig, res, auct. Priap.

smīla, ae, f., σμίλη, scalprum: Gravstikke, Huggejern, Arnob., inc. — smīlax, ăcis, f., σμῖλαξ, (smilax aspera L., germ. die Stechwinde): en Vedbendeart, Plin. 16, 63, o. id. 24, 49; — b) efter Mythen var Smilax: en til denne Vært forvandlet Pige, Ovid. Met. 4, 283; — II) efter Plin. 16, 8 o. 20, er smilax ogf.; a) en Art af Egetræet; — b) en Art af Taxustræet. — smīlĭon, i, n., σμιλίον: etslags rensende Øiensalve, Marcell. Empir. — 1. Smintheus (disyll.), ĕi, m., Σμινθεύς: Epithet til Apollo; cf. Ovid. Fast. 6, 425; acc. Sminthea har id. Met. 12, 585; f. ogf. Serv. ad Virg. Aen. 3, 108; — B) df. 1) Sminthēus, 3, spolia, Senec. Agam. 173, (i. e. Astynome, Datter af Apolspræsten Chrysis); — 2) Sminthius, 3, mures, (som efter Mythen Apollo havde udryddet), Arnob. — 2. Sminthēus, 3, o. Sminthius, 3, f. und. frgd.

1. smyrna, ae, f., σμύρνα: Myrrha el. Myrrhesalve, Digest.; men Lucr. 2, 503, inc. — 2. Smyrna, ae, f., Σμύρνη: blomstrende Søstad i Jonien, efter nogle ogf. Homers Fødeby, (hod. Smyrna), Plin. 5, 31, Cic. Flacc. 29, oftere, o. A.; — B) df. Smyrnaeus, 3: smyrnæisk, sinus, Mela, conventus, Plin. l. c.; – ∾ vates, Lucan., (i. e. Homerus), hvortil ogf. hører: ∾ plectra, Sil.; — b) pl. subst. Smyrnaei, orum, m.: Smyrnæerne, Cic. Arch. 8, o. Liv. 37, 16. — 3. Smyrna, ae, f.: Datter af K. Cinyras, f. und. Myrrha; – hende var det at Cinna besang i det tabte Digt Smyrna, hvorom f. Catull. 94. — Smyrnaeus, 3, f. und. 2. Smyrna nr. B. — smyrnĭon, i, n., σμύρνιον: en myrrheagtig Vært, (smyrnium olus atrum L., germ. Pferdesilge), Plin. 27, 109, o. id. 19, 48. — smyrrhiza, ae, f., σμυῤῥίζα: en Benævnelse paa Værten myrrha el. myrrhus, Plin. 24, 97. — smyrus, i, m., σμύρος: etslags ubekiendt Fisk, Plin. 32, 53.

soboles, sobolesco, f. und. suboles, etc. — sobrĭe, adv. af sobrius; I) „alm.": ædrueligen, afholdent; – quamque honestum (sit vivere) parce, continenter, severe, sobrie, Cic. Off. 1, 30; — II) „bef.": forstandigen, betænksomt, prudenter; – Si quam rem accures sobrie aut frugaliter, Plaut. Pers. 4, 1, in.; cf. id. Mil. gl. 3, 1, 217. — sobrĭĕfactus, 3, partic., [sobrius nr. II, facio]: som er giort el. bleven forstandig, Appul. — sobrĭĕtas, atis, f., [sobrius]; I) „egenl.": Ædruelighed, navnl. Maadehold i Drik, Senec. Tranqu. 15, o. Val. Max. 6, 3, 9; — II) „fig."; A) Maadehold, Afholdenhed; – ∾ vitae, Digest.; — B) Besindighed el. Betænksomhed; – ∾ consiliorum, Ammian. 31, 10.

sobrīnus, i, m., o. sobrina, ae, f., [ctr. f. sororinus, sororina, af soror; altf. oprdl. sobrini, sobrinae: Børn af tvende Søstre; men i denne Bem. bruges rigtigere consobrini, etc., vid. Donat. ad Ter. Andr. 4, 5, 6: sobrini sunt consobrinorum liberi; ligel. in Digest.: consobrinus propior sobrino]; altf. in pl.: Næstsøskendebørn; a) in masc., Ter. l. c., id. Phorm. 2, 3, 37, o. Cic. Off. 1, 17; — b) in fem., Plaut. Poen. 5, 2, 108, Tac. Ann. 12, 6 o. 64.

sobrĭo, are, v. a.: giør ædru, Paul. Nol.; af — sobrĭus, 3, (compar. sobrior, Laber. ap. Charis.); [ctr. af se f. sine, o. ebrius]; I) „egenl.": som ikke er drukken, altf. ædru, (opp. vinolentus); – vid. Cic. Acad. 2, 17: ne vinolenti quidem quae faciunt, eadem approbatione faciunt, qua sobrii; men Martial. 3, 16: Ebrius es; nec enim faceres id sobrius umquam; men Senec. Ep. 18: siccus et sobrius, (opp. ebrius et vomitans); cf. Hor. Sat. 2, 3, 5; men male sobrius, Tibull., Ovid., (i. e. ebrius: drukken); — II) „fig."; A) „overf."; 1) om Begreber og Ting: som er forbunden med en ædru Tilstand; – ∾ pocula, Tibull. 1, 6, 28; men ∾ lympha, (i. e. mixta mero), id.; ∾ nox, (som tilbringes uden Drik), Propert.; ∾ uva, (som ikke beruser), Plin.; sobrii convictus, Tac. Ann. 13, 15, (opp. temulenti); non sobria verba, (den Druknes Tale), Martial. 1, 28; — 2) om Personer: ædruelig, afholden el. maadeholden; – ruri esse parcum ac sobrium (fratrem), Ter. Ad. 1, 2, 15; homines ··· plane frugi ac sobrii, Cic. Verr. 3, 27; cf. Hor. Od. 2, 10, 8; — B) „ment.": besindig el. forstandig, odl.; – Satin' sanus es, aut ebrius? Ter. Heaut. 4, 3, 29; vigilantes homines ··· sobrii ··· industrii, etc., Cic. Coel. 31; cf. id. d. Or. 2, 32: diligentes et memores et sobrii oratores etc.; – ligel. om Begreber: Edepol dedisti operam ··· sapientem et sobriam, Plaut. Pers. 4, 5, in.; ingenium siccum ac sobrium, Senec. Ep. 114; modesta et sobria dicere, (opp. violenta et rapida), vid. Gell. 7, 14 fin.

soccātus, 3, [soccus]: som bærer Fodtøiet socci, Senec. Benef. 2, 12. — soccĭfer, a, um, [soccus, fero]: = soccatus; – ∾ Menander, (som Comoediedigter), Sidon. — soccŭlus, i, m., demin. af

soccus, (s. und. flgd.), Senec., Suet. Vitell. 2, Plin.; – ogs. som de comiske Acteurers Fodtøi, Plin. Ep. 9, 7, Quintil. — soccus, i, m.; I) en lav og let Sko el. Halvstøvle, som oprdl. bares af Grækerne til Pallium, og dernæst af de comiske Acteurer paa Scenen; – vid. Plaut. Epid. 5, 2, 60, oftere, ogs. Cic. d. Or. 3, 32, o. id. Rab. Post. 10; – dens Brug af Romere blev forresten dadlet som Tegn paa Umandighed, Suet. Aug. 52, o. Senec. Benef. 2, 12; — II) ifølge Brugen deraf i Comoedien staaer soccus ogs. ofte „meton." f. Comoedien selv, (ligesom omvendt den tragiske Fodbedækning cothurnus sættes f. Tragoedien); – vid. Hor. A. 80 o. 90; ligel. Ovid. Rem. 376: Usibus e mediis soccus habendus erit, etc.; cf. Martial. 8, 3, Plin. 7, 31, ogs. Quintil. 10, 2, 22.

sŏcer, (ogs. sŏcĕrus, Plaut.), ĕri, m., [sibileret af ἑκυρός]: Svigerfader, Plaut., Cic. Lael. 1, Caes., Ovid., Hor., o. A.; (s. ogs. socrus); men Martial. 9, 71: Quum gener atque socer diris concurreret armis, (om Cæsar og Pompejus); cf. Virg. Aen. 6, 831; – pl. soceri: Svigerforældre, Virg. Aen. 2, 457; men Ter. Hec. 5, 2, 4: socer f. consocer: Sønnens Svigerfader; – endel. er i Retssproget, ∾ magnus: Mandens el. Konens Bedstefader, Digest.; dog findes derfor ogs. socer, ibd. — sŏcĕrus, i, s. frgd. ab in.

sŏcia, ae, s. und. socius. — sŏciābilis, e, [socio]: til at forbinde el. forene, fordragelig el. forligelig; – ∾ (nos) fecit (natura), Senec. Ep. 95; cf. Liv. 40, 8: ∾ consortio inter binos Lacedaemoniorum reges; men Plin. 16, 82: ∾ abies glutino. — sŏciālis, e, [socius]: hørende til et Forbund el. Staldbroderskab; bf. I) „alm.": selskabelig; – ∾ animal (homo) et in commune genitus, Senec. Benef. 7, 1; ∾ res est, m. Subjectssætning, id. ibd. 5, 11; — II) „bes."; A) hørende til Forbundsfolkene el. socii, (saal. classisk); – haec lex socialis est, Cic. Div. in Caecil. 5; ∾ foedus, Liv. 34, 57; ∾ exercitus, (Forbundshæren), id.; ∾ copiae, Tac., turmae, id.; men ∾ bellum, (som føres imod Forbundsfolkene el. socii), Flor. 3, 18, o. A.; – ogs. absol.: cuncta socialia prospere composita, (Forbundsfolkenes Anliggender), Tac. Ann. 2, 57; — B) hos Ovid. ogs. f. conjugialis: ægteskabelig, amor, id. Met. 7, 800, torus, id. Fast. 2, 729; ∾ foedera, id., jura, id., sacra, id.; men ∾ carmina, id. Her. 12, 139, (i. e. epithalamium).

*sŏciālitas, atis, f.: Selskabelighed, Plin. Pan. 49; o. — sŏciālĭter, adv.: selskabeligen; bf. med Lune om Versfødternes passende Forbindelse, Hor. A. P. 258; — [socialis]. — *sŏciātio, onis, f.: Forening, Forbindelse; – ∾ rata inter eos, Capella; o. — sŏciātrix, īcis, f.: som forener el. forbinder, Val. Fl.; — [socio]. — sŏciennus, i, m., comisk Biform af socius: Stalbroder, Kammerat; – Illi socienno tuo jam interstringam gulam, Plaut. Aul. 4, 4, 32.

sŏcĭĕtas, ātis, f., [socius], ligesom conjunctio o. consociatio: Staldbroderskab el. Selskab, Forbindelse el. Fælleskab; I) „alm."; – seu ob insidam societatem regni, seu quia etc., vid. Liv. 1, 14; cf. nedenf. Enn. ap. Cic. Off. 1, 8; men nati sumus ... ad societatem communitatemque generis humani, id. Fin. 4, 2; men id. ibd. 5, 23: conjunctio inter homines, et quasi quaedam societas et communicatio utilitatum; cf. id. Leg. 1, 10; men societatem cum aliquo coire, dirimere, id. Phil. 2, 10; ∾ consiliorum omnium, id. Brut. 1; men ∾ gravitatis cum humanitate, id. Leg. 3, 1; ∾ belli, Sall., nominum, Plin.; men Enn. ap. Cic. Off. 1, 8: Nulla sancta societas nec fides regni est; — II) „bes."; A) Handelsselskab el. Handelsforbindelse; a) „abstract": facere societatem cum aliquo earum rerum, quae etc., Cic. Quint. 3; societatem magna fide gerere, id. ibd.; ogs. in pl.: societates contrahuntur sive universorum bonorum, sive etc., Digest.; — b) „concret": Compagni el. Interessentskab, navnl. af Toldforpagtere; – vid. Caes. B. C. 3, 3: magnam (pecuniam) societates earum provinciarum, quas etc., sibi numerare coëgerat; men ex familiis societatis milites deligere, ibd. 103; cf. Cic. Planc. 13; ligel. ∾ vectigalium, id. Sest. 14; — B) Statsforbund el. Alliance; – vid. Caes. B. C. 3, 107; forbindes m. amicitia o. foedus, Sall. Jug. 77, ogs. Caes. B. G. 6, 2; men Tac. Ann. 12, 13: induere palam societatem alicujus, (offenligen at forbinde sig med nogen).

sŏcĭo, avi, atum, 1, v. a., [socius]: forener el. forbinder med hinanden el. dermed, tager Del deri el. deler dermed; – coetus multitudinis, juris consensu et utilitatis communione sociatus, (som Definition paa populus), Cic. d. Rep. 1, 25; omne genus hominum sociatum inter se esse, id. Leg. 1, 11; men id. Flacc. 9: quid, si testium studium cum accusatore sociatum est? men ∾ periculum vitae cum aliquo, (dele nogens Livsfare), id. Planc. 30; ∾ diligentiam cum scientia, Colum. 3, 3; cf. Cic. d. Or. 3, 32; – ∾ se alicui vinclo jugali, Virg. Aen. 4, 16; men ∾ cubilia cum aliquo, Ovid.; – ogs. absol.; ne societur sanguis, (neml. ved indgaaede Ægteskaber), Liv. 4, 4; men ∾ carmina nervis, (forbinde dermed, ledsage), Ovid. Met. 11, 5; cf. Hor. Od. 4, 9, 4: Verba loquor socianda chordis, etc.; men sociatus labor, (hvori flere tage Del), Ovid. Met. 8, 546; sociare parricidium, vid. Justin. 10, 1; – endel. „medial": sociari facinoribus, (tage Del deri), Liv. 39, 13. — sŏcĭofraudus, i, m., [socius, fraudo]: som bedrager sin Staldbroder, Plaut. Pseud. 1, 3, 128.

sŏcĭus, i, m., sŏcĭa, ae, f., [rimel. af sequor, altf. oprdl. Ledsager; bf. sædv.]: Staldbroder el. Kammerat, Deltager el. Compagnon; Selskaberske el. Deltagerinde; som adj.: forbunden el. fælles, odl.; I) „alm."; a) masc.; – hujus belli particeps et socius et adjutor etc., Cic. Att. 9, 10; cf. id. Brut. 1: quod ... socium et consortem gloriosi laboris amiseram; men ∾ esse alicui in negotiis, Ter. Heaut. 3, 1, 9; men comisk: Illic homo socium ad malam rem quaerit, quem adjungat sibi, Plaut. Asin. 2, 2, 22; – „poet." ogs. ∾ generis el. sanguinis, (Slægtning), Ovid.; ∾ tori, (Ægtefælle), id.; – „poet." ogs. som venlig og nedladende Tiltale: O socii! etc., Virg. Aen. 1, 198; cf. ibd. 2, 387; — b) fem.; – si etc., vitae socia virtus, mortis comes gloria fuisset, Cic. Font. 17; cf. id. Brut. 12: (eloquentia) pacis est comes otiique socia; men nulla (ingen af de mange Koner) pro socia obtinet (nyder Hustruens Ret), Sall. Jug. 80; men „poet." heder Juno: socia generisque torique, (som Juppiters Søster og Gemal), Ovid. Met. 1, 620; cf. id. ibd. 4, 3: sociasque sorores Impietatis habet; – nocte socia, (ved dens Hielp), Cic. Phil. 2, 18; men „poet.": ulmus cum socia vite, Ovid. Met. 14, 661; — c) adj.; – Hic socium summo cum Jove nomen habet, Ovid. Fast. 1, 608, (om Keiser Augustus); cf. id. ibd. 6, 73; men absol.: ∾ regnum, id., sepulcrum, id.; ∾ ignes, id., anni, id.; ∾ spes, id.; ∾ amoenitates fontis etc., vid. Plin. 12, 5; — II) „bes."; A) i Handelssproget: Medinteressent el. Compagnon; – socios istius fuisse decumanos ... nam socii putandi sunt, quos inter res communicata est, etc., Cic. Verr. 3, 20; cf. id. R. Am. 40; – hvf. ogs. de romerske Toldforpagtere hede socii, Cic. Fam. 13, 9, o. Plin. 33, 40; — b) bf. i Retssproget: pro socio damnari, (domfældes for Svig imod Interessentskabet), Cic. Flacc. 18, id. Quint. 3, o. Digest.; — B) „publicistisk" hede socii: de Forbundne el. Allierede, (men oftest m. Bibegr. af Roms Suppremati over dets Beskytlinger); – vid. Caes. B. G. 1, 14 o. 15, oftere, Liv. 29, 17, oftere, o. A.; – ogs. in sing.: socius et amicus populi R., etc., Sall. Jug.

24; ∴ i Forbindelsen socii et Latini, oftere socii et nomen Latinum, betegne socii: de italienske Forbundsfolk udenfor Latium; vid. Sall. Jug. 39, 40 o. 95, o. Liv. 29, 27, o. id. 41, 8; derimod id. 40, 36: socii Latini nominis, (de latinske Forbundsfolk); cf. id. 22, 38; – ∾ navales, s. und. navalis; — b) som adj.: forbunden el. allieret; – ∾ urbs, Liv. 27, 1; ∾ civitates, id.; ogs. civitas socia nobis, Tac. Ann. 13, 57; ∾ agmina, Virg. Aen. 2, 371; men Quum timuit socias anxia Roma manus, (de imod Romerne forbundne Tropper i bellum sociale), vid. Ovid. Am. 3, 15, 10; — not.: gen. pl. socium (f. sociorum), Liv. 25, 1, o. id. 32, 8, ogs. hos Plaut. o. Sil.

sōcordĭa, (sēcordia), ae, f., [socors]: Aandsfraværelse el. Aandløshed; df. I) „alm.": Sløvhed, Dumhed, Stupiditet; – vid. Suet. Claud. 3; men Tac. Ann. 4, 35: quo magis socordiam eorum irridere libet, qui praesenti potentia credunt exstingui posse etiam sequentis aevi memoriam; — II) „bef.": Ligegyldighed, Dorskhed, Efterladenhed; – vid. Ter. Andr. 1, 3, in.: nihil loci'st segnitiae neque socordiae; men Plaut. Pseud. 1, 2, 11: nisi somnum socordiamque ex pectore oculisque amovetis; cf. Sall. Catil. 4 o. 58; men id socordiane, an casu acciderit, etc., id. Jug. 79; socordiane an vinolentia etc., Tac. Ann. 12, 67; opp. industria, ibd. 2, 38; men id. Agric. 31: nisi felicitas in socordiam vertisset; cf. Liv. 7, 35; men Quintil. 1, 2, 5: si non caeca ac sopita parentum socordia est.

sōcordĭter, adv. af flgd.; – men alene in compar.; socordius res actae, Liv. 1, 22; ligel. ∾ agere, Tac. Hist. 2, 15. — sōcors, (sŏcors, Prudent.), dis, adj., [se f. sine, cor]: aandløs; df. I) „alm.": aandssvag el. sløv, dum el. stupid; – socors ipsius natura negligensque etc., Cic. Brut. 68; cf. Tac. Ann. 13, 47: ∾ ingenium ejus etc.; men homines non socordes etc., Cic. N. D. 1, 2; cf. Liv. 9, 34; – compar., socordior, Sidon.; superl., socordissimus, Appul.; — II) „bef.": dorsk, forsømmelig, efterladen; – (me) tam socordem esse, quam sum, etc., Plaut. Cist. 4, 2, 5; cf. Sall. Jug. 100; – ogs. c. gen.: Nolim ceterarum rerum te socordem eodem modo, Ter. Ad. 4, 5, 61; futuri socors (miles), Tac. Hist. 3, 31.

Sōcrătes, is, m., Σωκράτης: bekiendt græsk Philosoph, philosophiae parens, Cic. Fin. 2, 1, fons et caput, id. d. Or. 1, 10; ab Apolline sapientissimus dictus, id. Acad. 1, 4; cf. Plin. 7, 31; men Cic. Tusc. 5, 4: (Socrates) primus philosophiam devocavit e coelo, et in urbibus collocavit, etc.; men ut tu censeas ... Socratem tecum loqui, etc., vid. Plaut. Pseud. 1, 5, 49; – som Appellativ ogs. in pl.: Socratae simul et Antisthenae et Platones multi etc., Gell. 14, 1; — B) df. Sōcrătĭcus, 3: socratisk, philosophi, Cic. Off. 1, 29, viri, id. Att. 14, 1; ∾ sermones, id., Hor.; ∾ domus, id. Od. 1, 29, 14; ∾ lepos subtilitasque, Cic.; ∾ chartae, Hor. A. P. 310; ∾ sinus, (hengiven til Philosophien), Pers. 5, 37; — b) in pl. ogs. subst., Socratici, orum, m.: Socratikerne, d. e. Tilhængere el. Discipler af Socrates, Cic. d. Or. 3, 16, o. id. Off. 1, 1; — not.: ogs. er Socrates Navnet; a) paa en græsk Maler, Plin. 35, 40; — b) paa en græsk Billedhugger, id. 36, 4. — Socrătĭcus, 3, s. und. frgd.

socrŭālis, e: efter en Svigermoder, hereditas, Sidon.; af — socrus, us, f., (oprdl. comm., hvf. a socru suo: af sin Svigerfader, Attius ap. Priscian.), [ligesom socer, sibileret af ἑκυρός]: Svigermoder; – uno animo omnes socrus oderunt nurus, Ter. Hec. 2, 1, 4; cf. id. ibd. 2, 3, 4, oftere; ligel. Ovid. Fast. 2, 626: Quae premit invisam socrus iniqua nurum, etc.; s. ogs. Cic. Cluent. 12, Juvenal. 6, 231, o. A.; — b) i Retssproget heder socrus magna: Mandens el. Konens Bedstemoder; ligel. ∾ major: deres Oldemoder, Digest.

sŏdālĭcĭum (-tium), i, n., s. und. flgd. — sŏdālĭcius (-tius), 3, [sodalis]: hørende til en Staldbroder el. Kammerat, (sodalis); – Jure sodalicio qui mihi junctus erat, Ovid. Trist. 4, 10, 46, (al. sodalicii); cf. Justin. 20, 4; men ∾ collegia, Digest., s. nedenf.; — II) df. subst. sodalicium (-tium), i, n.: Staldbroderskab el. Broderskab el. Kammeratskab; A) „alm."; – Fraternum vere dulce sodalicium, Catull. 99, 4; in tertium sodalicii gradum recipere, Val. Max. 4, 7, extern. 1; — B) „bef."; 1) Selskabsmaaltid el. Sammenspisen af sodales; vid. auct. ad Her. 4, 51: in quibus (aedibus) erat eodem die sodalicium futurum; — 2) hemmelig og lovstridig Forbindelse (navnl. for at kiøbe Stemmer, odl.); – quae est de sodaliciis (lex), Cic. Planc. 15; men ∾ Mariana rapinarum provincialium etc., vid. Plin. 36, 21; — b) df. adj.: collegia sodalicia, (slige hemmelige Forbindelser), Digest.

sŏdālis, is, (abl. sodale, f. d. sædv. sodali, Plin. Ep.), m., [rimel. af sedeo, ligesom socius af sequor]: Staldbroder, Kammerat, odl.; I) „alm."; – Tuus amicus et sodalis, etc., Plaut. Merc. 2, 4, 7; cf. id. Bacch. 3, 3, 71; ligel. Plin. Ep. 2, 13: quid illo sodale ... jucundius? men Si frater aut sodalis esset, qui magis morem gereret? Ter. Ad. 4, 5, 74; cf. Cic. d. Or. 2, 49: pro meo sodali, qui mihi in liberum loco esse deberet, etc.; cf. Hor. Od. 2, 7, 5, o. id. Ep. 1, 7, 58, ogs. id. Sat. 2, 1, 30; men Cic. Verr. 1, 36: ille quoque sodalis istius erat in hoc morbo et cupiditate; – s. ogs. „bef." id. d. Senect. 13, (hvor sodalitates synes at være etslags afsluttede selskabelige Foreninger, ligesom vore Klubber, hvis Medlemmer navnl. spise el. smause tilsammen): primum habui semper sodales, (s. ogs. nedenf. und. sodalitas) ... epulabar igitur cum sodalibus omnino modice, etc.; — b) „poet." ogs. som adj.; – Quae relevet luctus, turba sodalis abest, (Venneflok), Ovid. Rem. 586; ligel. „poet. overf." paa Ting; – Aridas frondes hiemis sodali Dedicet Hebro, etc., vid. Hor. Od. 1, 25, 19; cf. id. ibd. 3, 18, 6; — II) „bef."; A) Medlem af et Collegium el. af et Broderskab; – sodales sunt, qui ejusdem collegii sunt, quam Graeci ἑταιρίαν vocant, Digest.; navnl. hede Medlemmerne af visse Præstecollegier: sodales (Augustales, Titii, etc.); vid. Cic. Coel. 11, Suet., Tac., o. A.; — B) dadlende heder sodalis: en Deltager i nogen hemmelig og utilladelig Forbindelse, (navnl. for at kiøbe Stemmer, el. for at befordre en Sammensværgelse, odl.); – vid. Cic. Planc. 19: Plancium ... habuisse in petitione multos cupidos sui gratiosos; quos tu si sodales vocas, officiosam amicitiam nomine inquinas criminoso; cf. Plaut. Pers. 4, 4, 12: tu in illis es decem sodalibus, etc.

sŏdālĭtas, atis, f., [sodalis]; I) „alm.": Staldbroderskab el. Broderskab, Kammeratskab, (ogs. undert. m. Bibegr. af Patronens og Clientens giensidige Forhold; – vid. Cic. Verr. 1, 37: officia tutelae, sodalitatis familiaritatisque (flagitare ab aliquo); cf. id. Brut. 45; — b) navnl. ogs. (fra Cato d. Ældres Tid): etslags afsluttede Spiseselskaber, vid. Cic. d. Senect. 13; hvor det ogs. heder: sodalitates autem me quaestore institutae sunt sacris Idaeis etc.; — II) „bef." ogs.; A) religiøs Forbindelse, el. præsteligt Broderskab, vid. Cic. Coel. 11; — B) en sluttet selskabelig Kreds, Broderskab el. Klub; – s. ovenf. Cic. d. Senect. 13; — C) hemmelig el. utilladelig Forbindelse (navnl. for at kiøbe Stemmer, odl.), vid. Cic. Qu. Fr. 2, 3, o. id. Planc. 15. — sodalitius, 3, etc., s. und. sodalicius.

sōdes, interj. el. Udraab, [efter Cic. Orat. 45, ctr., f. si audes, i. e. si audies, altf. oprdl.: hvis du vil høre mig]; sædv. i Omgangssproget; a) oftest hos imperat. o. bedende: jeg beder, el. gunstigst, el.

dog, odl.; – dic sodes mihi, Bellane videtur specie mulier? Plaut. Bacch. 4, 7, 39; i sodes intro, Ter.; mane dum sodes, id.; jube sodes numos curari, vid. Cic. Att. 7, 3; vescere, sodes, Hor. Ep. 1, 7, 15; cf. id. A. P. 438, ogf. Catull. 102; — b) undert. ogf. i andre Forbindelser; – at scin' quid, sodes? Ter. Heaut. 4, 4, 16; cf. id. Hec. 5, 1, 27, ogf. Hor. Sat. 1, 9, 41. — Sŏdŏma, orum, n.: Byen Sodoma i Palæstina, Tertull.; – ogf. Sodoma, ae, f., Sulpic. Sev.; ogf. Sodomum, i, n., Solin.; ogf. Sodomi, orum, m., Tertull.; — B) df. 1) Sŏdŏmītae, arum, m.: Indvaanerne af Sodom, Prudent.; – in sing. ogf. adj.; Sodomita libido, id.; — 2) Sŏdŏmītĭcus, 3: sodomitisk, peccatum, Hieronym.

sōl, gen. sōlis, m., [sibileret af ἥλιος]: Solen; – (sol) dux et princeps et moderator luminum reliquorum, mens mundi et temperatio, etc., vid. Cic. d. Rep. 6, 17; cf. id. Tusc. 1, 28, id. Acad. 2, 26, o. id. d. Or. 3, 45; ligel. id. N. D. 2, 19: sol, qui astrorum obtinet principatum, etc.; f. ogf. „bef." Plin. 2, 4; men Cic. Fin. 2, 8: asoti, qui solem, ut ajunt, nec occidentem umquam viderint, nec orientem; sol obscuratus, id.; sol paululum a meridie jam devexus, id. frgm. ap. Macrob.; sol declivis in occasum, Plin.; (sol) jam praecipitans etc., Cic. d. Or. 3, 55; cf. Flor. 2, 17: cadentem in maria solem etc.; ∾ occiduus, Ovid.; cf. id. Met. 15, 30: Candidus Oceano nitidum caput abdiderat sol; sole orto, Liv. 4, 9; prius orto Sole, Hor. Ep. 2, 1, 112; surgente a sole, id. Sat. 1, 4, 29; veniens sol ··· discedens, id. Ep. 1, 16, 6; cf. id. Od. 3, 6, 41; ligel. id. ibd. 4, 5, 40: Quum sol Oceano subest, etc.; f. ogf. Virg. Aen. 7, 130: primo ··· cum lumine solis etc.; men Plin. 31, 45: corporibus nihil esse utilius sale et sole; men solis gemma, (Solstenen: en os ubekiendt Ædelsten), id. 37, 67; – men lignelsesvis: solem e mundo tollere etc., vid. Cic. Lael. 13; cf. id. Att. 9, 10, (om Pompejus's Undergang): sol excidisse mihi e mundo videtur; – ogf. kan som Ordsprog mærkes: nondum omnium dierum sol occidit, Liv. 39, 26; – ogf. mærkes: sole ipso est clarius, Arnob.; — B) som Person er Sol: Solguden, Grækernes Apollo o. Phoebus, vid. Cic. N. D. 3, 19 o. 20, oftere, Varr. R. R. 1, 1, ogf. Plaut. Bacch. 2, 3, 21, oftere; ligel. Ovid. Met. 4, 170 flgd., hvor det heder om ham: videt hic deus omnia primus, etc.; cf. id. ibd. 9, 735, oftere, o. A.; – ogf. mærkes: dies Solis, (Søndagen), Inscriptt.; — II) „overf."; A) Solskin el. Solvarme; – quum in sole ambulem, Cic. d. Or. 2, 14; cf. id. Att. 7, 11, ogf. Ter. Ad. 4, 2, 46, o. A.; men Cic. Tusc. 5, 32: nunc quidem paululum a sole (sc. recede); f. ogf. Virg. Aen. 1, 430: apes aestate nova ··· exercet sub sole labor, etc.; men id. ibd. 7, 720: quum sole novo densae torrentur aristae, (d. e. i Foraarsvarmen); – ofte ogf. „alleg.": processerat enim in solem et pulverem, (var fremtraadt offenligen, neml. som Taler og Statsmand), vid. Cic. Brut. 9; cf. id. Leg. 3, 6; men id. Mur. 14: cedat stilus gladio, umbra soli, (Fredens Arbeider vige for Krigens)! – „poet." ogf. in pl.: Solstraalerne el. Solheden, vid. Lucr. 5, 253; ligel. Hor. Epod. 2, 41: perusta solibus Pernicis uxor Appuli, etc.; cf. id. ibd. 16, 13, ogf. Ovid. Met. 1, 435, oftere, o. A.; men Ovid. Trist. 5, 8, 31: Si numeres anno soles et nubila toto (Solskinsdage og Regndage), etc.; – dog ogf. Quintil. 11, 3, 27: vitandos soles atque ventos, etc.; — B) „poet." ogf.; a) f. Dagen; – hunccine solem Tam nigrum surrexe mihi! Hor. Sat. 1, 9, 72; ligel. in pl., Lucr. 6, 1217: Nec tamen omnino temere illis solibus ulla Comparebat avis, etc.; cf. Virg. Aen. 3, 203; ligel. Sil. 3, 554: Bis senos soles, totidem per vulnera saevas Emensi noctes, etc.; — b) f. Aaret, Nemes. Cyneg. 122; — C) ogf. findes sol undert. at betegne en udmærket Person; – quo anno P. Africanus, sol alter, exstinctus est, Cic. N. D. 2, 5; cf. Hor. Sat. 1, 7, 24: Solem Asiae Brutum appellat, etc.; f. ogf. ovenf. Cic. Att. 9, 10.

sōlāgo, ĭnis, f., [sol]: = heliotropium, Appul. — *sōlāmen, ĭnis, n.: Trøst el. Trøstemiddel; (poetisk Ord f. solatium); – ea sola voluptas Solamenque mali, etc., vid. Virg. Aen. 3, 660; cf. id. ibd. 10, 859; men Quisquis honos tumuli, quicquid solamen humandi est, Largior, etc., vid. ibd. 493; f. ogf. Lucan. 7, 181, o. A.; o. — sōlāmentum, i, n.: Trøst el. Lindring, Paul. Nol.; — [solor]. — sōlānum, i, n., ogf. strychnos: Natskygge, etslags Plante, Plin. 27, 108, Cels. — Sōlānus, i, m., [sol], sc. ventus: Østenvinden, Vitruv. 1, 6; oftere Subsolanus.

*sōlāris, e: hørende til el. benævnt efter Solen, lumen, Ovid., arcus, (som danner sig ligefor Solen), Senec., circulus, (Solbanen), Plin.; men ∾ herba: = heliotropium, Appul.; o. — 1. sōlārĭum, i, n., (sc. horologium): Soluhret, in quo horae in sole inspiciebantur etc., Varro; ogf. m. tilføiet horologium, Plin. 7, 60; — B) „overf."; a) ad Solarium, hed en Samlingsplads i Nærheden af det paa Torvet opstillede Soluhr; – non ad Solarium versatus est, (har ikke dannet sig der), Cic. Quint. 18; cf. auct. ad Her. 4, 10; — b) enhver Tidsmaaler, saal. ogf. om Vanduhret; – quum solarium aut descriptum aut ex aqua contemplere, Cic. N. D. 2, 34; — II) den Del af el. ved en Bygning, der er anlagt for at beskinnes af Solen, el. for at man der kan sole sig, Altan, Balkon el. Terrasse, odl.; – vid. Plaut. Mil. gl. 2, 3, 69, o. id. ibd. 2, 4, 25, ogf. Suet. Ner. 16, oftere, o. Digest.; — [sol]. — 2. sōlārĭum, i, n., [solum], sc. vectigal: Grundafgift el. Grundskat, Digest.

sōlātĭŏlum, i, n., demin. af flgd.: en liden Trøst, doloris, Catull. — sōlātĭum, i, n., [solor]; I) „egenl.": Trøst, Lindring, Lindringsmiddel, (in sing. o. pl.); – adversis (rebus) perfugium ac solatium praebere, Cic. Arch. 7; vacare culpa, magnum est solatium, id. Fam. 7, 3; id solatio est, Plaut. Amph. 2, 2, 13; cf. Caes. B. C. 1, 22; men id. B. G. 7, 15: hoc sibi solatii proponebant, quod etc.; – haec solatia, haec fomenta dolorum, Cic. Tusc. 2, 24; oblectamenta et solatia servitutis, id.; men cujus luctus nullo solatio levari potest, id. Phil. 9, 5; – ogf. om den Hævn, der bringer den Mishandlede Trøst, id. Verr. 5, 49, o. Phaedr. 1, 9; ligel. Ovid. Met. 7, 483: tumulo solatia posco; cf. Tac. Germ. 3, 12: vos et liberos Germanici, et nos parentes, justis afficite solatiis; — II) df. „overf.": Middelet dertil el. derimod, odl.; – saal. hede Cic. Agr. 2, 29, de romerske Domæner: horreum legionum, solatium annonae, etc.; cf. Tac. Ann. 15, 39: solatium populo ··· campum Martis ··· patefecit; – „poet." ogf. Opmuntringsmiddel; saal. Ovid. Fast. 1, 441: (aves) solatia ruris; cf. id. Pont. 4, 2, 45; — B) i Retssproget: Skadeserstatning; – solatium domino praestare pro re aliqua, Digest.; o. — sōlātor, oris, m.: en Trøster, Tibull. 1, 3, 15; ∾ mitis lugentum, Stat. Silv. 5, 5, 40; — [solor]. — sōlātus, 3, [sol]: angreben af Solbrand, sole correptus, vid. Plin. 29, 38; cf. Fest. p. 301, (Müll.).

soldūrii, orum, m., [celtisk Ord]: etslags Livgarde el. Drabanter hos Magnaterne i Gallien; vid. Caes. B. G. 3, 22. — soldus, 3, f. und. solidus. — †sŏlĕa, ae, f., [solum]: Saale, (som alene dækker Fodsaalen, og som bindes om Benet), Snøresaale el. Sandale, odl.; beskrives Gell. 13, 21; – soleae bares

nærmest af Fruentimre; vid. Propert. 2, 22, 40, o. Ovid. A. A. 2, 212; – derim. bares soleae af Mandsfolk alene hjemme, men aftoges under Maaltidet; vid. Martial. 3, 50; cf. Plaut. Truc. 2, 4, 16: deme soleas; cedo (sc. vinum), bibam; o. ibd. v. 12: cedo soleas mihi; Properate; auferte mensam; saal. ogs. deponere soleas, Martial. l. c.; men poscere soleas, Hor. Sat. 2, 8, 77; – Brugen af soleae udenfor Hjemmet holdtes for Tegn paa Umandighed, vid. Cic. Verr. 5, 33, und. soleatus; — II) „overf." fra Gestaltens Lighed; A) etslags Fodblok; – ∾ ligneae, Cic. Inv. 2, 50; — B) etslags Saale el. Fodbedækning paa Dyrene (istedetfor vore Hestesko), Catull. 17, fin., Suet. Ner. 30, o. A.; — C) en Olieprese el. en Del deraf, Colum. 12, 50; — D) Thunfisken, en Flynderart, germ. Scholle, (pleuronectes solea L.); – vid. Ovid. Hal. 124: Fulgentes soleae candore, etc.; saal. ogs. Colum. o. Plin.; s. ogs. Plaut. Casin. 2, 8, 59; — E) efter Verrius ap. Fest. p. 301 (Müll.): Fodstykket under en Væg; — F) Dyrets Fodsaale, Veget.; ds. — sŏlĕāris, e: af Gestalt som en Skosaale el. Snøresaale, cella, Spartian.; — sŏlĕārius, i, m.: som forfærdiger Snøresaaler, Plaut. Aul. 3, 5, 40; o. — sŏlĕātus, 3: som bærer Snøresaaler, (hvad der udenfor Hjemmet holdtes uanstændigt for Mænd, s. und. solea); – stetit soleatus praetor populi Rom. cum pallio purpureo tunicaque talari, vid. Cic. Verr. 5, 33; cf. id. Pis. 6, Senec., Martial., o. A.; — [solea].

solemnis (el. solennis), e, m. Afledn., s. und. sollennis. — sōlen, ēnis, m., σωλήν: etslags Sømusling, (solen L., germ. die Messerscheide), Plin. 32, 53, oftere. — solennis (el. solemnis), e, m. Afledn., s. und. sollennis.

sŏlĕo, ĭtus sum, 2, (pf. solŭi f. solitus sum, Cato o. Enn. ap. Varr.), v. n.; I) „alm.": pleier, er vant; a) c. inf.; – qui mentiri solet, pejerare consuevit, Cic. R. Com. 16; Nihil ego in occulto agere soleo, Plaut. Trin. 3, 2, 86; qua (ratione) quondam solitus sum uti, Cic. d. Or. 1, 30; id quod optimo cuique Athenis accidere solitum est, vid. id. ibd. 2, 13; Quaeruntque in scirpo, soliti quod dicere, nodum, Enn. Ann. 18, 17; – ofte ogs. c. inf. pass.: Verum illud verbum'st, vulgo quod dici solet, Ter. Andr. 2, 5, 15; cf. Cic. Off. 1, 39; men id. d. Senect. 3: quod spernerentur ab iis, a quibus essent coli soliti; — b) absol.; – me ··· artior, quam solebat, somnus complexus est, Cic. d. Rep. 6, 10; Agedum, ut soles, Ter. Phorm. 5, 3, in.; ligel. ut solitus es, Plaut.; men ut solet, (ligesom det ofte er Tilfældet), Cic. Cluent. 59; cf. id. Fam. 9, 16: non, ut olim solebat ··· sed ut nunc fit, etc.; – Lubens fecero, et solens (efter min Sædvane), Plaut. Casin. 5, 1, 14; cf. id. Amph. 1, 1, 43; men id. Truc. 1, 2, 29: solens sum, etc.; s. ogs. id. Epid. 2, 2, 53; — II) „bes.", ∾ cum aliquo: have legemlig Omgang med nogen, Plaut.; cf. Catull. 112; — III) partic. sŏlĭtus, 3, ogs. som adj., o. m. pass. Bem.: hvortil man er vant, sædvanlig; – ad solitum rusticus ibit opus, Ovid. Fast. 4, 168; solita insolitaque alimenta, Tac. Hist. 4, 60; ∾ ars, Ovid., virtus, Virg.; ∾ honores, Tac.; ∾ exercitationes, Suet. Tib. 13; – ogs. c. dat.: armamenta Liburnicis solita, Tac. Hist. 5, 23; – ogs. in neutr.; quod solitum quicquam liberae civitatis fieret, (opp. res desueta), Liv. 3, 38; Proinde tona eloquio! solitum tibi, (det er saa din Vane), Virg. Aen. 11, 383; ligel. in pl.: aliaque solita regibus, etc., Tac. Hist. 5, 8; – aliquid ex solito (variare), Vell. 2, 41; praeter solitum, (usædvanligen), Virg., Hor.; ligel. supra solitum, Senec.; – „bes." ofte in abl. hos compar. adj. el. adv.; solito uberior, Ovid., exactior, Suet.; solito citius, Ovid.; ∾ plus, id., Liv.; ∾ magis, id. — solers, tis, m. Afledn., s. und. sollers.

Sŏli, (Soloe, Mela, Plin.), orum, m., Σόλοι; I) By i Cilicien, sild. Pompejopolis, Cic., Liv.; — B) ds. Sŏlensis, e, o. Soleus (disyll.), ĕi, m.: af el. fra Byen Soli, Plin. 11, 9, o. id. 35, 40; — II) By paa Cyperen, id. 5, 35. — sŏlĭar, āris, n., [solium]: etslags Fodbedækning, Varr. ap. Non. — sōlĭcānus, 3, [solus, cano]: som synger alene; – ∾ Musae, Capella. — sōlĭcātĭo, onis, f., [sol]: Solen el. at sole, ἡλίωσις, Coel. Aur.

*sŏlĭdāmen, ĭnis, n.: Befæstningsmiddel, Befæstning, Venant.; — sŏlĭdāmentum, i, n.: = frgd.; – ∾ corporis (ossa), Lactant.; — sŏlĭdātĭo, onis, f.: Gulvets Tætning, Vitruv. 5, 3, oftere; o. — sŏlĭdātrix, īcis, f.: som fastgiør el. befæster; – ∾ ossium, Arnob.; — [solido]. — sŏlĭde, adv. af solidus: tæt, fast; – solide et crassis viminibus contexta cista, Colum.; – men comiſſ: nemo nostrum solide natus est: der er et tomt Rum (vacuum) i enhver Mave, Petron.; – compar., ∾ concreta aqua, Gell. 19, 5; — II) „fig.": ganske el. fuldkomment, med Visbed; – ∾ gaudere, Ter. Andr. 5, 5, 8, scire, Plaut. Trin. 4, 2, 8; men Hic homo solide sycophanta est, vid. id. ibd. v. 37. — sŏlĭdesco, ĕre, v. inch. n., [solidus]: at blive fast, at groe fast sammen; – ∾ moles sub aqua, Vitruv.; ∾ rupta cartilago, Plin. 11, 87.

sŏlĭdĭpes, ĕdis, adj., [solidus, pes, m.]; om Dyrene: med hel Hov, (i Modsætn. af den spaltede Klov), Plin. 10, 84 o. 93. — sŏlĭdĭtas, atis, f., [solidus]: Tæthed, Fasthed (atomorum); vid. Cic. Fin. 1, 6: (ἀτόμους) propter soliditatem ··· in infinito inani ferri, ut etc.; cf. id. N. D. 1, 19, o. id. Univ. 5; — II) „overf."; A) Tykhed; – ∾ arboris et vitium, Pallad.; — B) Tætning el. Udspækning (med Kalk, odl.), Vitruv. 2, 6; – in pl. ogs. „concret", soliditates: faste Masser, id. 7, 3; — C) i Retssproget: Helheden, (i Modsætn. af Delene); – ∾ possessionum, Digest., Cod. Just.

sŏlĭdo, avi, atum, 1, v. a., [solidus]: giør tæt el. fast; – ∾ locum fistucationibus, Vitruv.; cf. Virg. Ge. 1, 179: et creta solidanda tenaci (area); men ∾ aedificia sine trabibus saxo Gabino, Tac. Ann. 15, 43; cf. id. Hist. 2, 19; men ∾ fistulas stanno (sammenlodde), Plin.; men nervi incisi non solidantur, (groe ikke sammen), id.; ∾ ossa fracta, id., Plin. Ep.; — II) „overf.": imperium Rom. ex diuturna convulsione solidatum, auct. Paneg. ad Constant. 1; illud etiam constitutione solidamus, Cod. Theod.

sŏlĭdus, 3, (ctr. soldus, Hor. Sat. 1, 2, 113), [solum]; I) „egenl.": tæt el. fast, compact el. massiv, odl.; – eadem illa individua et solida corpora, (i. e. atomi), Cic. Fin. 1, 6; a corporibus solidis fluere imagines, id. Div. 2, 67; terra solida et globosa etc., id. N. D. 2, 39; ∾ cornua cervis, (opp. cava), Plin. 11, 45; ∾ et duri lapides, (opp. pumicosi et leves), Senec.; ∾ sphaera atque plena (massiv), Cic.; ∾ parietes (opp. fornicati), id.; men „poet.": Crateres ··· auro solidi (af massiv Guld), Virg. Aen. 2, 765; men Nunc solida est tellus, quae fuit ante lacus, vid. Ovid. Fast. 6, 404; ∾ ripa, id. Met. 14, 49; men solidae sedes, (opp. aër), vid. id. ibd. 2, 147; – compar., ∾ caseus factus, Colum.; superl., ∾ corpora, Lucr.; ∾ tellus, Ovid. Met. 15, 262; – ogs. in neutr. absol.; ex solidis globus, ex planis circulus, etc., Cic. N. D. 2, 18; cf. id. 1, 27, o. id. Univ. 4; s. ogs. Hor. Sat. 1, 2, 113: inane abscindere soldo; men ibd. 2, 1, 77: fragili quaerens illidere dentem, Offendet solido; men Tac. Ann. 4, 62: neque fundamenta per solidum subdidit, (paa fast Grundvold); men solido procedere, vid. Liv. 44, 5; — II) „fig."; A) „overf.": fuldstændig el. hel, integer, totus, (i Modsætning af det Delte og Usammenhængende); – mi-

litia semestri solidum stipendium accipere, (Løn el. Sold for det hele Aar), Liv. 5, 4; ∾ usura, (den fulde Rente), Cic. Att. 6, 1; cf. Hor. Sat. 2, 3, 240; - ∾ viscera taurorum, Virg. Aen. 6, 253; men ∾ cervos taurosque (haurire, om Slanger), Plin. 8, 14; decem annos solidos errasse etc., Varr. ap. Non.; cf. Hor. Od. 1, 1, 20; ligel. Liv. 1, 19: desunt dies solido anno, qui etc.; ∾ hora, Juvenal. 11, 205; men ut eo magistratu parum solidum consulatum explerent, vid. Liv. 4, 8; - ogs. in neutr. absol., solidum, i: den hele Sum; ut solidum quum cuique solvatur, Cic. Rab. Post. 17; cf. Hor. Sat. 2, 5, 65, Tac. Ann. 6, 17, o. A.; — b) „bes." ogs. solidus, i, m., (sc. numus), under Keiserne: en Guldmønt, der gjaldt 25 Denarier, men forringedes efterhaanden til det halve, Digest., Appul., Lamprid.; — B) „ment.": blivende el. virkelig, reel el. solid, odl.; - est enim gloria solida quaedam res et expressa, non adumbrata, Cic. Tusc. 3, 2; cf. id. Off. 3, 17; ligel. ∾ veraque laus, id.; ∾ laus ac vera dignitas, id.; ∾ libertas, Liv. 2, 2; ∾ beneficium, Ter., gaudium, id.; men ∾ mens, Hor. Od. 3, 3, 4, (fast el. urystelig Character); men solida ac virilis ingenii vis, Quintil.; ∾ et robusta eloquentia, id.; - ogs. in neutr. absol., praesentia bona nondum tota in solido sunt, Senec. Benef. 3, 4; cf. Virg. Aen. 11, 427.

sōlĭfer, a, um, [sol, fero]: som bringer Solen; - ∾ plaga, (d. e. Østen), Senec. Herc. Oet. 159. — soliferreum, i, f. und. solliferreum. — solifuga, ae, f. und. solipuga. — sōlĭfundĭum, i, n., [solum, fundus], rimel.: Grundstykke, Fronto. — Sōlĭgĕna, ae, comm., [Sol, gigno]: avlet af Solguden; - ∾ Aeetes, Val. Fl. — sōlĭlŏquĭum, i, n., [solus, loquor]: Enetale el. Monolog, Augustin. — Sōlīnus, i, m., C. Julius: romersk Forfatter i det tredie christl. Aarh., skrev under Titelen Polyhistor: et Udtog af Plinii Historia Naturalis. — sōlĭpūga, ae, f.: en giftig Myreart, Plin. 29, 29, oftere; ogs. solpuga, Lucan., ogs. solifuga, Solin. — solistimum tripudium, i Augursproget: det lykkelige Varsel, at Hønsene sluge deres Æde saa graadigen, at noget deraf falder dem af Snabelen paa Jorden, Cic. Div. 1, 15, o. id. ibd. 20, 34, ogs. Liv. 10, 40; - ogs. sollistimum, Fest. p. 298, (Müll.).

1. sōlĭtānĕus, 3, [solitus, soleo]: sædvanlig, dolores, Marc. Empir. — 2. sōlĭtānĕus, 3, [solus]: enkelt el. besynderlig, libellus, Theod. Prisc. — sōlĭtānus, 3, conchae: en afrikansk Muslingart, (rimel. benævnt efter promontorium Solis, Plin. 5, 1), Varro, Plin. 6, 82. — sōlĭtārĭus, 3, [solus]: ene el. enkelt el. afsondret; - natura solitarium nihil amat, etc., Cic. Lael. 23; cf. id. ibd. 22: quoniam solitaria non posset virtus ad ea, quae summa sunt, pervenire, etc.; men ∾ homo, (som fører et ensomt Liv), Cic. Off. 2, 11; ∾ vita, Quintil.; men ∾ coena distentus, (som fraaser alene), vid. Plin. Pan. 49. — sōlĭtas, atis, f., [solus]: Ensomhed, (fors. o. eftercl. f. solitudo), Attius ap. Non., Appul., Tertull.; bf. — sōlĭtātim, adv.: ensomt, Fronto. — solitaurilia, f. und. suovetaurilia. — sōlĭto, avi, 1, v. n., intens. af soleo: pleier, er vant; - Scipionem Africanum solitavisse in Capitolium ventitare, Gell. 7, 1.

sōlĭtūdo, ĭnis, f., [solus]: ensom Tilstand, Ensomhed, Tomhed, (in sing. o. pl.); I) „alm."; - in solitudine secum loqui etc., Cic. d. Senect. 1; opp. frequentia hominum, id. Lael. 23; cf. id. Pis. 22: nonne tibi nox erat pro die? non solitudo pro frequentia? etc.; opp. celebritas, id., Plin. Pan.; men Cic. Verr. 4, 51: quae solitudo in agris etc.; cf. Ter. Andr. 2, 2, 25, o. Sall. Jug. 93; men Cic. Brut. 63: erat ab oratoribus quaedam in foro solitudo; men Plin. Pan. 48: ∾ facere, (skræmme alle Mennesker bort); cf. Martial. 3, 44; - ogs. Ørken el. øde Sted; seque in solitudinem atque silvas abdiderunt, Caes. B. G. 4, 18; cf. Cic. Verr. 5, 67, o. Liv. 5, 53; men Tac. Ann. 11, 32: id repente solitudinis erat, (saa forladt var hun pludselig); - ligel. in pl., Cic. Pis. 22, oftere, ogs. Caes. B. G. 6, 23, o. A.; s. ogs. Cic. Arch. 8, und. saxum nr. I; — II) „overf.": forladt Tilstand, Mangel paa Beskyttelse, ἐρημία; - Per tuam fidem, perque hujus (orbae) solitudinem, Te obtestor, ne etc., vid. Ter. Andr. 1, 5, 55; ut illorum solitudo et pueritia quam firmissimo praesidio munita sit, Cic. Verr. 1, 58; ligel. liberorum ac parentum solitudinem conqueri (om Taleren), Quintil. 6, 1, 18; men Cic. Quint. 1, (om Dommeren: praesidio esse) contra vim et gratiam solitudini atque inopiae; men Liv. 6, 35: ea solitudo magistratuum (Mangel paa Øvrighedspersoner) per quinquennium urbem tenuit. — sŏlĭtus, 3, partic. o. adj. af soleo.

sŏlĭum, i, n., [rimel. af sedeo]; I) „alm.": ophøiet Sæde; A) for Konger og Guder, altf. Throne el. Kongesæde; - Praefatus divos solio rex infit ab alto, Virg. Aen. 11, 301; cf. Cic. Fin. 2, 21: ornatu regali in solio sedentem etc.; men ∾ Jovis, Hor., Suet.; cf. Virg. Aen. 10, 116, ogs. Ovid. Fast. 6, 353; — 2) bf. ogs. „meton.": Thronen el. Herskermagten; - Ille ferox solus solio sceptroque potitur, Ovid. Her. 14, 113; cf. Lucr. 5, 1135: subversa jacebat Pristina majestas soliorum et sceptra superba; ligel. Hor. Od. 2, 2, 17: Redditum Cyri solio Phraaten etc.; — B) for Retslærde, som derfra meddelte Svar paa det Omspurgte; hvorom Cic. Leg. 1, 3: quum non recusarem, quo minus, more patrio, sedens in solio, consulentibus responderem; cf. id. d. Or. 2, 33; - bf. ogs. „poet." f. sella curulis, Claudian.; — II) ifølge etslags Lighed, el. med Hensyn paa en Fordybning i Høisædet, heder solium ogs. „bes."; A) et Badekar, Lucr. 6, 800, Liv. 44, 6, o. Suet. Aug. 82; ogs. Kar til anden Brug, Plin. 19, 8; — B) etslags Sarcophag; - vid. Suet. Ner. 50, o. Flor. 4, 11; — not.: Cic. Pis. 27, er der rimel. efter Orell. o. Freund. f. de solio (ministrare vinum) at læse: de dolio etc.

sōlĭvăgus, 3, [solus, vagor]: som vanker om i Ensomhed el. afsondret fra sit Slags; - earum (bestiarum) partim solivagas, partim congregatas etc., Cic. Tusc. 5, 13; ligel. id. d. Rep. 1, 25: non est enim singulare nec solivagum genus hoc; s. ogs. solitarius s. 1.; — II) enkeltstaaende, enkelt el. ene; - coelo solivago, etc., vid. Cic. Univ. 6 fin.; men id. Off. 1, 44: nisi ea virtus, quae etc., contingat cognitionem rerum, solivaga cognitio et jejuna videatur, (indskrænket til sig selv, el. ensidig, el. mangelfuld).

sollemnis, e, f. und. flgd. — sollennis, (ogs. undert. sollemnis, solennis, solemnis), e, [af inus. sollus, i. e. totus, o. annus], oprdl.: aarlig; bf. i Religionssproget om en Fest el. Offring, odl.: aarligen vendende tilbage; - sollenne, quod omnibus annis praestari debet, Fest. p. 298, (Müll.); cf. ibd. p. 344; - bf. ogs. „alm.": fastsat el. bestemt; - ad sollenne et statum sacrificium curru vehi (sacerdotem), vid. Cic. Tusc. 1, 47; ligel. ∾ sacra, id., sacrificia, id., Liv. 1, 31; ligel. sacra stata, sollennia, capite sancta, Cato ap. Fest. l. c.; men quid (dicam) eos dies, qui quasi deorum immortalium festi ac sollennes sunt adventu meo redituque celebrati? vid. Cic. Pis. 22; men Liv. 3, 15: statum jam ac prope sollenne in singulos annos bellum etc.; — II) bf. „overf."; A) med Hensyn paa det religiøse Moment: religiøs, festlig, høitidelig; - ∾ religiones expiandas etc., Cic. Mil. 27; ∾ precatio ... comitiorum, id. Mur. 1; ∾ coetus ludorum, id.; cf. Hor. Od. 4, 11, 17, o. Cic. Quint. 6; - superl., ∾ preces, Appul.; — b) neutr. solenne, is, ogs. ofte som subst.: Høi-

tideligbed el. Høitid, festlig Handling el. Offring, festlige Lege el. Optog, odl.; – sollenne clavi figendi, Liv. 7, 3; men id. 1, 21: et soli Fidei sollenne instituit, (særskilt Offring); cf. id. 1, 5 o. 9; men ∾ nuptiarum, Suet., funeris, Tac.; – ogs. in pl.: sollennia ejus sacri, Liv. 9, 29; ∾ Quinquatruum, Suet. Ner. 34; men Virg. Aen. 6, 380: Et statuent tumulum, et tumulo sollennia mittent; — B) med Hensyn paa en fast Bestemmelse: tilvant, sædvanlig, brugelig, consuetus, solitus; – Imperium solenne socer (habeto), Virg. Aen. 12, 193; ∾ cursus bigarum quadrigarumque, Suet. Dom. 4; cf. Hor. Ep. 1, 18, 49: Romanis sollenne viris opus (venatio); ∾ numerus (testium: det vedbørlige Antal), Digest.; – sollenne fuit el. erat, c. inf.: det var en Skik el. Vedtægt, vid. Hor. Ep. 2, 1, 103, o. Suet. Aug. 44; – men absol.: nostrum illud sollenne servemus, ut etc., (vor gamle Skik el. Vane), vid. Cic. Att. 7, 6; – ligel. in pl.; inter cetera solemnia etc., Liv. 2, 14; men Tac. Ann. 3, 6: proin repeterent sollennia, (deres sædvanlige Sysler); men sollennia juris, (de vedbørlige Formaliteter), Digest.; – endel. m. Adverbialbem.: insanire ··· sollennia, (rase paa almindelig Vis), vid. Hor. Ep. 1, 1, 101.

*sollennĭtas (ogs. sollemn., solenn. o. solemn.), atis, f.; (eftercl. Ord); I) Høitidelighed, Festlighed; – per dierum varias sollennitates, Gell. 2, 24; ∾ pristina ludorum, Solin. 7; — II) en bestemt Form, Formalitet; – quae sollennitatem juris desiderant, Digest.; — sollennĭter (ogs. sollemn., solenn. o. solemn.); I) paa høitidelig el. religiøs Vis el. Maade; – omnibus (sacris) sollenniter peractis, Liv. 5, 46; — II) paa sædvanlig Vis el. Maade, efter Skik og Brug; – ∾ aqua circumspergi, (om Elephanterne), Plin. 8, 1; – oftest i Retsſproget; ∾ jurare, Digest., cavere, ibd.; ∾ acta omnia, ibd.; o. — sollennĭtus, adv., forcl. Biform af frgd.: paa høitidelig Vis el. Maade, Liv. Andron.; — [sollennis].

sollers (ogs. solers), tis, (abl. -te f. -ti, Ovid. Pont. 4, 14, 35), adj., [af inus. sollus, i. e. totus, o. ars]; I) „egenl.“ om Personer: kunstfærdig el. kunstfuld, opfindsom, flink, dygtig; – quae liberum Scire aequum est adolescentem, sollertem dabo (indestaaer jeg for hans Dygtighed), Ter. Eun. 3, 2, 24; sic erat (puer Tarquinius) in omni vel officio vel sermone sollers, Cic. d. Rep. 2, 21; pictor ingeniosus et sollers in arte, Plin.; cf. Ovid. Her. 20, 26; – compar., quo quisque est sollertior etc., Cic. R. Com. 11; superl., sollertissimus omnium factus est, Sall. Jug. 96; ∾ hostis, Suet. Caes. 35; — bb) ogs. at mærke; a) c. inf.; – vid. Hor. Od. 4, 8, 8, o. Ovid. Am. 2, 7, 17; — b) c. gen.; – Musa lyrae sollers, Hor. A. P. 407; Sollers cunctandi Fabius, Sil. 7, 126; — II) „overf.“ om Ting og Begreber: sindrig, kunstig, kløgtig, odl.; – haec omnia esse opera providae sollertisque naturae, Cic. N. D. 2, 51; sollerti animo rem novam excogitat, Liv. 7, 14; ∾ corde Prometheus, Catull.; ∾ astu, Ovid.; frugum ··· custodia sollers, Virg. Ge. 4, 327; cf. Cic. Brut. 67, o. id. N. D. 2, 47; – compar., quibus (insitionibus) nihil invenit agri cultura sollertius, id. d. Senect. 15; superl., fundum ··· uti quam sollertissimum habeat, Cato; df. — sollerter (ogs. solerter), adv.: kunstigen, sindrigen, træffende, dygtigen; – quam (naturam) imitata ratio, res ad vitam necessarias sollerter consecuta est, Cic. Leg. 1, 8; ∾ patefacere futura, Tac. Ann. 6, 21; – compar., ∾ exprimere ··· vultum etc., Ovid. Met. 11, 635; cf. Cic. N. D. 2, 35; superl., tu operum lineamenta sollertissime perspicis, Cic. Verr. 4, 44.

sollertĭa (solert.), ae, f., [sollers]: Kunstfærdighed, Opfindsomhed, Dygtighed; – data est quibusdam bestiis machinatio quaedam atque sollertia, Cic. N. D. 2, 48; nulla ars imitari sollertiam naturae potest, id. ibd. 1, 33; – est gens (Gallorum) summae sollertiae etc., Caes. G. 7, 22; ∾ ingenii, Sall. Jug. 7; men tanta ratio atque sollertia etc., Cic. d. Rep. 1, 16; men id. Off. 1, 10, talis sollertia: slig Kunst el. Arglist; – ogs. in pl.; egregiis ingeniorum sollertiis, Vitruv. 7, praef.; — b) ogs. c. gen. obj.; – in perspicientia veri sollertiaque (versari), Cic. Off. 1, 5; cf. id. ibd. 1, 44: (adhibere) agendi cogitandique sollertiam; ∾ judicandi, id. d. opt. gen. Or. 4.

*sollĭcĭtātĭo (ogs. solic.), onis, f.: Ophidselse, Forførelse; – milites ab omni omnium sollicitatione aversos etc., Planc. ap. Cic. Fam. 10, 24; ∾ illa Allobrogum, Cic. Catil. 3, 9; – ogs. in pl.; tot sollicitationibus expugnari non posse, Senec. Controv. 2, 15; o. — sollĭcĭtātor (ogs. solic.), oris, m.: en Forfører; – ∾ alienarum nuptiarum, Digest.; cf. Senec. Controv. 2, 15; ∾ servi, Digest.; — [sollicito]. — sollĭcĭte (ogs. solic.), adv. af sollicitus; oprdl.: i stærk Bevægelse; – df. „fig.“; A) ængsteligen, bekymret; ∾ laetus, Sil. 6, 572; — B) med ængstelig Omhu, meget omhyggeligen; – ∾ se custodire, Senec. Ep. 116; ∾ recitare, Plin. Ep. 6, 15, oftere; – compar., id. ibd. 1, 4, oftere; superl., Senec. Ep. 93, o. Suet. Claud. 18.

sollĭcĭto (ogs. solic.), avi, atum, 1, v. a., [sollicitus]; I) „egenl.“: sætter i stærk Bevægelse, ryster el. tumler stærkt el. heftigen; – (mundum) Sollicitare suis ··· de sedibus, Lucr. 5, 163; cf. id. 2, 964; men teneram ferro sollicitavit humum, (pløiede den), Tibull. 1, 7, 30; ligel. ∾ tellurem, Virg. Ge. 2, 418; men ibd. 503: ∾ freta remis, (at roe stærkt); men id. Aen. 12, 404: nequicquam spicula dextra Sollicitat, (neml. for at trække det ud); men ∾ stamina docto pollice, Ovid. Met. 11, 169; – ∾ stomachum vomitu, alvum purgatione, (i. e. ciere), Cels.; — II) „fig.“; A) „alm.“: oprører el. ryster, bringer i Uro, ængster el. forvirrer; – Cur meam senectutem hujus sollicito amentia? Ter. Andr. 5, 3, 16; multa sunt, quae me sollicitant anguntque, Cic.; cf. id. Qu. Fr. 3, 3, in.; men anxitudo semper ipsa se sollicitans, id. d. Rep. 2, 41; cf. id. Fin. 1, 16; men Virg. Aen. 4, 379, ironisk: Scilicet is superis labor est! ea cura quietos Sollicitat! men de posteris nostris ··· sollicitor, Cic. d. Rep. 3, 29; men mala copia quando Aegrum sollicitat stomachum, Hor. Sat. 2, 2, 42; cf. id. Od. 3, 1, 26, o. id. ibd. 4, 13, 6; men ira Jovis sollicitati prava religione (fortørnet derover), Liv. 1, 31; men ∾ pacem, (forstyrre Freden), id. 1, 21, o. id. 34, 16; ligel. ∾ statum quietae civitatis, id. 21, 10; — B) „bes.“: ophidser til et Foretagende, navnl. til Oprør el. Affald, driver el. forfører el. lokker dertil; – ∾ civitates, Caes. B. G. 2, 1, oftere; ∾ servitia urbana, Sall. Catil. 24; men sollicitatus ab Arvernis pecunia, Caes. B. G. 7, 37; cf. Ovid. Met. 6, 463; — bb) ogs. at mærke; a) „poet.“ m. Begrebsobject; – donis ··· pudicam Sollicitare fidem, Ovid. Met. 7, 721; cf. id. Her. 16, 80; – ogs. ud. abl.; ∾ legitimos toros, id., fidem luminis, id.; — b) med Angivelse af Maalet ved ad, ut, ne, osv.; – ∾ servos ad Lentulum eripiendum, Sall. Catil. 50; cf. Cic. Cluent. 16; men id. Fam. 15, 2: se sollicitatum esse, ut regnare vellet; cf. Caes. B. G. 3, 8; men Ovid. Met. 9, 682: ∾ maritum, ne etc.; men ogs. m. causa c. gen., Cic. Catil. 3, 2; – endel. ogs. „poet.“ c. inf.; quum etc., Sollicitor nullos esse putare deos, Ovid. Am. 3, 9, 36; — c) uden dadlende Begreb; – in his (praediis) multa me sollicitant (sc. ad emendum), Plin. Ep. 3, 19; cf. ibd. 3, 6; ligel. sollicitandi ad hunc laborem erant (parentes), Senec. Benef. 3, 11; cf. Lucr. 4, 1189, o. Lucan. 5, 69.

sollĭcĭtūdo (ogs. solic.), inis, f., [sollicitus]; oprdl.: Rystelse; df. „fig.“: indre Uro, Bekymring el. Kummer; – sollicitudo (est) aegritudo cum cogi-

tatione, Cic. Tusc. 4, 8; Quanta me cura et sollicitudine afficit Gnatus! Ter. Phorm. 2, 4, in.; cf. id. Heaut. 1, 2, 3, ogſ. Hor. Sat. 2, 8, 68; men qua sollicitudine animi, quo timore (surrexi)! Cic. Cluent. 18; - ogſ. in pl., id. Off. 3, 21, oftere, Hor. Od. 1, 18, 4, oftere, o. A.; — b) ogſ. c. gen. object.; - nuptiarum sollicitudo, Ter. Andr. 1, 5, 26; ſaal. ogſ. ∾ gemmarum, (Frygt for deres Beſkadigelſe), Plin. 33, 6.

sollĭcĭtus (ogſ. solic.), 3, [af inus. sollus, i. e. totus, o. cieo]; I) „egenl.", ofteſt „poet.": helt el. ſtærkt bevæget el. ryſtet el. oprørt; - Ut mare sollicitum stridit refluentibus undis etc., Virg. Ge. 4, 262; men Utile sollicitae sidus uterque rati, (om Caſtor og Pollux), Ovid. Fast. 5, 720; cf. Lucr. 6, 1036: Sollicito motu semper jactatur (aër, qui etc.); — II) „fig."; A) „alm.": bekymret, ængſtelig, ſørgende, odl.; - ante sollicitus eram et angebar, Cic. Att. 9, 6; quam sum sollicitus, quidnam futurum sit? id. ibd. 8, 6; sollicitum esse te, cum de tuis communibusque fortunis, tum maxime de me etc., id. ibd. 11, 6; men ne necesse sit, unum sollicitum esse pro pluribus, id. Lael. 13; men Quorumque nos negotiis absentum, ut est aequum, Sollicitae ··· soror, sumus semper, vid. Plaut. Stich. 1, 1, 5; men sollicitum habere aliquem, (forurolige, ængſte), Cic., Plaut.; sollicita civitas suspicione, Cic.; anxio animo et sollicito esse, id.; ſ. ogſ. Ovid. Fast. 3, 362: Sollicitae mentes speque metuque pavent; - ogſ. om Dyrene; canes ··· sollicitum animal ad nocturnos strepitus, Liv. 5, 47; ∾ canes, Ovid., equi, id.; ∾ lepus, id.; - compar., sollicitiorem hominem neminem puto fuisse, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 18; cf. Tac. Hist. 4, 58; superl., illorum brevissima et sollicitissima aetas est, qui etc., Senec. d. Brev. Vit. 15; — B) „beſ." om Ting og Begreber: bekymret el. ængſtelig, odl.; (ofteſt „poet."); - Ducere sollicitae jucunda oblivia vitae, Hor. Sat. 2, 6, 62; ∾ senecta, Ovid. Met. 6, 500; ∾ prece, id., Hor.; men ∾ justitia, (ængſtelig, vaklende), Cic. d. Rep. 3, 27; - ogſ. ſom fremkalder Bekymring; in tyrannorum vita ··· omnia semper suspecta atque sollicita, Cic. Lael. 15; ∾ timor, Ovid., amor, id.; men sollicito carcere dignus eras, vid. id. Am. 1, 6, 64; cf. id. A. A. 1, 101: Primus sollicitos fecisti, Romule, ludos.

sollĭferrĕum (ogſ. solif.), i, n., (sc. telum), [af inus. sollus, i. e. totus, o. ferrum]: et Skudvaaben el. Kaſteſpyd, ſom er helt af Jern, Liv. 34, 14; ſ. ogſ. Fest. s. v. solitaurilia, pag. 293 (Müll.). — sōlo, avi, atum, 1, v. a., [solus]: giør enſom el. øde; (poetiſk Ord); - ∾ urbes populis, Stat. Theb. 4, 36; cf. Senec. Oed. 4. — Soloe, ſ. und. Soli. — sŏloecismus, i, m., σολοικισμός; I) „egenl.": ugrammatikalſk el. feilagtig Ordforbindelſe, en Soloekismus, quum in pluribus verbis consequens verbum superiori non accomodatur, auct. ad Her. 4, 12; cf. Quintil. 1, 5, 16; — B) „overf." o. „alm.": en Feil, Martial., Hieronym. — sŏloecista, ae, m., σολοικιστής: ſom taler feilagtigen, Hieronym. — sŏloecum, i, n., σόλοικον: = soloecismus, auct. ap. Gell. 5, 20; cf. Gell. 7, 2.

Sŏlon el. Sŏlo, ōnis, m., Σόλων: Athenienſernes berømte Lovgiver, ogſ. en af de ſyv Viſe; - vid. Cic. Brut. 7 o. 10, ogſ. id. d. Or. 1, 44, oftere, ogſ. Liv. 3, 31, o. A.; — not.: ogſ. er Solon Navnet paa en Befalingsmand, Liv. 44, 45. — Solonĭum, i, n.: Egn ved Lanuvium, Cic. Div. 1, 36, oftere; - derom ogſ. Solonius ager, Liv. 8, 12.

sōlor, atus sum, 1, v. dep. a.; I) „egenl.": trøſter, tiltaler trøſtende; („poet." o. i ſild. Proſa f. d. claſſiſke consolor); - lenire dolentem Solando, Virg. Aen. 4, 394; ∾ inopem et aegrum, Hor. Ep. 2, 1, 131; ∾ (aliquem) verbis amicis, Ovid. Fast. 5, 237; cf. id. Trist. 5, 4, 42, ogſ. Quintil. 1, 10, 16; — II) „overf." om Tings- og Begrebsobjecter: at formilde el. lette el. lindre; - ∾ laborem cantu, Virg. Ge. 1, 293; ∾ famem, id. ibd. 1, 159; cf. id. ibd. 4, 464, ogſ. Hor. Od. 2, 5, 7, o. Plin. Ep. 9, 11; ∾ curas, metum, Ovid.; ∾ cladem Lugdunensem, Tac. Ann. 16, 13; cf. Virg. Aen. 1, 238: Hoc equidem occasum Trojae tristesque ruinas Solabar, etc.; ∾ repulsam, Tac. Ann. 2, 36. — sōlox, ōcis, adj.; I) „egenl." (for- o. efterel.) om uforarbeidet Uld: ſtrid, grov, filtret; - vid. Titinn. o. Lucil. ap. Fest. p. 300, (Müll.); ligel. pallium philosophorum soloci lana, Fronto; — II) df. „overf.": grov ulden Klædning, Tertull.; - men „alleg.": elaboratam filo soloci cantilenam etc., Symmach. — solpuga, ſ. und. solipuga.

solsĕquĭum, i, n., [sol, sequor]: = heliotropium, Appul. — solstĭtĭālis, e; I) „egenl.": hørende til Sommerſolhverv, (oppon. brumalis), Lucr. 5, 616; ∾ dies, Cic.; ogſ. ∾ tempus, Ovid.; men ∾ nox, (den korteſte Sommernat), id.; ∾ circulus, (Krebſens Vendecirkel), Varro, Plin., ogſ. ∾ orbis, Cic. N. D. 3, 14; — II) „overf."; A) hørende til Midſommer el. til Sommerheden; - ∾ herba (af kort Varighed), Plaut. Pseud. 1, 1, 36, o. Plin. 26, 14; ∾ tempus, Liv. 35, 49; — B) ligeſom solaris: hørende til Solen; - qui (annus) solstitiali circumagitur orbe (ved Solens Omløb), vid. Liv. 1, 19; men ∾ plaga, (d. e. Syden), Solin. 25; af — solstĭtĭum, i, n., [sol, sisto]; I) „alm.": den Tid, da Solen ſynes at ſtaae ſtille i Krebſen og Stenbukken, (Sommer- el. Vinter-Solhverv); - ∾ aestivum, oppon. ∾ hibernum el. brumale, Colum.; cf. Plin. 2, 106; — II) „beſ."; A) „egenl.": Sommerſolhverv el. den længſte Dag; - motus solis ··· a bruma ad solstitium; solstitium, quod sol eo die sistere videbatur, Varr. L. L. 6, 2; cf. Cic. N. D. 2, 7, oftere, Plin. 8, 68, o. A.; — B) „overf.": Midſommer, Sommerheden, odl.; - (quod) Paenula solstitio, etc., Hor. Ep. 1, 11, 18; cf. Virg. Ge. 1, 100, ogſ. Ovid. Trist. 5, 10, 7; ligel. Solstitium pecori defendite, Virg. Ecl. 7, 47.

sŏlūbĭlis, e, [solvo], (efterel. Ord); I) pass.: opløſelig, til at opløſe el. adſkille; - ∾ pons, Ammian.; ∾ mundus, Minuc. Octav. 34; — II) act.: opløſende; - ∾ aër, Coel. Aur. — 1. sŏlum, i, n.; I) „egenl.": det Nederſte af en Gienſtand, Underlag el. Grund el. Bund, odl.; navnl. ogſ. Gulvet i et Værelſe el. i en Bygning, odl.; ogſ. Bunden af en Grav el. af et Kar, odl.; ogſ. Jordbunden el. Jorden; ogſ. Fodſaale, Skoſaale, odl.; - aurata tecta in villis et sola marmorea, Cic. Parad. 6, 3; cf. Ovid. Met. 15, 672; - ut ejus (fossae) solum tantum pateret, quantum etc., Caes. B. G. 7, 72; ∾ imum stagni, Ovid.; trabes in solo collocantur, Caes.; solo aequata omnia (sc. incendio), Liv. 24, 47; cf. id. 30, 26; jus soli, Digest.; - Et ferro coepere solum proscindere terrae, vid. Lucr. 5, 1294; sibi praeter agri solum nihil esse reliqui, Caes. B. G. 1, 11; quod solum tam exile et macrum est, quod etc.? Cic. Agr. 2, 25; cf. id. Brut. 4, ogſ. Hor. Od. 3, 24, 39; - solum hominis, (Fodſaale); Varr. R. R. 1, 47; cf. Cic. Tusc. 5, 32: mihi calciamentum solorum callum; ſaal. ogſ. Lucr. 1, 925: peragro loca, nullius ante Trita solo; men (canes) solo, nec ut corneo, nec nimium duro, Varro; men Plaut. Bacch. 2, 3, 98: Qui auro habeat soccis suppactum solum (Skoſaalen); - fremdeles cereale solum: Underlag af Brød (el. Fladbrød), vid. Virg. Aen. 7, 111; men ibd. 5, 199: Subtrahiturque solum (Havet under Skibet); men Astra tenent coeleste solum (Himmelhvælvingen), vid. Ovid. Met. 1, 73; - ſom Ordſprog mærkes: quodcumque el. quod in solum venit, (hvad der falder til Jorden, hvad der falder fra nogen; df.

tilfældig Tale el. Snak), Varro, o. Cic. N. D. 1, 23; ogs. elliptisk: loquor, quod in solum, ut dicitur, Cic. Fam. 9, 26; s. ogs. und. bucca; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": Grund el. Jordbund; bs. ogs. Sted el. Egn el. Land; - sum amicior factus ··· huic omni solo, in quo etc., Cic. Leg. 2, 2; ∾ patriae, id., Liv., ogs. ∾ patrium, id.; o. ∾ natale, Ovid., d. e. Fødelandet; men oratorisk: sola terrarum etc., Cic. Balb. 5; men „poet.": Romani numen uterque soli, Ovid. Fast. 3, 292, (om Picus og Faunus); - bs. Udtrykket solum vertere, (forlade Landet, navnl. at gaae i Landflygtighed); vid. Cic. Caecin. 34; men id. Quint. 28: exsilii causa solum vertisse etc.; cf. Liv. 3, 13, oftere, o. A.; men Cic. Balb. 11: ante ··· quam hujus solum civitatis mutatione vertissent; saal. ogs. solum mutare, id. Parad. 4, fin.; — 2) i Retssproget, res sŏli: liggende Grund, fast Eiendom, (opp. res mobiles: rørligt Gods); - omnes res ··· sive mobiles sint, sive soli, Digest.; (quaerere) de omnibus, quae solo continentur, Senec. Qu. N. 2, 1; duas patrimonii partes in solo collocare, (anlægge i Grundstykker), vid. Suet. Tib. 48; — B) „ment.": Grund el. Grundvold, Ophav el. Aarsag, odl.; - solum quidem et quasi fundamenta oratoris vides locutionem emendatam atque Latinam, Cic. Brut. 74; cf. id. d. Or. 3, 37; - men „poet.": solum el. sola regni, (d. e. Thronen), Enn.; - men omvendt, solo aequare: aldeles at tilintetgiøre el. oprive, vid. Liv. 6, 18.

2. sŏlum, adv., s. und. 1. solus. — solummodo, adv., s. und. 1. solus. — Soluntinus, 3, s. und. 2. Solus. — 1. sōlus, 3, (gen. m. soli s. solius, Cato ap. Priscian.; dat. fem. solae s. soli, Plaut., Ter.); I) „egenl.": ene, alene, eneste; - quod egomet solus feci (i Enrum), Plaut.; quum etc., cum omnibus potius, quam soli perire voluerunt, Cic. Catil. 4, 7; men m. Lune: licebit eum solus ames; me aemulum non habebis, id. Att. 6, 3; hem, tot mea Solius solliciti sint causa, ut etc.? Ter. Heaut. 1, 1, 76; qui hoc noctis solus ambulem, Plaut. Amph. 1, 1, 2; men Cic. d. Rep. 1, 76: se numquam minus solum esse, quam quum solus esset; - De modo viginti ··· Restabam solus, Ovid. Met. 3, 687; soli Stoici ex omnibus etc., Cic.; ligel. solus tu ex omnibus, id. Fam. 2, 17; - ego meorum solus sum meus, Ter. Phorm. 4, 1, 21; cf. Plin. 10, 33: cothurnices ··· solae animantium etc.; men solus inter omnes etc., Martial. 4, 2; - med Eftertryk tilføies ogs. per se; vid. Cic. d. Or. 1, 5, oftere, Liv. 1, 49, oftere, o. A.; paa samme Maade forbindes dermed unus; unam ille quidem hanc solam (uxorem habet), Ter. Phorm. 5, 1, 27; cf. id. Ad. 5, 3, 47; men te unum solum suum depeculatorem, vexatorem, etc., Cic. Pis. 40; - ogs. undert. s. adv. solum; Quantum ··· argenti? Ph. solae triginta minae, Ter. Phorm. 3, 3, 24; ligel. solos novem menses etc., Cic. Att. 5, 17; cf. Suet. Aug. 97; - endel. ogs. in vocat.; Felix lectule talibus sole amoribus! Attius ap. Priscian.; — B) „bes." o. prægnant: som staaer alene, alene, forladt; - sola sum; habeo hic neminem, etc., Ter. Eun. 1, 2, 67; cf. id. Ad. 3, 1, 4, oftere; — II) „overf." om Localiteter: ensom el. øde, forladt af Mennesker, desertus; - quum in locis solis maestus errares, Cic. Div. 1, 28; cf. Lucr. 6, 395, o. Sall. Jug. 103; ligel. ∾ terrae, Plaut.; ∾ agri Libyae, Virg.; sola sub rupe, id.; solo in monte, Tibull.; — III) neutr. solum ofte ogs. som adv.; A) affirmativt: alene, ikkun, blot; - de re una solum dissident, etc., Cic. Leg. 1, 20; nos (augures) nunciationem solum habemus, consules ··· etiam spectionem, id. Phil. 2, 32; cf. id. Tusc. 3, 5; — 2) forstærkes ogs. ved modo, hvormed det sammendrages til et Ord; - unam solummodo Zenonis statuam etc., Plin. 34, 19; (Cic. har derfor tantummodo); — B) m. Negation: non solum, nec (neque) solum ··· sed (verum) etiam (et), etc.: ikke alene (blot) ··· men ogsaa, osv.; - importantur non merces solum adventiciae, sed etiam mores, Cic. d. Rep. 2, 4; cf. id. ibd. 2, 3; - non solum natura et moribus, verum etiam studio et doctrina etc., vid. id. Lael. 2; cf. Hor. Sat. 1, 6, 84; men non solum ··· sed etc., Caes. B. G. 1, 20; men Cic. d. Rep. 2, 2: ut genere etiam putarentur, non solum ingenio esse divino; - s. ogs. under non o. sed. — 2. Sŏlus, untis, f., Σολοῦς: By paa Nordkysten af Sicilien, (hod. Castello di Solanto), Plin. 3, 14; — B) bs. Sŏluntīni, orum, m.: Indvaanerne af Byen S., Cic. Verr. 3, 43; ogs. in sing., ibd. 2, 42.

sŏlūte, adv. af solutus, 3, und. solvo: ubundet, frit, uhindret; opløst, slapt, odl.; sædv. „fig."; - si animus ··· solute moveatur et libere, Cic. Div. 2, 48; neque refert videre, quid dicendum sit, nisi id queas solute et suaviter dicere (frit el. let), id. Brut. 29; men Nero quo solutius lasciviret, Tac. Ann. 13, 47; - in stationibus solute ac negligenter agentes (milites), Liv. 23, 37; cf. Senec. Qu. N. 6, 3. — *sŏlūtĭlis, e: som let opløses el. adskilles; - ∾ navis, Suet. Ner. 34; o. — sŏlūtim, adv., ligesom solute: opløst, Tertull.; — [solvo].

*sŏlūtĭo, ōnis, f.; I) „egenl.": Løsen el. Opløsen el. Opløsning; - ∾ linguae, (dens frie Bevægelse), Cic. d. Or. 1, 25; men ∾ totius hominis, (dets opløste el. enerverede Tilstand), vid. id. Tusc. 3, 25; - ogs. in pl.: sanare solutiones ventris et stomachi (deres Afkræftelse), Plin. 23, 60; — II) „fig."; A) „overf.": Udløsning af en Gield, d. e. Betaling; - quae (fides) nulla esse potest, nisi erit necessaria solutio rerum creditarum, Cic. Off. 2, 24; ∾ justi crediti, Liv. 42, 5; ∾ numorum, Digest.; men solutione impedita etc., Cic. Manil. 7; - ogs. in pl., Caes. B. C. 3, 20, Propert.; — B) „ment.": Opløsning af en Gaade odl., Forklaring el. Erklæring, Senec. Benef. 5, 12; ∾ captionis sophisticae, Gell. 18, 2; o. — sŏlūtor, oris, m., (efterel. Ord); I) „egenl.": som løser el. opløser; - ∾ signaculi, Augustin.; — II) „overf.": en Betaler, Tertull.; — bs. fem. sŏlūtrix, īcis: en Udløserinde, malorum, Diomed.; — [solvo]. — sŏlūtus, 3, partic. o. adj. af flgd.

solvo, solvi (ogs. sŏlŭi, trisyll., Catull., o. sŏlŭisse, quadrisyll., Tibull. 4, 5, 16), sŏlūtum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": løser (det Bundne), opløser, adskiller; (derfor i Prosa oftere dissolvere); - non recte vinctu'st ··· jube solvi, Ter. Andr. 5, 4, 52; cf. Plaut. Truc. 4, 3, 63; men ∾ ergastula, (aabne Fængslerne), Brut. ap. Cic. Fam. 11, 13; - solutus canis, Phaedr. 3, 7; men ∾ equum senescentem, (spænde den fra), vid. Hor. Ep. 1, 1, 8; ∾ vincla jugis (boum), Tibull. 2, 1, 7; - ∾ corollas de fronte, Propert.; ∾ crines el. capillos, Tibull., Hor., Ovid.; ∾ tunicas, Tibull., zonam, Hor., nodum, id.; - ∾ commissas acies, (skille dem ad), Propert. 4, 4, 59; ∾ amicos, id. 2, 25, 5; cf. Virg. Aen. 5, 581, o. Ovid. Met. 13, 898; - ∾ cistulam, (aabne den), Plaut.; ∾ epistolam, Cic., fasciculum, id.; - ∾ pontem, (afbryde), Tac.; men navim Auster ··· solvit, Ovid. Met. 11, 664; - ∾ venam cultello, Colum.; ∾ ventrem, alvum, id., Cels.; - ∾ nivem, (smelte den), Ovid.; men ∾ silices fornace, id. Met. 7, 107; cf. Lucr. 1, 493; - ∾ ora, (aabne Munden, begynde at tale), Ovid. Met. 1, 181, oftere; ogs. ∾ linguam ad jurgia, id. ibd. 3, 261; - homines volucresque ferasque Solverat alta quies, id. ibd. 7, 185; men illi solvuntur frigore membra, Virg. Aen. 12, 951; cf. id. ibd. 1, 92; saal. solvi (morbo, morte, etc.): at omkomme, Flor. 4, 11 o. 12, Petron.; saal. ogs. absol. solvi, Ovid. Am. 2, 10, 36; — B) „bes." o. technisk, ∾ navem, ancoram, (oram), ogs. absol. solvere, oprdl.: at løse Skibet fra Kysten; sædv.: at lette el. kappe Anker, at afseile, at stikke i Søen, odl.; - Interea e portu nostra navis solvitur, Plaut. Bacch. 2, 3, 54; ∾ naves, Caes.;

∾ ancoram, Cic.; ∾ funem arena, Propert., Ovid.; ∾ retinacula navis, id.; ∾ vela, Propert.; ∾ oram, Quintil.; – ogs. absol. el. uden navem: ∾ a terra, Caes.; cf. Cic. d. Off. 3, 12; men id. Mur. 2: portu solventibus (praecipere); cf. id. Fam. 16, 9; – endel. ogs. om Skibene selv; naves ex superiore portu levi vento solverunt, Caes. B. G. 4, 28; — II) „fig."; A) „overf." o. technisk: løser en Forpligtelse, navnlig betaler en Gield; – ∾ pecunias creditas, Caes. B. C. 3, 1; eam (pecuniam) ··· mulieri solvit, Cic. Cluent. 12; ∾ pecuniam reliquam ad diem, id. Att. 16, 16; cf. id. Verr. 3, 72; ∾ pro vectura (for Transporten), id. Att. 1, 3; men ∾ ab aliquo, (betale med Anvisning paa nogen), id. Att. 7, 18; cf. Plaut. Curc. 5, 2, 20; ∾ de meo, Plin. Ep.; ∾ pretium operae praeceptori, Senec.; ∾ dotem matri (tilbagebetale), Digest.; – solvendo enim non erat (ille: kunde ikke betale), Cic. Att. 13, 10; cf. id. Off. 2, 22; men Liv. 31, 13: quum etc., nec tamen solvendo aere alieno esset re publica, inc., (al. aeri alieno etc.); ad solvendum non esse, Vitruv. 10, 2; – accipere in solutum, (antage som Betaling), Senec. Benef. 2, 26, Digest., ogs. pro soluto, ibd.; – ogs. m. Personsobject; Ego ad forum autem hinc ibo, ut solvam militem, Plaut. Bacch. 4, 9, 137; hvf. pass.: si (actor) ··· solutus non fuisset, Digest.; — b) dš. atter „overf." fra Forretningssproget: at opfylde el. efterkomme (et Tilsagn el. Løfte, odl.); – si solveris (quae polliceris), etc., Cic. Brut. 4; oftere ∾ vota, (opfylde et religiøst Løfte), id. Phil. 3, 4, Propert. 4, 2, 17, Inscriptt.; ogs. ∾ grates Dianae, Vell. 2, 25; men ∾ omnia justa paterno funeri, Cic. R. Am. 8; cf. Virg. Aen. 7, 6, o. Tac. Ann. 1, 61; neque tu verbis solves umquam, quod etc., (du skal ikke snakke dig derfra), Ter. Ad. 2, 1, 10; men solvisti fidem, (du har holdt Ord), id. Andr. 4, 1, 19; ligel. ∾ fidem, Flor., o. A.; men ∾ se fide, Val. Max. 7, 3, extern. 5; – ∾ poenas capite, (bøde med Livet), Sall. Jug. 69; men ∾ injuriam magnis poenis, Ovid. Fast. 5, 304; — B) „ment."; 1) „alm.": løser el. opløser el. ophæver; – qua via captiosa solvantur, etc., Cic. Fin. 1, 7; ∾ argumentum, Quintil.; ∾ versum (opløse i Prosa), id.; cf. Hor. Sat. 1, 4, 60; – Solvite corde metum, Virg. Aen. 1, 562; ∾ lassitudinem, Plin., ebrietatem, Cels.; men ∾ morem etc., vid. Liv. 1, 49; ∾ tristes affectus, Quintil., rem totam risu, id.; cf. id. 11, 3, 58, o. Plin. Ep. 6, 16; — 2) „bes.": udløser el. befrier derfra; – ∾ aliquem cura et negotio, Cic.; cf. Hor. Epod. 17, 45; – ∾ se longo luctu, Virg. Aen. 2, 26; – ego somno solutus sum (vaagnede), Cic. d. Rep. 6, fin.; men id. Caecin. 34: ut religione civitas solvatur; cf. Liv. 7, 3; – ∾ aliquem caede, (ved Sonoffer at rense nogen fra Mord), Ovid. Fast. 2, 40; men Hor. Od. 4, 2, 54: Me tener solvet vitulus, (skal indfrie mit Løfte); – ∾ aliquem legibus, (befrie el. undtage derfra), vid. Liv. 31, 50; cf. Cic. Rab. Post. 5; ogs. c. gen.: ∾ aliquem legum, vid. id. Sest. 7; – men „poet.": Nec Rutulos solvo, (unddrager dem ikke fra deres Skæbne), Virg. Aen. 10, 111; — III) partic. sŏlūtus, 3, ofte som adj.; A) „egenl.": opløst, løs, slap, odl.; – ∾ terra (løs, sprød), Colum.; ligel. ∾ solum, Plin.; – compar. solutior, id. 25, 57; – ∾ stomachus, (svækket el. svag), Scribon., Petron.; — B) oftere „fig."; 1) „alm.": ubunden, fri; dš. dadlende: regelløs el. tøilesløs el. forvildet, odl.; – omnes, soluti a cupiditatibus, liberi a delictis, Cic. Agr. 1, 9; animo semper soluto liberoque esse, id. Verr. 2, 75; solutos omni fenore, Hor. Epod. 2, 4; ogs. c. gen.: Cum famulis operum solutis, id. Od. 3, 17, 16; men absol., solutus, (ubekymret, sorgløs), id. Ep. 1, 5, 20; – populi quamvis soluti effrenatique sint, Cic. d. Rep. 1, 34; soluta P. Clodii praetura, (tøilesløs, vilkaarlig), id. Mil. 13; libido solutior, Liv. 2, 3; solutissimae linguae esse, Senec.; – mea lenitas adhuc si cui solutior visa est, Cic. Catil. 2, 12; solutiora dicta factaque, Tac. Ann. 16, 18; – pueri soluti et fluentes, Quintil.; men solutum ac delicatum (est), m. Subjectsſætning, id. 11, 3, 146; — 2) „bes."; aa) om Talen el. Foredraget; a) ubunden, fri, uden Versemaal, prosaisk; – de oratione soluta duo (libros), de poëtica unum etc., Varr. L. L. 6, 11; cf. Cic. d. Or. 3, 48; men Quintil. 10, 1, 31: (historia) quodammodo carmen solutum; men Scribere conabar verba soluta modis, vid. Ovid. Trist. 4, 10, 24; — b) ubunden, fri el. løs el. henkastet, odl.; – est oratio alia vincta atque contexta, soluta alia, qualis in sermone et epistolis etc., Quintil. 9, 4, 19; cf. Cic. d. Or. 3, 44, ogs. id. Brut. 68 o. 79; hvf. ogs. om Pindar, med Hensyn paa hans frie Versemaal: numeris ··· fertur Lege solutis, Hor. Od. 4, 2, 11; — bb) ogs. om Taleren: som bevæger sig med Frihed og Lethed; – a natura ad dicendum satis solutus atque expeditus, Cic. Brut. 70; men id. ibd. 48: omnium oratorum solutissimus in dicendo; – men id. ibd. 62: tam solutus et mollis in gestu, (saa tøilesløs og umandig i sine Gebærder), ut etc. — Solyma, orum o. ae, Solymi, orum, o. Solymus, 3, s. und. Hierosolyma.

somnĭātor, oris, m., [somnio]: som har Drømme; som troer paa Drømme; – vid. Senec. Controv. 3, 22; ogs. om Joseph, Tertull. — somnĭcŭlōse, adv.: søvnigen, dorsk; – ∾ agere aliquid, Plaut.; cf. id. Amph. 2, 1, 75; af — somnĭcŭlōsus, 3, [somnus]; I) ligesom neutr.: søvnig, som gierne vil sove; dš. „overf.": dorsk el. efterladen; – ∾ senectus, vid. Cic. d. Senect. 11; ∾ villicus, Colum.; – ∾ glires, Martial. 3, 58; — II) act.: søvnbringende; – ∾ aspis, (som fremkalder Dødssøvnen, dræbende), Cinna ap. Gell. 9, 12, o. Laber. ap. Non. — somnĭfer, a, um, [somnus, fero]: søvnbringende; – ∾ vis papaveris, Plin., virga (Mercurii), Ovid. Met. 1, 672; men ∾ aspis, Lucan., (s. und. frgd.); cf. Ovid. Met. 9, 693. — somnĭfĭcus, 3, [somnus, facio]: = frgd.; – ∾ medicamentum, Plin. 37, 57; cf. id. 24, 17.

somnĭo, avi, atum, 1, v. a., [somnium]; I) „egenl.": drømmer; – ∾ somnium, vid. Plaut. Rud. 3, 1, 5, oftere; ogs. ∾ aliquid, id., Ter.; ∾ aurum, Plaut., ovum, Cic. Div. 2, 65; cf. ibd. 59; ∾ speciem Fortunae querentis, Suet. Galb. 18; men Me somnies, me exspectes, Ter. Eun. 1, 2, 113; – ogs. m. Objectsſætn.; Nam videbar somniare, memet esse mortuum, Enn. ap. Cic. Acad. 2, 16; cf. Cic. Div. 1, 20, o. id. ibd. 2, 65, ogs. Suet. Aug. 91, o. A.; – ogs. m. de; hanc credo causam de illo somniandi fuisse, Cic. Div. 2, 67; cf. Suet. Aug. 94; – ogs. absol.; totas noctes somniamus, Cic.; cf. id. Acad. 2, 16, o. Suet. Ner. 46; – men impers.; plurimum somniari circa ver et auctumnum, etc., Plin. 28, 14; — II) „overf.": ligesom at drømme, at tænke el. tale hen i Veiret, odl.; – quas tu mihi tabulas ··· quos Summanos somnias? Plaut. Curc. 4, 3, 13; cf. Cic. Att. 9, 13; – O stulte! tu de psaltria me somnias Agere? Ter. Ad. 4, 7, 6; – quaene ··· vigilans somniat? etc., vid. Plaut. Amph. 2, 2, 65; portenta et miracula non disserentium philosophorum, sed somniantium, Cic. N. D. 1, 8; — not.: som depon.: hic aedes non somniatur, Petron.

somnĭum, i, n., [somnus]; I) „egenl.": en Drøm; – vid. Cic. Div. 1, 20, o. ibd. 2, 58, ogs. Plin. 10, 98; dum huic conjicio somnium, (tyder ham hans Drøm), Plaut. Curc. 2, 2, 3; – ogs. in pl.; per somnia saepe loquentes etc., Lucr. 5, 1157; cf. Cic. Fin. 5, 20; — b) Somnia som personificerede Væsener, vid. Cic. N. D. 3, 17, o. Ovid. Met. 11, 588 o. 614 flgd.; — II) „overf.": Drøm, Taabelighed, Fianteri, odl.; – Tu, quantus quantus, nil nisi sapientia es; Ille somnium, Ter. Ad. 3, 3, 40; men de argento somnium, id. ibd. 2, 1, 50;

cf. id. Phorm. 3, 2, 9; Et vigilans stertis; nec somnia cernere cessas, Lucr. 3, 1061; men Cic. N. D. 1, 16: non philosophorum judicia, sed delirantium somnia; cf. id. ibd. 1, 15, o. Hor. Ep. 2, 1, 52.

somnŭlentĭa, ae, f.: Søvnighed, Sidon.; af — somnŭlentus, 3, [somnus]: søvnig, Appul., Solin. — somnurnus, 3, [somnus]: hørende til Søvnen; - ∾ imagines, (som sees i Søvne), Varr. ap. Non.

somnus, i, m., [fibileret af ὕπνος]; I) „egenl.": Søvnen; - rogitant, noctu ut somnum ceperim, (hvorledes jeg har sovet), Plaut. Mil. 3, 1, 115; cf. Cic. Tusc. 4, 19; men Ter. Heaut. 3, 1, 82: Somnum hercle ego hac nocte oculis non vidi meis; cf. Cic. Fam. 7, 30; men id. Brut. 80: somnum isto loco vix tenebamus, (kunde næppe holde Søvnen ude); somno se dedisse, (have lagt sig at sove), id.; men artior (me), quam solebat, somnus complexus est, id. d. Rep. 6, 10; cf. Caes. B. C. 2, 38: hos oppressos somno, etc.; men somno quibus est opus alto, etc., vid. Hor. Sat. 2, 1, 8; excitare aliquem ex (el. e) somno, Cic.; ego somno solutus sum, (jeg vaagnede), id.; palpebrae somno conniventes, id. N. D. 2, 57; - videre aliquid in somnis, Plaut., Cic., Virg., o. A., ogs. per somnum, Cic., Liv., Virg., ogs. per somnos, Plin.; men quae somno visa fuerunt, Liv. 8, 6; men ea si cui in somno accidant, Attius ap. Cic. Div. 1, 22; - servus ad somnum, (som holder Vagt over den Sovende), Curt. 6, 11; - ogs. dadlende; vid. Cic. Sest. 66: qui se patriae ··· non somno ··· natos arbitrantur; cf. Sall. Catil. 2, Vell. 2, 1, Plin. 14, 1, Tac., o. A.; — b) personificeret som Væsen el. Guddom er Somnus: Søn af Erebus o. Nox, Hygin., Ovid. Met. 11, 586, oftere, Stat., Tibull., o. A.; — II) „poet. overf."; A) f. Natten; - Libra die (f. diei) somnique pares ubi fecerit horas, Virg. Ge. 1, 208; — B) somnus longus, niger, frigidus, etc., d. e. Døden, Hor. Od. 3, 11, 38, Sil., Val. Fl.; — C) Havblik; - Ante rates pigro torpebant aequora somno, vid. Stat. Silv. 3, 2, 73; cf. id. Theb. 3, 256.

sŏnābĭlis, e, [sono]: tonende, klingende; - ∾ sistrum (crepuit), Ovid. Met. 9, 783. — sŏnans, tis, partic. o. adj. af sono. — sŏnax, ācis, adj.: tonende, klingende; - ∾ concha, Ovid. Met. 1, 333; ∾ attritus dentium (apri), Appul. — sonchus, i, m., σόγχος: en Tidselart, (sonchus oleraceus L.), Plin. 22, 44.

sonipes, ĕdis, adj., [sonus, pes, m.]: med tonende el. lydende Fødder el. Fodtrin; - ∾ turba (in Isidis sacris), Gratian. Cyneg. 43; — b) oftest som subst. om Hesten; - fremit aequore toto Insultans sonipes, Virg. Aen. 11, 599; cf. Catull. 63, 41, Sil., Stat.; — not.: Cic. d. Or. 3, 47, har sŏnĭpĕdēs som Exempel paa den fierde Pæon. — sŏnĭto, are, v. n., intens. af sono: at tone stærkt el. idelig; - ∾ cicadae, Solin. 2, inc.; (al. sonant).

sŏnĭtus, us; (gen. soniti, Pacuv. ap. Non.), m., [sono]: Tonen el. Lyden, Larm el. Brusen, ofl., (in sing. o. pl.); - At tuba terribili sonitu taratantara dixit, Enn. Ann. 2, 32; men Inde loci lituus sonitus effundit acutos, id. ibd. 8, 42; ∾ ungularum, Plaut.; ∾ forum, (af Dørene), id.; ∾ armorum, Lucr., ventorum, id., remorum, Caes., pedum, Ovid.; ∾ stertentium, Plin.; men ∾ Olympi, Virg. Aen. 6, 586, (Tordenens Bragen); men quo sonitu reddito, etc., vid. Cic. Tusc. 1, 40; men id. d. Rep. 2, 3: quasi fragore quodam et sonitu ipso etc., (om et Varsel for Krigen); - men verborum sonitus inanis etc., id. d. Or. 1, 12; men id. Att. 1, 14: nosti jam ··· sonitus nostros (min tordnende Tale); cf. id. Orat. 28: quae (eloquentia) cursu magno sonituque ferretur, — sŏnĭvius, 3, [sonus]: tonende, lydende; men alene i Forbindelsen: sonivium tripudium, (om Lyden af Varselshønsenes paa Jorden faldende Æde), Cic. Fam. 6, 6, Plin. 18, 24, o. Fest. p. 297 flgd., (Müll.).

sŏno, ŭi, ĭtum, 1, (forel. Biformer af 3 conj. ere: sonit o. sonunt, Enn. o. Att. ap. Non., o. inf. sonĕre, Attius ibd., o. Lucr.; - men part. fut. sonaturum, Hor. Sat. 1, 4, 44; perf. sonaverint, Tertull.), v. n. o. a.; I) neutr.: at tone el. lyde, at skralde el. klinge, ofl.; - fides ··· aera ··· plectra ··· sonant, Propert. 4, 7, 61; cf. Hor. Od. 2, 13, 26; ∾ tympana, Caes. B. C. 3, 105; cujanam vox prope me sonat? Plaut.; ∾ mare, id.; cf. Hor. Epod. 13, 3; men ∾ clamore viri, stridore rudentes, Ovid. Met. 11, 495; ∾ omnia passim mulierum ··· ploratibus, Liv. 29, 17; men hirundo ··· sonat, Virg. Aen. 12, 474; (cf. Martial. 14, 223); - men om Ord og Stavelser: ∾ graviter, acute, vid. Cic. d. Rep. 6, 18; men comisk: inanis cedis, dicta non sonant (Snak er ikke Penge), Plaut. Pseud. 1, 3, 71; - men impers.: jubet tibias agere; sonatur, Appul.; — II) act.: at lade tone el. lyde; at udraabe el. forkynde el. synge, ofl.; navnl. ogs. om Udtalen; - Cotta sonabat contrarium Catulo, subagreste quiddam planeque rusticum, Cic. Brut. 74; cf. id. Arch. 10, o. Ovid. A. A. 3, 286 flgd.; men Virg. Aen. 1, 328: nec vox hominem sonat, (lyder ikke som et Menneskes); men Tale sonat populus, (skriger el raaber saa), Ovid. Met. 15, 606; men avorum antiqua sonantem Nomina, (berømmende sig deraf), Virg. Aen. 12, 529; men magna sonare, (at skrige, at anstrænge Stemmen), Juvenal. 7, 108; cf. Hor. Sat. 1, 4, 43: os magna sonaturum etc.; - re unum sonare, (i Grunden at have samme Betydning; oppon. verbo inter se discrepare), Cic. Off. 3, 21; cf. id. Fin. 2, 2; - men „poet.": furem sonuere juvenci, (røbede ham), Propert. 4, 9, 13; men ∾ carmina, (spille eller synge dem), id. 2, 23, 16; cf. Hor. Epod. 9, 5; men Te lyra pulsa manu, te carmina nostra sonabunt, (skulle besynge dig), Ovid. Met. 10, 205; hvf. pass.: lyra ··· sonari, (at besynges dertil), Hor. Epod. 17, 39; cf. Ovid. A. A. 1, 206: Et magno nobis ore sonandus eris; — not.: partic. sonans, tis, ogs. som adj. in compar.; - meatus animae ··· gravior et sonantior, Plin. Ep. 6, 16; ut tibi tumidius videretur, quod est sonantius et elatius, etc., id. ibd. 7, 12.

sŏnor, ōris, m., [sono]: stærk Lyd el. Tone, Skrald el. Larm, ofl.; (poetisk Ord, dog ogs. hos Tac., o. Fl.); - summaeque sonorem Dant silvae, Virg. Ge. 3, 199; ligel. reddere sonorem, Lucr. 4, 574 flgd.; men laeto cantu et truci sonore, Tac. Ann. 1, 65; ∾ proelii, id.; - ogs. in pl.; saeva sonoribus arma, Virg. Aen. 9, 651; men mixtum sonoribus imbrem, Val. Fl.; sonores animalium, Appul. — sŏnōre, adv.: lydeligen, høit el. stærkt, oscitare, Gell. 4, 20; af — sŏnōrus, 3, [sonor]: tonende el. lydende, klingende el. klangfuld, skraldende el. larmende; (oftest „poet." f. sonans); - ∾ cithara, Tibull.; ∾ aes, Claudian.; Luctantes ventos tempestatesque sonoras, Virg Aen. 1, 53; cf. id. ibd. 12, 139; ∾ nemus, Stat.; men ∾ Phocis, (hvor neml. det delphiske Orakel lyder), id.; men ∾ insula fluctibus, (gienlydende deraf), Claudian.

sons, gen. sontis, adj.; oprdl.: skadelig; vid. Fest. p. 297, (Müll.); df. sædv. „overf.": skyldig el. strafskyldig; hvf. subst.: den Skyldige, en Forbryder; - Omnes per mortes animam sontem ipse dedissem, Virg. Aen. 10, 851; cf. Ovid. Met. 6, 618; „poet." ogs. c. abl.; fraterno sanguine sontem etc., id. ibd. 11, 268; men id. ibd. 13, 563: foedataque sanguine sonti („poet." f. sontis) ··· loca etc.; - punire sontes, Cic. Off. 1, 24; cf. Liv. 3, 58: nullo sonte relicto; men vincla sontium servanto, Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); s. ogs. id. Phil. 2, 8, o. Ovid. Met. 2, 522, oftere; — not.: gen. sontum (f. sontium), Stat.; df. — sontĭcus, 3; oprdl.: skadelig; df. „overf.": farlig; df. sædv. morbus sonticus, (der hindrer nogen fra at møde for Retten el. til Krigstieneste, ofl.); - vid. frgm. XII tabb. ap. Fest. p. 290, (Müll.); s. ogs. Gell. 20, 1, o. Cincius

ap. Gell. 16, 4, ogſ. Plin. 36, 34, o. Digest.; — b) bf. „overf.", sontica causa: ſom opſtaaer af en morbus sonticus; bf. vigtig i ſit Slags; – vid. Cat. ap. Fest. p. 344, (Müll.), o. Naev. ibd., p. 209, ogſ. Tibull. 1, 8, 51.

sŏnus, i, m., [sono]: Tone el. Lyd, Klang el. Skrald, Larm el. Bruſen, odl.; – tympana ··· raucis Obstrepuere sonis, Ovid. Met. 4, 391; men Index laetitiae fertur in astra sonus, vid. id. Fast. 4, 328; ∾ tubae, Caes., signorum, id.; cum ingenti sono fluminis etc., Liv. 21, 28; ∾ linguae Latinae, id. 29, 17; men sonis homines, ut aera tinnitu, dignoscimus, Quintil. 11, 3, 31; – tantus et tam dulcis sonus etc., Cic. d. Rep. 6, 18; cf. id. ibd. 2, 42; men ab acutissimo sono usque ad sonum gravissimum (fra den høieſte Discant til den dybeſte Bas) etc., vid. id. d. Or. 1, 59; men inanes sonos fundere etc., id. Tusc. 5, 26.

sŏphĭa, ae, f., σοφία: Visdommen, sapientia; – vid. Enn. Ann. 1, 15, ogſ. Afran. ap. Gell. 13, 8, o. Martial. 1, 112; men Cic. Off. 1, 43, paa Græſk. — sŏphisma, ătis, n., σόφισμα: falſk Slutning, captio, Senec. Ep. 45, o. Gell. 18, 13; — not.: Cic. Acad. 2, 24, forklares σοφίσματα ved: fallaces conclusiunculae. — sŏphistes, ae, m., σοφιστής: en Sophiſt; – vid. Cic. Acad. 2, 23: (sophistae) appellabantur ii, qui ostentationis aut quaestus causa philosophabantur; cf. id. Fin. 2, 1, o. id. N. D. 1, 23; – men Lucil. ap. Donat. ad Ter. Eun. 2, 3, 10: Di te perdant, senium atque insulse sophista! — 1. sŏphistĭce, adv. af sophisticus: ſophiſtiſk el. ſpidsfindigen; – ∾ interpretari legem et cavillari, Cod. Justin. — 2. sŏphistĭce, es, f., σοφιστική (sc. τέχνη): Sophiſteri, Spidsfindighed, Appul. — sŏphistĭcus, 3, σοφιστικός: ſophiſtiſk, ſpidsfindig; – res admodum insidiosa et sophistica etc., Tiro Tullius ap. Gell. 7, 3; ∾ captio, Gell., ostentatio, Arnob.; ut concidant sophistica, Prudent.

Sŏphŏcles, is o. i, Σοφοκλῆς: den ypperſte græſke Tragoediedigter; vid. Cic. Fin. 5, 1, id. d. Senect. 7, oftere, ogſ. id. Off. 1, 40, (hvor voc. Sophocle), o. Hor. Ep. 2, 1, 163; — B) bf. Sŏphŏclēus, 3: ſophocleiſk; – an pangis aliquid Sophocleum (ſkriver en Tragoedie i hans Maner)? Cic. Fam. 16, 18; ∾ cothurnus, Virg., Ovid. — 1. sŏphos el. sophus, i, m., σοφός: en Vismand, den Viſe; – te sophos omnis amat, Martial. 7, 32; – ogſ. adj.: vis el. klog; Tum victor sophus, Phaedr. 3, 14; cf. id. 4, 16; — not.: ogſ. er Sophus: romerſk Tilnavn, Liv. 9, 45, o. id. 10, 9. — 2. sŏphōs, adv., σοφῶς, ſom Bifaldsraab: bravo! odl.; – At tibi tergeminum mugiet ille: sophos, Martial. 3, 46; cf. id. 1, 50, oftere. — Sōphron, ŏnis, m., Σώφρων: Navnet paa en græſk Mimedigter, Varr., o. Quintil. 1, 10, 17. — sŏphus, i, f. und. 1. sophos.

sōpio, īvi o. ii, ītum, 4, v. a., [sopor]; I) „egenl.": bedøver; bef. ogſ. dysſer i Søvn, bringer til at ſove; – impactus ··· saxo, ut sopiretur, (beſvimede, faldt i Afmagt), Liv. 8, 6; cf. id. 1, 41, o. Plin. 9, 25; – alii alios ··· invitant, et vino oneratos sopiunt, Liv. 9, 30; cf. id. 24, 46, Tibull. 3, 4, 19, Ovid. Met. 7, 149 o. 213; – ofteſt in partic. perf.; tollentes sopitum vulnere, Liv. 42, 16; cf. Lucr. 6, 794, o. Plin. 9, 8; – ut sopito corpore (under Legemets Søvn) ipse (animus) vigilet, Cic. Div. 1, 51; ligel. adortus sopitos vigiles, (den ſovende Vagt), Liv. 25, 9; cf. Ovid. Met. 9, 470, Virg. Aen. 10, 642, o. A.; men Liv. 9, 37: quod sopitae maxime quietis tempus est, (da man ſover faſteſt); — B) „poet." o. prægnant: at dysſe i den evige Søvn, at ombringe, odl.; – quem funda ··· Sopierat, Sil. 10, 152; men Homerus ··· eadem aliis sopitu' quiete est, Lucr. 3, 1050; — II) „overf." om Tings- og Begrebsobjecter: at berolige el. ſtille el. neddysſe, odl.; – venti medio diei aut noctis plerumque sopiuntur, Plin. 2, 48; sopito mari, (under Havblik), id. ibd. 81; men sopitos excitat ignes, Virg. Aen. 5, 743; cf. id. ibd. 8, 542; haec omnia imperatoris maturitas sopiit et sustulit, Vell. 2, 125; quibus (blandimentis) sopita virtus conniveret, Cic. Coel. 17; cf. Lucr. 1, 31; sopita gloria (vitiis), Val. Max. 9, 1, extern. 1; sopitae artes, Claudian.

sŏpor, ōris, m., [ſibileret af ὀπός]; oprdl.: Valmueſaft; – e nigro papavere sopor gignitur inciso scapo, Plin. 20, 76; — II) ſædv. „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": Sovedrik; – sopore sumpto (dormire), Senec. Ep. 83; (opp. veneno poto moriturum); cf. id. Benef. 5, 13, ogſ. Nep. Dion. 2; — 2) „bef." (ſom causa pro effectu): den ved Bedøvelſe frembragte dybe Søvn, Bedøvelſe; „poet." ogſ. f. somnus el. Søvnen; – cujus (junci) semine somnum allici, sed modum servandum, ne sopor fiat, Plin. 21, 71; sopore placans artus languidos, Attius ap. Cic. Div. 1, 22; men Lucr. 4, 455: quum suavi vinxit membra sopore Somnus; cf. Virg. Aen. 4, 522; – navnl. ogſ. ſom Perſon findes Sopor f. Somnus, Virg. Aen. 6, 278, Propert. 1, 3, 45, o. Stat.; — bb) bf. ogſ. a) prægnant f. Dødsſøvnen; – vid. Plaut. Amph. 1, 1, 148 flgd.; ligel. Lucr. 3, 466: gravi lethargo fertur in altum Aeternumque soporem; — b) ligeſom d. germaniſke Schlaf: Tindingen paa Hovedet; – laevumque soporem ··· tetigisse sagitta, Stat. Silv. 2, 3, 29; — B) „ment.": Søvnighed, Dorſkhed, Efterladenhed, odl.; – torpere ultra etc., sopor et ignavia videretur, Tac. Hist. 2, 76; ligel. Martial. 7, 42: Inde sopor nobis et placet alta quies.

sŏpōratus, 3, ſ. und. soporo. — sŏpōrĭfer, a, um, [sopor, fero]: ſøvnbringende, dysſende el. bringende i Søvn; – ∾ papaver, Virg. Aen. 4, 486; ∾ lac, Plin. 19, 38; – „poet." ogſ.: ∾ aula Somni, Ovid. Met. 11, 586; ∾ Lethe, id. Trist. 4, 1, 47. — *sŏpōro, (avi), atum, 1, v. a.; I) „egenl.": dysſer i Søvn, bedøver; – si iterum soporatur, (atter falder i Søvn), Cels.; soporari serpentes, (at de bedøves), Plin. 28, 29; – ofteſt in partic. pass.: soporatos invadere ··· hostes, Ovid. Am. 1, 9, 21; soporata aquatilia etc., vid. Plin. 10, 97; — II) „overf." m. Tings- o. Begrebsobjecter; A) ſtiller el. ſtandſer, odl.; – soporant Imbre rogum, (ſlukke), Stat.; recruduit soporatus dolor, Curt. 7, 1; — B) forſyner med en bedøvende el. ſøvnbringende Kraft; – Vique soporatum Stygia (ramum) etc., Virg. Aen. 5, 855; cf. id. ibd. 6, 420: melle soporatam ··· offam etc.; o. — sŏpōrus, 3: hørende til Søvnen; (poetiſk Ord); bf. I) ſøvnbringende, nox, Virg., Lucan.; — II) ſøvndrukken; – vinoque soporos (invadunt), Val. Fl.; — [sopor].

Sōra, ae, f.: romerſk Coloni ved Lirisfloden, ikke langt fra Arpinum, Plin. 3, 9, Liv. 7, 28, oftere; — B) bf. Sōrānus, 3: ſoranſk, ager, Liv., transfuga, id.; men ∾ augur, Cic. Div. 1, 47, (med Henſyn paa Soranernes Overtro). — Sōracte (ogſ. Sauracte), is, n.: høit Bjerg i Etrurien, med et Apolstempel, Plin. 2, 95, Hor. Od. 1, 9, in., Virg. Aen. 7, 696, o. A.; – ſom maſculin Biform har Plin. 7, 2: ad montem Soractem. — sōrăcum, i, n., σώρακος: Kurv el. Kiſte til at bære i, Plaut. Pers. 3, 1, 64; cf. Fest. p. 297, (Müll.). — Soranus, 3, ſ. und. Sora.

sorbĕo, ŭi, 2, v. a., [ſibileret og omſat af ῥοφέω]: ſøber i mig el. indſøber; – ∾ crudum ovum, Plin., margaritas aceto liquefactas, Suet. Calig. 37; – comiſk er: sorbet dormiens, (om den Snorkende), Plaut.; men ſom Ordſprog: Simul flare sorbereque, haud facile est, id. Most. 3, 2, 104; — II) „fig." (men alene poet. o. efteraug.): at inddrikke i ſig, navnl. et Sygdomsſtof, Lucr. 6, 1128; ligel. alm. at opſluge, odl., vid. Virg. Aen. 3, 422, o. Plin. 2, 82; „poet." ogſ. om Ilden, Ovid. Met. 9, 172: sorbent avidae praecordia flammae; — B) „ment."; – quid eum non sorbere animo? quid non haurire cogitatione? etc., (med el. i Tankerne at opſluge el. tilegne ſig Alt), Cic. Phil. 11,

5; men id. Qu. Fr. 3, 9: ut ejus ista odia non sorbeam solum, sed etiam concoquam (ei alene indæder det i mig, men ogs. finder mig deri).

*sorbĭlis, e: til at søbe el. drikke, ovum, Cels., cibi, Colum.; — sorbillo, are, v. a.: smaasøber el. smaadrikker, cyathos, Ter. Ad. 4, 2, 52; men „overf.": sorbillantibus saviis etc., Appul.; — sorbĭlo, adv.: søbende; df. „overf." ligesom mundfuldvis el. draabevis; - ∾ victitandum mihi (d. e. i Trang), Plaut. Poen. 1, 2, 185; — sorbĭtĭo, onis, f.: Søben el. Drikken, men sædv. concret: Drikke el. Suppe; - ∾ liquida, (Søbemad), Phaedr.; navnl. Sygesuppe, Cels., Senec.; ∾ ex farina: Melsuppe, Plin.; men „poet.": sorbitio tollit quem dira cicutae, Pers. 4, 2, (d. e. Socrates); o. — sorbĭtĭum, i, n.: = frgd., Seren. Sammon., inc.; — [sorbeo]. — sorbĭtĭuncŭla, ae, f., demin. af sorbitio, Marc. Emp., Hieronym. — sorbum, i, s. und. flgd. — sorbus, i, f.: Spurvetræet, (sorbus domestica L.), Colum., Plin. 16, 30; — df. sorbum, i, n.: Bærret el. Frugten deraf, Colum., Plin., Virg. Ge. 3, 380.

sordĕo, ēre, v. n., [sordes]: at være smudsig el. uren, odl.; I) „egenl."; - Jam lavisti? ··· Ph. Num tibi sordere videor? Plaut. Truc. 2, 4, 27; non splendeat toga, ne sordeat quidem, Senec. Ep. 5; cf. Gell. 9, 2: incola sordentium ganearum; — II) „fig."; A) „overf.": at være uanselig el. ringe i sit Slags; - haud sordere visus est Festus dies, Plaut. Poen. 5, 4, 6; ignobilia nimis et sordentia (verba), Gell. 19, 13; cf. id. 2, 23; — B) „ment.": at være lidet anseet, at være ringeagtet, odl.; - adeo se suis etiam sordere etc., Liv. 4, 25; quibus sordent omnia, quae natura dictavit, Quintil. 8, prooem. 26; cf. Virg. Ecl. 2, 44, Hor. Ep. 1, 11, 4, o. id. ibd. 1, 18, 18.

sordes, is, f.: Smudsighed, Urenhed; I) „egenl."; a) oftest in pl.; - in sordibus aurium inhaerescere, Cic. N. D. 2, 57; sint sine sordibus ungues, Ovid.; cf. Hor. Od. 2, 10, 7; — b) in sing., vid. Hor. Ep. 1, 2, 53, o. Lucr. 6, 1269; — II) „fig."; A) „overf.": den sædv. smudsige Sørgedragt; df. ogs. f. Sorg; - te nunc ··· sic jacere in lacrimis et sordibus, Cic. Fam. 14, 2; cf. id. Pis. 36, oftere, Liv. 6, 16, Suet. Vitell. 8, o. Tac. Ann. 4, 52; — B) „ment." el. „ethisk"; 1) „alm." om en Persons el. et Forholds Ringhed el. Slethed el. Foragtelighed og saa at sige Smudsighed; - ex summis et fortunae et vitae sordibus etc., Cic. Brut. 62; neque alienis umquam sordibus obsolescit (virtus), Cic. Sest. 28; illum in infamia relinqui ac sordibus, id. Att. 1, 16; taedio sordium etc., vid. Liv. 4, 56; men sordes illae verborum, (vulgære el. pøbelagtige Ord el. Udtryk), Tac. Orat. 21; — b) df. concret: den smudsigste og nedrigste Del af Pøbelen; - apud sordes urbis et faecem etc., Cic. Att. 1, 16; cf. Plin. Ep. 7, 29; men sordes et obscuritas partium etc., Tac. Hist. 1, 84; - ogs. som Skældsord: o tenebrae ··· o sordes, (du smudsige Menneske)! etc., Cic. Pis. 26; — 2) „bes.": smudsig Gjerrighed, Gnieragtighed, Nærighed, odl.; a) in pl.; - vid. Cic. Mur. 36: (P. R.) non amat profusas epulas, sordes et inhumanitatem multo minus; ligel. Quintil. 6, 3, 74: incusans ejus sordes etc.; cf. Plin. Ep. 2, 6: istam luxuriae et sordium novam societatem etc.; men sordes objicere alicui, Hor.; cf. id. Sat. 2, 5, 105; — b) in sing.; - nullam in re familiari sordem etc., Cic. Flacc. 3; cf. Tac. Hist. 1, 52: sordem et avaritiam alicujus integre mutare. — sordesco, dŭi, 3, v. n., inch. af sordeo: at blive tilsmudset; - manibus sordescere vulgi, vid. Hor. Ep. 1, 20, 11; ∾ manus, Plin.; - men „overf.": ∾ ager, (bliver overgroet el. forsømt), Gell. 4, 12. — sordicŭla, ae, f., demin. af sordes: ringe el. lidet Snaus, Marc. Emp. — sordĭdātus, 3, [af sordidus, ligesom albatus af albus, etc.]: som bærer smudsige Klæder; - Scin' hanc, quam dicit sordidatam et sordidam? Ter. Heaut. 2, 3, 56; ∾ servi, Cic.; ∾ mancipia, id.; - bes. bares slige Klæder som Tegn paa Sorg, oftest ifølge en Anklage, ogs. ifølge Dødsfald el. anden Ulykke; - quum excitavi maestum ac sordidatum senem, Cic. d. Or. 2, 47; men id. Pis. 41: nec minus laetabor, quum te semper sordidum, quam si paulisper sordidatum viderem; s. ogs. Liv. 3, 47, o. id. 6, 20; ligel. Cic. Verr. 2, 25: Romam venerunt sordidati, maxima barba et capillo etc.; s. ogs. Suet. Vitell. 15; — b) ogs. „ment.", men alene eftercl., o. in superl.: ∾ conscientia, Sidon.

sordĭde, adv. af sordidus: smudsigt, i Snauset; - superl., ∾ tractus per plateas, Lamprid. Heliog. 33; — II) „fig."; A) „overf.": smudsigen, lavt, gement, odl.; - quo sordidius et abjectius nati sunt, Tac. Orat. 8; eum (victum) sordide invenisse etc., Gell. 15, 4; — B) „ment." o. „ethisk"; - ∾ dicere, Cic. d. Or. 2, 83, concionari, id. Att. 15, 2; - men ∾ facere: at handle smudsigen el. karrigt, odl., Suet. Dom. 9; ligel. ∾ gerere consulatum, Plin. Ep. 3, 9; cf. Cic. d. Or. 2, 86. — *sordĭdo, are, v. a.: tilsmudser, Sidon., Lactant.; o. — sordĭdŭlus, 3, demin.: noget smudsig el. uren; ∾ toga, Juvenal. 3, 149; - ogs. „fig.": noget slet, odl.; ∾ servuli, Plaut. Poen. 1, 2, 58; — [af flgd.].

sordĭdus, 3, [sordeo]: smudsig, tilsmudset, uren; I) „egenl."; - ∾ amictus, Virg. Aen. 6, 301, fumus, Hor.; ∾ mappa, id., lana, Ovid.; ∾ nati, Hor. Od. 2, 18, 28; cf. id. ibd. 2, 1, 22; - compar., ∾ toga, Martial.; superl., ∾ puer dentibus, Petron.; - calcatis sordidus uvis (Auctumnus), Ovid. Met. 2, 29; men ∾ terga suis (som røget), id. ibd. 8, 648; - som Sentens kan mærkes: Saepe est etiam sub palliolo sordido sapientia, Caecil. ap. Cic. Tusc. 3, 23; — b) navnl. ogs. om Landet (i Modsætn. af Byen, oftest „poet."); - ∾ rura, Virg., aratra, Claudian., tecta, Lucan.; ∾ otia, (i. e. ruris otia), Martial. 1, 56; dog ogs. ∾ villula, Cic. Att. 12, 27; men ∾ panis, Plaut., Senec.; — II) „fig."; A) „overf.": smudsig, d. e. slet el. ringe i sit Slags; - homini egenti, sordido, sine honore, sine censu, etc., Cic. Flacc. 22; cf. id. Att. 8, 4: numquam reo cuiquam, tam humili, tam sordido ··· tam praecise negavi, quam hic mihi; - ligel. in superl., ∾ cuique agrum divisisse, etc., Liv. 1, 47; men id. 22, 25, om Fødselen: loco non humili solum, sed etiam sordido ortus; — B) „ment." o. „ethisk": smudsig el. uren, uædel el. nederdrægtig, odl.; 1) „alm."; - ut quisque sordidissimus videbitur etc., Cic. Phil. 1, 8; homo furiosus et sordidus, id.; cf. id. Pis. 41, hvor sordidus modsættes sordidatus; - ligel. om en Haandtering el. Syssel, ogs. om andre Forholde, navnl. ogs. om Talen; illiberales et sordidi quaestus etc., Cic. Off. 1, 42; ∾ lucrum, Quintil.; cf. Ovid. Am. 1, 10, 48; sordidissima ratio et inquinatissima, Cic. Off. 2, 6; ∾ repulsa, (beskæmmende), Hor.; ∾ nomen (sarracum), Quintil. 8, 3, 21; ∾ verba, id.; ogs. absol.: sordidum est, m. Subjectsætning, (det er smudsigt el. nedværdigende), Cic. d. Rep. 1, 5; ligel. id. Off. 2, 14: tum etiam sordidum ad famam (est), committere, ut etc.; ligel. id. Lael. 17: qui pecuniam praeferre amicitiae sordidum existiment; — 2) „bes.": smudsig, d. e. karrig el. gnieragtig; - vid. Hor. Sat. 1, 1, 65 o. 96; ligel. ∾ cupido, id. Od. 2, 16, 16; opp. sumptuosus, Plin. Ep. 2, 6. — *sordĭtūdo, inis, f.: Smudsighed; - Ut mihi absterserunt omnem sorditudinem! Plaut. Poen. 5, 2, 10; o. — sordŭlentus, 3: som bærer smudsige Klæder, Tertull.; — [sordes].

sŏrex, (ogs. sōrex), ĭcis, m., [sibileret af ὕραξ]: Spidsmusen, hvorom Ordsproget: sorex suo indicio perit; vid. Donat. ad Ter. Eun. 5, 6, 23; hvf. ogs. so-

ricina nenia, Plaut. Bacch. 4,8,48; f. ogf. Plin. 2, 41, oftere, o. A. — sōrĭcīnus, 3, f. und. frgd. — sōrītes, ae, m., σωρείτης: en ved Grundenes Sammenhobning tilveiebragt falsk Slutning, ogf. acervus el. acervalis, Cic. Div. 2, 4; men id. Acad. 2, 16: quum aliquid minutim et gradatim additur aut demitur, soritas vocant etc.; cf. Senec. Benef. 5, 19. — sorix el. saurix: etslags ubekiendt Fugl, Mar. Vict.

sŏror, ōris, f.: Søster; – mea soror gemina germana, Plaut. Mil. gl. 2, 4, 30; ligel. ∾ germana, Cic. Mil. 27; ∾ Jovis, (d. e. Juno), Hor., Ovid.; ∾ Phoebi, (d. e. Luna), id.; ∾ doctae, Tibull., Ovid., o. ∾ novem, id., (d. e. Muserne); men ∾ genitae nocte, ogf. crinitae angue, ogf. vipereae, (d. e. Furierne), id.; endel. ∾ tristes, Tibull., ogf. ∾ tres, Propert., Hor., Ovid., (d. e. Parcerne); – som Ordsprog mærkes: bonae mentis soror est paupertas, Petron.; — b) „poct." o. absol. findes ogf. sorores: f. Muserne, Propert. 3, 1, 17, f. Parcerne, Catull. 64, 326, Ovid., Martial., f. Danaiderne, Propert. 4, 7, 67, o. Ovid. Her. 14, 15; — II) „overf."; A) Veninde, Kæreste, odl., vid. Virg. Aen. 1, 322, o. Martial. 2, 4; — B) om Ting, som ere el. blive ligesom parvis forbundne el. sammenlignede; – saal. om Hænderne, Plaut. Poen. 1, 3, 9, om Haarene, Catull. 66, 51, om Værter, Plin.; saal. id. 13, 9: minus speciosae sed sapore caryotarum sorores, etc.

sŏrorcŭla, ae, f., demin. af soror: liden Søster, Plaut. frgm. ap. Priscian. — sŏrōrĭcīda, ae, m., [soror, caedo]: en Søstermorder, Pseud. Cic. p. Dom. 10. — sororiculata vestis, Plin. 8, 74 (Hard., skal rimel. hede orbiculata, d. e. m. runde Figurer), inc.. — *sŏrōrĭo, are, v. n.: ligesom Søstre paa engang at voxe el. tiltage, navnl. om Brysterne, Plaut. frgm. ap. Fest., o. Plin. 31, 33; o. — sŏrōrĭus, 3: søsterlig, coena, (i Anledning af den fundne Søster), Plaut. Curc. 5, 2, 60; ∾ moenia, (som Søsteren Dido havde bygget), Ovid. Fast. 3, 559; men ∾ oscula, (ligesom de gives til el. af en Søster), id.; — not.: Sororium Tigillum hed et Juno helliget Sted i Rom; vid. Liv. 1, 26 fin., o. Aur. Vict. Vir. ill. 4; — [soror].

sors, tis, (nom. sortis, Plaut., abl. sorti, id., Virg. Ge. 4, 165, o. A.), f., [2. sero]; I) „egenl.": Lod (til Lodkastning); – conjicere sortes in situlam, Plaut., in hydriam, Cic. Verr. 2, 51; ligel. sortes ponere in situlam, Liv. 41, 18; ogf. absol.: sortes conjicere, Plaut. Casin. 2, 6, 34, o. Cic. Lig. 7, ogf. dejicere, Caes., Virg.; cf. Liv. 21, 42: quum in id sors dejecta esset, (da man kastede Lod derom); sortes miscere, Cic., ducere el. educere, id.; men id. Att. 1, 19: quum de consularibus mea prima sors exisset; cf. Liv. 21, 42: ut cujusque sors exciderat; – ogf. Lod i et Lotteri, Suet. Aug. 75, o. Spartian.; — II) „overf."; A) abstract, ofteſt publicistisk: Lodkastning; – quaestorem habes … eum, quem sors dedit, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 3; men id. Verr. 2, 6: simul atque ei sorte provincia Sicilia obvenit; men Liv. 4, 37: cui ea provincia sorte evenit; men id. 28, 45: Caecilio sorte evenit, ut etc.; men id. 35, 6: comitia suae sortis esse; – sorte ductus, Cic., Tac., o. A.; sorte agros legionibus assignare, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 20; de se ter sortibus consultum, Caes. B. G. 1, 53; extra sortem renunciari, vid. Cic. Verr. 2, 51; cf. Suet. Caes. 20: extra sortem agrum Campanum dividere; — B) det ved Lodkastning el. ved anden Tilskikkelse Erholdte el. Tildelte; bf. navnl.; 1) et Orakelsvar, (der ofte meddeltes skrevet paa etslags Lodseddel el. Tavle); – vid. Cic. Div. 1, 34; ligel. id. ibd. 2, 56: quum illa sors edita est opulentissimo regi Asiae, etc.; men Enn. ibd. 1, 21: Quo sese vertant tantae sortes somnium (f. somniorum: Varsler i Drømme); cf. responsa sortium, Liv. 1, 56; men sortes Lyciae, (fra Apollo's Orakel i Lycien), Virg.; ∾ Phoebeae, Ovid., faticinae, id., sacrae, id.; — 2) Lod el. Skæbne el. Bestemmelse el. Del; – Nescia mens hominum fati sortisque futurae, Virg. Aen. 10, 501; cf. Hor. Sat. 1, 1, in., o. id. Od. 2, 10, 14; in alienae sortis exemplo, (ved at ſkue andres Kamp el. Skæbne), Liv. 21, 43; men ultimae sortis homines, (af ringeste Stand el. Vilkaar), Suet. Aug. 19; – feminea sors, (Qvindekiønnet), Ovid., ogf. altera sors, id.; men id. Fast. 6, 30: Saturni sors ego prima fui, (hans første Barn); – ogf. c. gen.; nobis quoniam prima animi ingeniique negata sors est, Liv. 22, 29; cf. id. 1, 34: in nullam sortem bonorum natus, (opp. omnium bonorum heres); — 3) i Forretningssproget, oprdl.: Formue; bf. den paa Rente udestaaende Capital; – Et sors et fenus, Plaut. Most. 3, 1, 122, oftere; cf. Ter. Ad. 2, 2, 35; men Liv. 6, 14: multiplici jam sorte exsoluta; men sors fit ex usura, Plin. praef. med.; f. ogf. Cic. Att. 6, 1, o. Martial. 5, 42. — sorsum (-us), f. und. seorsum.

sortĭcŭla, ae, f., demin. af sors: liden Lodseddel; – sorticula in urnam cum ceteris demissa, etc., Suet. Ner. 21. — sortĭfer, i, m., [sors, fero]: som giver Orakelsvar, Epithet til Juppiter Ammon, Lucan. 9, 512; (al. sortiger m. f. Bem.). — sortĭger, a, um, [sors, gero], f. und. frgd. — sortĭlĕgus, 3, [sors, lego]: spaaende el. propheterende, Delphi, Hor. A. P. 219; — II) subst. sortĭlegus, i, m.: som udtyder Orakelsvar, Tegnsudlægger, Spaamand, Cic. Div. 1, 58, o. id. ibd. 2, 53, ogf. Lucan. 9, 581.

sortĭo, ire, activ Biform af sortior: kaster Lod, som verb. fin. alene forel.; – Tibi permitto, tute sorti, Plaut. Casin. 2, 6, 43; ligel. inter se sortiant, Varr. ap. Non.; ogf. c. acc.: Inter se sortiunt urbem atque agros, Enn. ibd.; — II) derim. ogf. classiſk in partic. perf. sortītus, 3, m. pass. Bem.: hvorom der er kastet Lod, bestemt ved Lodkastning; – ab iis consiliis, quae erant sortita in singulos candidatos, etc., vid. Cic. Att. 4, 16; cf. Propert. 4, 7, 55, o. id. ibd. 11, 20; — bb) bf. abl. sortito, som adv.; a) efter el. ved Lodkastning; – Jovis sacerdotem sortito capi etc., Cic. Verr. 2, 51; cf. Suet. Aug. 30, o. A.; — b) efter en Skæbne el. Tilskikkelse; – vid. Plaut. Merc. 1, 2, 25, o. Hor. Epod. 4, in.

sortĭor, sortitus sum, 4, v. dep. n. o. a; I) neutr.: kaster Lod; – Conjiciam sortes in sitellam, et sortiar Tibi et Chalino, Plaut. Casin. 2, 5, 34; men Cic. Verr. act. 1, 8: quum praetores designati sortirentur etc.; men Tac. Hist. 2, 41, om Legionerne: ∾ de ordine agminis; cf. Suet. Claud. 7: sortiri de altero consulatu; – ogf. er Sortientes, (Κληρούμενοι, de Lodkastende): Navnet paa en Comoedie af Diphilus, vid. Plaut. Casin. prol. 32; — II) oftere act.; A) „egenl.": kaster Lod derom; in tempp. perff.: erholder ved Lodkastning; a) c. acc.; – ut consules inter se provincias compararent sortirenturve, Liv. 42, 31; (men id. 38, 35, er provincias alene underforstaaet); ogf. ∾ provinciam cum collega, Cic. Fam. 1, 9; – fremdeles ∾ judices, id.; ∾ dicas, id. Verr. 2, 17; men „poet.": ∾ regna vini talis, Hor. Od. 1, 4, 18; cf. id. ibd. 3, 1, 15, – sortitus est peregrinam (provinciam), Liv. 39, 45; cf. Suet. Caes. 18, o. Plin. Ep. 6, 22; — b) m. Relativsætning; – ut inter se sortirentur, uter etc., Liv. 42, 4; non considerare, sed quasi sortiri, quid loquare, Cic. N. D. 1, 35; cf. id. Fat. 20; — B) „overf."; a) at dele imellem sig el. overtage tilsammen; – pariterque laborem Sortiti, etc., Virg. Aen. 8, 444; cf. ibd. 3, 634, o. ibd. 9, 174; — b) udvælger el. opsøger; – subolem armento sortire etc., Virg. Ge. 3, 71; men ∾ fortunam (i. e. locum) oculis, (søge med Øinene), id. Aen. 12, 920; ∾ matrimonium, Justin.; — c) opnaaer el. erholder; (saal. ofteſt in tempp. perff.); – mediterranea Asiae sortiti etc., Liv. 38, 16; cf. id. 3, 58: gens

Claudia, regnum in plebem sortita, etc.; f. ogf. Hor. Sat. 1, 6, 53, oftere, ogf. Suet. Aug. 99; ligel. Plin. Ep. 1, 3: reliqua rerum tuarum post te alium atque alium dominum sortientur; hoc numquam tuum desinet esse; men fata quis tam tristia Sortitus umquam? Senec. Phoen. 244.

sortis, is, f., vid. sors ab in. — sortītĭo, onis, f., [sortior]: Lodkastning; – dum sortes aequantur, dum sortitio fit, Cic. Corn. frgm.; ∾ provinciarum, (derom), id. Phil. 3, 10, oftere, o. A.; – ogf. in pl., Suet. Aug. 29. — sortito, abl. som adv., f. und. sortio. — sortītor, oris, m., [sortior]: som kaster Lod; –, ∾ urnae, Senec. Troad. 982. — 1. sortītus, 3, partic. af sortio o. sortior. — 2. sortītus, us, m., [sortior]: Lodkastning; – Si etc., etiam specula in sortitu'st mihi, Plaut. Casin. 2, 4, 26; – ogf. in pl.; quae (virgo) sortitus non pertulit ullos, (hvorom der aldrig er kastet Lod), Virg. Aen. 3, 323; — B) „meton.": Lod el. Terning (til Lodkastning); in pl., Stat.; — b) bf. „overf.": Lod el. Skæbne, ligel. in pl., id. — sōry, ÿos, n., σῶρυ: en Ertsart, rimel. Atramentstenen, Plin. 34, 30.

sos, f. eos, vid „is" ab in. — Sōsĭus, Sosia: romersk Slægts- o. Personsnavn; vid. Cic. Att. 6, 1, oftere, ogf. Suet. Aug. 17; – ogf. mærkes Sosii som ansete Boghandlere i Rom paa Horatius's Tid; vid. Hor. Ep. 1, 20, in., o. id. A. P. 345; — B) bf. Sōsĭānus, 3: benævnt efter en Sosius; – ∾ Apollo, (en Billedstøtte af Guden Apollo, der af en Dvæstor Sosius var bragt fra Syrien til Rom), Plin. 13, 11, o. id. 36, 4.

sospes, ĭtis, (fem. ogf. sospĭta, ae), adj., [rimel. besl. m. σῶς, i. e. salvus]; I) act.: frelsende el. reddende; bes. subst.: Frelser, Frelserinde; – Ennius sospitem pro servatore posuit, Fest. p. 300, (Müll.); templum Junonis sospitae, vid. Cic. Div. 1, 2; cf. id. N. D. 1, 29, o. id. Mur. 41, ogf. Ovid. Fast. 2, 56; — II) pass.: frelst, reddet, uskadt, ukrænket el. lykkelig, salvus; – filium Tuum modo in portu ··· vivum, salvum et sospitem Vidi etc., Plaut. Capt. 4, 2, 92; cf. August. ap. Suet. Aug. 28; men Liv. 2, 49: ut (dii eos) sospites brevi in patriam restituant; cf. Hor. Od. 3, 14, 10; men ibd. 1, 36, 4: Hesperia sospes ab ultima; ligel. ibd. 1, 37, 13: Vix una sospes navis ab ignibus etc.; – ogf. om Begreber: gunstig, lykkelig, dies, Plaut. Poen. 5, 4, 15, cursus, Hor. Carm. Sec. 40.

sospita, ae, vid. sospes ab in. — *sospĭtālis, e: frelsende; (for- o. efterel. Ord); – Qui tibi sospitalis fuit, etc., Plaut. Pseud. 1, 3, 18; ∾ sol, Macrob., deus, id.; o. — sospĭtas, atis, f.: Frelse el. Sundhed, (opp. pestis), Macrob.; — [sospes]. — sospĭtātor, oris, m.: en Frelser, (efterel. Ord), Appul.; – ∾ nostri generis, (i. e. Christus), Arnob.; — bf. fem. sospĭtātrix, īcis: Frelserinde el. Frelsende, dea, Appul.; af — sospĭto, are, v. a., [sospes]: redder el. bevarer el. opholder; (archaistisk Ord, bes. i Religionssproget); – Regnumque nostrum sospitent superstitentque, Enn. ap. Non.; cf. Liv. 1, 16, (af en Bønformular); ligel. Catull. 34, fin., til Diana: Romulique Ancique, ut solita es, bona Sospites ope gentem! – men udenf. Religionssproget, vid. Plaut. Asin. 3, 3, 93.

Sōtădes, is, m., Σωτάδης: Navnet paa en utugtig Digter, Martial. 2, 86; — B) bf. 1) Sōtădēus, 3: sotadisk, versus, Quintil. 9, 4, 90, Auson., o. A.; — 2) Sōtădĭcus, 3: == frgd., versus, Plin. 5, 2; ogf. absol.: in Sotadicorum libro etc., Gell. 7, 9.

sōter, ēris, m., σωτήρ: en Frelser el. Opholder, qui salutem dedit, vid. Cic. Verr. 2, 63; – ara Jovis Soteris, vid. Serv. ad Virg. Aen. 8, 652. — sōtērĭa, orum, n., σωτήρια: Helbredelsesfest, Martial. 12, 56; – ogf. som Titel paa et Lykønskningdigt i Anledning af en Helbredelse, Stat. Silv. 1, 4. — Sōtĭātes, um, m., Caes. B. G. 3, 20, o. Sottiates, Plin. 4, 33: Folk i Gall. Aquit., (hod. Sôs, Dep. du Gers). — sozūsa, ae, f., σώζουσα, (den Frelsende): en Benævnelse paa Væxten artemisia el. serpyllum majus, Appul.

spădīcārius, 3, [spadix]: som farver kastaniebrun, Jul. Firm. — spădīcum, i, n., Biform af flgd., Ammian. 24, 3. — spădix, īcis, comm., σπάδιξ; I) „egenl.": en med Frugten afreven Palmegren, avulsus e palma termes cum fructu, vid. Gell. 2, 26; — II) bf. „overf."; A) adj.: kastaniebrun, (neml. ligesom Palmens Frugt el. Daddelen), vid. Gell. l. c.; men Virg. Ge. 3, 81: honesti Spadices glaucique (sc. equi); — B) subst.: etslags blødt el. umandigt Strængeinstrument, Quintil. 1, 10, 31, (hvor acc. pl. spadicas).

spădo, ōnis, m., σπάδων: som er berøvet Manddommen el. Avlekraften; hvf. ogf.: qui natura spadones sunt etc., Digest.; – bf. „bes." Eunuch el. Castrat el. Gilding; vid. Liv. 9, 17, Hor. Epod. 9, 13, Juvenal. 14, 91, o. A.; — II) „overf." om ufrugtbare Planter, (der neml. ikke sætte Frø), Colum 3, 10, o. Plin. 13, 8; saal. ogf. om en Sivart, id. 16, 66; bf. — spădōnātus, us, m.: Manddommens Fraværelse el. Berøvelse, Tertull. — spădōnĭus, 3, [spado nr. II], om Væxterne: ufrugtbar el. uden Frø, laurus, Plin. 15, 39, mala, id. 15, 15. — spaerita (f. sphaerita), ae, f., σφαιρίτης: etslags rund Kage, Cat. R. R. 82. — spagas: etslags Beg i Asien, Plin. 14, 25.

spargănĭon, i, n., σπαργάνιον: etslags Plante, germ. Igelskolbe, Plin. 25, 63. — 1. spargo, rsi, rsum, 3, (inf. parag. spargier, Hor. Od. 4, 11, 8), v. a., [besl. m. σπείρω]; I) „egenl.": strøer el. udstrøer el. bestrøer, sprænger el. sprøiter, besprænger el. besprøiter, odl.; – ∾ semina, (at saae), Cic., Quintil., Ovid.; cf. Cic. R. Am.: quem sua manu spargentem semen etc.; men „poet.": ∾ dentes, (saae Dragetænderne), vid. Ovid. Met. 3, 105, o. id. ibd. 4, 572; – ∾ numos de rostris, Cic. Phil. 3, 6; ∾ flores, Virg., Hor.; men ∾ hastas, tela, etc., (udslynge), Virg., Ovid.; cf. Enn. Ann. 8, 46: Hastati spargunt hastas, fit ferreus imber; – ∾ arenam pedibus, (sparke i Veiret), Virg.; men ∾ humum foliis, (bestrøe dermed), id.; ligel. ∾ caput mola salsa, Hor. Sat. 2, 3, 200; ∾ humerum capillis, id.; men m. græsk Construction: sparsus tempora canis, vid. Ovid. Met. 8, 567; cf. id. ibd. 15, 790; – ∾ nubes humorem etc., Lucr. 6, 629; cf. Hor. Epod. 5, 26; men ∾ aram agno immolato, (besprænge med Blodet deraf), id. Od. 4, 11, 8; cf. ibd. 2, 6, 23; – aureis maculis sparsus (anguis: sprængt el. plettet), Liv. 41, 21; cf. sparso ore (virgo: med Fregner, odl.), Ter. Heaut. 5, 5, 18; f. ogf. Virg. Ecl. 2, 41; ligel. tectum ··· auro aut coloribus sparsum, Senec.; ligel. Ovid. A. A. 1, 71: priscis sparsa tabellis (porticus); – endel. i Deconomien, absol.: Age, sparge (spræng Vand), etc., Plaut. frgm. ap. Gell. 18, 12; ligel. verrite aedes, spargite munde, Titinn. ap. Charis.; cf. Cic. Parad. 5, 2: qui verrunt, qui spargunt, etc.; – ligel. absol. i Krigssproget, Quadrig. ap. Gell. 9, 1: sagittarius cum funditore utrimque ··· spargunt fortissime; — II) „fig."; A) „overf.": udstrøer i Mængde, udbreder el. fordeler, odl.; – fluere ac mitti spargique etc., Lucr. 6, 923; men ruit spargitque canes (aper), Ovid. Met. 8, 343; ligel. sparsam tempestate classem etc., Liv. 37, 13; cf. Tac. Hist. 3, 46: exercitum spargi per provincias; men spargit natura cornua in ramos, Plin.; ligel. spargit radios in orbem (gemma), id.; men Distat enim, spargas tua prodigus, an etc., (om du bortkaster dit Gods, eller osv.), Hor. Ep. 2, 2, 195; – ∾ se in fugam, Liv. 33, 15; men „poet.": Saepe solet scintilla suos se spargere in ignes, Lucr. 4, 610; men om Rhinen: ∾ se in lacus ··· in amnem Mosam, Plin. 4, 29; cf. spargi in sulcos, Lucan. 4, 142; — B) „ment."; 1) „alm.": at udstrøe el. udbrede; – deos immortales sparsisse animos in corpora ho-

minum, Cic. d. Senect. 21; cf. id. Arch. 12, o. Ovid. Met. 8, 267; — 2) „bef.": at indstrøe i Talen el. at udstrøe igiennem Talen (neml. som Rygte el. Mistanke, odl.); - ergo nunc ··· Sparge subinde, (indstrø el. lad falde, odl.), Hor. Sat. 2, 5, 101; men om en Læresætning: et adhuc spargetur omnibus locis, (vil blive indstrøet), Quintil. 8,3,58; men id. 7, 2, 12: quas (suspiciones) spargere quam maxime varie oportebit; cf. Virg. Aen. 2, 98: hinc spargere voces In vulgus ambiguas; s. ogs. Quintil. 9, 2, 80; men Tac. Hist. 2, 58, m. Subjectsætn.: spargebatur, Albinum etc.; — III) partic. sparsus, 3, ogs. som adj.: udbredt el. grenet; - cujus (vitis) minor acinus, sparsior racemus, Plin. 16, 62; men Foro ··· triplici sparsus, (i. e. vagus per tria fora), Martial. 8, 44.

*2. spargo, ĭnis, f.: Strøen el. Sprængen, salis, Venant.; — sparsĭlis, e: som lader sig adsprede, adspredt, Tertull.; — sparsim, adv.: adspredt, hist og her; - ∾ defluere, Appul.; cf. Gell. 11, 2; — sparsĭo, onis, f.: Besprængen (navnl. Theatrets med vellugtende Vande); - in pl., Senec. Contr. praef. 5, o. id. Qu. N. 2, 9; — b) ogs. Udstrøen el. Udkasten af Foræringer i Theatret, Stat. Silv. 1, 6, 67; o. — sparsivus, 3: til at udkaste el. udslynge; - ∾ pila, Petron. Sat. 27, inc., (al. prasina); — [1.spargo]. — sparsus, 3, partic. o. adj. af 1. spargo.

Sparta, ae, f., „poet." ogs. Sparte, es, Σπάρτη: Sparta, Hovedstaden i Laconien, oftere Lacedaemon, (hod. Misitra); vid. Plin. 4, 8, Cic. Off. 2, 22, oftere, Virg. Aen. 2, 577, o. A.; - den anden Form har Propert. 3, 12, in., Ovid. Met. 6, 414, oftere, o. A.; — B) df. 1) Spartānus, 3: spartansk, virgo, Virg. Aen. 1, 316; cf. Propert. 1, 4, 6; ∾ disciplina, Liv. 38, 17; ∾ canis, Lucan.; men ∾ saxum, Martial. 1, 56, (spartansk Marmor); — b) df. subst. Spartāni, orum, m.: Spartanerne, Justin.; ogs. in sing., Plaut. Poen. 3, 5, 25; — 2) Spartĭātĭcus, 3, res, Plaut. Poen. 3, 4, 9; - ogs. Spartĭăcus, 3, Taenaros, Appul., o. Spartĭcus, 3, myrtus, Virg. Cul. 399, ligesom Spartanus: spartansk; — 3) Spartĭātes, ae, m., Σπαρτιάτης: en Spartaner, Plaut. Poen. 3, 5, 35, Cic. Tusc. 1, 43, oftere, ogs. id. Div 1, 34.

Spartăcus, i, m.: den bekiendte thraciske Gladiator, som førte Gladiatorkrigen imod Romerne; - vid. Liv. epit. 96, Flor. 3, 20, Vell. 2, 30, ogs. Hor. Od. 3, 14, 19, o. id. Epod. 16, 5; — b) „meton." ogs. om Antonius, Cic. Phil. 4, 6. — Spartanus, 3, s. und. Sparta. — spartārĭus, 3: hørende til el. benævnt efter Væxten spartum; - ∾ Carthago (i Hispanien), Plin. 31, 43; — b) in neutr., spartaria (sc. loca: Egnen derom), id. 11, 8. — spartĭŏlus, i, m.; in pl.: etslags Brandfolk, rimel. benævnte efter de Redstiger el. Rebliner, som de førte med sig, Tertull., o. schol. ad Juvenal. 14, 305; af — spartĕus, 3: som er forfærdiget af Væxten spartum; saal. m. funis, Cato, m. urnae o. amphorae, id.; - ∾ solea, Colum., hvf. ogs. absol. spartea, ae, f., id., Pallad., o. A.

Sparti, orum, m., Σπαρτοί, (af σπείρω: saaer, altf. de Saaede el. af Sæd Opvoxne); saaledes kaldtes de harniskklædte Mænd, som voxede op efter de af Cadmus saaede Dragetænder, Hygin., Ammian. 19, 8, o. Varr. ap. Gell. 17, 3. — Spartiacus, 3, o. Spartiates, ae, s. und. Sparta. — spartŏpŏlĭos, i, f., σπαρτοπόλιος, (med isprængte graa Haar): Navnet paa en ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 73. — spartum, i, n., σπάρτον: en hampeagtig Væxt, hvoraf snoes Touge, flettes Matter, osv., (s. und. sparteus); fandtes oprdl. i Hispanien omkring Carthago, og er rimel.: stipa tenacissima L., germ. Pfriemgras; - vid. Plin. 19, 7, o. Varr. ap. Gell. 17, 3; magna vis sparti ad rem nauticam congesta, Liv. 22, 20; — II) „overf.": en af Væxten spartum snoet Line, Plin. 28, 11, o. id. 35, 40.

spărŭlus, i, m., demin. af 2. sparus: Brasen, en Fiskeart, Ovid. Hal. 106, o. Martial. 3, 60. — 1. spărus, i, m., (neutr. pl. spara, Lucil. ap. Fest.): etslags krumt Skudvaaben, Spyd el. Landse, odl.; - vid. Liv. 34, 15; men Virg. Aen. 11, 682: Agrestisque manus armat sparus; cf. Sall. Catil. 56. — 2. spărus, i, m.: Guldbrasen, en Fiskeart, (sparus aurata L.), Plin. 32, 53, o. Cels. 2, 18. — spasma, ătis, n., σπάσμα: = flgd., Plin. — spasmus, i, m., σπασμός: Krampe, Plin. 22, 9, oftere; saal. ogs. hos Scribon. — spastĭcus, 3, σπαστικός: som lider af Krampe, Plin. 20, 29, oftere.

spătangius, i, m., σπάταγγος: etslags Søigel, Cod. Theod. — spătha, ae, f., σπάθη; I) „egenl.": etslags aflangt og fladt Redskab til at røre sammen med, Ske el. Slev, odl.; - ∾ lignea permiscere, Colum.; cf. Plin. 34, 26, o. A.; — II) df. ifølge etslags Lighed; a) en Væverske; - spatha coire coguntur (stamen et subtemen), Senec. Ep. 90; — b) etslags bredt tveægget Sværd uden Spids, Tac. Ann. 12, 35, Veget., o. A.; — c) Palmegren, el. dens Kapsel el. Bælg; vid. Plin. 16, 28; — III) efter Plin. 12, 62, o. id. 23, 53: er spatha el. spathe ogs. en Benævnelse paa Træet elate. — spăthălĭum (spatal.) el. -ion, i, n., σπαθάλιον el. σπατάλιον: en Palmegren, Martial. 13, 27, (i Overskriften); — II) etslags Armbaand, Plin. 13, 52, Tertull.

spătĭātor, oris, m., [spatior]: som gaaer el. spadserer; df. „overf.": en Dagdriver; vid. Cato ap. Fest. p. 344, (Müll.). — spătĭŏlum, i, n., demin. af spatium: lidet Rum, Pallad. — spătior, atus sum, 1, v. dep. n., [spatium]; I) „egenl.": gaaer el. spadserer, gaaer for at more mig el. for Helbredens Skyld; - ∾ in xysto, Cic., Pompeja sub umbra, Ovid., o. Pompeja in umbra, Propert., (i. e. in porticu Pompeja); ∾ aggere in aprico, Hor. Sat. 1, 8, 15; ogs. ∾ summa arena, Ovid. Met. 2, 573; men absol., vid. Cic. R. Am. 21; — B) df. „alm.": gaaer el. drager el. skrider frem el. forbi, odl., incedo; - saal. Virg. Aen. 4, 62: Aut ante ora deum pingues spatiatur ad aras (Dido); cf. Ovid. Met. 4, 87, ogs. Quintil. 11, 3, 131 o. 135; men Virg. Ge. 1, 389: (cornix) sola in sicca secum spatiatur arena; s. ogs. Propert. 2, 10, 19; — II) „overf." om Ting: at udbrede sig; - spatiantia passim Brachia (arboris), Ovid. Met. 14, 629; ligel. spatiantes alae (aquilae: vide el. udstrakte), id. ibd. 4, 364; ligel. radices in summa tellure spatiantur, Plin.; cf. id. 17, 4: intus, ut in metallis, spatiante vena; men (Nilus) certis diebus ··· per totam spatiatus Aegyptum (udbredende sig derover), fecundus innatat terrae, id. 5, 10.

*spătĭōse, adv.; I) i et vidt Rum, vide omkring; - (inula) fruticat spatiose, Plin. 19, 29; cf. id. 25, 53, oftere; - compar., ∾ increvit fluvius, Ovid. Am. 3, 6, 85; — II) „overf." om Tiden: længe; - in compar., Tu quoque, qui aestivos spatiosius exigis ignes, Phoebe, etc., Propert. 3, 19, 3; o. — spătĭōsĭtas, atis, f.: Rummelighed, Sidon.; af — spătĭōsus, 3, [spatium]; I) „egenl.": som indtager et stort Rum, rummelig, vid; df. ogs. „poet.": stor, lang, bred, odl.; - ∾ stabulum, Colum.; ∾ insula, Plin.; ∾ loca, Quintil.; ∾ taurus, (opp. parva vipera), Ovid. Rem. 421; ∾ corpus, id. Met. 3, 56; ∾ limes, id.; ∾ frons cornibus, id. Met. 3, 20; men ∾ voces (med mange Stavelser), Quintil.; - compar., ∾ aedificia, Vitruv.; men Ovid. A. A. 2, 645: spatiosior aequo (Andromache: større el. høiere); superl., ∾ sedes hominum deorumque (Campus), Plin. Pan. 63; — II) „overf." om Tiden: lang, langvarig; - spatiosam fallere noctem, Ovid. Her. 1, 9; ∾ senectus, vetustas, id.; ∾ aevum, tempus, bellum, id.; — B) om andre Gienstande el. Begreber: vid, omfattende; - magna et spatiosa res est sapientia etc., Senec. Ep. 88.

spătĭum, i n., [rimel besl. m. pateo]; I) „egenl.":

aabent el. vidt Rum; A) „alm."; - Per totum coeli spatium diffundere sese (solis lucem), Lucr. 4, 202; men id. 1, 427: spatium, quod inane vocamus, etc.; cf. ibd. 1001, oftere, ogs. Virg. Ecl. 3, 105; ligel. reliquum spatium, qua flumen intermittit, Caes. B. G. 1, 38; cf. id. B. C. 3, 61; — B) „bes."; 1) begrændset el. afmaalt Rum, Mellemrum el. afmaalt Strækning; - longo itineris spatio etc., Caes. B. C. 1, 24; ligel. paribus intermissae spatiis (trabes), id. B. G. 7, 23; cf. Ovid. Met. 8, 794: Neve viae spatium te terreat, etc.; men Cic. N. D. 2, 19: spatiis immutabilibus etc.; magnum spatium abesse, (være langt borte), Caes.; ab tanto spatio (institui: saa langt borte), vid. id. B. G. 2, 30; - quod sit homini spatium a vestigio ad verticem, Plin. 7, 17; cf. Ovid. Met. 3, 95; men ∾ oris et colli, id. ibd. 2, 671; men trahit (aures) in spatium, (trækker dem i Længden), ibd. 11, 176; — 2) Rum el. Plads til en vis Bestemmelse, navnl. Spadseregang, Veddeløbsbane, odl.; - vid. Cic. Leg. 1, 4 o. 5, id. d. Or. 3, 12, o. id. Fin. 5, 1; men velut decurso spatio, id. d. Senect. 23; cf. Ovid. Met. 2, 167: tritumque relinquunt Quadrijugi spatium, etc.; men Cic. d. Rep. 1, 26: delubris distinctam spatiisque communibus (urbem: med offenlige Pladser); - „poet." ogs.: det indre Rum i en Bygning; vid. Ovid. Met. 7, 670; — b) ogs. abstract: Spadseregang el. Spadsering, Gaaen el. Gang, odl.; - duobus spatiis tribusve factis, Cic. d. Or. 1, 7; cf. id. Mur. 34, o. Suet. Aug. 83; — II) „overf."; A) om en Tidsbestemmelse; 1) „alm.": Tidsrum el. Tidsfrist el. Tid; - quantum fuit diei spatium, Caes.; cf. id. B. G. 6, 18: spatia omnis temporis numero ··· noctium finiunt; ligel. Cic. Arch. 1: respicere spatium praeteriti temporis; ∾ annuum, Caes.; ∾ dierum triginta, Cic.; in brevi spatio, Lucr. 2, 77, o. Ter. Heaut. 5, 2, 2; brevi spatio, Sall. Catil. 56; men tam longo spatio, vid. Cic. Off. 2, 23; cf. id. d. Or. 2, 86; men Hor. Od. 1, 11, 6: spatio brevi Spem longam reseces; — 2) „bes."; a) den til en vis Virksomhed bestemte Tid el. Frihed el. Leilighed; - nisi tempus et spatium datum sit, etc., Cic. Quint. 1; cf. Ter. Hec. 3, 3, 14: neque, ut etc., tempus spatium ullum dabat; men spatium sumamus ad cogitandum, Cic. Fin. 4, 1; cf. Caes. B. G. 7, 40, o. Ter. Andr. 1, 2, 11; men Ovid. Rem. 277: Ne properes oro; spatium pro munere posco; — b) det metriske el. rhetoriske Tidsmaal; - trochaeus ··· est eodem spatio, quo choreus, Cic. Orat. 57; cf. Quintil. 1, 5, 18: quae (vitia) fiunt spatio, etc.; — B) Bane el. Løbebane, Vei el. Sti, odl.; - Prope decurso spatio, Ter. Ad. 5, 4, 6; s. ogs. Cic. Brut. 90: quemadmodum simus in spatio Hortensium ipsius vestigiis persecuti; cf. id. Lael. 12; men Lucr. 6, 91: Tu mihi ··· spatium praemonstra, callida Musa!

1. spătŭla, (spath.), ae, f., demin. af spatha; I) bredt og aflangt Stykke; - ∾ porcina, (Køllen af en Skinke), Apic.; — II) liden Palmegren, Vulgat. — 2. spătŭla, ae, f., σπατάλη: Vellyst el. Utugt; - Spatula eviravit omnes Venerivaga pueros, Varr. ap. Non.

†spĕcĭālis, e, [species]: besynderlig, speciel; - illud generale ··· hoc speciale, Quintil.; ∾ quaestiones, id., tractatus, id.; s. ogs. „bes." Senec. Ep. 58; — b) quod speciale semper habuerunt, (deres Eiendommelighed), Trebell. XXX Tyr. 14; df. — spĕcĭālitas, atis, f.: Besynderlighed, Tertull.; o. — spĕcĭāliter, adv.: besynderligen, særskilt, (opp. generatim), Colum. 12, 2; - ∾ exprimere (særskilt at angive), de cujus dolo quis queratur, Digest. — *spĕcĭārius, 3: besynderlig; - ∾ dona, Caes. B. C. 3, 53, inc.; — spĕcĭātim, adv.: besynderligen, opp. generatim, Capella; o. — spĕcĭātus, 3: som har faaet sin egen Form el. Gestalt, Tertull.; — [af flgd.].

spĕcĭes, ēi, (gen. specie o. specii, Matius ap. Gell. 9, 14), f., [specio]; I) act.: Synet, Blikket, Synskraften; - speciem quo vortimus, etc., Lucr. 4, 243; cf. id. 5, 705 o. 723; oculi speciem fallere, Vitruv.; - ogs. kan hidføres: prima specie, (ved første Øiekast), Cic. Fin. 4, 22; cf. id. d. Or. 3, 25; ligel. ad speciem, (at see til, opp. ad sensum et cogitationem), id. Verr. 1, 22; — II) oftest pass.: hvad der viser sig hos den beskuede Gienstand, det ydre Skue, Udseende el Yderside, Form el. Gestalt; A) „egenl."; 1) „alm."; - quae species formae etc.? Cic. Tusc. 5, 39; cf. Lucr. 4, 49: Quod speciem ac formam similem gerit ejus imago, etc.; men Cic. R. Am. 22: esse aliquem humana specie et figura, qui etc.; ligel. Bellan' videtur specie mulier? Plaut. Bacch. 4, 7, 40; cf. id. Most. 1, 3, 23, oftere; men Urbis speciem vidi, hominum mores perspexi parum, id. Pers. 4, 4, 2; cf. Cic. d. Rep. 3, 32: ∾ praeclara oppidi (Athenarum) etc.; men ∾ navium etc., vid. Caes. B. G. 4, 25; cf. ibd. 2, 31, oftere; men Cic. d. Senect. 16: agro bene culto nihil ··· nec usu uberius, nec specie ornatius; men id. Catil. 2, 8: horum hominum species est honestissima, etc.; — b) df. ogs. „ment.": det i Aanden Beskuede, Ideen el. Begrebet; - hanc illi ἰδέαν appellabant; ··· nos recte speciem possumus dicere, Cic. Acad. 1, 8; ligel. ∾ eloquentiae, id. Orat. 5 o. 14; ligel. species, forma et notio viri boni, id. Off. 3, 20; s. ogs. Hor. Sat. 2, 3, 208; — 2) det blotte Skin el. ydre Anstrøg (i Modsætn. af Virkeligheden), navnl. i Forbindelserne: specie quidem ··· sed reapse etc., Cic. Lael. 13; ligel. specie ··· opp. re vera, Liv. 35, 31; ligel. per speciem etc., (under det Paaskud), opp. re ipsa, id. 39, 35; - similitudinem quandam gerebant speciemque sapientium, vid. Cic. Off. 3, 4; cf. id. Coel. 6: specie quadam virtutis assimulatae etc.; s. ogs. id. Off. 3, 33: habere speciem utilitatis; - ligel. ad speciem, (for Syns Skyld), Caes. B. C. 2, 35, oftere; — b) df. prægnant: Skin, Glands, Smykke, odl.; - adhibere quandam in dicendo speciem atque pompam, Cic. d. Or. 2, 72; cf. id. Brut. 62; men Liv. 34, 52: praebuerunt speciem triumpho capitibus rasis secuti; s. ogs. Hor. Ep. 1, 6, 49, oftere; — B) „overf."; 1) concret s. simulacrum, o. ligesom εἴδωλον; a) Drømmebillede, Syn i Drømme; - saal. Lucr. 1, 125: Homeri ··· speciem etc.; cf. Liv. 8, 6: eadem ··· species viri etc.; ligel. per nocturnas species etc., id. 26, 19; cf. Ovid. Met. 9, 472; — b) Billede, Billedstøtte, Statue; - vid. Cic. poëta Div. 1, 12: Sancta Jovis species etc.; — 2) den besynderlige Gienstand iblandt flere, hvorpaa Blikket el. Opmærksomheden er rettet, Arten (i Modsætn. af Slægten el. genus); - vid. Cic. d. Or. 1, 42, o. Senec. Ep. 58, ogs. Cic. Top. 7 o. 18, o. id. Orat. 10; — b) i d. sild. Retssprog: besynderligt Tilfælde; - ponitur apud eum species talis, etc., Digest.; — c) sild. ogs. (ligeartede) Specerier el. Krydderier, Macrob., Digest., Pallad.

spĕcillātus, 3, [inus. specillum, som demin. af speculum]: forsynet el. indlagt med Speilglas; - ∾ patina argentea, Vopisc. Prob. 4. — 1. spĕcillum, i, n., [specio]: chirurgisk Instrument til Undersøgelse af et Saar, en Sonde, Cic. N. D. 3, 22, Cels., Plin. — 2. specillum, i, n., s. und. specillatus.

spĕcĭmen, ĭnis, n., [specio]; I) hvorpaa noget kiendes, Kiendemærke, Prøve, Exempel; - Hoc etiam imprimis specimen verum esse videtur, Quam etc., Lucr. 4, 210; men comisk: nunc specimen specitur, (vi faae nu Syn for Sagen), Plaut. Casin. 3, 1, 2, oftere; men ingenii specimen est quoddam, m. Subjectsætn., (er etslags Bevis derpaa), Cic. d. Or. 3, 40; cf. id. Brut. 50; men id. Div. in Caecil. 8: qua in re non modo ceteris specimen aliquod dedisti, sed etc.; men Solis avi specimen, (Tegn paa hans Nedstammen derfra), etc., vid. Virg. Aen. 12, 164; - temperantiae

prudentiaeque specimen est Qu. Scaevola, Cic. N. D. 3, 32; men om P. Rutilius: quod specimen habuit haec civitas innocentiae, id. Pis. 39; — II) „overf.": hvad der tiener andre til Exempel, Exempel, Forbillede, Mønster, Ideal; – specimen naturae capi ··· ex optima quaque natura etc., Cic. Tusc. 1, 14; cf. id. Leg. 3, 3, (e XII tabb.): is ordo (i. e. senatus) vitio vacato, ceteris specimen esto; men id. Tusc. 5, 19: in quo (Caesare) ··· specimen fuisse humanitatis, salis, suavitatis, leporis; men Liv. 38, 17: servantes antiquum specimen animorum (Galli); f. ogf. Lucr. 5, 187: Si non ipsa dedit specimen natura creandi, etc.

spĕcĭo (spicio), spexi, 3, v. a.: fluer el. feer; (forcl. Ord); – vid. Varr. L. L. 6, 8, ogf. Fest. pag. 330 (Müll.), hvor ogf. citeres Plaut. Mil. gl. 3, 1, 100: quo supercilio spicit! f. ogf. id. Casin. 3, 1, 2, und. specimen; men id. Truc. a. 5, v. 8: nisi mihi credis, spece, inc., (al. espice). — *spĕcĭōse, adv.: med smuk ydre Anstand, smukt, prægtigen; – ∾ vehi, (paa smykkede Skibe), Plin. 35, 31; – compar., ∾ instratus equus, quam uxor vestita, Liv. 34, 3; cf. Hor. Ep. 1, 18, 52; superl., ∾ contorta hasta (et optime emissa), Quintil. 9, 4, 8; — II) „ment."; – speciose dictum, Quintil., translatum, id.; – ogf. in superl., ∾ usus etc., id. 8, 6, 18; o. — spĕcĭōsĭtas, atis, f.: Skiønhed; – ∾ naturalis, Tertull.; — [af flgd.].

spĕcĭōsus, 3, [species]: smuk at see til, med godt Udseende, smuk, glimrende, prægtig; I) „egenl."; – hunc ··· speciosum pelle decora, (opp. introrsus turpem), Hor. Ep. 1, 16, 45; ∾ corpora atque robusta, vid. Quintil. 11, 3, 26; – compar., ∾ familiam nemo producit, Senec. Ep. 87; superl., ∾ homo (Alcibiades), Quintil. 8, 4, 23; — II) „fig.": smuk el. antagelig, som vel lader sig sige el. høre; – ∾ has causas reversionis etc., Cic. Att. 16, 7; men ∾ titulo uti etc., (bruge et ret artigt Paaskud), Liv. 35, 16; cf. id. 1, 23: si vera potius, quam dictu speciosa, dicenda sunt; – ∾ genus dicendi, Quintil.; ∾ vocabula rerum, Hor. Ep. 2, 2, 116; cf. id. A. P. 144 o. 319; men Ovid. Met. 11, 133: speciosoque eripe damno (fra hin glimrende Ulykke); Conjugiumne vocas, speciosaque nomina culpae Imponis ··· tuae? id. ibd. 7, 69; – compar., ∾ rhetorice, quam dialectice, Quintil.; – ogf. absol. m. Subjectssætn.: gestarum rerum ordinem sequi, speciosius fuit, id. 3, 7, 15; – superl., longe speciosissimum genus orationis, id. 8, 6, 49.

spectābĭlis, e, [specto]; I) „egenl.": synlig; – spectabilis undique campus, Ovid. Met. 3, 709; cf. id. Trist. 3, 8, 35, ogf. Cic. Univ. 8; — II) „overf.": seværdig, anselig, udmærket; – Vestibus intexto Phrygiis spectabilis auro (Niobe), Ovid. Met. 6, 166; ∾ mons topiario naturae opere, Plin. 14, 15; ∾ victoriam edere, Tac. Agric. 34; — B) under de sildigere Keisere er spectabilis: en Titel for visse høie Embedsmænd, Cod. Just.; df. — spectābĭlĭtas, atis, f.: den Værdighed, som svarer til spectabilis nr. II, B.

spectācŭlum, (ctr. spectaclum, Propert. 4, 8, 21), i, n., [specto]; I) „alm.": Skue el. Skuespil; – Quum mihi obtulisti hoc tam lepidum spectaculum, Plaut. Poen. 1, 1, 81; f. ogf. Cic. N. D. 2, 56, und. spectator; cf. Hor. Epod. 5, 34; ∾ praebere hominibus, Cic. N. D. 2, 62; men id. Att. 10, 2: homini non amico nostra incommoda ··· spectaculo esse nolim; cf. id. Phil. 10, 4; men Liv. 10, 40: ut hostium quoque magnificum spectaculum esset, (at ogsaa Fienden gav et glimrende Skue); men Spectaclum ipsa sedens, (som Gienstand for Alles Blikke), Propert. 4, 8, 21; — II) „bes."; A) „egenl.": det paa Theatret el. i Cirkus osv. opførte Skuespil; – spectacula sunt tributim data, Cic. Mur. 34; ∾ apparatissimum, id.; ∾ gladiatorium, Liv.; ogf. ∾ gladiatorum, id., Plin.; ogf. ∾ circi, Liv., ludorum, athletarum, naumachiae, Suet.; — B) „overf.": Theatret, Skuepladsen; ogf. Sted el. Stillads for Tilskuerne; – tantus est ex omnibus spectaculis ··· plausus excitatus, Cic. Sest. 58; cf. Liv. 1, 35: loca ··· ubi spectacula sibi quisque facerent; ligel. Tac. Ann. 14, 13: exstructos, qua incederet, spectaculorum gradus.

spectāmen, ĭnis, n., [specto]; I) forcl. f. specimen: Prøve, Bevis; – Spectamen bono servo id est ··· ut etc., Plaut. Men. 5, 6, in.; — II) efterel. f. spectaculum: Skue el. Skuespil, Appul. — spectāte, adv. af spectatus und. specto: anskueligen; df. „overf.": fortrinligen; – in superl., quae spectatissime floreant, celerrime marcescere, Plin. 21, 1; cf. Ammian. 28, 3.

*spectātĭo, onis, f.; I) „egenl.": Beskuen, Beskuelse, navnl. med Hensyn paa de romerske Skuespil; – vid. Cic. Att. 13, 44: est quiddam, animum ··· levari cum spectatione, tum etiam etc.; men c. gen.: ∾ apparatus etc., id. Fam. 7, 1; ogf. in pl.: quae ad spectationes populo comparantur, Vitruv. 10, praef.; — B) „bef." ogf.: Prøvelse el. Prøve af den Mønt, hvori en Betaling skeer; – vid. Cic. Verr. 3, 78: deductiones fieri ··· pro spectatione etc.; — II) „fig.": Hensyn el. Betragtning; – Macedonicum bellum nomine amplius, quam spectatione gentis fuit, Flor. 2, 7; o. — spectātīvus, 3: hørende til en Betragtning; df. theoretisk; – thesin a causa sic distinguunt, ut illa sit spectativae partis, haec activae, Quintil. 3, 5, 11; — [specto].

spectātor, oris, m., [specto]: som beskuer el. betragter; I) „alm."; – sunt homines quasi spectatores superarum rerum atque coelestium, quarum spectaculum ad nullum aliud genus animantium pertinet, Cic. N.D. 2, 56; cf. id. d. Or. 1, 24, o. id. Off. 2, 7; men ∾ unicus coeli siderumque (Archimedes), Liv. 24, 34; — II) „bef."; A) Tilskuer ved Skuespillene; – Nunc, spectatores ··· clare plaudite, Plaut. Amph. fin., oftere; — B) som undersøger el. bedømmer; – quam elegans formarum spectator siem, etc., Ter. Eun. 3, 5, 18, (Donat.). — spectātrix, icis, fem. til frgd.; I) som beskuer el. betragter, en Tilskuerinde, Plaut. Merc. 3, 4, 12, o. Senec. Consol. ad Marc. 18; men Ovid. Am. 1, 12, 26: Spectatrix animos ipsa juvenca dabat; — II) „fig.": som bedømmer; – ∾ incorrupta praeteritorum (posteritas), Ammian. 30, 8. — spectatus, 3, partic. o. adj. af specto.

spectĭo, onis, f., [specio], i Augursproget: at iagttage Auspicierne; Øvrighedspersonernes Ret til at udtyde og anvende de givne Varsler, hvorom Cic. Phil. 2, 32: nos enim (sc. augures) nuntiationem solum habemus, consules et reliqui magistratus etiam spectionem; cf. Varr. L. L. 6, 8, o. Fest. s. h. v., p. 333 (Müll.). — specto, avi, atum, 1, v. a. (o. n.), intens. af specio: seer opmærksomt derhen el. derpaa, beskuer el. betragter; I) „egenl."; A) „alm."; a) c. acc. el. m. en Relativsætning; – speculum a speciendo, quod ibi se spectant, Varr.; ut spectare aliquid velimus et visere, Cic. Tusc. 1, 19; quid illos spectas, (seer paa dem el. betragter dem)! Plaut.; cf. Hor. Ep. 1, 6, 19; men E terra magnum alterius spectare laborem, etc., vid. Lucr. 2, in.; – tacitus te sequor, Spectans, quas tu res hoc ornatu geras, Plaut. Bacch. 1, 2, in.; — b) absol., el. m. ad el. in, el. m. Localadverb.; – alte spectare si voles, Cic. d. Rep. 6, 23; men Hor. Ep. 1, 6, 60: populo spectante, (for Alles Øine); – quaeso huc ad me specta, Plaut.; men quae (domus) spectat in nos solos (ene af os venter Hielp) Cic. Off. 1, 17; men Plaut. Pseud. 3, 2, 69: Quoque hic spectabit, eo tu spectato simul; – ogf. m. Subjectssætn., vid. Plin. 10, 89: quum plausu congregari pisces ad cibum ···, spectetur; — B) „bef.": seer et Skuespil el. en Skuespiller, er Tilskuer derved, odl.; – ∾ fabulam, Plaut., Hor., ludos, id., Suet., pugiles, Circenses, id.; men spectavi, m. Objectssætn., vid.

Plaut. Rud. 4, 7, 23; ogſ. absol., mulieres tacitae spectent! id.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": at beſigtige el. prøve; - ∾ (argentum: prøve dets Ægthed), Plaut. Pers. 3, 3, 35; cf. Ovid. Trist. 1,5,25; hvf. Cic. Off. 2, 11, („alleg."): hunc igni spectatum arbitrantur, (at han har beſtaaet en Ildprøve); — 2) om Localiteter: ligeſom at ſee derhen, d. e. at være vendt el. have Retning dertil el. derimod; m. ad, in, inter, etc., ogſ. m. Localadverbium, ogſ. c. acc.; - ∾ ad orientem solem, ad meridiem, vid. Caes. B. G. 5, 13, o. id. ibd. 7, 69; ligel. ∾ ad fretum, Cic., in ventum Favonium, Varr.; cf. Liv. 5,5; men ∾ inter occasum solis et septentriones, Caes. B. G. 1, 1; Omnia te adversum spectantia (vestigia), Hor. Ep. 1, 1, 75; men quo spectent porticibus (villae), Varr.; - qua parte spectat Orientem (insula), Sall. frgm.; cf. Liv. 33, 17; ligel. ∾ Hispaniam, Plin. 4, 36; - ogſ. „meton." om Indvaanerne, vid. Caes. B. G. 1, 1; ligel. Liv. 28, 17: Masaesyli in regionem Hispaniae spectant; — B) „ment."; 1) „alm.": ligeſom at ſee hen til et Maal, eller at ſigte derefter; df. at ſtræbe el. tragte derefter, at have el. tage Henſyn dertil el. derpaa, odl.; - magna spectare, (ſætte ſig et høit Maal), Cic. Off. 2, 13; cf. id. Fam. 1, 9: non idem semper dicere, sed idem semper spectare debemus; men nihil spectat, nisi fugam, (tænker paa intet andet), id. Att. 8, 7; quid vos in judicando spectare oporteret, id. Mil. 6; men Caes. B. G. 5, 44: quem locum probandae virtutis tuae spectas (venter el. bier du paa)? - noli spectare, quanti homo sit, etc., Cic. Qu. Fr. 1, 2, 4; me ··· spectasse semper, ut etc., id. Fam. 5, 8; - ∾ ad suam magis gloriam, quam ad salutem rei publicae, id. Sest. 16; cf. Virg. Ecl. 3, 48: Si ad vitulam spectas, (med Henſyn paa den), etc.; — b) m. abstracte Subjecter; - rem spectare ad arma, Cic. Fam. 14, 5, ad seditionem, Liv. 25, 3, (at det ſeer ud dertil el. truer dermed); ſ. ogſ. id. 1, 9, o. Cic. Off. 2, 23; men ∾ ad religionem, id. Leg. 2, 23, (at have Henſyn dertil); cf. id. Off. 1, 3, ogſ. id. ibd. 2, 21; ligel. id. d. Or. 1, 20: in unum exitum spectantibus (rebus) etc.; men id. Lig. 5: res eo spectat, ut etc.; cf. id. Phil. 7, 9: quorsum haec omnis spectat oratio? — 2) „beſ.": at betragte el. bedømme derefter, ſædv. m. ex; - qui tuum animum ex animo spectavi meo, Ter. Andr. 4, 1, 22; cf. Cic. R. Com. 10; men id. Tusc. 2, 10: non igitur ex singulis vocibus philosophi spectandi sunt, sed ex perpetuitate atque constantia; ligel. ex meo otio specto tuum, id. Att. 12, 39; - ogſ. absol.: betænker, vurderer; specta rem modo, Plaut.; cf. Cic. d. Or. 1, 61, o. Lucr. 3, 55; — III) partic. spectātus, 3, ogſ. ſom adj.; A) „alm.": beviſt, antagen, erkiendt; - ceterarum homines artium spectati et probati etc., Cic. d. Or. 1, 27; ligel. quam (fidem meam) habent spectatam jam et diu cognitam, id. Div. in Caecil. 4; ligel. homo in rebus judicandis spectatus jam et cognitus, id. Verr. Act. 1, 10; men rebus spectata juventus, Virg. Aen. 8, 151; - ni virtus fidesque vestra mihi spectata forent, Sall. Catil. 20; men in superl., id cuique spectatissimum sit, quod etc., Liv. 1, 57; (compar., ſ. nedenf.); - men m. Subjectsſætn.: mihi satis spectatum est, Pompejum etc., Sall. frgm.; — B) „beſ.": agtet, anſeet, berømt; - in perfecto et spectato viro, Cic.; cf. id. Div. in Caecil. 7; - compar., quo non spectatior alter etc., Sil. 1, 440; superl., clarissimi et spectatissimi viri auctoritas etc., Cic. Fam. 5, 12; — b) ogſ. om Ting: navnkundig, bekiendt, (Plin.); - spectatior paeninsula, vid. id. 4, 32; spectatissima laurus in monte Parnasso, id. 15, 40. — *spectrum, i, n., ſom Overſættelſe af εἴδωλον: Afbildning, Billede, (ſ. d. ſædv. simulacrum el. species); - vid. Cic. Fam. 15, 16, (hvor pl.: ∾ Catiana); cf. Cass. ibd. 15, 19; o. — spectus, us, m., (forel. f. aspectus): Beſkuelſe, Skue; - amplus, rubicundo colore, et spectu protervo, etc., Pacuv. ap. Fest. s. h. v., p. 330 (Müll.); — [specio].

1. spĕcŭla, ae, f., [specio]; I) „egenl.": høit Sted til at ſee ud fra, Udſigt el. Udkig; - specula, de qua prospicimus, Varr.; navnl. ogſ. til Signaler; vid. Cic. Verr. 5, 35: ignis e specula sublatus etc.; cf. Virg. Aen. 3, 239; men lignelſesvis, Cic. Fam. 4, 3: multo ante, tamquam ex aliqua specula, propexi tempestatem futuram; - ogſ. in pl.: speculas ponere in promontoriis (Vagttaarne), Liv. 29, 23; cf. Plin. 7, 57; — B) „poet." ogſ.: høit Sted, en Høi, odl.; - vid. Virg. Aen. 11, 526: in speculis summoque in vertice montis; ogſ. om en Biergſpids, id. Ecl. 8, 59; ogſ. den høie Mur omkring Byen, id. Aen. 11, 877: e speculis ··· clamorem coeli ad sidera tollunt; — II) „overf." o. „alleg.": in speculis esse, (have Opmærkſomheden henvendt paa en Gienſtand, agte el. lure derpaa); - - nunc homines in speculis sunt, observant, quemadmodum sese unusquisque vestrum gerat, Cic. Verr. act. 1, 16; cf. id. Dejot. 8, o. id. Mur. 37; - ogſ. om anden Omſorg, vid. Plin. Pan. 86: stetit Caesar in illa amicitiae specula, etc. — 2. spēcŭla, ae, f., demin. af spes, (ligeſom recula af res): lidet el. ſvagt Haab; - estne quid in te speculae? Plaut.; cf. id. Casin. 2, 4, 27; men hac tamen oblectabor specula, (m. Objectsſætn.), Cic. Fam. 2, 16; cf. id. Cluent. 26.

*spĕcŭlābĭlis, e: ſom ſees i lang Fraſtand, Sunion, Stat.; — spĕcŭlābundus, 3: ſpeidende el. lurende, for at ſpeide el. lure; - ubi speculabundus substiterat, Tac. Hist. 4, 50; - ogſ. c. acc.: speculabundus ··· signa, Suet. Tib. 65; o. — spĕcŭlāmen, ĭnis, n.: Blik el. Skue, Prudent.; — [speculor]. — spĕcŭlar, āris, n., [f. speculare, ſom neutr. af flgd.]: Vindue el. Vinduesrude, corneum (af Horn), Tertull.; - ofteſt in pl., specularia, ium o. orum: Vinduesruder el. Glasruder; df. ſædv. Glasvinduer; - vid. Plin. 19, 23, o. Plin. Ep. 2, 17; cf. Juvenal. 4, 21: Quae vehitur clauso latis specularibus antro; men Senec. Ep. 90: nostra demum prodisse memoria ··· specülariorum usum, etc. — *spĕcŭlāris, e, ligeſom i et Speil; - speculari ratione effici visum, (ligeſom ved Affpeilning), Senec. Qu. N. 1, 5; — II) ∾ lapis: en giennemſigtig Stenart, Speilſten el. Marienglas, Plin. 36, 45, Petron. Sat. 68; o. — spĕcŭlārius, i, m.: en Speilmager, Cod. Theod.; — [speculum].

*spĕcŭlātĭo, onis, f.: Udſpeiden, Efterforſkning; (efterel. Ord); - in pl.: speculationibus doctus, Ammian. 26, 10; — spĕcŭlātor, oris, m.; I) i Krigsſproget: en Speider; ogſ. en Spion; - quem repentinum speculatorem fuisse dicis, Cic. Verr. 5, 63; cf. Caes. B. G. 2, 11, oftere, o. Liv. 3, 40, oftere; — b) i hver Legion fandtes en Afdeling under Benævnelſen: speculatores, (Speidere el. Blinkere el. Forpoſttropper, odl.); vid. auct. B. Hisp. 13, o. Tac. Hist. 1, 25; - navnl. vare ogſ. disſe speculatores under Keiſerne etſlags Feltjægere el. Courerer (el. Ordonnanſer), odl., Suet. Calig. 44, oftere, Tac. Hist. 1, 24, id. ibd. 2, 73, o. A.; — II) „overf." o. „alm.": en Speider, en Spion el. Lurer; - diligentia mea speculatorem reformidat, Cic. Div. in Caecil. 16; cf. Liv. 40, 7, ogſ. Propert. 2, 22, 31; men Liv. 22, 33: speculator, qui biennium fefellerat, etc.; - ogſ. „ment.": ſom efterforſker el. underſøger; vid. Cic. N. D. 1, 30: non pudet physicum, id est, speculatorem venatoremque naturae, ab animis consuetudine imbutis petere testimonium veritatis? - men Plin. 11, 8, om Bierne: speculatores ad pabula ulteriora mittunt; — [speculor].

*spĕcŭlātōrius, 3: hørende til el. benævnt efter en Speider el. Spion, navigia, (Speiderſkibe), Caes. B. G. 4, 26; ligel. ∾ naves, Liv.; ogſ. absol., speculatoriae, id. 22, 19; - ∾ caliga, (ſom speculatores pleiede at bære), Suet. Calig. 52; ogſ. absol., specula-

toria, Tertull.; o. — spĕcŭlātrix, īcis, f.: Speiderske; - Furiae deae sunt speculatrices ··· et vindices facinorum et scelerum, Cic. N. D. 3, 18; cf. Senec. Controv. 1, 6; — II) „poet. overf.": speculatrix villa profundi, (hvorfra der er Udsigt over Havet), Stat.; — [speculator]. — 1. speculatus, 3, partic. af speculor. — 2. spĕcŭlātus, 3, [speculum]: forsynet med Speile, cubiculum, Suet. Vit. Hor., inc.

spĕcŭlor, atus sum, 1, v. dep. a., [1. specula]: udspeider el. udspionerer, udforsker el. undersøger; - Quid hic speculare? P. nihil equidem speculor, Plaut. Casin. 4, 2, 12; ∾ omnia et perscrutari, Cic. Tusc. 5, 20; cf. id. Catil. 1, 2; praemissus ··· speculatum consilia Bocchi, Sall. Jug. 108; ∾ dicta factaque alicujus, Liv. 42, 25; ∾ noctem incustoditam, Tac. Ann. 2, 40; - ogs. „poet.": ∾ obitus et ortus signorum, (agte derpaa), Virg. Ge. 1, 257; cf. ibd. 4, 166: ∾ aquas et nubila coeli (om Bierne); f. ogs. id. Aen. 5, 515: Jam vacuo laetam coelo speculatus (avem); — b) ogs. m. flgd. Relativ, el. m. ne, ogs. absol.; - ut specularetur, quae ··· suorum fortuna esset, Liv. 33, 10; speculabor, ne quis ··· Nostro consilio venator assit, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 13; - an speculandi causa (venirent)? Caes. B. G. 1, 47; men Ovid. Met. 1, 667: unde sedens partes speculetur in omnes.

spĕcŭlum, i, n., [specio]: hvori man seer sig, d. e. Speilet, quod in eo specimus imaginem, Varr.; - ubi se primum speculi projecit imago, Lucr. 4, 280; speculorum levitas, Cic. Univ. 14; cf. ibd. 13; saepe in speculum inspexi, vid. Plaut. Amph. 1, 1, 286; men Inspicere, tamquam in speculum, in vitas omnium etc., vid. Ter. Ad. 3, 3, 61; cf. ibd. v. 74; ∾ concavum, (Hulspeil), Plin.; speculo placere, (være pyntet), Ovid.; - om de Gamles Speile, deres Materie, osv., vid. Plin. 33, 45, o. id. 37, 16 o. 25, oftere; - men Plaut. Most. 1, 3, 94: Quid opu'st speculo tibi, quae tute speculo speculum es maximum? cf. Hor. Od. 4, 10, 6, ogs. Lucr. 4, 315; — B) „poet."; - Lympharum in speculo, (i Vandspeilet, paa Vandfladen), Phaedr. 1, 4; — II) „overf.": Afspeiling, Afbildning, Billede, (dog oftere m. tamquam el. ut, f. ovenf. Ter. l. c.); - speculum ··· futuri Temporis etc., vid. Lucr. 3, 987; (parvos et bestias) esse specula naturae, vid. Cic. Fin. 2, 10; men opus Virgilianum de quodam Homeri operis speculo formatum est, Macrob. Sat. 5, 2.

spĕcus, us (o. i, f. nedenf.), m., ogs. f., o. n., [besl. m. σπέος]: Hule el. Grotte, ogs. Kløft el. Grøft, (som Vandrende, odl.); a) oftest in masc.; - Inferum vastos specus, Enn. ap. Non.; paucos specus ··· subterraneos, Cic. Att. 15, 26; cf. Hor. Od. 3, 25, 2, Ovid. Fast. 4, 495, o. Liv. 7, 6; - ogs. kan hidføres altis specis (efter and. Decl.), Attius ap. Non.; — c) in fem., (for. o. eftercl.); - specus concava, Enn., scruposa, Att. ap. Non.; cf. Gell. 5, 14: specum quandam nactus etc.; — c) in neutr., (forcl. o. poet.); - Hic specus horrendum ··· Ditis, vid. Virg. Aen. 7, 568; - ligel. efter and. Decl., speca apposita, Cato ap. Priscian.; — II) „overf.": enhver Hulhed el. Fordybning, (men alene poet.); - ∾ atri vulneris, Virg. Aen. 9, 700; men alvi ··· tartareo specu, Phaedr. 4, 6; cf. Sil. 6, 276.

spegma, atis, f. und. psegma. — spēlaeum (-ēum), i, n., σπήλαιον: Hule el. Grotte; - in silvis, inter spelaea ferarum, Virg. Ecl. 10, 52; in spelaeo initiari, Tertull. — spelta, ae, f.: Spelt, en Kornart; - totidem speltas numerare, (saa mange Korn deraf), Rhemn. Fann. d. Pond. 10. — spēlunca, ae, f., σπήλυγξ (-υγγος): Hule el. Grotte); - in spelunca jacere, Cic. Fin. 2, 29; cf. id. Verr. 4, 48, oftere, ogs. Virg. Aen. 1, 60, oftere; men Propert. 3, 2, 27: Hic erat affixis viridis spelunca lapillis; cf. Ovid. Am. 3, 1, 3: speluncaque pumice pendens; — II) ogs. er Spelunca Navnet paa en K. Tiberius tilhørende Villa ved Terracina, Tac. Ann. 4, 59, Suet. Tib. 39, o. Plin. 3, 9; df. — spēluncōsus, 3: fuld af Huler, loca, Coel. Aur.

spera, ae, f. und. sphaera. — spērābĭlis, e, [spero]: til at haabe; men m. Negation, Plaut. Capt. 3, 3, 3: Hic ille est dies, quum nulla vitae meae salus sperabilis est. — speratus, 3, partic. o. adj. af spero. — Spercheis, ĭdis, f. und. flgd. — Sperchēos (-us), o. Sperchios (-us), i, m., Σπερχειός: en paa Pindus udspringende Flod i Thessalien, Mela 2, 3, Plin. 4, 14, Liv. 36, 14, Ovid. Met. 1, 579, o. A.; — B) df. 1) Sperchēis, ĭdis, fem. adj.: spercheisk, undae, Ovid., ripae, id.; — 2) Sperchīōnĭdes, ae, m.: som boer ved Sperchiosfloden, Ovid. Met. 5, 86. — speres, speribus, f. und. spes. — sperma, ătis, n., σπέρμα: Sæd, Sulpic. Sev. Hist. sacr.; df. — spermătĭcus, 3: hørende til Sæden, σπερματικός; - ∾ pori, (Sædegangene), Coel. Aur.

spernax, ācis, adj.: foragtende; - spernaces mortis (viri), Sil. 8, 465; ogs. m. Negation, Sidon.; af — sperno, sprēvi, sprētum, 3, v. a., (perf. syncop. sprerunt, Prudent.); I) „egenl.", ligesom segrego o. separo: bortfierner, (men alene forcl.); - jus atque aequum se a malis spernit procul, Enn. ap. Non.; cf. Plaut. Capt. 3, 3, 2: Nunc spes, opes auxiliaque a me segregant spernuntque se; — II) oftest „fig.": forsmaaer, foragter, forkaster; - Ille illas spernit segregatque ab se omnes etc., Plaut. Mil. gl. 4, 6, 17 flgd., hvor ogs.: Ne ··· ejus elegantia meam extemplo speciem spernat; - sperni ab aliquo, (opp. coli), Cic. d. Senect. 3; cf. id. Lael. 15; men Hor. Ep. 1, 1, 97: mea quum ··· sententia ··· Quod petiit, spernit, etc.; cf. ibd. 1, 7, 20: quod spernit et odit; men ante doctrinam deos spernentem natus, etc., vid. Liv. 10, 40; cf. id. 41, 10: ab eo quoque spretum imperium consulis est; f. ogs. id. 30, 45: haudquaquam spernendus auctor (Polybius); men Tac. Ann. 14, 40: neque morum spernendus habebatur; - poet. ogs. c. infin., Hor. Od. 1, 1, 21; ligel. Ovid. Met. 9, 117: obsequio deferri spernit aquarum. — spernor, ari, v. dep. a., efterel. Biform af frgd.: forsmaaer el. foragter; - ∾ pietatem, Fronto.

spēro, avi, atum, 1, (v. n. o. a.), [efter Doederl. besl. m. specere]: seer imøde, forventer, formoder; df. I) „alm.": venter paa det Forønskede, d. e. haaber el. venter, lover mig noget el. smigrer mig dermed; a) absol.; - quoad etc., sperare non destiti, Cic. Att. 9, 10; opp. timere, id. Cluent. 7; men bene sperare, id. Dejot. 14; recte sperare, id. Att. 13, 17; - saal. ogs. ut spero, ibd. 7, 2, oftere, o. quemadmodum spero, id. Arch. 2; men Plaut. Asin. 5, 2, 67: exorari, spero, poterit; cf. Ter. Heaut. 3, 2, 42, oftere; — b) c. acc., (dog hos Cic. o. Caes. oftest c. acc. comm.); - a quo nihil speres boni, quia non vult, etc., Cic. Att. 1, 13; a quo genere hominum victoriam sperasset, Caes. B. C. 3, 96; men omnia ex victoria ··· sperarent, vid. ibd. 6; cf. ibd. 60; men ibd. 85: hoc sperans, ut etc.; ligel. nunc spero meliora, Cic. Att. 14, 16; quod sapienter speravimus, perseveranter consectari, Colum. praef.; cf. Hor. Od. 2, 10, 13; men diis sum fretus, deos sperabimus, Plaut. Casin. 2, 5, 38; cf. id. Mil. gl. 4, 5, 10, oftere; - df. pass.; ne speratam praedam ex manibus dimitterent, Caes. B. G. 6, 8; cf. Cic. Qu. Fr. 1, 1, 15: non de reliqua et sperata gloria jam laborare, sed de parta dimicare; — c) oftest m. Objectssætn., navnl. c. inf. fut., dog ogs. c. inf. praes. o. perf.; - ex quibus sperant, se maximos fructus esse capturos, Cic. Lael. 21; ligel. spero, fore, ut id contingat nobis, id. Tusc. 1, 34; - spero, esse, ut volumus, id. Att. 12, 6; cf. ibd. 1, 1; f. ogs. Hor. A. P. 331, o. Virg. Aen. 4, 338; - men Cic. Att. 1, 1: spero, tibi me causam probasse; cf. Ter. Eun. 1, 2, 123; -

ogſ. „elliptiſk“: Qui semper vacuam, semper amabilem Sperat (sc. te fore), Hor. Od. 1, 5, 10; — not.: Propert. 2, 7, 45, i en græſk Conſtruction, ogſ. m. nomin. partic.: Visura et quamvis numquam speraret Ulyssen (ſ. se numquam visuram) etc.; — d) ſield. m. de; – neque de otio nostro spero jam, etc., Cic. Att. 9, 7; — II) ſield.: imødeſeer el. formoder et Uheld el. et Onde, frygter derfor; (ſaal. hos Cic. alene med Negation, ogſ. ironiſk); – Haec merui sperare? Propert. 2, 4, 3; cf. Virg. Aen. 4, 419: Hunc ego si potui tantum sperare dolorem, etc.; (cf. Quintil. 8, 2, 3); ligeſ. Virg. Aen. 1, 542: Si etc., At sperate deos memores fandi atque nefandi; dog ogſ. Suet. Caes. 50: quum minime quis moturum speraret; cf. Flor. 3, 1; – men m. Negation, vid. Plaut. Most. 1, 3, 39: te deseret ··· Ph. Non spero; Sc. insperata accidunt magis saepe, quam quae speres; ligeſ. Cic. R. Am. 4: id quod non spero, (for hvilket jeg ingenlunde frygter); cf. Qu. Metell. ap. Cic. Fam. 5, 1 fin.; men med Lune, Cic. d. Or. 3, 13: quoniam haec satis spero ··· molesta et putida videri; — III) partic. sperātus, 3, ogſ. ſom adj. o. subst.; bſ. a) speratus, sperata: den Forventede, d. e. den Forlovede, (for- o. efterel.); – me ··· mecum speratum adducere, Afran. ap. Non.; sperata, salve! Plaut. Poen. 5, 4, 97; cf. Hygin. Fab. 31 o. 33; — b) ſom adj.: længe forventet el. ſavnet, uxor, Plaut. Amph. 2, 2, 44.

spes, gen. spĕi, (pl. nom. o. acc. speres, Enn., o. abl. speribus, Varr. ap. Non.), f., [rimel. ctr. f. speres af spero]; I) ſædv.: Forventningen af et Held el. af et Onſkes Opfyldelſe, odl., d. e. Haabet; A) „egenl.“; 1) „alm.“; a) absol.; – si spes est exspectatio boni, etc., Cic. Tusc. 4, 37; ut aegroto dum anima est, spes esse dicitur, sic etc., id. Att. 9, 10; men bona spes, (opp. omnium rerum desperatio), id. Catil. 2, 11; spe exigua extremaque pendēre, id. Flacc. 2; men spes sibi quisque (sc. est), vid. Virg. Aen. 11, 309; hac spe lapsus, Caes.; ab hac spe repulsi, id.; de spe conatuque depulsus, Cic.; spem pro re ferentes, Liv. 56, 40; cf. Cic. R. Am. 38; men id. Att. 3, 22: ego jam aut rem, aut ne spem quidem exspecto; men id. Coel. 32: homo sine re, sine fide, sine spe, etc.; – praeter spem evenit, Ter.; cf. Plaut. Rud. 2, 3, 69, ogſ. Cic. Fam. 4, 4; – ogſ. in pl.; ubi sunt spes meae? Plaut.; cf. Ter. Phorm. 3, 1, 6, oftere; ligeſ. Liv. 10, 17: vultis vos pro virtute spes gerere? ſ. ogſ. Cic. Catil. 3, 7, Hor. Od. 4, 12, 19, o. A.; – dog alene efterel. i Pluralformerne sperum o. spebus, Eumen. Paneg. Const., o. Paul. Nol.; — b) c. gen. obj.; – nec in praemiis humanis spem posueris rerum tuarum, Cic. d. Rep. 6, 23; cf. id. d. Or. 1, 7, Ter. Heaut. 4, 3, 35, o. id. Phorm. 5, 4, 7; ligeſ. Cic. Lael. 9: non spe mercedis adducti etc.; men id. ibd. 16: spes amplificandae fortunae fractior; cf. id. Verr. 1, 7, fin.; — c) m. Objectsſætn.; – si quis vestrum spe ducitur, se posse etc., Cic. Agr. 1, 9; men Caes. B. G. 1, 42: magnam in spem veniebat, fore, uti etc.; cf. Cic. Tusc. 1, 41: magna me spes tenet, bene mihi evenire, quod mittar ad mortem; — d) ſield. m. ut el. m. de; – si spem afferunt, ut ··· fructus appareat, Cic. Lael. 19; – Spes est de argento, Plaut. Most. 3, 1, 40; men Caes. B. G. 2, 10: de flumine transeundo spem se fefellisse; — 2) „beſ.“ ogſ.; a) Haabet om en Arv (el. ligeſom Exſpectance derpaa); – in spem secundam nepotes pronepotesque ··· scripserat, Tac. Ann. 1, 8; cf. Hor. Sat. 2, 5, 47; — b) ſom Keleord; – o spes mea! Plaut.; o salutis meae spes! id.; — c) Spes ſom romerſk Gudinde havde i Rom flere Templer; – vid. Cic. Leg. 2, 11, oftere, Liv. 2, 51, oftere, Tac. Ann. 2, 49, Ovid. A. A. 1, 445, o. A.; — B) „overf.“ o. „concret“ om den Gienſtand, hvortil man ſætter ſit Haab; – vestras spes uritis, (de Skibe, der ſkulde frelſe Eder), Virg. Aen. 5, 672; ligeſ. Spe potitur tandem, (i. e. sperata), Ovid. Met. 11, 527; — b) „beſ.“ ogſ. haabefulde Børn; bſ. ogſ. om anden Yngel; ogſ. om Jordens Afgrøde; – Devovit nati spemque caputque parens, Ovid. Her. 3, 94; – ogſ. in pl. om et Barn; per spes surgentis Iuli, Virg. Aen. 6, 364, oftere; ligeſ. o meae spes inanes! Quintil. 6, prooem. 12; – derim.: gemellos, Spem gregis, etc., (om Kiddene), Virg. Ecl. 1, 14; men Ovid. Met. 15, 113: spem ··· anni, (Aarets Grøde); — II) ſield.: Forventningen af el. Frygten for et Uheld el. et Onde; – nobis ··· mala res, spes multo asperior, Sall. Catil. 20; cf. id. Jug. 88: contra spem suam etc.; ligeſ. id quidem (bellum) spe omnium serius fuit, Liv. 2, 3; ligeſ. id. 9, 23: quod ··· cetera contra spem salva invenit.

spetile (spectile) vocatur (caro) infra umbilicum suis etc., Fest. (ex Paulo), p. 330 (Müll.). — Speusippus, i, m., Σπεύσιππος: Philoſophen Plato's Søſterſøn, ogſ. hans Efterfølger i Academiet, Cic. Acad. 1, 4, id. N. D. 1, 13, oftere, o. A. — speustĭcus, 3, σπευστικός: ſom giøres færdig i en Haſt; – ∾ panes, (etſlags Brød), Plin. 18, 27.

sphăcos, i, m., σφάκος; I): = sphagnos, Plin. 24, 17; — II) ligeſom elelisphacos: etſlags Salvie, Plin. 22, 71. — sphaera, (efterel. Biform spēra, Prudent.), ae, f., σφαῖρα: en Kugle, globus; I) „alm.“; – sphaeras pugnum altas facito, Cato; cf. Cic. N. D. 2, 18 o. 21; — II) „beſ.“; A) den aſtronomiſke Himmelkugle el. Himmelglobus; – vid. Cic. d. Rep. 1, 14 o. 17, o. id. d. Or. 3, 40, oftere; — B) en Spillebold, Coel. Aur.; bſ. — sphaerālis, e: hørende til en Kugle, forma, Macrob., motus, id. — sphaerĭcus, 3, σφαιρικός: hørende til en Kugle, motus, Macrob. — sphaerĭon, i, n., σφαιρίον, i Medicinen: liden Kugle, en Pille, Cels. — sphaerista, ae, m., σφαιριστής: en Boldſpiller, Sidon. — sphaeristērĭon, i, n., σφαιριστήριον; I) „egenl.“: Sted el. Værelſe til Boldſpil, Plin. Ep., o. Suet.; — II) ogſ. „overf.“: Boldſpillet ſelv, Lamprid. — sphaerŏĭdes, is, adj., σφαιροειδής: kugleformet, schema, Vitruv. — sphaerŏmăchĭa, ae, f., σφαιρομαχία: Nævekamp med Jernkugler, Senec. Ep. 80, Stat. Silv. 4 praef. — sphagnos, i, m., σφάγνος: etſlags vellugtende Mos paa Træer, Plin. 12, 50; ogſ. sphacos, id. 24, 17.

sphingĭon, i, n., σφιγγίον: en Abeart, rimel. Hundeaben, (simia cynocephalus L.), Plin. 6, 34 flgd. — Sphinx, ingis (o. ingos, Stat.), f., Σφίγξ; I) i Mythologien: et qvindeligt Uhyre i Nærheden af Theben, forelagde de Forbigaaende Gaader at opløſe, og ſønderrev derefter dem, ſom ikke vidſte at give rigtigt Svar; afbildes ſædv. ſom halv Qvinde, halv Løve, oſv.; – vid. Auson. Id. 11, 40; men Senec. Oed. 92: Nec Sphinga, caecis verba nectentem modis, Fugi; cf. id. Phoen. 119; — b) ogſ. Billedet af en Sphinx; – vid. Suet. Aug. 50, o. Plin. 37, 4; men Sphingem aeneam magnae pecuniae etc., vid. Quintil. 6, 3, 98; — II) en Abeart; – vid. Plin. 8, 30, o. Mela 3, 9.

sphondȳlus, i, f. und. spondylus. — sphrāgis, īdis, f., σφραγίς (et Segl el. Signet); I) en til Signetſtene brugt Stenart, Plin. 37, 37; — II) en Benævnelſe paa den i forſeglede Pakker ſolgte lemniſke Jord el. Segljord, Plin. 35, 14; — III) i Medicinen: etſlags Plaſterkugler, pastilli, Cels. — sphrāgītis, ĭdis, f., σφραγῖτις: det paatrykte Segl el. Mærke, Prudent. — sphygmus, i, m., σφυγμός: Pulsſlaget, Vitruv. — sphȳraena, ae, f., σφύραινα: en Benævnelſe paa Fiſken sudis, Plin. 32, 54.

spica, ae, f., (spicum, i, n., Varr. ap. Non.; ſ. ogſ. nedenſ. Cic. d. Senect. 15, o. id. poëta N. D. 2, 42; o. spicus, i, m., poëta ap. Fest.); oprdl.: en Spids; bſ. ſædv. Ax el. Kornax; – fruges ab herba ad spicam perducere, Cic.; seges spicis uberibus et cre-

bris, id.; cf. Ovid. Am. 3, 10, 3: Flava Ceres tenues spicis redimita capillos; men id. Met. 8, 292: Et Cererem in spicis intercipit (aper); men In segetem spicas (fundere: om et unyttigt Arbeide), id. Trist. 5, 6, 44; - frugem spici, Cic. d. Senect. 15, rimel. af neutr. spicum, f. nedenf.; — II) „overf." ifølge Gestaltens Lighed; A) den axformede Top paa flere Væxter, Plin. 21, 23; saal. spica Cilissa, (i. e. crocus), Ovid.; ∾ nardi, Plin., Veget., ogs. absol. spica: Nardusplanten (el. Lavendel); men spicae allii (i. e. nuclei), Cato, Colum.; — B) Kornaxet, den klareste Stierne i Stiernebilledet „Jomfruen"; - spicum illustre, Cic. (poëta) N. D. 2, 42, ogs. spica Virginis, Colum., ogs. absol. spica, Manil.; — C) en Pil; - contra lapidum conjectum spicarumque, etc., Lucr. 3, 199, (Forb.); — D) ∾ testacea: Brandsten til axeformet Indlægning, Vitruv. 7, 1; — F) spicus crinalis (al. spicum el. spiclum, crinale): spids Haarnaal, Capella. — spīcātus, 3, f. und. spico.

spīcĕus, 3, [spica]: bestaaende af Ax, corona, Tibull., Hor., Plin.; ligel. ∾ serta, Tibull., Ovid.; men ∾ messis, (Kornhøsten), Virg. Ge. 1, 314; ∾ coma, (i. e. spica), Propert. 4, 2, 14. — spīcĭfer, a, um, [spica, fero]: axbærende, bekranset med Ax, Epithet til Ceres, Manil., Senec. Herc. Oet., ogs. til Nilen, Martial. 10, 74. — spīcĭlĕgĭum, i, n., [spica, lego]: Axesamling, Varr. R. R. 1, 53, oftere. — spīcĭo, ĕre, f. und. specio. — spīclum, i, f. und. spiculum. — spīco, (avi), atum, 1, v. a., [spica]: forsyner med et Ax el. med en Spids; oftest in partic. perf.; - grana in stipula spicantur (formes til Ax), Plin. 18, 10; herbarum spicatarum genus, id.; - testacea spicata, (axeformet Indlægning af Teglsten), Vitruv. 7, 1; spicatae faces, Gratian.; cf. id. Cyneg. 118: Quam longa exigui spicant hastilia dentes, (tilspidse).

spīcŭla, ae, f., demin. af spica; df. ligesom chamaepitys: Markcypressen, Appul. — spīcŭlātor, oris, m., f. und. speculator. — spīcŭlo, avi, atum, 1, v. a.: forsyner med en Spids el. Braad, tilspidser; - telum (animalium) ··· quo spiculavit ingenio (natura)? Plin. 11, 1; cauda aculeo spiculata, Solin. 52; af — spīcŭlum, (ctr. spiclum, Capella, al. spicum, inc.), i, n., demin. af spicum, [f. spica ab in.]: Spids, Braad; navnl. Biens, Virg. Ge. 4, 237, Skorpionens, Ovid. Fast. 5, 542, Hvæpsens, id. Met. 11, 335; — B) „bef.": Spids el. Od, navnl. Kastespydets og Pilens; - sibi avelli spiculum, (om den faldne Epaminondas), Cic. Fam. 5, 12; cf. id. Pis. 26; f. ogs. Hor. Od. 1, 15, 17, o. Ovid. Met. 8, 375; — 2) df. „meton." (som pars pro toto): Skudvaaben; navnl. Kastespydet; - vid. Cic. d. Rep. 3, 9: quos (agros) spiculo possent attingere, etc.; cf. Virg. Aen. 7, 165 o. 687; men om Pilen; id. Ecl. 10, 60: torquere ··· spicula; cf. Ovid. Met. 12, 601 flgd.; ligel. poet. om Cupido's Pile, Propert., Ovid.; - sild. ogs. f. pilum, Veget.; — b) sild. poet. ogs. ∾ solis, (d. e. Solstraalen), Prudent.; df. — spīcŭlus, 3: spids, tilspidset, lumen lucernae, Tertull. — spicum, i, n., o. spicus, i, m., f. spica ab in.

spīna, ae, f., [rimel. besl. m. spica, neml. ctr. af spicina el. spicna, vid. Freund.; altf. oprdl. det Spidse el. Stikkende; df.]; I) „egenl.": Torn; - quum lubrica serpens Exuit in spinis vestem, Lucr. 4, 58; cf. Virg. Ecl. 5, 39, Hor. Ep. 2, 2, 212, Plin. 21, 54, o. A.; Consertum tegumen spinis, Virg. Aen. 3, 594; cf. Tac. Germ. 17; men Ovid. Pont. 2, 2, 34: Saepe creat molles aspera spina rosas; — b) df. ogs. om de enkelte Tornarter; ∾ alba: Hvidtorn, Colum., Plin.; ∾ Aegyptia: ægyptisk Slaaentorn, id.; ∾ Arabica: d. arabiske Acacietræ, id.; — II) „fig."; A) „overf." ifølge Gestaltens Lighed; 1) Pig el. Braad hos visse Dyr; saal. Cic. N. D. 2, 47: animantium aliae ··· spinis hirsutae; ligel. hystrices spina contectae, Plin.; cf. id. 9, 85: (spinas) serratas in dorso etc.; — 2) Rygraden; - caput spina excipit, etc., Cels. 8, 1; cf. Plin. 11, 68: cervix spinae annectitur, spina lumbis, etc.; f. ogs. Virg. Ge. 3, 87, o. Ovid. Met. 8, 806; - df. ogs. „poet." f. Ryggen, ibd. 6, 380, oftere; - men spinae (piscis: Fiskeben), id. ibd. 8, 244; ligel. humus spinis piscium cooperta, Quintil.; — 3) spina hed ogs. den Circus i lige Linie giennemskiærende lave Mur, omkring hvilken Veddeløbene fandt Sted, Cassiod.; — 4) ∾ argentea (som Tandstikker), Petron. Sat. 32, fin.; — B) „ment.": det Tornede og Haarde el. Anstødelige i Tanke og Tale; - (Stoicorum) Panaetius nec acerbitatem sententiarum, nec disserendi spinas probavit, etc., Cic. Fin. 4, 28; cf. id. Tusc. 4, 5; - „poet." ogs. stikkende el. martrende Sorger, vid. Hor. Ep. 1, 14, 4: Certemus, spinas animone ego fortuis, an tu Evellas agro, etc.

spīnālis, e, [spina]: hørende til Rygraden; - ∾ medulla, (Rygmarven), Macrob. Sat. 7, 9. — spinĕa, ae, f.: en Benævnelse paa Vinstokken spionia, Plin. 14, 4. — *spīnĕŏla, ae, f., (rosa, oprdl.: Tornrose; df.): etslags smaabladet Rose, Plin. 21, 6; — spīnesco, ĕre, v. n. inch.: at blive til Torne el. ligesom Torne, Capella; — spīnētum, i, n.: Tornehæk el. Tornebusk, Virg. Ecl. 2, 9, Plin. 10, 95; — spīnĕus, 3: af Torne; - ∾ vincula, vid. Ovid. Met. 2, 789; ∾ frutices, Solin.; o. — Spinĭensis, is, m., (deus): som beskytter Markerne imod Torne og Tidsler, Augustin.; — [spina]. — spīnĭfer, a, um, [spina, fero]: som bærer Torne, pruni, Pallad., rubus, Prudent.; cf. Cic. Arat. 178. — spīnĭger, a, um, [spina, gero]: = frgd.; - ∾ stirpes, Prudent.

Spīno, ōnis, m.: liden Flod ved Rom, vid. Cic. N. D. 3, 20. — spīnōsŭlus, 3, demin.: noget tornet; df. „overf.": dunkel, spidsfindig, Hieronym.; af — spīnōsus, 3, [spina]: fuld af Torne, med Torne, tornet, loca, Varr., frutecta, Plin.; ∾ herbae, Ovid. Met. 2, 810; ogs. m. caulis, Plin., m. cortex, id.; - compar., ∾ arbor, id.; — II) „fig."; - ∾ genus disserendi (Stoicorum), vid. Cic. Fin. 3, 1; cf. id. d. Or. 1, 18, o. id. Orat. 32; - superl., ∾ disciplinae, Augustin.; - men Catull. 64, 72: Spinosas Erycina serens in pectore curas, (martrende Sorger). — spinther, ēris, n., rimel. af σφιγκτήρ: et Armbaand, Plaut. Men. 3, 3, 4, oftere. — spinthrĭa el. spintria, ae, m., [af σφιγκτήρ: en Muskel i Sædet]: etslags utugtig Person, Tac. Ann. 6, 1, Suet. — spinturnīcium, i, n.: etslags liden Ulykkesfugl, hvf. comisk, Plaut. Mil. gl. 4, 1, 42: pithecium haec est prae illa et spinturnicium; demin. af — spinturnix, icis, f., σπινθαρίς: etslags hæslig forresten ubekiendt Fugl, Plin. 10, 17, o. poëta ap. Fest., p. 330 (Müll.). — spīnŭla, ae, f., demin. af spina: liden Torn, Arnob.; - ogs. „overf.": liden Rygrad, Appul. — spīnus, i, (abl. spinu, Varr. ap. Charis), f., [spina]: Slaaentornen, (prunus spinosa L.), Virg. Ge. 4, 145, Pallad. — spiōnĭa, ae, f.: etslags Vinstok el. Vinranke, Colum. 3, 2, oftere; df. — spiōnĭcus, 3, gustus, (d. e. Vinen deraf), id. 3, 21.

spīra, ae, f., σπεῖρα; I) „egenl.": det Snoede el. Flettede el. Bundne, Krumning el. Slyngning, navnl. Slangens, vid. Virg. Ge. 2, 153: neque tanto Squameus in spiram tractu se colligit anguis, etc.; cf. id. Aen. 2, 217, o. Ovid. Met. 3, 77; ligel. om Aarernes Slyngninger i Træet, Plin., ogs. om Indvoldene, Lactant.; — II) df. „concret": et snoet el. slyngeformet Legeme, Fest. p. 330, (Müll.); df. navnl.; A) Fodgesims paa Søilen, Vitruv., Plin.; — B) etslags Bagværk el. Terte, Cato; — C) ogs. det sig slyngende Skibstoug; - quid cessatis, socii, ejicere spiras sparteas? Pacuv. ap. Fest. l. c.; - ogs. en Haarfletning, Plin. 9, 58; - ogs. Baand,

hvormed et Hovedtøi bindes under Hagen, Juvenal. 8, 208; — D) sammenhobet Mængde af Mennesker; – spiras legionibus nexunt, Enn. ap. Fest. l. c.

*spīrābĭlis, e: tienlig til Indaandning; – terra circumfusa hac animali spirabilique natura, cui nomen est aër, etc., Cic. N. D. 2, 36; cf. ibd. 6, fin., oftere; — B) „poet. overf.“: tienlig til Livets Ophold; – Per superos atque hoc coeli spirabile lumen, Virg. Aen. 3, 600; — II) act.: som kan indaande el. tienlig dertil; – ∾ viscera, Plin. 9, 6; o. — spīrācŭlum, i, n.: Lufthul, Aabning til Lufttræk, odl.; – Hic specus horrendum, saevi spiracula Ditis, vid. Virg. Aen. 7, 568; cf. Lucr. 6,492; men Plin. 2, 95: spiracula vocant alii Charoneas scrobes, etc.; ∾ in dolio, Pallad.; — [spiro]. — spīraea, ae, f., σπειραία: etslags Plante, (spiraea L.), germ. Spierstaude, Plin. 21, 29.

*spīrāmen, ĭnis, n.; I) Lufthul, (poet. o. sild.; sædv. in pl.); – spiramina naris, Enn., Lucan.; sunt, qui spiramina terris Esse putent, vid. id. 10, 247; — II) „abstract“: Aanden el. Pusten el. Blæsen, (poet. o. i efterel. Prosa), vid. Lucan. 6, 90; ∾ ventorum, Ammian.; ∾ ignis, Stat.; — spīrāmentum, i, n.; I) Aabning til Luftens Giennemgang, Lufthul, odl.; – Seu plures calor ille vias et caeca relaxat Spiramenta etc., Virg. Ge. 1, 89; cf. ibd. 4, 39; ligel. ∾ cavernarum (Aetnae), Justin. 4, 1; cf. Ovid. Met. 15, 343; ∾ talparum, Pallad.; men ∾ animae, Virg. Aen. 9, 580, (d. e. Luftrøret); — B) „overf.“: Mellemrum i Tiden, Ophold el. Afbrydelse; – non jam per intervalla ac spiramenta temporum, etc., Tac. Agr. 44; men sine spiramento ac mora, Ammian.; — II) „bef.“: Luftning el. Uddunstning, Vitruv. 7, 12, Macrob.; ∾ venti, (Trækluft), Vitruv. 4, 7; — spīrātĭo, onis, f., (efterel. Ord); I) „egenl.“: Aanden el. at aande, Scribon.; — II) „concret“: Aanden el. Aandedraget; – odor spirationis, id.; o. — spīrātus, us, m.: Aanden el. Aandedraget, Plin. 11, 2; — [spiro].

†spīrĭtālis el. spīrĭtŭālis, (begge Former findes neml. forverlede med hinanden), e, [spiritus]; I) „egenl.“: hørende til Luften el. til Aandedraget; – ∾ genus machinarum, (Luftorgel el. anden Vindmaskine), Vitruv.; ∾ partes pulmonum, Lactant.; ∾ arteriae, Arnob.; — II) „fig.“ (o. eccl.): aandig el. aandelig; – ∾ substantiae quaedam, Tertull.; df. — spīrĭtālĭtas el. spiritualitas, atis, f., (eccl.): den aandige el. aandelige Natur, Tertull.; o. — spīrĭtālĭter el. spiritualiter, adv., (eccles.): efter el. i Aanden, Tertull. — spiritualis, spiritualitas o. spiritualiter, s. und. spiritalis, etc.

spīrĭtus, us, m., [spiro]: Luftning el. at lufte, den bevægede Luft; I) „egenl.“; A) „alm.“; – ∾ vehementior ventus est, invicem spiritus leviter fluens aër, Senec.; cf. Plin. Ep. 5, 6: semper aër spiritu aliquo movetur, etc.; s. ogs. Virg. Aen. 12, 365; ligel. ∾ austri, Cic. (poëta) N. D. 2, 44; men ibd. 2, 7: ∾ uno divino et continuato (contineri); cf. id. Arch. 8; fremdeles: spiritus, quem ... aëra appellant, Plin. 2, 4; ligel. circumfusus nobis spiritus, Quintil. 12, 11, 13; cf. Cic. R. Am. 26, o. id. Catil. 1, 6; – ∾ unguenti, (Duften deraf), Lucr. 3, 223; men ∾ foedi odoris, Cels.; — B) „bef.“: den indaandede Luft el. Livsluften; – sanguis per venas diffunditur, spiritus per arterias, Cic. N. D. 2, 55; cf. id. ibd. 54: cibo, potione, spiritu (teneri vitam animantium); ∾ ducere, (at drage Aande, at aande), id.; cf. id. Arch. 12; ligel. Quintil. 11, 3, 63: neque enim potest esse longus spiritus, quum immoderate effunditur; men uno spiritu, (i et Aandedræt), vid. Cic. d. Or. 1, 61, o. id. ibd. 3, 47; men extremo spiritu, (i sit sidste Aandedræt), id. Tusc. 1, 40; s. ogs. id. d. Senect. 9; men id. Verr. 5, 45: filiorum suorum postremum spiritum ore excipere; — 2) ligel. „abstract.“: Aanden el. at aande; – quae (anima) ducta sit spiritu, Cic. N. D. 2, 54; cf. id. ibd. 55: nam quae spiritu in pulmones anima ducitur, ea calescit primum ab eo spiritu, deinde etc.; ligel. aër spiritu ductus, ibd. 39; cf. Ovid. Met. 12, 517; — b) df. ogs. Livsaanden el. Livet; – eum spiritum, quem etc., patriae reddere, Cic. Phil. 10, 10; cf. Vell. 2, 87: aliquem spiritu privare, (berøve nogen Livet; hvor ogs. spiritum reddere: lade Livet el. omkomme); — c) poet. ogs. et Suk; – Surget et invitis spiritus in lacrimis, Propert. 1, 16, 32; cf. Hor. Epod. 11, 10; — B) i Grammatiken: spiritus, d. e. Beaandningen; ∾ asper, lenis, Priscian.; — II) „fig.“; A) „alm.“: Opblæsthed, Overmod el. Stolthed, odl.; a) in sing.; – quem hominem! qua ira! quo spiritu! etc., Cic. Qu. Fr. 1, 2, 2; cf. id. Agr. 2, 34; ligel. tantum fiduciae et spiritus etc., Caes. B. C. 3, 72; ligel. inflata ... muliebri spiritu, Liv. 24, 22; cf. Hor. Sat. 2, 3, 311; — b) in pl.; vid. Cic. Manil. 22, Caes. B. G. 1, 33, o. id. ibd. 2, 4; ligel. Liv. 4, 54: quum spiritus plebes sumpsisset; ligel. Tac. Ann. 16, 26: cohibuit spiritus ejus Thrasea; — B) „bef.“; 1) Aanden, Modet, Begeistringen; a) in sing.; – Spiritum Phoebus mihi ... dedit, Hor. Od. 4, 6, 29; cf. id. ibd. 2, 16, 38; ligel. ∾ divino tactus, Liv. 5, 22; men Quintil. 10, 1, 44: elatior ingenii vis ... et alti spiritus plena; ligel. ∾ generosi imperator (Al. M.), Plin. 8, 61; — b) in pl.; – qui spiritus illi! etc., Virg. Aen. 5, 648; ligel. Liv. 2, 35: hostiles jam tum spiritus gerens; — 2) Vell. 2, 123, ligesom anima: den elskede Gienstand; – subrefectus conspectu alloquioque carissimi sibi spiritus; — 3) efterel. (o. eccles.) er Spiritus: en Aand; saal. bef. Spiritus Sanctus, Cod. Just., Auson.; men in pl.: ∾ nigri, (Mørkets Aander), Sedul.

spīro, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: at blæse el. aande; A) „egenl.“; 1) „alm.“ (el. om Elementerne); – spirantibus incita flabris (freta), Lucr. 6, 427; cf. Ovid. Met. 7, 532; ligel. qua spiraturus est ventus, Plin.; ligel. „alleg.“: Dum licet, et spirant flamina, navis eat, Ovid. Fast. 4, 18; ogs. om Ilden el. Luen, id. Met. 8, 356, om Uddunstningen el. Lugten, Virg. Ge. 4, 31; cf. Pers. 6, 35: seu spirent cinnama surdum, (lugte svagt); endel. ogs. om Vandet: at bruse, odl., Virg. Aen. 10, 291, o. id. Ge. 1, 327; — 2) „bef.“: at drage Aande, at aande; – dum quidem spirare potero, Cic. N. D. 3, 40; cf. id. R. Am. 23; ∾ vehementer et crebro, (om den Syge), Cels.; men poet.: Quod (illa) querulum spirat (aander klagende el. lidende), Martial. 2, 26; — B) „fig.“; 1) „overf.“; a) at aande, d. e. at være ilive, endnu at leve, (oftest in partic. praes.); – ab eo (Clodio) spirante forum potuisse defendi, cujus etc., Cic. Mil. 33; cf. Sall. Catil. 61; men poet.: spirantia consulit exta, (som endnu ere levende el. varme), Virg. Aen. 4, 64; cf. Tac. Agr. 12: margarita viva ac spirantia saxis avelli; — b) om Bogstaverne: at tone el. lyde; – quibus (litteris, sc. φ, etc.) nullae apud eos dulcius spirant, Quintil. 12, 10, 27; — 2) „ment.“; a) at aande el. leve, at være livfuld el. kraftig; – videtur Laelii mens spirare etiam in scriptis, Cic. Brut. 24; cf. Hor. Od. 4, 9, 10; – navnl. ogs. om den livfulde Fremstilling igiennem Kunsten; saal. Virg. Aen. 6, 848: Excudent alii spirantia mollius aera; cf. id. Ge. 3, 34; men Martial. 7, 84: Spirat et arguta picta tabella manu; — b) at være modig el. overmodig; – spirantibus altius Poenis, Flor. 2, 2, (da de stræbte høiere, vare overmodige); – men poet.: Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis, Non ego etc., Propert. 2, 18, 85; — II) act.: at udpuste el. udaande el. uddufte; A) „egenl.“; – flammam ... spirantes ore Chimaerae, Lucr. 2, 704; cf. id. 5, 29: spirantes naribus ignem (equi); men Liv. 22, 17: veluti flammas spirantium (boum) miraculo etc.; men Virg. Aen. 1, 403: Ambrosiaeque comae divinum vertice odorem Spiravere; — B) „fig.“; 1) ligesom at udpuste, d. e. at give

fra sig; - vastos telluris hiatus Divinam spirare fidem, (i. e. oracula fundere), Lucan. 5, 82; men Juvenal. 7, 111, „alleg.": Tunc immensa cavi spirant mendacia folles (i. e. pulmones rabularum); — 2) ligesom at aande noget, d. e. at være fuld deraf, tydeligen at røbe noget, odl.; - ∾ bellum, Lucr., amorem, Hor. Od. 4, 13, 19; cf. Liv. 3, 46: tribunatum etiam nunc spirantem (hominem: der endnu viste en Tribuns Overmod); - dog oftest m. neutr. adj. (som acc. comm.); qui nunc magnum spiramus amantes, (ere saa modige), Propert. 1, 12, 53; men spirat tragicum satis, (har Aand for den tragiske Digtning), Hor. Ep. 2, 1, 166; men rapta spirans immane securi, (i fnysende Harme), Virg. Aen. 7, 510. — spīrŭla, ae, f., demin. af spira (nr. II, B): liden Kage el. Krumkage, Arnob.

spissāmentum, i, n., [spisso]: hvormed man tætter el. stopper, Prop el. Visk, odl.; (efteraug. Ord); - ∾ firmiore opus est etc., Senec. Ep. 31; ∾ feniculi, (Høvisk), Colum. — spisse, adv. af spissus; I) „egenl.": tæt el. sammentrængt; - ∾ calcare carbones, Plin.; - compar., ∾ serere, (opp. rarius), Colum.; — II) „overf."; A) langsomt el. tungt; - tu nimis spisse atque tarde incedis, Naev. ap. Non.; cf. Cic. Brut. 36; compar., nascimur spissius, quam emorimur, Varr. ap. Non.; — B) hyppigen; - in compar., Petron. Sat. 18, 4. — spissesco, ĕre, v. inch. n., [spissus]: at blive tæt el. tyk; - ∾ nubem, vid. Lucr. 6, 175; men spissescens intus humor hominis, Cels. — spissigrădus, 3, [spisse, gradior]: som gaaer langsomt; - superl., ∾ hos homines etc., Plaut. Poen. 3, 1, 3.

*spissitas, atis, f.: Tæthed el. Fasthed; - spissitas (quercus, opp. raritas), Vitruv.; ∾ tritici, Plin.; — spissĭtūdo, inis, f.: = frgd.; - ∾ aëris crassi, Senec., mellis, Scribon.; o. — spisso, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": gjør tæt el. fast el. tyk; - lac igne spissatur, Plin.; men spissatus in aëra transit (ignis), Ovid. Met. 15, 250; cf. Lucan. 4, 77; men ∾ corpus, Cels., corpora, Plin., (at give dem Fasthed); — II) „overf.": hyppigen at gjøre noget, at gjentage ofte, Petron.; af — spissus, 3; I) „egenl.": tæt el. fast, sammentrængt, compact; - ∾ nubes, Ovid.; cf. Lucr. 6, 126; ∾ liquor, Ovid., sanguis, id.; Non tam spissa viris (corona, neml. til Forsvar paa Leirvolden), Virg. Aen. 9, 509; cf. ∾ theatra o. sedilia (fulde af Tilskuere), Hor.; s. ogs. id. A. P. 381, ogs. id. Od. 2, 15, 9, o. ibd. 4, 3, 11, oftere; ∾ arena, Virg.; ∾ litus, Ovid.; men ∾ tunicae, (af tæt el. tykt Tøi), Plaut.; men ∾ navis, (vandtæt), vid. Senec. Ep. 76; - compar., ∾ semen, Colum.; ∾ ignis, Lucan.; superl., ∾ arbor (ebenus et buxus), Plin.; men Senec. Ep. 81, lignelsesvis: quod pessimum ex illa (nequitia) est, et, ut ita dicam, spississimum, etc.; — II) „fig."; A) om Tiden; a) langsom; - ita omnia tarda adhuc et spissa, Cic. Att. 16, 18; cf. id. d. Or. 2, 53; — b) sildig; (saal. alene forcl.); - vid. Plaut. Cist. 1, 1, 77; Spissum istud amanti est verbum: veniet, nisi venit; ligel. (haruspices) si quid boni promittunt, pro spisso evenit, etc., id. Poen. 3. 5, 47; — c) ligesom creber: tæt efter hinanden, hyppig el. idelig; - spississima basia, Petron. 31, 1; — B) om en Handling el. Tilstand: vanskelig at gjennemføre el bevirke, som koster Arbeide og Møie; - spissum sane opus et operosum, Cic. Qu. Fr. 2, 14, (om Bøgerne „de Republica"); sin id erit spissius, (opp. illud, quod facile est), id. Fam. 2, 10; cf. id. d. Or. 3, 36. — spithăma, ae, f., σπιθαμή: Spand, palmus, Plin. 7, 2.

splen, ēnis, m., σπλήν: Milten, (det latinske lien), troedes at være Latterens Sæde, hvf. Pers. 1, 12: Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno; cf. Plin. 23, 16, Colum. 7, 10, o. A. — splendēo, v. n., [efter Doederl. at henføre til plenus, ligesom candeo til canus]: at glindse el. glimre, odl.; - jam splendent mihi (oculi), Plaut. Poen. 1, 2, 101; (saal. oftest „poet."); varios splendere decores (scenae), Lucr. 4, 980; cf. Virg. Aen. 7, 9: splendet tremulo sub lumine pontus; s. ogs. Hor. Ep. 1, 5, 6, o. id. Od. 2, 16, 14; ligel. Plin. Ep. 5, 6: cubiculum a marmore splendet; - ligel. „poet." om den personlige Skjønhed; vid. Hor. Od. 1, 19, 6, o. id. ibd. 3, 3, 25; - splendens stella candida (Arcturus), Plaut. Rud. prol. in.; — II) „fig.": at glimre el. udmærke sig, odl.; - virtus lucet in tenebris ··· splendetque per sese semper, etc., Cic. Sest. 28; men splendere aliena invidia, vid. Liv. 38, 53; men auctores splendentes, (i. e. illustres el. clari), Plin. 9, 4; df. — splendesco, dŭi, 3, v. n. inch.: at blive glindsende, at faae Glands; - incipiat jam tum ··· sulco attritus splendescere vomer, Virg. Ge. 1, 45; ∾ succo olivi, vid. Ovid. Met. 10, 177; men ∾ coelum flamma, id. Pont. 2, 10, 23; — II) „fig."; - ∾ oratione, vid. Cic. Parad. prooem.; ligel. ∾ canorum illud in voce, id. d. Senect. 9; cf. Plin. Ep. 5, 11: nec jam splendescit lima (opus absolutum), sed alteritur.

splendĭco, are, v. n., sild. Biform af splendeo; - ∾ gemmae (glindse el. skinne), Appul. — *splendĭde, adv.; oprdl.: glindsende, skinnende; df. A) „overf.": prægtigen el. herligen; - ∾ adornare convivium, Cic. Quint. 30; — B) „ment.": berømmeligen, hæderligen; - acta aetas honeste ac splendide, Cic. Tusc. 3, 25; ligel. in compar., Hirt. B. Al. 24; ogs. om Foredraget, vid. Cic. Off. 1, 1; men superl., ∾ natus, (af meget høi Byrd), Senec. Ep. 47; o. — splendĭdo, are, v. a.: gjør glindsende; - ∾ dentes, Appul.; af — splendĭdus, 3, [splendeo]; I) „egenl.": glindsende, skinnende; - signa coeli, Lucr., lumina solis, id.; compar., fons splendidior vitro, Hor.; cf. Ovid. Met. 13, 791; superl., ∾ candore elucens (circulus), Cic. d. Rep. 6, 16; men ∾ bilis (χολὴ ξανθή: den gule Galde), Hor. Sat. 2, 3, 141; (cf. vitrea bilis, Pers. 3, 8); — II) „fig."; A) „overf.": med ydre Glands el. Pragt, glimrende, prægtig, herlig; - quorum in villa ac domo nihil splendidum, nihil ornatum fuit, praeter ipsos, Cic. Parad. 5, 2; cf. Virg. Aen. 1, 637; men ∾ et virilis cultus, Quintil.; - ogs. om en Personlighed: ut eum (virum) splendidum ac hilarem potius, quam luxuriosum ac desidem, diceres, Vell. 2, 105; - ogs. om en Tilstand; secundas res splendidiores facere, Cic. Lael. 6; — B) „ment." el. om det indre Værd: glimrende el. herlig, udmærket el. berømt; - eques Romanus etc., Cic.; cf. id. Verr. 4, 18; men compar., ∾ aliquem tribunatu facere et sibi et avunculo suo, Plin. Ep. 4, 4; superl., ∾ vir et ornatissimus suae civitatis, Cic. Flacc. 20; ligel. ∾ ingenia, id. Off. 1, 8; men absol.: splendidissimum videri, quod etc., id. ibd. 18; - ∾ facta, (berømmelige Bedrifter), Hor. Ep. 2, 1, 237; men causa splendidior fiet, si nequissimo cuique resistetur, Cic. R. Am. 49; - navnl. ogs. om Foredraget: ∾ quandam rationem dicendi (tenere, om Cæsar), Cic. Brut. 75; cf. ibd. 55 o. 58, oftere; ogs. ∾ vox etc., ibd. 55; men ∾ arbitria, (glimrende el. hæderlig Dom), vid. Hor. Od. 4, 7, 21; — b) „bef." ogs. om det ydre Skin, (i Modsætning af Virkeligheden), ligesom speciosus: glimrende el. smuk; - non tam solido, quam splendido nomine, Cic. Fin. 1, 18; cf. Ovid. Rem. 240: Praetendens culpae splendida verba tuae. — *splendĭfĭce, adv.: skinnende, glindsende, intermicans, Fulgent.; o. — splendĭfĭco, are, v. a.: at gjøre lys el. skinnende; - ∾ diem, Capella; — [splendeo, facio].

splendor, ōris, m., [splendeo]; I) „egenl.": Glands el. Skin; - splendor, quicumque est acer, adurit Saepe oculos, etc., Lucr. 4, 330; ∾ flammae,

Ovid., argenti, Hor., vestis, Lucr.; ∾ aquāi, id., aquarum, Frontin.; ∾ lapidis phengitae, Suet. Dom. 14; - ogſ. in pl., splendores auri, Gell. 2, 6; — II) „fig."; A) „overf.": ydre Glands el. Pragt (navnl. ſom Følge af Magt el. Rigdom); - in imperio omnia ad gloriam splendoremque revocare, Cic. Flacc. 12; cf. id. Coel. 31 fin.; ∾ domus et victus, Gell. 1, 14; — B) „ment.": Glands, Anſeelſe, Berømthed; - ∾ summo ac virtute praeditus, vid. Cic. Cluent. 69; cf. id. d. Or. 1, 45: summorum hominum splendore celebrari; ∾ ordinis (senatorii), vid. id. Caecin. 10; ligel. ∾ equester, id. R. Am. 48; men ∾ imperii vestri, id. Manil. 14; ∾ vitae, Liv. 3, 35; men ∾ harum rerum etc., vid. Cic. Off. 1, 20; — b) navnl. ogſ. om Ordene og om Stemmen: Klarhed el. Tydelighed, ødl.; - ∾ verborum, vid. Cic. Orat. 31 o. 49, ogſ. Hor. Ep. 2, 2, 111, o. A.; ∾ vocis, Cic., Plin.; ſ. ogſ. Cic. Brut. 68. — splendōrĭfer, a, um, [splendor, fero]: glandsbringende, lumen, Tertull.

splēnētĭcus, i, m., [splen]: den Miltſyge, Appul. — splēnĭātus, 3, [splenium]: forſynet med Plaſter, beplaſtret, mentum, Martial. 10, 22. — splēnĭcus, 3, σπληνικός: miltſyg; df. subst.: den Miltſyge, Plin. 20, 34, oftere, Pallad. — splenium, i, n., σπλήνιον: Milturten, Plin. 25, 20; — II) (ifølge Formens el. Farvens Lighed med en Milt): Plaſter el. Omſlag, Plin. 29, 38, Martial. 2, 29, o. Plin. Ep. 6, 2.

spŏdĭum, i, n., σπόδιον; I) Metalaſke, Plin. 34, 33 flgd.; — II) „overf.": vegetabilſk Aſke, id. 23, 38. — spŏdos, i, m.: Metalaſke, Plin. 34, 33. — Spōlētĭum, (ſild. ogſ. Spolētum; dog findes begge Former oftere forvexlede med hinanden), i, n.: By i Umbrien, hod. Spoleto, Liv. epit. 20, oftere, Flor. 3, 21, Suet. Vesp. 1, o. A.; — B) df. 1) Spōlētīnus, 3: hørende til el. benævnt efter Spoletium, populus, Cic. Balb. 21; men Cominius Spoletinus, (fra el. af Spoletium), id. Brut. 78; ∾ lagenae, (med Spoletinervin), Martial.; ogſ. absol., Spoletina (sc. vina) bibere, id.; - ogſ. subst. Spoletini, orum, m.: Spoletinerne, Liv. 27, 10, o. id. 45, 43, ogſ. Plin. 3, 19; — 2) Spōlētānus, 3: = Spoletinus, Priscian.

spŏlĭārĭum, i, n., [spolium]: Sted i Amphitheatret, hvorhen de faldne Gladiatorer bleve ſlebte, for at afføres deres Klæder; - aliquem esse tam stulte cupidum vitae ··· ut jugulari in spoliario, quam in arena, malit? Senec. Ep. 93, Lamprid.; — II) „overf.": Mordergrube el. Røverbande, Senec. Provid. 3; ligel. Plin. Pan. 36: nunc templum (est) illud (aerarium) ··· non spoliarium civium. — *spŏlĭātĭo, onis, f.: Plyndring, Berøvelſe; - in tanta spoliatione omnium rerum, Cic. Sest. 21; ∾ sacrorum, Liv. 29, 8; - ogſ. in pl., ∾ fanorum atque oppidorum, Cic. Verr. 4, 59; — II) „beſ." ogſ.: at berøves et Embede, ødl.; - ∾ consulatus, id. Mur. 40, dignitatis, id. Phil. 2, 11; o. — spŏlĭātor, oris, m.: ſom udplyndrer; - ∾ vexatoremque (monumentorum) etc., Cic. Verr. 4, 36; ∾ templi, Liv. 29, 18; ∾ pupilli, Juvenal. 1, 46; — [spolio]. — spŏlĭātrix, icis, fem. af spoliator: en Plyndrerſke; - illam tuam spoliatricem spoliare ornamentis etc., Cic. Coel. 21; cf. Martial. 4, 29. — spoliatus, 3, partic. o. adj. af flgd.

spŏlĭo, avi, atum, 1, v. a., [spolium]; I) „alm.": affører nogen hans Klæder el. Ruſtning; - consules spoliari hominem ··· jubent etc., vid. Liv. 2, 55; cf. id. 8, 32; men Cic. Verr. 4, 40: illum spoliatum stipatumque lictoribus etc.; - ∾ corpus hostis caesi, Liv., jacentem veste, Nep.; cf. Liv. 6, 42; — II) „overf.": berøver, udplyndrer el. plyndrer; a) m. blot acc. (aliquem el. aliquid); - me miserum spoliavit, Plaut.; cf. id. Pseud. 2, 1, 8; men Cic. R. Am. 50, (si etc., spoliasti), er acc. udfalden; - spoliatis dominibus, vid. Caes. B. C. 3, 42; ∾ fana sociorum, Cic.; - spoliandae dignitatis gratia etc., vid. id. Coel. 18; cf. id. ibd. 2, o. id. Pis. 16; — b) ∾ aliquem el. aliquid aliqua re; - (hunc) argento omni spoliasti et depeculatus es, Cic. Verr. 4, 17; spoliari fortunis ··· dignitate, id. Planc. 9; sociis spoliavit Ulixen (Scylla), Ovid. Met. 14, 71; ∾ provinciam exercitu, Liv.; cf. Caes. B. G. 5, 6; - ∾ aliquem judicio, vid. Cic. Acad. 2, 19; men id. Brut. 2: quum forum ··· voce erudita ··· spoliatum orbatumque videret; cf. id. d. Or. 1, 55; — c) ogſ. m. græſk Conſtruction: Aut spoliata suos aut quos habet alba capillos (Hiems), vid. Ovid. Met. 15, 213; — II) partic. spŏlĭātus, 3, ogſ. ſom adj.: udplyndret el. udtømt; - nihil illo regno spoliatius, etc., vid. Cic. Att. 6, 1.

spŏlĭum, i, n., [beſl. m. σκῦλον]; oprdl.: Dyrets aftrukne Hud; („poet." o. ſield.); - spoliis corpus vestire ferarum, Lucr. 5, 952; ligel. id. 4, 60: Ollorum (i. e. illorum, sc. serpentum) spoliis vepres volitantibus auctas; men spolioque leonis (gravis Alcides), Ovid. Met. 9, 113; ligel. ∾ apri, id.; men ∾ pecudis (i. e. arietis Phrixi), id. Her. 6, 13; men ∾ viperei monstri (i. e. Medusae), id. Met. 4, 614; — B) df. ſædv.: den en fældet Fiende fratagne Ruſtning; ogſ. alm., det Fienden fratagne Bytte; (oftest in pl.); - om spolia opima, (ſom den ene Hærfører afvinder den anden), vid. Liv. 1, 10; ſ. ogſ. und. opimus; cf. Ovid. Met. 8, 154: spoliis decorata est regia fixis; - ∾ cruenta detrahere, Cic. R. Am. 50, („alleg."); men ∾ legere, vid. Liv. 5, 36, oftere; men ∾ jacentis hostium exercitus etc., id. 44, 45; ſ. ogſ. Tac. Ann. 12, 54; men ∾ classium, Cic. Manil. 18, (i. e. rostra); ſ. ogſ. Flor. 1, 11; ligel. ∾ navalia, Suet. Aug. 18; — II) „overf.": Rov el. det Røvede, el. det med Vold og Uret nogen Fratagne; - ni aliorum spoliis nostras facultates augeamus, Cic. Off. 3, 5; cf. Tac. Ann. 15, 52, o. id. Hist. 1, 2; — b) in sing., vid. Virg. Aen. 10, 500, o. id. ibd. 12, 94, ogſ. Suet. Caes. 64, o. Justin. 19, 3; ligel. Ovid. Met. 8, 86, (om Niſus's Datter: Skylla): praedaque potita nefanda, Fert secum spolium sceleris, (d. e. den Faderen forbryderſk frarøvede Lok).

sponda, ae, f.: Fodſtykket el. Fødderne og Bunden af en Seng el. Sopha; - sponda pedibusque salignis (torus), vid. Ovid. Met. 8, 656; cf. Petron. Sat. 97; — II) df. „overf.": Seng el. Sopha el. Løibænk, ødl.; vid. Virg. Aen. 1, 698, Hor. Epod. 3, 22, Ovid., Martial., o. A.; — b) ∾ Orciniana, Martial. 10, 5, d. e. Ligbaaren. — spondăĭcus, 3, σπονδαϊκός: beſtaaende af Spondeer, ſpondeiſk, versus, Diomed. — spondălĭum el. spondaulium, i, n.: en (af Fløiten ledſaget) Offerſang, Diomed.; men pl. spondalia illa etc., vid. Cic. d. Or. 2, 46, (Orell.). — spondaulia, orum, ſ. und. frgd.

spondĕo, spŏpondi (spĕpondi, vid. Gell. 7, 9), sponsum, 2, v. a., [σπένδω, i. e. libo]; I) „beſ.", i Rets- og Statsſproget: høitideligen el. retligen at love el. tilſige; - qui stulte spondet, qui cupide aedificat, etc., Cato; si quis quod spopondit ···, si id non facit, etc., Cic. Caecin. 3; cf. id. R. Com. 5: stipulatus es? ··· quo praesente? quis spopondisse me dicit? ſ. ogſ. Liv. 9, 5; men id. ibd. 9: ea demum sponsio esset, quam populi jussu spopondissemus; - quod ··· pro multis spoponderit, (fordi han er gaaen i Borgen for mange), Cic. Planc. 19; cf. id. Att. 12, 14; men sponsum descendam, quia promisi, Senec. Benef. 4, 39; cf. Hor. Ep. 2, 2, 67; - endel. bruges ved Forlovelſer om Pigens Fader el. Værge „spondere": at love hende bort el. forlove hende med nogen; vid. Plaut. Trin. 5, 2, 33, oftere, ogſ. Sulpic. ap. Gell. 4, 4; — II) „alm.": lover el. forſikrer paa det Beſtemteſte; m. Objectsſætn., m. de,

ogſ. c. acc.; – promitto, recipio, spondeo, Caesarem talem semper fore civem, qualis etc., Cic. Phil. 5, 18; cf. id. Mur. 41, oftere; men Liv. 28, 38: spondebant animis, (lovede ſig ſelv det, fattede det faſte Haab), etc.; – quod ego non modo de me tibi spondere possum, sed de te etiam mihi, Cic. Fam. 15, 21; cf. Suet. Tib. 12; – Nec solam spondere fidem, etc., vid. Ovid. Met. 10, 359; cf. Cic. Att. 11, 6; men Virg. Aen. 5, 17, absol.: non, si mihi Juppiter auctor Spondeat, etc.; — b) ſjeld. m. Tings- o. Begrebsſubjecter; vid. Ovid. Ib. 217, o. Justin. 7, 6; — III) partic. sponsus, 3, ogſ. ſom subst.; A) sponsus, i, m., o. sponsa, ae, f.: den Forlovede, Brudgommen, Bruden; – sponsi nomen appellans etc., Cic. Inv. 2, 26; ∾ regius, Hor. Od. 3, 2, 10; „poet." ogſ. om Penelopes's Friere, id. Ep. 1, 2, 28; – Sponsam hic tuam amat, Ter. Andr. 2, 1, 24; cf. Hor. Od. 4, 2, 21; men ſom Ordſprog, Cic. Att. 14, 20: suam cuique sponsam, mihi meam; — B) sponsum, i, n.: indgaaen Forpligtelſe; – ex sponso agere, Cic. Quint. 9; cf. Varr. L. L. 7, 6.

spondēum, i, n., σπονδεῖον: Skaal til Libation el. til Drikoffer, Appul. — spondēus, i, m., σπονδεῖος: hørende til et Drikoffer; dſ. (af dens langſomme og høitidelige Bevægelſe): Versfoden Spondeus, Cic. Orat. 64, Quintil. 9, 4, 80 flgd., Hor. A. P. 256, o. A. — spondȳle, es, f., σπονδύλη: etſlags Rødderne angribende Inſect, Plin. 27, 118. — spondȳlĭon (-um), ogſ. sphond., i, n., σπονδύλιον (σφονδ.): Planten Biørneklo, (heracleum sphondylium L.), Plin. 12, 58, o. id. 24, 16. — spondȳlus (sphond.), i, m., σπόνδυλος (σφόνδ.): Led el. Hvirvel i den øvre Rygrad, Plin. 29, 20, Veget.; — II) rimel. af etſlags Lighed dermed; A) en Muslingart, (spondylus gaederopus L.), Plin. 32, 43, Senec., Martial., o. A.; — B) den kiødfulde Del i Øſters og andre Muslinger, Plin. 32, 31 o. 54.

†spongĭa, ae, f., σπογγιά: Svampen; – vid. Plin. 9, 69, oftere, o. Lucr. 4, 622, ogſ. Cic. N. D. 2, 55, o. Martial.; men Suet. Vesp. 16: quibus quidem (procuratoribus) vulgo pro spongiis dicebatur uti, etc.; comiſk er: in spongiam incubuit, (om den med Svampen udſlettede Tragoedie Ajax), August. ap. Macrob. Sat. 2, 4; — II) dſ. ifølge etſlags Lighed; A) et ſvampformet Harniſk, Liv. 9, 40; — B) den poröſe Sammenſlyngning af viſſe Rødder, navnl. af Aſparſer, Colum., Martial., o. A.; ſ. ogſ. Plin. 19, 42 o. 47; — C) en porøs Stenart, Pimpſten el. Svampſten, Vitruv. 2, 6, Pallad.; — D) en Moſart, Plin. 19, 22; — E) ſmeltet Jern af en vis Skiørhed, id. 34, 41; dſ. — spongio, are, v. a.: aftørrer med en Svamp, Apic. — spongĭŏla, ae, f., demin. af spongia; dſ. navnl.; A) Roſenſvampen, vid. Plin. 25, 6; — B) liden Rodſlyngning el. Rod af Aſparſen, Colum. 11, 3. — spongĭŏlus, i, m., demin. af spongia; dſ. en Svampart, germ. Pfifferling, Apic. — spongĭōsus, 3, [spongia]: ſvampagtig, porøs, pulmo, Cels., Plin., pumices, id., panis, id. — spongītis, ĭdis, f., σπογγῖτις: Svampſtenen, etſlags Ædelſten, Plin. 37, 67. — spongizo, are, v. a., σπογγίζω: aftørrer med en Svamp, Apic.

sponsa, ae, f., ſ. und. spondeo, nr. III. — sponsālĭcius (-tius), 3: hørende til en Forlovelſe; (eftercl. Ord); – ∾ arrha, Cod. Just., donatio, Sidon.; af — sponsalia, ium, ſ. und. flgd. — sponsālis, e, [sponsus]: hørende til en Forlovelſe; – quo die sponsum erat, sponsalis, Varro; ∾ tabulae, Hieronym.; — II) dſ. subst.; A) sponsalia, ium, (ogſ. orum, Senec., Suet.), n.; a) Forlovelſe; – sponsalia dicta sunt a spondendo; nam moris fuit veteribus, stipulari et spondere sibi uxores futuras, Digest.; ſ. ogſ. Sulpic. ap. Gell. 4, 4; factis sponsalibus, vid. Cic. Att. 6, 6; cf. Liv. 38, 57, ogſ. Ovid. Her. 20, 29; dies sponsaliorum, Suet. Aug. 53; — b) Forlovelſesmaaltid, Cic. Qu. Fr. 2, 6; — c) Forlovelſesgave, Cod. Just.; — B) sponsale, is, n.: Brudeſengen, Tertull.

sponsĭo, onis, f., [spondeo]; ſædv. i Retsſproget o. publiciſtiſk: høitidelig Forpligtelſe til Opfyldelſen af en Overenskomſt el. af et Forbund, odl.; ogſ. den for nogen givne Borgen el. Sikkerhed el. Caution; I) „alm."; – sponsio appellatur omnis stipulatio promissioque, Digest.; men Cic. Leg. 2, 16: voti sponsio, qua obligamur deo; – non foedere pax Caudina, sed per sponsionem facta est; spoponderunt consules, etc., vid. Liv. 9, 5; cf. id. ibd. 9; men id. ibd. 11: tunc sponsio et pax repudietur etc.; ſ. ogſ. id. ibd. 41; men Sall. Jug. 79: per inducias sponsionem faciunt, uti etc.; — II) „beſ." ogſ. i Civilproceſſen: Parternes gienſidige Forpligtelſe angaaende den Sum, ſom den Tabende ſkulde betale; – vid. Cic. Quint. 8, id. Caecin. 16, id. Verr. 3, 59, oftere, o. A.; — b) dſ. ogſ. „meton.": den ifølge en Stipulation deponerede Sum, Varr. L. L. 6, 7; dſ. — sponsĭuncŭla, ae, f., demin.: liden Forpligtelſe, Petron. Sat. 58.

sponso, are, v. a., [1. sponsus]: giør en Forlovelſe, forlover, aliquam, Digest., Tertull.; – ogſ. „overf.: ∾ animam, Paul. Nol. — sponsor, oris, m., [spondeo]: ſom forpligter ſig for nogen, Borgen, Cautioniſt; I) i Forretningsſproget; – quod sponsor es pro Pompejo, Cic. Fam. 6, 18; sponsores et creditores alicujus convenire, id. Phil. 6, 4; ogſ. ∾ promissorum alicujus, id. Att. 15, 15; — B) „overf."; – si Pompejus ··· sponsor est illi (Caesari) de mea voluntate, Cic. d. Prov. cons. 18; cf. Senec. Ep. 82; men quasi sponsor humanitatis tuae, Cic. Fam. 7, 5; – „poet." ogſ. om Guden Hymenaeus, Ovid. Her. 2, 34; ligel. „poet." om en Gudinde, id. ibd. 16, 114: Sponsor conjugii stat dea picta sui; — II) eccles.: Fadder el. Daabsvidne, Tertull. — sponsum, i, n., ſ. und. spondeo nr. III, B. — 1. sponsus, 3, o. sponsus, a, partic. o. subst., ſ. und. spondeo, nr. III. — 2. sponsus, us, m., [spondeo]: Forpligtelſe, „beſ." Forlovelſe; – quod sponsu erat alligatus, Varr. L. L. 6, 7, (hvor ogſ. agi posse cum aliquo ex sponsu); ſ. ogſ. Cic. Att. 12, 19: de sponsu si quid perspexeris; cf. Sulpic. ap. Gell. 4, 4.

spontālis, e, [sponte]: frivillig; (eftercl. Ord); – ∾ parricidium, Appul.; dſ. — spontālĭter, adv.: frivilligen, facere, Sidon. — spontānĕe, adv.: af ſig ſelv, apparere tumores, Theod. Prisc.; af — spontānĕus, 3: frivillig el. fri; – agilitas spontaneus motus est, Senec. Ep. 121; ∾ mors, Macrob., voluntas, Cod. Just.; af — sponte, abl., o. spontis, gen., af nom. inus. spons, [af spondeo, altſ. „egenl.": frivillig Forpligtelſe, i Modſætn. af den udenfra paaførte]; I) sponte, (i claſſiſk Proſa altid m. mea, tua, sua, derim. „poet." o. efteraug. ogſ. absol., el. c. gen.): frivilligen, af egen Drift el. Tilſkyndelſe, af ſig ſelv; – sponte valet: a voluntate, Varr. L. L. 6, 7; sua sponte aut voluntate fecisse, (opp. imprudenter, aut necessitate, aut casu), Cic. Part. or. 37; cf. Ter. Ad. 1, 1, 50: Sua sponte recte facere (potius), quam alieno metu; ligel. Cic. d. Rep. 1, 2: ut id sua sponte facerent, quod cogerentur legibus; ligel. Caes. B. G. 1, 44: non sua sponte, sed rogatum etc.; cf. Liv. 10, 25: sive sua sponte, sive accitus etc.; ligel. initio mea sponte, post autem invitatu tuo etc., Cic. Fam. 7, 5; men sponte ipsam suapte adductam, Lucil. ap. Varr.; ligel. sponte mea, Virg. Aen. 4, 341; o. sponte nostra, Quintil. 3, 6, 8; — b) absol.; – Italiam non sponte sequor, Virg. Aen. 4, 361; multitudo ··· sponte et ultro confluens, Suet. Caes. 16; ligel. sponte atque consensu, id.

Aug. 57; cf. Plin. Ep. 6, 29: ut ea potissimum jubear, quae me deceat vel sponte fecisse; men Tac. Ann. 3, 16: nec illum sponte exstinctum, verum immisso percussore; cf. Ovid. Met. 11, 486, o. A.; — c) c. gen.; - seu sponte deum, seu etc., Lucan. 1, 234; ligel. sponte principis, Tac. Ann. 2, 59, oftere; — B) „overf.": ved egen Kraft, el. paa egen Haand, (altf. uden fremmed Hielp el. Bistand); - neque etiam queo Pedibus mea sponte ambulare, Plaut. Truc. 2, 6, 45; nec sua sponte, sed eorum auxilio, qui etc., Cic. Fam. 7, 2; cf. Caes. B. G. 1, 9; men Cic. Verr. 2, 10: si sua sponte venisset, (paa egen Haand); cf. Caes. B. G. 5, 28, o. ibd. 7, 65; — 2) bf. ogf. om Ting og om Begreber; - aliae (arbores) ··· ipsae Sponte sua veniunt, Virg. Ge. 2, 10; cf. Hor. Ep. 1, 12, 17: Stellae sponte sua, jussaene vagentur et errent; ligel. quod ipsum ex se sua sponte moveatur, (opp. quod pulsu agitetur alieno), Cic. N. D. 2, 12; clamor sua sponte ortus, Liv.; cf. id. 9, 7; men Cic. Leg. 1, 17: ut vera et falsa sua sponte, non aliena judicantur, sic etc.; ligel. id. d. Rep. 3, 16: sapientem sua sponte ac per se bonitas et justitia delectat; — b) absol.; - ut numeri sponte fluxisse ··· videantur, Quintil. 9, 4, 147; — II) gen. spontis forekommer alene i Forbindelsen: suae spontis (esse): at være sin egen Herre, at have sin naturlige Frihed; - vid. Varr. L. L. 6, 7; ligel. sanus homo, qui et bene valet, et suae spontis est, etc., Cels. 1, 1; - hos Colum. ogf. om Ting, spontis suae f. sponte sua: af fig selv; cytisus est sativa, et altera suae spontis, (som voxer af fig selv), id.; neque manu illatam, neque suae spontis aquam ministrari, etc., id. — spontis, f. und. frgd.

Spŏrădes, um, f., (sc. insulae, Σποράδες νῆσοι: de spredte Øer), hede Øerne i Ægæerhavet imellem Creta og Cycladerne, Mela 2, 7, o. Plin. 4, 23. — sporta, ae, f., [rimel. af σπυρίς]: flettet Kurv til at bære el. giemme i; - ∾ juncea vel spartea, Colum.; ∾ frumenti, Digest.; cf. Plin. 18, 17. — sportella, ae, f., demin. af flgd.: liden flettet Kurv, navnl. til Madvarer, vid. Suet. Dom. 4; rimel. ogf. til Frugter el. andre fine Retter, Cic. Fam. 9, 20. — sportŭla, ae, f., demin. af sporta: liden flettet Kurv til at bære i, Plaut., Appul.; — II) „overf." el. „meton." ere sportulae: Madportioner, som i smaa Kurver uddeltes til Clienterne, osv., (opp. coena recta); - vid. Martial. 8, 50, o. Suet. Ner. 16; - ogf. en Pengeforæring, som gives istedetfor Madvarer, vid. Martial. 1, 60; - ogf. „alm." Pengeforæring el. Douceur, Plin. Ep. 2, 14, o. id. 10, 118; ogf. Retssportler, Cod. Just.; - Benævnelsen sportula om visse Skuespil, vid. Suet. Claud. 21.

*sprētĭo, onis, f.: Foragt el. foragtelig Omtale, alicujus, (om nogen); - saal. Liv. 40, 5: ex composito sermones ad spretionem Romanorum trahebant; o. — sprētor, oris, m.: en Foragter, („poet." o. field.); - ∾ deorum, Ovid. Met. 8, 613; ∾ morarum, Nemes. Cyneg. 79; — [sperno]. — 1. sprētus, 3, partic. af sperno. — 2. sprētus, us, m., [sperno]: Foragt, Appul., Sidon.

spūma, ae, f., [spuo]: Skum af Munden, af Havet, af Kogning, odl., (in sing. o. pl.); - quum spumas ageret in ore, arderent oculi, etc., Cic. Verr. 4, 66; ogf. spumas agere ore, (fraade af Munden), Plin.; ogf. absol., spumas agere, Lucr. 3, 488; f. ogf. Ovid. Met. 3, 74, o. id. ibd. 8, 288; - Venus altera, spuma procreata, vid. Cic. N. D. 3, 23; cf. Ovid. Met. 4, 537; men spumas salis aere ruebant, vid. Virg. Aen. 1, 35; - spumisque tumentibus albet (medicamen, neml. under Kogningen), Ovid. Met. 7, 263; cf. id. Am. 3, 5, 13; men Stridentemque novo spumam cum sanguine fundit, vid. id. Met. 8, 417; — II) „bef.", spuma argenti: Sølvskum, Sølvergløb, Plin. 33, 34 flgd., o. id. 31, 58; - ∾ caustica, ogf. ∾ Batava: etslags Skumsæbe, hvormed Haaret (hos Teutonerne) farvedes rødt, vid. Martial. 8, 33, o. id. 14, 26.

*spūmăbundus, 3: skummende, fraadende, Appul.; o. — spūmātus, us, m.: Skummen, Skum; - anguis abundat spumatu, Stat.; — [spumo]. — *spūmesco, ĕre, v. inch. n.: at blive skummende; - ∾ aequora remo, Ovid. Her. 2, 87; — spūmĕus, 3: skummende, fraadende, Nereus, amnis, Virg. Aen. 2, 419 o. 496, aper, Martial., rabies, Lucan., succus malorum, Plin.; - men „overf.": ∾ color equorum, Pallad.; o. — spūmĭdus, 3: = frgd.; ∾ tabes, Appul.; — [spuma]. — spūmĭfer, a, um, [spuma, fero]: skumførende, skummende, amnis, Ovid., fons, id. — spūmĭgĕna, ae, comm., [spuma, gigno]: avlet el. opstaaen af Skum, Epithet til Venus, Capella. — spūmĭger, a, um, [spuma, gero]: skumførende, skummende, sus, Lucr., lupi, Manil.

*spūmo, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: at skumme, at fraade; - spumanti ut in aequore salso, Lucr. 3, 492; spumans aper, Virg.; spumat plenis vindemia labris, id. Ge. 2, 6; cf. id. Aen. 11, 548; spumans bilis, Cels.; postquam desierit spumare (acetum), Plin.; — II) act.: at beskumme, at overskumme, at bedække med Skum; - saal. Cic. (poëta) Div. 1, 7: Saxaque cana, salis niveo spumata liquore, etc.; — B) „fig."; - iste spumans ex ore scelus, auct. ad Her. 4, 55; men spumant oblivia linguis (equi Plutonis), Claudian.; o. — spūmōsus, 3: fuld af Skum, skummende; („poet." o. i efteraug. Prosa); - ∾ litora, Catull.; ∾ undae, Ovid.; - compar., ∾ Addua, Claudian.; - „fig." ogf. om Dictionen; nonne hoc spumosum et cortice pingui, (svulstigt og haardt)? Pers. 1, 96; — [spuma].

spŭo, ŭi, ūtum, 3, v. n. o. a., [rimel. besl. m. πτύω]: spytter, udspytter; I) neutr.; - veniam quoque a diis spei alicujus audacioris petimus, spuendo in sinum, Plin. 28, 7; men Solin. 1 med.: non spuisse, (aldrig at have spyttet); — II) act.; - sicco terram (i. e. pulverem) spuit ore viator Aridus, Virg. Ge. 4, 97; — III) af partic. sputus, 3, er subst. spūtum, i, n.: det Udspyttede, Spyt; - sputum edere rursum, cruentum, Cels.; - oftere in pl.; Tenvia sputa minuta, etc., Lucr. 6, 1186; cf. Propert. 4, 5, 66, o. Martial. 2, 28; ligel. Cato voces improbas et sputa pertulit, Senec. Const. 1; — B) „poet. overf.": Bladguld el. Guldblik, odl.; - vid. Martial. 8, 33: Hoc linitur sputo Jani caryota Calendis.

spurcāmen, ĭnis, n., [spurco]: Skarn, Møg; in pl., Prudent. — spurce, adv. af spurcus: paa urene Steder, i Skarnet; - ∾ versari in pabulatione (om Svinet), Colum. 7, 9 fin.; — II) oftere „overf."; - aliquid spurce proferre, (føre smudsig el. anstødelig Tale), auct. ad Her. 1, 5; men Cic. Phil. 2, 38: qui in illam miseram tam spurce, tam impie dixeris, (ved at bebreide hende Ukydskhed, osv.); - compar., ∾ foedare, Cato ap. Plin. 29, 7; men superl., deinde perscribit spurcissime (i de mest krænkende Udtryk), quas ob causas etc., Cic. Att. 11, 13. — spurcĭdĭcus, 3, [spurcus, dico]: som fører el. har en smudsig Tale; - Neque spurcidici insunt versus, Plaut. Capt. prol. 56. — spurcĭfĭcus, 3, [spurcus, facio]: som handler smudsigen; - te omnes ... commemorant Spurcificum, immanem, etc., Plaut. Trin. 4, 1, 6. — spurcĭlŏquium, i, n., [spurcus, loquor]: smudsig Tale, Tertull.

*spurcĭtĭa, ae, f.: Skarn, Smuds, Smudsighed; - spurcitiam eximere, Colum.; - ogf. in pl., Varro, Plin.; — II) „fig."; - ostendam illius facta et spurcitiam improbi, Afran. ap. Non.; — spurcĭtĭes, ae, f., Biform af frgd.; - in nomin., Lucr. 6, 977;

in abl., Appul.; o. — spurco, avi, atum, 1, v. a.: tilsmudser, besudler; – si quis aliquem ··· aqua spurcaverit, Digest.; – men ∾ nasum, (om ond Lugt), Plaut. Men. 1, 2, 57; — II) „fig."; – Spurcata impuris moribus (senectus), Catull. 107, 2; — [af flgd.].

spurcus, 3, [skal være sibileret af porcus, altf. oprdl.: svinsk]; I) „egenl.": smudsig, uren, ækel; – spurcaeque gravesque (res), vid. Lucr. 6, 782; cf. Lucil. ap. Non.: quaeque aspectu sunt spurca et odore; ∾ saliva, Catull.; – compar., si quid est urina spurcius, Gell.; superl., ∾ tempestate iter facere, Cic. frgm. ap. Non.; — II) „fig." om Stand og Stilling, om Characteren, odl.: smudsig, foragtelig; – Samnis (gladiator), spurcus homo, vita illa dignus locoque, Lucil. ap. Cic. Tusc. 2, 17; cf. Hor. Sat. 2, 5, 18; – compar., Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno, Martial. 4, 56; superl., homo avarissime et spurcissime, etc., Cic. Verr. 1, 37; cf. id. Phil. 11, 1: duo haec capita nata sunt post homines natos deterrima et spurcissima, etc.

Spurinna, ae, m.: romersk Tilnavn; om Haruspexen Spurinna, vid. Suet. Caes. 81, o. Cic. Div. 1, 52; — II) om Vestricius Spurinna, vid. Tac. Hist. 2, 11, oftere, o. Plin. Ep. 2, 7, oftere. — spŭrĭum, i, n.: etslags Södyr, Appul. — 1. spŭrĭus, i, m., [besl. m. σπόρα, i. e. generatio]: af uægte Fødsel, uægte Barn (neml. som ikke veed sin Fader, derim. nothus el. νόθος: som af en bestemt Fader er avlet udenfor Ægteskab), Digest., Appul.; – spurii kaldes ogs. Parthenierne (Partheniae), Justin. 20, 1; — II) „overf.": uægte, versus, Auson.; men ∾ vates (slet), id. — 2. Spŭrĭus, i, m.: romersk Fornavn, forkort. Sp.; – saal. Sp. Cassius, Sp. Maelius; vid. Liv. 2, 41, o. id. 4, 13, Cic., o. A.

*spūtāmen, ĭnis, n.: Spyt, Prudent.; — spūtāmentum, i, n.: = frgd., Tertull. — spūtātĭlĭcus, 3: til at spytte ad, foragtelig, crimina, vid. Sisenn. ap. Cic. Brut. 74; o. — spūtātor, oris, m.: som idelig spytter; – Minime sputator, screator sum, vid. Plaut. Mil. gl. 3, 1, 52; af — spūto, are, v. a., intens. af spuo: udspytter; ogs. spytter derad; – jamdudum sputo sanguinem, Plaut.; qui sputatur (morbus, d. e. Epilepsi, vid. Plin. 10, 33), Plaut. Capt. 3, 4, 18. — spūtum, i, n., vid. spuo, nr. III. — spūtus, us, m., [spuo]: Spytten el. Spytning, Coel. Aur.

squālentĭa, ae, f.: Smudsighed, Tertull., inc.; af — squālĕo, ŭi, 2, v. n., [besl. m. σκέλλω: fortørrer el. forhærder]; I) „alm.": at staae stiv, at stritte i Veiret, at være ru el. hvas el. strid, odl.; ogs. om Farven: at stikke af, at være spettet, at glindse; – squalentes conchae (hvasse el. skarpe), Virg. Ge. 2, 348; squalebant pulvere fauces, Lucan. 9, 503; Per tunicam squalentem auro, Virg. Aen. 10, 314; picti squalentia terga lacerti, id. Ge. 4, 13; men squalentia tela venenis, Ovid. Fast. 5, 397; — II) „bef.": at være stiv og ligesom overgroet af Smudsighed el. Rust el. Skimmel, odl.; – squalere situ ac rubigine (arma; opp. fulgorem inesse), Quintil.; Ita mihi supellex squalet, atque aedes meae, Plaut. Pers. 4, 8, 2; cf. Ovid. Met. 2, 760: nigro squalentia tabo Tecta (Invidiae); men squalent abductis arva colonis, (ligge udyrkede el. overgroede), Virg. Ge. 1, 507; ligel. squalentes campi, Sil.; squalens litus, Tac. Ann. 15, 42; — B) „overf.": at bære smudsige Klæder, som Tegn paa Sorg, (f. und. sordes o. sordidatus); df. at sørge, at være i Sorg; – vid. Cic. Sest. 14: squalebat civitas, publico consilio mutata veste; s. ogs. id. Mil. 8, hvor ironisk: squalent municipia, etc.

squāles, is, f., [squaleo], forcl. Biform af squalor: Ruhed el. Smudsighed; – ager ··· periret squale, scabieque, illuvie et vastitudine, Varr. ap. Non. — *squālĭde, adv.: smudsigen; df. „overf." om Udtrykket: haardt, smagløst; – sed vos (Stoici) squalidius etc., (neml. i Sammenligning med Peripatetikerne), vid. Cic. Fin. 4, 3; o. — squālĭdĭtas, atis, f.: Smudsighed; df. „overf.": Forvirring, Dunkelhed, Ammian.; af — squālĭdus, 3, [squaleo]: ru, hvas, stiv; – quum squalida constent (corpora), Lucr. 2, 468; ∾ membra, id.; — II) „bef.": som er stiv af Smudsighed el. Vanrøgt, smudsig, hæslig; A) „egenl."; – squalida septus stola, Enn. ap. Non.; Video sentum, squalidum, etc., Ter. Eun. 2, 2, 5; cf. Plaut. Truc. a. 5, v. 41 flgd.; ligel. Ovid. Met. 15, 38: ∾ reus; men tristi mora squalidos tenuit, Tac. Hist. 2, 60; – ∾ robigo, Catull.; ∾ humus, Ovid.; — B) „overf." om Talen el. Udtrykket: stiv, haard, stødende; – sed quia sua sponte squalidiora sunt, etc., Cic. Orat. 32. — squālĭtas, atis, f., o. squālĭtūdo, ĭnis, f., [squaleo], forcl. Biformer af flgd., Attius ap. Non.

squālor, ōris, m., [squaleo]: Stivhed el. Ruhed, ru el. ujevn Overflade; – Non aliquo sine materiae squalore etc., Lucr. 2, 425, (opp. levor); — II) „bef.": Stivhed ifølge Smuds og Vanrøgt, Smudsighed, forfalden el. fordærvet Tilstand; – immundas fortunas aequum est squalorem sequi, Plaut. Cist. 1, 1, 116; squaloris plenus ac pulveris, Cic.; cf. Liv. 21, 40, o. Tac. Germ. 31; men obsita erat squalore vestis, etc., Liv. 2, 23; — b) navnl. ogs. om smudsige Klæder som Tegn paa Sorg; – aspicite squalorem sordesque sociorum, Cic. Verr. 5, 48; ligel. squalore sordidus, id. Mur. 40; s. ogs. Liv. 29, 16, o. Tac. Hist. 1, 54; — B) „overf." o. „alleg."; – deterso rudis seculi squalore, Quintil. 2, 5, 23. — 1. squālus, 3, forcl. Biform f. squalidus: smudsig; – Lavere lacrimis vestem squalam et sordidam, Enn. ap. Non. — 2. squālus, i, m.: etslags Søfisk, Varro, Plin. 9, 40, Ovid. Hal. 123.

squāma, ae, f., [rimel. besl. m. squaleo o. σκέλλω]; I) „egenl.": Skæl (hos Fiske, Slanger, osv.); – animantium ··· pluma alias, alias squama videmus obductas, Cic. N. D. 2, 47; cf. Ovid. Met. 3, 63; men Arrectisque horret squamis (serpens), Virg. Aen. 11, 754; men Ovid. Met. 4, 576: Durataeque cuti squamas increscere sentit; ogs. er Bitongen: rutilis clarus squamis, Virg. Ge. 4, 93; men Juvenal. 4, 25, staaer squama „meton." f. en Skælfisk el. „alm." f. en Fisk; — II) df. „overf." ifølge etslags Lighed: enhver skælformet Plade el. Bedækning, navnl. Pandseret; – vid. Virg. Aen. 11, 488 o. 771, ogs. id. ibd. 9, 707; – fremdeles ∾ ferrea el. ferri, (Hammerskæl), Plin., Cels.; ∾ aeris, id.; ∾ milii, (Skal el. Avne deraf), Plin.; ∾ in oculis, (Hinde el. Stær paa Øinene), id. 29, 8; — b) (efterel.) ogs. „ment."; ∾ sermonis: det Raa el. Uslebne i Sproget, Sidon.

*squāmātim, adv.: skælformet; – ∾ compacta nucamenta, Plin. 16, 19; — squāmātus, 3: fuld af Skæl, Tertull.; o. — squāmĕus, 3: med Skæl, anguis, Virg.; ligel. ∾ terga, id.; ∾ membrana, Ovid.; – men „overf.": clypeatus et auro squameus, (i Pandserets Guldskæl, el. i det gyldne Pandser), Claudian.; — [squama]. — squāmĭfer, a, um, [squama, fero]: skælbærende, med Skæl, orbes (anguis), Lucan. — squāmĭger, a, um, [squama, gero]: = frgd.; – ∾ cervices (anguis), Ovid. Met. 4, 716; – ogs. subst. squamigeri, (i. e. pisces), Lucr. 1, 163, oftere; cf. Plin. 11, 50. — squāmōsus, 3, [squama]: fuld af Skæl, med Skæl, draco, Virg.; cf. Propert. 3, 21, 27; men Ovid. Met. 3, 41: Ille volubilibus squamosos nexibus orbes Torquet, etc.; men ∾ pecus, (i. e. pisces), Plaut.; — II) „overf.; – ∾ lin-

gua, (ru el. hvas el. tør), Lucan. 4, 325; ∾ smaragdi, Plin. 37, 18. — squāmŭla, ae, f., demin. af squama: lidet Skæl, Cels.

squarrōsus, 3, [efter Fest. besl. m. squama, altf. rimel.]: med Skæl el. Skurv, skurvet, odl.; – Varonum et rupicum squarrosa incondita rostra, Lucil. ap. Fest. — squatina, ae, f.: en Haifiskart, (squalus squatina L.), Plin. 9, 14, oftere. — squātus, i, m.: = frgd., Plin. 32, 53. (Hard.). — squilla, ae, f., s. und. scilla. — squinu anthos (gen. -us), n., (σχοίνου ἄνθος, i. e. flos junci): Kamelhø el. Kamelstraa, etslags Plante, Pallad.

1. st! interj.: st! stille! – Harpocrates, digito qui significat st, vet. poëta ap. Varr.; st! litteras tuas exspecto, Cic. Fam. 16, 24; ofte ogs. hos Plaut. o. Ter. — 2. st el. 'st, f. est, vid. sum ab in. — Stăbĭae, arum, f.: liden Kyststad i Campanien, i Nærheden af Pompeji, (tilligemed hvilken By den ogs. gik til Grunde); vid. Plin. 3, 9, Plin. Ep. 6, 16, o. A.; — B) df. Stăbĭānus, 3, litus, Senec.; — b) df. subst., in Stabiano: i Egnen ved Stabiæ, Plin. 31, 5; men Stabianum, i, n.: en M. Marius tilhørende Villa ved Stabiæ, Cic. Fam. 7, 1.

*stăbĭlĭmen, ĭnis, n.: Befæstningsmiddel el. Befæstning; – Coelestum pater Prodigium misit regni stabilimen mei, Cic. N. D. 3, 27, (e poëta); o. — stăbĭlĭmentum, i, n.: = frgd.; – ∾ fanorum, Plin. 11, 6; — II) df. „overf." o. in pl.; – Haec sunt ventri stabilimenta, (panis, etc.), Plaut. Curc. 2, 3, 88; ligel. ∾ bellorum (Sicilia et Sardinia), Val. Max. 7, 6, 1 fin.; af — stăbĭlĭo, īvi, ītum, 4, v. a., [stabilis]: gjør fast el. urokkelig, støtter el. befæster, odl.; – semita nulla pedem stabilibat, Enn. Ann. 1, 48; confirmandi et stabiliendi causa etc., vid. Caes. B. G. 7, 73; stabiliendis vineis habilis (castanea), Colum.; men ∾ dentes mobiles, Plin.; — II) „fig."; – ∾ regnum alicui, Plaut., libertatem civibus, vid. Attius ap. Cic. Sest. 58; ∾ rem publicam, Cic. Fin. 4, 24, (opp. evertere); ∾ leges, id., matrimonia, id., pacem, concordiam, Sall.

stăbĭlis, e, [sto]; I) „egenl.": til at staae fast paa; som staaer fast, som bliver staaende, fast el. urokkelig; – plana et stabilis via, (opp. praeceps et lubrica), Cic. Flacc. 42; ∾ locus ad insistendum, Liv. 44, 5; ∾ domus, Plaut.; ligel. Cic. Lael. 7: quae domus tam stabilis, quae tam firma civitas est, quae etc.? men ∾ insula, vid. Ovid. Fast. 4, 303; – „bes." ofte i Krigssproget; ∾ gradu excipere impetum hostium, Liv. 6, 12, dirigere vulnera, Tac. Hist. 2, 35; Romanus stabili pugnae assuetus, Liv. 28, 2; ∾ acies, id.; ∾ proelium, Tac.; men cominus stabilior et tutior ··· Romanus erat, (holdt bedre Stand), Liv. 44, 35; — II) „fig.": fast, varig, uforanderlig, urystelig el. standhaftig; – firmi et stabiles et constantes (amici), Cic. Lael. 17; cf. id. Acad. 2, 9: stabile, fixum, ratum esse (debere decretum); ligel. stabilem et certam sententiam de diis immortalibus habere, id. N. D. 2, 1; men id. Tusc. 5, 14: nisi stabili et fixo et permanente bono beatus esse nemo potest; cf. id. Off. 1, 2, ogs. id. d. Or. 1, 28; men id. Mil. 34: si vultum semper eundem, si orationem stabilem et non mutatam videtis, etc.; – ∾ spondei, (ligesom stadige), Hor. A. P. 256; ligel. ∾ pedes, syllabae, etc., Quintil. 9, 4, 97 flgd.; – compar., ∾ imperium etc., Ter. Ad. 1, 1, 41; superl., ∾ quaestus, Cato; — b) stabile est, ligesom certum est, m. flgd. Subjectsfætning: det er fast besluttet; – Profecto stabile est, me patri aurum reddere, Plaut. Bacch. 3, 4, 25.

*stăbĭlĭtas, atis, f.: Faststaaen, Varighed, Uforanderlighed; – stirpes stabilitatem dant iis, quae sustinent, Cic. N. D. 2, 47; ∾ peditum, (opp. mobilitas equitum), vid. Caes. B. G. 4, 33; ∾ dentium, Plin.; — II) „fig."; – quis poterit ··· fortunae stabilitate confidere? Cic. Tusc. 5, 14; benevolentiam··· stabilitate et constantia judicare, id. Off. 1, 15; quae (sententiae) stabilitatis aliquid habeant, id. Tusc. 5, 30; men id. Fin. 1, 20: quo loco stabilitas amicitiae vacillare videtur; o. — stăbĭlĭter, adv.: fast el. faststaaende, urokkeligen, includere tympanum, Vitruv. 10, 9; – compar., ∾ fundare molem, Suet. Claud. 20; — [stabilis]. — stăbĭlītor, oris, m., [stabilio]: som befæster el. bevarer, Senec. Benef. 4, 7.

stăbŭlārius, 3, [stabulum]: hørende til et Opholdssted, navnl. til Staldene; df. oftest subst., stabularius, i, m.: Staldknægt, Colum.; – ogs. Staldvert, d. e. som holder Stald, etslags Vertshusmand af det ringeste Slags, Digest., Appul.; men Senec. Benef. 1, 14: nemo se stabularii aut cauponis hospitem judicat; — b) df. sild. adj., stabularia mulier: Staldvertinde el. Gestgiverske, Augustin. — stăbŭlātio, onis, f., [stabulor]: Opstalden, at holde paa Stald; ∾ hiberna, Colum. 6, 3. — *stăbŭlo, are, v. n. o. a.; I) neutr.: at opholde sig paa et Sted; – Centauri in foribus stabulant, vid. Virg. Aen. 6, 286; – „bes." om Hiorden: at staae paa Stald; ∾ pecus sub Haemo, Stat. Theb. 1, 275; — II) act.: at bringe el. holde paa Stald; – ∾ alienum pecus in suo fundo, Varro; o. — stăbŭlor, ari, v. dep. n., (sædv. om Dyrene): at have sit Ophold paa et Sted, at være el. holdes paa Stald; – multae stabulantur in antris (pecudes), Ovid. Met. 13, 822; ∾ pisces in petris, (opholde sig der), Colum.; – men „poet.": Tartessos stabulanti conscia Phoebo, (naar han ligesom vender hiem el. gaaer til Hvile), Sil. 3, 399; — [af flgd.].

stăbŭlum, i, n., [sto]; I) oprdl.: Standqvarter el. Opholdssted; – Neutrubi habeam stabile stabulum, si etc., Plaut. Aul. 2, 2, 56; cf. id. Most. 2, 1, 3: Occidit spes nostra; nusquam stabulum est confidentiae; — II) df. sædv.; A) Opholdssted for Dyrene, et Sted hvor de holdes, navnl. Stald, odl.; – praesepia et stabula (ovium), Varro; ∾ pecudum, boum, Colum.; cf. Virg. Ge. 3, 295 o. 302, Hor. Od. 1, 4, 3, o. A.; colles Italiae et pastorum stabula praedari, vid. Cic. Sest. 5; — b) df. „poet. overf." f. Hiorden selv; – stabuli nutritor Iberi, (som holder spanske Faar), Martial. 8, 28; ligel. ∾ mansueta, Gratian. Cyneg. 154; — B) Opholdssted for Mennesker af den simpleste Klasse, navnl. Vertshus med Stald; – cauponam vel stabulum exercere, Digest.; cf. Plin. Ep. 6, 19, Martial. 6, 94, Appul., Petron., o. A.; – og fordi smudsige Qvindfolk pleiede at opholde sig paa disse Steder, saa findes stabulum ogs. f. lupanar, vid. Cic. Phil. 2, 28; df. ogs. hos Plaut. som Skældsord: ∾ flagitii el. nequitiae; ligel. ∾ servitritium, id. Pers. 3, 3, 13.

stăchys, ўos, f., στάχυς: etslags Plante, germ. Roßpolei, Plin. 24, 86. — stacta, ae, o. stacte, es, f., στακτή: Myrrheolie; den første Form har Lucr. o. Plaut.; d. anden Form har Plin. 13, 2; – ogs. forbindes myrrha stacta (el. stacte), Scribon. — stacton, i, n., στακτόν: etslags Qiensalve (til at dryppe), Scribon. — stacŭla, ae, f., ligesom sircula: etslags Vinstok, Plin. 14, 4.

*stădĭālis, e: som holder et Stadium, ager, auct. grom. ap. Goes.; o. — stădĭātus, 3: forsynet med en Veddeløbsbane, porticus, Vitruv. 5, 11; — [stadium]. — stădĭodrŏmos, i, m., σταδιοδρόμος: en Veddeløber paa Stadium, Firmic.; – ogs. Navnet paa en Billedstøtte af Astylon, Plin. 34, 19. — stădĭum, i, n., στάδιον: Stadium, græsk Længdemaal af 125 Skridt el. 625 Fod; – vid. Plin. 2, 21; navnl. ogs. et Veistykke af denne Længde; vid. Cic.

Fin. 5, 1: sex illa a Dipylo stadia etc.; cf. id. Acad. 2, 31: ex hoc loco proficisci Puteolos triginta stadia; — II) „bef.": den et Stadium lange Veddeløbsbane; - qui stadium currit, eniti debet, ut vincat, Cic. Off. 3, 10; cf. id. Tusc. 2, 23: ut in stadio cursores etc.; — B) bf. „overf.": Veddestrid, contentio; bf. „alleg.": in stadium artis rhetoricae prodire, vid. auct. ad Her. 4, 3; cf. Cic. Brut. 64: me ··· in stadio ejusdem laudis exercuit; — not.: acc. pl. masc. stadios har Macrob. Somn. Scip. 1, 15.

Stăgīra, orum, n., Στάγειρα: By i Macedonien, Aristoteles's Fødeby, Plin. 4, 17, Ammian.; — B) bf. Stăgīrites, ae, m., Σταγειρίτης: Stagiriteren, d. e. Aristoteles, Cic. Acad. 1, 4; skrives Stagerites, Varr. R. R. 2, 1. — *stagnātĭlis, e: hørende til staaende Vand el. til et Kær, odl., pisces, Plin. Val.; o. — stagnensis, e: = frgd., aves, Augustin.; — [1.stagnum]. — stagnĕus, 3, f. und. stanneus. — stagnīnus, 3, [stagnum]: som ligner staaende Vand, color perviridis, Frontin. Aquaed. 7, inc.

1.stagno, avi, atum, 1, v. n. o. a., [1.stagnum]; I) neutr.: at blive til Kær el. Sump el. staaende Vand; - ubi evagatae stagnant (aquae Nili), Plin.; aquae stagnantes, (staaende Vand), id.; cf. Virg. Ge. 4, 288: effuso stagnantem flumine Nilum; men Plin. 31, 21: stagnantes pigrasque aquas damnare; — B) „overf." om Steder: at staae under Vand, at være oversvømmet; - liquidis stagnare paludibus orbem, Ovid. Met. 1, 324; ligel. ∾ solum, Plin. 17, 40; men „poet.": ∾ regna sanguine, Sil.; ogs. absol.: in stagnantibus, (paa oversvømmede Steder), Plin. 2, 82; — II) act.: at giøre (Vandet) staaende; - quo (bitumine) aqua omnis stagnatur, Justin. 36, 3; — B) „overf." om Steder: at sætte under Vand, at oversvømme; - Tiberis plana urbis stagnaverat, Tac. Ann. 1, 76; stagnata paludibus hument (loca), Ovid. Met. 15, 269. — 2.stagno, avi, atum, 1, v. a., [inus. stagnum f. stannum]; I) „egenl.": overtrækker med stannum, Plin. Val.; — II) „overf.": befæster el. sikrer el. styrker; - ∾ se adversus insidias (neml. ved at drikke Modgift), Justin. 37, 2; tribus potionibus stagnata animalia, Veget.

stagnōsus, 3: fuld af staaende Vand; - ∾ Liternum, Sil.; ∾ loca, Appul.; ogs. absol. stagnosa (sc. loca), Ammian.; af — 1.stagnum, i, n.: staaende Vand, Dam el. Kær, Sump el. Pyt, odl.; - vid. Enn. ap. Fest. p. 59 (Müll.); men super ripas effusus lenibus stagnis (Tiberis), Liv. 1, 4; f. ogs. Cic. (poëta) Div. 1, 9, Hor. Od. 2, 15, 4, o. Ovid. Met. 1, 38; men ∾ loquacia, Virg. Aen. 11, 458, (som gientone af Svanernes Sang); - stagnum salinarum, auct. B. Afr. 80; ∾ navale (i. e. ad naumachiam), Stat. Silv. 4, 4, 283; men stagnum calidae aquae, Tac. Ann. 15, 64, (Bad el. Badekar med varmt Vand); — II) „poet. overf." f. Vandet, navnl. ogs. f. Havvandet el. Havet; - vid. Virg. Aen. 1, 125: imis Stagna refusa vadis; ligel. per maxima Nerei Stagna, id. ibd. 10, 764; ligel. rubri stagna profundi, Lucan. 8, 853, o. Phrixeae stagna sororis, (d. e. Hellesponten), Ovid. Fast. 4, 278. — 2.stagnum, i, n., rimel. Biform af stannum, hvf. 2.stagno o. stagneus f. stanneus.

stăgŏnias, ae, m., σταγονίας (dryppende): en Røgelseart, Plin. 12, 32. — stăgŏnitis, idis, f., σταγονῖτις: Harpix af Galbantræet, Plin. 12, 56. — stălagmias, ae, m., σταλαγμίας: den i naturlig el. oprindelig Tilstand neddryppende Vitriol, Plin. 34, 32. — stălagmĭon, i, n., σταλάγμιον: draabeformet Guldperle til at hænge i Øret, Caecil. ap. Fest., p. 317 (Müll.); in pl., Plaut. Men. 3, 3, 18.

†stāmen, inis, n., στήμων: Rendingen el. Kæden i de Gamles opretstaaende Væv, (opp. subtemen: Islættet); - vid. Ovid. Met. 6, 55: Tela jugo vincta est; stamen secernit arundo; Inseritur medium radiis subtemen acutis; cf. id. ibd. 576, ogs. ibd. 4, 275; f. ogs. Senec. Ep. 90: (stamen dictum) quod, quia stantes texebant, stamen suspensis ponderibus ad perpendiculum exigebant; — II) bf. „overf."; A) Traad paa Tenen el. som spindes; - Rejice succinctos operoso stamine colos, Ovid. A. A. 1, 695; men stamina torquere digito el. pollice, (at spinde), id.; stamine fallere somnum, (holde sig vaagen ved at spinde), Propert. 1, 3, 41; — b) „poet." ogs.: Livstraaden; - fatalia nentes Stamina (Parcae), Tibull. 1, 7, in.; cf. Ovid. Met. 8, 453, oftere; men Juvenal. 10, 252: nimio de stamine (queri: over et altfor langt Liv); — B) ogs. anden Traad; - Quum patuit lecto stamine torta via (ved Ariadnes Traad), Propert. 4, 4, 42; men Ovid. Met. 11, 170: tum stamina docto Pollice sollicitat (Lyrens Strænge); - ogs. Traaden i et Net el. Garn, Plin. 19, 2; — b) ogs. ifølge etslags Lighed: Edderkoppens Spind, Plin. 11, 28, o. Ovid. Met. 6, 145; ligel. Liliens Støvtraade, Plin. 21, 11; ligel. Trævlerne i Træ, id. 16, 73; — C) som pars pro toto: vævet Tøi; bf. navnl. Præsternes Hovedbind, Propert. 4, 9, 52, o. Sil. 3, 25; ligel. „poet." f. en Klædning, Claudian.; bf. — stāmĭnātus, 3: bestaaende af Traade, Petron. 41, inc.; o. — stāmĭnĕus, 3: bestaaende af Traade el. fuld af Traade, rota rhombi, Propert. 3, 4, 26; - ∾ vena ligni, (der ligner Trævler), Plin. 16, 83.

stannĕus, (ogs. stagneus), 3: bestaaende af stannum el. giort deraf, vasa, Plin. 30, 19, pyxis, id., cacabus, Colum., numi, Digest.; af — stannum, (rimel. ogs. stagnum, f. 2.stagno), i, n., svarer først sildigere til vort Tin, men betegner Plin. 34, 47, oftere: etslags Blandning af Bly og Sølv, germ. Werkblei.

stăphis, idis, f., σταφίς: etslags Plante, rimel. Lusekurt, Plin. 23, 13. — stăphȳlīnus (os), i, f., σταφυλῖνος: en Art af Væxten Pastinak, Plin. 19, 27, Colum. — stăphȳlŏdendron, i, n., σταφυλόδενδρον: Pimpernøddetræet, (staphylea pinnata L.), Plin. 16, 27. — stăphȳlōma, atis, n.: etslags Feil paa Øiet i Gestalt af en Vinbærkerne, Veget.

Statanum vinum: en fortrinlig Vin i Campanien, Plin. 14, 8, o. id. 23, 21. — *Stătānus o. Stătūlīnus, i, m.: Guddom, til hvilken man offrede, naar Børnene lærte at staae, Varro, Augustin.; - den hertil svarende Gudinde hed Stătīna, Tertull.; o. — stătārius, 3: hørende til at staae fast, staaende fast, staaende, (men alene sielden f. d. sædv. stabilis); I) „alm."; - statarius uterque miles, ordines servans, etc., Liv. 9, 19; men hostem gravem armis statariumque etc., id. 22, 18; - ∾ prandium, (som man indtager staaende), Mamert. grat. act. ad Jul.; — II) „bef."; - ∾ comoedia, benævnes saaledes af Skuespillernes rolige Holdning el. Action, (i Modsætn. af comoedia motoria, hvori alt gaaer larmende til); vid. Ter. Heaut. prol. 35 flgd. (Donat.); bf. ∾ actores, (som spille i comoedia stataria), Cic. Brut. 30; hvf. ogs. id. ibd. 68, „overf.": C. Piso, statarius et sermonis plenus orator; — [sto].

stăter, ēris, m., στατήρ: en Sølvmønt hos Jøderne, i Værdi: = fire Drachmer, Hieronym. — stătēra, ae, f., [rimel. besl. m. στάθμη, i. e. linea el. rubrica]: en Vægt (med el. uden Skaaler), Vitruv. 10, 3, Suet., Plin., o. A.; ∾ auraria, (Guldvægt), Varr. ap. Non.; ogs. ∾ aurificis, Cic. d. Or. 2, 38; — II) bf. „overf."; A) af Gestaltens Lighed el. om Ting; a) ligesom jugum: Aaget (paa Vognen), Stat. Silv. 4, 3, 34; — b) etslags Madskaal, Nep. ap. Plin. 33, 52;

— B) som Begreb: en Tings Værdi el. Pris, Plin. 12, 57: sequens pallido (succo panacis) statera, (i. e. vilius est pretium etc.).

stătĭce, es, f., στατική: Navnet paa en astringerende Plante, (statice armeria L.), Plin. 26, 33. — stătĭcŭlum, i, n., [statua]: lidet Billede, Plin. 34, 48, hvor pl. ∾ aurea, argentea; – ogs. et Afgudsbillede, Tertull. — stătĭcŭlus, i, m., [2.status]: etslags langsom Dans, Plaut. Pers. 5, 2, 43; staticulos dare, Cato ap. Macrob. — Stătĭelli, orum, m.: Folk i Ligurien, Plin. 3, 7, o. Liv. 42, 21, med Hovedstaden Aquae Statiellorum, Plin. l. c.; — B) df. Statiellas, atis, adj., ager, Liv. 42, 7; – df. pl. subst. Statiellates, ium, m.: Indvaanerne deraf, id. ibd. 8 o. 21; – hede ogs. Statiellenses, ium, m., Brut. ap. Cic. Fam. 11, 11. — Stătĭlius, i, m.: romersk Mandsnavn; vid. Sall. Catil. 17, oftere; – en (Augur) L. Statilius omtales Cic. Att. 12, 13 o. 14; s. ogs. id. R. Com. 10.

stătim, adv., [sto]; I) oprdl.: staaende fast el. holdende Stand, (men alene forel.); – qui rem cum Achivis gesserunt statim, Enn. ap. Non.; cf. Plaut. Amph. 1, 1, 84; ligel. ibd. v. 118: Neque se Luna quoquam mutat, etc.; Ita statim stant signa; — II) „overf."; A) „alm.": faststaaende, regelmæssigen, Attius ap. Charis.; ligel. ex iis praediis talenta argenti bina Capiebat statim, Ter. Phorm. 5, 3, 6; — B) „bes." om Tiden, ligesom vort: paa Stedet, d. e. strax, uden Ophold; a) absol.; – utrum igni statim necaretur, an etc., Caes. B. G. 1, 53; cf. Cic. Orat. 59, o. id. Lael. 21; ligel. primo statim adventu, etc., Liv. 4, 53; cf. id. 3, 22, o. A.; — b) i Forbindelse m. ut, simul ac, atque, quam, quum, el. c. abl. absol., el. m. ab el. post; – ut heri me salutavit, statim etc., Cic. Att. 2, 12; cf. id. d. Or. 2, 77; statim se iturum, simul ac etc., id. Att. 15, 12; ligel. statim atque, o. statim quam, (saa snart som), etc., Digest.; ligel. semen statim quum spargitur etc., Pallad.; men statim m. flgd. abl. absol., vid. Cic. Orat. 10, o. Nep. Cim. 2; – statim a prima luce, Colum.; a prima statim maturitate, Plin.; statim post civilia bella, Suet. Aug. 83; — C) field. o. efterel. f. recenter el. modo: nyligen; – vervecis statim occisi etc., Pallad.; — not.: stătim f. stătim, Avien. Arat. 397. — Statina, ae, f., s. und. Statanus.

†stătĭo, onis, f., [sto]; I) „egenl.": Staaen el. Stilleſtaaen; ogs. Stilling; – Quae manet in statione (navis: som ligger stille), Lucr. 4, 389; cf. ibd. 397; ligel. In statione locata (nubila), id. 6, 192; men Ovid. Met. 9, 34: In statione etc., (i min faste Stilling som Kæmpende); men Plin. 2, 15, om et Himmellegeme: numquam stationem facere, (aldrig at staae stille); — b) df. Vitruv. 1, 2, „overf." som Oversættelse af θεματισμός: det Faststaaende el. Fastsatte el. Positive; – is (decor) perficitur statione ··· seu consuetudine, aut natura; — II) sædv. „concret.": Sted el. Stilling, hvori man bliver staaende, el. hvori man forbliver, Station el. Standqvarter, Opholdssted el. Ophold, odl.; A) „alm."; – saal. Ovid. Fast. 2, 674, til Guden Terminus: Qua positus fueris in statione, mane; cf. Virg. Ge. 4, 8, o. id. Aen. 5, 128; – ∾ equorum, Pallad., jumentorum, Digest., (en Stald); – plerique in stationibus sedent, etc., (paa offentlige Pladser, odl.), Plin. Ep. 1, 13; cf. Suet. Ner. 37, Juvenal. 11, 4, o. A.; dog ogs. Cic. Att. 6, 9: Athenis statio mea nunc placet (mit Ophold i Ath.); — b) „poet." ogs. om Ting; – Pone recompositas in statione comas, (paa deres rette Sted el. Plads), Ovid. Am. 1, 7, 68; cf. id. A. A. 3, 434; — B) „bes."; 1) i Krigssproget: Post el. Vagt el. Station, odl.; – ex statione et praesidio emissae cohortes etc., Caes. B. G. 9, 42; ligel. quae (cohortes) in stationibus erant, id. ibd. 4, 32; men „poet.": in statione manebant (holdt Vagt), etc., Ovid. Met. 1, 627; – oftere ogs. „alleg."; de praesidio et statione vitae decedere, vid. Cic. d. Senect. 20; ligel. imperii ··· statione relicta, Ovid. Trist. 2, 219; cf. Vell. 2, 124 o. 131, ogs. Suet. Claud. 38; — b) ligesom vort: Post el. Vagt (Skildvagt), „overf." paa Mandskabet; oftest in pl.; – vid. Caes. B. G. 5, 16, oftere; ligel. stationes equitum, id. B. C. 1, 95; ogs. in sing.: disposita statione etc., Suet. Tib. 72; men ibd. 24: statione militum, hoc est vi et specie dominationis assumta; — 2) i Søvæsenet heder statio: Red el. Ankerplads el. Bugt; – quietam nactus stationem etc., Caes. B. C. 3, 6; cf. Lentulus ap. Cic. Fam. 12, 15: statione, quae extra urbem erat, (prohiberi); s. ogs. Caes. B. C. 1, 56, oftere, ogs. Liv. 28, 6, oftere, o. A.; men Vell. 2, 72, som Sentens: tempestatem fugientibus statio pro portu est; ligel. „alleg.", Ovid. Her. 7, 89: Fluctibus ejectum tuta statione recepi; — 3) sild. ogs.; a) i Retssproget: visse Provindsøvrigheders Opholdssted el. Hovedqvarter; ogs. undert. disse Øvrigheder selv, Cod. Theod. o. Cod. Just.; — b) en Poststation, Inscriptt.; – hvf. stationarii: Postmestere el. Postholdere, Cod. Theod.; — c) eccles.: de Christnes religiøse Sammenkomster el. Forsamlinger, Tertull.; df. — stătĭōnālis, 3: stilleſtaaende, stella, Plin. 2, 12; o. — stătĭōnārĭus, 3: hørende til en Post el. Vagtpost, milites, Digest.; – men subst. stationarii: Postmestere, (s. und. statio nr. II, B, 3, b).

Stătĭus, i, m., efter Gell. 4, 20, oprdl. Trællenavn; men findes ogs. som romersk Fornavn, Cic. Cluent. 4; — II) romersk Tilnavn, hvoraf her mærkes; A) Caecilius Statius, fra Insubrien, Comoediedigter, (den. a. u. c. 586); — B) P. Papinius Statius: Digter und. K. Domitian; af ham haves: Digtsamlingen Silvae, Heltedigtene Thebais, o. (d. ufuldendte) Achilleis. — stătīvus, 3, [sto]; I) „alm.": faststaaende el. stilleſtaaende, (alene for- o. efterel.); – de stativis aquis, ut sunt lacus et stagna, etc., (staaende Vand), Varro; men stativa tarditate subsistere, (om visse Stierner), Firmic.; — II) „bes."; A) i Krigssproget: hørende til en Militærpost, odl.; – ∾ praesidium, Liv. 41, 1, oftere; men Cic. Phil. 12, 10, „alleg.": haec mea sedes est ··· hoc praesidium stativum; – ∾ castra, (hvori Hæren forbliver i længere Tid), Caes. B. C. 3, 30, oftere, Sall. Jug. 44, Tac., o. A.; – ogs. absol., stativa, orum, n., (sc. castra), Liv. 37, 37, oftere, Tac. Hist. 1, 66, o. A.; men absol. stativae (sc. mansiones), alene Lamprid. Al. Sev. 45; — b) „overf.": stativa, orum, n.: Bedesteder el. Hvilesteder for Reisende; – quia ··· stativis absumuntur (neml. formedelst Heden), Plin. 6, 26; — B) i Religionsſproget: stativae feriae, (sædv. statae feriae): fastsatte el. bestemte Fester, Macrob. Sat. 1, 16.

1.stător, oris, m., [sto]: Betient hos en Øvrigsperson; – ut ad te statores meos et lictores cum litteris mitterem, Cic. Fam. 2, 19; cf. Planc. ibd. 10, 21, o. Digest. — 2.stător, oris, m., [sisto]: som bringer til at staae fast, en Begrunder el. Opholder, odl., Epithet til Juppiter, efter Liv. 1, 12, fordi han standsede Romernes Flugt; s. ogs. Cic. Catil. 1, 5 o. 13, o. id. Fin. 3, 20, o. A., ogs. Ovid. Fast. 6, 793; – ogs. in pl.: inter Statores et Tonantes et Feretrios, etc., Plin. 2, 54.

stătŭa, ae, f., [statuo]: Billedstøtte el. Støtte el. Statu, (efter Quintil. 2, 21, 10, sædv. støbt, dog hos Vitruv. ogs. af Marmor); – statuas et imagines etc., vid. Cic. Arch. 12; men id. Pis. 38: statuam istius persimilem etc.; cf. id. Phil. 5, 15: eique statuam equestrem inauratam in rostris statui placere; men Hor. Od. 3, 24, 27: Si quaeret pater urbium

Subscribi statuis, etc.; — b) ogſ. tiener statua til Betegnelſe af det Ubevægelige el. Stumme el. Sløve, odl.; - Vos ite intro; interibi ego ex hac statua verberea volo Erogitare, quid etc., Plaut. Capt. 5, 1, 31; cf. id. Pseud. 4, 1, 7, o. Hor. Ep. 2, 2, 83; df. — stătŭārĭus, i, m.: hørende til Billedſtøtter el. Statuer; - ∾ ars, Plin. 36, 4, oftere, ogſ. absol. statuaria (sc. ars), ibd., (Billedſtøberkunſten); men ∾ temperatura aeris, id. 34, 20; — II) df. subst.; A) statuarius, i, m.: en Billedſtøber, Quintil. 2, 21, in., Senec. Ep. 88, o. Plin. 34, 16 flgd.; — B) statuaria, (sc. ars), ſ. ovenf.

statuliber, a, ſ. und. status. — Statulinus, i, m., ſ. und. Statanus. — statumaria, ae, f.: en Benævnelſe paa Væxten proserpinaca, Appul. — stătūmen, ĭnis, n., [statuo]: Stive el. Pæl el. Underlag, hvorved noget ſtøttes el. holdes i Veiret, navnl. en Vinpæl, Colum.; - ogſ. Underlag el. Grundlag af Sten, Vitruv. 7, 1; ſ. ogſ. Plin. 13, 24; - men Caes. B. C. 1, 54, ere statumina (sc. navis), ligeſom costae navis: de Krumholter, hvortil Sidebordene beſæſtes. — stătūmĭnātĭo, onis, f.: Underlag el. Grundlag, Vitruv. 7, 1; af — stătūmĭno, are, v. a., [statumen]: ſtøtter ved et Underlag; - ∾ oras fossarum, Plin. 18, 8; - men impers.: tum statuminetur saxo, (bør der lægges Underlag af Sten), Vitruv. 7, 1. — stătuncŭla, ae, f., demin. af statua: liden Billedſtøtte, Petron. 50, 6, inc.

stătŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a., [status af sto]; I) „egenl."; A) „alm.": bringer til at ſtaae, ſtiller hen el. opſtiller, ſtiller faſt, odl.; - ∾ navem, (ſtandſe dets Løb), Plaut.; Statuite hic lectulos, etc., id. Pers. 5, 1, 7; cf. Virg. Aen. 1, 724; ∾ captivos in medio, Liv. 21, 42; ∾ aliquem ante oculos, Cic. d. Or. 1, 57; ſ. ogſ. Hor. Od. 1, 29, 8; men i Krigsſproget: ∾ aciem arte, Sall. Jug. 52; cf. Liv. 23, 16; — B) „beſ.": opreiſer, opretter, opfører, statuam alicui in rostris, Cic. Phil. 5, 15, columellam super terrae tumulum, id. Leg. 2, 26, carceres in foro, Liv. 8, 20; ∾ tabernacula (opſlaae), Caes.; men ∾ moenia, (bygge en Stad), Virg. Aen. 2, 295; ∾ machinas (opſtille), Plaut. Pseud. 1, 5, 137; men ∾ arborem agro (ſætte el. plante derpaa), Hor. Od. 2, 13, 10; — II) „fig."; A) at foreſtille ſig ſom viſt, at troe, at antage, at holde derfor, odl.; ofteſt m. Objectsſætning (hvorfor ogſ. undert. findes dobbelt Accuſativ, odl.), ogſ. m. flgd. Relativum, ogſ. absol.; - ego ··· sic statuo et judico, neminem etc., Cic. d. Or. 2, 28; cf. id. Off. 1, 2: voluptatem summum bonum statuens; men id. Leg. 3, 2 fin.: Plato Titanum e genere statuit eos, qui etc.; men Caes. B. G. 1, 11: non exspectandum sibi statuit, dum etc.; cf. ibd. 3, 14; men Cic. Lael. 11: quod si rectum statuerimus, m. flgd. infin.; - neque tamen statuere possum, utrum magis mirer te etc., an etc., id. d. Or. 3, 22; cf. Liv. 34, 2: vix statuere apud animum meum possum, utrum etc.; - men absol., ut ego mihi statuo, Cic. Mur. 14; — B) at faſtſætte el. beſtemme, at beſlutte el. afgiøre; a) c. acc.; - ∾ finem orationi, Ter. Hec. 1, 2, 21, modum cupidinibus, Hor. Sat. 1, 2, 111, poenam improbis, Cic. Lael. 12; ∾ tempus locumque colloquio, Liv. 28, 35; cf. Tac. Ann. 3, 13; - statuta die, (paa en beſtemt Dag), Liv. 31, 29; statutis diebus, Suet. Claud. 42; - quas (res) Caesar statuisset, decrevisset, egisset, etc., Cic. Att. 16, 16, C; ∾ omnes partes religionis sanctissime, id. d. Rep. 2, 14; ∾ jura tenuissimarum rerum, id. Caecin. 12; ad summam arbitrum me statuebat ··· hujus rei, id. Att. 15, 1; cf. Hor. Sat. 2, 2, 130; — b) m. de, ſild. m. in el. contra; - quae (lex) de capite civis Rom., nisi comitiis centuriatis, statui vetaret, Cic. d. Rep. 2, 36; ∾ de aliquo causa cognita, Caes. B. G. 1, 19; men Tac. Ann. 6, 29: qui de se statuebant (euphemiſtiſk f. ſom ombragte ſig ſelv); - ne quid gravius in fratrem statueret, Caes. B. G. 1, 20; men quos contra statuas, Cic. Orat. 10; — c) c. inf., ogſ. m. ut o. ne; - statuerat proelio decertare, Caes. B. C. 3, 86; men Cic. Verr. 3, 41: sic habuisti statutum cum animo ac deliberatum, omnes judices rejicere; - men elliptiſk: statueram recta Appia Romam (sc. ire), id. Att. 16, 10; - statuunt, ut etc., Caes. B. G. 7, 21; ligel. Cic. Off. 3, 11: quum statuerent, ut naves conscenderent; men qua (tabula fixa) statuitur, ne sit Creta provincia, id. Phil. 2, 38; — d) m. Relativſætning; - si habes statutum, quid tibi agendum putes, Cic. Fam. 4, 2; ligel. id. Att. 7, 26: ut statuerem, quid esset faciendum; men statuere, quid sit sapiens, vel maxime videtur esse sapientis, id. Acad. 2, 3; — not.: partic. stătūtus, 3, forel. ogſ. ſom adj.: opreiſt, høi el. rank af Væxt; - senem statutum etc., Plaut. Rud. 2, 2, 11.

stătūra, ae, f., [2.status af sto]; oprdl.: ſtaaende el. opreiſt Stilling; df. ſædv. „overf."; A) om Menneſker: Størrelſe el. Væxt, Geſtalt el. Skabning; - velim dicas mihi ··· qua facie fuerit, qua statura, etc., Cic. Phil. 2, 16; totaque figura et forma et statura (corporis nostri) etc., id. Fin. 5, 12; homines tantulae staturae (af ſaa liden Væxt), Caes. B. G. 2, 30; cf. ibd. 6, 21: hoc ali staturam, hoc ali vires; — B) om Dyr og om Planter: Størrelſe el. Væxt; - vaccae humilis staturae, Colum.; ligel. producere vitem in tantam staturam, quantam permittit agricola, id.

1. status, 3, partic. o. adj. af sisto. — 2. stătus, us, m., [sto]: Staaen, ſtaaende Stilling; df. Stilling, Tilſtand, oſv.; I) „egenl."; A) „alm."; - status, incessus, sessio, etc., (Maaden, hvorpaa man ſtaaer, gaaer el. ſidder), Cic. Off. 1, 35; cf. id. Orat. 18: ∾ erectus et celsus, etc.; men Plaut. Amph. 1, 1, 110: quoniam formam cepi hujus in me et statum, etc.; - ogſ. om en Billedſtøtte, Cic. Att. 6, 1: quam (statuam) esse ejusdem, status, amictus, anulus, imago ipsa declarat; - ogſ. in pl.: crebro commutat status (ſine Stillinger), Plaut. Mil. gl. 2, 2, 51; effingere status quosdam, Quintil. 11, 3, 89; — B) df. „beſ."; a) den Kæmpendes Stilling el. Holdning; - in statu senex, Ut etc., (færdig til Angreb), Plaut. Mil. gl. 4, 9, 12; turbare ac statu movere (hostem), Liv. 30, 18; cf. Hor. Od. 3, 4, 54; — b) df. ogſ. udenfor Krigsſproget og „alleg."; - adversarios de statu omni dejicere, Cic. Orat. 37; men constanter in suo manere statu, id. Univ. 13; ſ. ogſ. id. Cluent. 38: non dubito, quin ii tales viri suspicione aliqua perculsi repente de statu suo declinarint, (have forandret deres Mening); — 2) ogſ. f. statura: Størrelſe el. Væxt; - mediastinus (servus) qualiscumque status esse potest, Colum.; scrofae longissimi status, id.; plantae majoris status, Pallad.; — II) „fig.": Stilling, Tilſtand, Beſkaffenhed; A) „alm."; a) c. gen.; - ex eodem de toto statu rerum communium cognosces, Cic. Fam. 1, 8; praestare nostrae civitatis statum ceteris civitatibus, id. d. Rep. 2, 1; men ibd. 1, 20: ut explicet, quem existimet esse optimum statum civitatis; ligel. ∾ rei publicae, id., municipii, id., optimatium, id.; men quoniam etc., dicam, ego de omni statu P. Sestii, etc., vid. id. Sest. 2; non jam ··· quem vitae statum amiserim, cogito, id. Att. 10, 4; iste non dolendi status non vocatur voluptas, id. Fin. 2, 9; men id. Div. 2, 44: qui eodem statu coeli et stellarum nati sunt; — b) absol.; - restitui in antiquum statum nullo modo posse, Cic. Verr. act. 1, 4; eo tum statu res erat, ut etc., Caes. B. G. 6, 12; cf. Liv. 26, 5: quum in hoc statu res esset; men Cic. Parad. 1, 3: voluptas mentem e sua sede et statu dimovet; - ogſ. in pl.; regum status decemviris donabantur, Cic. Agr. 1, 1; ad omnes vitae status subsidia sibi parare, id. Fam. 9, 6; — B) „beſ."; 1) en

fikker el. fast el. gunstig Stilling; - nullum habentes statum, (Mennesker uden fast borgerlig Stilling), Vell. 2, 72; - ogs. in pl.: multorum excisi status, Tac. Ann. 3, 28; — 2) borgerlig Stand, (navnl. som patricisk el. plebejisk); - saal. in pl., Cic. Leg. 1, 7: quod ... agnationibus familiarum distinguuntur status; — 3) i Retssproget: Menneskets naturlige Stand (som Fri el. Slave), Digest.; — bb) hertil mærkes; a) statu liber, a, ogs. i eet Ord statuliber, a: Slave el. Slavinde, som ved Testamente faaer sin Frihed under en vis Betingelse, Digest.; — b) status om Mandsalderen el. Myndighedsalderen (25 Aar); - ad statum suum pervenire, (at blive myndig), Digest., Cod. Just.; — 4) endel. technisk; a) i Rhetoriken: Undersøgelsens Standpunkt, στάσις, Cic. Top. 25, o. Quintil. 3, 6, in.; — b) i Grammatiken: Verbets Modus, Quintil. 9, 3, 11. — stătūtio, onis, f., [statuo]: Opstilling el. Reisning, tigni, Vitruv. 10, 2. — stătūtus, 3, partic. o. adj. af statuo.

stĕātītis, ĭdis, f., στεατῖτις: etslags ubekiendt Ædelsten, rimel. germ.: der Speckstein, Plin. 37, 71. — stĕātōma, atis, n., στεάτωμα: etslags fedtagtig Hævelse, Plin. 26, 87. — stĕga, ae, f., στέγη: Skibsdæk, Plaut. Bacch. 2, 3, 44, o. id. Stich. 3, 1, 12. — stegnus, 3, στεγνός: sammentrækkende, febres, Plin. 23, 23, oftere. — stēla, ae, f., στήλη: Pille el. Søile, Plin. 6, 32. — stēlĕphūros, i, f., στελεφοῦρος: etslags Plante, (rimel. saccharum Ravennae L.), Plin. 21, 61. — stēlis, ĭdis, f., στελίς: Mistel paa Fyrre- og Lærketræet, Plin. 16, 93.

stella, ae, f., [skal være demin. af ἀστήρ, neml. f. sterula, ligesom puella f. puerula; men efter Doederl. at henføre til τέλλειν, hvf. τέλλεσθαι, i. e. oriri]: en Stierne, (opp. sidus: Stiernebillede); - quae sidera et stellas vocatis, Cic. d. Rep. 6, 15; coelum stellis fulgentibus aptum, Enn.; cf. Lucr. 6, 356, (hvor dog stellae fulgentes ogs. forklares om Lynene); - ∾ errantes, (Planeterne), Cic.; cf. id. N. D. 2, 20; ligel. ∾ vagae, id. ibd. 1, 13; men ∾ comans, (en Comet), Ovid. Met. 15, 749; - „poet." ogs. undert. f. Stiernebillede el. sidus; ∾ stella coronae, Virg. Ge. 1, 222; ∾ vesani leonis, Hor. Od. 3, 29, 19; prægnant ogs. om Solen, Ovid. Fast. 6, 717: ubi etc., Et cinget geminos stella serena polos; — II) „overf." paa andre Gienstande, ifølge Gestaltens Lighed; A) „alm.": stierneformet Figur el. Gestalt; - vitis in stellam dividatur, etc., Colum. 4, 17; cf. Plin. 18, 23; men chlamys distincta aureis stellis, Suet. Ner. 25; — B) „bes." ogs.; a) Glandspunktet i en Ædelsten, Plin. 37, 25; — b) Stiernen i Øiet, Claudian.; — c) Stiernefisken, Plin. 9, 86; — d) Johannisormen, Plin. 18, 67.

stellans, tis, s. und. stello. — stellāris, e, [stella]: hørende til en Stierne; - animam esse scintillam stellaris essentiae, Macrob. Somn. Scip. 1, 14. — Stellātis ager el. campus: Egn i Campanien, i Nærheden af Cales, Cic. Agr., Liv., Suet.; — B) bf. Stellātīnus, 3, tribus, Liv. 6, 5. — stellātūra, ae, f., [rimel. besl. m. στέλλειν, i. e. mittere: give Orlov el. permittere]: et af Krigstribunerne oppebaaret Afdrag af Soldaternes Rationer, Spartian., Lamprid. — stellatus, 3, s. und. stello.

stellĭfer, a, um, [stella, fero]: stiernebærende, stiernet; - ∾ cursus coeli, Cic. d. Rep. 6, 18; ∾ polus, Senec. Hippol. — stellĭger, a, um, [stella, gero]: = frgd.; - ∾ orbes, Cic. Arat.; ∾ polus, Stat., Olympus, Senec. Herc. Oet., apex, Sil. — stellĭmicans, tis, adj., [stella, mico]: funklende af el. med Stierner; - ∾ signa, Varr. ap. Prob. ad Virg. Ecl. 6, 31. — stellĭo, ōnis, m., [stella]: en Øgleart, hvis Ryg er ligesom tegnet med Stierner, (lacerta gecko L.), Plin. 29, 28, Virg. Ge. 4, 243, Colum.; — II) „overf.": listigt el. bedragersk Menneske, Plin. 30, 27, Appul. — stelliōnātus, us, m., [stellio nr. II]: det Slags Bedrageri el. Forfalskning, som ikke i Lovene har en særskilt Benævnelse, Digest.; ligel. ibd.: ubicumque igitur titulus criminis deficit, illic stellionatum objiciemus.

stello, (avi), atum, 1, v. n. o. a., [stella]; I) neutr.: at være besat med Stierner el. bestiernet, dog saal. alene in partic. stellans, tis, (poetisk Ord); - stellans coelum, Lucr., Virg.; ∾ Olympus, Cic. (poëta) Div. 1, 12; ∾ ora (Tauri), Ovid. Fast. 5, 603; — B) „overf."; - ∾ gemmae (in cauda pavonis), Ovid. Met. 1, 723; ∾ volatus (cicindelarum), Plin. 18, 66; ∾ frons (med stierneformet Tegning), Martial. 2, 29; — II) act.: besætter med Stierner; - qui coelum stellat formis, Capella; cf. Plin. 37, 28; - oftest in perf. partic.; stellatus Cepheus, (der som Stiernebillede er sat paa Himmelen), Cic. Tusc. 5, 3; ∾ aether, Val. Fl.; ∾ domus (deorum), Claudian.; — B) ligel. „overf."; - stellatus Argus, (med de mange Øine), Ovid. Met. 1, 664; stellatus iaspide fulva (ensis: som straaler deraf), Virg. Aen. 4, 261; men m. græsk Construction: variis stellatus corpora guttis, (rigeligen besat dermed), Ovid. Met. 5, 461; cf. Plin. 37, 66, o. A. — stellŭla, ae, f., demin. af stella: liden Stierne, (som Skrifttegn, sædv. asteriscus), Hieronym.

stemma, atis, n., στέμμα: en Krans; I) „alm.", Prudent.; — II) „bes.": den Forfædrenes Billeder el. Buster omgivende Krans; - vid. Senec. Benef. 3, 28; men Plin. 35, 2: apud majores in atriis expressi cera vultus singulis disponebantur armariis, ut etc.; stemmata vero lineis discurrebant ad imagines pictas; — B) df. „meton.": Stamtavle el. Stamtræ, Slægtregister el. Genealogi; - saal. Senec. Ep. 44: quod stemma non inspicit (philosophia); ligel. in vetere gentili stemmate etc., Suet. Ner. 37; cf. id. Galb. 2, ogs. Pers. 3, 28, Juvenal. 8, in., Martial. 5, 35, o. A.; — b) df. „comisk overf.": stemmata argenti, (Noticer, hvor gamle Sølvkarene ere, hvem de have tilhørt, odl.), Martial. 8, 6.

Stĕna, orum, n., τὰ Στένα: snevert Pas ved Antigona i Chaonien, Liv. 32, 5. — stĕnŏcŏrĭăsis, is, f., στενοχορίασις: Pupillens Sammentrækning, som Øiensygdom hos Heste, Veget. — Stentor, ŏris, m., Στέντωρ: bekiendt Skriger i den græske Hær for Troja, Juvenal. 13, 112; — B) df. Stentŏrĕus, 3: vagitus, Arnob.

stĕphănē, es, f., στεφάνη, oprdl. en Krans; vid. Cic. N. D. 1, 11: commenticium quiddam coronae similitudine etc.; stephanen appellat, etc. — Stĕphăneplŏcos, i, f., Στεφανηπλόκος: Kranseflettersken, Maleri af Pausias, Plin. 35, 40; benævnetes ogs. Stephanopolis, Στεφανόπωλις: Kransesælgersken, ibd. — stĕphănītis, ĭdis, f., στεφανῖτις: en kransformigen voxende Vinranke, Plin. 14, 4, Macrob.; - ogs. stĕphănītes, ae, m., στεφανίτης, Colum. 3, 2. — stĕphănŏmĕlis, is, f., στεφανόμελις: etslags Næseblod stillende Plante, Plin. 26, 84. — Stĕphănŏpŏlis, ĭdis, f. und. Stephaneplocos. — stĕphănos, i, m., στέφανος, (en Krans): Navnet paa flere Planter; saal. ∾ Alexandri, Plin. 15, 39; ∾ Aphrodites, Appul.

*sterceja, ae, f.: quae puerulos ab stercore purgat, Tertull., ogs. som Skældsord, Petron. Sat. 75, 9, (al. sterteja af stertĕre), inc.; o. — stercŏrārius, 3: hørende til Gødsel; - ∾ crates, Varro; — [stercus]. — stercŏrātio, onis, f., [stercoro]: Gøden el. Gødning, Varro, Colum., Plin. — *stercŏrĕus, 3: fuld af Skarn el. Møg; - df. „overf." som Skældsord: skarnagtig, smudsig, Plaut. Mil. gl. 2, 1, 12; — stercŏro, avi, atum, 1, v. a.; I) gøder; - ∾ loca, agrum, etc., Varro, Cic. d. Senect. 15, Colum., Plin., o. A.;

— not.: af partic. stercŏrātus, 3, som adj., er superl., ∾ locus, (stærkt gødet), Colum.; — II) ligesom udmøger; - ∾ latrinas, Digest.; - men stercorata colluvies, (Møggrube el. Møddíng), Colum. 1, 6; o.
— stercŏrōsus, 3: fuld af Møg el. Gødsel; - ∾ solum, (stærkt gødet), Colum.; - ogs. in superl., ∾ locus, Cato; men ∾ herbae, (som voxe i gødet Jord), Colum.; - ogs. fuld af Skarn el. Smuds; ∾ aqua, id.; s. ogs. Senec. Qu. N. 3, 26: omne immundum stercorosumque etc.; — [stercus].
stercŭlīnium, i, n., s. und. sterquilinium. — Stercūlius, i, m.: den Markens Gødning forestaaende Guddom, Tertull., Macrob., o. A.; heder ogs. Stercūlus, Prudent., ogs. Stercutus el. Stercutius, Plin. 17, 6, ogs. Stercenius, Serv.; af — stercus, ŏris, n., [skal være besl. m. στεῤῥός, d. e. fast el. haard]: Skarn el. Møg, navnl. som Gødsel; - vid. Varro o. Colum., ogs. Cic. Div. 1, 27, Hor. Epod. 12, 11, o. A.; - ogs. in pl., stercora aequare (sprede jevnt), inarare (nedpløie), Colum.; - ogs. Feieskarn, Fest. pag. 344, (Müll.); - men om Udtrykket: stercus curiae, som Skældsord, vid. Cic. d. Or. 3, 41; — II) „overf."; - ∾ ferri, (Hammerskæl el. Affald), Scribon. — Stercutius el. Stercutus, etc., s. und. Sterculius.
stĕrĕlȳtis, idis, f.: etslags Sølvskum el. Sølvslen, Plin. 33, 35. — stĕrĕŏbăta, ae, f., στερεοβάτης: muret Postament el. Underlag, Vitruv. 3, 3. — stergethron, i, n., στέργηθρον: en større Art af Væxten semperviva; - quia amatoriis convenit, Plin. 25, 102.
stĕrĭcŭla, ae, f., demin., i. e. vulva porcae, quae nondum concepit, Petron. — stērigmos, i, m., στηριγμός: etslags ildligt Meteor, Appul. — stĕrĭlĕfĭo, ĕri, v. n., [sterilis, facio]: bliver ufrugtbar; - leaenae sterilefiunt, Solin. 27, (al. steriles fiunt), inc. — stĕrĭlesco, ĕre, v. n., [sterilis]: at blive ufrugtbar; - ∾ leaenae, Plin.; - ogs. ∾ amygdalae, id.; - men „overf.": ∾ gaudia, Val. Cat. Dir. 9.
stĕrĭlis, e, (neutr. pl. sterila, Lucr. 2, 844), [rimel. demin. af inus. sterus af στεῤῥός, germ. starr, altf. oprdl.: stiv el. haard; df.]; I) „egenl.": ufrugtbar (om Væxter og Dyr); - ∾ avenae, Virg., ulvae, Ovid.; steriles incendere ··· agros, (sætte Ild paa dem), Virg. Ge. 1, 84; - ∾ vacca, id.; ∾ multae (mulieres), Lucr.; ∾ viri, (d. e. Eunucher), Catull.; ∾ semen, id.; ∾ ova, (Vindæg), Plin.; - compar., ad partus steriliores (galli), Varro; — II) „fig."; A) „overf.": som giør ufrugtbar, el. som skader Frugtbarheden; - ∾ rubigo, Hor. Od. 3, 23, 6; ∾ hiems, Martial.; - sterile est, c. inf., (det volder Ufrugtbarhed); serere e pampinariis, sterile est, Plin. 17, 35; — 2) „alm.": tom, d. e. som intet har at give el. yde, som er til ingen Nytte; - quando sterilis est amator a datis, improbus est, Plaut. Truc. 2, 1, 30; - ligel. absol.: qui manus attulerit steriles intro ad nos, etc., ibd. 1, 2, 3; ligel. ∾ amicus, Juvenal. 12, 97; ∾ epistolae, Plin. Ep.; ∾ prospectus (tom for Mennesker), Plaut.; ∾ numi, (som ingen Renter bære), Digest.; - ogs. c. abl.; ∾ corpora sonitu (lydløse), Lucr. 2, 844; - endel. ogs. c. gen.; ∾ laurus baccarum, Plin. 15, 39; ∾ lapides plumbi, id.; — B) „ment." el. om Begreber: ufrugtbar el. uden Følge i sit Slags, blottet derfor, savnende, odl.; - ∾ Februarium futurum, (at ingen offenlig Sag vil blive forhandlet deri), Cic. Qu. Fr. 2, 12; quod ··· temporis punctum ··· beneficio sterile etc.? Plin. Pan. 56; cf. id. Ep. 5, 17; ∾ labor, Martial.; ∾ pax, Tac. Ann. 1, 17; ∾ amor (uændset), Ovid.; non adeo virtutum sterile seculum, Tac. Hist. 1, 3; heu steriles veri! Pers. 5, 75.

stĕrĭlĭtas, atis, f., [sterilis]: Ufrugtbarhed; I) „egenl."; - quae sit vel sterilitas agrorum, vel fertilitas futura, Cic. Div. 1, 57; ∾ frugum, Vell., arborum, Plin.; - ∾ naturae, vid. Cic. l. c. 1, 18; ∾ mulierum, Plin.; - ogs. in pl., Suet. Claud. 18; — II) „fig."; A) „overf."; - ∾ coelestis, (Veirlig, som medfører Ufrugtbarhed), Plin. Ep. 18, 69, o. Plin. 10, 24; — B) „ment." el. om Begreber; - et ingeniis quadam sterilitate fortunae necesse erat animi bona exercere, Plin. 14, 1; - men id. 15, 36, „alleg.": paulatim in sterilitatem emarcuit majestas (patrum). — sterilus, 3, s. sterilis ab in.
sternax, ācis, adj.: som kaster til Jorden; (poetisk Ord); - ∾ equus, (som kaster Rytteren af), Virg. Aen. 12, 364, Sil.; — II) efterel. som pass.: som kaster sig ned; - ∾ cives, (i. e. supplices: knæfaldende, ydmygt bedende), Sidon.; af — sterno, strāvi, strātum, 3, (plqupf. syncop. strarat, Manil., strasset, Varr. ap. Non.), v. a., [besl. med og svarende til στορέω, sædv. στορέννυμι, i. e. sterno]; I) „egenl.": breder ud, henstrækker, sletter el. jevner; A) „alm."; - ∾ vestes, vid. Ovid. Met. 8, 658; men id. Fast. 4, 654: Sternitur in duro vellus utrumque solo; cf. Virg. Aen. 1, 700: stratoque super discumbitur ostro; men ∾ bubulos utres ponte, Plin. 6, 34; ∾ spongias ad lunam, id.; men Virg. Ecl. 7, 54: Strata jacent passim sua quaeque sub arbore poma; - fessi ··· sternunt corpora passim, (strække sig hen, lægge sig ned), Liv. 27, 47; men Sternunt se somno diversae in litore phocae, vid. Virg. Ge. 4, 432; men id. Aen. 3, 509, „medial": Sternimur etc.; cf. Sil. 12, 340: Sternunturque Jovi, etc.; - saal. ofte in partic. perf.; nos humi strati („alleg."), Cic. d. Or. 3, 6; men id. Att. 10, 4: nos sibi quondam ad pedes stratos etc.; — b) hos Plin. ogs. om locale Forholde; - insulae Frisiorum ··· sternuntur inter Helium et Flevum, (strække sig, odl.), id. 4, 29; cf. id. 3, 9; — B) „bef."; 1) udbreder, d. e. glatter el. jevner til el. i en Flade, (oftest „poet."); - placidi straverunt aequora venti, Virg. Aen. 5, 763; cf. ibd. 8, 89, o. id. Ecl. 9, 57; ligel. ∾ pontum, Ovid., mare, Plin.; men Lucr. 3, 1042: viam qui quondam per mare magnum Stravit, (i. e. Xerxes); cf. Quintil. 2, 13, 16: stratum militari labore iter etc.; men Sil. 12, 513, „alleg.": hoc iter ··· Cannae stravere tibi, (har banet dig denne Vei); — 2) bedækker el. tildækker (ved at brede derover); - ∾ lectulos pelliculis, Cic. Mur. 36, hvor ogs. ∾ triclinium, (besørge Borddækningen til et Folkemaaltid); men vestimentis stratus est (lectus: blev redet op), Ter.; cf. Cic. Cluent. 5; - men absol.: jubet sterni sibi etc., (lader berede sig et Leie el. Sæde), Plin. Ep. 7, 27; — b) ∾ semitam saxo quadrato (brolægge), Liv. 10, 23; cf. id. 41, 27; men Cic. Att. 14, 15, absol.: locum illum sternendum locare; - ∾ nemus foliis, litus alga, (om Stormen: at bestrøe el. bedække dermed), Hor. Od. 3, 17, 12; men ∾ solum telis, Virg. Aen. 9, 666; ∾ arenam Circi chrysocolla, Plin.; men Virg. Aen. 8, 719: Ante aras terram caesi stravere juvenci (dækkede den med deres Kroppe); - endel. ∾ equum (opsadle), Liv. 37, 20, Veget.; — II) „fig."; A) nedstrækker el. nedlægger, strækker el. kaster til Jorden, ogs. omstyrter el. kuldkaster; - cujus casus prolapsi quum proximos sterneret, Liv. 5, 47; men ∾ caede viros, Virg.; cf. Liv. 4, 29: per stratos caede hostes; men Virg. Aen. 12, 464: ∾ aliquem morti; ogs. absol.: Sternat et adversos Marte favente duces, Tibull. 1, 10, 34; - stratus ariete murus, Liv. 1, 29; ∾ moenia, Ovid. Met. 12, 550; cf. Virg. Aen. 2, 603, o. Plin. 8, 9; — B) „ment."; 1) at slette el. jevne, d. e. at formilde el. udsone; - ∾ odia militum, Tac. Hist. 1, 58; — 2) at nedslaae el. forfærde; - mortalia corda Per gentes

humilis stravit pavor, Virg. Ge. 1, 330; men Cic. Tusc. 3, 29: afflictos se et stratos esse, (angerfulde og ydmyge); — III) af partic. stratus, 3, er subst. neutr. strātum, i; A) Sengetæppe, Pude el. Dyne, odl.; – lecti mollia strata, Lucr. 4, 847; cf. Suet. Calig. 51; — b) oftere „meton." (som pars pro toto): Leiet el. Sengen; – Haud segnis strato surgit, Virg. Aen. 3, 513; quies neque molli strato ··· arcessita, Liv. 21, 4; — B) Hestedækken, Saddel el. Ridesaddel, vid. Plin. 7, 57, o. A.; ogs. Pakfaddel; – mulis strata detrahi, Liv. 7, 14; – som Ordsprog siges: qui asinum non potest, stratum caedit, Petron.; — C) Brolægning; – strata saxea viarum, Lucr. 1, 316; cf. id. 4, 417, o. Virg. Aen. 1, 422.

sternūmentum, i, n.: Nysen el. at nyse, (Biform f. sternutamentum), Plin. 2, 5, Gell.; — II) „overf.": Nysemiddel el. Nysepulver, Plin. 25, 86 o. 109; af — sternŭo, ŭi, 3, v. n. o. a., [besl. m. πτάρνυμι]; I) neutr.: nyser; – adorare aliquem, quum sternuerit, Plin. 2, 40; — B) „overf." om Lyset: at gnistre; – sternuit et lumen ··· et nobis prospera signa dedit, Ovid. Her. 19, 151; — II) act.: tilnyser (nogen et Varsel); – Num tibi nascenti ··· Aureus argutum sternuit omen Amor? Propert. 2, 2, 34; ligel. ∾ approbationem, Catull. 45, 9 o. 18. — *sternūtāmentum, i, n.: Nysen el. at nyse; – saal. in pl.: si nobis ··· sternutamenta erunt observanda, Cic. Div. 2, 39; men Plin. 28, 5: cur sternutamentis salutamus? cf. id. 21, 93; — II) „overf.": Nysemiddel el. Nysepulver, Cels. 6, 7; o. — sternūtātio, onis, f.: Nysen, Appul., Scribon.; af — sternūto, avi, 1, v. n., intens. af sternuo: nyser stærkt; – ter continuo ita sternutavit, ut etc., Petron. Sat. 98 o. 102.

Stĕrŏpe, es, f., Στερόπη; I) en af Plejaderne, Ovid. Fast. 4, 172, o. id. Trist. 1, 11, 14; — II) en af Solens Heste, Hygin. Fab. 183. — Stĕrŏpes, is, m., Στερόπης: en af Cycloperne i Vulkans Værksted, Virg., Ovid., Claudian. — sterquĭlīnium, i, n., (ogs. sterquilinum, Phaedr. 3, 12), [stercus]: Møddinggrube, Cato, Varro, Colum., Phaedr. l. c.; – ogs. som Skældsord, Plaut. Pers. 3, 3, 3. — Stertīnius, i, m.: stoisk Philosoph, Hor. Sat. 2, 3, 33; — B) df. Stertīnius, 3: stertinisk; – Empedocles, an Stertinium deliret acumen, id. Ep. 1, 12, 20. — sterto, (ŭi), 3, v. n., [besl. m. δέρθω, δαρθάνω]: snorker, noctem totam, Plaut. Asin. 5, 2, 22; cf. Hor. Ep. 2, 2, 27, oftere; men med Lune, Cic. Acad. 2, 29: per me vel stertas licet, non modo quiescas; men „poet.": qui vigilans stertis, Lucr. 3, 1061. — Stēsichŏrus, i, m.: græsk Lyriker fra Himæra paa Sicilien, vid. Hor. Od. 4, 9, 8, Quintil. 10, 1, 62, o. A.

Sthĕnĕboea el. Sthenoboea, ae, f., Σθενέβοια (Σθενόβ.): Gemalinde af K. Proetus i Argus, dræbte sig selv ifølge forsmaaet Kærlighed til Bellerophon; vid. Juvenal. 10, 327, o. Hygin.; — B) df. Sthenebŏeius, 3, heros, (i. e. Bellerophon), Sidon. — Sthĕnĕlus, i, m., Σθένελος: Fader til Eurystheus, og en af Heltene for Troja, Hor. Od. 1, 15, 24, o. id. ibd. 4, 9, 20; — B) df. 1) Sthĕnĕlēius, 3: stheneleisk, Eurystheus, Ovid. Met. 9, 273, heder ∾ hostis, id. Her. 9, 25; men ∾ proles, id. Met. 2, 367: den til en Svane forvandlede Søn af Sthenelus, (i. e. Cycnus); o. — 2) Sthĕnĕlēis, īdis, adj. fem.: stheneleisk; – ∾ volucris: den til en Svane forvandlede Søn af Sthenelus, Ovid. Met. 12, 458.

stĭbădĭum, i, n., στιβάδιον: halvcirkelformet Spisesopha, sædv. sigma, Plin. Ep. 5, 6, o. Martial. 14, 87 (i Overskriften). — stĭbium, i, n., ogs. stibi, is, o. stimmi, στίβι, στίμμι: Spidsglas (el. Spydglands), Antimonium; brugtes pulveriseret, dels som sort Sminke til Øienbrynene, dels som Øiensalve; vid. Plin. 33, 33, Cels., Scribon. — stīcha el. stica, ae, f., ligesom apiana: etslags Vinstok, Plin. 14, 11. — Stichus, i, m.: comisk Slavenavn, hvorefter en af Plautus's Comoedier benævnes. — stĭcŭla, ae, f., demin.: etslags Vinstok, Colum. 3, 2.

stigma, ătis, n., (acc. fem. stigmam, Petron. Sat. 45), στίγμα; oprdl. Stik; df. et ved Stikning paasat Mærke; „bes." brændt Mærke el. Brændemærke, der paasættes bortløbne Slaver, hvorom: fugitivo stigmata scribere, Quintil. 7, 4, 14; cf. Senec. Benef. 4, 37; ogs. som beskæmmende Straf over Domfældte, Suet. Calig. 27; – sild. paasatte man ogs. Recruter et brændt Mærke, Veget.; — b) „meton.": ogs. Skramme i Ansigtet efter en fuskeragtig Barberer, Martial. 11, 85; — II) „overf.": Beskæmmelse, Infami; – sibi versiculis (Catulli) de Mamurra perpetua stigmata imposita etc., Suet. Caes. 73; cf. Martial. 6, 64. — stigmătĭas, ae, m., στιγματίας: en brændemærket Slave; – vid. Cic. Off. 2, 7: qui fideliorem et barbarum et stigmatiam putaret, quam uxorem. — *stigmo, avi, 1, v. a.: betegner med et Brændemærke, Prudent.; o. — stigmōsus, 3: med indbrændte Mærker; ogs. alm. fuld af Skrammer el. Ar, Petron. Sat. 109; cf. Plin. Ep. 1, 5; — [stigma].

Stilbon, ōnis, m., Στίλβων, (den Glindsende el. Glandsfulde): Epithet til Planeten Mercurius, Auson., Hygin., (men paa Græsk, Cic. N. D. 2, 20). — Stilicho, ōnis, m.: berømt Feltherre under K. Theod. d. St. og hans Sønner; ogs. Svigerfader til K. Honorius; vid. Claudian. de Laudibus Stilichonis; — B) df. Stilichonius, 3, virgo: hans Datter (Maria), s. ovenf., id. ibd.

stilla, ae, f., [efter Doederl. ctr. f. stigula af στίζειν: en Draabe (navnl. den kunstige; opp. gutta: d. naturlige); – ∾ muriae, Cic. Fin. 3, 14; ∾ (adipis), Plin.; sicca et sine stillis arbor, Vitruv. 2, 9; — B) df. „overf.": ∾ olei, (en liden Del el. Smule deraf), Martial. 12, 70; ∾ pauculae temporum, Augustin. — stillātīcius (-tius), 3, [stillo]: dryppende, resina, Plin. 16, 22. — stillātim, adv., [stilla]: draabevis; vid. Varr. l. c. und. stillicidium. — *stillātio, onis, f.: Neddrybben, pluviae, Hieronym.; o. — stillātīvus, 3: neddrybbende, mel, Plin. Val.; — [stillo]. — stillĭcĭdium, i, n., [stilla, cado]: de nedfaldende Draaber, drybbende Fugtighed; – stillicidium eo, quod stillatim cadat, Varr. L. L. 5, 5; df. I) „alm."; – stillicidii casus lapidem cavat, Lucr. 1, 314; men ∾ urinae, Plin., vesicae, id.; ∾ arborum, id.; — II) „bes." i Retssproget: Regndryb el. Tagdryb; – jura parietum, luminum, stillicidiorum, Cic. d. Or. 1, 38; s. ogs. Vitruv. o. Digest.

stillo, avi, atum, 1, v. n. o. a., [stilla]; I) neutr.; A) „egentl."; 1) „alm.": at drybbe, at falde draabevis; – (vas) unde aqua stillet lente, Varro; stillat cera super igni, Lucr.; ∾ cruor ferro (ned derfra), Propert.; ligel. ∾ unguentum e capillo, Tibull., mella de ilice, Ovid.; – ogs. „alleg.": stillat gutta (dulcedinis) in cor, Lucr. 4, 1056; — 2) „bes.": at drybbe deraf, draabevis at udgyde, m. o. ud. abl.; – ut in speluncis saxa ··· guttis manantibus stillent, Lucr. 6, 944; ligel. ∾ coma Syrio rore, Tibull. 3, 4, 28; cf. Ovid. Am. 1, 8, 11, o. A.; – qui stillantem prae se pugionem tulit, Cic. Phil. 2, 12; cf. Lucr. 5, 949, o. Juvenal. 6, 109; — B) „overf."; – stillantes voces, (enkelte el. usammenhængende Lyd), Calpurn. Ecl. 6, 12; cf. Senec. Ep. 40, hvor ∾ orationem (opp. currere); — II) act.: at drybbe el. lade drybbe; – ∾ amicis ex oculis rorem, Hor. A. P. 429; ligel. ∾ lacrimam, Plin.; men stillata cortice myrrha, Ovid. Met. 10, 501; cf. ibd. 2, 364: stillataque sole rigescunt De ramis electra novis; – ogs. „overf.", Juvenal. 3,

122: quum facilem stillavit in aurem Exiguum de naturae patriaeque veneno, (har indgydet deri).

stīlo, avi, 1, v. n., [stilus]: at skyde Stilk; – simulatque semina stilaverint, Colum. 4, 33. — Stilpo el. Stilpon, ōnis, m., Στίλπων: Philosoph fra Megara; vid. Cic. Fat. 5, oftere, o. Senec. Ep. 9. — stīlus (stylus), i, m., στῦλος: ethvert spidst og opretstaaende Legeme; df. I) „alm.": en Pæl el. Pig; – extra vallum stili caeci ··· consiti, auct. B. Afr. 31; (hede stimuli, Caes. B. G. 7, 73); – ogs. et tilspidset Værktøi, hvormed Planterne befries fra Orme, fra overflødige Skud, odl., Colum., Pallad.; ogs. Stilken el. Stængelen paa visse Planter, navnl. paa Asparser, Colum. l. c., oftere; — B) df. ogs. „alleg."; inest (in oratione Sulpicii) luxuries quaedam, quae stilo depascenda est, vid. Cic. d. Or. 2, 23; — II) „bes.": den spidse Griffel (sædv. af Jern), hvormed Romerne skreve paa Voxtavler; – effer cito ··· stilum, ceram, etc., Plaut. Bacch. 4, 4, 63, oftere; men Cic. Brut. 24: quum otiosus stilum prehenderat, etc.; cf. ibd. 45: ut paene Attico stilo scriptae esse videantur (orationes Titii, „alleg."); ligel. resipere stilum Plautinum, vid. Gell. 3, 3; – fordi man med den øvre og brede Ende af stilus kunde udstryge det Skrevne, saa heder vertere stilum: at udslette el. udradere; – vertit stilum in tabulis suis, etc., Cic. Verr. 2, 41; cf. Hor. Sat. 1, 10, 72: Saepe stilum vertas, etc.; — B) df. „fig."; 1) ligesom scriptio o. scriptura: Nedskrivning el. skriftlig Affatning, Concipering el. Composition; – quum exercitatione (sc. dicendi), tum stilo ··· formanda est oratio, Cic. d. Or. 3, 49; cf. id. ibd. 1, 33 o. 60; ligel. ∾ exercitatus (en øvet Pen) efficiet facile hanc viam componendi, id. Orat. 44; men tardior stilus cogitationem moratur, rudis et confusus intellectu caret, Quintil. 1, 1, 28; men id. 10, 7, 4: quid porro multus stilus et assidua lectio et longa studiorum aetas facit, si etc.? men id. 1, 9, 2: narrare sermone puro ··· deinde eandem gracilitatem stilo exigere, etc.; — b) efterel. ogs.: det skrevne Votum el. den skrevne Stemme; – cunctorum stilis in unum sermonem congruentibus, Appul.; — 2) ligesom genus el. forma dicendi: Udtryksmaaden el. Foredraget el. Stilen; – saal. Cic. Brut. 26: unus sonus est totius et idem stilus (det samme Foredrag); s. ogs. ovens. ibd. 45, o. Gell. 3, 3; – ∾ pressus demissusque, Plin. Ep. 1, 8; ∾ pugnax et quasi bellatorius, ibd. 7, 9; s. ogs. Suet. Aug. 85, o. id. Tib. 70.

stimmi, s. und. stibium. — Stĭmŭla, ae, f., [stimulus]: en til Virksomhed ansporende Gudinde, Augustin.; men Ovid. Fast. 6, 503: Lucus erat; dubium, Semelae Stimulaene vocetur. — *stĭmŭlātio, onis, f.: Ansporen, Tilskyndelse, Spore; – sed ingens haec stimulatio etc., Plin. 35, 2; men ex libidine servitii privata cuique stimulatio, Tac. Hist. 1, 90; o. — stĭmŭlātor, oris, m.: en Ophidser el. Tilskynder; ∾ Martis, Claudian.; — [stimulo]. — stĭmŭlātrix, īcis, fem. af stimulator, Plaut. Most. 1, 3, 46. — stĭmŭlĕus, 3, [stimulus]: med Braad el. Pig; – ∾ supplicium, (som Slavestraf), Plaut. Mil. gl. 2, 6, 31.

*stĭmŭlo, avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": stikker med en Braad, stikker, sporer; – ∾ equos calcaribus, Val. Max.; cf. Sil. 4, 441; men stimulatus suo ictu ipse se sauciat (aries), Colum. 7, 3; — II) „fig.": stikker el. martrer, qvæler el. ængster; – crucior, agitor, stimulor, etc., Plaut. Cist. 2, 1, 4; men id. Capt. 3, 4, 66: jam deliramenta loquitur, larvae stimulant virum; men te conscientiae stimulant maleficiorum tuorum, Cic. Parad. 2; cf. id. R. Am. 2; men Liv. 44, 44: consulem stimulabat cura de minore filio; — B) „alm.": sætter i Bevægelse, ansporer el. driver, tilskynder; a) m. blot acc.; – stimulat ··· tibia mentes, Lucr. 2, 621; ira ··· stimulante animos, Liv. 1, 12; cf. ibd. 22: tum ··· tum avita quoque gloria animum stimulabat; men id. 3, 68: istos ··· vestra vos causa incitare et stimulare etc.; men pass.: stimulataque pellicis ira etc., Ovid. Met. 4, 234; – ogs. m. Tingsobjecter; persicorum succus sitim stimulat, Plin. 36, 67; — b) m. ad o. in; – quem ad perturbandam rem publicam inopia atque mali mores stimulabant, Sall. Catil. 18; cf. Liv. 1, 23, o. Cic. Planc. 28; – injuriae dolor in Tarquinium ···eos stimulabat, Liv. 1, 40; cf. id. 21, 11: animos eorum ira in hostem stimulando; men Tac. Hist. 2, 44: ad iram saepius, quam in formidinem stimulabantur; — c) m. ut el. ne; „poet." ogs. c. inf.; – ut vetus nostra simultas antea simulabat me, ut caverem, sic etc., Cic. Fam. 3, 12; ligel. non minus rubore, quam praemiis stimulabantur, ne etc., Tac. Orat. 37; – stimulante metu, fati praenoscere cursus, Lucan. 6, 423; cf. Sil. 12, 504; o. — stĭmŭlōsus, 3: fuld af Ophidselse, ophidsende, desiderium, Coel. Aur.; — [af flgd.].

stĭmŭlus, i, m., (neutr. stimulum, i, Plaut. Men. 5, 2, 112), [besl. m. στίζω, inus. stigo, stikker]; I) „egenl.": stikkende el. spidst Værktøi el. Instrument, Braad el. Pig, odl., navnl. hvormed man driver Dyr og Slaver; – Aut stimulo tardos increpuisse boves, Tibull. 1, 1, 30; cf. Ovid. Met. 14, 647; stimulo fodere servum, Plaut. Curc. 1, 2, 40; men sarkastisk: num exspectas, dum te stimulis fodiam? Cic. Phil. 2, 34; – som Skældsord om Slaver bruges ogs.: stimulorum seges, Plaut.; – som Ordsprog mærkes: Si stimulos pugnis caedis, manibus plus dolet, id. Truc. 4, 2, 55; ligel. advorsum stimulum calces (sc. jactare), Ter. Phorm. 1, 2, 28; — b) „bes." ogs. i Krigssproget: tilspidset Pæl, som bliver nedrammet for at holde Fienden ude, Caes. B. G. 7, 73; — II) „fig."; A) Braad, d. e. hvad der qvæler el. ængster, Qval el. Ængstelse; – mens sibi conscia facti ··· adhibet stimulos torretque flagellis, Lucr. 3, 1032; cf. ibd. 887: subesse caecum aliquem cordi stimulum; men Cic. Tusc. 2, 27: non modo stimulos doloris, sed etiam fulmina fortunae contemnamus licebit; — B) Spore, d. e. Tilskyndelse el. Opmuntring el. Ophidselse; – ad hanc voluntatem ipsius naturae stimulis incitamur, Cic. d. Rep. 1, 2; cf. Quintil. 10, 7, 16: ad dicendum etiam pudor stimulos habet; – defendendi Vatinii etiam ille stimulus, (hvad der tilskyndede el. tvang mig til at forsvare ham), id. Fam. 1, 9; cf. Ovid. Met. 6, 480: Omnia pro stimulis facibusque ciboque furoris Accipit; s. ogs. Cic. Arch. 11 fin.; men Tac. Hist. 3, 45: qui ··· propriis in reginam stimulis accendebantur; – ogs. m. blot gen. subj.; agrariae legis stimulis plebs furebat, Liv. 2, 54; cf. id. 6, 11; – ogs. absol.; suis stimulis excitos etc., Tac. Hist. 3, 53; men Hor. Sat. 2, 7, 97, „alleg.": et acres Subjectat lasso stimulos.

stinguo, ĕre, v. a., [besl. m. στίζω, ogs. m. inus. stigo: stikker, hvf. instigo]: udslukker el. udsletter; (men alene „poet." f. d. sædv. exstinguo); – Evanescere paulatim stinguique colorem, Lucr. 2, 828; men id. 4, 1091: humor Non datur, ardorem in membris qui stinguere possit; men id. 1, 667: Ignes in coetu stingui etc.; cf. Cic. (poëta) frgm. ap. Priscian.: stinguens praeclara insignia coeli.

stīpa, ae, f., efter Serv. ad Virg. Aen. 1, 437, ligesom stipula: Straa el. Halm, navnl. til Indpakning el. Stuvning; cf. Fest. s. v. stipatores; men ogs. har Serv. ad Virg. Aen. 5, 682: veteres „stipam" pro stupa dixisse. — *stīpātio, onis, f.: Sammentrængen; df. „bes.": Folkestimmel el. Menneskeтrængsel omkring nogen, d. e. talrig Ledsagelse, odl., vid. Varr. l. c. und. flgd.; ejus (Autronii) ··· stipatio, greges hominum perditorum, Cic. Sull. 23; ligel. tanta sti-

patione cetera tenebantur, Plin. Ep. 4, 16; – ogs. om en Flok Gæs, Plin. 10, 27; — b) ogs. „fig." om Foredraget: confertam esse (orationem) aggressionum et enthymematum stipatione etc., Quintil. 5, 14, 27; o. — stīpātor, oris, m.; oftest in pl., stipatores: som trænge sig omkring nogen, (s. und. flgd.); df. en Stormands Ledsagere, Følge el. Suite, odl.; (hos Romerne sædv. dadlende); – latrones dicti ab latere, qui circum latera erant regi, quos postea a stipatione stipatores appellarunt, Varr. L. L. 7, 3; – praemittebat de stipatoribus suis (af sin Livvagt), qui etc., vid. Cic. Off. 2, 7; cf. Hor. Sat. 1, 3, 138, Tac. Ann. 4, 25, o. A.; – men Cic. Agr. 2, 13: stipatores corporis etc.; cf. Sall. Catil. 14; — [stipo]. — stipatus, 3, partic. o. adj. af stipo.

*stīpendiālis, e, efterel. Biform af flgd.; – ∾ foedus, (som er forbundet med Skat el. Tribut), Sidon.; — stīpendiārius, 3; I) publicistisk: hørende til Tribut el. Skat, skatskyldig, (navnl. som betaler en Pengeafgivt; derim. vectigalis: som alene betaler el. leverer Naturproducter); – vid. Liv. 37, 55: civitates ... quae Attali stipendiariae etc., quae vectigales Antiochi etc., (hvorefter ogs. de første havde lettere Vilkaar, end de sidste); ∾ civitas, Caes.; ∾ Aedui, id.; men ∾ vectigal, Cic. Verr. 3, 6, (bestemt aarlig Pengeafgift el. Contribution); — b) in pl. ogs. som subst., stipendiarii, orum, m.: de Skatskyldige; – socii stipendiariique populi Romani, Cic. Div. in Caecil. 3; cf. Caes. B. G. 7, 3, o. A.; opp. vectigales, (som yde Naturalpræstationer), Cic. Verr. 4, 60; cf. Liv. l. c., o. id. 21, 47; — II) i Krigssproget: som faaer Sold, som tiener for Sold; – postquam stipendiarii facti sunt (Romani), Liv. 8, 8; ∾ cohortes, auct. B. Afr. 43; o. — stīpendior, atus sum, v. dep. n.: tiener for Sold, (men rimel. alene i flgd. Exempler): regi eorum peditum sexcenta millia ... per singulos dies stipendiantur, Plin. 6, 22; – men „overf.": (infantes Pontici) butyro stipendiati, (som faae Smør til deres Underholdning), Tertull.; — [af flgd.].

stīpendĭum, i, n., [ctr. f. stipipendium, af stips o. pendo]; I) „publicistisk": Skat el. Afgift el. Contribution, (navnl. i Penge, opp. vectigal: Naturaliepræstationer); – ∾ capere jure belli, Caes. B. G. 1, 44; ∾ imponere victis, ibd.; de stipendio recusare, quod ... ante id tempus pependerint, ibd.; stipendio liberare aliquem, ibd. 5, 27; Sardos agris stipendioque multare, Cic. Balb. 18; — B) „overf.": Bøder el. Straf, odl.; ogs. anden Ydelse; – dira ferens stipendia tauro (Theseus), Catull. 64, 173; men quod me manet stipendium (hvilken Straf)? Hor. Epod. 17, 36; men Colum. 1, 1: alii tamen (scriptores) ... aliquod stipendium nostro studio contulerunt, (noget Bidrag dertil); — II) i Krigssproget: Sold el. Løn; – vid. Liv. 4, 59 o. 60, Plin. 33, 13; men Caes. B. C. 1, 87: quum stipendium ab legionibus flagitaretur, etc.; stipendium militibus numerare, Cic., persolvere, id.; dare pecuniam in stipendium, Caes.; cf. Liv. 27, 9; men stipendio exercitum afficere, Cic., augere, Caes., fraudare, id.; – ogs. udenf. Krigssproget, „alm.": Løn; vid. Liv. 1, 20: his (virginibus Vestae), ut etc., stipendium de publico statuit; — B) df. „overf.": Krigstieneste; (sædv. in pl.); – meruisse stipendia in eo bello ... virtutis (fuit); ... finem stipendiorum patris victoriam fuisse, felicitatis fuit, Cic. Mur. 5; ligel. stipendia merere (o. mereri): at giøre Krigstieneste, id. Coel. 5, o. id. d. Or. 2, 64; ligel. ∾ facere, Sall., Liv.; men ∾ emereri, (at fuldende Krigstienesten, at faae udtient), id. 25, 6, Cic. d. Senect. 14, Sall. Jug. 84, o. A.; s. ogs. Cic. Manil. 9 fin.: qui (milites) jam stipendiis confecti erant; men decimum annum delectibus, stipendiis exhaustos esse, etc., vid. Liv. 27, 9; – ogs. in sing.: homines ... multarum imaginum ac nullius stipendii, Sall. Jug. 85; cf. Tac. Ann. 1, 17; — b) „bes." ogs.: det enkelte Tienesteaar, enkelt Felttog; – tricena aut quadragena stipendia etc., Tac. l. c.; cf. Liv. 31, 8 fin.: qui eorum minime multa stipendia haberent; – ogs. in sing., Hirt. B. G. 8, 8; ligel. secundo stipendio (i hans andet Felttog) etc., Plin. 7, 29; — 2) udenfor Krigsforholdet ogs. „alleg.": functus omnibus humanae vitae stipendiis, (efter at have opfyldt alle dets Pligter), Senec. Ep. 93; men Cic. d. Senect. 14, alene lignelsesvis m. tamquam.

stīpes, itis, m., στύπος: Stav, Pæl, Stok, Stamme; – vid. Caes. B. C. 1, 27, o. id. B. G. 7, 73; men religant a stipite funem, Ovid.; cf. Tibull. 1, 1, 11, o. A.; – men ogs. som Skældsord: Klods el. Klodrian, Ter. Heaut. 5, 1, 4; men Cic. Pis. 9, lignelsesvis: qui, tamquam truncus atque stipes, si stetisset, etc.; — II) „poet. overf." ogs. om et Træ, Ovid. Fast. 3, 37; ogs. om en Trægren, Martial. 13, 19; df. — stīpĭdōsus, 3: klodsformet el. træagtig, radix, Appul.

stīpo, avi, atum, 1, v. a., [besl. m. στείβω, i. e. calco]; I) „egenl.": stopper el. pakker tæt sammen; – quod (asses) in aliqua cella stipabant, id est componebant, etc., Varr. L. L. 5, 36; stipatque carinis Ingens argentum, Virg. Aen. 3, 465; ligel. (apes) aliae purissima mella Stipant, id. Ge. 4, 163; – ofte ogs. in partic. perf.: materies ... stipata etc., Lucr. 1, 346; Graeci stipati, quini in lectulis, saepe plures, Cic. Pis. 27; in arto stipatae naves, Liv. 26, 39; cf. id. 33, 18: usque dum ordine et veluti stipata phalanx constabat; – men „poet.": stipare Platona Menandro, (pakke dem sammen), Hor. Sat. 2, 3, 11; Custodum gregibus seu quum se stipat euntem, Seu etc., Propert. 3, 6, 13; — II) „overf.": fylder ganske dermed; men m. Personsobjecter: i Mængde at omgive el. ledsage; ogs. undert.: at omgive el. indeslutte med en Mængde; – ut pontes impedimentis stipatos reperit, Suet. Calig. 51; arto stipata theatro (Roma), Hor. Ep. 2, 1, 60; cf. Ovid. Pont. 3, 1, 143: Curia quum patribus fuerit stipata verendis; – quum ad forum gregibus amicorum stipati descendimus, Cic. Att. 1, 18; cf. id. Mur. 24: stipatus choro juventutis, oftere; men absol.: magna stipante caterva, Virg. Aen. 4, 136; cf. Liv. 42, 39; – qui senatum stiparit armatis, Cic. Phil. 3, 12; cf. id. Verr. 4, 40; — not.: partic. perf. som adj. ogs. in superl.: ab omni ordine stipatissimus, Sidon.

stips, gen. stĭpis, (nomin. alene Varr. L. L. 5, 36), f., [besl. m. stipo, altf. den opstablede Smaamønt; df. „bes."]: det i Skillemønt (el. Smaapenge) ydede Bidrag; df. Pengebidrag el. Gave el. Almisse, odl.; – stipem esse numum signatum ... quod datur in stipendium militi, etc., vid. Fest. p. 296 o. 297, (Müll.); stipendium a stipe appellatum, quod per stipes,* id est modica aera, colligatur, Digest.; stipem cogere, (samle milde Gaver el. Almisser), vid. Cic. Leg. 2, 9, (e XII tabb.), hvorom ogs. exiguae stipis aera, Ovid. Pont. 1, 1, 40; cf. Suet. Aug. 91, o. Liv. 38, 45; men passimque injecta fundamentis argenti aurique stipes (Møntstykker el. Mønter), Tac.; ogs. ligesom strena: liden Pengeforæring, Suet. Calig. 42; cf. Ovid. Fast. 1, 189; — II) ogs. „overf.": Skillingen, d. e. Fordel el. Vinding; – pastiones non minimam colono stipem conferunt, Colum. 8, 1; qui ... fructum non ex stipe advocationum, sed ex animo suo petet, etc., vid. Quintil. 1, 12, 18.

stĭpŭla, ae, f., [stipa, Grammat.]: Halm, Kornhalm el. Sædehalm; – Frumenta in viridi stipula

lactentia turgent, Virg. Ge. 1,315; cf. Plin. 14, 19, oftere; ligel. Halmen efter det afskaarne Korn; – qui e segete ad spicilegium reliquit stipulam, Varro; stipulam colligere, Ter., men exurere, (afsvie), Virg. Ge. 1,85; cf. Ovid. Trist. 5, 8, 20; – ogs. om Hø; de pratis stipulam rastellis eradi, Varro; vf. ogs. Hø el. Straa, Ovid. Fast. 1, 205; – ogs. om Rør, Virg. Ecl. 3, 27, o. Plin. 37, 67; ligel. om Bønnehalm, Ovid. Fast. 4, 725; – som Sentens har Ovid. Trist. 5, 8, 20: Nos quoque floruimus; sed flos fuit ille caducus; Flammaque de stipula nostra brevisque fuit!

stĭpŭlātĭo, onis, f., [stipulor]; i Retssproget: det mundligen affordrede og givne Løfte el. Tilsagn om Opfyldelsen af en Forpligtelse, en saaledes indgaaen Forpligtelse, en Stipulation; – stipulatio est verborum conceptio, quibus is, qui interrogatur, daturum facturumve se, quod interrogatus est, respondet, Digest.; – stipulatione aliquem alligare, Cic. R. Com. 12; ut pecunia ex stipulatione debeatur, id. Leg. 2, 21; ogs. in pl., Cic. d. Or. 2, 24; df. — stĭpŭlātĭuncŭla, ae, f., demin.: Tilsagn el. Stipulation angaaende en Ubetydelighed, Cic. d. Or. 1, 38. — *stĭpŭlātor, oris, m.; i Retssproget: som lader sig give et formeligt Tilsagn, (opp. promissor: som giver et sligt Tilsagn), en Stipulant, Digest., Suet. Vitell. 14; o. — stĭpŭlātus, us, m.; i Retssproget: formeligt Tilsagn, Stipulering; – ex stipulatu agere, Digest.; — [flgd.].

stĭpŭlor, atus sum, 1, v. dep., [rimel. m. Varr. L. L. 5, 36, at aflede af stips el. stipis; cf. Fest. p. 296: quum spondetur pecunia, quod stipulari dicitur]; I) i Retssproget: at lade sig ved mundligt Tilsagn formeligen love noget; – vid. Plaut. Pseud. 4, 6, 14 flgd., o. Varr. R. R. 2, 3 o. 5; ligel. Cic. R. Com. 4: reliquum est, ut stipulatum se esse dicat; – stipulatus es? ubi? quo praesente? quis spopondisse me dicit? cf. Juvenal. 7, 165: Quantumvis stipulare, (forlang saa meget du vil); — II) „overf." o. „alm.", ligesom promitto: lover el. tilsiger, forpligter mig; – si quis usuras solverit, quas non erat stipulatus, Digest.; — not.: partic. stipulatus, 3, ogs. m. passiv Bem., Cic. R. Com. 5: haec pecunia, necesse est, aut data, aut expensa lata, aut stipulata sit.

stīrĭa, ae, f., [s. und. stiricidium]: den frosne Draabe, en Istap; – Stiriaque impexis induruit horrida barbis, Virg. Ge. 3, 366; cf. Plin. 34, 32, o. Martial. 7, 37; df. — stīrĭăcus, 3: frossen, gutta, Solin. 27. — stīrĭcĭdĭum, i, n., [stiria, cado]: Snefald, Cato ap. Fest. p. 344; cf. ibd. p. 345: stiria principale est, stilla deminutivum.

stirpes el. stirpis, som Biform af nomin. stirps, vid. Drakenb. ad Liv. 1, 1, oftere. — *stirpesco, ĕre, v. n. inch.: at blive el. voxe til Stamme; – ∾ asparagus, Plin. 9, 42; o. — stirpitus, adv.: med Stamme og Rod; fra Roden af; – ex seminario, id est stirpitus, arborem transferre, Digest.; – ogs. „overf.": barbam stirpitus evellere, Sidon.; — II) „fig."; – hunc errorem ··· stirpitus philosophia se extracturam pollicetur, Cic. Tusc. 4, 38; — [flgd.].

stirps, (Biformen stirpes, vid. s. l.), gen. stirpis, f., (ogs. m., s. nedenf.): den nederste Del af Plantens Stamme med Indbegreb af Roden, Rodstokken el. Roden; – radices stirpesque (arborum), vid. Cic. Orat. 43; quae a terra stirpibus continentur, etc., id. N. D. 2, 33; cf. ibd.: stirpes terrae inhaerent; – imo de stirpe recisum (sceptrum) etc., Virg. Aen. 12, 208; arundo omnis ex una stirpe numerosa, Plin.; milites palmarum stirpibus alebantur, vid. Cic. Verr. 5, 38; cf. Virg. Aen. 12, 781, (hvor lento in stirpe ombyttes med: lenta in radice); – ogs. undert. lignelsesvis m. ut el. velut el. quasi; velut a stirpibus laetius feraciusque renata urbs, Liv. 6, 1; cf. Cic. Fin. 4, 2: quae (pars) quasi stirps est hujus quaestionis; — B) df. ogs. „meton."; a) Plante el. Vært el. Buskvæxt; – Theophrastus stirpium naturas (persecutus est), Cic. Fin. 5, 4; cf. ibd. 11: quum arborum et stirpium eadem paene natura sit; ligel. id. N. D. 2, 64: ex quibusdam stirpibus et herbis etc.; — b) Stammen; – Mutua dum inter se rami stirpesque teruntur, Lucr. 5, 1099; cf. Colum. 3, 5: probatissimum genus stirpis deponere (i. e. malleolos); — II) „fig."; A) „overf." om Menneskeslægten; a) Slægt, Stamme, Familie, Herkomst; – propter ignorationem stirpis et generis, Cic. Lael. 19; cf. id. d. Or. 1, 39: de toto stirpis et gentilitatis jure (dicere); men id. Leg. 2, 1: hinc orti stirpe antiquissima sumus, etc.; cf. Virg. Aen. 5, 711, Sall. Jug. 14, o. Caes. B. G. 6, 34; — b) Skud el. Afkom, Slægt el. Stamme; – ∾ liberum, Liv. 45, 11; men Filius, anne aliquis magna de stirpe nepotum? vid. Virg. Aen. 6, 865; cf. ibd. 4, 622, ogs. Tac. Ann. 2, 37, o. Liv. 1, 1 fin.; ligel. id. 41, 8: qui stirpem ex sese domi reliquerunt; — B) „ment.": Oprindelse el. Ophav, første Grund og ligesom Roden dertil; – ita sunt altae stirpes stultitiae etc., („alleg."), Cic. Tusc. 3, 6; ut etc., sic superstitionis stirpes omnes sunt ejiciendae, id. Div. 2, 72; cf. id. Catil. 1, 12; men repetam stirpem juris a natura, id. Leg. 1, 6; a stirpe generis et seminis (ingenerari mores), id. Agr. 2, 35; cf. Liv. 37, 8: nondum exoleta stirpe gentis. — stĭva, ae, f., [a stando, Varr. L. L. 5, 31]: Plovstierten, Virg. Ge. 1, 174, Ovid. Met. 8, 218, Colum. 1, 9.

stlāta, ae, f.: etslags bredt og lavt Fartøi, en Fladbunder, genus navigii ··· a latitudine sic appellatum, vid. Fest. p. 312; s. ogs. Gell. 10, 25 fin., o. Auson.; df. — stlātārius, 3: hørende til el. benævnt efter Fartøiet stlata; – ∾ bellum, (rimel. som føres med el. imellem Handelsskibe), Petron. Sat. 108, 12, inc.; men Tyrio stlataria purpura filo, (hentet paa Skibe, d. e. kostbar), Juvenal. 7, 134, (schol.). — stlembus, 3, (i. e. gravis, tardus), Lucil. ap. Fest. p. 312 flgd. — stlis, forældr. f. lis, vid. Quintil 1, 4, 16. — stlocus, forældr. f. locus, vid. Quintil. l. c. — stloppus el. stlopus, i, m., (a sono factum, neml. etslags Smækken med de oppustede Kinder; df. „alleg."): stloppo ··· rumpere buccas, (føre et svulstigt Sprog), Pers. 5, 13, (al. scloppo el. sclopo m. s. Bem.).

sto, stĕti, stătum, 1, (stĕtĕrunt, f. stĕtĕrunt, Virg., Ovid.), v. n., [besl. m. στάω, sædv. ἵστημι]: staaer, (i Modsætn. af: sidder el. gaaer), staaer stille, bliver staaende; I) „egenl."; A) „alm."; – quum virgo staret, et Caecilia in sella sederet, Cic. Div. 1, 46; Si iste ibit, ito; stabit, astato simul, Plaut. Pseud. 3, 2, 74; ∾ ante aedes, id., ante ostium, Ter., ad januam, Cic. d. Or. 2, 86; men id. Cluent. 28: ∾ propter in occulto; qui proximi steterant, Caes. B. G. 5, 35; cf. Cic. Phil. 7, 8; men stans pede in uno, Hor. Sat. 1, 4, 10; — b) ogs. om Billedstøtter, odl.; – quorum statuae steterunt in rostris, Cic. Phil. 9, 2; cf. id. Verr. 1, 23, ogs. Hor. Od. 1, 35, 14; men id. Sat. 2, 3, 183: aeneus ut stes, (d. e. at din Billedstøtte kan staae der, el. at dig der reises en Billedstøtte); – ligel. „poet." om Bygninger: at staae der, at være opført el. færdig; – Jam stabant Thebae, Ovid. Met. 3, 131; cf. ibd. 11, 205, o. Hor. Od. 3, 3, 42; — c) navnl. ogs. om Personer: at blive staaende, at dvæle, at opholde sig, odl.; – quos stare ad curiam, etc., Cic. Catil. 2, 3; cf. id. Pis. 6, o. id. Phil. 2, 4; – ligel. om Opvartere: neque pueri eximia facie stabant, C. Gracchus ap. Gell. 15, 12; ligel. stare alicui ad cyathum et vinum, Suet. Caes. 49; — B) „bes." ogs.; 1) at staae fast el. urystet, at bestaae; – si etc., nec domus ulla, nec urbs stare poterit, Cic. Lael. 7; cf. Enn. ap. Cic. Tusc.

3, 19; men Liv. 38, 5: ut praeter spem stare muros viderunt; – „poet." ogs. om Skudvaaben: at blive staaende (el. siddende); saal. Ovid. Met. 5, 132: Hujus in obliquo missum stetit inguine ferrum; men Quae (hasta) radice nova, non ferro stabat adacto, (sad fast), ibd. 15, 562; ligel. „poet.": stat glacies iners, Hor. Od. 2, 9, 5; cf. Ovid. Met. 4, 730: (scopulus), qui vertice summo Stantibus exit aquis; — 2) i Krigssproget; a) at staae opstillet til Kamp el. i Kampen; – ∾ in acie, o. ∾ sub armis, auct. B. Hisp. 28, o. auct. B. Afr. 42; men Liv. 26, 44: primo haud impari stetere acie; — b) at staae fast el. holde Stand i Kampen, at bestaae en Kamp, vid. Cic. Tusc. 2, 23; cf. Liv. 22, 60, o. Caes. B. C. 1, 47; — c) df. om Kampen selv: at staae el. holdes el. finde Sted el. vedblive; – ibi aliquamdiu atrox pugna stetit, Liv. 29, 2; cf. id. 7, 7: primo stetit ambigua spe pugna; ligel. id. 8, 38: ita anceps dicitur certamen stetisse; — 3) i Sømandssproget: at ligge for Anker, at holde Stand; – ∾ classis instructa in portu, Liv. 37, 11; cf. id. 45, 2; men id. 37, 16: nec ante hostium portus in salo stare poterant; derim. „poet.": stant litore puppes, Virg. Aen. 6, fin.; — 4) at staae stivt frem el. i Veiret; (oftest „poet."); – ∾ papillas Pectore marmoreo, Lucil. ap. Non.; cf. Plin. 28, 77; men steteruntque comae, Virg., Ovid.; cf. id. Met. 6, 672: cui (volucri) stant in vertice cristae; men ibd. 10, 655: stantes percurrere aristas; — b) df. m. tilføiet abl.: at staae el. være fuld el. stiv el. strittende deraf, (ligel. „poet."); – cupressi stant rectis foliis, Enn.; stat ager sentibus, Caecil. ap. Non.; cf. Hor. Od. 1, 9, in.; men jam pulvere coelum Stare vident, (være tyk deraf), Virg. Aen. 12, 407; men ibd. 6, 300, (om Charon): stant lumina flamma; — II) „fig."; A) „alm.": ligesom at staae opreist el. at blive staaende, at bestaae, at vedblive; – utinam res publica stetisset, quo coeperat statu, nec etc., Cic. Off. 2, 1; cf. id. Phil. 2, 10, o. Liv. 8, 7; ligel. id. 4, 7: non tamen pro firmato jam stetit magistratus ejus jus; men Cic. Fam. 7, 2: qui, me stante, stare non poterant; cf. id. Att. 5, 18: stamus animo, et, quia consiliis utimur bonis, speramus etiam manu; ligel. Stas animo, Hor. Sat. 2, 3, 213; men id. A. P. 69: Nedum sermonum stet honos et gratia vivax; men Cic. Fam. 1, 4: quum in senatu pulcherrime staremus, (talte med Overvægt el. seirende); — b) hertil hører endnu: ∾ in aliqua re, ogs. ∾ aliqua re, efterel. ogs. ∾ rei alicui: at blive staaende el. holde fast el. berolige sig derved; – sed in fide non stetit, (holdt ikke sit Løfte), Cic. Rab. perd. 10; ligel. sin in eo, quod ostenderat, non stat, etc., id. Att. 2, 4; cf. id. Fin. 1, 14: stare oportet in eo, quod sit judicatum; – sapientis est proprium … suis stare judiciis, Cic. Tusc. 5, 28; cf. Caes. B. G. 6, 13; ligel. facere promissa, stare conventis, Cic. Off. 3, 25; ligel. ∾ jurejurando, Quintil.; – ligel. impers.; quae pars major erit, eo stabitur consilio, Liv. 7, 35; cf. id. 21, 19, o. id. 7, 6; – men alene i d. sild. Retssprog: ∾ voluntati patris el. defuncti, Digest.; ligel. ∾ rei judicatae, ibd.; — c) stat sententia el. aliquid, o. impers., stat: det er en fast Beslutning, det er fast besluttet; – vide, quid agas! Ph. stat sententia, Ter. Eun. 2, 1, 18; men Liv. 21, 30: postquam ipsi sententia stetit, c. infin.; men Cic. Fam. 9, 2: modo nobis stet illud, una vivere in studiis nostris; men absol.: Stat, casus renovare omnes, (det er min faste Beslutning), Virg. Aen. 2, 750; — B) „bes." ogs.; 1) med Hensyn paa Theatret: at staae, d. e. at behage; – vid. Ter. Phorm. prol. 9, o. id. Hec. prol. alt. 7, ogs. Hor. Ep. 2, 1, 176, o. id. Sat. 1, 10, 17; — 2) stare ab el. cum el. pro aliquo el. aliqua re: at staae paa nogens Side, at være en Tilhænger deraf, at arbeide derfor; – ut nemo contra civium perditorum dementiam a senatu et a bonorum causa steterit constantius, Cic. Brut. 79; ligel. ∾ a mendacio contra veritatem, id. Inv. 1, 3; ∾ nobiscum adversus barbaros, Nep. Ages. 5; cf. Liv. 26, 41; men id. 2, 12: si pro mea patria ista virtus staret; ligel. ∾ pro jure gentium, id.; men „poet.": Stabunt pro signis jusque piumque tuis, Ovid. A. A. 1, 200; — 3) ∾ per aliquem: at komme an paa nogen; – per me stetisse … Quominus etc.: at jeg var Skyld deri, at ikke osv., Ter. Andr. 4, 2, 16 flgd.; cf. Caes. B. C. 1, 41, o. ibd. 2, 13, ogs. Liv. 6, 33; ligel. Suet. Aug. 28: quasi per ipsum staret, ne redderetur; — 4) endel.: at staae i en vis Pris, at koste saa meget; – centum talentis eam rem stetisse, Liv. 34, 50; cf. Virg. Aen. 10, 494, o. Hor. Sat. 1, 2, 122; ligel. Liv. 3, 60: si etc., haud scio, an magno detrimento certamen staturum fuerit; s. ogs. Ovid. Fast. 2, 812; ligel. id. ibd. 4, 885: Stat mihi non parvo virtus mea, etc.; men Senec. d. Ir. 1, 2: nulla pestis humano generi pluris stetit.

stoebe, es, f., *στοιβή*: en Benævnelse paa Planten pheos, Plin. 21, 54. — Stoechădes insulae, *Στοιχάδες*: Øgruppe paa Kysten af Gall. Narb., i Nærheden af Massilien, (hod. Isles d'Hyères), Plin. 3, 11; — II) df. benævnes: stoechas, ădis, f., (sc. herba): Stoechasvæxten, (lavandula stoechas L.), Plin. 27, 107.

*Stōĭce, adv.: paa Stoikernes Vis el. Maner; – agit mecum austere et Stoice Cato, Cic. Mur. 35; ∾ dicere, id.; o. — Stōĭcĭda, ae, m., (Vellystling, der udgiver sig for stoisk Philosoph), Juvenal. 2, 65; af — Stōĭcus, 3, *Στωϊκός*: hørende til den stoiske Philosophi, stoisk, schola, Cic., secta, Senec., sententia, id., turba, Martial.; men Stoicum est, m. flgd. Subjectssætn., Cic. Acad. 2, 26; — b) subst. Stoicus, i, m.: en stoisk Philosoph, en Stoiker, Cic., ogs. Hor. Sat. 2, 3, 160 o. 300; oftere in pl.: Stoici, orum, Cic. Mur. 29, oftere, o. A.

stŏla, ae, f., *στολή*: lang Overklædning el. Kappe; I) „oprdl.", ligesom hos Grækerne, til Brug for begge Køn; – squalida septus stola, Enn. ap. Non., oftere; ∾ muliebris, Varr. ibd.; — II) sild. navnl. hos Romerne, som Fruentimmerdragt; – vestimenta muliebria … quibus vir non facile uti potest sine vituperatione, veluti stolae, pallia, tunicae, etc.; quale (est) vir fortis stolam indutus, Senec. Vit. be. 13; ligel. (Dianae) signum cum stola, Cic. Verr. 4, 34; – ogs. er Stolaen at mærke, som Tegn paa Kydskhed og Ærbarhed; vid. Hor. Sat. 1, 2, 99; hvf. ogs. Ovid. Pont. 3, 3, 52: Scripsimus haec istis, quarum nec vitta pudicos Contingit crinis, nec stola longa pedes; cf. id. Trist. 2, 252, Martial. 3, 93, o. A.; – dog bæres stola ogs. af en Vellystling, Hor., af en Citharoed, Varr., af Isispræsterne, Appul.; — B) „meton." ogs. f. en fornem Dame el. en Matrone; – vid. Stat. Silv. 1, 2, 235: Hic eques, hic juvenum coetu stola mixta laborat; cf. Plin. 33, 12, o. Val. Max. 2, 1, 5; df. – stŏlātus, 3: som bærer en Stola, mulieres, Vitruv.; – ogs. absol., stolatae (sc. matronae): ærbare Matroner, Petron. Sat. 44, 18; — B) „overf."; ∾ pudor, (som egner ærbare Damer), Martial. 1, 36; men ∾ Ulyxes, (om Livia), vid. Suet. Calig. 23.

*stŏlĭde, adv.: taabeligen, dumt; – id non promissum magis stolide, quam stolide creditum, Liv. 25, 19; cf. id. 7, 5 o. 10; – ogs. in compar., Ammian.; — b) „overf." ogs. om Ting, (ligesom vort: umaadeligen, rasende); – stolide tument pulmonea (mala), Plin. 15, 15; o. — stŏlĭdĭtas, atis, f.: Taabelighed, Dumhed; (efterel. Ord); – vid. Flor. 3, 3, o. id. 4, 12, ogs. Gell. 18, 4; — [af flgd.].

stŏlĭdus, 3, [rimel. besl. m. stolo: vildt Skud, odl.; s. ogs. stultus]: taabelig, tosset, dum; – vid. Enn. ap. Cic. Div. 2, 56; Stulti, stolidi, etc., Plaut. Bacch,

5, 1, 2; cf. ibd. 3, 6, 19, ogſ. Hor. Ep. 2, 1, 184; men vix tandem sensi, stolidus! Ter. Andr. 3, 1, 12; – compar., perincertum, stolidior, an vanior, Sall. frgm. ap. Gell. 18,4; superl., o vatum stolidissime, falleris, Ovid. Met. 13, 774; — B) „overf." ogſ. om Ting og om Begreber; – nullum est hoc stolidius saxum, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 33; cf. id. Trin. 1, 2, 162; ſ. ogſ. Ovid. Met. 11, 175, o. Pers. 2, 28; – ∾ vires, (ſom bruges uden Forſtand), Liv. 28, 21; ∾ impudensque postulatio etc., id. 21, 20; ligel. ∾ fiducia, id., superbia, id., audacia, Tac.; men Cic. Top. 15: hujus generis causarum alia sunt quieta, nihil agentia, stolida quodammodo, ut locus, tempus, materiae ···; alia quaedam etc. — stŏlo, ōnis, m., [rimel. beſl. m. στέλλειν, emittere: ſkyde]: Sideſkud el. Rodſkud, (ſom unddrager Stammen dens Næring, og derfor er at borttage); vid. Varr. R. R. 1, 2; — not.: om Tilnavnet „Stolo" in gente Licinia, vid. Plin. 17, 1 o. 34.

stŏmăcăce, es, f., στομακάκη: Ondt i Munden, Skiørbug, odl., Plin. 25, 6. — *stŏmăchābundus, 3: ærgerlig el. ſom ærgrer ſig, Gell. 17, 8; o. — stŏmăchanter, adv.: ærgerligen, Augustin.; — [stomachor]. — stŏmăchĭcus, 3, στομαχικός: ſom lider af Smerter i Maven, Senec. Ep. 24, o. Plin. 20, 39, oftere. — stŏmăchor, atus sum, 1, v. dep. n. (o. a.), [stomachus nr. II, B]: ærgrer mig, er ærgerlig el. harmfuld; – si stomachabere et moleste feres, plura dicemus, Cic. Fam. 15, 16; men ibd. 10, 26: stomachatus sum in extremo etc.; ogſ. ∾ ob aliquid, Hor. Ep. 1, 1, 104; men ∾ cum aliquo, (trættes el. klamres med nogen), Cic. d. Or. 2, 66; — b) ſom act. alene c. acc. comm.; – amariorem me senectus facit; stomachor omnia, Cic. Att. 14, 21; ligel. si quid stomachor, etc., Aug. ap. Suet. Tib. 21; cf. Ter. Eun. 2, 3, 31. — stŏmăchōse, adv.: ærgerligen, heftigen; – compar., ∾ rescripsi ei, cum joco tamen familiari, Cic. Att. 10, 5; af — stŏmăchōsus, 3, [stomachus nr. II, B]: ærgerlig, fortrydelig, eques, Hor. Ep. 2, 15, 12; – ſædv. om Udtrykket; ſaal. Cic. d. Or. 2, 69: ∾ illa et quasi submorosa ridicula etc.; cf. id. Brut. 67; men ∾ genus irarum, Senec. d. Ir. 1, 4; – compar., ∾ litterae, Cic. Fam. 3, 11.

stŏmăchus, i, m., στόμαχος; I) den nedre Del af Svælget, Spiſerøret; – linguam ad radices ejus (oris) haerens excipit stomachus, Cic. N. D. 2, 54; ligel. stomachus, intestinorum principium ··· cum ventriculo committitur, Cels. 4, 1; ſ. ogſ. Plin. 11, 66; — II) dſ. ligeſom ventriculus: Maven; – stomachi calore concoquere, vid. Cic. N. D. 2, 49; stomachi resolutio ··· quum cibi non tenax est, Cels.; cf. Lucr. 4, 632; ∾ latrans, jejunus, vid. Hor. Sat. 2, 2, 18 o. 38; ſ. ogſ. Juvenal. 5, 49, o. Plin. Ep. 6, 16; — B) dſ. „fig."; 1) „alm.": ligeſom Sædet for de Fornemmelſer, hvorved man tager ſig noget tungt el. let (el. ligeſom fordøier noget); dſ. ſædv. disſe Fornemmelſer ſelv, navnl. Pirſomhed el. Irritabilitet; – locus ille animi nostri, stomachus ubi habitabat olim, concalluit, Cic. Att. 4, 16; cf. ibd. 15, 15, o. id. Fam. 9, 2; men Quintil. 2, 3, in.: bono sane stomacho (homines: ſom let tilfredsſtilles); hvſ. ogſ. absol.: at finde ſig deri, Taalmodighed el. Reſignation, odl.; vid. Cic. frgm. ap Quintil. 6, 3 fin.: haec aut animo Catonis ferenda sunt, aut Ciceronis stomacho; — b) dſ. ogſ. den Smag el. Intereſſe, ſom man finder for el. i noget; – ludi apparatissimi, sed non tui stomachi, etc., Cic. Fam. 7, 1; cf. Plin. Ep. 1, 24; — 2) „beſ.": Ærgrelſe, Fortrydelſe, Opfarenhed; – homo exarsit iracundia et stomacho, Cic. Verr. 2, 20; epistola plena stomachi et querelarum, id.; me in stomacho solere ridere, id. Fam. 2, 16; cf. id. Att. 16, 3; ∾ alicui movere, (opbringe), id. Mur. 13, facere, id. Att. 5, 11; non sine aliquo meo stomacho etc., id. Qu. Fr. 3, 3; ſ. ogſ. Suet. Tib. 59, o. Hor. Od. 1, 6, 6.

stŏmătĭce, es, f., στοματική: Middel el. Medicin imod Ondt i Munden, Plin. 22, 11, oftere, Scribon. — stŏmōma, atis, n., στόμωμα: det fineſte Hammerſkæl, Plin. 34, 25; (hos Cels. paa Græſk). — storax, acis, etc., ſ. und. styrax. — stŏrĕa (storia), ae, f., [rimel. beſl. m. sterno o. στορέννυμι: udbreder]: Fletning el. flettet Matte af Straa el. Tougværk; vid. Liv. 30, 3, o. Caes. B. C. 2, 9.

străbo, ōnis, m., στράβων: med fordreiede Øine, ſom ſkeler ſtærkt; – strabonem Appellat paetum pater, Hor. Sat. 1, 3, 44; cf. Cic. N. D. 1, 29; — b) ogſ. „fig.": ſom ſkeler el. ſeer ſkævt dertil, misundelig, odl., Lucil. ap. Non., o. Varr. ibd.; — not.: Strabo, onis, m., ſom romerſk Tilnavn, hvorom ſ. Plin. 11, 35. — străbōnus, i, m., Biform af strabo, Petron. Sat. 68, 8. — străbus, 3, forel. Biform af strabo; – de Venere paeta strabam facit, Varr. ap. Non.

strāges, is, f., [sterno]: Kaſten el. at kaſte til Jorden; Nedſtyrten el. Nedfald; „meton." ogſ. Hob el. Dynge af de ſammenſtyrtede Dele; I) „alm."; a) c. gen.; – strage armorum septa via, Liv. 42, 63; ∾ ruinae o. ruinarum, id., aedificiorum et hominum, Tac. Ann. 1, 76; ſ. ogſ. Liv. 10, 34, o. Ovid. Met. 7, 536; — b) absol.; – (nimbus) dedit ille ruinas arboribus stragemque satis, Virg. Aen. 12, 454; men Liv. 5, 43: impetu facto, strage et ruina fudere Gallos; — II) „beſ.": Nedlægning, Nederlag, Mandfald; dog ogſ. undert. i Modſætn. af caedes; – ſaal. Liv. 7, 23: impulsi retro ruere alii super alios; stragemque inter se, caede ipsa foediorem dedere; cf. Tac. Ann. 14, 36; men Virg. Aen. 6, 830: quantas acies stragemque ciebunt? men caedem ··· stragemque vereri, Cic. (poëta) Div. 1, 12; – ogſ. in pl.; quas fecit strages, ubicumque etc.? Cic. Phil. 3, 12; ligel. strages edere, id. Leg. 3, 9; cf. Virg. Aen. 9, 526 o. 784; — b) dſ. „alleg.", Cic. Att. 1, 16: quum etc., quas ego pugnas et quantas strages edidi!

strāgŭlum, i, n., ſ. und. flgd. — strāgŭlus, 3, [sterno]: tienlig til at brede el. dække derover (navnl. over et Sæde el. Leie); dſ. ∾ vestis, (ſaadanne Tæppener el. Hynder, odl.; vare ofte meget koſtbare), vid. Cic. Verr. 4, 26, id. R. Am. 46, o. Hor. Sat. 2, 3, 118, ogſ. Liv. 39, 6, o. A.; — II) dſ. subst. stragulum, i, n.: Tæppe el. Hynde el. Bolſter; – hac (i. e. super culcitam) quicquid insternebant, a sternendo stragulum appellabant, Varr. L. L. 5, 35; cf. Cic. Tusc. 5, 21, o. Plin. 8, 83, oftere; ſ. ogſ. Martial. 14, 147; men Senec. Ep. 87: ex duabus paenulis, altera stragulum, altera opertorium est; – ogſ. om et Ligklæde, Petron., o. Suet. Ner. 50; men om et Saddeltæppe el. Skaberak: ∾ veredi, Martial. 14, 86; endel. om et Lag under Fugle paa Æg, Plin. 10, 51.

strāmen, ĭnis, n., [sterno]: Straa el. Halm, navnl. til Strøelſe, til Tækning, odl.; – sub stramine ovorum, Plin.; virenti stramine composuere toros, Sil.; cf. Virg. Aen. 11, 67; – tectam stramine casam Forte vidit, Ovid. Met. 5, 447; ligel. in pl.: Aspice de canna straminibusque domum, id. Fast. 3, 184; cf. id. Met. 8, 703: Stramina flavescunt, (Straataget vorder gyldent).

*strāmentārius, 3: hørende til Straa; – ∾ falces, (hvormed Halmen el. Straaet ſkæres), Cato R. R. 10, 3; — strāmentĭcius (-tius), 3: beſtaaende af Straa, casae, auct. B. Hisp. 16, Petron.; o. — strāmentor, ari, v. dep. a.: ſamler el. henter Straa; – Idmon quum stramentatum exisset, Hygin. Fab. 14; af — strāmentum, i, n., [sterno]: hvad der tiener til Strøelſe el. anden Dækning; dſ. I) Straa el. Halm, Strøelſe, Straa til Tækning; – fasces stramentorum, (Straabundter),

Hirt. B. G. 8, 15; desectam cum stramento segetem etc., Liv. 2,5; stramenta si deerunt, (Halm til Strøelse), Cato; cf. Phaedr. 2,8; men antiquis torus e stramentis, etc., Plin. 8, 73; cf. Nep. Ages. 8, o. Hor. Sat. 2, 3, 117; casae stramentis tectae, Liv. 25, 32; cf. Caes. B. G. 5, 39; — II) Dækken el. Hestedækken, odl.; - e mulis stramenta detrahi, Caes. B. G. 7, 45; men vestimenta et stramenta, Digest. 50, 16, (rimel. Gangklæder og Sengeklæder). — strāmĭnĕus, 3, [stramen]: af Straa el. Halm; - ∾ casae (tækkede med Halm), Ovid. Am. 2, 9, 18; men ∾ Quirites, id. Fast. 5, 631, (ligesom ibd. 621, simulacra scirpea): Straadukker, som aarligen kastedes i Tiberen.

strangĭas, ae, m., στραγγίας: en græsk Hvedeart, Plin. 18, 12. — *strangŭlābĭlis, e: til at qvæle, til at aflive ved Qvælning, Tertull.; — strangŭlātĭo, onis, f.: Qvælning, Aflivelse ved at berøve Luften, Plin. 23, 13; — b) df. ogs. Sammentrækning el. Krampe, id. 20, 57; — strangŭlātor, oris, m.: som qvæler el. afliver med Strikken el. ved at berøve Luften, Spartian. Al. Sev. 14; — df. fem. strangŭlātrix, icis, Prudent.; o. — strangŭlātus, us, m., ligesom strangulatio: Moderkrampe, Plin. 20, 75; — [af flgd.].

strangŭlo, avi, atum, 1, v. a., στραγγαλάω: ved Trykning el. Tilsnøring at berøve Luften el. qvæle el. aflive; - ∾ aliquem, vid. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 15; men Tac. Ann. 6, 25: strangulata laqueo, (qvalt ved Strikken), etc.; men „poet.": Et tua sic Stygius strangulet ora liquor, Ovid. Ib. 592; - strangulari difficultate respirandi, Cels.; ne nimio sanguine stranguletur pecus, Colum.; strangulatae in oleo ranae, Plin.; men strangulari (blive qvalt) in haustu lactis uno pilo, id.; ogs. om Krampe, id. 22, 15; cf. Cic. Fam. 9, 22; men om Fligen af Togaen: nec strangulet, nec fluat, Quintil. 11, 3, 140; — II) „fig."; A) „overf." om Tings- o. Begrebsobjecter; - hedera arbores sugit et strangulat, Plin. 16, 62; ligel. ∾ solum, (giøre ufrugtbar), id.; ∾ sata, Quintil.; - fauces tumentes strangulant vocem (qvæle den), obtusae obscurant, rasae exasperant, id. 11, 3, 20; ligel. ∾ sonitum, Plin.; men „poet.": non tibi ··· strangulat arca Divitias, Stat.; — A) „ment.": qvæler, ængster; - strangulat inclusus dolor etc., Ovid. Trist. 5, 1, 63; cf. Juvenal. 10, 12: Sed plures nimia congesta pecunia cura Strangulat; men venditor exponat causas, quibus strangulatur, (hvoraf han tvinges til Salg el. Opbud), Cod. Theod. — strangŭrĭa, ae, f., στραγγουρία, i. e. difficultas urinae, (Vanskelighed ved Urinens Udtømmelse), Cic., Plin. 27, 14; (hos Cels. paa Græsk); — df. strangŭrĭōsus, 3, (som lider af denne Sygdom), Marc. Empir.

strătēgēma, atis, n., στρατήγημα: en Feltherres Krigslist el. Krigspuds, consilium imperatorium, vid. Cic. N. D. 3, 6, (hvor Ordet staaer paa Græsk); cf. Val. Max. de Strategematis 7, 4, „bes." ogs. S. Julii Frontini: Strategematicon libros quatuor; — II) „overf.": List el. Puds; - strategemate aliquem percutere, (spille nogen et Puds), Cic. Att. 5, 2. — strătēgēmătĭcus, 3, στρατηγεματικός: hørende til et Krigspuds; df. Strategematica: det ovennævnte Skrift af Frontinus. — strătēgĭa, ae, f., στρατηγία: Gouvernement (Birk el. Amt el. Sysſel, odl.); - Thracia in strategias quinquaginta divisa, Plin. 4, 18. — strătēgus, i, m., στρατηγός: Feltherre, Plaut. Curc. 2, 3, 6; - ogs. „overf." o. comisk: Formanden ved et Gestebud; - strategum te facio huic convivio, id. Stich. 5, 4, 20.

strătĭōtes, ae, m., στρατιώτης (i. e. miles): etslags Vandplante i Nilen, rimel. Vandaloen, (stratiotes aloides L.), Plin. 24, 105; - heder ogs. stratiotice, es, f., Appul. — strătĭōtĭcus, 3, στρατιωτικός: hørende til en Soldat el. Krigsmand, homo, Plaut., nuncius, id.; ∾ mores, id.; — II) subst. stratioticum, i, n.: etslags Dienſalve, Scribon. — Strătŏnīcēa, ae, f.: By i Carien, Plin. 5, 29, o. Liv. 33, 18, oftere; — B) df. 1) Strătŏnīcēus, 3, Metrodorus (deraf el. derfra), Cic.; — 2) Strătŏnīcensis, e, ager, Liv. l. c.; — b) df. subst. Stratonicenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Str., Tac. Ann. 3, 62. — Strătŏnīcēum, i, n.: Tempel for Venus Stratonicis, (s. und. flgd)., Vitruv. 5, 9. — Strătŏnīcis, idis, f., Στρατονικίς: Epithet el. Tilnavn til Gudinden Venus hos Smyrnæerne, Tac. Ann. 3, 63.

strătŏpĕdon, i, n., στρατόπεδον: en Leir, Jul. Obsequens de Prodigiis 116. — *strātor, oris, m.: som sadler op, en Rideknægt, Spartian., Ammian., Digest.; o. — strātōrĭus, 3, ligesom stragulus: hørende til Overdæk el. Bedækning, vestes, Paul. Sent.; — [sterno]. — strātum, i, n., s. 1. stratus, 3, und. sterno. — strātūra, ae, f., [sterno]; I) Brolægning; - ∾ viarum, Suet. Claud. 24; ∾ areae, Pallad.; — II) Lag (af Jord el. Gødsel, odl.), id. — 1. stratus, 3, partic. af sterno. — *2. strātus, i, m., Biform af stratum: Leie el. Sæde, odl., Favorin. ap. Gell. 15, 8; o. — 3. strātus, us, m., ligel. Biform af stratum: Dækken el. Hestedækken, Solin. 45; — [sterno].

strĕbŭlus, 3, [στρεβλός, i. e. flexuosus]; - strebula (i. e. caro circum coxendices: Hoftekiødet af Offerdyrene); - vid. Plaut. frgm. ap. Fest. p. 313, ogs. Varr. L. L. 7, 3; carnem strebulam etc., Arnob. — strēna, ae, f.; I) hos Plaut.: Varsel el. Omen; - bona scaeva strenaque obviam obsecessit mihi, Plaut. Stich. 5, 2, 24; cf. ibd. 3, 2, 8: quum strena obscaevavit mihi, spectatum hoc mihi est; — II) df. „overf.": den som godt Varsel el. Omen givne Nytaarsforæring (hvf. etrennes), Suet. Calig. 42, oftere; s. ogs. Fest. p. 313. — Strēnĭa, ae, f.: Gudinde for de romerske strenae el. Nytaarsgaver, Varr. L. L. 5, 8; — not.: efter Symmach. hed denne Gudinde ogs.: Strenua; men efter Augustin. er denne sidste: dea, quae strenuos facit.

Strēnua, ae, f., s. und. frgd. not. — *strēnŭe, adv.: hurtigen, driftigen, rask, muntert; - vin' tu facere hoc strenue? Plaut.; ligel. abi prae strenue, ac aperi fores, Ter. Ad. 2, 1, 13; cf. Cic. Fam. 14, 5; men ∾ aedificare domum, id. Qu. Fr. 2, 4; men som Udraab: euge strenue! Plaut. Most. 3, 1, 59; superl. strenuissime, Veget.; — strēnŭĭtas, atis, f.: Hurtighed, Driftighed, Raskhed el. Munterhed; - ab strenuitate strenui, Varr. L. L. 8, 5; Strenuitas antiqua manet, (om den til Vesel forvandlede Galanthis), Ovid. Met. 9, 320; o. — strēnŭo, are, v. n.: at være hurtig el. virksom; - dum tu strenuas, res erit soluta, Plaut. Pseud. 2, 2, 34; — [af flgd.].

strēnŭus, 3: hurtig el. rask i sin Gierning, driftig, virksom, munter, odl.; - ∾ mercator, Cato; Strenui nimio plus prosunt populo, quam arguti et cati, Plaut. Truc. 2, 6, 12; - compar., ∾ villicus, Lucil., (opp. deterior), Plaut. Epid. 3, 4, 10; superl., ∾ milites, Cato; cf. Tac. Hist. 4, 69: strenuissimi cujusque periculo bellum geri; - ∾ et fortis in proeliis, Quintil.; men Cic. Phil. 2, 32, (med Lune): ut cognosceret te, si minus fortem, attamen strenuum; dog strenuus ac fortis etc., Hor. Ep. 1, 7, 46; men Liv. 8, 22: lingua magis strenua, quam factis (gens); strenui ignavique in victoria idem audent, Tac. Hist. 2, 14; opp. iners, ibd. 1, 46, o. Hor. Ep. 1, 2, 70; - ogs. c. gen.; strenuus militiae, Tac. Hist. 3, 43; - sieldnere dadlende; vid. ibd. 1, 52: multi in utroque exercitu, sicut modesti quietique, ita mali et strenui; — II) „overf." om Ting og om Begreber; - operam rei publicae fortem atque strenuam perhibere, Cat. frgm. ap. Gell. 3, 7; ∾ facie (adolescens), Plaut. Rud. 2, 2, 8; ∾

manus (chirurgi), Cels.; ∾ toxica, (som virke hurtigt), Colum.; men ∾ navis, (som skrider rask frem), Ovid. Trist. 1, 10, 34; men Hor. Ep. 1, 11, 28: Strenua nos exercet inertia, (travl Lediggang).

strĕpĭto, are, v. n., intens. af strepo: stærkt at larme el. bruse el. tone, („poet." o. sield.); - Inter se foliis strepitant (corvi), Virg. Ge. 1, 413; strepitant per urbem (lugentes), Albinov. 1, 183. — strĕpĭtus, us (gen. i, Enn. ap. Non.), m., [strepo]: brusende Larm el. Raslen el. Bragen, larmende Skrig el. Tummel og Forvirring af Mængden; - strepitus, fremitus, clamor tonitruum etc., poëta ap. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 2; cf. Plaut. Amph. 5, 1, 10; men ∾ molarum, Enn. ap. Non.; ∾ fluminum, Cic.; ∾ valvarum, januae, Hor., rotarum, Caes.; magno cum strepitu ac tumultu castris egressi, id.; men Liv. 2, 27: neque decretum exaudiri consulis prae strepitu et clamore poterat; men Cic. Verr. act. 1, 15: non strepitu, sed maximo clamore etc.; men inter strepitum tot bellorum etc., Liv. 4, 1; men ∾ vanissimus sententiarum, Petron. Sat. 1, 2; - ogs. in pl., vid. Liv. 5, 47, o. id. 39, 15; — b) „poet." ogs. om Larmen el. Lyden af Instrumenter; - ∾ testudinis aureae, Hor. Od. 4, 3, 18; cf. id. Ep. 1, 2, 31.

strĕpo, ŭi, 3, v. n. o. a.: brusende at larme el. rasle el. brage el. tone, ovl.; - ∾ vocibus truculentis, Tac. Ann. 1, 25; ∾ apes in alveo, Plin.; ∾ litui, Hor. Od. 2, 1, 18; cf. Virg. Aen. 8, 2; men ibd. 9, 808: strepit assiduo ··· Tinnitu galea (klirrer); men ∾ fluvii, vid. Hor. Od. 4, 12, 3; - ∾ omnia terrore ac tumultu, Liv. 25, 25; cf. Virg. Aen. 6, 709, o. Tac. Hist. 2, 84; ∾ aures clamoribus plorantium, Liv. 22, 14; cf. Tac. Ann. 2, 23; — b) ogs. „overf."; - ∾ gloriā equorum, (være berømmeligen udraabt for de ypperlige Heste: om Skytherne), Plin. 8, 64; — c) alene sield. c. acc.; - haec quum ··· streperent (hostes: skrege derpaa), Liv. 2, 45; qui (lucus) Capitolium montem strepit, (fylder denne Høi med Larm), Frontin. Ep. ad M. Caes. 3, 9. — strepsĭcĕros, ōtis, m., στρεψίκερως: en afrikansk Dyreart med krumme Horn, ogs. addax, Plin. 11, 45. — streptos, on, στρεπτός (vunden el. snoet), uva: en Vindrueart, Plin. 14, 4.

strĭa, ae, f.: Stribe el. Fure el. Fordybning; - vid. Vitruv. 4, 1 o. 4, o. Plin. 22, 46. — strĭātūra, ae, f., [strio]: stribet el. furet Beskaffenhed, Vitruv. 4, 3, Sidon. — striblĭgo, ĭnis, f.: [rimel. besl. m. στρεβλός: krummet el. snoet], (for- o. efterel. f. soloecismus): en Sprogfeil; - soloecismus ··· vetustioribus Latinis striblĭgo dicebatur ··· tamquam strobiligo quaedam, etc., vid. Gell. 5, 20 in.; ogs. in pl., Arnob. — stribŭla, ae, f., s. und. strebula. — striblita, ae, s. und. scriblita.

*stricte, adv.: trangt el. knapt, Pallad.; - compar., id.; superl., Gell. 16, 8; o. — strictim, adv., ligesom frgd.: trangt, knapt, tæt; - ∾ tondere, (opp. per pectinem), Plaut. Capt. 2, 2, 18; ∾ juncta crates, Pallad.; — II) „fig.": let, overfladisk; - ∾ aspicere, vid. Cic. d. Or. 1, 35; df. sædv. korteligen; videamus nunc strictim ··· quae etc., id. R. Am. 34; cf. id. Cluent. 10, hvor breviter strictimque dicere, opp. copiosissime; s. ogs. id. N. D. 3, 8; ligel. ∾ subjungere de ceteris artibus, Quintil. 1, 10, in.; ∾ scribere de aliqua re, Suet. Tib. 73; — [stringo]. — strictĭvillae, arum, f., [stringo, villus]; rimel.: som berøve sig Haarene, (en Benævnelse paa smudsige Qvindfolk), Plaut. ap. Gell. 3, 3. — *strictivus, 3: som stryges af Træet; - ∾ oleae, Cato; — strictor, oris, m.: som stryger (Frugten) af Træet; - ∾ olearum, Cato; o. — strictūra, ae, f.; I) „alm.": Sammentrækning, stomachi (opp. solutio), Coel. Aur., o. A.; — II) „meton.": den tilberedede Jernmasse, Stangjern, Plin. 34, 41, Virg. Aen. 8, 421; — [stringo]. — strictus, 3, partic. o. adject. af stringo.

strīdĕo, di, 2, o. strīdo, di, 3, v. n., [sibileret af τρίζω]: at suse el. surre el. bruse, at knage el. brage el. knittre, ovl., (oftest „poet.", men lige brugeligt i begge Former), navnl. om Vaabnenes Hvinen o. Klirren; - Tum clipei resonunt, et ferri stridet acumen, Enn.; men om det smedede el. i Vand afkølede gloende Jern: Ut calidis candens ferrum e fornacibus olim Stridit, ubi in gelidum propter demersimus imbrem, Lucr. 6, 149; cf. Virg. Aen. 8, 420 o. 450, o. Ovid. Met. 9, 171; - fremdeles om Slangens Hvislen, om Froens Qvæk, ovl.; vid. Tibull. 1, 3, 72, Ovid. Fast. 6, 140, o. Plin. 29, 39; - men om Savens skærende Lyd: serrae stridentis acerbus Horror, Lucr. 2, 410; ogs. om Knirken el. Knagen af Døre og Vogne, Virg. Aen. 1, 449, o. id. Ge. 3, 536; ogs. om Pilens Susen, id. Aen. 12, 319; men om Skovens Brusen og Tougenes Hvinen, ibd. 2, 418, o. Ovid. Trist. 1, 11, 19; endel. ubi aeger dentibus stridet, (skærer Tænder), Cels. — strido, ĕre, s. und. frgd.

*strīdor, ōris, m.: Surren el. Brusen, Bragen el. Knarken; - ∾ serpentis, (dens Hvislen), Ovid., elephantorum, (deres Skrig el. Hvæsen), id.; cf. Liv. 30, 18; Troglodytis stridor, non vox, Plin. 5, 8; ∾ Aquilonis, Cic. (poëta) Div. 1, 7; ∾ procellae, Propert., rudentium, Virg., Ovid.; ∾ januae, id., dentium, Plin., pennarum, id.; cf. Hor. Od. 1, 34, 15; ogs. in pl., stridores aurium, Plin. 20, 21; - ogs. „overf." om den heftige Folketalers giennemtrængende Foredrag, Cic. Agr. 2, 26: ut veri et fortis tribuni plebis stridorem unum perferre non possit; o. — strīdŭlus, 3: susende el. surrende, knittrende el. knagende, ovl.; - sonitum dat stridula cornus (i. e. hasta), Virg. Aen. 12, 267; ∾ plaustra, Ovid. Trist. 3, 12, 30; ∾ et tenuis vox, Senec. Ep. 58; — [strideo].

1. strīga, ae, f., [stringo]; oprdl. Streg; df. sædv.: Rad el. Række afmeiet Sæd el. Hø, Colum. 2, 80; — b) ogs. Fure el. Plovfure efter Længden (el. fra Syd mod Nord), Frontin., o. Aggen. ap. Goes. — 2. strīga, ae, f., [1. strix]: gammel Hex, som udsuer Blodet af spæde Børn, Petron. Sat. 63; cf. Fest. s. v. strigem, p. 314. — strīgātus, 3, [1. striga, b], ager: som har Furer efter Længden, (opp. scamnatus), Aggen. ap. Goes. — striges, um, s. und. 1. strix. — strĭgĭlēcŭla, ae, f., demin. af flgd.: liden Strigle, Appul. — strĭgĭlis, is, f., [stringo]: Strigle el. Skraber el. Skrabejern, navnl. til Brug i Badet, Plaut., Cic. Fin. 4, 12, Suet. Aug. 80, o. A.; — II) df. „overf."; A) strigleformet chirurgisk Instrument til en Vædskes Inddrypning i Øret, Cels., Plin. 25, 103; — B) i Hispanien: liden massiv Guldklump, auri parvula massa, vid. id. 33, 19.

strigmentum, i, n., [stringo]: det Affradsede el. Affkrabede, Plin. 20, 8; — b) navnl. ogs. den i Badet affkrabede Smudsighed, Cels., Plin. 9, 74, o. A. — strīgo, are, v. n., [2. strix]: holder inde el. standser under Pløiningen, Plin. 18, 49; - men Phaedr. 3, 6: ubi strigandum, (opp. ubi currendum), inc.; — II) „overf.": at svinde hen, at være afkræftet, Virg. Catal. 8, 19. — strĭgōsus, 3, [stringo]: sammenskrumpet, maver, tynd; I) „egentl."; - equus nimis strigosus et male habitus, Massur. Sab. ap. Gell. 4, 20; ∾ canis (opp. obesus), Colum.; - compar., ∾ equi, Liv. 27, 47; superl.: ∾ corpus (capellae), Colum. 7, 6; — II) „overf." om Taleren: maver, tør, ovl.; - vid. Cic. Brut. 16 (om Taleren Lysias): verum est toto genere strigosior.

stringo, inxi, ictum, 3, v. a., [besl. m. στράγγω]; I) „egentl."; A) „alm.": trækker el. snører el. binder fast sammen el. dertil; - te ··· hodie stringam ad carnarium, Plaut. Pseud. 1, 2, 65; stringit vitta comas, Lucan.; stricta frigore matutino vulnera, Liv. 22, 51; ligel. mare gelu stringi et consistere, Gell.; ∾ ar-

cum, (spænde), Plin. Ep.; ∾ habenam, (at stramme, at trække til sig), Stat.; — B) „bes."; I) streifer ind derpaa, berører streifende; - Litus ama et laevas stringat, sine, palmula cautes, Virg. Aen. 5, 163; cf. Ovid. Met. 11, 733; ligel. ∾ metas interiore rota, id. Am. 3, 2, 12; (tela) stringentia corpus, (som saare let), Virg. Aen. 10, 331; cf. Senec. Benef. 2, 6: idem gladius stringit (ridser) et perforat; — 2) df. streifende at trække el. plukke el. skære deraf; - ∾ oleam, Cato, baccam, Varro, quernas glandes, Virg., folia ex arboribus, Caes.; ∾ hordea culmo (afmeie), Virg., arbores, Colum.; - ∾ gladios, (trække af Skeden, trække), Caes.; ligel. ∾ gladium, ensem, ferrum, Virg., Ovid., Liv.; ∾ cultrum, Liv. 7, 5; — II) „fig."; A) „overf." o. „poet."; - Non timeo strictas in mea fata manus (som true med Vold), Ovid. Am. 1, 6, 14; — B) oftere „ment."; 1) om Talen: at sammentrænge, at sammenfatte i Korthed; - narrationis loco rem stringat, etc., Quintil. 4, 2, 128; cf. Sil. 8, 48; — 2) holder i Tømme, behersker; - quaecumque meo gens barbara nutu Stringitur, Claudian.; — 3) berører smerteligen, krænker el. saarer; - Strinxerit ut nomen fabula nulla meum, Ovid. Trist. 2, 350; cf. ibd. 5, 6, 21, o. Virg. Aen. 9, 294; — III) partic. strictus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": sammentrukken el. tiltrukken, stram el. trang, odl.; - strictissima janua, Ovid. Rem. 233; strictior pedatura, Hygin.; men ∾ emplastrum (tykt), Scribon.; ∾ venter, (fast), Veget.; — B) „fig."; a) om en Taler: kort el. ordknap, vid. Quintil. 10, 1, 77; ligel. id. 12, 10, 52: qui (Demosthenes) est strictior multo (quam Cicero); — b) om en Lov, odl.: som tager (noget) strængt el. efter Bogstaven; - stricto jure, (efter den strænge Ret), Digest.; — c) om Characteren: stræng el. uboielig; - strictos nec crede Catones, Manil.; ∾ mentes, id.; df. — stringor, oris, m.: Sammentrækning; - gelidaï stringor aquaï, Lucr. 3, 693.

strio, (avi), atum, 1, v. a., [stria]: forsyner med Striber el. Furer el. Fordybninger; - columnas striari viginti striis, Vitruv.; concha striata, (opp. levis), Colum. 9, 32. — strito (stritto), are, v. n.: at gaae langsomt, Varr. L. L. 7, 3; — not.: ogs. læses stritandum (f. strigandum), Phaedr. 3, 6. — strittivillae, arum, s. und. strictivillae.

1. strix, igis, f., στρίγξ, [af στρίζω el. τρίζω, altf. den Skrigende el. Tudende]: etslags Natugle el. Natfugl el. Harpyie, der troedes at udsue de spæde Børns Blod; - vid. Ovid. Fast. 6, 133 flgd., Plin. 11, 95, Tibull. 1, 5, 52, Propert. 4, 5, 17, o. A. — 2. strix, igis, f., [besl. m. 1. striga o. stria]: Fure el. Fordybning el. Udhuling, Vitruv. 3, 3 fin., oftere.

strŏbĭlus, i, m., στρόβιλος: en Nøddeart, germ. Zirbelnuss, Digest. — strŏbus, i, m.: Træ i Carmanien med vellugtende Harpix, Plin. 12, 40; — II) ogs. en Benævnelse paa Værten laudanum, id. 12, 37. — strōma, atis, n., στρῶμα, ligesom stragulum: Tæppe el. Hynde, Capitol. Ver. 4. — strombus, i, m., στρομβός: en hvirvelformet Snegleart, Plin. 32, 39. — strongўla, ae, f., στρογγύλη: et Brystbillede, Tertull. — strongўle, es, f., στρογγύλη: en Alunart, Plin. 35, 52.

strŏpha, ae, f., στροφή; I) Strophen i Chorene i det græske og romerske Drama, Macrob. Somn. Scip. 2, 3; — II) df. „fig.": listig Vending, List el. Rænke, (oftest in pl.); - vid. Phaedr. 1, 14, Senec. Ep. 26, o. A.; dog ogs. in sing., Martial. 11, 7: jam stropha talis abit, (det Puds duer ikke længer); cf. Plin. Ep. 1, 18: ego aliquam stropham inveniam. — Strŏphădes, um, f., Στροφάδες: tvende Øer ligefor Kysten af Messenien, tidligere Plotae, og bekiendte i Mythen som Harpyiernes Opholdsted, (hod. Strivali); - vid. Mela 2, 7, Plin. 4, 19, Virg. Aen. 3, 210, o. A.

*strŏphĭārĭus, i, m.: som forfærdiger el. sælger strophia el. Brystbind, Plaut. Aul. 3, 5, 42; o. — strŏphĭŏlum, i, n., demin.: liden Krans, Plin. 21, 2; af — strŏphium, i, n., στρόφιον: snoet Baand el. Bind el. Line; df. I) Brystbind, som bæres af Fruentimre, Varr. o. Cic. ap. Non., Catull. 64, 65; — II) Hovedbind; Virg. Cop. 32, bes. som bæres af Præsterne, vid. Fest. p. 313, s. v. stroppus; — III) Strikke el. Line; - ∾ ancoralia, (Ankertouge), Appul. — Strŏphĭus, i, m., Στρόφιος: Konge i Phocis, Fader til Pylades, Ovid. Pont. 2, 6, 25. — strŏphōma, atis, n., στρόφωμα: = strophus, Hieronym. — strŏphōsus, 3: som lider af Bugvrid, Veget., Venant.; af — strŏphus, i, m., στρόφος: Bugvrid, Veget., Appul., Scribon., o. A. — stroppus, i, m., s. und. struppus.

*structe, adv.: ordnet, efter god Orden; df. „fig.": zirligen, smukt; - ∾ scribere historiam (opp. incondite), Fronto; - compar., ∾ prodire, (mere pyntet), Tertull.; — structĭlis, e: hørende til Sammenføining el. Opmuring, odl.; - ∾ canales, (murede), Vitruv., cloacae, id., columnae, Digest., bases, ibd.; vivam sepem structili praeferre, Colum.; ∾ caementum, (tienligt til at mure med), Martial. 9, 76; — structĭo, onis, f.: Sammenføining, (eftercl. Ord); - inter spatia structionis (olivarum: imellem Lagene, odl.), Pallad.; — II) „overf.": Tilberedelse, Apparat, Firmic., Tertull.; o. — structor, oris, m.; I) som opfører en Bygning, Bygmester; in pl.: Bygningsfolk (Murere, Tømrere); - res agebatur multis structoribus, Cic. Qu. Fr. 2, 6; cf. id. Att. 14, 3, Digest., o. A.; — II) som serverer Maden, som lægger Retterne for, Martial. 10, 48, Juvenal. 5, 120, o. id. 11, 136; — df. structōrĭus, 3: hørende til en Bygning, operae, Tertull.; — [af struo].

structūra, ae, f., [struo]: Sammenføining; I) „egenl."; A) „alm."; - ossa in manu ··· structura quadam inter se connectuntur, Cels.; ∾ membranarum, Plin.; quod sibi ··· offensu fortuito structuram togae destruxerat, Macrob. Sat. 2, 9; — B) „bes.": den architectoniske Sammenføining, Byggen el. Bygning; 1) „abstract"; - parietum structura tegi (ved Bygningsmaaden), Caes. B. C. 2, 9; cf. Liv. 21, 11: caementa ··· interlita luto, structurae antiquo genere; men ∾ reticulata, (Bindingsværk), Plin. 36, 51; ∾ saxorum rudium, Quintil.; ogs. in plur.: in structuris lapidum impolitorum, id.; — 2) „concret.": Bygning el. Murværk, odl.; - ∾ subterranea, Plin.; structurae, quae in aqua futurae sunt, Vitruv.; men ∾ aerariae, (Kobbergruber), Caes. B. G. 3, 21, (al. secturae); — II) „overf." om Talen: ordenlig Bygning el. Sammenføining; - et verborum est structura quaedam duas res efficiens, numerum et levitatem, Cic. d. opt. gen. Or. 2; cf. id. Orat. 44; men id. Brut. 8: ante Isocratem verborum quasi structura et quaedam ad numerum conclusio nulla erat; s. ogs. Quintil. 8, 5, 27, oftere. — structus, 3, partic. af struo.

*strŭes, is, f.: sammenføiet Mængde, Hob, Stabel, Dynge, odl.; - ∾ laterum, Cic., corporum, Liv.; ∾ rogi: Ligbaalet, Tac.; men Liv. 44, 41: (milites Macedonici) confusa strue implicantur; — II) „bes." i Religionssproget: etslags Opstabling el. Stabel af Offerkager, Cato; cf. Ovid. Fast. 1, 276: Haec adolet flammis cum strue farra suis; cf. Fest. p. 310, ogs. id. p. 85 s. v. ferctum; o. — strŭix, icis, f., (for- o. eftercl. Biform af frgd.); - tantas struices concinnat patinarias, Plaut. Men. 1, 1, 26; quo Castalia per struices saxeas lapsu accidit, Liv. ap. Fest. p. 310; men lignorum struicibus incensis, Arnob.; - ogs. „overf.": struix malorum, Naev. ap. Serv. ad Virg. Aen. 4, 267; — [struo].

†strūma, ae, f.: Krop el. Kropbyld el. Halsbyld,

Cels., Plin. 8, 77, oftere; men Cic. Sest. 65 lignelsesvis: qui exsecant pestem aliquam, tamquam strumam civitatis; men id. Att. 2, 9, „overf.": Vatinii strumam sacerdotii διβάφῳ vestiant, (lad dem beklæde den Pestbyld Vatinius med det præstelige Purpur); — not.: Struma, ae, m., romersk Tilnavn, Catull., Plin.; df. — strūmātĭcus, 3: som lider af Kropbyld el. Halsbyld, Firmic.; — strūmĕa, ae, f., (sc. herba): en imod Kropbyld tienlig Plante, Plin. 25, 119; — strūmella, ae, f., demin.: liden Kropbyld, Marc. Emp.; — strūmōsus, 3: som har Kropbyld el. Halsbyld, Colum. 7, 10; o. — strūmus, i, m.: en Kropbylder helbredende Plante, heder ogs. strychnos o. cuculus, Plin. 27, 44, Appul.

strŭo, xi, ctum, 3, v. a., [besl. m. sterno o. στορέννυμι]; I) „egenl."; A) „alm.": føier el. ordner sammen el. til hinanden el. dertil; – ita fastigato atque ordinatim structo (musculo), ut etc., Caes. B. C. 2, 10; men „poet."; Altaque congestos struxisse ad sidera montes, Ovid. Met. I, 153; ∾ arbores in pyram (opstable), id.; fundere frugem spici ordine structam etc., vid. Cic. d. Senect. 15; ∾ avenas (sammenføie), Ovid.; ∾ acervum (sammenhobe), Hor. Sat. 1, 1, 35; ligel. ∾ opes, rem, (sammenhobe), Petron.; ogs. ∾ congeriem armorum, Tac. Ann. 2, 22; fremdeles ∾ penum ordine longo, (opdække), Virg. Aen. 1, 704; men „poet. overf.": ∾ altaria donis, (besætte dem dermed), ibd. 5, 54; men si ··· pedem struit, (løber el. flygter bort), Fest. p. 313 (e XII tabb.); men absol.: aliae (apes) struunt, aliae poliunt, etc., Plin. 11, 10; — B) „bes."; 1) bygger ved at sammenføie, sædv. bygger el. opfører el. opreiser, giør færdig, odl.; – ∾ fornacem lateribus, Cato.; saxo structa vetusto (templa), Virg. Aen. 3, 84; Per speluncas saxis structas asperis pendentibus, Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 16; cf. Lucr. 6, 194; men Ovid. Her. 21, 99: structam de cornibus aram etc.; ∾ viam, (i. e. munire), Propert.; ∾ stagnum (sc. ad naumachiam), Tac. Ann. 12, 54; men ∾ convivium (tilberede), ibd. 15, 37; – ogs. absol.: qua (structura reticulata) frequentissime Romae struunt, Plin. 36, 51; – af partic. perf. er subst. neutr.: saxorum structa, Lucr. 4, 263; — 2) navnl. ogs. i Krigssproget: ordner, stiller i Orden; – ∾ copias ante frontem castrorum, Caes. B. C. 3, 37; cf. Liv. 42, 51; ligel. ∾ aciem, id.; cf. Virg. Aen. 9, 42; — II) „fig."; A) med Hensyn paa Foredragets Sammenføining el. Bygning: at forbinde, at ordne, odl.; – collocationis est, componere et struere verba sic, ut etc., Cic. d. Or. 3, 43; cf. id. Orat. 70: bene structam collocationem (dissolvere); men Quintil. 10, 7, 8: dum proxima dicimus, struere ulteriora etc.; — b) ogs. findes struere brugt om Ordenes Sammensætning; saal. id. 1, 5, 67: ex praepositione et duobus vocabulis dure videtur struxisse Pacuvius: repandirostrum etc.; — B) „alm.": kløgtigen el. listigen at bevirke el. berede el. anstifte (navnl. hvad der sigter til nogens Skade el. Fortræd); – aliquid calamitatis filio ··· struere et moliri etc., Cic. Cluent. 61; ligel. ∾ odium in aliquem, id., insidias alicui, Liv., mortem alicui, Tac.; – ∾ sycophantias, Plaut., crimina et accusationes, Tac., controversiam de nomine, auct. ad Her.; cf. Tac. Ann. 2, 42, o. Caecin. ap. Cic. Fam. 6, 7; men Cic. Att. 5, 21: dices, me ipsum mihi sollicitudinem struere, (at jeg selv skaber mig Sorger).

struppus, (stroppus), i, m., [στρόφιον]: Baand el. Line el. Rem, (Stroppe); (forcl. Ord); – remos ··· religare struppis, Liv. Andr. ap. Isid.; cf. C. Gracchus ap. Gell. 10, 3: struppis, quibus lectica deligata erat, etc.; men Plin. 21, 2: (tenuiores) coronas ··· stroppos appellantes (antiqui), unde nata strophiola.

strūthĕus (-ius), 3, στρούθιος: benævnt efter en Spurv, mala, ligesom Spurveæbler, Plin. 15, 10, o. A.

— strūthĭo, onis, m., στρουθίων, sild. Biform af struthiocamelus, Capitolin., Lamprid. — strūthĭŏcămēlīnus, 3, στρουθιοκαμήλινος: hørende til Strudsfuglen, af en Struds, sevum, Plin. 29, 31. — strūthĭŏcămēlus, i, m., στρουθιοκάμηλος: Strudscamelen el. Strudsen, Plin. 10, 1 o. 29. — strūthĭon, i, n., στρούθιον: Sæbeurt, (saponaria officinalis L.), Plin. 19, 18. — srūthŏpus, ŏdis, adj., στρουθόπους: med Spurvefødder, Plin. 7, 2.

strychnos, i, m., στρύχνος: en Art af Væxten Natskygge, Plin. 27, 44; heder ogs. trychnos, id. 21, 105. — Strȳmon, (nomin. Strymo, Senec. Qu. N. 1, praef.), ŏnis, m., Στρυμών: Floden Strymon i Thracien, paa Grændsen af Macedonien, (hod. Struma), Mela 2, 2, Plin. 4, 17, o. A.; – „poet" ogs. f. Thracien, Stat. Theb. 5, 188; — B) df. 1) Strȳmŏnĭus, 3: hørende til el. benævnt efter Floden Strymon; – ∾ grues, Virg. Ge. 1, 120, hvorom ogs. ∾ grex, Martial. 9, 30; — b) „poet." ogs. f. thracisk el. nordisk; – ∾ matres, Ovid. Ib. 602; ∾ Arctos, Stat.; — 2) Strȳmŏnis, ĭdis, f.: en Thracierinde; df. en Amazone, Propert. 4, 4, 70.

stŭdĕo, ŭi, 2, v. a. o. n., [ligesom studium, besl. m σπουδή, σπουδάζω]: ivrigen at anstrænge sig el. at giøre sig stor Umage derfor, at drive med Flid og Iver, at lægge Vind derpaa, odl.; I) „alm."; a) absol., el. m. in (c. abl. el. acc.), el. m. ut; – Ita, ut aequum fuerat, atque ut studui, etc., Ter. Eun. 5, 2, 31; si qui in ea re studebat, Cat. ap. Gell. 11, 2; in quam rem studendum sit, Quintil. 12, 6, 6; cf. id. 10, 2, 6; men Hirt. B. Al. 1: Caesar maxime studebat, ut etc.; — b) c. acc., (dog oftest c. acc. comm.); – Horum ille nihil egregie praeter cetera Studebat; et tamen omnia haec mediocriter, Ter. Andr. 1, 1, 31; cf. id. Hec. 2, 1, 2; ligel. ut illud ipsum, quod studebat, facere posset ornatius, Cic. Fin. 5, 2; cf. id. Fam. 7, 31: quod semper studui etc.; ligel. ∾ id, ut etc., Ter. Heaut. 2, 4, 2; ∾ id, ne etc., Liv. 40, 56; cf. Cic. Phil. 6, 7, o. Hor. Ep. 2, 1, 120; men Plaut. Mil. gl. a. 5, v. 44: si etc., Magis metuant, minus has res studeant; — c) oftere c. inf. el. m. Objectsætning; – scire studeo, quid egeris, Cic.; fieri studebam ejus prudentia doctior, id. Lael. 1; ligel. verum audire ex te studeo, Plaut.; ligel. Cic. d. Rep. 1, 2: studemus, nostris consiliis vitam humanam tutiorem reddere; – ille tenuis ··· gratum se videri studet, id. Off. 2, 20; cf. Sall. Catil. 1, o. Lucr. 1, 25; ligel. Plaut. Asin. 1, 1, 52: Atque ego me id facere studeo; men rem ad arma deduci, studebat, Caes. B. C. 1, 4; cf. Matius ap. Cic. Fam. 11, 28: dissensionem nascentem exstingui, summe studui; — d) ligel. ofte c. dat.; – illi rei studet; Vult etc., Plaut. Asin. 1, 3, 30; men Caes. B. G. 7, 14: omnibus modis huic rei studendum, ut etc.; men Cic. Fin. 1, 18: frustra se aut pecuniae studuisse, aut imperiis, etc.; – ∾ novis rebus, id., Caes., agriculturae, id., sacrificiis, id.; ∾ litteris, Cic., scientiae el. arti alicui, id., medicinae, Quintil.; ∾ juri et legibus cognoscendis, Cic.; cf. id. d. Or. 2, 55; — e) alene sield. o. forcl. c. gen.; – qui te nec amet, nec studeat tui, Attius ap. Cic. N. D. 3, 29; — II) „bes."; A) er ivrig el. virksom for nogen, begunstiger el. ynder, faveo, sædv. c. dat.; – cur quemquam, ut studeat tibi, ut te adjuvet, rogas? Cic. Mur. 36; ligel. id. Coel. 4: multi boni adolescentes illi homini nequam atque improbo (i. e. Catilinae) studuerunt; cf. Ovid. Am. 3, 2, 67; – ∾ rebus Atheniensium, Nep. Lys. 1; cf. Hirt. B. Al. 62; — b) sield. absol.; – neque studere, neque odisse, sed minime irasci decet, Sall. Catil. 51; — B) lægger mig efter Videnskaberne, studerer, (hos Cic. altid m. arti el. litteris, etc.); – ita demum studere liberos suos, si etc., Quintil. 2, 7, 1; ∾ apud aliquem, (oplæres hos el. under nogen), id. 11,

3,7; men id. 3,2,7: id multos a proposito studendi fugat, quod etc., (afskrækker dem fra Studeringer); in Tuscis venor studeoque, Plin. Ep.; cf. ibd. 5,5: in lectulo suo compositus in habitu studentis.

stŭdĭŏlum, i, n., demin. af studium; bf. „meton.": liden Opsats el. flygtigt Udkast, Marc. Aur. ap. Fronton.; — not.: sildigere ogs.: lidet Studerekammer, Inscript. — stŭdĭōse, adv. af studiosus: ivrigen, omhyggeligen, flittigen; - (quae ego)··· studiose diligenterque curabo, Cic. Att. 16, 16; pueri studiose discunt, diligenter docentur, id. Qu. Fr. 3, 3, 1; ∾ investigare, id., cavere, id.; - compar., ego cum antea studiose commendabam Marcilium, tum multo nunc studiosius, quod etc., id. Fam. 13, 54; cf. Nep. Ages. 3; superl., haec coelestia vel studiosissime quaerere, Cic. d. Rep. 1, 10; cf. id. Off. 3, 28, Suet. Calig. 54, o. A.

stŭdĭōsus, 3, [studium]: som er ivrig el. omhyggelig derfor, ivrig, driftig, flittig, odl.; I) „alm."; a) c. gen.; - venandi aut pilae studiosi, Cic. Lael. 20; ∾ florum, Hor. Od. 3, 27, 29; ∾ dicendi, Cic., Quintil.; ∾ musices, id., juris, Suet. Ner. 32; summe studiosus omnium doctrinarum, Cic. Fam. 4, 3; - compar., ille restituendi mei, quam retinendi, studiosior, id. Att. 8,3; superl., munditiarum lautitiarumque studiosissimus, Suet. Caes. 46; — b) sield. c. dat.; vid. Plaut. Mil. gl. 3, 1, 20; - el. m. ad; operarios studiosiores ad opus fieri, Varr. R. R. 1, 17; - el. m. in; in argento plane studiosus sum, Petron. Sat. 52, 1; — c) absol.; - homo valde studiosus et diligens, Cic. Acad. 2, 31; cf. id. opt. gen. Or. 5; men Plin. Ep. 6, 16: quod studioso animo inchoaverat, obit maximo; — II) „bes."; A) som er ivrig for nogen, som er nogen gunstig el. hengiven; oftest c. gen.; - habet certos sui studiosos, Cic. Brut. 16; semper studiosus nobilitatis fui, id. Acad. 2, 40; - men absol.: ad vos, studiosa, revertor, Pectora, qui etc., Ovid. Trist. 4, 10, 90; - compar., ∾ alterius partis, Suet. Tib. 14; men te studiosiorem in me colendo fore, Cic. Fam. 5, 19; superl., quem existimationis meae studiosissimum cupidissimumque cognossem, id. Verr. 2, 47; — B) som lægger sig efter Videnskaberne, studerende, lærd; (hos Cic. alene c. gen. litterarum el. doctrinarum, etc.); - ∾ cohors, vid. Hor. Ep. 1, 3, 6; ipse est studiosus, litteratus, etc., Plin. Ep. 6, 26; ne quid studiosi requirant, Quintil.; — b) bf. „overf." om abstracte Gjenstande; - ut inter eos non forensem contentionem, sed studiosam disputationem crederes incidisse, id. 11, 1, 70; ligel. ∾ otium, Plin. Ep. 1, 22; — not.: bf. Studiosus: Titelen paa et (tabt) Værk af den ældre Plinius, Plin. Ep. 3, 5.

stŭdĭum, i, n., [studeo]: Iver el. ivrig Stræben, megen Flid el. Umage, heftig Attraa el. Begering; definereș Cic. Inv. 1, 25: studium est animi assidua et vehemens ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio, ut philosophiae, poëticae, etc.; — I) „alm."; a) absol.; - suo quisque studio maxime ducitur, Cic. Fin. 5, 2; cf. Hor. Sat. 2, 1, 27: quot capitum vivunt, tot studiorum Millia etc.; men Cic. d. Senect. 20: sunt pueritiae certa studia··· sunt extrema quaedam studia senectutis; men id. R. Am. 32: me non studio accusare, (ikke ifølge min egen Lyst el. Drift); — b) c. gen.; - studio quaestus ad studium fallendi (vocari), Cic. Agr. 2, 35; cf. Ovid. Fast. 4, 443: Carpendi studio paulatim longius itur; men quid ego de studiis dicam cognoscendi semper aliquid atque discendi? Cic. Lael. 27; ∾ doctrinae, id., dicendi, id., scribendi, id.; — II) „bes."; A) Iver el. Hengivenhed for nogen, Gunst el. Velvillie; - quod studium et quem favorem secum in scenam attulit Panurgus? Cic. R. Com. 10; pro suo studio, quod in vos semper habuit, etc., id. Inv. 1, 34; cf. Tac. Ann. 4, 55; — b) bf. ∾ partium: Partigunst el. Partiskhed; - quasi vero id ... studio partium fecerit, Cic. Verr. 1, 13; - ligel. absol., studium o. studia; quo minus cupiditatis ac studii etc., Liv. 24, 28; cf. Tac. Ann. 14, 42: in quo (senatu) erant studia; ligel. ultio senatum in studia diduxerat, id. Hist. 4, 6; — B) videnskabelig Stræben el. Anstrængelse, Studering; in pl. ogs.: Studierne el. Videnskaberne; - studio et doctrina esse sapientem, etc., Cic. Lael. 2; ligel. aliquod tamquam pabulum studii atque doctrinae, id. d. Senect. 14; utinam ... haec inter nos studia exercere possemus, id. Fam. 9, 8; cf. id. d. Rep. 1, 10: illum se et hominibus Pythagoreis et studiis illis dedisse; s. ogs. Hor. Ep. 1, 2, 36, o. ibd. 2, 2, 82; men id. Sat. 1, 10, 21: o seri studiorum (i. e. ὀψιμαθεῖς); — b) bf. sild. o. „meton.": Sted til Studering el. Disputering, Capitolin. M. Aur. 26; ligel. studia privatarum aedium, Cod. Theod.

stulte, adv. af stultus: daarligen, taabeligen, dumt; - ∾ facere, Plaut.; cf. id. Trin. 2, 4, 14; ∾ et incaute, Cic.; men med Lune: haud stulte sapis, Ter. Heaut. 2, 3, 82; - compar., stultius atque intemperantius, etc., Liv. 30, 13; ligel. quid enim stultius, quam etc.? Cic. Rab. Post. 8; superl., haec et dicuntur et creduntur stultissime, Cic. N. D. 2, 28. — *stultĭlŏquentĭa, ae, f.: daarlig el. taabelig Tale, Plaut. Trin. 1, 2, 185; o. — stultĭlŏquium, i, n.: = frgd., Plaut. Mil. gl. 2, 3, 25; af — stultĭlŏquus, 3, [stultus, loquor]: som taler daarligen el. enfoldigen, Plaut. Pers. 4, 3, 45.

stultitia, ae, f., [stultus]: Taabelighed, Dumhed, Enfoldighed; - o delirationem incredibilem! non enim omnis error stultitia est dicenda, Cic. Div. 2, 43; miserius stultitia quid possumus dicere? id. N. D. 1, 9; ∾ loquax, (opp. indiserta prudentia), id. d. Or. 3, 35; opp. malitia, Ter. Phorm. 4, 3, 54; men est proprium stultitiae, aliena vitia cernere, oblivisci suorum, Cic. Tusc. 3, 30; cf. Plaut. Stich. 1, 2, 82: Stultitia est··· venatum ducere invitas canes; s. ogs. Cic. d. Or. 1, 27: stultitia excusationem non habet, quia etc. — stultividus, 3, [stultus, video]: som seer urigtigen, Plaut. Mil. gl. 2, 3, 64.

stultus, 3, [best. m. stolidus]: taabelig, dum, enfoldig; - Stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones, Plaut. Bacch. 5, 1, 2; cf. Ter. Heaut. 5, 1, 4; men homini homo quid praestat stulto intelligens? id. Eun. 2, 2, in.; men ibd. 23: hic homines prorsum ex stultis insanos facit; cf. Cic. Phil. 3, 9: ut hominem stultum magis infatuet; men te non stultum··· non improbum···sed dementem et insanum etc., id. Parad. 4, 1; cf. id. Font. 6; men id. d. Or. 2, 68: ut vel non stultus, quasi stulte, cum sale dicat aliquid; s. ogs. Plaut. Poen. 3, 3, 12: Istic est thesaurus stultis in lingua situs, Ut quaestui habeant, male loqui melioribus; - compar. o. superl.: nisi sis stultior stultissimo, Plaut. Amph. 3, 2, 26; cf. Cic. Lael. 26; — b) „overf." om Begreber; - ∾ et barbara arrogantia elati, Caes.; ∾ laetitia, Sall., levitas, Phaedr.; ∾ dies, (som henleves i Daarskab), Tibull.; ligel. ∾ vita, Senec. Ep. 15; infelix consilium stultissimum facere, Liv. 45, 23; - quod cavere possis, stultum admitter'st, Ter. Eun. 4, 6, 23; quid autem stultius, quam etc.? Cic. Lael. 15.

stupa, ae, f. und. stuppa. — stŭpĕfăcĭo, fēci, factum, 3, v. a., [stupeo]: bringer til at studse, bedøver; a) som verb. fin.; - privatos deinde luctus stupefecit publicus pavor, Liv. 5, 39; men pass.: Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu, Propert. 2, 10, 7; — b) in part. perf.: quem stupefacti (homines) dicentem intuentur? Cic. d. Or. 3, 14; cf. Ovid. Her. 14, 97, o. Virg. Ge. 4, 365. — stupefio, factus sum, s. und. frgd.

stŭpĕo, ŭi, ēre, v. n. o. a., [sibileret af τυπῶ, τυποῦμαι, und. τύπτω: bliver slaaet]; I) neutr.: studser, bedøves, kommer fra Sands og Samling; a) absol.; - quum hic etiam tum semisomnus ··· stuperet, Cic. Verr. 5, 36; cf. id. Att. 7, 10: adhuc in oppidis coartatus et stupens (Pompejus); men quae quum intuerer stupens, etc., vid. id. d. Rep. 6, 18; cf. Virg. Aen. 1, 495; - ogs. c. gen. animi (i Sielen), Liv. 6, 38: tribuni capti et stupentes animi; — b) m. flgd. abl., el. m. in c. abl., ogs. m. ad; - dum exspectatione stupent (animi), Liv. 8, 13; stupet Albius aere, Hor. Sat. 1, 4, 20; cf. id. Od. 2, 13, 33; men ∾ in titulis, id. Sat. 1, 6, 17; men Mater ad auditas stupuit, ceu saxea, voces, Ovid. Met. 5, 509; cf. Martial. 12, 52; — B) „overf." om Ting og om Begreber: at stivne el. standse, at staae stille; - pigro quae stupet unda lacu, (opp. fons, qui fluit), Martial. 9, 100; men ∾ flumina bruma (fryse til), Val. Fl.; cf. Plin. 14, 27: ∾ ad frigus; - Stupuit Ixionis orbis, (standsede), Ovid. Met. 10, 42; - stupente ita seditione, Liv. 28, 25; — II) act.: studser derover el. derved, (men alene „poet."); - Pars stupet innuptae donum exitiale Minervae, Virg. Aen. 2, 31; cf. Martial. 12, 15; ligel. dum omnia stupeo, Petron. Sat. 89; - hyp. ogs. in partic. fut. pass., stupendus, 3: til at studse over, vidunderlig; - virtutibus ··· stupendus, Val. Max. 5, 7, in. — stŭpesco, ĕre, v. n., inch. af stupeo: geraader i Studsen el. Forbauselse; - ut ··· spiciat, admiretur, stupescat, Cic. d. Or. 3, 26. — stŭpĕus, 3, s. und. stuppeus.

*stŭpĭdĭtas, atis, f.: Sandsesløshed, Sløvhed, Dumhed; - in quo incredibilem stupiditatem hominis cognoscite, Cic. Phil. 2, 32; o. — stŭpĭdo, are, v. a.: at bedøve el. overvælde, Capella; af — stŭpĭdus, 3, [stupeo]: studsende, bedøvet el. sløvet, sandsesløs; ogs. aandløs el. dum; - quid stas stupida? Plaut.; cf. id. Poen. 5, 4, 79: ita stupida sine animo asto; men Echionis tabula (Maleri af ham) te stupidum detinet aut signum aliquod Polycleti, Cic. Parad. 5, 2; - ∾ esse et bardum etc., id. Fat. 5; - superl., ∾ homo, Varr. ap. Non.; — II) „overf." o. efterel. ogs. om Ting; - ∾ colics, (som intet fornemme, neml. ved at bearbeides), Venant.

stŭpor, oris, m., [stupeo]: bedøvet Tilstand, Bedøvelse, Sløvhed el. Dumhed; - morbo aliquo et sensus stupore etc., Cic. Phil. 2, 45; cf. id. Tusc. 3, 6, hvor immanitas in animo o. stupor in corpore modsættes hinanden; men stupor omnium animos ··· tenet, Liv. 9, 2; cf. Virg. Ge. 3, 523; - propter stuporem cordis etc., Cic. Phil. 3, 6; men stupor silentiumque etc., Liv. 6, 40; - ogs. „poet. overf.": corvi stupor, Phaedr. 1, 13; men Catull. 17, 21: talis iste meus stupor (min Dumrian) nil videt, nil audit; df. — stŭpōrātus, 3: hvorover man studser, el. som man beundrer; - ∾ gloria, Tertull.

†stuppa, (ogs. stūpa o. stīpa), ae, f., στύππη (στύπη): den grovere Deel af Hørren, Blaar, Plin. 19, 3; telum stuppa circumligare, Liv.; cf. Caes. B. C. 3, 101, o. Virg. Aen. 5, 682; df. — stuppārĭus, 3: hørende til Blaar; - ∾ malleus, Plin. l. c.; o. — stuppĕus, (stupĕus), 3: bestaaende el. giort af Blaar; - ∾ vincula, Virg., retinacula, Ovid.; cf. Virg. Ge. 1, 309; men id. Aen. 8, 694: ∾ flamma, (de brændende Blaar); men ∾ messis, (Hørhosten), Grat. Cyneg. 36.

stŭprātor, oris, m., [stupro]: som skænder (Fruentimre), Quintil., Suet., Senec. Hippol. — stŭpre, adv., [af inus. stuprus, 3, af stuprum]: skændigen, Neleus ap. Fest. p. 317, s. v. stuprum. — *stŭpro, avi, atum, 1, v. a.; I) „alm.": skænder, krænker, Pseud.-Cic. Har. Resp. 15; stuprandis moribus, Tertull.; — II) „bes.": at skænde med Utugt el. at forføre dertil; - ∾ aliquam, Plaut., Cic., Liv.; ogs. ∾ aliquem, Quintil; cf. Liv. 39, 15; o. — stŭprōsus, 3: hengiven til Utugt; ∾ mens, Val. Max. 6, 1, 8; — [af flgd.].

stŭprum, i, n.; I) „alm.": Skændsel, Besfæmmelse, turpitudo; (i denne Bem. alene forel.); vid. Fest. p. 137, hvor ogs. Naevius: seseque ii perire mavolunt ibidem, quam cum stupro redire ad suos populares; — II) „bes.": Utugt el. utugtig Omgang, Horeri; - vid. Plaut. Amph. 3,2,2 o. 17; cf. Cic. Tusc. 4, 35, hvor han forbinder stupra et corruptelas et adulteria incesta denique; ligel. ∾ inferre alicui, id., in domum aliquam, id.; cf. id. Mil. 27, o. Sall. Catil. 23; bes. ogs. Hor. Od. 4, 5, 21; - ogs. om Dyrene, Colum. 7, 6; - ogs. „poet. overf.": stupra Clytaemnestrae (f. Clytaemnestrae adulteria), Propert. 4, 7, 57. — sturnus, i, m., ψάρ: Stæren, (sturnus vulgaris L.), Plin. 10, 35 o. 59, Martial., o. A.

Stygialis, e, o. Stygius, 3, f. und. Styx. — stȳlŏbătes, is, el. stȳlŏbăta, ae, m., στυλοβάτης: Søilestol el. Søilefod, Vitruv. 3, 3, Varr. — stylus, i, m., s. und. stilus. — stymma, atis, n., στύμμα (i. e. spissamentum): sammentrækkende el. fortykkende Stof el. Ingrediens (i en Salve), Plin. 13, 2. — Stymphalicus, 3, etc., s. und. flgd. — Stymphālus, i, m., o. Stymphalum, i, n., Στύμφαλος: Egn i Arcadien med By og Bierg og Sø af samme Navn, er i Mythen navnkundig af de afskyelige Rovfugle, som plagede Indvaanerne, indtil de bleve nedskudte af Hercules, Plin. 4, 10; Lucr. 5, 32, o. A.; — B) df. 1) Stymphālĭcus, 3: stymphalisk, aves, Plaut. Pers. in.; — 2) Stymphālĭus, 3: = frgd., monstra, Catull. 68, 113; — 3) Stymphālis, ĭdis, f., ligesom frgd.: stymphalisk, undae, Ovid., silva, id.; ∾ aves, Hygin.; ogs. absol.: Stymphalides (sc. aves), Martial., Claudian.; ogs. in sing., Senec. Phoen. 422.

styptērĭa, ae, f., στυπτηρία: Alun, Digest., Plin. Val. — stypticus, 3, στυπτικός: sammentrækkende, forstoppende, medicamenta, Plin. 24, 73; ∾ natura herbae, id.; men ∾ vinum, (med bitter el. snerpende Smag), Pallad. — stȳrax, ăcis, m., στύραξ: Storax, d. e. Gummi el. Harpix af Storaxtræet; ogs. dette Træ selv, Plin. 12, 55; ∾ Idaeus (fra Ida paa Creta), Virg. Cir. 167; - skrives ogs. storax, Solin. 33.

Styx, ȳgis, f., Στύξ: Kilde i Arcadien ved Nonakris, hvis iskolde Vand var dræbende, (hvf. ogs. „meton." f. Gift, Senec. Oed. 163); vid. Plin. 2, 106, Senec. Qu. N. 3, 25, Curt. 10, 10, o. A.; — II) efter Mythen er Styx: en Flod i Underverdenen, ved hvilken Guderne sværge; - vid. Cic. N. 3, 17, ogs. Ovid. Met. 3, 290, hvor den heder: timor et deus ille deorum; men Virg. Ge. 4, 480: quos ··· novies Styx circumfusa coërcet; — b) „poet." ogs. f. Underverdenen, ibd. 1, 243, Ovid. Met. 10, 13, oftere, o. Martial. 4, 60; — B) df. 1) Stўgius, 3: hørende til Styx el. („poet.") til Underverdenen; - ∾ palus o. ∾ aquae, Virg.; ∾ cymba, (Charons Baad), id.; ∾ Juppiter, (i. e. Pluto), id. Aen. 4, 638; ∾ Juno, (i. e. Proserpina), Stat.; ∾ umbrae, Ovid.; ∾ canes, Lucan.; — b) df. „poet.": ulykkelig, skrækkelig; - ∾ vis (dræbende), Virg. Aen. 5, 855; ∾ nox, (d. e. Døden), Ovid. Met. 3, 695; — 2) Stўgĭālis, e: stygisk, sacra, Virg. Cir. 373.

Suāda, ae, f. und. suadus. — *suādēla, ae, f.: Tiltale el. Tilskyndelse el. Overtalelse; (for- o. efterel. Ord); - vid. Plaut. Cist. 2, 3, 24: Jam perducebam illam ad me suadela mea; ogs. in pl.: his et hujusmodi suadelis, Appul.; — II) Suadela som Person: Overtalelsens Gudinde, Grækernes Πειθώ, Hor. Ep. 1, 6, 38; o. — suādenter, adv.: overtalende; - ∾ loqui, Arnob.; — [af flgd.].

suādĕo, si, sum, 2, (sŭādent, trisyll., Lucr. 4,

1150), v. n. o. a.: raader el. tilraader, tilskynder el. overtaler dertil; I) „alm."; a) absol.; - numquam destitit suadere, orare, etc., vid. Ter. Andr. 4, 1, 36; non jubeo, sed, si me consulis, suadeo, Cic. Catil. 1, 5; Vos fenore (ved Ager), hi male suadendo et lustris lacerant homines, Plaut. Curc. 4, 2, 22; plurimum in amicitia amicorum bene suadentium valeat auctoritas, Cic. Lael. 13; men taliter suades, qualis es, Plaut.; sane hercle pulchre suades, Ter.; - ogs. m. tilføiet dat. person., Cic Phil. 2, 11; cf. id. Fam. 2, 7: nemo est, qui tibi sapientius suadere possit te ipso; — b) c. acc. rei (ud. o. m. dat. pers.), sjeld. c. acc. pers.; - Modo quod suasit, dissuadet, etc., Plaut. Cist. 2, 1, 10; cf. Ovid. Met. 7, 20; coepi suadere pacem, Cic. Fam. 7, 3; digito ··· silentia suadet, Ovid. Met. 9, 691; - tu quod ipse tibi suaseris, idem mihi persuasum putato, Cic. Att. 13, 38; Quid mi igitur suades? Hor. Sat. 1, 1, 101; - ogs. in pass.; Minus placet, magis quod suadetur; quod dissuadetur, placet, Plaut. Trin. 3, 2, 44; - haec eo spectant, ut te horter et suadeam, Cic. Fam. 13, 4; s. ogs. nedenf. id. Prov. cons. 17; men tunc uxorem ejus suasi ac denique persuasi, secederet paululum, Appul.; — c) m. Objectsætning, ogs. m. ut o. ne, ogs. c. conj. (efter d. udfaldne ut); - Juturnam misero ··· succurrere fratri, Suasi etc., Virg. Aen. 12, 813; cf. Suet. Tib. 32; ligel. Cic. Arch. 6: nisi ··· mihi ab adolescentia suasissem, nihil esse in vita magnopere expetendum, nisi laudem; men Quintil. 10, 2, 24: ne hoc quidem suaserim, uni se alicui proprie addicere; quod suades, ut ad Quintum scribam etc., Cic. Att. 11, 16; postea me, ut sibi essem legatus, non solum suasit, verum etiam rogavit, id. Prov. cons. 17 fin.; - qui suadet, ne praecipitetur editio, Quintil. Ep. ad Tryph.; cf. Tac. Hist. 4, 8; - Proinde istud facias ipse, quod faciamus, nobis suades, Plaut. Asin. 3, 3, 54; cf. Nep. Con. 4; — B) „overf." om Begreber, (oftest „poet."); - Suadet enim vesana fames, Virg. Aen. 9, 340; ligel. ita suadentibus annis, Plin. Ep. 3, 7; - Tantum religio potuit suadere malorum! Lucr. 1, 102; cf. Virg. Aen. 2, 9; s. ogs. Ter. Hec. 3, 5, 31, o. Virg. Ecl. 1, 56; — II) „bes." o. „publicistisk"; ∾ legem el. rogationem etc.: at anbefale et Lovforslag, el. at tale til dets Forsvar; - vid. Cic. d. Senect. 5: legem Voconiam magna voce et bonis lateribus suasi; cf. id. Brut. 23, ogs. Liv. 45, 21, (hvor ∾ legem: opp. dissuadere); in hac rogatione suadenda, Cic. Mil. 18; - suasuris de pace, bello, etc., haec duo praecipue nota esse voluit (Cicero), vires civitatis et mores, Quintil. 8, 8, 14; men id. ibd. § 15, absol., in suadendo et dissuadendo etc.; — not.: af partic. suasus, 3, er subst. suāsum, i, n.: det overtalende Ord; - ne ob meum suasum indigne injuria afficiatur, Ter. Phorm. 5, 1, 3; saal. ogs. Tertull., o. A.; men suasus, 3: overtalt, alene hos Appul.; df. — suādus, 3: tiltalende el. overtalende; (poetisk Ord); - ∾ facundia, Symmach.; ∾ cruor, Stat.; — II) Suāda, ae, f.: personificeret som Overtalelsens Gudinde, Grækernes Πειθώ; - Suadae medulla (Cethegus), vid. Enn. ap. Cic. Brut. 15, oftere; cf. Gell. 12, 2, o. Quintil. 2, 15, 4.

sŭārius, 3, [sus]: hørende til el. benævnt efter Svin; - ∾ negotiator: en Svinehandler, Plin.; ∾ forum, Digest.; — II) df. subst. suarius, i, m.; A) en Svinehyrde, Plin. 8, 77; — B) en Svinehandler, Symmach. — *suāsĭo, onis, f.: Tilraaden el. Tilskyndelse; I) „alm."; - non tantum praeceptionem, sed etiam suasionem etc., Senec. Ep. 95; — II) „bes."; A) „publicistisk"; - ∾ legis: Anbefaling af et Lovforslag; - in suasione legis Serviliae etc., Cic. Cluent. 51; — B) i Rhetoriken: det tilraadende el. tilskyndende Foredrag; - praecepta dare de suasionibus, id. d. Or. 2, 81; cf. id. Orat. 11; o. — suāsor, oris, m.: som tilraader el. tilskynder el. overtaler; - me suasore et impulsore id factum, etc., Plaut. Most. 3, 3, 13; quid interest inter suasorem facti et probatorem? Cic. Phil. 2, 12; cf. id. Att. 16, 7, o. Ovid. Fast. 4, 75; men Quintil. 3, 8, 42: suasoris finis est utilitas ejus, cui quisque suadet; — II) „bes." o. „publicistisk"; ∾ legis: som tilraader Antagelsen af et Lovforslag; - vid. Vell. 2, 44: Caesar legem tulit, ut etc., suasore legis Pompejo; men Cic. Att. 16, 16: haec epistola non suasoris est, sed rogatoris; — [suadeo].

suāsōrĭus, 3, [suadeo]: tilraadende el. tilskyndende el. overtalende; - df. „overf.": ∾ oscula, Appul.; — B) „bes." i Rhetoriken: hørende til det tilskyndende el. tilraadende Foredrag; - pars deliberativa, quae etiam suasoria dicitur, officiis constat duobus, suadendi et dissuadendi, Quintil. 3, 8, 6; ligel. ∾ materiae, id. 2, 10, 1; — b) df. subst. suasoria, ae, f., (sc. oratio): Tale, hvorved man tilraader el. tilskynder, id. 3, 5, 18, oftere; — not.: Suasoriae (sc. orationes el. declamationes): Værk af Rhetoren M. Seneca. — suasum, i, s. und. suadeo, not. — 1. suasus, 3, partic. af suadeo. — 2. suāsus, us, m., [suadeo]: Tilraaden, Tilskyndelse; (for= o. eftercl. Ord); - suasu atque impulsu meo, Plaut. Pers. 4, 4, 48; cf. Ter. Phorm. 5, 1, 3; ligel. per vim, vel per suasum, Digest.

sŭātim, adv., [sus]: paa Svinenes Maade, Nigid. ap. Non. — suāve som adv. f. suaviter, s. und. suavis. — suāvĕŏlens, (ogs. suave olens), tis, adj., [suavis, oleo]: vellugtende, amaracus, Catull., mala, id.; df. — suāvĕŏlentĭa, ae, f.: Vellugt, Sidon., Augustin. — suāvĭātio (sav.), onis, f., [suavior], Kyssen; (for= o. eftercl. Ord); - ∾ suavis, Plaut. Bacch. 1, 2, 8; ogs. in pl.; ∾ puerorum, Gell. 18, 2. — suāvĭdĭcus, 3, [suavis, dico]: sødtalende el. vellydende; - ∾ versibus etc., Lucr. 4, 181. — suāvĭfico, are, v. a., [suavis, facio]: gjør sød el. behagelig, Cassiod. — suāvillum (sav.), i, n., [suavis]: etslags sød Kage, Cato R. R. 84. — suāvĭlŏquens, tis, adj., [suavis, loquor]: sødtalende; (poetisk Ord); - suaviloquenti Ore Cethegus, Enn. Ann. 9, 8; cf. Cic. frgm. ap. Gell. 12, 2: Menelao quaedam fuit suaviloquens jucunditas; ∾ carmen, Lucr. 1, 944; df. — suāvĭlŏquentĭa, ae, f.: behagelig Tale el. Udtale; - et suaviloquentiam tribuit (Ennius Cethego, s. und. frgd.), Cic. Brut. 15. — suāvĭlŏquus, 3, [suavis, loquor]: = suaviloquens; - ∾ versibus, Lucr. 2, 529. — suāvĭlūdĭus, i, m., [suavis, ludus]: en Skuespilyndер, Tertull.

suāvĭo (sav.), are, v. a.; [for= o. eftercl. Biform af suavior]: kysser, Pompon. ap. Non.; - partic. perf. suaviatus, 3, m. passiv Bem., Fronto. — suāvĭŏlum, i, n., demin. af suavium: lidet Kys, Catull. 99, 2 o. 14. — suāvĭor, ari, v. dep. a., [suavium]: kysser, aliquem; vid. Cic. Att. 16, 6, oftere; men Catull. 9, 9: ∾ os oculosque.

suāvis, e, [rimel. sibileret af ἁδύς, ἡδύς, i. e. suavis]; I) behagelig for Sandserne; alts. behagelig at smage el. lugte el. see el. høre, odl.; - quod suave est aliis, aliis fit amarum, Lucr. 4, 662; ∾ odor et jucundus, Cic.; men comisk: Elixus esse, quam assus, soleo suavior, Plaut. Most. 1, 5, 66; cf. Hor. Sat. 2, 8, 92: suaves res (velsmagende Retter), si etc.; men suavissimi gustus et odoris radix, Plin. 25, 64; men suavior et lenior color, id. 9, 65; ∾ cantus, Plaut., sermo, id., accentus, Quintil.; ∾ appellatio litterarum, id.; — b) „poet." ogs. neutr. suave som adv., f. suaviter; vid. Hor. Sat. 1, 4, 76, Virg. Ecl. 4, 43, o. ibd. 8, 63; — II) behagelig for Aanden el. for de indre Fornemmelser; alts. elskelig, yndig, indtagende, odl.; - suavis, sicut fuit, videri maluit, quam gravis, Cic. Brut. 9; qui est amor suavissimus etc.,

Plaut. Cist. 1, 5, 43; cf. Lucr. 1, 141: sperata voluptas Suavis amicitiae; men Cic. Fam. 13, 26: quam suavis esset inter nos et quanta conjunctio; ∾ modis accipi, (blive ypperligen beværtet), Plaut. Cist. 1, 1, 17; – ut rei servire suave est! id. Truc. 2, 3, 21; cf. Ter. Heaut. 3, 1, 73: tibi porro ut non sit suave vivere; s. ogs. „bes." Lucr. 2 in.

suāvĭtas, atis, f., [suavis]: Behagelighed; I) for Sandserne, (s. suavis ab in.); – is (piscis) habet succum, is suavitatem, (er saftig og velsmagende), Plaut. Asin. 1,3,27; cf. Cic. Phil. 2, 45; men ∾ odorum, qui efflantur e floribus, id. d. Senect. 17; quandam etiam suavitatem coloris etc., vid. id. d. opt. gen. Or. 3; – navnl. ogs. Stemmens el. Udtalens Behagelighed, vid. id. d. Or. 3, 11; men id. Qu. Fr. 3, 1: mirifica suavitate te villam habiturum, etc.; – ogs. in pl.: ut conquirat undique suavitates (sandselige Nydelser), id. Off. 3, 33; — II) for Aanden el. for de indre Fornemmelser; altf. Elskelighed el. Ynde, odl.; – mira quaedam in cognoscendo suavitas et delectatio, Cic. d. Or. 1, 43; cf. ibd. 55; ligel. id. Lael. 18: ∾ quaedam sermonum atque morum etc.; men id. Coel. 11: in hac suavitate humanitatis ··· perjucunde versari etc.; men Plin. Ep. 3, 1: mira carminibus ejus ··· suavitas etc.; – ogs. in pl., propter multas suavitates ingenii (tui) etc., Cic. Fam. 3, 1.

suāvĭter, adv. af suavis: behageligen; I) for Sandserne, (vid. suavis ab in.); – quam suaviter voluptas sensibus nostris blandiatur, Cic. Acad. 2, 45; odore suaviter gravi (peucedanum), Plin. 25, 70; – navnl. ogs. om Udtalen; vid. Cic. d. Or. 3, 11, o. id. Brut. 29; ligel. in superl., ∾ legere, Plin. Ep. 3, 15; — II) for Aanden el. for de indre Fornemmelser, d. e. elskeligen, yndigen, odl.; – jucunde ac suaviter meminisse secunda, Cic. Fin. 1, 17; copiose et suaviter scripta epistola, id. Fam. 15, 21; – ligel. in superl., ibd. 13, 18; – men Hor. Sat. 1, 9, 5, m. Lune: suaviter, ut nunc est, (sc. ago: for Øieblikket befinder jeg mig meget vel). — suāvĭtūdo, inis, f., [suavis]: Behagelighed, (sield. Biform f. d. classiske suavitas), Plaut. Stich. 5, 5, 14, o. Turpil. ap. Non.; men ∾ pronunciationis, vid. auct. ad Her. 3, 12.

suāvium (sav.), i, n., [suavis]; oprdl. den tilspidsede Mund; (men alene forel.); – ∾ semihiulcum, poëta ap. Gell. 19, 11; men valgis suaviis etc., Plaut. Mil. gl. 2, 1, 16; — II) „overf.": et Kys; (oftest forel., navnl. hos Plaut.); – da savium, prius quam abis, id.; ligel. in pl., id. Bacch. 3, 3, 25; – men som Hilsen, Cic. Att. 16, 11: Atticae ··· meis verbis suavium des; – ogs. som Keleord: mea salus, meum savium, etc., Plaut. Poen. 1, 2, 153, oftere; cf. Ter. Eun. 3, 2, 3.

sŭb, praepos. c. acc. o. abl.; [sibileret og apocoperet af ὑπό; cf. super af ὑπέρ, o. ab af ἀπό]: under; I) c. abl., til Betegning af den Gienstand, hvorunder noget befinder sig, el. hvorunder noget kommer frem, (Grækernes ὑπό τινι, o. ὑπό τινος); A) i Rummet; 1) „alm."; – habitare sub terra, vid. Cic. N. D. 2, 37; – sub pellibus hiemare, Caes. B. C. 3, 13; ligel. sub divo morari el. vitam agere, Hor.; cf. id. Od. 1, 1, 25; sub sole etc., vid. Virg. Aen. 1, 431; men sub templo, (i Templet), id. ibd. 453; cf. Ovid. Met. 11, 277: opaca sub valle reliquit (armenta); men Saepe est etiam sub palliolo sordido sapientia, Caecil. ap. Cic. Tusc. 3, 23; cf. Hor. Sat. 1, 3, 34; – in foro boario sub terra etc., vid. Liv. 22, 57; cf. id. 3, 28: mittere Aequos sub jugo; — b) ogs. „ment."; – non parvum sub hoc verbo furtum latet, Cic. Agr. 3, 3; cf. id. Phil. 12, 7: quoniam sub nomine pacis bellum lateret, etc.; s. ogs. id. R. Am. 43; — 2) „bes." om en umiddelbar Nærhed ved et høiere Sted; omtr. vort: ved Foden deraf el. tæt ved el. foran, odl.; – castra promovit, et sub monte consedit, Caes. B. G. 1, 48; cf. ibd. 7, 36 o. 49, oftere; ligel. est ager sub urbe hic nobis, Plaut. Trin. 2, 4, 107; cf. Ter. Ad. 5, 8, 26; ligel. sub Veteribus, Plaut., sub Novis, Cic., (i Nærheden af disse Steder); – omnia sub oculis erant, Liv. 4, 28; men Caes. B. C. 1, 57: sub oculis domini suam probare operam studebant; cf. Vell. 2, 21; — B) i Tiden: under, imedens, odl.; – ne sub ipsa profectione ··· irrumperent, Caes. B. C. 1, 27; ligel. sub adventu Romanorum, Liv. 45, 10; ligel. sub luce, (da det var blevet lyst el. Dag), id. 25, 24, o. Ovid. Met. 1, 494; (men Hor. A. P. 363: sub luce videri, hører und. frgd.); cf. Ovid. Fast. 5, 491; men sera sub nocte, (i den sildige Nat), Virg. Aen. 7, 16; cf. id. ibd. 87; — C) i andre Forholde, hvor man kan tænke sig en Væren derunder el. en Nærhed deraf, el. hvor Talen er om en Underordning el. Afhængighed el. Betingelse, odl.; – esse sub armis, sub sarsinis, Caes.; sub ditione et imperio alicujus esse, id. B. G. 1, 31; esse sub rege, Cic., Hor., sub Hannibale, Liv.; cf. Hor. Ep. 1, 2, 25; ligel. adhuc sub judice lis est, id. A. P. 78; – sub pacto obolitionis etc., vid. Quintil. 9, 2, 97; sub conditione, ut el. ne el. si, Suet. Tib. 44, id. Aug. 21, o. id. Caes. 78, oftere; men Accipe sub certa conditione preces, vid. Ovid. Fast. 4, 320; – sub poena mortis, servitutis, Suet. Calig. 48, o. id. Tib. 36; — II) c. acc., til Betegning af den Gienstand, hvorunder el. hvorindunder noget kommer el. bevæger sig el. udvider sig, odl., (Grækernes: ὑπό τι); A) i Rummet; 1) „alm."; – quum tota se luna sub orbem solis subjecisset, Cic. d. Rep. 1, 16; sub jugum mittere o. mitti, Caes.; sub furcam ire, Hor. Sat. 2, 7, 66; sub divum rapere, id. Od. 1, 18, 13: sub terram defodi, Liv. 8, 15; — b) ogs. „ment."; – sub judicium sapientis et delectum cadere, Cic. Fin. 3, 18; cf. id. Acad. 2, 23: quae sub eos (sensus) subjecta sunt; — 2) „bes." om en Nærmelse el. Udstrækning tæt til el. ind imod et høiere Sted; omtr. vort: ind under, tæt til, odl.; – sub montem succedunt milites, Caes. B. C. 1, 45; sub ipsos muros struxere aciem, Tac. Hist. 5, 11; aedes suas detulit sub Veliam, Cic. d. Rep. 2, 31; cf. Hor. Sat. 2, 1, 35; ligel. id. ibd. 2, 2, 32: pontesne inter jactatus, an amnis Ostia sub Tusci; men Ovid. Met. 12, 389: (hostem) mediam ferit ense sub alvum; — B) i Tiden, om en Nærmelse; 1) til det Følgende: imod, henimod, odl.; – Pompejus sub noctem naves solvit, Caes. B. C. 1, 28; cf. Hor. Ep. 2, 2, 169, oftere; ligel. sub vesperum claudi portas etc., Caes.; frequentior senatus erat ··· sub dies festos, Cic. Qu. Fr. 2, 1; Sub galli cantum, Hor. Sat. 1, 1, 10; — 2) til det Foregaaende; omtr. vort: strax efter, strax derpaa, odl.; – sub eas (litteras) statim recitatae sunt tuae, Cic. Fam. 10, 16; ligel. sub haec dicta etc., Liv. 7, 31; cf. Hor. Sat. 2, 8, 43: sub hoc herus etc., (herpaa el. hernæst el. herefter); men sub idem fere tempus, (omtrent til samme Tid), Liv. 37, 45; — C) i andre Forholde, hvorved man kan tænke sig en Kommen derunder; – succedere sub manus, (have god Fremgang, falde beqvemt, odl.); vid. Plaut. Mil. gl. 3, 2, 59, oftere; sub manum Scipionis in castra submittere (milites: til hans Tieneste), auct. B. Afr. 36; cf. Suet. Aug. 49: quo celerius ac sub manum annunciari cognoscique posset, (al. sub manu); — III) i Sammensætninger med sub vedbliver „b" uforandret foran Vocalerne og ligel. foran b, d, j, l, n, s, t, v; – foran de øvrige Consonanter (c, f, g, m, p, r) assimileres det ordenligen, (hvorved dog, ligesom ved ab, ad, in, etc., Haandskrifterne ofte ere afvigende); – undert. bliver ogs. foran c, p, t, af en Biform subs (analog med abs) „b" udstødt; hvf. suscipio, suscito, suspendo,

sustineo, sustuli, sustollo; - foran „s" m. flgd. Consonant udstødes endnu „s" i Ordene suspicio, suspicor, suspiro; hvorim. substerno, substituo, substruo, etc.; — B) med Hensyn paa Bemærkelsen betegner sub; 1) nærmest: en Væren derunder, en Kommen el. Bringen derindunder el. nedenfra og ud deraf; - subaeratus, subdo, subedo; ogs. om et Skjul derunder el. bag noget; subausculto, suborno; — 2) „overf.": at være underordnet; subcenturio; - ogs. at være derunder el. ringere med Hensyn paa en Egenskab el. en Virksomhed, omtr. vort: lidet el. temmeligen; saal. i subalbus, subaccuso.

sŭbabsurde, adv.: lidt (el. paa en Maade el. forstilt) urimeligen; - quae a prudentibus, quasi per dissimulationem non intelligendi subabsurde salseque dicuntur, vid. Cic. d. Or. 2, 68; af — sŭb.absurdus, 3: lidt (el. paa en Maade el. forstilt) urimelig; - vid. Cic. d. Or. 2, 67 o. 71; cf. Quintil. 6, 3, 99: subabsurda constant stultis simili imitatione; - men ∾ tempus discessus, Cic. Att. 16, 3, (noget forkert).

sŭb.accūso, are, v. a.: lidet el. noget el. paa en Maade at anklage el. dadle; - ∾ discessum alicujus, Cic. Planc. 35; men id. Att. 16, 7: addebant etiam, me desiderari, subaccusari. — sŭb.ăcĭdus, 3: noget sur, syrlig, vinum, Catull., sucus, Plin. — *subactĭo, onis, f.: Stoffets Betvingelse el. Bearbeidelse, (som Kalkslagning, odl.); in pl., Vitruv. 2, 4 fin.; ligel. subactiones ciborum, (Madens Tygning), Arnob.; — II) „fig.": Bearbeidelse, Udvikling el. Dannelse; - subacto mihi ingenio opus est, ut etc.; subactio autem est usus, auditio, lectio, litterae, Cic. d. Or. 2, 30; o. — sŭbactor, oris, m.: som betvinger el. bringer under sig, Lamprid.; — [subigo]. — 1. sŭbactus, 3, partic. af subigo. — 2. sŭbactus, us, m., [subigo]: = subactio; - in subactu, (ved Deiens Æltning), Plin. 18, 12.

sŭb.adjŭva, ae, f., [adjuvo]: Medhjelperske, Cod. Theod. — sŭb.aerātus, 3: derunder el. indvendigen af Kobber; - Ne qua subaerato mendosum tinniat auro (species, „alleg."), Pers. 5, 106. — subagito, are, (m. Afledninger), f. und. subigito. — sŭb.agrestis, e: noget bondeagtig el. raa el. uslebeu; - saal. om Stemmen og Foredraget, Cic. Brut. 74: sonabat (Cotta)... subagreste quiddam planeque subrusticum; - men ∾ consilium, (om Planen til Sabinerindernes Rov), id. d. Rep. 2, 7; ∾ ingenium, Ammian. 14, 11.

sŭb.ālāris, e: til at have under Armen, telum, Nep. Alcib. 10; ∾ culcitae, (Armpuder el. Axelpuder), Lamprid. Heliog. 19; — II) df. subst. subalare, is, n.: etslags Livbælte, Edict. Diocl. — sŭb.albens, tis, adj.: hvidlig, som falder i det Hvide; ∾ prasinus, Cassiod. — sŭb.albĭcans, tis, adj.: = frgd.; ∾ palea rubra, Varro. — sŭb.albĭdus, 3: noget hvidlig; ∾ pars corrupta, Cels.; ∾ folia, Plin. — sŭb.albus, 3: noget hvid, hvidlig; ∾ sabulo, Varr. — Sŭb.alpīnus, 3: som ligger under el. ved Alperne, montes, Plin., Italia, id. — sŭbalternĭcum, i, n.: en rødlig Art af Electrum el. Bernsten, Plin. 37, 11.

sŭb.ămārus, 3: noget bitter; - ut alios dulcia, alios subamara delectent, Cic. Fat. 4; - men neutr. som adv.: subamarum arridens, Ammian. — sŭb.ăpĕrĭo, ire, v. a.: aabner indenfra, (efterel. Ord); ∾ nivem, Arnob. — sŭbăquānĕus, 3, [aqua]: som befinder sig under Vandet, Tertull. — sŭb.ăquĭlus, 3: mørk af Farve, brunlig, (for= o. efterel. Ord); - ∾ corpus, Plaut. Rud. 2, 4, 9; ∾ vultus, Trebell. XXX Tyr. 30.

sŭb.ărātor, oris, m.: som pløier ind derpaa el. ind derunder, Plin. 17, 37. — sŭb.ărescens, tis, [aresco]: som tørres noget; ∾ trullissatio, Vitruv. — sŭb.argūtŭlus, 3: noget spidsfindig; - si forte iidem garruli natura et subargutuli sunt, Gell. 15, 30. — sŭb.armālis, e, [armus]: som befinder sig under Armen, (efterel. Ord); - ∾ vestis, (rimel. som slaaes tilbage under Armen), Capella; ligel. absol. subarmale, is, n., Spartian., Vopisc. — sŭb.ăro, avi, atum, 1, v. a.: underpløier (Væxterne); - quae subarantur etc., Plin. 16, 50; subarata ocius senescunt, ibd. 51. — sŭb.arrŏganter, adv.: noget overmodigen, facere, Cic. Acad. 2, 36.

sŭb.asper, a, um: noget ru el. hvas, (om Udslæt paa Huden), Cels. — sŭb.assentĭens, tis, partic., [assentio]: som paa en Maade stemmer dermed el. passer dertil; - manus subassentientibus humeris movetur, Quintil. 11, 3, 100. — sŭb.asso, (avi), atum, 1, v. a.: steger langsomt el. lidet, Apic. — sŭbātĭo, onis, f., [subo]: Svinenes Brunst el. Brunsttid, Plin. 8, 77.

sŭb.audĭo, ire, v. a. o. n., (efterel. Ord); I) act.: ligesom hører derunder el. derhos, d. e. underforstaaer; - subaudito: jubeo, Digest.; — II) neutr.: hører derefter, lytter dertil; - ∾ vocibus nocturnis, Appul.; df. — sŭbaudītĭo, onis, f.: Underforstaaelsen af et udeladt Ord; (efterel. Ord); Serv. ad Virg. Aen. 10, 80, Hieronym. — sŭb.aurātus, 3: noget forgyldt, anulus, Petron. Sat. 32. — sŭb.ausculto, are, v. a.: hører hemmeligen efter, lurer for at høre; - omnes... subauscultare videntur, quae loquor, Cic. Att. 10, 18; - oftest absol.; vid. id. d. Or. 2, 36, o. id. Top. 20; - ogs. m. Relativsætn.; Tace, subauscultemus, ecquid de me fiat mentio, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 3. — sŭb.austērus, 3: noget bitter el. snerpende, vinum, Cels.

sub.balbe, adv.: noget stammende; - ∾ canorus, Spart. Get. 5. — Sub.ballĭo, onis, m., ligesom Underballio; (comisk formet Ord); vid. Plaut. Pseud. 2, 2, 13: Tune es Ballio? Pseud. imo vero ego ejus sum Subballio. — sub.băsĭlĭcānus, i, m., [basilica]: som spadserer el. driver omkring under basilicae el. i Nærheden deraf; - in pl., Plaut. Capt. 4, 2, 35. — sub.bibo, bibi, 3, v. a.: drikker noget lidet, Suet. Ner. 20; sive subbibit (har en lille Rus), sive adeo caret temeto, Plaut. Truc. 4, 3, 58. — sub.blandĭor, iri, v. n.: kæler listigen derfor, viris alienis, Plaut. Casin. 3, 3, 22; ogs. absol.: kæler noget el. lidet, id., Lucil.; — not.: fut. subblandibitur (f. subblandietur), Plaut. Bacch. 3, 4, 19. — sub.brĕvis, e: noget el. temmelig kort, folium, Plin. 21, 20. — subs-, s. und. succ-.

sub.dĕalbo, are, v. a.: giør hvidlig, Varr. ap. Non. — sub.dēbĭlis, e: noget lam el. svag, femur, Suet. Vitell. 17. — sub.dēbĭlĭtātus, 3, [debilito]: noget svækket el. afkræftet; — df. „fig.": noget modløs el. nedslaaen; vid. Cic. Att. 11, 5: te subdebilitatum novas rationes tuendi mei quaerere. — sub.dĕfĭcĭo, ĕre, v. n.: bliver noget afkræftet el. udmattet, Curt. 7, 7; men si in labore subdeficimus, adjutorium imploremus, Augustin.

sub.dĭăcŏnus, i, m.: Underdiaconus, Cod. Just. — sub.dĭālis, e, [dius]: som befinder sig under aaben Himmel el. i fri Luft, inambulationes, Plin., petrae, id.; — b) ogs. subst. subdialia, ium, n.: Altan, (som Oversættelse af Grækernes ὑπαίθρια el. ὕπαιθρα), Plin. 36, 62. — sub.diffĭcĭlis, e: noget vanskelig, quaestio, Cic. Lael. 19. — sub.diffīdo, ĕre, v. n.: fatter nogen Mistanke el. Mistillid; - quo die etc., subdiffidere coepi, Cic. Att. 15, 20. — sub.dīmĭdĭus, 3: under det Halve, numerus, (opp. superdimidius), Capella. — sub.disjunctīvus, 3: som er hinanden modsat saaledes, at af tvende antagne Ting muligen hverken den ene el. den anden finder Sted; - ∾ oratio, Digest.

*subdĭtīcius, (-tius): underskudt, uægte; (for= o. efterel. Ord); - ubi hominem exornavero, Subditicium

fieri ego illum militis servum volo, Plaut. Pseud. 2, 4,62; cf. Lamprid. Heliog. 17; o. — subdītīvus, 3, ligesom frgd.: underskudt, uægte, archipirata, vid. Cic. Verr. 5, 27; men fratrem ut subditivum arguere, vid. Suet. Ner. 7; — not.: Subditivus, i, m.: Navnet paa en Comoedie af Cæcilius; vid. Gell. 15, 9; — [af subdo]. — subdito, are, v. a., intens af subdo: anbringer derunder; bf. „poet.": indbringer deri; - vis ipsa pericli Subditat hunc stimulum ··· timoris, Lucr. 6, 604. — subditus, 3, partic. af subdo. — subdival, ālis, f. und. flgd. — subdīvālis, e, sild. Biform af subdialis, Ammian.; — b) bf. neutr. subst.: subdival domus, (Husets Altan), Tertull. — sub.dīvido, isi, isum, 3, v. a.: bringer i Underafdelinger, Augustin., Tertull.; bf. — subdīvīsio, onis, f.: Underafdeling, Cod. Just., Hieronym. — subdivisus, 3, partic. af subdivido.

subdo, didi, dītum, 3, v. a., [do, dare]; I) lægger el. sætter el. bringer derunder; A) „egenl."; - ∾ ignem, Cic., Liv., faces, Lucr.; ∾ furcas vitibus, Plin.; ∾ calcaria equo, (give af Sporerne), Liv.; men ∾ (tauros) aratro, Tac. Ann. 12, 24; ∾ se aquis, (dukke sig deri), Ovid. Met. 4, 722; men populi Haemo subditi, (som ligge el. boe derunder), Plin. 4, 18; — B) „fig."; 1) „overf.": at underkaste el. undertvinge, subjicere; - Plutonis subdita regno Magna deum suboles, Tibull. 4, 1, 67; ∾ Oceanum sceptris el. legibus, Claudian.; — b) udsætter derfor; - ∾ rem tam magnam iisdem tempestatibus etc., vid. Plin. Ep. 3, 19; — 2) „ment.": anbringer el. indbringer deri (navnl. for at ophidse el. tilskynde; tildels ogs. „alleg."); - ∾ ignem ac materiam seditioni etc., vid. Liv. 8, 32; cf. id. 6, 34; men id. 7, 40: si cui honores subdere spiritus poterant; men Ingenio stimulos subdere fama solet, Ovid. Trist. 5, 1, 76; cf. Quintil. 1, 2, 25; — II) sætter istedet derfor; A) „alm."; - quos in eorum locum subditos etc., Cic. Verr. 1, 5; qui in locum erasorum subditi fuerant, Plin. Pan. 25; ogs. ∾ verbum verbo, Gell.; — B) „bef.": sætter falskeligen istedet derfor, underskyder, odl.; - subditum se suspicatur, Ter. Heaut. 5, 3, 12; cf. Liv. 40, 9: me subditum et pellice genitum appellant; men Quintil. 1, 4, 3: libros, qui etc., tamquam subditos summovere familia; ∾ reos, vid. Tac. Ann. 15, 44; ligel. ∾ crimina majestatis, id., rumorem, id., testamentum, id.; men id. Ann. 4, 59: assimulabat judicis partes, subditis, qui accusatorum nomina sustinerent.

sub.dŏcĕo, ēre, v. a.: underviser som Underlærer el. Hielpelærer; - Cicerones nostros meo potius labore subdoceri, quam etc., Cic. Att. 8, 4; men ∾ grammatico, Augustin. — sub.doctor, oris, m.: Underlærer el. Hielpelærer, Auson. — subdŏle, adv.: listigen, blandiri, Plaut. Trin. 2, 1, 12; cf. Cic. Brut. 9: nihil acute ··· nihil, ut ita dicam, subdole, nihil versute etc.; af — subdŏlus, 3, [dolus, i]: listig, snu, bedragersk; - subdola viro (dat., imod ham), Plaut., in senem, id.; cf. Tac. Ann. 6, 51: occultus et subdolus fingendis virtutibus; men Sall. Jug. 38, c. infin.: subdolus ejus augere dementiam; — b) „overf." ogs. om Begreber; - ∾ animus, Sall., Vell.; ∾ lingua, Ovid., modestia, Tac., oratio, Caes. B. G. 7, 31; men Tac. Hist. 5, 14: incertis vadis subdola (forma locorum) etc.; cf. Lucr. 2, 559: Subdola quum ridet placidi pellacia ponti; - sield. om Ting: Tendit rete subdolum turdis, Martial. 3, 58. — sub.dŏmo, are, v. a.: tæmmer og betvinger paa en Maade, Plaut. Asin. 3, 3, 112.

sub.dŭbito, are, v. n.: er noget tvivlsom el. uvis; - vid. Cic. Att. 14, 15; men id. Fam. 2, 13, m. flgd. Relativsætn.: ∾ te, qua essem erga eum voluntate. — sub.dūco, xi, ctum, 3, (perf. syncop. subduxti, Ter. Eun. 4, 7, 25, inf. subduxe, poëta ap. Varr.), v. a.; I) trækker el. drager el. bringer nedenfra og op el. ud deraf el. i Veiret; A) „alm."; - cataractam ··· funibus subducunt in tantum altitudinis, ut etc., Liv. 27, 28; cf. Plaut. Aul. 2, 7, 4; men subductis (tunicis, opp. demissis), vid. Hor. Sat. 1, 2, 26; men ∾ supercilia, (rynke Panden), Senec., o. A.; cf. Propert. 2, 8, 13: Nunc volo subducto gravior procedere vultu; — B) „bef." ogs.; 1) i Sømandssproget; - ∾ naves in aridum, (trække paa Land), Caes. B. G. 4, 29; ligel. Liv. 45, 42 fin.: naves regiae ··· in campo Martio subductae sunt; cf. id. 31, 22, o. Cic. Off. 3, 5; — 2) i Krigssproget: at føre (Mandskabet) fremad (fra dets tidligere Stilling); ogs. at føre el. lade rykke derhen el. derimod; - ∾ triarios ex postrema acie, Liv.; cf. id. 27, 48, oftere; men Sall. Catil. 59: ab his (signis) centuriones ··· et evocatos ··· in primam aciem subducit; - ∾ copias in proximum collem, Caes.; ∾ agmen in aequiorem locum, Liv. 7, 34; — II) unddrager el. borttager el. bortfører; A) „egenl."; 1) „alm."; - lapidibus ··· subductis etc., vid. Caes. B. C. 2, 11; cf. Cic. Fin. 4, 15: ∾ fundamenta rerum illarum; men fidum capiti subduxerat ensem, Virg. Aen. 6, 524; - men subduc cibum unum diem athletae, Cic. Tusc. 2, 17; cf. Virg. Ecl. 3, 6; men „poet.": ∾ aliquem pugnae, (unddrage el. redde derfra), Virg. Aen. 10, 50 o. 615; cf. Vell. 2, 72; - ∾ se pedibus (terra), Lucr.; ∾ se ab vulnere (fera), Ovid.; ∾ vela, (inddrage), Hirt. B. Al. 46; — 2) unddrager hemmeligen, stiæler el. røver; - Condormiscit; ego ei subduco anulum, Plaut. Curc. 2, 3, 81; cf. Hor. Ep. 1, 17, 54: subducta viatica etc.; s. ogs. id. Od. 1, 3, 30; men Liv. 9, 11: furto eos (obsides) subduxistis; - ofte ogs. ∾ se, (liste sig bort); cum eo etiam te subduxti mihi, Ter. Eun. 4, 7, 25; is (Cato) ··· se de circulo subduxit, Cic. Qu. Fr. 3, 4; men Quintil. 8, prooem.: tamquam lateant illa, seseque subducant; - bf. „poet.": qua se subducere colles Incipiunt, (at sænke sig el. aftage), Virg. Ecl. 9, 7; cf. Plin. Ep. 5, 6: hic fons nascitur, simulque subducitur, (taber sig, bliver borte); — B) „ment."; - ∾ rationem: drage den ene Regnskabspost fra den anden; bf. at beregne, at overveie el. betænke; - subducamus summam, Cic. Att. 5, 21; ligel. ibd.: assidunt, subducunt, ad numum convenit; - rebus meis omnibus rationibusque subductis, id. Fam. 1, 9; cf. id. N. D. 3, 29, o. id. Fin 2, 19; s. ogs. Ter. Ad. 5, 4, in.; — not.: partic. subductus, 3, ogs. som adj., ligesom remotus: bortfiernet el. unddragen derfra; - cubiculum subductum omnibus ventis, Plin. Ep. 2, 17; - compar., ∾ terra, Capella.

*subductārĭus, 3: hvormed man trækker i Veiret, funes, Cato; o. — subductio, onis, f.; I) „techn.": Trækken el. at trække (Skibene) paa Land; - subductiones (navium), vid. Caes. B. G. 5, 1; — II) „fig.": Beregning; - non his subductionibus, quas isti docent, etc., Cic. d. Or. 2, 30; — [subduco]. — subductus, 3, partic. af subduco. — sub.dulcis, e: noget sød, sødlig; - ∾ radix, Plin. — sub.dūrus, 3: noget haard; - ∾ (genus verrucae), Cels.; - II) bf. „fig."; - illud alterum subdurum, tibi ··· suadere etc., Qu. Cic. d. Pet. Cons. 12.

sŭb.ĕdo, ēdi, 3, v. a.: nedenfra at udæde el. fortære; - e scopulo, quem rauca subederat unda, etc., Ovid. Met. 11, 783. — sŭb.ĕo, ii, ĭtum, ire, v. n. o. a.: at komme el. gaae ned el. ind derunder; at komme el. gaae nedenfra el. frem el. op deraf; 1) neutr.; A) „egenl."; 1) „alm."; - ∾ sub falas, Plaut. Most. 2, 1, 10; men Ovid. Met. 4, 600: in oppositi nemoris subiere latebras (angues); cf. Hirt. B. Al. 74; - men absol.; testudine facta subeunt, (rykke frem), Caes. B. G. 7, 85; - ∾ ad urbem, (rykke imod den), Liv. 31, 45; ∾ ad hostes iniquo loco, id. 2, 31; - ∾ muro, Virg., luco, id., men portu (f. portui), id.

Aen. 3, 292; men ∾ ingenti feretro, id. ibd. 6, 222; - Pone subit conjux, (følger efter), id. ibd. 2, 725; cf. Ovid. Met. 1, 114: subiit argentea proles; men ibd. 3, 648: subit ipse (sc. ministerio) meumque Explet opus; men Liv. 27, 2: primae legioni ··· tertia subit, (følger den nærmest); — b) ogs. om Ting; - subtemen, quod subit stamini, Varr.; quum luna sub orbem solis subisset, Liv. 37, 4; - Ne subeant herbae, (skulle voxe op), Virg. Ge. 1, 180; ligel. ∾ barba, Martial.; men ∾ aquam in coelum, (stige op, neml. som Dunst), vid. Plin. 31, 21; men Cels. 3, 6: venae nonnumquam ··· subeunt, (ligesom sænke sig el. skjule sig); — 2) „bef.": hemmeligen at komme derhen, at snige sig el. liste sig derind, („poet."); - vid. Propert. 1, 9, 26: Acrius illa subit, Pontice, si qua tua est (ancilla); cf. Ovid. A. A. 1, 742; — B) „fig."; 1) „alm.": at komme istedet derfor, at følge derefter, at indfinde sig, at finde Sted; - vid. Ovid. Met. 1, 130, o. Virg. Ge. 3, 67; ligel. Quintil. 5, 10, 100: duo pariter subierunt incommoda; f. ogs. Ovid. Pont. 4, 15, 30: Ne subeant animo taedia justa tuo; cf. id. Met. 3, 259; — 2) „bef.": at komme nogen i Tanker, at falde nogen ind; - personaeque subeant (sc. nobis), Quintil. 11, 2, 17; men Ovid. Met. 15, 307: Plurima quum subeant, audita aut cognita nobis; cf. Virg. Aen. 2, 560 flgd.; - men om Ord og Tanker: ∾ sub acumen stili, (at indfinde sig), vid. Cic. d. Or. 1, 34; — b) hertil mærkes ogs. impers. subit, m. Subjectsfætn. el. Relativsætn.; - vid. Ovid. Met. 2, 755: subit, hanc arcanā profanā Detexisse manu; ligel. c. infin.: subit, antiquitatem mirari, Plin. 12, 1; men Ovid. Trist. 3, 8, 38: et quid sim, quid fuerimque, subit; — II) act.; A) „egenl."; 1) „alm."; - ∾ tectum, (komme under Tag), Caes. B. G. 1, 36; men ∾ tecta, Quintil., Ovid., penates, id., (gaae derind); f. ogs. Hor. Ep. 1, 7, 33; - men ∾ paludem, Ovid., aquam, id., (dukke sig ned deri); - ∾ currum, Virg., jugum, Plin., (blive spændt derfor); men ∾ onus dorso, (blive læsset paa), Hor. Sat. 1, 9, 21; - ∾ locum iniquissimum, (trænge frem el. op derimod), Caes.; ∾ muros, Liv.; cf. Hor. Sat. 1, 5, 25; men ∾ aliquem, Virg. Aen. 9, 344, (gaae løs derpaa el. angribe); cf. Quintil. 4, 5, 5: interim ··· variis artibus subeundus (est judex); men precibus subire aliquem, (henvende sig bedende til nogen), Stat.; — b) ogs. om Ting; - vid. Hor. Od. 3, 4, 8, o. Plin. 3, 31; men Ovid. Met. 8, 700: furcas subiere columnae, (traadte i deres Sted); men ibd. 14, 612: clarum subit Alba Latinum, (kommer under hans Regering); men ista, quum subierint ventrem, etc., vid. Senec. Ep. 110; — 2) „bef.": hemmeligen at komme derhen, at snige sig el. liste sig derind, Ovid. Met. 3, 282; men id. Her. 19, 56: subit furtim lumina fessa sopor, (overlister dem); — B) „fig."; 1) „alm.": at paakomme nogen, at falde nogen ind, at komme nogen i Tanker, odl.; - sera deinde poenitentia subiit regem, Curt. 3, 2 fin.; - deinde cogitatio animum subit, indignum esse, etc., Liv. 36, 20; cf. Quintil. 1, 2, 28; men Ovid. Met. 12, 472: mentemque subit, quo praemia facto ··· pararis; — 2) „bef.": ligesom at undergaae el. overtage el. paatage sig, at udholde el. bære el. lide; - quamvis ··· subire vim atque injuriam malui, quam etc., Cic. Prov. cons. 17; cf. id. Pis. 35, ogs. id. Fam. 6, 1, o. ibd. 15, 4; men id. R. Am. 11: licet etc., succurram atque subibo (sc. ea pericula); men pass.: inimicitiae sunt, subeantur; labores, suscipiantur, id. Verr. 5, 75; cf. id. Tusc. 2, 5; - ∾ judicium imperitae multitudinis, (være udsat derfor), id. Flacc 1; ∾ dupli poenam, (bøde det dobbelte), id. Off. 3, 16; men ∾ verbera, (faae Hug), Hor. Sat. 1, 3, 121; ∾ minus sermonis, (blive mindre omtalt), Cic. Att. 11, 6; — III) partic. subitus, 3, sædv. som adj.: som uformodenligen el. pludseligen træder frem el. finder Sted, uformodet, pludselig; - ita res subita est etc., Plaut. Curc. 2, 3, 23; in rebus tam subitis tamque angustis, Cic. Fam. 10, 16; ∾ tempestas maris, (opp. ante provisa), id. Tusc. 3, 22; cf. ∾ pugna, non praeparata, Quintil. 7, 1, 35; men ∾ consilia (Gallorum) et repentina, Caes. B. G. 3, 8; ∾ ministeria belli, Liv. 4, 27; tam novae rei ac subitae admiratio etc., id. 2, 2; - ∾ miles, Tac. Hist. 4, 76, (concret: som pludseligen er hvervet el. samlet; oppon. vetus et expertus belli); - ogs. undert. f. adv.; Trapezuntem subitus irrupit, Tac. Hist. 3, 47; cf. Plin. Ep. 1, 13: quum etc., subitum (Caesarem) recitanti inopinatumque venisse; — B) bf. subitum, i, n., absol.: det Uformodede el. Pludselige; - aperite propere ··· ita subitum'st etc., Plaut. Trin. 5, 2, 51; cf. id. Pers. 4, 4, 36: si tibi subiti nihil est; ogs. Cic. Fam. 13, 2: subitum est ei, remigrare etc.; - ligel. in pl.; etiam fortes viros subitis terreri, Tac. Ann. 15, 59; cf. Suet. Aug. 84; - ogs. c. gen.; ad subita belli, Liv. 6, 32; ad subita rerum, id. 9, 43; — b) ogs. mærkes de adverbiale Dictioner; per subitum: pludseligen, Sil.; ligel. in subitum, id., ad subitum, Cassiod.; — 2) abl. subito, ogs. ofte som adv.: uformodenligen, pludseligen; - ut subito, ut propere, ut valide tonuit! Plaut. Amph. 5, 1, 10; men id. Mil. gl. 2, 2, 21: ita abripuit repente sese subito; f. ogs. Ter. Phorm. 1, 4, in.; men Cic. Font. 15: quum tot bella ··· subito atque improvisa nascantur; cf. Hor. Sat. 2, 4, 71, ogs. Liv. 41, 3, o. Caes. B. G. 1, 39; - ∾ dicere, (uden Forberedelse); vid. Cic. d. Or. 1, 33, ogs. Quintil. 10, 3, 30, oftere; ligel. ∾ inventa, id. 4, 5, 4, (opp. domo allata); men Cic. Div. 1, 33: alia autem (divinandi genera) subito ex tempore conjectura explicantur, ut etc.

sūber, ĕris, n.: Korkegen el. Korktræet, (quercus suber L.), Plin. 16, 18 o. 41; raptus de subere cortex, Virg. Aen. 7, 742. — suberectus, 3, partic. af suberigo. — sūbĕrĕus, 3, [suber]: af Korkegen, cortex, Seren. Samm., robur, Colum. — sūbĕries, ei, f., forcl. Biform af suber, Lucil. ap. Fest. p. 294. — sŭb.ērigo, (exi), ectum, 3, v. a.: hæver el. reiser nedenfra el. i Veiret; - Isthmon curvata sublime suberigit unda (caurus), Sil. 15, 155; suberectus in torum, Appul. — sūbĕrīnus, 3, Biform af subereus, Sidon. — sŭb.erro, are, v. n.: at flakke omkring derved; bf. „poet." om Floderne: ∾ montibus Italiae, Claudian.

sŭb.exhĭbĕo, ēre, v. a.: fremstiller derunder; - ∾ praesentiam numinum simulacris, Arnob. — sŭb.explicans, tis, partic., [explico]: udfoldende nedentil el. nedenfra, Arnob. — subf-, de saal. beg. Ord f. und. suff-. — subg-, f. und. sugg-. — sŭb.haerĕo, ēre, v. n.: at hænge el. sidde fast derunder el. bagved noget; - bf. „fig.": ∾ in suspicione et crimine, Val. Max. 6, 3, 10. — sŭbhastārius, 3, [hasta]: som sælges ved offenlig Auction; - ∾ possessiones, Cod. Theod. — sŭbhastātio, onis, f.: offenligt Salg til den Høistbydende, Cod. Just.; af — sŭbhasto, avi, atum, 1, v. a., [hasta]: sælger ved offenlig Auction; - ∾ res pignori datas, Cod. Just. — sŭb.horresco, ĕre, v. inch. n., om Havet: at oprøres nedenfra el. fra Grunden, Sisenn. ap. Non. — sŭb.horridus, 3: noget stræng el. barsk; - quia subhorridum et incultum (eum) videbant, Cic. Sest. 9. — sŭb.hūmĭdus, 3: noget fugtig, oculi, Cels.

*sŭbĭces, um, f., [subjicio], (oprdl.: Underlag); - Per ego deum sublimes subices humidas etc., Enn. ap. Gell. 4, 17, 14, (d. e. Luften el. Dunstkredsen som Underlag for Ætheren). — subicio, vid. subjicio ab in. — sŭbĭcŭlum, i, n., [subjicio]: Underlag; hvf. comisk: subiculum flagri, (Prygleblok), Plaut. Pers. 3, 3, 14. — sŭbīdus, 3: vidende, poëta ap. Gell. 19, 9.

*subigitatio (subag.), onis, f.: utugtig Omgang; – in pl., Plaut. Capt. Grex 2; o. — subigitatrix (subag.), icis, f.: utugtigt Fruentimmer, Plaut. Pers. 2, 2, 45, af — subigito, (ogs. sub.agito), are, v. a. intens.: har utugtig Omgang dermed; (forcl.); – ∾ aliquam, Plaut.; — II) „overf.": bevæger el. bringer nogen dertil, (eftercl.); M. Aurel. ap. Front., Appul.

sūbĭgo, ēgi, actum, 3, (sūbĭgit, Cic. poëta Div. 1, 47), v. a., [ago]; I) „egenl."; A) „alm.": driver ind derunder el. nedenfra el. i Veiret el. derhen; – ∾ sues in umbrosum locum, Varr.; – qui adverso flumine lembum Remigiis subigit, (roer den imod Strømmen), Virg. Ge. 1, 201; cf. id. Aen. 6, 802; men ∾ naves ad castellum, Liv. 26, 7; men ∾ saxum contra ardua montis, Sil. 13, 610; men ∾ sonipedes jugo, (spænde dem for), Senec. Hippol.; — B) „bes.": driver frem el. ud deraf; df. ogs. bearbeider el. behandler (navnl. Jorden); – ∾ segetes aratris, Cic. frgm. ap. Non.; ∾ agrum bipalio, Colum.; ∾ glebas, Cic., arva, Virg.; ∾ farinam (ælte til Dei), Cat.; ligel. ∾ panem, Plin.; ∾ corium pilis, (garve), Cat.; men „poet.": seu digitis subigebat opus, (om den Spindende), Ovid. Met. 6, 20; men subigunt in cote secures, (hvæsse dem), Virg. Aen. 7, 627; – manu subigere terga pecudum, (gnide el. stryge med Haanden), Colum. 6, 30; men ∾ vitulos, (tæmme dem), id.; men Cic. d. Rep. 2, 40, (lignelsesvis om Sindet): non unam aut facilem ad subigendum (beluam) frenat et domat etc.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": undertvinger, betvinger; – ∾ tertiam partem orbis terrarum, Cic. R. Am. 36, urbes atque nationes, Sall. Catil. 2; cf. Cic. Balb. 10: quos armis subegimus etc.; men Varr. L. L. 9, 11: poëtae consuetudine subigere aures populi debent; ogs. absol., mors amici subigit, (nedslaaer), Attius ap. Non.; — 2) „bes." ogs. m. flgd. ut, el. ad, el. in, ogs. c. infin.: driver el. tvinger el. bringer el. bevæger dertil; – tu me numquam subiges, redditum ut reddam tibi, Plaut. Curc. 4, 3, 8; men id. Pers. 2, 2, 12: nec subigi queantur umquam, ut etc.; ut ederet socios, subigi non potuit, Tac. Ann. 2, 40; ∾ aliquem ad deditionem, Liv., ogs. ad necessitatem dedendi res, id. 9, 1; men id. 28, 43: post tot urbes ··· metu subactas in deditionem; cf. Curt. 7, 7; – vis subegit, rerum fateri, ita etc., Plaut. Truc. 4, 3, 9; cf. Liv. 9, 41; — B) „ment.": aandigen at bearbeide el. danne; – subacto mihi ingenio opus est, ut etc., Cic. d. Or. 2, 30; f. ogs. und. subactio; men Liv. 42, 42: ipsi a pueris ··· tot subacti atque durati bellis, (indøvede og hærdede); df. — Sūbĭgus, i, m., efter Augustin.: en Guddom for Nygifte.

sŭb.impŭdens, tis, adj.: noget uforskammet; – saal. med Lune, Cic. Fam. 7, 17. — sŭb.ĭnānis, e: noget tom; noget forfængelig; df. absol. o. m. Lune: quod est subinane in nobis, (min Smule Forfængelighed), Cic. Att. 2, 17. — sŭb.inde, adv. temp.; I) „alm.": strax derpaa el. strax efter; – aliud subinde bellum ortum, Liv. 8, 27; cf. id. 30, 7, oftere; f. ogs. Tac. Agric. 14, o. Hor. Ep. 1, 8, 15; ligel. Tac. Ann. 6, 2: semperne eosdem, an subinde alios; — II) „bes." om en gientagen Handling: fra Tid til anden, af og til, oftere, atter og atter; – quod subinde spolia ··· domos mittebant, Liv. 35, 21; ligel. id. 10, 17: ego subinde suggeram, quae vendatis; men ∾ jactare, (føre ofte i Munden), vid. Suet. Calig. 30; cf. Plin. Ep. 2, 7, ogs. Martial. 5, 39.

sŭb.infĕro, tŭli, ferre, v. a.: føier endnu dertil; – subintulit de omnibus, Augustin. — sŭb.inflātus, 3, partic., [inflo]: noget opblæst el. hoven, vultus, Coel. Aur., pectus, Arnob. — sŭb.inflŭo, ĕre, v. a.: at flyde ned derunder; – ∾ terras, (om Vandet), Senec. Qu. N. 3, 30. — sŭb.injectus, 3, partic., [injicio]: som lægges derunder; – ∾ manu etc., Senec. Controv. 13. — sŭb.insulsus, 3: noget smagløs; – si quid (in sententia) absurdum ··· aut subinsulsum est, Cic. d. opt. gen. Or. 3. — sŭb.intellĭgo, ĕre, v. a.: mærker noget dertil, Hieronym. — sŭb.intro, avi, 1, v. n.: umærkeligen el. hemmeligen at komme derind; df. „fig.": at indsnige sig deri el. derhos; – populo bellico ludorum scenicorum subintravit insania, Augustin. — sŭb.intrōdūco, ĕre, v. a.: indfører derhos, aliquem, Augustin. — sŭb.introĕo, ire, v. a.: gaaer ind deri, antager; – ∾ speciem Hammonis, Arnob. — sŭb.invidĕo, (di), sum, 2, v. a.: er lidt misundelig derpaa, misunder; – subinvideo tibi, m. flgd. acc. c. infin., Cic. Fam. 7, 10; — II) df. partic. pass. subinvisus, 3, som adj.: noget forhadt; – vid. Cic. Rab. Post. 14: subinvisum apud malevolos Postumi nomen, etc. — sŭb.invito, avi, 1, v. a.: indbyder el. opfordrer underhaanden; – ∾ aliquem, ut etc., Cic. Fam. 7, 1.

sŭb.īrascor, iratus sum, 3, v. depon. neutr.: bliver noget vred, (in disputando), vid. Cic. Fin. 2, 4; ogs. c. dat., id. Fam. 11, 24; cf. id. d. Or. 1, 16; men m. flgd. quod (fordi), id. Att. 9, 7; — not.: partic. subiratus, 3, hos Appul. ogs. som adj. in compar. — sūbis, is, f.: en forresten ubekiendt Fugl, der efter Nigid. ap. Plin. 10, 17, sønderbryder Ørnens Æg.

*sŭbĭtānĕus, 3: pludselig, imber, Colum. 1, 6; o. — sŭbĭtārĭus, 3: pludselig, som skeer i en Hast; – ∾ milites, Liv. 3, 4; (forklares ved repentina auxilia: som i en Hast bringes paa Benene); ligel. ∾ exercitus, ibd. 30; men ∾ aedificia, (som reises i en Hast), Tac. Ann. 15, 39; cf. id. ibd. 14, 20: ∾ gradus theatri etc.; – men Plaut. Mil. gl. 2, 2, 70: hanc rem age; res subitaria est; men ∾ dictio, (uforberedt el. extemporeret Foredrag), Gell. 9, 15; — [af subitus]. — subito, adv., f. und. flgd., und. subeo, nr. III. — sŭbĭtus, 3, partic. o. adj. af subeo.

sub.jăcĕo, ĕre, v. n.: at ligge derunder el. derved; m. o. ud. dat.; – fenestris subjacet vestibulum villae, Plin. Ep. 2, 17; campus ··· aedificio subjacet, Colum.; subjacens fenestra, Plin. Ep. l. c.; subjacentes petrae, Curt.; — II) „fig.": at befinde sig el. høre derunder, at indbefattes deri; – cui causae plurimae subjacent lites, Quintil. 3, 6, 27; quantitas plerumque eidem (qualitati) subjacet, id. 7, 4, 41; quaestiones velut subjacentes, id. 3, 6, 91; vita ··· multis casibus subjacet, (er udsat derfor), Appul. — subjacto, are, f. und. subjecto.

subjecte, adv. af 1. subjectus und. subjicio: underkastet, med Underkastelse el. Ydmyghed; – saal. in superl., Caes. B. C. 1, 84: haec quam potest demississime atque subjectissime exponit. — subjectĭo, onis, f., [subjicio]: Læggen el. Stikken derunder; – rerum, quasi gerantur, paene sub aspectum subjectio, Cic. d. Or. 3, 53; cf. Gell. 10, 3, 7; — B) df. „bes."; – ∾ testamentorum, (deres Underskydelse el. Forfalskning), Liv. 39, 18; — II) „overf.": Tilføining, Tilsætning, odl.; – quod confirmatur subjectione rationis, auct. ad Her. 4, 17; ogs. in pl., Vitruv. 9, 7; — B) „bes." ogs. i Rhetoriken: det Spørgsmaalsfiguren tilføiede Svar, auct. ad Her. 4, 23, o. Quintil. 9, 3, 98. — subjectīve, adv.: hørende til Subjectet, Capella; af — subjectivus, 3, [subjicio]: hørende til Subjectet, subjectiv, pars, Appul., Tertull.

*subjecto, (subjacto, Varr.), are, v. intens. a.: lægger el. føier el. anbringer derunder; kaster nedenfra el. i Veiret; (oftest „poet."); – subjectatque manus, (holder dem derunder), Ovid. Met. 4, 354; cf. Hor. Sat. 2, 7, 94: Subjectat lasso stimulos, etc.; – nigramque alte subjectat arenam (unda), Virg. Ge. 3, 241; cf. Lucr. 6, 701; — o. subjector, oris, m.: som underskyder; – ∾ testamentorum, Cic. Catil. 2, 4; — [af subjicio].

— 1. subjectus, 3, partic. o. adj. af subjicio. — 2. subjectus, us, m., [af flgd.]: Læggen, el. at lægge derunder el. derpaa, (navnl. som Lægemiddel); - fotu vel subjectu etc., Plin. 26, 90.

subjicio, (sŭbĭcio), jēci, jectum, 3, v. a.: kaster el. lægger el. bringer derunder el. nedenfra og frem el. op; I) „egenl."; - ∾ agnum sub mammam alterius (ovis), Varr.; ∾ ova gallinis, Plin.; ∾ manum ventri el. sub femina (boum), Colum.; - urbi ··· subjectos prope jam ignes (restinguere), Cic. Catil. 1, 3; cf. id. Verr. 1, 27; ogs. ∾ faces, id. Mil. 35; subjectis scutulis (subducere naves), Caes. B. C. 3, 40; men Cic. N. D. 2, 55: quae (ossa) subjecta corpori, mirabiles nexus habent; men id. d. Rep. 1, 16: quum tota se luna sub orbem solis subjecisset; - ∾ res sub oculos, Quintil.; ogs. ∾ aliquid oculis, id., Cic., Liv.; - ∾ oves sub umbriferas rupes, Varr.; ∾ legiones el. aciem castris alicujus, (føre ind derunder el. lige dertil), Caes.; ogs. ∾ se locis iniquis, id.; - corpora saltu Subjiciunt in equos, Virg. Aen. 12, 288; men ∾ aliquem in equum, Liv. 31, 37; men Virg. Ecl. 10, 74: Quantum vere novo viridis se subjicit alnus, (skyder i Veiret el. voxer); — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": underskyder, sætter el. lægger el. anbringer derunder eller istedet derfor, (sædv. m. Bibegr. af Svig el. List); - ∾ testamenta, vid. Cic. Phil. 14, 3; ligel. ∾ testamentum mariti, Quintil.; ∾ partum, Digest.; men ∾ aes pro auro in pignore dando, ibd.; - subjicitur Metellus ··· qui hanc rem distrahat, (man sætter el. formaaer el. forleder ham dertil), Caes. B. C. 1, 33; ∾ testes, (indføre el. fremstille dem), Quintil. 5, 7, 12; — 2) „bes.": underkaster el. underlægger, giver til Priis el. hengiver; - ∾ se imperio alterius, Cic. Off. 2, 6; cf. Caes. B. G. 7, 1; men Liv. 26, 49: tristi subjectae servitio (gentes) etc.; ligel. Gallia securibus subjecta etc., Caes. B. G. 7, 77; - cujus victus vestitusque necessarius sub praecone subjectus est, (neml. for at udraabes til Salg), vid. Cic. Quint. 15; ligel. ∾ bona civium voci praeconis, id. Off. 2, 23; cf. Suet. Calig. 38, o. id. Tit. 8, (hvor absol.: delatores subjici ac venire etc.); - ∾ navigationem hiemi, (udsætte den derfor), Caes. B. G. 4, 36; ligel. ∾ domum universam periculo, Quintil. 7, 1, 53; men Cic. d. Or. 1, 46: scelus fraudemque nocentis ··· dicendo subjicere odio civium; cf. id. Planc. 23, o. Liv. 38, 48; men Cic. Tusc. 5, 1: si virtus subjecta sub varios incertosque casus famula fortunae est; cf. auct. ad Her. 4, 17; — B) „ment."; 1) lægger derunder el. indlægger deri (navnl. en Bemærkelse); - sub hac voce honestatis quae sit subjicienda sententia etc., Cic. Fin. 2, 15; cf. id. ibd. 2, 2: quid sonet haec vox voluptatis, id est, quae res huic voci subjiciatur; — 2) underlægger det ene det andet, henstiller el. henfører el. afhandler derunder el. føier dertil; - bf. pass.: at være underlagt et andet el. at indeholdes derunder; vocabulum sive appellationem nomini subjecerunt, tamquam species ejus, Quintil. 1, 4, 20; ligel. quae (formae) cuique generi subjiciantur, Cic. Top. 8; quae (species) sunt generi subjectae, Quintil. 3, 6, 57; dicere apte, plerique ornatui subjiciunt, id. 1, 5, 1; - ogs. om moralske Begreber: sub metum subjecta sunt pigritia, pudor, etc., Cic. Tusc. 4, 7; ligel. fas, justum, (etc.), subjici possunt honestati, Quintil. 3, 5, 25; — 3) lægger el. sætter derunder el. føier dertil, (navnl. i Skrift el. Tale); - an sit narratio prooemio subjicienda, Quint. 4, 2, 24; cf. id. 9, 1, 36, oftere; - et quidem, cur sic opinetur, rationem subjicit, Cic. Div. 2, 50; cf. Plin. Pan. 50: edicto subjecisti, quid etc.; men Virg. Aen. 3, 314: vix pauca furenti subjicio, (svarer med faa Ord); men Quintil. 9, 2, 15: non exspectare responsum, et statim subjicere, (tilføie el. vedblive); — 4) ligesom indgiver, minder derom, bringer i Erindring; ogs. indgiver el. bibringer, (navnl. en Forestilling el. et Raad); - si meministi id, quod olim dictum est, subjice, (saa mind mig derom el. husk mig derpaa), Ter. Phorm. 2, 3, 40; ligel. cupio mihi ab illo subjici, si quid forte praetereo, Cic. Verr. 5, 10; - quae in tali re dolor ··· querentibus subjicit, Liv. 3, 48; cf. id. 45, 18; men Propert. 1, 7, 20: Nec tibi subjiciet carmina serus amor; — III) bf. partic. subjectus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl." om Localforholde: liggende el. beliggende derunder el. derved; - in subjectum viae campum etc., Liv. 2, 38; cf. Caes. B. C. 3, 37 o. 79, ogs. Hirt. B. Al. 28 o. 35; men Cic. d. Rep. 6, 2: hic alter (cingulus terrae) subjectus aquiloni, quem incolitis; — B) „overf.": underkastet, undergiven, underdanig; - subjectior in diem et horam invidiae, (mere og mere udsat derfor), Hor. Sat. 2, 6, 47; cf. Ovid. A. A. 2, 411: Tum neque subjectus solito, nec blandior esto; — b) bf. subst., subjectus, i, m.: Undergiven el. Undersaat el. Undermand; - qui ab subjecto discit (villicus), Colum.; ab omnibus subjectis singula exquirens (Mithridates), Plin. 25, 3; — not.: i Grammatiken, men alene sild.: subjectum, i, n., (sc. nomen): Subjectet, Capella, Appul.

sub.jŭgālis, e: som befinder sig i Aaget, beluae, Prudent. — subjŭgātor, oris, m., [subjugo]: en Betvinger, malorum, Appul. — subjŭgius, 3, [jugum]: som findes paa Aaget, lora, Cato, Vitruv. — sub.jŭgo, avi, atum, 1, v. a.; (eftercl. Ord): lader gaae under Aaget, Arnob.; — II) „alm.": bringer under Aaget, underkaster; - ∾ hostes, Claudian.; si etc., poenae subjugabitur, Digest. — subjŭgus, 3, [jugum]: som er spændt i Aaget, Appul.; — II) subjugum, i, n., (sc. animal): etslags ubekiendt Dyr, Plin. 30, 52.

*subjunctīvus, 3: hørende til en Forbindelse; - bf. i d. sild. Grammatik, ∾ modus: Conjunctivet, Diomed., Priscian.; men ∾ conjunctiones, (si, quum, etc.), Charis.; o. — subjunctōrium, i, n.: en forspændt Vogn, Cod. Theod.; — [subjungo]. — subjunctus, 3, partic. af flgd.

sub.jungo, nxi, nctum, 3, v. a.; I) „egenl.": spænder under Aaget el. i Aaget, spænder for; - curru subjungere tigres (f. currui), Virg. Ecl. 5, 29; cf. Plin. 11, 109: subjunctas carpento suo equas etc.; — B) bf. „alm.": hefter el. føier dertil; hvf. Virg. Aen. 10, 157, m. græsk Construction: rostro Phrygios subjuncta leones (puppis: hvorpaa Løver vare fæstede el. anbragte); — II) „fig."; A) „overf."; 1) lægger derunder, undertvinger, underkaster; - ∾ urbes multas sub imperium populi Romani ditionemque, Cic. Verr. 1, 21; cf. id. Agr. 2, 36; ligel. ∾ novas provincias imperio nostro, Vell. 2, 39; - men „poet.": Et mihi res, non me rebus, subjungere conor, Hor. Ep. 1, 1, 19; — 2) sætter istedet derfor: exempla una littera sonitus vastioris, et subjuncta levioris, Gell. 1, 25, 8; — B) „ment."; 1) lægger derunder, henfører dertil; - ∾ omnes artes oratori, (tilegne ham dem, som hans Fag), Cic. d. Or. 1, 50; men ∾ haec ipsa translationi, (henlægge derunder), id. Orat. 27; men „poet.": Calliope ··· haec percussis subjungit carmina nervis, (forbinder dermed, synger dertil), Ovid. Met. 5, 340; — 2) lægger derunder el. lægger til Grund; - ∾ rebus fundamenta, quibus etc., („alleg."), Lucr. 2, 862.

sub.lābium, i, n.: etslags Plante, sædv. Hundetunge, Appul. — sub.lābor, lapsus sum, 3, v. dep. n.: falder el. synker nedad el. ned; - vid. Senec. Ep. 71; sublabentur autem imperfecta, nisi ire et niti perseveraverint, ibd.; aedificia vetustate sublapsa, Plin. Ep. 10, 75; — II) „fig."; A) „overf.": hemmeligen el. umærkeligen at snige sig ind el. at udbrede sig, (om en Sygdom el. Smitte), vid. Virg. Aen. 7, 354; men sublapsa vetustas, (som umærkeligen skrider frem el. over-

lister), ibd. 12, 686; — B) „ment.": at hensvinde; - retro sublapsa referri Spes etc., Virg. Aen. 3, 169; ligel. „poet.": longo lassa sublabens situ (memoria senum), Senec. Oed. 817. — sublabro, are, v. a., [labrum]: stikker i Munden, alicui aliquid, Novius. ap. Non. 170, 8.

Sublacensis, e, s. und. Sublaqueum. — sub-lăcrĭmans, tis, partic., [lacrimo]: ligesom grædende, med Taarer, oculi, Veget. — sublāmĭna, ae, f.: Blikplade, Underblik, Cato. — sublapsus, 3, partic. af sublabor. — Sublăquĕum, i, n.: liden By i d. Æqviske, i Latium, (hod. Subiaco), Plin. 3, 17, Tac.; — B) df. Sublăcensis, e: sublacensisk, villa, (som tilhørte Nero), Frontin.; ∾ viae, (som vare anlagte derved af Nero), id.

sublāte, adv. af sublatus und. tollo: høit, ophøiet; compar., ∾ fluere, (om Nilen), Ammian.; — II) „fig."; - sublate dicere, (føre et høit Sprog), Cic. Brut. 55; men Pseud.Cic. pro Domo 36: sublatius de se dicere, (ophøie sig selv). — sublātĭo, onis, f., [tollo]: Ophøien, at ophøie el. hæve i Veiret; df. I) „technisk"; - a sublatione ad positionem (fra Taktens Anslag til dens Sænkning), etc., vid. Quintil. 9, 4, 48; cf. id. ibd. 55; — II) i Retssproget; - ∾ judicii, (Ophævelse el. Cassering af en Retsdom), id. 7, 1, 69; — II) „ment.": Opblæsthed el. Indbildning; - ∾ animi, sine ratione opinantis, se magno bono frui, (som stoisk Definition paa voluptas), Cic. Fin. 2, 4. — sublatus, 3, partic. o. adj. af tollo. — sub.lăvo, are, v. a.: vasker el. bader nedenfra el. de nedre Dele, Cels., o. A.

sub.lectĭo, onis, f., [sublego]: Eftersamling, Tertull. — sublecto, are, v. intens. a., [lacio]: lokker, har til Bedste; - ut sublecto os (ei)! Plaut. Mil. gl. 4, 2, 74. — sublectus, 3, partic. af flgd. — sub.lĕgo, lēgi, lectum, 3, v. n.; I) „egenl.": samler nedenfra, opsamler, baccam (den affaldne Olive), Colum. 12, 52; cf. Hor. Sat. 2, 8, 12; — B) „fig."; 1) „overf.": optager el. fratager hemmeligen; - ∾ liberos (parentibus), Plaut. Rud. 3, 4, 44; — 2) „ment.": belurer el. opsnapper; - ∾ sermonem alicujus, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 18; cf. Virg. Ecl. 9, 21; — II) vælger i Nogens Sted; - collegae, qui una lecti, et qui in eorum locum suppositi, sublecti, additi, allecti, Varr. L. L. 6, 7; ∾ (senatores) in demortuorum locum, Liv. 23, 23; ∾ familias in numerum patriciorum, Tac. Ann. 4, 25; s. ogs. Val. Max. 4, 6, 1.

sublestus, 3, [efter Doederl. rimel. Biform af sublevatus, alts. oprdl.]: let, uden Vægt; df. „overf.": slet, ringe; - ∾ fides, Plaut. Bacch. 3, 6, 13; - ligel. compar., ∾ fides, id. Pers. 3, 1, 20; s. ogs. Fest. p. 294 flgd.: sublesta antiqui dicebant infirma et tenuia, etc.; hvor ogs. efter Plaut. citeres superl., ∾ vinum.

sublĕvātĭo, onis, f., [af flgd. nr. II]: Lettelse, Lindring; - vid. Cic. d. Rep. 2, 34: salutis omnium causa aliqua sublevatio et medicina quaesita est. — sub.lĕvo, avi, atum, 1, v. a.: løfter nedenfra el. derunder, løfter el. hæver el. reiser i Veiret; - qui nos sibi ad pedes stratos ne sublevabat quidem, Cic. Att. 10, 4; men sublevati a suis, Caes. B. C. 2, 34, oftere, o. Liv. 5, 47; men jubis equorum sublevati, Caes. B. G. 1, 48; s. ogs. Suet. Vesp. 34; men ∾ retia furcis, (hænge derpaa), Plin. 9, 9; — II) „fig.": letter el. lindrer (en Modgang el. Lidelse), opmuntrer el. trøster el. hielper (den Lidende); - ∾ aratores, (opp. evertere), Cic. Verr. 3, 92; cf. id. Tusc. 4, 20: ad calamitates hominum sublevandas etc.; men id. Caecin. 9: non minus nos stultitia illius sublevat, quam laedit improbitas; - ad sublevandam omnium rerum inopiam, Caes. B. C. 3, 80; men ibd. 73: si etc., fortunam esse industria sublevandam; men Tac. Ann. 14, 4: id blandimentum sublevavit metum; — b) „bes." ogs.: hielper tilrette dermed; - ∾ oppidanos re frumentaria, Hirt. B. G. 8, 34; cf. Caes. B. G. 1, 16: quod ab iis non sublevetur (sc. frumento).

sublĭca, ae, f., [skal være besl. m. ὑποβλής]: nedrammet Pæl el. Bialke; - vid. Liv. 23, 37, o. Caes. B. C. 3, 49; - navnl. ogs. om Bropæle, Caes. B. G. 4, 17, o. Liv. 1, 37; df. — sublĭcius, 3: bestaaende af el. hvilende paa Pæle; df. Sublicius pons: en af K. Ancus Marcius over Tiberen slaaen Træbro el. Pælebro; vid. Liv. 1, 33, Plin. 36, 23, o. A. — sub-līdo, ĕre, v, a., [laedo]: støder op el. ud deraf; - ∾ murmur tenerum voce minuta, Prudent.

*sublĭgācŭlum, i, n.: etslags kort Skiørt el. Skytsskind, odl., Cic. Off. 1, 35; — sublĭgar (s. subligare), is, n.: = frgd., Martial. 3, 87, Juvenal. 6, 70; men in pl., Plin. 12, 32; o. — sublĭgātĭo, onis, f.: Underbinding, uvarum, Pallad.; af — sub-.lĭgo, avi, atum, 1, v. a.: binder derunder, opbinder, vites, Cato; - ogs. binder dertil, ensem lateri, Virg. Aen. 8, 459; cf. ibd. 11, 11; - men „poet. overf.": quem balteus asper subligat, (omgiorder), Val. Fl.; - men Martial. 7, 67: Harpasto quoque subligata ludit, (med opbundne Klæder).

sublĭmātor, oris, m., [sublimo]: som ophøier, Salvian. — sublime, som adv., s. und. flgd. — sublĭmis, e, (Biformen sublima, som fem. sing. o. neutr. pl., have Attius o. Sall. ap. Non.; s. ogs. Lucr. 1, 341), [rimel. af sublevo; vid. Fest. p. 306]: hævet i Veiret, ophøiet; 1) „egenl."; - ∾ aliquem rapere el. arripere el. ferre, Plaut., Ter.; cf. Virg. Aen. 5, 255, o. Ovid. Met. 4, 363; - ∾ arma, (som bæres høit), vid. Serv. ad Virg. Aen. 11, 602; men hoc sublime candens, (denne høie klare Luft), Enn. ap. Cic. N. D. 2, 25; - ofte ogs. som appos. subjecti, el. f. adv.; sublimis abit, (høit igiennem Luften), vid. Virg. Aen. 1, 415, ogs. Liv. 1, 16 o. 34; ligel. apparet ··· sublimis etc., Virg. Aen. 1, 404; cf. Tibull. 2, 6, 83: Hanc Venus ex alto flentem sublimis Olympo Spectat; - ligel. localt: Hic vertex nobis semper sublimis, etc., Virg. Ge. 1, 242; ∾ cacumen montis, Ovid.; ∾ tectum, id., atrium, Hor.; ∾ arcus (Iridis), Plin. 2, 60; - ∾ os, (opreist), Ovid. Met. 1, 85; men ∾ vertex (kneisende), Hor. Od. 1, 1, fin.; men absol., id. A. P. 457: dum sublimis versus ructatur, (kneisende); men ∾ flagellum, (som svinges høit), id. Od. 3, 26, 11; - compar., quanto sublimior Atlas etc., Juvenal. 11, 54; superl., in illo sublimissimo curru, Tertull.; — b) neutr. sublime, ogs. absol.: Høide el. det Høie; navnl. ogs. Luften; - in sublime jactare, (kaste i Veiret), Suet., Plin.; per sublime volare, id.; men in sublimi posita facies Dianae, (paa et høit Sted), id.; ex sublimi devoluti, id.; - ogs. in pl.; Antiquique memor metuit sublimia casus, Ovid. Met. 8, 259; men per maria ac terras sublimiaque coeli, etc., Lucr. 1, 341; — II) „fig.": høi el. ophøiet, udmærket el. synlig; A) „alm."; - Mens tua sublimis supra genus eminet ipsum, Ovid. Pont. 3, 3, 103; ligel. ∾ pectora, id. Fast. 1, 301; men Hor. A. P. 165: sublimis cupidusque etc., (som stræber høit, sværmende); men id. Ep. 1, 12, 15: quum tu ··· sublimia cures, (studerer Philosophien); - compar., qua claritate ··· nihil sublimius duco, Plin. 22, 5; cf. Juvenal. 8, 232; superl., ∾ judices, Cod. Just.; — B) „bes." om Talen, osv.; - ∾ oratio, Quintil.; ∾ actio, (opp. causae summissae), id.; - ogs. absol., si quis sublimia humilibus misceat, id.; - ogs. „overf." om Talere og Digtere; natura sublimis et acer, vid. Hor. Ep. 2, 1, 165; sublimis et gravis et grandiloquus (Aeschylus) etc., Quintil. 10, 1, 66; cf. ibd. 119; med Lune har Juvenal. 7, 28: Qui facis in parva sublimia carmina cella; compar., ∾ cothurnus (Sophoclis), Quintil. l. c. 68; ligel. (in) suadendo sublimius aliquid senatus, concitatius populus poscunt,

id. 8, 3, 41; cf. ibd. 75; — III) neutr. sublime ogſ. ſom adv., ſ. sublimiter; – humine, an sublime putrescat, (i Luften, d. e. paa Korſet), Cic. Tusc. 1, 43; cf. id. Div. 2, 31: scuta sublime fixa etc.; ligel. ∾ volare, Lucr., ferri, id., Cic.; cf. Liv. 21, 30: eos ipsos… non pennis sublime elatos Alpes transgressos; men sublime expulsam (segetem) etc., vid. Virg. Ge. 1, 320.

*sublīmĭtas, atis, f.: Høide, Høihed; A) „egenl."; – ∾ corporis, (høi Vært), Quintil.; ∾ cellarum, Colum.; – ogſ. in pl.; ∾ lunae, Plin. 2, 13; — II) „fig.": Høihed, Aandshøihed; A) „alm."; – ∾ incomparabilis invicti animi, Plin. 7, 26; haec est in pictura summa sublimitas, id. 35, 36; — B) „beſ." om Foredraget; – ∾ heroici carminis, Quintil.; cf. id. 10, 1, 27: ab his (poëtis) in rebus spiritus, in verbis sublimitas petitur; men Platonicam illam sublimitatem et latitudinem effingere, Plin. Ep. 1, 10; — sublīmĭter, adv.: høit, i Høiden, i Veiret; – ∾ stare (ſtaae opreiſt), Cato; ∾ volitare, Colum.; – compar., ∾ attulit caput, Ovid. Hal. 69; — II) „fig.": høit, med høi Aand; – in compar.: alia sublimius … alia gravius esse dicenda, Quintil. 9, 4, 130; — sublīmĭtus, adv.: høit, i Veiret; – ∾ equum insilire, Fronto; o. — sublīmo, avi, atum, 1, v. a.: hæver i Veiret, ophøier; (for- o. eftercl. Ord); I) „egenl."; – in coelo sublimavit facem (sol), Enn. ap. Non.; sublimata granaria, (ſom anlagte paa høie Steder), Vitruv.; – men sublimata in altum avolat, Appul.; — II) „fig.": hæver til Ære el. Værdighed; – ∾ in maximum decus, Cato ap. Fest.; praetoriis ornamentis sublimatus, Aur. Vict. epit. 4; — [sublimis]. — sublimus, 3, vid. sublimis ab in.

sub.lingĭo, onis, m., [lingo]: ligeſom Underſlikker; – ∾ coqui: Kokkedrenge, Plaut. Pseud. 3, 2, 103. — sub.lĭnĭo, ire, Biform af flgd.; hvſ. partic. perf. sublinitum os (f. sublitum os), Plaut. Mil. gl. 2, 1, 75. — sub.lĭno, lēvi, litum, 3, v. a.: beſmører nedenfra el. nedentil; – ∾ chrysocollam atramento, vid. Plin. 33, 27; ∾ argentum vivum, id. 33, 32; — II) „overf.": belægger el. bedækker dermed; – ∾ maceriam calce, Cato; sardonyx argenteis bracteis sublinitur, Plin. 37, 31; — B) df. ofte „alleg.": ∾ os alicui, (efter Non. oprdl.: at beſtryge el. beſmøre den Sovendes Anſigt); df. ſædv.: at ſmøre nogen om Munden, at have til Bedſte, at føre bag Lyſet; – hic emit illam; pulchre os sublevit patri, Plaut. Merc. 3, 4, 19, oftere. — sublĭtus, 3, partic. af sublino. — sub.lĭvĭdus, 3: blaalig el. noget blaa, pustulae, Cels., locus, id.

sublūcānus, 3, [lux]: imod Dag, imod Morgen; – ∾ temporibus, Plin. 11, 12. — sub.lūcĕo, ēre, v. n.: at ſkinne el. lyſe, at give et Skin fra ſig; – Qualia sublucent fugiente crepuscula Phoebo, Ovid. Am. 1, 5, 5; cf. id. Her. 21, 217; men violae sublucet purpura nigrae, (ſkinner frem derunder), Virg. Ge. 4, 275; – men Plin. 14, 25: si fragmenta (picis) subluceant. — sub.lūcĭdus, 3: noget lys, lucus, Appul.

sublŭo, (ud. perf.), lūtum, 3, v. a.: at afſkylle el. afvaſke nedentil el. nedenfra; – ∾ aliquid aqua calida, Cels., Colum.; cf. Martial. 2, 42; — II) „overf." om Floder: at beſkylle nedentil, at flyde ved Foden deraf; – hunc montem flumen subluebat, Caes. B. C. 3, 97; cf. id. B. G. 7, 69. — sublustris, e, [lux]: noget el. temmelig lys; – ∾ nox, Hor. Od. 3, 27, 31, o. Liv. 5, 47; men ∾ umbra (noctis), Virg. Aen. 9, 373, Val. Fl.; — II) „overf.": eloquentiae exorientis lumina quaedam sublustria, Gell. 13, 24. — sub.lūtĕus, 3: gulagtig, noget gul, color, Appul., Arnob. — sublutus, 3, partic. af subluo. — sublŭvies, em, e, [subluo]: det Bortvaſkede, d. e. Smudſighed, Snaus; – ∾ coenosa, Appul., limosa, Ammian.; — II) etſlags Klovſyge el. Klovbyld hos Faaret; ogſ. Næglbyld hos Mennesker; – Colum. 7, 5, Plin. 30, 23. — sublŭvium, i, n., Biform af frgd., Marc. Emp.

subm–, ſ. und. summ–. — sub.nascor, natus sum, 3, v. dep. n.: at voxe op el. komme frem derunder el. derefter, at følge derpaa; – Num vada subnatis imo viridentur ab herbis, Ovid. Hal. 90; qui (cortex) subnascente alio expellitur, Plin. 17, 37; ligel. subnascentibus aliis foliis, id.; ogſ. subnasci pilum quadrupedibus, id.; ∾ plumas, id.; – ∾ ulcera, Senec. Brev. Vit. 5; ∾ aqua, id. Ir. 2, 10; ∾ ignis, Sil. 14, 65. — sub.năto, are, v. n.: at ſvømme derunder; – pars subnatat unda Membrorum, pars exstat aquis, Sil. 14, 482; ligel. hos Appul. — subnātus, 3, partic. af subnascor.

sub.necto, (xui), xum, 3, v. a.; I) „egenl.": binder derunder, binder op dertil, binder ſammen; – antennis totum subnectite velum, Ovid. Met. 11, 483; cf. Virg. Aen. 1, 492; men id. Ge. 3, 167: laxos tenui de vimine circlos Cervici (vituli) subnecte; men id. Aen. 4, 139: subnectit fibula vestem; – ogſ. m. græſk Conſtruction: crinem subnectitur auro, Val. Fl.; — II) „fig.": i Talen el. Foredraget at knytte el. føie dertil el. forbinde dermed; – ∾ inventioni judicium, Quintil. 3, 3, 5; ∾ fabulam, Justin.; ligel. subnectit, m. flgd. Objectsſætn., id. 14, 1, fin. — sub.nĕgo, avi, 1, v. a.: paa en Maade at negte el. afſlaae; – quod praesenti tibi prope subnegaram certe, absenti debere non potui, Cic. Fam. 7, 19. — Sub.nĕro, onis, m., ligeſom en Undernero el. en anden Nero, (om K. Domitianus), Tertull. — subnervo, avi, 1, v. a., [nervus]: nedentil el. nedenfra at overſkære en Nerve; df. „overf.": enerverer el. ſvækker, Tertull.; ogſ. ∾ calumniam, Appul. — subnexus, 3, partic. af subnecto.

sub.nīger, gra, grum: noget ſort el. mørk; – (homo) subniger (mørkladen), magno capite, etc., Plaut. Pseud. 4, 7, 120; ∾ oculi, id.; ∾ color (cutis), Cels. — subnīsus, 3, ſ. und. flgd. — sub.nixus, (ogſ. subnisus), 3, partic., [nitor]; I) „egenl.": ſom nedenfra el. nedentil ſtøtter el. læner ſig derpaa; – (duos) circulos coeli verticibus ipsis … subnixos etc., Cic. d. Rep. 6, 20; cf. Virg. Aen. 3, 402; men m. græſk Conſtruction: Moeonia mentum mitra … subnixus, (under hvis Hage hin Mitra er bunden, el. med Hagen underbunden deraf), ibd. 4, 217; men comiſk: subnixis alis me inferam, (med hævede Arker el. Arme), Plaut. Pers. 2, 5, 6; — II) „fig.": ſtøttet derpaa, d. e. forladende ſig el. ſtolende derpaa; a) c. abl.; – Hannibalem subnixum victoria Cannensi etc., Liv. 25, 41; cf. id. 41, 19; ligel. victoriis divitiisque subnixus, Cic. d. Rep. 2, 25; ſ. ogſ. Tac. Ann. 1, 11, o. ibd. 11, 1; ligel. Cic. d. Or. 1, 58: qui ejus artis arrogantia … subnixi ambulant; — b) m. ex; – subnixo animo ex victoria etc., Coel. (el. Quadrig.) ap. Non.; cf. Gell. 17, 24; — c) absol.; – ubi subnixus et fidens innocentiae animus esset, quaerebat, Liv. 4, 42.

subnŏtātĭo, onis, f.: Undertegning el. Underſkrift, Cod. Just.; af — sub.nŏto, avi, atum, 1, v. a.: optegner el. anmærker derunder, Appul.; men ∾ nomina palam, Suet. Calig. 41, (optegne el. nedſkrive); men Plin. Ep. 1, 10: ∾ libellos, (at underſkrive); — II) „overf.": hemmeligen at iagttage el. bemærke, el. lægge Mærke dertil; – Et non sobria verba subnotasti, Martial. 1, 28; cf. id. 6, 82. — subnŭba, ae, f., [nubo]: Medbeilerſke, Medhuſtru; – ∾ lecti nostri, vid. Ovid. Her. 6, 153. — sub.nūbĭlus, 3: noget ſkyet el. overtrukken el. dunkel, nox, Caes. B. C. 3, 54; men Ovid. Rem. 599: Limes erat tenuis longa subnubilus umbra, etc.

sŭbo, are, v. a., [beſl. m. ὗς o. sus]: at være i Brunſt, Plin. 8, 53, o. Lucr. 4, 1193; – ogſ. „overf." om Mennesker, Hor. Epod. 12, 11, Tertull., o. A. — sub.obscenus, 3: noget ſmudſig el. anſtødelig; –

ridiculo (uti) ··· nec subobsceno, ne mimicum (sit), nec petulanti, ne improbum, Cic. Orat. 26. — subobscūre, adv.: noget dunkelt, dicere, Gell. 10, 1; af — sub.obsūrus, 3: noget dunkel, men alene „overf." om Taleren og Foredraget; – vid. Cic. Brut. 7, o. id. d. Or. 3, 11. — sŭb.ŏcŭlāris, e: som findes under Øiet, venae, Veget. — sŭb.ŏdiōsus, 3: noget kedsommelig el. fortrædelig; – quod erat subodiosum (m. hosstaaende Subjectsſætning), Cic. Att. 1, 5. — sŭb.offendo, ĕre, v. n.: paa en Maade at støde for Hovedet el. krænke; – ∾ apud faecem pŏpuli etc., Cic. Qu. Fr. 2, 6.

sŭb.ŏlĕo, ēre, v. n.; oprdl.: at give en Lugt fra sig; df. sædv. „overf.": hoc el. id subolet mihi (tibi, etc.), ogs. subolet (mihi, tibi, etc.): jeg (du, osv.) ligesom lugter, d. e. aner el. mærker el. forstaaer Tingen; (alene forcl.); – vid. Plaut. Pseud. 1, 5, 7: id jam pridem sensi et subolet mihi; ligel. video, subolet, sentio, id. Trin. 3, 1,14; cf. Ter. Phorm. 3, 1, 10, o. id. Heaut. 5, 1, 26.

sŭbŏles (soboles), is, f., [2. oleo, hvf. olesco]; I) „egenl." om Væxterne: Rodskud, Skud, Spire; – serere ulmum ex subolibus, Colum.; cf. Plin. 17, 12: multorum radicibus pullulante subole densa; – ogs. om den nye Haarvæxt, Varr. ap. Non., Appul.; — II) „overf." om Mennesker og Dyr: den opvoxende Slægt, Yngel el. Afkom, Efterslægt, Efterkommere, odl.; – vid. Cic. d. Or. 3, 38; ligel. haec propagatio et suboles etc., Cic. Off. 1, 17; cf. id. Leg. 3, 3, (e XII tabb., hvor pl. suboles); ∾ juventutis, id. Phil. 2, 22; ∾ militum, (det unge Mandskab), Pollio ap. Cic. Fam. 10, 33; men fortunati patris matura suboles, si etc., Liv. 40, 6; cf. id. 26,41, o. Virg. Aen. 4, 328; men Lucr. 4, 1228: Sive virum suboles, sive est muliebris origo; men cara deum suboles, (deres Afkom), Virg. Ecl. 4, 49; – f. ogs. Hor. Carm. Sec. 17, o. id. Od. 4, 3, 14; — b) ogs. om Dyrene, Hor. Od. 3, 13, 8; ∾ capellae, Colum.; ∾ armentorum, Plin. 7, 2. — sŭb.ŏlesco, ĕre, v. inch. n.: at voxe til el. at fremstaae derefter el. istedet derfor; – juventutem frequentiorem pro tot caesis exercitibus subolescentem etc., Liv. 24, 3. — sŭb.olfăcio, ĕre, v. a.: lugter, mærker af Lugten, m. flgd. quod (at), Petron. Sat. 45.

sŭb.ŏrior, iri, v. depon. n.: at opstaae el. voxe frem, el. blive til derefter el. efter hinanden; – nisi materiaï Ex infinito suboriri copia posset, Lucr. 1, 1034; cf. Plin. 2, 95. — sŭbornātor, oris, m., [af flgd. nr. II]: en Forfører el. Ophidser; (eftercl. Ord); – ∾ servorum, Lamprid.; proinde subornatores et delatores puniuntur, Paul. Sent. — sŭb.orno, avi, atum, 1, v. a.; I) (m. Eftertryk paa Verbet): at udruste el. forsyne el. forsørge; – ∾ aliquem pecunia, Anton. ap. Cic. Phil. 13, 16; ogs. ud. abl.; vid. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 23; – men in modum lictorum ··· subornati, (forklædte som Lictorer), Val. Max. 7, 3, 10; — b) ogs. „ment."; – quemadmodum a natura subornatus in vitam venerit, Cic. Leg. 1, 22; cf. Senec. Ep. 24; — II) (m. Eftertryk paa Præpositionen): hemmeligen el. listigen at stille nogen derimod, at forlede nogen til en Udaad, odl.; – fictus testis subornari solet etc., Cic. Caecin. 35; ∾ medicum indicem, id. Dejot. 6; ut percussorem sibi subornatum etc., Suet. Ner. 34; ∾ aliquem ad caedem alicujus, Liv. 42, 15; men id. 44, 44: ab subornato ab se per fallaciam in tabellarii speciem litteras in foro medio accepit. — sŭbortus, us, m., [suborior]: Fremstaaen el. Opstaaen; – solem ··· Ex alio atque alio lucem jactare subortu, Lucr. 5, 304. — sŭb.ostendo, di, sum, 3, v. a.: viser underhaanden el. derhos, Tertull. — subp–, f. supp–. — subr–, f. surr–.

sub.salsus, 3: noget salt, aqua, Cels.; ∾ herba gustanti, Plin. 21, 103. — subsanno, are, v. a., [sanna]: forhaaner med spottende Gebærder; forhaaner, spotter, Tertull., Hieronym. — suscribendārius, i, m.: underordnet Embedsmand, som besørger Underskrifter, odl., Cod. Theod.; af — sub.scribo, psi, ptum, 3, v. a.: skriver derunder; I) m. Eftertryk paa Præpositionen; A) „alm."; – statuis ··· subscripsit, m. flgd. Objectsſætn., Cic. Cluent. 36; men Suet. Caes. 80, m. flgd. or. direct.; f. ogs. Hor. Od. 3, 24, 28, o. Ovid. Met. 9,563; men quarum (litterarum) exemplum subscripsi, (har afskrevet nedenfor), Balb. ap. Cic. Fam. 12, 16; — B) „bes."; 1) i Retssproget: under en Anklage (ene el. med Andre), at skrive sit Navn, tilligemed Anklagens Grund; df. „overf.": at anklage nogen; – in Popillium subscripsit Gellius, quod etc., Cic. Cluent. 47; men id. Qu. Fr. 3, 3: Gabinium de ambitu reum fecit Sulla, subscribente Memmio, etc.; men Vell. 2, 69: Capito Agrippae subscripsit in Cassium; – men Tac. Agr. 45: quum suspiria nostra subscriberentur, (antegnedes som Forbrydelser); — 2) „publicistisk" om Censor: at skrive under en Persons Navn, hvad der hos en saadan fandtes at dadle; – vid. Cic. Cluent. 42, 44 o. 45, ogs. id. Div. 1, 16; ligel. Quintil. 5, 13, 33: quod censores de ceteris subscripserunt; — c) „civilistisk" el. i Forretningssproget: at sætte sit Navn (ogs. en Slutningsformular el. Hilsen) under et Document; – ∾ rationibus, testamento, Digest.; ogs. ∾ rationes, ibd.; – subscribens numerum puniendorum etc., Suet. Calig. 29; cf. id. Ner. 10; f. ogs. id. Tib. 32, under subscriptio; — C) „overf.": ligesom giver min Stemme dertil, billiger el. bifalder; – ∾ odiis accusationibusque alicujus, Liv. 33, 27; Neve, precor, magni subscribite Caesaris irae, Ovid. Trist. 1, 2, 3; cf. Phaedr. 3, 10; men Colum. 1, 2: si fortuna voto subscripserit; — b) ogs. ∾ alicui aliquid: at indrømme nogen noget, Tertull.; — II) (m. Eftertryk paa Verbet): optegner, noterer; – numerus aratorum quotannis subscribitur, Cic. Verr. 3, 51; ligel. nec tanta sit acturo memoriae fiducia, ut subscribere audita pigeat, Quintil. 12, 8, 8; cf. Suet. Aug. 27: ∾ quaedam etc.

*subscriptio, onis, f.; I) Underskrift; A) „alm."; – in Serapionis subscriptione (statuarum) etc., Cic. Att. 6, 1; — B) „bes."; 1) i Retssproget: Underskrift el. Medunderskrift under en Klage el. Anklage; – qui subscriptionem sibi postularunt, Cic. Divin. in Caecil. 15; ∾ in crimen, Digest.; — 2) „publicistisk": Censorens skriftlige Tilføielse til nogens Navn af den paatalte Forseelse; herom ogs. ∾ censoriae; – ne subscriptio censoria non minus calamitatis civibus, quam illa acerbissima proscriptio, possit afferre, Cic. Cluent. 44; cf. ibd. 42; — 3) „civilistisk": Underskrift under et Document el. Actstykke dels af den Skrivendes Navn, dels af en Slutningsformular el. Hilsen; – quodcumque imperator per epistolam et subscriptionem statuit, legem esse constat, Digest.; quod litteras publicas sine subscriptione ad se dederant ··· tantum modo jussos subscribere remisit, Suet. Tib. 32; — II) Fortegnelse; – ∾ et professio jugerum in agro Leontino etc., Cic. Verr. 3, 47; o. — subscriptor, oris, m.; I) som (ene el. med andre) undertegner en Anklage; – – vid. Cic. Divin. in Caecil. 15 o. 16, o. id. Qu. Fr. 3, 4; — II) som billiger el. bifalder noget, (eftercl.); – hujus sententiae legisque fundus et subscriptor etc., Gell. 19, 18; cf. id. 5, 21: subscriptores approbatoresque hujus verbi (plurium); — [subscribo]. — subscriptus, 3, partic. af subscribo.

subscus, ūdis, f., [sub, cudo]: etslags Træklemme (i Form af en dobbelt Svalestiert), der holder tvende Bretter sammen; (for- o. eftercl. Ord); vid. Fest. p. 306, ogs. Vitruv. 4, 10, oftere, o. Cato; — not.: f. pl. subscudes finder ogs. Biformen subscudines, Augustin.

subsĕcivus, (ogſ. subsicivus, o. v. Omſætn. subcisivus el. succisivus), 3, [sub, seco]: hvad der ved Agerfordelinger bortſkæres el. bortfalder el. bliver tilovers; hvſ. ogſ. subst. subseciva, orum, n.: ſaadanne Lodder el. Grundſtykker; - subseciva, quae divisis per veteranos agris superfuerunt, etc., Suet. Dom. 9; cf. Varr. R. R. 1, 10: in subsicivum esse unciam agri, (til Reſt); — II) „overf." o. „alm.": hvad der ſom Biting hører til det Vigtigere el. til Hovedſagen, ſom er øvrig el. tilovers derfra; - ∾ quaedam tempora (Bitimer el. Fritid, odl.) incurrunt, quae etc., vid. Cic. Leg. 1, 3; ligel. ∾ temporis aliquid (nogen Del af min Fritid), etc., Plin. Ep. 3, 15; men c. gen.: haec temporum velut subseciva, Quintil. 1, 12, 13; men Cic. Phil. 2, 3: ∾ operis (ved mine Biarbeider) perfecisse (me), ut etc.; men Senec. Ep. 53: non est res subseciva (philosophia), ordinaria est; — b) ∾ sollicitudo, (ſom endnu er tilbage), Appul.

sub.sĕco, cŭi, ctum, 1, v. a.: afſkærer nedenfra; ogſ. alm. afſkærer el. beſkærer; - ut quemque (manipulum) subsecuerunt (messores), ponunt in terra, Varro; ∾ herbam, id., legumina, id., radices, Colum.; men ∾ novas frondes ··· tauro, vid. Ovid. A. A. 1, 299; - ∾ ungues ferro, id.; men ∾ papavereas comas ungue, id. Fast. 4, 438. — subsectus, 3, partic. af subseco. — subsĕsundārĭus, 3: ſom kommer el. følger derefter el. dermed; - ∾ tempora et subseciva, Gell. epil.

subsellĭum, i, n., [sella]: en lavere Bænk, (quod non erat plane sella, Varr.); bf. I) „alm.": enhver Bænk til at ſidde paa (i Hjemmet, el. i Theatret, el. i Curiet, el. i Retten, oſv.); - tiente undert. ſom lectus (el. Spiſeſopha), Plaut. Stich. 5, 4, 21; hvſ. subsellii imi vir, (ſom ſidder nederſt), id.; cf. Suet. Vit. Ter. 2; men Martial. 1, 27: bibis, quantum subsellia quinque, (ſ. convivae quinque subselliorum); - subsellia i Theatret anføres Plaut. Amph. prol., o. id. Poen. prol.; ſ. ogſ. Suet. Aug. 43 o. 44, oftere; - subsellia omkring Talerſtolen ommældes Cic. Brut. 84; ligel. subsellia senatus, id. Phil. 5, 7, oftere; - men sedere in subselliis accusatorum, Cic. R. Am. 6; cf. id. Vatin. 14, o. Quintil. 11, 3, 132, oftere; — II) „beſ." ogſ. Dommerbænken el. Dommerſædet; (ligel. ofteſt in pl.); - accusare ad subsellia, (opp. in concionibus), Cic. Cluent. 34; cf. ibd. 40: rem ab subselliis in rostra deferre; — B) bf. „overf.": Retten; - vid. Cic. d. Or. 1, 8, ogſ. id. Brut. 84; homo ab subselliis, (ſom ideligen er tilſtede i Retten), id. Div. in Caecil. 15, hvorom ogſ. habitare in subselliis, id. d. Or. 1, 62; men id. Fam. 13, 10: versatus in utrisque subselliis, (ſom Dommer og ſom Sagfører), etc.; men ibd. 3, 9: longi subsellii ··· judicatio et mora, (hvad der fordrer lang Betænkning).

subsentātor, oris, m., [sentio; formet efter Analogien af assentator]: en Smigrer; - ∾ subdoli, Plaut. frgm. ap. Fronton. — sub.sentĭo, si, 4, v. a.: mærker hos mig ſelv el. i Stilhed; - etsi subsensi id quoque, illos ibi esse, etc., Ter. Heaut. 3, 1, 62.

subsĕquenter, adv.: efter hinanden, efter Ordenen, Messal. Corvin. d. progen. Aug. 23; af — sub.sĕquor, cutus (quutus) sum, 3, v. dep. n. o. a.: umiddelbart at følge derpaa el. derefter; I) „egenl."; a) c. acc.; - Age, i tu secundum; Sos. sequor, subsequor te, Plaut. Amph. 2, in.; ∾ signa, Caes. B. G. 4, 26; cf. id. B. C. 1, 83: has (cohortes) subsidiariae ternae subsequebantur; men Ovid. Her. 20, 133: subsequor ancillam; — b) absol., Morare hercle, quum verba facis; subsequere, Plaut. Most. 3, 2, 116; cf. Caes. B. G. 2, 19, oftere, o. Liv. 27, 31; ligel. Ovid. Met. 3, 17: subsequitur, pressoque legit vestigia gressu; men id. Fast. 2, 336: Et praefert cautas subsequiturque manus; — 2) ogſ. om Tings- og Begrebsſubjecter, navnl. om Himmellegemerne, Cic. N. D. 2, 20 o. 43; - men om Haanden og Geſticulationen, vid. id. d. Or. 3, 59: manus ··· digitis subsequens verba, non exsequens; ligel. ibd.: omnes hos motus subsequi debet gestus; - ligel. om en Række (af Skrifter), id. Div. 2, 1; - men om den hiſtoriſke Sammenhæng, Liv. 8, 36: si ducis consilia favor subsecutus militum foret; cf. Cic. Phil. 13, 10; - endel. om Tidsfølgen: subsequenti tempore, Vell., anno, Plin.; — II) „fig.": at følge nogens Foreſtillingsmaade el. Exempel el. Adfærd, at rette ſig derefter; - subsequens Chrysippum, (følgende hans Lære), Cic. Div. 1, 3; te imitari, te subsequi student, Plin. Pan. 84; ligel. Cic. Fam. 3, 1: mirifice ipse suo sermone subsecutus est humanitatem litterarum tuarum; cf. Liv. 8, 35; ligel. ∾ voluntatem orationis alicujus, (rette ſig derefter), Digest.

sub.sērĭcus, 3: halv af Silke, vestis, Lamprid. Elag. 26, o. A. — 1. sub.sĕro, ĕre, v. a.: ſaaer el. planter derefter, Colum. 4, 15, Digest. — 2. sub.sĕro, (ud. perf.), sertum, 3, v. a.; (efterel. Ord): ſtikker el. anbringer ind derunder; - subsertis manibus exsolvit suam sibi fasciam, Appul.; - men „fig.": ∾ pauca super aliquo, (tilføie), Ammian. — subsertus, 3, partic. af ſrgd. — sub.servĭo, ire, v. n.; (forel. Ord); I) „egenl.": at betiene, at være underdanig; c. dat.; - quae viros subservire sibi postulant, dote fretae, Plaut. Men. 5, 2, 10; — II) „fig.": at lempe el. indrette derefter; ligel. c. dat.; - tu ut subservias orationi, utcumque opus sit, verbis, vide, Ter. Andr. 4, 3, 20. — *subsessa, ae, f.: fiendligt Baghold, Veget.; cf. Serv. ad Virg. Aen. 11, 268; o. — subsessor, oris, m.: ſom dukker ned for at lure, ſom ligger paa Lur, en Lurer; - vid. Serv. l. c.; men subsessores cum venabulis etc., Petron. Sat. 40, 1; — II) „fig."; ∾ matrimonii alieni, Val. Max. 2, 1, 5; ∾ et adulteri, Arnob.; — [subsido].

subsicivus, 3, ſ. und. subsecivus. — subsīdentĭa, ae, f., [subsido]: at ſætte ſig, at ſynke til Bunds; bf. „concret: Bundfald; - quae ex aquarum subsidentia etc., Vitruv. 8, 3. — subsīdĕo, ēre, ſ. und. subsido. — *subsīdĭālis, e, (ſild. Biform af ſlgd.): hørende til Reſerven, acies, Ammian., manus, id.; — subsīdĭārĭus, 3: hørende til Reſerven, cohortes, Caes. B. C. 1, 83, Liv. 9, 27, o. Tac. Ann. 1, 63, acies, auct. B. Afr. 59; ∾ naves, Hirt. B. Al. 14; — b) bf. subst. subsidiarii, orum, m.: Reſervetropperne, Reſerven, Liv. 5, 38, o. id. 6, 8, oftere; — II) „overf." fra Krigsſproget: ſom haves i Reſerve el. til Nødmiddel, palmes, Colum.; men ∾ actio, (Søgsmaal til Opreisning), Digest., Cod. Just.; o. — subsīdĭor, ari, v. dep. n.: at tiene til Reſerve; - perterriti ··· etiam qui longius subsidiari consueverant, Hirt. B. G. 8, 13; — [af ſlgd.].

subsīdĭum, i, n., [subsideo]; I) oprdl.: de i tredie Slagorden (el. bag principes) ſom Reſerve ſtaaende Tropper, Reſervelinien el. Triarierne; - vid. Fest. p. 306, ogſ. Varr. L. L. 5, 16, hvor: quod hi subsidebant, ab eo subsidium dictum; - hos Liv. ſædv. in pl.; vid. id. 4, 48, oftere; — II) bf. „alm.": Reſerve, Hielpetropper; ogſ. „abstract": Krigshielp, Undſætning, Forſtærkning; - neque ullum esse subsidium, quod submitti posset, etc., Caes. B. G. 2, 25; cf. ibd. 22; men Sall. Catil. 59: post eas (cohortes) ceterum exercitum in subsidiis locat; - quum alius alii subsidium ferrent, Caes. B. G. 2, 26; cf. ibd. 7; ligel. missi in subsidium equites, Tac. Ann. 12, 55; men proficisci (marſchere) cum exercitu provinciae Galliae subsidio, Cic. Phil. 5, 17; men Tac. Ann. 4, 5: commune in Germanos Gallosque subsidium octo legiones etc.; — II) ofte ogſ. „overf." fra Krigsſproget: Tilhold el. Tilflugt, Hielp el. Biſtand el. Beſkyttelſe; a) in sing.; - vid. Cic. d. Or. 1, 45; ligel. ibd. 60: subsidium bellissimum esse senectuti otium;

ligel. id. Att. 12, 3: ut illud subsidium (i. e. bibliothecam) senectuti parem; men id. Quint. 1: quo minus ingenio possum, subsidio mihi diligentiam comparavi; cf. id. Cluent. 1; – fidissimum annonae subsidium, Liv. 27, 5; Maroboduo ··· non aliud subsidium, quam misericordia Caesaris, Tac. Ann. 2, 63; — b) in pl.; – ∾ industriae etc., Cic. Catil. 2, 5; qui nulla sibi subsidia ad omnes vitae status paraverunt, id. Fam. 9, 6; cf. id. Manil. 12; men Suet. Calig. 12: deserta desolataque reliquis subsidiis aula; cf. Tac. Ann. 4, 67.

sub.sīdo, sēdi, sessum, 3, (af Biformen subsideo er subsident, Ammian. 28, 4, inc.; s. ogs. nedenf., Quintil. 2, 1, 3), v. n. o. a.; I) neutr.: at sætte sig el. nedlade sig paa et Sted, at synke el. dale; A) „egenl."; 1) „alm."; – Agite nunc, subsidite omnes, quasi triarii, Plaut. frgm. ap. Varr. o. Fest.; saal. i Krigssproget: subsidunt adversus emissa tela ab hoste, Liv. 28, 2; men ibd. 1, 14: ∾ in insidiis etc.; men Poplite subsidens, Virg. Aen. 12, 492; cf. Liv. 44, 5: subsidentes clunibus (elephanti); cf. Ovid. Met. 9, 297: subsedit in illa Ante fores ara, (satte sig el. sad derpaa); — b) ofte ogs. om Ting; – ∾ valles, Ovid. Met. 1, 43; cf. Lucr. 5, 494: neque enim poterant subsidere saxa; – navnl. ogs. om Bundfald hos Fluida; vid. Senec. Ep. 108, o. Plin. 28, 19; men Hirt. B. Al. 5: ∾ aqua, (sætter sig, bliver klart); men „poet.": ∾ undae, (lægge sig el. stilles), Virg.; hvf. „overf.": ∾ venti, Propert., Ovid.; – ligel. „poet.": galeaque ima subsidit Acestes, (hans Lod blev nederst), Virg. Aen. 5, 498; men Ovid. Met. 10, 284: subsidit digitis (ebur: gav efter el. blev blødt el. ligesom sænkede sig under Fingrene); – ligel. „poet.": at synke, at gaae tilgrunde; multae per mare pessum Subsedere suis pariter cum civibus urbes, Lucr. 6, 588; cf. Lucan. 1, 646; ogs. er at hidføre Liv. epit. 112: dum etc., in Nilo navicula subsedit (sank); — 2) „bef."; a) at sætte sig fast el. nedlade sig, at blive siddende, at forblive; – itaque subsedi in ipsa via, dum etc., Cic. Att. 5, 16; cf. id. Fam. 6, 8: in Sicilia subsidas, an etc.; s. ogs. Caes. B. G. 6, 36; men Nuceriae subsedisse, (havde bosat sig der), Suet. Vitell. 1; cf. id. Vesp. 1; men Virg. Aen. 12, 836: commixti corpore tantum (forenede til eet Folk med Landets ældre Indvaanere), subsident Teucri (skulle de bosætte sig); men Quintil. 2, 1, 3: ut aetas (illa) ··· in schola minore subsidat, (bliver siddende der; al. subsideat m. s. Bem.; vid. ab in.); — b) bliver siddende el. liggende for at belure el. overfalde; vid. Cic. Mil. 19; — c) „poet." o. sild. om Hunnen under Parringen; vid. Lucr. 4, 1194, o. Hor. Epod. 16, 31; — B) „fig.": at lægge sig, at aftage el. ophøre; – ∾ impetum dicendi etc., Quintil. 3, 8, 60; ligel. om Stemmen, id. 11, 3, 24; men Senec. Ep. 94: ubi etc., vitia subsidunt, quorum etc.; cf. ibd. 13; — II) act.: belurer for at overfalde; – devictam Asiam (i. e. Agamemnonem victorem Asiae) subsedit adulter, Virg. Aen. 11, 268; ∾ leonem, Sil.; ∾ homines copiosos, Ammian.; men ∾ regnum, Lucan. 5, 226, (al. regno), inc. — subsĭdŭus, 3, [subsideo]: som synker tilbunds; – ∾ fraces, Gratian. Cyneg. 474.

subsignānus, 3, [signum]: som befinder sig el. som er under Standarterne el. Fanerne; – ∾ miles (collect.), o. ∾ milites, (rimel. etslags Forstærkningstropper el. flyvende Colonner); vid. Tac. Hist. 1, 70, o. ibd. 4, 33. — subsignātio, onis, f.: Underskrift, Paategning; – subsignatum dicitur, quod ab aliquo subscriptum est; nam veteres subsignationis verbo pro subscriptione uti solebant, Digest.; – df. „overf.": Forsikkring el. Løfte; ∾ poenitentiae, Tertull.; af — sub.signo, avi, atum, 1, v. a.: skriver el. tegner el. anfører derunder; – ∾ traditas notas Catonis verbis, Plin. 18, 7; cf. ibd. 61; s. ogs. und. frgd.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) at indskrive el. indføre i de offenlige Registre; – subsignari apud aerarium, apud censorem (praedia alicujus) etc., vid. Cic. Flacc. 32; — 2) pantsætter ved en skriftlig Paategning, Cod. Just.; — B) df. „ment.": borger el. siger god derfor, d. e. forsikkrer paa det Bestemteste; – vid. Plin. Ep. 3, 1, o. id. ibd. 10, 3.

subsĭlio, ŭi o. ĭi, 4, v. n., [salio]: springer op el. i Veiret; (oftest „poet."); – non subsilis ac plaudis? Varr. ap. Non.; – men comisk: Pessuli ··· subsilite, obsecro, Plaut. Curc. 1, 2, 60; men Propert. 4, 8, 46, om de kastede Terninger: Semper damnosi subsiluere canes; men om en Ildslue, Lucr. 2, 191; – men Senec. Ep. 13, „alleg.": saepe fortuna supra te fuit; tamen ··· subsiluisti, etc. — sub.sĭmĭlis, e: som har etslags Lighed dermed, c. dat., Cels.; – ogs. absol., ∾ aliquid, Digest. — sub.sīmus, 3: med en noget opadbøiet Næse; – ∾ boves, Varro. — sub.sĭpĭo, ĕre, v. n., [sapio]; df. om Ting: (subsipit), quod non plane sapit, (hvad der ikke har synderlig Smag), Varr. L. L. 5, 28.

sub.sisto, stiti, v. n. o. a.; I) neutr.: at stille sig hen paa et Sted, at staae stille, at blive staaende; A) „egenl."; 1) „alm."; – ∾ in itinere, Caes., in locis campestribus, id.; men Quintil. prooem. „alleg.": ∾ circa ima, (opp. ad summa niti); ∾ audacius (at holde Stand), Caes. B. G. 1, 15; cf. Virg. Aen. 12, 492; men occultus subsistebat (stillede sig paa forborgent Sted), si etc., Liv. 22, 12; — b) ogs. om Ting: at standse i sin Bevægelse; saal. om Tiberfloden, Virg. Aen. 8, 87: tacita refluens ita substitit unda (Tibris) ··· ut etc.; cf. Plin. Pan. 30; ligel. ∾ lacrimae, Quintil.; cf. Plin. 27, 47; — B) „bef."; a) at blive staaende el. at forblive el. at opholde sig paa et Sted; – (locus) ubi nationum subsisterent legati, qui etc., Varr. L. L. 5, 32; cf. Plin. Ep. 4, 1, o. id. ibd. 6, 16; ligel. ut domi subsisteret, (skulde blive hiemme), Vell. 2, 57; — b) at holde Stand el. at bestaae derimod; – nisi suffulcis firmiter, non potes subsistere, etc., Plaut. Epid. 1, 1, 78; Nec clipeo juvenis subsistere ··· valet, (staae imod dermed), Virg. Aen. 9, 806; – men Liv. 27, 7, c. dat.: vix Hannibali atque ejus armis subsistentem (Italiam) etc.; — c) absol. ogs. om Ting: at holde, odl.; – quod neque ancorae funesque subsisterent, neque etc., Caes. B. G. 5, 10; — B) „overf."; 1) „alm."; a) at staae stille, at holde inde, at standse, navnl. om Taleren, Quintil. 4, 5, 20; men id. 8, 5, 27: subsistit enim omnis sententia, (danner etslags Ophold); men ∾ intra priorem paupertatem, (nøies med sin forrige Armod), vid. Tac. Ann. 12, 53; – men in servo (procuratore) subsistimus, (have vi Betænkeligheder), Digest.; — b) om Begreber el. Tilstande, odl.: at standse el. ophøre; – substitit ut clamor etc., Ovid. Met. 1, 207; cf. id. Her. 15, 196: dolor artibus obstat, Ingeniumque meis substitit omne malis; — 2) „bef."; a) at modstaae, at holde ud, el. være (noget) voxen, c. dat.; – non si etc., subsistere sumptui possem, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 10; ∾ tantis periclis, Claudian., liti, Digest.; — b) i Retssproget absol.; – sententia adversus te lata subsistit, (bliver i Kraft, vedbliver at være gieldende), Cod. Just.; — c) hos Appul. heder ogs. ∾ aerumnis alicujus, (at komme nogens Lidelser til Hielp, at formilde dem); — II) act.: holder Stand derimod, modstaaer el. opholder; – praepotentem armis Romanum nec acies subsistere ullae ··· nec urbes poterant, Liv. 9, 31; ligel. id. 1, 4: jam non feras tantum subsistere, sed etc. — sub.sĭtus, 3: som ligger el. er liggende derunder, Appul.

sub.sōlānus, 3: liggende imod Østen, østlig; – ∾ montes, Plin.; — b) ogs. subst., subsolanus,

i, m., (sc. ventus): Østenvinden, Senec., Plin.; ogs. in pl., Cels. — sub.sŏno, are, v. a.: giver hemmeligen at forstaae, m. flgd. Relativsætn., Sisenn. ap. Charis. — sub.sortĭor, ītus sum, 4, v. depon. a.; i Retssproget: vælger ved Lodkastning i nogens Sted, judicem, (en anden Dommer istedetfor den af Parterne forkastede); vid. Cic. Cluent. 34 o. 35, o. id. Verr. act. 1, 10; df — subsortītĭo, onis, f., judicum, (det ovennævnte Valg ved Lodkastning af nye Dommere), Cic. Cluent. 33, o. id. Verr. 1, 61; – men Suet. Caes. 41, er subsorstitio: Valg ved Lodkastning el. alm. Valg af de Borgere, som i de Afdødes Sted skulle erholde Korn af det Offenlige. — sub.spargo, ĕre, v. a.: udstrøer hemmeligen; – df. „fig.": ∾ semina versutiis haereticorum, Tertull.

substantĭa, ae, f., [substo]: det Væsenlige el. Bestaaende, Væsen el. Substans; – ∾ (hominis: nogens Personlighed), Quintil. 7, 2, 5; verba ipsa sine rerum substantia, id. 2, 21, 1; huic ejus (i. e. rhetorices) substantiae maxime convenit: rhetoricen esse bene dicendi scientiam, id. 2, 15, 34; aut de substantia quaestionem esse, aut de qualitate, id.; men Senec. Ep. 58: substantiam non habere, (ikke at være til); – men Quintil. 6 prooem.: quos ingenii igniculos, quam substantiam placidae et altae mentis ostenderit; – earum rerum pretium non in substantia, sed in arte positum, Digest.; – ∾ facultatum, Tac. Or., paternorum bonorum, Aur. Vict., rei familiaris, Paul. Sent., (Formue el. Midler).

substantĭālis, e, [substantia]: hørende til Væsenet, væsenlig, (eftercl. Ord); – ∾ differentia, Tertull.; – df. „overf.": selvstændig; ∾ potestates, (Aanderne), Ammian.; df. — substantĭālĭter, adv.: væsenligen, Tertull. — substantĭŏla, ae, f., demin. af substantia: liden Formue; – ∾ paterna et materna, Hieronym. — substantīvālis, e: selvstændig, forma, Tertull.; af — substantīvus, 3, [substantia]: selvstændig, res, Tertull.; — II) df. i d. sild. gramm. Sprog: ∾ verbum, d. e. Verbet sum, (som Oversættelse af ῥῆμα ὑπαρκτικόν), Priscian.

sub.sterno, strāvi, strātum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": strøer el. breder el. lægger derunder; – ulvam ··· substernito ovibus, Cato; cf. Plin. 20, 56; – ofte ogs. ud. dat.; ∾ verbenas, Ter. Andr. 4, 3, 12; cf. Ovid. Met. 15, 398; ∾ semina hordei, Colum., fucum marinum, Plin.; – partic. substratus alicui, (udstrakt el. liggende derunder), vid. Liv. 22, 51; men absol.: pelage (nomin. pl.) late substrata, (vide udbredte el. udstrakte Have), Lucr. 6, 20; – ogs. absol.: male substravisse pecori colonum, Plin. 18, 53; – men in pass. impers.: pecori et bubus diligenter substernatur, Cato; — B) „bef.": bestrøer el. tildækker; – ∾ solum paleis, Varro; gallinae nidos ··· quam possunt mollissime substernunt, Cic. N. D. 2, 52; ∾ fundamenta calcatis carbonibus (abl.), Plin.; ∾ lectum veste stragula, Appul.; — II) „fig.": lægger derunder, underordner, hengiver dertil, giver til Pris derfor; – tum denique (deus) omne, quod erat concretum atque corporeum, substernebat animo, Cic. Univ. 8; men id. d. Rep. 1, 4: totam rem publicam substravit libidini suae; cf. Suet. Aug. 68; men Lucr. 2, 22, „poet." ogs. ud. dat.: Delicias quoque uti multas substernere possint (sc. sibi: for at blive Herrer derover).

substillus, 3, [stillo]; (for- o. eftercl. Ord): dryppende, som falder draabevis; – ∾ lotium, (d. e. Stranguri), Cato; — b) df. subst. substillum, i, n.: Smaaregn, Fest. p. 306, Tertull. — substĭtŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a., [statuo]; I) sætter el. stiller el. lægger derunder el. bagved noget; A) „egenl."; – ∾ lapides plantae, Pallad.; ∾ armaturas leves post elephantos, auct. B. Afr. 59; — B) „fig.": underlægger; – substituerat animo speciem quoque corporis amplam et magnificam, (havde forestillet sig hans Gestalt saaledes), Liv. 28, 35; men ∾ aliquem crimini, Plin. Ep. 6, 31; ∾ aliquem arbitrio, Digest.; — II) sætter istedetfor, substituerer; A) „alm."; – ∾ et supponere cives Romanos in locum eorum, quos etc., Cic. Verr. 5, 28; men Suet. Tib. 4: ∾ pontificem in locum alicujus; cf. Nep. Alcib. 7; – nunc pro te Verrem alterum substituisti civitati, Cic. Verr. 3, 69; cf. Liv. 38, 42; men ∾ philosophiam nobis pro rei publicae procuratione, Cic. Div. 2, 2; – ∾ sibi aliquem, (sætte el. udnævne i sit Sted), Vell. 2, 58; cf. Liv. 29, 1: ita trecentis Siculis Romani equites substituti; – ogs. om Ting og om Begreber; – ∾ alia semina demortuis, Colum.; ∾ fortunam culpae, Quintil.; – quas (personas) ipsi substituimus etc., id. 3, 8, 51; cf. Suet. Ner. 15; — B) „bef." i Retssproget: ∾ aliquem heredem (alicui): indsætte til anden el. subsidiær Arving (efter nogen); – heredes instituti primo gradu, substituti secundo vel tertio, Digest.; men Suet. Tib. 76: eo testamento heredes aequis partibus reliquit ··· nepotes, substituitque invicem; cf. id. Galb. 9, ogs. Quintil. 6, 7, 9, o. A.; df. — substĭtūtĭo, onis, f.: Sætten el. at sætte istedetfor en anden, Substituering, Arnob.; – ogs. i Retssproget: Indsættelse til anden el. subsidiær Arving, Digest. — substĭtūtīvus, 3: betinget, propositio, Appul.; af — substĭtūtus, 3, partic. af substituo.

sub.sto, are, v. n.: at være derunder el. derved el. tilstede, (navnl. i Lægesproget); – pure substante, Cels.; nullo dolore substante, id.; — II) staaer imod el. holder Stand, subsisto; – metuo, ut substet hospes, Ter. Andr. 5, 4, 11. — sub.stŏmăchans, tis, partic., [stomachor]: noget ærgerlig, Augustin.

substrāmen, ĭnis, n., [substerno]: Strøelse; – ∾ molle e palea aliave aliqua re, Varro. — substrāmentum, i, n.: = frgd., Cato, inc. — 1. substrātus, 3, partic. af substerno. — 2. substrātus, us, m., [substerno]: Strøen el. Læggen derunder; men alene in abl. sing.; vid. Plin. 18, 72, oftere. — substrĕpens, tis, partic., [strepo]: som alene svagt lader tone el. lyde; – substrepens verba, Appul.

substrictus, 3, partic. o. adj. af substringo. — substrīdens, tis, partic., [strido]: lidt el. noget knurrende, Ammian. — sub.stringo, nxi, ctum, 3, v. a.: binder derunder el. underbinder el. opbinder; – ∾ crinem nodo, Tac. Germ. 38; ∾ caput equi loro, Nep. Eum. 10; ∾ carnem (en Gevæxt) fascia, Suet. Galb. 21; — II) df. „fig.": sammentrækker el. indskrænker; men m. Lune, Hor. Sat. 2, 5, 95: ∾ aurem, (spidse Øret, lytte opmærksomt); ∾ lacrimas, (standse dem), Marc. Empir.; — b) ogs. „ment.", Quintil. 10, 5, 1: omissa supplere, effusa substringere (indskrænke); men ∾ bilem (tæmme el. tvinge), Juvenal. 6, 433; — III) df. partic. substrictus, 3, ogs. som adj.: sammentrukken; df. smal el. knap el. trang, odl.; – ∾ ilia, Ovid. Met. 3, 216; ∾ crura, ibd. 11, 752; ∾ et breves tunicae, Gell.; – compar., ∾ venter tauro etc., Colum. 6, 20.

substructĭo, onis, f., [substruo]: ligesom Underbygning, d. e. den massive Grundvold til en større Bygning; – oftest in pl.; vid. Caes. B. C. 2, 25, o. Cic. Mil. 20; ligel. ibd. 31: substructionum insanae moles etc.; – men in sing.: substructionem super Aequimaelium in Capitolio etc., Liv. 38, 28. — substructum, i, n.: = substructio, Vitruv. 8, 6; af — substructus, 3, partic. af flgd. — sub.strŭo, xi, ctum, 3, v. a.: bygger derunder el. fra Grunden; – ∾ intervalla montium ad libramenta, Vitruv.; locus substructus, ubi nationum subsisterent legati,

qui ad senatum essent missi, Varr. L. L. 5, 32; Capitolium saxo quadrato substructum, Liv. 6, 4; - men „comisk overf.": ∾ fundamentum liberorum, Plaut. Most. 1, 2, 40; - men absol.: substruendo iter facere, Digest.; — b) vias ··· extra urbem glarea substruendas (locare, om Censorerne: licitere deres Brolægning), Liv. 41, 24.

*subsultim, adv.: springende, hoppende; - ut in extremis spatiis subsultim decurreret, Suet. Aug. 83; o. — subsulto, are, v. intens. n.: springer el. hopper i Veiret, navnl. af Glæde el. Overgivenhed; - vid. Plaut. Casin. 2, 7, 10; men id. Capt. 3, 4, 104: Tu subsultas; ego miser vix asto prae formidine; — II) „fig." ogs. om Foredraget; - ne sermo subsultet imparibus spatiis ac sonis, Quintil. 11, 3, 43; cf. id. 9, 4, 42: necesse est, compositio, multis clausulis concisa, subsultet; — [af subsilio].

sub.sum, (ub. perf.), subesse, v. n.: at være derunder el. nedenfor el. bagved el. derhos, odl.; - ubi in suo quisque est gradu firmiter collocatus, et non subest, quo praecipitet et decidat, Cic. d. Rep. 1, 45; bf. „poet." c. dat., vid. Lucr. 3, 886, Virg. Ge. 3, 388, Hor. Ep. 1, 1, 96, o. id. Od. 4, 5, 40; - fremdeles om Localforholde; quod mons suberat, circiter M. passuum (i en Nærhed af omtrent 1000 Skridt), Caes. B. G. 1, 25; cf. id. B. C. 1, 65 o. 79; ligel. ∾ planities, Liv. 27, 18; men c. dat.: Templa mari subsunt, etc., Ovid. Met. 11, 359; cf. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 21; — b) ogs. om et Tidspunkt: at være nær, at nærme sig; - etsi ··· nox jam suberat, Caes.; quod hiems jam suberat, id.; cf. Cic. Mil. 16; — II) „overf.": om en Aarsag, osv.; - non temere famam nasci solere, quin subsit aliquid, auct. ad Her. 2, 8; cf. Cic. R. Am. 10; men id. Off. 1, 12: quum etc., causas omnino subesse tamen oportet easdem, quas etc.; - ogs. c. dat.; si his vitiis ratio non subesset, id. N. D. 3, 28; men id. Att. 3, 25: si ulla spes salutis nostrae subesset; - ogs. at indbefattes el. skiule sig derunder, vid. Quintil. 3, 5, 9; ligel. Tibull. 1, 9, 18: Saepe solent auro multa subesse mala; men Ovid. A. A. 1, 397: si etc., Notitiae suberit semper amica tuae, (du skal da altid kiende hendes Færd). — sub.surdus, 3: næsten døv; bf. „overf."; ∾ vox: noget utydelig, Quintil. 11, 3, 32, inc. — subsūtus, 3, partic., [suo]: som er syet el. udsyet nedentil; - ∾ vestis (med Garnitur el. Bræmme), Hor. Sat. 12, 29.

sub.tābĭdus, 3: noget hensvindende el. beængstet, Ammian. 21, 6. — sub.tăcĭtus, 3: noget taus el. stille, Prudent. — subtegmen, ĭnis, s. und. subtemen. — sub.tĕgo, xi, 3, v. a.: bedækker nedentil el. nedenfra, Ammian. 19, 7. — subtĕgŭlānĕus, 3, [tegula]: som befinder sig under Tag; - ∾ pavimenta, Plin. 36, 61.

subtēmen, (ogs. subtegmen), ĭnis, n., [ctr. af inus. subteximen, af sub o. texo; cf. mala af maxilla, etc.]: hvad der bliver indvævet el. indvirket deri; sædv. Islæt i Væven, (opp. stamen); saal. Ovid. Met. 6, 56: Inseritur medium radiis subtemen acutis, etc.; cf. Virg. Aen. 3, 483, Plin. 11, 28, o. A.; — II) bf. „meton." (el. som pars pro toto): det Vævede el. Spundne, Væv el. Spind el. Garn, (oftest „poet."); - ∾ nere, Plaut., Ter.; ∾ Tyrium, Tibull., croceum, Val. Fl.; — B) navnl. ogs. „poet.": Parcernes el. Skæbnens Traad; vid. Hor. Epod. 13, 15; ligel. Catull. 64, 328: Currite, ducentes subtemina, currite, fusi! — sub.tendo, (di), tum, 3, v. a. o. n.; I) act.: spænder derunder, bespænder; - ∾ lectos loris, Cato; — II) neutr.: at udstrække sig derunder; - linea subtendens, (som strækker sig under en anden Linie), Frontin. — sub.tĕnĕo, ēre, v. a.: holder derunder, hvs. Cat. R. R. 25, (Schneid.): subtento, ctr. f. subteneto. — subtentus, 3, partic. af subtendo. — sub.tĕnŭis, e: noget tynd el. temmelig tynd; - ∾ setae (jubarum), Varr. R. R. 2, 7.

subter, adv. o. praepos., [af sub, ligesom inter af in.]; I) som adv.: nedenunder, nedenfor, nedentil; - quae supra, et subter, etc., Cic. d. Or. 3, 5; men supter superaque, id. (poëta) N. D. 2, 42; cf. Lucr. 6, 537: subter item ut supera etc.; men id. 6, 915: subter adhaerens (anulus); cf. Cic. d. Rep. 6, 17: deinde subter mediam fere regionem sol obtinet; — II) som praepos. c. acc. el. abl.: under, nedenfor, nedunder; ogs. nær dertil; a) c. acc.; - iram in pectore, cupiditatem subter praecordia locavit, Cic. Tusc. 1, 10; umbrosi subter pineta Galesi, Propert. 2, 25, 67; cf. Virg. Aen. 8, 366; men Ovid. Met. 5, 502: subterque imas ablata cavernas, Hic caput attollo; cf. Liv. 8, 9: manu subter togam ad mentum exserta; men id. 34, 20: equo citato subter murum ··· advehitur (nær dertil); — b) c. abl.; - virtus omnia ··· subter se habet, Cic. Tusc. 5, 1; Rhoeteo subter litore, Catull. 65, 7; cf. Virg. Aen. 9, 514; — III) i Sammensætninger betegner subter (ligesom sub); A) „egenl.": derunder; (subterfluo); — B) „overf.": hemmeligen; (subterfugio); — not.: ogs. er det underst. uvist, om ikke subter er som adverb. at skrive adskilt fra d. flgd. Ord.

subtĕr.actus, 3, partic., [ago]: som drives (el. voxer) derunder, radices, Cels. — subtĕr.ănhēlo, are, v. n.: at stønne derunder, Stat. — subter.căvātus, 3: nedentil udhulet, Solin. — subter.cŭtānĕus, 3, [cutis]: som befinder sig under Huden; - ∾ morbus: Vattersot, Aur. Vict. epit. 14; ligel. ∾ humor, Veget. — subter.dūco, xi, 3, v. a.: hemmeligen at unddrage; (forel. Ord); - ∾ se: at unddrage sig, at liste sig bort, Plaut. Mil. gl. 2, 3, 72; men id. Asin. 2, 2, 12: si huic occasioni tempus sese subduxerit, (er gaaet forbi, er forløbet).

subter.flŭo, ĕre, v. n. o. a.: at flyde derunder; - amnis ex lacu sub montes desertos subterfluens, Vitruv.; cf. Plin. 8, 76; — b) sild. ogs. „overf." c. acc.; - ita eos felicitas ingrata subterfluit, ut etc., Eumen. Paneg. Const. 15. — subter.fŭgĭo, fūgi, 3, v. n. o. a.: hemmeligen at undflye el. løbe bort el. slippe derfra, odl.; I) neutr.; - subterfugisse sic mihi hodie Chrysalum! Plaut. Bacch. 4, 6, in.; men qui (servus) recedit, hoc est, qui subterfugit, etc., Digest.; — II) oftere in act.: at undflye, at redde sig derfra; - ∾ mare, Plaut. Merc. 1, 2, 83; ∾ vim criminum (om den Anklagede), Cic. Verr. act. 1, 3; men ibd. 4, om Kostbarheder: ∾ imprudentiam avarissimi hominis, (blive ubemærket deraf); ∾ militiam, (unddrage sig derfra), id. Off. 3, 26; men ∾ *tempestatem Punici belli, (blive reddet derfra), Liv. 31, 10. — subter.fundo, are, v. a.: at begrunde el. grundlægge derpaa el. derunder; - quum terra subterfundaretur, Lactant.

subtĕrĭor, us, gen. oris, compar. adj. af adv. subter; (sild. Ord f. d. sædv. inferior): som befinder sig nedenfor el. derunder; - per subteriora (igiennem de nedre Dele), Aem. Mac. — subter.jăcĕo, ēre, v. n.: at ligge derunder, Alcim. — subter.jăcĭo, ĕre, v. a.: kaster el. lægger derunder, Pallad. — subter.lābor, labi, 3, v. depon. n.: at glide el. flyde hen derunder, (c. acc. praepos.), Virg. Ecl. 10, 4, o. id. Ge. 2, 157; men Liv. 30, 25: neque rostro ferire celeritate praeterlabentem (navem) poterant, neque etc. — subter.lĭno, ĕre, v. a.: bestryger nedenunder; - ∾ plantas aegri, Plin. 28, 23. — subter.lŭo, ĕre, v. a.: at beskylle nedentil, at flyde derunder, Claudian.; bf. — subterlŭvio, onis, f.: Beskyllen el. at beskylle nedentil, Claud. Mam.

subter.mĕo, are, v. n.: at gaae derunder, Claudian. — subter.nătans, tis, partic., [nato]: svømmende derunder, Solin. — subternus, 3,

[subter]: som befinder sig derunder; (sldv. o. eftercl. f. infernus); – ∾ antra, Prudent.; ∾ nox, id. — sub.tĕro, trivi, tritum, 3, v. a.: nedentil at afstøde el. afslide; – boves ne pedes subterant, Cato; ligel. ∾ pedes et ungulas, Colum.; – men ∾ sextarium salis (støde el. knuse), id., Plin. — subter.pendens, tis, partic., [pendeo]: hængende derunder, nedhængende; – ∾ mala, Tertull.

*subterrānĕus, 3: underjordisk; – paucos specus ··· et eos quidem subterraneos etc., Cic. Att. 15, 26; ∾ structura, Plin.; ∾ regna, Juvenal.; men cuniculo et subterraneis dolis etc., Flor. 1,12; — b) ogs. subst., subterraneum, i, n.: underjordisk Hule, Appul.; — subterrēnus, 3, sldv. Biform af frgd.; – ∾ plagae orbis, Appul.; o. — subterrĕus, 3: = frgd.; ∾ divi, Arnob.; — [sub, terra]. — subter.tĕnŭo, are, v. a.: slider tynd nedentil el. indentil; – Anulus in digito subtertenuatur habendo, Lucr. 1, 313. — sub.tertius, 3, Grækernes ὑπότριτος: som er en Tredjedel mindre, (altsf. Forholdet 3 til 4); – ∾ numerus, Capella. — subtervăcans, tis, partic., [vaco]: nedentil tom, locus, Senec. Qu. N. 6, 25. — subter.vŏlo, are, v. n.: flyver derunder; „poet." c. acc. praepos.; – vasto subtervolat astra tumultu (fragor), Stat. Theb. 3, 669.

sub.texo, xui, xtum, 3, v. a.; oprdl.: væver derunder el. dertil; df. sædv. sætter el. føier dertil; I) „egenl."; – Appositam nigrae lunam subtexit alutae, (i. e. senator factus est), Juvenal. 7, 192; — b) oftere: ligesom drager derfor; – ∾ nubes patrio capiti (i. e. Soli, om Circe), Ovid. Met. 14, 368; nox subtexta polo, Lucan.; – ogs. m. den bedækkede Gjenstand som Object; Corpore concreto subtexunt nubila coelum, Lucr. 5, 467; cf. Virg. Aen. 3, 582; ligel. ∾ diem atra nube, Senec. Phoen.; ∾ aethera ferro, Lucan.; — II) „fig.": føier el. lægger dertil (som fortællende, odl.); – his subtexitur argumentum, Quintil. 4, 2, 13; subtexit deinde fabulae, m. flgd. Objectssætning, Liv. 37, 48; ligel. m. flgd. Relativsætning, Suet. Aug. 94: non ab re fuerit subtexere, quae etc.; cf. Vell. 1, 14; men Colum. 11, 1: ut olitoris curam subtexerem villici officiis; — b) sammenføier, udarbeider, forfærdiger, carmina, Tibull. 4, 1, 211; ∾ originem familiarum, Nep. Att. 18. — subtextus, 3, partic. af frgd.

subtīlĭlŏquentĭa, ae, f.: fin el. spidsfindig Tale, Tertull.; af — subtīlĭlŏquus, 3, [subtilis, loquor]: som fører en fin el. sleben Tale, id. — subtīlis, e, [sub, tela]; altsf. oprdl. med fin Væv, odl.; df. A) „alm.": fin el. tynd i sit Slags; I) „egenl."; – ventus subtili corpore tenvis, Lucr. 4, 902; cf. id. 4, 86: Quae vulgo volitant subtili praedita filo; s. ogs. Catull. 54, 3; ∾ acies gladii, Senec. Ep.; ∾ farina, Plin.; ∾ mitra, Catull. 64, 63; ∾ ignis, Lucr.; cf. id. 4, 121: ∾ et minuta primordia rerum; – compar., ∾ arundo, Plin.; ∾ semen raporum, id.; superl., ∾ sucus et dulcissimus (mel), id. 11, 4; — B) „bes." o. „poet." om Smagens Sands; – ∾ palatum, Hor. Sat. 2, 8, 38; ligel. subtilior gula, Colum.; — II) „fig.": fin, nøiagtig, accurat, odl.; A) „alm."; – sollers subtilisque descriptio partium, etc., Cic. N. D. 2, 17; ligel. ∾ definitio, (opp. vulgaris opinio), id. d. Or. 1, 23; ligel. ∾ observatio, Plin., sententia, quaestio, argumentatio, id.; – ∾ epistolae, Cic. Att. 5, 14; superl., ∾ curatio, Cels.; ∾ inventum, Plin.; — B) „bes." ogs.; 1) om den æsthetiske Smag el. Sands el. Dømmekraft, (el. med Hensyn derpaa): fin, rigtig, træffende; – ad illud sincerum et subtile judicium etc., Cic. Fam. 15, 6; cf. Hor. Ep. 2, 1, 242; – dog ogs. om Personer: med fin Smag, smagfuld; vid. Hor. Sat. 2, 7, 101, o. Plin. Ep. 4, 14; — 2) i Rhetoriken, el. om Foredraget og om den Foredragende: fin el. nøiagtig; navnl. som afsondrer al Udsmykning; – subtile (genus dicendi) in probando, (opp. modicum in delectando, vehemens in flectendo), Cic. Orat. 21; cf. ibd. 5 o. 23, ogs. id. d. Or. 2, 23; men Quintil. 12, 10, 58, absol., subtile, quod ἰσχνὸν vocant; men Cic. Fin. 3, 1: Stoicorum non ignoras, quam sit subtile, vel spinosum potius dicendi genus; – men om den Foredragende: ∾ disputator, (fin el. skarpsindig Dialectiker); vid. Cic. Off. 1, 1; cf. id. Brut. 9: ∾ scriptor atque elegans; ∾ praeceptor, Quintil.; cf. Cic. d. Or. 1, 39, id. ibd. 3, 8, ogs. id. Brut. 17, o. Plin. Ep. 4, 17.

subtīlĭtas, atis, f., [subtilis]: Finhed el. Tyndhed i sit Slags; I) „egenl."; – ∾ linearum, Plin., ferramentorum, (deres Skarphed), id.; ∾ inenarrabilis florum, (deres fine Bygning), id.; ∾ immensa animalium, (om Insecterne), id.; men ∾ muliebris, Vitruv. 4, 1; – endel. ogs. om Kunstens Arbeider; vid. Plin. 35, 1: ∾ morosa caelandi fingendique ac tingendi; — II) „fig."; A) „alm.": Finhed, Skarpsindighed, Nøiagtighed, Grundighed, odl.; – ∾ sententiarum, vid. Cic. N. D. 2, 1; men leporem Socraticum subtilitatemque sermonis cum obscuritate Pythagorae contexere, id. d. Rep. 1, 10; – ogs. absol., subtilitatem plerumque deesse militaribus ingeniis etc., vid. Tac. Agric. 9; cf. Senec. Ep. 113: si mihi accomodaveris subtilitatem et intentionem tuam; ligel. ∾ immensae vir (Aristoteles), Plin.; cf. id. 2, 112, (om Eratosthenes); men ∾ perversa grammaticorum, id. 35, 4; — b) „bes." i Rhetoriken: den Finhed og Simpelhed el. Nøiagtighed, som bortfjerner al overflødig Prydelse; – vid. Cic. Orat. 23, o. id. Brut. 84; tillægges navnl. den attiske Taler Lysias; vid. Cic. d. Or. 3, 7; men id. Fam. 4, 4: facile cedo tuorum scriptorum subtilitati et elegantiae.

subtīlĭter, adv. af subtilis; I) „egenl.": fint el. med Finhed, odl.; – per crebra foramina ··· subtiliter insinuatus (aër), Lucr. 6, 1030; ∾ connexae res, id.; ∾ dividere aliquid, Plin.; ∾ fodere, (ikke dybt), Pallad.; — II) „fig."; A) „alm.": fint el. skarpsindigen, nøiagtigen, grundigen; – qui haec subtiliter judicat, Cic. Verr. 4, 57; – haec ad te scribam alias subtilius, id. Att. 1, 13; ∾ exsequi numerum, Liv. 3, 5; cf. Cic. d. Or. 1, 21; men id. Flacc. 7: de hoc teste ··· disseruit et subtiliter et copiose Hortensius; cf. id. Balb. 22: a quo haec ··· subtilissime sunt omnia perpolita; — B) „bes." i Rhetoriken: fint el. simpelt, navnl. med Afsondring af al overflødig Prydelse; – is est eloquens, qui et humilia subtiliter, et magna graviter, et mediocria temperate potest dicere, Cic. Orat. 29; cf. id. ibd. 7, o. id. Fam. 9, 21, ogs. Quintil. 8, 3, 40.

sub.tĭmeo, ēre, v. n.: er noget bange el. ængstelig, m. flgd. ne (at), Cic. Phil. 2, 14. — sub.tinnĭo, ire, v. n.: lidet el. svagt at klinge el. tone, Tertull. — sub.tĭtŭbo, are, v. n.: at vakle noget; – ∾ pede, Venant.; – men „fig.": subtitubante fide, Prudent.

subtractus, 3, partic. af flgd. — sub.trăho, xi, ctum, 3, v. a.: trækker el. drager nedenfra el. hemmeligen, unddrager el. bortrøver el. bortfjerner; I) „egenl."; – ∾ viro (peculium), Plaut. Casin. 2, 2, 28; ∾ colla jugo, Ovid. Trist. 5, 2, 40, („alleg.": at unddrage sig en Pligt); men ∾ aggerem cuniculis (abl.), Caes. B. G. 7, 22; cf. Lucr. 6, 604: Ne pedibus raptim tellus subtracta feratur In barathrum etc.; – ∾ hastatos ex acie, Liv. 10, 14, milites ab dextero cornu, id.; cf. Cic. Qu. Fr. 2, 6: ∾ se a curia et ab omni parte rei publicae; ligel. ∾ se, (trække sig tilbage), Liv. 44, 16, o. A.; – men ogs. ud. se; vid. Suet. Caes. 65; cf. Plin. Pan. 86: praefectum praetorio non ex ingerentibus (se), sed ex subtrahentibus legere; – men „medial": subtrahiturque solum, (ligesom

trækker sig bort el. viger), Virg. Aen. 5, 199; cf. Tac. Ann. 1, 70: subtractoque solo, etc.; — II) „fig.“; — si rem subtraxeris etc., Cic. d. Or. 3, 5; necessaria cum periculo subtrahuntur, (det er farligt, at udelade dem af Talen), Quintil. 4, 2, 44; men subtractis candidatorum nominibus, (med Udeladelse deraf), Tac. Ann. 1, 81; men subtractus militum irae, id. Hist. 3, 7; men subtrahente se quoque, (da enhver trak sig tilbage), ut etc., Liv. 28, 25; men id. 6, 1: cui judicio eum mors adeo opportuna subtraxit, etc.; cf. id. 8, 29. — sub.tristis, e: noget bedrøvet; (for- o. eftercl. Ord); vid. Ter. Andr. 2, 6, 16; - in compar., Hieronym. — subtritus, 3, partic. af subtero.

sub.turpĭcŭlus, 3: noget hæslig; næsten til at skamme sig ved; - vid. Cic. Att. 4, 5. — sub.turpis, e: noget anstødelig el. hæslig; - vid. Cic. d. Or. 2, 66. — subtus, adv., [af sub, ligesom intus af in]: nedenunder, nedenfor, nedentil; (oftest forcl.); vid. Lucr. 1, 1060, ogs. id. 6, 865, o. A.; - dog ogs. Liv. 36, 25: subtus Macedones cuniculis oppugnabant, (opp. supra terram etc.). — sub.tussio, ire, v. n.: at hoste noget, Veget., inc. — subtūsus, 3, partic., [tundo]: noget stødt el. hoven el. slaaet; saal. Tibull. 1, 10, 55, m. græsk Construction: Flet teneras subtusa genas (puella).

sŭbŭcŭla, ae, f., [af inus. subuo, i Analogi af exuo]: den indre Tunica, (svarende til vor Skiorte); hvorom Varr. ap. Non.: postea quam binas tunicas habere coeperunt, instituerunt vocare subuculam et indusium; cf. Hor. Ep. 1, 1, 95, o. Suet. Aug. 82; — not.: subuculam ··· ex alica et oleo et melle etc., (som Offerkage), vid. auct. ap. Fest. p. 308 o. 309. — sūbŭla, ae, f., [besl. m. suo, sutor]: Syl el. Skomagersyl el. Naal, ovl., Martial. 3, 16; ∾ aenea, Colum.; - som Ordsprog mærkes: subula leonem excipis, Senec. Ep. 82; cf. ibd. 85: in aciem descendere ··· subula armatum etc. — sŭbulcus, i, m., [sus; efter Analogi af bubulcus]: Svinehyrde, Varro. — sūbŭlo, onis, f.; I) efter Fest. p. 309 hos Enn. etrurisk Ord f. tibicen: Fløitespiller; cf. Varr. L. L. 7, 3; — II) efter Plin. 11, 45, er subulo en Art af Hiorteslægten, rimel. Spidshiorten.

Sŭbūra, ae, f.: Gade i Roms anden Region, hvor der var stærk Færdsel og Larm, hvf. clamosa, Martial. 6, 66; „bes.“ solgtes her Levnetsmidler; ogs. er denne Gade bekiendt som Opholdssted for løse Fruentimre; - skal efter Varr. L. L. 5, 8, være f. Succusa, a pago Succusano, hvf. Forkortningen Suc. (f. Sub.); cf. Quintil. 1, 7, 29; s. ogs. Martial. 7, 31, oftere, Pers. 5, 32, o. Juvenal. 11, 141; — B) df. 1) Sŭbūrānus, 3: suburansk, regio, Varr. l. c., tribus, id., Cic. Agr. 2, 29, Plin.; men ∾ clivus, Martial. 5, 57, (d. e. Esqvilinerhøien); men ∾ magistra, (s. meretrix Suburana), id.; — 2) Sŭbūrānenses, ium, m.: Beboerne af Gaden Subura, vid. Fest. s. v. October, p. 178.

sŭburbānĭtas, atis, f.: Naboskab med el. Nærhed af Byen Rom; - ∾ hujusce provinciae (Siciliae), Cic. Verr. 2, 3; af — sŭb.urbānus, 3: som findes i Nærheden af Byen Rom, rus, Cic. R. Am. 46, fundus, id., ager, id.; ∾ regio Italiae, Colum.; ∾ Italia, Plin.; ∾ caulis, Hor. Sat. 2, 4, 15; ∾ peregrinatio, Tac. Ann. 3, 47; — II) df. subst.; A) suburbanum, i, n., (sc. praedium): Landgods i Nærheden af Rom, Cic. Att. 16, 13, id. Verr. 1, 20, oftere, ogs. Suet. Tib. 11, Martial., o. A.; — B) suburbani, orum, m.: Indvaanerne af Byerne omkring Rom, Ovid. Fast. 6, 58. — sŭburbĭcārius, 3, i d. sild. Retssprog, Biform af suburbanus: fra el. i Omegnen af Rom, regiones, Cod. Theod. — sŭburbium, i, n., [urbs]: Forstad el. Landsby ved Rom; - nuper in suburbium ··· ire non sum ausus, Cic. Phil. 12, 10.

sŭb.urgĕo, ēre, v. a.: driver nær dertil el. derimod; - dum proram ad saxa suburget, Virg. Aen. 5, 202. — sŭb.ūro, (ussi), ustum, 3, v. a.: brænder let, svier; - ∾ crura nuce ardenti, Suet. Aug. 68; subustum corpus, Paul. Nol.; df. — sŭbustio, onis, f.: Opheden nedenfra, at gløre Ild derunder; - ∾ thermarum, Cod. Theod. — subustus, 3, partic. af suburo.

subvădes, um, m., [vas], ligesom Undercautionister el. Contracautionister, Gell. 16, 16, 8, (e XII tabb.). — subvectio, onis, f., [subveho]: Tilførsen el. Tilførsel, frumenti, Liv. 44, 8, o. Tac. Ann. 13, 51; - ogs. in pl., duris subvectionibus (sc. frumenti), Caes. B. G. 7, 10; ∾ marinae, Vitruv. — subvecto, avi, atum, 1, v. a., intens. af subveho: fører el. bringer el. skaffer tilstede, tilfører el. tilbringer, (navnl. bærende, el. paa Lastdyr, el. til Skibs; sild. m. Bibegrebet: nedenfra el. til et høiere Sted); - ∾ saxa humeris, Virg. Aen. 11, 131; cf. Plaut. Asin. 2, 2, 74; men Tac. Ann. 15, 43: quae (naves) frumentum Tiberi subvectavissent; men Virg. Aen. 6, 303: Et ferruginea subvectat corpora cymba (Charon). — subvector, oris, m., [subveho]: som fører el. bringer tilstede, Avien. Perieg. 199. — 1. subvectus, 3, partic. af subveho. — 2. subvectus, us, m., [subveho]: Tilførsel; - provisi ante commeatus, quorum subvectu etc., Tac. Ann. 15, 4.

sub.vĕho, xi, ctum, 3, v. a.: fører el. bringer el. skaffer tilstede, tilfører el. tilbringer, (navnl. bærende, el. paa Lastdyr, el. til Skibs, tildels ogs. m. Bibegr.: nedenfra, el. til et høiere Sted); - Ast alium (aërem fluere) subter, contra qui subvehat orbem, Lucr. 5, 516; - ofte om Transporter; quod (frumentum) flumine Arari navibus subvexerat (Caesar), Caes. B. G. 1, 16; cf. Suet. Calig. 15: cineres ··· Tiberi subvectos etc.; ligel. Tac. Ann. 15, 39: subvecta utensilia ab Ostia; men Liv. 24, 40: Philippum lembis ··· flumine adverso subvectum etc.; men id. 9, 15: quas (vias) commeatus ex Samnio subvehebantur; - men Virg. Aen. 11, 477, om en Procession: ad templum ··· Subvehitur magna matrum regina caterva. — sub.vello, (velli), vulsum (volsum), 3, v. a.: udrykker Haarene, afhaarer; (eftercl. Ord); - Rador, subvellor, desquamor, etc., Lucil. ap. Non.; feminibus subvolsis, Scip. Afr. ap. Gell. 7, 12.

sub.vĕnĭo, vēni, ventum, 4, (subvenibo f. subveniam, Plaut. Men. 5, 7, 20), v. n.; I) „egenl.“, sædv. om Personer: at komme dertil, navnl. for at hielpe; oprdl. i Krigssproget om Reserven: at rykke frem til Hielp el. Undsætning; vid. Hirt. B. G. 8, 19; a) c. dat.; - dum circumvento filio subvenit (pater), Caes. B. G. 5, 35; cf. ibd. 44: laboranti subvenit; - men ogs. ofte udenfor Krigssproget: at komme til Hielp, at hielpe el. frelse, ovl.; - ∾ et opitulari patriae, Cic. Off. 1, 43; cf. Sall. Jug. 15; men ∾ saluti suae acrioribus remediis, Cic. Cluent. 24; cf. ibd. 1: vestri auxilii est, judices, hujus innocentiae, in hac calamitosa fama ··· subvenire; - ∾ morbo, Plin.; cf. Cic. Att. 16, 14; - men subvenire huic meae sollicitudini, id. Fam. 2, 6; - ogs. impers.: Bruti opera ··· provinciae Galliae ··· esse subventum, Cic. Phil. 5, 13; cf. id. Off. 2, 4; — b) absol.; - Age, si benignus, subveni, Plaut. Pers. 1, 1, 39; circumvenior, nisi subvenitis, Cic. Brut. 15; cf. id. Div. 1, 11; ligel. Et subventuros auferet unda deos, Ovid. Am. 2, 16, 28; - ogs. impers.: priusquam ex castris subveniretur, Sall. Jug. 55; cf. Liv. 29, 25; — II) „overf.“ om Ting og om Begreber: at komme dertil; - in eo (sale) mirabile est, quod tandundem nocte subvenit, quantum die auferas, Plin. 31, 39; - men Gell. 19, 7: ut quaeque vox digna animadverti subvenerat (var forekommen), memoriae mandabamus. — subvento, are, v. n., intens. af subvenio: kommer el. iler til Hielp; - Spes bona, obsecro, subventa mihi, Plaut.

Rud. 1, 4, 11. — subventrīle, is, n., [venter]: Underlivet, Marc. Empir.

subverbustus, 3, [skal være ctr. f. sub verubus ustus]: brændemærket under el. med Spiddet, brændemærket; (for= o. eftercl. Ord); - vid. Plaut. ap. Fest. p. 309, o. Tertull. — sub.vĕrĕor, ēri, v. dep. n.: frygter paa en Maade, er noget bekymret derfor, m. flgd. ne (at), Cic. Fam. 4, 10. — subversio, onis, f., [subverto]: Omstyrtning; bf. „overf.": Fordærvelse, Arnob.; ogſ. in pl., id. — subverso (subvorso), are, v. a., intens. af subverto: omstyrter; - bf. „overf.": ødelægger, fordærver; - Vel qui ipsi vortant, vel, qui alii subvorsentur, praebeant, Plaut. Curc. 4, 1, 23. — subversor, oris, m., [subverto]: som kuldkaster el. omstyrter; bf. „overf.": suarum legum auctor idem et subversor, Tac. Ann. 3, 28. — subversus, 3, partic. af flgd.

sub.verto (vorto), ti, sum, 3, v. a.: vender op og ned derpaa, kaster el. styrter omkuld; I) „egenl."; - ∾ terram (aratro), Colum.; ∾ mensam, Suet., statuas, id., tantas operum moles, Ovid. Fast. 6, 645; men Hor. Ep. 1, 10, 42: ut calceus olim, Si etc., subvertet (sc. hominem); - montes subversi, Sall. Catil. 13; subversi obices portarum, (bleve sprængte), Tac. Ann. 13, 39; — II) „fig.": styrter, forstyrrer, fordærver; - subversa jacebat Pristina majestas soliorum etc., Lucr. 5, 1136; florentes privignos quum subvertisset, Tac. Ann. 4, 71; cf. Ter. Ad. 5, 3, 51: ne nimium modo Bonae istae tuae nos rationes ··· subvortant; men avaritia fidem, probitatem ceterasque artes bonas subvertit, Sall. Catil. 10; ∾ legem scriptam, Quintil., testamentum, Val. Max., beneficia antiquiora, Plin. Ep. 3, 4.

sub.vespertīnus, i, m., (sc. ventus), ligesom favonius: Sydvestvinden, Veget. — sub.vĕsperus, i, m., (sc. ventus): en Vestsydvestvind, Vitruv. 1, 6. — subvexus, 3, [subveho]: opadgaaende, med opadgaaende Skraaning, (opp. devexus); - omnia fastigio leni subvexa, Liv. 25, 36. — sub.vĭrĭdis, e: noget grøn, grønlig; - ∾ folia, Plin.; ∾ emplastrum, Scribon. — sub.vŏlo, are, v. n.: at flyve i Veiret; - sic hae (partes) sursum rectis lineis in coelestem locum subvolant, Cic. Tusc. 1, 17; ∾ avis, Ovid. — sub.volvo, ĕre, v. a.: vælter opad el. i Veiret; - ∾ saxa manibus, Virg. Aen. 1, 424. — subvulsus (-volsus), 3, partic. af subvello. — subvultŭrĭus, 3: noget gribagtig (el. rovfuglagtig), comiſt Ord el. Ordspil, Plaut. Rud. 2, 4, 9, hvor den Talende sætter subvolturium (sc. corpus) til subaquilinum, ørnefarvet el. mørkfarvet.

succaerŭlĕus [f. sub.c.], 3: noget blaa, blaalig, creta, Cels. — succandĭdus [f. sub.c.], 3: noget hvid, hvidlig, folia, Plin. — succăvus [f. sub.c.], 3: nedentil el. underneden hul el. udhulet; (for= o. eftercl. Ord); - ∾ areae, Cato; ∾ loca, Lucr.; ∾ natura Aetnae, id. 6, 683.

succēdānĕus o. succidaneus, (om den sidste Form vid. Gell. 4, 6, 2 flgd.), 3, [succedo]: som følger derefter el. derpaa, som træder istedet derfor; - ∾ hostia, (som offres istedetfor det bortløbne Offerdyr); vid. Gell. l. c., o. Serv. ad Virg. Aen. 2, 140; hvſ. Plaut. Epid. 1, 2, 37: ut meum tergum stultitiae tuae subdas succidaneum? - Pharnacem succedaneum regi Eumeni datum, Justin. 38, 6; — b) i d. fild. Retssprog ofte ogſ. som subst. c. gen.: der i en andens Sted indtræder i et Forhold; - ∾ functionis, Cod. Just.; ∾ alieni periculi, Digest.

succēdo [f. sub.cedo], cessi, cessum, 3, v. n. o. a.; 1) „alm.": gaaer ned el. ind derunder; gaaer nedenfra og ud el. op; gaaer el. stiger i Veiret; A) „egenl."; - nubes succedere soli etc., Lucr. 5, 287; ∾ tectis, Ovid., Virg.; cf. id. Ge. 3, 418, (men ∾ tectum, vid. Pseud. Cic. pro Domo 44); men ∾ terrae, (blive begravet), Virg. Aen. 11, 103; - volare ··· atque alto succedere coelo, (flyve op derimod), id. Ge. 4, 227; ∾ in ardua, vid. Liv. 5, 43; ligel. Ovid. Met. 11, 143: Rex jussae succedit aquae (neml. ved at gaae opad imod Kilden); ligel. Caes. B. C. 2, 24: quo mare succedit longius, (jo høiere op det trænger); bf. ogſ. ∾ muros, Liv. 27, 18, (bestige dem); cf. Tac. Ann. 2, 20; men ibd. 81 absol., erigi scalas, et promptissimum quemque succedere; - men „poet.", Inque dies magis in montem succedere silvas, Cogebant, infraque situm concedere cultis, Lucr. 5, 1369; — B) „overf."; 1) at komme derunder, at undergaae, at komme tilstede el. indfinde sig; - omnes sententiae verbaque omnia, quae sunt cujusque generis maxime illustria, sub acumen stili subeant et succedant, necesse est, Cic. d. Or. 1, 33; — 2) at stige el. at hæve sig; - ad summum succedere honorem, Lucr. 5, 1122; cf. Virg. Aen. 12, 235; men Lucr. 5, 1274: aurum in summum successit honorem; — II) „bef."; A) gaaer hen derimod el. hen dertil; 1) i Krigssproget: gaaer el. marſcherer el. rykker derimod; - ∾ sub primam aciem (hostium), Caes. B. G. 1, 24; ∾ ad castra hostium, Liv., ad stationes hostium, id., ad urbem, id., ad moenia, id.; ligel. ∾ moenibus, id. 10, 34, munimentis, id.; men ogſ. ∾ murum (f. ad murum), id. 38, 9; cf. Caes. B. G. 2, 6; - men absol., classis paulatim successit, Tac. Ann. 3, 1; men impers.: ubicumque iniquo successum est loco, Liv. 9, 31; — B) at gaae hen derefter, at træde istedet derfor; 1) „egenl."; - ut integri et recentes defatigatis succederent, Caes. B. G. 5, 16; cf. Liv. 9, 32; ∾ in stationem, Caes., in pugnam, Liv.; hvſ. ∾ proelio, id. 6, 4; - ∾ in locum alicujus, (som Arving), Cic. Phil. 2, 25, (som Magthaver), Caes. B. G. 6, 12; men succedam ego vicarius tuo muneri, Cic. Verr. 4, 37; saal. ogſ. at følge nogen i et Embede, id. Fam. 3, 3; - men Caes. B. G. 4, 3, om et Localforhold: ad alteram partem succedunt Ubii, quorum etc.; - men „poet.": Aspicit in teretes lignum succedere suras, (gaae over el. forvandles dertil), Ovid. Met. 11, 80; - ogſ. impers., quod tibi succederetur, (at du fik en Eftermand i Provindsen), Cic. Pis. 36; ligel. antequam tibi successum esset, etc., id. Fam. 3, 6; — 2) „overf."; a) at følge derefter i Tiden, ogſ. i Værdi el. i Rang; - nihil semper floret; aetas succedit aetati, Cic. Phil. 11, 15; cf. id. Orat. 13 o. 30; men id. Balb. 1: etenim ei succedo orationi, quae etc., (taler efter el. ovenpaa en slig Tale); men Ovid. Met. 1, 125: Tertia post illas successit aënea proles; - ∾ magnitudini patris, (opfylde hans Storhed), Justin. 19, 1; men ∾ in vicem ejus (suci: tiene istedet derfor), Plin. 24, 108; — b) „prægnant"; - res succedit (alicui), ogſ. absol., succedit: Sagen har god Fremgang, det gaaer godt, det lykkes; - lepide hoc succedit sub manus negotium, Plaut. Mil. gl. 3, 2, 59; quando hoc bene successit, Ter. Ad. 2, 4, 23; men id. Andr. 4, 1, 56: parum succedit, quod ago, etc.; ligel. Liv. 42, 58: postquam inceptum non succedebat; cf. id. 33, 5, o. Caes. B. G. 7, 26, ogſ. Virg. Aen. 11, 794; - men Hac non successit; alia ingrediemur via, Ter. Andr. 4, 1, 46; cf. Cic. Orat. 26; ligel. si ex sententia successerit, id.; men succedit coeptis el. inceptis, Liv.; cf. id. 40, 11: si facinori eorum successerit; ogſ. pass.: quum omnia ··· velles mihi successa, Cic. Fil. ap. Cic. Fam. 16, 21; cf. Liv. 2, 45: nolle inultos hostes, nolle successum, non patribus, non consulibus; f. ogſ. Ovid. Met. 2, 788, (Jahn.): successorumque Minervae Indoluit etc., (al. successurum); — not.: successum, i, n.: Lykke el. Fremgang, f. ovenf. Ovid. Met. 2, 788.

succendo, di, sum, 3, v. a., [sub, candeo; vid.

accendo ab in.]; I) „egentl.": tænder derunder, tænder nedenfra el. nedentil; – succensis ignibus etc., Cic. Pis. 18; men ∾ aggerem cuniculo, (ved Hielp deraf el. derigiennem), Caes. B. G. 7, 24; men ∾ arma etc. face subdita, Liv. 45, 33; ∾ pinus (i. e. faces) ab Aetna, (antænde derved), Ovid. Met. 5, 443; men ∾ aras, (tænde Ild derpaa), Senec. Herc. Oet.; — b) df. „poet.": illi rubor igneus ora Succendit, (bragte det til at gløde), Lucan. 9, 792; — II) „fig.": opflammer, sætter i heftig Lidenskab, odl., (sædv. „poet."); – succendit Castora Phoebe, (vakte hans Elskov), Propert. 1, 2, 15; cf. Ovid. Her. 15, 167: Pyrrhae succensus amore; men in bella succensi mero (Lapithae), Senec. Herc. Fur.; succensus ira, Sil., luctu, Val. Fl.

succenseo, sui, sum, 2, v. n., [af succensus, succendo]: er opflammet af Lidenskab, navnl. af Vrede, vredes heftigen; a) c. dat.; – hominibus irasci et succensere (deos etc.), Cic. R. Com. 16; nec vero iis ··· habeo, quod succenseam, id. Tusc. 1, 41; cf. id. d. Or. 3, 20, o. id. Arch. 6, ogs. Caes. B. C. 1, 84; — b) absol. (el. ud. dat.); – nihil fecit, quod succenseas, Ter. Phorm. 2, 1, 33; cf. Liv. 22, 29: aliud jurgandi succendendique tempus erit; men m. flgd. acc. c. inf., id. 7, 13: quis tandem succenseat, milites nos esse, non servos vestros? ogs. ∾ propter aliquid, Suet. Vesp. 5; — c) eftercl. ogs. pass., peccata hominum et delicta non succensenda sunt etc., Gell. 6, 2. — 1. succensio, onis, f., [succendo]: Tænden el. at tænde derunder; – ∾ lavacri, Ammian.; – men „overf.", ∾ matutina, (Morgenlyset el. Morgensolen), Tertull. — 2. succensio, onis, f., [succenseo]: Vrede el. Harme, Symmach. — succensus, 3, partic. af succendo.

*succentivus, 3: som toner dertil, tibia, Varro; o. — succentor, oris, m.: som toner el. synger dertil; – df. „overf.": som opmuntrer el. tilskynder, Ammian. 19, 2; — [af succino]. — 1. succenturio [f. sub.c.], (ud. perf.), atum, 1, v. a.: fuldtalliggiør en Centurie el. et Compagni; df. „overf.": fuldtalliggiør, erstatter, sætter istedet derfor; vid. Plaut. o. Caecil. ap. Fest. p. 306; men ego in insidiis hic ero Succenturiatus, (egenl. som Reserve), Ter. Phorm. 1, 4, 51; (hvortil f. Donat.); et alia esca ··· succenturietur, Favor. ap. Gell. 15, 8. — 2. succenturio [f. sub.c.], onis, m.: ligesom Undercenturion, d. e. Lieutenant el. Underofficier, Liv. 8, 8. — succentus, us, m., [succino]: Syngen el. at synge dertil, Capella.

succerno [f. sub.c.], crēvi, crētum, 3, v. a.: sigter el. sier derfra; – ∾ vinaceos recentes, Cato; cf. Plin. 18, 29; – men „alleg.": nam iste quidem gradus succretu'st cribro pollinario, (en slig Gang el. Fremskriden er ligesom sigtet igiennem et Melsaald, er yderst langsom), Plaut. Poen. 3, 1, 10; — II) „overf." o. „poet.": giennemryster, Sever. Aetna 492.

*successio, ōnis, f.: Kommen el. at komme i en andens Sted, Følgen el. at følge efter nogen i en Forvaltning el. Besiddelse; – Neronis principis successione, (da N. blev Keiser), Plin. 7, 11; men Tac. Ann. 4, 12: quorum non dubia successio (sc. ad principatum); ligel. Suet. Calig. 12: ad spem successionis admoveri; – ofte ogs. in pl.; per annuas successiones, vid. Justin. 3, 3; jura successionum, Tac. Germ. 32; — b) field. om en blot Følge i Tiden; saal. Cic. Fin. 1, 11: ut enim ··· sic in omni re doloris amotio successionem efficit voluptatis; — II) god Fremgang; – omne institutum voluntatemque omnem successio prospera consecuta est, Cic. frgm. ap. Augustin.; o. — successīvus, 3: følgende paa el. efter hinanden, successiv; ∾ proles, Lactant.; — [af succedo nr. II].

successor, oris, m., [succedo nr. II]: en Efterfølger (navnl. i en Forvaltning el. Commando, i en Besiddelse, i Tiden, osv.); – saal. successor, Cic. Fam. 3, 3, (opp. qui provinciam tradit); cf. id. Scaur. frgm. 33: successori decessor invidet; men si etc., successorem sibi cum valido exercitu mitterent, Liv. 23, 27; – successores Alexandri, Quintil. 12, 10, 6; cf. Ovid. Met. 3, 589: studii successor et heres; ligel. id. Trist. 4, 10, 53, (om den romerske Digterfølge under K. Augustus): Successor fuit hic (Tibullus) tibi, Galle, Propertius illi (Virgilio), etc.; men id. Rem. 462: Successore novo vincitur omnis amor; — not.: „poet." ogs. som appos. fem.: Phoebe, Fraternis successor equis, Corn. Sev. ap. Charis.; df. — successōrius, 3: hørende til en Arvefølge el. Succession, edictum, Digest.; ∾ jure, Ammian. 14, 8.

1. successus, 3, partic. af succedo. — 2. successus, us, m., [efter succedo nr. I]: Fremrykken el. at rykke derimod; – vid. Caes. B. G. 2, 20: temporis brevitas et successus et incursus hostium etc.; — B) df. „overf." o. efterel. = Nedgang el. Hule under Jorden; – terrarum successibus abscondi, Arnob.; — II) [efter succedo nr. II]: Følgen el. at følge derpaa el. efter hinanden i Tiden, Tidsfølge; (efterel.); – continuo totius temporis successu etc., Justin. 1, 8; — B) df. „fig." (o. classisk): god el. lykkelig Fremgang; – multo successu Fabiis crescere audaciam etc., Liv. 2, 50; ligel. successu rerum ferocior, Tac. Hist. 4, 28; cf. Virg. Aen. 2, 386, ibd. 12, 914, Ovid. Met. 6, 130, Suet. Aug. 13, o. A.; – ligel. in pl.; pleni successibus anni, Ovid. Met. 8, 273; ligel. id. Her. 2, 85: careat successibus opto, Quisquis ab eventu facta notanda putat; cf. Liv. praef.: ut (dii) orsis tanti operis successus prosperos darent.

succīdānĕus, 3, f. und. succedaneus. — succīdia, ae, f., [2. succido]: et afhugget større Stykke Kiød, en Kølle; navnl. Flæskeside, Varro; cf. Cic. d. Senect. 16: hortum ··· succidiam alteram etc.; — II) „overf.": Slagten el. Myrden; – df. in pl.: succidias humanas facere, Cato ap. Gell. 13, 24.

1. succĭdo, ĭdi, 3, v. n., [sub, cado]; I) „alm.": at falde derunder; df. Varr. L. L. 5, 24, om en overført Benævnelse; – lorica, quod e loris etc.; postea succidit Gallica e ferro sub id vocabulum; — II) „bes.": at synke ned el. falde sammen; A) „egenl."; – genua inedia succidunt, Plaut. Curc. 2, 3, 30; cf. Virg. Aen. 12, 911: in mediis conatibus aegri succidimus; men Lucr. 5, 110: Succidere horrisono posse omnia victa fragore; — B) „fig.": succidere mentem, et incurvari, et succumbere etc., Senec. Ep. 7.

2. succīdo, īdi, isum, 3, v. a., [sub, caedo]: afskærer el. afhugger nedentil el. nedenfra, giennemskærer el. sønderskærer el. afskærer; – quosdam ··· succisis feminibus poplitibusque etc., Liv. 42, 21; cf. Virg. Aen. 10, 700; ligel. ∾ crura equis, Liv., nervos equorum, id.; men crebris arboribus succisis etc., Caes. B. G. 5, 9; – ∾ frumenta (nedmeie), id.; cf. id. B. G. 4, 38; ligel. ∾ Cererem, Virg., segetem, Sil.; men id. 14, 134: gregem ··· succidite ferro, (nedhugger el. nedsabler den); – men „poet. overf.": succisa libido ferro, (om Mandddommens Berøvelse), Claudian. — succidus, 3, f. und. sucidus. — succĭdŭus, 3, [1. succido]: som falder el. synker sammen; (poetisk Ord); – succiduo ··· procubuisse genu, Ovid. Her. 13, 24; ∾ poples, id., gradus, Stat.; ∾ flammae, (ophørende), id.; – ligel. „fig.": ∾ benedictio, Sidon.

*succincte, adv.: korteligen, i Korthed, docere, Ammian.; – compar., ∾ fari, Sidon.; o. — succinctim, adv.: = frgd.; – ∾ denotare, (i Korthed), Claud. Mam. d. Stat. Anim.; — [succinctus]. — succinctōrium, i, n., [succingo]: etslags kort Skiørt el. Skytsskind, Augustin. — succinctŭlus, 3,

demin.: nogenledes el. paa en Maade omgiordet, Appul.; af — succinctus, 3, partic. o. adj. af succingo. — succĭnĕrārĭus, 3, [sub, cinis]: som er baget i el. under Asken; (sild. Ord); – ∾ panis, Hieronym. — succinĕus, 3, s. und. sucineus.

succingo, [s. sub.c.], cinxi, cinctum, 3: omgiorder el. ombinder nedenfra el. nedentil; omgiorder el. omgiver; I) „egenl."; – Crure tenus medio tunicas succingere debet, Juvenal. 6, 446; cf. Gratian. Cyneg. 271: astricti succingant ilia ventres; – oftest in pass., ordenl. c. abl., ogs. c. acc. graeco, ogs. undert. absol.; cultro succinctus, Liv. 7, 5; cf. Anton. ap. Cic. Phil. 13, 16; ligel. lugubri succincta stola, Enn. ap. Non.; men vestem ritu succincta Dianae, Ovid. Met. 10, 536; men ibd. 9, 89, absol.: ritu succinta Dianae; men ibd. 13, 732, med begge casus: Illa feris atram canibus succingitur alvum; – succincta anus, (med opheftede Klæder), Ovid.; cf. Plaut. Rud. 2, 3, 80; – „poet." ogs. succincta comas pinus, Ovid. Met. 10, 103, (som er berøvet sin Krone el. Top); cf. ibd. 15, 603: Qualia succinctis ··· Murmura pinetis fiunt, etc.; — II) „fig.": udruster el. forsyner dermed; – ∾ se canibus, vid. Cic. Verr. 5, 50, („alleg." om Verres, der sammenlignes med Skylla); – frustra se terrore succinxerit, qui etc., Plin. Pan. 49; his animum succinge bonis, Petron. Sat. 5 fin.; – succincta portubus (Carthago), Cic. Agr. 2, 32; cf. Liv. 21, 10: succinctus armis legionibusque etc.; men Quintil. 12, 5, in.: horum scientia debet esse succinctus, etc.; — III) partic. succinctus, 3, ogs. som adj.; A) som er færdig el. beredt dertil; – proni atque succincti ad omnem clausulam, Quintil. 2, 2, 12; — B) sammentrukken, kort, liden; – ∾ libellus, Martial. 2, 1; – compar., arbores graciles succinctioresque et enodes, Plin. 16, 17; ∾ brevitas, Augustin. — succingŭlum, i, n., [succingo]: det indre Livbælte el. Underbælte; ogs. alm. Bælte el. Giord, Plaut. Men. 1, 3, 17.

succino, ĕre, v. n., [sub, cano]: synger dertil, accompagnerer, Petron. Sat. 59; – ∾ cantibus alicujus, Calpurn.; — II) „overf.": at stemme i dermed; – (agricultura) succinit pastorali, quod etc., vid. Varr. R. R. 1, 2, 16; men Hor. Ep. 1, 17, 48: succinit alter (skriger ham i Munden), etc. — succinum, i, s. und. sucinum. — succinus, 3, s. und. sucinus. — succipio, ĕre, vid. suscipio ab in. — succīsio, onis, f., [2.succido]: Afhuggen el. Afskæren, pilorum, Sidon. — succisivus, 3, s. und. successivus. — succīsus, 3, partic. af succido.

succlāmātio, onis, f.: et derpaa følgende el. tilsvarende Skrig el. Raab, Liv. 28, 26, oftere, o. Suet. Ner. 24; af — succlāmo, [s. sub.cl.], avi, atum, 1, v. n.: skriger el. raaber dertil el. derpaa el. derefter; – ∾ alicui, m. flgd. Objectssætning, Liv. 3, 50; ogs. absol.: succlamare, m. flgd. orat. dir., id. 44, 45; – ogs. impers., vid. Brut. ap. Cic. Fam. 11, 13, o. Liv. 10, 25, oftere; — b) in pass.: succlamatus omnium maledictis, Quintil. Decl.

succo, onis, s. und. suco. — succoelestis, [s. sub.c.]: under Himmelen, sublunarisk, hebdomas, Tertull. — succoeno, [s. sub.c.], are, v. a.: spiser el. fortærer nedenfra; vid. Quintil. 6, 3, 90 (Spald.). — succoeruleus, 3, s. und. succaeruleus. — succollo, avi, atum, 1, v. a., [sub, collum]: tager op paa Halsen el. Skuldrene; – ∾ fessum regem, (om Bierne), Varr. R. R. 3, 16; cf. Suet. Claud. 10, o. id. Oth. 6. — succontŭmēlĭōse, [s. sub.c.]: noget haanligen el. krænkende, tractari, vid. Cic. Att. 2, 7. — succŏquo, [s. sub.c.], ĕre, v. a.: koger lidt, omnia igni, Marc. Emp. — succortex, [s. sub.c.], ĭcis, m.: den indre Bark, Veget. — succōsus, 3, s. und. sucosus.

succrassŭlus, [s. suber.], 3, demin., [sub, crassus]: noget tyk, Capitol. Gord. 6. — succresco, [s. sub.cr.], crēvi, 3, v. n. inch.: at voxe op nedenunder el. nedenfra, at voxe frem, at voxe derefter; – ∾ sub ordine naturali pilorum etc., Cels.; Succrescit ab imo ··· cortex, Ovid. Met. 9, 352; (nec pati) herbam succrescere, Colum.; cf. Plaut. Trin. 1, 1, 9; — II) „overf.": atter at tage til; – per seque vident succrescere vina, Ovid. Met. 8, 681; – navnl. om Personer: at fremvoxe el. fremblomstre derefter (og ligesom at forny de Ældres Berømmelse); c. dat.; – vid. Cic. d. Or. 3, 61; ligel. Liv. 10, 13: et se gloriae seniorum succrevisse, et etc. — succrētus, 3, partic. af succerno.

succrispus, [s. sub.cr.], 3: noget kruset el. krøllet; – ∾ capillo niger, vid. Cic. Verr. 2, 44; ∾ juba equi, Varro. — succrŏtillus, 3, [sub, crotalon, inc.]: noget tynd el. spæd el. fin; – ∾ vox el. vocula, Titinn. o. Afran. ap. Fest. pag. 301, o. ∾ cruscula, Plaut. ibd. — succrūdus, [s. sub.crudus], 3: noget raa, halvraa el. halvkogt, brassica, Cato; ogs. absol., succrudum incidendum, ne etc., Cels. 6, 13. — succrŭentus, [s. sub.cruent.], 3: noget blodig; – ∾ livor facie contusa, Cels. 5, 18.

succŭba, ae, comm.; I) som ligger derunder, Prudent.; — II) „overf.": Medbeiler el. Medbeilerske, Appul.; af — 1.succŭbo, [s. sub.c.], are, v. n.: ligger derunder, Appul.; df. — 2.succŭbo, onis, m.: = succuba no. I, Titinn. ap. Non. — succulentus, 3, s. und. suculentus. — succultro, are, v. a., [sub, culter]: giennemskærer med Kniven, pulpas, Apic.

succumbo, [s. sub.c.], cŭbŭi, cŭbĭtum, 3, v. n.; I) „egenl.": at lægge sig el. falde el. synke ned derunder; A) „alm.", m. o. ud. dat.; – ancipiti succumbens victima ferro, Catull. 64, 370; omnes Succubuisse oculos, (at de vare tilfaldne el. lukkede), Ovid. Met. 1, 714; (Augustus) Nolae succubuit, (lagde sig syg, blev liggende syg), Suet. Aug. 98; — B) „bes." om Fruentimre: ∾ alicui, i. e. rem habere cum aliquo, Varro, Catull., Martial., o. A.; — II) „fig.": at ligge under el. give efter derfor, at blive overvunden deraf, at tabe Modet; a) c. dat.; – nec umquam succumbet inimicis, ne fortunae quidem, Cic. Dejot. 13; cf. id. Off. 1, 20: quum persuasum sit, hominem oportere nulli neque homini, neque perturbationi animi, nec fortunae succumbere; ligel. qui Cannensi ruinae non succubuissent, etc., Liv. 23, 25; ∾ labori, Caes., oneri, Cic., Liv., malis, Ovid., culpae, Virg., Ovid.; men ∾ tempori, (give efter derfor), Liv. 3, 59; ligel. ∾ precibus, Ovid. Her. 3, 91; — b) absol.; – non esse viri debilitari dolore, frangi, succumbere, Cic. Fin. 2, 29; cf. Nep. Eum. 5; — c) c. inf.: nec ipsam (mortem) perpeti succubuisset, si non etc., Arnob.; df. — succumbus, i, m.: en Grændsesten, auct. d. Lim. ap. Goes. — succŭnĕātus, 3, partic., [sub, cuneo]: som nedentil er forsynet med Kiler, postes, Vitruv.

succūrātor, [s. sub.c.], oris, m.: Undercurator, Digest. — succurro, [s. sub.c.], curri, cursum, 3, v. n.; I) „egenl.": løber hen el. ind derunder, løber derhen el. dertil; – ∾ lunae, (nærme sig dertil), vid. Lucr. 5, 764; — B) „bes.": iler derhen el. dertil for at hielpe; – ∾ laborantibus, (neml. for Retten), Cic. d. Or. 1, 37, (ogs. i Slaget), Caes. B. C. 2, 6; ligel. ∾ suis cedentibus auxilio, id. B.G. 7, 80; men Non ignara mali miseris succurrere disco, Virg. Aen. 1, 630; men Cic. Rab. perd. 1: est boni consulis ··· succurrere saluti fortunisque communibus; men om Slaverne: ∾ domino, Cic. Mil. 10; – ogs. om Begreber; his tantis malis haec subsidia succurrebant, quo minus etc., Caes. B. C. 3, 70; – navnl. ogs. om Medicamenter: ∾ venenis fungorum (nitrum), Plin. 31, 46; – ogs.

impers.; si celeriter succurratur, Caes. B. C. 3, 80; cf. Liv. 3, 58: cujus adversae fortunae velit succursum; ligel. Ter. Ad. 5, 3, 6: paratae lites, succurrendum'st; — II) „fig."; A) „alm.": at ile el. gaae imøde, at overtage el. paatage sig; – licet etc., succurram atque subibo, Cic. R. Am. 11; — B) „bes.": at komme nogen i Tanker, at falde nogen ind; m. o. ud. dat.; – ut quidque succurrit, libet scribere, Cic. Att. 14, 1; legentibus ··· illud succursurum, unde etc., Liv. 6, 12; cf. Quintil. 3, 4, 6, oftere; – et illud annotare succurrit, unum omnino etc., Plin. 7, 49. — succurvus, [f. sub.c.], 3: noget krum, Ammian. 26, 9.

succus, i, s. und. sucus. — *succussātor, oris, m.: som støder el. kaster i Veiret, caballus, (Hest, som støder stærkt), Lucil. ap. Non.; o. — succussātūra, ae, f.: Hestens stødende Gang, Non.; — [succusso]. — *succussio, onis, f.: Rystelse, at rystes i Veiret, (navnl. om Jordskælv), Senec. Qu. N. 6, 21; — succusso, are, v. intens. a.: støder ved at ryste el. kaste i Veiret; – vulnus ne succusset gressus, Attius ap. Non.; o. — succussor, oris, m.: = succussator, sonipes, Lucil. ap. Non.; — [af succutio]. — 1.succussus, 3, partic. af succutio. — 2.succussus, us, m., [succutio]: heftig Rysten el. Rystelse; – Ne succussu arripiat major Dolor, Pacuv. ap. Cic. Tusc. 2, 21. — succustos, [f. sub.c.], ōdis, m.: Underopsynsmand, Plaut. Mil. gl. 3, 2, 54.

succŭtio, cussi, cussum, 3, v. a., [sub, quatio]: ryster nedenfra, ryster og kaster i Veiret; – Succutiturque alte ··· currus, Ovid. Met. 2, 166; cf. Lucr. 6, 551; ∾ mare, Senec., caput, Appul.; – sild. ogs. „overf." o. „alleg.": vultus brevi tristitiae salebra succussus, Val. Max. 6, 9, extern. 5.

sŭcerda, ae, f., [sus, cerno, f. excerno]: Svinemøg, Lucil. ap. Non. — sŭcĭdus (succ.), 3, [sucus]: saftig el. frisk, solum, Appul.; oftest i Forbindelsen: ∾ lana, i. e. recens tonsa, (som den klippes af Faaret), Varr. R. R. 2, 11, Martial., Juvenal.; om Brugen deraf til Omslag vid. Cels. 8, 3, o. Plin. 29, 9 o. 10, hvor derfor ogs. findes ∾ sordes; – ∾ puella, (frisk el. fyldig), Plaut. Mil. gl. 3, 1, 193.

sūcĭnĕus (succ.), 3: forfærdiget af Rav el. Bernsten; – ∾ novaculae, (hvis Greb el. Skafter ere deraf), Plin. 22, 47; af — sūcĭnum (succ.), i, n., [sucus]: Rav el. Bernsten, (sædv. electrum), Plin. 37, 11, Martial., Juvenal., o. A.; df. — sūcĭnus (succ.), 3: bestaaende af sucinum, gutta, Martial., gemma, id.

sūco (succ.), onis, m., [sugo]: en Suer el. Udsuer, en Blodsuer el. Aagerkarl, Cic. Att. 7, 13. — sūcōsĭtas (succ.), atis, f.: Saftfuldhed, Coel. Aur.; af — sūcōsus (succ.), 3, [sucus]: saftfuld, poma, Cels., solum, Colum.; ∾ resina, Plin., radix, id.; – compar., ∾ liber (stirpium), Colum. 4, 29; – ogs. „overf.": valde sucosi sunt (f. pecuniosi), Petron. Sat. 38. — 1.suctus, 3, partic. af sugo. — 2.suctus, us, m., [sugo]: Suen el. at sue, Varr. ap. Non.; ligel. Plin. 10, 98: somniat infans, et suctum imitatur.

1.sŭcŭla, ae, f., demin. af sus; I) „egenl.": lidet Svin; findes saal. imellem crepundiae, vid. Plaut. Rud. 4, 4, 125 flgd.; – df. sædv. „overf.": Vinden el. Spillet i en Maskine, Vinde el. Haspe, odl., Cato, Vitruv., o. A.; – navnl. ogs. som Del af Vinpressen, Cato, Digest. — 2.sŭcŭla, ae, f., [sibileret af ὕει, i. e. pluit: det regner]; pl. Suculae: Regnstjernerne el. Hyaderne, som Oversættelse af Ὑάδες, Tiro ap. Gell. 13, 9, o. Plin. 2, 39; f. ogs. „bes." Cic. N. D. 2, 43: has Graeci stellas Ὑάδας vocitare suerunt a pluendo, ὕειν enim est pluere, nostri imperiti Suculas, quasi a suibus essent, non ab imbribus, nominatae. — 1.sŭcŭlentus (succ.), 3, [sucus]: saftfuld, kraftig, Appul., Paul. Nol. — 2.sŭcŭlentus, 3, [sus]: svinsk, fæisk, furores, Prudent. — sŭcŭlus, i, m., demin. af sus: lidet Svin, Justin. 2, 1.

sūcus (succus), i, m., [sugo]; I) „egenl.": Saft; – sucum sentimus in ore ··· quum etc., Lucr. 4, 621; stirpes ex terra sucum trahunt, etc., Cic. N. D. 2, 47; cf. ibd. 55: sucus is, quo alimur etc.; men Plaut. Capt. 1, 1, 13: suo sibi suco vivunt (cochleae), ··· si etc.; men „poet.": sucus ambrosiae, Virg., Ovid.; cf. Tibull. 1, 10, 47: Pax aluit vites et sucos condidit uvae; men corpus solidum et suci plenum, Ter. Eun. 2, 3, 26; — B) „bes." ogs. i Medicinen: Saft, Lægedrik, odl.; – bibe ··· purgantes pectora sucos, Ovid. Pont. 4, 3, 53; cf. id. A. A. 2, 491: Illa Machaonios superant medicamina sucos; — II) „fig.": Livskraft, Aandskraft, Aand; – omnem non modo sucum et sanguinem, sed etiam colorem et speciem pristinum civitatis amisisse, Cic. Att. 4, 16; nudae illae artes omnem sucum ingenii bibunt („alleg."), Quintil. prooem.; — b) navnl. ogs. Foredragets eiendommelige Kraft og Fylde; – retinebant illum Periclis sucum, sed etc., Cic. d. Or. 2, 22; cf. ibd. 3, 25; ligel. id. Orat. 23: orationis subtilitas ··· habeat sucum aliquem oportet, etc.; s. ogs. id. Brut. 9, o. Quintil. 10, 1, 31.

sūdābundus, 3, [sudo]: svedende, turba, auct. Carm. ad Pis. — sūdārĭŏlum, i, n., demin. af flgd., Appul. — *sūdārĭum, i, n.: Svededug el. Lommetørklæde, Catull., Martial., Suet., o. A.; sudario frontem tergere el. siccare, Quintil.; — sudātio, onis, f.: Sveden el. at svede, Senec. Ep. 86; ogs. in pl., Cels.; — II) „concret": Svedekammer; – ∾ concamerata, Vitruv.; — sūdātor, oris, m.: som sveder stærkt el. meget, Plin. 23, 23; — sūdātōrĭus, 3: hørende til Svedning, unctiones, Plaut. Stich. 1, 3, 73; — II) df. subst. sudatorium, i, n.: Svedebad el. Svedekammer; – in pl., Senec. Vit. beat. 7; o. — sūdātrix, icis, f.: Svedende; – ∾ toga, (hvori man sveder), Martial. 12, 18; — [sudo].

sŭdes el. sudis, gen. is, f.; I) „egenl.": Pæl el. Stav, navnl. til Krigsbrug; (i denne Bem. synes nom. sing. ikke at forekomme); – sudes stipitesque praeacutos defigere, Caes. B. C. 1, 27; cf. id. B. G. 5, 18, o. Virg. Aen. 7, 524; ogs. in sing., Ovid. Met. 12, 299; – ogs. som Vaaben, Liv. 40, 6 o. 8; — b) sild. ∾ saxeae, (Klippespidser), Appul.; — II) „overf." ogs. f. esox sphyraena L.: etslags Giedde, Plin. 32, 54, hvor Formen sudis. — sūdĭcŭlum, i, n., [sudor]; df. Plaut. Pers. 3, 3, 14: ∾ flagri, (rimel. som sveder under Pidsken). — sudis, is, f. und. sudes.

sūdo, avi, atum, 1, v. n. o. a.; I) neutr.: sveder; df. A) „egenl."; a) absol.; – sudavit et alsit, (led Hede og Kulde), Hor. A. P. 413; sudantibus ··· lacertis (juvenum), Ovid. Met. 4, 707; men Cic. d. Or. 2, 55, s. nedenf.; men deorum sudasse simulacra, (som Jertegn el. Mirakel), id. Div. 2, 27, oftere; — b) c. abl.: at svede el. dryppe deraf; – sudabant sanguine fauces, Lucr.; cf. id. 6, 942: ut in speluncis saxa superna Sudent humore, et guttis manantibu' stillent; men scuta duo sanguine sudasse, Liv. 22, 1; – ogs. „poet."; sudat litus sanguine, Virg. Aen. 2, 582; – ligel. „poet." om en Vædske: at svede el. dryppe ned derfra; sudantia ligno Balsama, Virg. Ge. 2, 118; ligel. humor sudavit ab aris, Sil.; — B) „fig.": ligesom sveder af Anstrængelse, d. e. har stor Møie el. Vanskelighed dermed, behandler el. bearbeider med stor Anstrængelse; hvf. Cic. d. Or. 2, 55: se sine causa sudare, (hvilket Udtryk Modparten optager egenligen); sudabis satis (du vil faae nok at bestille), si etc., Ter. Phorm. 4, 3, 23; cf. Lucr. 5, 1128: incassum defessi sanguine sudant, Angustum per iter luctantes ambitionis; ∾ pro communibus commodis, Cic., in

redhibitione mancipii, Quintil.; men Propert. 4, 1, 70, („alleg."): Has meus ad metas sudet oportet equus; – „poet." ogſ. m. Objectsſætning; sudant claustra moliri, Stat.; – ogſ. impers.: ad supervacua sudatur, Senec. Ep. 4; — II) act.; A) „alm.": at udſvede, ſvedende at give fra ſig; – vid. Virg. Ecl. 4, 30, o. 8, 54; ligel. ∾ balsamum, Justin.; ogſ. pass.: ubi tura et balsama sudantur, Tac. Germ. 45; cf. Ovid. Met. 10, 308: sudataque ligno Tura etc.; — 2) „overſ.": med Sved og Møie at tilveiebringe el. forarbeide el. udholde el. beſtaae; – multoque labore Cyclopum Sudatum thoraca capit, Sil. 4, 436; ∾ laborem, id., Stat.; ∾ deunces, (udpine ved Ager), Pers. 5, 149; — B) „beſ.": tilſveder el. giennemſveder; – in sudata veste durandum, Quintil. 11, 3, 23; men sudatae aestates, (ſom tilbringes under Anſtrængelſe), Pacat. Paneg. Theod.

sūdor, oris, m., [sudo]: Sved el. Sveden; – nec sanguis, nec sudor nisi e corpore est, Cic. Div. 2, 27; Herculis simulacrum multo sudore manavit, id. Div. 1, 34; men „poet.": sudor fluit undique rivis, Virg.; cf. id. Aen. 2, 174; ogſ. in pl.: sudores exsistere corpore toto, Lucr. 3, 155; — II) „fig."; A) „overſ." ogſ. om enhver anden Vædſke el. Fugtighed; – ∾ maris, Lucr., smyrnae, id., veneni, Ovid. Met. 2, 198, picis, Plin.; men id. 11, 12, om Honningen: sive ille est sudor coeli etc.; — B) „ment.": Sved, d. e. ſtor Anſtrængelſe og Umage; – Salmaci, da spolia sine sudore et sanguine, Enn. ap. Cic. Off. 1, 18; qui (exercitus) suo sudore ac sanguine etc., Liv. 7, 38; cf. Cic. Font. 2; men id. d. Or. 1, 60: stilus ille tuus multi sudoris etc.; cf. Quintil. 5, 7, in., o. Vell. 2, 128; men Creditur ··· habere Sudoris minimum (comoedia: at koſte mindſt Umage), vid. Hor. Ep. 2, 1, 169; df. — sūdōrus, 3: ſved dryppende, corpus, Appul.

sūdus, 3, [se f. sine, udus; vid. Fest. p. 294 flgd.]: uden Væde el. Fugtighed, tør; df. om Veiret el. Tiden, odl.: klar, uden Skyer; – ∾ flamina ventorum, Lucil. ap. Non.; ∾ flamen venti, Varr. ibd.; ∾ ver, Virg. Ge. 4, 77; ∾ nubes, Appul.; — b) neutr. sudum, ogſ. ſom adv.: klart el. ſkinnende; – ∾ praenitens (lux), Prudent.; – men subst. sudum, i, n.: klart Veir el. Solſkin; vid. Plaut. Mil. gl. in.; ogſ. Tørveir; vid. Cic. Fam. 16, 18: mittam libros, si erit sudum; men Virg. Aen. 8, 528: Per sudum rutilare (arma: hvor Luften viſer ſig klar imellem Skyerne).

sŭēo, ēre, (suemus ogſ. disyll., Lucr. 1, 302), v. n.: pleier, er vant; – nec voces cernere suemus, Lucr. l. c.; cf. ibd. 55, o. id. 4, 307; df. — sŭesco, sŭēvi, sŭētum, 3, (perf. syncop. suesti, suerunt, suesse, etc., ſ. nedenſ.), v. inch. n.: at vænne ſig dertil; in tempp. perff.: at være vant dertil, at pleie; – a) in tempp. praess.; – ut suesceret militiae, Tac. Ann. 2, 44; cf. ibd. 52; — b) in tempp. perff.; – a te id, quod suesti, peto, me absentem diligas, Cic. Fam. 15, 8; ut pronos qui morbus mittere suevit, Lucr. 6, 794; cf. Cic. (poëta) N. D. 2, 23, Propert. 4, 10, 17, o. A.; — c) in partic. perf. suetus, 3, ligel. c. infin., el. c. dat.; – discordia et ambitio, secundis rebus (abl.) oriri sueta mala, Sall. frgm. ap. Augustin.; men Liv. 5, 43: abstinere suetus ante talibus consiliis; cf. Virg. Aen. 3, 541; – sueti latrociniis, Tac. Ann. 2, 52; cf. id. Hist. 5, 6; – men absol. c. dat. pers.: sueta Cheruscis apud paludes proelia, id. Ann. 1, 64.

Sŭessa, ae, f.: gammel By i Latium, med Tilnavn Pometia o. Aurunca, Cic., Liv., o. A.; hod. Sessa; „beſ." at mærke ſom Digteren Lucilii Fødeby; — B) df. Suessānus, 3: sueſſanſk, municeps, Cic., (rus), Cato; – pl., Suessani, orum, m.: Indvaanerne af Byen S., Digest.; men neutr. sing.: in Suessano, (idet Sueſſanſke), Cato. — Suessiones, um, m.: galliſk Folk i Egnen af d. nuv. Soissons, Caes. B. G. 2, 3, oftere. — Suētōnĭus, i, m.: romerſk Slægts- og Mandsnavn, hvoraf mærkes: Cajus Suetonius Tranquillus, Samtidig med og Ven af den yngre Plinius, Forfatter til de tolv førſte romerſke Keiſeres Levnetsbeſkrivelſer, m. m.; – hans Fader, Suetonius Lenis, omtales Suet. Oth. 10. — sŭētus, 3, partic. af suesco.

Sŭēvi, orum, m.: Svevernc, udbredt germaniſk Folkeſtamme, oprdl. i det nordøſtlige Tydſkland, Caes. B. G. 4, 10, Tac. Germ. 38; — B) df. 1) Sŭēvus, 3: ſveviſk, natio, Caes. B. G. 1, 53; men ∾ crinis, (ſom bæres paa Svevernes Vis), Sil. 5, 134; — 2) Sŭēvĭa, ae, f.: Svevernes Land, Tac. Germ. 43 o. 45; — 3) Sŭēvĭcus, 3: ſveviſk, mare, Tac. l. c. — Suevia, ae, f., Suevicus, 3, Suevus, 3, ſ. und. Suevi.

Sūfes (Suffes), ĕtis, m., [phoeniciſk Ord, oprdl. en Dommer]: en Sufet, Navnet paa den høieſte Magiſtratsperſon i Carthago, ſvarende til d. romerſke Conſul; – vid. Liv. 28, 37, o. 30, 7, ogſ. Senec. Tranqu. 3; ſ. ogſ. Fest. p. 309. — suffarcĭno, [f. sub. f.], avi, atum, 1, v. a.: ſtopper el. pakker fuld, bepakker el. oppakker, (for- o. efterel.); – qui incedunt suffarcinati cum libris, etc., Plaut. Curc. 2, 3, 10; cf. Ter. Andr. 4, 4, 31; – ogſ. „overſ.": ∾ aliquem muneribus, Appul. — suffarrānĕus (-ĭus), 3, [sub, far]: ſom fører el. bringer Korn, mulio, Cic. ap. Plin. 7, 44. — *suffectio, onis, f.; (efterel. Ord); I) Tilſætning, unguentorum, Arnob.; — II) Sætten el. at ſætte iſtedet derfor, Tertull.; o. — suffectūra, ae, f.: Tilſætning, Tertull.; — [sufficio]. — suffectus, 3, partic. af sufficio. — sufferctus, 3, ſ. und. suffectus. — suffĕrentĭa, ae, f., [suffero]: Taalmodighed el. Udholdenhed under Lidelſer, Tertull. — suffermentātus, 3, partic., [sub, fermento]: noget ſyret, Tertull.

suffĕro, [f. sub. f.], (sustuli, sublatum), sufferre, v. a.; oprdl.: bringer el. lægger derunder, (ſield. o. forel.); – ut ··· tu corium sufferas, (lægger dit Skind til), Plaut. Poen. 4, 2, 33; — II) „alm."; A) bringer derhen, yder el. ſkaffer; – quod neque mater potest sufferre lac, Varr. R. R. 2, 4; ∾ litis aestimationem (betale), Digest.; — B) bærer paa mig el. bærer; 1) „egenl.", (men alene ſield.); – an ipse se sufferat (mundus: holder ſig i Veiret), Arnob.; cf. Suet. Calig. 50: colligere semet ac sufferre (vix posse); — 2) „fig.": udholder en Beſværlighed el. Lidelſe; – ∾ plagas, Plaut., vulnera, Lucr.; men ∾ poenas sui sceleris, (lide Straf derfor), Cic. Catil. 2, 13; cf. Ter. Andr. 5, 3, 12: An ut pro hujus peccatis ego supplicium sufferam? ligel. Plaut. Amph. 3, 4, 19, oftere: poenas sufferre alicui, (ligeſom poenas dare alicui: blive ſtraffet af nogen); – ∾ sumptus alicujus, (udholde el. beſtride), Ter. Heaut. 3, 1, 44; – ∾ laborem, solem, sitim, Plaut.; ogſ. om Vinſtokken: ∾ ventos et imbres, Colum.; men „poet.": nec claustra, nec ipsi Custodes sufferre valent (sc. vim hostilem: modſtaae), Virg. Aen. 2, 491; ligel. Quod superest, sufferte pedes! Propert. 3, 20, 21; – ogſ. absol.: Syre, vix suffero, (kan neppe holde det ud), Ter. Heaut. 2, 4, 20; men Plaut. Curc. a. 3, v. 6, elliptiſk: Si etc., ad praetorem sufferam (sc. me rapi); — not.: sustuli, sublatum, anføres ſædv. und. tollo.

suffertus, 3, (ogſ. sufferctus, Lucil. ap. Gell. 4, 17), [sub, farcio]: fuldſtoppet, fuld; vid. Lucil. l. c.; – df. „overſ.", Suet. Ner. 20: aliquid se sufferti tinniturum (noget fuldtonende). — suffervĕfăcĭo, [f. sub. f.], (ud. perf.), factum, 3, v. a.: heder el. varmer nedenfra; (alene hos Plin.); – lapillos, qui suffervefiant, rumpi, id. 27, 51; suffervefactum acetum, id.

14, 21. — suffervefio, fieri, f. und. frgd. — suffervĕo, [f. sub.f.], ēre, v. n.: at faae et Opkog, Appul. — Suffes, ētis, m., f. und. sufes.

suffibŭlum, i, n., [sub, fibula]: et firkantet hvidt Slør, der som Hovedbedækning bares af de romerske Præster og Præstinder; - vid. Varr. L. L. 6, 3, o. Fest. p. 348. — †sufficiens, tis, partic. o. adj. af sufficio; bf. — sufficienter, adv.: tilstrækkeligen, habere, vid. Plin. Ep. 10, 29, alere et vestire, Digest.; o. — sufficientia, ae, f.: Tilstrækkelighed, det Tilstrækkelige, Tertull., Sidon.

sufficio, fēci, fectum, 3, v. n. o. a., [sub, facio]; 1) act.; A) „alm."; 1) „egenl.": anbringer derunder el. derpaa, giver el. yder el. meddeler; - qui combibi purpuram volunt, sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdum, Cic. ap. Non.; men nubes sole suffecta, (farvet el. giennemstraalet deraf), Senec. Qu. N. 1, 5; cf. Lucr. 6, 480; ligel. id. 3, 703: Ut cibus in membra atque artus quum diditur omnes, Disperit, atque aliam naturam sufficit ex se; ligel. Virg. Ge. 2, 424: Ipsa satis tellus ··· sufficit humorem etc.; cf. ibd. 2, 435; - men partic. perf. ogſ. c. acc. graec.: Ardentesque oculos suffecti sanguine et igni (angues), Virg. Aen. 2, 210; - eos (milites) excursionibus (dat.) sufficiendo etc., (ved at anbringe dem dertil, ved at lade dem tage Del deri), Liv. 3, 61; — 2) „fig.": indgiver (i Sielen); - Ipse pater Danais animos viresque secundas Sufficit, etc., Virg. Aen. 2, 618; cf. ibd. 9, 803; — B) „bef."; 1) vælger derefter el. istedet derfor, (navnl. om et nyt Valg af en Øvrighedsperson i den før Tiden Afgaaedes Sted); - suffectus o. suffici in locum alicujus, vid. Liv. 2, 8, o. id. 5, 31; men Cic. Mur. 39: consul ··· in sufficiendo collega occupatus, (naar neml. Muræna blev domfældt); - ogſ. om anden Succession; vid. Tac. Ann. 4, 16: patri suffectus filius; f. ogſ. Phaedr. 3, 10; - men „poet." om Bierne, Virg. Ge. 4, 202; — 2) „overf.": føier el. sætter dertil el. derefter el. derunder el. istedet derfor; - Atque aliam ex alia generando suffice prolem, Virg. Ge. 3, 65; men alios (dentes) suffici, (at de voxe atter frem), vid. Plin. 7, 15; men singulis (partibus coeli) ventos binos suffectos dant, Senec. Qu. N. 5, 16; — II) neutr.: ligesom at afgiøre Sagen, odl.; at strække til, at være nok, at holde ud; a) absol.; - quamquam nec scribae sufficere ··· potuerunt etc., Cic. Phil. 2, 7; cf. Liv. 36, 45: quoad sufficere remiges potuerunt; - ligel. om Ting og om Begreber; et non sufficiebant ··· muri etc., id. 21, 8; neque potest judex credere, satis esse ea potentia, quae non putamus ipsi sufficere, Quintil. 5, 12, 8; men med Subjectsætn.: sufficit dicere: e portu navigavi, id. 4, 2, 41; ligel. suffecerit, haec retulisse, Suet. Ner. 31; — b) c. dat.; - nec vires sufficere cuiquam, nec etc., Caes. B. G. 7, 20; men Liv. 29, 31: mons ··· hominum ··· abunde sufficiebat alimentis; cf. Quintil. 10, 1, 119: pronunciatio vel scenis suffectura; men Martial. 9, 1: mihi parva locuto Sufficit in vestras saepe redire manus; — c) m. ad el. adversus el. in; - inopi aerario, nec plebe ad tributum sufficiente, etc., vid. Liv. 29, 16; ligel. ibd. 17: quomodo nos ad patiendum sufficiamus; - nec suffecturum ducem unum ··· adversus quatuor populos, id. 10, 25; - Nec locus in tumulos, nec sufficit arbor in ignes, Ovid. Met. 7, 613; cf. id. Am. 2, 7, in.: Ergo ego sufficiam reus in nova crimina semper! — d) m. ut el. ne; vid. Plin. Ep. 9, 21 o. 32; - endel. c. infin.; vid. Virg. Aen. 5, 21: Nec nos obniti contra, nec tendere tantum Sufficimus; — III) partic. sufficiens, tis, ogſ. som adj.: tilstrækkelig; ligel. m. ad, el. c. dat.; - vid. Liv. 2, 8, o. Suet. Vitell. 13; ogſ. absol., ∾ testes, Digest.; - superl., ∾ definitio, Tertull.

suffīgo, [f. sub.f.], xi, xum, 3, v. a.: fæster el. hefter el. slaaer fast derunder el. dertil el. derpaa; - antennae sufficit lintea etc., Lucan.; ligel. aureis clavis suffigere crepidas, Plin. 33, 14; men huic suffixa tigillo (janua), Catull. 67, 39; - ∾ aliquem cruci, vid. Cic. Pis. 18, o. A., (korsfæste); ligel. ∾ aliquem in cruce, Catull., Hor., o. A., ogſ. in crucem, Justin.; caput hasta suffixum, Suet.; ogſ. absol., caput suffixum, Tac. Hist. 1, 49; - ogſ. „overf." o. „alleg.": quid est ··· quod novos suffixerit stimulos dolori? Senec. Phoen. 206.

suffīmen, ĭnis, n., [suffio], „poet." f. suffimentum: Røgelse, Ovid. Fast. 4, 731. — suffīmento, are, v. a.: tilrøger el. indrøger, totum bovem, Veget.; af — suffimentum, i, n.: Røgelse, Cic. Leg. 1, 14; cf. Fest. p. 348 flgd.; af — †suffio, īvi o. ĭi, ītum, 4, v. n. o. a., [sub, inus. fio af $\vartheta\acute{\upsilon}\omega$, ligesom fervo af $\vartheta\acute{\varepsilon}\rho\omega$]: røger el. berøger; 1) neutr.: røger, anstiller en Røgning; - ∾ sertā et schoeno et palma, (røge dermed), Cato; ligel. ∾ thymo, Virg. Ge. 4, 241, odoribus, Colum.; — II) oftest act.; A) berøger el. tilrøger, navnl. ogſ. renser ved Røgning; - ∾ locum, vid. Propert. 4, 8, 84; ∾ et purgare domos, Plin.; ∾ se tetris odoribus, Lucr.; — B) antænder el. forbrænder for at røge; - carnem recentem baedorum pilo suffiunt, eoque nidore fugant serpentes, Plin. 28, 42; suffitum anisum, id. 20, 73; — b) „poet. overf." ogſ.: at varme, Lucr. 2, 1096: Quis ··· potis est ··· omnes Ignibus aethereis terras suffire feraces? bf. — suffītĭo, onis, f.: Røgning el. Berøgning, Colum., Plin. 25, 5; cf. Fest. p. 3; o. — suffītor, oris, m.: som røger, som forretter en Røgning el. et Røgoffer; - puerum suffitorem fecit (som Billedstøtte), Plin. 34, 19. — 1. suffītus, 3, partic. af suffio. — 2. suffītus, us, m., [suffio]: Røgen el. Røgning; - ∾ ejus herbae, (Røgen dermed), Plin.; - ogſ. in pl.; in suffitus pro thure sumitur (herba Sabina), id. 24, 61; — II) ogſ. „concret": Røgen af de forbrændte Ting, id. 21, 69: suffitum herbae ejus ore excipere. — suffixus, 3, partic. af suffigo.

sufflābĭlis, e, [sufflo]: til at indaande, anima, Prudent. — sufflāmen, ĭnis, n., [sub, $\varphi\lambda\acute{\alpha}\omega$, i. e. frango]: Hiulsko el. Hiultvinge, Juvenal. 8, 148, Prudent.; — II) „overf.": Ophold el. Standsning, litis, Juvenal. 16, 50; bf. — sufflāmĭno, are, v. a.: hemmer el. standser med Hiulskoen; - ∾ Ixionis rotam, Senec. Apocol. 14; — II) „overf.": sufflaminandus est, (om den, som taler for hurtigt), Senec. Exc. Contr. 4 praef. — sufflammo, [f. sub.fl.], are, v. a.: optænder el. opflammer; bf. „ment." (o. eftercl.): ophidser; - ∾ calumniam invidia, Sidon. — *sufflātĭo, onis, f.: Opblæsning; - ∾ bullantium aquarum, (Skummet deraf), Plin. 9, 6 o. 46; o. — sufflātus, us, m.: Blæsen el. at blæse derpaa; - sufflatu (serpentis), Senec. Clem. 1, 25, inc.; — [sufflo]. — sufflāvus, [f. sub.fl.]: noget gul el. blond, capillus, Suet. Aug. 79.

sufflo, [f. sub.fl.], avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.: blæser nedenfra, opblæser, blæser derpaa el. deri; - suffla celeriter tibi buccas, (til Fløitespilleren), Plaut. Stich. 5, 4, 42; sufflatae cutis distentu ictus arcent (meles), Plin. 8, 58; ∾ ignes languidos, id.; quos si sufflasses, (havde du blæst paa dem), cecidissent, Petron. Sat. 45; - ogſ. „ment.": Nescio, quid se sufflavit uxori suae, (har opblæst sig el. er opbragt imod hende), Plaut. Casin. 3, 3, 19; — II) neutr.: blæser el. puster derad el. derpaa; - Sufflavit buccis terque quaterque suis, Martial. 3, 17; cf. Plin. 11, 19; - ogſ. „ment.": suffla; sum candidus, (blæs dig op, gior dig til), Pers. 4, 20; — III) partic. sufflatus, 3, ogſ. som adj.; A) „egenl.": oppustet og ligesom hoven; - Persae eam sunt consecuti cor-

poris siccitatem, ut neque exspuerent, neque emungerentur, sufflatove corpore essent, Varr. ap. Non.; — B) oftere „fig.": opblæst el. overmodig; - Pa. sufflatus ille huc veniet; Pi. disruptum velim, Plaut. Bacch. 4, 2, 21; neque auro, aut genere, aut multiplici scientia sufflati, Varr. ap. Non.; — b) „bes." ogs. om Foredraget og den Foredragende: svulstig, bombastisk, odl.; - vid. auct. ad Her. 4, 10, o. Gell. 7, 14.

*suffōcābilis, e: qvælende, Coel. Aur.; o. — suffōcātio, onis, f.: Tilsnøren; - ∾ mulierum, (deres Moderkrampe), Plin. 20, 15; af — suffōco, avi, atum, 1, v. a., [sub, faux]: ved Tilsnøren el. Sammentrykning af Luftrøret at qvæle el. myrde; - ∾ patrem, vid. Cic. Mur. 29; quem crassior saliva suffocat, Senec.; - in pass. ogs. om Stemmen: at fordunkles, Quintil. 11, 3, 51; men suffocatae mulieres etc., (som lide af Moderkrampe), Plin. 20, 27; — II) „overf.": suffocante injuria, (naar Rankens Opbindning hindrer Safternes Omløb), Plin. 17, 35; ∾ urbem et Italiam fame, (udhungre), Cic. Att. 9, 7.

suffōdio, [f. sub.f.], fōdi, fossum, 3, v. a.: graver el. stikker nedenfra el. nedentil, giennemborer el. giennemstikker, undergraver el. omstyrter; - ∾ ilia (equorum), Liv.; ogs. ∾ equos, Caes., Tac.; ∾ radices frumenti, Plin.; ∾ muros, Tac.; - Alexandria est fere tota suffossa (undermineret), Hirt. B. Al. 5; men sacella suffossa (omstyrtede), Pseud. Cic. d. Har. Resp. 15; df. — suffossio, onis, f.: Undergraven, Underminering; df. „concret." o. in pl.: Miner el. Gange under Jorden, Vitruv. 1, 5, Senec. Ep. 49. — suffossus, 3, partic. af suffodio.

suffraenātio, onis, f. und. suffrenatio. — *suffrāgātio, onis, f.: den ved Stemmegivning ydede Anbefaling el. Understøttelse, el. Borgernes Stemmer for Candidatens Befordring; - noli putare, legibus istis id actum esse, ut suffragatio, ut observantia, ut gratia tolleretur, Cic. Planc. 18; ligel. in pl., ibd. 6: exstinctae suffragationes etc.; ∾ militaris (af Borgere, der havde tient i Hæren), id. Mur. 18; s. ogs. Liv. 4, 44, Suet. Claud. 11, o. A.; - ogs. c. gen.; ∾ consulatus, (Anbefaling dertil), Cic. Mil. 13, o. Sall. Jug. 5; — suffrāgātor, oris, m.: som med sin Stemme anbefaler den Søgende, som stemmer for nogen, Tilhænger el. Ven; df. Cic. Mur. 21, om Candidaten: non placet mihi ··· testium potius, quam suffragatorum comparatio; - ogs. „alm.": en Vælger, ibd. 7; - ogs. „overf.": Velynder el. Befordrer, Varro, Suet. Vesp. 23, o. A.; o. — suffrāgātōrius, 3: hørende til en Embedscandidats Anbefaling, amicitia, Qu. Cic. d. Petit. cons. 7; — [suffragor]. — suffrāgātrix, īcis, fem. af suffragator: Velynderske el. Befordrerske, Augustin.

suffrāgĭnōsus, 3, [suffrago]: som har Skade el. som lider af Sygdom i Haserne; - ∾ mala, Colum. — suffrāgĭum, i, n., [rimel. besl. m. suffrago, altf. oprdl. Knokkel el. andet afbrudt Stykke, Potteskaar, odl., hvormed man afgav sin Stemme i Folkeforsamlingerne; vid. Nep. Them. 8: testarum suffragiis e civitate ejectus; df.]; I) „egenl." o. „publicistisk": Stemmetavle, odl.; df. „alm.": Stemme el. Votum; - suffragia magistratu mandando, reo judicando, clam an palam ferre, melius esset, etc., Cic. Leg. 3, 15; cf. ibd.: nihil ut fuerit in suffragiis voce melius; men ibd. 16: suffragiis aut scitis multitudinis probari; men id. Verr. 2, 51: quum suffragiis tres ··· creati sunt, res revocatur ad sortem; - ∾ inire, (at stemme, at afgive sin Stemme), Liv. 3, 17; hvorom ogs. id. 25, 37: suffragium it per omnes; men Cic. Fam. 11, 27: te suffragium tulisse in illa lege etc.; cf. id. d. Rep. 1, 31: ferunt enim suffragia (omnes) etc.; men Varr. R. R. 3, 2: dum diribentur suffragia; men om Consulen: centurias in suffragium mittere, Liv. 31, 7; - men Cic. d. Rep. 2, 22: equitum centuriae cum sex suffragiis, (med sex Stemmer); ∾ tacita, Plin. Ep. 3, 20, (hemmelig Afstemning); — II) „overf."; A) ligel. „publicistisk": Ret til at stemme, Stemmeret; - populi esse, non senatus, suffragium, quibus velit, impartiri, Liv. 38, 36; cf. Cic. Agr. 2, 7; - ogs. in pl.: suffragia populo reddere, Suet. Calig. 16; — B) „alm." el. udenfor Statssproget: Dom el. Mening; vid. Cic. Phil. 2, 17; cf. Plin. 11, 16; - navnl. ogs.: Billigelse, Bistand; Non ego ventosae plebis suffragia venor, Hor. Ep. 1, 19, 37; cf. ibd. 2, 2, 103; ligel. suffragio prosequi aliquem, (arbeide paa nogens Befordring), Plin. Ep. 10, 18; men Plin. 7, 29: ∾ numerosissima habere, (have de fleste Forfatteres Mening for sig).

suffrāgo, inis, f., [sub, frango, s. frgd. ab in.]: Hasen hos de firføddede Dyr, (opp. armus); vid. Plin. 11, 101: quae animalia ante se genua flectunt et suffraginum artus in aversum; - tillægges ogs. Fuglene, ibd. 102: aves curvant ··· suffragines in posteriora; — II) „overf." fra Gestaltens Lighed: etslags Skud (suboles) paa Vinstokken, Colum. 4, 24.

suffrāgor, atus sum, 1, v. dep. n., [suffragium]; I) publicistisk: at stemme for nogen, at give nogen sin Stemme el. Anbefaling til et Embede, Cic. Mur. 34; cf. Liv. 28, 38: convenerant undique, non suffragandi modo causa, sed etc.; — II) „overf.": begunstiger el. understøtter el. anbefaler; a) c. dat.; - tibi Hortensius suffragatur, me oppugnat, Cic. Div. in Caecil. 7; cf. id. Leg. 1, 1; - ligel. om Ting og Begreber; domus ··· suffragata domino ··· ad consulatum putabatur, (at have været ham en Anbefaling dertil), Cic. Off. 1, 39; hujus consilio etiam suffragabatur ea res, quod etc., Caes. B. C. 1, 61; — b) absol.: Fortuna suffragante videris res maximas consecutus, Cic. Fam. 10, 5; si memoria suffragatur, tempus non defuit, Quintil. 11, 2, 45.

suffrēnātio, onis, f., [sub, freno]: den indre faste Forbindelse el. Sammenkitning; - ∾ lapidis, Plin. 36, 49. — suffrendens, tis, [sub, frendo], partic.: der ligesom skærer Tænder, Ammian. 15, 13. — suffrīco, [f. sub.fr.], are, v. a.: gnider el. skurer nedentil, afgnider el. afskurer; - ∾ vasa, seriam, Colum.; - ogs. indgnider; ∾ palpebras medicamentis, Cels. — suffrīgide, adv.: noget koldt el. aandløst, Gell. 2, 9, 4; af — suffrigidus, [f. sub.fr.]: noget kold; df. „fig.": noget aandløs el. mat, argumentum, Ammian. — suffringo, ĕre, v. a., [sub, frango]: brækker el. bryder el. knuser nedenfra el. nedentil, sønderbryder; - ∾ talos alicui, Plaut. Rud. 4, 4, 15; cf. Cic. R. Am. 20.

suffūgio, [f. sub.f.], fūgi, 3, v. n. o. a.; I) neutr.: flygter ind derunder el. derind; - ∾ in tecta etc., Liv. 24, 46; — II) act.: undflyer derfra, undgaaer; A) „egenl."; - ut ··· per genua orare conantem ita suffugerit, ut etc., Suet. Tib. 27; — B) „fig."; - ∾ sensum, Lucr. 4, 361; ligel. manuum tactum suffugit et ictum (natura deorum), id. 5, 151; df. — suffūgium, i, n.: Tilflugtssted; - ∾ nimbum vitantibus (nux), Ovid. d. Nuce 119; cf. Tac. Germ. 16: ∾ hiemi etc.; men ∾ nullum aut imbris aut solis, Plin. Ep. 9, 39; - ogs. in pl.: suffugia adversus coeli rigorem, Senec.; — II) „overf.": Tilflugt el. Nødmiddel; - haec deverticula suffugia sunt infirmitatis, Quintil. 9, 2, 78; men Tac. Ann. 4, 66: quod unum urgentium malorum suffugium in tempus erat.

suffulcio, [f. sub.f.], fulsi, fultum, 4, v. a.; I) sætter el. lægger derunder, støtter el. stiver; (for- o. efterel.); A) „egenl.": Porticus ··· paribus suffulta columnis, Lucr. 4, 428; lectica Syris suffulta, (som bæres af dem), Martial. 9, 3; - men absol.: nisi suffulcis firmiter, etc., Plaut. Epid. 1, 1, 77; — B)

„overf.": ut suffulciat artus (cibus), Lucr. 4, 868; cf. ibd. 951; — II) sætter noget som Støtte el. Stive derunder; – saal. comisk: columnam mento suffulsit suo, Plaut. Mil. gl. 2, 2, 54. — suffultus, 3, partic. af frgd.

suffūmīgātĭo, onis, f.: Røgen el. at røge derunder, Veget.; af — suffūmīgo, [f. sub.f.], are, v. a.: røger derunder, berøger; – si etc., suffumigandum, Varro; – ∾ vasa rore marino, vel lauro, etc., Colum. — suffūmo, [f. sub f.], are, v. n.: ligesom at ryge (el. lugte) deraf el. derefter, Hieronym.

suffundātus, 3, [sub, 2.fundo]: nedlagt i Grunden el. som Underlag; – latericiis lapidibus suffundatis, Varr. ap. Non. — suffundo, [f. sub.f.], fūdi, fūsum, 3, v. a.: gyder el. hælder el. lader flyde derunder el. derned el. deri; I) „egenl."; – imbrium aqua ··· tacite suffunditur, (løber derunder), Senec. Qu. N. 3, 21; cordi suffusus sanguis, Cic. Tusc. 1, 9; men Ovid. Fast. 1, 215: quibus intumuit suffusa venter ab unda, (som lide af Vattersot); – mane, suffundam aquulam, (skal komme lidt Vand derpaa), Plaut. Curc. 1, 3, 3; men som Ordsprog o. „alleg.": aquam frigidam subdole suffundunt, (besøre el. krænke), id. Cist. 1, 1, 37; – ∾ mare (i. e. aquam marinam) vinis, id. Rud. 2, 7, 30; ∾ merum in os mulae, Colum.; ∾ jus, id., acetum, Vitruv.; — b) navnl. ogs. om Vædskerne i Legemet, suffundi, suffusus: at underløbe, underløben; – si cruore suffundantur oculi, Plin.; suffusi cruore oculi, id.; o. m. omvendt Construction: sanguis oculis suffusus, id.; ligel. felle suffusi, (gulsottige), id.; o. omvendt: bilis suffusa, (den underløbne el. udløbne Galle), id.; men Ovid. Met. 2, 777: lingua est suffusa veneno, (Gift er derunder); — II) ds. „fig."; A) „overf.": ligesom at drage el. udbrede derunder, at dække el. blande dermed; – Suffunduntque sua coelum caligine (nebulae), Lucr. 6, 478; men Cic. N. D. 2, 21: aequabili calore suffusus aether, (blandet el. forsynet dermed); men Virg. Ge. 1, 430, om Maanen: si virgineum suffuderit ore ruborem, (viser sig rød); – „bes." om Skamrødme: suffundi ora rubore, Ovid. Met. 1, 484; cf. id. Am. 3, 3, 5: roseo suffusa rubore; ligel. Liv. 30, 15: Masinissae haec audienti non rubor solum suffusus, sed lacrimae etiam obortae; – sild. ogs. absol. suffundi (sc. rubore el. pudore: at blive skamrød el. undselig), Tertull.; — B) „ment." el. om Begreber: at indgyde el. indgive, odl.; – omnia suffundens mortis nigrore (metus), Lucr. 3, 39; novi animum (tuum) ··· nulla malevolentia suffusum etc., Cic. Fam. 1, 9; ad quas ille voces ··· multo pudore suffunditur, Plin. Pan. 2; — not.: partic. suffusus, 3, ogs. som adj.: undselig el. bly; hvf. compar. suffusior sexus, Tertull.

suffūror, [f. sub.f.], ari, v. dep. n.: bortstieler listigen el. under Haanden, Plaut. Truc. 2, 7, 14: haec Quum video fieri, suffuror, suppilo, de praeda praedam Capio. — suffuscŭlus, 3, demin.: noget brun, brunlig, homines Aegyptii, Ammian., Appul.; af — suffuscus, [f. sub.f.], 3: brunlig el. mørkebrun, margarita, Tac. Agr. 12. — *suffūsio, onis, f.: Gyden el. at gyde derunder el. derpaa, Paagydning, vini, Apic.; men ∾ cucumeris, Pallad.; – navnl. ogs. Vædskernes Udtræden i Legemet; ds. ∾ fellis: Gulsot, Plin.; ∾ oculi, ogs. in pl.: Øiensygdom ifølge det i Øiet udløbne Blod, Cels.; navnl. den graa Stær, Plin. 33, 14; o. — suffūsōrium, i, n.: etslags Øsekar, Hieronym.; — [suffundo]. — suffūsus, 3, partic. af suffundo.

Sugambri, orum, f. und. Sigambri. — suggĕro, [f. sub.g.], gessi, gestum, 3, v. a.: bringer el. anbringer el. lægger derunder, bringer el. skaffer derhen el. dertil; – ∾ flammam costis aheni, Virg. Aen. 7, 463; men Propert. 4, 4, 8: Fidaque suggesta castra coronat humo; – cur tu his rebus sumptum suggeris? Ter. Ad. 1, 1, 37; ∾ cibum animalibus, Tac. Hist. 3, 36; cf. Ovid. Met. 15, 82: Prodiga divitias alimentaque mitia tellus Suggerit etc.; ligel. Plin. Ep. 2, 8: lacus piscem, feras silva ··· affatim suggerit; – men ego subinde suggeram, quae vendatis, vid. Liv. 10, 17; men absol.: aliae (apes) struunt ··· aliae suggerunt, Plin. 11, 10; — II) „fig.": tilveiebringer el. indleder el. indfører; – ∾ materiam interrogationi, Quintil.; si etc., aut Druso ludus suggerendus est (vi maa spille ham et Puds), aut etc., Cic. Att. 12, 44; cf. Liv. 3, 11: accusator pati reum ruere, invidiaeque flammam ac materiam suis criminibus suggerere; — b) „bes." ogs.: tilføier (i Talen el. i Fortællingen), forbinder dermed, lader følge derpaa; – ∾ copiam argumentorum singulis generibus, Cic. d. Or. 2, 27; cf. id. N. D. 3, 29; men ∾ verba, quae desunt, id.; men Liv. 2, 8: Bruto statim Horatium suggerunt, (lade H. følge strax efter Br., neml. i Consulatet); men id. 4, 20: nihil praeter nomina consulum suggerunt (annales: berette el. anføre); – ogs. om andre Forbindelser; saal. Cic. Phil. 2, 27: suggerebantur etiam saepe damna aleatoria, (forbandtes dermed, sluttede sig dertil); — not.: neutr. subst. suggestum, i, af 1.suggestus, 3, s. und. 2.suggestus; — suggestĭo, onis, f., [suggero]: Tilføining el. Tilsætning, odl., Coel. Aur.; — II) ds. sædv. „fig."; A) Tilføielsen (som rhetorisk Figur); – vid. Quintil. 9, 2, 15: per suggestionem, i. e. per adjectionem; — B) Indgivelse, Paamindelse, Erindring, Raad, Vopisc. Aurel. 14 o. 19, o. A.

suggestum, i, n., s. und. 2. suggestus. — 1.suggestus, 3, partic. af suggero. — 2. suggestus, us, m., o. suggestum, i, n., [suggero]; I) [efter suggero nr. I]: det Opkastede, opkastet Forhøining el. ophøiet Sted; A) „alm."; – labrum in suggestu positum, Cato; ex suggestu faleris ··· prodeunt anates in stagnum, (altf. etslags Dæmning), Varr. R. R. 3, 5; cf. Plin. 12, 21: ejusdem insulae excelsiore suggestu lanigerae arbores; – men om Cæsar: honores ··· nimios recepit, ut ··· statuam inter reges, suggestum in orchestra (ophøiet Sæde), Suet. Caes. 76; cf. Flor. 4, 2, o. Plin. Pan. 51; men „poet.": suggestumque comae (aspice: den optaarnede Frisur), Stat. Silv. 1, 3, 113; — B) „bes.": Tribune el. Talerstol, hvorfra der tales til Folket el. til Soldaterne; – quum in communibus suggestis consistere non auderet, etc., vid. Cic. Tusc. 5, 20; – C. Maenius in suggestu rostra, devictis Antiatibus, fixerat, Plin. 34, 11; men hac re pro suggestu pronunciata etc., vid. Caes. B. G. 6, 3; cf. Tac. Hist. 1, 36 o. 55; s. ogs. Liv. 31, 29: excelso in suggestu superba jura reddentem (praetorem Rom.) ··· vident; – men „alleg.": se de tanto fortunarum suggestu pessum dejicere, Appul.; — II) „fig."; A) „overf.": Tilveiebringelse el. Tilberedelse, Circensium, Tertull.; — B) „ment.", ligesom suggestio nr. II, B: Indgivelse, Paamindelse, Raad, Digest.

sugglūtĭo, [f. sub.gl.], ire, v. n.: har nogen Hikke, hikker noget, Veget. — suggrandis, [f. sub.gr.], e: temmelig stor el. rummelig, cubiculum, Cic. Qu. Fr. 3, 1. — suggrĕdior, gressus sum, 3, v. dep. n. o. a., [sub, gradior]; I) neutr.: gaaer hen dertil; – suggressi propius speculatores, Tac. Ann. 2, 12; cf. ibd. 15, 11; — II) act.: angriber; – quos dux Romanus acie suggressus, etc., Tac. Ann. 4, 47. — †suggrunda, [f. sub.gr.], ae, f.: fremspringende Tag,

Halvtag el. Beirtag, Varro, Vitruv., Digest.; df. — suggrundārium, i, n., efter Rutil. ap. Fulgent. Expos. serm. ant.: Gravsted for spæde Børn, (rimel. af det derover anbragte Halvtag); o. — suggrundātio, onis, f.: = suggrunda, Vitruv. 4, 2. — suggrunnio, [f. sub.gr.], ire, v. n.: at smaagrynte; - ∾ sus, Paul. Nol.

sūgillātio, onis, f., [sugillo]: blaa Plet (efter et Slag el. Stød), Plin. 32, 24; — II) „fig.": Beskæmmelse, Krænkelse, Forhaanelse; - non sine sugillatione consulum etc., vid. Liv. 43, 14; cf. Plin. 7, 46: majestatis ejus (imperatoris) foeda sugillatio; men ad sugillationem domini facere aliquid, (behandle en Slave paa en for hans Herre krænkende Maade), Digest.; df. — sūgillātiuncŭla, ae, f., demin.: liden blaa Plet, Claud. Mam. d. Stat. anim.

sūgillātus, us, m., (eftercl.) f. sugillatio, Tertull.; af — sūgillo, avi, atum, 1, v. a., [rimel. at aflede af sub o. cilium, hvf. suggillo ap. Victorin., altf. oprdl.: at slaae nogen et blaat Øie]; I) „egenl.": slaaer brun og blaa; - oculi ex ictu suffusi cruore et sugillati, Plin. 31, 45; men qui numquam sugillatus est, (som aldrig er bleven mærket i en Nævekamp), Senec. Ep. 13; ogs. absol.: sugillata aut liventia, (blaa Pletter), Plin. 20, 23; men ∾ oculos alicui, (rimel. udslaae), Varr. ap. Non., inc.; — II) „fig."; A) beskæmmer el. forhaaner; - viros spectatos ··· sugillatos, repulsos etc., Liv. 4, 35; Sulla repulsa praeturae sugillatus est, Val. Max. 7, 5, 5; noli sugillare miserias, Petron.; ∾ pudorem, Digest.; — B) ligesom inculco: indgiver el. bibringer; - sciat hic, quis illi verba sugillet deus, Prudent. — sūgo, xi, ctum, 3, v. a.: suer el. udsuer; - (animalium) alia sugunt, alia carpunt, etc., Cic. N. D. 2, 47; ∾ mammam matris, (om Lammene), Varro; porca ··· frequentiore numero sucta, etc., Pallad.; - ogs. „overf.": quae (sationes) minus sugunt terram, Varro; - ogs. „alleg.": ut paene cum lacte nutricis errorem suxisse videamur, Cic. Tusc. 3, 1.

sŭi, gen., (Grækernes οὗ), sibi, se el. sese: sin (el. af sig, fra sig, odl.), sig; - viser ordenl. som pronom. recipr. til d. næstforegaaende Subject el. Nominativ, undert. ogs. til Hovedsætningens Subject., f. nedenf. Cic. Tusc. 5, 20, oftere; - omnino est amans sui virtus, Cic. Lael. 18; cf. id. Att. 13, 1: vehementer tua sui memoria delectatur (ille); men Caes. ibd. 9, 16, A: nihil malo, quam et me mei similem, et illos sui; men sui recipiendi facultas, etc., Caes. B. G. 3, 4; cf. ibd. 3, 6, o. Cic. Catil. 1, 7; - qui (optimates) hoc sibi nomen arrogaverunt, id.; quae (perfugia) sumunt sibi ad excusationem, id. d. Rep. 1, 5; men ibd. 2, 10: (is) in concione dixisse fertur: a se visum esse Romulum; eum sibi mandasse ··· ut sibi eo in colle delubrum fieret; se deum esse, et Quirinum vocari; ligel. id. Tusc. 5, 20: Dionysius instituit, ut (filiae) ··· barbam sibi (i. e. Dionysio) adurerent; - qui tranquillo mari gubernare se negent posse, id.; si etc., ne ipse quidem ··· mihi persuasisset, ut se dimitterem, id. Orat. 28; f. ogs. ovenf. id. d. Rep. 2, 10; men Caes. B. G. 2, 6: nuncios mittit, nisi sibi subsidium mittatur, sese etc.; cf. id. B. C. 1, 60; - quod bellum summa inter se contentione gesserunt, Cic. d. Rep. 1, 16; - quia habet aliud magis ex sese (som ligger ham nærmere) et majus, Ter. Andr. 5, 4, 51; — bb) hertil mærkes endnu; a) cum i Formen secum; - animum secum esse, secumque, ut dicitur, vivere, Cic. d. Senect. 14; cf. id. Att. 5, 6: ut secum et apud se essem quotidie; — b) d. forstærkende Anhangspartikel -met; - ne ··· semet aperiret, (skulde selv røbe sig), Liv. 2, 12; cf. id. 2, 44, o. Hor. Sat. 1, 6, 78; — II) „bef." er ogs. at mærke; A) ad se, o. apud se, bruges ogs. i Omgangssproget med Hensyn paa Hiemmet; - ut veniam ad se, rogat, (hiem til sig), Cic. Att. 15, 4; cf. ovenf. id. ibd. 5, 6; - men Ter. Hec. 4, 4, 85, „fig.": num tibi videtur esse apud sese (at være ved sin fulde Forstand)? — B) sibi, som dat. eth. el. intens.; - quid sibi vult pater? Ter. Andr. 2, 3, 1; cf. id. Eun. 3, 5, 10; ligel. Liv. 44, 12: quidnam sibi repentinus clamor vellet; — 2) ligel. i Forbindelse m. suus, som intens. el. forstærkende; - suo sibi hunc gladio jugulo, Ter. Ad. 5, 8, 35; cf. Plaut. Capt. prol. 50: Ita nunc ignorans suo sibi servit patri; f. ogs. ibd. 1, 1, 13; ligel. Cic. Lael. 3: factus est consul bis, primum ante tempus, iterum sibi suo tempore.

*sŭīle, is, n.: Svinesti, Colum. 7, 9; o. — sŭillus, 3: hørende til el. benævnt efter Svinene, pecus, Colum., genus, Plin., rostrum, id., lac, id., grex, Liv. 22, 10, caro, Varro; — b) ogs. subst. suilla, ae, sc. caro: Svinekiød el. Flesk, Cels., Plin.; — II) „overf."; ∾ fungi: etslags slette Jordsvampe, Plin., Martial.; — [sus]. — Sŭiones, um, m., efter Tac. Germ. 45: Folk ved det nordlige Ocean, ere Indvaanerne i d. nuv. Sverige.

*sulcāmen, ĭnis, n., ligesom sulcus: Fure; in pl., Appul.; o. — sulcātor, oris, m.: som drager Furer, som giennemfurer el. giennemskærer; - ∾ campi el. agri, Prudent., Avien.; — II) df. „overf.": ∾ navita ponti, Sil.; ∾ pigri Averni, (i. e. Charon), Stat.; men siccae sulcator arenae: som vader i Sand, Lucan. 4, 588; af — sulco, avi, atum, 1, v. a., [sulcus]: furer, giennemfurer, giennemskærer; - ∾ agros, Tibull., humum el. campos vomere, Ovid., Sil.; men Colum. 2, 2, absol. el. ud. acc.: alternis (versibus) recto plenoque (aratro) sulcare; — II) „poet. overf." ogs.: at giennemseile, giennemflyve, odl.; - ∾ fossas, Varro; Litoream tractu squamae crepitantis arenam Sulcat (anguis), Ovid. Met. 15, 726; ∾ undas rate, id., maria arbore, Plin.; cf. Virg. Aen. 5, 158: longa sulcant vada salsa carina; men ∾ regna volatu (giennemflyve), Lucan.; men Ovid. Met. 3, 276: Sulcavitque cutem rugis, (furede el. rynkede den).

sulcus, i, m., [sibileret af ὁλκός]: Fure el. Plovfure; - quum aratrum lacunam facit, sulcus vocatur, Varr.; sulco vario ne ares, Cato; sulcum ducere, Colum.; proscindere jugerum sulco, Plin.; patefacere sulcum aratro, Ovid.; men sulco tenui arare, Plin.; cf. Cic. Div. 2, 23: quum sulcus altius esset impressus; men committere semina sulcis, Virg., Ovid.; — II) „overf."; A) „abstract": Pløien el. Pløining; - hordeum altero sulco seminari debet, Colum.; ligel. ∾ quarto, quinto, Plin.; ∾ nono, Plin. Ep. 5, 6; — B) ifølge Gestaltens Lighed; 1) langagtig Fordybning i Jorden, Grav el. Grøft, Cato, Colum.; ligel. Plin. 19, 20: areas hortorum ambiri singulas tramitum sulcis etc.; cf. Virg. Ge. 2, 24 o. 289; — 2) enhver anden Fordybning; ligel. Skaar el. Indsnit, odl.; navnl. Bognspor el. Hiulspor, Stat.; men om tvende Skibe: Infindunt pariter sulcos, Virg. Aen. 5, 142; ogs. om Hudens Rynker, Martial. 3, 72; ligel. om andre Fordybninger i Legemet, Lucr., Virg.; ogs. Linie el. Stribe efter et Luften giennemskærende Meteor, Virg. Aen. 2, 697; men sulci calami, (Bogstavtrækkene), Prudent.

†sulfur, (sulphur), ŭris, n., (ogs. m., Tertull., Veget.): Svovel, hvorom vid. Plin. 35, 50, hvorefter det ogs. bruges til Renselser; cf. Tibull. 1, 5, 11: Ipseque ter circum lustravi sulfure puro; ligel. Propert. 4, 8, 86: Terque meum tetigit sulfuris igne caput; - ogs. in pl.; ∾ lurida, Ovid., lutea, id., vivacia, id., viva, Virg.; f. ogs. Quintil. 12, 10, 76; — II) „overf." o. „poet.": Lynet, (efter Plin. 35, 50, af dets Svovellugt); ∾ aethereum, Lucan., sacrum, Pers. 2, 24; df. — sulfŭrans (sulph.), tis, adj.: svovelholdig, aquae, Tertull.; — sulfŭrārĭa (sulph.), ae, f.: Svovel-

grube el. Svovelværk, Digest.; — sulfŭrātio (sulph.), onis, f.: underjordisk Svovelgang, Svovelleie, Senec. Qu.N. 3, 15; — sulfŭrātus (sulph.): med Svovel, svovlholdig el. svovlet, fontes, Vitruv., aqua, Plin.; - compar., ∾ gehenna, Tertull.; — II) bf. subst., sulfurata, orum, n.; A) (sc. fila): Svovelstikker, Martial. 1, 42; — B) (sc. loca): Svovelgange el. Svovelaarer, Plin. 31, 28; — sulfŭrĕus (sulph.), 3: af el. med Svovel, svovelagtig, odl.; - ∾ aqua, Virg.; ∾ fornaces, Ovid. Met. 15, 340; ∾ color, Plin., odor, id.; o. — sulfŭrōsus (sulph.), 3: fuld af Svovel el. stærkt svovlet, fontes, Vitruv. 8, 3.

Sulla, (mindre rigtigen Sylla), ae, m.: romersk Tilnavn i d. corneliske Slægt, hvoraf bef. mærkes: L. Cornelius Sulla, Roms bekiendte Dictator, var tidligere Qvæstor i d. jugurthinske Krig under Marius, men sildigere dennes og Folkepartiets blodige Overvinder; - vid. Sall. Jug. 100, oftere; ligel. Flor. 3, 15, hvor han heder: vir armis optimus; s. ogs. id. 3, 21, Vell. 3, 17 flgd., o. Cic. Div. 1, 33; — B) bf. 1) Sullānus, 3: sullansk: hørende til el. benævnt efter Dictatoren Sulla, tempus, Cic. Parad. 6, 3; ∾ ager, o. ∾ assignationes, id. Agr. 2, 36, o. ibd. 3, 1; — 2) Sullātŭrĭo, ire, v. n.: vilde gierne efterligne Dictatoren Sulla el. spille hans Rolle; - ita sullaturit animus ejus (Pompeji) et proscripturit, Cic. Att. 9, 10; cf. Quintil. 8, 3, 32; — not.: Dictatorens Søn, Faustus Sulla, omtales Cic. Agr. 1, 4, oftere; - en Slægtning af Dictatoren, P. Cornelius Sulla, var anklaget de ambitu, og blev forsvaret af Cicero i en endnu for Haanden værende Tale. — Sullanus, 3, o. Sullaturio, ire, s. und. Sulla.

Sulmo, ōnis, m.: By i det Pelignisks, i Nærheden af Corfinium, Digteren Ovids Fødeby, hvorom Ovid. Trist. 4, 10, 3: Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimus undis, Millia qui novies distat ab urbe decem; cf. id. Fast. 4, 80; s. ogs. Cic. Att. 8, 4, o. ibd. 13, A.; — B) bf. 1) Sulmōnensis, e: sulmonensisk, ager, Plin. 3, 17; - pl. Sulmonenses, ium, m.: Indvaanerne af Sulmo, Sulmonenserne, Caes. B. C. 1, 18, Plin. 3, 17; — 2) Sulmontinus, 3: = frgd., colonia, Frontin. d. Colon. ap. Goes.; — not.: ogs. er Sulmo Navnet paa en Krigshelt, Virg. Aen. 9, 413, oftere.

sulphur m. Afledn., s. und. sulfur. — 1. Sulpĭcĭus, Sulpicia: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf her mærkes: - Serv. Sulpicius Galba, vid. Cic. d. Or. 1, 10, o. id. Brut. 22; - C. Sulpicius Gallus, vid. ibd. 20, id. Off. 1, 6, o. id. Lael. 27; - P. Sulpicius, om denne Almuetribun vid. Liv. epit. 77, Flor. 3, 21, o. Vell. 2, 18; - Serv. Sulpicius (Rufus): stor Retslærd, vid. Cic. Mur., o. Digest., ogs. Cic. Fam. ab in.; - Sulpicius Apollinaris: en Grammaticus, Lærer f. K. Pertinax, vid. Gell. 3, 16, o. 4, 17; - Sulpicia: romersk Digterinde under K. Domitian, Martial. 10, 35 o. 38; — B) bf. 1) Sulpicius, 3: hørende til el. benævnt efter en Sulpicius, horrea, Hor. Od. 4, 12, 18; men ∾ lex, af d. ovennævnte Almuetribun, P. Sulpicius, vid. Flor. l. c.; — 2) Sulpĭcĭānus, 3: = frgd.; - ∾ classis, (som commanderedes af Prætoren Sulpicius), vid. Caes. B. C. 3, 101; ∾ seditio, (der vaktes af d. ovennævnte Almuetribun P. Sulpicius), Quintil. 6, 3, 75. — 2. Sulpicius, 3, s. und. 1. Sulpicius. — sultis, vid. volo (velle) ab in.

1. sum, fŭi, esse, (af dette Ords archaistiske Former mærkes her: - fut. escit f. erit, Gell. 20, 1, 25, e XII tabb., Lucr. 1, 612; - perf. o. plqupf. fuvimus f. fuimus, Enn. ap. Cic. d. Or. 3, 42, fuvisset f. fuisset, Enn. ap. Gell. 12, 4; - praes. conj. siem, sies, etc., Plaut.; cf. Cic. Orat. 47; ogs. fuam, fuas, Plaut., fuat, id., Ter., Lucr., Virg. Aen. 10, 108; fuant, Plaut.); - [efter Varr. L. L. 9, 57, er praes. sum oprdl. f. inus. esum (el. esumi), besl. m. εἰμί f. inus. ἐσμί, ἔσομαι], perf. fui, etc., [af inus. fuo, Grækernes φύω]: er; inf. at være; bf. I) substantivisk: at være til el. tilstede el. for Haanden, at leve el. existere, at være el. befinde sig etsteds, at finde Sted; A) „alm."; - quae (res) sunt, (opp. quae intelliguntur), vid. Cic. Top. 5, hvor ogs.: esse ea dico, quae cerni tangique possunt, etc.; ligel. Quintil. 3, 6, 81: non statim, quod esse manifestum est, etiam, quid sit, apparet; cf. Cic. d. Or. 2, 38: id aut esse, aut non esse, etc.; men (homo nequissimus) omnium, qui sunt, qui fuerunt, qui futuri sunt, id. Fam. 11, 21; cf. ibd. 6, 3; men id. d. Senect. 22: nolite arbitrari, me, quum a vobis discessero, nusquam aut nullum fore; men id. Fam. 2, 16: si erit ulla res publica ··· sin autem nulla erit, etc.; men qui post Ciceronem fuerunt, Quintil. 11, 3, 143; men duxit Albini filiam, ex qua hic est puer, etc., vid. Cic. Sest. 3; - quum non liceret, quemquam Romae esse, qui etc., id. Verr. 2, 41; ligel. id. Fam. 2, 8: quum Athenis decem ipsos dies fuissem; men id. d. Or. 2, 7: ut hic sitis hodie, (at I blive hos mig, neml. som Gjester); ligel. esse apud aliquem, (opholde sig hos nogen), id. d. Rep. 1, 14; ligel. esse cum aliquo, (at leve med nogen, at omgaaes nogen), id. Fam. 5, 21; ligel. id. d. Rep. 1, 8: Smyrnae quum simul essemus complures dies; men id. Att. 10, 16: quum ad me bene mane fuit, (giorde mig tidligen Besøg); - quum est in sagis civitas, (er iført Krigsdragten), id. Phil. 8, 11; cf. Ovid. A. A. 2, 297; men Cic. Verr. 4, 6: in suis numis multis esse et semper fuisse, (besidde og have altid besiddet stor Formue); men esse in probris, in laudibus, (blive dadlet, blive rost), id. Off. 1, 18; — B) „bef."; 1) sunt, qui (el. quae), etc.: der gives Mennesker (el. Ting), som osv.; a) c. indic., naar der betegnes en Virkelighed; - sunt enim, qui, quod sentiunt, non audent dicere, Cic. Off. 1, 24; sunt qui spiritum non recipiunt, sed resorbent, Quintil.; cf. Liv. 45, 39, o. Hor. Sat. 2, in., oftere; ogs. som nøiere Betegnelse af Subjectet; sunt quidam, qui etc., Cic. Lael. 20; sunt bestiae quaedam, in quibus inest aliquid simile virtutis etc., id. Fin. 5, 14; ligel. fuere complures, qui etc., Sall. Catil. 39; — b) c. conj., naar en Uvished el. kun en Forestilling betegnes; - sunt, qui in rebus contrariis parum sibi constent, Cic. d. Off. 1, 21; cf. Hor. Ep. 1, 1, 77; - ligel. m. Angivelse af Subjectet; erat nemo, in quem ea suspicio conveniret, Cic. R. Am. 23; cf. Hor. A.P. 347; — not.: poetisk Efterligning af Grækernes: ἔστιν οἷς, er Propert. 3, 7, 17: Est, quibus etc.; — 2) esse alicui aliquid: at nogen har noget; - Unde esset adolescenti ··· quod etc., Ter. Heaut. 3, 2, 23; cf. Hor. Od. 2, 15, 13; men nomen Mercurii est mihi, (jeg heder M.), Plaut. Amph. prol.; men cui (fonti) nomen Arethusa est, Cic. Verr. 4, 53; cf. Liv. 25, 2; — b) esse alicui (aliquid) cum aliquo: have med nogen at giøre, have noget i Fællesskab el. i Forbindelse med nogen; - tecum nil rei nobis ··· est, Ter. Phorm. 2, 3, 74; cf. Cic. Phil. 2, 31: sibi cum illa mima posthac nihil futurum; men id. Quint. 6: quicum familiaritas fuerat (sc. ei), societas erat etc.; cf. id. Fam. 15, 10: si mihi tecum minus esset, quam est cum tuis omnibus; — c) esse cum aliquo (el. aliqua): være i Ægteskab dermed; - cujus soror est cum Quintio (er gift med Q.), Cic. Quint. 24; cf. id. d. Or. 2, 1; bf. ogs. at have legemlig Omgang med nogen, id. Coel. 20, Ovid.; — d) euphemistisk in tempp. perff.: at have været, at have ophørt at være, at være borte el. forloren el. død, odl.; (poet.); - Nunc illud est, quum me fuisse, quam esse, mavelim, Plaut. Capt. 3, 3, 10; ligel. Sive erimus, seu nos fata fuisse volent, Tibull. 3, 5, 32; cf. Ovid. Her. 17, 193, o. Virg. Aen. 3, 325; — 3) m. Eftertryk: virkeligen at være eller finde Sted, at være Tilfældet; a) absol., navnl. i Formerne: est o. esto; - quid vis

tibi dicam, nisi quod est? Plaut.; ligel. sunt ista etc., Cic. Lael. 2; esto (lad saa være), ipse nihil est, nihil potest; ut etc., Cic. Div. in Caecil. 15; cf. Virg. Aen. 7,313, ogs. Hor. Ep. 1, 1, 9, o. A.; — b) i Forbindelserne: est ut el. ubi el. quum el. quod, el. m. flgd. Subjectssætning: det skeer el. det er Tilfældet, at osv., det er tilladt, at, el. man kan, odl.; - sin est, ut velis etc., Ter. Phorm. 5, 7, 32; cf. ibd. 2, 1, 40; men est, ut id maxime deceat, Cic. Orat. 59; ligel. id. Coel. 20: quando denique fuit, ut, quod licet, non liceret? ligel. id. Div. 1, 56: non est igitur, ut mirandum sit, etc.; cf. Hor. Ep. 1, 12, in., o. Lucr. 5, 977; - erit, ubi te ulciscar, si vivo, Plaut. Pseud. 5, 2, 26; est, ubi id isto modo valeat, Cic. Tusc. 5, 8; - fremdeles auct. ad Her. 4, 26: est, quum non est satius, si etc.; - men Si etc., non est, quod multa loquamur, Hor. Ep. 2, 1, 28; ligel. si etc., est, quod referam ad consilium; sin etc., Liv. 30, 31; Quod timeas, non est, Ovid. Her. 19, 159; - oftest m. Subjectssætning; Est, quadam prodire tenus, si non datur ultra, Hor. Ep. 1, 1, 32; cf. Virg. Aen. 6, 596; ligel. Liv. 42, 41: quae, verbo objecta, verbo negare sit; ligel. Tac. Ann. 16, 34: ut conjectare erat intentione vultus; ogs. m. tilføiet dat.; vid. Virg. Ecl. 10, 46, o. Propert. 1, 20, 13; ligel. Sall. Jug. 110: fuerit mihi, eguisse aliquando amicitiae tuae; — B) endel. ogs. i Omgangssproget, esse m. in c. acc.: at komme derhen; - quo die in Tusculanum essem futurus, Cic. Att. 15, 4; ligel. Suet. Aug. 16: nec prius militibus in conspectum fuisse etc.; ligel. ecquid in mentem est tibi, etc.? Plaut. Bacch. 1, 2, 53; — II) som copula heder sum, esse: at være saa el. saa; A) „alm.", ei alene m. flgd. adject. el. subst. el. pronom., men ogs., navnl. i Omgangs- el. Folkesproget, m. blot adverb.; - et praeclara res est, et sumus otiosi, Cic. Lael. 5; quod in homine multo est evidentius, ibd. 8; cf. ibd. 7: Orestem se esse etc.; ligel. Hor. Ep. 1, 2, 27: Nos numeri sumus; men quum fuero (sapiens: naar jeg er bleven viis), vid. Senec. Ep. 117; - Ego tu sum, tu es ego, unanimi sumus, Plaut. Stich. 5, 4, 49; tuus sum (er til din Tieneste), tibi operam dedo, id. Bacch. 1, 1, 60; domus non ea est, quam parietes nostri cingunt, Cic. d. Rep. 1, 13; is enim fueram, cui etc., id. ibd. 1, 4; - sic sum, ut vides, Plaut.; sic, inquit, est, Cic.; est, inquit, ut dicis, id.; quod ita quum sit, id.; dato, qui (abl.) bene sit; ego, ubi bene sit ··· dabo, Plaut. Bacch. 1, 1, 51; s. und. bene; - apud matrem recte est, Cic. Att. 1, 7; s. ogs. id. Dejot. 7; men Liv. 2, 25: frustra id inceptum Volscis fuit; ligel. dicta impune erant, Tac. Ann. 1, 73; men Cic. R. Am. 5: hanc quaestionem haud remissius futuram, etc., inc.; — B) „bes."; 1) m. Beskaffenhedens el. Egenskabens gen. el. abl. c. adj.; - disputatio non mediocris contentionis est, Cic. d. Or. 1, 60; cf. id. Sest. 16: nimium me timidum, nullius me animi, nullius consilii fuisse confiteor; cf. id. Fin. 5, 12; - si fuerit is injustus, timidus, hebeti ingenio, aut nullo, id. Tusc. 5, 15; si quis ea asperitate est, et immanitate naturae, ut etc., id. Lael. 23; bono animo sint et tui et mei familiares, id. Fam. 6, 18; cf. Hor. Ep. 1, 7, 51: quo sit patre quove patrono; — 2) m. Værdiens genit. el. abl.; - a me argentum, quanti est (servus), sumito, Ter. Ad. 5, 9, 20; ager nunc multo pluris est, quam tum fuit, Cic. R. Com. 12; magni erunt mihi tuae litterae, (jeg vil sætte megen Priis derpaa), id. Fam. 15, 15; neque pluris pretii coquum, quam villicum habeo, Sall. Jug. 85; parvi sunt foris arma, nisi est consilium domi, id. Off. 1, 22; s. ogs. id. Att. 12, 28, o. id. Parad. 6, 2; - quum sestertiis binis modius tritici esset, etc., Cic. Verr. 3, 81; cf. Liv. 29, 37: sextante sal et Romae et per totam Italiam erat; — 3) c. gen. possessivo; - teneamus eum cursum, qui semper fuit optimi cujusque, id. d. Rep. 1, 2; cf. id. d. Or. 2, 20, o. id. d. Senect. 6; ligel. qui Romanae partis erant, etc., Liv. 35, 51; cf. id. 38, 3; men id. 43, 29: Ptolemaeus propter aetatem alieni arbitrii erat; est adolescentis, majores natu vereri, Cic.; cf. id. Fam. 5, 16; men Caes. B. G. 4, 5: est hoc Gallicae consuetudinis, uti etc.; — 4) c. dat. respect.; - vitam hanc rusticam probro et crimini esse oportere etc., Cic. R. Am. 17; ut divites conferrent, qui essent oneri ferendo, Liv. 2, 9; cf. id. 31, 13: solvendo aeri (al. aere) alieno non esse, (ikke kunne betale, være insolvent); quae humori extrahendo sunt, (hvad der er tienligt dertil), Cels.; — b) ogs. m. tilføiet dat. person.; - quibus ··· bono fuit etc., (som havde Fordelen deraf), Cic. R. Am. 5; quorum singuli saluti huic civitati fuerunt, id. d. Rep. 1, 1; cf. id. Verr. 2, 37: haec tam parva civitas praedae tibi et quaestui fuit; — 5) id est, el. hoc est, m. flgd. Prædicatssætning: det er el. heder, ogs. m. Eftertryk: hvad der vil sige saa meget som, el. hvilket betyder; - sed domum redeamus, id est, ad nostros revertamur, Cic. Brut. 46; ligel. id. Acad. 1, 2: meos amicos ··· in Graeciam mitto, id est, ad Graecos ire jubeo; ligel. ibd.: si Epicurum, id est, si Democritum probarem. — 2. sum, s. eum, s. und. is.

sūmen, ĭnis, n., [ctr. f. inus. sugmen af sugo]: Bryst el. Yver med Melk, el. til at die; - manus lactanti in sumine sidat, Lucil. ap. Non.; — B) „bes.": Soens Yver, (der hos Romerne gialdt for en Lækkerhed), Plaut., Plin., Martial.; — b) df. „meton." f. Soen selv, Juvenal. 12, 73; — II) „overf.": den fedeste Del el. Fedtstykket; - campos Roseae Italiae esse sumen, etc., Varr., Plin. 17, 3; df. — sūmĭnātus, 3: hørende til et Soyver; (eftercl. Ord); - ∾ caro: Soyveret, Arnob.; ∾ sus, (med Melk i Yveret), Lamprid. Al. Sev. 22.

summa, ae, f., s. und. superus, nr. IV. — summaestus, [f. sub. m.], 3: noget bedrøvet, Ammian. 30, 1. — summālis, e, [summa]: som indeholder den hele Sum, hel el. ganske, Tertull. — Summanalia, ium, s. und. Summanus. — summānans, tis, partic., [sub, mano]: flydende derunder; - ∾ aquae sub terra, Vitruv. 3, 1. — Summanes, [f. Sub. m.], ium, m.: etslags Underguder, Capella. — summāno, are, v. a.: ligesom Summanus (el. Pluto) at holde fast; (comisk formet Ord), Plaut. Curc. a. 3, v. 43 flgd.; alts. af — Summānus (Subm.), i, m.: romersk Guddom, som man tilskrev de natlige Lyn, efter Capella: = Pluto, vid. Ovid. Fast. 6, 731, Plaut. Bacch. 4, 8, 54, Cic. Div. 1, 10, Plin. 2, 53, o. A.; — df. Summanālĭa, ium, n.: en Fest til denne Guds Ære, Fest. p. 348 flgd.

*summārĭum, i, n.: kort Indhold; efter Senec. Ep. 39: det ældre og rigtigere Ord f. d. sædv. breviarium; — summas, ātis, adj. comm.: af høi el. fornem Fødsel, høi el. fornem, (for- o. eftercl.); - ∾ vir, Plaut.; ∾ matronae, id.; ∾ dea, Appul.; — summātim, adv.; 1) „egenl.": paa Overfladen, oventil; - ∾ eruere radices, Colum., ablaqueare vitem, id.; — II) „fig.": overfladisk, overhovedet, almindeligen, summarisk; - de re pecuaria breviter et summatim percurram, Varr.; cf. Suet. Tib. 61: quem (commentarium) de vita sua summatim et breviter composuit; s. ogs. Cic. Att. 5, 16, o. id. Fam. 10, 28; men Suet. Aug. 85: poëticam summatim attigit (alene overfladisk); o. — summātus, us, m., ligesom principatus: Overherredømmet, Lucr. 5, 1141: Imperium sibi eum ac summatum quisque petebat; — [summo].

summe, adv. af summus: paa det Høieste, i høieste Grad el. Maade, høist el. yderst, odl.; - ∾ cupere aliquid, Cic., Caes.; ∾ contendere, Cic., diffidere, id., admirari, Quintil.; tale tuum judicium ··· non potest mihi non summe jucundum esse, Cic. Fam.

13, 18; ∾ disertus vir, Quintil. 12,1,23; ∾ munitus locus, Hor. Ep. 2, 2, 31.

summējo, [f. sub.m.], ĕre, v. a.: at giøre vaadt derunder; ∾ se, Marc. Emp.; df. — summējŭlus, i. m.: som giør vaadt under sig, id. — summergo, [f. sub.m.], mersi, mersum, 3, v. a.; I) „egenl.": dukker el. sænker ned deri el. ned derunder; - summersus equus voraginibus etc., Cic. Div. 1, 33; ogs. absol.: quot genera partim summersarum, partim fluctuantium et innatantium beluarum, id.N.D.2,39; ∾ navem, Tac.; cf. Caes. B. C. 3, 39: summersam onerariam navem etc.; s. ogs. Virg.Aen. 1,69; men ibd.40: ipsos ··· summergere ponto; men Liv. 24, 8, „alleg.": jam aliquot procellis summersi paene sumus; — II) „fig.": nedsænker i Glemsel, undertrykker; - summersa tenebris virtus, Claudian.; ∾ lectionem publicatam, (undertrykke), Arnob.; df. — summersĭo, onis, f.: Nedsænkning, Arnob., Firm. — 1.summersus, 3, partic. af summergo. — 2.summersus, us, m., [summergo]: Nedsænkning, Tertull. — summĕrus, [f. sub.m.], 3: næsten ren; - ∾ vinum, (næsten ublandet), Plaut. Stich. 1, 3, 116.

summĭnĭa, ae, f., [sub, minium]: etslags Fruentimmerdragt, Plaut. Epid. 2,2,48. — *summĭnistrātĭo, onis, f.: Tilveiebringelse, Forsyning, Tertull.; — summĭnistrātor, oris, m.: som tilveiebringer, som forsyner dermed; df. „overf.": en Befordrer; - ∾ libidinum testisque, Senec. Ep. 114 fin.; o. — summĭnistrātus, us, m.: = sumministratio; - ∾ exiguus cibi, Macrob.; af — summĭnistro, [f.sub.m.], avi, atum, 1, v. a.: ligesom giver i Haanden, yder el. rækker el. skaffer, alicui pecuniam, Cic. Dejot. 9; ∾ tela ad manum, Quintil.; ∾ lapides telaque, Caes.; ∾ tabellarios, Cic.; — II) „fig."; - ∾ quaerenti occasiones, Suet. Tib. 61; cf. Cic. Inv. 1, 5; men Senec. Ep. 104: ipsa pax timores sumministrabit, (skal medføre el. fremkalde).

*summisse, adv.: nedladt el. nedstemt; df. A)„fig."; om Foredraget: sagte, mildt, roligen, dicere, Cic. d. Or. 2,53; - compar., ∾ dicere, id. ibd. 3,55, (opp. contentius); cf. id. Orat. 8: summissius a primo ··· deinde pressius etc.; — B) om Charakteren: nedladende, ydmygt; - ∾ supplicare alicui, Cic. Planc. 5, scribere alicui, Tac. Hist. 3, 9; men Quintil. 6, 5, 5: aspere, an leniter, an etiam summisse loqui expediat; men Multaque summisse, multa minanter agat, Ovid. A. A. 3,582; - compar., ∾ se gerere, vid. Cic. Off. 1, 26; o. — summissim, adv.: sagte, med lav Stemme, fabulantes, Suet. Aug. 74; men ∾ ridere, (smaalee), Gell. 17, 8; — [1. summissus, 3, und. summitto].

summissĭo, onis, f., [summitto]: Nedladelse, Sænken el. Sænkning, navnl. Stemmens; - ex contentione vocis et summissione etc., vid. Cic. Off. 1, 41; - ogs. „overf.": Nedsættelse; parium comparatio nec elationem habet nec summissionem; est enim aequalis, id. Top. 18. — 1.summissus, 3, partic. o. adj. af summitto. — 2.summissus, us, m., [summitto]: Tilsendelse el. Tilskikkelse, Tertull. — summĭtas, atis, f., [summus]: det Øverste deraf, Top el. Spids; vid. Plin. 37, 37; ∾ vitis, Pallad.

summitto, [f. sub.m.], mīsi, missum, 3, v. a.; I) m. Eftertrykket paa sub; A) sender el. lægger el. stiller el. bringer ned derunder el. nedenfra og op, hæver el. bringer opad el. i Veiret; 1) „alm."; - ∾ singulos agnos binis nutricibus, (lade die), Colum. 7, 4; men ∾ vaccas in feturam, hvorom ogs. absol.: ∾ equas, Pallad.; - ∾ tellus flores, Lucr.; cf. Propert. 1, 2, 9, o. Hor. Od. 4, 4, 63; men ∾ palmas el. manus, (som bedende at hæve dem i Veiret), Sil., Senec. Oed.; hvf. med græsk Construction: summissi palmas etc., Sil. 1, 673; — 2) „bes." i Oekonomien om Dyr og Værter: at lægge til, at lade voxe, at lade el. holde tilbage; - ∾ arietes, Varr., tauros, Virg.; cf. id. Ge. 3, 73 o. 159; - ∾ materiam vitis constituendae causa, Colum.; ∾ pampinarium in resecem, id.; men ∾ prata in fenum, (lægge ud til Hø), id.; — B) nedlader, nedsænker, (demitto); 1) „egenl."; - ∾ se ad pedes alicujus, Liv. 45, 7; ∾ se patri ad genua, Suet. Tib. 20; ∾ caput in herba, Ovid., genu, id., Plin., oculos, Ovid., faciem, Suet.; ∾ aures, (opp. subrigere), Plin.; ∾ fasces, id.; cf. Cic. Brut. 6; - ∾ capillum el. crinem el. barbam etc., (lade voxe), Plin. Ep., Senec., Tac., Suet., o. A.; - men „medial": Tiberis aestate summittitur (synker, tager af); — 2) „fig.", ∾ se: nedlade sig, vise sig nedladen, Cic. Lael. 20; cf. id. Planc. 10: appellavi populum, tributim summisi me et supplicavi; men ∾ se in humilitatem causam dicentium, Liv. 38, 52; - ogs. med Hensyn paa Foredraget: ∾ multum etc., Cic. Div. in Caecil. 15; cf. id. Plin. Ep. 3, 13: ut etc., ita orationem tam summittere, quam attollere decet; ligel. ut illud lene aut ascendit ad fortiora, aut ad tenuiora summittitur, Quintil. 12, 10, 67, oftere; - ogs. med Hensyn paa Modet el. Stemningen; ne ··· ad minores calamitates summitterent animos, (skulde derved lade Modet synke), Liv. 23, 25; ligel. neque ulli periculo summittere animum, Brut. et Cass. ap. Cic. Fam. 11, 3; ∾ animos amori, Virg.; cf. id. Aen. 12, 832: inceptum frustra summitte furorem, (lad fare); men ∾ se culpae, (forsee sig), Ovid. Her. 4, 151; — II) med Eftertryk paa Verbet: sender el. skikker derhen, (navnl. til Hielp); ogs. sender i nogens Sted; ogs. tilstiller el. tilsender ligesom under Haanden el. hemmeligen; - ∾ auxilium laborantibus, Caes. B. G. 7, 85; cf. ibd. 2, 6, o. ibd. 5, 58; - huic vos non summittetis (sc. successorem)? Cic. Prov. Cons. 4; cf. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 21; men „poet.": Vinea summittit capreas non semper edules, Hor. Sat. 2, 4, 43; - summittebat ··· qui moneret eos, etc., Cic. Verr. 3, 38; men ibd. 1, 41, absol.: tametsi etc., tamen ad matrem summittebat; — III) partic. summissus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": nedladt el. nedsænket; - stantibus primis, secundis summissioribus, Liv. 44, 9; men capillo ··· summissiore, Suet. Tib. 68; — B) „fig."; 1) „ment.", navnl. om Stemmen og om Foredraget: sænket el. sagte, mild el. rolig, ikke heftig, odl.; - ∾ vox, (opp. contenta), Cic. Orat. 17; cf. Quintil. 11, 3, 63, Ovid. Met. 7, 90, o. A.; - oratio placida, summissa, lenis, Cic. d. Or. 2, 43; - ogs. compar.: ∾ oratio, Quintil.; - ogs. absol.: miscens elata summissis, id.; - ligel. „overf." om Taleren; vid. Cic. Orat. 23 o. 26; — 2) „ethisk" el. om Charakteren; a) (dadlende): nedrig, lav, krybende, osv.; - ne quid humile, summissum, etc., Cic. Tusc. 4, 30; cf. id. Off. 1, 34: neque summissum et abjectum, neque se efferentem etc.; ∾ adulatio, Quintil.; — b) (rosende): eftergivende, føielig; - non dubitabat, quin (civitates) ··· summissiores essent futurae etc., Hirt. B. G. 8, 31; ∾ preces, Lucan.; men summissa (neutr. s. adv.) precari, Val. Fl.

Summoenĭānus, 3, s. und. flgd. nr. II. — Summoenĭum, i, n., [sub, moenia]: ligesom Bagmuren, Navnet paa et Sted i Rom, hvor løse Fruentimre dreve deres Handel, Martial. 1, 35; — B) df. adj. Summoenĭānus, 3, uxores, Martial. 3, 82, (saadanne løse Fruentimre). — summoestus, 3, s. und. summaestus. — summŏleste, adv.: noget fortrædeligen; - ∾ fero, te non esse Romae etc., Cic. Att. 5, 21; af — summŏlestus, [f. sub.m.], 3: noget besværlig el. fortrædelig; - illud mihi est summolestum, quod etc., Cic. Att. 16, 4.

summŏnĕo, [f. sub.m.], ŭi, 3, v. a.: paaminder el. advarer under Haanden; - summonuit me Parmeno, etc., Ter. Eun. 3, 5, 22; men absol.: nullo summonente, Suet. Aug. 53. — summonstro, [f.

sub.m.], are, v. a.: viser under Haanden; - ∾ responsa, Arnob. — summŏpere, (ogs. summo opere), adv., [summus, opus]: med største Umage el. Anstrængelse; - quae summopere vitare oportebit, Cic. Inv. 1, 18; cf. Lucr. 4, 1179. — summōrōsus, [s. sub.m.], 3: noget gnaven el. ærgerlig el. bidende; - illa stomachosa … et quasi summorosa ridicula etc., Cic. d. Or. 2, 69. — summō.tĕnus, adv.: lige til det Øverste, florescere, Appul. — summōtor, oris, m., [summoveo]: som driver til Side el. som gjør Plads; - ∾ aditus, (i. e. lictor), Liv. 45, 29. — summotus, 3, partic. af flgd.

summŏvĕo, [s. sub.m.], mōvi, mōtum, 3, (syncop. plqupf. conj. summosses, Hor. Sat. 1, 9, 48): skaffer tilside el. af Veien, bortfjerner; I) „egenl."; A) „alm."; - ∾ hostes a porta, Caes., ex muro et turribus, id., ex agro Romano trans Anienem, Liv. 4, 17; men ∾ aliquem urbe atque Italia, (forvise derfra), Suet. Aug. 45; ∾ concione, Cic.; cf. Liv. 26, 38; - men „poet.": ∾ litora etc., (neml. ved at bygge ud i Søen), Hor. Od. 2, 18, 21; - ogs. m. Tingssubject; ubi Alpes Germaniam ab Italia summovent, (adskille el. affondre), Plin. 3, 23; cf. Ovid. Met. 5, 389: suisque Frondibus … Phoebeos summovet ictus (silva); — B) „bes."; 1) om en Lictor, ∾ turbam: skaffe Mængden tilside, (gjøre Plads derigjennem); vid. Liv. 3, 48, 4, 56, oftere, o. A.; - men impers.: cui summovetur, (for hvem der gjøres Plads, alts. Øvrigheden; opp.: quem lictor semita dejicit), Senec. Ep. 94; men absol.: summoto, (da der var gjort Plads), Liv. 28, 27; - men „alleg.": neque consularis Summovet lictor … curas, Hor. Od. 2, 16, 9; — 2) i Oekonomien: ∾ oves, Colum., agnos, id., (skaffe dem bort ved Salg); — II) „fig.": at holde borte, at afholde derfra; - ∾ aliquem administratione rei publicae, Suet. Caes. 16; men pass.: a re publica summoveri, Cic. frgm. ap. Quintil. 11, 1, 85; ad summovendos a bello reges etc., Liv. 45, 23; men Cic. R. Am. 25: ut … magnitudine poenae maleficio summoverentur; men absol.: summovendum est utrumque ambitionis genus, Quintil. 12, 7, 6.

summŭla, ae, f., demin. af summa: liden Sum, Senec. Ep. 77, Appul. — summŭrmŭro, [s. sub.m.], are, 1, v. n.: mumler el. murrer i Stilhed, Augustin. — summus, 3, s. und. superus. — summussi, [s. sub.m.], orum, m., i. e. murmuratores: Knurrere, Naev. ap. Fest. — summūto, [s. sub.m.], avi, 1, v. a.: ombytter el. omverler dermed el. med hinanden; - quia quasi summutantur verba pro verbis, etc., Cic. Orat. 27.

sūmo, sumpsi, sumptum, 3, (syncop. perf. inf. sumpse, Naev. ap. Gell. 2, 19), v. a., [rimel. af sub o. emo]: tager el. optager, tager dertil, antager, odl.; - si ego fustem sumpsero, Plaut.; postremo a me argentum, quanti est, sumito, Ter. Ad. 5, 9, 20; ∾ in manus legem, Cic., orationes, Quintil., (neml. for at læse dem); qui ad me interficiendum ferrum sumpserunt, Liv. 40, 11; ligel. ∾ arma, Quintil.; men ∾ panem etc., Suet. Aug. 77, (tage til sig, nyde); ligel. ∾ potiunculam, id.; ∾ togam virilem, (anlægge), Cic., Suet.; men ∾ latum clavum, vid. poët. ap. Suet. Caes. 20; ∾ anulos ferreos, (opp. deponere), Suet. Aug. 100; - ∾ pecuniam mutuam, (tage tillaans), Cic., Sall.; — b) ogs. om Begrebsobjecter; - tantos sibi spiritus sumpserat etc., Caes. B. G. 1, 33; men sumpsi animum, Ovid. Fast. 1, 147, (jeg fattede Mod); men sumptis inimicitiis, Cic. Vatin. 11, (efter at have overtaget dem); cf. Sall. Jug. 83: omne bellum sumi facile, (var let at begynde), ceterum aegerrime desinere; ogs. ∾ bellum cum aliquo, Liv. 1, 42; men ∾ supplicium de aliquo, Cic., Caes.; ∾ poenam ex sanguine scelerato, Virg. Aen. 12, 949; — II) „bes."; A) efter Valg at udtage el. tage til sig, at vælge el. antage; - totum igitur philosophiae studium mihi ipse sumo, Cic. Acad. 1, 2; cf. Hor. A. P. 38; ∾ judicem, vid. Cic. R. Com. 14; cf. id. Quint. 9; men sumat aliquem ex populo monitorem officii, Sall. Jug. 85; cf. ibd. 10: ne ego meliores liberos sumpsisse videar (neml. ved Adoption), quam genuisse; — b) „poet." ogs. m. Objectssætn.; - vid. Hor. Od. 1, 12, 2, o. id. Ep. 1, 3, 7; - c) ∾ aliquam, vid. Martial. 10, 81, o. Ovid. A. A. 3, 90; — B) sumo mihi: tiltager mig som Ret el. Eiendom, tilegner mig, odl.; - vid. Cic. Planc. 1; ligel. id. Att. 8, 11, D: sed mihi non sumo, ut etc.; cf. id. Fam. 13, 29 o. 50; ligel. Caes. B. C. 3, 51: ne imperatorias partes sibi sumpsisse videretur; — b) tager el. faaer ved Kjøb, kjøber; saal. Cic. Fam. 7, 23: quanti etc., tanti ista quatuor aut quinque (signa) sumpsisti; cf. Hor. Sat. 2, 7, 106; — C) tager el. antager til en Hensigt, anvender el. bruger dertil; - in mala uxore atque inimico si quid sumas (giver ud), sumptus est, etc., vid. Plaut. Mil. gl. 3, 1, 74 flgd.; cf. id. Trin. 2, 4, 9 o. 12; ∾ frustra operam, Ter., laborem, Caes.; hos quasi sumptos dies etc., Cic. Rab. Post. 16; men hilarem hunc sumamus diem etc., Ter. Ad. 5, 3, 68; — D) med Hensyn paa et Foredrag, odl.; 1) at antage el. opstille el. forsvare, odl.; - beatos esse deos, sumpsisti, Cic. N. D. 1, 31; cf. id. Div. 2, 50; men Alterutrum fatearis enim sumasque, necesse est, Lucr. 1, 973; men Liv. 39, 28: ∾ pro non dubio etc.; — 2) at antage el. anføre som Grund el. Kiendsgjerning, odl.; - verum homines notos sumere etc., Cic. R. Am. 16; cf. ibd. 34: unum hoc sumo, quod etc.; ligel. id. Sest. 13: quid enim quisquam potest ex omni memoria sumere illustrius, quam etc.?

sumpsĭo, onis, f.: Biform af sumptio, Cato. — sumptĭ.făcĭo, fēci, 3, v. a., [2.sumptus]: gjør Udgift deraf, tilsætter el. spilder; - si etc., meam operam l[illegible]serim, Et praeter operam restim sumptifecerim, Plaut. Casin. 2, 7, 2. — *sumptĭo, onis, f.: Tagen el. at tage, hvad der tages sammen el. under Et; - ∾ operis, Vitruv. 1, 2; — II) i Logiken, ligesom λῆμμα: Forsætningen el. Sumptionen; - vid. Cic. Div. 2, 23, (hvor pl.); o. — sumptĭto, are, v. intens. a.: tager til mig el. tager imod oftere el. i Mængde; - ∾ helleborum, Plin. 25, 21; — [sumo].

sumptŭārius, 3, [2. sumptus]: hørende til en Udgift el. Bekostning; - ∾ rationes nostrae, Cic. Att. 13, 47; ∾ lex, (som indskrænker Udgifterne, navnl. ved Gjestebude, til en bestemt Sum), ibd. 7; cf. Suet. Aug. 34.

*sumptŭōse, adv.: med stor Bekostning, Catull., Suet. Claud. 16; - compar., ∾ insolentiusque se jactare etc., Cic. Catil. 2, 9; cf. Plin. Ep. 9, 12; o. — sumptŭōsĭtas, atis, f.: stor Bekostning, Sidon.; af — sumptŭōsus, 3, [2.sumptus]; I) om Ting: forbunden med stor Bekostning, bekostelig, kostbar, dyr; - ∾ coenae, Cic. Fam. 9, 23; ∾ hostia, Hor. Od. 3, 23, 18; ∾ dignitas, Plin. Ep.; - compar., ∾ ludi, Cic. Qu. Fr. 3, 8; superl., ∾ operis portum fecit, Suet. Ner. 9; — II) om Personer: som gjør store Udgifter, ødsel, mulier, Ter. Heaut. 2, 1, 15; cf. Varr. R. R. 2, 4, o. Cic. d. Or. 2, 31; men Plin. Ep. 2, 6: quidam sordidus simul et sumptuosus; men ∾ in libidines, Suet. Caes. 50.

1. sumptus, 3, partic. af sumo. — 2. sumptus, us, (forel. gen. sumpti, Plaut., o. A.), m.: den derpaa anvendte Sum, Bekostning el. Udgift, odl.; - quae (pecunia) sumptus suppeditet … necessarios … liberales, Cic. Off. 2, 13; ligel. in pl., ibd. 16, o. id. Leg. 2, 23; cf. Liv. 32, 27: sumptus, quos in cultum praetorum socii facere soliti erant, circumcisi aut sublati; - ligel. in sing.; sumptum nusquam melius posse poni, Cic. Qu. Fr. 3, 1; cf. id. Att. 5, 14: adventus noster nemini ne minimo quidem fuit sumptui; men magnum numerum equitatus suo sumptu alere, etc., vid. Caes. B. G. 1, 18; cf. Hor. Od. 2, 15, 19; men qui

opere rustico faciendo facile sumptum exercent suum (servi: som fortiene, hvad de koste), Ter. Heaut. 1, 1, 91; men ordsprogsvis: necesse est, facere sumptum, qui quaerit lucrum, vid. Plaut. Asin. 1,3,65. — sumtio, sumtus, etc., s. und. sumptio, etc.

Sunici, Tac. o. Sunuci, Plin., orum, m.: Folk i Gall. Belg. — Sūnĭum (-on), i, n., Σούνιον: Forbierg i Attica, med en By af samme Navn, Plin. 4,11, Ter. Eun. 1,2,35, o. 3,3,13, Liv. 28,8, oftere, o. A.

sŭo, sŭi, sūtum, 3, v. a.: syer el. flikker el. føier sammen el. til hinanden; - tegumenta corporum vel texta vel suta, Cic.; cf. Ovid. Trist. 3, 10, 19; - naves loris suebant etc., vid. Varr.ap.Gell. 17,3; cf. Virg. Ge. 4,33: corticibus ··· suta cavatis (alvearia); — b) afspartic. perf. er neutr. subst.: perque aerea suta (igiennem Kobberpandseret) etc., Virg. Aen. 10, 313; - ogs. „overf." o. „alleg.": Metuo lenonem, ne quid suo suat capiti (udtænker), vid. Ter. Phorm. 3, 2, 6. — sŭopte, (i. e. suo ipsius), s. und. suus. — sŭŏvĕtaurīlĭa, (fordærvet ogs. solitaurilia, vid. Fest. p. 293), ium, n., [sus, ovis, taurus, vid. Quintil. 1, 5, 67, o. Fest. l. c.]: et navnl. ved Lustrationen brugeligt Offer, bestaaende af et Svin, et Faar og en Oxe; - en hidhørende Bønformular har Cat. R. R. 141 o. 144; - s. ogs. Varr. R. R. 2, 1, Liv. 1, 44, oftere, ogs. Fest. s. v. opima, p. 189. — supat, (id est jacit), mærkes som simpl. til dissipat, o. fl.; vid. Fest. p. 310 flgd.

sŭpellectĭcārius, 3: hørende til Husgeraadet el. Indboet; - ∾ servi, (som have Opsigt derover), Digest.; af — sŭpellex, gen. lectilis, f.: Husgeraad el. Indbo; men alene in sing.; - ∾ est domesticum patris familias instrumentum, Digest.; ∾ multa et lauta, rustica, Varr.; cf. Virg. Ge. 1, 165; men Hor. Sat. 1,6, 118: ∾ Campana, (Bordkar af campanisk Ler); s. ogs. Cic. Parad. 1, 2; — II) „lignelsesvis" o. „alleg.": (parare) amicos, optimam et pulcherrimam vitae, ut ita dicam, supellectilem, vid. Cic. Lael. 15; verecundus erit usus oratoriae quasi supellectilis, Cic. Orat. 24; cf. id. d. Or. 1, 36; ligel. ∾ copiosa verborum, Quintil.; men Pers. 4, 52: Tecum habita, ut noris, quam sit tibi curta supellex, (hvor lidet Forraad af Forstand du har).

1. sŭper, (a, um), forel. Biform af superus, men alene Cat. R. R. 149: super inferque vicinus etc., o. Lucr. 1, 650: super ignis etc. — 2. sŭper, adv. o. praepos., [sibileret af ὑπέρ]; over; I) adv.: oventil, ovenpaa, ovenover, odl.; A) „egenl." om Stedet; - infra superque Saxeus (af Sten), Stat.; eo super tigna injiciunt (derover), Caes. B. C. 2, 10; cf. Virg. Aen. 9, 168: Haec super e vallo prospectant; ligel. Purpureasque super vestes (reponunt), ibd. 6, 221; men renes tunicis super conteguntur, Cels. 3, 1; — B) „overf."; 1) med Hensyn paa Tal og Maal: derover, mere endnu; desuden el. desforuden, endnu dertil; - satis superque esse sibi suarum cuique rerum, (nok og derover, mere end nok), Cic. Lael. 13; cf. Hor. Sat. 1, 2, 65: poenas dedit usque superque, Quam satis est; s. ogs. Virg. Aen. 2, 71; ligel. Ovid. Met. 12, 205: voto deus ··· Annuerat, dederatque super, ne etc.; - men Liv. 22, 3: super quam quod etc.; cf. id. 27, 20; — 2) med Hensyn paa en Rest el. paa de øvrige Forholde: tilbage, tilovers, mere, odl.; sædv. m. esse, ogs. ofte m. tilføiet dat.; - Atheniensibus praeter arma et naves nihil erat super, Nep. Alcib. 8; cf. Virg. Ecl. 6, 8; dog ogs. elliptisk: nec spes ulla super, Val. Fl.; cf. Liv. 4, 58: quid super sanguinis (sc. sibi esse)? s. ogs. Virg. Aen. 3, 498; — II) praepos. c. acc. o. abl.: over, ovenover, ovenpaa; A) c. acc.; 1) „egenl." om Stedsforholde; - super lateres coria inducuntur, Caes. B. C. 2, 10; super aspidem assidere, (sætte sig derpaa), Cic. Fin. 2, 18; cf. Liv. 24, 39: quum alii super aliorum capita ruerent; men Ovid. Met. 13, 477: super terram ··· labens; — b) om en local Række el. om en Beliggenhed; - esse (el. cubare) super aliquem, (ovenfor ham, neml. ved Bordet, opp. infra), Hor. Sat. 2, 8, 23, o. Curt. 8, 5; - super Numidiam Gaetulos etc., Sall. Jug. 19; cf. Virg. Aen. 6, 795; — 2) „bes."; a) med Hensyn paa Tiden el. om en samtidig Vedvaren: over, ogs. under el. imedens; - super coenam (loqui de re aliqua), Plin. Ep. 4, 22; ligel. super vinum, Curt.; super hos divom honores, (imedens denne Offring varede), Stat.; — b) med Hensyn paa det fra et Tal el. Maal Overskydende el. Øvrige: over el. udover el. fremfor; ogs. foruden el. til, odl.; - vox ··· super omnes tragoedos, Quintil. 12, 5, 5; super modum ac paene naturam, id.; super ceteras (coenas), Suet. Vitell. 13; super LX millia, Tac. Germ. 33; super quadraginta reos, Suet. Calig. 38; cf. id. Caes. 26; - exercitum super morbum etiam fames affecit, Liv. 28, 46; cf. id. 2, 31: super solitos honores etc.; alii super alios, id.; vulnus super vulnus, id.; - ogs. er at mærke den adverbiale Diction, super omnia: fremfor Alt, besynderligen, odl.; saal. Liv. 31, 18: aetas, et forma, et super omnia, Romanum nomen te ferociorem facit; cf. Quintil. 12, 9, 2, Ovid. Met. 6, 526, o. Virg. Aen. 8, 303; — B) c. abl.; 1) „egenl." om Stedsforholde; (oftest „poet."); - super qua (navi) turrim ··· opposuit, Caes. B. C. 3, 39; ensis cui super cervice pendet, Hor. Od. 3, 1, 17; men id. Epod. 7, 3: campis atque Neptuno super, (til Lands og til Vands); men Fronde super viridi, Virg. Ecl. 1, 81; — 2) „overf."; a) med Hensyn paa Tiden, el. om en samtidig Vedvaren: imedens, i, odl.; - Nocte super media etc., Virg. Aen. 9, 61; — b) om et Hensyn, f. d. sædv. de: over, om, angaaende, odl.; - hac super re scribam ad te Rhegio, Cic. Att. 16, 6; sed hac super re nimis (sc. dixi), id. ibd. 10, 8; multus ea super re rumor, Tac.; quid nuncias super anu? Plaut.; cf. Virg. Aen. 1, 750, Hor. Od. 3, 8, 17, o. id. Carm. Sec. 18; — III) i Sammensætninger heder super: derover; (superfluo, supergredior); ogs. undert.: tilovers, tilbage; (supersum, superstes).

sŭpĕrā, oprdl. Form f. supra, Lucr. 4, 674, Cic. (poëta) N. D. 2, 42. — sŭpĕrābĭlis, e, [supero]: til at overstige, overstigelig; - ∾ murus vel mediocribus scalis, Liv. 25, 23; — II) oftere „overf.": overvindelig el. betvingelig, (dog alene m. Negation el. i en Spørgsmaalsfætning); - Scilicet ut non est per vim superabilis ulli ··· sic etc., Ovid. Trist. 5, 8, 27; cf. Tac. Ann. 2, 25; men id. Hist. 4, 81: an talis caecitas et debilitas ope humana superabiles forent, (om de lode sig helbrede)? — *sŭpĕrăbundanter, adv.: overflødigen, rigeligen; - ∾ facere omnia, Vulgat.; o. — sŭpĕrăbundantĭa, ae, f.: rigelig Fylde, stor Overflødighed, Hieronym.; af — sŭpĕr.ăbundo, avi, 1, v. n.: at flyde over, at være i Mængde, Tertull., Macrob.

sŭpĕr.accommŏdo, are, v. a.: lægger derpaa, passer dertil; - ∾ ferulas, (lægge el. anbringe Benskinner derom), Cels. — sŭpĕr.ăcervo, are, v. n.: hober sammen el. over hinanden, Tertull. — sŭpĕr.addo, (ud. perf.), ditum, 3, v. a.: tilføier endnu, sætter endnu dertil, anbringer endnu derpaa; - et tumulo superaddite carmen, Virg. Ecl. 5, 42; cf. Propert. 2, 10, 33: Et sit in exiguo laurus superaddita busto; s. ogs. Virg. Ecl. 3, 38. — sŭpĕr.addūco, ĕre, v. a.: medbringer el. tilfører endnu el. desuden; - quin etiam superadducas (ancillas), quae mihi comedant cibum, Plaut. Truc. 2, 6, 53. — sŭpĕr.adjĭcio, jēci, 3, v. a.: føier eller lægger endnu dertil, Pallad., o. A. — sŭpĕrădornātus, 3, partic., [adorno]: endnu dertil udsmykket el. forskiønnet, materia, Senec. Qu. N. 4, 2. — superadsisto, -adspergo, -adsto, s. und.

superassisto, etc. — sŭpĕrădultus, 3, [adolesco]: fuldkomment voxen el. moden; - ∾ virgo, Vulgat.

sŭpĕraedĭfĭcātĭo, onis, f.: Byggen el. at bygge derover, Tertull.; af — sŭpĕr.aedifico, are, v. a.: bygger derpaa el. derover, Paul. Nol. — sŭpĕr.aggĕro, are, v. a.: dæmmer el. opfører en Dæmning derover; - ∾ scrobem, Colum. — sŭpĕr.ambŭlo, are, v. a.: gaaer el. skrider frem derover, Sedul. — sŭpĕrāmentum, i, n., [supero]: det Overblevne el. Resten; - in pl.: ∾ materiarum, Digest. — sŭpĕr.antĕactus, 3, partic.: forhen tilendebragt el. fuldendt; - ∾ aetas, (som man tidligere har levet), Lucr. 3, 672. — sŭpĕr.argūmentans, tis, partic., [argumentor]: som fører Bevis derfor, Tertull. — sŭpĕr.aspergo, ĕre, v. a.: strøer derpaa, farinam, Veget. — *sŭpĕrātĭo, onis, f.: Overvindelse, Vitruv. 3, praef.; o. — sŭpĕrātor, oris, m.: en Overvinder; - ∾ Gorgonis (Perseus), Ovid. Met. 4, 698; cf. id. Fast. 1, 641; — [supero].

sŭperbe, adv. af superbus: overmodigen, stolt, respondere, Nep., imperare, Caes.; forbindes m. crudeliter, insolenter, contemptim, Liv.; - compar., ∾ appellati legati, Cic. Manil. 5; superl., ∾ repudiare, id. Pis. 27. — sŭperbĭa, ae, f., [superbus]; I) „alm.": Hovmod, Stolthed; - in rebus prosperis ··· superbiam, fastidium, arrogantiamque fugiamus, vid. Cic. Off. 1, 26; cf. id. Part. or. 23: magnitudinem superbia imitatur in animis extollendis; men Sall. Catil. 2: pro continentia et aequitate lubido et superbia invasere; men superbia in vultu, (stolt Mine), Ovid.; silentium ipsius in superbiam accipiebatur, Tac. Ann. 6, 13; - ogs. in pl.; superbiae decent fortunas secundas, (passe dertil), Plaut. Stich. 2, 1, 28; - sjeld. „overf." om Ting; album opus propter superbiam candoris fumum concipit, Vitruv. 7, 3; — II) „bes.": ædel Stolthed, retfærdig Selvfølelse; - vid. Hor. Od. 3,30,14: sume superbiam Quaesitam meritis; - sjeld. „overf." om Ting; vid. Plin. 15, 15 flgd., und. superbus.

sŭper.bĭbo, ĕre, v. n.: drikker derpaa el. derefter; - ∾ jugi ebrietati, Plin. 23,23. — sŭperbĭfĭcus, 3, [superbus, facio]: som gjør stolt el. overmodig; - ∾ manus, Senec. Herc. Fur. — sŭperbĭlŏquentĭa, ae, f., [superbus, loquor]: overmodig el. stolt Tale, poët. ap. Cic. Tusc. 4, 16. — sŭperbĭo, ire, v. n., [superbus]: er stolt el. overmodig; - si habes, quod liqueat, neque respondes, superbis, Cic. Acad. 2, 29; - oftest „poet."; ∾ nomine avi, Ovid. Met. 11, 218; cf. Propert. 4, 1, 63: Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris; - dog ogs. superbire nimis triumviratu suo, (om Antonius), Plin. 9, 59; cf. Tac. Ann. 1, 19: superbire miles, quod etc.; - „poet." ogs. c. inf.: spoliare superbit (er for stolt dertil) etc., Stat. Theb. 8, 588; — II) „overf." om Ting (og rosende): at være prægtig el. kostelig, odl.; - Et quae sub Tyria concha superbit aqua, Propert. 4, 5, 22; hac (gemma) ··· fabulae superbiunt, Plin. 37, 33. — sŭperbĭter, adv., forel. Biform af superbe: stolt, overmodigen, Afran. ap. Non., Enn. ap. Priscian.

sŭperbus, 3, [super, el. at sammenl. m. ὑπέρβιος]: som troer sig hævet over andre, stolt, overmodig; - ∾ reges, Lucr.; Non decet superbum esse hominem servum, Plaut.; superbum se praebuit in fortuna, Cic. Att. 8, 4; utrum superbiorem te facit pecunia, an quod te imperator consulit? id. Fam. 7, 13; men Hor. Epod. 15,17: quicumque ··· meo nunc Superbus incedis malo; men homines nocentissimi iidemque superbissimi, Sall. Jug. 31; - comisk er Plaut. Amph. 1, 1, 201: faciam ego te superbum (skal hæve dig i Veiret) ··· auferēre, non abibis, si etc.; — b) ogs. „overf." om Ting og om Begreber; - superbas aures habemus, si etc., Liv. 34, 5; ∾ oculi, Ovid. Met. 6, 169; cf. Hor. Epod. 7, 5; men id. Sat. 2, 6, 87: ∾ dens, (ækel el. vanskelig); - non est superba (virtus), Cic. Lael. 14; ∾ pax, Liv. 9, 12; ∾ mutatio vestis, ibd. 18; quarum (aurium) judicium est superbissimum, (meget stræng el. vanskelig at tilfredsstille), Cic. Orat. 44; - in neutr. ogs. absol., reliqua multitudo neque excluderetur suffragiis, ne superbum esset, etc., Cic. d. Rep. 3, 22; ligel. superba loqui, Propert. 1, 10, 22; — not.: Superbus, som Tilnavn til Tarquinius, Roms sidste Konge; vid. Liv. 1, 49, Ovid. Fast. 3, 718, o. A.; — II) alene „poet." o. sild. som rosende: fremragende, udmærket, prægtig, glimrende; - belloque superbum (populum), Virg. Aen. 1, 24; ∾ triumphus, Hor.; cf. id. Epod. 2,7, oftere; — b) „bes." ogs. om visse fortrinlige Værter; - ∾ pira, (en fortrinlig Pæreart), Colum.; cf. Plin. 15, 15 flgd.; ∾ olivae, vid. id. 15, 4; men ∾ herba, i. e. chamaemeli, Appul.

sŭper.calco, are, v. a.: træder derpaa; - ∾ tabulatum, Colum. — sŭper.cerno, ĕre, v. a.: sigter el. sælder derpaa; - ∾ terram cribris, Plin. — sŭpercĭlĭōsus, 3: med stærke Øienbryn; df. sædv. „overf.": mørk, stræng, stolt, Senec. Ep. 123, Arnob.; - ogs. in compar., Capella; af — sŭpercĭlĭum, i, n.: Øienbryn; vid. Fest. p. 43; a) in pl.; - ex superciliorum aut remissione aut contractione etc., vid. Cic. Off. 1, 43; caput et supercilia penitus abrasa, id. R. Com. 7; ligel. in pl., Plin. 11, 51, o. Quintil. 11, 3, 78, oftere; — b) in sing.; - altero ad frontem sublato, altero ad mentum depresso supercilio, Cic. Pis. 6; cf. Quintil. 11,3,74, Virg. Ecl. 8, 34, o. A.; supercilium salit (som lykkeligt Varsel), Plaut. Pseud. 1, 1, 105; — II) „fig."; A) „overf.": den øienbrynformet fremragende Del, navnl. af en Høi, odl.; - ∾ clivosi tramitis, Virg. Ge. 1, 108; ∾ tumuli, Liv. 34, 29; ligel. ad levem armaturam, infimo stantem supercilio, ducit, (paa den nederste Afsats), id. 27, 18; men ∾ quoddam excelsum nacti, auct. B. Afr. 38; cf.Liv. 27, 18; ogs. d. fremspringende Del paa Søiler, Vitruv. 3, 3; — B) „ment." o. „alleg.": Øienbrynene som Sæde for Hovmod el. Overmod; df. ogs. f. Hovmod el. Stolthed; - Campano supercilio et regio spiritu etc., Cic. Agr. 2, 34; fronte et supercilio contegere libidines, id. Prov. cons. 7; cf. id. Sest. 8: nam quid ego de supercilio dicam? etc.; men Martial. 11, 2: Triste supercilium durique severa Catonis Frons, etc., (stræng Dadel); cf. id. 1,5; - „alleg." ogs. f. Harme, odl.; ne tollat rubra supercilia, Catull. 67,47.

sŭper.coelestis, e: overhimmelsk, Tertull. — sŭper.compōno, ĕre, v. a.: lægger sammen derover, pisces, Apic. — sŭper.concido, ĕre, v. a.: skærer derover, minutias coliculorum, Apic. — sŭper.contĕgo, xi, 3, v. a.: dækker derover; - renes tunicis supercontеguntur, Cels.; cf. Sil. 16, 42. — sŭper.corrŭo, ĕre, v. n.: styrter ned derover, vid. Val. Max. 5,6,5. — sŭpercrĕātus, 3, partic., [creo]: som er voxen el. opstaaen dertil, Coel. Aur. — sŭper.cresco, crēvi, 3, v. n.: at voxe derover; - ∾ carcinoma el. caro, Cels.; - ogs. „overf.": at komme dertil, c. dat., Quintil. Decl. 5, 14. — sŭper.cŭbo, avi, 1, v. n.: at ligge derover el. derpaa, Colum., Appul. — sŭper.curro, ĕre, v. n.: at løbe ud derover; - df. „overf.": at overgaae; ∾ large vectigali (ager), Plin. Ep. 7, 18.

sŭper.dīmĭdĭus, 3, betegner Forholdet 3 til 2; - ∾ numerus, Capella. — sŭper.do, dĕdi, dătum, 1, v. a.: lægger derpaa el. derover (et Omslag, odl.), Cels.; giver (en Medicin) dertil el. derefter, Coel. Aur. — sŭper.dūco, xi, ctum, 3, v. a.: fører el. drager derover, pampinum, Solin.; - df. „overf.": ∾ liberis novercam, (føre dem paa Halsen), Capitolin. M. Aurel. fin.

sŭpĕr.ēditus, 3: ophøiet el. hævet derover, Lucr.

5,707. — sŭpĕr.ĕdo, ĕre, v. a.: spiser derpaa el. derefter; - ∾ radicem betae, Plin. 19, 34. — sŭpĕr.efflŭo, ĕre, v. n.: at være i Overflod el. tilovers, Paul. Nol. — sŭpĕr.ēmĭco, are, v. a.: at springe op derover; - ∾ terram (unda), Sidon. — sŭpĕr.ēmĭnentĭa, ae, f.: Fremragning; - df. „overf.": Ophøielse, Høihed, dei, Augustin.; af — sŭpĕr.ēmĭnĕo, ĕre, v. a. o. n.: rager frem derover el. høit i Veiret; I) act.; - victorque viros supereminet omnes, Virg. Aen. 6, 857; cf. ibd. 10, 765, ogs. Ovid. Trist. 1, 2, 49; — b) ud. acc.; - herba supereminens extra aquam, Plin.; - men absol.: ut jus supereminent, (at Lagen staaer derover), Colum. 12, 49. — sŭpĕr.ēmŏrĭor, mori, v. dep. n.: at døe derover el. derpaa, Plin. 10, 2. — sŭpĕr.ēnăto, are, v. a.: at svømme derover; - ∾ amnem, Lucan. — sŭpĕr.ēnātus, 3, partic., [nascor]: som er voxen op derover, Plin. 19, 15.

sŭpĕr.ērectus, 3, partic., [erigo]: som staaer lodret derover, sol, Ammian. — sŭpĕr.ērŏgo, avi, 1, v. a.: giver ud derover el. endnu mere, Cod. Just. — superescit, (f. supererit), s. und. supersum. — sŭpĕrexactĭo, onis, f., [superexigo]: yderligere Opkrævning, (neml. af mere end det Skyldige); - in pl., Cod. Just. — sŭpĕr.exaltātus, 3, partic., [exalto]: høit ophøiet, deus, Augustin. — sŭpĕr.excellens, tis, adj.: høist fortrinlig, Salvian. — sŭpĕr.excurro, ĕre, v. n.: at løbe el. strække sig ud derover, Digest. — sŭpĕr.exĕo, ire, v. n.: at gaae ud derover, Auson. — sŭpĕr.exĭgo, ĕre, v. a.: indkræver derover (el. over det Skyldige), Cod. Just. — sŭpĕr.extollo, ĕre, v. a.: hæver op derover, Tertull.

sŭper.fĕro, (ud. perf.), lātum, ferre, v. a.: fører el. bærer el. bringer derpaa el. derover; - superlatus pes parturienti, (som sættes derpaa), Plin. 28, 27; men in pass.: superferri pisces, (at de svømme derover), id. 9, 25; ligel., superferri curru, (at kiøre derover), Appul.; — II) „overf.": si partus superferatur, (bæres over Tiden), Plin. 33, 46; — III) df. partic. superlatus, 3, som adj.: overdreven el. hyperbolisk; - verba ... translata et superlata etc., Cic. Part. or. 15; cf. Quintil. 8, 3, 43. — sŭper.fēto, are, v. n., om Hunnen: atter at undfange, (forinden det tidligere Foster er baaret), Plin. 10, 83.

*sŭper.fĭcĭālis, e: hørende til Overfladen; - ∾ numerus, (som beregner Fladeindholdet), Cassiod.; - men „fig.": overfladisk el. unøiagtig; ∾ officia, Tertull.; o. — sŭperfĭcĭārĭus, 3: som befinder sig paa fremmed Grund, praedia, Digest.; — b) df. lignelsesvis: mathematica, ut ita dicam, superficiaria est, in alieno aedificat, etc., Senec. Ep. 88; — II) df. subst. superficiarius, i, m.: som eier en Bygning paa fremmed Grund, Digest.; — [flgd.].

sŭperfĭcĭēs, ei, f., [super, facies]; I) „egenl.": den øvre Del el. Overfladen deraf; - ∾ testudinum, (den øvre Skal deraf), Plin. 6, 24; ∾ aquae, (dets Overflade), Colum.; ∾ arborum, (hvad deraf er over Jorden), id., Plin.; ∾ aedis, Plin.; ∾ candelabri, (Overdelen deraf), id.; — II) „bef."; A) i Retssproget: den paa en Grund staaende Bygning; - quum aedes ... constent ex solo et superficie, Digest.; de superficiebus, ibd.; cf. Cic. Att. 4, 1: superficiem consules ex senatus consulto aestimabant; men ibd. 4, 2: nobis superficiem aedium consules de consilii sententia aestimarunt HS. vicies; (hvor Talen er om Restitutionen af Ciceros's ved Clodius ødelagte Hus); s. ogs. Colum. 1, 5, o. A.; — B) i Mathematiken: Fladeindholdet, (d. e. Længde og Bredde), Plin. 11, 10, 8. — sŭperfĭcĭum, i, n., Biform af superficies, Inscriptt.

sŭper.fio, ĭēri, v. n.: at være øvrig el. tilovers; - si superfiat locus, (om der bliver Plads), Plaut. Stich. 4, 3, 12; cf. id. Trin. 2, 4, 118: is (ager) de stultitia mea solus superfit, praeter vitam, reliquus; men Colum. 12, 1: quae superfieri possunt. — sŭperfixus, 3, partic., [figo]: fæstet el. opstukken derpaa; - superfixa capita hostium portantes etc., Liv. 42, 60.

sŭper.flexus, 3, partic., [flecto]: som er flettet derover; - ∾ crates, Sidon. — sŭperflōrescens, tis, partic., [floresco]: overblomstrende; - ∾ sibi cucumis, Plin. 19, 24. — *sŭperflŭē, adv.: overflødigen, Augustin.; o. — superflŭĭtas, atis, f.: Overflødighed, pampinorum, Plin. 14, 3; — [superfluus]. — 1. sŭper.flŭo, ĕre, v. n. o. a.; I) neutr.: at flyde el. strømme over; A) „egenl."; - leniter coquuntur, ne superfluant, Cels.; - ogs. om en Kilde: ∾ aestate tantum, Plin. 31, 28; men superfluens, Nilus, Tac. Ann. 2, 61; — B) „overf."; 1) at være tilstede i Overflødighed; - pecunia non superfluens etc., Senec. Benef. 1, 11; — b) df. at være overflødig el. formegen; - nihil neque desit, neque superfluat, Quintil. 8, 3, 22; quem (fortuitum sermonem) jurgantibus etiam mulierculis superfluere video, Plin. 4, 81; — 2) at have Overflødighed derpaa; - nec non ... Aquileja superfluit armis, Sil. 8, 606; ogs. absol., orator ... supra modum exsultans et superfluens, Tac. Or. 18, (men Cic. Brut. 91: udstødes superfluentes som Glossema); — II) act.: at flyve el. fare forbi; - nec, quae dicentur, superfluent aures, Quintil. 3, 5, 13. — 2. superfluo, abl. som adv., s. und. flgd.

sŭperflŭus, 3, [1. superfluo]; I) „egenl.": flydende el. strømmende over; - ∾ flamma campis, Plin. Pan. 82; — II) „fig."; A) „alm.": overflødig, unødvendig, tilovers, (opp. necessarius), Senec. Ep. 45; — B) „bef." i d. sild. Retssprog: som bliver tilovers el. tilbage el. til Rest; - fructus superfluos restituere, Digest.; ligel. bonorum superfluum restituere, ibd.; — not.: neutr. abl. superfluo som adv., s. superflue: overflødigen, i Overflod, Augustin., Cod. Just.

sŭperfŏrānĕus, 3, [super, forum]: som gaaer og driver paa Torvet; df. „overf.": overflødig el. unyttig, labor, Symmach. — sŭperfŏre, s. super futurum esse, Digest., s. und. supersum. — sŭper.fŏro, are, v. a.: oventil el. ovenfra at giennembore, Scrib. Larg. — sŭper.frŭtĭco, are, v. n.: at voxe el. skyde op derover el. paany; df. „overf." el. „alleg.": ∾ talia ingenia, Tertull. — sŭper.fŭgĭo, ĕre, v. a.: at flygte bort el. hen derover; - ∾ undas, Val. Fl. — sŭper.fulgĕo, ēre, v. a.: at skinne el. glindse derover; - templa superfulges, Stat. Silv. 1, 1, 33.

sŭper.fundo, fūdi, fūsum, 3, v. a.; I) gyder el. hælder derover, udrydster el. udstyrter derover; A) „egenl."; - ∾ oleum, Colum., unguentum, Plin. Ep.; men ∾ magnam vim telorum, Tac. Agr. 36; - ogs. „medial": at strømme el. udgyde sig derover; Tiberis ... demissioribus ripis alte superfunditur, Plin. Ep. 8, 17; men Liv. 7, 3: Circus Tiberi superfuso irrigatus; cf. Ovid. Met. 2, 459: Nuda superfusis tingamus corpora lymphis; - men jacentem hostes superfusi oppresserunt, (som i Mængde styrtede over ham), Liv. 39, 49; men superfusa montibus Caucasiis gens, Plin. 16, 15; cf. id. 13, 2; — B) „fig.": superfundenti se laetitiae vix temperatur etc., Liv. 5, 7; cf. id. 45, 9: Macedonum fama ... superfudit se in Asiam; — II) overgyder el. overvælder el. bedækker (noget dermed); - ∾ compositum oleo, Colum.; superfundi aqua, Scribon., vino, id.; - men Tac. Hist. 3, 2: sedecim alarum conjuncta signa ... superfundent ... equites equosque; df. — sŭperfūsĭo, onis, f.: Overgyden; (sild. Ord); - ∾ aquarum coelestium, Ammian.; men ∾ pavimenti testacea (ligesom Dækning el. at dække dermed), Pallad. — superfuturus, 3, s. und. supersum.

sŭpergestus, 3, partic., [gero]: som er baaren

el. bragt derpaa; - ∾ terra, Colum.; - men ∾ orificio (cistulae: efterat dens Aabning var tilstoppet el. Laaget lukket), Appul. — supergradior, di, o. supergredio, ĕre, f. und. flgd. — sŭpergrĕdĭor, (ogs. super.gradior, Plin. 27, 68), gressus sum, 3, v. dep. a. o. n., [gradior]: gaaer el. skrider el. drager hen el. bort derover; - ∾ limen, Colum., castoreum, Plin. 32, 46; cf. id. 8, 76; — II) „fig.": overvinder, overgaaer; - is demum necessitates supergressus est etc., Senec. Ep. 32; mulier supergressa aetatis suae feminas pulchritudine, Tac. Ann. 13, 45; omnem laudem supergressa mater, Quintil. 6, prooem.; — not. a: den active Biform supergredio, gressi, har Appul.; — not. b: partic. supergressus, 3, m. passiv Bemærkelse, har Pallad. — 1. sŭpergressus, 3, partic. af supergredior. — 2. sŭpergressus, us, m., [supergredior]: Overskriden; bf. „overf.", per supergressum: over al Maade, Tertull.

sŭpĕr.hăbēo, ēre, v. a.: har el. lægger derpaa; - superhabendum cataplasma etc., Cels. 7, 20; (skrives ogs. adskilt). — sŭpĕrhŭmĕrāle, is, n., [humerus]: etslags Gevand el. Kaabe, som bares af Ypperstepræsten, Hieronym.

sŭpĕri, orum, m., f. und. superus. — sŭpĕr.illĭgo, are, v. a.: binder derover el. derpaa, Plin. 29, 11. — sŭpĕr.illĭno, (ud. perf.), -lĭtum, (m. Biformen superlinitum, Appul.), 3, v. a.; I) oversmører el. overstryger dermed; - ∾ totum corpus bulbis contritis, Cels.; — II) smører el. stryger noget derover; - idque superillitum panniculo (smurt paa en Klud) etc., id. 6, 18. — superillitus, 3, partic. af frgd.

sŭpĕr.immĭnĕo, ēre, v. n.: rager frem derover; - Podalirius Alsum Pastorem ... Ense sequens nudo superimminet, etc., Virg. Aen. 12, 304; terra superimminente, Senec. Qu. N. 5, 15. — sŭpĕr.immitto, ĕre, v. a.: kaster tillige hen derpaa, jecur, Apic. — sŭpĕr.impendens, tis, partic., [impendeo]: hængende ud derover; - Tempe (neutr. pl.), quae silvae cingunt superimpendentes, Catull. 64, 287. — sŭpĕr.implĕo, ēre, v. a.: overfylder; bf. Virg. Aen. 6, 697, adskilt og omsat: Implenturque super puppes, (al. supra). — sŭpĕr.impōno, (ud. perf.), pŏsĭtum, 3, v. a.: lægger derover el. derpaa, saxum ingens, Liv. 39, 50; superimposita manu etc., Quintil. 1, 2, 27; - skrives ogs. adskilt; vid. Ovid. Met. 4, 100; - oftest hos Lægerne; ∾ cataplasmata, Cels. — superimpositus, 3, partic. af frgd.

sŭpĕr.incendo, ĕre, v. a.: optænder el. opflammer endnu heftigere; - bf. „fig.": ∾ famam, Val. Fl. — sŭpĕr.incĭdens, tis, partic., [incido]: som ovenfra falder derpaa; - ∾ tela, Liv. 2, 10; cf. id. 23, 15; ∾ coelestis aqua, Colum. — sŭpĕr.incīdo, ĕre, v. a.: oventil at skære deri; - ∾ cutem, Cels. — sŭpĕr.incresco, ĕre, v. n.: at voxe frem derover el. derpaa; - ∾ nimius callus, Cels. — sŭpĕr.incŭbans, tis, partic., [incubo]: som ligger derover el. derpaa; - substratus Numida mortuo superincubanti Romano vivus, Liv. 22, 51. — sŭper.incumbo, cŭbŭi, 3, v. n.: at lægge sig derover el. derpaa, (navnl. for at pleie den Syge el. Døende), vid. Ovid. Her. 11, 57 o. 117. — sŭpĕr.incurvātus, 3, partic., [incurvo]: krumbøiet derover, Appul.

sŭpĕr.indictĭo, onis, f., oftere sŭpĕrindictum, i, n.: overordenligt Paabud af en Skat el. af en Ydelse, (i d. sild. Retssprog); - de superindicto, Cod. Just. — sŭpĕr.indūco, xi, ctum, 3, v. a.: drager el. trækker derover, bedækker; - duum pedum terra superinducta, Plin. 15, 18; men Quintil. 5, 8, 2, „alleg.": nervis illis ... adjiciunt superinducti corporis speciem; - ogs. „overf": at indføre dertil el. at tilføie (i en Forklaring), Tertull.; bf. — sŭpĕrinductĭcĭus (-itius), 3: underskudt, uægte, fratres, Tertull.; — sŭpĕrinductus, 3, partic. af superinduco. — sŭpĕrindūmentum, i, n.: Overklædning, Tertull.; af — sŭpĕr.indŭo, ŭi, ūtum, ĕre, v. a.: iførcr mig derover; - ∾ paenulam, Suet. Ner. 48; - ogs. „overf." o. eccles., Tertull. — sŭpĕrindūtus, 3, partic. af frgd.

sŭpĕr.infundo, (ud. perf.), fūsum, 3, v. a.: gyder derover el. derpaa, aquam, Cels., mel, id. — superinfusus, 3, partic. af frgd. — sŭpĕr.ingĕro, (ud. perf.), gestum, 3, v. a.: fører el. bringer el. hober derpaa el. derover; - ∾ acervos leguminum, Plin. 18, 73; men „poet.": Quippe ubi non umquam Titan superingerit ortus, (hvor Solen aldrig gaaer op), Tibull. 4, 1, 157. — sŭpĕringestus, 3, partic. af frgd. — sŭperinjectus, 3, partic. af flgd. — sŭpĕr.injĭcio, jēci, jectum, 3, v. a.: kaster endnu derpaa el. derover; - ∾ raras frondes, Virg. Ge. 4, 46; Quo superinjecit textum rude, Ovid. Met. 8, 641; ∾ fimum, Plin. — sŭpĕr.inspĭcio, ĕre, v. a.: fører Opsigt derover, (eccles.); - ∾ sacra ecclesiae, Sidon.

sŭpĕr.insterno, strāvi, strātum, 3, v. a.: breder el. lægger derover, tabulas (Breder), vid. Liv. 30, 10; superinstrati tori pelle leonis, Sil. 7, 288. — sŭpĕr.instillo, are, v. a.: drypper el. lader dryppe derpaa; - ∾ olei modicum, Apic. — sŭpĕr.instrĕpo, ĕre, v. n.: at knage el. brage derover; - ∾ axis perfractis ossibus, Sil. 2, 186. — sŭpĕrinstructus, 3, partic. af flgd. — sŭpĕr.instrŭo, (ud. perf.), ctum, 3, v. a.: bygger derover, hober el. stiller ovenpaa hinanden; - ∾ concameratis (dat.), Cod. Just.; ∾ ordines vasorum in altitudinem, Colum. — sŭpĕrinsultans, tis, partic., [insulto]: springende om derpaa, Claudian.

sŭpĕr.intĕgo, ĕre, v. n.: tildækker, ora fossarum, Plin. 18, 8. — sŭpĕr.intendo, ĕre, v. n.: fører Opsigt derover, Augustin.; bf. — sŭpĕrintentor, oris, m., som Oversættelse af episcopus: Opsynsmand over Kirken, Augustin. — sŭpĕr.ĭnundo, are, v. n.: at flyde el. strømme over; - bf. „overf.": ∾ ejusmodi eloquiis, Tertull. — sŭpĕr.ĭnungo, ĕre, v. a.: besmører el. overstryger dermed, oculos collyrio, Cels. — sŭpĕr.invĕho, ĕre, v. a., „poet." om Vinden: at føre el. bringe derover el. derop el. derhen; - ∾ speciem monstri, Avien. Arat. 1157. — sŭpĕrĭor, oris, f. und. superus. — superius, compar.; A) af superior, f. und. superus; — B) af supra.

sŭper.jăcĕo, ēre, v. n.: at ligge derover el. derpaa; - ∾ emplastrum, Cels. — sŭper.jăcĭo, jēci, jectum, (ogs. jactum, vid. Tac. Hist. 5, 6), 3, v. a.; I) kaster (noget derover) el. derpaa, folia, Colum., aggerem terrenum, Suet. Calig. 19; men Ovid. Her. 16, 222: Membra superjecta quum tua veste fovet; cf. Hor. Od. 1, 2, 11: Et superjecto pavidae natarunt Aequore damae, (overstrømmende el. oversvømmende); - ogs. c. dat.; ∾ se rogo, Val. Max.; cf. Plin. 5, 41: Phrygia Troadi superjecta; — B) ogs. „overf.": overdriver; - superjecere quidam augendo fidem, Liv. 10, 30; — II) kaster derover (med noget); - scopulosque superjacit undā Spumeus (pontus), Virg. Aen. 11, 625; cf. Plin. 7, 2: arbores tantae proceritatis, ut sagittis superjaci nequeant.

sŭper.jacto, are, v. a.; I) kaster i Veiret; - ∾ infantes, Val. Max. 9, 2, 4; — II) sætter el. springer derover; - mugiles tantae velocitatis sunt, ut transversa navigia superjactent (sc. se), Plin. 9, 51. — sŭperjactus, 3, f. und. superjacio. — sŭperjectĭo, onis, f., [superjacio]: Kasten el. at kaste derover; - ∾ vestium, Arnob.; — II) „overf." i Rhetoriken: Overdrivelse, Hyperbolen, Quintil. 8, 6, 67. — 1. sŭperjectus, 3, partic. af superjicio. — 2. sŭperjectus, us, m., [superjacio]: Springen el. at springe op derpaa, Colum. 6, 36. — sŭper.jūmentārius,

i, m.: Opsynsmand over jumentarii, altſ. etſlags Staldmeſter, Suet. Claud. 2.

sŭper.lābor, bi, v. dep. a: at glide hen derover; – in aperto jacentes sidera superlabebantur, Senec. Ep. 90 fin. — sŭper.lacrĭmo, are, v. n.: derefter at udgyde Taarer; men alene „overſ." om den beſkaarne Vinſtok, Colum. 4, 24. — *sŭperlātio, onis, f.; I) i Rhetoriken: Overdrivelſe el. Hyperbolen; – vid. Cic. d. Or. 3, 53: tum augendi minuendique causa veritatis superlatio atque trajectio; cf. Quintil. 9, 2, 3; — II) i Grammatiken: Superlativet; – per comparationes et superlationes etc., Quintil. 1, 5, 45; o. — sŭperlātīvus, 3, nomen, (ſom ſtaaer i Superlativet), Charis.; af — sŭperlātus, 3, partic. o. adj. af superfero. — sŭper.līno, (ud. perf.), litum, 3, v. a.: ſmører derover el. derpaa; – ∾ radicem etc., Plin. 27, 24; – ogſ. overſmører dermed; ∾ laser visco, id. 22, 49; df. — sŭperlĭtio, onis, f.: Overſmørern, Marc. Emp.

sŭper.mando, ĕre, v. a.: tygger derpaa el. derefter, rhaphanos, Plin. 31, 33. — sŭper.mĕo, are, v. a.: at gaae el. holde ſig ovenpaa; – quaedam aquae inter se supermeant alias, (flyde ovenpaa andre), Plin. 2, 106; ogſ. absol.: supermeantes naves, Solin. — sŭper.mētior, mensus sum, v. dep. a.: tilmaaler el. tildeler rigeligen, alicui aliquid, Tertull. — sŭper.mitto, misi, 3, v. a.: kaſter el. hælder el. gyder deri, aquam potioni, Justin. 12, 14. — sŭpĕr.mundĭālis, e: hørende til Oververdenen, substantiae, Tertull. — sŭper.mūnio, ire, v. a.: befæſter el. dækker ovenfra el. oventil; – ∾ alvearia porticibus, Colum. 9, 7.

sŭpernas, ātis, adj., [supernus]: hørende til de høiere el. øvre Egne, abies, (ſom voxer ved mare Superum, opp. abies infernas: ſom voxer ved Tyrrhenerhavet), Plin. 16, 76; ∾ persica e Sabinis, id.; men ∾ ventus, (en Nordoſtvind), Vitruv. 1, 6; – adamas supernas, efter Macrob. Sat. 2, 4, ligeſom Tiberinum margaritum: comiſk Tiltale af Auguſtus til Mæcenas. — sŭper.nāto, are, v. n.: at ſvømme derpaa el. derover, at ſvømme el. holde ſig ovenpaa, Colum., Plin. 7, 13. — sŭpernātus, 3, partic., [nascor]: ſom opſtaaer derpaa el. derefter; – ∾ vulnera, Cels.

*sŭperne, adv.: oventil, ovenpaa, paa el. med Overdelen; – vid. Hor. A. P. 4; men Lucr. 1, 1098: Neve ruant coeli tonitralia templa superne; men gladium superne jugulo defigit, Liv. 1, 25; cf. id. 7, 10; men Plin. 19, 25: ∾ tendere (opad, opp. in terram); o. — sŭpernĭtas, atis, f.: Høihed; – ∾ supernitatum, Tertull.; — [supernus]. — sŭper.nōmĭno, are, v. a.: tillægger (nogen) et Binavn; – ∾ (aliquem) Philadelphum, Tertull. — sŭper.nŭmĕrārĭus, 3: overtallig; – accensi … quos nunc supernumerarios appellant, Veget.

sŭpernus, 3, [super]: ſom befinder ſig derover, ſom er oventil el. ovenpaa; – Divorsas ire in partes, inferna supernis, Lucr. 5, 646; cf. Gell. 9, 1: jactus ex supernis in infima etc.; ∾ vulnera, (paa den øvre Del af Legemet), Plin.; cf. Hor. Od. 2, 20, 11; men id. Epod. 1, 29, ∾ Tusculum: høitliggende, (men ſkal efter Bentl. rimel. hede Supinum; cf. id. Od. 3, 4, 23); – ∾ numen (himmelſk), Ovid.; ∾ dei, Lucan.

sŭpĕro, avi, atum, 1, v. a. o. n., [2. super]; I) neutr.: at gaae el. drage el. ſkride op el. frem derover, at rage frem el. op el. i Veiret; A) „egenl."; – radiosus ecce sol superabat ex mari, Plaut. Stich. 2, 2, 41; men ibd. 2, 1, 6, „alleg.": Ripis superat mihi atque abundat pectus laetitia meum; men Virg. Aen. 11, 514: Per deserta juga superans adventat ad urbem, (ſkridende frem derover); men ibd. 2, 219: superant capite et cervicibus altis (angues); — B) „overſ."; 1) at komme foran, at være den fortrinligere el. dygtigere, at ſeire, at giøre ſig gieldende; – numero hostis, virtute Romanus superat, Liv. 9, 32; cf. Caes. B. G. 1, 40, o. ibd. 3, 14; – superat sententia Sabini, id. ibd. 5, 31; si tamen superaverit morbus, Plin. 7, 3; — 2) rigeligen el. i Overflod at være tilſtede el. ved Haanden; – in quo et deesse aliquam partem, et superare, mendosum est, Cic. d. Or. 2, 19; cf. Sall. Catil. 20: illis divitias superare, etc.; men id. Att. 13, 46: si quid aeri meo alieno superabit; men superabat humor in arvis, Lucr. 5, 804; – men absol.: superante multitudine, Liv. 3, 5; ligel. velut quum superat otium, ibd. 17; — 3) at være tilbage el. tilovers el. til Reſt; – quae superaverint animalia capta etc., Caes. B. G. 6, 17; nihil ex raptis commeatibus superabat, Liv. 22, 40; cf. ibd. 49: paucos superantes etc.; men i et Regneſtykke: quid superat (bliver til Reſt)? Hor. A. P. 328; men Liv. 45, 24: quid igitur superat, quod purgemus? – uter horum vita superarit, (bliver den længſtlevende), Caes. B. G. 6, 19; men Virg. Aen. 3, 339: superatne et vescitur aura, (er han i Live)? men ibd. 2, 643: captae superavimus urbi, (have overlevet dens Fald); — II) act.: at gaae derover, at overſtige el. overſkride; at rage op el. frem derover, odl.; A) „egenl."; 1) „alm."; – ∾ munitiones, Liv., montes, Virg., hoc jugum, id. Aen. 6, 676; cf. ibd. 2, 303; men Caes. B. C. 1, 48, om Vandet: ∾ summas ripas fluminis; – ∾ retia saltu, (om Ræven: at ſpringe derover); men Liv. 2, 50: effuso cursu superare insidias, (komme forbi Bagholdet); cf. Caes. B. C. 1, 69, o. Cic. Tusc. 1, 19; – superat cacumine nubes (Parnassus), Ovid. Met. 1, 317; cf. ibd. 15, 378; — 2) „beſ." i Sømandsſproget: ∾ promontorium, (ſeile el. paſſere derforbi), Liv., Tac., o. A.; cf. Serv. ad Virg. Aen. 1, 244; ligel. ∾ Euboeam, Nep. Them. 3; men ∾ Isthmon cursu, Ovid. Trist. 1, 11, 5; cf. Virg. Aen. 1, 244 (Serv.); men „alleg.", Enn. Ann. 7, 3: Quum neque Musarum scopulos quisquam superarat; — B) „overſ.": ifølge en Egenſkab (ſom Størrelſe el. Værdi, odl.) at overgaae el. overtræffe; 1) „alm."; – ne in ea re sumptus fructum superet, Varr.; Vel cursu superare canem, vel viribus aprum, Hor. Ep. 1, 18, 51; qui summam spem civium virtute superavit, Cic. Lael. 3; men id. ibd.: inferiores non dolere (debent), se a suis aut ingenio, aut fortuna, aut dignitate superari; cf. id. Planc. 2, o. id. d. Or. 1, 44; — 2) „beſ." i Krigsſproget: at overvinde el. beſeire; – quos integros superavissent etc., Caes. B. C. 2, 5; cf. id. B. G. 1, 40; men bello superatos etc., ibd. 45; men „poet.": Clam ferro incautum superat (fælder el. nedlægger ham), Virg. Aen. 1, 350; — bb) df. ogſ. udenfor Krigsſproget; – Quem nemo ferro potuit superare, nec auro, (om C. Curius), Enn. ap. Cic. d. Rep. 3, 3; men in quo (genere officii) … omnes facile superabo, Cic. Fam. 5, 8; cf. id. d. Or. 1, 33, o. id. Catil. 4, 11; – ∾ difficultates omnes, Vell.; cf. Liv. 9, 4; men Virg. Aen. 11, 244: Atque iter emensi casus superavimus omnes; — III) partic. superans, tis, ogſ. ſom adj.; A) fremragende, høi; – mons Vesulus superantissimus inter juga Alpium, Solin. 2; — B) „overſ.": ſom faaer Overhaand; – Quum semel in terris fuerit superantior ignis, Lucr. 5, 395.

sŭpĕr.obductus, 3, partic., [obduco]: ſom er trukken derover, pallium, Paul. Nol. — sŭpĕr.obrŭo, ŭi, ŭtum, 3, v. a.: ryſter el. ſtyrter ud derover, overvælder el. tildækker; – Dixit, et ingestis comitum superobruit armis (Tarpejam), Propert. 4, 4, 91. — superobrutus, 3, partic. af frgd. — sŭpĕr.occĭdens, tis, partic., [occido]: ſom gaaer ned derpaa el. derefter; – ∾ luna soli antecedenti, Macrob. Somn. Scip. 1, 18.

sŭper.partĭcŭlāris, e, numerus: ſom indeholder

foruden Tallet ogsaa en Aliqvotdel deraf, Capella. — sŭper.partiens, tis, adj., [partio], numerus: som indeholder foruden Tallet flere Aliqvotdele deraf, Capella. — sŭperpendens, tis, partic., [pendeo]: hængende ud el. frem derover; - ∾ saxa, Liv. 37, 27. — sŭper.pingo, (pinxi), pictum, 3, v. a.: overmaler, Solin. 17, Avien. — superpictus, 3, partic. af frgd. — sŭper.plaudo, ĕre, v. n.: klapper derover el. derpaa; - ∾ pinnulis, Solin. 2. — sŭperpondĭum, i, n., [pondus]: Overvægt, Appul. — sŭper.pōno, pŏsŭi, pŏsĭtum, 3, v. a.: sætter el. stiller el. lægger derover el. derpaa; I) „egenl."; - humano superpositum capiti decus, (om en Hovedbedækning, pileus), Liv. 1, 34; villa colli superposita, Suet. Galb. 4; men Ovid. Her. 21, 190: Aegra superposita membra fovere manu; men Plin. 5, 8: desertis Asiae duas Aethiopias superponunt, (henfætte el. forlægge dem derover, neml. i deres Beretninger); men absol.: Galatia superposita, (ligger ovenfor), ibd. 42; — b) navnl. ogs. hos Lægerne: at paalægge (Plaster el. Omslag), Cels., Plin.; — II) „fig."; A) sætter derover; - in maritimam regionem superpositus, ut etc., Liv. frgm. L. 91; men superpositus medicorum, Inscriptt.; — B) foretrækker; - ∾ huic (generi) aliud etc., Senec. Ep. 58; — C) sætter endnu dertil, tilføier; - quia interim plus valent ante gesta, ideoque levioribus superponenda sunt, Quintil. 9, 4, 25; df. — sŭperpŏsitio, onis, f.: Sygdommens Paroxysmus, Coel. Aur. — superpositus, 3, partic. af superpono.

sŭper.quartus, 3, numerus: Talforholdet 5 til 4, eller $1\frac{1}{4}$, Capella. — sŭper.quintus, 3, numerus: Talforholdet 6 til 5 el. $1\frac{1}{5}$, Boëth. — sŭper.rāsus, 3, partic., [rado]: som er skrabet ovenpaa; - ∾ clavi pedum, Plin. 22, 44. — superrimus, 3, f. und. superus. — sŭper.rŭo, ĕre, v. a. o. n.: at falde derpaa, at styrte derover; - ∾ aliquem, Appul.; ∾ corpori (mortui), id. — sŭper.săpĭo, ĕre, v. n.: at have en fortrinlig Smag, Tertull. — sŭper.scando, (ogs. superscendo), ĕre, v. a.: stiger el. skrider derover; - superscandens vigilum strata somno corpora, Liv. 7, 36; ∾ sentes, Colum. — superscendo, s. und. frgd. — sŭper.scribo, psi, ptum, 3, v. a.: skriver derover (for at rette); - ita multa et deleta et inducta et superscripta inerant, Suet. Ner. 52; ligel. Gell. 20, 6, o. Digest.

sŭper.sĕdĕo, sēdi, sessum, 2, v. n. o. a.: sidder derover el. derpaa; - eques Rom., elephanto supersedens, Suet. Ner. 11; ligel. ∾ tentorio (aquila), id. Aug. 96; ∾ corio (damnati), Ammian.; men ∾ ansam (aspis), Appul.; — II) df. „fig."; A) har Forsædet derved; - villicus ... litibus familiae supersedeat, (bør afgiøre Tyendets Trætter), Cato; — B) bliver siddende, bryder mig ikke derom, forsømmer el. efterlader; a) ordenl. c. abl.; - ut supersedeas hoc labore itineris, Cic. Fam. 4, 52; ∾ proelio, Caes. B. G. 2, 8; ligel. ∾ istis rebus, Plaut., istis verbis, id., (afholde sig derfra); - ligel. imperson.: supersederi litibus et jurgiis, Liv. 38, 51; ligel. id. 7, 27: tributo ac delectu supersessum est; men Cic. Inv. 1, 21: quod quum acciderit, omnino oratione supersedendum est; — b) alene sield. c. dat. el. c. acc.; - ∾ pugnae, auct. B. Afr. 75; - operam, quam dare rogati sunt, supersederunt, Gell. 3, 29; df. pass., auct. ad Her. 2, 17: haec causa non visa est supersedenda; ligel. istis omnibus supersessis, Appul.; — c) ogs. c. inf. obj.; - si etc., supersedissem loqui apud vos, Liv. 21, 40; cf. Suet. Aug. 93: deflectere ad visendum Apin supersedit; cf. id. Tit. 7, o. Val. Max. 2, 8, 6.

sŭper.sēmĭnātor, oris, m.: som saaer derover, Tertull.; af — sŭper.sēmĭno, avi, atum, 1, v. a.: saaer derover el. derpaa, Tertull. — sŭpersessus, 3, partic. af supersedeo. — sŭpersĭlĭens, tis, partic., [salio]: springende derover, volucris, Colum. — sŭper.sisto, stiti, 3, v. a.: at stille sig el. at træde derpaa; - ∾ tribunal, Appul.; men ∾ sicarium, (holde Stand derimod), id. — sŭper.spersus, 3, partic., [spargo]: overstrøet el. bestænkt; - ∾ gemma stellis puniceis, Solin.

sŭper.stagno, avi, 1, v. n., om en Flod: at danne Kiær el. Sumper udenfor sine Bredder; - si amnis Nar, in rivos deductus, superstagnavisset, Tac. Ann. 1, 79. — sŭper.stătūmĭno, are, v. a.: at lægge derpaa som Underlag; - ∾ rudus, Pallad. — sŭper.sterno, (stravi), strātum, 3, v. a.: strøer el. breder el. dækker derpaa el. derover; - ∾ pavimenta testacea, Colum.; obrutum superstratis Gallorum cumulis erat (corpus consulis), Liv. 10, 29.

sŭperstes, ĭtis, adj., [super, sto]; I) som er derved, som er tilstede el. nærværende; df. et Vidne; - nemo his adest superstes, Plaut. ap. Fest. p. 305; ligel. Cic. Mur. 13, af en gammel Retsformular: suis utterque superstitibus praesentibus etc.; — II) som bliver tilbage, (navnl. efter nogens Død), altf. som overlever nogen; a) c. dat.; - Ita mihi atque huic sies superstes, ut etc., Ter. Heaut. 5, 4, 7; cf. Cic. N. D. 2, 28: qui totos dies precabantur et immolabant, ut sui sibi liberi superstites essent; ligel. Liv. 1, 34, o. Suet. Calig. 7; men superstitem esse rei publicae etc., Cic. Fam. 6, 2; men Liv. 2, 7: se superstitem gloriae suae ad crimen atque invidiam superesse; — b) c. gen.; - superstes omnium meorum, Quintil. 6, prooem.; cf. Suet. Tib. 62, ogs. Tac. Ann. 3, 4; ligel. id. Agric. 3: pauci, et, ut ita dixerim, non modo aliorum, sed etiam nostri superstites sumus; ligel. Cic. Qu. Fr. 3, 1, 3: te non solum vitae, sed etiam dignitatis meae superstitem etc.; — c) absol.: superstitibus liberis, Suet., Quintil.; men Suet. Aug. 59: ∾ aliquem relinquere, (døe før nogen); men Ter. Andr. 3, 2, 7: ut sit superstes (puer: at han maae leve); - ogs. „poet. overf."; Illum aget penna metuente solvi Fama superstes, Hor. Od. 2, 2, 8; ligel. Ovid. Am. 3, 15, 20: Post mea mansurum fata superstes opus; men Roma ... superstite, (saa længe Rom staaer), vid. Lucan. 7, 660; — not.: comisk ogs. om en Levning fra Bordet, Martial. 10, 48: coenisque tribus jam perna superstes.

sŭper.stillo, are, v. a.: at dryppe (el. lade dryppe) derpaa el. derover; - ∾ oleum, Apic. — sŭperstĭtĭo, onis, f., [super, sto], (oprdl.: at blive staaende derved ifølge en Frygt el. Rædsel, navnl. med Hensyn paa Guddommen); df. I) „alm.": Overtro el. overtroisk Frygt; (opp. religio: den religiøse Ærefrygt el. forstandige og fromme Gudsdyrkelse); - nec vero superstitione tollenda tollitur religio, Cic. Div. 2, 72; cf. id. N. D. 1, 42: (tollere) superstitionem, in qua inest timor inanis deorum; - ogs. in pl.; ∾ aniles, ibd. 2, 28, magicae, Tac. Ann. 12, 59, novae, Quintil. 4, 4, 5; df. — II) „bes." ogs.; A) f. religio; - vid. Senec. Ep. 95: virtutis quadam superstitione teneantur, etc.; cf. Justin. 39, 3: ∾ templi; s. ogs. id. 41, 3; — b) df. ogs. „poet." o. objectivt: Gienstanden for en hellig Frygt el. Ærefrygt; vid. Virg. Aen. 12, 817; — B) udenfor Religionssproget: ængstelig Frygt el. Nøiagtighed; - superstitione praeceptorum contra rationem causae trahi, Quintil. 4, 2, 85.

sŭperstĭtĭōse, adv.; I) „alm.": overtroisk; - ∾ aut aniliter dicere aliquid, (opp. physica constantique ratione), Cic. N. D. 3, 39; cf. id. Div. 1, 55, o. Suet. Dom. 15; — II) „bes.": altfor ængsteligen; - ∾ inhaerere cogitatis, Quintil. 10, 6, 5; af — sŭperstĭtĭōsus, 3, [superstitio]: fuld af Overtro, overtroisk, (opp. religiosus), Cic. N. D. 2, 28; ∾ religio, Nigid. ap. Gell. 4, 9; ∾ sollicitudo, Cic.; ligel. Liv. 6, 5: tum etiam ab recenti clade superstitiosis principibus;

ogſ. absol.: ∾ ista concipere, id. Div. 2, 39; - superl., ∾ saeculum, Tertull.; — II) „fig.": ſpaaende el. forudſigende, (forcl.); - Superstitiosus hic quidem est, vera praedicat, Plaut. Curc. a. 3, v. 27; cf. id. Rud. 4, 4, 95, o. poëta ap. Cic. Div. 1, 31.

sŭperstĭto, are, v. a. o. n., [superstes]; (forcl. Ord); I) act.: holder i Live, opholder, bevarer; - Regnumque nostrum ut sospitent superstitentque! Enn. ap. Non.; — II) neutr.: at være tilbage el. i Forraad el. ved Haanden; - Ut mihi supersit, suppetat, superstitet (cibus), Plaut. Pers. 3, 1, 3. — sŭper.sto, are, v. a. o. n.: at ſtaae derover el. derpaa; - cum columnis, quibus superstabant (statuae), Liv. 40, 2; cf. Suet. Galb. 23; ∾ corporibus hostium, Liv. 7, 24, rupibus, id.; - lapsumque superstans Immolat, etc., Virg. Aen. 10, 540; cf. Ovid. Her. 10, 123: Ossa superstabunt volucres inhumata marinae; - pondere superstantium in fossam procubuit (male densatus agger), Liv. 10, 5; cf. id. 44, 9.

sŭperstratus, 3, partic. af supersterno. — superstrictus, 3, partic. af flgd. — sŭper.stringo, strinxi, strictum, 3, v. a.: trækker el. binder ſammen oventil; - ∾ manus, Appul.; ∾ latera balteis, Sidon. — superstructus, 3, partic. af flgd. — sŭper.strŭo, xi, ctum, 3, v. a.: bygger derover el. derpaa; - neque etc., neque firmis nexibus ligneam compagem superstruxit, Tac. Ann. 4, 62; men Quintil. 1, 4, 5: quicquid superstruxerit, corruet; cf. Senec. Contr. 1, praef.

sŭper.sum, fŭi, esse, (fut. superescit, f. supererit, Enn. ap. Fest.; men m. Tmeſis: Jamque adeo super unus eram, Virg. Aen. 2, 567; ſ. ogſ. Nep. Alcib. 8), v. n.; I) at være øvrig el. tilovers; A) (ſom Reſt): at være tilbage el. i Behold el. ved Haanden; - ex eo proelio ··· superfuerunt etc., Caes. B. G. 1, 26; cf. id. B. C. 3, 87: perexigua pars illius exercitus superest; ligel. Cic. Catil. 3, 10; men id. Verr. act. 1, 4: quantum ··· satietati ejus superfuit; ligel. quantum ipsi (patriae) superesse potest, (hvad det ſelv kan have tilovers), id. d. Rep. 1, 4; - omnino biduum supererat, quum etc., Caes. B. G. 1, 23; cf. id. B. C. 3, 51; - quod superest (forreſten, iøvrigt), scribe, quaeso, etc., Cic. Att. 9, 19; men Ovid. Fast. 3, 675: Nunc mihi, cur cantent, superest dicere; cf. id. Met. 14, 145; men superest, ut etc., vid. Plin. Ep. 1, 1; — 2) „beſ.": at overleve, endnu at være i Live; - Lucumo superfuit patri etc., Liv. 1, 34; cf. id. 27, 49, o. Plaut. Asin. in.; men Suet. Claud. 21: quum superessent adhuc, qui spectaverant; — B) (ſom Overflod): rigeligen at være tilſtede el. ved Haanden; - Cui tanta erat res, et supererat? Ter. Phorm. 1, 2, 19; cf. ibd. 1, 3, 10: Aliis, quia defit, quod amant, aegre'st; tibi, quia superest, dolet; ligel. Cic. Fam. 13, 63: superesse mihi verba ··· quae dixeram defutura; - df. „poet.": modo vita supersit (ſtrækker til, odl.), Virg. Ge. 3, 10; cf. ibd. 136; — 2) ſjld. dadlende: at være formeget; - ut neque absit quicquam, neque supersit, Cic. d. Or. 2, 25; — II) f. adesse: at komme til Hielp, at yde Biſtand; - si superesset (sc. amico in jure) etc., Suet. Aug. 56; cf. Gell. 1, 22, 2.

sŭpertectus, 3, partic. af flgd. — sŭper.tĕgo, xi, ctum, 3, v. a.: dækker derover, tildækker; - Candidaque ossa super nigra favilla (quum) teget (Tmeſis), Tibull. 3, 2, 10; ∾ vasa congestu culmorum et frondium, Colum. — sŭper.terrēnus, 3: ſom befinder ſig over Jorden, Tertull. — sŭper.tertĭus, 3, numerus: Talforholdet 4 til 3, el. $1\frac{1}{3}$, (ſom Overſættelſe af ἐπίτριτος), Censorin. — sŭper.trăho, ĕre, v. a.: trækker el. drager derover; - ∾ crates dentatas, Plin. 18, 48.

sŭpĕrunctio, onis, f., [superungo]: Overſalven el. Overſtrygen, Coel. Aur. — sŭpĕrunctus, 3, partic. af superungo. — sŭpĕr.undo, are, v. n.: at flyde el. ſtrømme over; df. „fig." (o. eccles.): ∾ gratia, Paul. Nol. — sŭpĕr.ungo, xi, ctum, 3, v. a.: at overſalve el. overſtryge, Cels., Scribon. — sŭpĕr.urgens, tis, partic., [urgeo]: ſom ovenfra trænger ind; - fluctu supèrurgente etc., vid. Tac. Ann. 2, 23.

sŭpĕrus, a, um, [2. super]: ſom befinder ſig ovenpaa el. derover, den el. det øvre; I) posit.; A) „alm."; - omnes dii deaeque superi, inferi, etc., Ter. Phorm. 4, 4, 6; men Plaut. Cist. 2, 1, 36: At ita me dii deaeque superi atque inferi et medioxumi; men dii superi, (opp. Manes), Hor. Ep. 2, 1, 138; men ex tam alto dignitatis gradu ad superos deos potius, quam ad inferos, pervenisse etc., Cic. Lael. 3, oftere; - Limen superum inferumque salve, Plaut. Merc. 5, in.; ut omnia supera, infera ··· videremus, Cic. Tusc. 1, 26; ∾ rerum atque coelestium quasi spectatores, id. N. D. 3, 56; cf. Virg. Aen. 6, 788: omnes coelicolae, omnes supera alta tenentes; men ∾ lumen, Lucr.; templum superi Jovis (i. e. Capitolini), Catull. 55, 5; - mare superum: det adriatiſke o. joniſke Hav, (opp. mare inferum el. Tyrrhenerhavet), Plin. 3, 10, Suet. Caes. 34 o. 44; - de supero, (ovenfra), Plaut.; ogſ. ex supero, Lucr.; — B) „beſ."; 1) Superi, orum, m., (sc. dii): de øvre el. himmelſke Guder, el. „alm.": Guderne; - Aspiciunt Superi mortalia, Ovid.; ratio Superum coelique tenenda, Lucr. 6, 33; cf. Virg. Aen. 1, 4; dog ogſ. exemplo Superorum etc., Ovid. Trist. 4, 4, 19; Scilicet is Superis labor est, Virg. Aen. 4, 379; cf. Hor. Od. 1, 6, 16, ogſ. Virg. Aen. 7, 313, o. ibd. 10, 34; ligel. Superis deorum Gratus et imis, Hor. Od. 1, 10, 19; — 2) i Modſætning af Underverdenen: ſom befindes el. ſom findes i Oververdenen el. paa Jorden; - supera ardua linquens, Virg. Aen. 7, 562; superasque evadere ad auras, ibd. 6, 128; ∾ orae, ibd. 2, 41; ∾ lumen, (Livslyſet), ibd. 6, 680; ligel. Vell. 2, 48, om Pompejus: si etc., quam apud superos (i Oververdenen el. iblandt de Levende) habuerat magnitudinem, illibatam detulisset ad inferos; — II) compar., sŭpĕrĭor, us; A) „egenl." om Stedet: ſom findes el. ligger høiere; høiere, øvre, paa Overdelen; - superiorem partem collis etc., Caes. B. G. 7, 46; tota domus superior vacat, Cic. Att. 12, 10; ∾ accumbere (ovenfor el. paa den høiere Plads), Plaut. Most. 1, 1, 42; de loco superiore (dixisse, d. e. fra Tribunalet), Cic. Verr. 2, 42; cf. id. Fam. 3, 8; men ex loco superiore (proeliari), vid. Caes. B. G. 2, 23; cf. id. B. C. 3, 98; men Cic. Inv. 2, 40: ex superiore et ex inferiore scriptura etc.; — B) „overf."; 1) om Tiden el. om en Tidsfølge: tidligere, forløben el. forbigangen; ogſ. m. Henſyn paa Aarene el. Alderen: ældre, odl.; - quid proxima, quid superiore nocte egeris, Cic. Catil. 1, 1; cf. id. Fam. 1, 9, 20, o. Caes. B. G. 7, 58; ∾ annus, Cic. Sest. 6; ∾ men tempora, (opp. inferiora), Suet. Claud. 41; in superiore vita etc., vid. Cic. d. Senect. 8; - omnis juventus, omnesque superioris aetatis (af en modnere Alder), Caes. B. C. 2, 5; superior Africanus, (den ældre Afr.), Cic. Verr. 5, 10; — 2) ſom ſtaaer høiere ifølge nogen Egenſkab, høiere, fortrinligere, ypperligere, odl.; a) c. abl. resp.; - multi Gnathonum similes, quum sint loco, fortuna, fama, superiores, Cic. Lael. 25; cf. id. Off. 1, 26; men numero superiores etc., Hirt. B. G. 8, 12; cf. Caes. B. G. 7, 65; — b) absol., qui superiores sunt, summittere se debent etc., (opp. inferiores), Cic. Lael. 20; ligel. id. Off. 1, 26: ut quanto superiores simus, tanto nos geramus summissius; cf. id. d. Or. 2, 52: invident homines maxime paribus, aut inferioribus ··· sed etiam superioribus invidetur; ſ. ogſ. Vell. 2, 101; — III) superl., superrimus, supremus, summus; A) sŭperrĭmus, 3, findes alene Varr. L. L. 7, 3, o. Charis. p. 130; — B) suprēmus, 3: den øverſte el. høieſte el. ypperſte; 1) „egenl." om Stedet, (dog alene „poet."); - montesque supremos Silvifragis vexat flabris, (de høieſte Fieldtinder el.

Biergspidser), Lucr. 1, 275; cf. Virg. Ge. 4, 460, o. Hor. Epod. 17, 69; ∾ rupes, Senec. Oed.; ∾ arx, Claudian.; — 2) „overf."; aa) i el. efter Tiden el. Tidsfølgen: den el. det yderste el. sidste, den yderste el. sidste Del deraf, ultimus; a) „alm."; – sol occasus suprema tempestas esto, Gell. 17, 2, 10, (e XII tabb.); cf. Varr. L. L. 6, 2, hvor ogs. absol., suprema (sc. tempestas); s. ogs. Plin. 7, 60; ligel. heder supremo ··· sole: ved Solens Nedgang, Hor. Ep. 1, 5, 3; ligel. jubare exorto jam nocte suprema, (ved Nattens Ophør), Colum. (poëta) 10, 294; men Ovid. Rem. Am. 114: Supremam bellis imposuisse manum (den sidste Haand); — β) neutr. supremum ogs. som adv.: sidste Gang, (opp. primum); saal. Ovid. Met. 12, 526: Quae mihi tunc primum, tunc est conspecta supremum; — b) „bes." som hørende til den sidste Time el. Dødstimen: den el. det sidste; – ∾ dies, Cic. Phil. 1, 14, o. Hor. Od. 2, 13, 30, oftere; ligel. ∾ tempus, id.; ∾ hora, Tibull.; men ∾ supplicio sancire, (forbyde under Dødsstraf), Cic. Leg. 2, 9, (e XII tabb.); ∾ sors, (d. e. Døden), Hor.; ogs. ∾ iter, id.; men ore supremo, (med døende Mund), Ovid.; Augusti suprema cura, Plin. 7, 46; cf. id. 37, 10; – ∾ honor: den sidste Ære, (d. e. hæderlig Begravelse), Virg. Aen. 11, 61; ∾ tori, (Ligbaalet), Ovid.; ligel. ∾ ignes, id.; ∾ judicia hominum, (deres sidste Villie el. Testamente), Quintil., Plin. Ep.; ∾ tituli: en Gravskrift, id. 9, 19; — β) supremum ogs. som adv.: sidste Gang, Virg. Aen. 3, 68; ligel. supremo, Plin. 11, 115; — c) endnu er hertil at mærke subst. suprema, orum, n.: Livets Ende el. Dødstimen; – ut me in supremis consolatus est! Quintil. 6, prooem.; cf. Tac. Ann. 6, 50; – ogs. Begravelsen; vid. Plin. 7, 3: supremis divi Augusti etc.; cf. Tac. Ann. 1, 61, o. ibd. 3, 49; – ogs. den Afdødes sidste Villie; nihil ··· agi, nisi de supremis Augusti, Tac. Ann. 1, 8; miles in supremis ordinandis etc., Digest.; – endel. ligesom reliquiae: Resten af det forbrændte Lig, Ammian., Solin.; — bb) ifølge en Grad el. Rang: den el. det øverste el. høieste el. største i sit Slags; – multa suprema, id est: summa et maxima, Gell. 11, 1, 2 flgd.; cf. Virg. Aen. 3, 590: suprema macies etc.; – Juppiter supreme, serva me, Plaut. Men. 5, 9, 55, oftere; cf. Ter. Ad. 2, 1, 42; men Plaut. Pseud. 1, 1, 14: tu med antidhac Supremum habuisti comitem consiliis tuis; — C) summus, 3, [ctr. af supimus el. supumus, af inus. supus f. superus]: den el. det øverste el. høieste el. yderste; den øverste el. høieste el. yderste Del deraf; 1) „egenl.", (supremus derim. oftere „poet."), om Stedet; – ∾ jugum montis ascendere, Caes.; ligel. ∾ locum castrorum petere, id.; qui est in summa sacra via, (i den øverste Ende af den Gade), Cic. Planc. 7; cf. Hor. Ep. 1, 1, 54: Janus summus ab imo, (fra den ene Ende til den anden); qui ad aquam jam summam appropinquant (til dets Overflade, neml. nedenfra), Cic. Fin. 4, 23; men apud summum puteum, (paa Randen deraf), Plaut. Mil. gl. 4, 4, 16; – Jubeo te salvere summa voce etc., Plaut. Asin. 2, 2, 30; cf. Hor. Sat. 1, 3, 7; ligel. ∾ vox, (opp. ima), Quintil. 1, 3, 15; – ogs. absol., si quid de summo petas, (fra et høit Sted), Plaut.; men summus ego, Hor. Sat. 2, 8, 20, (jeg laa øverst til Bords); cf. Cic. d. Senect. 8; ligel. Plaut. Asin. 5, 2, 41: a summo dare (bibere: skenke først for den øverste); – ab ejus (frontis) summo etc., vid. Caes. B. G. 6, 26; a summo inflexum baculum (fra den øverste Ende), Cic. Div. 1, 17; men Plin. Ep. 2, 17: sunt enim in summo (fontes: paa Overfladen); men ordsprogsvis: desinit in adversa niti, qui pervenit in summum, Quintil. 12, 10, 78; men Senec. d. Ir. 2, 3: oratori ··· summa riguerunt, (Extremiteterne el. Lemmerne); men c. gen.: caput et summa pectoris etc., vid. Cic. Fam. 1, 9, 15; — b) neutr. summum som adv.: høiest, i det høieste; – exspectabam hodie aut summum cras ab eo tabellarios, Cic. Att. 13, 21; ligel. bis terve summum etc., id. Fam. 2, 1; cf. id. Mil. 9, o. Liv. 21, 35, oftere; — 2) „overf."; a) om Tiden el. om en Tidsfølge: den yderste el. sidste; – Haec est praestituta summa argento dies, Plaut. Pseud. 1, 3, 140; cf. Virg. Aen. 2, 324; – ad summam senectutem, Cic.; men Quintil. 6, 4, 22: ut potentissima (argumenta) prima et summa ponantur (sættes først og sidst); men absol.: primo (el. initio) ··· medio, summo (ponere: først, midterst, sidst), id. 7, 1, 10; ligel. summi, (opp. primi), Lucan. 2, 211; — β) neutr. summum ogs. som adv.: sidste Gang, Albinov. 1, 137: Nunc ego te infelix summum teneoque tuorque; — b) med Hensyn paa en Egenskab el. Rang, odl.: den høieste el. yderste; den ypperste el. fortrinligste; meget høi el. vigtig i sit Slags; – ∾ spem civium (superare), Cic. Lael. 3; cf. ibd. 7; ligel. qui in virtute summum bonum ponunt, ibd. 6; ∾ loco nati, Caes.; in summo magistratu, id.; men Cic. Manil. 17: in uno Pompejo summa esse omnia; ∾ turpitudo, id.; ∾ scelus, Sall.; ∾ hiems, (den strængeste og haardeste Vinter), Cic. Verr. 4, 20; ligel. ∾ aestate, id. ibd. 5, 31; men ibd. 5, 2: non agam tecum summo jure (efter den strængeste Ret); unius optimi et summi viri diligentia (sustentari), id. d. Rep. 1, 35; men absol.: quum par habetur honos summis et infimis, ibd. 34; quum hoc natura tulerit, non solum ut summi virtute et animo praecessent imbecillioribus, sed ut hi etiam parere summis velint, id. ibd.; ligel. ∾ amicus, (ypperste Ven), Ter. Phorm. 5, 8, 60, oftere; men absol.: is nostro Simulo fuit summus (sc. amicus: var hans bedste Ven), id. Ad. 3, 2, 51; – summo rei publicae tempore, (i dens høieste Fare), Cic. Phil. 5, 17; men ∾ res publica: Statens høieste Vel, Statens Tilværelse el. Staten selv, id. R. Am. 51, oftere; men „poet.": Quo res summa loco, Panthu? hvorledes staaer det til med Staten el. med det Hele? Virg. Aen. 2, 322; men ibd. 9, 199: Mene igitur socium summis adjungere rebus, Nise, fugis? (at lade mig deltage i det store Værk); men ad summa tendendum est, vid. Quintil., prooem. 19; — bb) df. som subst. summa, ae, f., (sc. res): det Høieste el. Vigtigste i el. ved en Sag, Hovedsagen el. Hovedpunktet, Indbegrebet el. Summen; a) „alm."; – lectis rerum summis, Liv. 40, 49; cf. Cic. Leg. 2, 7: sed ipsae summae rerum sententiaeque (edentur a me); men id. Fam. 13, 75: summa est ··· si curaveris etc.; cf. id. Quint. 9; men Plaut. Truc. 4, 2, 15: solus summam habet hic apud nos (indtager den første Plads hos os); men Quintil. 3, 2, 1: summam (huic dederit) ratio et exercitatio (Fuldendelse, odl.); ad summam universi belli pertinere, Liv. 32, 17; — b) „bes." om en Regning: Summen el. Hovedtallet, som omfattende de enkelte Poster; – si aera singula probasti, summam, quae ex his confecta sit, non probare (soles)? Cic. frgm. ap. Non.; cf. id. Off. 1, 18 („alleg."): addendo deducendoque videre, quae reliqui summa fiat; ligel. summam subducere el. facere, (opgiøre, odl.), id.; de summa nihil decedet, Ter. Ad. 5, 3, 30; men Liv. 32, 17: treceni numi in capita etc.; hac summa redempti; – men Cic. Fam. 1, 9: summam feci cogitationum mearum omnium, (har samlet dem under Et); men Suet. Aug. 9: proposita vitae ejus velut summa; – summarum summa, (Indbegrebet af det Hele el. Universet, odl.), Lucr. 3, 817; cf. Senec. Ep. 40; ligel. summa summaï, Lucr. 6, 679; – ad summam (som adverbial Diction): kort og godt, overhovedet; ad summam, non posse istaec sic abire, Cic. Att. 14, 1, oftere; cf. Hor. Ep. 1, 1, 106, o. Juvenal. 3, 79; ligel. in omni summa, Cic. Qu. Fr. 3, 5, 5; — c) „overf": Helheden el. det Hele, (i Modsætn. af de enkelte Dele); – non in summa exercitus tuenda, sed in singulis

militibus conservandis, etc., Caes. B. G. 6, 34; cf. id. B. C. 1, 67: étsi aliquo accepto detrimento, tamen summa exercitus salva etc.; - bf. summa totius belli: Overanførselen, id. B. G. 2, 4; men ibd. 1, 41: neque de summa belli suum judicium esse, sed imperatoris; cf. id. B. C. 3, 5: libere ad summam rerum consulere, (opp. omnia ad praescriptum agere); men Cic. d. Rep. 1, 26: quum penes unum est omnium summa rerum, (Ledelsen af det Hele, Statens Styrelse); - bf. ofte summa rerum: Statens Velfærd el. Staten selv; vid. Liv. 10, 14 o. 27; ligel. ∾ consilii, (den øverste Raadsbeslutning), Cic.; cf. id. Catil. 4, 7; men Caes. B. G. 7, 21: penes eos ··· summam victoriae constare, (at den afgiørende Seier beroede paa dem); - men Ter. Phorm. 2, 2, 3: Ad te summa solum, Phormio, rerum redit, (al Redning beroer paa dig).

sŭpervăcānĕus, 3, [vacuus]: overflødig, tilovers, unyttig; - ∾ vasa, Cato; ∾ operis aucupium et venatio, (som Biarbeide), Cic. d. Senect. 16; ∾ oratio, Liv., defensio, id.; - omnia ita nata ··· ut nihil eorum supervacaneum sit, etc., Cic. N. D. 2, 17; cf. ibd. 1, 33 o. 35; - de tempore supervacaneum est dicere, Sall. Catil. 51; cf. ibd. 58; men Liv. 2, 24: quin alter consul pro supervacaneo et inutili habeatur; - som adv. findes abl. supervacaneo, Fronto; — not.: m. Formerne: supervacuus, supervacaneus, kan sammenlignes: siccus, siccaneus, o. fl.

sŭper.văco, are, v. n.: at være overflødig, Gell. 1, 22, (som Forklaring af superesse). — sŭpervăcŭe, adv. af supervacuus: overflødigen, tilovers, Paul. Sent., Tertull. — sŭpervăcŭo, abl. som adv., f. und. flgd. — sŭper.văcŭus, 3: overflødig, unødvendig, unyttig; - Omne supervacuum pleno de pectore manat, Hor. A. P. 337; men Quintil. 12, 8, 7: non tam obest, audire supervacua, quam ignorare necessaria; cf. id, 4, 2, 44; men quae est virtus, supervacua contemnere? Senec. Ep. 110; men quod monere supervacuum fuerat, Quintil.; ogf. m. labor, id., doctrina, id.; men ∾ honores (sepulcri), vid. Hor. Od. 2, 20, 24; cf. id. Ep. 1, 15, in.; ∾ metus, Ovid., cultus lupini, Colum.; - vel ex supervacuo (praecavere: endog uden Nødvendighed), Liv. 2, 37; in supervacuum (tumultuans iracundia: hen i Veiret, uden al Grund), Senec. d. Ir. 2, 11; pro supervacuo haberi, Digest.; - neutr. abl. supervacuo, ogf. som adv., f. supervacue, Plin. 11, 30, Digest.

sŭper.vādo, ĕre, v. a.: drager el. skrider derover; - ∾ omnes asperitates, Sall. Jug. 75; cf. Liv. 32, 24. — sŭper.văgor, atus sum, 1, v. dep. n.: umaadeligen at udbrede sig, (om Vinranken), Colum. 4, 21 o. 22. — sŭper.vector, ari, v. dep. n.: at fare hen derover, Tertull. — sŭper.vĕhor, vectus sum, 3, v. dep. a.: at fare el. drage derover el. derforbi; - ∾ montem, Catull. 66, 43, promontorium, Liv. 42, 48.

†sŭper.vĕnĭo, vēni, ventum, 4, v. n. o. a.: at komme derover el. derop el. dertil; I) „egenl."; A) act.; - velut unda supervenit undam, Hor. Ep. 2, 2, 176; cf. Ovid. Met. 10, 490: crura loquentis Terra supervenit; ligel. vineae superveniunt jugum, Colum.; — B) neutr.; m. o. ud. dat.; - timidis supervenit Aegle, Virg. Ecl. 6, 20; cf. id. Aen. 12, 356, o. Liv. 34, 29 o. 40, oftere; - quum etc., Laelius Fulviusque ab Roma ··· supervenerunt, id. 30, 25; ligel. ∾ nuncii ab urbe, Suet. Galb. 11; men Hor. Ep. 1, 4, 14: Grata superveniet, quae non sperabitur, hora; — not: bef. ogf. om Dyrenes Parring, Colum., Plin.; — II) „overf.": at komme derover el. dertil; - ne tempus opimandi quintam et vigesimam lunam superveniat, Colum. 8, 7; men om en Climax el. Forstærkning i Udtrykket, Quintil. 9, 4, 23: aliud enim majus alio supervenit etc.; bf. — sŭperventōres, um, m.: en Troppeart (rimel. til Overfald), Ammian.; o. — sŭperventus, us, m.: Kommen el. at komme derover el. dertil; - ∾ legionis, Tac. Hist. 2, 54; - ogf. Berørelse med en Bække, Plin. 7, 13; — b) i d. fild. Krigssprog: Overfald, Veget.

sŭper.vinco, ĕre, v. a.: overvinder, Tertull. — sŭper.vīvo, vixi, ctum, 3, v. n.: overlever; - Olympias non diu filiis supervixit, Justin.; men ∾ gloriae suae tringinta annis, Plin. Ep. 2, 1, (vedblev at leve hædret); f. ogf. Flor. 2, 2, 14. — sŭper.vŏlĭto, avi, 1, v. a. o. n.: ofte at flyve derover; - ∾ tecta, Virg. Ecl. 6, 81; men concionanti ··· tantum volucrum supervolitavit, ut etc., vid. Tac. Hist. 3, 56. — sŭper.vŏlo, are, v. a. o. n.: at flyve derover; - totumque supervolat orbem, Ovid. Met. 4, 624; - supervolantes alte alites, Plin.; men „poet.": at tremebunda supervolat hasta, Virg. Aen. 10, 522. — supervŏlūtus, 3, partic. af flgd. — sŭper.volvo, volvi, vŏlūtum, 3, v. a.: at vælte el. rulle derover; - ∾ se quinque partibus, Avien. Arat. 970; supervoluto cylindro, Colum. 11, 3.

sŭpīnālis, e, [supinus]; efter Augustin., Epithet til Juppiter: der nedbøier og forstyrrer efter Tykke. — sŭpīnātĭo, onis, f., [supino]: Tilbagebøining; men alene i Lægesproget: ∾ stomachi, (naar Maven ikke beholder Spiserne), Coel. Aur. — sŭpīne, adv. af supinus: tilbagebøiet; bf. „fig.": skiødesløst, ligegyldigen, uagtsomt; - alius beneficium accipit supine, ut dubium praestanti relinquat, an senserit, Senec. Benef. 2, 24. — sŭpīnĭtas, atis, f., [supinus]: tilbagebøiet Legemsstilling, hvorom Quintil. 11, 3, 122: est odiosa omnis supinitas; - Planasia (insula) de supinitate sic vocata (af dens flade Beskaffenhed), Solin. 3.

sŭpīno, avi, atum, 1, v. a., [supinus]: bøier el. strækker el. lægger tilbage el. bagover el. baglens; - manus modice supinata, Quintil.; supinata testudo, (som ligger paa Ryggen), Senec.; juvenem ··· in terga supinat, Stat.; men pass. c. acc. graec., Hor. Sat. 2, 7, 38: nasum nidore supinor, (sætter Næsen i Veiret for at lugte); men Virg. Ge. 2, 261: Ante supinatas Aquiloni ostendere glebas, (de omvendte el. omploiede Jordklumper); men supinantur ··· devexa jugi, (løbe skraaligt nedad), Stat. Theb. 12, 243; — b) „alleg." er Senec. Benef. 2, 13: quid tantopere te supinat (bringer dig til saaledes at kneise, giør dig saa stolt)?

sŭpīnus, 3, [af Stammen sup- el. ὑπ-, o. besl. m. super]: som er bøiet el. lenet tilbage el. baglens; I) „egenl."; - animal omne, ut vult, utitur motu sui corporis prono, obliquo, supino, etc., Cic. Div. 1, 53; stertitque supinus, Hor.; cf. ∾ cubitus, (at ligge paa Ryggen), Plin.; ∾ caput, (tilbagebøiet), Quintil.; ligel. ∾ cervix, id.; ∾ ora, Cic. Univ. 14; tendoque supinas Ad coelum ··· manus, (neml. med Fladen vendt opad, som Bedende), Virg. Aen. 3, 176; cf. Hor. Od. 2, 23, in.; - utpote supino jactu, (ved at kaste nedenfra el. opad), Liv. 30, 10; - compar., in arborum tonsura supiniore, Plin. 17, 35; — II) „fig."; A) „overf."; 1) om en Bevægelse: tilbagebøiet el. tilbagevendt, tilbagegaaende, odl., (men alene „poet."); - Nec redit in fontes unda supina suos, Ovid. Med. Fac. 40; cf. id. Pont. 4, 5, 43: Fluminaque in fontes cursu reditura supino; men ∾ carmen, (Vexelsang), Martial. 2, 86; — 2) om en Beliggenhed: sænket el. dalende, henstrakt el. udbredt; - ∾ collis, Virg. Ge. 2, 276; ∾ vallis, Liv. 4, 46, oftere; ∾ solum, Plin. Pan., mare, Plin., Tibur, Hor. Od. 3, 4, 23; — B) „ment."; 1) som ligger uvirksom, d. e. efterladen el. skiødesløs, odl.; - otiosi et supini (oratores), etc., Quintil. 10, 2, 17; cf. id. 11, 3, 3; Et supinum animum in gravi derelinquere coeno, Catull. 17, 25; ∾ cogitatio, Quintil., ignoratio, Digest.; - compar., ∾ deliciae, Martial. 2, 6; — 2) kneisende, d. e. stolt el. opblæst; - Haec et talia dum refert supinus, Martial.

5, 8; ligel. honore supinus, Pers. 1,129; — C) „techn." heder supinum (sc. verbum); a) Verbalformen paa um, u, (der m. substantiv Casusendelse ligesom bøier sig hen til Verbet), Charis., Priscian.; — b) Verbalformen paa dum, (sædv. gerundium), Charis., Priscian. — sŭpo, (sipo): kaster ud fra hinanden, spreder; - vid. Fest. p. 311; Abtorque proram, et tortas copulas supa, Attius ap. Non.

suppactus, 3, partic. af 1. suppingo. — suppaetŭlus, [f. sub.p.], 3: noget skelende; - ∾ oculi nigellis pupulis, Varr. ap. Non. — suppallĭdus, [f. sub.p.], 3: noget bleg, Cels. — suppalpor, [f. sub.p.], ari, v. depon. n.: smigrer el. keler el. logrer derfor; (for- o. efterel. Ord); - matri suppalparier vino, ornamentis, etc., Plaut. Mil. gl. 2, 1, 28; men absol., suppalpandi nescius, Symmach.

suppar, [f. sub.p.], ăris, adj.: næsten lige, m. o. ud. dat.; - huic aetati suppares etc., Cic. Brut. 7; men suppari aetate, (næsten paa samme Tid), Vell. 1, 17. — suppărăsītor, [f. sub.p.], ari, v. dep. n.: ligesom en Snyltegest at tale nogen efter Munden el. smigre el., hielpe tilrette; c. dat.; (plautinsk Ord); - ∾ amanti, Plaut. Amph. 3, 4, 10, patri, ibd. 1, 3, 17. — suppărātūra, ae, f.: Gienopreisning el. Fornyelse; - ∾ generis, Tertull.; af — 1. suppăro, [f. sub.p.], are, v. a.: føier derefter el. passer dertil, exuvias ··· capiti, Tertull. — 2. suppăro, avi, 1, v. a., [sub, par]: giør næsten lige dermed, bringer til at ligne; ∾ aliquid alicui, Tertull.

suppărum, (ogs. sipărium), i, n., o. suppărus, i, m.; I) etslags linned Dragt el. Kiortel, hvorom Varr. L. L. 5, 30: indutui alterum, quod subtus, a quo subucula; alterum, quod supra, a quo supparus; nisi quod Osce dicitur, (altf. et oskisk Ord); - som Fruentimmerdragt, Plaut. Epid. 2, 2, 48, Lucan. 2, 634; som Mandsdragt, Varr. ap. Non.; — II) lidet Seil paa Formasten, Topseil; - summaque pandens Suppara velorum, Lucan. 5, 428; cf. Senec. Ep. 77, hvor ogs. supparum Alexandrinarum (navium) insigne. — suppătĕo, [f. sub.p.], ēre, v. n.: at være halvaaben nedentil; (alene hos Appul.); - ∾ fovea, id.; campi suppatentes, id.

suppĕdānĕum, i, n., [sub, pedaneus]: Skammel el. Fodskammel; - ∾ pedum, Lactant. — suppĕdĭtātĭo, onis, f.: Tilveiebringelse el. Forsyning; Forraad el. Overflod; - ∾ bonorum, nullo malorum interventu, vid. Cic. N. D. 1, 40; af — suppĕdĭto, avi, atum, 1, v. intens. n. o. a; [rimel. af inus. suppetito el. sub.p., af suppeto]; I) neutr.; A) „egenl.": rigeligen el. overflødigen at være tilstede el. ved Haanden; - unde mare ··· fontes ··· flumina suppeditant, Lucr. 1, 232; quod multitudo suppeditabat, Liv. 6, 24; men m. Lune: ne chartam quidem tibi suppeditare, (at dig endog mangler Papir), Cic. Fam. 7, 18; men id. Brut. 70: cui si vita suppeditavisset, (havde han levet saalænge); cf. ibd. 48; men Liv. 28, 27: ad vos quemadmodum loquar, nec consilium, nec oratio suppeditat; men „poet." m. Subjectssætn.: At neque cur faciant ipsae, quareve laborent, Dicere suppeditat, Lucr. 3, 730; — B) „overf."; 1) ligesom abundare: at have Forraad deraf, at være rigeligen forsynet dermed; - quibus (rebus) nos suppeditamus, eget ille, Cic. Catil. 2, 11; men Plaut. Trin. 5, 1, 3: ita gaudiis gaudium suppeditat; — 2) at strække til, at være nok; m. ad el. in, el. c. dat.; - parare ea, quae suppeditent et ad cultum et ad victum, Cic. Off. 1, 4; men quae etc., vix in fundamenta suppeditavere, Liv. 1, 55; - men Ter. Eun. 5, 9, 46: ∾ amori alicujus, (ligesom at hengive sig dertil); — II) act.: at hengive el. forskaffe el. yde, odl.; - ∾ cibos (om Jorden), Cic. Leg. 2, 27; quibus (fistulis) aqua suppeditabatur templis, id. Rab. perd. 11; cf. id. Att. 8, 1; men ∾ pecunias contra aliquem, id. Qu. Fr. 2, 2, 3; ∾ multa ad luxuriam irritamenta, id. d. Rep. 2, 4; men ∾ sumptum a sociis, vid. id. Agr. 2, 13; - ogs. m. Begrebsobjecter; ∾ oratoribus et poëtis mirabilem copiam dicendi, Cic. Top. 18; cf. Lucr. 3, 10; — b) ogs. absol., Si illi pergo suppeditare sumptibus, etc., Ter. Heaut. 5, 1, 57; quod Ciceroni suppeditas (at du forsyner ham), gratum, Cic. Att. 14, 20; men ibd. 11, imperson., ut ei suppeditetur ad usum et cultum copiose. — suppēdo, [f. sub.p.], ĕre, (i. e. paululum pedere), Cic. Fam. 9, 22.

suppernātus, 3, [sub, perna]; - suppernati, quibus femina sunt succisa in modum suillarum pernarum, (hvis Laar ere afhuggne ligesom Skinker), Fest. p. 304 o. 305; f. ogs. Enn. ibd.; df. „poet. overf.": suppernata securi (alnus: afhugget el. fældet), Catull. 17, 19, (o. Fest. l. c.).

†suppĕtĭae, as, f., [suppeto]: hvad der kommer til Hielp, Hielp el. Bistand, (men alene in nomin. o. acc.); - quicquid ego male Feci, sunt auxilia mihi et suppetiae domi, Plaut. Epid. 5, 2, 12; ligel. Non metuo, quin meae uxori latae suppetiae sient, id. Amph. 5, 1, 54; cf. Suet. Vesp. 4: legatum ··· suppetias ferentem etc.; — b) hos Bevægelsesverberne: ire, venire, etc., sættes acc. suppetias (f. ad suppetias: til Hielp); - Nae tibi suppetias tempore adveni modo, Plaut. Men. 5, 7, 31; ligel. suppetias proficisci, occurrere, ire, auct. B. Afr.; df. — suppĕtĭātus, us, m.: Ydelse af Hielp el. Bistand, Hielp el. Bistand, Appul.; o. — suppĕtĭor, atus sum, 1, v. dep. n.: kommer til Hielp, hielper; - de Patulciano nomine (angaaende min Forskrivning til P.) quod mihi suppetiatus es, etc., Cic. Att. 14, 18; - oftest hos Appul.; suppetiatum decurrunt, (ile til Hielp), id., oftere.

suppĕto, [f. sub.p.], īvi el. ii, ītum, 3, v. n.; oprdl.: at komme dertil el. til Hielp, (neml. petere bess. m. bitere o. pedare, i. e. ire); df. sædv.: at være tilstede el. ved Haanden el. i Forraad; - Ut mihi supersit, suppetat, superstitet (cibus), Plaut. Pers. 3, 1, 3; si cui haec suppetunt etc., Cic. Off. 2, 8; cf. id. d. Or. 3, 35; men Caes. B. G. 1, 16: ne pabuli quidem satis magna copia suppetebat; cf. Liv. 5, 39; men id. 4, 22: quibus suppetebant vires ad arma ferenda; men Cic. Fin. 1, 4: scribentur fortasse plura, si vita suppetet; cf. Liv. 40, 56; - fieldn. m. Personsobject; Deos oro, ut vitae tuae superstes suppetat (uxor), Plaut. Trin. 1, 2, 19; f. ogs. nedenf.; — II) „overf.", ligesom sufficere: at være nok el. at strække til, at være noget voxen, at svare dertil, odl.; - ut ambitioni, ut quotidianis sumptibus copiae suppetant, Cic. Tusc. 5, 32; men Hor. Ep. 1, 12, 4: Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus; - Utinam, quae dicis, dictis facta suppetant (maa svare dertil), Plaut. Pseud. 1, 1, 106; cf. id. Asin. 1, 1, 41; ligel. Liv. 2, 56: rudis in militari homine lingua non suppetebat libertati animoque; men id. 4, 48: ut pro se quisque, jam nec consilium sibi suppetere, diceret; - „poet." ogs. m. Personssubj.: Novis ut usque suppetas doloribus, (at du stedse gives til Pris derfor), Hor. Epod. 17, 64.

suppīlo, (avi), atum, 1, v. a., [sub, pilus: et Haar]: borttager hemmeligen el. bortlister; m. Personsobject: bestieler; (forel. Ord); - quum pallam atque aurum meum Domo suppilas uxori tuae (fra hende), Plaut. Men. 5, 1, 39; - suppiles clam domi uxorem, id. Asin. 4, 2, 6; ligel. ∾ aliquem, Pompon. ap. Non., o. Caecil. ibd. — 1. suppingo, (ud. perf.), pactum, 3, v. a., [sub, pango]: slaaer el. befæster derunder; beslaaer; - ∾ fulmentas soccis, Plaut. Trin. 3, 2, 94; ∾ clavos aureos crepidis, Val. Max. 9, 1, extern. 4; - Qui auro habeat soccis suppactum solum, Plaut. Bacch. 2, 3, 98; cf. Plin. 33, 14. — 2. suppingo, [f. sub.p.], ĕre, v. a.: overmaler el. overgyder; df. „poet.": ∾

ora ignito rubore, Avien. Arat. 1454. — suppinguis, [s. sub.p.], e: noget fed, cutis, Cels.

supplantātor, oris, m.: som sætter Benet for nogen; df. „overf.": en Bedrager, Hieronym.; af — supplanto, avi, atum, 1, v. a., [sub, planta]: sætter Benet for nogen, ὑποσκελίζω; – supplantare est pedem supponere, Non.; qui etc., supplantare eum, quicum certet, aut manu depellere, nullo modo debet, Cic. Off. 3, 10; — II) „overf.": kaster el. slaaer ned el. til Jorden, (navnl. i Gartnersproget); – ∾ vitem, Colum., vites in terram, Plin., uvas, id.; men ∾ fulturas, (bortrive, om Vandet), Vitruv.; – men „poet.": tenero supplantat verba palato, (udstøder el. henkaster), Pers. 1, 35. — supplaudo, ĕre, o. supplausio, onis, f. und. supplodo, etc.

supplēmentum, i, n., [suppleo]: Middel til Udfyldning el. Erstatning af det Manglende; I) „alm."; – in supplementum gregis (reservari), Colum.; men Suet. Aug. 80: cornei circuli supplemento (ved Hielp deraf) etc.; men Vell. 2, 81: speciosum adjectum supplementum Campaniae coloniae; — II) „bes." i Krigssproget: Troppernes Fuldtalliggiørelse el. Recrutering; df. concret: Recruteringsmandskab el. Recruter; – ∾ scribere legionibus, Cic.; cf. Liv. 42, 10, o. Caes. B. G. 7, 9; ligel. in supplementum classis etc., Liv. 37, 37; ligel. ad supplementum remigum, id. 26, 47.

supplĕo, [s. sub.p.], ēvi, ētum, 2, v. a.: udfylder paany, fuldstændiggiør, tilføier det Manglende; – dum suppleri summa queatur, Lucr. 1, 1044; de bibliotheca tua supplenda etc., Cic. Qu. Fr. 3, 4; men ∾ usum provinciae, (afhielpe en Fornødenhed i Provindsen), vid. id. Verr. 4, 5; men ∾ librum etc., vid. Suet. Caes. 56; men Ovid. Met. 7, 291: Adjectoque canae supplentur corpore rugae; cf. id. ibd. 7, 628; – ∾ multis damna incendiorum, (erstatte dem deres Tab), Suet.; cf. id. Aug. 41, o. Tac. Ann. 1, 71; ∾ alicui locum parentis, (være nogen i Faders Sted), Senec. Hippol.; – ogs. at udfylde en Mening af det Foregaaende, Cic. d. Or. 2, 26, el. i Tankerne, id. Phil. 12, 6; men id. Flacc. 17, absol.: supplet enim iste nescio qui, etc., (han tilføier det Manglende); — II) „bes." i Krigssproget: at fuldtalliggiøre el. recrutere; – cum sex legionibus iisque suppletis etc., Anton. ap. Cic. Phil. 8, 9; ∾ legiones subito delectu, Tac.; ∾ naves remigio, Liv. 26, 39; ogs. ∾ remigium, Virg. Aen. 3, 471. — suppletus, 3, partic. af frgd.

supplex, ĭcis, adj., [sub, plico]; (oprdl.: som bøier Knæ, knæfaldende; df.): ydmygt bedende el. bønfaldende; a) absol.; – supplex te ad pedes abjiciebas, Cic. Phil. 2, 24; cf. id. Lig. 5; ligel. Et genua amplectens, effatur talia supplex, Virg. Aen. 10, 523; men „alleg.", Cic. Catil. 4, 9; – quum se ··· etiam supplicem pro me profiteretur (Pompejus), id. Pis. 32; cf. Caes. B. G. 2, 28; men Hor. Epod. 17, in.: do manus supplex; cf. id. Ep. 2, 2, 103: Quum scribo, et supplex populi suffragia capto; — b) c. dat.; – ut tibi supplex fierem, Plaut.; ligel. Cic. Tusc. 1, 29, om Socrates: nec judicibus supplex fuit; cf. Ter. Phorm. 5, 6, 47, Ovid. Her. 7, 185, o. A.; — c) undert. ogs. som subst m. pronom. poss., el. c. gen.; – vester est supplex, judices, vestram fidem attestatur, Cic. Mur. 40, oftere; cf. Hor. Od. 3, 10, 16; – quem supplicem vestrae misericordiae etc., Cic. Coel. 32; men supplex dei, Nep. Paus. 4; ∾ tui numinis, Senec. Agam.; — II) „overf." om Ting og om Begreber: som betegner el. indeholder en Bøn; – tendit ad vos virgo Vestalis manus supplices, Cic. Font. 17; cf. Hor. Od. 3, 14, 8; ligel. ∾ dona, Virg., vota, id.; men ∾ libelli, (Ansøgninger), Martial. 8, 31; ∾ verbis (orare, ut etc.), Cic. Att. 12, 32; demisso vultu, voce supplici etc., Sall. Catil. 21; men Quintil. 11, 1, 3: si genus dicendi minax supplicibus in causis adhibeamus.

*supplicāmentum, i, n., eftercl. Biform af sfgd.; – in pl.: ∾ sollennibus rem divinam procurat (sacerdos), Appul.; — supplĭcātio, onis, f.; i Religionssproget: høitidelig Bedefest el. Bededag, som offentligen anstilles ifølge nogen vigtig (lykkelig el. ulykkelig) Begivenhed; – quorum (prodigiorum) averruncandorum causa supplicationes in biduum senatus decrevit, Liv. 10, 23; ligel. ibd. 47: unum diem Aesculapio supplicatio habita, (neml. i Anledning af en Smitsot); men id. 31, 19: supplicationibus habitis jam etc., (neml. i Anledning af den forestaaende Krig); – navnl. anordnedes slige Bedefester (el. Takkefester) i Feltherrens Navn efter en stor Seier, (hvorefter sædv. fulgte en Triumph); vid. Caes. B. G. 2, 35, o. Suet. Caes. 24; hvf. det ogs. om den i Consulen Cicero's Navn anordnede Takkefest i Anledning af den undertrykte catilinariske Sammensværgelse heder (Cic. Sull. 20): cui uni togato supplicationem senatus decrevit; cf. Cic. Catil. 3, 6 o. 10; o. — supplĭcātor, oris, m.: den Bedende el. Bønfaldende, Prudent., Augustin.; — [supplico].

supplĭcĭum, i, n., [supplex]; oprdl.: Knælen, navnl. for at bede, el. for at lide en Straf; df.; I) ydmyg Bøn til Guddommen, ogs. den dermed forbundne Gudstieneste el. Offring, odl.; – suppliciis votisque fatigare deos, Liv. 27, 50; cf. Sall. Catil. 52: non votis, neque suppliciis muliebribus auxilia deorum parantur; men ibd. 9: in suppliciis deorum magnifici (ved Gudernes Dyrkelse el. Offringer) etc.; ligel. Liv. 22, 57: quibus precibus suppliciisque deos placare possent; s. ogs. Plaut. Rud. prol. 51; ligel. Varr. R. R. 2, 5: quos (boves) ··· ad deorum servant supplicia; — B) „overf." fra Religionssproget: indstændig Bøn el. Begiæring, Sall. Jug. 46 o. 66; — II) den Strafskyldiges Knælen el. Nedbøining; df. „overf.": Afstraffelse, Straf, Pinsel; – ∾ est poena peccati, Cic. Pis. 19; omni supplicio excruciatus, id. Manil. 5; summo cruciatu supplicioque perire, id. N. D. 3, 33; cf. Caes. B. G. 6, 17; men ∾ sumere de aliquo, (at afstraffe), vid. Ter. Andr. 3, 5, 17; cf. Cic. Verr. 2, 37; men Ter. Heaut. 1, 1, 86: Interea illi de me supplicium dabo, (vil jeg lide Ondt for min Uret imod ham); ligel. satis supplicii tulisse (se: de vare straffede haardt nok) etc., Caes. B. C. 1, 84; men „poet.": quid ··· Si non supplicio culpa reciditur, Hor. Od. 3, 24, 34; — b) ligel. in pl., Cic. Off. 3, 27, Caes. B. G. 6, 17, o. Hor. Sat. 1, 3, 79; ligel. Cic. d. Rep. 3, 16: quod ··· semper iis (improbis) ante oculos judicia et supplicia versentur.

supplĭco, avi, atum, (perf. conj. supplicassis, Plaut.; in tmesi: sub vos placo, auct. ap. Fest. s. v. sub, p. 309), v. n. o. a., [supplex]: beder ydmygt, bønfalder; I) „alm."; a) c. dat.; – ipsum hunc orabo; huic supplicabo, Ter. Andr. 2, 1, 12; ∾ populo Romano, Cic. Planc. 20; ∾ Caesari pro aliquo, id. Fam. 6, 14; cf. id. Font. 11; men ibd. 14: quum tot res sint, quae vestris animis pro hujus innocentia supplicent; cf. Ovid. Met. 6, 376: neque jam filia Coei Supplicat indignis; — b) absol.: venire domum ad eum, precari, denique supplicare, Cic. Parad. 5, 3; cf. id. Lael. 16, o. id. d. Or. 1, 53; ligel. Sall. Jug. 38: missitare supplicantes legatos; — c) c. acc., (alene for- o. eftercl.); – ∾ imperatores nostros, Digest.; — II) „bes.": forretter en Bøn til Guddommen, offrer under Bønner; – Ea mihi (Lari) quotidie aut vino aut aliqui semper supplicat, Plaut. Aul. prol.; cf. id. Rud. prol.; men Sall. Jug. 63: Mario per hostias diis supplicanti etc.; – ogs. impers.; Iliacis temporibus ture non supplicabatur, Plin. 13, in.; men Sall. frgm. ap. Macrob.: Metello venienti ture, tamquam deo, supplicabatur. — supplĭcŭe, adv., [supplex], hos Appul. eftercl. Biform f. suppliciter: ydmygt, underdanigen; – ∾ respondere, id.

supplōdo, (ogſ. supplaudo, ſ. sub.pl.), si, 3, v. a. o. n.; I) ∾ pedem: ſtampe med Foden, (ſom Geſtus af den Talendes Lidenſkab), Cic. d. Or. 1, 53, o. Senec. Ep. 75; — II) „overf."; A) tilklapper Bifald, alicui, Tertull.; — B) ∾ calumniam (tilintetgiøre), Macrob.; bſ. — supplōsio, onis, f.: Stampen, pedis, med Foden, (navnl. ſom Geſtus af Taleren); vid. Cic. d. Or. 3, 12 o. 59, id. Brut. 38 o. 80, Quintil. — suppoenĭtet, [ſ. sub.p.], ēre, v. impers., c. acc. pers. o. gen. rei: paa en Maade el. i nogen Grad at fortryde el. ærgre nogen; - nam illum (Caesarem) furoris, et hunc nostrum (Pompejum) copiarum suppoenitet, Cic. Att. 7, 14. — suppŏlĭtor, [ſ. sub.p.]: ſom afpudſer el. afgnider, Laber. ap. Non.

suppōno, [ſ. sub.p.], sŭi, sĭtum, 3, (perf. supposīvi, ivit, Plaut.; partic. syncop. supposta, Virg.), v. a.: lægger el. ſtiller el. ſætter derunder; 1) „egenl."; A) „alm."; - ∾ ova anatum gallinis, Cic.; men „poet.": ∾ caput fontibus, (neddukke derunder), Hor. Ep. 1, 15, 8; ∾ cervicem polo, Ovid. Fast. 5, 180; ∾ aliquem terrae el. tumulo el. humo, (begrave), id.; men ∾ dentes terrae, (ſaae dem deri), id. Met. 3, 102; - ∾ falcem maturis aristis, (neml. for at meie dem), Virg. Ge. 1,348; ∾ cultros, (for at ſlagte), ibd. 3, 492; men Hor. Od. 2, 1, 7, „alleg.": incedis per ignes Suppositos cineri doloso; — B) „bſ."; 1) ſætter iſtedet derfor; - in eorum locum ··· subtituere et supponere coepit cives Romanos, Cic. Verr. 5, 28; cf. ibd. 30; men id. Dejot. 15: ∾ se reum criminibus illis pro rege; - ∾ stannum et aurichalcum pro auro et argento, Suet. Vitell. 5; (in his rebus) operae nostrae vicaria fides amicorum supponitur, Cic. R. Am. 38; — 2) indſætter el. indbringer noget Forfalſket el. Uægte deri, underſtikker el. underſkyder; - herae meae supposita est parva (puella), Plaut. Cist. 4, 2, 19; cf. Ter. Eun. prol., o. ibd. 5, 3, in., ogſ. Liv. 3, 44, o. A.; supposita persona testamentum falsum obsignandum curare, Cic. Cluent. 44; ∾ falsa testamenta, id.; men Supposita de matre (creare), Virg. Aen. 7, 283; — II) „fig."; A) „alm.": føier el. ſætter dertil (ſkriftligen el. mundligen); - ∾ exemplum epistolae Domitii, (tilføie en Afſkrift deraf), Cic. Att. 8, 6; ∾ rationem, id. Inv. 2, 21 o. 23; cf. ibd. 1, 6 o. 9; — B) „bſ."; 1) underkaſter el. underlægger; - Nil ita sublime est ··· Non sit ut inferius suppositumque deo, Ovid. Trist. 4, 8, 47; men om de første Stiernekyndige: Aetheraque ingenio supposuere suo, id. Fast. 1, 306; men Me tibi supposui, (hengav mig til din Underviisning), Pers. 5, 36; — 2) ſætter tilſide derfor, ringeagter derimod; - Poeniteat, Sparten Argosque ··· Et veterem Latio supposuisse Samum, Ovid. Fast. 6, 48.

supporto, [ſ. sub.p.], avi, atum, 1, v. a.: fører el. bringer derhen el. dertil, navnl. Krigsfornødenheder og Proviant; - miles ··· operi quaecumque usui sunt ··· supportat, Caes. B. C. 2, 15; ut satis commode supportari posset (frumentum), id. B. G. 1, 39; ligel. ∾ commeatus terrestri itinere, navibus, Liv. 41, 18; ∾ omnia hinc in castra, id. 41, 1.

*suppŏsĭtīcius (-tius), 3: ſom ſættes iſtedetfor en anden; - ∾ gladiator, (ſom afløſer ſin Formand), Martial. 5, 24; — II) „overf.": underſkudt, uægte; - ∾ mater, Varr.; ∾ explorator, Plaut. Pseud. 4, 7, 71; — suppŏsĭtio, onis, f.: Læggen el. at lægge derunder; - ∾ ovorum, Colum.; — II) „bſ.": Indbringelſe o. Underſkydelſe af et uægte Barn, Plaut. Cist. 1, 2, 25, oftere; o. — suppŏsĭtōrius, 3: ſom er anbragt derunder; - ∾ cellae (in balneis, i. e. tepidariae, der neml. findes under cellae frigidariae), Vopisc. Carin. 17; — [suppono]. — suppositus, 3, partic. af suppono. — suppostrix, īcis, f., [suppono], puerorum, (ſom underſkyder uægte Børn), vid. Plaut. Truc. 4, 2, 50. — suppostus, 3, partic. syncop. af suppono.

*suppressĭo, onis, f.: Nedtrykken el. Nedtrykning; bſ. „overf."; I) Underſleb med Penge el. Forvanſkning deraf; - ad easdem sibi praedas et suppressiones judiciales (sc. pecuniae) revertendum, Cic. Cluent. 25; — II) hos Lægerne ere suppressiones nocturnae: qvælende Trykning, Mareridt, odl., Plin. 27, 60; o. — suppressor, oris, m.: en Hæler; - ∾ alieni servi, Digest.; — [supprimo]. — suppressus, 3, partic. o. adj. af flgd.

supprĭmo, pressi, pressum, 3, v. a., [sub, premo]; I) „oprdl.": trykker ned el. nedad; men ſaal. alene i Søkrigsſproget: ∾ navem el. naves, (at ſænke, at bore i Grund); - vid. Liv. 22, 19, oftere, o. Justin. 2, 9; — II) „bſ."; A) holder tilbage, ſtandſer; 1) „egenl."; - ∾ classem, Nep. Timoth. 3; men ∾ iter, (opſætte Marſchen), Caes. B. C. 1, 66; men ibd. 45: ∾ hostem, (trænge tilbage); men ∾ fugam, (ſtandſe paa Flugten), Ovid.; cf. id. Met. 6, 709; - ∾ sanguinem, (hemme det), Cels., Plin.; ∾ alvum, (forſtoppe), Cels.; - ∾ vocem, Ovid.; cf. id. Met. 5, 193; ∾ impetum militum, Liv. 31, 18; — 2) „fig."; - ∾ aegritudinem, nec pati manare longius, Cic. Tusc. 3, 31; men ∾ iram, Liv. 2, 35, o. Ovid. Pont. 1, 8, 69; ∾ querelas, id. Fast. 4, 83; nisi supprimis tuum stultiloquium, Plaut. Mil. gl. 2, 3, 24; — B) tilbageholder el. bringer tilſide, ſkiuler el. undertrykker; 1) „egenl."; - ∾ pecuniam, (hemmeligen at tilegne ſig el. at ſtikke under Stol el. ſtiele), vid. Cic. Cluent. 25 flgd., o. ibd. 36; - quae (senatus consulta) antea arbitrio consulum supprimebantur vitiabanturque, Liv. 3, 55; ∾ testamentum, Suet.; ∾ alienam ancillam, (holde ſkiult hos ſig), Digest.; — 2) „fig."; - ejus decreti suppressa fama est Vejis, Liv. 5, 1; cf. Tac. Hist. 1, 17: male coërcitam famam supprimentes; men ibd. 2, 96: suppresso nomine Vespasiani, (med Forbigaaelſe deraf); ∾ indicium conjurationis, Curt. 6, 8; — III) partic. suppressus, 3, ogſ. ſom adj.: tilbageholdt; bſ. A) kort; - ∾ mentum, Varr.; — B) ofteſt om Stemmen: tilbageholdt, nedſtemt, dæmpet; - ∾ voce dicere de re aliqua, vid. Cic. Sull. 10; men id. Orat. 25: erit enim (is orator), ut voce, sic etiam oratione suppressior. — supprōmus, [ſ. sub.pr.], i, m.: Underſkaffer, Kieldersvend, Plaut. Mil. gl. 3, 2, 12.

suppŭdet, [ſ. sub.p.], ēre, v. impers.: paa en Maade el. næſten at undſee ſig; - quod eorum me suppudebat, Cic. Fam. 9, 1; ogſ. ud. gen.: puto te jam suppudere, id. ibd. 15, 16. — *suppūrātio, onis, f.: Bullenhed el. Byld med Materie, Cato, Colum.; - suppurationes ··· Graeci vocant apostemata, Plin. 20, 8; o. — suppūrātōrius, 3: hørende til en Byld med Materie, medicamenta, Plin.; af — suppūro, avi, atum, 1, v. n. o. a., [sub, pus]; I) neutr.: at bulne derunder, at ſætte Materie; - si strumae suppuraverint, Plin.; contra suppurantia, id.; — B) „overf."; - quum voluptates ··· suppurare coeperunt, (at viſe deres ſkadelige Følger), Senec. Ep. 59; — II) act.; A) „egenl.": at frembringe Bullenhed el. Materie; ſaal. alene in partic. suppuratus, 3: bullen, med Materie; - ∾ aures, Plin.; ogſ. absol., suppurata, orum: Bullenhed el. Inflammation, id.; — B) „overf."; - scorpium terra suppurat, (frembringer den ligeſom en Byld), Tertull.; men suppurata tristitia, (hvorunder et Onde ſkiuler ſig), Senec. Ep. 80. — suppus, 3, rimel.: = supinus; - vid. Lael. ap. Fest. p. 290: si vero das, quod rogat, et si suggeri' suppus, (i. e. remissus: eftergivende).

*suppŭtārius, 3: hørende til en Beregning; - ∾ gesticuli digitorum, Tertull.; (al. supputatorii m. f. Bem.); — suppŭtātio, onis, f.: Beregning el. Udregning, Vitruv., Arnob.; — suppŭtātor, oris,

m.: en Regnemester, Firmic.; o. — suppŭtātōrius, 3, f. und. supputarius; af — suppŭto, [f. sub p.], avi, atum, 1, v. a.; I) „egenl.": bestærer nedenfra, bestærer el. beklipper; - ∾ oleas teneras, Cato, semina fruticantia, Plin.; — II) „fig.": efterregner el. udregner, Pallad.; - At reditus jam quisque suos amat, et sibi quid sit Utile, sollicitis supputat articulis, Ovid. Pont. 2, 3, 17, (al. computat).

suprā, (f. superā), adv. o. praepos., [superus]: derover, over; I) adv.: ovenpaa, oventil, derover, over; A) „egenl."; 1) „alm." el. om Stedet; - omnia haec, quae supra et subter, unum esse, Cic. d. Or. 3, 5; in flumine supra et infra (constituere), Caes. B. C. 1, 64; cf. Virg. Aen. 8, 149: Et mare, quod supra, teneant, quodque alluit infra; men ibd. 11, 683: et toto vertice supra est, (rager frem derover); men supraque impositum puteal, etc., Cic. Div. 1, 17; cf. Ovid. Met. 3, 56; - compar. superius; quum sol processit, alia superius rapiuntur, alia diffunduntur tepore, Senec. Qu. N. 5, 8; — B) „overf."; 1) om Tiden: før, tidligere, ovenfor, (navnl. om det tidligere Anførte); - uti supra demonstravimus, Caes. B. G. 2, 1; ligel. quae supra scripsi, Cic.; men supra repetere, Sall. Catil. 5, o. id. Jug. 5, (at gaae længere tilbage); - compar., dixi superius etc., Phaedr.; f. ogf. auct. B. Hisp. 28; — 2) om Tal og Maal: derover, derudover, mere; - liciti sunt usque eo, quoad etc.; supra adjecit Aeschrio, (giorde Overbud), Cic. Verr. 3, 33; cf. Hor. Ep. 2, 2, 165; — b) ligel. om andre Begreber; - eos (dialogos) confeci ... ita accurate, ut nihil posset supra, Cic. Att. 13, 19; men Ter. Ad. 2, 3, 11, absol.: nihil pote supra, (intet kan være bedre); men Hor. Od. 2, 18, 11: nihil supra deos lacesso, (begerer intet videre af dem); - ogf. m. flgd. quam, (field. m. quod): mere end; saepe supra feret, quam fieri possit, Cic. Orat. 40; cf. Sall. Catil. 5: corpus patiens inediae, supra quam cuiquam credibile est; - supra quod capere possum, Digest.; — II) praepos. c. acc.: over, ovenfor, op over el. ud over; A) „egenl." el. om Stedet; - qui ... numquam exissent supra terram, vid. Cic. N. D. 2, 37; supra eum locum duo tigna transversa injecerunt, Caes. B. C. 2, 9; ligel. supra me Atticus (sc. accubuerat), infra Verrius etc., Cic. Fam. 9, 26; - men „alleg." el. som Ordsprog: supra caput esse, (true med Fordærvelse), Sall. Catil. 52, o. Liv. 3, 17; — b) ogf. om en Beliggenhed; - quod (oppidum Syene) est supra Alexandriam quinque millibus stadiorum, Plin. 2, 75; — B) „overf."; 1) om Tiden: over, før; - paullo supra hanc memoriam, Caes. B. G. 6, 19; cf. Liv. praef.: supra septingentesimum annum etc.; — 2) om Tal og Maal: over, udover, odl.; - caesa eo die supra viginti millia, Liv. 30, 35; supra duos menses, Colum.; supra tres cyathos, Hor. Od. 3, 19, 15; — b) ogf. om andre Begreber og Forholde: over; - ratio recta constansque, quae supra hominem putanda est, deoque tribuenda, Cic. N. D. 2, 13; cf. id. Leg. 2, 16: supra hominis fortunam esse etc.; men Liv. 2, 13: supra Mucios Coclitesque id facinus esse; supra modum, id. 21, 7; ∾ morem, Virg. Ge. 2, 227; men supra belli metum id quoque accesserat, quod etc., (kan ogf. hede: foruden), Liv. 2, 18; — b) fild. ogf. om et Embede el. om en Forretning: over; - supra rationes positum esse, Quintil. Decl.; — III) Sammensætningerne m. supra ere næsten alle usikkre; saal. blive supradictus, suprafatus, supranatans, etc., rigtigere skrevne som to Ord; dog med Undtagelse af flgd.

sŭpra.scando, ĕre, v. a.: stiger el. skrider derover; - haec cum fines suprascandit, etc., Liv. 1, 32. — suprēmĭtas, atis, f., [supremus]: det Yderste el. Høieste; df. „overf.", (men alene efterel.); I) Livets Ende, Døden, Ammian.; — II) den høieste Ære, in pl., Claud. Mam. d. Stat. Anim. — supremo, supremum, supremus, f. und. superus.

sūra, ae, f.: Læggen el. den kjødfulde Del paa Benet; - surae homini tantum, Plin. 11, 105; ∾ crassae, Plaut., teretes, Hor.; - „meton." ogf. f. hele Benet; vid. Virg. Ecl. 7, 32, o. id. Aen. 12, 430; — II) i Anatomien: den mindre Knokkel, hvori Skinnebenet bevæges, Cels. 8, 11.

surclo, are, f. surculo no. II. — *surcŭlācĕus, 3: træagtig; - ∾ durities seminum, Plin. 19, 36; — surcŭlāris, e: som fremdriver Skud el. Grene, terra, Colum. 3, 11; — surcŭlārĭus, 3: hørende til Skud el. Grene, ager, (bevoxen med unge Træer), Varro; ∾ cicada, (som holder sig i Krattet), Plin.; o. — surcŭlo, are, v. a.; I) renser fra Skud, bestærer; - ∾ plantas, Colum.; — II) binder sammen med Skud el. Grene, (i denne Bem. surclo), Arnob.; — [surculus]. — surcŭlōse, adv.: ligesom Træ el. Grene; - ∾ arescit herba, Plin.; — af surcŭlōsus, 3: ligesom træagtig, radices, Plin., herba, id.; af — surcŭlus, i, m., [surus]: liden Gren el. Qvist, saavel paa Træet, som ogf. afskaaren; - vid. Virg. Ge. 2, 87; men turis surculis nidum construere, Plin. 10, 2; - men Cic. d. Or. 3, 28, lignelsesvis: ex jure civili surculo defringendo etc.; — II) „bes."; A) Qvist til Podning, en Podeqvist, Plin. 17, 13, Colum., o. A.; men m. Lune, Cic. d. Or. 2, 69: da mihi ex ista arbore, quos seram, surculos; — B) Buskvæxt el. Rodskud; - surculo consitus ager, Colum.; cf. id. 4, 28.

*surdaster, stra, strum: noget døv; - vid. Cic. Tusc. 5, 4: surdaster erat (M. Crassus); sed aliud molestius; male audiebat, (hørte ilde, havde ondt Rygte); — surde, adv.: med svag Hørelse; - ∾ audire, (høre slet), Afran. ap. Charis.; — surdesco, ĕre, v. inch. n.: at blive noget døv; - ∾ aures, Augustin.; — surdīgo, ĭnis, f.: Døvhed, (efterel. Biform af flgd.), Marc. Empir.; o. — surdĭtas, atis, f.: Døvhed; - in surditate quidnam est mali? Cic. Tusc. 5, 40; cf. Cels. 6, 7; — [af flgd.].

surdus, 3: døv; I) „egenl."; - Utinam aut hic surdus, aut haec muta facta sit! Ter. Andr. 3, 1, 5; - oculis captus ... aut si surdus sit, Cic. Div. 2, 3; ∾ auribus esse, Tibull.; - compar., Hor. Epod. 17, 54, oftere, f. nedenf.; superl., Augustin.; - som Ordsprog mærkes: surdo narrare el. canere, etc., (tale el. synge for døve Øren); - quae (praecepta), vereor, ne vana surdis auribus cecinerim, Liv. 40, 8; cf. Hor. Ep. 2, 1, 200, Propert. 4, 8, 47, Ter. Heaut. 2, 1, 10, o. A.; — II) „fig."; A) døv derimod, som ikke hører, el. som ikke vil høre; ogf. som ikke kan høre, som ikke forstaaer noget; - non surdum judicem etc., Cic. Font. 7; Ille quidem ... ad mea munera surdus, Ovid. Her. 7, 27; derom ogf. „poet.": ∾ auris, o. ∾ aures, Propert.; men Ovid. Pont. 2, 8, 28: Per numquam surdos in tua vota deos; men ∾ mens, (som ikke lader sig trøste), id. Met. 9, 654; ligel. „poet.": litora surda, Propert. 4, 11, 6; men Liv. 2, 3: leges, rem surdam, inexorabilem, etc.; men ∾ tellus, (ikke til at dyrke), Plin. 18, 4; - ergo hi in illorum et illi in horum sermone surdi, (de forstaae ikke hinandens Sprog), Cic. Tusc. 5, 40; - compar., surdior scopulis Icari etc., Hor. Od. 3, 7, 21; f. ogf. ovenf., id. Epod. 17, 54, ogf. Ovid. Met. 13, 804, oftere; — b) c. gen.; - Mars genitor, votorum haud surde meorum, Sil.; ligel. surdus veritatis, Colum.; — B) om Ting: som giver en dump el. dunkel Lyd el. Tone, ustikket til Lydens Forplantning; - ∾ theatrum, Varr.; ∾ locus, Vitruv. 3, 3; - hos Quintil. ogf. om Stemmen og om Ordene, vid. id. 11, 3, 32, o. id. 12, 10, 28; — C) pass.: som ikke høres, lydløs el. stille; -

Istius tibi sit surda sine arte lyra, Propert. 4, 5, 56; ∾ buccina, Juvenal.; ∾ ictus, Plin.; Non erit officii gratia surda tui, (skal ikke blive ubesiungen), Ovid. Pont. 2, 6, 31; men Juvenal. 13, 194, „alleg.": quos diri conscia facti Mens … surdo verbere caedit; — D) endel. om Lugten, Synet, Følelsen, og om deres Gienstande: slov el. afstumpet, svag el. dunkel; — spirant cinnama surdum, Pers. 6, 36; ∾ color, Plin. 37, 18 o. 20; ∾ materia, vid. id. 13, 30; ligel. ∾ res, et sensu carentes, ibd. 20, oftere.

1.sūrēna, ae, f.; I) en Fiskeart, Varr. L. L. 5, 12. — 2.Sūrēna, ae, m.; hos Partherne: Navnet paa den høieste Statsværdighed efter Kongen, Minister el. Vesfir, odl., Tac. Ann. 6, 42, Ammian. 24, 2.

surgo, surrexi, surrectum, 3, (oprdl. Former ere: surrigit, Virg., Senec., surriguntur, id., surrigens o. surrigere, Plin.; syncoperede Former ere: surrexti, Martial., surrexe, Hor.), v. a. o. n., [ctr. af surrigo, af sub o. rego]; I) act.: nedenfra at reise el. hæve i Veiret, at opreise, odl.; — lumbos surgite atque extollite, Plaut. Epid. Grex; surgit caput Apenninus, Avien.; — tot surrigit aures, Virg. Aen. 4, 183; cf. Senec. Qu. N. 6, 4; men paulatim surrigens se, Plin. 9, 47; ogs. medial; surriguntur capilli, Senec. d. Ir. 1, 1; — surrecta cuspide, Liv. 8, 8; surrecto mucrone, id.; surrectae aures furentibus, Plin. 11, 50; — II) oftest som neutr.; A) „egenl.": at reise sig, at staae op, at hæve sig i Veiret; — ∾ a mensa, Plaut., a coena, Plin. Ep., e lecto, Ter., de sella, Cic. Verr. 4, 65; men Virg. Aen. 10, 116: solio tum Juppiter aureo (dissyll.) Surgit, etc.; cf. Ovid. Met. 3, 273; ligel. ∾ humo, id., toro, id.; men Virg. Aen. 7, 720: ab umbris … ad lumina surgere vitae; — navnl. ogs. om Taleren: ∾ ad dicendum, Cic., ad respondendum, id.; cf. Ovid. Met. 13, in.; — ogs. absol., Cic. R. Am. 1; ligel. Quintil. 12, 5, 4: nolo eum, qui dicturus est, sollicitum surgere; — ligel. om Morgenen at staae op af Sengen el. fra Leiet; ∾ ante lucem, Cic. Att. 16, 13; ∾ cum die, Ovid. Met. 13, 677; — B) „fig.", (men oftest „poet."); 1) „alm.": at hæve sig el. reise sig, at voxe el. tiltage; — surgat pius ignis ab ara, Ovid.; ∾ mare, id., Virg. Aen. 3, 196; ∾ sol, (den staaer op), Hor.; ∾ tenebrae, Senec. Thyest.; cf. Ovid. Met. 4, 92; men ibd. 1, 44: Jussit et … lapidosos surgere montes; — ogs. om Væxterne: ∾ cacumina oleae in altum, Quintil.; cf. Hor. Sat. 2, 2, 124; — endel. ogs. om Bygninger; vid. Virg. Aen. 1, 366, Lucan.; men Plin. Ep. 6, 16: area cinere … surrexerat, (havde hævet sig, var bleven høiere); — 2) „ment.": at hæve sig el. opstaae, odl.; — ∾ multum supra prosam orationem, Quintil. 10, 1, 81; quae nunc animo sententia surgit? Virg. Aen. 1, 582; ∾ rumor, Tac., discordia, Virg.; men Ovid. A. A. 1, 185: suis velocius annis Surgit (ingenium); cf. Virg. Aen. 4, 274: Ascanium surgentem etc.

surĭo, ire, v. n.; om Hannen: at være i Brunst, (ligesom subare om Hunnen), Appul., Arnob.; s. ogs. Fest. s. v. suillum, p. 310. — surpiculus, i, s. und. scirpiculus. — surpuit, surpere, etc., s. und. surripio. — surrădĭo, [f. sub.r.], are, v. a.: lader fremstraale, forkynder, Tertull. — surrādo, [f. sub.r.], si, sum, 3, v. a.: kradser el. skraber nedentil; (for- o. eftercl. Ord); — ∾ ficos, Cato, arbores, Pallad.; — ogs. „overf." om en Flod: at beskylle, barbarorum fines, Ammian. — surrancĭdus, [f. sub.r.], 3: noget ankommen el. harsk, caro, Cic. Pis. 27. — surrāsus, 3, partic. af surrado. — surraucus, [f. sub.r.], 3: noget hæs; — vox permanens, verum subrauca natura, vid. Cic. Brut. 38.

surrectĭo, onis, f., [af surrigo el. surgo]; (eftercl. Ord); I) Opreisning (af en Pæl, odl.), Arnob.; — II) Opstandelsen, Arator. — surrectīto, avi, 1, v. n., intens. af surgo: reiser mig el. staaer op, Cato ap. Gell. 10, 13. — 1.surrectus, 3, partic. af surgo no. I. — 2.surrectus, [f. sub.r.], 3: temmelig lige, locus, auct. rei agr. ap. Goes.; compar., ∾ vallis, ibd. — surrĕfectus, [f. sub.r.], 3: noget vederqvæget; — subrefectus (Augustus) aspectu alloquioque carissimi sibi spiritus, Vell. 2, 123. — surrĕgŭlus, [f. sub.r.], i, m.: liden Fyrste, Vasal, Ammian. — surrĕmănĕo, [f. sub.r.], ēre, v. n.: bliver tilbage, Tertull. — surrĕmĭgo, [f. sub.r.], are, v. n.: tillige el. dertil at roe; — ipsa … laevā tacitis subremigat undis, Virg. Aen. 10, 227; men brachiis subremigans, (om Muslingen nautilus), Plin. 9, 47; — II) „overf." o. „alleg.": medvirker dertil; — duce luxuria, surremigante vel potius velificante nequitia, Calpurn. Fl. Decl. 20. — surrēnālis, e, [f. sub.r.]: som befinder sig under Nyrerne, morbus, Veget. — Surrentum, i, n.: Kystby i Campanien, (hod. Sorrento), Mela 2, 4; — B) df. Surrentīnus, 3: surrentinsk, montes, Plin. 3, 19, vina, id. 14, 8; men Martial. 13, 110, absol.: Surrentina bibis (sc. vina); — b) df. subst., Surrentini, orum, m.: Indvaanerne af Surrentum, Liv. 22, 61.

surrēpo, [f. sub.r.], psi, ptum, 3, (perf. syncop. surrepsti, Catull.), v. n. o. a.: at krybe derunder, nedenfra at krybe frem el. derhen, umærkeligen at nærme sig el. komme dertil; oftest c. dat. el. absol., sield. c. acc.; I) „egenl."; — quum sub tabulas surrepserat, Cic. Sest. 59; surrepenti lacertae (insidiari), Plin. 34, 19; ∾ clathris facile, Colum.; in surreptum (i. e. latenter) scandere felium modo, Plin. 10, 20; — ∾ moenia urbis, Hor. Sat. 2, 6, 100; — b) „poet." ogs. m. Tingssubjecter; — mediis surrepit pinea muris, (rykker nærmere), Lucan.; Insita … surrepere persica prunis, (voxe frem derpaa), Calpurn. Ecl. 2, 43; — II) „fig."; — Siccine surrepsti mihi (har du listet dig ind paa mig)? Catull. 77, 3; Blanda quies victis furtim surrepit ocellis, Ovid. Fast. 3, 19; — Jam surrepet iners aetas, nec amare decebit, Tibull. 1, 1, 71; — insinuatio surrepat animis, Quintil. 4, 1, 42; men id. ibd. 5, 20, impers.: ita surrepetur animo judicis; — ∾ dissimulata actio, id.; ∾ vitia, Senec. Ep. 90; — ∾ terror pectora, Sil. 15, 136.

*surreptĭcius (-tius), 3, (plautinsk Ord); I) „egenl.": stiaalen, bortrøvet ved List; — ∾ puellae ingenuae, Plaut. Poen. 5, 2, 2; — II) „overf.": tillistet, hemmelig; — ∾ amore uti, vid. id. Curc. 1, 3, 49; — surreptĭo, onis, f.; (efterl. Ord): hemmelig Bortsnappen, Tyveri; — ∾ nullam factitasse, Appul.; — per surreptionem dicere, (med List el. Bedrag), Cod. Just.; o. — surreptīvus, 3: tilsnegen el. tillistet el. stiaalen; — ∾ defensio, Cod. Theod.; — [surripio]. — surreptus, (f. subr.), 3; I) partic. af surrepo; — II) partic. af surripio.

surrīdĕo, [f. sub.r.], rīsi, 2, v. n.: smaaleer el. smiler dertil; — subridet … veterator, Cic. R. Com. 8; simis subrisit ocellis, Ovid.; cf. Virg. Aen. 10, 742; men subrisit crudele pater, Claudian. — surrīdĭcŭle, adv., [sub, ridiculus]: noget latterligen el. comisk; vid. Cic. d. Or. 2, 61. — surrĭgo, ĕre, s. und. surgo. — surrĭgŭus, [f. sub.r.], 3: nogenledes vandet, noget vaad; — ∾ ager, Plin. 17, 30. — surringor, [f. sub.r.], gi, v. dep. 3: at smaavrænge, at være lidt ærgerlig; — ii surringentur, qui etc., Cic. Att. 4, 5.

surrĭpio, rĭpŭi, reptum, 3, (df. syncop.: surpite, Hor., surpere, Lucr., surpuit, Plaut., surpuerat, Hor.; men surrepsit f. surripuerit, Plaut.), v. a. o. n., [sub, rapio]: underhaanden el. hemmeligen at borttage el. bortvende, at stiæle el. rane, odl.; I) „egenl."; — (quaeritur), fur sit, an sacrilegus, qui vasa ex privato sacro surripuerit, Cic. Inv. 2, 18; cf. id. Brut. 19;

quum multos libros surripuisset, etc., id. Fam. 13, 77; – ∾ sacram coronam Jovi, Plaut., mappam praetori, Martial.; men ∾ de mille fabae modiis unum, Hor. Ep. 1, 16, 55; – surripuisti te mihi dudum de foro, (har unddraget dig fra mine Blikke), Plaut.; cf. Hor. Od. 4, 13, 20: quae se surpuerat mihi (puella); men id. Sat. 2, 3, 283: unum me surpite morti; men id. ibd. 126, absol.: quare, Si etc., perjuras, surripis, aufers Undique? — II) „fig."; – quanti est aestimanda virtus, quae nec eripi, nec surripi potest? Cic. Parad. 6, 3; ne actor quidem est is, cui reus tam nocens ··· aut occulte surripi, aut impune eripi possit, id. Verr. 2, 4; – motus quoque surpere debent (primordia), Lucr. 2, 314; Crimina sunt oculis surripienda patris, Ovid. Her. 11, 66; cf. id. Pont. 4, 2, 40.

surrŏgo, [f. sub.r.], avi, atum, 1, v. a.; (publicistisk Ord); I) om Valgbestyrerne i Comitierne: at lade vælge (nogen) i en andens Sted; – qui nec collegam surrogaverat in locum Bruti, Liv. 2, 7; ut dictator ad consules surrogandos veniret, id. 23, 24; cf. Cic. d. Rep. 2, 37, oftere; — II) føier el. lægger dertil; – lex subrogatur, id est, adjicitur aliquid primae legi, Digest. — surrostrāni, orum, m., [sub, rostrum]: Folk el. Dagdrivere, som opholde sig under el. i Nærheden af rostra el. Talerstolen el. paa Forum; – vid. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 1. — surrŏtātus, 3, partic., [sub, roto]: som bevæges paa underlagte Hjul, aries, Vitruv. 10, 13. — surrŏtundus, [f. sub.r.], 3: noget rund, rundagtig; – ∾ radicula, Cels.

surrŭbĕo, [f. sub.r.], ēre, v. n.: at være rødlig el. noget rød; – Plena ··· purpureo subrubet uva mero, Ovid. A. A. 2, 316; ∾ grossi, Pallad. — surrŭber, [f. sub.r.], bra, brum: rødlig el. noget rød, caro, Cels. — surrŭbĕus, [f. sub.r.], 3: = frgd.; – ∾ color ostri, Non. — surrŭbĭcundus, [f. sub.r.], 3: noget rød, rødlig, vultus, Senec., ulcus, Cels., cauliculi, Plin. — surrūfus, [f. sub.r.], 3: noget rødlig, color, Plin.; men Plaut. Capt. 3, 4, 115: surrufus aliquantum, crispus, cincinnatus, (med rødligt Haar). — surrūmo, are, v. a., [sub, inus. rumis]: at lægge til Yveret, at lade die; – ∾ fetus ovium, Colum., agnos, id. — surrumpo, [f. sub.r.], ĕre, v. a.: at bryde el. brække nedenfra; df. „fig.": at forstyrre, Arnob. — surrūmus, 3, [sub, inus. rumis]: som endnu holdes ved Yveret, som endnu dier, agni, Varro; cf. Fest. s. v. rumis, p. 270, (Müll.). — surruncīvus, 3, [sub, runco]: som nedentil el. nedenfra er luget, limes, Hygin. d. Lim. ap. Goes.

surrŭo, [f. sub.r.], ŭi, ŭtum, 3, v. a.; I) „egenl.": nedenfra at udrive el. forstyrre, at undergrave og omstyrte; – aut a radicibus surruunt aut accidunt arbores, Caes. B. G. 6, 27; ∾ robora, Ovid. Met. 15, 228; ∾ murum, Caes. B. G. 2, 6; cf. Liv. 33, 17; ogs. ∾ moenia cuniculo, id. 5, 21, muri partem ariete incusso, id. 31, 46; ∾ turrim, Caes., vallum, Tac.; – men „poet.": ubi ··· speluncas surruit aetas, Lucr. 6, 545; ∾ arces mundi, Propert. 3, 3, 53; cf. id. 3, 7, 55; — II) „fig.": at undergrave, at fordærve el. ødelægge; – nostram ipsorum libertatem surrui et tentari patimur, Liv. 41, 23; animum quod laudis avarum Surruit aut reficit etc., vid. Hor. Ep. 2, 1, 179; men ∾ animos militum variis artibus, Tac. Hist. 2, 101; cf. Hor. Od. 3, 16, 14; men omnis Surruitur natura, Lucr. 4, 863.

surrustĭce, adv.: noget bondeagtigen el. ufint el. uflebent, Gell. epil. 10; af — surrustĭcus, [f. sub.r.], 3: noget bondeagtig el. raa el. grov; – subagreste quiddam planeque subrusticum (sonare: have en grov og bondeagtig Stemme), Cic. Brut. 74; men id. Orat. 48 (om Elisionen: omnibu' princeps, odl.): quod jam subrusticum videtur, olim autem politius etc.; men pudor quidam paene subrusticus, id. Fam. 5, 12. — surrŭtĭlo, [f. sub.r.], are, v. n.: at skinne med rødligt Skær; om en Jaspisart, Hieronym.; – ogs. „fig.": at fremskinne, at vise sig, Claud. Mamert. d. Stat. Anim. — surrŭtĭlus, [f. sub.r.], 3: noget rødlig, color, Plin., frutex, id., aëtites, id. — surrŭtus, 3, partic. af surruo.

sursum, (ogs. sursus, Lucr., men susum, Cato, Augustin.), adv., [ctr. af sub o. vorsum]; I) om en Bevægelse: nedenfra, opad, (opp. deorsum); – quum ex alto puteo sursum ad summum escenderis, Plaut. Mil. gl. 4, 4, 14; Quid nunc supina sursum in coelum conspicis? id. Cist. 2, 3, 78; men subducito susum animam, Cato; flammae expressae sursum, (opp. deorsum ferri), Lucr. 2, 202; reliqui (gestus) et sursum et deorsum aliquid ostendunt, Quintil. 11, 3, 105; — b) pleonastisk ogs. m. versus, (versum, vorsum); – vid. Lucr. 2, 188; ligel. quum gradatim sursum versus reditur, Cic. Orat. 39; cf. id. Part. or. 7; — c) sursum deorsum: op og ned; – sursum deorsum, ultro citroque commeantibus (his naturis), Cic. N. D. 2, 33; cf. Ter. Eun. 2, 2, 47; – ogs. „fig."; omnia ista ··· sursum deorsum fortuna versavit, Senec. Ep. 44; cf. Petron. 65 fin.: quod sursum est, deorsum faciunt; — II) om en Beliggenhed el. Stilling el. Localitet: ovenfor el. oventil, odl.; – qui sursum colunt: som boe paa høiere Steder, (opp. qui deorsum etc.), Varr. R. R. 1, 6; cf. Ter. Ad. 4, 2, 35; men Cic. N. D. 2, 56: nares ··· recte sursum sunt. — sūrus, i, m.: Gren el. Skud; – vid. Enn. ap. Fest. p. 279, (Müll.).

sūs, gen. sŭis, (nomin. suis, Prudent., gen. sueris, Plaut. ap. Fest. s. v. spectile, p. 330, Müll., dat. pl. subus, Lucr., Plin., ogs. suibus, Lucr., Varro), comm., [sibileret af ὗς]: Svinet, Soen; – sus vero quid habet, praeter escam? etc., vid. Cic. N. D. 2, 64; cf. Hor. Ep. 1, 2, 75, Plin. 29, 23, ogs. Plaut. Stich. 1, 2, 7, o. A.; – sus fera, (Vildsvinet), Martial. Spect. 14, hvorom ogs. absol. sus, Ovid. Met. 10, 710, Varro; — b) som Ordsprog mærkes: sus Minervam (sc. docet, naar nogen vil lære andre, hvad han ikke selv forstaaer); vid. Fest. p. 310, (Müll.); s. ogs. Cic. Acad. 1, 5, o. id. d. Or. 2, 57, oftere; — II) Navnet paa en Fiskeart, Ovid. Hal. 130. — Sūsa, orum, n., Σοῦσα, τά: Persiens gamle Hovedstad, Plin. 9, 31, Curt. 5, 1, o. Propert. 2, 10, in.; — B) df. 1) Sūsiāne, es, f.: det Landskab, hvori Byen Susa ligger, Plin. l. c.; — 2) Sūsiāni, orum: Indvaanerne af Byen Susa el. af Landskabet Susiana, Plin. l. c.; — 3) Sūsis, ĭdis, fem. adj.: susisk el. persisk, ora, Sidon., aula, id.

*susceptĭo, onis, f.: Overtagen el. Overtagelse, at paatage sig, at foretage, odl.; – ut etc., sic ea, quae proficiscuntur a virtute, susceptione prima, non perfectione, recta sunt judicanda, Cic. Fin. 3, 9; ∾ laborum dolorumque, id.; ∾ causae, id.; — suscepto, avi, 1, v. intens. a.: overtager, paatager mig, aliquid pro aliquo, Appul.; o. — susceptor, oris, m.; I) „alm.": som overtager noget, en Entrepreneur, conductor, redemptor, Justin. 8, 3; men ∾ defensorve causarum, Cod. Theod.; — II) „bes."; A) som har Oppebørseler, odl., en Casserer, Cod. Theod., Ammian.; — B) som holder Spillehus, som optager el. skjuler slette Personer, Digest., Paul. Sent.; — [suscipio]. — susceptus, 3, partic. af flgd.

suscĭpĭo, (hos grammat. ogs. succipio), cēpi, ceptum, 3, [af sub, subs-, sus-, o. capio]: tager derunder, løfter i Veiret, optager el. opfanger, opholder el. støtter, odl.; I) „egenl."; A) „alm.", (men alene „poet." o. i efteraug. Prosa); – suscipiunt famulae (eam) etc., Virg. Aen. 4, 391; cf. ibd. 11, 806; ogs.

∾ cruorem pateris, ibd. 6, 249; men ∾ ignem foliis, (opfange den deri), ibd. 1, 176; - quibus (molibus) porticus et ··· tecta suscipimus, Senec. Ep. 90; ∾ theatrum fulturis et substructionibus, Plin. Ep.; ∾ labentem domum, Senec.; men Graminea suscepta crepidine ··· balnea, (som ere anlagte derpaa), Stat.; — B) „bes."; 1) infantem el. puerum, odl.: optage af Jorden den Nyfødte, antage el. erkiende el. opdrage, odl.; - nam pollicitus sum, suscepturum (me puerum), Ter. Andr. 2, 3, 28; cf. Cic. Tusc. 3, 1, o. id. Att. 11, 9; — b) df. ∾ liberos ex aliqua, (faae el. have Børn dermed); - ∾ filiam ex uxore, Ter.; ∾ liberos ex libertini filia, Cic. Phil. 3, 6; men unde (i. e. ex qua) haec suscepta'st tibi, Ter. Phorm. 5, 8, 74; men Cic. Verr. 2, 69: susceperas liberos non solum tibi, sed etiam patriae; cf. Virg. Aen. 4, 327; — 2) optager el. antager i et Forhold, (navnl. til Beskyttelse, til Undervisning, odl.); - Cato quum esset Tusculi natus, in populi R. civitatem susceptus est, Cic. Leg. 2, 2; ∾ aliquos erudiendos, Quintil.; cf. id. 2, 5, in.: susceptos a se discipulos etc.; men suscepi candidatum, (har paataget mig hans Forfremmelse), Plin. Ep. 6, 6; — not.: df. sild. susceptus, i, m.: antagen Client, (hvis Sag man fører), Prudent., o. A.; — II) „fig."; A) „alm.": overtager (en vis Virksomhed el. Forpligtelse), paatager mig el. underkaster mig (en Besværlighed el. Lidelse); - aut inimicitias, aut laborem, aut sumptus suscipere nolunt, Cic. Off. 1, 9; neque est consentaneum, ullam honestam rem actionemve aut non suscipere, aut susceptam deponere, id. Lael. 13; ∾ bellum, (begynde den), id., Caes.; ∾ gravissimam partem rei publicae, Cic., causam populi, id.; men ∾ sibi legationem ad civitates, Caes. B. G. 1, 3; omnia alter pro altero suscipiet, Cic.; ∾ aes alienum amicorum, id.; - ∾ sacra, (foretage Offringer), id. Vat. 6; ∾ pulvinar (anstille), Liv. 5, 52; men ∾ prodigia (affone), id.; men ∾ votum, (forpligte sig ved et Løfte), Plaut., Ter., Ovid.; cf. Cic. d. Or. 1, 22: magnum quiddam suscipere et profiteri; - ∾ dolorem, id., molestiam, id., invidiam atque offensionem apud populos, id. Verr. 5, 55, (underkaste sig dem, udsætte sig derfor); men ∾ sibi tantum auctoritatis in re publica, (paatage sig el. tilegne sig den), id. ibd. 58; hvf. id. Cluent. 36: irridebatur persona suscepta boni viri, (man lo ad hans paatagne Maske); - suscepit vita hominum ··· ut etc., (har antaget el. vedtaget det), Cic. N. D. 2, 24; men ∾ m. flgd. Objectssætning, id. Tusc. 1, 32, (paatage sig at bevise); — B) „bes.": at optage Talen, at vedblive el. fortsætte, odl.; - suscipit Stolo: tu, inquit, invides, etc., Varr. R. R. 1, 2; ad quod ille quidem conticescit; sed sermonem suscipit Polus, Quintil. 2, 15, 28; cf. Virg. Aen. 6, 723.

*suscĭtābŭlum, i, n.: Middel til at pirre el. vække; - ∾ vocis, Varr. ap. Non.; — suscĭtātĭo, onis, f.: Opvækkelse fra de Døde, Tertull.; o. — suscĭtātor, oris, m.: som opvækker fra de Døde, Tertull.; - ogs. „fig.": som fornyer el. opliver; - ∾ litterarum quodam modo sepultarum, Sidon.; — [af flgd.].

suscĭto, [f. sub.c.], avi, atum, 1, v.a.; I) „egenl."; A) „alm.": hæver el. reiser i Veiret; (saal. alene „poet."); - saal. ∾ terga (i. e. humum: opkaste med Ploven), Virg. Ge. 1, 97; ∾ undas (Nilus), Lucan.; ∾ lintea (aura: blæser Seilene op), Ovid. Her. 5, 54; ∾ vulturium a cano capite (opjage derfra), Catull. 68, 124; — B) „bes.": reiser el. opfører en Bygning, bygger; (saal. for- o. efterel.); - ∾ delubra deum, vid. Lucr. 5, 1165; ∾ basilicas ··· in tantam altitudinem, ut etc., Eumen. Paneg. Const.; — II) „fig.": at vække af Søvne, at sætte i Bevægelse, at fremkalde, odl.; - Miltiadis tropaeis se e somno suscitari, Cic. Tusc. 4, 19; cf. Catull. 80, 4; men quae me somno suscitet, Plaut.; ∾ (servum) ad suum officium, id. Rud. 4, 2, 17; ∾ viros in arma, Virg. Aen. 9, 463; men Cic. R. Com. 13: te a tuis subselliis contra te testem suscitabo; s. ogs. Hor. Od. 2, 10, 19, o. id. ibd. 3, 27, 11; men Vesvius attonitas acer quum suscitat urbes, (forstyrrer el. forfærder), Val. Fl.; — b) ogs. m. Tings- og Begrebsobjecter; - ∾ ignes sopitos, Virg., hesternos, Ovid.; ∾ crepitum, Propert. 2, 3, 4, clamores, (Bifaldsraab), Phaedr. 5, 5; - ∾ bellum civile, Brut. et Cass. ap. Cic. Fam. 11, 3; men vim suscitat ira, Virg. Aen. 5, 454.

Susiane, es, o. Susiani, orum, s. und. Susa. — sūsĭnātus, 3: tilberedet af Lilier, oleum, Marc. Emp.; af — sūsĭnus, 3, σούσινος: tilberedet af Lilier, unguentum, Plin. 13, 2. - Sūsis, ĭdis, f. und. Susa.

suspectĭo, onis, f., [1.suspicio]; I) Mistanke, (forel. f. 2.suspicio); - Saeviter suspectionem ferre falsam, futilum est, Enn. ap. Non.; — II) Henseen derpaa; df. „fig.": Høiagtelse, Arnob. — 1. suspecto, avi, atum, 1, v. a., intens. af 1.suspicio; I) „alm.": beseer el. betragter nøiagtigen; - suspectans tabulam quandam pictam (virgo), Ter. Eun. 3, 5, 36; - men absol.: leo suspectans, Plin.; - ogs. m. flgd. ne, id. 11, 35; — II) „bes.": betragter med Mistanke, mistænker, holder for mistænkt; in pass.: er mistænkt; - Agrippinam ··· suspectans, Tac. Ann. 12, 65; men omnem prolationem ut inimicam victoriae suspectabant, id. Hist. 3, 82; men suspectante Nerone, haud falsa esse, quae etc., id. Ann. 15, 51; - men pass.: ne suspectaretur pellici (uxor), id. ibd. 4, 3; — not.: sild. ogs. som depon., (i Analogi m. suspicor); hi, quos suspectati sunt, etc., Ammian. 28, 1. — 2.suspecto, abl. som adv., s. 1.suspectus, 3, und. 1.suspicio. — 1.suspector, ari, s. und. 1.suspecto, nr. II, not. — 2.suspector, oris, m., [1.suspicio]: som seer op derpaa; df. „fig.": en Beundrer; - ∾ morum vestrorum, Sidon.

1.suspectus, 3, partic. o. adj. af 1.suspicio. — 2.suspectus, us, m., [1.suspicio]; I) „egenl.": Seen el. at see el. skue op derpaa el. opad, det opad rettede Blik; - color aspectu nigricans, idemque suspectu refulgens, Plin. 9, 62; — II) „fig."; A) „poet. overf." om en Høide; - Quantus ad aetherium coeli suspectus Olympum, Virg. Aen. 6, 579; ligel. Turris erat vasto suspectu, etc., id. ibd. 9, 530; — B) „ment.": Høiagtelse, Beundring; - Protinus intravit mentes suspectus honorum, Ovid. Fast. 5, 31; nimius sui suspectus, etc., Senec. Benef. 2, 26; men quanto meruit suspectu etc., id. Consol. ad Marc. 5; - ogs. in pl., Vitruv. 7, praef.

suspendĭōsus, i, m.: som har hængt sig, den Hængte; - vid. Plin. 28, 12, o. bef. Varr. ap. Serv. ad Virg. Aen. 12, 603; af — suspendium, i, n., [suspendo]: at hænge sig, Hængning, Plaut. Casin. a. 1, v. 23, oftere; ligel. Cic. Verr. 3, 56: ut injuriae tuae remedium morte ac suspendio quaererent; ogs. suspendio vitam finire, Suet. Aug. 65; - „poet." ogs. in pl.: Praebuit illa arbor misero suspendia collo, Ovid. Am. 1, 12, 17.

suspendo, di, sum, 3, v. a., [af sub, subs, sus, o. pendo]; I) „egenl."; A) „alm.": hænger op, hænger; - ∾ pernas in vento, in fumo, in carnario, Cato; suspensae in litore vestes, Lucr.; religata ad pinnam muri reste suspensus, etc., Liv. 8, 16; ∾ aliquid ex pinu, Virg., ab malo, id., tignis, id.; ∾ arcum humeris, id., aliquid collo, Plin., ogs. e collo, id.; ∾ allium super prunas, id., vitem sub ramo, id.; - men „poet.": Nec sua credulitas piscem suspenderat hamo, Ovid. Met. 15, 101; ligel. c. acc.

graec.: Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto (pueri), Hor. Ep. 1, 1, 56, oftere; — B) „bef."; 1) hænger, qvæler ved at hænge; - saal. ~ se, Plaut.; cf. Cic. Verr. 3, 56; men id. d. Or. 2, 69: uxorem suam suspendisse se de ficu; ligel. ~ se e ficu, Quintil.; men hominem corripi et suspendi jussit in oleastro, Cic. Verr. 3, 23; — 2) ophænger (og indvier) som Tempelgave; - votas suspendere vestes, Virg. Aen. 12, 769; ~ arma capta patri Quirino, id. ibd. 6, 860; cf. Hor. Od. 1, 5, 15; — 3) hæver (en Bygning) i Veiret og holder den ligesom svævende; df. bygger som Hvælving, hvælver; - primus balneola suspendit, Cic. frgm. ap. Non.; men id. Top. 4: quod ita aedificatum est, ut suspendi non possit; men ~ cameras arundinibus, Plin.; cf. Caes. B. C. 2, 9; men Quintil. 11, 3, 125, (om en Gestus af Taleren): male dexter pes attollitur, aut summis digitis suspenditur, (hæves paa Tæerne); — b) df. (med Hensyn paa det Underliggende): at støtte el. stive; - ~ insulam agentem rimas incredibili arte, Senec. Benef. 6, 15; tellus (i. e. terra) ligneis columnis suspenditur, (naar man neml. graver efter Metaller), Plin. 33, 21; dolia subjectis lapidibus suspenduntur, Colum.; — II) „fig."; A) „alm.": at giøre afhængig; sædv. pass.: at være afhængig; - non aliunde pendere, nec extrinsecus aut bene aut male vivendi suspensas rationes habere, Cic. Fam. 5, 13; men genus, ex quo ceterae species suspensae sunt, Senec. Ep. 58; — B) „bef."; 1) giør uvis el. usikker el. tvivlsom, sætter el. holder i Uvished; - ~ diu animos judicum, Quintil.; ~ senatum ambiguis responsis, Suet. Tib. 24; cf. Ovid. Met. 7, 309; — 2) holder tilbage, hindrer el. standser; - ~ fletum, Ovid., spiritum, Quintil.; men ~ rem medio responso, Liv. 39, 29; quo loco sustinendus et quasi suspendendus sermo sit, Quintil.; - ~ fluxiones oculorum, Plin., epiphoras, id.; — 3) ligesom hænger derved, d. e. hefter el. retter derpaa; - Suspendit (Graecia) pictā vultum mentemque tabella, Hor. Ep. 2, 1, 97; — 4) ~ aliquem el. aliquid naso (adunco): rynke Næsen derad, drive Spot dermed; - nec ··· naso suspendis adunco Ignotos, Hor. Sat. 1, 6, 5; men id. ibd. 2, 8, 64: Balatro, suspendens omnia naso; — III) partic. suspensus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": ophøiet, høi, svævende; - Romam coenaculis sublatam atque suspensam etc., Cic. Agr. 2, 35; saxis suspensam hanc aspice rupem, Virg. Aen. 8, 190; fluctu suspensa tumenti (illa: svævende hen derover), id. ibd. 7, 810; ~ mare, (som af Stormen drives i Veiret), Sil.; men aura suspensa levisque, Lucr. 3, 197; ~ terra, (sprød el. skiør), Colum.; saal. ogs. suspensissimum pastinatum, id. 3, 13; — B) „fig."; 1) „overf.": som bevæger sig svævende el. let, svævende el. let, odl.; - suspenso gradu placide ire perrexi, Ter. Phorm. 5, 6, 28; ligel. ~ gradu, Ovid.; men ~ pede, Phaedr. 2, 4; ligel. ~ vestigia, Sil., Virg. Cir.; men suspensa manu commendare aliquem alicui, (med let Haand, d. e. uden Eftertryk, varsomt, odl.), Plin. Ep. 6, 12; men suspensis dentibus (canes: uden at støde sammen), Lucr. 5, 1068; cf. Colum. 12, 51: molis suspensis (frangi olivam, naar neml. Løberen ikke berører Liggeren); — 2) „ment.": aandigen svævende el. vaklende, uvis, ubestemt, usikker; - suspensam et incertam plebem R. obscura spe et caeca exspectatione pendere, Cic. Agr. 2, 25; cf. id. ibd. 1, 8; ligel. Liv. 8, 13: tot populos inter spem metumque suspensos animi habetis; - tu ··· suspensum me tenes, Cic. Att. 10, 1; men maneo Thessalonicae suspensus, id. ibd. 3, 8; - quam suspenso animo et sollicito etc., id. ibd. 1, 18; men animus suspensus ··· curis majoribus, id. Phil. 7, 1; ogs. in compar., exercitus ejus suspensiore animo etc., auct. B. Afr. 48; - suspensus incertusque vultus, Cic. Cluent. 19; ne ··· suspensa exspectatio vestra teneatur, id. ibd. 3; cf. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 8; men omnia erant suspensa etc., Cic. Fam. 11, 8; - suspensam dubiamque noctem spe ac metu exegimus, Plin. Ep. 6, 20; men Munera suspensi plena timoris erant, Ovid. Her. 16, 84; Tiberio ··· suspensa semper et obscura verba, Tac. Ann. 1, 11; - est suspensum et anxium, m. Subjectssætning, Plin. Ep. 6, 4; in suspenso esse, Digest.

suspense, adv. af suspensus, 3, und. suspendo: hængende el. svævende; df. „fig.": tvivlsomt, uafgiort, Augustin. — *suspensĭo, onis, f.: Hvælving, hvælvet Bue, Vitruv. 5, 10; o. — suspensūra, ae, f.: = frgd.; - ~ balneorum, Senec., cellarum, Pallad.; — [suspendo]. — suspensus, 3, partic. o. adj. af suspendo.

*suspĭcābĭlis, e: som beroer paa Formodninger; - ~ ars (medicina), Arnob.; o. — suspĭcax, ācis, adj.; I) ligesom act.: mistænkelig, tilbøielig til Mistanke; - minime malus et suspicax frater, Liv. 40, 14; ~ animum alicujus perstringere, Tac. Ann. 1, 13; — II) ligesom pass.: som vækker Mistanke, til at mistænke, betænkelig, odl.; - ~ silentium, Tac. Ann. 3, 11; est aliquis malignus, est suspicax, etc., Senec. d. Ir. 2, 29; — [suspicor].

1. suspĭcĭo, spexi, spectum, 3, v. a. o. n., [af sub, subs, sus, su, o. specio]; I) „egenl.": seer nedenfra og opad, seer el. skuer op dertil el. op derpaa; - ~ coelum, Cic., Suet.; cf. Ovid. Met. 11, 506; ~ astra, Cic.; s. ogs. id. Acad. 2, 35: neque ipsi (pisces) nos suspicere possunt; - men „poet.": nubes suspexit Olympus, (skuede, d. e. ragede op derimod), Lucan.; men Ovid. Met. 2, 840, om et Jordstrøg, ~ (Plejadem: ligge el. være vendt derimod); - ~ in coelum, Cic. d. Rep. 3, 2, o. id. ibd. 6, 9; - ogs. absol.: nec suspicit, nec circumspicit, id. Div. 2, 34; ligel. vultus suspicientes, despicientes (formare), Plin. 35, 34; — II) „fig."; A) „alm.": seer el. skuer derop, hæver Aanden el. Forestillingen op dertil; - nihil magnificum ac divinum suspicere possunt, qui etc., Cic. Lael. 9; — b) oftere: seer beundrende op derpaa, beundrer, høiagter; - itaque eos viros suspiciunt ··· qui etc., Cic. Off. 2, 10; ligel. ~ aliquem, Suet. Claud. 28; - ~ eloquentiam, Cic. Orat. 28; et eam naturam suspiciendam admirandamque humano generi etc., id. Div. 2, 72; ligel. Hor. Ep. 1, 6, 18: I nunc, argentum ··· et artes Suspice! men Vell. 2, 146: suspicit potentem humilis, non timet; — B) „bef.": seer hemmeligen el. mistænkeligen derefter, d. e. mistænker; - suspectus regi, et ipse eum suspiciens, Sall. Jug. 70; — III) partic. suspectus, 3, ofte ogs. som adj.: mistænkt, mistænkelig, hvorpaa der hviler en Mistanke; A) om Personer; - neque tu me habebis falso suspectum, Plaut.; cf. Sall. Jug. 71: ne super tali scelere suspectum se haberet; - ogs. in compar., quo etc., hoc invisior et suspectior etc., Cic. Off. 2, 4; cf. Liv. 35, 14: ut regi ··· suspectior ad omnia fieret, etc.; - suspectus in quadam causa, Quintil., in morte matris, Suet.; men suspectus societate consilii, Vell. 2, 35; - ogs. c. gen., Tac. Ann. 3, 60: suspecti rerum capitalium; cf. id. ibd. 29; men id. Hist. 1, 46, c. inf.: suspectus, consilia ejus fovisse; - fremdeles c. dat.; tibi me esse suspectum, (at jeg mistænkes af dig), Ter. Hec. 4, 2, in.; cf. Cic. Catil. 1, 7, ogs. ovenf. Liv. 35, 14; men Cic. Off. 3, 25: patri suspectus de noverca; men id. Fam. 2, 1: suspectus alicui nomine negligentiae; - endel. in superl., ~ quemque sibi ··· opprimere, Suet. Tib. 6; — B) ofte ogs. om Ting og om Begreber; - ut in suspecto loco, Liv. 21, 7; cf. Suet. Aug. 43; metuit ··· Suspectos laqueos (accipiter), Hor. Ep. 1, 16, 50; ~ aqua frigida, Plin. 20, 23; ~ tumores, id.; - invidiosum nomen

est (voluptatis), infame, suspectum, Cic. Fin. 2, 4; cf. id. Lael. 15, o. Liv. 41, 14; promissum suspectius, Quintil.; men Cic. Tusc. 3, 1: medicina animi pluribus suspecta et invisa; – in neutr. ogs. m. Subjectssætning, Ovid. Met. 1, 618: non dare, suspectum etc.; – neutr. abl. suspecto ogs. som adv.: paa en mistænkelig Maade, Digest.

2.suspĭcĭo, onis, f., [suspicor]: Mistanke; – improborum facta primo suspicio insequitur, deinde etc., Cic. Fin. 1, 16; ∾ est mihi, vos nunc suspicarier, Me, etc., Plaut. Pseud. 1, 5, 149; cf. Cic. Fam. 2, 16: moveo nonnullis suspicionem, velle me etc.; men id. Flacc. 13: venire alicui in suspicionem nullo suo delicto; cf. id. Phil. 11, 10: in eandem suspicionem cadere non posse; men id. Verr. 5, 29: illam suspicionem levare, atque a se removere; men id. Fam. 13, 24: omnem offensionem suspicionis deponere; men som Sentens: Ad tristem partem strenua est suspicio, Publ. Syr. 7; – ogs. in pl.; quum ad has suspiciones certissimae res accederent, Caes. B. G. 1, 19; multae causae suspicionum offensionumque dantur etc., Cic. Lael. 24; cf. Ter. Eun. 1, 1, 15, o. A.; — b) c. gen. obj., ne cui suspicionem ficte reconciliatae gratiae darem, Cic. Fam. 3, 12; ligel. in suspicionem vocari conjurationis, id. Verr. 5, 4; cf. Caes. B. G. 4, 32; ligel. ibd. 7, 54: ne videretur ··· dare timoris aliquam suspicionem; — II) „overf." o. „alm.": Formodning el. Forestilling el. Ide; – ut apud eos nulla suspicio deorum sit, Cic. N. D. 1, 23; cf. ibd. 3, 25: non modo comprehendere animo (non posse), sed ne suspicione quidem attingere etc.; — b) ogs. objectivt: lidet Tegn el. Mærke, det blotte Skin; – nullo suspicionis vulnere laesus, Petron. Sat. 94.

suspĭcĭōse, adv.: mistænkeligen, paa en Mistanke vækkende Maade; – quod possit criminose ac suspiciose dicere, Cic. R. Am. 30; cf. Quintil. 4, 2, 81; – compar., ∾ dicere, Cic. Brut. 34; af — suspĭcĭōsus, 3, [2. suspicio]: fuld af Mistanke; df. I) ligesom act.: som nærer Mistanke el. Mistro, mistroisk; – est boni viri ··· ne ipsum quidem esse suspiciosum, Cic. Lael. 18; men ∾ esse in aliquem, id. Qu. Fr. 1, 1, 4; men id. Flacc. 28: in tam suspiciosa ac maledica civitate etc.; — II) ligesom pass.: som vækker Mistanke, mistænkelig; – quae erant ante suspiciosa, haec aperta ac manifesta etc., Cic. Cluent. 19; cf. id. R. Am. 7; ∾ crimen, id.; – superl., ∾ negotium, id., tempus, id. — suspĭcĭter, adv., sild. Biform af suspiciose; ∾ circumspicere, Non.

suspĭco, are, v. a., Biform af flgd., Plaut. Casin. 2, 6, 42. — suspĭcor, atus sum, 1, v. dep. a., [1. suspicio no. II]: mistænker; a) c. acc.; – quid homines suspicentur, videtis, Cic. Lael. 3; nihil mali suspicans etc., id. Cluent. 9; cf. id. Mil. 23; men summum nefas suspicatus de uxore, Quintil. 9, 2, 80; – sield. m. Personsobject; vid. Plaut. Asin. 5, 2, 38: quod ancillas meas Suspicabar, etc.; men Hor. Od. 2, 4, 22: fuge suspicari (sc. me), Cujus etc.; — b) oftere m. Objectssætning; – Suspicio est mihi, nunc vos suspicarier, Me etc., Plaut. Pseud. 1, 5, 149; ligel. Caes. B. G. 1, 44, o. Hirt. B. G. 8, 16; — II) „overf." o. „alm.": formoder, troer, antager; a) c. acc.; – ut majus quiddam de L. Crasso ··· suspicentur, etc., Cic. d. Or. 3, 4; cf. id. N. D. 1, 11; — b) m. Objectssætn.; – placiturum tibi esse librum meum, suspicabar, Cic. Qu. Fr. 2, 9; ex loco tumuli suspicari, non esse monumentum, Quintil. 7, 3, 34; ligel. Cic. d. Rep. 6, 16: erant eae magnitudines (stellarum), quas esse numquam suspicati sumus; men id. ibd. 1, 10, m. Relativsætn.: quae vix conjectura, qualia sint, possumus suspicari.

*suspīrātĭo, onis, f.: Sukken el. at sukke; ogs. sukkende Udraab; – suspiratione sollicitudinem fateri, Quintil. 11, 3, 158; men illa Ciceronis suspiratio: O te felicem, M. Porci, etc., Plin. H. N. praef., (hint Hjertesuk); — suspīrātus, us, m.: = frgd.; – sine suspiratu (non posse videre aliquem), Cic. Att. 1, 18, (al. sine suspiritu); – ogs. in pl.: suspiratibus haustis (dixit) etc., Ovid. Met. 14, 129; — suspīrĭōsus, 3: som sukker dybt, som har besværligt Aandedrag, Plin. 23, 63; o. — suspīrĭtus, us, m.: = suspiratus; – crebro suspiritu et gemitu etc., Liv. 30, 15; s. ogs. und. suspiratus; – ogs. in pl., Simul enicato suspiritus (din Aandpustenhed), Plaut. Merc. 1, 2, 4; — [suspiro].

suspīrĭum, i, n., [suspiro]: dybt Suk el. at sukke dybt; I) egenl.; A) som Udtryk af en Sindsbevægelse; – ut petivit Suspirium alte! Plaut. Cist. 1, 1, 57; si quis est in rerum natura ··· sine cura, sine suspirio, Cic. Tusc. 4, 34; – ogs. in pl.; Odi ego, quos numquam pungunt suspiria, somnos, Propert. 3, 6, 27; cf. Tibull. 3, 6 fin., Ovid. Met. 1, 656, oftere, o. A.; — B) som Legemssvaghed: tungt el. besværligt Aandedrag, Trangbrystighed; – qui (morbus) satis apte dici suspirium potest, Senec. Ep. 54; men suspirio laborantes oves, Colum. 7, 5; — II) „poet. overf.": Aandedraget; – vid. Lucan. 9, 928, o. Sil. 11, 221.

suspīro, avi, atum, 1, v. n. o. a., [af sub, subs, sus, su, o. spiro]; I) neutr.; A) „egenl.": aander dybt, sukker, (sædv. som Udtryk el. Udbrud af en Sindsbevægelse); – quum diu occulte suspirassent, postea jam gemere, ad extremum vero loqui omnes et clamare coeperunt, Cic. Att. 2, 21; cf. ibd. 1, 13: quocum ··· suspirare familiariter possimus; men „poet.": suspirat ab imis pectoribus, Ovid. Met. 2, 655; ligel. id. Her. 21, 201: Ingemit et tacito suspirat pectore; men ∾ in aliquo, Catull. 64, 98, in aliqua, Ovid. Fast. 1, 417, (sukke derfor, være forelsket deri); — B) „overf."; a) om Ting: at uddunste; – vapore suspirans (tellus), Sil. 12, 136; quo (foramine) aestuantia vina suspirent, Pallad.; — b) „poet." ogs. om Begreber; – curis sumptus suspirantibus, (fortæret el. greben af sukkende Sorger), poëta ap. Cic. Div. 1, 21; — II) act.; A) ligesom at udsukke, at sukke derefter, med Suk at udraabe; – ∾ amores, Tibull. 4, 5, 11; ∾ Chloën, Hor. Od. 3, 7, 10; ∾ lucra, Prudent.; – suspirat arator, m. flgd. Objectssætn., Lucr. 2, 1163; men Hor. Od. 3, 2, 9: suspiret, (lad hende sukke el. sukkende udraabe), m. flgd. or. dir.; — B) „overf.": at uddunste, som Dunst at give fra sig; – nec tenues ventos suspirat Anauros, Lucan. 6, 370; cf. Sil. 4. 779.

susque deque, adv., [sus af subs f. sub, o. -que; de, -que]: neden el. oven, under el. over, (som betegnende det Ligegieldende el. Ligegyldige); – vid. Gell. 16, 9, om Udtrykkene: susque deque fero el. habeo: jeg holder det for ligegyldigt, jeg bryder mig intet derom; o. susque deque est: det er ligegyldigt el. ligemeget; s. ogs. ibd. Laber., Varr., Lucil.; s. ogs. Plaut. Amph. 3, 2, 5; ligel. odiosa erant illa etc.; nam de Octavio susque deque, Cic. Att. 14, 6.

*sustentācŭlum, i, n.: en Støtte; df. Tac. Hist. 2, 28, „alleg.": sin victoriae sanitas, sustentaculum, columen in Italia verteretur etc.; – df. „overf.": Underholdning, Næring; ∾ sumptuosum corporis, Augustin.; — sustentātio, onis, f.: Henholden, Ophold, Udsættelse; – utrum habeat aliquam moram et sustentationem (lex), Cic. Invent. 2, 49; – ∾ sui, (Selvbetvingelse), Suet.; — b) ogs. som rhetorisk Figur; – vid. Cels. ap. Quintil. 9, 2, 22; — II) i d. sild. Retssprog: Underholdning, Ernærelse; – mulieris sustentationem sufferre, Digest.; o. — sustentātus, us, m.: Holden el. at holde i Veiret, Opretholden, ibd.; levia sustentatui, gravia demersui, Appul.; ligel. in abl., Auson.; — [af flgd.].

sustento, avi, atum, 1, v. a., intens, af sustineo; I) „egenl."; A) „alm.": holder i Veiret, holder opreist, støtter el. bærer, odl.; – fratremque ruentem Sustentat dextra (Alcanor), Virg. Aen. 10, 338; cf. Plin. 8, 61, ogs. Lucr. 5, 97; men Hercule ··· quondam sustentante polum, Claudian.; — B) „bes.": holder tilbage, opholder, standser, udsætter; – ∾ rem, dum etc., Cic. Fam. 13, 64; ligel. id. Qu. Fr. 2, 7: aedificationem ad tuum adventum sustentari etc.; men id. Catil. 4, 3, absol.: sustentando ac prolatando etc.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": understøtter el. opholder, underholder el. ernærer; – solus omnem familiam Sustentat, Ter. Ad. 3, 4, 35; ligel. eo (frumento) sustentata est plebs, Liv. 2, 34; men aër spiritu ductus alit et sustentat animantes, Cic. N. D. 2, 39; cf. id. Tusc. 1, 19, oftere; ∾ extremam famem pecore adacto etc., (modstaae el. holde ude), Caes. B. G. 7, 17; – ogs. medial; mutando merces sustentabatur, (ernærede sig dermed), Tac. Ann. 4, 13; – men Plaut. Stich. 4, 2, 8, absol.: Valuistin' bene? P. sustentavi sedulo (sc. me: har holdt mig, odl.); hvf. id. ibd. 3, 2, 14, impers.: sustentatum'st sedulo; — 2) „bes.": udholder el. bærer, staaer imod, giør Modstand; – ∾ morbum, Suet., maerorem, etc., vid. Cic. Pis. 36; – navnl. ogs. i Krigssproget: aegre is dies sustentatur; o. impers.: aegre eo die sustentatum est, Caes.; men ∾ hostem, Tac., bella, Caes. B. G. 2, 14, impetus legionum, auct. B. Hisp.; men Liv. 34, 18, absol.: nec, nisi etc., ultra sustentaturi fuerint; — B) „ment": opretholder, vedligeholder, bevarer; – res publica ··· magnis meis laboribus sustentata etc., Cic. Mur. 2; cf. id. d. Rep. 2, 1; men tu velim tete, ut debes et soles, virtute sustentes, id. Fam. 6, 4; men id. Mil. 36: per omnes difficultates animo me sustentavi; men Caes. B. C. 3, 49: ipsa spes inopiam sustentabat; men Virg. Aen. 10, 608: Venus ··· Trojanas sustentat opes; ligel. nec destitit amicos suos fide sustentare, Cic. Rab. Post. 2; men Tac. Ann. 2, 17: Arminius manu, voce, vulnere sustentabat pugnam; ligel. ∾ aciem, ibd. 1, 65, oftere.

sustĭnĕo, tĭnŭi, tentum, 2, v. a., [sus af subs f. sub, teneo]; I) „egenl."; A) „alm.": holder derunder, holder i Veiret, holder opret el. opreist, støtter el. bærer; – ∾ humeris bovem vivum, Cic. d. Senect. 10; vix arma membraque sustinentes, Liv. 23, 45; men ∾ spectacula (om et Pæleværk), vid. id. 1, 35; cf. Hor. Sat. 1, 6, 117; vas ad sustinenda obsonia, Plin.; men aër volatus avium sustinet, Cic. N. D. 2, 39; men omnium, quos terra sustinet, sceleratissimus, Sall. Jug. 14; – ∾ se, (holde sig opreist), Caes. B. G. 2, 65; ∾ se a lapsu, Liv. 21, 35; — B) „bes.": at opholde el. tilbageholde, at standse el. hemme; – Sustineat currum, ut bonu' saepe agitator, equosque, („alleg."), Lucil. ap. Cic. Att. 13, 21; cf. Caes. B. G. 4, 33, o. Cic. Lael. 17; ∾ manum, vid. Ovid. Fast. 5, 302; ∾ flumina lyra, Propert. 3, 1, 42; ∾ agmen, Liv. 25, 36, exercitum, Caes. B. C. 1, 71, (lade standse); men Cic. Tusc. 4, 18: ∾ se etc., (at standse i Faldet); — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": opholder el. underholder, understøtter el. ernærer; – hac vero (sc. re frumentaria ex Sicilia) alimur et sustinemur, Cic. Verr. 3, 5; men id. Rab. Post. 16: veterem amicum suum fulsit et sustinuit re, fortuna, fide, hodieque sustinet; f. ogs. Liv. 6, 15, o. Virg. Ge. 2, 515; men Cic. Div. in. Caecil. 8: non tibi in mentem venit, quid negotii sit, causam publicam sustinere? — 2) „bes.": opholder el. udholder, holder tilbage el. modstaaer, navnl. ogs. i Krigssproget; – ∾ impetum hostis, vid. Caes. B. G. 1, 24 o. 26, oftere; ligel. id. B. C. 2, 26: qui (equites) primum impetum sustineant et morentur; ∾ oppugnationem ad noctem, id. B. G. 5, 37; ∾ rem in noctem, Liv. 5, 35; – ∾ bellum consilio, id. 3, 60; ∾ assensus lubricos, Cic. Acad. 2, 34; cf. ibd. 15: ∾ se ab omni assensu; — B) „ment."; 1) „alm.": at opretholde el. vedligeholde el. bevare; – ∾ dignitatem et decus civitatis, Cic. Off. 1, 34; f. ogs. ovenf. id. Div. in Caecil. 8; men id. Off. 3, 2: sustines non parvam exspectationem imitandae industriae nostrae, (du har at opfylde el. fyldestgiøre den); — 2) „bes.": udholder el. bærer el. lider; – qui (labores) sint re publica defendenda sustinendi, Cic. d. Rep. 1, 3; non posse ejus imperia diutius sustineri, Caes. B. G. 1, 31; – men om en Ordstrid: vix sustinere poterat ea, quae etc., (han kunde neppe forsvare sig derimod), Cic. Acad. 2, 6; men Liv. 31, 13: senatus eos querentes non sustinuit, (kunde ikke lade deres Klager upaaagtede); — b) m. Objectsætn., (oftest m. Negation); – non sustineo esse conscius mihi dissimulati judicii mei, (jeg kan ikke tilbageholde, jeg vover ikke, odl.), Quintil. 3, 6, 64; cf. Ovid. Met. 13, 584: non ··· Sustinuit spectare parens; – ligel. i negtende Spørgsmaal: sustinebunt tales viri, se tot senatoribus ··· non credidisse? Cic. Verr. 1, 4; ligel. Quintil. 12, 9, 10: hoc quidem quis hominum sustineat, petulans esse ad alterius arbitrium? – dog ogs. affirmativt; quae se praeferre Dianae Sustinuit, (som havde Mod dertil, som vovede det), Ovid. Met. 11, 321; cf. Phaedr. 4, 15.

sustollo, ĕre, v. a., (sus af subs f. sub, tollo]; (for- o. eftercl. Ord); I) „egenl."; A) „alm.": hæver el. løfter i Veiret; – Amiculum hoc sustolle saltem, Plaut. Cist. 1, 1, 117; (navem) levi sustollit machina nixu, Lucr. 4, 904; ∾ signa, Catull. 64, 210; — B) „bes.": reiser el. opfører (en Bygning, odl.); – ∾ novum opus audacius, quam consuetius, Cod. Theod.; — II) „overf": borttager el. bortrøver; ogs. bortriver el. forstyrrer; – ∾ filiam alicujus, Plaut. Cist. 2, 3, in.; men id. Mil. gl. 2, 3, 39: si etc., credo hercle has sustollat aedes totas etc. — susum, f. und. sursum.

*sŭsurrāmen, inis, n.: Mumlen; – ∾ magicum, Appul.; — sŭsurrātim, adv.: mumlende, Capella; o. — sŭsurrātor, oris, m.: en Mumler; – in pl., sussurratores, (som hviske uvisse Rygter), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 1; af — 1. sŭsurro, avi, atum, 1, v. n. o. a., [en Naturlyd; ogs. at sammenl. m. vort: surrer, summer, ofl.]: mumler el. hvisker; I) neutr.; – Tum sonus auditur gravior, tractimque susurrant (apes), Virg. Ge. 4, 260; – Aut ego cum cara de te nutrice susurro, Ovid. Her. 19, 19; ut vaga fama susurrat, id. ibd. 21, 233; — II) act.; – Cantica qui Nili, qui Gaditana susurrat, Martial. 3, 63; ligel. ∾ versum Persii, (nynne el. smaasynge), Lamprid. Al. Sev. 44; cf. Ovid. Met. 3, 643; men impers.: jam susurrari audio, m. Subjectsætn., Ter. Andr. 4, 4, 40; df. — 2. sŭsurro, onis, m.: en Mumler el. Hvisker, en Øretuder, odl., Sidon., Hieronym.

1. sŭsurrus, i, (abl. susurru, Appul.), m., [1. susurro]: Mumlen el. Murren, Susen el. Piben el. Hvisten, odl.; – illo susurro delectari ··· aquam ferentis mulierculae etc., Cic. Tusc. 5, 36; men tacito mala vota susurro Concipiunt, Lucan. 5, 104; – ogs. om en Naturlyd, vid. Virg. Ecl. 1, 56; – ogs. in pl., blandos audire susurros, Propert.; cf. Hor. Od. 1, 9, 19, o. Pers. 2, 6; – personificerede ere Susurri: Ledsagere af Fama, Ovid. Met. 12, 61; df. — 2. sŭsurrus, 3: mumlende, hviskende; – Procrin adit, linguāque refert audita susurrā, Ovid. Met. 7, 825.

sūtēla, ae, f., [suo]; oprdl.: Sammensyning; df. „overf." o. in pl.: listig Streg, odl.; (plautinsk Ord); – sutelas tuas etc., Plaut. Capt. 3, 5, 34; ligel. sutelis tuis etc., id. Casin. a. 1, v. 7; cf. Fest. p. 310 flgd. — Suthul, indecl.: By i Numidien, Sall. Jug. 37 flgd. — sūtĭlis, e, [suo]: sammensyet, sammenflikket, sammenheftet, balteus, Virg., cymba, id.; cf. ∾ naves, Plin.

24, 40; ∾ domus (af Skind), Val. Fl.; ∾ coronae, (bundne af Roser), Ovid., Martial.; cf. Plin. 21, 8; vf. ∾ rosa, Martial. 9, 91; men ∾ lapilli, (som anbringes el. befæstes kransformigen), Prudent.

†sūtor, oris, m., [suo]: en Skomager el. Skoflikker; - ∾ crepidarius, Asell. ap. Gell. 13, 21; ∾ sedentarii, Plaut.; men sutorum regulus, (Laugets Formand), Martial. 3, 16; - men Cic. Flacc. 7: quod etc., id sutores et zonarii conclamarunt, (den ringeste Del af Folket); cf. Juvenal. 3, 294; - som Ordsprog kan mærkes: sutor ne supra crepidam (judicet: Skomageren blive ved sin Læst)! vid. Plin. 35, 36; cf. Val. Max. 8, 12, extern. 3; — II) ogs. „fig.": som sammenflikker Fortællinger, Sidon.; vf. — sūtōrĭcĭus(itius), 3, sild. Biform af flgd.; - ∾ atramentum, Marc. Empir.; — sūtōrĭus, 3: hørende til el. benævnt efter en Skomager; - ∾ atramentum: Skomagersværte, Cic., Plin. 20, 48; ∾ fistula: Skomagerkniv, (af dens rørformede Gestalt), id. 17, 23; - men absol.: Turpionem sutorium (T., en forhenværende Skomager) etc., vid. Cic. Att. 6, 1; - ∾ atrium (Skomagerhallen), Navnet paa et Sted i Rom, Varr. L. L. 6, 30; o. — 1. sutrīnus, 3, [ctr. f. sutorinus]: hørende til el. benævnt efter en Skomager, taberna, Tac., ars, Plin.; — II) vf. subst.; A) sutrina, ae, f.; a) (sc. taberna el. officina): Skomagerbod el. Skomagerværksted, Plin. 10, 43; — b) (sc. ars): Skomagerhaandværket, Varr. ap. Non., Vitruv.; — B) sutrinum, i, n., (sc. artificium): Skomagerhaandværket, Senec. Ep. 90. — 2. Sutrinus, 3, s. und. flgd.

Sūtrĭum, i, n.: By i Etrurien, (hod. Sutri), Liv. 6, 3; - som Ordsprog siges: quasi eant Sutrium, (forberedte el. rustede ligesom Camillus fordum til Erobringen af Sutrium), Plaut. Casin. 3, 1, 10, Fest.; — B) vf. 1) Sūtrīnus, 3, ager, Liv. 26, 34, colonia, Plin.; — b) pl. subst., Sutrini, orum, m.: Indvaanerne af Byen Sutr., Liv. l. c.; — 2) Sūtrĭus, 3: = frgd.; - ∾ tecta, Sil. 3, 493. — sūtūra, ae, f., [suo]: Syning el. Sammensyning; - triplex scutale crebris suturis duratum, Liv. 38, 29; oras vulneris suturis comprehendere, Cels.; — II) „overf.": Sammenføining; - raro calvaria solida sine suturis etc., id. 8, 1. — sūtus, 3, partic. af suo.

sŭus, 3, (gen. pl. suum, Ter. Ad. 3, 3, 57; af Formen sus, sa, sum, sibileret af ὅς, har Enn. ap. Fest. p. 300 flgd.: sas virgines, o. sis oculis), pron. poss., [af σφός, σφέος]: sin, sit, hans, deres; I) „egenl."; A) „alm."; 1) adj.; - qui etc., Quasi lumen de suo lumine accendat, facit, Enn. ap. Cic. Off. 1, 16; hunc sui cives e civitate ejecerunt, Cic. Sest. 68; suus cuique erat definitus locus, Caes. B. G. 7, 81; illum ulciscentur mores sui, Cic. Att. 9, 12; men id. Brut. 1: cessit e vita suo magis, quam suorum civium tempore; Stat sua cuique dies, Virg. Aen. 10, 467; men Cic. Verr. 5, 51: si suum numerum naves haberent, (havde deres fulde Besætning); — b) ogs. tilføies med Eftertryk: sibi, ogs. proprius; - suo sibi hunc gladio jugulo, Ter. Ad. 5, 8, 35; s. ogs. Plaut. ll. cc. und. sui; - ni suo proprio eum proelio Volsci equites tenuissent, Liv. 3, 70; cf. Cic. Sest. 7; — c) ogs. forstærkes suus ved d. tilføiede -pte o. -met; - suopte nutu et suo pondere, Cic. Tusc. 1, 17; ligel. suapte manu interfectus, id.; capti suismet ipsi praesidiis, Liv. 8, 25; cf. Sall. Catil. 23; ligel. id. Jug. 31: suomet ipsi more praecipites eant; — 2) ogs. subst. el. absol.; - Caesar suos a proelio continebat (sine Krigere), Caes.; cf. id. B. G. 5, 13; ligel. Cic. Att. 14, 13: quem (Octavium) sui Caesarem salutabant, (hans Venner el. Tilhængere); - meum mihi placebat, illi suum, Cic. Att. 14, 20; ne suum adimeret alteri, Plaut.; cf. Cic. Off. 1, 15: in hominum societate tuenda tribuendoque suum cuique (versatur honestum); men illum ··· quam facillime ad suum pervenire, id. Fam. 13, 26; men id. ibd. 31: quid quisque habeat sui, (hvad der er hver eget el. ligesom medfødt); se suaque omnia in fidem potestatemque populi Rom. permittere, (dem selv med alt deres), Caes. B. G. 2, 3, oftere; — B) „bes." el. prægnant; 1) egen el. eiendommelig; - ancilla, quae mea fuit hodie, sua nunc est, (er nu sin egen, er nu fri), Plaut. Pers. 4, 3, 3; men Ovid. Met. 8, 35: vix sua (virgo: næsten uden Bevidsthed, næsten affindig); ligel. non suus est (furiosus), Digest.; (qui est) suus in disputando, (som er Herre over sit Emne), Cic. Fin. 4, 4; men Senec. Ep. 75: inaestimabile bonum est, suum fieri, (at blive uafhængig, osv.); — 2) gunstig el. hengiven, tjenlig el. efter Ønske; - Alphenus utebatur populo sane suo, (havde sine Venner iblandt Folket), Cic. Quint. 7; cf. Ovid. A. A. 3, 584: Saepe perit ventis obruta cymba suis, (ved altfor stærk Medbør); — II) „overf."; A) undert. ogs. f. ejus; - sufferet suus servus poenas, Sosia, Plaut. Amph. 3, 4, 19; cf. Ter. Hec. 4, 4, 38: P. quamobrem reducam? L. mater quod suasit sua; ligel. Cic. Att. 6, 2: non destiti rogare et petere mea causa, suadere et hortari sua; cf. Ovid. Fast. 5, 224: Et manet in folio scripta querela suo; — B) sild. f. gen. obj. sui; - ab Scipione ··· nimis leviter latam suam injuriam ratus etc., Liv. 29, 9; ligel. Sall. Catil. 51: neque cuiquam mortalium injuriae suae parvae videntur; — c) i d. sild. Retssprog sættes sui juris ogs. til første Person Plur.; - si sui juris sumus, (hvis vi ere myndige), Digest.

sўagrus, i, f., σύαγρος: en Art af Palmetræet, Plin. 13, 9. — Sўbăris, is, f., Σύβαρις: By i Lucanien, ved d. tarentinske Bugt, i Nærheden af en Flod af samme Navn; var berygtet ved Vellyst og Overdaad, blev forstyrret af Crotoniaterne, og hed, efter at være gjenopbygget: Thurii, Varr., Plin. 7, 22, Cic., Ovid., o. A.; — B) vf. 1) Sўbărīta, ae, m.: en Sybarit, en Indvaaner af Byen Sybaris, Senec., Quintil.; — 2) Sўbărītānus, 3: sybaritisk, ager, Varr., exercitus, Plin.; — 3) Sўbărītĭcus, 3: = frgd., libelli, (overgivne el. kaade), Martial. 12, 96; — 4) Sўbărītis, idis, f.: Navnet paa et kaadt Digt, Ovid. Trist. 2, 417. — Sybaritis, etc., s. und. frgd.

sўcămīnus (-os), i, f., συκάμινος: Morbærtræet, Cels.; ogs. sycaminon, onis, Digest. — sўce, es, f., συκῆ (i. e. ficus: Figentræet); vf. I) etslags Plante, ogs. peplis, Plin. 27, 93; — II) etslags Vegtræ, id. 16, 19; — III) rindende Byld i Øiekrogen, id. 20, 21. — sycion agrion, som Plante: = cucumis anguinus, Appul. — sўcites, ae, m., συκίτης (sc. οἶνος): Figenvin, Plin. 14, 19. — sўcitis, idis, f., συκῖτις: figenfarvet Ædelsten, Plin. 37, 73. — Sўcōlatrōnīdae, arum, m.: comisk digtet Folkenavn, Plaut. Mil. gl. 1, 1, 43.

sўcŏphanta, ae, m., συκοφάντης; (oprdl.: som angiver de imod Forbudet fra Attica udførte Figener; vf. „alm."): listig Bedrager el. Rænkesmed; - At hercle te hominem et sycophantam et subdolum, qui etc., Plaut. Poen. 5, 2, 72; cf. Ter. Andr. 4, 5, 20, o. ibd. 5, 4, 16; — II) „overf.": der listigen indsmigrer sig som Elsker, odl.; - nimis hic scitus est sycophanta, etc., Plaut. Amph. 1, 3, 8. — sўcŏphantĭa, ae, f., συκοφαντία: Rænke el. Bedrageri; - per sycophantiam atque per doctos dolos, Plaut. Pseud. 1, 5, 70, oftere; - ligel. in pl., id. ibd. 1, 1, 159, oftere. — *sўcŏphantiōse, adv.: rænkefuldt, agere aliquid, Plaut. Pseud. 4, 7, 113; o. — sўcŏphantor, ari, v. dep. n.: spiller et Puds; - Ego nunc sycophantae huic sycophantari volo, Plaut. Trin. 4, 2, 116; cf. ibd. 3, 3, 57; — [sycophanta]. — sўcŏphyllon, i, n.: = tubiscum: en Vedbendeart, Appul.

Sўēne, es, f., Συήνη: den sydligste Grændseby i

Overægypten, (nu. Assuan), Mela 1, 9, Lucan., Martial.; – b) „meton." ogs.: den derved udhuggede røde Granit, Stat. Silv. 4, 2, 27; — B) df. Syēnites, ae, m.: fra el. af Syene, Phorbas, Ovid. Met. 5, 74; ∾ lapis: rød Granit, Plin. 36, 13; – pl. Syēnitae, arum: Indvaanerne af Syene, id. 6, 35. — Sygambri, orum, s. und. Sigambri.

Sylla, ae, s. und. Sulla. — syllăba, ae, f., συλλαβή: en Stavelse; – si unam peccavisses syllabam, (tog Feil deraf), Plaut. Bacch. 3, 3, 29; si versus pronunciatus est syllaba una brevior aut longior, Cic. Parad. 3, 2; cf. id. d. Or. 3, 46; men Syllaba longa brevi subjecta etc., Hor. A. P. 251; — II) „poet. overf." in pl.: Vers el. Digt; – Verona docti syllabas amat vatis, (i. e. Catulli), Martial. 1, 62; df. — syllăbātim, adv.: stavelsesvis, efter enkelte Stavelser; df. „overf.": med yderste Nøiagtighed, dictare alicui, vid. Cic. Att. 13, 25; ligel. id. Acad. 2, 38: quum tuus iste Stoicus sapiens syllabatim tibi ista dixerit. — syllăbus, i, m., σύλλαβος: Register el. Fortegnelse, Augustin. — syllepsis, is, f., σύλληψις, (Sammentagen); i Grammatiken: den Figur, der forbinder Sætningens Dele mere logisk end grammatikalsk; (saal. Demosthenes cum ceteris erant expulsi, Nep. Phoc. 2; s. ogs. Virg. Aen. 1, 16, o. Ter. Andr. prol. 3), Charis., Diomed. — syllŏgismătĭcus, 3, συλλογισματικός: bestaaende af Syllogismer, breviloquium Aristotelis, Fulgent. — syllŏgismus, i, m., συλλογισμός: Fornuftslutning, Syllogismus; – vid. Gell. 2, 8, o. Quintil. 7, 8, in., ogs. Plin. Ep. 2, 3, o. Senec. Ep. 108. — syllŏgistĭcus, 3, συλλογιστικός: hørende til en Syllogismus, syllogistisk; – ∾ statum rationativum appellat (Cicero), vid. Quintil. 5, 10, 6. — sylva, ae, f. und. silva.

Symaethēus, etc., s. und. flgd. — Sȳmaethum, i, n., el. Symaethus, i, m., Σύμαιθος: Flod med en derved liggende By paa Østkysten af Sicilien, i Nærheden af Catina, Plin. 3, 14, Sil.; — B) df. I) Sȳmaethius, 3: symæthisk, flumina, Virg.; men ∾ heros, Ovid. Met. 13, 879, i. e. Acis, Søn af Symæthusflodens Nymphe; men subst. Sȳmaethii, orum, m.: Indvaanerne af Byen S. og dens Omegn, Plin. 3, 14; — 2) Sȳmaethēus, 3: = frgd.; – ∾ aquae, Ovid. Fast. 4, 472; — 3) Symaethis, idis, f.: = frgd., nympha, Ovid. Met. 13, 750.

symbŏla, ae, f., συμβολή: Pengebidrag til et Fællesmaaltid, collecta; (for- o. efterel. Ord); – symbolarum collatores etc., Plaut. Curc. 4, 1, 13; ut de symbolis essemus etc., Ter. Eun. 3, 4, 2; cf. ibd. 3, 5, 59; – comisk ogs. om et Bidrag af Prygl, Plaut. Epid. 1, 2, 22; men Gell. 6, 13, om aandrige Bordtaler. — symbŏlice, adv.: billedligen, symbolisk; vid. Gell. 4, 11; af — symbŏlum, i, n., Biform af flgd., Appul. — symbŏlus, i, m., σύμβολος (-ον): Kiendemærke, Mærke, Tegn, Cato ap. Fronton.; anulum ··· poëtae et Graeci et nostri symbolum (appellavere), Plin. 33, 4; cf. Plaut. Pseud. 1, 1, 53 flgd.: ea causa miles hic reliquit symbolum, Expressam in cera ex anulo suo imaginem, Ut, qui ejus afferret similem symbolum, Cum eo simul me mitteret; cf. ibd. 2, 2, 26 flgd., ogs. Justin. 2, 12.

Symmăchus, i, m., Qu. Aurelius, Consul o. praefectus urbis imod Enden af d. fierde christl. Aarh., udmærket Taler, ogs. Forfatter af 10 Bøger Breve, som endnu haves; – vid. Macrob. Sat. 5, 1, o. Sidon. Ep. 1, 1; — B) df. Symmăchiānus, 3, dictum, Sidon. — symmetria, ae, f., συμμετρία: Delenes rette Maal og Forhold, navnl. i et Kunstværk, Vitruv.; non habet Latinum nomen, Plin. 24, 19. — symmetros, on, adj.: symmetrisk, Vitruv. — symmysta, ae, f., συμμύστης: den Medindviede, Medpræst, Appul., Hieronym.

sympasma, atis, n., σύμπασμα: Pulver til Paastrøning, Coel. Aur. — sympăthia, ae, f., συμπάθεια: Sympathi (el. ligesom Samliden); – quam sympathiam lumbi ad oculos haberent, Varr. ap. Non.; — B) df. sædv.: Overensstemmelse el. Harmoni; – vid. Plin. 37, 15: de discordia rerum concordiaque, quam antipathiam et sympathiam appellant Graeci, etc.; cf. id. 28, 23, oftere.

symphōnia, ae, f., συμφωνία: Concert el. Symphoni; – quum in eis conviviis symphonia caneret, Cic. Verr. 3, 44; cf. Liv. 39, 10, Hor. A. P. 374, o. A.; – ogs. in pl., Cic. Coel. 15, Cels.; — b) ogs. etslags Krigssignal, Prudent.; — II) sild. ogs. etslags musikalsk Instrument, Isid., Hieronym. — symphōniăcus, 3, συμφωνιακός: hørende til Concert el. til Musik; – ∾ pueri, Cic. Mil. 21, servi, id. Div. in Caecil. 17, (som høre til en Magnats Capel); ligel. ∾ homines, id. Verr. 5, 15; — II) ∾ herba: = hyoscyamos, germ. Wiesenkraut, Pallad., Veget. — symphȳton, i, n., σύμφυτον; I): = alum, germ. Beinwell, Plin. 27, 24; — II): = helenion, id. 14, 19.

Symplēgădes, um, f., Συμπληγάδες, (de Sammenslaaende): Navnet paa tvende Øer el. Klipper i Pontus Euxinus, der efter Mythen fore sammen el. sloge imod hinanden, indtil de ved Argonauternes Giennemfart bleve befæstede, Mela 1, 7, Plin. 4, 27, Val. Fl., Ovid.; – ogs. in sing. Symplegas, ados, Val. Fl., Lucan.; — II) „overf." o. appellativt: Sammenføining, Forbindelse; – ∾ limi, (Masse af opskyllet Dynd), Rutil. Itin. 1, 461; men comisk: ∾ gemina, Martial. 11, 99, (de sammenstødende Artsbalder). — symplegma, ătis, n., σύμπλεγμα, (Sammenfletning el. Sammenslyngning); df. A) en Gruppe af Kæmpende, (som Kunstværk), vid. Plin. 36, 4; — II) erotisk: Omarmelse el. Favntag, Martial.; — C) sild. findes ogs. symplegmata om Forviklingerne i de mimiske Skuespil, Arnob. — symplŏce, es, f., συμπλοκή, (Sammenfletning): rhetorisk Figur, hvorefter det samme Ord oftere gientages, Capella.

sympŏsiăcus, 3, συμποσιακός: hørende til et Gjestebud; – ∾ quaestiunculae, Gell. 6, 13; — b) df. neutr. pl. Symposiaca, orum, (Bordtaler), græsk Skrift af Plutarchus, Gell. 4, 11, (f. d. sædv. Symposium). — Sympŏsium, i, n., (συμπόσιον, Gjestebudet): Navnet paa en berømt Dialog af Plato, Gell. 1, 9, Nep. Alcib. 2; – ogs. et Skrift af Xenophon; vid. Plin. 34, 19. — sympsalma, ătis, n., σύμψαλμα: Sammenspil, Augustin.

sȳnaerĕsis, is, f., συναίρεσις: tvende Vocalers Sammentrækning, (saal. naar alveus læses tostavelset, odl.), Grammat. — sȳnăgōga, ae, f., συναγωγή, (Forsamling): Jødernes Synagoge el. Gudshus, Tertull. — sȳnăloephe, es, f., συναλοιφή, (conglutinatio), som grammatikalsk Figur: Sammensmeltning af tvende Stavelser til en, enten ved Crasis, el. ved Elision, (saal. i Vers: ant' illum f. ante illum), Grammat. — sȳnanche, es, f., συνάγχη: Halsbetændelse el. Halsbrynde, Gell. 11, 9, Coel. Aur. — sȳnanchĭcus, 3, συναγχικός: hørende til Halsbetændelse el. Halsbrynde, passio, Coel. Aur. — Sȳnăpothnescontes, Συναποθνήσκοντες, (Commorientes: de Sammendøende): Navnet paa en Comoedie af Diphilus, Ter. Ad. prol. 6. — Sȳnăristōsae, (Συναριστῶσαι: de Tilsammenfrokosterende): Navnet paa en Comoedie af Menander, Plin. 23, 81, ogs. af Cæcilius, Gell. 15, 15.

syncērastum, i, n., συγκέραστον, (det Sammenblandede): en af forskiellige Ingredienser tilberedet Ret el. Spise; – Honos syncerasto periit, pernis, glandio, Plaut. frgm. ap. Varr. L. L. 7, 3, (hvor det oversættes ved: omnimodum edulium). — synchrisma, ătis, n., σύγχρισμα: Salvelse, Veget. — synchrŏnus, 3, σύγχρονος, (samtidig); df. subst. Jevnal-

drende, Hieronym. — synchȳsis, is, f., σύγχυσις (Forvirring); hf. Ordenes altfor stærke Omsætning, Grammat.

syncŏpe, es, el. syncopa, ae, f., συγκοπή: Afmagt, Veget.; — II) i Grammatiken: Ordets Forkortning i Midten ved Udstødelse af et Bogstav el. af en Stavelse, Grammat.; hf. — syncŏpo, are, v. a.: at falde i Afmagt, Veget. — syncrăsis, is, f., σύγκρασις, (Sammenblandning); hf. en af Woncrne, Tertull. — syndĭcus, i, m., σύνδικός, (i. e. defensor); hf. Deputeret el. Repræsentant for en Commune, Digest.

sȳnecdŏche, es, f., συνεκδοχή, (ligesom Medunderforstaaen); hf. den Talefigur, hvorefter man sætter en Del for det Hele, el. omvendt, ligel. Aarsag for Virkning, el. omvendt, ligel. et nomen proprium f. et Appellativ, osv.; - vid. Quintil. 8, 6, 18 flgd., Charis., Diomed.; hf. — sȳnecdŏchĭce, adv.: synecdochisk; - ∾ intelligitur totum ex parte, Hieronym.

sȳnedrus, i, m., σύνεδρος, (Bisidder); hf. hos Macedonierne: Medlem af Raadet, d. lat. senator, Liv. 45,32. — sȳnemmĕnon, i, n., συνημμένον, (i. e. connexum): det Forbundne el. Sammenknyttede, (som Benævnelse paa en Toneart), Vitruv. 5, 4. — Sȳnĕphēbi, orum, m., Συνέφηβοι: Medynglingerne, Navnet paa en Comoedie af Statius Cæcilius, Cic. N. D. 1, 6, o. o. id. d. Senect. 7, oftere. — sȳnēsis, is, f., σύνεσις: Forstanden; hf. en af Woncrne, Tertull.; — II) som grammatikalsk Figur: Ordforbindelse efter Ideen, (men ikke efter d. ydre Form; saal. Pars in frusta secant, Virg. Aen. 1, 212); heder ogs. synthesis.

syngrăpha, ae, f., συγγραφή: Gieldsforskrivning el. Vexel, odl.; - tamquam syngrapham, non epistolam, attulisses, (en Vexel, ikke et Brev), Cic. Fam. 7, 17; cf. id. Mur. 17: tamquam ex syngrapha agere cum populo; men id. Verr. 1, 36: pecunias occuparat ··· syngraphas fecerat, (havde giort Forskrivninger). — syngrăphus, i, m., σύγγραφος; I) en skriftlig Contract, Plaut. Asin. 4, 1, 1 o. 57; — II) et Reisepas, Plaut. Capt. 2, 3, 90. — sȳnizēsis, is, f., συνίζησις: = synaeresis, Serv. ad Virg. Aen. 1, 698.

Synnăda, orum, n.: By i Storphrygien, berømt af dens Marmor, Plin. 5, 29, Cic. Fam. 3, 8, oftere; ogs. Synnada, ae, f., Claudian., o. Synnas, ădis, f., Martial., Stat.; — B) hf. 1) Synnădensis, e: synnadisk, forum (Thing), Cic. Att. 5, 21; — 2) Synnădĭcus, 3: = frgd., lapis, Plin. 35, 1; — 3) Synnas, ădis, f., ligesom frgd.: synnadisk, columnae, (af synnadisk Marmor), Capitolin. — Synnas, adis, f., s. und. Synnada.

sȳnŏchĭtis, idis, f., συνοχῖτις: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 73. — sȳnŏdălis, e, [synodus]: hørende til en Synode el. Kirkeforsamling, Nemausum, Venant.; — b) hf. neutr. pl. subst., synodalia, ium: Synodalbeslutninger, id. — sȳnŏdĭcus, 3, συνοδικός: sammengaaende; - ∾ luna, (som træffer sammen el. falder ind med Solen), Firmic. — Sȳnŏdītae, arum, m., Συνοδῖται: de Sammengaaende el. Sammenlevende, Navnet paa etslags Munke, Cod. Just. — sȳnŏdontĭtis, idis, f., συνοδοντῖτις: etslags Ædelsten, som skal findes i Hiernen af Fisken synodus, Plin. 37, 67. — 1. sȳnŏdus, i, f., σύνοδος: Sammenkomst; hf. sædv. Kirkeforsamling, Synode, Cod. Just., Ammian.; — II) Præstecollegium, Inscriptt. — 2. sȳnŏdus, ontis, m., συνόδους: en Fiskeart, etslags Brasen, (sparus L.), Ovid. Hal. 107.

sȳnoecĭum, i, n., συνοίκιον: fælles Værelse, Petron. Sat. 93. — sȳnōnēton, i, n., συνώνητον: Sammenkiøben af flere Ting, Cod. Theod. — sȳnōnȳmia, ae, f., συνωνυμία: Ordenes Enstydighed, Sammenføining af enstydige Ord, Capella; (paa Græsk, Quintil. 8, 3, 16, hvor det heder: quum idem frequentissime plura significent, quod συνωνυμία vocatur, etc.). — sȳnŏphites, ae, m., συνοφίτης: etslags Ædelsten; heder ogs. galactites, Plin. 37, 59. — sȳnopsis, is, f., σύνοψις: kort Oversigt, kort Fortegnelse; - ∾ pupillarium bonorum, Digest. — sȳnōris, is, f., συνωρίς: et Spand el. Forspand, Hieronym.

syntaxis, is, f., σύνταξις: Ordenes ordenlige Sammenføining, Priscian., o. A. — syntectĭcus, 3, συντηκτικός: som lider af Tæring, Plin. 22, 49, Veget. — syntexis, is, f., σύντηξις: ligesom Hensmelten el. Opløsning; hf. Tæring el. Lungesot, Plin. 22, 61, Theod. Prisc. — synthēma o. synthēma, ătis, n., σύνθεμα, σύνθημα, (aftalt Tegn); hf. Reisekort el. Reisepas, Hieronym. — synthĕsĭnus, 3, συνθέσινος: hørende til et Sæt (Klæder); hf. Suet. Ner. 51: synthesinam indutus (sc. vestem, rimel. i Slobrok). — synthĕsis, is, f., σύνθεσις, (Sammensætning el. Sammenføining); hf.; 1) i Medicinen: Composition, Mixtur, Seren. Samm.; — II) Forbindelse el. Sæt af flere sammenhørende Bordkar, en Servis; - ∾ septenaria, (som bestaaer af syv Stykker el. Kar), Martial. 4, 46; cf. Stat. Silv. 4, 9, 44; — III) det hele Forraad af Klæder, Garderobe, odl., Digest.; ogs. hver enkelt Dragt; - Sic micat innumeris arcula synthesibus, Martial. 2, 46; — b) hf. ogs. etslags Husdragt el. Slobrok, odl., Martial. 2, 79, o. id. 14, 1; (s. ogs. Suet. Ner. 51 und. frgd.)

syntŏnum, i, n., σύντονον, (Samstemmende): etslags musikalsk Instrument; - syntonorum modis saltitantes, Quintil. 9, 4, 142. — syntrŏphĭum, i, n., συντρόφιον: Brombærbusken, Appul. — syntrŏphus, i, m., σύντροφος: som er opdragen tilligemed nogen, en Fostbroder, Tertull. — Sȳphax, ācis, (acc. Syphăcēa, Claudian.), m.: en Konge i Numidien under d. anden puniske Krig, Svigersøn af Hasdrubal; - vid. Liv. 24, 48, o. id. 30, 5 flgd., o. A.

Syracosĭus, 3, s. und. flgd. — Sȳrăcūsae, arum, f., Συράκουσαι: Byen Syrakus paa Sicilien, (hod. Siragossa); - vid. Cic. Verr. 4, 52 flgd., o. Liv. 24, 3 flgd., ogs. Ovid. Fast. 4, 873, o. A.; — B) hf. 1) Sȳrăcūsānus, 3: hørende til el. benævnt efter Syracusae, syracusansk, lautumiae, Cic. Verr. 5, 27, mensae (berygtede for Overdaadighed), id. Fin. 2, 28; — b) pl. subst., Syracusani, orum, m.: Indvaanerne af Syrakus, Syrakusanerne, Cic. Verr. 5, 28, o. A.; men sing., esne tu Syracusanus? Plaut. Men. 5, 9, 56; — 2) Sȳrăcūsĭus, 3, Συρακούσιος: = frgd.; - vita plena Italicarum Syracusiarumque mensarum, Cic. Tusc. 5, 35; — b) som poetisk Biform deraf er: Sȳrācŏsĭus, 3, Συρακόσιος; - Syracosio ··· ludere versu, (i. e. Theocriteo), Virg. Ecl. 6, in.; ligel. ∾ arx, Ovid. Fast. 6, 277, (d. e. Fæstningen Achradina); ∾ senex, Claudian., (d. e. Archimedes). — syrĕon, i, n., σύρεον: etslags Plante, heder ogs. tordylion, Plin. 21, 117.

Sȳrĭa, ae, f., Συρία: Landet Syrien, Mela 1, 11, Plin. 5, 13, Cic. Div. 1, 41, oftere, o. A.; - ogs. unøiagt. f. Assyrien, Cic. Tusc. 5, 35; cf. Suet. Caes. 22 (Oudend.); — B) hf. 1) Sȳrĭus, 3: hørende til el. benævnt efter Syrien, syrisk, triticum, oleum, Plin.; ∾ ros, (syrisk Nardus el. Narde), Tibull., Propert.; ∾ dea, (rimel. Cybele), Suet. Ner. 56, Flor.; — 2) Sȳrus, 3, ligesom frgd.: syrisk, vina, Hor. Od. 1, 31, 12; ∾ Orontes, Juvenal.; — b) pl. subst., Syri, orum, m.: Syrierne, Plin. 7, 57, Cic. Verr. 3, 33, oftere; — not.: Syrus, som Slavenavn, Ter. Heaut., oftere; — 3) Sȳrĭăcus, 3, ligesom frgd.: syrisk, praetor, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 2; ∾ publicani, ibd. 3, 13; — 4) Sȳrĭcus, 3: = frgd., mala, Colum.,

Plin.; — 5) Sўrĭātĭcus, 3: = frgd., legiones, Flor., calami, Pelag.; — 6) Sўriscus, 3, demin. af Syrus: syrisk, fra Syrien, servus, Ter. Ad. 5, in. — Syriacus, 3, s. und. Syria. — Sўriarcha, ae, m., Συριάρχης: Overpræsten i Syrien, Cod. Theod.; vf. — Sўriarchĭa, ae, f., Συριαρχία: hans Embede, ibd. — Sўrĭātĭcus, 3, o. Syricus, 3, s. und. Syria.

sўringātus, 3, [syrinx]: der er udhulet som et Rør, haedus, Apic. — sўringĭas, ae, m., συριγγίας: en til Rørpiber tienlig Rørart, Plin. 16, 66. — sўringītis, ĭdis, f.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 67. — sўringŏtŏmĭum, i, n., συριγγοτόμιον: Instrument til Operation af en Fistelskade, Veget. — Sўrinx, ingis, f., Σύριγξ: en til Rør forvandlet Nymphe, Ovid. Met. 1, 691 flgd.; — II) pl. syringes, um, f.: Huler el. Kløfter, Ammian. — Sўriscus, i, s. und. Syria. — sўrītes, ae, m., συρίτης: etslags Sten, som danner sig i Ulvens Blære, Plin. 11, 83. — 1. Sўrĭus, 3, s. und. Syria. — 2. Sўrĭus, 3, s. und. Syros.

syrma, ătis, n., σύρμα, τό: slæbende Dragt el. Kaabe, Senec. Oed. 423, (hvor ∾ fluidum, som Dragt for Guden Bacchus), oftere; bares navnl. af de tragiske Skuespillere, Juvenal. 8, 229; — B) vf. ogs. „meton." f. Tragoedien selv, Martial. 12, 94; cf. id. 4, 49: Musa nec insano syrmate nostra tumet; s. ogs. Juvenal. 15, 30; — not.: cum versibus et syrma, Valerius ap. Priscian., er syrma abl. 1 decl. — syrmătĭcus, 3, συρματικός: slæbende, jumentum, (lendelam, haltende), Veget.

Sўrŏcĭlix, ĭcis, m., Συροκίλιξ; pl. Syrocilices, um: Indvaanerne paa Grændsen af Syrien og Cilicien, Mela 1, 2. — Sўrŏphoenissa, ae, fem. af flgd., Hieronym. — Sўrŏphoenix, ĭcis, Συροφοίνιξ: en Syrophoenicier, (paa Grændsen af Syrien og Phoenicien), Lucil. ap. Non.; ligel. Juvenal. 8, 159: Ebrius assiduo Syrophoenix udus amomo. — Sўros, i, f., Σῦρος: Ø i Ægæerhavet, en af Cycladerne, Ovid. Met. 13, 175, o. Plin. 4, 22; — B) vf. 1) Sўrĭcus, 3: syrisk, genus (silis), Plin. 33, 56; — 2) Sўrĭus, 3: fra Øen Syros, Pherecydes, Cic. Tusc. 1, 16.

Syrtĭcus, 3, s. und. flgd. — 1. Syrtis, is, (ĭdis, Lucan.), f., Σύρτις: en Syrte, d. e. en Sandbanke i Havet, navnl. paa Nordkysten af Afrika, hvor neml. Syrtis major ved Cyrenaica, (hod. Sidra), o. Syrtis minor ved Byzacene, hod. Cabes; beskrives Sall. Jug. 78; s. ogs. Plin. 5, 4 o. 5, o. Liv. 29, 33, oftere, o. A.; men Lucan. 9, 303: Syrtes ··· natura ··· in dubio pelagi terraeque reliquit; s. ogs. Hor. Od. 2, 6 o. 20, oftere; — not.: om d. figurl. Brug af Syrtis, scopulus, etc., vid. Cic. d. Or. 3, 41; — B) vf. 1) Syrtĭcus, 3: hørende til Syrterne el. benævnt derefter; - ∾ mare, Senec.; ∾ solitudines, Plin.; ∾ gentes, (som boe derved), Senec. Ep. 90; — 2) Syrtis, ĭdis, fem. adj.: syrtisk; - ∾ gemmae, Plin. 36, 67. — 2. Syrtis, ĭdis, adj., s. und. frgd. — 1. sўrus, i, m., [σύρω, i. e. verro]: Feiekost, sædv. scopa, Varr. ap. Non. — 2. Syrus, 3, o. Syrus, i, m., s. und. Syria. — not.: Publius Syrus: berømt Mimedigter i Rom, s. und. Publius.

systaltĭcus, 3, συσταλτικός: sammentrækkende, forkortende; - ∾ tropi in rhythmopoeia, Capella. — systēma, ătis, n., σύστημα: et af flere Ting bestaaende Helt, et System, Capella. — systŏle, es, f., συστολή (correptio): Forkortning af en af Naturen lang Stavelse, (opp. diastole, i. e. productio), Grammatt. — systўlos, i, m., σύστυλος, (med tætte Søiler), i Architecturen: den Søileorden, hvorefter de enkelte Søilers Afstand udgiør alene to Søiletykkelser, Vitruv. 3, 2. — syzўgĭa, ae, f., συζυγία: Sammenføining; - per syzygias (exponere hos aeonas), Tertull.

T.

T, t, indecl. n., el. (m. underforst. littera), f., d. nittende Bogstav i d. latinske Alphabet, har i latinske Ord af Consonanterne alene „r" umiddelbart efter sig i samme Stavelse, (traho, tremo); i Ord af d. Græske forbindes ogs. „tl" o. „tm", (Tlepolemus, tmesis); derim. er „t" udfaldet foran „l" i lātus (partic. af fero) f. tlatus, (af τλητός, τλῆμι); - af de sibilerede Former stlata (genus navigii), stlembus (i. e. tardus), stlis (f. lis), stlocus (f. locus), findes endnu alene i Retssproget: stlitibus judicandis; — bb) hertil er endnu at mærke; a) Udtalen af ti som si el. tsi foran en Vocal tilhører først en sildigere Tid; — b) Aspirationen af „t" (el. th f. t) blev først hyppig paa Cicero's Tid; - vid. Cic. Orat. 48; s. ogs. und. Bogstavet C; — c) Omvexlingen af „t" med d, c o. s, s. und. disse Bogstaver; — d) „t" assimileres m. „s" i quassus af quatio, fassus af fateor, missus af mitto; - derim. er „t" udfaldet i usus (af utor), ligel. oftere foran Endebogstavet „s" in nomin. 3 decl., hvf. nomin. civitas, salus, mens, etc., af de in genit. synlige Stammer: civitat(is), salut(is), etc.; ligel. er „t" udfaldet i flexi o. flexus af flecto, o. i lignende Former; — e) Abbreviaturerne: T. f. Titus, (men Ti. f. Tiberius), TR. f. Tribunus, T. P. f. tribunitia potestas.

tăbānus, i, m.: Brems el. Stikflue, ogs. asilus, Varr., Plin. 11, 34, oftere. — tābĕfactus, 3, [tabes, facio]: smeltet el. opløst; (eftercl. Ord); - tabefactis nivibus, Solin.; Tabefacta senescere (cuncta), Prudent.

tăbella, ae, f., demin. af tabula: liden Tavle, lidet Bret; I) „alm."; - Heu quantum fati parva tabella vehit! (hvorpaa neml. Romulus og Remus vare udsatte), Ovid. Fast. 2, 408; ∾ liminis, (Dørtærskelen), Catull. 32, 5; incidere (indskære el. stikke) in tabella aenea (i en Kobberplade), Plin. 33, 6; - ogs. om Schakbrettet, Ovid. A. A. 3, 365: Parva tabella capit ternos utrimque lapillos; - ogs. en Brødskive el. tynd Kage, Martial. 11, 31: Hinc et multiplices struit tabellas (pistor); — II) „bes."; A) Skrivertavle; „meton." ogs. det derpaa Skrevne, (som Brev el. Contract el. Testamente, odl.); - vix sumptae Musa tabellae Imponit pigras paene coacta manus, Ovid. Pont. 4, 2, 27; ligel. Quintil. 1, 1, 27: litteras tabellae quam optime insculpi, ut per illos velut sulcos ducatur stilus; men puerum tenentem tabellam (som Kunstværk) etc., Plin. 34, 19; - tabellas proferri jussimus etc., vid. Cic. Catil. 3, 5; tu quidem tabellis obsignatis mecum agis („alleg."), id. Tusc. 5, 11; ∾ publicae, (offenlige Protocoller el. Fortegnelser), id. Arch. 4; tabellae quaestionis, (Forhørsprotocoller), id. Cluent. 65; tabellae dotis, (Ægteskabscontract), Suet. Claud. 29; ∾ laureatae (som Seiersbudskab), Liv. 45, 1; men

∾ falsas obsignare, Juvenal. 8, 142, (falsk Testamente); — B) Stemmetavle; 1) i Comitierne, deels til Valget af en Øvrighedsperson, (da Vælgeren paaskrev Tavlen den Candidats Navn, som han ønskede valgt), deels til Antagelse el. Forkastelse af et Lovforslag, da Antagelse skede ved Stemmetavlens Paategning med „U. R.", (i. e. uti rogas), hvorim. Forkastelsen ved Paategningen m. „A", (i. e. antiquo); – vid. Cic. Pis. 1: me universa civitas non prius tabella, quam voce, priorem consulem declaravit; cf. id. ibd. 40, o. id. Phil. 11, 8; — 2) i Retterne, hvor Dommeren afgav sin Stemmetavle med Paategningen „A", (i. e. absolvo), som frikiendende den Anklagede, men med Paategningen „C", (i. e. condemno), som fordømmende, endel. m. Paategningen „N. L.", (i. e. non liquet), som udsættende Sagen; – quum tabella vobis dabitur, judices, etc., Cic. Flacc. 39; ligel. id. Verr. 2, 32: huic (homini) judicialis tabella committetur? – men „poet.": Quamlibet austeras de me ferat urna tabellas, Propert. 4, 11, 49; – s. ogs. Caes. B. C. 3, 83: ternas tabulas dari ad jusjurandum ··· unam fore tabellam (sc. eorum), qui etc.; cf. Suet. Aug. 33; — C) malet Tavle el. Bret, lidet Maleri; – exhedria tabellis ornare, Cic. Fam. 7, 23; priscis sparsa tabellis Porticus, Ovid. A. A. 1, 71; cf. Hor. Ep. 2, 2, 180, oftere; — D) Votivtavle el. Mindetavle, som de Frelste efter Løfte ophængte i den frelsende Guddoms Tempel; – Et posita est meritae multa tabella deae, Ovid. Fast. 3, 268; cf. Tibull. 1, 3, 28, o. Hor. Sat. 2, 1, 33; ∾ memores, Ovid. Met. 8, 746.

tăbellārius, 3, [tabella]: hørende til en liden Tavle; df. I) (efter tabella nr. II; A): hørende til Breve, odl.; – ∾ naves: Postskibe el. Paketbaade, Senec. Ep. 77; — b) df. subst., tabellarius, i, m.: Brevbud el. Postbud el. Post; – quam (epistolam) attulerat Phileros tabellarius, Cic. Fam. 9, 15, oftere, o. A.; — II) (efter tabella nr. II, B): hørende til Stemmetavlerne el. til Voteringen med Stemmetavler; – ∾ lex (Gabinia, Cassia, Papiria, Coelia, vid. Orell. Index Legg. p. 277 flgd.); s. ogs. Cic. Leg. 3, 15 flgd., id. Sest. 48, Plin. Ep. 3, 20, o. id. ibd. 4, 25. — tăbelliŏ, onis, m., [tabella nr. II, A]: som forfatter Documenter el. Contracter, en Notarius, Digest.

tābĕo, ēre, v. n., [rimel. besl. m. τήκω, dor. τάκω]: smeltes, opløses, svinder hen; (poetisk Ord); – vid. Ovid. A. A. 2, 89, om Icarus: Tabuerant cerae, etc.; men id. Met. 7, 541: Sponte sua ··· corpora tabent; ligel. tabentesque genae, Virg. Aen. 12, 221; cf. Lucr. 4, 1258; – ogs. at hentæres af Elskov; vid. Propert. 1, 15, 20, und. tabesco; – ogs. „overf." om Ødelæggelsen af en Formue; Bisque tuum decies non toto tabuit anno, Martial. 9, 83; – men sale tabentes artus, (forkomne af Søvandet), Virg. Aen. 1, 173.

tăberna, ae, f., [af inus. taba, vid. tabula ab in.]: Bredeskur el. Bredehytte, Bod el. Boutik af Breder el. Tømmer; – (taberna), aedificium ··· quod tabulis clauditur, Digest.; pauperum tabernas Regumque turres, Hor. Od. 1, 5, 13; cf. id. A. P. 229; — II) „bes.": Høkerbod el. Haandværksbod el. Udsalgsboutik, odl.; – occlusis tabernis, (naar Boderne lukkes), Cic. Catil. 4, 8; cf. id. Acad. 2, 47; ∾ libraria: Boglade, id. Phil. 2, 9, ogs. absol. taberna, Hor., Martial.; – ∾ sutrina, Tac., ogs. absol. taberna, Hor. Sat. 1, 3, 132; ∾ deversoria, (Vertshus), Plaut., ogs. ∾ cauponaria, Digest.; men ad tabernas, quibus nunc Novis est nomen, vid. Liv. 3, 48; – men Cic. Acad. 2, 47, med Lune: ut seditiosi tribuni solent, occludi tabernas jubes? — not.: Tres Tabernae hed ogs. et Sted ved via Appia, ikke langt fra Forum Appii, Cic. Att. 1, 13, oftere.

tabernācŭlum, i, n., [taberna], oprdl.: Bredeskur el. Fiellebod; vid. Fest. p. 356; – df. sædv. Telt el. Reisetelt; vid. Cic. Pis. 25; ogs. undert. Lysttelt el. Sommertelt; in litore tabernaculo posito, id. Verr. 5, 33; cf. id. ibd. 12; – „bes." ogs. Leirtelt, (oftest af Skind, Fest.); tabernacula statui (at de reistes), etc., Caes. B. C. 1, 81; ∾ detensa (afspændte el. nedtagne), id. ibd. 3, 35; men ∾ stantibus castra relinquere, Liv. 22, 42; ∾ militare, Cic., regium, Liv.; – men lignelsesvis: qui in una philosophia quasi tabernaculum vitae suae collocarunt, Cic. d. Or. 3, 20; — II) „bes." heder i Religionssproget, ∾ capere: før Afholdelsen af Comitierne, udenfor Byen at vælge sig et Sted, og der at opslaae et Telt, for at tage Auspicier; – de tabernaculo recte capto, (recte, d. e. efter Ritualforskriften), Cic. Div. 2, 35; men id. ibd. 1, 17: quum tabernaculum vitio cepisset imprudens; cf. Liv. 4, 7, o. A.

tăbernārĭus, 3, [taberna]: hørende til en Bod el. Fiellebod; df. „overf.": gemen el. smudsig, blanditiae, Appul.; men ∾ fabulae, (Fiellebodstykker), Diomed.; — b) ogs. subst., tabernarii, orum, m.: Høkere el. Prangere, odl.; – vid. Cic. Flacc. 8: opifices et tabernarios atque illam omnem faecem civitatum etc.; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 6. — tăbernŭla (-ola, Varro), ae, f., demin. af taberna: liden Bod, Hekerbod, Kippe, Suet. Ner. 26; — not.: Tabernola, Sted i Rom, Varr. L. L. 5, 8.

tābes, is, f., [tabeo]; I) „egenl.": Hensvinden el. Hentærelse, tærende Sygdom; ogs. Opløsning el. Forraadnelse, odl.; – aegritudo habet ··· tabem, cruciatum, etc., Cic. Tusc. 3, 13; orta ex utroque (af Kulde og Hunger) tabes, Tac. Ann. 12, 50; men ∾ oculorum, id. Hist. 4, 81; men ∾ cadaveris, (dets Opløsning), Liv., Suet.; – ogs. om et Træes Udgaaen, Plin. 17, 37; men ∾ soli, (Jordbundens Forfald el. Ufrugtbarhed), id. 8, 33; — B) lignelsesvis o. „alleg."; – tanta vis morbi, uti tabes, plerosque civium animos invaserat, Sall. Catil. 36; cf. id. Jug. 32, o. Liv. 7, 22; men id. ibd. 38: in urbe insidentem tabem ··· fenoris etc.; s. ogs. Tac. Hist. 1, 26, o. Virg. Aen. 6, 422; — II) „overf." o. „concret": den opløste el. smeltede Vædske; – saal. Isvand el. Tøvand, Liv. 21, 36, o. Senec.; ∾ sanguinis, Liv. 30, 34; men ∾ funesta veneni, Ovid. Met. 3, 49; ∾ pituitae, Plin.; (acetum) in tabem margaritas resolvit, id. 9, 58.

tābesco, būi, ĕre, v. inch. n.: at smelte el. svinde hen, at fortæres el. opløses; – ∾ calore, (om Isen), Cic.; cf. Lucr. 6, 514: igni ··· super calido ··· tabescens (cera); s. ogs. Ovid. Met. 15, 363; men ∾ tetro odore (om Legemets Forraadnelse), Lucr. 3, 580; — II) „fig."; A) „overf." o. „alm.": at aftage, at formindskes; – Crescere itemque dies licet, et tabescere noctes, Lucr. 5, 679; ligel. ∾ senex dies, Plaut. Stich. 5, 1, 8; – saal. ogs. at blive maver, vid. id. Capt. 1, 2, 31; — B) oftest „ment.": at fortæres af Sorg el. Kummer, af Lidenskab, af Elskov, odl.; – ut nec tabescat molestiis, nec frangatur amore, etc., Cic. Tusc. 4, 17; ∾ desiderio alicujus, id. Catil. 2, 4, luctu aeterno, Lucr. 3, 921; – ∾ amore, Ovid. Met. 3, 545, o. id. ibd. 4, 259; cf. Propert. 1, 15, 20: Ut semel Aemonio tabuit hospitio (Hypsipyle); men ∾, quod etc., Hor. Sat. 1, 1, 111, (at fortæres af Misundelse derover); men Cic. Att. 3, 25: ex quibus litteris perspicio, nobis in hac calamitate tabescendum esse.

*tābĭdōsus, 3: hensvindende, udtæret, Tertull.; (al. tabiosus); o. — tābĭdŭlus, 3, demin.: langsomt tærende; – ∾ mors, Virg. Cir. 181; af — tābĭdus, 3, [tabeo]: som opløses el. svinder hen, som hentæres, odl.; – in tabida nive volutari, Liv. 31, 36; ∾ juvenci (udmarvede el. afkræftede), Senec. Oed.; men tabido corpore, (efter at det var gaaet i Forraadnelse), Suet. Tib. 51; — b) ogs. „ment.", Ovid. Pont. 1, 1, 67: Nil igitur mirum, si mens mihi

tabida facta etc., (fortæret af Kummer osv.); — II) „overf." v. act.: fortærende el. udtærende el. fordærvelig, venenum, Tac., vetustas, Ovid., lues, Virg., pestis, Martial.

tābĭfĭcābĭlis, e: fortærende; - pernici ··· leto et tabificabili, Attius ap. Non.; af — tābĭfĭcus, 3, [tabes, facio]: fortærende; - ∾ radii solis (som smelte Sneen), Lucr. 6, 737; men venenum lentum et tabificum, Suet. Tib. 73; — II) ogs. „fig."; - ut hae tabificae mentis perturbationes sunt, aegritudinem dico et metum, Cic. Tusc. 4, 16. — tābĭflŭus, 3, [tabes, fluo]; (sild. Ord); I) neutr.: som flyder hen el. opløses, corpus, Prudent.; — II) act.: fortærende, opløsende, morbus, Venant. — tābĭōsus, 3, s. und. tabidosus. — tābĭtūdo, ĭnis, f., [tabidus]: Udtæring, Svindsot; - alica peculiariter longo morbo ad tabitudinem redactis subvenit, Plin. 22, 61.

tablinum, i, s. und. tabulinum. — tăbŭla, ae, f., demin. af inus. taba, [tilligem. d. best. taberna rimel. at henføre til τάω el. τέω, sædv. τείνω, strækker]: Tavle, Bret; I) „alm."; - tabulam de naufragio arripere, Cic. Off. 3, 23; tabula navis, Juvenal.; latera (fossarum) cluduntur tabulis, Plin.; summa pars scenae e tabulis inauratis, id.; — II) „best."; A) Skrivertavle; ogs. den bestrevne Tavle; ogs. „meton.": det paa en Tavle Skrevne, navnl. Brev, Contract, Regning, Testamente, odl.; - Nec cerata adeo tabula (sit in aedibus), Plaut. Asin. 4, 1, 18; men tabulae ··· litteris Graecis confectae etc., Caes. B. G. 1, 29; men ∾ litteraria, (hvorpaa Børn lære at skrive), Varro; navnl. ogs. Regnetavle, vid. Hor. Sat. 1, 6, 64, o. Juvenal. 9, 41; - in tabulis deberi (argentum: efter Regnskabsbøgerne), Cic. Top. 3; men id. Verr. 2, 77: de tabulis in libros transferri; cf. id. Flacc. 9; men tabulas conficere, (føre Bog over Indtægt og Udgift), id. d. Or. 2, 23, oftere; - ∾ Sestia: etslags Vexelbank, (der benævntes efter en ubekiendt Sestius); ∾ novae, (nye Gieldsforskrivninger el. Pantebøger, hvorved neml. de ældre giøres ugyldige), Cic. Phil. 6, 4, oftere; s. ogs. Caes. B. C. I, 1 o. 21; - fremdeles adesse ad tabulam, Cic. Caecin. 6, ad tabulam venire, id. Att. 12, 4: at indfinde sig ved Auctionsbordet el. ved en Auction; qui de tabulis publicis recitat, (af de offenlige Protocoller), Cic. Flacc. 17; cf. id. Arch. 4, o. Liv. 26, 36; men Plin. 34, 21: tabulae aereae, in quibus publicae constitutiones inciduntur; men indicant XII Tabulae compluribus legibus, Cic. d. Rep. 2, 31; om disse Love s. ogs. id. d. Or. 1, 43 o. 44; ligel. Gell. 20, 1: trecentesimo namque anno post Romam conditam tabulae compositae scriptaeque sunt, etc.; men Cic. Phil. 1, 1: ne qua tabula ullius decreti Caesaris aut beneficii figeretur, etc.; men ∾ Sullae (hans Proscriptionsliste), Juvenal. 2, 28, Martial. 5, 69; - In tabulas multis haec via fecit iter, (har banet dem Vei ind i Testamenter), Ovid. A. A. 2, 332; cf. Plin. Ep. 2, 20, Juvenal. 2, 58, oftere, o. Martial. 5, 39; - endel. hede tabulae Dicaearchi, Cic. Att. 6, 23, (D's Landkort); cf. Propert. 4, 3, 35: e tabula pictos ediscere mundos; — B) malet Tavle, et Maleri; - cujus (Epicuri) imaginem non modo in tabulis, sed etiam in poculis et in anulis habent, Cic. Fin. 5, 1; cf. id. d. Or. 1, 35, Plin. 35, 36, o. A.; derfor ogs. tabula picta, Plaut., Ter.; - som Ordsprog kan mærkes: manum de tabula (tollere: vide at holde op, ikke at forkunstle); vid. Plin. 35, 36; men Cic. Fam. 7, 25: høre op at skrive, ende et Brev, odl.; — 2) navnl. ogs. en Votivtavle, (neml. med Afbildningen af et Skibbrud); - vid. Hor. Od. 1, 5, 13; ligel. Pers. 6, 32: ne pictus oberret Caerulea in tabula; cf. Juvenal. 14, 30; — C) sild. ogs.; 1) en tavleformet Afdeling el. Strækning el. Flugt af en Mark, Pallad.; — 2) tavleformet Fold paa Klæder, Tertull.

tăbŭlāmentum, i, n., [tabula]: Bredebeklædning; - tabulamentis consternere, Frontin. — tabularia, ae, f. und. tabularius, nr. II. — tăbŭlāris, e, [tabula]: hørende til Tavler; - ∾ temperatura aeris, (den Varmegrad, som hører til Kobberets Hamring el. Støbning i Tavler), Plin. 34, 20; — II) ds. subst.; A) tabularia, ium: etslags Tavler el. Kobbertavler (som Torturredskaber), Senec. d. Ir. 3, 19; — B) tabulare palati: Gummebenet, Veget. — tăbŭlārĭum, i, n., s. und. flgd. — 1. tăbŭlārius, 3, [tabula nr. II, A]: hørende til Documenter el. Protocoller, odl.; men alene subst.; I) tabularius, i, m.: som fører Opsigt over Documenter, odl., en Archivarius el. Registrator el. Regnskabsfører, Senec. Ep. 88, Digest.; — II) tabularia, ae, f.; A) Archivet, (s. d. hyppigere tabularium), Claud. Aug. ap. Non.; — B) Registratur el. Regnskabsførelse, Cod. Just.; — III) tabularium, i, n.: Archiv el. Documentsamling, Cic. Arch. 4, oftere, Liv. 43, 16, o. Digest.; men tabularia populi, Virg. Ge. 2, 502, „poet." s. de offenlige Retshandeler; men solido ··· tabularia ferro (Parcarum), vid. Ovid. Met. 15, 810. — 2. tabularius, i, m., s. und. 1. tabularius.

tăbŭlātim, adv., [tabula nr. II]: efter Markens Strækning el. Flugt, i Rader; - ∾ disponi genera vitium, Pallad. — tăbŭlātio, onis, f., [tabula]: Lag el. Beklædning el. Stokværk af Breder el. Tømmer; - ∾ complures theatrorum, Vitruv.; cf. Caes. B. C. 2, 9. — tăbŭlātum, i, s. und. flgd. — tăbŭlātus, 3, [tabula]: belagt el. beklædt med Breder; - qui (transitus) suspensus et tabulatus etc., Plin. Ep. 2, 17; — II) oftest subst., tabulatum, i, n.; A) Gulv el. Stokværk af Breder el. Tømmer; - turris tabulatorum quatuor, vid. Caes. B. G. 6, 29; cf. id. B. C. 2, 9, ogs. Virg. Aen. 2, 464; in terra et tabulato (paa Jorden og paa Gulvet) etc., Cato ogs. alm. Loft til Opbevaring, (Høloft, odl.), Colum. 2, 21; — B) Lag el. Rad af Frugter, som lægges paa hinanden, Colum. 12, 39; — C) in pl. ogs.: ligesom Affatser el. Etager, hvortil Træerne kunne formes ved en vis Beskæringsmaade; - vid. Plin. 12, 15, oftere, o. Colum. 5, 6. — tăbŭlīnum, (ctr. tablinum), i, n., [tabula]: Udbygning af Breder, el. Udbygning, Altan el. Balkon el. Svale, odl.; - (coenitabant) rure in corte, in urbe in tabulino, quod Maenianum possumus intelligere, tabulis fabricatum, Varr. ap. Non.; — II) ogs. s. tabularium: et Archiv, Vitruv., Plin. 35, 2; — III) Billedsal el. Billedgalleri, Appul.

tābum, o, um, n., (men masc.: tabum fluentem, Senec. Herc. Oet.), [tabes]: forraadnet Væske, navnl. Eddermaterie el. størknet Blod, odl.; - saxa spargens tabo, Sanie, sanguine atro, Enn. ap. Cic. Pis. 19, oftere; cf. Virg. Aen. 3, 29 o. 629, ogs. id. Ge. 3, 557; ligel. infecta tabo humus, (om en Valplads), Tac. Hist. 2, 70; men tabo munus imbutum etc., Hor. Epod. 5, 65; men Ovid. Met. 2, 760: nigro squalentia tabo Tecta (Invidiae); cf. id. ibd. 6, 646, oftere; — B) „poet." ogs. ligesom sanies: Blodet af Purpursneglen, Stat. Silv. 1, 2; — II) „overf." o. „abstract": tærende el. smitsom Syge, Pest, odl.; - vid. Liv. 4, 30: nec corpora modo affecta tabo, etc.; s. ogs. Virg. Ge. 3, 481 o. 557. — Tāburnus, i, m.: liden Biergkæde sydlig for Caudium, imellem Samnium o. Campanien, (hod. Tavurno), Virg. Ge. 2, 38, Grat. Cyneg. 509.

tăcēo, cŭi, cĭtum, 2, v. n. o. a., [rimel. af ἀκεων, i. e. tacitus, m. Forslag af „t"]; I) neutr.: tier, taler ikke, (men sileo: er stille); - ne obturba ac tace; Mil. Taceo; Ag. si tacuisses, jam istuc „taceo" non natum foret, Plaut. Poen. 1, 2, 49; utrum praedicemne, an taceam? Ter. Eun. 4, 4, 53; men tacendo

loqui, vid. Cic. Sest. 18; hic Abdera, non tacente me, id. Att. 4, 16; an me taciturum tantis de rebus existimavistis? id. Verr. act. 1, 9; – ogſ. impers.: taceri si vis, vera dicito, Ter. Eun. 1, 2, 26; cf. Cic. Agr. 3, 2: ut doceam Rullum, posthac in iis saltem rebus tacere, in quibus de se et suis factis taceri velit; — B) „overſ." ſ. silere: være ſtille el. lydløs el. uden Larm; ogſ. om Ting og om Begreber; (oftest „poet."); – Vere prius volucres taceant, aestate cicadae, Ovid. A. A. 1, 271; cf. Virg. Aen. 4, 525; – ligeſ. Plectra dolore tacent, Ovid. Her. 15, 198; essedo tacente, (ſom bevæger ſig uden Larm), Martial. 4, 64; men Ister tacens, (ſom tilfrosſen), id. 7, 84; men tacentes loci, (øde for Mennesker), Tac. Hist. 3, 84; men Liv. 9, 6: tacere indolem illam Romanam, (man mærkede intet dertil); men Ovid. Am. 1, 4, 66: Blanditiae taceant, (du afholde dig derfra)! — II) act.: fortier; – quod adhuc semper tacui et tacendum putavi, Cic. d. Or. 1, 26; commissa tacere Qui nequit, Hor. Sat. 1, 4, 84; men id. Epod. 5, 49: Quid dixit? aut quid tacuit? men ut alios taceam, Ovid.; cf. Virg. Ge. 4, 102; men Plin. 28, 1: tacebimus, quid in ipso homine homini prosit; – df. pass.: Aureus in medio Marte tacetur amor, Ovid. Am. 2, 18, 36; ligeſ. Hor. Ep. 1, 17, 72: dicenda tacenda locutus; cf. Ovid. A. A. 2, 604: tacenda loqui; ligeſ. Martial. 1, 50: Vir Celtiberis non tacende gentibus; — III) partic. tăcĭtus, 3, ofte ogſ. ſom adj.; A) pass.: ſom bliver fortiet el. uomtalt el. forbigaaet; – ut illud ··· tacitum, tamquam mysterium, teneant, Cic. d. Or. 3, 17; quod quum ab antiquis tacitum praetermissumque sit, etc., Liv. 6, 12; si etc., non feres tacitum, (det ſkal ikke blive upaatalt), Cic. Att. 2, 3; cf. Liv. 1, 50, o. id. 3, 45; men id. 7, 1: non patientibus tacitum tribunis, quod etc.; — 2) df. „overſ."; a) i Retsſproget: ſtiltiende, d. e. ſom let forſtaaes el. antages, uden at være udtrykkeligen benævnt; – ſaal. Cic. Inv. 2, 47: quaedam, quae perspicua sunt, tacitis exceptionibus caveri; ligeſ. ∾ conventio, Digest.; ∾ fideicommissum, Quintil. 9, 2, 74; men Liv. 2, 18 o. 64, oftere: tacitae induciae, (ſom finde Sted uden formelig Afſlutning); — b) ſom ſkeer el. ſom foretages i al Stilhed, hemmelig; – ut tacitum judicium ante comitia fieret, etc., vid. Cic. Att. 4, 16; ligeſ. ibd.: comitia dilata ex SCto, dum lex de tacito judicio ferretur; men Vell. 2, 93: ob tacitas cum Marcello offensiones; – oftest „poet." om en forborgen Lidenſkab; ∾ vulnus, Virg. Aen. 4, 67; ∾ affectus, Ovid. Met. 7, 147, pudor, id.; – men tacitus ſ. adv. tacite: i Stilhed el. hemmeligen, Virg. Aen. 4, 305: sperasti ··· tacitus ··· mea decedere terra? (uformærkt); – men absol.: taciti vulgator, (ſom røber en Hemmelighed), Ovid. Am. 3, 7, 51; — c) neutr. abl. tacito, ſom adv. ſ. tacite: hemmeligen, fugam moliri, Justin. 18, 4; — B) act. el. neutral: ſom ikke taler, tiende el. taus, ſtille el. forborgen; – tacita bona'st mulier semper, quam loquens, Plaut. Rud. 4, 4, 70, (hvor bona ſ. melior); ligeſ. comiſk: tacitus tace modo, id.; cf. id. Epid. 5, 1, 44; – men Cic. Catil. 1, 8: voluntas tacitorum, (opp. auctoritas loquentium); me tacito, (uden at jeg taler), id. Verr. 2, 73; cf. id. Caecin. 18: tacitis vobis; men Liv. 40, 9: si mori tacitum (me) oportet, (uden at jeg forſvarer mig), taceamus; ∾ figura hominis, Cic. R. Com. 7; ∾ vestra exspectatio, id. Cluent. 23; cf. id. Mil. 5; men Luminibus tacitis, (med ſtirrende Blikke), Virg. Aen. 4, 363; men ∾ fulmen, (uden Torden), Lucan.; ∾ nox, Ovid.; ∾ nemus, (ſtille el. taus), Virg.; – men absol.: per tacitum, (med ſtille Løb); vid. id. Aen. 9, 30: Ceu, septem surgens sedatus amnibus, altus Per tacitum Ganges (refluit); men Lucan. 10, 252: trahiturque Gangesque Padusque Per tacitum mundi, (igiennem underjordiſke Huler); – men (Somnus) per tacitum allapsus, (i Stilhed el. umærkeligen), vid. Sil. 10, 354; — C) ſom nom. pr. mærkes; 1) Tacitus, i, m.; a) C. Cornelius —: berømt romerſk Hiſtorieſkriver i d. førſte Aarh. efter Chr., var ſamtidig med og Ven af d. yngre Plinius; – hans Hovedværker ſ. und. annalis o. historia, hvortil komme hans mindre Arbeider: Germania, Vita Agricolae, o. Dialogus de Oratore; — b) M. Claudius —: romerſk Keiſer 275 efter Chr., var en Efterkommer af Hiſtorikeren; — 2) Tacita, ae, f.: Taushedens Gudinde, hed ogſ. Muta, Ovid. Trist. 2, 572.

Tacita, ae, f., ſ. frgd. in fin. — tăcĭte, adv. af tacitus, 3, und. taceo: ſtiltiende, ſtille, i Stilhed; – hi vos, quoniam libere loqui non licet, tacite rogant, Cic. Manil. 5; cf. id. Mil. 4; men ∾ auscultemus, Plaut.; ∾ exsecrari praetereuntem, Liv. 2, 58; men Cic. Quint. 15: de quo etc., huic ne perire quidem tacite obscureque conceditur; – men Liv. 5, 28: ∾ non ferre aliquid, (ikke at lade ubemærket, ikke at tage Henſyn dertil); ∾ labens annus, (umærkeligen), Ovid. Fast. 1, 65. — tacito, abl. ſom adv., ſ. tacitus und. taceo. — tăcĭtŭlus, 3, demin. af tacitus: taus, Varr. ap. Non. — tăcĭtūrio, ire, v. desid. n., [taceo]: vil gierne tie, Sidon.

tăcĭturnitas, atis, f.: Tien el. at tie, Taushed, Fortielſe; – ∾ testium, Cic. R. Com. 5; men judicium taciturnitatis, (den giennem ſelve Tausheden udtrykte Dom, opp. contumelia vocis), id. Catil. 1, 7; men Suet. Ner. 23: taciturnitatem pudoremque quorundam pro tristitia et malignitate arguens; men Cic. Fam. 1, 5: nosti hominis tarditatem et taciturnitatem, (hans dorſke Taushed); cf. Hor. Od. 4, 8, 23: si taciturnitas Obstaret meritis invida Romuli (Digternes Taushed); – sed ··· Fide et taciturnitate (opus est), Ter. Andr. 1, 1, 7; cf. Suet. Aug. 66: desideravit enim nonnumquam ··· Maecenatis taciturnitatem; ſ. ogſ. Aurel. Vict. Epit. 1, 18; af — tăcĭturnus, 3, [tacitus]: ſom af Naturen er taus, taus el. ſtille el. rolig; – quia tristem semper, quia taciturnum ··· videbant, Cic. Sest. 9; ∾ obstinatio, Nep. Att. 22; – oftere „poet."; ∾ silentia, Lucr., Ovid.; ∾ loca, Propert.; cf. Hor. Od. 3, 29, 24; men id. Ep. 1, 20, 12: ∾ (liber: henlagt el. ulæſt); – compar., statuā taciturnius (ingenium), id. ibd. 2, 2, 83; men comiſk superl., Plaut. Curc. 1, 1, 19: valetne ostium? Ph. Bellissimum hercle vidi et taciturnissimum. — 1. tacitus, 3, partic. o. adj. af taceo. — 2. Tacitus, i, m., ſ. und. taceo nr. III, C.

*tactilis, e: ſom lader ſig berøre; – Tactile nil nobis quod sit, contingere debet (natura deorum), Lucr. 5, 152; o. — tactio, onis, f.: Berøren, Berørelſe; I) „egenl.", (navnl. hos Plaut., ſom nomen verbale, c. acc.); – Quid tibi hanc digito tactio est? id. Poen. 5, 5, 29; cf. id. Aul. 3, 2, 9, o. id. ibd. 4, 10, 14; — II) „overſ.": Følelſens Sands el. Følelſen; – qualis est haec aurium (delectatio), tales sunt oculorum et tactionum et odorationum (voluptates), Cic. Tusc. 4, 9; — [tango].

1. tactus, 3, partic. af tango. — 2. tactus, us, m., [tango]: Berøren el. Beføleu, at føle el. tage derpaa; – attenuari ··· salutantum tactu etc., vid. Lucr. 1, 319; quae (chordae) ad quemque tactum respondeant, etc., Cic. d. Or. 3, 57; men Hor. Od. 3, 2, 11: asperum Tactu leonem (lacessere); men erotiſk: tactuque viriles Virgineo removete manus, Ovid. Met. 13, 466; cf. id. ibd. 10, 434; — B) „overſ.": Berørelſe, Indvirkning, Indflydelſe, navnl. af Elementerne; – is solis tactus est ··· ut etc., Cic. N. D. 2, 15; ligeſ. ∾ lunae, id. Div. 2, 46; ∾ coeli, Virg. Aen. 3, 138; – ogſ. alm. om Ting: Berørelſe el. at berøres deraf; tactumque vereri Assilientis

aquae, Ovid. Met. 6, 106; — II) „concret": Følelsens Sands, Følelsen; – tactus toto corpore aequabiliter fusus est, ut etc., Cic. N. D. 2, 56; sub aspectum et tactum cadere, vid. id. Univ. 5; habere tactum atque gustatum, Plin.; men tactu intimo (sentire dolorem, voluptatem), vid. Cic. Acad. 2, 24; – men om Gjenstanden for en Paafølen: non odore ullo, non tactu, non sapore (capi), id. Coel. 17.

taeda, (tēda), ae, f., [besl. m. δαΐς, δᾴς]; oprdl.: Begtræet el. Fyrretræet, (pinus combra L.), Plin. 16, 19, oftere; men Hor. Od. 4, 4, 43: Ceu flamma per taedas (igjennem Fyrreskoven) etc.; — II) oftest „overf." o. „meton.": Fyrrebret el. Bret; saal. Juvenal. 12, 59: si sit latissima taeda (neml. som Skibsbund); – ogs. navnl. Stykke Fyrretræ til at antænde, Caes. B. G. 2, 11, o. id. ibd. 3, 101; — B) df. sædv.: Fakkel af Fyrretræ, el. alm. en Fakkel; – inflammasse taedas iis ignibus, qui etc., (om Ceres), Cic. Verr. 4, 48; cf. Ovid. Fast. 4, 494; men ∾ ardentes Furiarum, Cic. R. Am. 24; ogs. som Torturredskab, Lucr. 3, 1030, o. Juvenal. 1, 155; — 2) navnl. ogs.; a) Brudefakkelen; – vid. Ovid. Met. 4, 758: taedas Hymenaeus Amorque Percutiunt; cf. id. Her. 4, 121, Virg. Aen. 4, 18, o. A.; – df. ogs. „poet." f. Bryllup el. Ægteskab; vid. Ovid. Met. 9, 722 o. 769; df. ogs. „alm." f. Elskov el. f. den elskede Gjenstand, Propert. 1, 8, 21; — b) taedaeque ad funera versae, (de omvendt baarne Ligfakler), Sil. 2, 184; cf. id. 13, 547; — not.: hos Arnob. ogs.: smaahakket Flesk til Offring.

taedescit, ĕre, v. inch. impers.: begynde at ækles derved; – quos prius impudicitiae suae taedescit, quam pudescit, Minut. Oct. 28; af — taedet, taedŭit o. taesum est, ĕre, v. impers.: at kedes el. ækles el. ledes derved, at have el. føle Ækelhed el. Lede dertil; – ordenl. c. acc. pers. o. gen. rei, hvoraf dog den ene el. den anden kan være udfalden; ogs. undert. c. inf. rei; – taedet eos vitae: de ere kede af Livet, Cic. Att. 5, 16; cf. id. Verr. act. 1, 12, o. id. Flacc. 42; men Plaut. Most. 1, 4, 5: ita me ibi male convivii sermonisque Taesum est; – taedet ipsum Pompejum vehementerque poenitet, Cic. Att. 2, 22; cf. Ter. Eun. 3, 2, 11; – Abeo intro; taedet sermonis tui, Plaut. Casin. a. 1, v. 54; cf. Ter. Eun. 2, 3, 6; – men id. Phorm. 3, 2, 2: at enim taedet audire eadem millies; — not.: sild. ogs. som personl. Verbum; coepi taedere captivitatis, Hieronym.

taedĭfer, a, um, [taeda, fero]: fakkelbærende, dea, Ovid. Her. 2, 42, (d. e. Gudinden Ceres, som ved Ætnas Ild tændte en Fakkel, for at opsøge sin Datter). — taedio, avi, atum, 1, v. n., [taedium]: føler Lede el. ækles el. keder mig derved; (eftercl. Ord); – neque umquam taediavit, aut morosus resedit, Lamprid. Al. Sev. 29; cor taedians, Tertull.; men animal taedians, (som ikke vil æde), Veget. — taedĭōse, adv.: kedeligen, Appul.; af — taedĭōsus, 3, [taedium]: fuld af Kedelighed el. Lede el. Modbydelighed, vdl.; – ∾ sarcina lucis, Firmic.

taedium, i, n., [taedet]; I) subjectivt: Kedelighed el. Ækelhed el. Modbydelighed, Lede el. Ulyst dertil, vdl.; a) c. gen.; – taedio rerum adversarum etc., Sall. Jug. 62; quoniam ipsos belli ··· taedium ceperit, Liv. 8, 2; taedio curarum fessus, Tac. Ann. 12, 29; ∾ laboris, Quintil.; ∾ lucis, id.; – „poet." ogs. in pl.: longi taedia belli etc., Ovid. Met. 13, 213; ligel. ∾ tui, id. A. A. 1, 718; — b) absol.; – taedium alicui afferre, vid. Liv. 34, 34; supervacua cum taedio dicuntur, Quintil. 4, 2, 44; men id. 9, 4, 43: quum virtutes etiam ipsae taedium pariant, nisi gratia varietatis adjutae; ogs. „poet.": Nuper sollicitum quae mihi taedium (sc. eras), Hor. Od. 1, 14, 17; — II) „overf." o. objectivt: den Lede og Kede el. Ækelhed og Modbydelighed vækkende Beskaffenhed el. Gjenstand; – vetustas oleo taedium affert, (harsk el. modbydelig Smag), Plin. 15, 3; – taedia animalium, (Utøi), id.; ligel. id. 34, 50: ea taedia, (i. e. muscae et culices).

Taenarides, ae, etc., s. und. flgd. — Taenărus (-os), i, comm., o. Taenarum (-on), i, n., Ταίναρος, Ταίναρον: Forbjerg i Lakonien med en derved liggende Borg og et Neptunstempel; – efter Mythen fandtes her ogs. en Hule, der førte ned til Underverdenen; – endel. vandtes her en sort Marmorart; – vid. Mela 2, 3, o. Plin. 4, 8, „bes." ogs. Stat. Theb. 2, 32 flgd., o. A.; — b) „poet." ogs. f. Underverdenen, Hor. Od. 1, 34, 10, o. Senec. Troad. 402; — B) df. 1) Taenărius, 3: hørende til el. benævnt efter Tænaros, tænarisk; „poet." ogs. f. spartansk el. lakonisk; – Taenariis fulta columnis domus, (af tænarisk Marmor), Propert. 3, 1, 49; ogs. ∾ lapis, Plin. 36, 29; ∾ litus, id.; ∾ humus, Ovid.; – ∾ deus, Propert. 1, 13, 22, (d. e. Neptunus); men ∾ fauces, alta ostia Ditis, (som Indgang til Underverdenen), Virg. Ge. 4, 467; hvorom ogs. ∾ porta, Ovid.; men id. Fast. 4, 612: ∾ vallis, (Underverdenen); – ∾ Eurotas, (spartansk), id. Met. 2, 247; ∾ marita, (d. e. Helena), id. Her. 13, 45; — 2) Taenărĭdes, ae, m.: en Tænaride; df. „poet.": en Lakonier, (om Hyacinthus), Ovid. Met. 10, 183; — 3) Taenăris, ĭdis, f.: tænarisk; df. „poet." f. lakonisk; – ∾ ora, Ovid. Her. 17, 6, terra, id. ibd. 16, 30.

taenĭa, ae, f., ταινία: Baand el. Bind, navnl. Hovedbind el. Haarbind; – taenia ··· ornamentum laneum capitis honorati, Verrius ap. Fest. p. 360; s. ogs. Enn. ibd.; ligel. Virg. Aen. 5, 269: Puniceis ibant evincti tempora taeniis (læs taenjis); — II) df. „overf." o. ifølge etslags Lighed; a) en Bændelorm, (taenia solium o. vulgaris L.), Cato, Plin. 11, 38, oftere; — b) Baandfisken, (cepola taenia L.), Plin. 32, 24; — c) i Architecturen: en ophøiet (baandformet) Stribe paa Søiler, Vitruv. 4, 3; — d) Stribe i Papiret, Plin. 13, 25; — e) en Rad el. Række af fremragende Klippespidser i Havet, Plin. 3, prooem.; – hvorfra ogs. en Art Purpursnegle, der findes paa slige Klipper, heder: taeniense genus purpurarum, id. 9, 61. — taenĭensis, e, s. und. taenia nr. II, e. — taenĭŏla, ae, f., demin. af taenia: lidet Baand; – tribus algae taeniolis involuta (radix), Colum. 11, 3. — taesum est, s. und. taedet. — taeter, tra, trum, s. und. teter.

tăgax, ācis, adj., [tago]: som gjerne tager; df. prægnant: tyvagtig; – ∾ manus, Lucil. ap. Fest. p. 359, hvor ogs. tagax, furunculus, a tangendo; men Cic. Att. 6, 3: etenim est levis, libidinosus, tagax, (al. rapax), inc. — Tăges, is, (ogs. ētis, Stat.), m.: en Søn af Genius, o. Sønnesøn af Juppiter, fremsteg af Jorden igjennem en Plovfure, og lærte derefter Etruskerne Spaadomskunsten (artem haruspicinam); vid. Cic. Div. 2, 23, hvor det ogs. heder: puerili specie dicitur visus (ille Tages), sed senili fuisse prudentia; cf. Ovid. Met. 15, 558, o. A.; — B) df. Tagētĭcus, 3: benævnt efter hin Tages, tagetisk, sacra, Macrob. Sat. 5, 19. — tăgo, xi, 3, v. a., [forcl. Grundform til tango]: berører, tager derpaa; – si quisquam me tagit, Pacuv. ap. Fest.; cf. Plaut. Asin. 2, 2, 106; men Varr. ap. Non.: ne meum taxis libellum (i. e. tetigeris). — Tăgus, i, m.: Flod i Lusitanien, (hod. Tejo), efter Plin. 4, 35: auriferis arenis celebratus; s. ogs. Ovid. Am. 1, 15, 34, o. id. Met. 2, 251, ogs. Liv. 21, 5, o. A.

Talaionides, ae, s. und. Talaus. — talaria, ium, s. und. flgd. — tālāris, e, [talus]: hørende til Anklerne el. Ankelkoderne; – ∾ tunica, (som gaaer ned derover, alts. meget sid), Cic. Catil. 2, 10; ligel. id. Verr. 5, 13: quum iste cum pallio purpureo, talarique tunica, versaretur in conviviis muliebribus;

— B) oftest som subst. pl.: talaria, ium, n.; 1) (sc. ossa el. loca): Anklerne el. Ankelkoderne; – qui talaria coepit intendere (morbus, i. e. podagra), Senec. Ep. 53; — 2) (sc. calceamenta): Ankelsko; navnl. ogs. Saaler med paaheftede Vinger, der tillægges Mercurius, Virg. Aen. 4, 239: pedibus talaria nectit Aurea, quae etc.; cf. Ovid. Met. 2, 736; disse talaria tillægges ogs. Perseus, id. ibd. 4, 667 o. 730, ogs. d. femte Minerva, Cic. N. D. 3, 23; – som Ordsprog kan mærkes: talaria videamus, (vi ville see os om efter Reisesko, vi ville tænke paa at komme bort), Cic. Att. 14, 21; — 3) (sc. vestimenta): en til Anklerne nedhængende Dragt, Ovid. Met. 10, 591; — II): = flgd.; – fori sanctitatem ludorum talarium licentia solvere, Quintil. 11, 3, 58. — tālārius, 3, [talus nr. II]: hørende til el. benævnt efter Terninger el. Terningspil; – ∾ ludus: Spillehus; nec umquam turpior in ludo talario consessus fuit, Cic. Att. 1, 16; men id. Off. 1, 42: adde ··· saltatores totumque ludum talarium, (neml. „meton." f. Spilleselskab el. Spillere); men ∾ lex, (angaaende Terningspil), vid. Plaut. Mil. gl. 2, 2, in.

Tălāsĭo (Talassio), ōnis, el. Talassius (Talasius), i, m., hos Romerne: lykønskende Tilraab til Bruden, (ligesom Grækernes Ὑμὴν ὦ ὑμέναιε), vid. Liv. 1, 9, o. Fest. p. 350 flgd.; – ds. ogs. „poet.": dels Bryllupsguden, dels Brylluppet selv; vid. Martial. 1, 36, o. id. 12, 42; Talassio servire, (holde Bryllup), Catull. 61, 134. — Tălăus, i, m., Ταλαός: en Argonaut, Fader til Adrastus o. Eriphyle, Ovid. Ib. 356; — B) ds. Tălăĭŏnĭdes, ae, som adj. comm.: nedstammende fra Talaus; om Adrastus, Stat. Theb. 5, 18; om Eriphyle, Ovid. A. A. 3, 13.

tālĕa, ae, f., [skal være besl. m. θαλλός, i. e. germen, altf. oprdl. i Gartnersproget]: afskaaren Gren el. Qvist til Udplantning, Varro, Colum. 4, 31, Pallad.; – ds. ogs. sild.: Risqvist el. Stud, Seren. Samm.; — II) „overf."; A) i Architecturen: lidet Tværtræ, som holder Murværket sammen, Vitruv. 1, 5; — B) i Krigssproget: liden Stok el. Stav med Jernkroge, som nedgraves i Jorden, for at opholde det fiendlige Rytteri; – taleae, pedem longae, ferreis hamis infixis, totae in terram infodiebantur, Caes. B. G. 7, 73; — C) hos Britannerne ere ∾ ferreae: Jernstokke el. Jernstykker, som brugtes istedetfor Penge, Caes. B. G. 5, 12.

tălentārĭus, 3: hørende til Vægten af et Talent (el. af 60 Pund); – ∾ balista, (som udkaster en Vægt af 60 Pund), Sisenn. ap. Non.; af — tălentum, i, n., τάλαντον, (oprdl. en Vægt, det Veiede; ds.); 1) en græsk Vægt af omtr. 60 Pund; – ∾ thymi, Plin., turis, id.; men Virg. Aen. 11, 333, „poet." in pl.: Munera portantes aurique eborisque talenta, (en ubestemt stor Vægt el. Masse deraf); — II) oftest en Pengesum, (men tildels af forskiellig Størrelse i de forskiellige Stater); – det attiske Talent holdt 60 Miner el. 6000 Drachmer, og svarede omtr. til 12 el. 1300 Rdlr. courant; decem millia talentum (f. talentorum), Cic. Rab. Post. 8; s. ogs. Varr. ap. Plin. 35, 40, Rhemn. Fann. d. Pond. 37 flgd., o. A.; – f. talentum Atticum findes ogs. talentum magnum, C. Gracchus ap. Gell. 11, 10, o. Plaut.; – Liv. 38, 38, omtales et Talent af 80 Miner. — tālĕŏla, ae, f., demin. af talea: liden afhuggen Gren til Udplantning, Colum. 3, 17, oftere.

tālĭo, ōnis, f., [talis]: Giengieldelse af Lige for Lige, navnl. af Ondt for Ondt; – si membrum rupit, ni cum eo pacit, talio esto, Fest. e XII tabb.; cf. Gell. 20, 1, 33 flgd.; men Plin. 7, 55: (Sullam) veritum talionem etc.; men Martial. 12, 64: corrumpit sine talione coelebs, (uden at frygte Giengield).

tālis, e; I) „alm.": saaledes beskaffen, saadan el. slig; a) m. tilsvarende qualis, atque el. ac, ut, qui; – ut facillime, quales simus, tales esse videamur, Cic. Off. 2, 13; cf. id. Mur. 14: quum esset talis, qualem te esse video; – honos tali populi Rom. voluntate paucis est delatus, ac mihi, id. Vatin. 4; cf. Ter. Phorm. 5, 9, 39: Faxo eum tali mactatum, atque hic est, infortunio; – haec ··· talia esse scio, ut aures, ut animi audientium sint, Liv. 42, 42; cf. Cic. Off. 1, 26: tales nos esse, ut jure laudemur; – Ultima talis erit, quae mea prima fides, Propert. 2, 16, 34; men Cic. Fam. 10, 6: talem te esse oportet, qui primum te ab impiorum civium societate sejungas; — b) absol.; – aliquid tale putavi fore, Cic. Att. 16, 8; haec taliaque vociferantes, Liv. 5, 2; cf. Tac. Ann. 11, 24: his atque talibus haud permotus princeps; — c) m. Hensyn paa d. flgd., navnl. paa d. flgd. or. dir.; – ac talia fatur: „Salve", etc., Virg. Aen. 5, 79; cf. Ovid. Met. 8, 705; ligel. id tale est: occidisti hominem, etc., Quintil. 7, 1, 6; — II) „bes.": af en saa besynderlig (god el. slet) Beskaffenhed, saa udmærket el. fortrinlig, slig el. saadan; – quibus rebus tantis, talibus gestis, etc., Cic. Phil. 2, 29; men id. Quint. 13: quid negotii geritur, in quo ille tot et tales viros defatigat? cf. Ter. Ad. 3, 1, 10: Talem, tali ingenio atque animo, natum tanta familia, etc.; men quae tua sponte faceres in hominem tantum et talem, etc., Cic. Fam. 13, 66; cf. ibd. 15, 4; – talem nuncium attulisse, etc., Caes. B. C. 1, 53; pro tali facinore, id. B. G. 6, 34; cf. Virg. Aen. 11, 303, o. A.; men Sall. Jug. 63: tamen is ··· talis vir etc.

tālis.cumque, talecumque: omtrent saa beskaffen, omtrent saadan; – Quale fuit malum ··· Taliacumque puer imposuit mensae, etc., auct. Priap. 15. — tālĭter, adv., [talis]: paa en saadan Viis el. Maade, m. tilsvarende qualiter, Martial. 5, 7; – ogs. absol.: taliter adornari (cameras), Plin. 35, 40. — tālĭtrum, i, n., [rimel. af talus]: Kno paa Fingerledet, el. et Slag deraf; — caput adolescentis talitro vulnerare, Suet. Tib. 68.

talla, ae, f., [rimel. besl. m. θαλλός]: en Svibelhinde el. Løghinde, Lucil. ap. Non. — †talpa, ae, f., (ogs. m., Virg. Ge.): Muldvarpen, Cic. Acad. 2, 25, Plin. 9, 6; ds. — talpāna, ae, f., vitis: etslags Vinranke, (rimel. af dens Muldvarpfarve), Plin. 14, 4; o. — talpīnus, 3: muldvarpartet; – ∾ animal, Cassiod. — Talthȳbĭus, i, m., Ταλθύβιος: Agamemnons Herold, Ovid. Her. 3, 9, o. Plaut. Stich. 2, 1, 33.

tālus, i, m., [efter Cic. Orat. 45, ctr. f. taxillus]: Ankelen el. Ankelbenet, Cels., Plin. 11, 106, Ovid. Met. 4, 343; — II) ds. „overf."; A) den nederste Del af Foden, navnl. Hælen; – usque ad talos demissam purpuram etc., Cic. Cluent. 40; cf. Hor. Sat. 1, 2, 29, oftere; men talos a vertice ··· ad imos etc., Hor. Ep. 2, 2, in, (fra Top til Taa, fra Hæl til Nakke); men id. ibd. 2, 1, 176, „alleg.": post hoc Securus, cadat, an recto stet fabula talo, (bliver staaende opreist, d. e. holder sig paa Scenen, vinder Bifald); cf. Pers. 5, 104: tibi recto vivere talo (at føre en retsindig Vandel), Ars dedit; — B) den (oprdl. af visse Knokler i nogle Dyrs Bagben, vid. Plin. 11, 106, forarbeidede) langagtige Terning (ἀστράγαλος), der paa de to Sider el. Ender var rund, altf. alene paa fire Sider betegnet med Tal, (hvorim. den kubikformede tessera el. κύβος havde Tal paa alle sex Sider); forresten spillede man med fire tali, men med 3 tesserae; og var det lykkeligste Kast (Venus, jactus Veneris), naar hver talus viste et forskielligt Tal, hvorim. det ulykkeligste Kast (canis) var, naar de opliggende Sider alle viste det samme Tal; – quatuor tali, jacti casu, Venerem efficiunt, etc., Cic. Div. 1, 13; cf. Suet. Aug. 71: talis enim jactatis etc.; s. ogs. Cic. d. Or. 3, 15: homines quum etc., ad pilam se, aut ad talos, aut ad tesseras conferunt; men id. Fin. 3, 16: ut talus rectus assistat, (bliver staaende paa Enden, altsaa intet Tal viser); – talis

sortiri, (erholde ved Terningkast), Hor. Od. 1, 4, 18; talis ludere, vid. Plin. 31, 19.

tam, adv., [Accusativformen τήν, analog m. quam], correlat Demonstrativpartikel til Betegning af den sammenlignende Grad, omtr. vort: saavidt el. forsaavidt; df. ogs.: saa meget, i saadan Grad, saaledes; a) m. flgd. quam; – tam ego fui ante liber, quam gnatus tuus, Plaut. Capt. 2, 2,60; cf. Cic. Orat. 30: tam multa ... quam multa etc.; ligel. Quintil. 12, 1, 7: nihil est ... tot et tam variis affectibus concisum, quam mala mens; – ogs. hos Adverbier; quasi vero quicquam sit tam valde, quam nihil sapere, vulgare, Cic. Div. 2, 39; ligel. tam magis ... quam magis etc., Virg. Aen. 7, 787; – ogs. hos Verber; Tam hoc scit me habere, quam egomet, Plaut. Aul. 3, 6, 12; ego haec tam esse, quam audio, non puto, Cic. Qu. Fr. 1, 2, 3; cf. Ovid. Met. 4, 613; ligel. id. ibd. 3, 659: adjuro, tam me tibi vera referre, Quam majora fide; – ogs. hos Substantiver; quoniam orationis tam ornatus, quam perspicuitas, aut in singulis verbis, aut in pluribus positus, Quintil. 8, 3, 15; – endel. hos Pronomer; tam tibi istuc credo, quam mihi, Plaut. Epid. 1, 2, 25; — b) m. flgd. atque, el. ut, el. qui, el. quasi; – tam consimil'est, atque ego, Plaut. Amph. 1, 1, 287; – non se tam barbarum ... ut non sciret, etc., Caes. B. G. 1, 44; cf. Cic. d. Or. 2, 90; men Quintil. 10, 1, 76: tanta vis in eo, tam densa omnia, ita quibusdam nervis intenta sunt, ut etc.; – quis est tam lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat? Cic. Fam. 9, 2; – Tam a me pudica est, quasi soror mea sit, Plaut. Curc. 1, 1, 51; — c) oftest absol.; – in hac tam clara re publica natus, Cic.; tam necessario tempore etc., Caes. B. G. 1, 16; tam ob parvolam Rem, Ter. Ad. 2, 4, 10; quae causa frontis tam adductae? Quintil.; in corporibus tam parvis atque tam nullis, Plin. 11, 2; – ligel. hos Adverbier; quia, si etc., tam graviter cadere non possunt, Cic. Off. 1, 21; cf. Caes. B. G. 1, 14: tam insolenter et tam diu etc.; cf. Cic. d. Or. 1, 55; – ligel. hos Verber; quid tam properas? S. ita negotium'st, Plaut. Pers. 4, 6, 11; ligel. Vell. 2, 88: nec etc., sed non tam concupivit; – endel. hos Substantiver; cur tam tempore exclamavit etc., Cic. Sest. 37; — B) „bes." ogs. at mærke i flgd. Forbindelser; 1) hos Superlat.: saa meget, saa overmaade el. uhyre, odl., (oftest forel.); a) m. tilsvarende quam; – quam citissime conficies, tam maxime expediet, Cato; veternosus quam plurimum bibit, tam maxime sitit, id. ap. Fest. s. v. veternosus, p. 369; men ita quam quisque pessume fecit, tam maxime tutus est, Sall. Jug. 31; — b) absol.; – nondum erat vestris tam gravissimis tamque multis judiciis concisus, Cic. Phil. 12,5; tam maturrime comparavisse, Cato ap. Charis.; — 2) non tam ... quam etc., omtr. vort: ikke saa meget ... som (snarere); ogs. mindre ... end, osv.; – utinam non tam fratri pietatem, quam patriae praestare voluisset, Cic. Brut. 33; quum flentes non tam narraret, quam ostenderet, Quintil. 4, 2, 114; ut non tam fides non habenda, quam ratio quaerenda sit, Cic. d. Rep. 1, 10; – sjeld. hos compar.; per dextram istam te oro, non tam in bellis et proeliis, quam in promissis et fide firmiorem, Cic. Dejot. 3; — not.: hertil kunne endnu mærkes de forel. Dictioner: tam modo (ogs. i et Ord: tammodo): saa netop nu, ganske nyligen, vid. Plaut. Trin. 3, 1, 8; – tam f. tamen; vid. Enn. o. Titinn. ap. Fest. p. 360.

tăma, ae, f.: Hævelse i Fødderne, hovne Ben, Lucil. ap. Fest. p. 360. — tămărice, es, f., Plin. 13, 37, o. tamariscus, i, f., Pallad.: = flgd. — tămărix, icis, f.: Tamarisken el. Tamariskebusken, Colum. 8, 15, Lucan. 9, 616. — Tămăsēus, 3: hørende til Byen Tamasos (paa Cypperen), ager, Ovid. Met. 10, 644.

tam.diu, (ogs. tandiu, ogs. adskilt tam diu), adv.: saa længe; a) m. tilsvarende quamdiu, quam, dum, quoad, ut; – tamdiu requiesco, quamdiu ad te scribo, Cic. Att. 9, 4; vixit tamdiu, quam licuit in civitate bene beateque vivere, id. Brut. 1; tamdiu laudabitur, dum memoria rerum Rom. manebit, id. Off. 2,12; men tamdiu autem velle debebis, quoad etc., id. ibd. 1, 1; cf. Nep. Att. 11 fin.; — b) absol.; – te abfuisse tamdiu a nobis, dolui, Cic. Fam. 2,1; cf. id. N. D. 2, 1; ligel. Tac. Germ. 37: ducenti ferme et decem anni colliguntur; tamdiu Germania vincitur.

tămen, adv., [rimel. besl. m. tam, altf. oprdl.: forsaavidt; m. adversativ Bem.]: dog, saa dog, desuagtet, alligevel; a) m. de tilsvarende Concessiv- el. Betingelsespartikler: quamquam, quamvis, etsi, etiamsi, tametsi, licet, si, quum, etc.; – verumtamen, quamquam abest a culpa, suspicione tamen non caret; tametsi miserum est, tamen etc., Cic. R. Am. 20; cf. Plaut. Amph. 1,2, 29; quamvis sit magna (exspectatio), tamen eam vinces, Cic.; etsi abest maturitas aetatis, jam tamen personare aures ejus hujusmodi vocibus, non est inutile, id. Fam. 6, 18; men id. d. Rep. 1, 16: etiamsi etc., virtus tamen in coelum dicitur (eum) sustulisse; ligel. id. Att. 3, 12: licet etc., tamen intelligo, te etc.; ligel. ut verum esset etc., tamen arbitrarer etc., id. d. Rep. 1, 6; – nemo est tam agrestis, quem non, si ipsa minus honestas, contumelia tamen et dedecus magno opere moveat, id. Part. or. 26; cf. id. Off. 3, 9; – quum ea consecutus nondum eram, quae etc., tamen ista vestra nomina numquam sum admiratus, id. Fam. 3, 7; cf. id. ibd. 1, 2; — b) absol.; – hi (scrupuli) non sunt permolesti, sed tamen insident et urgent, id. Att. 1, 18; difficile factu est, sed conabor tamen, id. d. Rep. 1, 43; men id. ibd. 1, 3: ut possint eam vitam, quae tamen esset reddenda naturae, pro patria potissimum reddere; cf. Caes. B. G. 1, 32; men Ovid. Met. 4, 535: aliqua et mihi gratia ponto est, Si tamen etc.; men Plin. Ep. 6, 21: nisi quod tamen poëtis mentiri licet; — c) spørgende bruges tamenne; – si etc., tamenne patiemini etc.? Cic. Agr. 2, 28; cf. id. Flacc. 10; – dog findes ogs. tamen spørgende f. tamenne; tamen his invitissimis te offers? id. Div. in Caecil. 6; ligel. tamen a malitia non discedis? id. Fam. 9, 19; — d) endel. findes tamen forstærket ved nihilominus; – vid. Cic. Cluent. 28, o. id. Fam. 13, 15.

tămĕn.etsi, el. tamen etsi, conj.; ligesom det hyppigere tametsi: omendskiøndt, ihvorvel, Enn. ap. Cic. d. Or. 3, 42; cf. Cic. Att. 5, 17, o. Catull. 68, 138; – ogs. m. flgd. tamen, Caes. B. G. 5, 34, o. Ter. Andr. 5, 2, 23. — Tămĕsis, is, m.: Floden Themsen i England, Caes. B. G. 5, 11 o. 18; heder ogs. Tamesa, ae, Tac. Ann. 14, 32. — tămetsi, conj., [ctr. af tamenetsi]: omendskiøndt, ihvorvel; – ordenl. c. indic.; Tametsi fur mihi es, molestus non ero, Plaut. Aul. 4, 10, 38; metuit hic nos, tametsi sedulo Dissimulat, Ter. Phorm. 2, 3, 81; ligel. tametsi vulgo audieram etc., Cic. Verr. 3, 25; cf. id. Fam. 3, 7; men id. Verr. 4, 9: tametsi, quae est ista laudatio, quum etc.? – alene sjeld. c. conj.; Memini, tametsi nullus moneas, Ter. Eun. 2, 1, 10; — b) ogs. m. flgd. tamen; – quae tametsi intelligebat, tamen, quam mitissime potest, legatos appellat, Caes. B. G. 7, 43; cf. Cic. R. Am. 20, oftere, Sall. Catil. 3, o. A.

tămiăcus, 3, ταμιακός: hørende til den keiserlige Skat; – ∾ praedia: de keiserlige Domæner, Cod. Just.; — b) df. subst. tamiacus, i, m., (sc. colonus): en Domænebonde, ibd. — taminia uva: etslags vild Drue, Cels., Plin. 23, 13; af — tamnus, i, m.: den vilde Ranke, hvorpaa uva taminia voxer, Colum. 10, 373, Plin. 21, 50.

tam.quam, (tanquam), adv.: saaledes som, ligesom; ogs.: som om, saa at sige, odl.; – Nostin' ... ejus natum Phaedriam? D. Tamquam te, Ter. Phorm. 1, 2,

14; quod video tibi etiam novum accidisse, tamquam mihi, Cic. Att. 6, 1; repente te, tamquam serpens, e latibulis intulisti, id. Vatin. 2; ligel. Inspicere, tamquam in speculum, in vitas omnium etc., Ter. Ad. 3, 3, 61; gloria, tamquam umbra, virtutem sequitur, Cic.; cf. id. d. Senect. 23, ogſ. Liv. 1, 12; — b) ogſ. m. tilſvarende sic el. item; - apud eum ego sic fui ··· tamquam domi meae, Cic. Fam. 13, 69; neve te obrui, tamquam fluctu, sic magnitudine negotii, sinas, id. Qu. Fr. 1, 1, 1; cf. Ter. Eun. 2, 2, 32; — II) „beſ." ogſ. m. si i betingende Sammenligningsſætninger: ſom om, ret ſom om; - tamquam si claudus sim, cum fusti est ambulandum, Plaut. Asin. 2, 4, 21; cf. Cic. R. Am. 32; ligel. id. Fam. 2, 16: de Dolabella quod scripsi, suadeo, videas, tamquam si tua res agatur; cf. Liv. 40, 9: ita me audias, tamquam si mihi quiritanti intervenisses; — b) ogſ. findes tamquam f. tamquam si: ſom om; - tamquam clausa sit Asia, sic nihil perfertur ad nos, Cic. Fam. 12, 9; tamquam regum arcanis interesset, omnia scit, Liv. 41, 24; ceteri, tamquam ita necesse sit, sequuntur, Quintil. 12, 10, 15; tamquam non iidem ubique dii immortales sint, sed spoliis aliorum alii colendi exornandique, etc., Liv. 42, 3.

Tănăger, gri, m.: Flod i Lucanien, Virg. Ge. 3, 151. — Tănăgra, ae, f., *Τάναγρα*: By i Boeotien, Plin. 5, 12; — B) df. 1) Tănăgraeus, 3: tanagræiſk, meretrix, Pseud. Cic. pro dom. 43; — 2) Tănăgrĭcus, 3: = frgd., galli, Varr., Colum. — Tănăis, is, m., *Τάναϊς*: Tanais el. Donfloden, Mela 1, 1, oftere, Plin. 4, 24, Hor. Od. 3, 10 o. 29, o. A.; — B) df. 1) Tănăītae, arum, m.: de omkring Donfloden boende Folk, Plin. 6, 7; — 2) Tănăītis, ĭdis, ligeſom fem. sing. til frgd.; df. en Amazone, Senec. Hippol.; — 3) Tănăītĭcus, 3: hørende til Tanais, tanaiſk, potor Scythicae undae, Sidon.; — not.: ogſ. findes Tanais ſom nom. pr. vir., Virg., Hor. — Tănăquil, ĭlis, f.: den ved Herſkeſyge udmærkede Gemalinde af K. Tarqvinius Priscus, vid. Liv. 1, 34; - df. appellativt f. enhver herſkeſyg Kone, Juvenal. 6, 566, o. Auson.

tandem, adv., [af tam o. Demonſtrativendelſen -dem, altſ. oprdl.: netop ſaavidt; hvſ. om Tiden: efter ſaa lang Friſt, odl.; o. navnl. med Henſyn paa en Dvælen el. Venten]: endeligen, omſider; - tandem cognosti, qui siem, Ter. Andr. 3, 4, 7; tandem reprime iracundiam, id. Ad. 5, 3, 8; tandem ··· pedem referre coeperunt, Caes.; cf. id. B. G. 7, 67; ligel. Ovid. Met. 1, 734: Finiat ut poenam tandem, rogat; — b) forſtærkes ogſ. ved jam, aliquando, denique; - me perfecturum, ut jam tandem illi fateantur, etc., Cic. Agr. 2, 37; ligel. Virg. Aen. 6, 61: Jam tandem Italiae fugientis prendimus oras; men tandem aliquando etc., vid. Cic. Catil. 1, 7, o. 2, 1, oftere; ligel. Ter. Hec. 4, 4, 61: Aliquando tandem huc ut animum adjungas tuum; men tandem denique etc., Appul.; — II) „beſ."; A) i ſpørgende Sætninger: dog el. da, engang el. endeligen; - quod genus est tandem istud ostentationis et gloriae? Cic. Rab. Post. 14; cf. id. Catil. 1, in., o. ibd. 2, 1; ligel. quonam tandem modo? id.; ligel. quorsum tandem, aut cur ista quaeris? id. Leg. 1, 1; ligel. Sall. Catil. 20: quae quousque tandem patiemini? men utrum noluit tandem, an non potuit accedere etc.? Cic. Caecin. 17; - Ain' tandem? Plaut., Ter.; ligel. itane tandem? Plaut., Ter.; — B) alene ſild. „overſ." f. denique: endeligen, (neml. i Slutningen af en Sætningsrække); - sed virum (instituimus) cum ingenii natura praestantem, tum etc., datum tandem rebus humanis singularem etc., Quintil. 12, 1, 25.

tangĭbilis, e: til at berøre el. tage paa; (ſenere. Ord); - quae sunt tangibilia manu, Lactant.; af — tango, tĕtĭgi, tactum, 3, v. a., [af det forcl. tago]; I) „egentl.": rører derved el. tager derpaa, berører; - Tangere enim et tangi, nisi corpus, nulla potest res, Lucr. 1, 305; tange utramvis digitulo minimo modo, (truende), Plaut. Rud. 3, 4, 15; cf. Hor. Sat. 2, 5, 42: cubito stantem prope tangens, etc.; ſ. ogſ. Ovid. Met. 11, 308; men genu ··· terram tangere, (ſom Geſtus af Taleren), vid. Cic. Tusc. 2, 24; — B) „beſ."; 1) rører derved, tager deraf; df. ogſ. ſmager derpaa, ſpiſer el. drikker deraf; - Tetigin' tui quicquam? Aesch. si attigisses, ferres infortunium, Ter. Ad. 2, 1, 24; idcirco agros nominare non possum, quia tangam nullum (agrum) ab invito (possessore), Cic. Agr. 2, 25; men quae Locris ··· tacta, violata, etc., Liv. 29, 20; - Nisi multa aqua usque et diu macerantur (muriatica), Olent, salsa sunt, tangere ut non velis, Plaut. Poen. 1, 2, 34; cf. Ovid. Met. 7, 550, o. Hor. Sat. 2, 6, 87; men Superorum tangere mensas, (om Tantalus), Ovid. Met. 6, 173; men tetigit calicem clanculum, (har drukket deraf), Plaut. Mil. gl. 3, 2, 10; — 2) om et Stedforhold; a) at naae el. komme derhen; - quo die tetigi provinciam, Cic.; cf. id. Verr. 1, 10; - oftest „poet."; ∾ portus, Virg., lucum gradu, Ovid.; men ∾ terminum mundi armis, Hor. Od. 3, 3, 54; ∾ castra nocturno dolo, Ovid. Her. 1, 42; — b) om Stedet ſelv: at grændſe dertil; - qui (fundi) Tiberim fere omnes tangunt, Cic. R. Am. 7; ligel. id. Mil. 19: eum ad villam suam, quae viam tangeret, deversurum; ligel. haec civitas Rhenum tangit, Caes. B. G. 5, 3; — 3) at berøre med Slag, odl., at ſlaae el. ſtikke el. træffe, odl., (oftest „poet."); - ∾ chordas, (ſlaae Strængene), Ovid.; men Hor. Od. 3, 26, fin., „alleg." til Venus: sublimi flagello Tange Chloën; ligel. id. ibd. 3, 13, 10, (om Solſtraalen); - oftere om Lynet; aera legum de coelo tacta, (truſne deraf), Cic. Div. 2, 21; cf. Liv. 25, 7: de coelo tactus; ſ. ogſ. Virg. Ecl. 1, 17; ligel. fulmine tacta Jovis (ulmus), Ovid. Trist. 2, 144; - ∾ aliquam, Plaut., Ter., Catull., Hor., (have Omgang dermed); - endel. ſom Ordſprog: tetigisti acu (rem: du traf det paa en Prik), Plaut. Rud. 5, 2, 19; — 4) berører el. beſtryger el. væder dermed; - sparsa tangere corpus aqua, Ovid.; cf. id. Met. 6, 140; men Propert. 4, 8, 86: Terque meum tetigit sulfuris igne caput; men ∾ palpebram superiorem saliva, Plin. 28, 1; — II) „fig."; A) at røre el. bevæge; - minae Clodii contentionesque ··· modice me tangunt, Cic. Att. 2, 19; cf. Liv. 1, 5, o. id. 3, 17; ligel. religione tactus hospes, id. 1, 45; ſ. ogſ. Virg. Aen. 1, 462, o. Hor. A. P. 98; men Ovid. Met. 4, 164: Vota tamen tetigere Deos, tetigere parentes; — B) at overliſte el. ſkuffe el. bedrage, (forcl.); - Ut probe tactus Ballio est! (er bleven taget ved Næſen), Plaut. Pseud. 5, 2, 13; istis adeo te tetigi triginta minis, (har ſnydt dig for dem), id. Epid. 5, 2, 40; men id. Bacch. 5, 2, 39, „alleg.": tactus vehementer visco est, (er bleven hængende ved Limſtangen, er fanget i Garnet); — b) at træffe el. ſmerte el. ſaare (med en bidende Tale, odl.); - quo pacto Rhodium tetigerim in convivio, Ter. Eun. 3, 1, 30; — C) rører derved el. tager fat derpaa, (neml. om en Aandsvirkſomhed); - Aversis utinam tetigissem carmina Musis, Ovid. Am. 3, 12, 17; — b) df. ofte: berører i Talen el. i Foredraget, omtaler el. ommælder; - tametsi neque omnia dicam, et leviter unumquodque tangam, Cic. R. Am. 30; ligel. illud tertium, quod a Crasso tactum est, id. d. Or. 2, 10; cf. Liv. 23, 22; ſ. ogſ. Anton. ap. Cic Phil. 8, 9: ne tangantur rationes ad Opis, (at der intet Regnſkab aflægges for disſe Penge).

tanĭacae, arum, f.: ſmalle Strimler af Fleſk, Varr. R. R. 2, 4. — tanos, i, m.: etſlags os ubekiendt Ædelſteen, Plin. 37, 19. — tanquam, adv., ſ. und. tamquam. — 1. Tantălĕus (trisyll.), i, *Ταντaλεύς*, Biform af Tantalus, men alene in dat.: Fallax Tan-

taleo corripiare liquor, Propert. 4, 11, 24, inc. — 2. Tantalĕus, 3, Tantalides, ae, o. Tantalis, idis, f. und. flgd. — Tantălus, i, m., Τάνταλος: Konge i Phrygien, efter Mythen: Søn af Juppiter, o. Fader til Pelops o. Niobe; men fordi han, efter at have været Gudernes Gest, forraadte deres Hemmeligheder til de Dødelige, maa den Troløse, midt i Vandet, og omgiven af de ædleste Frugter, plages af Hunger og Tørst; hvortil en overhængende Klippe stedse truer med at knuse ham; – vid. Hygin. Fab. 82, Ovid. Am. 2, 2, 44, oftere, Hor. Epod. 17, 66, oftere, Tibull. 1, 3, 77, ogs. Cic. Tusc. 1, 5, o. 4, 16, o. A.; — B) df. 1) Tantălĕus, 3: hørende til el. benævnt efter Tantalus, tantalisk, manus, Propert. 2, 1, 68, sors, id. 2, 13, 61, mensa, Stat.; — 2) Tantălides, ae, m.: mandlig Efterkommer af Tantalus, en Tantalide; navnl. om Pelops, Ovid. Trist. 2, 385, om dennes Sønner, Atreus o. Thyestes, poëta ap. Cic. N. D. 3, 38, o. Ovid. Fast. 2, 627, endel. om Atreus's Søn, Agamemnon, id. ibd. 5, 307, oftere, o. A.; — 3) Tantălis, ĭdis, f.: Efterkommerinde af Tantalus, en Tantalidinde; om Niobe, Ovid. Met. 6, 211, o. A.; om Hermione (Datter af Menelaus), id. Her. 8, 122; – ogs. adj.: ∾ matres (Tantalidinderne), ibd. 66.

tantillus, 3, demin. af tantulus: saa liden, saa ringe; in neutr. ogs. som subst.: saa Lidet, (oftest forcl.); a) m. Correlativsætning; – Tantillam esse (febrem), ut etc., Cels.; – tantillum loci, ubi catellus cubet, etc., Plaut. Stich. 4, 2, 40; — b) absol.; – En monstrum mulieris! tantilla tanta verba fundidat! Plaut. Poen. 1, 2, 61; Quem ego modo puerum tantillum in manibus gestavi meis, Ter. Ad. 4, 2, 24; Tun' tantilli doni causa··· Amas hominem non nauci? Plaut. Truc. 2, 7, 48; cf. id. ibd. 2, 6, 56: hoccine ··· tantillum, (en saadan Smule); s. ogs. Catull. 98, 6.

tantisper, adv., [tantus, enclit. -per]: i saa lang Tid, saalænge, imidlertid; a) m. flgd. dum el. quoad; – latendum tantisper ibidem, dum defervescat haec gratulatio, Cic. Fam. 9, 2; cf. Ter. Heaut. 1, 1, 54: Ego te meum esse dici tantisper volo, Dum, quod te dignum'st, facies; – ut viveret tantisper, quoad fieret permutatio, Gell. 6, 4; — b) absol.; – Quid? ego hic astabo tantisper cum hac forma et factis sic frustra! Plaut. Mil. gl. 4, 2, 30; totos dies scribo, non quo proficiam quid, sed tantisper impedior, etc., Cic. Att. 12, 14; cf. id. Tusc. 5, 7; s. ogs. Liv. 1, 3 o. 22.

tantopere, adv., s. tanto opere, s. und. tantus. — tantŭlus, 3, demin. af tantus: saa liden el. saa ringe; in neutr. som subst.: saa Lidet, ikkun saa meget; – hem non tantulum Usquam intermittit tempus, quin eum nominet, Plaut. Bacch. 2, 2, 31; ex fici tantulo grano ··· tantos truncos (procreare), Cic. d. Senect. 15; homines tantulae staturae, etc., Caes. B. G. 2, 30; tantulo spatio interjecto, id. ibd. 7, 19; nec quicquam posthac non modo tantum, sed ne tantulum quidem praeterieris, Cic. Att. 15, 27; – si ex eo negotio tantulum in rem suam convertisset, (det allermindste), Cic. R. Am. 39; cf. id. ibd. 40; men ibd. 45: cur tantulo venierint, (for en slig Spotpris); cf. Hor. Sat. 1, 1, 59: qui tantuli eget, quantum est opus; men Cic. Tusc. 2, 27: (ut) debeas existimare ··· dolorem tantulum malum esse, ut a virtute obruatur; – ogs. c. gen.; si tantulum morae fuisset, quominus etc., Cic. Verr. 2, 38. — tantum som neutr. subst. o. som adv., s. und. tantus nr. II o. III. — tantummodo, adv., s. und. tantus nr. III, B. b. — tantundem, s. und. tantusdem.

tantus, 3, [af tam, ligesom quantus af quam]; I) som adj.; A) „alm.": saa stor, af en saadan (relativ) Størrelse; a) m. flgd. (el. tilsvarende) quantus, el. ut, el. qui, el. quam; – nullam umquam vidi tantam (concionem), quanta nunc vestrum est, Cic. Phil. 6, 7; cf. Caes. B. G. 2, 11: tantam multitudinem hostium interfecerunt, quantum fuit diei spatium; – non fuit tantus homo Roscius ··· ut etc., Cic. R. Am. 43; cf. id. d. Rep. 1, 1: tantam esse necessitatem virtutis generi humano a natura, tantumque amorem ad communem salutem defendendam datum, ut etc.; – tantum esse illud maleficium, quod non modo non occultari per se, sed etiam aperiri illustrarique deberet, id. Sull. 2; cf. id. d. Rep. 1, 42: aut mare ullum, aut flammam esse tantam, quam non facilius sit sedare, quam effrenatam insolentia multitudinem; – maria aspera juro, Non ullum pro me tantum cepisse timorem, Quam etc., Virg. Aen. 6, 351; — b) absol.; – hoccine mihi ob labores tantos tantillum dari? Plaut. Truc. 2, 6, 56; tanta hac in re tamque immensa, Cic. d. Or. 2, 20; quae tua sponte faceres in hominem tantum ac talem etc., id. Fam. 13, 66; – ita tanta mira in aedibus sunt facta, (saa mange Mirakler), Plaut. Amph. 5, 1, 5; ligel. sexcenta tanta reddam, si vivo, tibi, id. Pseud. 2, 2, 37; men id. Bacch. 1, 2, 16: qui tantus natu deorum nescis nomina; – si studia Graecorum vos tanto opere delectant (saa høiligen), Cic. d. Rep. 1, 18; ligel.: cur tanto opere extimueras? Plaut. Most. 2, 2, 92; ogs. i et Ord: quod tantopere didicit, (med saa megen Umage), Cic. Mur. 10; ogs. m. tilsvarende quantopere, Caes. B. G. 7, 52; ogs. i omvendt Orden: te opere tanto quaesere, etc., Plaut. Bacch. 2, 2, in.; – endel. ogs. c. gen.: tantus ille ventorum, Plin. 2, 46; — B) „bes.": saa liden el. saa ringe; in neutr. saa lidet; ordenl. m. flgd. ut; – ceterarum provinciarum vectigalia tanta sunt, ut iis etc., Cic. Manil. 6; (senatus) auctoritas tantam vim habet, ut etc., id. Fam. 1, 7; ligel. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 10: si bellum tantum erit, ut etc.; s. ogs. nedenf. Caes. B. G. 6, 35, o. id. B. C. 3, 10; — II) af neutr. absol. mærkes; A) tantum: saa meget; – neque tantum molestiae, quantum gloriae (habuerunt casus nostri), Cic. d. Rep. 1, 4; decutio argenti tantum, quantum mihi libet, Plaut. Epid. 2, 3, 4; – men praesidii tantum est, (Besætningen er saa liden), ut ne murus quidem cingi possit, Caes. B. G. 6, 35; ligel. tantum navium, id. B. C. 3, 2; – men Liv. 3, 17: tantum hostium intra muros est, (saa mange Fiender); men Cic. Verr. 3, 43: sexies tantum, quam quantum satum sit, ablatum esse etc.; men etiamsi alterum tantum perdundum est, Plaut. Epid. 3, 4, 81; men c. gen.: ibi tantum temporis retenti (sc. sunt), dum etc., Liv. 45, 2; – tantum abest, ut etc., s. und. absum; — b) af Omgangssproget mærkes, tantum est: saa meget, el. intet videre, el. det er alt; – numquid amplius? S. tantum est, Plaut. Merc. 2, 2, 12; cf. Ter. Eun. 5, 6, 26, o. id. Hec. 5, 3, 15; — B) gen. (pretii): tanti, (for saa meget, for el. til en saadan Pris); – frumentum tanti fuit, quanti iste aestimavit, Cic. Verr. 3, 84; men tanti habitare, (at boe saa dyrt), Plin. 17, 1; men Plaut. Bacch. 4, 7, 23: tanti est, quanti est fungus putidus; — b) df. „overf.", est tanti: agtes saa meget, er af sligt Værd, odl.; – tanti ejus apud se gratiam esse, uti etc., Caes. B. G. 1, 20; men Cic. Catil. 2, 7: est mihi tanti, (det er mig ligegyldigt), m. flgd. Subjectssætning; men id. Mil. 22: etsi id quidem non tanti est, quam etc.; men Ovid. Met. 2, 424: sunt, o sunt jurgia tanti, (det lønner sig, at udsætte sig derfor); — C) abl. (hos compar.), tanto; – quantum opere processerant, tanto aberant ab aqua longius, Caes. B. C. 1, 81; cf. id. B. G. 5, 45; men Cic. Verr. 3, 97: quinquies tanto amplius (frumenti), quam quantum etc.; cf. ibd. 45: tantone minoris ··· quam etc.; – Bis tanto amici sunt inter se, quam prius, Plaut. Amph. 3, 2, 62; bis tanto pluris, id. Men. 4, 3, 6; multo tanto miserior, id. Rud. 2, 6, 37; si non tanto ante fugisset, Cic. Verr. 5, 34; cf. Virg. Ge. 3,

476: post tanto etc.; - ſield. hos Verber ſammenlignende; tanto praestitit ceteros imperatores, quanto etc., Nep. Hann. 1; in doctrinis tanto antecessit condiscipulos, ut etc., id. Epam. 2; cf. Ovid. Met. 13,368; - „poet." ogſ. hos superl.; Tanto pessimus omnium poëta, Quanto tu optimus omnium patronus, Catull. 49, 6; — b) i Omgangsſproget, ſom roſende el. dadlende Udraab; - tanto melior: ſaa meget bedre! fortræffelig! Plaut. Pers. 2, 5, 24, o. Senec. Ep. 31; ligel. tanto hercle melior, Ter. Heaut. 3, 2, 38; ligel. Plin. Pan. 71: tanto major, tanto augustior! ſtor, herlig; men omvendt: tanto nequior! ſkændig! den Skændige! Ter. Ad. 4, 1, 2; cf. Plaut. Men. 2, 3, 97; — d) in tantum: ſaa vidt el. ſaa meget; - in tantum producere notitiam muneris sui, in quantum etc., Senec. Benef. 2, 23; quaedam aquae fervent in tantum, ut non possint esse usui, id.; cf. Plin. 7, 10; ligel. deprimere humum in tantum, donec etc., Colum.; men Liv. 22, 27, absol.: in tantum suam felicitatem virtutemque enituisse; — III) tantum ſom adv.; A) ſaa meget; - de fano illo dico, de quo tantum, quantum me amas, velim cogites, Cic. Att. 12, 18; id autem tantum abest ab officio, ut etc., id. Off. 1, 14; cf. Nep. Con. 4; men tantum moratus, dum etc., Liv. 37, 39; - qua ratione hic tantum apud istum potuerit, Cic. Verr. 2, 54; cf. Virg. Ge. 1, 102: nullo tantum se Mysia cultu Jactat; - ogſ. hos Adjectiver; nec tantum dulcia, quantum Et liquida (mella), id. ibd. 4, 101; cf. Hor. Sat. 2, 3, 313, o. id. ibd. 2, 5, 80; ligel. Vell. 2, 11: Marius quantum bello optimus, tantum pace pessimus; — B) [efter tantus nr. I, B]: ikkun, blot el. alene, kun ſaa meget (el. lidet); - nomen tantum virtutis usurpas; quid ipsa valeat, ignoras, Cic. Parad. 2, 17; notus mihi nomine tantum, Hor. Sat. 1, 9, 3; ſ. ogſ. Liv. 27, 39: edocuerat, viam tantum Alpes esse, etc.; men Quintil. 11, 1, 7: apte dicere, non elocutionis tantum genere constat, sed est cum inventione commune; ligel. nec tantum ··· sed etiam etc., id. 3, 8, 33, oftere; — b) forſtærkes ogſ. ved modo, (da det ogſ. kan ſkrives i et Ord: tantummodo); - ut tantummodo per stirpes alantur suas, Cic. N. D. 2, 32; tantummodo humeris et pectore exstare, Caes. B. C. 1, 62; velis tantummodo, (du behøver alene at ville), Hor. Sat. 1, 9, 54; men Suet. Tib. 11: unum hoc tantummodo, neque praeterea quicquam etc.; - efter Negation ogſ. m. flgd. sed, Cic. d. Or. 3, 14: neque eum oratorem tantummodo, sed hominem non putant; ligel. m. sed etiam, Liv. 9, 37; — 2) hertil høre endnu de beſ. Forbindelſer; a) tantum non, (Grækernes *μόνον οὐκ*): netop ikke, d. e. næſten el. paa det nærmeſte, (neml. til Betegnelſen af en endnu ikke ganſke tilendebragt Handling); - quum ··· vineae tantum non jam injunctae moenibus essent, Liv. 5, 7; cf. id. 34, 40; ligel. id. 4, 2: quum hostes tantum non arcessierint; ſ. ogſ. Suet. Tib. 11 o. 67; - forſkielligt herfra er det Tilfælde, naar non hører til Verbet, (men ikke til tantum); vid. Liv. 4, 57; ligel. id. 35, 18: tantum non cunctandum esse, etc.: ikkun turde man ikke nøle; cf. Quintil. 6, 2, 4; — b) tantum quod: ikkun at, d. e. netop el. i Dieblikket (om en umiddelbar Nærhed i Tiden); - tantum quod ex Arpinati veneram, quum etc., Cic. Fam. 7, 23; cf. id. Att. 15, 13; ligel. quae (navis) tantum quod appulerat, Suet. Aug. 98; tantum quod pueritiam egresso, ibd. 63; cf. id. Vesp. 5; (men Liv. 22, 2, oftere, hører quod ikke til tantum, men til Verbet); — c) tantum quod non: ikkun at ikke, det mangler ikkun, at oſv.; - tantum quod hominem non nominat, etc., Cic. Verr. 1, 45.

tantus dem, tantadem, tantundem: netop ſaa ſtor; (ſom adj. alene for- o. efterel.); - Malo benefacere tantundem est periculum, Quantum bono malefacere, Plaut. Poen. 3, 3, 20; quia tantandem pecuniam Titio debuit, Digest.; — II) neutr. absol.; A) netop ſaa meget; - ut ejus (fossae) solum tantundem pateret, quantum summa labra distabant, Caes. B. G. 7, 72; qui ··· tantundem capiat, quantum omnes heredes, Cic. Leg. 2, 19; cf. id. Att. 12, 35; men tantundem ut peccet idemque, Qui etc., Hor. Sat. 1, 3, 115; ligel. id. ibd. 1, 1, 52: Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas; - ogſ. c. gen.; tantundem argenti, quantum debuit, etc., Plaut. Pseud. 4, 7, 64; undique ad inferos tantundem viae est, Cic. Tusc. 1, 43; ligel. tantundem apud posteros meruit bonae famae, quantum malae, Tac. Hist. 2, 50; — B) gen. (pretii) tantidem: for el. til netop den ſamme Pris; - Ob malefacta haec tantidem emptam postulat sibi tradier, Ter. Ad. 2, 1, 45; voluntatem decurionum ··· tantidem (i. e. tam parvi), quanti fidem suam, fecit, Cic. R. Am. 39; men tantidem est ··· quasi etc., Plaut. Merc. 2, 2, 4.

tāos, i, m., *ταώς*: en paafuglfarvet, forreſten ubekiendt Ædelſten, Plin. 37, 72. — tapanta, ſild. comiſk Ord, f. *τὰ πάντα*: det Hele, odl.; - (qui) Trimalchionis tapanta est, (hans Factotum), Petron. Sat. 37. — tăpēte, is, n., (af Biformen tapes er acc. tapeta fulgentem, Sil., o. pl. tapetas fulgentes, Virg.; af Biformen tapetum er abl. tapetis, id., Martial.): Tæppe til Beklædning af Vægge, Gulve, Borde, Sofaer, odl.; - nomin. tapete, Sil.; pl. tapetia, Plaut., tapetibus, Virg., Ovid. — tăpīnōma, ătis, n., *ταπείνωμα*: nedrigt el. lavt Udtryk, Sidon. — Taprŏbāne, es, f.: Ø i d. indiſke Hav, (hod. Ceilon), Mela, Plin., Ovid. Pont. 1, 5, 8; ogſ. Taprobana, ae, Appul. — tapulla lex, (comiſk f. lex convivalis), Lucil. ap. Fest. p. 363.

tarandus, i, m.: en nordiſk Dyreart, rimel. Rensdyret, Plin. 8, 52, Solin. 30. — Tărănis, is, m.; efter Lucan. 1, 446: den galliſke Benævnelſe paa Jupiter. — Tăras, antis, m., *Ταράς*; I) en Søn af Neptunus, Stifter af Byen Tarent, Stat. Silv. 1, 1, 103; — II) Byen Tarent, Lucan. 5, 376. — Tărătalla: comiſk Benævnelſe paa en Kok, Martial. 1, 50: si tibi Mistyllos cocus ··· quare non Taratalla mihi, comiſk fordærvet efter Hom. Il. 1, 465: *Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα*, (i. e. secabant et alias res). — tărătantăra: onomatopoetiſk Betegnelſe af Trompetens Skrald; - At tuba terribili sonitu taratantara dixit, Enn. Ann. 2, 35; cf. Serv. ad Virg. Aen. 9, 508. — Tarbelli, orum, m.: Folk i Aqvitanien, imod Alperne, (i Nærheden af d. nuv. d'Aqs); - vid. Caes. B. G. 3, 72, o. Plin. 4, 33; — B) deſ. Tarbellus, 3: tarbelliſk, Pyrene, Tibull. 1, 7, 10; - ogſ. Tarbellius, 3, aequor, Lucan. 1, 421; - ogſ. Tarbellicus, 3, Aturus: Floden Adour, Auson.

tardābĭlis, e, [tardo]: ſom giør langſom, rigor, Tertull. — tarde, adv. af tardus: langſomt el. ſent; ogſ. ſildigt; - quod ipse celeriter arripuit, id quum tarde percipi videt, discruciatur, Cic. R. Com. 11; ∾ navigare, id.; tarde, quae credita laedunt, Credimus, Ovid. Her. 2, 9; proles tarde crescentis olivae, Virg. Ge. 2, 3; - men cur vesperi? quid necesse est tarde? Cic. Mil. 20; - compar., ∾ ingredi, id., moveri, id., (opp. celerius); men id. Acad. 2, 1: triennio tardius, quam etc.; - superl., ∾ (judicare rem, opp. maturissime), id. Caecin. 2; men id. Fam. 2, 9: quo (hvorhen) ··· tardissime omnia perferuntur. — tardesco, ĕre, v. inch. n., [tardus]: at blive langſom; - cur ··· tardescit lingua? madet mens? etc., vid. Lucr. 3, 478.

tardĭcors, dis, adj., [tardus, cor]: med ſløvt Begreb, ſløv el. dorſk, Augustin. — tardĭgĕmŭlus, 3, [tardus, gemo]: ſom ſukker langſomt; - ∾ senio oppressus, Laev. ap. Gell. 19, 7, (al. tardigenulo, i. e. tardigrado). — tardigrădus, 3, [tardus, gradior]: ſom ſkrider langſomt frem, quadrupes, Pacuv. ap. Cic. Div. 2, 64. — tardĭlŏquus, 3, [tardus, loquor]: ſom taler langſomt, Senec. Ep. 40. — tardĭpes, ĕdis, adj., [tardus, pes]: ſom gaaer langſomt; deſ. „poet. overſ.": haltende el. hinkende, (ſom Epithet til

Vulcanus); - ∾ deus, Catull. 36, 7; heder ogs. absol. Tardipes, Colum. (poëta), 10, 419.

tarditas, atis, f., [tardus]: Langsomhed el. Senhed, Dorskhed el. Efterladenhed, odl.; ogs. Ophold el. Forsinkelse; I) „egenl." om en Bevægelse el. Virksomhed; - celeritati tarditas, non debilitas (contraria est), Cic. Top. 11; ∾ pedum, vid. id. Rab. perd. 7; men id. Qu. Fr. 2, 15, „alleg.": cursu corrigam tarditatem etc.; ∾ navium, Caes.; mula ··· tarditatis indomitae, Plin. 8, 69; - moram et tarditatem bello afferre, Cic.; ∾ et procrastinatio etc., vid. id. Phil. 6, 3; cf. id. Sest. 47; men id. Fam. 1, 5: nosti hominis (i. e. Pompeji) tarditatem et taciturnitatem; cf. id. Brut. 42: Balbi ··· in utraque re consideratam tarditatem etc.; ∾ operis, id., veneni, Tac., aurium, Plin.; - ogs. in pl.: ne tarditatibus utamur in ingressu mollioribus, Cic. Off. 1, 36; cf. id. Univ. 9; — II) „fig.": Aandskræfternes Langsomhed el. Sløvhed el. Dorskhed; - ingenii tarditate et laboris fuga etc., Cic. Orat. 68; cf. id. Pis. 1, o. Quintil. 1, 1, in.; men Cic. Leg. 1, 19: quid abjectius tarditate et stultitia dici potest? cf. id. d. Or. 1, 27: cujus in dicendo aliquid reprehensum est, aut aeterna in eo, aut certe diuturna valet opinio tarditatis. — tardities, ēi, f.: Langsomhed el. Forsømmelighed, (forcl. Biform af tarditas), Attius ap. Non. — tardĭtūdo, ĭnis, f.: = frgd., (ligel. forcl. Biform f. tarditas), Plaut. Poen. 3, 1, 29, o. Attius ap. Non. — tardĭuscŭle, adv.: noget langsomt el. sent, venire, M. Aur. ap. Fronton.; af — tardĭuscŭlus, 3, demin. af tardus: noget langsom el. noget sløv; (forcl. Ord); - ∾ mulier, Plaut. ap. Non.; ∾ servus, Ter. Heaut. 3, 2, 4.

*tardo, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.: forsinker el. opholder, hindrer el. standser; - aut impedire profectionem meam, aut certe tardare, Cic. Fam. 7, 5; ∾ pedes (alta arena), Ovid. Her. 10, 20; cf. Hor. Od. 2, 17, 25; ∾ Romanos ad insequendum, Caes. B. G. 7, 26; cf. Cic. Verr. 3, 57: quum ejus animum ad persequendum non negligentia tardaret, sed conscientia sceleris refrenaret; men id. Phil. 11, 10: ne exercitus nostri tardentur animis; men id. Caecin. 27: quod ··· me similis ratio pudoris a praesentis laude tardaret; - ogs. c. inf.; ut reliqui ··· propius adire tardarentur, Caes. B. C. 2, 43; — II) neutr., (men alene sieldn.): nøler el. dvæler; er dorsk el. efterladen; - numquid putes rei publicae nomine esse tardandum nobis, Cic. Att. 6, 7; men Plin. 11, 11: tardantes (fucos) sine clementia puniunt (apes); o. — tardor, oris, m.: Langsomhed, (forcl. f. tarditas); - ∾ versuum, Varr. ap. Non.; — [af flgd.].

tardus, 3: langsom el. sen; I) „egenl." med Hensyn paa en Bevægelse el. Virksomhed; - velox an tardus sit, Cic.; ∾ asellus, Virg.; tarda aliqua et languida pecus, Cic. Fin. 2, 13; tardo amico nihil est quicquam iniquius, Plaut. Poen. 3, 1, in.; ligel. Tardi sumus nos, ibd. 66; cf. ibd. 6: Sciebam aetate Tardiores, etc. o. ibd. 7: Nequicquam hos procos mihi elegi loripedes, tardissumos; men Fatuus est, insulsus, tardus, etc., Ter. Eun. 5, 9, 59; vulnere tardus, (haltende deraf), Virg.; - ut sint ad injuriam tardiores, Cic.; tardior ad judicandum, id.; men id. Att. 7, 3: in discedendo erit, ut audio, tardior; — b) ogs. om Ting og om Begreber; - tardiores tibicinis modos facere, Cic. d. Or. 1, 60; ∾ subvectio (frumenti) erat, Liv. 44, 8; omnia tarda adhuc et spissa, Cic. Att. 10, 18; Tarda venit dictis difficilisque fides, Ovid. Fast. 3, 350; men Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quae etc., Hor. Ep. 1, 1, 23; ∾ noctes, (som komme sildigt), Virg. Ge. 2, 482; ∾ menses, (de lange Sommermaaneder), id. ibd. 1, 32; ∾ podagra, (som gjør langsom), Hor.; ∾ sapor, (som varer længe), Virg. Ge. 2, 126; — c) „poet." ogs. c. gen.; - tardusque fugae, Val. Fl.; - ligel. c. infin.; nectere tectos Numquam tarda dolos, Sil. 3, 233; — B) „bes." ogs. om Udtalen el. Foredraget, vid. Cic. d. Or. 2, 53; ligel. Quintil. 10, 3, 5: sit vel tardus, dum diligens, stilus, (Nedskrivningen el. Conciperingen); cf. ibd. 7, 22: tum et tardior pronunciatio moras habet etc.; — II) „fig." o. „ment.": aandigen langsom, sløv el. dum; - hui! tardus es! Ter. Heaut. 4, 5, 27; sensus omnes hebetes et tardos, Cic. Acad. 1, 8; tardi ingenii est, m. Subjectssætning, id. d. Or. 2, 27; ∾ ingenio esse, id. Agr. 3, 2; - navnl. ogs. med Hensyn paa Taleren; quum tardus in cogitando, tum etc., id. Brut. 59; cf. ibd. 70: non tardus sententiis, non inops verbis.

Tarentinus, 3, f. und. flgd. — Tărentum, i, n., („poet." ogs. Tarentus, i, m., Sil.), Τάρας: Byen Tarent i Storgrækenland, stiftet af de spartanske Parthenier, (hod. Taranto), Mela 2, 4, Flor. 1, 18, Justin., Cic. d. Senect. 4, Hor., Ovid., o. A.; — B) df. Tărentīnus, 3: hørende til el. benævnt efter Tarent, tarentinsk, sinus, Plin. 3, 16; ∾ lanae, Varr., oves, Colum.; — b) in pl. subst., Tarentini, orum, m.: Indvaanerne af Tarent, Tarentinerne, Cic., Liv. 8, 37, o. A. — Tarichēae, arum, f.: By i Galilæa, ved Søen Tiberias, Cass. ap. Cic. Fam. 12, 11; ogs. Tarichēa (el. aea), ae, Plin., Suet. — tarmes, ĭtis, m.: en Træorm; - Postes ambo ab infimo tarmes secat, Plaut. Most. 3, 2, 140; cf. Vitruv. 2, 9; (skrives ogs. termes, Isid.).

Tarpējanus, 3, f. und. flgd. — Tarpējus, a: romersk Persons- o. Slægtsnavn; df. — Tarpeja, ae, f.: en romersk Jomfru, om hvis Forræderi og Løn f. Liv. 1, 11, Flor. 1, 1, o. A.; — B) df. 1) Tarpējus, 3: tarpejisk, mons: en Spids af d. capitolinske Høi, hvorfra Forbrydere nedstyrtedes, Varr., Liv. 1, 55; ogs. ∾ saxum, id. 6, 20, o. Tac. Ann. 6, 19; ogs. ∾ rupes, id. Hist. 3, 71; men absol., in Tarpejo fodientes, Plin. 28, 4; - ∾ arx: Borgen paa Capitolium, Propert., Ovid.; ∾ pater: d. capitolinske Juppiter, Propert.; men ∾ dei, (som dyrkes paa Capitolium), Lucan.; ∾ coronae, (som gives til Seierdvinderne i de capitolinske Lege), Martial. 9, 4; hvorom ogs. ∾ quercus, id. 4, 54; — 2) Tarpējānus, 3: = frgd.; - ∾ haedus, (fra d. tarpejiske Høi), Apic.

Tarquĭniensis, e, f. und. flgd. — Tarquĭnii, orum, m.: By i Etrurien, Liv. 1, 34 o. 47, oftere; — B) df. 1) Tarquĭnĭus, i, som Mandsnavn; bes. ogs. aa) Navnet paa den fra Byen Tarqvinii nedstammende Tarquinius Priscus, Roms femte Konge; - vid. Cic. d. Rep. 2, 28 flgd., o. Liv. 1, 34 flgd.; — bb) Navnet paa den fra ham nedstammende Tarquinius Superbus, Roms syvende og sidste Konge; - vid. Cic. d. Rep. 2, 24 flgd., Liv. 1, 46 flgd., o. A.; — b) df. adj. Tarquĭnĭus, 3: hørende til Tarqviniernes Familie, tarqvinisk, nomen, Liv. 1, 47, factio, id. 2, 18; — 2) Tarquiniensis, e: hørende til Byen Tarqvinii, ager, Cic.; hvorom ogs. absol.: in Tarquiniensi, Varr.; — b) df. pl. subst., Tarquinienses, ium, m.: Indvaanerne af Tarqvinii, Liv. 2, 6 flgd., oftere, Plin. 3, 8. — Tarquĭtĭus, i, m.: Navnet paa en Etrusker, som skrev om Haruspicierne, Macrob. Sat. 3, 7; — B) df. Tarquĭtĭāni libri, (hans Skrifter), Ammian. 25, 2.

Tarrăcīna (Terr.), ae, f.: By i Latium, hed tidligere Anxur, Mela 2, 4, Plin. 3, 9, Cic.; - heder ogs. Tarracinae, arum, Liv. 4, 59; — B) df. Tarrăcīnensis, e: tarracinensisk, af el. fra Tarracina, Sall. Catil. 46; — b) df. subst., Tarracinences, ium, m.: Indvaanerne af Tarracina, Tac. Hist. 4, 3. — Tarrăco, ōnis, f.: By i Spanien, (hod. Tarragona), Plin. 3, 4, Cic., Liv., o. A.; — B) df. Tarrăcōnensis, e: hørende til el. benævnt efter Byen Tarraco, conventus, Liv., colonia, Tac.; men ∾ Hispania, Plin. 3, 2, provincia, ibd. 3. — Tarsenses, ium, f. und. flgd. — Tarsus, i, f.: Hovedstaden i Cilicien,

Cic. Fam. 2, 17; — B) df. Tarsenses, ium, m.: Indbaanerne af Byen T., id. ibd. 12, 13.

Tartărĕus, 3, o. Tartarinus, 3, f. und. flgd. — Tartărus (-os), i, m., pl. Tartara, orum, n., Τάρταρος, Τάρταρα: Underverdenen el. Tartarus; (poetisk Ord, i Prosa: Inferi); – Tartarus ipse Bis patet in praeceps tantum ··· Quantus ad aetherium coeli suspectus Olympum, Virg. Aen. 6, 578; cf. Lucr. 3, 1025, Hor. Od. 3, 7, 17, o. A.; – oftest in pl.: ~ impia, (som de Fordømtes Opholdssted), Virg., inania, (hvor ingen Legemer findes), Ovid.; cf. Hor. Od. 1, 28, 10; — b) personificeret findes pater Tartarus f. Pluto, Val. Fl.; — B) df. 1) Tartărĕus: hørende til el. benævnt efter Underverdenen, tartarisk, custos, (i. e. Cerberus), Virg., rex, (i. e. Pluto), Claudian.; ~ Acheron, Virg., Phlegethon, id.; men ~ sorores, (i. e. Furiae), id.; men ~ volucres, (i. e. Harpyiae), Val. Fl.; ~ antrum: Underverdenen, Lucan.; men ~ specus, (rædselfuld el. skrækkelig), Phaedr. 4, 6; ~ vox (Furiarum), Virg. Aen. 7, 713; — 2) Tartărīnus, 3, ligesom frgd.: underjordisk; df. „poet. overf.": skrækkelig, Enn. ap. Varr.; cf. Fest. p. 359.

Tartessiacus, 3, etc., f. und. flgd. — Tartessus (Tartēsus), (el. -os), i, f.: gammel Kyststad i Hisp. Baet., ved Udløbet af Floden Bætis, Mela 2, 6, Plin. 3, 3, Sil.; — B) df. 1) Tartessius (Tartēsius), 3: tartessisk, litora, Ovid. Met. 14, 416, stagna, Sil.; – „poet." ogs. f. hispanisk el. spansk, tellus, Sil.; — 2) Tartessiăcus (Tartēsiacus), 3: = frgd., aequor, Sil., thyrsi, (Laktuk), Colum.; – „poet." ogs. f. hispanisk el. spansk, arenae, Claudian., Iberus, Sidon.; — 3) Tartessis (Tartēsis), ĭdis, f.: = frgd., lactuca, Colum.

tarum, i, n.: Aloetræet, Plin. 12, 44. — Tarusātes, ium, m.: Folk i Gall. Aquit., Caes., Plin. 4, 33. — Tarvisium, i, n., el. Tarvīsus, i, f.: By i d. Venetianske, (hod. Treviso el. Trevigio), Paul. Diac., Venant. — tasconium, i, n.: etslags hvid Lerjord til Digler, Plin. 33, 21. — tăsis, is, f., τάσις: Spænden el. Strækken; df. „overf.", ~ vocis: Stemmens Anstrængelse, Capella.

tat, interj., som Udraab i Forundring: hei el. heida! obl., Plaut. Truc. 3, 1, 13; f. ogs. tatae. — tăta, ae, m., i Børnesproget: kallende Benævnelse f. Papa (el. Fader), Varr. ap. Non.; – ogs. som Keleord f. Fader el. Forsørger, Martial. 1, 101. — tătae, interj.: = tat, Plaut. Stich. 2, 7, 3. — Tatiensis, e, f. und. flgd. — 1. Tătius, i, m.: Konge i d. Sabinske, derefter Medregent af K. Romulus; – vid. Liv. 1, 10 flgd., Propert. 4, 2, 52, o. A.; — B) df. 1) Tatius, 3: hørende til el. benævnt efter K. Tatius; – Ignes castrorum et Tatiae praetoria turmae, Propert. 4, 4, 31; — 2) Tatiensis, e: = frgd.; df. subst., Tatienses (ogs. efter Fornavnet Titus: Titienses), ium, m.: en af de trende oprindelige romerske Ryttercenturier, Liv. 1, 13, Ovid. Fast. 3, 131; f. ogs. Varr. L. L. 5, 8 flgd. — 2. Tatius, 3, f. und. 1. Tatius.

tau, f. taurus, vid. Quintil. 8, 3, 28, o. Auson. Technopaegn. — Taulantii, orum, m.: Folk i Illyrien, Plin. 3, 26; — B) df. Taulantĭus, 3: taulantisk, incola, Sil., Lucan. — Taum, i, n., (hod. Firth of Tay): Fjord med Ebbe paa Grændsen af England og Skotland; – vastatis usque ad Taum (aestuario nomen est) nationibus, Tac. Agr. 22. — Taunus, i, m.: Taunusbierget i d. vestlige Tydskland, (imellem Frankfurt o. Mainz, hod. die Höhe), Mela 3, 3, Tac. Ann. 1, 56.

taura, ae, f., ταῦρα: gold Ko, Varr., Colum. — taurĕus, 3, [taurus]: af en Tyr el. Oxe, vincla, (Remmer af Oxeleder), Lucr. 6, 1070, terga, (Oxehuder), Virg. Aen. 9, 706; – „meton." ogs. f. Pauke, Ovid. Fast. 4, 342; — b) df. subst., taurea, ae, f.: Pidsk el. Svøbe af Oxeleder, Juvenal. 6, 492, Tertull. —

Tauri, orum, m.: Taurierne, thracisk Stamme paa Chersonesus Taurica, (d. nuv. Crim), vare berygtede for deres Menneskeoffere, Mela 2, 1, Cic. d. Rep. 3, 9; — B) df. Tauricus, 3: hørende til el. benævnt efter Taurierne, taurisk, Chersonesus, Plin. 4, 26, terra, Ovid. Pont. 1, 2, 80, ara, id. Trist. 4, 4, 66. — taurĭcornis, e, [taurus, cornu]: som har Tyrehorn, Epithet til Juppiter, (m. Henspillen paa hans Bortførelse af Europa), Prudent. — Tauricus, 3, f. und. Tauri. — taurĭfer, a, um, [taurus, fero]: som fremfører el. opføder Tyre; – ~ campi, Lucan. 1, 473. — taurĭformis, e, [taurus, forma]: med en Tyrs Gestalt, (Epithet til Floden Aufidus), Hor. Od. 4, 14, 25. — taurĭgĕnus, 3, [taurus, gigno]: avlet af en Tyr; – ~ semine ortum, an humano? Attius ap. Macrob.

Taurii ludi: Spil el. Kamplege i Rom paa Cirkus Flaminius, til Ære for de underjordiske Guder; – vid. Varr. L. L. 5, 32, Liv. 39, 22, o. Fest. p. 350 flgd.; — b) df. Taurium aes, quod in Taurios ludos consumitur, Fest. p. 360. — Taurīni, orum, m.: Folk i d. nordlige Italien, (hvor nu Turin, Augusta Taurinorum), Plin. 3, 21, Liv. 21, 38 flgd., Tac. Hist. 2, 66; — B) df. Taurīnus, 3: hørende til el. benævnt efter Taurinerne, taurinsk; – ~ saltus, Liv. 5, 34; ~ campi, Sil. — 1. taurīnus, 3, [taurus]: hørende til el. benævnt efter en Tyr, (oftest „poet."); – ~ vultus Eridani, Virg. Ge. 4, 371; men Hyades, Taurinae cornua frontis, (paa Himmelen), vid. Ovid. Fast. 6, 197; – ~ gluten, Lucr., fel, Plin., fimum, id.; men ~ tergum: Oxehud, Virg. Aen. 1, 368; hvf. ogs. ~ tympana, (Trommer el. Pauker deraf), Claudian.; ~ pulsus, (Slag paa saadanne Pauker), Stat. — 2. Taurinus, 3, f. und. Taurini. — Tauris, ĭdis, f.: Ø ved Kysten af Illyrien, Hirt. B. Al. 45. — Taurius, 3, f. und. Taurii.

taurŏbŏlior, atus sum, 1, v. dep. n.: forretter Offringen taurobolium, Lamprid. Heliog. 7; af — Taurŏbŏlĭum, (Tauropol.), i, n.: et med visse Cæremonier forbundet Offer af en Tyr til Cybele, Inscriptt. — Taurŏis, entis: et Massilienserne tilhørende Søkastel i Gall. Narb., (hod. Tarento), Caes. B. C. 2, 4, Mela 2, 5. — Taurŏmĕnĭum (o. -minium), i, n.: By paa Østkysten af Sicilien, Plin. 3, 11, o. Cic. Att. 16, 14; ogs. Tauromenon, i, Ovid. Fast. 4, 475; — B) df. Taurŏmĕnĭtānus, 3: tauromenitansk el. tauromenisk, civitas, Cic. Verr. 3, 6; ~ euripus, Plin. 2, 100; ~ colles, id.; — b) som subst. pl., Tauromenitani, orum, m.: Indbaanerne af Byen T., Cic. Verr. 2, 66, oftere. — taurophthalmon, i, n., ταυρόφθαλμον: Tyreøie, etslags Rosmarin, Appul. — Taurŏpŏlos, i, f.: Epithet til Diana, som under dette Navn havde et Tempel ved Amphipolis; – concursus matronarum in templum Dianae, quam Tauropolon vocant, etc., Liv. 44, 44.

taurŭlus, i, m., demin.: liden Tyr, Petron. Sat. 39; af — taurus, i, m., ταῦρος: Tyren, Varr., Colum., Plin., Virg.; ogs. „alm.": Oxen; hvf. fessi vomere tauri, Hor. Od. 3, 13, 11; ligel. Virg. Ge. 1, 64: terrae Pingue solum ··· Fortes invertant tauri; — not.: om den af Perillus for Tyrannen Phalaris forfærdigede Kobberoxe vid. Cic. Verr. 4, 33, Ovid. Trist. 3, 11, 41, o. Plin. 34, 19; — II) df. „overf." ifølge etslags Lighed; A) som nom. appell.; 1) Stiernebilledet Tyren i Dyrkredsen, Hygin., Virg. Ge. 1, 218, Plin. 2, 41; — 2) etslags liden Fugl, der efterligner Oxens Brøl, Rørdrummen, Plin. 10, 57; — 3) etslags Torbist, Plin. 30, 12; — 4) en Trærod, f. nedenf. Quintil. l. c.; — 5) ligesom Grækernes ὄῤῥος: Stedet under el. bag Kiønsdelene, Fest.; — B) som nom. pr.; 1) Biergstrækning i Asien, beskrives Plin. 5, 27; cf. Cic. Fam. 15, 2, o. Liv. 35, 13; — b) hertil hører ogs.: Tauri promontorium i Lycien, Mela 1, 15, o. Tauri Pylae: Biergpas imellem

Cappadocien o. Cilicien, Cic. Att. 5, 20; — 2) Navnet paa en Flod (omtr. paa Grændsen af Pamphylien o. Pisidien), Liv. 38, 15; — b) ogs. Navnet paa en af Nilens Canaler, Plin. 5, 54; — 3) romersk Mandsnavn, Plin., Cic.; — not.: hertil kan endnu mærkes Quintil. 8, 2, 13: sicut in his, quae homonyma dicuntur, ut Taurus animal sit, an mons, an signum in coelo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum, non intelligitur. — tautŏlŏgĭa, ae, f., ταυτολογία: Tilføielse af et Ord el. Udtryk, som alene indeholder el. gientager, hvad der allerede er sagt, Capella; paa Græsk, Quintil. 8, 3, 50.

tax: comisk Naturlyd til Betegningen af Pidskeslag, odl.; - tax, tax tergo meo erit; non curo, Plaut. Pers. 2, 3, 12. — taxa, ae, f.: en Art af Laurbærtræet, Plin. 15, 39. — taxātĭo, onis, f., [taxo]: Taxering el. Vurdering; - ejus rei taxationem nos fecimus etc., Cic. frgm. Or. pr. Tull. 7; hoc super omnem taxationem est, Plin. 7, 10; — II) „bes." i Retssproget: Bestemmelsen af en Sum el. af et Antal i Contracter el. Testamenter, odl., Digest.

taxĕa, ae, f.: gallisk Benævnelse paa Flesk, Afran. ap. Isid., Arnob. — taxĕōta, ae, m., ταξεώτης: rimel. etslags Øvrighedstiener el. underordnet Embedsmand, Cod. Just. — *taxĕus, 3: af Taxustræer, silva, Stat.; o. — taxĭcus, 3: = frgd.; - ∾ venenum, Plin. 16, 20; — [taxus]. — taxillus, i, m., [efter Cic. Orat. 45, Grundformen til det deraf sammentrukne talus]: en Terning; - dum etc., taxillos perdidi, Pompon. ap. Priscian. — 1. taxim, perf. conj. syncop., s. und. tango. — 2. taxim, adv., [tago, tango]: med let Berørelse, d. e. uformærkt, Varr. ap. Non., Lucil. ibd.

taxo, avi, atum, 1, v. a., intens. af tago, tango: berører stærkt, tager fast derpaa, navnl. for at veie el. vurdere; I) „egenl."; - taxare: pressius crebriusque ··· tangere, vid. Gell. 2, 6; cf. Macrob. Sat. 6, 7; — II) „fig."; A) „overf.": taxerer, vurderer; - talentum Atticum denariis sex millibus taxat Varro, Plin. 35, 40; cf. Suet. Aug. 41: senatorum censum ··· pro octingentorum millium summa duodecies HS. taxavit; ligel. id. Calig. 38: taxato prius modo summae; - ogs. om andre Bestemmelser; Agrippa hoc intervallum XL millibus passuum taxavit, Plin. 6, 38; s. ogs. Flor. 2, 6: dignitasque equestris taxata mensura (sc. anulorum); ligel. om en Vare: taxari in libras denariis septem, Plin.; — B) „ment."; 1) „alm."; vurderer el. bedømmer; - tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus, Senec.; uni sapienti notum, quanti res quaeque taxanda sit, id. Ep. 81; — 2) „ment.": stikler derpaa, snerter el. dadler; - Cassius Parmensis quadam epistola sic taxat Augustum: materna tibi farina etc., Suet. Aug. 4; cf. id. Dom. 10; men Plin. 15, 16: in piris taxatur superbia cognomine, (visse Pærer hede superba el. de stolte). — taxōninus, 3: hørende til el. benævnt efter Maaren (lat. meles, germ. Dachs); - ∾ adeps, Marc. Emp. — taxus, i, f.: Taxustræet, (hvis Bær holdtes for giftige); vid. Plin. 16, 20, o. Virg. Ecl. 9, 30; - taxo se exanimare, Caes. B. G. 6, 31; - som giftigt hører Taxustræet ogs. til Underverdenen, Sil., Lucan.; cf. Ovid. Met. 4, 432; — II) „poet. overf.": Kastespydet, Sil. 13, 210.

Tāÿgĕte, es, f., Ταϋγέτη: Datter af Atlas ved Plejone, en af Plejaderne, Virg. Ge. 4, 232, Ovid., Cic. Arat. — Tāÿgĕtus, i, m., Ταΰγετον: Biergstrækning i Lakonien, Plin. 2, 81, Cic., o. A.; - ogs. Taygeta, orum, n., Virg. Ge. 3, 488.

1. tē, dig, s. und. tu. — 2. -tĕ, Pronominalsuffix i Formerne: tute, tete, etc., s. und. tu. — Tĕānum, i, n.: Navnet paa tvende Byer i Italien; I) Teanum Appulum, Plin. 3, 16, o. Cic. Att. 7, 12, oftere; — B) df. Tĕānenses ex Appulia, Liv. 9, 20; ogs. absol. Teani, Plin. l. c.; — II) Teanum Sidicinum i Campanien, (hod. Teano), Plin. 3, 9, Cic. Att. 8, 11 B, oftere. — Tĕāte, es, f.: By i Italien, ved d. venetianske Havbugt, Sil.; — B) df. Tĕātīni, orum, m.: Indvaanerne, Plin. 3, 17. — Tĕātes Appuli: Folk i Appulien, Liv. 9, 20. — tēba, ae, f., efter Varr. R. R. 3, 1, i det Sabinske: en Høi, (collis).

techna, ae, f., τέχνη: Kunstgreb el. listig Streg, List el. Puds, (forcl.); - falli technis per servolum, Ter. Heaut. 3, 1, 62; cf. Plaut. Capt. 3, 4, 109; technam de auro facere, id. — technĭcus, i, m., τεχνικός: Lærer i Kunsten, en Techniker, Quintil. 2, 13, 15. — Technŏpaegnĭon, i, n., Τεχνοπαίγνιον, (Kunstspil): Titelen paa et Digt af Ausonius. — Tecmessa, ae, f.: Datter af K. Teuthras, Ajax's (Telamons Søns) Elskede, Hor. Od. 2, 4, 6, o. Ovid. A. A. 3, 517. — tēcŏlīthos, i, m., τηκόλιθος, (Stensmelteren): etslags ubekiendt Stenart, Plin. 36, 35.

tecte, adv. af tectus und. tego, ligesom tildækket, d. e. skiult, hemmeligen; - tecte quicquid est datum, etc., Cic. Att. 1, 14; nec satis tecte declinat impetum, nisi etc., Cic. Orat. 68; - compar., ∾ appellare, id. Fam. 9, 22; ligel. ∾ cupere, Ovid., optare, Tibull. — tectŏnĭcus, 3, τεκτονικός: hørende til Bygning; - ∾ formae: Grundrids til Bygninger, Auson. — tector, oris, m., [tego]: som overtrækker med Gibs, odl., Stuccaturarbeider el. Vægmaler, Varr. R. R. 3, 2, Vitruv. 7, 3. — tectōrĭŏlum, i, n., demin.: liden Afdeling af Stuccaturarbeide; - in pl.: bella tectoriola, Cic. Fam. 9, 22; af — tectōrĭum, i, n., s. und. flgd.

tectōrius, 3, [tego]; I) „alm.": hørende til Bedækning el. Tækning, odl.; - Quasi ventus (difflavit) folia aut paniculam tectoriam (Tækkestraa el. Tækkehalm), Plaut. Mil. gl. 1, 1, 18; — B) df. subst. tectorium, i, n.: Laag el. Dexel; - tectoria doliorum, Cato; — II) „bes.": hørende til Overdragning (el. Kalkning) af Mure el. Vægge, til Stuccaturarbeide el. Vægmalerier; - parietes opere tectorio loricandi, Varr.; neque id (sepulcrum) opere tectorio exornari, Leg. 2, 26; s. ogs. Plin. 35, 25; — B) df. subst.: Kalklag el. Stuccatur el. Vægmaleri, odl.; - ex qua (columna) tantum tectorium vetus delitum sit, et novum inductum, Cic. Verr. 1, 55; tectorium ter arenato, bis marmorato inductum etc., Plin. 35, 56; ∾ gregale, Senec.; — b) comisk er Juvenal. 6, 467: tectoria prima reponit, (det første Lag af Brøddei til Hudens Conservering); — c) „alleg." er Pers. 5, 24: dignoscere ··· Quid solidum crepet, et pictae tectoria linguae (opsminket Tale, odl.). — Tectŏsăges, um, m.: Folk i Gall. Narb. imellem Pyrenæerne og Rhonen, Plin. 3, 5, Caes.; - hede ogs. Tectosagi, orum, Liv. 38, 16.

*tectŭlum, i, n., demin.: lidet Tag, Hieronym.; af — tectum, i, n.: Taget; - Ita omnes de tecto deturbavit tegulas (ventus), Plaut. Rud. in.; Neque quum subsiliunt ignes ad tecta domorum, Lucr. 2, 191; aedis culmen ··· tecto nudatum, etc., vid. Liv. 27, 4; men ad tectum paene pervenisse, (om en Bygning, som opføres), Cic. Att. 4, 3; men Hor. Sat 1, 2, 41: Hic se praecipitem tecto dedit; — II) „overf.": det med Tag forsynede Vaaningshus, Hus el. Bolig el. Qvarter, odl.; - et „tectum" pro „domo" recipiet (prosa), vid. Quintil. 8, 6, 20; qui inter annos quatuordecim tectum non subissent, Caes. B. G. 1, 36; vos, Quirites, in vestra tecta discedite, Cic. Catil. 3, 13; tum erat ager incultus sine tecto, nunc est cultissimus cum optima villa, id. R. Com. 12; cf. id. Att. 5, 16; men id. d. Rep. 1, 26: ejusmodi conjunctionem tectorum oppidum vel urbem appellaverunt; cf. Virg. Aen. 1, 627, o. Hor. Sat. 2, 3, 10; men solidis clauditur in tectis, (i et stærkt Fængsel), Ovid. Met. 3, 697; ∾ aurata, Cic., laqueata, Hor.; cf. Cic. Parad. 1, 3,

o. Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 35; - „poet." ogs. om Dyrenes Leie: tecta ferarum, Virg.; o. — tectūra, ae, f.: Dækning el. Overstrygning med Kalk, odl.; - ∾ parietum, Pallad.; — [tego]. — tectus, 3, partic. o. adj. af tego. - tecum, s. cum te, s. und. tu. — ted, s. und. tu. — teda, tedifer, s. und. taeda, etc. — Tēdignĭlŏquĭdes, m., [i. e. te digna loquens]: comisk formet Navn, Plaut. Pers. 4, 6, 22.

Tĕgĕa, ae, (Tegee, es, Stat.), f., Τεγέα: gammel By i Arkadien, i Nærheden af d. nuv. Tripoliza, Mela, Plin. 4, 10; - „poet." ogs. f. Arkadien, Stat., Claudian.; — B) df. 1) Tĕgĕēus el. Tegeaeus, 3: hørende til el. benævnt efter Tegea, tegeisk el. tegeatisk; df. ogs. „poet." f. arkadisk; - vid. Virg. Aen. 5, 299, o. id. ibd. 8, 459; men til den arkadiske Hyrdegud Pan: Adsis, o Tegeaee, favens, id. Ge. 1, 18; ∾ virgo, Ovid. A. A. 2,55, (i. e. Callisto); men id. Met. 8, 317, er Tegeea f. Atalanta (fra Scyros i Arkadien); ∾ aper (f. Erymanthius), id.; ∾ parens, Ovid. Fast. 1, 627, sacerdos, ibd. 6, 531, (i. e. Carmenta); cf. ibd. 1, 545: ∾ domus, (i. e. domus Euandri); ∾ volucer, (i. e. Mercurius), Stat. Silv. 1, 5; — 2) Tĕgĕātĭcus, 3: = frgd.; - ∾ volucer el. ales, (i. e. Mercurius), Stat.; — 3) Tĕgĕātae, arum, m.: Indvaanerne af Tegea, Tegeaterne, Cic. Div. 1, 19; — 4) Tĕgĕātis, idis, f.: tegeatisk; df. „poet." f. arkadisk; - ∾ mater, (d. arkadiske Atalanta), Stat. Theb. 9, 571; ∾ capra, Sil. — Tegeaeus, Tegeatae, etc., s. und. frgd.

tĕges, ĕtis, f., [tego]: en Matte; - ∾ canneae, palmeae, Colum.; ad texendas tegetes (juncus), Plin.; cf. Juvenal. 6, 117; df. — tĕgĕtĭcŭla, ae, f., demin.: liden Matte; - ∾ cannabinae, Varr.; cf. Martial. 9, 93. — tĕgĭle, is, n., [tego]: Dække el. Bedækning, Appul., inc. — tĕgillum, i, n., demin. af tegulum: lidet Dække el. liden Kiortel, Plaut. Rud. 2, 7, 18; navnl. liden Regnskierm el. Regnhat, Varr. ap. Non.

tĕgĭmen, (ogs. tegumen o. tegmen, s. nedenf.), ĭnis, n.: Bedækning el. Dække, odl.; - saal. Cic. Tusc. 5, 32, i en Oversættelse af d. Græske: mihi amictui est Scythicum tegimen; men „poet.": tegimen direpta leoni Pellis erat, Ovid. Met. 3, 52; cf. Tac. Ann. 2, 21: Germanicus, quo magis agnosceretur, detraxerat tegimen capiti; - consertum tegumen spinis, Virg. Aen. 3, 594; cf. Liv. 1, 20; - men Lucr. 5, 1349: Nexilis ante fuit vestis, quam texile tegmen; cf. Virg. Aen. 7, 666 o. 742, Liv. 5, 48, Quintil. 9, 4, 4, o. A.; — b) df. ogs. „poet.": sub coeli tegmine, Lucr. 1, 987, oftere; ∾ fluminis, (dens Isdække), Laev. ap. Gell. 19, 7. — tegimentum, i, s. und. tegumentum. — tegmen, ĭnis, s. und. tegimen. — tegmentum, i, s. und. tegumentum.

tĕgo, xi, ctum, 3, v. a., στέγω: dækker el. bedækker; I) „egenl."; A) „alm."; - bestiae aliae coriis tectae sunt, etc., Cic. N. D. 1, 47; cf. Lucr. 4, 937, o. Hor. Od. 1, 6, 13; men m. græsk Construction: prima tectus lanugine malas, Ovid. Met. 12, 291; men absol.: ut tecti esse possemus, Cic. N. D. 2, 60; - stramentis tectae casae, Caes.; cf. id. B. C. 2, 10; men naves longae tectae, (Langskibe med Dæk), id.; (opp. naves apertae, Liv. 36, 43); - ∾ latus alicui, (som Tiener) at gaae ved nogens Side, Hor. Sat. 2, 5, 18; cf. Suet. Claud. 24; - sarta tecta, vid. sartus, 3, und. sarcio; — B) „bes."; 1) dækker el. bedækker for at skiule, skiuler el. forvarer; - tectis insignibus suorum, etc., Caes. B. G. 7, 45; fugientes silvae texerunt, id.; cf. Ovid. Met. 13, 822; men ferae latibulis se tegunt, Cic. Rab. Post. 15; — 2) om Jorden: at bedække den Døde; - Me licet unda ferat, te modo terra tegat, Propert.; ligel. Ossa tegit tumulis, Ovid. Am. 2, 6, 59; cf. id. Met. 15, 56; — II) „fig."; A) dækker el. bedækker for at beskytte, beskytter el. bevarer; - ut eum tegas et tueare, Cic. Fam. 13, 66; men Caes. B. C. 3, 26: portus ab Africo tegebatur, etc.; cf. ibd. 27: tempore commutato tempestas et nostros texit, et naves Rhodias afflixit; men Ter. Heaut. 4, 2, 5: triumpho, si licet me latere tecto abscedere (med dækket Flanke, d. e. helskindet); - pericula facile innocentia tecti repellemus, Cic. Manil. 24; ut legatos cura magistratuum magis, quam jus gentium, ab ira impetuque hominum tegeret, Liv. 8, 6; cf. Cic. d. Or. 1, 59: clarissimorum hominum auctoritate leges et jura tecta esse, etc.; ligel. id. Lael. 12: talis improborum consensio non modo excusatione amicitiae tegenda non est, sed potius supplicio omni vindicanda; — B) dækker el. tilhyller, holder hemmelig el. skiuler el. besmykker derunder; - triumphi nomine tegere atque velare cupiditatem suam, Cic. Pis. 24; summam prudentiam simulatione stultitiae tegere, id. Brut. 14; illis artificio opus est, ut turpia facta oratione tegant, Sall. Jug. 85; cf. Caes. B. C. 3, 22; ∾ commissa, Hor.; men Ovid. Trist. 3, 6, 10: Pectoribus dabas multa tegenda meis; — III) partic. tectus, 3, ofte ogs. som adj.: bedækket el. skiult; - tectos cuniculos agere etc., vid. Hirt. B. G. 8, 41; — B) df. oftest „fig.": hemmelig el. forborgen, odl.; - tectis verbis ea ad te scripsi, quae etc., Cic. Fam. 9, 22; ligel. sermo verbis tectus etc., id. ibd.; occultior atque tectior cupiditas etc., id. R. Am. 36; — b) navnl. ogs. om Personer: forbeholden, som ikke røber sig, odl.; - tecti esse ad alienos possumus, etc., id. ibd. 40; cf. id. Fin. 2, 17; men id. d. Or. 2, 73: unum te in dicendo mihi videri tectissimum.

*tēgŭla, ae, f.: Tagsten, Teglsten til Tækning; ogs. Tækkespaan el. Tækkeflis, odl.; - tegulam illam in Italia nullam relicturum, Cic. Att. 9, 7; men Ovid. A. A. 2, 622: quum solem nondum prohibebat et imbrem Tegula; cf. Martial. 7, 36, o. A.; - oftest in pl.; Tagstenene el. Taget selv; - heus, quid agis tu, inquam, in tegulis? Plaut. Mil. gl. 2, 2, 22; cf. Ter. Phorm. 4, 4, 27; men Cic. Phil. 2, 18: quum tu ··· per tegulas demitterere; men demptis tegulis, (efterat Taget var afrevet), id. Verr. 3, 50; habitare sub tegulis, (under Taget, paa et Loft), Suet. Gramm. 9; o. — tēgŭlum, i, n.: Tækning el. Tag; - tegulo aquaticarum arundinum operire domos, vid. Plin. 16, 64; — [tego].

tĕgŭmen, ĭnis, s. und. tegimen. — tĕgŭmentum, (ogs. tegimentum o. tegmentum, s. nedenf.), i, n., [tego]: Bedækning el. Indhylling, Hylster el. Dække; - tegumenta corporum, vel tecta, vel suta, Cic. N. D. 2, 60; s. ogs. Liv. 1, 43, oftere, Senec. Ep. 90, o. Suet. Calig. 55; - ad tegimenta scutis detrahenda etc., Caes. B. G. 2, 21, oftere; - palpebrae ··· sunt tegmenta oculorum, Cic. N. D. 2, 57; — II) ogs. „fig.": Værn, Beskyttelse; - Istaec ego mihi semper habui aetati tegumentum meae, Ne etc., Plaut. Trin. 2, 2, 32. — Teius, 3, s. und. Teos.

tēla, ae, f., [rimel. ctr. f. texela, vid. Cic. Orat. 45]; I) „egenl.": Væven el. det Vævede; - texentem telam studiose etc., Ter. Heaut. 2, 3, 44; men Cic. Acad. 2, 29: Penelope telam retexens; men lana et tela victum quaeritans, Ter.; cf. Ovid. Fast. 4, 699: exercet brachia telis; men plena domus telarum, Cic. Verr. 4, 26; s. ogs. Virg. Aen. 4, 264, o. Ovid. Met. 6, 69; - ogs. om Edderkoppens Væv, Plaut., Catull., o. A.; — B) df. „meton."; a) Rendingen i Væven; - radio stantes percurrere telas, Ovid.; cf. Virg. Ge. 1, 294; addere licia telae, id.; annectere licia telis, Tibull., (at væve); — b) ogs. Vævertræet el. Væverstolen, Cato, Ovid. Met. 6, 576; — C) „alleg.": et Paafund, odl.; - quamquam ea tela texitur ··· ut etc., Cic. d. Or. 3, 60; ligel. Plaut. Pseud. 1, 4, 6: Neque ad detexundam telam certos terminos (habes); cf. id. Bacch. 2, 3, 116.

1. tĕlămo el. telamon, ōnis, m., τελαμών (Bære-

ren); bf. i Architecturen: mandlig Figur, som bærer Bjælkeværket, Vitruv. 6, 7. — 2. Tĕlămo el. Telamon, ōnis, m., *Τελαμών*: en Argonaut, Søn af Aeakus, Broder af Peleus, Fader til Ajax o. Teucer, Hygin., Ovid. Met. 7, 476 flgd., o. id. ibd. 11, 216 flgd.; — B) bf. 1) Tĕlămōnĭus, i, m.: Søn af Telamon, d. e. Ajax, Ovid. Met. 13, 194, oftere; — 2) Tĕlămōnĭădes, ae, m.: Efterkommer af Telamon; bf. Telamons Søn, Ajax, Ovid. Met. 13, 231. — telanae ficus (pl.): en sort Figenart, Cato, Plin. 15, 29.

Telchines, um, m., *Τελχῖνες*, efter Mythen: en fra Creta indvandret Præstefamilie paa Rhodus, Ovid. Met. 7, 365; cf. Stat. Theb. 2, 274. — Tēlĕbŏae, arum, m., *Τηλεβόαι*: Folk el. Røverstamme i Akarnanien, Plin. 4, 19, o. Plaut. Amph. 1, 1, 56, oftere; – en Coloni deraf beboede sildigere Øen Capreæ, Virg., Tac. Ann. 4, 67. — Tēlĕgŏnus, i, m., *Τηλέγονος*: Søn af Ulysses og af Circe, ombragte sin Fader (uden at kiende ham), og byggede derefter Byen Tusculum; – vid. Hygin. Fab. 127, o. Hor. Od. 3, 29, 8, ogs. Propert. 2, 23, 42, Ovid. Fast. 3, 92, o. A.; — b) Ovid. Trist. 1, 1, 114, hede hans Libri de arte amandi: Telegoni, fordi de havde giort deres Forfatter ulykkelig. — Tēlĕmăchus, i, m., *Τηλέμαχος*: Søn af Ulysses og af Penelope; – vid. Hygin. Fab. 127, Ovid. Her. 1, Hor. Ep. 1, 7, 40, o. A. — Tēlĕmus, i, m., *Τήλεμος*: Navnet paa en Augur el. Spaamand, Ovid. Met. 13, 77, Hygin.

tēlĕphĭon, i, n., *τηλέφιον*: en portulakagtig Plante, (sedum telephium L.), Plin. 27, 110. — Tēlĕphus, i, m., *Τήλεφος*: en Søn af Hercules o. Konge i Mysien, blev for Troja saaret af Achilles's Lanse, men sildigere ogs. helbredet ved Rusten deraf; – vid. Ovid. Met. 12, 112, oftere, Hor. A. P. 96 o. 104, oftere; — II) en Samtidig og Ven af Digteren Horatius; – vid. Hor. Od. 1, 13, oftere. — tĕlĕta, ae, f., *τελετή*: Indvielse, Indvielsesceremoni, Appul. — tĕlĕtus, i, m., *τελετός*, (fuldkommen); bf. en af Æonerne, Tertull. — telicardios, i, m.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 68. — tēlĭger, a, um, [telum, gero]: som bærer Skudvaaben, puer, (i. e. Cupido), Senec. Herc. Oet. 543. — tēlīnum, i, n., *τήλινον*: en af Planten telis tilberedet kostbar Salve, Plin. 13, 3. — telirrhizos, i, f.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 68. — tēlis, is, f., *τῆλις*: Bukkegræs el. Fennikel, (trigonella fenum graecum L.), Plin. 24, 120.

Tellūmo, onis, m.: en mandlig Guddom, der svarer til Tellus, alts. Jordens frembringende Kraft personificeret; s. Varr. ap. Augustin. und. tellus; – heder ogs. Tellurus, i, m., Capella. — Tellūrus, i, s. und. frgd. — tellus, ūris, f., [skal være besl. m. terra, el. en blødere Udtale deraf]: Jorden (i Modsætn., dels af de andre Himmellegemer, dels af Havet); – ea, quae est media et nona, tellus, neque movetur, et infima est, et in eam feruntur omnia nutu suo pondera, Cic. d. Rep. 6, 17; – men oftest som Digterord, vid. Lucr. 6, 579, o. Ovid. Met. 1, 15; men ibd. 102: nec ullis Saucia vomeribus per se dabat omnia tellus; cf. Hor. Epod. 16, 43; ligel. Virg. Ecl. 4, 39: omnis feret omnia tellus, etc.; men id. Ge. 1, 99: Exercetque frequens tellurem etc.; — B) personificeret er Tellus: Jorden som den ernærende Guddom; – unam eandemque terram habere geminam vim, et masculinam, quod semina producat, et femininam, quod recipiat atque enutriat; inde a vi feminina dictam esse Tellurem, a masculina Tellumonem, Varr. ap. Augustin.; cf. id. R. R. 1, 1: primum (invocabo), qui omnes fructus agriculturae coelo et terra continent, Jovem et Tellurem, etc.; s. ogs. Hor. Ep. 2, 1, 143; men Cic. N. D. 3, 20: si est Ceres a gerendo, terra ipsa dea est; quae enim est alia Tellus? – in aede Telluris, id. Qu. Fr. 3, 1; ligel. in Telluris (sc. aede), id. Att. 16, 14; — II) „overf.": Land el. Landskab el. Egn; – ∾ barbara Scythiae, Tibull. 3, 4, 91; ∾ Delphica, Ovid., Gnosia, Virg.; ∾ Jubae, Hor., Assaraci, id.; s. ogs. id. Od. 1, 7, 29: tellure nova etc.; bf. — tellustres silvicolaeque divi, Capella. — tellustris, e, s. und. frgd.

Telmessensis, e, etc., s. und. flgd. — Telmessus el. Telmissus, i, f., *Τελμησσός* el. *Τελμισσός*: By paa Grændsen af Carien o. Lycien, navnkundig ogs. af Indvaanernes Spaadomskunst, Cic. Div. 1, 41; cf. Plin. 30, 2, o. Liv. 38, 39; — B) bf. 1) Telmessĭcus (Telmiss.), 3: telmessisk, sinus, Liv. 37, 16; — 2) Telmissĭus, 3: = frgd., Ptolemaeus (af el. fra T.), Liv. 37, 56; — b) bf. subst. pl., Telmissii, orum, m.: Indvaanerne af Byen Telm.; hvs. Castra Telmissium (s. Telmissiorum), som Stedsnavn, Liv. l. c.; — 3) Telmessenses, ium, m., ligesom Telmissii: Indvaanerne af Byen Telmissus, Tertull.; — 4) Telmessis, ĭdis, f.: telmessisk, unda, Lucan. 8, 248. — tĕlōnārius, i, m.: Tolder, Opsynsmand over Tolden, Cod. Theod.; af — tĕlōnium, i, n., *τελώνιον*: Toldhus el. Toldbod, Tertull.

tēlum, i, n., [*ἀπὸ τοῦ τηλοῦ*, i. e. procul, Digest.]; I) „egenl."; A) „bes.": Skudvaaben el. Kastevaaben, (opp. arma); vid. Sall. Catil. 42: armorum atque telorum portationibus etc.; ligel. arma, tela, equos et cetera instrumenta belli parare, id. Jug. 47; men Lucr. 1, 969: si quis jaciat volatile telum; ligel. Liv. 38, 26: velut nubes levium telorum conjecta etc.; o. id. 44, 35: omni genere missilium telorum etc.; cf. Caes. B. G. 3, 4, oftere, Virg. Aen. 12, 284, o. Hor. Od. 4, 9, 17; men Cic. Quint. 2, „alleg.": tela depellere ··· quum etiam telum adversarius nullum jecerit; — B) „alm.": Angrebsvaaben, Sværd el. Dolk, el. Øxe, odl.; vid. Cic. Catil. 3, 3, o. Liv. 1, 40; – men esse cum telo etc., (bære Vaaben, være væbnet), Cic. Mil. 4; cf. id. Catil. 1, 6, o. Sall. Catil. 27; s. ogs. Ovid. Met. 3, 535, o. Hor. Sat. 2, 1, 43; – men telum frontis s. cornu, Ovid. Met. 8, 885; ogs. om Cestus, Virg. Aen. 5, 438, Stat.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „poet."; a) ligesom *βέλος*: Solstraalerne; – Non radii solis, neque lucida tela diei, Lucr. 1, 148, oftere; — b) Lynet, Ovid. Fast. 3, 316; ligel. id. Am. 2, 5, 52: Excutere irato tela trisulca Jovi; — c) erotisk ogs. s. mentula, Martial., o. A.; — 2) hos Lægerne: Sting i Siden, Seren. Samm.; — B) „ment." el. om Begreber: Vaaben el. Middel el. Maade, hvorved noget bevirkes; bf. 1) Angreb el. Krænkelse el. Lidelse; – Pompejo ··· de corpore rei publicae tuorum scelerum tela revellente („alleg."), Cic. Pis. 11; ut omnibus telis fortunae proposita sit vita nostra, id. Fam. 5, 12; cf. Ovid. Pont. 4, 6, 36: linguae tela subire tuae, (blive anklaget af en saa stor Taler); — 2) Værn derimod el. Bistand dertil; – Usque quoque sapere oportet; id erit telum acerrimum, poëta ap. Cic. Fam. 7, 16; men id. Lael. 17: non mediocre telum ad res gerendas etc.; men Liv. 6, 35: quandoquidem etc., isto ipso telo (i. e. intercessione) tutabimur plebem; cf. id. 4, 28; ligel. Sall. frgm.: vis tribunicia, telum a majoribus libertati paratum.

Tĕmĕnos, (*τὸ τέμενος*, i. e. templum): Sted ved Syracusæ, hvorefter benævnes: 1) Tĕmĕnites, ae, m., Apollo: en Apollostøtte paa dette Sted; – vid. Cic. Verr. 4, 53, o. Suet. Tib. 73; — 2) Tĕmĕnītis, ĭdis, f., (sc. *κρήνη*, i. e. fons): en Kilde paa dette Sted, Plin. 3, 14. — tĕmĕrārie, adv.: paa Slump, ubesindigen, Cod. Just., Tertull.; af — tĕmĕrārius, 3, [temere]; I) „alm.": tilfældig, ubestemt; – Non temerarium est, ubi dives blande apellat pauperem, Plaut. Aul. 2, 2, 7; cf. id. Asin. 2, 1, 14: quid hoc, quod picus ulmum tundit? non temerarium'st; — II) bf. „bes.": ubetænksom el. ubesindig, uoverlagt el. overilet; – ∾ mulier, Ter. Andr. 1, 4, 2; ligel. ∾ homines atque imperitos etc., Caes. B. G. 6, 20; cf. id. ibd. 1, 31, o. Martial. 4, 43; – quid tam temerarium ··· quam aut falsa sentire, aut etc.? Cic. N. D. 1, 1; consilium prima specie temerarium magis, quam audax etc., Liv. 25,

37; ∾ vox, id. 23, 22; men ∾ virtus, Ovid. Met. 8, 407; ∾ bella, id., tela, id.; men id. Met. 12, 59: Illic Credulitas, illic temerarius Error, vanaque Laetitia est; – temerarium est, secundis non esse contentum, Plin. Ep. 4, 9; cf. Plin. 17, 35. — tĕmĕrātor, oris, m., [temero]: som forgriber sig derpaa; – Apollineae temerator matris, (i. e. Tityos), Stat.; ∾ legis, Cod. Just.; – df. ogs. en Falskner, Digest.

tĕmĕre, adv.: tilfældigen, som det træffer sig, uden Grund el. Aarsag, uden Overlæg, odl.; – quam saepe forte temere Eveniunt, quae non audeas optare? Ter. Phorm. 5, 1, 30; id forte temere ab uno exclamatum etc., Liv. 41, 2; men Cic. Fat. 3: si ··· forte, temere, casu etc.; ligel. id evenit non temere, nec casu, id.; cf. id. Off. 1, 29, o. Liv. 2, 28 in.; ligel. inconsulte ac temere, Cic.; temere ac nulla ratione, id.; ligel. Sall. Catil. 31: ne quid de se temere crederent; – compar., temerius, Attius ap. Non.; — II) df. „bef."; A) non temere est: det er ikke tilfældigt, det har noget at betyde, m. flgd. quod, Plaut. Aul. 4, 3, in.; ogs. absol., Ter. Heaut. 4, 1, 7; — B) non temere, ligesom non facile: ikke let; – non temere incerta casuum reputat, quem fortuna numquam decepit, Liv. 30, 30; cf. Caes. B. G. 4, 20, Hor. Ep. 2, 1, 120, oftere; s. ogs. Cic. Qu. Fr. 1, 1, 20; ligel. Quintil. 1, 3, 3: illud ingeniorum velut praecox genus non temere umquam pervenit ad frugem.

tĕmĕrĭtas, atis, f., [temere]; I) „alm.": det Tilfældige, en Tilfældighed; – in quibus nulla temeritas, sed ordo apparet, etc., Cic. N. D. 2, 32; cf. id. Div. 2, 41: quibus in rebus temeritas et casus, non ratio, nec consilium valet; ligel. id. Lael. 6: illa superiora caduca et incerta, posita non tam in consiliis nostris, quam in fortunae temeritate; — II) „bef.": Ubetænksomhed, Ubesindighed, Overilelse; – omnis actio vacare debet temeritate et negligentia, Cic. Off. 1, 29; cf. id. N. D. 1, 1: quid est enim temeritate turpius? etc.; ligel. id. Off. 1, 15: multi faciunt multa temeritate quadam, sine ordine et modo; s. ogs. Caes. B. G. 7, 52; men temeritas est florentis aetatis, prudentia senescentis, Cic. d. Senect. 6; cf. Liv. 22, 25, oftere; – ogs. in pl.: non offert se ille istis temeritatibus, ut etc., Cic. Sest. 28. — tĕmĕrĭter, adv., forcl. Biform af temere: tilfældigen el. uoverlagt, Enn. ap. Priscian., Attius ap. Non. — tĕmĕrĭtūdo, inis, f., [temere]: forcl. Biform af temeritas: Ubesindighed, Pacuv. ap. Non.

tĕmĕro, avi, atum, 1, v. a., [temere]; oprdl.: behandler ubesindigen; vid. Fest. p. 563; df. sædv.: vanærer, vanhelliger, besmitter; – ∾ sacra hospitii, Ovid., templa Minervae, Virg.; deorum delubra, sepulcra majorum temerata ac violata, Liv. 26, 13; ∾ aliquam, vid. Tac. Ann. 1, 53; men ∾ aures incestis vocibus, Ovid. Trist. 2, 503; men castra infausta temerataque, Tac. Ann. 1, 30, (smittet med Oprør); men Ovid. Met. 9, 627: Et scripsi, et petii; temerata est nostra voluntas.

Tĕmĕsa, ae, ogs. Tĕmĕse, es, o. Tempsa (Temsa), ae, f., Τεμέση, Τεμψή: By i det Bruttiske, med Ertsgruber, (hod. Torre del Lupi); Temesa, Mela 2, 4; Temese, Ovid., Stat.; Tempsa (Temsa), Plin., Liv.; — B) df. 1) Tĕmĕsaeus, 3, aera, (Kobberbækkener), Ovid. Fast. 5, 441; — 2) Tempsānus, 3, ager, Liv. 34, 45; men ∾ incommodum, vid. Cic. Verr. 5, 15.

tēmētum, i, n., [forlænget Form af inus. temum ved Bogstavomsætn. f. μέθυ]: enhver berusende Drik, Miød el. Vin, odl.; (oftest forcl. o. poet.); – sive subbibit, Sive adeo caret temeto, Plaut. Truc. 4, 3, 58; cf. id. Aul. 2, 6, 6, Hor. Ep. 2, 2, 163, Plin. 14, 14, o. A.; — b) comisk er temeti timor, (om en Parasit), Nov. ap. Fest. p. 364.

Temnites, ae, o. Temnius, 3, s. und. Temnos. — temno, ĕre, v. a., [rimel. besl. m. temere, altf. oprdl.: bedømmer ubesindigen; df. sædv.]: foragter, forsmaaer, (poet. o. sield. f. d. classiske contemno); – Sed quia semper aves, quod abest, praesentia temnis, Lucr. 3, 970; cf. Hor. Sat. 2, 2, 38; men Virg. Aen. 6, 620: Discite justitiam, moniti, et non temnere divos; cf. id. ibd. 7, 236, o. Hor. Sat. 1, 1, 116; men haud temnendae manus ductor, Tac. Hist. 3, 47. — Temnos, i, m., Τῆμνος: By i Æolien, (hod. Menimen), Plin. 5, 32; — B) df. 1) Temnītes, ae, m.: en Temniter; – pl. Temnitae, arum, vid. Cic. Flacc. 18 o. 19; — 2) Temnĭus, 3; df. Temnii, orum, m.: = frgd., Tac. Ann. 2, 47.

I. tēmo, onis, m.: en Vognstang, Varr., Colum. 6, 2, Caes., Virg. Ge. 3, 173, Ovid., o. A.; — II) „overf."; A) (pars pro toto): Vognen, Juvenal. 4, 126; — b) df. Stiernebilledet Vognen, Enn. ap. Varr., Stat., Ovid. Met. 10, 447; cf. Cic. (poëta) N. D. 2, 42; — B) en Stang; – transversis sex temonibus, Colum. 6, 19. — 2. tēmo, onis, m., [rimel. besl. m. τιμάω, i. e. aestimo]: den ved Vurdering bestemte Løsepenge for en Recrut, Cod. Theod.; df. — tēmōnārius, 3: hørende til Recrutpenge, onera, Cod. Just.; — b) subst.: temonarius, i, m., (sc. exactor): som indkræver Rekrutpengene, Cod. Just.

Tempe, n. pl. indecl., τὰ Τέμπη: yndig Floddal i Thessalien, imellem Biergene Olympus o. Ossa, og giennemstrømmet af Floden Peneus, Mela 2, 3, o. Plin. 4, 15; beskrives Liv. 44, 6: sunt Tempe saltus transitu difficilis, etc.; ogs. ∾ Thessala, Hor., Ovid., Penēïa, Virg., viridantia, Catull., Zephyris agitata, Hor.; — II) „overf." heder tempe: enhver yndig Dal el. dalformet Egn; – ∾ frigida, Virg. Ge. 2, 469, Heliconia, Ovid.; men paa Græsk, Cic. Att. 4, 15: Reatini me ad sua τέμπη duxerunt.

*tempĕrācŭlum, i, n., ligesom temperatura: rigtig Blandning; – ∾ ferri: Jernets Bearbeidelse, Appul.; o. — tempĕrāmentum, i, n.: rigtig Blandning el. Fordeling, rigtigt Maal, rigtig Beskaffenhed; I) „alm." el. om Naturgienstande; – ut frigori fervor immixtus temperamentum aequet, Plin. 19, 44; cf. Colum. 3, 14; ligel. ∾ coeli: Luftens rette Beskaffenhed, Justin.; — II) df. oftest „fig." o. „ment."; – inventum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus aequari se putarunt, Cic. Leg. 3, 10; egregium principatus temperamentum, si etc., Tac. Hist. 2, 5; cf. id. ibd. 1, 83; ligel. orationem habuit meditato temperamento, id. Ann. 3, 12; — [tempero].

†tempĕrans, tis, adj. o. partic. af tempero; df. — tempĕranter, adv.: med Maadehold, beskedent, adjungere (tilføie i Talen), Tac. Ann. 15, 29; – compar., si hic temperantius egerit, Cic. Att. 9, 2; o. — tempĕrantĭa, ae, f.: Maadehold el. Maadelighed (i moralsk Forstand, Grækernes σωφροσύνη); – vid. Cic. Tusc. 3, 8: temperans, quem Graeci σώφρονα appellant, eamque virtutem σωφροσύνην vocant, quam soleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnumquam etiam modestiam; cf. id. Fam. 1, 14, ogs. id. Off. 1, 5, o. ibd. 3, 25 o. 33; – ogs. med Hensyn paa Foredraget, id. d. Or. 2, 60: dicacitatis moderatio et temperantia etc.; – men summam fuisse ejus in victu temperantiam, id. Tusc. 5, 20; cf. Tac. Germ. 23, o. Plin. Ep. 1, 12.

tempĕrāte, adv. af temperatus, 3, und. tempero: maadeligen, passeligen; – arbores humoris temperate, parum terreni habentes, Vitruv. 2, 9; — II) „fig.": maadeholdent, agere, Cic. Att. 12, 32; ut neque severius, neque temperatius scribi potuerit, id. ibd. 13, 1; temperatissime et castissime, Augustin. — tempĕrātĭo, onis, f., [tempero]: rigtig Inddeling el. rigtigt Forhold, rigtig Beskaffenhed el. Organisation; I) „alm." el. om Naturgienstade; – ∾ corporis, Cic. Tusc. 4, 13; cf. ibd. 1, 10 o. 28; men ∾ aeris (Corinthii: den dertil

hørende Metalblandning), id. Verr. 4, 44; cf. id. Acad. 2, 26; - ogs. in pl.: caerulei temperationes primum sunt Alexandriae inventae, (Tilberedelsen af Staalblaat), Vitruv. 7, 11; temperatio coeli, Cic.; cf. id. N. D. 2, 5; ∾ caloris, ibd. 2, 10; — II) „bef." o. „ethisk"; - de disciplina et temperatione civitatis (loqui), Cic. Tusc. 4, 1; cf. id. Leg. 3, 5; men hac ordinum temperatione etc., vid. Liv. 9, 46; ∾ juris, Cic. Leg. 3, 12; ∾ vitii, ibd.; - men „concret": mens mundi et temperatio (sol: ligesom det ordnende Princip), id. d. Rep. 6, 17.

*tempĕrātīvus, 3: fordelende, lindrende, medicamina, Coel. Aur.; — tempĕrātor, oris, m.: som vedbørligen indretter el. ordner; - magni igitur judicii, summae etiam facultatis esse debebit moderator ille et quasi temperator hujus varietatis, Cic. Orat. 21; men ∾ voluptatis, (som nyder med Maadehold), Senec.; men Martial. 4, 55: ∾ armorum (Salo fluvius: som giver dem den rigtige Haardhed el. Temperatur); o. — tempĕrātūra, ae, f.: rigtig Inddeling, rigtigt Maal el. Forhold, rigtig Beskaffenhed; - ∾ coeli, Varr. ap. Non., corporis, Senec. Ep. 1, aeris, Plin. 34, 20; — [tempero]. — temperatus, 3, partic. o. adj. af tempero.

temperi (f. tempori, i. e. tempore), adv., s. und. tempus nr. III. — tempĕrĭes, ēi, f., [tempero]: den rigtige Inddeling, rigtig Blandning, rigtig Beskaffenhed; I) „alm." el. om Naturgienstande; - tertium (genus aeris Corinthii), in quo aequalis omnium temperies fuit, Plin. 34, 3; alia temperies (resinae) ad crapulam (facit), id. 16, 22; ∾ coeli, Ovid., Plin. Ep.; ∾ aquarum, Ovid.; cf. id. Met. 1, 51 o. 430, ogs. id. ibd. 15, 211; — II) „bef." o. „ethisk" ligesom temperantia nr. II: Maadehold, odl.; - ∾ tranquilla morum, Stat.; temperies (docet), ut casta petas, Claudian.

tempĕro, avi, atum, 1, [praes. conj. temperint f. temperent, Plaut. Truc. 1, 1, 41), v. a. o. n., [tempus, oprdl.: Affnit, Del]; I) act.: inddeler vedbørligen, bringer i det rigtige Forhold, blander rigtigen, formilder, odl.; A) „egenl."; - nec vero, qui simplex esse debet (finis bonorum), ex dissimilibus rebus misceri et temperari potest, Cic. Off. 3, 33; ea tria ··· unam in speciem temperavit, id. Univ. 7; ∾ aes, ferrum, Plin.; ∾ unguentum, (tillave), id.; men ∾ acetum melle, (tilsætte dermed), id.; ∾ pocula, Hor., venenum, Suet.; etesiarum flatu nimii temperantur calores, Cic. N. D. 2, 53; cf. id. ibd. 2, 19; ligel. vitis solem umbra temperans, Plin.; men quis aquam (i. e. balneum) temperet ignibus (lunker el. varmer det), Hor. Od. 3, 19, 6; men Virg. Ge. 1, 110: scatebrisque arentia temperat arva, (vander dem); — B) „fig."; 1) „overf.": indretter el. ordner, styrer el. leder; - rem vero publicam nostri majores certe melioribus temperaverunt et institutis et legibus, Cic. Tusc. 1, 1; cf. id. Acad. 2, 1, ogs. Hor. Od. 1, 12, 16, o. id. ibd. 3, 4, 45; ligel. ∾ orbem, Ovid., undas, id., ratem, id.; men ∾ senem delirum, Hor. Sat. 2, 5, 71; ∾ annum, id., Plin.; qui natale temperat astrum (Genius), Hor. Ep. 2, 2, 187; men Propert. 2, 25, 79: quale Cynthius impositis temperat articulis (carmen: anfører el. istemmer); cf. Hor. Od. 4, 3, 18, o. Ovid. Met. 10, 108; men Suet. Tib. 34: ∾ annonam macelli quotannis, (fastsætte taalelige Priser); — 2) „ment."; - ∾ iras, vid. Virg. Aen. 1, 57; men Hor. Od. 2, 16, 27: amara lento Temperet risu; s. ogs. Cic. Phil. 12, 11; men id. d. Rep. 1, 43, „alleg.": quum (populus) ··· non modice temperatam, sed nimis meracam libertatem sitiens hauserit; - navnl. ogs. om Foredraget, id. d. Or. 2, 29 o. 58, oftere; — II) neutr.; A) „alm.": holder den rette Maade, viser Maadehold deri el. derved, er maadeholden el. afholden; a) m. in c. abl.; oftere c. dat. rei; ogs. m. ab, el. m. blot abl., el. c. inf.; - quum in amore temperes, Plaut. Epid. 1, 2, 8; - ∾ linguae, id., Liv., manibus, id., irae, id., victoriae, Sall.; - neque ··· temperaturos ab injuria et maleficio etc., Caes. B. G. 1, 7; ∾ a lacrimis, Virg., ogs. ∾ lacrimis, Liv., Tac.; ∾ risu, Liv. 32, 34; - ∾ maledicere alicui, Plaut. Poen. 5, 2, 76; — b) m. sibi el. animis; - neque sibi homines feros temperaturos, quin etc., Caes. B. G. 1, 33; nequeo mihi temperare, quominus etc., Plin.; - vix temperavere animis, quin extemplo impetum facerent, Liv. 5, 45; — c) impersan.; - nec temperatum manibus foret, ni etc., id. 2, 23; cf. id. 5, 7, o. id. 7, 20; — B) „bef.": skaaner el. sparer; c. dat. el. m. ab; - si cuiquam ulla in re umquam temperaverit, ut vos quoque ei temperetis, Cic. Verr. 3, 6; cf. ibd. 2, 2, o. Hor. Od. 3, 24, 18; - in quo a sociis temperaverant, Liv. 6, 17; cf. id. 39, 10; - ogs. impers.; vid. Liv. 1, 29, o. id. 24, 31; — III) partic. temperans, tis, ogs. som adj.: maadeholden el. afholden; - aut temperantem (dices), qui se in aliqua libidine continuerit, in aliqua effuderit? Cic. Parad. 3, 1; cf. id. Font. 14; - superl., ∾ homo, ibd. 13; - ogs. m. ab; temperantiores a cupidine imperii, Liv. 26, 22; - ogs. c. gen.; Ter. Phorm. 2, 1, 41: Si est ··· culpam ut in se admiserit, Ex qua re minus foret aut famae aut rei temperans; cf. Plin. Pan. 52; ligel. potestatis temperantior, vid. Tac. Ann. 13, 46; — IV) partic. tempĕrātus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": i god Orden, vedbørligen indrettet; - ∾ prela, Cato; - ds. sædv.: afpasset el. passelig, mild el. tempereret; - ∾ escis modicisque potionibus etc., Cic. Div. 1, 51; ∾ regiones coeli, (opp. aestuosae et frigidae), Vitruv.; ligel. ∾ loca, Plin.; ligel. compar., ∾ loca etc., vid. Caes. B. G. 5, 13; mitis et temperatus annus, Colum.; superl., ∾ tempus anni, Varr.; — B) „fig.", navnl. ethisk el. om Charakteren, ogs. om Foredraget: maadeholden el. mild, sat el. rolig; - est autem ita temperatis moderatisque moribus, ut etc., Cic. Fam. 12, 27; cf. id. Att. 4, 6; men Coel. ap. Cic. Fam. 8, 15: ecquem Caesare ··· in victoria moderatiorem etc.? men Hor. Od. 2, 3, 2: Servare mentem ··· ab insolenti temperatam Laetitia etc.; cf. ibd. 3, 4, 66: Vim temperatam etc.; - oratio modica et temperata, Cic. Orat. 27; cf. id. Off. 1, 1; ogs. in compar., neque est ulla temperatior oratio, quam illa, quae etc., id. d. Or. 2, 53.

tempestas, atis, f., [tempus]; I) „alm.": Tidsaffnit el. Tidsrum el. Tidspunkt, ὥρα; - vid. Cic. d. Or. 3, 38; ligel. sol occasus suprema tempestas esto, Gell. 17, 2, (e XII tabb.); ea tempestate flos poëtarum fuit etc., Plaut. Casin. prol.; cf. Ovid. Met. 1, 183; ligel. Propert. 4, 9, in.: qua tempestate etc.; men Cic. poëta Div. 1, 25: tertia ··· tempestas etc., (den tredie Dag, efter Hom. Il. 9, 363: ἤματί κε τριτάτῳ etc.); men fuere ea tempestate, qui crederent, etc., Sall. Catil. 17; cf. Liv. 27, 37; - ogs. in pl.; Cis ··· paucas tempestates, Plaut. Most. 1, 1, 17; ligel. Sall. Jug. 96: in paucis tempestatibus etc.; cf. Liv. 1, 5; — II) „bef.": Tiden med Hensyn paa dens Beskaffenhed; A) „egenl.": Veiret el. Veirliget; - ∾ liquida, Plaut.; ogs. ∾ liquidissima coeli, Lucr.; ∾ clara, Virg.; cf. Caes. B. G. 4, 23, o. Cic. Att. 9, 13; men tempestatem praetermittere, (forsømme den gunstige Vind), id. Fam. 14, 4; cf. Lucr. 2, 32; ogs. in pl., id. 1, 179, o. Cic. Fam. 16, 1; - ∾ turbida, (Uveir), Lucr., Caes., saeva, Plaut., foeda, Liv., horrida, Hor.; men tanta tempestas cooritur, ut etc., Caes. B. C. 1, 48; ligel. Cic. N. D. 2, 66: si segetibus ··· tempestas nocuerit; ligel. id. d. Rep. 1, 44: vel in tempestate, vel in agris, vel in corporibus etc., (efter Plato's: ἐν ὥραις τε, καὶ ἐν φυτοῖς, καὶ ἐν σώμασι); - bes. ogs. stormende Veir, Storm el. Uveir; tempestas venit, Confringit tegulas imbricesque, Plaut. Most. 1, 2, 27; cf. Caes. B. C. 1, 48, o. Cic. Phil. 5, 6; ligel. si tempestas a ver-

tice silvis Incubuit, Virg. Ge. 2, 310; f. ogf. Senec. d. Provid. 4: gubernatorem in tempestate, in acie militem intelligas, etc.; - ligel. in pl.; etiam summi gubernatores in magnis tempestatibus admoneri solent, Cic. Phil. 7, 9; cf. id. Off. 2, 6, oftere; — 2) ved Personification ere Tempestates: Veirets el. Stormens Gudinder; - vid. Ovid. Fast. 6, 193, Cic. N. D. 3, 20, o. Hor. Epod. 10, 24; — B) „fig.": Storm el. Uro, Forstyrrelse, Ulykke, odl.; saal. ofte „alleg." om de politiske Storme; vid. Cic. Planc. 4: qui in hac tempestate populi jactemur et fluctibus; cf. id. Sest. 47, o. id. Att. 10, 4; men id. Verr. 2, 37: istam communem Siculorum tempestatem (i. e. Verrem) etc.; men „poet.": ∾ turbida telorum, Virg. Aen. 12, 284; men Hor. Ep. 1, 15, 31: ∾ macelli (scurra: som fordærver el. opsluger det hele Forraad); - ogf. in pl.; vid. Cic. d. Or. 1, 1, oftere, o. Hor. Ep. 2, 2, 85, o. A.

*tempestīve, adv.: betimeligen, til rette Tid, passeligen, odl.; - ∾ percipere fructus, Cic., legere uvas, Colum.; ∾ sepulti, Ovid. Trist. 4, 10, 31; - compar., Hor. Od. 4, 1, 9; o. — tempestīvĭtas, atis, f.: Betimelighed, rigtig el. passende Tid; - sua cuique parti aetatis tempestivitas est data (en vis Modenhed), ut etc., Cic. d. Senect. 10; cf. Plin. 10, 52, oftere; — II) „overf.": rigtig el. god Beskaffenhed; - saal. in pl.: stomachi totiusque corporis tempestivitates, Plin. 29, 38; — [tempestivus]. — tempestivo, abl. f. adv., f. und. flgd.

tempestīvus, 3, [tempestas]: betimelig, til el. paa den rette Tid, passende el. egnet dertil, odl.; I) „alm."; - quam tempestivos dedit (natura) ··· omnibus ··· ventos etesias! Cic. N. D. 2, 53; men id. Manil. 12: nondum tempestivo ad navigandum mari; ∾ temporibus (aggressus), Liv. 45, 19; veniet narratibus hora Tempestiva meis, Ovid. Met. 5, 499; men Cic. Tusc. 1, 45: multa mihi ipsi ad mortem tempestiva fuerunt; - f. ogf. Hor. Ep. 2, 2, 142; men ∾ oratio, vid. Liv. 5, 12; ∾ caesura arborum, Plin.; cf. id. 16, 74: caedi tempestivum, quae decorticentur; — b) abl. tempestivo, som adv. f. tempestive, Plaut. Truc. 1, 1, 41, inc.; — II) „bes."; A) om Vaxter og Dyr: moden el. fuldbaaren, fructus, Cic. Off. 2, 4; cf. id. d. Senect. 2; ∾ pinus, Virg. Ge. 1, 256; men ∾ examina pullorum, Lucr.; - compar., ∾ sementes, Gell. 2, 29; — B) om Personer: moden, voxen, mandbar; - saal.; ∾ virgo (m. o. ud. viro); vid. Hor. Od. 1, 23, 12, o. ibd. 3, 19, 27; men tempestivus coelo (Aeneas), Ovid. Met. 14, 584; — C) tidlig; - sani atque tempestivi, (som staae tidligt op, som ere tidligt paa Færde), Plin. 7, 53; men ∾ convivia, (som begynde allerede om Dagen, altf. tidlige), Cic. Arch. 6; cf. id. Mur. 6, oftere; men ∾ epulis delinitus, Tac. Ann. 11, 37. — tempestŭōsus, 3, [tempestas, nr. II]: stormende, Sidon.

*templāris, e: hørende til et Tempel, fines, auct. d. Lim. ap. Goes.; o. — templātim, adv., (formet ligesom vicatim af vicus): tempelvis el. igiennem Templerne, Tertull.; af — templum, i, n., [ctr. af tempulum, som demin. af tempus, oprdl. Afsnit]; I) i Augursproget: afgrændset Rum, som Auguren med sin Stav bestemmer, for indenfor samme at tage Auspicier; - vid. Varr. L. L. 7, 2; ligel. Liv. 1, 6: Palatium Romulus, Remus Aventinum ad inaugurandum templa capiunt; — B) df. „overf.": vidt el. stort Rum, en vid Omkreds, (ofteft „poet."); - Nec mare, nec tellus, neque coeli lucida templa, etc., Lucr. 1, 1013; men mundi magni et versatile templum, (d. e. Verdensrummet), id. 5, 1435; f. ogf. Cic. d. Rep. 6, 15: quem (globum) in hoc templo medium vides, quae terra dicitur, etc.; - ogf. om Underverdenen: Acherusia templa alta Orci infera, Enn. ap. Varr.; - ogf. om Havfladen, Plaut. Mil. gl. 2, 5, 3, o. id. Rud. 4, 2, 4; - men om det indre Rum i Munden, Lucr. 4, 628: Humida linguai circum sudantia templa; — II) fremdeles i Religionssproget; A) „alm.": helligt el. indviet Sted, en Helligdom; - vid. Cic. Leg. 2, 8, (e XII tabb.): urbem et agros et templa liberata et effata habento (sacerdotes); - navnl. ogf. om Talerstolen el. Rostra; vid. Liv. 8, 14, oftere, Cic. Vatin. 10, oftere; ligel. om Curiet, Liv. 1, 30, oftere, om Tribunalet, id. 23, 10, om Asylet, id. 2, 1; — b) df. „fig.": Helligdom; - humanum in pectus templaque mentis, Lucr. 5, 104; cf. Cic. Mil. 33, hvor Curiet heder: templum sanctitatis, amplitudinis, mentis, consilii publici; — B) „bes.": et til en bestemt Guddom indviet Sted, et Tempel; - ∾ Herculis ··· sane sanctum apud illos et religiosum etc., Cic. Verr. 4, 43; ∾ antiqua deorum, Hor. Sat. 2, 2, 104; cf. id. Od. 3, 6, 2: donec templa refeceris; ∾ Vestae, id., Junonis Sospitae, Cic., Virtutis, id.; — b) ogf. Gravmonument for en Heros; - vid. Virg. Aen. 4, 457, o. Sil. 1, 81 flgd.; — III) i Architecturen: en horizontal Tværbiælke, Vitruv. 4, 2 o. 7; cf. Fest. p. 307.

1. tempŏrālis, e, [tempus]: som er el. varer alene i en vis Tid; - ∾ causa, Senec.; ligel. Quintil. 6, 2, 10: πάθος temporale esse; ligel. ∾ concessio, Digest.; — B) „bes." ogf. i Grammatiken; - ∾ verbum, (som betegner Tiden), Varr.; ∾ nomen (mensis, annus), Priscian.; - ∾ adverbia (pridem, nunc, modo), id. — 2. tempŏrālis, e, [2. tempus]: hørende til Tindingerne, venae, Veget. — *tempŏrālĭtas, atis, f.: Tilværelse i Tiden, (opp. aeternitas), Tertull.; o. — tempŏrālĭter, adv.: for en Tid, Tertull.; — [1. temporalis]. — tempŏrānĕus, 3, [1. tempus]: som skeer el. kommer til rette Tid, (efterel. f. tempestivus), Augustin.

*tempŏrārie, adv.: til el. for en Tid, Salvian.; af — tempŏrārius, 3: hørende el. indskrænket til en vis Tid, som skeer el. finder Sted deri; - ∾ liberalitas, Nep. Att. 11; ∾ amicitiae, Senec.; ∾ motus animi (ira: forbigaaende), Quintil.; ∾ ingenia, (forunderlige), Curt.; - non ergo temporarium et subitum est, quod etc., Plin. Pan. 91; o. — tempŏrātim, adv.: i Tiden, til sin Tid, Tertull.; — [1. tempus]. — tempŏri, som adv., f. und. 1. tempus. — Tempsa, ae, o. Tempsanus, 3, f. und. Temesa.

1. tempus, ŏris, (abl. tempori o. temperi, som adv., f. nedenf. nr. III), n., [besl. m. τέμνω, τέμω, skærer, altf. oprdl.: Afsnit, Afdeling, navnl. af Tiden]; I) „egenl."; A) en vis Del af Tiden, Tidsrum el. Tidsafsnit; - ut tempus est diei, (som det er til Dags), Ter. Heaut. 1, 2, 38; men ∾ extremum diei, Cic. d. Or. 1, 7; ut, quocumque noctis tempore etc., vid. Liv. 25, 8; - ∾ matutina, (Morgentimerne), Cic. Fam. 7, 1; omni tempore anni, id. Verr. 4, 48; cf. Caes. B. G. 1, 54, o. id. ibd. 7, 8; ∾ hibernum anni, Hirt. B. Al. 43; hiemali tempore, Cic. Div. 2, 14; temporibus aestivis, id. Verr. 5, 31; men Lucr. 2, 32: quum ··· anni Tempora conspergunt viridantes floribus herbas, etc.; f. ogf. Cic. N. D. 1, 2: tempestates ac temporum varietates, etc.; — B) en vis Tid el. en Tid, el. Tiden; 1) „alm."; - tempus est pars quaedam aeternitatis etc., Cic. Inv. 1, 26; cf. Varr. L. L. 6, 2: tempus esse intervallum mundi motus etc.; f. ogf. Cic. Univ. 9: hos siderum errores id ipsum esse, quod rite dicitur tempus, etc.; - neque, ut celare posset, tempus spatium ullum dabat, Ter. Hec. 3, 3, 14; men nisi tempus et spatium datum sit, etc., Cic. Quint. 1; ex hoc tempore, id. Sest. 1; cf. Ovid. Fast. 4, 154; ex quo tempore, Cic. Fam. 3, 4; men ab infinito tempore etc., vid. id. N. D. 1, 9; men ad infinitum tempus, (opp. a principio), vid. id. ibd. 1, 1; men tempus in omne, Ovid. Trist. 1, 3, 34; men id temporis, (paa den Tid), Cic. Catil. 1, 4; cf. Flor. 2, 17; eodem tempore, (til samme Tid), Liv. 25, 5; ligel. uno eodemque

tempore, Cic. Sest. 10; cf. Caes. B. G. 2,5, oftere; men flagrantissima eo in tempore gratia etc., vid. Tac. Ann. 11, 29; cf. Ovid. Met. 1, 314; longo tempore, (længe), Ovid. A. A. 1, 38; cf. Liv. 2, 1; brevi tempore, (i en kort Tid), Cic. N. D. 1, 3; cf. id. Acad. 2, 31, ogs. Ovid. Her. 3, 24; omni tempore, (hele Tiden, bestandigen), Caes. B. G. 2, 17; cf. Ovid. Met. 10, 135; men tempore in omni etc., vid. Lucr. 1, 27; nullo tempore, (aldrig), Ovid. Am. 1, 15, 20; quodam tempore, (engang), Cic. Fin. 5, 2; cf. id. d. Rep. 1, 28; ligel. Ovid. Met. 13, 734: aliquo quoque tempore virgo, etc.; praesenti tempore, (for nærværende Tid), Ovid. Fast. 3, 478; men primo tempore, (først), id. ibd. 3, 440; – ∾ nascendi, Cic., committendi proelii, Caes.; ∾ edendi, Hor., curandi, id.; a primo tempore aetatis, Cic. N. D. 1, 3; cf. Caes. B. C. 1, 86; men in ipso immolationis tempore etc., vid. Cic. Div. 1, 52; – ogs. in pl.; ∾ certis, ogs. ∾ quibusdam, (til visse Tider), id.; ligel. ∾ superioribus, id. Fam. 5, 17; cf. id. ibd. 1, 9; men Ciceronis temporibus, Quintil. 1, 7, 20; circa tempora illa, id. 11, 3, 143; men ∾ optimis, Cic. Sest. 2; — 2) „bes.": den rette el. passende Tid, det rette Tidspunkt, *καιρός*; – mihi quoque Tempus tale eventurum, ut etc., Plaut. Merc. 5, 4, 38; cf. Cic. Phil. 7, 9: tempus habes tale, quale nemo habuit umquam; ligel. Plaut. Mil. gl. 4, 3, 8: Dicasque, tempus maximum esse, ut eat domum; – tempus est, c. inf., Cic. d. Or. 2, 42; ligel. ∾ conari etiam majora, Liv. 6, 18; cf. Virg. Aen. 5, 638, o. Hor. Ep. 2, 2, 215; — II) „overf."; A) Tiden med Hensyn paa en vis Beskaffenhed; df. Tidsomstændighed, Tilstand el. Skæbne, odl.; in pl.: Forholde el. Omstændigheder, odl.; – quid a me cujusque tempus poscat, Cic. Planc. 32; cf. id. Manil. 1, o. id. Arch. 6; men tempori cedere, id est, necessitati parere, semper habitum est sapientis, id. Fam. 4, 9; in rei publicae magnum aliquod tempus (pecuniam conferre), id. Off. 3, 24; men indignatus, dici ea in tali tempore, audirique, etc., Liv. 30, 37; – incidunt saepe tempora, quum etc., Cic. Off. 1, 10; cf. id. Fam. 2, 18: tempora rei publicae qualia futura sint, quis scit? men cedere temporibus, vid. id. Mil. 1; cf. Hor. Od. 4, 9, 36; ogs. mærkes Virg. Aen. 7, 37: quae tempora rerum (fuerint), etc.; — B) „technisk"; a) i Rhetoriken o. i Prosodien: Tidsmaalet el. Ovantiteten; – rhythmi spatio temporum constant, Quintil.; cf. Hor. Sat. 1, 4, 58, o. Cic. Orat. 57; — b) i Grammatiken: Verbets Tid el. Tempus, Varr., Quintil; — III) som adverbiale Dictioner mærkes; aa) **tempore**, ogs. (som adv.) tempori o. temperi: til rette Tid, betimeligen; – qui vult sua tempori conficere officia, Plaut. Rud. 4, 2, 16, oftere; – Temperi huic hodie anteveni, id. Trin. 4, 2, 66; cf. id. Men. 2, 3, 90, oftere; – ego renovabo commendationem, sed tempore, Cic. Fam. 7, 18; data tempore prosunt (vina), Ovid. Rem. Am. 131 flgd.; s. ogs. Phaedr. 4, 11: scelera ··· puniri tempore, etc.; men Ovid. Fast. 1, 476: Multa ··· tempore nacta fidem, etc., (med Tiden, i Tidens Længde); — b) compar. **temperius**: tidligere, (opp. serius), Ovid. Met. 4, 198; ligel. temporius, Colum. 8, 4; – men Cic. Fam. 9, 16: temperius fiat, (mere maadeholdent el. sparsomt); — bb) ad tempus; a) til rette Tid, til den bestemte Tid; – ad tempus redire, Cic. Att. 13, 45; cf. Liv. 38, 25; — b) for en Tid, for en kort Tid, for et Dieblik; – quae (perturbatio animi) plerumque brevis est, et ad tempus, Cic. Off. 1, 8; cf. Liv. 28, 42: dux tumultuarius ··· ad tempus lectus; — cc) ex tempore: strax, i Dieblikket, uden Ophold, odl.; vid. Cic. d. Or. 1, 50, o. id. Arch. 8; — dd) in tempore: til rette Tid; – In tempore ad eam veni, Ter. Heaut. 2, 3, 133; cf. Liv. 8, 7, o. id. 33, 5; men Tac. Ann. 1, 58: quo ludibrio conflictatus sit, in tempore memorabo, (til sin Tid); — ee) hertil mærkes endnu; a) in tempus: for en Tid el. for en kort Tid; – scena in tempus structa etc., Tac. Ann. 14, 20; — b) per tempus: til rette Tid, (forcl.); – per tempus subvenistis mihi, Plaut.; cf. id. Men. 1, 2, 30, o. Ter. Heaut. 5, 1, 10, oftere; — c) pro tempore: efter Omstændighederne; – ut ··· consilium pro tempore et pro re caperet, Caes. B. G. 5, 8; cf. Sall. Jug. 49, o. Ovid. Trist. 4, 2, 23; — d) post tempus: for silde; vid. Cic. Quint. 17.

2. **tempus**, ŏris, n.: Tindingen; [ligesom frgd. af *τέμνειν*: at skære, neml. som Grændselinie el. Forbindelse, sutura]; vid. Cels. 8, 1: duae suturae super aures tempora a superiore capitis parte discernunt; – (kan ogs. sammenlignes m. Grækernes *τὰ καίρια*, (det rette Sted, fordi et stærkere Slag derpaa er dødbringende); – ∾ dexterum capitis, Vitruv.; per tempus utrumque, Virg. Aen. 9, 418; cf. Flor. 4, 12; – oftere in pl.; vid. Virg. Aen. 5, 416, o. Hor. Od. 1, 7, 23; — b) „poet." ogs. f. Hovedet; – jacuit pulsus tria tempora ramo Cacus, (i. e. tria capita), Propert. 4, 9, 15; ligel. Usque dum tremulum movens Cana tempus anilitas Omnia omnibus annuit, Catull. 61, 161; – ligel. „poet." f. Ansigtet; vid. Propert. 2, 18, 83, o. id. 2, 18, 2. — **Tempȳra**, orum, n.: By i Thracien, Liv. 38, 41, Ovid. Trist. 1, 10, 21.

*__tēmŭlenter__, adv.: i Drukkenskab, Colum. 8, 8; o. — **tēmŭlentĭa**, ae, f.: beruset Tilstand, Drukkenskab, Plin. 14, 14, oftere; af — **tēmŭlentus**, 3, [besl. m. temetum]: drukken el. beruset; – ∾ mulier, Ter.; qui ··· temulentus etc., Cic. Sest. 9; – ogs. om en Tilstand; apud Vitellium omnia indisposita, temulenta, etc., Tac. Hist. 2, 68; compar., temulentior, Sidon.; — B) ogs. „overf.": caesariem ambrosia temulentam etc., (dryppende deraf), Appul.

ten', f. tene, s. und. tu. — **tĕnācĭa**, ae, f.: Fastholden; df. „overf.": Uregerlighed el. Vildhed, (som Hestens), Enn. ap. Non.; — **tĕnācĭtas**, atis, f.: Fastholden; – partim unguium tenacitate (i. e. unguibus tenacissimis) arripiunt (cibum animalia), partim aduncitate rostrorum etc., Cic. N. D. 2, 47; — II) „overf.": Paaholdenhed el. Gnieri; – aliquam tamen causam tenacitatis etc., Liv. 34, 7; o. — **tĕnācĭter**, adv.: fast; ogs. holdende fast derpaa, Ovid. Her. 9, 21; compar., ∾ infigi, Macrob.; — II) ogs. „fig.": vedholdende el. haardnakket; – An miseros tristis fortuna tenaciter urget? Ovid. Her. 3, 43; superl., ∾ dissimulare, Appul.; — [tenax]. — **tĕnācŭlum**, i, n., [teneo], ligesom retinaculum: det Redskab, hvormed noget holdes fast el. tilbage, Ter. Maur. praef.

tĕnax, ācis, adj., [teneo]: som holder fast, som holder; I) „egenl."; A) „alm."; – dente tenaci Ancora fundabat naves, Virg. Aen. 6, 3; cf. id. ibd. 12, 404: prensatque tenaci forcipe ferrum; men ∾ vinclum, id., Ovid.; ∾ hedera arborem implicat, Catull. 61, 64; men Tac. Ann. 1, 63: ∾ loca gravi coeno; – ogs. c. gen.; ∾ (herba) vestium, Plin. 27, 15; ligel. in compar., cutis tenacior capilli, id. 23, 39; — b) ogs. subst., **tenaces**: som holde fast, navnl. Baand el. Liner, hvormed Frugter opbindes, Pallad.; — B) „bes." o. „neutral.": fast, som sidder fast, som holder sig fast dertil; – ∾ gramen, Hor. Epod. 2, 24; men glebis tenacissimum solum, Plin. Ep. 56; men ∾ cerae, (klebende fast), Virg.; men Turpe, referre pedem, nec passu stare tenaci, Ovid. Pont. 2, 6, 21; men pondere tenacior navis, Liv. 28, 30; — II) „fig."; A) „overf.": som holder fast derpaa el. som sparer derpaa, sparsom el. karrig; – filius familias patre parco ac tenaci, Cic. Coel. 15; restrictos et tenaces etc., id. Planc. 22; men med Lune: tenaxne ejus pater est? Th. immo edepol pertinax, Plaut. Capt. 2, 2, 39; cf. Ter. Ad. 5, 4, 12; – ogs. c. gen.; quo tenaciores armorum essent, etc., Suet. Caes. 67; cf. Ovid. Met. 7, 657; — B)

„ment."; 1) til det Bedre: som holder fast derved, udholdende, bestandig, standhaftig; m. o. ud. gen.; – natura tenacissimi sumus eorum, quae rudibus annis percepimus, Quintil. 1, 2, 5; memoria tum etiam tenacissima est, id. 1, 1,19; tenax propositi, id., Hor.; ligel. tenax ficti pravique (Fama), Virg.; men Ovid. Am. 2, 6, 14: Et stetit ad finem longa tenaxque fides; — 2) ogs. dadlende: halsstarrig el. utæmmelig, haardnakket; – Vidi ego nuper equum contra sua vincla tenacem, Ovid. Am. 3, 4, 13; men id. Pont. 1, 2, 63: Quum video, quam sint mea fata tenacia, frangor; ∾ ira Caesaris, id.; men ∾ morbi, Suet. Claud. 2. — Tenchtĕri, el. Tencteri, orum, m.: germanisk Folk ved Rhinen, (hvor nu Cleve og Berg), Caes. B. G. 4, 1 o. 4, oftere, Tac. Germ. 32, oftere.

tendĭcŭla, ae, f.: liden Slynge; df. „overf."; – tum aucupia verborum et litterarum tendiculas in invidiam vocant, etc., Cic. Caecin. 23; af — tendo, tĕtendi, tentum o. tensum, 3, v. a. o. n., [besl. m. τείνω, i. e. tendo]; I) act.: spænder, udspænder, udstrækker; A) „egenl."; – ∾ plagas, Cic., retia (alicui), Propert.; cf. Tibull. 1,6,6; ∾ arcum, Hor.; men id. Od. 1, 29, 9; ∾ sagittas arcu; ligel. ∾ spicula cornu, Virg. Aen. 9, 606; cf. id. ibd. 5,508: pariterque oculos telumque tetendit; men ∾ barbiton, (stemme den), Hor.; men ∾ lora manu, (stramme dem), Ovid. Am. 3, 2, 71; men Lucr. 2, 618: Tympana tenta tonant palmis; men tenta, orum, ogs. tentus, i, (sensu obscoeno), Catull., Martial.; – ∾ grabatos restibus, Lucil. ap. Non.; tenta cubilia, Hor. Epod. 12, 12; alterum illi jubet praetorium tendi, Caes. B. C. 3, 82; men „poet.": Tendunt vela noti, Virg. Aen. 3, 268; – men Lucr. 5, 482: qua nunc se ponti plaga caerula tendit, (udstrækker sig); – ∾ manus ad aliquem el. alicui, (bedende at udstrække sine Hænder derimod), Cic. Font. 17; cf. id. Catil. 4, 9; ligel. ∾ manus ad coelum, Caes., brachia orantia ad aliquem, Ovid. Pont. 2, 9, 65; men Cic. Phil. 10, 4, „alleg.": quae quidem (Graecia) nunc tendit dextram Italiae, (rækker den Haanden for at hielpe); – ogs. rækker hen for at give; vid. Virg. Aen. 2, 674, o. id. Ge. 4, 535; — b) „bes.": at rette el. styre, odl.; – unde et quo cursum tenderent? Liv. 23, 34; ∾ iter ad naves, Virg. Aen. 1, 656; men Lucr. 5, 630: cum signis tendere cursum, (om Maanen: følge dermed); — B) „fig."; – ∾ insidias alicui, (lægge Snarer derfor), Cic. R. Com. 16, Sall. Catil. 17; – ∾ animum, (anspænde), Stat.; men ultra legem tendere opus, (udstrække det over den rette Grændse el. altfor vidt), Hor. Sat. 2, 1, in.; men sermone benigno Tendere noctem, (tilbringe dermed), id. Ep. 1, 5, 11; – praesidium clientibus atque opem amicis ··· porrigentem atque tendentem (ligesom rækkende) etc., vid. Cic. d. Or. 1, 40; — II) neutr.; A) „egenl.": at rette el. vende sig selv el. sin Vei derhen, at stræbe el. drage derhen; – cursuque amens ad limina tendit, Virg. Aen. 2, 321; cf. Suet. Caes. 85; ∾ ad metam, Ovid.; men Plin. Ep. 1, 5: quum alter ad alterum tenderemus; men unde venis, et quo tendis? Hor. Sat. 1, 9, 62; tendimus huc omnes, Ovid. Met. 10, 34; – ∾ Venusiam, Cic., Beneventum, Hor.; — b) ogs. om Ting o. om Begreber; – levibus in sublime tendentibus, Plin.; sursum tendit palmes, Colum.; cf. Lucr. 4, 180: In quemcumque locum diverso numine tendunt (simulacra); cf. ibd. 613; – „poet." ogs. m. Maalets acc.; tunc aethera tendit ··· fragor, Lucan. 7, 477; – ofte ogs. om Localiteter; gula tendit ad stomachum, is ad ventrem, Plin. 11, 66; – quae (via) Ditis magni sub moenia tendit, Virg. Aen. 6, 541; Taurus mons ad occasum tendens, Plin.; Portae Caspiae ··· per Iberiam in Sarmatas tendunt, id.; men „poet.": ceu mollis qua tendit Ionia, (udstrækker sig), Propert. 1, 6, 31; — B) „fig."; 1) „overf." f. tendere tentoria: opslaae Telte; df. at leve under Telte, at være leiret, at campere; – qui sub vallo tenderent etc., Caes. B. G. 4, 37; cf. Virg. Aen. 2, 29, o. ibd. 8, 605; ligel. ut iisdem castris tenderet, Liv. 44, 13; cf. Tac. Hist. 1, 55: iisdem hibernis tendentes; men ibd. 59: Lugduni tendentes, (som der laae i Qvarter); — 2) „ment."; aa) „alm.": ligesom at sigte el. stræbe derefter, at rette sin Omhu el. Opmærksomhed derpaa; – ad reliqua alacri tendebamus animo etc., Cic. Div. 2, 2; ∾ ad altiora et non concessa, Liv. 4, 13; men Ovid. Trist. 4, 10, 17: Frater ad eloquium viridi tendebat ab aevo, (lagde sig efter Veltalenheden); – ∾ ad Carthaginienses ··· ad societatem Romanam, vid. Liv. 24, 5; cf. ibd. 28: quum alii alio tenderent; – tenes, quorsum haec tendant (i. e. spectent: hvad det sigter til el. betyder)? Plaut.; cf. Hor. Sat. 2, 7, 21; — b) saal. ogs. m. Maalets el. Hensigtens Infinitiv; – vid. Virg. Aen. 2, 220, o. Hor. Ep. 1, 7, 31; ligel. quod efficere tendimus, Quintil.; cf. Liv. 6, 38: si tamquam captae civitati leges imponere tenderent; cf. Hor. Od. 3, 4, 51, oftere; — bb) „bes.": at arbeide el. stræbe derimod el. derfor; at kæmpe el. stride derimod el. derfor; – nec tendere tantum Sufficimus, Virg. Aen. 5, 21; cf. ibd. 13, 553: vasto certamine tendunt; ligel. magna vi tendere, (kæmpe af alle Kræfter), Sall. Catil. 60; men Liv. 34, 34: adversus tendendo, (ved at arbeide derimod); cf. ibd. 24, 31: si ultra tenderent, (dersom de gik videre); men acrius tendenti (alicui) concedere, Tac. Ann. 2, 74; men Liv. 3, 15: eo acrius contra tribuni tendebant, ut etc.; ligel. m. flgd. ne, id. 4, 8; men Cic. Fin. 2,5: quid tendit (hvi strider han)? quum etc.; men Virg. Aen. 9, 377: nihil illi tendere contra, (de svarede intet); — III) partic. tensus (o. tentus), 3, ogs. som adj.: spændt el. strammet el. stram; – via rectissima linea tensa, Quintil.; tensum collum, id.; remissis magis, quam tensis (digitis), id.; – ogs. in compar., vox ··· quo tensior etc., vid. id. 11, 3, 42; df. — tendor, oris, m.: Anspændelse el. Anstrængelse; – ∾ faucium, Appul.

Tĕnĕa, ae, f., τενέα: By paa Peloponnesus, imellem Corinthen og Mycene, Cic. Att. 6, 2. — tĕnĕbellae, arum, f., demin.: Mørke, Claud. Mam. d. Stat. Anim.; af — tĕnebrae, arum, (sing. tenebra, ae, Lamprid.), f.: Mørke, (omtr. imellem obscuritas o. caligo); I) „egenl."; A) „alm."; – quum obscurato sole tenebrae factae essent repente, Cic. d. Rep. 1, 16; tetrae tenebrae et caligo, id. Agr. 2, 17; cf. Sall. Catil. 55; primis tenebris, Liv. 33, 47; ipsis noctis tenebris, Quintil.; cf. Virg. Ge. 1, 248: obtenta densantur nocte tenebrae; men Cic. Fin. 3, 11: homines tenebras et solitudinem nacti, nullo dedecore se abstineant; — B) „bes."; a) Nattens Mørke el. Natten; – luce, non tenebris (redire), Cic. Phil. 2, 30; primis tenebris (movere: brække op), Liv. 31, 23; saal. ogs. tenebris, (om Natten), Tibull., Ovid., per tenebras, Lucan.; — b) Mørke for Øinene (under en Besvimelse); – oculorum vertigines tenebraeque, Plin.; cf. Ovid. Met. 2, 181, o. Virg. Aen. 11, 824; ligel. Plaut. Curc. 2, 3, 29: tenebrae oboriuntur, genua inedia succidunt; — c) Dødsmørke el. Døden, („poet." o. field.); – vid. Propert. 2, 16, 17; men Plaut. Pseud. 1, 1, 88, m. Lune: Certum est mihi, ante tenebras (i. e. ante noctem) persequi tenebras (i. e. mortem); — d) Blindhed, (ligel. „poet." o. field.); – vid. Lucr. 3, 416, o. Ovid. Met. 3, 515 o. 525; — 2) „concret": mørkt Sted, og det navnl. om et mørkt Bad, Martial. 2, 14, om et Fængsel, Sall. Jug. 19, om et Smuthul, Catull. 55, 2; men om Underverdenen, id. 3, 13: ∾ malae Orci; ligel. ∾ infernae, o. Stygiae, Virg.; cf. Ovid. Met. 15, 154; — II) „fig.": Aandsmørke el. Aandsforvirring, Uvidenhed, Dunkelhed, odl.; – obducere tenebras rebus clarissimis, (formørke dem), Cic. Acad. 2, 6; cf. ibd. 19; men comisk: Quas

tu mihi tenebras cudis? Plaut. Epid. 3, 4, 40; - quae jacērent in tenebris (vare aldeles ubekiendte), nisi etc., Cic. Arch. 6; cf. id. Att. 7, 11: quaeso, quid hoc est? ··· mihi enim tenebrae sunt; men id. Pis. 26, som Skældsord: o tenebrae! o lutum! etc.; - qui tibi ··· error, quae tenebrae erunt? id. Div. in Caecil. 14; cf. Lucr. 2, 15: Qualibus in tenebris vitae quantisque periclis Degitur hoc aevi, quodcumque est!

tĕnĕbrārĭus, 3, [tenebrae], homo, Vopisc. Firm. 2, rimel.: = tenebrio; inc. — tĕnĕbrātĭo, onis, f., [tenebro]: Formørkelse, visus, Coel. Aur. — tĕnĕbresco (el. -asco), ĕre, v. inch. n., [tenebrae]: at blive mørk, Augustin. — tĕnĕbrĭco, avi, 1, v. n., [tenebricus]: at blive mørk; - sol tenebricavit, Tertull. — *tĕnĕbrĭcōsĭtas, atis, f.: Mørke el. Dunkelhed for Øinene, Coel. Aur.; af — tĕnĕbrĭcōsus, 3: fuld af Mørke el. Dunkelhed; mørk el. formørket; - ∾ sensus esse, (non obscuros), Cic. Acad. 2, 23; ∾ popina, id. Pis. 8; men ∾ libidines, (som drives i Skjul el. hemmeligen), id. Prov. cons. 4; men superl., ∾ illud tempus ineuntis aetatis tuae, id. Vatin. 5; - men „poet.": ∾ iter, (til Underverdenen), Catull. 3, 11; af — tĕnĕbrĭcus, 3, [tenebrae]: mørk, dunkel, plaga, (d. e. Underverdenen), Cic. (poëta) Tusc. 2, 9; ∾ vestis, (sort), Tertull.

tĕnĕbrĭo, onis, f.: som helst færdes i Mørke, en Bedrager el. Skulker, Afran. ap. Non., Varr. ibd.; o. — tĕnĕbro, are, v. a.: formørker, Appul., Ammian.; — [tenebrae]. — tĕnĕbrōse, adv.: mørkt el. dunkelt, Hieronym.; af — tĕnĕbrōsus, 3, [tenebrae]: mørk el. dunkel; I) „egenl."; - Aëra dimovit tenebrosum, Virg. Aen. 5, 839; ∾ Tartara, Ovid.; ∾ sedes, id.; - compar., ∾ carcer, Tertull.; — II) „fig."; - ∾ cor, Prudent.; superl., ∾ error, Tertull.

Tĕnĕdius, 3, s. und. flgd. — Tĕnĕdos (-us), i, f., Τένεδος: Ø i Ægæerhavet, ved Kysten af Troas, benævnt efter den, ifølge hans strænge Retfærdighed, som Guddom dyrkede K. Tenes el. Tennes, Mela 2, 7, Plin. 5, 39, o. A.; s. ogs. nedenf.; — B) df. Tĕnĕdius, 3, tenedisk, securis, (som Ordsprog om en stræng Retfærdighed, s. ovenf.), Cic. Qu. Fr. 2, 11, 2; — b) in pl.: Tenedii, orum m.: Indvaanerne af Tenedos; - Tenedo Tenen ipsum abstulit (hans Billede), qui apud Tenedios sanctissimus deus habetur, etc., Cic. Verr. 2, 19.

*tĕnellŭlus, 3, demin.: yderst fin el. blød, haedus, Catull. 17, 15, manus, Laev. ap. Priscian.; af — tĕnellus, 3, demin. af tener: yderst fin el. blød; - Bellam et tenellam Casinam, etc., Plaut. Casin. a. 1, v. 20; men Epirota (grammaticus) tenellorum nutricula vatum, vid. Dom. Mars. ap. Suet, Gramm. 18; ∾ vultus, Stat.; - ∾ ungulae pullorum equinorum, Varro.

tĕnĕo, tĕnŭi, tentum, 2, v. a. o. n.; I) act.: holder (i Haanden, odl.), har; 1) „egenl."; - Tene sis argentum! etiam tu argentum tenes? Plaut. Pers. 3, 3, 9; cf. id. Merc. 5, 2, 43; men quum pyxidem teneret in manu, Cic. Coel. 26; ligel. ∾ manu aliquid, Quintil., Ovid., Hor.; ligel. ∾ aliquid dextra, digitis, lacertis, etc., Ovid.; ∾ cibum ore, Phaedr.; ogs. ∾ decoctum in ore, Plin.; ∾ aliquem in sinu, Ovid., ogs. aliquem sinu, id.; - ordsprogvis heder, manu tenere aliquid: ligesom at have i Haanden, d. e. at have fuldt Bevis derfor; quum res non conjectura, sed oculis et manibus teneretur, Cic. Cluent. 7; cf. id. Off. 3, 17; — B) „fig."; 1) „overf."; aa) har el. holder i Besiddelse, besidder el. eier; - propterea quod ··· multa hereditatibus ··· tenebantur sine injuria, Cic. Off. 2, 23; ∾ locum, (have inde el. beherske), Liv. 1, 5, o. Hor. Od. 3, 17, 8; cf. ibd. 3, 14, 15: tenente Caesare terras; ∾ rem publicam, Cic. Sest. 19, oftere; ∾ summam imperii, Caes. B. G. 3, 22; ∾ scenam, (have inde), Suet. Tib. 7; men ∾ centurias equitum, (raade over deres Stemmer), Cic. Fam. 11, 16; - navnl. ogs. om Besiddelsen af den elskede Gjenstand; Te tenet; absentes alios suspirat amores, Tibull. 1, 6, 35; ligel. Virg. Ecl. 1, 32: dum me Galatea tenebat; s. ogs. Ovid. Her. 2, 103, o. id. ibd. 15, 88; men Ter. Heaut. 2, 4, 27: Teneone te, etc.? — b) men ogs. heder teneo te: har dig (neml. fangen), Cic. Quint. 20; ligel. id. Acad. 2, 48: teneo te, inquam, nam etc.; — bb) holder fast derpaa, beholder, bevarer, forsvarer, odl.; - legio ··· locum non tenuit etc., Caes. B. C. 1, 44; cf. Virg. Aen. 8, 653; - ogs. at holde i Forvaring el. i Fangenskab; vid. Hor. Ep. 1, 16, 77, o. id. Od. 3, 11, 44; - fremdeles: ∾ cursum, (holde el. styre den rette el. lige Vei), Cic. N. D. 3, 34; cf. Caes. B. G. 5, 8: cursum non tenuit etc.; men Virg. Aen. 1, 370: quove tenetis iter? — b) df. ogs. ∾ locum el. regionem: at naae el. komme derhen; - vid. Liv. 1, 37, o. id. 30, 25; ligel. ∾ Hesperiam, Ovid. Fast. 1, 498; ∾ portus, id.; — cc) holder fast el. holder tilbage, opholder el. standser; - quem (tabellarium) diutius tenui, quia etc., Cic. Att. 11, 3; hvf. pass. teneri: blive opholdt el. forsinket, id. Fam. 16, 7; men ibd. 11, 16: non tenebo te pluribus; hvf. id. Verr. 1, 13: ne diutius teneam (sc. vos); men tenuit mora nulla vocatos, vid. Ovid. Met. 1, 167; - Texendae sepes etiam, et pecus omne tenendum, Virg. Ge. 2, 371; men Vix a te videor posse tenere manus, Ovid. Am. 1, 4, 10; cf. Hor. Sat. 2, 7, 44, ogs. id. Od. 1, 18, 13; - ∾ sese castris, loco idoneo, (holde sig el. forblive der), Caes. B. G. 3, 17; ∾ sese ab accusando, Cic. Qu. Fr. 3, 2; nec se tenuit, quin etc., id. Acad. 2, 4; ligel. „medial.": teneri non potui, quin etc., id. Att. 15, 14; men Sed te, ne faceres, tenuit reverentia famae, vid. Ovid. Met. 7, 146; — 2) „ment." o. „ethisk"; aa) aandigen at holde el. have, d. e. at fatte el. begribe, at vide el. indsee; - tenes, quid dicam, (forstaaer du det)? Ter. Heaut. 4, 3, 22; quae a Romanis auguribus ignorantur, a Cilicibus ··· tenentur? Cic. Div. 1, 2; Quin id erat curae, quo pacto cuncta tenerem, Hor. Sat. 2, 4, 8; - ogs. c. infin.; Nullus frugi potest esse homo, nisi qui et bene et male facere tenet, Plaut. Bacch. 4, 4, 10; ogs. m. Objectsætning, Lucr. 3, 649; — bb) holder fast derved, overholder el. opretholder, forsvarer; - si consuetudinem meam ··· tenuero, Cic. Phil. 1, 11; cf. ibd. 5, 13; est boni viri, haec duo tenere in amicitia, etc., id. Lael. 18; si eum (morem) teneremus, id. Off. 3, 10; cf. Virg. Aen. 3, 408; ∾ propositum, vid. Caes. B. C. 3, 43; ∾ auctoritatem, imperium in suos, Cic. d. Senect. 11; - plebs tenuit, ne etc., Liv. 4, 30; ligel. m. flgd. ut, Plin. Ep. 6, 5; - ∾ memoriam alicujus cum benevolentia, Cic. Fam. 6, 2; men memoriā tenere, m. Objectsætning, id. Catil. 3, 8, oftere; - ogs. absol., tenere (sc. memoriā): at mindes, at huske; numeros memini, si verba tenerem, Virg. Ecl. 9, 45; cf. Hor. A. P. 336; — cc) opnaaer det Søgte el. Attraaede; - teneri aliter res non potest, Cic. Fam. 1, 1; ∾ regnum, vid. id. Agr. 2, 17; cf. Liv. 42, 11: quae etc., admirando rerum successu tenuisse (Persea); — b) df. ogs.: har inde, har i min Magt, er Herre derover; - quum rem publicam opes paucorum, non virtutes, tenere coeperunt, Cic. d. Rep. 1, 34; cf. ibd. 38: si consilio pulso, libidines iracundiaeve tenerent omnia; — dd) tilbageholder el. indskrænker, binder el. forpligter, odl.; - ∾ iracundiam, Cic., cupiditates, id.; ∾ risum, id., Hor.; men ∾ ea, quae occurrunt, etc., (tilbageholde sine Indfald), Cic. d. Or. 2, 54; - quamquam leges eum non tenent (forpligte ham ikke), Cic. Phil. 11, 5; men teneri ea poena, quae est de vi, (være derunder), id. Qu. Fr. 2, 3; teneri testibus honestissimis in re perspicua, id. Caecin. 2; teneri caedis, (være skyldig deri el. overbevist derom), Quintil.; teneri repetundarum, Tac.,

facti, Digest.; - quae te tanta pravitas mentis tenuerit ··· ut etc., Cic. Vatin. 6; men magna me spes tenet, bene mihi evenire, quod mittar ad mortem, id. Tusc. 1, 41; cf. Sall. Jug. 3: nisi forte quem inhonesta et perniciosa libido tenet; - teneri studio philosophiae, Cic., amore magno, Virg.; neque ira, neque gratia teneri, Cic.; men id. Fin. 5, 18: ut pueri pompa, ludis ··· teneantur; ligel. id. Acad. 2, 7: ut oculi pictura teneantur, aures cantibus; — ee) at indeholde el. omfatte; - ut homines deorum agnatione et gente teneantur, Cic. Leg. 1, 7; cf. id. Off. 1, 45; saal. ogs. Hor. Sat. 2, 3, 46: haec magnos formula reges ··· tenet; men Cic. Verr. 3, 98: ipsam rationem arandi spe magis ··· quam fructu atque emolumento teneri; — II) neutr.; A) „egenl.": at holde Stand el. at opholde sig paa et Sted; - qua abscisae rupes erant, statio paucorum armatorum tenebat, Liv. 32, 5; cf. id. 3, 62: nam quum etc., duo extra ordinem millia tenuere; — B) bf. „fig."; 1) „overf.": at have inde, at besidde; - tenent Danai, qua deficit ignis, Virg. Aen. 2, 505; saal. ogs. Cic. Att. 2, 18, o. id. ibd. 7, 12: qui tenent (sc. rem publicam): Magthaverne el. de herskende Personer; — b) tenere, absol., f. tenere cursum el. iter: at styre derhen; - primo ad Mendin tenuere, Liv. 31, 45; ogs. c. acc. loci; ∾ Diam, Ovid., Creten, id.; men id. Met. 2, 140: medio tutissimus ibis ··· Inter utrumque tene; — c) at holde ved el. at holde sig, at vedvare, odl.; - imber continens per totam noctem ··· tenuit, Liv. 23, 44; cf. id. 24, 47; — 2) ligel. „ment." el. om Begreber og Tilstande: at vedvare el. holde sig, odl.; - per aliquot dies ea consultatio tenuit, Liv. 2, 4; ligel. tenet fama, m. Objectssætning, id. 1, 4; men tenuit consuetudo, ut etc., Quintil. 3, 1, in.; men nomen illud tenet, id. 9, 4, 47; — not. a: partic. tentus, 3, (alene sild. o. sield.), Ammian., Digest.; — not. b: perf. tetinerit, Attius ap. Non.; perf. tetinisse, Pacuv. ibd.

tĕner, ĕra, ĕrum, [rimel. besl. m. teres o. τέρην]; I) egenl.": fin, tynd el. blød el. sprød, odl.; - terra tenera, tenerrima, (fin el. mulden), Cato; proceram et teneram palmam (slank) etc., Cic. Leg. 1, 1; ∾ radices, Caes., arbores, id.; ∾ caules, Hor., rami, Ovid.; ∾ lanugo mālorum, Virg.; ∾ aër, Lucr., Virg.; hoc teneram faciet (gallinam: mør), Hor. Sat. 2, 4, 20; cf. Gell. 15, 17: quod ··· ferae teneriores ad epulas fiunt; - ∾ virgines, Hor., ∾ conjux, id.; — II) „fig."; A) „overf.": ungdommelig, ung, spæd, odl.; - tener in cunis ··· puer, Propert.; teneros et rudes quum acceperunt etc., Cic. Leg. 1, 17; men ∾ manes, (de afdøde Spæde), Stat.; - ∾ vitulus, Hor., haedus, id.; ∾ tigris, Val. Fl.; equis vetulis teneros anteponere solemus, Cic. Lael. 19; men Ovid. Met. 15, 201: Nam tener (annus) et lactens, puerique simillimus aevo Vere novo est; - teneris adhuc annis, Plin. Pan.; teneriores anni, (opp. ferociores), Quintil.; a teneris, ut Graeci dicunt, unguiculis, (fra Barnsben), Cic. Fam. 1, 6; ligel. de tenero ungui, Hor. Od. 3, 6, 21; ogs. absol.: a tenero, Quintil.; ogs. in teneris, Virg. Ge. 2, 272; — B) „ment." o. „ethisk"; I) „alm.": blød el. bøielig, som let bevæges el. ledes; - sed est naturale in animis tenerum quiddam atque molle, quod etc., Cic. Tusc. 3, 6; quae quidem (virtus) est ··· in amicitia tenera atque tractabilis, id. Lael. 13; men id. Fam. 5, 21: teneriore mihi animo videbare, (alt for bevæget el. ængstelig), sicut etc.; men tenerae nimis Mentes, (forkelede el. umandige), Hor. Od. 3, 24, 52; - ∾ oratio etc., Cic. Orat. 18; cf. id. Brut. 9; ∾ versus, Hor., Ovid.; bf. ogs. om de elegiske Digtere: ∾ Propertius, Ovid. A. A. 3, 333; ∾ poëta, Catull.; men molli teneraque voce, Quintil.; cf. id. 9, 4, 31; ogs. Cic. Pis. 36: ∾ saltatores (umandige el. vellystige); — 2) „bes.": ungdommeligen blød el. bøielig; - tenero ejus animo persuadere etc., Anton. ap. Cic. Att. 14, 13; teneri et rudes animi etc., Tac. Orat. 29; ligel. tenerae adhuc mentes, Quintil. 2, 4, 5.

*tĕnĕrasco, ĕre, v. inch. n.: at blive blød el. bøielig; - Scilicet in tenero tenerascere corpore mentem, Lucr. 3, 766; — tĕnĕre, adv: blødt, fint; - ∾ dicere, Tac. Or. 26, recitare, Plin. Ep. 4, 27; - compar., Petron. Sat. 24; superl., Plin. 23, 35; — tĕnĕresco, v. inch. n.: at blive tynd el. blød; - in tantum tenerescere acinos, ut rumpantur, Plin. 17, 35; — tĕnĕrĭtas, atis, f.: Finhed, Blødhed, uvarum, Plin., brassicae, id., gemmae, id.; — II) „fig.": in primo ortu inest teneritas et mollities quaedam, ut etc., Cic. Fin. 5, 21; ∾ aetatis, Vitruv.; o. — tĕnĕrĭtūdo, ĭnis, f.: Blødhed, Finhed; - habere teneritudinem, (om Jorden: at være sprød el. mulden), Varr.; ∾ casei, Pallad., corticis, id.; - pueri primae teneritudinis, (i den spædeste Alder), Suet. Tib. 44; — [tener]. — Tenes, is, f. und. Tenedos. — tēnesmos, i, m., τεινεσμός: Svækkelse i Masttarmen, Plin. 28, 59; men paa Græsk, Nep. Att. 21.

tĕnor, oris, m., [teneo]: Vedholdenhed, vedholdende Fart el. Bevægelse, uafbrudt Fortsættelse el. Fremgang; I) „alm."; - servatque cruenta tenorem (hasta), Virg. Aen. 10, 340; cf. Ovid. Met. 3, 113: placido educta tenore Tota patent (aulaea); men Liv. 41, 15: interrumpi tenorem rerum ··· minime convenire; ogs. tenorem pugnae servabant, id.; cf. id. 8, 38; ∾ vitae, id.; cf. Ovid. Her. 17, 14: Dumque tenor vitae sit sine labe meae; - men ∾ austeritatis (in smaragdis: alvorlig Grundtone el. Grundfarve), Plin. 37, 18; - men servare tenorem in narrationibus (Sammenhængen), Quintil.; — b) bf. som adv., uno tenore: i uafbrudt Række, uafbrudt; - uno tenore fluere, (om Foredraget), vid. Cic. Orat. 6; men Liv. 5, 5: si uno tenore peragitur (res); f. ogs. id. 22, 37 o. 47; ligel. id. 23, 49: ea caritas patriae per omnes ordines velut tenore uno pertinebat; — II) „bes." ogs. A) i d. sild. Retssprog; - ∾ legis: Lovens Sammenhæng el. Indhold el. Mening, Digest.; ligel. tenore sententiae perseverante, ibd.; — B) i Grammatiken: Betoning el. Tone el. Accent; - quum quantum, quale interrogantes gravi, comparantes acuto tenore concludunt, Quintil. 1, 5, 26; ligel. in pl.: adhuc difficilior observatio est per tenores vel accentus, ibd. 22. — Tēnos (-us), i, f., Τῆνος: en af de cycladiske Øer, (hod. Tino), Mela 2, 7, Plin. 4, 22, Liv., Ovid.

tensa, ae, f.: Vogn, hvorpaa Guderbillederne føres hen til de circensiske Lege; vid. Fest. p. 364; cf. Cic. Verr. 5, 72: omnes dii, qui vehiculis tensarum solennes coetus ludorum initis; - tensam ducere, Liv., deducere, Suet., (anføre den hidhørende Procession); — b) rimel. ogs. forel. alm.: enhver Vogn; - vende tensam atque mulos etc., Titin. ap. Non. — *tensĭo, onis f.: Spænding el. Udstrækning; - ∾ papilionum, Hygin. Gromat., in.; men in pl.: quae in eas tensiones includuntur (brachia), Vitruv. 1, 1; — II) „overf.": Nervernes Spænding, Krampe, Scribon., Veget.; o. — tensūra, ae, f.: = frgd.; - ∾ papilionum, Hygin. l. c.; — II) ∾ corporis: Krampe, Veget., Theod. Prisc.; — [tendo]. — tensus, 3, partic. af tendo.

*tentābundus, 3: tagende el. følende for sig; - ut aegre expeditus miles tendabundus manibusque retinens virgulta ··· demittere sese posset, Liv. 21, 36; — tentāmen, ĭnis, n.: Forsøg, Fristelse; (alene „poet." o. in pl.); - Prima fide (i. e. fidei) vocisque ratae tentamina sumpsit Caerula Liriope, Ovid. Met. 3, 341; cf. id. ibd. 7, 734; — tentāmentum, i, n.: Forsøg el. Prøve; a) in pl.; - postquam mortalia cernunt Tentamina nihil ··· posse, vid. Ovid. Met. 15, 628; men ibd. 7, 728: ∾ fide (i. e. fidei); ∾ tui, Virg. Aen. 8, 144; men ∾ civilium bellorum, Tac. Hist.

2, 38; — b) in sing.; - tentamenti gratia (exponere controversiam), Gell. 9, 15; — tentātio, onis, f.: = frgd.; - ∾ eam esse perseverantiae suae etc., Liv. 4, 32, oftere; — II) df. „overf.": Angreb el. Anfald; - a novis tentationibus (sc. morbi), etc., Cic. Att. 10, 17; o. — tentātor, oris, m.: Frister el. Forfører; - ∾ integrae Dianae (Orion), Hor. Od. 3, 4, 71; — [tento]. — tentīgo, inis, f., [tendo]: Spænding el. Geilhed el. Brunst, odl., Hor., Martial., o. A. — tentĭpellium, i, n., [tendo, pellis]; (forel. Ord); 1) hvad der spænder Skindet el. glatter Huden; vid. Afran. ap. Fest. p. 304; - navnl. etslags Sminke til Hudens Glatning, Titinn. ap. Fest. l. c.

tento, avi, atum, 1, v. a., intens. af tendo; I) „egenl.": oftere at gribe derefter el. tage derpaa; oftere at berøre el. beføle; - ut res prope dicam manu tentari possit, auct. ad Her. 4, 49; manibus quoque pectora tentat; - Tentatum mollescit ebur, Ovid. Met. 10, 282; men tentata utriusque pugionis acie, Suet. Ner. 49; ∾ flumen pede, Cic. Leg. 2, 3; ∾ caput in tenebris, Phaedr.; men Virg. Ge. 3, fin.: invisos si quis tentarat amictus, (havde rørt derved); — b) „bef." ogs. hos Lægerne: ∾ venas, (føle paa Pulsen), Quintil., Suet., Ovid.; — II) „fig."; A) „overf.": fiendligen at anfalde el. angribe; - simul ex terra scalis et classe moenia tentans, Caes. B. C. 1, 40; ∾ munitiones, Liv. 9, 35; ∾ Britanniam, Suet. Claud. 17, o. A.; ligel. ut ··· partem digredientium ··· universi non tentare possent, Vell. 2, 113; cf. Flor. 2, 14; — b) bef. ogs. om Sygdomme, odl.; - animi valentes morbo tentari non possunt, corpora possunt, Cic. Tusc. 4, 14; numquam tentari ab eo morbo, Plin.; cf. Caes. B. C. 3, 2: gravis auctumnus omnem exercitnm valetudine tentaverat; cf. Suet. Aug. 81, oftere, Hor. Ep. 1, 6, 3, Virg. Ge. 3, 441, o. A.; - vina tentant caput, Plin.; cf. Virg. Ge. 2, 94; — B) „ment."; 1) „alm.": at undersøge el. prøve, at forsøge sig derpaa, at arbeide derfor; - quod iter per provinciam per vim tentassent, Caes. B. G. 1, 14; cf. Hor. Od. 3, 2, 32; ∾ Thetin ratibus, Virg. Ecl. 4, 32; ∾ Oceanum, Tac. Germ. 34; men rem frustra tentatam (dimittere), Caes. B. C. 1, 26; ∾ fortunam belli, id.; cf. Sall. Jug. 7; ∾ spem pacis, Liv. 21, 12; ∾ libertatem, id. 6, 18; ∾ intercessionem, id.; cf. id. 8, 3; ∾ carmina, Hor.; cf. id. Ep. 1, 17, 24 o. 34; - quum se ipse perspexerit, totumque tentarit, etc., Cic. Leg. 1, 22; cf. Quintil. 11, 2, 34: ut nos tentemus (sc. in arte memoriae), etc.; nullo modo animus audientis aut incitari aut leniri potest, qui modus a me non tentatus sit, Cic. Orat. 38; — b) m. Relativsætn., el. m. inf., el. m. ut; - tentavi, quid in eo genere possem, Cic. Tusc. 1, 4; - tentabo etiam de hoc dicere, Quint..; tentarunt aequore tingi, Ovid. Met. 2, 172; men ibd. 9, 168: frustra tentata revelli (vestis); - quid ··· tentatur, nisi ut etc.? Cic. R. Am. 5; cf. Suet. Caes. 11; ogs. impers.: tentatum a trib. plebis, ut rogationem ferret etc., Liv. 4, 49; — c) absol.: Eu. ne inter tunicas habeas; St. tenta, qua lubet, Plaut. Aul. 4, 4, 20; cf. Hirt. B. G. 8, 23; — B) „bef.": forsøger el. prøver el. bearbeider; søger at vinde, frister el. lokker el. forfører, odl.; - quem ego toties omni ratione tentans etc., Cic. d. Or. 2, 3; utrum admonitus, an tentatus, etc., id. Verr. 1, 41; ∾ animos popularium, Sall. Jug. 48; cf. Suet. Tib. 12: ∾ animos singulorum ad res novas; men Cic. Cluent. 63: quum essent animi servorum et spe et metu tentati, ut etc.; ligel. ∾ animum precando, Virg. Aen. 4, 113; ∾ judicium pecunia, (søge at bestikke), Cic.; ∾ aliquem promissis ac minis, (søge at forføre), Tac.; men „poet.": ∾ deos multa caede bidentium, (søge at vinde dem derved), Hor. Od. 3, 23, 14; men ∾ Junonem, (om Ixion: forsøge Vold derimod), Tibull. 1, 3, 73, Ovid.; - ∾ rem publicam, (angribe el. befeide), Cic. Catil. 1, 3; in his rebus evertendis unius hominis senectus, infirmitas, solitudoque tentata est, id. Rab. perd. 1.

tentōrĭŏlum, i, n., demin.: lidet Telt, auct. B. Afr. 47; af — tentōrium, i, n., [tendo, udspænder]: et Telt, Suet. Aug. 96, oftere, Virg. Aen. 1, 469, Ovid., Lucan., o. A.; df. — tentōrius, 3: hørende til et Telt; - ∾ pelles, (Skind dertil), Valer. ap. Treb. Claud. 14. — tentus, 3; 1) partic. af tendo; — II) partic. af teneo. – Tentȳra, orum, n., Τέντυρα, τά: By i Overægypten, (hod. Denderah), Juvenal.; heder ogs. Tentȳris, idis, f., Plin. 5, 11; — B) df. 1) Tentȳrītes, ae; a) adj.: tentyritisk, nomos, Plin. 5, 9; — b) subst. pl. Tentyritae, arum, m.: Indvaanerne af Tentyra, id., Senec.; — 2) Tentȳrītĭcus, 3: = frgd., linum, Plin. 19, 2.

*tĕnŭābĭlis, e: fortyndende, unctiones, Coel. Aur.; o. — tĕnŭātim, adv.: fortyndet el. tyndt, Apic.; — [tenuo]. — *tĕnŭescens, tis, partic.: aftagende, (luna, opp. crescens), Censorin. frgm.; o. — tĕnŭĭcŭlus, 3, demin.: noget tynd el. ringe el. ubetydelig; - ∾ apparatu ··· fuisse contentum, Cic. Fam. 9, 19; af — tĕnŭis, e, („poet." ogs. disyll. tēnvis, Lucr. 1, 874, oftere, ogs. Virg. Ge. 2, 180; ligel. tēnvia, tēnvius, som trisyll., Lucr. 4, 64, o. 3, 244), [besl. m. τείνω, tendo; altf. „alm.": langstrakt]; I) „egenl.": tynd, fin, smal; - subtemen tenue nere, Plaut.; ∾ vestes, Tibull., Ovid., Hor.; Nec toga decipiat filo tenuissima, Ovid. A. A. 3, 445; ligel. in superl., natura oculos tenuissimis membranis vestivit et sepsit, Cic. N. D. 2, 57; ∾ pellis, Ovid.; cf. id. Am. 3, 7, 30: tenuioris velleris arietes; ∾ coelum Athenis ··· crassum Thebis, Cic. Fat. 4; ∾ comae, Tibull.; ∾ penna, Hor., acus, Ovid., rima, id.; ∾ tabellae, Martial.; ∾ vinum, (tyndt), Plin.; ∾ sanguis, (opp. pinguis), id.; ∾ agmen (militum), Liv.; ∾ acies, Tac.; - canes macie tenues, (mavre), Nemes. Cyneg. 137; „poet." ogs. absol.: maver; Gellius est tenuis, Catull. 89, 1; cf. Martial. 11, 101; men ∾ umbra (defuncti: fin, luftig), Tibull.; ligel. ∾ animae (defunctorum), Ovid. Met. 14, 411; — II) „fig."; A) „overf.": ringe el. ubetydelig i sit Slags, fattig el. uformuende, odl.; - oppidum tenue sane, (heelt ubetydelig), Cic. Verr. 2, 2; ∾ rivulus, id., amnis, Plin.; men ∾ aqua, (lavt el. grundt), Liv. 1, 4; men Insignem tenui fronte Lycorida etc., Hor. Od. 1, 33, 5; tenuem victum anteferre copioso, Cic. Tusc. 3, 20; ∾ mensa, Hor.; ∾ cibus, Phaedr.; - ∾ opes, Cic.; ligel. ∾ res (familiaris), Hor.; ∾ census, id.; df. om Personer: at vero ille tenuis (hin fattige) etc., Cic. Off. 2, 20; cf. id. Verr. 2, 55; ligel. tenuis et obaeratus, Suet. Caes. 46; - ogs. c. gen.; tenuis opum, Sil.; - tenuissimum lumen lunae, (opp. plenissimum), Cic. N. D. 2, 19; - tenuissima valetudine esse, Caes. B. G. 5, 40; — B) „ment."; 1) „alm.": ringe el. kraftløs, uden Værd, uanselig; - ∾ animus atque infirmus, Caes. B. G. 5, 40; ∾ ingenium, (opp. forte), Quintil.; attamen spes mea semper tenuior fuit, quam tuae litterae, Cic. Att. 3, 19; ∾ suspicio, id.; ∾ curae, Virg.; cf. id. Ge. 4, 6: In tenui labor; at tenuis non gloria, si etc.; ∾ damnum, Tac.; - tenuiores cum principibus aequari etc., (Mennesker af ringere Stand), Cic. Leg. 3, 10; cf. id. Mur. 23: commoti animi tenuiorum; ligel. si obscuri erunt et tenues, id. Part. or. 34; men superl., ∾ quemque contemnere etc., id. Verr. 1, 47; men Liv. 2, 3: nec ii tenui loco orti, (af en ikke ringe Herkomst); in minimis tenuissimisque rebus labi, Cic. d. Or. 1, 37; cf. id. ibd. 1, 28: in artificio perquam tenui et levi etc.; men id. Caecin. 12: tenuissimarum rerum jura; — 2) „bef." om Foredraget og om Taleren el. med

Hensyn derpaa: fin, sleben, nøiagtig, odl.; - tenuis et acuta distinctio, Cic. Acad. 2, 14; cf. ibd. 20: rationes latiore specie, non ad tenue limatae; men negotia paullo ad dicendum tenuiora, Quintil. 12,9,8; - (oratores) tenues, acuti, etc., Cic. Orat. 5; cf. ibd. 24; ∾ aures, Lucr.; ∾ Athenae, (med fin Dannelse), Martial. 6, 64; men ∾ Catullus, (som erotisk Digter), id. 10, 103; cf. Virg. Ecl. 6, 8.

tĕnŭĭtas, atis, f., [tenuis]; I) „egenl.": Tyndhed, Finhed, Smalhed, odl.; - ∾ tanta (animi), ut fugiat aciem, Cic. Tusc. 1, 22; ∾ crurum, Phaedr.; ∾ lini, Plin., chartae, id., cutis, id., capillamenti, id.; ∾ summa lineae, id.; ∾ aquae, sanguinis, id.; — II) „fig."; A) „overf.": Ringhed, Ubetydelighed, Armod; - quum ··· id Scaurus tenuitate Magii redargueret, Cic. d. Or. 2, 66; cf. Caes. B. G. 7, 17; ∾ aerarii, Cic. Off. 2, 21; men ∾ earum rerum, quas terra procreat, (opp. ubertas), Cic. Div. 2, 13; — B) „ment.": Finhed el. Nøiagtighed i Foredraget, el. med Hensyn derpaa; - propter limatam quandam et rerum et verborum tenuitatem, etc., Cic. Fin. 3, 12; cf. Quintil. 12, 2, 13: dialectica si etc., sectas ad tenuitatem suam vires ipsa sublimitate consumet.

tĕnŭĭter, adv. af tenuis; I) „egenl.": tyndt el. fint; - ∾ confectae pelles, Caes. B. G. 3, 13; — II) „fig."; A) „overf."; a) fattigen, i Armod; - Quid rei gerit? G. sic tenuiter, Ter. Phorm. 1, 2, 95; — b) let el. ubetydeligen el. smaaligen; saal. superl., ∾ aestimare, (vurdere til Spotpris), Cic. Verr. 4, 16; — B) „ment." el. om Tale og Tanke; a) let el. overfladisk; - nimium tenuiter erga te Siculorum voluntatis argumenta colligere etc., Cic. Verr. 2, 65; ligel. auct. ad Her. 4, 36: tenuiter et nugatorie (crimini respondere); — b) fint el. nøiagtigen, disserere, Cic. Orat. 14, recitare, Plin. Ep. 14, 27; - compar., ∾ et acutius et subtilius (tractari), Cic. Inv. 2, 16.

tĕnŭo, avi, atum, 1, v. a., [tenuis]: giør tynd el. fin, fortynder el. opslider; I) „egenl."; - assiduo vomer tenuatur ab usu, Ovid. Pont. 2, 7, 43; ∾ aëra spissum et humidum, (om den opgaaende Sol), Senec.; men ∾ auras, Ovid. Met. 14, 399, (adsprede en Sky el. Taage); - ∾ armenta macie (lade dem blive mavre), Virg. Ge. 3, 139; absol., tenuatum corpus, (udmavret el. mavert), Hor. Sat. 2, 2, 84; cf. Tac. Ann. 15, 63; men Propert. 2, 18, 21: tibi si exiles videor tenuatus in artus; men tenuari in aquas, in auras, (at opløses deri el. dertil), vid. Ovid. A. A. 1, 761, o. id. Met. 15, 246 o. 551; men vocis via est tenuata, (blev trangere), id. ibd. 14, 298; cf. Quintil. 11, 3, 19: ne ad spadonum ··· exilitatem vox nostra tenuetur; luna tenuata, (aftagen el. aftagende), Ovid. Met. 7, 531; — II) „fig."; A) forringer, svækker; - Utque meae famam tenuent oblivia culpae, Ovid. Trist. 3, 11, 65; ∾ iram, id.; ∾ vires amoris, id.; men Hor. Od. 3, 3, fin.: Magna modis tenuare parvis, (forringe el. nedværdige); — B) fint el. zirligen at udarbeide, men alene „poet."; - Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro, Propert. 3, 1, 5; cf. Stat. Silv. 4, 7, 2.

1. tĕnus, (ŏris), n., τένος: Line el. Snare; - Pendebit hodie pulchre (turdus); ita intendi tenus, Plaut. Bacch. 4, 6, 23; tenus est laqueus, dictus a tendicula, Non. — 2. tĕnus, [rimel. besl. m. teneo], efter Freund. oprdl. Maalets acc., hvf. ogs. c. gen.; sild. som praepos. c. abl.; (men tenus c. acc. er critisk usikkert, vid. Freund.): efter Længden el. langs dermed; df. lige derhen el. dertil; I) „alm."; a) c. gen.; - Labrorum tenus, (langs med Læberne), vid. Lucr. 1, 939; men lumborum tenus, Cic. Arat. 83, (lige dertil); ligel. crurum tenus, Virg., laterum tenus, id.; genus tenus, Liv. 44, 40; aurium tenus, Quintil.; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 1: Cumarum tenus, (lige derhen); ligel. Liv. 26, 24: Corcyrae tenus etc.; — b) c. abl.; - Tauro tenus regnare etc., vid. Cic. Dejot. 13; cf. Suet. Aug. 30, oftere; pube tenus, Virg.; cf. id. Aen. 1, 737; collo tenus, Ovid.; pectore tenus, id.; capulo tenus, (til Heftet), Virg.; faece tenus, (til Bærmen), Hor.; men solo tenus, (lige til Grunden), Tac. Ann. 15, 40; titulo tenus (alene af el. efter Navnet, consulatum gerere), Suet. Caes. 76, oftere; - eatenus, hactenus, quatenus, quadamtenus, f. und. ea, hac, etc.; — II) „bef."; - verbo tenus, ogs. nomine tenus: alene efter Ordet el. Navnet, (neml. i Modsætning til: i Virkeligheden el. i Gierningen); vid. Cic. Leg. 3, 6; ligel. Liv. 34, 5: magis verbo tenus, quam ut re etc.; ligel. nomine tenus Tac. Ann. 15, 6; f. ogs. ovenf. titulo tenus.

Tēos el. Teus, i, f., Τέως: Teos, By i Jonien, Digteren Anacreons Fødeby, Mela 1, 17, Liv. 37, 27; — B) df. Tēĭus (o. Tējus), 3: tejisk, Anacreon, Hor. Epod. 14, 10; ∾ fides, (hans Lyre), id.; Quid, nisi cum multo Venerem confundere vino, Praecepit Lyrici Teïa Musa senis? Ovid. Trist. 2, 363; cf. id. Rem. Am. 762; — b) pl. Teji, orum, m.: Indvaanerne af Byen Teos, Liv. 37, 12 o. 28.

tĕpĕ.făcĭo, fēci, factum, 3, (fut. tĕpĕfăcĭet, Catull. 64, 361), v. a.: giør lunken el. varm, afkøler el. varmer; - ∾ solum (om Solvarmen, oppon. comburere), Cic. N. D. 2, 15; ∾ corpus, Plin., ova, id.; men ∾ ferrum, vid. Hor. Sat. 2, 3, 136; - pass. tepefieri, Cels., Plin.; partic. tepefactus, 3, humor, Cic. N. D. 2, 10; aqua solibus tepefacta, Plin.; cf. Virg. Aen. 9, 419; af — tĕpĕo, ēre, v. n.: at være lunken el. varm; - ut tepebant avulsae (carnes), Plin. 29, 35; cf. cor repens tepensque, (af det nyslagtede Dyr), id. 30, 20; men „poet.": ubi plus tepeant hiemes, (ere mildere), Hor. Ep. 1, 10, 15; cf. Virg. Ge. 2, 330: Zephyrique tepentibus auris Laxant arva sinus; - oftest in partic.: tepentes aurae, (mild Luftning), Virg., Ovid.; tepente tractu (coeli), Plin.; — II) „fig."; A) at gløde af Elskov, at være forelsket; - quo ··· mox virgines tepebunt, (i hvem de skulle blive forelskede), Hor. Od. 1, 4, fin.; ligel. Nescio quem sensi corde tepente deum, Ovid. Her. 11, 26; — B) som Elsker at blive lunken el. afkølet; saal. Ovid. Rem. Am. 7: Saepe tepent alii juvenes, ego semper amavi; cf. id. Am. 2, 2, 53; ogs. om anden Følelse el. Lidenskab; vid. Quintil. 6, 1, 44: ut est longe vehementissimus hic, quum invaluit, affectus, ita, si nihil efficit, tepet; df. — tĕpesco, pŭi, 3, v. inch. n.: bliver lunken el. varm; - maria agitata ventis ita tepescunt, ut etc., Cic. N. D. 2, 10; cf. Virg. Aen. 9, 701, o. Ovid. Met. 3, 412; - ubi quam maxime tepuit (aeger), Cels.; cf. Martial. 6, 59; — II) at blive afkølet, at tabe sin Varme; - sed ante, Incipiat positus quam tepuisse calix, Martial. 2, 1; — B) „fig.": at afkøles el. stilles; - fugit ira ferox, mentesque tepescunt, Lucan.; Veneres tepuere sub annis, Nemes. Ecl. 1, 13. — tĕphrĭas, ae, m., τεφρίας: en askefarvet Stenart, Plin. 36, 11. — tĕphrītis, ĭdis, f., τεφρῖτις: etslags askefarvet, forresten ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 68.

*tĕpĭdārĭus, 3: hørende til varmt Vand el. til Badevand, ahenum, Vitruv. 5, 10; — b) df. subst. tĕpĭdārĭum, i, n.: Kammer til lunkent el. varmt Bad, id. l. c., Cels.; — tĕpĭde, adv.: lunkent, afkølet, vid. Colum. 8, 5; - compar., ∾ natare, Plin. Ep. 5, 6; — II) „fig.": lunkent, ligegyldigen; - superl., ∾ hoc dicebat, Augustin.; o. — tĕpĭdo, are, v. a.: at holde lunken el. varm, vid. Plin. 17, 41; af — tĕpĭdus, 3, [tepeo]: lunken el. afkølet, (imellem frigidus o. calidus); - vid. Senec. Ep. 92, o. Lucr. 2, 857; ∾ lac, Ovid., jus, (Saus), Hor.; ∾ sol, id.; ∾ brumae, id.; ∾ foci, Ovid., rogi, id.; - compar., ∾ fastigia collina, quam infima aut

summa, Varro; ∾ dies, id., Plin.; superl., ∾ cubiculum hieme, quia etc., Plin. Ep. 5, 6; — II) „fig.": lunken, svag, mat, (navnl. i Elskovshandeler); - Quid juvat, admonitu tepidam recalescere mentem? Ovid. Rem. Am. 629; cf. id. Met. 11, 225: Quamvis haud tepidos sub pectore senserat ignes.

†tĕpor, ōris, m., [tepeo]; I) i Modsætning af frigus el. Kulden: maadelig el. mild Varme; - non nisi in tepore proveniens (cupressus), Plin. 16, 60; ∾ solis, (Solvarmen), id., Liv. 11, 2; ∾ uvae, Cic. d. Senect. 15; cf. id. N. D. 2, 10: nec enim ille externus ··· est tepor etc.; - ogs. in pl., Lucr. 2, 516; cf. Catull. 46, in.: Jam ver egelidos refert tepores; — II) i Modsætning af calor el. Varmen: altfor liden Varme, for megen Kølighed; - quum teporem incusaret, Tac. Hist. 3, 32; — B) bf. „overf.": Talens Mathed el. Kulde; - ejusdem lentitudinis ac teporis libros (legere), Tac. Orat. 21; bf. — tĕpōrātus, 3: opvarmet; - ∾ fragmenta vitri, Plin. 36, 66; o. — tĕpōrus, 3: varm el. mild; - ∾ aequinoctium veris, Auson.; ∾ flatus Favonii, Sidon. — tĕpŭla aqua: et til Rom og op paa Capitolium ledet Vand; (rimel. benævnt af dets Varme, altf. besl. m. tepeo).

ter, adv. num. af tres: tregange; - vix ter in anno, Cic. R. Am. 46; ter aut quater die, Cels.; de se ter sortibus consultum, Caes. B. G. 1, 53; ter aevo functus senex (Nestor), Hor. Od. 2, 9, 13; ter amplus Geryon, (med trende Legemer el. Hoveder), id. ibd. 2, 14, 7; men terni ter cyathi, ibd. 3, 19, 14; ter centena (epigrammata), Martial. 2, 1; ter centum millibus, Hor. Sat. 2, 3, 115; skrives ogs. tercentum; vid. Virg. Aen. 1, 272, o. Ovid. Met. 14, 146; — not.: bliver ogs. adskilt fra det Ord, hvortil det nærmest hører; saal. Hor. Sat. 2, 1, 7: ter uncti Transnanto Tiberim (f. ter transnanto Tiberim etc.); — II) „overf.", ligesom ogs. vort: tregange (f. mange gange el. oftere), om et ubestemt større Tal, el. om en hyppig Gientagelse, odl.; - ter sese attollens ··· ter revoluta toro est, Virg. Aen. 4, 690; cf. Hor. Od. 3, 3, 65: Ter sire surgat etc.; s. ogs. id. ibd. 2, 17, 26; ligel. Virg. Aen. 10, 873: Aeneam magna ter voce vocavit; cf. ibd. 3, 421; - men Plaut. Pers. 1, 3, 73: Ter tanto pejor ipsa est, quam illam tu esse vis, (mange Gange værre); - ligel. bis terque: oftere, el. atter og atter, Cic. Qu. Fr. 3, 8, o. Hor. Epod. 5, 3; ligel. bisque terque, Martial. 4, 82; ligel. terque quaterque, Virg. Aen. 12, 155, oftere; ligel. ter et quater, Hor. Od. 1, 31, 13; — b) hos Adjectiver betegner ter: en meget høi Grad; - O ego ter felix, si etc., Ovid. Met. 8, 51; cf. Virg. Aen. 1, 94: O terque quaterque beati!

tĕramnon, i, n.: etslags Ukrud i Bønner, Plin. 18, 44. — tercentum, num., s. und. ter. — terdĕcĭes, adv. num.: trettengange, Vitruv., Juvenal.; HS. terdecies, Cic. Verr. 3, 8. — tĕrĕbinthĭnus, 3, τερεβίνθινος: af Terpentintræet, resina, Cels., Plin., tabula, Petron. — tĕrĕbinthĭzūsa, ae, f., τερεβινθίζουσα: terpentinfarvet Ædelsten, Plin. 37, 37. — tĕrĕbinthus, i, f., τερέβινθος: Terpentintræet, (pistacia terebinthus L.), Plin. 13, 12, Virg. Aen. 10, 136.

tĕrĕbra, ae, f., [tero]: en Borer el. et Bor, Cato, Colum., Plin.; ogs. som chirurgisk Instrument, Cels.; ogs. som Beleiringsmaskine, Vitruv. 10, 13. — *tĕrĕbrāmen, ĭnis, n.: boret Hul; - ∾ furfuracea tinearum, Fulgent.; — tĕrĕbrātĭo, onis, f.: Boren el. Boring, Colum. 4, 29; — b) „concret" ogs.: det borede Hul, Vitruv. 9, 8; o. — tĕrĕbrātus, us, m.: Boren el. Boring, Scribon.; af — tĕrĕbro, avi, atum, 1, v. a., [terebra]: borer, giennemborer; - ∾ vites terebra Gallica, Colum.; ∾ ossa (capitis), Liv. epit. 52; men Virg. Aen. 3, 635: et telo lumen terebramus acuto; men terebrato per rara foramina buxo (om Fløitens Dannelse), Ovid. Fast. 6, 697; — II) „fig." o. „poet."; A) „overf." o. „alleg.": regustatum digito terebrare salinum, (passe paa Smulerne, hielpe sig dermed), Pers. 5, 138; — B) „ment.": søger listigen at vinde, trænger listigen ind derpaa; - ut terebrat! Plaut. Bacch. 5, 2, 82; ogs. „alleg.", id. frgm. ap. Fest. p. 306 s. v. subscudes. — tĕrĕbrum, i, n., efterel. Biform af terebra, Hieronym.

tĕrēdo, ĭnis, f., τερηδών: nagende Orm, navnl. Træorm, ogs. Orm i Klæder el. Møl, odl., Colum., Vitruv.; - men Plin. 16, 80: teredines tantum in mari sentiuntur ··· terrestres tineas vocant; cf. Ovid. Pont. 1, 1, 69: Estur ut occulta vitiata teredine navis. — Tereïdes, ae, s. und. Tereis. — Tĕrensis, is, f., (sc. dea), [tero]: den Tærskningen forestaaende Gudinde, Arnob.

1. Terentianus, 3, o. 2. Terentianus, i, s. und. Terentius. — Terentinus, 3, s. und. Terentus. — Tĕrentĭus, a: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf her mærkes; 1) M. Terentius Afer: bekiendt Comoediedigter; — 2) M. Terentius Varro: bekiendt Polyhistor, ældre Samtidig og Ven af Cicero; — not. a: en ældre M. T. V. leverede det ulykkelige Slag ved Cannæ; — not. b: Terentia hed Talerens Cicero's Gemalinde; vid. Cic. Fam. 14 ab in.; — B) bf. 1) Terentius, 3: terentisk, benævnt efter en Terentius; - ∾ et Cassia lex frumentaria, Cic. Verr. 5, 21; — 2) Tĕrentĭānus, 3: = frgd.; - ∾ Chremes, (som forekommer hos Digteren Terentius), Cic.; ligel. ∾ Phormio, id.; ligel. ∾ verbum, id. Lael. 24; - men ∾ exercitus, (som ved Cannæ anførtes af M. Ter. Varro, s. ovenf.), Liv. 23, 32; — bb) bf. atter Terentianus, i, som Mandsnavn; - L. Terentianus Maurus: Grammatiker i Enden af d. første christelige Aarh., Forfatter af en Metrik. — Tĕrentus, i, m.: Sted paa Campus Martius, hvor ludi saeculares holdtes, Ovid. Fast. 1, 501, o. Martial. 1, 70, oftere; s. ogs. Fest. p. 350 flgd.; — B) bf. Tĕrentĭnus, 3: terentinsk; - ∾ ludi: Sæcularlegene, Varr. ap. Censorin., Auson.; - men ∾ tribus, Cic. Planc. 17, o. Liv. 10, 9: en af de romerske Tribus.

tĕres, ĕtis, adj., [tero, altf. oprdl. afgneden, afslidt]; I) „egenl.": afrundet og glattet, aflangrund og glat, ogs. glat el. rund, odl.; vid. Fest. p. 363; - ∾ stipites, Caes., trunci arborum, Virg. Aen. 6, 207; ∾ hastile, Liv. 21, 8; Sive levi teretem versabat pollice fusum, Ovid. Met. 6, 22; ∾ lapillus, id., mucro, Virg.; - ∾ cervices, (rank og rund), id., Lucr.; ligel. ∾ collum, Ovid.; ∾ surae, id., Hor.; ∾ membra, Suet. Caes. 45; ∾ puer, Hor. Epod. 11, 28; - ∾ plagae, (fast snoede), id. Od. 1, 1, 28; ligel. ∾ strophium, Catull.; ∾ zona, Ovid., catena, Lucan.; men ∾ coma, (lokket, i Lokker), Varr. ap. Non.; — II) „fig.": glat el. fin, dannet el. smagfuld, oftest m. Hensyn paa Foredraget; - Atticorum aures teretes et religiosae, Cic. Orat. 9; cf. id. opt. gen. Or. 4; men ∾ vox in disputationibus, (glat el. rund el. uden Anstød), Quintil. 11, 3, 64; men Cic. d. Or. 3, 52: est et plena quaedam oratio, sed tamen teres etc.; - compar., mollius teretiusque etc., Gell. 13, 20; — B) „alleg." er (Hor. Sat. 2, 7, 86) den stoiske Definition paa den Vise: in se ipso totus, teres atque rotundus, (hvorved altf. ingen Smudsighed kan hefte).

Tēreus (disyll.), ĕi o. ĕos, m., Τηρεύς: en Konge i Thracien, ved Philomela's Søster, Progne: Fader til Itys; om hans Forbrydelse og Straf s. Ovid. Met. 6, 423 flgd., o. Hygin. Fab. 45; — b) ogs. er Tereus: Navnet paa en Tragoedie af Attius, Cic. Att. 16, 2; — B) bf. Terĕïdes, ae, m.: mandlig Efterkommer af Tereus; - ∾ puer, (Tereus's Søn Itys), vid. Ovid. Ib. 436.

tergeminus, 3, s. und. trigeminus. — tergĕnus, adv.,[genus,eris]: af trende Slags el. Arter, Auson. Idyll. 11. — tergĕo, o. tergo, tersi, tersum, 2 o. 3, (begge Former lige brugelige; men partic. tertus f. tersus, Varr. ap. Non.), v. a., [udvidet Form af tero]; I) „egenl.": tørrer, aftørrer el. afgnider, renser el. pudser; - Lavari aut fricari aut tergeri aut ornari, Plaut. Poen. 1, 2, 10; mantellum, ubi manus terguntur, Varro; ∾ frontem sudario, Quintil., nares in adversum, id.; ∾ fossas (rense), Catull., Colum.; ∾ arma (pudse), Liv.; cf. Virg. Aen. 7, 626: Pars leves clipeos et spicula lucida tergunt; ligel. ogs. ∾ argentum, vasa, Juvenal.; - men absol., qui tergunt, qui verrunt, (Personer el. Slaver, som have denne Forretning), Cic. Parad. 5,2; — II) „poet. overf." om en let Berørelse; - Aridus unde aures terget sonus ille, etc., Lucr. 6, 118; terget nubila coeli (aurora), Sil.; men Hor. Sat. 2, 2, 24: palatum tergere gallinā, (pirre Ganen dermed); — b) ligel. „ment.", Martial. 6, 1: Quem (libellum) si terseris aure diligenti (i. e. emendaveris); men ∾ scelus, (udsone), Senec. Herc. Oet. 907; — III) partic. tersus, 3, ogs. som adj.: aftørret, d. e. ren el. pudset, odl.; - (mulier) tersa, ornata, etc., Plaut. Stich. 5, 5, 4; ut tersis niteant talaria plantis, Ovid. Met. 2, 736; — B) oftest „fig." om Talentet og dets Frembringelser: ren, net, fin el. artig, odl.; - judicium acre tersumque, Quintil.; tersus atque elegans (auctor elegiae Tibullus), id. 10, 1, 93; hvor ogs. compar., multo est tersior ac purus magis Horatius (sc. quam Lucilius); - opus tersum, jucundum, molle, Plin. Ep. 4, 22; cf. id. ibd. 2, 3; - superl., tersissimus, vid. Stat. Silv. 2, praef.

Tergeste, is, n.: By paa Nordkysten af Istrien, (hod. Triest), Mela 2, 41, Plin. 3, 22, Vell.; - ogs. Tergestum, i, n., Mela 2, 3; — B) df. Tergestīnus, 3: tergestisk, sinus, Plin. l. c.; — b) in pl. subst., Tergestini, orum, m.: Indvaanerne af Tergeste, Hirt. B. G. 8, 24. — *tergilla, ae, f., demin.: Flæskesvær, Apic.; o. — tergīnum, i, n.: Skind el. Leder; df. en Lederpisk, Lucil. ap. Non., Plaut. Pseud. 1, 2, 21; — [af tergum].

*tergiversanter, adv.: nølende el. ugierne; - ∾ inire pugnam, Vell. 1, 9; — tergĭversātĭo, onis, f.: Nølen el. Dvælen, Ophold; - quid ergo erat? mora et tergiversatio, Cic. Mil. 20; - in pl., Frontin. Aquaed. 5; o. — tergĭversātor, oris, m.: en Nøler, Gell., Arnob.; af — tergĭversor, atus sum, 1, v. dep. n., [tergum]: vender Ryggen dertil, vender mig bort derfra; df. unddrager mig derfra, vil nødigen dertil, odl.; - an cuncter et tergiverser, ut iis me dem, qui etc.? Cic. Att. 7, 12; quid taces? quid dissimulas? quid tergiversaris? id. Planc. 19; cf. id. Rosc. Com. 13; men id. Off. 3, 33: in his tribus generibus non incallide tergiversantur; men non est locus ad tergiversandum, id. Att. 10, 7; f. ogs. Liv. 3, 23 o. 27; - men i d. fild. Retssprog: tergiversari in universum: ab accusatione desistere, Digest. — tergo, ĕre, f. und. tergeo. — tergŏro, are, v. a., [tergus]: at overtrække med et Skind el. ligesom med et Skind; - sues ··· luto se tergorantes, Plin. 8, 78.

tergum, i, („poet." ogs. tergus, ŏris), n., (som masc.: familiarem tergum, Plaut. Asin. 2, 2, 53): Ryggen hos Mennesker og Dyr; I) „egenl."; a) i Formen tergum; - manibus ad tergum rejectis (inambulare), Asin. Poll. ap. Cic. Fam. 10, 32; terga (boum) etc., vid. Cic. N. D. 2, 63; - Syrus mihi tergo poenas pendet, Ter. Heaut. 4, 4, 6; cf. Liv. 3, 55: tergo ac capite puniri; — b) i Formen tergus; - Aurea quam (Hellen) molli tergore vexit ovis, (den gyldne Vedder), Propert. 2, 20, 6; facilem ascensum tergoris sui praebere, (om Hoppen), Colum. 6, 37; — II) „overf."; A) Rygsiden el. Bagsiden el. Bagen; men oftest i Forbindelserne, terga vertere el. dare: vende Ryggen til, d. e. at tage Flugten, at flygte; - ita ··· omnes hostes terga verterunt, Caes. B. G. 1, 53, oftere; qui plures simul terga dederant, conversi in hostem etc., Liv. 22, 29, oftere; f. ogs. id. ibd. 7, 73; ligel. terga praebere fugae, Ovid. Met. 10, 706, o. terga praestare (sc. fugae), Tac. Agric. 37, Juvenal.; hos. „poet." terga f. fuga, Ovid. A. A. 1, 209: Tergaque Parthorum Romanaque pectora dicam; men „alleg.", Propert. 3, 7, 5: Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus, Et pressum inflexo mox dare terga genu; - circumire terga vincentium, Tac. l. c.; men terga collis, (Rygningen deraf), Liv. 25, 15; - men Juvenal. 1, 6: in tergo nondum finitus Orestes, (som endnu ikke er endt paa den beskrevne Bagside); - quid retro atque a tergo fieret (bag ham) etc., Cic. Div. 1, 24; men id. Phil. 3, 13: a tergo, a fronte, a lateribus (teneri); cf. Caes. B. G. 7, 87; men id. ibd. 62: post tergum hostium, (i Ryggen af Fienden); — B) Ryg, d. e. udstrakt Overflade el. Flade, („poet."); - proscisso ··· aequore terga (suscitare), Virg. Ge. 1, 97; cf. crassaque terga etc., ibd. 2, 236; - ligel. om Vandfladen; in tergo pelagi, Lucan.; men om den tilfrosne Elv: Dura meant celeri terga per amnis equo, Ovid. Pont. 1, 2, 81; — C) (ligel. „poet.", som pars pro toto): Kroppen af et Dyr; a) i Formen tergum; - Squamea convolvens ··· terga (serpens), Virg. Ge. 3, 426; cf. id. Aen. 2, 208; men om Cerberus, id. ibd. 6, 422; men centum Terga suum etc., ibd. 1, 635; cf. ibd. 8, 183: Perpetui tergo bovis (vesci); — b) i Formen tergus; - resecat de tergore (suis) partem, Ovid. Met. 8, 650; diviso tergore (juvenci), Phaedr. 2, 1; — D) Rygbedækning, Hud, Skind, Leder; a) i Formen tergum; - Taurino quantum possent circumdare tergo, (med en Oxehud), Virg. Aen. 1, 368; cf. id. ibd. 7, 94; — b) oftere i Formen tergus; - vid. id. ibd. 1, 211; Tergora deripiunt costis, etc.; ligel. Plin. 8, 10, om Elephanten: durissimum dorso tergus, ventri molle; — 2) df. atter „overf.": hvad der er giort af Leder; a) i Formen tergum; - venti bovis tergo inclusi, (i en Oxebælg), Ovid. Met. 14, 225; men taurea terga (ferire: slaae paa Pauker), Ovid. Fast. 4, 342; men terga novena boum (rumpere: Skioldets nifolde Overtræk af Leder), id. Met. 12, 97; cf. Virg. Aen. 10, 482 o. 715; men id. ibd. 784: per linea terga etc.; men ibd. 5, 403: duraque intendere brachia tergo (med Cestus); cf. ibd. 419; — b) i Formen tergus; - taurorum tergora septem, (det syvfolde Lag af Oxehud om Skioldet, f. ovenf.); df. Skioldet selv, Ovid. Met. 12, 347; cf. Martial. 7, 2: Martis tergus Geticum. — tergus, oris, f. und. tergum.

Tĕrīna, ae, f.: By i d. Bruttiske, Plin. 3, 10, Liv. 8, 24; — B) df. Tĕrīnaeus, 3: terinæisk, sinus, Plin. l. c.; men ∾ Elysius, (fra el. af Terina), Cic. Tusc. 1, 48. — terjŭgus, 3, [jugum]: trefold sammenbunden, trefold; - ∾ millia: tre Tusinde, Auson.

termen, ĭnis, n., efter Varr. L. L. 5, 4: Biform af terminus. — termentum, i, n., [tero], forcl. f. detrimentum: Tab, Skade; - vid. Fest. p. 363, hvor der citeres Plaut. Bacch. (4, 9, 5), inc. — termes, ĭtis, m.: afskaaren Gren; - ∾ olivae, Hor. Epod. 16, 45, palmae, Gell. — Termessus, i, f.: By i Pisidien, Liv. 38, 15; — B) df. Termessenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Termessus.

termĭnālis, e, [terminus]: hørende til en Grændse, pali, Tertull., lapides, Ammian., arbores, Paul. Sent.; — B) df. subst., Terminalia, ium, n.: Fest for Grændseguden Terminus, (d. 23. Febr.), Ovid. Fast. 2, 639 flgd.; men Cic. Att. 6, 1: accepi tuas litteras a. d. quintum Terminalia; men Hor. Epod. 2, 59: Vel agna festis caesa Terminalibus;

cf. Liv. 23, 11, o. id. 45, 44; — II) „overf.": hørende til en Ende el. Slutning; - ∾ sententia, (endelig Dom), Cod. Just.; men ∾ tuba, (som forkynder Slutningen af et Skuespil), Appul.

*termĭnāte, adv.: med el. ved en bestemt Grændse, auct. d. Cas. litt. ap. Goes.; — termĭnātĭo, onis, f.: Begrændselse el. Grændsebestemmelse, Inscriptt.; — II) færd. „fig."; A) „alm.": Bestemmelse af det rette Maal el. af den rette Grændse; - ut igitur poëtica et versus inventus est terminatione aurium, etc., Cic. Orat. 53; men id. Fin. 5, 10: exposita terminatione rerum expetendarum etc.; — B) „bes." (ligesom clausula): Endelsen el. Slutningen af en Ordføining el. Periode; - quorum (verborum) descriptus ordo alias alia terminatione concluditur, id. Orat. 59; o. — termĭnātus, us, m.: Afgrændsning el. Grændse, Lex ap. Frontin. Aquaed. 129; — [af flgd.].

termino, avi, atum, 1, v. a., [terminus]: forsyner med en Grændse, bestemmer ved en Grændse, begrændser el. afgrændser; I) „egenl."; - Terra mare et contra mare terras terminat omnes, Lucr. 1, 999; illorum fines, sicut ipsi dixerant, terminavit, Cic. Off. 1, 10; quem (locum) oleae terminabant, id. Caecin. 8; men fana omnia ··· terminarentur, expiarentur etc., vid. Liv. 5, 50; men id. 42, 1: ad agrum publicum a privato terminandum etc.; men id. 32, 28: (praetores) terminare jussi, qua etc.; — II) „fig."; A) „alm.": begrændser, indskrænker, bestemmer; - si iisdem finibus gloriam meam, quibus vitam, essem terminaturus, Cic. d. Senect. 23; cf. id. Arch. 11; men id. Mil. 27: qui Janiculo et Alpibus spem possessionum terminarat suarum; men id. Tusc. 1, 25: qui sonos vocis, qui infiniti videbantur, paucis litterarum notis terminavit; - non aestimatione sensus, verum victu atque cultu terminatur pecuniae modus, id. Parad. 6, 3; cf. id. Fin. 1, 13; ∾ bona voluptate, mala dolore, (om Epicur), id. Off. 3, 33; - men ∾ prooemia intra quatuor sensus, Quintil. 4, 1, 62; — B) „bes.": ligesom med en Grændse at slutte el. ende, navnl. om Sætningens el. Periodens Afrundning; vid. Cic. Orat. 12 o. 59; cf. id. d. Or. 3, 47; - ogs. om andre Forholde: at fuldende el. tilendebringe; jam imperio (meo) annuo terminato, id. Fam. 3, 12; ∾ rem judicio, Digest.; ∾ litem, ibd.

termĭnus, i, m., [besl. m. τέρμα o. τέρμων]: Grændse el. Grændsestiel; I) „egenl.": den locale Grændse; - est inter eos non de terminis, sed de tota possessione contentio, Cic. Acad. 2, 43; termini agrorum, Plin.; cf. Hor. Od. 2, 18, 24; intra terminos sacratos templi, Liv. 45, 5; terminos urbis ponere, propagare, Tac. Ann. 12, 23 flgd.; — b) df. personificeret, Terminus, i, m.: Grændseguden; - vid. Ovid. Fast. 2, 639, Liv. 1, 55, Hor. Carm. Sec. 27, o. A.; — II) „fig."; A) „alm.": Grændse, Maal, Bestemmelse; - constituendi sunt, qui sint in amicitia fines, quasi termini, diligendi; men certos mihi fines terminosque constituam, extra quos egredi non possim, Cic. Quint. 10; cf. id. d. Or. 1, 10 o. 49; ligel. quos (terminos) Socrates pegerit („alleg."), etc., Cic. Leg. 1, 21; — B) „bes.": Ende; - si nihil longius, quam vitae termini postulabant ··· cogitasset, Cic. Rab. perd. 10; cf. id. d. Senect. 20; ligel. id. Fam. 6, 22: quem ipsa natura terminum nostrarum contentionum esse voluit, etc.; men Plaut. Asin. 1, 2, 13: Ego pol te redigam eodem, unde orta es, ad egestatis terminos. — termĭtĕus, 3, [termes]: hørende til en Oliegren; - ∾ ramus: en Oliegren, Gratian. Cyneg. 446. — termo, onis, m., forcl. Biform af terminus, Enn. ap. Fest. p. 363.

ternārius, 3: som har el. holder trende i sit Slags; - ∾ scrobes, (af tre Fod), Colum. 11, 2; af — terni, ae, a, num. distr. af ter: hver tre el. tre til hver; - in jugera singula ternis medimnis decidere, Cic. Verr. 3, 48; ter terni cyathi, Hor. Od. 3, 19, 14; cf. Virg. Aen. 5, 297; men ternum pedum longitudo, Plin.; ogs. intervallo ternorum pedum, id.; — „poet." ogs. in sing.: terno consurgunt ordine remi, Virg. Aen. 5, 120; te Gratia terna afflavit, (de tre Gratier), Claudian.; — II) „poet. overf.", f. tres; - Tres ··· turmae ternique ··· Ductores, Virg. Aen. 5, 560; terna guttura monstri, Ovid. Met. 10, 22; cf. Hor. Sat. 2, 4, 76. — terni.dēni, ae, a, num. distr.: hver tretten el. tretten til hver; - ∾ ova etc., Plin. 18, 36. — ternĭo, onis, m., [terni]: Tallet Tre, en Treer, τριάς, Gell. 1, 20. — ter.nox, ctis, f.: trefold Nat; - ∾ Herculea, (hvori Hercules blev undfanget), Stat. — ternus, 3, s. und. terni.

tĕro, trīvi, trītum, 3, v. a., [besl. m. τείρω, i. e. tero]; I) „egenl.": gnider el. søndergnider; ogs. tærer el. slider, odl.; A) „alm."; - ubi lapis lapidem terit, (d. e. Møllen), Plaut. Asin. 1, 1, 16; teritur lignum ligno, ignemque concipit attritu, Plin.; ∾ aliquid in mortario, id., in farinam, id.; ∾ bacam trapetis, Virg. Ge. 2, 519; men ∾ dentes in stipite (hvæsse), Ovid.; men ∾ cibum in ventre (fordøie), Cels.; ∾ labellum calamo, (neml. ved ideligen at blæse paa Rørfløiten), Virg. Ecl. 2, 34; Quam (lacrimulam) oculos terendo misera vix vi expresserit, etc., Ter. Eun. 1, 1, 23; — B) „bes."; a) tærsker; - ubi triturus sit frumentum, Varro; men „poet.": Millia frumenti tua triverit area centum, Hor. Sat. 1, 1, 45; cf. Ovid. Trist. 4, 6, 19: Ut patria careo, bis frugibus area trita est; s. ogs. Tibull. 1, 5, 22, o. Virg. Ge. 1, 192; ogs. „alleg.", Ovid. Fast. 4, 10: Nunc teritur nostris area major equis; — b) afgnider, polerer, glatter; - ∾ crura mordaci pumice, Ovid. A. A. 1, 506; cf. Plaut. Poen. 1, 2, 103; - df. ogs. dreier; vid. Virg. Ge. 2, 444; ∾ vitrum torno, Plin.; men catillum, Evandri manibus tritum, etc., (udskaaren af ham), Hor. Sat. 1, 3, 90; — c) afslider el. opslider, formindsker el. svækker ved at gnide el. slide derpaa; - Hoc (sc. tempus) rigidas silices, hoc adamanta terit, Ovid. Trist. 4, 6, 14; ∾ ferrum, (sløve), id.; cf. Propert. 2, 19, 55: teritur robigine mucro Ferreus, et parvo saepe liquore silex; trita labore colla (boum), Ovid.; trita vestis (slidt), Hor.; cf. id. Ep. 1, 7, 96; ∾ librum, (slide derpaa, ofte at læse), Martial.; cf. Hor. Ep. 2, 1, 92; — d) ∾ iter el. viam: ideligen at vandre derpaa og ligesom at slide den; - ∾ iter propositum, Propert.; men ∾ Appiam mannis, Hor. Epod. 4, 14; cf. Lucr. 1, 925: Avia Pieridum peragro loca, nullius ante Trita solo, etc.; men Mane salutator limina mille teras, Martial. 10, 10; cf. Plin. Pan. 50; — II) „fig."; A) om Tiden: at tilbringe; ogs. at tilsætte el. spilde; - teretur interea tempus, Cic. Phil. 5, 11; cf. Liv. 1, 57, o. Plaut. Trin. 3, 3, 67; men ∾ aetatem in his rebus discendis, Cic. d. Or. 1, 31; men Altera jam teritur bellis civilibus aetas, Hor. Epod. 16, in.; cf. Virg. Aen. 9, 609: Omne aevum ferro teritur, etc.; men Liv. 26, 19: prius ··· quam ··· solus in secreto ibi tempus tereret, (tilbragte en Tid der); — B) om Talen el. om Ordene: ved hyppig Brug at giøre almindelig; - quae (nomina) nunc consuetudo diurna trivit, Cic. Fin. 3, 4; cf. id. Acad. 3, 6, (hvor Talen er om Brugen af visum f. φαντασία); — C) ligesom nedtræder, d. e. krænker; - Jurata deorum Majestas teritur, Claudian.; — II) partic. trītus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl." om Veien: ofte betraadt el. meget befaren, sædvanlig, odl.; - iter illud, quod tritum in Graeciam est, vitavissem, Cic. Phil. 1, 3; cf. id. Brut. 81; men Senec. Vit. beat. 1, „alleg." o. in superl., tritissima quaeque via et celeberrima maxime decipit; — B) „fig."; 1) „alm.": øvet el. indøvet, uddannet, odl.; - tritas

aures habere, vid. Cic. Fam. 9, 16, o. id. Brut. 32; – compar., tritiores manus ad aedificandum perficere, Vitruv. 2, 1; — 2) „bef." om Ordene og om Talen: meget el. ofte brugt, almindeligen bekiendt, almindelig el. sædvanlig; – nomen ··· minus adhuc tritum sermone nostro etc., Cic. d. Rep. 2, 29; cf. id. Flacc. 27, o. id. Off. 1, 10; – compar.: faciemus tractando usitatius hoc verbum et tritius, id. Acad. 1, 7.

Terpsĭchŏre, ae, f., Τερψιχόρη: Dansens Muse; bf. „poet." f. Muse el. Poesi; – tunc seque suamque Terpsichoren odit facunda et nuda senectus, Juvenal. 7, 34.

terra, ae, f., (gen. terras, Naev. ap. Priscian., terraï, Lucr.), ἔρα, (germ. Erde): Jorden (i Modsætning af Luft og Vand); ogs. Jordbund, Land, osv.; I) „alm."; – terra ··· solida et globosa et undique ipsa in sese nutibus suis conglobata etc., Cic. N. D. 2, 39; cf. id. d. Or. 3, 45: terra ut media sit, eaque sua vi nutuque teneatur; terrae motūs: Jordskiælv, id. Div. 1, 18 o. 35; terra continens: Fastlandet, id. d. Rep. 2, 3; habere aditum a terra (fra Landsiden), Caes. B. C. 2, 1; men terrā petere aliquo, (til Lands el. over Land), Cic., Liv. 31, 16; esse in terra atque in tuto loco, (paa det Tørre), Plaut.; cf. Cic. Mur. 2: me ··· ex magna jactatione terram videntem etc.; – terra marique, (til Lands og til Vands, paa Land og paa Hav); vid. Cic. Manil. 19, id. Verr. act. 1, 2, Sall. Catil. 13, o. A.; ogs. omsat: marique terraque Plaut.; cf. Tibull. 1, 3, 56, ogs. Cic. Fin. 5, 4; – quae gignuntur e terra ··· et ex terra sucum trahunt, etc., vid. Cic. N. D. 2, 47; saxa de terra tollere, id. Caecin. 21; occĭdere ad terram, Plaut.; capite pronum in terram statuerem (eum), etc., Ter. Ad. 3, 2, 18; cf. Cic. Lael. 16: ne quid in terram defluat; – penitus terrae (dat.) defigitur arbor, Virg. Ge. 2, 290; cf. id. ibd. 318, oftere, ogs. Liv. 5, 51, o. A.; – Sub terris si jura deum etc., (i Underverdenen), Propert. 3, 3, 61; men Virg. Aen. 4, 654: Et nunc magna mei sub terras ibit imago; – huic terrae filio etc., Cic. Att. 1, 13; men Quintil. 3, 7, 26: qui terra dicuntur orti (autochthones); men manibus terram haurire etc., vid. Caes. B. G. 5, 42; – aquam terramque petere ab aliquo, (som Tegn el. Symbol paa Underkastelse), Liv. 35, 17; — B) personificeret findes Terra, som Jordens Gudinde, f. d. sædv. Tellus; – vid. Cic. N. D. 3, 20, und. tellus; men Ovid. Fast. 6, 299: Stat vi Terra sua; vi stando Vesta vocatur; cf. Suet. Tib. 75, o. A.; — II) „bef.": et bestemt el. enkelt el. benævnt Land; – in terra nostra Apulia, (i vort Fødeland Ap.), Plaut.; qui in hac terra fuerunt etc., vid. Cic. Lael. 4; fruges in ea terra (sc. Sicilia) repertas etc., id. Verr. 4, 48; ex usu terrae Galliae etc., Caes. B. G. 1, 30; in terra Italia, Liv. 25, 7, oftere; ligel. in terra Africa, id.; — B) ofte ogs. in pl.; – qui terras incolunt eas, in quibus etc., Cic. N. D. 2, 16; abire in aliquas terras etc., id. Catil. 1, 8; cf. Caes. B. G. 7, 77: alias terras petere; ligel. in terris Aegypti totius etc., Lucr. 6, 713; men pecunia tanta, quanta sit in terris (paa Jorden), Cic. Agr. 2, 23; ligel. Virg. Ge. 2, 538: Aureus hanc vitam in terris agebat Saturnus; cf. ibd. 1, 26; – orbis terrarum, (ogs. orbis terrae): Jordkredsen, f. und. orbis; quoquo hinc asportabitur terrarum, Ter. Phorm. 3, 3, 18; ubi terrarum esses, Cic. Att. 5, 10; ubicumque terrarum, id. Phil. 2, 44, oftere.

*terrālis, e, herba: en Benævnelse paa Væxten sisymbrium: Brunkarse, Appul. — terrānĕōla, ae, f.: Jordsvalen, Jul. Phaedrus; o. — terrēnus, 3; I) „alm.": af Jord, bestaaende af Jord; – in ea (planitie) tumulus terrenus satis grandis, Caes. B. G. 1, 43; ∾ colles, Liv. 38, 20; ∾ agger, Virg., campus, Liv.; ∾ vasa, (af Jord el. Ler), Plin.; ∾ fornax, Ovid. Met. 7, 107; — b) bf. subst., terrenum, i, n.: Jord el. Ager, Colum., Plin.; ligel. quicquid herbidi terreni extra murum erat, Liv. 23, 19; — II) „bef.": hørende til Jorden, jordisk; – corpora nostra, terreno principiorum genere confecta, ardore animi concalescunt, Cic. Tusc. 1, 18; marini terrenique humores, vid. id. N. D. 2, 16; men id. ibd. 1, 37: bestiarum terrenae sunt aliae, partim aquatiles; men Quintil. 12, 11, 13, absol.: ut aqua piscibus, ut sicca terrenis, etc.; ∾ iter, (Landvei), Plin.; – bf. „poet.": ∾ eques Bellerophon, (jordisk el. dødelig), Hor. Od. 4, 11, 27; men ∾ numina, Ovid. Met. 7, 248: de underjordiske Guder; — [terra].

terrĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. a.; I) „alm.": forskrækker el. forfærder; – ∾ adversarios minaciter, Cic. d. Or. 1, 20; maris subita tempestas, quam ante provisa, terret navigantes vehementius, id. Tusc. 3, 22; pars territos (milites) confirmare, Sall. Jug. 38; cf. Caes. B. G. 7, 84; – nec vero tam metu poenaque terrentur, quam verecundia, Cic. d. Rep. 5, 4; men terreri Furiarum taedis ardentibus etc., Cic. Pis. 20; ogs. har Liv. 30, 6: terrendosque metu (hostes) etc.; men Ovid. Met. 3, 115: Territus hoste novo etc.; men Terruit urbem ··· ne etc., Hor. Od. 1, 2, 4 flgd.; – ogs. c. gen., territus animi, Liv. 8, 34; ogs. absol., ultro territuri succlamationibus, id. 28, 26; — II) „bef."; A) bortskrækker, jager med Skræk derfra, („poet."); – profugam per totum terruit orbem, Ovid. Met. 1, 727; cf. id. ibd. 14, 518 o. 610; ligel. Hor. Sat. 2, 8, 7: volucres ··· arundo Terret etc.; cf. id. Ep. 2, 1, 182; men id. Od. 4, 11, 25: Terret ambustus Phaëthon avaras Spes, etc.; — B) afskrækker derfra, afholder ved Skræk; – dum vos metu gravioris servitii a repetenda libertate terremini, Sall. frgm.; ogs. m. flgd. quo minus, Caes. B. G. 7, 49; ogs. m. flgd. ne, auct. Paneg. ad Constant. 22; men c. inf.: non territus ire, Manil. 5, 576.

*terrestris, e, (nom. masc. terrester, Flor. 2, 2): hørende til el. benævnt efter Jorden el. Landet; – ∾ genus animantium, (opp. aquatile etc.); vid. Cic. Univ. 10; rerum coelestium atque terrestrium (admiratio), id.; ∾ domicilium Jovis, (i. e. Capitolium), id. Verr. 4, 58; men id. ibd. 5, 27, m. Lune: ∾ archipiratam (Apronium) etc.; ∾ exercitus: Landhæren, Nep.; ∾ proelia, (opp. navalia), id.; ∾ iter, (Reise til Lands), Plin.; men parva avis et terrestris, (som flyver ved Jorden, opp. sublimis), id.; men ∾ coena (af Jordfrugter, d. e. fattigt Maaltid), Plaut. Capt. 1, 2, 86; o. — terrĕus, 3: af Jord, agger: Jordvold, Varro, murus, id.; — [terra].

terrĭbĭlis, e, [terreo]: skrækkelig, frygtelig, odl.; – quam terribilis aspectu (incedebat)! Cic. Sest. 8; jam ipsi urbi terribilis, Liv. 44, 10; ligel. ∾ cunctis et invisus, Suet. Dom. 12; ∾ noverca, Ovid.; ∾ formae visu, Virg. Aen. 6, 277; cf. Sall. Catil. 55: incultu, tenebris, odore foeda et terribilis ejus (carceris) facies; ∾ sonitus, Enn., Lucr., tumultus, Enn., horror, Quintil., caligo, Lucr., mors, Cic.; – compar., quum alia aliis terribiliora afferrentur, Liv. 4, 26; cf. Cic. Phil. 2, 26: cujus (viri, i. e. Pompeji) virtute terribilior erat populus R. exteris gentibus, justitia carior; — II) „overf." (o. sild.): som paabyder Ærefrygt; – ∾ scripturae, Cod. Just.; bf. — terrĭbĭlĭter, adv.: skrækkeligen, forfærdeligen, (alene sild.), Arnob., Augustin.

terrĭcŏla, ae, m., [terra, colo]: en Jordbeboer; (for- o. efterckl. Ord); – in pl., Terricolas Lamias etc., Lucil. ap. Lactant.; inter coelicolas terricolasque, Appul. — 1.terrĭcŭla, ae, f., for- o. efterkl. Biform af flgd., Afran. ap. Non., Lactant.; – pl.: ∾ omnes suppliciorum, Minuc. Fel. — 2.terrĭcŭla, orum, n., [terreo]: Skrækkemidler el. Skrækkebilleder; – Proinde haec ista tua aufer terricula, Attius ap.

Non.; ligel. nullis minis, nullis terriculis se motos, Liv. 34, 11; cf. id. 5, 9; df. — terrĭcŭlāmenta, orum, n.: = frgd.; (eftercl. Ord); Appul., Sidon. — terrĭcŭlum, i, f. und. 2.terricula.

terrĭfĭcātĭo, onis, f.: Skrækken el. at skrække; - ∾ imaginum, Non.; af — terrĭfĭco, are, v. a.: forskrækker, forfærder; (poetisk Ord); - vid. Lucr. 1, 134; cf. Virg. Aen. 4, 209: caecique in nubibus ignes Terrificant animos; af — terrĭfĭcus, 3, [terreo, facio]: som forskrækker el. forfærder, skrækkelig, rædsom; (poetisk Ord); - ∾ caesaries capitis, Ovid. Met. 1, 179; ligel. Lucr. 2, 632: Terrificas capitum quatientes numine cristas (Curetes); ∾ sonitus, id.; ∾ vates, Virg. Aen. 5, 524. — *terrĭgĕna, ae, comm.: født el. opstaaen af Jorden; navnl. som poetisk Epithet til de første Mennesker; vid. Lucr. 5, 1410 o. 1426; ligel. til de af udsaaede Dragetænder opstaaede Mennesker, Ovid. Met. 3, 118, oftere; ligel. til Typhocus, id. Met. 5, 325, til Giganterne, Val. Fl. o. Sil., til Slangen, Stat., til Sneglen, poëta ap. Cic. Div. 2, 64; o. — terrĭgĕnus, 3: = frgd.; - ∾ animalia, Tertull.; — [terra, gigno]. — terrĭlŏquus, 3, [terreo, loquor]: skræktalende, skrækkende; - ∾ dicta vatum, Lucr. 1, 104. — terrĭpăvium, i, n., [terra, pavio]: Slaaen el. at slaae imod Jorden; - hvf. efter Cic. Div. 2, 34: terripudium, fædv. tripudium. — terrĭsŏnus, 3, [terreo, sono]: med skrækkelig Tone, stridor, Claudian.

*terrĭtĭo, onis, f.: Skrækken el. at skrække; ∾ levis, Digest.; o. — terrĭto, are, v. a. intens.: forfærder el. forskrækker; - Non ··· me tu istis verbis territas, Plaut. Most. 3, 1, 80; et magnas territat urbes (Fama), Virg. Aen. 4, 187; ∾ aliquem metu et supplicio, Caes.; men id. B. G. 5, 54, absol.: alias (civitates) territando ··· alias cohortando etc.; — [terreo]. — terrĭtōrĭālis, e: hørende til en Byes Jorder el. Territorium; - ∾ termini, Frontin. d. Lim. ap. Goes.; af — terrĭtōrĭum, i, n., [terra]: de en By tilhørende Jorder el. Marker, dens Grund el. Gebet el. Territorium; - territorium est universitas agrorum intra fines cujusque civitatis, Digest.; - ut florentis coloniae territorium minueretur, Cic. Phil. 2, 40; - ogs. absol.: extra territorium id (animal) abire, Plin. 29, 34. — terrĭtus, 3, partic. af terreo.

terror, oris, m., [terreo]: Skræk el. Forskrækkelse; I) „egenl."; - definiunt terrorem metum concutientem, ex quo fit, ut terrorem pallor et tremor ··· consequatur, Cic. Tusc. 4, 8; men Plaut. Amph. 5, 1, 27: eadem nos formido timidas terrore impulit; men terror injectus Caesari de ejus actis, Cic. Prov. cons. 18; si etc., quantus rei publicae terror impendēret? id. Phil. 5, 13; maximum terrorem hostibus inferre, Caes. B. G. 7, 8; terrori hostibus esse, id.; tantus terror exercitui incidit (ogs. exercitum invasit), ut etc., id.; in oppido festinatio et ingens terror erat, ne etc., Sall. frgm. ap. Non.; cf. Tac. Germ. 40; - men qui terrore meo occidistis prae metu, (af Skræk for mig), Plaut. Amph. 5, 1, 14; cf. Cic. Manil. 6: uno terrore belli etc.; ligel. ∾ externus et peregrinus, (Skræk el. Frygt for udvortes Fiender), Liv.; men ∾ servilis, (Frygt for en Slaveopstand), id.; men Cic. d. Rep. 3, 29: ut, qui adhuc voluntate nobis obediunt, terrore teneantur; - ejusdem (Periclis) vim dicendi terroremque timuerunt (Athenae: hans stærke og rystende Veltalenhed), Cic. Brut. 11; — II) „overf." o. „concret": en Skræk el. Rædsel, d. e. den skrækkende Gjenstand; (oftest in pl.); - duobus hujus urbis terroribus medio depulsis, (om Carthago og Numantia), Cic. d. Rep. 1, 47; hvorom ogs. Vell. 2, 4: post ··· bis excisos terrores rei publicae; - non mediocres terrores jacit atque denunciat, Cic. Att. 2, 23; cf. id. ibd. 6, 8; ogs. in sing., vid. Lucr. 5, 41, o. Plin. Pan. 83.

*terrōsus, 3: fuld af Jord, jordagtig, arena, Vitruv., montes, id.; o. — terrŭla, ae, f., demin.: liden Jordlod; - ∾ alienae: fremmede Agre el. Grundstykker, Cod. Just.; — [terra]. — terrŭlente, adv.: paa jordisk Viis el. Maade, Prudent.; af — terrŭlentus, 3, [terra]: hørende til Jorden el. tagen deraf, jordisk; (sild. Ord); - quod terrulentum ac sordidum, Prudent.; - men pl. terrulenta, orum: Jordfrugter, id. — 1.tersus, 3, partic. af tergeo el. tergo. — 2.tersus, us, m., [tergeo el. tergo]: Aftørren el. Afpudsen; - lintea tersui (proferre), Appul.; ∾ dentium, id.

tertĭadĕcĭmāni, orum, m., (sc. milites), [tertiusdecimus]: Soldater af den trettende Legion, Tac. Hist. 3, 27. — *tertĭānus, a, som subst.; 1) tertiana, ae, f., (sc. febris): Trediedagsfeber, Cels., Plin.; — 2) tertiani, orum, m., (sc. milites): Soldater af den tredie Legion, Tac. Ann. 13, 38; o. — tertĭārĭus, 3: som indeholder en Trediedel af et Slags; - ∾ stannum, vid. Plin. 34, 48; — b) df. subst., tertiarium, i, n.: en Trediedel, Cato; — [tertius]. — tertĭātĭo, onis, f., [2.tertio]: tredie Gjentagelse el. at gjentage trediegang; - iteratio ··· tertiatio ··· (opp. prima pressura, sc. olei), Colum. 12, 52. — tertiato, adv., f. und. 2.tertio. — 1.tertio, neutr. abl. som adv., f. und. tertius, nr. III, A. — 2.tertĭo, (avi), atum, 1, v. a., [tertius]: gjentager trediegang; - ∾ jugerum, (pløie trediegang), Colum.; ligel. ∾ campum el. agros, Pallad.; - tertiata verba: som (stammende) gjentages tregange, Appul.; df. som adv.: verba tertiato et quartato dicere prae metu, Cato ap. Serv. ad Virg. Aen. 3, 314; — II) partic. tertiatus, 3, ogs. som adj.: som er en Trediedel større; - ∾ castra: en Trediedel større i Længden end i Breden, Hygin. Grom. — tertĭocērĭus, i, [tertius, cera]: Embedsmand af tredie Rang, Cod. Just. — tertĭum, som adv., f. und. flgd. nr. III, B.

tertĭus, 3, num. ord. af ter el. af tres: den tredie; - tres video sententias ferri, unam ··· alteram ··· tertiam, ut etc., Cic. Lael. 16; cf. Caes. B. G. 1, 1; men si etc., id aut in re esse, aut in verbo; nihil esse tertium, Cic. Fam. 9, 22; tertiis Saturnalibus, (paa den tredie Dag af Saturnusfesten), id. Att. 5, 20; - ab Jove tertius Ajax, (hans Efterkommere i tredie Led), Ovid. Met. 13, 28; per tertia numina juro, (ved Underverdenens Guder), id. Trist. 2, 53; ligel. ∾ regna, d. e. Underverdenen, id. Fast. 4, 581; — II) df. subst.; A) tertiae, arum, f., (sc. partes); a) en Trediedel; - miscentur argento tertiae aeris Cyprii, Plin. 33, 46; quum ad tertias subsederit coctura, Colum.; — b) den tredie Rolle; - Spinther secundarum, tertiarumque Pamphilus, Plin. 7, 10; — B) Tertius, i, m., o. Tertia, ae, f., som Personsnavn; df. hin Amphiboli, Cic. ap. Macrob. 2: Tertia deducta est, (Damen Tertia er bleven ham tilført, f. und. deduco; el. en Trediedel er fradragen el. eftergiven); cf. Suet. Caes. 50; — III) som adv. mærkes; A) tertĭo; a) trediegang; - Non hercle veniam tertio, Ter. Eun. 3, 3, 24; ille iterum, ille tertio auctionibus factis pecuniam dedit, Cic. Dejot. 5; cui ter proditae patriae sustinendum est crimen; semel, quum etc., iterum, quum etc., tertio hodie etc., Liv. 23, 9; — b) for det Tredie; - haec spectans, quod etc., simul ut etc., tertio, ut auctoritatem minueret, Caes. B. C. 3, 43; — c) tregange, (eftercl.); - parietes tertio obducere etc., Pallad.; — B) tertium: trediegang; - consules creati, Qu. Fabius tertium et L. Cornelius, Liv. 3, 22; ligel. ibd. 67: mori consulem

tertium oportuit; ligel. idque iterum tertiumque, Plin. 14, 28. — tertius.dĕcĭmus, 3, num. ord.: d. trettende, dies, Cels., mensis, Plin.; ∾ legio, Tac. Ann. 1, 37; f. ogf. Cic. d. Inv. 1, 54 o. 55.

Tertulla, ae, f., demin. af Tertia (som Fruentimmernavn), hvormed det ogf. ombyttes, Cic. Att. 14, 20. — Tertulliānus, i, m.: lærd Kirkefader (fra Carthago), i d. første Halvdel af d. tredie christelige Aarhundrede. — tertus, 3, Biform af tersus, 3, partic. af tergeo el. tergo.

tĕruncius, i, m., (sc. numus), [ter, uncia], som romersk Mønt: Fierdedelen af en As; vid. Varr. L. L. 5, 36, o. Plin. 33, 13; tiener fædv. til at betegne en Ubetydelighed; - ut nullus teruncius in quemquam insumatur, (ikke nogen Skilling), Cic. Att. 5, 17; Neque ridiculos (d. e. Parasiterne) jam teruncii faciunt, (bryde sig i det mindste om dem), Plaut. Capt. 3, 1, 17; — II) „overf." om en Arv: en Fierdedel; - fecit palam te (heredem) ex libella, me ex teruncio, Cic. Att. 7, 2; f. ogf. quadrans s. l. — ter.vĕnēfĭcus, i, m., ligesom trefold Giftblander; df. som Skældsord: Skurk el. Nidding; - vid. Plaut. Bacch. 4, 7, 15: Ut pergraecetur tecum, tervenefice, etc.

tesca (tesqua), orum, n.: vilde Egne, Ørkener, Stepper, Heder; - deserta et inhospita tesca, (opp. amoena), Hor. Ep. 1, 14, 19; ∾ nemorosa, Lucan., remota, Appul.; men Cic. poëta ap. Fest. p. 356: loca aspera, saxea, tesqua tuor; cf. Attius ap. Varr. L. L. 7, 2. — †tessella, aĕ, f., demin. af tessera: liden firkantet Sten el. Terning til Indlægning i Gulve, odl.; - solum balinei tessellis stratum, Senec.; cf. Juvenal. 11, 132, o. Plin. 37, 54; df. — tessellārius, i, m.: som tilbereder Stene til Indlægning el. til Bretspil, Cod. Theod.; o. — tessellātim, adv.: terningformet; - ∾ concidere spathulam porcinam, Apic.; o. — tessellātus, 3: forsynet el. indlagt med firkantede Stene; - ∾ pavimenta, Suet. Caes. 46: Mosaikgulve.

tessĕra, ae, f., [τέσσερες, α, jon. f. τέσσαρες, α, i. e. quatuor]: Firkant, firkantet Stykke; df. I) Terning, hvorom Macrob. Somn. Scip. 1, 5: fit tribus dimensionibus impletis corpus solidum, qualis est tessera, quae cubus vocatur; - df. navnl. Terning til Bretspil, (med Tal paa alle fex Sider, og derved forskiellig fra talus, der alene har Tal paa de fire Sider); - Ita vita'st hominum, quasi cum ludas tesseris, etc., Ter. Ad. 4, 7, 21; cf. Martial. 14, 15 o. 17; tesseras jacere, Cic., mittere, Ovid.; - df. ogf. Terningspil; vid. Cic. d. Or. 3, 15, o. id. d. Senect. 16, oftere; — II) i Krigssproget: firkantet Tavle, hvorpaa Feltraabet (Parolen) el. en Ordre var skreven; df. Feltraab el. Ordre, odl.; - it bello tessera signum, Virg. Aen. 7, 637 (Serv.); cf. Suet. Galb. 6, o. A.; men Liv. 27, 46: tessera per castra a consule Livio data erat, ut etc.; f. ogf. id. 7, 35 o. 36; — III) tessera hospitalis: liden Tavle, hvorpaa Gjestevenner el. alm. Venner kunne gienkiende hinanden; - vid. Plaut. Poen. 5, 2, 87 o. 92; men id. Cist. 2, 1, 27, ordsprogvis: Hic apud nos jam ··· confregisti tesseram, (du har brudt vort Venskab); — IV) firkantet Tavle el. Sten, navnl. til Indlægning af Gulve; ogf. etslags firkantet Plade el. Prydelse, som paasyedes Klæder; - om det første Slags f. Plin. 36, 62, o. Martial. 10, 33; om det sidste Slags f. Plin. 35, 36; — V) Tavle el. Billet til Kornuddeling, odl., Anvisning paa Korn el. Penge; - ∾ frumentariae, Suet. Ner. 11, numariae, id. Aug. 41; - men id. ibd. 40: ne etc., ter in annum quaternum mensium tesseras (sc. frumentarias) dare destinavit.

*tessĕrārius, 3: hørende til en tessera; - ∾ ars: Kunsten at spille med Terninger, Ammian.; — II) subst., tesserarius, i, m.: som modtager af Feltherren og derefter meddeler Feltraabet el. Parolen, (vid. tessera nr. II), Tac. Hist. 1, 25, Veget.; o. — tessĕrŭla, ae, f., demin.: liden tessera, navnl. I) liden firkantet Sten til Indlægning; vid. Lucil. ap. Cic. Orat. 44; — II) liden Stemmetavle, Varr. R. R. 3, 5; — III) liden Billet el. Anvisning paa Korn; vid. Pers. 5, 74; — IV) liden Tavle med indgravet Mærke el. Symbol; - duas tesserulas (missas), in quarum altera ··· hastae simulacra fuerunt incisa, Gell. 10, 17 fin.; — [tessera].

testa, ae, f.; I) brændt Ler; df. A) brændt Sten el. Teglsten el. Mursten, ὄστρακον, Varr. R. R. 2, 3, Vitruv. 2, 8, o. A.; men testa trita el. tusa: stødt Teglsten, Teglstenmel, Plin.; ligel. absol. testa, Vitruv.; — 2) df. „overf."; a) af Farvens Lighed: Plet el. Fregne i Ansigtet, Plin. 26, 92; — b) rimel. af Lydens Lighed med sammenslaaede Teglstene: etslags af K. Nero opfundet Haandklap i Theatret; - vid. Suet. Ner. 20; — B) brændt Lerpotte el. Lerkrukke, odl.; - Quo semel est imbuta recens servabit odorem Testa diu, Hor. Ep. 1, 2, 69; men testa quum ardente viderent Scintillare oleum, Virg. Ge. 1, 391; in testa uri (i en Digel), Plin.; ∾ salsamentaria, (der har tient til Nedsaltning), id.; f. ogf. ovenf. Hor. l. c.; navnl. ogf. Vinkrukke; vid. id. Od. 1, 20, in., o. Plin. 14, 6; ogf. en Oliekrukke, Martial.; ogf. en Gravurne, Propert.; — C) afbrækket Stykke el. Brudstykke el. Splint af en Teglsten el. af et Lerkar; in pl.: Murstenbrokker el. Potteskaar, odl.; - testae tegularum, Sisenn. ap. Non.; cf. Ovid. Met. 8, 662; ligel. Plin. 36, 48: lapides gelu in testas rumpi; — 2) df. ogf. „overf."; a) Splint af et Ben el. af en Tand, Cels.; — b) navnl. hede ogf. testae, ligesom ὄστρακα: de smaa Lerskiver af et Potteskaar, hvormed man i Athenen stemte for en Borgers Forvisning for en vis Tid; - vid. Nep. Them. 8, o. id. Cim. 3; (hede testulae, id. Arist. 1); — II) Skældyrenes haarde Skal; - ad saxa nativis testis (inhaerentes beluae), Cic. N. D. 2, 39; cochleae exemptae testis, Plin.; testae muricum, id., sepiarum, id.; ogf. Skildpaddens Skal, Varr. L. L. 4, 13; — B) df. „overf."; a) Skaldyret selv; - Sed non omne mare est generosae fertile testae, Hor. Sat. 2, 4, 31; ligel. ∾ marina, id. ibd. 2, 8, 53; — b) „poet." ogf., lubrica testa: glat Is, Ovid. Trist. 3, 10, 38; — c) sild. heder ogf. testa: Hierneskallen, Auson., Prudent.; (hvf. ogf. d. franske tête).

testābĭlis, e, [testor]: som har Ret til at aflægge Vidnesbyrd; - testabilisque una omnium feminarum ut sit, etc., Lex Hor. ap. Gell. 6, 7. — testācĕus, 3, [testa]; I) bestaaende af Teglsten, structura, Vitruv.; ∾ opus, Plin. Ep.; — b) df. subst. testaceum, i, n.: etslags Brandsten, Plin. 36, 55; — B) „overf.": teglstenformet; - ∾ gemmae, Plin.; ∾ pira, id.; — II) bedækket med Skal; - ∾ omnia: Skældyrene, Plin. 31, 20; ∾ operimentum, id.

testāmen, ĭnis, n., sild. Biform af testamentum: Vidnesbyrd, Bevis, Tertull. — testāmentārius, 3, [flgd.]: hørende til et Testamente, lex Cornelia, Cic. Verr. 1, 42; ∾ adoptio (ved Testamente), Plin.; — II) df. subst. testamentarius, i, m.; A) som opsætter el. skriver et Testamente (for en anden), Digest.; — B) en Testamentforfalsker; - res mihi erat ··· cum venefico, cum testamentario, cum sicario, cum latrone, Cic. Sest. 17; cf. id. Off. 3, 18.

testāmentum, i, n., [testor]: Tilkiendegivelse af nogens sidste Villie; df. nogens sidste Villie, et Testamente; - testamentum est voluntatis nostrae justa sententia de eo, quod quis post mortem suam fieri velit, Digest.; - ∾ facere palam, vid. Cic. Mil. 18; cui testamenti factio nulla esset, id. Top. 11; testamentorum aut ruptorum aut ratorum jura, id. d. Or. 1, 38; ∾ subjicere (underskyde), id., supponere, id.;

cf. id. Catil. 2, 4; men id. Off. 3, 24: quum ex testamento HS. millies relinquatur; men testamento cavere, (forordne i sit Testamente), Cic. Fin. 2, 31; - factio testamenti, (hvortil fordredes Besiddelse af romersk Borgerret, vid. Cic. Arch. 6), fandt Sted paa trende Maader, neml. ent.: comitiis calatis in concione populi, Gell. 15, 27; el.: in procinctu, Cic. d. Or. 1, 53; el.: per aes et libram; s. und. emptor; s. ogs. Gell. l. c., o. A.; — II) eccles. er ∾ vetus et novum: de tvende Dele el. Afdelinger af den hellige Skrift, Lactant., Tertull.

testātim, adv., [testa]: ligesom potteskaarvis, d. e. i Stumper og Stykker, comminuere, Pompon. ap. Non. — testātĭo, onis, f., [testor]; I) Vidneudsagn el. Bevidnelse, (Cic. har derfor testificatio); - testationem recitavit, Digest.; cf. Quintil. 5, 7, 32, oftere; — II) Anraabelse af nogen som Vidne, Paaberaabelse af nogens Vidnesbyrd; - inter foederum ruptorum testationem, (medens man kaldte Guderne til Vidne derpaa), Liv. 8, 6. — testato, neutr. abl. som adverb., s. und. testor. — testātor, oris, m., [testor]: et Vidne, Prudent.; — II) oftere i Retssproget: som giør el. opretter et Testamente, en Testator, Digest., Suet. Ner. 17, o. A. — testātrix, īcis, fem. af frgd. (nr. II): som giør el. opretter et Testamente, Digest. — testātus, 3, partic. o. adj. af testor.

testĕus, 3, [testa]: af Jord el. Ler, jordisk, corpora, Macrob.; ∾ instrumentum animi corpus, id. — testĭcŭlātus, 3: som har sine Testikler; - ∾ equi, (opp. spadones), Veget.; — II) subst., testiculata, ae, f., (sc. herba): etslags Plante, ogs. mercurialis o. orchion, Appul.; af — testĭcŭlus, i, m., demin., [2.testis]: Testikel, auct. ad Her., Juvenal., Martial.; — b) „poet. overf." ogs. f. Manddom el. mandig Kraft, Pers. 1, 103; — II) ogs. Navnet paa en Plante, Appul.

testĭfĭcātĭo, onis, f.; I) i Retssproget, navnl. hos Cic., ligesom d. sild. testatio: Vidneudsagn, Bevis ved Vidner, Bevidnelse; - si ejus rei testificatio tolleretur etc., Cic. Verr. 4, 42; cf. id. ibd. 5, 39; - ogs. in pl.: sese testificationes deferre, id. Brut. 80; — II) „overf." el. „alm.": Forkyndelse, Bevidnelse, Paaberaabelse; - cum summa testificatione tuorum in se officiorum etc., Cic. Fam. 1, 1; ligel. ∾ sempiterna repudiatae legationis, id. Phil. 9, 6; af — testĭfĭcor, atus sum, 1, v. dep. a., [1.testis, facio]; I) „alm."; A) „egenl." el. i Rets- og Forretningssproget: aflægger Vidnesbyrd, udsiger som Vidne, ogs. erklærer el. forsikkrer høitideligen; - haec quum maxime testificaretur etc., Cic. Verr. 5, 7; men id. Phil. 6, 3: testificor, denuntio, ante praedico, m. flgd. Objectssætning; cf. id. d. Or. 2, 55; men id. Tusc. 5, 11: testificaris, quid dixerim aliquando, (du beraaber dig derpaa); men absol.: ut statim testificati discederent, (i. e. testimonio dicto), id. Caecin. 16; — B) „overf.": forkynder el. erklærer el. fremstiller, odl.; - ut in urbe retinenda tunc ··· testificabar sententiam meam, Cic. Att. 8, 1; quo ··· auctam lenitatem suam testificaretur etc., Tac. Ann. 14, 12; men Hospitis adventum testificata dei (posteritas), Ovid. Fast. 1, 240; — II) „bes.": anraaber som Vidne, kalder til Vidne derpaa; - deos hominesque ··· testificor, me etc., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 16; men „poet.": Et Stygiae numen testificatur aquae, Ovid. Fast. 5, 250; — not.: partic. perf. ogs. m. pass. Bem.; abs te aliquando testificata tua voluntas etc., Cic. Att. 1, 17; Mira, sed et scena testificata loquar, Ovid. Fast. 4, 326.

testĭmōnĭālis, e: hørende el. tienlig til Vidnesbyrd, comparatio, Tertull.; — II) ogs. subst., testimoniales, ium, f., (sc. litterae): skriftlige Vidnesbyrd, Cod. Theod.; af — testĭmōnĭum, i, n., [testor]; I) „egenl.": skriftligt el. mundligt Vidnesbyrd, navnl. i Retsfager; - Neque testimoni dictio est (sc. servo: han tør ikke aflægge Vidnesbyrd for Retten), Ter. Phorm. 2, 1, 63; men Plaut. Rud. prol. 13: qui falsas lites falsis testimoniis petunt; - ∾ dicere in aliquem, Cic. R. Am. 36; dicere aliquid pro testimonio, ibd. 35; Publio tuo neque opera ··· neque testimonio defui, id. Fam. 5, 17; falsa signa testimoniaque et indicia etc., Liv. 39, 8; - ut mihi ··· testimonium impertitum clari hominis magnique videatur, Cic. Fam. 5, 12; — II) „overf.": hvad der tiener til Bevis for en saadan Paastand; - vid. auct. ad Her. 4, 3, o. Cic. Part. or. 2; men id. Leg. 3, 1: quandoquidem tam praeclarum mihi dedisti judicii tui testimonium; cf. Caes. B. C. 3, 53: ∾ laboris sui periculique afferre; men Cic. R. Com. 4: ejus rei ipsa verba formulae testimonio sunt; ligel. Quintil. 1, 10, 10: testimonio sunt clarissimi poëtae.

1.testis, is, comm.: som (mundligen el. skriftligen) aflægger et Vidnesbyrd, et Vidne; - Pluris est oculatus testis unus, quam auriti decem, Plaut. Truc. 2, 6, 8; apud bonum judicem argumenta plus, quam testes, valent, Cic.; testes satis idonei et conscii, id., incorrupti atque integri, id.; opp. ∾ cupidi ··· conjurati et ab religione remoti, id.; - testes dare in aliquam rem, id., citare, id.; testes facere, (føre Vidner), m. flgd. Objectssætning, Ter. Ad. 2, 1, 49; men ∾ esse alicui rei alicujus el. de re aliqua; vid. Cic. Fam. 1, 7, o. id. Prov. cons. 8; - ogs. hos fem.: inducta teste in senatu, Suet. Claud. 40; cf. Plaut. Rud. 5, 2, 51; - ogs. hos neutr.: Testis Metaurum flumen, etc., Hor. Od. 4, 4, 38; — II) „overf."; A) „alm.": hvad der anføres som Bevis el. Grund for noget; - testes sunt rationes civitatum, m. flgd. acc. c. infin., Cic. Fam. 3, 10; testis mecum est anulus, quem etc., Ter. Ad. 3, 2, 49; — B) „bes." ogs. ligesom arbiter: Øienvidne el. Nærværende; - Fructus abest, facies quum bona teste caret, Ovid. A. A. 3, 398; Illo teste mori, (i hans Nærværelse), Lucan.; men luna teste moventur, (i Maaneskin), Juvenal. 6, 311; s. ogs. und. flgd.

2.testis, is, m.: en Testikel; - ∾ dexter asini, Plin.; testes pecori ad crura decidui, id.; cf. Hor. Sat. 1, 2, 45; — b) ogs. at mærke som Ordspil m. 1.testis, Plaut. Curc. 1, 1, 31, o. auct. Priap. 14. — testitrăhus, 3, [2.testis, traho]: som slæber paa sine Testikler, (el. med nedhængende Testikler), aries, Laber. ap. Tertull.

testor, atus sum, 1, v. dep. a., [1.testis]; I) er Vidne, udsiger som Vidne, bevidner; A) „egenl.": bevidner el. fører Vidne, (men alene sield.; Cic. har derfor testificor); - Confiteor; testere licet; signate Quirites,(du kan tage Vidner derpaa, osv.), Ovid. Pont. 4, 15, 11; quasi inclamaret aut testaretur etc., Quintil. 11, 3, 172; — B) oftest „overf."; 1) „alm.": bevidner el. forkynder el. forsikkrer; - testatur isto audiente, se etc., Cic. Quint. 21; ligel. id. Mur. 37: ego quod facio, me pacis, otii ··· causa facere, clamo atque testor; men Liv. 25, 10: testatusque, quae praestitisset civibus eorum, (beraabende sig derpaa); men Quintil. 12, 2, 6: quod Cicero pluribus ··· testatur; — b) ogs. om Ting og om Begreber; - utraeque (venae et arteriae) vim quandam incredibilem ··· testantur, Cic. N. D. 2, 55; ligel. Hor. Od. 2, 1, 29: Quis non ··· Campus sepulcris impia proelia Testatur etc.? cf. id. Rab. perd. 10; men id. Orat. 68, absol.: saepe enim hoc testandum est, etc.; — 2) „bes.": forkynder min sidste Villie el. giør mit Testamente, testamenterer, odl.; - possitne quisnam de filii pupilli re testari, Cic. Inv. 2, 21; men absol.: in testando, (ved at giøre sit Testamente), Liv. 1, 34; ligel. voluntas testantis, Quintil.; ligel. senex jam testatus, (som allerede har giort sit Testamente), id.;

men Catull. 68, 121: quum ··· Nomen testatas intulit in tabulas, (i sit allerede skrevne Testamente); men intestati ··· qui, quum possent testamentum facere, non sunt testati (ikke have giort deres Testamente), Digest.; — II) kalder til Vidne, bevidner derved, bekraaber mig derpaa; – vos, dii patrii et penates, testor, me etc., Cic. Sull. 31; cf. id. Qu. Fr. 1, 3, 2; men id. Phil. 2, 12: me potissimum testatus est, se etc.; men absol.: testata cives, (efter at have kaldet dem til Vidne), id. Fin. 2, 20; cf. Virg. Aen. 2, 155; – id testor deos, m. flgd. acc. c. inf., Ter. Hec. 3, 5, 26; men Cic. Sull. 12: hoc vos, judices, testor, m. flgd. orat. dir.; men id. Cluent. 68: quibus (nefariis votis) illa (mulier) etiam deos immortales de suo scelere testatur, (kalder dem til Vidne derpaa); — III) partic. testatus, 3, m. pass. Bem.: bevidnet, forkyndt, bevist; df. som adj.: aabenbar el. offenlig el. bekiendt; – ut res quam maxime clara et testata esse posset, Cic. Verr. 2, 76; res ita notas, ita testatas, id. ibd. act. 1, 16; Catonis oratione testatum est, etc., Quintil. 2, 15, 8; cf. Cic. Att. 8, 9, in.: ut testatum esse velim, de pace quid senserim, etc.; – compar., ut res multorum oculis esset testatior, Cic. Coel. 27; cf. Hirt. B. G. 8, 42 o. 44; superl., ∾ mirabilia, Augustin.; — B) df. abl. testato; aa) som adv.: for Vidner; – sive testato ··· sive per nuncium jusserit, Digest.; — bb) som abl. absol.; a) da det er aabenbart el. vist; – vid. Plin. 8, 54; — b) efter giort Testamente; – sive testato, sive intestato decesserint, Digest.

testu, indecl., o. testum, i, n., [Biformer af testa]: etslags Laag af brændt Leer til at koge under; – sub testu coquere, Catull.; cf. Ovid. Fast. 5, 510; sub testo, Plin.; — II) df. „overf.": Leerpotte el. Potteskaar; – Ara fit; huc ignem curto fert rustica testu, Ovid. Fast. 2, 645; — b) ogs. „alm.": Laag; – sub aereo testo (discoquere), Plin.; df. — testŭātium, i, n.: en i en Leerpotte baget Kage, Varr. L. L. 5, 22.

testūdĭnĕātus, o. testūdĭnātus, 3, [testudo, nr. II, B]: hvælvet, tectum, Colum., cavaedium, Vitruv. — testūdĭnĕus, 3, [flgd. nr. I]: hørende til el. benævnt efter en Skildpadde; – ∾ gradus, (Skildpaddegang), Plaut. Aul. 1, 1, 10; ∾ lyra, (af Skildpaddeskal, el. indlagt dermed), Propert., Tibull.; – ogs. subst.: cui testudinea legata essent, ei etc., Digest.

testūdo, ĭnis, f., [testa]: Skildpadden, Pacuv. ap. Cic. Div. 2, 64; cf. Plin. 9, 12, o. id. 32, 14; men Liv. 36, 32: testudo ubi collecta in suum tegumen etc.; cf. Phaedr. 2, 6: testudo ··· quum abdidisset cornea corpus domo; – som Ordsprog siges: ubi testudo volat, (om det Umuelige), Claudian.; — II) „overf."; A) Skildpaddens Skal, (der navn. tiente til Indlægning og Udsmykning); – vid. Plin. 9, 13; ligel. Virg. Ge. 2, 463: Nec varios inhiant (agricolae) pulchra testudine postes; cf. Ovid. Met. 2, 737, Martial. 12, 66, o. A.; — B) df. atter „overf.", med Hensyn paa Skildpaddeskallens hvælvede Gestalt; 1) ethvert hvælvet Strængeinstrument, som Lyren, Citharen, osv.; – quocirca in fidibus testudine resonatur aut cornu, Cic. N. D. 2, 57; ligel. Virg. Ge. 4, 464: cava solans aegrum testudine amorem; men Ovid. A. A. 3, 147: testudo Cyllenea, (som opfunden af Mercurius, hvor dog Talen er om etslags Haarfrisur, neml. ifølge Gestaltens Lighed); cf. Hor. Od. 4, 3, 17, o. id. A. P. 395; — 2) Hvælving i Bygninger, (ifølge en Lighed med Lyrens Hvælving), Skur, Port, osv.; – in testudine quadam etc., Cic. Brut. 22; cf. Varr. L. L. 4, 33; ligel. media testudine templi etc., Virg. Aen. 1, 505; — 3) i Krigssproget; a) hvælvet Tag over Krigsmaskinerne el. til Beleirernes Beskyttelse; – vid. Caes. B. G. 5, 43 o. 52, o. Vitruv. 10, 13 flgd.; — b) Skioldtag, hvorom Liv. 44, 9: quadrato agmine facto, scutis super capita densatis ··· fastigiatam, sicut tecta aedificiorum, testudinem faciebant, etc.; cf. id. 34, 39, Tac. Hist. 3, 31 o. 37, ogs. Caes. B. G. 2, 6, ogs. Virg. Aen. 9, 505 o. 514; — 4) „poet." ogs.: Søigelens Skal el. Bedækning, Martial. 13, 86.

testŭla, ae, f., demin. af testa: hvad der er af brændt Leer; df. Potteskaar, (el. en potteskaarformet Steen), Colum. 11, 3; — II) df. „overf."; A) liden Leerlampe, Seren. ap. Diomed., Prudent.; — B) den ved Ostrakismus brugelige Stemmetavle, Nep. Arist. 1; (s. ogs. und. testa). — testum, i, s. und. testu.

teta, ae, f.: en Due; – columbae, quas vulgo tetas vocant, etc., Serv. ad Virg. Ecl. 1, 58. — tĕtănĭcus, i, m., τετανικός: som lider af Sygdommen tetanus, Plin. 23, 67, oftere. — tĕtănōthrum, i, n., τετάνωθρον: Medicament til Hudens Glatning, d. lat. tentipellium; – in pl., Plin. 32, 24. — tĕtănus, i, m., τέτανος: Stivhed i Halsen, Plin. 23, 24, Scribon. — tĕtartēmŏrĭa, ae, f., τεταρτημορία, i Musiken: Fierdedelen af en Tone, Capella. — tĕtartēmŏrĭon, i, n., τεταρτημόριον: en Fierdedel af Dyrkredsen, el. trende Himmeltegn, Plin. 7, 50, Hygin. d. Lim. ap. Goes.

tete, s. und. tu. — tēter (taeter), tra, trum: hæslig, vederstyggelig, modbydelig; I) legemligen el. for Sandserne; – aliis aliud ··· tetrius esset Naribus, auribus, atque oculis, orisque sapori, etc., vid. Lucr. 2, 509; cf. ibd. 421: Aut foeda specie tetri turpesque videntur; ∾ cadavera, id.; cf. Caes. B. C. 3, 49; ∾ loca, inculta, foeda, formidolosa, Sall. Catil. 52; ut tetram et immanem beluam etc., Cic. Tusc. 4, 20; cf. id. Catil. 1, 5; men id. Sest. 8: alter ··· quam teter incedebat, etc.! mulier teterrima vultu, Juvenal.; cf. Suet. Calig. 50; — II) aandigen el. m. Hensyn paa Forestillingen; – ∾ et ferus homo, Cic.; quis tetrior hostis huic civitati? id. Coel. 6; men id. Vatin. 3: quamvis sis omni diritate atque immanitate teterrimus; men qui in eum fuerat teterrimus, id. Tusc. 1, 40; – quibus (cupiditatibus) nihil, nec tetrius, nec foedius excogitari potest, id. Off. 3, 8; men id. ibd. 2, 22: nullum vitium tetrius est, quam avaritia; ∾ libido, Hor.; ∾ prodigia, (frækkelige Jertegn), Liv. 22, 9; — not.: neutr. tetrum, ogs. som adv., Prudent.

tĕthălassŏmĕnon, i, n., (sc. vinum, τεθαλασσωμένος οἶνος): en med Søvand tilsat Viin, Plin. 14, 10. — tēthĕa, ae, f., o. tethea, orum, n., τήθεα: etslags Svampe (el. Muslinger), Plin. 32, 31 o. 39, oftere. — Tēthys, ÿos, f., Τηθύς: Havets Gudinde, Gemalinde af Oceanus, Moder til Havnympherne og Floderne; – vid. Ovid. Fast. 5, 81: Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn; cf. ibd. 168, ogs. Catull. 64, 29, o. Virg. Ge. 1, 31; — II) „poet. overf." ogs. f. Havet; – saal. Tethyos unda vagae, Lucan. 1, 414; cf. Sil. 3, 60, o. Martial. Spect. 3.

tĕtrăchordos, on, τετράχορδος, ον: firstrænget el. firstemt; – ∾ machina: etslags Vandorgel, Vitruv. 10, 8; — II) df. subst. tetrachordon, i, n.: Harmoni af fire Toner, Tetrachord, Vitruv. 5, 4, Macrob., o. A.; — B) „overf." o. adj., tetrachordi anni, d. e. de fire Aarstider, Varr. ap. Non. — tĕtrăcōlon, i, n., τετράκωλον: Periode med fire Led, Senec. Contr. — tĕtrădion, i, n., τετράδιον: en Firer, Firtallet, Colum. 3, 20. — tĕtrădōros, on, τετράδωρος: som holder fire Palmer el. Haandbreder, Plin. 35, 49, Vitruv. — tĕtrădrachmum, i, n., τετράδραχμον: græsk Sølvmønt af fire Drachmer, (omtr. ½ Rd. cour.), Cass. ap. Cic. Fam. 12, 13, Liv. 34, 52, oftere. — tĕtrăgnăthĭus, i, m., τετράγναθος, (med fire Hager): etslags giftig Edderkop, Plin. 29, 27. — tĕtrăgōnum, i, n., τετράγωνον: en Firkant, Auson.

tĕtrălix, ĭcis, f., τετράλιξ, ligeſom erice: Lyng, Plin. 11, 15. — tĕtrămĕtrus, i, m., τετράμετρος: Tetrametret el. det firfodede Vers, Terentian. — tĕtrans, tis, m., (gen. pl. heterocl. tetrantorum, Vitruv.), τετρᾶς: en Fjerdedel; – ∾ columnarum, Vitruv.; ∾ circini, (Qvadranten), id.; — II) df. hos Landmaalerne: Sted, hvor tvende Linier ſtøde ſammen, Hygin. d. Lim. ap. Goes. — tĕtrāo, onis, m., τετράων: Urhanen, Plin. 10, 29, Suet. Calig. 22. — tĕtrăpharmăcum, i, n., τετραφάρμακον; I) Plaſter med fireſlags Ingredienſer, Veget.; — II) Ret (el. Anretning) af fireſlags Spiſer, Spartian., Lamprid. — tĕtrăphŏros, on, τετραφόρος; – in pl., ∾ phalangarii: Sæt af fire Dragere el. Bærere, Vitruv. — tĕtraptōta, orum, n., τετράπτωτα, hos Grammat.: Ord, hvoraf alene fire Caſus forekomme. — tĕtrăpus, ŏdis, m., τετράπους, (firfodet): Titelen paa Apicius's ottende Bog, der omhandler de af firføddede Dyr tillavede Spiſer.

tĕtrarches, ae, m., τετράρχης: Fyrſte el. Herſker over en Fjerdedel af et Landſkab, Fjerdingsfyrſte el. Tetrarch; ogſ. alm.: liden el. ringe Fyrſte; – ∾ Gallograeciae (Dejotarus), Hirt. B. Al. 67; cf. Caes. B. C. 3, 3, Cic. Att. 2, 9, o. A. — tĕtrarchĭa, ae, f., τετραρχία: en Tetrarchs Land, et Tetrarchi el. Fyrſtendømme, odl., Hirt. B. Al. 78, Cic. Dejot. 15. — tĕtras, ădis, f., τετράς: Firtallet, en Firer, Tertull., Capella. — tĕtrăsēmus, 3, τετράσημος: med fire Tegn el. Tidsdele, Capella. — tĕtrastĭchos, on, τετράστιχος: ſom holder el. har fire Rader el. Linier; – ∾ porticus, (med fire Søilerader), Trebell. Gall. 18; — b) df. subst. tetrastichon, i, n., τετράστιχον: Digt af fire Vers el. Linier, Quintil., Martial. — tĕtrastȳlos, on, τετράστυλος: med fire Søiler, frons loci, Vitruv. 3, 2; ∾ cava aedium, id. 6, 3; — b) df. subst. tetrastylon, i, n.: Bygning med fire Søiler, Capitolin. Gord. 32.

tētre (taetre), adv. af teter: hæsligen, ſtygt; – compar., ∾ fucata genas, Claudian.; — II) oftest „fig."; – ∾ aetatem agere, (føre et kummerligt Liv), Cato ap. Charis.; men Cic. Div. 1, 29: impure atque tetre multa facere, cum temeritate atque impudentia; ligel. istum quidem ··· omnia teterrime facturum puto, id. Att. 7, 12.

Tetrica, ae, ſ. und. tetricus, nr. II. — tetrĭcĭtas, atis, f.: ærværdig Alvorlighed, navnl. i Anſigtstrækkene, auct. Paneg. ad Pis. 90; af — tetrĭcus, 3, [teter, men oftest m. forandret Qvantitet]: alvorlig, mørk, ſtræng; – exaequet tetricas licet illa Sabinas, Ovid. Am. 3, 8, 61; men id. Trist. 2, 397: tetricus domitor Chimaerae, (i. e. Bellerophon ab amoribus aversus); cf. Liv. 1, 18: ∾ et tristis disciplina Sabinorum; ∾ et horridus animus, Senec. Ep. 36; Nudorum (al. Udorum) tetricus censor et asper erat (Aper), Martial. 12, 70; men ∾ deae, id. 4, 73, (d. e. Parcerne); – ∾ febres (ſkrækkelige), id.; ∾ tubae, (vilde el. krigerſke), id.; — II) Tetrica rupes: Bierg i det Sabinſke, Sil. 8, 419; – ogſ. absol., Tetrica, ae, f., Virg. Aen. 7, 713. — tĕtrinnio, ire, v. n., (ſom Andens Naturlyd): at ſnaddre, odl., auct. carm. d. Philom. 22. — tetrĭtūdo, ĭnis, f., [teter]: Hæslighed, Attius ap. Non. — tettĭgŏmētra, ae, f., τεττιγομήτρα: Cicadens Larve, Plin. 11, 32. — tettĭgŏnĭa, ae, f., τεττιγονία: en mindre Art af Cicader, Plin. 11, 32.

1. Teucer, cri, (nomin. Teucrus, Virg. Aen. 3, 108), m., Τεῦκρος: Søn af K. Telamon paa Salamis, og Broder til Ajax; – vid. Hor. Od. 1, 7, 21 o. 27, oftere, Ovid. Met. 13, 157, oftere, o. A. — 2. Teucer, cri, m., Τεῦκρος: Søn af Scamander fra Creta, Svigerſøn af Dardanus, ſild. ogſ. Konge i Troja, Virg. Aen. 3, 108; — B) df. 1) Teucrus, 3: teukriſk; df. ſædv. „poet." f. trojanſk, carinae, Ovid. Met. 14, 72, sanguis, Catull. 64, 345; — b) df. subst. Teucri, orum, m.: Teukrerne el. Trojanerne, Virg., Ovid.; — 2) Teucrius, 3: trojanſk, moenia, (d. e. Troja), Sil.; — b) df. subst. Teucria, ae, f.: det Trojanſke, Landſkabet Troja, Virg. Aen. 2, 26; — 3) Teucris, ĭdis, f.; a) Trojanerinde; – ∾ captivae, Sabin. 1, 81; — b) pſeudonym Betegnelſe af en ſlet Betaler, Cic. Att. 1, 12 o. 13.

teuchites, ae, m., τευχῖτις σχοῖνος: en vellugtende Sivart, Plin. 21, 72. — Teucri, orum, o. Teucria, ae, f. und. 2. Teucer. — teucrion, i, n., τεύκριον; I) Væxten Gamander, (teucrium chamaedrys L.), Plin. 24, 80; — II) Væxten Milturt, (teucrium flavium L.), id. 25, 20; – heder ogſ. teucria, ae, f., id. 26, 19. — Teucris, idis, o. Teucrius, 3, f. und. 2. Teucer. — Teucrus, i, o. Teucrus, 3, f. und. 1. Teucer o. 2. Teucer.

Teus, i, f. und. Teos. — Teutātes, ae, m., hos Gallierne: en Guddom, ſom man bragte Menneſkeofre, Lucan. 1, 445, Lactant. — teuthălis, ĭdis, f., τευθαλίς: en anden Benævnelſe paa Væxten polygonos, Plin. 27, 91. — Teuthrania, ae, o. Teuthrantēus o. -ius, 3, f. und. flgd. — Teuthras, antis, m., Τεύθρας: Konge i Myſien, og Fader til Theſpius, Hygin. Fab. 99 o. 100; — B) df. 1) Teuthrantēus, 3: teuthrantiſk, „poet." f. myſiſk, Caïcus, Ovid. Met. 2, 243; — 2) Teuthrantius, 3, ligeſom frgd., benævnt efter K. Teuthras, turba, (Døttre af hans Søn Theſpius), Ovid. Her. 9, 51; — 3) Teuthrānia, ae, f.: den af K. Teuthras beherſkede Egn i Myſien, Plin. 5, 33; — not.: ogſ. er Teuthras: Navnet paa en Flod i Campanien, Propert. 1, 11, 11.

Teutŏnes, um, m.: Biform af flgd., Vell. 2, 12, Aurel. Vict. Vir. Ill. 67. — Teutŏni, orum, m.: Teutonerne, germaniſk Folk; – vid. Mela 3, 3, Cic., Caes., Liv. epit. 67, o. A.; – „poet." ogſ. in sing., Lucan. 6, 259; — B) df. Teutŏnĭcus, 3: teutoniſk, „poet." ogſ. f. germaniſk, opes, Propert. 3, 2, 44, militia, Vell., victoria, Val. Max.; – ∾ capilli, Martial. 14, 26; — b) ogſ. subst. Teutonici, orum, m.: Teutonerne, Senec. Ep. 94. — Teutonicus, 3, o. Teutonici, orum, f. und. frgd.

texo, xŭi, xtum, 3, v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": væver; – Texentem telam studiose ipsam offendimus, Ter. Heaut. 2, 3, 44; men Tibull. 2, 3, 57: Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa Texuit; men tegumenta corporum vel texta vel suta, Cic.; men om Edderkoppen (araneola el. aranea): quasi rite texere, id. N. D. 2, 60; cf. Catull. 68, 49; — B) „beſ." o. „overf.": ſammenføier, fletter, bygger, odl.; (oftest „poet."); – ∾ parietem lento vimine, Ovid.; cf. Virg. Ge. 1, 266, o. id. Aen. 11, 65; ∾ sepes, id., crates, Hor., tegetes, Plin.; ∾ rosam, (binde en Roſenkrans), Propert.; ogſ. ∾ varios flores, Ovid.; ∾ coronam rosis, Martial.; – ∾ navigia ex papyro, Plin.; ogſ. c. abl. (ud. ex); Bis denas Italo texamus robore naves, Virg. Aen. 11, 326; arundine textis storeaque tectis tabernaculis habitare, Liv. 30, 3; men ∾ basilicam in medio foro, Cic. Att. 4, 6; — II) „fig." (o. „alleg."): ligeſom væver, d. e. ſammenføier el. former el. udarbeider; – quamquam ea tela texitur ··· ut etc., Cic. d. Or. 3, 60; cf. Ovid. Pont. 1, 3, 30: Quod tua texuerunt scripta, retexit opus (amor patriae); ∾ epistolas quotidianis verbis, Cic. Fam. 9, 21; men id. Qu. Fr. 3, 5: sane texebatur opus luculente, (Udarbeidelſen havde ſmuk Fremgang); — III) af partic. textus, 3, er subst. textum, i, n.: en Væv, vævet Tøi el. Klædning, odl.; – ∾ pretiosa, Ovid.; ∾ rude, id.; cf. Martial. 8, 28: Babylonica

picta superbe Texta etc.; ligel. pepli mirabile textum, Stat.; — b) df. „bef." o. „overf.": Sammenføining el. Fletning el. Bygning, odl.; - ∾ vimineum: Vidiekurv, Martial.; ∾ pinea (navis), Ovid.; cf. Catull. 64, 10; men Virg. Aen. 8, 625: clypei non enarrabile textum; men ∾ ferrea, vid. Lucr. 6, 1052; — B) „fig.": den stilistiske Sammenføining; - illud in Lysia dicendi textum tenue atque rarum etc., Quintil. 9, 4, 17; omne calumniae textum retexere, Appul.

textĭlis, e, [texo]; I) „egentl.": vævet el. virket, stragulum, Cic. Tusc. 5, 11; ∾ dona, (Foræringer af vævede Sager, af Tæppener, odl.), Virg. Aen. 3, 485; men Plin. 33, 20: (paludamentum) textile auro, sine alia materia; ∾ picturae, Lucr. 2, 35; men „poet.": ∾ pestis, (forgiftet Klædning), Cic. (poëta) Tusc. 2, 8; — b) df. subst. textile, is, n., (sc. opus): vævede Tøier el. Tæpper, odl.; - nego ullam picturam, neque in tabula, neque in textili (fuisse), quin etc., Cic. Verr. 4, 1; cf. id. Leg. 2, 18; - ogs. in pl.; textilium regiorum (spolia), Liv. 45, 35; cf. Propert. 1, 14, 22: Quid relevant variis serica textilibus? — II) „bef.": flettet el. sammenføiet; - ∾ serta, Martial. 6, 80; ∾ pileus, Appul.; — b) df. subst.: palmae foliis utuntur ad textilia, Plin. 13, 18.

textor, oris, m., [texo]: en Væver, Hor. Ep. 1, 19, 13, Plaut. Aul. 3, 5, 45, o. Juvenal. 9, 30; cf. Martial. 12, 59: Hinc instat tibi textor, inde fullo; df. — textōrius, 3: hørende til en Væver; df. opus textorium: Fletning, Colum. 9, 6; - ogs. „fig.": textorium ... totum illud est, (forkunstlet el. bedragerisk), Senec. Ep. 113. — textrīcŭla, ae, f., demin. af textrix: liden Væverske; som appos.: ∾ puellae, Arnob. — textrīnus, 3, [ctr. f. textorinus, af textor]: hørende til en Væver el. til Vævning; - ∾ ars: Væverkunsten, Firmic.; — B) df. oftere subst.; a) textrinum, i, n., (sc. opus): Væv el. Vævning el. Væveri; - vid. Cic. Verr. 4, 26 o. 46, ogs. Senec. Ep. 90; — b) textrina, ae, f., (sc. officina): Væververksted el. Væverstue, Vitruv. 6, 4; — II) „bef." o. „overf.": hørende til Fletning el. Sammenføining; - df. subst., textrinum, i, n.: Skibsværft, Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. 11, 326. — textrix, īcis, fem. af textor: en Væverske, Martial. 4, 19; df. som appos.: textrices anus, (om Parcerne), Appul.

textum, i, n., f. und. texo, no. III. — textūra, ae, f., [texo]: Væven el. Vævning; (poetisk Ord); - vid. Plaut. Stich. 2, 2, 24; men Propert. 4, 5, 23: Coae textura Minervae; — b) „bef." ogs. Sammenføining, Forbindelse; - ∾ laterum, Lucan.; cf. Lucr. 3, 210: Quam tenui constet texturā (natura animi). — 1. textus, 3, partic. af texo. — 2. textus, us, m., [texo]; oprdl.: Væven el. Vævning; df. „bef.": Fletning el. Sammenføining el. Forbindelse; - multo magis haec sunt tenuia textu, Quam quae etc., Lucr. 4, 732; parvulis rarisque textu veluti nassis, Plin. 9, 61; — II) „fig." om Talen: Sammenhæng el. Forbindelse (el. Context); - interest, verba eadem qua compositione vel in textu jungantur, vel in fine claudantur, Quintil. 9, 4, 13; ut ostendit textus superior, Ammian.; men brevi textu percurram, id.

Thāïs, ĭdis, f., Θαΐς: Navnet paa en berømt Hetære i Athenen, Propert. 2, 5, 3, o. id. 4, 5, 43. — Thala, ae, f.: By i Numidien, Sall. Jug. 75, Tac., Flor. — thălămēgus, i, f., θαλαμηγός: en med Kamre forsynet Gondol, Suet. Caes. 52. — thălămus, i, m., θάλαμος: Sovekammer; (poetisk Ord); - vid. Virg. Aen. 6, 623, Ovid. Met. 10, 456, oftere, o. A.; f. ogs. Vitruv. 6, 7; — b) ogs. „alm.": Værelse el. Kammer, Opholdssted el. Tilhold; - ∾ ferrei Eumenidum, Virg. Aen. 6, 280; men om Bierne: ubi jam thalamis se composuere, id. Ge. 4, 189; delubra (Apis), quae vocant thalamos, Plin. 8, 71; — II) „overf.": Brudekammeret el. Ægtesengen, Propert. 2, 12, 14, o. id. 3, 5, 63; — B) df. ogs. Ægteskab, (in sing. o. pl.); - thalami expertem ... vitam Degere, etc., Virg. Aen. 4, 550; ligel. id. ibd. 4, 18: Si non pertaesum thalami taedaeque fuisset; cf. ibd. 7, 252: tantum, Quantum in connubio natae thalamoque moratur, etc.; - ogs. in pl.; thalamos temerare pudicos, Ovid. Am. 1, 8, 19; ligel. thalamos ne desere pactos, Virg. Aen. 10, 649; cf. Ovid. Met. 7, 22, id. Fast. 3, 689, oftere, o. A.

thălassa, ae, f., θάλασσα: Havet; df. Titelen paa Apicius's niende Bog, der omhandler Fiskespiserne. — thălassegle, es, f., ogs. potamantis: etslags Plante, Plin. 24, 102. — thălassĭcus, 3, θαλασσικός: søfarvet el. søgrøn; - ∾ colos (pallioli), Plaut. Mil. gl. 4, 4, 43; ∾ ornatus, id. — thălassĭnos, 3, θαλάσσινος, ligesom frgd.: søgrøn, søfarvet, vestis, Lucr. 4, 1120. — thălassĭon phycos, θαλάσσιον φῦκος: etslags Søvært el. Tang, som giver rød Farve, (lichen roccella L.), Plin. 26, 66. — thălassites, ae, m., θαλασσίτης (οἶνος): Vin, som nedsænkes i Havet for at befordre dens Modenhed; - vid. Plin. 14, 10. — thălassŏmĕli, n., θαλασσόμελι: en af Søvand og Honning tilberedet Drik; - vid. Plin. 31, 35, Seren. Sammon.

Thalea, ae, f. und. Thalia. — Thāles, is, (dat. Thaleti, Val. Max.), m., Θαλῆς: berømt græsk Philosoph fra Miletus, en af Grækenlands syv Vise; - vid. Cic. N. D. 1, 10, id. Acad. 2, 37, o. id. Leg. 2, 11, oftere, o. A.; — B) df. Thālētĭcus, 3, dogmata, Sidon. — Thălīa, ae, f., Θάλεια; I) en af Muserne, navnl. Comoediens Muse, Virg. Ecl. 6, 2, o. Ovid. A. A. 1, 264; — II) en af Gratierne, Senec. Benef. 1, 3; — III) en Havnymphe, Virg. Aen. 5, 826. — Thălĭarchus, i, m.: (virkeligt el. fingeret) Navn paa en ung Ven af Horatius, til hvem Hor. Od. 1, 9, er skreven. — thălĭtrŭum, i, n.: etslags Plante, germ. Heilblatt, Plin. 27, 112. — thallus, i, m., θαλλός: grøn Stilk el. Gren; - ∾ cepae, Colum., Pallad.; men ∾ Amyclaeus, rimel. Myrtegren, Virg. Cir. 376.

Thămўras, ae, m.: en thracisk Digter, som, efter at være overvunden i Veddestrid med Muserne, blev berøvet sine Øine; - Quid miserum Thamyran picta tabella juvat? Ovid. Am. 3, 7, 62; cf. id. A. A. 3, 399; men Propert. 2, 18, 19: Me licet et Thamyrae cantoris fata sequantur, etc.; — not.: heder ogs. Thamyris idis, Stat. — thannum, (thamnum), i, n., θάμνος: etslags ubekiendt Buskvært, Colum. 12, 7. — thapsia, ae, f., θαψία: etslags giftig Buskvært, Plin. 13, 43; - heder ogs. thapsos, i, f., Lucan. 9, 919. — Thapsus (-os), i, f., Θαψός; I) Halvø med By paa Sicilien; - vid. Ovid. Fast. 4, 477, Virg. Aen. 3, 689, Sil.; — II) By i Africa propria, bekiendt af Cæsars Seier over Pompejanerne; - vid. auct. B. Afr. 28, oftere, ogs. Plin. 5, 3; nævnes ogs. Liv. 33, 48; — B) df. Thapsenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Th., auct. B. Afr. 97.

Thasius, 3, f. und. flgd. — Thăsus (-os), i, f., Θάσος: Ø i Ægæerhavet, ved Kysten af Thracien, Mela 2, 7, Plin. 4, 23, Liv. 32, 30 o. 35, o. A.; — B) df. Thăsĭus, 3: thasisk, nuces, Varro, Plin., vites, Virg. Ge. 2, 91; ∾ lapis: thracisk Marmor, Senec. Ep. 96; — b) df. subst., Thasii, orum, m.: Indvaanerne af Thasus, Nep. Cim. 2. — Thaumanteus, 3, Thaumantias, adis, o. Thamantis, idis, f. und. flgd. — Thaumas, antis, m., Θαύμας: Fader til Iris; - vid. Cic. N. D. 3, 20: ob eam causam, quod speciem habeat mirabilem (Iris), Thaumante dicitur esse nata; — B) df. 1) Thaumantēus, 3: thaumanteisk, virgo, d. e. Iris, Ovid. Met. 14, 845; — 2) Thaumantias, ădis, f.:

Datter af Thaumas; - ∾ Iris, Ovid. Met. 4, 479; ogs. absol. Thaumantias; vid. Virg. Aen. 9, 5: Ad quem sic roseo Thamantias ore locuta est; — 3) Thaumantis, idis, f.: = frgd., Ovid. Met. 11, 647.

thĕamēdes, is, m.: en æthiopisk Sten, vid. Plin. 36, 25; efter nogle: Turmalinen. — *thĕātrālis, e: hørende til Theatret, theatralsk; - ∾ gladiatoriique consessus, Cic. Sest. 54; ∾ operarum dux, vid. Tac. Ann. 1, 16; ∾ lascivia populi, id. ibd. 11, 13; men ∾ lex, (angaaende Pladserne el. Sæderne i Theatret), vid. Plin. 7, 31; cf. Suet. Dom. 8; men ∾ humanitas, Quintil. 2, 2, 10; o. — thĕātrĭcus, 3, efterel. Biform af frgd.; - ∾ nugae, Augustin., turpitudines, id.; — [af flgd.].

thĕātrum, i, n., θέατρον; I) „egenl.": Skuespilhuset, Theatret; - populi sensus maxime theatro et spectaculis perspectus est, etc., Cic. Att. 2, 19; cf. Hor. Ep. 2, 2, 130, o. id. ibd. 2, 1, 60; men a theatro, quod ante oppidum est, etc., Caes. B. C. 2, 25; men Ovid. A. A. 1, 497: Nec sine te curvo sedeat spatiosa theatro; — b) om d. græske Theater, som Stedet til offenlig Beraadslagning, s. Cic. Flacc. 6, Liv. 33, 28, o. Tac. Hist. 2, 80; — B) „poet." ogs. „alm.": en offenlig Skueplads for de Kæmpende; - vid. Virg. Aen. 5, 288; — II) „fig."; A) „overf.": Theatret, s. de i Theatret forsamlede Tilskuere el. Theaterpublicum, odl.; - frequentissimo theatro, incredibili clamore et plausu comprobatum, etc., Cic. Div. 1, 28; ligel. Hor. Ep. 1, 19, 41: spissis indigna theatris Scripta pudet recitare; ligel. tota saepe theatra ··· exclamasse barbare etc., Quintil. 1, 6, 45; men id. 6, 1, 52, „alleg.": tunc est commovendum theatrum, quum ventum est ad ipsum illud ··· plaudite; — B) „ment.": Skuepladsen for en offenlig Virksomhed; - nullum theatrum virtuti conscientia majus est, Cic. Tusc. 2, 26; etenim magno theatro spectata est (ea familiaritas) tum, quum etc., id. Fam. 12, 29; optimus quisque praeceptor ··· majore se theatro dignum putat, Quintil. 1, 2, 9.

Thēbae, arum, f., Θῆβαι: Navnet paa flere i Oldtiden berømte Byer, hvoraf her mærkes; I) Thebae i Overægypten, kaldet Hecatonpylos, (med de 100 Porte), Mela 1, 9, Plin. 5, 11, (hvor Formen Thebe, es, f.); s. ogs. id. 36, 11 flgd.; — B) df. 1) Thēbaeus, 3: thebæisk, mons, Claudian.; — 2) Thēbāĭcus, 3: = frgd., palmae, Plin., hede ogs. absol. Thebaicae, Stat. Silv. 4, 9; ∾ triticum, Plin., marmor, Spartian.; ∾ lapis, Plin.; — 3) Thēbāis, ĭdis, f., (sc. terra): Landskabet Thebais, hvis Hovedstad Theben var, Plin. 5, 9, oftere, o. A.; — II) Thebae i Boeotien, stiftet af Cadmus fra Phoenicien, Mela 2, 3, Plin. 4, 12, oftere, Varro, Cic., Hor. Od. 1, 7, 3, o. id. ibd. 4, 4, 64, ogs. id. Ep. 1, 16, 74, o. A.; — B) df. 1) Thēbānus, 3: thebansk, Semele, Hor.; - ∾ deus, (d. e. Hercules), Propert. 3, 16, 6; ∾ urbs, (d. e. Theben), Hor.; ∾ duces, (d. e. Eteocles o. Polynices), Propert. 2, 8, 2; ligel. ∾ fratres, Lucan.; ∾ soror, Ovid. Trist. 3, 3, 67, (deres Søster Antigone); men ∾ mater, (d. e. Niobe), Stat. Theb. 1, 771; ∾ modi, (d. e. pindariske), Hor. Ep. 1, 3, 13; ∾ aenigma, (af den thebanske Sphinx), Martial. 1, 91; — b) pl. subst. Thebani, orum, m.: Indvaanerne af Theben, Thebanerne, Cic. Fat. 4, oftere, o. A.; — 2) Thēbāïs, ĭdis, f.: thebansk; - ∾ chelys, (Amphions Lyre), Stat. Silv. 2, 2; — bb) df. subst.; a) pl. Thebaïdes: Thebanerinderne, Ovid. Met. 6, 163; — b) sing. Thebaïs: Navnet paa et heroisk Digt af Statius; — III) By i Mysien, blev ødelagt af Achilles, Ovid. Met. 12, 110, o. Plin. 5, 33; — B) df. Thēbāna, ae, f.: Thebanerinden, d. e. Andromache, Datter af K. Eetion af Thebæ i Mysien, Ovid. Trist. 4, 3, 29. — Thebaeus, 3, Thebaicus, 3, Thebais, idis, o. Thebanus, 3, s. und. frgd. — Thēbe, es, f., Biform af Thebae, Plin. 5, 11, Juvenal. 15, 6. — Thēbŏgĕnes, is, adj., [Thebae, gigno]: født i Theben, Ismenias, Varr. ap. Non.

thēca, ae, f., θήκη: Foderal el. Skede el. Hylster, odl.; - ut grani theca sit gluma, Varro; cf. Cic. Verr. 4, 23; men ∾ numaria, (Pengekassen), id. Att. 4, 7; ∾ calamaria, Suet. Claud. 35; df. — thēcātus, 3, (i. e. theca inclusus: som er i sit Hylster), arcus, Sidon. — Thēlis, ĭdis, f., forel. Biform af Thetis, (ligesom melica f. medica), Enn. ap. Varr. — Thelxinŏe, es, f.: en af de fire første Muser, Cic. N. D. 3, 21. — thēlygŏnon, i, n., θηλύγονον, (som avler Væsener af Hunkiønnet); I) en Art af Væxten phyllum, Plin. 26, 91; — II) en Art af Væxten satyrion, id. 26, 63; — III) en Art af Væxten crataeogonos, id. 27, 40. — thēlyphŏnon, i, n., θηλύφονον: en anden Benævnelse af aconitum, Plin. 25, 75. — thēlyptĕris, is, f., θηλύπτερις: Hunplanten til filix el. Bregnen, Plin. 27, 55.

thĕma, ătis, n., θέμα: det Opstillede; df. I) et Thema, d. e. opstillet Sætning el. Gienstand til at afhandle; - exempla ··· illa ad aliquod controversiae thema redigere, Senec. Contr. 3, 20; cf. Quintil. 4, 2, 28, oftere; — II) Himmeltegnenes Stilling ved nogens Fødsel, en Nativitet; - ut thema suum vulgaverit, etc., Suet. Aug. 94. — Thĕmis, ĭdis, f., Θέμις: Retfærdighedens Gudinde; - Scilicet alma Themis non talia linquit inulta, vid. Ovid. Met. 7, 762; - ogs. som dea fatidica eiede hun det ældste Orakel paa Parnassus, hvf. Parnassia, id. ibd. 4, 642; cf. ibd. 1, 321, o. Lucan. 5, 81. — Themista, ae, f.: Navnet paa en Epicureerinde fra Lampsacus, Cic. Fin. 2, 21. — Thĕmistocles, i o. is, m., Θεμιστοκλῆς: berømt atheniensisk Feltherre; - vid. Nep. Themistocles; cf. Cic. d. Or. 2, 74, oftere, o. A.; — B) df. adj.: Thĕmistoclēus, 3: themistocleisk, consilium, Cic. Att. 10, 8.

Thĕŏcrĭtus, i, m., Θεόκριτος: berømt græsk Idyldigter af Syrakus, Virgils Forbillede i Hyrdedigtet; - vid. Quintil. 10, 1, 55: admirabilis in suo genere Theocritus; sed Musa illa rustica et pastoralis etc. — Thĕŏdămas, antis, m., Θειοδάμας: Dryopernes Konge, og Fader til Hylas, Hygin. Fab. 14; — B) df. Thĕŏdămantēus, 3, Hylas, d. e. Søn af Theodamas, Propert. 1, 20, 6. — Thĕŏdectes, ae, m., Θεοδέκτης: græsk Taler fra Cilicien, Discipel af Plato; - vid. Cic. Orat. 5 o. 57, Quintil. 11, 2, 51, o. A. — Thĕŏdōrus, i, m., Θεόδωρος; I) græsk Philosoph; - vid. Cic. N. D. 1, 1, o. id. Tusc. 1, 43; — II) berømt Rhetor fra Gadera, Quintil. 3, 1, 17, o. id. 3, 11, 26, ogs. Suet. Tib. 57; — B) df. Thĕŏdōrēi, orum, m.: hans Discipler og Tilhængere, Quintil. 4, 2, 32. — Thĕŏdŏsius, i, m., Θεοδόσιος: Navnet paa flere orientalske Keisere; — B) df. adj. Thĕŏdŏsiānus, 3, Codex, (Lovsamling af K. Theodosius); ∾ lex, Cod. Just.

Thĕognis, ĭdis, m., Θέογνις: gammel græsk Gnomedigter fra Megara paa Sicilien, (600 Aar før Chr.); - df. ordsprogvis om en ældgammel Tid: Etiam priusquam Theognis nasceretur, Lucil. ap. Gell. 1, 3. — Thĕŏgŏnia, ae, f., Θεογονία, (Gudernes Fødsel): Titelen paa et Digt af Hesiodus, Cic. N. D. 1, 14. — thĕŏlŏgia, ae, f., θεολογία: Guderlære, Augustin. — thĕŏlŏgĭcus, 3, θεολογικός: hørende til en Guderlære, doctrina, Ammian. — thĕŏlŏgus, i, m., θεολόγος: som afhandler Guddommen el. guddommelige Gienstande, Cic. N. D. 3, 21, Arnob. — thĕombrŏtios, i, f., θεωμβρώτιον, (Guderspise): Navnet paa en Plante, Plin. 24, 102. — Thĕŏnīnus, 3: benævnt efter en vis bidsk og ondskabsfuld Digter ved Navn Theon; - df. ∾ dens: giftig Tand

el. hadsk Ondskab; – qui Dente Theonino quum circumroditur, etc., vid. Hor. Ep. 1, 18, 82, (schol. Cruqu.).

Thĕŏphănes, is, m., Θεοφανής: græsk Historieskriver fra Mitylene, Ven af Pompejus, Cic. Arch. 10, Caes. B. C. 3, 18. — Thĕophrastus, i, m., Θεόφραστος: græsk Philosoph af Eresſus, Discipel af Plato o. Aristoteles; – vid. Cic. Orat. 19, o. id. Brut. 31, oftere; (hans Historia Plantarum, o. Characteres haves endnu). — Thĕŏpompos (-ŭs), i, m.: græsk Historiker og Taler, Discipel af Isocrates, Cic. d. Or. 2, 13 o. 23, oftere; — B) df. Theopompēus, o. -īus, 3: theopompeisk, genus (dicendi), Cic. Att. 2, 6; cf. id. Orat. 61. — thĕōrēma, ătis, n., θεώρημα: Læresætning, Theorem, Gell. 17, 19; – dat. theorematis, id. 1, 2; df. — thĕōrēmătĭon, i, n., demin., θεωρημάτιον: liden Læresætning, Gell. 1, 13. — thĕōrĭa, ae, f., θεωρία: philosophisk Betragtning, Undersøgelse, Theori, Hieronym. — thĕōrĭce, es, f., θεωρική: philosophisk Speculation, Hieronym. — thĕŏtŏcos, i, f., θεοτόκος, (i. e. deipara): Guds Moder, Cod. Just.

Thĕrapnae, (Theramnae), arum, ogs. Therapne, es, f., Θεράπναι, Θεράπνη: liden By i Laconien, Helena's Fødeby, Mela 2, 3, Stat. Silv. 4, 8; — B) df. Thĕrapnaeus, (Theramnaeus), 3: therapnisk; „poet." ogs. f. laconisk el. spartansk; – ∾ marita, (d. e. Helena), Ovid. A. A. 3, 49; ligel. id. Her. 16, 196: Rure Therapnaeo nata puella, (i. e. Helena); men id. Fast. 5, 223: ∾ sanguis, (i. e. Hyacinthi, pueri Amyclaei); ∾ fratres, (d. e. Castor og Pollux), Stat.; ∾ Amyclae, Martial.; — b) fordi Tarentinerne og Sabinerne nedstammede fra Sparta, findes ogs. ∾ Galesus, (d. e. tarentinsk), Stat.; ∾ sanguine Clausi, (af sabinsk Herkomst), Sil.

thĕrĭăcus, 3, θηριακός: tienlig el. virksom imod dyrisk Gift, navnl. imod Slangebid, pastilli, Plin. 29, 21, vitis, Pallad.; — II) df. subst. theriaca, ae, o. -e, es, f.: Lægemiddel imod Slangebid, el. alm. imod Gift, Plin. 20, 100, oftere, o. A. — Thĕricles, is, m., Θηρικλῆς: en i den græske Kunsthistorie berømt Lerarbeider el. Pottemager, Plin. 16, 76; — B) df. adj. Thĕriclēus, 3: hørende til el. benævnt efter Kunstneren Therikles; – vid. Cic. Verr. 4, 18: perbona toreumata, in his pocula duo quaedam, quae Thericlea nominantur, Mentoris manu summo artificio facta, (hvor dog ogs. læses Heraclea). — thĕrĭŏnarca, ae, f., θηριονάρκη: etſlags Plante, som bringer Slanger til at stivne, Plin. 24, 102. — thĕrĭstrum, i, n., θέριστρον: Sommerklædning, Hieronym.; — b) df. „alleg.": ne auferant theristrum pudicitiae, etc., id.

thermae, arum, f., (sc. aquae), θερμὰ ὕδατα: varme Sundhedskilder, varme Bade, (saavel naturlige, som kunstige); – vid. Plin. 3, 14, Cic. Verr. 2, 35, Sil. 14, 232, o. A.; – ∾ Agrippae, Plin., Neronianae, Martial.; qui fundamenta thermarum in mare jaciunt etc., Senec. Ep. 122; — II) som nom. propr. er Thermae, arum, f.: en By paa Sicilien i Nærheden af Himera, Plin. 3, 14, Cic. Verr. 2, 34, o. A.; — B) df. Thermitānus, 3: thermitansk, homo, (fra Thermæ), Cic. l. c.; — b) df. subst. Thermitani, orum, m.: Indvaanerne af Thermae, id. ibd. 3, 40. — thermantĭcus, 3, θερμαντικός: opvarmende, virtus (Egenskab), Appul. — thermăpălus, 3, θερμάπαλος, (θερμός, ἁπαλός): varm og blød, ova, Theod. Prisc. — thermĭnus, 3, θέρμινος: af Lupiner el. Figenbønner, oleum, Plin. 23, 49. — Thermitanus, 3, f. und. Thermae.

Thermōdon, ontis, m., Θερμώδων: Flod i Pontus, hvorved Amazonerne boede, (hod. Terma), Mela 1, 19, Plin. 6, 40, o. Virg. Aen. 11, 659; men Propert. 4, 4, 71: celerem prope Thermodonta; cf. Ovid. Pont. 4, 10, 51; ligel. ∾ Amazonius, Sil.; — B) df. Thermōdontēus, 3: thermodontisk, „poet." f. amazonisk, agri, Propert. 3, 12, 16; – ogs. Thermōdontĭăcus, 3, turmae, Stat.; ∾ bipennis, Ovid., securis, Claudian.; – ogs. Thermōdontĭus, 3, ripae, Senec. Med.; ∾ hostis, id. Herc. Oet. — thermŏpōlĭum, i, n., θερμοπώλιον: Udsalgsted af varme Drikke, en saadan Kro el. Kippe, Plaut. Curc. 2, 3, 13, oftere. — thermŏ.pŏto, avi, 1, v. a., [θερμός, d. e. varm]: lædsker med varm Drikke; – postquam thermopotasti gutturem, Plaut. Trin. 4, 3, 7.

Thermŏpȳlae, arum, f., Θερμοπύλαι: det bekiendte Biergpas ved Oeta, hvor Leonidas med sin lille Hær fandt hin berømte Heltedød, Mela 2, 3, Liv. 36, 15, Cic. Off. 1, 18, oftere, o. A. — thermospŏdĭum, i, n., θερμοσπόδιον: hed el. gloende Aske, Apic. — thermŭlae, arum, f., demin. af thermae: lidet varmt Bad, Martial. 6, 42. — Thērŏdamas, antis, m., Θηροδάμας, (Dyrtæmmeren): en skythisk Konge, der forede Løver med Menneskekiød, Ovid. Pont. 1, 2, 121; — B) df. Thērŏdămantēus, 3, leones, Ovid. Ib. 385; — not.: ogs. læses paa begge Steder: Theromedon, Theromedontēus. — Thērŏmĕdon, ontis, m., Θηρομέδων, (Dyrherskeren), o. Thērŏmĕdontēus, 3, f. und. frgd. — Thersītes, ae, m., Θερσίτης: en ved sin Hæslighed og onde Tunge berygtet Græker for Troja; – vid. Ovid. Met. 13, 233, o. id. Pont. 4, 13, 15, ogs. Juvenal. 11, 31; — b) ogs. „overf." om en grim el. hæslig Person, Juvenal. 8, 269; men om en Ærekrænder, Senec. d. Ir. 3, 23.

*thēsaurārĭus, 3: hørende til Skatten; – vid. ∾ fures, Plaut. Aul. 2, 8, 25; — thēsaurensis, is, m.: en Skatmester, Cod. Just.; o. — thēsaurizo, are, v. a. o. n.: samler el. sammenhober Skatte; (sild. Ord); I) „egenl." o. absol., Augustin., Salvian.; — II) „fig." o. c. acc.: ∾ disciplinam, Salvian., iram, id.; — [thesaurus]. — Thēsaurochrȳsŏnĭcochrȳsĭdes, ae, m., [thesaurus, χρυσός, i. e. aurum]: comisk formet Mandsnavn, Plaut. Capt. 2, 2, 35.

thesaurus, i, m., θησαυρός; I) den nedlagte el. opbevarede Gienstand, en Skat, odl.; A) „egenl."; – Thesaurum effodiebam intus, etc., Plaut. Trin. 4, 4, 8; cf. Cic. Div. 2, 65: thesaurum defossum esse sub lecto; ligel. id. d. Senect. 7: quo loco thesaurum obruisset, etc.; – ogs. in pl.; neque exercitus, neque thesauri praesidia regni sunt, verum amici, Sall. Jug. 10; cf. Hor. Od. 3, 24, 2; — B) „fig." (o. comisk): en stor Mængde deraf; – tu quidem thesaurum huc mihi apportavisti mali, Plaut. Merc. 1, 2, 51; — II) Opbevaringssted for en Skat el. for et Forraad, Skatkammer el. Forraadskammer, en hertil tienende Hvælving el. Kielder, odl.; A) „egenl."; – quum thesaurum effregisset heres, Plin. 34, 17; – „poet." ogs. om Bicellerne, Virg. Ge. 4, 229; men Liv. 39, 50: esse thesaurum publicum sub terra etc.; – „poet." ogs. om Underverdenen: postquam est Orcino traditus thesauro, Naev. ap. Gell. 1, 24; — B) „fig.": Forraad el. Samling deraf, odl.; – Istic est thesaurus stultis in lingua situs, Ut quaestui habeant, male loqui melioribus, Plaut. Poen. 3, 3, 12; quid dicam de thesauro rerum omnium, memoria? Cic. d. Or. 1, 5; men lignelsesvis: illos locos (Almensteder), tamquam thesauros aliquos argumentorum, notatos habere, id. Part. or. 51; – navnl. ogs. om lærde Samlinger el. Værker; vid. id. Fin. 2, 21; ligel. Plin. praef.: quoniam ··· thesauros oportet esse, non libros; ogs. om et rigt Forraad af Kundskaber, Plin. Ep. 1, 22.

Thesēis, ĭdis, o. Thesēius, 3, f. und. flgd. — 1. Thēseus (disyll.), ĕi o. ĕos, m., Θησεύς: Konge

i Athenen, Søn af K. Aegeus (el. af Neptunus) ved Aethra, Gemal af Ariadne, derefter af Phædra, Fader til Hippolytus ved Amazonen Hippolyte, Ven af Pirithous, Betvinger af Stratenrøveren Periphetes, af Procrustis, Sinnis, o. fl., ogs. af Minotaurus; ogs. en Argonaut; - vid. Ovid. Met. 7, 433 flgd., ogs. id. Her. 10, ogs. Cic. N. D. 3, 18 o. 31, ogs. Virg. Aen. 6, 618, Hor. Od. 4, 7, 27, Propert. 2, 14, 7, o. A.; s. ogs. Plutarch. Θησεύς, o. Hygin. Fabb.; — B) df. 1) Thēsēus, 3: theseisk, hørende til el. benævnt efter Theseus; - ∾ carina, Propert. 1, 3, in., laus, Ovid., fides, id.; men ∾ crimen, (at han forlod Ariadne), id. Fast. 3, 460; — b) „poet. overf." s. atheniensisk; - ∾ via, Propert. 3, 20, 24; ∾ Hymettus, Martial.; cf. id. 4, 13; — 2) Thēsēius, 3: = frgd.; - ∾ heros, (i. e. Hippolytus), Ovid. Met. 15, 492; ∾ Troezen, (hvor hans Forfædre havde regeret), Stat. Theb. 4, 81; — 3) Thēsīdes, ae, m.: Efterkommer el. Søn af Theseus, d. e. Hippolytus, Ovid. Her. 4, 65; — b) „poet. overf." ogs.: en Athenienser, Virg. Ge. 2, 383; — 4) Thēsēis, idis, f.: Titelen paa et Digt om Theseus; - vid. Juvenal. 1, 2: Vexatus toties rauci Theseide Codri, etc. — 2. Thēsēus, 3, o. Thesides, ae, s. und. frgd.

thēsion (-um), i, n., θήσειον, germ.: flachsblättriges Leinkraut, (thesium linophyllum L.), Plin. 21, 67. — thĕsis, is, f., θέσις, i Rhetoriken: en Sætning el. en antagen Sætning, propositum, Quintil. 3, 5, 11 o. 14, oftere, Senec. Contr. prooem. — Thesmŏphŏrĭa, orum, n., τὰ Θεσμοφόρια, hos Grækerne en Fest for (den lovgivende) Demeter, Plin. 24, 38, Macrob. Sat. 3, 12, Hygin. Fab. 147.

Thespiacus, 3, o. Thespiades, ae, s. und. flgd. — Thespĭae, arum, f., Θεσπιαί: By paa Sydostsiden af Helicon, (hod. Landsbyen Neochorio), Plin. 4, 12, Cic. Verr. 4, 2 o. 60, oftere, Liv. 42, 43, o. A.; — B) df. 1) Thespius, 3: thespisk, moenia, Val. Fl.; - in pl. Thespii, orum, m.: Indvaanerne af Thespiæ, Arnob.; — 2) Thespienses, ium, m.: Indvaanerne af Thespiæ, Cic. Verr. 4, 60; — 3) Thespĭăcus, 3: thespisk, moenia, Val. Fl.; men ∾ luci, (ved Helikon), Stat. Silv. 2, 7; — 4) Thespĭădes, ae, m.: fra el. af Thespiæ, (om Argus, der byggede Skibet Argo), Val. Fl.; — 5) Thespĭas, ădis, f.: thespisk; - ∾ Musae, (paa Helikon), Ovid. Met. 5, 310; - ogs. absol. Thespiades (sc. Musae), Varr. L. L. 7, 2, Cic. Verr. 4, 2, o. Plin. 36, 4. — Thespias, adis, o. Thespienses, ium, s. und. frgd. — Thespis, is, m., Θέσπις: Opfinder el. Stifter af det græske Drama, Hor. A. P. 276, o. id. Ep. 2, 1, 163.

Thesprōtĭa, ae, f., Θεσπρωτία: Landskabet Thesprotia i Epirus, Plin. 4, 1, o. Cic. Att. 6, 3; — B) df. Thesprōtĭus, 3: thesprotisk; - ∾ sinus, Liv. 8, 24; ∾ arva, Sil.; — 2) Thesprōtis, idis, f.: thesprotisk; - ∾ terra, (d. e. Thesprotien), Avien. Arat. — Thesprōtus, i, m.: en Konge i Egnen om Puteoli, Hygin. Fab. 88; - hvs. Propert. 1, 11, 3, regnum Thesproti, (d. e. Puteoli).

Thessălĭa, ae, f., Θεσσαλία: Landskabet Thessalien, Mela 2, 3, Plin. 4, 15, Cic., o. A.; — B) df. 1) Thessălĭus, 3: thessalisk, regio, Appul., decus, Gratian.; — 2) Thessălĭcus, 3: = frgd., juga, Ovid. Her. 9, 100; ∾ Tempe, Plin. 16, 92; ∾ dux, (d. e. Jason), Val. Fl.; ∾ trabs, (d. e. Skibet Argo), Senec. Agam.; ∾ axis, (d. e. Achilles's Vogn), Ovid. Trist. 4, 3, 30; ∾ clades, (d. e. Slaget ved Pharsalus, hvorom) ogs. ∾ caedes, o. ∾ cineres, Lucan.; — 3) Thessălus, 3: = frgd., Tempe, Hor., Ovid.; men ∾ tela, Propert. 2, 22, 30, (d. e. Achilles's); men ∾ ignes, (hans Leir), Hor. Od. 1, 10, 15; ∾ philtra, Juvenal., venena, Hor.; ∾ saga, Propert., vox, Hor.; — b) subst. pl. Thessali, orum, m.: Indvaanerne af Thessalien, Thessalierne, Mela 2, 3, Caes. B. C. 3, 4, Liv., o. A.; — 4) Thessălis, idis, f.: thessalisk, ara, Ovid. Her. 13, 112; men ∾ umbra (Protesilai), Propert. 1, 19, 10; - ogs. subst.: Thessalierinde, Lucan.; in pl., Ovid. Met. 12, 190. — Thessălŏnīca, ae, o. -e, es, f., Θεσσαλονίκη: By i Macedonien, ved sinus Thermaicus, Mela 2, 3, Plin. 4, 17, Cic., Liv.; — B) df. Thessălŏnicenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen Th., Cic. Prov. cons. 2, oftere. — Thessălus, 3, s. und. Thessalia.

Thestiades, ae, o. Thestias, adis, s. und. flgd. — Thestĭus, i, m., Θέστιος: Konge i Aetolien, Fader til Leda og Althæa, til Plexippus o. Toxeus; - vid. Ovid. Met. 8, 487, o. Hygin. Fab. 77, oftere; — B) df. 1) Thestĭădes, ae, m.; df. pl. Thestiadae duo: Thestius's tvende Sønner, Plexippos o. Toxeus, Ovid. Met. 8, 304 o. 434; men id. Fast. 5, 305: Respice Thestiaden, (d. e. Meleager, Søn af Althæa); — 2) Thestĭas, ădis, f.: en Datter af Thestius, d. e. Althæa, Ovid. Met. 8, 452 o. 473, ogs. id. Trist. 1, 7, 18. — Thestor, ŏris, m., Θέστωρ: Fader til Spaamanden Kalchas, Hygin. Fab. 128; — B) df. Thestŏrides, ae, m.: en Søn af Thestor, d. e. Kalchas, Ovid. Met. 12, 19 o. 27, Stat.

thēta, indecl. n., θῆτα: det græske Bogstav ϑ (el. Θ); som Begyndelsesbogstav af θάνατος (Døden) betegner det hos Grækerne paa Dommernes Stemmetavler: Døden el. en Dødsdom, Martial. 7, 37, Auson.; cf. Pers. 4, 13; — not.: sild. som critisk Tegn ved et Skriftsted betegner det en Dadel, Sidon. — Thĕtis, idis o. idos, (abl. ogs. Theti, Plaut.; forel. Biform er Thelis, Enn. ap. Varr.; cf. Varr. R. R. 3, 9), f., Θέτις: en Havnymphe, Datter af Nereus o. Doris, Gemalinde af Peleus, o. Moder til Achilles; - vid. Hygin. Fab. 54 o. 244, Ovid. Met. 11, 221 flgd., Catull. 64, 21, Hor. Od. 1, 8, 14, o. id. ibd. 4, 6, 6, ogs. id. Epod. 13, 12, (hvor abl. Thetide), o. A.; — II) „overf." o. appellativt f. Havet; - Hic summa leni stringitur Thetis vento, Martial. 10, 30; ligel. hos Claudian.; men hyperbolisk om et uhyre Bad, vid. Martial. 10, 13: Et Thetis unguento palleat uncta tuo, etc.

Theumēsus (-os), i, m.: Bierg i Boeotien, Stat. Theb. 4, 372; — B) df. Theumēsius, 3: theumesisk, d. e. thebansk, juvenis, Stat. l. c. 2, 331, (d. e. Polynices); ∾ leo, (hans Løvehud), id. ibd. 4, 85; ∾ amnis, (i. e. Ismenus), id. — thĕurgĭa, ae, f., θεουργία: Aandemaning el. at mane Aander, Augustin. — thĕurgicus, 3, θεουργικός: hørende til Aandemaning, ars, Augustin., consecratio, id. — thĕurgus, i, m., θεουργός: en Aandemaner, Augustin.

Thīa, ae, f., Θεία: Gemalinde af Hyperion, og Moder til Solen, Catull. 66, 44. — thiăsus, i, m., θίασος: en til Ære for Bacchus opført Dans, Virg. Ecl. 5, 30, Stat.; men Catull. 63, 28, er thiasus f. coetus bacchantium; cf. id. 64, 253. — thiatis, is, m., (ægyptisk Ord): Navnet paa en ægyptisk Maaned, Plin. 27, 80. — thieldones, um, m., (hispanisk Ord): en Hesterace i Spanien; - vid. Plin. 8, 67. — Thisbaeus, 3, s. und. flgd. — 1. Thisbe, es, f., Θίσβη: liden Kyststad i Boeotien, navnkundig af dens vilde Duer, Plin. 4, 12, Stat.; — B) df. Thisbaeus, 3: thisbæisk, Ovid. Met. 11, 300. — 2. Thisbe, es, f.: Pyramus's Elskede, vid. Ovid. Met. 4, 55 flgd. — thlasias, ae, m., θλασίας, (den Knuste; df.) med knusede Testikler (el. berøvet Manddommen, etslags spado), Digest.; kaldes ogs. thlibias, ae, m., θλιβίας, (den Trykkede), ibd. — thlaspi, n., θλάσπι: etslags Karse, Plin. 27, 113; gen. thlaspis har Cels. — thlibias, ae, s. und. thlasias.

Thoantēus, 3, Thoantias, adis, o. Thoantis,

idis, f. und. flgd. — Thŏas, antis, m., Θοάς; I) Konge paa Chersonesus Taurica, hos hvem Iphigenia var den tauriske Diana's Præstinde, blev ombragt af Orestes, Ovid. Pont. 3, 2, 59, o. id. Trist. 1, 9, 28; — B) df. Thŏantēus, 3: thoantisk; „poet." f. taurisk; - ∾ Diana, Val. Fl.; ∾ dea, Ovid. Ib. 386; — II) Konge paa Øen Lemnos, blev af sin Datter, Hypsipyle, sendt bort til Chios, da Lemnierinderne ombragte alt Mandkiøn paa Øen; - vid. Hygin. Fab. 15, bes. ogs. Stat. Theb. 5, 239 flgd.; cf. Ovid. Her. 6, 135, o. id. Met. 13, 399; — B) df. 1) Thŏantĭas, ădis, f.: Datter af denne Thoas, (d. e. Hypsipyle), Ovid. Her. 6, 163; — 2) Thŏantis, ĭdis, f.: = frgd., Stat. Theb. 5, 650 o. 700.

thŏlus, i, m., θόλος: Kuppel el. Rotunde, Varro, Vitruv.; - saal. Ovid. Fast. 6, 281, om Vesta's Tempel: Par facies templi, (i. e. rotunda) ··· a pluvio vindicat imbre tholus; - under Templernes tholi bleve Tempelgaverne ophængte; si qua (dona) ··· Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi, Virg. Aen. 9, 407; ligel. Stat. Silv. 1, 4, oftere. — thōmix (ogs. thomex, tomex, tomix), ĭcis, f., θῶμιξ: Snor, Line, Traad; - vinclum thomice cannabina, Lucil. ap. Fest. p. 356; cf. Plin. 17, 11, Colum. 12, 32, o. A.

thōrācātus, 3: forsynet med et Brystharnisk; - ∾ nauarchus, Plin. 35, 36; ∾ effigies Neronis, id. 37, 37; af — thōrax, ācis (o. acos), m., θώραξ: Brystet, (navnl. i Lægesproget); - absinthium thoracem purgat etc., Plin. 27, 28; ad thoracis dolores catapodium, Cels.; — II) „overf."; A) Brystbedækning el. Brystharnisk; ogs. Brystdug el. Vest, odl.; - thoraca simul cum pectore rumpit, Virg. Aen. 10, 337; cf. Martial. 7, 1; men in thorace linteo scriptum etc., Liv. 4, 20; cf. Suet. Aug. 82; — B) Brystbillede el. Brystſtykke; - expressa thorace vultus ejus imago (in clypeo), Trebell. Claudian. Goth. 3. — Thŏrĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; - efter en Thorius, Almuetribun a. u. c. 646, benævnes lex Thoria agraria; vid. Cic. d. Or. 2, 70, o. id. Brut. 36. — thos, ōis, m., θώς: en Art af Ulveslægten, rimel. Schakalen, Plin. 8, 52, oftere, Gratian. — Thōth, indecl., Θώθ, (ægyptisk Ord); - efter Cic. N. D. 3, 22: det ægyptiske Navn paa den femte Mercurius.

Thraca, ae, o. Thrace, es, f. und. flgd. — Thrācĭa, ae, f., Θράκη: Thracien, i Nord begrændset af Bierget Hæmus, i Vest af Floden Strymon, bestrives Mela 2, 2, o. Plin. 4, 18; f. ogs. Liv. 26, 5, o. id. 44, 27, ogs. Ovid. Met. 6, 435, o. A.; — b) af d. græske Θράκη er Thrāce, es, Ovid. Fast. 5, 257, oftere, Hor. Od. 2, 16, 5, oftere; ogs. latiniseret, Thraca, ae, Virg. Aen. 12, 335: gemit ultima pulsu Thraca pedum; cf. Hor. Ep. 1, 3, 3, o. id. ibd. 1, 16, 13; - endel. findes ogs. d. græske Θρῄκη i Formen Thrēce, es, Ovid. A. A. 2, 588: Mars Threcen occupat, etc.; — B) df. 1) Thrācĭus, 3: hørende til el. benævnt efter Thracien, thracisk, ventus, Hor., Orpheus, Virg. Ecl. 4, 55, ogs. absol. Thracius, Stat. Silv. 3, 3; - ∾ notae, Cic. Off. 2, 7; — 2) Thrācus, 3: = frgd.; - ∾ palus, Val. Fl.; ∾ natio, Gell.; cf. id. 19, 12; — 3) Thrācĭcus, 3: = frgd., Inscriptt.; - df. den græciserende Biform: Thrēcĭcus, 3, lingua, Capitolin. Maxim.; — 4) Thrēĭcĭus, 3, Θρῄκιος: = frgd., Aquilo, Hor., Boreas, Ovid.; - Thrēĭcius Orpheus, Hor. Od. 1, 24, 13, ogs. ∾ vates, Ovid., ogs. ∾ sacerdos, Virg. Aen. 6, 645; med Hensyn paa ham mærkes ogs. ∾ cithara, id., lyra, Propert.; - men ∾ sagittae, Virg., Amazones, id.; - men Threĭcius Pindi vertex, (i. e. Thessalicus), Senec. Oed. 434; men Cic. Off. 2, 7, læses nu: notis Thraciis (f. Threiciis); — 5) Thrax, ācis, m.: thracisk; df. subst. en Thracier; - ∾ Lycurgus, Hor. Od. 2, 19, 16; ∾ equi, Ovid.; - Thraces arant, Virg. Aen. 3, 14; ligel. scyphis Pugnare, Thracum est, (er deres Vis), Hor. Od. 1, 27, in.; cf. Ovid. Met. 6, 682, oftere, o. A.; — bb) df. „overf." Thrax: etslags Gladiator, der benævnes efter hans thraciske Rustning, oftest græciserende Threx, (ogs. Thraex), Cic. Phil. 6, 5, Suet. Calig. 35 o. 54, oftere, Plin., Hor., o. A.; — b) df. atter Thrēcĭdĭcus, 3: threcidisk, hørende til el. benævnt efter Gladiatorarten Threx; - ∾ parma, Plin. 33, 45; ∾ gladius, Auson.; - ogs. absol.: Threcidica, orum, n., (sc. arma), Cic. Phil. 7, 6; — b) Thrēissa el. Thressa, ae, f., Θρῄσσα, Θρῆσσα: thracisk; ogs. absol. Thracierinde; - Thressa Harpalyce, Virg. Aen. 1, 316; Thressa puella, Ovid. Her. 19, 100; cf. Hor. Od. 3, 9, 9. — Thracicus, Thracius, Thracus, 3, o. Thraex, cis, f. und. Thracia, B.

thrānis, is, m., θράνις: en Benævnelse paa Fisken xiphias, Plin. 32, 53. — Thrascias, ae, m., Θρασκίας: Nordnordvestenvinden, Plin. 2, 46; cf. Senec. Qu. N. 5, 16. — Thrăso, ōnis, m.: Navnet paa den stortalende Soldat i Terentius's Comoedie Eunuchus; df. — Thrăsōnĭānus, 3: pralende; - ∾ more, Sidon. — Thrăsўbūlus, i, m., Θρασύβουλος: Athenens Befrier fra de 30 Tyranners Herredømme; vid. Nep. Thrasybulus. — Thrăsўmăchus, i, m., Θρασύμαχος: berømt græsk Sophist fra Chalcedon, Cic. d. Or. 3, 16 o. 32, oftere, o. Quintil. 3, 1, 10, oftere. — thrauston, i, n., θραυστόν: en Art af metopion (el. gummi ammoniacum), Plin. 12, 49. — Thrax, acis, f. und. Thracia, B, 5.

Threce, es, f. und. Thracia. — Threcicus, 3, Threcidicus, 3, Threĭcius, 3, o. Threïssa el. Thressa, ae, f. und. Thracia, B. — thrēnus, i, m., θρῆνος: Klagesang el. Sørgesang, Auson. — Threx, ecis, f. und. Thracia. — thrĭdax, ăcis, f., θρίδαξ, i. e. lactuca: Lactuk el. Endivie, Seren. Samm., Appul. — thrips, ĭpis, m., θρίψ: Træorm, Plin. 16, 80; — II) „overf.": Daarlighed el. Puslerier, quisquiliae, Capella. — thrŏnus, i, m., θρόνος: ophøiet Sæde, en Throne; - ∾ Jovis, Plin. 35, 36; - ∾ Caesaris: et Stiernebillede, id. 2, 70. — thrўallis, ĭdis, f., θρυαλλίς: en Benævnelse paa Planten lychnitis el. Lysεurt, Plin. 21, 74; — b) ogs.: = pimpinella sanguisorba: etslags axformet Vært, Plin. 21, 61.

Thўcўdĭdes, ae, m., Θουκυδίδης: bekiendt græsk Historieskriver, samtidig med Socrates; - vid. Cic. Orat. 9 o. 65, id. Brut. 83, o. Quintil. 10, 1, 73; — B) df. Thūcўdĭdĭus, 3: thucydidisk, genus orationis, Cic. d. opt. gen. Or. 6; — b) Thucydidii, orum, m.: Efterlignere af Thucydides; - ecce autem, aliqui se Thucydidios esse profitentur; novum quoddam imperitorum genus ··· nam Thucydides res gestas et bella narrat et proelia graviter sane et probe; sed nihil ab eo transferri potest ad forensem usum et publicum, etc., vid. Cic. Orat. 9.

Thūle (Thyle), es, f., Θούλη el. Θύλη: ubestemt Ø (el. Kyst el. Forbierg i det høie Norden); vid. Plin. 2, 77, Virg. Ge. 1, 30, Tac. Agric. 10; - ogs. kan mærkes Plin. 4, 30 fin.: sunt qui et alias prodant (insulas), Scandiam, Dumnam, Bergos, maximamque omnium Nerigon, ex qua in Thulen navigetur, (rimel. Nordlandene el. Island). — thunnarius (thynn.), 3: hørende til Thunfisken, piscatio, Digest.; af — thunnus (thynn.), i, m., θύννος: Thunfisken, (scomber thunnus L.), Plin. 9, 17 flgd., Hor. Sat. 2, 5, 44, Ovid. Hal. 98, o. A.

thurarius, thureus, 3, o. thuribulum, i, etc., f. und. turarius, etc. — Thurĭae, arum, f.: By i Calabrien, i d. Sallentinske, Liv. 10, 2, oftere. — Thūrii, orum, m., Θούριοι: By i Lucanien, ved den tarentinske Havbugt, paa Grunden af den ødelagte Sybaris, Cic. Att. 9, 19, Caes. B. C. 3, 22, Tac., Suet.; - heder ogs. Thurium, i, n., Θούριον, Mela 2, 4, o. Plin. 3, 15; (Cic. Att. 3, 5, vil man læse Thuriis f. Thurii);

— B) df. Thūrīnus, 3: thurinsk, ager, Caes., Liv., o. A., colles, Plin.; ∾ sinus, (den tharentinske Bugt, hvorved Thurii laae), Ovid. Met. 15, 52; ∾ Ornytus, (fra el. af Thurii), Hor.; ∾ ligel. Viscus, id.; — 2) df. subst.; a) Thurinum, i, n.: d. Thurinske, Caes. B. C. 3, 21; — b) pl. Thurini, orum, m.: Indvaanerne af Thurii, Liv. 25, 1 o. 15, Plin. — Thurium, i, n., s. und. Thurii. — thus, gen. thuris, s. und. tus.

thȳa, el. thȳia (disyll.), ae, f., θύα el. θυΐα: d. græske Navn paa Citrustræet, Plin. 13, 30; cf. Propert. 3, 5, 63: Sed thyiae thalamo ··· Effultum pluma versicolore caput. — Thȳamis, idis, m., Θύαμις: Flod i Epirus, Plin. 4, 1, ogs. Cic. Att. 7, 2, o. id. Leg. 2, 3. — Thyas, adis, s. und. Thyias. — Thybris, vid. Tiberis ab in. — Thȳestes, ae, m., Θυέστης: Søn af Pelops, o. Broder til Atreus; - vid. Hyg. Fab. 88, Cic. Tusc. 3, 12, Hor. A. P. 91, Pers. 5, 8, o. A.; men Martial. 5, 53: quid scribis, amice, Thyesten? (i. e. tragoediam de Thyeste); — B) df. 1) Thȳesteus, 3: thyesteisk, mensa, Ovid., exsecratio, Cic.; ligel. ∾ preces, Hor. Epod. 5, 86; — 2) Thȳestiădes, ae, m.: mandlig Efterkommer af Thyestes; saal. om Ægisthus, Ovid. A. A. 2, 407, o. Claudian. — Thȳias, el. Thȳas, ădis, f., Θυϊάς el. Θυάς: en Bacchantinde; - qualis commotis excita sacris Thyias etc., Virg. Aen. 4, 301; cf. Hor. Od. 3, 15, 10; - oftere in pl., Thyiades el. Thyades, um: Bacchantinderne, Catull. 64, 392, Hor. Od. 2, 19, 9, o. A.; men Ovid. Fast. 6, 513: complent ululatibus auras Thyades, effusis per sua colla comis; cf. Stat. Theb. 12, 791. — Thyle, s. und. Thule.

1. thymra, ae, f., θύμβρα: etslags Køkkenvært, (satureja hortensis L.), Plin. 19, 50, Virg. Ge. 4, 31, o. A. — 2. Thymbra, ae, el. Thymbre, es, f., Θύμβρη: By i Troas med et Apolstempel; - vid. Plin. 5, 35, o. Stat. Silv. 4, 7; — B) df. Thymbraeus, i, m.: Thymbræeren, (som Epithet til Apollo), Virg. Aen. 3, 85. — thymbraeum, i, n., [besl. m. 1. thymbra]: en anden Benævnelse paa Værten sisymbrium silvestre, Plin. 20, 91. — Thymbraeus, i, s. und. 2. Thymbra. — thȳmĕlaea, ae, f., θυμέλαια: en Art af Værten Kelderhals, (daphne gnidium L.), Plin. 13, 35. — thȳmĕla, ae, o. 1. thȳmĕle, es, f., θυμέλη: den altarformede Forhøining paa den græske Skueplads, hvor Chorets Anfører (rimel. ogs. Choret selv) havde sin Plads, Sidon., Cod. Theod. — 2. Thȳmĕle, es, f.: Navnet paa en berømt Danserinde, Juvenal., Martial. — thȳmĕlicus, i, m., θυμελικός: en Theatersanger, Vitruv., Digest.; - ogs. „overf.": en Skuespiller, Appul., Cod. Theod.; - df. ogs. som adj. thymelicus, 3: hørende til Theatret; - ∾ obscoenitas, Augustin.

thȳmĭāma, ătis, n., θυμίαμα: Røgelse, Cels. — thȳmiămus, [thymum, amo]: som elsker Timian, som gaaer derefter; - ∾ vetulae (oves), Plaut. Bacch. 5, 2, 11. — thȳmīnus, 3: af Timian; - ∾ mel, Colum. 6, 33. — thȳmīon, i, n., θύμιον: etslags Vorte, Plin. 32, 45. — thȳmītes, ae, m., θυμίτης (οἶνος): Timianvin, Colum. 12, 35. — Thȳmoetes, ae, m., Θυμοίτης: Søn af K. Priamus; - primusque Thymoetes etc., Virg. Aen. 2, 32, (hvortil s. Serv.). — thȳmōsus, 3: fuld af Timian; - ∾ mel, Plin. 11, 25; af — thȳmum, i, n., θύμον: Timian, hvoraf mærkes tvende Arter: d. almindelige el. romerske (thymus vulgaris L.), o. d. cretiske el. græske (satureja capitata L.), Plin. 21, 89; - redolentque thymo fragrantia mella, Virg. Aen. 1, 436; ut apes ··· per flores ac thyma summa volant, Ovid. A. A. 1, 95; cf. Hor. Od. 4, 2, 27: ego, apis Matinae More modoque, Grata carpentis thyma etc.; ∾ viride, Colum., candidum et nigricans, Plin.; - men „alleg.", Martial. 11, 42: Et thyma Cecropiae Corsica ponis api?

Thynaeus, 3, s. und. flgd. — Thȳni, orum, m., Θυνοί: Thynerne, thracisk Folk paa Kysten af det sorte Hav, udvandrede til Bithynien, hvor Navnet Thyni tabte sig i Bithyni; - vid. Plin. 4, 18, o. id. 5, 43; — B) df. 1) Thȳnus, 3: thynisk; df. „poet." f. bithynisk; saal. ∾ merx (f. Bithyna), Hor. Od. 3, 7, 3; (cf. id. Ep. 1, 6, 33: Bithyna negotia); men Catull. 25, 7: catagraphosque Thynos (sc. anellos: rimel. Signetringe af bithynisk Arbeide; cf. Maecenas in Anthol. Lat. Burm. 2, p. 417: Nec quos Thynica lima perpolivit Anellos, etc.); — 2) Thȳnia, ae, f.: Thynien el. d. af Thynierne i Bithynien beboede Landskab, Catull. 31, 5; — 3) Thȳniăcus, 3: thynisk, sinus, (Bugt af d. sorte Hav paa Kysten af Thracien), Ovid. Trist. 1, 10, 35; — 4) Thȳnias, ădis, f.: thynisk, „poet." f. bithynisk; - vid. Propert. 1, 20, 34: Grata domus nymphis humida Thyniasin (f. Thyniadibus); — 5) Thȳnicus, 3, s. ovens.; — 6) Thynaeus, 3: thynisk, litora, Val. Fl. — Thynia, ae, Thyniacus, 3, Thynias, adis, s. und. frgd. — thynnarius, 3, o. thynnus, i, s. und. thunnarius, thunnus. — Thynus, 3, s. und. Thyni.

thyon, i, n., θύον: Biform af thya el. thyia, i. e. citrus, Plin. 13, 30; - men id. 37, 11: sucinum ··· thyon vocari (neml. som Røgelse), etc. — Thȳōne, es, f., Θυώνη: Moder til den fierde Bacchus, Cic. N. D. 3, 23; er efter nogle den forgudede Semele; — B) df. 1) Thȳōneus (trisyll.), ĕi, m., Θυωνεύς: Søn af Thyone, d. e. Bacchus; - Additur his Nyseus, indetonsusque Thyoneus, vid. Ovid. Met. 4, 13; ∾ Semelēius, Hor. Od. 1, 17, 22; — Thȳōniānus, i, m.: = frgd., Auson.; — b) „meton." ogs. f. Vinen; - hic merus est Thyonianus, Catull. 27, 7.

Thyraeus, i, m., Θυραιός, (i. e. janitor): Epithet til Apollo som Dørenes Gud, Tertull. — Thyre, es, (ogs. Thyrea, ae, Plin.), f.: liden By paa Grændsen af Lakonien o. Argolis (el. Messenien), om hvis Besiddelse Lacedæmonierne strede med Argiverne; - vid. Stat. Theb. 4, 48; — B) df. Thȳrĕātis, idis, f., terra: Egnen om Byen Thyre; - vid. Ovid. Fast. 2, 663, (til Guden Terminus): Si tu signasses olim Thyreatida terram, Corpora non leto missa trecenta forent; (cf. Plin. 4, 8, o. Herod. 1, 82). — Thyrēum el. Thyrium, i, n.: By i Acarnanien, i Nærheden af Leucas, Cic. Fam. 16, 5, o. Liv. 36, 11; — B) df. Thyrienses, ium, m.: Indvaanerne af Thyrium, Liv. 36, 12. — thȳrōma, ătis, n., θύρωμα: Døren, Vitruv. 4, 6.

Thyrsagĕtae, arum, m.: sarmatisk Folk ved Palus Maeotis; - vid. Val. Fl. 6, 135, hvor sing. collect. Thyrsagetes etc.; - hede Thussagetae, Plin. 4, 26, Thyssagetae, Mela 1, 19. — thyrsicŭlus, i, m., demin. af thyrsus: liden Stilk, Appul. — thyrsĭger, a, um, [thyrsus, gero]: bærende en Thyrsusstav; - ∾ Lyaeus, Senec. Med. 110, (i. e. Bacchus); ∾ India, id. Hippol. 753. — thyrsus, i, m., θύρσος: Stilk el. Stængel paa en Plante; - ∾ longo et laevi (herba), Plin.; thyrsus lactuculae, Suet. Aug. 77; — II) „overf.": den med Vinløv og Epheu omvundne Stav, som bæres af Guden Bacchus og af de sværmende Bacchantinder, en Bacchusstav, en Thyrsus; - Liber ··· gravi metuende thyrso! Hor. Od. 2, 19, 7; men om Bacchantinderne: thyrsos vibrare, Senec. Oed., quatere, id. Herc. Oet.; men molles tibi sumere thyrsos, Virg. Aen. 7, 390; — B) df. „poet." (o. „alleg."): Braad, Spore, odl.; - sed acri Percussit thyrso laudis spes magna meum cor, Lucr. 1, 921; cf. Ovid. Trist. 4, 1, 43: Sic, ubi mota calent sacro mea pectora thyrso, etc.

tiāra, ae, f., o. tiāras, ae, m., τιάρα, τιάρας: orientalsk Hovedbedækning, Turbanen; ogs. f. d. kongel. Hovedsmykke el. Diademet; - reclam capite tiaram gerens, Senec.; sceptrumque sacerque tiaras (Priami), Virg. Aen. 7, 247 (Serv.); cf. Ovid. Met. 11, 181 (om Midas): Tempora purpureis tentat velare tiaris; df.

— tiārātus, 3: smykket med en Turban; - ∾ reges, Sidon. Ep. 8, 3.

Tibarāni, orum, m.: Folk ved Bierget Amanus i Cilicien, Cic. Fam. 15, 4. — Tiberēïus, 3, o. Tiberianus, 3, s. und. Tiberius, nr. II. — Tiberinis, idis, o. Tiberinus, 3, s. und. Tiberis, B. — Tībĕrĭŏlus, i, m., demin. af Tiberius, Tac. Ann. — Tībĕris, is, ogs. ctr. Tibris, (ogs. Tybris el. Thybris), is el. ĭdis, m.: Tiberfloden el. Tiberen; - Tiberis antea Tybris appellatus, et prius Albula, Plin. 3, 9; cf. Liv. 1, 3; s. ogs. id. 1, 7, Hor. Od. 1, 2, 13, id. Sat. 2, 1, 8, oftere, o. A.; - Formen Tibris (Tybris el. Thybris) findes alene „poet."; Si quando Thybrim, vicinaque Thybridos arva Intraro, Virg. Aen. 3, 500; men Ovid. Met. 15, 432: quae proxima Tibridis undis etc.; — 2) personificeret er Tibris (el. Tybris el. Thybris): Flodguden Tiberis; - Da nunc, Thybri pater, etc., Virg. Aen. 10, 421; cf. id. ibd. 8, 64; — B) ds. 1) Tībĕrīnus, (ctr. Tibrinus, Claudian.), 3: hørende til el. benævnt efter Tiberen, tiberisk; - ∾ ostium, Cic. Manil. 12; cf. Virg. Aen. 1, 13; ∾ flumen, id., Hor.; men ∾ lupus, (Gedde, som er fanget deri), id.; - men ∾ pater el. deus, (Flodguden Tiberis), Virg. Ge. 4, 369, o. id. Aen. 8, 31; — bb) ds. subst. Tĭbĕrīnus, i, m.; a) Tiberen el. Tiberfloden; - Hac quondam Tiberinus iter faciebat, Propert. 4, 2, 7; cf. Virg. Aen. 7, 30, o. Ovid. Fast. 4, 291, oftere; — b) en Konge i Alba, efter hvem Floden Albula skal have faaet Navnet Tiberinus el. Tiberis, Varr., Liv. 1, 3; cf. Ovid. Fast. 2, 389: Albula, quem Tibrin mersus Tiberinus in unda Reddidit; — 2) Tĭbĕrīnis, ĭdis, f.: hørende til el. benævnt efter Tiberen, tiberinsk; - Nymphae Tiberinides, Ovid. Fast. 2, 597.

1. Tĭbĕrĭus, i, m.: romersk Fornavn, men sædv. abbrev. Ti.; - saal. Ti. Sempronius Gracchus, Ti. Claudius Nero, o. A.; — II) „bes." er at mærke: Keiser Tiberius, (hvis fulde Navn: Ti. Claudius, Ti. F. Nero); — B) ds. 1) Tiberius, 3: hørende til el. benævnt efter K. Tiberius, tiberisk; - marmor Augustum et Tiberium in Aegypto etc., Plin. 36, 11; — 2) Tĭbĕrĭānus, 3: = frgd.; - ∾ domus, Suet. Vitell. 15; men ∾ pira, (en af K. Tib. yndet Pæreart), Plin. 15, 16; — 3) Tībĕrēïus, 3: = frgd.; - ∾ aula, Stat. Silv. 3, 3. — 2. Tĭbĕrĭus, 3, s. und. 1. Tiberius, nr. II, B.

†tībĭa, ae, f.: Skinnebenet, navnl. det forreste Ben deri el. Benpiben, (os cruris exterius); - quum recedit ··· in crure tibia a sura, Cels.; ogs. alm. Benet, Plin. Ep. 1, 20; cf. Phaedr. 5, 7; — II) „overf.": Fløite el. Pibe, (oprdl. af Ben); - si tibiae inflatae sonum non referant, etc., Cic. Brut. 51; cf. id. d. Or. 2, 83; men Quintil. 1, 10, 14: duces maximos et fidibus et tibiis cecinisse; men Tibia ··· digitis pulsata canentum, Lucr. 4, 589; men Cic. N. D. 2, 8: modulate canentes tibiae, etc.; cf. Hor. Od. 3, 7, 30; men id. Epod. 9, 5: Sonante mixtum tibiis carmen lyra; - tibia querula, id., acris, id., Berecynthia, id.; s. ogs. id. A. P. 202, o. Virg. Aen. 11, 737; men Ovid. Fast. 6, 659: Cantabat fanis, cantabat tibia ludis, Cantabat maestis tibia funeribus; cf. Hor. Od. 3, 19, 19; - om Fløitens Opfindelse s. Ovid. Fast. 6, 697, „bes." ogs. Plin. 7, 57, o. id. 16, 66; - ∾ incentivae, succentivae, rimel.: Discant- o. Basfløite, det første Slags ogs.: ∾ dextra, det andet: ∾ sinistra; vid. Varr. R. R. 1, 2, o. Didasc. Ter. Andr. o. Heaut.; - som Ordsprog mærkes: apertis, ut ajunt, tibiis, (naar alle Fløitens Huller ere aabne, d. e. med fuld og stærk Stemme), Quintil. 11, 3, 50; ds. — tībĭālis, e: hørende til Skinnebenet; - ds. subst. tibiale, is, n.: Bind omkring Skinnebenet, (istedetfor vor Strømpe), Suet. Aug. 82, Digest.; — II) hørende til en Fløite el. Pibe; - arundo tibialis calami, (tienlig til Fløiter el. Piber), Plin. 16, 66; o. — tībĭārĭus, i, m.: som forfærdiger Fløiter el. Piber, Inscriptt.

†tībĭcen, ĭnis, m., [ctr. f. tibiicen, af tibia o. cano]: en Piber el. Fleiteblæser; - vid. Plaut. Stich. 5, 4, 41, ogs. Cic. d. Or. 2, 83, o. id. Brut. 51; men Plin. 10, 60: in precationibus ticibinem canere, ne quid aliud exaudiatur; men Cic. Mur. 12, med Lune: tibicinis Latini modo, (ligesom han accompagnerer Skuespilleren); s. ogs. Ovid. Fast. 6, 657, o. Hor. A. P. 215 o. 415; — II) „overf." paa Bygninger: Pille el. Støtte el. Columne, som bærer en Del deraf, hvorom Ovid. Fast. 4, 695: stantem tibicine villam etc.; - saal. „alleg.", Juvenal. 3, 193: urbem ··· tenui tibicine fultam etc.; cf. Catull. 61, 158; ds. — tībĭcīna, ae, f.: Fløitespillerske, Plaut., Ter. Ad. 5, 7, 7, Martial., o. A.; — tībĭcĭnĭum, i, n.; (eftercl. Ord): Kunsten at blæse paa Fløite, Appul., Gell. 4, 13; o. — tībĭcĭno, are, v. n. o. a.: at spille el. blæse paa Fløite; - ordo tibicinantium, Fulgent.; — II) ds. „overf." o. „alleg.": støtter el. holder opreist el. i Veiret; - non ut ipse ··· tibicinandus (sit), sed tantummodo continendus, Tertull. — tībīnus, 3, [tibia]: hørende til en Fløite; - ∾ modi, Varr. ap. Non.

Tibrĭcŏla, ae, m., [Tibris el. Tiberis, colo]: som boer ved Tiberen, Prudent. — Tibrinus, 3, (f. Tiberinus), s. und. Tiberis. — Tibris, is o. idis, vid. Tiberis ab in. — Tibullus, i, m., Albius: berømt romersk Elegiker, (nat. a. u. c. 700, den. 735), Samtidig med og Ven af Ovidius o. Horatius; - cujus (elegiae) mihi tersus atque elegans maxime videtur (Tibullus), Quintil. 10, 1, 93; men Ovid. Am. 1, 15, 27: Donec erunt ignes, arcusque, Cupidinis arma, Discentur numeri, culte Tibulle, tui; cf. id. Am. 3, 9, (der begræder Digterens tidlige Død); ham er ogs. tilskrevet Hor. Ep. 1, 4; - vi have af ham fire (rigtigere tre) Bøger Elegier el. Elskovsdigte. — tĭbŭlus, i, m.: en Art af Fyrretræet, (de Nyeres pinus pinaster), Plin. 16, 17.

Tībur, ŭris, n.: By i Latium ved Aniofloden, (hod. Tivoli), heder Hor. Od. 1, 18, 2: moenia Catili, som anlagt af Catilus (fra Arcadien, en Søn af Amphiaraus), el. af denne Catils Broder, Tiburtus; hvs. Tiburtia moenia, Virg. Aen. 7, 670; s. ogs. Sil. 8, 366, o. Plin. 16, 67; - ∾ udum o. uvidum, (som vandrigt), Hor., supinum, (som liggende paa en Skraaning), id., Herculeum, (fordi Hercules her fortrinligen dyrkedes), Martial., gelidum (af dets kølige Kilder, el. af dets Kølighed om Sommeren), id.; men Tibur superbum, (i. e. nobile), Virg. Aen. 7, 630, (s. ogs. Serv. ibd.); — B) ds. 1) Tīburs, tis; aa) adj.: hørende til el. benævnt efter Byen Tibur, tiburtisk, populus, Liv. 8, 12, hostis, id. 7, 11; ∾ moenia, s. ovenf.; in Tiburti terra, Varr.; Quum Tiburte via etc., Hor. Sat. 1, 6, 108; ∾ poma, id.; — bb) subst.; a) in neutr. sing.; sædv. in abl., in Tiburti: i det Tiburtiske, Varr., Cic.; ligel. in Tiburte, Glaucia ap. Cic. d. Or. 2, 65, o. Gell. 19, 5 in.; — b) in m. pl., Tiburtes: Indvaanerne af Tibur, Tiburterne; - Tiburtes bello continere, Liv. 7, 11; idque finibus Tiburtum acciderat, Tac. Ann. 14, 22; cf. Virg. Aen. 11, 757; — 2) Tīburtīnus, 3: = frgd.; - Hic Tiburtina jacet aurea Cynthia terra, Propert. 4, 7, 85; men silva Dianae Tiburtinae, Martial. 7, 28, (i. e. silva in agro Tiburtino Dianae sacra); ∾ ficus de praecocibus, Plin.; ∾ calix, (i. e. fictilis Tibure factus), Senec. Ep. 119; ∾ lapis, vid. Plin. 36, 5 o. 22; ∾ via (fra d. esqvilinske Port til Tibur), Plin. Ep. 7, 29; ∾ oves, Martial.; ∾ frigora, id.; — b) subst.: in Tiburtino Scipionis, (paa hans Landgods i d. Tiburtinske), Cic. Phil. 5, 7; cf. Senec. Benef. 4, 12; — 3) Tiburnus, 3: = frgd., Anio, Propert. 3, 21, 23; — b) subst. Tiburnus, i, m.: en Indvaaner af Tibur,

en Tiburner, Stat. Silv. 1, 3, 74; - ogſ. prægnant ſ. Tiburtus: Stifteren af Tibur, Hor. Od. 1, 7, 13. — Tiburnus, 3, o. Tiburnus, i, Tiburs, urtis, o. Tiburtinus, 3, ſ. und. Tibur, nr. B. — Tiburtus, i, m.: Stifteren af Byen Tibur, Virg. Aen. 7, 671, o. Plin. 16, 87.

tīchŏbătes, ae, m., τειχοβάτης: en Murbestiger el. Murløber, (etslags Eqvilibrist), Vopisc. Charin. 18. — Ticīnensis, e, ſ. und. 1. Ticinus. — Ticīnum, i, n.: By i Gall. Cisalp., ved Floden Ticinus, (hod. Pavia), Plin. 3, 21, Tac. Ann. 3, 5, o. id. Hist. 2, 17 o. 68. — 1. Ticīnus, i, m.: Flod i Gall. Cisalp.; mærkelig af Hannibals Seier over Romerne, (hod. Tessino); - vid. Plin. 2, 106, o. Liv. 21, 39 o. 45 flgd., ogſ. Sil. 4, 81 flgd.; — B) df. 1) Ticinus, 3: hørende til el. benævnt efter Floden Ticinus; - ∾ fluenta, Sil.; — 2) Ticinensis, e: = frgd.; - ∾ campi, (som ligge derved), Aur. Vict. Epit. 35. — 2. Ticinus, 3, ſ. und. 1. Ticinus, nr. B.

Tĭfāta, orum, n.: Strækning af Høie nordlig for Capua, Liv. 26, 5, oftere, Sil.; ſ. ogſ. Fest. p. 366; — B) df. Tifatinus, 3, Diana, Inscriptt.; cf. Vell. 2, 25; ſ. ogſ. Fest. l. c. — Tifernum, i, n.: Navnet paa trende Byer i Italien; I) ∾ Tiberinum i Umbrien, ved Tiberen, Plin. 3, 9, o. Plin. Ep. 4, 1; — B) df. Tifernates Tiberini, (Indvaanerne deraf), Plin. 3, 19; — II) By i Samnium, ved Bierget og Floden Tifernus, Liv. 9, 44, o. id. 10, 14; — III) By i Umbrien ved Metaurus, hvis Indvaanere Plin. 3, 19 hede: Tifernates Metaurenses. — Tifernus, i, m.: Bierg i Samnium ved Byen Tifernum, Liv. 10, 30; - ogſ. en Flod derved, (hod. Biferno), Mela 2, 4, Plin. 3, 16.

Tĭgellĭus, i, m.: Navnet paa tvende Tonekunstnere; neml. I) ∾ Sardus, samtidig med Cicero; - vid. Cic. Att. 13, 49, o. id. Fam. 7, 24, ogſ. Hor. Sat. 1, 2, 3, o. id. ibd. 1, 3, 4; — II) ∾ Hermogenes: Fiende el. Dadler af Horatius; - vid. Hor. Sat. 1, 3, 129, o. id. ibd. 1, 10, 18, 80 o. 90, oftere. — tĭgillum, i, n., demin. af tignum: liden Biælke, Liv. 1, 26; ſ. ogſ. und. sororius; men Phaedr. 1, 2: pravum tigillum etc.; men Plaut. Aul. 2, 4, 22: De suo tigillo fumus si qua exit foras, etc., (rimel. fra Lægterne el. Taget); cf. Tibull. 2, 1, 39, (de diis ruris): Illi compositis primum docuere tigillis Exiguam viridi fronde operire domum; df. — tĭgillus, i, m.: Epithet til Juppiter, der holder Verden sammen, (ligesom Biælken el. Aasen holder Bygningen), Augustin.

tignārius, 3: hørende til en Biælke; - ∾ faber: Tømmermand, Cic. Brut. 73; tignarios dicimus, non eos duntaxat, qui tigna dolant, sed omnes, qui aedificant, Digest.; af — tignum, i, n., (pl. masc. tigni, orum, Liv. 44, 5), [tego]; I) „alm.": Bygningstømmer el. Bygningmaterialer, (saal. alene forcl. o. i Retssproget); - tigni appellatione in lege XII tabb. omne genus materiae, ex qua aedificia constant, significatur, Digest.; in vineis tigni appellatione continentur ··· perticae, pedamenta, ibd.; men tignum junctum, (i. e. in parietem alium immissum), ibd.; — II) „beſ." (o. classiſk): Stykke Bygningstræ, Biælke, odl.; - tigna trabesque etc., Lucr. 2, 192; men Caes. B. C. 2, 9: supraque ea tigna ··· trabes injecerunt; cf. id. B. G. 4, 17, ogſ. Hor. Ep. 2, 2, 73, o. id. A. P. 279; men Lucr. 5, 1266: dolare ac radere tigna, Et terebrare etiam ac pertundere perque forare; men Ovid. Met. 8, 648: Sordida terga suis pigro pendentia tigno, etc., (paa det sodede Tværtræ); men ∾ cava, Propert. 4, 6, 50, (i. e. naves).

Tigrānes, is, m.: Konge i Armenien, og Svigersøn af K. Mithridates, Cic. Manil. 9 o. 15, oftere, Sall. Epist. Mithrid. ad Arsacem; — II) hans Søn, Tigranes, nævnes Cic. Att. 3, 8. — Tigrānŏcerta, ae, f., Plin. 6, 10, o. Tigranocerta, orum, n., Tac. Ann. 15, 4: Hovedstaden i Armenien. — tigrĭfer, a, um, [tigris, fero]: som frembringer el. har Tigre, Niphates, Sidon. — tigrīnus, 3: tigret el. spettet, (om Træ i Borde, odl.), Plin. 13, 15; af — 1. tigris, is o. idis, comm., („poet." ofteſt fem.): Tigeren, Varr., Mela 3, 5, Plin. 8, 25; ∾ Hyrcanae, Armeniae, Virg.; men ocior ··· tigride feta, Lucan.; - ofteſt „poet." som Billede paa Grusomhed; tum me de tigride natam ··· fatebor, Ovid. Met. 7, 32; ligel. Virg. Aen. 4, 367: Hyrcanaeque admorunt ubera tigres; - men om en Umulighed: tigres subsidere cervis, Hor. Epod. 16, 31; cf. id. A. P. 13; - naar Guden Bacchus's Vogn er forspændt med Tigre, da betegnes derved Humanitetens Alvælde over Raaheden; vid. Hor. Od. 3, 3, 14, Virg. Aen. 6, 806, Ovid. Am. 1, 2, 48, oftere; — II) df. „overſ."; A) Tigerſkind, Stat., Claudian.; — B) Navnet paa et med et Tigerbillede smykket Skib, Tigeren, Virg. Aen. 10, 166; — not.: i d. persiſke Sprog betegner tigris: en Pil, Varr., Plin. — 2. Tigris, is o. idis, m., Τίγρις: Tigeren el. Tigerfloden, [saal. benævnt af dens rivende Hurtighed; ſ. frgd., not.]; om dens Udspring i de armeniſke Bierge, og videre Løb, ſ. Plin. 6, 21; cf. Lucan. 3, 256 o. 261 flgd.; - men Hor. Od. 4, 14, 46: te rapidus Tigris (miratur), „poet." ſ. accola Tigridis — Tigurīnus pagus: Navnet paa en Canton i Helvetien, (rimel. hvor nu Zürich), Caes. B. G. 1, 12; — b) df. subst., Tigurini, orum, m., (Indvaanerne deraf), id. ibd.

†tĭlĭa, ae, f.: Linden el. Lindetræet, beſkrives Plin. 16, 25; - tiliae leves, pingues, Virg., molles, Ovid.; men Virg. Ge. 1, 173: Caeditur et tilia ante jugo levis, etc.; ogſ. forbindes arbor tilia, (ligesom lapis silex), Plin.; — II) „overſ.": Lindebast el. Baand deraf, Plin. 16, 25; ogſ. Bast el. Bastbaand af andre Træer, vid. id. 24, 33; df. — tĭlĭācĕus, 3: af Lindetræ, tabulae, Capitolin.; — tĭlĭāgĭnĕus, 3: = frgd., arculae, Colum.; o. — tĭlĭāris, e: = frgd., tabula, Coel. Aur.

Tīmaeus, i, m., Τίμαιος; I) græſk Historieſkriver paa Sicilien, under Agathocles, Cic. d. Or. 2, 14, oftere, Nep. Alcib. 11; — II) en pythagoreiſk Philosoph, samtidig med Plato, Cic. Fin. 5, 29; — b) efter ham benævnes den platoniſke Dialog Timaeus, som Cicero oversatte paa Latin under Navnet: Timaeus, sive de Universo, hvoraf dog alene haves Brudstykker; ſ. ogſ. Cic. Tusc. 1, 25, oftere. — Tīmāgĕnes, is, m., Τιμαγένης: lærd og frimodig Rhetor paa Keiser Augustus's Tid; - vid. Senec. d. Ir. 3, 23, o. Hor. Ep. 1, 19, 15, ogſ. Quintil. 1, 10, 10. — Tīmāvus, i, m.: Flod i Istrien, imellem Aqvileja o. Triest; - vid. Mela 2, 4, Virg. Aen. 1, 244, Liv. 41, 5, o. A.

tĭmĕfactus, 3, [timeo, facio]: forſkrækket el. bortſkræmmet; - ∾ religiones etc., Lucr. 2, 43; ligel. quamvis timefacta libertas, etc., Cic. Off. 2, 7. — timens, tis, partic. o. adj. af flgd. — tĭmĕo, ŭi, 2, v. a. o. n.: frygter, er i Frygt, (ſtærkere end metuo); ſtaaer c. acc., m. Relativ= el. Objectsſætn., m. ut el. ne, ogſ. absol., (undert. ogſ. c. dat. resp., el. m. en Præpoſ.); a) c. acc.; - quamquam omnia sunt metuenda, nihil magis, quam perfidiam, timemus, Cic. Fam. 1, 5; quem tamdiu ··· timuissent, Nep. Eum. 11; cf. Cic. Catil. 1, 7, o. Caes. B. G. 1, 40; timeo meos, Plaut.; - Nec miser impendens magnum timet aëre saxum Tantalus ··· Sed magis in vita divum metus urguet inanis Mortales, casumque timent, quem cuique ferat sors, Lucr. 3, 993 flgd.; ∾ iram numinis, Ovid. Met. 6, 313; cuncta timemus amantes, id.; men ∾ flagitium pejus leto, Hor. Od. 4, 9, 50; men neminem celerius opprimi, quam qui nihil timeret, vid. Vell. 2, 118; ſ. ogſ. Lucr. 1, 112, ogſ. id. 3, 41, hvor pass.; ligel. Quintil. 8, 3, 5: si vis (fulminum) tantum, non etiam ipse fulgor timeretur; ſ.

ogſ. Plin. Ep. 1, 5; - ogſ. m. tilføiet dat. respect.; nostrae causae nihil nos timere, Quintil.; ∾ furem caulibus, Juvenal.; - ogſ. m. de; de suo ac legionis periculo nihil timebat, Caes. B. G. 5, 57; ligel. ∾ nihil de bello, id. ibd. 3,3; — b) m. Relativſætn.; - misera timeo, incertum hoc quorsus accidat, Ter. Andr. 1, 5, 29; ligel. haec quo sint eruptura, timeo, Cic. Att. 2, 20; cf. id. Div. in Caecil. 13; ogſ. m. tilføiet dat. respect., vid. Ter. Andr. 2, 5, 8; - ligel. m. Objectsſætn. (el. c. inf.); etsi timebat ··· objicere etc., Caes. B. C. 1, 64; Nec jurare time, Tibull. 1, 4, 21; cf. Hor. Od. 1, 8, 8, id. A. P. 170 o. 197, ogſ. Ovid. Met. 1, 593, oftere; — c) m. ne el. ut, (i hvilket Fald ne oversættes med at, ut ved at ikke); - neque timerent, ne circumvenirentur, Caes. B. G. 2, 26; cf. Hor. Ep. 1, 17, 37; - omnes labores te excipere video; timeo, ut sustineas, Cic. Fam. 14,2; cf. Caes. B. G. 1, 39; — d) absol., etc.; - salva est navis; ne time, Plaut.; timentes confirmat, Caes. B. G. 7, 7; et timere et admirari (nos) fingimus, Quintil.; men suo quemque arbitratu timere oportere, vid. Cic. p. Dom. 4; ſ. ogſ. Lucr. 2, 54; - ogſ. m. praepos.; de re publica valde timeo, Cic. Att. 7, 6; (ſ. ogſ. ovenf.); a quo quidem genere ego numquam timui, id. Sull. 20; - ogſ. ofte m. tilføiet dat. respect.; qui sibi timuerant, Caes.; cf. Hor. Sat. 2, 1, 23: Quum sibi quisque timet, etc.; ∾ suis rebus, Caes.; cf. id. B. C. 3, 69: ∾ receptui suo; ligel. ∾ alicui, (frygte paa nogens Vegne), Quintil., Virg., Hor.; ∾ urbi, id. Od. 3, 29, 26; - ogſ. impers.: urbi Magnoque timetur, Lucan. 7, 138; — II) partic. timens, tis, ogſ. ſom adj., o. ligeſom timidus, c. gen., Lucr. 6, 1237: Vitai nimium cupipidi mortisque timentes, etc. — timescens, tis, partic., [timeo]: frygtende, c. acc., Ammian. 31, 4.

*tĭmĭde, adv.: frygtſomt, ængsteligen, feigt; - ne quid abjecte, ne quid timide ··· faciamus, Cic. Tusc. 2, 23; cf. Hor. A. P. 171, Ovid. Met. 1, 746, o. A.; — b) ogſ. undert.: forſigtigen el. varſomt; ſaal. in compar., Cic. Caecin. 27: ipso praesente de ejus virtute timidius dicerem; ligel. in superl., quod timidissime ··· dicendum est, Quintil. 11, 1, 77; — tĭmĭdĭtas, atis, f.: Frygtſomhed, Ængstelighed, Feighed; - in quem metus (cadit), in eundem formido, timiditas, etc., Cic. Tusc. 5, 18; verecundiam timiditas imitatur, id. Part. or. 23; cf. Plin. Ep. 2, 10; ogſ. in pl., Cic. Mil. 16: quantae in periculis fugae proximorum, quantae timiditates? — b) kan ogſ. undert. hede: Forſigtighed el. Varſomhed; vid. id. d. Or. 2, 74; o. — tĭmĭdŭle, adv. demin.: noget frygtſomt, Appul.; — [af flgd.].

tĭmĭdus, 3, [timeo]: frygtſom el. ængstelig, feig el. forknyt, odl.; - se a te ··· timidum atque ignavum judicari, Cic. Fam. 11, 18; imbelles timidique, id.; timidus in labore militari, id.; non timidus ad mortem, id.; - quae timido animo ··· fiant, id. Off. 3, 32; ∾ spes, Ovid., fides, id., manus, id.; ∾ tergum, Hor. Od. 3, 2, 16; et timidae dirige navis iter („alleg."), Ovid. Fast. 1, 4; - compar., nihil timidius columba, Varr.; ligel. ∾ mandata etc., quam etc., Cic. Fam. 11, 18; superl., ∾ turba, columbae, Ovid. A. A. 1, 117; cf. id. Met. 5, 224; — b) „poet." ogſ. c. inf., Hor. Od. 3, 19, 2: Codrus, pro patria non timidus mori, etc.; cf. id. ibd. 4, 9, 52; — c) gen.; oftest „poet."; - ſaal. timidusque procellae, Hor. A. P. 28; men Ovid. Met. 5, 100: aequi cultor, timidusque deorum, (gudfrygtig); ogſ. i efteraug. Proſa; nocturna animalia ··· timida lucis, Senec. Vit. beat. 21.

Tīmŏlĕon, ontis, m., *Τιμολέων*: berømt corinthiſk Feltherre; vid. Nep. Timoleon; — B) df. adj. Tīmŏlĕontēus, 3, gymnasium, ibd. 5. — Tīmon, ōnis, m.: navnkundig Menneſkefiende i Athenen; - vid. Cic. Lael. 23, o. id. Tusc. 4, 11; ſ. ogſ. Gell. 3, 17.

tĭmor, oris, m., [timeo]: Frygt, Forſkrækkelſe, Ængſtelſe; - definiunt timorem metum mali appropinquantis, Cic. Tusc. 4, 8; cruciatu timoris angi, id. Off. 2, 7; amici nostri de nobis maximo timore afficiuntur, id. Fam. 11, 2; in timorem dabo Militarem advenam, Plaut. Pseud. 4, 1, 19; magno timore sum, sed bene speramus, Cic. Att. 5, 14; timore perterritus, id., Caes.; cf. Cic. R. Am. 4, o. Caes. B. G. 1, 34; men se ex maximo timore colligere, id.; timore sublato, id.; men Cic. d. Rep. 1, 15: quod hominibus perturbatis inanem religionem timoremque dejecerat; - ubi timor est, ne etc., Colum.; cf. Virg. Aen. 6, 352; men in timore civitas fuit, m. flgd. Objectsſætn., Liv. 32, 26; men id. 45, 26: quum major a Romanis metus timorem a principibus suis vicisset; - ogſ. c. gen. obj.; belli magni timor impendet, Cic. Fam. 2, 7; ∾ repentinae incursionis, Caes. B. G. 6, 23; ∾ mortis, Lucr., Ovid.; - ogſ. in pl., timores inter et iras, Hor. Ep. 1, 4, 12; cf. Catull. 64, 99, o. Cic. d. Rep. 1, 44; — B) perſonificeret findes Timor, Hor. Od. 3, 1, 37, o. Ovid. Met. 12, 60; cf. Cic. N. D. 3, 17; — II) „poet. overf."; A) Ærefrygt; - ∾ deum (for Guderne), Lucr., Hor. Sat. 2, 3, 295, o. A.; — B) hvad der foraarſager Frygt el. Skræk; et Skrækkebillede; - Cacus, Aventinae timor atque infamia silvae, etc., vid. Ovid. Fast. 1, 551; et audaci tu timor esse potes, Propert. 3, 5, 40; ligel. mederi huic timori, Plin. 8, 50; — b) „poet." ogſ. om den (elſkede) Gienſtand, for hvilken man er bekymret, Stat. Silv. 3, 2, 79.

Tīmŏthĕus, ĕi, m., *Τιμόθεος*: Søn af Conon, berømt atheniensiſk Feltherre; - vid. Nep. Timotheus, ogſ. Cic. Off. 1, 32, oftere; — not.: om en Kunſtner af dette Navn ſ. Cic. Leg. 2, 15, o. Quintil. 2, 3, 3.

tīna, ae, f.: Vinfad, Varr. ap. Non.; ſ. ogſ. Fest. p. 365. — tinca, ae, f.: etſlags Flodfiſk, Auson., (cyprinus tinca L.). — *tinctĭlis, e: til at dyppe i; - Nam volucri ferro tinctile virus inest, Ovid. Trist. 3, 10, 64; — tinctor, oris, m.: en Farver, Vitruv.; — df. tinctōrĭus, 3: hørende til Farvning; df. „overf.": cujus semper est tinctoria mens, (ſom altid tørſter efter Blod), Plin. 7, 5; o. — tinctūra, ae, f.: Farven el. Farvning, Plin.; ogſ. in pl., id. 31, 46; — [tingo]. — 1. tinctus, 3, partic. af tingo. — 2. tinctus, us, m., [tingo]: Dyppelſe el. Sauſ; - croceo tinctu (avis: med Saffranſauſ), Plin. 10, 86.

†tĭnĕa, ae, f.: enhver gnavende Orm, navnl. Møl i Klæder og Bøger; - vid. Hor. Sat. 2, 3, 119, o. id. Ep. 1, 20, 12; ligel. Ovid. Pont. 1, 1, 72: ut Conditus tineae carpitur ore liber; men Martial. 11, 1, m. Lune o. „metonym.": qui revolvant Nostrarum tineas ineptiarum (ſ. libellos nostros: mine Epigrammer); men agrestes tineae, Ovid. Met. 15, 373, (i. e. bombyces); ogſ. Træorm, Vitruv.; ogſ. Orm i Bikuber, paa Figentræer, odl.; vid. Virg. Ge. 4, 246, o. Colum.; ogſ. Orm i det menneſkelige Legeme, Plin. 27, 120, oftere; ogſ. ſ. pediculi, Claudian.; df. — tĭnĕŏla, ae, f., demin.: liden Orm, Veget.; o. — tĭnĕōsus, 3: fuld af Orm, alvei, Colum. 9, 14.

tingo, (tinguo), tinxi, tinctum, 3, v. a., *τέγγω*; I) „egenl."; A) „alm.": væder el. befugter; - tunica sanguine Centauri tincta, Cic. N. D. 3, 28; ∾ pavimentum mero, Hor., vestigia pedum in unda, Ovid.; ∾ corpora flumine, (bade ſig), id.; men id. Met. 15, 418: ante ··· in alto Phoebus anhelos Aequore tinget equos, quam etc., (før ſkal Solen gaae ned, end oſv.); men Hor. Od. 4, 12, 22: te meis Immunem ··· tingere poculis, (beværte dig med min Vin); — B) „beſ.": væder med en Farve, farver; - Phocaico bibulas tingebat murice lanas, Ovid. Met. 6, 9; men Hor. Od. 2, 16, 35: bis Afro Murice tinctae ··· lanae; cf. Tibull. 2, 4, 28: Et niveam Tyrio murice tingit ovem, (den ſnehvide Uld); men tinguntur sole populi, (blive farvede el. brune), Plin.; cf. Hor. Od. 3, 10, 14: tinctus viola

pallor amantium; men om Offerdyret: ∾ cultros sanguine, Ovid.; cf. Hor. Od. 3, 23, 13; ∾ cutem, (sminke den), Martial.; ∾ numos, (forsølve el. forgylde dem), Digest.; men „poet.": ∾ loca lumine (belyse), Lucr. 6, 172; cf. id. 5, 720; — C) af Participierne tingens o. tinctus findes som subst.; 1) tingentes, ium, m.: de Farvende el. Farverne, Plin. 9, 62; — 2) tincta, orum, n.: farvede el. brogede Tøier; - vid. Cic. Leg. 2, 18: tincta vero (i Modsætn. af color albus) absint, nisi a bellicis insignibus; — II) „fig.", navnl. m. Hensyn paa Talen o. den Talende: som har et Anstrøg deraf, odl.; - orator sit mihi tinctus litteris, etc., Cic. d. Or. 2, 20; cf. id. Brut. 58; - verba expressa ··· et sensu tincta, etc., Quintil. 4, 2, 117; men sales lepore Attico tincti, Martial.; cf. Senec. Ep. 66: virtus, quicquid attigit, in similitudinem sui adducit, et tingit.

tīnĭārĭa, ae, f., [tinea]: Mølurt, (teucrium polium L.), Scribon. — tinnimentum, i, n.: Klingen el. Klang; - vid. Plaut. Rud. 3, 5, 26: Illud quidem edepol tinnimentum est auribus; af — tinnio, īvi el. ĭi, ītum, 4, v. n. o. a, [a sono factum]: at klinge el. klirre el. ringe, odl.; - Numquam edepol temere tinniit tintinnabulum etc., Plaut. Trin. 4, 2, 162; „ny" (litteram) in fine praecipue quasi tinnientem etc., Quintil. 12, 10, 31; men tibi diu tinnisse auriculas, (at det har klinget for dine Ørn), M. Aurel. ap. Front.; men m. Lune: ecquid Dolabella tinniat, (om han klinger med Pengene, om han betaler), Cic. Att. 14, 21; men Pers. 5, 105, „alleg.": veri speciem dignoscere calles, Ne qua subaerato mendosum tinniat auro? (giver en falsk Klang); — II) „overf.": at skrige el. larme el. synge, odl.; - nimium tinnis (uxor), Plaut. Casin. 2, 3, 32; cf. id. Poen. prol. 32: Matronae ··· Canora hic voce sua tinnire temperent; men Suet. Ner. 20: aliquid se suffert tinniturum, (vilde synge noget Fuldtonende); ogs. om Fuglenes Qviddren, Calpurn. Ecl. 5, 16.

tinnīto, are, v. intens. n. af tinnio; om Fugle: at synge el. qviddre, auct. Carm. d. Philom. 9. — *tinnītus, us, m.: Klingen el. Klang af sammenslagne Metalbækkener, af Vaaben, odl.; - Tinnitusque cie, et matris quate cymbala circum, Virg. Ge. 4, 64; ligel. Ovid. Fast. 4, 184: Aeraque tinnitus aere repulsa dabunt; cf. Plin. 34, 19; men ∾ lituum, (Skraldet deraf), Sil.; men Plin. 20, 57: ad sonitus atque tinnitus (aurium: naar det klinger el. synger for Ørene); — II) „overf." om Talen: Ordklang; - in pl., Tac. Orat. 26; o. — tinnŭlus, 3: klingende el. tonende el. lydende, odl.; - Jactantem Pharia tinnula sistra manu, Ovid. Pont. 1, 1, 38; Tinnulaque aera sonant, id. Met. 4, 393; ∾ fistula, Calpurn.; men ∾ vox, Catull. 61, 13; df. ogs. „poet.": ∾ Gades, (d. e. Sang af gaditanske Jomfruer), Stat. Silv. 1, 6; — II) „overf.": (rhetores) tumidos et corruptos et tinnulos, (hvis Tale er klingende el. larmende) etc., Quintil. 2, 3, 9; — [tinnio]. — tinnuncŭlus, i, m.: en Falkeart, Taarnfalken, Plin., Colum.

tintinnābŭlātus, 3: behængt med Bjælder, greges, Sidon.; af — tintinnābŭlum, i, n., [tintinno]: Bjælde el. Klokke paa Dørene el. til at ringe med paa Tyendet, el. til at hænge paa Kreaturer, odl.; - vid. Plaut. Trin. 4, 2, 162, und. tinnio; cf Juvenal. 6, 441; men Suet. Aug. 9: tintinnabulis fastigium templi redimire; - men tintinnabula, Plaut. Pseud. 1, 3, 98: klirrende Lænker, s. und. flgd. — tintinnācŭlus, 3, [tintinno]: som klinger el. rasler med noget; - df. Plaut. Truc. 4, 3, 8: ∾ viri, (de med Lænker klirrende Bødler). — tintinnĭo, ire, s. und. flgd. — tintinno, are, v. n., [redupliceret af tinnio]: at klinge el. rasle, odl.; (forcl. Ord); - ubi ··· tintinnabant compedes, Naev. ap. Fest. p. 364; — not.: Biformer deraf ere; a) tintinnĭo, ire; hvf. ∾ janitoris impedimenta (i. e. catenas) audio, Afran. ap. Non.; — b) tintĭno, are; hvf. sonitu suopte Tintinant aures, Catull. 51, 10. — tintinnum, i, n., [tintinno]: Bjælde, odl., Venant. — tintīno, are, s. und. tintinno. — tīnus, i, m.: den laurbæragtige Snebold, (viburnum tinus L.), Plin. 15, 39, Ovid. Met. 10, 98.

tiphe, es, f., τίφη: en Kornart, rimel. triticum monococcum L., germ. Einkorn el. Peterskorn; - vid. Plin. 18, 29. — tiphȳon, i, n., τίφυον: en Art af Narcissen, Plin. 21, 39. — Tīphys, ўos, m., Τῖφυς: Styrmanden paa Skibet Argo, Virg. Ecl. 4, 34; men Ovid. Her. 6, 48: Quid tibi cum patria, navita Tiphy, mea? — tippŭla, ae, f.: Vandedderkoppen, Varr. ap. Non.; Neque tippulae levius pondus est, quam fides lenonia, Plaut. Pers. 2, 2, 63.

Tirĕsias, ae, m., Τειρεσίας: berømt blind Spaamand i Theben; - vid. Hygin. Fabb. 68 o. 75, ogs. Ovid. Met. 3, 335; Tiresias auspicia avium invenit, Plin. 7, 57; cf. Cic. Tusc. 5, 39: itaque augurem Terisiam ··· numquam inducunt (poëtae) deplorantem caecitatem suam, etc.; — b) df. „poet." ogs. f. caecus: blind, Juvenal. 13, 249. — Tīrĭdātes, ae, m.: Navnet paa flere Konger i Armenien; - vid. Hor. Od. 1, 26, 5, Suet. Ner. 13 o. 30, o. A.

1. tīro, ōnis, m.; I) oprdl. i Krigssproget: den nyudskrevne unge Soldat, en Recrut; - ex legione tironum, (opp. ex veterana), Caes. B. C. 3, 28; men Cic. Tusc. 1, 16: aetas tironum plerumque melior; sed ferre laborem, contemnere vulnus, consuetudo docet; men Liv. 33, 3: tirones ab sedecim annis milites scribebat; — b) ogs. adj.; - quid tirones milites sentiant, (opp. valerani), Cic. Phil. 11, 15; ligel. ∾ exercitus, id., Liv. 21, 43; — II) „overf." o. udenfor Krigssproget: som endnu mangler Indsigt og Øvelse, en Begynder i sit Slags; - hominem, non aetate, sed usu forensi atque exercitatione tironem etc., Cic. Div. in Caecil. 15; cf. id. d. Or. 1, 50: fateor, callidum quendam hunc, et nulla in re tironem ac rudem etc.; s. ogs. id. R. Am. 6; men id. Verr. 2, 6: tametsi non provinciae rudis erat et tiro; - deductus in forum tiro, (som Yngling, neml. efter Anlæggelsen af Mandstogaen), Suet. Ner. 7; cf. Ovid. Fast. 3, 787: Ergo, ut tironem celebrare frequentia possit, Visa dies dandae non aliena togae; - tirones gladiatorum, Suet. Caes. 26; ogs. adj., tirones gladiatores, auct. B. Afr. 70; - endel. ogs. om Dyrene: ut tironem (bovem) cum veterano adjungant, Varr. R. R. 1, 20. — 2. Tiro, oniš, m.: romersk Mandsnavn, hvoraf bes. er at mærke: M. Tullius Tiro: Cicero's Frigivne, en Mand af ypperlig Lærdom og Dannelse; - vid. Cic. Fam. 16, 10, oftere, ogs. Gell. 7, 3, oftere; — B) df. Tīrōnĭānus, 3, liber, Gell. 13, 20.

*tīrōcĭnĭum, i, n.; I) oprdl. i Krigssproget: den første Krigstieneste, navnl. den unge Krigers Uerfarenhed i Kampen, rudimentum; - vid. auct. B. Afr. 31, o. A.; ligel. in pl., Flor. 2, 3; — B) ogs. concret f. d. unge Mandskab; - quum contemptum tirocinium etiam mitiores barbaros excitare ad rebellandum possit, Liv. 40, 35; — II) „overf." el. „alm.": ungdommelig Uerfarenhed el. Mangel paa Øvelse; - quum simul et tirocinio et perturbatione juvenis moveretur (senatus), Liv. 39, 47; — df. oftere: det første Forsøg, Prøve el. Prøvestykke, (navnl. i det offenlige Foredrag); - in L. Paulo accusando tirocinium ponere etc., Liv. 45, 37; cf. Quintil. 12, 6, 3: nec differendum est tirocinium in senectutem; - ogs. den første offenlige Fremtræden, navnl. efter Anlæggelsen af Mandstogaen; - vid. Suet. Aug. 26: ut Cajum et Lucium filios suo quemque tirocinio deduceret in forum; cf. id. Tib. 54; - sjeld.

om Ting; ∾ navium, (deres første Fart el. Reise), Plin. 24, 26; o. — tīrōnātus, us, m.: en Recruts Stand el. Stilling, Cod. Theod.; — [l. tiro]. — Tironianus, 3, f. und. 2. Tiro. — tīruncŭla, ae, fem. af flgd.: Begynderinde el. Disciplinde, Hieronym.; men „overf." ∾ (canis: som førstegang er drægtig), Colum. — tīruncŭlus, i, m., demin. af tiro: ung Begynder; (efteraug. Ord); - quam vehementes haberent tirunculi impetus primos ad optima quaeque, si etc.? Senec. Ep. 108; cf. Plin. Ep. 3, 6, o. A.; - ogf. adj.: ∾ miles, Suet. Ner. 21.

Tīryns, this o. thos, f., Τίρυνς: By i Argolis, hvor Hercules blev opdraget, og hvorefter han hyppigen benævnes; - vid. Plin. 4, 9, o. Stat. Theb. 4, 147; — B) df. Tīrynthĭus, 3, hvf. subst. Tirynthii, orum: Indvaanerne af T., Plin. 7, 57; - oftest som Epithet til Hercules; saal. ∾ heros, Ovid., juvenis, id., hospes, id., (d. e. Hercules); - ligel. absol. Tirynthius, (d. e. Hercules); postquam Laurentia victor ··· Tyrinthius attigit arva, Virg. Aen. 7, 661; cf. Ovid. A. A. 1, 187; men id. Met. 6, 112: quum te, Tirynthia, cepit etc., (i. e. Alcmena); — b) df. „overf." f.: herculisk el. benævnt efter Hercules; - ∾ tela, Ovid. Met. 13, 401; men ∾ aula, (d. e. Herculaneum, som bygget af Hercules), Stat. Silv. 2, 2, 109; men ∾ tecta, (d. e. Saguntus, ligel. som bygget af Hercules), Sil.; men id. 8, 218: ∾ heros, (i. e. Fabius cunctator); ligel. ∾ proles el. gens, (i. e. gens Fabia, som nedstammende fra Hercules), id.

tis, (i. e. tui), Plaut., f. und. tu. — Tīsĭphŏne, es, f., Τισιφόνη, (Mordhævnerinden): en af Furierne; - Continuo sontes ultrix accincta flagello Tisiphone quatit insultans, etc., Virg. Aen. 6, 571; cf. Ovid. Met. 4, 480, Hor. Sat. 1, 8, 34, o. A.; - men Tisiphones atro si furit angue caput, Propert. 3, 3, 62; — b) df. adj.: Tīsĭphŏnēus, 3: tysiphoneisk; df. „overf.": forbrydersk; - ∾ tempora (vitae tuae), vid. Ovid. Trist. 4, 9, 5. — Tisse, es, f.: liden By paa Sicilien, Sil.; — df. B) Tissenses, ium, m.: Indvaanerne af Byen T., Cic. Verr. 3, 38; hede ogf. Tissinenses, Plin. 3, 14.

Titan, ānis, (sjeld. Titanus, i), m., Τιτάν: en Søn af Uranus og Gæa (el. Vesta el. Tellus), en ældre Broder af Saturnus, og Stamfader til Titanerne (Titani el. Titanes), der i Kampen med Jupiter om Herredømmet bleve ved hans Lynild nedslyngede i Tartarus); - Formen Titani har Plaut. Pers. 1, 1, 26, o. Cic. N. D. 2, 28; derimod er af Titanes: Titanum e genere etc., id. Leg. 3, 3, o. acc. Titanas, Hor. Od. 3, 4, 43, Ovid. Fast. 3, 797; - som Appellativ findes Titanus om en Olding, Plaut. Men. 5, 2, 101; — bb) herefter benævnes ogf.; a) Solguden el. Sol, som Søn af Hyperion o. Sønnesøn af den ældste Titan, Virg. Aen. 4, 119, Ovid. Met. 1, 10, oftere; — b) Prometheus, ligel. igiennem Jupiter: Sønnesøn af d. ældste Titan, Juvenal. 14, 35; — B) df. 1) Tītānĭus, 3: titanisk, pubes etc., Virg. Aen. 6, 580, bella, Sil.; men ∾ ales, (d. e. Phoenix, som hellig til Solen el. Titan), Claudian.; — bb) df. subst.; a) Titanius, i, m., d. e. Solguden (el. Titan), Avien. Arat. 127; — b) Titania, ae, f., om Latona som Datter af Titanen Coeus, Ovid. Met. 6, 346; - om Pyrrha, som nedstammende fra Titanen Prometheus, id. ibd. 3, 173; - endel. om Circe, som Datter af Titanen Sol, ibd. 14, 382 o. 438; — 2) Tītānĭăcus, 3: = frgd.; - ∾ dracones, (som opstaaede af Titanerblod), Ovid. Met. 7, 398; — 3) Tītānis, ĭdis, f.: titanisk, pugna, Juvenal. 8, 132; men ∾ Circe, (f. ovenf.), Ovid. Met. 13, 968; heder ogf. absol. Titanis, ibd. 14, 14; - men Titanida Latonam, (f. ovenf.), ibd. 6, 185; ligel. Titanida Thetyn, (som Søster af Sol), id. Fast. 5, 81. — Titanes, um, o. Titani, orum, f. und. Titan. — Titaniacus, 3, Titanis, idis, o. Titanius, 3, f. und. Titan. — Titanus, i, f. und. Titan.

Tithonaeus, 3, Tithonis, idis, o. Tithonius, 3, f. und. flgd. — Tīthōnus, i, m., Τιθωνός: Søn af Laomedon, Gemal af Aurora, Fader til Memnon; - Tithoni croceum linquens Aurora cubile, Virg. Aen. 4, 585; cf. Ovid. Her. 18, 111; - men fordi den ham af Guderne skienkede Udødelighed ikke kunde sikkre ham imod Alderdommens Lidelser, blev han omsider opløst i Luft (remotus in auras), el. forvandlet til en Cicade; vid. Hor. Od. 1, 28, 8, o id. ibd. 2, 16, 30, ogf. Cic. d. Senect. 1; — B) df. 1) Tīthōnĭus, 3: tithonisk; - ∾ conjux, (d. e. Aurora), Ovid. Fast. 3, 403; ogf. absol. Tithonia, id. ibd. 4, 943; ∾ senectus, Stat.; — 2) Tīthōnaeus, 3: = frgd., Memnon, Avien.; — 3) Tithōnis, ĭdis, f.: Tithonus's Gemalinde Aurora, Stat. Silv. 5, 1, 34. — tithȳmălis, ĭdis, f., τιθυμαλίς: en Art af flgd., (euphorbia paralias L.), Plin. 26, 41. — tithȳmălus (-allus), i, m., τιθύμαλος: Ulvemelk, (euphorbia L.), vid. Plin. 26, 39 flgd.

Titianus, 3, Titienses, ium, o. Tities, ium, f. und. Titius. — *tītillāmentum, i, n., sjeld. Biform af flgd., Fulgent.; — tītillātĭo, onis, f.: Kildren el. Kildring; „overf.": Pirring el. Lokkelse; - at non est voluptatum tanta quasi titillatio in sensibus, Cic. d. Senect. 14; cf. id. N. D. 1, 41; o. — tītillātus, us, m.: = frgd., Plin. 11, 77; af — tītillo, avi, atum, 1, v. a., [rimel. at sammenl. m. τίλλω, i. e. vello, el. efter Doederl. m. tetigisse af tango]: kildrer; ogf. „fig.": pirrer, lokker, forfører, odl.; - quae Titillare magis sensus, quam laedere possunt, Lucr. 2, 428; cf. Cic. Fin. 1, 11; men id. Off. 2, 18: multitudinis levitatem voluptate quasi titillantes; men Hor. Sat. 2, 3, 179: ne vos titillet gloria, etc.; df. — tītillus, i, m., sjld. Biform af titillatio, Cod. Theod. — Tītĭnĭus (Titinn.), i, m.: forel. romersk Comoediedigter, hvis Fragmenter haves i Neukirch. Fab. Togat. — tītĭo, onis, f.: Brand, Varr. ap. Non.; - ∾ ardens, Appul.; ∾ exstincti, Cels.

Tītĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; - Sex. Titius: en Almuetribun, efter hvem Dansen Titius fik Navn; - vid. Cic. Brut. 62; — B) df. 1) Tītĭus 3: hørende til el. benævnt efter en Titius (el. Titus); - ∾ lex, Cic. Mur. 8, o. id. Leg. 2, 6; ∾ atrium, Liv. 39, 44; ∾ sodales, (indstiftede af K. Titus Tatius for Vedligeholdelsen af den sabinske Cultus), Tac. Ann. 1, 54; — 2) Tĭtĭānus, 3: = frgd., fundus, Digest.; — 3) Tĭtĭensis, e: hørende til el. benævnt efter K. Titus Tatius, sodales, (f. ovenf.); — b) df. subst. Titienses, ium, m., (f. d. sædv. Tatienses): Navnet paa en af de trende romerske Riddercenturier, f. und. Tatius, Inscriptt.; - f. Titienses findes ogf. Tities, ium, Propert. 4, 1, 31. — tītĭvillītĭum, i, n., comisk Ord om en Ubetydelighed, (omtr. som vort: Fnug, odl.); - Non ego istuc verbum empsitem tituvillitio, Plaut. Casin. 2, 5, 39; cf. Fest. p. 366.

*tĭtŭbanter, adv.: vaklende; df. „fig.": usikkert, tvivlende; - posuistis (I have anført el. antaget), atque id tamen titubanter et strictim, etc., Cic. Coel. 7; cf. auct. ad Her. 4, 41; — tĭtŭbantĭa, ae, f.: Vaklen; df. „overf.", ∾ linguae el. oris: stammende el. utydelig Udtale; - vid. Suet. Vitell. 6, o. id. Claud. 3; o. — tĭtŭbātĭo, onis, f.; - ∾ linguae, Macrob.; — b) ogf. „ment.": Uvished, Forlegenhed; - vid. auct. ad Her. 2, 8; — [flgd.].

tĭtŭbo, avi, atum, 1, v. n. (o. a.), [efter Doederl. at sammenl. m. duo, dubito]: vakler el. raver (som drukken); - Silenus titubans annisque meroque, Ovid. Met. 11, 90; cf. id. ibd. 3, 607, ibd. 4, 26, ogf. Phaedr. 4, 14; men Hor. Ep. 1, 13, 19: cave, ne titubes, (fald ikke, gaae forsigtigt); - „poet." ogf. in pass.: vestigia titubata (f. titubantia), Virg. Aen. 5,

332; — b) ogſ. „overſ." om Organet: at lesbe el. ſtamme, odl.; - vid. Ovid. A. A. 1, 598; — II) „ment.": vakler el. er uvis i mit Udſagn (navnl. ſom Vidne, odl.), er forlegen el. forknyt el. raadvild; - testes si verbo titubarint, quo revertantur, non habebunt, Cic. Flacc. 10; cf. id. Coel. 28; men Plaut. Pseud. 1, 1, 42: Lacrumans titubanti animo, corde et pectore; - ogſ. impers.: si quid forte titubatum est, ut fit in bello, Cic. Fam. 12, 10; cf. id. d. Or. 3, 50: versus debilitatur, quacumque ejus parte sit titubatum.

tĭtŭlo, avi, atum, 1, v. a.: benævner el. betitler, (for- o. efterel. Ord), Pompon. ap. Non., Tertull; af — tĭtŭlus, i, m.: Overſkrift, Indſkrift, Titel; - aram ... cum ingenti rerum a se gestarum titulo etc., Liv. 28, 46; cf. Ovid. Met. 9, 791: dant munera templis, Addunt et titulum: titulus breve carmen habebat; cf. id. Trist. 4, 2, 20; men id. Rem. Am., in.: Legerat hujus Amor titulum nomenque libelli; cf. Martial. 13, 3; men ipsis librorum titulis (Bogtitlerne) etc., Quintil.; ∾ sepulcri: Gravſkrift, Juvenal.; - ogſ. Indſkrift el. Opſlag til Salg, Plin. Ep. 7, 27; ſ. ogſ. Propert. 4, 5, 51; bf. „poet.": sub titulum ire, (blive opſlaaet til Salg), Tibull. 2, 4, 54; men Ovid. Rem Am. 302: Sub titulum nostros misit avara lares, (lode udbyde til Salg, lod ſælge); — II) „fig."; A) „beſ.": Ærestitel el. Hædersnavn, ærefuld Benævnelſe el. Mindelſe, odl.; - sustinere titulum consulatus etc., Cic. Tusc. 5, 10; men Liv. 28, 41: sicut penes Lutatium prioris perpetrati belli titulus fuit, etc.; cf. Ovid. Met. 7, 56: ∾ servatae pubis Achivae; men absol.: Qui stupet in titulis et imaginibus, Hor. Sat. 1, 6, 17; cf. Ovid. Fast. 2, 16: per titulos ingredimurque tuos, (beſynge dine Hædersnavne); — B) „alm.": ydre Grund, Foregivende, Paaſkud; - vid. Liv. 36, 17, o. id. 37, 54; ligel. Vell. 2, 45: sub honorificentissimo ministerii titulo; cf. Plin. Ep. 2, 11: nomine unguentarii (sc. argenti), qui titulus etc.; — b) ſild. ogſ. Tegn el. Mærke; - ∾ tepidi temporis (ciconia), Petron. Sat. 55.

Tĭtūrĭus, i, m.: en af Cæſars Legater; - vid. Caes. B. G. 5, 27 flgd.; - efter ham benævnes clades Tituriana, Suet. Caes. 67; (cf. Caes. B. G. 5, 27, oftere). — Tĭtus, i, m.: romerſt Fornavn, ſædv. afkortet: T.; - ſaal. T. Livius, o. fl.; men (Keiſer) T. Vespasianus, ſkrives ſædv. Titus; vid. Suet. Titus; — b) „poet." findes ogſ. Titus f. den og den; hvſ. ogſ. in pl., vid. Pers. 1, 20. — Tĭtȳrus, i, m.: Navnet paa en Hyrde, Virg. Ecl. 1, oftere; — II) bf. „overſ."; A) „alm.", f. Hyrde, Virg. Ecl. 8, 55; — B) tiener ogſ. „poet." til Betegning; a) af Virgilii Eclogae, Ovid. Am. 1, 15, 25; — b) af Digteren ſelv, Propert. 2, 25, 72. — Tĭtȳos (-us), i, m., Τιτυός: Søn af Juppiter, men blev, ifølge ſit Angreb paa Latona's Kydſthed, ved Apollo's Pile (el. ved Juppiters Lyn) nedſtyrtet til Underverdenen, hvor Gribber afaade hans ſtedſe voxende Lever; - vid. Lucr. 3, 997 flgd., Virg. Aen. 6, 595, ogſ. Hor. Od. 3, 4, 77, o. ibd. 4, 6, in., ogſ. Ovid. Met. 4, 456; cf. Tibull. 1, 3, 75: Porrectusque novem Tityus per jugera terrae Assiduas atro viscere pascit aves.

Tlēpŏlĕmus, i, m., Τληπόλεμος: en Søn af Hercules, anførte Rhodierne for Troja, Hygin., Ovid. Met. 12, 537. — Tmăros (-us), i, m., Τμάρος: Bierg i Epirus, Virg. Ecl. 8, 44; heder ogſ. Tomaros, Plin. Praef.; — B) bf. adj. Tmărĭus, 3, Juppiter, Claudian. — tmēsis, is, f., τμῆσις, i Grammatiken: Tmeſis, d. e. et Ords Adſkillelſe; - ſaal. cere comminuit brum, ſ. und. cerebrum, ogſ. Ennius ap. Serv. ad Virg. Aen. 1, 412. — Tmōlītes, is, o. Tmōlius, 3, ſ. und. flgd. — Tmōlus, i, m., Τμῶλος: et af ſin Vin berømt Bierg i Lydien, hvorfra ogſ. Floden Pactolus har ſit Udſpring; - vid. Plin. 5, 30, o. Ovid. Met. 11, 151, flgd., (hvor dette Bierg ogſ. findes perſonificeret); - ogſ. en By ved dette Bierg; vid. Tac. Ann. 2, 47; - heder ogſ. Tȳmōlus, Ovid. l. c., 86; — B) bf. 1) Tmōlĭus, 3: tmoliſk, terra, Ovid. Pont. 4, 15, 9; — b) subst. Tmolius, i, m., (sc. mons), Virg. Ge. 2, 98; — 2) Tmōlītes, is, m., vicanus, Cic. Flacc. 3; - ogſ. absol. Tmolites (sc. οἶνος): Tmolitervin, Plin. 14, 9.

tŏcŭlĭo, ōnis, m., [τόκος, d. e. Rente): en Aagrer el. Aagerkarl, Cic. Att. 2, 1. — tocchărchus, i, m.: Opſynsmand over Rorsfolkene, Hygin. Fab. 14. — *tōfācĕus (-ĭus), 3: af Tufſten, tufſtenagtig, argilla, Plin., lapis, Pallad.; — tōfĭcĭus, 3: = frgd., lapides, Capitolin.; — tōfīnus, 3: af Tufſten; - quae utraque et tofina et lignea antea fuerant, vid. Suet. Claud. 21; o. — tōfōsus, 3: ligeſom Tufſten, porøs, Sidon.; af — tōfus (ogſ. tophus), i, m.: Tufſtenen, en porøs Stenart, Plin. 17, 3, oftere; ∾ scaber, Virg. Ge. 2, 214; cf. Ovid. Met. 3, 160, o. id. ibd. 8, 561.

tŏga, ae, f., [tego]: Bedækning, Beklædning; I) „alm.", (men alene forel.); - in lecto ante togas habebant; ante enim olim fuit commune vestimentum et diurnum et nocturnum, et muliebre et virile, Varr. ap. Non.; — b) ligel. f. tectum: Tag el. Skiul, odl.; - rusticae togae ne sit copia, Titin. ap. Non.; — II) „beſ.": den romerſke Borgers af et eneſte Stykke Tøi beſtaaende vide, lange og flagrende Overklædning ſom Fredsdragt, Togaen; - sed, quod pacis est insigne et otii toga, etc., vid. Cic. Pis. 30; togam veteres ad calceos usque demittebant, vid. Quintil. 11, 3, 143; - toga praetexta (med Purpurbræmme) bares af Embedsmænd, ogſ. af fribaarne Drenge; hos disſe afløſtes praetexta ved Indtrædelſe i Mandsaarene (omtr. i det 15de Aar) af toga pura, ogſ. toga virilis (el. Mandstogaen); - sumpta virili toga etc., Cic. Lael. 1; togam dare filio, id. Att. 9, 6; - toga candida (hvidvalket) bares af de Embedſøgende el. Candidaterne, (ſ. und. candidus), derim. toga pulla af de Sørgende, (ſ. und. pullus); — B) bf. „overſ."; 1) f. Freden el. pax; - togam (appellare) pro pace, etc., vid. Cic. d. Or. 3, 42; ligel. Cedant arma togae, etc., id. (poëta) Off. 1, 22; — 2) fordi toga under Keiſerne meſt bares af den ſimplere Klasſe, ſaa findes ogſ. toga „poet." f. cliens el. Client; - Eheu quam fatuae sunt tibi, Roma, togae! Martial. 10, 18; — 3) og fordi toga brugtes (iſtedetfor stola) af uſædelige Fruentimre, ſaa betegnes et ſaadant Fruentimmer „poet." ved toga; - Si tibi cura toga est potior, etc., Tibull. 4, 10, 3.

*tŏgātārĭus, i, m.: Skueſpiller i en fabula togata, Suet. Aug. 45, (al. togatarum), inc.; o. — tŏgātŭlus, 3, demin.: et Menneſke af den ringe Stand, en ringe Client, vid. Martial. 10, 74; af — tŏgātus, 3; I) „alm.": ſom bærer en Toga el. den romerſke Borgerdragt; ſaal. Virg. Aen. 1, 282: Romanos rerum dominos gentemque togatam; hvſ. togatus ordenl. betegner den romerſke Borger i Modſætning, dels af en Ikke-Romer, dels af den romerſke Soldat; - (judex Graeculus) modo palliatus, modo togatus, vid. Cic. Phil. 5, 5; — B) bf. ofteſt subst. togatus, i, m.: en romerſk Borger; - magna caterva togatorum, Cic. R. Am. 46; cf. id. d. Or. 1, 24; men cui uni togatorum (senatus) supplicationem decreverit, ſiger Cic. (Sull. 30) om ſig ſelv, i Anledning af d. catilinarſke Sammenſværgelſe; — II) „beſ." o. „overſ."; A) togata, ae, f., (sc. fabula): etſlags Drama, hvori romerſke Charakterer optræde; - vid. Senec. Ep. 8, Hor. A. P. 288, Cic. Sest. 55, Quintil. 10, 1, 100, o. A.; — B) Gallia Togata: det af Romere beboede Gall. Cisalp., (paa den romerſke Side af Pofloden), Mela 2, 4, Plin. 3, 19, Hirt. B. G. 8, 24; — C) under Keiſerne findes ogſ.; 1) togatus, i, m., f. Client el. et Menneſke af ringe Stand, Juvenal. 7, 142; - ogſ. adj., ∾ turba, id. 1, 96; men ∾ opera, (Clienttieneſte), Martial. 3, 46; — 2) togata, ae, f.: uſædeligt

Fruentimmer, Hor. Sat. 1, 2, 63, o. Martial. 6, 64; df. — tŏgŭla, ae, f., demin.: liden Toga, Martial.

tŏlĕrābilis, e, [tolero]; I) m. passiv Bem.: hvad der kan bæres; som lader sig bære el. udholde, taalelig, odl.; – qui (servus) modo tolerabili conditione sit servitutis, Cic. Catil. 4, 8; ∾ fenore solvere, Cic. Att. 6, 1; hoc utcumque tolerabile; gravius illud, quod etc., Plin. Ep. 5, 5; ∾ orator, Cic., rex, id.; men Liv. 22, 27: Minucius quum jam ante vix tolerabilis fuisset etc.; cf. Virg. Aen. 5, 768; – compar., ∾ senectus, Cic.; cf. id. d. Or. 1, 50; superl., ∾ sententia, Digest.; — II) m. activ Bem.: som kan udholde el. bære, udholdende, odl.; – ∾ homo, vid. Ter. Heaut. 1, 2, 31; men ∾ oves, Colum. 7, 3, (som kunne udholde Vinteren); df. — tŏlĕrābĭlĭter, adv.; I) taaleligen, nogenlunde, facere aliquid, Colum., dicere, id.; — II) ligesom toleranter; – compar., ∾ ferre el. pati, Cic. Fam. 15, 20, o. id. Fin. 3, 13.

†tŏlĕrans, tis, partic. o. adj. af tolero; df. — tŏlĕranter, adv.; I) taalmodigen el. taaligen; – illa ferre toleranter etc., Cic. Fam. 4, 6; — II) taaleligen el. passeligen; – compar., ∾ bimae (vaccae fecunditatem poscuntur), Plin. 8, 70; o. — tŏlĕrantĭa, ae, f.: Taalen el. Udholden, at finde sig deri, at fordrage, Udholdenhed el. Taalmodighed, odl.; – ∾ rerum humanarum, Cic. Parad. 4, 1; ∾ doloris, Quintil., malorum, id. — tŏlĕrātĭo, onis, f., [tolero]: Taalen el. Liden el. Udholden, dolorum, Cic. Fin. 2, 29. — toleratus, 3, partic. o. adj. af flgd.

tŏlĕro, avi, atum, 1, v. a., [tilligem. tollo o. tuli besl. m. τλάω, τλῆμι]; I) taaler el. lider el. udholder; – forti animo istam tolera militiam, Cic. Fam. 7, 18; ∾ hiemem, id. Catil. 2, 10; men id. Fin. 4, 19: asperum esse dolere ··· difficile toleratu; men ∾ sumptus aequabiliter, id. Qu. Fr. 1, 1, 8; ∾ mores alicujus sua modestia, Ter. Hec. 3, 5, 28; ∾ cursus, Ovid., vapores, id.; cf. Sall. Catil. 10, o. id. Jug. 31; – ogs. absol.: at holde ud, odl.; sed paulo etiam longius tolerare posse etc., Caes. B. G. 7, 71; cf. Tac. Ann. 4, 40; – ogs. m. Objectsſætn.; sive quod magnitudinem mali perferre visu non toleravit, Tac. Ann. 4, 40; — b) om Tings- o. Begrebssubjecter; – Germania imbres tempestatesque tolerat, Plin. 14, 4; men ∾ annos (holde sig), om en Vinfort, id. ibd.; cf. id. 35, 49; — II) „overf.": opholder el. underholder, ernærer el. understøtter, sustento; – his rationibus equitatum tolerare, Caes. B. C. 3, 58; ligel. ∾ equos, id., corpora equorum, Tac.; – ∾ se fructibus agri, Digest.; ∾ vitam, Caes., o. A., aevum, Lucr., annos, Martial.; ∾ famem, Caes., inopiam, Sall.; – men absol.: Ut toleret (servus herum: for at opretholde ham), ne pessum abeat, Plaut. Aul. 4, 1, 12; — III) hertil mærkes; A) partic. tolerans, tis, ogs. som adj.: taalende, udholdende; oftest c. gen.; – corpus laborum tolerans, Tac. Ann. 4, 1; – compar., frigoris tolerantior vacca est etc., Colum.; men ud. gen.: iners domi, bello tolerantior, Aur. Vict. Caes. 14; – superl., asellus plagarum et penuriae tolerantissimus, Colum.; — B) partic. toleratus, 3, ogs. som adj.: taalelig, mild; – ut clementiam ac justitiam, quanto ignara barbaris, tanto toleratiora, capesseret, Tac. Ann. 12, 11.

toles, (ogs. tolles), ium, m., [celtisk Ord]: Krop paa Halsen, Veget., o. A.; cf. Fest. p. 356. — tollēno, onis, m., [tollo], i Mechaniken: Svingbialke el. Løftestang, odl., Plin. 19, 20, Liv. 24, 34, oftere; s. ogs. Fest. p. 356. — tolles, ium, s. und. toles.

tollo, sustŭli, sublātum, 3, v. a., [tilligem. tuli: besl. m. τλάω, sædv. τλῆμι, i. e. sustineo]; I) hæver el. løfter i Veiret; A) „egenl."; – Tollam ego ted in collum, atque intro hinc auferam, Plaut. Bacch. 3, 6, 42; tollens ad sidera vultum, etc., vid. Ovid. Fast. 2, 75; – men „alleg.": tunc vel in coelum vos, si fieri poterit, humeris nostris tollemus, Cic. Phil. 11, 10; Phaëthon optavit, ut in currum patris tolleretur; sublatus est, Cic. Off. 3, 25; ∾ aliquem in equum, id.; ∾ aliquem in crucem, id. Verr. 1, 3 o. 5; Aquila in sublime sustulit testudinem, Phaedr. 2, 6; men Hor. Od. 3, 4, 21: in arduos Tollor Sabinos; men Lucr. 2, 327: Fulgur ibi ad coelum se tollit; ∾ jacentem el. jacentes (løfte el. reise i Veiret), Plaut.; nequeo caput Tollere, ita dolui, etc., id. Truc. 2, 6, 44; men sustulimus manus, (neml. i vor Henrykkelse), Cic. Fam. 7, 5; men sublato pectore, (om Slangen), vid. Virg. Aen. 2, 474; ∾ saxa de terra, (neml. for at kaste dermed), Cic. Caecin. 21; se tollere a terra altius (om Væxterne), id. Tusc. 5, 13; ignis e specula sublatus aut tumulo, id. Verr. 5, 35; — b) teknisk er: ∾ ancoras, (lette Anker, gaae til Søes), Caes.; ogs. „alleg.": at brække op; vid. Varr. R. R. 3, 17; — B) „fig."; 1) „overf."; a) ∾ liberos, oprdl.: at løfte de Nyfødte op fra Jorden; df. sædv.: at vedkiendes og opfostre dem; – ∾ puerum, Plaut., puellam, Ter.; ligel. ∾ natum filium, Quintil.; – ogs. „alm.": at avle el. faae Børn; qui ex Fadia sustulerit liberos etc., vid. Cic. Phil. 13, 10; cf. Suet. Ner. 5: sublato filio etc.; — b) ∾ clamorem in coelum, (løfte i høien Sky), Virg.; cf. id. Aen. 11, 454: hic undique clamor Dissensu vario magnus se tollit in auras; cf. Cic. Verr. 4, 43; ligel. ∾ risum, Hor., cachinnum, Cic.; men id. Fam. 16, 10, „alleg.": oculos paulum tollere, (ligesom efter en Dvale); — 2) „ment."; – ∾ animos: hæve Modet, blive modig, Plaut., Ter.; ∾ animos alicui, (indgive nogen Mod), Liv. 3, 67; men ∾ aliquid altius dicendo, vid. Cic. d. Or. 3, 26; ∾ aliquem ad coelum verissimis laudibus, id.; cf. Virg. Ecl. 5, 51: Daphninque tuum tollemus ad astra; men supra modum se tollens oratio, Quintil.; men Hor. Sat. 2, 8, 61: ∾ aliquem, (opløfte el. trøste nogen); men Cic. Fam. 16, 10, „alleg.": litterulae meae ··· hac tamen epistola oculos paulum sustulerunt, (kom til nogle faa Kræfter); — II) bringer el. skaffer el. tager bort derfra, tager bort, tager med mig; A) „egenl."; – ∾ frumentum de area, Cic. Verr. 3, 14; ∾ simulacra deorum ex delubris religiosissimis, id. Div. in Caecil. 1; ligel. ∾ pecunias e fano, Caes. B. C. 3, 105; ad copiam commeatus tollendam (proposita Romanis oppida), vid. id. B. G. 7, 14; men Tollite cuncta, (afveien el. bort dermed)! Virg. Aen. 8, 439; – quae (naves) equites sustulerant, (som havde taget dem ombord), Caes. B. G. 4, 28; cf. id. B. C. 3, 28; ligel. Liv. 45, 6: ut se sublatum in lembum etc.; cf. Virg. Aen. 3, 601; ligel. ∾ aliquem rheda, (tage med paa Vognen), Hor. Sat. 2, 6, 42; men Cic. Lael. 13, lignelsesvis: solem e mundo tollere videntur, qui amicitiam e vita tollunt; — b) „teknisk." er: ∾ signa, (rykke dem op, at bryde op, at afmarschere), Caes. B. C. 2, 20, o. A.; — B) „fig."; 1) „overf.": at bortskaffe el. at rydde af Veien, at forstyrre el. tilintetgiøre, at ombringe, odl.; – ∾ aliquem de medio, Cic. R. Am. 7, e medio, Liv. 21, 6; ligel. ∾ aliquem ferro, veneno, Cic. N. D. 3, 33; men „poet.": Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta, Hor. Sat. 2, 1, 56; cf. Pers. 4, 2; s. ogs. Hor. Od. 2, 17, 28, o. id. ibd. 3, 4, 44; – ∾ Carthaginem, Numantiam funditus, (aldeles at forstyrre), Cic. Off. 1, 11; cf. Hor. Od. 2, 4, 11; – ∾ morbum, (udrydde el. curere), Cels.; ∾ dolores et tumores, id.; – ut id nomen ex omnibus libris tollatur (bliver udslettet), Cic. Att. 13, 44; cf. Hor. Ep. 2, 2, 123; men Cic. Leg. 3, 18: tolli diem, etc., (at en Dag unddrages fra Forretninger, neml. ved et til den Ende holdt Foredrag i Senatet); — b) at forkaste el. fornegte; – verbis reliquisse deos, re sustulisse, (om Epikur), Cic. N. D. 1, 30; cf. id. ibd. 31, o. id. Acad. 2,

II; ✂ 2) „ment.": at ophæve el. udslette, ovl.; – sublata benevolentia, amicitiae nomen tollitur, propinquitatis manet, Cic. Lael. 5; cf. id. ibd. 22: maximum ornamentum amicitiae tollit, qui ex ea tollit verecundiam; s. ogs. id. R. Am. 2; men id. Quint. 21: cujus rei memoriam omnem tolli funditus ac deleri etc.; ∾ errorem, id., dubitationem etc., id. de Rep. 1, 7; men ∾ veteres leges novis legibus, id. d. Or. 1, 58; cf. id. Leg. 2, 12; ligel. ∾ dictaturam funditus ex re publica, id. Phil. 1, 1; ligel. sublato Areopago, id. d. Rep. 1, 27; — III) partic. sublatus, 3, ogs. som adj.; A) „egentl.": høi el. kneisende, ovl.; – sublatior (leo), vid. Ovid. Hal. 54; men sublatissima voce cantare, Gell. 16, 19; — B) oftere „ment.": modig el. overmodig el. stolt; – quo proelio sublati etc., Caes. B. G. 1, 15, oftere; cf. Virg. Aen. 10, 502: rebus sublata secundis (mens hominum); s. ogs. Tac. Ann. 13, 11.

Tŏlōsa, ae, f.: By i Gall. Narb., (hod. Toulouse), Mela 2, 5, Caes. B. G. 3, 20, o. A.; — B) df. 1) Tŏlōsānus, 3: tolosansk, aurum, (der i Tolosa var røvet af Consulen Qu. Servilius), Cic. N. 3, 30, o. Gell. 3, 97, ogs. Justin. 32, 3; — b) subst. pl., Tolosani, orum, m.: Indvaanerne af Tolosa, Plin. 4, 33; — 2) Tŏlōsas, ātis, adj.: = frgd., caseus, Martial.; – b) subst. pl. Tolosates, ium, m.: Indvaanerne af Tolosa, Caes. B. G. 1, 10; — 3) Tŏlōsensis, e: = frgd.; – ∾ lacus, Justin. l. c.

*tŏlūtāris, e, Biform af flgd., men alene „overf."; – tolutares ejus sententias etc., Fronto d. Or. 1; — tŏlūtārius, 3: som gaaer i Trav, travende; – ∾ equus, Senec. Ep. 87; o. — tŏlūtĭlis, e: travende el. i Trav; – ∾ gradu vectus, Varr. ap. Non.; — [tolutim]. — tŏlūtĭlŏquentĭa, ae, f., [tolutim, loquor]: Ordgyderi; – O pestifera ··· trux tolutiloquentia! Naev. ap. Non. — tŏlūtim, adv., [besl. m. tollo; altf. oprdl.: løftende Benene; df.]: i Trav, travende; sædv. om Hesten; – ∾ incedere, Varr. ap. Non.; ligel. ∾ carpere incursus, Plin. 8, 67; – men comisk „overf.": ni tolutim badizas (traver afsted), Plaut. Asin. 3, 3, 116.

*tŏmācĭna, ae, f.: etslags Pølse, Varr. R. R. 2, 4; o. — tŏmācŭlum, el. ctr. tomaclum, i, n: = frgd., Juvenal. 10, 355, Martial., Petron.; — [af τομή, i. e. sectio: Sønderskæren el. Sønderhakken]. — Tomarus, i, f. und. Tmarus. — tŏme, es, f., τόμη: Afsnit; df. i Metriken: Cæsuren, Terentian. Maur., Auson. — tōmentum, i, n.: Fyld el. Fylding i Puder el. Dyner, ovl., Plin. 8, 73, oftere, Varr., Suet., o. A.; s. ogs. Martial. 14, 159 o. 160, (in lemmate). — tomex, icis, f. und. thomix.

Tŏmi, orum, m.: Biform af flgd., Stat., o. A. — Tŏmis, ĭdis, f., Τόμις el. Τόμοι: By i Moesien, ved Pontus Euxinus, bekiendt som Digteren Ovids Forvisningssted; – vid. Ovid. Trist. 3, 9, 33, o. id. Pont. 4, 14, 59; — B) df. 1) Tŏmītae, arum, m.: Indvaanerne af Tomi, Ovid. Trist. 1, 2, 85; — 2) Tŏmītānus, 3: tomitansk; – ∾ terra, Ovid. Pont. 1, 1, in.; ∾ nurus, id. ibd. 3, 8, 10. — tomix, icis, f. und. thomix. — Tomoe, orum, græsk Skrivemaade, s. Tomi, Mela 2, 2.

tŏmus, i, m., τόμος; I) „alm.": Afsnit el. afskaaret Stykke; – ∾ vilis, (liden Papirstrimmel), Martial. 1, 67; — II) „bes.": Del el. Bind el. Tome af et større Værk; – excerpta ex libris sexaginta in quinque tomis, M. Aurel. ap. Frontonem; — b) df. ogs.: Bog el. Værk, Hieronym. — Tŏmўris, is, f., Τόμυρις: en Dronning i Skythien, der efter Justin. 1, 8, slog den ældre Cyrus; — not.: skrives ogs. Tamyris el. Tamiris, Frontin. Strateg., ogs. Thamyris, Val. Max. 9, 10, extern. 1.

tondēo, tŏtondi, tonsum, 2, v. a: klipper, afklipper, afskærer; ogs. rager el. barberer; – ∾ oves (klippe), Varr., Plin.; tonsae oves, Virg., lanae, Hor.; tonsori collum ne committeret, tondere filias docuit; ita ··· ut tonstriculae, tondebant barbam et capillum patris, Cic. Tusc. 5, 20; tonsus ad speculum, (som Udtryk af Blødhed), Martial. 6, 64; cf. Cic. Pis. 8: cum illa saltatrice tonsa etc.; men ogs. omvendt er tonsus minister el. puer (med afklippet Haar): en Opvarter af det simpleste Slags, Martial. 11, 11; cf. Hor. Ep. 1, 18, 7: tonsa cute etc.; men Martial. 2, 74: reus tonsus, (rimel. uden den Anklagedes vilde Haarvæxt); – ogs. „medial": lavamur et tondemur, etc., Quintil. 1, 6, 44; – ogs. absol.: Candidior postquam tondenti barba cadebat, Virg. Ecl. 1, 29; – ogs. om Væxterne: at afskære el. beskære; ∾ oleas, vites, Plin.; ∾ vitem in pollicem, Colum.; ∾ myrtos, Quintil.; cf. Virg. Ge. 4, 137: Et quum etc., Ille comam mollis jam tondebat hyacinthi; men ilex tonsa bipennibus, (hvis Grene blive afhuggede), Hor. Od. 4, 4, 57; — II) „overf." o. „poet."; A) at afplukke el. afrive, at afæde el. afgræsse; – ∾ violas manu, Propert. 3, 11, 29; tondentes gramina campo ··· pecudes, Lucr.; cf. Virg. Aen. 3, 538; men id. ibd. 6, 598: ∾ jecur rostro (i. e. depasci); men m. græsk Construction: quae tondetur praecordia rostro Alitis (virgo), Sil. 13, 839; — B) ligesom beklipper, d. e. frarøver listigen; – Tondens purpurea regna paterna coma, (om Scylla), Propert. 3, 17, 22; itaque tondebo auro (hunc) usque ad vivam cutem, Plaut. Bacch. 2, 3, 8.

tŏnesco, ĕre, v. n., inch. af tono: at tone el. brage; (forel. Ord); – Tunc repente coelitum altum tonitribus templum tonescit, Varr. ap. Non. — tongēo, ēre, v. a., (forel. Ord): at kiende el. kunne; – alii rhethorica tongĕnt, Enn. ap. Fest. p. 356, hvor ogs. efter Aelius Stilo: tongitio, onis, f., som prænestisk f. notio.

tŏnĭtrālis, e, [tonitrus]: tordnende, templa coeli, Lucr. 1, 1098. — tŏnĭtru, n., [tono]: = flgd., men forekommer som nomin. alene hos Gramm. — tŏnĭtrus, us, m., o. tŏnĭtrŭum, i, n., [tono]: Tordenen; a) in sing.; – fulgetrum prius cerni, quam tonitrum audiri, Plin. 2, 55; tonitruum terribile exsistit, id. 36, 19; men tonitru coelum omne ciebo, Virg. Aen. 4, 122; — b) in pl.; – tum fulgores et tonitrua exsistere, Cic. Div. 2, 10, oftere; cf. Ovid. Met. 1, 55: humanas motura tonitrua mentes; men poëta ap. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 2: Strepitus, fremitus, clamor, tonitruum et rudentum sibilus; – abl. tonitribus, Liv. 1, 16, Plin., Ovid., o. A., ogs. tonitrubus, Aurel. Vict.; acc. tonitrus, Stat., Gell.; df. — tŏnĭtrŭālis, e: tordnende; Epithet til Juppiter, Appul.

tŏno, ŭi, 1, (Biform efter d. tredie Conj. er tonimus, Varr. ap. Non.), v. n. o. a.: at tordne; – Porta tonat coeli, Enn., Virg.; Juppiter, coelo tona! Senec. Med.; men imperson.: si fulserit, si tonuerit, etc., Cic. Div. 2, 72; cf. Plaut. Amph. 5, 1, 10: ut subito ··· ut valide tonuit! – Jove tonante, fulgurante, etc., Cic. l. c. 2, 18; men Juppiter tonans, Hor. Epod. 2, 29; derom ogs. absol. Tonans, Ovid. Met. 1, 170, oftere, ogs. Tonans Capitolinus, id. Fast. 2, 69; men Falcifer Tonans, om Saturnus, Martial. 5, 16; men Sceptriferi Tonantes, d. e. Juppiter o. Juno, Senec. Med. 59; s. ogs. Hor. Od. 1, 34, 7; — II) „overf." o. „alm."; A) neutr.: stærkt el. lydeligen at tone el. skralde el. brage; – Tympana tenta tonant palmis, etc., Lucr. 2, 218; ligel. Virg. Aen. 3, 571: horrificis juxta tonat Aetna ruinis; cf. ibd. 9, 541; — b) navnl. ogs. om en tordnende Tale; – vid. Cic. Orat. 19, o. Virg. Aen. 11, 383, ogs. Plin. Ep. 1, 20, o. A.; — B) act.: ligesom at udtordne, tordnende at udsige el. nævne; – Tercentum tonat ore deos, Virg. Aen. 4, 510; ligel. ∾ verba foro, Propert. 4, 1, 134; ligel. ∾ aspera bella, (besynge dem), Martial. 8, 3; men Claudian. Ep. 4, 3: seu Cicerona tonas, (efterligner hans tordnende Veltalenhed).

tonsa, ae, f., [efter Freund. rimel. af tundo]: Aare el. Skibsaare, („poet." f. remus), Enn. ap. Fest. p. 356, Val. Fl.; - oftest in pl.; vid. Virg. Aen. 7, 28: in lento luctantur marmore tonsae; cf. id. ibd. 10, 299, o. A. — **tonsilis**, e, [tondeo]: til at afklippe el. udskære; - caprae villo tonsili vestiuntur, Plin.; picea tonsili facilitate, id.; — II) „overf.", ligesom tonsus: klippet el. beklippet el. beskaaren; - ∾ tapetes, Mattius ap. Gell. 20, 9; ∾ nemora, Plin.; ∾ buxetum, Martial. 3, 58. — 1. **tonsilla**, ae, f., [rimel. besl. m. tonsa f. remus]: Pæl til at nedramme paa Kysten el. Flodbreden, Pacuv. o. Attius ap. Fest. p. 356. — 2. **tonsilla**, ae, f., [efter Fest. besl. m. toles, tolles]; sædv. in pl.: Halskiertlerne, (germ. die Mandeln); - oris utraque ex parte tonsillas attingens (stomachus), Cic. N. D. 2, 54; cf. Plin. 11, 66, o. Cels. 6, 10.

***tonsito**, are, v. intens. a.: klipper oftere; - ∾ oves, Plaut. Bacch. 5, 2, 9; — **tonsor**, oris, m.: som beklipper el. beskærer (navnl. Haaret el. Skægget el. Næglene), Haarskærer, Barberer, odl.; - (om Indførelsen af denne Industri i Rom a. u. c. 554 f. Varr. R. R. 2, 11, o. Plin. 7, 59); f. ogs. Cic. Tusc. 5, 10, o. Suet. Aug. 79, ogs. Plaut. Aul. 2, 4, 33, (hvor tonsor beskærer Næglene); - comisk er Hor. Ep. 1, 1, 94: ∾ inaequalis, (som klipper Haaret skævt); men id. Sat. 1, 7, in.: Omnibus et lippis notum et tonsoribus esse; — II) „overf.": ∾ ramorum luxuriantium, (som beskærer dem), Arnob.; o. — **tonsōrius**, 3: hørende el. tienlig til Klipning el. Ragning; - ∾ culter, (Ragekniv), Cic. Off. 2, 5, Petron.; ligel. ∾ ferramenta, Martial. 14, 36, (i Overskriften); men ∾ cultellus, (Næglekniv), Val. Max. 3, 2, 15; — [tondeo].

tonstrīcŭla, ae, f., demin. af tonstrix; - vid. Cic. Tusc. 5, 20, und. tondeo. — ***tonstrīna**, ae, f.: Barberstue, Plaut.; in tonstrinarum officinis, Plin.; — **tonstrix**, īcis, f.: Slavinde, der besørger Haarets Klipning og Pynt, Plaut., Martial; o. — **tonsūra**, ae, f.: Klipning el. Beskæring; - ∾ semestres (ovium) facere, Varr.; ∾ primae lanae, Plin.; ∾ (capillorum), Ovid. A. A. 1, 517; ∾ vitis, Plin.; — [tondeo]. — 1. **tonsus**, 3, partic. af tondeo. — 2. **tonsus**, us, m., [tondeo]: et vist Snit paa Haaret, Haarets Frisur; (forel. Ord); - pes, statura, tonsus, etc., Plaut. Amph. 1, 1, 288; ∾ lugubri (mulier), Attius ap. Non.

tŏnus, i, m., *τόνος*, (oprdl. ligesom tenor: Holdning el. Spændning; df. sædv.): **Tone** (i Musiken el. paa et Instrument), Vitruv. 5, 4; cf. Plin. 2, 20: ita septem tonos effici etc.; — b) df. i Grammatiken: Tonen el. Accenten; - vid. Nigid. ap. Gell. 13, 25; hvor ogs. Gell. kalder tonum summum: *προσῳδίαν* acutam; — II) „overf."; A) Tonen i et Maleri, hvorom Plin. 35, 11: deinde adjectus est splendor alius hic, quam lumen; quem, quia inter hoc et umbram esset, appellaverunt Graeci **tonon**; commissuras vero colorum et transitus armogen; — B) f. tonitrus: Tordenen, Caecin. ap. Senec. Qu. N. 2, 56.

tŏparcha, ae, m., *τοπάρχης*: Statholder el. Gouverneur, Spartian. Hadrian. 13. — **tŏparchia**, ae, f., *τοπαρχία*: Statholderskab el. Gouvernement el. Landskab, Plin. 5, 15. — **tŏpaziăcus**, 3, *τοπαζιακός*: hørende til Topazen; - ∾ lapilli, Venant. — **tŏpazion**, i, n., *τοπάζιον*: **Topazen**, (deels som Chrysolith, deels en grønlig Jaspisart), Plin. 37, 32; - sild. ogs. **topazon**, Prudent. — **tophus**, i, m. Afledninger, f. und. tofus. — **tŏpia**, orum, n., (sc. opera), [*τόπος*: i. e. locus]; I) storartede Perspectivmalerier i Bygningernes Indre; vid. Vitruv. 7, 5; — II) i Gartnersproget: maleriske Forskiønnelser el. Indfatninger, Spart. Hadr. 10. — **tŏpiārius**, 3, [topia, nr. II]: hørende til en Haves Forskiønnelse; - ∾ opus, Plin. 15, 39; ∾ herba, (som bruges til Indfatninger), id. 21, 39; — II) df. subst.; A) **topiārius**, i, m.: en Kunstgartner, Cic. Qu. Fr. 3, 1, 2, Plin. 18, 65, o. Plin. Ep. 3, 19; — B) **topiāria**, ae, f., (sc. ars): Kunstgartneri, Cic. l. c.; — C) **topiārium**, i, n., (sc. opus): Haveforskiønnelse, Indfatninger, odl., Plin. 18, 68. — **tŏpias ficus**: en Art af Figentræet, Colum. 5, 10. — **Tŏpĭca**, orum, *τὰ Τοπικά*: Titelen paa et Skrift af Cicero om Bevisstederne, i Aristoteles's Maner; - instituí Topica Aristotelea conscribere, Cic. Fam. 7, 19. — **topper**, adv., (contraheret af toto opere): med al Flid, rask el. fort, odl.; (forel. Ord; vid. Quintil. 1, 6, 40); f. ogs. Pacuv., Naev., Enn., o. Att. ap. Fest. p. 352.

tŏral, ālis, n., [torus]: Bolster el. Pude el. Hynde; - vid. Varr. L. L. 5, 35, o. Hor. Ep. 1, 5, 22; - ogs. in pl., id. Sat. 2, 4, 84, Petron. Sat. 40, Lamprid. — †**torcŭlar**, āris, n., [torqueo]; I) Presse el. Oliepresse, Plin. 18, 62, Vitruv. 6, 6; — II) „overf.": Kielder, navnl. til Opbevaring af den pressede Olie, Colum. 1, 6, Plin. 15, 2 o. 3; df. — **torcŭlārius**, 3: hørende til en Presse el. Oliepresse; - ∾ vasa, Varr.; ∾ cella, Colum. 1, 6; ∾ lacus (pl.), id. 12, 18; — II) df. subst.; A) **torculārius**, i, m.: som presser, som arbeider i Pressen, Colum. 12, 52; — B) **torculārium**, i, n., f. torcular nr. I: Presse el. Oliepresse, odl., Cato; o. — **torcŭlo**, are, v. a.: at presse, Venant. — **torcŭlum**, i, f. und. flgd., nr. II. — **torcŭlus**, 3, [torqueo], ligesom torcularius: hørende til en Presse, vasa, Cato, funis, id.; — II) subst. **torculum**, i, n., ligesom torcular nr. I: Presse el. Oliepresse, Varr., Plin. Ep. 9, 20.

tordȳlion, i, o. tordylon, i, n., *τορδύλιον, τόρδυλον*; efter nogle: Frøet af Planten seselis; efter andre: Planten tordylion officinale el. maximum L., Plin. 24, 117. — **tŏreuma**, ătis, n., *τόρευμα*: halvophøiet el. drevet Arbeide el. Kunstværk; - habere eum perbona toreumata, in his pocula duo, etc., Cic. Verr. 4, 18, oftere; cf. Sall. Catil. 21: tabulas, signa, toreumata emunt; men Hispanae luteum rotae toreuma, Martial.; ligel. Phidiaci toreuma caeli, id., oftere, (navnl. om Bægere); - dat. pl. toreumatis, Appul. — **tŏreuta**, ae, m., *τορευτής*: Kunstner i drevet Arbeide, en Graveur, Plin. 35, 34. — **tŏreutĭce**, es, f., *τορευτική*: Kunsten at forfærdige drevet Arbeide, **Toreutiken**, Plin. 35, 36; - ogs. som appos.: (Phidias) primus artem toreuticen aperuisse atque demonstrasse merito judicatur, id. 34, 19.

tormentum, i, n., [torqueo]: hvad der dreies el. vindes el. snoes; df. ogs. det Dreiede el. Vundne el. Snoede; I) „bes."; A) Kastemaskine el. Slyngemaskine; - ballistae lapidum et reliqua tormenta telorum etc., Cic. Tusc. 2, 24; ∾ bellica, vid. Liv. 24, 34; cf. id. 44, 10, o. Tac. Ann. 2, 81; fundis, tormentis, sagittis hostes propellere, Caes. B. G. 5, 25; tormentis verberare urbem, Cic. Phil. 8, 7; men Virg. Aen. 12, 921: murali concita numquam Tormento sic saxa fremunt, etc.; — 2) „overf.": det af en Maskine udslyngede Vaaben; - nullo telo, neque tormento transjici posse, Caes. B. C. 2, 9; cf. id. ibd. 3, 51 o. 56, o. Plin. 8, 35; — B) Torturredskab el. Marterinstrument, Pinebænk; - tormentis quaerere de servo in dominum etc., Cic. Dejot. 1; ligel. per tormenta quaerere, quid sit veri, Plin. Ep. 10, 97; cf. Cic. Phil. 11, 2 o. 4, Caes. B. G. 6, 18, Suet., o. A.; — 2) „overf.": Qval, Smerte, Pine, odl.; - ∾ indignissima pati (ex podagra), Plin. Ep. 1, 2; nasturtium a narium tormento, Plin.; in tantis tormentis eram, (i slig Sorg el. Kummer), Plin. Ep. 8, 23; ∾ varia et multa fortunae, Cic. Tusc. 5, 1; cf. Hor. Ep. 1, 2, 58; ligel. Ovid. Trist. 5, 13, 4: Libera tormento pars mihi ne qua vacet; men Plin. Pan. 86: quod tormentum tibi injunxeris, ne quid amico negares; - „poet." ogs. Elskovsqvaler; saal. Juvenal. 6, 209: Ardeat ipsa licet, tormentis gaudet amantis; men Martial. 7, 29: Testile, Victoris tormentum dulce Voconi; cf.

Ovid. Am. 3, 10, 16; — II) „alm.": enhver Maskine til Omdreining; - ∾ aquae, i. e. organon hydraulicum, Tertull.; ogs. en Rulle el. Klædepresse, Senec. Tranqu. 1; — B) ligel. „overf."; a) det Omdreiede el. Snoede el. Bundne; ds. navnl. snoet Line el. Strikke; - praesectis crinibus tormenta effecerunt, Caes. B. C. 3, 9; cf. id. B. G. 7, 22; men ∾ ferreum, „poet." f. Lænke; Tormento non retineri potuit ferreo, Quin etc., Plaut. Curc. 2, 1, 12; — b) tibiarum tormenta har Plin. 10, 43, om Fløiten, (med Hensyn paa Luftens Presning igiennem Hullerne); ds. — tormentŭōsus, 3: fuld af Smerter, organon, Coel. Aur.

†tormĭna, um, n., [torqueo]: Vridninger el. Smerter i Underlivet; - inter intestinorum mala ··· tormina ··· δυσεντερία Graece vocatur, Cels. 4, 15; cf. Cic. Tusc. 2, 19; ligel. torminibus affici el. laborare, (lide Smerter), Plin.; - ogs. om andre skærende Smerter; urinae tormina discutere, Plin. 20, 30; ds. — tormĭnālis, e: hørende til Smerter i Underlivet; ∾ sorba, (som ere tienlige derimod), Cels.; cf. Plin. 15, 23; o. — tormĭnōsus, 3: som lider af Smerter i Underlivet el. af Kolik; - gravedinosos quosdam, quosdam torminosos (dicimus), non quia semper sint, sed quia saepe sint, Cic. Tusc. 4, 12.

*tornātor, oris, m.: en Dreier, Firmic. Math. 4, 7; o. — tornātūra, ae, f.: Dreierarbeide, Vulgat.; af — torno, avi, atum, 1, v. a.: dreier el. afrunder; - idque ita tornavit (deus), ut nihil effici possit rotundius, Cic. Univ. 6; ∾ hastas, Plin., lapidem in vasa, id.; ∾ turbines columnarum, id.; — b) ds. „alleg.": Et male tornatos incudi reddere versus, Hor. A. P. 441; af — tornus, i, m., τόρνος: Dreierjernet; ogs. Meisel el. Gravstikke; - torno rasile buxum, (som let kan dreies), Virg. Ge. 2, 449; s. ogs. Plin. 7, 57; men Virg. Ecl. 3, 38: (pocula), Lenta quibus torno facili superaddita vitis, etc.; — b) ogs. „alleg.": Incipe jam angusto versus includere torno, Propert. 2, 25, 43; cf. auct. Pan. ad Pis. 83: exornata figuris Advolat excusso velox sententia torno.

Tŏrōne, es, f., Τορώνη: By i Macedonien, Plin. 4, 17, Liv.; gen.: Toronae promontorium, id. 31, 45; — B) ds. 1) Tŏrōnaeus, 3: toronæisk, mare, Tac. Ann. 5, 10; - men subst. Toronaei, orum, m.: Indvaanerne af T., Plin. l. c.; — 2) Tŏrōnāĭcus, 3: = frgd., mare, Liv. 44, 11. — tŏrōsŭlus, 3, demin.: noget muskuløs, juvenis, Hieronym.; af — tŏrōsus, 3, [torus]: fuld af Muskler, muskuløs, kiødfuld, fyldig; - ∾ colla boum, Ovid.; tauris torosior cervix, Colum.; cf. Pers. 3, 86: multumque torosa juventus; — II) „overf." ogs. om Væxterne: herba torosiore caule, Plin. 21, 53; men „poet.": ∾ clava (Herculis: knudret el. tyk), Albinov. 2, 79.

torpēdo, inis, f., [torpeo]: Stivhed el. Ubevægelighed; ds. sædv. „fig.": Uvirksomhed el. Dorskhed; - saal. Cato ap. Gell. 11, 2; si nihil exerceas, inertia atque torpedo plus detrimenti facit, quam exercitio; ligel. tanta torpedo invaserat animum, ut etc., Tac. Hist. 3, 63; cf. Sall. frgm. Or. Licin. ad pleb. 10; — II) „overf.": Krampefisken el. Kramperokken, som ved at berøres frembringer Stivhed; - vid. Cic. N. D. 2, 50, und. torpor, ogs. Varr. L. L. 5, 12, Plin., o. A., (raja torpedo L.). — torpĕfăcio, fēci, 3, v. a., [torpeo]: giør stiv; (som Forklaring af torporo), Non.

torpĕo, ēre, v. n.: at være stiv el. ubevægelig el. uvirksom; - torpentes gelu, Liv. 21, 56; cf. Suet. Aug. 80; ligel. torpentes rigore nervi, Liv. 21, 58; cf. Ovid. Am. 3, 7, 35; men Virg. Aen. 9, 499: torpent infractae ad proelia vires; — II) ds. „fig."; A) „overf." o. „poet." om Ting; - torpentesque lacus, Stat.; ligel. torpens amnis, id.; — B) „ment.": er bedøvet el. sløv el. sandsesløs, odl.; - timeo, totus torpeo, etc., Plaut. Amph. 1, 1, 179; deum sic feriatum volumus cessatione torpere, ut etc., Cic. N. D. 1, 37; cf. Liv. 28, 29: adeo torpentibus metu, qui aderant, ut ··· ne gemitus quidem exaudiretur; cf. Hor. Ep. 1, 6, 14, o. id. Sat. 2, 7, 95; ligel. Virg. Ge. 1, 124; men Liv. 6, 23: frigere ac torpere senis consilia; cf. id. 1, 41; men Juvenal. 10, 203: palatum torpens, (uden Smag).

*torpesco, pŭi, 3, v. inch. n.: at blive stiv el. ubevægelig; - membra torpescunt gelu, Senec. Med.; Torpuerant molles ante dolore genae, (før havde jeg ikke kunnet græde), Ovid. Her. 10, 44; cf. id. ibd. 11, 82; — II) „fig."; A) „overf." om Ting; - (margaritae) senecta rugisque torpescunt, Plin. 9, 54; — B) „ment."; - ne per otium torpescerent manus aut animus, Sall. Catil. 16; cf. id. Jug. 2: ingenium ··· incultu atque secordia torpescere sinunt; ligel. ∾ deliciis et desidia, Tac. Hist. 1, 71; o. — torpĭdus, 3: stiv, ubevægelig, bedøvet; - torpidi somno paventesque, Liv. 25, 38; cf. id. 22, 53: quod malum quum stupore ac miraculo torpidos defixisset, etc.; — [torpeo].

torpor, ōris, m., [torpeo]: Stivhed, Bedøvelse; - tutantur se ··· torpore torpedines, Cic. N. D. 2, 50; ligel. Plin. 29, 7: aspides percussos torpore et somno necant; men Ovid. Met. 1, 548: torpor gravis alligat artus; cf. Virg. Aen. 12, 867; ligel. Ovid. Pont. 1, 2, 30: Et similis morti pectora torpor habet; — II) „fig.", (navnl. hos Tac.): Sløvhed, Dorskhed, Uvirksomhed; - accedebat huc ··· Caecinae ··· torpor recens etc., id. Hist. 2, 99; men id. ibd. 2, 77: ∾ Vitellii, (opp. vigilantia Vespasiani); ligel. id. Germ. 46: sordes omnium ac torpor; ds. — torpōro, avi, atum, 1, v. a.: giør stiv, bedøver; (for- o. efterckl. Ord); - ∾ cor homini amore, Turpil. ap. Non.; humida rigoribus torporata, Lactant.

Torquātĭānus, 3, s. und. flgd., nr. II. — torquātus, 3, [torques]: forsynet med en Halskæde; - ∾ miles, (beskenket dermed), Veget.; men brevibus torquata colubris (Alecto: hvis Hals er omvunden dermed), Ovid. Her. 2, 119; men ∾ palumbus, (Ringeldue), Martial. 13, 67; — II) Torquatus, i, m.: Tilnavn til T. Manlius, der i en Tvekamp fratog en Gallier hans gyldne Halskæde; ds. ogs. Tilnavn for hans Efterkommere; - vid. Quadrig. ap. Gell. 9, 13, Cic., Liv. 7, 10; — B) ds. 1) Torquatus, 3: tilhørende en Torquatus, torquatisk; - Torquata ··· nomina, Lucan. 7, 584; — 2) Torquātĭānus, 3: = frgd.; - ∾ horti, Frontin. Aquaed. 5.

torquĕo, torsi, tortum, 2, v. a.; 1) „egenl.": dreier el. vender el. vrider omkring el. derhen el. derfra; - ∾ cornua (antennarum), vid. Virg. Aen. 5, 831; ∾ cervices oculosque pariter cum modorum flexionibus, Cic. Leg. 2, 15; ∾ aliquid in orbem, id. Univ. 7; ∾ se circum axem (Terra), id. Acad. 2, 39; ∾ ora, (vrænge med Munden), id. Off. 1, 36; s. ogs. Hor. Ep. 2, 1, 127, o. Virg. Aen. 3, 669; men Ovid. Met. 3, 41, om Slangen: Ille volubilibus squamosos nexibus orbes Torquet; ligel. „poet.": ∾ spumas, Virg. Aen. 3, 208; ∾ aquas remis, Ovid. Fast. 5, 644; men ∾ capillos ferro (kruse), Ovid.; men absol.: torti capilli (krusede), Propert.; — B) ds. „bes."; a) dreier el. snoer, frembringer ved at snoe el. dreie; - piger torquens spartum, Plin., s. und. Ocnus; ds. „poet.": ∾ stamina pollice (spinde), Ovid.; torti funes, Virg.; men torta quercus, (flettet Egekrans), id. Ge. 1, 349; men Tac. Hist. 5, 22: circum brachia torta veste; — b) dreier el. ruller el. hvirvler afsted, sætter i en hvirvlende el. bølgende Bevægelse; - torquet rotantia saxa (fluvius), Virg.; cf. Hor. Ep. 2, 2, 73; ligel. torquetur turbine pulvis, Lucan.; torta aqua, (hvirvlende Vandstrøm), Varro; men om Pottemagerarbeide: Cumano patinas in orbe tortas etc., Stat. Silv. 4, 9, 43; men Virg. Aen. 4, 481: ubi maximus Atlas Axem humero torquet; — 2) navnl. ogs. „poet.": dreier el. hvirvler for at udkaste

el. udslynge; df. ogs. udkaster el. udslynger; - ∾ jaculum in hostem, Virg., Ovid.; ogs. ∾ hastam alicui, Val.Fl.; men Ocurrit, telumque aurata ad tempora torquet, Virg. Aen. 12, 536; ∾ tela manu, Ovid., pila lacerto, id.; ∾ glebas, ramos, id.; ligel. Virg. Ge. 1, 309: Stuppea torquentem Balearis verbera fundae; men id. Aen. 4, 208: Quum fulmina torques, (til Juppiter); cf. id. ibd. 9, 670; - dog ogs. Cic. d. Or. 1, 57, (men „alleg."): a quo (jurisperito) quum amentatas hastas acceperit, ipse eas oratoris lacertis et viribus torquebit; — 2) forvrider; - ∾ talum, (faae af Led), Senec. Benef. 5, 24; - df. ofte ∾ aliquem: forvride nogens Lemmer, (anvende Tortur, odl.); ita te nervo torquebo, etc., Plaut. Curc. 5, 3, 12; quum equuleo torqueatur (sapiens), Cic. Fin. 3, 13; ∾ aliquem servilem in modum, Sall. Jug. 27; men ∾ servum in caput domini (til at vidne imod hans Herre), Digest.; men absol., torquentes: Bødlerne, Tac. Ann. 15, 57; ligel. absol.: ne vinctus umquam tortusve quis etc., Suet. Aug. 40; — II) „fig."; A) „alm.": dreier el. vender hid og did, bevæger el. bøier, odl.; - naturam suam ··· huc et illuc torquere et flectere, Cic. Coel. 6; men id. Caecin. 27: verbo ac littera jus omne torqueri; cf. id. Orat. 16: oratio mollis et tenera et ita flexibilis, ut sequatur, quocumque torqueas; — B) „bef.": qvæler, plager, ængster; - tuae libidines te torquent, Cic. Parad. 2; equidem dies noctesque torqueor, id. Att. 7, 9; stulti malorum memoria torquentur, id.; ligel. Quintil. 12, 1, 7: sollicitudine, poenitentia, poenarum omnium exspectatione torquetur (mala mens); cf. Hor. Ep. 1, 2, 37; men Ovid. Her. 9, 36: Torqueor, infesto ne vir ab hoste cadat, (ængstes derfor, at osv.); - „poet." ogs.: ∾ mero, Hor. A. P. 435; ligel. id. Ep. 1, 18, 38: vino tortus et ira; — III) partic. tortus, 3, ogs. som adj.; A) „egenl.": krummet el. krum; - Quum patuit lecto stamine torta via (labyrinthi), Propert. 4, 4, 42; — b) df. subst. tortum, i, n.: Line el. Strikke; - artus torto distraham, Pacuv. ap. Non.; — B) „fig.": forviklet, dunkel; - conditiones Tetuli tortas, confragosas, Plaut. Men. 4, 2, 24.

torques, is, sjeld. Biform af flgd., Val. Fl.; s. ogs. Charis. p. 118. — torquis, is, m. o. f., [torqueo]: Kæde el. Halskæde; - qui, Galli ··· torque detracto, cognomen invenit, Cic. Off. 3, 31; cf. id. Fin. 1, 7, o. Quadrig. ap. Gell. 9, 13; - ∾ aureus, Liv., Quintil.; ∾ unca, Propert. 4, 10, 44; cf. Ovid. Fast. 1, 601; men donare aliquem corona et phaleris et torque, Cic. Verr. 3, 80; cf. Hor. Od. 3, 6, 12; — II) „overf."; A) Halsaaget paa Oxen; - in pl., Virg. Ge 3, 168; — B) Ring; ogs. en Krans; - avis ··· torque miniato in cervice distincta, Plin. 10, 58; men ornatae torquibus arae, Virg. Ge. 4, 276, (bekransede).

torrĕ.făcio, fēci, factum, 3, v. a., [torreo]: gjør tør, indtørrer; - ∾ segetem, Colum., nuces avellanas, id. — torrens, tis, partic. o. adj. af torreo; df. — torrenter, adv.: vildt el. voldsomt; - compar., torrentius amne Hiberno tortaque ruunt pernicius hasta, Claudian. R. Proserp. 2, 198.

torrĕo, torrŭi, tostum, 2, v. a.; I) „egenl.": ved Hede at tørre el. indtørre, at riste el. stege el. svie; - frugesque receptas ··· torrere parant flammis, Virg. Aen. 1, 178; ∾ aristas sole novo, id. ibd. 7, 720; ∾ pisces sole, Plin., uvam in tegulis, id.; - quum undique flamma torrerentur, Caes. B. G. 5, 43; cf. Cic. Pis. 18; men tostos en aspice crines (forbrændte el. svedne), Ovid. Met. 2, 283; ∾ aliquid in igne, id.; ∾ artus subjecto igni, id.; cf. Virg. Ge. 2, 396; — II) „fig."; A) „overf."; a) „poet." om Solheden: at fortørre el. afbrænde el. svie; - torrentia agros Sidera, Hor. Od. 3, 1, 31; cf. id. Sat. 1, 5, 78; ligel. om Feber og Tørst: at brænde el. martre; vid. Juvenal. 9, 17; cf. Tibull. 1, 4, 42; — b) forel. ogs. om Kulde og Frost: frigore torret, venatum ejicit, Varr. ap. Non.; s. ogs. uro o. aduro ss. II.; — B) „mentalt" ogs. om brændende Elskov; - Si torrere jecur quaeris idoneum (til Venus), Hor. Od. 4, 1, 12; cf. id. ibd. 1, 33, 6, o. ibd. 3, 9, 13, ogs. Ovid. Am. 3, 2, 40; ligel. Propert. 3, 23, 13, „alleg.": Correptus saevo Veneris torrebar aheno; — III) partic. torrens, tis, (m. neutral Bem.), ogs. som adj.; A) „egenl.": hed el. brændende; a) m. passiv Bem.; - exilis terra ··· torrensque aestu, Colum. 4, 19; torrentem meridiano sole (militem) hosti objicere etc., Liv. 44, 38; — b) m. activ Bem., navnl. om Elementerne; - torrentes flammae, Virg. Aen. 6, 550; gelido specu Torrentiorem fallere Sirium, Claudian. Fesc. 19; coeli quum torrentissimus axis Incumbit terris, Stat. Silv. 3, 1, 52; — B) „fig."; 1) „overf." om Vandet: brusende, rivende, strømmende; - ∾ aqua, Virg., unda, id.; ∾ flumina, id.; solstitio torrens (fluvius), Plin.; - compar., quamvis torrentior (Padus) etc., id. 3, 20; superl., quum torrentissimus exit (Asopus), Stat.; — b) df. subst. torrens, tis, m.: Regnstrøm, en af Regn opsvulmet Bæk, odl.; - quasi torrens etc., Cic. Fin. 2, 1; ligel. Liv. 33, 18: super ripam ··· torrentis; hvor ogs. torrente superato; men Virg. Aen. 2, 305: veluti quum ··· rapidus montano flumine torrens Sternit agros, sternit sata laeta boumque labores; cf. id. ibd. 7, 567, o. Ovid. Am. 1, 7, 43; men Juvenal. 4, 89, ordsprogsvis: Ille igitur numquam direxit brachia contra Torrentem; — 2) „ment.", navnl. om Foredraget og om den Foredragende; - torrens et aequaliter concitata oratio, vid. Quintil. 3, 8, 60; men torrenti et meditata oratione blandiens, Plin. 26, 7; men sermo ··· Isaeo torrentior, Juvenal. 3, 73; cf. id. 10, 128; — b) df. ogs. subst.: se inani verborum torrenti dare, Quintil. 10, 7, 23; — β) df. „poet." om enhver Mængde; - ∾ armorumque virumque, Sil. 12, 189; cf. id. 13, 760.

torresco, ĕre, v. inch. n., [torreo]: at blive fortørret el. forbrændt, Lucr. 3, 903. — torrĭdo, (avi), atum, 1, v. a.: fortørrer el. forbrænder; - torridare dicimus comburere, Non.; ardoribus torridatus, Capella; af — torrĭdus, 3, [torreo]: fortørret, indtørret, udtørret, tellus, Lucr. 5, 1219; ∾ campi siccitate, Liv. 22, 43; ∾ fontes rivique, id.; ogs. m. aestas, Virg., m. aër, Propert.; - homo vegrandi macie torridus, Cic. Agr. 2, 34; ∾ color sole, (solbrændt), Plin.; ∾ vox, (tør el. hæs), Calpurn.; — b) „overf." ogs. om Frost el. Kulde; - pecora jumentaque torrida frigore, (stivnede el. stive), Liv. 21, 32; ∾ hiems, Calpurn. Ecl. 5, 107.

*torris, is, m.: Brand, brændende Stikke, (med el. uden Lue), Virg. Aen. 12, 298; ∾ vivus, Val. Fl.; men Ovid. Met. 8, 512: Funereum torrem medios conjecit in ignes; o. — torror, ōris, m.: Tørren el. Fortørren el. Opheden; (sild. Ord); - ∾ solis, Coel. Aur.; ∾ corporis, (Oversættelse af ἡλίωσις: Solstik), id.; — [torreo].

torsĭo, onis, f., [torqueo]: Qval, Pine, ventris, Hieronym. — torte, adv. af tortus, 3, und. torqueo: krumt, i en krum Retning; - quae (simulacra) torte penitusque remota etc., Lucr. 4, 306. — tortĭcordius, 3, [tortus, cor]: med forvendt Hierte, Augustin. — *tortĭlis, e: dreiet, vunden, snoet, aurum, (gylden Kæde), Virg. Aen. 7, 351, bucina, Ovid., ansa, id., pampinus, Plin. 9, 74; — tortĭo, onis, f.: Marter el. Pine, Firm., Veget.; — tortīvus, 3, mustum, (af Efterpresningen el. af den sidste Presning), Cato; — [torqueo]. — torto, are, v. intens. a.: martrer, qvæler; (for- o. efterel. Ord); - vulnere tortari, (vride sig deraf), Lucr., Arnob.; o. — *tortor, ōris, m.: som slynger el. svinger; - ∾ habenae, (Slyngekaster), Lucan.; — B) „bef.": som martrer el. qvæler, Bøddel el. Bøddelknægt, Cic. Cluent. 63, oftere, Senec., Hor., o. A.; — b) ogs. er Tortor: Epithet til Apollo, (ifølge hans

Hævn over Marsyas); f. ogf. Suet. Aug. 70; — c) „alleg." er Juvenal. 13, 195: Occultum quatiente animo tortore flagellum; — [torqueo].

*tortŭōse, adv.: i Bugter el. i Krumninger, procedere (om Slangen), Tertull; o. — tortŭōsĭtas, atis, f.: Krumning; df. „overf.": Omsvøb el. Dunkelhed, Tertull.; af — tortŭōsus, 3, [2. tortus]; I) „egenl.": fuld af Krumninger, stærkt snoet el. vunden; – est autem multiplex et tortuosa (alvus), Cic.; ∾ loca et inclusa, id.; – compar., lynx simile quiddam talo habet, leo etiam tortuosius, Plin. 11, 106; — II) „fig."; A) „overf.": qvalfuld, pinlig, odl.; – ∾ urina, (Stranguri), Plin. 21, 100; — B) „ment.": forviklet, dunkel; – ∾ genus disputandi, Cic. Acad. 2, 31; ∾ visa quaedam et obscura, id.; cf. id. Lael. 18: neque enim fidum potest esse multiplex ingenium et tortuosum; – superl., ∾ ista nodositas, Augustin. — tortūra, ae, f., [torqueo]: Krumning, sarmenti, Pallad.; — b) ∾ ventris, ligesom tormina: Mavesmerter, Bugvrid, Veget. — 1. tortus, 3, partic. o. adj. af torqueo. — 2. tortus, us, m., [torqueo]: Krumning, Slyngning, navnl. Slangens Bugtning; – (serpens) dat corpore tortus, (i. e. torquet se), Virg. Aen. 5, 276; cf. Cic. (poëta) Tusc. 2, 9: tortu multiplicabili Draconem etc.; — II) Slyngen el. at slynge; – ∾ flexae habenae, Stat. Achill. 2, 421; (al. tractus).

tŏrŭlus, i, m., demin. af flgd.; I) „alm.": liden rund Fremragning, navnl. som Hovedpynt, Plaut. Amph. prol. 144, o. Varr.; — II) „bef."; A) Musklerne el. det Kiødfulde i Legemet; – terga pulposis torulis obesa, Appul.; — B) den blødere Del af Træet, germ. der Splint; – ejecto torulo ex eadem arbore, Vitruv. 2, 9.

tŏrus, i, m.: enhver rundagtig Fremragning paa en Gienstand; df. navnl.; I) Knuden paa en Line; den snoede el. dreiede Line; – vitis novella tribus toris ad arborem religetur, Colum.; cf. Cato R. R. 135; — II) paa det dyriske Legeme: den muskuløse el. kiødfulde Del, Muskelen; – O pectora, o terga, o lacertorum tori! Cic. (poëta) Tusc. 2, 9; Luxuriatque toris animosum pectus (equi), Virg. Ge. 3, 81; cf. id. Aen. 12, 7, Ovid. Met. 2, 854, id. ibd. 15, 229 flgd., oftere, Plin. 18, 18, o. A.; men tori venarum: Aareknuder, Cels. 7, 18; — B) df. „overf."; a) den tykke og ligesom muskuløse Del paa en Gren el. Vært; – toros futuri draconis pasci, Plin. 17, 35; — b) ligel. i Architecturen: en ophøiet Del paa et Membrum, germ. die Säulenwulst, Vitruv. 3, 3; — c) tori (coronarum), rimel.: Rosetter el. andre ophøiede Ornamenter el. Baandsløifer; – df. atter „overf." o. lignelsesvis om en vis Udsmykning af Foredraget: aut addit aliquos, ut in corona, toros, etc., Cic. Orat. 6; — III) fremdeles ogf.: Pude el. Hynde el. Bolster til at ligge el. sidde paa, Sopha, Seng, osv.; – antiquis torus e stramento erat, qualiter etiam nunc in castris, Plin. 8, 73; men Virg. Aen. 5, 388: Proximus ut viridante toro consederat herbae; cf. Ovid. Her. 5, 14, oftere, o. Juvenal. 6, 5; men Ovid. Met. 8, 565: Discubuere toris (paa Hynder el. Sophaer); ligel. om Sengen, id. ibd. 7, 332, om Ægtesengen, ibd. 6, 431, om Ligbaaren, ibd. 9, 502; — B) df. „overf.", ligesom thalamus, f. Ægteskabet; – Deucalion ··· Cum consorte tori etc., Ovid. Met. 1, 318; ligel. socia tori, id. ibd. 620; cf. id. Her. 2, 41, om Juno: toris quae praesidet alma maritis; – ∾ illicitus, Senec., obscenus, Ovid., (Ægteskabsbrud); — b) df. ogf. „metonym." f. den elskede Gienstand, Plin. 35, 36, nr. 12, (om Alexander d. St.): nec torum tantum, sed etiam affectum donavit artifici; — IV) Jordforhøining; ogf. Havebed el. Rabat; – resupinis pulvinorum toris ambiri, Plin. 19, 20; men „poet.": Riparum toros ··· Incolimus, (smaa Høie ved Flodbredden), Virg. Aen. 6, 674; cf. Stat. Theb. 4, 819.

*torvĭdus, 3: vild, hiatus (leonis), Arnob.; — torvĭtas, atis, f.: Vildhed, vultus, Tac. Hist. 2, 9, capitis (pantherae), Plin.; – men „overf.": eadem illa torvitas, etc., (om den noget raa Agrippa), id. 35, 9; o. — torvĭter, adv.: barsk, strængt, increpare, Enn. ap. Non., o. Pompon. ibd.; af — torvus, 3, [i. e. ταρός m. Digamma]; oprdl. om Øiet: stirrende el. skarp el. vild; df. „alm.": vild, af Udseende el. Character, gruelig el. skrækkelig; – ∾ oculi, Ovid., Quintil.; cf. Virg. Aen. 3, 677: astantes ··· lumine torvo Aetnaeos fratres etc.; men Ovid. Met. 6, 34: Aspicit hanc torvis (sc. oculis); – vultu torvo ferus, Hor. Ep. 1, 19, 12; ∾ forma minantis, Ovid. Pont. 2, 8, 22; ∾ aspectus (equi), Plin. 8, 64; ∾ frons (Polyphemi), Virg. Aen. 3, 636; men Turvu' draco serpit, Cic. (poëta) N. D. 2, 42; ∾ angues, Virg.; ∾ aper, Propert., taurus, Ovid., juvencus, id.; ∾ Mars, Hor.; men ∾ proelia, Catull. 66, 20; ∾ Ister (som Flodgud med Horn), Val. Fl.; cultura quoque torva fiunt vina, (skarpe el. stærke), Plin. 17, 35; – compar., ∾ vox, Appul.; superl., ∾ facies (leonis), Arnob.; — b) torvum o. torva som adv.: barsk, haardt, vildt; – torvumque repente Clamat, Virg. Aen. 7, 399; torvum lacrimans, Stat.; ardentem et torva tuentem, Virg. Aen. 6, 467. — tostus, 3, partic. af torreo.

tot, adj. indecl., [befl. m. τόσα, i. e. tot]: saa mange; ogf. saa meget, (naar dette kan ombyttes m. saa mange); a) m. flgd. quot, quoties, quantum, ut; – tot et tantas res (optare), quot et quantas etc., Cic. Manil. 16; quot homines, tot causae, id. d. Or. 2, 32; cf. id. Att. 4, 8, o. Ovid. Met. 14, 138; – si tot consulibus meruisset, quoties etc., Cic. Balb. 20; – – quantum putabis ei rei satis esse, tot vites ablaqueato, Cato; – tot vestigiis impressa, ut in his errari non posset, etc., Cic. Fam. 5, 20; — b) absol.; – in his tot et tantis malis, id.; ligel. tot viri ac tales, id.; Tot me impediunt curae, Ter. Andr. 1, 5, 25; tot civitatum conjuratio, Caes.; cf. Ovid. Met. 10, 624; ligel. Cic. Lael. 24: quum tot signis eadem natura declaret, quid velit; – sield. ud. subst.; an timebant, ne tot unum ··· superare non possent? Cic. Coel. 28; cf. Ovid. Am. 2, 12, 10; — II) „overf."; A) til Betegnelse af en ubestemt Sum: saa og saa mange; – volo dare ei ··· aureos tot, Digest.; — B) som relativ Talbestemmelse ogf. f.: saa faa; – Vix credent, tantum rerum cepisse tot annos, Albinov. 1, 339.

tŏtĭdem, adj. num., [tot m. Demonstrativendelsen -dem, ligesom i tantundem]: ligesaa mange; a) m. tilsvarende quot el. atque; – quot orationum genera ··· totidem oratorum reperiuntur, Cic. Orat. 16; totidem verbis, quot Stoici, id. Acad. 2, 13; cf. id. Brut. 96: totidem, quot dixit, ut ajunt, scripta verbis oratio; – cum totidem navibus, atque erat profectus, Nep. Milt. 7; — b) absol.; – quam (epistolam) modo totidem fere verbis interpretatus sum, Cic. Fin. 2, 31; cf. Caes. B. G. 1, 48, (hvor numero er tilføiet), ogf. Hor. Ep. 1, 6, 34; – men ud. subst. som neutr.: Dixerit insanum qui me, totidem audiet, (skal høre det samme ligesaa ofte), Hor. Sat. 2, 3, 298.

tŏtiens, sield. Biform af flgd. — tŏtĭes, adv. numer. af tot: saa ofte; a) m. tilsvarende quoties el. quot; – non me toties accipere tuas litteras, quoties etc., Cic. Fam. 7, 7; quotiescumque dico, toties etc., id. Cluent. 18; – subeunda dimicatio toties, quot conjurati superessent, Liv. 2, 13; — b) absol.; – toties Siculi senatum adierunt, etc., Cic. Verr. 2, 60; velim mihi ignoscas, quod ad te scribo tam multa toties, id. Att. 7, 12; cf. Virg. Aen. 4, 536, o. Hor. Sat. 2, 3, 194; – hyder efter et bestemt Tal: ligesaa ofte; Ter die claro, totiesque grata Nocte etc., Hor. Carm. Sec. 23. — totjŭgis, e, o. totjŭgus, 3, [jugum]: saa mange; hos sing.: saa mangeslags el. mangefold; – totjugi scientia, Appul.; – totjugis diebus, id.

1. tōtus, 3, [tot], (f. gen. totius findes ogf. totĭus,

Lucr., o. A., men gen. toti familiae, Afran. ap. Priscian.; f. dat. toti findes ogs. toto ··· orbi, Propert. 3, 9, 57, o. totae familiae, Plaut. ap. Varr., ligel. totae rei, auct. ad Her. ap. Priscian.): hel, ganske, fuld, (neml. om en sammenhængende Størrelse, ligesom omnis om Tallet); - totam rem publicam, omnem Italiae pubem, etc., Cic. Mil. 23; ut tota mente atque omnibus artubus contremiscam, id. d. Or. 1, 26; Aedes totae confulgebant, Plaut. Amph. 5, 1, 44; pervigilat noctes totas, id.; eaque tota nocte continenter ierunt, Caes. B. G. 1, 26; men Ovid. Fast. 1, 495: Nec fera tempestas toto tamen horret in anno; - ut Romae per totam urbem vigiliae haberentur, Sall. Catil. 30; Peloponnesus fere tota in mari est, Cic. d. Rep. 2, 4; delectus tota Italia habiti, Caes.; cf. Cic. Phil. 7, 9; totius Galliae imperio potiri, Caes.; — b) hos Personer svarer totus omtr. til vort: hel og holden, ganske og aldeles, med Liv og Siel; - Ctesipho autem in amore est totus, Ter. Ad. 4, 2, 50; cf. Hor. Sat. 1, 9, in.; ligel. totus et mente et animo in bellum insistit, Caes. B. G. 6, 5; men et sum totus vester, et esse debeo, id. Fam. 15, 7; cf. id. Att. 14, 11, o. id. Lael. 23; - ligel. undert. om Begreber; virtus in usu sui tota posita est, id. d. Rep. 1, 2; falsum est id totum, id. ibd. 2, 15; — II) neutr. absol totum: Alt, det Hele; - totum in eo est, ut etc., Cic. Qu. Fr. 3, 1, 1; ligel. m. flgd. ne, Colum.; — B) oftest m. Præpos. som Adverb.; a) ex toto: ganske og aldeles, fuldkomment, Colum., Plin., Cels.; ligel. Ovid. Pont. 4, 8, 72: Nec tamen ex toto deserere illa potes; — b) in toto: i det Hele, overhovedet; - quicquamne me putas curare in toto, nisi ut cui ne desim? Cic. Att. 13, 20; — c) in totum; α) ligesom ex toto: ganske, aldeles; - res in totum diversa, Plin.; in totum aut certe plurimum domi morari, Colum.; — β) ligesom in toto: aldeles, overhovedet; - itaque in totum praecipimus, ut etc., Colum. 11, 2, oftere. — 2. tōtus, 3, [tot], som Correlat til quotus: saa mange ··· som; - tota pars, quota etc., Manil. 3, 447; cf. Colum. 5, 3: quotcumque pedum spatia facienda censueris, totam partem ··· adjicies.

toxĭcon, i, n., τοξικόν (i. e. pertinens ad arcum, τοξόν): en Art af ladanum, vid. Plin. 26, 30. — toxĭcum, i, n., τοξικόν (sc. φαρμακόν); oprdl.: den Gift, hvormed Pilene bestryges; efter nogle oprdl.: Gift af Taxustræet, vid. Plin. 16, 20; men Ovid. Pont. 4, 7, 11: Aspicis, et mitti sub adunco toxica ferro, etc.; - oftest „alm.": Gift; hvf. id. Am. 2, 2, 63: non ad miscenda coimus Toxica; toxicum mittere alicui, Suet. Ner. 35; ∾ velox, Hor. Epod. 17, 61; ligel. ∾ saeva, Martial.; f. ogs. Propert. 1, 5, 6: Et bibere e tota toxica Thessalia.

trăbālis, e, [trabs]: af en Biælke el. hørende dertil; - ∾ clavi, Hor. Od. 1, 35, 18; men ordsprogsvis: ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret, (skulde fuldkomment befæste den), Cic. Verr. 5, 21; — b) „poet. overf.": stor el. stærk som en Biælke, d. e. uhyre stor el. uhyre, telum, Virg. Aen. 12, 294, hasta, Stat.; men ∾ sceptrum, (tillægges Pluto), Claudian. — 1. trăbēa, ae, f.: etslags Statsklædning el. Høitidsdragt, som bares af Augurer, af Konger og Consuler, ogs. (undert.) af Ridderne; - vid. Suet. frgm. ap. Serv. ad Virg. Aen. 7, 612; ligel. Plin. 8, 74: trabeis usos accipio reges; cf. Virg. Aen. 7, 188, o. id. ibd. 11, 334; ligel. Ovid. Fast. 2, 503: trabeaque decorus Romulus; men Virg. Aen. 7, 612: Ipse Quirinali trabea ··· Insignis ··· consul; — II) df. ogs. „overf."; A) f. Ridderstanden, Stat. Silv. 5, 2, 18, o. Martial. 5, 41; — B) f. Consulatet, Symmach., Claudian. — 2. Trăbēa, ae, m.: gammel romersk Comoediedigter, vid. Sedigit. ap. Gell. 15, 24, o. Cic. Tusc. 4, 31.

*trăbēālis, e: hørende til Statsklædningen trabea, metallum, (som syes derpaa), Sidon.; o. — trăbēātus, 3: som er iført en Trabea, Quirinus, Ovid. Fast. 1, 37, (d. e. Romulus); ∾ equites, vid. Tac. Ann. 3, 2; - Trabeatae (sc. fabulae, rimel. hvori romerske Riddere optraadte paa Scenen), Suet. Gramm. 21; cf. Neukirch. d. Fab. Togat.; — [1. trabea]. — trăbĕcŭla, (trabic.), ae, f., demin. af trabs, Cato, Vitruv. — trăbes, is, forcl. Biform af trabs, Enn. ap. Cic. N. D. 3, 30, o. Varr. — trăbĭca, ae, f., [trabs], sc. navis: et af Biælker sammenføiet Skib, en Tømmerflaade, Pacuv. ap. Fest. p. 367.

trabs, gen. trăbis, f., τράπηξ: en Biælke; - quum ··· celeri flamma degustant tigna trabesque (ignes), Lucr. 2, 191; (oprdl. var tildels trabs sammensat af flere Træer, Vitruv., hvorim. tignum bestod af et eneste Stykke); men trabs e larice, longa pedes CCXX, Plin.; cf. Caes. B. G. 3, 13, o. Gell. 1, 13 fin.; — b) sild. ogs. biælkeformede Stykker af anden Materie; - trabes ex lapide ··· fecere reges etc., Plin. 36, 14, nr. 1; men Ovid. Met. 3, 78, om Slangen lignelsesvis: interdum longa trabe rectior exit; — II) „overf."; A) høit og rankt Træ; - silva frequens trabibus, Ovid.; securi saucia trabs ingens, id.; cf. Virg. Aen. 6, 181, o. Propert. 3, 21, 38; — B) hvad der er giort af Biælker; df. a) et Skib; - vid. Enn. ap. Cic. N. D. 3, 30, o. Virg. Aen. 4, 566, ogs. Hor. Od. 1, 1, 13; ligel. Ovid. Pont. 1, 3, 76: Quo duce trabs Colchas sacra cucurrit aquas; — b) Biælkeværk el. Tag el. Hus; - sub trabe citrea, Hor. Od. 4, 1, 20; ligel. in pl., id. ibd. 2, 18, 3, o. ibd. 3, 2, 28; — c) fremdeles ogs. f. Stormbuk el. Baliste, Val. Fl.; ogs. f. et Kastespyd, Stat. Theb. 5, 566; men ibd. 1, 621: Knippel el. Prygl; endel. mærkes trabes Libycae, Martial. 14, 91, f. mensae citreae; — C) af en Lighed: etslags ildligt Meteor, Grækernes δόκος, Senec. Qu. N. 4, 7, o. Plin. 2, 26.

Trăchas, antis, f.: By i Latium, sædv. Terracina; - Trachasque obsessa palude, (af dens Beliggenhed i de pomptinske Sumper), Ovid. Met. 15. 717. — trăchīa, ae, f., τραχεῖα: Luftrøret, Macrob. Sat. 7, 15. — Trăchin, īnis, el. Trăchyn, ȳnos, f., Τραχίν el. Τραχύν: By i Thessalien ved Oeta, hvor Hercules lod sig brænde, Plin. 4, 14, Senec. Herc. Oet., Ovid. Met. 11, 627; — B) df. Trăchīnĭus, 3: trachinisk, tellus, Ovid.; men ∾ heros, (d. e. Ceyx, Konge i Thessalien), id. Met. 11, 351; heder ogs. absol. Trachinius, id. ibd. 282; — b) subst. pl., Trachiniae, arum, f.: Navnet paa en Tragoedie af Sophocles, Cic. Tusc. 2, 8.

tracta, ae, f., s. und. traho, nr. III. — †tractābĭlis, e, [tracto]; I) „egenl.": som lader sig tage paa el. berøre, til at behandle el. bearbeide; - corporeum ··· aspectabile ··· tractabile omne ··· quod natum est, Cic. Univ. 4; ∾ materies, Vitruv.; ∾ tofi in opere, Plin.; mare ··· nondum tractabile nanti, Ovid. Her. 19, 71; cf. Virg. Aen. 4, 53; ∾ vox, Quintil.; - compar., ∾ ulcera fieri etc., Plin.; — II) „fig.": bøielig, eftergivende, føielig; - quae quidem (virtus) ··· in amicitia tenera et tractabilis, Cic. Lael. 13; cf. Virg. Aen. 4, 439: (nec) ··· voces ullas tractabilis audit; men mite et tractabile ingenium, Curt. 3, 2; - compar., nihil est enim eo (puero) tractabilius, Cic. Att. 10, 11; cf. Suet. Aug. 65; df. — tractābĭlĭtas, atis, f.: Behandlelighed, Vitruv. 2, 9; o. — tractābĭlĭter, adv.: eftergivende, uden Modstand; - compar., inoffensius tractabiliusque transmittere, Gell. 6, 2.

tractātĭo, onis, f., [tracto]: Haandtering el. Behandling, Bearbeidelse, Anvendelse, odl.; - qui in armorum tractatione versantur, Cic.; cf. id. Off. 2, 5; in usu et tractatione dicendi etc., id. d. Or. 1, 23; ∾ philosophiae, id., litterarum, id., quaestionum, Quintil., rei publicae, Senec.; f. ogs. Cic. Orat. 18 o. 59; — II) „bef."; A) i Retssproget: Behandling af en Person, Opførsel imod nogen; - malae tractationis accusari,

Quintil. 7, 4, 10, oftere; — B) i Rhetoriken; a) som Talefigur: Behandlingen el. Afhandlingen; - vid. Cic. d. Or. 2, 41; ligel. tractatio magis est, quam quaestio, Senec. Contr. 1, 1; — b) den besynderlige Brug af et Ord, Cic. Part. or. 5, hvor tractatio verbi, (Ordets techniske Anvendelse i Talens Context, opp. natura verbi). — *tractātor, oris, m.: en Slave, der afgnider i Badet, Senec. Ep. 66; — df. fem. tractātrix, icis, (Slavinde, som har denne Forretning), Martial. 3, 82; — II) efterel. heder tractator: som sysler med lærde Sager, Sidon., o. A.; o. — tractātōrium, i, n.: Sted til Procesfers Behandling, odl., Sidon.; — [tracto]. — tractatrix, icis, f. und. tractator.

tractātus, us, m., [tracto]: Tagen el. at tage derpaa, Behandling el. Bearbeidelse; - nucum tractatu infectae manus, Plin. 15, 24; plantae tractatu mansuescunt, ut ferae, id. 17, 12; — II) „fig.": den aandige Behandling af el. Syslen med en Gienstand; Afhandling, odl.; - qui ipsarum artium tractatu delectati etc., Cic. d. Or. 3, 23; oftest hos Quintil.; asperiorum tractatu rerum atteruntur (ingenia), id. 8, prooem. 8; ∾ artis hujusce, id., aequi bonique, id.; ∾ legales, id.; — B) „bef." ogs. „concret"; a) Afhandling el. Skrift, Plin. 14, 5; — b) eccles.: Prædiken, Homilie, Augustin.

tracticius (-tius), i, m., [traho]: som slæbes afsted, Aur. Vict. Ep. 23, Lamprid. Heliog. 17. — tractim, adv., [1. tractus, traho]: ligesom trækkende el. dragende derpaa, d. e. lidt efter lidt, langsomt; - saal. comisk: ∾ tangere aliquem, (langsomt at giennemprygle), Plaut. Amph. 1, 1, 157; men Lucr. 6, 117: Divorso motu radentes corpora tractim; cf. Virg. Ge. 4, 260; ∾ pronunciata littera, (som udtales lang), Gell.; ∾ dicere, (langsomt, opp. festinanter), Senec. Ep. 40. — tractitius, 3, f. und. tracticius.

tracto, avi, atum, 1, v. a., intens. af traho; I) oprdl.: trækker el. slæber voldsomt afsted; - tractata comis antistita Phoebi, Ovid. Met. 13, 410; malis morsuque ferarum Tractari (blive sønderreven deraf), Lucr. 3, 901; men Enn. Ann. 2, 31: tractatu' per aequora campi; — II) sædv.; A) „egenl.": tager derpaa el. beføler, behandler el. bearbeider; - quae gustemus, ··· quae tractemus, etc., Cic. Tusc. 5, 38; men tractavisti hospitam ante aedes meam, Plaut. Mil. gl. 2, 6, 30; ad tactum tractanti dura resistit (pellis), Virg. Ge. 3, 502; consuescere manu tractari (vitulos), Colum.; men ∾ fila lyrae, (slaae Strængene), Ovid. Am. 1, 8, 60; - Necdum res igni scibant tractare, (bearbeide dem ved Ild), Lucr. 5, 951; cf. id. ibd. 1288: ∾ solum terrae aere; men ∾ agrum lutosum, Colum.; ∾ ceram pollice (forme), Ovid.; ∾ tuerique vites, Cic.; ∾ arma speciosius, Hor., tela, Liv.; ∾ gubernacula, (haandtere el. styre), Cic.; men ∾ bibliothecam (forvalte), id. Fam. 13, 77; men id. Div. in Caecil. 10: eras tu quaestor, pecuniam publicam tu tractabas; cf. Plin. Ep. 10, 28; — B) „fig."; 1) „overf."; a) „alm.": behandler, leder, fører, odl.; - ∾ suam rem minus caute et cogitate, Plaut. Trin. 2, 2, 46; numquam mihi videor tractasse causam difficiliorem, Cic. Fam. 3, 12; men Caes. B. C. 3, 28: tractandis conditionibus ··· extracto tempore; ∾ bellum, Liv., Tac., rem publicam, Sall.; men Lucr. 5, 930: Volgivago vitam tractabant more ferarum; ∾ artem (behandle), Ter., Cic.; men ∾ personam alicujus in scena (efterligne el. opføre), id. R. Com. 7; cf. Hor. Ep. 1, 18, 14; - ∾ animos, Cic. Orat. 28; quo in munere ita se tractavit, ut etc., id. Fam. 13, 12; — b) „bef.": behandler el. modtager nogen saa el. saa, opfører mig imod nogen saa el. saa; - Ego te dehinc, ut merita es de me et mea re, tractare exsequar, Plaut. Asin. 1, 3, 8; cf. Cic. Verr. act. 1, 8, o. id. Fam. 13, 27; men pater parum pie tractatus a filio, id. Coel. 2; cf. Cic. Manil. 5, o. Hor. Ep. 1, 17, 12; — 2) „ment."; a) aandigen (igiennem Tale el. Skrift) at behandle el. afhandle, at undersøge el. drøfte, odl.; - oratori omnia ··· tractata, agitata esse debent, Cic. d. Or. 3, 14; cf. id. Orat. 33; men (pertinere) ad eam, quam jam dudum tracto, constantiam, (som jeg afhandler), id. Lael. 18; ligel. ∾ ventos scrupulosius, Plin.; men Liv. 33, 31: ibi consilia decem legatorum tractabantur; — b) aandigen at behandle el. lede, odl.; - hujus eloquentiae est, tractare animos, hujus, omni modo permovere, Cic. Orat. 28; — c) overtænker el. betænker, odl.; - ∾ proeliorum vias, et quae sibi ··· evenissent, Tac. Ann. 5, 2; cf. Juvenal. 11, 28; — not.: sield. m. de, el. m. en Relativsætning; - vid. Suet. Aug. 35, o. Tac. Ann. 1, 13.

tractŏgălātus, 3, [vox hibr. af tractum o. γάλα]: tillavet med Bagværk og Melk, pullus, Apic. — tractŏmĕlītus, 3, [vox hibr. af tractum o. μέλι]: tillavet med Bagværk og Honning, porcellus, Apic. — tractōrius, 3, [traho]: hørende el. skikket til at trække el. drage (en Last, odl.); - ∾ genus machinarum (Tallie el. Spil el. Vinde til at drage el. hidse med, odl.), Vitruv. 10, 1; — II) tractoriae, arum, f., (sc. litterae): keiserlig Skrivelse, hvorved Levering af Proviant til de keiserlige Sendebud bliver befalet, Cod. Just.

tractum, i, neutr. af tractus, 3, und. traho, nr. III. — tractŭōsus, 3, [2. tractus]: sei el. slimet, sudor, Coel. Aur. — 1. tractus, 3, partic. o. adj. af traho. — 2. tractus, us, m., [traho]; I) „egenl.": Trækken el. Dragen, Træk el. Drag, odl., (oftest „poet."); - limum arenamque ··· fluctus trahunt; Syrtes ab tractu nominatae, Sall. Jug. 78; tractu ··· Ferre rotam (om Hesten), Virg. Ge. 3, 183; - ogs. et Skrifttræk, Propert. 4, 3, 5: Aut si qua incerto fallet te littera tractu, etc.; men ∾ continuus aquarum, (vedholdende Drikken), Lucan.; men Aëra pestiferum tractu (ved Indaandningen), etc., id. 7, 412; fremdeles om Slangen: in spiram tractu se colligit, Virg. Ge. 2, 154; men om den nedstyrtende Phaethon: longoque per aëra tractu Fertur, Ovid. Met. 2, 320; - ogs. om en Gebærde: quodam etiam corporis tractu (lacessere risum), Quintil. 6, 3, 7; ∾ flammarum, Virg.; cf. Lucr. 2, 207; men Vellera ··· nebulas aequantia tractu, Ovid. Met. 6, 21; endel. om Vandets Strømmen, Lucan., o. om Vindenes Retning, Val. Fl.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „bef." el. med Hensyn paa Stedet: et Steds el. en Gienstands Udstrækning el. Beliggenhed; - qui tractus castrorum quaeque forma esset, Liv. 3, 28; cf. Cic. d. Rep. 2, 6: cujus (urbis) is est tractus ductusque muri definitus etc., ut etc.; - ogs. in pl.; immensis tractibus Alpes etc., Lucan. 2, 630; — b) df. ogs. „concret": Strøg el. afsondret Sted, Landstrøg el. Egn, odl.; - hoc tractu oppidi etc., Caes. B. C. 3, 112; cf. Plin. 17, 35: genera (vitium) ··· singulis conseri tractibus; s. ogs. Virg. Ge. 2, 182, o. Hor. Ep. 1, 15, 22; men Cic. Planc. 9: tractus ille celeberrimus Venafranus, etc.; — 2) Udtrækken i Længden, Langsomhed el. Dvælen el. Ophold; navnl. om Tiden: Henløben el. Løb el. Forløb; - eludere hostem tractu belli, Tac. Ann. 15, 10; cf. id. ibd. 64: durante tractu et lentitudine mortis; men ∾ perpetuo aevi, (bestandigen), Lucr. 1, 1003; ∾ eodem temporum etc., Vell. 2, 9; ligel. isto tractu aetatis, Val. Max. 8, 13, extern. 2; hoc legatum tractum habet (gielder for en vis Tid), Digest. — b) technisk ogs.: Ordets derivative Forlængelse; - vid. Quintil. 8, 3, 32: in tractu et declinatione ··· qualia apud Ciceronem beatitas et beatitudo; — B) „ment."; ∾ orationis; a) Foredragets langsomme Fremskriden el. Udvikling, Talens Løb, Cic. Orat. 13, o. Quintil. 9, 4, 61; — b) ogs. Ordenes langsomme og milde og ligesom frygtsomme Udtale, Cic. d. Or. 2, 50; — c) ogs. det rolige og slebne Udtryk i Historiens Foredrag heder id. Orat. 13: tractus orationis lenis et aequabilis.

*trāditĭo, onis, f.; I) „egenl.": Overgivelse, Udle-

vering; - abalienatio est rei ··· traditio alteri nexu, Cic. Top. 5; ∾ urbis, Liv. 32, 14, oftere; ∾ Jugurthae, Plin., Val. Max.; — II) „fig."; A) Meddelelse el. Undervisning el. Lærdom; - ∾ jejuna atque arida (praeceptorum), Quintil. 3, 1, 3, oftere; ogs. Fortælling el. Beretning, vid. Tac. Ann. 16, 16: in traditione supremorum (alicujus: ved at berette nogens Endeligt); — B) et fra ældre Tider overleveret Sagn, Overlevering el. Tradition; - vid. Gell. 13,22, o. id. 16,5; o. — trăditor, oris, m.; 1) en Forræder, (altf. f. d. sædv. proditor); - quin potius interfecto traditore etc., Tac. Hist. 4,24; — II) „fig.": en Lærer; - ∾ scientiae alicujus, Arnob.; — [trado]. — traditus, 3, partic. af flgd.

trādo, (ogs. transdo, Caes., o. A.), dĭdi, dĭtum, 3, v. a., [trans, do, dare]; I) „egenl."; A) „alm.": overgiver el. overleverer, giver el. afhænder derhen el. dertil; - ut salvum amico traderem (thesaurum), Plaut. Trin. 1, 2, 143; Ego hoc effectum lepide tibi tradam, id. Curc. a. 3, v. 15; quis aedem Castoris sartam tectam deberet tradere (aflevere), Cic. Verr. 1, 50; ∾ pueros magistris, Ovid., Cic., equos domitoribus, id.; ∾ alicui testamentum legendum, Hor. Sat. 2, 5, 51; ∾ urbem (overgive), Liv. 35, 29; armis traditis, Caes.; cf. id. B. G. 1, 28; - ∾ aliquem ad carnificem, Plaut., in pistrinum, id.; cf. Cic. Qu. Fr. 1, 2, 4; ∾ aliquem supplicio, Suet.; men Tac. Ann. 4, 4: ∾ filiam suam equiti Romano, (give ham hende til Ægte); men Hor. Od. 2, 4, 10: ademptus Hector Tradidit fessis leviora tolli Pergama Grajis; - Formen transdo (f. trado) har Caes. B. C. 1, 88: ut arma per manus transderentur; ligel. id. B. G. 7, 25, o. id. B. C. 1, 76, oftere; - ligel. forel.: navem in fugam transdunt, Attius ap. Non.; — B) „bef."; 1) overgiver el. betroer el. anbefaler til nogens Beskyttelse el. Varetægt; - sic ei te commendavi et tradidi, Cic. Fam. 7, 17; cf. id. ibd. 7, 5, ogs. Hor. Ep. 1, 9, 3; ligel. ud. dat., id. ibd. 1, 18, 78, o. id. Sat. 1, 9, 47; men Caes. B. G. 6, 4: hos (obsides) Aeduis custodiendos tradit; - Formen transdere i denne Bem. har id. B. C. 3, 57, o. id. B. G. 7, 39; — 2) overgiver til Fordærvelse, giver til Pris, forraader; - vid. Cic. R. Am. 22; ligel. Ovid. Met. 8, 91: tibi trado patriosque meosque Penates; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": overgiver, overlader, indrømmer, alicui liberam possessionem Galliae, Caes. B. G. 1, 44; ligel. Cingetorigi ··· imperium est traditum, id. ibd. 6, 8; men Eo ego, ut, quae mandata (sc. sunt), amicus amicis tradam, Plaut. Merc. 2, 3, 51; - „poet." ogs. m. Objectssætn. (el. c. inf.), Hor. Od. 1, 26, in.; - Formen transdo i denne Bem. har Caes. B. G. 7, 57 o. 76; — 2) „bef."; a) ∾ se (hengive sig el. overgive sig) rei alicui el. in aliquid (dertil); - qui se totos tradiderunt voluptatibus, Cic. Lael. 23; ∾ se quieti, id. Div. 1, 29; ∾ se studiis vel otio, Plin. Ep. 1, 9; te in disciplinam meam tradideras, id. Phil. 2, 2; cf. id. Inv. 1, 3; — b) overgiver som Arvedel, efterlader, regnum alicui, Plaut.; non esse tradendas posteris inimicitias, Anton. ap. Cic. Att. 14, 13; (tenere) consuetudinem a majoribus traditam, Cic. Div. 2, 72; morbi quoque per successiones quasdam traduntur, Plin. Ep. 1, 12; — B) „ment."; 1) „alm.": ved skriftlig Meddelelse at overlevere, at berette el. fortælle; - ∾ aliquid memoriae, (forplante el. overgive til Amindelse), Cic. Inv. 1, 2; (men id. d. Rep. 6, 10, f. nedenf.); ∾ memoriam pugnae ejus posteris, Liv. 8, 10; cf. Cic. d. Or. 3, 16: cujus (Socratis) ingenium variosque sermones immortalitati scriptis suis Plato tradidit; ligel. quo verius tradere posteris possis etc., Plin. Ep. 6, 16; - ligel. m. Objectssætning; vid. Liv. 1, 31; hyf. pass.: cujus (Lycurgi) temporibus Homerus etiam fuisse traditur, Cic. Tusc. 5, 3; men absol.: nam utrumque traditur, Liv. 9, 28; ligel. sic enim traditum est, Cic. Leg. 1, 1; men m. Subjectssætning: hoc posteris memoriae traditum iri, Aequos etc., Liv. 3, 67; cf. Cic. Tusc. 1, 3, o. id. Brut. 56; men Plin. 13, 1: unguenta quis primus invenerit, non traditur; — 2) „bef.": ved Undervisning at overgive, at foredrage el. bibringe el. lære; - quae dialectici nunc tradunt et docent, Cic. Fin. 4, 4; ∾ elementa loquendi, id., praecepta dicendi, id.; ∾ optimarum artium vias civibus, id. Div. 2, 1; ∾ aliquid artificio et via, id. Fin. 4, 4; ∾ aliquid subtilius, id.; cf. id. d. Or. 1, 58; men Quintil. 7, 10, 14: nec tamquam tradita, sed tamquam innata; cf. id. 1, 12, 1; men absol.: si qua est in his culpa, tradentis (i. e. magistri) est, id. 3, 6, 59; - men Cic. d. Rep. 6, 10: quae dicam, trade memoriae; - Formen transdo i denne Bem. har Caes. B. G. 6, 14 o. 17; — not.: transque dato (f. traditoque), vet. Lex ap. Fest. p. 309.

trădūco, (trans.duco, Caes., o. A.), xi, ctum, 3, (imperat. traduce f. traduc, Ter. Ad. 5, 7, 12; pf. syncop. traduxti, Plaut. Casin. 3, 3, 16), v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": fører el. bringer el. lader gaae derover el. over noget; - ∾ multitudinem hominum trans Rhenum in Galliam, Caes. B. G. 1, 35; ∾ exercitum ex Gallia in Ligures, Liv. 40, 25; ligel. ∾ copias praeter castra, Caes.; ∾ cohortes in castra ad se, id.; cf. Liv. 36, 3; men Ter. Heaut. 4, 4, 17: tua pompa Eo traducenda est; ∾ victimas in triumpho, Liv. 45, 39; - men med dobbelt acc., f. nedenf.; df. pass.: traductus exercitus silvam Ciminiam, Liv. 9, 39; — B) „bef."; 1) fører el. sætter derover, navnl. over Vandet el. over en Bro, odl., Cic. Inv. 2, 31; pontem in Arari curat faciendum, atque ita exercitum transduxit, Caes. B. G. 1, 13; - oftest m. dobbelt acc.; tres jam copiarum partes Helvetios id flumen transduxisse, id. ibd. 1, 12; cf. ibd. 2, 5; men pass.: Belgas ··· Rhenum antiquitus transductos, ibd. 2, 4; — 2) „publicistisk" som term. techn.; - ∾ equum, (om den Ridder, der ved Censors Undersøgelse gaaer forbi uden Dadel), Cic. Cluent. 48; — 3) ogs.: beskæmmende at føre forbi; - delatores traducti per arenam etc., Suet. Tib. 8; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": fører over derfra el. dertil; - centuriones ··· ex inferioribus ··· in superiores ··· transducti, Caes. B. G. 4, 40; ∾ aliquem ad plebem (sc. a patribus), Cic. Att. 1, 18; ligel. gens in patricias (gentes) transducta, Suet. Aug. 2; ligel. ad pontificatum traductus, id. Calig. 12; ∾ aegrum in meliorem (consuetudinem), Varr.; - men „poet." c. dat.: Me mea paupertas vitae traducat inerti, Tibull. 1, 1, 5; — b) ∾ hominem ad optimates, (vinde ham for deres Parti), Cic. Att. 14, 21; ligel. traductis ad se jam pluribus, Suet. Caes. 14; cf. Cic. 4, 1; ligel. id. Cluent. 52: traduxit me ad suam sententiam; — 2) „bef."; aa) ligesom fører til Skue for at beskæmme, offenligen at give til Pris el. beskæmme; - vestras conjuges, vestros liberos traductos per ora hominum, Liv. 2, 38; ligel. Martial. 6, 77: Rideris, multoque magis traduceris, Afer, Quam ··· si etc.; men ∾ luxuriam, (spottende at dadle den), Senec.; ∾ collusorem, (føre vild el. have til Bedste), id.; — b) ogs. omvendt: fremstiller til Beskuelse, bekiendtgiør; - Quae tua traducit ··· carmina, Martial. 1, 54; ∾ tot annorum secreta, Petron. Sat. 17; men Juvenal. 11, 31: in qua (sc. lorica) se traducebat Ulisses ancipitem (viste sig); — bb) med Hensyn paa Tiden: at tilbringe el. henleve; - ∾ aetatem otiosam et quietam etc., Cic. d. Senect. 23; cf. id. Tusc. 3, 11: hoc, quod datum est vitae, tranquille placideque traducere; ∾ adolescentiam eleganter, id., aevum leniter, Hor.; qua ratione nobis sit hoc tempus traducendum, Cic. Fam. 4, 6; cf. Tac. Hist. 4, 67: quibus artibus latebrisque vitam mox per novem annos traduxerit, etc.; - men om en Embedsforvaltning; ut traducamus munus hoc extraordinarium summa abstinentia, Cic. Att. 5, 9; — B) „ment."; 1) „alm.": overfører el. henleder derfra el. dertil; -

Si non ··· alio possis animi traducere motus, Lucr. 4, 1063; traduxi animum hominis ab omni alia cogitatione ad tuam dignitatem tuendam, Cic. Fam. 1,2; cf. Cic. Brut. 93, o. id. d. Or. 2, 72; men id. ibd. 2, 48: ∾ orationem et convertere in increpandam fugam alicujus; f. ogf. id. Prov. cons. 9, o. id. Tusc. 5, 3; — 2) „bef." o. „techniſk", men alene i d. ſild. Grammatik; a) at overſætte, Gell. 17, 2 in.; cf. id. ibd. 1, 18 in.; — b) at aflede, Gell. 2, 6, o. id. 17, 2.

trādūctĭo, onis, f., [traduco]; oprdl.: Forbiføren; - ∾ captorum, Auson.; df. ſædv. „fig."; A) „overf."; 1) Overførelſen til en anden Stand; - traductio ad plebem furibundi hominis, Cic. Sest. 7; — 2) offenlig Beſkæmmelſe, el. alm. Beſkæmmelſe; - cum dedecore et traductione damnatum vita exigit, Senec.; cf. id. Ep. 85: interrogationes ad traductionem nostram excogitatae; — 3) (neutral), ∾ temporis: Tidens Fremſkriden el. Løb; - est quasi rudentis explicatio, sic traductio temporis nihil novi efficientis, et primum quicque replicantis, Cic. Div. 1, 56; — B) „techniſk" el. i Rhetoriken; a) Overførelſen el. Metonymien; saal. Africa f. Afri, vid. Cic. d. Or. 3, 42; — b) Forandring af det oftere gientagne Ord, auct. Her. 4, 14; - ſom Exempel paa denne Figur anføres efter Ovid.: Cur ego non dicam, Furia, te furiam? vid. Quintil. 9, 3, 70.

trādūctor, oris, m., [traduco]: ſom fører over dertil, navnl. til en anden Stand; hvf. Pompejus (med Henſyn paa hans Overførelſe af Clodius til Almuen) ſpottende heder: hic noster Hierosolymarius traductor ad plebem, Cic. Att. 2, 9. — 1. traductus, 3, partic. af traduco. — *2. traductus, us, m.: Giennemgang; - per eos traductus, Ammian. 18, 8, inc.; o. — trādux, ŭcis, m., (oprdl. adj.: ført el. trukken derover el. derhen), sc. palmes: den til Forplantning videre trukne Ranke; - vid. Varr. R. R. 1, 8, Colum. 5, 7, o. Plin. 17, 35; men Tac. Hist. 2, 25: in vineas nexu traducum impeditas etc.; — II) df. „overf.": traduce carnis, (ved Kiødets Forplantning), Prudent.; ogf. ſom appos.: traduce materia, auct. Aetn. 566; — [traduco].

trăgăcantha, ae, f., τραγακάνθα: Tragantbuſken, (astragalus tragacantha L.), vid. Plin. 13, 36; - (df. d. ſild. dragantum, Veget., Theod. Prisc.); df. — trăgăcanthum, i, n.: Gummien af denne Plante, Cels., Scribon. — trăganthes, is, f., τραγάνθης: en Art af Planten artemisia, Appul. — trăgĕlăphus, i, m., τραγέλαφος (Bukkehiorten), en Hiorteart med Bukkeſkæg, vid. Plin. 8, 50. — trăgēmăta, um, n., τραγήματα, (i. e. bellaria): Deſerten, (navnl. tørrede Frugter, Nødder, odl.), Plin. 13, 9; — df. demin.: trăgēmătia, orum, n., τραγημάτια, Hieronym.

trăgĭce, adv. af tragicus: tragiſk, paa tragiſk Maner, navnl. i Tragoediens Sprog; - rhetorice et tragice ornare, Cic. Brut. 11; - res comicas tragice tractare, id. d. Or. 3, 8; cf. Senec. Ep. 100. — trăgĭcōmoedĭa, ae, f., τραγικοκωμῳδία: et af Tragoedie og Comoedie ſammenſat Skueſpil; - vid. Plaut. Amph. prol. 59 o. 63. — trăgĭcus, 3: hørende til el. benævnt efter Tragoedien, tragiſk; - ∾ carmen, Hor. A. P. 220, (Tragoedien); ligel. ∾ Camena, ibd. 275; ∾ cothurni, id. Sat. 1, 5, 64; ∾ ars, id.; men ∾ actor, (tragiſk Skueſpiller), Liv. 24, 24; men ∾ Orestes aut Athamas, (ſom optræde el. opføres i Tragoedien), Cic. Pis. 20; men Suet. Calig. 25: tragicum illud, (hin Sentens af en tragiſk Digter): Oderint, dum metuant; — b) df. subst., tragicus, i, m.: en tragiſk Digter, en Tragiker; - vid. Plaut. Pers. 4, 2, 4: satin' estis meditati? Sag. tragici et comici Numquam aeque sunt meditati; cf. Cic. d. opt. gen. Or. 1, o. Quintil. 8, 6, 26; — II) df. „overf."; A) ſom fører el. har et tragiſk el. høit og værdigt Sprog el. en tragiſk Stil, tragiſk; - grandis, et, ut ita dicam, tragicus orator etc., Cic. Brut. 55; sed haec tragica atque divina, etc., id. d. Or. 2, 56; ∾ color, Hor., tumor, Gell.; men Hor. Ep. 2, 1, 166: Nam spirat tragicum satis, et feliciter audet; — B) ſkikket til en tragiſk Behandling, d. e. ſkrækkelig, rædſom, odl.; - ∾ sceleris exemplum, Liv. 1, 46; ∾ ignes (i. e. amores), Ovid. Trist. 2, 407; ∾ Erinnyes, Propert. 2, 16, 29. — trăgĭon, i, n., τράγιον: etſlags Vært med Bukkelugt, Plin. 13, 36; heder ogf. tragonis, idis, f., id. 27, 115.

trăgoedĭa, ae, f., τραγῳδία: Tragoedien el. Sørgeſpillet, Plaut., Cic., Quintil., o. A.; severae Musa tragoediae, Hor. Od. 2, 1, 9; men perſonificeret ſom Tragoediens Muſe, Ovid. Am. 3, 1, 11: Venit et ingenti violenta Tragoedia passu; Fronte comae torva, palla jacebat humi; - tragoedias facere (forfatte), Cic., agere (ſpille el. opføre), id., Plin., saltare (pantomiſk at fremſtille), Suet. Calig. 57; — II) df. „fig.", (ſædv. in pl.); A) Tragoediens ſtærke Sprog og Foredrag; - vid. Cic. d. Or. 1, 51: neque vero istis tragoediis tuis ··· perturbor, etc.; — B) ſtor Larm el. Ophævelſe (ligeſom i en Tragoedie); - tragoedias agere in nugis, Cic. d. Or. 2, 51; ligel. Quintil. 6, 1, 36: nam in parvis quidem litibus has tragoedias movere, tale est, quale si personam Herculis et cothurnos aptare infantibus velis; cf. Cic. Mil. 7. — trăgoedĭŏgrăphus, i, m., τραγῳδιογράφος: en Tragoedieſkriver, en Tragiker, Mar. Vict., Hieronym.

trăgoedus, i, m., τραγῳδός: tragiſk Skueſpiller, Cic. d. Or. 1, 28, o. Hor. Ep. 2, 2, 129; - ogf. en tragiſk Digter, en Tragiker; utiles tragoedi, etc., Quintil. 1, 8, 6; — II) Tragoedus, ſom Epithet til Juppiter, (efter Gaden vicus tragoedus in regione Esquilina, hvor hans Billedſtøtte fandtes); - vid. Suet. Aug. 57, o. Sext. Ruf. Reg. V.

tragonis, is, f., f. und. tragion. — trăgŏpan, ānis, m., [τράγος, Pan], rimel. vultur barbatus L., regnes, Plin. 10, 70, til de fabelagtige Fugle. — trăgŏpōgon, ōnis, m., τραγοπώγων: Bukkeſkæg, etſlags Plante, Plin. 27, 117. — trăgŏrĭgănum, i, n., τραγορίγανον, (ligeſom Bukketimian): etſlags Buſkvært, Plin. 20, 68; - ogf. tragoriganos, i, m., Cels. 5, 11. — 1. trăgos, i, m., τράγος (Buk); I) etſlags Tornplante, Plin. 13, 37; — II) etſlags Svamp, id. 9, 69. — 2. trăgos, i, m., f. und. tragum.

trăgŭla, ae, f., [traho]; I) etſlags Kaſteſpyd, Lucil. ap. Fest. p. 330 flgd., Varr. ap. Non., Caes., Sall., o. A.; femur tragula confixum, Liv. 24, 42; — b) df. hos Plaut. ordſprogvis o. „alleg.": tragulam injicere in aliquem, (ſpille nogen et Puds), id. Epid. 5, 2, 25, o. id. Pseud. 1, 4, 14; men id. Casin. 2, 4, 18: Ego pol istam jam aliquovorsum tragulam decidero, (ſkal udſkære Pilen, d. e. ſkal afvende hin Liſt el. Hindring); — II) Fiſkergarn til at trække; - usus suberis ··· tragulis piscantium, etc., Plin. 16, 13; — III) ligeſom traha: en Slæde, Varr. L. L. 4, 31. — trăgŭlārĭus, i, m., [tragula nr. 1], i. e. qui jacit tragulas, Veget. — trăgum, i, n.: etſlags Grød el. Velling, Plin. 18, 16; - ogf. tragos, i, m., id. 18, 20. — trăgus, i, m., τράγος (Buk); df. „overf."; A) Bukkeſtank under Armene, Martial. 11, 22; — B) etſlags Fiſk, Ovid. Hal. 112, Plin. 32, 54.

trăha, ae, f., [traho]: Vogn uden Hiul, Slæde, Colum. 2, 20; - ogf. trahea, ae, f., Virg. Ge. 1, 164; df. — trăhārĭus, i, m.: ſom trækker en Slæde, en Troſknægt, Sidon. — trăhax, ācis, adj., [traho]: ſom gierne drager til ſig; - Procax, rapax, trahax, etc., Plaut. Pers. 3, 3, 6. — trăhĕa, ae, f., f. und. traha.

trăho, xi, ctum, 3, (perf. syncop. traxe f. traxisse, Virg. Aen. 5, 786), v. a.; I) „egenl."; A) „alm.": trækker el. drager bort el. affted el. med mig, bortſleber; - Ducunt volentem fata, nolentem trahunt, Senec. Ep. 107; cf. Caes. B. G. 1, 53, o. Virg. Aen. 2, 403; men Cic. N. D. 2, 9: ex puteis jugibus aquam calidam trahi; men Sall. Jug. 78: limum arenamque ··· fluctus trahunt; cf. Virg. Aen. 3, 425: naves in saxa trahentem (Scyllam, o. Serv. ibd.); men Ovid.

Fast. 4, 238: Longaque in immundo pulvere tracta coma est; men Lucr. 3, 234: vapor porro trahit aëra secum; men ∾ bilem, alvum, (afføre), Plin.; ligel. ∾ materiam (om et Plaster), Cels.; - Amiculum ··· sine trahi, (lad den slebe), Plaut. Cist. 1, 1, 117; sarcinas ··· non tantum ferre, sed etiam trahere, Senec. Ep. 44; ∾ genua aegra, (slebe derpaa), Virg. Aen. 5, 468; ∾ Hectorem circum Pergama, Ovid. Met. 12, 591; cf. Plaut. Capt. 3, 5, 92: Vis haec quidem hercle est, et trahi et trudi simul; men Cic. Fam. 7, 32, rimel. ordsprogvis: nam quod etc., trahantur per me pedibus omnes rei; — 2) bf. ogs. i Ordets forskiellige Forbindelser: at trække ud deraf, at trække sammen, at trække ind i sig el. til sig; hvf. ogs.: at faae el. antage, odl.; - trahens haerentia viscere tela, Ovid. Met. 6, 290; ∾ ferrum e vulnere, id., telum de corpore, id.; men id. Met. 7, 207: Te quoque, Luna, traho (sc. de coelo); - ∾ vultum et cogere rugas, id. Am. 2, 2, 33; cf. Lucr. 6, 967: At coria et carnem trahit et conducit in unum; cf. ibd. 1188: In manibus vero nervi trahier; - ∾ pocula Arente fauce, (uddrikke), Hor. Epod. 14, 4; cf. Ovid. Met. 15, 330; navigium aquam trahit, (har Læk), Senec.; ∾ odorem naribus, Phaedr., auras ore, Ovid.; men exigua in spe trahebat animam, (laa paa sit Yderste), Liv. 3, 6; cf. Phaedr. 1, 21; men Virg. Aen. 1, 371: ∾ vocem imo a pectore; - squamam ··· cutis durata trahebat, (antog el. fik), Ovid. Met. 3, 675; ∾ colorem, id., ruborem, id., calorem, id.; — B) „bef."; 1) voldsomt at bortrive el. bortføre, odl.; - Cetera rape, trahe, etc., Plaut. Trin. 2, 2, 12; cf. Sall. Catil. 11, o. id. Jug. 41; ∾ spolia de hostibus, Cic. Balb. 23; ∾ praedam ex agris sociorum populi Rom., Liv. 25, 14; — 2) ∾ pecuniam (f. distrahere): adsplitte el. forøde, odl., Sall. Catil. 20; — 3) ∾ lanam, vellera, etc., oprdl.: at trække el. drage i Længden, d. e. at spinde el. forarbeide, Varr. ap. Non., Juvenal.; ∾ vellera digitis, Ovid., data pensa, id., Laconicas purpuras, Hor. Od. 2, 18, 8; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm."; a) at drage el. trække el. bringe over dertil (el. over paa et Parti) el. bort derfra; - ∾ Lucanos ad defectionem, Liv. 25, 16; cf. Virg. Aen. 5, 709; men aliis ad regem trahentibus civitatem, aliis ad Romanos, Liv. 42, 44; cf. id. 5, 25, o. id. 9, 28, ogs. id. 1, 7; — b) at drage el. have el. faae deraf; - ∾ molestiam ex pernicie et peste rei publicae, Cic. Fam. 4, 3; ∾ cognomen ex contumelia, id. Phil. 3, 6; ∾ originem ab aliquo, Plin.; men scio, ab isto initio tractum esse sermonem, (at Talen er begyndt dermed), Cic. Brut. 6; — 2) „bef.", med Hensyn paa Tiden; a) at hendrage, at drage el. trække i Længden, at forhale, odl.; - ∾ bellum, Cic., Sall.; cf. Liv. 5, 10: unum bellum annum jam tertium trahi; ligel. ∾ pugnam aliquamdiu, id.; ligel. ∾ rem de industria in serum, id. 32, 35; cf. Sall. Jug. 27 o. 36; men ∾ moram ficto languore, Ovid. Met. 9, 766; cf. Suet. Tib. 31: trahi se a Caesare, (at de opholdtes el. henholdtes af ham); — b) ∾ vitam, (tilbringe el. henslebe), Phaedr., Plin.; ligel. ∾ senectam, Ovid.; cf. Virg. Aen. 2, 92; - ogs. „neutral": si quis in eo morbo diutius traxit, Cels.; ligel. Flor. 4, 2: decem annos traxit ista dominatio; — B) „ment.": hendrager el. henleder el. henfører dertil el. derfra; - omnes trahimur et ducimur ad cognitionis et scientiae cupiditatem, Cic. Off. 1, 6; cf. id. Arch. 11; men Virg. Aen. 5, 709: quo fata trahunt retrahuntque, sequamur; men trahit sua quemque voluptas, id. Ecl. 2, 65; - quae (curae) meum animum divorse trahunt, Ter. Andr. 1, 5, 25; cf. Caes. B. C. 1, 21; men Sall. Jug. 93: Marius anxius trahere cum animo suo, omitteretne inceptum, an etc.; ligel. trahi diversas ad curas, Tac. Ann. 15, 1; — b) ∾ omnia non bene consulta in virtutem, (henføre el. udlægge dertil), Sall. Jug. 92; ∾ ornatum alicujus in superbiam, Tac. Hist. 2, 20; cf. id. Ann. 1, 62; ligel. ∾ fortuita ad culpam, id., aliquid ad clementiam, id.; men Liv. 5, 23: in religionem etiam trahebant, (lagde en religiøs Betydning deri), m. flgd. Objectsætning; men Tac. Ann. 1, 76: cur abstinuerit spectaculo ipse, varie trahebant, (det udtydede man forskielligen); — III) partic. tractus, 3, ogs. som adj., navnl. om Foredraget: sammenhængende, flydende; - vid. Cic. d. Or. 2, 15, o. id. Orat. 20; — B) bf. subst. tractum, i, n.: hvad der bliver trukket i Længden; bf. a) Uldspind el. Uld til at spinde; - vid. Tibull. 1, 6, 80: Tractaque de niveo vellere ducta putat, etc.; — b) langagtigt Bagværk; - i denne Bem. ogs. tracta, ae, f., Plin. 18, 27.

1. Trājānus, i, m.: romersk Keiser (ab a. p. Chr. n. 98, ad a. 117); hans Fortræffelighed betegnedes træffende ved det til hans Eftermænd i Senatet henvendte Udraab: felicior Augusto, melior Trajano! vid. Eutrop. 8, 5 fin.; f. ogs. Plin. Ep. 10, o. id. Paneg.; — B) bf. Trājānus, 3: trajansk, aqua, Frontin. Aquaed. 93. — 2. Trājānus, 3, f. und. frgd.

*trājectĭcius (-tius), 3: som bliver ført derover, navnl. over Havet, pecunia, Digest.; — trājectĭo, onis, f.: Dragen el. Sætten derover, navnl. over Havet, Cic. Att. 8, 15; - ogs. in pl.; ∾ incendiorum, Vitruv.; men ∾ stellarum, Cic. Div. 1, 1, concret f. Stierneskud; — II) „fig."; A) Ordenes Omsætning, auct. ad Her. 4, 32, Cic. Orat. 69, Quintil. 8, 2, 14; — B) Overdrivelsen el. Hyperbolen, Cic. d. Or. 3, 53; — trājecto, are, v. intens. a.: giennemstikker, Cels. 7, 14; — trājector, oris, m.: som giennemstikker el. giennemtrænger; - ∾ nebulae (ignis), Prudent.; o. — trājectūra, ae, f.: Fremragning, mutulorum, Vitruv. 4, 7; — [trajicio].

1. trājectus, 3: partic. af trajicio. — 2. trājectus, (hos Caes. transjectus), us, m., [trajicio]: Sætten el. at sætte derover, Overgang el. Overfart; I) „abstract"; - quo ex portu commodissimum in Britanniam transjectum esse cognoverat, Caes. B. G. 5, 2; cf. id. B. C. 2, 20, o. Suet. Aug. 17; — II) „concret": Overfart el. Færgested, odl.; - legiones ··· et auxilia mittit ad trajectum, Hirt. B. Al. 56; cf. Plin. 6, 26.

trājĭcĭo, (hos Caes. altid transjicio), jēci, jectum, 3, v. a. o. n., [trans, jacio]; 1) kaster el. skyder el. bringer el. skaffer derover el. derhen; A) „egenl."; 1) „alm."; - arreptum vexillum trans vallum hostium trajecit, Liv. 25, 14; neque ullum interim telum ··· transjiciebatur, Caes. B. C. 3, 19; men ∾ telum alio, Propert. 2, 9, 18; men m. forandret Construction: si Hannibal ··· murum jaculo trajecissit, Cic. Fin. 4, 9; - ∾ (oleum) in alia vasa, Varro; - pontibus trajectis, (efterat de ere slagne derover), Hirt. B. G. 8, 9; malis antennisque de nave in navem trajectis, Liv. 30, 10; Trajicit alterno qui leve pondus equo, (i. e. ex equo in equum, neml. som desultor), Propert. 4, 2, 36; men id. 4, 4, 77: super ··· acervos Trajicit immundos ebria turba pedes; cf. Ovid. Fast. 4, 781: per ··· acervos Trajicias celeri strenua membra pede; men Lucr. 4, 426: Et, quocumque oculos trajecimus, omnia ferri; — 2) „bef." om Localiteter (navnl. om Vande): at sætte el. bringe derover, sædv. c. acc., saavel af den overførte Gienstand, som af Stedet, hvorover den føres, hvf. undert. m. dobbelt Accusativ; - ∾ milites trans flumen, Liv.; cf. id. 21, 26; ∾ legiones in Siciliam, id.; ∾ sese ex regia ad aliquem, Caes. B. C. 3, 112; ∾ legiones, id., exercitum, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 18; ∾ pecuniam in provinciam, Digest.; - quum Trebiam ratibus trajicerent, Liv. 21, 56; ∾ flumina nando, Suet. Caes. 57; men „poet. overf.": Trajicit et fati litora magnus amor, Propert. 1, 19, 12; -

equitum magnam partem flumen transjecit, Caes. B. C. 1, 55; cf. Planc. ap. Cic. Fam. 10, 9 o. 11; men Brut. ibd. 11, 9 o. 13: ∾ se Isaram, o. ∾ se Alpes; - df. pass.: exercitus Pado trajectus Cremonam, Liv. 21, 56; men ibd. 30: Rhodanum, tantum amnem ··· trajectum; — b) „neutral"; - ad Aethaliam insulam trajecit, Liv. 37, 13; cf. id. 30, 24; ligel. ibd. 2: ne qua classis ex Africa trajiceret; men id. 7, 30, „alleg.": ubi etc., ad nos trajecturum esse illud incendium; — c) endel. ogf. „medial", Hor. Sat. 2, 3, 28: in cor Trajecto lateris miseri capitisve dolore, (efter at Smerten har kastet sig derpaa); — B) „fig."; 1) „alm.": overfører derfra el. dertil; - ex illius invidia aliquid ··· in te trajicere, Cic. Div. in Caecil. 14; ligel. removere a se (culpam), in alium trajicere, Quintil. 9, 2, 4; men Ovid. Met. 12, 628: arbitrium litis trajecit in omnes, (han overdrog til dem Alle Sagens Kiendelse); — 2) „bef." i d. rhet. Sprog: ∾ verba, (overføre el. omsætte); - vid. Cic. Orat. 69: ne aut verba trajiciamus aperte, quo melius aut cadat, aut volvatur oratio; cf. Quintil. 9, 4, 31: ∾ verba in clausulas; — II) driver el. stikker derigiennem, giennemborer; ogf. bryder el. trænger derigiennem; - pilum in hostes mittit, atque unum ··· transjicit, Caes. B. G. 5, 44; hvf. pass.: transjectus scorpione (etslags Skudvaaben), id. ibd. 7, 25; men m. græsk Construction: Pectora trajectus Lynceo Castor ab ense, Ovid. Fast. 5, 709; cf. id. ibd. 2, 110; men ∾ se uno ictu etc., Suet. Oth. 11; ∾ pectus ferro, Liv.; cf. Virg. Aen. 9, 634; - ∾ aliquid acu, Cels.; men trajectus per aurem surculis, Plin. 25, 22; - pars magna equitum mediam trajecit aciem, (brød derigiennem), Liv. 42, 7.

trālātĭcĭus (-tius), 3, f. und. translaticius. — Tralles, ium, f.: By i Lydien paa Grændsen af Carien, Cic., Caes., Liv.; - sing. Trallis, is, findes Plin. 5, 29; — B) df. Trallĭānus, 3: trallianſk, af el. fra Tralles; - vid. Cic. Orat. 70, o. id. Phil. 3, 6; — b) pl. subst. Tralliani, orum, m.: Indvaanerne af Tralles, Cic. Flacc. 22. — trālŏquor (f. trans.loquor), qui, v. depon. a.: udtaler el. optæller helt el. til Enden; - trecentis versibus Tuas impuritias traloqui nemo potest, vid. Plaut. Pers. 3, 3, 6. — traluceo, ēre, f. und. transluceo.

trāma, ae, f., [rimel. af trameo f. transmeo]: de hverandre krydsende Traader i Væven; - vid. Senec. Ep. 90; — b) df. om Spindelvæven: ipsa per se tenax ratio tramae, Plin. 11, 28; — II) „overf.", trama figurae: tynd el. maver Figur, Pers. 6, 73; - men som comisk Udraab, ∾ putridae: Lapperier el. Tøsferier! odl., Plaut. Rud. 5, 2, 37. — trameo, are, f. und. transmeo; df. — trāmes, ĭtis, m.: Tværvei, Sidevei el. Bivei, Fodsti; - domum ire coepi tramite, Plaut. frgm. ap. Varr.; egressus est non viis, sed tramitibus, paludatus, etc., Cic. Phil. 13, 9; ∾ transversi, Liv., occulti, Sall., devii, Suet.; ∾ clivosus, Virg., convexus, id.; — b) df. „poet.": Vei el. Gang el. Sti; - et facili jam tramite sistam (sc. vos), Virg. Aen. 6, 676; cf. Hor. Sat. 2, 3, 49, o. Ovid. Met. 10, 53; — II) „fig."; A) Vei el. Canal, odl.; - deerrare in alienum tramitem, (komme i Vrangstruben), Plin. 11, 66; men „alleg.": viam monstravit tramite prono (Epicurus), Qua etc., Lucr. 6, 26; — B) tramites generis, (Sidelinier i et Slægtregister); - vid. Gell. 13, 9: non solum generis ipsius tramitibus, sed temporum quoque spatio differre. — tramigro, are, f. und. transmigro. — trāmitto, ĕre, f. und. transmitto.

tranato, are, f. und. transnato. — trāno, (ogf. trans.no), avi, atum, 1, v. a.: svømmer derover el. derigiennem; - ∾ flumen, Caes.; cf. Virg. Ge. 3, 270; ∾ amnes, Lucr., aquas, Quintil.; - ogf. ud. acc.: incolumis ad suos tranavit, Liv. 2, 10; cf. Virg. Cul. 214; - ogf. in pass.: Obsequio tranantur aquae, etc., Ovid. A. A. 2, 181; cf. Virg. l. c. 259; — II) „poet. overf.": drager el. seiler el. flyver el. trænger derigiennem; - ∾ auras, Lucr.; ogf. per auras, Sil.; ∾ nubila, Virg. Aen. 4, 245; ∾ foramina, Lucr.; ∾ pectus viri (hasta), Sil.; - dog ogf. Cic. N. D. 2, 9: quod tranat omnia (genus igneum: som giennemtrænger Alt).

*tranquille, adv.: roligen, stille, mildt; - qui nihil potest tranquille, nihil leniter ··· dicere, Cic. Orat. 28; hoc, quod datum est vitae, tranquille placideque traducere, id. Tusc. 3, 11; - compar., ∾ mansurus animus inter divina, Senec. Ep. 71; superl., ∾ senuit, Suet. Aug. 2; o. — tranquillĭtas, atis, f.: Rolighed, Stilhed, navnl. Veirets og paa Søen, altf. Vindstille el. Havblik, odl.; - tanta malacia atque tranquillitas ··· ut se loco movere non possent (naves), Caes. B. G. 3, 15; cf. Cic. Acad. 2, 31, o. Liv. 26, 11; - ogf. in pl.; tranquillitates aucupari, (bie paa godt Veir), Cic. Att. 6, 8; - ogf. lignelsesvis, id. Fin. 5, 8: securitas ··· est animi tamquam tranquillitas; — b) ogf. „metonym.": Havets Farve i stille Veir, Plin. 37, 56; — II) „fig."; A) „alm.": Sielens Ro el. Fred; - in (parte animi) participe rationis ponunt tranquillitatem, id est placidam quietamque constantiam, Cic. Tusc. 4, 5; cf. id. d. Or. 1, 1, o. id. Off. 1, 20; men Tac. Agric. 40: tranquillitatem et otium penitus auxit; — B) df. „bef."; 1) De Tranquillitate animi: Titelen paa et Skrift af Philosophen Seneca; — 2) Tranquillitas Tua (Eders Naade): sild. Titel for de romerske Keisere, Eutrop. praef., o. id. 1, 12; — [tranquillus].

1. tranquillo, abl. som adv., f. und. tranquillus. — 2. tranquillo, avi, 1, v. a., [tranquillus]: at giøre rolig el. stille, at berolige el. stille; - ∾ mare oleo, Plin. 2, 102; — II) df. „fig."; - ∾ vultum alicujus, Plaut. Capt. 1, 2, 21, (bringe det til at see fornøiet ud); men tranquillatis rebus Romanis, Nep. Att. 4; - ut aut perturbentur animi, aut tranquillentur, Cic. Top. 26; cf. Hor. Ep. 1, 18, 102: Quid pure tranquillet, honos, an dulce lucellum, etc.

tranquillus, 3; I) „egenl.": rolig el. stille, (navnl. om Havet, om Veiret, odl.); - ut mare, quod sua natura tranquillum sit, etc., Cic. Cluent. 49; cf. Liv. 24, 8: quilibet ··· tranquillo mari gubernare potest; men Ovid. Pont. 2, 7, 8: Tranquillas etiam naufragus horret aquas; - ∾ coelum, (stille Luft), Plin.; ∾ dies, id.; ∾ serenitas, Liv. 2, 62; — b) df. subst. neutr.: Tranquillum est, (Vindstille, Havblik), Alcedonia sunt circum forum, Plaut. Casin. prol. 26; ligel. in tranquillo, Cic. Off. 1, 24, o. tranquillo, Liv. 31, 23; cf. Senec. Ep. 85: tranquillo, ut ajunt, quilibet gubernator est; - ogf. in pl.: per tranquilla fluitantes (testudines: paa den glatte Havflade), Plin. 9, 12; — II) „fig."; A) „overf.", navnl. om Minen, odl.; - ∾ et serena frons, (rolig, tilfreds, odl.), Cic. Tusc. 3, 15; ∾ serenoque vultu, Suet. Aug. 79; — B) „ment.": stille, rolig el. beroliget; - si possum tranquillum facere ex irato mihi, Plaut. Cist. a. 3, v. 21; ut appetitus sint tranquilli, etc., Cic. Off. 1, 29; placata, tranquilla, quieta, beata vita, id. Fin. 1, 21; tutae tranquillaeque res omnes, Sall. Catil. 16; ∾ pectore, Lucr.; ∾ senectus, Hor.; men id. Att. 14, 3: tranquillae tuae quidem litterae, (de berette, at der er Fred); - compar., ∾ ceteram plebem facere, Liv. 2, 63; ligel. te tranquilliorem animo esse, etc., Cic. Fam. 4, 5; - ogf. om Taleren, id. Orat. 52: in transferendis faciendisque verbis tranquillior (Isocrates); - superl., cetera videntur esse tranquilla; tranquillissimus autem animus meus, qui totum istuc aequi boni facit, Cic. Att. 7, 7; cf. id. Pis. 15,

o. Ter. Andr. 3, 5, 14; — b) ds. subst. neutr.; - esse in tranquillo (amorem alicui: være i Sikkerhed, odl.), Ter. Eun. 5, 8, 8; cf. Lucr. 5, 11, om Epicur: Fluctibus e tantis vitam tantisque tenebris In tam tranquillo et tam clara luce locavit; men Liv. 4, 43: in urbe ex tranquillo nec opinata moles discordiarum ··· exorta est; men id. 3, 14: cetera tribuni tranquillo peregere, (i god Ro, uforstyrret); men id. 3, 40: re publica in tranquillum redacta; cf. Plaut. Amph. 1, 2, 16; — not. a: neutr. pl. som adv.; - tranquilla tuens, (med roligt Blik), Val. Fl. 1, 38; — not. b: Tranquillus, i, som romersk Tilnavn, s. und. Suetonius.

trans, praep. c. acc.: over, udover, hinsides; A) med Hensyn paa en Bevægelse; - qui trans mare currunt, Hor. Ep. 1, 11, 27; cf. Plaut. Merc. 2, 3, 19; men trans Rhenum in Galliam transducere, vid. Caes. B. G. 1, 35; arreptum vexillum trans vallum hostium trajecit, Liv. 25, 14; s. ogs. und. trajicio; men Virg. Ecl. 8, 102: Transque caput jace (cineres); trans ripam mittere, vid. Ovid. Met. 9, 114; men Cic. Quint. 3: trans Alpes usque transfertur (Naevius); men liquidum trans aethera vectae (apes, i. e. per aethera etc.), vid. Virg. Aen. 7, 65; — B) med Hensyn paa en hvilende Tilstand; - trans Tiberim hortos aliquos parare, Cic. Att. 12, 19; cf. id. Mil. 27: domino trans ripam inspectante; s. ogs. id. Div. 2, 9, oftere; — II) i Sammensætninger bliver trans uforandret foran Vocaler; - foran Consonanter bliver trans undert. til trā-; vid. trado o. traduco ss. II.; - foran s mister det ordenl. sin Endeconsonant; vid. transilio, transcendo, etc.; — bb) med Hensyn paa Bemærkelsen heder trans i Sammensætninger; a) over el. henover; (traduco, transfigo, etc.); — c) hinsides; (Transalpinus, Transrhenanus, etc.).

trans.ăbĕo, ĭi, ire, v. a.; (poetisk Ord); I) at gaae ud derover el. derforbi, Val. Fl. 4, 510; ∾ aliquem fuga, Stat.; — II) at gaae derigjennem; ds. om Vaaben: at gjennembore; - Transabiit costas (ensis), Virg. Aen. 9, 432; cf. Sil. 12, 264. — *trans-actĭo, onis, f.; I) Fuldendelse, mundi, Tertull.; — II) i Retssproget: Afgiørelse, Forlig; - de transactionibus, Digest.; o. — transactor, oris, m.: som fuldender, som bringer istand; - ∾ rerum omnium hujuscemodi et administer, Cic. Verr. 2, 28; — [transigo]. — transactus, 3, partic. af transigo. — transădactus, 3, partic. af flgd. — trans-.ădĭgo, ēgi, actum, 3, v. a.: driver derigjennem, gjennemborer, gjennemstikker; - Transadigit costas et crates pectoris ensem, (altſ. m. dobbelt acc.), Virg. Aen. 12, 508; men id. ibd. 273: Horum unum··· Egregium forma juvenem ··· Transadigit costas; men ∾ aliquem ferro el. jaculo, Stat. Silv., Appul.

Transalpibus, adv., [trans, Alpes]: hinsides af Alperne, transalpinsk, men alene Gell. 15, 30. — Trans.alpīnus, 3: som findes hinsides af Alperne, transalpinsk; - ∾ Gallia, Caes., Cic.; ∾ nationes, id.; ∾ bella, id.; — b) ds. pl. subst., Transalpini, orum, m.: Folkene hinsides af Alperne, Transalpinerne, Suet. Caes. 24. — trans.austrīnus, 3, ligesom austrinus: sydlig; - ∾ halitus, Capella. — trans.bĭbo, ĕre, v. a.: uddrikker, tager ind, Coel. Aur.

transcendo, di, sum, 3, v. n. o. a., [trans, scando]: stiger el. skrider derover, overskrider el. passerer; I) „egenl."; A) neutr.; - ∾ in naves hostium, Caes., in Italiam (om Hasdrubal), Liv. 28, 42; ∾ in fines hostium, id. 3, 8; men id. 10, 20: ∾ per Vescinos in Campaniam etc.; — B) act.; - ∾ maceriam, Caes., fossas, id., valles, id., Alpes, Cic., limen, Propert.; ∾ flumen exercitu, Tac. Ann. 4, 44; — II) „fig."; A) neutr.: at gaae over derfra el. dertil, (navnl. i Foredraget); - ∾ ad leviora, Quintil.; cf. id. 4, 1, 79; ligel. ∾ ad majora, Vell.; men ∾ ex minore aetate in majorem, Hygin. ap. Gell. 16, 6; — B) act.; 1) at overskride el. krænke; - ∾ fines juris, Lucr. 3, 60; cf. Liv. 43, 11: qui transcendere festinat ordinem aetatis, naturae, juris gentium, etc.; s. ogs. ibd. 9; ligel. Tac. Ann. 3, 54: si prohibita impune transcenderis; — 2) overgaaer, overtræffer; - At tu transcendes, Germanice, facta tuorum, Sil. 3, 607. — 1.transcensus, 3, partic. af transcendo. — 2.transcensus, us, m., [transcendo]: Stigen el. at stige derover, Bestigen, scalarum, Ammian. 19, 5. — transcīdo, cidi, 3, v. a., [trans, caedo]: gjennemprygler, aliquem loris, Plaut. Pers. 4, 8, in.

†tra[n]scrībo, [f. trans.scribo], psi, ptum, 3, v. a.; I) „alm.": overfører skriftligen, omskriver (fra en Bog i en anden); ogs. afskriver; - testamentum in alias tabulas transcriptum (neml. for at forfalskes), etc., Cic. Cluent. 14; cf. id. N. D. 2, 30: ∾ tabulas publicas; ∾ veteres ad verbum, Plin. praef.; ogs. ∾ aliquem, id. 14, 4; cf. Gell. 2, 2; — II) „bef."; A) i Retssproget: skriver el. overfører paa nogens Navn, forskriver el. overdrager (navnl. en Pengefordring el. et Grundstykke) til nogen; - ut in socios ··· nomina transcriberent, Liv. 35, 7; ut eos fundos eodem pretio mulier viro transcriberet, Digest.; — b) „overf." fra Retssproget: at overføre derfra og overgive dertil; - Et tua Dardaniis transcribi sceptra colonis, (patiere)? Virg. Aen. 7, 422; men Ovid. Ib. 191: In te transcribet (Aeacus) veterum tormenta virorum; cf. id. Met. 7, 173; — B) ligel. i Statssproget: overfører el. indsætter i en anden Stand el. Stilling; - ∾ turmas equitum in alas funditorum, Val. Max. 2, 7, 9; men Virg. Aen. 5, 750: Transcribunt urbi matres, etc.; — b) „alleg.": quum te in viros philosophia transcripserit, Senec. Ep. 4; cf. Senec. Thyest. 13: In quod malum transcribor! — C) om Malerier: at copiere; - multum degenerat transcribentium sors varia, Plin. 25, 4; ds. — transcriptĭo, onis, f.: Overdragelse el. Omskrivning, Digest., Gaj. Inst.; o. — transcriptīcius (-tius), 3: hørende til en Overdragelse el. Omskrivning, nomina, ibd. — transcriptus, 3, partic. af transcribo.

trans.curro, curri (ogs. cucurri, Plin., Suet.), cursum, 3, v. n. o. a.; I) løber el. iler el. drager hen derover el. derforbi el. derhen; A) „egenl."; - cito Transcurre curriculo ad nos, etc., Plaut. Mil. gl. 2, 6, 42 flgd.; ligel. ∾ hinc ad forum, Ter. Eun. 4, 6, 25; ∾ praeter oculos (om et Phantom), vid. Ovid. Met. 14, 359; men absol.: transcurrentes, (ved at streife forbi), Caes. B. G. 1, 58; - men impers.; in altera transcursum castra etc., Liv. 25, 39; cf. Ter. Hec. 3, 4, 17: In arcem transcurso opus est···tibi; — B) „fig."; a) „alm.": ilsomt at gaae over dertil el. deri; - ne sine delectu temere et cupide videatur in dissimilem (rem) transcurrisse (translatio), auct. ad Her. 4, 34; cf. Hor. Sat. 2, 2, 82: Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam; - men impers.: praecipiti cursu a virtute descitum, ad vitia transcursum, Vell. 2, 1; — b) „bef." om Tiden: at ile forbi, at forløbe; - vid. Gell. 5, 10, o. Petron. Sat. 136; — II) at løbe el. ile derigjennem, at gjennemløbe, odl.; A) „egenl."; - ∾ per spatium immemorabile, Lucr. 4, 193; men ∾ per geminum tempus (arundo), Sil.; - quum ··· transcucurrisset Campaniam, Suet. Calig. 24; ligel. ∾ coelum (nimbus), Virg. Aen. 9, 111; hvf. pass.: raptim transcursa prima porticu, Appul.; — B) „fig."; a) „alm."; - qui suum cursum transcurrerant, (som saa hurtigen havde fuldendt deres Bane), vid. Cic. Brut. 81; — b) „bef.": i Foredraget let el. flygtigen at berøre; - qui, non ut partem operis transcurrerunt, sed propie libros huic

operi dedicaverunt, Quintil. 9, 3, 89; cf. Senec. Contr. 1, 2: timuit se in narrationem demittere, sed illam transcurrit.

transcursĭo, onis, f., [transcurro]: Udløbet af et vist Tidsrum; (eftercl. Ord); - ∾ decennii, Cod. Just. — 1. transcursus, 3, partic. af transcurro. — 2. transcursus, us, m.; I) „egenl.": Forbifaren, Giennemilen; - consternatus ... transcursu fulguris, Suet. Aug. 90; avibus per aëra transcursus est, Senec. Qu. N. 2, 7; — II) „fig." om Foredraget: kort Berørelse el. Mindelse af en Gienstand; - quanto omnia transcursu dicenda sint, Vell. 2, 55; cf. id. 86 o. 99; ligel. in transcursu, (i Forbigaaende), Plin.

Transdānūbīānus, 3, [trans, Danubius]: hinsides af Donauen, regio, Liv. 40, 58. — transdĭtus, 3, af transdo, f. und. trado. — transduco m. Afledninger, f. und. traduco. — transenna, ae, f., [rimel. at henføre til transeo]; I) oprdl.: en Fletning; df. Slynge el. Line; - Nunc ab transenna hic turdus lumbricum petit etc., Plaut. Bacch. 4, 6, 22; in transenna demissum Victoriae simulacrum, Sall. frgm. ap. Non.; men Cic. d. Or. 1, 35: quasi per transennam aspicere, (ligesom bagved en Line el. et Gitter, odl., altf. i Afstand og flygtigen); — II) df. „fig.": List, Rænke, Svig; - vid. Plaut. Rud. 4, 7, 10 flgd.; ligel. id. Pers. 4, 3, 11: Hunc ego hominem hodie in transennam doctis ducam dolis.

trans.ĕo, ii, ĭtum, ire, v. n. o. a.: gaaer over dertil el. derhen, gaaer derforbi el. derigiennem; I) „egenl."; A) „alm."; a) neutr.; - ∾ ad aliquem, Ter., Cic., o. A.; ∾ ad forum, Ter.; men Caes. B. G. 1, 28: ne ... e suis finibus in Helvetiorum fines transirent; ∾ in Britanniam, id., per castra, Sall.; men absol.: ut sine maleficio et injuria transeant, Caes. B. G. 1, 9; cf. Liv. 10, 46: pedites equitesque insignes donis transiere ac transvecti sunt; - Mosa ... in Rhenum transit, Caes. B. G. 3, 10; odor foliorum (ejus pomi) transit in vestes, Plin. 12, 7; ficus ad nos ex aliis transiere gentibus (ere blevne overførte), id. 15, 19; — b) act.; - ∾ Rhenum, Caes., flumen, id., maria, Cic., Hor., forum, id.; ∾ equum cursu, Virg.; men Plaut. Stich. 3, 1, 33: ego per hortum amicam transibo meam (f. ad amicam meam); ∾ Formias, (komme derigiennem), Cic. Att. 9, 3; men ∾ cuspide ilia equi (giennembore), Sil.; cf. Ovid. Her. 3, 126; - men pass.: Rhodanus vado transitur, Caes.; cf. id. B. G. 5, 18, oftere, Liv., Plin.; — B) „bef." om Næringsmidlerne: at gaae igiennem, (d. e. at blive affondrede ved Fordøielse), Varro, Plin. 11, 79, o. id. 23, 22; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": at gaae over til et Parti, odl.; - ∾ ad hostes, Plaut., ad adversarios, Cic.; cf. Caes. B. C. 3, 60; ∾ a patribus ad plebem, Liv. 4, 16; ogf. absol. transire: at gaae over til Fienden, Liv. 1, 27, o. Tac. Agr. 20; — 2) „bef.": ved Forvandling at gaae over dertil, at forvandles dertil; - ille (Phantasos) in humum saxumque undamque trabemque ... fallaciter ... transit, Ovid. Met. 11, 642; ligel. ∾ in plures figuras, id. ibd. 8, 730; ∾ in aëra, id.; men ∾ in aestatem (ver), id. ibd. 15, 206; men aqua mulsa longa vetustate transit in vinum, Plin. 22, 52; — b) ogf. om Ordforandringen; - ∾ in praeterita ... vel in participia, (at formes dertil), Quintil. 1, 6, 26; men id. 1, 11, 3: frequens imitatio transit in mores; — 3) om Tiden; a) neutr.: at gaae forbi el. forover; - quum legis dies transierit, Cic. Att. 7, 7; cf. Caes. B. G. 3, 2, o. id. B. C. 3, 25; men „poet.": transiit aetas Quam cito! Tibull. 1, 4, 27; f. ogf. Tac. Hist. 1, 52, o. id. ibd. 3, 49; — b) act.: at tilbagelægge el. henleve; - transeunt hiemem (securi), Senec. Ep. 20; ∾ spatium juventae, Ovid. Met. 15, 226; ligel. ne vitam silentio transeant, Sall. Catil. 1; cf. id. ibd. 2; ligel. ∾ tribunatus annum quiete et otio, Tac. Agr. 6; — B) „ment."; 1) „alm."; a) neutr.: i sin Mening el. Forestilling at gaae over dertil; - simulando, se transire in eorum sententiam, etc., Liv. 34, 34; men om Senatet: ∾ in alia omnia, (aldeles at forkaste et Forslag), Hirt. B. G. 8, 53; men Coel. ap. Cic. Fam. 8, 13: transierunt huc, (de fattede den Beslutning), ut etc.; - men impers.: transitum est ad honestatem dictorum atque factorum, (man skred frem til Bevidstheden derom), Cic. Fin. 2, 14; cf. id. Acad. 2, 37: quod quaedam animalis intelligentia per omnia ea permanet et transeat, (giennemtrænger dem); — b) act.: at overskride; - qui etc., ii sine dubio finem et modum transeunt, Cic. Off. 1, 29; ∾ fines verecundiae, id. Fam. 5, 12; - men „poet.": nil transit amantes, (intet undgaaer dem), Stat. Theb. 2, 335; — 2) „bef." el. med Hensyn paa Foredraget; a) i Talen at gaae over til en anden Gienstand; - ∾ ad partitionem, Cic. Inv. 1, 21; ∾ ad alias quaestiones, Quintil.; - impers.: transeatur ad alteram concionem, Liv. 45, 37; — b) korteligen at giennemgaae, let at berøre, Cic. R. Am. 32; cf. Gell. 9, 4; — c) at forbigaae, at lade uberørt; - ut alii transeunt quaedam, (lade uomtalt), Plin. Ep. 8, 21; ligel. ∾ aliquem, id., Quintil.; ligel. transeamus id quoque, id.; men id. 1, 6, 45: ut transeam, quemadmodum vulgo imperiti loquuntur; ogf. ∾ silentio, id.; cf. Cic. Att. 2, 19: equidem malueram, quod erat susceptum ab illis, silentio transire; - ogf. pass.: nec a nobis iste locus transibitur, Quintil.; cf. Plin. Ep. 8, 6.

transĕro, [f. trans.sero], (serui), sertum, 3, v. a.: stikker (noget) derigiennem, ramulum per calicem pertusum, Cato; - men „overf.": transertos alieno in robore ramos (indpodede deri) etc., Stat. — transertus, 3, partic. af transero. — transĕunter, adv. af transiens und. transeo: i Forbigaaende, Augustin., Ammian.

trans.fĕro, tŭli, lātum (ogf. trālatum), ferre, v. a.: fører el. bærer el. bringer el. skaffer derfra og derover el. derhen el. derforbi; I) „egenl."; A) „alm."; - Cadum modo hinc a me huc cum vino transferam, Plaut. Stich. 5, 1, 7; ∾ castra paullo ultra eum locum, Caes., trans Peneum, Liv.; ∾ signa ex statione, Caes.; men ∾ ad se ex his (hortis) omnia ornamenta, Cic. Phil. 3, 12; ∾ in triumphum multa militaria signa etc., Liv. 45, 43; men id. 37, 58: in eo triumpho XLIX coronae translatae sunt, (bleve førte i Procession); — b) ofte ogf. m. Personsobjecter; - Illinc huc transferetur virgo, Ter. Ad. 4, 7, 13; trans Alpes usque transfertur (Naevius), Cic. Quint. 3; cf. id. Sull. 28: ex hoc hominum numero in impiorum partem atque in parricidarum coetum et numerum transferetis (Sullam)? men Hor. Od. 1, 30, 4, til Venus: te ... Glycerae decoram Transfer in aedem, (begiv dig derhen)! — B) „bef."; 1) i Botaniken: omsætter el. omplanter; ogf. indpoder derfra og derpaa; - quae (semina) transferuntur e terra in terram, ut etc., Varro; cf. Colum. Arb. 20, o. Plin. 19, 60; men Varr. R. R. 1, 40: qua ex arbore in quam transferatur (ompodes), etc.; — 2) overfører skriftligen, skriver i en anden Bog, omskriver; - litterae lituraeque omnes ... de tabulis in libros transferuntur, Cic. Verr. 2, 77; ligel. id. R. Com. 3: ∾ rationes in tabulas; men versus translati, vid. Suet. Ner. 52; men Cic. Fam. 3, 8: ut de tuo edicto totidem verbis transferrem in meum; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm."; a) bringer andetstedshen, overfører el. forplanter derfra og derhen; - ∾ bellum in Celtiberiam, Caes.; cf. id. B. G. 7, 8: omne ad se bellum translatum; f. ogf. Liv. 3, 68; men Caes. B. G. 6, 13: inde in Galliam translata (disciplina) etc.; — b) overfører til en anden Tid, udsætter el. henskyder; -

vid. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 9; ligel. subito ··· sese in proximum annum transtulit, (overførte el. udsatte sin Ansøgning om Præturen dertil), vid. Cic. Mil. 9; — 2) „bes." o. techniſk om Tale og Skrift; a) overfører fra et Sprog i et andet, oversætter; - istum ego locum totidem verbis a Dicaearcho transtuli, Cic. Att. 6, 2; quam (analogiam), proxime ex Graeco transferentes in Latinum, proportionem vocaverunt, Quintil.; quod Cicero his verbis transfert, etc., id. 5, 11, 27; cf. id. 7, 4, 4: κατ' ἀντίληψιν etc. Latine ad verbum translatum non invenio; — b) overfører i en anden el. uegenlig Betydning, bruger uegenligen el. overført el. tropiſk; - vid. Cic. d. Or. 3, 37, Quintil. 8, 6, 5 flgd., oftere; ligel. Cic. Orat. 25; ſ. ogſ. beſ. ibd. 27: illustrant orationem, quasi stellae quaedam, translata verba atque immutata; translata dico ··· quae per similitudinem ab alia re aut suavitatis aut inopiae causa transferuntur; cf. ibd. 19: verba apertius transferunt; — β) translatum exordium, vid. Cic. Inv. 1, 18; — B) „ment."; - ∾ sermonem alio (til en anden Gjenſtand), Cic. d. Or. 1, 29; men Hor. Epod. 15, 23: translatos alio maerebis amores; ∾ ab oculis ad animum etc., vid. Cic. Off. 1, 4; men ∾ animum ad accusandum, id. Mur. 22; - navnl. ogſ. at henvende el. anvende det ene Begreb paa det andet; quod ab Ennio positum in una re transferri in multas potest, id. Off. 1, 16; cf. id. Acad. 2, 16, oftere; - ∾ culpam in alios, (ſkyde Skylden derpaa), id.; cf. id. Sest. 38: transferendi in nos criminis causa; men Tac. Ann. 2, 66: ∾ invidiam criminis, (afvende fra ſig); - ∾ se totum ad artes componendas, vid. Cic. Brut. 12.

trans.fīgo, xi, xum, 3, v. a.: giennemſtikker, giennemborer; - ∾ aliquem gladio per pectus, Liv. 2, 46; men ibd. 6: contrario ictu per parmam uterque transfixus; men transfixo pectore etc., Virg. Aen. 1, 44; - df. m. græſk Construction: qui hastis corpus transfigi solent, Plaut.; ligel. transfixus pectora ferro (sonipes), Lucan. 7, 528; — II) „poet." ogſ.: ſtikker (noget) derigiennem; - hasta ··· transfixa etc., vid. Virg. Aen. 11, 645; ligel. transfixo sublimia pilo (ora ducis), Lucan. 9, 138.

*transfīgūrābĭlis, e: ſom kan forvandles, Tertull.; — transfīgūrātĭo, onis, f.: Forvandling til en anden Geſtalt, Plin. 7, 56, Tertull.; o. — transfīgūrātor, oris, m.: ſom forvandler el. omformer; df. „overf.": ∾ sui, (Hykler el. Hyppokrit), Tertull.; af — trans.fīgūro, avi, atum, 1, v. a.: forvandler til en anden Geſtalt, omformer el. omgiør; - ∾ in lupum, Plin., in scorpiones, id.; cf. Suet. Ner. 28 o. 46; men Stat. Silv. 2, 7, 78, heder Ovidius, ſom Forfatter af Forvandlingerne: qui corpora prima transfigurat; men Suet. Calig. 22: aede Castoris et Pollucis in vestibulum transfigurata; — II) „overf." o. lignelſesvis: animos judicum in eum, quem volumus, habitum formare et velut transfigurare, Quintil. 6, 2, 1; men Senec. Ep. 99: nisi in ea, quae didicit, animus transfiguratus est; cf. ibd. 6. — transfixus, 3, partic. af transfigo.

trans.flŭo, xi, 3, v. n.: at flyde el. ſtrømme over; - ∾ sanguis, Plin.; ∾ vina, id.; - men „overf." om Tiden: at forløbe; ∾ dies, Claudian. — trans.fŏdĭo, fōdi, fossum, 3, v. a.: giennemborer, giennemſtikker, Caes. B. G. 7, 82; ligel. Liv. 39, 42: deinde fugienti latus transfodisse; men Tac. Ann. 3, 20: quamquam transfosso oculo, adversum os in hostem intendit; - men m. græſk Construction: pectora duro Transfossi ligno, Virg. Aen. 9, 513.

*transformātĭo, onis, f.: Forvandling, Augustin.; o. — transformis, e: omformet el. forvandlet, (Proteus), Ovid. Fast. 1, 373; ∾ corpora, id. Met. 8, 871; af — trans.formo, avi, atum, 1, v. a.: omformer, forvandler; - Omnia transformat sese in miracula rerum (Proteus), Virg. Ge. 4, 441; Alecto ··· in vultus sese transformat aniles, id. Aen. 7, 415; in scopulum ··· Transformata (Scylla), Ovid. Met. 14, 73; cf. id. Fast. 3, 515, oftere; — b) ogſ. lignelſesvis; - transformari quodammodo (animum) ad naturam eorum, de quibus loquimur, Quintil. 1, 2, 30. — trans.fŏro, are, v. a.: giennemborer; - gladius idem et stringit et perforat, Senec. Benef. 2, 6. — transfossus, 3, partic. af transfodio.

transfrĕtānus, 3, [fretum]: ſom er paa hin Side af Havet, Tertull. — transfrĕtātĭo, onis, f.: Sætten el. at ſætte over Søen; - vid. Gell. 10, 26; af — transfrĕto, avi, atum, 1, v. n. o. a., [fretum]: ſætter over Søen; a) neutr.; - consules ··· quam primum transfretaturi etc., Suet. Caes. 34; cf. Gell. l. c.; — b) act.; - transfretabantur ··· navibus ratibusque, (bleve ſatte over), Ammian. 31, 4; - men „alleg.": ∾ conversationem vitae sine gubernaculo rationis, Tertull.

transfŭga, ae, comm., [af flgd.]: ſom flygter over til Fienden, en Overløber; - ∾ illum etc., Cic. Div. 1, 44; ∾ et fugitivos bestiis objicere, Liv. epit. 51; ∾ et proditores arboribus suspendere, Tac. Germ. 12; — II) „overf." fra Krigsſproget: ſom forlader et Parti, ſom bliver det utro; - vid. Hor. Od. 3, 16, 23; men Plin. 29, 8: paucissimi Quiritium medicinam attigere, et ipsi statim ad Graecos transfugae; - ∾ mundi, vid. Lucan. 8, 335; men ∾ metalli, (ſom er bortløben fra et Biergværk), Digest.

trans.fŭgĭo, fūgi, 3, v. n.: at flygte over til Fienden; - ∾ ad Romanos, Liv. 34, 25; cf. Suet. Ner. 3, Nep., o. A.; men Plaut. Epid. 1, 1, 28, comiſk: Pol (illa) arma ad hostes transfugerunt; — II) „overf."; - non ab afflicta amicitia transfugere etc., Cic. Quint. 30; ſ. ogſ. Plaut. Mil. gl. 2, 6, 107; df. — transfŭgĭum, i, n.: at flygte over til Fienden, Deſertion; - ut ··· transfugia impeditiora essent levibus ingeniis, Liv. 22, 43; cf. Tac. Hist. 2, 34. — trans.fulgĕo, ēre, v. n.: at ſkinne el. glindſe derigiennem; - transfulgent aureae guttae, Plin. 37, 28. — transfūmo, are, v. n.: at ryge el. dampe derigiennem, Sidon.; - men „overf." el. „alleg.": compressae transfumat anhelitus irae, Stat. Theb. 6, 400.

transfunctōrius, 3, [fungor]: ſom behandles ſkiødesløſt, praecepta, Tertull. — trans.fundo, fūdi, fūsum, 3, v. a.: at udgyde el. hælde el. ſtyrte over deri; - ∾ aquam in alia vasa, Colum., arenam liquatam in alias formas, Plin.; - men „medial": sanguis in eas venas transfunditur, (udgyder ſig deri), Cels.; — II) „fig."; - libentius omnes meas laudes ad te transfuderim, quam aliquam partem exhauserim ex tuis, Cic. Fam. 9, 14; ∾ omnem amorem in aliquam, id. Phil. 2, 31; men Tac. Ann. 4, 52: non in effigies mutas divinum spiritum transfusum; men Cic. d. Rep. 1, 18: sunt alia (studia) liberiora et transfusa latius, (ſom udbrede ſig videre); df. — transfūsĭo, onis, f.: Udgyden el. Udgydelſe derfra el. deri; - ∾ aquae, Plin.; men ∾ sanguinis in arterias, (at Blodet udgyder ſig deri), Cels.; — II) df. „overf."; A) i Retsſproget; - ∾ debiti in aliam obligationem (Overdragelſe), Digest.; — B) forvirret og fordærvelig Sammenblandning, men alene „alleg."; - quam valde eam (gentem) putamus tot transfusionibus coacuisse? Cic. frgm. Or. p. Scaur. — transfusus, 3, partic. af transfundo.

trans.glūtĭo, īre, v. a.: at nedſluge, sanguinem suum, Veget. — transgrĕdĭor, gressus sum, 3, v. depon. a. o. n., [gradior]; I) „egenl."; A) „alm.": gaaer el. drager el. ſkrider derover; a) act.; - ∾ pomoerium inauspicato, Cic. Div. 1, 17; ∾ Taurum (montem), id. Fam. 3, 8; ∾ Padum, Liv.; men ∾

amnem Araxem ponte, Tac.; ∾ munitionem, Caes.; men id. B. G. 7, 25: hunc e proximis unus jacentem transgressus etc.; men Tac. Ann. 3, 2: ubi colonias transgrederentur; — b) neutr.; - Galli per saltus ignotae antea viae in Italiam transgressi, Liv. 39, 45; men ∾ in Corsicam, (drage el. seile derhen), id.; men gens Rheno transgressa, Tac. Ann. 12, 27; Pompejus transgressus ad solis occasum, Plin.; transgressus ad deos Augustus, Vell.; — B) „bef." ogs. hos Tac.: at gaae over dertil, at forbinde sig dermed; - transgredior ad vos, seu etc., id. Hist. 4, 66; ligel. ∾ in partes alicujus, id. ibd. 4, 39, o. id. Agric. 7; — II) „overf."; a) act.; - solus M. Marcellum transgressus (overgaaende ham), qui etc., Plin. 7, 25; men Vell. 2, 7: necdum duodevicesimum transgressus annum, (som endnu ikke er over 18 Aar); - men id. 2, 108: nulla festinatio hujus viri mentionem transgredi debet; cf. Val. Max. 4, 7, extern. 2; — b) neutr.; - paulatim ab indecoris ad infesta transgrediebatur, Tac. Ann. 3, 66; ogs. ∾ ad aliquem el. ad aliquid, (gaae over dertil i Fortællingen), Val. Max.; — not.: transgressus, 3, m. pass. Bem., har Liv. 10, 27: transgresso Apennino etc.

*transgressio, onis, f.: Overgaaen el. Overgang; - contra ascensum transgressionemque Gallorum etc., Cic. Pis. 33; ∾ tua in Germaniam, Mam. Paneg. in Maxim.; — II) „fig."; A) i Rhetoriken; a) ligesom ὑπέρβατον: Overskridelse af Ordenes sædv. Stilling, Ordenes kunstige Omsætning, quae verborum perturbat ordinem, auct. ad Her. 4, 32; cf. Cic. d. Or. 3, 54: ∾ concinna verborum; s. ogs. Quintil. 9, 1, 4, oftere; — b) Overgang i Talen; - oratori quid est necesse surripere hanc transgressionem? id. 4, 1, 78; — B) ∾ legis: Overskridelse af en Lov, Brud derpaa, Augustin.; — transgressivus, 3; bs. i d. silb. Grammatik, ∾ verba: som gaae over i det andet Genus, (audeo, ausus sum; gaudeo, gavisus sum, etc.), Diomed.; o. — transgressor, oris, m.: som overskrider el. overtræder en Lov, (sild. Ord), Arnob., Tertull.; — [transgredior]. — 1.transgressus, 3, partic. af transgredior. — 2.transgressus, us, m., [transgredior]: Overgang, (sjeld. o. alene in abl.); - in transgressu amnis, Tac. Ann. 11, 10; cf. Sall. frgm. ap. Gell. 10, 26.

transigo, ēgi, actum, 3, v. a., [ago]; I) „egenl.": driver igjennem; - ∾ ensem per pectora, Sil. 13, 376; - oftere: gjennemborer med et Vaaben; ∾ se ipsum gladio, Tac. Ann. 14, 37; cf. Phaedr. 3, 10; ligel. „poet." om Vaabenet: ∾ juvenem (cuspis), Sil.; ∾ viscera (ensis), Lucan.; — II) „overf."; A) „alm.": bringer istand, fuldender el. fuldbringer, negotium, Cic. Fam. 13, 14; cf. id. Catil. 3, 6; transacta re, (efter at jeg er færdig), Ter. Ad. 2, 4, 22; cf. Cic. d. Or. 2, 4: transactis jam meis partibus; men id. Tusc. 4, 25: quum jam rebus transactis et praeteritis orationes scribimus; men ∾ pleraque per se, Liv. 34, 18; cf. Cic. R. Am. 51; men ∾ aliquid cum aliquo, Sall. Jug. 29; men Liv. 38, 25: prius de praetoribus transacta res, quae transigi sorte poterat; men Cic. Fam. 14, 4: si etc.; sin ··· transactum est, etc., (hvis Alt er forbi, hvis alt Haab er ude); — B) „bef."; 1) i Forretningssproget: ved Underhandling at at afgjøre en Sag, at indgaae Forlig, at blive færdig med nogen; - Postremo inter se transigant ipsi, ut lubet, Ter. Hec. 3, 5, 61; ∾ rem cum aliquo, Cic. Cluent. 13; cf. id. Quint. 31; oftere ud. acc., vid. id. R. Am. 39; ligel. id. Verr. 2, 32: qui cum reo transigat, post cum accusatore decidat; - saal. ofte c. abl. pretii; cum tutore ··· transigunt HS. ducentis millibus, id. ibd. 1, 54; cf. id. Att. 4, 16: cum privatis non poterat transigi minore pecunia; - transactum negotium, Digest.; — b) „overf." fra Retssproget, ∾ cum re: at blive færdig dermed; - transigite cum expeditionibus, (gjører en Ende derpaa), Tac. Agric. 34; ligel. impers., id. Germ. 19: cum spe votoque uxoris semel transigitur; cf. Quintil. 7, 1, 44; — 2) om Tiden: at bringe tilende, at tilbringe el. henleve; - ∾ tempus per ostentationem aut officiorum ambitum, Tac. Agric. 18; cf. Suet. Claud. 10, oftere; men Tac. Germ. 15: non multum venatibus, plus per otium transigunt; s. ogs. Suet. Claud. 12.

transĭlio, īvi (Plaut., Plin.), o. ŭi, 4, v. n. o. a., [trans, salio]; I) „egenl.": at springe over derfra og derhen el. deri; - ∾ de muro ad nos, auct. B. Hisp. 19; neque transilire ex humilioribus in altiorem navim (poterant), Liv. 30, 25; men ∾ per Thraciam etc., (gjennemile), Flor.; — II) „fig."; A) „overf.", sædv. neutr.: at springe over dertil, d. e. at slaae sig til et Parti, Plin. 29, 5; men ∾ ad ea ornamenta, (i. e. anulos aureos: pludseligen at komme i Besiddelse deraf), id. 3, 8; s. ogs. id. 37, 34; — B) „ment.", sædv. act.; - ∾ ante pedes posita („alleg."), Cic. d. Or. 3, 40; men id. Phil. 2, 33: ne ··· rem unam pulcherrimam transiliat oratio; cf. Ovid. Pont. 1, 2, 146: Proxima pars vitae transilienda meae; men Hor. Od. 1, 18, 7: ne quis modici transiliat munera Bacchi, (overskride det rette Maal, nyde umaadeligen); bs. — transĭlis, e: som springer el. rækker el. naaer hen derover; - ∾ palmes, Plin. 17, 35.

transĭtans, tis, partic. (af inus. transito, som intens. af transeo): gjennemreisende; - lege Julia transitans (per provinciam legatus), Cic. Att. 5, 21. — *transĭtĭo, onis, f.: Overgaaen el. Overgang; - ∾ (solis) de eo trigono in aliud signum, Vitruv.; s. ogs. Cic. N. D. 1, 37 o. 39; — II) „overf."; A) Overgang fra det ene Parti til det andet; - ∾ sociorum, Liv. 28, 15; ogs. in pl., id. ibd. 16, oftere; s. ogs. Cic. Brut. 16; — B) Overgangen el. Forplantningen af en Sygdom, en Smitsot el. Smitte; - Multaque corporibus transitione nocent, Ovid. Rem. 616; — C) d. rhetoriske Overgang i Foredraget, auct. ad Her. 4, 26; — D) Ordenes grammatikalske Forandring ved Declination og Conjugation, Varr. L. L. 9, 59, Priscian.; — transĭtīvus, 3: overgaaende, verbum, Priscian.; o. — transĭtor, oris, m.: den Forbigaaende, en Vandringsmand; - in pl., Ammian. 15, 2; — [transeo]. — transĭtōrĭe, adv.: i Forbigaaende, leilighedsvis, dicere, Hieronym., considerare, Augustin.; af — transĭtōrĭus, 3, [2.transitus]: forsynet med Gjennemgang el. tienlig dertil; - ∾ domus, Suet. Ner. 31, forum, Lamprid. Al. Sever. 28; — II) „overf.": forbigaaende, kort, momentum, Boëth.

1.transĭtus, 3, partic. af transeo. — 2.transĭtus, us, m., [transeo]; I) „egenl.": Overgang el. Gjennemgang; - ∾ fossae, Cic. Tusc. 5, 20; difficile transitu flumen, Caes.; dare transitum Poeno per agros urbesque suas, Liv. 21, 20; cf. Tac. Ann. 15, 10, oftere, o. A.; — B) bs. „concret.": Stedet til Gjennemgang; - ∾ spiritus, (Luftrøret), Plin. 22, 51; ∾ auditus, id. 23, 28; — II) „overf."; A) Overgang fra det ene Parti til det andet; - ∾ facilis ad proximos et validiores, Tac. Hist. 1, 76; ∾ in alienam familiam, Gell. 5, 19; — B) Overgangen fra en Alder til en anden; - vid. Quintil. 11, 3, 28; — C) Overgangen fra en Grad el. Beskaffenhed til en anden; - saal. Quintil. 8, 6, 38: medius quidam gradus, nihil ipse significans, sed praebens transitum; - ogs. om en Overgang i Farverne, Plin. 35, 11; hos. „poet." om Regnbuen, Ovid. Met. 6, 66; ligel. om Tonerne, Quintil. 12, 10, 68; — III) technisk el. om Talen og Foredraget; A) Overgang, ad alia, Quintil., ad diversa, id.; men id. 9, 4, 50: μεταβολή, id est transitus in aliud genus rhythmi; - ogs. in pl.; unde venusti transitus fiunt, id. 9, 2, 61; — B) let el.

fort Berørelse; vf. in transitu: i Forbigaaende; – quae leviter in transitu attigeram, Quintil. 7, 3, 27; nec in transitu tractanda (affectuum natura), id. 6, 2, 2.

trans.jăcĭo, ĕre, v. a., sild. Biform af trajicio. — transjectĭo, transjectus, transjicio, s. und. trajectio, etc. — transjŭgātus, 3, [jugum]: overstegen, passeret; – (Athos mons) a Xerxe perfossus transjugatusque est, Mela 2, 2. — trans.jungo, ĕre, v. a.: omspænder, spænder anderledes; – ∾ mulam, Digest.

translapsus, 3, partic., [labor]: som er gleden el. ilet forbi el. derover, c. acc.; – uno Padum translapsa volatu (diva), Claudian. — translātīcĭē (-tie), ogs. trāl., adv.: overfladisk, skiødesløst, exsequi aliquid, Digest.; af — translātīcĭus (-tius), ogs. trāl., 3, [transfero]; I) i Rets- og Forretningssproget: vedtagen el. brugelig ifølge Overlevering, overleveret el. vedtagen el. sædvanlig; – vetus edictum translaticiumque esse, (altf. fra de foregaaende Øvrigheder), Cic. Verr. 1, 44, oftere; ∾ jus, Suet. Aug. 40; — II) overf.": sædvanlig el. almindelig; – ∾ more, Phaedr. 5, 7; ∾ funus, (simpel el. ringe Begravelse), Suet. Ner. 33; ∾ et quasi publica officia, Plin. Ep. 9, 37; ∾ verba, Gell.; – men absol.: hoc vero ··· translaticium est, (det er saa gammelt el. forslidt), Cic. Fam. 3, 8; cf. Plin. 10, 41.

translātĭo, ogs. trāl., onis, f., [transfero]; I) „egenl.": Overførelse el. Omsætning; – Sullae et Caesaris pecuniarum translatio a justis dominis ad alienos etc., Cic. Off. 1, 14; ∾ domicilii, (Flytning), Suet. Ner. 9; — b) „bes." ogs. Væxternes Omsætning el. Flytning, ogs. deres Podning, odl., Plin., Colum., Varr. R. R. 1, 41; — II) „fig."; A) „alm.": Overførelse el. Henskydelse paa nogen el. noget; – adolescentem illo loco natum nomen suum isti ad translationem criminis accommodaturum, Cic. Verr. 4, 42; s. ogs. id. Inv. 2, 19, „bes." ogs. Quintil. 3, 6, 23 o. 38 flgd.; — B) „bes."; 1) om Tale og Skrift; a) Overførelse el. Oversættelse af et Sprog i et andet; – sed haec (convinctio) videtur ex συνδέσμῳ magis propria translatio, Quintil. 1, 4, 18; — b) et Ords Overførelse til en uegenlig Betydning, Tropen el. Metaphoren, Cic. d. Or. 3, 38, Quintil. 8, 6, 4 flgd.; — 2) i Grammatiken: Bogstavomsætningen, Metathesis, Donat., Diomed.

*translātīvus, 3, i Rhetoriken: overførende, henhørende til en Overførelse, constitutio, Cic., quaestiones, Quintil.; — b) ogs. subst.; – μετάληψιν, quam nos varie translativam, transumptivam, transpositivam vocamus, etc., id. 3, 6, 46; o. — translātor, oris, m.: som fører noget over til en anden; – ∾ quaesturae, heder Verres, fordi han som Qvæstor overførte de ham offenligen betroede Penge fra Consulen Carbo til Sulla, Cic. Verr. 5, 58; — II) „overf.": en Oversætter, Hieronym.; — [transfero]. — 1.translatus, (trāl.), 3, partic. af transfero. — 2.translātus, (trāl.), us, m., [transfero]: Bæren el. Føren derforbi, navnl. i Procession; – diligentius, quam in tralatu, vestita et auro culta mancipia, Senec. Tranqu. 1; cf. Val. Max. 2, 4, 6.

trans.lĕgo, ĕre, v. a.: giennemlæser el. oplæser, (syngraphum), Plaut. Asin. 4, 1, 5. — trans.lūcĕo, (el. trāl.), ēre, v. n.; I) at skinne el. straale derover; – Usque adeo e speculo in speculum tralucet imago, Lucr. 4, 309; — II) at skinne derigiennem, at være giennemsigtig; – In liquidis translucet aquis, (om den Svømmende), Ovid. Met. 4, 354; men Plin. 37, 67: selenitis ex candido translucet melleo fulgore; – translucens fissura, id., Colum. — trans.lūcĭdus (el. trāl.), 3: giennemsigtig; – ∾ crystallus, Plin.; ∾ color, id., candor, id.; — II) „overf." o. „alleg.": muliebris et luxuriosus (cultus) non corpus exornat, sed detegit mentem; similiter illa translucida et versicolor quorundam elocutio res ipsas effeminat, quae illo verborum habitu vestiuntur, Quintil. 8, praef. 20.

trans.mărīnus, 3: paa el. fra hin Side af Havet, oversøisk, hospes, Plaut., gentes, Liv., legationes, id.; ∾ vectigalia, Cic.; ∾ res, id., Caes.; men ∾ atque adventicia doctrina, vid. Cic. d. Or. 3, 33. — *transmĕābĭlis, e: tienlig til Giennemgang, spatium, Auson.; o. — transmĕātōrĭus, 3: hørende til Giennemgang, giennemgaaende, Tertull.; af — trans.mĕo, (ogs. trāmeo), avi, atum, 1, v. n. o. a.: at gaae el. drage derover el. derigiennem; – ad quem (locum) ciconiae non transmeant, Plin. 10, 41; transmeantibus terra marique ducibus exercitibusque, Tac. Ann. 12, 62; – sole duodecim signa transmeante, Plin. 30, 29; – trama, quod trameat frigus id genus vestimenti, Varr. L. L. 5, 23.

transmigrātĭo, onis, f.: Bortdragen el. Udvandring; ds. „concret": Udvandringssted, Prudent.; af — trans.migro, avi, 1, v. n.: drager el. vender el. flytter derover el. derhen; – ∾ Veios, Liv.; cf. id. 5, 54: aliamve quam urbem quaesituri sumus, quo transmigremus? cf. Suet. Tib. 15; — b) ogs. „overf.": ut vivant et transmigrent (arbores, d. e. kunne flyttes), Plin. 16, 59.

transmissĭo, onis, f., [transmitto]: Sætten el. at sætte derover, Overfart, Cic. Att. 4, 17; ligel. id. Phil. 1, 3: quod ab urbe ea transmissio in Graeciam laudabatur. — 1.transmissus, 3, partic. af transmitto. — 2.transmissus, us, m., [transmitto]; I) Overgivelse el. Overdragelse, (forclassisk o. alene in abl.); – Nunc regnum potitur transmissu patris, Pacuv. ap. Non.; — II) Overfart; – transmissus ex Gallia in Britanniam, Caes. B. G. 5, 13; ligel. ∾ a continenti, id. ibd. 2; cf. Gell. 2, 26.

trans.mitto, (ogs. trāmitto), mīsi, missum, 3, v. a. o. n.; I) sender el. bringer el. befordrer el. lader gaae derover; A) „egenl."; – Mihi illam ut tramittas, argentum accipias, Plaut. Epid. 3, 4, 27; exercitus ··· transmittitur (sc. trans flumen: bliver sat over), Caes. B. G. 7, 61; ∾ classem in Euboeam ad urbem Oreum, Liv. 28, 5; transmissum per viam tigillum, id. 1, 26; cf. Suet. Calig. 22: super templum Augusti ponte transmisso Palatium Capitoliumque conjunxit; men Tac. Ann. 13, 55: quotam partem campi jacere, in quam pecora et armenta militum aliquando transmitterentur? – ∾ hereditatem filiae fratris, (overlade el. overgive dertil), Plin. Ep. 8, 18; – „poet." ogs. c. infin.; transmittit habere nepoti, Stat.; men Virg. Aen. 3, 329: Me famulo famulamque Heleno transmisit habendam; – ∾ ensem per latus, Senec. Herc. Oet.; men comisk: si etc., per corium ··· Perque os elephanto brachium transmitteres, etc., vid. Plaut. Mil. gl. 1, 1, 28; – ∾ exercitum per fines suos, (lade frit marschere derigiennem), Liv. 21, 24; men imbres non transmittere, (holde Regnen ude), Plin. 16, 19; cf. Plin. Ep. 2, 17; men Tac. Ann. 13, 15, om den Forgiftede: ∾ venenum exsoluta alvo; endel. om en Aabning: ∾ vehem feni, (være stor nok dertil), Plin.; — B) „fig."; 1) at overføre derpaa; – urgere modestiam senatus, eandem vim in me transmittere, (paaføre mig en lignende Nødvendighed), Tac. Ann. 2, 38; ligel. Liv. 21, 20: ∾ bellum in Italiam, (ligesom at slippe løs derpaa); – men ∾ alicui bellum, (overdrage el. overlade), Cic. Manil. 14; cf. ibd. 1; — 2) at lade gaae fordi, at bortlægge el. nedlægge; – ∾ munia imperii, Tac. Ann. 4, 41; men ibd. 16, 12, om Tiden: Junium mensem transmissum; men Senec. Ep. 99, „alleg.": transmittente (animo), quicquid acceperat, (ligesom giennemladende, d. e. forglemmende); — II) at sætte el. gaae el. drage derover, at passere; a)

act.; - ∾ maria (grues), Cic.; Iberum Poenos transmisisse, Liv. 21, 20; ∾ Euphratem ponte, Tac., fluvium nando, Stat., fossas saltu, id.; - transmittunt campos (equites: giennemride), Lucr.; cf. Virg. Aen. 4, 154, o. Ovid. Met. 4, 709; - ∾ tectum lapide, (kaste derover), Plin.; - pass.: duo sinus fuerunt, quos tramitti oporteret, Cic. Att. 16, 6; transmissus amnis, Tac. Ann. 12, 13; — b) neutr.; - a Leucopetra profectus ··· inde enim tramittebam, etc., Cic. Att. 16, 7, oftere; ∾ ex Corsica in Sardiniam, Liv. 42, 7; men id. 21, 5: ∾ (sc. classem) ad vastandam Italiae oram; men id. 30, 24, omvendt: naves (nom.) in Africam transmiserunt; - men Vell. 2, 84, ∾ ad aliquem: at gaae over til nogen; — B) „fig."; 1) at forbigaae, at lade upaaagtet el. uomtalt; - ∾ eam sententiam silentio, Tac. Hist. 4, 9; ∾ aliquem sine honore et sine mentione ulla, vid. Suet. Vesp. 15; ligel. transmittens ··· quae ipse pateretur, Suet. Calig. 10; — 2) „bef." om Tiden: at lade gaae hen, at giennemleve el. tilbringe; - ∾ vitam per obscurum, Senec. Ep. 19; cf. Plin. Ep. 9, 6: omne hoc tempus inter pugillares et libellos jucundissima quiete transmisi; ∾ vigiles noctes, Stat.; — b) saal. ogs. om en Tilstand; - ut ardorem febrium immotus ··· transmittat, (d. e. overstaaer el. udholder), Plin. Ep. 1, 22; cf. ibd. 8, 11: transmissum discrimen, (den overstaaede Fare); ligel. ∾ secessus voluptates, etc., ibd. 6, 4, (at modstaae deres Tillokkelser).

trans.montānus, i, m.: som befinder sig el. som boer hinsides af Biergene; - transmontanos adortus etc., Liv. 39, 2; cf. Plin. 3, 4. — trans-mōtĭo, onis, f., som grammatikalsk Figur: Omsætningen, f. metathesis, Capella, f. metastasis, Aquila Romanus; af — trans.mŏvĕo, (movi), mōtum, 2, v. a.: bevæger el. flytter el. fører over derfra el. derhen; I) „egenl."; - quippe Syria transmotae legiones, Tac. Ann. 13, 35; — II) „fig."; - Labore alieno magno partam gloriam Verbis saepe in se transmovet, qui etc., Ter. Eun. 3, 1, 9.

trans.mūtātĭo, onis, f.: Omsætning el. Ombytning, navnl. Bogstavernes, Quintil. 1, 5, 39; af — trans.mūto, avi, atum, 1, v. a.: forvexler el. ombytter; - transmutans dextera laevis, Lucr. 2, 787; ligel. Transmutat incertos honores (fortuna), Hor. Od. 3, 29, 51.

trans.năto (ogs. trānato), avi, atum, 1, v. n.: svømmer derover el. derigiennem; oftest absol.; - vid. Caes. B. G. 1, 53, o. Tac. Hist. 4, 66, oftere; men Plin. 6, 31: nec e Tigri pisces in lacum transnatant. — trans.nāvĭgo, are, v. a.: at seile derover el. derigiennem; - ∾ angustias maris, Frontin. Strat. 1, 4; ∾ tot maria, Sulp. Sev. — transno, are, f. und. trano. — transnōmĭnātĭo, onis, f.: den latinske Benævnelse paa Metonymien, Donat., Diomed.; af — trans.nōmĭno, avi, 1, v. a.: ligesom omnævner, d. e. benævner med et andet Navn; - Septembrem mensem et Octobrem ex appellationibus suis Germanicum Domitianumque transnominavit, Suet. Dom. 13; cf. id. Gramm. 18. — trans.nŭmĕro, are, v. a.: udtæller, auct. ad Her. 4, 50.

Trans.pădānus, 3: som findes hinsides af Po-floden, transpadansk, regio, Plin., Italia, id., coloni, Caes., clientes, Cic.; — b) subst. pl., Transpadani, orum, m.: Folk hinsides af Pofloden, Transpadanerne, Plin. 18, 34, Cic. Att. 5, 2. — transpectus, us, m., [transpicio]: Seen el. at see derigiennem; - Janua quum per se transpectum praebet apertum, Lucr. 4, 273. — transpertūsus, 3, [pertundo]: giennemstukken, terminus, auct. d. Lim. ap. Goes. — transpicĭo, [f. trans.spicio], ĕre, v. a.: seer derigiennem; (for- o. eftercl. Ord); - illa, foris quae vere transpiciuntur (sc. per januam), etc., Lucr. 4, 272; per eas membranas sensus, qui dicitur mens, ea, quae sunt foris, transpicit, Lactant. — transplantātus, 3, partic., [planto]: omplantet; bf. „fig.": overført til en anden Klasse, odl.; - ∾ dii, (forgudede Væsener), Sedul.

trans.pōno, pŏsŭi, pŏsĭtum, 3, v. a.: sætter el. bringer derover el. over dertil el. derhen; - illam statuam in locum inferiorem transponi suaserunt, Gell. 4, 5; classis laevo amne transposuit militem etc., Tac. Ann. 2, 8; ∾ exercitum victorem in Italiam, Justin.; f. ogf. Gell. 6, 9; — b) „bef." ogs.: omsætter, omplanter, arborem in locum alium, id. 12, 1; ∾ brassicam, Pallad.

transportātĭo, onis, f.: Omflytning og Udvandring fra Sted til andet; - ∾ istae populorum etc., Senec. Consol. ad Helv. 6; af — trans.porto, avi, atum, 1, v. a.: fører el. bringer el. skaffer el. sætter derover el. over dertil el. derhen; saal. ofte i Krigssproget; - ad onera et multitudinem jumentorum transportandam paulo latiores (naves), Caes. B. G. 5, 1; ∾ exercitum in naves impositum in Hispaniam, Liv. 26, 17; cf. Cic. Pis. 20; - ogs. „alm."; ∾ pueros in Graeciam, id. Att. 7, 17; men ∾ Agrippam in insulam, (deportere), Suet. Aug. 65; - ogs. c. acc. loci; Nec ripas datur horrendas et rauca fluenta Transportare prius, quam sedibus ossa quierunt, Virg. Aen. 6, 327; - hyf. ogs. m. dobbelt acc.: ∾ exercitum Rhenum, Caes. B. G. 4, 16; cf. id. B. C. 1, 54; - men „overf.", Plin. Pan. 12: Danubius duratus glacie ingentia tergo bella transportat. — transpŏsĭtīvus, 3, [transpono]: hørende til en Omsætning; - μετάληψιν, quam nos varie translativam, transumptivam, transpositivam vocamus, etc., Quintil. 3, 6, 46. — transpŏsĭtus, 3, partic. af transpono. — trans.pungo, ĕre, v. a.: at giennemstikke; - ∾ lienem igneo cautere, Coel. Aur.

Trans.rhēnānus, 3: som findes hinsides af Rhinen, transrhenansk, Germani, Caes. B. G. 5, 2; ∾ hostes, Plin. 19, 2, (d. e. Bataverne). — transscendo, ĕre, m. Afledn., f. und. transcendo. — transscribo, ĕre, m. Afledn., f. und. transcribo. — transsĕro, ĕre, f. und. transero. — transsĭlĭo, ire, f. und. transilio. — transspectus, us, o. transspicio, ĕre, f. und. transpectus, transpicio. — transsulto, are, f. und. transulto. — transsumo, ĕre, m. Afledn., f. und. transumo, etc. — transsŭo, ĕre, f. und. transuo.

Trans.tĭbĕrīnus, 3: som findes hinsides af Tiberen, Martial. 1, 42; — b) pl. subst.; - si nihil conficeretur de Transtiberinis (sc. hortis), vid. Cic. Att. 12, 23. — Transtigritānus, e, [Tigris]: som findes hinsides af Tigrisfloden, gentes, Ammian. — transtillum, i, n., demin. af transtrum: liden Tværbiælke, Vitruv. 5, 12. — transtĭnĕo, ĕre, v. n., [teneo]: at gaae derigiennem, at tiene til Giennemgang; - quod commeatus transtinet trans parietem, Plaut. Mil. gl. 2, 5, 58. — transtrum, i, n., [befl. m. θρᾶνος: Bænk, odl.]; I) „alm.": Tværtræ el. Tværbiælke, Plin. 34, 32; - navnl. ogs. i Bygninger: Tværbiælke, (hvorfra Sparrerne, el. canterii, opreises), Vitruv. 2, 1, o. id. 4, 2; f. ogs. Fest. p. 367: transtra ··· tigna, quae ex pariete in parietem porriguntur, etc.; — II) „bef.": Tværbænk i Skibe, sædv. Rorbænk el. Tofte; - ad transtrum navis, Liv. epit. 89; cf. Cic. Verr. 5, 51, o. A.; ogs. in pl., Caes., Virg., Ovid., o. A.

transulto, [f. trans.sulto], are, v. n., intens. af transilio: springer derover; - ∾ in recentem equum ex fesso, vid. Liv. 23, 29. — †transūmo, [f. trans-.sūmo], ĕre, v. a.: at tage el. føre over, at tage paa sig; - ∾ hastam laeva, Stat.; ∾ mutatos cultus,

id.; df. — transumptĭo, onis, f.: Overføren el. Overførelse; men alene som Oversættelse af *μετάληψις*, Quintil. 8, 6, 37; o. — transumptīvus, 3: overførende; vid. Quintil. 3, 6, 46, und. transpositivus. — transŭo, [f. trans.suo], ŭi, ūtum, 3, v. a.: giennemstikker; – ∾ exteriorem partem palpebrae acu, Cels.; ∾ mediam partem subulo, Colum.; ∾ exta verubus, Ovid. Fast. 2, 363. — transutus, 3, partic. af flgd.

transvădātus, 3, [vado]: som man er gaaen el. kommen over el. forbi; df. „alleg.": ∾ scopuli quaestionum, Hieronym. — trans.vārĭco, are, v. n.; df. ∾ prioribus pedibus, (have udadstaaende Forben), Veget. — transvectĭo, (el. travectio), onis, f., [transveho]; I) „alm.": Føren el. Bringen derover; – ∾ immanium saxorum, Plin. Pan. 51; — b) Overfart derover; – ∾ Acherontis, Cic. Tusc. 1, 5; — II) „bes." o. „publicistisk": Riddernes Optog og Mønstring for Censor, sild. ogs. for Keiseren; – vid. Suet. Aug. 38: equitum turmas frequenter recognovit ··· reducto more transvectionis, etc.; (cf. Liv. 9, 46, Plin. 15, 5, Val. Max. 2, 2, 9, o. A.). — transvectus, 3, partic. af flgd.

trans.vĕho, (el. trāveho), xi, ctum, 3, v. a.; I) „egenl.": fører el. bringer derover el. derhen; A) „alm."; – quid militum transvexisset, Caes. B. C. 3, 29; ∾ exercitum in Britanniam, Suet.; men Liv. 21, 47: ut Hispanos inflati transvexerint utres; men Plin. 3, 22: navem Argo humeris transvectam Alpes, (at det blev baaret derover); — b) „medial.", transvehor: drager (rider, seiler) el. gaaer el. kommer derover el. derforbi; – navibus in Africam transvecti, Sall. Jug. 18; cf. ibd. 28: legiones ex Sicilia in Africam transvectae; f. ogs. Liv. 32, 16; men Tac. Agric. 37: transvectae (sc. equo) ··· a fronte pugnantium alae, etc.; men „poet.": Transvehitur Tuscos, Apenninusque volatu Stringitur, Claudian.; — B) „bes.": fører i Triumph; – arma spoliaque ··· carpentis transvecta, Liv. 39, 7; men Flor. 2, 12: primus dies signa tabulasque, sequens arma pecuniasque transvexit; — b) „medial." ogs. navnl. om de romerske Riddere: i Optog og til Mønstring at ride forbi Censor; – institutum ··· ut equites Idib. Quintil. transveherentur, Liv. 9, 46; cf. Suet. Aug. 38, Val. Max. 2, 2, 9, o. A.; — II) „overf." o. „medial." om Tiden: at gaae forbi; – abiit jam et transvectum est tempus, quo etc., Tac. Hist. 2, 76: transvecta aetas, id. Agric. 18.

transvĕna, ae, m.: Nyankommen, Fremmed, Tertull.; af — trans.vĕnĭo, ire, v. n.: at komme derover el. derhen, Tertull. — trans.verbĕro, avi, atum, 1, v. a.: giennemstikker el. giennemborer; – quum praeclara bestia venabulo transverberatur (neml. paa Arena), Cic. Fam. 7, 1; cf. Virg. Aen. 11, 667; men id. ibd. 10, 336: illa (hasta) volans clypei transverberat aera; – transverberatus in utrumque latus, Tac. Hist. 1, 42; men ∾ aëra volitando, (om Fuglene), Appul. — *transversārĭus, 3: som ligger paa tværs, tigna: Tværbiælker, Caes. B. C. 2, 15; – ligel. absol.: transversaria, orum, n., (sc. tigna), Vitruv. 8, 7; — transverse, adv.: paa tværs el. straaligen, Cels.; ∾ describere horas in columella, Vitruv.; o. — transversim, adv.: = frgd., Tertull.; af — transversus, 3, partic. o. adj. af flgd.

trans.verto (-vorto), ti, sum, 3, v. a.: at vende el. rette over derpaa el. derhen; (som verb. fin. eftercl.); – ut defensio in accusationem transverteretur, Appul.; — b) ogs. „overf.": at afvende, Tertull.; – ∾ inimica, (opp. praestare, quae sunt bona), Arnob.; — II) partic. transversus (-vorsus), ogs. trāversus (-vorsus), 3, som adj.; A) „egenl.": som er vendt el. rettet derover el. derhen; df. sædv.: som gaaer el. ligger tværs derover, paa tværs, straalig, odl.; – una lata via perpetua, multis transversis (med mange Tværgader), Cic. Verr. 4, 53; ∾ tramites, Liv., limites, id.; ∾ fossas viis praeducit, Caes. B. C. 1, 27; cf. id. B. G. 2, 8; men contra mare transversum vallum, id. B. C. 3, 63; men duo tigna transversa injecerunt, id. ibd. 2, 9; Transversosque volare per imbres fulmina cernis, Lucr. 2, 213; cf. id. 6, 189; ∾ foro ambulare, Cic. d. Or. 3, 33; taleae ne plus quatuor digitos transversos emineant (fire Tværfingre), Plin. 17, 29; df. ordsprogvis: si ··· tu ex isto loco Digitum transversum ··· excesseris, (en Fingers Bred), Plaut. Aul. 1, 1, 17; f. ogs. und. digitus; cf. Cic. Att. 13, 20: in omni vita a recta conscientia transversum unguem non oportet discedere; – ∾ calamus, vid. Hor. A. P. 447; ∾ mons ut sulcetur (paa tværs), Colum.; ∾ specula, (opp. obliqua), Plin.; — 2) neutr. absol.; – Non prorsus, verum ex transverso cedit, quasi cancer solet, Plaut. Pseud. 4, 1, fin.; ligel. ex transverso (vacefit locus), Lucr. 6, 1016; in transversum positae arbores, Plin.; per transversum aratione iterata, id.; – transversum secans (aqua), Frontin.; men „poet." in pl.: Mutati transversa fremunt (venti), Virg. Aen. 5, 19; ligel. transversa tueri, id. Ecl. 3, 8, o. A.; — B) „fig." o. „alleg."; – cujus in adolescentiam transversa incurrit misera fortuna rei publicae, Cic. Brut. 97; ligel. Senec. Ep. 8: quum coepit transversos agere felicitas; ligel. quum transversum vi sua judicem ferat (orator), Quintil. 10, 1, 110; cf. Plin. 9, 31; — 2) neutr. absol.; – de transverso: uformodentligen el. uventet, Cic. Att. 15, 4, o. auct. ad Her. 4, 10; quod non exspectes, ex transverso fit, Petron. Sat. 55.

trans.vŏlĭto, are, v. intens. a.: at flyve el. trænge derigiennem; – clausa domorum Transvolitant (voces), Lucr. 1, 355. — trans.vŏlo, (el. trāvolo), avi, atum, 1, v. a. o. n.: at flyve derover el. ud derover; – ∾ Pontum (grues), Plin.; cf. id. 10, 41: perdices non transvolant Boeotiae fines etc.; — II) „fig."; A) „overf.": ilende at drage el. komme el. stige el. passere derover el. derhen; a) act.; – si etc., num etiam Alpes poteram transvolare? Asin. Poll. ap. Cic. Fam. 10, 31; ∾ vela navium (om Marsvinet: at flyve op derover), Plin.; dum transvolat aures (vox), Lucr. 4, 563; cf. ibd. 606; men „alleg.": Importunus enim transvolat aridas Quercus (Cupido), Hor. Od. 4, 13, 9; — b) neutr.; – transvolat inde eques (collect.) in alteram partem, etc., Liv. 3, 63; ligel. om Vandets hurtige Løb, Plin. 5, 10; men Plaut. Epid. 1, 1, 33, comisk: Transvolaverunt ad hostes (arma); — B) „ment."; – illa Sallustiana brevitas ··· audientem transvolat, Quintil. 4, 2, 45; cf. Hor. Sat. 1, 2, 108: Transvolat in medio posita et fugientia captat; men Plin. 7, 10: cogitatio animum subito transvolans, (som giennemfarer Sielen). — trans.volvo, ĕre, v. a.: opruller el. giennemblader, annalium millia, Prudent. — transvŏrātĭo, onis, f.: Nedslugen, Opslugen; df. „concret": Svælget, Coel. Aur.; af — trans.vŏro, avi, 1, v. a.: nedsluger el. opsluger, Arnob.; – ogs. „overf.": tilsætter el. fortøder, universas opes, Appul. — transvorto, transvorsus, f. und. transverto.

trapētus, i, m., *τραπητός*: Oliepressen, Cato, Virg. Ge. 2, 519, Plin. 15, 60; — bb) hertil høre endnu Biformerne; a) trapētum, i, n., *τραπητόν*, Colum. o. Digest.; — b) pl. trapētes, um, m., *τράπητες*, Varro, Cato. — trăpĕzita, ae, m., *τραπηζίτης*, ligesom mensarius: en Vexelerer; – Sequere me, viaticum ut dem hinc a trapezita tibi, Plaut. Capt. 2, 3, 89; cf. id. ibd. 1, 2, 90, oftere. — trăpēzŏphŏron, i, n., *τραπεζοφόρον*, (som bærer Bordet, en Bordfod; df. sædv.): Billedstøtte el. andet Kunstværk, hvorpaa

Bordet hviler, Digest. — Trăpēzus, untis, f., Τραπεζοῦς: By i Pontus, (hod. Trebisonde), Mela 1, 19, Plin. 6, 4, Tac. Ann. 13, 39, o. id. Hist. 3, 47.

Trăsimēnus, (Trasym.), i, m., lacus, ogs. absol. Trasimenus: Sø i Etrurien, (hod. Lago di Perugia), navnkundig af Hannibals Seier over Romerne; - vid. Liv. 22, 4 flgd., Flor. 2, 6, Cic., o. A.; — B) df. 1) Trasimēnus, 3: trasimenisk; - ∾ litora, Ovid. Fast. 6, 765; — 2) Trasimēnicus, 3: = frgd.; - ∾ strages, Sidon. — travĕho, ĕre, o. travectio, s. und. transveho, etc. — trāvio, are, v. n., [trans, via]: gaaer el. trænger igiennem; - foraminibus liquidus quia traviat ignis, Lucr. 6, 348; (al. travolat). — travolo, are, s. und. transvolo.

trĕbācĭter, adv., [trebax]: haardnakket, Sidon. — Trĕbātius, i, m., C. Testa: romersk Retslærd, hvem Cicero tilegnede sine Topica; s. ogs. Cic. Fam. 7, 5 flgd., oftere, ogs. Hor. Sat. 2, 1, 4 o. 78, (hvor han kaldes doctus), ligesom hans Responsa ofte citeres af de Retslærde; s. ogs. Gell. 6, 12, o. A. — trĕbax, ācis, adj., [ctr. af τριβακός]: forslagen el. snu; superl., ∾ senex, Sidon. — Trĕbellius, a: romersk Slægts- og Personsnavn; vid. Cic. Phil. 10, 10, oftere; - Trebellius Pollio: romersk Historieskriver i Begyndelsen af d. fierde Aarh.; vid. Vopisc. Aurel. 2; — B) df. 1) Trĕbellicus, 3, vinum, (der benævnes efter en vis Trebellius), Plin. 14, 8; — 2) Trĕbelliānus, 3: benævnt efter en Consul Trebellius (und. Nero); - ∾ senatusconsultum de fideicommissariis, Digest.

1. Trĕbĭa, ae, f., ὁ Τρεβίας (sc. ποταμός, hvs. ogs. Trebia undert. som m. hos Sil.): en af Hannibals Seier over Romerne navnkundig Flod i Overitalien, Liv. 21, 52 flgd., Flor. 2, 6, Sil., o. A. — 2. Trĕbĭa, ae, f.: liden By i Umbrien, (hod. Trevi), Arnob.; — B) df. 1) Trĕbĭānus, 3, dii, Arnob.; — b) pl. subst. Trebiāni, orum, m.: Indvaanerne af Trebia, Suet. Tib. 31; — 2) Trĕbĭates, um, m.: Indvaanerne af Trebia, Plin. 3, 19. — Trĕbōnius, a: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf mærkes; 1) C. Trebonius: Cæsars Legat i Gallien, en Ven af Cicero, Caes. B. G. 5, 24, oftere; - et Brev fra ham til Cicero haves ap. Cic. Fam. 12, 16; - om hans Ombringelse ved Dolabella s. Cic. Phil. 11, in., o. Vell. 2, 69, o. A.; — 2) C. Trebonius: Fader til den Førstnævnte, Cic. Phil. 13, 10.

Trĕbŭla, ae, f.; I) By i Campanien, Liv. 23, 39; — B) df. Trĕbŭlānus, 3, ager, Liv. 23, 14; — bb) df. subst.; a) Trebulanum, i, n.: Landgods ved Trebula, Cic. Att. 5, 2; — b) pl. Trebulani, orum, m., m. Tilnavnet Balinienses: Indvaanerne deraf, Plin. 3, 9; — II) By i d. Sabinske, hvis Indvaanere: Trebulani Mutuscaei, Plin. 3, 17; - hertil hører: Trebulanus ager, Cic. Agr. 2, 25, o. id. Fam. 11, 27; — III) en anden By i d. Sabinske, hvis Indvaanere: Trebulani Suffenates, Plin. 3, 17.

trĕcēnārius, 3, num.: trehundredfold; - trecenariae appellantur vites etc., quod jugerum trecenas amphoras reddat, Varr. R. R. 1, 2; af — trĕcēni, (terceni, Eumen.), ae, a, num. distr., [tres, centum]: hver trehundrede, trehundrede til el. paa hver; - ∾ equites in singulas legiones etc., Liv. 8, 8; ∾ numi in capita Romana, id. 22, 52; — II) „overf."; A) s. trehundrede; - vivere quosdam trecenis annis, Plin. 8, 10; — B) s. et ubestemt stort Tal; vid. Hor. Od. 2, 14, 5. — *trĕcentēni, ae, a, num. distr.: = frgd.; - ∾ pedes, Colum.; o. — trĕcentēsĭmus, 3, num. ord.: den trehundredeste; - ∾ annus, Cic., Liv.; af — trĕcenti, (ogs. tricenti, Colum.), ae, a, num. card., [tres, centum]: trehundrede, numi, Plaut., milites, Liv.; ad trecentos fortissimos viros (trucidare), vid. Cic. Phil. 3, 4; Trecenta debet Titius (sc. sestertia), Martial. 4, 37; - men om et ubestemt stort Tal, Hor. Od. 3, 4, 79; cf. Catull. 9, in.: Antistans mihi millibus trecentis; df. — trĕcentĭes, (ogs. tricenties, Martial. 3, 22), adv.: trehundredegange, Catull. 29, 15. — trĕchĕdipnon, τρεχέδειπνον, (som løber til Maaltidet): etslags let Dragt, som bares af Snyltegæster, Juvenal. 3, 67, (schol.).

trĕdĕcĭes, adv.: trettengange; - HS. tredecies (el. sestertium tredecies, s. und. sestertium), Cic. Verr. 3, 80; af — trĕdĕcim, (tresdecim, Frontin.), num. card. indecl., [tres, decem]: tretten; - tredecim captis navibus, decem demersis, Liv.; centum tredecim senatores, Tac. Hist. 5, 19; (derfor ogs. decem et tres, Cic. R. Am. 7). — treis o. tris, s. und. tres.

trĕmĕbundus, 3, [tremo]: zittrende, bævende, Lucr. 1, 96; tremebunda ··· pulsare cruentum Membra solum, Ovid. Met. 4, 133; ∾ voce, auct. ad Her. 3, 14; - compar., effetae tremebundior ubere porcae (cucumis), Colum. (poëta) 10, 396. — trĕmĕfăcio, fēci, factum, 3, v. a., [tremo]: bringer til at bæve el. zittre el. ryste, ryster stærkt; (poetisk Ord); - Annuit, et totum nutu tremefecit Olympum (Juppiter), Virg. Aen. 10, 115; cf. id. ibd. 6, 804, ogs. Cic. (poëta) Div. 1, 11; - df. ogs. in partic. perf.; Nec folia hiberno tam tremefacta Noto, etc., Propert. 2, 7, 72; ligel. Et tremfacta solo tellus (Jove dicente), Virg. Aen. 10, 102; cf. id. ibd. 2, 228. — tremendus, 3, s. und. tremo. — trĕmesco, ĕre, s. und. tremisco.

trĕmĭpes, ĕdis, adj., [tremo, pes, m.]: med zittrende Fødder, anates, Varr. ap. Non.; (skulde efter Freund. hede remipedes: med aareformede Fødder). — trĕmisco, ĕre, v. inch. n. o. a., af tremo: at bæve el. zittre el. ryste; - plaustris concussa tremiscunt Tecta viam propter, Lucr. 6, 347; cf. Virg. Aen. 5, 694; men Ovid. Met. 14, 214: omnemque tremiscens Ad strepitum; - ogs. c. acc., Virg. Aen. 3, 648, o. ibd. 11, 403; men m. Objectsfætning, id. ibd. 12, 916: Cunctaturque metu, telumque instare tremiscit; men m. Relativsætning, Stat. Theb. 9, 535. — trĕmis, issis, m., [analog m. semis, af tres o. as], i d. sild. Keisertid som Mont, ∾ aureus: en Trediedel af en aureus (el. af en Ducat), Lamprid. Al. Sev. 39, Cod. Just.

trĕmo, ŭi, 3, v. n. o. a., τρέμω: at være i en zittrende Bevægelse, at bæve el. ryste; ogs. at zittre el. bæve (el. frygte) derfor; 1) neutr.; - totus ··· Tremo horreoque, postquam etc., Ter. Eun. 1, 2, 3; cf. Cic. Acad. 2, 15: si qui tremerent et exalbescerent ··· objecta terribili re extrinsecus; ogs. ∾ animo, id., Senec. Agam.; cf. toto pectore trementem etc., Cic. Tusc. 4, 22; men Et corde et genibus tremit, Hor. Od. 1, 23, 8; - ogs. m. græsk Construction; tremis ossa pavore, id. Sat. 2, 7, 57; cf. Virg. Ge. 3, 84, o. Lucr. 3, 488; — b) m. Tingssubjecter; - ∾ membra, Plaut., genua, Senec. Ep.; ∾ artus, Virg., humeri, id.; tremente ore, Hor. Epod. 5, 11, Ovid.; ∾ aequor, Ovid.; cf. Hor. Od. 3, 27, 23; men Enn. Ann. 7, 64: Africa terribili tremit horrida terra tumultu; cf. Ovid. Fast. 4, 267: longo tremuit cum murmure tellus; s. ogs. Virg. Aen. 1, 212, o. ibd. 11, 645; ligel. ∾ vela, (flagre), Lucr.; — II) act., (oftest „poet."); - vid. Hor. Od. 3, 21, 19; ligel. ∾ offensam Junonem, Ovid. Met. 2, 519; ligel. Virg. Aen. 8, 296: Te Stygii tremuere lacus, te janitor Orci; - dog ogs. Liv. 23, 27: virgas ac secures dictatoris tremere atque horrere; — III) df. partic. tremendus, 3, som adj.: frygtelig, skrækkelig; - ∾ rex, (i. e. Pluto), Virg. Ge. 4, 469; ∾ Chimaera, Hor. Od. 4, 2, 15; ∾ cuspis, id. ibd. 4, 6, 7; ∾ oculi, Ovid. Met. 3, 577; ∾ monita Carmentis, Virg. Aen. 8, 335; men tigris, animal velocitatis tremendae, Plin. 8, 25.

trĕmor, ōris, m., [tremo]: Zittren, zittrende Bevægelse, Bævelse el. Rystelse, odl.; – ut terrorem ··· pallor et tremor ··· consequatur, Cic. Tusc. 4, 8; tamen id, quod dixit, quanto cum pudore, quo tremore et pallore dixit? id. Flacc. 4; tremor occupat artus, Ovid. Met. 3, 40; cf. Virg. Aen. 2, 121, o. Hor. Ep. 1, 16, 23; – ogs. personificeret, Ovid. Met. 8, 790: Pallorque Tremorque; — b) ogs. om Ting; – ∾ (ignium), Lucr. 5, 587; – ∾ terrae, (Jordskælv el. Jordrystelse), Tac., Plin. Ep.; ogs. absol., Lucr. 6, 286: Inde tremor terras graviter pertentat, etc.; ligel. tremores, Plin., Ovid.; – men tremores: Rystelse, (som Legemssvaghed), Plin. 24, 24; — II) „overf." o. act., ligesom terror: hvad der indjager Skræk, en Skræk el. Rædsel; – Silvarum ··· tremor (Cacus), Martial. 5, 65; Hermes turba sui tremorque ludi, id. 5, 24.

trĕmŭle, adv.: zittrende; – ∾ resultantes plumulae, Appul.; af — trĕmŭlus, 3, [tremo]: zittrende, bævende, rystende; navnl. af Alderdom el. Svagelighed; – ∾ anus, Plaut.; ligel. Incurvus, tremulus, etc., Ter. Eun. 2, 3, 45; tremulasque manus annisque metuque Tendit (anus), Ovid. Met. 10, 414; cf. Plin. 14, 28; men id. 20, 75, oftere, ere tremuli (sc. homines: som lide af Rystelse el. af den rystende Syge); men ∾ anni, Propert., o. ∾ tempus, Catull., (da man ryster af Ælde); cf. Ovid. Met. 15, 212; – ofte ogs. om Ting; Ut mare fit tremulum, tenui quum stringitur aura, Ovid. Her. 11, 75; ∾ arundo, id., canna, id.; ∾ flamina, Cic. (poëta), o. Virg.; ∾ jubar ignis, Lucr., lumen, Virg.; ∾ motus, Lucr., horror, Propert.; men Cic. (poëta) Div. 1, 8: Haud modicos tremulo fundens e gutture cantus (fulix); – neutr. tremulum, ogs. som adv., Martial. 14, 203; — II) „overf." o. act.: som foraarsager Zittren el. Rystelse; – ∾ frigus, Cic. Arat. 68.

trĕpĭdanter, adv., [trepido]: uroligen, ængsteligen; – ∾ effatus etc., Suet. Ner. 49; compar., ∾ timidiusque agere omnia, Caes. B. C. 1, 19. — trĕpĭdārĭus, 3, [trepidus], alene om Hesten: som gaaer i Trav, travende; – equos ··· trepidarios militari verbo tottonarios etc., Veget. — trĕpĭdātio, onis, f., [trepido]: zittrende Bevægelse, navnl. synlig Uro og Ængstelighed, Forstyrrelse el. Forvirring; – numquae trepidatio? numqui tumultus? etc., Cic. Dejot. 7; necopinata res plus trepidationis fecit, quod etc., Liv. 3, 3; cf. Vell. 2, 124; ∾ fugaque hostium, Liv.; cf. id. 2, 46 o. 53, oftere; men per trepidationem, (i sin Angest), Tac. Ann. 11, 38; – ∾ nervorum, (deres Zittren), Senec. — trĕpĭde, adv. af trepidus: forstyrret, forvirret, uordenligen, navnl. ogs. med synlig Ængstelse el. Frygt; – ∾ concursans etc., Phaedr. 2, 5; ∾ relictis castris, Liv. 7, 11; men Suet. Ner. 23: quam trepide anxieque certaverit, etc.

trĕpĭdo, avi, atum, 1, v. n. (o. a.): at være i en zittrende el. urolig Bevægelse, at være forstyrret el. forvirret; – Ut ille trepidabat! ut festinabat miser! Plaut. Casin. 2, 7, 9; cf. Ter. Ad. 3, 2, 25, Sall. Catil. 31, oftere, Caes. B. G. 5, 33, o. Hor. Sat. 2, 6, 114; men Liv. 23, 16: dum in sua quisque ministeria discursu trepidat ad prima signa; ligel. ∾ in acie instruenda, id. 44, 38; men Virg. Aen. 4, 121: Dum trepidant alae, etc.; Corde suo trepidat, etc., Enn. Ann. 4, 7; men Plaut. Epid. 1, 1, 58: nescio edepol, quid tu timidu'es, Trepidus, etc.; ligel. veluti pueri trepidant, etc., Lucr. 2, 54; cf. id. 6, 595, o. Hor. Od. 2, 19, 5; ligel. ∾ metu falso, Ovid.; men Hor. Od. 3, 29, 31: si mortalis ultra Fas trepidat, etc.; – ogs. impers.: totis trepidatur castris, Caes. B. G. 6, 37; cf. Flor. 2, 2; — b) ogs., ligesom tremo, c. acc.: at være i Uro el. Frygt for noget, („poet." o. field.); – Et motae ad lunam trepidabis arundinis umbram, Juvenal. 10, 21; cf. id. 8, 152; ligel. Senec. Herc. Oet. 1058: trepidant lupos (damae); – ligel. „poet." c. inf., Virg. Aen. 9, 114: Ne trepidate, meas, Teucri, defendere naves! – ligel. „poet." m. flgd. ne, Juvenal. 1, 97, o. id. 14, 64; — c) ogs. at mærke hos Tingssubjecter; – vid. Lucr. 2, 964, o. Hor. Ep. 1, 10, 21; ligel. id. Od. 2, 3, 11: obliquo laborat Lympha fugax trepidare rivo; cf. id. ibd. 4, 11, 11; men trepidantia consulit exta, (bævende), Ovid. Met. 15, 576; cf. id. ibd. 1, 506; men c. inf., vid. Hor. Od. 2, 4, fin.: Cujus octavum trepidavit aetas Claudere lustrum.

*trĕpĭdŭlus, 3, demin.: noget zittrende el. ængstelig; – ∾ pulli circumstrepere, Gell. 2, 29; af — trĕpĭdus, 3, [rimel. besl. m. τρέπειν, i. e. vertere: vende el. slaae paa Flugt]: urolig, ængstelig, bevæget, apes, Virg.; cf. id. Aen. 7, 638, o. id. ibd. 9, 233; – qui omnes trepidi improviso metu, etc., Sall. Jug. 97; cf. Liv. 2, 24: curia maesta et trepida ancipiti metu et ab cive et ab hoste; – ogs. c. gen.: Illae (apes) intus trepidae rerum etc., Virg. Aen. 12, 589; ligel. trepidi rerum suarum, Liv. 5, 11, o. id. 36, 31; men Tac. Ann. 6, 21: trepidus admirationis et metus; — b) ogs. om Ting og om Begreber; – ∾ unda, Ovid. Met. 12, 279, o. ∾ aënum, Virg. Ge. 1, 296, (kogende, skummende); ∾ venae, (zittrende), Ovid.; ∾ motus, id., terror, Lucr., tumultus belli, id.; in re trepida, Liv.; ligel. in pl.: in trepidis rebus, (i stor Fare), id.; cf. Hor. Od. 3, 2, 5, o. A.; men Sall. Jug. 91: quae postquam oppidani cognovere, res trepidae, metus ingens, malum improvisum; men incerta et trepida vita, Tac.; ∾ nuncius, (som forkynder en Fare), Justin.; ligel. trepidae litterae, Curt. 7, 1. — trĕpondo, neutr. indecl., [tres, pondus]: tre Pund; – ∾ ejusdem radicis, Scribon.

tres, (ogs. treis o. tris), tria, num. card., τρεῖς, τρία: tre el. trende; – duas aut tres minas etc., Plaut.; cf. Lucr. 5, 94 flgd.; fundos decem et tres etc., Cic. R. Am. 7; men comisk: trium litterarum homo, (i. e. fur), vid. Plaut. Aul. 2, 4, 46; — b) betegner ogs. undert. et ubestemt lidet Tal; – tribus verbis, (med nogle faa Ord), Plaut. Mil. gl. 4, 2, 29; cf. Ter. Phorm. 4, 3, 33, o. Cic. Fam. 9, 49; ligel. haec omnia in tribus verbis etc., Quintil. 9, 4, 78; ligel. tribus chartis, Catull. 1, 6; cf. Martial. 13, 124. — tresdecim, num. card.: tretten, s. und. tredecim.

tressis, is, m., [tres, as]: tre Asses, Varro; – ogs. „overf." om en ringe Værd; hic Dama est non tressis agaso, (ikke en Styver værd), Pers. 5, 76. — tres.vĭri, orum, m.: Collegium af trende Medlemmer, Tremændene, navnl. som Opsynsmænd over Fængslerne, Plaut. Amph. in.; – som Underpræster, Cic. d. Or. 3, 19; – som Bestyrere af Fordelingen af de offenlige Jorder, Liv. 32, 2, oftere; s. ogs. und. Treviri. — Treveri, orum, o. Trevericus, 3, s. und. flgd.

Trēvĭri, (ogs. Treveri), orum, m.: Folk i Gall. Belg., ved Moselen, i d. nuv. Trierske; vid. Caes. B. G. 1, 37, oftere, Plin. 4, 31, Liv. epit. 107; – sing. Trevir, Tac. Hist. 3, 35, oftere, ogs. Lucan. 1, 441; – men med Henspillen paa tresviri i Rom har Cic. Fam. 7, 13: Treviros vites, censeo; audio, capitales esse; mallem auro, aere, argento essent; — b) Trevirernes Hovedstad, (hod. Trier), Ammian. 15, 11; tidligere Augusta Trevirorum, Mela 3, 2; — B) df. Trēvĕrĭcus, 3: hørende til el. benævnt efter Treverne, trevirisk el. triersk, ager, Plin., tumultus, Tac.; ∾ urbs, (d. e. Trier), Auson.

trĭācontas, ădis, f., τριακοντάς, Tallet: Tredive, Tertull. — trĭangŭlāris, e: hørende til en Trekant, anfractus, Capella; af — trĭangŭlus, 3, [tres, angulus, m.]: med tre Vinkler, som befinder sig i en Trekant; – ea (sidera) triangula et quadrata

nominant, Cic. Div. 2, 42; ∾ species Siciliae, Plin. 3, 14; ∾ ager, Colum.; — b) bf. subst., triangulum, i, n.: Trekant; – quadrata amplius spatium complectuntur triangulis, Quintil. 1, 10, 41; cf. Cic. N. D. 2, 49: trianguli formam efficere etc.; – ligel. triangulus, i, m., Frontin.

triārii, orum, m., [tres], (sc. milites]: de i den tredie Linie kæmpende romerske Soldater, Varr. L. L. 5, 16, Liv. 8, 8 flgd., hvor ogs. Ordsproget: res ad triarios rediit, (nu gielder det, odl.); cf. id. 22, 5, oftere; — II) Triārius, i, m.: romersk Tilnavn in gente Valeria; – vid. Cic. Brut. 76, o. id. Fin. 1, 5, oftere. – trias, ădis, f., τριάς: Cretallet, en Treer, Capella. — triatrus: Festdag hos Tuskulanerne, tre Dage efter Idus; – vid. Fest. s. v. quinquatrus, p. 257.

trĭbacca, ae, f., (sc. inauris), [tres]: en af trende Perler bestaaende Ørenring, P. Syr. ap. Petron. Sat. 55. — tribas, ădis, f., τριβάς, (gnidende): etslags utugtigt Qvindemenneske, Phaedr. 4, 14, Martial. 1, 91, oftere. — Tribocci, (Triboci), orum, m.: germanisk Folk paa den venstre Rhinbred, (hvor nu Elsas), Caes. B. G. 1, 51, oftere, Tac. Germ. 28, oftere. — trĭbon, ōnis, m., τρίβων: en afslidt Kappe, Auson. — Trībōnĭānus, i, m.: berømt Retslærd under K. Justinianus. — trĭbrăchys, yos, m., τρίβραχυς: Versfod af 3 korte Stavelser, Quintil. 9, 4, 97; – heder ogs. tribrevis, Diomed. — tribrevis, is, m., s. und. frgd.

trĭbŭārius, 3, [tribus]: hørende til en Tribus el. benævnt derefter; – ∾ crimen sodalitiorum, (Beskyldning for Bestikkelser af Tribus), Cic. Planc. 19; cf. id. ibd. 15. — trĭbŭla, ae, f.: Biform af tribulum, Colum. — trĭbŭlātio, onis, f., [tribulo]: stor Nød el. Trængsel, Tertull., o. A. — trĭbūlis, is, m., [tribus]: hørende til den samme Tribus, Medtribul, odl.; – amico et tribuli tuo etc., Cic. Fam. 13, 23; vetus Claudia tribus additis postea novis tribulibus etc., Liv. 2, 16; cf. Ter. Ad. 3, 3, 85, o. Liv. 2, 16; — II) sild. „overf.": fattig og ringe Borgermand, Hor. Ep. 1, 13, 15, Martial. 9, 50 o. 58.

trĭbŭlo, (avi), atum, 1, v. a., [tribulum]: presser el. trykker, (θλίβω), Cato; — B) bf. „overf.": qvæler, plager, ængster, Tertull.; — II) trĭbŭlātus, 3: tilspidset i Form af en Valse, falciculae, Pallad. — trĭbŭlōsus, 3, [tribulus]: fuld af Tornarten tribulus, Sidon.; — b) „overf.": tornet, knudret; superl., id. — trĭbŭlum, i, n., [tero]: etslags Maskine el. Valse el. Vogn (Slæde) til Tærskning, Varr. R. R. 5, 4, oftere, Plin. 18, 72, o. Virg. Ge. 1, 164. — trĭbŭlus, i, m., τρίβολος: trespidset Jern som Fodangel, en Fodangel, Veget.; — II) „overf.", ifølge etslags Lighed; A) Tornarten: tribulus terrestris L., germ. der Burzeldorn, Virg. Ge. 1, 153, Ovid. Met. 13, 803, Plin. 21, 54; — B) Vandnødden, trapa natans L., Plin. 21, 58.

trĭbūnal (f. tribunale, vid. Quintil. 1, 6, 17), ālis, n., [tribunus]: en halvcirkelformet Forhøining til Sæde for Øvrigheden (og dens Følge), Cic. Brut. 84, o. id. Qu. Fr. 1, 1, 8; men Tac. Ann. 15, 29: medio tribunal sedem curulem, et sedes effigiem Neronis sustinebat; – de sella ac tribunali pronunciare: si quis etc., (om Prætor), Cic. Verr. 2, 38; pro tribunali quum aliquid ageretur, id. Fam. 3, 8; cf. id. Pis. 5; – qui dicunt apud tribunalia, Quintil.; laudatus ex quatuor tribunalibus, id.; sedere in tribunali praetoris urbani, Cic. d. Or. 1, 37; cf. Tac. Ann. 1, 75; — b) „bes." ogs.: en lignende Forhøining i Leiren, til Brug for Feltherren og hans Følge, Liv. 28, 27, Tac. Hist. 3, 10; – ogs. om Prætorens Sæde i Theatret, Suet. Aug. 44; – men Tac. Ann. 2, 83, er tribunal: etslags Monument el. Cenotaphium; — II) „fig."; A) „overf.": Forhøining, Dæmning, Dam; – ∾ structa manibus ad experimenta altissimi aestus, Plin. 16, 1; — B) „ment.": Høihed el. Storhed; – ∾ honoris et columen, Appul.

*trĭbūnātus, us, m.: Tribunatet, en Tribuns Embede el. Værdighed; bf. A) ∾ plebis, Cic. d. Or. 1, 7; oftere absol. tribunatus, id. Lael. 12, o. id. Sest. 37: Almuetribunatet el. Folketribunatet; — B) ∾ militaris, Cic. Sest. 3, ∾ militum, Plin. 7, 31, oftere absol., tribunatus: Krigstribunatet; – sum admiratus, cur tribunatus commoda, dempto praesertim labore militiae, contempseris, Cic. Fam. 7, 8; cf. id. ibd. 7, 5, o. id. Qu. Fr. 2, 15; — b) hertil kan ogs. mærkes: ∾ castrorum, s. d. sædv.: praefectura castrorum, Vell. 2, 104; o. — trĭbūnĭcius (-tius), 3: hørende til el. benævnt efter en Tribun, tribunisk; A) oftest om Almuetribunerne; – saal. ∾ potestas, Cic., Caes., ogs. ∾ vis, id., Sall., (deres Magt); ∾ seditiones, id., procellae, Liv., (de af dem vakte Uroligheder og Storme); ∾ comitia, (hvori de valgtes), Cic.; ∾ leges, (som hidrøre fra dem), id.; — B) om Krigstribunerne; – equites Romanos in tribunicium restituit honorem, (tilbagegav dem den Ret at befordres til disse Poster), Caes. B. C. 1, 77; — II) subst. tribunicius, i, m.: som har været Tribun; – qui aedilicii, qui tribunicii, qui quaestorii, etc., Cic. Phil. 13, 14; cf. Liv. 3, 35; — [flgd.].

trĭbūnus, i, m., [tribus], oprdl.: Tribusforstander; bf. „alm.": Forstander, Foresat el. Chef, Tribun; bf. sædv. „publicistisk"; I) tribuni aerarii: de Qvæstor tillagte Regnskabsførere; – vid. Cato ap. Gell. 7, 10: aes militare, quod a tribuno aerario miles accipere debebat; cf. Varr. L. L. 5, 36; hede tribuni aeris, Plin. 33, 7; — b) forskiellige herfra ere de tribuni aerarii, som efter lex Aurelia, tilligem. senatores o. equites, beklæde Domstolene; – vid. Cic. Qu. Fr. 2, 6 o. 16, ogs. id. Catil. 4, 7; – Ordspillet med aerarius o. aeratus s. Cic. Att. 1, 16; – Cæsar fratog dem denne deres Andel i den dømmende Magt; vid. Suet. Caes. 41; — II) tribuni Celerum: Oberster el. Commandeurer over Celeres, Digest.; cf. Liv. 1, 59: praeco ad tribunum Celerum, in quo tum magistratu forte Brutus erat, convocat populum; — III) tribuni militares el. militum: Krigsoberster el. Legionscommandeurer, (hvoraf sædv. 6 vare ansatte ved hver Legion, som de commanderede afvexlende i to Maaneder); – ∾ militares, vid. Cic. Cluent. 36; ogs. in sing., id. d. Senect. 10; men tribuni militum, Caes. B. G. 1, 39, oftere; ogs. in sing., id. ibd. 3, 5; ligel. Cic. Sest. 4: M. Aulanum, tribunum militum Antonii, etc.; men tribuni cohortium, Caes. B. C. 2, 20; — IV) tribuni militum consulari potestate; disse bleve (ab a. u. c. 310 ad a. u. 388) oftere udnævnte som den høieste Øvrighed i Staten, for derved at skaffe Plebejerne Andel i den høieste Statsmagt; oprindel. valgtes trende saadanne, sild. sex, og fra Aar 352 otte; – vid. Liv. 4, 6 o. 7, ogs. id. 5, 1, oftere, o. A.; — V) tribuni plebis, oftere absol. tribuni: Folketribunerne, der vare indsatte til Beskyttelse for Mængden imod de Mægtiges Vilkaarlighed; – vid. Liv. 2, 32 flgd., ogs. ibd. 58, ogs. id. 3, 65, oftere; s. ogs. Cic. d. Rep. 2, 33 flgd., o. id. Leg. 3, 7; — not.: comisk er Plaut. Pers. 1, 1, 22: Fui praeferratus apud molas vapularis tribunus, (den øverste el. første til at faae Prygl).

trĭbŭo, ŭi, ūtum, 3, v. a.: tildeler el. meddeler, skenker el. giver, odl.; I) „egenl."; – ut ei plurimum tribuamus, a quo plurimum diligimur, Cic. Off. 1, 15; in ... tribuendo suum cuique, id. ibd. 5; ligel. ∾ alicui magna praemia, Caes. B. C. 3, 4; men Ovid. Met. 9, 402: Dona tributuram posthac se talia nulli; ligel. ∾ alicui beneficia, Nep. Att. 11; men Tac.

Ann. 4, 64: ∾ pecunias ex modo detrimenti, (uddele); — II) „fig."; A) „alm."; 1) skjenker el. yder, lader vederfares, beviser; - ∾ misericordiam viro fortissimo, Cic. Mil. 34; quod (silentium) est orationi tributum tuae, id. Coel. 12; cf. Caes. B. G. 5, 7, o. id. ibd. 7, 20; men id. B. C. 1, 35: paribus beneficiis parem quoque voluntatem tribuere; ligel. id. ibd. 3, 13: quemcumque (casum) ei fortuna tribuisset; men Ovid. Trist. 3, 1, 44: Quam tribuit terris (pacem); cf. id. ibd. v. 23, o. id. Her. 16, in.; ligel. Propert. 3, 23, 3: Noster amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes; — 2) indrømmer, tilstaaer, holder tilgode; - si sit quispiam, qui aliquid tribuat voluptati, Cic. Off. 1, 30; cf. id. Tusc. 1, 49, Nep. Att. 6, o. Caes. B. G. 6, 1; men Cic. Fam. 13, 22: si huic commendationi meae tantum tribueris, quantum cui tribuisti plurimum; cf. id. d. Senect. 18: nusquam tantum tribuitur aetati, (quantum Lacedaemone); men id. Brut. 51: mihi ··· tribuebat omnia, (mig satte han over alt); - undert. ogs. ud. acc., vid. id. Fam. 13, 9: quum universo ordini publicanorum semper libentissime tribuerim; men Tac. Ann. 14, 14: quos ne nominatim tradam, majoribus eorum tribuendum puto; — B) „bef."; 1) tillægger, tilregner, tilskriver, (navnl. som Virkning el. Skyld, odl.); - neu, quod etc., id virtuti hostium tribuerent, Caes. B. G. 7, 53; ligel. id. B. C. 3, 73: quod esset acceptum detrimenti, ejus (i. e. fortunae) juri potius, quam suae culpae debere tribui; men Cic. Fam. 2, 16: quod illi tribuebatur ignaviae, etc.; — 2) fordeler el. inddeler, opløser i sine Dele; - ∾ rem universam in partes, Cic. Brut. 41; cf. id. Orat. 4; ligel. id. Fin. 2, 6: ∾ omnem vim loquendi in duas partes; — 3) m. Tingsobject: at tildele, at hengive el. opoffre dertil, odl.; - his rebus tantum temporis tribuit, quantum properanti erat necesse, Caes. B. C. 3, 78; cf. id. ibd. 3, 2; ligel. ∾ reliqua tempora litteris, Nep. Att. 4; — III) af partic. tribūtus, 3, er tributum, i, n.: Afgift el. Skat, Contribution el. Tribut; - in capita singula ··· tributum imponebatur, Caes. B. C. 3, 32; ∾ intolerabilia a se exigi, Cic. Fam. 3, 7; cf. id. ibd. 15, 4: multas civitates acerbissimis tributis liberavi; men censu quotannis tributa conferre, id. Verr. 2, 53; tributa pendere, (betale Skat, være skatskyldig), Caes. B. G. 6, 14; men ceram in tributa Romanis praestare, Plin. 21, 45; (s. ogs. 2. tributus, s. 1.); — B) „overf."; 1) (i d. sild. Retssprog): Sammenskud af Private i en vis Anledning el. til en vis Hensigt, Digest.; — 2) („poet."): Skjenk el. Foræring; - ∾ Saturnalicium, Martial. 10, 17; cf. Juvenal. 3, 188; — not.: efter Varr. L. L. 4, fin., er tributum dictum a tribubus, quod ea pecunia tributim a singulis pro portione exigebatur.

tribus, us, f., [rimel. d. æoliske τριπτύς f. τριττύς, i. e. tertia pars]; oprdl.: en Trediedel af det romerske Folk; df. sædv., efterat Folkemængden var tiltagen: en Afdeling deraf, en Tribus; og voxte omsider Antallet af disse Tribus indtil 35, af hvilke 31 vare: tribus rusticae, og 4: tribus urbanae; - vid. Varr. L. L. 4, 9, Liv. 1, 36, o. id. epit. 19, ogs. Cic. d. Rep. 2, 8; ogs. er, ved en Persons Benævnelse efter hans Tribus, Ordet tribus udfaldet i d. flgd. Forbindelse og andre lignende; - inventum tamen esse ··· Qu. Verrem Romilia (sc. tribu: af den romiliske Tribus) ··· qui etc., Cic. Verr. act. 1, 8; cf. id. Phil. 9, 7; - navnl. heder ogs. om Censor: movere aliquem tribu, (at udstøde nogen af hans Tribus), vid. Cic. d. Or. 2, 67, oftere, o. Liv. 45, 15, oftere; men populus ··· fuse in tribus convocatus, (i. e. in comitia tributa), Cic. Leg. 3, 19; — II) „overf."; A) („poet." o. m. Lune): Grammaticas ambire tribus, (de Lærdes Laug, odl.), Hor. Ep. 1, 19, 40; — B) den store Mængde af fattige Borgere; - vid. Martial. 8, 15; ligel. Plin. 19, 19: in his (herbis) quoque aliqua sibi nasci, tribus negant. etc.

tribūtārius, 3, [tributum]: hørende til Afgift el. Skatteydelse; - ∾ necessitas, Justin. 32, 2; ∾ solum, (skattepligtig Grund), Plin. 12, 1; ∾ Gallus quidam, (skatskyldig), Suet. Aug. 40; — b) ∾ litterae, Cic. Verr. 4, 66, (hvori man lover en Pengeydelse el. en Pengebelønning). — tribūtim, adv., [tribus]: efter Tribus el. Tribusvis; - ∾ et centuriatim descriptis ordinibus, Cic. Flacc. 7; ut, quod tributim plebes jussisset (i. e. in comitiis tributis), populum teneret, Liv. 3, 55; men Cic. Mur. 34: spectacula tributim data etc.; cf. id. Att. 4, 17: numis ante comitia tributim uno loco divisis.

*tribūtio, onis, f.; I) „alm.": Inddeling; - ἰσονομίαν ··· id est, aequabilem tributionem etc., Cic. N. D. 1, 19; ogs. Fordeling, Digest.; — II) „bef.": Skatteydelse el. Contribution, Digest.; — tribūtor, ōris, m.: som tildeler el. fordeler; - praestitor et tributor omnium (mundus) etc., Appul.; o. — tribūtōrius, 3: hørende til en Gave el. Betaling; - de tributoria actione, Digest.; — [tribuo]. — tribūtum, i, n., s. und. tribuo, nr. III. — 1. tribūtus, 3, partic. af tribuo. — 2. tribūtus, 3, [tribus]: som foretages el. afholdes efter Tribus; - comitia tributa; vid. Liv. 2, 56 o. 60, ogs. Lael. Fel. ap. Gell. 15, 27; (s. ogs. und. comitium). — 3. tribūtus, i, m., forcl. Biform af tributum: Skat el. Contribution, Cato ap. Non.; tributus quum imperatus est, negant pendi potesse, etc., Plaut. Epid. 2, 2, 43.

tricae, arum, f.; efter Plin. 3, 16 er Trica o. Apina oprdl.: Navne paa tvende ubetydelige Byer i Appulien; hvf. ordsprogvis tricae (et apinae) f.: Daarligheder el. Taabeligheder, odl.; - Sunt apinae tricaeque, et si quid vilius istis, Martial. 14, 1; ligel. Plaut. Rud. 5, 2, 36: tricas ··· tramas putridas (loqui: snakke hen i Veiret); — II) „overf.": Bryderier, Fortræeligheder, Rænker; - quomodo illa fert ··· domesticas tricas! (om Datteren Tullia), Cic. Att. 10, 8; ligel. Plaut. Pers. 4, 3, 61: nihil mihi opus est Litibus, neque tricis; ligel. ut me in tricas conjecisti! id. ibd. 5, 2, 18; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 5, o. A. — tricămĕrātum, i, n., [tres, camera]: Rum el. Locale med tre Kamre, Hieronym. — Tricca, ae, f.: By i Thessalien med et Æsculapstempel; - vid. Plin. 4, 15; — B) df. adj. Triccaeus, 3, „poet." f. æskulapisk, Avien. Arat. 206.

tricēnārius, 3: som har el. holder tredive i sit Slags, fistula, (af 30 Tommers Blik), Frontin.; ∾ filius, (30 Aar gammel), Senec.; af — tricēni, ae, a, num. distr. af triginta: hver tredive, tredive til el. paa hver; - ∾ milites ex singulis legionibus, auct. B. Hisp. 75; ∾ bini dentes viris attribuuntur, Plin. 7, 15; cf. Martial. 10, 27; — II) „overf." f. triginta: tredive, Plin. 18, 43, o. Martial. 1, 44; — not.: gen. tricenum (f. tricenorum), Plin., o. A. — tricennālis, e: trediveaarig, incuria, Rufin. in Hieronym.; — b) df. pl. subst., tricennalia, ium, n., (sc. solennia): Høitideligholdelsen af det 30te Aar, Oros.; af — tricennium, i, n., [triginta. annus]: Tidsrum af tredive Aar, Cod. Just., Sidon., o. A. — tricenti, ae, a, o. tricenties, adv., s. und. trecenti, etc.

triceps, cĭpĭtis, adj., [tres, caput, s. ogs. Cic. Orat. 48]: med tre Hoveder; - triceps apud inferos Cerberus, Cic. Tusc. 1, 5; men triceps Hecate, (neml. som tillige er Luna o. Diana), Ovid. Met. 7, 194; — II) „overf.": trefold; - de eo triceps historia, Varr. L. L. 5, 32. — tricēsimāni, orum, m.: Soldater af den tredivte Legion, Ammian. 18, 9; af — tricē-

sīmus, (ogſ. trigesimus, Martial., Justin.), 3, num. ord. af triginta: den tredivte; - tricesimo post die, Cic. Fam. 12, 2; ligel. sexto tricesimo anno post, id. Off. 2, 8; men tertius et tricesimus annus, etc., id. d. Senect. 6; ∾ sabbata, Hor. Sat. 1, 9, 69, (d. e. Jødernes Paaſke, der neml. indtræffer i den tredivte Uge fra førſte September ſom Aarets Begyndelſe). — tricessis, i, m., [triginta, as]: tredive Asſes, Varr. L. L. 5, 36.

trīchalcon, i, n., τρίχαλκον: Mønt, ſom gjelder tre chalcos, Vitruv. 3, 1. — trīchaptum, i, n., τρίχαπτον: en fin, af Haar vævet Klædning, Hieronym. — trīchias, ae, m., τριχίας: Sardellen, (en Fiſkeart), Plin. 9, 20 o. 74. — trīchiăsis, is, f., τριχίασις: Øienhaarenes Bøining ind imod Øiet, Veget. — trichila, (ctr. tricla, Inscriptt.), ae, f.: Sommerløvhytte, Virg. Cop. 8, Colum. (poëta), Caes. B. C. 3, 96. — trichĭnus, 3, τρίχινος, (af Haar; vf. „overf."): tynd el. ſparſom; - ∾ quaestus, (opp. uber), Varr. ap. Non. — trīchītis, idis, τριχῖτις: en Alunart, Plin. 35, 52. — trichŏmănes, is, n., τριχομανές: en Planten adiantum lignende Vært, Plin. 27, 111. — trīchordis, e, τρίχορδος: treſtrænget, cithara, Sidon. — trīchōrum, i, n., τρίχωρον: Rum el. Værelſe med 3 Afdelinger, Stat., Spartian. Pesc. — trichrus, i, f., τρίχρους: en trefarvet Ædelſten, Plin. 37, 68.

trīcies, (ogſ. tricesies, auct. B. Afr. 97), adv. num. af triginta: tredivegange; - tricies triceni (pedes) fiunt nongenti, Colum.; ſ. ogſ. auct. B. Afr. 97; men tricies (aeris: tre Millioner Seſtertspenge); vid. Cic. d. Rep. 3, 10; ligel. Ex insulis fundisque tricies soldum (sc. redit), Martial. 4, 37. — tricĭnium, i, n., [tres, cano]: treſtemmig Sang, (ſom Sirenernes), Symmach. — Tricĭpitīnus, i, m.: romerſk Tilnavn in gente Lucretia, vid. Liv. 3, 8, o. id. 4, 30.

tricliniarches (o. -archa), ae, m., τρικλινιάρχης: Opſynsmand over Taffelet, Petron. Sat. 22. — triclīniāris, e: hørende til en Spiſeſopha el. til et Triclinium; - ∾ gradus, Varro, mappae, id., lecti, Plin.; ∾ vestimenta, Digest.; — II) vf. subst. pl. trīclīniārĭa, ium, n.; A) Spiſeværelſe; - ut spectent sua aestiva tricliniaria ad frigus orientis, hiberna ad solem occidentem, Varr. R. R. 1, 13; — B) Tæppen el. Dække til Spiſeſophaen; - tricliniaria Babylonica sestertium octingentis millibus venisse jam tunc, etc., Plin. 8, 74; af — trīclīnium, i, n., τρικλίνιον: Spiſeſopha el. Bordbænk, odl., (hvoraf ordenl. trende vare anbragte paa de trende Sider af Spiſebordet, ligeſom ogſ. hver Bænk indtoges af tre Perſoner); dog ofteſt m. Indbegreb af Spiſebordet el. Taffelet; hvf. triclinium sternere: lægge Hynder el. Tæppener paa Bordbænkene, ogſ. kan hede: at tilberede Taffelet; - vid. Cic. Verr. 3, 25: quum ··· in triclinio, quod in foro straverat, decubuisset; cf. id. ibd. 2, 74: quinquaginta tricliniorum lectos etc.; ſ. ogſ. id. Mur. 36, oftere, ogſ. Plin. 33, 52, Martial. 10, 13, o. A.; — II) „overf.": Spiſeværelſet; - ∾ hiberna et aestiva, Varr. L. L. 8, 14; de triclinio exire, vid. Cic. d. Or. 2, 65; cf. Phaedr. 4, 24.

trico, ōnis, m., [tricae, nr. II]: ſom bruger Udflugter, en Rænkeſmed, navnl. ogſ. ſlet Betaler; (forv. efterel. Ord); - Magnus trico fuit numariu', solvere nulli, Lentus etc., Lucil. ap. Non.; cf. Capitolin. Ver. 4. — tricoccum, i, n., τρίκοκκον, (med trende Bær): en Art af heliotropium, Plin. 22, 29. — tricōlum, i, n., τρίκωλον, (med trende Led): en af tre Dele beſtaaende Periode, Senec. Contr. 2, 12, o. id. ibd. 4, 25. — trĭ.congius, i, m., [tres]: Tilnavn el. Ogenavn for en Dranker, Plin. 14, 28.

trīcor, atus sum, 1, v. depon. n., [tricae, nr. II]: giør Vanſkeligheder el. Ophævelſer; - Publicius tecum tricatus est, Cic. Att. 14, 19; cf. id. ibd. 15, 3. — trĭ.cornĭger, a, um, [tres]: med trende Spidſer; - ∾ species furcae, (om Bogſtavet ψ), Auson. — trĭcornis, e, [tres, cornu]: ſom har tre Horn; - Indicos boves unicornes tricornesque, Plin. 8, 30. — trĭcorpor, ŏris, adj., [tres, corpus]: med tre Legemer; - forma tricorporis umbrae, (i. e. Geryonis umbra), vid. Virg. Aen. 6, 289; ligel. ∾ Geryon, Sil. — trīcōsus, 3, [tricae, nr. II]: ſom bruger Udflugter, rænkefuld, Lucil. ap. Non., (al. strigosus); — trĭcuspis, ĭdis, adj., [tres, cuspis]: treſpidſet; - postioque tricuspide telo, (i. e. tridente), Ovid. Met. 1, 330.

trĭdacna, orum, n., τρίδακνα: en Øſtersart, Plin. 32, 21. — trīdens, tis, adj., [tres, dens]: med trende Tænder el. Tagger el. Spidſer; - Convulsum remis rostrisque tridentibus aequor, Virg. Aen. 5, 143; — II) subst. m.: Trefork, tregrenet Gaffel, navnl. hvormed ſtørre Fiſk ſtanges; vid. Plin. 9, 20 o. 45; - ogſ. ligeſom fuscina: den Trefork, hvormed retiarii fægtede paa Arena; vid. Juvenal. 8, 203; - ofteſt hos Digterne: Neptuns Trefork el. Herſkerſpir; vid. Virg. Ge. 1, 13, id. Aen. 2, 610, Propert. 2, 20, 48, Ovid. Met. 1, 283, oftere, o. A. — trīdentĭfer, i, m., [tridens, fero]: Treforkføreren, Epithet til Neptunus, Ovid. Met. 8, 595. — trīdentĭger, i, m., (tridens, gero): = frgd., Ovid. Met. 11, 202. — trīdentĭpŏtens, tis, m., [tridens, potens, adj.]: ſom herſker med Treforken, (Epithet til Neptunus), Sil. 15, 159.

trīdŭānus, 3: ſom varer i tre Dage, Appul., Hieronym.; af — trīdŭum, i, n., (sc. spatium), [tres, dies]: Tidsrum af tre Dage, tre Dage; - habendas triduum ferias, Cic. Leg. 2, 22; tridui viam procedere, Caes.; men triduo, ad summum quatriduo, etc., (inden tre, høiſt fire Dage), Cic. Mil. 9; men triduo intermisso, Caes.; per triduum, Plin.

triennĭa, ium, n., (sc. sacra): Feſt, ſom holdes hvert tredie Aar, (ſ. trieterica sacra), Ovid. Met. 9, 641; af — triennĭum, i, n., (sc. spatium), [tres, annus]: Tidsrum af tre Aar, tre Aar; - triennium vagati etc., Caes. B. G. 4, 4; men triennio proximo etc., Nep. Hann. 3; si biennium aut triennium est, quum etc., Cic. Fam. 15, 16.

†triens, tis, m., [tres]: Trediedelen af ethvert Helt; I) „alm."; - ∾ medicaminis, Colum.; ∾ ex hemina, Plin.; - navnl. om en Arvepart: cum duobus coheredibus esse in triente, Cic. Att. 7, 8; cf. id. ibd.: quantum quasi sit in triente trientis, (hvad en niende Del af Arven udgiør); men heres ex triente, Suet. Aug. 101; — II) „beſ."; A) ſom Mønt; a) Trediedelen af en As, Varro, Hor. A. P. 328, Plin., Liv. epit. 60, o. A.; — b) i d. ſild. Keiſertid ſom Guldmønt: Trediedelen af en aureus (el. Ducat), Gallien. ap. Trebell. Claud. 17; — B) ſom Rentebeſtemmelſe: Trediedel Procent om Maaneden (el. fire Procent om Aaret); - ∾ usurae, Digest., pensiones, Lamprid.; — C) ſom Længdemaal; a) Trediedelen af et jugerum, Colum. 5, 1 o. 2; — b) en Trediedel Fod, Frontin. Aquaed. 26; — D) ſom Maal for flydende Sager: Trediedelen af en sextarius el. fire cyathi; vf. „poet." f.: Bæger; - Quum fuerit multis exacta trientibus hora, Propert. 3, 8, 29; cf. Martial. 6, 86, oftere; — not.: ogſ. findes triens brugt om Totallet (ſom Trediedelen af ſex), Vitruv. 3, 1; - hertil er ogſ. at henføre Udtrykket: trientem tertium pondo coronam, (f. duas libras pondo et trientem), vid. Fest. p. 363; vf. — trientālis, e: ſom holder en Trediedel Fod (el. fire Tommer), materia, Vitruv., folia, Plin.; — trientārius, 3: ſom holder en Trediedel; - vf. ∾ fenus: Trediedel Procent om Maaneden, (altſ. aarl.

fire Procent), Capitolin.; o. — trientius, 3: som kiøbes for en Trediedel (navnl. af den tilgodehavende Sum); saal. ∾ ager, Liv. 31, 13.

triērarchus, i, m., τριήραρχος: Befalingsmand over en Triere, Cic. Verr. 1, 20; - ogs. Befalingsmand over en Division af Krigsskibe; ∾ Liburnicarum navium, Tac. Hist. 2, 16. — triēris, e, τριήρης: treradaaret, navis, auct. B. Afr. 44: en Triere; - ligel. absol., trieris, is, f., Inscriptt. — triĕtēricus, 3, τριετηρικός: som vender tilbage hvert tredie Aar, treaarig; - ∾ sacra Bacchi: Bacchusfesten, Ovid. Met. 6, 587; ogs. ∾ orgia, Virg. Aen. 4, 302; — b) absol., trieterica, orum, n., (sc. sacra), Ovid. Rem. Am. 593, Stat., o. A.; — c) ogs. er Trietericus: Epithet til Guden Bacchus; - Thyrsitenens, bimater, Trietrice, Nysie, Liber, vet. poëta in Anthol. Lat. — triĕtēris, idis, f., τριετηρίς: Tidsrum af tre Aar, Stat. Silv. 2, 6, 73; cf. Martial. 9, 85: bis trieteride juncta, (i. e. sex annis); — II) „overf.": Fest, som holdes hvert tredie Aar, navnl. Bacchusfesten; - a quo (Dionyso quinto) trieterides constitutae putantur, Cic. N. D. 3, 23; (s. ogs. und. frgd.); - ogs. om de nemeiske Kamplege, Stat. Theb. 4, 723, oftere.

*trĭfāriam, adv.: trefold, paa tre Steder, i tre Dele, odl.; - ∾ adortus castra, Liv. 3, 22; ∾ munire, id. 5, 26, distrahere exercitum etc., id. 26, 41; trifariam ··· quadrifariam dispertire epulas, Suet. Vitell. 13; o. — trĭfārie, adv.: = frgd., Diomed.; af — trĭfārius, 3, τριφάσιος: trefold el. treslags; (efterel. Ord); - ∾ causa morborum, Appul.; ∾ genus, Solin. — trĭfaux, cis, adj., [tres, faux]: med trefold Gab el. Strube el. som udgaaer deraf; - Cerberus haec ingens latratu regna trifauci Personat, Virg. Aen. 6, 417. — trĭfax, acis, f.: etslags Skudvaaben, Enn. ap. Fest. p. 367. — trĭfer, a, um, [ter, fero]: som bærer Frugt tre Gange om Aaret; - ficus biferae, triferae, Colum. 5, 10; ogs. ∾ proventu ficus, Plin. 15, 19; ∾ vites, id. 16, 50.

trĭfidus, 3, [ter, findo]: trekløvet el. tredelt el. trespidset; (poetisk Ord); - ∾ hasta (Neptuni), Val. Fl., o. ∾ cuspis Neptuni, Claudian., (Gudens Trefork); ∾ fulmina, (Lynet), Ovid. Met. 2, 325; ∾ viae, (tredelt Vei, Korsvei), Senec. Oed. 772; ∾ Sicania, (med tre Forbierge), Claudian. — trĭfīlis, e, [ter, filum]: som har tre Traader el. tre Haar; - ∾ calva, Martial. 6, 74. — trĭfīnium, i, n., [ter, finis]: Sted, hvor trende Grændser stode sammen, Sicul. Fl. ap. Goes. — trĭfissĭlis, e, [ter, findo]: = trifidus; - ∾ forma, Auson.

Trĭfōlīnus, 3: hørende til el. benævnt efter det vinrige Bierg Trifolium ved Neapolis; - ∾ ager, Juvenal. 9, 56; Campania semper inter plebeja vina Trifolinis gloriata est, (alts. en ædlere Vin af anden Rang), Plin. 14, 8; cf. Martial. 13, 114. — trĭfŏlium, i, n., [ter, folium]: trebladet Klever, Plin. 21, 30. — trĭformis, e, [tres, forma]: treformet, tredelt el. trefold, Chimaera, Hor. Od. 1, 27, 23, canis, Senec. Herc. Oet. 1200, (d. e. Cerberus); men ∾ diva, Hor. Od. 3, 22, 4, (d. e. Diana, der tillige er Luna og Hecate); cf. Ovid. Met. 7, 94 o. 177; men ∾ mundus (som Luft, Jord og Hav), id. ibd. 15, 859. — trĭfur, ūris, m., [ter]: trefold Tyv el. Erketyv, odl.; - non fur, sed trifur, Plaut. Aul. 4, 4, 6. — trĭfurcĭfer, i, m., [ter]: trefold Skielm, Erkeskielm, Plaut. Rud. 3, 4, 29; - ogs. adj.: fur trifurcifer, id. Aul. 2, 4, fin. — trĭfurcium, i, n.: trespidset Gestalt el. Beskaffenhed (som visse Planters), Appul.; af — trĭfurcus, 3, [ter, furca]: tretagget el. trespidset el. tregrenet; - ∾ surculi, Colum.; ∾ semina, id.

trīga, ae, f., [ctr. af trijuga]: et Trespand, Digest.; — II) „overf.": Antal af tre Ting, en Treer, Arnob. — trĭgămia, ae, f., τριγαμία: trefold Giftermaal, Hieronym. — trĭgămus, i, m., τρίγαμος: som har el. som har havt tre Koner, Hieronym. — trīgārius, 3, [triga]: hørende til et Trespand; men alene subst.; I) trigarius, i, m.: som fører et Trespand, Plin. 29, 5, oftere; — II) trigarium, i, n.; A) Plads el. Bane, hvor et Trespand (el. alm. hvor Heste) øves i at løbe; - ne equas quidem in trigariis proferri ullas vernaculis (i. e. Italicis) etc., Plin. 37, 77; — b) ogs. er Trigarium, som nom. pr.: en Plads i Roms 9de Region, Inscriptt.; — B) (efter triga, nr. II): Tallet Tre el. Tretallet, Capella.

trĭgĕmĭno, are, v. a.: trefoldiggiør, sætter tregange; - ratio ··· verba geminandi ··· trigeminandi etc., Fronto d. Orat. 1; af — trĭgĕmĭnus, („poet." ogs. tergeminus, s. nedenf.), 3, [tres]: hørende til el. benævnt efter Trillinger; - ∾ fratres, vid. Liv. 1, 24 in.; cf. Plin. 7, 3: tergeminos nasci etc.; ligel. ∾ filii, Plaut.; ogs. absol., trigemini, Colum.; ∾ partu nasci, id.; ∾ spolia, (som Horatius havde frataget hine Trillingbrødre); vid. Liv. 1, 26; — II) „overf." o. „alm.": trefold el. tredobbelt, triplex, (oftest poet.); - Quidve tripectora tergemini vis Geryonāi? Lucr. 5, 28; cf. Ovid. Trist. 4, 7, 16, hvor ∾ canis er Cerberus; s. ogs. Tibull. 3, 4, 88, (om samme Cerberus): Cui tres sunt linguae tergeminumque caput; men ∾ Hecate, (som tillige er Luna og Diana), Virg. Aen. 4, 511; s. ogs. und. triceps o. triformis; men ∾ dextra, (de trende Gratiers), Stat. Silv. 3, 4, 83; jus tergeminae prolis, (i. e. jus trium liberorum), id. ibd. 4, 8, 21; ∾ natura (pomorum), Plin. 15, 34; — B) ds. atter „overf.": høi el. stor i sit Slags; - tergeminis tollere honoribus, Hor. Od. 1, 1, 8; cf. Martial. 3, 46; — not.: Porta Trigemina, i det ældre Rom, ved Foden af Aventinus, Liv. 4, 16, oftere, Plaut. Capt. 1, 1, 22, Plin. 18, 4. — trĭgemmis, e, [ter, gemma]: som har trende Øine el. Knopper, malleolus, Colum., Plin. 17, 35.

trīginta, num. card. indecl., τριάκοντα: tredive; - de illo emi virginem Triginta minis, Plaut. Curc. 2, 3, 64; septem et triginta annos (regnare: om Romulus), Cic.; triginta jussu tyrannorum etc., id. Tusc. 1, 40; triginta quinque millia, Liv.; ogs. quinque et triginta millia, id. — triglītis, is, f., τριγλῖτις: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 72. — triglȳphus, i, m., τρίγλυφος, i Architecturen: Triglyphen, germ. der Dreischlitz, Vitruv. 4, 2.

trĭgon, ōnis, m., τρίγων el. τρίγωνον: etslags Boldspil, (navnl. i Badet), Martial. 4, 19, oftere, Hor. Sat. 1, 6, 126; ds. — trĭgōnālis, e: hørende til Boldspillet trigon; - ∾ pila, (i. e. trigon), Martial. 14, 46, (i Overskriften). — trĭgōnĭcus, 3, τριγωνικός: trevinklet el. triangelformet, radiatio, Firmic. — trĭgōnium, i, n., τριγώνιον: en Triangel, Innocent. ap. Goes.; — II) Navnet paa trende forresten ubekiendte Planter, Appul. — 1. trĭgōnus, 3, τρίγωνος: trevinklet el. triangelformet, signa, Manil., ductus, id.; — II) subst. trigonum, i, n., τρίγωνον: Trekant el. Triangel, Varro, Gell., o. A. — 2. trĭgōnus, i, m.: Pigrokken, (raja pastinaca L.), Plaut. Capt. 4, 2, 71.

trĭhōrium, i, n., [tres, hora]: Tidsrum af tre Timer, tre Timer, Auson. — *trĭjŭgis, 3: trespændt, cisium, Auson.; o. — trĭjŭgus, 3: = frgd.; ds. „overf.": trefold, caput, Appul., ferrum, Paul. Nol.; — [tres, jugum].

trĭlătĕrus, 3, [ter, latus, ĕris]: tresidet, forma, Frontin. ap. Goes. — trĭlibris, e, [ter, libra]: som veier tre Pund, mullus, Hor. Sat. 2, 2, 33, paterae, Gallien. ap. Trebell. Claud. 17. — trĭlinguis, e, [ter, lingua]: som har trende Tunger, tretunget,

os (Cerberi), Hor. Od. 3, 11, 20, cantus (Hecates), Val. Fl.; — II) „overf.": som taler trende Sprog, Massilienses, Varr. ap. Isid., (som tale Græsk, Latin o. Gallisk): ligel. ∾ Siculi, (som tale Græsk, Punisk o. Latin), Appul. — trīlix, icis, adj., [ter, licium]: tretraadet, tunicae, Martial. 14, 143; auroque trilicem (loricam) etc., Virg. Aen. 3, 467, (Serv.). — trīlongus, 3, [ter], i Metriken: som har tre lange Stavelser, pes, Ter. Maur. — trīlōris, e, [ter, lorum]: med trende Striber, vestes, Vopisc. Aur. 46.

trīmātus, us, m., [trimus]: en Alder af tre Aar; - a trimatu, Plin.; in trimatu, id.; trimatum excedere, Colum. — trīmembris, e, [ter, membrum]: som har trefolde el. tredobbelte Lemmer, Geryon, Hygin. Fab. 30. — trīmestris, e, [ter, mensis]; oprdl.: i el. af el. paa tre Maaneder, haedi, Varro, spatium, Plin.; ∾ consul, (som udnævnes alene for tre Maaneder), Suet. Caes. 80; ∾ satio, (som modnes i tre Maaneder), Colum.; ligel. ∾ triticum, Plin.; men ∾ aves, (som blive hos os i tre Maaneder), id. 10, 36; — b) bf. subst., trimestria, ium, n.: Sæd, som modnes i tre Maaneder, Colum., Plin. 18, 65. — trīmĕtrius, 3: Biform af flgd., Auson. — trimĕtros (el. -trus), tra, trum, τρίμετρος; i Metriken: som har trende Metrer el. Dobbeltfødder, trimetrisk, versus, Quintil.; ogs. absol., trimetros, id., Hor. A. P. 252; versuum genera ··· praecipua quinque: dimetri, trimetri, etc., Diomed.

trīmŏdia, ae, f., [tres, modius]: Maal el. Kar til tre modii el. romerske Skepper, Varr. ap. Non., Colum. — trīmŏdium, i, n.: Biform af frgd., Plaut. Men. prol. 15, Plin. 33, 6. — trīmŭlus, 3, demin. af flgd.: tre Aar gammel, som Barn paa tre Aar; - trimulus patrem amisit, Suet. Ner. 6. — trīmus, 3, [tres]: tre Aar gammel, treaarig, filia, Plaut.; ligel. trimus, Hor. Sat. 2, 3, 251, (som treaarigt Barn); - ∾ aqua, id., vacca, Varro; arborem nec minorem bima, nec majorem trima transferri, Plin. 18, 54; ∾ semen, id.; ∾ calx, id.

Trīnăcrĭa, ae, f., Τρινακρία, (med tre Forbierge): Øen Sicilien, Virg. Aen. 3, 440 o. 582, ogs. Ovid. Met. 5, 476, o. Justin. 4, 2; — B) bf. 1) Trīnăcrĭus, 3: trinacrisk el. sicilisk, Pachynus, Virg.; ∾ Aetna, id., hvorom ogs. ∾ rupes, Catull. 68, 53; ∾ mare, Ovid., litus, Virg.; ∾ pubes, id.; — 2) Trīnăcris, idis, f. adj.: trinacrisk, sicilisk; - Terra tribus scopulis vastum procurrit in aequor Trinacris, etc., Ovid. Fast. 4, 419; ligel. ∾ insula, id. Met. 5, 346, (Øen Sicilien); — b) ogs. subst. Trinacris, (sc. insula), id. Pont. 2, 10, 22.

trī.nĕpos, ōtis, m., [ter]: mandlig Efterkommer i femte Led, Digest.; - fem. trīneptis, is, ibd. — trineptis, is, f. und. frgd. — trīni, ae, a, num. distr. af tres: hver tre, tre til el. paa hver; - cum tribus legionibus ··· trinis hibernis hiemare, Caes. B. G. 5, 53; ∾ sacrificia in die, Suet. Ner. 56; - ogs. (c. pl. tant.) f. tres; trinis castris potiri, Caes., Liv.; ∾ litterae, Cic. Att. 11, 17; — II) „overf.": trefold, triplex; - trinis catenis vinctus, Caes. B. G. 1, 53; trinos soles antiqui saepius videre, Plin. 2, 31; Stygius canis (i. e. Cerberus) ··· trina ··· capita concutiens, Senec. Herc. Fur. 782; — b) in sing.; - trino ibi relicto praesidio, auct. B. Afr. 80; ∾ forum, Stat. Silv. 4, 9, 15; bf. — trinĭtas, atis, f.: Tretallet el. Treheden; - ∾ generum, causarum, Tertull.; — II) „bef." ogs. (eccl.): Treenigheden, id., Cod. Just.

Trinobantes, um, m.: Folk i det østlige Britannien, Caes. B. G. 5, 20 flgd., Tac. 14, 31. — trīnoctiālis, e: som varer i tre Nætter, domicoenium, Martial. 12, 77; af — trīnoctium, i, n., [ter, nox]: Tidsrum af tre Nætter, tre Nætter; - de eo lecto trinoctium continuum non decubat, Fab. Pict. ap. Gell. 10, 15; ludis trinoctio factis, Val. Max. 2, 4, 5. — trīnōdis, e, [ter, nodus]: med tre Knuder el. Knorter, clava (Herculis), Ovid.; — II) „overf."; - ∾ dactylus, (trestavelset), Auson. — trīnōminis, e, [ter, nomen]: med trende Navne, Hieronym. — trinso, are, s. und. trisso. — Trīnūmus, (Trinummus), i, m.: Navnet paa en Comoedie af Plautus; - vid. id. ibd. 4, 2, in. — trinundinum, i, n., o. trinundinus, 3, s. und. nundinus. — trinus, 3, s. und. trini.

trĭo, onis, s. und. septentrio; s. ogs. nedenf. und. Triones. — triōbŏlus, i, m., τριόβολος; I) som Mønt: tre Oboler, der gjelde en halv Drachme; bf. sædv. om en Ubetydelighed; - Negare, se debere tibi triobolum, Plaut. Bacch. 2, 3, 26; ligel. id. Poen. 1, 2, 168: Non ego homo trioboli sum, nisi etc.; — II) som Vægt: en halv Drachme, Cato. — Triŏcăla, orum, n.: Biergfæstning paa Sicilien, imellem Selinus o. Heraclea, Sil. 14, 270; — B) Triŏcălīnus, 3: triocalinsk; hvf. absol.: in Triocalino (sc. agro), Cic. Verr. 5, 4; — b) pl., Triŏcălīni, orum, m.: Indvaanerne af det Triocalinske, Plin. 3, 14.

Triōnes, um, m., oprdl.: Plovøxen, el. Forspand af Øxen; - vid. Varr. L. L. 7, 4: triones ut dicerentur a detritu etc.; men possunt triones dici septem, quod ita sitae stellae, ut ternae quaeque proximae trigona inter se faciant, vid. Gell. 2, 21; - bf. „overf.", Stiernebilledenre: den store og den lille Biørn (ifølge Sammenligningen med en med Øxen forspændt Vogn); - Arcturum ··· geminosque Triones, Virg. Aen. 3, 516; ligel. ∾ gelidi, Ovid. Met. 2, 171, Hyperborei, Martial. 9, 46, Odrysii, id. 7, 80, pigri, inoccidui, Claudian.; men Ovid. Met. 10, 446: interque Triones Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes. — triōnўmus, 3, τριώνυμος: som har trende Navne, trinominis; - ∾ nomina propria, Priscian.; ∾ unio solitarii dei, Sulp. Sev.

Triŏpas, ae, m., Τριόπας: Konge i Thessalien, Fader til Erisichthon, Hygin. Astron. 2, 14; — B) bf. 1) Triŏpēius, i, m.: Søn af Triopas, d. e. Erisichthon, Ovid. Met. 8, 751; — 2) Triŏpēis, idis, f.: Sønnedatter af Triopas, Datter af Erisichthon, Mestra, Ovid. Met. 8, 872. — triophthalmus, i, m., τριόφθαλμος, (treøiet): etslags forresten ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 71. — triorches, ae, m., τριόρχης, (med tre Testikler): en Falkeart, falco buteo L., Plin. 10, 9. — triorchis, is, f., τριορχίς: en Art af Værten Tusindskion, ogs. centauris, Plin. 25, 32.

trīpālis, e, [ter, palus, i]: som støttes med tre Pæle, vineae, Varr. ap. Non. — trī.parcus, 3, [ter]: meget karrig el. smudsig; - ∾ homines, Plaut. Pers. 2, 3, 14. — tripartito, abl. som adv., s. und. flgd. — trĭpartitus o. tripertitus, 3, partic., [ter, partior]: delt el. til at dele i trende Parter, tredelt, trefold; - ea causa tripartita erit in accusatione, Cic. Verr. 3, 5; ligel. qui e divisione tripertita duas partes absolverit, huic necesse est restare tertiam, id. Off. 3, 2; — b) bf. som adv., trĭpartīto: i tre Dele; - ∾ dividere bona, Cic. Tusc. 5, 13; ∾ divisus equitatus, Caes.; partitis copiis ··· adit tripartito, id. B. G. 6, 6; ligel., ∾ aggredi urbem, Liv. 21, 7; — not.: Tripertita, ae, f.: Navnet paa en retslærd Afhandling af Sext. Aelius, Digest.; - ogs. Navnet paa en Comoedie af Novius, Non. — trĭpătĭnum, i, n., [ter, patina]: Anretning af tre Fade el. Retter, Fenestella ap. Plin. 35, 46.

trĭpectŏrus, 3, [ter, pectus]: som har trende Bryster; - ∾ vis Gorgonai, vid. Lucr. 5, 28. — trī.pĕdālis, e, [ter]: af tre Fod, latitudo fenestrae, Varro, altitudo, Plin., parma, Liv. 38, 21. — trī.pĕdānĕus, 3, [ter]: = frgd., taleae, Cato, vites, Colum., statuae, Plin. — tripertita, tripertito,

tripertitus, s. und. tripartitus. — trīpes, ĕdis, adj., [ter, pes, m.]: som har tre Ben el. Fødder, mensa, Hor., grabatus, Martial.; ∾ mulus natus, (som Jertegn), Liv. 40, 2; df. — trĭpĕtĭa, ae, f.: trebenet Skammel el. Stol hos Bønderne i Gallien, Sulpic. Sev. — trīphallus, i, m., τρίφαλλος, (med en stor Phallus): Epithet til Priapus, auct. Priap. 83. — trīpictus, 3, [tres, pingo]: tregange skreven, versiculi, Prudent.

triplāris, e, [triplus]: trefold, numerus, Macrob. — triplăsĭus, 3, τριπλάσιος: trefold, ratio, Capella. — triplex, ĭcis, adj., [ter, plico]: trefold; – Plato triplicem finxit animum, cujus principatum, id est rationem, in capite ··· posuit, et duas partes parere voluit, Cic. Tusc. 1, 10; ∾ ratio philosophandi, una etc., id. Acad. 1, 5; men ∾ forma, (om Geryon og Cerberus), Ovid. Met. 9, 185; men ∾ cuspis, (Neptuns Trefork), id. ibd. 12, 594; ∾ mundus (som bestaaende af Luft, Jord og Hav), ibd. 40; ∾ regnum, id. ibd. 5, 368, (som blev delt imellem Jupiter, Neptunus o. Pluto); men id. Her. 12, 79: ∾ vultus Dianae, (der tillige er Luna og Hecate; f. und. triceps o. triformis); – ∾ aciem instruere, Caes.; men comisk, Plaut. Pseud. 2, 1, 4: ego in meo Pectore prius ita paravi copias duplices, triplices dolos, etc.; ∾ murus, Virg., Ovid.; ∾ vallus, Hirt. B. Alex. 2; men ∾ aes, vid. Virg. Aen. 10, 784, ogs. Hor. Od. 1, 3, 9; – „poet." ogs. om trende sammenhørende Gienstande; ∾ sorores, (d. e. Parcerne), Ovid. Met. 8, 452; ligel. ∾ deae, id. ibd. 481; cf. id. Ib. 76: Quaeque ratum triplici pollice netis opus; men ∾ Minyaïdes, (de trende Døttre af Minyas), id. Met. 4, 425; s. ogs. Propert. 3, 15, 24, o. Virg. Aen. 10, 202; — B) som subst.; 1) triplex, ĭcis, n.: det Trefolde; – Sume tibi decies ··· tibi triplex, etc., Hor. Sat. 2, 3, 237; ligel. Liv. 45, 40: duplex centurioni, triplex equiti (datum); cf. ibd. 43; — 2) triplices, ium, m., (sc. codicilli): en Skrivertavle med tre Blade; – vid. Cic. Att. 13, 8, o. Martial. 7, 72, oftere; — II) „overf.": overmaade stærk el. stor; – triplici fluctu, Sall. frgm. ap. Serv. ad Virg. Aen. 1, 116.

*triplĭcābĭlis, e: trefold, Sedul.; o. — triplĭcātĭo, onis, f.: trefold Gientagelse, Macrob., Capella, o. A.; — II) „overf." i Retssproget: Tripliken, Digest.; — [triplico]. — *triplĭcĭter, adv.: paa en trefold Maade; – vid. auct. ad Her. 4, 42; o. — triplĭco, avi, atum, 1, v. a.: trefoldiggiør el. trefordobler; – ∾ numerum, (multiplicere med tre), Gell., Macrob.; id (sc. tempus) triplicatum, (en tregange saa lang Levetid), etc., Plin. 7, 49; — [triplex]. — triplinthĭus, 3, τριπλίνθιος: som er tre Teglsten tyk, paries, Vitruv. 2, 8. — triplus, 3, τριπλοῦς: trefold; – ∾ pars, Cic. Univ. 7; — b) af neutr. absol. triplum, i, er: Triplo plus, Plaut. Truc. 1, 1, 50.

trĭpŏdātĭo, onis, f.: Arvalbrødrenes religiøse Dans, s. und. tripudium, Inscriptt.; af — trĭpŏdo, avi, 1, forel. f. tripudio, om Arvalbrødrenes religiøse Dans, Inscriptt. — Trĭpŏlis, is, f., Τρίπολις: Navnet paa flere Landskaber og Byer, hvoriblandt; 1) en Egn i Thessalien med trende Byer, Liv. 42, 53; — 2) et Landskab i Laconien, Liv. 35, 27; — 3) en Egn i Afrika ved den lille Syrte, Solin. 27; — 4) en Coloni i Phoenicien fra de trende Byer: Tyrus, Sidon og Aradus, (hod. Tripoli), Mela 1, 12, Plin. 5, 17; — 5) By og Fæstning i Pontus ved en Flod af samme Navn, Plin. 6, 4; — B) df. 1) Trĭpŏlĭtānus, 3: tripolitansk, ager, Liv. 36, 10, oftere, o. A.; — b) df. subst. Tripolitani, orum, m.: Indvaanerne af et Tripolis, Liv., Plin.; — 2) Tripolitĭcus, 3: tripolitisk, vinum, Plin. 14, 9. — trĭpŏlĭum, i, n., τριπόλιον: en paa Klipper voxende Plante, Plin. 26, 22. — trĭportentum, i, n., [ter]: et uhyre Vidunder; – deorum triportenta, Pacuv. ap. Varr.

Triptŏlĕmus, i, m., Τριπτόλεμος: Søn af Celeus, Konge i Eleusis, var Opfinder af Agerdyrkningen, og derefter Dommer i Underverdenen; – vid. Ovid. Fast. 4, 507 flgd., o. id. Met. 5, 646 flgd., ogs. Cic. Tusc. 1, 41; men Ovid. Trist. 3, 8, in.: Nunc ego Triptolemi cuperem conscendere currus, Misit in ignotam qui rude semen humum; – ordsprogvis siges: Triptolemo fruges dare, (give Bagerbarn Brød), id. Pont. 4, 2, 10; — B) df. Triptŏlĕmĭcus, 3: triptolemisk; – ∾ dens, (d. e. Ploven), Fulgent.

trĭpŭdĭo, avi, 1, v. n., [af flgd.]; I) oprdl. (men alene for- o. efterel.) i Religionssproget: med visse Spring el. Hop at udføre etslags religiøs Dans, Inscriptt., (hvor. d. forældr. tripodaverunt); sacro tripudiare gradu, Venant.; — II) „overf." fra Religionssproget: at springe el. hoppe el. danse, virilem in modum, Senec. Tranqu. 15, crebris saltibus, Mamert. Gr. Act. ad Jul.; cf. Petron. Sat. 36; – men „alleg.": tot jam in funeribus rei publicae exsultantem et tripudiantem (Clodium) etc., Cic. Sest. 41.

trĭpŭdĭum, i, n., [efter Freund. rimel. besl. m. trepidus, med Hensyn til den usikkre Bevægelse; men efter Cic. Div. 2, 34, er tripudium ctr. f.: terripavium, terripudium]; df. I) oprdl.: en med Hoppen el. Springen forbunden religiøs Dans; – Salios ··· per urbem ire ··· cum tripudiis solemnique saltatu etc., Liv. 1, 20; — B) df. „overf." om anden Dans: en Springdans, odl.; – Quo nos decet citatis celerare tripudiis, Catull. 63, 26; men om etslags Vaabendans, Liv. 25, 17: armatum exercitum decucurrisse cum tripudiis Hispanorum etc.; — II) i Augursproget: det gunstige Varsel, at de hellige Høns under Auspicierne aad saa graadigen, at noget af deres Æde faldt (og ligesom sprang) paa Jorden; – vid. Cic. Div. 2, 34 o. 36, o. Suet. Tib. 2; „bes." ogs. Liv. 10, 40: quum pulli non pascerentur, auspicium mentiri ausus (pullarius), tripudium solistimum consuli nunciavit; (s. ogs. und. solistimus).

trĭpus, ŏdis, m., τρίπους: trebenet Sæde el. Stol; navnl. ogs. at mærke som Kunstværk, o. df. som Æresgave el. Tapperhedsbelønning; – vid. Hor. Od. 4, 8, 3, o. Virg. Aen. 5, 110; — II) „bes.": Præstinden Pythia's Trefod i Delphi; – vid. Cic. N. D. 3, 16, Virg. Aen. 3, 360, o. A.; — B) df. „overf." f. Oraklet i Delphi; saal. Ovid. Fast. 3, 855: Mittitur ad tripodas ··· qui etc.; — b) ogs. alm. f. Orakel, Stat. Theb. 1, 509: Salve prisca fides tripodum etc.; cf. Senec. Med. 785.

triquetrus, 3: trekantet, triangelformet, ager, (opp. quadratus), Colum.; ligel. ∾ figura, Plin.; (Britannia) insula naturā triquetra etc., Caes. B. G. 5, 13; cf. Lucr. 4, 657: Esse triquetra aliis, aliis quadrata necesse est; – df. subst., in triquetro esse (i Astronomien): at være i en Afstand af 120 Grader (fra et andet Himmellegeme), vid. Plin. 2, 12 o. 16; – – ligel. adj.: Jovis sidere triquetro, ibd. 15; — II) som adj. pr.: hørende til Øen Sicilien, sicilisk; – ∾ praedia, Hor. Sat. 2, 6, 55; — not.: cf. Quintil. 1, 6, 30: nonnumquam etiam barbara ab emendatis conatur discernere (etymologia), ut quum Triquetram dici Siciliam, an Triquadram (oporteat, quaeritur; neml. af ἕδρα, i. e. sedes).

trirēmis, e, [ter, remus]: treradaaret, forsynet med trende Rader af Rorbænke, naves, Caes. B. C. 2, 6, o. id. ibd. 3, 24; — II) oftere subst., triremis, is, f., (sc. navis): treradaaret Skib, en Treradaarer el. Trireme el. Triere, Caes. B. C. 2, 23, Cic. Verr. 5, 17, o. Plin. 7, 57. — trischoenus, 3, τρίσχοινος: som holder tre schoenos, mensura, Plin. 5, 20. — triscurria, orum, n., [ter, scurra]: de største Daarligheder el. Taabeligheder, Juvenal. 8, 190. — trīsecli.sĕnex, nis, m., [ter, seclum]: den trende Secler gamle Olding, (som Epithet

til Nestor); - vid. Laevius ap. Gell. 16, 7. — trĭsēmus, 3, τρίσημος: som har trende Tidsdele, pes (trochaeus, jambus), Capella. — Trismĕgistus, i, m., Τρισμέγιστος, (den Allstore): Epithet til Mercurius, Lactant. — trispastos, i, f., τρίσπαστος, (sc. machina): Talje el. Vinde med tre Ruller el. Skiver, Vitruv. 10, 2. — Trispithămi, orum, m., Τρισπιθαμοί, (d. e. trende Spand store): etslags Dværgefolk hinsides af Indien, Plin. 7, 2. — trisso, are, v. n., som Svalens Naturlyd: at qviddre, auct. Carm. d. Philom. 26; (al. trinsare).

Tristătae, arum, m.: Τριστάται: de trende Fornemste i Landet efter Kongen, Hieronym. — triste, som adv., s. und. tristis. — tristĕga, orum, n., τρίστεγα: Bygning af tre Stokværk el. Etager, Hieronym. — tristicŭlus, 3, demin. af tristis: noget sørgmodig el. bedrøvet, Cic. Div. 1, 46. — tristĭfĭcus, 3, [tristis, facio]: som giør sorgfuld el. bedrøvet, sørgelig el. bedrøvelig; - ∾ voces reddere, (udstøde Klageskrig), Cic. (poëta) Divin. 1, 7; ∾ tyrannus, Prudent. — *tristĭmōnĭa, ae, f., sield. Biform. af tristitia: Sorg, Bedrøvelse, Kummer, auct. B. Afr. 10; o. — tristĭmōnĭum, i, n.: = frgd.; - in tristimonio esse, Petron. Sat. 63; — [af flgd.].

tristis, e: sorgfuld, bedrøvet; I) „alm."; - quid vos maestos tam tristesque esse conspicor? Plaut. Bacch. 4, 4, 18; cf. Cic. Verr. 4, 14: se sane tristem et conturbatum domum revertisse; s. ogs. id. Mur. 21; men Caes. B. G. 1, 32: Sequanos tristes, capite demisso, terram intueri; - compar., Plaut. Cist. 1, 1, 55; (superl. s. nedens.); men id. Casin. 2, 3, 7: hominem ex tristi lepidum et lenem (facere); cf. Hor. Ep. 1, 18, 89, o. id. Od. 1, 7, 24; — B) „overf." om Ting og om Begreber; - tuum laetissimum diem cum meo tristissimo conferre, Cic. Pis. 14; men id. Fam. 15, 7: patris tui beneficiis vel defensus tristibus temporibus, vel ornatus secundis; men triste exemplum, sed in posterum salubre juventuti, erimus, vid. Liv. 8, 7; tristissimi exsilii solatium, id. 5, 51; ∾ eventus (alicujus), id. 8, 24; ∾ Calendae, (som Termin), Hor. Sat. 1, 3, 87; men ∾ Hyades, (som regnbringende), id. Od. 1, 3, 14; ∾ funera, id., Virg.; ∾ fatum, Hor.; ∾ Tartara, Virg.; men Plin. 16, 40: sunt tristes quaedam (arbores: blomstre ikke, bære ikke Frugter); - navnl. ogs. om Smagen, Lucr. 4, 638: quare ··· aliis quod triste et amarum est, Hoc tamen esse aliis possit praedulce videri, etc.; ligel. ∾ suci, Virg.; ∾ absinthia, Ovid.; ∾ sapor, id.; — b) „poet." ogs. in neutr., absol.; - Triste lupus stabulis, etc., Virg. Ecl. 3, 80; interdum miscentur tristia laetis, Ovid. Fast. 6, 463; cf. Hor. Od. 1, 16, 26; - df. ogs. Tristia: Navnet paa den ene Samling af Ovids Sørgedigte i hans Landflygtighed; — II) „bef." med Hensyn paa nogens Adfærd imod andre: mørk, gnaven, ærgerlig, streng, alvorlig; - Eia, mea Juno, non decet te esse tam tristem tuo Jovi! Plaut. Casin. 2, 3, 14; Quae solet ingrato tristis amica viro (sc. minari), Propert. 1, 6, 10; men Navita ··· tristis (Charon), Virg. Aen. 6, 315; ∾ sorores, (d. e. Parcerne), Tibull. 3, 3, 35; men ∾ judex et integer, (streng), Cic. Verr. act. 1, 10; men id. Coel. 6, absol.: cum tristibus severe, cum remissis jucunde vivere; — B) „overf." om Ting og om Begreber, (der vise Sindets mørke el. alvorlige Stemning); - ∾ frons, Plaut.; ∾ supercilium, Plin. Pan. 41; vultus quo severior est et tristior, hoc etc., Cic. d. Or. 2, 71; cf. Ter. Andr. 5, 2, 16, Cic. Off. 1, 30, o. id. Brut. 30; ∾ sermo, (opp. jocosus), Hor. Sat. 1, 10, 11; cf. Tac. Or. 20: vulgus quoque ··· non magis perfert in judiciis tristem et impexam antiquitatem, quam etc.; — III) neutr. triste, ogs. som adv.: sørgeligen el. klagende; - ∾ et acutum resonare, Hor. Sat. 1, 8, 41; - compar., ∾ flere, Propert. 2, 16, in.; men tristius curari, (med større Vanskelighed el. Smerte), Cic. d. Senect. 19; — b) ogs.: strængt, haardt; - quo facilius, quibus est iratior, respondere tristius possit, Cic. Fam. 4, 13.

*tristĭtas, atis, f.: forel. Biform af flgd., Pacuv. ap. Non.; — tristĭtĭa, ae, f.; I) „alm.": Sorg, Bedrøvelse; - tum ad tristitiam, tum ad laetitiam (contorquere etc.: om Taleren), Cic. d. Or. 2, 17; cf. Sall. Catil. 32; in eadem tristitia permanere, Caes. B. G. 1, 32; finire tristitiam, Hor. Od. 1, 7, 18; cf. id. ibd. 1, 26, in.; men Cic. N. D. 2, 40, lignelsesvis: sol recedens quasi tristitia quadam contrahit terram; — B) „overf." om Ting og om Begreber: det Mørke el. Sørgelige el. Haarde deri; - ∾ temporum, Cic. Att. 12, 40; ∾ coeli, Plin.; ∾ indurata soli, id.; men Cic. Off. 1, 12: lenitate verbi rei tristitiam mitigatam, (det Haarde i Begrebet); — II) „bef." ogs.: det Mørke og Strænge i Adfærd og Tale, Misfornøielse, Haardhed, Gnavenhed, odl.; - vid. Propert. 1, 18, 10, o. Ovid. Her. 3, 90; men Cic. d. Or. 2, 58: tristitiam et severitatem mitigat et relaxat (risus); cf. id. Lael. 18; men Quintil. prooem. 15, om sin Tids Hypocriter: sed vultum et tristitiam ··· pessimis moribus praetendebant; cf. Cic. Prov. cons. 5: quod ille vos tristitia vultuque deceperit; ligel. id. Lael. 18: tristitia et in omni re severitas etc.; — tristĭtĭes, ēi, f.: efterel. Biform af frgd.; - in abl., Appul.; — tristĭtūdo, ĭnis, f., ligesom frgd.: efterel. Biform af tristitia, Appul., Sidon.; o. — tristor, ari, v. depon. n.: at bedrøve sig, at være sorgfuld el. bedrøvet; - vid Senec. Provid. 2, o. id. d. Ir. 2, 7; — [af tristis].

trĭsulcus, 3, [ter, sulcus, m.]: trefuret el. trekløvet; ogs. trespidset el. tretagget; (poetisk Ord); - ∾ lingua (serpentis), Virg. Aen. 2, 475; ∾ fulmen, Varr.; ligel. ∾ telum Jovis, Ovid., o. ∾ ignes, id.; - ∾ Sicilia, (med trende Forbierge), Claudian.; - men ∾ ramus, (trespidset Gren), Pallad.; men ∾ fores, (med trende Dørfløie), Varr. — trĭsyllăbus, 3, τρισύλλαβος: trestavelset; - ∾ verbum, Varr., Capella.

trit, indecl.: Musenes Naturlyd, Naev. ap. Charis. — trĭtăvĭa, ae, f.: Moderen til en atavia, Digest.; af — trĭtăvus, i, m., [ter, avus]: Faderen til en atavus el. til en atavia, Digest., Plaut. Pers. 1, 2, 5; cf. Fest. p. 314, (hvor ogs. den sibilerede Biform stritavus); — II) „overf", tritavi nostri: vore ældste Forfædre, Varr. R. R. 3, 3. — trĭte, es, f., τρίτη, i Musiken: Tersen, Vitruv. 5, 4. — trĭtēmŏrĭa, ae, f., τριτημορία, i Musiken: en Trediedel af en Tone, Capella. — trĭthăles, is, n., τριθαλές, ligesom erithales: liden Husløg, Plin. 25, 102.

*trĭtĭcēĭus, 3: Biform af flgd., Plaut. Casin. 2, 8, 58; — trĭtĭcēus, 3, af Hvede; - ∾ messis, (Hvedehøsten), Virg., Ovid.; ∾ fetus, id.; ∾ frumentum, Martial., far, Colum.; ∾ furfures, Varr.; — trĭtĭcĭārĭus, 3: angaaende Hvede; - de conditione triticiaria, Digest.; o. — trĭtĭcīnus, 3: af Hvede, amylum, Plin. Val.; af — trĭtĭcum, i, n., [efter Varr. besl. m. tritus af tero, d. e. tærsker]: Hvede, (Romernes sædv. Brødkorn); - vid. Plin. 18, 12, Colum. 2, 6, ogs. Cic. Verr. 3, 73, oftere, ogs. Caes. B. C. 2, 18, o. A.

1. Trĭton, ōnis el. ōnos, m., Τρίτων: Søn af Neptunus ved Nymphen Salacia; - som Havgud blæser han efter Neptuns Befaling i en Muslingskal, for at stille el. oprøre Havet; - vid. Ovid. Met. 1, 333 flgd.; cf. Cic. N. D. 1, 28: qualis ille maritimus Triton pingitur, natantibus invehens beluis, adjunctis humano corpori; s. ogs. Ovid. Met. 2, 8: Caeruleos habet unda deos, Tritona canorum, etc.; ligel. id. Am. 2, 11, 27: Quid, si concussas Triton exasperet undas? — II) df. „overf."; A) en Sofisk af Slægten pelamis, Plin. 32, 53; — B) „poet." ogs. Navnet paa en Skib, Virg.

Aen. 10, 209; — not.: Cic. Att. 2, 9, findes: isti piscinarum Tritones: spottende om Roms store Fiskespisere, (en Lucullus, en Hortensius, o. fl.).

2. Trīton, ōnis, m., Τρίτων: en Flod og Indsø i Afrika, ved den lille Syrte, hvorved Gudinden Pallas skal være født; - vid. Mela 1, 7, Lucan., Stat., o. A.; — B) df. 1) Trītōnius, 3: tritonisk; - ∾ Pallas el. virgo, Virg. Aen. 5, 704, o. id. ibd. 11, 483, oftere absol., Tritonia, ae, f., id. ibd. 2, 171, Ovid., o. A.: Gudinden Pallas el. Athene; — 2) Trītōniăcus, 3: = frgd.; - ∾ palus, Ovid.; men id. Met. 6, 384: ∾ arundo, (den af Pallas opfundne tibia); — 3) Tritōnis, ĭdis, f., ligesom frgd.: tritonisk, palus, (Tritonsøen), Sil.; ligel. absol., Tritonis, id. 9, 297, Stat.; - ∾ Pallas, Lucr. 6, 750; oftere absol., Tritonis, Virg. Aen. 2, 226, Ovid. Met. 3, 127, o. id. ibd. 8, 547; - ∾ arx, (Athenens Borg, som helliget til Pallas), id. ibd. 2, 794, oftere; ∾ pinus, (det efter Pallas's Anvisning byggede Skib Argo), id. Her. 6, 47; men Tritonide fertiles Athenae (paa det af Pallas plantede Olietræ), Stat. Silv. 2, 7, 28. — Tritonia, ae, Tritoniacus, 3, Tritonis, idis, o. Tritonius, 3, s. und. 2. Triton.

*trītor, ōris, m.: som gnider el. slider derpaa; - ∾ colorum, (som river Farver), Plin.; men comisk, ∾ compedium, (som slider paa Lænkerne: Skældord til en Slave), Plaut. Pers. 3, 3, 15; ligel. ∾ stimulorum, (paa hvem Pigsvøben opslides), id. ibd. 5, 2, 17; o. — trĭtūra, ae, f.: Afgniden el. Afsliden, navnl. Hudens, Appul.; — II) „bes." ogs.: Tersken el. Terskning; - in messe tritura, quod tum frumentum teritur, Varr. L. L. 5, 4; cf. Virg. Ge. 1, 190: Magnaque cum magno veniet tritura calore; — [tero]. — trĭtūrātĭo, onis, f.: Terskning, Augustin.; af — trītūro, are, v. n., [tritura, nr. II]: at terske, Sidon. — 1. trītus, 3, partic. o. adj. af tero. — 2. trītus, us, m., [tero]: Gniden el. Gnidning, (alene in abl.); - lapidum conflictu atque tritu elici ignem, Cic. N. D. 2, 9; cf. Plin. 33, 21, o. id. 34, 30.

*trĭumphālis, e: hørende til el. benævnt efter en Triumph; - ∾ provincia, (der giver Anledning til at erhverve Triumph), Cic. Pis. 19; ∾ porta, (hvorad Triumphtoget drog ind), ibd. 23, Suet. Aug. 100; ∾ currus, (Triumphvognen), Plin.; ∾ ornamenta: som bæres af den Triumpherende, (neml. corona aurea, toga picta, tunica palmata, scipio eburneus, etc.; vid. Liv. 10, 7, o. id. 30, 15), Suet. Aug. 38, oftere; - under Keiserne tilstodes Generalerne undertiden disse ornamenta, uden nogen Triumph; vid. Tac. Hist. 4, 4, o. Vell. 2, 116; - ∾ vir, (som har triumpheret), id. 2, 6; ligel. ∾ senex, Ovid.; oftere absol., triumphalis, is, m., Suet. Caes. 4, oftere, Quintil., o. A.; ∾ imagines, (af Triumphatorer), Hor. Epod. 8, 12; ligel. ∾ statua, Plin. Ep. 2, 7; — trĭumphātor, ōris, m.: som holder en Triumph; (eftercl. Ord); - ille vir ··· de Samnitibus triumphator, Appul.; — b) ogs. som Epithet til Juppiter, id.; — c) sild. ogs. „fig.": ∾ erroris, Minuc. Oct. 37; o. — trĭumphātōrius, 3: hørende til en Triumph; - ∾ et insultatorium verbum, Tertull.; — [af flgd.].

trĭumpho, avi, atum, 1, v. n. o. a., [triumphus]; I) neutr.; A) „egenl.": holder et Indtog, triumpherer; - ∾ ex praetura, (fra Præturen, efter at have været Prætor), Cic. Mur. 7; men ∾ de Numantia, id., ex Macedonia, id.; ogs. absol., triumphantium praetextati filii etc., id. Mur. 5; ligel. triumphantem (Camillum) etc., Liv. 5, 28; cf. Cic. Manil. 21; men Vell. 2, 96: Nero ovans triumphavit, (holdt en Ovation); - ogs. „poet." o. „alleg."; quum etc., Mirum, si de me jure triumphat Amor? Propert. 2, 7, 27; cf. Ovid. Am. 2, 18, 18; - ogs. impers.; vidimus, ex ea urbe triumphari, sine qua etc., Cic. Off. 2, 8; cf. Liv. 45, 38; ligel. id. 6, 63: tum primum, sine auctoritate senatus, populi jussu triumphatum est; — B) „fig.": at triumphere, d. e. at juble el. hovere, odl.; - ∾ gaudio, Cic. Cluent. 5; laetaris tu in omnium gemitu et triumphas, id. Verr. 5, 46; cf. id. Catil. 2, 2; men Ter. Heaut. 4, 2, 5: triumpho, si etc., (jeg kan være glad, hvis osv.); men m. Objectssætning, Caes. ap. Cic. Att. 9, 16: meum factum probari abs te, triumpho gaudio; — II) act.: triumpherer derover, fører i Triumph, har overvundet el. beseiret; - ∾ aliquem, Trebell. XXX Tyr. 24; hic terram triumphavit etc., Lactant.; - oftest pass.; Roma triumphati dum caput orbis erit, Ovid. Am. 1, 15, 26; ligel. Virg. Ge. 3, 33: Bisque triumphatas utroque ab litore gentes etc.; cf. id. Aen. 6, 837, o. Hor. Od. 3, 3, 43; ligel. Plin. 5, 5: omnia ··· a Cornelio Balbo triumphata; men triumphatus bos, (som er giort til Bytte), Ovid. Fast. 3, 732; ligel. triumphatum aurum, id. Pont. 2, 1, 41; — b) ogs. m. homogent Object; - triumphavit (Sicinius Dentatus) cum imperatoribus suis triumphos novem, Gell. 5, 11.

trĭumphus, (triumpus, vid. Cic. Orat. 48), i, m., [θρίαμβος: bacchisk Optog, hvf. efter Varr. L. L. 6, 7: io triumphe er Soldatens Tilraab til den triumpherende Feldtherre]: et ifølge en vunden Seir anstillet høitideligt Optog, Seierstog el. Triumphtog el. Triumph; - vid. Cic. Pis. 25, Liv. 3, 29, o. id. 34, 52, oftere; triumphum deportare, vid. Cic. Off. 1, 22; triumphum alicui decernere, id. Fin. 4, 9; triplicem triumphum ex his ipsis ··· egistis, Liv. 6, 7; men Cic. Phil. 14, 8: Pharsalicae pugnae ne triumphum quidem egit; cf. Liv. 33, 37; per triumphum aliquem ante currum ducere, Cic. Verr. 5, 26; ducere elephantos in triumpho, vid. Plin. 7, 45; men Dum desunt hostes, desit quoque causa triumphi, vid. Ovid. Fast. 1, 713; — b) ogs. Soldaternes og Mængdens Tilraab til den Triumpherende, sædv.: io triumphe; - vid. Varr. l. c., ogs. Hor. Od. 4, 2, 49, o. id. Epod. 9, 21 flgd.; men Liv. 45, 38: (milites) triumphum nomine cient, suasque et imperatoris laudes canentes per urbem incedunt; — II) „overf.": Triumph el. Seier, odl.; - ita te oderunt, ut repulsam tuam suum triumphum duxerint, Cic. Vatin. 16; ∾ luxuriae (gen. subj.: Overdaadighedens Overhaandtagelse), Plin. 37, 6; men Cic. Phil. 14, 5, lignelsesvis: justus triumphus et verus, quum bene de re publica meritis testimonium a consensu civitatis datur.

trĭumvir, i, s. und. triumviri. — *trĭumvĭrālis, e: hørende til el. benævnt efter en Triumviralcommission; - ∾ supplicium, (efter Befaling af triumviri capitales), Tac. Ann. 5, 9; cf. Hor. Epod. 4, 11; men ∾ proscriptio, Senec. Benef. 2, 11, (i. e. per triumviros rei publicae constituendae); o. — trĭumvĭrātus, us, m.: en Triumvirs Embede, et Triumvirat; - in triumviratu (coloniae deducendae) etc., Cic. Brut. 31; triumviralibus (gestis), nocturno altero, altero coloniae deducendae, Liv. 9, 46; cf. Plin. 9, 59: ne triumviratu suo (reip. const.) nimis superbiat Antonius; — [af flgd.].

trĭumvĭri, orum o. um, m., [tres, vir]: en af trende Medlemmer bestaaende Commission el. Øvrighed, Tremænd el. Triumvirer, hvoraf her mærkes; I) Triumviri coloniae deducendae el. agro dando, Liv. 3, 1, id. 4, 11, oftere, o. A.; - ogs. in sing., Sall. Jug. 42: tribunum alterum, alterum triumvirum coloniis deducendis etc.; — II) Triumviri capitales, førte Opsigten over Fængslerne, over Henrettelser, odl.; - vid. Cic. Orat. 46, o. Digest.; - ogs. absol. o. in sing.: triumviro in carcere necandam tradidit, Val. Max. 5, 4, 7; — III) Triumviri epulones, s. und. epulo; — IV) Triumviri monetales, som foretode Møntvæsenet, Digest.; (s. ogs. Cic. Fam. 7, 13, und. Treviri); — V) ∾ nocturni, som sørgede for den natlige Sikkerhed, navnl. ogs. i

Tilfælde af Ildebrand, Liv. 9, 46, Val. Max. 8, 1, 6, Digest.; — VI) Triumviri rei publicae constituendae (til Statens Ordning) kaldtes Antonius, Octavianus o. Lepidus; - vid. Liv. epit. 120, Suet. Aug. 96, Flor. 4, 6, o. A.; - ogs. in sing., Suet. Aug. 9 o. 54; — not. a: andre og tilfældige Triumviralcommissioner findes Liv. 25, 5 o. 7, Suet. Aug. 37, o. A.; - ogs. i Municipierne ere Triumviri: en Øvrighed; vid. Cic. Cluent. 13; — not. b: gen. triumvirum, vid. Cic. Orat. 46. — trīuncis, e, [ter, uncia]: af tre Unzers Værdi, Gallien. ap. Trebell. Claud. 17.

trĭvĕnēfĭca, ae, f., [ter, veneficus]: Erkegiftblanderske, Erkehex, odl., Plaut. Aul. 1, 2, 8. — Trivia, ae, s. und. trivius. — trĭvĭālis, e, [trivium], oprdl.: som findes paa et Veiskiel el. paa en Korsvei; bf. fædv. „overf.": som er tilgængelig for alle, sædvanlig el. almindelig, simpel el. enfoldig, odl.; - litterarii ista sunt ludi, et trivialis scientiae, (disse Ting høre til Læseskolen og Elementargrammatiken), Quintil. 1, 4, 27; ∾ verba, Suet. Rhet. 6; ∾ ludii ex circo, id. Aug. 74; men „alleg.": Communi feriat carmen triviale moneta, Juvenal. 7, 55; bf. — trĭvĭālĭter, adv.: paa simpel Vis el. Maade; - ∾ et populariter instituti infantes, Arnob. — trĭvĭātim, adv., [trivium]: paa aaben Gade, offenligen; - ∾ dissultare, Capella. — Trĭvĭcum, i, el. Trivicus, i: Landsby i det Hirpinske, Hor. Sat. 1, 5, 79.

trĭvĭum, i, n., [ter, via]: Sted, hvor tre Veie støde sammen, Skillevei, Korsvei, Veiskiel; - ut ventum est in trivium, eadem, qua ceteri, fugere noluit, Cic. Div. 1, 54; — II) „overf." o. „alm.": offenlig Plads el. Gade; - in triviis aut in compitis etc., Cic. Agr. 1, 3; Nocturnisque Hecate triviis ululata per urbes, Virg. Aen. 4, 609; cf. Hor. Sat. 1, 9, 59, oftere, o. Lucr. 4, 1196; - ogs. in sing.; ludi magistrum professus (Dionysius) pueros in trivio docebat, Justin. 21, 5; men Cic. Mur. 6, ordsprogvis: arripere maledictum ex trivio, (optage fra Gaden el. efter Pøbelen).

trĭvĭus, 3, [trivium]: paa el. ved en Korsvei el. benævnt derefter; - bf. Epithet til de Guddomme, som have deres Capeller ved et Veiskiel el. paa Korsveie; - saal. ∾ virgo, Lucr. 1, 85, ogs. ∾ dea, Propert. 2, 23, 40, d. e. Diana el. Hecate; oftere absol., Trivia, ae, f., vid. Enn. ap. Varr. L. L. 7, 2; ligel. Virg. Aen. 6, 35: Phoebi Triviaeque sacerdos; ligel. Tibull. 1, 5, 16: Vota novem Triviae nocte silente dedi; - ogs. er at hidføre lacus Triviae: Sø i Latium, ved Aricia, (hod. Lago di Nemi), Virg. Aen. 7, 516, Stat. — trixāgo el. trissāgo, ĭnis, f.: = chamaedrys, (germ. Gamanderlein), Plin. 24, 80.

Trōas, ădis, s. und 1. Tros, nr. B. — trŏchaeīdes, is, adj., τροχαιειδής: trochæusartet, numerus, Capella. — trŏchaeus, i, m., τροχαῖος: Versfoden Trochæus, (– ◡); vid. Cic. d. Or. 3, 47; - men Quintil. 9, 4, 80: huic (iambo) contrarium e longa et brevi, choreum, non, ut alii, trochaeum, nominemus; — b) findes ogs. som Benævnelse paa Versfoden tribrachys, (◡ ◡ ◡), Cic. Orat. 57; cf. Quintil. l. c. 82. — — trŏchāĭcus, 3, τροχαϊκός: trochæisk, versus, Quintil., Ter. Maur., Diomed. — trŏchĭlus, i, m., τρόχιλος: etslags liden Fugl, Gierdekonge el. Gierdesmutte, Plin. 10, 95; — II) i Architecturen: Inddragning el. Sammentrækning paa Søilens Basis, Vitruv. 3, 3. — trŏchiscus, i, m., τροχίσκος: hos Lægerne: liden Kugle el. Pille, d. lat. pastillus, Coel. Aur., Veget. — trochlĕa, ae, f., ctr. af τροχαλία: Hævemaskine, Kran, Vinde, Vitruv., Cato; ligel. Lucr. 4, 903: Multaque per trochleas et tympana pondere magno Commovet atque levi sustollit machina nisu; - comisk er Quintil. 11, 3, 56: ab imo pulmone pituitam trochleis adducere, (at rømme sig el. udharke meget stærkt); bf. — trochlĕātim, adv.: med en Vinde el. Hævemaskine, Sidon. — trŏchus, i, m., τροχός: en større Jernring med paaheftede mindre Ringe, etslags larmende Legetøi, nærmest for Børn; - vid. Hor. Od. 3, 24, 57, o. id. A. P. 380, ogs. Propert. 3, 12, 6, o. Ovid. A. A. 3, 383, ogs. Martial. 14, 168 flgd.; ligel. Ovid. Trist. 2, 486: Hic artem nandi praecipit, ille trochi.

Troes, um, s. und. 1. Tros, nr. B. — Troezen, ēnis, f., Τροιζήν: gammel By i Argolis, hvor Pittheus, Theseus's Morfader, var Konge, (hod. Landsbyen Damala), Mela 2, 3, Plin. 4, 9, Cic. Off. 3, 11, Ovid. Met. 6, 418, oftere, o. A.; — B) bf. Troezēnĭus, 3: trøzenisk, ager, Plin.; men ∾ heros, Ovid. Met. 8, 566, (d. e. Lelex, Søn af Pittheus); — b) pl. subst., Troezenii, orum, m.: Indvaanerne af Troezen, Mela 2, 3. — Troglŏdy̆tae, arum, m., Τρωγλοδύται: et i Huler boende Folk i Ethiopien, Mela 1, 4 o. 8, Plin. 2, 75, oftere, o. Cic. Div. 2, 44; — B) bf. 1) Troglŏdy̆tĭcus, 3: troglodytisk, myrrha, Plin., balanus, id.; — b) bf. subst. Troglŏdy̆tĭca, ae, f.: deres Land, id. 2, 71 o. 76; — 2) Troglŏdy̆tis, ĭdis, f.: troglodytisk, myrrha, id. 6, 34. — Trogus Pompejus: romersk Historieskriver under Augustus; vi have af hans Universalhistorie alene et Udtog ved Justinus; vid. Justin. praef., id. 38, 3, oftere.

Trōia, ae, Troiades, um, Troicus, 3, s. und. 1. Tros, nr. B. — Trōĭlus, i, m.: Søn af K. Priamus, blev fældet af Achilles, Virg. Aen. 1, 474, o. A. — Trōius, 3, s. und. 1. Tros, nr. B. — Troja, ae, o. Trojanus, 3, s. und. 1. Tros, nr. B. — Trōjūgĕna, ae, comm., [Troja, gigno]: født i Troja el. nedstammende derfra, trojansk; (poetisk Ord); - ∾ gentes, Lucr. 1, 466; ∾ Romanus, vet. carm. ap. Liv. 25, 12; - ogs. subst.: en Trojaner, Virg. Aen. 8, 117, oftere; - ligel. in pl. „poet." o. m. Eftertryk om Romerne: jubet a praecone vocari Ipsos Trojugenas, Juvenal. 1, 99.

Tromentina tribus, (a campo Tromento in Etruria, Fest.), hørte til tribus rusticae; - vid. Liv. 6, 5; skrives ogs. Tro., Cic. Att. 4, 16. — trŏpaeātus, 3, [tropaeum]: smykket med Seierstegn el. med Tropæer; - victores et tropaeati etc., Ammian. 23, 5. — trŏpaei, (τροπαῖοι), venti, efter Plin. 2, 44: visse Vinde, der ligesom vende tilbage fra Havet imod Landjorden. — trŏpaeŏphŏrus, i, m., τροπαιοφόρος: bærende Seierstegn el. Tropæer, Epithet til Juppiter, Appul. — trŏpaeum, i, n., τρόπαιον; oprdl.: det Sted, hvor Fienden vender sig el. slaaes paa Flugt; - bf. sædv. Træbul med Stænger el. Stenstøtte, hvorpaa man ophængte den Fienden fratagne Armatur, et Seiersmærke, en Tropæ; - vid. Cic. Pis. 38; men Sall. frgm. ap. Serv. ad Virg. Aen. 11, 7: Pompejus, devictis Hispanis, tropaeum in jugis Pyrenaeis constituit; ligel. Suet. Caes. 11: tropaea C. Marii de Jugurtha etc., olim a Sulla disjecta, restituit; cf. Tac. Ann. 2, 18 o. 22, Virg. l. c., o. A.; — II) bf. „overf."; A) en Seier, Hor. Od. 2, 9, 19, Ovid. Her. 9, 104, oftere, Nep. Them. 5; — B) Mindesmærke; - ∾ necessitudinis atque hospitii etc., Cic. Verr. 2, 47; men Propert. 3, 7, 34: Maecenatis erunt vera tropaea fides; men Ovid. Her. 21, 213: ut ... Ingenii videas digna tropaea tui. — trŏpaeus, 3, τροπαῖος: tilbagevendende, s. und. tropaei.

Trŏphōnĭus, i, m., Τροφώνιος; I) en Broder af Agamedes, med hvem han byggede Apolstemplet i Delphi, Cic. Tusc. 1, 47; — II) en Guddom, der meddelte Orakelsvar i en Hule ved Lebadia i Boeotien; heder ogs. undert. Juppiter Trophonius; - vid. Cic. Div. 1, 34, id. N. D. 3, 19, Liv. 45, 27, o. Plin. 34, 19; — B) bf. Trŏphōnĭānus, 3: trophoniansk, narratio Chaeronis, (der neml. var nedstegen i ovennævnte Hule), Cic. Att. 6, 2. — trŏpĭce, adv.: uegenligen el. billedligen, loqui, Augustin.; af — trŏpĭcus, 3, τροπικός: vendende om el. tilbage; - ∾ Capricornus,

(hvori Solen vender tilbage), Auson.; — II) „fig.“; A) som pl. subst., **tropica**, orum, n.: Forandringer el. Nyheder, Petron. Sat. 88; — B) som adj. o. i den sild. Rhetorik: uegenlig el. billedlig; tropisk el. figurlig; - ∾ figura, Gell. 13, 24; ∾ locutiones, Augustin. — **trŏpis**, is, f., τρόπις: Bundfald af Vin, Vinbærme; - Fumosae feret ipse tropin de faece lagenae, Martial. 12, 83.

trŏpŏlŏgĭa, ae, f., τροπολογία: billedlig el. tropisk Udtryksmaade, Hieronym. — **trŏpŏlŏgĭce**, adv.: billedligen el. tropisk, exponere aliquid, Hieronym.; af — **trŏpŏlŏgĭcus**, 3, τροπολογικός: billedlig el. tropisk; (sild. Ord); - ∾ et figuratum genus, Sidon.; ∾ interpretatio, Hieronym. — **trŏpus**, i, m., τρόπος, i Rhetoriken: uegenlig el. billedlig Brug af et Ord, en Tropus, Quintil. 9, 1, 4 flgd.; cf. id. 8, 6, in.: tropus est verbi vel sermonis a propria significatione in aliam cum virtute mutatio; — II) Melodie el. Tone, Venant.

1. **Trōs**, ōis, m., Τρώς: Søn af Erichthonius, o. Sønnesøn af Dardanus, Konge i Phrygien, efter hvem Troja har sit Navn, Virg. Ge. 3, 36, Ovid. Fast. 4, 33, Sil. 11, 297; — II) df. **Trōja** el. **Trōia**, ae, f.: Byen Troja, Mela 2, 3, Liv. 1, 1, Ovid. Met. 11, 199 flgd., ogs. id. ibd. 13, 404 flgd., o. A.; — bb) df. „overf.“; a) et af Æneas i d. Laurentinske bygget Sted, Liv. l. c.; — b) et af Helenus i Epirus bygget Sted, Ovid. Met. 13, 721, o. Virg. Aen. 3, 349; — c) en romersk Kampleg til Hest, Virg. Aen. 5, 596 flgd., Suet. Caes. 39, oftere; — B) df. 1) **Trōĭus**, 3: troisk el. trojansk, Aeneas, Virg., sacra, Tibull. 2, 5, 40, arma, Virg.; — 2) **Trōjānus**, 3: trojansk, urbs, Virg., moenia, Ovid., (d. e. Troja); ∾ tempora, id., Hor.; ∾ bellum, id.; men ∾ judex, (d. e. Paris), Ovid. Fast. 4, 121; ∾ ludi, (Kamplegen Troja, s. ovenf.), Suet. Tib. 6; - ordsprogvis bruges equus Trojanus om en skiult Fare; df. „alleg.“, Cic. Mur. 37: intus, intus, inquam, est equus Trojanus, a quo numquam me consule dormientes opprimemini; ogs. er equus Trojanus: Navnet paa en Tragoedie af Nævius, Cic. Fam. 7, 16, oftere; — b) pl. subst. **Trojani**, orum, m.: Trojanerne el. Indvaanerne af Troja, Cic., Virg., o. A.; — 3) **Trōĭcus**, 3: troisk el. trojansk, tempora, Cic. Brut. 10, bellum, Vell., Ovid.; ∾ Vesta, id.; ∾ ignis, (hendes altid brændende Ild), Stat.; men Juvenal. 8, 221, absol.: Troica scribere, (i. e. Trojanum bellum); — 4) **Trōs**, ōis, m.: en Troer el. Trojaner, Virg. Aen. 1, 574, oftere; ogs. in pl., id. ibd. 1, 172, oftere, Ovid., o. A.; — 5) **Trōas**, ădis o. ădos, f.; aa) adj.: trojansk, humus, Ovid., turba, Senec. Troad.; ∾ matres, Ovid.; — bb) subst.; a) en Trojanerinde, Ovid., Virg.; - df. **Troades**: Navnet paa en Tragoedie af Seneca; s. ogs. Cic. Qu. Fr. 3, 6; — b) Landskabet Troas, Plin. 5, 32, Nep. Paus. 3; — 6) **Trōĭădes**, um, f.: Trojanerinderne, Pers. 1, 4, (neml. med Foragt om de fordærvede Romere, som vilde hede Trojugenae). — 2. **Tros**, ois: en Trojaner; s. und. 1. Tros, nr. II, B, 4.

Trosmis, is, f.: By i Moesien, ved Isteren, Ovid. Pont. 4, 9, 79. — **Trossŭli**, orum, m.: Tilnavn, som gaves de romerske Riddere efter Erobringen af Byen Trossulum i Etrurien; - vid. Varr. ap. Non., o. Jun. Gracchanus ap. Plin. 33, 9, ogs. Fest. p. 367; - sing., Pers. 1, 82, (schol.); — b) efteraug. ogs. spottende om Mennesker, som sætte deres hele Værd i den ydre Pragt; - vid. Senec. Ep. 76 o. 87. — **troxălis**, ĭdis, f., τρωξαλίς: lidet Dyr af Græshoppearten, Plin. 30, 16.

trŭa, ae, f., [skal være forkortet af τορύνη]: Slev el. Ske at røre i Gryden med, Titinn. o. Pompon. ap. Non.; — II) rimel. ogs. en Afløbsrende; - vid. Varr. L. L. 5, 25. — ***trŭcīdātĭo**, onis, f.: Slagten el. Myrden, Myrderi el. Nedsabling; - inde non jam pugna, sed trucidatio velut pecorum, Liv. 28, 16; cf. Cic. Phil. 4, 5; - ligel. in pl., Cato ap. Gell. 13, 24; — II) „overf.“: Afskæren el. Bortskæren, navnl. af et Lem, Cels. praefat.; - ogs. Træernes stærke Beskæring; interlucatio arboribus prodest, sed omnium annorum trucidatione inutilissima, Plin. 17. 45; o. — **trŭcīdātor**, oris, m.: Slagter el. Morder, Augustin.; af — **trŭcīdo**, avi, atum, 1, v. a.: nedslagter el. myrder, (rimel. oprdl. om Qvæget, hvf. efter Doederl. at sammenligne m. tauricido); - neu capti sicut pecora trucidemini, Sall. Catil. 58; cf. Cic. Manil. 3, o. id. R. Am. 5, oftere, ogs. Liv. 29, 18, o. Hor. A. P. 185; trucidatae legiones, (nedsablede), Tac. Ann. 2, 45; — II) „overf.“: knuser el. fordærver; - ∾ ignem, etc., Lucr. 6, 146, („poet.“ om den vandsvangre Sky: at slukke el. qvæle); men ∾ pisces, (tygge el. fortære), Hor. Ep. 1, 12, 21; - ∾ plebem fenore, (ruinere ved Aager), Liv. 6, 37; cf. Cic. Coel. 18. — **tructa**, ae, f., Isid., o. **tructus**, i, m., Plin. Val.: en Forelleart, τρώκτης.

***trŭcŭlente**, adv.: haardt, barsk, uvenligen; men alene in compar. o. superl.; - quod truculentius se gereret, quam ceteri, Cic. Agr. 2, 5; cf. Quintil. 6, 1, 43: quam truculentissime eum aspexit; o. — **trŭcŭlentĭa**, ae, f.: Raahed el. Vildhed, Plaut. Truc. 3, 2, 7; - men „overf.“: truculentia coeli praestat Germania, Tac. Ann. 2, 24; af — **trŭcŭlentus**, 3, [trux]: raa el. vild, barsk el. uvenlig; - ∾ atque saevus senex, Plaut. Bacch. 4, 5, 3; cf. id. Truc. 2, 2, 10, ogs. Ter. Ad. 5, 4, 12; men Cic. Sest. 8: quam teter incedebat! quam truculentus! etc.; cf. Ovid. Met. 13, 558; - ogs. om Dyrene, vid. Plin. 8, 5: tigris etiam feris ceteris truculenta; - compar., quo truculentior visu foret, Tac. Hist. 4, 22; cf. id. Ann. 12, 50; ligel. Ovid. Met. 13, 803: Asperior tribulis, feta truculentior ursa; — II) „overf.“ om Ting og Begreber; - Truculentis oculis ··· tristi fronte, etc., Plaut. Asin. 2, 3, 21; ∾ aequor, Catull.; men id. 63, 16, subst., truculenta pelagi; men Tac. Ann. 1, 25: ∾ vocibus strepere, (med oprørske Taler); - superl., ∾ ac nefarium facinus, auct. ad Her. 4, 8; — not.: **Truculentus**, i, m.: Navnet paa en Comoedie af Plautus.

trūdis, is, f.: spids Stang; - ∾ ferratae, Virg. Aen. 5, 208; af — **trūdo**, si, sum, 3, v. a.; I) „egenl.“: støder el. driver derimod el. derhen el. afsted; - Sed frustra oppositum trudentes pectore montem, (om Hiortene i Sneen), etc., Virg. Ge. 3, 373; cf. id. ibd. 1, 310; ligel. Lucr. 6, 1031: Trudit et impellit (aër res), quasi navim velaque ventus; men Tac. Ann. 2, 11: (hostes) trudunt adversos etc.; - ∾ apros in plagas, Hor.; ∾ semet in arma, Tac. Hist. 5, 25, inertem ad proelia, Hor. Ep. 1, 5, 17; — B) „bes.“ om Væxterne: at drive frem, at lade skyde ud, odl.; - vid. Virg. Ge. 2, 31, 74 o. 335; - ligel. „poet.“ om Vandet: offenso truditur igne latex, Claudian.; — II) „fig.“; - secundae res laetitia transvorsum trudere solent a recte consulendo et intelligendo, Cato ap. Gell. 7, 3; trudi ad mortem, Cic. Tusc. 1, 29; men id. Att. 1, 16, heder ∾ aliquem: at puffe nogen (ind i et Statsembede); men Senec. Ep. 41: in vitia alter alterum trudimus; ligel. ordsprogvis: Truditur dies die, Hor. Od. 2, 18, 15; cf. Ter. Andr. 4, 4, 39: fallacia Alia aliam trudit, (driver, følger strax derpaa).

Trŭentum, i, n.: By i det Picenske, ved Floden Truentus, (hod. Tronto), Plin. 3, 18; — B) df. **Trŭentīnus**, 3, Castrum, (en anden Benævnelse paa Byen Truentum), Pompej. ap. Cic. Att. 8, 12, B; ligel. ∾ turres, Sil.; — b) pl. subst., Truentini, orum, m.: Indvaanerne af Byen Truentum, Plin. 3, 20.

trulla, ae, f., demin. af trua: lidet Oskar el. en Ske, (navnl. hvormed Vinen øses af crater i Bægeret); - vid. Varr. L. L. 5, 25, Cic. Verr. 4, 27, Hor. Sat. 2, 3, 144, Martial., Plin., o. A.; — II) df. ogs. ifølge et-

slags Lighed; A) øseformet Ildpande, Liv. 37, 11; — B) en Murske, Pallad.; — C) = flgd., Juvenal. 3, 108; df. — trullĕum (-ium), i, n.: Vaskebækken, Varr. L. L. 5, 25, Cato; - ogs. trulleus, i, m., Plin. 34, 3. — trulleus, i, f. und. frgd. — trullissātĭo, onis, f.: Kalkning el. Spækning, testacea, Vitruv.; af — trullisso, are, v. a., [trulla: Murske]: at overstryge el. spække; - ∾ parietes, Vitruv. — trullium, i, f. und. trulleum.

truncātĭo, onis, f.: Afskæren el. Afhuggen, digitorum, Cod. Theod.; af — trunco, avi, atum, 1, v. a., [2. truncus]: afskærer, afhugger, lemlæster; - ∾ olus foliis, Ovid. Met. 8, 647; senes, et plerique truncato ex vulneribus corpore, Tac. Ann. 1, 17; men simulacra truncata, Liv. 31, 30; truncata frons (oculo excusso), Sil.; ligel. manibusque redit truncatus et armis, (berøvet dem), Claudian.; — b) ogs. prægnant: ∾ cervos, (nedlægge el. fælde), Val. Fl.; — II) sild. „poet. overf.": ∾ aquas, (hemme el. standse), Claudian.; men ∾ heroos tenores gressu, (forkorte Hexametret til Pentameter), Stat. Silv. 2, 3, 98.

truncŭlus, i, m., demin.: afhugget Stykke (Kiød), Cels.; af — 1. truncus, (forældt. ogs. troncus, Lucr.), i, m.; I) „egenl.": Træstamme el. Træbul el. Bullen (neml. uden Hensyn paa Rødder og Grene, el. i Modsætning deraf); - Quod cibus in totas (arbores) usque ab radicibus imis Per truncos et per ramos diffunditur omnes, Lucr. 1, 353; cf. Cic. d. Or. 3, 46, ogs. id. d. Senect. 15, oftere, ogs. Virg. Ge. 3, 233; men id. Aen. 11, 83: Indutos ··· truncos hostilibus armis, (i. e. tropaea); - „poet." ogs. f. Træet selv; vid. Hor. Od. 2, 17, 27; — b) ogs. „alleg.", Cic. Tusc. 3, 34: quae (stirpes aegritudinis), ipso trunco everso, sunt eligendae; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) Kroppen el. Bullen af det menneskelige Legeme, (i Modsætn. af Lemmerne); - vid. Virg. Aen. 2, 557: jacet ingens litore truncus, etc.; cf. Lucr. 3, 654, o. Ovid. Met. 2, 822, oftere; ligel. Cic. R. Com. 10: nemo illum ex trunco corporis spectabat, sed etc.; cf. id. Orat. 18: status erectus et celsus ··· trunco toto se ipse moderans etc.; — B) Søileskaftet, (scapus), Vitruv. 4, 1; ogs. det terningformede Mellemled af Søilefoden, id. 3, 3; — C) et afhugget Stykke; - ∾ frondentes, (de afhugne Grene, som Aarer), Val. Fl.; - ogs. er at hidføre Colum. arb. 17: melius truncis, quam plantis, olivetum constituitur; - ogs. afhugget Stykke Kiød (til Røgning, odl.), Virg. Moret. 57; — D) ligesom caudex o. stipes: en Klods, odl., navnl. som Skældsord til el. om sløve Mennesker; - vid. Cic. N. D. 1, 30, o. id. Pis. 9.

2. truncus, 3, [af frgd.]; I) „egenl."; A) „alm.": hvis Yderdele ere afskaarne (ligesom Træets Grene), afskaaren el. afkortet el. lemlæstet; - ∾ pinus, (afskaaren Træstamme), Virg. Aen. 3, 659; ligel. ∾ nemora, (berøvede deres Kroner), Stat.; men truncae nares etc., vid. Virg. Aen. 6, 497; men Trunci naribus auribusque vultus etc., Martial. 2, 83; ∾ frons, Ovid. Met. 9, in., (berøvet sit ene Horn; men Sil. 9, 400: berøvet Øinene); puer trunci corporis, Liv. 41, 5; cf. Ovid. Met. 3, 680, ogs. Justin. 2, 9; men Plin. 7, 10: absol., ex integris truncos gigni, ex truncis integros; - ∾ tela, (sønderbrudte), Virg. Aen. 11, 9; — b) „poet." ogs. c. gen.; - animalia trunca pedum, Virg. Ge. 4, 310; ligel. truncus capitis, Sil.; — B) „bes." om de afhugne Lemmer; - truncas viri fortis manus etc., Senec. Contr. 1, 4; ligel. trunca Brachia rapta viris, Val. Fl.; — II) „fig."; A) „overf.", (oftest „poet"): som endnu ikke er udviklet, ikke fuldbaaren, odl.; - suisque Trunca ··· numeris etc., Ovid. Met. 1, 427; cf. id. ibd. 15, 376; truncae manus (nani), Propert. 4, 8, 41; — B) „ment.": mangelfuld, som mangler en væsenlig Del til sin Velvære el. Bestemmelse; - urbs (Capua) trunca, sine senatu, etc., Liv. 31, 29; sine quibus (manibus) trunca esset actio ac debilis, Quintil. 11, 3, 85; ∾ sermo (volucrum), Stat.; cf. Gell. 2, 23: trunca quaedam etc. — trŭo, (ōnis, m.), avis onocrotalus; hvf. spottende om en Person med stor Næse: unde prorepsit truo? Caecil. ap. Fest. p. 367.

*trūsātĭlis, e: som støder el. knuser; - ∾ mola: Haandmølle, Cato, Gell. 3, 3; o. — trūsĭto, are, v. intens. a: støder haardt, saarer, mulum ferro, Phaedr. 2, 7, inc.; (al. sauciare); af — trūso, are, v. a., intens. af trudo: støder stærkt, Catull. 56, 6. — trusus, 3, partic. af trudo. — trŭtĭna, ae, f., τρυτάνη, (oprdl.: den Aabning, hvori Vægttungen bevæger sig; vid. schol. ad Pers. 1, 7; df. sædv.): Vægt el. Vægtskaal, Varr. L. L. 5, 36, Vitruv. 10, 3; — II) „fig." o. „alleg." f.: Dom el. Omdømme el. Maalestok; - non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinari, Cic. d. Or. 2, 38; cf. Hor. Ep. 2, 1, 30, o. id. Sat. 1, 3, 72, ogs. Juvenal. 6, 437, o. Pers. l. c. — trutino, are, f. und. flgd. — trŭtĭnor, atus sum, 1, v. depon. a., [trutina]: veier el. afveier; df. „overf.", Pers. 3, 82: Atque exporrecto trutinantur verba labello, (mumle betænksomt); — not. a: d. active Biform trutino, are, har Hieronym. o. Cassiod.; — not. b: partic. trŭtĭnātus, 3, m. passiv Bem., har Sidon.

trux, ŭcis, adj., [rimel. af τρύξ: ung ugæret Vin; df. „fig."]: vild, raa, haard, uvenlig, odl.; (oftest „poet."); - ab hoc horrido et truce tribuno plebis etc., Cic. Agr. 2, 25; ∾ puer (Achilles), Senec. Troad.; ∾ puellae, (om Amazonerne), id. Oed.; ∾ aper, Ovid., taurus, id.; men Plaut. Bacch. 5, 2, 29, comisk: Arietes truces nos erimus; jam in vos incursabimus; ∾ blattae, (der fordærve Bøger), Martial. 14, 37; — b) „poet." ogs. c. inf.: audere trucem (Calenum) etc., Sil. 13, 220; — B) ogs. „overf." om Ting og om Begreber: skrækkelig, rædsom; - quid omnium Vultus in unum me truces? Hor. Epod. 5, 3; cf. Cic. (poëta) N. D. 2, 42; ∾ pelagus, Hor., classicum, id.; ∾ venti, Plin.; ∾ herbae tactu, id.; - Blanda truces animos fertur mollisse voluptas, Ovid. A. A. 2, 477; ∾ genus dicendi atque violentum etc., Quintil. 11, 1, 3; cf. Hor. Ep. 1, 19, fin.: Ira truces inimicitias et funebre bellum (genuit).

trybĭĭum, i, n., τρύβλιον: etslags Skaal el. Potte, Plaut. Stich. 5, 4, 9, Varr. L. L. 5, 25. — trychnos, i, f. und. strychnos. — trȳgĭnon, i, n., τρύγινον: en af Vinbærme tilberedet Sværte, Plin. 35, 25. — trȳgon, ŏnis, m., τρυγών: Pigrokken, (raja pastinaca L.), Plin. 9, 72; — II) etslags forresten ubekiendt Fugl, Plin. 10, 18.

tū, pron. pers., σύ, (dor. τύ): du; gen tui, etc.; pl. vos, vestri, etc.; (forel. Biformer ere: gen. sing. tis, Plaut., acc. sing. ted f. te, id.; gen. pl. vestrorum el. vostrorum, id., Pacuv. ap Non., o. gen. fem. vestrarum, Ter. Heaut. 2, 4, 6); - som nomin. subject. er tu ordenl. udfaldet; dog bliver det staaende, dels med Eftertryk, dels i Modsætninger; tu mihi legis Porciae ··· mentionem facis! Cic. Rab. perd. 4, (hvor det ogs. oftere gientages); cf. Hor. Od. 1, 9, 16; men erotisk: mea tu, (min Elskede), Ter. Eun. 4, 3, 22; cf. Plaut. Stich. 5, 4, 49: ego tu sum, tu es ego; - Neque mei, neque tui intus puditum est factis, quae etc., id. Bacch. 3, 1, 12; cf. id. Pseud. 1, 1, 3: Duorum labori ego hominum parsissem lubens, Mei te rogandi, et tui respondendi mihi; men id. Mil. gl. 4, 2, 42, (Lindem.): Quia tis egeat (f. tui); - Tibi aras ··· tibi eidem metis, id. Merc. 1, 1, 71; - Quot pondo ted (f. te) esse censes nudum? id. Asin. 2, 2, 33; - Qui ipsus equidem nunc primum istanc tecum conspicio simul, id. Amph. 2, 2, 122; Egi atque oravi tecum ··· ut etc., Ter. Hec. 4, 4, 64; - quid vos etc.? Caes. B. G. 6, 35; cf. Hor. Sat. 2, 3, 174, o. id. Od. 3, 14, 10; - Cedo, cujum

puerum etc.? M. Vestri; D. cujus nostri? Ter. Andr. 4, 4, 24; vestri adhortandi causa, Liv. 21, 41; men Si quis ··· vostrum etc., Plaut. Men. prol. 51; — II) „bes." er at mærke; A) tu o. vos m. enclitiske Forlængelser; saal. a) i Spørgsmaal: tune, tene, el. tun', ten'; - vid. Ter. Andr. 5, 4, 7, id. Heaut. 5, 1, 48, o. id. Eun. 1, 2, 6; — b) Encliticerne -te o. -met, ogs. -temet, tilføies m. Eftertryk; - tute scis ··· me tibi tum dixisse etc., Cic. Att. 12, 18; aut te amare cogitat, Aut tete amari, Ter. Ad. 1, 1, 7; nisi quid tibi in tete auxilii est, etc., Plaut. Epid. 1, 1, 76; - tibimet ipse supplicia irroga, Senec. Hippol. 122; quod vosmet ipsi attuleritis (consilium), Liv. 34, 17; ligel. id. 3, 56: a cujus crudelitate vosmet ipsi armis vindicastis; tutemet mirabere, Ter. Heaut. 2, 3, 133; cf. Lucr. 4, 913; — B) tibi o. nobis som dat. ethicus (el. intensivus); - alter tibi descendit de palatio etc., Cic. R. Am. 46; cf. id. d. Or. 2, 22; ligel. Liv. 22, 60: haec vobis ipsorum per biduum militia fuit, (her have i en Skildring deraf); — C) pl. vos hos collect. sing.; - tum etc.; vos, Romanus exercitus, etc., Liv. 7, 40, (Drak.); Vos, o Calliope! precor, aspirate canenti, (I Muser)! Virg. Aen. 9, 525. — tŭātim, adv., [tuus]: paa din Vis; - jam tuatim Facis, ut etc., Plaut. Amph. 2, 1, 4.

tŭba, ae, f., [besl. m. tubus: et Rør]: Trompet el. Basun; navnl. Krigstrompeten, efter Plin. 7, 57, opfunden af Tyrrhenus, (en Søn af Hercules); hvs. ogs. Trompetskraldet heder: clangor Tyrrhenus, Virg., Stat.; men tubae utrimque canunt, (neml. til Angreb), Plaut. Amph. 1, 1, 72; hvs. om Feltherren: dare signum tuba, (lade blæse til Angreb), Caes. B. G. 2, 20; cf. Liv. 29, 27; - Auditur (vox) fractos sonitus imitata tubarum, vid. Virg. Ge. 4, 72; cf. id. Aen. 9, 503, m. Enn. Ann. 2, 35: At tuba terribili sonitu taratantara dixit; — b) ogs. udenfor Krigsvæsenet brugtes tuba navnl. til Sørgemusik ved Begravelser; hvs. Ovid. Her. 12, 139: carmina ··· funerea flebiliora tuba; cf. Virg. Aen. 11, 192, ogs. Pers. 3, 103, Hor. Sat. 1, 6, 44, o. A.; - ligel. brugtes Tubaen ved Offringer, ved Kamplege, og ved andre Høitideligheder; vid. Ovid. Fast. 1, 716, o. Virg. Aen. 5, 113; df. Juvenal. 6, 250: ∾ Floralis, (f. Legene Floralia); — II) df. „overf." o. lignelsesvis; A) hvad der ophidser til Krig el. Ufred; - quem illi appellant tubam civilis belli, Cic. Fam. 6, 12; ligel. haec tuba rixae, etc., Juvenal. 15, 52; — b) „poet." ogs. f. Krigen selv, Claudian.; cf. Martial. Spect. 28: Et freta navali sollicitare tuba; — B) skraldende Lyd el. Tone; - saal. „poet.": ∾ nimborum, (et Tordenskrald), Claudian.; — b) df. ogs. den fuldtonende episke Poesi, Martial. 8, 3, oftere; sild. ogs. det fuldtonende og høie Foredrag, Prudent., Sidon.; df. — tŭbārĭus, i, m.: som forfærdiger Tubaer, Digest.

1. tūber, ĕris, n., [tumeo]: enhver (naturlig el. sygelig) Udvært paa Legemet, Pukkel el. Gevært, Byld el. Hævelse, odl.; - ∾ bina in dorso cameli, Plin. 8, 26; cf. ibd. 70; tubera discutere (fordele), id.; men colaphis tuber est totum caput, Ter. Ad. 2, 2, 37; men som Ordsprog: ubi uber, ibi tuber, Appul.; cf. Hor. Sat. 1, 3, 73, (hvor tubera o. verrucae „alleg." om større og mindre Feil); — II) „overf."; A) Knast el. Knort paa Træer, Plin. 16, 27 o. 84, oftere; — B) etslags Jordfrugt el. Jordsvamp, (at sammenl. med vor Trøffel), hørte til Romernes Yndlingsspiser; - vid. Plin. 19, 11 flgd.; cf. Juvenal. 5, 116, o. Martial. 13, 50; — C) ∾ terrae: Muldvarpeskud, (som Skældsord), Petron. Sat. 58. — 2. tūber, ĕris, m. o. f., [rimel. besl. m. frgd.]; I) f.: etslags Æbletræ el. Ferskentræ; - vid. Plin. 16, 42, o. Colum. 11, 2; — II) m.: Frugten af dette Træ, Plin. 15, 14, Martial. 13, 42 flgd., Suet. Dom. 16.

*tūbĕrans, tis, adj.: svulmende el. hævet; - ∾ sinus, Appul.; — tūbĕrātus, 3, ligesom tuberosus: forsynet med Buler, ocreae, vid. Fest. s. v. ocrem, pag. 181; o. — tūbercŭlum, i, n., demin.: liden Hævelse el. Bule, in capite, Cels.; - ∾ fabae, Plin.; - ogs. en Forhøining i Bikuben, id. 11, 12; — [af 1. tuber]. — Tūbĕro, ōnis, m.: romersk Tilnavn in gente Aelia; - vid. Cic. Brut. 31, ogs. id. Lig. 1. — tūbĕrōsus, 3, [1. tuber]: fuld af Ujevnheder, campus, Varr.; ogs. fuld af Buler; - superl., ∾ frons, Petron. Sat. 15.

tŭbĭcen, ĭnis, m., [tuba, cano]: Trompeterer el. Trompetblæser, nærmest i Krigen; - saal. Liv. 2, 64: cornicines tubicinesque, in equos impositos, canere ante vallum etc.; cf. Ovid. Met. 3, 704: quum bellicus aere canoro Signa dedit tubicen; s. ogs. Senec. Ep. 78; - ogs. fandtes ved Offringer tubicines sacrorum, Varr.; ligel. blæste tubicines ved Ligbegængelser, Attej. Capit. ap. Gell. 20, 2; cf. Petron. Sat. 129. — tŭbĭlustrĭum, (ogs. tubul.), i, n., [tuba, lustro]: en Renselsesfest for Offertubaerne, quod eo die ··· sacrorum tubae lustrantur, Varr.; ogs. in pl., tubilustria, orum, Ovid. Fast. 5, 725.

*tŭbŭlātĭo, onis, f.: rørformet Udhuling; - ∾ ligulae, Appul.; o. — tŭbŭlātus, 3: rørformig el. hul; - ∾ rostrum, Plin. 9, 61; af — tŭbŭlus, i, m., demin. af tubus: lidet Rør, liden Rørpibe, navnl. Vandrør, Varr., Vitruv. 8, 6, Plin. 35, 46; - ogs. Ildrør el. Røgfang, Digest.; — II) „overf.", (rimel. ifølge Gestaltens Lighed): Metalstang el. Metalbarre, Plin. 33, 35. — tuburcĭnābundus (tuburch.), 3: smaufende el. fraafende, Cato ap. Quintil. 1, 6, 42; af — tuburcĭnor, atus sum, 1, v. depon. a.: hurtigen at sluge el. opæde; (for- o. efterel. Ord); - ∾ de suo, si quid domi est, Plaut. Pers. 1, 3, 42; — not.: partic. tuburcĭnātus, 3, m. pass. Bem.; tuburcinato prandio, Appul.

tŭbus, i, m.: Rør, navnl. Vandrør; - ∾ fictiles, Colum.; tubo coriis facto aquam trahere, Plin.; alni in tubos cavantur, id.; - ogs. Rør til Vinens Tapning, Pallad.; - ogs. Varmerør i Badene; vid. Senec. Ep. 90: impressos parietibus tubos, per quos circumfunderetur calor; — II) „overf."; A) s. tuba: en Offertrompet, Varr. L. L. 5, 24; — B) „poet." hede tubusformede Aabninger i Legemet: viscerum tubi, Martial. 11, 61.

tuccētum, el. tucetum, i, n.: etslags Kiødpølse fra Gallien, Appul., Arnob.; - pl. tucetaque crassa etc., Pers. 2, 42. — Tŭder, ĕris, n.: By i Umbrien, (hod. Todi), Plin. 3, 19, Sil.; — B) df. 1) Tŭders, tis, m.: en Indvaaner deraf, Sil.; pl. Tudertes, Plin.; — B) Tudernis, e: tudernisk, vitis, Plin. 14, 4. —

†tŭdis, is, m., [tundo]: en Hammer; - tudibus contundere massas, auct. Aetn. 659; df. — tŭdĭcŭla, ae, f., demin.: liden Stampemaskine el. Oliemølle, Colum. 12, 52; df. — tŭdĭcŭlo, avi, 1, v. a.: rører om deri; (for- o. efterel. Ord); - haec me nobis ter tudiculasse, Varr. ap. Non.; ∾ et in mortorio terere, Apic. — tŭdĭtans, tis, partic., [tundo]; (forel. Ord); I) „egentl.": stærkt stødende el. hamrende, Lucr. 2, 1142, o. id. 3, 395; — II) „overf.": som sætter (noget) i stærk Bevægelse, som ivrigen driver derpaa; - Haec inter sese tota vi tuditantes, Enn. ap. Fest. p. 352, hvor ogs.: tuditantes ··· negotium tundentes, id est agentes. — Tŭdĭtānus, i, m.: Tilnavn in gente Sempronia, Cic. d. Senect. 4 o. 14, oftere, o. A.

tŭĕo, ēre, forel. Biform af tueor: beskytter el. varetager; - censores vectigalia tuento, Cic. Leg. 3, 3, (e XII tabb.); — b) df. oftere tueor m. passiv Bem.; - majores nostri a rusticis Romanis alebantur, et in bello ab his tuebantur, Varr. R. R. 3, 1; cf. Lucr. 4, 362; ligel. undert. in Digest. — tŭĕor, tŭĭtus sum, (m. Biformen tutus sum, Suet.; ligesom tutus er d. sædv. Adjectivform), 2, (Biformer efter tredie Conjug. ere: tuor, Catull., tuimur, tŭĕri, Lucr.), v. depon. a.,

[skal være at sammenl. m. $\vartheta\epsilon\acute{\alpha}o\mu\alpha\iota$ el. m. $\vartheta\epsilon\omega\rho\acute{\epsilon}\omega$]; – om dette Ords dobbelte Bem.: at beskue, at bevare, vid. Varr. L. L. 7, 2; – I) „alm.": skuer el. seer, beskuer el. betragter, (saal. „poet."); – E tenebris autem, quae sunt in luce, tuemur, Lucr. 4, 338; cf. id. ibd. 436, oftere; men id. 5, 34: Asper, acerba tuens (serpens: med vildt Blik); cf. Virg. Ecl. 3, 8, o. id. Aen. 6, 467, oftere; — b) ogs. m. Objectivsætn., Lucr. 1, 153: Quod multa in terris fieri coeloque tuentur (homines); cf. id. 5, 49 o. 1161; — II) „prægnant": at varetage el. forvare, at beskytte, at besørge, at forsørge, odl.; – – tantam imperii gloriam ··· tueri et conservare non posse, Cic. Manil. 5; ~ personam principis civis dicendo, (hævde den ved sin Veltalenhed), id. Brut. 20; men suos quisque debet tueri, vid. id. Att. 16, 16, C; – habere aedem Castoris tuendam, (være forpligtet til dette Tempels Vedligeholdelse), id. Verr. 1, 50; idem tam parcus in aedificando, quam diligens in tuendo, Plin. Pan. 51; – ut se, vitam corpusque tueatur (animal: opholder el. ernærer sig, osv.), Cic. Off. 1, 4; cf. Liv. 5, 4: unde domi militiaeque se ac suos tueri posset; men ~ sex legiones (re sua: holde dem af el. med egne Midler), Cic. Parad. 6, 1; – ~ castra et defendere diligenter, Caes. B. C. 3, 94; ~ domum a furibus, Phaedr. 3, 7; ~ fines suos, Caes., oram maritimam, id.; – fortiter et industrie tuitus contra piratas Siciliam, etc., Quintil. 5, 13, 35; (al. tutatus); men Sall. Jug. 74: Numidas ··· magis pedes, quam arma tuta sunt; — III) partic. tūtus, 3, oftest som adj.; A) „egenl." o. pass: sikkret el. sikker, i god Forvaring, i Behold, odl.; a) absol.; – quum ··· victis nihil tutum arbitrarentur, Caes. B. G. 2, 28; ut tutus esset (locus), Cic. Manil. 11; mare tutum praestare, id. Flacc. 13; – tutiorem ··· vitam hominum reddere, id. d. Rep. 1, 2; sic tutissimam fore Galliam, Hirt. B. G. 8, 54; – ogs. om Personer; vid. Hor. Od. 3, 29, 63, o. Ovid. Met. 8, 368; – ligel. „poet." om Dyrene; Tutus bos etenim rura perambulat, etc., Hor. Od. 4, 5, 17; cf. Lucr. 5, 872; – oftere om Begreber; non est tua tuta voluntas, Ovid. Met. 2, 53; in audaces non est audacia tuta, id. ibd. 10, 544; men male tutae mentis (habitus: i. e. male sanae), Hor. Sat. 2, 3, 137; — b) m. ab, sieldn. m. ad el. adversus, el. m. blot ablat.; – tuta jam ab hostibus regio erat, Liv. 34, 10; cf. Ovid. Her. 11, 44; tutus ab insidiis, Hor., a periculo, Caes.; men non hospes ab hospite tutus, etc., vid. Ovid. Met. 1, 144; – testudinem ··· tutam ad omnes ictus, etc., Liv. 36, 32; adversus venena tutum corpus reddere, Cels.; nam incendio fere tuta est Alexandria, Hirt. B. Al. 1; — 2) in neutr. absol.; a) tuta et parvula laudo, Hor. Ep. 1, 15, 42; cf. Ovid. Met. 10, 714: trepidumque et tuta petentem Trux aper insequitur; men in tuto ut collocetur (res amici), Ter. Heaut. 4, 3, 11; ut sitis in tuto, Cic. Fam. 12, 2; in tutum receptus est, Liv. 2, 29; — b) tutum m. Subjectssætn. (el. c. inf. subj.); – si dicere palam parum tutum est, Quintil.; ligel. tutius esse etc., Caes. B. G. 3, 24; ligel. nobis tutissimum est, auctores plurimos sequi, Quintil. 3, 4, 11; — c) abl. tuto ogs. som adv. (s. d. sieldnere tute): i Sikkerhed, uden Fare, odl.; – vid. Caes. B. G. 3, 24; ligel. id. B. C. 1, 2: ut tuto et libere senatus, quae vellet, decernere auderet; ligel. Cic. Fam. 14, 3: ut tuto sim ··· id mihi nunc facillimum est; men Caes. B. G. 7, 36: tuto ab repentino hostium incursu etc.; – df. superl., ubi tutissimo essem, Cic. Att. 8, 1; cf. Plin. 20, 8; — B) „overf." o. act.: sikker, d. e. forsigtig el. betænksom, odl.; – Non nisi vicinas tutus ararit aquas, Ovid. Trist. 3, 12, 36; cf. Hor. A. P. 28: Serpit humi tutus nimium timidusque procellae; men celeriora, quam tutiora, consilia, etc., Liv. 9, 32; cf. id. 22, 38.

tūfa, ae, f.: etslags Hjelmbusk, Veget.; (df. d. fr. toupet). — tŭgŭrĭŏlum, i, n., demin.: liden Hytte, Appul.; af — tŭgŭrium, i, n., [tego]: Hytte el. Bondehytte; – principio ··· in tuguriis et casis habitabant, etc., Varr. R. 3, 1; cf. Virg. Ecl. 1, 69, Cic. Sest. 43, Plin., o. A.; df. — tŭgŭriuncŭlum, i, n., demin.: liden Hytte, Hieronym. — Tŭisco, ōnis, m.: Germanernes (el. Tydskernes) ældste Skytsgud og Stamfader; – vid. Tac. Germ. 2. — tŭĭtio, onis, f., [tueor, nr. II]: Opholdelse, Beskyttelse; – natura partes habet duas, tuitionem sui, et ulciscendi jus, Cic. Top. 23; – ogs. i Retssproget: Beskyttelse el. Forsvar; quae tuitio (praetoris) ei, qui emancipatus est, necessaria est, Digest. — tuitus, 3, partic. af tueor.

Tullia, ae, s. und. Tullius. — Tulliane, adv., o. Tullianus, 3, s. und. Tullius. — Tulliŏla, ae, f., demin. o. kelende i Ciceros Breve f. Tullia, s. und. flgd. — Tullius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes; – Servius Tullius: Roms sjette Konge; – M. Tullius Cicero: berømt Taler og Statsmand; – hans Broder Qu. Tullius Cicero; – M. Tullius Tiro: en Frigiven af Taleren Cicero, etc.; — b) fem. Tullia, ae: Datter af K. Servius Tullius o. Gemalinde af Tarqvinius Superbus; – ogs. en Datter af Taleren Cicero; s. und. Tulliola; — B) df. 1) Tulliānus, 3: hørende til el. benævnt efter en Tullius, tulliansk; – ~ caput, o. ~ semis, vid. Cic. Att. 15, 26 o. 29; men ~ Scipio, (som af Cicero indføres i hans Somnium Scipionis), Macrob.; — b) df. subst. Tullianum, i, n.: den af K. Servius Tullius byggede nederste Del af d. romerske Statsfængsel, Varr., Sall. Catil. 55, Liv. 29, 22; — 2) Tulliāne, adv.: paa Taleren Ciceros Vis, joeari, Augustin. — Tullus, i, m.: romersk Fornavn; – saal. Tullus Hostilius: Roms tredie Konge; ligel. Tullus Cluvius (al. Cluilius): en romersk Gesandt, vid. Cic. Phil. 9, 2.

tum, adv. o. conj.: tiener som correlativ Tidspartikel til Angivelse af et bestemt Tidspunkt, der enten falder sammen med et andet, el. som følger derpaa; df. I) som faldende sammen med et andet Tidspunkt; A) „alm.": da, el. saa, (el. paa den Tid, el. i d. Tilfælde, odl.); 1) m. tilsvarende quum (naar), ubi, postquam, si, el. abl. absol.; – tum est hyperbole virtus, quum res ipsa ··· naturalem modum excessit, Quintil. 8, 6, 76; ligel. id. 10, 2, 27: quae (laus) tum est pulcherrima, quum sequitur, non quum arcessitur; ligel. ubi ··· tum etc., Ter. Andr. 4, 1, 7; ligel. postquam res publica etc., tum lex Porcia etc., Sall. Catil. 51; si sciens fallo, tum etc., Liv. 22, 53; ligel. Cic. Verr. 3, 47: quod si quando accidit, tum fit, ut etc.; men Liv. 22, 11: ita rebus divinis peractis, tum de bello dictator retulit; cf. Virg. Aen. 10, 445; — b) ogs. bliver tum i disse Forbindelser undert. forstærket ved: demum, denique, maxime, vero; – ac tum demum, quum etc., Plin. Ep. 8, 20; cf. Liv. 2, 29 in.; ligel. Tum denique homines nostra intelligimus bona, Quum etc., Plaut. Capt. 1, 2, 39; ligel. tum vel maxime formanda (aetas), quum simulandi nescia est, Quintil. 1, 3, 12; ligel. quem (optimum statum civitatis) si habemus ··· tum vero quis te possit esse florentior? Cic. d. Rep. 1, 47; — 2) absol.; – tum fit illud, quod etc., Cic. d. Rep. 1, 43; tum lenior atque submissior decebit oratio, Quintil. 11, 1, 64; sed tum quoque tenendus est modus, id. 12, 7, 11; cf. Virg. Aen. 5, 720, Ovid. Met. 4, 346, o. A.; — B) „bes." om et bestemt Tidspunkt i det Forbigangne, Grækernes $\tau\acute{o}\tau\epsilon$, vort: dengang; a) m. tilsvarende quum; – tum, quum rem habebas, quaesticulis te faciebam attentiorem, Cic. Fam. 9, 16; cf. id. d. Rep. 1, 33; — b) absol.; – Qui tum vivebant homines, Enn. Ann. 9, 5; cf. Liv. 1, 11; men i Modsætn. af nunc: nisi forte haec illi arma tum dedimus, ut nunc cum bene parato pugnaremus, Cic. Att. 7, 6; tum

maxime scribere litigatoribus, quae illi pro se dicerent, erat moris, Quintil. 2, 15, 30; men Justin. 31, 2: Hannibalem, tum temporis consulem, etc.; — II) som følgende paa el. efter et andet Tidspunkt heder tum: da el. saa, derpaa el. derefter; A) „egenl."; - in ripa inambulantes, tum autem residentes, Cic. Leg. 1, 5; legendos Demosthenem atque Ciceronem; tum ita, ut quisque esset Demostheni et Ciceroni simillimus, Quintil. 10, 1, 39; cras est mihi Judicium; quid tum? ut etc., Ter. Eun. 2, 3, 47; f. ogs. Cic. Agr. 1, 2: deinde…, tum vero…etc.; — b) ogs. forbindes m. Eftertryk: deinde tum, Quintil., o. tum deinde, id., Liv. 2, 8; ligel. tum postea, Ter. Eun. 2, 3, 79, oftere; — B) „overf."; 1) i en Række el. Optælling af Kiendsgierninger el. Beviser, odl., heder tum: derpaa el. derefter, videre el. fremdeles, odl.; vid. Cic. Acad. 2, 37, o. id. d. Or. 1, 46; - saal. ogs. ofte svarende til primum, deinde, postremo, etc.; vid. id. N. D. 2, 1, id. Catil. 4, 3, o. Caes. B. G. 3, 2; — 2) som correlat. Conjunction gientages tum togange el. oftere, og heder da tum…tum: saavel…som ogsaa, el. snart…snart, odl.; - disserens in utramque partem, tum Graece, tum Latine, Cic. Att. 9, 4; ligel. non tum hoc, tum illud…sed idem semper, id. Lael. 4; - oftere Gientagelse af tum vid. id. N. D. 2, 20, o. id. d. Rep. 2, 1; — b) derim. forbindes quum…tum, naar Udtrykket skal forstærkes; - quae quum sint gravia, judices, tum illud acerbissimum est, quod etc., Cic. Mur. 27; cf. id. Lael. 7; f. ogs. quum s. 1.

tumba, ae, f., τύμβα (τύμβος): Gravhøi el. Gravsted el. Grav; - in pl., Prudent. — tŭmĕ̆făcĭo, fēci, factum, 3, v. a.; (poetisk Ord): bringer til at hovne el. hæve sig; - Vis fera ventorum…Extentam tumefecit humum, Ovid. Met. 15, 299 flgd.; — II) „fig.": opblæser, gior stolt el. overmodig; - Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes, Martial. 4, 11; cf. Propert. 3, 4, 3, o. id. 4, 1, 63. — tŭmentĭa, ae, f., [tumeo]: Hævelse, Bullenhed, Byld; - ∾ capitis, Coel. Aur.

tŭmĕo, ēre, v. n.; I) „egenl.": at være hoven el. bullen el. opsvulmet, odl.; - Quid hoc in collo tibi tumet? Sa. vomica'st; pressare parce, Plaut. Pers. 2, 5, 11; ∾ corpus venenis, Ovid.; ∾ lumina fletu, Tibull.; ∾ pedes, Virg., fauces, Quintil.; ∾ Achelous imbre, Ovid.; ∾ unda a vento, id. Fast. 2, 776; cf. id. ibd. 3, 238; ∾ sacci multo hordeo, Phaedr. 2, 7; f. ogs. tumesco o. tumidus ss.ll.; — b) ogs. absol.; - rutam tritam imponunt contusis tumentibusque, (paa Hævelser el. Bylder), Plin. 29, 9; — II) „fig."; A) „alm.": at være i en lidenskabelig Opbrusning el. Heftighed el. Forstyrrelse; at være opbragt el. overmodig el. opblæst, odl.; - sapientis animus…numquam turgescit, numquam tumet, etc., Cic. Tusc. 3, 9; multis gentibus ira tumentibus, Liv. 31, 8; cf. Virg. Aen. 6, 49; men Tumens inani graculus superbia, Phaedr. 1, 3; ∾ gloriā, Plin., alto stemmate, Juvenal., merito, Martial., successu rerum, Justin.; cf. Hor. Ep. 1, 1, 36; men vana tumentem etc., Virg. Aen. 11, 854; men Tibull. 1, 8, 36: Dum tumet (svulmer af Vellyst), etc.; - tument negotia, (der er megen Gæring, odl.), Cic. Att. 14, 4; ∾ animi plebis, Plin. Pan. 28; Bella tument, (Krigen raser), Ovid. Her. 7, 121; cf. Tac. Hist. 2, 32; — B) „bes." om Taleren og om Foredraget: at være svulstig; - inflatus et tumens (orator), nec satis pressus, Tac. Orat. 18; cf. Quintil. 8, 3, 18; men Martial. 4, 49: Musa nec insano syrmate nostra tumet.

tŭmesco, mŭi, 3, v. n., inch. af frgd.; I) „egenl": at svulme el. hovne, odl.; - ∾ maria, Virg. Ge. 2, 479; ligel. ∾ freta ventis, Ovid.; cf. Cic. (poëta) Div. 1, 7; ∾ inflata colla, Ovid. Met. 6, 377; ∾ vulnera, Tac. Hist. 2, 77; — II) „fig.": at opbruse el. oprøres af en Lidenskab; at blive forstyrret el. opblæst, odl.; - Rumpor, et ora mihi pariter cum mente tumescunt, Ovid. Her. 8, 57; mens aut languescit…aut contra tumescit inani persuasione, Quintil. 1, 2, 18; men Virg. Ge. 1, 465: operta tumescere bella, (gærende at true); cf. Vell. 2, 15: jam pridem tumescens bellum etc.

tūmicla, ae, demin. af tomix, ctr. f. tomicula: tyndt Baand, tynd Line; - ∾ spartea, Appul. — tŭmĭde, adv. af tumidus; - superl., ∾ dicere (meget svulstigen), Senec. Controv. — *tŭmĭdĭtas, atis, f.: Hovenhed; - ∾ ventris, Firmic.; — tŭmĭdōsus, 3: hævet el. ophøiet; - ∾ colles, Ammian. 21, 10, (al. tumulosi), inc.; o. — tŭmĭdŭlus, 3, demin.: noget hoven; - ∾ gingivula, Appul.; — [af flgd.].

tŭmĭdus, 3, [tumeo]; I) „egenl.": hoven, med Hævelse el. Svulst; hævet el. ophøiet; - ∾ membrum et turgidum, Cic. Tusc. 3, 9; ∾ cervicibus (serpens), id. Vatin. 2; men ∾ Python, Ovid. Met. 1, 460; cf. id. ibd. 10, 313; ∾ venter, id.; ∾ papillae, id.; ∾ mare, Virg., aequor, id., Ovid.; cf. Hor. Od. 3, 3, 48; ∾ vela, (som svulme i Vinden), id. Ep. 2, 2, 201; ∾ montes, Ovid.; cf. Tac. Ann. 2, 23; men Hor. Ep. 1, 6, 61: crudi tumidique lavemur (forspiste el. overmættede); - compar., ∾ oculi, Cels.; ∾ humus, Colum.; — II) „fig."; A) „alm.": svulmende el. opbrusende af Lidenskab el. Harme; ogs. opblæst el. overmodig, odl.; - ∾ corda, vid. Virg. Aen. 6, 407; cf. Hor. A. P. 94; men es tumidus genitoris imagine falsi, (du er overmodig deraf), Ovid. Met. 1, 754; cf. Hor. Sat. 2, 3, 213: tibi quum tumidum est cor; - ingenia genti tumida, etc., Justin. 41, 3; cf. Flor. 4, 12; - superl., ∾ animal, Senec. Benef. 2, 16; men Eridani tumidissimus accola, Celtae etc., (meget oprørsk el. urolig), Sil. 11, 25; — B) „bes." om Taleren og om Foredraget: svulstig el. overdreven, odl.; - fiunt pro grandibus tumidi, (pro) pressis exiles, Quintil.; cf. Gell. 7, 14; men Quintil. 8, 3, 18: quod alibi magnificum, tumidum alibi (est): - compar., ∾ oratio, Liv. 45, 23; men absol.: fuisset tumidius, si etc., Quintil. 11, 1, 28; - incessere (aliquem) ut tumidiorem, id. 12, 10, 12.

tŭmor, ōris, m., [tumeo]; I) „egenl.": Svulst el. Hævelse el. Bullenhed; „poet." ogs.: Oprør (som Havets); ogs. hævet el. ophøiet Beskaffenhed (som Jordsmonnets); - ∾ oculorum, Cic.; quum manus in tumore est, id.; tumores ardentes, Plin.; tumores discutere, tollere, id., maturare et aperire, id.; men „poet.": Turpia quum faceret Palladis ora tumor, (da hun neml. blæste paa Fløite), Propert. 2, 23, 86; - Et talis tumor excitet papillas, Martial. 8, 64; - ∾ pelagi, Claudian.; men ∾ loci, vid. Ovid. Met. 15, 305; ligel. tumores terrae, Frontin.; — II) „fig."; A) „alm.": lidenskabelig Opbrusen, indre Oprør el. Forstyrrelse; ogs. Opblæsthed el. Overmod, odl.; - quum tumor animi resedisset, Cic. Tusc. 3, 12; cf. ibd. 31; men ira habet…vanum tumorem, Senec. d. Ir. 1, 16; cf. Justin. 11, 11; men tumor et vana de se persuasio, Quintil. 2, 2, 12; - deserere hunc rerum tumorem, (denne indre Forstyrrelse i Staten), Cic. Att. 14, 5; — B) „bes.": Talens Svulstighed el. Overdrivelse; - verba tragici tumoris, Gell. 2, 23; cf. Quintil. 9, 4, 140; ∾ verborum, Senec.; men rerum tumore et sententiarum strepitu vanissimo, Petron. Sat. 1.

*tŭmŭlāmen, inis, n., ligesom tumulus: Gravhøi, Inscriptt.; — tŭmŭlo, avi, atum, 1, v. a.: bedækker med en Gravhøi, begraver; (poetisk Ord); - neu sim tumulandus ab illa (conjuge), Ovid. Met. 8, 710; cf. id. Pont. 1, 6, 49, o. Catull. 64, 153; o. — tŭmŭlōsus: fuld af Høie, med mange Høie, locus, Sall. Jug. 91; — [tumulus].

tŭmultŭārie, adv.: paa en forvirret Maade, uordenligen og overilet; (efterel. Ord); - his raptim et tumultarie actis, Ammian.; ∾ conferre manum cum aliquo, Spartian. Caracc. 6; af — *tŭmultŭārius,

3; oprdl. i Krigssproget: uordenlig, forvirret; - ∾ exercitus (sammenløben), Liv. 5, 37; ∾ milites, id. 35, 2; ∾ pugna, vid. id. 21, 8; ∾ militia, Gell. 16, 10; - sildt. ogs. udenf. Krigssproget: overilet, forstyrret, odl.; ∾ opus, Quintil. 7, 3, 34; cf. Liv. 6, 29; ∾ et inconditae exercitationes linguae, Gell. 6, 16; men ∾ carmen (improviseret), Sidon.; o. — tŭmultŭātim, adv.: i en Hast, paa en overilet og forvirret Maade, Sidon.; — [tumultus].

tŭmultŭātio, onis, f., [tumultuor]: larmende Uro el. Forvirring; - haec tumultuatio regem ··· revocare primos coëgit, Liv. 38, 2. — tŭmultŭo, are, v. n., Biform af flgd.: at være i Uro el. Forvirring, at larme, odl.; - quid sit, mihi expedi, Quid tumultues, Plaut. Rud. 3, 2, 14; — b) oftest in pass. impers.; - in castris Rom. tumultuari etc., Caes. B. G. 7, 61; cf. Liv. 36, 44, o. id. 25, 21; men id. 21, 16: cum Gallis tumultuatum verius, quam belligeratum. — tŭmultŭor, atus sum, 1, v. depon. n., [tumultus]: tumler mig, larmer el. støier, er i Uro el. Forvirring, odl.; - in otio tumultuaris, in tumultu es otiosus, auct. ad Her. 4, 15; cf. Plaut. Poen. 3, 1, 22; men Cic. Coel. 15, absol.: quid tumultuaris, soror? quid insanis? cf. id. Agr. 2, 37; men om Taleren: ne dicere quidem ··· sed tumultuari etc., Quintil. 10, 7, 12; ogs. om Foredraget, id. 7, prooem. 3; non perturbari ··· nec tumultuantem de gradu dejici, (alleg. med Henspillen paa Krigeren), Cic. Off. 1, 23; - tumultuari Gallias comperit, (at G. vare i Oprør), Suet. Galb. 9.

tŭmultŭōse, adv.: med el. under Larm el. Forvirring; - senatus tumultuose vocatus, tumultuosius consulitur, Liv. 2, 29; cf. id. ibd. 28; men om Rytteriet: paullo tumultuosius (pervagari), Caes. B. G. 7, 45; men Cic. Verr. 2, 14: hominem ··· quam tumultuosissime adoriri; cf. Suet. Calig. 45; af — tŭmultŭōsus, 3, [tumultus]: fuld af Larm el. Uro el. Forvirring, forbunden dermed; larmende, urolig, forstyrret, forvirret, odl.; - ∾ conciones, Cic. Fam. 2, 12; ∾ nuncius, Liv. 2, 24; ∾ actio, Quintil.; ∾ genus pugnae, Liv.; ∾ proelia, id.; men ∾ mare, Hor. Od. 3, 1, 26; men Liv. 4, 28: in otio tumultuosi, in bello segnes; - compar., Italiam longe, quam speraverat, tumultuosiorem reperit, Vell. 2, 74; ∾ litterae, Suet. Ner. 40; superl., quod tumultuosissimum pugnae erat, etc., Liv. 2, 10.

tŭmultus, us, (archaistisk ogs. i], m., [tumeo]; I) „egenl."; A) „alm.": pludselig Larm el. Forvirring, larmende Uro, Støi el. Spectakel el. Tumult, odl.; - magno cum strepitu ac tumultu castris egressi, Caes. B. G. 2, 11; quum omnia terrore ac tumultu streperent, Liv. 25, 25; cf. id. ibd. 23, oftere, ogs. Cic. Catil. 2, 12; men turbae ac tumultus concitatores, Liv.; men numquae trepidatio? numqui tumultus? etc., Cic. Dejot. 7; - „poet." ogs. in pl.; Inque repentinos convivia versa tumultus, Ovid. Met. 5, 5; cf. Hor. Sat. 2, 2, 126; - ligel. „poet." om et Uveir, odl.; vid. Hor. Od. 1, 16, 12, id. ibd. 3, 27, 17, o. ibd. 29, 63; ligel. ∾ pelagi coelique, Lucan.; ∾ maris, Senec. Herc. fur.; men Hor. Sat. 2, 2, 75: stomachoque tumultum (ferre: medføre Bugvrid); — B) „bes." i Krigssproget: pludseligt Udbrud af en Nabokrig, af et Oprør, odl.; - om Forskiellen imellem tumultus o. bellum s. Cic. Phil. 8, 1, hvor det ogs. heder: ita fit ··· ut bellum sine tumultu possit, tumultus sine bello esse non possit; cf. id. ibd. 5, 12: tumultum decerni, justitium edici, etc.; ligel. Liv. 34, 56: ob eas res tumultum esse decrevit senatus; men Caes. B. G. 1, 40: factum (ejus hostis periculum) nuper in Italia servili tumultu; cf. Liv. 41, 6; — II) „fig.", (oftest „poet."): Sindets Oprør el. Forvirring, lidenskabelig Forstyrrelse, odl.; - saal. miseros tumultus Mentis (summovere), Hor. Od. 2, 16, 10; cf. id. Sat. 2, 3, 208; - ogs. ∾ sermonis, (Talens Forvirring), Plin. 7, 10.

tŭmŭlus, i, m., [af tumeo, s. ogs. tumor o. tumidus ss. ll.]; I) „alm.": ophøiet Jordsmon, opkastet Høi, Jordhøi el. Høi, odl.; - in ea (planitie) tumulus terrenus satis grandis etc., Caes. B. G. 1, 43; cf. id. ibd. 2, 27: ex tumulo tela (conjicere); men ignis e specula sublatus aut tumulo, Cic. Verr. 5, 35; men tumulis prospectuque (delectari), id. Att. 14, 13; men ∾ silvestres, id. Catil. 2, 11; — II) „bes.": Gravhøi; - super terrae tumulum ··· statui columellam etc., vid. Cic. Leg. 2, 26; men id. Arch. 10: quum in Sigeo ad Achillis tumulum astitisset (Alexander); cf. Virg. Aen. 3, 322; - tumulo componere el. ponere el. condere, Ovid.; men carmen in tumuli marmore, vid. id. Trist. 3, 3, 72; - ∾ honorarius: Gravmonument el. Cenotaphium, Suet. Claud. 1; ogs. ∾ inanis, Virg. Aen. 6, 505; men ∾ Augusti, (den keiserlige Begravelse), Tac. Ann. 3, 3; cf. Liv. epit. 140.

tunc, adv. temp., [syncoperet af tum.ce, ligesom nunc af num.ce]: betegner et bestemt Tidspunkt, der falder sammen med et andet; I) „alm.": dengang, netop da, da først; (dog i denne Bem. sieldnere end tum); a) med tilhørende quum; - nisi quod in illa (crimina) tunc, quum omnia dicta sunt, testes dantur; hic in singulas res dabuntur, Cic. Verr. act. 1, 18; tunc est commovendum theatrum, quum ventum est ad ipsum illud ··· Plaudite, Quintil. 6, 1, 52, oftere; - forstærkes ogs. ved demum; Demum igitur, quum senex sis, tunc in otium Te colloces, Plaut. Merc. 3, 2, 9; cf. Colum. praef. § 33; — b) absol.; - Si herus peregre venit; Si. tunc tibi Chorda tenditur, Plaut. Most. 3, 2, 54; — II) „bes." om et bestemt forbigangen Tidspunkt: dengang, netop da, Grækernes τότε; a) med tilsvarende quum; - cujus erat tunc nationis, quum hinc abiit? Plaut. Capt. 4, 2, 107; Saepe legit flores, et tunc quoque forte legebat, Quum puerum vidit, Ovid. Met. 4, 315; — b) oftere absol., (tildels i Modsætn. af nunc); - quamobrem? quia nunc ajunt, quod tunc negabant, Cic. Rab. Post. 12; cf. id. Lael. 4; ligel. id. Phil. 7, 5: sed erat tunc excusatio oppressis ··· nunc nulla est; - Cives Romani tunc facti sunt Campani, Enn. Ann. 5, 2; Tunc pol ego donis privatus sum et perii, Plaut. Truc. 2, 7, 57; aegre tunc retenti sunt, quin oppidum irrumperent, Caes. B. C. 2, 13; cf. id. B. G. 7, 67, o. Justin. 1, 4.

tundo, tŭtŭdi, tunsum o. tūsum, 3, (forældt. pf. tuserunt, Naev.), v. a.; I) „egenl.": slaaer, støder, hamrer, odl.; - saal. om en Lictor: converso bacillo oculos misero tundere vehementissime, Cic. Verr. 5, 54; ligel. ibd.: quum jacenti latera tunderentur; men ∾ pectora manu, palmis, etc., Ovid., Virg.; ∾ terram pede, Hor. A. P. 430; - ∾ ulmum (picus), Plaut.; ∾ litus unda, Catull. 11, 4; cf. Hor. Epod. 17, 55; ∾ cymbala rauca, Propert., chelyn digitis, Stat.; Gens effrena virum Rhipaeo tunditur Euro, Virg. Ge. 3, 382; men ferrum rubens non est habile tundendo (er ikke tienligt til at hamres), Plin. 34, 43; - men m. græsk Construction: tunsae pectora palmis, Virg. Aen. 1, 481; - men som Ordsprog: uno opere eandem incudem ··· tundere, Cic. d. Or. 2, 39; — B) „bes.": støder el. knuser, odl.; - ∾ aliquid in pila, Plin., aliquid in farinam, id.; grana mali Punici tunsa, Colum.; cf. Virg. Ge. 4, 267; tunsum allium, Colum.; tusa testa, Vitruv.; — II) „fig.": med sin Tale ligesom at hamre derpaa el. at overvælde, ideligen at gientage, at bedøve dermed, odl.; - pergin' aures tundere? Plaut. Poen. 1, 3, 25; men pass.: Haud secus assiduis hinc atque hinc vocibus heros Tunditur, Virg. Aen. 4, 447; ligel. „poet." m. Objectsfætning, Propert. 4, 5, 35: tundat Amycle, Natalem Majis Idibus esse tuum;

men absol.: Tundendo atque odio denique effecit senex, etc., Ter. Hec. 1, 2, 48.

Tūnes, ētis, f.: en Kystby i Africa propria, (hod. Tunis), Liv. 30, 9 o. 36. — Tungri, orum, m.: Folk i Gallia Belgica, (hod. Tongern), Plin. 4, 31, Tac. Germ. 2, id. Hist. 2, 14, oftere; - sing. Tunger, Sil.

tŭnĭca, ae, f.: Tunikaen, den romerske Underklædning for begge Kiøn, Plaut., Cic., Hor.; - tunica med lange Ærmer (manicata, ogs. manuleata) gialdt som Tegn paa Umandighed, Cic. Catil. 2, 10, Gell. 7, 12; - som Ordsprog mærkes: tunica propior pallio est, Plaut. Trin. 5, 2, 30; — II) „overf.": Bedækning el. Beklædning, Hud el. Skal, velamentum, membrana; - Quum teretes ponunt tunicas aestate cicadae, Lucr. 4, 56; ∾ oculorum, Cels., Plin.; ∾ boletorum, id., corticis, id.

tunicatus, 3, s. und. flgd. — tŭnĭco, are, v. a.: at beklæde med en tunica, at beklæde; men som verb. fin. alene hos Varr. ap. Non.: Haec lanigeras detonderi docuit, tunicareque homulum; - derim. ofte o. clasſiſk in partic. tunĭcātus, 3: beklædt med en Tunika, i Underklæder, odl.; - ut exercitatione ludoque campestri tunicati uteremur, Cic. Coel. 5; - ds. „poet." om Landlivet: o soles, o tunicata quies! Martial. 10, 51; — b) „bes." ogs. om den ringere Almue, som sædv. færdedes i blot Tunika (el. uden Overklædningen Toga); - saal. tunicatus popellus, Hor. Ep. 1, 7, 65; cf. Cic. Agr. 2, 34: jam vero qui metus erat tunicatorum illorum? s. ogs. Tac. d. Or. 7; - endel. ogs. „overf.": bedækker med Hud el. Hind el. Skal; saal. tunicatum caepe, Pers. 4, 30. — tŭnĭcŭla, ae, f., demin. af tunica: en liden Tunika, en ringe Underklædning, Plaut., Varr.; - ds. „overf.": Hud el. Hind el. Skal; - ∾ oculorum, Plin.; ∾ stellionis, id.; men ∾ hordei, Fest. s. v. gluma, p. 98.

1. tŭor, tui, s. tueor ab in.; ds. — 2. tŭor, ōris, m.: Seen el. at see, Syn el. Skue el. Blik; (eftercl. Ord); - fila tenuia usque adeo, ut radios omnes nostri tuoris raritate transmittant, Appul. — *tūrālis (thur.), e: hørende til Røgelse, arca, Serv. ad Virg. Aen. 5, 745; o. — tūrārĭus, 3: = frgd.; - ∾ tibiae, (som blæses under Røgelseofferet), Solin.; (cf. Plin. 16, 66, ogs. Virg. Ge. 2, 193); — b) ds. subst. tūrārĭus, i, m.: en Røgelsehandler, Firmic., Tertull.; — not.: Vicus Turarius: en Gade i Roms 8de Region, Ascon. ad Cic. Verr. 1, 59.

turba, ae, f., τύρβα: larmende Forvirring el. Uorden el. Spectakel af en Mængde Mennesker, (efter Labeo: ἀπὸ τοῦ θορυβεῖν); - turbam multitudinis hominum esse turbationem et coetum, rixam etiam duorum, Digest.; quanta in turba quantaque in confusione rerum omnium viveremus, etc., Cic. Fam. 6, 6; cf. id. d. Rep. 1, 45: ut exsistat ··· ex optimatibus factio, ex populo turba et confusio; men vis belli et turba etc., id. R. Am. 32; ∾ fugientium, Caes. B. C. 2, 35; turba atque seditionibus (ali), Sall. Catil. 37; - ogs. in pl.: seditiones turbaeque populares, Quintil.; cf. Tac. Hist. 4, 1, o. Cic. Verr. 5, 12; - s. ogs. Ovid. Met. 12, 33 o. 214; — II) „overf."; A) „alm." (el. uden Hensyn paa Deltagernes Mængde): Larm el. Forvirring, Spectakel el. Tumult, odl.; - ecce autem nova turba atque rixa, Cic. Verr. 4, 66; Amphitruo actutum uxori turbas conciet, Plaut. Amph. 1, 2, 14; men Ter. Eun. 4, 4, 57: jam tum inceperat Turba inter eos; — B) „concret"; 1) en forvirret Mængde el. Hob el. Sværm af Mennesker; - qui in foro turbaque (sunt), Cic.; cf. id. Verr. 1, 52: praetoria turba referta (domus); men id. d. Senect. 23: quum ex hac turba et colluvione discedam; ∾ omnis Circi, Quintil.; ∾ discipulorum, id., Quiritium, Hor., clientium, id.; cf. id. Sat. 1, 10, 67; — 2) enhver Hob el. Sværm el. Mængde af andre Gienstande; - praeter vulgum turbamque animantum, Lucr. 2, 919; cf. Ovid. Met. 11, 44; ∾ materiai, Lucr.; ∾ arborum, Ovid., jaculorum, id.; - ∾ vulnerum, Plin., negotiorum, Plin. Ep.; ∾ inanium verborum, Quintil., argumentorum, id.; cf. id. 6, 1, 1: rerum repetitio ... turba valet.

turbāmentum, i, n., [turbo]: Middel til Oprør el. Forstyrrelse; - quaeque alia turbamenta vulgi, Tac. Hist. 1, 23. — turbāte, adv. af turbatus, 3, und. 1. turbo: forvirret, i Forvirring el. Uorden; - aguntur omnia raptim atque turbate, Caes. B. C. 1, 5. — *turbātĭo, onis, f.: Forvirring el. Uorden el. Forstyrrelse; - in hac turbatione rerum etc., Liv. 24, 28; cf. Flor. 4, 6; men ∾ coloris et vultus, Gell. 19, 1; o. — turbātor, ōris, m.: Urostifter el. Oprører; - turbatores vulgi erant tribuni plebis, Liv. 4, 48; cf. Tac. Ann. 3, 27; men turbator Germaniae (Arminius), id. ibd. 1, 55; ∾ otii, Senec.; — ds. fem. turbātrix, īcis; („poet." o. sield.); - Accumulat crebros turbatrix fama pavores, Stat. Theb. 4, 369; ∾ pacis, Prudent.; — [1. turbo]. — turbātus, 3, partic. o. adj. af 1. turbo.

turbella, ae, f., demin. af 1. turba: Forstyrrelse el. Larm el. Spectakel, odl.; (for- o. eftercl. Ord); - - tantas turbellas facio, Plaut.; cf. id. Pseud. 1, 1, 108, o. Appul. — turben, ĭnis, n., Biform af 2. turbo: Top el. Hvirvel, Tibull. 1, 5, 3, Charis. — turbĭde, adv. af turbidus: forvirret, uordenligen; - jactantibus se opinionibus inconstanter et turbide, Cic. Tusc. 4, 10; cf. Tac. Ann. 3, 12, o. Gell. 5, 9. — *turbĭdo, avi, atum, 1, v. a.: forvirrer, giør uklar; (eftercl. Ord); - ∾ aquam, Solin.; - ogs. „fig."; ∾ animae serenitatem versutiarum flatibus, Sidon.; o. — turbĭdŭlus, 3, demin.: noget urolig el. forvirret; - ∾ sensus, Prudent.; — [af flgd.].

turbĭdus, 3, [turba]; I) „egenl.": oprørt, urolig, stormende, forstyrret el. i Uorden, odl.; - ∾ tempestas, Plaut., Lucr., Cic., Caes.; ∾ imber, Virg.; ∾ coelum, Plin. Ep.; ∾ Auster, Hor.; ∾ aequora ponti, Lucr.; men ∾ tempestas telorum, Virg. Aen. 12, 283; men ∾ coma, Ovid. Her. 10, 16; — B) „bes." om flydende Sager: oprørt el. uklar, blandet el. mudret, odl.; - ∾ aquam (bibere), vid. Cic. Tusc. 5, 34; ∾ torrentes, (opp. puri fontes), Quintil. 12, 10, 19; cf. Virg. Aen. 6, 296; men auro turbidus Hermus, (som fører Guldsand), id. Ge. 2, 137; — II) „fig.": forstyrret el. forvirret, urolig el. oprørt, odl.; - perturbationes ··· sunt turbidi animorum concitatique motus, Cic. Tusc. 4, 15; cf. id. ibd. 1, 33; ∾ mores et fatui, Plaut.; ∾ ingenium, Tac.; cf. id. Ann. 1, 38: reduxit in hiberna turbidos (milites: de oprørske Soldater); men ex oculis se turbidus abstulit (forskrækket), Virg. Aen. 11, 814; ligel. ∾ (puella), Ovid. A. A. 3, 246; - ogs. c. gen.; C. Caesar turbidus animi, (som led af Sindsforstyrrelse), Tac. Hist. 4, 48; men turbidus irae, Sil.; men turbidus ira, Stat.; - ogs. om en Tilstand; quibus res timida aut turbida est, Plaut. Most. 5, 1, 11; cf. Enn. ap. Cic. d. Or. 1, 45; men Cic. Phil. 2, 16: homines quamvis in turbidis rebus sint; men ∾ casus, Tac. Ann. 16, 13; - compar., Pectora sunt ipso turbidiora mari, Ovid. Trist. 1, 11, 34; cf. Quintil. 3, 8, 60; superl., eo suffragio turbidissimus quisque delecti, Tac. Hist. 3, 49; ∾ actiones, Quintil.; — b) ogs. mærkes neutr. absol.; - si turbidissima sapienter ferebas, Cic. Fam. 6, 14; nisi quod in turbido minus perspicuum etc., Liv. 3, 40; cf. Tac. Hist. 1, 21; - „poet." ogs. som adv., Hor. Od. 2, 19, 6: mens ··· turbidum Laetatur, (føler en forvirret Glæde).

*turbĭnātĭo, onis, f.: Keglens tilspidsede Form; - ∾ piri, Plin. 15, 23; — turbĭnātus, 3: tilspidset i Form af en Kegle; - adamas ··· turbinatus in mucronem, Plin. 37, 15; cor homini ··· turbinato mucrone etc., id. 11, 69, o. — turbĭnĕus, 3: som bevæger sig

i en Kreds el. Hvirvel; - Corpora turbineo juvenilia vortice mersit (torrens), Ovid. Met. 8, 556; — [af 2. turbo].

1. **turbo**, avi, atum, 1, v. a., [turba]: bringer i Forvirring el. Uorden, forstyrrer el. oprører, odl.; I) „egentl."; - mare ··· ventorum vi agitari atque turbari etc., Cic. Cluent. 49; ligel. ∾ mare el. aequor, etc., Lucr., Hor. Epod. 15, 8, Ovid.; - men i Krigssproget: ∾ ordines, Liv. 3, 70, aciem peditum, id. 30, 18; hvf. „alleg." om Tordenskyerne, Lucr. 6, 376: Ancipiti quoniam bello turbatur utrimque; - ne comae turbarentur, Quintil.; ligel. ∾ capillos, Ovid.; men m. græsk Construction, id. Met. 4, 473: turbata capillos; - uvae recentes alvum turbant, Plin.; — B) at oprøre (Vandet), at giøre uklar el. mudret; - ipsos etiam pedibusque manuque Turbavere lacus, Ovid. Met. 6, 363; ∾ aquam limo, Hor. Sat. 1, 1, 60; — II) „fig.": at forstyrre el. forvirre, odl.; - qui omnia infima summis paria fecit, turbavit, miscuit, Cic. Leg. 3, 9; cf. id. N. D. 1, 13; men quantas res turbo! quantas moveo machinas! Plaut.; men id. Bacch. 4, 10, in.: quas meus filius turbas turbet; cf. Cic. Qu. Fr. 3, 1, 7: ne quid ille turbet, vide; men id. ibd. 9: quae palam in re publica turbantur; cf. Tac. Hist. 1, 85; men turbantur (testes: blive forvirrede) etc., Quintil. 5, 7, 11; men m. græsk Construction, vid. Virg. Aen. 8, 29: Aeneas, tristi turbatus pectora bello, etc.; - ogs. absol.: Dum ne reducam, turbent porro, quam velint, Ter. Hec. 4, 4, 12; ligel. quum repente turbare Fortuna coepit, Tac. Ann. 4, 1; cf. id. ibd. 3, 47; - men imperson.: undique totis Usque adeo turbatur agris, Virg. Ecl. 1, 11; cf. Cic. Sull. 20: si in Hispania turbatum esset, etc.; — III) partic. **turbātus**, 3, ogs. som adj.: forstyrret, oprørt, stormende; - turbatius mare ingressus, Suet. Calig. 23; cf. id. Tib. 69: turbatiore coelo etc.; — B) oftest „fig.": forstyrret, forfærdet, ude af sig selv; - hostes ··· inopinato malo turbati, Caes. B. C. 2, 12; oculis simul ac mente turbatus, Liv. 7, 26; turbatus religione simul ac periculo, Suet. Ner. 19; - populi voluntates turbatas placare, Cic. Planc. 4; seditionibus omnia turbata sunt, Sall. frgm.; turbata cum Romanis pax, Justin.; omnia soluta, turbata, atque etiam in contrarium versa, Plin. Ep. 8, 14; — not.: turbassit f. turbaverit, Cic. Leg. 3, 4, (e XII tabb.).

2. **turbo**, ĭnis, m., [1. turbo]: Hvirvel el. det Hvirvlede; df. I) Hvirvelvind, Orkan, ventus ··· se ipse concitans etc., Senec. Qu. N. 5, 13, hvor ogs. igneus turbo; ligel. in pl.: imbres, nimbi, procellae, turbines, etc., Cic. N. D. 3, 20; cf. poëta ap. Cic. d. Or. 3, 39, ogs. Lucr. 1, 274 o. 280, oftere; men lignelsesvis: (aliquem) tamquam turbine aliquo aut subita tempestate pervertere, Cic. Coel. 32; - ogs. i Apposition m. ventus; circumstabant navem turbines venti, Plaut. Trin. 4, 1, 16; — B) „fig.": en frækkelig Forstyrrelse el. Forvirring; - saal. Cic. Pis. 9, men „alleg.": qui in maximis turbinibus ac fluctibus rei publicae navem gubernassem; men id. Sest. 11: quum illi soli essent duo rei publicae turbines; - oftere „poet.": Fordærvelse, Elendighed; vid. Catull. 64, 149, o. Ovid. Met. 7, 614; men id. Am. 2, 9, 28: Nescio quo miserae turbine mentis agor; — II) Top el. Hvirvel (som Legetøi); vid. Virg. Aen. 7, 378 flgd.; f. ogs. turben s. 1.; - df. „overf.": enhver kegleformet Spids el. Figur; si duo turbines latissimis suis partibus jungantur, Plin. 37, 15; cf. Cic. Fat. 18; men turbines cardinum, (Dørstabler), Varr. ap. Serv. ad Virg. Aen. 1, 449; fremd. turbo conchae, vid. Plin. 9, 61; cf. Ovid. Met. 1, 336: turbine crescit ab imo (buccina); - ogs. det tilspidsede Hovede (verticillus) paa Tenen; vid. Catull. 64, 315; df. ogs. „poet." f. Tenen selv, Albinov. 1, 164; ogs. en Hexetop, hvorom Hor. Epod. 17, 7: Citumque retro solve, solve turbinem! — III) enhver hvirvlende el. roterende el. kredsformig Bevægelse; (saal. oftest „poet."); - cum coeli turbine ferri, Lucr.; ∾ lunae, id., ignium, id., teli (contorti), id.; men Virg. Aen. 12, 531: ingentis turbine saxi, (ved et Hvirvelkast dermed); ∾ Aegaeus, (Havhvirvel), Claudian.; ligel. ∾ rapax, Stat.; men momento turbinis (i det Herren svinger Slaven omkring: etslags Emancipation) exit Marcus Dama (bliver Slaven D. til Borgeren M.), Pers. 5, 78; men militiae turbine factus eques, (ved at stige el. avancere efter sin Tur), Ovid. Am. 3, 15, 6; - endel. ∾ vulgi, (den stimlende el. myldrende Mængde), Claudian. — 3. **Turbo**, ōnis, m.: Navnet paa en Gladiator, Hor. Sat. 2, 3, 310. — **turbor**, ōris, m., [1. turbo]: Uro el. Forvirring, Coel. Aur.

turbŭla, ae, f., demin. af turba: liden Folkehob, Appul. — **turbŭlente**, ogs. **turbulenter**, adv. af turbulentus: forvirret el. uordentligen, paa en forstyrret Vis el. Maade; - den første Form har Cic. Tusc. 4, 28: qui non turbulente humana patiuntur; - den anden Form har id. Fam. 2, 16: nos nihil turbulenter, nihil temere faciemus; - compar., egit de Caepione turbulentius, Cic. Part. or. 30; superl., ∾ regere, Sidon. — *__turbŭlentĭa__, ae, f.: Forstyrrelse, Forvirring, Tertull.; o. — **turbŭlento**, are, v. a.: at forstyrre el. forvirre, aliquem strepitu, Appul., totam civitatem, id.; — [af flgd.].

turbŭlentus, 3, [turba]; I) pass. el. om Ting og Begreber: urolig, forstyrret, oprørt, forvirret, odl.; - tam magna turbulentaque tempestate etc., Cic. Verr. 5, 10; ∾ loci Neptunii, Plaut.; ∾ aquam facere alicui bibenti, Phaedr. 1, 1; men ∾ concursio atomorum, Cic. Fin. 1, 6; - est igitur aliquid turbulentum in singulis hominibus, quod etc., id. d. Rep. 3, 66; heu edepol res turbulentas! Plaut. Epid. 1, 1, 68; cf. Cic. Caecin. 12; men id. D. N. 2, 28: quae res genuit falsas opiniones erroresque turbulentos et superstitiones paene aniles; - compar., turbulentior inde annus excepit, Liv. 2, 61; superl., illud meum turbulentissimum tempus profectionis tuo tranquillissimo praestat, id. Pis. 15; — II) act., oftere om Personer: som vækker Uro el. Forstyrrelse el. Forvirring, urolig, forstyrrende, odl.; - Decius fuit ut vita, sic oratione etiam turbulentus, Cic. Brut. 28; cf. id. d. Or. 2, 11 o. 31; ∾ tribuni, Tac. Hist. 2, 38; men Varr. ap. Gell. 13, 11: quod turba (Mængde af Gester) plerumque est turbulenta; - dog ogs. om Begreber; ∾ conciones etc., Cic. Att. 4, 3; ∾ consilia Antonii, id. ibd. 15, 4; - superl., ∾ tribuni plebis, Caes. B. C. 1, 5; ∾ leges, Suet. Caes. 16. — **turbystum**, i, n., i Malerkunsten: Middel, der bringer Farverne til at hefte, Plin. 33, 26.

turda, ae: Biform af turdus, Pers. 6, 24; (forkastes af Varr.). — **turdārium**, i, n., [turdus]: Bur til Kramsfugle, Varro. — **Turdētāni**, orum, m.: Folk i Hisp. Baet., (i Egnen om d. nuv. Sevilla), Liv. 21, 6, oftere; - men m. comisk Henspillen paa turdus, Plaut. Capt. 1, 2, 60. — **Turdŭli**, orum, m.: østlige Naboer af d. frgd., Varr. R. R. 2, 10; — B) df. **Turdŭlus**, 3: turdulisk, bellum, Liv. 34, 20. — **turdus**, i, m.: Drosselen el. Kramsfuglen, Plin. 10, 36, Varr., Colum., Hor., Martial., o. A.; — II) „overf.": Havdrosselen, etslags Søfisk, Plin. 32, 53, Varr., Colum., Quintil. 8, 2, 7. — **tūrĕus** (thur.), 3, [tus]: af el. med Røgelse; - ∾ virga, Virg. Ge. 2, 117, Ovid., planta, Colum.; ∾ grana, Ovid. Fast. 4, 410; ∾ dona, Virg. Aen. 6, 225; men ∾ altaria, (hvorpaa der offres Røgelse), Stat. Theb. 4, 412.

turgĕo, rsi, ēre, v. n.: at være opsvulmet el. hoven, at staae ud el. frem, at bugne af Fylde, odl.; - si lienes turgent, Cato; turgent ora (ab ictu), Ovid. Fast. 3, 757; ∾ lumina gemitu, Propert.; ∾ mamma, Plin.; laeto turgent in palmite gemmae, Virg. Ecl. 7, 48; ∾ frumenta, id.; ∾ uva mero, Martial.; cf. Juvenal. 14, 138; — II) „fig.": at være ligesom opsvulmet af Harme el. Lidenskab; - Tota turget mihi uxor nunc, scio,

domi, Plaut. Most. 3, 2, 10; — B) „bes." ogs. om Talen og Taleren: at være svulstig el. overdreven; – oratio ··· quae turget et inflata est, auct. ad Her. 4, 10; men Hor. A. P. 27: professus grandia turget; ds. — turgesco, ĕre, v. inch. n.: at svulme el. hovne; – ne aqua in eorum corpore turgescat, Varr.; ∾ semen in agris (at spire), Ovid. Am. 3, 10, 11; ∾ virgulta, Plin.; – ogs. at blive fyldig, Quintil. 11, 3, 28; men ∾ somno, (blive tyk el. fed deraf), Pers. 5, 56; — II) „fig.": lidenskabeligen at opbruse, odl.; – sapientis animus ··· numquam turgescit, numquam tumet, Cic. Tusc. 3, 9; cf. poëta ibd.: Corque meum penitus turgescit tristibus iris, etc.; men turgescit vitrea bilis, Pers. 3, 8; — B) „bes." ogs. om Talen: at blive svulstig; – dicendi genus, quod ··· immodico tumore turgescit, Quintil. 12, 10, 73.

turgĭdŭlus, 3, demin. af flgd.: noget opsvulmet el. hoven; – ∾ ocelli flendo, Catull. 3, 18; ∾ recemi, Paul. Petroc. — *turgĭdus, 3: opsvulmet, hoven, udstaaende, odl.; – membrum tumidum ac turgidum, Cic. Tusc. 3, 9; ogs. m. oculi, Plaut., labra, Martial., venter, Appul.; men aqua subter cutem fusa turgidus, (d. e. vattersottig), Plin. 7, 46; men (haedus), Cui frons turgida cornibus, Hor. Od. 3, 13, 3; ∾ mare, id.; men ∾ fluvii hiberna nive, id. Od. 4, 12, 4; ∾ vela vento, id., Ovid.; — II) „fig." ogs. om Talen og om den Talende: svulstig, overdreven; – ∾ oratio, Petron. Sat. 2; men ∾ Alpinus, vid. Hor. Sat. 1, 10, 36; men nec quos etc., Turgidus alloqueris fastu, Claudian.; o. — turgor, ōris, m.: opsvulmet Beskaffenhed; – distentus magno cum turgore, Capella; — [turgeo].

Tūrĭānus, 3, s. und. Turius. — tūrĭbŭlum (thur.), i, n., [tus]: Røgelsepande el. Røgelsekar, Cic. Verr. 4, 21, Liv. 29, 14; — II) „overf.": en Benævnelse paa Stiernebilledet Ara, Germ. Arat. 390, Vitruv. — tūrĭcrēmus (thur.), 3, [tus, cremo]: som brænder Røgelse; (poetisk Ord); – ∾ arae, Lucr., Virg.; ∾ foci, Ovid., ignes, Lucan. — tūrĭfer (thur.), a, um, [tus, fero]: som bærer el. bringer Røgelse; – ∾ Indus, Ovid.; ∾ Sabaei, Val. Fl.; ∾ trabes, Claudian.; ∾ regio, Plin. 6, 26; men ∾ gentes, (som offre Røgelse til Afguderne), Prudent. — *tūrĭfĭcātor (thur.), ōris, m.: som offrer Røgelse til Afguderne, Augustin.; o. — tūrĭfĭcātus (thur.), i, m.: som har offret Røgelse til Afguderne (for at undgaae Forfølgelse), Cyprian.; — [tus, facio]. — tūrĭlĕgus (thur.), 3, [tus, lego]: som samler Røgelse; – ∾ Arabes, Ovid. Fast. 4, 569. — turĭo, ōnis, m.: ung Gren, Skud, Colum. 12, 50. — Tŭrĭus, a: romersk Slægts- og Personsnavn; – vid. Cic. Fam. 12, 26, o. Hor. Sat. 2, 1, 49; — B) ds. Tŭrĭānus, 3, hereditas, vid. Cic. l. c.; men ∾ cassia, (en egen Art deraf), Digest.

†turma, ae, f.: en Afdeling af de romerske Ryttere, d. 10de Del af en ala, (30 til 32 Mand stærk), Esqvadron, odl., Varr. L. L. 5, 16, Caes. B. G. 4, 33, oftere, Cic., Hor., o. A.; — II) „overf." o. „alm.": Trop el. Skare, Hob el. Sværm, odl.; – in turma inauratarum equestrium (statuarum), Cic. Att. 6, 1; ∾ immanis (Titanum), Hor. Od. 3, 4, 43; cf. id. Carm. Sec. 38; ∾ Gallica, Ovid. Am. 2, 13, 18, (d. e. Isis-præsterne); ds. — turmālis, e: hørende til en Rytterhob el. en Esqvadron; ogs. subst. turmalis, is, m.; – Manlius ··· cum suis turmalibus etc., Liv. 8, 7; cf. id. 25, 18; — II) „overf."; – non sanguine cretus Turmali, (som ikke nedstammer fra Ridderstanden), Stat. Silv. 5, 2, 17; men Ordspillet: turmales displicere (sibi: at Mængden ikke behagede ham), vid. Cic. d. Or. 2, 65; – men neutr. som adv., Stat. Theb. 4, 10: (Bellona) Mixta viris turmale fremit, (som en hel Turma el. Esqvadron); — turmārii, orum, m.: som recrutere Turmerne el. Esqvadronerne, Cod. Theod.; o. — turmātim, adv.: turmevis el. esqvadronvis; – equites ··· se turmatim explicare coeperunt, Caes. B. C. 3, 93; cf. Liv. 5, 39, oftere, o. A.; — II) „overf." o. „alm.": hobevis el. skarevis, i hele Hobe el. Skarer; – proelia pugnasque Edere turmatim certantia (corpora videbis), Lucr. 2, 117.

Turnus, i, m.: en rutulisk Fyrste, som Æneas fældede; – vid. Liv. 1, 2, Virg. Aen. 7, 344 flgd., o. Ovid. Met. 14, 451 flgd. — Tŭrŏnes, um, m.: Folk i Gall. Lugd., ved Floden Liger, (hvor nu Tours); vid. Caes. B. G. 2, 35, oftere, Plin. 4, 32, o. A.; – hede fild. Turoni, orum, Tac. Ann. 3, 41, Ammian.; — B) ds. Tŭrŏnĭcus, 3: turonisk, ecclesia, Sulpic. Sev. Vit. S. Mart. 9.

turpĭcŭlus, 3, demin. af turpis: noget hæslig el. styg; – ∾ nasus, Catull. 41, 3; ∾ res quaedam in collo suspenditur, Varr. L. L. 7, 5; — II) „fig.": noget smudsig el. ækel; – tantum interest, quod gravitas honestis in rebus severe, jocus in turpiculis et quasi deformibus ponitur, Cic. d. Or. 2, 61. — turpĭfĭcātus, 3, [turpis, facio]: ligesom hæsliggiort, hæslig, smudsig; ds. „fig.": illa depravatio et foeditas turpificati animi etc., Cic. Off. 3, 29. — Turpĭlĭus, a: romersk Slægts- og Personsnavn; – Sex. Turpilius: romersk Comoediedigter, Samtidig og Ven af Terentius; – s. ogs. Cic. Fam. 7, 21. — turpĭlŏquĭum, i, n., [turpis, loquor]: ækel el. utidig Tale, Tertull. — turpĭlucrĭcŭpĭdus, i, m., [turpis, lucrum, cupidus, 3]: som søger skammelig Vinding; som Skældsord, Plaut. Trin. 1, 2, 63. — Turpio, onis, s. und. Ambivius.

turpis, e; I) „egenl.": hæslig el. ækel (for Sandserne); – aspectum deformem atque turpem habere, vid. Cic. Off. 1, 35; Qui lubet spectare turpes, pulchram spectandam dare? Plaut. Poen. 1, 2, 125; cf. ibd. 94: Lepidi mores turpem ornatum facile factis comprobant; ligel. ∾ vestitus, Ter. Phorm. 1, 2, 57; men ∾ colores foeda specie, Lucr. 2, 421; ogs. m. pes, rana, pecus, macies, Hor., scabies, podagrae, Virg.; men ∾ toral (smudsig), Hor. Ep. 1, 5, 22; cf. Virg. Aen. 5, 358; – ogs. om en ubrugelig Ordform, Cic. Orat. 47: quid, si etiam abfugit turpe visum est? – superl., Simia quam similis, turpissima bestia, nobis! Enn. Ann. 11, 15; — II) oftest „fig." o. „ethisk": hæslig, skammelig, skændig, odl.; – Pulchrum ornatum turpes mores coeno pejus collinunt, Plaut. Most. 1, 3, 133; ∾ fuga, (opp. gloriosa mors), vid. Cic. Fin. 2, 30; cf. id. Quint. 15, o. id. Font. 11; ligel. id. Off. 1, 34: luxuria quum omni aetati turpis, tum senectuti foedissima est; men nihil esse obscenum, nihil turpe dictu, vid. id. Fam. 9, 22; res turpes (facere), id. Lael. 12; ∾ formido, Virg., repulsa, Hor., senecta, id.; men Cic. Quint. 31: non turpis ad te (reus), sed miser confugit; cf. Hor. Ep. 1, 2, 25: Sub domina meretrice ··· turpis; s. ogs. id. Sat. 2, 7, 55; – compar., quid hoc turpius? quid foedius? Cic. Phil. 2, 34; nec eorum moribus (abl.) turpius quicquam ··· quam etc., Caes. B. G. 4, 2; superl., iste omnium turpissimus et sordidissimus, Cic. Att. 9, 9; cf. id. R. Am. 18; ∾ fuga, Caes.; ∾ quaestus, Crass. ap. Cic. d. Or. 2, 55; quod quidem mihi videtur esse turpissimum, id. Tusc. 2, 4; — b) neutr. absol.; – nec honesto quicquam honestius, nec turpi turpius, Cic. Fin. 4, 27; ligel. in plur.: in eodem pectore nullum est honestorum turpiumque consortium, Quintil. 12, 1, 4; men „poet.": Turpe senex miles, turpe senilis amor, Ovid. Am. 1, 9, 4; – oftere ogs. turpe est (el. turpe) m. Subjectssætning; saal. Cic. Off. 2, 22: habere quaestui rem publicam, non modo turpe est, sed sceleratum etiam et nefarium; cf. id. Lael. 17; ligel. id. ibd. 26: quid autem turpius, quam illudi? cf. id. ibd. 21; – ogs. findes turpe „poet." f. adv. turpiter; saal. Catull. 42, 7: Quae sit, quaeritis? illa,

quam videtis Turpe incedere, mimice ac moleste; ligel. turpe gemens, Stat. Theb. 3, 336.

turpĭter, adv. af turpis: hæsligen, stygt, fælt; — ut turpiter atrum Desinat in piscem etc., Hor. A. P. 3; ligel. quamvis ··· Turpiter obliquo claudicet ille pede, Ovid. Am. 2, 17, 19; — II) oftest „fig." o. „ethisk": hæsligen el. smudsigen, skammeligen el. skændigen, odl.; — aderit temperantia, quae te turpiter et nequiter facere nihil patiatur, Cic. Tusc. 3, 17; cf. id. Att. 9, 7; ∾ se in castra recipere (feigt), Caes. B. G. 7, 20; cf. ibd. 80: recte ac turpiter factum; men ut turpiter potius, quam calamitose etc., vid. Cic. Off. 3, 29; ∾ derideri, Phaedr. 1, 25; cf. Hor. A. P. 284; — compar., Turpius ejicitur, quam non admittitur hospes, Ovid. Trist. 5, 6, 13; superl.; Empedocles ··· in deorum opinione turpissime labitur, Cic. N. D. 1, 12.

turpĭtūdo, inis, f., [turpis]: Hæslighed, Styghed, Fælhed, odl.; — turpitudo ··· si in deformitate corporis habet aliquid offensionis, quanta etc.? Cic. Off. 3, 29; ligel. virtutis laude turpitudinem (corporis) tegere, Appul.; — II) oftest „fig." o. „ethisk": Skam el. Skændsel, Smudsighed el. Slethed el. Gemenhed, odl.; — (cui reo) nullum probrum, nullum facinus, nulla turpitudo ··· ab accusatore objiceretur, Cic. Font. 12; ligel. m. dedecus, labes, id. Phil. 7, 5; ligel. m. infamia, id. Verr. act. 1, 16; cf. id. Tusc. 2, 27: fugiendae turpitudinis adipiscendaeque honestatis causa (omnia facere); — ogs. anden Hæslighed el. Anstødelighed; verborum turpitudine et rerum obscenitate vitanda, Cic. d. Or. 2, 59; turpitudo generis (smudsig Herkomst) opprobrio multis fuit, Quintil. 3, 7, 19.

turpo, avi, atum, 1, v. a., [turpis]: giør hæslig, skænder el. tilsmudser, odl.; (oftest „poet."); — ∾ capillos sanguine, Virg.; cf. Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 35, o. Virg. Aen. 12, 611; men turpat frontem (cicatrix), Hor. Sat. 1, 5, 61; cf. id. Od. 1, 13, 10, o. id. ibd. 4, 13, 12; ligel. Tac. Hist. 5, 4: memoriā cladis, qua ipsos scabies quondam turpaverat; — II) „fig." o. ethisk: vanærer, beskæmmer, skænder; — Caesar quum quosdam ornare voluit ··· ornamenta ipsa turpavit, (Cic.?) frgm. ap. Hieronym.; Hic et mente Lacon ··· Nec turpavit avos, Stat. Theb. 8, 432; cf. id. ibd. 10, 431.

Turrānĭus, a: romersk Slægts- og Personsnavn; — vid. Varr. R. R. 2 praef., o. Cic. Att. 1, 6, oftere, ogs. id. Phil. 3, 10, Tac. Ann. 1, 7, o. Ovid. Pont. 4, 16, 29; — B) df. Turrānĭus, 3: benævnt efter en vis T.; — ∾ pira, Colum., Plin., (en Art deraf). — turrĭcŭla, ae, f., demin. af turris: lidet Taarn, Vitruv.; — II) „overf." f. pyrgus: taarnformet Bæger, hvori Terningerne rystes for at kastes i Brettet, Martial. 14, 16, (i Overskriften). — turrĭger, ĕra, ĕrum, [turris, gero]: som bærer et Taarn el. Taarne; — ∾ humeri elephantorum, Plin. 11, 1; ∾ moles, Sil., urbes, Virg., ripae, Claudian., carinae, Lucan.; — II) som adj. propr., Turrigera, ae, f.: Epithet til Gudinden Cybele, der afbildes med en Taarnkrone (som den personificerede Jord med dens befæstede Stæder); — saal. ∾ Cybele, Ovid., dea, id.; ligel. ∾ Ops, vid. id. Trist. 2, 24.

turris, is, f., τύῤῥις: et Taarn; — concionari ex turri alta, Cic. Tusc. 5, 20; excelsae graviore casu Decidunt turres, Hor. Od. 2, 10, 10; ∾ altae, id., Dardanae, id.; — navnl. ogs. i Krigssproget, dels til Forsvar, Caes. B. G. 5, 40, o. ibd. 6, 29, oftere; dels som Beleiringsmaskine, id. ibd. 3, 21, Cic. Fam. 15, 4, Liv. 32, 17; ogs. en Maskine paa Elephantens Ryg, id. 37, 40, ogs. til Skibsbrug, id. ibd. 24, oftere; — II) „overf."; A) høi Bygning, Slot el. Borg, odl.; — saal. Hor. Od. 1, 4, 13: pauperum tabernas Regumque turres etc.; ∾ regia, Ovid. Met. 8, 14, Maecenatiana, Suet. Ner. 38; — B) taarnformet Duehus el. Dueslag, Varr. R. R. 3, 3; — C) firkantet Slagorden, Cato ap. Fest. s. v. serra, p. 344; cf. Gell. 10, 9.

turrītus, 3, [turris]: forsynet el. besat med Taarne; (oftest „poet."); — ∾ moenia, Ovid., castella, Lucan.; ∾ muri, Ovid., elephanti, auct. B. Afr. 30 o. 41, ogs. Plin. 8, 7; cf. Lucret. 5, 1301; ∾ puppes, Virg. Aen. 8, 693; s. ogs. und. turriger, nr. I; — B) som adj. propr., Turrita, ae, f.: Epithet til Cybele; (s. und. turriger, nr. II); — ∾ dea, Propert.; ligel. ∾ Berecynthia mater, Virg. Aen. 6, 585; cf. Ovid. Fast. 4, 219 flgd.; — II) „overf.": taarnformet el. taarnhøi; — ∾ scopuli, Virg. Aen. 3, 536; — ∾ corona, Lucan. 2, 358, (d. e. høi Frisur); ligel. ∾ caput, Prudent., o. ∾ vertex, Hieronym.

tursĭo, onis, m.: en Fisk af Delphinarten, det lille Marsvin, (delphinus phocaena L.), Plin. 9, 11. — turtur, ŭris, m.: Turtelduen, (columba turtur L.); — vid. Plin. 10, 52 flgd.; ∾ niger, vid. Ovid. Her. 15, 38; s. ogs. Virg. Ecl. 1, 59, Juvenal., Martial., o. A.; df. — turtŭrilla, ae, f., demin.: liden Turteldue; df. „overf." og spottende: quos publica quies, aliis laborantibus molliter habet, turturillae sunt, Senec. Ep. 96. — turunda, ae, f.: aflang Deimasse til Stopning af Gæs, Cato, Varr.; — b) ogs. etslags Offerkage, Varr. ap. Non.; — II) tapformet Charpi til Saar, Cato, Scribon.

tus (ogs. thus), gen. tūris, n., [ctr. af θύος, τό]: Røgelse; — tura praeter Arabiam nullis etc., Plin. 12, 30; cf. Virg. Ge. 1, 57; tus accendere (tænde, offre), Cic., Liv.; dare tura pro aliquo, (offre for nogens Vel), Ovid. Trist. 2, 59; men tria tura, id. Fast. 2, 573, (i. e. trina grana turis); men mascula tura, (i hele Korn el. den stærkeste Røgelse), Virg. Ecl. 8, 65; men lacrimae turis (som rundkornet), Ovid. Met. 15, 394; s. ogs. Hor. Od. 1, 30, 3, o. id. ibd. 1, 36, in., oftere, o. A.; — II) tus terrae: en Benævnelse paa Planten chamaepitys, Plin. 24, 20.

Tuscanicus, o. Tuscanus, 3, o. Tusce, adv., s. und. flgd. — Tusci, orum, m.: en anden Benævnelse f. Etrusci: Indvaanerne af Etrurien, Tuskerne el. Etruskerne; — vid. Mela 2, 4, Liv. 2, 51, o. id. 5, 33 o. 45, ogs. Cic. Div. 2, 51, o. A.; — B) df. 1) Tuscus, 3: hørende til el. benævnt efter Tuskerne el. Etruskerne, tuskisk, el. etrurisk, mare, Mela, Plin., Cic., Liv., Hor., o. A.; ligel. ∾ aequora, Hor.; men ∾ amnis, id. Sat. 2, 2, 33, Ovid.: den fra Etrurien ind i Latium flydende Tiberis; ogs. ∾ flumen, Ovid.; ogs. ∾ alveus, Hor. Od. 3, 7, 28; — ∾ dux, Ovid. Fast. 4, 884, (d. e. Mezentius); ∾ eques, Martial. 8, 56, (d. e. Mæcenas); men ∾ vicus, (Gade i Rom, som ikke var i det bedste Rygte), Varr., Liv., Tac., o. A.; — b) df. Tusce, adv.: i det tuskiske el. etruriske Sprog, paa Tuskisk el. Etrurisk; — ∾ dicere, Gell. 11, 7; cf. Varr. ibd. 2, 25; — 2) Tuscānus, 3: = frgd., dispositiones, (i etrurisk Maner), Vitruv. 4, 6; — 3) Tuscānĭcus, 3: = frgd., impluvium, Varr., Vitruv., Plin.; ∾ signa, id. 34, 16, (i etrurisk Maner, el. af etrurisk Arbeide); ligel. ∾ Apollo, id. ibd. 18; ligel. ∾ statuae, Quintil. 12, 10, in.

Tuscŭlanensis, e, Tusculānum, i, o. Tusculanus, 3, s. und. 2. Tusculum. — 1. tuscŭlum (thusculum), i, n., demin. af tus: en Smule Røgelse, Plaut. Aul. 2, 8, 15. — 2. Tuscŭlum, i, n.: ældgammel By i Latium, (hod. Frascati); — vid. Liv. 2, 15 flgd., o. id. 6, 33 flgd., ogs. Cic. Div. 1, 43, oftere, Hor. Epod. 1, 29, o. A.; — B) df. 1) Tuscŭlānus, 3: hørende til el. benævnt efter Tuskulum, tuskulansk, ager, Varr., populus, Liv. 8, 37, colles, id. 3, 7, aqua, Cic. Balb. 20; — bb) df. subst.; a) Tuscŭlānum, i, n., (sc. praedium): Navnet paa flere Landgodser el. Lyststeder ved Byen Tuskulum; — efter et sligt Cicero tilhørende Landsted benævnes et af hans philosophiske Skrifter: Tusculanae disputationes; — andre slige Tusculana omtales Cic. d. Or. 1, 7, o. id. ibd. 2, 3, ogs. id. Fin. 3, 2, oftere; — β) df. Tuscŭlānenses dies, (som til-

bringes paa Tuskulum), Cic. Fam. 9, 6; — b) Tuscŭlāni, orum, m.: Indvaanerne af Tuskulum, Tuskulanerne, Plin. 3, 9, Cic. Off. 1, 11, oftere, o. A.; — 2) Tuscŭlus, 3, „poet." f. Tusculanus: tuskulansk, tellus, Tibull., Martial., colles, id., moenia, Sil.; — b) df. pl. subst., Tuscŭli, orum, m.: Indvaanerne af Tuskulum, Tuskulerne, Martial. 7, 31; — 3) Tuscŭlānensis, e, f. ovenfor. — Tuscŭlus, 3, f. und. 2. Tusculum. — Tuscus, 3, f. und. Tusci.

tussēdo, ĭnis, f., [tussis]: Hoste, Appul. — †tussĭcŭla, ae, f., demin. af tussis: liden el. svag Hoste, Cels., Plin. Ep. 5, 19; df. — tussĭcŭlāris, e: tienlig imod Hoste, medicamenta, Coel. Aur.; ∾ herba: = tussilago, id.; o. — tussĭcŭlōsus, 3: tilbøielig til at hoste; - ∾ senilis aetas, Coel. Aur. — tussĭcus, i, m.: som lider af Hoste, Firmic.; — tussĭlāgo, ĭnis, f., (ogs. bechion): en imod Hoste tienlig Plante, germ. Huflattich, Plin. 26, 16; o. — tussio, ire, v. n.: at hoste, at have Hoste; - Forte si tussire occoeperit, ne sic tussiat, Ut etc., Plaut. Asin. 4, 1, 49; ∾ male, Hor., crebro, Quintil., acerbum, Martial.; f. ogs. id. 1, 20: totis tussire diebus, etc.; — 2) partic. tussiens, tis, ogs. som subst.: nuces tussientibus inimicae, Plin. 23, 77; af — tussis, is, (im, i), f.: Hoste; - ∾ sicca, Cels., aspera, Martial., anhela, Virg; - ogs. in pl., Ter. Heaut. 2, 3, 132. — tūsus, 3, partic. af tundo.

*tūtācŭlum, i, n.: Beskyttelsesmiddel, Prudent.; — tūtāmentum, i, n., ligesom frgd.: Værn el. Beskyttelse derimod; („poet." o. efterel.); - (loricam) ··· decus et tutamen in armis, Virg. Aen. 5, 262; - ogs. in pl.; ∾ domorum aut vestium, Arnob.; — tūtāmentum, i, n.: = frgd., Liv. 21, 61; - ogs. in pl.: ∾ sermonis, Appul.; — Tutānus, i, m.: en Benævnelse paa Hercules, som romersk Skytsgud imod Hannibal; vid. Varr. ap. Non. 148, 2; — tūtātio, onis, f.: Beskyttelse, Firmic.; o. — tūtātor, ōris, m.: en Beskytter; - periculosis tutator, Appul. — [1. tutor].

1. tute, pronom., f. und. tu. — 2. tūte, adv., [tutus, tueor]: sikkert, trygt, uden Fare; - Crede huic tute, Plaut. Trin. 1, 2, 102; eum tute vivere, qui honeste vivat, auct. ad Her. 3, 5; - compar., ut ubivis tutius, quam in meo regno essem, Sall. Jug. 14; cf. Caes. B. G. 3, 13, oftere; ligel. usitatis tutius utimur, Quintil. 1, 5, 71; superl., nam te hic tutissime fore puto, Pompej. ap. Cic. Att. 8, 11, A.

tūtēla, ae, f., [1. tutor]; I) „egenl."; A) „alm.": Bevaring el. Bevogtning, Beskyttelse el. Forsorg; - ecquis his foribus tutelam gerit? Plaut. Trin. 4, 2, 28; ∾ villarum, (Opsynet dermed), Plin., pecudum, Colum.; lanae tutelam praestant contra frigora, Plin.; - tutelam tenuiorum in se conferre, (overtage deres Forsørgelse), Suet. Caes. 68; esse in tutela alicujus, (blive beskyttet deraf), Cic. Prov. cons. 14; cf. id. N. D. 3, 22; men id. Mur. 10: omnia haec nostra studia ··· latent in tutela ac praesidio bellicae virtutis; f. ogs. id. d. Or. 1, 53, Hor. Od. 2, 17, 23, Propert. 3, 11, 41; — B) „bes." i Retssproget: den ved Lovene overdragne Forsørgelse for Mindreaarige og Sindssvage, et Formynderskab; - fraudare pupillum, qui in tutelam pervenit, Cic. R. Com. 6; men id. d. Or. 1, 39: antequam in suam tutelam venisset, (før han var bleven myndig); cf. Suet. Claud. 10, o. Senec. Ep. 33; men Hor. Sat. 2, 3, 218: si etc., ad sanos abeat tutela propinquos; cf. Cic. Off. 1, 35; — II) „overf." o. „concret"; A) act.: Beskyttelse, d. e. som yder Beskyttelse, en Beskytter el. Vogter; - templi tutela fuere (Philemon et Baucis), Donec etc., Ovid. Met. 8, 711; ligel. Hor. Od. 4, 14, 43, til Augustus: o tutela praesens Italiae, etc.; men id. Ep. 1, 1, 103, til Mæcenas: rerum tutela mearum Quum sis, etc.; - navnl. heder ogs. ∾ navis: det paa Bagstavnen anbragte Billede af en Skytsgud; vid. Senec. Ep. 76, Ovid. Trist. 1, 10, in., o. A.; men id. Met. 3, 617: prorae tutela Melanthus, (som fører Opsigt over Forstavnen); men ∾ loci: et Steds Skytsgud, Petron. Sat. 57, o. A.; — B) pass.: den beskyttede Person el. Gienstand; 1) „alm." (o. poet.); - Deliae tutela deae, etc., vid. Hor. Od. 4, 6, 33; cf. Propert. 4, 8, 3; — 2) „bes." i Retssproget: som staaer under Formynderskab, en Myndling, Digest.; navnl. ogs. om Myndlingens Formue; - de tutela legitima ··· nihil usucapi posse, Cic. Att. 1, 5; cf. id. Flacc. 34.

*tūtēlāris, e: hørende til Beskyttelse el. Bevaring; navnl. i Retssproget: hørende til et Formynderskab; - ∾ causa, Digest.; men ∾ praetor, (som fører Opsigt derover), Capitolin. M. Aurel. 19; — II) ∾ dii: visse Steders Skytsguder, Macrob.; — tūtēlārius, i, m.: som besørger noget, navnl. Opførelsen af en Bygning, Plin. 34, 17; — tūtēlātor, ōris, m.: en Beskytter, Epithet til Genius, Capella; — tūtēlātus, 3: som staaer under særskilt Bestyrelse; - ∾ genus agri, Aggen. d. Lim. Agr. ap. Goes.; o. — Tūtēlīna, (Tutilina), ae, f., (sc. dea): Skytsgudinde, navnl. for Byen Rom, Varr. L. L. 5, 34, o. id. ap. Non.; - ogs. Skytsgudinde for Kornet el. Sæden, Plin. 18, 2, Macrob., o. A.; — [tutela].

1. tuto, abl. som adv. af tutus, f. und. tueor, nr. III. — 2. tūto, are, activ Biform til 2. tutor: beskytter, Naev. o. Pacuv. ap. Non., ogs. Plaut. Merc. 5, 2, 24; - df. pass.: Patria et prognati tutantur, servantur, etc., Plaut. Amph. 2, 2, 20; men Cic. Sull. 21, er den passive Bem. uvis, (da man ogs. f. conservari læser conservare); - tutata possessio, Symmach. — 1. tūtor, ōris, m., [tueor]: en Beskytter; I) „alm."; - ∾ finium (Silvanus), Hor. Epod. 2, 22; cf. Suet. Tit. 6: participem atque etiam tutorem imperii agere; — „bes." i Retssproget: Formynder el. Curator (for Mindreaarige, el. for Fruentimre, el. for Sindssvage); - vid. Cic. d. Or. 1, 53; ligel. id. Att. 12, 28: tutor sum liberis ejus; f. ogs. id. Mur. 12, o. Liv. 39, 9; — II) ogs. „overf."; - orbae eloquentiae quasi tutores relicti etc., Cic. Brut. 96; cf. id. d. Rep. 2, 29, o. Ovid. Trist. 3, 14, 16.

2. tūtor, atus sum, 1, v. depon. a., [tueor]: bevarer, beskytter, forvarer; - ∾ rem domini, (om Slaven), Plaut.; ∾ rem parentum, (om Sønnen), id.; men ∾ Res Italas armis, Hor. Ep. 2, 1, in.; ∾ urbem muris et situ etc., Liv.; ∾ se vallo, id.; cf. Tac. Ann. 6, 41; ∾ rem publicam, Cic., provincias, id.; cf. Hor. Ep. 1, 18, 81, ogs. Sall. Jug. 85; men ∾ sua ab ira alicujus, Liv. 6, 26; men Plin. 7, praef.: natura arbores cortice a frigoribus et calore tutata est; men Cic. N. D. 2, 57, (om Kinderne): ∾ oculos ab inferiore parte; — II) „overf.": at holde borte, at afværge; - ipse praesentem inopiam, quibus poterat subsidiis, tutabatur, Caes. B. C. 1, 52. — *tūtōrius, 3: formynderlig; - ∾ nomine regnum administrare, Justin. 30, 3; o. — tūtrix, icis, f.: Formynderske, Cod. Just.; — [1. tutor].

tŭtŭlātus, 3: som bærer Haarfletningen tutulus, Enn. ap. Varr. L. L. 7, 3, o. Fest. s. v. tutulum, p. 354 flgd.; af — tŭtŭlus, i, m.: en over Panden sammenbunden Haarfletning el. Haarfrisur, som navnl. bares af Flamen og af hans Gemalinde, Tertull.; f. ogs. Varr. o. Fest. ll. cc. — Tūtūnus, i, m.: en anden Benævnelse paa Priapus, Augustin., Arnob. — tutus, 3, partic. o. adj. af tueor.

tŭus, 3, pron. poss. af tu: din, dit; - tuus sum, (jeg hører dig til, siger Slaven til sin Herre), Plaut. Amph. 2, 1, 7 o. 14; cf. ibd. 1, 1, 219, oftere; men Cic. Att. 4, 15: tam longe a tuis et hominibus et rebus etc.; men id. d. Or. 1, 11: auditor Panaetii illius tui (din Ven); ligel. id. Fam. 13, 16: qui ··· de tuis unus esset; - tua istuc refert, si curaveris, Plaut. Amph.

2, 2, 109, (det kommer dig ved; vid. refert. s. 1.); ligel. id. Trin. 2, 2, 47 flgd., absol.: nempe de tuo (sc. bene illi feceris); Lys. De meo, nam quod tuum'st, meum'st; men Ter. Andr. 4, 1, 54: Tuum'st, si quid praeter spem evenit, mi ignoscere, (dig bør det, osv.); — b) ogs. forstærket ved Suffixerne -pte o. -met; - Tute tibi ea tuopte ingenio prodes plurimum, Plaut. Capt. 2, 3, 11; cf. id. Mil. gl. 3, 1, 11; ligel. tuismet litteris, Appul.

Tўāna, ae, f., Vopisc., orum, n., Plin. 6, 3: By i Cappadocien (el. i Phrygien); — B) df. 1) Tўănaeus, 3, Appollonius, (mærkelig Philosoph), Ammian.; - men subst. Tyanaei, orum, m.: Indvaanerne, Vopisc.; — 2) Tyanēīus, 3: hørende til el. benævnt efter Tyana (i Phrygien), incola, Ovid. Met. 8, 719. — Tyba, ae, f.: Landsby ved Euphrat, (hod. Taibe), Cic. Fam. 15, 1. — Tybris, is, f. und. Tiberis. — Tўcha, ae, f., [Τύχη, i. e. Fortuna]: en Del af Byen Syrakus; - vid. Cic. Verr. 4, 53, ogs. Liv. 24, 21, o. id. 25, 25. — Tўchius, i, m.: berømt Skomager fra Boeotien, vid. Plin. 7, 57.

Tўdeus (disyll.), ĕi o. eos, m., Τυδεύς: Søn af Kong Oeneus i Calydon, blev som landflygtig ved en Datter af K. Adrastus i Argos Fader til Diomedes; - vid. Serv. ad Virg. Aen. 6, 479, Stat. Theb., o. Hygin. Fab. 69 flgd.; — B) df. Tўdīdes, ae, m.: Søn af Tydeus, (d. e. Diomedes), melior patre, Hor. Od. 1, 15, 28; cf. id. ibd. 1, 6, 16, Virg. Aen. 1, 97 o. 471, oftere, Ovid. Met. 13, 622, o. A.

tympănĭŏlum, i, n., demin. af tympanum: liden Pauke, Arnob. — tympănista, ae, m., τυμπανιστής: en Paukeslager, Appul. — tympănistria, ae, f., τυμπανίστρια: en Paukeslagerske, Sidon. — tympănītes, ae, m., τυμπανίτης: Vattersot, (der neml. bringer Legemet til at svulme som en Pauke), Veget., Coel. Aur. — tympănītĭcus, i, m., τυμπανιτικός: som lider af Vattersot, (s. und. frgd.), Plin. 25, 24, Veget. — tympănium, i, n., τυμπάνιον: etslags paukeformet Ædelsten, Plin. 9, 54. — tympănizans, antis, partic., [τυμπανίζω]: som slaaer paa en Pauke; - de Gallo matris deum tympanizante (versus), Suet. Aug. 68. — tympănotrība, ae, m., τυμπανοτρίβης: en Paukeslager, (som et fra Cybelespræsterne overført Skældsord om en umandig Vellystling), Plaut. Truc. 2, 7, 49.

tympănum, i, n., τύμπανον: Pauke, Haandpauke, bes. til Brug for Cybelespræsterne; - vid. Catull. 63, 8 flgd.; ubi tympana reboant, ibd. 21; men Tympana tenta tonant palmis, Lucr. 2, 618; men Virg. Aen. 9, 619, med Hensyn paa Cybelespræsternes Berøvelse af Manddommen: Tympana vos ··· vocant; cf. Ovid. Met. 3, 537; men tympana sonuerunt, Caes. B. C. 3, 105; — b) ogs. „alleg." om det Forkelede og Umandige; - non arma, sed tympana eloquentiae (dare), Quintil. 5, 12, 21; cf. Senec. Vit. beat. 13: in manu tympanum est; — II) „overf." fra Gestaltens Lighed; A) Hiul el. Møllehiul el. Vandhiul, odl.; - vid. Virg. Ge. 2, 444, Lucr. 4, 903, Vitruv. 10, 2, Plin. 18, 77, o. Digest.; — b) ogs. etslags rundagtigt Spisekar, vid. Plin. 33, 52; — B) i Architecturen; 1) en trekantet Bredegavl, Vitruv. 3, 5; — 2) den med Zirater udsmykkede Dørfyldning, Vitruv. 6, 3.

Tyndăreus, ĕi, (ogs. Tyndarus, i, Hygin.), m., Τυνδάρεως: Tyndareus, Konge over Sparta, Søn af Oebalus, Gemal af Leda, Fader til Castor og Pollux, til Clytæmnestra o. Helena; - vid. Hygin. Fab. 77 o. 78, Ovid. Her. 8, 31, o. id. ibd. 17, 250, ogs. Cic. Fat. 15, o. A.; — B) df. 1) Tyndărius, 3: tyndarisk, fratres, (i. e. Castor et Pollux), Val. Fl. 1, 571; — b) pl. Tyndarii, orum, m., „poet." f. Spartanerne, Sil. 15, 320; — 2) Tyndărĭdes, ae, m.: mandlig Efterkommer af Tyndareus; saal. in sing. om Pollux, Val. Fl.; - oftere in pl. Tyndaridae, arum, (Brødrene Castor og Pollux), Cic. d. Or. 2, 86, oftere, Ovid. Met. 8, 301, o. Hor. Od. 4, 8, 31; ogs. Tyndaridae fratres, Ovid. Fast. 5, 700; men Hor. Sat. 1, 1, 100: Fortissima Tyndaridarum (med Henspillen paa Clytæmnestra); — 3) Tyndăris, ĭdis, f.; a) qvindelig Afkom af Tyndareus; - saal. om Helena, Lucr., Virg. Aen. 2, 569 o. 601, Propert., Ovid. A. A. 1, 746, o. id. Met. 15, 233; men om Clytæmnestra, id. Trist. 2, 396, o. id. A. A. 2, 408; — b) Navnet paa en By paa Siciliens Vestkyst, Plin. 3, 14, o. Cic. Verr. 5, 49; — β) df. Tyndărĭtāni, orum, m.: dens Indvaanere, Cic. l. c. 2, 65; — c) Navnet paa en Veninde af Digteren Horatius, Hor. Od. 1, 17. — Tyndărus, i, s. frgd. ab in.

Tўphōeus (trisyll.), ĕi o. eos, m., Τυφωεύς: en af Juppiters Lyn nedslaaen Gigant, der forvares under Ætna; - vid. Virg. Aen. 9, 716, Ovid. Met. 5, 321 flgd., ogs. Hor. Od. 3, 4, 53, o. A.; er som Uhyre: centimanus, Ovid. Met. 3, 303; — B) df. 1) Tўphōĭus, 3: typhoisk; - ∾ tela, (d. e. Lynet), Virg. Aen. 1, 665; — 2) Tўphōĭs, ĭdis, som fem. adj.: = frgd.; - ∾ Aetna, Ovid. Her. 15, 11. — 1. tўphon, ōnis, m., τυφών: etslags stærk Hvirvelvind, Plin. 2, 49, Appul.; - ogs. om et ildligt Meteor, Val. Fl. 3, 130. — 2. Tўphon, ōnis, m., Τυφών: en anden Benævnelse paa Giganten Typhōeus, Lucan., Ovid. Fast. 2, 461, Hygin., o. A.; — B) df. 1) Tўphōnēus, 3: typhonisk; - ∾ specus: Typhonshulen i Cilicien, Mela 1, 13; — 2) Tўphōnis, ĭdis, f.: en Datter af Typhon; - ∾ Harpyiae, Val. Fl. 4, 428.

tўphus, i, m., τῦφος: Opblæsthed, Stolthed; (sild. Ord), Arnob., Augustin., Capella. — tўpĭcus, 3, τυπικός: billedlig, typisk; - ∾ Moses (Christus), Sedul. — tўpus, i, m., τύπος; I) Billede el. Figur til at indsætte i en Væg, Cic. Att. 1, 10, Plin. 35, 43, Spartian.; — II) „overf." i d. sild. Lægesprog: en Vexelfebers Egenhed el. Charakter el. Typus, Coel. Aur., Appul.

Tyra, ae, f. und. Tyras. — tўranna, ae, f., [tyrannus]; ligesom tyrannis nr. II: Tyranninde, Trebell. XXX Tyr. 31. — tўrannĭce, adv. af tyrannicus: tyrannisk, vilkaarligen el. voldsom; - regie seu potius tyrannice statuere aliquid in aliquem, Cic. Verr. 3, 48. — *tўrannĭcīda, ae, m.: en Tyranmorder, Senec., Plin., Suet. Tib. 4, Quintil.; o. — tўrannĭcīdĭum, i, n.: Mordet paa en Tyran, Senec., Plin., Quintil.; — [tyrannus, caedo]. — tyrannĭcus, 3, τυραννικός: tyrannisk, voldsom, despotisk, odl.; - tetrum facinus, crudele, nefarium, tyrannicum, etc., auct. ad Her. 2, 30; ∾ legibus delectari, Cic. Leg. 1, 15; ∾ crudelitas, Justin., dominatio, id. — Tўrannio, ōnis, m.: en Grammatiker og Geograph paa Cicero's Tid, Cic. Qu. Fr. 2, 4, o. id. Att. 2, 6, oftere.

tўrannis, ĭdis, f., τυραννίς: Eneherskerens Voldsherredømme, Tyranniet; - saal. Cic. Att. 14, 9, om Rom efter Mordet paa Cæsar: vivit tyrannis, occidit tyrannus; tyrannidem occupare, id., affectare, Quintil., delere, Cic., destruere, Quintil.; men odioque tyrannidis exsul Sponte erat (Pythagoras), Ovid. Met. 15, 81; — II) ligesom tyranna: Tyranninde, Trebell. XXX Tyr. 31. — tўrannoctŏnus, i, m., τυραννοκτόνος: Tyranmorder, Cic. Att. 14, 15, o. id. ibd. 16, 15. — tўrannŏpŏlīta, ae, m., τυραννοπολίτης: Borger i en af en Tyran regeret Stat, Sidon.

tўrannus, i, m., τύραννος; I) „alm.": Enehersker, Hersker, Regent el. Fyrste; (saal. alene sield., oftest „poet."); - vid. Nep. Milt. 8, Virg. Aen. 4, 320, o. id. ibd. 7, 266, Ovid., Lucan.; - saal. ogs. om Neptu-

nus, Ovid. Met. 1, 276, om Pluto, id. ibd. 5, 508; - ligel. om Stenbukkens Tegn som Vandenes Hersker, Hor. Od. 2, 17, 19; — II) „bes.": Voldshersker, Tyran; (saal. classisk); - haec tyrannorum vita nimirum, in qua nulla fides, nulla caritas ··· nullus locus amicitiae, Cic. Lael. 15; ∾ intolerandus, id. Vatin. 9; dominum et tyrannum comparare in aliquem, id. Phil. 13, 8; cf. id. Verr. 5, 40, o. id. Mil. 13, oftere, ogs. Virg. Ge. 4, 492, o. Hor. Ep. 1, 2, 58, o. A.; men c. gen.: XXXVIII annos tyrannus fuit opulentissimae civitatis, vid. Cic. N. D. 3, 33; - men tyrannum novi temeritudinem (f. tyrannorum), Pacuv. ap. Non. — Tўras, ae, m., Τύρας: en Flod i Sarmatien, Mela 2, 1, Ovid. Pont. 4, 10, 50; - ogs. Tyra, ae, Plin. 4, 26.

tўrianthinus, 3, τυριάνθινος: purpurviolet; - ∾ pallium, Vopisc. Carin. 19; - in neutr. pl., tyrianthina, orum: purpurviolette Klæder, Martial. 1, 54. — Tyrius, 3, f. und. Tyrus. — Tўro, us, f., Τυρώ: Datter af Salmoneus, Moder til Pelias, Neleus, Æson, o. fl.; - vid. Hygin. Fabb. 60 o. 254, ogs. Propert. 2, 21, 51. — tўrŏpătina, ae, f., [τυρός, i. e. caseus]: en med el. af Ost tilberedet Ret, Apic. — Tyros, i, f. und. Tyrus. — tўrŏtărīchus, i, m., τυροτάριχος: en af Ost og Saltfisk tillavet Ret el. Spise, Cic. Fam. 9, 16, oftere; - ogs. som adj.: patella tyrotaricha, Apic.

Tyrrhēni, orum, m., Τυῤῥηνοί: Tyrrhenerne, sædv. Etrurierne el. Etruskerne, oprdl. en i Italien indvandret pelasgisk Stamme; - dog har Plin. 3, 8, herom: Umbros exegere antiquitus Pelasgi, hos Lydi, a quorum rege Tyrrheni, mox a sacrifico ritu lingua Graecorum Tusci sunt cognominati; (cf. Herod. 1, 94); f. ogs. Virg. Aen. 11, 733, oftere; men ibd. 171 o. 835 gen. Tyrrhenum f. Tyrrhenorum; — B) df. 1) Tyrrhēnus, 3: tyrrhenisk el. etrurisk; - ∾ mare, Mela, Plin., Hor.: Tyrrhenerhavet; ogs. ∾ aequor, Hor., Virg.; ogs. personificeret: Tyrrhenus, i, m., Val. Fl.; - ∾ flumen, (d. e. Tiberen), Virg. Aen. 7, 663; ∾ orae, id. ibd. 647; ∾ gens, Ovid.; men id. Met. 4, 23: ∾ corpora, (d. e. Tyrrhenerne); men ∾ progenies regum, Hor. Od. 3, 29, in.; - „poet." ogs. f. italiensk, pubes, Sil. 1, 111; — 2) Tyrrhēnia, ae, f.: Tyrrhenien el. Etrurien, Ovid. Met. 14, 452; — 3) Tyrrhēnicus, 3: = Tyrrhenus; - ∾ Tarraco, (der ligger ved Tyrrhenerhavet), Auson. — Tyrrhenia, ae, Tyrrhenicus, 3, o. Tyrrhenus, 3, f. und. frgd. — Tyrtaeus, i, m., Τυρταῖος: en græsk Digter fra Athenen, (omtr. 680 Aar f. Chr.), Hor. A. P. 402, Justin. 3, 5.

Tўrus (-os), i, f., Τύρος: en bes. af sin Purpur berømt Handelsstad i Phoenicien, (hvor nu Ruinerne af Sur); - vid. Mela 1, 12, Plin. 5, 17, Curt. 4, 2 flgd., ogs. Cic. Verr. 5, 56, Tibull. 1, 7, 20, Propert. 3, 11, 7, o. A.; - „poet." ogs. f. Purpur, Martial. 2, 29, oftere; — B) df. Tўrius, 3: hørende til el. benævnt efter Byen Tyrus, tyrisk, purpura, Cic., murex, Ovid., sucus, id.; ∾ colores, id., Hor.; ∾ vestes, id., merces, id.; ∾ puella, (d. e. Europa), Ovid. Fast. 5, 605; ogs. ∾ pellex, id. Met. 3, 258; men ∾ taurus, (som bortførte hende), Martial. 10, 51; men Tyria maria, vid. Fest. p. 355; - ogs. subst., Tyrii, orum, m.: Indvaanerne af Tyrus, Tyrierne, Mela 3, 6, Cic. Phil. 11, 13, Lucan., o. A.; — bb) „poet." findes ogs. Tyrius, 3; a) f. thebansk, (fordi Theben var anlagt af Cadmus fra Phoenicien); - ∾ montes (i Nærheden af Theben), Stat., agri, id.; ∾ ductor (om Eteocles), id.; ∾ exsul (om Polynices), id.; - df. ogs. subst. Tyrii, orum, m., f. Thebanerne, id. Theb. 1, 10, oftere; — b) carthagisk, (fordi ogs. Carthago var en Coloni fra Tyrus); - Tyrii ··· coloni, Virg. Aen. 1, 12; ligel. ∾ urbs, (f. Carthago), ibd. 388; ligel. ∾ ductor, (d. e. Hannibal), Sil., miles, (hans Hær), id.; - ogs. subst., Tyrii, orum, m., f. Carthagerne; vid. Virg. Aen. 1, 574, (hvor sing.), o. id. ibd. 4, 111, ogs. Sil. 1, 82, oftere, o. A.

U.

U, u, (oprdl. V, v, som opstaaet af Grækernes Υ, υ), d. tyvende Bogstav i d. latinske Alphabet, en Vocal, der som lang svarer til Grækernes ου; hvorim. d. korte „u" dels findes f. Grækernes υ; saal. er fuga af φυγή, cuminum af κύμινον, etc.; dels bliver det i Latinen omvexlet navnl. m. „i", hvs. optimus o. optumus, satura o. satira, etc., f. und. Bogstavet I; men om Slægtskabet imellem „u" o. „o", o. imellem „u" o. „v", f. und. Bogstaverne O o. V; — b) som Abbreviatur betegner V (naar dette neml. staaer f. U, f. ovens.): uti, hvs. V. V.: uti voverant; (om Consonanten V som Abbr., f. und. Bogstavet „V"); - ogs. kan hertil mærkes: U. R. (paa Stemmetavlerne) f. uti rogas; ogs. U. f. urbs (i. e. Roma) i Forbindelsen: A. U. C., anno urbis conditae, etc.

1. ūber, ĕris, n., οὖθαρ, (f. und. Bogstavet „B"): Yver el. Patte, Bryst med Melk; a) in sing.; - binos alit ubere fetus, Virg. Ecl. 3, 30; ∾ distentum, Ovid., exhaustum, Virg.; men Ovid. Fast. 4, 459: Ut vitulo mugit sua mater ab ubere rapto, etc.; men Suet. Tib. 6: quum a nutricis ubere auferretur (puer); — b) oftere in pl.; - ubera mammarum etc., Lucr. 5, 883; ∾ lactea, Virg.; ∾ lactis, Tibull.; ∾ distenta o. tenta, Hor., lactantia, Ovid.; ∾ bina ovis, Virg. Ecl. 2, 42; men sua quemque mater uberibus alit, vid. Tac. Germ. 20; — II) „overs."; A) om Væxterne; - alma tellus annua vice ··· mortalibus distenta musto demittit ubera, Colum. 3, 21; ligel. ubera campi, id. (poëta) 10, 90; — B) Jordens el. Væxternes Frugtbarhed el. Fylde el. Rigdom; - ∾ divitis agri, Virg. Aen. 7, 262; ∾ glebae, id.; cf. id. Ge. 2, 185 o. 275; ∾ vitis, Colum.; — C) af Gestaltens Lighed: den overformede Klump, som de bortdragende Bier danne paa Træer, Pallad.

2. ūber, ĕris, adj., [besl. m. 1.uber, vid. ibd. nr. II, B]: som har Rigdom derpaa el. deraf, rigelig, fyldig, frugtbar; I) „egenl." om Jorden og dens Frembringelser; df. ogs. om andre Gienstande; - quod plerumque in uberi agro evenit, etc., Liv. 29, 25; ligel. ∾ solum, Tac.; men seges spicis uberibus et crebris, Cic. Fin. 5, 30; cf. Hor. Od. 4, 15, 5; - gravis imber et uber, Lucr.; ligel. ∾ aquae, Ovid.; cf. Cic. Qu. Fr. 3, 1, 2, o. Hor. Od. 2, 19, 10; - compar., agro bene culto nihil ··· nec usu uberius, nec etc., Cic. d. Senect. 16; cf. Ovid. Met. 15, 208; superl., ∾ laetissimique fructus (vitium) etc., Cic. N. D. 2, 62; men niveis uberrima pomis (arbor), Ovid. Met. 4, 89; men ∾ quaestus, vid. Ter. Eun. 2, 2, 22; men ∾ et habitissimum equitem, etc., vid. Massur. ap. Gell. 4, 20; - ogs. c. gen.; ∾ regio aeris ac plumbi,

Justin. 44, 3; – ogſ. absol.: teneant uberrima (de frugtbareſte Egne), Val. Fl. 1, 512; — II) „fig."; – ∾ et fecundum (oratorem) etc., Cic. Orat. 4; uberes motus animi, m. ad, vid. id. d. Or. 1, 25; cf. Quintil. 2, 4, 24; – compar., nullus in philosophia ··· uberior locus, quam de officiis, Cic. Off. 3, 2; cf. id. d. Or. 1, 4; men quis uberior in dicendo Platone? id.; haec ··· pleniora etiam atque uberiora, etc., Caes. B. C. 1, 53; cf. Ovid. Trist. 2, 74; superl., ∾ provincia triumphis etc., Cic. Pis. 40; ∾ artibus ornatus, id. Brut. 97; men Tac. Ann. 3, 31: oratorum ea aetate uberrimus erat.

*ūbĕrius, adv. compar. (ub. posit.): fyldigere, frugtbarere, i ſtørre Mængde; – Uberius nulli provenit ista seges („alleg."), vid. Ovid. Pont. 4, 2, 12; quum mulier fleret uberius, Cic. Phil. 2, 31; – superl.: uberrime succrescere, vid. Plaut. Trin. 1, 1, 9; — II) „fig."; – haec quum uberius disputantur et fusius, Cic.; ligel. ∾ et planius loqui, id.; cf. Plin. Ep. 4, 17; – locus a Peripateticorum familia uberrime tractatus, Cic. Div. 2, 1; o. — ūbĕro, are, v. n. o. a.; I) neutr.: at være frugtbar, at bære Frugt; – neque enim olea continuo biennio uberat, Colum. 5, 9; — II) act.; – hoc velut coitu steriles arbores uberantur, Pallad.; — [2. uber]. — uberrime, ſ. und. uberius.

*ūbertas, atis, f.: Rigdom el. Fylde el. Frugtbarhed; I) „egenl."; – mammas appetunt (animalia), earumque ubertate saturantur, Cic. N. D. 2, 51; ∾ agrorum, id. Manil. 6, amnium fontiumque, Plin., frugum et fructuum, Cic.; men id. Verr. 3, 98: ∾ in percipiendis fructibus, (rig Høſt; opp. vilitas in vendendis); ∾ vini, Suet., lactis, Plin., piscium, Justin., apum, Sil.; — II) „fig."; – de ubertatibus virtutis et copiis (dicere), Cic. N. D. 2, 66; cf. id. d. Or. 1, 44, oftere; men illa Livii lactea ubertas, Quintil. 10, 1, 32; (verborum) ubertatem ac divitias dabit lectio, ibd. 13; cf. Plin. Ep. 2, 3, o. Gell. 12, 1; — ūbertim, adv.: rigeligen, overflødigen, overmaade meget; – ∾ lacrimulas fundere, Catull. 66, 17, oftere, Suet., Senec., o. A.; o. — ūberto, are, v. a.: giør frugtbar; – ut omnes simul terras ubertet foveatque, Plin. Pan. 32; ∾ agros (imber), Eumen. grat. act. ad Constant.; — [2. uber].

ŭbi, adv., [analogt m. ibi, qu. v. s. 1.], ſom relativ Localpartikel: hvor, (om en Hvile paa Stedet); I) „egenl."; – ibi futuros Helvetios, ubi eos Caesar ··· esse voluisset, Caes. B. G. 1, 13; ibi malis esse, ubi etc., quam istic, ubi etc., Cic. Fam. 1, 10; cf. id. ibd. 6, 1: ut nemo sit, quin ubivis, quam ibi, ubi est, esse malit; eos agros, ubi hodie est haec urbs, etc., id. d. Rep. 2, 2; cf. id. Verr. 5, 12: in ipso aditu et ore portus, ubi etc.; men ubi f. ut ibi, vid. Virg. Aen. 7, 776; — bb) ogſ. at mærke; a) m. suffix. interrog. -nam; – in qua (celeritate) non video, ubinam mens constans possit insistere, Cic. N. D. 1, 10; — b) c. gen. terrarum o. loci; – quid ageres, ubi terrarum esses, etc., id. Att. 5, 10; ubi loci fortunae tuae sint, (hvorledes du er faren), etc., Plaut. Capt. 5, 2, 5; — 2) gjentaget, ubi ubi, (ſkrives ogſ. ubiubi), ligeſom ubicumque: hvorſomhelſt el. hvorend; – vid. Ter. Eun. 5, 8, 12, o. Liv. 42, 57; – ogſ. m. tilføiet gentium: ubi ubi est gentium (Libanus), Plaut. Asin. 2, 2, 21; — B) i det directe Spørgsmaal; – ubi sunt, qui etc.? Cic. d. Or. 2, 14; cf. Ter. Andr. 2, 2, in.; ligel. Ovid. Her. 4, 150: Heu, ubi nunc fastus altaque verba jacent! – ogſ. m. tilføiet gentium, Plaut. Epid. 5, 2, 13; ogſ. m. suffix. interrog. -nam, id. Merc. 2, 3, 97; cf. Cic. Catil. 1, 4: ubinam gentium sumus? etc.; — II) „overſ."; a) oftest om Tiden: da, naar, ſaa ſnart ſom, odl.; – ubi semel quis pejeraverit, ei credi postea non oportet, Cic. Rab. Post. 13; Ubi ego Sosia nolim esse, tu esto sane Sosia, Plaut. Amph. 1, 1, 283; cf. Virg. Aen. 4, 143; ubi ea dies ··· venit, etc., Caes. B. G. 1, 8; cf. id. ibd. 1, 7, o. Cic. d. Rep. 6, 14; ligel. Caes. B. G. 4, 12: ubi primum nostros equites conspexerunt; men ubi primum coeperat non convenire, quaestio oriebatur, Quintil. 7, 1, 6; cf. Caes. B. G. 4, 26; ligel. Liv. 2, 27: quod ubi cui militi inciderat, collegam appellabat, etc.; — B) m. Henſyn paa Ting og Perſoner, el. henviſende dertil, ſtaaer ubi f. d. tilſvarende Relativpronomen; – Hujusmodi mihi res semper comminiscere, Ubi me excarnifices, Ter. Heaut. 4, 6, 8; quum multa colligeres ··· ubi, si verba, non rem sequeremur, confici nihil posset, Cic. d. Or. 1, 57; – neque nobis adhuc praeter te quisquam fuit, ubi (f. apud quem) nostrum jus contra illos obtineremus, Cic. Quint. 9; cf. Ovid. Met. 9, 276.

ŭbĭcumque (-cunque), adv.; I) relative: hvorſomhelſt, hvor end; – etsi, ubicumque es, in eadem es navi („alleg."), Cic. Fam. 2, 5; cf. id. ibd. 5, 17, oftere, ogſ. Hor. Od. 3, 27, 13; men Quintil. 9, 4, 126: ubicumque acriter erit ··· dicendum, membratim caesimque dicemus; — b) m. Eftertryk tilføies ogſ. gen. terrarum, locorum, gentium; – qui ubicumque terrarum sunt, ibi est omne rei publicae praesidium, Cic. Phil. 2, 44; cf. Hor. Ep. 1, 3, 34, o. Cic. N. D. 1, 44; — c) alene ſild. c. conj.; – utcumque atque ubicumque opus sit, obsequi, Ter. Heaut. 3, 3, 17; cf. id. Hec. 4, 3, 2; — II) indefinite: det være hvorſomhelſt, overalt, allevegne; – bonam deperdere famam ··· malum est ubicumque, Hor. Sat. 1, 2, 61; cf. Ovid. Am. 3, 10, 5; ligel. quicquid loquemur ubicumque, Quintil. 10, 7, 28; cf. id. 7, 4, 18.

Ubii, orum, m.: germaniſk Folk ved Rhinen i Egnen af d. nuværende Cøln, Caes. B. G. 1, 54, oftere, Tac. Germ. 28, id. Ann. 1, 31, oftere; — b) df. adj. fem.: Ubia mulier etc., id. Hist. 5, 22. — ŭbĭlĭbet, adv.: hvor det behager, overalt; – ∾ non defuturus (cibus), Senec. Tranqu. 1. — ŭbĭnam, adv., ſ. und. ubi nr. I, bb, a.

ŭbĭquāque, adv.: hvor end, Appul.; men Plaut. Bacch. 2, 3, 18, m. Tmeſis: Istius hominis ubi fit quaque mentio. — ŭbĭque, adv.: hvorſomhelſt, hvor end, overalt; – Quicumque ubique sunt (stulti), etc., Plaut. Bacch. a. 5, in.; illud, quicquid ubique Officit, evitare, vid. Hor. Sat. 1, 2, 60; quae ubique depositae essent (litterae), Liv. 45, 29; navium quod ubique fuerat, Caes.; cf. id. B. C. 2, 20; ligel. Cic. Verr. 4, 4: Verres, quod ubique erit pulcherrimum, auferet? men studendum est semper et ubique, Quintil.; cf. Virg. Aen. 2, 368, o. Ovid. Met. 1, 214; ſ. ogſ. id. Fast. 1, 218: pauper ubique jacet, etc.; – m. Eftertryk forbindes: omnes, qui ubique sunt, Cic. Agr. 2, 21; cf. id. Verr. 5, 67, id. Phil. 10, 5, oftere; – ogſ. ud. omnes: utinam, qui ubique sunt propugnatores hujus imperii, possent etc., id. Balb. 22; — not.: forſkielligt herfra er ubique f. et ubi, Liv. 36, 2, o. A. — ubiubi, ſ. und. ubi. — ŭbĭvis, adv., [volo]: hvor du end vil, hvor det ſkal være, overalt; – etsi (hoc tempore) nemo sit, quin ubivis, quam ibi, ubi est, esse malit, tamen etc., Cic. Fam. 6, 1, in.; cf. Ter. Andr. 1, 2, 32, o. Hor. Sat. 1, 4, 74; ogſ. m. tilføiet gentium, Ter. Hec. 3, 1, 4.

Ucălĕgon, ontis, m.: Navnet paa en Trojaner, Virg. Aen. 2, 312, hvor ardet Ucalegon (f. domus Ucalegontis); df. m. Lune f. en Borgermand, Juvenal. 3, 199. — 1. ūdo, avi, 1, v. a., [udus]: væder, giør vaad; (eftercl. Ord); – quae sunt corporis udanda, (opp. siccanda), Macrob.; ∾ labra vappa, Augustin. — 2. ūdo, ōnis, m., οὐδών: etſlags Filtſko el. Pelsſko, Martial. 14, 140, (i Overſkriften), Digest. — ūdus, 3, [ctr. af uvidus]: vaad; – quum

sint humidae (nubes), imo udae, Senec. Qu. N. 2, 25; ∾ paludes, Ovid.; ∾ litus, Hor., Tibur, id., apium, id.; ∾ pomaria rivis, id. Od. 1, 7, 22; ∾ palatum, Virg. Ge. 3, 388; ∾ oculi, Ovid.; ligel. ∾ lumina, Propert. 2, 7, 10; men ∾ tempora Lyaeo, Hor. Od. 1, 7, 13; ligel. ∾ aleator, Martial.; men ∾ gaudium (taareblandet), id. 10, 78; – men neutr. absol.: udo colores illinere, (om en Frescomaling), Plin. 35, 31.

Ufens, tis, m.: liden Flod i Latium, i Nærheden af Tarracina, Plin. 3, 9, o. Virg. Aen. 7, 802; — B) df. Ufentīnus, 3: hørende til el. benævnt efter Floden Ufens; – ∾ tribus, Liv. 9, 20; — not.: Ufens, tis, som Mandsnavn, Virg., Sil. — Ufentīnus, 3, s. und. frgd.

ulcĕrārĭa, ae, f., [ulcus], (sc. herba), sædv. marrubium, germ. Andorn, Appul. — ulcĕrātĭo, onis, f.: at blive til Byld; Byld el. Saarbyld; – ∾ oris gingivarumque, Plin.; ogs. in pl., Senec.; af —ˋulcĕro, avi, atum, 1, v. a., [ulcus]: frembringer en Byld el. et Byldsaar; – ulceratus morsu serpentis (Philoctetes), Cic. Fat. 16; cf. Hor. Sat. 1, 6, 106; – men „overf." (o. „alleg."), id. Ep. 1, 18, 72: Non ancilla tuum jecur ulceret etc., (lad hende ikke saare dig med Elskovspile; s. ogs. und. flgd.). — ulcĕrōsus, 3, [ulcus]: fuld af Saar el. Bylder, facies, vid. Tac. Ann. 4, 57; – ogs. „overf." om Træer: fuld af Ujevnheder el. Udvæxter; nihil usquam ulcerosum esse aut retorridum (in arbore), Plin. 17, 24; – men Hor. Od. 1, 25, 15: ∾ jecur, (som er saaret af Elskov).

ulcisco, ĕre, s. und. flgd., not. — ulciscor, ultus sum, 3, v. inch., depon. a., [efter Doederl. at sammenl. m. ἀλέξω, altf. oprdl.: afværger fra mig, holder borte]; I) at hævne sig derpaa el. derfor, hævnende at straffe el. afstraffe; a) m. Personsobject; – ego illum fame ··· amatorem Ulciscar, Plaut. Casin. 2, 1, 8; men quos pro scelere eorum velint ulcisci (dii immortales), his etc., Caes. B. G. 1, 14; odi hominem et odero; utinam ulcisci possem; sed illum ulciscentur mores sui, Cic. Att. 9, 12; s. ogs. id. Catil. 2, 8, id. Mil. 33, o. id. Div. in Caecil. 6; – ulta ··· pellicem, Hor. Epod. 3, 13; cf. Propert. 1, 15, 15; men Caes. B. G. 5, 38: ne ··· ulciscendi Romanos ··· occasionem dimittant; — b) m. Begrebsobject; – statuerunt istius injurias per vos ulcisci ac persequi, Cic. Verr. 2, 3; cf. Caes. B. G. 1, 12; ligel. ultum ire injurias, Sall., scelera, Quintil.; men acerbitas plerumque ulciscendi maleficii bene atque caute vivendi disciplina est, Gell. 20, 1; ∾ mortem alicujus, Cic., iracundiam senis, Ter.; cf. Hor. Od. 4, 12, 8, o. A.; – ogs. mærkes Plaut. Trin. 5, 2, 49: Miserum'st, male promerita, ut merita, si mihi ulcisci non licet; — II) „overf." m. Objectet af den forurettede Person: at hævne nogen, at tage Hævn for nogen; – patris ulciscendi causa etc., Cic. R. Am. 24; ∾ caesos fratres, Ovid. Met. 12, 603; cf. Virg. Aen. 2, 576; ligel. Cic. d. Or. 1, 8: quibus (armis) possis te ulcisci lacessitus; – sjeld. m. Begrebsobject; – vid. Plin. 34, 41; men Plaut. Men. 3, 2, 6, m. begge slags Objecter: nisi hanc injuriam Meque ultus pulchre fuero; — not. a: activ Biform ulcisco, ĕre; – nisi patrem materno sanguine exanclando ulciscerem, Enn. ap. Non.; — not. b: oftere m. passiv Bem.: ulciscor, sci; – vid. Sall. Jug. 31; ligel. Liv. 2, 17: ob iras graviter ultas etc.; ligel. ulta ossa patris, Ovid. Her. 8, 120.

ulcus (hulc.), ĕris, n., ἕλκος: bullent Sted, Byld, Cels., Plin., Lucr.; ferro ··· rescindere summum Ulceris os, etc., Virg. Ge. 3, 453; men Pers. 3, 113, („alleg."): tenero latet ulcus in ore Putre; cf. Hor. Ep. 1, 16, 24; men ordsprogvis: hoc ulcus tangere, (røre ved dette ømme Sted), Ter. Phorm. 4, 4, 9; — b) „overf." ogs. om Indsnit i Træer, Plin. 17, 37; cf. id. 36, 24: ulcera montium, (Fordybninger efter den udhugne Sten) sponte sua compleri; — II) „ment."; – quicquid horum attigeris, ulcus est (det duer ikke), Cic. N. D. 1, 37; men ulcus f. amor, Lucr. 4, 1061; df. — ulcuscŭlum, i, n., demin.: liden Byld; – in pl., Cels.; ∾ oris, Plin.; cf. Senec. Ep. 72.

ŭlex, ĭcis, m.: en rosmarinagtig Buskvæxt, Plin. 33, 21. — ūlīgĭnōsus, 3: fuld el. fur og fordærvet af Sumpvand el. Mosevand, locus el. campus, Varr. R. R. 1, 6, Colum.; cf. Plin. 17, 3; ∾ caprile, Varro; – ogs. „overf.": ∾ viscera, (vattersottige), Arnob.; af — ūlīgo, ĭnis, f., [ctr. f. uviligo, besl. m. uvens, uvidus, etc.]: Jordens naturlige Fugtighed, Varro, Colum.; s. ogs. Virg. Ge. 2, 184, ogs. Sil. 3, 381.

Ulixes, (men urigtigen Ulysses, vid. Freund.), is, (men gen. Ulixĕī, Hor. Od. 1, 6, 7, oftere), m., Ὀδυσσεύς: Ulysses el. Ulixes, Søn af Laërtes, Gemal af Penelope, Fader til Telemachus og Telegonus, Konge af Ithaca, den listigste el. snildeste af Heltene for Troja; – vid. Cic. Tusc. 1, 41, oftere, Virg. Aen. 2, 44, oftere, Propert. 3, 10, 23 flgd., Ovid. Her. 1, oftere, Hor. Ep. 1, 1, 18, oftere, o. A.

ullus, 3, [gen. ulli f. ullius, Plaut. Truc. 2, 2, 38; dat. fem. ullae f. ulli, Lucr. 1, 688), demin., [ctr. f. unulus af unus]: nogensomhelst, nogen, noget; I) oftest i negative Sætninger; – nullum horum (signorum) reliquit, neque aliud ullum tamen, praeter unum pervetus ligneum, Cic. Verr. 4, 3; omnino nemo ullius rei fuit emptor, cui defuerit hic venditor, id. Phil. 2, 38; ut ne illi quidem, qui etc., possint sine ulla particula justitiae vivere, id. Off. 2, 11; Dii sciunt, culpam meam istanc non esse ullam, Plaut. Merc. 3, 4, 41; cf. Cic. Brut. 90, oftere; — b) undert. ogs. absol. el. substantivisk; – numquam ulli supplicabo, Plaut. Rud. 5, 2, 48; ligel. Nec ulli verbo male dicat, id. Asin. 4, 1, 55; ligel. negat, se ··· posse iter ulli per provinciam dare, Caes. B. G. 1, 8; nec prohibente ullo, Liv. 5, 40; cf. id. 34, 35: ne quam societatem cum ullo Cretensium etc.; cf. Cic. Tusc. 1, 39; — B) i negativ spørgende el. i hypothetiske Sætninger; – est ergo ulla res tanti ··· ut viri boni nomen amittas? Cic. Off. 3, 20; cf. Quintil. 9, 4, in.: cui (i. e. Ciceroni) nescio an ulla pars operis hujus sit magis elaborata; – atqui si tempus est ullum etc., Cic. Mil. 4; ligel. si erit ulla res publica, etc., (opp. sin autem nulla erit, etc.); — II) i rene Affirmativsætninger alene sjeld.; – dum amnes ulli rumpuntur fontibus, Virg. Ge. 3, 428; saal. ogs. efter quam; ultra quam ullus spiritus durare possit, Quintil. 8, 2, 17; cf. Plaut. Aul. 3, 2, 8: mollior ··· quam ullus cinaedus; men Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum, Facti crimen habet; cedo, si conata peregit? vid. Juvenal. 13, 209.

*ulmārĭum, i, n.: Planteskole af Elmetræer, Plin. 17, 15; o. — ulmĕus, 3: af Elmer el. Elmetræer, frons, Colum.; ∾ virgae (til Slavers Afstraffelse), Plaut.; hvorom ogs. id. Rud. 3, 2, 22: ∾ virgidemia; ogs. ∾ pigmenta, id. Epid. 5, 1, 20; cf. id. Asin. 2, 2, 96: nos futuros ulmeos, Ni etc.; men ∾ coena, Juvenal. 11, 141, (hvorved der bruges Bordkar af Elmetræ). — ulmitriba, ae, m., [vox hibrida af ulmus, o. τρίβω, i. e. tero]: paa hvem Elmeriserne opslides, (som Skældsord), Plaut. Pers. 2, 4, 7. — ulmus, i, f.: Elmen el. Elmetræet; – frondibus ulmi (fecundae), Virg. Ge. 2, 446; om dens Arter s. Plin. 16, 29; – navnl. opbindes Vinstokken dertil, hvf. „poet.": amicta vitibus ulmus, Hor., Ovid., o. ulmus marita, Quintil. 8, 3, 8; men ∾ vidua, (i. e. vite carens), Juvenal.; men ∾ Falernae, (hvortil

Falernerranken opbindes), id. 6, 150; - men „overf." o. comisk: ulmorum Acheruns, (Ælmeriſenes Fordærvelse): = ulmitriba, Plaut. Amph. 4, 2, 9.

ulna, ae, [ctr. af ὠλένη]: Albuen; - terrestrium uni homini juguli, humeri ··· ulnae, Plin. 11, 98; — II) „overf."; A) „poet." o. „alm.": Armen; - dormire in patris ulna, Catull. 17, 13; ulnis aliquem tollere, Ovid., amplecti, id.; cf. id. Met. 7, 847, o. Propert. 2, 14, 11; — B) „bes." som Længdemaal; 1) en Alen; - vid. Virg. Ecl. 3, 105, id. Ge. 3, 355, Hor. Epod. 4, 8, o. Ovid. Met. 8, 748; — 2) hvad et Menneske med udstrakte Arme kan omspænde, en Favn, Plin. 16, 76.

ūlŏphŏnon, i, n., οὐλόφονον: en Art af Væxten chamaeleon, Plin. 22, 21, Appul. — Ulpiānus, i, m., Domitius: berømt romersk Retslærd under K. Septimius Severus og hans trende Efterfølgere; blev ombragt a. Chr. 230. — ulpĭcum, i, n.: en Løgart, Colum., Plaut. Poen. 5, 5, 35. — uls, praepos. c. acc., [af Stammen „il", hvf. ille]: hinsides; opp. cis; (forcl. Ord); - uls Cato pro ultra posuit, Fest. p. 379; cis et uls Tiberim, Varr. L. L. 5, 8; ligel. cis Tiberim et uls Tiberim, Digest.

ulter, tra, trum, [uls], men forekommer som Positiv alene i Adverbierne ultra o. ultro; hyppig derim. er compar. ulterior, us, o. superl. ultimus, 3; - oprdl.: som befinder sig hinsides el. paa den anden Side el. derover; — I) compar. ultĕrior, us: som er hinsides el. længere borte, ydre el. fiernere; A) „egenl." i Rummet; - ∾ Gallia: det transalpinske Gallien, (opp. Gallia citerior), Cic. Prov. cons. 15; cf. Caes. B. G. 1, 7; ∾ ripa, Virg., o. Vell. 2, 107; Ulterius medio spatium, Ovid. Met. 2, 417; quis est ulterior, (hvo gaaer paa den anden Side)? Ter. Phorm. 4, 2, 10; — b) absol. el. subst.: ulteriores tentare, (de fiernere Stammer), Caes. B. G. 6, 2; cf. Tac. Germ. 17; men id. Hist. 4, 7: ulteriora coloniae; — B) „overf." ogs. om andre Forholde; - saal. Tac. Hist. 4, 8: ulteriora mirari, praesentia sequi; cf. Quintil. 10, 7, 8: dum proxima dicimus, struere ulteriora etc.; ligel. Ovid. Am. 2, 9, 10: Semper et inventis ulteriora petit; cf. id. A. A. 3, 769; — II) superl. ultĭmus, 3: længst hinsides el. længst borte, den fierneste el. yderste el. sidste; A) „egenl." i Rummet; - in ultimam provinciam se conjecit, Cic. Att. 5, 16; in ultimas maris terrarumque oras (devehere), Liv. 21, 10; ∾ Hesperia, Hor., Africa, id.; in platea ultima, Plaut.; in ultimis aedibus, Ter.; men Hor. Ep. 1, 16, fin.: mors ultima linea rerum est; - ogs. absol.; recessumque primis ultimi non dabant, Caes. B. G. 5, 43; ligel. Hor. Sat. 1, 4, 59: praeponens ultima primis; — b) in neutr. ogs. som subst.; - quod (coelum) extremum atque ultimum mundi est, Cic. Div. 1, 43; — B) „overf."; 1) med Hensyn paa Tiden el. paa et Forhold i Tiden: fiernest el. yderst el. sidst; - tam multis ab ultima antiquitate repetitis, Cic. Fin. 1, 20; ∾ tempora, id.; ∾ memoria, id.; - sanguinis ultimus auctor, Virg. Aen. 7, 49; - scilicet ultima semper Exspectanda dies homini, etc., Ovid. Met. 3, 135; ∾ aetas est de ferro, id. ibd. 1, 127; ∾ lapis, (Gravstenen), Propert. 1, 17, 20; ∾ cerae, (et Testamente), Martial. 4, 70; men illud extremum atque ultimum senatus consultum, vid. Caes. B. C. 1, 5; — bb) ogs. er neutr. at mærke; a) som subst.; - perferto, et ultima exspectato, quae etc., Cic. Fam. 7, 17; — b) i Adverbialforbindelserne: ad ultimum: indtil det Sidste el. indtil Enden, Liv. 45, 19; - men ogs. heder ad ultimum: tilsidst el. endeligen; vid. Liv. 1, 53, o. id. 5, 10; ligel. id. 26, 27: ne se ad ultimum perditum irent; - ligel. ultimo, Suet. Ner. 32, o. ultimum, Liv. 1, 29: sidste Gang; — 2) med Hensyn paa en Grad el. Rang, odl.; a) den yderste el. høieste el. største, summus; - summum bonum, quod ultimum appello, Cic. Fin. 3, 9; ultimae perfectaeque naturae, id. N. D. 2, 12; ∾ supplicium, Caes.; ∾ poena, Liv.; ∾ discrimen vitae et regni, id. 37, 53; — ββ) ogs. mærkes neutr.; α) som subst.; - omnia ultima pati, Liv. 37, 54; priusquam ultima experirentur, id. 2, 28; - ogs. c. gen.; ad ultimum periculi perveneral, Curt. 8, 1; cf. Vell. 2, 125; — β) som adv.; - consilium sceleratum, sed non ad ultimum demens, Liv. 28, 28; — b) den laveste el. nederste el. sidste; - qui se regiae stirpis ferebat, quum esset ultimae, Vell. 1, 11; — β) ogs. som subst.; - ut vigiliis et labore cum ultimis militum certaret, Liv. 34, 18; cf. id. ibd. 30, 30: tibi quoque ··· non in ultimis laudum hoc fuerit; — III) hertil er endnu at henføre; A) ultra; 1) som adv.: derudover, videre hen, videre; - estne aliquid ultra, quo progredi crudelitas possit? Cic. Verr. 5, 45; si probabilia dicentur, ne quid ultra requiratis, id. Univ. 3; melius ultra, quam citra, stat oratio, Quintil. 8, 6, 76; cf. Virg. Aen. 3, 480, o. Sall. Catil. 51; - ogs. om Tiden: videre, længere; nec ultra bellum dilatum, Liv. 2, 19; cf. Quintil. 1, 7, 14; - ogs. ifølge Ordets comparative Bemærkelse, ofte m. flgd. quam; ultra quam satis est, Cic.; ultra quam ullus spiritus durare possit, Quintil.; ligel. nihil ultra motum quam ut etc., Liv. 40, 30; cf. Tac. Ann. 6, 44; — b) compar. ultĕrius m. samme Bem.: videre ud el. hen, videre; - ulterius vadere, Propert. 1, 6, 4; ∾ abire, Ovid., procedere, Quintil., ire, Flor.; cf. Virg. Aen. 12, 938; men Ulterius nihil est, nisi etc., Ovid. Trist. 3, 4, 51; men rogabat Ulterius justo, (mere, end Ret var), id. Met. 6, 469; — c) superl. ultime: paa det yderste el. høieste, i høieste Grad; men alene hos Appul.; — 2) som praepos. c. acc.: hinsides, ud over; - cis Padum ultraque etc., Liv. 5, 35; ultra Silianam villam est ··· villula etc., Cic. Att. 12, 27; men millibus passuum II ultra eum (montem) castra fecit, Caes. B. G. 1, 48; cf. Hor. Od. 1, 22, 10; - staaer ogs. efter sin Casus; sunt certi denique fines, Quos ultra citraque nequit consistere rectum, Hor. Sat. 1, 1, 106; ligel. portas ultra, Propert., Euphratem ultra, Tac. Ann. 15, 17; — bb) ogs. „overf."; a) over el. hen over el. udover en vis Tid; - (Gorgias) ··· ultra Socratem usque duravit, Quintil. 3, 1, 9; a me tamen nec ultra pueriles annos retinebitur, id. 1, 11, 19; — b) udover et Tal el. Maal, udover en Grændse, odl.; - paulo ultra eum numerum etc., auct. B. Al. 21; men ultra heminam aquae assumere, Cels.; - adhibeat modum quendam, quem ultra progredi non oporteat, Cic. Tusc. 4, 17; cf. id. Phil. 1, 5, o. Hor. Od. 3, 29, 31; ligel. ultra Legem tendere opus, id. Sat. 2, 1, in.; cf. Virg. Aen. 6, 114, o. id. Ecl. 7, 27; — not.: ogs. c. inf.: ultra posse, (over Evnen), Digest.; — B) ultro, adv.; 1) „egenl.": over til hin Side, henover; - saal. ordenl. i Forbindelsen ultro citroque, utro et (el. ac) citro, ogs. (ud. Copula) ultro citro: hid og did, frem og tilbage, til el. fra begge Sider, gienſidigen; s. und. citro; — 2) „overf."; a) om en Bortfiernelse: langt bort, fiernt; men saal. alene hos Plaut. og udraabsvis; - Proin tu ab istoc procul recedas; He. ultro istum a me! id. Capt. 3, 4, 19; cf. id. Amph. 1, 1, 164, o. id. Casin. 2, 8, 23; — b) om det Overskridende el. om en Tilvæxt: endnu dertil, end mere, endog, odl.; - pro quo (frumento) quum pecuniam accepissit, celavit suos cives, ultroque iis sumptum intulit, Cic. Flacc. 19; cavendo, ne metuant homines, metuendos ultro se offerunt, Liv. 3, 65; non debui tibi pecuniam ··· ultro a me mutuatus es (meget mere el. tværtimod), Quintil. 5, 10, 107; - m. Eftertryk tilføies ogs. etiam; Asia illum ··· non modo recipiebat ··· verum etiam ultro vocabat, Cic. Flacc. 25; cf. id. Fam. 7, 10; ligel.

etiam ultro derisum advenit, Ter. Eun. 5, 2, 21; cf. id. Phorm. 2, 3, 13; — c) om en Selvvirksomhed: af sig selv, uopfordret, frivilligen; - jam haec tibi aderit supplicans Ultro ··· Nolunt, ubi velis; ubi nolis, cupiunt ultro, Ter. Eun. 4, 7, 41; cf. Cic. Catil. 3, 9; quum id ··· ultro polliceretur, Caes. B. G. 1, 42; cf. Virg. Aen. 2, 145; men Cic. Fam. 7, 21: gratissimum mihi feceris, si ad eum ultro veneris; cf. id. Fin. 2, 18, o. Liv. 31, 18; - quod occurrit ultro, Quintil.; cf. id. 7, 1, 50; — not.: endnu mærkes ultro tributa, (ogs. ultrotributa): de af Staten til offenlige Bygningers Vedligeholdelse bevilgede Udgifter, Varr. L. L. 6, 2, o. Liv. 39, 44, oftere; - ogs. „fig.": virtus saepius in ultro tributis est, (giver hellere, end tager), Senec. Benef. 4, 1. — ulterior, us, adj., o. ulterius, adv., s. und. ulter. — ultime, adv., o. 1. ultimo, adv., s. und. ultimus, 3, und. ulter. — 2. ultimo, are, v. n.: at gaae til Ende, Tertull.; af — ultimus, 3, s. und. ulter, hvor ogs. ultimum som adv.

*ultio, ōnis, f.: hævnende Afstraffelse, Hævn; - inhumanum verbum est ··· ultio, Senec. d. Ir. 2, 32; cf. Juvenal. 13, 2 o. 191; men ultionem obtinere in delatores, Tac.; in ultionem domini, Suet. Tib. 25; - ogs. findes Ultio personificeret, Tac. Ann. 3, 18; o. — ultor, ōris, m.: som hævner, som hævnende straffer; - ego ille investigator et ultor conjurationis etc., Cic. Sull. 30; ∾ nostrarum injuriarum (Pompejus), id. Brut. 77; men absol., Virg. Aen. 4, 625: Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor! cf. Sil. 2, 495; — II) Ultor som Epithet til Guden Mars, vid. Tac. Ann. 3, 18, Ovid. Fast. 5, 577, Suet., o. A.; — [ulciscor]. — ultōrius, 3, [ultor]: hævnende, mala, Tertull.

ultra, adv. o. praepos., s. und. ulter. — ultrāmundānus, 3: hinsides af Verden; (eftercl. Ord); - ∾ ille deus, Appul.; ∾ pater, Capella. — ultrix, icis, adj., [ultor]: hævnende; - ultricesque sedent in limine Dirae, (Hævngudinderne), Virg. Aen. 4, 473; ligel. ∾ deae, Senec. Med., Curae, Virg.; men ∾ dextra, Senec. Herc. fur.; - ogs. in neutr. pl.; ∾ arma, Sil., tela, Stat.; — II) ogs. som subst. f.: en Hævnerske; - ∾ afflictae civitatis, Pseud. Cic. p. Dom. 43. — ultro, adv., s. und. ulter. — ultrōnĕĭtas, atis, f.: Villiens Frihed, libertas arbitrii, Fulgent.; af — ultrōnĕus, 3, [ultro, und. ulter]: af sig selv, frivillig; - utrum jussi eamus (ad mortem), an ultronei, Senec. Qu. N. 2, 59; ∾ exsilium, Appul. — ultrorsum, adv., [ctr. f. ultroversum]: længere hen el. bort; - ∾ pergere, Sulpic. Sev. — ultrotribūta, orum, s. ultro und. ulter, not. — ultus, 3, partic. af ulciscor.

Ulŭbrae, arum, f.: en ringe Landsby i Latium, ved de pomptinske Sumper, Cic. Fam. 7, 18; — B) df. Ulubrānus populus, ibd. 7, 12, o. Ulubrenses, ium, m., Plin. 3, 9: Indvaanerne af Byen Ul. — ulucus, i, m.: Uglen, ulula, Serv. ad Virg. Ecl. 8, 55, (al. alucus). — *ŭlŭla, ae, f., (sc. avis): Uglen, Plin. 10, 16, o. Virg. Ecl. 8, 55; — ŭlŭlābilis, e: hylende, plangor, Appul., clamor, Ammian.; — ŭlŭlāmen, inis, n.: Hylen; - in pl., Prudent.; o. — ŭlŭlātus, us, m.: Hylen el. Hyl el. Angestskrig, Virg. Aen. 4, 667, Ovid. Met. 3, 179, oftere, Plin. 8, 61, o. A.; - ogs. Gallernes vilde Seiersskrig, Caes. B. G. 5, 37; - ogs. Bacchantindernes vilde Skrig el. Larm, Catull. 63, 24; — [af flgd.].

ŭlŭlo, avi, atum, 1, v. n. o. a., [besl. m. ὀλολύζω]; I) neutr.: at hyle, hylende at skrige el. larme; - ∾ canes, Virg., Ovid., lupi, Virg.; cf. Ovid. Met. 4, 404; - „poet." ogs. om Nympherne, Virg. Aen. 4, 168; cf. Ovid. Her. 2, 117; ligel. om Bacchantinderne, Catull. 63, 28; cf. Lucan. 6, 261; - lignelsesvis ogs. om Stemmen, Cic. Orat. 8: inclinata ululantique voce canere; — B) „overf." om Localiteter: at tone af Hyl, at være opfyldt dermed, Virg. Aen. 2, 488; ligel. ∾ resonae ripae, Sil. 6, 285; — II) act.: hylende at udraabe el. anraabe el. beklage; at opfylde med Hyl el. Klageskrig; („poet." oftest in partic. perf.); - Quem sectus ululat ··· Gallus, Martial. 5, 41; men Nocturnisque Hecate triviis ululata per urbes, Virg. Aen. 4, 609; men ∾ urbem, (bejamre den), Prudent.; - ululataque tellus Intremit, Val. Fl.; ululata juga lupis, Stat.; cf. id. Theb. 9, 724. — ulva, ae, f.: Siv el. Rør el. Græs paa Flodbreden; - ∾ glauca, Virg., palustris, id., Ovid., fluminea, id.; s. ogs. id. Trist. 4, 2, 41; ∾ ligandis vitibus, Colum.; s. ogs. Plin. 16, 1, oftere; (ulva conferva L.). — Ulysses, is, s. und. Ulixes.

umbella, ae, f., demin. af umbra: liden Skygge; df. „metonym.": en Solskierm, Martial. 14, 28, (i Overskriften), id. 11, 73, Juvenal. 9, 50. — Umber, bra, brum, s. und. Umbri. — *umbĭlīcāris, e: hørende til Navlen; - ∾ nervus: Navlestrængen, Tertull.; o. — umbĭlīcātus, 3: navleformet, Plin. 13, 7; af — umbilicus, i, m., [forlænget Form af ὀμφαλός]: Navlen, Cels., Plin. 11, 89, Liv. 26, 45, o. A.; — b) df. ogs. (synecdochisk): Navlestrængen, Cels. 7, 29; — II) „overf."; A) „alm.": Midten el. Midpunktet af en Gienstand el. af et Sted; - qui locus, quod in media est situs insula, umbilicus vocatur Siciliae, Cic. Verr. 4, 48; men ∾ orbis terrarum, (i. e. Delphi), Liv. 38, 48; cf. Attius ap. Cic. Div. 2, 56, ogs. Liv. 41, 23; men om Tiden, Plaut. Men. 1, 2, 45: Dies quidem jam ad umbilicum dimidiatus est mortuus; — B) „bes.": et paa Gienstandens Midte fremragende Punkt; df. a) Knap paa Enden af den Stok, hvorom det færdige Skrift rulledes; hvf. Hor. Epod. 14, 7: iambos ad umbilicum adducere, (giøre dem færdige, fuldende dem); ligel. Martial. 4, 91: Jam pervenimus usque ad umbilicos; — b) etslags navleformet Fremragning paa visse Planter, Plin. 15, 24, oftere; - ogs. en af denne sin Form benævnt Plante heder: ∾ Veneris, Appul.; — c) det ophøiede Middelpunkt tilligem. Viseren paa Soluhret, ogs. gnomon, Plin. 6, 39; — d) liden Dop el. Runding el. Cirkel til Indfatning, Plin. 37, 20; ogs. f. gutta eminens in putamine (paa Æggeskallen), id. 10, 74; ogs. en liden Cirkel el. Passer, id. 18, 76; — e) Cic. d. Or. 2, 6, ere umbilici rimel.: etslags navleformede Muslingskaller; cf. Val. Max. 8, 8, 1, o. Aur. Vict. Caes. 3.

umbo, ōnis, m., [besl. m. ἄμβων, ὀμφαλός, umbilicus]: ophøiet Runding el. Bule el. Knap, navnl. paa Skioldets Midte, Virg. Aen. 2, 546; — b) ogs. synecdochisk f. Skioldet selv, id. ibd. 9, 810; cf. id. ibd. 7, 633; ligel. Liv. 30, 34: ala et umbonibus pulsare aciem; cf. id. 4, 19; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; a) Albuen, Martial. 3, 46, Suet. Caes. 68 fin.; — b) Forbierg, Stat.; men ∾ Isthmius, id. Theb. 7, 15: den corinthiske Tange; — c) fremragende Grændsesten paa Marken, id. ibd. 6, 352; — d) d. fremragende Del paa Ædelstene, Plin. 37, 23; — e) den svulmende Faald paa Klæder, Tertull.; - df. synecdochisk: ∾ candidus, (f. toga pura el. virilis), Pers. 5, 33.

umbra, ae, f., [rimel. at sammenl. m. ὄμβρος, i. e. imber]: Skyggen; - sequi umbram platani, (søge Skygge derunder), Cic. d. Or. 1, 7; ut incideret luna in eam metam, quae esset umbra terrae, quum etc., id. d. Rep. 1, 14; umbrae noctis, Virg. Aen. 2, 621; cf. id. ibd. 251; Quasi umbra ··· te persequi etc., Plaut. Casin. a. 1, v. 4; - men ordsprogvis: umbras timere, (være bange for sin egen Skygge), Cic. Att. 15, 20; cf. Qu. Cic. d. Pet. Consul. 2; — II) „fig."; A)

„overf."; 1) Skyggen el. det Dunkle i Maleriet; – Quam multa ··· in umbris et in eminentia etc., Cic. Acad. 2, 7; opp. lumen, Plin. 35, 11; cf. Ovid. Met. 6, 62; – bf. ogs. „alleg." om Foredraget, s. nedenf. in fin., Cic. d. Or. 3, 26; — 2) den Afdødes Skygge el. Aand el. Gienfærd; – ne forte ··· reamur ··· umbras inter vivos volitare, Lucr. 4, 41; ∾ tristes, silentes, (i Underverdenen), Virg.; ligel. ∾ leves, Tibull.; s. ogs. id. 3, 2, 9, o. Hor. Od. 4, 7, 16, oftere; – umbris inquietatus, (som plages af Gienfærd el. Spøgelser), Suet. Calig. 59; men ire per umbras, (at være død), Virg. Aen. 12, 881; umbrarum dominus et rex, (i. e. Pluto), Ovid.; – men plur. f. sing.: matris ··· agitabitur umbris, Ovid. Met. 9, 410, oftere; ligel. Virg. Aen. 6, 510, oftere; — b) ogs. er umbra, ligesom *σκιά*: comisk Benævnelse paa en uindbuden Gest, som en indbuden Gest tager med sig (ligesom sin Skygge el. sit Gienfærd), Hor. Ep. 1, 5, 28, oftere, o. Plaut. Pers. 2, 4, 27; — 4) hvad der giver Skygge, skyggefuldt Sted, Skygge, („poet."); – nec habebat Pelion umbras, (neml. som blottet for Træer), Ovid. Met. 12, 513; s. ogs. Virg. Ge. 1, 157; men id. Ecl. 9, 40: inducere fontibus umbras, (plante Træer derom); men id. ibd. 9, 20: fontes inducere umbra, (besynge de af Træer beskyggede Kilder); – ∾ Pompeja, (den skyggefulde porticus Pompeji, som Promenade), Propert. 4, 8, 75, o. Ovid. A. A. 1, 67; men ∾ tonsoris, (hans skyggefulde Bod), Hor. Ep. 1, 7, 50; cf. Tac. Ann. 14, 53: studia in umbra educata, (pleiede i Studerekammeret); ligel. ∾ rhetorica, (om en Rhetorskole), Juvenal.; – „poet." bruges ogs. umbra om det første Skæg, Stat., Claudian.; ligel. om Haaret, Petron., om Hielmbusken, Stat.; endel. ogs. om det mørke Pilekogger paa den glindsende Skulder, id. Silv. 3, 4, 30; — 5) ligesom sciaena: en af dens mørke Farve benævnt Fisk, germ. die Aesche, (salmo thymallus L.), Varro, Ovid. Hal. 111, Colum.; — B) „ment.", ligesom vort: Skygge; 1) det blotte Skin el. Billede, (i Modsætn. af Virkeligheden); – sed nos veri juris ··· umbra et imaginibus utimur, etc., Cic. Off. 3, 17; ligel. umbra et imago equitis Romani, (om den Forarmede), Rab. Post. 15; men id. Att. 7, 11: qui ne umbram quidem umquam *τοῦ καλοῦ* viderit; men Liv. 8, 4: sub umbra foederis aequi servitutem pati; men Cic. Pis. 24: omnes umbras falsae gloriae consectari; men comisk: umbra es amantum magis, quam amator, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 31; — 2) Skygge el. Skiul, d. e. Tilflugt el. Beskyttelse; – umbra vestri auxilii tegi possumus, Liv. 7, 30; cf. id. 32, 21, oftere; s. ogs. Justin. 5, 2, o. Quintil. 12, 10, 15; men Cic. d. Or. 3, 26, (med Henspillen paa Skyggen i et Maleri): sed habeat tamen illa in dicendo ··· summa laus umbram aliquam et recessum, quo etc.

*umbrācŭlum, i, n.: skyggefuldt Sted, navnl. Løvhytte; – umbracula, quo succedant homines in aestu, Varro; cf. Virg. Ecl. 9, 42; — B) „overf.": Skolen (neml. i Modsætn. af Torvet el. af Forretningslivet); – saal. processerat in solem et pulverem ··· e Theophrasti ··· umbraculis, Cic. Brut. 9; cf. id. Leg. 3, 6; — II) Solskierm; – Ipse tene distenta suis umbracula virgis, Ovid. A. A. 2, 209; ligel. Martial. 14, 28, o. Tibull. 2, 5, 97; men ∾ pilei, (Solhat), Appul.; o. — umbrālĭter, adv.: billedligen, (opp. corporaliter), Augustin.; — [umbra]. — umbrātĭcŏla, ae, m., [umbra, colo]: som søger Skygge, en Dagdriver, umbraticus, Plaut. Truc. 2, 7, 49.

*umbrātĭcus, 3: hørende til Skyggen; – bf. sædv. „overf."; ∾ (homo), Plaut. Curc. 4, 3, 24: en Dagdriver; – ogs. „alm.": forkelet, umandig; delicata et umbratica turba Epicureorum, Senec. Benef. 4, 2; cf. Quintil. 1, 2, 18: solitaria et velut umbratica vita; – ∾ doctor, (Privatlærer), Petron.; ∾ litterae, (som tilhøre Studerkammeret, som lugte deraf), Plin. Ep. 9, 2; ∾ negotium, (som besørges hiemme), Gell. 3, 1; o. — umbrātĭlis, e, ligesom frgd.: som bliver i Skyggen; bf. „overf.": som gierne bliver hiemme, huslig el. magelig, umandig el. udygtig; – ad malam domesticam disciplinam vitamque umbratilem et delicatam etc., Cic. Tusc. 2, 11; cf. Colum. 1, 2, in.; — II) bf. „bcf." om Foredraget: skolemæssig og privat; (opp. forretningsmæssig og offenlig); – ex hac domestica exercitatione et umbratili etc., Cic. d. Or. 1, 34; cf. id. Orat. 19: mollis est oratio philosophorum et umbratilis, (altfor technisk), etc.; — [umbra]. — umbrātĭlĭter, adv., [umbratilis]: i Skyggerids, overfladisk, effingere, Sidon.

Umbri, orum, m.: Umbrierne, Folk i Italien, i det efter dem benævnte Landskab, Umbria; – vid. Plin. 3, 8, o. Liv. 9, 37 flgd.; — B) bf. 1) Umber, bra, brum: hørende til el. benævnt efter Umbrierne el. Umbrien, umbrisk; – ∾ porcus, aper, Catull., Hor., villicus, Martial., maritus, Ovid.; — b) ogs. subst. Umber (sc. canis), som Jagthund, Virg. Aen. 12, 753, Sil., Grat. Cyn., o. A.; – fem. Umbra, (Umbrierinde), i et Ordspil m. umbra (Skygge), Plaut. Most. 3, 2, 83; — 2) Umbrĭa, ae, f.: Landskabet Umbrien; – vid. Plin. l. c., ogs. Cic. R. Am. 16, oftere; – ogs. at mærke som Fødeland for Plautus, s. und. Sarsina, o. f. Propertius, vid. Propert. 1, 22, 9, o. id. 4, 1, 63; – ogs. som appos.: Umbria terra, Gell. 3, 2; — 3) Umbrĭcus, 3: umbrisk, creta, Plin. 35, 57. — Umbria, ae, o. Umbricus, 3, s. und. Umbri.

umbrĭfer, a, um, [umbra, fero]: som bringer el. giver Skygge, platanus, Cic. (poëta) Div. 2, 30, rupes, Varro, nemus, Virg.; — II) som fører de Afdødes Skygger ned til Underverdenen, linter, Albinov. 1, 428, undae, Stat. — *umbro, avi, atum, 1, v. a.: bedækker med Skygge, beskygger, bedækker; – Umbrabat comā summi fastigia montis (quercus), Sil.; cf. Plin. 37, 25; men ∾ matrem (i. e. tellurem) rosarum floribus, Lucr. 2, 628; ∾ tempora quercu, Virg. Aen. 6, 772; ogs. m. græsk Construction: umbratus tempora ramis, Stat.; ligel. id. Silv. 3, 4, 79: umbratus genas, (med Skæg paa Hagen); – umbrantur somno pupulae, (bedækkes el. fordunkles deraf), Varro; – ogs. absol.; virgae paene omnes, ne umbrent, abraduntur, Colum. 5, 7; o. — umbrōsus, 3: skyggefuld, med Skygge, beskygget; – inter densas, umbrosa cacumina, fagos, etc., Virg. Ecl. 2, 3; ∾ silva, Propert., Ovid., ripa, Hor., vallis, Virg.; ∾ tecta, Tibull., templa, Ovid. Met. 11, 360; – compar., ∾ locum aestate vidi numquam, Cic. Qu. Fr. 3, 2, in.; superl., ∾ quaeque fere aquosissima, Senec. Qu. N. 3, 11; ∾ folium fico, Plin. 16, 49; — [umbra].

umquam, (ogs. unquam), adv. temp., [ctr. f. unum quam]: nogensinde; (opp. ingensinde, numquam); 1) „alm." i Negativsætninger; – quod (principium) si numquam ortum est, ne occidit quidem umquam, Cic. d. Rep. 6, 25; Neque umquam quicquam me juvat, quod edo domi, (siger Parasiten), Plaut. Capt. 1, 2, 33; quod nec didicerint, nec umquam scire curaverint, Cic. l. c. 1, 6; cf. id. Lael. 14, oftere, ogs. Virg. Ecl. 1, 36, o. Propert. 1, 6, 21; – ogs. er at hidføre Ter. Heaut. 5, 4, 8: cave posthac ··· umquam istuc verbum ex te audiam! ligel. Quintil. 5, 7, 22: quod raro ··· umquam ··· possunt scire, quid testis dicturus sit; — B) „overf." ogs.; 1) i negerende Spørgesætninger; – saal. en umquam etc.? Plaut. Cist. 1, 1, 88; s. ogs. und. en; ligel. eho, an umquam tu etc.? id. Pseud. 1, 3, 80; ullamne ego rem umquam in vita mea Volui, quin etc.? Ter. Heaut. 5, 3, 4; cf. id. Eun. 5, 4, 38; — 2) i Conditionalsæt-

ninger; - si umquam in dicendo fuimus aliquid, etc., Cic. Att. 4, 2; Mihi si umquam filius erit, etc., Ter. Heaut. 2, 1, 5; si quando umquam equestri ope adjutam rem publicam meminerint, etc., Liv. 10, 14; — II) „bef." ogf., men alene fielden, i Affirmativfætninger, navnl. efter det comparative quam; - plusque amat, quam te umquam amavit, Plaut. Epid. 1, 1, 63; cf. id. Bacch. 4, 8, 71; licet major, quam umquam, moles premat, tamen etc., Quintil. 12, prooem. 2; men Cic. Orat. 13: si (Isocrates) ··· reliquis praestat omnibus, qui umquam orationes attigerunt; men Ovid. Am. 1, 6, 25: Excute (poste seram)! sic umquam longa relevēre catena!

ūnā, adv., f. und. unus. — unaetvicesimus, etc., f. und. unetvicesimus, etc. — ūnănĭmans, tis, adj.: enſtemmig, enig, endrægtig; (forcl. Biform af unanimus); - sociae unanimantis, fidentis fuit, officium facere, quod etc., Plaut. Truc. 3, 4, 81. — ūnănĭmis, e; (eftercl. Biform af unanimus); - ∾ fratres, Claudian.; df. — ūnănĭmĭtas, atis, f.: Endrægtighed, Enighed, Pacuv. ap. Non.; ∾ fraterna, Liv. 40, 8. — ūnănĭmĭter, adv. af unanimis: endrægtigen el. enſtemmigen; (eftercl. Ord); - ∾ delegistis me, Vopisc. Tac. 4; ∾ vivere, Arnob. — ūnănĭmus, 3, [unus, animus, i,]: enſtemmig, endrægtig; (oftest „poet." o. c. pl.); - ∾ sodales, Catull. 30, in., fratres, Stat.; men Liv. 7, 21: quae (res) distinere unanimos videbatur.

uncātio, onis, f.: Indadbøining, Krumning, unguium, Coel. Aur.; af — uncātus, 3, [uncus]: indadbøiet, krum; (eftercl. Ord); - ∾ quidam, Coel. Aur.; ∾ lanceae, Sidon.; - ogſ. „overf.": krum el. forviklet; hvſ. „alleg.": ∾ syllogismis inhamare aliquem, Sidon.

uncia, ae, f., οὐγκία, (ſikuliſk Ord): en Unze, Tolftedelen af et Helt, en Tolftedel; - ex uncia (heres: til en Tolftedel af Formuen), Cic. Att. 13, 48, Senec.; - ſom Rentebeſtemmelſe, en Uncia el. $\frac{1}{12}$ $\frac{0}{0}$ om Maaneden (el. 1 Procent om Aaret), Digest.; - fremdeles ſom Vægt: en Unze el. to Lod; Rhemm. Fann. d. Pond. 28, Plaut., Plin., o. A.; - hos Landmaalerne: $\frac{1}{12}$ jugerum, Colum. 5, 1; - ſom Længdemaal: en Tomme, Front. Aquaed., Plin. 6, 39; — II) „overf.": en Ubetydelighed, det Allermindſte; - neque piscium ullam unciam hodie Pondo cepi, Plaut. Rud. 4, 2, 8; cf. Juvenal. 11, 131, o. Martial. 9, 49.

*unciālis, e: ſom holder en Unze el. en Tolftedel; - ∾ asses, (af to Lod), Plin. 33, 13; ligel. ∾ uva, id.; men ∾ altitudo, (af en Tomme), id. 18, 43; ligel. ∾ litterae, (af en Tommes Høide), Hieronym.; — unciārius, 3: hørende til el. holdende en Tolftedel, heres, (Arving til en Tolftedel af Formuen), Digest.; ∾ fenus, (d. e. 1 Procent om Aaret; f. und. uncia), Tac. Ann. 6, 16; cf. Liv. 7, 16 o. 27; ∾ stipe collata, (af Asſes til to Lod), Plin. 34, 11; ∾ vitis, (med Druer af to Lods Vægt), Colum.; o. — unciātim, adv.: unzevis el. tolftedelvis; - ∾ dare, Plin. 28, 37; — II) „overf.": unzevis el. ſkillingevis el. ſmaaligen; - Quod ille unciatim vix ··· compersit miser, Ter. Phorm. 1, 1, 9; — [uncia].

uncīnātus, 3: forſynet med Hage el. Modkrog; - hamatis uncinatisque corpusculis concreta etc., Cic. Acad. 2, 38; af — uncīnus, i, m., [uncus]: Hage el. Modkrog, Appul., Pallad.; - ogſ. adj.; uncinatus hamus, Paul. Nol. — unciŏla, ae, f., demin. af uncia: liden Unze, Juvenal. 1, 40. — uncĭpes, ĕdis, adj., [uncus, pes]: krumbenet, Tertull.

*unctio, ōnis, f.: Salven, Indgnidning med Salve; - ∾ sudatoriae, Plaut.; philosophum omnes unctionis causa relinquunt, Cic. d. Or. 2, 5; — II) „overf." o. concret: Salve; - unctio ut inarescat, Plin. 28, 47; o. — unctĭto, are, v. intens. a.: ſalver ſtærkt el. ofte; - quae se unguentis unctitant (mulieres), Plaut. Most. 1, 3, 117; cf. Cato ap. Serv. ad Virg. Aen. 4, 698; — [ungo]. — unctiusculus, 3, demin. compar. af 1. unctus: noget federe; - num ipse pulmento utor magis Unctiusculo? Plaut. Pseud. 1, 2, 85.

*unctor, ōris, m.: ſom indgnider (nogen) med Salve, (navnl. i Badet el. i Palæſtra), Plaut. Trin. 2, 1, 22, ogſ. Cic. Fam. 7, 24, o. Quintil. 11, 3, 26; (hos Juvenal. aliptes); o. — unctōrium, i, n.: Salvekammer i Badet, Plin. Ep. 2, 17; — [ungo]. — unctŭlus, 3, demin. af 1. unctus: meget lidet indſalvet; - circumtonsi et terti et unctuli, ut ··· mangonis servi, Varr. ap. Non.; — II) subst., unctulum, i, n.: en Smule Salve, Appul. — unctūra, ae, f., [ungo]: Indſalven el. Indbalſamering (af de Døde), Cic. Leg. 2, 24. — 1. unctus, 3, partic. o. adj. af ungo. — 2. unctus, us, m., [ungo]: Salven el. Salvning; - oleum unctui profer, Appul.; men unctu sanare, (ved Paasmøring), Plin. 30, 27.

1. uncus, i, m., ὄγκος: Hage, Krog, Modkrog; - unco ferreo praefixi asseres, Liv. 30, 10; - „poet." ogſ. ſom Attribut til d. perſonificerede Necessitas, Hor. Od. 1, 35, 30; - ligel. „poet." om Ankeret, Val. Fl.; - navnl. ogſ. den Hage, hvormed Domfældtes Lig ſlebtes til Tiberen, Cic. Rab. perd. 5, oftere, Ovid. Ib. 168, o. Juvenal. 10, 66; men Propert. 4, 1, 141, „alleg.": Et bene quum fixum mento decusseris uncum, (naar du har reddet dig fra en truende Ulykke), etc.; — B) „bef." ogſ.: etſlags chirurgiſk Inſtrument, Cels. 7, 29.

2. uncus, 3, [1. uncus]: indbøiet el. krummet ſom en Hage el. Modkrog; - ∾ hamus, Ovid.; hvorom ogſ. ∾ aera, id. Pont. 2, 7, 10; ∾ cornua (tauri), Propert.; ∾ aratrum, Virg., Ovid.; men ∾ vomer aratri, Lucr.; hvorom ogſ. ∾ dens, Virg. Ge. 2, 423; ∾ manus, id.; ∾ pedes (Harpyiae), id. Aen. 3, 233; ligel. ∾ ungues, Lucr.; ∾ avis Minervae, (med krum Snabel og med krumme Kløer), Stat.; ∾ cauda, Ovid. Met. 15, 371.

unda, ae, f.: Bølge, bølgende Vand; - magno vento plenum est undarum mare, etc., vid. Plaut. Mil. gl. 2, 6, 33; cf. Hor. Ep. 2, 2, 176; ∾ minax, id.; ∾ tumidae aestu, Ovid., exsultantes, id.; cf. id. Met. 1, 570, o. A.; — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm.": Vandet; (ſaal. oftest „poet."); - tenui perlucidus unda (fons), Ovid. Met. 5, 161; cf. id. ibd. 1, 266, o. ibd. 8, 737; men ∾ nivales, (Snevand), Martial.; men Ovid. A. A. 2, 598: Quos faciunt justos ignis et unda viros, (neml. ſom Symboler paa Husſtanden); - „poet." ogſ. om anden Væſke; ∾ sanguinis, Sil.; men ∾ preli, (d. e. Olien), Plin.; ∾ croci, Martial.; — 2) „bef."; a) et bølgeformigen bevæget Legeme; - ∾ aëriae, (Luften), Lucr. 2, 151; men Virg. Aen. 8, 257: qua plurimus undam Fumus agit, etc.; — b) i Architecturen, ligeſom cymation: bølgeformet Fordybning, germ. Hohlleiſte, Vitruv. 5, 6; — B) „ment." o. „alleg.", ligeſom aestus: urolig el. ſtrømmende Bevægelſe, navnl. af en Mængde Menneſker; - campus atque illae undae comitiorum, etc., Cic. Planc. 6; f. ogſ. Virg. Ge. 2, 462, o. Sil. 4, 159; - magnis curarum fluctuat undis (Ariadne), Catull. 64, 62; cf. Hor. Ep. 1, 2, 22, ogſ. id. ibd. 1, 1, 16. — *undābundus, 3: bølgende, ſtrømmende, mare, Gell. 2, 30, aquae, Ammian.; — undanter, adv.: bølgeformigen; - ∾ fluens capillus, Appul.; o. — undātim, adv.: = frgd.; - ∾ crispae mensae, Plin., crispum marmor, id.; — [undo].

unde, adv.: hvorfra; I) „egenl." om Localforholde; A) correlat.; - non enim inde venit, unde mallem, Cic. Att. 13, 39; ut eo restituerentur, unde dejecti essent, id. Caecin. 30; ligel. eodem, unde etc., Caes. B. G. 4, 28, o. id. ibd. 5, 11; ligel. ad idem (redire), unde etc., Cic. d. Rep. 6, 22; cf. Caes. B. G. 1, 38, o. id. ibd. 3, 14, ogſ. Ovid. Met. 1, 667; — B) absol.;

a) i directe Spørgsmaal; - verbum „unde" utrumque declarat, et ex quo loco, et a quo loco, etc., vid. Cic. Caecin. 30; unde eam esse ajunt? Ly. ex Samo, Plaut. Bacch. 3, 3, 68; men unde domo? Virg. Aen. 8, 114; ogs. unde ··· gentium? Plaut. Epid. 3, 4, 47; — b) i d. indirecte Spørgsmaal: ut mihi responderet ··· unde esset, Cic. Verr. 2, 77; cf. Propert. 1, 22, in.; - ogs. er at hidføre Cic. Att. 4, 16: non recordor, unde ceciderim, sed unde surrexerim; cf. Caes. B. G. 5, 53; — II) „overf."; A) om Personer el. Gjenstande el. Begreber, hvorfra noget hidrører; 1) correlat.; - si, unde necesse est, inde initium (narrationis) sumetur, id. Inv. 1, 20; - ut is, unde te audisse dicis, etc., Cic. d. Or. 2, 70; cf. id. R. Am. 26, o. id. d. Senect. 4; - tenuit permagnam hereditatem, unde etc., id. Fin. 2, 17; cf. Caes. B. G. 2, 15; — b) „bes." beder i Retssproget: unde petitur: den Anklagede; - vid. Cic. d. Or. 1, 37; o. id. Fam. 7, 11, ogs. Ter. Eun. prol. 11 flgd.; — 2) absol.; a) i det directe Spørgsmaal; - Unde haec (patera) igitur est, nisi abs te, etc.? Plaut. Amph. 2, 2, 158; bonum habe animum! Mn. Unde habeam? id. Bacch. 4, 3, 16; unde iste amor tam improvisus etc.? Cic. Agr. 2, 22; Unde sed hos novi? Ovid. Met. 9, 507; - ogs. m. gentium, Plaut. Asin. 1, 1, 77; — b) i det indirecte Spørgsmaal; - nisi ex ipsa quaeras, unde hunc habuerit (anulum), Ter. Heaut. 4, 1, 45; Unde sit infamis (Salmacis) ··· Discite, Ovid. Met. 4, 285; — B) indefin.; - unde unde, f. undecumque: hvorsomhelstfra, hvorfra end, Catull. 67, 27; Qui nisi ··· Mercedem aut numos unde unde extricat, etc., Hor. Sat. 1, 3, 87; ligel. unde unde, Appul.; - alene Tertull. har saal. unde (enkelt) f. unde unde el. undecumque.

*undēcēni, ae, a, num. distr.: 99 ad Gangen el. paa engang, Plin. 36, 14; o. — undēcentēsimus, 3, num. ord.: d. 99de, annus, Val. Max. 8, 7, extern. 11; af — undēcentum, num. card. indecl., [unus, de, centum]: 99; - ∾ anni, Plin. 7, 60. — undēcies, adv. num., [unus, decies]: 11 Gange; - ∾ multiplicare hanc summam, Colum.; cf. Martial. 5, 79. — undĕcim, num. card. indecl., [unus, decem]: 11; - ∾ legiones, Cic. Fam. 6, 18; cf. Martial. 2, 44. — undĕcimus, 3, num. ord., [unus]: den 11te, legio, Liv. 30, 18, annus, Virg., dies, Plin. — undĕcirēmis, is, f., (sc. navis), [undecim, remus]: 11radaaret Skib, en Elleveradaarer, Plin. 6, 76. — undĕcŭmāni, orum, m., [undecimus]: Soldater af d. 11te Legion, Plin. 3, 17.

undĕ.cumque, (ogs. undecunque; men Lucr. 6, 1015, in tmesi: unde vacefit Cumque locus), adv.: hvorsomhelstfra, hvorfra end; - ∾ moti sunt (fluctus), Senec. Vit. beat. 27; ∾ fluens sanguis, Plin.; - ogs. „overf."; nec, undecumque causa fluxit, ibi culpa est, Quintil. 7, 3, 33; ∾ inceperis, ubicumque desieris, Plin. Ep. 9, 4; - ogs. forstærket; undecumque gentium, Vopisc. Firm. 14. — undĕ.libet, adv.: hvor det saa behager, hvor end, overalt, auct. ad Her. 4, 50, Cels. — undēnārius, 3: som holder 11, numerus, Augustin.; af — undēni, ae, a, num. distr., [unus, deni]: hver 11, 11 ad Gangen; - pariuntur undeni (scorpiones), Plin. 11, 30; Musa per undenos emodulanda pedes, (ved Hexameter o. Pentameter), Ovid. Am. 1, 1, 30; cf. Hor. Ep. 1, 20, 27; - ogs. in sing.: bisque undena pars, Manil. 4, 451.

undē.nōnāginta, num. card. indecl., [unus, de]: 89; - ∾ navium classis, Liv. 37, 30. — undē.octōginta, num. card. indecl., [unus, de]: 79; - unde Octaginta annos natus, Hor. Sat. 2, 3, 117. — *undēquadrāgēsimus, 3, num. ord.: d. 39te, volumen, Val. Max. 8, 7, extern. 10; o. — undēquadrāgies, adv. num.: 39gange; - ∾ dimicavisse, (om M. Marcellus), Plin. 7, 25; af — undē.quadrāginta, num. card. indecl., [unus, de]: 39; - ∾ annos regnavisse, (om Numa), Cic. d. Rep. 2, 14. — undēquinquāgēsimus, 3, num. ord.: d. 49de; - ∾ die etc., Cic. Manil. 12; af — undē.quinquāginta, num. card. indecl., [unus, de]: 49; - ∾ coronae aureae, etc., Liv. 37, 58; ∾ genera, Plin. 13, 9.

undēsexāgēsimus, 3, num. ord.: d. 59de; - ∾ pars, Censorin.; af — undēsexāginta, num. card. indecl., [unus, de]: 59; - ∾ vivi capti, Liv. 23, 37; ligel. ∾ diebus, Plin. 36, 44. — *undētrīcēni, ae, a, num. distr.: hver 39, 39 til el. paa hver; - menses undetricenum tricenumque dierum (numero) alternaverunt, Macrob. Sat. 1, 13; o. — undētrīcēsimus, el. undētrīgēsimus, 3, num. ord.: den 29de; - ∾ die post mortem fratris etc., Liv. 25, 36; af — undē.triginta, num. ord. indecl., [unus, de]: 29; - ∾ mensibus et amplius, Vitruv.; ∾ dies, Macrob. — *undēvīcēni, ae, a, num. distr., [unus, de, viginti]: hver 19, 19 til el. paa hver, Quintil. 1, 10, 44; — undēvīcēsimāni, orum, m.: Soldater af d. 19de Legion, auct. B. Al. 57; af — undēvīcēsimus, el. undēvigēsimus, (Colum.), 3: den 19de; - ∾ anno post ejus mortem, Cic. d. Senect. 5; ∾ anno aetatis expleto, Quintil. 6, praef. 4; af — undē.vīginti, num. card. indecl., [unus, de]: 19; - ∾ annos natus etc., Cic. Brut. 64; ∾ signa militaria, Liv. 23, 46.

undĭcŏla, ae, comm., [unda, colo]: som har sit Ophold i Vandet; - ∾ pistris, Avien. Arat. 898. — undifrăgus, 3, [unda, frango]; - ∾ fluctus (pl.): de sig brydende Bølger, Venant. — undĭque, adv. indefin.; [unde, -que]: hvorsomhelstfra, allevegne fra, fra alle Sider el. Steder; - vid. Caes. B. G. 1, 22, o. id. ibd. 3, 1; ∾ colligere, Cic. d. Or. 3, 24, carpere, id. Sest. 56; cf. id. Phil. 2, 43; men id. 5, 9: vivere ex hominis natura undique perfecta et nihil requirente; men partes undique aequales, id.; men Hor. Sat. 2, 3, 104: Si quis etc., delirus et amens Undique dicatur merito, etc.; — c) ogs. c. gen. gentium, Edict. Aur. ap. Vopisc. Firm. 5; ogs. c. gen. laterum, Appul.; ogs. m. versus (versum), Justin. 44, 1 fin., o. Gell. 13, 13, Appul; - ogs. m. secus, Solin. 27 med. — undĭsŏnus, 3, [unda, sono]: som toner af Bølgernes Slag; (poetisk Ord); - saal. m. rupes, Stat., saxum, Val. Fl.; men ∾ dei, (Havguderne), Propert. 3, 20, 18.

undo, avi, atum, 1, v. n. o. a., [unda]; I) neutr.: at slaae Bølger, at bølge; - undanti in freto, Attius ap. Cic. N. D. 2, 35; ligesom Enn. ap. Non. har: undantem salum; s. ogs. Senec. Qu. N. 3, 28; men om Luerne: Ad coelum undabat vortex, etc., Virg. Aen. 12, 673; cf. id. ibd. 6, 318: aëna undantia flammis; — B) „overf."; 1) at strømme over, at være fuld deraf, abundare; - undat equis (regio), Val. Fl.; ∾ vultus sanguine, Stat.; — 2) at være i en bølgeformig Bevægelse, at bølge el. bruse; - undantem ruptis fornacibus Aetnam etc., Virg. Ge. 1, 472; men id. ibd. 2, 437: undantem buxo ··· Cytorum etc.; men comisk: hic quis est ··· Suam qui undantem chlamydem quassando facit? Plaut. Epid. 3, 3, fin.; undantes habenae, Virg.; undantia lora, id.; — b) ogs. „ment.": undantem curis (Aesonidem), etc., Val. Fl. 5, 304; — II) act.; A) „egentl.": at overstrømme dermed, at udgyde derover; - quum ··· sanguine Teucros undabit campos (Achilles), Stat. Achill. 1, 87; ligel. ∾ sinus cruore, Claudian.; — B) „overf.": at giøre bølgeformig; - concharum genera imbricatim undata, cancellatim reticulata, Plin. 9, 52. — undōse, adv.: bølgende; - compar., ∾ labi, (med stærkere Søgang el. Strømning), Ammian. 27, 4; af — undōsus, 3, [unda]: fuld af Bølger, stærkt bølgende; - ∾ aequor, Virg. Aen. 4, 313; ∾ Plemmyrium, id. ibd. 3, 693; - compar., ∾ fluctus, Solin.; superl., ∾ torrentes,

Augustin. — undŭlātus, 3, [undo]: bølgende el. bølgeformet; - ∾ togae, Varr. ap. Non.

ūnēdo, ōnis, m.: Frugten af Jordbærtræet; ogs. Jordbærtræet selv, (sædv. arbutus); - vid. Plin. 15, 28, o. id. 23, 79. — Unelli, orum, m.: Folk i Gall. Lugd., (hvor nu Cotantin), Caes. B. G. 2, 34, o. id. ibd. 3, 11, oftere. — ūnetvīcēsimāni, orum, m.: Soldater af den 21de Legion, Tac. Ann. 1, 51, o. id. Hist. 2, 43; af — ūnetvīcēsĭmus, 3, num. ord., [s. unus et vicesimus]: den 21de; - ∾ legio, Tac. Ann. 1, 45.

ungella, (unguella), ae, f., demin. af ungula: liden Klo, Apic. — ungo, (unguo), unxi, unctum, 3, v. a.: bestryger el. indsmører med en fedtagtig Materie, navnl. med Olie el. Salve; salver el. indsalver; - unxisse unguentis (simulacrum Dianae matronas), Cic. Verr. 4, 35; ligel. unguentis unguendam (mulierem) etc., Plaut. Most. 1, 3, 115; - post horam octavam in balneum, etc., unctus est, accubuit, Cic. Att. 13, 52; cf. August. ap. Suet. Aug. 76; men Cic. Phil. 3, 5: nudus, unctus, ebrius est concionatus; - ogs. om Indbalsameringen af Lig før Forbrændelsen; saal. Ovid. Fast. 4, 833: Arsurosque artus unxit, etc.; - ∾ caules oleo, (tilsætte dermed), Hor. Sat. 2, 3, 125; cf. id. ibd. 2, 6, 64; - men natet uncta carina, (beget el. tiæret), Virg. Aen. 4, 398; men ∾ tela, id. ibd. 9, 773, (bestryge med Gift); cf. Hor. Od. 2, 1, 4: arma ··· uncta cruoribus; men unctis ··· manibus, id. Sat. 2, 4, 78, (med tilsmudsede el. urene Hænder); ligel. aqua uncta, id. ibd. 2, 2, 68; — II) partic. unctus, 3, ogs. ofte som adj. o. „fig."; A) „overf.": rig el. rigelig, prægtig, yppig, galant; - unctior coena, Martial.; cf. Hor. Ep. 1, 15, 44; ligel. coenae unctissimae, Sidon.; men Hor. Ep. 1, 17, 12: accedes siccus ad unctum, (til den, som holder et godt Bord); men nitidus et unctus (vir), Senec. Ep. 66, (galant, fin); ∾ Corinthus, Juvenal.; ∾ patrimonium, Catull.; — B) „ment."; - unctior quaedam splendidiorque consuetudo loquendi, (rigere el. fyldigere Foredragsmaade), Cic. Brut. 20; — C) neutr. absol. unctum, i; 1) prægtigt Maaltid; - unctum qui recte ponere possit, etc., vid. Hor. A. P. 422; men coenare sine uncto, Pers. 6, 16; — 2) Salve, Fedt til Salve, Appul., Veget.

*unguēdo, inis, f.: Salve, Appul.; o. — unguen, ĭnis, n.: Salve, Fedt, Smørelse; - pingues unguine ceras, Virg. Ge. 3, 450; ∾ picis, (Beg), Val. Fl.; — [ungo]. — *unguentārius, 3: hørende til Salve, taberna, Varr.; cf. Suet. Aug. 4; ∾ vasa, Plin.; — hf. subst.; A) unguentārius, i, m.: en Salvekræmmer, Cic. Off. 1, 42, Hor. Sat. 2, 3, 228, Plin.; — B) unguentāria, ae, f.; a) Salvekræmmerske, Plin.; — b) (sc. ars): Kunsten at tilberede Salver, Plaut. Poen. 3, 3, 90; — C) unguentārium, i, n., (sc. argentum): Salvepenge, Plin. Ep. 2, 11; o. — unguento, avi, atum, 1, v. a.: salver, indsalver, Inscriptt.; - oftest in partic. perf. unguentātus, 3: indsalvet; - Senecta aetate unguentatus per vias, ignave, incedis, Plaut. Casin. 2, 3, 23; cf. Catull. 61, 142; men Senec. ap. Gell. 12, 2: inter unguentatos placere, (hos de Elegante; opp. inter hircosos); af — unguentum, i, n., [ungo el. unguo]: Salve, Salveolie; - olere unguenta, Plaut. Most. 1, 1, 41; cf. Cic. Catil. 2, 3; ligel. unguentis affluens, delibutus, Phaedr.; - navnl. salvede man ogs. Haaret, vid. Ovid. Her. 21, 161, ogs. Klæderne, vid. Martial. 8, 3, ogs. Værelserne, Plin.; cf. Lucr. 4, 1170 flgd.; fremdeles brugtes Salver ved Gestebude, Hor. Od. 2, 3, 13, oftere, o. Cic. Tusc. 5, 21; ogs. i Badet, Petron., navnl. ogs. til de Dødes Balsamering, Propert. 3, 14, 23, Ovid. Fast. 3, 561, o. A.

unguĭcŭlus, i, m., demin. af unguis: liden Negl, Cic. Fin. 5, 27; Usque ab unguiculo ad capillum summum, (fra Top til Taa), Plaut. Epid. 5, 1, 17; men som Oversættelse af Grækernes ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων: a teneris unguiculis, (fra Barnsben), Cic. Fam. 1, 6. — unguilla, ae, f., [unguo]: Salvekrukke, odl., Solin. — unguĭnōsus, 3, [unguen]: fuld af Fedt, fedtagtig; - ∾ unguentum, Plin. 13, 2; - compar., ∾ nuces, id. 23, 77.

unguis, is, m., ὄνυξ: Neglen (paa Fingre og Tæer); hos Dyrene ogs.: Kloen; (s. nedenf.); - ungues clausulae nervorum summae existimantur etc.; Plin. 11, 101; ungues recidere, id., ponere, Hor., purgare cultello, id.; - ordsprogvis siges: ab imis unguibus usque ad verticem summum, (fra Top til Taa), Cic. R. Com. 7; a recta conscientia transversum unguem non discedere, (ikke en Fingersbred, ikke det Allermindste), id. Att. 13, 20; hvf. elliptisk: nec transversum unguem, quod ajunt, etc., id. Fam. 7, 25; fremdeles: de tenero ungui, (fra Barnsben), Hor. Od. 3, 6, 24; cf. Cic. l. c. und. unguiculus; - ad unguem, el. in unguem: paa det nøieste, indtil Fuldendelse, (ligesom Kunstneren med Neglen giver en Model dens Fuldendelse); materiam dolare ad unguem, Colum.; ligel. in unguem, Cels.; men Hor. Sat. 1, 5, 32: ad unguem Factus homo, (en fuldendt Verdensmand); ∾ medius (s. digitus medius, som Tegn paa Foragt), Juvenal. 10, 53; - ogs. mærkes Martial. 5, 60: Nos hac a scabie tenemus ungues, etc.; — b) om Dyrenes ungues el. Kløer s. Plin. 11, 101; cf. Virg. Aen. 5, 352, o. Hor. Od. 2, 19, 24; ogs. findes unguis f. ungula, som Hornqvægets Klov, Colum. 6, 12; ogs. om Hestens Hov, Martial. 14, 199; — II) „overf." ifølge etslags Lighed; A) den yderste nøglformede Del paa visse Planter, Plin., Colum.; — B) en Muslingart, Varr. L. L. 5, 12; — C) ∾ ferrei: etslags Jernhager, Colum. 12, 18; — D) næglformet Hind paa Øiet, πτερύγιον, Cels. 7, 7.

ungŭla, ae, f., demin. af unguis, navnl. Hestens Hov, ogs. Hornqvægets Klov; dog ogs. ligesom unguis: Klo, odl.; - ungula indivisa equorum, Varr.; cf. Cic. N. D. 3, 5; ligel. quatit ungula campum, Virg. Aen. 8, 596; - comisk er: milvinis aut aquilinis unguibus cocus, Plaut. Pseud. 3, 2, 63; men om Hanen: unguibus scalpturire, id. Aul. 3, 4, 8; - men ordsprogvis: toto corpore atque omnibus ungulis, ut dicitur, (med al Anstrængelse), Cic. Tusc. 2, 24; — II) „overf."; A) „poet." f. Hesten; - Ut, quum carceribus missos rapit ungula currus, etc., Hor. Sat. 1, 1, 114; cf. Martial. 12, 50; — B) sield.: etslags Torturredskab, Cod. Just., Prudent.; hf. — ungŭlātus, 3: forsynet med en Hov el. Klo, Tertull. — ungŭlus, i, m., ostisk Ord f. anulus: en Ring, Fest. p. 375, o. Plin. 33, 4. — unguo, ĕre, s. und. ungo.

ūnĭcălămus, 3, [unus, calamus, i]: med en eneste Halm el. Stilk, frumentum, Plin. 18, 12. — ūnicaulis, 3, [unus, caulis, is]: med en eneste Stilk, genus carduorum, Plin., faba leguminum, id. — ūnĭce, adv. af unicus: enkelt el. ene for sig; hf. „overf.": fortrinligen, besynderligen; - negare ei, quem unice diligerem, etc., Cic. d. Or. 1, 1; Quid etc., unice Securus, (aldeles ubekymret derom), Hor. Od. 1, 26, 5; ∾ probare, Plin. Ep.; - hos Plaut. ogs. oftere m. unus; Me unice unum ex omnibus te atque illam amare, ajebas mihi, id. Asin. 1, 3, 56. — ūnĭcŏlor, ōris, adj., [unus, color]: som har en eneste Farve; (opp. varius); - ∾ oculus nulli, vid. Plin. 11, 51; ∾ torus, Ovid. Met. 11, 611. — ūnĭcŏlōrus, 3: Biform af frgd., Prudent. — ūnĭcornis, e, [unus, cornu]: med et eneste Horn; - ∾ boves Indici, Plin. 8, 30; ∾ rhinoceros, Tertull.; hf. — unicornŭus, i, m., s. monoceros: Enhiørningen, Tertull. — ūnĭcorpŏrĕus, 3, [unus, corpus]: som bestaaer af et eneste Legeme; - ∾ signum in coelo (Taurus), Firmic. — ūnĭcŭba, ae, f., [unus, cubo]: som nøies med en eneste

Mand, Hieronym. — ūnĭcultor, ōris, m., [unus]: som dyrker en eneste Gud, en Monotheist, Tertull.

ūnicus, 3, [unus]: eneste, alene, ene; I) „egenl." el. efter Tallet; - ∾ gnatus el. filius, ∾ gnata el. filia: eneste Søn el. Datter, Plaut., Ter.; ligel. Catull. 64, 215: Gnate, mihi longa jucundior unice vita; s. ogs. Cic. R. Am. 14; ligel. ∾ maritus, Hor. Od. 3, 14, 5; ∾ vestis, Plaut.; ligel. Unicus anser erat, Ovid. Met. 8, 684; - ogs. forstærket m. solus; unica solaque (res), Lucr. 2, 1077; cf. id. ibd. 542; — II) „overf." el. efter en Beskaffenhed: eneste i sit Slags, d. e. udmærket el. fortrinlig; - Quis tam sagaci corde atque ingenio unico? Afran. ap. Fest.; ∾ imperator el. dux, Liv.; ∾ spectator coeli atque siderum (Archimedes), id. 24, 34; s. ogs. id. 9, 15; ∾ puer, Ovid. Met. 3, 454; ∾ volucris, id. ibd. 8, 239; - ∾ liberalitas, Cic. Quint. 12, fides, Liv., spes, Quintil.; - Tibi ille unicu'st, mihi etiam unico magis unicus, (siger Parasiten), Plaut. Capt. 2, 2, 47; men Catull. 73, 6: qui me unum atque unicum amicum habuit; — b) sjeld. til det Værre: overordenlig, usædvanlig; - ∾ malitiam atque nequitiam ab omnibus cognosci, auct. Her. 3, 6; ∾ scelus, Vell. 2, 7.

†ūnĭformis, e, [unus, forma]: ensformig el. enkelt i sit Slags; - nec ··· sufficere, ut ad tempus simplex quiddam et uniforme doceamur, Tac. Orat. 32; ∾ facies, Appul., alimonia, Macrob.; df. — ūnĭformitas, atis, f.: Ensformighed, (opp. varietas), Macrob., Arnob.; o. — ūnĭformĭter, adv.: ensformigen, Appul., Arnob. — *ūnĭgĕna, ae, adj., [unus, gigno]: som ene er født el. baaren, enbaaren el. eneste; - idcirco singularem deus hunc mundum atque unigenam procreavit, Cic. Univ. 4; - df. ogs. eccles. f. unigenitus: enbaaren, Paul. Nol.; — II) „poet.": af en og samme Fødsel el. Slægt; df. Epithet til Diana som Søster af Phoebus, Catull. 64, 301; ligel. til Zephyrus, som Broder af Memnon, id. 66, 53; o. — ūnĭgĕnĭtus, 3: = frgd.; - ∾ filius, (Guds enbaarne Søn), Tertull.; — [unus, gigno]. — ūnĭjŭgus, 3, [unus, jugum], vinea, (som er befæstet ved et eneste Tværtræ), Plin. 17, 35; — II) „overf.": som blot engang er gift, Tertull. — ūnĭmănus, 3, [unus, manus, us]: som har ikkun den ene Haand, enhaandet; - ∾ puerum natum, Liv. 35, 21, oftere; - ogs. som romersk Tilnavn, Flor. 2, 17. — ūnĭmŏdus, 3, [unus, modus, i]: af en eneste Art, compages, Prudent., virtus, Appul.

1. ūnĭo, ĭi el. īvi, ītum, 4, v. a., [unus]: forener, coelum mari, Tertull.; ∾ corpora, Senec. Qu. N. 2, 2. — †2. ūnĭo, ōnis, f., [unus]; I) fem.; A) Ettallet el. Enheden; - decas decima unione completur, Hieronym.; — B) Forbindelse el. Forening dermed, id.; — II) m., men alene „overf." o. „concret"; A) enkelt stor Perle, Plin. 9, 56 o. 59, Senec., Martial.; — B) etslags enkelt Svibel el. Løg, Colum. 12, 10; df. — ūnĭŏla, ae, f., demin.: Navnet paa en forresten ubekiendt Plante, Appul.; o. — Uniŏnitae, arum, m.: en Religionssect, som fornegtede Treenigheden, Prudent. — ūnĭpĕtius, 3, [unus, pes]: som har en eneste Stilk, urtica, Marc. Emp. — ūnistirpis, e, [unus, stirps]: som har blot en eneste Stilk el. Stamme; - abies, larix, palma ··· et si qua unistirpia, etc., vid. Plin. 16, 54.

*ūnĭtas, atis, f.: Enheden; I) „egenl."; - singularis numeri unitas, Gell. 19, 8; ∾ alvei, Plin., mundi, Justin.; — II) „fig."; A) „overf.": ensartet Beskaffenhed, indre Lighed, Delenes Forbindelse til et eneste Helt; - vid. Varr. L. L. 8, 2: quae (unitas: Ordstammens Enhed) apparet in lego et legi, etc.; cf. Plin. 16, 35: in unitatem venit equester ordo, (indbefattedes under Navnet equites); — B) „ment.": Enhed i Stemning el. Sindelag, Enighed, Overensstemmelse; - virtutes ibi, ubi consensus et unitas, Senec. Vit. beat. 8; o. — ūnĭter, adv.: i en Enhed, ved at forbindes til et eneste Helt; - uniter apta, Lucr. 5, 556; quibus e sumus uniter apti, id. 3, 851; cf. id. 3, 858, oftere; — [unus]. — uniusmodi, s. und. unus.

ūnĭversālis, e, [universus]: hørende til det Hele el. Almindelige, almindelig, universal; - universalia vel perpetualia praecepta, (som Oversættelse af καθολικά), Quintil. 2, 13, 14; ∾ quaestiones, id. 3, 5, 5; df. — ūnĭversālĭter, adv.: i det Hele, under Et, venire, (blive solgt), Digest. — *ūnĭversātim, adv.: ganske og aldeles, consecrare aliquem votis, Sidon.; — ūnĭverse, adv.: almindeligen; - generatim et universe (loqui de re, opp. singillatim), Cic. Verr. 5, 55; opp. proprie, id. Att. 5, 2; o. — ūnĭversim, adv.: = frgd.; (for o. eftercl. Ord); - vid. Naev. 3, 7, o. Gell. 1, 3; — [universus].

ūnĭversĭtas, atis, f., [universus]: Almindelighed el. det Hele; - contrahere universitatem generis humani eamque gradatim ad pauciores ··· deducere, Cic. N. D. 2, 65; cf. id. ibd. 1, 43: inesse in universitate rerum (i Universet); men ∾ bonorum, (opp. singulae res), Digest.; ligel. ∾ aedificii el. aedium, ibd.; ∾ orationis, (opp. partes), Plin. Ep. 3, 15; — II) „overf." o. concret; A) ligesom universum: Universet, Verden som et eneste Helt, Verdensbygningen, germ. das Weltall; - quod si universitatis corpus planum et aequabile explicaretur, etc., Cic. Univ. 5; cf. id. ibd. 12; ligel. Plin. 2, 4: circa eam (terram) volubili universitate; — B) den selskabelige Forbindelse til et Helt, Corporation, Laug, Commune, Gilde; - universitatis sunt, non singulorum, velut quae in civitatibus sunt theatra, stadia, etc., Digest.

ūnĭversus, 3, („poet." ctr. unversum, Lucr. 4, 263), [unus, verto, alts. oprdl.: henvendt imod en eneste]; df. som tages sammen el. under Et, tilsammen el. samtlig, hel el. ganske; a) in sing.; - ∾ familia, (opp. unus servulus), Cic. Caecin. 20; ∾ terra, (opp. pars ejus), id. d. Rep. 1, 17; ∾ mundum complecti, id. N. D. 1, 43; ∾ triduum, (tre hele Dage), Ter. Eun. 2, 1, 18; ∾ dimicatio el. pugna, (den afgiørende Kamp), Liv.; ad universi belli eventum etc., id. 7, 11; - ogs. forstærk. m. totus; Gregem universum voluit totum avertere (lupus), Plaut. Trin. 1, 2, 134; — b) in pl.; - de universis generibus (dicere, opp. de singulis causis), Cic. d. Or. 2, 17; cf. id. ibd. 1, 5; men id. Off. 3, 6: ut eadem sit utilitas uniuscujusque et universorum; s. ogs. Caes. B. G. 5, 44, oftere; - ogs. forstærk. m. omnes; id genus hominum omnibus Universis est adversum etc., vid. Plaut. Trin. 4, 3, 39; — bb) hertil er endnu at mærke; a) subst. universum, i, n.: Universet, Verden el. Verdensbygningen; - quae sunt in eodem universo, etc., Cic. N. D. 1, 43; cf. Colum. 3, 10: quod hominibus voluit ignotum esse genitor universi; — b) Adverbialdictionen, in universum: i Almindelighed, overhovedet; - non nominatim ··· sed in universum etc., Liv. 9, 26; cf. Tac. Germ. 5: terra etsi aliquando specie differt, in universum tamen etc.; cf. id. ibd. 6, o. Plin. 6, 19.

ūnĭvĭra, ae, f., [unus, vir]: som har havt en eneste Mand el. Ægtemand, Tertull., Hieronym.; - ligel. univiria, ae, Trebell. XXX Tyr., 32; - ogs. adj.: univira viduitas, Tertull.; df. — ūnĭvĭrātus, us, m.: Ægteskab med en eneste Mand, Tertull. — univiria, ae, f. und. univira. — ūnĭvŏcus, 3, [unus, vox]: som har en og samme Benævnelse; - univocis aequivoca connectere, Capella.

ūno, are, v. a., [unus]: forener; - dividere potius, quam unare, Tertull. — ūnŏcŭlus, 3, [unus, oculus, i]: enøiet, Cyclops, Attius ap. Gell.; ∾ gens (Arimasporum), Solin.; - men subst., Unocule, salve, (du Enøiede)! Plaut. Curc. a. 3, v. 22. — Unŏmammia,

ae, f., [unus, mamma]: comisk formet Navn paa et Land el. Landskab, (rimel. m. Henspillen paa Amazonerne), Plaut. Curc. a. 3, v. 75. — ūnōse, adv., [unus]: under Et, paa engang, med et Ord, Pacuv. ap. Non. — unquam, adv., s. und. umquam.

ūnus, 3; (f. gen. unius findes ogs. unīus; forcl. Biform f. gen. unius er uni, Plaut. Stich. 5, 4, 49; ligel. findes f. dat. uni: m., uno, Varro, f., unae, Cato), num. card., [besl. m. εἷς, ἕν, gen. ἑνός]: en, et; - Mulieres duas pejores esse, quam unam, etc., vid. Plaut. Curc. 5, 1, 2; quum penes unum est omnium summa rerum, regem illum unum vocamus, Cic. d. Rep. 1, 26; inter vepres ··· noctem unam delituit, Liv. 38, 46; uno et octogesimo anno, Cic. d. Senect. 5; diebus viginti uno, Plin. 29, 39; una ex parte ··· altera ex parte ··· tertia etc., vid. Caes. B. G. 1, 2; men quarum (partium) unam ··· aliam ··· tertiam etc., vid. id. ibd. 1, 1; men Cic. Cluent. 64: unum, alterum, tertium annum quiescebat; men duo Platonis praecepta, unum, ut etc., alterum, ut etc., id. Off. 1, 25; cf. Phaedr. 2, 7; men unum est, sine dolore esse, alterum, cum voluptate, Cic. Fin. 2, 7; men unus et alter: nogle enkelte, ganske faa; vid. Ovid. Trist. 1, 3, 16: Qui (amici) modo de multis unus et alter erant; s. ogs. und. alter; men ad unum omnes, s. und. ad; - ogs. in pl.; Ex unis geminas mihi conficies nuptias, Ter. Andr. 4, 1, 50; ligel. unae molae, Cato; ∾ quadrigae, Varro, litterae, Cic., decumae, id.; ligel. Virg. Aen. 2, 642: satis una superque Vidimus excidia, etc.; - men in unum, som adv.: i Et, til et Sted; in unum confluere, Cic. Leg. 2, 3; cf. Sall. Jug. 51, Liv. 30, 11, o. A.; — B) „bes."; 1) om en Gjenstand, som er fælles for flere: en og den samme, etslags; - Cum suo sibi gnato unam ad amicam de die Potare, Plaut. Asin. 4, 2, 16; atque uno etiam tempore accidit, ut etc., Caes. B. C. 3, 15; omnes una manet nox, Hor. Od. 1, 28, 15; - noli enim putare, tolerabiles horum insanias, nec unius modi fore, Cic. Att. 9, 7; ligel. unius modi, id. Univ. 7; men skrives ogs. uniusmodi, Ter. Heaut. 1, 2, 31; ogs. in pl.: aderit una in unis aedibus, id. Eun. 2, 3, 76; ligel. unis moribus et numquam mutatis legibus vivunt, Cic. Flacc. 26; - ogs. m. idem el. svarende dertil; in qua (causa) omnes sentirent unum atque idem, Cic. Catil. 4, 7; cf. id. Div. 2, 47; s. ogs. Hor. Ep. 2, 2, 200, ogs. id. Od. 2, 11, 9 flgd.; — 2) ligesom solus, om det, som alene finder Sted: en eneste, alene, ikkun; - Sed hic unus, ut ego suspicor, servat fidem, Plaut. Trin. 4, 4, 21; Unum hoc scio, esse meritam, ut etc., Ter. Andr. 1, 5, 46; erat omnino ··· legio una, Caes. B. G. 1, 7; Pompejus plus potest unus, quam ceteri omnes, Cic. Att. 6, 1; qui unus eminet inter omnes etc., id. Orat. 29; cf. id. d. Or. 1, 22: te unum ex omnibus etc.; men Ter. Hec. 5, 4, 21: Ut unus omnium homo te vivat nusquam quisquam blandior, etc.; - ogs. m. superl.; virum unum totius Graeciae facile doctissimum, Platonem ··· accepimus, etc., Cic. Rab. Post. 9; cf. Pseud. Cic. p. Dom. 9; men Quam ··· unam (urbem) etc., vid. Virg. Aen. 1, 15; - ogs. in pl.: Sequere hac me ··· Tres unos passus, Plaut. Bacch. 4, 7, 33; cf. id. Pseud. 1, 1, 52; ligel. unos ex omnibus Sequanos etc., Caes. B. G. 1, 32; - endel. ogs. m. solus; unus est solus inventus, qui etc., Cic. Sest. 62; cf. id. Verr. 2, 5 o. 75, ogs. Hor. Ep. 1, 6, in.; ligel. Cic. Pis. 40: te unum solum suum peculatorem etc.; — II) „overf." o. indefin.: en el. nogen; ds. ofte m. aliquis, quidam, quivis, quilibet, quisquam, etc.; - inter mulieres ··· forte unam aspicio adolescentulam, Terent. Andr. 1, 1, 90; ligel. Cic. d. Or. 1, 29: sicut unus paterfamilias etc.; men qui non fuit orator unus e multis, potius etc., id. Brut. 79; ligel. postea se gladio percussum esse ab uno de illis, etc., id. Mil. 24; men scuto ab novissimis uni militi detracto, etc., Caes. B. G. 2, 25; - quum etc., ad unum aliquem confugiebant ··· qui etc., Cic. Off. 2, 12; ligel. unum aliquem ex barbatis illis, etc., id. Sest. 8; est enim eloquentia una quaedam de summis virtutibus, id. d. Or. 3, 14; si tu solus, aut quivis unus etc., id. Caecin. 22; queratur unus quilibet militis mei injuriam, Liv. 42, 42; ligel. unus Quiritium quilibet, id. 6, 40; ligel. quilibet unus ex iis, quos etc., id. 9, 17; ponite ante oculos unum quemque regum, Cic. Parad. 1, 2; cf. id. R. Am. 30, o. Caes. B. C. 2, 29; (dog skrives ogs. ofte i et Ord: unusquisque); unum quicquid (percontari), Plaut.; cf. Lucr. 5, 1387; ligel. non modo quemquam unum etc., Liv. 32, 20; - ligel. ofte efter en Negation; vid. Cic. Brut. 59: nulla re una magis etc.; ligel. nemo de nobis unus excellat, id. Tusc. 5, 36; ligel. nemo unus, Liv. 2, 6; nihil unum, id. 41, 20; — III) hertil mærkes endnu ūnā, som adv. loci el. temporis: paa samme Tid el. Sted, tilsammen, tillige; - i mecum, obsecro, una simul, Plaut. Most. 4, 3, 43; ligel. una cum praetexta toga etc., Cic. Lael. 10; men id. ibd. 1: quum et ego essem una, et pauci admodum familiares; ligel. id. Att. 7, 10: si in Italia consistat (Pompejus), erimus una; „poet." ogs. c. dat.; Pallas huic filius una etc., Virg. Aen. 8, 104. — unusquisque, etc., s. und. unus, nr. II.

Unxia, ae, f., [ungo]: Gudinden for Salver el. Indsalvninger, Arnob. — ūpĭlĭo, (opilio, ovilio), ōnis, m., [ovis]: en Faarehyrde, Virg. Ecl. 10, 19. — ŭpŭpa, ae, f., ἔποψ: Hærfuglen, Varro, Plin. 10, 44, oftere; — II) „overf.": etslags Hakke, Plaut. Capt. 5, 4, 7. — ūra scorpiu, οὐρὰ σκορπίου: Skorpionshale, Navnet paa en Plante, Appul. — ūraeus, 3, οὐραῖος: af el. med Halen; - ∾ cybia, (Halestykker af Thunfisken), Plin. 32, 53. — Urănĭa, ae, o. Urăniē, es, f., Οὐρανία el. Οὐρανίη, (den Himmelske): Astronomiens Musa, Cic. Div. 1, 11, Ovid. Fast. 5, 55, o. A. — ūrănoscŏpus, i, m., οὐρανοσκόπος, (som seer op imod Himmelen): en Benævnelse paa Fisken callionymus, Plin. 32, 24. — Urănus, i, m., Οὐρανός: Fader til Saturnus, Latinens Coelus, Lactant. 1, 11.

*urbānātim, adv.: paa Byens Vis, (opp. rusticatim), Pompon. ap. Non.; — urbāne, adv.: paa Byens Vis; men sædv. „fig."; A) „alm.": artigen, høfligen, mildt; - utrum me secum severe et graviter et prisce agere malit, an remisse ac leniter et urbane, Cic. Coel. 14; - compar., ∾ agere, id. ibd. 15; — B) „bes." om Foredraget: vittigen el. aandfuldt, træffende el. bidende; - facete et urbane Stoicos ridens, Cic. Fin. 1, 11; cf. id. Qu. Fr. 2, 1, 3; men Quintil. 6, 3, 106: quicquid bene dicetur, id urbane dicti nomen accipiet; - superl., ∾ respondere, Gell. 15, 5; o. — urbānĭcĭānus, 3, i d. sild. Militærsprog: som ligger i Garnison i Byen Rom; - ∾ milites, Digest., Spartian. Carac. 4; — [urbanus].

urbānĭtas, atis, f., [urbanus]: Bylivet; - in urbis urbanitatisque desiderio, (i din Længsel derefter), Cic. Fam. 7, 17; cf. id. ibd. 7, 6 in.; — II) „fig.": Bylivets Eiendommelighed og Forfinelse; ds. A) rosende; 1) „alm.": fin Dannelse og Adfærd, fin og ædel Tone, (Urbanitet); - homo ··· multa doctrina, plurimo rerum usu, addo urbanitatem, quae est virtus, ut Stoici rectissime putant, Cic. Fam. 3, 7; — 2) „bes."; a) Foredragets fuldendte Finhed og Aandfuldhed; - vid. Cic. Brut. 46, o. Quintil. 6, 3, 17 o. 103 flgd.; — b) fin el. vittig Tale, fin Vittighed el. Skemt; - incurrere in urbanitatem facetorum hominum, Cic. Fin. 2, 31; subtilitatem veteris urbanitatis attingere, id. Qu. Fr. 2, 10; cf. id. Fam. 7, 31; — B) dadlende: Bylivets Kaadhed el. Overgivenhed; - saal. Tac. Hist. 2, 88: vernacula utebantur urbanitate, etc.

urbānus, 3, [urbs]: hørende til el. benævnt efter Byen; – quum duae vitae traditae sint hominum, rustica et urbana, etc., Varr. R. R. 3, 1; cf. id. ibd. 2, praef., o. Ter. Ad. 1, 1, 17; men Plaut. Trin. 1, 2, 165: urbani assidui cives, quos scurras vocant; men urbanae tribus, s. und. tribus; ∾ praetor, s. und. praetor; ∾ plebes, Sall.; ∾ servitia, id.; men ∾ exercitus, (som er udskreven i Byen), Liv. 27, 3; ∾ administratio rei publicae, (opp. provincialis), Cic. Qu. Fr. 1, 1, 15; ∾ praedia, (Landgaarde el. Villaer i Nærheden af Rom), Digest.; men ∾ herba et topiaria (acanthos: som bruges til Lystanlæg ved el. i Byen), Plin. 22, 34; men ogs. „overf.": arbores urbanae, o. urbaniores, (som ere forædlede ved Dyrkning), id. 16, 32; — b) df. subst. urbanus, i, m.: en Bymand; – Urbani fiunt rustici, Plaut. Merc. 4, 3, 15 flgd.; cf. Cic. Orat. 24; ∾ otiosi, Liv. 5, 20; — II) „fig.": hørende til Byens Eiendommelighed el. Forfinelse; A) rosende; 1) „alm.": med dannede el. fine Sæder, elegant, smagfuld; – te hominem non modo sapientem, verum etiam, ut nunc loquimur, urbanum, etc., Cic. Fam. 3, 8; — 2) „bes." med Hensyn paa Foredraget og Talen; a) dannet, sleben, valgt; – in vocibus nostrorum oratorum retinnit quiddam et resonat urbanius, Cic. Brut. 46; ∾ genus dicendi, Quintil.; men ∾ os, id est, in quo nulla neque rusticitas neque peregrinitas resonet, id. 11, 3, 30; – ogs. om Taleren, Tac. Orat. 18: utroque distinctior et urbanior et altior Cicero; — b) fin, vittig, aandfuld, træffende, skemtende; – urbanus homo erit, cujus etc., vid. Dom. Mars. ap. Quintil. 6, 3, 105; dictum per se urbanum, id.; men Cic. Coel. 15: qui est in isto genere urbanissimus; cf. Hor. Sat. 1, 4, 90, o. id. Ep. 1, 15, 27; — B) dadlende: kaad el. overgiven el. paatrængende paa Byfolkenes Vis; – nihil de hac ejus urbana ··· audacia loquor, nihil de superbia, Cic. Prov. cons. 4, 8; cf. Hor. Ep. 1, 9, 11.

urbĭcăpus, i, m., [urbs, capio]: som indtager Byer; (comisk Ord); – urbicape, occisor regum! etc., Plaut. Mil. gl. 4, 2, 64. — urbĭcārĭus, 3, [urbs]: hørender til Byen el. til Rom, regiones, Cod. Theod. — ubicrĕmus, 3, [urbs, cremo]: som opbrænder Byer; – ∾ nubes (over Sodoma), Prudent. — urbĭcus, 3, [urbs]: hørende til el. benævnt efter Byen, negotiatores, Suet. Caes. 49; ∾ magistratus, id. Aug. 46; ∾ res, (opp. rusticae), Gell. 15, 1. — Urbĭgĕnus pagus: Canton i Helvetien, (rimel. hvor nu Orbe i Vaadtlandet), Caes. B. G. 1, 27. — Urbīnum, i, n.: By i Umbrien, Inscriptt.; — B) df. Urbīnas, atis: urbinatisk; ogs. subst.: en Urbinater, Cic. Phil. 12, 8; pl. Urbinates, um: Indvaanerne af Urbinum, Plin. 3, 19.

urbs, gen. urbis, f., [besl. m. orbis; s. nedens.]; I) „alm.": By el. Stad (med en Ringmur); – vid. Cic. d. Rep. 1, 26; cf. Varr. L. L. 5, 32; ligel. id. ap. Serv. ad Virg. Aen. 1, 12: urbs dicitur ab orbe, quod antiquae civitates in orbem fiebant; s. ogs. Virg. Aen. 5, 755, (Serv.); ligel. urbs illa praeclara (Syracusae), Cic. d. Rep. 3, 31; cf. id. ibd. 1, 2, (ex Ennio): urbes magnas et imperiosas etc.; – men id. Div. 2, 16, „alleg.": urbem philosophiae proditis ··· dum castella defenditis; — II) „bes.": Byen Rom, (ligesom ἄστυ om Athenen); – vid. Quintil. 6, 3, 103; saal. ogs. (Caesar) maturat ab urbe proficisci, Caes. B. G. 1, 7; de urbe augenda quid sit promulgatum, etc., Cic. Att. 13, 20; conditor urbis (Romulus), Ovid. Fast. 1, 27; cf. Hor. Od. 1, 2, 4, o. id. Epod. 9, 9; – ad urbem esse (at opholde sig udenfor Byen), siges publicistisk om den hiemkomne Feltherre, som her bier paa Senatets Tilkiendelse af hans Triumph; men bruges ogs. om en Befalingsmand, som her forbereder sig til Afreisen; – vid. Cic. Verr. act. 1, 15, o. id. ibd. 2, 6, ogs. Sall. Catil. 30 o. Caes. B. G. 6, 1; — b) efterel. ogs.: Hovedstaden i en Provinds, Digest., Cod. Theod.; — III) „overf.": Byen, (s. Byens Indvaanere); – vid. Virg. Aen. 2, 265; ligel. ∾ maesta attonitaque, Juvenal. 11, 197; ligel. auct. ap. Quintil. 8, 6, 24: urbes bene moratae.

urcĕātim, adv., [urceus]: krukkevis el. i hele Krukker; df. hyperbolisk: ∾ pluere, (at regne stærkt), Petron. Sat. 44. — *urcĕŏlāris, e: hørende til el. benævnt efter en Krukke; – ∾ herba: Glasurt, (med hvis Græs Glaskrukker blive skurede), Plin. 22, 20; af — urcĕŏlus, i, m., demin.: liden Krukke, Colum., Juvenal., Martial. 14, 105, (i Overskriften); af — urcĕus, i, m., [besl. m. orca?]: Krukke el. Hankekrukke, navnl. til at øse med, Colum.; – fracta urceus ansa, Martial.; ∾ aquarius, Matius ap. Gell. 10, 24, fictilis, Vitruv.; oppon. amphora, Hor. A. P. 22.

ūrēdo, ĭnis, f., [uro]: Brand i Væxterne, navnl. i Kornet, Cic. N. D. 3, 35; ∾ omnem frigore constare, Plin. 18, 69; — II) brændende Kløe el. Kløen, Plin. 9, 68. — urgens, tis, partic. o. adj. af flgd. — urgĕo (urgueo), ursi, 2, v. a.; I) „egenl.": trænger el. trykker derpaa, støder el. driver, (oftest „poet."); – Urgeturque prior (unda) veniente, urgetque priorem, Ovid. Met. 15, 182; cf. Virg. Aen. 12, 748, ogs. Hor. Sat. 1, 3, 135; men qui ··· adversa nobis urgent vestigia, (vore Antipoder), Cic. d. Rep. 6, 20; men ∾ saxum ruiturum, (om Sisyphus), Ovid. Met. 4, 459; men om Stormen: In brevia et Syrtes urget etc., Virg. Aen. 1, 111; men ∾ acus in jecur, vid. Ovid. Her. 6, 92; — II) „fig."; A) „overf.": trænger el. sætter ind derpaa, qvæler, plager, ængster; – urgeri ab hoste, Caes., Sall.; cf. Virg. Aen. 10, 433, o. Hor. Od. 1, 15, 23; men ordsprogvis, id. Sat. 2, 2, 64: hac urget lupus, hac canis angit; jam urgens senectus, Cic. d. Senect. 1; „poet." ogs. om en Sygdom, Hor. A. P. 453; ligel. om Døden, id. Od. 1, 24, 6, o. id. ibd. 4, 9, 27; men praesens et urgens malum, Cic. Tusc. 3, 25; ligel. absol., id. Att. 13, 27: nihil enim urget, (der er ingen Fare paa Færde); — b) „bes." ogs. om en trykkende el. truende el. indskrænkende Nærhed; – hanc urbem alia premere atque urgere, Cic. Agr. 1, 5; cf. Virg. Aen. 11, 524, o. id. Ge. 4, 290; — B) „ment."; 1) ved Taler el. ved Beviser, odl.: at trænge ind derpaa el. bringe i Forlegenhed; – vid. Cic. d. Or. 1, 10; men illum (reum) neque ursi, neque levavi; testis vehemens fui, etc., id. Qu. Fr. 3, 9; men id. Fin. 5, 27: illud urgeam, non intelligere eum, quid etc.; men id. ibd. 4, 28, absol.: urgent tamen etc.; cf. id. Off. 3, 9, o. id. Lig. 3; — 2) driver el. behandler med stor Iver og Anstrængelse; – quin tu urges illam occasionem et facultatem, qua etc., Cic. Fam. 7, 8; ∾ jus aequitatemque, id. Off. 3, 16; ∾ propositum, Hor. Sat. 2, 7, 6; ∾ opus, Ovid., iter, id.; Romae quum sum et urgeo forum, (naar jeg ideligen indfinder mig der), etc., Cic. Fam. 9, 15; men ∾ altum („alleg.": altid at stræbe el. søge derhen), Lucr., Hor.; – „poet." ogs. c. inf., Hor. Od. 2, 18, 20; — III) partic. urgens, tis: trykkende el. trængende, odl., ogs. som adj.; – ∾ malum, Cic., s. ovens.; ∾ egestas, Virg. Ge. 1, 146; – compar., ∾ causa, Tertull.; superl., ∾ ratio, Cod. Just.

ūrīca, ae, f., ligesom eruca: en Kaalorm, Plin. 18, 44. — ūrīgo, ĭnis, f., [uro]: Brunst, Geilhed, Appul., Arnob. — ūrīna, ae, f., [οὖρον]: Urinen, Cic., Cels., Plin., o. A.; urinae difficultates, Plin., incontinentia, id.; — II) „overf."; – ∾ genitalis, (Sæden i d. dyriske Legeme), Plin. 8, 68; ogs. absol. urina, Juvenal. 11, 168; df. — ūrīnālis, e: hørende til el. benævnt efter Urinen; – ∾ viae, Coel. Aur.; ∾ medicamenta, id. — ūrīnātor, oris, m., [urinor]: en Dykker, Varr. L. L. 5, 27, Liv. 44, 10, Digest. — ūrīno, are: Biform af flgd., Varr. L. L. 5, 27. — ūrīnor, ari, v. depon. n.: at dukke ned under Vandet; – ut qui urinantur, etc., Cic. frgm. ap. Non.; cf. Plin. 11, 72; – partic. urinantes: Dykkere, id.

9, 48. — ūrīnus, 3, οὔρινος: vindig el. med Vind; - ∾ ovum: Vindæg, Plin. 10, 79. — ūrīon, i, n., [rimel. af οὖρος, jon. f. ὄρος: Bierg]: en Jordart i Biergværkerne, Plin. 33, 2.

urna, ae, f.: Vandkrukke el. Vandspand, en Urne; - urnae dictae, quod urinant in aqua haurienda, ut urinator, Varr. L. L. 5, 27; f. ogs. Plaut. Pseud. 1, 2, 24, Propert. 4, 4, 16, o. ibd. 11, 28, ogs. Ovid. Fast. 3, 14; - „poet." ogs. Danaidernes hullede Kar, Hor. Od. 3, 11, 22; - ogs. Stiernebilledet Vandmanden tillægges en slig Krukke, Ovid. Fast. 2, 457, o. ligel. Flodguderne, Virg. Aen. 7, 792; — II) ogs. „overf.": Krukke el. Potte el. Urne til forskielligt Brug; - ∾ argenti, (hvori Penge opbevares), Hor. Sat. 2, 6, 10; bs. „bes."; A) Urne til Stemmesedlernes Nedlægning i Retten; - vid. Cic. Qu. Fr. 2, 6: senatorum urna copiose absolvit, equitum adaequavit, etc.; cf. Ovid. Met. 15, 44; — b) ogs. Urne, hvori Lodderne nedlagdes til Udtrækning; - ait, se lege judices sortiri velle ··· educit ex urna tres etc., Cic. Verr. 2, 17; cf. Suet. Ner. 21, o. Virg. Aen. 6, 22; — c) bs. ogs. „poet." ligesom Skæbnens Urne, hvoraf enhvers Lod udtrækkes; - omnium Versatur urnā serius ocius Sors exitura, vid. Hor. Od. 2, 3, 25; cf. id. ibd. 3, 1, 16, o. Virg. Aen. 6, 432; — B) Urne, hvori de forbrændte Afdødes Aske opbevaredes, Askekrukke, Gravurne; - Urnaque nos habeat, quamlibet arta, duos, Ovid. Her. 11, 124; cf. id. Met. 4, 166, oftere, Suet. Calig. 15, o. A.; — C) en Urne, som Maal til flydende Sager: = ½ amphora; - ∾ vini, Cato; ∾ amurcae, Plin.; cf. Pers. 5, 145; - ogs. Kar el. Fad af et andet bestemt Omfang; ∾ quinquagenaria, (som holder 50 sextarios), Cato; cf. Juvenal. 15, 25.

*urnālis, e: som holder en Urne (el. en halv Amphora); - ∾ urcei, Cato, caliculi, Plin.; - bs. pl. subst., urnalia, ium, n.: Kar, som holde en Urne, Digest.; o. — urnārium, i, n.: Bord el. Bænk til Vandkrukker, Varr. L. L. 5, 27; — [urna]. — urniger, a, um, [urna, gero]: som bærer en Vandkrukke; - bs. „poet.": ∾ puer, (d. e. Stiernebilledet Vandmanden), auct. carm. de signis coel., (in Anthol. Burm. 11, p. 314). — urnŭla, ae, f., demin. af urna: liden Krukke, lidet Vandkar, Varr. ap. Non.; — II) „overf.": en Askekrukke, Spartian. Sever. 24.

ūro, ussi, ustum, 3, v. a., [besl. m. inus. buro, hvf. bustum, comburo; ogs. besl. m. πῦρ, d. e. Ild]; I) „egenl.": brænder; - Calidum hoc est ··· urit male, Plaut. Most. 3, 1, 81; cf. Cic. Tusc. 1, 28: quod aut frigore rigeant, aut urantur calore; men ∾ cedrum in lumina, (for at lyse), vid. Virg. Aen. 7, 13; cf. Tac. Ann. 15, 44, o. Ovid. Met. 14, 533; — B) „bes.": at opbrænde el. forbrænde; - ∾ hominem mortuum, (et Lig), Cic. Leg. 2, 23, (e XII tabb.); cf. Lucr. 5, 900; men Cic. Phil. 8, 5: quod reliquo corpori noceat, id uri secarique etc.; - ogs. i Krigssproget: ∾ agros sociorum populi R., (hærie med Ild), vid. Liv. 26, 21; cf. Tac. Hist. 2, 12: ∾ urbes hostium, etc.; men „poet.": usto ··· ab Ilio, Hor. Epod. 10, 13; cf. id. ibd. 7, 6, o. id. Od. 1, 15, 35; - men usta, orum: brændte Steder (paa Legemet), Plin. 22, 34; — b) om det encaustiske Maleri: at indbrænde, tabulam coloribus, Ovid.; cf. id. Fast. 4, 275; — II) „fig."; A) „overf."; 1) at udtørre el. fortørre, at svie el. brænde el. smerte; - quum ··· sol gravis ureret arva, Ovid. Met. 6, 339; men Urit campum ··· seges, (udmarver el. udpiner den), Virg. Ge. 1, 77; ligel. Plin. 18, 32: ∾ solum siser; men „poet.": sitis usserat herbas, Ovid.; ligel. fauces urit sitis, Hor.; ogs. om en Feber, Ovid. Pont. 1, 10, 5; cf. Propert. 4, 3, 23: num teneros urit lorica lacertos? men uri virgis, Hor., loris, id.; men om Boret: ∾ eam partem, quam terebrat, Colum.; — c) ogs. om Kulden: at afsvie, obl.; - venatores ··· in montibus uri se patiuntur, Cic. Tusc. 2, 17; ligel. continuis frigoribus uri, (om Skytherne), Justin.; quae frigus usserit, (frosne Steder paa Legemet), Plin., Ovid., o. A.; — B) „ment."; 1) „bes.": lidenskabeligen at fortære; bs. pass.: at fortæres el. brænde el. gløde af en Lidenskab el. Smerte; - me tamen urit amor, Virg.; cf. id. Ecl. 8, 83: Daphnis me malus urit; f. ogs. Hor. Od. 1, 19, 5 flgd.; - Uritur infelix Dido, Virg. Aen. 4, 68; cf. Hor. Epod. 14, 13, Ovid. Met. 1, 496, oftere; - urit utrumque (ira), Hor. Ep. 1, 2, 13; cf. id. Sat. 1, 9, 66; men id. Od. 1, 13, 9: Uror, seu etc.; men Ter. Eun. 2, 2, 43: uro hominem, (ærgrer ham); hvf. pass.: id nunc his cerebrum uritur, Me etc., Plaut. Poen. 3, 5, 25; men Hor. Ep. 2, 1, 13: Urit enim fulgore suo, qui etc., (fylder alt med Misundelse); — 2) „alm.": at qvæle el. plage el. ængste; - bellum Romanum (eos) domi urebat, Liv. 10, 17; men pass.: quo bello Italia ··· urebatur, id. 27, 39; - Aetolos ··· assiduo labore urente, id. 36, 23; men Vell. 2, 77: populum gravis urebat annona.

urruncum, i, n.: den nederste Del af Axet, Varr. R. R. 1, 48. — ursa, ae, fem. af ursus: Hunbiørnen; - ∾ fetā truculentior, Ovid. Met. 13, 803; cf. id. ibd. 2, 485, oftere; — b) „poet." ogs. Biørnen, (uden Hensyn til genus), Virg. Aen. 5, 37, Ovid. Met. 12, 319; — II) „overf.", Ursa major og minor: den store og den lille Biørn, dobbelt Stiernebillede paa den nordlige Himmel; d. første ogs.: ∾ Erymanthis el. Maenalis el. Parrhasis, Ovid.; den sidste ogs. ∾ Cynosuris, id.; f. ogs. Suet. Aug. 80; — b) ogs. staaer Ursa „poet." f. d. nordlige Himmelegn, Val. Fl.

ursīnus, 3: hørende til el. benævnt efter en Biørn, sanguis, Colum., adeps, Plin., rabies, id.; — II) „overf."; A) ∾ allium: en vild Løgart, Plin. 19, 34; — B) subst. ursina, ae, f., (sc. caro): Biørnekiød, Petron. Sat. 66; af — ursus, i, m.: Biørnen, Plin. 8, 54, o. Liv. 44, 18; ∾ deformes, Virg., turpes, Ovid.; poscere ursum, (i. e. pugnam ursorum), Hor. Ep. 2, 1, 185; cf. id. A. P. 472; — b) som Ordsprog mærkes: Fumantem nasum vivi tentaveris ursi, (du forbittrer den mægtige Voldsmand), Martial. 6, 64.

urtīca, ae, f., [uro]: Brændenelde el. Nelde, Plin. 21, 55; f. ogs. Catull. 44, 15, Hor. Ep. 1, 12, 8, o. Pers. 6, 70; — B) ogs. som etslags Plantedyr: Sønelden, Plin. 9, 68; heder ogs. ∾ marina, Plaut. Rud. 2, 1, 9; — II) „overf.": pirrende Vellyst el. Geilhed, Juvenal. — ūrus, i, m., [celtisk Ord]: Uroxen; - vid. Caes. B. G. 6, 28, Plin. 8, 15, ogs. Virg. Ge. 2, 374, oftere. — urvo (urbo), are: pløier el. drager en Plovfure omkring et Anlæg; - vid. Enn. ap. Fest. p. 375; men urvare est aratro definire, Digest.; af — urvum (urbum), i, n.: Krumningen af den Plov, hvormed Anlægget af en ny By bliver omfuret, Varro, Digest.; — not.: besl. m. orbis, rimel. ogs. m. curvus.

ūsio, onis, f., [utor]: Brug el. Benyttelse; (for o. efterel. Ord); - usioni quod satis esset, Varro; sive suae, sive alterius usioni paratum, Digest.; pl., ad suas usiones, Arnob. — Usīpĕtes, um, m.: germanisk Folk ved Rhinen, Caes. B. G. 4, 1, o. Tac. Ann. 1, 51; dog hos Tac. oftest Usīpii, orum, vid. id. Germ. 32, oftere.

ūsĭtāte, adv.: brugeligen, paa sædvanlig Vis og Maade; - ∾ loqui, Cic. Fin. 4, 26; - compar., ∾ dicere, Gell. 13, 20; af — ūsĭtātus, 3, partic. o. adj. af flgd. — ūsĭtor, atus sum, 1, v. depon. (a.), intens. af utor: bruger oftere, pleier at bruge; men som verb. fin. alene hos Gell.; - tametsi antiquiores verbo isto alio modo usitati sunt, id. 17, 1; cf. id. 10, 10 o. 21; — II) oftere in partic. usitatus, 3, som adj. m. pass. Bem.: brugelig, sædvanlig; - hoc jam vetus est, et ··· multis in rebus usitatum, Cic. Caecin. 16; opifices ··· nisi vocabulis uterentur nobis

incognitis, usitatis sibi, etc., vid. id. Fin. 3, 2; cf. Caes. B. G. 7, 22; si humano modo, si usitato more, etc., Cic. Verr. 2, 3; cf. id. ibd. 5, 44: ne etc., pecuniam dedit; usitatum est, (sligt pleier at ske); cf. id. ibd. 5, 1: eas (tabulas) non solum refelli, sed etiam accusari, esse usitatum; s. ogs. Hor. Od. 2, 20, in.; men usitata et ceteris similis oratio, Quintil. 8, 3, 4; – compar., faciamus tractando usitatius hoc verbum et tritius, Cic. Acad. 1, 7; quod usitatius esse coepit, Quintil.; superl., utatur verbis quam usitatissimis, Cic. Orat. 25; ∾ mos, Quintil. 1, 7, 14.

uspiam, adv., [s. usque ab in.]: nogensteds, paa noget Sted; – sive est illa (lex) scripta uspiam, sive nusquam, Cic. Leg. 1, 15; aut Dyrrhachii, aut in illis locis uspiam, id. Att. 1, 17; men perscrutabor fanum, si inveniam uspiam Aurum, Plaut. Aul. 4, 2, 13; – eftercl. ogs. c. gen.; nec uspiam ruris, Appul.; ligel. ∾ scripturarum, Augustin.

usquam, adv., [s. usque ab in.]; I) „egenl." om Stedet; A) qviescerende (el. in loco): nogensteds, paa noget Sted; aa) ordenl. i negerende Sætninger, (ligesom uspiam i affirmerende); – iste, cui nullus esset usquam consistendi locus, Cic. Flacc. 21; Numquam etiam fui usquam, quin etc., Ter. Eun. 5, 8, 62; velut salientes huc illuc, nec usquam insistentes, Quintil. 10, 7, 6; – ogs. c. gen.; nec sane usquam terrarum etc., Justin. 3, 3; — b) ligel. i den negerende Spørgesætning; – an quisquam usquam gentium'st aeque miser? Ter. Hec. 3, 1, 13; cf. id. Andr. 5, 3, 7; — c) ligel. i betingede Sætninger; – si quid Usquam justitia est, etc., Virg. Aen. 1, 603; saal. ogs. si usquam etc., Quintil. 6, 1, 51; — bb) „poet." ogs. undert. i affirmerende Sætninger; – Unde quod est usquam ··· Inspicitur, Ovid. Met. 12, 41; cf. Virg. Aen. 7, 311; — B) c. verbis motus: nogenstedshen; – nec vero usquam discedebam, nec etc., Cic. Phil. 1, in.; ligel. velut usquam Vinctus eas, Hor. Sat. 2, 7, 30; saltum ··· datura, moveri Haud usquam potuit, Ovid. Met. 4, 551; — II) „overs." el. udenfor Localforholde: i nogen Sag, i nogetsomhelst; – Neque istic, neque alibi tibi erit usquam in me mora, Ter. Andr. 2, 5, 9; ligel. Sall. Jug. 13: neque ··· usquam, nisi in avaritia nobilitatis et pecunia sua spem habere; cf. Cic. Off. 2, 1: quum etc., neque esset usquam consilio aut auctoritati locus.

usque, adv., [efter Freund. rimel. ctr. f. ubsque af ubique, at sammenl. m. aspello, asporto, f. abspello, absporto; paa samme Maade synes ogs. uspiam o. usquam at være formede]; – altf. oprdl.: paa hvert Punkt, uafbrudt, helt igiennem, lige fra ··· el. lige til, odl.; sædv. m. Præpositionerne: ab, ex, ad, in, etc.; el. m. Adverbierne: adeo, adhuc, eo, quo, etc.; undert. ogs. c. acc.; I) i Rummet; a) m. Præpos.; – usque a mari supero Romam proficisci, Cic. Cluent. 68; usque ex ultima Syria atque Aegypto navigare, id. Verr. 5, 60; men id. ibd. 1, 34: usque a Dianio ad Sinopen etc.; cf. id. R. Com. 7, und. unguis; usque ad castra hostium accedere, Caes.; usque in Pamphyliam, Cic. Manil. 12; trans Alpes usque etc., id. Quint. 3; usque sub ora etc., Ovid. Ib. 240; — b) m. Localadverb.; – eos (sonitus) usque istinc exauditos etc., Cic. Att. 1, 14; usque quaque: overalt, id. Phil. 2, 43, o. Suet. Tib. 6; — c) m. Maalets Accus.; – usque Romam, Cic.; Miletum usque, obsecro? Ter. Ad. 4, 5, 21; – usque extremos Orientis terminos, Justin. 7, 1; ab Attica Thessaliam usque, Plin. 4, 21; ligel. ab astris ··· vos usque etc., Stat. Theb. 11, 89; — II) i Tiden; a) m. Præpos.; – jam inde usque a pueritia etc., Ter. Heaut. 1, 2, 9; jam usque ab heroicis temporibus ducta (opinio), Cic. Div. 1, in.; ligel. usque a Thale Milesio etc., id. N. D. 1, 33; – A mane ad noctem usque in foro dego diem, Plaut. Most. 3, 1, 3; ligel. ex hoc die ··· usque ad illam (defectionem solis), quae etc., Cic. d. Rep. 1, 16; usque ad Caesarem et Bibulum consules, id. Fam. 3, 9; usque ad extremum vitae diem (permanere amicitiam), id. Lael. 10; men ad usque Suppremum tempus etc., (s. usque ad etc.), vid. Hor. Sat. 1, 1, 97; — b) m. Adverbier; – Cessatum usque adhuc est, Ter. Ad. 4, 4, 23; tamen usque eo se tenuit, quoad etc., Cic. Dejot. 4; usque eo ··· dum etc., id. N. D. 2, 49; Usque quaque sapere oportet; id erit telum acerrimum, poëta ap. Cic. Fam. 7, 16; ligel. usque quaque, Catull. 39, 2, o. Plin. Ep. 7, 20, (men skrives ogs. i et Ord: usquequaque); usque dum regnum obtinebit Juppiter, Plaut. Men. 5, 1, 28; cf. Cic. Verr. 1, 5; — III) i andre Forholde; a) m. Præpositioner; – si quid poscam, usque ad ravim poscam prius, Quam quicquam detur, Plaut. Aul. 2, 5, 10; usque ad bestias pervenire (hoc malum), Cic. d. Rep. 1, 43; (manere in ··· pacto) usque ad eum finem, dum etc., id. Verr. act. 1, 6; men assenserunt ··· usque ad Pompejum (indtil ham, d. e. med Undtagelse af ham), Plin. Ep. 2, 11; — b) m. Maalets Adverbium; – Anco regi est factus familiaris usque eo, ut etc., Cic. d. Rep. 2, 20; — c) absol.: vedholdende, uafbrudt, odl.; – vid. Ter. Ad. 2, 2, 5, o. id. ibd. 4, 2, 20; ligel. Imbre (i. e. lacrimis) per indignas usque cadente genas, Ovid. Trist. 1, 3, 18; cf. Virg. Ecl. 9, 64, o. id. Aen. 6, 487, ogs. Catull. 3, 10, o. Martial. 10, 68; men id. 5, 60: Allatres licet usque nos et usque; s. ogs. Hor. Sat. 1, 2, 65: poenas dedit usque, superque, Quam satis est, etc. — usquequaque, adv., s. und. usque, nr. II, b.

usta, ae, f., [uro]: etslags brændt Farve, rød Zinnober, Plin., Vitruv. — Ustĭca, ae, f.; I) liden Høi i det Sabinske, i Nærheden af Digteren Horatius's Villa, Hor. Od. 1, 17, 11; — II) liden Ø, nordlig for Sicilien, Plin. 4, 8. — ustĭlāgo, ĭnis, f.: en Benævnelse paa Væxten carduus silvestris, Appul. — *ustio, onis, f.: Brænden el. at brænde; navnl. i Lægesproget: ved Brændning at affondre de fordærvede Dele, Cels., Plin. 34, 14; men ∾ vehementior sinapis, id. 20, 87; — ustor, ōris, m.: som forbrænder, navnl. den Afdødes Levninger, Cic. Mil. 33, Catull., Martial.; — ustrīna, ae, f.: Brænden el. Brand, Appul.; — II) Plads el. Grund til Forbrændelse af Lig, Inscriptt.; – i denne Bem. ogs. ustrinum, i, n., ibd.; o. — ustŭlo, avi, atum, 1, v. a.: brænder lidet el. ligesom anbrænder, svier; – ∾ palos, Vitruv., taleas oleagineas, id.; men ∾ caput ferro, (kruse med Brændejern), auct. Priap. 45; — b) prægnant ogs.: forbrænder el. opbrænder; – ∾ scripta lignis, Catull. 36, 8; — II) „overs."; – ustulat gemmas (arboris) frigoris aura, (angriber el. fordærver), auct. Priap. 61; — [uro]. — ustus, 3, partic. af uro.

*ūsŭālis, e; (efterel. Ord); I) hørende el. skikket til Brug og Nytte; – ∾ mancipia, Digest.; — II) „overs.": sædvanlig, almindelig, sermo, Sidon.; o. — ūsŭārius, 3: hørende til Brug el. Benyttelse; (men alene i Retssproget o. efterel.); I) pass.: som bliver brugt el. benyttet; – ∾ servus, (hvoraf man alene har Brugen), Digest., Gell. 4, 1; — II) act.: som benytter el. bruger noget, (neml. uden at have Eiendomsret derover); – usus aquae ··· ad heredem usuarii transmitti non potest, Digest.; — [usus].

1. ūsū̆căpio, cēpi, captum, 3, v. a., [2. usus]; i Retssproget: ved uafbrudt Besiddelse giennem et vist Tidsrum at erhverve Eiendomsret dertil, at vinde Hævd derpaa; – quod hereditas usucapta esset, Cic. Att. 1, 5; jam biennium transisse, omniaque me usucepisse, Plin. Ep. 5, 1; – ogs. lignelsesvis: quod Hannibal jam tamquam usucepisset Italiam, Liv. 22,

44; cf. Suet. Dom. 9 fin.; - ſkrives ogſ. i to Ord; usu aliquid capere, Digest.; bſ. — 2.ūsūcăpio, onis, f.: den ved Hævd el. uafbrudt Beſiddelſe erhvervede Eiendomsret; - usucapio est adeptio dominii per continuationem possessionis anni vel biennii etc., Digest.; cf. Cic. Leg. 1, 21, o. id. Caecin. 26; - ogſ. adſkilt: usu quoque capio, Digest. — usucaptus, 3, partic. af 1.usucapio. — ūsūfructŭārius, i, m., [ususfructus]: ſom har alene Brugen deraf, (uden at være Tingens Eiermand), Digest.

ūsūra, ae, f., [utor]; I) „alm.": Benyttelſen af en Gienſtand, dens Brug el. Nydelſe; - ut huic optimo viro usuram hujus lucis ··· ne eripiatis, Cic. Rab. Post. 17; cf. id. Catil. 1, 12; ligel. ∾ parva exigui temporis, id. Agr. 3, 1; ∾ aedium, Plaut., gloriae, Vell.; — II) „beſ." i Forretningsſproget; A) den til Benyttelſe overladte Capital; - quum senatus usura publicanos saepe juvisset, (opp. a publicanis pecuniam pro usura auferre), vid. Cic. Verr. 3, 72; — B) bſ. „overſ.": den af en laant Capital betalte el. ſkyldige Rente; (en ſlig Rentebetaling var hos Romerne maanedlig); - usuram pendĕre alicui, Cic. Att. 12, 22; ligel. usuram dare (opp. recipere), Digest.; men Cic. Att. 9, 12: boni viri usuras perscribunt, (Capitaliſterne beregne deres Renter); men id. Catil. 2, 8: certare cum usuris fructibus praediorum, (anvende den hele Afgrøde el. Indtægt til Beſtridelſe af Gieldens Renter); — 2) bſ. atter „overſ." fra Retsſproget: Fordel el. Vinding, odl.; - nec umquam (terra) sine usura reddit, quod accepit, etc., Cic. d. Senect. 15; cf. Plin. Ep. 9, 28; bſ. — ūsūrārius, 3; I) „alm.": ſom alene haves til Brug for en vis Tid, uxor, Plaut. Amph. 1, 2, fin.; cf. id. Curc. a. 3, v. 12; — II) „beſ.": hørende til Renter; - ∾ aera, (Rentepenge), Plaut. Truc. 1, 1, 53; ∾ pecunia, (hvoraf der betales Renter), Digest.; ∾ debitum, ibd.; ∾ debitor, ibd.

*ūsurpābĭlis, e: til at bruge, brugbar el. nyttig, homo, Tertull.; o. — ūsurpātio, onis, f.; I) „alm.": Brug el. Benyttelſe deraf; - usurpatione et renovatione doctrinae etc., Cic. Brut. 71; men mentione et usurpatione civitatis (ved at beraabe ſig derpaa) etc., id. Verr. 5, 64; cf. Liv. 27, 19: vocis usurpatione (Benævnelſen el. Navnet Rex) abstinerent; men ∾ itineris, (Foretagelſen deraf), id. 41, 23; — II) „beſ." i Retsſproget; A) retsſtridig Brug el. Tilegnelſe af noget; - per vim et usurpationem tenere aliquid, Cod. Just.; — 2) den afbrudte usucapio el. Hævd, Digest.; — [usurpo]. — ūsurpātive, adv.: ved Misbrug (af Ordets Form); - ∾ ait hordea, Serv. ad Virg. Ge. 1, 210; af — ūsurpātivus, 3, [usurpo, nr. II, B]: ſom let misbruges, uſædvanlig; - ∾ species verborum, Diomed. — ūsurpātor, ōris, m., [usurpo, nr. II, B, 2]: ſom retsſtridigen tiltager el. anmasſer ſig noget, en Uſurpator; - ∾ indebitae potestatis, Ammian. 26, 7; bſ. — ūsurpātōrius, 3: retsſtridig, temeritas, Cod. Just. — ūsurpātrix, īcis, fem. af usurpator; - ∾ innocentiae (arrogantia), Salvian.

ūsurpo, avi, atum, 1, v. a., [ctr. f. usu rapio: tilegner mig ved Brugen]; bſ. I) „alm.": giør Brug deraf, bruger el. benytter, anvender el. indfører, odl.; - inter novam rem verbum usurpabo vetus, Plaut. Cist. 2, 1, 29; cf. Cic. Phil. 2, 28: at quam crebro usurpat et „consul" et „Antonius"! ∾ Romana nomina, Suet. Claud. 25; quod (officium) semper usurpavi, quum valerem, Cic. Lael. 2; neque ··· Dialem quemquam id jus usurpasse, Liv. 27, 8; cf. Cic. Catil. 4, 4; ne solita quidem munia usurpabat etc., Tac. Hist. 4, 49; cf. id. Ann. 11, 16; - ſield. m. de; sed de hoc post erit usurpandum (i. e. tractandum), quum etc., Varr. L. L. 6, 7; - men impers.: tamen usurpatum est, ut etc., Digest.; — II) „beſ."; A) ∾ aliquid oculis, auribus, etc., (derigiennem at fornemme), Lucr. 1, 302, o. id. 4, 972; ligel. Plaut. Trin. 4, 2, 4: Quas (terras) ego neque oculis, neque pedibus usurpavi meis, (ſom jeg aldrig har enten ſeet el. betraadt); men id. Casin. 3, 5, 9: unde meae usurpant aures sonitum? - absol. ogſ.: ofte at omtale; vid. Cic. Mil. 7: quae antea ··· silebatur (via), eadem nunc crebro usurpatur, etc.; — 2) at bruge noget under en vis Benævnelſe, at benævne ſaa el. ſaa, at holde el. anſee derfor; - quos (deos) fratres inter se agnatosque usurpari atque appellari videmus, Cic. Univ. 11; C. Laelius, is, qui sapiens usurpatur, etc., id. Off. 2, 11; cf. Colum. 5, 6; — B) tager i Beſiddelſe, erhverver; - non ··· recuperare amissam possessionem, sed ··· usurpare, etc., („alleg."), vid. Cic. d. Or. 3, 28; men usurpata uxor, vid. Qu. Mucius ap. Gell. 3, 2; — 2) bſ. ogſ. (efteraug.): retsſtridigen at bruge el. tilegne ſig noget, at anmasſe ſig noget, odl.; - civitatem Rom. usurpantes securi percussit, Suet. Claud. 25; ∾ illicitum collegium, Digest.

1.ūsus, 3, partic. af utor. — 2.ūsus, us, m., [utor]; I) „egenl.": Brug el. Benyttelſe deraf, Udøvelſe el. Behandling, Øvelſe el. Praxis; A) „alm."; - virtus in usu sui tota posita est; usus autem ejus est maximus civitatis gubernatio, Cic. d. Rep. 1, 2; scientia atque usus nauticarum rerum, Caes. B. G. 3, 8; ligel. ∾ rerum necessariarum, id. ibd. 7, 66; cf. Cic. d. Or. 2, 50: docuit jam nos longa vita ususque rerum maximarum, ut etc.; - ogſ. in pl.; expetuntur divitiae ad usus vitae necessarios, id. Off. 1, 8; men id. Balb. 20: assiduus usus, uni rei deditus, et ingenium et artem saepe vincit; men Plin. Ep. 1, 20: quod me docuit usus, magister optimus; - usum belli habere, Liv.; usu belli impavida gens, id.; plures, quot satis in usum erant, (ignes accendere), id. 36, 10; cf. Hor. Od. 1, 27, in.; ∾ humani, id. ibd. 3, 3, 51; ∾ agrestis, Virg. Ge. 3, 163; — B) „beſ."; 1) ſelſkabelig Omgang med nogen; - cum Metellis erat ei ··· domesticus usus et consuetudo, Cic. R. Am. 6; cf. id. Planc. 2: in tanto usu nostro tantaque amicitia etc.; ſ. ogſ. id. Fam. 13, 23; men Ovid. Trist. 3, 5, 9: nec longo cognitus usu (amicus); — b) „poet." ogſ. Omgang med Kiønnet, Tibull., Ovid.; — 2) i Retsſproget; a) usus et fructus, ogſ. usus fructusque, (oftere i et Ord), ususfructus: Brug og Benyttelſe af en andens Eiendom, Nytten el. Frugten deraf; - usus enim ejus fundi et fructus etc., Cic. Caecin. 7; men id. ibd. 4: usumfructum omnium bonorum suorum Caeenniae legat, etc.; Formen usus fructusque findes Senec. Ep. 73; — b) den ved Brugen vundne Beſiddelſesret, neml. i Forbindelſen usus et auctoritas, el. (ud. copula) usus auctoritas, ſ. und. auctoritas; — II) „overſ."; A) den erhvervede Øvelſe el. Erfaring; - vir tali prudentia, etiam usu atque exercitatione praeditus, Cic. Cluent. 31; men nullius usus imperator, (uden al Dygtighed, aldeles uduelig), Caes. B. C. 3, 45; men id. B. G. 1, 39: non magnum in re militari usum habere; cf. Cic. Manil. 10; — B) objectivt: en Gienſtands Brugbarhed el. Nytte; - magnos usus afferre ad navigia facienda; vid. Cic. N. D. 2, 60; ſ. ogſ. Hor. Sat. 1, 1, 73, o. id. ibd. 2, 6, 75; men Sall. Catil. 51: neque quisquam omnium lubidini simul et usui paruit; men Cic. (poëta) N. D. 2, 41: sed nautis usus in hac est (sc. stella); — b) hertil høre ogſ. Udtrykkene, usui esse, o. ex usu esse: at være til Nytte, at være nyttig; - ut usui civitati simus, Cic. d. Rep. 1, 21; cf. Caes. B. G. 5, 1, oftere, o. Liv. 3, 33; men Cic. Att. 1, 1: fuit (is) et mihi et Quinto fratri magno usui in nostris petitionibus; ligel. bono usui esse, Plaut.; - utrum proelium ex usu esset, nec ne, Caes. B. G. 1, 50; cf. Cic. Tusc. 4, 7; men Ter. Eun. 5, 8, 47: nec

magis ex usu tuo Nemo'st; — C) hvad der bliver at bruge, hvad der behøves, det Nødige el. Nødvendige, odl.; - illum usum provinciae supplere etc., Cic. Verr. 4, 5; ligel. in pl.: quae belli usus poscunt, Liv. 26, 43; cf. id. 6, 25; — 2) hertil høre Dictionerne; aa) usus est: det behøves, det er nødigt el. nødvendigt; a) absol.; - ubicumque usus siet, Plaut. Bacch. 4, 4, 9; ligel. si quando usus esset, id. Off. 1, 26; ogs. m. tilføiet dat.; Mihi sic est usus, etc., Ter. Heaut. 1, 1, 28; — b) c. abl., (i Analogi af opus est), men alene sjeld., o. forel. ogs. c. acc.; - usus est argento invento, Plaut.; ad eam rem usus est tua mihi opera, id. Pers. 2, 5, fin.; men Cic. Leg. 3, 4, (e XII tabb.): si quid erit, quod curatore usus sit; dog ogs. Liv. 30, 41: quibus (navibus) consuli usus non esset; ligel. Virg. Aen. 8, 441: nunc viribus usus etc.; - Ad eam rem usus'st hominem astutum, etc., Plaut. Pseud. 1, 3, 151; — bb) usus venit, (oftest forel.): det behøves, det er Behov; - Aufugero hercle, si magis usus venerit, Plaut. Bacch. 2, 3, 129; Non usus veniet, spero, Ter. Heaut. 3, 2, 42; dog ogs. Caes. B. G. 7, 80: ut, si usus veniat, suum quisque locum teneat; — b) c. abl.; - ubi usus veniat contra conserta manu, Plaut. Mil. gl. 1, 1, 3; — D) den passende Leilighed til en Brug, navnl. i Udtrykkene: usus est el. adest, oftere usus venit: det skeer el. træffer el. tildrager sig el. hænder, odl.; a) de ceteris ··· dicemus, si usus fuerit, (om det behøves, om dertil bliver Anledning), Cic. Tusc. 4, 3; ligel. quum adesset usus, Caes. B. C. 3, 84; — b) nam quid ··· viro (potest) miserius aut acerbius usu venire? Cic. Quint. 15; cf. id. d. Senect. 3; men id. Verr. 5, 39: jam ante, quam hoc usu venit, etc.; men Caes. B. G. 7, 9: haec de Vercingetorige usu ventura, (at V. vilde foretage dette); - ogs. adskilt el. i omvendt Stilling; non venit idem usu mihi, quod etc., Cic. Att. 7, 26; quod usu memoria patrum venit, id. d. Or. 1, 40. — ususfructus, us, m., s. und. 2. usus, nr. I, B, 2, a.

ŭt, el. (oprdl.) uti, [ὅτι, ὡς], adv. o. conj.; svarer som relat. til ita, (ligesom ubi til ibi, o. unde til inde), og betegner da, ligesom ὡς: Handlingens Vis el. Maade, altf. vort: hvorledes, paa hvilken Vis el. Maade; - men da Handlingens Vis el. Maade ogs. kan betegnes ved en Virkning el. Hensigt el. Følge, saa bliver ut i dette Fald (ligesom ὡς) til conj., altf. vort: at, for at, el. paa det at, el. saaledes at; — altf. I) „egenl.", som adv.: hvorledes, paa hvilken Maade, som el. ligesom; A) „alm."; - Ut vales? F. ut queo, Plaut. Pers. 1, 1, 17; cf. Hor. Ep. 1, 3, 12: Ut valet? etc.; men Cic. Att. 1, 16: te audisse, ut me circumsteterint, etc.; cf. id. Verr. 1, 45: videte, ut haec iste correxerit; s. ogs. Hor. Od. 1, 9, in.; men Aspice, venturo laetantur ut omnia seclo, vid. Virg. Ecl. 4, 52; cf. id. ibd. 5, 6, o. id. Ge. 1, 56; - Ciceronem, et, ut rogas, amo, et ut meretur, et ut debeo, Cic. Qu. Fr. 3, 9; est, inquit, ut dicis, id.; si aliter, ut dixi, accidisset, id.; ligel. id habet hanc, ut opinor, sententiam, id. Off. 3, 3; men id. ibd. 1, 25: similiter facere eos, ut si nautae certarent, etc.; - ligel. m. tilsvarende sic: haec res sic est, ut narro tibi, Plaut.; ligel. sic sum, ut vides, id.; — b) ut ut, ogs. (i et Ord) utut, ligesom utcumque: hvorledes end, (hos Plaut. o. Ter.); - verum utut res haec sese habet, Pergam turbare porro, Plaut. Most. 3, 1, 14; cf. Ter. Phorm. 3, 1, 4; men Ut ut illud acceptum sit, etc., Plaut. Truc. a. 5, v. 2; — B) „bes."; 1) i Sammenligninger: som el. ligesom; oftest svarende til sic, ita, item, etc.; - sic, ut avus hic tuus, cole justitiam, Cic. d. Rep. 6, 15; habere (aliquem), quicum audeas sic loqui, ut tecum, id. Lael. 6; cf. id. d. Rep. 1, 40 o. 44; - ut ex se natis, ita consulens (rex) suis civibus, id. ibd. 1, 35; - ita fit, ut non item in oratione, ut in versu, numerus exstet, id. Orat. 66; - apud me, ut apud bonum judicem, argumenta plus, quam testes valent, id. d. Rep. 1, 38; cf. id. ibd. 1, 44; men non ut consulem recepit (Brutus Antonium), sed ut hostem arcuit Gallia, id. Phil. 5, 13; cf. id. Leg. 2, 23; — b) ut ··· ita ··· udtrykker, at tvende Gjenstande bestaae tilsammen, el. at de paa engang finde Sted; - ut Tarsenses ··· ita Laodiceni ···, (ligesom ··· saaledes ogsaa ···, saavel ··· som ogsaa ···), Cic. Fam. 12, 13; men ut invitis, ita non adversantibus patriciis, (om end ··· saa dog ikke), Liv. 3, 55; — c) langt oftere staaer ut quisque c. superl. ··· ita c. superl., for at udtrykke, at Gjenstanden, tilligemed en høi Grad af en Egenskab, tillige besidder en anden; hvortil svarer vort: jo mere ··· desto mere ···, jo ··· desto ···; - ut quisque est vir optimus, ita difficillime esse alios improbos suspicatur, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 4; cf. id. Off. 1, 16 o. 19; - ogs. kan ita være udfaldet; vid. id. ibd. 1, 19: facillime etc., ut quisque altissimo animo est; - men ogs. staaer undert. f. superl. en anden Grad; - major autem (societas erat), ut quisque proxime accederet, Cic. Lael. 5; uti longe a luxuria, ita famae propior, Tac. Agric. 6; cf. Liv. 9, 6: ut quisque gradu proximus erat, ita ignominiae objectus; - ogs. kan ita være faldet ud; satis est a me, ut brevissime potuit, paullo ante dictum, Cic. Fin. 5, 4; cf. id. Phil. 14, 11; — 2) i Anførelsen af et Exempel: som el. ligesom; - ea se sola percipere (dicunt), quae tactu intimo sentiant, ut dolorem, ut voluptatem, etc., Cic. Acad. 2, 24; (legum latores), ut Cretum Minos, Lacedaemoniorum Lycurgus, etc., id. d. Rep. 2, 1; — 3) i Tilføielsen af en nærmere Forklaring af Hovedgjenstanden: ligesom el. ligesom nemlig, eftersom, odl.; - ajunt hominem, ut erat furiosus, respondisse etc., Cic. R. Am. 12; cf. id. Mur. 25; scriptor, ut temporibus illis (efter el. i Forhold til den Tidsalder), luculentus, id. Brut. 26; cf. id. ibd. 10; men nonnihil, ut in tantis malis, est profectum, id. Fam. 12, 2; — 4) i Udraab, der betegne en Grad: hvor, hvor meget; - qui autem dicit testimonium ex nostris hominibus, ut se sustentat! ut omnia verba moderatur! ut timet, ne quid etc.! Cic. Flacc. 5; ut efferuntur laetitia (pueri), quum vicerint! ut pudet victos! id. Fin. 5, 22; — 5) endel. i Tidsforholde; a) som betegnende det umiddelbart foran Hovedhandlingen Foregaaende: saa snart som, odl.; oftest m. perf.; - ea res ut est ··· enunciata ··· coëgerunt etc., Caes. B. G. 1, 4; ligel. iste continuo ut vidit, non dubitavit etc., Cic. Verr. 4, 22; s. ogs. Ovid. Trist. 1, 3, 13; - ligel. in or. obl.; Ariovistum, ut semel ··· vicerit, superbe et crudeliter imperare, Caes. B. G. 1, 31; - men ut quisque me viderat, narrabat etc., Cic. Verr. act. 1, 7; cf. id. ibd. 4, 3, ogs. id. Att. 2, 12, o. Plin. 33, 7; - forstærkes ogs. ved primum; saal. Cic. Fam. 10, 13: ut primum potestas data est (mihi) etc., nihil praetermisi etc.; cf. id. Cluent. 24; — b) sjeld. hos samtidige Handlinger: imedens, odl.; - ut numerabatur forte argentum, intervenit Homo de improviso, Ter. Ad. 3, 3, 52; men Cic. Att. 1, 15: ut Brundisio profectus es (siden den Tid), nullae mihi abs te sunt redditae litterae; cf. id. Brut. 5: ut illos de re publica libros edidisti, nihil a te sane postea accepimus; s. ogs. Plaut. Stich. 1, 1, 29; — II) „overf." som conjunctio c. conjunctivo; A) hos Virknings- og Følgesætninger: saaledes at, el. saa at, at; 1) „alm."; oftest svarende til sic, tam, ita, adeo, talis, tantus, is, hic, etc.; dog ogs. undert. uden et sligt Correlat; - non sum ita hebes, ut istuc dicam, Cic.; cf. id. d. Or. 2, 90; men id. Flacc. 20: neminem quidem ita infatuare potuit, ut ei numum ullum crederet; men id. Div. 1, 13: certe non talem (figuram), ut eam factam a Scopa diceres, etc.; ligel. tanta imbueremur superstitione, si etc., ut haruspices ··· nobis essent colendi,

id. N. D. 1, 20; ligel. tot vestigiis impressa, ut in his errari non possit, id. Fam. 5, 20; eo erant vultu ··· ut eos Argivos diceres, id. Tusc. 3, 22; Milo hoc fato natus est, ut etc., id. Mil. 11; – ruere illa non possunt, ut haec non ··· concidant, Cic. Manil. 7; cujus aures clausae veritati sunt, ut ab amico verum audire nequeat, hujus salus desperanda est, id. Lael. 24; cf. id. Tusc. 1, 33, oftere; — 2) „bes."; aa) hos Verber, som udtrykke en Handling el. en Følge el. en Begivenhed, odl.; – facis, ut etc., Cic. Mur. 7; cf. id. Catil. 3, 12; eniti et efficere, ut amici jacentem animum excitet, id. Lael. 16; non committam, ut tibi ipse insanire videar, id. Fam. 5, 5; casu accidit, ut etc., id. R. Am. 34; cf. id. d. Or. 1, 40; ligel. id. Coel. 20: quando fuit, ut, quod licet, non liceret; cf. id. d. Or. 2, 36, ogs. id. d. Senect. 6; – ogs. m. flgd. ne; equidem soleo dare operam, ut etc., et ut ne quis alius etc., vid. id. d. Or. 2, 24; s. ogs. und. ne; — bb) hos saadanne Udtryk (Verber el. Substantiver el. Adjectiver), som betegne, at noget vil el. kan el. maa skee; altf. efter de Ord, som betegne en Befaling el. et Raad el. et Ønske el. en Indrømmelse, en Pligt el. Nødvendighed, en Giørlighed el. Mulighed; a) efter saadanne Verber; – illum Dolabellae dixisse, ut ad me scriberet, ut in Italiam quam primum venirem, Cic. Att. 11, 7; constituit (han har besluttet), ut ludi absente se fierent suo nomine, id. ibd. 15, 11; tibi decernit, (stemmer derfor), ut regem reducas, id. Fam. 1, 1; ligel. efter jubere, id. Verr. 4, 12; efter cogere, id. Catil. 4, 3; efter hortari, id. Lael. 5; efter suadere, id. Prov. cons. 17; efter optare, id. Off. 3, 25; efter concedere (inddrømme), id. d. Or. 1, 13; efter placet o. placitum est, id. Fam. 4, 2, o. id. d. Rep. 1, 12; efter restat, id. Quint. 9 o. 12; men elliptisk (i et Ønske), vid. Hor. Sat. 2, 1, 42: o pater et rex Juppiter, ut etc.; — b) efter Substantiver; – tibi tamen sum auctor, ut eum tibi ordinem aut concilies, aut mitiges, Cic. Fam. 1, 9; vetus lex est illa justae amicitiae, ut idem amici semper velint, id. Planc. 2; ligel. est consuetudo Siculorum ··· ut etc., id. Verr. 2, 52; est mos hominum, ut etc., id. Brut. 21; jus semper hoc fuisse, ut etc., id. Phil. 2, 37; tua ratio est, ut etc., id. Verr. act. 1, 11; cf. id. Att. 7, 10, o. id. Tusc. 4, 1; — c) efter Adjectiver; – Dionysio ne integrum quidem erat, ut ad justitiam remigraret, Cic. Tusc. 5, 21; ligel. praeclarum illud est, ut etc., id. 3, 29; ligel. verisimile non est, ut etc., id. Verr. 4, 6; cf. id. R. Am. 41; ligel. reliquum est, ut etc., id. Mil. 9; men Ter. Andr. 1, 1, 34: in vita esse utile, ut ne quid nimis, etc.; – men ogs. efter et Adverbium: jam prope erat, ut etc., Liv. 40, 32; — cc) efter Udtrykkene: at frygte, (neml. som betegnende det Ønske, at noget maa skee), vort: at ikke, (der neml. er afhængigt af Begrebet Frygt, hvorim. ut er afhængigt af Begrebet Ønske, vid. Freund.); – omnes labores te excipere video; timeo, ut sustineas, Cic. Fam. 14, 2; veretur Hiempsal, ut foedus satis firmum sit et ratum, id. Agr. 2, 22; cf. Hor. Sat. 1, 3, 120; — dd) elliptisk f. fac, ut, i Tilføiningen af en Concessivsætning, omtr. vort: sæt, at, antaget el. indrømmet, at, naar endog; – verum, ut ita sit, tamen etc., Cic. Verr. 3, 64; – quae ut vera essent, conjungi debuerunt, id. Fin. 4, 15; — B) med Hensigtssætninger: paa det at, forat, at; – si idcirco sedetis, ut etc., Cic. R. Am. 53; haec acta res est, ut etc., id. ibd. 51; ligel. sementes quam maximas facere, ut etc., Caes. B. G. 1, 3; ligel. frumentum omne comburunt, ut etc., id. ibd. 1, 5.

ut-cumque, (utcunque), adv.: hvorledes end, paa hvilken end Vis el. Maade; – Utcumque in alto ventus est ··· exin velum vortitur, Plaut. Epid. 1, 1, 47; cf. Cic. Orat. 17; utcumque erit, juvabit tamen etc., Liv. praef.; ligel. Tac. Ann. 6, 8: utcumque casura res est, fatebor etc.; cf. Virg. Aen. 6, 823; — II) „overf.": saa snart alene, naarsomhelst, quandocumque; – Utcumque defecere mores, Indecorant bene nata culpae, Hor. Od. 4, 4, 35; cf. id. ibd. 2, 17, 11, o. id. ibd. 3, 4, 29.

ūtens, tis, partic. o. adj. af utor. — ūtensĭlis, e, [utor]; i Oekonomien: brugbar, tienlig, navnligen om Næringsmidlerne; – quid in Italia utensile ··· non nascitur? quod far conferam Campano? quod triticum Appulo? Varr. R. R. 1, 2; — II) bf. subst., utensilia, ium, n.: de brugbare Ting, (Bohave, Næringsmidler, odl.); – utensilia, quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolitur, Colum. 12, praef.; exutus omnibus utensilibus miles, Liv. 3, 42; ∾ divina humanaque, id. 26, 33; ∾ vasorum, Plin.; – ogs. Bierne tillægges utensilia, Colum. 9, 5; bf. — ūtensĭlĭtas, atis, f.: Brugbarhed; – ∾ ferri et aeris, Tertull.

1. ūter, tris, m., [besl. m. uterus]: Bælg el. Skindbælg; – ∾ veteris vini, Plaut.; men Virg. Ge. 2, 384: unctos saluere per utres, (om etslags Bondedans); men Ovid. Am. 3, 12, 29: Aeolios Ithacis inclusimus utribus Euros, (jeg har fortalt derom); – utres brugtes hyppigen (som pontons) ved Overgangen over Floder, vid. Caes. B. C. 1, 48, Liv. 21, 27, o. A.; – men Hor. Sat. 2, 5, 98, „alleg.": Crescentem tumidis infla sermonibus utrem, (opblæs den Vindsæk med din svulstige Snak); — not.: neutr. pl. utria, Liv. Andr. ap. Non. — 2. ŭter, tri, m., forel. Biform af uterus: Underlivet, Caecil. ap. Non.

3. ŭter, utra, utrum, (gen. utrīus f. utrius, Hor. Ep. 1, 17, 15), pronom., [rimel. af inus. ὅτερος f. ὁπότερος]: hvilken af begge; – ignorante rege, uter esset Orestes, Cic. Lael. 7; in utram partem fluat (flumen), etc., Caes. B. G. 1, 12; men (quaeritur) ex duobus, uter dignior, ex pluribus, quis dignissimus, Quintil. 7, 4, 21; men uter nostrum popularis est, tune, an ego? Cic. Rab. perd. 4; quaerere ··· uter utri insidias fecerit, id. Mil. 9; cf. Caes. B. G. 5, 44; men Hor. Ep. 2, 1, 55: uter utro sit prior; men Plaut. Stich. 5, 4, 51: neuter utri invidet; men Hor. Sat. 2, 2, 107: uterne ··· hic, qui ··· An qui ···? – Uter eratis, tun', an ille major? Plaut. Men. 5, 9, 60; uter meruistis culpam? id. ibd. 5, 2, 29; — b) in pl.; – victi sint utri eo proelio, etc., Plaut. Amph. 1, 1, 70; utros ejus habueris libros, (duo enim sunt corpora), an utrosque, nescio, Cic. Qu. Fr. 2, 13; utri (testes) meliores viri, etc., Quintil. 5, 7, 31; — II) „overf." o. indefin.: hvilken end af begge, en af begge, alter uter; – si uter velit etc., vid. id. Verr. 3, 14; sibine uter rapiat (tabulam), an alter cedat alteri? Cic. Off. 3, 23; — b) hvilken end af flere; – quorum utrum ei acciderit, (hvilken end af de trende anførte Dødsmaader), Vitruv. 7, praef.; — III) som Adverbier ere endnu at mærke; – A) utro, adv.: paa el. til hvilken af begge Sider, hvorhen; – Nescit, utro potius ruat, et ruere ardet utroque, Ovid. Met. 5, 166; utro vomer ierit, Plin. 18, 49; — B) utrum, adv.: indfører den første Halvdel af en Spørge- el. Tvivlesætning, hvortil da an knytter den anden Halvdel; a) i d. directe Spørgsmaal: enten, el. det udtrykkes alene ved Spørgetonen; – utrum tu pro ancilla me habes, an pro filia? Plaut. Pers. 3, 1, 13; utrum ea vestra, an nostra culpa est? Cic. Acad. 2, 29; – ogs. m. Spørgsmaalspartiklen ne; utrum ego istoc jocon' assimulem, an serio? Plaut. Bacch. 1, 1, 42; utrumne salvum eum nolet ··· orator, an etc.? Quintil. 12, 1, 40; — b) i d. indirecte Spørgsmaal: om, om vel; – Facite indicium, utrum hac, an illuc iter instituerit, Plaut. Cist. 4, 2, 11; id utrum more Romano locutus sit, an etc., postea videro, Cic. Fam. 7, 16; cf. id. ibd. 1, 7; – ogs. m. Spørgepartiklen ne; ea res nunc in discrimine versatur,

utrum possitne se defendere, an etc., Cic. Quint. 30; cf. id. Tusc. 4, 27, id. N. D. 2, 34, o. Plaut. Bacch. 3, 4, in.; – ogſ. m. tilſvarende anne, necne, ne; percunctarier, Utrum aurum reddat, anne eat secum simul, Plaut. Bacch. 4, 1, 3; id autem utrum illi sentiant, anne simulent, tu intelliges, Cic. Att. 12, 51; cf. id. Orat. 61; – jam dudum ego erro, qui quaeram, utrum emeris, necne, id. Verr. 4, 16; cf. Caes. B. G. 1, 50; – quum interrogaretur, utrum pluris patrem matremne faceret, etc., Nep. Iphicr. 3; — 2) undertiden ogſ. uden den anden negerende Halvdel af Spørgsmaalet, (ligeſom ogſ. an findes uden den førſte Halvdel, ſ. und. an); a) i det directe Spørgsmaal; – utrum enim in clarissimis est civibus is, quem etc.? Cic. Flacc. 19; utrum majores vestri omnium magnarum rerum et principia exorsi a diis sunt, et finem eum statuerunt? Liv. 45, 39; — b) i d. indirecte Spørsmaal; – an hoc dicere audebis, utrum de te aratores ··· bene existiment, ad rem id non pertinere? Cic. Verr. 2, 69; cf. Plaut. Men. 5, 6, 30; – ogſ. m. Spørgepartiklen -nam; quum percontatus esset, utrumnam Pataris universa classis in portu stare posset, Liv. 37, 17.

ŭtercŭlus, i, m., demin. af uterus: liden Bug el. Mave, apum, Plin. 11, 12. — ŭter.cumque (utercunque), utracumque, utrumcumque, pronom.: hvo end af begge; – utercumque vicerit, Cic. Fam. 6, 4; utrumcumque erit, Quintil.; — II) „overf." o. indefin.; – utrocumque modo sequetur summa confusio (i hvert Fald), Quintil. 3, 6, 29; cf. id. 12, 10, 59. — ŭtĕrīnus, 3, [uterus]: af ſamme Moders Liv, fød af den ſamme Moder; – ∾ fratres, Cod. Just. — ŭter.lĭbet, utralibet, utrumlibet, pronom.: hvilken af begge man behager, hvilken end af begge; – utrumlibet elige, alterum etc., Cic. Quint. 26; — II) „overf." o. indefin.; – si utrumlibet esset liberum, Quintil. 11, 1, 60; cf. id. 9, 1, 7, oftere, o. Cels.; — III) ſom Adverbier ere hertil at mærke; A) utrālibet: paa hvilken end af begge Sider, vid. Plin. 2, 16; — B) utrōlibet: til hvilken end af begge Sider, til en af begge Sider, til den ene Side; – ne ··· inclinata (sit) utrolibet cervix (dicentis), Quintil. 1, 11, 9.

ŭter.que, utraque utrumque, (gen. sing. utrĭusque f. utrīusque, Ovid. Fast. 3, 571, Hor. Od. 3, 8, 5, o. A.), pronom.: hver af begge; – sed uterque (Cato et Atilius) alio quodam modo (sapiens appellatus), Cic. Lael. 2; quum utrique (Caesari et Pompejo) sis maxime necessarius, etc., Balb. et Opp. ap. Cic. Att. 9, 7, A; cf. Caes. B. G. 1, 42; men ∾ lingua, (begge Sprog, d. e. Latin og Græſk), Hor. Od. 3, 8, 5; cf. Cic. d. Off. 1, 1: ut par sis in utriusque orationis facultate; ∾ Phoebus, (den op- og nedgaaende Sol), Ovid. Met. 1, 338; ∾ Oceanus (øſtlig og veſtlig), id.; ∾ parens, (Fader og Moder), id.; – magnam vim esse in fortuna in utramque partem, etc., vid. Cic. Off. 2, 6; cf. id. ibd. 2, 10; men in utramque partem disserere el. dicere, (for og imod, pro et contra), id. d. Or. 3, 27, o. id. Acad. 2, 39; – utrique nostrum gratum admodum feceris, etc., id. Lael. 4; cf. id. Att. 8, 12; men uterque utrique cordi est, Ter. Phorm. 5, 3, 17; cf. Caes. B. G. 7, 35; men quorum uterque, suo studio delectatus, contempsit alterum, Cic. Off. 1, 1; – ogſ. m. Prædicatets pl.; uterque insaniunt, Plaut. Curc. 1, 3, 31; cf. Ovid. Met. 6, 59, o. Tac. Hist. 2, 97; ligel. eodemque die uterque eorum ex castris ··· exercitum educunt, Caes. B. C. 3, 30; cf. Vell. 2, 66; — b) in pl., nærmeſt naar der paa hver Side ere flere Gienſtande; – vid. Cic. Off. 1, 1, id. d. Or. 3, 26, Sall. Jug. 88, o. id. Catil. 38; ligel. Caes. B. C. 2, 6: utraeque naves, (begge Partiers Skibe); – dog ogſ. ofte om to enkelte Gienſtande; ſaal. Virg. Aen. 6, 685: palmas utrasque tetendit; ligel. illa utrosque (patrem et aviam) intuens, Tac. Ann. 16, 11; men binos habebam (scyphos), jubeo promi utrosque, Cic. Verr. 4, 14; cf. Sall. Cat. 30; — II) hertil mærkes endnu ſom Adverbier; A) utrōque, adv.: til begge Sider, beggeſteds hen; – utroque citius, quam vellemus), Cic. Att. 5, 12; ligel. exercitus utroque ducti, Liv. 8, 29; cf. Ovid. Her. 10, 19; — b) ogſ. m. versum, (el. vorsum, hvorm. det undertiden ſkrives i et Ord); – Utroquevorsum rectum est ingenium meum, etc., Plaut. Capt. 2, 3, 8; men Gell. 5, 12: utroque versum dici, (i en dobbelt Bemærkelſe, forſtørrende el. formindſkende); — B) utrasque, adv., (efter Analogien af alias, alteras): begge Gange; (men alene forcl.); – pugnatum bis; utrasque nostri loco moti, Cass. Hemina ap. Non.; ligel. utrasque ··· quum apud nos venis, etc., Caecil. ibd.

ŭtĕrum, i, n.: forcl. Biform af ſlgd., Turpil. o. Afran. ap. Non. — ŭtĕrus, i, m., [rimel. beſl. m. 1. uter: en Bælg]: Moderslivet el. Foſterleiet el. Moderen; – diva potens uteri, (i. e. Lucina), Ovid.; utero fetum ferre, (være frugtſommelig), id.; utero laborantes, (i. e. parturientes), Hor. Od. 3, 22, 2; uteri pondus, (i. e. fetus el. Foſteret), Propert.; – ogſ. Fødſelen; ∾ faciliore utentes, Plin. 8, 50; — II) „overf."; A) Foſteret el. Livsfrugten; – feminae uterum gerentes, Cels.; cf. Tac. Ann. 1, 59; ligel. om Dyrene, Varr. R. R. 2, 2, Plin. 8, 62; — B) Underlivet, Bugen, Maven; – ſaal. ſiger Paraſiten, Plaut. frgm. ap. Gell. 3, 3: me puero uterus erat solarium ··· Ubi istic monebat esse (ſ. edere), etc.; cf. Juvenal. 10, 309; — C) uteri terrae, (de Hulheder og ligeſom Bælge el. folliculi i Jorden, hvoraf dens Frembringelſer opſtaae); hvorom Lucr. 5, 805: Hinc ··· Crescebant uteri terrae radicibus apti; cf. Lactant. 2, 11; — D) ogſ. „alm.": Rum el. Hulhed i Gienſtandens Indre; – ∾ equi lignei, Virg. Aen. 2, 52; ∾ dolii, Colum.; ∾ latus navium, Tac. Ann. 2, 6.

ŭter.vis, ŭtrăvis, utrumvis, pronom. indefin.: hvilken end af begge; – at minus habeo virium, quam vestrum utervis, Cic. d. Senect. 10; tange utramvis digitulo minimo modo, Plaut. Rud. 3, 4, 15; men utrumvis salvo officio facere posse, Cic. R. Am. 1; — II) „overf." ligeſom uterque: begge; (men alene comiſk); – In aurem utramvis otiose ut dormias, (at du kan være ganſke ubekymret), Ter. Heaut. 3, 3, 101; cf. Plaut. Pseud. 1, 1, 121.

1. ŭti, ſ. ut ab in. — 2. ūti, inf. af utor. — ūtĭbilis, e, [utor]: brugelig, tienlig, nyttig; (forcl. Ord); – ∾ servi heris, Plaut.; magis ad rem esse non potest utibile, id. Mil. gl. 3, 1, 19; men Ter. Phorm. 4, 4, 9: Quid minus utibile fuit, quam hoc ulcus tangere? — Utĭca, ae, f.: gammel By i Afrika, navnkundig af den yngſte Cato's Selvmord; – vid. Mela 1, 7, Plin. 5, 3, auct. B. Afr. 88, o. A.; — B) dſ. Uticensis, e: uticenſiſk, ager, Liv. 27, 5, Cato, Plin. 7, 31; — b) pl. subst., Uticenses, ium, m.: Indvaanerne af Utica, Caes. B. C. 2, 36, o. auct. B. Afr. 87. — Uticensis, e, ſ. und. frgd.

ūtĭlis, e, [utor]; I) „alm.": hvad der ſkaffer Nytte, nyttig, tienlig, dygtig; – ∾ et salutares res, Cic.; eam (legem) vobis accommodatam atque utilem etc., id. Agr. 2, 6; si etc., posse eis utiles esse amicos, Caes. B. G. 4, 7; men nihil, quod crudele, utile, Cic. Off. 3, 11; palmae non utiles stomacho, Plin.; cf. Martial. 11, 52; – (auferre) cibum alteri, homini ad nullam rem utili, etc., vid. Cic. Off. 3, 6; – compar., non enim mihi est vita mea utilior, quam etc., id. ibd.; superl., quod tibi utilissimum erit consilii, capies, Dolabella ap. Cic. Fam. 9, 9; – hic ··· utilis armis, Propert. 3, 7, 19; ∾ equi bello, Ovid.; ∾ lignum navigio, Virg.; ∾ calamus fistulis, Plin.; – „poet." ogſ. c. gen.; radixque medendi Utilis, etc., Ovid. Her. 5, 147; ligel. c. infin., Hor. A. P. 204: Aspirare et adesse choris erat utilis (tibia); — bb) hertil kan

mærkes; a) neutr. absol., utile, is: det Nyttige; - quoties ··· Iudex honestum praetulit utili, Hor. Od. 4, 9,40; cf. id. A. P. 164 o. 343; ligel. Quintil. 3,8,13: sententia de utilibus atque honestis; — b) utile est m. Subjectsinfinitiv el. m. en Subjectssætning; - numquam est utile peccare, quia semper est turpe, etc., Cic. Off. 3, 15; cf. Plaut. Trin. 1, 1, in., o. Hor. Ep. 2, 2, 141; - men id ··· Apprime in vita esse utile, ut ne quid nimis, Ter. Andr. 1, 1, 33; — II) „bes." heder i Retssproget, actio utilis: som i Mangel af Lovbestemmelse giennemføres efter Billighed, Digest.; ligel. ∾ exceptio, ibd.; ∾ interdictum, ibd.

*ūtĭlĭtas, atis, f.: Brugbarhed el. Tienlighed, Nytte el. Fordel; (in sing. o. pl.); - utilitatem ··· ut cognoscas meam, (hvor nyttig jeg er dig), Ter. Eun. 2,3, 18; cf. Plaut. Epid. 5, 1,28; Satin' ego oculis utilitatem obtineo sincere, an parum, (har jeg den rette Brug af mine Øine, seer jeg rigtigt)? et belli utilitatem et pacis dignitatem tueri, Cic. Manil. 6; nihil ad utilitatem suam retulisse, id. d. Or. 2, 51; men id. Part. or. 25: (evenire), ut utilitas cum honestate certet; cf. Hor. Sat. 1, 3, 98; - ∾ maximae ex sapientia capientur, Cic. Lael. 9; ∾ tuis (dine Tienester) possum carere, id. Fam. 16, 3; consultrix et provida utilitatum opportunitatumque omnium (natura), id. N. D. 2, 22; men nec utilitatium Graeciae, nec cura impensarum populi Rom., etc., vid. Liv. 45, 3; o. — ūtĭlĭter, adv.; I) „alm.": til Nytte el. med Nytte, nyttigen; - utiliter a natura permotiones istas animis nostris datas, etc., Cic. Acad. 2, 44; cf. id. Off. 1, 25; ligel. Ovid. Fast. 3, 464: Utiliter nobis perfidus ille fuit; s. ogs. Hor. Ep. 1, 16, 70, Quintil. 4, 1, 45, oftere, o. A.; - compar., Utilius starent etiam nunc moenia Phoebi, Ovid. Her. 1, 67; superl., ∾ astringi, Plin. 17, 24; cf. Quintil. 4, 2, 57; — II) „overf." i d. sild. Retssprog: paa vedbørlig el. lovlig Maade; - ∾ stipulari, Digest.; ∾ agere ex empto, ibd.; — [utilis].

ŭtĭ.nam, adv., [ut, nr. II, A); som Ønskepartikel: at dog, om dog, maatte dog, odl.; a) c. tempp. praess.; - utinam, male qui mihi volunt, sic rideant! Plaut. Asin. 5, 1, 13; atque utinam ipse incumbat in causam! Cic. Att. 3, 15; Sit meae sedes utinam senectae (Tibur)! Hor. Od. 2,6,6; — b) c. tempp. perff.; - utinam promissa liceret Non dare! Ovid. Met. 2, 51; cf. Cic. Manil. 10; ligel. quod utinam ipse fecisset! Quintil.; cf. Ovid. Met. 8, 501; — bb) ogs. at mærke; a) m. quod; - quod utinam vitae minus cupidi fuissemus! Cic. Fam. 14,4; men id. Att. 13,48, elliptisk: quod utinam, iterum utinam, tuo tamen commodo! — b) med Negationerne ne o. non; - Quod utinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset! Ter. Phorm. 1, 3, 5; illud utinam ne vere scriberem, Cic. Fam. 5, 17; cf. id. Att. 11, 9; utinam non pejora vincant! Quintil. 9, 3, in.; ligel. id. 1, 2, 6: utinam liberorum nostrorum mores non ipsi perderemus!

ŭtĭ.que, adv., [ut, nr. I, oprdl.: hvorledes end; df.], som indskrænkende Bekræftelsespartikel: vist nok, jo dog, i hvert Fald, i det mindste, sikkert, ganske vist, odl., certe, saltem; - tu mihi velim scribas, qui etc.; illud vero utique scire cupio, quem etc., Cic. Att. 13, 13; id unis diligenter litteris datis, quae ad me utique perferantur, consequere, id. ibd. 5, 9; men quo die venies, utique cum tuis apud me sis, id. ibd. 4, 4; quod ··· si etc., se aliquam rationem inituros, quo modo (id stipendium) ab Hispanis sumant, cetera utique ab Roma mittenda esse, Liv. 23,48; cf. id. 6, 20; ligel. militaturos tamen se, si utique ··· velint, id. 10,10; cf. id. 8,7, oftere; ligel. nomen, de quo ambigitur, utique in alia re certum est, Quintil. 7, 3, 10; s. ogs. Senec. Ep. 117: quod bonum est, utique prodest, etc.; — b) m. Negation, (saal. oftest hos Quintil.); - sapienti propositum est ··· non utique, quod tentat, efficere, sed omnino recte facere, Senec. Ep. 85; non utique accedit parti, quod universum est, Quintil. 12,2,18; nec ignoro igitur, quos transeo, nec utique damno, etc., id. 10, 1, 57.

ūto, ĕre, forcl. Biform af utor: bruger; - eodem utito, Cato; — b) df. pass.: quia suppellex multa, quae non utitur, emitur, Nov. ap. Gell. 15, 13; saal. ogs. auct. Priap. 44. — ūtor, ūsus sum, 3, v. depon. (a): giør Brug deraf, bruger, benytter, anvender, har til min Tieneste, nyder; - sædv. c. abl., sieldn. absol., for- o. eftercl. ogs. c. acc.; - I) „egenl."; a) c. abl.; - utatur suis bonis oportet et fruatur, qui beatus futurus est, Cic. N. D. 1, 37; cf. id. R. Am. 45; ligel. id. d. Rep. 1, 2: etsi ars quidem, quum ea non utare, scientia tamen ipsa teneri potest; men id. Dejot. 10: bene ut armis, optime ut equis uteretur; - utuntur aut aere, aut taleis ferreis ··· pro numo, Caes. B. G. 5, 12; earum (navium) materia atque aere ad reliquas reficiendas utebatur, id. ibd. 4, 31; administris ad ea sacrificia Druidibus utuntur, id. ibd. 6, 16; - Otio qui nescit uti, plus negotii Habet, quam quum etc., Enn. ap. Gell. 19, 10; decet bene amicitia utier, Plaut. Cist. 1, 1, 25; improbi viri officio uti, id. Stich. 1, 1, 14; men ego fortasse nunc ··· utor aetatis vitio, (forfalder dertil), Cic. Fam. 2, 16; cf. Caes. B. G. 4, 24: non omnes eadem alacritate ac studio, quo etc., utebantur, (udviste ikke); men id. ibd. 4, 11: ea conditione, quae etc., usuros, (at de vilde antage el. benytte samme); men uti se, Plaut. Capt. 4, 4, 12, (bruge sig, giøre sig ret tilgode, odl.); cf. id. Mil. gl. 3, 1, 84: liber sum autem ego; me uti volo libere; — b) absol.; - expetuntur ··· divitiae, ut utare, opes, ut colare, etc., Cic. Lael. 6; nec vero habere virtutem, satis est ··· nisi utare, id. d. Rep. 1, 2; cf. Hor. Ep. 1, 7, 57; ligel. Quintil. 12, 11, 20: tot annos in utendo, non in percipiendo, exhauserunt; — c) c. acc.; - si quid est, quod utar, utor; si non est, egeo, Cato ap. Gell. 13,23; cf. Lucr. 6, 1134; ligel. Plaut. Poen. 5, 3, 128: Profecto uteris, ut voles, operam meam; ogs. quum ipse ferrum uteretur, Aur. Vict. Caes. 17; - df. ogs. ofte hos Plaut. in partic. fut. pass.; Quae utenda vasa semper vicini rogant, id. Aul. 1, 2, 18; cf. id. ibd. 2, 4, 32, oftere; dog ogs. Cic. Verr. 2, 18: utenda ac possidenda (bona) etc.; ligel. quod utendum acceperis, reddere, id.; cf. Ovid. A. A. 1, 433; — II) „overf.", navnl.; aa) om personlige Forholde; a) ∾ aliquo: at omgaaes nogen, at leve fortroligen med nogen; - his Fabriciis semper est usus familiarissime, Cic. Cluent. 16; cf. id. Fam. 1, 3, ogs. Hor. Ep. 1, 12, 22, o. id. ibd. 1, 17, 2 o. 14; ogs. „alleg.": Nos, quibus assuevit fatum crudeliter uti, etc., Ovid. Pont. 3, 7, 17; - men c. acc.: villica vicinas ··· quam minimum utatur, Cato; — b) m. dobbelt abl.: at have i nogen den og den, at leve med el. under nogen som saadan, odl.; - Mihi si umquam filius erit, ne ille facili me utetur patre, Ter. Heaut. 2, 1, 5; ligel. ut bonis uteretur justisque regibus (Lacedaemon), Cic. d. Rep. 1, 33; hic vide, quam me sis usurus aequo, id. Verr. 5, 59; cf. id. Fin. 1, 1, Hor. Ep. 2, 2, 154, o. id. Sat. 1, 4, 96, ogs. Nep. Att. 13; — bb) ogs. om andre Forholde; - uti ipsos valetudine non bona, (at Helbredstilstanden hos dem var slet), Caes. B. C. 3, 49; ∾ ventis adversis, Cic.; ∾ proeliis secundis, (levere heldige Feltslag), id. Manil. 9; melioribus utere fatis! Virg. Aen. 6, 546; — III) partic. utens, tis, ogs. som adj.: som er i Besiddelse deraf; - sed fac juvare divitias; utentior sane sit (mere bemidlet el. rigere), honestior vero quomodo? Cic. Off. 2, 20.

ut.pŏte, adv., (navnl. i tilføiede Forklaringer): som el. ligesom nemlig, nemlig saasom, odl.; oftest m. relat., ogs. m. quum, ogs. m. partic. el. adj.; - utpote qui nihil contemnere solemus, Cic. Att. 2, 24; men id. Phil. 5, 11: utpote qui peregre depugnarit, etc.; cf. Plaut.

Rud. 2, 5, 5, oftere; - utpote quum ··· seditionem fecerint, Asin. Poll. ap. Cic. Fam. 10, 32; - utpote longum Carpentes iter etc., vid. Hor. Sat. 1, 5, 94; cf. Nep. Hannib. 3; - quo pacto cuncta tenerem, Utpote res tenues, etc., Hor. Sat. 2, 4, 8; cf. id. ibd. 1, 4, 24, o. id. A. P. 206. — utputa, f. und. puto.

utrālibet, f. und. uterlibet, nr. II, A. — ūtrārius, i, m., [l. uter], i Krigssproget: som skaffer el. bringer Vand i Læderflasker, Vandbærer; - sequi se utrarios ad mare etc., Liv. 44, 33. — utrasque, adv., f. und. uterque, nr. II, B. — ūtricida, ae, m., [l. uter, caedo]: som sønderskærer Læderflasker, Appul. — ūtriculārius, i, m.: en Sækkepiber, Suet. Ner. 54; af — 1. ūtriculus, i, m., demin. af 1. uter: liden Bælg el. Lædersæk, Cels., Appul. — 2. ŭtrĭcŭlus, i, m., demin. af uterus: lidet Moderslív el. Fosterleie, Plin. 11, 84, o. id. 30, 42; — II) „overf.": liden Bælg paa Planterne, som Blomsterknoppens, Plin. 16, 39, o. id. 18, 29.

utrimque, (utrinque), adv. af uterque: fra el. paa begge Sider; - ita magnae utrimque copiae, Cic. Fam. 6, 4; acriter utrimque ··· pugnatum est, Caes.; cf. Plaut. Amph. 1, 1, 61 flgd.; men ∾ praemissi equites etc., Sall. Jug. 53; ∾ contineri marginibus, Quintil.; Piso ··· nobilis utrimque (fra begge Forældre), Tac. Hist. 1, 14; causas veras modo et utrimque tractet, (i. e. pro et contra), Quintil. 10, 5, 20; cf. Hor. Ep. 1, 18, 9; — b) ogs. m. secus, (undert. ogs. i et Ord: utrimquesecus): langs med begge Sider, paa begge Sider, (for- o. efterel.), Lucr. 4, 937, o. Appul. — utrimquesecus, f. und. frgd. — utrinde, adv., [3. uter, inde]: fra el. paa begge Sider, vid. Cato ap. Charis. und. utrubi. — utrinsĕcus, adv., [3. uter, secus]: paa el. til begge Sider; - cadunt utrinsecus ignes, auct. Aetn. 503. — utro, adv., f. und. 3. uter, nr. III, A. — utrobi, utrobidem, utrobique, f. und. utrubi, etc. — utrolibet, adv., f. und. uterlibet, nr. II, B. — utroque, adv., f. und. uterque, nr. II, A. — utroqueversum, adv., f. und. uterque, nr. II, A, b.

ŭtrŭbi, (ogs. utrobi o. utribi), adv., [3. uter, ubi]: paa hvilken af begge Sider, hvor; (for- o. efterel. Ord); - Utrubi accumbo? Sa. utrubi tu vis? etc., Plaut. Stich. 5, 5, 9; cf. id. ibd. 5, 4, 14: Amicae uter utrubi accumbamus? St. abi tu sane superior; men de frumento utrobi bona, utrobi mala gratia capiatur; utrindem iram, utrindem factiones tibi pares, Cato ap. Charis.; men utrubi hic homo ··· fuerit etc., Digest. — ŭtrŭbĭdem, (ogs. utrobidem), adv., [utrubi, -dem]: paa hver af begge Sider; - Utrosque percognovi utrobidem, Plaut. Truc. 1, 2, 50. — ŭtrŭbīque, adv., (utrobique), [utrobi, -que]: paa hver af begge Sider, paa begge Steder; - inutili utrubique auxilio Aetolorum, Liv. 36, 16; cf. Nep. Hann. 10; - ut eadem veritas utrubique sit, (d. e. hos Guder og Mennesker), eademque lex, Cic. N. D. 2, 31; men Quintil. 1, 2, 4: utrubique, (d. e. i Skolen og hjemme); cf. Hor. Ep. 1, 6, 10. — utrum, utrumnam, utrumne, f. und. 3. uter. — utut el. ut ut, f. und. ut.

ūva, ae, f.: Drue, Vindrue, Colum. 3, 1, Plin. 14, 1 flgd.; a qua (gemma) oriens uva se ostendit, Cic. d. Senect. 15; ∾ rubens, Catull., certans purpurae, Hor., aurea, Tibull.; dum mustis uva tumebit, Ovid.; cf. Virg. Ge. 1, 54, o. id. Ecl. 9, 49; men „alleg.": Carpite de plenis pendentes vitibus uvas, Ovid. Am. 1, 10, 55; — II) df. „overf."; A) enhver drueformet Frugt, Drue el. Bær; - ∾ amomi, Plin.; laurus uvas suas gignit, id.; — B) den drueformede Klump, som de sværmende Bier forme paa de Træer, hvor de have sat sig; - vid. Virg. Aen. 4, 558, o. Juvenal. 13, 68; — C) Drøbelen el. den nedfaldne Drøbel, *κίων*; - uva si descendit, Cels.; ∾ tumens, id., stillans, Martial.; uvae mederi, Plin.; — D) etslags Søfisk, Plin.; ogs. ∾ marina, id.

ūvens, tis, partic. [af inus. uveo, hvf. ogs. uvesco o. uvidus]: fugtig el. vaad; - ∾ oculi, Petron.; ∾ palatum, Sil.; ∾ scopuli, Stat. — ūvesco, ĕre, v. n. inch., [f. frgd. ab in]: at blive fugtig el. vaad; (poetisk Ord); - suspensae in litore vestes Uvescunt, Lucr. 1, 306; - men Hor. Sat. 2, 6, 69: seu quis ··· modicis uvescit (poculis: drikker maadeholdent deraf). — ūvĭdŭlus, 3, demin.: noget fugtig el. vaad; - Uvidulum a fluctu ··· me etc., Catull. 66, 63; af — ūvĭdus, 3, [vid. uvens ab in.]: vaad, fugtig; - ∾ rete, sine squamoso pecu, Plaut. Rud. 4, 3, 5; ∾ vestimenta, id. ibd. 2, 7, 15, o. Hor. Od. 1, 5, 14; ∾ ventosusque status coeli, Colum. 7, 3; cf. Virg. Ge. 1, 418: ∾ Juppiter, (vaad el. regnig Luft); men id. Ecl. 10, 20: ∾ Menalcas, (vaad af Duggen); - ∾ (Bacchus: beruset), Hor. Od. 2, 19, 18; cf. id. ibd. 4, 5, 39; - ∾ Tibur (vandrigt), id. ibd. 4, 2, 30; cf. Ovid. Fast. 4, 686; ligel. ∾ terra, Colum.; - compar., ∾ (poma), (saftigere), Tertull. — ūvĭfer, a, um, [uva, fero]: som bærer Druer el. Vindruer, Massicus, Stat. Silv. 4, 3, 64; cf. Sil. 7, 263, oftere. — ūvor, ōris, m., [af inus. uveo, uvens]: Fugtighed; - uvae ab uvore, Varr. L. L. 5, 21.

†uxor, ōris, f.; [efter Scheller rimel. besl. m. jungo, conjux]: Hustru el. Kone el. Gemalinde; - uxorem ducere aliquam, (gifte sig dermed), f. und. duco; ut e natura vivat (sapiens), uxorem adjungere (sibi), etc., Cic. Fin. 3, 20; men uxorem habere, (være gift), vid. id. d. Or. 2, 64; - fratris uxor, id. Cluent. 11; Uxor pauperis Ibyci, etc., Hor. Od. 3, 15, in.; men Hostis est uxor, invita quae ad virum nuptum datur, vid. Plaut. Stich. 1, 2, 83; men Ter. Andr. 3, 5, 12: herus, quantum audio, uxore excidit, (faaer ikke Jomfruen til Kone); men Virg. Aen. 3, 319: Hectoris Andromache, er uxor udfaldet; — II) „overf."; A) „poet." ogs. om Dyrene; - Olentis uxores mariti, (Gederne), Hor. Od. 1, 17, 7; — B) comisk er Martial. 4, 53: uxor abolla grabati, (den Fattiges Kappe, hvormed han ogs. i Sengen bedækker sig); df. — uxorcŭla, ae, f., demin.; (for- o. efterel. Ord); I) Plaut. Casin. 4, 4, 19, o. id. ibd. 5, 2, 37, som Kælord: mea uxorcula, (min lille Kone)! — II) „alm."; - erat ei uxorcula satis quidem tenuis, (ringe el. ubetydelig), Appul.; o. — uxōrius, 3: hørende til el. benævnt efter Konen el. Hustruen; I) „alm."; - in arbitrio rei uxoriae, (i en Kjendelse angaaende Konens Medgift), Cic. Off. 3, 15; abhorrens a re uxoria (adolescentulus: som ikke vil gifte sig), Ter. Andr. 5, 1, 10; men Ovid. A. A. 2, 155: dos est uxoria lites, etc.; — b) df. subst. neutr., uxorium, i, n., (sc. aes): Skat el. Afgift, som Pebersvende maatte betale; - vid. Fest. p. 379; — II) „bes.": altfor afhængig af sin Kone el. af sin Elskov; - vid. Virg. Aen. 4, 266; ligel. ∾ amnis (Tiberis, neml. som Gemal af Ilia), Hor. Od. 1, 2, 20; ligel. ∾ Vulcanus, Claudian.

V.

V, v, det 21de Bogstav i det latinske Alphabet, er som Skrifttegn opstaaet af Grækernes Υ, og tiente, ligesom dette, oprdl. ogs. til at betegne Vocalen „u", s. und. Bogstavet „U"; – som Consonant svarer Lyden af „v" til d. æoliske Digamma; hvf. ogs. dette „v" Quintil. 12, 10, 29, heder littera Aeolica; – mange latiniserede Ord af d. Græske optage saal. „v" dels, foran en Vocal, dels imellem to Vocaler; saal. formes ver af ἦρ; vis af ἴς, video af ἰδεῖν, scaevus af σκαιός; vicus af οἶκος; vinum af οἶνος; levis f. λεῖος, etc.; — bb) hertil er endnu at mærke; a) ifølge Slægtskabet imellem „v" o. „u" gik det første hyppigen over til det sidste under Ordformationen; – saal. formes solutum af solvo, cautum af caveo, nauta af navita, neu, seu, af neve, sive; – af samme Grund kan ifølge en metrisk Nødvendighed „v" gaae over el. opløses til „u", hvf. silŭa (trisyll.), f. silva; ligel. dissolŭenda o. evolŭisse (quinquesyll.), f. dissolvenda, evolvisse; – sieldnere er den metriske Overgang af „u" til „v", hvf. tenuia o. tenuius (trisyll.), Lucr.; — not.: om Slægtskabet imellem „v" o. „b" s. und. Bogstavet „B"; — b) som Indlyd el. inde i Ordet imellem to Vocaler blev „v" ofte udskudt, navnl. i Ordformationen; hvorpaa ofte fulgte en Contraction; hertil høre: deleverunt, delerunt, novisti, nosti, audivisti, audisti el. audiisti, siveris, siris el. sieris, divitior, ditior, (bovibus) bubus, providens, prudens, (movimentum) momentum, (provorsus) prorsus, si vis, sis, si vultis, sultis, (Jovis pater) Juppiter, (mage volo, mavolo) malo, (nonvolo) nolo, etc.; – Udstødelsen af „v" uden flgd. Contraction findes i seorsus af sevorsus; — c) som Abbreviatur staaer V (som Consonant) f.: vir, vixit, vale, etc.; V. C. el. VC. f. vir clarissimus; VCP. f. voti compos posuit; V. V. f. virgo Vestalis, etc.; — not.: alene uegenligen hører hertil Taltegnet „V" f. quinque el. 5, (hvad enten dette V er den øvre Halvdel af X f. decem el. 10, el. det er en graphisk Fremstilling af Haanden med Henspillen paa dens fem Fingre).

văcans, tis, partic. o. adj. af vaco; df. — văcanter, adv.: tomt, uden Indhold, uden Betydning; – ∾ et inaniter (accumulare), Gell. 17, 10. — văcātĭo, onis, f., [vaco]: Frihed el. Befrielse el. Fritagelse, navnl. fra en Ydelse el. personlig Tieneste; a) c. gen. obj.; – quae studia habent vacationem publici muneris, (medføre Befrielse derfra), Cic. Fam. 9, 6; men Druides vacationem habent militiae etc., Caes. B. G. 6, 14; pro his rebus data est ab isto vacatio sumptus, laboris, militiae, etc., Cic. Verr. 4, 11; cf. Liv. 23, 20; – ∾ malorum, Senec. Ep. 85; — b) m. ab, el. m. quominus; – ne praetoribus quidem vacatio ab belli administratione data est, Liv. 23, 32; – vacationem augures, quo minus judiciis operam darent, non habere, Cic. Brut. 31; — c) absol.; – ob vacationem pretium datum, etc., Cic. Font. 4; tumultum decerni ··· sublatis vacationibus, id. Phil. 5, 12; — not.: ogs. undert. c. gen. subj.; – ∾ aetatis, (ifølge en vis Alder), Nep. Att. 7; men ∾ rerum gestarum, (ifølge mine Bedrifter), Cic. Sull. 9; cf. id. Coel. 12; — II) „overf.": den for Befrielse fra Krigstieneste betalte Sum; – ex fisco vacationes annuas exsolvere, Tac. Hist. 1, 46.

vacca, ae, f.: Koen, (opp. taurus), Varr.; cf. Cic. N. D. 1, 27, o. Virg. Ecl. 9, 31; men ubera vaccae Lactea demittunt, vid. id. Ge. 2, 524. — vaccinium, i, n.: etslags Bær, som giver rød Farve, germ. die Rauschbeere, (vaccinium myrtillus L.), Plin. 16, 31; ∾ nigra, Virg., mollia, id.; men Ovid. Trist. 1, 1, 5, til hans Bog: Nec te purpureo velent vaccinia fuco! — *vaccinus, 3: af en Ko, caro, Plin., lac, (Komelk), id., caseus, id.; o. — vaccŭla, ae, f., demin.: liden Ko, en Qvie, Catull. 20, 14; — [vacca].

văcēfio, fieri, v. pass., [vacuus, facio]: at blive tom el. øde; men alene Lucr. 6, 1003 o. 1015. — văcerra, ae, f.: Pæl el. Stavre, navnl. til Hegn, Colum. 9, 1, o. id. 6, 19; — II) „overf.", ligesom stipes: Klods, Dumrian, odl.; – vecorde et malefica vacerra, Liv. Andr. ap. Fest. p. 375; df. — văcerrōsus, 3, blev, efter Suet. Aug. 87, af K. Augustus brugt f. cerritus, d. e. forrykt el. fiantet, odl.

văcillātio, onis, f.: Vaklen; Legemets vaklende el. slingrende Bevægelse; – ∾ indecora in dextrum ac laevum latus, Quintil. 11, 3, 128; ∾ foeda, Suet. Claud. 21; af — văcillo, (văc., Lucr. 3, 503), avi, atum, 1, v. n., [rimel. besl. m. vagor]; I) „egenl.": at vakle el. rave el. slingre, navnl. som drukken, odl.; – quosdam ex vino vacillantes, etc., Cic. frgm. ap. Quintil. 8, 3, 66; cf. Lucr. 3, 478; men Cic. Brut. 60: in utramque partem toto corpore vacillans; – arbor ventis pulsa vacillans Aestuat, Lucr. 5, 1095; cf. id. 6, 574: vacillant omnia tecta, (neml. under en Jordrystelse); men Cic. Fam. 16, 15: vacillantibus litterulis (epistola: skrevne med rystende Haand); — II) „fig." el. om Begreber: at vakle, at mangle Fasthed el. Bestemthed; – totaque res vacillat et claudicat, (den hele Bygning el. Lære), Cic. N. D. 1, 38; cf. id. Off. 3, 33: justitia vacillat, vel jacet potius, (neml. efter deres Lære); men id. Phil. 3, 12: cum una legione, et ea vacillante, (hvis Troskab endog vakler); men memoriola vacillare, (tabe Hukommelsen), id. Att. 12, 1; men ∾ in vetere aere alieno, id. Catil. 2, 10; men Lucr. 4, 1117: Languent officia, atque aegrotat fama vacillans; endel. om et Vidne: cujus anceps fides vacillat, Digest.

*văcive, adv.: i god Ro, i en ledig Time, perlegere, Phaedr. 4, praef.; o. — văcivĭtas, atis, f.: Tomhed derfor, Mangel derpaa; df. comisk: Ita cibi vacivitate venio laxis lactibus, Plaut. Curc. 2, 3, 40; af — văcivus, 3, [vaco]: tom, ryddelig; (forel. Ord); – ut bene vacivas aedes fecisti mihi! Plaut. Casin. 3, 4, 6; ∾ aedes aurium, ogs. ∾ aures, id.; – ogs. c. gen.; Valens afflictet me vacivum virium (mig kraftløse), id. Bacch. 1, 2, 46; ∾ tempus laboris, Ter. Heaut. 1, 1, 38.

vaco, avi, (ŭi, Tertull.), atum, 1, v. n.; I) „alm.": at være tom el. ledig el. fri, at være uden noget; — a) absol.; – quacumque vacat spatium, quod inane vocamus, etc., vid. Lucr. 1, 508; ut vix triclinium, ubi etc., vacaret, Cic. Att. 13, 52; cf. id. ibd. 12, 10: tota domus superior vacat; men Caes. B. G. 4, 3: quam latissime a suis finibus vacare agros, (at de ere ubeboede el. udyrkede); poet. ogs. om et Flodleie: at være uden Vand; vid. Ovid. Met. 2, 255: ostia septem ··· vacant, septem sine flumine valles; — b) oftest c. abl.; – ut illa natura coelestis et terra vacat et humore, sic etc., Cic. Tusc. 1, 26; cf. id. N. D. 1, 10: si mens constare potest vacans corpore; men Hoste vacare domos, Virg. Aen. 3, 123; men fessam, et custode vacantem, (og at hun var ubevogtet), Ovid. Met. 2, 422; men Ora vacent epulis, (holde sig derfra), id. ibd. 15, 478; – ligel. „ment."; nulla vitae pars vacare officio potest, Cic. Off. 1, 2; cf. id. ibd. 1, 38: ejusmodi motibus sermo debet vacare; men quintum genus ··· vacans nomine (uden Navn), vid. id. Tusc. 1, 10; ∾ cura et negotio, id., metu ac periculis, Liv., criminibus, Quintil., culpa, vitio, Cic.; men id. Tusc. 2, 26: amplitudinem animi ··· eo esse pulchriorem, si vacat populo, (naar den er fri for Ostentation, odl.); men Liv. 2, 48: res publica et milite illic et

pecunia vacet, (være befriet fra at skaffe Soldater og Penge til den Krig); — b) sield. m. ab; - haec a custodiis classium loca maxime vacabant, Caes. B. C. 3, 25; ∾ ab opere (milites), id. ibd. 76; men nullum tempus illi umquam vacabat aut a forensi dictione, aut a scribendo, Cic. Brut. 78; cf. id. Div. 2, 2; — II) „bes."; A) at være fri fra Arbeide, at være uden Beskæftigelse, at have Frihed el. Tid el. Stunder; - si ne tu quidem vacas, noli etc., Cic. Fam. 12, 30; cf. id. Att. 12, 38; ligel. si forte vacas, (hvis du har Tid), Hor. Ep. 2, 2, 95; men Senec. Ep. 106: omnes, qui volunt, vacant; men Hor. Od. 3, 18, 11: Festus in pratis vacat otioso Cum bove pagus; — 2) ds. „overf."; aa) ∾ rei alicui: at have Tid dertil, at anvende Tiden el. at lægge Vind derpaa; - ego vero ··· philosophiae semper vaco, (er altid sysselsat dermed), Cic. Div. 1, 6; tamquam ··· huic uni negotio vacaret animus, Vell. 2, 114; ∾ studio operis pulcherrimi, Quintil.; ∾ foro, id., clientium negotiis, Tac.; ∾ libellis legendis et rescribendis, Suet. Aug. 45; men Senec. d. Brev. Vit. 2: quod ipsos adire volentibus non vacaverint (superiores); - sild. absol.: Dum perago tecum pauca, sed apta, vaca, Ovid. Am. 2, 2, 2; — bb) vacat (alicui), imperson.: der er Tid dertil; a) oftest c. inf. som Subjectssætn.; - si etc., Et vacet annales nostrorum audire laborum (sc. tibi: dersom du har Tid dertil), Virg. Aen. 1, 372; men id. ibd. 10, 625: Hactenus indulsisse vacat („poet." f. licet: er det tilladt); men Quintil. 10, 1, 58: tunc et elegiam vacabit in manus sumere, (vil der blive Tid dertil); - nobis venari nec vacat, nec libet, Plin. Ep. 9, 16; cf. Ovid. Trist. 2, 216, o. id. Met. 5, 334; men Quintil. 11, 1, 50: esse diserto vacet; — b) sield. absol.; - teneri properentur amores, Dum vacat, etc., Ovid. Am. 3, 1, 69; ligel. Si vacat, Juvenal. 1, 21; men Plin. Ep. 1, 10: quo magis te, cui vacat, hortor, etc.; — B) i Retssproget om en Besiddelse: at være herreløs el. uden Eiermand; - fundi possessionem nancisci, quae ex negligentia domini vacat, Digest.; — III) partic. vacans, tis, ogs. som adj., (efterel.); A) „alm.": tom el. unyttig, odl.; - putare veteres dixerunt: vacantia ex quaque re ac non necessaria auferre et excidere, Gell. 6, 5; — B) „bes." heder mulier vacans: ledigt el. ugift Fruentimmer, Digest.; (Ovid. Her. 20, 149, har derfor vacua).

văcŭē, adv. af vacuus: tomt, uden Nytte; - inaniter, vacue, et sine substantia, etc., Arnob. — văcŭē.făcĭo, fēci, factum, 3, v. a., [vacuus]: gjør tom el. ryddelig, tømmer el. rydder; - vid. Cic. Catil. 1, 6 o. 7; ligel. ∾ insulam, Nep. Cim. 2; men ∾ fasces securibus, (borttage dem deraf), Val. Max.; men ∾ locum alicui in coena, (rømme el. indrømme), Macrob. Sat. 1, 2; — II) „fig." o. efterel.: ∾ circumcisiones, (afskaffe), Lactant. — văcŭĭtas, atis, f., [vacuus]: Tomhed; ds. „concret": tomt Rum; - vacuitates interveniorum (in lapidibus), Vitruv. 2, 7; — II) oftest „fig.": at være uden noget, at være befriet derfra; - liberatione et vacuitate molestiae (gaudere), vid. Cic. Fin. 1, 11; cf. id. ibd. 2, 11; men id. Off. 1, 21: magnitudo animi est adhibenda et vacuitas ab angoribus.

Văcūna, ae, f., [vacuus, nr. II, A]: en navnl. hos Sabinerne dyrket Gudinde for den landlige Ro og Hvile, Hor. Ep. 1, 10, 49 (Acron.), Ovid., Plin. 3, 17, o. A.; — B) ds. Văcūnālis, e: hørende til el. benævnt efter Gudinden Vacuna; - ∾ foci, Ovid. Fast. 6, 308. — văcŭo, avi, atum, 1, v. a., [vacuus]: tømmer el. rydder, gjør tom el. ryddelig; - vacuatus locus (ved Luftens Fortyndelse), vid. Lucr. 6, 1023; vacuata dolia a mercatore, Colum.; men Martial. 11, 5: Elysium liceat si vacuare nemus; men Impensis belli vacuatos ··· penates (forarmede derved), Sil. 11, 572; vacuatus sanguine, Aur. Vict. Epit. 43.

văcŭus, 3, [vaco]; I) „alm.": ledig, tom, øde, som er uden noget, som er fri derfra; — a) absol.; - nisi etc., Omne, quod est spatium vacuum, constaret inane, Lucr. 1, 522; ∾ castra hostium conspicatus, Caes. B. G. 7, 45; ∾ aër, Hor., Virg.; men id. Aen. 6, 269, om Underverdenen: (ibant) Perque domos Ditis vacuas et inania regna; men ∾ theatrum, Hor. Ep. 2, 2, 130; ∾ tabellae, (ubeskrevne), Quintil.; — b) c. abl.; - nihil igni vacuum videri potest, Cic. Univ. 4; ∾ moenia defensoribus, Liv.; ∾ agri cultoribus, Ovid.; men ∾ ebur ense, (den tomme Skede), id. Met. 4, 148; - animus per somnum sensibus et curis vacuus, Cic. Div. 2, 11; vacuus cupiditate et timore, id., metu, Ovid., tali culpa, Tac.; ∾ consilium periculo, Cic. Att. 10, 16; — c) m. ab; - ∾ (oppidum) ab defensoribus etc., Caes. B. G. 2, 12; men Cic. Verr. 4, 10: Mamertini soli vacui, expertes, soluti ac liberi fuerunt ab omni sumptu, molestia, munere; cf. Tac. Ann. 12, 34; men Sall. Catil. 51 in.: ∾ homines ab odio, amicitia, ira atque misericordia etc.; — d) (sield., oftest „poet.") c. gen.; - ager aridus et frugum vacuus, Sall. Jug. 90; vacuas caedis habete manus, Ovid. A. A. 1, 642; cf. id. Met. 6, 541; operum vacuus, Hor. Sat. 2, 2, 119; — bb) ds. subst. neutr., vacuum, i: øde el. tomt Rum el. Sted, Tomhed; - multo vacui minus intus habere, Lucr. 1, 368; men Virg. Ge. 2, 286: Sed quia non aliter ··· in vacuum poterunt se extendere rami; men irrumpere per vacuum, Liv. 25, 3; cf. Hor. Sat. 2, 1, 37, o. id. Ep. 1, 19, 21; — II) „bes."; A) om Personer el. med Hensyn paa saadanne: fri for Arbeide el. fra Forretninger, fri el. ledig; - quoniam vacui sumus, Cic. Leg. 1, 4; men ∾ animo ac soluto de judicio cogitare, id. Verr. act. 1, 9; apud aures vacuas atque eruditas, Quintil. 10, 1, 32; ligel. ∾ aures, Ovid., mentes, Virg. Ge. 3, 3; si quid vacui sub umbra Lusimus, Hor. Od. 1, 32, in.; ne vacuum esse me nunc ad narrandum credas, Tac. Andr. 4, 2, 23; cf. Cic. Att. 12, 38; - superl., dum sit vacuissima (domus Augusti), Ovid. Pont. 3, 1, 141; - „overf." ogs. om de Steder, hvor man nyder Rolighed; - ∾ Tibur, Hor. Ep. 1, 7, 45; ∾ Athenae, id. ibd. 2, 2, 81; - animo vacuus, (i god Ro), Sall. Jug. 52; cf. Hor. Od. 1, 5, 10, o. id. ibd. 1, 6, 19; — b) navnl. heder mulier vacua: fri el. ugift, Tac. Ann. 13, 44, o. Ovid. Met. 14, 831, oftere; — B) om Besiddelser: fri, uden Herre el. Eiermand, vacant; - vacuam possessionem regni sperans, Caes. B. C. 3, 112; cf. Cic. d. Or. 3, 31, o. Tac. Ann. 12, 50; - saal. ogs. om et Præstedømme el. sacerdotium, id. ibd. 6, 40, om en Provinds, id. Agric. 40; - ogs. subst.; si etc., In vacuum venias, (i den ledige Besiddelse), Hor. Sat. 2, 5, 49; — b) navnl. ogs. om Steder (o. „poet." ligesom patens): med tom el. fri el. uhindret Indgang el. Adgang, aabenstaaende, vid, odl.; - ut vacuo patuerunt aequore campi, Virg. Aen. 12, 710; ∾ porticus, id.; ∾ atria, id.; ogs. c. dat.: vacuam Romanis vatibus aedem etc., Hor. Ep. 2, 2, 94; — C) uden alt Værd, tom, unyttig, intetsigende, vanus; - vacuos exercet in aëra morsus (canis), Ovid. Met. 7, 786; men ∾ nomina, (tomme el. betydningsløse), vid. Tac. Ann. 1, 30; cf. Gell. 11, 15, ogs. Hor. Od. 1, 18, 15.

vădātus, 3, m. passiv Bem., s. und. vador. — vădes, um, pl. af 1. vas. — Vădĭmon, ōnis, m., men alene i Forbindelsen, Lacus Vadimonis: Sø i Etrurien ved Ameria, (hod Lago di Bassano), Plin. 2, 96, Liv. 9, 39, o. A. — vădĭmōnĭum, i, n., [1. vas]; i Retssproget: den ved Caution givne Sikkerhed for nogens Tilstedeblivelse i Retten, Forpligtelse ifølge given Sikkerhed til at møde i Retten; - ne quis extra suum forum vadimonium promittere cogatur,

etc., vid. Cic. Verr. 3, 15; cf. id. ibd. 5, 54: promittere alicui vadimonium Lilybaeum; s. ogs. id. Quint. 6, und. vador; men res est in vadimonium, (det kommer til Sikkerhedsydelse), id. ibd. 5; ∾ est mihi cum aliquo, (er forpligtet til at møde nogen i Retten), id. ibd. 8; ad vadimonium venire, (at indfinde sig til et saadant Retsmøde), ibd. 5; ligel. ∾ sistere, Cato ap. Gell. 2, 14, o. ∾ facere, Plaut. Epid. 5, 2, 19; men ∾ differre, (udsætte et saadant Retsmøde), Cic., deserere, (udeblive derfra), id., Plin.; ∾ missum facere, (eftergive Forpligtelsen til et Retsmøde), Cic. Quint. 14; ∾ concipere, (opsætte en Formular dertil), id. Qu. Fr. 2, 15; ∾ constituta, vid. id. d. Senect. 7; — II) sild. „overf.": en bestemt Dag; – tibi amatorem vadimonio sistam, Appul.

1. vādo, (perf. vasi, Tertull.), 3, v. n., [besl. m. inus. βάω, hvf. βαίνω, βῆναι, etc.]: gaaer el. drager el. skrider frem, (oftest m. Bibegr. af Heftighed el. Iil); – ∾ ad aliquem, (skynde sig til nogen), Cic. Att. 4, 10; men cras mane vadit (ille: reiser han bort), id. ibd. 14, 11; cf. Virg. Aen. 11, 176: Vadite, et haec memores regi mandata referte; ∾ in hostem, Liv. 7, 24; cf. id. 2, 10; ∾ per hostes, Tac. Hist. 3, 41; men ∾ haud dubiam in mortem, Virg. Aen. 2, 359; cf. Cic. Tusc. 1, 40: vadit in eundem scyphum (s. ad eundem scyphum hauriendum); – ogs. om Dyrene, auct. ad Her. 2, 19; – „overf." ogs. om en Flods Strømmen, Plin. 5, 21; ligel. om en dragen Linie el. Cirkel, id. 6, 39; — II) „fig."; – sedere coepit sententia haec; pariterque et eruditi et rude vulgus in eam cursu vadit, Plin. 2, 5. — 2. vādo, are, v. a., [vadum]: giennemvader; – quae (flumina) sine pontibus vadari nequeunt, Veget.

vădor, atus sum, 1, v. depon. a., [1. vas]; i Retssproget: ved Cautionister (vades) at forpligte nogen til at møde for Retten, at indstævne el. indkalde for Retten; – S. Vadatur hic me; P. utinam vades desint, in carcere ut sis, Plaut. Pers. 2, 4, 18; ligel. se jam neque vadari amplius (sc. Quintium), neque vadimonium promittere ··· hic (Quintius), quum etc., hominem in praesentia non vadatur; ita sine vadimonio disceditur, Cic. Quint. 6; cf. id. ibd. 19; men id. Verr. 3, 15: ∾ aliquem ex Leontino usque ad Lilybaeum; cf. id. ibd. 5, 54, und. vadimonium; men Liv. 3, 13: tot vadibus accusator vadatus est reum; men Hor. Sat. 1, 9, 36: casu tunc respondere vadato Debebat; — II) partic. vadātus, 3, ogs. m. passiv Bem., „egenl.": som er forpligtet til Møde i Retten; df. „overf." o. „alm.": forpligtet el. forbunden; (for o. efterel.); – Ita me vadatum amore vinctumque attines, Plaut. Bacch. 2, 2, 3; men mihi reliquae vitae tuae curricula vadata, (mig helligede el. opoffrede), Appul.

vădōsus, 3: fuld af Grunde, med grundt el. lavt Vand; – quod his locis erat vadosum mare, Caes. B. C. 1, 25; ∾ Syrtes, Sall. Jug. 78; ∾ ostium, Liv.; ∾ amnis, Virg.; men ∾ navigatio, Plin. 6, 26; – „poet." ogs., ∾ aquae: oprørte, Lucan. 8, 698; – superl., ∾ Ganges ubi est, Solin.; af — vădum, i, n., [besl. m. inus. βάω, hvf. βαίνω, βῆναι, βαδίζω, etc.]: Vadsted, Sted med grundt el. lavt Vand; – Rhodanus nonnullis locis vado transitur, Caes. B. G. 1, 6; cf. id. B. C. 1, 61 o. 83, oftere; – ligel. in pl.: ubi vadis repertis etc., id. B. G. 2, 9; cf. Liv. 26, 45, Tac. Ann. 2, 23, Lucr. 1, 201, Ovid. Met. 3, 19, o. A.; — II) df. „fig."; A) „overf."; 1) „poet." f. Vandet el. Havet, odl.; – longa sulcant vada salsa carina, Virg. Aen. 5, 158; cf. Catull. 64, 58, Hor. Od. 1, 3, 24, Ovid. Pont. 4, 9, 2, o. A.; — 2) ligel. „poet.", ogs. i efteraugustisk Prosa: Vandets Bund el. Grund, Dybet; – saxa ... Vadis levata, Hor. Epod. 16, 25; cf. Virg. Aen. 8, 91: Labitur uncta vadis abies, etc.; s. ogs. Plin. 3, praef.; saal. ogs. Bunden i el. af en Brønd, Phaedr. 4, 9, o. Plin. 31, 23; — B) „ment.", (men sædv. „alleg."); a) ligesom fast Grund el. Fodfæste; df. Sikkerhed el. Redning, odl.; – omnis res est jam in vado, Ter. Andr. 5, 2, 4; cf. Plaut. Aul. 4, 10, 73: jam esse in vado salutis res videtur; — b) men ogs. omvendt: ligesom farlige Grunde el. Steder; df. Fare el. Vanskelighed; – emersisse jam e vadis etc., (om det fremskridende Foredrag), Cic. Coel. 21; cf. Ovid. A. A. 1, 437: Cera vadum tentet, rasis infusa tabellis. — vădus, i, m.: Biform af frgd., Varr. ap. Serv., Sall. frgm. ap. Non.

vae, interj., οὐαί, Udraab i Smerte el. Harme: vœ el. ve! a) absol.; – Mantua, vae, miserae nimium vicina Cremonae! Virg. Ecl. 9, 28; cf. Hor. Od. 1, 13, 3, o. Plaut. Mil. gl. 2, 3, 51; — b) oftere c. dat.; – vae misero mihi! Plaut., Ter.; Vae capiti atque aetati tuae, Plaut. Rud. 2, 3, 44; – som Ordsprog mærkes: vae victis! vid. Liv. 5, 48, ogs. Flor. 1, 13, o. A.; — c) sield. c. acc.: vae te! Plaut. Asin. 2, 4, 75; ligel. vae me! Senec. Apocol. med. — vaeneo, ire, o. vaenum, s. und. veneo o. venum.

†văfer, fra, frum: listig, snu, forslagen; – non sunt in disputando vafri, non veteratores, non malitiosi, Cic. d. Rep. 3, 16; s. ogs. Hor. Sat. 1, 3, 130, o. id. ibd. 2, 5, 24; men vafri inscitia juris, id. ibd. 2, 2, 131; men Omne vafer vitium ··· Flaccus ··· Tangit, Pers. 1, 116, (om vor Horatius); – „poet." ogs. c. gen.; vafer juris, Ovid. Her. 20, 30; – superl., ∾ interpres somniorum Stoicorum (Chrysippus), Cic. N. D. 1, 15; ∾ interrogationes, Senec. Ep. 48; df. — văfrāmentum, i, n.: listig Streg, List el. Puds, Val. Max. 7, 3, extern. 7, oftere; — vafre, adv.: listigen el. underfundigen; – nihil sane vafre nec malitiose facere conatus est, Cic. Verr. 2, 53; o. — vafrĭtĭa, ae, f.: Listighed, Snuhed; – non vacat mihi ··· vafritiam in illis meam experiri, Senec. Ep. 49.

*văgābundus, 3: flakkende el. flagrende hid og did; (rimel. alene for o. efterel., thi Senec. Vit. beat. synes den rigtige Læsem. at være reptabundus); – ∾ cursilitas solitudinum, Fenestella ap. Fulgent.; flamma flexuosis excessibus vagabunda, Solin. 5; o. — văgātĭo, onis, f.: Omflakken el. Omstreifen; – ∾ incerta, Appul.; — [vagor]. — văge, adv. af vagus: vide adspredt, hist og her; – vage effusos per agros palantesque adortus, Liv. 26, 39; res variae et dispares in tot poëmatibus et orationibus sparsae et vage disjectae, auct. ad Her. 4, 2; cf. id. ibd. 4, 31.

vāgīna, ae, f.: Skede el. Sværdskede, odl.; – gladius in vagina reconditus, Cic.; ensis Vagina tectus, Hor. Sat. 2, 1, 40; men vagina ducere ferrum, Ovid. Fast. 4, 629, telum nudare, Nep. Dat. 11; cf. Virg. Aen. 10, 475, oftere; men gladium vaginae reddere, Val. Max. 8, 9, 2; men Plin. 9, 8: pinnae aculeos velut vagina condens (delphinus); — II) „overf."; A) Bælg el. Skal, navnl. Kornets; – frumentum ··· quindecim diebus esse in vagina etc., Varr.; cf. Cic. d. Senect. 15; — B) visse Fordybninger i det dyriske Legeme; hvf. Plin. 8, 17, om Løven o. fl.: condito in corporis vaginas unguium mucrone, etc.; men id. 7, 53, lignelsesvis: corpus velut vagina animae; df. — vāgīnŭla, ae, f., demin.: liden Bælge, navnl. Kornets; – far in vaginulis servant ad satus, Plin. 18, 10.

vāgĭo, īvi el. ĭi, 4, v. n., [som Naturlyd; vid. Varr. ap. Gell. 16, 17: exprimente verbo vocis sonum recentis]; – ordenl. om spæde Børn: at skrige el. græde, (germ. wimmern); – vox vagientis pueri, Ter.; ut ex hac aetate repuerascam et in cunis vagiam, Cic. d. Senect. 23; men id. d. Rep. 2, 11, lignelsesvis: non ut in cunabulis vagientem, sed adultum jam et paene puberem (populum), etc.; – ogs. om et Kid, Varr. L. L. 7, 5, om Grisen, Martial. 3, 57, om den unge Hare, auct. carm. d. Philom. 60; — II) „overf.": at tone el. larme; – Clamor ad coelum ··· vagit, Enn. ap. Varr. l. c.; df. — vāgītus, us, m.: den Nyfødtes Skrig; –

natura hominem ··· natali die abjicit ad vagitus statim et ploratum, vid. Plin. 7, in.; vagitus dare, Ovid.; vagitum edere, Quintil.; cf. Virg. Aen. 6, 426; – ogs. om et Kid (haedus), Ovid. Met. 15, 466; – ogs. Skrig som Udbrud af Smerte (under en Operation), vid. Cels. 7, praef.

vāgo, are: forel. activ Biform af flgd.; – exsul incerta vagat, Pacuv. ap. Non.; arbores vento vagant, Ennius ibd. — 1. vāgor, atus sum, 1, v. depon. n., [vagus]: at vanke el. flakke el. stryge hid og did, at være i en ustadig Bevægelse, odl.; I) „egenl."; – volucres huc illuc passim vagantes, Cic. Div. 2, 38; cf. Virg. Ge. 3, 540; ligel. Ovid. Fast. 3, 556: Amisso dubiae rege vagantur apes; s. ogs. Hor. Od. 1, 22, 11; men tota Asia vagatur (ille), volitat ut rex, Cic. Phil. 11, 2; – ogs. i Krigssproget: at streife, odl.; ∾ jam latius, Caes. B. G. 4, 6; cf. Liv. 3, 5; – ogs. om Ting: Stellae sponte sua, jussaene vagentur et errent, vid. Hor. Ep. 1, 12, 17; (cf. Cic. d. Rep. 1, 14, und. vagus); — b) „poet." ogs. c. acc.; – Ino etiam prima terras aetate vagata est., Propert. 2, 21, 21; (al. terris); — II) „fig."; – quorum vagetur errore animus, nec habeat umquam, quid sequatur, Cic. Off. 2, 2; ne vagari et errare cogatur oratio, id. d. Or. 1, 48; men id. ibd. 3, 44, om Ordføiningen: ut verba neque alligata sint, quasi certa aliqua lege versus, neque ita soluta, ut vagentur, etc.; cf. Hor. A. P. 265: Idcircone vager, scribamque licenter? etc.; men Cic. Tusc. 3, 6: deinde nostro more vagabimur, (ville vi behandle Gienstanden friere); – vitia (eorum) inter ipsos residunt, nostra late vagantur, Plin. Ep. 4, 22; ea fama vagatur, (udbreder sig), vid. Virg. Aen. 2, 17; cf. Ovid. Met. 12, 54. — 2. vāgor, ōris, m., [vagio]: ligesom vagitus: Klageskrig; – miscetur funere vagor, Lucr. 2, 576; cf. Enn. ap. Fest. p. 375.

vāgŭlus, 3: ustadig, flygtig, animula, Hadrian. ap. Spartian. Hadr. 25; demin. af — vāgus, 3: omflakkende, omstreifende, flygtig el. ustadig i sine Bevægelser; – quum vagus et exsul erraret (ille), Cic. Cluent. 62; Gaetuli vagi, palantes, etc., Sall. Jug. 18; cf. id. 19; ∾ navita, Tibull., mercator, Hor., Hercules, id. Od. 3, 3, 9; – ogs. m. pecus, aves, pisces, cornix, id.; — b) ogs. om Ting og Begreber; – quae (stellae) errantes et quasi vagae nominarentur, Cic. d. Rep. 1, 14; cf. id. Univers. 10: quae autem (sidera) vaga et mutabili erratione labuntur, etc.; ∾ aequora, Tibull., flumina, Hor.; ∾ venti, id.; ∾ fulmina, Ovid.; ∾ flamma, Hor.; ∾ crines (flagrende), Ovid.; men ∾ arena, (som hvirvles af Vinden), Hor.; men vagae domus (Scytharum), id. Od. 3, 24, 10, (som de føre med sig fra det ene Sted til det andet); ∾ pedes (flygtige), Ovid. A. A. 3, 418; men ∾ fel toto corpore, (som udbreder sig derover), Plin. 11, 75; — II) „fig."; – (in oratione) solutum quiddam sit, nec vagum tamen, Cic. Orat. 23; cf. id. d. Or. 2, 16; men ∾ nomen ambrosiae (ubestemt), Plin. 27, 11; non errantem et vagam, sed stabilem certamque sententiam etc.; vid. Cic. N. D. 2, 1; men id. Mil. 26: vide ··· quam vaga volubilisque fortuna (sit); men incertum diu et quasi vagum imperium suscepit, Suet. Vesp. 1; Non est illa vagis similis collata puellis, Propert. 1, 5, 7; cf. Hor. A. P. 398; men vagae moderator ··· juventae (flygtig el. letsindig), Martial. 2, 90; – „poet." ogs. c. gen.; vagus animi, (forstyrret i Sindet), vid. Catull. 63, 4.

vah! interj., navnl. som Udraab i Overraskelse el. Forundring, saavel i Glæde, som i Harme: ah el. ach! odl.; – Vah! solus hic homo'st, qui sciat divinitus, Plaut. Curc. 2, 1, 33; cf. Ter. Ad. 3, 3, 85; – vah! apage te a me, Plaut.; cf. Ter. l. c. 3, 2, 17, o. id. ibd. 4, 2, 39; ligel. id. Andr. 4, 2, 5: vah! perii! hoc malum integrascit. — vaha, interj., forlænget Form af frgd., Plaut. Casin. 4, 4, 25, o. Afran. ap. Charis. — Vahălis, is, m.: Floden Waal, den venstre Arm af Rhinen, Caes. B. G. 4, 10, Tac. Ann. 2, 6; — not.: heder ogs. Vachalis, Sidon.

valde, adv., compar. valdius, s. und. valide, nr. II. — vale, s. und. valeo. — vălĕdico, ĕre, v. n., [valeo]: siger Levvel; – Et, quod ignoti faciunt, valedicere saltem, Ovid. Trist. 1, 8, 21. — †valens, tis, partic. o. adj. af valeo; bf. — vălenter, adv.: stærkt el. kraftigen; – (fundamenta) valenter resistent contra ea, quae etc., Colum. 1, 5; – compar., praeceps spirare valentius Eurus (coepit), Ovid. Met. 11, 481; — II) „overf." om Foredraget; – non diu dicebat, sed valenter, Senec. Controv.; cf. Val. Max. 3, 7, extern. 6.; o. — 1. vălentĭa, ae, f.: Styrke el. Legemsstyrke; (for o. efterel. Ord); – Sapientia gubernator navem torquet, non valentia, Titinn. ap. Non.; exercitor corporum valentiam luctatoribus praestat, Macrob. Somn. Scip. 2, 14. — 2. Vălentĭa, ae, f.: Navnet paa flere Byer; — B) df. Vălentīni, orum, m.: Indvaanerne deraf. — vălentŭlus, 3, demin. af valens (und. valeo): temmelig stærk; – obsecro, ut valentula est, (hvor hun er stærk)! Plaut. Casin. 4, 4, 26.

vălĕo, ŭi, ĭtum, 2, v. n.: at være stærk el. kraftig, at have Kræfter, at formaae el. gielde meget, odl.; I) „egenl."; A) „alm."; – puer ille ··· ut magnus est, et multum valet, (hvor han er stærk)! Plaut. Amph. 5, 1, 51; plus potest, qui plus valet, etc., id. Truc. 4, 3, 38; cf. Cic. Fam. 9, 17: fiet enim, quodcumque volent, qui valebunt; valebunt autem semper arma; men om en Candidat: ut valeat amicis, etc., id. Att. 4, 17; cf. Sall. Catil. 9: jus bonumque apud eos non legibus magis, quam natura valebat; men id. ibd. 17: si conjuratio valuisset, (havde faaet Fremgang); men Ovid. Trist. 1, 3, 46: Pro deplorato non valitura viro (verba); — B) „bes."; 2) med Hensyn paa et bestemt Maal: at være stærk el. dygtig el. virksom dertil, at have Indflydelse derpaa, odl.; – alios velocitate ad cursum, alios viribus ad luctandum valere, Cic. Off. 1, 30; cf. id. Catil. 1, 7; ligel. id. ibd. 3, 12: illud perficiam, ut invidia mihi valeat ad gloriam; – hos Plin. ofte om Lægemidler; saal. ∾ ad dysentericos, id., contra serpentium morsus, id.; ruta per se pro antidoto valet, id.; dictamnus valet potu et illitu et suffitu, id.; ligel. id. 34, 55, c. inf.: sandaracha valet purgare, sistere, etc.; — b) saal. ofte „poet." o. i efteraug. Prosa, c. inf. obj.: at være dygtig dertil, at formaae el. kunne; – vid. Lucr. 1, 109, Hor. Od. 1, 34, 12, o. id. ibd. 4, 7, 27; men ut aegre evadere in Palatium valuerit, Suet. Claud. 18; cf. id. Caes. 79; – saal. ogs. „poet." om Tingssubjecter; vice cotis, acutum Reddere quae ferrum valet, Hor. A. P. 304; cf. id. ibd. 40, ogs. Lucr. 6, 1055; — 2) med Hensyn paa en Helbredstilstand: at befinde sig vel, at være frisk el. sund el. munter; – quum valemus, etc., Ter. Andr. 2, 1, 9; Ego valeo recte, et rem gero, Plaut. Pers. 4, 3, 34; te recte valere, et operam dare, ut quotidie melius, etc., Cic. Fam. 11, 24; men id. Att. 4, 14: te profectum esse tardius ··· quod minus valuisses; si jam melius vales, etc.; men ∾ corpore, id. Brut. 20, stomacho, Juvenal.; men ∾ ab oculis, Gell., a morbo, Plaut.; men id. Aul. 2, 2, 9, comisk: M. Ain' tu te valere? E. pol ego haud a pecunia perbene; – men impers.: quid agitur? ··· ut valetur? Plaut. Pers. 2, 5, 8; — bb) hertil er endnu at mærke; a) i Begyndelsen af Breve sættes ofte: si vales, bene est, (el. abbrevieret: S. V. B. E.); hvortil ogs. undert. føies: ego el. equidem valeo (el. abbrevieret: E. V. el. E. Q. V.); – vid. Cic. Fam. 13, 6, o. id. ibd. 14, 17, oftere, ligel. Metell. ibd. 5, 1, o. A.; cf. Senec. Ep. 15; — b) vale o. valeas, som Affkedshilsen: lev vel, el. farvel, el. adieu! odl.; – D. valeas! Ph. vale! Plaut. Truc. 2, 4, 79; bene vale, id.; vale atque salve, id.; cf. id. Merc. 2, 2, 55: D. Bene

ambulato! L. bene valeto! D. bene sit tibi! - foran en Vocal findes ogs. valĕ (s. valē); vid. Virg. Ecl. 3, 79, o. Ovid. Met. 3, 501; - ligel. findes i Slutningen af Breve: vale, bene vale, ogs. cura, ut valeas; vid. Cic. Fam. 7, 15 o. 20, oftere, Matius ibd. 11, 28, o. A.; - „poet." ogs. som Affkedshilsen til de Afdøde; vid. Virg. Aen. 11, 98, o. Varr. ap. Serv. ibd.; - endel. heder valere jubere el. dicere: at sige nogen Levvel el. Farvel el. Adieu; illum salutavi; post etiam jussi valere, Cic. Att. 5, 2; cf. Suet. Galb. 4, oftere; — β) men ogs. findes vale, valeas, valeat, valeant, som Udtryk af Afvisning el. Ringeagt: farvel, (s. imellem os er det ude, odl.); - Valeas, tibi habeas res tuas, etc., Plaut. Amph. 3, 2, 47; cf. Ter. Andr. 5, 3, 18; men Cic. N. D. 1, 44: si talis est deus, ut etc., valeat, (saa behøve vi ham ikke)! men Hor. Ep. 2, 1, 180: valeat res ludicra, si etc.; cf. Cic. Att. 16, 15: quare ista valeant (jeg bryder mig intet derom), me res familiaris movet; s. ogs. Ter. Andr. 4, 2, 13, o. Tibull. 2, 6, 9; — II) „overf.": at have en saa at sige relativ Kraft dertil, at gielde el. formaae saa og saa meget; sædv. m. Adverbialtilsætningen: multum, plus, plurimum, parum, minus, nihil, tantum, etc.; - ∾ multum equitatu, Caes. B. C. 1, 61; cf. id. B. G. 6, 30, o. Hor. Ep. 1, 6, 52; utrum apud eos pudor ··· an timor plus valeret, Caes. B. G. 1, 40; Ti. Coruncanium longe plurimum ingenio valuisse, Cic. Brut. 14; cf. id. ibd. 37; men id. ibd. 36: Sp. Thorius satis valuit in populari genere dicendi; - non vereor, ne meae vitae modestia parum valitura sit in posterum contra falsos rumores, Matius ap. Cic. Fam. 11, 28; men cur ··· minus Venena Medeae valent? Hor. Epod. 5, 62; genus ad probandam speciem minimum valet, Quintil.; cf. Cic. Fam. 1, 9, 11: praemia apud me minimum valent; nihil putas in judiciis valere conjecturam etc.? id. Verr. 3, 62; men id. Div. 1, 16: illa obnunciatio nihil valuit; aut si valuit, id valuit, ut etc.; - tantum apud homines barbaros valuit, m. Subjectssætn., Caes. B. G. 5, 54; men id. ibd. 7, 63: quantum gratia, auctoritate, pecunia valent, etc.; cf. Cic. Manil. 16; men id. Sest. 28: ignari, quid gravitas ··· quid denique virtus valeret; men id. Fam. 6, 6: apud quem (Caesarem), quicquid valebo ··· valebo tibi; men Hor. Sat. 1, 1, 73: Nescis, quo valeat nummus, etc.; — B) „bes."; 1) om Pengeværdier: at gielde saa meget, at være saa meget værd; - denarii, quod denos aeris valebant, Varr.; men Liv. 38, 11: dum pro argenteis decem aureus unus valeret; men Plin. 33, 13: ut scrupulum valeret sestertiis decem; men quanti omnibus valet servus, Digest.; — 2) om Ordbemærkelsen: at bemærke el. betyde el. hede, (δύνασθαι); - quaeritur verbum Latinum par Graeco, quod idem valeat, Cic. Fin. 2, 4; cf. id. Off. 3, 9, o. Quintil. 10, 1, 13; men id. 1, 4, 29: „pransus" atque „potus" diversum valent, quam indicant; — III) partic. vălens, tis, ogs. som adj.; A) „egenl.": kraftig el. stærk; - robusti et valentes satellites, Cic. Agr. 2, 31; cf. id. Verr. 5, 54: valentissimi lictores; men membrisque valens, etc., vid. Ovid. Met. 9, 108; - ogs. om Væxterne; vid. Virg. Ge. 2, 426; men valentior faba, quam pisum, (mere nærende), Cels. 2, 18; men Ovid. A. A. 3, 109, om et Klædebon: tunicas induta valentes, (stærk el. tyk Kiortel); — 2) „bes."; a) legemligen frisk el. sund el. munter; - medicus confirmat, propediem te valentem fore, Cic. Fam. 16, 9; cf. id. ibd. 16, 5, o. Propert. 2, 17, 20; si sani sunt et valentes (sensus), Cic. Acad. 2, 7; — b) om Lægemidler: stærk el. virksom; - valens adversus cancerem ··· minii gleba, Cels.; ad omnes affectus valentiora (capita papaveris silvestris), Plin. 20, 76; — B) „fig.": kraftig, stærk, mægtig; - viribus cum valentiore pugnare, Cic. Fam. 5, 21; cf. id. Att. 7, 3; men valens dialecticus, id. Fat. 6; cf. id. Brut. 16: ut fieri nihil possit valentius, etc.; argumenta valentiora, Quintil.; quid pars adversa habeat valentissimum, id.; causae valentes (ad aliquid), vid. Ovid. Met. 5, 174; causa valentior, id. Pont. 1, 10, 35.

vălĕrĭa, ae, f., ogs. melanaëtos: en Ørneart, den sorte Ørn, Plin. 10, 3. — 1. Valerianus, 3, s. und. 1. Valerius, nr. B, 2. — 2. Vălĕrĭānus, i, m., Licinius: romersk Keiser fra 253 til 260 efter Chr., Fader til K. Gallienus; efter ham benævnes Valeriani aurei, Trebell. Claud. 17. — 1. Vălĕrĭus, a: romersk Slægts- o. Personsnavn; hertil høre: Folkeyndlingen P. Valerius Publicola (Liv. 2, 8); Historikeren Qu. Valerius Antias (Vell. 2, 9); Epikeren Qu. Valerius Flaccus (Quintil. 10, 1, 90); Epigramdigteren M. Valerius Martialis; Memorabiliesamleren Valerius Maximus; o. A.; — B) ds. 1) Valerius, 3: valerisk, hørende til el. benævnt efter en Valerius; - ∾ gens, Cic. Flacc. 1; ∾ lex, af L. Val. Flaccus (paa Sulla's Tid); vid. Cic. Agr. 3, 2, o. id. R. Am. 43; ∾ tabula, (Sted paa Torvet ved Curia Hostilia, benævnt efter en Mindetavle for den over Gallerne seierrige M. Val. Maximus Messala, cos. a. u. c. 491), Cic. Fam. 14, 2, o. id. Vatin. 9; — 2) Vălĕrĭānus, 3: benævnt efter en Valerius, valerisk; - ∾ praedatores, Sall. frgm. ap. Non. — 2. Valerius, 3, s. und. 1. Valerius, nr. B, 1.

vălesco, ĕre, v. n., inch. af valeo: at blive stærk, at komme til Kræfter; - tali facto recreata valescat (puerorum aetas), Lucr. 1, 941; men Tac. Hist. 1, 32: ∾ scelera impetu, bona consilia mora; ∾ falsa, id. Ann. 2, 39; ∾ superstitiones, id. ibd. 11, 15.

vălētūdĭnārĭus, 3, [valetudo]: syegelig; - ∾ pecus, (opp. sanum), Varr. R. R. 2, 1; — II) oftest subst.; A) valetudinarius, i, m.: syegeligt el. skrantende Menneske; - ebrioso vina mittere, aut valetudinario medicamenta, Senec. Benef. 1, 11; saal. ogs. in Digest.; — B) valetudinarium, i, n.: Sygestue el. Hospital, Cels. praef., Senec. Ep. 27, oftere, Colum.; - ogs. Feltlazareth, Veget., Digest.

vălētūdo, inis, f., [valeo]: Sundhedstilstand el. legemligt Befindende, (være sig til det Bedre el. Værre); ds. I) „egenl."; A) „alm."; - ∾ optima uti, Caes.; valetudine minus commoda uti, id.; ∾ commodior, Quintil., incommoda, Cic.; ∾ infirma atque etiam aegra, id. Brut. 48; ∾ tenuis aut nulla potius, id. d. Senect. 11; ∾ adversa, Justin., dura, Hor.; cf. Cic. Att. 10, 17, id. d. Or. 1, 62, o. id. Tusc. 4, 37; — B) „bes."; 1) Sundhed el. Velbefindende; - ∾ (expetitur), ut dolore careas, et muneribus fungare corporis, Cic. Lael. 6; cf. id. Off. 2. 24, o. Hor. Ep. 1, 4, 10; men Cic. Fam. 9, 18: melior fio valetudine, quam intermissis exercitationibus amiseram; — 2) Sygdom el. Syegelighed el. Ildebefindende; - an Serapis potest nobis praescribere per somnium curationem valetudinis? Cic. Div. 2, 59; cf. id. Fam. 6, 2; affectum valetudine filium exponere in terram etc., Caes. B. C. 1, 31; tentari valetudinis quodam genere, Cic. Att. 11, 23; cf. Caes. B. C. 3, 2; men excusatione uti valetudinis, vid. Cic. Pis. 6; cf. id. Lael. 2; ∾ oculorum, id., calculorum, Plin.; - ogs. in pl.; medicus regere valetudines principis solitus, Tac. Ann. 6, 50; cf. Suet. Aug. 81; — II) „fig."; - ∾ mentis: Aandssvaghed el. Sindssvaghed, Suet. Calig. 50; men Cic. Brut. 16, om Foredraget o. „alleg.": (Lysias) habet quosdam sui studiosos ··· quos, valetudo modo bona sit, tenuitas ipsa delectat.

valgiter, adv.: med en Udadbøining el. Krumning; - ∾ obtorto labello, Petron. frgm. ap. Fulgent.; ∾ commovere labra, id. Sat. 26; af — valgus, 3: med udadvendte Lægge, krumbenet el. hiulbenet; - valgos ··· qui diversas suras habeant, vid. Fest. p. 375; - compar., ∾ crus, Cels.; - men „overf.": ∾ suavia, (med skæv el. fordreiet Mund), Plaut. Mil. gl. 2, 1, 16.

*vălĭde, adv.: kraftigt el. stærkt, vældigen el. mæg-

tigen; - ut valide tonuit! Plaut. Amph. 5, 1, 10; nae tua vox valide valet! id. Pers. 3, 3, 22; - compar., ∾ clamare, Phaedr.; quanto validius bonos inhibet pudor, quam metus, Quintil. 9, 2, 76; utros peccare validius putem, id.; superl., ∾ cupere, Plin. Ep. 9, 35; ∾ favere alicui, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 2; — b) comisk ogs. i Svar, som stærkt bekræftende: ganske vist, odl.; C. Legirupa; B. valide! Ps. pernicies adolescentum; B. acerrume! Plaut. Pseud. 1, 3, 130; — bb) df. ctr. valde, ligel. som forstærkende Adverbium: stærkt, overmaade, saare meget; a) hos Verber; - quicquid vult, valde vult, Caes. (om Brutus) ap. Cic. Att. 14, 1; te familiae valde interdicere, ut etc., (at du strængt befalede Tyendet det), Cic. d. Rep. 1, 39; tu eum nec nimis valde umquam, nec nimis saepe laudaveris, id. Leg. 3, 1; — b) hos Adjectiver; - nisi valde lenes et remissi sint (principes), etc., Cic. d. Rep. 1, 43; quasi vero quicquam sit tam valde, quam nihil sapere, vulgare, id. Div. 2, 39; — c) hos Adverbier; - valde vehementer eum visum et libere dicere, Cic. Att. 14, 1; sumus una tamen valde multum, id. Qu. Fr. 3, 9; — not. a: compar., valdius, Hor. Ep. 1, 9, 6, o. id. A. P. 321; — not. b: comisk ogs. i Svar, som stærkt bekræftende; - C. Meam tu amicam vendidisti? B. valde, viginti minis, Plaut. Pseud. 1, 3, 110; o. — vălĭdĭtas, atis, f.: Legemskraft, Styrke, Appul.; — [af flgd.].

vălĭdus, 3, [valeo]; I) „egenl."; A) „alm.": kraftig, stærk; - homines octo validi etc., Plaut.; compar., ∾ corpora (fieri) exercitatione, Quintil.; - ogs. om andre Gjenstande; saal.: validior spiritus nostra vela tendat („alleg."), id.; men om Væxterne Cic. Fin. 5, 11: ea, quae terra gignit, corticibus et radicibus valida servari, etc.; - ∾ leo, Lucr.; ∾ tauri, Ovid., lacerti, Lucr.; ∾ vires, Virg.; ∾ robur (pectoris), Ovid. Trist. 5, 12, 11; ∾ fulmen, Lucr., flumen, id.; ∾ urbs muris, Liv.; validiores munitiones, id.; robustis (hominibus) apta materia validissima (den stærkeste Næring), Cels.; cf. Plin. 18, 15; - ogs. c. inf.: pondus sustinere validae abies, larix, etc., id. 16, 81; men validus servare gregem (canis), Claudian.; — B) „bes."; 1) frisk el. sund, odl.; - te advenisse ··· salvum atque validum, Ter. Hec. 3, 5, 6; cf. Cic. Fam. 16, 4; men Qui me vi cogunt, ut validus insaniam, Plaut. Men. 5, 3, 2; men necdum ex morbo satis validus, Liv. 3, 13; ∾ color, (sund el. frisk Farve), Plin.; — 2) om Lægemidler: stærk el. kraftig el. virksom; - ∾ medicamen, vid. Ovid. Met. 15, 533; ∾ venenum, Tac.; men Plin. 23, 32: validissima faex aceti contra cerastas; — II) „fig.": kraftig el. stærk, mægtig el. vældig; - Jovi ··· valido, viripotenti, etc., Plaut. Pers. 2, 3, in.; ∾ urbem et potentem etc., Cic. d. Rep. 2, 2; men ducibus validiorem, quam exercitu rem Romanam esse, Liv. 2, 39; ligel. ingenio validus, (med store Aandskræfter), Quintil., Tac.; cf. Sall. Catil. 6, o. Hor. Ep. 1, 8, 7; ligel. vir gratia et facundia validus, Plin. Ep.; men Tac. Ann. 3, 10: Tiberius spernendis rumoribus validus; - cum validae, tum breves vibrantesque sententiae, Quintil.; validissimum genus (dicendi) etc., id. 12, 10, 63; - ogs. c. gen.; Cassius Severus ··· orandi validus, Tac. Ann. 4, 21; ligel. ∾ colonia virium et opum, id. Hist. 2, 19; ogs. validus aevi, Aur. Vict. Caes. 16.

vallāris, e, [vallum]: hørende til en Vold el. Skanse; - ∾ coronae, (der tildeltes den, der først besteg den fiendlige Vold); - vid. Liv. 10, 46, oftere, ogs. Suet. Aug. 25, o. Plin. 16, 3. — valles (Caes., Virg.), el. vallis (Ovid.), is, f.: en Dal; - quod satis magna valles intercedebat, Caes. B. G. 7, 47; cf. id. ibd. 3, 1; men sub opaca valle etc., vid. Ovid. Met. 11, 277; ligel. ∾ opaca, Hor., reducta, id.; ∾ cavae, Virg., saxosae, id.; (colles) afferunt umbram vallibus, Cic. d. Rep. 2, 6; men lignelsesvis, Quintil. 5, 14, 31: ut latissimi amnes totis vallibus (fluunt), etc.; — II) „poet. overf.": Hulhed el. Huling; - valle sub alarum etc., (under el. i Armhulingen), Catull. 69, 6; ∾ femorum, Auson.; df. — vallĭcŭla, ae, f., demin.: liden Dal; - vid. Fest. s. v. convallis; ∾ deformes (Gruber el. Grøfter), Vulgat. — vallis, is, f. und. valles.

vallo, avi, atum, 1, v. a., [vallum]; I) oprdl. i Krigssproget: forsyner el. omgiver el. befæster med Pæle el. Stormpæle el. Pallisader, forskanser el. befæster, odl.; - ∾ castra, Tac. Hist. 2, 9, Hirt. B. Al. 27 o. 30, o. Plin.; men ∾ noctem, (sikkre sin Stilling om Natten), Tac. Germ. 30; men id. Hist. 4, 26, absol.: muniendo vallandoque (firmare militem); — II) „overf." o. „alm.": at omgive el. omringe dermed, navnl. til Beskyttelse el. Sikkerhed; df. at beskytte el. sikkre, at værne el. frede derom, odl.; - ∾ aciem utrimque elephantis, Flor. 2, 8, Macedoniam armis, id. ibd. 12; cf. Cic. Arch. 9; men Liv. epit. 57: quum gladio te vallare scieris, vallum ferre desinito; men vallatum indicibus atque sicariis (Catilinam) etc., Cic. Mur. 24; - men „poet.": Hydra venenatis ··· vallata colubris, Lucr. 5, 27; men m. græsk Construction: (sol) radiis frontem vallatus acutis, Ovid. Her. 4, 159. — Vallōnĭa, ae, f., [valles]: Dalenes Gudinde, ligesom Collatina (af collis) er Høienes, Augustin.

vallum, i, n., [1. vallus]; I) oprdl. i Krigssproget: samtlige Pæle (valli) el. Pæleværket omkring en Grav (fossa); df. den med Stormpæle forsynede Forskansning, en Skanse el. Leirvold; - vallum circumjicere, Liv.; ∾ ducere, id. 7, 23; vallum scindere et fossas complere, Caes. B. G. 3, 5; ogs. ∾ proruere, Vell., rumpere, Flor.; s. ogs. Cic. Att. 9, 12, id. Fam. 15, 4, Sall. Jug. 76, Virg. Aen. 9, 146, oftere, Hor. Epod. 9, 13, o. A.; — II) „overf." o. „alm.": Vold el. Dam el. Værn derimod, Beskyttelse el. Sikkerhed, odl.; - saal. vallum Alpium (imod Gallerne), vid. Cic. Pis. 33; cf. Lucr. 2, 538; men sepes munita vallo arboris, Plin.; men Cic. d. Senect. 15: (spica) munitur vallo aristarum; men lignelsesvis, id. N. D. 2, 57: munitae sunt palpebrae tamquam vallo pilorum; men vallo circumdata etc., (i. e. stola velata), vid. Hor. Sat. 1, 2, 96.

1. vallus, i, m., [rimel. besl. m. palus]; I) „egenl.": enhver Pæl el. Stok el. Stav; df. navnl. Stive til Vinstokkens Støtning; vid. Virg. Ge. 1, 264, o. id. ibd. 2, 25; - ogs. en Pæl med Spidser, hos Gallerne som Redskab til Kornets Meining, Plin. 18, 72; — B) „bes." ofte i Krigssproget: Pæl til Forskansning, Pallisade, odl.; - militem ··· ad (henved el. omtrent) septenos vallos ferre cogebat, Liv. epit. 57; cf. Caes. B. G. 7, 73: acutissimis vallis (se induere); - ogs. in sing. som Collectivum; saal. ferre vallum etc., Cic. Tusc. 2, 16; ligel. Liv. 25, 36: virgulta vallo caedendo etc.; — II) „overf."; A) collectivt f. vallum: den med Stormpæle forsynede Leirvold, Caes. B. C. 3, 63, o. Hirt. B. Al. 2, ogs. Tibull. 1, 10, 9; — B) „poet." ogs. en Spids; saal. ∾ pectinis, (Tand i Kammen), Ovid. Am. 1, 14. 15. — 2. vallus, i, f., demin., [ctr. f. vannulus af vannus]: liden Skovl til Kornets Kastning, Varr. R. R. 1, 52, Serv. ad Virg. Ge. 1, 466.

†valva, ae, f., in sing., Pompon. ap. Non., Petron. Sat. 96, Senec. Herc. Fur. 999; - oftest in pl., valvae, arum, f., [rimel. ved Omlyd af volvo]: Dørfløie; df. Fløidøre el. Dobbeldøre, navnl. ogs. som Tempeldøre, og tildels med kostbar Indlægning; - vid. Cic. Verr. 4, 56, oftere; men valvae clausae repagulis etc., id. Div. 1, 34; men ∾ bifores, Ovid. Met. 2, 4; - ogs. Fløidøre i private Huse; vid. Propert. 4, 8, 51, bes. Plin. Ep. 2, 17, oftere, o. Hor. Sat. 2, 6, 112; df. — valvātus, 3: forsynet med Fløidøre, triclinia, Varr.; men ∾ lumina fenestrarum, (Vinduesfløie), Vitruv. 6, 3; o. — valvŏlae, arum, f., demin.; df. „overf.": den dobbelte Bælg paa visse Bælgfrugter, Colum. 6, 10, oftere; - (ogs. valvoli, m., Fest. p. 375).

Vandali el. Vandalii, orum, m., efter Tac. Germ. 2: Folk i det nordlige Tydskland; cf. Plin. 4, 28. —

vāne, adv. af vanus: forgæves, uden al Grund; (eftercl. Ord); – ∾ gaudere de re aliqua, Tertull.; – compar., Appul.; superl., Tertull. — vānesco, ĕre, v. inch. n., [vanus]: at forgaae, at ophøre, at blive til intet; I) „egenl."; – ∾ Ceres in sterilem herbam, Ovid. Am. 3, 7, 31; ∾ spiritus in auras, id.; ∾ cuncta in cinerem, Tac. Hist. 5, 7; cf. Pers. 3, 13; — II) „fig."; – Vanescitque absens et novus intrat amor, Ovid. A. A. 2, 358; ∾ inanis credulitas tempore ipso, Tac. Ann. 2, 40; ∾ luctus, Catull. 64, 199.

vanga, ae, f.: etslags Hakke til Jordbrug, Pallad. — Vangiŏnes, um, m.: et germanisk Folk ved Rhinen, i Egnen af det nuv. Worms, Caes. B. G. 1, 51, Plin. 4, 31, Tac. Germ. 28, oftere, o. A.; — II) „overf.": Vangionernes Hovedstad, (d. nuv. Worms), Ammian. 16, 11.

vānĭdĭcus, 3, [vanus, dico]: som fører en tom el. løgnagtig Tale, løgnagtig; – Cum probis potius, quam cum improbis vivere vanidicis, Plaut. Trin. 2, 1, 37. — vānĭlŏquentĭa, ae, f., [vanus, loquor]: tom Snak, Praleri, odl.; – Jam meas opplebit aures sua vaniloquentia, Plaut. Rud. 4, 1, 14; hac vaniloquentia etc., vid. Liv. 34, 24; men Tac. Ann. 3, 49: id (carmen) ··· multis coram ··· per vaniloquentiam legerat, (havde af Forfængelighed reciteret det). — Vānĭlŏquĭdōrus, i, m., [vanus, loquor, δῶρον]: comisk formet Navn paa en Løgner, Plaut. Pers. 4, 6, 20. — vānĭlŏquĭum, i, n.: tom el. løs Snak, Augustin.; af — vānĭlŏquus, 3, [vanus, loquor]: som fører en tom el. løgnagtig Snak el. Tale, Plaut. Amph. 1, 1, 223; – „bes." ogs. pralende el. fuldmundet, odl.; – is, ut plerique, quos opes regiae alunt, vaniloquus, maria terrasque inani sonitu verborum complevit, Liv. 35, 48; Vaniloquo ··· ore, etc., vid. Sil. 14, 280.

vānĭtas, atis, f., [vanus]: Tomhed, Intethed, Daarskab; bes. ogs. Løgnagtighed el. Falskhed el. Praleri, odl., oppon. veritas; – vid. Cic. N. D. 2, 21, o. id. Tusc. 3, 1; men blanda ista vanitas, id. Lael. 26, (løgnagtig Smiger); men orationis vanitatem adhibere (om en bedragersk Sælger), id. Off. 3, 14; men opinionum vanitas, (indbildske Fordomme), id. Leg. 1, 10; – vanitas atque jactatio circa memoriam etc., Quintil. 11, 2, 22; pari vanitate atque insolentia etc., vid. Suet. Vitell. 10; men umbra honoris et suamet vanitate monstratus (consul), Tac. Hist. 3, 73; men id. Agric. 18: nec prosperitate rerum in vanitatem usus; – ogs. in pl.; multae circa haec ··· Magorum vanitates, Plin. 22, 9; cf. id. 26, 9, o. id. 27, 35.

*vānĭtĭes, ēi, f., (sild. Biform af frgd.): Tomhed, Intethed, Ammian. 21, 1, o. id. 29, 1; o. — vānĭtūdo, ĭnis, f., (forcl. Biform af vanitas): Løgn el. Praleri, Pacuv. ap. Non.; ligel. Plaut. Capt. 3, 4, 36: tu inventus, verā vanitudine Qui convincas; — [vanus]. — vanno, ĕre, v. a.; (forcl. Ord): med Kasteskovlen at kaste el. tumle; – ∾ frumentum, Lucil. ap. Non.; af — vannus, i, f.: Skovl, hvormed Kornet kastes og renses paa Loen, Colum., Appul.; men ∾ mystica Iacchi, (der bæres i Procession paa Bacchusfesten), Virg. Ge. 1, 166. — vāno, are, v. n., [vanus]: bruger tomme Ord; df. partic. vanans, Attius ap. Non.

vānus, 3, [rimel. at sammenl. m. κενός]; I) „egenl.": tom el. hul, hvori der intet er el. findes; – leve et vanum (granum), Colum.; cf. ∾ aristae, Virg. Ge. 1, 226; men ne vana (ufrugtbar) urbis magnitudo esset, Liv. 1, 8; men vanior jam erat hostium acies (tyndere), id. 2, 47; – men ∾ imago, (den blotte Skygge, d. e. uden Legeme), Hor. Od. 1, 24, 15; — II) oftere „fig."; A) „alm." om Begreber: uden Indhold, intetsigende, forgæves; – Sin falsum aut vanum aut fictum'st, etc., Ter. Eun. 1, 2, 24; cf. Cic. Planc. 42: vana quaedam atque inania (polliceri); men orationem illam vanam etc., id. Lael. 26; cf. id. R. Am. 40; – ∾ error, Lucr., metus, Hor.; ∾ fides, Virg., spes, Ovid.; ∾ vox auguris, Ovid. Met. 3, 349; ∾ argumentum, Quintil.; ∾ et irrita testamenta, Suet. Calig. 38; men ∾ pleraque tela, (som ikke træffe), Liv. 30, 10; – compar., vaniore dicendi gloria inflata (gens), Quintil. 12, 10, 17; superl., rerum tumor et sententiarum strepitus vanissimus, Petron. Sat. 1; — b) neutr. vanum, i, ogs. som subst.: det Tomme el. Intetsigende; – ad vanum et irritum redacta victoria, Liv. 26, 37; ligel. id. 33, 31: nec tota ex vano criminatio erat, (d. e. uden Grund); – ogs. som adv.: fulgentem armis ac vana tumentem etc., Virg. Aen. 11, 854; – men c. gen.: Corruptus vanis rerum, Hor. Sat. 2, 2, 25; ligel. vana rumoris, Tac. Ann. 4, 59; – endel. vanum est, m. Subjectssætning, Plin. 30, 8; — B) „bes." om Personer: som farer med Daarligheder, løgnagtig, pralende, odl.; – qui etc., vanum se et perfidiosum et impium esse fateatur, Cic. Quint. 6; cf. Virg. Aen. 2, 80; men Vane Ligus etc.! id. ibd. 11, 715; men Haec mihi non vani ··· Narravere senes, Ovid. Met. 8, 721; men Tac. Hist. 2, 22: ne irrisus ac vanus (uden at udrette noget) iisdem castris assideret; – ogs. c. gen.; Nunc etc.; aut ego veri Vana feror, (siger Juno), Virg. Aen. 10, 630; ligel. Nec forsan voti vanus foret ··· ni etc., Sil. 12, 261.

văpĭde, adv.: med onde Dunster; df. „overf.": ilde el. slet; – ∾ se habere, (f. male se habere: befinde sig ilde), vid. Suet. Aug. 87; af — văpĭdus, 3, [vapor]: med Dunster el. med onde Dunster; df. „fig."; ∾ vinum, (slet el. fordærvet), Colum. 12, 5; men ∾ pix, (som lugter ilde), Pers. 5, 148; men id. ibd. 117, „alleg.": Astutam vapido servas sub pectore vulpem, (i. e. fraudes callide tegis corde corrupto).

†văpor, (forcl. ogs. vapos, Lucr.), ōris, m.; I) „alm.": Dunst el. Damp el. Uddunstning; – aquarum quasi vapor quidam aër habendus est, Cic. N. D. 2, 10; cf. id. ibd. 46: aquarum vaporibus etc.; men terrenus vapor siccus est et fumo similis, etc., Senec. Qu. N. 2, 12; men nocturni vapores, vid. Hor. Ep. 1, 18, 93; men volat vapor ater ad auras (d. e. Røgen), Virg. Aen. 7, 466; cf. Ovid. Trist. 5, 5, 40; — II) „bes.": varm Uddunstning, Varme el. Hede; – (terrae semen) tepefactum vapore etc., Cic. d. Senect. 15; – ∾ (ignis), vid. Lucr. 1, 664; ∾ solis, id.; cf. Ovid. Met. 3, 152: finditque vaporibus arva (Phoebus); ∾ siderum, Hor. Epod. 3, 15; men lentusque carinas Est (f. edit) vapor, Virg. Aen. 5, 682; men vapore foveri, Cels.; — b) „fig." om glødende Elskov, Senec. Hippol. 638; df. — văpōrālis, e: hørende til Dunster, dunstagtig, tenuitas, Augustin.; df. — văpōrālĭter, adv.: med Dunster, Augustin.

văpōrārĭum, i, n., [vapor]: Damprørene i de romerske Bade, hvormed Varmen ledede til Svedekammeret, Cic. Qu. Fr. 3, 1 in. — văpōrāte, adv. af vaporatus und. vaporo: varmt el. hedt; – compar., ∾ effervescente sale, Ammian. 24, 4. — văpōrātĭo, onis, f., [vaporo]: Uddunsten, Dunst el. Damp; – ∾ inundantium aquarum, Senec.; ∾ balinarum, (Dampbad), Plin. 28, 14. — văpōrĭfer, a, um, [vapor, fero]: som giver Damp el. Varme; – ∾ (Bajae), Stat. Silv. 3, 5, 96; ∾ fornaces, id.

văpōro, avi, atum, 1, v. n. o. a., [vapor]; I) neutr.: at give en Damp el. Dunst fra sig, at dampe el. dunste; – aquae vaporant et in mari ipso, Plin. 31, 2; ligel. aquae vaporantes, Solin.; — B) „fig.": at gløde el. brænde; – Invidia quoniam, ceu fulmine, summa vaporant Plerumque, Lucr. 5, 1130; — II) act.: fylder med Damp el. Dunst; røger, varmer, odl.; – aestate vaporatis, hieme frigidis nebulis (amnes caligare), Colum. 1, 5; nebula est exhalatio vaporata, Appul.; – Succedunt matres, et templum ture vaporant, (røge det, fylde det med Røgelse), Virg. Aen. 11, 481; men vaporari cantharides, (at de qvæles i en Damp), Plin. 29, 30; men glebae solibus aestivis va-

poratae (opvarmede), Colum. 2, 15; cf. Hor. Ep. 1, 16, 7; — B) „fig." o. „alleg.": Inde vaporata lector mihi ferveat aure, Pers. 1, 126.

*văpōrōsus, 3: fuld af Damp el. Dunst, caligo, Appul.; o. — văpōrus 3: dunstende, dampende, rygende; - ∾ tus, Nemes. Ecl. 4, 63; ∾ ardor, Prudent.; — [vapor]. — vappa, ae, [besl. m. vapor o. vapidus]; I) f.: Vin, som atter har gæret, el. som har slaaet sig, el. som er fordærvet; - vitium musto ··· iterum sponte fervere ··· vappaeque accipit nomen, etc., Plin. 14, 25; potare vappam, vid. Hor. Sat. 2, 3, 144; cf. id. ibd. 1, 5, 16: Multa prolutus vappa nauta; — II) m. o. „fig.": fordærvet Menneske, Usling, odl.; navnl. ogs. smudsig Gnier; - cum isto Vappa etc., Catull. 28, 5; cf. Hor. Sat. 1, 1, 104, o. id. ibd. 1, 2, 12. — vappo, onis, m.: etslags bevinget Dyr, Lucr. frgm. ap. Prob.

vāpŭlāris, e: som faaer Prygl; bf. comisk, Plaut. Pers. 1, 1, 22: ∾ tribunus, (den første til at faae Prygl); af — vāpŭlo, avi, atum, 1, v. n., [efter Freund.: en Naturlyd]; altſ. oprdl.: ligesom at gienlyde af el. under Pryglene; bf. at faae Prygl, at blive pryglet, (oftest i det lavere Folkesprog); - Ego vapulando, ille verberando, usque ambo defessi sumus, Ter. Ad. 2, 2, 5; vapulo hercle ego invitus tamen, Etsi malum merui, Plaut. Casin. 5, 3, 15; men testis in reum rogatus: an ab reo fustibus vapulasset, Quintil.; cf. id. 1, 3, 16; men saepe territus, quasi vapulaturus, Digest.; — b) som ſkældende Udraab findes: vapula, vapulet, (faae du el. han en Ulykke, odl.)! vid. Plaut. Asin. 2, 4, 72, o. id. Pers. 2, 3, 17; — II) „fig."; A) „overf."; a) om Tropper: at faae Prygl, at lide et Nederlag; - septimam legionem (Caesaris) vapulasse, etc., vid. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 1; — b) om Formuen: at blive angrebet, at gaae tilgrunde; - Vapulat peculium, Plaut. Stich. 5, 5, 10; ligel. vapulare multa, (at meget ſpildes el. tabes), Senec. Qu. N. 6, 7; — B) „ment.": at blive angrebet el. mishandlet; - quum se omnium sermonibus sentiet vapulare, (om Cæsar), Cic. Att. 2, 14.

vāra, ae, f., [1. varus]: Tværtræ el. Stive, Vitruv. 10, 13; navnl. ogs. Træ til Udſpænding af Jægergarnet, Lucan. 4, 439; ogs. Træ til Underſtøttelse af en Gren, der ſkal aſſaves, Colum. 5, 9; - ogs. mærkes Ordſproget: sequitur varam vibia, (med Stiven falder Biælken, el. en Ulykke kommer ikke alene), Auson. — vārātio, onis, f., [2. varo]: Krumning; - ∾ fluminis, auct. d. Lim. ap. Goes. — Vardaei, orum, m.: Folk i Dalmatien, Vatin. ap. Cic. Fam. 5, 9, o. Plin. 3, 26.

varia, ae, f. und. varius. — *văriābĭlis, e: foranderlig, aër, Appul.; o. — văriantĭa, ae, f.: Forſkielligbed; - ∾ rerum, Lucr. 1, 654, o. id. 3, 319; — [vario]. — 1. văriānus, 3, [varius]: med forſkiellige Farver, mangefarvet; - ∾ uvae: en Drueart, Plin. 14, 4. — 2. Varianus, 3, f. und. 3. Varus. — *văriātim, adv.: paa forſkiellige Maader, (om Bogſtaveringen af ve o. vae), Gell. 5, 12; o. — văriātio, onis, f.: Forſkiellighed, Forandring; - eosdem consules ceterae centuriae sine variatione ulla dixerunt, Liv. 24, 9; — [vario]. — variatus, 3, partic. o. adj. af vario.

văricātor, ōris, m.: som har en ſtrævende Gang, Digest.; af — vārĭco, avi, atum, 1, v. n., [varicus]: at ſætte Benene ud fra hinanden, at ſtræve; - varicare supra modum ··· deforme est, etc., Quintil. 11, 3, 125; cf. Varr. L. L. 5, 24; men varicatis gressibus, Cassiod. — varicose, adv., f. und. flgd. — vārĭcōsus, 3, [varix]: fuld af Krampeaarer, centuriones, Pers. 5, 189, haruspex, Juvenal. 6, 397; men ∾ Arpinas, Sidon., (d. e. Cicero; cf. Quintil. 11, 3, 143); — not.: adv. compar., ∾ portare onera milites, vid. Fest. s. v. muli marini, p. 149. — văricŭla, ae, f., demin. af varix: liden Krampeaare, Cels. — 1. vārĭcus, 3, [1. varus]: med ſtrævende Gang, ſtrævende; - Illa, velut etc., Ambulat ··· varica, Ovid. A. A. 3, 303. — 2. varicus, adv., f. und. varitus.

vărĭe, adv. af varius: forſkielligen, mangfoldigen, vexlende; - contra solem varie refulgens gemma, Plin.; ligel. ∾ glauci (smaragdi Cyprii), id.; — II) „fig."; - numerus hujus generis late et varie diffusus est, Cic. Sest. 45; cf. id. Acad. 1, 4; men varie sum affectus tuis litteris, (dit Brev giorde flere Slags Indtryk paa mig), id. Fam. 16, 4; cf. Sall. Catil. 61; men Liv. 5, 28: in Aequis varie bellatum est (med afvexlende Lykke); - men Ordſpillet varie valere f. Plaut. Epid. 1, 1, 15. — vărĭēgo, avi, atum, 1, v. a. o. n., [varius, ago]; (eftercl. Ord); I) act.: at giøre (noget) paa forſkiellige Maader, navnl. at giøre mangefarvet; - ∾ figuras, Auson.; balteus miris coloribus variegatus, Appul.; — II) neutr.: at være ſpraglet, at ſkinne deraf; - lyra gemmis variegat, Appul.

vărĭĕtas, ātis, f., [varius]: Forſkiellighed, Mangfoldighed; - varietas ··· proprie quidem in disparibus coloribus dicitur; sed transfertur in multa disparia: varium poëma, varia oratio, varii mores, varia fortuna; voluptas etiam varia dici solet, quum etc., Cic. Fin. 2, 3; ∾ florum, id., fructuum, id.; men id. Off. 1, 30: ut in corporibus magnae dissimilitudines sunt, sic in animis exsistunt majores etiam varietates; men varietate tentamus efficere, ut alia aliis, quaedam fortasse omnibus placeant, vid. Plin. Ep. 4, 14; men bellum ··· in multa varietate ··· versatum, (hvori megen Afvexling har fundet Sted), id. Arch. 9; - navnl. ogs. Forſkiellighed i Meninger og Anſkuelſer; vid. id. N. D. 1, 1, o. id. Att. 1, 17; men id. d. Rep. 1, 32: ex utilitatis varietatibus, quum aliis aliud expedit, nasci discordias; men varietatem atque infidelitatem exercitus etc., Planc. ap. Cic. Fam. 10, 18.

vărĭo, avi, atum, 1, v. a. o. n., [varius]; I) act.: giør forſkiellig el. mangfoldig el. afvexlende; - variat ortum maculis (sol), Virg. Ge. 1, 441; cf. Ovid. Met. 4, 577; ogs. ∾ tempora (cani), id.; ∾ capillos (gemma), id.; men ∾ pectora palmis, Catull. 64, 352; - variante se uva, Plin.; ogs. medial: uva variari coepit, Colum.; men variari virgis et loris, vid. Plaut. Poen. prol. 26; - vestis priscis hominum variata figuris, (udſyet el. broderet), Catull. 64, 50; men Ovid. Met. 12, 559: formas variatus in omnes, (forvandlet dertil); — B) „fig."; - ∾ et mutare vocem, Cic. Orat. 18; ∾ et distinguere orationem quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus, id. d. Or. 2, 9; men Hor. A. P. 29: Qui variare cupit rem prodigialiter unam; men Liv. 2, 57: quum timor atque ira invicem sententias variassent, (havde fremkaldt forſkiellige Meninger); cf. Cic. Mil. 3: variatis hominum sententiis; men quae de Marcelli morte variarunt auctores, (deres forſkiellige Beretninger), Liv. 27, 27; - ∾ vices, Virg. Aen. 9, 164; ∾ laborem otio, Plin. Ep.; - men impers.: senatus consuli coeptus; ibi quum sententiis variaretur, (da Meningerne vare delte), Liv. 22, 60; cf. Cic. Fin. 5, 5, o. Suet. Vitell. 1; — II) neutr.: at være mangfoldig el. mangefarvet el. forſkiellig el. uſtadig; - ∾ uva, Propert.; ∾ baccae, Colum.; ∾ ostrea coloribus, Plin.; - inter se multum variare figurae Non possunt, Lucr. 2, 483; men variantes edere formas, id. 5, 721; men Propert. 2, 4, 11: Non ita Carpathiae variant Aquilonibus undae; — B) „fig."; - Sic abeunt redeuntque mei variantque timores, Ovid. Trist. 2, 153; cf. id. Met. 15, 648; men ita variat fama, ut etc., Liv. 27, 27; men id. 3, 45: si nec causis, nec personis variet (lex); — not.: partic. compar., variatior vox, Appul. — vārĭtus, adv., [1. varus]: ſtrævende, Appul.

vărĭus, 3; I) „egenl.": mangfoldig, forſkiellig, vexlende; ſaal. ofte „poet." om Farverne; - ∾ uvae, Cato, plumae, Hor.; ∾ serpens, Ovid., anguis, id.; ∾ lynces, Virg.; men ∾ columnae (af ſpraglet

Marmor), Hor. Ep. 1, 10, 22; men Auctumnus ··· Purpureo varius colore, id. Od. 2, 5, 11; men ∾ coelum, Ovid. Met. 2, 193, (der funkler af Stierner); — B) „bes."; 1) i Bondesproget: (ovenpaa vaad og nedenunder tør), Colum. 2, 4; ligel. ∾ sulcus, Cato; — 2) subst. varia, ae, f.; a) (sc. bestia: spraglet Dyr); df. Pantheren, Plin. 8, 23 flgd.; — b) (sc. avis): etslags Skade el. Allike, Plin. 10, 41; — II) „fig.": mangfoldig, forskiellig, vexlende, foranderlig, odl.; - vid. Cic. Fin. 2, 3, und. varietas; men (qualitates) variae et quasi multiformes, id. Acad. 1, 7; men praeturae jurisdictio, res varia et multiplex ad suspiciones et simultates, id. Flacc. 3; varia et diversa genera et bellorum et hostium, id. Manil. 10; men varium jus et dispar conditio, id. Verr. 5, 19; men eventus varii etc., Caes. B. G. 2, 22; ∾ victoria (vaklende, anceps), Sall. Jug. 5; animus audax, subdolus, varius (ustadig), id. Catil. 5; cf. Virg. Aen. 4, 569: varium et mutabile semper Femina; men Antonius ingenio varius, Flor. 4, 3; s. ogs. Cic. frgm. ap. Quintil. 6, 3, 48: quod pater tuus, homo constantissimus, te nobis varium reliquit, etc.; - om Foredraget: Plato varius et multiplex et copiosus fuit, id. Acad. 1, 4; cf. id. Orat. 3; - endel. mærkes varium est, m. Relativsætning, Cic. N. D. 2, 5: quales sint (dii), varium est, (derom herske forskiellige Meninger).

vārix, icis, c., [1. varus]: Krampeaare, Aarebrok; - quum varices secabantur Mario, Cic. Tusc. 2, 15; cf. Senec. Ep. 78; varices in cruribus etc., Plin. 11, 104; s. ogs. Cels. 7, 8 o. 31, o. Quintil. 11, 3, 143. — 1. vāro, ōnis, m.: grovt og raat Menneske; - Varonum et rupicum squarrosa incondita rostra, Lucil. ap. Fest. s. v. squarrosi, p. 328 o. 329. — 2. vāro, are, v. a., [1. varus]: krummer, bøier; (sild. Ord); - ∾ alveos pontium, auct. d. Lim. ap. Goes.; ∾ flumen, id. ibd.

Varro, ōnis, m.: Tilnavn in gente Terentia; hvoraf her mærkes: Polyhistorikeren M. Terentius Varro, o. Digteren P. Ter. Varro Atacinus, ogs. den ved Cannæ overvundne Consul, C. Terentius Varro; — B) df. Varrōniānus, 3: hørende til el. benævnt efter en Varro; - ∾ milites (under Consulen C. Varro), Liv. 23, 38; men ∾ comoediae: den af M. Ter. Varro giorte Samling af Plautus's 21 ægte Comoedier, Gell. 3, 3.

1. vārus, 3; I) „egenl.": som er bøiet ud fra hinanden el. udad; - (canes) cruribus rectis, et potius varis, quam vatiis, Varr. R. R. 2, 9; df. om Mennesker: hiulbenet, skrævende, odl.; - hunc varum distortis cruribus, etc., Hor. Sat. 1, 3, 47; cf. Plin. 11, 105; - - ogs. om andre Legemsdele; ∾ manus, Ovid. Met. 9, 33; ∾ brachia tendere, Martial. 7, 32; ∾ cornua, Ovid.; — II) „fig." o. „poet.": afvigende, forskiellig; - geminos, horoscope, varo Producis genio, Pers. 6, 18; - ogs. c. dat.; Alterum et huic varum et nihilo sapientius (genus hominum: forskielligt derfra), Hor. Sat. 2, 3, 56. — 2. vārus, i, m.: svgelig Plet el. Finne el. Blegn i Ansigtet, ἴονθος, Cels. 6, 5, Plin. 22, 73, oftere. — 3. Vārus, i, m.: romersk Tilnavn, bes. in gente Quintilia; - navnl. er at mærke den af Germaneren Arminius slagne P. Quintilius Varus; - vid. Vell. 2, 117, Suet. Aug. 23, Tac. Ann. 1, 3 o. 43, oftere; — B) df. Vāriānus, 3, clades, Suet. l. c., oftere.

1. vas, gen. vādis, m., [vado]: som for Retten gaaer i Borgen for nogen, en Cautionist, (men praes: Cautionist i Pengesager); - vas appellatus, qui pro altero vadimonium promittebat, etc., vid. Varr. L. L. 6, 7; men Cic. Off. 3, 10: quum etc., vas factus est alter (i. e. Damon) ejus sistendi, ut, si etc.; cf. id. Tusc. 5, 22, o. id. Fin. 2, 24; men Liv. 3, 13: vades dare placuit, etc.; men id. 39, 41: qui vades deseruerant; ligel. datis vadibus, Hor. Sat. 1, 1, 11.

2. vas, gen. vāsis, (forel. nom. sing. vasum, Cato, o. A., gen vasi, Lucr.; men apocop. vas' argenteis f. vasis, vid. Cic. Orat. 45), n.: Fad el. Kar el. andet lignende Husgeraad; - nil relinquo in aedibus, Nec vas, nec vestimentum, Ter. Heaut. 1, 1, 88; ∾ vinarium, Cic.; ∾ argentea, id., Hor.; ∾ Corinthia et Deliaca, Cic., Samia, id., Plaut., murrhina, Plin.; vasa etiam ··· quae aliquid sustineant, (hvorpaa noget bæres), Digest.; - corpus quasi vas est aut aliquid receptaculum animi, Cic. Tusc. 1, 22; men „alleg.": Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acescit, Hor. Ep. 1, 2, 54; - ogs. ofte i Krigssproget: de i Felten medførte Kar og Redskaber; hvf. colligere vasa, (lave sig til Opbrud), Cic., Liv., Senec.; men vasa conclamare, (give Signal til Tøiets Indpakning), Caes. B. C. 1, 66, oftere; - endel. hede vasa: de til Landbruget hørende Redskaber; vasa, quae utilia culturae sunt, aratra, ligones, falces, bidentes, Digest.; ogs. om en Bikurv, Colum.; ogs. om Jagtredskaber, Gratian. Cyneg.; endel. ogs. comisk om visse Legemsdele, Plaut. Poen. 4, 2, 41; df. — vāsārium, i, n.: den en Statholder til hans huslige Indretning i Provinsen bevilgede Pengesum, Meubelpenge, odl., Cic. Pis. 35; - ogs. en Afgift af Oliepressen, Cato; - ogs. de til Badeværelset hørende Sager, Vitruv. 5, 10; - endel. ogs. en Documentsamling, et Archiv, Plin. 7, 50, Cod. Theod. — Vāsātes, um, m.: Folk i Aqvitanien, Auson., Ammian.; — B) df. Vāsātĭcus, 3, rheda, Auson. — vāsātus, 3, [s. 2. vas in fine]: som er stærkt forsynet med visse Legemsdele, Lamprid. Heliogab.

Vasco, onis, s. nedens.; - pl. Vascōnes, um, m.: Folk i Hisp. Tarrac. ved Pyrenæerne, (hvor nu Navarra), Stamfolk til Baskerne, Plin. 3, 4, o. Juvenal. 15, 93; — not.: in sing. som adj.: Vascone saltu, (d. e. paa el. i Pyrenæerne), Paul. Nol.; — B) df. 1) Vascōnia, ae, f.: Vaskonernes Land, Paul. Nol.; — 2) Vascōnius, 3: vaskonsk, orae, Paul. Nol. — vascŭlārius, i, m.: som forfærdiger Metalkar, en Metalarbeider el. Guldsmed, odl., Cic. Verr. 4, 24, Digest.; af — vascŭlum, i, n., demin. af 2. vas: lidet Kar, et Kar, Plaut. Aul. 2, 3, 3, Quintil. 1, 2, 28, Juvenal. 9, 141; - ogs. en liden Bikurv, Pallad.; — II) „overf.": Frøhuset paa flere Værter, Plin. 15, 34; ogs. om Kiønsdelene, Petron. Sat. 24. — vascus, 3, [rimel. fordærvet af vastus]; df. ∾ tibia: etslags Tværfløite, Solin. 5.

*vastābundus, 3: ødelæggende, hærjende, (hostes), Ammian. 31, 8; — vastātio, onis, f.: Ødelæggelse, Fordærvelse; navnl. at hærie med Ild og Sværd; - - in vastatione omnium etc., vid. Cic. Catil. 2, 8; ∾ agri, Liv. 7, 15; ∾ Italiae, Planc. ap. Cic. Fam. 10, 15; - ogs. in pl.: intactum vastationibus regnum, Tac. Ann. 15, 27; — vastātor, ōris, m.: som ødelægger el. hærier; (poetisk Ord); - ∾ Arcadiae (aper), Ovid. Met. 9, 192; cf. id. ibd. 11, 395; men ∾ ferarum (Amycus), Virg. Aen. 9, 772; — vastātōrius, 3: ødelæggende, hærjende, manus hostium, Ammian. 18, 6; ∾ globus, id. 19, 9; o. — vastātrix, īcis, f.: en Fordærverske; df. „fig.": luxuria terrarum marisque vastatrix, Senec. Ep. 95; — [vasto].

vaste, adv. af vastus; oprdl.: tomt el. øde, som i en Udørken; df. „fig."; A) „alm.": i en vid Udstrækning, uhyre el. umaadelig i sit Slags; - mare longe lateque diffusum abigit vaste cedentia litora, Mela 1, 1; Vastius insurgens decimae ruit impetus undae, Ovid. Met. 11, 530; sild. ogs. vastius podagra correpti, Scribon.; — B) „bes." om Udtalen: uformet el. usammenhængende, vildt el. uslebent, odl.; -, (loqui) non aspere, non vaste, non rustice, Cic. d. Or. 3, 12; cf. id. ibd. 43: ut neve aspere concurrant (verba), neve vastius diducantur. — vastesco, ĕre, v. n. inch., [vastus]: at blive ødelagt el. hæriet; - Ne scelere tuo Thebani vastescant agri, Attius ap. Non. — vastĭfĭcus, 3, [vastus, facio]: ødelæggende, fordærvende, belua, Cic. (poëta) Tusc. 2, 9.

*vastĭtas, atis, f.; I) en øde Beskaffenhed, Tomhed, odl.; – quae solitudo in agris esset, quae vastitas, etc., Cic. Verr. 4, 51; cf. Tac. Ann. 13, 55; men (deflere) vastitatem judiciorum et fori, Cic. Brut. 6; — II) „overf."; A) „alm.": Ødelæggelse, Fordærvelse, Hærien, odl.; – templa deorum ··· Italiam denique totam ad exitium et vastitatem vocas, Cic. Catil. 1, 5; cf. id. Flacc. 1, o. id. Pis. 35; men tantam vastitatem in agro Sabino (reddere), ut etc., Liv. 3, 26; cf. id. 8, 9; men Tac. Hist. 2, 70: protritis arboribus ac frugibus dira vastitas; – forcl. ogs. in pl., tot tantasque vastitates funerum etc., Attius ap. Non.; — B) „bes.": uhyre el. rædsom Beskaffenhed el. Størrelse; – India molibus ferarum mirabilis; pari tamen in hac terra vastitate beluas progenerari, quis neget? Colum. 3, 8; ∾ immensa aequorum, Plin. 3, praef.; ∾ coeli, id., solis, id.; ∾ vocis, Colum.; — b) ogs. om Begreber; – ∾ instantis laboris animos debilitat, Colum. 4, 18; ∾ scientiae rusticae, id.; — vastĭtĭes, ēi, f., forcl. Biform af vastitas: Ødelæggelse, Fordærvelse; – Harum voluptatum ··· Distractio, discidium, vasticies etc., Plaut. Pseud. 1, 1, 67; o. — vastĭtūdo, inis, f., forcl. Biform af vastitas; A) Ødelæggelse, Fordærvelse; saal. Cato R. R. 141, i en Bønformular; ligel. Pacuv. o. Attius ap. Non. 184; — B) en uhyre Gestalt el. Størrelse, (leonis), Gell. 5, 14; — [vastus].

vasto, avi, atum, 1, v. a., [vastus]; I) oprdl.: gjør øde el. tom, frembringer et Øde el. en Tomhed; – lex erat lata de vastato et relicto foro, Cic. Sest. 24; vastati agri sunt (fame et pestilentia), Liv. 3, 32; men Virg. Aen. 8, 7: undique cogunt Auxilia, et latos vastant cultoribus agros; men Cic. N. D. 2, 39: (non pati, terram) stirpium asperitate vastari, (at den laae øde og overgroet af Tidsler og Torne); — II) „overf.": ødelægger, hærier, forstyrrer, fordærver, (saal. oftest i Krigssproget); – ∾ agros, Caes., Italiam, Cic. Catil. 4, 6; ∾ partem provinciae incursionibus, Caes. B. G. 5, 1; cf. Hirt. B. G. 8, 24 o. 25; ∾ omnia igni ferroque, Vell. 2, 110; cf. Sall. Jug. 41, o. Hor. Od. 4, 4, 47; men direpti vastatique classe, etc., Tac. Hist. 2, 16; men ∾ cuncta (panthera), Phaedr. 3, 2; — b) sjeld. om Begreber; – vid. Sall. Catil. 15: ita conscientia mentem excitam vastabat (forstyrrede el. forvirrede, odl.). — vastŭlus, demin. af vastus: temmelig fæl el. rædsom; – tres quidam vegetis et vastulis corporibus etc., Appul.

vastus, 3, [besl. m. vacuus]; I) „oprdl.": øde el. tom; navnl. Affolket; – ∾ agrum et desertum habere, Liv. 28, 11; ligel. vasta incendiis ruinisque urbs, id. 5, 53; cf. Cic. Agr. 2, 26; men mons vastus ab natura et humano cultu, Sall. Jug. 48; – forcl. ogs. om Personer: ensom el. forladt; Quae nunc abs te viduae et vastae virgines sunt, Enn. ap. Serv. ad Virg. Aen. 1, 52; endel. ogs. om en Tid, der hengaaer i stille Sorg: lydløs, odl.; saal. dies ··· per silentium vastus, etc., Tac. Ann. 3, 4; — B) „fig.": udyrket el. udannet el. raa; – sunt quidam ··· ita vultu motuque corporis vasti atque agrestes etc., Cic. d. Or. 1, 25; ∾ homo atque foedus, id. ibd.; ogs. ∾ quidam et insubidi, Gell. 19, 9; – ogs. om Talen; ∾ orationem atque hiantem (reddere, om de sammenstødende Vocaler), auct. ad Her. 4, 12; men om Tropper uden Øvelse og Disciplin: omnia vasta ac temeraria esse, Liv. 24, 48; — II) „alm.": øde, ødelagt, forstyrret, (s. d. sædv. vastatus); – Fit vasta Troja, Plaut. Bacch. 4, 9, 130; ligel. urbem ferro vastam facere, Attius ap. Fest.; ligel. Haec ego vasta dabo, Virg. Aen. 9, 323; men Liv. 10, 12: nec solum modo vastum hosti relictum, sed etc.; — B) oftere „fig.": uhyre vid el. stor, umanerlig, forskrækkelig, odl.; – immani et vastae insidens beluae, Cic. d. Rep. 2, 40; elephanto beluarum ··· ad figuram quae vastior? id. N. D. 1, 35; men id. d. Rep. 2, 26: morum immanitate vastissimas beluas (vincere); – vasto atque aperto mari (navigare), Caes.; cf. id. B. G. 3, 9; ∾ solitudines, Cic.; ∾ campi, Virg.; ∾ Charybdis, Lucr.; ∾ hiatus speluncae, Virg.; ∾ suspectus turris, id.; ∾ iter (over det vide Ocean), Ovid. Met. 14, 438; ∾ certamen, Virg.; cf. Hor. Od. 4, 14, 30; ∾ clamor, Virg., latratus, Colum.; men fuga litterae vastioris, (for at undgaae et noget ildelydende Bogstav), Cic. Orat. 45, (om Forandringen af Axilla til Ahala); — 2) ogs. undert. „ment."; – saal. ∾ animus, Sall. Catil. 5, (umættelig Higen); varia vastaque scientia (vidtløftig, omfattende), Colum. 1, praef.; ∾ potentia, Ovid. Met. 2, 520. — vasum, i, n., s. und. 2. vas. — vasus, i, m.: sild. Biform af 2. vas, Petron.

vātes, is, comm., [besl. m. fari, fatum, φάσκω, φημί]; a) m.: Spaamand el. Prophet; – cecinit ut vates etc., Nep. Att. 16; men minis obsistere vatum, Lucr. 1, 110; ∾ superstitiosi, Enn. ap. Cic. Div. 1, 58; men te vate, (efter din Spaadom), Hor. Sat. 2, 5, 6; — b) f.: Spaaqvinde, Prophetinde; – tuque o sanctissima vates, Praescia futuri, Virg. Aen. 6, 65; men Vera fuit vates (Cassandra), Ovid. Her. 16, 123; — II) „overf."; A) Digter, Digterinde; – Versibu', quos olim Fauni vatesque canebant, Enn. Ann. 7, 2; Vatibus hic mos est, etc., Pers. 5, in.; saal. ogs. Ovid. Fast. 3, 714: Bacche, fave vati, dum tua festa cano; – ∾ Maeonius, (i. e. Homerus), id., Threicius, (i. e. Orpheus), id.; ogs. vates Aeneïdos, (i. e. Virgilius), id. Pont. 3, 4, 84; cf. Hor. Od. 1, 1, 35, oftere, o. A.; — B) en stor Lærer el. Mester i sin Kunst; – saal. er Lægen Herophilus: medicinae vates miranda arte, Plin. 11, 89; cf. Val. Max. 8, 11, 1: Qu. Scaevola, legum clarissimus et certissimus vates.

vatia, ae, s. und. vatius. — Vātĭcānus, (dog Vātĭc., Hor. Od. 1, 20, 7), 3, sædv. m. mons el. collis: den vaticanske Høi i Rom, vestlig for Tiberen, vid. Hor. l. c., o. Juvenal. 6, 344; s. ogs. Fest. p. 379; – ogs. in pl.: ∾ montes, (denne Høi med dens Omgivelser), Cic. Att. 13, 33; – ∾ campus, id. ibd.; men ∾ vallis, Tac. Ann. 4, 14, (imellem Vaticanet og Janiculum); ∾ Circus, Plin. 16, 76; men ∾ vina, (en ringe Vinsort), Martial., hvorom ogs. ∾ cadus, id.; – ogs. subst. in Vaticano, Plin. 8, 14, oftere; — II) Vaticanus, i, m.: den Vaticanhøien beskyttende Guddom, Varr. ap. Gell. 16, 17.

*vātĭcĭnātio, onis, f.: Spaadom, Forudsigelse, Cic. N. D. 2, 3; men id. Att. 8, 12: quarum (litterarum) vaticinationem falsam esse cupio; cf. Caes. B. G. 1, 50, o. Plin. Ep. 6, 20; o. — vātĭcĭnātor, ōris, m.: en Spaamand, en Forudsiger, Ovid. Pont. 1, 1, 42; — [vaticinor]. — vātĭcĭnium, i, n., [vaticinus]: = vaticinatio, Plin. 7, 53, o. Gell. 16, 17. — vātĭcĭnor, atus sum, 1, v. n. o. a., [vates]: forudsiger, propheterer; – vaticinantes per furorem, Cic. Div. 1, 18; ligel. vaticinantis in modum etc., Liv. 5, 15; ∾ casus futuros, Ovid. Ib. 272; cf. id. Pont. 3, 4, 94; – ogs. m. Objectsætning; saevam laesi fore numinis iram, Vaticinatus erat, Ovid. Met. 4, 8; – „poet." ogs. advarer som Spaamand, id. ibd. 15, 174; cf. id. Pont. 1, 1, 47; — II) „overf."; A) digter, foredrager som Digter; – quendam doctum virum ··· vaticinatum ferunt, m. Objectsætn., Cic. Lael. 7; men Plaut. Pseud. 1, 3, 129: vetera vaticinamini, (det er bekiendte Ting, I fortælle)! — B) at snakke hen i Veiret, at sige Dumheder el. Galskaber; – eos, qui dicerent ··· rei publicae esse consulendum ··· vaticinari atque insanire, dicebat, Cic. Sest. 10; ligel. id. Fam. 2, 16: sed ego fortasse vaticinor. — vatica herba: en Benævnelse paa Planten apollinaria.

Vātīnius, a: romersk Slægtsnavn, Plin. 11, 105; — bf. mærkes I) P. Vatinius, blev af Cicero anklaget i en til os kommen Tale, og det med slig Heftighed,

at crimina Vatiniana (Catull. 53), o. odium Vatinianum (Senec.Const.Sap. 17), bleve til Ordsprog; - sildigere udsonedes dog disse Modstandere med hinanden; vid. Cic. Fam. 5, 9 o. 10; — B) df. Vātĭnĭānus, 3, s. ovenf.; — II) Vātĭnĭus: en Skomager fra Beneventum, efter hvem etslags Drikkekar med fire Næb hede: (calices) Vatinii (el. Vatini); vid. Martial. 14, 96, o. id. 10, 3; — not.: om hans Person s. ogs. Tac. Ann. 15, 34, hvor han med et høist ulykkeligt Udfald giver ludos gladiatorios, (s. ogs. flgd., not.). — vătĭus, 3: indadbøiet; - ∾ crura (canum), opp. vara, Varr.; men quaesitum est, an ··· varus et vatius sanus sit, Digest.; — b) s. ∾ homo findes ogs.: vatia, ae, m.; vid. Varr. L. L. 9, 5; — not.: cognomenta inventa a cruribus: Vari, Vatiae (el. Vaciae), Vatinii, Plin. 11, 105. — vatrax, ācis, o. vatrĭcōsus, i, m.: qui vitiosis est pedibus; vid. Lucil. ap. Non. 25, 16.

1. -vĕ, particul. disjunct. insep., [det apocoperede vel]: eller, (der lader Valget frit imellem flere Ting); - num quid est Aliud mali damnive ··· reliquum? Ter. Eun. 5, 6, 24; ligel. Caes. B. C. 3, 51: telum tormentumve etc.; men Cic. Phil. 2, 16: qui, albus aterve fueris, ignorans etc.; ligel. Ne quid plus minusve faxit, quod etc., Ter. Phorm. 3, 3, 21; men consules, alter ambove etc., Cic. Phil. 5, 19; men puer hic unde est? quisve huc attulit? Ter. Andr. 4, 4, 9; men Caes. B. G. 6, 20: legibus sanctum ··· uti etc., neve cum alio communicet, (at han ikke osv.); — b) „poet." forbindes ogs. ve ··· ve, el. ve ··· aut; - nec quod fuimusve sumusve, Cras erimus, Ovid. Met. 15, 215; cf. id. Trist. 1, 2, 53; men Regnave prima Remi aut animos Carthaginis altae, Propert. 2, 1, 23. — 2. vē-, (skrives ogs. vae), particul. insep., dels til Negering af det positive Begrebs simplex, dels til Forstærkning af dette Begreb; - saal. vegrandis: meget liden; vecors: aldeles afsindig; vepallidus: meget bleg; vid. Gell. 5, 12.

vēcordĭa, ae, f.: Afsindighed, Forrykthed, Galskab; - Tanta vecordia innata cuiquam ut siet, Ut etc., Ter. Andr. 4, 1, 2; Mario vecordiam objectare, Sall. Jug. 94; men id. Catil. 15: prorsus in facie vultuque vecordia inerat; cf. id. Jug. 72 o. 99; men studia plena vecordiae, Tac. Ann. 3, 50; cf. id. ibd. 4, 22, o. Ovid. Met. 12, 227; af — vēcors, dis, adj., [2. ve-, cor]: afsindig, forrykt, odl.; - ego te non vecordem, non furiosum ··· putem? Cic. Pis. 20; cf. Liv. 4, 50, oftere, Ovid. Met. 5, 291, Hor. Sat. 2, 5, 74, o. A.; - incitata illa sua vecordi mente etc., Cic. Sest. 55; hic impetus prope vecors turbavit hostes, Liv. 7, 15; - compar., parentibus vecordior, Aur. Vict. Caes. 40; superl., itaque istius vecordissimi mentem cura metuque terrebant, Pseud.Cic. pro Dom. 55.

*vectābĭlis, e: som lader sig føre el. flytte; - ∾ materia insulae, Senec. Qu. N. 3, 25; — vectābŭlum, i, n.: en Vogn, Gell. 20, 1; — vectācŭlum, i, n., ligesom frgd.: Vogn el. Befordring, Tertull.; — vectārĭus, 3: hørende til Kiørsel; - ∾ equus: Forspandshest, Varr. R. R. 2, 7; o. — vectātĭo, onis, f.: Bevægelse el. Motion til Vogns el. til Hest; - ∾ et iter reficiunt animum, Senec.; ∾ assidua equi post cibum, Suet. Calig. 3; — [vecto]. — *vectĭārĭus, i, m.: som bevæger en Maskine med en Løftestang, Vitruv. 6, 6; o. — vectĭcŭlārĭus, 3: som arbeider el. giør Indbrud med en Brækkestang; - ∾ vita, (en slig Haandtering), Cato ap. Fest. p. 378; — [vectis].

vectīgal, ālis, n., [oprdl. neutr. af vectigalis, sc. tributum]: de til Staten betalte Afgifter; - in vectigalibus etc.; ita neque ex portu, neque ex decuma, neque ex scriptura vectigal conservari potest, Cic. Manil. 6; vectigalia pendere el. pensitare (betale), id.; ∾ locare el. vendere, (bortforpagte dem), id.; - men ∾ redimere, (overtage denne Forpagtning), id.; ∾ exigere el. exercere, (indkræve Skatterne), id.; ∾ novum ex salaria annona statuere, Liv. 39, 37; cf. ∾ commentum, id. 27, 37; — II) „overf.": Privatydelser, Indkomster, Renter, odl.; - vectigalia urbana rusticis (anteponuntur), Cic. Off. 2, 25; ex meo tenui vectigali etc., id. Parad. 6, 3; cf. Hor. Od. 3, 16, 40, Colum. praef., Plin. 9, 79, o. A.; - men ordsprogvis: magnum vectigal est parsimonia, Cic. Parad. 6, 3; df. — vectīgālĭārĭus, i, m.: en Skattekræver, Firmic.

vectīgālis, e, [veho]; I) hørende til de offenlige Afgifter; - ∾ pecunia: Skatterne, Cic. Verr. 1, 35; men ∾ civitas, o. ∾ agri, id., (skatskyldige); saal. ogs. om Personer; hos Svevi ··· vectigales sibi fecerunt, Caes. B. G. 4, 3; men Liv. 21, 41: utrum Hannibal hic sit, etc., an vectigalis stipendiariusque et servus populi R. a patre relictus; — II) „overf.": hørende til Privatindkomster; - saal. ∾ equi, Cic. Phil. 2, 25, (Beriderheste, hvormed der fortienes Penge).

*vectĭo, onis, f.: Kiøren el. Kiørsel; - efficimus domitu nostro quadrupedum vectiones, Cic. N. D. 2, 60; o. — vectis, is, m.: Løftestang; - saxa, quam maxima possunt, vectibus promovent, Caes. B. C. 2, 11; cf. Cic. N. D. 1, 8; - ogs. Haandspiger, hvormed Maskiner bevæges, Vitruv.; ogs. Bærestang, Claudian.; - ogs. Brækkestang el. Brækkejern; demoliri signum et vectibus labefactare conantur, Cic. Verr. 4, 43; cf. Caes. B. C. 2, 11, Hor. Od. 3, 26, 7, o. Ovid. Met. 12, 452; - endel. ogs. Stang el. Bom til Dørenes Spærring; quum ad conjectorem retulisset quasi ostentum, quod anguis domi vectem circumjectus fuisset; tum esset, inquit, ostentum, si anguem vectis circumplicavisset, Cic. Div. 2, 28; cf. Virg. Aen. 7, 609, o. Plin. 7, 57; — [veho]. — vectītātus, 3, partic. af inus. vectito (som intens. af vecto): kiørt el. kiørende, som kiører; - curru quadrijugo vectitatus, Arnob.

vecto, avi, atum, 1, v. a., intens. af veho: bærer, el. fører el. bringer; - delphinum dorso ··· vectavisse (Arionem), Gell. 16, 19; cf. Virg. Aen. 6, 391, o. id. ibd. 11, 138; — b) ogs. „medial": Vectabor humeris tunc ego inimicis eques, (skal ride derpaa), Hor. Epod. 17, 74; cf. Ovid. Met. 8, 374. — Vectones el. Vettones, um, m.: Folk i Lusitanien, (hvor nu Salamanca o. Estremadura); - vid. Plin. 3, 4, Caes. B. C. 1, 38, Liv. 35, 22, o. A.; — B) df. Vettonĭa, ae, f.: Vettonernes Land, Prudent.

vector, ōris, m., [veho]; I) som act.: som fører el. bærer el. bringer afsted, den Bærende el. Førende; - debet semper plus esse virium in vectore, quam in onere, Senec. Tranqu. 5; gradarius optumu' vector (equus), Lucil. ap. Non.; men vector Sileni (asellus), Ovid. Fast. 1, 433; vector puellae (taurus), Senec. Herc. Oet.; ∾ stelligeri Olympi (Atlas), id. ibd.; — II) som neutr.: som reiser til Lands el. Vands, Veifarende el. Reisende; - saal. om de Søfarende: a vectoribus admoneri, vid. Cic. Phil. 7, 9; men id. Att. 2, 9: tam ingratis vectoribus gubernare; cf. Ovid. Her. 18, 148, Virg. Ecl. 4, 38, o. A.; - men om en Rytter, vid. Ovid. A. A. 3, 555, o. Propert. 4, 7, 84; df. — vectōrĭus, 3: hørende til en Førsel el. Transport; - ∾ navigia: Transportskibe, Caes. B. G. 5, 8, o. Suet. Caes. 63. — vectrix, icis, fem. af vector nr. I; saal. ∾ navis, Paul. Nol.: Førselsskib; men ∾ equa: Ridehoppe, poëta in Anthol. L. B. 1, p. 628.

vectūra, ae, f., [veho]: Føren el. Førsel el. Transport til Vogns el. til Skibs; ogs. Ridning; - alii (equi) ad vecturam, alii etc., Varr. R. R. 2, 7; solvere pro vectura (for Transporten), Cic. Att. 1, 3; men sine vecturae periculo, (uden Risico deraf), id. Fam. 2, 17; - ogs. in pl.; arma, frumenta, vecturae imperabantur, Caes. B. C. 3, 32, (Transporter el. Kiørseler, odl.); cf. id. ibd. 42; men Gell. 5, 3, om Protagoras: vecturas onerum corpore suo factitavisse; — II) „overf.": Fragtpengene el. Fragten; - Tres minas ··· praeter

vecturam etc., Plaut. Most. 3, 2, 138; cf. Senec. Benef. 6, 15; hf. — vectūrārius, i, m.: en Vognmand, Cod. Theod. — vectus, 3, partic. af veho.

Vēdius, i, m.: en anden Benævnelse paa Vejovis, d. e. Pluto, Capella. — vĕgĕo, ēre, v. a. (o. n.), [besl. m. vigeo]: bevæger stærkt, oprører; (forel. Ord); - Aequora salsa veges ingentibu' ventis, Enn. ap. Non.; cf. id. ap. Fest. s. v. metonymia, pag. 153; men hunc (equum) frenis dextraque vegere, Lucr. 5, 1297; - men absol.: nec natus est, nec morietur; viget, veget, utpote plurimum, Varr. ap. Non. 183, 6.

*vĕgĕtābĭlis, e: oplivende, flabra Favonii, Capella; — vĕgĕtāmen, inis, n.: den oplivende Kraft, Prudent.; ogs. in pl., id.; — vĕgĕtātio, onis, f.: Oplivelse, Forfriskelse, Appul.; o. — vĕgĕtātor, ōris, m.: som opliver el. forfrisker, Auson.; — [vegeto]. — Vĕgĕtius, i, m.: romersk Mandsnavn; hf. I) Flavius Vegetius Renatus, skrev i den første Halvdel af d. fierde chr. Aarh.: de Re Militari; — II) en langt sildigere Vegetius har skrevet: de Re Veterinaria (el. de Mulomedicina).

vĕgĕto, avi, atum, 1, v. a.: opliver el. opmuntrer, odl.; (eftercl. Ord); - spiritus, qui animalia omnia vitali et fecunda ope vegetat, Appul.; memoriae vegetandae gratia, Gell. 17, 2; af — vĕgĕtus, 3, [f. vegitus, som partic. af vegeo]: oplivet, livfuld, munter, kraftig; - quoniam etc., te vegetum nobis in Graecia siste, Cic. Att. 10, 16; men Liv. 22, 47: fessi cum recentibus ac vegetis pugnabant; cf. Hor. Sat. 2, 2, 81; men nigris vegetisque oculis, Suet. Caes. 45; - compar., ∾ aspectus tauri, Colum.; superl., ∾ color conchyliorum, Plin.; — II) „fig."; - tam vegeta mens etc., Cic. Tusc. 1, 17; men Liv. 6, 22: sed vegetum ingenium in vivido pectore vigebat virebatque integris sensibus; men ∾ libertas, Senec. Hippol.; - superl., ∾ intervallum temporis etc., (den virksomste el. travleste Tid), Plin. 18, 65.

vē.grandis, e: ikke meget stor, hel liden el. svag; - quae (oves) ··· fiunt vegrandes atque imbecillae, Varr. R. R. 2, 2; cf. Ovid. Fast. 3, 445: vegrandia farra coloni, Quae male creverunt, vescaque parva vocant; men nimis is vegrandi gradu, (du gaaer altfor langsomt), Plaut. frgm. ap. Fest. p. 372; — not.: Brugen af vegrandis f. valde grandis (f. und. 2. ve) er uvis, hvf. ogs. Cic. Agr. 2, 34: quem hominem vegrandi macie torridum etc., Læsemaaden vegrandi holdes for usikker. — vĕhātio, onis, f., [veho]: Kiørsel, Transport, Cod. Theod., (men skal rimel. hede vectatio).

vĕhĕmens, (metrisk ogs. disyll. ligesom vemens, Lucr., Hor.), tis, adj., [rimel. udvidet Form f. vēmens af vemens, formet som vecors o. vesanus, altf. oprdl.: lidet besindig, hf. altf.]: meget heftig el. hidsig, stormende el. rasende, odl.; - Vehemens utramque in partem ··· es nimis, Ter. Heaut. 3, 1, 31; cf. Cic. Vatin. 2: nimium es vehemens feroxque natura; men id. Brut. 22: in agendo ··· in meditando vehementem atque incensum fuisse; saal. ogs. m. inexorabilis, m. dissolutus, m. acer, osv., id.; men Hor. Ep. 2, 2, 28, lignelsesvis om Krigeren: vehemens lupus (f. tamquam v. l.); men ∾ canis, Phaedr. 2, 3; — b) ogs. om Abstracter, navnl. ogs. m. Hensyn paa Foredraget; - vid. Cic. d. Or. 2, 43 o. 49; ligel. ∾ et pugnax exordium dicendi, id. ibd. 78; men ∾ et aspera quaestio, Quintil.; senatusconsultum ··· vehemens et grave, Cic. Catil. 1, 1; — II) „overf." o. „alm.": stærk, kraftig, virksom, odl.; - saal. siger den stormbringende Arcturus: Vehemens sum exoriens; quum occido, vehementior, Plaut. Rud. prol. 71; ∾ imber, Lucr. 6, 516; ∾ cursus fluminum, Quintil.; vehementissimo cursu fugere, Hirt. B. G. 8, 48; pilum haud paulo, quam hasta, vehementius ictu missuque telum, Liv. 9, 19; - ∾ vitis, (som voxer stærkt), Colum.; vehementiora stalumina, (stærkere Vinpæle), id.; - vehemens violentia vini, Lucr.; ∾ vis frigorum aut calorum, Plin.; vehementior somnus, id., dolor capitis, id., usus strigilis, Suet.; - nullum potest afferri argumentum contra scriptum vehementius eo, quod in lite est, Quintil. 7, 6, 7.

vĕhĕmenter, adv. af vehemens; I) (efter vehemens nr. I): heftigen el. ivrigen, med Heftighed el. Lidenskab; - ∾ iratus alicui, Plaut.; ∾ me agere fateor, iracunde nego, Cic. Phil. 8, 5; cf. id. Tusc. 4, 23; men quibus rebus vehementer commotus, Caes. B. G. 1, 37; ∾ incusare aliquem, id. ibd. 1, 40; - ∾ insectari etc., Cic. Lael. 16, minari alicui, id. Verr. 4, 66; - superl., ∾ contendere etc., Caes. B. C. 3, 17; — II) „overf." o. „alm.": heftigen, stærkt, voldsomt; - ∾ fluctuare mare, Plaut. Rud. 4, 1, 12; ∾ astringere alicui manus, id. Capt. 3, 5, 9; - ogs. i høi Grad, med Eftertryk; ∾ retinere, (holde fast derpaa el. derved), Cic. d. Rep. 2, 32; men id. Att. 16, 16, D: hoc te vehementer etiam atque etiam rogo; men quod vehementer ad has res Attinet, Lucr. 4, 33; - compar., ∾ incitare equos, Caes. B. C. 2, 41; quum ingemuisset vehementius, etc., id. d. Rep. 6, 12; superl., sese vehementissime exercere in aliqua re, id. d. Or. 1, 33.

*vĕhĕmentesco, ĕre, v. inch. n.: at blive stærk el. stærkere; - ∾ haec passio hieme, Coel. Aur.; o. — vĕhĕmentia, ae, f.: Heftighed el. Hidsighed, navnl. i Foredraget; - Asinius Pollio fuit acris vehementiae, Plin. 36, 4; ligel. ∾ Gracchi, Gell. 1, 11; — II) „overf." o. „alm.": Styrke, stærk Beskaffenhed, en høi Grad deraf; - ∾ odoris, Plin., saporis, id., vini, id.; ∾ venarum, (deres stærke Slag), id.; men ∾ linteorum strigilumque, (deres stærke Brug), id. 28, 14; — [vehemens]. — vĕhens, tis, partic., f. und. veho, nr. II. — vĕhes, is, f., [veho]: læsset Vogn, et Vognlæs; - vehes feni large onusta, (stort Hølæs), Plin. 36, 24; ∾ fimi el. stercoris, (Læs Giødning), id., Colum.; men lapis ··· magnitudine vehis, (som udgiør et Vognlæs), Plin. 2, 59; - ogs. „overf." som Maal, ∾ materiae: et Læs Tømmer, Colum. 11, 2.

*vĕhĭcŭlāris, e: hørende til Vogne el. til Kiørsler; - ∾ cursus, o. ∾ res: Postvæsenet el. Befordringsvæsenet, Digest.; o. — vĕhĭcŭlārius, 3: = frgd., Capitolin., Ammian.; - ∾ fabricator: som forfærdiger Vogne, Capitolin.; af — vĕhĭcŭlum, i, n., [veho]: Kiøretoi el. Vogn; - mihi ··· dari ··· vehicula, qui vehar, Plaut. Aul. 3, 5, 26; vehiculo juncto vehi, (kiøre paa forspændt Vogn), Liv. 34, 1; cf. Nep. Phocion. 4; ∾ meritoria, (Leievogne), Suet. Calig. 39; men vehicula thensarum, (hvorpaa Gudernes Billeder drage i Procession), Cic. Verr. 5, 72; - ogs. Fartøi el. Skib; vid. id. ibd. 5, 23: illi tibi ··· furtorum vehiculum comparaverunt; — not.: vehiculum, som Maskine til Kornets Meining, Pallad. 2, 2, f. und. vallus.

vĕho, xi, ctum, 3, v. a. o. n., [besl. m. ὀχέω, i. e. veho]; I) act.: fører el. bringer el. skaffer afsted el. derhen; (være sig ved at bære, el. til Vogns, el. til Hest, el. til Skibs, odl.); - ∾ reticulum panis humero, Hor. Sat. 1, 1, 48; cf. Plaut. Most. 3, 2, 95, ogs. Ovid. Trist. 2, 386; men triumphantem (Camillum) albi per urbem vexerant equi, Liv. 5, 28; cf. Hor. Od. 3, 3, 14; - fremdeles „poet.": Dum coelum stellas, dum vehet amnis aquas, Tibull. 1, 4, 66; ligel. om Tiden: at føre bort med sig, Hor. Od. 3, 29, 48; - hf. pass.: ut animal sex motibus veheretur, et ante, et pone, etc., Cic. Univ. 13; curru quadrigarum vehi, id. Div. 2, 70; vehi in essedo, id. Phil. 2, 24; vectus curru, Vell., Ovid.; vehi in iis navibus, (være ombord paa dem), Cic. N. D. 3, 37; ligel. vehi in navi, Plaut., ogs. vehi navi, puppe, Ovid., parva rate, id.; in quo (equo) ego vehebar, (som jeg red paa), Cic.

Div. 2, 68; men til den Triumpherende: Vectus es in niveis, Postume, victor equis, Ovid. Fast. 6, 724; men Virg. Aen. 7, 65: liquidum trans aethera vectae (aves); men id. ibd. 1, 524: ventis maria omnia vecti, (i. e. per maria omnia etc.); — II) neutr.: at kiøre el. ride derpaa, men rimel. alene in partic. vehens, tis, o. in gerund.; – in equo vehens (ridende) etc., Quadrig. ap. Gell. 2, 2; men Cic. Brut. 97, lignelsesvis: per medias laudes quasi quadrigis vehens; equo vehentes, (til Hest), Gell. 5, 6; cf. Justin. 11, 7; men Suet. Claud. 28: cui lectica per urbem vehendi jus tribuit.

Vējus (el. Vēĭus), 3, Vejens, tis, o. Vejentanus, 3, s. und. flgd. — Vēji, orum, m.: By i Etrurien, og en af Etruriens tolv Forbundsstæder, men blev erobret af Camillus; – vid. Plin. 3, 21, Liv. 4, 61, o. id. 5, 2 o. 7 flgd.; — B) df. 1) Vējens, tis, adj.: hørende til el. benævnt efter Veji, vejentinsk, ager, Cic., arvum, Hor., bellum, Cic., Liv. 4, 58, o. id. 5, 52; — b) df. subst. Vejentes, um, m.: Vejenterne el. Indvaanerne af Veji, Cic. Div. 1, 44, oftere, Liv.; ogs. in sing.: Vejens quidam, Cic. l. c.; — 2) Vējentānus, 3: = frgd., Liv., uva, Martial.; — bb) df. subst.; a) Vejentana Italica: en ved Veji funden sort Ædelsten, Plin. 37, 69; — b) Vejentanum, i, n., (sc. vinum): en meget ringe Vinsort, Hor. Sat. 2, 3, 143, Pers., Martial.; — c) Vējentāni, orum, m.: Indvaanerne af Veji, Plin. 3, 8; — 3) Vējus, el. Vēĭus (trisyll.), 3: = frgd.; – ∾ dux, (d. e. Tolumnius), Propert. 4, 10, 31; — b) Veja, ae, f.: som Fruentimmernavn, Hor. Epod. 5, 29.

Vējŏvis, i, m., efter Ovid. Fast. 3, 447, s. parvus Juppiter, el. Juppiter som Barn; – men efter Gell. 5, 12, er Vejovis modsat Dijovis; hvf. det ogs. om hans Billede heder: sagittas tenet, quae sunt videlicet paratae ad nocendum; s. ogs. Vedius s. l.

vĕl, conj., [oprdl. imperat. af volo], indfører ved Siden af d. frgd. Begreb et andet, og overlader det derhos til den subjective Forestilling el. til et frit Valg, om det, der gielder om det ene Begreb, ogs. gielder om det andet, (hvorim. aut udtrykker den absolute og objective Modsætning), svarer til vort: eller; men gientaget heder vel ··· vel ···: enten ··· eller ···, det være ··· eller ···; I) „alm."; A) vel ··· vel ···; – Nunc, quam ob rem etc., vel tu mihi ajas, vel neges, Plaut. Rud. 2, 4, 14; sic erat in omni vel officio vel sermone sollers (Servius Tullius), Cic. d. Rep. 2, 21; cf. id. Off. 3, 10, ogs. Liv. 10, 19; ligel. id. 1, 42: hunc ordinem ex censu descripsit vel paci decorum vel bello; – ogs. kan aut findes derhos, men i Prosa, uden at svare dertil, (derim. s. nedenf. Ovid. Met. 1, 546); ubi enim potest illa aetas aut calescere vel apricatione melius vel igni, aut vicissim umbris aquisque refrigerari salubrius? Cic. Lael. 16; cf. id. Div. 2, 59; – ogs. sættes vel oftere; sed ego cur non assum, vel spectator laudum tuarum, vel particeps, vel socius, vel minister consiliorum? Cic. Fam. 2, 7; cf. id. d. Rep. 1, 3, o. Plaut. Rud. 2, 7, 24; – ogs. kan det sidste vel, for at fremhæves, forbindes m. etiam, el. vero etiam, el. omnino; – ut vel ea defendam ··· vel taceam, vel etiam ad nostra me studia referam litterarum, Cic. Fam. 1, 8; cf. id. d. Rep. 1, 3, o. id. Part. or. 36; – endel. findes ogs. „poet.": aut ··· vel ···, s. vel ··· vel ···; tellus aut hisce, vel istam ··· mutando perde figuram, Ovid. Met. 1, 546; — B) vel staaer ogs. undert. blot engang; – Lege, vel tabellas redde, Plaut. Pseud. 1, 1, 29; orabant, ut sibi auxilium ferret ··· vel ··· exercitum modo Rhenum transportaret, Caes. B. G. 4, 16; unum illud extimescebam, ne quid turpiter facerem, vel ··· jam fecissem, Cic. Att. 9, 7; — b) ogs. tilføies potius til Berigtigelse af det Anførte; – post obitum vel potius excessum Romuli, Cic. d. Rep. 2, 30; cf. id. Att. 16, 7, o. id. Planc. 41, oftere; — II) „bes." om forstærkende Bibegreb: eller endog, endog, endogsaa, endmere, selv el. selv endog; (oprdl. elliptisk Udtryk derom, at ei alene et andet ringere Tilfælde kan antages, men endog det Anførte); – Si arte poteris accubare; G. vel inter cuneos ferreos, Plaut. Stich. 4, 2, 39; quum se vel principes ejus consilii fore profiterentur, Caes. B. G. 7, 37; Vel Priamo miseranda manus, Virg. Aen. 11, 259; cf. Cic. R. Am. 30; ligel. Liv. 9, 24: hoc ascensu vel tres armati quamlibet multitudinem arcuerint; s. ogs. id. 10, 16: vel si etc.; – df. ogs. m. Antydning af det andet og ringere Led el. Tilfælde; per me vel stertas licet ··· non modo quiescas, Cic. Acad. 2, 29; cf. Ter. Hec. 1, 1, 3; ligel. Cic. Fin. 5, 11: existiment, quod velint, ac vel hoc intelligant; cf. id. Fam. 2, 13; – ofte ogs. hos superl. til Betegning af d. høieste Grad; hoc in genere nervorum vel minimum, suavitatis autem est vel plurimum, Cic. Orat. 26; cf. id. Verr. 4, 2; ligel. Liv. 36, 41: eo tempore vel maxima apud regem auctoritate erat (Hannibal); quum Sophocles vel optime scripserit Electram, Cic. Fam. 1, 2; cf. id. N. D. 2, 65: mihi videtur (ille) vel maxime confirmare, etc.; s. ogs. id. d. Or. 1, 8, oftere, o. Quintil. 1, 3, 12, oftere; – ogs. mærkes Suet. Dom. 19: sagittarum vel praecipuo studio tenebatur, etc.

vela, ae, f.: gallisk Benævnelse paa Planten erysimon, Plin. 22, 75. — Velabrensis, e, s. und. 2. Velabrum. — 1. vēlābrum, i, n., [velo]: det over Theatret udspændte Telttag, Ammian. 14, 6. — 2. Vēlābrum, i, n.: Gade i Rom ved Aventinerhøien, hvor navnl. Olie og Ost holdtes til Salg, Varro, Plaut., Hor. Sat. 2, 3, 229, Ovid. Fast. 6, 405, o. A.; — B) df. Vēlābrensis, e: velabrensisk, caseus, Martial. 13, 32; cf. id. 11, 52.

*vēlāmen, ĭnis, n.: Bedækning; df. sædv. Dragt, Klædning; – vid. Virg. Aen. 1, 649, o. Ovid. Met. 6, 566, oftere, o. A.; men Tac. Germ. 17: detracta feris velamina maculis distinguunt; o. — vēlāmentum, i, n.: Bedækning, Indhylling; df. I) „egenl."; A) Hinde el. Skal, Cels. 7, 18; — B) ligesom velum: Forhæng; – ∾ interjecto, quod pontificis oculos a funere arceret, Senec. Consol. ad Marc. 15; — C) velamenta hede bes. de med uldne Baand omvundne Oliegrene el. lignende omvundne Staver, som navnl. de Overvundne fremrakte som Tegn paa Underkastelse, el. hvormed de Bedende anraabte om Beskyttelse; – ramos oleae et velamenta alia supplicum porrigentes orare, ut etc., Liv. 24, 30; ligel. velamenta et infulas praeferentes, Tac. Hist. 1, 66; cf. Ovid. Met. 11, 279; — II) ogs. „overf.": Skiul, Dække; – quaerentes libidinibus suis ··· velamentum, Senec. Vit. beat. 12; — [velo]. — *vēlāris, e: hørende til et Forhæng; – ∾ anuli, Plin. 13, 8; o. — vēlārium, i, n.: et over Theatret udspændt Telttag, hvorved Solen holdes ude, Juvenal. 4, 122; — [velum] — vēlātio, onis, f., [velo]: Tilsløring, Augustin. — vēlāto, abl. som adv., s. und. velo.

Vĕlēda, ae, f.: en germanisk Prophetinde, der iblandt sine Landsmænd nød guddommelig Ære; – vid. Tac. Germ. 8, id. Hist. 4, 61 o. 65, oftere. — vēles, ĭtis, m.: letbevæbnet Soldat; oftest in pl. velites; vid. Liv. 26, 4, (hvor Indførelsen af denne Vaabenart beskrives); cf. id. 38, 21, oftere; – sield. in sing., vid. Ovid. Ib. 48; – saal. ogs. „overf.": ut scurram velitem (rimel. som overgiven Harlequin), etc., Cic. Fam. 9, 20.

1. Vĕlĭa, ae, f.: en Afdeling af Palatinerhøien, Varr. L. L. 5, 8, o. Liv. 2, 7, ogs. Cic. d. Rep. 2, 31; — B) df. Vĕlĭensis, e; vid. Varr. l. c. — 2. Vĕlĭa, ae, f.: Kyststad i Lucanien, Coloni fra Phocæa, (s. ogs. Elea s. l.), Plin. 3, 10, Gell. 10, 16, Cic. Fam. 7, 19 o. 20, oftere, Hor. Ep. 1, 15, in., o. A.; — B) df. 1) Vĕlĭensis, e: veliensisk, sacerdotes, Cic. Balb. 24; — b) pl. Velienses, ium, m.: Indvaanerne

af Velia, Plin. 3, 4, Cic. Fam. 7, 20; — 2) Vĕlīnus, 3: = frgd.; - portusque require Velinos (i. e. Veliam), Virg. Aen. 6, 366. — Veliensis, e, s. und. 1.Velia o. und. 2.Velia.

vēlĭfer, a, um, [velum, fero]: seilførende, carina, Propert., Ovid.; men ∾ venti, Senec. Thyest. — *vēlĭfĭcātĭo, onis, f.: Seilen el. at seile, at bruge Seilene, odl.; - mutata velificatione etc., Cic. Fam. 1, 9; o. — vēlĭfĭcĭum, i, n.: = frgd.; - velificia primum invenit Isis, Hygin. Fab. 277; af — vēlĭfĭco, are, v. n. (o. a.), [activ Biform af flgd.]; - ∾ per summa aequora, Plin. 9, 52; cf. Propert. 4, 9, 6; — b) „poet." ogs. vēlĭfĭcātus, 3, m. passiv Bem.; - ∾ Athos, (giennemseilet), Juvenal. 10, 174. — vēlĭfĭcor, atus sum, 1, v. depon. n., [velum, facio]: udspiler Seilene, seiler; - Caerula ad infernos velificata lacus (ratis), Propert. 2, 21, 40; men Flor. 3, 7: sic velificantes ··· portibus suis adremigaverunt; — II) oftere „overf."; ∾ alicui: ivrigen at begunstige el. befordre noget; - turbulenta ratione honori velificari suo etc., Cic. Agr. 1, 9; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 10, o. Flor. 1, 9; df. — vēlĭfĭcus, 3: seilende; - ∾ cursu navigii, Plin. 13, 21.

1. Vēlīnus lacus: Navnet paa en Indsø i d. Sabinske, Plin. 3, 17, Virg. Aen. 7, 517 o. 712; — b) df. benævnes Velina tribus, Cic. Att. 4, 15, o. Liv. epit. 19. — 2. Vēlīnus, 3, s. und. 2.Velia. — vēlītāris, e, [veles]: hørende til Veliterne, arma, Sall. Jug. 105, hastae, Liv., Plin. — vēlĭtātĭo, onis, f., [velitor]: ligesom Forpostfægtning el. Skærmydsel; df. „overf.": Mundhuggeri, Kævleri; - Verbis velitationem fieri compendi volo, (at vi springe derover), Plaut. Asin. 2, 2, 41; cf. id. Rud. 2, 6, 41: Equidem me ad velitationem exerceo. — Velīterninus, 3, o. Velīternus, 3, s. und. Velitrae. — velites, um, s. und. veles.

vēlĭtor, atus sum, 1, v. depon. n., [veles]: paa Veliternes Vis at fægte med lette Vaaben; - ∾ lapidibus in aliquem, (kaste Stene paa nogen), Appul.; ∾ calcibus, (slaae bagud: om Hesten), id.; — II) df. „overf.": Nescio quid vos velitati estis inter vos duos, (I have været i noget Skænderi med hinanden), Plaut. Men. 5, 2, 28; cf. Gell. 6, 11 in.: ∾ adversus improbos in maledictis; men ∾ periculum alicui, (true nogen dermed), Appul.

Vĕlĭtrae, arum, f.: By i d. Volskiske i Latium, (hod. Veletri), Liv. 2, 31, Suet. Aug. 1 o. 6, oftere; — B) df. 1) Vĕlĭternus, 3: hørende til el. benævnt efter Velitræ, veliternisk; - ∾ ager, Liv., populus, id. 8, 12; — b) ogs. subst., Veliterni, orum, m.: Indvaanerne af Velitræ, Plin., Liv., Suet.; — 2) Vĕlĭterninus, 3: = frgd.; - ∾ vina, Plin. 19, 8.

*vēlĭvŏlans, tis, adj., ligesom seilflyvende; - ∾ navibus etc., poëta ap. Cic. Div. 1, 31; o. — vēlĭvŏlus, 3: = frgd., navnl. om Skibe, Enn., Ovid. Pont. 4, 5, 42; rimel. ogs. Lucr. 5, 1441: Tum mare velivolis florebat navibu' pandis; ligel. „poet." om Havet, Virg. Aen. 1, 224, o. Ovid. Pont. 4, 16, 21; — [velum, volo, are].

vella, ae, f., s. villa ab in. — vellātūra, ae, f., [ctr. f. vehelatura af veho]: Kiørsel el. Førsel; - vellaturam facere, (være Fragtmand el. Vognmand), Varr. R. R. 1, 2. — Vellējus, a: romersk Slægts- og Personsnavn, hvoraf mærkes: C. Vellejus Paterculus, Historieskriver und. Augustus o. Tiberius; (hans Værk: Historiae Romanae Libri duo, er ufuldstændigt); — B) df. 1) Vellejus, 3: hørende til el. benævnt efter en Vellejus; - ∾ lex, Digest.; — 2) Vellejānus, 3: = frgd.; - ∾ senatusconsultum, Digest.

*vellĭcātim, adv.: ligesom ved at rykke fra hinanden; df. stykkevis el. fragmentarisk; - ne vellicatim et saltuatim scribendo lectorum animos impediremus, Sisenn. ap. Non.; o. — vellĭcātĭo, onis, f.: Rykken el. Ruskken; df. „overf." o. in pl.: bidsk el. spottende Tale, Drillerier el. Skoser; - convicia, vellicationes (contemnere), Senec.; cf. id. Vit. beat. 5; af — vellĭco, avi, atum, 1, v. a., [vello]; I) „egenl.": rykker el. rusker deri; - vellicari ex paedagogo, vid. Quintil. 6, 1, 41; cf. Plaut. Most. 3, 2, 148; - „overf." ogs. om Bierne: at sue, Varr. R. R. 3, 16; — II) „fig."; A) „alm.": at sætte i Bevægelse, at pirre el. opmuntre; - saal. „alleg."; excitandus e somno et vellicandus animus est, etc., Senec. Ep. 20; — B) „bes.": stiklende el. bidende at angribe el. giennemtrække; - more hominum invident, in conviviis rodunt, in circulis vellicant, etc., Cic. Balb. 26; cf. Hor. Sat. 1, 10, 78: quod Vellicet absentem (me) etc.; - ogs. at ærgre; (quae) te Vellicet, Propert. 2, 4, 8.

vello, vulsi, vulsum, 3, v. a.; I) „egenl.": rykker el. rusker, oprykker el. udriver; - ∾ oves, Varro, Plin., lanam, Varro; ∾ anseres, Plin., plumam anserum, Colum.; ∾ albos capillos a stirpe, Propert. 3, 23, 33; ∾ comam, Martial., barbam, Hor.; men Suet. Caes. 45: ut ··· velleretur etiam, (lod Haarene rykke ud med Roden); s. ogs. und. nr. III; - quum ··· pars vellerent vallum, etc., Liv. 9, 14; ∾ signa (castris), Virg., emblemata ex patellis, Cic. Verr. 4, 24; ∾ hastam de capite, Virg., postes a cardine, id.; ∾ modo nata poma, Tibull.; men ∾ herbas unguibus (dermed), Lucan.; - vellere coepi etc., (at rykke i Ærmet, neml. som Gestus af den Bedende), Hor. Sat. 1, 9, 63; ligel. ∾ latus digitis, Ovid. A. A. 1, 606; ligel. ∾ aurem, (neml. til Paamindelse), Virg. Ecl. 6, 4, o. A.; — II) „fig.": plager el. ængster; - Et mea secreto velluntur pectora morsu, Stat. Silv. 5, 2, 3; — III) partic. vulsus (volsus), 3, ogs. som adj.; A) med udrykket Haar, d. e. glat; - Glabriorem ··· quam volsus ludiu'st, Plaut. Aul. 2, 9, 6; cf. Quintil. 2, 5, 12: vulsis levatisque ··· plus esse formae, etc.; ∾ nepos, Propert. 4, 8, 23, (neml. altid m. Bibegr. af Blødhed el. Qvindagtighed); — b) df. „fig."; - ∾ mens: Umandighed, Qvindagtighed, Martial. 2, 36; — B) som lider af Krampe, spastisk, Plin. 21, 74, o. id. 23, 16.

vellus, ĕris, n., [vello]: den afplukkede el. afrevne Uld; - ante tonsuram inventam vellere lanam sunt soliti, a quo vellera dicuntur, Varr. L. L. 5, 8; cf. Plin. 27, 28; ligel. in pl., Hor. Ep. 1, 10, 27; ligel. vellera lanae, id. Epod. 12, 21; ligel. vellera ··· trahunt digitis, (spinde), Ovid. Met. 14, 264; — b) df. ogs. hvad der er giort af Uld; navnl. uldent Bind el. Baand; - saal. Stat. Silv. 5, 3, 8: ∾ Parnasia, (om Digterens Isse); — II) df. „overf."; A) Faareskind med Ulden; en Faarepels, odl.; - Molle gerit tergo lucida vellus ovis, vid. Tibull. 2, 1, 62; cf. Virg. Ecl. 3, 95: ipse aries etiam nunc vellera siccat, etc.; ∾ lanigerum, Ovid. Her. 18, 144; men harum (bidentium) effultus tergo stratisque jacebat Velleribus, vid. Virg. Aen. 7, 95; s. ogs. Ovid. Fast. 5, 102; — b) df. ogs. Huden el. Skindet af andre Dyr; - setis hirsuta leonis Vellera, Ovid. Fast. 2, 339; ∾ cervina, id., ferina, id.; — B) ifølge etslags Lighed bruges ogs. vellera om Træsilken; - vid. Virg. Ge. 2, 121; ligel. om de tynde Skyer; vid. id. ibd. 1, 397; ogs. om den faldende Sne, Martial. 4, 3.

vēlo, avi, atum, 1, v. a., [velum]; I) „egenl.": tildækker, indhyller; - capite velato etc., Cic. N. D. 2, 3; cf. Virg. Aen. 3, 545; men velare partes tegendas, Ovid.; men velatus toga, Liv.; ligel. velatus purpurea veste, (iført, klædt deri), Ovid.; - ∾ tempora vittis, corona, Ovid.; men m. græsk Construction: Amphicus albenti velatus tempora vitta, id. Met. 5, 110; cf. Virg. l. c.; - ∾ hastam lauro, (bekrandse), Ovid.; ligel. ∾ Palatia sertis, id., delubra deum fronde, Virg.; - Velatis manibus orant, (d. e. bærende velamenta), Plaut. Amph. 1, 1, 101; cf. Virg. Aen. 11, 100: oratores

··· Velati ramis oleae, etc.; — B) i Krigssproget ere velati, orum, m., i Forbindelse m. accensi: etslags overcomplet Mandskab, som træder ind istedetfor de Faldne; hvf. sædv. forbindes accensi velati, (i. e. accensi et velati, ligesom socii Latini, f. socii et Latini); vid. Cic. d. Rep. 2, 22, o. Fest. s. v. ascripticii, p. 14; — II) „fig.": skiuler, holder hemmelig; – ∾ odium fallacibus blanditiis, Tac.; ∾ culpam invidia, id. Ann. 6, 29; Scelere velandum est scelus, Senec. Hippol.; cf. Plin. Pan. 56; — not.: velato, abl. som adv.: paa en dunkel el. forborgen Maade; ∾ discere deum, Tertull.

vēlox, ōcis, adj., [besl. m. velum, altf. oprdl. med el. for fulde Seil]: hurtig, snar, rask; – maxime vigore ac levitate corporum veloces (juvenes), Liv. 26, 4; – compar., s. nedens.; superl., ∾ quisque, Quintil.; cf. Caes. B. G. 1, 48; – ∾ canes, Virg., cervi, id.; velox saltu (lupus), Plin.; ∾ navis, Virg., flamma, Lucr., procella, Hor.; ∾ arbores, (som voxe hurtigt), Plin.; ∾ toxicum, (som virker hurtigt), Hor.; ∾ Horae, (som ile afsted), Ovid. Met. 1, 118; ligel. ∾ anni, Martial.; ∾ victoria, Hor.; – „poet." ogs. f. adv.; Ille···velox··· Desilit in latices, Ovid. Met. 4, 352; cf. Hor. Od. 4, 12, 22; – ligel. „poet." c. inf.; nec jam hic absistere velox, Stat. Theb. 6, 794; — II) „fig."; – nihil est animo velocius, etc., Cic.; ∾ ingenio et mobili, Quintil.; ∾ animus, Hor. Ep. 1, 12, 13; acutior atque velocior in urbanitate brevitas, Quintil. 6, 3, 45; decurrere per materiam stilo quam velocissimo, id. 10, 3, 17.

vēlum, i, n., [ctr. f. vehelum af veho: hvad der fører Skibet frem; df.]: Seil el. Skibsseil, (oftest in pl.); – ad id, unde aliquis flatus ostenditur, vela do, („alleg."), vid. Cic. d. Or. 2, 44; cf. Liv. 31, 45, o. Hor. Od. 1, 34, 4; – vela facere, pandere, Cic. Tusc. 4, 4 o. 5; quo utinam velis passis pervehi liceat, id. ibd. 1, 49; cf. Caes. B. C. 2, 25; vela permittere ventis, Quintil.; ∾ contrahere, Cic., Hor. Od. 2, 10, 24, legere, Virg. Ge. 1, 373; – „poet." ogs.: vela pennarum f. Vinger, Lucr. 6, 743; – sield. in sing.: velo passo, Plaut.; cf. Virg. Aen. 1, 103 o. 400, ogs. Ovid. Met. 7, 491, oftere, o. A.; — b) som Ordsprog mærkes: remis velisque, (med Seil og Aarer), af alle Kræfter, (fugere aliquid), Cic. Tusc. 3, 11; cf. Plaut. Asin. 1, 3, 5: Remigio veloque, etc.; ogs. mærkes id. Epid. 1, 1, 47: Utcumque in alto ventus est ··· exin velum vortitur; — B) „alleg.": pandere vela orationis, Cic. Tusc. 4, 5; dare vela famae, Martial. 8, 70; — II) „overf.": Tøi, (Lerred, Seildug, odl.) til Indhylling el. Dækning, navnl. ogs. som Telttag el. Forhæng; – ∾ carbaseis intenta tabernacula, Cic. Verr. 5, 12; cf. Plin. 19, 6, ogs. Propert. 4, 1, 15, o. Lucr. 4, 73, ogs. Plin. Ep. 4, 19; ligel. om et Forhæng, Suet. Claud. 10; men Cic. Catil. 2, 10, om en rig og flagrende Dragt: quos ··· videtis ··· velis amictos, non togis; — b) ogs. lignelsesvis: multis simulationum involucris tegitur et quasi velis quibusdam obtenditur uniuscujusque natura, Cic. Qu. Fr. 1, 1, 5. — vēlūmen, ĭnis, n., [vello]: den afrevne Uld; – lanam ··· alii vellera, alii velumina appellant, Varr. R. R. 2, 11.

vĕlut el. vĕlŭti, adv., (hvor da vel har den forstærkende Bem., vid. vel nr. II): aldeles som, ligesom; I) correlat til d. flgd. sic el. ita; A) „alm."; – velut in cantu et fidibus, sic ex corporis totius natura et figura varios motus ciere, Cic. Tusc. 1, 10; cf. Liv. 31, 18; ligel. velut per fistulam, ita per apertam vitis medullam humor trahitur, Colum. 3, 18; — B) „bes." i Tilføiningen af Lignelser; – saal. Virg. Aen. 1, 148: Ac veluti magno in populo quum saepe coorta est Seditio ··· Sic cunctus pelagi cecidit fragor etc.; (s. ogs. nedens. nr. II, B, 2); — II) absol.; A) „alm."; – instructas velut in acie legiones etc., Hirt. B. G. 8, 9; cf. Plaut. Poen. 4, 1, 2; ligel. Sall. Catil. 1: vitam silentio ne transeant, veluti pecora, quae etc.; men c. abl. absol., vid. Liv. 45, 1: velut certo nuncio victoriae allato, etc.; — B) „bes." i Tilføiningen af et enkelt Tilfælde til en almindelig Paastand; – Hoc est incepta efficere pulchre, veluti mihi Evenit, ut etc., Plaut. Bacch. 4, 9, 145; cf. id. Rud. 3, 1, 4; numquam tam male est Siculis, quin etc.; velut in hac re ajebant: in labores Herculis etc., Cic. Verr. 4, 43; cf. id. N. D. 2, 48, o. id. Fin. 2, 35; ligel. Quintil. 2, 21, 8: aliae quoque artes etc., velut architectonice; — 2) i Tilføielsen af en Lignelse el. af et figurligt Udtryk: ligesom el. som; – Frena dabat Sipylus, veluti quum etc., Ovid. Met. 6, 231; ligel. Migrantes cernas ··· Ac, veluti ··· quum etc., Virg. Aen. 4, 401; – men quod (condimentum orationis) sentitur latente judicio, velut palato, Quintil. 6, 3, 19; haec velut sagina dicendi, id.; ligel. ducetur ipsa rerum serie, velut duce, id.; s. ogs. Liv. 10, 38: ritu quodam sacramenti vetusto velut initiatis militibus, etc.; — 3) veluti si i Tilføiningen af en hypothetisk Lignelsesſætning: som om, som naar; – quod ··· absentis crudelitatem, velut si coram adesset, horrerent, etc., Caes. B. G. 1, 32; ligel. tantus metus etc., velut si jam ad portas hostis esset, Liv. 21, 16; ligel. velut si quis etc., Ovid. Met. 4, 375; – men ogs. findes undert. i denne Forbindelse: velut s. velut si; vid. Tibull. 1, 6, 25, o. Ovid. Met. 4, 595; — 4) ogs. mærkes velut qui: som den, der; – vid. Liv. 6, 1: res···obscuras, velut quae magno ex intervallo loci vix cernuntur, etc.

vēna, ae, f.: Blodaare el. Aare; – venae et arteriae a corde tractae et profectae in corpus omne ducuntur, Cic. N. D. 2, 55; – venam incidere, id., Cels.; ligel. venam el. venas interscindere, abrumpere, abscindere, exsolvere, aperire, pertundere, ofte hos Tac. (om en selvvalgt Dødsmaade); cf. Juvenal. 6, 46, o. A.; — B) „bes.": Pulsaaren; – si cui venae sic moventur, is habet febrem, Cic. Fat. 8; venas tentare, (føle paa Pulsen), Suet. Tib. 72, ogs. tangere, Pers. 3, 107; si venae conciderunt, (slaae svagt), Cels.; — II) „fig."; A) „overf." el. ifølge en Lighed: om enhver aareformet Gjenstand; – saal. om Vandrender, Hirt. B. G. 8, 43, o. id. B. Al. 8, ogs. Martial. 10, 30; ligel. om Metalaaren, Cic. N. D. 2, 60, o. Juvenal. 9, 31, om Uringange og Sædegange, Cels., Martial., Pers.; om Aarer el. Striber i Træer og i Stene, Plin. 16, 73, o. id. 37, 24; — B) „ment."; 1) om Gjenstandens inderste Natur og Væsen; – quodsi etc., periculum autem residebit et erit inclusum penitus in venis et visceribus rei publicae, Cic. Catil. 1, 13; cf. id. d. Or. 1, 52: teneat oportet venas cujusque generis, aetatis, etc.; — 2) om det aandige Anlæg; – nec studium sine divite vena, Nec etc., Hor. A. P. 409; cf. id. Od. 2, 18, 19: ingeni Benigna vena est, etc.; ligel. vena tenuis et angusta ingenii, Quintil.; men ∾ publica (vatis), Juvenal. 7, 53.

vēnābŭlum, i, n., [venor]: Jagtspyd, Cic. Fam. 7, 1, Virg. Aen. 4, 131, Ovid., Martial.; – men ∾ sagittarum, Plin. 8, 8: etslags store spydformede Pile, hvormed Elephanter nedlægges. — Venafer, fra, frum, o. Venafranus, 3, s. und. flgd. — Vēnāfrum, i, n.: gammel By i det Samnitiske, berømt af en fortrinlig Bomolie, Plin. 3, 9, Hor. Od. 2, 6, 16, Martial., o. A.; — B) df. 1) Venāfer, a, um: venafrisk, oleum, Varr. R. R. 1, 2; — 2) Vēnāfrānus, 3: venafrisk, agri, Hor. Od. 3, 5, 55; — b) ogs. subst., Venafranum, i, n., (sc. oleum): venafrisk Olie, Juvenal. 5, 86.

vēnālĭcĭārĭus, 3, [venalicius]: hørende til Salg af Slaver el. til Slavehandelen; – ∾ vita, (en

Slavehandlers), Digest.; — b) df. subst., venaliciarius, i, m.: en Slavehandler, Digest. — vēnālĭcium, i, o. venalicius, i, s. und. flgd. — vēnālĭcius (-tius), 3, [venalis]; I) „alm.": hørende til Salg; - ∾ jumenta, (til at sælge, tilfals), Petron. Sat. 76; — b) df. subst. venalicium, i, n.: Told el. Afgift af det Solgte, Cod. Just.; — II) „bes.": hørende til Slavehandelen; - ∾ familiae: unge, til Salg udstillede Slaver, Suet. Aug. 42; ogs. ∾ greges, Plin. 35, 58; — B) df. subst.; 1) venalicius, i, m.: en Slavehandler, Cic. Orat. 70, o. Plin. 21, 97; — 2) venalicium, i, n.; a) Salg af Slaver, Slavehandel, Digest., Petron. Sat. 29; — b) in pl. „concret": unge Slaver til Salg, Digest.

vēnālis, e, [2.venus]; I) „egenl.": hørende til Salg, til Salg, tilfals; A) „alm."; - ∾ aedes, Plaut.; ∾ horti, Cic.; ∾ ac proscriptae possessiones, id. Agr. 3, 4; ∾ cibus uno asse, Plin.; ∾ vox (praeconis), Cic. Quint. 3; men urbem venalem ··· si emptorem invenerit, vid. Sall. Jug. 35; — B) „bes.", vēnālis, is, m.: den til Salg udbudne unge Slave, Plaut. Aul. 3, 3, 4, oftere, Cic. Verr. 5, 56, Senec. Ep. 80, Plin., Quintil.; - ogs. adj.: ∾ familia, Quintil. 7, 2, 26; — II) „fig.": som er tilfals el. som kan vindes ved Gaver el. Bestikkelser, odl.; - quae ipse semper habuit venalia, fidem, jus jurandum, veritatem, officium, religionem, Cic. Verr. 3, 62; cf. id. ibd. 2, 48; ∾ multitudo pretio, Liv. 35, 50; cf. Propert. 2, 13, 21, o. Martial. 3, 60; df. — vēnālĭtas, atis, f.: at være tilfals, Bestikkelighed, Cod. Just., Sidon. — venalitius, 3, s. und. venalicius.

vēnātĭcius (-tius), 3: hørende til Jagten, praeda, Ammian.; af — vēnātĭcus, 3, [venatus]: hørende til Jagten; - ∾ canis: en Jagthund, Plaut. Mil. gl. 2, 2, 113; ogs. ∾ genus canum, Varr.; ∾ catulus, Hor. Ep. 1, 2, 65; - men „comisk overf.": Prolatis rebus parasiti venatici Sumus, (blive vi mavre som Jagthunde), Plaut. Capt. 1, 1, 17. — venātio, onis, f., [venor]; I) Jagen el. at jage, Jagten; - supervacanei operis aucupium atque venatio, Cic. d. Senect. 16; (Suevi) multum sunt in venationibus, Caes. B. G. 4, 1; — B) det Folket givne Jagtskuespil, Dyrefægtning el. Dyrekamp, odl.; - ludorum venationumque apparatu pecunias profundere, Cic. Off. 2, 16; cf. id. Fam. 7, 1, oftere, Suet. Caes. 10, id. Aug. 43; — II) „overf.": det nedlagte el. fældede Vildt, Kjødet af Vildt; - unde illi tam multa et varia venatio, etc., vid. Liv. 35, 49; - men septum venationis, (hvor Vildtet holdes indespærret), Varr. R. R. 3, 12. — venatitius, 3, s. und. venaticius.

†vēnātor, ōris, m., [venor]; I) „egenl.": en Jæger; - quasi venator tu quidem es; Dies atque noctes cum cane aetatem exigis, Plaut. Casin. 2, 5, 11; cf. Cic. Tusc. 2, 17, o. Hor. Od. 1, 1, 26, ogs. Caes. B. G. 6, 27; — b) ogs. adj., ∾ canis: en Jagthund, Virg. Aen. 12, 751; ogs. ∾ equus: en Jagthest, Stat.; — B) „bes.": som kæmper med vilde Dyr paa Arena, Digest., Tertull.; — II) „fig.": som jager derefter, som opsøger el. udfinder noget; - non pudet physicum, id est, speculatorem venatoremque naturae, etc.? Cic. N. D. 1, 30; men Plaut. Mil. gl. 3, 1, 12: ne quis ··· Nostro consilio venator assit cum auritis plagis, etc.; df. — vēnātōrius, 3: hørende til Jagten; - ∾ galea, Nep. Dat. 3; ∾ culter, Suet.; ∾ instrumentum, Plin. Ep. 3, 19.

vēnātrix, īcis, fem. af venator: Jægerinde, Virg. Aen. 1, 319; — b) oftere som adj.; - ∾ dea, (d. e. Diana), Ovid.; heder ogs. ∾ puella, Juvenal. 13, 80; ∾ canis, Martial. 11, 69. — *vēnātūra, ae, f.: Jagten; - df. „fig."; Viden' tu illam oculis venaturam facere atque aucupium auribus? Plaut. Mil. gl. 4, 1, 43; o. — vēnātus, us, m.: Jagten; - labor in venatu, sudor, cursus, etc., Cic. Tusc. 5, 34; cf. Virg. Aen. 7, 747; men id. ibd. 9, 605: Venatu invigilant pueri (f. venatui); - ogs. in pl., Ovid. Met. 4, 302, oftere; — II) „overf.": Fiskeri; - in venatu meo, (da jeg fiskede), Plaut. Rud. 4, 3, 31; — [venor].

*vendax, ācis, adj.: kjøbelysten; - patrem familias vendacem, non emacem, esse oportet, Cato; o. — vendĭbĭlis, e: let at sælge, som let gaaer af; - ∾ via, vid. Cic. Agr. 2, 14; ∾ merx, Plin., fundus, Hor. Ep. 1, 17, 47; - compar., ∾ ager, Varro; — II) „fig.": antagelig, behagelig, yndet; - nam ut sint illa vendibiliora, haec uberiora certe sunt, vid. Cic. Fin. 1, 4; men ∾ orator o. oratio, (som vinder Folkets Bifald, som gjerne høres af Folket); vid. Cic. Brut. 47, o. id. Lael. 25; ogs. m. tilføiet dat. populo, id. Brut. 76; - men vendibilis puella, Ovid. Am. 3, 12, 10; — df. fild. adv. vendĭbĭlĭter, Hieronym.; — [vendo]. — vendĭco, are, s. und. vindico ab in.

*vendĭtārĭus, 3: til Salg el. tilfals; - ∾ lingua, Plaut. Stich. 1, 3, 103; — vendĭtātio, onis, f.; oprdl.: Udbyden til Salg; df. „fig.": Udbasunen el. Praleri; - quae sine venditatione et sine populo teste fiunt, Cic. Tusc. 2, 26; ligel. ∾ quaedam et ostentatio, vid. id. Lael. 23; men ∾ portentosa scientiae, Plin. 29, 8; o. — vendĭtātor, ōris, m.: som udbyder til Salg; df. „fig.": en Praler; men Tac. Hist. 1, 49, med Negation: famae nec incuriosus, nec venditator; — [vendito]. — vendĭtio, onis, f., [vendo]; I) „egenl.": Sælgen el. Salg; - venditio alienatio est et rei suae, jurisque in ea sui in alium translatio, Senec. Benef. 5, 10; men Cic. R. Am. 38: si sublata sit venditio bonorum, etc.; ogs. in pl., id. ibd. 44: quam ad diem proscriptiones venditionesque fiant; — II) „overf.": den kjøbte Gjenstand; - antequam venditio transferatur, Digest.; — not.: venditiones, s. locationes censorum, vid. Fest. p. 376, (Müll.).

vendĭto, avi, atum, 1, v. a., intens. af vendo: bliver ved at byde tilfals, vil gjerne sælge; ogs. handler el. driver Handel dermed; - ∾ Tusculanum, Cic. Att. 1, 14; ∾ piscinas grandi aere, (sælge dem for store Summer), Colum.; ∾ olus, Plin.; quae ipsa sese venditat, (giver sig til Pris), Plaut. Mil. gl. 2, 3, 41; - ∾ peritissime et callidissime decreta praetoris, Cic. Verr. 2, 54; cf. id. ibd. 4, 59; — II) „overf.": at udraabe el. lovprise el. anbefale; - ∾ suam operam, (gjøre sig til deraf), Liv. 44, 25; ∾ se alicui, (indsmigre sig hos nogen), Cic. Att. 8, 16; cf. Vell. 2, 63 fin.; ogs. ∾ se plebi, Liv. 3, 35; men ∾ ingenium, (prale dermed), auct. ad Her. 2, 30; men Cic. Att. 1, 16: valde te venditavi, (har rost dig meget). — vendĭtor, ōris, m., [vendo]: en Sælger; - ut ne quid omnino, quod venditor novit, emptor ignoret, Cic. Off. 3, 12; alieno tempore venditoris, Varro; df. — vendĭtrix, īcis, f.: Sælgerske, Digest. — vendĭtus, 3, partic. af flgd.

vendo, dĭdi, dĭtum, 3, v. a., [ctr. f. venum do, venundo]; I) „egenl.": sælger; - vendo meum non pluris, quam ceteri, fortasse etiam minoris, Cic. Off. 3, 12; quam optime vendere, id. ibd.; male vendere, opp. recte vendere, id. Verr. 3, 98; XX talentis unam orationem Isocrates vendidit, Plin. 7, 31; men quae (judicia) ex empto et vendito aut conducto aut locato contra fidem fiunt, Cic. N. D. 3, 30; constat negotiatio ex empto ac vendito, Senec.; - men ∾ decumas, Cic. Verr. 3, 53, praedia, id. ibd. 1, 54, (efter nogle f. locare, s. venditio, not.); — II) „overf."; A) for Penge at give til Pris el. forraade el. sælge; - vid. Cic. Pis. 34; ligel. Virg. Aen. 6, 621: Vendidit hic auro patriam; ligel. ∾ animam lucro, Pers.; cf. id. 1, 122; men ∾ verba reis, Martial.; cf. Juve-

nal. 10, 78; — B) giør gieldende, anbefaler el. lovpriser el. befordrer; - Ligarianam praeclare vendidisti, Cic. Att. 13, 12; cf. Hor. Ep. 2, 1, 75; men Juvenal. 7, 135: purpura vendit Causidicum, (anbefaler ham, giør ham ansect).

Vĕnĕdi, orum, m.: Venderne, nordgermanisk Folk, Plin. 4, 21; - hede ogs. Veneti, Tac. Germ. 46. — vĕnēfĭca, ae, f. und. veneficus. — vĕnēfĭcĭum, i, n.; I) „alm.": Giftblanderi, Forgiftelse; - qui inter sicarios et de veneficiis accusant, Cic. R. Am. 32; amuleta veneficiorum (derimod), Plin.; quaestio veneficii (f. de veneficio), Liv. 39, 41; cf. id. 8, 18; — II) „bes.": Tilberedelsen af en Trylledrik, Fortryllelse el. Forhexelse; - idque veneficiis et cautionibus Titiniae factum esse, Cic. Brut. 60; cf. Ovid. Her. 6, 150; ligel. fruges alienas pellicere veneficiis, Plin. 18, 8; af — vĕnēfĭcus, 3, [venenum, facio]: forgiftende, fortryllende, verba, Ovid., artes, Plin.; ∾ aspectus hominum, vid. id. 28, 6; — b) df. subst., veneficus, i, m., venefica, ae, f.: Giftblander, Giftblanderske; - vid. Cic. Catil. 2, 4, o. Ovid. Her. 6, 19; ogs. som Skældsord; vid. Cic. Phil. 13, 11, o. Ter. Eun. 5, 1, 9.

vĕnēnārĭus, 3, [venenum]: hørende til Gift, calix, (et Giftbæger), Tertull.; — b) subst., venenarius, i, m.: en Giftblander, Suet. Ner. 33, Petron. Sat. 39. — vĕnēnātus, 3, partic. o. adj. af veneno. — vĕnēnĭfer, a, um, [venenum, fero]: som har el. indeholder Gift, palatum, Ovid. Met. 3, 85.

*vĕnēno, avi, atum, 1, v. a.; I) forgifter; A) „egenl."; - Ut spatium coeli ··· venenet (Avernus), Lucr. 6, 820; venenatum telum, Cic.; venenata sagitta, Hor.; ∾ caro, Cic.; — B) „fig."; - non odio obscuro morsuque venenat, (krænker ikke dermed), Hor. Ep. 1, 14, 38; — II) væder med Farve, farver; - quos (tapetes) concha purpura imbuens venenavit, Matius (poëta) ap. Gell. 20, 9; quod venenato operitur, Massur. Sabin. ibd. 10, 15; — III) partic. venenātus, 3, ogs. som adj.: fuld af Gift, giftig; A) „egenl."; - ∾ colubrae, Lucr.; ∾ dentes, Ovid. Her. 12, 95; - compar., nihil est usquam venenatius, quam etc., Plin. 32, 12; superl., ∾ vipera, Tertull.; — B) „fig."; a) „overf.": fortryllet, forhexet, virga, Ovid. Met. 14, 413; — b) „ment."; - Nulla venenato littera mixta joco est, (krænkende, saarende), Ovid. Trist. 2, 566; o. — vĕnēnōsus, 3: fuld af Gift, giftig, herba, Augustin.; — [af flgd.].

vĕnēnum, i, n.; oprdl. ligesom φάρμακον: enhver paa Legemerne stærkt indvirkende, navnl. flydende Substants; - qui venenum dicit, adjicere debet, utrum malum, an bonum; nam et medicamenta venena sunt, etc., Digest.; - dog i denne Bem. alene forældet; saal. ∾ malum (facere), af en gammel Lovformular ap. Cic. Cluent. 54; cf. Sall. Catil. 11: quasi venenis malis etc.; — II) df. „bes." (o. classisk), ligesom φάρμακον; A) som skadelig; 1) Giftdrik el. Forgift el. Gift; - ipsius veneni quae fingitur ratio? etc., Cic. Coel. 24; cf. id. Cluent. 60 o. 61; - veneno aliquem tollere, id.; venenum alicui praebere, infundere, id.; venenum sumere, Nep.; ∾ coquere, Liv., spargere, Cic.; cf. Hor. Od. 1, 37, 28, oftere, o. A.; — b) „fig.": Ulykke, Fordærvelse; - discordia ordinum est venenum urbis hujus, Liv. 3, 67; m. Lune ogs. om en giftig Tale, Hor. Sat. 1, 7, in.; ligel. om et slet Digt, Catull. 44 o. 77; — 2) Trylledrik el. Tryllemiddel; - ∾ dira Medeae, Hor.; ligel. ∾ Colcha el. Colchica, id.; cf. Cic. Orat. 37, Ovid. Met. 14, 55 o. 403; men quodam quasi veneno etc., Cic. Off. 3, 19; — b) „fig."; - Intactos isto ··· veneno, (i. e. amore), Propert. 2, 9, 19; ligel. ∾ blandum, Sil.; — B) som uskadelig, (men alene poet."); 1) Farvestof, Farve, Sminke; - Alba neque Assyrio fucatur lana veneno, Virg. Ge. 2, 465; cf. Hor. Ep. 2, 1, 207, o. Ovid. Rem. 351; — 2) et Lægemiddel; - et infuso facies solidata veneno est, Lucan. 3, 691.

vēnĕo (vaeneo), īvi el. ĭi, ĭtum, 4, (pass. venear, Plaut. frgm. ap. Diomed., veneatur, Titinn. ibd., fut. venibunt, s. nedenf.), v. n., [venum, eo]: ligesom at gaae til Salg, d. e. at blive solgt; - Auctio fiet··· Venibunt servi, etc., Plaut. Men. 5, 9, 95; men Cic. Verr. 3, 39: cogis eos plus lucri addere, quam quanti venierant (decumae), quum magno venissent; cf. Hor. Sat. 2, 2, 25: quia veneat auro Rara avis; men Quintil. 12, 1, 43: respondit, a cive se spoliari malle, quam ab hoste venire; men veniturum (servum sapientem: at han vil blive solgt), Senec. Const. Sap. 3.

vĕnĕrābĭlis, e, [veneror]: ærværdig, æret; - ∾ vir miraculo litterarum ··· venerabilior etc., Liv. 1, 7; men venerabilior Lare dives, Hor. Sat. 2, 5, 14; men ∾ donum etc., vid. Virg. Aen. 6, 408; — II) act.: ærefrygtsfuld, ærbødig; - ∾ senatus in deum, Val. Max.; ∾ verba erga deos, id.; df. — vĕnĕrābĭlĭter, adv.: med Ærbødighed el. Ærefrygt, Macrob. Sat. 7, 11, Val. Max. — vĕnĕrābundus, 3, [veneror]: fuld af Ærefrygt; - venerabundi templum iniere, Liv. 5, 22; cf. ibd. 41, ogs. Suet. Calig. 5. — vĕnĕrandus, 3, partic. o. adj. af veneror. — vĕnĕranter, adv., [veneror]: med Ærefrygt el. Tilbedelse, Tertull.

vĕnĕrārĭus, 3, [1. Venus]: hørende til Elskov; - venerariae res: Elskovshandeler, Petron. Sat. 61. — *vĕnĕrātĭo, onis, f.: Ærbødighed, Ærefrygt; - habet enim venerationem justam, quicquid excellit, Cic. N. D. 1, 17; ∾ solis et lunae, (deres Dyrkelse), Plin.; in venerationem tui theatra consurgunt, Plin. Pan. 54; — II) „overf." o. objectivt: Ærværdighed; - amici Alexandri ejus virtutis et venerationis erant, ut etc., Justin. 13, 1; ogs. kan hidføres Tac. Hist. 4, 65: quo venerationis plus inesset etc.; o. — vĕnĕrātor, ōris, m.: som beviser (nogen) sin Ærefrygt, en ydmyg Client; - Ille domus vestrae primis venerator ab annis, Ovid. Pont. 2, 2, in.; ∾ deorum, Arnob.; — [veneror]. — vĕnĕrĕus (o. -ius), 3, s. und. 1. Venus. — Vĕnĕrĭvăgus, 3, [1. Venus]: udsvævende i Elskov, Varr. ap. Non.

vĕnĕro, are: activ Biform af flgd., Plaut. Truc. 2, 5, 23, o. id. Bacch. 2, 1, 4; — II) „poet." heder ogs. partic. vĕnĕrātus, 3, m. passiv Bem.: tilbedet, æret, Hor. Sat. 2, 2, 124, o. Virg. Aen. 3, 460. — vĕnĕror, atus sum, 1, v. depon. a.: beviser min Ærefrygt derimod, ærer el. dyrker; - ∾ deos omnes auguste sancteque, Cic. N. D. 3, 21; men ∾ simulacrum (Herculis) in precibus etc., id. Verr. 4, 43; men ∾ (deam) Farre pio etc., (offre), Virg. Aen. 5, 745; ∾ templa dei, id. ibd. 3, 84; ∾ aliquem ut deum, Cic., lapidem pro deo, id.; men id. Agr. 2, 35: (majores nostros) in deorum immortalium numero venerandos a nobis etc.; - Te ··· venerantur (Sygambri: hylde dig), Hor. Od. 4, 14, 51; ∾ regem (Persarum), quod προςκυνεῖν illi vocant, Nep. Con. 3; men ∾ aliquem manu, vid. Tac. Ann. 16, 4, o. Suet. Claud. 12; ∾ memoriam alicujus, Tac. Agr. 46; ∾ amicos, Ovid.; Quod quis ··· probat et veneratur, Hor. Ep. 2, 1, 263; cf. id. ibd. 2, 2, 107; — II) „overf.": med Ærefrygt at bede derom, m. flgd. ut, Plaut. Rud. 1, 4, 37, oftere; ligel. i en gammel Bønformular, Liv. 8, 9; men multa deos venerati contra salutem ejus, vid. Caecin. ap. Cic. Fam. 6, 7; cf. Hor. Sat. 2, 6, 8, o. Propert. 2, 16, 33; — III) partic. vĕnĕrandus, 3, ogs. som adj.: ærværdig el. ærefrygtbydende; - virga venerande potenti (til Mercurius), Ovid. Fast. 5, 447; cf. Virg. Aen. 9, 276; ogs. c. gen., Sil. 16, 249; - ogs. in superl., Paul. Nol. o. Inscriptt.

1. Vĕnĕti, orum, m.: Folk i Gall. Tog., i d. nuv. Venetianske, Mela 2, 4, Plin. 3, 33, Liv. 1, 1,

o. A.; — B) df. 1) Vĕnĕtus, 3: venetiſk, terrae, Martial., Eridanus, Propert.; — bb) df. (rimel. af Havets Farve, navnl. paa den venetianſke Kyſt); a) ſøfarvet, blaalig, color, Veget., cucullus, Juvenal.; ∾ lutum, Martial.; — b) df. ∾ factio: det blaaklædte el. blaa Parti iblandt Kapkiørerne, Suet., Martial.; ſ. ogſ. und. factio; — β) df. atter Vĕnĕtiāni, orum, m.: Tilhængere af den blaa Faction, de Blaa, Capitolin.; — 2) Venetus lacus: en Del af Bodenſøen, Mela 3, 2; — 3) Venetia, ae, f.: Veneternes Land el. d. Venetianſke, Plin. 3, 22, Liv. 39, 22, oftere, Vell., o. A. — 2. Vĕnĕti, orum, m.: Folk i Gall. Lugd., hvor nu Vannes, Plin. 4, 32, Caes. B. G. 2, 34, oftere, Flor. 3, 10; — B) df. 1) Venetia, ae, f.: Veneternes Land, Caes. B. G. 3, 9; — 2) Vĕnĕticus, 3: hørende til Veneterne, insulae, Plin. 4, 33, bellum, Caes. l. c. 3, 18. — 3. Vĕnĕti, orum, m.: nordgermaniſk Folk, ſ. und. Venedi. — Vĕnĕtia, ae, f., ſ. und. 1.Veneti, o. und. 2.Veneti. — Vĕnĕtiāni, orum, m., ſ. und. 1.Veneti. — Vĕnĕticus, 3, ſ. und. 2.Veneti. — Venetus, 3, ſ. und. 1.Veneti.

vĕnia, ae, f., [rimel. af venio, ligeſom Imødekommen]; I) „alm.": Villighed, Velvillie, Godhed el. Naade; – ſaal. i Bønformularer: ab Jove O. M. celerisque dis pacem et veniam peto etc., Cic. Rab. perd. 2; cf. Liv. 8, 9: vos precor, veneror, veniam peto feroque, ubi etc.; – oftere i Forbindelſen: veniam dare alicui, ut etc., (indrømme el. bevilge), Cic. Arch. 2, o. id. d. Or. 1, 6; cf. Liv. praef.: datur haec venia antiquitati, ut etc.; – ogſ. ud. flgd. ut; da veniam hanc mihi, reduc illam, Ter.; cf. Virg. Aen. 4, 435; men dedi veniam homini impudenter petenti, (jeg indrømmede hans uforſkammede Forlangende), Cic. Att. 5, 21; cf. Liv. 26, 17; — b) undſkyldende ſiges bona venia el. cum bona venia, omtr. vort: med gunſtig Tilladelſe, med Overbærelſe el. Velvillie; – vid. Cic. R. Am. 4, id. d. Or. 1, 15 o. 57, oftere; ligel. Liv. 29, 1: cum bona venia se auditurum etc.; men id. 7, 41: oravit etiam bona venia Quirites, ne quis etc., (bad dem derom, ſom om en Tieneſte); men Plin. 28, 7: veniam quoque a deis spei alicujus audacioris petimus in sinum spuendo; — II) „beſ.": Eftergivelſe el. Tilgivelſe af en Brøde; – venia est poenae meritae remissio, Senec. Clem. 2, 7; ligel. impetrare veniam errati, Cic. Lig. 1; cf. id. Phil. 8, 11, o. Liv. 37, 45; men Ovid. Met. 6, 32: veniamque tuis, temeraria, dictis Supplice voce roga; cf. Hor. Sat. 1, 3, 75, o. id. Ep. 2, 1, 78.

*vĕniābĭlis, e: tilgivelig, Prudent., Sidon.; o. — vĕniālis, e; I) naadig, mild, pax, Ammian.; — II) tilgivelig, Macrob., Sidon.; — [venia]. — venicula, ae, f. und. venucula. — 1. vĕnīlia unda est, quae ad litus venit, Varr. ap. Augustin. — 2. Vĕnīlia, ae, f.: Navnet paa flere Havnympher; df. navnl. I) Moderen til Turnus, Virg. Aen. 10, 76; — II) Gemalinde af Guden Janus, Ovid. Met. 14, 334.

vĕnio, vēni, ventum, 4, (fut. venibo, Pompon. ap. Non.), v. n.: kommer; I) „egenl."; – ante adesse (hostem), quam quisquam venturum esse suspicari queat, etc., Cic. d. Rep. 2, 3; ut veni ad urbem, etc., id. Fam. 9, 12; cupio te ad me venire, id.; in Tusculanum veniendi (spatium si mihi fuerit), id.; ∾ in Cariam ex India, Plaut., sexto die Delum Athenis, Cic.; men „poet.": ∾ Italiam (ſ. in Italiam), Virg. Aen. 1, 2; cf. id. ibd. 2, 743; Vin' ad te ad coenam veniam? Plaut. Stich. 3, 2, 30; Neque edepol ego te derisum venio, neque derideo, id. Aul. 2, 2, 46; cf. Cic. Verr. 2, 50; – „poet." ogſ. c. infin., vid. Virg. Aen. 1, 528; ligel. Parasitus modo venerat aurum petere, Plaut. Bacch. 4, 3, 18; – ogſ. m. Tingsſubjecter: Denique in os salsi venit humor saepe saporis, Quum etc., Lucr. 4, 223; cf. id. ibd. 281 o. 892; quae veniunt sub aspectum, Cic., in conspectum, Caes.; muliebris vox mihi ad aures venit, Plaut.; dum tibi litterae meae veniant, Cic. Fam. 11, 24; cf. id. Caecin. 26; men „poet.": Hic segetes, illic veniunt felicius uvae, Virg. Ge. 1, 54; cf. id. ibd. 2, 11; – endel. impers.: Lilybaeum venitur, etc., Cic. Verr. 5, 54; veniri ad se existimantes, Caes. B. G. 7, 70; ubi eo ventum est, id. ibd. 1, 43; cf. id. ibd. 2, 11, oftere; ligel. Ovid. Fast. 3, 651: Ventum erat ad ripas; inerant vestigia ripis, etc.; — II) „fig."; A) „alm."; – ut jam a principio videndum sit, quemadmodum velis venire ad extremum, Cic. Orat. 59; – navnl. ogſ. om Overgange i Foredraget; ut jam a fabulis ad facta veniamus, id. d. Rep. 2, 2; cf. id. R. Am. 16; ligel. venio ad recentiores litteras (tuas: kommer til at ſvare derpaa), id. Att. 14, 19; ligel. venio nunc ad istius ... morbum et insaniam, (kommer til at omtale el. afhandle dem), id. Verr. 4, in.; – ogſ. om Foreſtillingerne; non omne argentum undique venit, Quintil.; prava ex falsis opinionibus veniunt, id.; si quid in mentem veniet, Cic.; cf. id. Att. 1, 12: si etc., quod in buccam venerit, scribito; – fremdeles venire contra aliquem, el. contra rem alicujus, odl., (optræde ſom nogens Modſtander), vid. Cic. Phil. 2, 2, o. id. Att. 1, 1; – endel. om Tiden; ubi ea dies ... venit, Caes.; ∾ dies victoriae, id.; non sumus omnino sine cura venientis anni, Cic. Qu. Fr. 3, 4; cf. veniens in aevum, etc., Hor. Od. 3, 5, 16; men om Følgen i en Række, vid. Ovid. Fast. 4, 51: Venit Aventinus post hos, etc.; — B) „beſ."; ∾ in aliquid: komme i et Forhold, geraade i en Tilſtand, odl.; – ∾ in amicitiam alicui, Caes. B. G. 6, 5; men ∾ in contemptionem hostibus, id. 3, 17; men id. ibd. 1, 31: si etc., summum in cruciatum se venturos; cf. Cic. R. Am. 17; ne in odium veniam, id.; ∾ in sermonem alicujus, (faae nogen i Tale), id. Att. 14, 1; men id. Fam. 3, 5: quum etc., veni in eum sermonem, ut dicerem, (kom paa den Tale); – nonnullam in spem veneram, posse etc., id. d. Or. 2, 54; men Caes. B. G. 1, 18: ∾ summam in spem regni obtinendi; — b) ligel. ofte om Begreber; – ∾ in consuetudinem, (blive til en Skik), Cic. Caecin. 2; cf. id. Off. 2, 15: ∾ in consuetudinem proverbii, (blive til Ordſprog); men m. Subjectsſætning: venit jam in contentionem, utrum sit probabilius, etc., id. Divin. 2, 63; – ∾ in cognitionem senatus aut principis, (blive Gjenſtand derfor), Quintil.; men id. 3, 6, 44, absol.: quae aut in controversiam, aut in contentionem veniant; men Cic. Quint. 2: non eo dico, quo mihi veniat in dubium tua fides et constantia; cf. id. d. Rep. 1, 40: Tarquinii nomen huic populo in odium venisse etc.; ſ. ogſ. id. R. Am. 6.

vēno, are: Biform af flgd., hvſ. Enn. ap. Non. in pass.: teneor consepta, undique venor. — vēnor, atus sum, 1, v. depon. n. o. a.; I) neutr.; – qui venari solent, (ſom ſyſſelſætte ſig med Jagten), Cic. Fam. 2, 11; Venatum ... In nemus ire parant, Virg. Aen. 4, 117; canum alacritas in venando, Cic.; men ſom Ordſprog: Stultitia est ... venatum ducere invitas canes, Plaut. Stich. 1, 2, 82; — II) act.; A) „egenl."; – ∾ leporem ... damas, Virg. Ge. 3, 410; conchae hiantes venantur cibum, Plin.; — B) „fig.": at giøre Jagt derpaa, at ſtræbe derefter, (oftest „poet."); – ∾ suffragia ventosae plebis, Hor. Ep. 1, 19, 37; cf. id. ibd. 1, 1, 78; ∾ viros oculis, Phaedr.; ∾ amicam, Ovid., amores, id.; men auct. ad Her. 4, 3: qua in re laudem modestiae venentur, etc. — vēnōsus, 3, [vena]: fuld af Aarer; – ∾ renes, Cels.; ∾ radices, Plin.; ∾ smaragdi, id.; men compar., ∾ intybum sativum, id. 20, 29; — b) „poet." heder Pers. 1, 76: ∾ liber Atti, d. e. tør el. maver, (egenl. med udſtaaende Aarer, ligeſom hos den Skindmagre).

venter, tris, m., [rimel. d. digammerede ἔντερον:

Indvoldene]; I) „egenl."; A) „alm.": Bugen el. Underlivet; - ~ inflatur faba, Cic.; ~ increscit, Plin.; ~ obesissimus, id.; — B) „bes." ogs. 1) Maven med Hensyn paa dens Trang til Næring el. til dens Graadighed, osv.; - ventrem datis voluptatibus frui, Liv. 2, 32; men comisk: ventri operam dare, Plaut.; cf. Hor. Ep. I, 15, 32, Pers. Prol. 11, ogs. Nep. Att. 14; ligel. comisk: vivite ventres! etc., Lucil. ap. Non.; — 2) Indvoldene el. Tarmene, Colum., Plin.; — II) „overf."; A) Moderslivet; - homines in ventre necandos etc., Juvenal. 6, 596; — b) df. ogs. Livsfrugten; - ignorans, nurum ventrem ferre, etc., Liv. 1, 34; cf. Ovid. Met. 11, 311, o. Hor. Epod. 17, 50; ligel. om Dyrene, ventrem ferre: at være drægtig, Varro, Colum.; — B) bugformet Gestalt el. Runding; - ~ lagenae, Juvenal.; talus ventre eminens concavo, Plin.; ~ parietis, Digest.; ~ aquaeductus, Vitruv.; „poet." ogs. om Væxterne: tumidoque cucurbita ventre, Propert. 4, 2, 43; cf. Virg. Ge. 4, 122.

Ventĭdius, a: romersk Slægts- og Personsnavn; - saal. P. Ventidius Bassus, der i Borgerkrigen forbandt sig med Antonius; vid. Cic. Phil. 12, 8, oftere, Gell. 15, 4, o. A.; — B) df. Ventīdiānus, 3, rumores, Cic. frgm. ap. Non. — ventĭgĕnus, 3, [ventus, gigno]: som frembringer Vinde, crateres (Aetnae), Lucr. 6, 701. — *ventĭlābrum, i, n.: Værktøi el. Skovl til Kornets Kastning el. Veiring, Colum. 2, 10, Prudent.; — ventĭlābundus, 3: som kaster sig hid og did, Varr. ap. Non., inc., (al. vertilabundus); — ventĭlātĭo, onis, f.: Udluftning; - ~ uvarum, Plin. 23, 6; o. — ventĭlātor, ōris, m.: som kaster el. veirer Kornet, Colum. 2, 10; — II) „overf.": en Taskenspiller, Quintil. 10, 7, 11; — [flgd.].

ventĭlo, avi, atum, 1, v. a., [ventulus]: svinger el. tumler el. kaster i Luften; - ~ facem, Propert.; ~ arma, Martial.; hvs. ogs. absol.: aliud est pugnare, aliud ventilare (sc. arma), Senec. Excerpt. Contr. 3, praef.; cf. Senec. Ep. 117; men „poet.": populeas ventilat aura comas, Ovid. Am. 1, 7, 54; ~ incendia (flatus), Sil.; ogs. ~ frigus, Martial. 3, 82; men Suet. Aug. 82, absol.: aliquo ventilante, etc.; - ogs. „medial"; alio atque alio positu ventilari, (kaste sig til alle Sider, ligge urolig), Senec. Tranqu. 2; — b) „bes." i Oekonomien om Kornets og andre Frugters Kastning el. Luftning, odl., Varro, Colum., Plin. 18, 73 o. 75; — II) „fig.": sætter i Bevægelse el. oprører; - cujus lingua, quasi flabello seditionis, illa tum est egentium concio ventilata, Cic. Flacc. 23; — b) ogs. at ryste el. ængste; - ~ vitas insontium accitis manibus, (ved at mane Aander), Cod. Just.

*ventĭo, onis, f.: Kommen el. at komme; - quid tibi huc ventio est? Plaut. Truc. 2, 7, 61; — ventĭto, are, v. intens. n.: pleier at komme, kommer ofte, besøger; - multum ad eos mercatores ventitant, Caes. B. G. 4, 3; cf. id. ibd. 5, 27, Cic. Leg. 1, 4; ligel. ~ in castra, Caes.; ~ domum alicujus, Cic.; men Catull. 8, 4: Quum ventitabas, quo puella ducebat; o. — vento, are, v. intens. n.: = frgd.; - quum illo vento, video etc., Varr. ap. Non.; — [venio].

*ventōse, adv.: ligesom af el. med Vind; - ~ tumentes pulvilli, Appul.; o. — ventōsĭtas, atis, f.: Opblæsthed, Vinde; - ~ ventris, Coel. Aur.; - ogs. ethisk: Vindighed, Forfængelighed, Fulgent.; af — ventōsus, 3, [ventus]; 1) „egenl.": fuld af Vind, vindig, folles, Virg. Aen. 8, 449, speluncae, Lucr., Alpes, Ovid., dies, Quintil., auctumnus, Plin.; - ~ alae (amoris), Propert.; cf. Virg. Aen. 12, 848; „poet." ogs. ~ concha, (d. e. Tubaen), Lucan.; ~ cucurbita, (til Kopsætning), Juvenal.; - compar., ~ Germania, Tac.; superl., ~ regio, Liv.; — II) „fig."; A) „overf.": rask el. hurtig som Vinden, („poet."); - ~ equi, Ovid. Fast. 4, 392; ~ mens cervorum, vid. Lucr. 3, 300; — B) „ment." o. ethisk; 1) let el. foranderlig, ubestandig, vindig; - Lepidus, homo ventosissimus, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 9; Tu levis es, multoque tuis ventosior alis (til Amor), Ovid. Am. 2, 9, 49; ~ plebs, Hor.; ~ ingenium, Liv.; cf. Cic. Phil. 11, 7: imperium extraordinarium ventosum est, etc.; — 2) vindig, d. e. opblæst el. forfængelig; - ~ et superbiens natio, Plin. Pan. 31; men ~ gloria, vid. Virg. Aen. 11, 708, o. Hor. Ep. 2, 1, 177; - ~ et enormis loquacitas (svulstig el. vindig), Petron. Sat. 2.

ventrālis, e, [venter]: hørende til Bugen, humor, Macrob.; — II) subst., ventrale, is, n., (sc. cingulum): Mavebælte, Plin., Digest. — ventrĭcŏla, ae, m., [venter, colo]: som pleier Bugen, Augustin. — *ventrĭcŭlātĭo, onis, f.: Bugvrid, Coel. Aur.; o. — ventrĭcŭlōsus, 3: hørende til Bugen el. til Maven; - ~ passio: Bugvrid, Mavepine, Coel. Aur.; af — ventrĭcŭlus, i, m., demin., [venter]: Bugen el. Underlivet, Juvenal. 3, 97; — II) df. „overf."; A) Maven el. Mavepiben, Cels., Plin. 11, 78; — B) ~ cordis: Hjertekammeret, Cic. N. D. 2, 55. — ventrĭfĭcātĭo, onis, f., [venter, facio]: at blive tykmavet, Coel. Aur. — ventrĭflŭus, 3, [venter, fluo]: afførende, medicamenta, Coel. Aur. — ventrĭlŏquus, 3, [venter, loquor]: Bugtaler, Tertull., Hieronym. — ventrĭōsus, 3, [venter]: med tyk Mave; - ~ homo, Plaut.; - ligel. ventrŭōsus, 3, men „overf.": ~ dolia et patula, Plin. 14, 27. — ventrŭōsus, 3, s. und. frgd.

ventŭlus, i, demin.: lidt Vind, en Smule Vind; (forel. Ord); - Cape hoc flabellum, et ventulum huic sic facito, dum etc., Ter. Eun. 3, 5, 47; cf. Plaut. Curc. 2, 3, 37, oftere; af — ventus, i, m.: Vind, Blæst; - (aër) effluens huc et illuc ventos efficit, Cic. N. D. 2, 39; cf. Vitruv. 1, 6: ventus est aëris fluens unda cum incerta motus redundantia, etc.; men ventorum vi agitari atque turbari (mare), vid. Cic. Cluent. 49; cf. Hor. Od. 1, 9, 10: ventos ... Deproeliantes etc.; men Ventus ab occasu grandine mistus erit, vid. Ovid. Fast. 4, 626; ~ secundus: god Vind, Medbør; opp. ~ adversus: Modvind, (s. secundus o. adversus); ~ Africus, Cic., Atabulus, Quintil., Corus, Caes.; septentriones venti, Cic. Att. 9, 6; ~ turbo, Plaut.; — b) som Ordsprog mærkes: in vento et aqua scribere, (om en spildt Umage), Catull. 70; ligel. profundere verba ventis, (spilde sin Tale), Lucr.; ligel. dare verba in ventos, Ovid.; men id. Her. 2, 25: dare verba ventis, (ikke holde sit Ord); men vento vivere, (leve af Luften), Cod. Just.; - ventis remis, (af alle Kræfter, s. und. remus); — B) „bes.": Vind i Legemet, Colum. 6, 30; — II) „fig."; A) „overf." o. „poet."; ~ textilis: let el. fint Stof, poëta ap. Petron. Sat. 55; — B) „ment.": Vinden, som Billede paa Tingenes (heldige el. uheldige) Gang, paa Menneskenes Bifald el. Mishag, odl.; - quicumque venti erunt, ars certe nostra non aberit, Cic. Fam. 12, 25; cujus (Caesaris) venti nunc valde sunt secundi, id. Att. 2, 1; cf. Hor. Ep. 2, 1, 102; men vento aliquo in optimum quemque excitato, Cic. Sull. 14; cf. id. Cluent. 28: omnes rumorum et concionum ventos colligere; men ventum quendam popularem esse quaesitum, etc., id. ibd. 47.

vēnūcŭla, (venuncula, vennucula), ae, f.: etslags Vindrue til Nedlægning, Hor. Sat. 2, 4, 71, Colum.; ogs. venicula, ae, Plin. 14, 4. — venŭla, ae, f., demin. af vena: liden Aare el. Blodaare, Cels.; — II) „alleg.": qui tenui venula per calculos fluunt (oratores), Quintil. 12, 10, 25.

vēnum, i, s. und. 2.venus. — vēnundo, dĕdi, dătum, 1, v. a., [2.venus, do, ligesom det deraf contraherede vendo]: sælger (navnl. Fangerne som Sla-

ver); – puberes interfecti, alii omnes venundati, Sall. Jug. 91; ligel. ∾ captivos, Suet., Tac., o. A.; men Tac. Ann. 11, 22, lignelsesvis: donec sententiâ Dolabellae velut venundaretur (quaestura).

1. Vĕnus, ĕris, f., [efter Cic.: quia venit ad omnes]: Elskovsgudinden, Grækernes Ἀφροδίτη; – vid. Cic. N. D. 3, 23, id. Verr. 4, 60, ogs. id. Fam. 1,9; ligel. Lucr. 1, in., hvor hun heder: hominum divumque voluptas; s. ogs. Hor. Od. 1, 30, in., oftere, o. A.; ogs. in plur., vid. Catull. 3, in.; – Veneris filius, Ovid. Met. 1, 463, (i. e. Cupido); men Virg. Aen. 1, 325, om Æneas; m. Lune heder Julius Cæsar: Venere prognatus, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 15; Veneris mensis (f. Aprilis), Ovid. Fast. 4, 61; cf. id. Met. 4, 538; — II) „fig."; A) Elskov el. Kiærlighed, navnl. med Hensyn paa Kiønnet; df. ogs. (decent) f. Omgang med Kiønnet; – Sine Cerere et Libero friget Venus, Ter. Eun. 4, 5, 6; s. ogs. Virg. Ge. 3, 97, Ovid. Met. 10, 80 o. 434, oftere, o. A.; sera juvenum Venus, Tac. Germ. 20; Veneris damnosa voluptas, Ovid. Pont. 1, 10, 33; — b) df. „metonym.": den elskede Gienstand el. Pige, Virg. Ecl. 3, 68, Hor. Od. 1, 27, 14, o. id. ibd. 1, 33, 13; s. ogs. Lucr. 4, 1178, (hvor Veneres f. Glædespiger); — B) Ynde el. Gratie, navnl. den personlige, som Veltalenhedens og Kunstens; – Quo fugit Venus? heu quove color? etc., Hor. Od. 4, 13, 17; cf. id. Ep. 1, 6, 38: Suadela Venusque etc.; s. ogs. id. A. P. 42 o. 320; ligel. Quintil. 6, 3, 18: venustum esse, quod cum gratia quadam et venere dicatur; cf. id. 10, 1, 100; ligel. Plin. 35, 36: deesse iis (picturis) unam illam suam venerem etc.; – ogs. in pl.: Amoenitates omnium venerum atque venustatum affero, vid. Plaut. Stich. 2, 1, 5; Isocrates ··· omnes dicendi veneres sectatus est, Quintil. 10, 1, 79; — C) Venusstiernen el. Planeten Venus; – vid. Cic. N. D. 2, 20, o. id. d. Rep. 6, 17 flgd.; — D) Venuskastet, det lykkeligste Kast i Terningspillet, naar neml. hver Terning ovenpaa viser et forskielligt Tal, Propert. 4, 8, 45, August. ap. Suet. Aug. 71; — III) df. A) adj. Vĕnĕrĕus, o. Vĕnĕrius, 3: hørende til el. benævnt efter Gudinden Venus, sacerdos, Plaut., antistita, id.; men m. Lune: ∾ nepotulus, id. Mil. gl. a. 5, v. 20 o. 28; Venerii servi: Tempelslaver el. Hieroduler, som tilhøre d. erycinske Venus paa Sicilien, Cic. Verr. 3, 20, o. id. ibd. 5, 54; – ∾ res et voluptates, (hørende til Omgang med Kiønnet), Cic. d. Senect. 14, oftere, o. Plin. 34, 50; df. heder ogs. den qvindekiære Verres i et Ordspil: ∾ homo, Cic. Verr. 5, 54; — B) df. subst.; a) venĕrĕus (-ius), i, m., (sc. jactus), ligesom jactus Veneris (s. ovenf.): Venuskastet, Cic. Div. 1, 13, oftere; — b) venerei (-ii), orum, m., (sc. servi): Tempelslaver el. Hieroduler, som tilhøre den erycinske Venus, Cic. Verr. 2, 38, oftere; — c) venereae (-iae), arum, f., (sc. conchae): Venusmuslinger, en Muslingart, Plin. 9, 52, o. id. 32, 53.

2. venus, us, o. venum, i, (men alene i Formerne: venui, veno, venum), m., o. n.: Salg; df. alts. a) dat., venui habere aliquid, Appul.; venui subjicere cantherium, id.; — b) dat.: veno posita irritamenta luxus, (udstillede til Salg), Tac. Ann. 14, 15; cf. id. 13, 51: quae veno exerceat, (hvor dog veno ogs. kan være abl.); — c) acc. venum: ignaros omnium se venum a principibus datos, (vare de blevne solgte), Liv. 24, 47; ligel. venum omnia dari, Claudian.; (s. ogs. venundo); ligel. Liv. 3, 55: ut ejus familia ad aedem Cereris venum iret; ligel. Gell. 7, 4: pileatos servos venum solitos ire; venum redire, Claudian.

Vĕnŭsia, ae, f.: By paa Grændsen af Appulien og Lucanien, Digteren Horatius's Fødeby, (nu. Venosa), Plin. 3, 16, Liv. 22, 49 o. 54, o. A.; — B) df. Vĕnŭsīnus, 3: venusinsk, silvae, Hor. Od. 1, 28, 26; colonus, id. Sat. 2, 1, 35; – ∾ lucerna, (om Horatius's Digtninger), Juvenal. 1, 51; — b) pl. Venusini, orum, m.: Indvaanerne af Venusia, Venusinerne, Liv. 22, 51.

vĕnustas, atis, f., [1. Venus; cf. Cic. N. D. 2, 27]: Yndighed el. Ynde, det Indtagende, Skiønhed, odl.; I) som legemlig og udvortes; – quum pulchritudinis duo genera sint, quorum in altero venustas sit, in altero dignitas, venustatem muliebrem ducere debemus, dignitatem virilem, Cic. Off. 1, 30; cf. id. ibd. 1, 27 o. 36, o. id. Orat. 18; – ogs. om Ting: aenea duo signa ··· eximia venustate etc., id. Verr. 4, 3; cf. id. d. Or. 3, 46; — II) som aandig el. mental; – homo affluens omni lepore et venustate, Cic. Verr. 5, 54; (oratoris est), agere cum dignitate ac venustate, id. d. Or. 1, 31; cf. ibd. 57, o. Quintil. 4, 2, 118, oftere; ogs. in pl.: ∾ verborum, Gell.; – Tui quidem edepol omnes mores ad venustatem valent, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 63, oftere; – ligel. comisk: Behagelighed, Fornøielse, Ter. Hec. 5, 4, 8; ligel. in pl.; vid. Plaut. Stich. 2, 1, 5, und. 1. Venus.

*vĕnuste, adv.: yndigen, behageligen; – illud perquam venuste cecidisse, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 4; ∾ dicere, Quintil., respondere, id.; ∾ scribere mimijambos, Plin. Ep. 6, 21; – compar., ∾ adhibere hunc colorem, Senec. Controv. 1, 1; superl., ∾ respondere alicui, se etc., Coel. ap. Cic. Fam. 8, 11; — vĕnusto, are, v. a.: giør yndig, smykker; – ∾ se unguentis, Naev. ap. Fulgent.; o. — vĕnustŭlus, 3, demin.: ret artig el. behagelig; – ∾ oratio, Plaut. Asin. 1, 3, 70; — [flgd.].

vĕnustus, 3, [1. Venus]: begavet med Ynde, yndig, artig, elskelig, indtagende, odl.; I) legemligen el. udvortes; – ∾ specie (nutrix), Plaut. Poen. 5, 2, 153; ∾ vultus, Ter., Suet.; ∾ gestus et motus corporis, Cic. Brut. 55; – compar., s. nedenf.; superl., ∾ Diva Venus, Plaut. Poen. 5, 4, 4; ∾ farina, Suet. Aug. 79; – ogs. om Ting: ∾ hortuli, Phaedr. 4, 5, 34; ∾ Sirmio, Catull. 31, 12; erat illa (sphaera) venustior et nobilior, Cic. d. Rep. 1, 14; — II) „aandigen" el. „ment.", navnl. om den Talende og om Foredraget; – Graecus facilis et valde venustus, Cic. Pis. 28; plerumque dolor etiam venustos facit, (giør os interessante), Plin. Ep. 3, 9; s. ogs. Quintil. 6, 3, 18, und. 1. Venus; men id. 10, 1, 65: (antiqua comoedia) grandis et elegans et venusta; men Cic. Brut. 95: ∾ et concinnae sententiae, (opp. graves et severae); – compar., longe venustiora omnia in respondendo, quam in provocando, Quintil. 6, 3, 13; cf. Catull. 3, ab in.; superl., ∾ (genus repercutiendi) etc., Quintil. l. c. 78; ∾ lusus, id.

vē.pallĭdus, 3: meget bleg; – ∾ mulier, Hor. Sat. 1, 2, 129. — *veprātĭcus, 3: hørende til Torne el. Tornebuske, spinae, Colum. 7, 1, (Schneid.). — veprĕcŭla, ae, f., demin.: liden Tornebusk; – illa ex vepreculis extracta nitedula („alleg."), Cic. Sest. 33; — b) som Ordsprog mærkes: vipera est in veprecula, (der ere Ugler i Mosen), Pompon. ap. Non.; af — vepres, is, oftest pl. vepres, um, m., (som fem. Lucr. 4, 60): Torn, Tornebusk; – sepulcrum septum undique et vestitum vepribus et dumetis, Cic. Tusc. 5, 23; cf. Liv. 25, 21: in villis circa, vepribus et silvis etc.; men quid, si ··· Corna vepres et pruna ferant? etc., Hor. Ep. 1, 16, 8; ∾ hirsuti, Virg.; s. ogs. Suet. Tib. 60, oftere, o. A.; — b) sing. veprem, Colum. o. Plin., abl. vepre, Ovid. Met. 5, 628; df. — veprētum, i, n.: Tornehække el. Tornebusk, Colum., Pallad.

ver, gen. vēris, n., [det digammerede ἦρ]: Foraaret; – quum ver esse coeperat, Cic. Verr. 5, 10; Vere nitent terrae, vere remissus ager, Ovid. Fast. 4, 126; – ∾ novo, Virg., primo, Plin., (i. e. initio veris); cf.

Hor. Od. 1, 4, in., o. id. ibd. 3, 7, 2, oftere, o. A.; — II) „fig."; A) „overf.": Foraarets Frembringelser; – Quum breve Cecropiae ver populantur apes, Martial. 9, 14; — b) hertil hører: ver sacrum, d. e. Offeret af det i et vist Foraar Førstefødte, navnl. af visse Dyr, hvilket Offer man i stor og truende Fare pleiede at love Guderne; – ver sacrum vovendum, si prospere bellatum esset, Liv. 22, 9; cf. id. 22, 10, (hvor den herhen hørende Formular ogs. bliver anført); s. ogs. Justin. 24, 4; — B) „ment.": Livets Foraar, Ungdommen; – citra ··· juventam Aetatis breve ver et primos carpere flores, Ovid. Met. 10, 84; cf. Catull. 68, 16; men Cic. d. Senect. 19, sammenlignende: ver enim tamquam adolescentiam significat, etc.

vērācĭter, adv. af verax: sandfærdigen, Augustin. ap. Hieronym. — Veragri, orum, m.: Folk i Gall. Narb., paa de peninske Alper, Caes. B. G. 3, 1, Liv. 21, 38, Plin. 3, 24. — vērātrix, īcis, f., [2.vero]: en Sandsigerske el. Spaaqvinde; – ∾ quaedam mulier, Appul., (al. veteratrix), inc. — vērātrum, i, n.: Nyseurt, helleborum, vid. Plin. 25, 21; s. ogs. Pers. 1, 51; ∾ nigro purgare, Cels.; — not.: skal være besl. m. verare: klare el. rense.

vērax, ācis, adj., [verus]: som taler Sandhed, sandfærdig el. sandru; – Si eris verax, tua ex re facies, Plaut. Capt. 5, 2, 6; cf. ibd. v. 15; men multis seculis verax fuit id oraculum, Cic. Div. 1, 19; cf. id. ibd. 1, 29: visa quietis ··· tranquilla atque veracia; ∾ Parcae, Hor.; ∾ Liber, id.; veraces esse sensus vid. Cic. Acad. 2, 25; – compar., Herodotum cur veraciorem ducam Ennio? id. Div. 2, 56; superl., ∾ promissio, Augustin.

verbālis, e, [verbum]; I) „alm.": bestaaende af Ord; – ∾ undae mulierum, (deres Svadsighed), Fulgent.; — II) „technisk" el. i Grammatiken: hørende til Verbet, verbal, nomina, (afledede deraf), Charis. — Verbānus, i, (sc. lacus): en Indsø i Gall. Transpad., (hod. Lago Maggiore), Ticinum (amnem) reddit, Plin. 3, 23. — verbascum, i, n., φλόμος: Kongelys, Uldurt, Plin. 25, 73.

verbēnaca, ae, f., ogs. hierabotane: Jernurt, (verbena officinalis L.), Plin. 25, 59, Appul. — †verbēnae, arum, f.: Laurbær- el. Olie- el. Myrtegrene, el. alm. hellige Grene, som bares navnl. af Fetialerne; – vid. Liv. 1, 24, o. Plin. 22, 3; cf. Virg. Aen. 12, 120, (Serv.); men Cic. Verr. 4, 50: quum etc., praesto mihi sacerdotes Cereris fuerunt cum infulis ac verbenis; – brugtes ogs. ved Offringer og andre religiøse Handlinger til Bekransning, ogs. til Røgning; vid. Ter. Andr. 4, 3, 11, Hor. Od. 1, 19, 14, o. id. ibd. 4, 11, 7, o. A.; — b) hos Lægerne ogs.: etslags kjølende Plante, Cels. 2, 22; df. — verbēnārĭus, i, m.: som bærer hellige Grene, (om en Fetial), Plin. 22, 3; o. — verbēnātus, 3: bekranset med hellige Grene, (forbundet m. infulatus), Suet. Calig. 27.

verber, ĕris, n., (af sing. forekommer alene gen. o. abl.), [rimel. af ferio, d. e. slaaer]; I) „egenl."; A) „alm.": Pidsk el. Svøbe el. andet Redskab til at slaae med; – illi instant verbere torto, Virg. Ge. 3, 106; cf. Ovid. Met. 2, 339; ligel. Senec. Const. Sap. 12: pecora verbere domantur; – oftest in pl.: verberibus caedi (om Slaver), Plaut., Ter.; cf. Liv. 8, 28: verberaque afferri etc.; — b) „poet." ogs.: Rem el. Slynge til at kaste med, Virg. Ge. 1, 309, Sil., Lucan.; — B) „bef." o. abstract (el. som Handling): Prygl, Slag, Hug, Pidskning; – Dignus es verberibus multis, Plaut. Mil. gl. 2, 3, 71; cf. Cic. Verr. 3, 24, id. Manil. 5, o. id. Phil. 11, 2, oftere, ogs. Hor. Sat. 1, 3, 121, o. A.; – sjeld. in sing.: Percutimurque caput conversae verbere virgae, Ovid. Met. 14, 300; — b) ofte ogs. om Ting: Slag, Stød, Kast; – remorum in verbere perstant, Ovid. Met. 3, 662; trementes verbere ripae, Hor.; ∾ adverso siderum, Plin.; – verbera ventorum, Lucr., radiorum (solis), id.; cf. Ovid. Her. 18, 23; — II) „fig."; – contumeliarum verbera subire, Cic. d. Rep. 1, 5; cf. Hor. Od. 3, 12, 3: Patruae verbera linguae, etc.; contra fortunae verbera, (imod Skæbnens Slag), Gell. 13, 27; (s. ogs. und. 1.verbero).

*verbĕrābĭlis, e: som forskylder at prygles; – df. comisk superl., Verberabilissime ··· non fur, sed trifur, Plaut. Aul. 4, 4, 6; — verbĕrābundus, 3: som prygler, Plaut. frgm. ed. Maj. p. 30; — verbĕrātĭo, onis, f.: Pryglen el. at prygle; – ∾ flagellorum, (forbindes m. admonitio fustium), Digest.; — II) „fig.": stræng Dadel, en Straffeprædiken; – vid. Qu. Cic. ap. Cic. Fam. 16, 27; — verbĕrātor, ōris, m.: som prygler el. slaaer, Prudent.; o. — verbĕrātus, us, m.: Slaaen el. Kasten i Veiret; – e sublimi dejecta verberatu (aqua), Plin. 31, 23; — [verbero]. — verbĕrĕus, 3, [verber]: som fortiener at prygles; (plautinsk Ord); – ∾ caput, ligesom 2.verbero, (en Slyngel), Plaut. Pers. 2, 2, 2; ligel. ∾ statua, (en Pryglebluk), id. Capt. 5, 1, 31.

1.verbĕro, avi, atum, 1, v. a., [verber]; I) „egenl.": prygler, slaaer, pidsker; A) „alm." m. Personsobjecter; – lictores ··· ad pulsandos verberandosque homines exercitatissimi, Cic. Verr. 5, 54; ne quis magistratus civem Romanum adversus provocationem necaret, neve verberaret, id. d. Rep. 2, 31; ∾ servum injuria, id.; ∾ laterum costas ··· ense, Ovid. Met. 4, 725; cf. Gell. 20, 1: is pro delectamento habuit, os hominis liberi manus suae palma verberare; – ogs. absol., quo firme verberaturi insisterent, Suet. Calig. 26; – men ordsprogvis: Noli ··· verberare lapidem, ne perdas manum, Plaut. Curc. 1, 3, 41; — B) „bef." ogs. m. Tingsobjecter; – locum ··· paviculis verberato, Cato R. R. 91; ∾ Mutinam tormentis (beskyde), Cic. Phil. 8, 7; ∾ aethera alis (om Ørnen), Virg.; ligel. ∾ sidera (unda), id.; ∾ navem (auster), Hor.; men comisk: Hinc enim mihi dextera vox aures ··· verberat etc., Plaut. Amph. 1, 1, 177; — II) „fig.": dadlende el. med Ord at irettesætte, at udskælde; – Me illis quidem haec verberat verbis, Plaut. Truc. 1, 2, 17; os tuum ferreum senatus convicio verberari etc., Cic. Pis. 26; men m. Lune: verberavi te tacito cogitationis duntaxat convicio, quod etc., Qu. Cic. ap. Cic. Fam. 16, 26; cf. id. ibd. 16, 27 in.; ogs. absol., Cic. d. Or. 3, 21: orator ··· eos verberabit, neque se ab iis contemni sinet; df. — 2.verbĕro, ōnis, m.: som fortiener Prygl, en Skurk el. Slyngel; oftest som comisk Skældsord; – vid. Plaut. Amph. 1, 1, 128 o. 188, ogs. Ter. Phorm. 4, 4, 3, o. id. ibd. 5, 6, 10; dog ogs. Cic. Att. 14, 6: discrucior, Sextilii fundum a verberone Curtilio possideri.

verbĭfĭcātĭo, onis, f., [verbum, facio]: Tale el. Snak el. Snakken; – quid tibi de meo amore verbificatio est patri? Caecil. ap. Donat. ad Ter. Eun. 4, 4, 4. — verbĭgĕna, ae, m., [verbum, gigno]: den igiennem Ordet Fødte, (d. e. Christus), Prudent. — verbĭgĕro, (avi), atum, 1, v. n., [verbum, gero]: at snakke, at disputere; (eftercl. Ord); – quoties inter nos verbigeratum sit, etc., Appul.

*verbōse, adv.: ordrigt, med mange Ord; – satis verbose etc., Cic. Mur. 12; cf. Quintil. 12, 8, 7; – compar., ∾ scribere ad aliquem, Cic. Fam. 7, 3; cf. Quintil. 3, 11, 28, oftere; o. — verbōsĭtas, atis, f.: Ordrighed, Vidtløftighed, Prudent., Symmach.; af — verbōsus, 3, [verbum]: med mange Ord, ordrig el. vidtløftig; – illa vestra verbosa simulatio prudentiae, Cic. Mur. 14; ∾ leges, Ovid. Am. 1, 15, 5; Livium, ut verbosum in historia, carpebat, Suet. Calig. 34; men Catull. 97 in., absol.: Id quod verbosis dicitur et fatuis; – compar., ∾ epistola, Cic.

Fam. 7, 3; ligel. ∾ expositio, Quintil. 4, 2, 79; superl., verbosissimos locos arcessere, id. 2, 4, 31.

verbum, i, n., [digammeret af inus. ἔρω, hvf. εἴρω: taler el. siger, o. ῥῆμα: det Udtalte]: Ordet; pl. Ord, Udtryk, Tale, Mening, odl.; I) „alm."; – si ullum verbum faxo, nisi quod jusseris, etc., Plaut. Men. 1, 2, 47; spissum istud amanti est verbum: „veniet", nisi venit, id. Cist. 1, 1, 77; hoc uno verbo, „unde", significari res duas, et ex quo et a quo loco, etc., vid. Cic. Caecin. 30; cf. id. Fin. 2, 23: verbum ipsum voluptatis etc.; men id. Acad. 1, 7, om Ordet „qualitas": faciamus enim tractando usitatius hoc verbum et tritius; ligel. id. d. Or. 2, 30: ejus verbi litterae etc.; f. ogf. id. Brut. 79; men verba ··· frequenter jus ab auctoribus sumunt, vid. Quintil. 1, 4, 4; – ligel. in pl.; eadem (ratio), ut signa quaedam, sic verba rebus impressit, Cic. d. Rep. 3, 2; verba ··· grandia, plena, sonantia, etc., id. Part. or. 15; cf. id. Brut. 72: verborum delectum originem esse eloquentiae; men verba ··· provisam rem non invita sequentur, vid. Quintil. 1, 5, 2; – men ordsprogvis: verba facit emortuo, (taler for døve Øren), Plaut. Poen. 3, 2, 18; cf. Ter. Phorm. 5, 9, 26: verba fiunt mortuo; derom ogf.: ventis verba profundere, Lucr. 4, 929; — bb) hertil mærkes Adverbialudtrykkene; a) ad verbum, ogf. e el. de el. pro verbo: Ord for Ord, ordret, nøiagtigen; – tabellae Latinae ad verbum de Graecis expressae, (ordret oversatte), Cic. Fin. 1, 2; cf. id. d. opt. gen. or. 5: verbum pro verbo reddere etc.; ligel. ediscere ad verbum etc., id. d. Or. 1, 34; men id. Tusc. 3, 4: πάθη ··· poteram (appellare) morbos, et id verbum esset e verbo, sed in consuetudinem nostram non caderet; ligel. id. Acad. 2, 10: verbum e verbo exprimentes etc.; cf. Ter. Ad. prol. 11: verbum de verbo expressum etc.; – endel. ogf. ud. praepos.; Nec verbum verbo curabis reddere fidus Interpres, Hor. A. P. 133; — b) verbi causa, verbi gratia: for el. til Exempel; – ut propter aliam quampiam rem, verbi gratia, propter voluptatem, nos amemus, Cic. Fin. 5, 11; cf. id. Fat. 6; — c) uno verbo: med et Ord, d. e. i al Korthed; – si cor dolet, si jecur, aut pulmones, uno verbo, omnia sana faciet, Cat. R. R. 157; cf. Cic. Phil. 2, 22; — d) meis, tuis, suis verbis: i mit, dit, hans Navn, paa mine, dine, hans Vegne, fra el. for mig, dig, ham, odl.; – gratum mihi feceris, si uxori tuae meis verbis eris gratulatus, Cic. Fam. 15, 8; cf. id. ibd. 5, 11, oftere; Quem (anulum) ego militi darem tuis verbis, Plaut. Mil. gl. 3, 3, 39; ligel. Liv. 9, 36: denunciatum Fabio senatus verbis, ne etc.; — II) „bes."; A) sing. verbum, om en hel Sætning: Udtryk, Udsagn, Ord; – M. Plus plusque istuc sospitent, quod nunc habes; Eucl. Illud mihi verbum non placet: quod nunc habes, Plaut. Aul. 3, 6, 10; cf. id. Casin. 2, 5, 39, oftere, o. Ter. Andr. 1, 5, 3, oftere; – saal. ogf. om en Sentens, Verum est verbum, quod memoratur: ubi amici, ibidem opes, Plaut. Truc. 4, 4, 32; cf. ibd. a. 5, v. 39: quod verbum in cavea dixit histrio, etc.; f. ogf. Ter. Ad. 5, 3, 17; – ligel. om en Formular, vid. Cic. Quint. 20; cf. Ovid. Her. 16, 320; — B) prægnant: den blotte Tale, tomme Ord, el. det blotte Skin, (i Modsætn. af Virkeligheden el. Tingen el. Gjerningen); – qui omnia verborum momentis, non rerum ponderibus, examinet, Cic. d. Rep. 3, 8; ligel. id. Pis. 27: dolor est malum, ut disputas; existimatio, dedecus, infamia ··· verba sunt atque ineptiae, (tomme Ord, odl.); cf. id. d. Or. 1, 12; ligel. Nep. Phoc. 3: apud Philippum verbo (som det hed), re ipsa etc.; cf. Cic. Verr. 3, 58: verbo et simulatione etc., (opp. re vera); – bf. verba dare (alicui: skuffe, føre bag Lyset, give Snak for Penge, odl.); – vid. Ter. Andr. 1, 3, 6: Cui verba dare difficile'st, (hvem det er vanskeligt at narre); cf. Cic. Att. 15, 16; men „poet.": Detineo studiis animum, falloque dolores, Experior curis et dare verba meis, (at skuffe el. formilde dem), Ovid. Trist. 5, 7, 39; — C) i Grammatiken: Verbet el. Tidsordet; – orationis partes esse duas, vocabula et verba, etc., vid. Varr. L. L. 8, 4, oftere; cf. Cic. d. Or. 3, 49; — not.: gen. verbum (f. verborum), Plaut. Asin. 1, 3, in., id. Bacch. 4, 8, 37, oftere.

Vercellae, arum, f.: By i Gall. Cisalp., (hod. Vercelli), Plin. 3, 21, o. Tac. Hist. 1, 70; — B) df. Vercellensis, e, ager, Plin. 33, 21. — Vercingetorix, igis, m.: Gallernes Anfører i deres sidste Krig med Cæsar; – vid. Caes. B. G. 7, 4, o. Flor. 3, 10. — vercŭlum, i, n., demin. af ver; som Kelcord: mit lille Foraar, odl.; – meum corculum, melliculum, Verculum, Plaut. Casin. 4, 4, 14.

vēre, adv. af verus: med Sandhed, sandfærdigen, oprigtigen, rigtigen, ufeilbart; – honestum, quod propie vereque dicitur, id in sapientibus est solis, Cic. Off. 3, 3; Archytas iracundiam seditionem quandam animi vere ducebat, id. d. Rep. 1, 38; hoc quod fit, ubi non vere vivitur, Ter. Heaut. 1, 1, 102; – compar., Ligures, latrones verius, quam justi hostes, Liv. 40, 27; cf. Cic. Manil. 29: libentius ··· quam verius etc.; superl., non ὑπερβολικῶς, sed verissime loquor, Cic. Att. 5, 21; cf. id. d. Rep. 2, 4: quod de Corintho dixi, id haud scio an liceat de cuncta Graecia verissime dicere.

*vĕrēcunde, adv.: undseligen, ærbart, beskedent; – tueri virgines verecunde et modeste, Liv. 26, 49; timide vel potius verecunde etc., Cic. Brut. 22; – men compar., ∾ hac de re loquor, quod etc., id. d. Or. 1, 37; cf. Quintil. 4, 1, 13, oftere; o. — vĕrēcundĭa, ae, f.; I) „alm.": Undseelse el. Blyhed, Beskedenhed, Ærbarhed, Tugtighed; a) absol.; – quam (verecundiam) natura homini dedit, quasi quendam vituperationis non injustae timorem, etc., Cic. d. Rep. 5, 4; homo solum animal natum pudoris et verecundiae particeps, id. Fin. 4, 7; justitiae partes, non violare homines, verecundiae, non offendere, id. Off. 1, 28; Caesar meam in rogando verecundiam objurgavit, id. Qu. Fr. 3, 1; ∾ virginalis, Quintil.; cf. Liv. 26, 50, o. Plin. 35, 36; commendari verecundia oris, Suet. Dom. 18; — b) c. gen. obj.; – illa remedia ··· ad turpitudinis verecundiam etc., Cic. Tusc. 5, 26; ∾ negandi, id. Orat. 71, Quintil., respondendi, id.; – quando nec ordinis hujus ulla, nec rei publicae est verecundia, Liv. 4, 45; cf. id. 39, 11; ∾ majestatis magistratuum, id. 2, 36; ∾ aetatis, id., legum, id.; — c) endel. findes ogf. verecundia objectivt f. Ærværdighed, Quintil. 6, 3, 33: quidam ita sunt receptae auctoritatis et notae verecundiae, ut nocitura sit in eos dicendi petulantia; — II) „bes." ogf. m. dadlende Bibegreb: falsk Skam, overdreven Undseelse el. Blyhed, (saal. alene efteraug.); – quae (verecundia) est timor quidam, reducens animum ab iis, quae facienda sunt etc.; optima est autem emendatio (hujus) verecundiae fiducia, Quintil. 12, 5, 3 flgd.; vox in metu et verecundia contracta, id. 11, 3, 64; — [verecundus].

vĕrēcundĭter, adv.: forcl. Biform af verecunde, Pompon. ap. Non. — vĕrēcundor, ari, v. depon. n., [af flgd.]: holder mig tilbage af Undseelse el. Blyhed, undseer mig derfor; – Verecundari neminem apud mensam decet, Plaut. Trin. 2, 4, 77; cunctantem et quasi verecundantem incitare, vid. Cic. d. Or. 3, 9; – ogf. c. infin.; Sp. Carvilio ··· verecundanti in publicum prodire, etc., id. ibd. 2, 61; – ogf. „overf.": (manus) probant, admirantur, verecundantur, (de udtrykke Bifald, Beundring, Blyhed el. Ærefrygt), Quintil. 11, 3, 87.

vĕrēcundus, 3, [vereor]: undselig el. bly el. skamfuld, ærbar el. beskeden el. maadeholden; – habetis

sermonem hominis ··· non nimis verecundi, Cic. d. Or. 2, 88; Decet verecundum esse adolescentem, Plaut. Asin. 5, 1, 6; Saepe verecundum laudasti (me), Hor. Ep. 1, 7, 37; men ∾ Bacchus, (som nydes med Maade), id. Od. 1, 27, 3; (cf. id. ibd. 1, 18, 7); – ∾ vultus, Ovid. Met. 14, 840; ∾ ore loqui, Martial.; ∾ color, (Skamrødme), Ovid., Hor.; – ∾ translatio, vid. Cic. d. Or. 3, 41; ∾ oratio, Quintil., causa, id.; hoc dicere, rustico verecundum est, (det undseer han sig ved at sige), id. 7, 1, 56; – compar., opus est illis interioribus litteris, quibus saepe verecundiorem me in loquendo facis, Cic. Fam. 7, 33; cf. id. Phil. 14, 5; ∾ partes, (Kiønsdelene), Arnob.; ∾ translatio, Quintil.; superl., Pompejus in appetendis honoribus immodicus, in gerendis verecundissimus, ut qui etc., Vell. 2, 33; — II) „overf." o. objectivt: for hvem man undseer sig, d. e. ærværdig; – ∾ nomen populi R., Ammian. 14, 6; cf. id. 21, 16.

vĕrēdārĭus, i, m.: en Courer, et Ilbud, Sidon., Firmic.; af — vĕrēdus, i, m., [ctr. af veho o. rheda; vid. Fest. p. 372]: let Hest til Courertieneste, Courerhest, Cod. Just., Auson.; — II) „overf.": let Jagthest, Martial. 12, 14, o. id. 14, 86. — vĕrendus, 3, partic. o. adj. af vereor. — vĕrenter, adv., [af verens und. flgd.]: ærbart, Sedul.

vĕrĕor, vĕrĭtus sum, 2, v. a. o. n.: undseer mig derfor, (navnl. ifølge Ærbarhed el. Ærefrygt), viser Ærefrygt derimod, ærer; a) c. acc.; – metuebant eum servi, verebantur liberi, Cic. d. Senect. 11; cf. Liv. 39, 37: veremur vos, ··· et, si ita vultis, etiam timemus; ∾ et metuere Jovem, Plaut. Amph. prol. 23; – ogs. at frygte; non se hostem vereri, sed etc., Caes. B. G. 1, 39; ∾ conspectum patris, Ter. Phorm. 2, 2, in.; f. ogs. Cic. d. Or. 1, 1; ligel. ∾ opinionem jactantiae, Quintil.; ∾ pauperiem, Hor.; ∾ supplicium ab aliquo, auct. ad Her. 2, 19; — b) c. inf. el. m. Objects- el. Relativsætning; – hei mihi! Vereor dicere, Ter. Andr. 2, 1, 22; vereor committere, ut non bene provisa ··· principia ponantur, Cic. Leg. 1, 13; cf. Hor. Sat. 2, 3, 40; men Plaut. Mil. gl. 4, 7, 2: verear magis, Me amoris causa hoc ornatu incedere; – ligel. impers.: quos non est veritum in voluptate summum bonum ponere, Cic. Fin. 2, 13; – heri semper lenitas, Verebar, quorsum evaderet, Ter. Andr. 1, 2, 4; ligel. (vereor), quid sit etc., Cic. Att. 7, 7; cf. Coel. ap. Cic. Fam. 8, 10 in.; — c) c. gen.; – quae (uxor) non vereatur viri, Afran. ap. Non.; Neque hujus sis veritus feminae primariae, Ter. Phorm. 5, 8, 78; ligel. Cic. Att. 8, 4: ne tui quidem testimonii ··· veritus (ille) etc.; – men impers.: nihilne te populi veretur, qui etc.? Pacuv. ap. Non.; – ogs. kan mærkes partic. verens, tis, c. gen.; verentes plagarum etc., Colum. 6, 2; — d) m. ne el. ut, (hvor ne svarer til vort: at el. at dog, o. ne non el. ut til vort: at ikke el. at dog ikke); – veritus es, ··· ne operam perdidisses, Cic. d. Or. 1, 55; cf. Caes. B. G. 1, 19 o. 42; – navnl. bruges ogs. vereor ne, (ligesom dubito an), til Omskrivning af en Betænkning el. Tvivl; si etc., vereor, ne barbarorum rex fuerit (Romulus), Cic. d. Rep. 1, 37; men Caes. B. G. 5, 47: veritus, ne hostium impetum sustinere non posset; cf. Cic. Fam. 14, 5, o. id. Att. 1, 17; – non vereor, ne ··· videar etc., id. Fam. 5, 12; ligel. non vereor, ne meae vitae modestia parum valitura sit contra falsos rumores, Matius ap. Cic. Fam. 11, 28; ligel. id. ibd. 2, 1: non vereor, ne non scribendo te expleam; – illa duo vereor, ut tibi possim concedere, Cic. d. Or. 1, 9; cf. id. Fam. 14, 14 in., o. id. Agr. 2, 22; – men Hor. Sat. 1, 3, 120: ut ferula caedas etc., non vereor, synes ut at staae f. ne; — e) absol.; – hic vereri perdidit, (har bidt Hovedet af al Skam), Plaut. Bacch. 1, 2, 50; ligel. ne vereare, (vær ikke bange), meo periculo hujus ego experiar fidem, id. Capt. 2, 2, 99; – ogs. m. de; de qua (Carthagine) vereri non ante desinam, quam etc., Cic. d. Senect. 6; – ogs. c. dat.; eo minus veritus navibus, quod etc., Caes. B. G. 5, 9; — not.: forcl. ogs. m. passiv Bem.; – ubi malunt, metui, quam vereri se ab suis, Afran. ap. Gell. 15, 13; ligel. impers., f. ovenf.; — II) partic. vĕrendus, 3, ogs. som adj.: ærværdig, frygtelig; – ∾ majestas, Ovid.; ∾ patres, id.; cf. id. Her. 3, 104; – fluctus verendi classibus, Lucan.; cf. id. 10, 46; — b) bf. subst., verenda, orum, n.: Skamdelene el. Kiønsdelene, Plin. 28, 60, oftere; ligel. Plin. Ep. 3, 18; derom ogs. partes verendae, Veget. — vĕrētillum, i, n., demin. af flgd., Appul. — vĕrētrum, i, n., [beſl. m. vereor, nr. II, b]: Lemmet (som Kiønsdel), Phaedr., Suet., Arnob.

Vergĭlĭae, arum, f.: det imod Enden af Foraaret opgaaende Stiernebillede: Syvstiernen (el. Pleiaderne); – vid. Cic. (Arat.) N. D. 2, 44, ogs. Fest. p. 372; af — vergo, ĕre, (perf. versi, Ovid. Pont. 1, 9, 52, inc.), v. a. o. n.; I) act.: bøier el. vender derimod, lader hælde derhen el. dertil, (saal. alene „poet." o. sield.); – In terras ··· solis vergitur ardor (medial), Lucr. 2, 212; cf. Lucan. 1, 54; – navnl. ogs. om flydende Sager: at hælde el. gyde deri; vid. Lucr. 5, 1008, o. Ovid. Pont. 1, 9, 52, (hvor der dog f. versit el. vergit ogs. læses fudit); f. ogs. Serv. ad Virg. Aen. 6, 244; — II) neutr.; A) „egenl." om Localiteter: at bøie sig el. vende sig el. ligge i en Retning; – ab oppido declivis locus tenui fastigio vergebat in longitudinem passuum circiter CD, Caes. B. C. 1, 45; cf. id. B. G. 1, 1, o. id. ibd. 2, 18; ligel. ∾ omnes partes in medium, id. N. D. 2, 45; cf. Liv. 37, 31: ∾ portus in meridiem; — B) „overf." om en Tilnærmelse; – Bruti auxilium ad Italiam vergere, (at han skulde ile Italien til Hielp), etc., Cic. Phil. 11, 11; men Tac. Ann. 1, 3: illuc (i. e. in Tiberium) cuncta vergere; — b) oftest om Tiden: at nærme sig Enden; – suam aetatem vergere, Tac. Ann. 2, 43; ligel. vergente jam senecta, id. ibd. 4, 41; men id. ibd. 13, 19: vergens annis femina; – vergente jam die, Suet. Oth. 7; ∾ nox ad lucem, Curt. 4, 7. — Vergŏbrĕtus, i, m.: Navnet paa den høieste Værdighed hos Æduerne, Caes. B. G. 1, 16.

vērĭcŏla, ae, comm., [verus, colo]: som ærer el. hylder Sandheden, lex, Tertull. — vērĭdice, adv.: i Sandhed, virkeligen; – ∾ agere, (opp. rhetorice), Augustin.; af — vērĭdicus, 3, [verus, dico]: som taler Sandhed, sandfærdig el. sandru; – Omnia veridico qui quondam ex ore profudit, Lucr. 6, 6, (om Epikur); ∾ voces, Cic. Div. 1, 45; ∾ sorores, Martial. 5, 1; — II) „overf." o. pass.: som siges med Sandhed, sand; – ∾ usus, Plin., exitus, id.; men Cic. Flacc. 32: veridicas causas etc., er Læsemaaden uvis. — vērĭlŏquĭum, i, n., alene Cic. Top. 8, som Oversættelse af ἐτυμολογία, Etymologi, ogs. notatio; af — vērĭlŏquus, 3, [verus, loquor]: som taler Sandhed, sandfærdig; – ∾ oraculum, Fronto; ∾ lingua, Hieronym. — verisimilis, verisimiliter, verisimilitudo, skrives rigtigere adskilt: veri similis, etc.; f. und. verus o. similis, etc.

vērĭtas, atis, f., [verus]: Sandheden, den sande el. rigtige Beskaffenhed; – in omni re vincit imitationem veritas, Cic. d. Or. 3, 57; vulgus ex veritate pauca, ex opinione multa existimat, id. R. Com. 10; salus omnium nostrum non veritate solum, sed etiam fama nititur, id. Qu. Fr. 1, 2, in.; sunt alii ··· veritatis cultores, fraudis inimici, id. Off. 1, 30; f. ogs. „bes." id. Lael. 24, hvor ogs. citeres Ter. Andr. 1, 1, 41: Obsequium amicos, veritas odium parit; men id. ibd. 25: ad voluntatem loqui omnia, nihil ad veritatem; – quod omnes habet in se numeros veri-

tatis, id. Div. 1, 13; cf. id. N. D. 1, 20: quicquid etc., id ex aeterna veritate causarumque continuatione fluxisse etc.; - in tuam fidem, veritatem, misericordiam confugit (til din Retskaffenhed), id. Quint. 2; cf. id. Verr. act. 1, 1: judiciorum religionem veritatemque perfringere; - ogs. som Person: Siccis rustica Veritas capillis, Martial. 10, 72; - endel. in pl.: veritates fortiter dicere, Gell. 18, 7. — vĕrĭtus, 3, partic. af vereor. — vērĭverbĭum, i, n., [verus, verbum]: sandfærdig Tale; - Philocratem qui superes veriverbio, Plaut. Capt. 3, 4, 36.

*vermĭcŭlāte, adv., oprdl.: ormstukket; df. „overf.": kunstigen spraglet el. indlagt el. tavlet; - vid. Quintil. 9, 4, 113; s. ogs. und. vermiculor, nr. II; o. — vermĭcŭlātio, onis, f.: Ormstik hos Planter, Plin. 17, 37, oftere; af — vermĭcŭlor, atus sum, 1, v. depon. n., [vermiculus]: at være fuld af Orm; df. om Træer: at være ormstukken, Plin. 17, 37; — II) partic. vermĭcŭlātus, 3, (oprdl. ormstukken); som „overf." o. adj.: spraglet el. indlagt el. tavlet; - ut tesserulae omnes Arte, pavimento atque emblemate vermiculato, Lucil. ap. Cic. Orat. 44; ∾ crustae, Plin. 35, 1. — vermĭcŭlōsus, 3: fuld af Orm; - ∾ poma, (ormstukne), Pallad.; af — vermĭcŭlus, i, m., demin. af vermis: liden Orm, navnl. i raadne Substanser, Lucr. 2, 898, o. Plin. 10, 85; — II) „overf."; A) vermiculus (in lingua canum: etslags Gevæxt derpaa; df.) Hundegalskab, Gratian. Cyneg. 386; — B) s. coccum, d. e. Skarlagensbær, Skarlagensfarve, Vulgat. — vermifluus, 3, [vermis, fluo]: flydende med Orme, Paul. Nol.

vermīna, um, n., [vermis]: skærende Smerter i Underlivet, (ligesom af Orm), Lucr. 5, 995; s. ogs. Fest. p. 375; — II) „overf.": ∾ passionum, (martrende Lidenskaber), Arnob. — vermīnātio, onis, f.: Ormesyge el. Orm hos Dyrene, Plin. 28, 49; — II) „overf.": stikkende og jagende Smerte i Lemmerne, Senec. Ep. 78; - ogs. in pl.: ∾ cerebri aestuantis, id. ibd. 95; af — vermino, are, (ogs. som depon. verminatur, s. nedenf.), v. n., [vermina]: at have Orm, at lide af Orm, Senec. Qu. N. 2, 31; — II) „overf." o. „alm.": at have jagende og stikkende Smerter, at giøre ondt, at smerte; - verminat auris, Martial. 14, 23; - ogs. som depon.: si minus verminatur (podagra), Senec. Vit. beat. 17; ligel. Pompon. ap. Non.: Decumo mense demum turgens verminatur, parturit (mulier: har Fødselsveer). — vermīnōsus, 3: fuld af Orme, fici, Plin., ulcera, id., auris, id.; af — vermis, is, m., [rimel. af verto, oprdl.: som vinder el. snoer sig; df.]: en Orm; - vivos exsistere vermes Stercore de tetro, Lucr. 2, 870; ∾ terreni, Plin.; cf. id. 24, 11; ligel. id. 18, 45: ita nec passerem, nec vermes nocere.

verna, ae, comm.: en hiemmefødt Slave, en Husslave; - quae (nutrix) vernas alit, Plaut. Mil. gl. 3, 1, 104; ∾ Dimetrii, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 15; cf. Suet. Grammat. 23, ogs. Hor. Epod. 2, 65, oftere; servos vernasque Tuscorum, etc., Justin. 38, 6; - disse vernae udmærkede sig ofte ved Kaadhed og Raahed, vid. Senec. Provid. 1; hvs. Martial. 1, 42: Non es (urbanus), crede mihi, quid ergo? verna es; (s. ogs. und. vernilitas); df. ogs. som Skældsord, vid. Plaut. Amph. 4, 2, 13: verna, verba funditas, etc.; - in femin., Inscriptt.; — II) df. „overf.": en Indfødt; ogs. adj.: indenlandsk, (sædv. vernaculus); - de plebe Remi, Numaeque verna, etc., Martial. 10, 76; s. ogs. Fest. p. 372; - ∾ apri, Martial., lupi, id., tuberes, id.; men ∾ liber, (som er skreven i Rom), id. 3, 1.

vernăcŭlus, 3, [verna]: hørende til el. benævnt efter de hiemmefødte Slaver, el. bestaaende deraf; - ∾ multitudo, Tac. Ann. 1, 31; ∾ plebs, Tertull.; — B) df. subst. vernaculi, orum, m.: smudsige og kaade Personer; hvs. Vernaculorum dicta, (Smudsigheder), Martial. 10, 3; cf. Suet. Vitell. 14; — II) „overf.": hørende til el. opstaaen i Hiemmet el. i Landet, indenlandsk el. fædrelandsk; df. ogs. romersk; - aquatilium vocabula partim sunt vernacula, partim peregrina, Varro; ∾ volucres, id.; ∾ equi, Plin.; ∾ vites, id.; ligel. ∾ putatio, (den i Landet brugelige Beskærelsesmaade), id. 17, 35; - imago antiquae et vernaculae festivitatis, Cic. Fam. 9, 15; cf. id. Brut. 46; men crimen domesticum et vernaculum, (som Anklageren selv har opspundet), id. Verr. 3, 61; ∾ consilium, Plaut. Poen. 4, 2, 105.

vernālis, e, [ver]: hørende til Foraaret; - ∾ horae, Manil. 3, 258. — vernātio, onis, f., [verno], om Slangen: at skyde Ham, Plin. 29, 30, o. id. 30, 8; — II) „overf." o. concret: den kastede Slangeham, id. 29, 35. — vernĭcŏmus, 3, [vernus, coma]: med unge Blade; - ∾ oliva, Capella. — vernĭfer, a, um, [vernus, fero]: som bærer unge Blade, grønnende el. grøn; - ∾ serta, Capella.

†vernīlis, e, [verna]: hørende til en verna el. Husslave, slavisk; df. „fig."; A) krybende el. nedrig; - ∾ blanditiae, Tac. Hist. 2, 59; — B) kaad, fræk, overgiven; - ∾ dictum, Tac. Hist. 3, 32; df. — vernīlĭtas, atis, f.; A) krybende Artighed, Kryberi; - haec sive levitas, sive vernilitas etc., Senec. Ep. 95; — B) kaad el. grov Skiemt; - ∾ servilis, Quintil. 1, 11, 2; ∾ subdola et fucata, Plin. 34, 19; o. — vernīlĭter, adv.: slavisk, paa en Slaves Vis, Hor. Sat. 2, 6, 108; — II) df. „fig."; A) krybende; - Nimis tandem hoc fit verniliter, Caecil. ap. Non.; — B) skiemtende, overgivent; - haec ipsa non verniliter, Senec. Benef. 2, 11.

verno, are, v. n., [vernus, ver]: at have sit Foraar, at forynges, at blomstre; I) „egenl."; - Vernat humus, (grønnes), Ovid. Met. 7, 284; ligel. ∾ arbores, Plin.; men id. 2, 51: in Italia aër semper quodam modo vernat vel auctumnat; men ∾ avis, (begynder at synge), Ovid. Trist. 3, 12, 8, Colum.; hvs. Martial. 9, 55: ∾ ager arguto passere; men ∾ anguis, (skyder Ham), Plin. 8, 41; — II) „overf."; - Quum tibi vernarent dubia lanugine malae, (da du fik den første Dun paa Hagen), Martial. 2, 61; ligel. Propert. 4, 5, 57: Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus.

vernŭla, ae, comm., demin. af verna, ogs. f. verna: Husslave el. Slave; - filiorum modestia, vernularum licentia delectari, Senec. Provid. 1; ∾ Periclis hic homo fuit, Plin. 34, 19; cf. Juvenal. 10, 117; — II) „overf.", ligesom vernaculus, og oftere som adj.; A) kaad, overgiven, vittig; - vernulae urbanitatis fontem etc., Petron. Sat. 24; (al. vernaculae); — B) ligesom indfødt el. indenlandsk; - Tiberinus (sc. lupus) ··· Vernula riparum, (som opholder sig ved Tiberens Bredder), Juvenal. 5, 104; men Martial. 5, 18: Praeter libellos vernulas nihil misi, (hiemmegiorte, d. e. mine egne Digte).

vernum, i, n., s. und. flgd., nr. II. — vernus, 3, [ver]: hørende til Foraaret, tempus, Lucr., Cic., Hor., aequinoctium, Liv. 33, 3, venti, Hor., flores, id., Ovid., frigus, id., rosa, Propert.; men ∾ agni, Plin., (opp. hiberni); ∾ opera, (hvad der er at bestille om Foraaret), id. 18, 65; — II) df. subst. vernum, i, n.: Foraarstiden, Foraaret; in nomin., Tertull.; - oftest in abl. verno: om Foraaret, Cato, Colum., Plin.

1. vēro, adv., s. und. verus, nr. III, B. — 2. vēro, are, v. n., [verus]: taler Sandhed; - Satin' vates verant aetate in agunda? Enn. ap. Gell. 18, 2. — 3. vĕro, onis, s. veru ab in. — Vērōna, ae, f.: By i Gall. Transpad., Digteren Catullus's, ogs. den ældre Plinius's Fødeby; - vid. Plin. 3, 23, Catull. 35 o. 67, Ovid. Am. 3, 15, 7, o. A.; — B) df. Vērōnensis,

c: hørende til el. benævnt efter Byen Verona, veronensisk; - ∾ ager, Plin., Catullus, id.; — b) df. subst. pl. Veronenses, ium, m.: Veronenserne el. Indvaanerne af Verona, Tac. Hist. 3, 8. — verpa, ae, f.: det mandlige Lem, Catull., Martial. — verpus, i, m.: en Omskaaren, (en Jøde), Catull. 47, Juvenal., Martial.

1. verres, is, (nom. sing. verris, Varro), m., [verro]: Hansvinet el. Ornen, Varro, Colum., Hor. Od. 3, 22, 7; - ogs. „overf." om et utugtigt Menneske, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 67. — 2. Verres, is, m.: romersk Tilnavn, hvoraf mærkes: C. Cornelius Verres, der blev anklaget af Taleren Cicero, navnl. for hans Forvaltning af Sicilien; — B) df. 1) Verrius, 3: hørende til el. benævnt efter Verres, verrisk, lex, (som hidrører fra Verres), Cic. Verr. 3, 49; — b) df. subst. Verria, orum, n.: en af ham anordnet Fest, vid. id. ibd. 2, 21, oftere; — 2) Verrinus, 3: = frgd.; - (non) mirandum esse, jus tam nequam esse Verrinum (om Verres's Retspleie med Henspillen paa jus verrinum, d. e. Svinekiødsuppe), Cic. l. c. 1, 46; — b) df. subst. Verrinae, arum, f., (sc. actiones), hos Grammatici: Ciceros Taler imod Verres, Priscian., Non., o. A., (hos Cicero: Accusatio).

verrĭcŭlum, i, n., [verro]: Fiskergarn el. Bundgarn, (oftere everriculum), Val. Max. 4, 1, extern. 7. — 1. verrīnus, 3, [1. verres]: af en Orne, af et Hansvin el. Svin, jecur, Plin. 28, 42, fel, id., adeps, id.; - Ordspillet verrinum jus, s. und. 2. Verres, B, 2. — 2. Verrinus, 3: hørende til Prætoren Verres, s. und. 2. Verres. — 1. Verrius, 3, s. und. 2. Verres. — 2. Verrius Flaccus: berømt Grammatiker under Augustus og Tiberius, Suet. Grammat. 17; - af hans 20 Bøger: de verborum significatione have vi et Udtog ved Festus; s. ogs. Gell. 4, 5.

verro, verri, versum, 3, v. a., [rimel. at sammenl. m. ἐρύω, i. e. traho, alts. oprdl.: drager el. slæber afsted el. derover; df.]; I) „egenl.": feier sammen, renser ved at feie; feier ud el. bort; - ∾ favillam, Ovid. Fast. 2, 523; ∾ argentum inter reliqua purgamenta, Petron. Sat. 34; men Hor. Od. 1, 1, 10: Quicquid de Libycis verritur areis, (den hele afrikanske Kornhøst); - ∾ aedes, Plaut., templa, Senec., pavimentum, Juvenal., vias, Suet.; men absol.: qui tergunt, qui ungunt, qui verrunt, qui spargunt, Cic. Parad. 5, 2; men Liv. 3, 7: matronae crinibus templa verrentes; - „poet." ogs. ∾ aequora caudis, (streife Havet dermed), Virg. Aen. 8, 674; ligel. ∾ arenas cauda, Ovid. Met. 10, 701; - men ogs. omvendt: ∾ caesariem per aequora, id. ibd. 13, 961; ogs. ∾ canitiem ... concreto in sanguine, ibd. 492, (slæbe derover el. deri); - ligel. „poet.": verrunt brachia crines, (flagre derom), Claudian.; ligel. vestigia verrit amictus, (farer derover), id.; ligel. vestigia palla Verrere, Stat.; — II) „overf."; A) sætter i stærk Bevægelse, feier el. jager omkring; („poet."); - nubila coeli Verrunt (venti), Lucr. 1, 279; cf. Virg. Aen. 1, 59; ligel. verrentes aequora venti, Lucr.; ∾ aquas, Ovid., caerula, Virg., vada remis, id., (drage, seile, roe derover); men ∾ aequor retibus, (fiske dermed), Sil.; men Propert. 2, 12, 44: Nec nostra Actiacum verreret ossa mare, (skulde da ikke drive el. tumle dem omkring); — B) feier ud el. kaster bort; ogs. borttager; - Domi quicquid habet, verritur ἔξω, Plaut. Truc. 2, 7, 7; men til en Slughals: Quicquid ponitur, hinc et inde verris, Martial. 2, 37; men som Ordspil: futurum, ut omnia verreret Verres, Cic. frgm. ap. Quintil. 6, 3, 55.

†verrūca, ae, f., efter Cat. ap. Gell. 3, 7: locus editus et asper, steil Høi; (cf. island. vardà, d. e. Stendysse); s. ogs. Quintil. 8, 3, 48; — II) df. „overf.": en Vorte, Plin. 20, 48; df. ogs. ophøiet Prik paa Ædelstene, id. 37, 74; — b) Hor. Sat. 1, 3, 74, bruges verrucae „alleg." om Smaafeil, (i Modsætn. af tuberes); df. — verrūcāria, ae, herba, ligesom Vorteurt; efter Plin. 22, 29, en Benævnelse paa Planten helioscopium; — verrūcōsus, 3: fuld af Vorter, med Vorter; - Qu. Fabius Maximus Cunctator Verrucosus (med Vorterne), Aur. Vict. Vir. Ill. 43; — II) „poet. overf.": ligesom knudret, haard el. upoleret; - ∾ Antiopa, (Tragoedie af Pacuvius), Pers. 1, 77; o. — verrūcŭla, ae, f., demin.; I) liden Høi, Arnob.; — II) „overf.": liden Vorte, Cels., Colum.

verrunco, are, v. n.: at vende sig saa el. saa; sædv. i Religionssproget m. bene o. c. dat. pers.: at vende sig til Held og Lykke for nogen, at have et godt og ønskeligt Udfald, odl.; sædv. forcl.; - vid. Attius o. Pacuv. ap. Non., ogs. Attius ap. Cic. Div. 1, 22; ligel. Liv. 29, 27, i en Bønformular: uti, quae etc., ea mihi, populo plebique Romanae bene verruncent!

*versābĭlis, e: bevægelig el. foranderlig, aër, Senec. Qu. N. 6, 16; - oftere „overf."; ∾ omnis conditio, Senec. Tranqu. 11; ∾ fortuna, Curt. 5, 8; — versābundus, 3: som dreier sig omkring, turbo, Lucr., sidera, Vitruv.; — versātĭlis, e: som dreier sig omkring, bevægelig; - ∾ templum mundi, Lucr. 5, 1435; ∾ laquearia coenationum, Senec. Ep. 90; ∾ tabulae, Suet. Ner. 31; ∾ molae, Plin. 36, 29; — II) „overf.": huic (Catoni) versatile ingenium sic pariter ad omnia fuit, ut natum ad id unum diceres, quodcumque ageret, Liv. 39, 40; o. — versātio, onis, f.: Omdreining, dreiende Bevægelse; - ∾ machinarum, Vitruv.; ∾ oculi, Plin. 8, 51; — II) „overf.": Forandring, Afvexling; - ∾ rerum sursum ac deorsum euntium, Senec. Tranqu. 11; — [verso].

versĭcŏlor, ōris, (ettercl. nom. sing. versicolorus, Prudent.; fem. versicoloria appellatio, Digest.), adj., [verso, color]: med foranderlig Farve, med forskiellige Farver; - ∾ plumae columbis etc., Cic. Fin. 3, 5; ∾ pavo, Tertull.; ne qua mulier vestimento versicolori uteretur, (purpurfarvet el. med Purpurstriber), Liv. 34, 1; cf. id. 7, 10, ogs. Quintil. 10, 1, 33; ∾ arma, (indlagte el. emaillerede), Virg. Aen. 10, 181; ∾ cultus (Florae), Ovid. Fast. 5, 356; ∾ poma, Colum.; — II) „overf." o. „alleg."; - translucida et versicolor quorundam elocutio res ipsas effeminat, quae illo verborum habitu vestiuntur, Quintil. 8, praef. 20. — versicolorius, 3, o. versicolorus, 3, s. versicolor ab in.

versĭcŭlus, i, m., demin. af 3. versus: liden Linie, el. alm. en Linie; df. i Poesien: lidet Vers, el. alm. et Vers; - nunc venio ad transversum illum extremae epistolae tuae versiculum, Cic. Att. 5, 1; men om en Lovformel: quo uno versiculo etc., id. Mil. 26; cf. id. Leg. 2, 6; - men id. Pis. 30, unus versiculus: en eneste Verslinie; cf. Ovid. Her. 20, 238; hvor der paa duo versiculi følger et Distichon som Indskrift; - s. ogs. Cic. Orat. 20, Catull. 16, Hor. Epod. 11, 2, oftere, o. A.

*versĭfĭcātio, onis, f.: Versebygningen; - quem in poëmate locum habet versificatio, eum in oratione compositio, Quintil. 9, 4, 116; cf. Colum. 11, 1; o. — versĭfĭcātor, ōris, m.: en Versemager; - versificator quam poëta melior etc., Quintil. 10, 1, 89; - „overf." ogs. f. Digter; ∾ meliores, quam duces, Justin. 6, 9; af — versĭfĭco, avi, atum, 1, v. a., [versus, facio]: skriver Vers, bringer i Vers; - portenta in Homero versificata, Lucil. ap. Non.; ∾ fatiloquia Sibyllae, Appul.; - ogs. absol., et versificandi genus est, omnibus sermonibus unam legem dare, Quintil. 9, 4, 143; df. — versĭfĭcus, 3: skreven el. formet i Vers; - ∾ ordo, Solin. 11. — versiformis, e, [verto, forma]: som forandrer Gestalt, foranderlig; - ∾ totum, Tertull.; - ∾ puer (Cupido), Capella.

versilis, e, [verto]: som lader sig dreie el. vende omkring, scena, Serv. ad Virg. Ge. 3, 24; ∾ profunditas, Capella. — versipellis, e, [verto, pellis, is]: som forandrer sit Skind; df. „alm.": som forandrer sin Gestalt; - saal. Plaut. Amph. prol. 121, om Juppiter: In Amphitruonis vortit sese imaginem ··· Ita versipellem se facit, quando lubet; men id. Pers. 2, 2, 48: ∾ capillus (sit: graaner); — b) „bes." ogs. (ifølge gammel Overtro): som kan forandre sig til en Ulv, en Varulv; - vid. Plin. 8, 34, o. Petron. Sat. 62 fin.; — II) „fig.": som har Aandsmidighed, snu, listig, forslagen, (for- o. efterel.); - Versipellem frugi convenit esse hominem, pectus cui sapit; Bonus sit bonis, malus sit malis, Plaut. Bacch. 4, 4, 12; ligel. Lucil. ap. Non.: Quicum versipellis fio, et quicum commuto omnia; men ∾ hortamen, Prudent.

verso (vorso), avi, atum, 1, v. a., intens. af verto; I) i den active Form: dreier el. vælter el. vender stærkt el. ofte omkring; A) „egenl."; - turbo, Quem celer assueta versat ab arte puer, Tibull. 1, 5, 3; cf. Cic. Fat. 18: versari turbinem etc.; ∾ turdos in igni, Hor. Sat. 1, 5, 72; cf. Ovid. Met. 8, 668; ∾ glebas ligonibus, Hor. Od. 3, 6, 39; men versant rura (juvenci), Propert. 4, 1, 129; ∾ oves, (drive dem, lade dem græsse), Virg. Ecl. 10, 68; s. ogs. id. Aen. 12, 664, o. Hor. A. P. 269; men Cic. Verr. 2, 30: versabat se in utramque partem, non solum mente, sed etiam corpore; - ogs. „medial"; mundum versari circum axem coeli, id. N. D. 1, 20; s. ogs. ovenf. id. Fat. 18; — B) „fig."; 1) „alm.": at vende el. snoe el. dreie; - ∾ suam naturam et regere ad tempus etc., Cic. Coel. 6; ∾ mentem suam ad omnem malitiam et fraudem, id. Cluent. 26; men om Taleren: ∾ saepe multis modis eadem, et una in re haerere, id. Orat. 40; ∾ causas, id., Quintil.; men ∾ verba, Cic. Fin. 4, 20, (at vende el. forandre Ordene); fors omnia versat, Virg. Ecl. 9, 5; men Cic. Fin. 2, 31: huc et illuc ··· vos versetis licet, nihil etc.; cf. id. ibd. 5, 28; — 2) „bes."; a) tumler hid og did, sætter i heftig Bevægelse el. Lidenskab; - Versabo ego illum hodie, si vivo, probe, Plaut. Bacch. 4, 5, 6; cf. Enn. ap. Cic. d. Senect. 1; ∾ domos odiis, Virg. Aen. 7, 336; - sic fortuna ··· utrumque versavit, ut etc., Caes. B. G. 5, 44; ∾ muliebrem animum in partes omnes, Liv. 1, 58; cf. id. 2, 45; men Propert. 3, 15, 12: Spesque timorque animum versat utrimque meum; — b) sysler dermed, betænker, behandler; - Multas res simitu in meo corde vorso, Plaut. Trin. 2, 1, in.; cf. Liv. 3, 34, o. Virg. Aen. 4, 563; ogs. m. Relativsætning, Hor. A. P. 39; ∾ somnia, (udtyde dem), Propert. 2, 3, 8; men pass.: (testes) multum domi ante versandi, Quintil. 5, 7, 11; — II) i den mediale Form el. som depon.: versor (vorsor), atus sum, 1: er i stærk Bevægelse, færdes el. befinder mig el. lever paa et Sted; oftest m. in c. abl.; A) „egenl."; - non ad solarium, non in campo, non in conviviis versatus est, Cic. Quint. 18; cf. id. Mil. 20; ogs. ∾ inter eos, Cic. Att. 10, 8, cum aliquo, id. Catil. 1, 5; ∾ in castris, Caes., inter aciem, id., intra vallum, id.; — B) „fig."; 1) „alm."; - nescis, quantis in malis verser miser, Ter. Andr. 4, 1, 25; ∾ tamquam in clarissima luce, Cic. Off. 2, 13; men ∾ in simili culpa, Caes. B. C. 3, 110; men Cic. Fam. 14, 2: mihi ante oculos dies noctesque versaris; — b) ogs. om abstracte Subjecter; - numquam tibi populi Romani dignitas ··· in oculis animoque versata est? id. Verr. 5, 55; cf. id. Sest. 21; — 2) „bes.": at bevæge sig i en vis Virksomhed, at være beskæftiget dermed; - ∾ in sordida arte, (om Haandværkerne), Cic. Off. 1, 42; men ∾ in omnibus artibus ingenuis, (om den studerende Yngling), id. Fam. 4, 3; men ∾ in re difficili, (behandle et vanskeligt Emne), id. Leg. 3, 15; men ∾ circa mensuras ac numeros, Quintil.; - in hac causa multum ac saepe versatus, Cic. Quint. 1; viri in rerum publicarum varietate versati, id. d. Rep. 3, 3; — b) ogs. om abstracte Subjecter; - quae omnes artes in veri investigatione versantur, id. Off. 1, 6; cf. id. d. Or. 1, 3; epilogi omnes in eadem fere materia versari solent, Quintil. 7, 4, 19; quidam circa res omnes, quidam circa civiles modo versari rhetoricen putaverunt, id. 2, 15, 15; — not.: partic. versatus, 3, s. ovenf.

versor, ari, s. und. verso, nr. II. — versoria (vors.), ae, f., [verto]: Tilbagevenden; (men alene hos Plaut.); - versoriam capere: at vende tilbage; df. „overf.": at afstaae fra noget; cape versoriam; Recipe te ad herum! Plaut. Trin. 4, 3, 19; cf. id. Merc. 5, 3, 34; — not.: dog skal efter nogle, vorsoria, sc. funis, være den Line, hvorved Seilet styres; hvs. vorsoriam capere, oprdl.: at giøre en Vending.

versum (vorsum), s. und. 2. versus. — versura (vorsura), ae, f., [verto]: Venden el. Vending, at vende sig; - ∾ foliorum, Varro; — II) sædv. „overf."; A) det Sted, hvor Ploven vendes, Plovfurens Ombøining, Colum. 2, 2, Pallad.; — B) i Architecturen: Vinkel el. Hiørne, som en Væg danner, Vitruv. 3, 1, oftere; — C) (ligesom Forandring af Creditor, naar man neml. betaler den ene ved at laane af den anden; df.): Betaling ved at laane, el. Laan for at betale med; vid. Fest. p. 379; - Salaminii quum Romae versuram facere vellent, non poterant, quia etc., Cic. Att. 5, 21; vereor, ne illud, quod tecum permutavi, versura mihi solvendum sit, (maa betales med et nyt Laan), id. ibd. 5, 15; ligel. versura facta solvere, ibd. 5, 1; ligel. id. ibd. 16, 2: non modo versura, verum etiam venditione, si ita res coget, nos vindicabis, (skal du forsvare min Credit); — b) ogs. „alleg."; - domi versuram facere, (hielpe sig med sit eget), Senec., Plin.; men ab Epicuro versura facienda est, (man maa laane en af hans Sætninger), Senec. Ep. 19; - men Ter. Phorm. 5, 2, 15: versura solvis, (du giør det Onde endnu værre).

1. versus, 3, partic.; 1) af verro; — 2) af verto. — 2. versus (vorsus), sield. versum (vorsum), [verto], adv. o. praepos.; I) adv.: vendt derimod el. i Retning dertil; sædv. umiddelbart efter Localordet; a) i Formen versus; - Labienum ad Oceanum versus ··· proficisci jubet, Caes. B. G. 6, 33; cf. Sall. Catil. 56: modo ad urbem, modo in Galliam versus etc.; ligel. Cic. Att. 16, 10: verti me a Minturnis Arpinum versus; - deorsum versus (ire: nedad), Cato; men Cic. Orat. 39: quum gradatim sursum versus reditur; ligel. quoquo versus, Caes., utroque versus, Gell.; — b) i Formen versum (vorsum); - fugam ad se versum fieri, Sall. Jug. 58; deorsum versum, Varro; sursum vorsum, Cato; undique versum, Gell.; men Plaut. Capt. 2, 3, 8: Utroque vorsum rectum est ingenium meum, (i begge Retninger); — II) praepos. c. acc.: henimod, henad, hentil; - ille supra Maleam Italiam versus navigaturus erat, Sulpic. ap. Cic. Fam. 4, 12, (al. in Italiam versus); in sacello Sanci versus aedem Quirini, Liv. 8, 20, (Drak.); men Plin. 10, 60: evolans in rostra forum versus (corvus).

3. versus (vors.), us, (forel. Biformer af plur.: versi, Laev. ap. Priscian., versorum, Laber. ibd., versis, Valer. ibd.), m., [verto]: Venden el. Vending, (navnl. Plovens; df. „overf.); I) Fure el. Plovfure, Colum. 2, 2, o. Plin. 18, 49; — II) Rad el. Række el. Linie; - in versum distulit ulmos, Virg. Ge. 4, 144; ∾ remorum, Liv., foliorum, Plin.; — B) df. „bes.": skreven Linie el. en Linie, Verslinie el. Vers; - ut, quum lex recitaretur, primum versum attenderet, Cic. Rab. Post. 6; cf. id. d. Or. 1, 61; ligel. Liv. 41, 24: litterae paucorum versuum; s. ogs. Suet. Aug. 87, o. A.; -

ex Graecis versibus, (opp. ex Latinis), vid. Cic. Arch. 10; cf. id. d. Or. 3, 50; ligel. versus facere, Hor., dicere, Virg.; praecepta sapientiae versibus tradere, (indklæde dem deri), Quintil.; – ogf. om Nattergalens Sang, Plin. 10, 43; — III) et vist Agermaal, Varr. R. R. 1, 10 in.; — IV) etslags Dans el. Vending i Dansen, Plaut. Stich. 5, 7, 2.

*versūte, adv.; oprdl.: med en Vending; df. „fig.": bevendt, snildt, kløgtigen, odl.; – ∾ et subtiliter dicere, Cic. Orat. 7; cf. id. Brut. 9; – superl. versutissime, Augustin.; o. — versūtĭa, ae, f.: Snuhed, Forslagenhed, Appul.; – pl., ∾ Punicae, Liv. 42, 47; — [versutus]. — versūtĭlŏquus, [versutus, loquor]: som taler listigen, listig, snu; – ∾ malitiae, poëta ap. Cic. d. Or. 3, 38, o. id. Orat. 49. — versūtus (vors.), 3, [forlænget Form af versus und. verto; vid. astutus ab in.]; sædv. „fig.": som veed at snoe el. vende sig, bevendt el. snu el. kløgtig; oftere: listig, underfundig, forslagen; – versutos eos appello, quorum celeriter mens versatur, Cic. N. D. 3, 10; acutus idem atque versutus (animus) etc., id. d. Or. 2, 20; adolescens docte vorsutus, Plaut. Stich. 4, 1, 55; – compar., s. nedens.; superl., ∾ et patientissimum Lysandrum etc., Cic. Off. 1, 30; – men comisk: Vorsutior es, quam rota figularis, Plaut. Epid. 3, 2, 35; men id. Asin. 1, 1, 105: Non ··· servus pejor ··· Nec magis versutus, etc.; men Cic. Off. 3, 13: hoc est hominis non aperti, versuti potius, etc.; cf. id. ibd. 2, 3: ∾ homines et callidos etc.; ogf. c. gen.: respondit versutus ingenii mango, Plin. 7, 10.

vertăgus, i, m., [celtisk Ord]: en Vindhund, Martial. 14, 200; ogf. vertaga, el. vertagra, el. vertraga, Grat. Cyneg. 203. — vertebra, ae, f., [verto]: Led el. Ledemod, Cels., Plin., Senec.; tillægges ogf. Insecterne, Plin. 11, 1; — II) „bes.": Led i Rygraden, Hvirvelben, Cels.; df. — vertebrātus, 3: med Led el. Ledemod, bøielig, bevægelig, ossa, Plin., dens, id.

vertex (vortex), ĭcis, m., [verto]; oprdl.: hvad der vender el. dreier el. hvirvler sig omkring; df. I) „alm.": Vandhvirvel; – proprium ··· id, unde cetera ducta sunt; ut vertex est contorta in se aqua, vel quicquid aliud similiter vertitur; inde propter flexum capillorum pars summa capitis; ex hoc id, quod in montibus est eminentissimum; recte dixeris haec omnia vertices, propie tamen, unde est initium, Quintil. 8, 2, 7; cf. Senec. Qu. N. 5, 13, o. Virg. Aen. 7, 567, ogf. Hor. Od. 2, 9, 22, Ovid. Met. 5, 587, oftere, ogf. Liv. 23, 19, oftere, o. A.; — b) df. „alleg.": tanto te absorbens vortice amoris Aestus etc., Catull. 68, 107; men ∾ officiorum, Senec. Ep. 82; — II) „bes."; A) Hvirvelvind; – vid. Lucr. 1, 294, o. id. 6, 443; ligel. Liv. 21, 58: quia ··· contra enitentes vortice intorti affligebantur; men igneus ille Vortex, Lucr. 6, 296: Ildhvirvel, hvirvlende Lue; cf. Virg. Aen. 12, 672: flammis inter tabulata volutus Ad coelum undabat vortex; — B) Hvirvelen i Hovedet, Haarhvirvelen el. Issen, s. ovens. Quintil. l. c.; – ab imis unguibus usque ad verticem summum etc., Cic. R. Com. 7; cf. Hor. Ep. 2, 2, 4, id. Od. 1, 1, fin., Ovid. Met. 12, 288, oftere, o. A.; men Plin. 11, 48: vertices bini aliquibus, (tvende Haarhvirvler); — 2) df. „overf."; aa) det hele Hovede, Hovedet; – et toto vertice supra est, Virg. Aen. 7, 784; cf. id. ibd. 11, 642, Ovid. Met. 5, 84, o. A.; — bb) Himmelens Pol el. Polen; – Hic vertex (Nordpolen) nobis semper sublimis, etc., Virg. Ge. 1, 242; cf. Cic. (poëta) N. D. 2, 41; ligel. vertices coeli, id. d. Rep. 6, 20; — cc) den høieste Spids el. Top, navnl. af et Bierg, af et Hus, af et Træ, odl.; – qui ex Aetnae vertice erumpunt (ignes), Cic. Verr. 4, 48; ligel. ∾ aetherio (Taurus), Tibull. 1, 7, 15; ligel. en Biergspids, Ovid. Met. 1, 316, id. ibd. 11, 304, oftere; – arcis in ipso Vertice, (paa Borgens Tinde), Lucr. 6, 749; ∾ domus, Martial.; cf. Hor. Od. 4, 11, 12; ligel. ∾ theatri, Martial. 10, 19; – ∾ quercus, Virg.; ∾ pinus, Ovid.; – df. a vertice: ovenfra, Virg. Ge. 2, 310, id. Aen. 1, 114, o. id. ibd. 5, 444; — b) df. atter „overf.": det Høieste el. Yderste i sit Slags; – vertices dolorum, Cic. (poëta) Tusc. 2, 9; ligel. vertices principiorum: de høieste Officerer, Ammian. 15, 5.

vertĭbŭlum, i, n., [verto], ligesom vertebra: Led el. Ledemod, Lactant. — vertĭcillus, i, m., [verticulus, verto]: den Del af Tenen, hvormed den snurres om, (germ. der Wirtel an der Spindel), Plin. 37, 11, Appul. — vertĭcordĭa, ae, f., [verto, cor]: som vender Hierterne, (Epithet til Gudinden Venus, som bortvender Qvindehiertet fra Utugt), Val. Max. 8, 15, 12. — *vertĭcōsus (vort.), 3: fuld af Vandhvirvler, mare, Sall. frgm. ap. Serv., amnis, Liv. 21, 5; o. — vertĭcŭla, ae, f., ligesom vertebra: Led el. Ledemod, Lucil. ap. Non.; – ogf. Led el. Ombøining paa en Maskine, Vitruv. 3, 8; – ogf. haves Formerne: vertĭcŭlus, i, m., Solin. 4, Coel. Aur., o. verticulum, i, n., id.; — [verto]. — verticulum, i, o. verticulus, i, s. und. verticula.

*vertīgino, are, v. a.: vender el. dreier omkring, puncta luminis, Tertull.; o. — vertīgĭnōsus, 3: som lider af Hovedsvimmel el. af Svimmelhed, Plin. 23, 28; af — vertīgo, ĭnis, f., [verto]; I) „egenl.": Omdreining el. Vending; – ∾ assidua (coeli), Ovid. Met. 2, 70; ∾ ponti, id. ibd. 11, 548; ∾ venti, Senec.; ∾ assiduā rotare, Plin.; men Pers. 5, 75: heu steriles veri, quibus una Quiritem Vertigo facit, (Slavens Omsvingning og Løsladelse i Nærværelse af Prætor); — II) „fig."; A) „overf.": Hovedsvimmel, Svimmelhed, Liv. 44, 6, o. Plin. 20, 57, oftere; men Juvenal. 6, 304: quum jam vertigine tectum Ambulat (neml. for den Berusede); — B) ment.": Forandring; – vertigine rerum Attoniti, Lucan. 8, 16.

verto (vorto), ti, sum, 3, (inf. arch. vortier, Plaut., Lucr., o. A.), v. a. o. n.; I) act.: dreier el. vender el. bøier, dreier el. vender omkring; A) „egenl."; 1) „alm."; – speciem quo vertimus, (hvorhen vi vende Blikket), etc., Lucr. 4, 243; cf. Hor. Epod. 4, 9; ∾ cardinem, Ovid., fores tacito cardine, Tibull.; – verte hac te, puere, Plaut.; men Cic. Att. 6, 10: verti me a Minturnis Arpinum versus; cf. Liv. 28, 3: ∾ iter retro; saal. ofte i Krigssproget: reliqui verterunt se (sc. in fugam), Caes. B. C. 3, 51; ligel. ∾ terga, id. ibd. 1, 47, oftere, Liv.; ogf. ∾ hostem in fugam, id. ibd. 30, 33; – ∾ terram aratro, Hor., solum bidentibus, Colum.; ogf. ∾ agros bove, Propert.; ogf. vertentia glebas ··· aratra, Ovid. Met. 5, 477; – ex illa pecunia magnam partem ad se vertit, (tilvender sig), Cic. Div. in Caecil. 17; – ogf. ofte „medial."; Vortier ad lapidem, (med Andagt at vende sig dertil), Lucr. 5, 1198; ligel. versi in fugam hostes, Tac.; cf. Hor. Od. 3, 4, 26; s. ogf. Lucr. 5, 511, o. Virg. Aen. 2, 250; ligel. om en Retning el. Beliggenhed; per fenestras, in viam versas, etc., Liv. 1, 41; men om Floden Mæander: nunc ad fontes, nunc in mare versus apertum, Ovid. Met. 8, 165; — bb) „bes.": vender op og ned derpaa, omstyrter el. kuldkaster, forstyrrer el. ødelægger, odl.; – ∾ proceras fraxinos, Hor. Od. 3, 25, 16; ∾ Ilion, id. ibd. 3, 3, 20; cf. Virg. Aen. 10, 88; men Ovid. Met. 12, 138: Cygnum Vi multa vertit (Achilles: fældede ham); men ∾ omnia, (fordærve det Hele), Cic. Off. 1, 24; cf. Tac. Hist. 1, 2: agerent, verterent cuncta; — B) „fig."; 1) „alm.": henvender el. henfører dertil; – ∾ causas omnium secundorum, adversorum in deos, vid. Liv. 28, 11; men ∾ aliis vitio, quod etc., (lægge nogen det til Last), Cic. Fam. 7, 6; quo se verteret, non habebat, id. Phil. 2, 29; cf. Ter. Hec. 4, 1, in.: quid

agam? quo me vortam? men Liv. 40, 5: Philippus totus in Persea versus, (aldeles henvendt til ham, ham ganske hengiven); – ∾ somnia in melius, Tibull. 3, 4, 95; cf. Ter. Hec. 1, 2, 121: di vortant bene, Quod agas, (vende det til Lykke, give Lykke dertil)! — 2) „bes."; a) forvender el. forandrer Tingens Væsen el. en Ting til en anden; – quum terra in aquam se vertit, etc., vid. Cic. N. D. 3, 12; cf. Lucr. 2, 874 flgd.: Vortunt se fluvii in frondes, etc.; ligel. id. ibd. 878: omnes natura cibos in corpora viva Vortit, etc.; Auster ··· in Africum se vertit, Caes. B. C. 3,26; men Tac. Ann. 1, 51: pergerent, properarent culpam in decus vertere, etc.; men Cic. Div. 2, 14: semina malorum in contrarias partes se vertere; cf. id. R. Am. 36; men versis ad prospera fatis, Ovid. Her. 16, 89; – versus civitatis status, Tac. Ann. 1, 4; men ∾ solum, (vandre ud, gaae i Landflygtighed), f. und. solum; – men „medial": Omnia vertuntur, certe vertuntur amores, Propert. 2, 7, 31; cf. Hor. Ep. 2, 1, 149: In rabiem coepit verti jocus, etc.; men c. abl., vid. Ovid. Met. 10,157: nulla tamen alite verti Dignatur, nisi quae etc., (om Juppiter); — b) overfører fra et Sprog til et andet, d. e. oversætter; – Philemo scripsit, Plautus vortit barbare, (paa Ikke-græsk, d. e. paa Latin), Plaut. Trin. prolog. 19; si sic verterem Platonem, ut etc., Cic. Fin. 1, 3; ∾ de Graecis, id.; men Liv. 25, 39: ∾ ex Graeco in Latinum sermonem; — c) „medial.": at dreie sig derom, at befinde sig i en Tilstand el. Stilling, at komme an derpaa, odl.; – jam homo in mercatura vortitur, Plaut. Most. 3, 1, 109; in majore discrimine res domi vertebantur, Liv. 6, 36; Septima ··· jam vertitur aetas, Virg. Aen. 5, 626; puncto saepe temporis maximarum rerum momenta verti, Liv. 3, 27; men verti omnia in unius potestate, vid. Cic. Verr. act. 1, 7; ∾ spes civitatis in dictatore, Liv. 4, 31; men Virg. Aen. 10, 528: non hic victoria Teucrum Vertitur; – endel. imperson., vertebatur, utrum ··· an etc., Liv. 39, 48; — II) neutr., vertere (f. vertere se): vende sig, dreie sig, vende om el. tilbage; A) „egenl."; – Canceris ut vortat metas ad solstitiales (sol), Lucr. 5, 616; si etc., versuros extemplo in fugam omnes ratus, Liv. 38, 26; cf. Propert. 1, 16, 28; — B) „overf.": at vende sig, at forandres, at gaae over dertil; – jam verterat fortuna, Liv. 5, 49; men id. 2, 3: libertatem aliorum in suam vertisse servitutem; ligel. verterat pernicies in accusatorem, Tac. Ann. 11, 37; men Liv. 26, 6: ea judificatio veri in verum vertit; cf. Caes. B. C. 3,73; – Si malus est ··· male res vortunt, quas agit, (saa falde hans Sager slet ud), Plaut. Pers. 4, 1, 5; – oftest ønskende, tildels som Formular; quod bene vertat, Liv. 1, 28; cf. Ter. Ad. 2, 1, 37, o. Virg. Ecl. 9, 6; — b) annus vertens, o. mensis vertens: det løbende el. hele el. fulde Aar, den hele Maaned; – si debuisset, petisses statim ···, anno vertente (i Løbet af et helt Aar) sine controversia, Cic. Quint. 12; cf. Nep. Ages. 4; ligel. intra finem vertentis anni, Cic. Phil. 13, 10; ligel. hunc mensem vertentem etc., Plaut. Pers. 4,4,76; — not.: Cic. d. Rep. 6, 22 heder „prægnant", annus vertens: et Tidsrum af 15000 Solaar, hvorefter samtlige Himmellegemer troedes at indtage deres oprindelige Stilling; cf. Macrob. Somn. Scip. 2, 11.

vertraga, f. und. vertagus. — **Vertumnalia**, ium, f. und. flgd. — **Vertumnus** (Vort.), i, m., [ligesom f. vertomenos, som partic. pass. af verto, i. e. vertens se: den Foranderlige]: en etrurisk Guddom for Naturens Forvandlinger, for Aarstiderne, for Væxternes Trivsel, odl.; – vid. Cic. Verr. 1, 59, (Ascon.), Propert. 4, 2, 10 flgd., Ovid. Met. 14, 612 flgd., o. A.; — b) „poet." ogs. som Billede paa Foranderlighed, o. in pl., hvf. den Vægelsindede heder Hor. Sat. 2, 7, 14: Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis; — B) df. **Vertumnālia**, ium, n., (sc. solennia): Vertumnusfesten, Varr. L. L. 6, 21.

vĕru, us, n., (nom. sing. verum, Plaut. Rud. 5, 2, 15; men nomin. pl. m. verones plumbei, Aur. Vict. Caes. 17): Spid el. Spyd, navnl. Stegespid, Virg. Aen. 7, 665, Tibull. 1, 6, 49; ogs. f. obelus, som critisk Tegn, Hieronym. — **vĕrūcŭlātus**, 3: forsynet med et Spyd, spydformet, falces, Colum.; af — **vĕrūcŭlum**, i, n., demin. af veru: lidet Spid el. Spyd, Plin., Veget. — **vĕrūīna**, ae, f., [veru]: = frgd., Plaut. Bacch. 4, 8, 46.

1. **vĕrum**, i, n.: et Spid, vid. veru ab in. — 2. **vērum**, i: det Sande; f. und. verus. — 3. **verum**, som adv., f. und. verus. — **vĕrumtāmen** el. veruntamen, (skrives ogs. undert. adskilt: verum tamen), conj.: men dog, og dog, alligevel; – consilium capit primo stultum, verumtamen clemens, Cic. Verr. 5, 39; non dubitabam equidem, verumtamen etc., id. Fam. 12, 30; quae dura quidem sentit esse, verumtamen usu putat posse molliri, Quintil. 8, 3, 32; men non dum etc., verumtamen aestuat intus, Ovid. Met. 9, 463; — b) tiener ogs. undert. til Talens Optagelse efter en Parenthesis; – quum essem in Tusculano, (erit hoc tibi pro illo tuo etc.), verumtamen quum ibi essem etc., Cic. Att. 1, 10; cf. id. Verr. 3, 2.

vērus, 3, [kunde igjennem ero, esse, sammenlignes med ὤν, εἶναι]: sand, sandfærdig, virkelig, ægte; – ∾ amicus, (opp. blandus), Cic. Lael. 25; vera, an falsa audierim, etc., Ter. Andr. 5, 4, 19; in re vera, (opp. in re ficta), Cic. Lael. 7; ipsus verus Harpax, Plaut. Pseud. 4, 7, 111; color verus (naturlig), Ter.; ∾ vultus, id. Andr. 5, 1, 20; ∾ et perfecta amicitia, (opp. vulgaris et mediocris), Cic. Lael. 6; vera, gravis, solida gloria, id.; – compar., id si ita est, ut etc.; sin autem illa veriora, ut etc., id. ibd. 4; superl., causa mihi videtur esse verissima, id. Acad. 2, 4; — b) neutr. **verum**, i, ogs. absol.: det Sande, det Virkelige, Sandheden; – interesse oportet, ut inter rectum et pravum, sic inter verum et falsum, Cic. Acad. 2, 11; primis ab sensibus esse creatam Notitiam veri, etc., Lucr. 4, 480; men fugēre pudor verumque fidesque, vid. Ovid. Met. 1, 129; si verum scire vis, etc., Cic. Att. 12, 41; cf. id. Brut. 73; verum dicere, Plaut. Amph. 1, 1, 189; cf. id. Aul. 4, 10, 72; men Cic. Acad. 2, 20: qui enim possum non cupere verum invenire? hvor ogs.: si simile veri quid invenerim, etc.; – saal. forbindes gen. **veri** ofte m. similis, ogs. m. similiter o. similitudo, (da man ogs. finder i et Ord: verisimilis, etc.); narrationem veri similem esse etc., Cic. d. Or. 2, 19; cf. Liv. 45, 1: circensis turbae non minus similis veri laetitia, etc.; haec physicorum oracula vera an falsa, nescio, sed veri tamen similiora, quam vestra, Cic. N. D. 1, 24; ligel. id. Tusc. 5, 4: quid esset simillimum veri; cf. id. N. D. 1, 1: quod maxime veri simile est, etc.; – veri similiter fingere, Appul.; ligel. veri similius, id.; – veri similitudinem sequi, Cic. Acad. 2, 33; ogs. omvendt: similitudo veri, id. Part. or. 11; – aut de vero, aut de recto, aut de nomine (controversia), id. Orat. 34; Nec procul a vero est, quod etc., Ovid.; ex vero positum ··· nomen, id.; teneras mordaci radere vero Auriculas, Pers. 1, 107; – ligel. in pl.; artem tradere ··· vera ac falsa dijudicandi, Cic. d. Or. 2, 38; adjecta veris credibilis rerum imago, Quintil. 4, 2, 123; vera dico, Plaut.; Recta et vera loquere, id. Capt. 5, 2, 7; cf. Cic. N. D. 1, 7; men Martial. 6, 30: Vis dicam tibi veriora veris? — II) „overf."; A) moralsk rigtig, fornuftig el. billig, odl.; – quum aliquid verum et rectum esse dicitur, etc., Cic. Leg. 3, 15; cf. id. Tusc. 3, 27; – saal. oftest verum est m. Subjectsætning; neque verum esse, qui etc., alienos (agros)

occupare, Caes. B. G. 4, 8; cf. Liv. 2, 48, o. Hor. Ep. 1, 7, 98; ligel. in comp., me verius unum Pro vobis foedus luere, etc., Virg. Aen. 12, 694; cf. Liv. 35, 8; - field. m. ut; rectum quoque et verum, ut eos, qui etc., aeque ac nosmet ipsos amemus, Cic. Tusc. 3, 29; — B) som taler Sandhed, sanddru, paalidelig; - Sum verus? Ter. Andr. 2, 5, 12; ∾ vates, Ovid. Her. 16, 123; cf. id. Met. 10, 209; ligel. vir verissimus, Plin. Ep. 9, 25; ligel. quo (viro) nihil verius, id.; — III) bf. som adv.; A) vērum; 1) i Sandhed, virkeligen; (neml. som bekræftende Svar, o. forel., f. d. sædv. vero); - vid. Ter. Heaut. 5, 3, 11, o. id. Eun. 2, 3, 56; ligel. id. Ad. 4, 2, 4: Ct. men' quaerit? S. verum; — 2) oftest „overf."; aa) „alm.", som stærkt bekræftende Adversativpartikel: men i Sandhed, men dog, alligevel; efter Negativsætninger ogs.: men, men derimod; - Merito maledicas mihi, si etc.; Verum haud mentior, Plaut. Amph. 2, 1, 22; cf. id. ibd. 1, 2, 22, „bes." ogs. Cic. d. Rep. 2, 34; - quae non dicunt, verum intelligi volunt, Quintil.; ea sunt omnia non a natura, verum a magistro, Cic. Mur. 29; — b) hertil hører ogs. Forbindelsen: non modo (solum, tantum), verum etiam (quoque); - non modo agendo, verum etiam cogitando, Cic. Coel. 19; cf. id. Lael. 2, o. Hor. Sat. 1, 6, 84; - ligel. non modo ... verum ne Atticorum quidem oratorum quemquam etc., Cic. d. Rep. 3, 30; — bb) „bes." ogs.; a) hos Overgange til en anden Gjenstand: men el. dog, odl.; - Ilicet, mandata heri perierunt, una et Sosia; Verum certum'st, confidenter hominem contra colloqui, Plaut. Amph. 1, 1, 182; ligel. Cic. Verr. act. 1, 17: verum quod ego laboribus etc., polliceor etc.; ligel. id. ibd. 2, 31: verum veniat sane; - saal. ogs. forstærket ved enim, vero, enimvero; saal. Verum enim, quando bene promeruit, fiat, Ter. Ad. 2, 1, 47; verum vero inter offam atque herbam etc., vid. Cato ap. Gell. 13, 17; ligel. Verum hercle vero, Plaut. Curc. a. 3, v. 5; - si etc., verum enim vero quum etc., Cic. Verr. 3, 84; cf. id. d. Or. 3, 14, Sall. Catil. 20, o. Liv. 4, 4; — b) ved Afbrydelse af Talens Løb; - verum quidem haec hactenus, Cic. Tusc. 3, 34; cf. id. Phil. 5, 12, o. id. d. Or. 2, 32; — B) vēro; I) „egenl.": i Sandhed, sandeligen, virkeligen; - Eho mavis vituperari falso, quam vero extolli? Plaut. Most. 1, 3, 21; ligel. qui vero est (den virkelige Person), etc., id. Capt. 3, 4, 35; quod de domo scribis, etc., ego vero tum denique mihi restitutus videor, si etc., Cic. Fam. 14, 2; - ligel. i Begyndelsen af et Brev: ego vero cupio, te ad me venire, (i Sandhed ønsker jeg det), id. ibd. 16, 10; f. ogs. id. Verr. 5, 47; — bb) „bes." ogs.; a) i bekræftende Svar: fuisti saepe, credo, in scholis philosophorum; A. vero ac libenter quidem, Cic. Tusc. 2, 11; cf. id. Brut. 87; - ligel. m. imo: sed da mihi nunc, satisne probas? imo vero et haec etc., id. Acad. 1, 3; - ligel. i en negerende Bekræftelse m. minime; quid? totam domum num quis alter, praeter te, regit? L. minime vero, id. d. Rep. 1, 39; cf. id. Off. 3, 6; — b) tilskyndende el. opmuntrende; - Cape hoc tibi aurum etc., cape vero, (saa tag det dog), Plaut. Bacch. 4, 9, 136 flgd.; minue vero iram, Ter. Phorm. 2, 3, 88; — c) forstærkende: endog, endmere; - quod ... statim ad me defertur; imo vero, ut quisque me viderat, narrabat, Cic. Verr. act. 1, 7; nec vero jam meo nomine abstinent, id. d. Rep. 1, 3; — 2) „overf." som stærkt bekræftende Adversativpartikel: men virkeligen, men endog; (hvor da vero altid sættes efter et andet Ord); - dixisti etc.; ego vero fateor hercule ... me etc., Cic. Planc. 35; cf. id. Brut. 77: de re publica vero etc.; men qua quidem voluntate te esse erga Atticum, saepe praesens et illi ostendisti, et vero etiam mihi, id. Att. 16, 15, B; cf. id. d. Rep. 1, 3: in mediocribus vel studiis vel officiis, vel vero etiam negotiis etc.; - ligel. i Talens Overgange; age vero, ceteris in rebus etc., Cic. Manil. 14; men id. Phil. 2, 8: nec vero tibi de versibus respondebo.

*vĕrūtum, i, n.: Kastespyd, Caes. B. G. 5, 43, Sall. frgm. ap. Non., ogs. Sil. 3, 363; o. — vĕrūtus, 3: forsynet el. væbnet med et Kastespyd, Volsci, Virg. Ge. 2, 168; — [veru]. — vervactum, i, n.: Brakmark, Varro, Colum., Plin.; af — vervăgo, ĕre, v. a., [efter Plin. 19, 49, af ver o. ago]: paa ny første Gang at pløie den udhvilede Mark (el. Brakmarken); - ∾ agros, Colum. 11, 2. — *vervēcĕus (-īus), 3: af Gestalt som en Bede el. et Hanfaar; - ∾ Juppiter, Arnob.; o. — vervēcīnus, 3: af en Bede el. af et Hanfaar, pellis, Lamprid., caput, Arnob.; af — vervex (ogs. berbex o. verbex), ēcis, m.: en Bede, et Hanfaar, (den skaarne Vedder), Varr. L. L. 5, 19, o. Cic. Leg. 2, 22; ogs. ∾ sectarius, Plaut. Capt. 4, 2, 40; - ogs. „overf." om et enfoldigt Menneske, Plaut., Senec.; Vervecum in patria crassoque sub aëre nasci, Juvenal. 10, 50.

*vēsānĭa, ae, f.: Afsindighed, Raseri; - ne vos ageret vesania discors, Hor. Sat. 2, 3, 174; ∾ simulata (Ulixis), Plin. 35, 40; o. — vēsānĭens, tis, partic.: afsindig, rasende; bf. „poet. overf.": ∾ ventus, Catull. 25, 13; af — vēsānus, 3: som mangler den sunde Sands, afsindig, rasende, remex, Cic. Div. 2, 55; cf. Hor. A. P. 455; - oftest „overf." om Ting og om Begreber: rasende, uhyre, frækkelig; vesanosque vultus et furentia ora etc., Liv. 7, 33; ∾ impetus, id. 9, 13; ∾ murmura Ponti, Propert. 1, 8, 5; ∾ flamina, Catull. 99; ∾ fames, Virg. Aen. 9, 340.

Vesbĭus, i, f. und. Vesuvius. — Vescĭa, ae, f.: liden By i Latium, ved Lirisfloden, Liv. 8, 11, o. id. 9, 2; — B) bf. Vescīnus, 3: vescinsk, ager, Cic., Liv., caseus, Plin.; cf. Martial. 13, 31, (i Overskriften). — vesco, ĕre, v. a.: bespiser, aliquem carne, Tertull.; af — vescor, vesci, v. depon. n. (o. a.), [digammeret af esca]: at tage til sig som Næring, at spise el. nyde, odl.; a) c. abl.; - dii nec escis aut potionibus vescuntur, nec etc., Cic. N. D. 2, 23; ∾ lacte, caseo, carne, id. Tusc. 5, 32; cf. Sall. Jug. 89; ∾ nasturtio, Cic. Fin. 2, 28; ∾ piris, Hor.; cf. id. Od. 2, 14, 10; ∾ humanis corporibus, Liv. 23, 5; — b) c. acc.; - ∾ caprinum jecur, Plin.; ∾ lauros, Tibull.; cf. Phaedr. 1, 31, o. Tac. Agric. 28; - bf. pass.; caepas vescendas etc., Plin. 20, 20; — c) absol.; - quia erat ad vescendum apta hominibus (ea pecus), Cic.; vescendi causa omnia terra marique exquirere, Sall. Catil. 13; vescebatur et ante coenam, Suet. Aug. 76; cf. Hor. Ep. 1, 7, 15; — II) „overf.", ligesom frui o. uti: at nyde el. bruge, at betiene sig deraf; (oftest „poet."); - ∾ vitalibus auris, Lucr.; ∾ aura aetheria, Virg. Aen. 1, 546; dog ogs. Cic. Fin. 5, 20: ∾ paratissimis voluptatibus.

vescus, 3, [ctr. af ve, esca]: liden, ringe, svag; - ∾ farra, Ovid. Fast. 3, 446; ∾ sal, (finkornet), Lucr. 1, 327; ∾ frondes, Virg.; ∾ papaver, id.; ∾ corpus, Plin.; ∾ vires, Afran. ap. Non.; - men „overf.": quam fastidiosum ac vescum, cum fastidio edendi vivere, (hvor usselt el. elendigt), Lucil. ap. Non. — Vesĕris, is, m.: Flod i Campanien med en By af samme Navn, Cic., Liv. 8, 8, o. id. 10, 28, Aur. Vict. Vir. Ill. 26 o. 28. — Vesevus, i, f. und. Vesuvius.

†vēsīca, ae, f.: Blæren i det dyriske Legeme, Urinblæren, Cic. Fin. 2, 30, Plin. 30, 21, Hor., o. A.; — b) „poet." ogs. f. d. qvindelige Lem, Juvenal.; — II) „overf."; A) hvad der er giort af en Blære, navnl. Pengepung, Varro; ogs. etslags Løgte, Martial. 14, 62, (i Overskriften); f. ogs. id. 8, 33, o. Plin. 33, 40; — B) en blæreagtig Hævelse el. Byld, id. 20, 23; — b) bf. ogs. „poet.": Svulstighed i Talen, tumor, Martial. 4, 49; bf. — vēsīcārius, 3: hørende til Urinblæren; -

∾ aqua (som Lægemiddel), Marc. Empir.; — II) *df.* subst. vesicaria, ae, f., (sc. herba), ligesom Blæreurt, etslags Blæresmerter stillende Plante, Plin. 21, 105; — vēsīcŭla, ae, f., demin.: liden Blære med Luft, Lucr. 6, 129; men Cic. Div. 2, 14: inflatas rumpi vesiculas (Frøhusene); o. — vēsīcŭlōsus, 3: fuld af Blærer, Coel. Aur. — Vĕsontĭo, ōnis, m.: By i Gall. Belg., i det Seqvanske, (hod. Besançon, Caes. B. G. 1, 38 o. 39.

1. vespa, ae, f.: Hvepsen, Varr., Plin., Phaedr. — 2. vespa, ae, m.; df. pl.: vespae el. vespillones dicuntur ... quia vespertino tempore eos efferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam nequeunt, Fest. p. 369; (altf. af vesper). — Vespăsĭānus, i, m., Ti. Flavius, romersk Keiser; vid. Suetonii Vespasianus. — vesper, ĕris, o. ĕri, (hyppigst findes acc. vesperum, abl. vespere, o. som adv. vesperi), m., [digammeret af ἕσπερος]: Aftenen; - jam diei vesper erat, Sall. Jug. 52; perpotavit usque ad vesperum, Cic. Phil. 2, 31; ligel. ad vesperum, Caes.; sub vesperum, id.; men primo vespere, id. B. C. 2, 43; heri vesperi, (i gaaraftes), Cic. d. Or. 2, 3; cf. id. Mil. 20, ogs. Ter. Andr. 4, 4, 29, o. A.; - som Ordsprog (ogs. som Overskrift af en af Varro's Satirer) mærkes: Nescis, quid vesper serus vehat; vid. Gell. 13, 11; cf. Virg. Ge. 1, 461, o. Liv. 45, 8; men de vesperi suo vivere, (være sin egen Herre), Plaut. Mil. gl. 4, 2, 5; — II) „overf."; A) Aftenstiernen, Plin. 2, 6, Virg. Ge. 1, 251; vespero surgente, Hor.; vespero puro, id.; — B) Aftenen, d. e. Vesten, Ovid. Met. 1, 63, o. id. Trist. 1, 2, 28; — b) df. ogs. „poet." f. Vestens Folk, Sil. 3, 325.

vespĕra, ae, f., [d. digammerede ἑσπέρα]: Aftenen, (hos Cic. alene i Adverbialformen: ad vesperam); - si media nox est, sive est prima vespera, Plaut.; ligel. prima vespera, Suet. Tib. 74; (rimel. ogs. Caes. B. C. 1, 20, f. prima vesperi); si etc., ad vesperam consequentur, Cic. Catil. 2, 4; cf. id. Fin. 3, 2; men a mane usque ad vesperam, Suet.; inumbrante vespera, Tac. Hist. 3, 19; ogs. som adv. vespera: om Aftenen, Plin.; men id. 19, 60, som adj.: his horae rigandi matutina atque vespera.

vespĕrālis, e, [vespera]: hørende til Aftenen, plaga: Vesten, Solin. 9. — vespĕrasco, avi, 3, v. n., [vesper]: at blive Aften; - vesperascente jam die, Tac., coelo, Nep.; - men imperson.: et vesperascit, et non noverunt viam, Ter. Heaut. 2, 3, 7; ubi jam vesperaverat, Gell. 17, 8. — vespĕrātus, 3, partic., [vespera]; df. Solin. 11, die jam vesperato: da det allerede var Aften. — vesperna, ae, f., [vesper], (sc. coena): Aftensmaaltidet, Plaut. ap. Fest. p. 368.

*vespertīlĭo, onis, m.: Flagermusen, Plin. 10, 81, oftere, Varr. ap. Non., o. A.; — vespertīnus, 3: hørende til Aftenen, om Aftenen, odl.; - ∾ tempora, (opp. matutina), Cic. N. D. 2, 20; men ∾ litterae, id. ibd. 13, 23, (som man faaer om Aftenen; opp. antemeridianae); ∾ senatusconsulta, (som ere afgiorte om Aftenen), id. Phil. 3, 10; men ∾ acies, (svagt Syn om Aftenen), Plin. 8, 76; ∾ lucubratio, id.; ∾ ros, (Aftenduggen), Pallad.; - ogs. f. adv.: Si vespertinus subito te oppresserit hospes (om Aftenen), Hor. Sat. 2, 4, 17; cf. id. Epod. 16, 51; - ogs. absol.: vespertino (sc. tempore): om Aftenen, Varr.; cf. Plin. 30, 24; — II) „overf.": hørende til Aftenen, d. e. vestlig; - ∾ regio, Hor. Sat. 1, 4, 30; o. — vespĕrūgo, ĭnis, f.; I) Aftenstiernen, Plaut. Amph. 1, 1, 119, Vitruv.; cf. Quintil. 1, 7, 12, o. Fest. p. 368; — II) Flagermusen, Tertull.; — [vesper]. — vesperus, 3, f. vespera in fin. — vespillo, onis, m., [2. vespa]: Ligbærer, (der om Aftenen udfører de fattige Afdøde, vid. Fest. p. 369); vid. Suet. Dom. 17, o. Martial. 1, 48.

Vesta, ae, f., Ἑστία; I) en anden Benævnelse paa Gudinden Ops el. Cybele el. Terra, Gemalinde o. Moder til Saturnus; - vid. Cic. N. D. 2, 27, o. Ovid. Fast. 6, 299; — II) en Datter af Saturnus, (altf. Sønnedatter af d. frgd.), Gudinde for Arnestedet og for Huslivet; - vid. Cic. l. c., ogs. id. Leg. 2, 12, oftere, ogs. Ovid. Fast. 6, 267; - men sacerdos Vestae heder Cæsar, id. ibd. 5, 573, oftere, fordi han som pontifex maximus fører Opsigt over Vesta's Tieneste; — B) df. „poet. overf."; a) f. Vestatemplet; - quo tempore Vesta Arsit, etc., Ovid. Fast. 6, 437, oftere; — b) f. Ilden; - Ter liquido ardentem perfudit nectare Vestam, Virg. Ge. 4, 384; — B) df. Vestālis, e: hørende til Vesta, vestalsk; - ∾ festa, Ovid. Fast. 6, 395; ∾ virgines: Vesta's Præstinder, Vestalinderne, Cic. Leg. 2, 8, id. d. Rep. 2, 14, Liv. 4, 44, o. A.; — 2) df. subst.; aa) Vestālis, is, f., (sc. virgo): en Vesta's Præstinde, en Vestalinde, Liv. 1, 3, o. id. 22, 57, ogs. Plin. 28, 7, o. Gell. 1, 12, o. A.; — b) df. atter adj.; - oculi Vestales (f. Vestalium), Ovid. Trist. 2, 311; — bb) Vestālĭa, ium, (sc. solennia): Vesta's Fest, Varr. L. L. 6, 3.

vester (voster), stra, strum, pronom. poss., [vos]: Eders, tilhørende Eder; - majores vestri, Cic.; num sermonem vestrum aliquem diremit noster adventus? id. d. Rep. 1, 11; men Ovid. Fast. 4, 889: vestrum dare, vincere nostrum est; cf. Cic. Div. in Caecil. 22; - ogs. f. gen. obj. af vos: non esse in vos odio vestro (af Had til Eder) consultum ab Romanis, Liv. 30, 44; men maxima pars vestrarum (f. vestrum), Plaut. Most. 1, 3, 123; ligel. quisque vestrorum, Ter. Hec. 2, 1, 19; - ogs. subst.: Ibi voster coenat (sc. herus), Plaut. Stich. 5, 2, 16; cf. Liv. 6, 15: quid ego vos, de vestro impendatis, hortor?

vestĭārĭus, 3, [vestis]: hørende til Klæderne, arca, (Klædekiste), Cato; ∾ negotiator: som handler med Klæder, Digest.; — II) subst.; A) vestĭārĭus, i, m.: som handler med Klæder, Digest.; — B) vestĭārĭum, i, n.; 1) Klædekiste, Klædeskab, Plin. 15, 8; — 2) Klædningsstykker, Klædning, Senec. Benef. 3, 21, Colum., Digest.

vestībŭlum, i, n.: indhegnet Plads mellem Veien el. Gaden og Indgangen til Huset; - vid. Gell. 16, 5, o. Vitruv. 6, 5; in primo aditu vestibuloque templi, Cic. Verr. 2, 66; cf. id. Caecin. 12; ligel. Virg. Aen. 2, 469: Vestibulum ante ipsum etc.; f. ogs. Ovid. Fast. 6, 303, Juvenal., o. A.; — II) „fig."; A) „overf." o. „alm.": Indgangen dertil; - ∾ sepulcri, Cic. Leg. 2, 24, castrorum, Liv., urbis, id.; men ∾ Siciliae, id. Verr. 5, 66; — B) „ment." o. „alleg."; - vestibula nimirum honesta aditusque ad causam faciet illustres, Cic. Orat. 15; ligel. Quintil. 1, 5, 7: vestibulum modo artis hujus ingressus etc.; cf. id. 8, praef. 18.

vesticeps, cĭpis, (adj. o. subst.), [vestis, capio]: som faaer den første Beklædning (d. e. Dun el. Skæg) paa Hagen, (opp. investis); altf. mandbar el. voxen; (eftercl. Ord); - arrogari non potest, nisi jam vesticeps, Gell. 5, 19; — II) „overf.": usædelig, fordærvet, (opp. investis: uskyldig), Appul. — vesticontŭbernĭum, i, n., [vestis]: at ligge under det samme Sengetæppe, at dele Seng el. Leie med nogen, Petron. Sat. 11. — vestĭcŭla, ae, f., demin. af vestis: liden el. ringe Dragt el. Klædning, Digest. — vestĭfĭca, ae, f. und. vestificus. — vestĭfĭcīna, ae, f.: Forfærdigelse af Klæder, Skræderprofessionen, Tertull.; af — vestĭfĭcus, 3, [vestis, facio]: som forfærdiger Klæder, en Skræder, Inscriptt.; — b) df. fem. vestifica, ae, ibd. — vestĭflŭus, 3, [vestis, fluo]: med flagrende el. lange Klæder; - ∾ Lydus, Petron. Sat. 133; ∾ Ser, Auson.

*vestīgātĭo, onis, f.: Opsporen el. Opsøgen; - in pl.: ∾ mariti, Appul.; o. — vestīgātor, ōris, m.: som opsporer el. opspørger; - vestigator a vestigiis ferarum, quas indagatur, vid. Varr. L. L. 5, 18; cf. Colum. 9, 8; - ogs. „overf.": vestigatores illius temporis, (hin Tids

Angivere el. Spioner), Senec. Benef. 3, 26; — [vestigo].

vestigium, i, n., [kunde sammenl. m. στίζω, στιχός, stiger, odl.]; I) „egenl."; A) „alm.": Fodspor, Spor, Fodtrin, Mærke efter Foden, odl.; - currentium pes, etiamsi non moratur, tamen vestigium facit, Quintil. 9, 4, 67; hac socci video vestigium In pulvere, Plaut. Cist. 4, 2, 29; men Cic. Rab. Post. 48: in hoc foro vestigium facere, (sætte Foden der, betræde, odl.); men ∾ facere in possessionem, id. Caecin. 14; vestigiis persequi aliquem, id., sequi hostem, Liv.; men Inde puellaris nacta est vestigia plantae, vid. Ovid. Fast. 4, 463; men Liv. 27, 8: negans, e re publica esse, vestigium abscedi ab Hannibale; men lignelsesvis: in animi notione, tamquam in vestigio, reponere, vid. Cic. N. D. 1, 14; — 2) ogs. andet Spor el. Mærke el. Indtryk; - ∾ recentia etc., Cic. Verr. 3, 34; cf. Caes. B. G. 6, 27; — B) „bes.": den derpaa trædende Fod el. Fodsaale; - qui adversis vestigiis stant contra vestigia nostra, Cic. Acad. 2, 39; cf. Virg. Aen. 5, 566; — b) ogs. Hestesko; - vestigium equi excussum ungula, Plin. 28, 81; — II) „fig."; A) „alm.": Spor el. Forbillede, blivende Indtryk, odl.; - a pueritia vestigiis ingressus patris et tuis („alleg."), Cic. d. Rep. 6, 24; imprimi quaedam vestigia animo, Quintil. 11, 2, 4; vestigia amoris (remanere), id.; — B) „bes." om Tiden: Moment el. Tidspunkt; - eodem et loci vestigio et temporis, Cic. Pis. 9; in illo vestigio temporis, Caes. B. G. 7, 25; ligel. vestigio temporis, (i Dieblikket), id. B. C. 2, 26; men absol., eodem vestigio, (i det samme Dieblik), id. ibd. 2, 7; — b) df. som adv.: e (el. ex) vestigio: paa Stedet, i Dieblikket, strax, Cic. Div. in Caecil. 17, Caes. B. C. 2, 25.

vestigo, are, v. a., [vestigium]; I) „egenl.": opsporer el. opsøger; - videbar ··· vestigare et quaerere te, vid. Enn. Ann. 1, 46; men Virg. Aen. 6, 145: Ergo alte vestiga oculis (sc. ramum); canis vestigat feras, Senec. Thyest.; men odore vestigans (tigris), Plin. 8, 25; — II) „fig.": opsporer, udfinder; - quos (perfugas) inquirendo vestigare potuerint, Liv. 31, 19; — B) ogs. „ment."; - ∾ causas rerum, Cic. d. Or. 2, 39.

vestīmentum, i, n., [vestis]; I) „egenl.": Beklædning; - mutare calceos et vestimenta, (klæde sig om), Cic. Mil. 10; men med Lune: unis vestimentis tamdiu lautus, Cic. Flacc. 29; men Liv. 4, 25: addere album in vestimentum petitionis causa, (om Candidaterne); - som Ordsprog mærkes: nudo detrahere vestimenta, (om en Umulighed), Plaut. Asin. 1, 1, 79; — II) „overf.": Tæppe el. Dække, sædv. in pl., ligesom vestis stragula: Sengetæppe, Bordtæppe, Ter. Heaut. 5, 1, 30, Senec. Ep. 67, o. A. — Vestīni, orum, m.: Folk i Italien, ved det adriatiske Hav, imellem Peligni o. Picenum, Plin. 3, 17, Liv.; — B) df. Vestinus, 3: vestinsk, populus, Liv. 8, 29, cohors, id.

vestĭo, īvi el. ii, ītum, 4, (archaistisk impf. vestibat, Virg. Aen. 8, 160), v. a., [vestis]: bedækker med Klædebon, beklæder; - vir te vestiat, tu virum despolies, Plaut. Casin. 4, 4, 4; cum hominibus XV male vestitis, Cic. Pis. 25; - animantes ··· aliae villis vestitae, etc., id. N. D. 2, 47; pleraque (animalia) contra frigus ex suo corpore vestiuntur, Quintil. 2, 16, 14; - ogs. „medial"; vestiri in foro honeste, mos erat, domi, quod satis erat, Cato ap. Gell. 2, 11; - sild. ogs. som neutr.; tu mihi vitio dabis, quod ··· levius vestio (klæder mig lettere el. mindre kostbart), minus obsono, Appul.; — II) „fig."; A) „overf.": beklæder, omgiver, smykker; - natura oculos membranis vestivit etc., Cic. N. D. 2, 57; cf. id. Univ. 6 fin.; men id. Tusc. 5, 23: sepulcrum ··· vestitum vepribus et dumetis; ligel. montes vestiti silvis, Liv. 32, 13; men absol., montes vestiti et silvestres (skovgroede), Cic. N. D. 2, 53; cf. Virg. Ge. 2, 38; ∾ trabes aggere multo, Caes. B. G. 7, 23; ∾ parietes templi tabulis, Cic. Verr. 4, 55; men om det første Skæg: Tum mihi prima genas vestibat flore juventa, vid. Virg. Aen. 8, 160; cf. Lucr. 5, 887; men Virg. Aen. 6, 640: hic campos aether ··· lumine vestit Purpureo; terra vestita floribus, herbis, etc., Cic. N. D. 2, 39; viridi ··· se gramine vestit (terra), Virg. Ge. 2, 219; — B) „ment." o. „alleg."; - exquisitas sententias mollis ··· vestiebat oratio, Cic. Brut. 79; cf. id. d. Or. 1, 13; ligel. Quintil. 8, praef. 20: quae (res) illo verborum habitu vestiuntur; — III) partic. vestitus, 3, ogs. som adj.; - saal. in compar., neque una pelle vestitior fuit, Appul.; ligel. in superl., id pecus (i. e. ovis) ex omnibus animalibus vestitissimum, Colum. 7, 3. — vestiplĭca, ae, f., [vestis, plico]: som holder el. lægger Klæderne sammen, Pseud. Quintil. Decl.; cf. vestispica, s. 1.

vestis, is, f., [digammeret af ἐσθής]: Klædning, Dragt; - satin' haec me vestis deceat, etc., Plaut. Most. 1, 3, 10; ipsam ··· vestitam veste lugubri, Ter. Heaut. 2, 3, 45; vestem mutare cum aliquo, id. Eun. 3, 5, 24; f. ogs. Cic. Phil. 2, 27, id. d. Or. 1, 35, Hor. Od. 4, 9, 14, oftere, o. A.; - navnl. heder ogs. mutare vestem: at anlægge Sørgedragt, enten som Anklaget, el. ifølge Deltagelse i den Anklagedes Fare; - vid. Liv. 6, 20, Cic. Planc. 12, oftere; — II) „overf.": enhver Beklædning, Dække el. Tæppe, odl.; - plebeja in veste cubandum, Lucr. 2, 36; cf. Hor. Sat. 2, 6, 103, ogs. Ovid. Met. 8, 657, o. Cic. Verr. 5, 56; — B) df. ogs. „poet."; a) et Slør, Stat.; — b) Slangens kastede Hud el. Ham, Lucr. 4, 59; — c) Skægget (som Hagens Beklædning), id. 5, 672; — d) Spindelvæven el. Edderkoppens Spind, id. 3, 387. — vespispīca, ae, [vestis, spicio]: som fører Opsyn over Klæderne, Plaut. Trin. 2, 1, 22, Afran. o. Varr. ap. Non.

vestītor, ōris, m., [vestio], (eftercl. Ord); I) som forfærdiger Klæder, en Skræder, Lamprid. Al. Sev. 41; — II) som beklæder; - ∾ divinorum simulacrorum, Firmic. — 1. vestītus, 3, partic. o. adj. af vestio. — 2. vestītus, us, m., [vestio]: Beklædning, Klædning, Dragt; - venisse muliebri vestitu virum, Cic. Att. 1, 13; cf. id. R. Am. 49; f. ogs. Caes. B. G. 4, 1, Liv. 29, 17, o. A.; - mutare vestitum, ligesom mutare vestem: anlægge Sørgedragt, (f. und. vestis), Cic. Sest. 14; opp. redire ad suum vestitum, ibd.; men Ter. Ad. 1, 1, 38: Vestitu nimio indulges (dat. f. vestitui); men Plaut. Capt. 2, 2, 72: Me ··· servire apud te sumptu et vestitu tuo (paa din Bekostning); — II) „fig."; A) „overf." om Ting; - adde huc riparum vestitus viridissimos, Cic. N. D. 2, 39; ligel. ibd. 64: ∾ densissimi montium; — B) „ment." el. om Foredraget: Indklædning; - vestitu orationis ornata (concinnitas etc.), Cic. Brut. 95. — vestras, ātis, comm., [vester]: En af Eders Familie el. Folk, tilhørende Eder, Charis., Diomed.

Vĕsŭlus, i, m.: Bierg i Ligurien, (hod. Viso), Mela, Virg. Aen. 10, 708. — Vesuvinus el. Vesvinus, 3, f. und. flgd. — Vĕsŭvius, i, m.: bekiendt ildsprudende Bierg i Campanien, Mela 2, 4, Plin. 14, 4, Colum.; — bb) Biformer deraf ere; a) Vĕsēvus, i, m., Suet. Tit. 8, Stat., Val. Fl.; - ogs. som appos.: vicina Vesevo Ora jugo, Virg. Ge. 2, 224; — b) ctr. Vesvĭus, el. Vesbius, i, m., Martial. 4, 44, Stat., Sil.; — B) df. Vĕsŭvīnus, 3: hørende til el. benævnt efter Bierget Vesuv, vesuvisk, apex, Stat., incendia, id.; - ogs. ctr. Vesvinus, 3, Sil. 12, 152.

vĕter, ĕris, f. vetus ab in. — *vĕtĕrāmentārius, 3: som har med gamle Sager at giøre; - ∾ sutor, (Skoflikker), Suet. Vitell. 2; — vĕtĕrānus, 3: gammel, (sædv. technisk, navnl. i Oekonomien), boves, Varr., pecus, Colum., vitis, id., mancipia, Digest.; - ligel. i Krigssproget; ∾ milites: indøvede og erfarne

Soldater, Veteraner, Cic. Phil. 3, 2; ligel. absol., veterani, id. ibd. 11, 14 flgd., Caes., Liv., o. A.; ogſ. legiones veteranae, Caes. B. G. 1, 24; men ∾ hostis, Liv. 21, 6, (med hvem man længe har ført Krig); o. — vĕtĕrasco, avi, 3, v. inch. n.: at blive gammel; – quum febres veteraverunt, utilis fames non est, Cels.; cf. Senec. Consol. ad Marc. 1, o. Colum. 2, 14; – men „overſ.": quem veterascentem ad gloriam videat, etc., Cic. frgm. ap. Non.; — [vetus].

vĕtĕrātor, ōris, m., [vetus]: ſom er bleven gammel og indøvet deri; – in privatis causis satis veterator videbatur, (oppon. in publicis causis nihil), Cic. Brut. 48; ligel. ∾ in litteris, Gell. 3, 1; — II) „beſ."; A) forſlagen Perſon, gammel Ræv; – acutum, versutum, veteratorem (oportet fingi), facile ut excogitet, quo modo occulte sine teste, sine ullo conscio fallat, etc., Cic. Fin. 2, 16; cf. Ter. Andr. 2, 6, 26; — B) en gammel Slave, (oppon. novitius), Digest.

vĕtĕrātōrĭe, adv.: forſlagent, liſtigen; – ∾ et acute dicere, Cic. Orat. 28; af — vĕtĕrātōrĭus, 3, [veterator]: ſnu, liſtig, forſlagen; – nihil ab isto vafrum, nihil veteratorium exspectaveritis; omnia aperta, omnia perspicua reperientur, Cic. Verr. 1, 54; ∾ ratio dicendi, id. Brut. 75. — *vĕtĕrātus, 3: ſom er bleven gammel, ulcera, Plin. 32, 52, caseus, Scribon.; o. — vĕtĕrētum, i, n.: Brakmark, vervactum, Colum. 2, 10; — [vetus].

vĕtĕrīnārĭus, 3: hørende til Laſtdyrene; – ∾ medicina: Dyrlægekunſten, Colum. 7, 3; — II) df. subst.; A) veterinārius, i, m.: Dyrlæge, Colum. 7, 5, o. id. 11, 1; — B) veterinārium, i, n.: Veterinærhus, Hygin.; af — vĕtĕrīnus, 3, [rimel. ctr. f. veheterinus, af veho, vid. Fest. p. 369]: hørende til Laſtdyr, Cato ap. Fest. l. c.; ligel. ∾ genus, Plin. 11, 106; – „poet." ogſ. ∾ semen equorum, Lucr. 5, 888, ogſ. semen, ibd. 863; — II) df. subst.: veterīnae, arum, f., (sc. bestiae), Varr., o. veterina, orum, n., (sc. jumenta), Plin.: Laſtdyrene.

*vĕternōsĭtas, atis, f.: Sovesyge, Fulgent.; af — vĕternōsus, 3, [af flgd., nr. II, C]: ſom lider af Sovesyge, lethargiſk, Plin. 20, 13, o. Cato ap. Gell. 1, 15; — II) „fig."; A) „overſ.": ſøvnig el. dorſk og ligeſom drømmende; – vietus, vetus, veternosus, etc., Ter. Eun. 4, 4, 21; — B) „ment.": kraftløs, aandløs, mat; – ∾ animus, Senec. d. Ir. 1, 16; ∾ genus dicendi, Sidon.; – ogſ. in superl., ad illos veternosissimi artificii nodos (redigere), Senec. Ep. 82.

1. vĕternus, 3, [vetus]; I) „alm.": gammel el. ældgammel i ſit Slags; (men alene efterkl.); – ∾ rupes, Fulgent.; ∾ silentia, Prudent.; — II) ofteſt subst. o. „fig.": veternus, i, m.; A) Alderdommen, Stat. Theb. 6, 94; — B) gammel Smudſighed, Colum. 4, 24, Arnob.; — C) Sovesyge, Lethargi, (oprdl. ſom Alderdomsſvaghed); – Num eum veternus aut aqua intercus tenet? Plaut. Men. 5, 4, 3; ogſ. alm.: lang og faſt Søvn, (navnl. Biørnens Vinterſøvn), Plin. 8, 54; — 2) „ment.": Søvnighed, Dorſkhed, Aandløshed; – nisi etc., veternus civitatem occupasset, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 6; (cf. Cic. ibd. 2, 13: ∾ civitatis); men Virg. Ge. 1, 124: Nec torpere gravi passus sua regna veterno; cf. Hor. Ep. 1, 8, 10, o. Catull. 17, 24. — 2. veternus, i, m., ſ. und. 1. veternus, nr. II.

vetitum, i, n., ſ. und. veto, nr. III. — vetitus, 3, partic. af flgd. — vĕto, ŭi, ĭtum, 1, (perf. vetavit, Pers. 5, 90; partic. pass. votitus, Plaut. Asin. 4, 1, 44), v. a., [af vetus; altſ. oprdl.: lader Tingen blive ved det Gamle, ſ. ogſ. antiquo s. l.]: tillader ikke, forbyder; ofteſt (ligeſom oppos. jubeo) m. Objectsſætning, ſild. m. blot infin., ogſ. c. acc., ogſ. m. ut o. ne, el. m. blot conjunct., ogſ. absol.; I) „alm.": a) m. Objectsſætning; – lex peregrinum vetat in murum ascendere, Cic. d. Or. 2, 24; cf. Caes. B. G. 2, 20, o. Hor. Sat. 1, 1, 25; ligel. vallo muniri (castra) vetuit, Caes. B. C. 1, 41; cf. id. B. G. 7, 33; – men Cic. d. Rep. 2, 36: quae (lex) de capite civis R. ··· statui vetaret; — b) m. ut el. m. ne el. m. blot conj., (oftere „poet."); – sive jubebat, Ut facerem quid ··· Sive vetabat, etc., Hor. Sat. 1, 4, 121 flgd.; Edicto vetuit, ne quis etc., id. Ep. 2, 1, 239; men id. Od. 3, 2, 26: vetabo, qui etc., sub isdem Sit trabibus, etc.; cf. Tibull. 2, 6, 36; – pass. ogſ. m. quo minus, Senec. Ep. 9: sapientia nulla re, quominus se exerceat, vetari potest; — c) m. blot inf.; („poet."); – tabulae peccare vetantes, Hor. Ep. 2, 1, 23; cf. id. A. P. 135; ligel. quid vetat, c. inf.? id. Sat. 1, 10, 56, o. Ovid. Fast. 1, 295; – ligel. impers.; ait esse vetitum, intro ad heram accedere, Ter. Phorm. 5, 6, 24; — d) c. acc.; og det; α) c. acc. rei; – quia bella vetabat, Virg. Aen. 2, 84; quid jubeatve vetetve, Ovid. Met. 11, 493; qua fossa incerta Oceani vetarentur, Tac. Ann. 11, 20; vetita legibus alea (ludere), Hor. Od. 3, 24, 58; in vetitas ··· contendere terras, Ovid. Trist. 1, 4, 21; ligel. Plin. Ep. 4, 9: factum vetitum quidem, sed non inusitatum; ſ. ogſ. nedenſ. nr. III; — β) c. acc. pers.; – quum etc., vetuit me tali voce Quirinus, Hor. Sat. 1, 10, 31; – oftere pass.; acta agimus; quod vetamur vetere proverbio, Cic. Lael. 22; cf. Tac. Ann. 3, 26, o. id. Hist. 1, 22; ligel. Virg. Aen. 1, 39: Quippe vetor fatis; — e) absol.; – lex omnis aut vetat, aut jubet, Quintil. 7, 5, 5; cf. Hor. Epod. 17, 69; ligel. res ipsa vetat, Ovid. Met. 10, 354; — II) „beſ." o. publiciſtiſk var veto det Ord, hvormed Folketribunerne erklærede ſig imod de af Senatets el. Øvrighedernes Forhandlinger, ſom de holdt for at ſkade Folkets Sag; – vid. Liv. 3, 13, o. id. 6, 35, ogſ. Gell. 13, 12; – ogſ. om Prætors Indſigelſe imod en lovſtridig Handling, Cic. Caecin. 13; ogſ. i Auguralſproget: Haruspex vetuit, Ter. Phorm. 4, 4, 28; ligel. Si vetet auspicium, Ovid. Fast. 6, 774; cf. Cic. Div. 2, 38; — III) af partic. vetitus, 3, er subst. vetitum, i, n.; A) det Forbudne; – Nitimur in vetitum semper, etc., Ovid. Am. 3, 4, 17; cf. id. Fast. 5, 282; ligel. in vetitis numerare, id. Met. 10, 435; — B) et Forbud; – jussa ac vetita populorum, Cic. Leg. 2, 4; cf. Virg. Aen. 10, 9.

vĕtŭlus, 3, demin., [vetus]: noget gammel, temmelig aldrende; ogſ. „alm.": gammel el. udlevet; – vetulus, decrepitus senex, Plaut. Merc. 2, 2, 43; ∾ gladiator, Cic. Quint. 7; ogſ. ∾ equi, id.; ∾ arbor, (opp. novella), id. Fin. 5, 14; ∾ cadi, Martial.; ∾ Falernum, Catull.; — II) df. subst.; A) vetulus, i, m.: en Olding, Plaut. Epid. 2, 2, 4; ogſ. m. Lune, Cic. Fam. 7, 16: mi vetule, (kiære Gamle)! — B) vetula, ae, f.: gammel Kone, Kærling, Plaut., Juvenal., Martial.

Veturĭus, Veturia: romerſk Slægts- og Perſonsnavn, hvoraf kan mærkes: L. Veturius Philo, cons. a. u. c. 548, omtales Cic. Brut. 14; o. T. Veturius Calvinus, cons. a. u. c. 433, vid. Cic. Off. 3, 30, o. id. d. Senect. 12; – Veturia, ae: Moder til Coriolanus; om hende ſ. Liv. 2, 40.

vĕtus, ĕris, (forcl. Biformer: nom. sing. veter, Enn. ap. Priscian.; abl. poet. veteri f. vetere, Stat.), adj., [rimel. digammeret af ἔτος, oprdl. Varighed]: ſom længe har været til, gammel, (ſ. ogſ. antiquus ab in.); – Acheruntieus Senex, vetus, decrepitus, Plaut. Merc. 2, 2, 19; cf. id. ibd. 5, 4, 15: novus amator, vetus puer; ligel. Liv. 5, 44: veteres amici, novi etiam cives etc.; men Plaut. Amph. prol. 118: Veterem atque antiquam rem novam ad vos proferam; – opp. recens, vid. Caes. B. G. 1, 14, o. Cic. Verr. act. 1, 2; men veterum annalium memoria, id. Brut. 9; vetus atque usitata exceptio, id. d. Or. 1, 37; sphaerae illius vetus esse inventum, etc., id. d. Rep. 1, 14; ∾ copiae, Caes.; ∾ milites, id.; men Cic. Univ. 11: credendum est veteribus et priscis, ut ajunt, viris; men exemplum imperii veteris, vid. id. Sest. 8; – compar.,

∾ Antemna est, quam Roma, Cato ap. Priscian.; superl., quam veterrumus homini optumus est amicus, Plaut. Truc. 1, 2, 71; cf. Cic. Lael. 19: ∾ quaeque ··· debent esse suavissima; men ∾ laurus, Virg.; ∾ poëtae, Cic.; — b) ſjeld. c. gen.; - vetus militiae, Tac., regnandi, id.; cf. id. Ann. 6, 12, o. Sil. 4, 532; - „poet." ogſ. c. inf., id. 5, 565: veterem bellare Labicum etc.; — II) subst. veteres, um; A) ſom m.: de Gamle, Forfædrene; ogſ. de gamle Forfattere; - majores nostri, veteres illi, admodum antiqui, leges annales non habebant, Cic. Phil. 5, 17; cf. id. Tusc. 5, 24: horum nimirum aspectus impulit illos veteres et admonuit, ut etc.; men nostri veteres, vid. Plin. 36, 12; ſ. ogſ. Ovid. Fast. 4, 369; — B) f., sub Veteribus (sc. tabernis): under de gamle Boder; ſaal. hed en Plads paa Forum, (cf. sub Novis und. novus), Varr., Plaut., Liv. 3, 48, oftere.

vĕtuscŭlus, 3, demin. af vetus: noget gammel el. afſlidt el. forſlidt; - ∾ color, Fronto; ∾ dictio, Sidon. — vĕtustas, atis, f., [vetus]: Alderen, Ælde; I) „egenl."; - municipium vetustate antiquissimum, Cic. Phil. 3, 6; ∾ possessionis, id. Agr. 2, 21; quamvis obstet mihi tarda vetustas, (ſiger Oldingen Neſtor), Ovid. Met. 12, 182; - ogſ. in pl.; familiarum vetustatibus aut pecuniis ponderari, Cic. d. Rep. 1, 31; — B) „beſ." ogſ.: Alderdommen el. Oldtiden; - historia nuncia vetustatis, Cic. d. Or. 2, 9; contra omnia vetustatis exempla, Caes. B. C. 1, 6; sic credidit alta vetustas, Sil.; — II) „overf.": lang Varighed, høi Alder; - quae mihi videntur habitura etiam vetustatem (at ville faae lang Varighed), Cic. Att. 14, 9; cf. Ovid. Trist. 5, 9, 8; men materia fidelis in vetustatem, (i Tidens Længde), Plin. 13, 12; men Cic. Fam. 13, 32: hos mihi maxime esse conjunctos vetustate, officiis, etc., (ved lang Forbindelſe el. gammelt Venſkab, odl.); cf. id. ibd. 10, 10, oftere; — B) hos Lægerne heder ∾ ulcerum: deres forſømte og hæslige Tilſtand, Cels., Plin. — *vĕtuste, adv.: meget længe; - superl., ∾ in usu est, (fra de ældſte Tider), Plin. 27, 28; o. — vĕtustesco (-isco, Nigid. ap. Non.), ĕre, v. inch. n.: at blive gammel; - ∾ vina, Colum. 1, 6; — [flgd.].

vĕtustus, 3, [vetus]: ſom i lang Tid har været til el. beſtaaet, gammel, (in posit. ofteſt „poet."; ogſ. ofteſt om Ting og om Begreber); - ∾ templum Cereris, Virg. Aen. 2, 713; ∾ lucus, Ovid.; ∾ oppidum, Hor.; ∾ gens, Virg.; ∾ secla cornicum, Lucr.; cf. id. 2, 1171; - ∾ amicitia, Ovid., opinio, Cic. Cluent. 1; ∾ hospitium, id.; ∾ res, Quintil.; - men om en Perſon: vetusto nobilis ab Lamo, Hor. Od. 3, 17, in.; - compar., ∾ pix, Colum.; ∾ memoriae, Plin. 13, 30; superl., ∾ navis, Suet. Caes. 66; ∾ foedera, Quintil., tempora, id.; ∾ instrumentum imperii, (Samling af de til Statens ældſte Hiſtorie hørende Indſkrifter), Suet. Vesp. 8; - ogſ. om Perſoner; vetustissimus ex ··· censoriis etc., Liv. 23, 22; vetustissimum liberorum ejus (accire), Tac. Ann. 2, 2; — II) „overf.": forældet, gammeldags, odl.; - Laelius vetustior et horridior, quam Scipio, (neml. med Henſyn paa Foredraget), etc., Cic. Brut. 21.

vexābĭlis, e, (vexo]: beſværet, plaget, membra, Lactant.; — II) ogſ. act.: beſværlig, trykkende, Coel.; df. — vexābĭlĭter, adv.: beſværligen, trykkende, Coel. Aur. — *vexāmen, ĭnis, n.: Ryſtelſe, mundi, Lucr. 5, 341; — vexātio, onis, f.: ſtærk Bevægelſe, Ryſtelſe; - ∾ partus, Plin. 28, 77; ∾ pomorum, Petron. Sat. 60; — II) ofteſt „overf." o. „alm.": Beſværlighed, Lidelſe, Plage, Mishandling; - afflictatio (est) aegritudo cum vexatione corporis, Cic. Tusc. 4, 8; men Liv. 44, 5: cum omni genere vexationis (procedere: gjøre en yderſt beſværlig Marſch); ∾ stomachi, Plin.; - ex acerbissima vexatione eripere, Cic. Catil. 4, 1; ∾ direptioque sociorum, id. ibd. 1, 7; — vexātīvus, 3: plagende, beſværlig, Coel. Aur.; o. — vexātor, ōris, m.: ſom plager el. mishandler; - custosne urbis, an vexator etc., Cic. Phil. 3, 11; cf. id. Sest. 8; men ∾ furoris (Clodii: ſom tugter el. tvinger hans Raſeri), id. Mil. 13; — [vexo]. — vexātrix, icis, fem. til vexator: ſom plager el. mishandler, Lactant.; ligel. ∾ hominum libido, Prudent.

*vexillārĭus, i, m.: en Fanebærer, en Fændrik, Liv. 8, 8, o. Tac. Hist. 1, 41; — b) ogſ. „overf.": Anføreren for en Røverbande, Appul.; — II) vexillarii, orum, m., und. Keiſerne: den ældſte Klasſe af Veteranerne, Vexillarierne, Tac. Ann. 1, 38, id. Hist. 1, 41; o. ibd. 2, 83 o. 100; o. — vexillātĭo, onis, f.: Afdeling af Vexillarierne, Suet. Galb. 20; — II) en Rytterafdeling, en Esqvadron, Veget.; — [vexillum]. — vexillĭfer, a, um, [vexillum, fero]: ſom fører el. bærer Fanen el. Standarten, Prudent. — vexillum, i, n., [veho; cf. Cic. Orat. 45]; I) „egenl.": Fane, Krigsfane, Standart, Caes. B. G. 6, 36, Cic. Phil. 2, 40, Tac. Ann. 1, 20, o. A.; — B) „beſ." ogſ. a) den paa Feltherreteltet udſtukne røde Fane, ſom Signal til Opbrud el. til Slag, Caes. B. G. 2, 20, o. id. B. C. 3, 89; — b) et Skibsflag, Suet. Calig. 15; — II) „fig."; A) concret: det under den ſamme Fane hørende Mandſkab, Liv. 8, 8, Tac. Hist. 1, 70; — B) „alleg."; - submittere Fortunae vexilla suae, (ſkikke ſig i ſin Skæbne), Stat. Silv. 4, 2, 41.

vexo, avi, atum, 1, v. a., intens. af veho, (cf. Gell. 2, 6); I) „egenl.": bevæger ſtærkt, ryſter; - nam qui fertur et raptatur ··· is vexari proprie dicitur, Gell. l. c.; Dulichias vexasse rates, Virg. Ecl. 6, 76; cf. Lucr. 6, 429, o. Vell. 2, 79; venti vexant nubila coeli, (jage dem hid og did), Ovid.; cf. Lucr. 1, 276; men turba vexatus, (ſom ſtødes hid og did i Trængſelen), Suet. Aug. 53; — II) „fig.": beſværer, trænger el. trykker, plager el. mishandler; A) udvortes el. legemligen; - agros vectigales vexatos et exinanitos a Verre, etc., Cic. Verr. 3, 52; ligel. ∾ Siciliam, id. ibd. 4, 12, oftere; ligel. ∾ Galliam, Caes., agros, id.; ogſ. ∾ hostes, id.; cf. Cic. Fam. 2, 10; - quem (stomachum) vexat humor, Plin. 20, 32; quas (fauces) aspera vexat Assidue tussis, Martial. 11, 86; ∾ dentes percussu, Plin.; men ∾ vestem solo, (ſlide op ved at lade ſlæbe), Petron.; ∾ rosas, (knuſe dem), Martial.; men ∾ comas, (kruſe dem), Ovid. Am. 1, 14, 24; — b) af partic. perf. vexatus, 3, er subst. pl. vexata, orum, n.: ſaarede el. beſkadigede Legemsdele, Saar el. Skade paa Legemet, Cels., Plin. 8, 41; — B) aandigen el. „ment."; - ∾ aliquem probris omnibus maledictisque, Cic. Flacc. 20; men id. Phil. 3, 9: ∾ aliquem honestissimis contentionibus et saepe et jure; cf. id. Sest. 28; - vexatur Theophrastus et libris et scholis omnium philosophorum, (bliver angreben deraf), id. Tusc. 5, 9; sollicitudo vexat impios, (qvæler el. ængſter dem), id. Leg. 1, 14; cf. Sall. Catil. 3 o. 15.

vĭa, (i Bondeſproget ogſ. vĕa, Varr. R. R. 1, 2), ae, f., (archaiſtiſk gen. sing. vias, Enn. ap. Priscian., men viāi, Lucr.), f., [rimel. digammeret af I. eo, ire, d. e. at gaae]: en Vei, en Gade; I) „egenl."; A) „alm."; - viae latitudo ··· in porrectum octo pedes habet, in anfractum ··· sedecim, etc., Digest. (e XII tabb.); Roma ··· non optimis viis, augustissimis semitis, Cic. Agr. 2, 35; decedam ego illi de via, de semita, Plaut.; cf. Caes. B. G. 5, 19; men Cic. Att. 5, 14: iter conficiebamus aestuosa et pulverulenta via; in viam se dare, id.; declinare de via ad dextram, id.; tu abi tuam viam, Plaut.; milites monuit, via omnes irent, nec etc., Liv. 25, 9; men viam munire: at anlægge en Vei; hvſ. „alleg.": viam sibi ad beneficium impetrandum munire, (bane ſig Vei dertil), Cic. Agr. 2, 7; ſ. ogſ. und. munio; - ſom Ordſprog kan mærkes: Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam, Enn. ap. Cic. Div. 1, 58; ligel. de via

in semitam degredi, Plaut. Casin. 3, 5, 40; ligel. tota via errare, Ter. Eun. 2, 2, 14; men tandem vix redii veram in viam, Plaut. Casin. 2, 6, 17; — B) „bes." m. adj. propr., som Navn paa en bestemt Vei (el. Landevei) el. Gade; - tres ergo viae, a supero mari Flaminia, ab infero Aurelia, media Cassia, Cic. Phil. 12, 9; ligel. Via Appia, Liv. 9, 29, Cic. Mil. 6, oftere; s. ogs. und. Appius; ∾ Campana, Suet. Aug. 94, s. und. Campania; men Sacra Via, (Gade i Roms fierde Region), Cic. Planc. 7, Hor Epod. 4, 7, oftere; - (skrives ogs. Sacravia; hvf. Sacravienses: denne Gades Beboere, Inscriptt.; cf. Fest. p. 178); — II) „fig."; A) „overf."; 1) „alm." o. abstract: Vei, d. e. Reise el. Marsch; - quum de via languerem, Cic. Phil. 1, 5; ∾ bidui, tridui, Caes., Cic.; - „poet." ogs. om en Søreise; Flecte viam velis, Virg. Aen. 5, 28; Tum via tuta maris, Ovid. Met. 11, 747; - ne inter vias Praeterbitamus, metuo, (under vor Gang, underveis), Plaut. Poen. 5, 3, 43; cf. Ter. Eun. 4, 2, in.; — 2) „bes.": Vei, Gang, Canal, Rør, Aabning el. Forbindelse, odl.; - angustiae viarum (i Leiren), Caes. B. G. 5, 49; ligel. Et hinc miser dejectus in viam transit, (ud i Gangen imellem cunei i Theatret), Martial. 5, 14; - ligel. i d. dyriske Legeme: Spiserøret, Cic. N. D. 2, 55, Luftrøret, Ovid. Met. 15, 344; - „poet." ogs.: Rift el. Sprække, hvorigiennem noget trænger; - alte Finditur in solidum cuneis via, Virg. Ge. 2, 78; ligel. „poet.": Pilens Bane igiennem Luften, id. Aen. 5, 526; - ogs. affarvet Stribe i Tøi el. Væv, Tibull. 2, 3, 58; — B) „ment."; 1) „alm.": Vei el. Middel, Behandling el. Methode, Vis og Maade; - habeo certam viam atque rationem, qua etc., Cic. Verr. act. 1, 16; cf. id. ibd. 5, 1: eadem defensionis ratio et via; men optimarum artium vias tradere civibus, id. Div. 2, 1; cf. id. ibd. 2, 49; — 2) „bes.": den rette Vei, den rigtige Vis og Maade, rigtig Methode el. Behandling; - quae ratione doceutur et via, Cic. Orat. 33; cf. id. Fin. 1, 9; ligel. id. Brut. 12: antea neminem solitum via nec arte ··· dicere.

*viālis, e: hørende til en Vei; - ∾ Lares, (som findes og dyrkes paa el. ved Veien), Plaut. Merc. 5, 2, 24; ligel. ∾ dii, Serv. ad Virg. Aen. 3, 168; o. — viārius, 3: hørende til Veiene el. til Veivæsenet; - ∾ lex, (som angaaer Veienes Istandsættelse), Coel. ap. Cic. Fam. 8, 6; — [via]. — *viātĭcātus, 3: forsynet med Reisepenge; - quum inspicio marsupium, Viaticati hercle admodum aestive sumus (som til en Sommerreise, altf. noget sparsomt el. knapt), Plaut. Men. 2, 1, 29; o. — viātĭcŭlum, i, n., demin.: noget Lidet af Reisepenge, el. lidt Reisepenge, Digest.; af — viātĭcum, i, n., s. und. flgd., nr. II.

viātĭcus, 3, [via]: hørende til en Vei el. til en Reise, coena, (Afskedsmaaltid), Plaut. Bacch. 1, 1, 61; — II) oftest som subst., viāticum, i, n.; A) „egenl.": Reisefornødenheder, navnl. Reisepenge; - quo minus viae restet, eo plus viatici quaerere, Cic. d. Senect. 18; men subducta viatica plorat, Hor. Ep. 1, 17, 54; cf. Liv. 44, 22, Plin. Ep. 4, 13, o. A.; — b) ogs. „alleg.": magnum viaticum ex se et in se ad rem publicam evertendam habere, (i. e. magnas facultates), Quadrig. ap. Gell. 17, 2; — B) „overf."; a) det af Soldaten paa hans Tog Sammensparede, de vundne Sparepenge el. Byttepenge, Hor. Ep. 2, 2, 26, o. Suet. Caes. 68; — b) den Studerendes Tærepenge (Pension, Stipendium) paa et fremmed Sted, Digest.

†viātor, ōris, m., [vio]: Veifarende, Vandringsmand, Reisende; - vid. Cic. Fat. 15, Caes. B. G. 4, 5, o. A.; ∾ aridus, Virg., lassus, Martial.; men Juvenal. 10, 22: Cantabit vacuus coram latrone viator, (neml. som den, der intet har at tabe, intet at frygte); men Ovid. Trist. 2, 271: Et latro, et cautus praecingitur ense viator; cf. Cic. Mil. 21; — II) „bes." ogs.: Øvrighedstiener el. offenlig Betient, navnl. som indhenter Vedkommende og fører dem til Øvrigheden; - matronis per viatorem accitis (ad consules), Liv. 8, 18; s. ogs. Cic. d. Senect. 16, (hvor viatores indkalde Senatorerne fra Landet); - navnl. var ogs. viator hos Folketribunerne, hvad lictor hos Consulerne; vid. Gell. 13, 12, o. Varr. ibd., ogs. Liv. 2, 56, o. A.; df. — viātōrius, 3: hørende til en Reise, vasa: Reisekar el. Reisetøi, Plin. 16, 20; ligel. ∾ argentum: Reisekar af Sølv, Digest.; o. — viātrix, īcis, f.: reisende Fruentimmer, Capella.

vībex, īcis, f.: Stribe el. Blodstribe efter et Slag, Plaut. frgm. ap. Varr., Plin. 30, 39, Appul.; cf. Pers. 4, 49. — vībia, ae, f.: Bjælke, der ligger paa et Tværtræ el. paa en Savbuk (vara), s. und. vara. — Vibilia, ae, f.: Gudinde for Veiene, Arnob., inc. — Vibo el. Vibon, ōnis, f.: By i det Bruttiske i Nederitalien, (hod. Monteleone), Mela 2, 4, Plin. 3, 10, Cic. Att. 16, 6; — B) df. Vibōnensis, e: vibonensisk, agri, Liv. 21, 51. — vibones, um, m.: Blomster af Væxten britannica, Plin. 25, 6.

*vībrābĭlis, e: til at svinge; - ∾ ornus, (i. e. hasta), Auson.; — II) som svinger sig, zittrende, skinnende, sidus, Capella; — vībrābundus, 3: = frgd., nr. II; - ∾ Mercurius (stella), Capella; — vībrāmen, ĭnis, n.: zittrende Bevægelse; - ∾ trisulca draconum, Appul.; — vībrātio, onis, f.: Udsvingen el. Udslyngen; - ∾ continuata tonitruum, Calpurn. ap. Vopisc. Car. 8; — vībrātus, us, m.: zittrende Bevægelse; - ∾ luminum, Capella; ∾ crebri ignium, id.; o. — vībrisso, are, v. n.: at slaae Triller, Titinn. ap. Fest. p. 370; — [flgd.].

vībro, avi, atum, 1, v. a. o. n.; I) act.; A) „alm.": sætter i en zittrende Bevægelse, bevæger hurtigen hid og did, svinger, ryster; - ∾ hastas ante pugnam, (om Gladiatorerne), Cic. d. Or. 2, 80; vibrabant flamina vestes, (bragte dem til at flagre), Ovid. Met. 1, 528; ∾ faces, Claudian.; viscera vibrantur (equitando: blive stærkt rystede), Tac. Ann. 12, 51; cf. id. Hist. 4, 15: sustinentium humeris vibratus, etc.; - vibrata flammis aequora, (som gienskinne deraf), Val. Fl.; men foedare in pulvere crines Vibratos calido ferro (krusede el. krøllede), etc., vid. Virg. Aen. 12, 99; — B) „bes.": svingende at udkaste el. udslynge; - ∾ sicas, Cic. Catil. 2, 10; ∾ spicula per auras, Ovid.; cf. id. Her. 4, 43; ∾ fulmina (Juppiter), id.; men vibratus ab aethere fulgor, Virg. Aen. 8, 524; — b) ogs. „alleg.": Desissemque truces vibrare iambos, Catull. 36, 5; — II) neutr.; A) „egenl.": at være i en zittrende Bevægelse, at zittre; navnl. ogs. om Lyset: at glimte el. blinke; - Tresque vibrant linguae (anguis), Ovid. Met. 3, 34; cf. Virg. Aen. 2, 211; men vibrante supercilio (loqui), Ovid. Am. 2, 5, 15; - terrae motus ··· tremit vibratque, Plin. 2, 82; men vibrans sonus lusciniae, id. 10, 43; mare, qua a sole collucet, albescit et vibrat, Cic. Acad. 2, 33; Tela ··· lato vibrantia ferro, Ovid. Met. 8, 342; — B) „fig.", navnl. om Foredraget; - cujus (Demosthenis) non tam vibrarent fulmina illa („alleg.": hans Tales Lyn skulde ikke saaledes slynges), nisi numeris contorta ferrentur, Cic. Orat. 70; oratio incitata et vibrans, id. Brut. 95; breves vibrantesque sententiae (Archilochi), Quintil. 10, 1, 60; - not.: partic. vibrātus, 3, sield. ogs. som adj. in compar., Jambus flammis corusci fulminis vibratior, (stærkere slynget, stærkere), Auson. — viburnum, i, n.: vidieagtig Buskvæxt, germ. der kleine Mehlbaum, (viburnum lantana L.), Virg. Ecl. 1, 26.

vīcānĕus, 3: efterel. Biform af flgd., Cod. Just. — vīcānus, 3, [vicus]: hørende til el. boende i en Landsby; - Tmolites ille vicanus, Cic. Flacc. 3; ∾ haruspices, (som drage omkring el. øve deres Kunster i Landsbyerne), Enn. ap. Cic. Div. 1, 58; — II) ogs. subst., vicani, orum, m.: Landsbyfolkene, Liv. 38,

30. — Vica Pota, gen. Vicae Potae, f., (i. e. vincendi potens: den Seiermægtige), Epithet til Seiersgudinden, Cic. Leg. 2, 11, o. Liv. 2, 7.

vīcārĭa, ae, f. und. 1.vicarius, nr. II, B. — vīcārĭānus, 3: hørende til en Vicarius; - ∾ apparitores, Coel. Just.; ∾ apex: en Vicarius's Værdighed, Sidon.; af — 1. vīcārĭus, 3, [vicis]: som træder istedetfor en anden el. et andet; - quod ··· in his (rebus) operae nostrae vicaria fides amicorum supponitur, etc., Cic. R. Am. 38; ∾ praefectura Romae, Ammian.; — II) bf. subst.; A) vicārius, i, m.: nogens Vicarius el. Fuldmægtig; - succedam ego vicarius tuo muneri, Cic. Verr. 4, 37; vicarius diligentiae meae, (neml. som min Eftermand i Consulatet), id. Mur. 37; s. ogs. Liv. 29, 1, o. Hor. Od. 3, 24, 16; men ∾ damni, (som bærer Tabet for en anden), Digest.; - navnl. ogs. en Betient, som en Slave holder sig, Plaut. Asin. 2,4,28, Hor. Sat. 2, 7, 79, Martial. 2, 18, Digest.; — B) vicāria, ae, f.; a) Pige el. Terne hos en Slavinde, Inscriptt.; — b) den Værdighed, at være Vicarius for en praefectus praetorio, Cod. Theod. — 2. vīcārĭus, i, m., s. und. 1. vicarius, nr. II, A. — vīcātim, adv., [vicus]; I) fra Gade til Gade, gadevis, Suet. Caes. 41, Tac., Hor.; — II) fra Landsby til Landsby, landsbyvis; - ∾ habitare, Liv. 9, 13; ∾ dispersa, Plin. 6, 30.

vice, vicem, s. und. vicis. — *vīcēnālis, e: som holder tyve i sit Slags; - ∾ sphaera, (som har tyve lige Sider), Appul.; o. — vīcēnārĭus, 3: hørende til Tallet tyve; - lex quina vicenaria, (som forbyder Pengelaan til unge Mennesker under 25 Aar), Plaut. Pseud. 1, 3, 69; ∾ fistula, (hvis Blik holder 20 Tommer), Vitruv., Frontin.; — II) subst., vicenārius, i, m.: tyveaarig Yngling, Arnob.; af — vīcēni, (m. Biformen vigeni, Colum. 4, 30), 3, num. distr. af viginti: hver tyve, tyve til el. paa hver; - si duae res ··· vicenas habent partes, Varr. L. L. 10, 2; cf. Caes. B. G. 6, 14, o. Liv. 41, 7; - gen. vicenum (f. vicenorum), Plin.; ligel. vicenum quinum, Frontin.; — II) „overf." o. „alm." f. viginti: tyve; - ∾ diebus interpositis, Plin. 25, 49; cf. Martial. 4, 26. — vīcennālis, e: tyveaarig; bf. subst. vicennalia, ium, n., (sc. solennia): Fest efter en Keisers tyveaarige Regering, Lactant.; af — vīcennĭum, i, n., [vicies, annus]: Tidsrum af tyve Aar; - post decennii aut vicennii tempus, Digest.

vices, s. und. vicis. — vīcēsĭma, ae, s. und. vicesimus, nr. II. — *vīcēsĭmāni, orum, m.: Soldater af d. tyvende Legion, Tac. Ann. 1, 51 o. 64; — vīcēsĭmārĭus, 3: hørende til den tyvende Del, aurum, (hidhørende fra Afgiften vicesima), Liv. 27, 10; — II) bf. subst., vicesimārius, i, m.: som indkræver Afgiften vicesima, Petron. Sat. 65; o. — vīcēsĭmātĭo, onis, f.: at udtage hver tyvende Mand til at lide Dødsstraf, Vicesimering, Capitolin. Macrin. 12; af — vīcēsĭmus, 3, (m. Biformen vigesimus, Varr., Caes., Sall.), num. ord. af viginti: den tyvende; - intra annum vicesimum (aetatis) etc., Caes. B. G. 6, 21; cf. Cic. Manil. 3; men censores vicesimi sexti a primis censoribus, Liv. 10, 47; altero vicesimo die, Cic.; uno vicesimo die, id.; ∾ die lunae, id.; men ∾ luna sacrificant, Plin.; — II) subst. vicēsima, ae, f., (sc. pars): den tyvende Del, som Afgift til det Offentlige, navnl. ved en Slaves Frigivelse af den tyvende Del af hans Værdi; - vid. Cic. Att. 2, 16, o. Liv. 7, 16; men ∾ portorii (som Udførelsestold), Cic. Verr. 2, 75; ∾ hereditatum, (som Afgift af Arv), Plin. Ep. 7, 14, o. id. Pan. 37.

Vīcētĭa (Vicentia), ae, f.: By i Gall. Transpad. i d. Venetianske, (hod. Vicenza), Tac. Hist. 3, 8, o. Suet. Grammat. 23; — B) bf. Vicetini, el. Vicentini, orum, m.: Indvaanerne deraf, Brut. ap. Cic. Fam. 11, 4, Plin. 3, 23, o. A. — †vĭcĭa, ae, f.: Vikke, etslags Bælgfrugt, Varr., Colum., Plin., o. A.; bf. — vĭcĭālĭa, ium, n.: Vikkehalm, Colum. 6, 30; o. — vĭcĭārĭus, 3: hørende til Vikker; - ∾ cribrum, Colum. 8, 5.

vīcies, adv. num., [viginti]: tyvegange; - ∾ centena millia passuum, Caes. B. G. 5, 13; ∾ tanto addito aquae, Plin. 14, 6; HS. vicies, (d. e. tyvegange hundredtusind Sestertier), Cic. Att. 4, 2; cf. id. ibd. 11, 1: HS. bis et vicies; men Martial. 1, 100: Non plenum modo vicies habebas, (hvor hos vicies HS. er at underforstaae). — Vicilinus, i, m., [rimel. af vigil; altf.]: den Aarvaagne, Epithet til Juppiter, Liv. 24, 44.

*vīcīnālis, e: hørende til Naboer el. Naboskab; - ad vicinalem usum paratae naves, (til Samqvem med Naboerne), Liv. 21, 26; ∾ via: Markvei, som Naboer have fælles, Digest.; cf. Senec. Benef. 5, 24; — vīcīnārius, 3: = frgd., (men eftercl.); - ∾ via: Sidevei i Leiren, Hygin.; — vīcīne, adv.: i Nærheden; (sild. Ord); - bf. compar., ∾ afferre, Venant.; superl., ∾ frui, Augustin.; — [vicinus].

vīcīnĭa, ae, f., [vicinus]: Naboskab, Nabolav, Nærhed; - I) „egenl.": proximae viciniae Habitat, Plaut. Bacch. 2, 2, 27; commigravit huc viciniae, Ter. Andr. 1, 1, 43; in vicinia nostra, Cic. Tusc. 1, 16; in vicinia urbis, Colum.; cf. Virg. Ge. 4, 290; men in viciniam lunaris circuli (elatus mons), Plin. 5, 1; — B) bf. ogs. „concret" f. Naboerne; - vid. Hor. Sat. 2, 5, 106, o. id. Ep. 1, 16, 44; — II) „fig."; A) overf.": Nærhed i Tiden; - in vicinia mortis, Petron. Sat. 93; — B) „ment": den paa etslags Lighed beroende Tilnærmelse el. Nærhed; bf. Slægtskab el. Lighed, odl.; (saal. oftest hos Quintil.); - est tamen quamquam diversarum rerum quaedam vicinia, id. 8, 4, 12; ligel. ∾ quaedam virtutum vitiorumque, id. 2, 12, 4; s. ogs. Plin. 31, 22.

*vīcīnĭtas, atis, f.: Naboskab, Nabolav, Nærhed; - propter vicinitatem totos dies simul eramus, Cic. Att. 5, 10; cf. Ter. Heaut. in., o. Cic. R. Am. 16; - ogs. in pl.; (in) vicinitatibus et confiniis etc., id. Off. 2, 18; — B) bf. ogs. concret f. Naboerne; - si te libenter vicinitas videbit, facilius tua vendes, Cato; caritas serpit foras ··· amicitiis ··· vicinitatibus, Cic. Fin. 5, 23; cf. id. R. Am. 6, Sall. Catil. 36, o. A.; — II) „fig.": den paa en Lighed beroende Nærhed; bf. Slægtskab, Lighed; - quia sit quaedam virtutibus ac vitiis vicinitas, Quintil. 3, 7, 25; cf. id. 5, 10, 6; ligel. ∾ nominis (cyperi et cypiri), Plin. 21, 69; — vīcīnītus, adv.: i Nabolavet; i Nærheden, Cod. Theod.; o. — vicinor, atus sum, 1, v. depon. n.: at være el. boe i Nærheden, (eftercl. Ord), Sidon., Coel. Aur.; — [af flgd.].

vīcīnus, 3, [vicus]: som er el. ligger el. befinder sig el. boer i Nærheden; I) „egenl.", (dog som adj. alene sjeld.); - ∾ taberna, Hor. Ep. 1, 14, 24, silva, id. Od. 3, 29, 39; ∾ sedes astris, Virg. Aen. 5, 759; cf. Ovid. Trist. 3, 4, 52; ∾ bellum, Liv. 1, 14; men ∾ jurgia (imellem Naboerne), Hor. Ep. 2, 2, 171; men „alleg.", vid. Ovid. A. A. 1, 350: Vicinumque pecus grandius uber habet (sc. quam nostrum); - compar., (terra) Ni convexa foret, parti vicinior esset, Ovid. Fast. 6, 275; — B) oftere subst.; I) vīcīnus, i, m., vīcīna, ae, f.: Nabo, Naboerske; - vicinis bonus esto, Cato R. R. 4; ∾ proximus, Plaut., Cic.; quum ceteri deficerent finitimi et vicini, id. Sull. 20; cf. id. R. Am. 16, o. Hor. Ep. 2, 2, 132; - Ego huc transeo in proximum ad meam vicinam, Plaut. Casin. 2, 1, 2; cf. Ter. Andr. 1, 1, 78, Hor. Od. 3, 19, 24, o. A.; - ogs. c. gen.; Fidem in Capitolio vicinam Jovis O. M. majores nostri esse voluerunt, Cic. Off. 3, 29; ligel. Ovid. Fast. 6, 399: Sensit anus vicina loci; — 2) vīcīnum, i, n.: nærliggende Sted, Naboskab, Nærhed; - quamdiu in vicino terrae sunt (stellae), Plin.

2, 13; ligel. ex (el. e) vicino, id., Colum.; – ligel. in pl.: vicina rigans amnis, Plin.; cf. Ovid. Met. 1, 573; – ogf. c. gen.; in Syriae vicina pervenire, Plin. 16, 59; — II) „fig.": som i en Egenskab kommer nær dertil, beslægtet, lignende; – dialecticorum scientia vicina et finitima eloquentiae est, Cic. Orat. 32; odor croco vicinus, Plin.; – cui vicinum est, non negare, quod objicitur, Quintil. 6, 3, 81; – compar., ferrum molle plumboque vicinius, Plin. 34, 41; — b) ogf. absol.; – ex diverso vicinum accipitur, quum etc., Quintil. 9, 3, 68; cf. Plin. 37, 41: e vicino descendens etc.

vīcis (som gen.; nomin. forekommer ikke), vicem, vice; pl. vices (nom. o. acc.) o. vicibus (dat. o. abl.), f.: Vexel, Afvexling, Gjensidighed; I) „egenl."; A) „alm."; a) sing.; – Hac vice sermonum (under denne Vexeltale el. Samtale) ··· Aurora ··· trajecerat axem, Virg. Aen. 6, 535; cf. Hor. Epod. 13, 8, o. id. Od. 1, 4, in.; men commoti patres vice fortunarum humanarum, Liv. 7, 31; Dumque ··· Nox ··· peragit vicem, (fuldender sin Vexel el. Bane, vexler med Dagen), Ovid. Met. 4, 217; ridica contingens vitem mutua vice sustinet et sustinetur, Colum. 4, 16; men versa vice: omvendt, Digest., Appul., Justin. 6, 5, o. A.; — b) pl.; – Plerumque gratae divitibus vices, Hor. Od. 3, 29, 13; ∾ loquendi, Quintil. 6, 4, 11; cf. id. 11, 3, 44: ut standi, ambulandi, sedendi, jacendi vices sunt, etc.; s. ogf. Ovid. Pont. 2, 10, 35; ipsius lectionis taedium vicibus levatur, Quintil. 1, 12, 4; habet has vices mortalium conditio, ut etc., Plin. Paneg. 5; Quasque vices peragant (elementa), etc., Ovid. Met. 15, 238; cf. Hor. Od. 4, 7, 3; – per vices: afvexlende, Ovid. Met. 4, 40; cf. id. Fast. 4, 483: Perque vices modo: Persephone, modo: filia, clamat; men per vices annorum, (Aar for Aar), Plin. 12, 30; vicibus factis, (afvexlende), Ovid. Fast. 4, 353; — c) som adverbiale Udtryk mærkes: in vicem, (skrives ogs. invicem), sjeldnere vicem, el. in vices: til Afvexling, afvexlende, vexelvis, gjensidigen, med el. efter hinanden, odl.; – quotannis etc., hi rursus in vicem anno post in armis sunt, illi domi remanent, Caes. B. G. 4, 1; propter vicinitatem simul eramus invicem, Cic. Att. 5, 10; multis invicem casibus victos victoresque (Etruscos) etc., Liv. 2, 44; Inque vicem tua me, te mea forma capit, Ovid. Her. 17, 180; cf. Virg. Ge. 3, 188, Hor. Sat. 1, 3, 141, o. A.; – ut ··· hoc insigne regium (i. e. fasces) in orbem, suam cujusque vicem, per omnes iret, Liv. 3, 36; – Inque vices illum ··· Laedit amore pari, Ovid. Met. 4, 191; cf. id. ibd. 12, 161; — B) „bef."; 1) ligesom Imødekommen el. Besvarelse af en andens Handling el. Forhold, Gjentjeneste, Gjengjeld, odl.; – tanto proclivius est, injuriae, quam beneficio, vicem exsolvere, Tac. Hist. 4, 3; Redde vicem meritis, Ovid. Am. 1, 6, 23; cf. Cic. Sest. 4: recito ··· vicem officii praesentis, etc.; – ligel. in pl.; spernentem sperne; sequenti Redde vices, Ovid. Met. 14, 35; ligel. Plin. Pan. 85: nec qui magis vices exigat (affectus etc.); — 2) Skæbnens Afvexling, Skæbne, Lod; – vicem suam conquestus est, quod etc., Suet. Aug. 66; cf. Phaedr. 5, 1, o. Hor. Epod. 5, 88; – ogs. in pl.; vicesque superbae, etc., Hor. Od. 1, 28, 32; men Virg. Aen. 2, 432: nec tela, nec ullas Vitavisse vices Danaum, (ingen Vaabenvexel el. Kamp med dem); — II) „overf.": Stilling el. Plads, som nogen indtager ligeoverfor el. istedetfor en anden, en saadan Rolle el. Forretning; – quae (persona) ad vicem ejus, qui e vita migravit, propius accedat, Cic. Leg. 2, 19; postquam te dedit, qui ··· vice sua fungereris, Plin. Pan. 20; fungar vice cotis, Hor. A. P. 304; cf. Liv. 1, 20 o. 41; ligel. Tac. Ann. 4, 8: vestramque meamque vicem explete; – ogs. in pl.; quando divisae professionum vices essent, Quintil. prooem. 4; — 2) som adverbiale Udtryk mærkes; aa) vicem c. gen., el. m. Personalpronomen: istedetfor, for, angaaende, paa nogens Vegne; – heri vicem meamque etc., Plaut. Capt. 3, 3, 11; Vos respondetote istinc istarum vicem, id. Rud. 3, 5, 34; remittimus hoc tibi, ne nostram vicem irascaris, Liv. 34, 32; ligel. quamquam ille ··· nostram vicem ultus est ipse sese, Cic. Fam. 1, 9; cujus (aedis) gradus vicem theatri essent, (skulde tjene istedet derfor), Tiro Tullius ap. Gell. 10, 1; cf. Gell. 16, 10: obsidis vicem esse apud rem publicam etc.; — b) ds. „alm.": ligesom, paa samme Vis el. Maade; – Sardanapali vicem in suo lectulo mori, Cic. Att. 10, 8; ligel. vicem pecorum obtruncari, Sall. frgm. ap. Non.; s. ogs. nedenf.; — bb) vice: istedetfor, for; – in pane salis vice utuntur nitro, Plin. 31, 46; arenae vice bitumine interstrato, Justin. 1, 2; — b) ogs. „alm.": ligesom, som; – jactari ··· fluctu algae vice, Plin. 9, 69; ligel. vice mundi circumagi etc., Suet. Ner. 31; cf. Tac. Ann. 6, 21: quaeque dixerat, oraculi vice accipiens; — cc) in vicem: istedetfor, for; – potest malleolus in vicem viviradicis conseri, Colum.; defatigatis in vicem integri succedunt, Caes. B. G. 7, 85; — dd) ad vicem, ligesom frgd.: istedetfor, for; – lapidem candidum ··· secant ad tegularum et imbricum vicem, (i Gestalt deraf, el. for at tjene dertil), Plin. 36, 44; — b) ogs. „alm.": ligesom el. som; – majores natu minoribus colebantur ad deorum prope et parentum vicem, Gell. 2, 15.

*vīcissātim, adv., forel. Biform af flgd.: derimod, omvendt, odl.; – vid. Plaut. Poen. prol. 46, o. Naev. ap. Non.; — vĭcissim, adv.: derimod, igjen, paa den anden Side, omvendt, gjensidigen; – nunc mihi vicissim supplicabunt, Plaut. Asin. 3, 3, 92; cf. id. Stich. 1, 2, 58; men ubi enim potest illa aetas aut calescere vel apricatione melius vel igni, aut vicissim umbris aquisve refrigerari salubrius? Cic. d. Senect. 16; cf. id. N. D. 2, 1 o. 7, ogs. Hor. A. P. 11, o. Virg. Ecl. 3, 28; men Cic. Fam. 3, 6: considera nunc vicissim tuum (sc. factum); cf. id. Att. 16, 3: exspecto, quid ille tecum, quid tu vicissim, etc. — vicissitas, atis, f., forel. Biform af flgd.: Vexel, Afvexling; – vicissitatemque imperandi tradidit, Attius ap. Non.; o. — vicissĭtūdo, ĭnis, f.: Vexel, Afvexling, Gjensidighed; – omnium rerum ··· vicissitudo est, Ter. Eun. 2, 2, 45; ∾ imperitandi, Liv. 3, 39; men qui interitus, quaeque ex alio in aliud vicissitudo atque mutatio, etc., vid. Cic. Tusc. 5, 24; nihil vicissitudine studiorum officiorumque jucundius (gjensidig Meddelelse deraf), id. Lael. 14; cf. id. Off. 1, 37; – ligel. in pl.; temporum varietates vicissitudinesque fortunae, id. Fam. 5, 12; ligel. ∾ dierum noctiumque, id. Leg. 2, 7; — [vicis].

Victa, ae, f., [2. victus], sc. dea: den Kosten el. Føden forestaaende Gudinde, Arnob. — †victĭma, ae, f., [rimel. af vieo, d. e. binder]: det med et Hovedbind (vitta) smykkede (større) Offerdyr; et Offerdyr el. Slagtoffer; – vid. Hor. Od. 3, 23, 12, o. Virg. Ge. 2, 147, ogs. Liv. 45, 7, o. Caes. B. G. 6, 16; ligel. caesis victimis etc., Cic. Att. 1, 13; men Ovid. Fast. 1, 335, (ifølge Afledningen af vincere): Victima, quae dextra cecidit victrice, vocatur; — II) „overf."; – quam potestis P. Lentulo mactare victimam gratiorem, quam si etc.? Cic. Flacc. 38; cf. id. Fin. 2, 19; men Ovid. Am. 3, 3, 21: Ut etc., Victima deceptus decipientis ero? ds. — victĭmārius, 3: hørende til et Offerdyr, negotiator, (som forhandler Offerdyr), Plin. 7, 10; — II) subst., victĭmārius, i, m.; A) en Offertjener, Liv. 40, 29, o. Val. Max. 1, 1, 12; — B) som forhandler Offerdyr, id. 9, 14, 3; o. — victĭmo, are, v. a.: offrer et Slagtoffer; – ∾ hircum Marti, Appul.; ∾ hostiam, id. — victĭto, are, v. n., intens. af vivo: lever deraf, ernærer mig dermed; (forel. Ord); – ficis victitamus aridis, Plaut. Rud. 3, 4, 59; ∾ si-

napi, id., succo suo, id. Capt. 1, 1, 12; ∾ parce, id. Truc. 2, 3, 26; men Ter. Eun. 5, 8, 44: etenim bene libenter victitas, (du vil gierne spise godt).

victor, ōris, m., [vinco]: Seiervinder el. Seierherre; - stipendium ··· victores victis imponere, Caes. B. G. 1, 44; multa victori eorum arbitrio, per quos vicit, etiam invito facienda sunt, Cic. Fam. 4, 9; ∾ omnium gentium (Pompejus), id.; men „poet.": ∾ belli, (i Krigen), Stat.; - ogs. som appos.: ∾ exercitus, Caes.; ∾ Sequani, id.; ∾ Graji, Ovid. Met. 13, 414; - ogs. om Hanen, Cic. Div. 2, 26; - „poet." ogs. om Ting; ∾ currus, (Triumphvognen), Ovid. Trist. 4, 2, 47; cf. ∾ (aestus), Lucan. 9, 334; — not.: Victor: som Epithet til Juppiter, Inscriptt., til Hercules, Macrob. Sat. 8, 6; — II) „fig."; - animus libidinis et divitiarum victor, Sall. Jug. 63; ∾ propositi etc., Hor. Ep. 1, 13, 11.

victōria, ae, f., [victor]: Seier, Seiervinding; - ut ab illo (rege) insignia victoriae, non victoriam reportarent, vid. Cic. Manil. 3; victoriam conclamare, (raabe Victoria, løfte Seiersskrig), Caes.; men ordsprogvis: amat victoria curam, vid. Catull. 62, 16; - ∾ laeta, Hor., cruenta, Sall.; ∾ referre ex hoste, Liv., in manibus habere, id. 30, 30; s. ogs. id. ibd.: melior tutiorque est certa pax, quam sperata victoria; men c. gen.: post victoriam ejus belli, quod etc., vid. Cic. Off. 3, 11; — B) Victoria, ae, f.: Seiersgudinden, havde i Rom et Tempel, Liv. 10, 33; s. ogs. Varr. L. L. 5, 10, o. Cic. N. D. 2, 23; - ogs. Seiersgudindens Billedstøtte, Liv. 22, 37; — II) „overf."; - ∾ litium (i Processer), vid. Plin. 29, 12; ∾ penes patres fuit, Liv. 3, 50; ∾ ex collega, id. 2, 44.

*victōriālis, e: hørende til en Seier, Trebell. Gallien. 3; — II) bf. subst. victōriālis, is, f., (sc. herba): etslags Plante, ogs. Idaea Daphne, Appul.; — 1. victōriātus, i, m.: en med Seiersgudindens Billede preget Sølvmynt, som paa Varro's Tid holdt en halv Denarius; - vid. Varr. L. L. 10, 3, Cic. Font. 5, ogs. Liv. 41, 13, (hvor gen. plur. victoriatum); — II) hos Lægerne: en vis Vægt, Marc. Emp. 15; — 2. victōriātus, 3, [victoria]: erhvervet ved Seier; - plus victoriatum est, quam injuriatum, Tertull.; — Victōriŏla, ae, f., demin.: lidet Billede af Seiersgudinden, Cic. N. D. 3, 34; o. — victōriōsus, 3: seierrig, (for= o. eftercl. Ord); - vid. Cat. ap. Gell. 4, 9, 12; - superl., ∾ vir, Sidon.; — [victoria].

victrix, īcis, fem. af victor: en Seiervinderske; - si etc., victrices Athenas fore, Cic. Tusc. 1, 48; cf. id. Sest. 37; — B) ogs. „overf.": mater victrix filiae, non libidinis, id. Cluent. 5; — II) adj.: seierrig el. seirende; - victricia ··· arma, Virg. Aen. 3, 54, o. Justin. 44, 5; ∾ copiae, Hirt. B. Al. 40; ∾ navis, id., Ovid.; ∾ manus, dextra, id.; ∾ bella, Stat.; men ∾ litterae, (som indeholde et Seiersbudskab), Cic. Att. 5, 21; ligel. ∾ tabellae, Ovid. Am. 1, 11, 25; — 2) ogs. „overf.": Victrix causa deis placuit, sed victa Catoni, Lucan. 1, 128.

*victŭālis, e: hørende til Livets Ophold og Næring, ministerium, Appul., Cod. Just.; — II) subst.: victualia, ium, n.: Levnetsmidler, Cassiod.; o. — victŭārius, 3: hørende til Livets Ophold el. Næring, exhibitio, Tertull.; — [2. victus]. — 1. victus, 3, partic. af vinco. — 2. victus, us, (forel. Biform af gen. sing.: victuis, Varr. ap. Non., men victi, Plaut. Capt. 4, 2, 75), m., [vivo]; I) „alm.": Livets Underholdning el. Næring, Levnetsmidler, odl.; - tenuis victus cultusque, Cic. Lael. 23; cf. id. d. Or. 1, 54, oftere, Caes. B. G. 6, 22, Hor. Sat. 1, 1, 98, id. ibd. 2, 2, 53, o. A.; ∾ liberalis, Liv., basilicus, Plaut.; - victu som dat. f. victui, Lucil. ap. Gell. 4, 16, o. Virg. Ge. 4, 158; - ligel. in pl.: Tunc victus abiere feri, Tibull. 2, 1, 43; cf. Ovid. Met. 15, 104; ligel. Cic. Fin. 5, 4: animantium ortus, victus persequi; — B) i Retssproget ogs.: de samtlige Livsfornødenheder, (Føde, Klæder, Pleie, osv.), Digest.; — II) „overf.": Levevis el. Levemaade, nogens eiendommelige Maade at være og leve paa; - in victu considerare oportet, apud quos, et quo more ··· sit educatus, etc., Cic. Inv. 1, 25; ligel. omni vita atque victu excultus atque expolitus etc., id. Brut. 25; cf. id. Off. 1, 17, Caes. B. G. 1, 31, o. A.

vīcŭlus, i, m., demin.: liden Landsby; - castellum ··· viculosque circumjectos etc., Liv. 21, 33; cf. Cic. d. Rep. 1, 2; af — vīcus, i, m., [digammeret af *οἶκος*, ligesom vinum af *οἶνος*]; oprdl.: Hus el. Bolig; bf. sædv. „collect.": Samling af Huse, dels i Byen, dels paa Landet; bf. I) i Byen: Ovarter el. Gade, odl.; - nullum in urbe vicum, nullum angiportum ··· in quo non etc., Cic. Mil. 24; cf. Caes. B. C. 1, 27, Liv. 1, 48, oftere, Hor. Ep. 2, 1, 269, oftere, ogs. Ovid. Fast. 6, 610, o. A.; men dimensis vicorum ordinibus, etc.; vid. Tac. Ann. 15, 43; - bf. magistri vicorum, (Opsynsmænd over de enkelte Gader el. Ovarterer), Liv. 34, 7; — II) paa Landet: Landsby el. Flække; - qui vicos etc., Cic. Font. 5; ∾ maritimus, Liv. 38, 30; cf. Caes. B. G. 1, 5, o. id. ibd. 2, 7, oftere; jura per pagos vicosque reddere, Tac. Germ. 12; — b) rimel. ogs. undert. f. Landgods; - te vicum vendituram, etc., Cic. Fam. 14, 1; cf. Hor. Ep. 2, 2, 177.

vĭdēlĭcet, adv., [ctr. f. videre licet, ligesom scilicet, f. scire licet; oprdl.: det er let at see el. begribe], tiener, ligesom scilicet, til en bekræftende Bestemmelse af det Foregaaende; omtr. vort: det forstaaer sig, naturligen, aabenbare, odl.; I) „egenl."; aa) m. Objectsætning (efter videre; saal. for= o. eftercl.); - Videlicet (man kan see), parcum illum fuisse senem, qui etc., Plaut. Stich. 4, 1, 49 flgd.; cf. Lucr. 1, 211, o. Gell. 17, 5, 9; — bb) som blot Partikel; - hic de nostris verbis errat videlicet, Quae etc., Ter. Heaut. 2, 3, 22; quae videlicet ille ··· ex doctrinae indiciis interpretabatur, Cic. d. Rep. 1, 17; — b) ligel. elliptisk hos Svar; - quid metuebant? vim videlicet, Cic. Caecin. 15; cf. id. Verr. 2, 33; — B) „bes." ogs. ironisk, (el. naar man mener det Modsatte): det forstaaer sig, naturligen, odl.; - tuus videlicet salutaris consulatus, perniciosus meus, Cic. Phil. 2, 7; cf. id. Catil. 2, 6; — II) „overf." som blot supplerende el. forklarende Partikel: nemlig; - caste jubet lex adire ad deos, animo videlicet, Cic. Leg. 2, 10; iracundiam, videlicet dissidentem a ratione, seditionem quandam animi (esse) etc., id. d. Rep. 1, 38; cf. id. Sest. 12.

viden' f. videsne, s. flgd. ab in. — vĭdĕo, vīdi, vīsum, 2, (viden' f. videsne, Plaut., Ter., o. A.), v. a., [digammeret af *ἰδεῖν*, *εἶδον*, *ἰδῶ*]; I) „egenl."; A) „alm.": seer fornemmer med Øinene el. med Synets Sands; - ∾ aliquid m. o. ud. oculis, vid. Plaut. Mil. gl. 2, 4, 15 flgd.; hvor ogs. oculi vident; men id. ibd. 3, 1, 36: Clare oculis video, (har godt Syn); men Cic. Tusc. 1, 20: nos enim ne nunc quidem oculis cernimus ea, quae videmus; cf. id. d. Or. 3, 40; men Caes. B. G. 1, 22: (illum), quod non vidisset, pro viso sibi renunciasse; - navnl. ogs.: at see derpaa som Tilskuer; procedere visum, Sall. Jug. 94; cf. Hor. Epod. 2, 62 flgd, id. Sat. 1, 8, 34, o. A.; - bf. pass.: ubi sol sex mensibus continuis non videtur, Varr. R. R. 1, 2; in aperto loco ··· paucae stationes equitum videbantur, Caes. B. G. 2, 18; men si ··· nemo praeter te ibi visus est, etc., vid. Cic. d. Or. 2, 40; cf. Liv. 29, 14: duos soles visos (sc. esse), etc.; ligel. Quintil. 8, praef. 13: a se disertos visos esse multos, eloquentem autem neminem; men Virg. Ecl. 4, 15: divisque videbit Permixtos heroas, et ipse videbitur illis; cf. Hor. Od. 1, 1, 27: Seu visa est catulis cerva fidelibus, etc.; men ubi primum ex alto visa classis (sc. est), vid. Tac. Ann. 3, 1; men Ovid. Trist. 1, 3, 32: Jamque

oculis numquam templa videnda meis, (som jeg aldrig mere skulde see), etc.; cf. id. ibd. 1, 8, 23; men c. inf., vid. id. Pont. 4, 9, 18: Consulis ante pedes ire viderer eques, etc.; men impers.: D. Vide, sis, modo etiam! L. visum'st, Plaut. Merc. 2, 2, 52, oftere; — 2) „poet. overf."; a) om de øvrige Sandser, navnl. om Hørelsen: at fornemme el. bemærke; - Vidistis, toto sonitus percurrere coelo? Propert. 2, 16, 49; cf. Virg. Aen. 4, 490, o. Hor. Sat. 2, 8, 77; men comisk: Naso pol jam haec quidem videt plus, quam oculis, Plaut. Mil. gl. 4, 6, 44; — b) om Tingssubjecter; - Gallica rura videt (Apenninus: den skuer ud derover, hæver sig derover), Lucan. 2, 429; men Virg. Ge. 2, 68: et casus abies visura marinos, (som skal udsættes derfor); — 3) „bef.": seer opmærksomt derpaa el. derefter; (oftest i Omgangssproget); - vide, sis, signi quid siet, Plaut. Amph. 2, 2, 155; Vide, tali ubi sint, id. Most. 1, 3, 151; cf. Ter. Eun. 4, 4, 3; - ligel. heder ∾ aliquem: at see el. besøge nogen, at faae nogen i Tale, odl.; vid. Cic. Att. 12, 14 o. 37, ogs. Plin. Ep. 1, 5, o. Suet. Tib. 7; men hos Comikerne, me vide: see paa mig, (d. e. stol paa mig); vid. Ter. Andr. 2, 2, 13, o. id. Phorm. 4, 4, 30; men Cic. Pis. 25, med Lune: see kun paa mig el. giør dig kun vred, odl.; — II) „ment."; A) act.; a) „alm.", videre m. o. ud. animo: aandigen at see, at fornemme el. begribe; - quem exitum ego tam video animo, quam ea, quae oculis cernimus, Cic. Fam. 6, 3; cf. id. Acad. 2, 40: si dormientes aliquid animo videre videamur; men id. d. Senect. 23: nonne vobis videtur is animus, qui etc., videre, se ad meliora proficisci? etc.; - ∾ acutius atque acrius vitia in dicente, quam recta, id. d. Or. 1, 25; cf. Ter. Heaut. 3, 1, 95; men Cic. Phil. 2, 15: me vidisse plus ··· se sperasse meliora; cf. id. Manil. 22; men Liv. 6, 12: dii vatesque eorum in futurum videut; — 2) „bef."; aa) seer dertil el. derpaa, d. e. betragter el. betænker el. overveier; - id primum videamus, quatenus amor in amicitia progredi debeat, Cic. Lael. 11; men id. Acad. 2, 13: nunc ea videamus, quae contra ab his disputari solent; men id. Verr. 5, 68: videas etiam atque etiam, et consideres, quid agas, quo progrediare, etc.; men quae (ars) quam sit facilis, illi viderint, qui etc., vid. id. d. Or. 1, 58; cf. id. Lael. 3; men quod an deceat, ipsi viderint, Quintil.; men absol.: sed ipse viderit, (det maa han betænke, det er hans Sag), Cic. Att. 12, 21; cf. Ovid. A. A. 2, 371, oftere; men c. acc.: viderint ista officia viri boni, (slige Pligtforholde giver jeg dem at betænke), Cic. Quint. 17; men Di pia facta vident, (tage Hensyn dertil), vid. Ovid. Fast. 2, 117; — b) ds. ogs.: sørger derfor, besørger; - antecesserat ··· ut prandium nobis videret, Cic. Att. 5, 1; men id. Tusc. 3, 19: aliquid videamus et cibi, (vi ville forsyne ham dermed); ligel. Ter. Heaut. 3, 1, 50: aliud lenius, sodes, vide (sc. vinum)! - men Cic. d. Or. 3, 1: videndum sibi aliud esse consilium, (han maatte see sig om derefter); - ogs. m. flgd. ut o. ne; navem idoneam ut habeas, diligenter videbis, Cic. Fam. 16, 1; cf. id. Quint. 5; men id. Off. 1, 14: videndum est, ne obsit benignitas etc., tum, ut etc.; cf. id. Fam. 14, 18; men vide, ne facinus facias, quum mori suadeas, vid. id. Fin. 2, 29; cf. id. ibd. 2, 5, o. id. Tusc. 4, 22; - absque eo esset (uden slig Hensyn), Recte ego mihi vidissem, (skulde jeg have sørget for mig selv), Ter. Phorm. 1, 4, 11; — bb) seer el. oplever (navnl. et Tidspunkt el. en Begivenhed), odl.; - utinam eum diem videam, quum etc., Cic. Att. 16, 11; cf. id. Lael. 3; men id. Mil. 28: spero, multa vos liberosque vestros in re publica bona esse visuros, etc.; hvor ogs.: multas ··· victorias aetas nostra vidit; s. ogs. Ter. Ad. 5, 4, 13; — B) pass.; 1) „alm.": at blive seet el. betragtet saa el. saa, at blive holdt derfor, synes at være el. at giøre noget, odl.; a) m. dobbelt Nominativ (el. Accusativ); - ex quo illorum beata mors videtur, horum vita laudabilis, vid. Cic. Lael. 7; numquam ··· committendum, ut imbelles timidique videamur, id. Off. 1, 24; quod loquitur, priscum visum iri, si etc., id. d. Or. 3, 11; cf. id. Verr. 2, 17: multo rem ··· iniquiorem visum iri etc.; - ligel. c. dat. person.: quae quibusdam admirabilia videntur, etc., Cic. Lael. 23; cf. id. ibd. 1 o. 8, oftere; men veritatis argumentum est, aliquid omnibus videri, vid. Senec. Ep. 117; — b) c. inf.; - ut beate vixisse videar, quia cum Scipione vixerim, Cic. Lael. 4; cf. id. ibd. 13; ligel. id. Div. in Caecil. 14: te vero ··· quemadmodum sit elusurus, videre jam videor; cf. id. Lael. 12: videre jam videor populum a senatu disjunctum; - ligel. c. dat. pers.; atque etiam hoc mihi videre videor, esse quosdam etc., id. Inv. 2, 57; ligel. videor mihi perspicere ipsius animum, id. Fam. 4, 13; — c) c. nomin. o. inf.; - ut tamquam a praesentibus coram haberi sermo videretur, Cic. Lael. 1; quae (sapientia) videtur in hominem cadere posse, id. ibd. 16; - ligel. c. dat. pers.; divitior mihi et affluentior videtur esse vera amicitia, id. ibd.; - her kan ogs. inf. esse være udfalden; quae Aristoni et Pyrrhoni omnino visa sunt pro nihilo, id. Fin. 2, 13; cf. Liv. 3, 38: nec vindex quisquam exsistit, nec futurus videtur; — d) impers. c. acc. o. inf., (s. creditur o. dicitur m. samme Construction und. credo o. dico ss. II.); - non mihi videtur ad beate vivendum satis posse virtutem, Cic. Tusc. 5, 5; aliis videtur ··· perfectam probationem hoc nomen accipere, Quintil. 5, 10, 5; ligel. Cic. Off. 3, 17: quae vult videri, se esse prudentiam; saal. ogs. Attius ap. Cic. Div. 1, 22: Visum'st in somnis, pastorem ad me appellere Pecus lanigerum etc.; cf. Liv. 36, 13: quia videbatur, et Limnaeam ··· occupari posse; — 2) „bef." bruges ogs.; a) videri (at synes) i offenlige Kiendelser (neml. m. Bibegreb af Maadehold); - majores nostri voluerunt, quae jurati judices cognovissent, ea non ut esse facta, sed ut „videri" pronunciarent, Cic. Acad. 2, 47; cf. id. Verr. 5, 6: fecisse videri pronunciat; s. ogs. Caes. B. C. 1, 2, o. Liv. 38, 44; — b) videtur (alicui): det synes el. tykkes el. behager nogen, man vil el. finder for godt, odl.; - tibi si videbitur, villis iis utere, quae etc., Cic. Fam. 14, 7; qui imitamur, quos cuique visum est, id. Off. 1, 32; ut consul, quem videretur ei, cum imperio mitteret, qui etc., Liv. 31, 3; ligel. ubi visum est, etc., Caes. B. G. 5, 58; — III) af partic. visus, 3, er subst. visum, i, n.; A) et Syn, et Drømmebillede; - somniorum sine visis quies, Cic. Tusc. 1, 41; Quum mihi discussit talia visa metus, Propert. 2, 20, 20; Dic, age ··· visa quid ista ferant, Ovid. Am. 3, 5, 31; s. ogs. Attius ap. Cic. Divin. 1, 22; — B) „bef." ogs. som Oversættelse af Grækernes φαντασία: den ydre Tings Indtryk paa Sandserne, Billedet, Cic. Acad. 1, 11, id. ibd. 2, 6 o. 24; — not.: vidēsis el. vidē sis (m. kort e), vid. Pers. 1, 108. — videsis, s. frgd., not.

1. vidŭātus, 3, partic. o. adj. af viduo. — 2. vidŭātus, us, m., [viduo]: Enkestand, Tertull. — *vidŭertas, atis, f.: Misvært, (i en Bønformular), Cato R.R. 141; o. — vīdŭĭtas, atis, f.: Berøvelse, Mangel; - ∾ omnium copiarum et opum, Plaut. Rud. 3, 3, 2; — II) „bef.": Enkestand, Cic. Caecin. 5, o. Liv. 40, 4; — [viduus]. — Vidŭlāria, ae, f.: Navnet paa en tabt Comoedie af Plautus, Priscian.; af — vidŭlus, i, m.: Vadsæk, Reisetaske, Plaut. Rud. 4, 3, 60 flgd.

vĭdŭo, avi, atum, 1, v. a., [viduus]: giør tom, berøver; - ∾ urbem civibus, Virg. Aen. 8, 571, ornos foliis, Hor. Od. 2, 9, 8, vitem pristino alimento, Colum.; - sield. c. gen.: Orba pedum partim, manuum viduata vicissim, Lucr. 5, 838; — II) „bef.", viduata, ae, f.: berøvet sin Mand, vid. Suet. Galb. 5; men ma-

rito pulso viduata desolataque, Tac. Ann. 16, 30; men conjux viduata taedis (forskudt), Senec. Med. 581.

vĭdŭus, 3, [efter Macrob. 1, 15, besl. m. d. etruriske iduare: at dele, hvf. ogs. divido]: adskilt herfra, som er berøvet noget, navnl. som har mistet sin Egtefælle, som er uden Egtefælle; hvf. subst. fem. vidua: en Enke; – quae tamdiu vidua Viro suo caruit (Penelope), Plaut. Stich. in.; cf. ∾ puellae etc., Propert. 2, 24, 17; men faxim··· Plures viri sint vidui, quam nunc mulieres, Plaut. Merc. 4, 6, 10; cf. Ovid. A. A. 1, 102; – mulierum assentator, cognitor viduarum, Cic. Caecin. 5; venari viduas crustis, vid. Hor. Ep. 1, 1, 78; – ogs. om andre ugifte Fruentimre; se rectius viduam, et illum coelibem futurum fuisse ··· quam etc., Liv. 1, 46; ligel. Senec. Med. 215, oftere; — b) ogs. om Dyrene: berøvet sin Mage; – ∾ columba, Plin. 10, 52; — B) „overf." om Ting og om Begreber; – ∾ torus, Propert.; ∾ cubile, Ovid.; ∾ noctes, id.; ∾ domus, id.; ogs. ∾ coelibatus, Senec. Benef. 1, 9; — b) navnl. ogs. om Vinstokken: der staaer ene, der ikke er opbunden til en Stamme; – Et vidua in nudo vitis quae nascitur arvo, Catull. 62, 49; – ligel. omvendt om et Træ, hvortil ingen Vinstok er opbunden; Et vitem viduas ducit ad arbores, Hor. Od. 4, 5, 30; cf. Juvenal. 8, 78, Martial. 3, 58, o. Colum. 5, 6; — II) „alm.": som er berøvet noget, som er uden et andet; – Cogar adire lacus viduos a lumine Phoebi, Virg. Cul. 372; ∾ alni (i. e. naves) moderantibus, Stat. Theb. 10, 13; ligel. ∾ clavus (gubernatore), ibd. 177; ∾ solum arboribus, Colum.; – „poet." ogs. c. gen.; nec viduum pectus amoris habet (om Ceres), Ovid. Am. 3, 10, 18; ligel. viduus teli, Sil. 2, 247; df. — vĭdŭvium, i, n.: Enkestand, Sidon.

Vĭenna, ae, f.: By i Gall. Narb. ved Rhodanus, (hod. Vienne), Caes. B. G. 7, 9, Cic. Fam. 10, 9, o. A.; — B) df. Viennensis, e: viennensisk, ager, Plin.; — b) subst. pl., Viennenses, ium, m.: Indvaanerne af Vienna, Tac. Hist. 1, 65, Plin., o. A.

†vĭēo, (ud. perf.), ētum, 2, v. a.: binder, fletter, corollam, Enn. ap. Varr.; men Varr. R. R. 1, 23: vimina, unde viendo quid facias, ut sirpeas, crates, etc.; — II) df. partic. vĭētus, (men per synaeresin, som disyll., Hor. Epod. 12, 7, o. Ter. Eun. 4, 4, 21), 3; som adj. oprdl.: omboiet; df.: indtørret, skrumpen, visen; – esse aliquid in arborum baccis terraeque frugibus maturitate tempestiva quasi vietum et caducum, Cic. d. Senect. 2; ∾ ficus, Colum.; – ogs. „overf.": ∾ cor bovis (indskrumpet), Cic. Div. 2, 16; ∾ senex, Ter. Eun. l. c.; ∾ vestis (aranei: dens skiøre Spind), Lucr. 3, 386; df. — vĭesco, ĕre, v. inch. n.: at blive indskrumpet el. visen; – viescentem ficum a rore defendere, Colum. 12, 15; o. — vĭētor, ōris, m.: en Bødker, Plaut. Rud. 4, 3, 51, Digest. — vietus, 3, f. und. vieo.

vĭgēni, ae, a, f. viceni, etc., Colum. 4, 80. — vĭgĕo, ēre, v. n., [rimel. besl. m. vivo, men efter Fest. f. vi ago]: at være i sin fulde Livskraft, at blomstre el. trives, odl., (oftest om Ting og Begreber, sjeld. om Personer); – quod si arte naturae vivunt et vigent, (om Planterne), etc., Cic. N. D. 2, 33; men id. Tusc. 1, 43: sive occiderit animus, sive vigeat, etc.; cf. ibd. 1, 27; men id. Att. 4, 3: nos animo duntaxat vigemus ··· (opp. re familiari comminuti sumus); men qui memoria vigent, vid. id. d. Or. 2, 87; men Sall. Catil. 20: viget aetas (sc. nobis), animus valet; men Virg. Aen. 4, 175: Mobilitate viget (Fama, neml. som Person); vigebant studia rei militaris, Cic. Coel. 5; cf. Sall. Catil. 3; men Coel. ap. Cic. Fam. 8, 1: tui politici libri omnibus vigent, (de blive almindeligen agtede); ∾ in Academia, (være i Anseelse som academisk Philosoph), id. d. Or. 3, 28; cf. id. ibd. 1, 11; men id. Tusc. 1, 49: Thebanus Epaminandas viget, (bliver omtalt med Berømmelse); df. — vīgesco, ŭi, 3, v. n. inch.: at blive livskraftig el. livfuld, at komme til Kræfter, begynde at blomstre; – De nihiloque renata vigescere copia rerum (si debeat), Lucr. 1, 758; (al. virescere); – Jam laeti studio vigescunt pedes, Catull. 64, 8; cf. Cic. Mil. 31, o. id. Phil. 11, 15; men Tac. Ann. 14, 19: qui summis honoribus et multa eloquentia viguerunt. — vīgēsĭmus, 3, f. und. vicesimus. — vīgessis, is, m., [viginti, as]: tyve Asses, Martial. 12, 76. — vĭgĭes, adv., f. vicies, Capella.

vĭgil, ĭlis, adj., [vigeo]: vaagen, aarvaagen; munter, livfuld; – et prius orto Sole vigil calamum et chartas et scrinia posco, Hor. Ep. 2, 1, 112; ∾ canes, id. Od. 3, 16, in.; men ∾ ales, (d. e. Hanen), Ovid.; ∾ Aurora, id.; — B) subst.: Vægter el. Vagt; – clamor a vigilibus custodibusque templi tollitur, Cic. Verr. 4, 43; cf. Liv. 44, 32; nocturni vigiles, Plaut.; – navnl. vare vigiles i Rom fra K. Augustus: etslags Nattepoliti, Suet. Aug. 30, Digest.; — II) „overf." om Ting og om Begreber; – ∾ oculi, Virg.; ∾ ignis, (som altid brænder), id. Aen. 4, 200; ∾ lucernae, (Natlampe), Hor. Od. 3, 8, 14; ∾ auris, (opmærksomt, lyttende), Stat; ∾ nox, (som tilbringes med at vaage), Tac. Ann. 4, 48; men vigiles questus, (som udstødes om Natten), Stat. Silv. 1, 2, 196; – ogs. „ment.": ∾ curae (aarvaagne), Ovid. Met. 3, 396; cf. id. ibd. 15, 65; — B) ogs. subst., vigiles mundi, (i. e. sol et luna), Lucr. 5, 1435; men ∾ nocturni, (om Hanerne), Plin. 10, 24.

vĭgĭlābĭlis, e, [vigilo]: vaagende, vaagen; – ∾ dormitio nostri pectoris, Varr. ap. Non. — †vigilans, tis, partic. o. adj. af vigilo; df. — vĭgĭlanter, adv.: aarvaagent; omhyggeligen; –∾ administrare provinciam, Cic. Verr. 4, 64; – compar., ∾ eniti, id. d. Rep. 6, 24; superl., ∾ (vexare hostem), id. Mur. 15; o. — vĭgĭlantĭa, ae, f.: Aarvaagenhed; – erat (in Plinio) incredibile studium, summa vigilantia etc., Plin. Ep. 3, 5; men med Lune: fuit enim mirifica vigilantia (Caninius), qui suo toto consulatu somnum non viderit, Cic. Fam. 7, 30; — II) „overf.": Omhyggelighed, Paapasselighed, odl.; – virtute istius et diligentia singulari ··· tutam esse servatam (Siciliam), etc., Cic. Verr. 5, 1; cf. id. Att. 8, 9, o. Ter. Ad. 3, 3, 44. — *vĭgĭlāte, adv., Biform af vigilanter: omhyggeligen, Gell. 3, 14; — vĭgĭlātĭo, onis, f.: Vaagen el. at vaage, Søvnløshed, Coel. Aur.; o. — vĭgĭlax, ācis, adj.: aarvaagen; – ∾ canes, Colum.; ogs. „fig."; ∾ curae, Ovid. Met. 2, 779.

vĭgĭlĭa, ae, f., [vigil]; I) „egenl."; A) „alm.": Vaagen el. at vaage, Søvnløshed, Cels.; ogs. Nattevaagen, el. at arbeide om Natten; – cui non sunt auditae Demosthenis vigiliae? Cic. Tusc. 4, 19; cf. id. Parad. prooem.; — B) „bes."; 1) Vaagen el. Vagthold el. Vagt til et Steds Sikkerhed, navnl. til Byens el. Leirens Forvaring; – ut noctu vigilias agerent ad aedes sacras, Cic. Verr. 4, 43; cf. id. Catil. 2, 12, o. Liv. 5, 48; men id. 44, 33: vigiles scutum in vigilias ferre vetuit; — bb) df. „overf."; a) en Nattevagt, d. e. den Del af Natten, hvori hvert Parti holder Vagt; og har hver Nat hos Romerne fire saadanne vigilias; – tertia vigilia (abl.), ogs. de tertia vigilia, Caes.; prima vigilia capite arma frequentes, Liv. 5, 44; cf. Cic. Fam. 3, 7; — b) det vagthavende Mandskab, en Vagt; – milites disponit perpetuis vigiliis stationibusque, ut etc., Caes. B. C. 1, 21; ligel. Cic. Mil. 25: si excubiae, si vigiliae, etc.; f. ogs. Sall. Catil. 32, oftere, Liv. 39, 14, o. A.; — 2) Vaagen el. at vaage ifølge en Religionsskik, en natlig Religionsfest; – noctu Cereris vigiliis, Plaut. Aul. prol. 36; cf. id. ibd. 4, 10, 63; — II) „fig.": Aarvaagenhed, Paapasselighed, Omhyggelighed, Omsorg; – ut vacuum metu populum Romanum nostra vigilia et prospicientia redderemus, Cic. Phil. 7, 7; men id. Fam. 11,

24, („alleg."): cupio jam vigiliam meam, Brute, tibi tradere, etc.; df. — vīgĭlĭārĭum, i, n.: Vagthus, Senec. Ep. 57; - df. „overf.": et derefter formet Gravminde, Inscriptt. — vĭgĭlĭum, i, n.: Biform af vigilia, Varr. ap. Non.

vĭgĭlo, avi, atum, 1, v. n. o. a., [vigil]; I) neutr.: vaager, er vaagen; A) „egenl."; - ∾ ad multam noctem, Cic.; ∾ de nocte, id.; men id. Catil. 3, 3: quod proxima nocte vigilarat; ∾ usque ad lucem, Ter., ad ipsum mane, Hor.; - ogf. m. homogent Object; qui ··· nullas hoc genus vigilias vigilarunt, Gell. epil. § 19; - ogf. „overf."; ∾ Troicus ignis (brænder stedse), Stat.; cf. Flor. 1, 2, o. Ovid. Her. 18, 31; - ogf. som Ordsprog: hic vigilans somniat, Plaut. Capt. 4, 2, 68; cf. Lucr. 3, 1061: Et vigilans stertis; - ogf. impers.: redeo, si vigilatur et hic, Martial. 12, 68; — B) „fig.": er aarvaagen, vaager el. sørger derfor; - Vigilandum'st semper, multae insidiae sunt bonis, Attius ap. Cic. Planc. 24; cf. Cic. Phil. 6,7: quantum potero ··· excubabo vigilaboque pro vobis; men ut vivas ··· vigila, Hor. Sat. 2,3,152; men studiis vigilare severis, (med Iver at lægge sig derefter), Propert. 2, 2, 9; — b) vigilantes curae, (som aldrig hvile), Cic. Div. 1, 43; — II) act.; A) tilbringer vaagen, giennemvaager; - noctes vigilantur amarae, Ovid. Her. 12, 169; cf. id. Fast. 4, 167; — B) tilveiebringer ved at vaage, forretter el. besørger; - Quae vigilanda viris, Virg. Ge. 1, 313? vigilati labores, Ovid. Trist. 2, 11; vigilatum carmen, id. Fast. 4, 109; — III) partic. vĭgĭlans, tis, ogf. som adj.: aarvaagen, omhyggelig; - ∾ et industrius homo, Cic. Att. 8, 11; ∾ et acutus etc., id. Agr. 1, 1; cf. id. R. Am. 48; - compar., ut nemo umquam ··· paratior, vigilantior, compositior ad judicium venisse, videatur, id. Verr. act. 1, 11; superl., ∾ dux (Hannibal), Val. Max. 9, 1, extern. 1.

vīginti, num. card. indecl., [digammeret af d. doriske εἴκατι f. εἴκοσι]: tyve; - si viginti quiessem dies, Cic. Planc. 37; annos natus unum et viginti, id. d. Or. 3, 20; diebus viginti uno, Plin.; cf. Hor. Sat. 1, 5, 86. — vīgintĭ.angŭlus, 3, [angulus, i]: med tyve Vinkler, sphaera, Appul. — vīgintĭvir, i, f. und. vigintiviri. — vīgintĭvĭrātus, us, m.: Embede el. Værdighed, som beklædes af en Vigintivir, f. und. flgd.; vid. Cic. Att. 9, 2, o. Tac. Ann. 3, 29. — vīgintĭ.viri, orum, m.: Collegium el. Commission af tyve Medlemmer, Tyvemændene; og det navnl.; A) som til Fordeling af de campanske Statsjorder bleve udnævnte af Cæsar i hans første Consulat; - vid. Cic. Att. 2, 6, o. Suet. Aug. 4, ogf. Vell. 2, 44; - ogf. in sing., Plin. 7, 53; — B) som Underøvrighed i Rom, hvoraf Halvdelen gik Prætor tilhaande, imedens den anden Halvdel forestod Veivæsenet og Myntvæsenet; ogf. besørgede de Criminaldommenes Udførelse; vid. Spart. Julian. 1, o. Tac. Ann. 3, 29; — C) a. p. Chr. n. 237: en imod Maximinus udnævnt Regeringscommission; - vid. Capitol. Gordian. 10.

†vĭgor, ōris, m., [vigeo]: Livskraft el. Livsfylde, Kraftfuldhed el. Kraft, Munterhed; - nec tarda senectus Debilitat vires animi mutatque vigorem, Virg. Aen. 9, 610; ligel. ∾ patrius, Hor. Od. 4, 4, 5; ∾ animi, Ovid., Liv.; ∾ mentis, Quintil.; men Senec. Ep. 64: quantum in illo (libro) vigoris est, quantum animi! - ∾ gemmae, (dens stærke Glands), Plin. 37, 28; - ogf. in pl., Vitruv. 6, 1, Sil.; df. — vĭgōrans, tis, partic.; I) act. el. c. acc.: oplivende, styrkende; - vigorantia disciplinam, (opp. effeminantia), Tertull.; — II) neutr.: som bliver stærk el. kraftig; - - ∾ anima, id.; o. — vĭgōrātus, 3, adj.: kraftig livsfuld, juvenis, Appul.

vīlesco, vīlŭi, 3, v. inch. n., [vilis]: at blive ringe, at tabe i Værd el. Anseelse; (efterel. Ord); - quamvis clarus homo vilescit in turba, Hieronym.; miracula ejus assiduitate viluerunt, Augustin. — vīlĭ.pendo, ĕre, v. a., [vilis]: ringeagter; - Etiamnum me vilipendit, Plaut. Truc. 2, 6, 58.

vīlis, e: som haves til en let Pris el. for godt Kiøb; - Neque quicquam hic vile nunc est, nisi mores mali, Plaut. Trin. p. in.; cf. id. Most. 1, 3, 139: hem, istuc verbum vile est viginti minis; men annona vilior, vid. id. Mil. gl. 3, 1, 140; cf. Cic. Verr. 3, 84: frumentum quoniam vilius erat, ne emisses; men id. Fin. 2, 28: non minor voluptas percipitur ex vilissimis rebus, quam ex pretiosissimis; — b) in neutr. absol.; - quanti eam emit? Th. vili, Plaut. Epid. 1, 1, 49; ligel. vili vendere, Martial. 12, 66; ligel. vendere viliori, Digest.; distrahere vilissimo, ibd.; — II) „fig.": simpel el. ringe i sit Slags, uanselig, uden Værd, gemen el. nedrig, odl.; - nec adeo vilis vita nostra tibi esset, ut etc., Liv. 40, 9; cf. Cic. R. Am. 26; Velia non est vilior, quam Lupercal, id. Fam. 7, 20; cf. Hor. Sat. 2, 5, 8, o. id. Ep. 2, 1, 38; men id. ibd. 1, 17, 21: tu poscis vilia rerum (Ubetydeligheder); men id. Od. 3, 27, 57: vilis Europe, (du daarlige)! - Si ··· est tibi vile mori, Ovid. Her. 7, 48; men som Ordsprog: vile est, quod licet, Petron. Sat. 93; - ogf. c. inf., Sil. 8, 438: Stat fucare colos (i. e. lanam), nec Sidone vilior Ancon; — B) som haves i Mængde, let at have; - ∾ poma, Virg. Ge. 1, 274; ligel. ∾ phaselus, id. ibd. 1, 227.

*vīlĭtas, atis, f.: lav el. ringe Pris; - ∾ annonae ex caritate etc., Cic. Manil. 15; ligel. vilitas in vendendis fructibus, id. Verr. 3, 98; - ogf. absol. f. lave Kornpriser, id. ibd. 3, 93: alter annus in vilitate, alter in caritate etc.; cf. Pseud.Cic. p. dom. 6: subito ··· carissimam annonam necopinata vilitas consecuta est; - ogf. om andre Gienstande; ad denarios senos vilitas rediit, Plin. 35, 28; men Plaut. Capt. 2, 1, 33: pro tuo caro capite Offerre meum caput vilitati (sc. me: at jeg giver det til Pris derfor); — II) „fig."; A) en Gienstands ringe Værd el. Ubetydelighed; df. navnl. ∾ nominum el. verborum: deres Plathed el. Lavhed; - vid. Plin. 20, 1; cf. Petron. Sat. 118: effugiendum est ab omni verborum, ut ita dicam, vilitate etc.; men vilitatem alicujus incessere, (nogens lave Tænke- el. Handlemaade), Quintil. 5, 7, 23; — B) subjectivt heder vilitas sui: Ringeagt for sig selv; - in nullo (animali) deprehendes vilitatem sui, ne negligentiam quidem, Senec. Clem. 1, 4; ligel. Curt. 5, 9: saepe taedio laboris ad vilitatem sui compelluntur ignavi; — vīlĭter, adv.: for lav Pris; - venire (sælges) vilius, Plaut. Curc. 2, 1, 28; vilissime constare, (koste mindst), Plin., Colum.; - ogf. „overf.": ∾ se ipsum colere: holde sig slet, Appul.; o. — vīlĭto, are, v. a.: forringer; df. „overf.": fornedrer; - quae (vitia) te vilitant, Turpil. ap. Non.; — [vilis].

†villa, (i Bondesproget ogf. vella, Varr.), ae, f., [rimel. besl. m. vicus, viculus, men efter Varr. af veho]: Landgaard, navnl. de til en Avlsgaard hørende Bygninger, hvf. efter Colum. 1, 6: tredobbelt, neml. ∾ urbana (til Herskabet); ∾ rustica (til Folkene); ∾ fructuosa, (som Lade); - opp. ager, (Gaardens Jorder), vid. Cic. R. Com. 12, el. fundus, Plin. 18, 7; cf. Pollio ap. Cic. Fam. 10, 33: frumenta aut in agris, aut in villis sunt; s. ogf. Hor. Epod. 1, 29, oftere, o. A.; — b) sild. ogf. „overf." f. rus el. Landet; - vid. Plin. Ep. 7, 25; — II) „bes." mærkes villa publica paa Campus Martius, som Samlingsplads for det unge Mandskab til Indskrivning i Krigstienesten, og for Borgerne til Census; - vid. Varr. R. R. 3, 2, Liv. 4, 22, o. Flor. 3, 21; tiente ogf. til Bolig for fremmede Gesandter, Liv. 33, 24; df. — villāris, e: = flgd.; - ∾ gallinae, Plin. 10, 57; o. — villātĭcus, 3: hørende til en Landgaard el. Avlsgaard odl., benævnt derefter; - villaticum (genus pastionis), in quo sunt gallinae et columbae et apes, etc., (opp.

rusticum g. p.), Varr. R. R. 3,2; ∾ gallinae, id.; ∾ alites, Plin.; ∾ mel, Colum.

villica, ae, f. und. villicus, nr. II, B. — 1. villīco, are, o. villīcor, atus, sum, 1, [villicus]: forvalter et Gods, er Godsforvalter; — a) i d. active Form; dog Cic. d. Rep. 5, 3, alene lignelsesvis: quasi dispensare rem publicam et in ea quodam modo villicare; men ∾ possessionem maximam, Appul.; — b) som depon.; - longe ab urbe villicari, quo herus rarenter venit, Pompon. ap. Non.; — II) „alm.": lever paa Landet; - Hic villicor ante urbem, Turpil. ap. Non.; cf. Auson. Ep. 22, 1. — 2. villīco, onis, m.: Biform af villicus, nr. II, Appul., inc. — villīcor, ari, f. und. 1. villico.

villĭcus, 3, [villa]: hørende til en Landgaard el. Villa; - ∾ nomina lini, Auson.; — II) oftest subst., villicus, i, m., o. villica, ae, f.; A) villicus, i: Avlsforvalter el. Avlskarl; - male agitur cum domino, quem villicus docet, Cato ap. Colum.; cf. Cic. Verr. 3, 50, oftere, o. Hor. Ep. 1, 14, in., oftere, o. A.; — b) „overf.": Foresat; - ∾ urbis, (i. e. praefectus), vid. Juvenal. 4, 77; ∾ aerarii, auct. Priap.; ∾ aquaeductuum, Frontin.; — B) villica, ae: Avlsforvalterske, Forvalterens Kone, odl., Cato, Colum.; s. ogs. Martial. 1, 56, o. Juvenal. 11, 69.

villōsus, 3, [villus]: med lange og stride Haar el. Børster, haaret el. børstet, strid el. hvas el. trævlet, odl.; - villosi pelle leonis, Virg. Aen. 8, 177; men id. ibd. 266, om Cacus: villosaque setis Pectora semiferi; men villosa colubris ··· guttura (Medusae), Ovid. Met. 10, 21; ∾ radix, Plin.; - compar., arbor folio villosior, id. 16, 19; superl., ∾ animal (lepus), id. 11, 94. — villŭla, ae, f., demin. af villa: lidet Landhus, liden Villa; - circum villulas nostras errare, Cic. Att. 8, 9; cf. Hor. Sat. 1, 5, 45, o. id. ibd. 2, 3, 10. — villum, i, n., demin., [ctr. f. vinulum af vinum]: en Draabe Vin; df. liden Vinrus; - interea ··· edormiscam hoc villi, Ter. Ad. 5, 2, 10. — villus, i, m., [efter Doederl. f. pilulus, som demin. af pilus]: børstet el. stridt Haar, Haartot el. Uldtot el. Børster; - animantium aliae villis vestitae, Cic. N. D. 2, 47; villis ovium confectis atque contextis etc., id. ibd. 2, 3; cf. Virg. Aen. 5, 352; men id. Ge. 4, 377: tonsis ··· mantelia villis (glatklippede el. glatte).

vimen, inis, n., [vieo]: Vidie; ogs. andre til Fletning tienlige Grene el. Vaxter; - vimina, unde viendo quid facias, Varr. R. R. 1, 23; reliquum corpus navium viminibus contextum etc., Caes. B. C. 1, 54; cf. id. B. G. 2, 33, oftere; men Tibull. 2, 3, 19: Tum fiscella levi detexta est vimine junci; cf. Ovid. Met. 12, 436: concretum vimine querno Lac (fluit); — II) „overf."; A) Vidieplante, odl., Colum. 4, 30; — B) „poet." ogs.: vimen letheum, (om Mercurstaven), Stat. Theb. 2, 30; df. — vīmentum, i, n.: Biform af frgd.; - moenia non saxo, sed cratibus et vimentis etc., Tac. Ann. 12, 16.

*vīminālis, e: hørende til Vidier, salix, (som frembringer Vidier til Fletning, Vidiepilen), Colum., Plin. 17, 32; — II) som adj. propr., Viminalis Collis: en af Roms syv Høie, (benævnt efter det der voxende Vidiekrat), hvorefter ogs. den der dyrkede Juppiter hed Viminius; vid. Varr. L. L. 5, 8, o. Fest. p. 376; - ligel. hed den dertil hørende Port: Porta Viminalis, f. Fest. l. c.; — vīmĭnētum, i, n.: Vidiekrat, Varr. L. L. 5, 8; o. — vīmĭnĕus, 3: giort el. flettet af Vidier; - ∾ tegumenta, Caes. B. C. 3, 63; ∾ crates, Virg. Ge. 1, 95; ∾ salix, (hvoraf man faaer Vidier), Plin.; — [vimen]. — Viminius, i, f. und. viminalis, nr. II.

vin', i. e. visne, f. volo, velle, ab in. — *vīnācĕa, ae, f., o. vinaceum, i, n., f. und. flgd. — vinaceus, 3, men forekommer alene som subst.; neml. A) vīnācĕus, i, m., (sc. acinus): Vinbærkerne, Colum. 3, 1, Plin. 14, 3, ogs. Cic. d. Senect. 15; — B) vīnācĕa, ae, f., (sc. bacca): Vinbærskal, Varr., Colum. Arb. 4, Plin. 17, 35; — C) vīnācĕum, i, n., (sc. granum): Vinbærkerne, in pl., Colum. 11, 2; — vīnālis, e: hørende til Vin, fortitudo, (dens Styrke), Macrob. Sat. 7, 7; — II) oftest subst. pl., vinalia, (ium o. orum), n.: dobbelt Vinfest (22 April, o. 19 August), da man offrede til Juppiter af den nye Vin, Varr. L. L. 6, 4, Ovid. Fast. 4, 863 o. 877 flgd., o. Plin. 18, 69; cf. Fest. p. 374; - gen. Vinaliorum, Masur. ap. Macrob.; o. — vīnārius, 3: hørende til Vin, lacus, Cato, Colum., vas, id., vasculum, Plaut., cella, id., Plin., uter, id., saccus, id.; men ∾ crimen, Cic. Font. 5, (i Anledning af Vintolden); — II) subst.; A) vīnārius, i, m.; a) Vinhandler, som holder Vinhus, odl., Plaut. Asin. 2, 4, 30, o. Suet. Claud. 40; — b) en Vindrikker, Digest.; — B) vinaria, orum, n.: Vinkrukker el. Vinflasker, Plaut. Poen. 4, 2, 46; Hor. Sat. 2, 8, 39, o. Petron. Sat. 78; — [vinum].

vinca pervinca, (ogs. i et Ord: vincapervinca), ae, f.: Eviggrønt, germ. Bärwurz, quia semper vireat aërisque injurias vincat et pervincat, Plin. 21, 39 o. 99; heder ogs. pervinca, Appul. — vincĕus, 3, [vincio]: til at binde med; - df. comisk: Mihi jam intus potione vincea onerabo gulam, (vil hænge mig i en Strikke), Plaut. Stich. 4, 2, 56. — vincĭbĭlis, e, [vinco]; I) „alm.": let at overvinde el. tvinge; - terram vix ulla cultura vincibilem etc., Colum. 3, 12, inc.; — II) „bes.": let at vinde, causa, Ter. Phorm. 1, 4, 48.

vincĭo, vinxi, vinctum, 4, v. a.: omvinder el. ombinder, binder, lænker; I) „egenl."; - quum igitur eos vinxerit, quos etc., Cic. Dejot. 7; facinus est, vincire civem Rom., id. Verr. 5, 66; quum ··· catenis vinctus traheretur, Caes. B. G. 1, 53; men Virg. Aen. 11, 81: Vinxerat et post terga manus, quos etc.; - ∾ ulmum vitibus, Ovid., suras cothurno, Virg., tempora floribus, Hor.; men Ovid. Am. 2, 15, in.: Anule, formosae digitum vincture puellae; men m. græsk Construction: Colla torosa boum vinctorum cornua vittis, Ovid. Met. 7, 429; — II) „fig.": binder, befæster, forbinder; - Caesarem ··· loca occupare, vincire praesidiis (befæste el. sikkre dem), Cic. Att. 7, 18; s. ogs. id. Tusc. 2, 21, oftere; men Ovid. Her. 20, 212: Esse tuam vinctam, numine teste, fidem; men ∾ inimica ora (sc. magicis artibus), id. Fast. 2, 581; cf. Propert. 3, 3, 43: ∾ mentem multo Lyaeo; - navnl. ogs. om Foredraget; quae tamen ipsa membra (minutiora) sunt numeris vincienda, Cic. d. Or. 3, 49; cf. Quintil. 11, 2, 47, oftere.

vinco, vici, victum, 3, v. a.: faaer overhaand derover, vinder el. erobrer, beseirer el. betvinger; I) „egenl.", navnl. i Krigssproget; - ut, qui vicissent, imperarent, Caes. B. G. 1, 36; cf. id. ibd. 1, 34: in Gallia, quam bello vicisset, etc.; men id. ibd. 7, 29: non virtute, neque acie vicisse Romanos, sed etc.; cf. Cic. Manil. 18; - ogs. om anden Kamp el. Strid; ∾ Olympia (om Veddeløbshesten), Enn. Ann. 18, 22; - ogs. at vinde i Spil; vid. Suet. Aug. 70 o. 71; - oftere i en Retssag el. i en offenlig Forhandling: at være den Vindende; quod vicisset judicio, etc., vid. Cic. R. Com. 18; cf. Ter. Phorm. 1, 2, 82 o. 85, ogs. Hor. Sat. 1, 2, fin.; ∾ causam suam, Ovid. Her. 16, 76; ∾ sponsione, Cic. Quint. 27; ogs. ∾ sponsionem, id. Caecin. 31; men Sall. Jug. 16: vicit tamen in senatu pars illa, quae etc.; cf. Liv. 2, 4 o. 30; men ∾ aliquem, (paa en Auction: at overbyde nogen), Cic. Att. 13, 29 o. 33; — b) ogs. om Ting: at overgaae, at betvinge; - neu turbine venti Vincantur (naves), Virg. Aen. 9, 91; cf. victa ratis, Ovid. Trist. 1, 4, 12; men Virg. Aen. 1, 727: noctem flammis funalia vincunt; cf. Ovid. Am. 3, 6, 42; men Plin. 19, 2: hi casses (linei) vel

ferri aciem vincunt; men om Pilen: ∾ aëra, (flyve op derover), Virg. Ge. 2, 123; men id. ibd. 2, 294, om Egen (esculus): multosque nepotes, Multa virum volvens durando secula vincit, (varer ud derover); — II) „fig."; A) „alm."; – ut paene naturam studio vincerent, Caes. B. G. 6, 43; si subitam et fortuitam orationem commentatio et cogitatio facile vincit, hanc ipsam profecto assidua et diligens scriptura superabit, Cic. d. Or. 1, 33; men Vincitur ars vento, vid. Ovid. Fast. 3, 593; men non est consentaneum ··· qui invictum se a labore praestiterit, vinci (eum) a voluptate, Cic. Off. 1, 20; victus patris precibus lacrimisque, Liv. 23, 8; cf. Hor. Od. 4, 6, 21; men id. Sat. 1, 9, 55: et est, qui vinci possit (sc. precibus); men Victus amore pudor, Ovid. Am. 3, 10, 29; men Virg. Ge. 4, 491: victusque animi respexit; – men m. ut, Hor. Epod. 17, 27: Ergo negatum, vincor, ut credam miser, etc.; — B) „bes."; 1) i el. ved en Egenskab at overgaae el. overtræffe nogen el. noget; – ∾ exspectationem omnium, Cic., opinionem omnium, id.; ∾ vastissimas beluas immanitate morum, id. d. Rep. 2, 26; cf. Hor. Epod. 11, 24; – (praecepta), qualia vincunt Pythagoran, (som overgaae hans Lærdomme), id. Sat. 2, 4, in.; cf. id. Ep. 1, 4, 3; – „poet." ogs. c. inf.; (vir) nulli victus vel ponere castra, Vel junxisse ratem, etc., (som af ingen blev overgaaet deri), Sil. 5, 552; — 2) seirende at bevise el. godtgiøre, oftest m. Objectsætning; – vince deinde, bonum virum fuisse Oppianicum, Cic. Cluent. 44; men id. ibd. 23, elliptisk: si doceo, non ab Avito, vinco, ab Oppianico (sc. corruptum esse judicium); dicendo vincere, etc., Matius ap. Cic. Fam 11, 28; f. ogs. Hor. Sat. 2, 3, 225; – ogs. m. ut, id. ibd. 1, 3, 115: Nec vincet ratio hoc, tandundem ut peccet idemque, Qui etc.; — 3) at opnaae sin Hensigt, at faae sin Villie, odl., men alene i Udtrykkene; a) vicimus; – cui si esse in urbe tuto licebit, vicimus, Cic. Att. 14, 20; bes. ogs. som Udraab; vid. Propert. 1, 8, 28, o. Ovid. Met. 6, 513; — b) i de imperative Dictioner: vincite, viceris, vincerent, (naar man neml. med Uvillie indrømmer noget el. lader noget skee); – vincite, si ita vultis, (I skulle faae Eders Villie), etc., Caes. B. G. 5, 30; ligel. Suet. Caes. 1: vincerent, ac sibi haberent, dummodo scirent, etc.; cf. Ter. Andr. 5, 3, 21.

*vinctĭo, onis, f.: Binden el. at binde, Tertull.; – ogs. „overf.": Forbindelse, Arnob.; — vinctor, ōris, m.: som forbinder el. forener, id.; o. — vinctūra, ae, f.: Baand el. Bind, Cels.; – ogs. Binden el. Bindning el. Fletning; salices pariunt virgas sequaces ad vincturas lentitatis, Plin. 16, 68; — [vincio]. — 1. vinctus, 3, partic. af vincio. — 2. vinctus, us, m., [vincio]: Binden el. Baand; men alene in abl.; – pendēre in palmam aut funiculo, aut vinctu, quod, etc., Varr. R. R. 1, 8.

vincŭlātus, 3: bunden, Coel. Aur.; af — vincŭlum, contr. vinclum, i, n., [vincio]: Baand, Strikke el. Line, Lænke; – corpora ··· constricta vinculis etc., Cic. d. Or. 1, 52; cf. Virg. Aen. 5, 510; men id. ibd. 1, 168: hic fessas non vincula naves Ulla tenent, (ingen Ankertouge); men Tibull. 2, 1, 28: Chio solvite vincla cado; vincla tunicarum, Ovid.; vincula epistolae, Nep. Paus. 4; cf. Ovid. Pont. 3, 7, 6; ogs. om Sandaler, Virg. Aen. 8, 458; cf. Ovid. Fast. 1, 410, oftere; – ofte ogs. in pl.: en Fanges Baand el. Lænker; hvf. ogs. undert. f. Fængsel; aliquem aeternis tenebris vinculisque mandare, Cic. Catil. 4, 5; cf. id. Verr. 4, 10; ligel. legatos ab se ··· in vincula conjectos, Caes.; in vincula duci, Liv.; in vinculis et catenis esse, id.; ex vinculis causam dicere, Caes. B. G. 1, 4; — II) „fig.": Baand el. Lænke; a) som indskrænkende el. hindrende; – ex corporum vinculis, tamquam ex carcere, evolare, Cic. d. Rep. 6, 14; nullum vinculum ad astringendam fidem jure jurando artius etc., id. ibd. 3, 31; vinculum ingens immodicae cupiditatis injectum est, Liv. 10, 13; — b) som forbindende; – beneficium et gratia sunt vincula concordiae, Cic. Fin. 2, 35; tum etc., tum accedit maximum vinculum, quod etc., id. Fam. 5, 11; men Virg. Aen. 4, 16: Ne cui me vinclo vellem sociare jugali; cf. Ovid. Met. 9, 549.

Vindĕlĭci, orum, m.: germanisk Folk, hvis Hovedstad: Augusta Vindelicorum, (hod. Augsburg), Plin. 3, 24, Tac. Ann. 2, 17, o. Hor. Od. 4, 4, 18, ogs. id. ibd. 4, 14, 8; — B) df. 1) Vindĕlĭcus, 3: vindelicisk, orae, Martial. 9, 85, spolia, Claudian.; — 2) Vindĕlĭcĭa, ae, f.: Vindelicien, Inscriptt.

vindēmĭa, ae, f., [vinum, demo]: Vinhøsten, Varr. R. R. 1, 54, Plin. 18, 74; ligel. in pl.: vindemias graciles quidem, uberiores tamen, quam exspectaveram, colligo, Plin. Ep. 9, 20; — II) df. „overf."; a) Vindruen el. Vinen; – Non eadem arboribus pendet vindemia nostris, Virg. Ge. 2, 89; cf. id. ibd. 2, 522; — b) in pl. ogs.: Vinhøstens Tid; – vindemias laetas··· agere te etc., M. Aur. ap. Front.; — c) Indhøstningen af andre lignende Frugter; – ∾ olearum, Plin., turis, id., mellis, Colum., Plin.; df. — vindēmĭālis, e: hørende til Vinhøsten, Macrob. Sat. 7, 7. — vindēmĭātor, ōris, m., [vindemio]: som indsamler Vinhøsten, en Vingaardsmand, Varr., Hor. Sat. 1, 7, 30; – ogs. vindēmitor, oris, Senec. Apocol. in., (f. ogs. nedenf.); — II) „overf.", Vindemiator: en Stierne i Stiernebilledet Virgo, Colum. 11, 2; – ogs. Vindēmĭtor, Ovid. Fast. 3, 407, Plin. 18, 74; df. — vendēmĭātōrĭus, 3: hørende til Vinhøsten, vasa, Varr. R. R. 3, 2. — *vindēmĭo, are, v. n.: holder Vinhøst; df. absol. vindemiantes, Plin. 18, 74; – ogs. m. homogent Object: ∾ vinum, Colum., uvas, Plin.; o. vindēmĭŏla, ae, f.: liden Vinhøst; – df. „overf.", Cic. Att. 1, 10: nam ego omnes meas vindemiolas (alle mine ringe Indkomster) eo reservo, ut etc.; — [vindemia]. — vindēmĭtor, ōris, m., f. und. vindemiator, nr. I o. II.

vindex, ĭcis, comm., [vindico]; I) som tager i retligt Forsvar, som antager sig nogens Ret, Forsvarer, Beskytter, Befrier; Beskytterske, Befrierske; – vid. Fest. p. 376, ogs. Gell. 16, 10, (e XII tabb.); – me ipsum illum vindicem aeris alieni (som har forsvaret Creditorernes Ret imod deres Debitorer) etc., Cic. Att. 2, 1; ∾ majestatis imperii, Liv. 28, 28; men ∾ injuriae, (som beskytter derimod); ligel. ∾ periculi, id. 10, 5; men ∾ terrae (Hercules), Ovid. Met. 9, 241; – ogs. absol.: dignus vindice nodus, Hor. A. P. 191; – ogs. som appos.: audita vox una (provoco) vindex libertatis etc., Liv. 3, 56; vindicibus pacatus viribus orbis, Ovid. Her. 9, 13; — II) Hævnende, Straffende; – sed aperte vindicem conjurationis oderunt, Cic. Fam. 5, 6; illum ··· custodem et vindicem cupiditatum etc., id. Agr. 2, 9; ∾ ultorque parentis, Ovid. Met. 5, 237; – ogs. in fem.: Furiae ··· vindices facinorum et scelerum, Cic. N. D. 3, 18; – ogs. som appos.: vindice flamma, Ovid. Met. 1, 230; ∾ poena, Catull. 64, 192.

vindĭcātĭo, onis, f., [vindico]; I) i Retssproget: retlig Fordring el. Paastand paa en Gienstand; – (actio) ··· in rem ··· vindicatio (est) ··· in personam ··· condictio, Digest.; — II) at antage sig noget, Forsvar el. Beskyttelse, Afværgelse, Hævn; – vindicatio est, per quam vim et contumeliam defendendo aut ulciscendo propulsamus ··· et per quam peccata punimus, Cic. Inv. 2, 22; cf. id. ibd. 2, 53.

vindĭcĭa, ae, f.: forel. Biform af flgd.; – vid. Fest. p. 376 (e XII tabb.); f. ogs. Serv. Sulp. ibd. o. ap. Gell. 20, 10. — vindĭcĭae, arum, f., [vindico]: de tvende Parters retlige Paastand for Prætor paa samme Gienstand, være sig paa en Besiddelse, el. paa en Persons Tilbageførelse til dens retlige Tilstand som fri el. ufri;

df. om Clodius: qui ··· non injustis vindiciis et sacramentis alienos fundos, sed castris ··· petebat, Cic. Mil. 27; men om Decemviren Appius: ni vindicias ab libertate in servitutem dederit, (indrømmede Paastanden om en fri Persons Trældom, el. lod ved sin Kiendelse en fri Person giøre til Slave), Liv. 3, 57; hvorom ogs. ibd.: quo (ore) vindiciae nuper ab libertate dictae erant; cf. id. ibd. 47, om den samme Appius: decresse vindicias secundum servitutem; ligel. ibd. 44: postulare vindicias secundum libertatem, (i Retten at paastaae en Persons Frihed); men Cic. d. Rep. 3, 32: quum vindicias amisisset ipsa libertas, (neml. i Decemvirernes tredie Aar; s. ovens. Liv. ll. cc.).

vindĭco, (skrives undert. vendico, ifølge en Afledn. af venum dico), avi, atum, 1, (archaistisk ogs. efter 3 Conjug. vindicit, Gell. 20, 1, ex XII tabb.; hvf. ogs. Formerne vindex, vindiciae, vindicta, hvorim. vindicatio af vindico, are), v. a., [oprdl. f. vim dico, hvormed Varr. L. L. 5, 7, sammenligner: judico f. jus dico; alts. oprdl.: forkynder Vold, neml. til Haandhævelse af min paastaaede Ret; df. „overf."]: giør retlig Paastand derpaa, (være sig paa en Besiddelse, el. paa en Persons Tilbageførelse til dens retlige Tilstand som fri el. ufri), vid. Gell. l. c.: ni ··· qui endo em jure vindicit, (i. e. ni ··· quis eum in jure vindicat); – ∾ sponsam in libertatem, Liv. 3, 45; cf. id. ibd. 48; men id. ibd. 46: vindicari (puellam) in posterum, (at hun beholdt sin Frihed); men ibd.: ut vindicaret (sc. puellam: at han skulde nedlægge retlig Paastand angaaende hendes Frihed); — II) „overf." o. udenfor Retssproget; A) giør Paastand derpaa, fordrer som min Eiendom, tilegner el. tilskriver mig noget; – cui soli liceat omnia, non Quiritium, sed sapientium, jure pro suis vindicare, etc., Cic. d. Rep. 1, 17; cf. id. Off. 1, 1: si etc., videor id meo jure quodam modo vindicare; s. ogs. id. ibd. 1, 7; men id. Arch. 8: Homerum ··· Chii suum (civem) vindicant; – ligel. m. tilføiet sibi el. ad se; prospera omnes sibi vindicant, etc., Tac. Agr. 27; cf. Senec. Ep. 45: multum magnorum virorum judicio credo, aliquid et meo vindico; men victoriae majore parte ad se vindicata, Liv. 44, 14; cf. ibd. 9, 43; – tanta ··· consensio libertatis vindicandae (til Frihedens Forsvar), Caes. B. G. 7, 76; – men „poet.": Vindicet antiquam faciem, (lad ham giengive hende den), Ovid. Met. 2, 523; ligel. „poet." c. inf., Lucan. 8, 675; — B) sætter i Frihed, befrier, redder af Fare; – ∾ rem publicam afflictam et oppressam in veterem dignitatem ac libertatem, Cic. Fam. 2, 5; cf. id. Brut. 58; ligel. ∾ Galliam in libertatem, Caes.; cf. id. B. C. 1, 22; – sapientia sola nos a libidinum impetu et formidinum terrore vindicat, Cic. Fin. 1, 14; cf. id. d. Or. 1, 45, o. id. ibd. 2, 2; men id. Rab. Post. 9: ut se aliquando ad suos vindicaret, (kunde frelse sig til dem, atter forenes med dem); — b) hos Plin. ogs. om Ting: at holde borte derfra, at være Middel derimod; – vindicat a putredine (sal), Plin.; ebur a carie vetus oleum vindicat, id.; — C) med Hensyn paa en foregaaende Uret: straffer, anseer med Straf; – omnia, quae vindicaris in altero, tibi ipsi vehementer fugienda sunt, Cic. Verr. 3, 2; cf. id. Sull. 6: quod maleficium in aliis vindicassem, etc.; men id. Off. 3, 15: atque iste dolus malus ··· legibus erat vindicatus, ut etc.; s. ogs. id. Lael. 12, o. id. R. Am. 5, oftere; – ogs. impers.: in cives militesque nostros persaepe severe esse vehementerque vindicatum, Cic. Verr. 5, 50; ligel. vindicatum in noxios, Sall. Jug. 31; cf. Caes. B. G. 3, 16; — 2) df. ogs.: hævner, tager Hævn el. Erstatning derfor; – ∾ necem Crassi, Ovid. Fast. 6, 468; Quod non offensas vindicet ense suas (Caesar), id. Trist. 3, 8, 40; ligel. Tac. Ann. 2, 71: flebunt Germanicum etiam ignoti; vindicabitis vos, si etc.; — b) df. atter: ∾ se ab aliquo, (hævne sig paa nogen), Senec. Benef. 6, 5; cf. Plin. Ep. 4, 11: seque de fortuna praefationibus vindicat; men pass.: Credis, te satis esse vindicatum? Martial. 2, 83.

vindicta, ae, f., [vindico], oprdl.: den Stav, hvormed en Slave af Prætor blev berørt, naar han blev fri; den første Brug af denne vindicta m. v. s. Liv. 2, 5; men si neque censu, neque vindicta, nec testamento liber factus est, non est liber, Cic. Top. 2; cf. id. Rab. perd. 5, Hor. Sat. 2, 7, 76, Plin. Ep. 7, 16, o. A.; — II) df. „overf."; A) Beskyttelse, Forsvar; – utrique vindicta libertatis morte stetit, Vell. 2, 64; legis vindicta severae, (Haandhævelsen deraf), Ovid. Pont. 4, 6, 33; — B) Hævn, Straf; – vid. Juvenal. 13, 180 o. 191, ogs. Phaedr. 1, 29, o. A.; cupidine vindictae inardescere, Tac. Ann. 6, 32.

†vīnĕa, ae, f., s. und. vineus, nr. II; df. — vīnĕālis, e: hørende til Vin el. benævnt derefter; – ∾ terra: Vinland, Colum. 3, 12; — vīnĕārius, 3: = frgd.; – ∾ colles: Vinbierge, Colum. 5, 6, horti, Digest.; o. — vīnĕātĭcus, 3: = frgd., semina, Colum.; ∾ cultus, (Vinavl), id.; ∾ fructus, (Vinhøst), id.; ∾ falculae (til Vinrankens Beskæring), Cato. — vīnētum, i, n., [vinum]: Vinplantning, Vinbierg, Vinland, odl.; oftest in pl.; – si segetibus aut vinetis tempestas nocuerit, Cic. N. D. 2, 66; vineta, virgeta, etc., id. Leg. 2, 8; cf. Virg. Ge. 2, 319, o. A.; — b) som Ordsprog kan mærkes, Hor. Ep. 2, 1, 220: Ut vineta egomet caedam mea, (for at tage mig selv med).

vīnĕus, 3, [vinum]: af Vin, latex, (i. e. vinum: Vin), Solin.; df. — II) oftest subst., vinĕa, ae, f.; A) Vingaard, Vinbierg; – segetibus ··· et pratis et vineis et arbustis res rusticae laetae sunt, Cic. d. Senect. 15; cf. id. Div. 1, 17, oftere, Virg. Ge. 2, 390, Hor. Sat. 2, 4, 43, oftere, o. A.; — B) Vinstokken el. Vintræet; – vid. Colum. 4, 10, oftere, ogs. Phaedr. 4, 3; — C) i Krigssproget ifølge Ligheden med en Vinløvhytte: etslags Skioldtag el. Skytstag, hvorunder Soldaterne arbeidede; – vid. Caes. B. G. 2, 12 o. 30, id. ibd. 3, 21, ogs. id. ibd. 7, 17, o. Cic. Fam. 5, 4, Liv. 37, 26, o. A.

vīnĭbŭa, ae, f., [vinum]: Vindrikkerske, Lucil. ap. Non. — vīnifer, a, um, [vinum, fero]: som frembringer Vin, vitis, Appul. — vīnĭtor, ōris, m.: Vingaardsmand, Cic. Fin. 5, 14; maturae vinitor uvae, Virg. Ecl. 10, 36; df. — vīnĭtōrius, 3: hørende til en Vingaardsmand, falx, Colum. 4, 25. — vinnŭlus (vinulus), 3, [efter nogle besl. m. vieo, alts. oprdl.: bøielig, smidig; df. „overf."]: venlig el. artig, odl.; – compellando ··· oratione vinnula, venustula, Plaut. Asin. 1, 3, 69; — not.: maaske rigtigere at sammenl. m. φίλος.

vīnŏlentia, ae, f.: Drukkenskab, Beruselse, Cic. Phil. 2, 39, oftere, ogs. Suet. Vitell. 17; af — vīnŏlentus, 3, [vinum]: fuld af Vin, drukken, beruset; – haec ··· utrum consilia siccorum, an vinolentorum somnia etc.? Cic. Agr. 1, 1; ∾ furor, id. Fam. 12, 25; — b) tilsat el. blandet med Vin, medicamenta, id. Pis. 6. — vīnōsĭtas, atis, f.: Vinsmag, Tertull.; af — vīnōsus, 3, [vinum]: fuld af Vin, som drikker megen Vin, drukken, drikfældig; – qui modice vinosi erant, Liv. 41, 4; men Hor. Ep. 1, 19, 6: Laudibus arguitur vini vinosus Homerus; men ∾ convivia, (hvorved der drikkes megen Vin), Ovid. Am. 3, 1, 17; – compar., ∾ aetas, id. Fast. 3, 765; superl., ∾ lena, Plaut. Curc. 1, 1, 79; — II) „overf.": vinagtig, som ligner Vin; – moris succus in carne vinosus, Plin.; ∾ sapor seminis nardi, id.; ∾ odor seminis ambrosiae, id.

vīnum, i, n., [digammeret af οἶνος]: Vin; (hvoraf de berømteste Arter opregnes Plin. 14, 6 o. 7); – ∾ fugiens, (som ikke holder sig; opp. ∾ firmum), Cic.; cf. id. Brut. 83, o. id. d. Senect. 18; men vinum ex aqua temperatum, Plin., (opp. ∾ merum), Varr.; ∾ asperum, lene, Ter.; – pl. vina, (om flere Vinsorter),

Plin. 14, 25, oftere; ogs. „poet." f. vinum, Virg. Aen. 5, 238, oftere; ligel. Ovid. Fast. 3, 305: Vina quies sequitur, etc.; — II) „overf."; A) Vindrikken el. Drikkelav; ogs. f. Drukkenskab el Svir; - Vel heri in vino etc.? Ter. Heaut. 3, 3, 7; men ad vinum diserti, Cic. Coel. 28; ligel. per vinum, (i en Rus), id. Acad. 2, 16, o. A.; vino sepulti, Virg., mersi, Liv. 41, 3; cf. Cic. Phil. 2, 3, o. id. ibd. 13, 11; — B) Vindrue; - vinum cogere, Plaut., legere, Varr.; ∾ pendens, Cato; - ogs. en Vinqvist; ∾ conserere, id., serere, Varr., Plin.; — C) den af andre Frugter tilberedede Vin; - ∾ palmeum: Palmevin, Plin.; ∾ de malis granatis: Granatvin, Pallad.; ex his, quae in hortis sunt, fit vinum e radice, etc., Plin. 14, 19.

vĭo, are, v. n., [via]: gaaer el. reiser; (men alene sield.; vid. Quintil. 8,6,33: „vio" pro „eo" infelicius fictum); - legati intenti ad viandum, Ammian.; maritus vians (omflakkende), Appul. — vĭōcūrus, i, m., [via, cura]: Opsynsmand over Veiene, Varr. L. L. 5, 1 o. 32. — vĭŏla, ae, f., demin., [digammeret af ἴον]: Violen el. Violblomsten, ogs. Levkoien; - de forskiellige Arter af denne Blomst sees Plin. 21, 14; - ∾ purpureae, luteae, albae, ibd., pallentes (i. e. flavae), Virg., nigrae (i. e. purpureae), id.; - in viola, in rosa esse, (være til Giestebud, hvortil neml. hørte vellugtende Blomster), Cic. Tusc. 5, 26; — II) „overf.": Violens Farve, navnl. Violet el. Violblaat; - fulgor (amethysti) in violam desinit, Plin.; cf. Hor. Od. 3, 10, 14, o. id. Ep. 2, 1, 207. — vĭŏlābĭlis, e, [violo]: til at krænke el. saare; - Molle meum levibusque cor est violabile telis, Ovid. Her. 15, 79; men m. Negation: non violabile ··· numen, (ukrænkelig, som ikke tør krænkes), Virg. Aen. 2, 154. — *vĭŏlācĕus, 3: violfarvet, purpura, Nep. ap. Plin. 9, 63, flos herbae, Plin., gemma, id.; — vĭŏlācium, i, n.: Violvin, Apic.; — vĭŏlārium, i, n.: Violbed el. Violland, sædv. in pl., Varr., Ovid., Virg. Ge. 4, 32; o. — vĭŏlārius, i, m.: en Violfarver, Plaut. Aul. 3, 5, 36; — [viola].

*vĭŏlātĭo, onis, f.: Krænkelse; navnl. Vanhelligelse; - ∾ templi, Liv. 29, 8, religionum, Senec.; ∾ publica fidei, (offenligt Brud derpaa), Vell. 2, 1; men pari vindicta parentum ac deorum violatio expianda est, vid. Val. Max. 1, 1, 13; o. — vĭŏlātor, ōris, m.: som krænker el. skænder el. vanhelliger; - ∾ juris gentium, Liv. 4, 19, foederis, Tac. Ann. 1, 58, templi, Ovid. Pont. 2, 2, 27; - „poet." ogs. in appos. hos fem.: natrix violator aquae (fordærvende, forgiftende), Lucan. 9, 720; — [violo]. — 1. vĭŏlātus, 3, partic. af violo. — 2. vĭŏlātus, 3, [viola]: tilsat med Violer el. Violsaft, vinum, Pallad.

†vĭŏlens, tis, adj., [vis]: voldsom, heftig, uregerlig, Aufidus, Hor. Od. 3, 30, 10; men victor violens (equus), vid. id. Ep. 1, 10, 37; men Pers. 5, 171: Nunc ferus et violens (es); df. — vĭŏlenter, adv.: voldsomt, med Vold, heftigen el. lidenskabeligen; - ∾ dirimere solennia ludorum, Liv. 5, 1; quaestio exercita aspere violenterque, etc., Sall. Jug. 40; ∾ tolerare aliquid, (harmes derover), Ter. Phorm. 5, 1, 4; men „poet." om den oversvømmende Tiberflod: violenter ··· Ire dejectum monumenta regis, Hor. Od. 1, 2, 14; - compar., aliquanto incivilius et violentius agere praefecturam praetorii, Suet. Tit. 6; ∾ conqueri etc., id. Aug. 51; superl., ∾ persequi, Colum., dimicare, Justin.

vĭŏlentĭa, ae, f.: Voldsomhed, Heftighed, Vildhed, Uregerlighed; - novi hominis furorem, novi effrenatam violentiam, Cic. Phil. 12, 11; ∾ vinolentorum, id.; men ∾ gentium etc., Tac. Ann. 2, 63, (deres vilde Tapperhed); men „poet.": - ∾ acris ··· leonum, Lucr. 3, 741; cf. Ovid. Met. 1, 238: eadem violentia vultu; - ogs. om Ting og Begreber: ∾ vehemens vini, Lucr.; ∾ assidua hiemis, Colum.; ∾ ventorum, Plin.; af — vĭŏlentus, 3, [vis]: voldsom, heftig, stormende; - homo vehemens et violentus, Cic.; Piso ingenio violentus, Tac. Ann. 2, 43; ∾ ingenium, Liv.; ∾ censores, id.; tyrannus saevissimus et violentissimus in suos, id. 34, 32; ∾ vis viri, Lucr.; cf. Hor. Sat. 2, 1, 39; - ligel. om Ting og Begreber; saal. navnl. om Elementerne; ∾ vis venti, Lucr.; ∾ turbo, id.; - compar., ∾ Eurus, Virg. Ge. 2, 107; superl., ∾ tempestates, Cic. Cluent. 49; ligel. ∾ duae res, ferrum et ignis, Plin. 37, 15; - opes violentas ··· concupisse, Cic. Phil. 1, 12; ∾ imperium, Liv.; ∾ verba, Ovid.; men Cic. Fin. 5, 24: nimis violentum est, dicere etc., (altfor voldsomt el. haardt el. overdrevent).

vĭŏlo, avi, atum, 1, v. a., [vis]: behandler voldsomt, mishandler, krænker, skænder, odl., (saavel legemligen el. udvortes, som indvortes el. mentalt); df. altf.; I) „egenl."; - ∾ hospites fas non putant, etc., Caes. B. G. 6, 23; cf. id. B. C. 3, 98; men patriam prodere, parentes violare, etc., Cic. Fin. 3, 9; ∾ virginem, auct. ap. Varr., Tibull.; men Ovid. Pont. 3, 5, 45: Getico peream violatus ab arcu; cf. Virg. Aen. 11, 255; - ∾ fines eorum, (hærie dem), Caes.; ogs. ∾ agros ferro, Virg., Cereale nemus securi, Ovid. Met. 8, 743; cf. id. Fast. 4, 649; men id. Her. 17, in.: Nunc oculos tua quum violarit epistola nostros; cf. Petron. Sat. 85; ∾ aures alicujus obscoeno sermone; - men Virg. Aen. 12, 67: Indum sanguineo veluti violaverit ostro Si quis ebur, (har farvet blodrødt; Efterligning af Hom. Il. 4, 141); — II) „fig." o. „ment."; - ∾ jus, Cic., religionem, id.; cf. id. R. Am. 38; ∾ inducias per scelus, Caes. B. C. 2, 15; ∾ foedera, Liv., Tibull., amicitiam, Cic., aestimationem absentis, id. Quint. 23, dignitatem alicujus in re aliqua, id. Fam. 1, 6; cf. id. Verr. 1, 32: quum ··· nominis nostri famam tuis probris ··· violaris.

vīpĕra, ae, f., [rimel. f. vivipara af vivus o. pario: som føder levende Unger]: Viperen, en Øgleart af det mindre Slags, (coluber berus L.), Plin. 10, 82; — II) „overf." f. enhver giftig Øgle el. Slange af det mindre Slags; - Parva necat morsu spatiosum vipera taurum, Ovid. Rem. Am. 421; cf. Virg. Ge. 3, 417, Hor. Epod. 16, 52, oftere, o. A.; — b) df. ordsprogvis: viperam nutricare sub ala, (nære en Slange i sin Barm), Petron. Sat. 77; ligel. vipera est in veprecula, (der ere Ugler i Mosen), Pompon. ap. Non.; — B) ogs. som Skældsord om et farligt og bedragerst Menneske: Slange el. Øgle, odl.; - vid. Juvenal. 6, 641, o. Flor. 4, 12.

*vīpĕrālis, e: = flgd.; - ∾ herba, (imod Slangebid), Appul.; — vīpĕrĕus, 3: hørende til el. benævnt efter en Viper el. Slange; ogs. bestaaende af Slanger el. fuld deraf; - ∾ dentes, Ovid.; men ∾ carnes, (som Næring for Invidia), id. Met. 2, 769; men ∾ crinem vittis innexa (Discordia), Virg. Aen. 6, 281; men ∾ anima, (Giftaande), id. ibd. 7, 351; - ∾ monstrum, (det slangehaarede Medusahovede), Ovid. Met. 4, 614; ∾ sorores, (d. e. Furierne), id. ibd. 6, 662; ∾ pennae, (de vingede Slanger for Medea's Vogn), id. ibd. 7, 391; o. — vīpĕrīnus, 3: = frgd.; - ∾ caro, Plin.; ∾ sanguis, Hor., cruor, id., hvorom ogs. ∾ sanies, Plin.; ∾ morsus, (Øglebid), Attius ap. Cic. Fin. 2, 29, o. id. Tusc. 2, 7; men ∾ nodus, (Haarbaand af Slanger, el. Slanger for Haarbaand), Hor. Od. 2, 19, 19; — B) df. subst. viperina, ae, f., (sc. herba), ogs. serpentaria: Viperurt el. Slangeurt, Appul.; — II) slangeformet el. slangebugtet; - ∾ orbes, Plin. 8, 51. — vipĭo, ōnis, m.: den mindre Trane, Plin. 10, 69. — Vipsānĭus Agrippa: Svigersøn af Keiser Augustus, Nep. Att. 12, o. A.; — B) df. Vipsānus, 3, (f. Vipsanius): hørende til el. benævnt efter ham, vipsansk, columnae (i Agrippa's Porticus), Martial. 4, 18, laurus, id. 1, 109.

vir, gen. viri, m., [enten digammeret af ἴς, el. at sammenl. m. ἄῤῥην, ἀνήρ, i. e. mas, masculus]:

Mandsperson, Mand; I) „alm.“; – virum me natam vellem, Ter. Phorm. 5, 3, 9; cf. Ovid. Met. 2, 326; ligel. Tibull. 2, 2, in.: Lingua vir mulierque fave, (Mand og Qvinde); cf. Lucr. 5, 1010; ligel. omnium generum, aetatum, ordinum omnes viri ac mulieres, etc., vid. Cic. Pis. 22; – sapientissimorum nostrae civitatis virorum disputatio etc., id. d. Rep. 1, 8; ∾ clarus et honoratus, id.; ∾ bonus et sapiens et legibus parens, id.; cf. id. Off. 3, 15; s. ogs. und. bonus; ∾ optimi, (opp. homines improbi), id. Coel. 5; dog ogs. ∾ turpissimus, Sall. Jug. 85; ligel. ∾ nefandus, Virg. Aen. 4, 497, injustus, Ovid.; — II) „bes.“; A) Manden i Forhold til Konen, Ægtemanden, maritus; – quid viro meo respondebo, misera? Ter. Hec. a. 4, in.; men om Livia Augusta, Ovid. Pont. 4, 13, 30: Ambiguum, nato dignior, anne viro; cf. Hor. Sat. 1, 2, 127, Liv. 1, 46 o. 47, o. A.; – ogs. om Dyrene: Hannen; Vir gregis ipse caper etc., Virg. Ecl. 7, 7; cf. Martial. 3, 93: Et illud oleas, quod viri capellarum; s. ogs. Ovid. Met. 1, 660; — B) Manden i Modsætn. af Drengen; – Littera communis mediis, pueroque viroque Inscripta est foliis, etc., vid. Ovid. Met. 13, 397; cf. id. Trist. 1, 3, 23: Femina virque meo, pueri quoque, funere maerent; — C) Manden med Kraft og Charakter, den modige og tappre Mand; – Marius, rusticanus vir, sed plane vir, etc., Cic. Tusc. 2, 22; hvor ogs.: ita et tulit dolorem, ut vir; et, ut homo, majorem ferre sine causa necessaria noluit; cf. id. Fam. 5, 17: ut et hominem te, et virum esse meminisses, etc.; ligel. id. ibd. 5, 18: te oro, te colligas virumque praebeas; cf. id. Coel. 5; ligel. Hor. Epod. 15, 12: Nam, si quid in Flacco viri est, Non feret etc.; men is demum vir erit, cujus animum neque prospera flatu suo efferet (fortuna), nec adversa infringet, vid. Liv. 45, 8; — D) i Krigssproget; 1) „alm.“, vir f. miles, (ligesom vort: Mand f. Soldat); – boat Coelum fremitu virum, Plaut. Amph. 1, 1, 77; ligel. Liv. 9, 39: quum vir virum legeret, (valgte sig en Sidemand og Medstrider); men spottende om en Clodius's i sit Slags udvalgte Følge, Cic. Mil. 21; men Virg. Aen. 11, 632: legitque virum vir, (hver udfordrede sin Mand til Kamp); — 2) „bes.“ ogs. i Modsætn. af Rytteren (eques, equus) heder vir: en Infanterist el. Soldat af Linien; – omnem ripam equites virique obtinentes, Liv. 21, 27; cf. Sil. 9, 559, o. Petron. Sat. 123; ligel. Liv. 5, 37: equis virisque, der dog oftere, ligesom equis viris, heder ordsprogvis: af alle Kræfter, med yderste Anstrængelse; vid. Cic. Off. 3, 33, o. id. Fam. 9, 7; — E) „poet.“ findes ogs.; a) vir f. pars ea, qua viri sumus, Catull. 63, 6, o. Lucan. 10, 134; — b) f. homines; – Vis ··· nulla virum etc., Virg. Aen. 6, 553; cf. Ovid. Met. 1, 286, ogs. Ennius ap. Cic. Tusc. 1, 15.

vĭrāgo, ĭnis, f., [virgo]: mandigt og stærkt Fruentimmer, heltemodig Jomfru, Heltinde; – Ancillam viraginem aliquam, (stærk og stor), Plaut. Merc. 2, 3, 79; men poëta ap. Cic. Off. 1, 18: Vos etenim, juvenes, animum geritis muliebrem, Illa virago viri, (Heltinde med Mandsmod); men belli metuenda virago, Ovid. Met. 2, 765, (i. e. Minerva); cf. id. ibd. 6, 130; ligel. Diva virago (f. Diana), Senec. Hippol. 54; men Juturna virago, Virg. Aen. 12, 468; endel. om en Amazone, Lactant. — *1. vĭrātus, 3: mandig, med Mandsmod; – Si non malit vir viratam uxorem Atalantam, Varr. ap. Non.; o. — 2. vĭrātus, us, m.: mandig Adfærd, Mandighed, Sidon.; — [vir].

Virbĭus, i, m.: Tilnavn til Hippolytus, Ovid. Met. 15, 544, o. id. Fast. 6, 756; — not.: ogs. en Søn af ham findes under Navnet Virbius, Virg. Aen. 7, 762. — Virdŭmărus, i, m.: Anfører for Insubrerne; – denne Hærfører var det, at M. Claudius Marcellus (a. u. c. 532) afvandt de tredie spolia opima; – vid. Propert. 4, 10, 39 flgd.

vĭrens, tis, partic. o. adj. af flgd. — 1. vĭrĕo, ēre, v. n.: at være grøn, at grønnes; – et arbores, et vites, et ea, quae etc., alia semper virent, alia etc., Cic. Tusc. 5, 13; – Fronde virere nova, Virg. Aen. 6, 206; ∾ lucus, Ovid., agellus, Hor.; ∾ stagna musco, Virg. Ge. 4, 18; ∾ pectora felle, Ovid. Met. 2, 777; ∾ metalla Taygeti, (om det grønne spartanske Marmor), Martial. 6, 42; — II) „overf.“: at være blomstrende el. livfuld; – saal. om Oldingen Camillus: sed vegetum ingenium vivido pectore vigebat virebatque integris sensibus, Liv. 6, 22; men Ovid. Fast. 5, 273: quum ··· corpora ··· virent; ligel. dum ··· virent genua, Hor. Epod. 13, 4; men Ovid. Met. 9, 267: squama ··· virere recenti, (om Slangen, der har skudt Ham); — II) partic. virens, tis, ogs. som adj.; A) „egenl.“: grønnende, grøn, hedera, Hor., agellus, id.; — b) df. subst. virentia, ium, n.: Planter el. Væxter el. Grønt; – natura parem legem fecunditatis dixit virentibus atque ··· animalibus, Colum. 3, 8; cf. id. 1, 5; — B) „overf.“: blomstrende, kraftfuld el. livlig, munter, puella, Hor. Od. 4, 13, 6; men id. ibd. 1, 9, 17: Donec virenti canities abest (i. e. juveni) etc. — 2. vĭrĕo, onis, m.: etslags liden Fugl, rimel. Grønspæt, Plin. 18, 69.

vires, ium, f. und. vis. — 1. vĭresco, ĕre, v. n., inch. af vireo: af blive grøn, begynde at grønnes; – ∾ rami arboribus, Lucr. 1, 253; ∾ gramina, Virg. Ge. 1, 55; cf. Ovid. Met. 4, 394, o. Plin. 15, 29; — II) „overf.“: at fremblomstre, at komme til Kræfter; – De nihiloque renata virescat copia rerum, Lucr. 1, 675; aetas populi Rom., ··· qua maxime viruit, etc., Flor. 1, 22. — 2. vĭresco, ĕre, v. n. inch., [vires, vis]: at blive stærk, at komme til Kræfter; – Increscunt animi, virescit vulnere virtus, Furius ap. Gell. 18, 11. — vĭrētum, i, n., [1. vireo]: et med Græs bevoxet Sted, Græsmark el. Eng, odl.; – ∾ amoena ··· nemorum, Virg. Aen. 6, 638; — II) „overf.“: det Grønne i el. paa Smaragden, Capella.

virga, ae, f., [vireo]: tynd og smidig Gren el. Qvist paa el. af et Træ; – quum haerent in sua virga (mala), Varro; ∾ murteas cum baccis servare, Cato; ∾ turea (af Røgelsetræet), Virg.; cf. Plin. 12, 31; ∾ ficulnea, id., fraxina, Ovid.; — B) „bes.“ ogs.; a) Podeqvist; – fissa modo cortice virgam Inserit, Ovid. Met. 14, 630; ogs. Qvist til Udplantning; salicem in humidis virga seri, Plin. 17, 30; — b) ∾ viscata: en Limstang, Ovid. Met. 15, 474; – men ∾ rubea, (til Fletning), Virg. Ge. 1, 266; — c) tynd Gren el. Kep til at slaae med, Ris el. Pidsk, odl.; – vid. Plaut. Capt. 3, 4, 117, oftere; metuens virgae, Juvenal.; virga gubernat equum, Martial.; – navnl. bares der foran de høiere Øvrighedspersoner: fasces virgarum (til Forbryderes Afstraffelse); habere jus virgarum in aliquem, Plin.; men virgas expediri jubet etc., Cic. Verr. 5, 62; cf. id. Phil. 5, 29; men virgis caedi et securi percuti, (hyppig Henrettelsesmaade), Liv. 7, 19, oftere; – df. ogs. „poet.“ f. fasces, Ovid. Trist. 5, 6, 32, Juvenal. 8, 7, Martial. 8, 66; — A) Stok el. Stav, hvorved man støtter sig, odl.; – vid. Liv. 45, 12, o. Ovid. Fast. 2, 706; – ogs. ligesom caduceus: Mercurstaven; vid. Virg. Aen. 4, 242, Hor. Od. 1, 10, 18, o. id. ibd. 1, 24, 16; — e) Tryllestav el. Hexestav, Virg. Aen. 7, 190, Ovid. Met. 14, 278, 295 o. 300; — II) „overf.“; A) Plantestilk, navnl. Hørplantens, Plin. 19, 3; cf. Ovid. Met. 10, 191: fulvis haerentia virgis (lilia); — B) Skystribe; – virga est in coelo imperfectus arcus, Senec. Qu. N. 1, 9; s. ogs. id. ibd. 1, 10; — C) affarvet Stribe paa Klæder; – Pallida purpureis tingat sua corpora virgis, (bør

iføre sig purpurstribede Klæder), vid. Ovid. A. A. 3, 269; (s. ogs. und. virgatus, nr. II).

*virgātor, ōris, m.: som slaaer med Keppe el. med Ris, Plaut. Asin. 3, 2, 19; — virgātus, 3: bestaaende af Grene el. Vidier; - ∾ calatisci, (flettede deraf), Catull. 64, 320; — II) „overf.": forsynet med Striber, stribet, sagula, Virg. Aen. 8, 660, vestes, Sil., Senec., Hippol.; men virgatae nurus (i stribede Klæder), Val. Flacc.; — virgētum, i, n.: Risbusk el. Riskrat; - vineta virgetaque etc., Cic. Leg. 2, 8; o. — virgĕus, 3: af Ris el. af Vidier, giort el. flettet deraf, scopae, Cato, crates, Colum., sepes, id.; ∾ supellex, Virg. Ge. 1, 165; ∾ flamma, (Baal af antændte Risqviste), id. Aen. 7, 463; — [virga]. — virgīdēmĭa, ae, f., [comisk formet efter Analogien af vindemia, altf. af virga o. demo], ligesom: Indhøstning af Prygl el. af Slag, d. e. Prygl, el. at faae Prygl, Plaut. Rud. 3, 2, 22, o. Varr. ap. Non.

Virgiliae, arum, s. und. Vergiliae. — Virgilianus, 3, s. und. Virgilius. — Virgĭlĭō.cento, onis, m., [Virgilius]: et af virgilianske Vers sammenflikket Digt, Hieronym. — Virgĭlius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes: P. Virgilius Maro: bekiendt romersk Digter fra Mantua, samtidig med Keiser Augustus; s. ogs. und. Bucolica, Georgica, Aeneis; cf. Quintil. 10, 1, 86; secundus (ab Homero) est, propior tamen primo, quam tertio, Dom. Afer ibd.; cf. Tac. Dial. d. Or. 13; — B) df. Virgĭlĭānus, 3: hørende til el. benævnt efter Digteren Virgilius, virgiliansk; - ∾ virtus, Plin. praef.; men Virgilianum illud (sc. dictum: hin Sentens af Virgilius), Quintil. 1, 3, 13.

virgĭnal, ālis, s. und. flgd. — *virgĭnālis, e: jomfrulig, hørende til el. benævnt efter en Jomfru, habitus, vestitus, Cic. Verr. 4, 3, verecundia, id.; men ∾ ploratus, id. (poëta) Tusc. 2, 9; men comisk: ∾ feles, (Pigerøver), Plaut. Rud. 3, 4, 43; men ∾ Fortuna, (d. e. Venus, som Jomfruernes Beskytterske), Arnob.; — II) df. subst. virgĭnāle, is, n., Phaedr., ogs. virginal, alis, Prudent., (i. e. pudendum virginis); ogs. in pl. virginalia, ium, n., Augustin.; — virgĭnārius, 3: = frgd.; - ∾ feles: en Pigerøver, Plaut. Pers. 4, 9, 14; s. ogs. virginalis s. l.; — Virgĭnensis, el. Virginiensis, is, f.: den Brudebæltets Løsning forestaaende Gudinde, Augustin.; o. — virgĭnĕus, 3, ligesom virginalis: hørende til en Jomfru, jomfrulig; (men sædv. „poet."); - ∾ figura, Tibull., forma, Ovid., facies, id., vultus, id., comptus, Lucr., pudor, Tibull.; ∾ gymnasium (i Sparta), Propert. 3, 12, in.; men ∾ focus, (Vestalindernes), id. 4, 2, 4; hvorom ogs. ∾ ara, Ovid. Fast. 4, 731, o. ∾ domus, Martial. 1, 71; ∾ sagitta (Dianae), Hor. Od. 3, 4, 72; ∾ urnae, (Danaidernes), Propert. 2, 1, 69; ∾ Helicon, (som Musernes Sæde), Ovid. Met. 2, 219; ∾ aqua, id. Fast. 1, 464, o. ∾ liquor, id. Pont. 1, 8, 38; s. und. virgo, nr. II, D; men ∾ volucres, (Harpyerne), id. Met. 7, 4; — [virgo].

Virginia, ae, s. und. Virginius. — virgĭnisvendōnĭdes, ae, m., [virgo, vendo], comisk Ord, ligesom: Jomfrusælger, Plaut. Pers. 4, 6, 20. — virginitas, atis, f., [virgo]: Jomfrustand el. Jomfrudom; - ∾ violare, Cic., rapere, libare, Ovid.; cf. Virg. Aen. 12, 141, o. Ovid. Met. 3, 255. — Virginius, a: romersk Slægts- o. Personsnavn, hvoraf her mærkes: Centurionen L. Virginius, ogs. hans Datter Virginia; - hvorledes denne sidste blev ombragt ved sin egen Faders Haand, for ikke at blive Offer for Decemviren Appius's Vellyst, vid. Liv. 3, 44 flgd., o. Cic. d. Rep. 2, 37.

virgĭnor, ari, v. depon. n.: at opføre sig jomfruligen el. ærbart, Tertull.; af — virgo, inis, f., [vireo]; I) „egenl."; A) „alm.": Jomfru, Mø, Pige, (opp. mulier), Cic.; - ∾ casta, verecunda, incorrupta, id.; ∾ nubilis, Nep., adulta, Hor.; men virginem plebeii generis … petiere juvenes, (friede til hende), vid. Liv. 4, 9; - ∾ bellica, (d. e. Pallas), Ovid. Met. 4, 753, Saturnia, (d. e. Vesta), id. Fast. 6, 383; ∾ Vestalis, Cic.; - ogs. som appos.: ∾ dea, (d. e. Diana) Ovid., Martial.; cf. Cic. d. Rep. 2, 37: virginem filiam etc.; — b) ogs. om Dyrenes Hun, der endnu ikke har parret sig, Plin. 28, 41, o. Martial. 13, 56; ligel. som adj.: ∾ carnes, Plin. 28, 10, Pallad.; — B) „bes." ogs. om bestemte jomfrulige Individer; - saal. om Vestalinderne, Cic. Catil. 3, 4; cf. Hor. Od. 3, 30, 9; men om Diana, id. ibd. 1, 12, 22, o. id. ibd. 3, 22, in.; ogs. om Danaiderne, id. ibd. 3, 11, 26, og om Adrastea, Virg. Ecl. 4, 6; — II) „overf."; A) „alm.": ungt Fruentimmer, (neml. uden Hensyn paa hendes Kydskhed); ogs. ung Kone; - ∾ adultera (om Medea), Ovid. Her. 6, 133; cf. Virg. Aen. 1, 493, (om Penthesilea); ligel. om Pasiphae, Virg. Ecl. 6, 47 o. 52; — B) sield. o. eccles. bruges virgines om saadanne Mandfolk, som strængt overholde deres Kydskhedsløfte, Tertull., Hieronym.; — C) Stiernebilledet Jomfruen i Dyrkredsen, Cic. (poëta) N. D. 2, 42, Hygin.; — D) Aqua Virgo, ogs. absol. Virgo: et af M. Agrippa til Rom ledet Kildevand, (hvis Kilde neml. var bleven fundet af en Jomfru); - vid. Frontin. Aquaed. 10, o. Plin. 31, 25; cf. Senec. Ep. 83, Ovid. A. A. 3, 385, Martial. 6, 42, oftere, o. A.; — E) som adj.: ugift, ren, affondret, ubrugt, odl.; - ∾ senecta, Tertull., saliva, (fastende), id.; ∾ terra, (uforarbeidet), Plin. 33, 15; men ∾ charta (om en Bog: som endnu ikke er læst, som endnu ikke er udgiven), Martial. 1, 67.

*virgōsus, 3: fuld af Grene, frutex, Pallad.; o. — virgŭla, ae, f., demin.: liden Gren el. Qvist, liden Stok el. Stav, oleaginea (af Olietræet), Nep. Thras. 4; - virgula stantem circumscripsit, Cic. Phil. 8, 8; ∾ divina: Hexeqvist, Tryllestav, Cic. Off. 1, 44; - ogs. „overf.": liden Streg el. Linie; ∾ censoria, (som Mærke paa et Steds Uægthed), Quintil. 1, 4, 3; ogs. som Accenttegn, Capella; men ∾ normalis, (ret Linie), Manil.; — [virga]. — virgŭlātus, 3, [virgula]: med Linier el. Striber, concha, Plin. 9, 52.

virgultum, i, n., [ctr. f. virguletum af virgula]: et med Buske bevoxet Sted, Krat, odl.; - circa densa obsita virgulta, Liv. 1, 14; men Cic. Coel. 18, „alleg.": via … interclusa frondibus et virgultis; men sarmentis virgultisque collectis, Caes. B. G. 3, 18; cf. Virg. Aen. 5, 661; men id. Ge. 2, 346: quaecumque premes virgulta per agros, (om Viinplantningen); df. — virgultus, 3: besat el. bevoxet med Buskvæxter; - ∾ vallis, Sall. frgm. ap. Serv. ad Virg. Aen. 3, 516, o. Sil. 12, 354. — virguncŭla, ae, f., demin. af virgo: ung Jomfru, liden Pige, Petron. Sat. 18 o. 20, Senec., Juvenal.; ogs. som appos.: ∾ puella, Frontin. Aquaed. 10.

vĭrĭae, arum, f.: etslags Armsmykker, Plin. 33, 12. — 1. Vĭrĭātus (-thus), i, m.: Lusitanernes berømte Anfører imod Romerne, vid. Flor. 2, 17, hvor han heder: vir calliditatis acerrimae; s. ogs. Vell. 2, 1 o. 90, ogs. Cic. Off. 2, 11; — B) df. Vĭrĭātīnus (-thinus), 3, bellum, Suet. Galb. 3. — 2. vĭrĭātus, 3, [viriae]: forsynet med et Armsmykke, Lucil. ap. Non., o. Varr. ibd. — vīrĭcŭlae, arum, f., demin. af vires, vis: ringe Kræfter; - ∾ patrimonii, (ringe Formue), Appul. — vīrĭcŭlum, i, n.: Griffel el. Gravstikke, cestrum, Plin. 35, 41.

vĭrĭdārĭum, (ogs. viridiarium, ctr. virdiarium), i, n., [viridis]: Træplantning, Lysthave, Cic. Att. 2, 3, Suet. Tib. 60, Plin., o. A.; - in pl. ogs. grønne Væxter, som Træer, Planter, odl., Digest. — vĭrĭde, som subst., ogs. som adv., s. und. viridis. — viridia, ium, som subst., s. und. viridis. — vĭrĭdĭā-

rium, i, f. und. viridarium. — *vĭrĭdĭcans, tis, partic.: grønlig; - ∾ cavositates, Tertull.; o. — vĭrĭdĭcātus, 3, partic.: som er bleven grøn, grøn, silva, Cic. Qu. Fr. 3, 1, 2, inc.; — [af flgd.].

vĭrĭdis, e, (gen. pl. viridum f. viridium, Stat.), [vireo]: grøn (i alle Schatteringer); - ∾ smaragdi, Lucr.; ∾ colles, id.; cf. Cic. Verr. 3, 18: campos collesque nitidissimos viridissimosque etc.; ligel. ∾ opacaque ripa, id. Leg. 1, 5; ∾ gramen, Virg.; - compar., ∾ herbae, Plin.; (superl., f. ovenf.); - ∾ colubrae, Hor. Od. 1, 17, 8; ∾ comae Nereidum, id. ibd. 3, 28, 10; cf. Ovid. Trist. 1, 2, 59: viridesque dei, (d. e. Havguderne); men ∾ coelum, (blaagrøn el. klar Luft), Plin. 17, 14; - ∾ avis, (i. e. psittacus), Ovid. Her. 15, 38; ∾ Thasus, (af dets grønne Marmor), Petron.; ∾ Britanni, (som farve sig med Vaidplanten: vitrum el. glastum), Ovid.; (cf. Caes. B. G. 5, 14); ∾ Aegyptus, (i. e. ferax plantarum), Virg. Ge. 4, 291; — B) bf. subst.; a) viride, is, n.: det Grønne, den grønne Farve; - e viridi rubentes baccae, (rødliggrønne), Plin. 15, 39; men e viridi pallens (gemma), id. 37, 33; — b) viridia, ium, n.: grønne Værter el. Planter el. Træer, odl.; - ambulatio ··· viridibus inclusa, Plin. Ep. 5, 6; cf. Phaedr. 2, 5; — II) „fig."; sjeld. om Ting: frisk el. ung, caseus, Colum., limus, Pers. 3, 22; - oftest om Personer og Egenskaber; ∾ et adhuc dulcis fructus studiorum, Quintil. 12, 6, 3; ∾ juventa, Virg. Aen. 5, 295; men ∾ senectus, (hvori man endnu er rørig), id. ibd. 6, 304; men viridi ··· ab aevo, (fra den første Barndom), Ovid. Trist. 4, 10, 17; men senex ··· viridis animo et vigens, Senec. Ep. 66; ligel. consilio viridis, Sil.; ogs. c. gen.: viridissimus irae, id. 5, 569; - endel. ogs. om Lyden: sonus earum (litterarum) viridior vegetiorque, Gell. 2, 3; — not.: neutr. viride ogs. som adv. compar.; - nihil omnino viridius comparatum illis (smaragdis) viret, Plin. 37, 16.

*vĭrĭdĭtas, atis, f.: Grønhed, grøn Farve; - terra ··· vapore ··· elicit herbescentem ex eo (semine) viriditatem, Cic. d. Senect. 15; ∾ pratorum, id. ibd. 16; ∾ maris, Plin. 37, 20; — II) „overf.": Friskhed el. Ungdommelighed; - senectus aufert eam viriditatem, in qua etc., Cic. Lael. 3; - ogs. „ment." om en Lidenskab: at være paa det Høieste; - ut vigeat (illud malum s. aegritudo), et habeat quandam viriditatem, Cic. Tusc. 3, 31; o. — vĭrĭdo, are, v. a. o. n.; I) act.: gjør grøn, omgiver el. bedækker med Grønt; - ∾ hastas floribus, Val. Fl.; Num vada subnatis imo viridentur ab herbis, Ovid. Hal. 90; — II) oftere in neutr., men sædv. in partic. praes. viridans, tis: grønnende, grøn; - cingit viridanti tempora lauro, Virg. Aen. 5, 539; cf. id. ibd. 388; ∾ herbae, Lucr., gemmae, Plin.; ∾ color, Lucr.; — [viridis].

vĭrīlis, e, [vir]: hørende til en Mand; I) „egenl."; A) med Hensyn paa Slægten el. Kiønnet: mandlig; - concurrentium undique virile et muliebre sexus, Sall. frgm. ap. Macrob.; ∾ vestimentum, (opp. muliebre), Plaut. Men. 4, 2, 97; ∾ genus, Lucr., semen, id.; ∾ stirps fratris, (hans mandlige Afkom), Liv. 1, 3; ∾ vox, (mandlig, grov), Ovid. Met. 4, 382; ∾ vultus, id.; ∾ coetus, (af Mænd), id.; men ∾ flamma, id. A. A. 1, 282, (Mandens Elskov); — 2) „bes." ogs.; a) om Kiønsdelene; - ∾ pars, Lucr. 6, 1207; ligel. in pl.: virilia, ium, n., Petron., Plin.; ogs. hører hertil: qui viriliores etc., Lamprid. Heliog.; — b) i Grammatiken: hørende til Hankiønnet; - ∾ nomen, Varro, Gell.; — B) med Hensyn paa Alderen: mandbar, mandig; - ne forte seniles Mandentur juveni partes, pueroque viriles, (Mandsroller), etc., Hor. A. P. 176; - ∾ toga, anlagdes af den romerske Yngling i hans 16de Aar; vid. Cic. Lael. 1, Liv. 26, 19, o. A.; opp. stola muliebris, Cic. Phil. 2, 18; — II) „fig."; A) „overf.": pars el. portio virilis; 1) oprdl. i Retssproget: den en Person tilkommende Arvelod, Digest.; — 2) bf. „alm.": en Persons besynderlige Del el. Andel i et Forhold; - est aliqua mea pars virilis, quod ejus civitatis sum, quam ille claram reddidit, (jeg har paa en Maade min Andel el. Pligt at opfylde, fordi osv.), vid. Cic. Verr. 4, 37; cf. id. ibd. 3, 3: plus etiam, quam pars virilis postulat ··· oneris et muneris suscipere etc.; men quem agrum miles pro parte virili manu cepisset, eum senex quoque vindicaret, Liv. 3, 71; men haec qui pro virili parte defendunt, (hver efter sin Pligt el. Evne), optimates sunt, Cic. Sest. 66; ligel. pro portione virili, Tac. Agric. 45, o. id. Hist. 3, 20; — B) „ment." o. „ethisk": mandig, modig, stærk, fast; - laterum inflexio fortis et virilis, non ab scena et histrionibus, Cic. d. Or. 3, 59; men id. ibd. 1, 54: illam (sibi) orationem ··· fortem et virilem non videri; cf. id. Tusc. 3, 10: qui (Stoici) maxime forti et, ut ita dicam, virili utuntur ratione et sententia; men id. Att. 14, 21: acta illa res est animo virili, consilio puerili; cf. Ovid. Fast. 2, 847: animi matrona virilis, (med Mands Mod); men Tac. Hist. 1, 72: ∾ scelera exercere, (hvortil der fordres Mandsmod); ogs. absol. virilia: mandige Bedrifter, Sall. frgm. Or. Licin. ad pl.

*vĭrīlĭtas, atis, f.; I) „egenl.": Mandsalderen, Plin. 33, 54; — B) Mandbarheden el. Avlekraften; bf. „overf.": de mandlige Kiønsdele, Quintil., Plin., Tac., o. A.; - ligel. om Dyrene, Colum., Plin.; — II) „fig.": Mandbarhed, mandig Kraft; - sanctitas certe, et, ut ita dicam, virilitas ab tuis (veteribus) petenda etc., Quintil. 1, 8, 9; o. — vĭrīlĭter, adv.: som en Mand, mandigen, modigen; - quod viriliter animoque magno fit, Cic. Off. 1, 27; cf. Hor. Ep. 1, 17, 38; - compar., ∾ peccare, (med større Dristighed), Senec. d. Br. Vit. 6; — [virilis].

vĭrĭŏla, ae, f., [viriae]: lidet Armsmykke, Plin. 33, 12, Digest. — vĭrĭōse, adv.: stærkt; - compar., ∾ ambire aliquid, (slynge sig derom, om Vinranken), Tertull.; af — vĭrĭōsus, 3, [vis, vires]: stærk, heftig; - ∾ vitia usu, Tertull. — vĭrĭplăca, ae, f., [vir, placo]: som udsoner Manden med Konen, Epithet til Juno, Val. Max. 2, 1, 6. — 1. vĭrĭpŏtens, tis, adj., [vires, vis]: mægtig i Vælde, stormægtig; Epithet til Juppiter, Plaut. Pers. 2, 3, in. — 2. vĭrĭpŏtens, tis, adj., [vir]: mandbar; - ∾ puella, Digest.

vĭrītim, adv., [vir]: Mand for Mand, hver enkelt, til el. for hver især, ogs. samtligen el. tilsammen, vid. Cato ap. Fest. p. 378; men Cic. Brut. 14: qui legem de agro Gallico viritim dividendo tulit; ligel. Suet. Tib. 76: dedit et legata ··· plebi Romanae viritim etc.; ligel. ∾ distribuere pecus, Caes. B. G. 7, 71; men Nep. Paus. 1: quos viritim legerat (Mand for Mand, hver Enkelt); - populi viritim deleti (i. e. ad unum omnes: til sidste Mand, samtligen), Plin. 6, 7; — II) „overf.": enkelt el. i det Enkelte, besynderligen el. særskilt; - ∾ discutere aliquid, (opp. in universum dicere de re), Senec. Qu. N. 5, 7; ∾ commonefacere beneficii sui, Sall. Jug. 49; men Tac. Ann. 3, 43: ∾ prompta studia, (i det Enkelte), etc.; f. ogs. Hor. Ep. 2, 1, 98: si etc., quid haberet, Quod legeret tereretque viritim publicus usus?

vīror, ōris, m., [vireo], (eftercl. f. viriditas): Grønt, den grønne Farve, Appul. — 1. vīrōsus, 3, [vir]: som gaaer efter Mandfolk; - vetula et virosa uxor, Lucil. ap. Non.; non modo vinosus, sed virosus quoque, Scip. Afr. ap. Gell. 7, 12. — 2. vīrōsus, 3, [virus]; I) fuld af (stinkende) Slim el. Vædske; - ∾ loci, (i Legemet), Cato; ∾ pisces, Cels.; — II) med stærk Lugt, ildelugtende, stinkende; - ∾ odoris sordes, Scribon.; ∾ castorea, Virg. Ge. 1, 58; — III) giftig,

spinae, Appul., inc.; — B) „fig."; - virosa susurrorum faece complere aures alicujus, Sidon.

virtus, ūtis, f., [vir; vid. Cic. Tusc. 2,18, nedenf.]: Mandighed, d. e. Indbegreb af Mandens legemlige og aandige Fortrin, Dygtighed, Tapperhed, Dyd, odl.; I) „alm."; A) „egenl."; - ita fiet, ut animi virtus corporis virtuti anteponatur, Cic. Fin. 5, 13; qui tanta virtute atque integritate fuit, ut solus Frugi nominaretur, id. Font. 13; in quo oratoris vis illa divina virtusque cernitur, id. d. Or. 2, 27; — B) „overf." om Dyr, om Ting og om Begreber: Godhed el. Dygtighed i sit Slags, særdeles Værd el. udmærket Kraft, odl.; - nam nec arboris, nec equi virtus, (in quo abutimur nomine), in opinione sita est, sed in natura, Cic. Leg. 1, 16; ∾ mercis, Plaut.; ∾ navium, Liv. 37, 24; ∾ herbarum, Ovid. Met. 14, 357; - ∾ dicendi, (opp. vitium), Quintil., (in Catonis orationibus) omnes oratoriae virtutes reperientur, Cic. Brut. 17; — II) „bes."; A) den moralske Fuldkommenhed, Dyden; - est autem virtus nihil aliud, quam in se perfecta et ad summum perducta natura, Cic. Leg. 1, 8; men id. Tusc. 2, 18: atqui vide, ne, quum omnes rectae animi affectiones virtutes appellentur, non sit hoc proprium nomen omnium, sed ab ea, quae una ceteris excellebat, omnes nominatae sint; appellata est enim ex viro virtus etc.; cf. Senec. d. Clem. 2, 3: nulla virtus virtuti contraria est; men Cic. d. Rep. 1, 2: nec vero habere virtutem satis est, quasi artem aliquam, nisi utare ··· virtus in usu sui tota posita est; — B) Krigstapperhed el. Krigermod, Tapperhed, Mod, odl.; - virtute omnes praecedere el. omnibus praestare, Caes. B. G. 1, 1 o. 2; Virtute functos ··· duces, (som have øvet Tapperhed), etc., Hor. Od. 4, 15, 29; cf. id. ibd. 2, 7, 11: Quum fracta virtus etc.; men ∾ Scipiadae, id. Sat. 2, 1, 72; cf. id. Epod. 9, 26; - ligel. ∾ rei militaris, Cic. Sest. 5; ogs. ∾ bellandi, id. Manil. 13; ogs. ∾ militaris, id. ibd. 22; men Facile sibi facunditatem virtus argutam invenit, vid. Plaut. Truc. 2, 6, 13 flgd.; cf. Sall. Jug. 85: ipsa se virtus satis ostendit; s. ogs. Ovid. Pont. 4, 2, 35: laudataque virtus Crescit, etc.; — III) ogs. blev Virtus personificeret som Gudinde, og var det alene igiennem hendes Tempel, at man kunde komme ind i Ærens Helligdom; - vides Virtutis templum, vides Honoris, etc., Cic. N. D. 2, 53; cf. id. ibd. 2, 31, ogs. Liv. 27, 25, o. id. 29, 11, ogs. Juvenal. 1, 115, o. A.

vīrŭlentĭa, ae, f.: Stank, hircorum, Sidon.; af — vīrŭlentus, 3: fuld af Gift, serpentes, Gell. 16, 11; af — vīrus, i, n.; I) „alm.": slimet Væske el. Slim, navnl. hos Planter og Dyr; ogs. den dyriske Sæd; - obesse solo virus ciceris et lini, Colum.; ∾ (pastinacae), Plin.; ∾ cochlearum, id.; cf. Virg. Ge. 3, 281; - ∾ equarum, Plin.; men om Fiskene: ∾ vitale aspergere ovis, id. 9, 74; — II) „bes."; A) giftig Væske el. Gift, som Slangens, Virg. Ge. 3, 419; ∾ vipereum, Martial., mortiferum, Cic. Arat.; men ∾ tinctile, (hvormed Pilen forgiftes), Ovid. Trist. 3, 10, 64; — 2) bs. ogs. „ment.": Gift, Galde, Bitterhed; - apud quem evomat virus acerbitatis, Cic. Lael. 23; ∾ futile linguae, Sil.; ∾ mentis, id.; — B) ond Lugt, giftig Stank, Pestluft; - palus virus noxium eructat, Colum. 1, 5; ∾ alarum, ogs. ∾ hirci: Svedlugt under Armene, Bukkestank, Plin.; cf. Lucr. 2, 852; ∾ odoris, (i. e. gravitas odoris), Plin.; cf. Martial. 1, 88; — C) skarp el. salt el. bitter Smag, navnl. Havvandets, Lucr. 2, 475, ogs. Vinens, Plin. 14, 25; men ponti secernere virus, (at virke Salt af Havvandet), Manil. 5, 683.

vis, gen. vis (Tac. Or. 26, Digest.), dat. vi (auct. B. Afr. 69), acc. vim, abl. vi; pl. vīres, ium, (Biform af nomin. o. acc. pl.: vis, Lucr. 3, 266, o. id. 2, 586, ogs. Sall. frgm. ap. Priscian.), f., [digammeret af ἴς]: Kraft, Magt, Styrke, Evne, (saavel legemlig, som aandelig); I) „egenl."; A) „alm."; a) sing.; - celeritas et vis equorum, Cic.; magna urorum vis et celeritas, Caes.; contra vim atque impetum fluminis, id.; ∾ tempestatis, id.; ∾ venti, Lucr.; ∾ acris vini, id.; ∾ ferri aerisque, id.; ∾ veneni, Cic. Coel. 24; — b) pl. (oftest Legemsstyrke); - ne nunc quidem vires desidero adolescentis, etc., Cic. d. Senect. 9; cf. id. ibd. 6; ligel. ali hoc vires nervosque, Caes. B. G. 6, 21; ∾ integris fortiter repugnare, id.; ligel. lacertis et viribus pugnare, Cic. Fam. 4, 7; cf. Virg. Aen. 2, 50; pro viribus (agere aliquid: efter Evne), Cic. d. Senect. 9; men supra vires, (over nogens Evne), Hor. Ep. 1, 18, 22; men ∾ (herbae), Ovid. Met. 13, 942; men incendia sumere vires, (tiltage i Styrke, blive stærkere), Hor. Ep. 1, 18, 85; cf. Ovid. Fast. 4, 708: Damnosis vires ignibus aura dedit; - „poet." ogs. c. inf.: Nec mihi sunt vires inimicos pellere tectis, Ovid. Her. 1, 109; — B) „bes.", altid in sing.: fiendlig Kraft, Vold el. Voldsomhed; - quum vi vis illata defenditur, Cic. Mil. 4; Ne vim facias ullam in illam, Ter. Eun. 4, 7, 37; vim afferre alicui, Cic.; men Liv. 21, 44: major est animus inferentis vim, quam arcentis; men iter per provinciam per vim tentare, Caes. B. G. 1, 14; cf. Cic. Att. 7, 9; men Liv. 4, 9: vis potentior fuit; men Cic. Caecin. 32, af en Lovformular: nec vi, nec clam, nec precario (possedisse); men Caes. B. G. 3, 13: naves totae ex robore factae ad quamvis vim et contumeliam perferendam; ligel. ∾ coeli, (Uveir el. Storm), Plin. 18, 69; - ogs. heder vim inferre alicui: at voldtage, Cic., Ovid.; opp. vim pati, id.; — II) „fig."; A) „overf." o. „concret"; 1) vis: en Mængde; - ∾ magna auri argentique, Cic.; ∾ pulveris, Caes.; ∾ maxima ranunculorum, vid. Cic. Fam. 7, 18; vim lacrimarum profundere, id.; men „poet.": odora canum vis, Virg. Aen. 4, 132; — 2) vires: Stridskræfter, Tropper; - undique contractis viribus signa conferre cum aliquo, Liv. 9, 13; magis castris praesidium, quam satis virium ad certamen, etc., id. 3, 60; cf. Caes. B. C. 3, 57; — b) vires heder ogs.: Mandsdommen, navnl. Testiklerne, Arnob., Plin. 11, 19; — B) „ment.", vis; 1) den aandige Kraft el. Magt el. Evne; - vis illa divina et virtus oratoris, Cic. d. Or. 2, 27; cf. id. ibd. 1, 31; ligel. id. ibd. 1, 25: naturam primum atque ingenium ad dicendum vim afferre maximam; men id. Att. 4, 2: tum profecto dolor ··· vim quandam nobis dicendi dedit; ∾ summa ingenii, id.; ∾ magna est conscientiae in utramque partem, id. Mil. 23; cf. id. Off. 2, 6; — b) Betydning, Virkning; - quod ostentum habuit hanc vim, ut etc., Cic. Div. 1, 33; ∾ hujus conventionis, Digest.; — 2) Begrebets Indhold el. Væsen el. Natur; - in quo inest omnis vis amicitiae etc., Cic. Lael. 4; ligel. eloquentiae vim et naturam explicemus, id. Orat. 31; ligel. ∾ honesti et natura, id. Off. 1, 6; men id. Fam. 9, 16: philosophi mihi videntur soli vim virtutis tenere; — b) navnl. ogs.: Betydningen el. Bemærkelsen af et Ord el. Udtryk; - vim, naturam, genera verborum novisse, Cic. Orat. 32; ligel. ∾ verbi, id. Balb. 8, nominis, id. Top. 8; men id. Fam. 6, 2: quae vis insit in his paucis verbis etc.; men Quintil. 8, 6, 23: cujus (metonymiae) vis est, pro eo, quod dicitur, causam, propter quam dicitur, ponere.

viscātus, 3, [viscum]: bestrøgen med Fuglelim; - ∾ virgae: Limstænger, Ovid. Met. 15, 474, Varro; ∾ alae, Ovid. A. A. 1, 391; — II) „fig."; A) „overf."; - viscatis manibus omnia leget, omnia sumet, Lucil. ap. Non.; — B) „ment."; - ∾ beneficia, (lokkende, forførende), Senec. Ep. 8; ∾ munera, (hvoraf man beregner sig Fordel), Plin. Ep. 9, 30. — viscellā-

tus, 3, [1.viscus]: fyldt med Fiske= el. Fugle=Indvolde, pisces, Plin. Val., pullus, id. — viscĕra, um, f. und. 1.viscus. — *viscĕrātim, adv.: stykkeviis; - ∾ dissipat membra, Enn. ap. Non.; — viscĕrātio, onis, f.: offenlig Kiødnddeling, Cic. Off. 2, 16, Liv., Suet.; — II) „overf.": Gjestebud (af Kiødmad, σπλάγχνα), Senec. Ep. 19; o. — viscĕrĕus, 3: af Kiød, Prudent.; — [1.viscus].

*viscĭdus, 3: klebrig el. fei (som Fuglelim), Theod. Prisc.; - compar., ∾ cibi, id.; o. — viscōsus, 3: fuld af Fuglelim, pastus, Prudent.; - ogs. „overf.": klebrig, fei, Pallad.; af — viscum, i, n., (viscus, i, m., s. nedenf.), [digammeret og omsat af ἰξός]: Mistel el. Mistelplante, hvorom s. Plin. 16, 94; cf. Virg. Aen. 6, 205; — II) „overf.": den af Mistelbær tilberedede Lim el. Fuglelim, Cic. N. D. 2, 57, Virg. Ge. 1, 139, Martial. Spect. 11; — B) ds. lignelsesvis; - Viscus merus vestra est blanditia, Plaut. Bacch. 1, 1, 16; — b) ligel. „alleg."; - Tactus sum vehementer visco, (er heftig forelsket), id. ibd. 5, 2, 39.

1.viscus, ĕris, n.; [efter Voss. besl. m. vesci]; oftere in pl. viscera, um: de indre Dele af det dyriske Legeme, navnl. Indvoldene, (saavel de ædlere: Lunge, Lever, Hierte; som de uædle: Maven, Tarmene, osv.); a) in sing.; - mortui praecordia et viscus omne ··· in conspectum dari, (neml. til anatomisk Brug), Cels.; Assiduas atro viscere pascit aves (i. e. jecore: om Tityos), Tibull. 1, 3, 76; cf. Lucr. 1, 837, o. Ovid. Met. 6, 290; — b) in pl.; - ∾ superiora, (i. e. intestina), Cels.; men tristes penetrant in viscera morbi, Ovid.; demisso in viscera censu, id.; cf. id. Met. 12, 390, oftere, Lucr. 2, 668, oftere; ogs. om Moderslivet, Quintil. 10, 3, 4, Digest.; ogs. om Testiklerne, Petron.; — II) „overf."; A) med Hensyn paa det dyriske Legeme; 1) Kiødet som værende under Huden; - viscus quicquid inter cutem et ossa est, vid. Serv. ad Virg. Aen. 6, 253; ut multus e visceribus sanguis exeat, Cic. Tusc. 2, 14; cf. id. ibd. 2, 8; ligel. boum visceribus vesci, id.; cf. Virg. l. c.; men Ovid. Met. 15, 88: Heu, quantum scelus est, in viscera viscera condi, (at spise Kiød)! — 2) kiødelig Afkom, Barn el. Børn; - vid. Ovid. Met. 6, 651, o. id. Her. 11, 118; ligel. mea viscera (f. meus filius), Quintil. praef. 6; men Ovid. Trist. 1, 7, 20, „alleg." om hans Digte: Imposui rapidis viscera nostra rogis; — B) lignelsesvis ogs.: det Indre el. Inderste af el. i andre Gienstande; - itum est in viscera terrae, (man trængte ind i Jordens Inderste), Ovid. Met. 1, 138; ligel. viscera montis (Aetnae), Virg. Aen. 3, 575; — 2) ogs. „ment.": det Indre el. Inderste i et Forhold el. i en Tilstand; - haerere in medullis et visceribus populi R., (være Gienstand for dets ømmeste Omsorg), Cic. Phil. 1, 15; men id. d. Or. 2, 78: haec ex ipsis visceribus causae sumenda sunt, (af Sagens inderste Væsen); men id. Catil. 1, 13: periculum residebit ··· in visceribus rei publicae; men Virg. Aen. 6, 834: Neu patriae validas in viscera vertite vires, (imod Eders egne Medborgere)! - quum de visceribus tuis et filii tui satis facturus sis, (af Eders Formue el. Capital), Cic. Qu. Fr. 1, 3; ligel. viscera aerarii, (dets faste Fond), Pseud. Cic. p. Dom. 47; ligel. viscera nostra, (vor Formue), Ovid. Her. 1, 90. — 2.viscus, i, s. und. viscum.

visendus, 3, partic. o. adj. af viso. — †vīsĭbĭlis, e, [video]; I) pass.: synlig, Appul., Prudent.; — II) act.: som kan see el. fornemme; - ∾ pars (animi), Plin. 11, 54; ds. — visibilitas, atis, f.: Synlighed, Tertull.; o. — vīsibiliter, adv.: synligen, Paul. Nol. — vīsĭo, onis, f., [video]; I) „egenl."; A) act.: Seen el. at see, Syn, Skue; - ignes ··· visioni nostrae occurrunt, Appul.; — B) oftere pass.: den skuede Gienstand, Syn el. Vision; - ∾ externa et adventicia, (udenfra), Cic. Div. 2, 58; cf. Macrob. Somn. Scip. 1, 3; — II) oftest „fig." o. „ment.": den aandige Forestilling om en Gienstand; - eam esse ejus (dei) visionem, ut similitudine et transitione cernatur, Cic. N. D. 1, 37; ∾ veri falsique, id. Acad. 2, 11; ogs. som Oversættelse af φαντασία, Quintil. 6, 2, 29; — B) ds. „bes." ogs. i Retssproget: Synsmaade, Tilfælde; - tribus visionibus relatis, Digest.

*vīsĭtātĭo, onis, f.: Syn, Skue; ds. pass.: visitationem facere, (at blive synlig, om Maanen), Vitruv. 9, 6; — II) „bes.": Besøg, Tertull.; — B) ds. „fig.": Hiemsøgelse, Afstraffelse, Vulgat.; o. — vīsĭtātor, ōris, m.: som seer el. besøger nogen, Augustin.; af — vīsĭto, avi, atum, 1, v. a., intens. af viso; I) „alm.": seer; (fer= o. efterel.); - Mihi quidem tu jam eras mortuus, quia te non visitavi, Plaut. Pers. 1, 1, 20; Ignota facies, quae non visitata sit, id. Trin. 3, 3, 39; forma Daemonis Socrati visitata, Appul.; — II) „bes.": besøger; - quum ··· visitasset eum Carneades, Cic. Fin. 5, 31; ligel. ∾ aliquem, Suet. Claud. 35.

vīso, si, sum, 3, v. a., intens. af video; I) „alm.": seer nøie derpaa, beseer; - ∾ ludos, Plaut. Casin. 5, 1, 2; praeda ··· ut viseretur, exposita, Liv. 45, 33; cf. id. 3, 68; men Messanam ut quisque nostrum venerat, haec visere solebat, vid. Cic. Verr. 4, 3; - ogs. absol.: vise, specta tuo arbitratu, (see dig om), Plaut. Most. 3, 2, 106; ligel. visendi causa venire, Cic. Tusc. 5, 3; visendi studio, Virg. Aen. 2, 63; saal. ogs. Cic. Verr. 4, 3: omnibus haec ad visendum patebant quotidie; — II) ds. „bes."; A) kommer hen for at efterſee, efterseer, beseer, aedem Minervae, Plaut. Bacch. 4, 8, 59; ligel. ∾ filiam, vid. id. Rud. 5, 1, 6; - ogs. m. Relativsætning; ego, quid me velles, visebam, Plaut. Stich. 2, 2, 4; ogs. m. si; ibo, visam, si domi'st, Ter. Heaut. 1, 1, 118; men id. Eun. 3, 4, 7: Id ··· visam, si domi'st; - ogs. m. ad; Vise ad portum, Plaut. Capt. 4, 2, 114; ogs. i en gammel Formular, Varr. L. L. 6, 9: „visite huc ad judices", etc.; — B) besøger; - ut et viderem te, et viserem, et coenarem etiam, Cic. Fam. 9, 23; navnl. ogs. at besøge en Syg, (at høre til nogens Befindende); vid. Ter. Hec. 3, 2, 6 flgd.; ligel. m. ad, id. ibd. v. 4, ogs. id. ibd. 1, 2, 114; ligel. visere ad aegros, Lucr.; cf. Ovid. Am. 2, 2, 22; - ligel. navnl. om Localiteter: quae ··· Paphon ··· visit, Hor. Od. 3, 28, 13; men pass.: propter quem (Cupidinem) Thespiae visuntur, (bliver besøgt), Cic. Verr. 4, 2; cf. id. Att. 1, 39; men absol., vid. id. Verr. 4, 3: nam alia visendi causa nulla est, etc.; — III) partic. visendus, 3, ogs. som adj.: seeværdig, udmærket i sit Slags; - omni apparatu ornatuque visendo (epulum), Cic. Vatin. 13; cf. Plin. Pan. 21.

vispellĭo, onis, m.: som frastieler Ligene deres Klæder, Digest. — Vistillus, i, m., s. und. flgd. — Vistŭla, ae, f.: Flod i d. østlige Germanien, (hod. Weichselen), Mela 3, 4, Plin. 4, 25; - ogs. Vistillus, i, m., Plin. 4, 28. — vīsŭālĭtas, atis, f., [2.visus]: Synskraften, Tertull. — visŭla, ae, f.: etslags Vinstok, Colum., Plin. — visum, i, n., s. und. video. — Visurgis, is, m.: Flod i Nordgermanien, (hod. Weseren), Mela 3, 3, Plin. 4, 28, Tac. Ann. 2, 9, o. A.

1.vīsus, 3, partic. af video. — 2.vīsus, us, m., [video]; I) „egenl.": Seen el. at see, Blik el. Skue; - visu nocere, Cic. frgm. ap. Plin. 7, 2; visu effascinare, Plin. ibd.; oculorum subdere visu (f. visui), Lucr.; visus oculorum obtutu continuo fatigatur, Quintil.; ogs. in pl., Ovid. Fast. 3, 406: visus effugietque tuos (Boötes); — II) „overf." o. „objectivt": den skuede Gienstand, Skue, Gestalt, Syn; -

aliquanto augustior humano visu etc., Liv. 8, 9; cf. id. 8, 6: nocturnos visus inter se conferre; men Cic. N. D. 1, 5: quae (probabilia) ··· quia visum haberent quendam insignem et illustrem, (etslags paafaldende og mærkeligt Skin); men Virg. Aen. 3, 36: Rite secundarent visus (dii: at de vilde give Varslerne et heldigt Udfald)!

vīta, ae, (gen. vitāi, Lucr., o. A.), f., [rimel. besl. m. βιωτή el. βίωτος, el. f. victa af vivo]; I) „egenl.": Livet; – ∾ animantium tenetur cibo, potione, spiritu, Cic. N. D. 2, 54; habere potestatem vitae necisque in aliquem, Caes. B. G. 6, 19; exiguum vitae curriculum ··· immensum gloriae etc., Cic. Rab. perd. 10; vita, si scias uti, longa est, Senec. d. Brev. Vit. 2; exigua pars est vitae, quam nos vivimus, id. ibd.; men Certa quidem finis vitae mortalibus astat, etc., vid. Lucr. 3, 1091; men in vita mea, (i hele mit Liv), etc., Cic. Att. 5, 20; in vita diutius esse, id. Qu. Fr. 1, 3; ligel. in vita manere, id.; men in vita esse utile, ut etc., Ter. Andr. 1, 1, 34; men si vita suppetet, (om jeg lever saa længe), Cic. Fin. 1, 4; – e vita discedere, id., cedere, id., hvorfor ogs. vitā cedere, id., ogs. de vita decedere, id., (afgaae ved Døden); ligel. vitam edere, id. Fin. 5, 2; – vitam agere honestissime, id.; ∾ degere miserrimam, id.; ∾ tutiorem vivere, id.; ∾ auferre alicui, id.; vitā se privare, id.; vitā aliquem expellere, id.; – vita mortuorum in memoria vivorum posita est, Cic. Phil. 9, 5; ∾ beata, id.; men turpe est beatam vitam in auro et argento reponere, vid. Senec. Ep. 110; men nae ego hodie tibi Bonam vitam feci, (lykkeligt el. behageligt Liv), Plaut. Pers. 4, 8, 3; men hoc nos pessimos facit, quod nemo vitam suam respicit, Senec. Ep. 83; men malae ··· taedia vitae, Ovid. Pont. 1, 9, 31; – ogs. in pl.: si etc., sequitur, ut plures quasdam vitas ad plura discenda desideremus (flere Levealdere), Quintil. 12, 11, 20; (s. ogs. nedenf.); — II) „overf."; A) Livets Ophold el. Underhold el. Næring; saal. hos Plaut.; – ut illa vitam reperit hodie sibi, Item etc., id. Stich. 3, 2, 9; Neque illi concedam quicquam de vita mea, etc., id. Trin. 2, 4, 76; — B) Levemaade, Levevis, Livsfysel; – ∾ rustica honestissima et suavissima, Cic. R. Am. 17; inquirendo in utriusque vitam et mores, Liv. 40, 16; ogs. in pl.; quum duae vitae traditae sint hominum, rustica et urbana, etc., Varr. R. R. 2, praef.; ligel. Inspicere, tamquam in speculum, in vitas omnium, Ter. Ad. 3, 3, 61; s. ogs. Virg. Aen. 6, 433; — C) „metonym." ogs. f. de Levende, df. Menneskene el. Menneskeheden; – his vita magistris Desuevit querna pellere glande famem, vid. Tibull. 2, 1, 37; ligel. Agnoscat mores vita legatque suos, Martial. 8, 3; ogs. kan hidføres Cic. Div. 1, 39: neque ··· hac de re communis vita dubitavit, (almindelige el. simple Mennesker); — b) ogs. som Keleord, mea vita, ogs. blot vita: mit Liv, (mit Alt), Plaut. Stich. 4, 2, 6, Cic. Fam. 14, 2 o. 4, Propert. 1, 2, in., o. id. 2, 16, 17; – ogs. lignelsesvis til den Elskede: certe ··· tu vita es Mihi, Plaut. Asin. 3, 3, 24; cf. Ter. Ad. 3, 2, 33: Nostram omnium vitam, in quo nostra spes opesque omnes sitae, etc.; — D) Levnetsløb som Gjenstand for Biographen; – vid. Nep. praef. fin., o. id. Epam. 4 fin., ogs. Gell. 1, 3, in.; — E) „poet." hede ogs. Skyggerne i Underverdenen: tenues sine corpore vitae, Virg. Aen. 6, 292.

*vītābilis, e: som man bør skye el. undgaae, Ovid. Pont. 4, 14, 31; o. — vītābundus, 3: undvigende el. undgaaende; a) c. acc.; – Hannibal vitabundus castra hostium consulesque, Liv. 25, 13; — b) absol.; – quasi vitabundus etc., Sall. Jug. 38; cf. Tac. Hist. 3, 37; — [vito]. — †vītālis, e, [vita]: hørende til Livet; – caloris natura vim habet in se vitalem, (Livskraft), Cic. N. D. 2, 9; ∾ spiritus, (Livsaanden), id.; ∾ viae, (Luftrøret), Ovid.; ∾ aevum colere, (leve), Plaut.; ligel. ∾ auras carpere, (aande Livsluften, leve), Virg.; ∾ lumen relinquere, (døe), id.; Multaque vivendo vitalia vincere secla, (mange Levealdre el. Slægter), Lucr. 1, 203; ∾ lectus, (kan være euphemistisk f. feralis lectus: Dødssengen el. Ligbaaren), Petron. Sat. 42; – si esse salvum me vis aut vitalem tibi, (at jeg skal blive dig ilive), Plaut. Bacch. 4, 9, 75; cf. Hor. Sat. 2, 1, 61, o. id. ibd. 2, 7, 4; — b) vitalis vita: som er værd at leve, Enn. ap. Cic. Lael. 6; — II) subst., vitalia, ium, n.; A) Livsorganerne; – in corpore nostro ossa nervique et articuli ··· et vitalia, minime speciosa visu, prius ordinantur, etc., vid. Senec. d. Ir. 2, 1; ∾ capitis, Plin. 8, 7; – ogs. „overf.": ∾ arborum, id. 17, 42; men ∾ rerum, (Livsstoffet el. Livselementerne), Lucr. 2, 575; — B) (rimel. euphemistisk) f. mortualia: Ligklæder, Petron. Sat. 77; df. — vītālitas, atis, f.: Livskraften, Livet; – ∾ durat in corde, Plin. 11, 69, oftere; o. — vītāliter, adv.: med Liv, livskraftigen; – ∾ esse animata, Lucr. 5, 146. — vītātio, onis, f., [vito]: Undgaaen, Stræben efter at undgaae noget; – ∾ doloris, Cic. Fin. 5, 7; cf. id. Phil. 3, 10.

Vitellianus, 3, s. und. Vitellius. — vitellīna, ae, f., [vitellus nr. II], (sc. caro): Kalvekiød, Apic. — 1. Vitellius, a: romersk Slægts- og Familienavn, hvoraf mærkes; A. Vitellius, romersk Keiser; vid. Suetonii Vitellius; — B) df. 1) Vitellius, 3: hørende til el. benævnt efter en Vitellius, vitellisk, Suet. Vitell. 1; — 2) Vitelliānus, 3: benævnt efter K. Vitellius, vitelliansk, milites, Tac., partes, id., bellum, Suet.; — bb) in pl. subst.: Vitelliani, orum, m.; a) (sc. milites): Soldater af K. Vitellius's Hær, Tac. Hist. 3, 79, Suet. Vesp. 8; — b) (sc. codicilli el. pugillares): etslags Skrivertavler, Martial. 2, 6, o. id. 14, 8. — 2. Vitellius, 3, s. und. frgd.

vitellum, i, n.: Biform af frgd., nr. II. — vitellus, i, m., demin. af vitulus: liden Kalv, som Kelord, Plaut. Asin. 3, 3, 77; — II) „overf.", ∾ ovi: Æggeblommen, Cels.; oftere absol.: nihilne de vitello (sc. missurus es)? vid. Cic. Div. 2, 65; cf. Plin. 10, 74, Hor. Sat. 2, 4, 14 o. 57, o. A. — vitĕus, 3, [vitis]: hørende til Vintræet, coliculus, Varro; ∾ pocula, „poet." f. Vinen, Virg. Ge. 3, 380; ∾ rura, (beplantede med Vinstokke), Prudent. — vitex, icis, f., [vieo], (vitex agnus castus L.), germ. Keuschlamm, (ligesom Kydskhedstræet), Plin. 24, 38.

vitiābilis, e, [vitio]: til at fordærve el. skænde, Prudent. — vitiārium, i, n., [vitis]: Planteskole for Vinstokken, Varr. R. R. 1, 31; ∾ facere (anlægge), Colum. 3, 4. — *vitiātio, onis, f.: Krænkelse, Skændelse, feminae, Senec. Contr. 3, 23; o. — vitiātor, ōris, m.: som krænker el. skænder; – ∾ feminae, Senec. Contr. 3, 23; — [vitio]. — viticarpifer, a, um, [vitis, carpo, fero]: tienlig til Vintræets Beskærelse, forcipes, Varr. ap. Priscian. — viticŏla, ae, m., [vitis, colo]: som driver Vinavl, Sil. 7, 193. — vitĭcŏmus, 3, [vitis, coma]: forsynet el. smykket med Vinløv, Lyaeus, Avian. Arat. 70; ∾ ulmus, Sidon. — vitĭcŭla, ae, f., demin. af vitis: lidet Vintræ, Vinranke, Cic. N. D. 3, 35; — II) „overf." o. „alm.": enhver Ranke; – ∾ fruticis, Plin.; ∾ cucumeris, Pallad. — vitifer, a, um, [vitis, fero]: som bærer el. frembringer Vintræer, arbores, Pallad., colles, Plin.

*vitigĕnus, 3: af Vintræet el. af Vinranken, liquor, Lucr., latices, id.; o. — vitigineus, 3, ligesom frgd.: kommen af Vintræet, tagen el. giort deraf, surculi, Cato, folia, Colum., ligna, Plin., columnae, id.; — [vitis, gigno]. — vitilēna, ae, f., [vitium]: ond Koblerske, malesuada, Plaut. Most.

1, 3, 56. — vitiligo, inis, f., [vitium]: affarvet Plet paa Huden, Leverplet, odl.; ogſ. alm. Udſlet; – ∾ albae, Plin., nigrae, id.; scabiem et vitiliginem pati, (lide deraf), Justin. 36, 6; cf. Cels. 5, 28. — vitilis, e, [vieo]: flettet; – ∾ alvi apum, Varr., cistae, Plin.; ∾ naves corio circumsutae, id.; — II) subst. vitilia, ium, n.: flettet Gjenſtand, Fletning, Plin. 13, 9, oftere. — vitilitigator, oris, m.: en Skændegeſt, Cato ap. Plin. praef.; af — vitilitigo, are, v. n., [vitium, lis]: ſøger Trætte ved ugrundet Nedſættelſe el. Dadel, chikanerer; – si etc., multos fore, qui vitiligent, etc., Cato ap. Plin. praef. — vitineus, 3, [rimel. ctr. f. vitigineus]: af Vinranker, vincula, Flor. 3, 20, inc.

vitio, avi, atum, 1, v. a., [vitium]: fordærver, beſkadiger, krænker; – Dira lues ··· vitiaverat auras, Ovid. Met. 15, 626; cf. id. ibd. 3, 76; men ossa vitiata, (Benſkade), Cels.; vitiantes omnia visu (oculi: forhexende), Ovid.; si quod in opere vitiatum fuerit (ferramentum), Colum.; ∾ ova, id., vina, Hor. Sat. 2, 4, 54; — B) „beſ." ogſ. ∾ virginem, (krænke, beſvangre), Ter., Suet., Ovid.; — II) „overf.": fordærver, forfalſker; – senatusconsulta arbitrio consulum supprimebantur vitiabanturque, Liv. 3, 55; ∾ scripturas, Digest., auspicia, Messal. ap. Gell. 13, 15; comitiorum significationes corruptae et vitiatae, (opp. verae), Cic. Sest. 54; men Ovid. Pont. 4, 2, 19, „alleg.": limo vitiata malorum (pectora).

*vitiose, adv.: feilagtigen, paa en fordærvet Maade; – ∾ se habet membrum tumidum, Cic. Tusc. 3, 9; – oftest „fig."; ∾ ferre leges, id. Phil. 5, 4; ∾ concludere, (opp. recte), id. Acad. 2, 30; – superl., ∾ usurpare, Colum. 4, 21; o. — vitiositas, atis, f.: Feilagtighed, Fordærvelſe; – ∾ humoris, Macrob.; — II) ſædv. „ethiſk": Charakterens Feilagtighed el. Fordærvelſe; – hujus virtutis (el. rectae rationis) contraria est vitiositas, etc., Cic. Tusc. 4, 15; vitiositas autem est habitus aut affectio in tota vita inconstans et a se ipsa dissentiens, id. ibd. 4, 13; — [af flgd.].

vitiosus, 3, [vitium]: fuld af Feil el. Mangler, feilagtig, mangelfuld, ſlet; I) „egenl."; – ∾ pecus (et morbosum), Varro; ∾ locus (in corpore pecudum), Colum.; ∾ nux, Plaut.; — II) „fig."; A) „alm."; – ∾ exemplum, auct. ad Her. 2, 29, suffragium, Cic. Leg. 3, 15; ∾ consul, (ſom er valgt imod Auſpicierne), id. Phil. 2, 33; – superl., ∾ orator, id. d. Or. 3, 26; compar., ſ. nedenſ.; ſ. ogſ. Suet. Aug. 86; — B) „beſ.": moralſk ſlet, laſtefuld, odl.; – si quem ··· Vel vitiosum, vel sine vitio etc., Plaut. Curc. 4, 1, 7; si etc., vitiosi essent discessuri, Cic. N. D. 3, 31; ∾ vita et flagitiosa, id. Fin. 2, 28; – compar., ∾ progenies, Hor. Od. 3, 6, 48; superl., inter summam vitiorum dissimilitudinem vitiosissimus, Vell. 2, 97. — vitiparra, ae, f.: etſlags ubekjendt liden Fugl; – vid. Plin. 10, 50.

vitis, is, f.: Vintræet, Plin. 14, 2; ∾ nisi fulta sit, ad terram fertur, vid. Cic. d. Senect. 15; gratissima vitis Iaccho, Virg. Ecl. 7, 61; ulmis ··· adjungere vites, id. Ge. 1, 2; ∾ vidua, (i. e. sine fulcimento ulmi), Catull.; cf. Virg. Ecl. 5, 32, o. id. ibd. 9, 42; — II) „overf."; A) f. vinum; – Ipse tua pasci vite, Lyaee, velis, Martial. 8, 51; — B) Skud el. Gren af Vintræet, Cato, Varro; ligel. Ovid. Met. 6, 592: Vite caput tegitur, (med Krans af Vinranker); — 2) dſ. „beſ.": den af en Vinranke formede Stok el. Stav, ſom Centurionerne pleiede at bære, deels ſom Tegn paa deres Værdighed, deels for dermed at ſtraffe mindre Forſeelſer; – vid. Plin. 14, 3, Ovid. A. A. 3, 527, Tac. Ann. 1, 23, o. A.; — b) dſ. atter f. en Centurions Poſt el. Embede, Juvenal. 14, 193: vitem posce libello; cf. Spart. Hadr. 10; — C) f. vinea el. Stormtag, hvorom Lucil. ap. Fest. p. 311: proeliari procul sub vite; — D) enhver Ranke; ſaal. paa Agurker, paa Græskar, Pallad.; — E) ∾ nigra: etſlags Vært el. Plante, germ. Zaunrübe el. Stickwurz, Plin. 23, 16; – men ∾ alba: en Benævnelſe paa Planten ampeloleuce, id., Colum.; – endel. ∾ cana: en Benævnelſe paa Værten saxifraga, Appul. — vitisator, oris, m., [vitis]: ſom førſt har plantet Vintræet; (poetiſk Ord); – paterque Sabinus Vitisator, etc., Virg. Aen. 7, 178; ogſ. om Bacchus, Attius ap. Macrob.; ogſ. om Saturnus, Arnob.

vitium, i, n.: Feil, Mangel, Skade, Beſkadigelſe; I) „egenl."; – ∾ corporis: Legemsfeil, Plaut., Ovid.; men Cic. Tusc. 4, 13: vitium autem (sc. in corpore) integra valetudine ipsum ex se cernitur, (en Gebrækkelighed, neml. i Modſætn. af morbus o. aegrotatio); – ∾ mancipii, Digest.; ∾ jumenti, id.; – ligel. om Bygninger: si nihil est in parietibus aut in tecto vitii, etc., Cic. Fam. 9, 15; ligel. id. Top. 3: si aedes ··· vitium fecerunt, (have taget Skade); men „poet." om onde Væſker i Jorden; vid. Virg. Ge. 1, 88; men ∾ aëris (om fordærvelig Tørke), id. Ecl. 7, 57; — II) „fig."; A) „alm.": Feil el. Mangel i Talen el. Tanken; ligel. Uheld el. Vanſkelighed, ulykkelig Virkning el. Følge; – acutius atque acrius vitia in dicente, quam recta videre, Cic. d. Or. 1, 25; ∾ orationis, Quintil., sermonis, id.; ∾ ingenii, id., mentis, id.; ∾ Stoicae sectae, (Feil i Stoikernes System), id.; men Cic. Acad. 2, 16: huc si perveneris, meum erit vitium, (ſaa bliver Feilen min); – fortunae vitio, non suo decoquere, (brække, gjøre Opbud), id. Phil. 2, 18; men tempestatis et sentinae vitia, (de ſkadelige Virkninger deraf), Caes. B. C. 3, 28; cf. Plaut. Aul. 4, 10, 15: Quia vini vitio atque amoris feci; — B) „beſ."; 1) i Religionsſproget: Feil i Augurierne; – id igitur obvenit vitium, quod tu etc., Cic. Phil. 2, 33; vitio sibi tabernaculum captum fuisse, id. N. D. 2, 4; cf. id. Div. 1, 16; ligel. id. ibd. 2, 18: comitiorum solum vitium est fulmen; — 2) „ethiſk": moralſk Feil, Brøde el. Forbrydelſe, (men error: Forſeelſe el. Feiltagelſe, vid. Cic. Cluent. 48); – legibus et praemia proposita sunt virtutibus, et supplicia vitiis, id. d. Or. 1, 58; Virtus est vitium fugere, Hor. Ep. 1, 1, 40; ea animi elatio, quae etc., si justitia vacat ··· in vitio est, Cic. Off. 1, 19; vertere alicui vitio, quod etc., (lægge nogen til Laſt, at oſv.), id. Fam. 7, 6; ligel. dare alicui vitio, id. R. Am. 16; men sua cuique sunt vitia, vid. Quintil. 11, 3, 121; cf. Propert. 2, 18, 17: Unicuique dedit vitium natura creato; men Senec. Ep. 97: non pronum iter est tantum ad vitia, sed praeceps; cf. Ovid. Fast. 4, 312; men sunt certa vitia, quae nemo est, quin effugere cupiat, vid. Cic. d. Or. 3, 11; – vitium per vim virgini offerre, (krænke, ſkænde), Ter.; — not.: gen. pl. vitium f. vitiorum, Titinn. ap. Non.

vito, avi, atum, 1, v. a. o. n.: undgaaer, undviger, ſøger at undgaae; I) „egenl."; – ∾ tela, Caes. B. G. 2, 25; cf. Hor. Od. 1, 15, 15; ∾ rupem et puteum, id. Ep. 2, 2, 135; men ∾ lacum, Caes. B. C. 2, 24, (omgaae den); men ∾ forum, Hor., balnea, id., (holde ſig derfra); — II) „overf." el. m. Begrebsobjecter; a) c. acc.; – sapiens, vitatu, quidque petitu Sit melius, causas reddet tibi, Hor. Sat. 1, 4, 115; ∾ omnes suspiciones, Caes. B. G. 1, 20; ∾ mortem fuga, id., proditionem celeritate, Sall. Jug. 76; Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt, Hor. Sat. 1, 2, 24; ∾ culpam, id., vituperationem, Cic.; men Senec. Ep. 93: quid ad rem pertinet, quamdiu vites, quod evitare non possis? men Hor. Sat. 2, 7, 113: teque ipsum vitas, (ſkyer dig ſelv, neml. ifølge din Vægelſindighed); — b) c. dat.; – Proinde ··· vitent infortunio, Plaut. Curc. 2, 3, 19; ligel. id. Casin. 2, 2,

35: semper tu huic verbo vitato etc.; — c) m. flgd. ne; - erit in enumeratione vitandum, ne ostentatio memoriae suscepta videatur esse puerilis, Cic. Part. or. 17; — d) c. inf.; - tangere vitet Scripta ··· quaecumque etc., Hor. Ep. 1, 3, 16.

*vĭtrārius, i, m.: Glasmager el. Glaspuster, Senec. Ep. 90; o. — vĭtrĕāmĭna, um, n.: Glaskar, Digest.; — [vitrum]. — vĭtrĕŏlus, 3, demin.: af Glas, Paul. Nol.; af — vĭtrĕus, 3, [vitrum]: af Glas, giort af Glas, vasa, Colum.; men ∾ hostis, Ovid. A. A. 2, 208, o. ∾ latro, Martial. 7, 72: Glasbrikker i et Schakspil; — b) subst., vitrea, orum, n.: Glassager, Glasværk; - vid. Martial. 1, 42, Stat. Silv. 1, 6, 63; ligel. Senec. d. Ir. 1, 12: si vitreum fractum est, etc.; men ∾ fracta: Glasskaar, (overf. Taabeligheder), Petron.; — II) „fig."; A) „overf.": ligesom Glas, navnl. glasfarvet; df. giennemsigtig, klar, glindsende, unda, Virg., Ovid., pontus, Hor. Od. 4, 2, 3, ros, Ovid., color, Plin.; men ∾ togae, Varr. ap. Non., (giennemsigtige, d. e. tynde og fine, hvorigiennem clavi tunicae ere at see); men ∾ Circe, Hor. Od. 1, 17, 20, (glindsende, skiøn); — B) „ment.": ∾ fama, (glimrende), Hor. Sat. 2, 3, 222; ligel. lignelsesvis: Fortuna vitrea est, (er ligesom Glas); tum, quum splendet, frangitur, P. Syr.

vĭtrĭārĭa, ae, f., [vitrum], sc. herba: Glasurt, heder ogs. parietaria, Appul. — vĭtrĭcus, i, m.: Stiffader, Cic. Phil. 2, 7, oftere; „poet." om Vulcanus til Cupido: Qui deceat, currum vitricus ipse dabit, Ovid. Am. 1, 2, 24. — vĭtrum, i, n.: Glas, Plin. 36, c. 26; cf. Tac. Hist. 1, 7: circa cujus (amnis) os collectae arenae, admixto nitro, in vitrum excoquuntur; fons ··· splendidior vitro, Hor. Od. 3, 13, in.; men Propert. 4, 8, 37: vitrique aestiva supellex, (større Glasbægere til Brug om Sommeren); s. ogs. Cic. Rab. Post. 14; — II) „overf.": Vaidplanten, (isatis tinctoria L.); ogs. den deraf vundne blaa Farve; - Britanni vitro se inficiunt, quod caeruleum colorem efficit, Caes. B. G. 5, 14; cf. Mela 3, 6, o. Vitruv. 7, 14; heder ogs. glastum o. isatis, Plin. — Vitruvius, i, m.: romersk Mandsnavn; - M. Vitruvius Pollio har efterladt os: de architectonica arte libros X ad imperatorem Augustum.

*vitta, ae, f., [vieo]; I) i Religionssproget: Baand el. Bind omkring Offerdyrets Hovede; - Victima labe carens ··· vittis praesignis et auro, etc., vid. Ovid. Met. 15, 130; cf. Virg. Aen. 2, 133: circum tempora vittae, etc.; s. ogs. und. vittatus; deels ogs. Baand el. Bind til at bæres af Præster og Præstinder, (s. und. vittatus); „poet." ogs. af de salige Fromme i Underverdenen; vid. Virg. Aen. 10, 538: Infula cum sacra redimebat tempora vitta; cf. id. ibd. 6, 665; - ogs. Altaret omvandtes dermed, vid. id. ibd. 3, 64, o. id. Ecl. 8, 64, o. ligel. den Fredsgren, som den om Tilgivelse el. Beskyttelse Bedende holdt frem for sig; vid. id. Aen. 7, 237, o. id. ibd. 8, 128, ogs. Hor. Od. 3, 14, 8, o. Ovid. A. A. 2, 401, o. A.; — II) udenfor Religionssproget er vitta: Hovedpynt for de romerske Damer, sield. for Ugifte; cf. Ovid. Met. 2, 413; - oftere for Matroner, hvs. id. A. A. 3, 483: vittae honore carere: at være ugift; men Propert. 4, 11, 34, er altera vitta, s. vitta matronalis; - „poet." er ogs. vitta Symbol paa qvindelig Ærbarhed og Kydskhed, hvs. Ovid. A. A. 1, 31: Este procul vittae tenues, insigne pudoris; ikke heller turde vitta bæres uden af fribaarne Fruentimre, Tibull. 1, 6, 67; df. — vittātus, 3: omvunden med Offerbind (vid. vitta ab in.); saal. om Offerdyret, Ovid. Met. 12, 151; men vittata sacerdos (Vestae), Lucan. 1, 597; men vittatus honos, (det hædrende Præstebind), Stat.; endel. vittata navis, (festligen smykket med de hellige Baand), Plin. 7, 31.

1. vĭtŭla, ae, s. und. vitulus. — 2. Vĭtŭla, ae, f., [rimel. f. Victula, i. e. Victoria]: Triumphens og Glædens Gudinde, Macrob. Sat. 3, 2. — *Vĭtŭlārĭa via (ligesom Kalvevcien): Vei i Nærheden af Arpinum, Cic. Qu. Fr. 3, 1, 2; o. — vĭtŭlinus, 3: af Kalv, caruncula, (Stykke Kalvekiød), Cic.; ∾ assum, (Kalvesteg), id., sevum, Cels.; — b) ogs. subst. vitulina, ae, f., (sc. caro): Kalvekiød, Plaut.; ligel. in pl. vitulina, orum, n., Nep. Ages. 8; — [vitulus]. — vĭtŭlor, ari, v. depon. n., [rimel. f. victulor af vinco; alts. oprdl.: holder en Seiersfest; df. „alm."]: holder en Glædesfest, hoverer af Glæde; (forcl. Ord); - vid. Enn. ap. Fest. p. 369; men ∾ Jovi, Plaut. Pers. 2, 3, in., (at bringe ham et Glædesoffer); ogs. ud. dat.: ∾ in quibusdam sacris (om Pontifex), Varr. ap. Macrob. Sat. 3, 2.

vĭtŭlus, i, m., o. vitula, ae, f., [digammeret af ἰταλός, i. e. bos]: Ungnød, Kalv; - vid. Varr. R. R. 2, 5, hvorefter vitulus, vitula, i det første Aar, men juvencus, juvenca, i det andet, derefter taurus, vacca, (dog m. Undtagelser, s. nedenf.); a) masc.; - ∾ lactentes, Ovid.; cf. Martial. 3, 58; „poet." ogs. om et toaarigt Ungnød; vid. Virg. Ge. 4, 299; — b) fem.; - Quum faciam vitula pro frugibus, etc., (offrer en Qviekalv), Virg. Ecl. 3, 77; men ogs. f. en ung Ko, id. ibd. 29; — II) „overf.": Unge af andre Dyr, navnl. Hestens Føl, Virg. Ge. 3, 164, ligel. Elephantens Unge, Plin. 8, 1, ligel. Hvalfiskens, id. 9, 5; — b) ∾ marinus, Colum., Plin., ogs. absol. vitulus, id. 2, 56, ligesom phoca: Søkalven el. Selhunden. — Vītumnus, i, m., [vita], i. e. deus, qui vitam largitur, Augustin., Tertull.

*vĭtŭpĕrābĭlis, e: dadbelværdig; - quod vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto, Cic. Fin. 3, 12; — df. adv. vĭtŭpĕrābĭlĭter: dadelværdigen, tractare aliquid, Cassiod.; - vĭtŭpĕrātĭo, onis, f.: Dadel, Bebreidelse; - sed ne illa quidem communi vituperatione reprehendo, Cic. Verr. 5, 18; demonstrativam materiam laude et vituperatione constare, Quintil. 2, 4, 33; - ogs. in pl., id. 3, 4, 5; - ogs. den Dadel, for hvilken nogen er Gienstand; in vituperationem hominum venire, Cic., adduci, id., cadere, id., (blive Gienstand for Dadel); cf. id. Fam. 13, 73: eam rem laudi tibi potius, quam vituperationi fore; ligel. in pl.: quum effugissem duas maximas vituperationes, id. Att. 16, 7; o. — vĭtŭpĕrātor, ōris, m.: en Dadler; - ∾ invidos refutare, (opp. benevolos objurgatores placare), vid. Cic. N. D. 1, 3; ligel. in pl.: ∾ philosophiae, id., o. ∾ mei, id.; — [flgd.].

1. vĭtŭpĕro, avi, atum, 1, v. a., [vitium, paro: anbringer el. anfører en Feil, beskylder for en Feil; df. „overf."]: dadler, laster; - multis modis cum istoc animo es vituperandus, Ter. Phorm. 3, in.; improbum (virum) notari et vituperari ··· insignite atque aspere etc., Cic. d. Or. 2, 85; ∾ universam (philosophiam: nedsætte den i Almindelighed), id.; ∾ consilium alicujus, id. Mur. 29; ogs. ordsprogvis: qui coelum vituperant, (som overalt finde noget at dadle), Phaedr. 4, 7 fin.; — II) forcl. ogs. i Religionssproget; - cur omen mihi Vituperat, (giør Varselet feilagtigt, fordærver det for mig)? Plaut. Casin. 2, 6, 58, inc.; df. — 2. vĭtŭpĕro, onis, m.: en Dadler, en Skændegest, Gell. 19, 7, Sidon.

*vīvācĭtas, atis, f.: langt Liv; ogs. Seilivethed; - panthera adeo vivacitatis lentae, ut etc., Plin. 8, 41; men impiam (meam) vivacitatem etc., Quintil. 6, praef. 3; — II) „fig.": Livelighed, Kraftfuldhed; - ∾ ingenii, Arnob., cordis, id.; o. — vīvācĭter, adv.: livsfuldt, med Eftertryk; - ∾ pertractare aliquid, Fulgent., quaerere abdita, Prudent.; — [vivax]. — vīvārĭum, i, n., s. und. flgd. - *vīvārius, 3: hørende til levende Dyr; - ∾ naves (med levende Fisk), Ma-

crob. Sat. 2, 12; — II) oftest subst. vivarium, i, n.: Opbevaringssted el. Aflukke el. Hegn til Dyrene; navnl. ogs. Fiskedam, Hyttefad, odl.; - vivaria aprorum, ceterarumque silvestrium, (Dyrehave), Plin. 9, 78; ∾ ostrearum, id. ibd. 79; ∾ muraenarum, cochlearum, id.; cf. Gell. 2, 20: vivaria ··· leporaria appellari; - men „alleg.": Excipiantque senes, quos in vivaria mittant, (for at holde dem ligesom fangne, neml. for Arvens Skyld), Hor. Ep. 1, 1, 79; o. — vivātus, 3: levendegiort, levende; - Denique corporis atque animi vivata potestas etc., Lucr. 3, 557; cf. id. ibd. 680, ogs. ibd. 410; — [vivus].

vīvax, ācis, adj., [vivo]: som lever længe; - ∾ phoenix, Ovid. Am. 2, 6, 54, cervus, id.; men id. Fast. 2, 625: Cui pater est vivax, (for hvem Faderen lever for længe); cf. Hor. Sat. 2, 1, 53; men ∾ Sibylla, Ovid. Met. 14, 104, (udødelig); (cf. ibd. 132); - compar., ∾ heres, (som overlever Arveladeren), Hor. Sat. 2, 2, 132; superl., s. nedens.; — b) ogs. om Værterne: varig el. udholdende; - ∾ apium, (opp. breve lilium), Hor. Od. 1, 36, 16; ∾ oliva, Virg. Ge. 2, 181; ∾ cespes, Ovid. Fast. 4, 397; — II) „fig."; A) „overf.": livfuld el. stærk el. kraftig i sit Slags; - ∾ sulfura, (som brænde stærkt), Ovid. Met. 3, 374; men ∾ solum, (som indeholder Livsstof el. Næringsstof), id. ibd. 1, 420; - superl., ∾ cursus (equi), Gell. 5, 2; — II) „fig."; A) „alm.": varig, uforgængelig; - ∾ gratia, Hor. A. P. 69; Carmine fit vivax virtus expersque sepulcri, Ovid. Pont. 4, 8, 47; — B) „bes.": livfuld, kraftfuld, munter, alacer; - si qui paulo sunt vivaciores (discipuli), etc., Quintil. 2, 6, 3.

vīve, adv. af vivus: levende, livfuldt; - ∾ sapis, Plaut. Epid. 2, 2, 98, inc. — viverra, ae, f.: en Veselart el. Ilderart, (mustela furo L.), Plin. 8, 81, oftere. — vīvesco (-isco), vixi, 3, v. n., inch. af vivo: at blive levende, begynde at leve; - vivescentia e terra, Plin.; semen ··· exceptum terra vivescit, id. 17, 10; si utraque (arbor) vixerit, (har slaaet Rødder), Colum.; — II) „overf.": at tiltage, at blive stærk i sit Slags; - ∾ ulcus, Lucr.; men id. 4, 1130: verbum ··· Quod cupido affixum cordi vivescit, ut ignis.

vīvicombūrium, i, n., [vivus, comburo]: Forbrænden af levende Personer el. at forbrænde dem, Tertull. — vīvĭde, adv.: levende, livfuldt, kraftfuldt; - compar., fortius atque vividius dici etc., Gell. 7, 3; cf. Ammian. 30, 1; af — vīvĭdus, 3, [vivo]: levende, med Livskraft, livelig, kraftig, odl.; I) „alm." om de menneskelige Kræfter og Evner, ogs. om Dyrene, ogs. om Naturgienstande; - inde agile et vividum corpus, Plin. Ep. 3, 1; vivida (illi) senectus, Tac. Ann. 6, 27; in vivido pectore etc., vid. Liv. 6, 22, (und. vireo); ∾ ingenium, id.; ∾ vis animi, Lucr.; sed bello vivida virtus, Virg. Aen. 5, 754; cf. id. ibd. 10, 609; men ∾ odia, vid. Tac. Ann. 15, 49; - ∾ Umber (canis), Virg.; ∾ pecus, Liv.; ∾ tellus, Lucr., terra, Colum.; ∾ gemma, (frisk Knop), Ovid.; - compar., ∾ merum, Martial.; ∾ spiritus, Val. Max.; — II) „bes." om billedlige Fremstillinger el. Kunstværker: livfuld el. træffende el. tro; - ∾ signa, Propert. 2, 23, 8; ∾ cera, Martial. 7, 44, imago, Claudian.; (cf. Virg. Aen. 6, 849); - ligel. om Aandsværker: livfuld, aandfuld; - breve vividumque carmen (i. e. epigramma), Martial. 12, 61; vividam et incorruptam eloquentiam etc., Tac. Ann. 13, 42.

*vīvĭfĭcātio, onis, f.: Levendegiørelse, Tertull.; o. — vīvĭfĭcātor, ōris, m.: en Levendegiører, Tertull.; af — vīvĭfĭco, avi, atum, 1, v. a.: levendegiør, opliver, Prudent., Tertull.; - vivificans spiritus, Hieronym.; ∾ animum, Paul. Nol.; af — vīvĭfĭcus, 3, [vivus, facio]: levendegiørende, vigor, Ammian. 22, 1. — vīvĭpărus, 3, [vivus, pario]: som føder levende Unger, pisces, Appul. — vīvĭrādix, icis, f., [vivus]: Plante el. Aflægger med Roden, navnl. af Vintræet; - vid. Cic. d. Senect. 15, o. Plin. 17, 35; - ogs. en Aflægger af Rosen, Varr. R. R. 1, 35. — vivisco, ĕre, s. und. vivesco.

vīvo, vixi, victum, 3, v. n., (plqupf. syncop. vixet f. vixisset, Virg. Aen. 11, 118): lever, er levende, er i Live; I) „egenl."; A) „alm."; - immortalis est (uxor mea); Vivit victuraque est, Plaut. Trin. 1, 2, 17; is demum mihi vivere et frui anima videtur, qui etc., Sall. Catil. 2; cf. Cic. Catil. 1, 1 o. 2; ∾ ad summam senectutem, id.; ∾ triginta annis etc., id. Off. 3, 2; men in diem vivere, (opp. sempiternum tempus spectare), vid. id. d. Or. 2, 40; - ogs. m. homogen acc.; ∾ annum, vid. Cic. d. Senect. 7; Modice et modeste melius est vitam vivere, Plaut. Pers. 3, 1, 18; ligel. ∾ vitam, Cic., Ter.; men qui vel improfessi Judaicam viverent vitam, vel etc., vid. Suet. Dom. 12; men Plaut. Mil. gl. 3, 1, 34, m. homogen abl.: tamne tibi diu videor vita vivere? - ds. ogs. pass.: vixi Annos bis centum, nunc tertia vivitur aetas, Ovid. Met. 12, 187; — b) ogs. om Værterne; - et vivere vitem et mori dicimus, Cic. Fin. 5, 14; avulsi arboribus vixere stolones, Plin. 17, 13; ligel. om Ilden, Ovid. Fast. 3, 427, om Asken, id. Rem. Am. 732, ogs. id. Fast. 4, 553; — 2) ogs. mærkes Udtrykkene; a) vixit (har aflevet), euphemistisk om den Afdøde; - Vixisse nimio satiu'st jam, quam vivere, Plaut. Bacch. 1, 2, 43; cf. id. Most. 4, 3, 10; — b) ita vivam, (maa jeg saa sandt leve, d. e. saa sandt jeg lever), o. ne vivam, (at jeg ikke maa leve, d. e. jeg vil døe derpaa), som Bekræftelsesformular; - quis hoc putaret praeter me? nam, ita vivam, putavi, Cic. Fam. 2, 13; cf. id. Att. 5, 15; men quid poteris, inquies, pro iis dicere? ne vivam, si scio, id. ibd. 4, 16; cf. id. Fam. 7, 23; — c) si vivo: saa sandt jeg lever (truende); - Erit, ubi te ulciscar, si vivo, Plaut. Pseud. 5, 2, 26; cf. Ter. Andr. 5, 2, 25; — B) „bes." el. prægnant; 1) at leve i sin gode Ro, ret at nyde Livet; - quod etc., faciam equidem; sed quando vivemus? Cic. Qu. Fr. 3, 1, 4; Vivamus, mea Lesbia, etc., Catull. 5, in.; s. ogs. Martial. 1, 16, o. Hor. Od. 3, 29, 43; - ds. ogs. som Afskedshilsen: vive valeque, Hor. Sat. 2, 5, fin.; cf. id. Ep. 1, 6, fin.; ligel. „poet.": vivite silvae, (far vel, odl.), Virg. Ecl. 8, 58; — 2) at leve, d. e. at vedblive el. vedvare, („poet."); - perque omnia secula fama ··· vivam, Ovid. Met. 15, fin.; cf. Hor. Od. 2, 2, 5, ogs. Cic. poëta ap. Gell. 15, 6; Nunc precor, ut vivant (carmina mea), Ovid. Trist. 1, 7, 25; cf. Hor. Od. 1, 32, 3, o. id. ibd. 4, 9, 11; ligel. victūrum nomen, Ovid. Am. 3, 1, 65; navnl. ogs. om en Lidenskab: tacitum vivit sub pectore vulnus, Virg. Aen. 4, 67; ∾ odia, Stat.; — II) „overf."; A) „bes.": at leve deraf, at leve saa el. saa; - ∾ piscibus atque ovis avium, Caes., lacte atque pecore, id.; cf. Hor. Ep. 1, 12, 8, o. id. ibd. 2, 1, 123; - ∾ parvo, id. Sat. 2, 2, in.; ∾ rapto, Virg. Aen. 7, 749; men Plaut. Truc. a. 5, v. 61: noster esto, sed de vostro vivito; - ds. impers., vivitur parvo bene, Hor. Od. 2, 16, 13; men vivitur ex rapto, Ovid. Met. 1, 144; men Cic. Tusc. 3, 20: negat Epicurus, jucunde posse vivi, nisi cum virtute vivatur; — B) „alm.": befinder mig el. lever el. er i en vis Sysel el. Tilstand; - ∾ in litteris, vid. Cic. Fam. 9, 26; ∾ in maxima celebritate atque in oculis civium, id. Off. 3, 1; men id. Flacc. 26: Lacedaemonii ··· septingentos jam annos amplius unis moribus et numquam mutatis legibus vivunt; - ∾ e natura, Cic., o. ∾ convenienter naturae, id., (overensstemmende dermed); ∾ cum aliquo familiariter, (leve paa en fortrolig Fod med nogen), id. Att. 6, 6; cf. id. ibd. 14, 20; - ecquis me vivit hodie fortunatior? Ter. Eun. 5, 8, in.; ego vivo miserrimus, etc., Cic.

Att. 3, 5; cf. Hor. Ep. 2, 2, 157, o. id. Sat. 1, 1, 3; – ∾ secum, (at være sig selv nok), Cic. d. Senect. 14; – men id. Off. 1, 15, impers.: quoniam vivitur, non cum perfectis hominibus, sed cum iis, in quibus etc.

vivus, 3, [vivo]: levende, som er i Live, (opp. mortuus), Cic. Mil. 33; ligel. ∾ homines, Caes. B. G. 6, 16; men Cic. Qu. Fr. 1, 2, 5: ut Cato vix vivus effugerit; men illo vivo, (saa længe han levede), Hirt. B. G. 8, 21; cf. Cic. Att. 4, 16; ogs. forbindes med Eftertryk: vivus vidensque, (i hans levende Live, ligefor hans Øine); vid. Cic. Quint. 15, o. id. Sest. 27; — II) „fig."; A) „overf.", navnl. om Værter og om andre Naturgienstande; – ∾ sepes, Colum.; ∾ caespes, Ovid. Met. 3,300; ∾ aqua, (rindende), Varro; ligel. ∾ flumen, Liv. 1, 45, Virg.; ∾ ros (frisk), Ovid.; ∾ lucerna (brændende), Hor. Od. 3, 21, 23; ∾ sulphur, (i naturlig Tilstand), Plin.; ∾ calx (ulædsket), id.; ∾ saxum (naturlig el. uforarbeidet), Virg. Aen. 1, 167; men ∾ argentum: Qviksølv, Plin.; – ligel. om en Afbildning; ∾ vultus (pl.: ligesom levende), Virg. Aen. 6, 849; cf. Stat. Silv. 1, 3, 48; – – endel. om Stemmen; ∾ vox (levende, d. e. mundlig Tale), Cic. Agr. 2, 2, Quintil., Senec., Plin. Ep.; — 2) df. ogs. som subst., vivum, i, n., oprdl.: det Levende; df. a) ad vivum resecare: skære indtil Kiødet, Colum. 6, 12; (cf. Plin. 28, 13: ad vivas partes circumcidere); – men Cic. Lael. 5, „alleg.": neque id ad vivum reseco, (tager det ikke saa nøie); — b) de vivo detrahere el. resecare aliquid, (borttage fra Capitalen), Cic. Flacc. 37, o. id. Verr. 3, 50; — B) „ment.": livsfuld, aandfuld, stærk, kraftig; – scio, quam sit tibi vivus et ingenuus animus, Plin. Ep. 8, 6; vivi pectoris homo, Arnob.; men Naevius ap. Gell. 6, 8: cujus facta viva nunc vigent.

vix, adv., [skal være besl. m. vis, el. m. vigeo, altſ. oprdl.: med Kraft, med Anstrængelse el. Møie; vanskeligen; cf. μόγις: næppe, af μόγος: Møie; df. ſædv.]: næppe, knapt; I) „alm."; – quid est, sine his (studiis) cur vivere velimus? mihi vero cum his ipsis vix; his autem detractis, ne vix quidem, Cic. Fam. 9, 8; men ut vix, aut omnino non posset ··· infirmari lex, id. Att. 3, 23; ligel. aut vix, aut nullo modo etc., id. N. D. 2, 7; vix in ipsis tectis etc., nedum in mari et via etc., id. Fam. 16, 8; s. ogs. Caes. B. G. 1, 6: vix qua etc., o. id. ibd. 3, 4: vix ut etc.; men Cic. Fam. 16, 24: ego vix teneor, quin accurram; men vix est, ut id obtineat, Digest.; – ogs. forstærk. m. aegre el. saltem; vid. Plaut. Poen. 1, 2, 27, o. Quintil. 6, 4, 15; ligel. fordobblet: corpus matri vix vixque remissum etc., Albinov. 1, 167; — II) „bes." om Tiden; – Ah, vix tandem sensi stolidus, Ter. Andr. 3, 1, 12; cf. Cic. Fam. 3, 9, o. Catull. 62, 2; – saal. oftest m. flgd. quum, („poet." ogs. m. et), naar neml. tvende Handlinger følge umiddelbart paa hinanden; – vix agmen ··· processerat, quum Galli etc., Caes. B. G. 6, 8; ligel. vix erat hoc plane imperatum, quum etc., Cic. Verr. 4, 40; cf. Virg. Aen. 6, 190, o. Ovid. Met. 1, 69; – men Virg. Aen. 5, 857: Vix primos inopina quies laxaverat artus, Et super incumbens ··· liquidas projecit in undas Praecipitem etc.; ligel. Vix ··· et etc., id. ibd. 6, 498; – men vixdum ··· jamque etc., Val. Fl. 4, 508; — B) ofte ogs. forstærket m. dum, hvſ. ſædv. i et Ord, vixdum: næppe, først, næppe endnu; – quum vixdum triginta dies in Syria fuisses, Cic. Fam. 12, 4; cf. id. Catil. 1, 4; hunc vixdum puberem etc., Liv. 21, 3; men id. Liv. 24, 4: puer vixdum libertatem, nedum dominationem modice laturus; – Vixdum dimidium dixeram, intellexerat, Ter. Phorm. 4, 2, 4; ogs. m. flgd. quum, Cic. Att. 9, 2, A. — vixdum, adv., s. und. vix, nr. II, B. — vixet, (f. vixisset), vid. vivo ab in.

*vŏcābĭlis, e: tonende, lydende; – compar., ∾ sonus, Gell. 13, 20; o. — vŏcābŭlum, i, n.: Benævnelse el. Betegnelse af en Gienstand, Navn el. Navnet; I) „alm."; – si res suum et proprium vocabulum non habet, ut pes in navi, etc., Cic. d. Or. 3, 40; neque verborum tanta copia sit in nostra lingua, res ut omnes suis certis ac propriis vocabulis nominentur, id. Caecin. 18; s. ogs. Hor. Sat. 2, 3, 280, id. Ep. 2, 2, 116, o. Lucr. 5, 1041; men Chaldaei non ex artis, sed ex gentis vocabulo nominati, Cic. Div. 1, 1; cui nomen neniae; quo vocabulo etiam Graecis cantus lugubres nominantur, id. Leg. 2, 24; liberta, cui vocabulum Acte fuit, Tac. Ann. 13, 12; cf. Hor. A. P. 71; — II) „bes." ogs. i Grammatiken: dels Substantivet, dels Appellativet (i Modsætn. af nomen som Egennavn el. Proprium); – vid. Varr. L. L. 8, 4 o. 23, oftere; s. ogs. Quintil. 1, 4, 20, o. Senec. Ep. 58; — [voco].

+vōcālis, e, [vox]: som lader sin Stemme høre, tonende, skrigende, talende, syngende; – ∾ aves cantu aliquo etc., Plin. 10, 72; ∾ scarabaei nocturno stridore, id.; ∾ ranae, (opp. mutae), id.; – ∾ ora (vatis), Ovid. Met. 5, 332; ∾ nympha, (Nymphen Echo), id. ibd. 3, 357; ∾ Orpheus, Hor.; ∾ chordae, Tibull.; men ∾ genus instrumenti, (Slaverne, opp. semivocale et mutum g. i.), Varr. R. R. 1, 17; men Cic. Brut. 69, absol.: ne quem vocalem praeteriisse videamur, (nogen Talende el. Mælende); – compar., vocaliora sunt vacua, quam plena, Senec. Qu. N. 2, 29; cf. Quintil. 8, 3, 16; superl., eligere vocalissimum aliquem, qui legeret, (med en meget stærk Stemme), Plin. Ep. 4, 7; — II) subst.; A) vocalis, is, f., (sc. littera): en Vocal, en Selvlyd, Cic. Orat. 23, Quintil. 1, 4, 6, oftere, o. A.; — B) vocales, ium, m., (sc. homines): Musikantere, Sangere, Lamprid. Al. Sev. 34, Sidon.; df. — vōcālĭtas, atis, f.: Klang el. Velklang, (som Oversættelse af εὐφωνία), Quintil. 1, 5, 4; o. — vōcālĭter, adv., (eftercl.): tonende, larmende, Appul.; – ogs. bogstaveligen el. artikuleret, Tertull.

vōcāmen, ĭnis, n., [voco]: Benævnelse el. Navn, (s. d. classiske vocabulum), Lucr. 2, 656, Arnob. — Vocates, ium, m.: Folk i Gall. Aquit., Caes. B. G. 3, 23. — vŏcātĭo, onis, f., [voco]: Kalden el. at kalde; df. „bes."; I) Indkaldelse for Retten, Varr. ap. Gell. 13, 12 o. 13; — II) Indbydelse til Bords, Catull. 47, 7. — vŏcātīve, adv.: kaldende, d. e. i Vocativet, dicere, Gell. 13, 22; af — vŏcātīvus, 3, [voco]: kaldende; – ∾ casus, (hvori man kalder paa nogen), d. e. Vocativet, Gell. 14, 5, o. A. — vŏcātor, ōris, m., [voco]: som kalder; I) „alm."; – ∾ gentium (Paulus), Prudent.; — II) „bes.": som indbyder til Bords el. til Taffels; – vid. Suet. Calig. 39; cf. Plin. 35, 36; df. — vŏcātōrĭus, 3: hørende til en Paakaldelse el. til et Opraab, somnia, Tertull. — vŏcātus, us, m., [voco]: Indkalden el. Sammenkalden; – vocatu alicujus in curiam venire, (om Senatet), Cic. d. Or. 3, 1; — b) ogs. Paakaldelse, Anraabelse, Opfordring; – o numquam frustrata vocatus Hasta meos! Virg. Aen. 12, 95; — II) „bes.": Indbydelse til Taffels; – (coenare) apud Caesarem vocatu ipsius, Suet. Calig. 39.

*vōcīfĕrātĭo, onis, f.: stærkt Skrig el. Udraab, navnl. Talerens i Harme, Cic. R. Am. 5; ogs. den Forgiftedes Smerteskrig, id. Cluent. 10; s. ogs. Suet. Claud. 36; — vōcīfĕrātor, ōris, m.: som skriger el. raaber, Tertull.; o. — vōcīfĕrātus, us, m.: stærkt Skrig, Plin. 10, 79; — [vociferor]. — vōcīfĕro, are: activ Biform af flgd.; – qui (galli) vociferant saepe, (som ofte gale), Varr. R. R. 3, 9. — vōcīfĕror, atus sum, 1, v. depon. n. o. a., [vox, fero]: skriger høit el. stærkt, udraaber skrigende; – minitari absenti, vociferari palam, etc., Cic. Verr. 4, 18; men id. ibd. 2, 21: si hoc nunc vociferari velim, quam

miserum sit etc.; cf. Virg. Aen. 2, 679; men Suet. Vitell. 17: ∾ incendiarium et patinarium, (skrigende at udskælde derfor); - ogs. m. Objectsætning, vid. Cic. Rab. Post. 8, ogs. Liv. 2, 65, o. Suet. Calig. 36; men m. Relativsætning, Liv. 10, 28: ∾ Decius, quo fugerent? etc.; endel. ogs. Suet. Aug. 23, c. or. dir.: vociferans: Vare, legiones redde! — b) „poet." ogs. om Ting og om Begreber; - ∾ aera, (tone el. larme), Lucr. 2, 450; res ipsa per se vociferatur, (raaber høit, viser tydeligen), id. 2, 1050; ligel. m. Objectsætning, id. 3, 14.

vōcĭfĭco, are, v. n. o. a., [vox, facio], (for- o. efterel. Ord): at give en Lyd fra sig; - vocificantes (apes: summende), Varro; - men Gell. 9, 3, c. acc.: cujus (Philippi) vim atque arma ··· Demosthenis orationes vocificant, (udtale el. udraabe). — vŏcĭto, avi, atum, 1, v. a. o. n., intens. af voco: pleier at kalde el. nævne, kalder el. nævner; I) act.; - igneus ille Vortex, quod patrio vocitamus nomine fulmen, Lucr. 6, 296; men Cic. d. Rep. 2, 27: nostri quidem omnes reges vocitaverunt, qui etc.; cf. id. Rab. Post. 9; — II) neutr.: raaber stærkt el. heftigen; - incertus undique clamor accurrentium, vocitantium, Tac. Hist. 2, 41.

vŏco, avi, atum, 1, v. a. o. n., [vox]: kalder el. raaber derpaa, paakalder; I) „egenl."; A) „alm."; - heus Curculio! te volo; C. Quis vocat? quis nominat me? Plaut. Curc. 2, 3, 24; vin' vocem huc ad te (patrem)? L. voca, id. Capt. 2, 2, 110; ∾ aliquem ad se, Caes.; ∾ populum Rom. ad arma, id.; ∾ milites ad concilium classico ad tribunos, Liv. 5, 47; ∾ aliquem in concionem, Cic. Acad. 2, 47; ogs. ∾ concionem, Tac., concilium, Virg., Ovid.; cf. Hor. Sat. 2, 3, 170; men nominatim in senatum vocabar, Pseud. Cic. p. dom. 7; - men „poet.": ventos aurasque vocare, (om Ravnen: ved sit Skrig at bebude), Lucr. 5, 1085; cf. Virg. Ge. 1, 388; - Voce vocans Hecaten, (anraabende), id. Aen. 6, 247; cf. id. ibd. 4, 680, oftere; ligel. Quem vocet divum (gen.) populus? Hor. Od. 1, 2, 25; cf. id. ibd. 1, 14, 10, o. ibd. 1, 30, 2, oftere; men ∾ imbrem votis, (anraabe derom), Virg. Ge. 1, 157; - „poet." ogs. c. inf., Hor. Od. 2, 18, fin., om Charon: hic levare functum Pauperem laboribus Vocatus atque non vocatus audit; — B) „bes."; 1) indkalder for Retten el. for Øvrigheden; - vadari vis, promittit; in jus vocas, sequitur, Cic. Quint. 19; item tribunus quum essem, vocari neminem jussi, neque vocatum a collega parēre invitum, Varr. ap. Gell. 13, 12; — 2) kalder el. indbyder til Maaltid el. som Gjest; - Nulli negare soleo, si quis esum me vocat, Plaut. Stich. 1, 3, 28; ∾ aliquem ad coenam, Cic.; ∾ vulgo ad prandium, id. Mur. 34; men absol., Ter. Phorm. 4, 4, 22: Spatium ··· Vocandi, (til at indbyde Gjester), sacrificandi etc.; - Bene vocas, (Tak for Indbydelsen)! verum vocata res est, (men jeg er allerede indbuden el. bortlovet), Plaut. Curc. 4, 4, 7; cf. id. Stich. 3, 2, 18; — b) om Tings- og om Begrebssubjecter: at kalde el. indbyde el. lokke derhen; - vocat Auster in altum, Virg. Aen. 3, 70; Quaque vocant fluctus, hac tibi remus eat, Ovid. Rem. Am. 532; fessos nox imberque ad quietem vocabat, Liv. 28, 15; men id. 24, 36: quocumque vocasset defectionis ab Romanis spes; - men pass.: quum ipso anni tempore ad gerendum bellum vocaretur, Caes. B. G. 7, 32; - „poet." ogs. c. inf.: At sedare sitim fluvii fontesque vocabant, (indbøde dertil), Lucr. 5, 913; — 3) kalder ved et Navn, benævner el. nævner; - quum penès unum est omnium summa rerum, regem illum unum vocamus, et regnum ejus rei publicae statum, Cic. d. Rep. 1, 26; is Juppiter ··· quem Graeci vocant aërem, etc., Varr. L. L. 5, 10; ad Spelaeum, quod vocant, biduum moratus, Liv. 45, 33; urbem ex Antiochi patris nomine Antiochiam vocavit, Justin. 15, 4; men quo nomine vocetur, (quicquid in controversiam veniat), etc., vid. Cic. d. Or. 1, 31; cf. Hor. Od. 4, 9, 45, oftere, o. A.; - ogs. pass.; ego vocor Lyconides, (heder saa), Plaut. Aul. 4, 10, 49; patiens vocari Caesaris ultor, Hor. Od. 1, 2, 43; cf. id. Carm. Sec. 15; — II) „overf.": bringer el. sætter i en Stilling el. Tilstand el. Stemning; - ne me apud milites in invidiam voces, Cic. Phil. 2, 24; cf. id. Off. 1, 25; ligel. id. Att. 3, 7: ne te in eundem luctum vocem; men ∾ aliquem in partem curarum, (lade tage Del deri), Tac. Ann. 1, 11; men pass.: in partem (sc. hereditatis) mulieres vocatae sunt, Cic. Caecin. 4; - ligel. m. Tings- og Begrebsobjecter; ex ea die ad hanc diem quae fecisti, in judicium voco, (drager det ind for Retten), Cic. Verr. 1, 12; cf. id. d. Or. 1, 57; - ligel. udenfor Retssproget: ∾ singula verba sub judicium, Ovid. Pont. 1, 5, 20; nimis exigue et exiliter ad calculos vocare amicitiam, ut etc., Cic. Lael. 16; cf. Liv. 5, 4; men in dubium vocari ab aliquo, (være Gjenstand for nogens Tvivl), Cic. Inv. 2, 28; men ∾ ad exitium et vastitatem etc., (at styrte el. bringe i Undergang og Fordærvelse), Cic. Catil. 1, 5.

Vŏcōnĭus, a: romersk Slægts- o. Familienavn, hvoraf mærkes Voconius Saxa, tribunus pl. a. u. c. 580; - efter ham benævnes lex Voconia, hvorefter de qvindelige Arvinger istedetfor Arvelod alene kunde erholde Legater, Cic. d. Senect. 5, oftere; — not.: Voconia pira, (som ere benævnte efter en Voconius), Plin. 15, 16. — Vŏcontĭi, orum, m.: Folk i Gall. Narb., imellem Floderne Isara o. Druentius, (hod. Vaison), Caes. B. G. 1, 10, Plin., Liv., o. A.; — ds. Vŏcontĭus, 3: vocontisk, rura, Sil. 3, 467.

vŏcŭla, ae, f., demin. af vox: liden el. svag Stemme; - recreandae voculae causa ··· ambulare, Cic. Att. 2, 23; cf. Propert. 1, 16, 27; — II) „overf."; A) svag Lyd el. Tone; - falsae voculae (manierede, opp. certae et severae), vid. Cic. d. Or. 3, 25; — B) spottende Sladder; - incurrere in voculas malevolorum, id. Fam. 2, 16; — b) lidet Ord, et Ord; - significatio hujus voculae („saltem"), Gell. 12, 14; ds. — vŏcŭlātĭo, onis, f.: Ordets Betoning el. Accentuering el. Accent, Nigid. ap. Gell. 13, 25; cf. Gell. 13, 3 o. 6. — Vogesus, i, m., s. und. Vosegus.

vŏla, ae, f.: det Hule i Haanden el. under Foden, den hule Haand, Plin. 11, 105, Prudent.; - som Ordsprog mærkes: nec vola nec vestigium apparet el. exstat, (deraf er intet Spor tilbage), Varr. ap. Non. — Vŏlāterrae, arum, f.: gammel By i Etrurien, (hod. Volterra), Liv. 10, 12, Cic. R. Am. 7; — B) ds. Vŏlāterrānus, 3: volaterransk; - ∾ Vada: By med Havn i d. Volaterranske, (hod. Torre di Vado), Plin. 3, 8, Cic. Quint. 6; — b) pl. Volaterrani, orum, m.: Indvaanerne af Volaterræ, Plin. l. c., Cic., Liv.

vŏlātĭca, ae, f. und. flgd., nr. II, B. — vŏlātĭcus, 3, [2. volo]: flyvende, vinget; - ∾ homines (som Fabelfolk), Plaut. Poen. a. 2, v. 27 flgd.; ∾ Pegasus, Appul.; — II) „fig."; A) flygtig, ubestandig, som idelig gaaer over fra det ene til det andet; - o Academiam volaticam et sui similem, modo huc, modo illuc! Cic. Att. 13, 25; ∾ esse et levem, Senec. Ep. 42; ∾ gaudium, Tertull.; — B) fortryllende, forhexende, men alene som subst. volatica, ae, f.; a) Hex, vid. Fest. s. v. strigem, p. 314; — b) Hexekunst el. Hexeri, Tertull.

*vŏlātĭlis, e: flyvende, vinget; I) „egenl."; - ∾ bestiae, Cic. N. D. 2, 60; men ∾ puer, Ovid. Am. 2, 7, 27, (d. e. Amor); — II) „fig."; A) „overf.": hurtig, ilende, telum, Lucr., Ovid., ferrum, Virg. Aen. 4, 71; men ∾ cervus, Varr. ap. Non., inc.; —

B) „ment.": flygtig, forgængelig; - ∾ aetas, Ovid. Met. 10, 519; men Senec. Ep. 123: gloria vanum et volatile quiddam est, auraque mobilius; — vŏlātūra, ae, f.: Flyven el. Flugt, Varro, Colum.; o. — vŏlātus, us, m.: Flyven el. Flugt; - aquilae admonitus volatu, Cic. Div. 1, 15; ∾ Pegaseo ferar, Catull. 55; - ligel. in pl.; aër volatus avium sustinet, Cic.; cf. id. Div. 1, 1; — II) „overf." o. „poet.": hurtig Bevægelse; - ∾ equi, Claudian.; ∾ praeceps fatorum, Martial. 11, 91.

Volcae, arum, m.: Folk i Gall. Narb.; vare deels Arecomici, deels Tectosages, Caes. B. G. 7, 7 o. 64, oftere; - hines Hovedstad var Nemausus, (hod. Nismes), disses Tolosa, (hod. Tolouse). — Volcanus, i, s. und. Vulcanus. — vŏlēma pira: en større Pæreart, Pundpærer, Cato, Colum., Virg. Ge. 2, 88; - ogs. in sing.: volemum pirum, Cloat. ap. Macrob. Sat. 2, 15; — not.: efter Serv. ad Virg. Aen. 3, 233, af vola, (altf. som fylder Haanden). — vŏlens, tis, partic. o. adj., s. und. 1.volo; df. — vŏlenter, adv.: villigen, gierne, Appul.; o. — vŏlentĭa, ae, f.: Villie, Tilbøielighed, Appul., Solin. — volgiŏlus, i, m., [skal være at aflede af valgus]: Haveredskab til Bedenes Sletning, Plin. 17, 14. — volgo o. volgus, s. und. vulgus.

vŏlĭtātus, us, m.: Flyven el. Flugt, Venant.; af — vŏlĭto, avi, atum, 1, v. n., intens. af 2.volo: at flyve hid og did, at flyve el. flagre omkring; - easdem aves, quum etc., passim ac libere solutas opere volitare, Cic. d. Or. 2, 6; Propter humum volitat (volucris), Ovid. Met. 8, 258; cf. Plin. 11, 34; — II) „fig."; A) „overf.": at være i hurtig Bevægelse, at flyve el. ile; - volitantem tota acie etc., Liv. 4, 19; cf. Virg. Aen. 12, 126; men Cic. Phil. 11, 2: tota Asia vagatur, volitat, ut rex; men ∾ in foro etc., (om en Taler), id. d. Or. 1, 38; men „poet.": Pacatum volitant per mare navitae, Hor. Od. 4, 5, 19; — b) ligel. om Ting og om Begreber; saal. om Atomerne, Lucr. 1, 951, oftere, o. Cic. N. D. 1, 20; s. ogs. Lucr. 4, 36; ∾ atra favilla in nimbo, Virg. Aen. 5, 666; ∾ voces per auras, Lucr.; ligel. ∾ umbrae inter vivos, circum litora, etc., id.; cf. Virg. Aen. 6, 329, o. Ovid. Met. 14, 411; — B) „ment.": volito vivu' per ora virum, (mine Digte leve i Alles Munde), Enn. ap. Cic. Tusc. 1, 15; ligel. nostrum nomen volitare et vagari latissime, Cic. d. Rep. 1, 17; - (ut), quemadmodum etc., sic nostri animi ··· volitare cupiant vacui cura etc., id. d. Or. 2, 6; men Martial. 1, 4, „alleg.": Aetherias, lascive, gestis volitare per auras, etc.; ligel. „alleg.", Cic. Sest. 4: quum illa conjuratio ··· palam armata volitaret, etc.; s. ogs. id. Pis. 25; men id. Flacc. 16: nunc vero non ··· volitabo in hoc insolentius, etc. — volnus, volnero, s. und. vulnus, etc.

1. vŏlo, vŏlui, velle, (ctr. vin', f. visne, Plaut., Ter.), v. a., [besl. m. inus. βόλω, hvf. βούλομαι, i. e. volo]: vil, attraaer, ønsker; I) „alm."; a) c. inf.; - idem Aelius Stoicus esse voluit, orator autem nec studuit umquam, nec fuit, Cic. Brut. 56; ex tribus istis ··· velim scire, quid optimum judices, id. d. Rep. 1, 30; cf. Hor. Od. 3, 24, 25; men id. A. P. 347: quibus (delictis) ignovisse velimus, etc.; — b) m. acc. c. inf., ogs. m. acc. c. partic.; - illum alterum ··· secum omni tempore volebat esse, Cic. R. Am. 15; quoniam ··· judicem esse me, non doctorem, volo, id. Orat. 33; cf. id. Off. 1, 31; ligel. si vis me flere, Hor.; cf. id. Od. 1, 27, 9; ogs. mærkes poëta ap. Cic. N. D. 3, 26: Qui volt esse, quod volt, ita dat se res, ut operam dabit; - mulier, mane; sunt, Qui volunt te conventam, Plaut. Cist. 4, 2, 37; ligel. omnes vos oratos volo, Ne etc., Ter. Heaut. prol. 26; men Factum volo, etc., id. Phorm. 5, 3, 4; cf. Plaut. Asin. 1, 1, 62; — c) c. acc. (comm.); - faciam, quod vultis, ut potero, Cic.; nihil est mali, quod illa non ab initio filio voluerit, optaverit, etc., id. Cluent. 66; ut idem amici semper velint, id. Planc. 2; sive ego prave, Seu recte hoc volui, Hor. Sat. 2, 3, 87; Quid amplius vis? id. Epod. 17, 30; men Di meliora velint, vid. Ovid. Met. 7, 37; — d) m. ut; ofte ogs. m. conj. (efter d. udfaldne ut); - ut ille te videat, volo, Plaut.; cf. id. Asin. 1, 1, 62; volo, uti mihi respondeas, num etc.; simul etiam illud volo, uti respondeas, etc., Cic. Vatin. 7; - volo hoc oratori contingat, ut etc., Cic. Brut. 84; quid vis faciam? Ter. Eun. 5, 8, 24; tu velim ··· nos absentes diligas et defendas, Cic. Fam. 15, 3; quam vellem, te ad Stoicos inclinavisses, id. Fin. 3, 3; — e) absol.; - Denique, ut voluimus, nostra superat manus, Plaut. Amph. 1, 1, 80; velit, nolit, scire difficile est, (om han vil det, eller ikke), Cic. Qu. Fr. 3, 8; men id. N. D. 1, 7: me ··· nulla ejusmodi astrictum sententia, ut mihi, velim nolim, (hvad enten jeg vil, eller ikke), sit certa quaedam tuenda sententia, etc.; men elliptisk: volo mense Quintili in Graeciam (sc. proficisci), id. Att. 7, 10; — B) sjeld. o. „poet." om Tings- o. Begrebssubjecter; - Nam neque chorda sonum reddit, quem vult manus et mens, etc., Hor. A. P. 348; ligel. id. ibd. 70: cadentque ··· vocabula, si volet usus; — II) „bes."; A) velle aliquem, (i Folkesproget og elliptisk): ville tale med nogen; - Sosia, Adesdum, paucis te volo, Ter. Andr. in.; cf. id. ibd. 5, 3, in.: Quis me vult? ligel. Cic. Att. 10, 16: centuriones trium cohortium me velle postridie; - ligel. m. tilføiet acc. comm.: si quid ille se velit, illum etc., Caes. B. G. 1, 34; cf. Ter. Andr. 1, 1, 18: Quin tu uno verbo dic, quid est, quod me velis; — B) ∾ alicui bene el. male: ville nogen vel el. ilde; - tibi bene ex animo volo, Ter. Heaut. 5, 2, 6; Illi ego ex omnibus optume volo, Plaut. Most. 1, 4, 21; - utinam, male qui mihi volunt, sic rideant, Plaut. Asin. 5, 1, 13; non sibi male vult, (han giør sig ret vel tilgode), Petron. Sat. 38; — b) besl. m. frgd. er Udtrykket, ∾ (aliquid) alicujus causa: ville (noget) til nogens Bedste, ønske nogen alt godt; - Varro magnopere ejus causa vult omnia, Cic. Fam. 13, 22; quod ut etc., cum communis salutis, tum ipsius hominis causa, velle et optare debetis, Cic. Manil. 16; - ogs. absol.: etsi omnium causa, quod commendo, velle debeo, tamen etc., id. Fam. 13, 7; — C) „publicistisk": ville, bestemme, fastsætte, anordne; - majores, de singulis magistratibus bis vos sententiam ferre, voluerunt, Cic. Agr. 2, 11; cf. id. R. Am. 25 fin.; - df. i Begyndelsen af et Lovforslag til Folket: „velitis, jubeatis" (om I bifalde og forordne), etc., Cic. Pis. 29, o. Liv. 38, 54; cf. id. 31, 6: Sulpicius rogationem promulgavit: „vellent, juberent," etc.; — b) df. udenfor Statssproget: at være af en Mening, at mene, at paastaae, at sige; - quod quum volunt, declarant, etc., Cic. Acad. 2, 14; ligel. id. ibd. 2: quod minime illi volunt; ligel. m. Objectssætning: vultis autem, evenire omnia fato, id. Div. 2, 9; cf. id. N. D. 3, 14 o. 39, oftere; ogs. absol.: aut, si vultis, etc., id. d. Rep. 1, 28; - df. om et Begrebssubject: at have en vis Mening el. Betydning; - saal.: quid sibi vult (ea res): hvad betyder det? odl.; nec satis intellexi, quid sibi lex, aut quid verba ista vellent, Cic. Leg. 3, 14; cf. id. Verr. 2, 61, o. id. ibd. 3, 50; — II) partic. vŏlens, tis, ogs. som adj.; A) villig, frivillig; - Sponte sua properant; labor est inhibere volentes, Ovid. Met. 2, 128; ducunt volentem fata, nolentem trahunt, Senec. Ep. 107; cf. Virg. Aen. 10, 677; — B) gunstig, bevaagen; - virtute et dis volentibus magni estis et opulenti, Sall. Jug. 14; si divus, si diva esset, qui etc., volens, propitius adesset, Liv.

7, 26; munificus nemo putabatur, nisi pariter volens, Sall.; cf. id. Jug. 73: volenti animo accipere, (høre med Tilfredshed); — 2) df. subst. vŏlentia, ium, n.: det Ønskelige el. Velkomne; – Muciano volentia rescripsere, Tac. Hist. 3, 52; ligel. Sall. frgm. ap. Non.: volentia plebi facturus habebatur.

2. vŏlo, avi, atum, 1, v. n.: at flyve; – ∾ aves, Lucr., apes, Ovid.; – men lignelsesvis: volasse eum (Antonium), non iter fecisse etc., Cic. Phil. 10, 5; – men som Ordsprog: Sine pennis volare, haud facile est, Plaut. Poen. 4, 2, 49; — b) subst. volantes, ium: de Flyvende, „poet." f. aves, Lucr. 2, 1082, o. Virg. Aen. 6, 239 o. 728; — II) „overf." om enhver stærk el. hurtig Bevægelse: at flyve, at ile, odl.; – sane ··· Vola curriculo, Plaut. Pers. 2, 2, 16; cf. Virg. Aen. 5, 819, o. id. ibd. 12, 650; – ligel. om Tings- og Begrebssubjecter: Illa volat (om Skibet Argo), Ovid. Her. 6, 66; ∾ currus, axis, Virg.; ∾ nubes, fulmina, Lucr.; ∾ telum, id., Sall., Liv.; men Cic. Att. 2, 19: litterae Capuam ad Pompejum volare dicebantur; – ligel. om Tiden, Cic. Tusc. 1, 31; ligel. „poet." om Rygtet, Virg. Aen. 3, 121, om Ordet el. Talen, Hor. Ep. 1, 18, 71; – endel. ogs. „poet." c. inf., Val. Fl. 4, 407. — vŏlōnes, um, m., [1. volo]: de Frivillige, kaldtes de Slaver, som efter Slaget ved Cannæ frivilligen stillede sig til Krigstieneste, Liv. 23, 35, o. id. 24, 11.

volpes, is, f. und. vulpes. — Volsce, adv., f. und. flgd. — Volsci, orum, m.: Volskerne, Folk i Latium; – vid. Liv. 2, 22 flgd., o. id. 3, 6 flgd., o. A.; — B) df. Volscus, 3: volskisk, ager, Liv., gens, Cic., Virg.; — b) df. adv. Volsce: i d. volskiske Sprog, paa Volskisk; – Qui Obsce et Volsce fabulantur, nam Latine nesciunt, Titinn. ap. Fest. — volsella (vuls.), ae, f., [vello]: etslags Tang, navnl. til Haarenes Udrykning, Plaut., Martial., ogs. som chirurgisk Instrument, Cels.; — II) „overf." o. ordsprogvis: pugnare volsellis, non gladiis, (kæmpe med uskadelige Vaaben), Varro. — Volsiniensis, e, f. und. flgd. — Volsĭnĭi (Vuls.), orum, m.: By i Etrurien, (hod. Bolsena), Plin. 2, 53 flgd., Liv. 10, 37, o. A.; — B) df. Volsiniensis, e: volsiniensisk, ager, provincia, Liv. 5, 32; ∾ lacus, (hod. lago di Bolsena), Colum., Plin.; — b) pl. subst. Volsinienses, ium, m.: Volsinienserne, Plin. 3, 8, Liv. — volsus el. vulsus, 3, partic. af vello. — Volta, ae: Navnet paa et Uhyre (monstrum) hos Volsinierne, Plin. 2, 54. — Voltinia tribus, (efter nogle f. Volsinia tr.): en af de romerske tribus rusticae, Cic. Planc. 16 o. 17; df. — Voltinienses, ium, m.: Borgerne af denne Tribus, id. l. c. 17. — Voltumna, ae, f.: Gudinden for det etruriske Forbund, ved hvis Tempel det pleiede at holde sine Samlinger; – vid. Liv. 4, 23 o. 25, oftere. — Volturnus, i, f. und. Vulturnus. — voltus, us, f. und. vultus.

†vŏlūbĭlis, e, [volvo]: som bliver dreiet el. hvirvlet omkring; (oftere) som dreier el. hvirvler el. ruller sig omkring el. afsted; – ∾ buxum, (en Top af Buxbomtræ), Virg. Aen. 7, 382; – ∾ coelum, Cic., Lucan.; ∾ nexus (anguis), Ovid. Met. 3, 41; ∾ et rotundus deus, vid. Cic. N. D. 2, 17; ∾ aquae, Hor. Od. 4, 1, 40; ∾ amnis, id.; men ∾ aurum, (hint trillende Guldæble), Ovid. Met. 10, 667; — II) „fig."; A) om Talen: som bevæger sig hurtigt, som skrider rask fremad, (ligesom rindende Vand); – Appii Claudii volubilis, sed paulo fervidior erat oratio, Cic. Brut. 28; rotunda et volubilis sententia, Gell. 11, 13; – ogs. „overf." om Taleren; quum se homo volubilis ··· jactaret, Cic. Flacc. 20; cf. id. Brut. 27; — B) om Skiebnen: foranderlig; – vide, quam sit ··· vaga volubilisque fortuna, Cic. Mil. 26; cf. Plin. Ep. 4, 24: tot varietates tam volubili orbe circumagi etc.; df.

— vŏlūbĭlĭtas, atis, f.: hurtig og hvirvlende Bevægelse; – ∾ mundi, Cic., ogs. Ovid. Fast. 6, 271; — b) ogs. „concret": Runding, rund Gestalt; – ∾ latissima capitis fracta, Ovid. Met. 12, 434; — II) „fig."; A) om Talen: Hurtighed, Flydenhed; – ∾ linguae: Tungefærdighed, Cic. Planc. 25; men flumen verborum volubilitasque, id. Orat. 16; cf. id. d. Or. 1, 5; men Quintil. 10, 1, 8: vim orandi, non circulatoriam volubilitatem spectantibus etc.; cf. Plin. Ep. 5, 20; — B) om Skiebnen: Foranderlighed; – quod temere fit, caeco casu et volubilitate fortunae etc., Cic. Div. 2, 6; o. — vŏlūbĭlĭter, adv., men alene „fig." om Talen: flydende; – fundi numerose et volubiliter orationem, vid. Cic. Orat. 62.

vŏlŭcer, cris, cre, (gen. pl. volucrium, Cic. ap. Charis.; volucris, m., Sil. 10, 471; men fem. volucer fama, Petron. Sat. poëta 123 o. 210), [2. volo]; I) „egentl.": flyvende, vinget, bestiae, Cic., angues, id., Cupido, Ovid.; ogs. ∾ natus, (i. e. Cupido), id. Met. 5, 364; men Cic. Quint. 25: o nuncium volucrem! etc.; — b) subst., volucris, is, f., sc. avis; (men m.: teneros volucres, Cic. poëta Div. 2, 30, sc. alites): en Fugl, Lucr., Cic., Virg., Hor., o. A.; — II) „fig."; A) „overf.": som bevæger sig hurtigt, ilende, flyvende, (oftest „poet."); – ∾ lumen, Lucr.; cf. id. 1, 1095; ∾ fumi, Virg.; ∾ aurae, Ovid., nebulae, id., procellae, id.; – ∾ sagitta, Virg., Ovid.; ligel. ∾ ferrum (som Skudvaaben), id.; ligel. ∾ arundo, Virg.; – ∾ equi, Ovid.; ∾ currus, Hor.; ∾ classis, Virg.; f. ogs. Hor. Od. 4, 1, 38; — B) „ment."; 1) ilende, flygtig; – sed volucri semper spe et cogitatione rapiuntur a domo longius, etc., Cic. d. Rep. 2, 4; nihil est tam volucre, quam maledictum, id. Planc. 23; ∾ somnus, Virg.; ∾ fatum, Hor.; — 2) flygtig, foranderlig, forgængelig; – o falsam spem! o volucrem fortunam! Cic. Sull. 32; ∾ fama, Ovid. Her. 17, 207; ∾ gaudium, Tac. Orat. 9. — vŏlŭcra, ae, f., [volvo]: etslags Kaalorm el. Bladorm, ogs. convolvulus, Colum. Arb. 15; derom ogs. volucre, Plin. 17, 47; pl. volucres, Colum. 10, 33. — vŏlŭcre o. volucres, f. und. frgd. — vŏlŭcrĭpes, ĕdis, adj., [volucer, pes, m.]: rapfodet, ilende, Auson., Sidon. — volucris, is, f. und. volucer. — vŏlŭcrĭter, adv., [volucer]: flyvende, hurtigen; – ∾ congregati, Ammian. 17, 1; cf. id. 29, 1.

vŏlūmen, ĭnis, n., [volvo]: hvad der rulles el. vindes op el. sammen; df. I) „alm.": Skriftrulle, Bogrulle, Bog, Skrift; – volumen plenum querelae iniquissimae, Cic. Fam. 3, 7; explicet suum volumen illud, quod etc., id. R. Am. 35; ligel. evolvi volumen epistolarum tuarum, quod etc., id. Att. 9, 10; – ogs. pl.: evolvere volumina, Quintil.; cf. Cic. Fam. 9, 16, o. Hor. Ep. 2, 1, 26; — B) df. „overf.", ligesom liber: Bog el. Del el. Bind af et Værk; – duobus superioribus (libris) etc., tertius dies ··· hoc tertium volumen efficiet, Cic. Tusc. 3, 3; ligel. ter quinque volumina etc., (15 Bøger el. Sange), vid. Ovid. Trist. 3, 14, 19; cf. Nep. Att. 16, o. A.; — II) „bef.": Kreds, Krumning, Bugt el. Bøining, Hvirvel, odl.; – sinuantque immensa volumine terga (angues), Virg. Aen. 2, 208; men alterna volumina crurum (equi: Benenes vexlende Krumninger i Løbet), id. Ge. 3, 192; ∾ fumi, (Røgens Hvirvlen), Ovid.; ∾ undae, Lucan.; ∾ siderum, (deres Kredsløb), Ovid.; — B) „overf.": Omvæltning, Forandring, odl.; – magna sortis humanae volumina, Plin. 7, 46; df. — vŏlūmĭnōsus, 3: fuld af Krumninger el. Bugtninger; – ∾ corpora anguium, Sidon. — Vŏlumnus, i, m., o. Vŏlumna, ae, f., [1. volo]: den Velvillige el. Gunstige, neml. som Skytsguddom for de Nyfødte, Augustin.

vŏluntārĭe, adv.: frivilligen, venire, Arnob.; af — vŏluntārĭus, 3, [voluntas]: frivillig; – ∾ milites,

(som stille sig frivilligen), Caes.; cf. Liv. 1, 59; ∾ auxilia, Cic. Fam. 15, 4; - men id. Phil. 13, 13, spottende: Asinius quidam, senator voluntarius, lectus ipse a se; — b) df. subst. voluntarii (sc. milites): de Frivillige, Caes. B. G. 5, 56, Capitolin.; — II) „overf." om Ting og om Begreber: hvad man frivilligen underkaster sig, hvad man foretager sig uden at være nødt dertil; - ∾ mors, (Selvmord), Cic. Fam. 7, 3, servitus, Tac. Germ. 24, deditio, id. Hist. 2, 45; ∾ accusationes, id. Orat. 41; - ∾ herba, (som voxer af sig selv), Plin. 20, 90.

vŏluntas, atis, f., [volens, 1.volo]; I) „egenl.": Villen el. at ville, Villie, Attraa, Tilbøielighed; - voluntas est, quae quid cum ratione desiderat, (opp. libido), Cic. Tusc. 4, 6; er Stoikernes βούλησις, id. ibd.; quasdam res esse servatas judicio voluntatique multitudinis, Cic. d. Rep. 1, 45; talis est quaeque res publica, qualis est ejus natura et voluntas, qui eam regit, id. ibd. 1, 31; cf. id. Catil. 3, 9, o. Caes. B. C. 3, 109; men ∾ cogi non potest, vid. Quintil. I, 3, 8; s. ogs. id. 12, 1, 31; - ogs. in pl.; ut ejus semper voluntatibus non modo cives assenserint, etc., Cic. Manil. 16; — bb) som Adverbialforbindelser mærkes; a) sua el. alicujus voluntate, ogs. absol. voluntate: efter nogens frie Villie, af egen Drift; - quum sua voluntate ··· non vi coactus ··· revertisset (Regulus), Cic. Fin. 2, 20; quum is ··· reditus in patriam voluntate omnium concedi videretur, id. Fam. 13, 5; - Nisi voluntate ibis (af dig selv), rapiam te domum, Plaut. Mil. gl. 2, 5, 40; cf. Liv. 29, 38: aliae civitates voluntate in ditionem venerunt; s. ogs. Cic. Off. 1, 9; — b) ad voluntatem, ex el. de voluntate: efter nogens Ønsker, nogen til Villie; - ad voluntatem loqui, (snakke Folk efter Munden), Cic. Quint. 30; vix tamen (sibi) de mea voluntate concessum est, id. Att. 4, 2; - illud accidit praeter optatum meum, sed valde ex voluntate, id. Pis. 20; — B) „bes.": Velvillie, Tilbøielighed; - ∾ provinciae erga Caesarem, Caes.; cf. Cic. Qu. Fr. 3, 1, 6; ligel. ∾ summa in se, Caes. B. G. 1, 19; ∾ mutua, Cic.; men ∾ aliena a te, id. Lig. 2; men id. d. Rep. 1, 41: mansisset eadem voluntas in eorum posteris (hos dem); — II) „overf."; A) i Forretningssproget: sidste Villie, Testamente; - testamentorum ac voluntatis mortuorum (defensio), Cic. d. Or. 1, 57; cf. Plin. Ep. 4, 10; ∾ ultima, Digest.; — B) i Rhetoriken: Meningen el. Betydningen deraf, (oftest hos Quintil.); - verbis legum standum sit, an voluntate, id. 7, 10, 6; ligel. id. 12, 2, 19: quaestio juris omnis aut verborum proprietate ··· aut voluntatis conjectura continetur; cf. id. 6, 2, 9: voluntatem complecti, quam nomina interpretari, maluerunt.

volup, s. und. flgd. — vŏlŭpe, apocop. volup, adv., [1. volo]: behageligen, fornøieligen, til Fornøielse, opp. aegre; (forel. Ord); - facite vostro animo volupe, Plaut. Casin. 4, 2, 5; Si illis aegre est, mihi quod volupe est, id. Mil. gl. 3, 1, 152; - ut tibi ex me sit volup, id. Men. 4, 3, 3; Venire salvum (sc. te), volup est (sc. mihi), Ter. Phorm. 4, 3, 5; ligel. id. Hec. 5, 4, 17: Bene factum et volup est; df. — Vŏlŭpĭa, ae, f.: Glædens og Fornøielsens Gudinde, Varr., Augustin.

vŏluptābĭlis, e, [voluptas: som bringer Fornøielse, fornøielig; - ∾ nuncius, Plaut. Epid. 1, 1, 19. — vŏluptārĭe, adv.: i Fornøielse el. Nydelse, Appul.; af — vŏluptārĭus, 3, [voluptas]: hørende til Fornøielse el. sandselig Nydelse, hengiven til Nydelse el. Vellyst, vellystig; - vid. Cic. Fin. 3, 10; ∾ res (et amoenae), Plaut.; ∾ locus, id.; gustatus ··· sensus ex omnibus maxime voluptarius, Cic. d. Or. 3, 25; ∾ homo (vellystig), id. Tusc. 2, 7; cf. id. ibd. 5, 31; men id. Fin. 1, 11: voluptaria, delicata, mollis disciplina; cf. id. d. Or. 3, 17: ∾ disputationes, (lærde Samtaler om de sandselige Nydelser).

vŏluptas, ātis, f., [volupe]: Fornøielse, Nydelse, Lyst, (saavel Aandens, som Legemets); - omne id, quo gaudemus, voluptas est, ut omne, quo offendimur, dolor, Cic. Fin. 1, 11; cf. id. ibd. 2, 4; men id. ibd. 2, 7: unum est, sine dolore esse, alterum, cum voluptate; men esse utilitatem in historia, non modo voluptatem, id. ibd. 5, 19; men id. Orat. 55: necessitatis inventa antiquiora sunt, quam voluptatis; cf. Hor. A. P. 338; men Cic. d. Senect. 12: nulla capitalior pestis, quam voluptas corporis; men absol., vid. id. ibd. 13: escam malorum voluptatem etc.; cf. Senec. Ep. 110: voluptati indulgere, initium omnium malorum est; men a voluptatibus, Suet. Tib. 42, (som Hofembede: maître des plaisirs); — II) „overf."; A) som Kelord: mea voluptas, (min Lyst, odl.), Plaut. Truc. 2, 4, 2, Virg. Aen. 8, 581; — B) voluptates: de Folket givne Forlystelser, som Skuespil, odl., Cic. Mur. 35, Vopisc. Aurel. 34, o. A.; — C) Voluptas: personificeret som Guddom, vid. Cic. N. D. 2, 23; df. — vŏluptātīvus, 3: hørende til Fornøielser, Fronto. — vŏluptĭfĭcus, 3, [voluptas, facio]: som bringer Fornøielser, som fornøier; - ∾ stella Veneris, Appul. — vŏluptŭārĭus, 3: efterel. Biform af voluptarius, Capitolin., o. A. — vŏluptŭōse, adv.: Fornøielse el. Nydelse, Sidon.; - compar. voluptuosius, id.; af — vŏluptŭōsus, 3, [voluptas]: fuld af Fornøielse el. Nydelse; - voluptuosum est, c. inf. subj., Plin. Ep. 3, 19; - superl., ∾ concionator, Hieronym.

vŏlūta, ae, f., [volvo]: Snegl el. Snirkel som Zirat paa Søiler, Vitruv. 4, 1, oftere. — *vŏlūtābrum, i, n.: Morads el. Pøl, hvori Svinene vælte sig, Virg. Ge. 3, 411, Arnob.; — vŏlūtābundus, 3: som vælter sig om deri; df. „overf.": libidinosus et volutabundus in voluptatibus, Cic. frgm. ap. Non.; — vŏlūtātio, onis, f.: Omvæltning el. at vælte sig omkring; - ∾ in luto, Plin.; men pl.: totis volutationibus corporis etc., Cic. Pis. 34; — II) „fig."; A) indre Uro og Forstyrrelse, Senec. Tranqu. 2; — B) Ubestandighed, Foranderlighed; - ∾ tanta rerum humanarum, Senec. Ep. 99; o. — vŏlūtātus, us, m.: Omvæltning, el. at vælte sig omkring; - pulverem volutatu collectum etc., Plin. 10, 5; ogs. pl.: ∾ pulverei, Appul.; — [voluto]. — Vŏlūtina, ae, f., [volvo]: Gudinde for Bælgene omkring Kornet, Augustin.

vŏlūto, avi, atum, 1, v. a., intens. af volvo: vælter el. dreier el. ruller omkring el. afsted; I) „egenl."; - ∾ amphoras per terram, Colum.; ∾ pelagus (ventus), Lucan.; - ∾ se in pulvere, Plin.; - oftere „medial": in pulvere volutari (om Høns), Varr.; cf. Suet. Calig. 42; - men „alleg." og med Henspillen paa den appellative Bem. af Verres: quem in luto volutatum totius corporis vestigiis invenimus, Cic. Verr. 4, 24; - men om den Bedende: volutari alicui ad pedes, auct. ad Her.; df. ogs. i d. active Form: genibusque volutans etc., Virg. Aen. 3, 607; — II) „fig."; A) „overf.", navnl. om Lyden: at lade ligesom henrulle el. udbrede sig; - vocemque per ampla volutant Atria, Virg. Aen. 1, 725; ligel. ceu flamina prima ··· caeca volutant Murmura, id. ibd. 10, 97, (om en begyndende Storm); cf. id. ibd. 5, 149, o. Ovid. Met. 12, 55; — B) „ment."; 1) „medial": at beskæftige sig dermed, at tumle sig deri, at være omgiven deraf; - volutari in omni genere et scelerum et flagitiorum, Cic. Fam. 9, 3; volutari inter plurima mala, Senec. d. Vit. beat. 24; — 2) volutare aliquid in animo, Liv., animo, Cic., mente, Lucr., secum, Virg., Ovid.: at betragte el. betænke fra alle Sider el. med Omhu, nøie at overveie el. overlægge, odl.; - Quanto in pectore hanc rem meo magis voluto, Plaut. Capt. 4, 2, in.; cf. Liv. 28, 18, Cic. d. Rep. 1, 17, Virg. Ecl. 9, 37, o. A.; ligel. ∾

secum corde, ogſ. suo cum corde, Virg. Aen. 4, 533, o. id. ibd. 6, 185; men Liv. 34, 36: has conditiones quamquam ipse in secreto volutaverat cum amicis, (havde overlagt el. behandlet el. drøftet dem dermed), tamen etc. — 1. volutus, 3, partic. af volvo. — 2. vŏlūtus, us, m., [volvo]: Rullen el. at rulle ſig omkring el. afſted; - ∾ serpentium, (opp. volatus avium), etc., Appul.

volva (vulva), ae, f., [volvo]: Indhylling, Hylſter, Skal, navnl. Frugtſkal; - ∾ fungorum, Plin. 22, 46; men ∾ pomorum, (Kernehuſet deri), Scribon.; — II) „beſ.": Moderen, (d. e. Hinden om Foſteret, Foſterleiet), hos Menneſker og Dyr, Varr. R. R. 2, 1; (hos Fruentimret ogſ. uterus, Cels.); ſ. ogſ. Plin. 11, 84; - navnl. var ogſ. Svinets volva en hos Romerne yndet Ret, Plin. l. c., Hor. Ep. 1, 15, 41, o. Martial. 13, 56.

volvo, volvi, vŏlūtum, 3, (inf. pass. arch. volvier, Lucr. 5, 715), [beſl. m. εἴλω, εἰλύω, i. e. volvo], v. a.: vælter el. ruller omkring el. afſted, bevæger ved at vælte el. rulle; - ∾ sub undis Grandia saxa (om Strømmen), Lucr. 1, 289; cf. Virg. Aen. 1, 101; ∾ beluas cum fluctibus (om Stormen), Plin.; ∾ vortices, vid. Hor. Od. 2, 9, 22; ∾ fumum (om Vinden), Lucr.; ∾ oculos huc illuc, Virg., per singula, id.; ∾ libros, (oprulle, opſlaae, neml. for at læſe deri, ſ. und. volumen nr. I), Cic. Brut. 87; cf. Lucr. 6, 380; men volventesque orbem, (ſvingende i en Kreds el. formende en Kreds), Liv. 22, 29; men Virg. Aen. 12, 329: Semineces volvit multos, (nedhvirvler el. nedſtrækker); men Ter. Eun. 5, 8, 55, „alleg." o. comiſk: satis diu jam hoc saxum volvo; — B) „medial": at vælte ſig deri; - volvi (in coeno, om Svinet), Lucr. 6, 978; men om Snogen: Ille, inter vestes et levia pectora lapsus, Volvitur, (ſnoer ſig), Virg. Aen. 7, 349; cylindrum volvi, etc., Cic. Fat. 18; - navnl. ogſ. om den Slagne el. Faldne, vid. Virg. Aen. 10, 590, oftere; men id. ibd. 4, 449: lacrimae volvuntur inanes; — II) „fig."; A) „alm."; - ∾ menses (lade henrulle, om Maanen), Hor. Od. 4, 6, 40; cf. Virg. Aen. 1, 269: Triginta magnos volvendis mensibus orbes etc.; men id. ibd. 234 neutral: volventibus annis, (i Aarenes Løb); men id. ibd. 22: sic volvere Parcas (sc. fata); cf. id. ibd. 3, 376; - fremdeles: ∾ ingentes iras in pectore, (lade Harmen bruſe i ſit Inderſte), Liv. 35, 18; cf. Lucr. 6, 33 o. 73; men Virg. Aen. 1, 9: tot volvere casus Insignem pietate virum (giennemgaae, udſtaae); - endel. ogſ. om Taleren; celeriter sane verba volvens, etc., Cic. Brut. 70; cf. id. ibd. 81; men id. d. Or. 3, 47: volvi uno spiritu, (udtales i et Aandedræt); — B) „beſ."; ∾ aliquid animo el. secum el. in animo: med ſtor Omhu at overveie el. overlægge el. behandle noget; - ∾ multa cum animo suo el. multa secum, vid. Sall. Jug. 6, o. id. Catil. 32; men ∾ immensa omnia animo, (have el. nære uhyre Planer), Liv. 2, 49; ∾ bellum in animo, (pønſe derpaa), id. 42, 5; ſ. ogſ. Virg. Aen. 7, 254; - men ogſ. ud. animo: ∾ bellum adversus aliquem, Tac. Ann. 3, 38; ligel. haec illis volventibus etc., Sall. Catil. 41.

vŏmax, ācis, adj., [vomo]: ſom ofte brækker ſig; - in compar., Sidon. — vŏmer, ĕris, (nom. sing. ogſ. vomis, Cato, Virg. Ge. 1, 162, Colum.), m.: Plovjernet; - vid. Cic. Phil. 2, 40, Virg. Ge. 1, 46, Hor. Epod. 2, 63, oftere, o. A.; — II) „overſ."; A) ſ. partes viriles, Lucr.; — B) ſ. Griffel, Atta ap. Isid. — †vŏmĭca, ae, f.: Byld, Blodbyld, Cels.; - qui vomicam ejus gladio aperuit, vid. Cic. N. D. 3, 28; vomicas rumpere, purgare, Plin.; — b) df. „overſ.": Blære el. Bule i viſſe Stene, Plin. 33, 32; — II) „fig." o. lignelſesvis: Fordærvelſe, Ulykke, Elendighed; - vid. Liv. 25, 12, (af en gammel Spaadom): „hostem expellere ... vomicamque, quae etc."; men Suet. Aug. 65 kalder K. Auguſtus trende forfaldne Lemmer af Familien: tres vomicas aut tria carcinomata sua; men Quintil. 8, 6, 15, dadles den af en gammel Taler brugte Allegori: persecuisti rei publicae vomicas; df. — vŏmĭcōsus, 3: fuld af Bullenhed el. Materie, Coel. Aur.; o. — vŏmĭcus, 3: med Bylder; - df. „overſ.": ondartet, morbus, Senec. Contr. 2, 12. — vŏmĭficus, 3, [vomo, facio]: ſom foraarſager Brækning; - ∾ medicamentum: Brækmiddel, Coel. Aur. — vŏmĭflŭus, 3, [forkort. af vomica o. fluo]: ſom flyder af Materie; - ∾ passio, (flydende Byld), Coel. Aur.

vŏmis, eris, vid. vomer ab in. — *vŏmĭtio, onis, f.: Brækning, at brække ſig; - vid. Cic. N. D. 2, 50; vomitiones ciere, (foraarſage), opp. ∾ sistere, cohibere, Plin.; — II) „metonym.": det Opbrækkede; - varii colores vomitionum, Plin. 25, 23; — vŏmĭto, are, v. intens. n.: ofte el. gierne at brække ſig; ogſ. „alm.": at brække ſig, Colum., Senec., Suet. Vitell. 13; o. — vŏmĭtor, ōris, m.: ſom brækker ſig; - pl., ∾ jejuni, Senec. Ep. 88; — [vomo]. — vŏmĭtōrĭus, 3: ſom foraarſager Brækning; - ∾ bulbus, Plin. 20, 41, o. 21, 75; — II) „overſ." o. subst., vomitoria, orum, n.: Indgangene til cunei (el. til de ſiddende Pladſer) i Theatret, el. Udgangene derfra, (der ligeſom give fra ſig en Mængde Menneſker), Macrob. Sat. 6, 4; af — vŏmĭtus, us, m., [vomo]: Brækning, at brække ſig; - ∾ excutere alicui, Plaut.; ſ. ogſ. id. Merc. 3, 3, 15, und. flgd.; vomitus facere (foraarſage), Plin., creare, id.; cf. Suet. Ner. 20, oftere, o. A.; — II) „overſ." o. „metonym.": det Udbrækkede el. Opbrækkede, Plin. 23, 80, o. id. 29, 27; - df. „poet.": hvad der vækker Ækelhed, navnl. et ækelt og vederſtyggeligt Menneſke; - Absolve hunc, quaeso, vomitum, Plaut. Most. 3, 1, 120; cf. Lucil. ap. Non.: (Trebellius) febris, senium, vomitus, pus.

vŏmo, ŭi, ĭtum, 3, v. n. o. a., [digammeret af ἐμέω]; I) neutr.: at brække ſig, at kaſte op, odl.; - asoti, qui in mensam vomunt, etc., Cic. Fin. 2, 8; - navnl. hørte det til de fordærvede Romeres Luxus: ved Brækning paany at ſkaffe ſig Appetit el. Madlyſt, hvorom Senec. Consol. ad Helv. 9: vomunt, ut edant, edunt, ut vomant, etc.; cf. Suet. Vitell. 13; ogſ. er at hidføre Cic. Phil. 2, 41: ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebatur, (hvor ogſ. impers. er at mærke); men id. Dejot. 7: post coenam vomere, (neml. for at være desbedre disponeret til Forretninger); - ogſ. m. homogent Object: ∾ vomitum pulmoneum, (brække Lungen op), Plaut. Rud. 2, 6, 27; — B) „overſ.": quo largius vomit (Padus: udgyder ſig i Havet), Plin. 3, 20; — II) act.: at opbrække, ved Brækning at opkaſte; - ∾ sanguinem, Plin.; ſ. ogſ. ovenſ. Plaut. l. c.; men ∾ paene intestina sua, Petron. Sat. 66; — B) „overſ." o. „poet.": at give fra ſig, at udgyde; - ſaal. om Charybdis: vomit fluctus totidem, totidemque resorbet, Ovid. Her. 12, 125; cf. Virg. Ge. 2, 462; ligel. ∾ fumum, id., geminas flammas, id. Aen. 8, 681; men ∾ vitam (udaande), Lucr.; ligel. ∾ animam, Virg. Aen. 9, 349; men ∾ argentum, Plaut. Curc. 5, 3, 10.

1. vŏpiscus, i, m.: den af et Tvillingpar ſidſtfødte og efterlevende, altero interempto abortu, vid. Plin. 7, 8. — 2. Vŏpiscus, i, m.: romerſk Tilnavn; vid. Liv. 2, 54; - ogſ. er at mærke, Flavius Vopiscus: Hiſtorieſkriver und. K. Conſtantin den Store, Forfatter af flere romerſke Keiſeres Biographier. — vopte, ſ. vos ipsi, Cato ap. Fest., p. 379.

*vŏrācĭtas, atis, f.: Graadighed, Slugenhed; - ∾ hominis, Eutrop.; - men „overſ.": ∾ avidissima (ignis), Plin. 2, 111; o. — vŏrācĭter, adv.: graadigen, ſlugent, invadere, Macrob. Sat. 7, 5; — [vorax]. — vŏrāgĭnōsus, 3: fuld af Huler el. Vandhuller, solum, auct. B. Hisp. 29, via, Appul.; af — vŏrāgo, inis, f., [voro]: Svælg el. Afgrund, dybt Hul, navnl. ogſ. Sted i Vandet, hvor man ikke kan naae Bunden; - summersus equus voraginibus, Cic. Div. 1, 33; cf. Virg. Aen. 6, 296, o. Catull. 17, 26; ligel. om en Af-

grund i Jorden, Liv. 7, 6; - men „poet.": ∾ ventris, Ovid. Met. 8, 843; — II) „overf." o. lignelsesvis: Afgrund, Fordærvelse; - vos geminae voragines scopulique rei publicae, Cic. Pis. 18; gurges et vorago patrimonii, id. Sest. 52; men ∾ et gurges vitiorum, id. Verr. 3, 9; s. ogs. Val. Max. 9, 4, in.

*vŏrātor, ōris, m.: en Fraaser el. Slughals, Tertull., o. A.; — vŏrātrīna, ae, f.: Sted el. Kippe til Fraaseri, Tertull.; — II) „overf."; ∾ terrarum: Svælg el. Afgrund i Jorden, Ammian. 17, 7; o. — vŏrax, ācis, adj.: slugen, graadig, umættelig; - ∾ venter, Ovid. Met. 15, 94; men lignelsesvis: quae Charybdis tam vorax? etc., Cic. Phil. 2, 27; — II) „overf."; A) ikke til at fylde el. mætte, pontus, Lucan., flamma, Sil.; - compar., ∾ ignis, Ovid. Met. 8, 839; — B) fordærvelig, fortærende; - ∾ impensae, Val. Max. 7, 1, 2; ∾ usura, Lucan. 1, 181; — [flgd.].

vŏro, avi, atum, 1, v. a., [beſl. m. βορά, i. e. esca]: sluger, fraaser, æder el. fortærer graadigen; - animalium alia sugunt, ··· alia vorant, etc., Cic. N. D. 2, 47; ligel. absol.: pol ego, etiamsi etc., Edim (f. edam), atque ambabus malis expletis vorem, Plaut. Trin. 2, 4, 72; vorantes mella apes, Plin.; ∾ Lucrina (ostrea), Martial.; men ∾ hamum, (bide paa Krogen), „alleg.", Plaut.; - navnl. ogs. at tage ind som Medicin; ∾ resinam ex melle, Plaut., pastillos, Martial., apium, Coel. Aur.; — II) „overf."; A) om Tingssubjecter, saal. om Charybdis; - vorat haec raptas revomitque carinas, Ovid. Met. 13, 731; cf. Virg. Aen. 1, 117; ligel. „poet.": ∾ agmina (vortex pugnae), Sil.; men ulcus serpendo corpus vorat (fortærer det), Cels.; — B) om Personer: at giøre en Ende derpaa, odl.; - idem in reliquis generis ejus quantum voraverit (har tilsat el. forødt), Plin. 37, 7; men „poet.": Quare, si sapiet, viam vorabit, Catull. 35, 7; - endel. m. Lune: nos hic voramus litteras, (studere af alle Kræfter), Cic. Att. 4, 11. — vorso, vorsorius, vorsum, etc., s. und. verso, etc. — vortex, vorticosus, vorto, etc., s. und. vertex, etc. — vos, pron., s. und. tu. — Vōsĕgus (Vosag.), ogs. Vogesus, i, m.: Biergstrækning i Gallien, hvor nu „Vogeserne" el. der Wasgau im Elsafs, Caes. B. G. 4, 10, o. Lucan. 1, 397. — voster, stra, strum, s. und. vester, etc.

vōtĭfer, a, um, [votum, fero]: hvorpaa man ophænger Offergaver, arbor, Stat. Silv. 4, 4, 91. — vōtīvus, 3, [votum]: hørende til et Løfte, lovet el. indviet til en Guddom, ludi, Cic. Verr. act. 1, 10; ∾ tabula, Hor. Od. 1, 5, 14, juvenca, id. Ep. 1, 3, 36; ∾ tura, Ovid., carmina, id. A. A. 1, 205; - ∾ legatio: Reise til el. i en Provinds paa Grund af et Løfte, som man (efter Foregivende) der havde at opfylde, Cic. Att. 4, 2, o. id. ibd. 15, 11; men ∾ noctes, (hvori man af religiøse Grunde ligger alene), Propert. 2, 21, 62; — II) som er el. skeer efter Ønske, conspectus, Appul., mors, Prudent. — vōtum, i, n., s. und. voveo. — vōtus, 3, partic. af voveo.

vŏvĕo, vōvi, vōtum, 2, v. a.: lover el. indvier til en Guddom; - ∾ decumam Herculi, Cic. N. D. 3, 36; ∾ sua capita pro salute patriae, id. Fin. 5, 22; men Liv. 1, 27: Tullius in re trepida vovit Salios decem fanaque Pallori ac Pavori; men ∾ votum pro militibus, id. 23, 19; cf. Ovid. Met. 9, 793; - ogs. m. Objectssætn.: vovisse dicitur, si etc., uvam se deo daturum, quae etc., Cic. Div. 1, 17; - ogs. c. inf. praes.; Me inferre Veneri vovi jam jentaculum, Plaut. Curc. 1, 1, 72; - ogs. in partic. perf.: at earum templa sunt publice vota et dedicata, Cic. N. D. 3, 17; pro reditu victima vota cadet, Ovid. Am. 2, 11, 46; men id. Fast. 4, 893: Hostica Tyrrheno vota est vindemia regi, (blev ham høitideligen lovet); - Quintil. 11, 3, 100, ogs. absol.: manus leviter pandata, qualis voventium est; — II) giør Løfter for et Ønskes Opfyldelse, ønsker, (men som verb. fin. alene sield. o. „poet."); - quae modo voverat, odit, Ovid. Met. 11, 128; cf. id. ibd. 9, 674; ligel. m. ut, id. ibd. 14, 35; - men Hor. Ep. 1, 4, 8: Quid voveat dulci nutricula majus alumno? — III) af partic. votus, 3, er subst. vōtum, i, n.; A) et Løfte; - votis vim tempestatis effugere, vid. Cic. N. D. 3, 37; obstrictum esse religione voti, id. Att. 12, 43; obligari voti sponsione deo, id. Leg. 2, 16; - vota facere, Cic., nuncupare, id., concipere, Ovid.; vota debere diis, Cic. Verr. 4, 55; solvere, reddere, id., exsequi, Virg.; voti damnari, Liv. 7, 28; voti reus, Virg. Aen. 5, 237; voti liberari, Liv. 5, 28; — 2) „poet." ogs.: den lovede el. indviede Gienstand; - votisque incendimus aras, (forbrændte Offer el. Røgelse derpaa), Virg. Aen. 3, 279; — b) sild. ogs. vota, orum: den Dag, paa hvilken offenlige Løfter giøres til Guderne, Capitol., Vopisc.; — B) „overf.": Ønske, Attraa, odl.; - vota cupiditatum suarum etc., vid. Cic. Verr. 5, 54; Audivere ··· di mea vota, Hor. Od. 4, 13, in.; Haec loca sunt voto fertiliora tuo, Ovid. A. A. 1, 90; voti potens, id. Met. 8, 80; quod omnium sit votum parentum, ut honestiores, quam sint ipsi, liberos habeant, Quintil. 11, 1, 82; Hoc erat in votis, Hor. Sat. 2, 6, in.; cf. Pers. 3, 49; men Quintil. 12, 5, 6: sed hoc votum est, (bliver ved det blotte Ønske), etc.; men „poet.": venire in votum, (blive el. være Gienstand for nogens Ønske), Hor. Ep. 1, 11, 5; men id. Sat. 2, 6, 59: non sine votis: O rus, quando ego te aspiciam? — 2) eftercl. ogs.: Forlovelse el. Ægteskab, Cod. Just.; ligel. vota nuptialia, Appul.

vox, gen. vōcis, f., [digammeret af ὄψ, i. e. vox]: Stemmen, Lyden, ogs. Raab el. Skrig; - omnes voces (hominis), ut nervi in fidibus, ita sonant, ut a motu animi quoque sunt pulsae; nam voces, ut chordae, sunt intentae, quae ad quemque tactum respondeant, acuta, gravis, cita, tarda, magna, parva, etc., Cic. d. Or. 3, 57; cf. id. Orat. 17: cujus (sc. vocis) a tribus sonis, inflexo, acuto, gravi, etc.; ligel. Quintil. 11, 3, 42: vox, ut nervi, quo remissior, hoc gravior et plenior, etc.; vocis via, (Struben), Lucr. 6, 1146; cf. Quintil. 11, 3, 20: quarum (faucium) vitio et frangitur et obscuratur et exasperatur et scinditur vox; - voce magna ··· clamitabat, etc., vid. Tac. Ann. 1, 51; cf. Cic. d. Senect. 5, o. Hor. Sat. 1, 7, 31, oftere; suos increpans clara voce, etc., Liv. 4, 28; men quum maxima voce ··· contenderet, ut etc., vid. Cic. d. Or. 1, 36; men modo summa Voce, modo hac ··· quae etc., Hor. Sat. 1, 3, 7; ∾ sedata et depressa, auct. ad Her. 3, 12, tremebunda, ibd. 14; - men ut militum vocibus nonnihil carperetur, (ved deres Udraab), Caes. B. G. 3, 17; cf. Cic. Qu. Fr. 1, 1, 14; men Ter. Phorm. 5, 8, 92: enim vero voce'st opus, (jeg maa i Sandhed skrige)! Nausistrata, exi! — II) „overf."; A) det igiennem Stemmen Udtalte, saavel det enkelte Ord, som den sammenhængende Ordføining, et Udtryk, en Sætning el. Sentens; - quid sonet haec vox voluptatis, id est, quae res huic voci subjiciatur, Cic. Fin. 2, 2; cf. Ovid. Fast. 5, 484: Is verbi sensus, vis ea vocis erat; men Cic. Sest. 19: quum viderem, vocem pro me ac pro re publica neminem mittere; cf. Caes. B. G. 7, 17; men Hor. A. P. 390: nescit vox missa reverti; nihil esse opis in hac voce: civis Romanus sum, Cic. Verr. 5, 65; cf. Hor. Sat. 1, 10, 32; men voce Thessala etc., id. Epod. 5, 45, (ved Tryllesang el. Hexeformular); - ligel. in pl.; istius (Catilinae) voces, quas habuisse in domestica concione dicebatur, etc., Cic. Mur. 25; cf. Caes. B. G. 1, 39; ligel. Quintil. 5, 7, 36: voces per vinum, per somnum ··· emissae; men victus Veneris ··· Vocibus, (ved hendes Bønner), Hor. Od. 4, 6, 21; men ∾ contumeliosae, (Skældsord), Caes.; men Deripere lunam vocibus, (ved Tryllesange), Hor. Epod. 17, 78; hvorom ogs. id. ibd. 17, 6:

parce vocibus tandem sacris; hede ogs. ∾ Marsae, id. ibd. 5, 76; — B) „alm.": Talen el. Sproget, sermo; – voce formasti (cultus hominum: ved Sproget), Hor. Od. 1, 10, 3; Graja ··· sive ··· Latina Voce loqui, Ovid. Trist. 3, 12, 39; ligel. quum civem (eum esse) ex voce cognovisset, Justin. 11, 15; — C) „technisk": Ordets Betoning el. Accent el. Tone; – ipsa natura in omni verbo posuit acutam vocem, nec una plus, nec a postrema syllaba citra tertiam, Cic. Orat. 18.

Vulcanalis, e, o. Vulcanius, 3, s. und. flgd., nr. B. — Vulcānus (Volc.), i, m.: Vulcanus, Ildens Gud, Søn af Juppiter o. Juno, og Gemal af Venus; – vid. Cic. N. D. 3, 22, ogs. Caes. B. G. 6, 21, Hor. Od. 1, 4, 8, o. id. ibd. 3, 4, 59, ogs. Ovid. Met 7, 437, o. A.; – navnl. indviede man til ham de slagne Fienders Vaaben, vid. Liv. 1, 37, oftere; men Vulcani caput arsit, (Hovedet paa hans Billedstøtte), id. 34, 45; men area Vulcani, (s. area aedis Vulcani), id. 9, 46, oftere; — B) „overf." o. apellativisk; a) s. Ilden; – qui Vulcanum in cornu conclusum geris, (som bærer Lys i en Hornlygte), Plaut. Amph. 1, 1, 185; cf. Virg. Aen. 7, 77, o. Ovid. Met. 7, 104, o. A.; — b) s. Vulkans Billedstøtte, ogs. s. Vulcans Tempel, s. ovens.; — B) ds. 1) Vulcānĭus (Volc.), 3: hørende til el. benævnt efter Guden Vulcanus; – ∾ acies, (den Linie, som en Skovbrand el. Hedebrand viser), Virg. Aen. 10, 408; ∾ vis, Lucil. ap. Non.; ∾ pestis, Sil.; men ∾ arma (uigiennemtrængelige), vid. Cic. Tusc. 2, 14; ∾ munera, currus, Ovid. Met. 2, 106; ∾ Lemnos (som helliget til Vulcanus), id. ibd. 13, 313; – 2) Vulcānālis (Volc.), e: = frgd.; – ∾ flamen, Varr. L. L. 5, 15; — b) ds. subst.; a) Vulcanale (Volc.), alis, n.: et Vulcanstempel, vid. Fest. p. 290 s. v. statua, ogs. Plin. 16, 86; — b) Vulcanalia, orum o. ium, n.: Vulcansfesten (X Cal. Sept.), Varr., Plin.; lucubrare a Vulcanalibus incipiebat, (om den ældre Plinius), Plin. Ep. 3, 5.

†vulgāris (volg.), e, [vulgus]: hørende til den store Hob el. til Mængden, almindelig, sædvanlig, hverdags; – in communi vita et vulgari hominum consuetudine etc., Cic. d. Or. 1, 58; ad vulgarem popularemque sensum accomodata etc., id. ibd. 1, 23; men id. Off. 1, 16: ∾ liberalitas, (som øves imod Alle); men vulgari et pervagata declaratione contendere, (triviel el. forslidt), id. Planc. 19; ∾ commendatio, (som gives islæng), id. Fam. 1, 3; men id. R. Am. 46: mitto hasce artes vulgares, coquos, etc.; cf. Hor. Sat. 2, 2, 38: Jejunus raro stomachus vulgaria temnit; – prostratas arbores restitui etc., vulgare est (det er sædvanligt), Plin. 16, 57; ds. — vulgārĭtas, atis, f.: den store Hob, Mængden, Publicum, Arnob.; o. — vulgārĭter, adv.: almindeligen; – (haec) me non vulgariter, nec ambitiose ··· scribere, Cic. Fam. 13, 69; cf. Plin. 8, 5, oftere. — vulgārĭus, 3: for- o. efterel. Viform af vulgaris, Afran. ap. Non.; – ∾ fallacia, Turpil. ibd.; ∾ significatio (verbi), Gell. 3, 16, oftere.

*vulgāte, adv.: almindeligen udbredt el. bekiendt; – compar. vulgatius, Ammian.; o. — vulgātor, ōris, m.: som udbreder el. bekiendtgiør noget; – ds. „poet." om hin Tantalus, der røbede Gudernes Hemmeligheder: Sic aret mediis taciti vulgator in undis, Ovid. Am. 3, 7, 51; — [2. vulgo]. — 1. vulgatus, 3, partic. o. adj. af 2. vulgo. — 2. vulgātus, us, m., [2. vulgo]: Offenliggiørelse, Bekiendtgiørelse, Sidon. — vulgivăgus (volg.), 3, [vulgus, vagor]: som flakker el. flagrer hid og did, ustadig, udsværvende; – Volgivago vitam tractabant more ferarum, Lucr. id. 5, 930; ∾ Venus, vid. id. 4, 1064.

1. vulgo, adv., s. und. vulgus, nr. III. — 2. vulgo (volg.), avi, atum, 1, v. a., [vulgus]: bringer ud iblandt Mængden, giør fælles el. almindelig; – ministeria in vicem et contagia ipsa vulgabant morbos, Liv. 3, 6; men id. 2, 29: ∾ rem, (lade Alle tage Deel deri); ∾ librum (udgive), Quintil. prooem.; – ogs. medial: vulgari cum privatis, (omgaaes dem fortroligen), Liv. 3, 35; men id. 1, 4: vulgato corpore (femina: som giver sig til Priis for Alle); cf. id. 4, 2: ferarum ritu vulgari etc.; — II) „bes.": bekiendtgiør ved Talen, udbreder el. offenliggiør iblandt Mængden; – non quod ego vulgari facinus per omnes velim, Liv. 28, 27; men vulgatur deinde rumor, duas deesse tabulas, id. 3, 24; obductum verbis vulgare dolorem, Virg. Aen. 10, 64; men Tac. Ann. 13, 7: haec atque talia vulgantibus, etc.; – forel. ogs. ∾ aliquid in vulgus, Varr. ap. Non.; ligel. ∾ aliquem vulgo, Plaut. Mil. gl. 4, 2, 44; — III) partic. vulgātus, 3, ogs. som adj.: almindelig, sædvanlig, gangbar, odl.; – qui ··· vulgatissimos sensus verbis ··· prosequi nequeant etc., Quintil. 2, 4, 8; men vulgatissimae meretrices, (aldeles offenlige), Suet.; — B) „bes.": almindeligen bekiendt, bekiendt, kundbar; – vulgatior fama est ··· Remum novos transiluisse muros, Liv. 1, 7; artes non ante vulgatae, Hor. Od. 4, 9, 3; cf. Virg. Aen. 1, 457.

vulgus (volg.), i, n., (masc., Varr. ap. Non., o. Virg. Aen. 2, 99), [digammeret af ὄχλος]: den store Mængde, Folket, Publicum; I) „alm."; – non est consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia, Cic. Planc. 4; cf. Sall. Jug. 66; ligel. Virg. Aen. 2, 39: Scinditur incertum studia in contraria vulgus; men Cic. Att. 2, 22: quod in vulgus gratum esse sentimus; cf. Liv. 22, 3, Tac. Hist. 1, 71, o. A.; men Plin. 20, 44: apio gratia in vulgo est; — II) „bes."; A) den store Mængde el. Masse af en vis Klasse el. af et vist Slags; – ne faceres idem, Quod vulgus servorum solet, Ter. Andr. 3, 4, 3; cf. Liv. 8, 7: vulgus aliud armatorum ··· eventum suum in virtute aliena ponit; ∾ patronorum, Cic. Brut. 97; ∾ femineum, Lucan.; cf. Hor. Od. 2, 13, 32, ogs. Virg. Ge. 3, 469; — B) m. Bibegr. af Ringeagt: den store Hob, Pøbelen, odl.; – sapientis judicium a judicio vulgi discrepat, Cic. Brut. 53; men Sall. Catil. 20: ceteri omnes ··· vulgus fuimus sine gratia, sine auctoritate; cf. Cic. Div. 2, 41; — III) abl. vulgo (volg.), som adv., „egenl.": iblandt den store Mængde, hos alle Mennesker; ds. almindeligen, offenligen, samtligen, ogs. sædvanligen, odl.; – ad prandium invitare ··· vulgo, passim; quid est „vulgo"? universos, Cic. Mur. 35; cf. id. R. Am. 29, o. Caes. B. G. 1, 39; candelabrum ··· vulgo ostendere ac proferre (forevise offenligen), etc., Cic. Verr. 4, 28; Verum illud verbum'st, vulgo quod dici solet: Omnes etc., Ter. Andr. 2, 5, 15; hoc, quod vulgo sententias vocamus, Quintil. 12, 10, 48; men Ter. Heaut. 3, 1, 38: victum vulgo quaerere, (offenligen, el. som offenligt Fruentimmer); ds. vulgo concepti, (avlede udenfor Ægteskab), Digest.

vulnĕrābĭlis, e, [vulnero]: saarende, materia, Coel. Aur. — vulnĕrārĭus, 3, [vulnus]: hørende til Saar; – ∾ emplastrum, (Saarplaster), Plin. 23, 40; — II) subst. vulnerarius, i, m.: Saarlæge, id. 29, 6. — *vulnĕrātio, onis, f.: Saarelse, Tilføielse af Saar; – sine caede, sine vulneratione, etc., Cic. Caecin. 16; – ogs. „fig.": ∾ famae, salutis, Cic. Pis. 20; o. — vulnĕrātor, ōris, m.: som saarer, som krænker el. skader; – ∾ gentium, Hieronym.; — [flgd.].

vulnĕro (voln.), avi, atum, 1, v. a., [vulnus]: saarer, beskadiger ved at saare; – ne quis quem prius vulneret, quam etc., Caes. B. G. 5, 58; legatus in adversum os funda vulneratur, id. ibd. 5, 35; men Sall. Jug. 57: plerosque jacula ··· vulnerabant; men Ovid. Met. 11, 371: omne Vulnerat armentum (aper); – ogs. m. Tingsobject, hvs. Plin. 37, 16, in pass.: ut nequeant vulnerari (smaragdi Scythici: at de ikke kunne ridses); — II) „fig.": saarer, krænker; – ∾ aliquem voce, (tiltale haardt), Cic. Catil. 1, 4; virorum hoc animos vulnerare posset, etc.; quid etc.? Liv. 34, 7; gravior ne

nuncius aures Vulneret, Virg. Aen. 8, 582; Ah, potius peream, quam crimine vulnerer isto, Ovid. Her. 19, 105; cf. id. A. A. 1, 21. — vulnĭfer (voln.), a, um, [vulnus, fero]: saarbringende, saarende, Prudent. — — vulnĭficus (voln.), 3, [vulnus, facio]: som bibringer et Saar, saarende, (poetisk Ord), sus, Ovid. Met. 8, 359, telum, id., chalybs, Virg. Aen. 8, 446, plumbum, (i. e. caestus), Val. Fl.

vulnus (voln.), ĕris, n.: et Saar; - ∾ in latere etc., Cic. Mil. 24; multis et illatis et acceptis vulneribus, Caes. B. G. 1, 50; claudicare ex vulnere ob rem publicam accepto, Cic. d. Or. 2, 61; vulnera excipere, id., sustinere, id., Caes.; vulneribus defessus, id., confectus, Liv.; men pereunt per mutua vulnera fratres, vid. Ovid. Met. 7, 141; men id. ibd. 1, 190, „alleg.": immedicabile vulnus Ense recidendum (sc. est), ne pars sincera trahatur; — b) ogs. med Hensyn paa Ting, som blive beskadigede: Hug, Skaar, Snit; - Vulneribus ··· evicta (ornus), Virg. Aen. 2, 630; ligel. ab acutae vulnere falcis etc., Ovid. Met. 9, 383; ligel. vulnera scuti, id.; men vulnus calcei, (Rist deri), Juvenal.; men Ovid. Fast. 1, 666: Omne reformidat frigida vulnus humus (sc. aratri); men id. Met. 6, 76: medioque e vulnere saxi, (ud af den sprængte Sten); — II) „fig."; A) „overf."; 1) Hug el. Stik el. Slag el. Skud, som paafører et Saar; - vulneribus confodi, Liv.; elusaque vulnera sentit (om Tyren), Ovid. Met. 12, 104; Hylaei percussus vulnere rami, Propert. 1, 1, 13; cf. Virg. Aen. 5, 433 o. 436; — II) „fig."; A) „poet. overf.": Vaaben til at saare med, navnl. Skudvaaben; - haesit ··· sub gutture vulnus (i. e. sagitta), Virg. Aen. 7, 533; cf. id. ibd. 10, 140; ligel. vulnera dirigere (i. e. sagittas), Senec. Herc. Oet. 160; — B) „ment.": Krænkelse el. Lidelse, Skade el. Fordærvelse; - fortunae gravissimo percussus vulnere, Cic. Acad. 1, 3; cf. id. Att. 1, 17: ut nihil a domesticis vulneris factum sit, etc.; men „alleg.": hoc tam gravi vulnere etiam illa, quae consanuisse videbantur, recrudescunt, id. Fam. 4, 6; men id. Fin. 4, 24: imponere vulnera rei publicae; cf. id. Sest. 7; - „poet." ogs.: stor Smerte el. Sorg; vid. Lucr. 2, 638, Virg. Aen. 12, 160, o. Ovid. Met. 5, 426; - men ogs. erotisk om Elskovens Saar og Smerter; devinctus volnere amoris, Lucr. 1, 35; men absol.: Vulnus alit venis, Virg. Aen. 4, in.; men Propert. 2, 18, 7; Interea nostri quaerunt sibi volnus ocelli, (Gienstand til at saares af); s. ogs. Hor. Od. 1, 27, 12, id. Epod. 11, 17, Ovid. A. A. 1, 257, o. A.; df. — vulnuscŭlum, i, n., demin.: lidet Saar, Digest.

vulpēcŭla, ae, f., demin.: liden Ræv, Cic. N. D. 1, 31, o. auct. Carm. d. Philom. 59; af — vulpes (volpes), is, (Biform af nomin. er vulpis, Avien.), f., [digammeret af ἀλώπηξ]: Ræven; - ∾ cauta, Hor. Ep. 1, 1, 73; ∾ mascula: Hanræven, Plin.; - ogs. som Billede paa List og Falskhed, Pers. 5, 117: Astutam vapido servas sub pectore vulpem; cf. Hor. A. P. 437; - som Ordsprog kan mærkes: jungere vulpes, (om det Umulige), Virg. Ecl. 3, 91; ligel. vulpes pilum mutat, non mores, Suet. Vesp. 16; — II) „overf."; - ∾ marina: en Haifiskart, (squalus alopecia L.), Plin. 9, 67. — vulpīnor (volp.), ari, v. depon. n.: at være som en Ræv; „overf.": at være snu el. listig; (for- o. efterel. Ord); vid. Varr. ap. Non., o. Appul.; af — vulpinus (volp.), 3, [vulpes]: af en Ræv; - ∾ jecur, Plin.; ∾ sanguis, id.; ∾ lingua, id. — vulpĭo, onis, m., [vulpes]: en Ræv, d. e. forslagent el. listigt Menneske, Appul. — vulpis, is, f. vulpes ab in. — vulsella, ae, f. volsella. — Vulsinii, orum, o. Vulsinienses, ium, f. und. Volsinii. — vulsūra (vols.), ae, f., [vello]: Nykken el. Udrykken, Varr. R. R. 2, 11. — vulsus, 2, partic. o. adj. af vello.

vultĭcŭlus (volt.), i, m., demin. af vultus: en noget alvorlig Mine; - non te Bruti nostri vulticulus ab ista oratione deterret? Cic. Att. 14, 20. — vultum, i, f. vultus ab in. — vultŭōsus (volt.), 3, [vultus]: fuld af Miner el. Gebærder; df. mørk el. stræng, odl.; - ∾ homo, Prudent.; ∾ frons, Appul.; - df. „overf.": fuld af Ophævelser el. af Affectation, svulstig; - ne quid ineptum aut vultuosum sit (in oratione), Cic. Orat. 18; ∾ pronunciatio, Quintil. 11, 3, 183.

1. vultur (volt.), ŭris, m., (forel. Biform af nom. sing. er vulturus, Enn. ap. Charis.): Gribben, etslags Rovfugl, vid. Plin. 19, 7; - rostroque immanis vultur adunco, Virg. Aen. 6, 597; - ogs. at mærke som Varselsfugl, vid. Liv. 1, 7; - som Ordsprog siges: vultur profert cornua, (om det Umulige), Claudian.; — II) „overf." om et røversk Menneske, Senec. Ep. 95, o. Martial. 6, 62. — 2. Vultur (Volt.), ŭris, m.: Bierg i Appulien ved Venusia, (hod. Voltore), Hor. Od. 3, 4, 9, Lucan.; — II) derefter benævnes Vulturnus ventus: en Sydsydostvind, Plin. 2, 46, Senec., Colum., Gell. — *vultŭrinus (volt.), 3: af en Grib, som ligner en Grib; - ∾ fel, Plin.; ∾ collum, Martial. 9, 28; ∾ species: Gestalten af en Grib, Plin. 10, 3; o. — vultŭrius, i, m., ligesom 1. vultur: Gribben, Plaut. Truc. 2, 3, 16, Lucr. 4, 684, o. A.; — II) „overf."; A) et røverskt Menneske; saal hede de fra Rom til deres Provindser afreisende Proconsuler, Gabinius o. Piso: duo vulturii paludati, vid. Cic. Sest. 33; cf. id. Pis. 16: hic vulturius illius provinciae etc.; s. ogs. Catull. 68, 124; — B) ulykkeligt Kast i Terningspil; - jacit vulturios quatuor, (opp. jacto basilicum), Plaut. Curc. 2, 3, 78; — [1. vultur]. — Vulturnālis (Volt.), e: hørende til el. benævnt efter Guden Vulturnus, (der rimel. er identisk m. Vertumnus), Varr. L. L. 7, 3; — b) df. subst. Vulturnalia, ium, n.: Vulturnusfesten, Fest. p. 379 (Müll.). — Vulturnum (Volt.), i, n.: By i Campanien ved Floden Vulturnus, (hod. Castel Volturno), Liv. 25, 20, o. id. 34, 45. — 1. Vulturnus (Volt.), i, m.: Flod i Campanien, (hod. Volturno), Plin. 3, 9, Liv. 8, 11, Virg., o. A.; — B) df. Vulturnus, 3: hørende til el. benævnt efter Floden Vulturnus; - ∾ vada, Sil. 12, 521; ∾ mare, Plin. 36, 66. — 2. Vulturnus ventus, f. und. 2. Vultur. — 3. Vulturnus, i, m.: Navnet paa en Guddom, Inscriptt., f. und. Vulturnalis.

vultus (volt.), us, m., (forel. nom. pl. n. volta, Enn. ap. Non., o. Lucr. 4, 1206), [rimel at aflede af volvo]; I) „egenl."; A) „alm.": Ansigtet el. Aasynet med Indbegreb af de Træk el. Miner el. Gebærder, som udtrykke Menneskets Gemytstilstand el. indre Fornemmelser; df. ogs. Mine el. Ansigtstræk, odl.; - imago animi vultus est, indices oculi, Cic. d. Or. 3, 59; cf. id. Pis. 1: vultus ··· qui sermo quidam tacitus mentis est, etc.; men a mente vultus fingitur, id. Tusc. 3, 15; men id. Lael. 25: qui ad alterius non modo sensum ac voluntatem, sed etiam vultum atque nutum convertitur; f. ogs. bes. id. Leg. 1, 9; men „poet.": ∾ acer in hostem, Hor. Od. 1, 2, 40; ligel. ∾ torvus, id., maestus, id.; vultum ducere, (giøre en alvorlig el. mørk Mine), vid. Ovid. Pont. 4, 8, 13; - - ogs. in pl.: vultus mehercule tuos mihi expressit omnes, etc., Cic. Fam. 12, 30; cf. id. Cluent. 26: recordamini faciem atque illos ejus fictos simulatosque vultus; ligel. Hor. Ep. 1, 1, 90: Quo teneam vultus mutantem Protea nodo? f. ogs. Ovid. Pont. 4, 1, 5: Sive trahis vultus, etc.; — B) „bes." ogs.: vredt el. bistert Aasyn, stræng el. mørk Mine; - vultus instantis tyranni etc., Hor. Od. 3, 3, 3; vultu terrere, id. Sat. 2, 7, 44; men vultu offensionem conjectare, Tac. Ann. 1, 12; ogs. kan hidføres Cic. R. Am. 13: si ··· vultu saepe laeditur pietas, etc.; ligel. id. Planc. 18: non modo severitatem illorum, sed ne vultus quidem ferre possemus; — II) „overf."; A)

„alm." f. facies: Ansigt, Aasyn; – illius simiae vultum subire, Coel. ap. Cic. Fam. 8, 12; cf. Hor. Od. 2,4, 21, o. id. Epod. 5, 93; – ligel. in pl.: tollens ad sidera vultus, Ovid. Met. 1, 731; cf. id. ibd. 5, 59, oftere, ogs. Martial. 1, 32, o. Plin. 26, 2; — B) „bef."; a) det malede el. afbildede Ansigt, nogens Billede el. Portrait; – vultus Epicuri ··· circumferunt secum, Plin. 35, 2; men id. 37, 2, (til Pompejus): e margaritis fieri vultus tuos? etc.; — b) Udseende el. ydre Gestalt af en Person el. Ting; – vultus capit illa priores, (sin forrige Gestalt), Ovid. Met. 1, 738; men id. ibd. 1, 6: Unus erat toto naturae vultus in orbe; cf. Virg. Aen. 5, 848. — vulva, ae, o. vulvula, ae, f. und. volva, volvula.

X.

X, x, er rimel. opstaaet af d. græske Ξ (Ξῖ), men udtales ix, og er det 21de Bogstav i d. latinske Alphabet; – som Dobbeltbogstav staaer det nærmest f. cs, saal. lux (f. lucs, gen. lucis), dixi (f. dicsi af dico); dernæst ogs. f. gs, saal. lex (f. legs, gen. legis), rexi (f. regsi af rego); ligel. f. hs, saal. traxi (f. trahsi af traho), og f. chs i det af Græsken laante onyx (f. onychs, gen. onychis); – fremdeles staaer x f. vs ikke alene i Formerne nix (f. nivs, gen. nivis), vixi (f. vivsi af vivo), o. connixi (f. connivsi af conniveo), men ogs. i Formerne fluxi (f. fluvsi af fluo, at samment. m. fluvius), o. struxi (f. struvsi af struo); – endel. er „x" ogs. undertiden opstaaet af ps o. ts, saal. proximus (f. propsimus af prope), nixus (f. nitsus af nitor) m. Biformen nisus, ligesom man har mistus o. mixtus af misceo; – ifølge en Ombytning af ss o. s m. x findes axis o. assis, laxus o. lassus, Exquiliae o. Esquiliae, Sextius o. Sestius; cf. Ulixis af Ὀδυσσεύς, Aiax af Αἴας; — not.: som Taltegn er X = decem; – df. ogs. f. (den oprindel. 10 Asses gieldende) denarius; – emitur (mesosphaerum) X. LX (i. e. denariis sexaginta), Plin. 12, 26.

Xanthippe, es, f., Ξανθίππη, Socrates's Hustru; – vid. Cic. Tusc. 3, 15, Gell. 1, 17. — Xanthippus, i, m.; I) Fader til Pericles, Cic. Brut. 11; — II) en Lacedæmonier, der, som Hærfører i Carthaginiensernes Tieneste, tog Regulus fangen, id. Off. 3, 26. — xanthos, i, m., ξάνθος: etslags guldgul, forresten ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 60. — Xanthus, i, m., Ξάνθος, Navnet paa flere Floder el. Strømme; df. navnl.; I) Flod i Troas, bliver ofte forvexlet med Scamander, Plin. 5, 33, Virg. Aen. 1, 473, Ovid.; — II) Flod i Lycien, hvorved en By af samme Navn, Virg. Aen. 4, 143, Hor. Od. 4, 6, 26, Stat.; — III) liden Flod i Epirus, Virg. Aen. 3, 350.

xĕnĭŏlum, i, n., demin.: liden Gesteforæring, Appul., Digest.; af — xĕnĭum, i, n.: en Gesteforæring, det latinske lautia, Plin. Ep. 6, 31; — b) df. er Xenia: Titelen paa den 13de Bog af Martials Epigrammer, fordi den omhandler saadanne Gienstande, der hyppigst brugtes til Gesteforæringer; — II) „overf." o. „alm." f. Skenk el. Gave, Plin. 5, 8, Digest.

Xĕnŏcrătes, is, m., Ξενοκράτης: berømt Philosoph og Dialectiker, Discipel af Plato; – vid. Cic. Acad. 1, 4, oftere. — xĕnŏdŏchīum (o. -ēum), ξενοδοχεῖον: Bygning til Fremmedes Optagelse, Fremmedhospital, Cod. Just. — xĕnŏdŏchus, i, m., ξενοδόχος: som modtager og beverter Fremmede, Forstander for et Fremmedhospital, Cod. Just. — xĕnŏpărŏchus, i, m., ξενοπάροχος: som forsyner Fremmede med visse Fornødenheder, Digest. — Xĕnŏphănes, is, m., Ξενοφάνης: berømt græsk Philosoph og Dialectiker, princeps disciplinae Megaricorum, Cic. Acad. 2, 42, oftere. — Xĕnŏphon, ontis, m., Ξενοφῶν: berømt græsk Historiker og Philosoph af Athenen, Discipel af Socrates, Grækernes Hærfører und. den yngre Cyrus, Cic. Div. 1, 25, ogs. id. d. Senect. 9 o. 17; — B) df. Xĕnŏphontēus (o. -īus), 3, Ξενοφόντειος: xenophontisk; – ∾ et molle genus sermonis, Cic. Brut. 35; men ∾ Hercules, (som indføres el. omtales af Xenophon), id. Fam. 5, 12.

xērampĕlinae, arum, f., (sc. vestes), ξηραμπέλιναι, (af det tørre Vinløvs Farve): mørkerøde el. mørke Klæder, Juvenal. 6, 518. — xēranticus, 3, ξηραντικός: tørrende, decoctio, Macer. — xērŏcollyrium, i, n., ξηροκολλύριον: etslags tør Salve, Marc. Emp. — xērŏphăgia, ae, f., ξηροφαγία: Nydelsen af tørre Spiser, Tertull. — xērophthalmia, ae, f., ξηροφθαλμία: etslags tør Øiensygdom, Øienbetændelse, Marc. Emp., (paa Græsk, Cels.). — xiphias, ae, m., ξιφίας (sværdformet); I) Sværdfisken, (xiphias gladius L.), Plin. 32, 6, o. Ovid. Hal. 97; — II) sværdformet Komet, Sværdstierne, Plin. 2, 22. — xiphion, i, n., ξιφίον: Sværdlilien, Plin. 25, 88.

xȳlinum, i, n., ξύλινον: Bomuld, Plin. 19, 2. — xȳlŏbalsămum, i, n., ξυλοβάλσαμον: Veddet af Balsamtræet, Plin. 12, 54. — xȳlŏcassia, ae, f., ξυλοκασσία: Veddet af Cassiatræet, Plin. 12, 42. — xȳlŏcinnămōmum, i, n., ξυλοκιννάμωμον: Veddet af Cinnamomtræet, Plin. 12, 42. — xȳlŏcinnămum, i, n.: forkortet Form af frgd., Scribon. — xȳlon, i, n., ξύλον, (Træ el. Ved, lignum, df. bef.): Bomuldsbusken, Plin. 19, 2. — xȳris, idis, f., ξυρίς: den vilde Iris, Plin. 21, 83.

xystarches, ae, m., ξυστάρχης: Forstander for en Xystus, Opsynsmand derover, Ammian., Tertull. — xysticus, 3, ξυστικός: hørende til el. benævnt efter en Xystus, xystisk; – ∾ vanitas (sc. athletarum), Tertull.; — b) df. subst. xystici, orum, m.: Athleterne, Suet. Aug. 45, Digest. — xystum, i, n., f. und. flgd. — xystus, i, m., ξυστός; I) hos Grækerne: bedækket Søilegang el. Porticus, hvori Athleterne øvede sig om Vinteren; vid. Vitruv. 5, 11, (hvor ogs. pl. xysta), o. id. 6, 7; – ogs. er at hidføre det allegoriske Udtryk: palaestrice spatiari in xysto etc., vid. Cic. d. opt. gen. Or. 3; — II) hos Romerne: bedækket Søilegang, hvori man spadserer, disputerer, odl.; – quae (signa) tibi gymnasii xystique videbuntur esse, Cic. Att. 1, 8; cf. Suet. Aug. 72: praetoria ··· xystis et nemoribus excoluit; f. ogs. Plin. Ep. 5, 6, o. Phaedr. 2, 5; men Cic. Acad. 2, 3: quum pauca in xysto locuti essemus, tum eodem in spatio consedimus.

Y.

Y, y, oprdl. et græsk Bogstav, indførtes først sildigt i de af Græsken laante latinske Ord; – saal. skrev Ennius altid Burrus f. Pyrrhus, o. Bruges f. Phryges; vid. Cic. Orat. 48; – men ogs. i den følgende Tid brugtes længe „u" f. d. græske „υ"; saal. er bucina af βυκάνη, cubus af κύβος, fuga af φυγή, etc.; – sild. gik dette „u" ogs. over til „i"; saal. lacrima, tidligere lacruma, af δάκρυμα; – men ogs. traadte „o" istedetfor „υ"; saal. mola af μύλη, folium af φύλλον; men m. Forkortning: ancŏra f. ἄγκυρα (ligesom ovenf. lacrĭma af δάκρυμα); – paa Ciceros Tid skreves de af Græsken laante Ord hyppigen med y, hvorimod i andre latinske Ord Skrivemaaden med y (satyra, Sylla, etc.) er aldeles at forkaste; – da forresten det græske υ i Ordets Begyndelse altid betegnes med spiritus asper, og da denne i Latinen udtrykkes ved h, saa er denne Ordrække at eftersee und. hy-.

Z.

Z, z, forekommer alene i fremmede Ord, og svarer i Lyden dels til d. græske ζ (ds), dels til d. latinske s el. ss; – hvf. man finder Zmyrna o. Smyrna, zmaragdus o. smaragdus, imedens de græske Verber paa -ζω i Latinen forvandle ζ til ss, saal. Atticisso, musso; – jugum af ζυγόν viser Overgangen af ζ til j, ligesom zeta f. diaeta viser Ombytningen af z m. di.

Zābŭlus el. Zābŏlus, i, m., Ζάβολος, (Biform af Διάβολος, s. ogs. frgd. in fin.): Diævelen, Lactant. — Zăcynthus (-os), i, f., Ζάκυνθος: Ø i d. joniske Hav, (hod. Zante), Mela 2, 7, Plin. 4, 19, Liv.; — B) df. Zăcynthĭus, 3: zakynthisk, Calchas, Plaut. Merc. 5, 2, 104; ∾ bitumen, Plin. 35, 51. — Zăleucus, i, m., Ζάλευκος, af Locri i Italien, Discipel af Pythagoras, blev sine Landsmænds Lovgiver; – vid. Cic. Leg. 1, 22, o. id. ibd. 2, 6, ogs. id. Att. 6, 1, o. Senec. Ep. 90.

Zăma, ae, f., Ζάμα; I) Sted i Numidien, berømt af Scipio's Seier over Hannibal, Liv. 30, 29, Sil., o. A.; — II) Zama (regia): By i Numidien, Sall. Jug. 57, o. auct. B. Afr. 91; — B) df. Zămensis, e: zamensisk, oppidum, Plin. 5, 4; — b) df. subst. pl. Zamenses, ium, m.: Zamenserne, auct. B. Afr. 92. — zămĭa, ae, f., ζημία: Tab el. Skade; - (dives pauperi) Ubi manum injicit benigne, ibi onerat aliquam zamiam, Plaut. Aul. 2, 2, 20, — Zămolxis, is, m., Ζάμολξις: thracisk Philosoph, Appul.

zancha el. zanga, ae, f.: etslags mygt Fodtøi hos Partherne, Cod. Theod. — Zancle, es, f., Ζάγκλη: ældre Navn paa Byen Messana (Messina) paa Sicilien, Ovid. Met. 14, 5, oftere, ogs. Sil.; — B) df. 1) Zanclaeus, 3: zanclæisk; df. „poet": ∾ arena, (d. e. Sicilien), Ovid. Met. 13, 729; — 2) Zanclēĭus, 3: = frgd.; - ∾ moenia, Sil. 14, 48, (i. e. Messana); ∾ saxa, Ovid. Met. 14, 47. — zanthenes, is, m.: etslags gul Ædelsten, Plin. 37, 70. — zāplūtus, 3, ζάπλουτος: meget rig, Petron. Sat. 37.

zĕa, ae, f., ζέα: en Kornart el. Hvedeart, (triticum spelta L.), Plin. 18, 19; — II) en Rosmarinart, Appul. — zēlātor, ōris, m.: den Misundelige, Venant.; af — zēlo, are, v. a., ζηλόω (i. e. aemulor, invideo): elsker heftigen el. nidkiært, Tertull., Augustin. — zēlōtes, ae, m., ζηλωτής: som elsker heftigen el. nidkiært, (som ingen Medbeiler taaler), Tertull., o. A. — zelotypa, ae, f. und. zelotypus, nr. II. — zēlŏtȳpĭa, ae, f., ζηλοτυπία: Nidkiærhed, Misundelse, Skinsyge, Plin. 25, 37; (hos Cic. paa Græsk) — zēlŏtȳpus, 3: nidkiær; df. misundelig, skinsyg; - ∾ Jarbas, Juvenal. 5, 45; cf. id. 6, 278; — II) df. subst.; a) zelotypus, i, m.: den Misundelige, den Skinsyge, Petron. Sat. 45, Quintil. 4, 2, 30, o. Martial. 1, 93; — b) zelotypa, ae, f.: den Skinsyge, Petron. Sat. 69. — zēlus, i, m., ζῆλος: Nidkiærhed el. Kappelyst, (rosende el. dadlende), Vitruv. 7 praef.; - ogs. Misundelse, Skinsyge, Prudent., Auson.

zĕma, ătis, n., ζέμα: Kogekar, Apic. — Zēno el. Zenon, ōnis, m., Ζήνων; I) Navnet paa flere græske Philosopher, hvoriblandt her mærkes; A) Stifteren af den stoiske Sect, af Cittium paa Cyperen, Cic. Fin. 3, 2, oftere, o. A.; — B) en eleatisk Philosoph, af Elea i Storgrækenland, Opfinder af Dialectiken, Cic. Acad. 2, 42, oftere; — C) en epicureisk Philosoph, Lærer for Cicero og Atticus, Cic. N. D. 1, 21 o. 33, oftere; — II) en græsk Keiser i d. 5te christelige Aarhundrede; — B) df. Zenoniana lex, Cod. Just. — Zēnōnĭānus, 3, s. und. frgd. nr. II, B. — Zēnōnĭci, orum, m.: Disciple af en Philosoph Zeno, Augustin.

Zĕphȳritis, idis, f., Ζεφυρῖτις: Zephyritide; – under dette Navn dyrkedes som Gudinde K. Ptolemæus Philadelphus's afdøde Gemalinde, Arsinoe, Catull. 66, 57; (cf. Plin. 34, 42). — zĕphȳrĭus, 3, ζεφύριος: zephyrisk; - ∾ ova: Vindæg, Plin. 10, 80. — Zĕphȳrus, i, m., Ζέφυρος: den (hos Romerne) lune og milde Vestenvind, (lat. Favonius), der, som Foraarsvind: inchoat ver aperitque terras, Plin. 18, 77, hvor den ogs. heder: genitalis mundi spiritus; cf. Virg. Ge. 1, 44, id. Aen. 4, 223, oftere, ogs. Hor. Od. 3, 1, 24, id. ibd. 4, 7, 9, oftere, ogs. Ovid. Met. 1, 64, oftere, o. A.; - ligel. in pl., ∾ molles, lenes, Ovid., o. A.; poet. ogs. alm. en Vind, Virg. Aen. 4, 562; — II) som Person er Zephyrus: Gemal af Blomstergudinden Chloris el. Flora, Ovid. Fast. 5, 201.

zeros, i, m.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 53. — Zērynthĭus, 3: hørende til den thraciske By Zerynthus ved Ænos; - ∾ litora, Ovid. Trist. 1, 10, 19; ∾ Apollo, Liv. 38, 41. — 1. zēta, ae, f., f. diaeta, Lamprid. Heliog. 31. — 2. zēta, n. indecl., ζῆτα: det græske Bogstav Zeta, Auson. — zētārĭus, 3, [1. zeta], f. diaetarius, Paul. Sent. — Zētes, ae, m., Ζήτης: Broder af Calais, og Søn af Boreas, en af Argonauterne, Ovid. Met. 6, 716. — Zēthus, i, m., Ζῆθος: Søn af Juppiter ved Antiopa, Broder til Amphion, Cic. d. Or. 2, 37, Hor. Ep. 1, 18, 42, Hygin.

Zeugītāna regio: en Del af Africa propria, Plin. 5, 3. — zeugites, ae, m., (sc. calamus), ζευγίτης: en Rørart, Plin. 16, 66. — zeugma, atis, n., ζεῦγμα: Forbindelse; navnl i Grammatiken: den Figur, da tvende Sætninger forbindes ved eet Verbum, Ascon.; — II) Bro over en Flod; - df. som nom. pr., Zeugma, atis, n., Ζεῦγμα: By i Syrien ved en Bro over Euphrates, Plin. 5, 13 o. 21, Tac. Ann. 12, 12, Lucan.,

Stat. — zēus, i, m., ζαιός: etslags Fisk, (Lat. faber), Colum., Plin. 9, 32. — Zeuxis, is o. idis, m., Ζεῦξις: berømt græsk Maler, af Heraclea, Plin. 35, 36, Cic. Brut. 18, o. id. d. Or. 3, 7, ogs. id. Inv. 2, 1, o. A.

zingĭbĕri, n., indecl., ζιγγίβερι: Ingefer, (amomum zingiber L.); Plin. 12, 14; - ogs. zingiber, ĕris, m., Cels., Pallad. — zinzĭlŭlo, are, v. n.: Naturlyd el. Qviddren af visse Fugle, (navnl. af regulus, af merops o. progne), auct. Carm. Philom. 43. — zirbus, i, m., ligesom omentum: Tarmenettet el. Fedthinden, Apic. — zizania, orum, n., ζιζάνια: Klinte og andet Ukrud, Prudent. — zīzȳphum, i, n., ζίζυφον: Brystbærret, Plin. 15, 14, oftere. — zīzȳphus, i, m., ζίζυφος: Brystbærtræet, Colum. 9, 4, Pallad., (rhamnus jujuba L.). — zmaragdus, i, m., s. und. smaragdus. — zmilampis, is, m.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 70. — Zmyrna, ae, o. Zmyrnaeus, 3, s. und. Smyrna, etc.

zōdiăcus, i, m., ζῳδιακος: Dyrkredsen, (signifer orbis), Cic. Arat. 317, o. Gell. 13, 9; - sild. ogs. som adj. 3: ∾ diastema, Sidon.; ∾ tractus, Capella. — Zōe, es, f., (ζωή d. e. Livet): en af de valentinske Æoner, Tertull. — Zōĭlus, i, m., Navnet paa en streng Kritiker und. Ptolemæus Philadelphus, navnl. berygtet som Homers Dadler (Ὁμηρομάστιξ), Vitruv. 7 praef.; — II) „overf.": dadlesyge og ærekrænkerst Menneske, Ovid. Rem. Am. 366. — zōmŏtēgănīte, es, f., [ζωμός, τήγανον]: Fad med Fisk, som er kogt i sin egen Saus, Apic.

†zōna, ae, f., ζώνη: det jomfruelige Bælte, som først løses i Brudekammeret, Catull. 2, 13, Ovid. Fast. 2, 320, oftere, o. A.; — II) „overf."; A) det mandlige Bælte, hvori navnl. ogs. Penge forvares, df. Pengekat, vdl.; - vid. C. Gracch. ap. Gell. 15, 12, Hor. Ep. 2, 2, 40, o. Liv. 33, 29; — B) Orions Bælte (som Stiernebillede), Ovid. Fast. 6, 787; — C) bælteformet Stribe i el. paa visse Ædelstene, Plin. 37, 24; — D) Jordbælte el. Himmelbælte el. Zone, der angiver et vist Clima el. en vis Temperatur; - vid. Virg. Ge. 1, 233, Ovid. Met. 1, 46, oftere, Plin. 2, 68, o. A.; — E) etslags rødligt Udslæt, der i Form af et Bælte omgiver Mennesket; ogs. zoster o. ignis sacer, Scribon.; df. — zōnālis, e: hørende til et Jordbælte; - ∾ ambitus, Macrob. Somn. Scip. 2, 5; — zōnārius, 3: hørende til et Bælte; - ∾ sector: der bortskærer Pengepungen (fra Livbæltet), Plaut. Trin. 4, 2, 20; — b) subst. zonarius, i, m.: som forfærdiger Livbælter, en Bæltemager, Cic. Flacc. 7; — zōnātim, adv.: i en Kreds, rundt omkring; - ∾ circum impluvium cinerarios cludebat, Lucil. ap. Non.; o. — zōnŭla, ae, f., demin.: lidet Bælte, Catull. 61, 53, o. A.

zōophthalmos, i, m., ζωόφθαλμος: den store Husløg, ogs. aïzoum majus, Plin. 25, 102. — zōphŏrus, i, m., ζωφόρος: Frisen paa Søilen (imellem epistylium o. coronis, fordi samme ordenl. var smykket med Dyrfigurer), Vitruv. 3, 3. — zōpissa, ae, f., ζώπισσα: det af gamle Skibe afskrabede voxblandede Beg, Plin. 16, 23, o. id. 24, 26. — zōpȳron, i, n., ζώπυρόν: en anden Benævnelse paa Planten clinopodion, Plin. 24, 87. — Zōpȳrus, i, m., Ζώπυρος; I) berømt Physiognom paa Socrates's Tid; - vid. Cic. Fat. 5, o. id. Tusc. 4, 37; — II) en fornem Perser, som, ved at lade sig lemlæste, fremskyndede Erobringen af Babylon; - vid. Justin. 1, 10, flgd.; — B) df. rimel.; I) Zopyrion, vid. Lucil. ap. Non. 210, 28; o. — 2) Zopyriātim, adv.: paa en Zopyrus's Vis, id. ibd. 455, 17.

zoraniscēos, i, m.: etslags ubekiendt Ædelsten, Plin. 37, 70. — Zōrŏastres, is, m., Ζωροαστρής: Medernes Lovgiver og Religionsstifter, omtrent 70 Aar før Cyrus; - vid. Justin. 1, 1, Plin. 30, 2, Appul.; — B) df. Zōrŏastrēus, 3: zoroastrisk; - ∾ susurri, (magiske el. fortryllende Taler), Prudent. — zoster, ĕris, m., ζωστήρ, (Livgiord el. Livbælte); df. I) ligesom zona, nr. II, E: = ignis sacer, Plin. 26, 74; — II) etslags Søtang, id. 13, 48. — zōthēca, ae, f., ζωθήκη: etslags Cabinet (ved et større Værelse, cubiculum), hvori man tager sig en liden Hvile om Dagen, vid. Plin. Ep. 2, 17. — zōthēcŭla, ae, f., demin. af frgd., Plin. Ep. 5, 6, Sidon.

zura, ae, f., [afrikansk Ord]: Frøet til Christtornen el. paliurus, Plin. 24, 71. — zȳgĭa, ae, f. und. zygius. — zȳgis, ĭdis, f., ζυγίς: vild Polei el. Markpolei, Appul. — zȳgĭus, 3, ζύγιος: hørende til et Aag el. til en Forbindelse el. til et Ægteskab; - ∾ tibia, (Bryllupsfløite), Appul.; — II) df. som subst., zygia, ae, f., (sc. arbor), (carpinus betulus L.): Ahorntræet, (af dets Tienlighed til Aag), Plin. 16, 26; — B) Zygia, ae, f.: Epithet til Juno som Ægteskabets Gudinde, Appul. — zygis, idis, f., ζυγίς: etslags Plante, germ. wilder Quendel, Appul. — zȳgostăsĭum, i, n., ζυγόστασις: en Veiermesters Embede el. Forretning, Cod. Theod. — zȳgostătes, ae, m., ζυγοστάτης: en Veiermester, Cod. Theod. — zȳthum, i, n., ζῦθος: etslags af Korn el. Byg tilberedet Drik hos Ægyptierne, Plin. 22, 82, Colum., Digest.

